

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MEVLÂNÂ HİMMETÎ DİVANI VE BAĞLAMLI DİZİNİ

Ahmet EMRE

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL**

**YÜKSEK LİSANS
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

EKİM – 2019

ankara
HBM

Ahmet EMRE tarafından hazırlanan “Mevlânâ Himmetî Divanı ve Bağlamlı Dizini” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Türk Dili Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Doç. Dr. Binnur ERDAĞI DOĞUER

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi

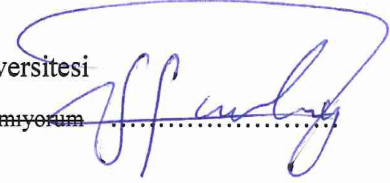
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Prof. Dr. Habibe YAZICI ERSOY

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 09/10/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZAİF

Enstitü Müdürü

MEVLÂNÂ HİMMETÎ DİVANI VE BAĞLAMLI DİZİNİ

Ahmet EMRE

**YÜKSEK LİSANS
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

EKİM 2019

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Ahmet Emre

09.10.2019

Mevlânâ Himmetî Divanı ve Bağlamlı Dizini

Yüksek Lisans Tezi

Ahmet EMRE

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ekim 2019

ÖZET

Klasik Türk şiiri, yüzyıllar süren serüveninde dili işleyerek daha sanatsal hale gelmesini sağlamış ve dilin gelişim evrelerini içerisinde barındırmıştır. Bu sürecin sonunda günümüze gelindiğinde ise söz konusu eserleri çözümlmek için pek çok kaynağa ihtiyaç duyulmuştur. Tezimizde klasik şiirin Azerbaycan sahasındaki bir temsilcisi olan Mevlânâ Himmetî'nin divanı esas alınarak incelenmiştir. Çalışmamız, Giriş, İran'daki Azerbaycan Türkleri ve Edebiyatı, Mevlânâ Himmetî, İnceleme, Metin, Bağlamsal Dizin, Sonuç olarak yedi bölümden oluşmaktadır. Öncelikle çalışmamızın amacı, önemi, sınırlılıkları ve yöntemine dair bilgi verilmiştir. Daha sonra İran'daki Azerbaycan Türkleri ve Edebiyatı bölümüne yer verilmiştir. Üçüncü bölümde çalışmamızın esasını teşkil eden Mevlânâ Himmetî Enguranî'nin hayatı ve edebi kişiliğinden bahsedilmiştir. İnceleme bölümünde Himmetî'nin şiirleri ses ve şekil bilgisi yönünden incelenmiş ve döneme ilişkin özellikler tespit edilmiştir. Metin bölümünde divanın tıpkıbasımı dikkate alınarak yüz doksan altı şiirin transkripsiyonlu tam metnine yer verilmiştir. Bağlamsal dizin ve işlevsel sözlük bölümü "TEBDİZ" programı aracılığıyla hazırlanarak divanın söz varlığı (kalıp ifadeler, deyimler, atasözleri, terimler) ve morfolojik açıdan incelemesi ortaya çıkarılmıştır. Bunun neticesinde şairin dilinin zenginliği, özgün mazmunlar bulmaktaki becerisi, Türkçenin gelişim süreci ortaya koyulmuş, Azerbaycan coğrafyasının söz dağarcığı ile düşünce yapısı incelenmiştir.

Bilim Kodu :30101
Anahtar Kelimeler :Klasik Şiir, Mevlânâ Himmetî Enguranî, Tebdiz, Bağlamsal Dizin, Söz Varlığı
Sayfa Adedi :2193
Tez Danışmanı :Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL

Mevlânâ Himmetî's Divan and Concordance

M.Sc. Thesis

Ahmet EMRE

ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL FOR ANKARA HACI BAYRAM VELİ UNIVERSITY

October 2019

ABSTRACT

Classical Turkish poetry has made the language more artistic by processing the language in its centuries-long adventure and has included the stages of language development. At the end of this process, many resources were needed to analyze the works in question. In our thesis, Mevlânâ Himmetî, a representative of classical poetry in the field of Azerbaijan, is examined on the basis of divan. Our work consists of seven chapters such as Introduction, Azerbaijani Turks and Literature in Iran, Mevlânâ Himmetî, Analysis, Context, Concordance and Conclusion. Firstly, there were given the purpose, importance, limitations and methods of work. Secondly, there was given an information on Azerbaijan Turks and Literature living in Iran. In the third chapter, life and literary personality of Mevlana Himmetî Enguranî, which constitutes the basis of our study, is mentioned. In conclusion, Himmetî's poems were examined in terms of phonetics and morphology, and features related to the period were determined. In the text section, a full transcribed text of one hundred and ninety-six poems is given, taking into consideration the edition of the divan. Concordance and functional glossary section was prepared through "TEBDİZ" program and the divan's vocabulary (stereotypes, idioms, proverbs, terms) and morphological aspects were revealed. As a result of this, the richness of the poet's language, his ability to find original mazmuns, the development process of Turkish were put forward and the vocabulary and thought structure of Azerbaijan geography were examined.

Science Code :30101

Key Words :Classical Poetry, Mevlânâ Himmetî Enguranî, Tebdiz, Concordance, Vocabulary

Page Number :2193

Supervisor :Prof. Dr. Hülya KASAPOĞLU ÇENGEL

TEŞEKKÜR

Eğitimim sürecinde emeği geen bütün hocalarıma, özellikle yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Hülya KASAPÖĞLU ENGEL'e teşekkür ederim. Metnin tıpkıbasımına ulaşmamı sağlayan Dr. Aydın Süleymanzadeh'e, metnin okunmasında yardımcı olan Ardahan Üniversitesi Öğretim Görevlisi Taghi Salahshour'e, Ulpetay NİYETBAY'a; bu süreç içinde maddi ve manevi desteklerini hep yanımda hissettiğim aileme sonsuz Őükranlarımı sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xi
1. GİRİŞ	1
2. İRANKİ AZERBAJCAN TÜRKLERİ, DİLİ VE EDEBİYATI.....	3
2.1. İrındaki Azerbaycan Türkleri	3
2.2. İrındaki Azerbaycan Türklerinin Dili ve Edebiyatı	6
3. MEVLÂNÂ HİMMETÎ (H. X-XI. YY.).....	9
3.1. Edebi Kişiliği, İnanç ve Düşünce Yapısı	11
4. İNCELEME.....	15
4.1. İmla Özellikleri.....	15
4.1.1. Ünlülerin Yazılışı.....	15
4.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	16
4.2. Ses Bilgisi	18
4.2.1. Ünlüler	18
4.2.1.1. Ünlü değişimleri.....	18
4.2.1.2. Ünlü uyumları	19
4.2.1.2.1. Kalınlık incelik uyumu	19
4.2.1.2.2. Düzlük yuvarlaklık uyumu	19
4.2.1.3. Ünlü düşmesi	19
4.2.1.4. Ünlü birleşmesi	20
4.2.2. Ünsüzler	20
4.2.2.1. Ünsüz uyumu	20
4.2.2.2. Ünsüz değişimleri.....	20
4.2.2.2.1. Tonlulaşma.....	20

4.2.2.2.2. Süreklileşme.....	21
4.2.2.2.3. Diğer ünsüz değişimleri	22
4.2.2.3. Ünsüz türemesi	22
4.2.2.4. Ünsüz düşmesi	23
4.2.2.5. Ünsüz benzeşmesi.....	24
4.2.2.6. Ünsüz ikizleşmesi	24
4.2.2.7. Göçüşme	24
4.2.2.8. Hece düşmesi	24
4.3. Şekil Bilgisi	24
4.3.1. Yapım Ekleri.....	24
4.3.1.1. İsimden isim yapım ekleri.....	25
4.3.1.2. İsimden fiil yapım ekleri.....	25
4.3.1.3. Fiilden isim yapım ekleri	26
4.3.1.4. Fiilden fiil yapım ekleri	26
4.3.2. İsim	27
4.3.2.1. İsim çekim ekleri	27
4.3.2.1.1. Çokluk eki: -lAr	27
4.3.2.1.2. İyelik ekleri	27
4.3.2.1.3. Aitlik eki	27
4.3.2.1.4. Hâl ekleri.....	28
4.3.3. Sıfat.....	30
4.3.3.1. Niteleme sıfatları.....	30
4.3.3.2. Belirtme sıfatları	30
4.3.3.2.1. Sayı sıfatları	30
4.3.3.2.2. İşaret sıfatları	30
4.3.3.2.3. Soru sıfatları.....	30

4.3.3.2.4. Belirsizlik sıfatları.....	31
4.3.4. Zamir.....	31
4.3.4.1. Şahıs zamirleri	31
4.3.4.2. İşaret zamirleri	31
4.3.4.3. Dönüştülük zamirleri	32
4.3.4.4. Belirsizlik zamirleri	32
4.3.4.5. Soru zamirleri	32
4.3.4.6. Bağlama zamiri	32
4.3.5. Zarf.....	33
4.3.5.1. Niteleme zarfları	33
4.3.5.2. Zaman zarfları.....	33
4.3.5.3. Yer ve yön zarfları	33
4.3.5.4. Miktar zarfları	33
4.3.5.5. Soru zarfları	34
4.3.6. Edat	34
4.3.6.1. Ünlemler	34
4.3.6.2. Edatlar	35
4.3.7. Fiil.....	39
4.3.7.1. Şahıs ekleri.....	39
4.3.7.1.1. Zamir kökenli şahıs ekleri.....	39
4.3.7.1.2. İyelik kökenli şahıs ekleri	40
4.3.7.2. Şekil ve zaman ekleri	40
4.3.7.2.1. Bildirme kipleri.....	40
4.3.7.2.2. Tasarlama kipleri	41
4.3.7.3. Bildirme ekleri	42
5. TRANSKRİPSİYON ALFABESİ VE METİN	43

5.1. Transkripsiyon Alfabeti	43
5.2. Metin	44
6.BAĞLAMLI DİZİN.....	371
7. SONUÇ.....	2187
KAYNAKLAR	2189
EKLER.....	2191
EK-1	2191
EK-2	2192
ÖZGEÇMİŞ.....	2193

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
H.	Hicrî
Ç. 1. K.	Çokluk Birinci Kişi
Ç. 2. K.	Çokluk İkinci Kişi
Ç. 3. K.	Çokluk Üçüncü Kişi
ET.	Eski Türkçe
G.	Gazel
HZ.	Hazreti
MUH.	Muhammes
MUR.	Murabba
X > Y	X, Y'den Önceki Biçimdir
X < Y	Y, X'ten Önceki Biçimdir
T. 1. K.	Teklik Birinci Kişi
T. 2. K.	Teklik İkinci Kişi
T. 3. K.	Teklik Üçüncü Kişi
TEBDİZ	Tarih-Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü
VB.	Ve Benzeri
YY.	Yüzyıl
II	Mecaz Anlam, Yan Anlam

1. GİRİŞ

Klasik şiirin temelleri İslamiyet öncesine kadar ulaşmaktadır. Türklerin İslamiyeti kabulü ile içine girdiği edebi kültür çevresinde XI. yüzyıl itibariyle klasik şiirde ilerlemeler görülmeye başlanmıştır. Klasik Türk şiiri Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'i ile başlayıp Ahmet Yesevi'nin tesiriyle gelişme gösterir. Doğuda Çağatay Edebiyatı, batıda ise Safevî ve Osmanlı Dönemi şiiriyle ortaya çıkararak XVI.-XVII. yüzyılda olgunluk çağına erişmiştir.

Klasik Türk şiirinin en zengin damarlarından birisini dinî-tasavvufi konular çerçevesinde oluşan tasavvuf edebiyatı oluşturmaktadır. Bu edebiyatın bir kolunu da Şîî ve Alevi-Bektaşî inancıyla ortaya koyulmuş eserler oluşturmaktadır. Alevi-Bektaşî edebiyatı kendisine çok geniş bir alanda yayılma imkânı bulmuştur. Özellikle Anadolu'da Sivas, Tokat, Dersim, Kars, Adana, Mersin, Mentеше yöresi ve Manisa civarında; Balkanlarda Arnavutluk, Bulgaristan Deliorman, Varna ve Selanik dolayları; Azerbaycan'da ise Safevî devletinin hâkimiyetindeki alanlarda etkili olmuştur. "Alevi-Bektaşî edebiyatında yedi ulu ozan olarak bilinen Seyyid İmameddin Nesimi, Hatayi (Şah İsmail), Fuzuli, Yemini, Virani, Pir Sultan Abdal ve Kul Himmet" (Zaman, 2009: 81) gibi şairlerin şiirleri ve tesiri günümüze kadar ulaşmaktadır.

Bu şiirlerde sıklıkla işlenen konular:

- Hz. Ali'nin hayatı ve kahramanlıkları
- Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in methi
- On iki imamın methi
- Şii mezhebinin kaideleri, erkân ve âdetleri
- Şii mezhebi ulularının methi
- Kerbela olayı

Genelde Alevi-Bektaşî şairleri, şiirlerinde halkın duygu ve düşüncelerini dile getirdikleri için saray edebiyatı olarak da anılan edebi dönemde kullanılan dilin aksine daha sade, açık ve anlaşılır bir dil tercih etmişlerdir. Çalışmamıza konu olan Himmetî ise şiirlerinde aruz vezniyle beraber ağır, ağıdalı bir dil kullanmakla birlikte yer yer kendi özgün mazmunlarını denediği görülmektedir. Himmetî'nin yaşadığı dönem itibariyle Azerbaycan edebiyatında birçok Alevi-Bektaşî şairi yetişmişse de, onlar hakkında tamamıyla tarihî bir tetkik yapma imkânı neredeyse yoktur. Kabul edilmelidir ki Azerbaycan geçmişten günümüze Türkçenin hem konuşma hem de yazı dili olarak kullanıldığı bir coğrafya olmasına rağmen henüz gün yüzüne çıkmamış yüzlerce eseri kütüphanelerinde muhafaza

etmektedir. Bugüne kadar gerektiği ölçüde araştırılmamış bu eserlerin içinde Himmetî'nin de şiirleri mevcuttur. Himmetî ve eserlerini inceleyerek Türk dünyasına tanıtmayı amaçlayan tezimiz, Giriş, İran'daki Azerbaycan Türkleri ve Edebiyatı, Mevlânâ Himmetî, İnceleme, Transkripsiyon Alfabeti ve Metin, Bağlamsal Dizin, Sonuç olmak üzere yedi bölümden oluşur. İran Milli Kütüphanesinde bulunan elimizdeki nüshada 190 gazel, 4 muhammes, 1 murabba, 1 müsebba yer almaktadır. Bağlamsal Dizin bölümünde Tebdiz (Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü) programı vasıtasıyla Himmetî Divânı'ndaki şiirlerin söz varlığı ve morfolojik tahlili yapılmıştır.

2. İRANKİ AZERBAJCAN TÜRKLERİ, DİLİ VE EDEBİYATI

2.1. İranda Azerbaycan Türkleri

Dünyanın en büyük ve uzun ömürlü devletlerini kurarak asırlarca dünya medeniyetine yol gösteren Türk milleti, bugün yedi bağımsız Türk devleti ve onlarca özerk cumhuriyet hâlinde varlığını devam ettirmektedir. Birçok Türk toprağı da üzerinde yaşayan milyonlarca Türk nüfusuyla birlikte her türlü haktan mahrum edilmiş olarak çeşitli devletlerin hâkimiyeti altındadır. Bağımsızlığından mahrum kırk milyondan fazla Türk'ün yaşadığı en eski Türk topraklarından biri olan İran coğrafyası, bir diğer ifadeyle Güney Azerbaycan ve Horasan dolaylarında da Türk dili ve kültürü bütün incelikleriyle yaşamaktadır. Bu bilgileri destekleyici olarak İbni Haldun "İran Türklerin yurdudur, ancak Fars bilginleri bunu inkâr ediyorlar." (İbn-i Haldun, 2003: c.1, s. 154) der.

Türkler tarih boyu İran'da Selçuklular, Gazneliler, Karakoyunlular, Akkoyunlular, Safeviler ve Kaçarlar gibi büyük Türk devletleri kurmuşlardır. Firdevsi "Şehname"yi Gazneli Mahmut'un himayesinde yazmış ve ona sunmuştur. Ebülğazi Bahadır Han "Türklerin Şeceresi" adlı eserinde bu bölgenin Türklüğü ile ilgili şöyle der:

Oğuz Han'ın zamanından tâ Çingiz Han zamanına kadar Tin ve İtil ve Yayık, bu üç suyun yakasında Kıpçak'tan başka il yok idi. Dört bin yıla kadar o yerlerde oturdular. Onun için o yerlere Deşt-i Kıpçak derler.", "Çingiz Han, İran ve Turan üzerine gelince, bu yurtların padişahı Sultan Muhammed Harezşah denilen zatidi." (Uğurlu, 2011: s. 59).

"Bugün tarih bilimi, Hint-Avrupa dilli Perslerin 10 boyunun ilk kez doğumdan 900 yıl önce doğu yönünden İran çölüne geldiklerini; Elam şehzadelerinin egemenliği altında olan çağdaş Fars ve Kirman vilayetlerinde, Elam yönetiminin izniyle, yurt edinin, yaşadıklarını kesin olarak gösteriyor" (Rahimi, 2010: 12).

Bu zaman zarfında Farsların İran sınırlarında kurmuş oldukları devletler şunlardır:

1. İranî Perslerden Akamenis Devleti M.Ö. 559 - M.Ö. 330,
2. İranî Perslerden Sasanî Devleti M.S. 226 - M.S. 652,
3. İranî Fars Pehlevî Rejimi 1925 - 1979,
4. İran İslâm Cumhuriyeti 1979 - günümüze.

Bu İranî Fars devletler, toplam 726 yıl iktidarda olmuşlardır. "Akamenis Devleti'nin kuruluşundan günümüze dek süren 2555 yılın geri kalan kısmı yani 1829 yıl boyunca İran, diğer İranî devletler, Yunanlı, Arap ve özellikle Türk devletlerinin hâkimiyeti altında

bulunmuştur” (Blaga, 1997: 11). Romalılar ve Araplar’ın çok uzun sürmeyen hâkimiyetleri bir kenara koyulursa, görülür ki İran, tarih boyunca, Türk hâkimiyetinde bir Türk devleti olarak yaşamıştır. “Farslardan yaklaşık 3500 yıl önce Türkler İran topraklarında uygarlıklar ve devletler yaratmışlardır” (Rahimi, 2010: 12). Saka, Part (Arsak), Gazneli, Büyük Selçuklu, Harzemşah, Moğol-İlhan, Celayir, Timur, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Safevî (1500-1735), Avşarlar (1735/1796), Kaçarlar (1794-1925) tamamen birer Türk devletleridir. Diğer yandan İran’da, şimdi de olduğu gibi, Türk nüfusu her zaman çoğunlukta olmuştur. “Safevîler döneminde İran nüfusunun % 35’ini Azerî Türkleri oluşturmaktadır” (Blaga, 1997: 93). Ebülğazi Bahadır Han’ın dediği gibi gerçekten sadece Azerbaycan değil İran’ın tamamı tarih boyunca Türk vatani olmuştur.

Faruk Sümer “Oğuzlar” adlı eserinde XIX. yüzyılda İran’da yaşayan Türkler hakkında önemli bilgiler vermiştir. XIX. yüzyılda İran’ı ziyaret eden Lady Sheil ve Dupre adlı iki Avrupalı seyyahın gözlemlediği ve yetkililerden aldığı bilgilere dayanarak İran’daki Türk oymakları hakkında bilgi toplamışlar. Faruk Sümer’in belirttiği gibi Dupre İran’daki Türk oymaklarını dillerine göre ve Lady Sheil bölgelere göre Türk oymakların sıralamıştır.

Dupre listesinde 39 oymağın adını şu şekilde vermiştir: 1- Avşarlar, 2- Kaçarlar, 3- Mukaddem, 4- Dumbelu (Dümbülü), 5- Türkmen, 6- Kengerlu, 7- Taliş, 8- Kara-Çorlu, 9- Şah-Dullu, 10- Kara-Gözlü, 11- Aynalu, 12- Bayat, 13- Beğ-Dili, 14- Kurd-Beçe, 15- Türkü-Mafi, 16- Kocavend, 17- Abhul-Meliki, 18- Rahimlu, 19- Fars-Medanlu, 20- Nasır-Baharlu, 21- Muğanlu, 22- Huda-Bendelu, 23- Hacılar, 24- Şah-Seven, 25- Emranlu, 26- Kara-Hamzalu, 27- Emvarlu, 28- Ustacalu, 29- Sarıcalu, 30- Han-Çobanlu, 31- Civanşir, 32- Koyunlu, 33- Celayir, 34- Halac, 35- Sa’dlu, 36- Bulverdi, 37- Kaşkay, 38- Kurd, 39- Acırlu (Sümer, 1992: 353-360).

“Lady Sheil ise İran’daki Türk oymaklarını şu şekilde vermiştir; 1- Azerbaycan oymakları, 2- Mazenderan oymakları, 3- Tahran oymakları, 4- Hamse oymakları, 5- Kirman oymakları, 6- Hemedan bölgesi oymakları, 7- Fars bölgesi oymakları, 8- Horasan oymakları, 9- Kirmanşah oymakları” (Sümer, 1992: 361-364).

Günümüzde İran Türkleri, doğuda Hazar Denizi ve Türkmenistan, kuzeyde Aras Nehri, batısında da Türkiye ve Irak ile çevrili, güneyde Tahran’a kadar uzanan coğrafyada yaşamaktadırlar. Bazı tarihçiler, bu coğrafyaya Türkler’in M.Ö. VII. yüzyılda Sakalar’ın seferleri sırasında geldiklerini ve hakim zümreyi teşkil ettiklerini, asıl imar ve iskânının ise XI. asırda Selçuklular ve XIII. asırda İlhanlılar döneminde gerçekleştiğini ileri sürmektedirler. İran coğrafyasında yaşayan bütün Türk boylarının nüfusları gerçek bir şekilde tespit edilip toplandığında ülke nüfusunun çoğunluğunu teşkil ettiği görülmektedir.

Bugün Azerbaycan'da Bakı/Bakü, Gence, Kuba, Şusa, Abşaron, Lenkeran, Salyan, Ordubad, Nahçıvan, Bilesuvar, Erdebil, Savalan, Tebriz, Sehend, Zencan, Mişo(v), Geydar, Çuster, Hiyav, Urmu, Peruster, Kazvin, Salmas, Mak/Maku, Merağa, Merend, Halhal, Kızıl-Özen, Acı Çay, Serab, Astara, Negade, Tesi, Üskü, Tufargan, Yam, Evoğlu, Kara-Ziyaddin gibi binlerce şehir, kasaba, köy, dere, çay, dağ, tepe, yamaç, çayırılık vs. adları, Fars şovenizminin milli dilleri ezmesine rağmen tamamen yok edilememiş, bu toprakların geçmiş sakinlerinin dillerinin bakiyesi ve hatırası olarak günümüze ulaşmıştır. Bu dillerin iltisaki Turani dillerdir. Kesinlikle Fars dili değildir (Albayrak, 2013: 45).

Recep Albayrak Türklerin İran'ı adlı eserinde Güney Azerbaycan'ı şu şekilde tasnif eder:

Güney Azerbaycan:

1. Dâr'üs-Saltana Azerbaycanı
2. Hamse Azerbaycanı
3. Cibâl Azerbaycan, olmak üzere üç ana bölgeden oluşmaktadır.

Dâr'üs-Saltana Azerbaycanı:

- A. Doğu Azerbaycan (Tebriz)
- B. Batı Azerbaycan (Urumiye)
- C. Erdebil (Erdebil)
- D. Gilân (Reşt)
- E. Kürdistan (Senendec) bölge valilikleri

Hamse Azerbaycanı:

- A. Zencan (Zencan)
- B. Kazvin (Kazvin) bölge valilikleri

Cibâl Azerbaycanı:

- A. Hemedan (Hemedan)
- B. Merkezî (Erak)
- C. Kum (Kum)
- D. Tahran (Tahran)
- E. Elburz (Kerec)
- F. Kirmanşah (Kirmanşah)
- G. Loristan (Hürremâbâd) bölge valilikleri (Albayrak, 2013: 289-290)

İran'da birçok Türk boyu bir arada yaşamaktadır. Bunların belli başlıları şunlardır:

“Afşarlar, Ağaçerililer, Bayatlar, Bahtiyariler, Bocağcılar, Halaçlar, Horasanîler, Kaçarlar, Kaşkayîler, Karapapaklar, Kengerliler, Karadağlılar, Karayiler, Karaçorlular, Kazaklar, Özbekler, Pamseler, Şahsevenler, Timurtaşlar, Türkmenler...” (Resulzade, 1952: c1, s4-s.108) “İran Türkleri, Azerbaycan da dahil, en parlak dönemini, 12 yaşında tahta geçen Şah İsmail ile başlayan Safevîler devrinde yaşamıştır. En kötü çağlarını ise Kaçarlar ve Pehlevîler döneminde geçirmiştir” (İslâm Ansiklopedisi, 1979. c. 2, s. 54.).

Azerbaycan ve İnan Türklerinin vatani olan bütün bu bölgeler, defalarca Romalılar, Farmlar, Araplar, Ruslar tarafından istillara, yağmalara maruz kalmıştır. Dıştan gelen saldırılar durunca da i çekişme ve didişmeler sürüp gitmiştir. Nice yer üstü ve yer altı zenginlikleri, kültür, tarih, edebiyat hazineleri çalınmıştır, yağmalanmıştır. Buna rağmen Azerbaycan ve İnan Türkleri çok büyük meden gelişmeler göstermiş, çok köklü kültür ve medeniyet merkezleri oluşturmuştur. Bak, Tebriz, Gence, Erdebil, şeki, Kazak, Berde, Nahcivan, Urmie, şemkir, şamahı, Marağa, Meşhed, Beylegan, Halhal, Sava gibi edeb, meden kültür merkezleri yüzyıllarca dünyaya ilim ve kültür yaymıştır.

2.2. İrandaki Azerbaycan Türklerinin Dili ve Edebiyatı

“Oğuzlar Çin kaynaklarına ve Orhun taş yazıtlarına göre M. VII.-VIII. yüzyıllar arasında Ötüken'in (Sibirya'da) ormanlık, dağlık mntikalarında yaşıyorlardı. İslam'a girmeden önce Türkistan'ın kuzeyinde yaşayan; Küçük Asya, Azerbaycan ve Irak Türklerinin ve Türkmenlerin ataları olan Oğuzlar, Türk kavimlerinin en önemlisidir” (Heyet, 2008: 119). Tarih içindeki gler neticesinde batıya gelerek bugünkü Azerbaycan, İnan, Irak, Suriye ve Türkiye gibi topraklara yerleşmişlerdir. “Türklerin İnan'a ve özellikle Azerbaycan'a toplu g Selçuklular zamanında olmuştur” (Heyet, 2008: 169). Bu gler neticesinde bu topraklarda dili Oğuz Türkçesi olan bir topluluk oluşmuştur fakat Azerbaycan Türkçesi bir anda meydana gelmemiş, aksine muhtelif kavimlerin, özellikle Oğuz ve Kıpçakların lehçelerinin yüzyıllar içerisinde birbiriyle etkileşimi neticesinde meydana gelmiştir.

“Osmanlı, Azeri ve Türkmen Türkçeleri Oğuzca'nın kollarıdır. M. XIII.-XV. yüzyıllar arasında bu lehçelerin birbirinden fazla farkı yoktu. Öyle ki bu üç lehçeyle yazılmış olan XIII.-XIV. yüzyıllara ait eserlerin bu üç lehçeden hangisiyle yazılmış olduğu konusunda bilginleri ihtilafa düşürmüştür” (Heyet, 2008: 122). Azeri Türkçesi dil coğrafyası bakımından doğu Anadolu, güney Kafkasya ve Kafkas Azerbaycanı, İnan Azerbaycanı, Kerkük ve Irak-Suriye Türkleri bölgelerini içine alır. “Osmanlı sahası ise orta ve batı Anadolu, güney Kırım, Balkanlar, adalar ve Kıbrıs esas olmak üzere, Azeri sahasının batısında kalan, Osmanlıların yayılmış olduğu ve Osmanlıcanın kullanıldığı bütün bölgeleri içine alır” (Ergin, 1981: VII). Anadolu hemen her iki sahanın da birleşme noktasını teşkil eder. Her ne kadar bu sınırlar belirtilmiş olsa da i içe geçmiş ortak bir kültür söz konusudur. Her iki coğrafyanın yazar ve şairleri birbirini etkilemiş, birbirinin takipçisi; uzak birer eğiticisi olmuştur. Bunun yanında Selçukluların yıkılması neticesinde ortaya çıkan karmaşa

ardından Osmanlı Devleti ve Safevî Devleti'nin kurulmasıyla Oğuzlar birbirinden kopmaya başlamıştır. Bu hadise zamanla dilde de farklılaşmayı beraberinde getirmiştir.

Genel olarak Oğuz Türkçesinin gelişme evresinde iki Türk lehçesi olan Azerbaycan Türkçesinin ve Osmanlıca'nın ortaya çıkmasındaki başlıca etkenler şunlardır:

- 1) Azerbaycan Türkçesinin oluşmasında Oğuz Lehçesinden başka Kıpçak ve Uygur lehçeleri, bir dereceye kadar Moğolca ve yerel lehçeler Anadolu'dakinden daha fazla rol oynamış olması.
- 2) İran dilinin ve edebiyatının Azeri Türkçesine, özellikle de edebî dile nüfuzu ve etkisi.
- 3) Şia ve Sünni mezhep ayrılığı (Heyet, 2008: 171).

Muharrem Ergin'in Azerbaycan Türkçesi ile ilgili görüşü şu şekildedir:

Azeri Türkçesi Batı Türkçesinin doğu sahası içinde yer alan ağızlar topluluğudur ve bu saha içinde gelişen yazı dili koludur. Batı Türkçesinin esasını Oğuzca teşkil eder. Türkçenin Oğuz şivesi ve bu şiveye dayanan yazı dili olarak 13. asırdan günümüze kadar kullanıla gelen Batı Türkçesi içinde zamanla iki daire ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri Osmanlı Türkçesi, diğeri Azeri Türkçesidir. Demek ki Azeri Türkçesi Doğu Oğuzcası, Osmanlı Türkçesi Batı Oğuzcasıdır (Ergin, 1981: VII).

Ergin Batı Türkçesinin Azeri ve Osmanlı kolu arasındaki farkları ise esas itibariyle ağız farkları, yani telaffuz ayrılıkları, ses ayrılıkları, fonetik ayrılıklar olarak belirtir.

Şekil ayrılıkları, morfolojik ayrılıklar yok denecek kadar azdır ve onlar da diğeri Türk şivelerinden sıçramıştır. Azeri Türkçesinde ise yazarlar ve şairler, Osmanlıca ve Çağatayca arasındaki mevkileri dolayısıyla uzun zaman iki yazı dilli olmuşlar; hem Batı Türkçesini, Azeri Türkçesini; hem Çağataycayı kullanmışlardır. Hatta bazı Azeri şairlerinde iki yazı dilini tabii ve gelişigüzel bir şekilde birleştiren karma bir dil görülür. İşte bunların neticesi olarak Azeri Türkçesine diğeri Türk şivelerinden, Osmanlı sahasında görülmeyen Oğuzca dışı bazı unsurlar sızmıştır. “-nı, -ni” akkuzatif eki bunun en tipik misalidir. (Ergin, 1981: X).

XIV. asırdan itibaren eserleri incelenebilen Azeri Türkçesinin ağırlık merkezini son zamanlara kadar güney Azeri sahası oluşturmuştur özellikle Safevîlerden itibaren İran coğrafyasındaki Azeri kültür merkezlerinde Azeri Türkçesi gelişmesine devam etmiştir.

İran sınırlarında yer alan Güney Azerbaycan 1925 yılına kadar Büyük Selçuklu, Safevi, Kaçar, Afşar, Kızılbaş, Türkmen ve Azerbaycan Türklerinin devletleri ve hanedanları tarafından yönetilmiştir. Büyük Selçuklu Devleti, Akkoyunlu Devleti, Karakoyunlu Devleti ve ardından Safevî Devleti, Afşar Hanedanı ve Kaçar Hanedanı, Türk kökenli birer devlettirler. Mezhepsel olarak Şîî-Alevi çizgide olduğu için Sünni Türkler, Osmanlı Devleti ve Özbekler tarafından mezhep savaşları yaşanmıştır.

Tüm bu özellikleriyle Doerfer'in belirtmiş olduğu gibi “İran dünyada araştırılarak öğrenilmiş en son bölgelerden biridir.” Kuşkusuz Doerfer'in değindiği konunun bir yönünü

de İran kitaplıklarında bulunan yazma eserler oluşturmaktadır. Fakat dikkat edilmelidir ki İran'da bulunan eserler savaşlar görmüş eserlerdir; yani İran'daki Türkçe eserler birçok ülkede olduğu gibi yakılıp imha edilmiştir. İran'daki Azerbaycan Türkçesi ağızları Sovyetler Birliğinde konuşulan Azericeden daha az incelenmiştir. "İran'daki Azeri Türkçesi, bilimsel açıdan ilk defa İran Türkolojisinin kurucusu Karl Foy (1903-1904) tarafından incelenmiştir" (Tulu, 2008: 99).

Belirtilen bütün kültür birikimimize rağmen kendi kültürel değerlerimize, edebî ve tarihî zenginliklerimize karşı gösterdiğimiz ilgisizliği herhâlde bizden başkası gösteremez. Devrin tarihî olaylarını detayları ile yansıtan büyük Türk destanlarının parçalarını ancak Çin, Fars ve Arap kaynaklarından temin edebiliyoruz. VIII. yüzyılın başlarında yazılan "Orhun Yazıtları"nın en şaşaalı, en imkânlı dönemlerimizde okumamışız. Bin yıl sonra Avrupalı ilim adamları "Danzigler", "Messerschmidtler", "Radlofflar", "Thomsenler" okumuşlardır. Köprülü'nün "Bütün Türk edebiyatını terazinin bir gözüne, Dede Korkut Kitabı'nı da öbür gözüne koysanız, Dede Korkut Kitabı ağır basar." (Ergin, 2012: 5) dediği, "Dede Korkut Kitabı"na karşı öyle bir vefasızlık örneği göstermişiz ki, bu muhteşem eser kocaman Türk Dünyası'nda sığınacak bir mekân bulamamış da, tâ Dresden'de bir Hristiyan din adamının özel kütüphanesine sığınmıştır. "Türkiye Türkleri gibi Azerbaycan ve İran Türkleri de çok geç de olsa Bengütaş Edebiyatı hakkında ciddi çalışmalar başlatmışlardır" (Kafkasyalı, 2002: 21). Orta Asya ile Anadolu coğrafyasının bulunduğu kesiştiği nokta olan İran'da gelişen Türk edebiyatının adından bahsedilen ilk şairi XIV. asırda kayda geçen Hasan Oğlu'dur. "Türkçe şiirlerinde Hasan Oğlu Farsça şiirlerinde Pûr Hasan mahlaslarını kullanır. Hasan Oğlu hakkında bize bilgi veren ilk kaynak Devletşah Tezkiresi'dir" (Banarlı, 1971: 364). Tarihten devraldıkları mirası yetenekli şairlerle işleyerek yüzyıllarca Türk edebiyatına örnek eserler veren bu topraklar dönem dönem hükümdarların, hakim mezhep ve tarikatların tesiriyle dini tasavvufî edebiyatında beşiği olmuştur. Safevi Devleti dönemi ise Orta Asya Türklüğü ile Osmanlı arasında geçiş noktası konumunda yer almaktadır. Bu konumu ile hem Çağatayca hem Osmanlı Türkçesinde yer alan unsurları bir arada bulundurmaktadır. Türk şiiri XVI. yüzyıldan başlayarak klasik gelişimini, Doğu Türkçesi ile Batı Türkçesi diye adlandırılan iki büyük yazı dili hâlinde Türk dünyasında sürdürüyordu. Oğuzcanın Osmanlı Türkçesi ve Azeri Türkçesi'nin etkileriyle Safevi Devleti döneminde yazılan Mevlânâ Himmetî Engurânî Divânı dili ve üslubu itibarıyla dönemine ışık tutacak niteliktedir.

3. MEVLÂNÂ HİMMETÎ (H. X-XI. YY.)

“Şairin doğum yeri müstensihin kaydına dayanarak İran’da yer alan Enguran’dır (Ki Zencan’ın Mahnişan ilçesinin köylerindedir.). Himmeât bir beyitinde kendisinin Erdebilde ikamet ettiğini ve oraya bağlılığını anlatmıştır. Muhtemelen orada (Erdebil) bulunan hankahlar nedeniyle gönlünü oraya kaptırmıştır” (Kerimi, 2012: 18).

‘Alî ‘aşkına ey ehl-i saḥâvet şîm u zerden geç

Ne şîm u zer muḥabbet ‘âleminde cân u serden geç (G.32/1)

Kaza dönder yeri kat’-ı nazar kıl yeddi kişverden

Vaṭan dut burda Himmetî özge maḳarda geç (G.32/12)

“Hayatı hakkında fazla bilgiye ulaşamadığımız şairin ele geçmiş olan eserleri ışığında yaşamına dair az da olsa bilgi sağlanabilmektedir. Eserlerinde yer yer yaşadığı coğrafyaya değinmiştir. Bir gazelinde Tebriz’deki Surhab, Selâb, Sâhibâbâd, Gülgeşt, Sehend ve Ocan adlı mahallelerden şu şekilde bahseder” (Kerimi, 2012: 18).

Bir gözüm acı su biri Surḥab

Çehre-yi zerdime töker surḥ âb

Nâgehan çeşm-i eşk-bârimdan

Bir ḳadar yaşı ḳoymaya Selâb

İki çeşmimden ol yağan Nisan

Ḳıldı Tebriz hüsnünü şâdâb

Şâhib-âbâd sinem üstünde

Top çal şeh-süvârim ondan çab

Lâle-zâr Sehendi geşt eyle

Düş Ocan taḫtına çek ondan şarâb

Faśl-ı gül geldi Himmeti beş gün

‘Ayš ḳıl fânîdür cihan u ḫarâb (Kerimi, 2012, 18-19)

Doğum ve ölüm tarihleri bilinmiyor ancak şiirlerinden yola çıkarak yaşadığı dönem hakkında tahminler de yürütülmektedir. Gerçek isminin ne olduğu hakkında da kesin bilgiler yoktur. Adının önündeki “Mevlânâ” onun önemli bir âlim olduğunu ve müritleri olduğunu düşündürür. Adının sonunda gelen “Engurânî” ise şairin Enguran’dan olduğunu göstermektedir.

“Mevlânâ Himmetî Engurânî’nin, Şah İsmâil ve Şah Tahmasb döneminde İran’da bulunduğu zaman zaman Anadolu’ya gelerek Şiiliği yaymak amacıyla propaganda çalışmaları içinde olduğu düşünülmektedir” (Kerimi, 1392/2012: 19). 1373 (1994)’te mezarı Enguran’da bulunmuştur. Kabri üstüne yeni bir taş koyulmuş fakat bir süre sonra bu taş çalınmıştır. Ümid-i Zencan dergisinde Himmetî hakkında mezar taşının başına gelenlerin anlatıldığı bir yazı yayınlanmıştır. Enguran’da “Himmetî” adına açılmış bir kütüphane de bulunmaktadır.

Divanındaki şiirler dil özellikleri olarak dönemine ışık tutmaktadır. Dil özelliklerinin yanında yaşadığı dönemde meydana gelen olaylara ve yaşadığı bölgeye ait unsurlara yer vermesi kendisi hakkında bilgi edinmemizi sağlar.

Aziz Dövletabadî tarafından Hicri 1369’da yayınlanan bir makalede Mevlana’nın 2 cilt el yazmasından bahsedilmiştir. Bu makalede onun 8500 beyit olan divanlarından bahsedilir, 354 gazel ihtiva ettiği belirtilir. El yazmalarının hepsi elde değildir. Elimizdeki eser Tahran Bilim Yurdu’nun el yazma nüshası esasında toplanmıştır. Mevlana Himmeti Engurânî’nin el yazma eseri Tahran Bilim Yurdu’nun merkezî kütüphanesinde 4532 numarada bulunmaktadır. Bu eser bir mecmua olarak iki şairin şiirlerini ihtiva eder. 1. sayfadan 198. Sayfaya kadar Türkçe divan 198. Sayfadan 252. Sayfaya kadar Garibi isimli bir şairin şiirleridir.

Eserin İran Milli Kütüphanesinde bulunan elimizdeki nüsha 189 gazel, 4 muhammes, 1 murabba, 1 müsebbâ içermektedir. Bu eserin nesta’lik hattının katibi “Allahverdi Sehraboğlu Karazmınlı Karakoyunlu”dur ki 1290. yılda yazmayı bitirmiştir. Divanda sayfaların boyutları 17*21 ve her sayfada tahminen 13 beyit yer almaktadır. Böylelikle 2500 beyte yakın şiir vardır. Tahran Üniversitesi kütüphanesinin el yazma nüshalarının 13. cildinin fihristinde Muhammet Taki Danişpejuh tarafından tanıtılmıştır (Kerimi, 1392/2012: 29).

Bu gazelin matla’ıyla tanıtılmıştır:

“Ger özge padişahlar zer bağışlar

Menim şahım bu yolda ser bağışlar” (Kerimi, 1392/2012: 29)

2 ciltlik yazma nüshası da Necefkulu Pirniya (Tebrizde ikamet eden) isimli kişinin kütüphanesinde bulunmaktadır.

“1. cilt 14*24 ve 240 sayfa, her sayfada ortalama 18 beyit içermekte ve toplam beyit sayısı 4000 beyittir. Divanın başından birkaç varak kopmuştur fakat sonu sağlamdır” (Kerimi, 2012: 23).

“2. cilt 21*30, nasta‘lik hattıyla yeniden yazılmıştır. 105 varak (210 sayfa) her sayfa ortalama 12 beyt toplam olarak 2500 beyt 354 gazel ve kaside içermektedir” (Kerimi, 2012: 23).

2. cilt aşağıdaki beyitle başlar:

Merhaba hoş geldin ey çabuk-süvarım merhaba

Dilber-i ayyāre-yi hançer güzārım merhaba

3.1. Edebi Kişiliği, İnanç ve Düşünce Yapısı

Himmeti, divanında çoğunlukla gazel nazım şekliyle yazmış, birkaç şiirinde de farklı nazım şekillerini denemiştir. Hz. Ali’ye olan hayranlığı şiirlerinin ana konusunu oluşturmaktadır. Bunun yanında bazı şiirlerinde Hz. Muhammed ve on iki imama yönelik övgülerde yer almaktadır. Dili yer yer ağdalı, zor anlaşılır mazmunlarla süslüdür. Şiirlerinde aruz veznini kullanmıştır fakat çoğu şiirinde aruz hataları sıkça görülmektedir. Himmeti, zaman zaman kendisi gibi Alevi-Bektaşî inancına mensup olan Kul Himmet, Kul Himmet Üstadım gibi şairlerle karıştırılmış ve yedi ulu ozan arasında görülmüşse de bütün şiirlerinde aynı mahlası kullanmasıyla ve şiirlerinde kullandığı söz varlığıyla diğerlerinden ayrılmaktadır.

Hz. Ali’ye ve 12 imama yönelik yazdığı şiirlerden örnek beyitler şunlardır;

‘Aşk-ilen bu ‘arşada meydān eridür Himmeti

Müşrik u mü’minleriñ bağrın eridür Himmeti (G.182/1)

Hārici u Himmeti mervāni u müşrik degil

Tābi‘-i āl-i ‘Alī Hākk leşkeridir Himmeti (G.182/2)

Nūr almış hāk-i pāyından başiret ehlidir

Pir u şāh-ı velāyet Ḥaydarıdır Himmeti (G.182/3)

İttihādı u şellūni felsefi den devri den

Neftēviden hem ḥurūfi den beridir Himmeti (G.182/5)

Piřvāsı reh-nümāsı rehber-i ešnā ‘aşer

Ḳavl u fi ‘l-i Ḥaqqā lāyık ca‘feridir Himmeti (G.182/7)

Olmasa her kavme Ḥaqqdan reh-nümā zevc-i Beṭül

Anlara rüzü’l-kıyāmetde şefi‘ olmaz resül (G.147/1)

Ca‘feridir Himmeti sem‘ine peygamber özge kul

Yā tařavvūf yā tenāsüh yā teselsül yā ḥulül (G.147/12)

Şiirlerinde çeşitli tarikatlardan istifade ettiği görölmektedir. Dinî ve hikemî konular şiirlerinin merkezini teşkil etmektedir. Bunun yanında hz. Muhammed, hz. Ali, ehl-i beyt ve diğer din ulularına övgüler, daha önce yaşamış çeşitli kahramanların methiyesi geniş yer bulmaktadır.

Örnek:

Ol kerimiñ urdı nāgeh kulzüm ihsān-ı mevc

Bağladı yüz ḥikmet-ilen kālīb insān-ı mevc (G.31/1)

Şāh-ı merdān ‘Alī destindedür fermān-ı çarḥ

Ḥadd yoğdur kim döne öz başına devrān-ı çarḥ (G.42/1)

Gördi bizi bu varṭada bu ḥavf-ı ḥaṭarda

Dönderdi nifāķ-ile kamū kavm-i riyā ruḥ (G.44/8)

Bahr-ı ‘ilm zevrāk hükmünüñ olmaz lengeri
Kāf-ı Elburzu Demāvend hem kūh-ı Şehend (G.51/4)

Görindi zāt-ı ‘Alīden kemāl-i şifāt
Ki munca şey’-i ‘acīb u qarīb buldı vücūd (G.56/2)

Dünyā u ‘uqbāda ondan özgeye kılmaz nazar
Himmeti kılmışdurur bir şāh-ı hūbān-ile ‘ahd (G.57/10)

Oldı mülhak murtażā perverdigāriñ zātına
Söyle şıdk Himmeti Hakkdur bu kavı-i mu‘teber (G.65/12)

Himmeti bu şāha kııl huzūr-ı secde kalb-nen
“Leyse maqbūlu’s-şalātu’l-kalb illā bi’l-huzūr” (G.69/13)

‘Arsa-yı ‘aşka bugün ‘āşık olan cān getürür
Kesüben kellesini tuhfe-yi cānān getürür (G.71/1)

Kıble-yi ‘aşka yüzün dönderüben secde kıılır
Şanemiñ silsile-i küfr-ile imān getürür (G.71/2)

4. İNCELEME

4.1. İmla Özellikleri

4.1.1. Ünlülerin Yazılışı

/a/ ünlüsünün yazılışı: Kelime başında a ünlüsü Türkçe ve yabancı asıllı kelimelerde medli elif (آ) ile gösterilmiştir; anda (آندا) (G.1/8), ay (آی) (G.19/8), açıldı (آچیلدی) (G.22/4).

İç seste harekesiz elif (ا) ile veya sadece harekesiz harfle gösterilmiştir; vāqıf (واقف) (G.22/3), işbāt (اصابت) (G.24/9), yanmasa (یانماسا) (G.27/12).

Kelime sonunda a ünlüsü elif (ا) ve he (ه) ile yazılmıştır: evliyā (اولیا) (29/1), baḥma (باخمه) (G.29/8).

/e/ ünlüsünün yazılışı: Kelime başında e ünlüsü elif (ا) ile yazılmıştır; ey (ای) (G.110/3), esrār (اسرار) (G.110/5), ervāḥ (ارواح) (G.148/9).

İç seste harekesiz harfle gösterilmiştir; lenger (لنگر) (G.64/5), kişver (کشور) (G.149/3).

Kelime sonunda e ünlüsü h (ه, ه) ile yazılmıştır; müşrike (مشرکه) (G.67/6), géce (کیجه) (G.71/5).

/é/ ünlüsünün yazılışı: Kapalı é sesi, kelime başında ve iç seste bulunur. Kapalı é ünlüsü kelime başında elif ve ye (ای) harfleriyle beraber, iç seste ise sadece ye harfiyle gösterilir; géce (کیجه) (G.71/5), érmez (ایرمن) (G.110/5), éden (ایدن) (G.113/9)

/ı/ ünlüsünün yazılışı: Kelime sonunda ise ye (ی) harfi ile karşılanmıştır: kıldı (قیلدی) (G.36/10), Muştafānı (مصطفی نی) (G.59/13)

/i/ ünlüsünün yazılışı: Kelime başında i ünlüsü uzun i'nin kullanılması gereken yerlerde elif ve ye (ای) ile kısa i ünlüsü ise harekesiz harfle gösterilmiştir: imāna (ایمان) (G.60/3), iki (ایکی) (G.155/3), ihtiyār (اختیار) (G.61/3), insāf (انصاف) (G.63/8).

Türkçe kelimelerde elif ve ye (ای) ile gösterilir: işde (ایشده) (G.149/12), iki (ایکی) (G.153/4)

Kelime sonunda ise i ünlüsü ye (ی) harfi ile karşılanmıştır: iki (ایکی) (G.155/3), çengi (چنگی) (G.155/11), yeddi (یددی) (G.165/4).

/o/ ünlüsünün yazılışı: Ön seste o ünlüsü elif ve vav (او) harfleri ile gösterilmiştir: onı (اونی) (G.9/1), ol (اول) (G.9/2), oḥı (اوخی) (G.18/4), oynadur (اوینادور) (G.29/7), oraq (اوراق) (G.176/4)

İç seste ve kelime sonunda *o* sesi vav (و) harfi ile gösterilmiştir: hoş (خوش) (G.175/1), doldı (دولدی) (G.175/3), yoğdur (بوخدور) (G.175/7), cov'a (جووا) (G.176/1), çoğları (چوخلاری) (G.176/2), bostanı (بوستانی) (G.176/5), doğru (دوغری) (G.179/9).

/ö/ ünlüsünün yazılışı: Ö sesi sadece birinci hecede bulunur. Ön seste ö ünlüsü elif ve vav (و) harfi ile gösterilmiştir: özine (ؤزینه) (G.11/11), özge (اوزکه) (G.14/5), önünden (اونونده) (G.45/8), ölmedi (اولمه دی) (G.85/4), öğretti (اؤگرتدی) (Muh.1/14).

İç seste ö sesi (ؤ) harfi ile gösterilmiştir: söz (سؤز) (Muh.1/29), gönderdi (گؤندردی) (Muh.1/33), dönmezem (دؤنمزم) (G.172/4).

/u/ ünlüsünün yazılışı: Ön seste *u* ünlüsü elif ve vav (و) harfi ile gösterilmiştir: uğrar (اوغرار) (G.27/9), uşbu (اوشبو) (G.172/7), ulühiyyet (الوهیت) (G.98/4).

İç seste ve kelime sonunda *u* sesi vav (و) harfi ile gösterilmiştir: olub (اولوب) (G.33/3), kūrşandı (قورشاندى) (G.34/1), dutmadı (دوتمادی) (G.34/2), sındurdu (سیندوردی) (G.34/3), bu (بو) (G.43/10), uşbu (اوشبو) (G.172/7).

/ü/ ünlüsünün yazılışı: Ön seste *ü* ünlüsü elif ve vav (و) harfi ile gösterilmiştir: üzre (اوزره) (G.7/4), üstünde (اوستونده) (G.21/6), üzüldi (اوزولدی) (G.27/5).

İç seste *ü* sesi vav (و) harfi ile kelime sonunda ise ye (ی) ve vav (و) harfiyle gösterilmiştir; gün (گون) (G.28/1), giymesün (کیمسون) (G.28/3), yüzi (یوزی) (G.29/1), zülfünü (زولفنکی) (G.45/2), mülkü (ملکی) (G.58/1), berü (برو) (G.163/3).

4.1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

/b/ ünsüzünün yazılışı: Ön, iç ve son seslerinde /b/ ünsüzü bulunan kelimelerde, bu ünsüz (ب) harfiyle karşılanmıştır. Ayrıca (ب) harfi, /b/ ünsüzü dışında başka bir ünsüzü göstermemektedir. Örnekler şu şekildedir; beşikde (بشکده) (G.3/9), bāzārında (بازارندا) (G.4/1).

/p/ ünsüzünün yazılışı: Ön, iç seste /p/ ünsüzü pe (پ) harfiyle karşılanmıştır; pergār (پرگار) (G.4/11), payidar (پایدار) (G.7/7), pes (پس) (G.12/4), tapmadı (تاپمادی) (G.141/1).

/t/ ünsüzünün yazılışı: Hem ince hem de kalın sıradan ünlüsü olan kelimelerde /t/ ünsüzü te (ت) harfiyle gösterilmiştir; tā (تا) (G.141/1), tapmadı (تاپمادی) (G.141/1), velāyetden (ولایتدن) (G.141/2), zāt (ذات) (G.141/3).

Alıntı kelimelerde /t/ ünsüzü (tı) harfi ile gösterilir; Muştafā (مصطفی) (G.1/5), taleb (طلب) (G.3/4), tarab (طرب) (G.3/12), muḥīt (محیط) (G.12/12), şart (شرط) (G.56/7), sultān

(سلطان) (G.56/9), atreyi (طره) (G.58/6), nuk (نطق) (59/9).

/c/ nsznn yazılıı: /c/ nsz cım () harfiyle gsterilmitir. Ayrıca () harfi, /c/ nsz dıında baka bir nsz gstermemektedir; cn (ان) (G.58/12), cennet (نت) (G.190/10), zerrece (ره ه) (mstensih hatası sonucu kelime  yerine  ile yazılmıtır) (G.1/9), vcd (ود) (G.8/2), lciverd (اورد) (G.59/5), vrici (ویریقی) (G.60/3), mi' rc (معراج) (G.60/4), evc (اوج) (G.35/2), burc () (G.189/3).

// nsznn yazılıı: n, i ve son seslerinde // nsz ım () harfiyle karılanmıtır; ıma (چیمه) (G.4/3), izgindi (چزگیندی) (G.5/6), ire (یچره) (G.4/12), iinden (یچینده) (G.7/12), o (قو) (G.77/7).

/d/ nsznn yazılıı: n, i ve son seslerinde /d/ nsz dal () harfiyle karılanmıtır; delen (دلن) (G.163/2), dodı (دودی) (G.165/10), ded (دد) (G.167/10), bd (باد) (G.1/2), gerekdr (گرکدور) (G.47/1), meded (مدد) (G.50/1).

arb (ضرب) (G.51/1), rıvn (رضوان) (G.67/11), alet (ضلالت) (G.88/6) gibi Arapa kelimelerde dat (ض) harfi ile gsterilmitir.

/s/ nsznn yazılıı: Trke kelimelerde hem ince hem de kalın sıradan nls olan kelimelerde /s/ nsz daima sin (س) harfiyle gsterilmitir; ins (انس) (G.11/2), sebil (سیبل) (G.8611)

/g/ nsznn yazılıı: n, i ve son seslerinde /g/ nsz kef (ك) ile gsterilmiti;: gevher (كوهر) (G.14/1), gkde (كوکده) (G.19/10), gnde () (G.147/3).

// nsznn yazılıı: // nsz Trke kkenli kelimelerde ve kalın sıradan kelimelerde gayın (غ) harfiyle karılanmıtır; dodı (دودی) (G.10/1), bayına (بیغینه) (G.14/5), amdan (غمدن) (G.147/8).

/k/ nsznn yazılıı: inde /k/ nsz bulunduran kelimelerde bu nsz kef (ك) harfi ile karılanmıtır. Kef (ك) harfi yalnızca /k/ sesi deerini taımaktadır, ince sıradan kelimelerin yazımında kullanılır; mkerrer (مکرر) (G.151/7), kitfine (کتفینه) (G.29/3), kim (کیم) (G.70/1).

// nsznn yazılıı: n, i ve son seslerinde Trke kkenli kelimelerde, bu nsz kaf (ق) harfiyle karılanmıtır; douz (دوقوز) (G.70/3), urtarur (قورتارور) (G.73/6), amer (قمر) (G.2/10).

// nsznn yazılıı: Eserde // nsz iki harf ile yazılmı olan tek nszdr ve dzenli bir ekilde nun ve kef (ك) harfleriyle gsterilmitir; onu (اونك) (G.3/5), gnlde

(كونكولده) (G.3/13), miñ (مينك) (G.7/10), saña (سنا) (G.7/11), anla (انكلا) (G.9/10), deñiz (دنكيز) (G.87/5), enbiyāniñ (انبيانك) (G.87/9).

ikiz ünsüzlerin yazılışı: Metinde ikiz ünsüzler genelde şedde ile gösterilmiştir; doqquz (دوققنز) (G.59/1), ikki (ايككى) (162/2).

4.2. Ses Bilgisi

4.2.1. Ünlüler

Metnimiz, ünlü çeşitleri bakımından Türkçenin diğer dönemlerinden farklılık göstermez. Tespit ettiğimiz ünlüler şunlardır: “a, e, é, ı, i, o, ö, u, ü”

Düz: a, e, ı, é, i

Yuvarlak: o, ö, u, ü

Kalın: a, ı, o, u

İnce: e, é, i, ö, ü

Düz-Geniş: a, e

Düz-Dar: ı, é, i

Yuvarlak-Geniş: o, ö

Yuvarlak-Dar: u, ü

4.2.1.1. Ünlü değişimleri

i/é meselesi: “Türkçede vokal gelişmeleri içinde i>e, e>i, e>é, é>e değişimleri görülmektedir. aynı kelimenin i ve e’li şekli bulunması göz önünde tutularak, her iki sesi kendinde toplayan kapalı e’nin varlığı ve bunun sonradan e ve i şekline inkişafı ileri sürülmüştür” (Timurtaş, 2005: 35).

Bazı sınırlı kelimelerde Eski Türkiye Türkçesi devresinde ve Uygur devresinde e olan vokal, bugün yazı dilimizde i halindedir. Fakat birçok Anadolu ağızında e telaffuzunu muhafaza etmektedir.

Eski Osmanlıcada i şeklinde yazılıp, bugün e olarak yazı dilimizde yer alan vokal, birçok kelimelerde Anadolu ağızında kapalı e olarak telaffuz edilmektedir. Bunları i şeklinde telaffuz eden ağızlar da vardır.

Metinlerde i yazılıp bugün e olarak telaffuz edilen sesi ihtiva eden kelimeler şunlardır: gice, di- “demek, söylemek”, it- “etmek, eylemek”, giy “giymek, kuşanmak”.

i>e değişmesi: Kelime içindeki dar ünlülerin çeşitli nedenlerle boğumlanma özellikleri bakımından geniş ünlülere dönüşmesi şu örnekte görölmektedir: biş “beş” (G.11/13) > beş, kiçübdür “geç-” (G.75/11) < geçip.

a>ı değişmesi: bağlıyan “bağlamak” (G.80/7) < bağla-

4.2.1.2. Ünlü uyumları

4.2.1.2.1. Kalınlık incelik uyumu

“Türkçede bir kelimedeki vokallerin hepsi ya kalın, ya ince olabilir. Bir kelimedede hem kalın hem ince vokal bulunamaz. Türkçenin en büyük fonetik hususiyetini bu kaide teşkil eder” (Ergin, 2007: 70-71). Ele aldığımız eserde ünlü uyumu Türkçe kelimelerde sağlam bir şekilde görülürken alıntı kelimelerde bu kuralın dışına çıkıldığı sıklıkla görölmektedir.

dutubdur (G.2/10), gönüle (G.2/13), dönmektedir (G.7/2), ebed (G.44/11), Hasandur (G.49/13) berü (G.127/10), çevirdi (G.130/6), egerçi (G.131/2)

vücudundan (G.131/6), velâyetden (G.133/5), merdân (G.59/13), merhalede (G.44/11)

4.2.1.2.2. Düzlük yuvarlaklık uyumu

“Düzlük-yuvarlaklık uyumu bir kelimedeki ünlülerin düzlük yuvarlaklık bakımından birbirine uymasdır” (Ergin, 2007: 72). Eserde eklerin bir sonucu olarak düzlük- yuvarlaklık uyumunda bir düzensizlik söz konusudur.

Uyuma giren kelimeler şu şekildedir: gökyüzünden (G.1/3), müfredât (G.8/8), dönderdi (G.13/4), dürdânedden (G.28/5), ‘anķāyam (G.153/1), ķudretini (G.164/7).

Uyuma aykırı kelimelere örnek şunlardır: ķurbinde (G.1/4), fermânındadır (G.1/2), cāvidāniyüz (G.10/12), dönderdi (G.13/4), géymesün (G.28/3), nisbetdür (G.75/9).

4.2.1.3. Ünlü düşmesi

Türkçede ünlü düşmesi sonucunda kelimedede hece sayısının azaldığı görülür. Üç veya daha fazla heceli kelimelerde vurgusuz olan orta hece ünlüsünün düşmesi durumu sık sık görülür. Divanda *i-* ek-fiilinin genellikle düştüğü görülür. Divanda şu örneklerde görülür: birle (G.1/10), gönüle (G.2/13), içre (G.4/9), üzre (G.7/4), ķün (G.17/2), neylediler (G.18/10), görcek (G.32/11), çağrışurlar (G.37/2), anıñķün (G.56/5), cevrle (G.58/2), bizimlen (G.64/20), gerekse (G.67/11), nola (G.72/3), bağrını (G.75/9), şöyle (G.78/3), ger (G.78/7), ķoyınıdur (G.81/13), şol (G.96/2), engine (G.123/3), beñzer(G.123/12), ötrü

(G.125/7), yaratmazdı (G.129/3), esretti (G.140/2), boynın (G.17/4), bağırn (G.182/1), oynatmayanlar (G.13/13), ayrı (G.74/10).

4.2.1.4. Ünlü birleşmesi

“Vokalle biten bir kelimededen sonra vokalle başlayan bir kelime veya ek geldiği zaman vokallerden birinin düşerek iki kelimenin birleşmesi hadisesi” (Ergin, 2007: 58). Divanda ünlü birleşmesi şu örneklerde görülmektedir: neylediler (G.18/10) < ne+eyle- “ne yapmak”, şöyle (G.78/3) < şu+öyle “şunun gibi, şu şekilde”, bele (G.113/4) < bu+öyle, beyle (G.120/4) < bu+öyle ‘böyle, böylece, bu şekilde’, böyle (G.88/8) < bu+öyle “böyle, böylece, bu şekilde”, nişe (G.89/11) < ne+işe.

4.2.2. Ünsüzler

Divanda “b, c, ç, d,đ f, g, ğ, h, ĩ, ĵ, j, k, l, m, n, ñ, p, r, s, ş, ŝ, ť, t, , z, ž, z̄” ünsüzleri bulunmaktadır.

4.2.2.1. Ünsüz uyumu

“Himmeti’nin şiirlerinde ünsüz uyumu yoktur. Bu dönemde bazı ünsüzlerin sürekli ötümlü olması, uyumsuzluğun önemli sebeplerindendir” (Gülsevin, 2010: 42). Görülen geçmiş zaman ekinde ve bildirme ekinde görülen tek biçimlik “düşdi (G.79/3), fırsatdur (G.80/1)” ünsüz uyumunu bozan durumlardan bazılarıdır.

Uyuma giren örnekler şu şekildedir: tağdan (G.122/5), bütten (G.6/1), yanmağdan (G.6/2), vağdetde (G.14/4), getdi (G.23/11).

4.2.2.2. Ünsüz değişimleri

4.2.2.2.1. Tonlulaşma

ç>c değişmesi

“Eski Türkçede bulunmayan “c” ünsüzü, bu dönem Türkçesinde “ç” ünsüzünün tonlulaşmasıyla ortaya çıkmıştır” (Karahan, 1994: 57).

Ağacdan (G.164/5) < ığaç “ağaç”, nice (G.10/5) < neçe “kaç”.

k>g değişmesi

Metinde Eski Türkçedeki kelime başı “k” ünsüzü, çoğunlukla “g” ünsüzüne dönüşmüştür. Bunun yanında kelime sonunda bulunan –k ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ek önünde genellikle g’ye döner.

gerek “gerekli, lazım” (G.49/2) < kergek, geç- “geçmek” (G.119/4) < keç-, gör- “görmek” (G.80/2) < kö-, getir- “getirmek” (G.31/2) < keltür-, göğden (G.14/6) < gök, dileğñ (G.136/1) < dilek

k>ğ değişmesi

Kelime sonundaki “k” ünsüzü ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlulaşarak “ğ” ünsüzüne dönüşür.

kırtarmağ > kırtarmağa (G.139/1), kavga > gavğası (G.141/2), buyruğ > buyruğıyla (G.162/2), barmağ > barmağı (G.80/12).

Divanda sadece kamu < gamū (G.195/30) örneğinde kelime başında bu tonlulaşmaya rastlanır.

p>b değişmesi

-Ip ve -IpAn zarf-fiil eklerindeki /p/ ünsüzü tonlulaşarak /b/’ye dönüşmüştür: geç-üb (G.119/4), kiçübdür (G.75/11), oluban (G.77/9), kesüben (G.71/1).

Bugün dilimizde p- ile başlayan bazı kelimeler b- iledir; asli olan b- kendisini korumuştur.

barmağı (G.80/12) > parmak TT.

t>d değişmesi

Eski Türkçede, kelime başında (d) ünsüzü bulunmaz. Başta yer alan “t” ünsüzü zaman içinde bazı kelimelerde korunmuş bazılarında ise “d”ye dönmüştür. daş (G.30/11) < taş, damu “cehennem” (G.144/6) > tamuğ, dutmuşdur (G.44/13) < tut.

“T” ünsüzünün korunduğı kelimeler şunlardır: tikmiş (G.118/8) tökülse (G.158/11).

Görülen geçmiş zaman ekinde ve bildirme ekinde görülen tek biçimlik şu şekildedir: düşdi (G.79/3), fırsatdur (G.80/1) “t” ünsüzünün tonlulaşarak “d”ye dönmüştür.

4.2.2.2.2. Süreklileşme

b>m değişmesi

“Kelime başında görülen ve çok sık rastlanan bu değişikliğe nazal benzeşme sebep olmaktadır” (Argunşah, 2010: 134).

menim (G.158/10) < ben, min “bin” (G.107/12) < bin, miñ “bin” (G.111/4) < bin, mindi “binmek” (G.146/12) < bin-, munca (G.54/5) < bunca, maña (G.100/11) < bana.

b>v değişmesi

Eski Türkçede kelime başında bulunan “b” ünsüzün bu dönemde “v” halini almıştır. Divanda bu hadise şu örneklerde karşımıza çıkmaktadır.

vérmişük “vermek” (G.178/2) < ber-ET, varsa “mevcut, bulunmak” (G.88/4) < bar ET, evinde “ev, hane” (G.22/4) < eb ET.

k > ħ değişmesi

“Türkçede kelime başında “ħ” olmadığı malumdur. Bugün h- ile başlayan birkaç kelime Eski Türkçe devresinde k sesini ihtiva etmekte idi” (Timurtaş, 2005: 65). Divanda k ünsüzünün ħ’ya dönüşünü şu örneklerde görmekteyiz: ħanda “nerede” (G.102/8) < kıanda ET, ħansı “hangisi” (G.99/2) < kansı ET, baħmaz “bakmak, görmek” (G.79/6) < baq- ET, aħar “ak-” (G.24/12) < aq-, daħı “yeter ki, sonunda” (G.93/10) < taqı, kırħımı “kırk” (G.22/3) < kırk, oħullar“oku-” (G.36/11) < oqu-, yoħ “yok” (G.37/11) < yok ET.

k>h değişmesi

Kelime başı k>ħ değişikliği divanda sadece şu örnekte görülmektedir: ħancaru (G.120/7) < kıancaru ET

k>y değişmesi

Bir örnekte, Eski Türkçede kelime sonun bulunan “k” sesi “y” sesine dönüşmüştür: göy “gökyüzü; mavi, yeşil, canlı” (G.19/10) < kök ET.

d>y değişmesi

Eski Türkçenin karakteristik seslerinden olan (d) ünsüzü, Batı Türkçesinde (y) olarak gelişmiştir.

ayrı ‘ayrı.’ (G.14/2 vb.) < adrı (adı-) ET, geymedi (G.123/3)<keç-

4.2.2.2.3. Diğer ünsüz değişmeleri

-ñg- > -y- değişimi

Eski Türkçede “gönül” anlamına gelen “köñül” kelimesi, -ñ->-y- değişimi sonucu göynüñe “gönül” (G.88/12) < köñül ET.

4.2.2.3. Ünsüz türemesi

/v/ türemesi: vur- ‘vurmak’ (G.54/6) < ur- ET

/y/ türemesi: Arapça ħalāyık (G.129/3) kelimesinin aslı imlasında bulunmayan “y”

ünsüzü, türeme sestir. Kelime bilindiği üzere hemze ile yazılır.

ḥalāyık (G.129/3) < ḥalā'ık

Bunun yanın da “y” ünsüzünün yardımcı ses olarak görev aldığı kelimelerde türeme söz konusudur.

ḳullarıylan (G.83/12), buyruğıyla (G.162/2)

/n/ türemesi: Zamir çekiminde görülen, ayrıca iyelik ekleri ile hal ekleri arasına giren “n” ünsüzü, türeme bir sestir (Karahana, 1994: 60).

andan (G.81/10), mundan (G.119/9), bunda (G.99/3)

4.2.2.4. Ünsüz düşmesi

/b/ düşmesi: Eski Türkçede “bol-” şeklinde kullanılan fiilin başındaki “b” ünsüzü düşmüş ve “ol” şeklinde Batı Türkçesinde kullanılmaya başlanmıştır.

oldı “ol-” (G.99/6) < bol ET

/l/ düşmesi: Eski Türkçede keltür- fiilinde ve ol işaret zamirinde yer alan “l” ünsüzü Batı Türkçesinde düşmüş ve kelimeler getir “getir-” (G.62/1), o “O” (G.38/7) halini almıştır.

/y/ düşmesi: Aşağıdaki kelimeler DLT’de y proteziyle birlikte kullanılmaktadır: ağacdan “ağaç” (G.164/5) < yığaç DLT, (G.164/5), ulduzı “yıldız” (G.164/2) < yıldız DLT, il “yıl” (Muhammes1/27) < yıl DLT.

/r/ düşmesi: “Bugün ağızlarda pek çok örneğiyle karşılaştığımız bu ses düşmesi, metnimizde aşağıdaki örneklerde görülür” (Karahana, 1994: 61).

i- (G.21/3) < er-, bile “ile” (G.92/8) < birle

/g/ ve /ğ/ düşmesi: “Eski Türkçede, iki veya daha fazla heceli kelimelerin sonundaki ve bazı ek başlarındaki (ğ, g) ünsüzü, Batı Türkçesinde düşmüştür” (Karahana, 1994: 61).

gerek (G.54/2) < kergek, ḳamū (G.54/8) < ḳamūg, ḳapusı “kapı” (G.28/1) < ḳapıg,

-lu/-lü < -lıg/-lig (isimden isim yapma eki):

başlu (G.87/6)

-ı/-i < -(ı)g/i(g) (yükleme hali eki): günü (G.35/7), şinesini (G.72/12)

-a/-e < -ğa/-ge (yaklaşma hali eki): toprağa (G.87/7), balığa (G.8/3)

-aru/-erü < -garu/-gerü: berü (G.92/4), dışra (G.31/3)

-an/-en<-ğan/-gen: çıhan (G.31/10), olan (G.33/7)

-ınca/-ince<-ğinça/-ginçe: yazmayınca (G.55/11), geçmeyince (G.68/11)

/v/ düşmesi: (v) ünsüzü, diş-dudak ünsüzü (v)'ye göre daha kolay düşebilen bir sestir. b>v>v değişmesinin ara safhasında ortaya çıkan (v) ünsüzü, bazı kelimelerde üçüncü safhaya geçmeden düşmüştür.

su (G.17/8) < sub (sub>suw>suv), ol- (G.99/6) < vol- < bol-

4.2.2.5. Ünsüz benzeşmesi

Divanda “n” ünsüzüyle ile son bulan *belāsınnan* (G.43/7) kelimesine gelen ayrılma hâli eki ünsüz benzeşmesine uğrayarak *-nan* şekline dönüşmüştür. Gerileyici benzeşme yoluyla “ğ” ve “l” ünsüzleri kendisinden sonra gelen ünsüzleri dönüştürürler: turalardan (G.10/5) < tuğra, oğullar (G.36/11) < oğur

4.2.2.6. Ünsüz ikizleşmesi

Divanda, iç seste iki ünlü arasında kalan ünsüzlerin özellikle sayı isimleri olmak üzere bazı kelimelerde tekrarlandığı görülür: yeddi (G.66/4), sekkiz (G.152/2), ikki (G.162/2), dokkuz (G.117/9), amma (G.43/8).

4.2.2.7. Göçüşme

Divanda göçüşme yalnızca “kiprik” kelimesinde karşımıza çıkar.

kiprik (G.143/10) < kirpik

4.2.2.8. Hece düşmesi

“Bildirme fonksiyonundaki (durur/turur) yardımcı fiili, hecelerinden birinin düşmesiyle, (-dur/-dür) şeklinde ekleşmiştir” (Karahan, 1994: 63). Bunun yanında ekleşmenin henüz tamamlanmamış olmasının bir göstergesi olarak bazı kelimelerde (durur) haliyle kullanılmaya devam etmiştir.

kılubdur (G.100/12), oldur (G.117/1), covdur (G.169/4), güherdür (G.12/12).

4.3. Şekil Bilgisi

4.3.1. Yapım Ekleri

“Yapım ekleri ad ya da fiil kök ve gövdelerinden yeni ad ya da fiil gövdeleri yapan eklerdir” (Korkmaz, 2007: 21). Yapım ekleri fiilden isim yapım ekleri, fiilden fiil yapım ekleri, isimden isim yapım ekleri ve isimden fiil yapım ekleri, olmak üzere dört gruba ayrılır.

4.3.1.1. İsimden isim yapım ekleri

“İsimden isim yapım ekleri, isim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir” (Ergin, 2007: 154).

-lık/lik: Türkçede, isim kök ve gövdelerinden isim türeten eklerin en işleğidir. Divanda geçen örnekler: illik (G.115/9), bendelik (G.142/1), āşinālīk (G.170/3).

-cı/-ci/-çı/-çi: Bu ek, isimden isim yapım eki olup asıl fonksiyonu meslek ile ilgili isimler yapmaktır (Ergin, 2007: 157).

vérici (G.60/3), leccācı (G.28/9), şefā‘atçı (G.124/7)

-lı/-li/-lu/-lü: Daha çok sıfat olarak kullanılan isimler yapan işlek bir ektir (Karahan, 1994: 64). Ek ünlüsü bir kaç örnek dışında genellikle yuvarlaktır.

taljatlı (G.166/10), başlı (G.87/6)

-sız/-siz/-suz/-süz: -lı/-li ekinin olumsuz olarak kullanılmaktadır.

hünersiz (G.4/10), sensiz (G.17/13), habersiz (G.82/4)

-ca/-ce/-ça/-çe: Yapım eki olarak kullanılan bu ekin örneği azdır.

Nice (G.7/7), Niçe (G.31/5),

-daş/-deş: Ortaklık, beraberlik bildiren isimler yapar (Karahan, 1994: 65).

yoldaş (G.33/7)

-ra/-re: Yer-yön zarfları ve zaman zarfları türetir.

içre (G.7/4), dışra (G.31/3), soñra (G.48/8)

-uz/-üz: İşlek olmayan bir ektir.

yalğuz (Muhammes2/23)

-l: Renk adlarına eklenen bir ektir.

yaşıl (G.123/3)

-an/-en: Kelimeye çokluk anlamı katar. Kalıplaşmış birkaç örnekte görülür.

erenler (G.114/10)

4.3.1.2. İsimden fiil yapım ekleri

+a-/+e-: diler (G.9/7), beñzer (G.43/5), oynadur (G.28/7)

+la-/+le-: İsimden isim yapan eklerin en işleğidir.

bağladı (G.17/8), başlayub (G.71/5), gözler (G.153/1), işlerdi (Muh.2/37)

+k-/+k-: Geçişsiz filler yapar.

birikdi (G.50/5)

+da-/+de-/+ta-/+te-: istersen (G.30/4), aldanma (G.73/12)

4.3.1.3. Fiilden isim yapım ekleri

-g: öğreden (G.167/5), bağladı (G.184/9)

-llu: aşılı (G.95/6)

-(A)k: sancakıñ (G.34/3)

-men: degirmen (G.178/2)

-(y)IcI: vérici (G.60/3)

-mur/-mür: yağmurı (G.59/6)

-I: ötrü (G.125/7), dağı (G.83/6)

4.3.1.4. Fiilden fiil yapım ekleri

-ma-/me-: “(i-) fiili dışında, bütün fiilerin olumsuz şekillerini yapar” (Karahana, 1994: 68).

kalmasun (G.4/1), bulmadı (G.6/3), kılmadı (G.9/7), deme (G.91/2)

-(ı)l-/-(i)l-: Yardımcı ünlü düzdür.

yağıldı (G.54/7), yarıldı (G.146/12), yazılır (G.91/5)

-dur-/dür-: Ettirgen çatı ekidir. Kalınlık-incelik uyumu varken düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırıdır. Düz ünlülü hali nadirde olsa kullanılmıştır.

kaldurur (G.63/12), bildürdi (G.184/5), şındurmaya (G.31/6), yanduranda (G.90/5), geydirir (G.152/9)

-ur-/ür-: Geçişli fiiller yapar. Ek ünlüsü yuvarlaktır.

kaçursa (G.75/5)

-Dar-/Der-: Geçişli fiiller türetir.

gönderdi (G.34/1), gösterür (G.136/4)

-(1)t/--(i)t-: Geçişli fiiller yapan bir ektir.

oğratmazam (G.53/8)

-ar/-er-: Geçişli fiiller türetir.

çıhard (Mesebba1/26)

-(i)ş/--(i)ş-: Ortaklaşma bildirir. Yardımcı ünlüsü düzdür.

çağrışurlar (G.37/2), erişdi (G.137/7)

-y-: Kuvvetlendirme işlevi vardır.

koyma (G.93/7)

4.3.2. İsim

4.3.2.1. İsim çekim ekleri

4.3.2.1.1. Çokluk eki: -IAr

Türkçede, isimlerde ve zamirlerde aynı türden sayıca birden fazla olan varlıkları anlatmak için kullanılan özel eklerle sağlanır. Türkçede asıl çokluk eki *-IAr* 'dır (Ergin, 2007: 220). Divanda çokluk eki şu örneklerde görülebilir: turralardan (G.10/5), aḥbāblara (G.24/9), cānlar (G.25/1).

4.3.2.1.2. İyelik ekleri

İyelik ekleri, ismin karşıladığı nesnenin kime veya neye ait olduğunu bildirir, sahiplik gösterir ve isimler ile isimler arasında bağlantı kurar. İyelik ekleri, bir nesnenin *ben, sen, o, biz, siz, onlar* gibi şahıslara ait olduğunu, o şahısların sahipliğini gösteren eklerdir (Korkmaz, 2007: 259).

T. 1. K.	+m, +(U)m	vücudum (G.53/11), sorgum (190/12)
T. 2. K.	+ñ, +Uñ	vücūduñ (G.61/1), ihtiyārñ (G.61/1)
T. 3. K.	+I, +(s)I	hācesi (G.48/15), kuṭbı (G.48/11), şu'lesi (G.63/3)
Ç. 1. K.	+mUz, +(U)mUz	cismimiz (G.8/6), devletimiz (G.91/9)
Ç. 2. K.	+ñUz, +(I)ñUz	mirāciñız (G.98/3), cemāliñızden (G.118/1)
Ç. 3. K.	+IArI	ķullarıyuz (175/7), ķaşlarına (G.86/8)

4.3.2.1.3. Aitlik eki

Aitlik eki, eklendiği isim soylu sözcüklere bir yerde, zamanda bulunma veya bir

varlığa ait olma anlamı katan "-ki" eki.

bağındaki (G.79/12), a'lādaki (G.86/9), albiñdeki (G.157/12)

4.3.2.1.4. Hâl ekleri

Cümle içinde isimlerin başka kelimelerle olan ilişkilerine göre çeşitli hallere girmesini sağlayan eklere hal ekleri denir.

yalın hâl

İsmin hal eki almamış halidir. İsim cümle içinde başka bir kelimeye bağı olmadan yalın durumuyla kullanılır.

evliyā (G.2/11), seer (G.98/9), nuk (G.107/10)

ilgi hâli

İlgi hâli, eklendiğı isimle bir başka isim arasında ilgi bağı kurma hâlidir (Ergin, 2007: 23). Divanda ilgi ekinin kullanımı şu şekildedir: +(n)iñ.

vücüdñ (G.48/7), hāriciññ (G.112/9), serseriññ (G.122/11), mülkiniñ (G.138/6)

Zamirler ilgi hâli çekimleri; teklik ve çokluk 1. kişi zamirinin ilgi hâli *-im* ekiyle; teklik ve çokluk 2. kişi zamirinin ilgi hâli *-iñ* ekiyle; teklik 3. kişi zamirinin ilgi hâli *-niñ* eki çokluk 3. kişi zamirinin ilgi hâli ise *-iñ* eki ile yapılır. benim (G.64/1), bizim (G.99/6), seniñ (G.21/3), siziñ (G.98/3), anıñ (G.101/8), anlarıñ (G.33/5)

belirtme hâli

“Belirtme hâli, cümlede geçişli fiilin etkisi altında kalan ismin durumudur. Bu durumdaki isim cümlede nesne görevindedir” (Korkmaz, 2007: 24). Belirtme hâli eki divanda *-i* ve *-ni* şeklinde kullanılmıştır: özi (G.141/9), müşkili (G.9/9), meni (G.58/6); ‘Aljñi (G.122/10).

Eksiz belirtme hâline örnek olarak şu kelime gösterilebilir: suyn (G.14/3), özin (G.117/1)

yönelme hâli

“Yönelme hâli, kelime gruplarında ve cümlelerde hareketin yöneldiğı ismin durumudur” (Korkmaz, 2007: 280).

şadıqlara (G.14/12), oña (G.62/1), haylına (G.67/4)

bulunma hâli

“Bulunma hâli, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın yerini ve zamanını bildiren ismin durumudur” (Korkmaz, 2007: 49). Divanda *-da, -de* ekleriyle karşılanmıştır.

şudretde (G.69/9), cānda (G.75/2), şahnında (G.84/1), munda (G.93/1)

ayrılma hâli

“Ayrılma hâli, kelime gruplarında ve cümlede, fiilin gösterdiği hareketin kendisinden uzaklaştığını ifade etmektedir” (Korkmaz, 2007: 301). Divanda ek *-dAn* şeklindedir. Şu örneklerde karşımıza çıkmaktadır: gökden (G.65/3) andan (G.114/1), ruğundan (G.119/1), kesāfetden (G.123/5), menden (G.123/9).

Divanda sadece bir örnekte ayrılma ekinin *-nan* şekli görülür: belāsınnan (G.43/7).

vasıta hâli

“İsmin fiile bir vasıta olduğunu ifade etmek için girdiği hâlidir. Türkçede hâl genellikle *-in* ekiyle gösterilir” (Gülensoy, 2015: 545). Köktürkçede vasıta hâli eki *-(X)n'* dir (Ercilasun, 2011: 182).

Divanda *+ilen, +IA,* ile ekleri vasıta eki olarak kullanılır: hançer-ilen (G.26/5), sultānıyla (G.149/7), hükümüyle (G.54/11), anıñlan (G.140/3).

“Batı Türkçesinde *ile* edatının ekleşmesinden oluşan *-la, -le* vasıta hâli eki” (Korkmaz, 2007: 318), divan kalıplaşmış şekliyle görülmektedir: *bēle<bēyle<bōyle<bu-ile* (G.88/8).

eşitlik hâli

“Eşitlik hâli eki isimlerde ve isim soylu kelimelerde nitelik ve nicelik olarak eşitliği ve benzerliği gösterme hâlidir” (Ergin, 2007: 242). Divanda eşitlik hâli *+CA* ekiyle karşılanmıştır: munca (G.13/6), covca (G.181/11) mince (G.50/7).

Eşitlik eki nice “ne kadar” (G.7/7) ve niçe “nasıl” (G.77/11) kelimelerinde kalıplaşmıştır.

yön gösterme hâli

Yön gösterme hâli, kelime gruplarında ve cümlede fiilin kendi yönünde yapıldığını göstermek için ismin girdiği durumdur. Yön gösterme hâli olarak *+rA, +rU* ekleri kullanılmıştır. Divanda bu ek kalıplaşmış şekilde şu kelimelerde kullanılmıştır: hançaru (G.120/7), berü (G.127/10) içre (G.4/9), üzre (G.7/4), soñra (G.48/8).

4.3.3. Sıfat

Sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten kelimelerdir. Türkçede sıfatlar; iyelik, çokluk ve ad çekimi ekleri almazlar. Sıfatlar işlev açısından niteleme ve belirtme olmak üzere iki gruba ayrılırlar (Ergin, 2007: 246).

4.3.3.1. Niteleme sıfatları

Niteleme sıfatları, varlıkların şekil, biçim, renk, huy gibi niteliklerini bildiren sıfatlardır: ma'nîsiz efsânedür (G.73/5), doğrı sözüm (G.73/7), hoş murâd (G.46/1).

4.3.3.2. Belirtme sıfatları

“Belirtme sıfatları, belirtme işlevi yüklenmiş olan sıfatlardır. Bu işlev; adları işaret etme, gösterme, yada belirsizlik gösterme biçiminde karşılanır. Buna göre belirtme sıfatları kendi içinde, işaret sıfatları, sayı sıfatları, soru sıfatları ve belirsizlik sıfatları olmak üzere dört gruba ayrılır” (Korkmaz, 2007: 385).

4.3.3.2.1. Sayı sıfatları

İsimleri sayı yönünden belirten; ismin sayıyla ilgili türlü yönlerini (sayısını, ölçüsünü, sırasını, parçasını) veren sıfatlardır: on sekiz miñ 'âleme (G.7/10), yüz miñ kelîm (G.15/11), yeddi yıl (Murabba1/21).

4.3.3.2.2. İşaret sıfatları

Varlıkları, nesnelere işaret ederek belirten sıfatlara denir. Türkçede asıl itibariyle zamir olan “bu, şu, o” kelimeleri önlerine isim alarak sıfat görevinde kullanılan sözcüklerin başında gelir. Bu nedenle bu sözcükler ek alamazlar. Varlıkların konumuna göre “bu, şol, o” sıfatları varlıkları işaret yoluyla göstermektedir. Divanda şu örneklerde görülmektedir: bu kâ'inât (G.8/3), o géce (G.111/3) şol mübârek ismi (G.17/9).

4.3.3.2.3. Soru sıfatları

Varlıkları soru yoluyla belirten sıfatlardır. Divanda şu soru sıfatları yer almaktadır.

Ne: “Ne soru sıfatı, nesnenin ne olduğunu soran bir soru sıfatıdır” (Korkmaz, 2007: 394): ne eltâf-ı mükerrerem (G.179/2), ne söyler (G.150/6).

nice: *Nice* soru sıfatı, varlığın miktarını soran bir sıfattır: nice kayşer (G.175/11).

4.3.3.2.4. Belirsizlik sıfatları

“Belirsizlik sıfatları, nesnelerin dış niteliklerini özellikle sayı ve miktarını belirsiz olarak bildirmektedir” (Ergin, 2007: 254). Bir, cümle, çoğ, her, kamū, özge gibi belirsizlik sıfatları divanda kullanılmıştır. Divanda şu örneklerde karşımıza çıkar: her feres (G.34/7), her şabāh (G.35/1), cümle zerrāt (G.15/1), çoğ sa‘ādet (G.158/11), çoğ renc u ‘anā u firqat (Muhammes4/13), bir işaret (G.168/2), özge sudan (G.14/5), kamū şādıklar (G.64/12).

4.3.4. Zamir

“Zamirler, kişilerin ve canlı-cansız varlıkların yerini tutma, onları işaret yolu ile temsil etme görevi yüklenmiş olan ad soylu kelimelerdir” (Korkmaz, 2008: 250). “Zamirler işlevlerine göre işaret zamirleri, dönüşlülük zamirleri, soru zamirleri, belirsizlik zamirleri ve bağlama zamirine ayrılmaktadır” (Amaleh, 2016, 75).

4.3.4.1. Şahıs zamirleri

“Şahıs zamirleri, varlıkları kişi olarak temsil eden ve kişi adlarının yerine geçen zamirlerdir” (Korkmaz, 2007: 405).

- T. 1. K. Men men kelām-ı nāḫkam (G.50/10), men mest-i elestem (G.156/11)
- T. 2. K. Sen sen ey deryā-yı ‘aşk (G.98/4), sen Himmetiye bahma (G.156/12)
- T. 3. K. O, Ol o şibt-i Aḫmed (G.48/9), ol şāhib-i devran (G.82/7)
- Ç. 1. K. Biz biz ol kavmiz ki (G.22/3), devlet-i bākī bize el vėrdi (G.103/3)
- Ç. 2. K. Siz siziñ mirāciñız (G.98/3)
- Ç. 3. K. onlar, anlar onlaruñ cürm u günahı (G.19/7), anlara rüzü’l-kıyāmetde şefi‘ olmaz resul (G.147/1)

4.3.4.2. İşaret zamirleri

“İşaret zamirleri, varlıkları işaret ederek gösteren zamirlerdir” (Korkmaz, 2007: 420). Divanda işaret zamirleri *bu, o* şeklinde kullanılmaktadır.

- Bu İşit bunu (G.113/5), bunda ne peygamber-i mürsel (G.21/5)
- Bular Nutq-ilen ruh u nefis bir şey’-i vāhiddir bular (G.110/5)
- Ol, Anı, Anda reh-nümā oldur (G.4/6), anı gel luḫ-ile (G.99/7), anda zāhir (G.66/2)
- Uşbu uşbu tūfan (G.30/4), uşbudur mü’minlere (G.151/8)

4.3.4.3. Dönüşlülük zamirleri

“Dönüşlülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, anlamca pekiştirilmiş bir tür şahıs zamirleridir” (Korkmaz, 2007: 414) ve metinde *öz* kelimesiyle bulunmaktadır. “Öz dönüşlülük zamiri şahıs zamirleri gibi isim çekimi ekleri alarak çekime girer” (Amaleh, 2016: 77). Divanda şu örnekler yer alır: *öz başına* (G.52/1), *özine kıble bilmedi* (G.11/11), *saldı şevk-ile özin* (G.117/1), *özünden* (G.149/5).

4.3.4.4. Belirsizlik zamirleri

“Belirsizlik zamirleri, kişileri ve nesnelere belirsiz olarak temsil ederler. Belirsizlik zamirleri adlar gibi çokluk ve ad çekimi ekleri alarak çekime girerler” (Korkmaz, 2007: 433-435). Cümle, biri, her biri, her kim, her kimse, *kamū*, kimse, hiç kimse divanda geçen belirsiz zamirlerdir. Bu zamirlerin kullanımları şu şekildedir: *haṭardur ḥubb-ı dünyā şūriş andan kopar cümle* (G.32/8), *biri şol kışşā-yı berd-i yemāniden ḥaber bilmez* (G.100/3), *her biri bir ramḥ-ı ḥayzerān oldu* (G.42/9), *her kimiñ ki müşkili ḥall oldu* (G.9/9), *her kim ki bugün ‘aşkıña cān eyledi ḳurbān* (G.21/10) dolmasa *her kimsede şol ‘ahd-ı ezel* (G.131/12), *bir ḥaḳıḳatdür kamū derk eyle* (G.50/6), *kimse görmez onı* (G.9/1), *cefā hiç kimseye kılmaz bu devran* (G.104/6).

4.3.4.5. Soru zamirleri

“Soru zamirleri, canlı ve cansız varlıkları soru yoluyla temsil eden zamirlerdir” (Ergin, 2007: 441). Metindeki soru zamirleri şunlardır:

kim: *kimi ḥar eylese* (G.16/1), bu cihanda *kime ḥār olur kime ḥurma naşīb* (G.9/2), *kimdür rükū‘ içinde véren sāile zekāt* (G.13/6).

ne: *söyle maña kim nedür şüret-i ma ‘nā nefis* (G.109/1), *her ne kim ḥalḳ étدی* (G.70/11).

4.3.4.6. Bağlama zamiri

Bağlama zamirleri olarak divanda şunlar karşımıza çıkmaktadır:

ki: *ḥüsnünü gör ki nihān eyledi ḳalḥana güneş* (G.117/7)

kim: *onda kim peydā ola* (G.131/3), *mü’miñ oldur kim ola şāh-ı emīr-i murtażā* (G.140/3)

4.3.5. Zarf

Zarf cümlede, fiil, fiilimsi, sıfat, sıfat-fiil ve zarf niteliğindeki kelimeleri zaman, ölçü yer, yön ve soru bakımından destekleyen, açıklayan kelime türüdür.

4.3.5.1. Niteleme zarfları

Niteleme zarfları, fiildeki oluş ve kılışın niteliğini, halini, durumunu, nasılını ve sonucunu bildiren zarflardır. Niteleme zarfları şu şekilde kullanılmıştır: belki ehl-ullah olan dünyā u ‘uqbādan geçer (G.79/1) ger yedin esrārına āgāh iseñ şerh eyle kim (G.45/11), veleyken ayrı görmez şüreti (G.74/10), saña ‘ayān ola tā sırr-ı ‘ābid-i ma‘būd (G.56/8), Bi-gümān ehl-i cehennemdür (G.68/10), hergiz érmez şol şeh-i düldül-süvārīñ gerdine (G.112/7), şöyle kim otuz iki dürdāneden olmuş tamam (G.28/5), şöyle bil kim Hakk rızāsıdır (G.19/7), yeddi yüz miñ kāferi şol yalkuz eyledi helak (Muhammes2/23) mü‘min oluban qalbine jīmān dolur el-hakk (G.21/8).

4.3.5.2. Zaman zarfları

“Zaman zarfı, fiilin karşıladığı oluş ve kılışı zaman bakımından belirleyen ve sınırlandıran zarfdır” (Korkmaz, 2008: 249). Örnekler şu şekildedir: çih bugün beytü’l-hazīnden (G.8/9), vācib oldı bendeye daim kıla sultān medh (G.38/10), Her rüz ‘ıyd her gece kadr berāt olur (G.11/9), ‘aşk Bağdadında şimdi kopdı (G.22/2), hānumānı ‘ākıbet vjirān olub baykuş öter (G.33/3), ferşden bu nuṭk ‘arşa dem-be-dem eyler hürüc (G.18/2), tulū‘ eyler demādem (G.104/11), gece gündüz mahv-idi (G.90/2), tābān geldi ay gün (G.90/2), Kimse müflis qalmaz ol gün (G.63/11), var-iken ol zāt-ı muṭlak yoḥdı eşyā henüz (G.90/1), ‘Aliden soñra kimdür (G.48/8), kesdi evvel başımı (G.96/10) gāh vjirān eyler uşbu hākdānı gāh zeyn (G.165/5), uyumaz lejl u nehār u gāfil olmaz bir zaman (G.110/10), gel imdi nefsiñi tanı (G.161/4).

4.3.5.3. Yer ve yön zarfları

“Yer ve yön zarfları, fiildeki oluş ve kılış yerini ve yönünü belirleyen zarflardır” (Korkmaz, 2008: 498). Yer ve yön zarfları şunlardır: gel berü (G.92/4), şād olur mü‘minleriñ dīdārına karşu kıılır (G.142/11), yakın kim bil hāқиkatde (G.124/2), mezheb içre fark olubdur yetmiş iki fırkadan (G.182/8), Qaynadı ‘aşk āteşinden dışra saldı der-zamān (G.31/3).

4.3.5.4. Miktar zarfları

Bir sıfatta, bir zarfta, bir oluş ve kılışta azlık-çokluk gösteren; *ne kadar? ne derece?* sorularını karşılayan, miktarını bildiren zarflardır. Divanda kullanılan miktar zarfları

şunlardır: şehâdet şehrine emr-ile munca enbiyâ geldi (G.100/3), çoh dâdi bu bâbdan aşhâba peygamber hadîş (G.25/11), onuñ kurbine érmez hiç seyyâh (G.36/11)

4.3.5.5. Soru zarfları

“Soru zarfları, fiildeki oluş ve kılışı soru yoluyla belirleyen zarflardır” (Korkmaz, 2007: 523). Divandaki zaman zarfları şunlardır: hancaru emreylese ol ne eyler ‘azm-ı cezm (G.120/7), Gör nece ferzend-imiş (G.9/7), kim kıılır nice gedâyı hüsrev-i şâhib-külâh (G.169/7), Neden kim kônmadı ey tâyir-i kuds (G.84/7).

4.3.6. Edat

4.3.6.1. Ünlemler

Ünlemler, takdir, temenni, dua, hayret, pişmanlık gibi duyguları ifade eden edatlar’dır. Divanda kullanılan ünlemler şunlardır:

âferin: Beğenme ve takdir etme fonksiyonunda kullanılır.

her dem kıopar gürdlerden âferin (G.25/6), âferin kıopdı meleklerden (Muh.2/19)

ey: Seslenme görevindedir.

ey birâder (G.26/5)

eyâ: Seslenme görevindedir.

eyâ mü’ mîñ ‘Alî mihrin siper kııl (G.101/11)

hey: Seslenme görevindedir.

doldı meţâ’ -ı zarķ ile bâzâr-ı kâinât hey (Müsebba1/16)

vây: Pişmanlık ve şaşırma ifade eder.

vây eger hâşim duta çarhın (G.136/6)

ve’s-selâm: İşte bu kadar, son söz budur anlamlarında kullanılır.

tapmazdı istikâmet-i islâm ve’s-selâm (G.39/5), kelâmım ve’s-selâm (Muh.2/38)

yâ: Seslenme görevindedir.

yâ evvel u âhîr (G.117/4), yâ ‘Alî yâ şeh-süvâr (G.131/1),

zinhâr: Uyarı ve temenni anlamı katmıştır.

Hakķa iki baķma zinhâr (G.29/8)

4.3.6.2. Edatlar

‘aceb: Soru fonksiyonundadır.

Kimse müflis kalmaz ol gün bir ‘aceb devrān kōpar (G.63/11)

‘Ūd ‘aceb u taṅbūr hem dāire zelzālem (G.155/11)

‘ākıbet: Bağlama fonksiyonundadır.

Ol ‘ākıbet Maḥmūd olur

beli: Cevap fonksiyonundadır.

Hālīk-ı rezzākdan olmışdur beli kısmet günü (G.9/3)

Şol velāyet-i āftābdan beli bir zerredür (G.42/3)

berı: Çekim fonksiyonundadır.

ḥurūfiden berıdir (182/5)

bile: Çekim fonksiyonundadır.

Oldur şifāt-ı eḥad bile ki ‘ayn-ı zāth (G.13/1)

birle: Çekim fonksiyonundadır.

Döndi mağribden celālet birle baḥduñ aftāb (G.1/3)

Eyle āyın mihr-i Ḥaydar birle gönliñ şehri (G.61/2)

çü: Bağlama fonksiyonundadır.

Şu‘lesi artar çü şem’iñ başını kesdükce (G.83/8)

Géyindi şāl-ı kanā‘at çü kıldı terk-i ḥarır (G.67/13)

çün: Bağlama fonksiyonundadır.

Ḳalb-i siyāhı eyler çün kımyāyı bı-ğaş (G.111/12)

çünkü: Bağlama fonksiyonundadır.

Kimseye cānāne olmaz çünkü kaşdı cānedür (G.73/3)

Şāh-ilen çünkü bütündür (G.96/11)

çünkim : Bağlama fonksiyonundadır.

Mülk-i vücūda çünkim sensen bugün Süleymān (G.12/9)

‘Ākıbet çünkim şına señi ecelden bu kafes (G.105/2)

de/da: Kuvvetlendirme fonksiyonundadır.

Da‘vā-yı imān éderler de bilmez ma‘nisiñ (G.4/10)

dağı: Kuvvetlendirme fonksiyonundadır.

Sen dahı sarf ét (G.83/6)

Sen dahı cisminde cān oldıkca medħin söylegil (G.144/2)

eger: Bağlama fonksiyonundadır.

Vérse bir günde eger Aħmede biñ kez şalavāt (G.14/8)

ger: Bağlama fonksiyonundadır.

İçmeyen ger Hızr-ise nuṭk-ı ‘Alıden cām-ı cem (G.49/4)

hem: Bağlama fonksiyonundadır.

Oldı Haydar yeryüzünde gökyüzünde hem esed (G.50/8)

hergiz: Bağlama fonksiyonundadır.

Dünyā u ‘uḳbāda hergiz çekmedi şermendelik

imdi: Bağlama fonksiyonundadır.

Gel gel imdi bu vücūduñ taħtına sultān-iken (G.144/7)

ile: Çekim fonksiyonundadır.

Nūr ile cihānı açub ey şems-i zuhā ruḥ (G.44/3)

içün: Çekim fonksiyonundadır.

Şeh-süvār-ı çarḥ içün bir lāciverdī ‘arsada

ise: Kuvvetlendirme fonksiyonundadır.

Var ise cānında ger idrak (G.51/7)

karşu: Çekim fonksiyonundadır.

Leşker-i ye‘cüce karşu zülfikār çekdi sedd (G.50/11)

Şād olur mü‘minleriñ diđārına karşu kıılır (G.142/11)

ki: Bağlama fonksiyonundadır.

Kim ki kıldı āl-i Ḥaydar ‘aşkına cānıñ sebīl (G.143/1)

kim: Bağlama fonksiyonundadır.

Baş oynada kim dönmeye meydān-ı ‘Alīden (G.146/5)

lık: Bağlama fonksiyonundadır.

Lik nūr-ı zāt-ı Ḥaqqdur ma‘nide icādımız (G.92/1)

likin: Bağlama fonksiyonundadır.

Bir tabīb-i mihrībāndur likin dermān eylemez (G.52/10)

meger: Bağlama fonksiyonundadır.

Meger nuṭq-ı ‘Alīden bî-ḥaberdür vech-i Aḥmedden (G.133/6)

meger kim: Bağlama fonksiyonundadır.

Meger kim müşteri olmuş güneş ol māh bir mihre (G.114/5)

nice kim: Bağlama fonksiyonundadır.

Nice kim olmuş felek devrinde payidar-ı kūtüb (G.7/7)

ola ki: Bağlama fonksiyonundadır.

Tā saña ma‘lūm ola kim evvel oldur āḥir ol (G.149/10)

pes: Bağlama fonksiyonundadır.

Açıldı çeşm-i ma‘nî pes pirehen ne ḥācet (G.12/4)

Nedür bu arada pes iḥtilāf-ı ‘ālem-i şūret (G.16/7)

şanasın: Bağlama fonksiyonundadır.

Sanasın gökde şafağdur ‘arşa-yı meydāna baḥ (G.41/2)

şanki: Bağlama fonksiyonundadır.

Sanki koptı leşker-i seyyāreye rüz-ı ‘abūs (G.106/3)

soñra: Çekim bağlamındadır.

‘Alīden soñra kimdür āl u evlād (G.48/8)

şöyle kim: Bağlama fonksiyonundadır.

Şöyle kim otuz iki dürdāneden olmuş tamām (G.28/5)

Heybet-ilen şöyle kim ğark eyledi Ken 'ân-ı mevc (G.31/6)

tā: Bağlama fonksiyonundadır.

Tā kuruşandı dîn-i Aḥmed 'aşkına Ḥaydar kılıç (G.34/1)

Tā ola devrinde 'uşşâk ehliniñ gerdan kadeḥ (G.37/1)

tā ki: Bağlama fonksiyonundadır.

Tā ki doğdı 'âlem-i subḥ-ı velâyetden güneş (G.55/1)

tā kim: Bağlama fonksiyonundadır.

Nahsinden kurtulub tā kim ola baḥtîñ sa'îd (G.55/5)

Eyleye tā kim teferrüc kılmağa ol şeh güzâr (G.61/2)

tek: Bağlama fonksiyonundadır.

Ser-be-ser ol dem kıyâmet ehli tek 'üryân kopar (G.63/5)

'Adū girmez elif tek ey muvaḥḥid zâtına Ḥaḳḳıñ (G.80/8)

u/ü: Bağlama fonksiyonundadır.

Ḳâim-i mezheb ü millet kuruldı 'adl u dâd (G.46/9)

Ḥaḳḳ ta 'âlâdan anıñ-çün düldül ü ḥancer gelen (G.139/4)

üzre: Çekim fonksiyonundadır.

Dönmese çarḥ üzre ger re' yince bu şems-i münîr (G.68/3)

-vâr: Çekim fonksiyonundadır.

Ḳâsım-ı kaşr-ı behişt u hür-vâr enhâr-ı ḥavz (G.19/9)

Guş-vâr olmadı şeh-sem'ine ol dürr-i şemîñ (G.134/3)

yâ: Bağlama fonksiyonundadır.

Ehl-i Mekke olsun ehl-i Şâm yâ ehl-i Haleb (G.3/8)

Şîr ilen şevketde yâ kudretde yâ kuvvetde hey (G.4/7)

ya'ni: Bağlama fonksiyonundadır.

'Aḳl u 'aşkıñ rehberin ya'ni 'Alîdir bî-ḥilâf (G.125/1)

ya'ni ki: Bağlama fonksiyonundadır.

İki meş'al ya'ni ki hürşid u kamer hükmindedir (G.70/3)

Geldi hâlıfe-yi 'arz ya'ni ki âdem-i 'aşk (G.132/5)

yoħsa: Bağlama fonksiyonundadır.

Ériş şâhib-hurūca yoħsa tahkik (G.29/9)

zirā: Bağlama fonksiyonundadır.

Bilür zirā keşaf kalbi şarrāf (G.126/7)

gāh..._gāh...: Bağlama fonksiyonundadır.

Gāh Dāvūd oldı geh Mūsā-yı 'imrān gāh Nūh (G.31/5)

geh..._geh...: Bağlama fonksiyonundadır.

Geh nāf olan nāf-ı ğazal-ı Hoten-i Çin

Geh şehd-i muşaffā yetüren şekker-i engem (G.156/10)

yā..._yā...: Bağlama fonksiyonundadır.

Ca'feridir Himmeti sem'ine peygamber özge kul

Yā taşavvūf yā tenāsüh yā teselsül yā hulül (G.147/12)

hem...._hem...: Bağlama fonksiyonundadır.

Oldılar meydān içinde hem 'inān u hem rakib (G.5/4)

Şecā'at hem saħāvet hem kerāmāt (G.15/9)

Taķi u hem Naķidür devlet hem dīn hem māhir (G.66/14)

ne..._ne...: Bağlama fonksiyonundadır.

Munda ne kavlı-i resül işlerdi ne hükmi-i kemāl (Muh.2/37)

4.3.7. Fiil

4.3.7.1. Şahıs ekleri

4.3.7.1.1. Zamir kökenli şahıs ekleri

Öğrenilen geçmiş zamanın 1. teklik kişisinde, geniş zamanın 2. teklik kişisinde ve geniş zamanın 1. çokluk şahısında zamir kökenli şahıs ekleri kullanılmıştır.

T. 1. K. +m, +Am, +(y)Am bulmuşam (G.46/11), içmişem (G.151/1), 'anķāyam (G.153/1)

T. 2. K. +sIn, +sen olasın (G.84/4), éresin (G.175/13)

Ç. 1. K. +uz âftâbuz (G.91/9), sulţânuz (G.92/11)

4.3.7.1.2. İyelik kökenli şahıs ekleri

Geçmiş zaman ve şart kipinde kullanılan şahıs ekleri iyelik kökenli şahıs ekleridir. Teklik 3. şahıs eksiz olarak kullanılır. Divanda 2. çokluk şahıs iyelik kökenli şahıs ekleriyle kullanılmamıştır.

T. 1. K. +m kıldum (G.17/9), söylesem (G.25/6), kılsam (G.154/8)

T. 2. K. +ñ kılsañ (G.134/2), görseñ (G.102/8), kılduñ (Muh.4/45)

T. 3. K. Ø olmazdı (G.13/7), görmese (G.72/3)

Ç. 1. K. +k alduk (G.179/9), kalmışuk (Müsebba1/18)

Ç. 3. K. +lAr yandursalar (G.21/11), tapdılar (G.40/11)

4.3.7.2. Şekil ve zaman ekleri

4.3.7.2.1. Bildirme kipleri

“Bildirme kipleri, yapılmış, yapılmakta veya yapılacak olan işleri haber verme ve bildirme niteliği taşıyan kiplerdir. Bu kipler, fiilin geçişli-geçişsiz, olumlu-olumsuz nitelikteki yapılışını belli bir zaman kavramı içinde ele alırlar” (Korkmaz, 2008: 43).

geçmiş zaman

görülen geçmiş zaman

Görülen geçmiş zaman eki divanda –dı/-di/-du/-dü olmak üzere dört şekliyle kullanılmıştır.

T. 1. K. -dI/-dU+m kıldum (G.17/9), işitdüm (G.10/3), dedim (G.123/10)

T. 2. K. -dI/-dU +ñ oldıñ (G.51/10), dédiñ (G.59/2), kılduñ (Muh.4/45)

T. 3. K. -dı+ Ø kıopardı (G.2/4), tapmadı (G.6/3), bağladı (G.65/2),

Ç. 1. K. -dU+k bulduk (G.94/11),

Ç. 3. K. -dI+lar tapdılar (G.40/11), bağladılar (G.54/4), içdiler (G.37/11)

öğrenilen geçmiş zaman kipi

“Kökeni bakımından - mIş/-mUş sıfat-fiilinden gelen belirsiz geçmiş zaman kipi; fiilin karşıladığı hareketin, başkasından duyduğunu, sonradan gördüğünü veya farkında olmadan

işlediğini anlatan bir şekil ve zaman biçimidir” (Korkmaz, 2007: 599-600). Divanda ünlü uyumuna bağlanarak *-miş/-miş* şekliyle kullanılmıştır.

- T. 1. K. -mİş+am bulmuşam (G.46/11), içmişem (G.151/1)
T. 3. K. -mİş+ Ø yazmış (G.10/8), eylemiş (G.38/9)
Ç. 1. K. -mİş+Uz dutmuşuz (G.44/9), géymişüz (G.91/3)

geniş zaman kipi

Geniş zaman, işin başlayıp devam ettiğini ve edeceğini gösterir. Geniş zaman, geçmiş, gelecek ve şimdiki zamanı içine alan bir zamandır. Divanda *-ar/-er* ekleriyle yapılmaktadır.

- T. 1. K. -Ar+Am çekmezem (G.137/11), olmazam (G.53/2)
T. 2. K. -ar+sIn dérsin (G.73/11), çekersin (G.142/7), hükmeylesin (G.41/4)
T. 3. K. -Ar/-Ur+Ø çıkar (G.64/18), éder (G.65/1), oğur (G.67/10), kökreşür (G.63/3)
Ç. 1. K. -Ar+Uz ederüz (G.175/5)
Ç. 3. K. -Ur+lAr çağrışurlar (G.65/4), oğurlar (G.188/6)

Divanda çokluk 3. kişinin kullanımında ünlü ile sonlanan fiillerde *-rl-* > *-ll-* gerileyici benzeşmesiyle *-llAr* (< *-rlAr*) halini almıştır: oğurlar > oğullar (G.116/6).

4.3.7.2.2. Tasarlama kipleri

“Tasarlama kipleri; fiilin gerçekleşmesini dilek, istek, şart, gereklilik veya emir kavramları içinde veren kiplerdir. Tasarlama kiplerinde zaman ifadesi yoktur” (Korkmaz, 2008: 308).

şart kipi

Şart kipi hareketin şart biçiminde olduğunu anlatır. Bu dönemde şart kipi *-sA* ile yapılmıştır.

- T. 1. K. -sA+m söylesem (G.25/6), kılsam (G.154/8)
T. 2. K. -sA+ñ dilersenñ (G.142/12), kılsañ
T. 3. K. -sA+ Ø kılsa (G.188/7), dönse (178/2)
Ç. 3. K. -sA+lAr yandursalar (G.21/11), vérseler (G.185/8)

istek kipi

“İstek kipi, fiile istek ve arzu kavramları veren tasarlama kipidir” (Korkmaz, 2007:

64). Divanda bu kip *-a /-e* ekleri ile kullanılmaktadır. Sadece tekil şahısların çekiminde kullanılmıştır.

T. 1. K. *-a+m* kılam (G.38/8), olam (G.38/8)

T. 2. K. *-A+sIn* olasın (G.54/6), bilesin (G.186/11)

T. 3. K. *-A+ Ø* kılmaya (G.3/11), ola (G.4/5)

emir kipi

“Emir kipi, yapılması istenen işi emir biçiminde ifade eden bir tasarlama kipidir” (Korkmaz, 2007: 665). Divanda emir kipi sadece teklik şahıslarda kullanılmıştır.

T. 1. K. *-AyIm* eyleyim (G.48/8)

T. 2. K. *GII/ -Ø* söylegil (G.153/2), bil (G.145/13)

T. 3. K. *-sUn* vèrmesün (G.179/6), kılmasun (G.26/3)

gereklilik kipi

Gereklilik kipi, bir hareketin veya tasarlanan bir eylemin olması ve yapılması gereğini ifade eder. Divanda *-mAk* gerek ve gerek şeklinde kullanılmıştır. Örnekler şunlardır:

-mağ/-mek gerek: durmağ gerek (G.164/9)

gerek: tecrîd gerek (G.54/2), saña gevher gerek (G.110/12)

4.3.7.3. Bildirme ekleri

Bildirme ekleri teklik 1. şahısta zamiri kökenli E.T.’de *-vAn* şeklinde iken eserin yazıldığı dönemde “v” düşerek “-Am” şeklini almıştır; teklik 2. şahısta yine E.T. ekleşmemiş şahıs eki olan “sen” zamir kökenli bir ek olarak “-sIn” şeklinde kullanılmıştır; teklik 3. şahıs bildirme eki eserde hem “-dIr/-dUr” hem de “-durur” haliyle kullanılmıştır; çokluk 1. şahıs birdirme eki “-Uz” şeklinde kullanılmıştır.

T. 1. K. *-Am* zalam (G.93/10), pāmālem (G.155/2)

T. 2. K. *-sIn* sensin (G.40/12), Hākksın (Muh.1/31)

T. 3. K. *-dIr/-dir, durur* enbiyādur (G.34/8), lāyıkdurur (G.123/10)

Ç. 1. K. *-Uz* Āftābuz (G.91/9), sultānuz (G.92/11), içindeyüz (G.95/1)

5. TRANSKRİPSİYON ALFABESİ VE METİN

5.1. Transkripsiyon Alfabeti

Latin Alfabeti	Arap Alfabeti
Ā-ā	ا
B-b	ب
C-c	ج
Ç-ç	چ
Ḍ-ḍ	ض
E-e	ه, ا
G-g	غ, گ
Ĝ-ĝ	غ
Ḥ-ḥ	ح
Ḫ-ḫ	خ
H-h	ه, هـ
I-ı	ی
İ-î	ی
J-j	ژ
K-k/Ķ-ķ	ق, ک
N-n/Ñ-ñ	ن, ک
O-o	وا, و
Ö-ö	وا, و
P-p	پ
S-s/Ş-ş/Ŝ-ŝ	ث/ص/س
T-t/Ṭ-ṭ	ط/ت
U-u/Ū-ū	و
Z-z/Ẓ-ẓ/Ẓ-ẓ/Z-z	ذ/ض/ظ/ز

5.2. Metin

Hazā Kitāb Bismillahirrahmanirrahim

Dīvān-ı Mevlānā Himmetī Engurānī

G.1

1 Yā ‘Alī yā İlyā yā Ebu’l-Hüseyn yā Būturāb

‘İzzetiñ kurbinde kimdür bu turāb

‘Arş ü kürsī mihr u māh çarḥ hem levḥ u kalem

Cümle fermānındadır bād āteş ḥāk u āb

Endi zehrā gökyüzünden yüz dutub bu dergāhıña

Döndi mağribden celālet birle baḥduñ aftāb

Tā şehadet mülkine yā şāh-ı dīn başdın kadem

Mağdeminden Ka‘be ābād oldı yā Ḥayber ḥarāb

5 Aḥmed-i Maḥmūd Ebu’l-Ḳāsım Muḥammed Muştafā

Server-i ser-defter şāhenşehi ‘ālicenab

Ma‘nī-yi mülkinde dedi şehir-i ‘ilm ü vaḥdetim

Yā velīyy-i Ḥaḳḳ bu şehir-i ‘ilmine sensen fetḥ-i bāb

Nokta-i ba-i ser-i bismillahirrahmanirrahim

Münşî-yi Qur'an mühr-nâme-yi ümm-ül-kitâb

Cem' bu 'arşada Hakk buyurduğilen küllişey'

Anda kim maşer kopar zâhir olur yevmu'l-hisâb

Mühr alîñ her kimiñ cânında vardur zerrece

Küh-i kaf olsa günahı Hakk bilür görmez 'azâb

10 Bî-başâretdür seni nisbet kılan her nâkese

Şîr-i Hakk birle berâber mi olur hergiz küllâb

Zülfiğârîñ şu'le çekse bir şerârından kaçâr

Şad-hezâr İsfendiyâr u Rüstem u Efrâsyâb

Bir nazardur görmeğe didârîñi bu Himmetî

Uşbudur maşşudumuz vallahu â'lem u bi's-şavâb

G.2

1 Muhammed şehr-i 'ilm oldı 'Alî bâb

'Alîdür Aşmede hemdem 'Alî bâb

'Alî 'arş-ı haqîkatde kamerdür

Kevākibdür yanında ḥayl-i aşḥāb

Oña bu küll-i maḥlūkāt-ı ʿālem

Musaḥḥardur “biʿavn-i rabb-i vahhāb”

Çopardı Ḥayberiñ babın yérinden

Şehādet barmağıñ işāret étدی kullāb

5 Girende Bedr birle ḥarbe Ḥaydar

ʿAdū ḡanında ol dem çopdı seyl-āb

Nişān-ı naʿl-i sümm-i düldülünden

Felekde zāhir oldı şekl-i miḥrāb

ʿAlīdür müʾminīn u hem müʾmināta

Hidāyet eyleyen miftaḥ-ı ebvāb

ʿAlīdür “ḥāzen-i kenz-i ilāhi”

Onuñ muḥtācıdur sulṭān-ı dārāb

Ḥayāt-ı rızḡına bu mümkinātiñ

Sebebdür kim ʿAlī ey ehl-i esbāb

10 Dutubdur zerre-i nūr-ı ʿAlīyle pertev

Ḳamer-i envār ḥurşīd-i cihān-tāb

ʿAlīdür ḥātem-i ḥatm-i nübüvvet

ʿAlīdür evliyā naḳdine zerrāb

ʿAlīdür ʿārife ruḥ-ı izāfī

ʿAlī cānān-ı ʿāşık cān-ı aḥbāb

ʿAlīdür Himmetī ihāta kılmış

Bu göñlile mekān-ı bāb-ı der-bāb

G.3

1 İki ʿālemde ʿAlīdür pişvā ol maḳşūd-ı rabb

Yaʿni bu îcād mevcūddur olmışdur sebab

Ol emīriñ ki ʿArabdur zuhūru zāhiren

Maʿnīde amma tufeylīdür vücūd-ı Türk ʿArab

Gerçe Ādem tapdı ol mebde-i eşyādan vücūd

Geldi Ādemden vücūda ol vücūd-ı bü'l-ʿaceb

‘İlm-i vahdetde Hakkıñ zātına melmūs imiş

Ey muvaḥḥid gel ḥaḳīḳat ‘ilmiñ ondan ıl aleb

5 Kim ḥalefdür Ādem evlādında kimdür nā-ḥalef

Cümle rüşendür onuñ ‘ilmine sırr-ı ümm u eb

Vardur aqlında püşk-i faḥş géymişdür ḥaṭā

Onda kim yoḥdur cihād u ‘ilm u ĩmān u edeb

Düşmen-i Hakkdur bu yolda Ḥaydarı Hakk bilmeyen

Çün Ebu-Cehl u Ebu-Süfyān u mişl-i Bu-Leheb

Ḥaydarı ḳassām-ı cennet bilmedi eşḥāb-ı nār

Ehl-i Mekke olsun ehl-i Şām yā ehl-i Ḥaleb

Ḥaydar oldur kim beşikde ejdehānı ıldı şaḳ

Geldi Hakkdan Hakkına ol şaff-deriñ Ḥaydar laḳab

10 Mü’min ol şidḳ ile āl-i Ḥaydara ĩmān getir

Ger dilersen ey āḥī naḥl-i velāyetden rüteb

ılmaya her kim tevellā ḥandān-ı Ḥaydara

Rūz-ı mahşer bî-gümân ol kavmedür Hakkdan ğazab

Çek bugün renc u ta‘ab āl-i Muḥammed ‘aşkına

Ey kıyāmet şahnesinde isteyen ‘ayş u ʔarab

Zıkr-i ehl-i beyt-i Ḥaydardur gönülde Hakk bilür

Himmetiniñ ‘ālem-i fānīde şuĝl-i rüz u şeb

G.4

1 ʔalbini şāf ét riyadan ʔalmasun zengār-ı ʔalb

‘Aşķ bāzārında olma ḥerc için dinār ʔalb

Vezn ḥikmetdür seḥa ḥükmünde ol rāsīḥ degül

Kim ‘ayār u nāşıra dinār-ı bî-mikdār ʔalb

Çıḥma yoldan doĝrı gel şāh-ı velāyet rāhına

Şöyle bil sıĝmaz sebillullah kec-reftār ʔalb

Bes ‘Alī aḥbābı hergiz va‘desin étmez ḥilāf

Çāker olmaz şāhine hergiz éden güftār-ı ʔalb

5 Mü‘min oldur ki ola onuñ ʔavl-i faşīḥ muttaşıl

Ehl-i ĩmān olmadı hergiz bed güftār-ı ʔalb

Reh-nümā oldur cihanda ʿādil u maʿşūm ola
Muḳtedā-yı ḳavm-i islām olmaya ḳaddar-ı ḳalb

Şīr ilen şevketde yā ḳudretde yā ḳuvvetde hey
Bir midür cins-i şuḡāl rubeh u segsār ḳalb

ʿAşḳ meydānında şaf çekdi velāyet leşkeri
Girmesün bu ḳalbe her ser vérmeyen ḫarrār ḳalb

Ḍarb-ı Ḍarb u muʿcizāt içre berāber mi olur
Mūsā ilen Sāmīrī ol sāḫir u meḳḳār ḳalb

10 Daʿvā-yı ĩmān éderler de bilmez maʿnīsīñ
Cāna ḳıymaz ol hünersiz lāf-ı bī-kirdār ḳalb

Noḳḫa-i zātıñ şıfāt içre ne bilsün hergizin
Himmetī her kec-rev-i kec ḫabʿ u kec pergār ḳalb

G.5

1 Ḥaydar ilen maʿnīde bir nūr-ı vāḫiddür Ḥabīb
“Laḫmeke laḫmi”dür ol ʿālemde ḫāricdür raḳib

Muṣṭafā u murtaẓā şanında Hakkdan nüzül

Āyet-i “Nasru’n-min Allah ma‘nīyi fetḥ-i qarīb”

Hikmet u kudret olar hükmündedür bu cism u cān

Hakk deminden illet-i isyāna onlardur taleb

Aḥmede endi Buraḫ u geldi düldül Ḥaydara

Oldılar meydān içinde hem ‘inān u hem rakīb

5 Tā vaşī kıldı velīyullahı şāh-ı enbiyā

Oḫıdı onda velāyet ḫuṭbesin oldı ḫaṭīb

Yıḫdı bāb-ı Ḥayberi ol bāb-ı şehr ‘ālimin

Arza düşdi zelzele çizgindi çarḫ-ı muztarīb

G.6

1 Büt-peresti kesdi bütten kıldı beytullahı қа‘b

Bāṭıl oldı ḫāric u zünnār u çelīpā u selīb

Oda yanmaḫdan temāmet kırtulur ehl-i azāb

Vérse tā rüz-ı kıyāmet yüzünden bir nahīb

Tā ebed zılm-ilen kıldı bulmadı hergiz necāt

Tapmadı her bende kim nūr-ı velāyetden naşīb

Gel beri bu şehriyar-ı şehir-i ‘aşkıñ ey fakīr

İtler-ile āşinā ol gezme tenhā u qarīb

5 Dem-be-dem enfās-ı nuṭḡ-ı ‘anberīndür göñlüme

Medhinde Ḥaydarıñ bŷy-ı ‘abīr u müşk-i ṭīb

Himmetī gezdi velāyet gülşeninde her nefes

Mest olubdur ‘aşq-ilen söyler mişāl-i ‘andelīb

G.7

1 Ḳubbe-i eflāk dāire-yi kŷmbed-i devvār-ı Ḳuṭb

Nokṡa-yı merkez qarār-ı çarḡ nuh pergār-ı Ḳuṭb

Devrine devr-i felek dönmemtedir pervānevār

Şem‘ tek bu encümen içinde tā kim var-ı Ḳuṭb

Çarḡ meydānında kŷh-i Ḳāf tek s̄ābit Ḳadem

Seyr kılmaz her yana çün kevkeb-i seyyar-ı Ḳuṭb

Ḳāīm u dāim bu evtād içre bir çadıradur

Bāb-ı ‘arş-ı ‘izzet ŷzre şöyle mismār-ı Ḳuṭb

5 Kopsa ger bād-ı kıyāmet titrese ‘arz u cibāl

Bir kadem kılmaz yerinden cümbüş u reftār-ı kütb

Naşr-ı t̄ayir tek uçar devrinde rūh-i ins ü cān

Lenger-i k̄aşr-ı vasaṭda dutmuş istimrar-ı kütb

Pāyidār-ı ‘aşkına olmağ dilersen pāyidār

Nice kim olmuş felek devrinde payidar-ı kütb

Tanı ol kütbı ki onuñ zātına yoğdur zevāl

Yoğsa geçdi bu cihān-ı fāniden besyār-ı kütb

Ḥayy-ı bāķidür vücūd-ı zü-l-ḥayāt u zü-l-memāt

Ki yérde gökde murtażādur ulu’l-ebşār-ı kütb

10 Enbiyā u evliyā on sekiz miñ ‘āleme

Oldı Ḥaķķdan zāt-ı pāk Ḥaydar-ı Kerrār-ı kütb

Dur teberrā kıl ‘adū-yı ehl-i beyt-i Ḥaydara

Rūz-ı maḥşer saña ‘avn éde heşt u çehār-ı kütb

Çıhma sen dāire-i insān içinden Himmeti

Tā saña gün tek cemāliñ eyleye izhār-ı k̄uṭb

G.8

1 Ṭālibā gel derdiñe dermānı bizden k̄ıl ṭaleb

Şehr-i dilde menzil-i cānān bizden k̄ıl ṭaleb

Noḡta kim onuñ devrinde pergār-ı vücūd

Sırr-ı zāt ol nükte-yi pinhān bizden k̄ıl ṭaleb

Baḡr-ı vaḡdet kim onuñ emvācıdur bu kā'ināt

Menba' ol baḡr-ı bī-pāyān bizden k̄ıl ṭaleb

Ġark-ı deryā-yı cehālet olma ol Ken'an kimi

Nūḡ vaḡtidür zevraḡ-ı ṭūfān bizden k̄ıl ṭaleb

5 Düşme her bir daş için 'ummāna ey ḡavvāş-ı hırş

Ma'den-i dürdāne u mercān bizden k̄ıl ṭaleb

Kīmyādur cismimiz bu cānımız iksīr-i 'aşḡ

Gel beri ey kīmyāger kān bizden k̄ıl ṭaleb

Ey müselmānım dēyüb da'vī-yi imān eyleyen

Ma'ni-yi Islami penc erkân bizden kıl taleb

Bir haber dut bu huṭuṭi heykel-i raḥmāniden

Müfredât-ı defter-i furkân bizden kıl taleb

Çıḡ bugün beytül-ḥazāinden misl-i Ya'kûb-ı ḥazīn

Mıṣr-ı şāhi Yūsuf-ı Ken'ân bizden kıl taleb

10 Kesr-i elvāḡ yed-i beyzâ u esrâr u ḥıyām

Mu'cizât-ı Mūsî-yi 'İmrân bizden kıl taleb

Genc-i ma'ni devlet-i bâkî u mülk-i bî-zevâl

Mıṣr-ı şāh evliyâ-yı devrân bizden kıl taleb

Nuṭḡ-ı rûḡullāh-ı cāvidāniyüz ey Himmetî

Âb-ı Hızır çeşme-i ḡayvānı bizden kıl taleb

G.9

1 Dédi ey dilber göñül dīdārıñ ister yâ naşīb

Dédi kimse görmez onı olmayınca yâ naşīb

Men dédim hicriñ helāk étđi ol meh dédi

Bu cihanda kime ḡâr olur kime ḡurma naşīb

Hālik-ı rezzākdan olmışdur belī kismet günü

Şol ğazal-ı çine şahrā balıĝa deryā naşīb

Mü'min u hem mü'mināt amma ki olur bī-gümān

Dünyā ve 'uqbāda dīdār-ı 'Alīden yā naşīb

5 Ol 'Alī ol velīni'emet kim oldur xanı luţf

Dost hem düşmen tamam ondan bulur eşyā naşīb

Ma'den-i cūd u seħādur menba'-ı baħr-ı kerem

İster ol kānı 'aţādan Ādem u Hāvva naşīb

Ādem āzād olmadı tā kılmağı anı şaff'

Gör nece ferzend-imiş xandan diler baba naşīb

Zāt-ı Haydar bir güneşdür zerre-i pür-nūr baħş

Görmez amma ol güneşden dīde-i 'ama naşīb

Her kimiñ ki müşkili ğall oldı Haydardan gelür

Muttaşıl ğān-ı velāyetden oña ğelvä naşīb

10 Her kimiñ göñlünde olsa buğz-ı āl-i Muşafā
Olmaz ol mel'ūna añla cennetü'l-me'vā naşīb

Ƙıl tevellā ehl-i beyte ey peser tā kim saña
Ola cennetde şarāb-ı kevşer u hūrā naşīb

Himmetiniñ hāceti senden budur Ƙıl yā 'Alī
Bir dil u dānā oña bir dīde-i bīnā naşīb

G.10

1 Maṭla-ı şubḥ-ı ezel Ƙıldı teccellā-yı 'acīb
Doğdı bir şems-i munīr 'ālem-ārā-yı 'acīb

Gör geç ol hurşīd-i mülk-i bī-zevāliñ ṭal'atı
Oldı 'aql-ı vālih mecnūn-ı şeydā-yı 'acīb

Tā şabādan Ƙışşa-yı zülfün iştidüm başıma
Düşdi beri ol günden bir fikr-i sevdā-yı 'acīb

Bir ḥaberdür şol cevāb-ı "lenterānī" den göñül
Dem-be-dem "erenī" dir eyler temennā-yı 'acīb

5 Ol şanem budır içinde nice Şeyḥ-i 'Ābidīn

Ṭurralardan boynuna asdı çelipā-yı ‘acīb

Çekdi leşker ḥayl-i dilden şāh-ı dārü'l-mülk-i ‘aşk

Heybetinden koptı cān şehrinde kavqa-yı ‘acīb

Ḳıldı nāgeh çārsū-yı Mışr-ı cami‘den zuhūr

Yūsuf-ı Ken‘ān kimi oldı temāşā-yı ‘acīb

Gör ki yazmış kilik-i kudret birle ḥaṭṭāṭ-ı ezel

Şafha-yı ruḥsārına imlā inşā-yı ‘acīb

Ḥatm oldı ol ḥabībīñ şānına menşūr-ı ḥüsn

Çekdi ol menşūra dest-i ḡayb-ı tuḡrā-yı ‘acīb

10 ‘Azm-i seyr-i lā-mekān étıdı götürdı Cebre’ıl

Bir burāḳ-ı berḳ seyr-i ‘arş-peymā-yı ‘acīb

Şāh-ı merdān şīr-i yezdān merd-i meydān nuṭḳ-ı cān

Onda gösterdi ḥabībullah ĩmān-ı ‘acīb

Himmeti ḡavvāş-ı ma‘nī ṭab‘ına ḳıldı nazār

Déıdı kim dürr-i ma‘dendür uşbu deryā-yı ‘acīb

G.11

1 Ey derd-i ‘aşk nokṭa-yı tevḥīd sırr-ı zāt

īcād-ı ḥalk mazḥar-ı müstecmi‘-i şifāt

Defter-nüvīs-i leşker-i ervāḥ-ı cinn u ins

Ey naḫşbend-i şüret-i mecmū‘-i mümkünāt

Ṭuḡrā-keş-i nişān-ı ḡazā münşī-yi ḫadr

Müstevfī-yi cerīde-yi ‘amāl-i külliyāt

Bes bir raḫam ki çekse ḫalem levha sefiddür

Ya‘ni hesāb-ı cümle-i zerrāt-ı kāināt

5 Pergār-ı nefis dāire-yi ‘aşk ‘aḫl u cān

Üç rūḥ dōrt ‘enāşır beş ḥiss şeş cihāt

‘Allām-ı ‘ilm-i zāhir u bātın pes ey velī

Dānā-yı külli ḫālet u ḫallāl-i müşkilāt

Baḫr-ı zülālī Ḥızra véren cām-ı sermedī

Deryā-yı cūd sākī-yi ser-çeşme-yi ḫayāt

Her cān ki işdi bir kadeh olsun olmadı

Cāvīd kaldı tā-be-ebed hayy-yi lā-memāt

Her rūz ıyd her géce kadr berāt olur

En‘ām vérdi her kavlle kim yazdı şeh berāt

10 Her hāricī ki Haydara göñlünde dutdı buğz

Ṭūfāna gitdi bulmadı ol zevrak necāt

Kim āl-i Haydarı özine kıble bilmedi

Maqbūl-ı Haqq degildür onuñ kılduğı salāt

Hācı degil bu ka‘be-yi taḥkīke İzedi

Dāim perestiş étdügi bir deyr içinde Lāt

Oynatdı atını biş gün bu ‘arşada

Fil bende düşdi ‘ākıbetü’l-emr oldı māt

Ṭab‘-ı selīm-i Himmetī medḥinde Haydarıñ

Oldı revāne baḥr-ı feşāḥatde çün Fırāt

G.12

1 Gülşen-nişīn-i ‘aşka seyr-i çemen ne ḥācet

Şimşād-ı saye-perver yā nārven ne hācet

Bir serv-i gülzārıñ sevdā-yı sümbülünden

Āşufte derde-yi ğam müşk-i hoten ne hācet

Cān hālvetinde ol dem bir mehveş-ile hemdem

Ḳandīl-i mihr u māha şems lakin ne hācet

Mışr-ı vücūd içinde elvérdi vaşl-ı Yūsuf

Açıldı çeşm-i ma'nī pes pirehen ne hācet

5 Ey sūfī-yi muḳallid mest-i vahy-i me'āni

Ḳand-i gülābı neyler şehd-i lebiñ ne hācet

Aşıldı dil-rübānıñ dildār-ı ḳāmetinden

‘Uşşāḳa özge ondan dād-resin ne hācet

Menzūrum ol dem Ḥaḳḳdan baĝ-ı cemāl-i Yūsuf

Reyhān u nergis u gül yā yāsemen ne hācet

Ḳıl secde bu cemāle ey zāhid olma şeyṭān

Gel Ḥaḳḳıñ emrini dut bu mā'men ne hācet

Mülk-i vücūda çünkim sensen bugün Süleymān

Bend eyle dīv-i nefsi şol eħrimen ne ħācet

10 Géy cevşen-i tevekkül ħurşan ħılıç rızādan

Cenk-i sipāh-ı nefse tīg-ı mücessem ne ħācet

Meydān içinde cān vér ħūn-ābe ħarħ olub bāt

Ya'ni şehīd-i 'aşħa ħūr u kefen ne ħācet

Sem' ol ki Himmetiniñ her beyti bir güherdür

Baħr-i muħīṭ içinde dürr-i 'aden ne ħācet

G.13

1 Sırrullāh mazħarı Ĥaħħ ħall-i müşkilāt

Oldur şifāt-ı eħad bile ki 'ayn-ı zāt

Emr étdi Ĥaħħ "veliyyukumullah" bī-ħilāf

Oldı nüzül şānına āyāt-ı beyyināt

Basdı resūl-ı ħāşimiñ kitfine ħadem

Endirdi ṭāħ-ı Ka'beden ol dest-i ħaybullāh-ı Lāt

Dönderdi şemsi maşrıka mağribden ol kamer

Nür oldu ser-be-ser kamū zerrāt-ı kâināt

5 ʿİlmine kimse érmedi cüz-i vācibu'l-vücūd

Sırrullāha vākıf olmadı bu külli mümkināt

Geldi zuhūra munca nebī şerh buña

Kimdür rükū' içinde véren sāile zekāt

Ger olmasaydı şāh-ı velāyet muḥabbeti

Maḳbūl-ı ḫāzret olmaz-idi ya şavm ya şalāt

Ḥaḳka mişāl-i keştī-i Nūḫ oldu ḫubb-ı şāh

Şıdk-ile gir bu keştīye ey ṭālib-i necāt

Ser-çeşme-i ḫayāt ayırur tanıyın onı

İçer fenāda cām-ı beḳā görmez ol memāt

10 Oḫur şıfāt-ı medḫiñ onuñ ḫayy-yi lā-yemūt

Hükmünde devr-i ğazā u ḳader mevt hem ḫayāt

Terk-i ta'alluḳ eyle'Alī 'aşḳına bugün

‘Āşık oldur ki eyleye terk-i ta‘allukāt

Ey kavm-i seyyiāt bir ḥasenāt iş-ile fānīde

Āl-i Nebī muhabbetidür ref‘-i seyyiāt

Leylāc olursa ‘arşa-yı ma‘nīde māt olur

Bu ŝāh öñünde ruḥ-be-ruḥ oynatmayanlar āt

Yā murtaẓā-yı‘Alī velī-yi ŝāh-ı ins u cān

Bu Himmetīden eyleme kem luḥf iltifāt

G.14

1 Ādemi tanı kim olur şadef-i bahr-ı ŝıfāt

Ma‘nī-yi nuḥḥ ‘Alī ol şadefe gevher zāt

Sākī bākī u ser-çeşme-yi kevser Ḥaydar

Bir kemteriñ sujudur menba‘-ı deryā-yı ḥayāt

Ḥızır olur ḥızır iĉen ol çeşme suyun tā-be-ebed

iĉmeyen hālik-i dil-teşne ḳalur fi’z-zulemāt

Bezm-i vaḥdetde iĉen cām-ı ‘Alīden bir dem

‘Ālem-i ma‘nīde görmez daḥı āsār-ı memāt

5 anmadı zge sudan aşı-ı aşān-ı arīf

Eylemez fāide baygına pes Nīl u Fırāt

Mīhr-i evlād-ı Alī zevra-ımiş zevraa gir

Girmeyen ğar olur ol zevraa ey ehl-i necāt

Haydarın tābi'ine oldu muadder Hādan

Hūr u ğilmān u mey-i aş behişt-i derecāt

Oña kim Hāydar imām olmasa İslām olmaz

Vérse bir günde eger Amede biñ kez şalavāt

Kim ki o kıble-yi ĩmāna perestiş kılmaz

Şūret-i sikke arām oldu oña şavm u şalavāt

10 ıldıı ayr u aā zıkr-i ebā avl-i riyā

Hāa mabūl degül vérdüği şol'aşr u zekāt

Secdesi sehv sözi küfr anıñ kıble-kec

Rehber-i nāış imām-ı Hubel u Lāt u Menāt

Sebt olur defter-i aḥbāb-ı ‘Alīniñ yekser

Cürm u ‘iṣyān sevāb u seyyiāt u hasenāt

Ḥaḳḳıñ eltāfidur evsāf-ı ‘Ālī Himmetiye

Bülbül-i nāṭıka gül tūṭı-yi gūyāya nebāt

Ḥimmetī dobdoludur nūr-ı ‘Ālīden naẓar ét

Bu doḳkuz ‘arş evidür ferş daḥı altı cehāt

G.15

1 ‘Alīdür aftāb-ı ‘ālem u zāt

Kim onuñ pertevdür cümle zerrāt

Şıfāt-ı ‘ayn-ı mevcūdāt-ı lāyezālī

Cemāl-i pāk-ı vech-i Allah mirāt

Felek āyinesiñ kıldı tecellā

Görüñdi sūret-i seb‘i’s-semavāt

Cihān-ı şūle-i şemşīr-i Ḥaydar

Münevver eyledi ref‘ oldı zulemāt

5 Neden kim ḥalḳa dīn-i Muşṭafānı

‘Alīniñ zülfiķārı kıldı işbāt

Onuñ tīgıdur āfāt-ı semāvī

Yere gögden ener zırā belıyyāt

Velī her kim ‘Alīyyu’l-murtażāya

Sıgındı şıdķ-ilen ol görmez āfāt

Sıpehsālār şaff-der-i şır-i cebbār

Vérir münkirlere ecr-i mükāfāt

‘Alī şanında Hakkdandır muķarrar

Şecā‘at hem saķāvet hem kerāmāt

10 Resülüñ kitfine basdı ayağıñ

‘Alī ‘éndirdi tāk-ı ka‘beden Lāt

‘Alī dergāhıdur tūr-ı haķıķat

Qılur yüz miñ kelīm onda münācāt

Bu şāhı bilmeyen ehl-i şekāvet

Eger leylāc ise āķır olur māt

Girübdür Himmeti aşk-ile her dem

Velâyet arşasında oynadur ât

G.16

1 ‘Alîdür kâinâtın halkına şâh-ı velîni‘met

Véren bu külli maḥlûka ‘Alîdür ey velîni‘met

Vekîl-i muṭlak maḥşûd-ı rabbü'l-‘âlemin oldur

Kimi ḥar eylese eyler ve ger kılsa kıılır ‘izzet

‘Alîdür emr-ilen iki cihânın mülkine mâlik

İmâm-ı ins ve'l cinn ḳasım-i nâr u cennet

Oḫı nâd-ı ‘Alî ḫayl-i ‘adûdan fâriğ ol ey dil

‘Alîden özgesi yoḫdur ve-lâ-ḫavle ve-lâ-ḳuvvet

5 Dilinden ḳoyma ey dil lâ-fetâ illâ ‘Alî şarḫın

Budur mü'minlere naşrun-min-Allâh âyet-i nuşret

Ḥaḳîkatde ‘Alî melmûs-ı zâtullah-imiş çünki

İki görmez çü aḫvel ol şibh-i zâtı ṭalib-i vaḫdet

Hemān bir nūr-ı vāḥiddür vücūd-ı ʿālem u ādem

Nedür bu arada pes iḥtilāf-ı ʿālem-i şüret

Kerem deryāsıdur maʿnide ol sultān-ı dil-perver

Gelür andan demādem cümle ḥalka lücce-yi raḥmet

Bugün şāh-ı velāyet dameniñ şıdḳ-ile muḥkem dut

Ki ašlā eylemez maḥşer güninde çektiğiñ hasret

10 ʿAlīdür ḥākim u hem nāzır u dīvān-ı ḥaşr u neşr

Kim oldur ümmete yevmü'l-kıyāmetde kılan şefkat

Dilersen aḥretde Muştafā ḥoşnud ola senden

ʿAdū-yı ehl-i beyti şıdḳ-ilen kııl dāimā lāʿnet

ʿAdū-yı dīnine manşūr u muzaffer olmak istersen

Demādem āl-i Ḥaydardan dile ey Himmetī himmet

G.17

1 Söyle ey dil Ḥaydar-ı Kerrāra dāim menkıbet

Ger dilersen dīn u ʿuḳbāda Ḥaḳḳdan maḡfired

Ey āḫī şāh-ı velāyet ḳuldur çün münḥarif

Bu haberdür vâkıf ol burhân-ı ehl-i ma‘rifet

Başını çeksün ‘Alī ‘aşkına ğayret dārına

Her kim ister aḥret dārında tâc-ı saltanat

Merd iseñ zerḫ u riyâdan geḫ hevâ-yı hırsı koy

İhtiyâr eyle ‘Alī yolunda faḫr u meskenet

5 Hâke yeksân ol ‘Alī yolunda ey âzâde merd

Tâ ola rûḫuñ bu esfelde süreyyâ menzilet

Vādī-yi ḫavf-ı ḫaḫardan ḫurtarsun onı

Sâlik-i ḫubb-ı ‘Alīdür mülk-i emn-i ‘âḫıbet

Cân fedâ kıl ihtiyârıñ elde iken Ḥaydara

Çün bilürsen yırtılır âḫir libâs-ı ‘âriyet

Ana raḫminde bu âdem şüretin taşvîr édüb

Bağladı bu od u su tobraḫ yelden şeş cihet

Şol mübârek ismini zıkr bu fâl-i sa‘dime

Geldi “‘-L-Y” Ḳur’âna ḫıldum meşveret

10 Her kim onun kıymaz mene şıdķ-ile olsa ayāz

Ṭālī'ī mes'ūd işi Maḥmūd olur bil 'ākıbet

Pādişāhıdur ḥaķīkat kişveriniñ ol velī

Kelb-i dergāhıdur anıñ vālī-yi her memleket

Ekmeyeñ ten mevsiminde 'ākıbet toḥm-ı vefā

Bulmadı bāğ-ı ḥayātından cihānda menfa'at

Himmetiniñ yā 'Alī maķşūd-ı dīdāriñ gören

Sensiz bin dünyā ḥarām olsun oña hem aḥret

G.18

1 Ḳalb-i şāh-ı evliyādur āsumān-ı ma'rifet

Nuṭķ-ı pāki 'arş-ı Ḥaķķa nerdibān-ı ma'rifet

Ferşden bu nuṭķ 'arşa dem-be-dem eyler ḥurūc

Nuṭķdur ol şāhbāz-ı āşiyān-ı ma'rifet

Murtażādur kāşif-i esrār levkeşfü'l-ķazā

Genc-i esmā menba'-ı ma'nā beyān-ı ma'rifet

Men 'aref 'ilmiñ 'Alīden oħı ger 'irfān-iseñ

Oldı zirā ismi tuğrā-yı nişān-ı ma'rifet

5 Oħı nefsiñ nüshasında müfredāt-ı rāyını

Feth ola tā kim saña Haqqdan cihān-ı ma'rifet

Sīne-i pakine Haydardur ey gevher-şinās

Ma'den-i 'ilm u kemāl u hilm kān-ı ma'rifet

Ƙudret u Ƙuvvet şifāt u zāt hikmetdür 'Alī

'AşƘ u 'aql u rūha meskendür mekān-ı ma'rifet

Nesl-i Ādem halk-ı 'ālem tanıya kimdür 'Alī

Ger bugün seyr éder izhār-ı şifā-yı ma'rifet

Gerçe hayydur 'ālem-i ma'nide amma hayy degil

Olmasa her kimiñ cisminde cān-ı ma'rifet

10 Neylediler hāmil-i Tevrāt u İncil u Zebūr

Şāhib-i furqāna geldi bu zamān-ı ma'rifet

Virmedi bu mantıƣa Dāvūd İsī Mūsā hem

Ya'ni evsaf-ı 'Alidür dāstān-ı ma'rifet

'Andelīb-i kud̄s onuñ meddaħıdur leyl u nehār

Hāk-i dergāh-ı 'Alidür gülistān-ı ma'rifet

Himmeti iki cihāniñ ni'metin şöyle bil

Fāriğ u mustağnidür mihmān-ı hān-ı ma'rifet

G.19

1 Dem-be-dem vird-i zebānımdur du'ā-yı ehl-i beyt

Dāimā tesbiħ-i zikrimdür senā-yı ehl-i beyt

Tütüyā-yı rüşen-i kühl-i cevāhirdür benim

'Aynıma hāk-i der-i devlet sera-yı ehl-i beyt

Dünyā u 'uqbāya baş endirmez ol sultān-ı vaqt

Pādişāh-ı mülk-i vaħdetdür gedā-yı ehl-i beyt

Eyledi rüşen ezel şubħunda mişl-i aftāb

'Arş u ferş u maṭla'-ı şem'-i ziyā-yı ehl-i beyt

5 Hāyy-yı fi'd-dārın olardur bī-ḳavl-i Muştafā

Kim ola imān evinde cān-fezā-yı ehl-i beyt

Dağlı yok  l-i  ab  cem ine peygamber Cebre il

Perde-i  zzet niş nidur  ab -y  ehl-i beyt

C n v r iki cih nda  l-i rızasın h şıl  t

 oyle bil kim H k  rız sıdur rız -y  ehl-i beyt

Ay gün  yinesin kıldı m cell  mihr-ilen

T  tecell  eyledin n r-ı şaf -y  ehl-i beyt

Ağretde yoğdur ol maħr ma H ydardan vef 

Olmasa her c nda kim mihr u vef -y  ehl-i beyt

10 G yde h rş d olsa yerde zerre tek n b d olur

Olmasa başında her ş hs n hev -y  ehl-i beyt

Her h t da ehl-i beyti Muşaf n  k l t leb

Himmet  c n b -nih yetd r  t -y  ehl-i beyt

G.20

1 Yaz oldu yine y r ile seyr n etegin dut

Bülbül kimi şevk-ile g list n etegin dut

Ey gözyaşı aḡ su teki her sū bu çemende

Bir ʿārız-ı gül serv-i ḡırāman etegin dut

Ey dūr dileyen ol buʿAden baḡrine ḡavvāş

Ger laʿl gerek kūh-ı Bedaḡşān etegin dut

ʿAşkında eger şādık iseñ ey dil-i ʿāşık

Gel şıdḡ-ile vér cāniñi cānān etegin dut

5 Şol noḡta-yı pergār saña tā ola maʿlūm

Bir ḡuḡb-ı felek kāmīl insān etegin dut

Ol ḡaḡḡa velī yaʿnī ʿAlī şāh-ı velāyet

Ol şīr-i ḡüdā server-i merdān etegin dut

Çekme yeri bu fānīde endīşe-i eflāk

Ol şāh-ı kerem şāḡib-i iḡsān etegin dut

ḡük-m-ile ʿAlīdür bu iki ʿāleme sultān

İḡlāş-ile gel server-i sultān etegin dut

Ger ʿālim-isen eyleme cāhillere bīʿat

‘Allām-ı kazā kâşif-i Qur’ân etegin dut

10 Hum-hâneye gir ‘aşk-ile ey ehl-i irâdet

Peymâne çeküb şıdķ-ile peymân etegin dut

Ger bezm-i kıyâmetde gerek bade-yi kevşer

Gel Himmetî yâ sâkî-yi mestân etegin dut

Tâ kim olasan âl-i ‘abâ haylına dâhil

Şol himmet elin Himmetî Selmân etegin dut

G.21

1 Yâ mazhar-ı Hakk sırr-ı hudâ şâh-ı velâyet

Yâ menba‘-ı ihsân-ı kerem ‘ayn-ı ‘inâyet

Üstâd-ı ezel pâdişah-ı leşker-i ervâh

Mevşûf-ı şifât-ı ebedî zât-ı bidâyet

Her ‘asrda ‘allâme ki geldi cihâna

Kim buldı seniñ ‘ilmiñe bir hadd-ı nihâyet

Bu dört kitâbıñ ma‘nîsini ey şeh Hakkdan

Bir nokta-imiş hem bu-idi defter-i âyât

5 Ne cinn u melek bunda ne peygamber-i mürsel

‘Avn eylesen Hakk yola bulmazdı hidāyet

Maḥmūd seniñ ḥarbiñ-ilen kuy-ı nübüvvet

Çaldı felek üstünde şehā bağladı rā’yet

Eylerdi Benī Ādemi tārāc ‘Azrā’īl

Ger kılmayüz yā velīyullah ḥimāyet

Mü’min oluban ḳalbine ĩmān dolur el-ḥakk

Onun ki éder cānına bu ma‘nī sīrāyet

Yüz min günehi olsa eger ‘afv éder Allah

Kār eylemez ol bendeye ‘iṣyān-ı ḥıyānet

10 Her kim ki bugün ‘aşkıña cān eyledi ḳurbān

Ḳıldı bu ticāretde besi sūd-ı kifāyet

Yandursalar ey Himmetī bu yolda seni ḥalk

Şükreyle yeri eyleme zinhār ṣikāyet

1 Çıldı nāgeh perdeden ol dilber mest
Sāḫiyā meydeki tapdı şāhdan destūr mest
Zāhidā gel kim ene'l-Ḥaḫḫ bādesi oldı mubāḫ
‘Aşḫ Bağdadında şimdi ḳopdı min Menşūr mest

Vāḳıf ol şūfī biz ol ḳavmiz ki andan Aḫmediñ
Ḳıldı anıñ ḳırḫımı bir dāne-yi engūr mest

Manzar-ı vaḫdetden açıldı ḫicābıñ perdesi
Oldılar cām-ı ezelden nāzır u manzūr mest

5 Muḫrib-ı ‘aşḫ étđi ‘uşşāḳı nevādan müstefiz
Oldı ney demsāz çeng ahengine ḫanbūr mest

Bir tecellī eyledi mihr ile tā dīdār-ı dūst
Ol tecellī pertevinden Mū‘sā mest u Ṭūr mest

Cām-ı in‘ām-ı ‘Alīden olmuşuz mest u ḫarāb
Ravzā-yı cennetde onuñ cür‘asından ḫūr mest

Sāḳı u bāḳı vérür ḫamr u ḫaḳāyıkdan ḳadeḫ

Ol kadehden şad-hezārān şifte u maħmūr mest

Luţf kıldı şerbet-i sākī hekim-i lemyezel

Çıhdı bu darü'l-şafādan ʿāşık-ı rencūr mest

10 Mīr-i nahliñ bağladı şeker sözünden şehd-i bāb

Nuţk-ı cān-bağşından oldı leşker-i zembūr mest

Zāhirim ger ʿālem-i şüretde vīrāndur ne ğam

Eylemez zīrā vücūd mülkini maʿmūr mest

Himmetī izhār-ı esrār étse anı kıлма ʿayb

Fāş éder genc-i nihānī olsa ger gencūr mest

G.23

1 İki cihāna kıalmaz bu yolda ʿāşık dost

Kim cān u dilden ister anıñ ki ʿāşık dost

Bend-i ʿalāyık kes ferd ol fenāya muţlak

Dārın içinde yoğdur zirā ʿalāyık dost

Mindi Burak-ı ʿaşqa meydān-ı ʿaşqa sürdi

Terk étđi cān u başı şıdık-ile şadıķ dost

Åřināiyyet tariķiñ her kim bırāhđı elden

Vađđāniyyet evinde oldı muvāfıķ dost

5 Çün u çerāde ķaldı zan-ile ehl-i pindār

Oldur muĥālif-i Ĥaķķ oldur münāfıķ dost

Aġyār şordı menden sen kimsen dēdim men

Bir ‘āřıķ-ı belākeř memlūk-ı sābıķ dost

Ĥanber gerek ‘Alīniñ cān vere ĥidmetinde

Her bende maķbül olmaz her tuĥfe lāyıķ dost

Ĥaydar řeh-i velāyet ol maźhar-ı hidāyet

Göñlüne ondan oldı keşf-i haķāyıķ dost

Ĥaydar Ĥaķķıñ elidür Ĥaydar şeh-i velīdür

Ĥallāl-ı müřkilāt u ĥall-i daķāyıķ dost

10 Ĥoř étđi baĥr-ı vaĥdet dutdı cihānı keşret

Açıldı bāb-ı raĥmet cān oldı zāiķ dost

Faşl-ı bahār yétđi berdü'l-‘acūze getđi
Şahn-ı çemende yetđi vāđi haķāyık dost

Āyine-yi zamīre ey Himmetī nażar kıł
Ondan bize haber vér tūti-yi nātıķ dost

G.24

1 Yā mehdī-yi hādī ser-merdān-ı velāyet

Ey pāđişeh-i ‘ādil sultān-ı velāyet

Ey rākib-i düldül ne dağı munca ta‘allül

Ĥatm oldı saña ‘arşa-yi meydān-ı velāyet

Def‘ étmek içün müşrik-i deccāl-ı la‘īni

Vaķt olmadı mı kim çıĥa şamşām-ı velāyet

Çal guy şıfat kellesine kıyşer-i rūmuñ

Destindedür ol deste-yi çevgān-ı velāyet

5 Pes muntaşıru’l-vaķt saña ‘ālem u ādem

Bismillah āya şāĥib-i devrān-ı velāyet

Mülk-i meleki dutdı şehā zulmet-i ‘işıyān

Göster yüziñi ey meh-i t̄abān-ı velāyet

Doldı bu serā cevr-ile ey server-i ‘ādil

Ꞑur Şimdi cihān ehline m̄izān-ı velāyet

Ꞑükmiñ yeridür Ꞑulm-ile her Ꞑālim u cāhil

Bir ğavra yet ey ğākim-i d̄ivān-ı velāyet

İsbāta yetür da‘v̄i-yi Şadıkları sensen

Ağbāblara ğüccet u burhān-ı velāyet

10 Ꞑıl yeryüzüni tal‘at-ı mihr-ile münevver

Ꞑığ perdeden ey kevkeb-i rağŐān-ı velāyet

Ꞑok çekmişüz ey Őāh kesret-i kıllat

Mü’minlere çek luğf-ile gel ğān-ı velāyet

Sensen bugün ey Himmet̄i ol ğıız mağāmı

Nuğkuñdan ağar çeşme-yi ğayvān-ı velāyet

G.25

1 ‘ĀŐığa cānlar bağışlar eylese dilber ğad̄is

Ꞑoğğa-yı dürdür töker meclisde kılsa gerğad̄is

Açdı ağızın çün şadef gevher-i deryâ-yı cūd

Dür-nisâr oldı seḫâb-ı feyz tek eyler ḫadīs

Yoḫsa ferşe ‘arş-ı ‘âlâdan endi mi

Pes kimiñdür bir ḫaber sor bilse cān-perver ḫadīs

Her gül-i şad-berg şahn-ı çemende göstere hūş

Bülbül-i şeydâ hezārān şevk-le söyler ḫadīs

5 Su yerine ḫand aḫar ser-çeşmesinden Nīl-i Mışr

Başlayanda tūṭī-yi şirin-nefes şekker ḫadīs

Zevḫ-len her dem ḫopar gürdlerden āferīn

Söylesem şāh-ı velāyet medḫinde her ḫadīs

Cebre’īl endürmedi furḫān gögden şerḫini

Ana baṭnında resūle eyledi ḫaydar ḫadīs

Sensen evvel sensen āḫir zāḫir u bāṭın saña

Dédi bu çar-felekde ḫüsrev-i ḫāver ḫadīs

Mazhar-ı külli ‘acā’ib lā fetā illā ‘Alī

Beyle şerh étدی buyurđı hālīk-ı ekber hadīs

10 “Ente minnī laḥmeke laḥmī ve demī demūke”

Söyledi medḥinde şāha seyyid-i server hadīs

Kim ki sevmez āliñi yoḥdur oña Ḥaḳḳdan necāt

Çoḥ dédi bu bābdan aşḥāba peygamber hadīs

Ceng içinde dem-be-dem nuḳ açıldı nāḫıklar kimi

Söyleşürdi sordı Ḥaydar-ilen düldül u ḥancer hadīs

Tīḡ-ı zecr-ilen ‘adū-yı ḥānedān Himmetī

Başını kes bu cehtden kim işitmezler hadīs

G.26

1 Kılma ey nādān-ı cāhil fazl-ı raḥmān-ile baḥs

Mazhar-ı külli ‘acā’ib sırr-ı sübhān-ile baḥs

Ṣādīḳ ol ḳavline bu şāhiñ muḫī‘ ol emrine

Dīve düşmez kim ḥükm-i Süleymān-ile baḥs

Kılmasun mekr-ile meydān-ı Muḥammedden ḳaçan

Cānfedālīk menziline şāh-ı merdān-ile baḥs

Ḥadd yoḥ dur ey filān her himār u ḥūku ḥırs

Eyle meydān içinde şīr-i yezdān-ile baḥs

5 Ey birāder kes siyāset hañcer-ilen başını

‘Āşī olur eylese bir ḳul dü sultān-ile baḥs

Sıbgatıdur çün hüccet-i ḳatī‘ ḳuşan meydāna gel

Ger ḳılursan dīn yolında āl-i merdān-ile baḥs

Ġayr-ı ḳaṭre-yi ma‘nīde baḥr-ı velāyetdür ‘Ālī

Ḳaṭre kimdür kim éde deryā-yı ‘ummān-ile baḥs

Étmek ister mekr ‘aceb u ḥīle u tezvīr-ilen

Cāhil u nādānı gör ‘allām-ı Ḳur‘ān-ile baḥs

‘İlm u ḥilm u keşf u cūd u ḥarb onundur tamām

Müdde‘ī onunla eyler bes burhān-ile baḥs

10 Ma‘rifet evcinde ḥurşīd-i ḥaḳīḳatdür ‘Ālī

Mümkün olmaz zerreye ḥurşīd-i tābān-ile baḥs

Bu cihānda eyleme ey ‘ārif-i şāhib-kemāl

Her cühül-ı ‘ām-ı ke’l-en‘ām-ı nādān-ile baḥş

Sihr-ile iblīs şeytāndur onuñla Himmetī

Sāhirī ki eylese Mūsī-yi ‘imrān-ile baḥş

G.27

1 Ḥaydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı lā-iḥtiyāc

Bī-gümān oldur velīyullah anındur taḥt u tāc

Alur ol şāhenşeh-i şāhib-kırānıñ ḍarb-ile

Bir kemīne çāker-i fağfūru kayşerden ḥarāc

Kāfile-sālār ervāḥ eyledi āheng-i ‘arş

Onda aşlan oldı şāh-ı enbiyādan aldı bāc

Ma‘den-i cūd ol kerem-kānı seḥāsiyle şāhıñ

Ḥān-ı iḥsānında anıñ mihr u māh-ilen kümāc

5 Ğaybdan tā kim şehādet mülkine yetdi ‘alem

Lātı yaḥdı āteşe zünnār üzüldi sındı ḥāc

Geldi Hakkdan tā kim ol tīg-ı dü-peyker Haydara

Kesdi ehl-i şirki dīn-i Muşafā tabdı revāc

İstikāmet buldı islām işledi hükmi-i kelām

Oldı kâim dâimī şavm u şalat erkân-ı hâc

Başını kes zīnet-i esbābını tārāca vér

Ey muvaḥḥid mundan özge müşrike yoḥdur ‘ilāc

Ḳoy leccācı olma ebleh şāh-ı merdān Ḳuldur

Āfete uğrar bu yolda Ḳılmayanıñ terk-i leccāc

10 Bu gönül mirātınıñ mihr-i ‘Alīdür şayḳalı

Rūşen olmaz yanmasa bir cürde ey dil serāc

Dutdı yekser ‘ālemi cümle cihāngīr ‘Alī

Doğdı mağribden güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac

Himmetī vermez ‘Alī ‘aşḳında her hüşyār baş

Yanmasa altında ger āteş karar mı cism sac

Ger dilersen Himmetī dīdār-ı Haydardan naşīb

Rūşen eyle albiñi m nend-i mir t-ı züccac

G.28

1 Perde-i  arşdan oldu gün teki ızh r t c

ıldı c n Őem -i tecell  gün teki env r t c

Ő h elinden g ziler ol gün ki g ydi ırmızı

Őaħn-ı meyd nı ser ser g lz r t c

T c g ymek c n başından g ymeyenler adur

Terk-i ser her kim ki ılmaz g ymes n zinh r t c

Bezm-i rezm iinde g ydi  alem iŐb t i n

Hel et  ve l  fet dan aydar-ı kerr r t c

5 Şöyle kim otuz iki d rd neden olmuş tam m

Cebre ilde n zil oldu Aħmede dest r t c

T c-ı ayŐer t c-ı keyk vus keyħ srev degül

Oldı ehl-i Allah n r-ı ħ lık-ı cebb r t c

 yet-i “naşrun minallah” oldu ber-p  Şükr-i a

Ki bu gün her gören eŐr rı ebr r t c

‘Aşkına berdār olan Mansūr tek nuşret tapar

Eyler onı halk-ārā bu ‘arşada serdār tāt

Yolına ser vėrmeyen bir serseridür bilmiş ol

Pes zārüretden géyer ol hāin-i tarrār tāt

10 Bir olur kim münāfikdur dér altımdaki
Kim kıılır ol günde nātıklar kimi güftār tāt

Meyl-i sürh-i āteşidür şu‘le-yi hūrşid-i dīn
Kör éder huffāş görgec ey ulū‘l-ebşār tāt

Geldi mehdi Himmetī nūr-ile doldı kāināt

Dutdı yeddi kişver ey mü‘min-i dīndār tāt

G.29

1 ‘Alīdür evliyā haylına sertāt
Yüzi kıble kapusı ka‘betü‘l-hāc

Sözi burhān özi Qur‘ān-ı nātıq

Cemī‘-i enbiya ‘ilmine muhtāt

Ḥabībīñ kitfine basdı ayakıñ

Dolaşdı lā-mekāna kıldı mi‘rāc

Kesr-i ğabrāda şeh-per-i Cebre’ilden

Semā evcinde Aḥmedden alur bāc

5 İşid bu mantığı gör bu maḳāmı

Çıhart panbuḳ kulağından gözin āc

Éder bir demde külli ‘ālemi ğarḳ

Velāyet baḫrı daşdı ḳopdı emvāc

Ne atın oynadur her ḫar tabī‘at

Besātinde onuñ māt oldı leylāc

Ḥazer ḳıl Ḥaḳḳa iki baḫma zinhār

Ḳılur ĩmānıñıñ iblīs tārāc

Ériş şāhib-ḫurūca yoḫsa taḫḳīḳ

Olursan defter-i ma‘nīden iḫrāc

10 ‘Alī dīdārına ḳıl secde-yi şükr

Uşat Lāt u Menāt sahlama hāc

‘Alī medhi oğurlar bağ-ı dilde

Hezārān tūti kumri durrāc

Ene’l-Haqq söyledi dārü’l-fenāde

Ne gördi Himmetī Manşūr-ı Hallāc

G.30

1 Va‘de érdi Mehdi-yi şāhib-zaman eyler hurūc

Gün teki ol şāhib-i devran éder seyr-i burūc

‘Arz-ı ĩmān-ile ihlās-ile ol sultāna gel

Tā éder rūh-ı şerīfiñ ‘arş-ı raḥmāna ‘urūc

Yetmiş iki millete ol gün kopard tūfan-ı Nūh

Ĝarķ olur Ĝarķ ol celālet baḥrine ger olsa mūc

Uşbu tūfan celālinden ger istersen necāt

Çiḫ velāyet evcine ‘anķā-şifat merdāne ũc

5 Vāriş-i mũlk-i nũbũvvet muttakīdũr ey şaķī

Bu taşarrufdan eliñ çek sal buyurdı eyle köc

Muttakī olmaz münāfık münkir-i āl-i ‘abā

Ꞑılsa ger yüz min namāz dutsa ger yüz miñ orūc

Muttakī oldur kim ola muḳtedāsı murtażā

Yoḥsa kim şavm u şalātı cümle oldı pūc

Géyse ger yüz ırķa u taḳvā cihānda ḥāricī

Ol ḳalur āḥır günü bel‘am teki ‘üryān lūc

Ey berāder haşr dīvānında sormaz Kird-gār

Munda ger mevlā-yı Ḥaydar ḳılsa yüz miñ cürm sūc

10 Mihr-i şāh-ı evliyā bir kīmyādur ki anuñ

Pertevinden şāf olur altun kimi bir ḳalb-i ṫūc

Ꞑıl taḥammül daş eger yağsa bu yolda başıña

Şabr-éder gör munca kim senden çeker ṫeanni çekūc

Himmetī ser vérmege mestāne gel merdānedür

‘Aşḳ-ilen ḳurbān olur ‘arşa-yı meydanda ḳoc

G.31

1 Ol kerîmiñ urdı nāgeh ulzüm ihsān-ı mevc

Baqladı yüz hikmet-ilen ālīb insān-ı mevc

Eski tā bād-ı muhabbet coa geldi baqrzāt

o getürdi cünbie ol baqr-ı bī-pāyān-ı mevc

aynadı ‘a āteinden dıra saldı der-zamān

Bir adefden ad-hezārān gevher-i alān-ı mevc

‘Ayn-ı deryādur haıatde pes anı bilme ayr

Ne ‘aceb ger teprese devr-i evk-ilen ‘ummān-ı mevc

5 Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı ‘imrān gāh Nūh

Nie kerrat gör opardı ‘āleme tūfān-ı mevc

ıl celāletden hezar tā ketini sındurmaya

Heybet-ilen öyle kim ar eyledi Ken‘ān-ı mevc

Fazl-ı Hadan dadı ol deryā-yı rahmet ekme am

Luf-ilen öndürdi ahr-ı āte sūzān-ı mevc

Dem-be-dem ‘aşıkların göz yaşını eyler nişār

Hāk iḳdāmına şāhın lü’lü’-yi mercan-ı mevc

Şol ‘Alī ‘ālī kim deryā-yı tīgından onuñ

Dutdı bir demde serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc

10 Her çıhan kim çekdi ol şāh-ı velayet zūlfikār

Yeryüzünde baḫr tek urdı münāfıkkān-ı mevc

Kesdi çendān müşriki rū-yi zemīn oldı muḫīṭ

Her kenāre saldı yüz min mürde-yi bī-cān-ı mevc

Himmetiniñ baḫr-ı ṭab‘ı cūşa geldi ‘aşḫ-ilen

Çıḫdı uca dutdı fevḫ günbed-i gerdan-ı mevc

G.32

1 ‘Alī ‘aşḫına ey ehl-i saḫāvet sīm u zerden geḫ

Ne sīm u zer muḫabbet ‘āleminde cān u serden geḫ

Şefā‘at isteyen ḫayru’l-beşerden rüz-ı maḫşerde

Bir aḫlāḫ-ı ḫamīde ḫāşıl ét fi‘l-beşerden geḫ

Bu deşt-i pür ḫaṭardan ḫorḫma külli bīyābān tek

Velāyet şehrine gir vadī-yi ḥavf u ḥaṭardan geç

Ger ol şāhib-kerem-i şāh-ı kerīme çākerem dērsen

Saḥāvetdür hüner bu‘arşada ğayr-ı hünerden geç

5 Metā‘-ı dīn u ‘uqbā muḥaqqardur hakīkatte

Nizā‘ıkooy berāder bu metā‘-ı muḥtaşardan geç

Güzer kılmaz ‘Alī rāḥında kim ki iki ‘ālemden

Kim ol dūndegākim himmet-i küteh nazardan geç

Güherdür nuṭḡ-ı cān-perver ḥacerdür ḡalb-i kennāsın

Ḥazer kıldaş çalma gevherr-i ḡalb-i ḥacerden geç

Ḥaṭardur ḡubb-ı dūnyā şūriş andan ḡopar cümle

Ḥalem çek ser-be-ser ḡaṭṭ-ı ḡaṭādan şūr-ı şerden geç

Cihān-ı mā‘rifetde ğāv uḡardur bu cihānḡalkı

Eğer insān-iseñ hem-sohbet olma ğāv uḡardan geç

10 Velāyet nūrı görmez ‘Alī medḡinde sem‘ olmaz

Meşelde kör u kerdür ehl-i ğaflet kör u kerdenden geç

Ḥalīlu'llah kimi “kale lāuḥıbbu'l-āfillīn” söyle

‘Alī dīdārını görcek ber u şems u amerden ge

Kaza dönder yeri at^c-1 nazar ıl yeddi kişverden

Vaan dut burda Himmeti özge maarda ge

Mur.1

1 Ey ‘āşık-1 dīdār-1 Ḥa
“Eş-şabru miftāhi'l-ferec”
Ey şādık-1 güftār-1 Ḥa
“Eş-şabru miftāhi'l-ferec”

5 Ey dil-i şeydā göñül
Yandur bu cismi eyle kül
Külden biter şabr ile gül
“Eş-şabru miftāhi'l-ferec”

Tut yaprağı kīmyā olur
10 Rez dānesi seḥbā olur
Hem güreden ḥelvā olur
“Eş-şabru miftāhi'l-ferec”

Şabr eyleyen mes‘ūd olur
Cümle ziyānı sūd olur
15 Ol ‘ākıbet Maḥmūd olur
“Eş-şabru miftāḥi’l-ferec”

Eyyūba vérdi ‘izzeti
Çekdi belā u miḥneti
Şabr-ile géydi ḥil‘ati
20 “Eş-şabru miftāḥi’l-ferec”

Yūsuf peygamber yeddi yıl
Zindān içinde muttaşıl
Şabr étدی buldı kām-ı dil
“Eş-şabru miftāḥi’l-ferec”

25 Ol pādişāh-ı yevmi’d-dīn
Ol fażl-ı rabbü’l-‘ālemīn
Yād étدی vāfi’s-şābirīn
“Eş-şabru miftāḥi’l-ferec”

Ġam şāmınıñ fecrin véür
30 Zālimlerin zecrīn véür

Şābirlerin ecrin vērür

“Eş-şabru miftāhi’l-ferec”

Gökden nuzūl-ı Hāḳḳ budur

Hüsn-i kabūl-ı Hāḳḳ budur

35 Ḳavl-i resūl-ı Hāḳḳ budur

“Eş-şabru miftāhi’l-ferec”

Bir hidayet ḳavlidür

Ḳur’ān āyet ḳavlidür

Şāh-ı velayet ḳavlidür

40 “Eş-şabru miftāhi’l-ferec”

Sabrét bu derde Himmetī

İste ‘Alīden himmeti

Bilmek dilersen ḥikmeti

“Eş-şabru miftāhi’l-ferec”

G.33

1 Bu cihānda bī-vefāniñ cümle kār u bārı hiç

Bostān u gülistān bāğ u berg u bārı hiç

‘Ar‘ar u şimşād u servin sındırur bād-ı ḥazān

Erguvān u yāsemen gülşen u gülzārı hiç

Hānumānı ‘āķibet vīrān olub bayķuş öter

Ṭāķ-ı manzar ķaşr-ı eyvān u der u dīvārı hiç

‘İtibār étme bu dār-ı bī-medārı dehre kim

Kimseye çün ‘İtibār étmez bu dünyā dārı hiç

5 Hānadur Dārā u İskender hān u fağfūr u cem

Yeryüzünden anlarıñ bīdād külli āsārı hiç

Ķoy bu ‘aceb u hāy u hūy ħumturaķ fāriğ ol

Sevmedi ehl-i şafā bu‘ālem-i ğaddārı hiç

Bir kefendür çün oña yoldaş olan bu fānide

Cāhiliñ bād-ı burūt u cübbe u destārı hiç

Ķayr-ı arzā bu cibāl u arz çün tebdīl olur

Çarķ-ı eflākıñ beķāsız noķtā-yı pergārı hiç

Çekme Ķārūn tek cihānda renc-i genc u meyl için

Ķılmadı imdād oña cem‘ étdüğü dīnārı hiç

10 Mihr-idi mihr u mehi nā-mihribān-ı kine-ḥāh

Gerdiş leyl u nehār s̄ābit u seyyārı hiç

Muştafā u murtaẓādur lā-yemūt-i z̄ü'l-ḥayāt

Enbiyā u evliyādan özge eşyā dārı hiç

Himmetī rızķ u ‘alāyıkdan geçübdür ehl-i beyt

Ehl-i beytiñ zerķiñ ‘ahd u peymānı riyyā ikrārı hiç

G.34

1 Tā kırşandı dīn-i Aḥmed ‘aşķına Ḥaydar kılıç

Oña gönderdi semādan ḥālık-ı ekber kılıç

Zāhiren dīn-i Muḥammed istikāmet dutmadı

Çalmadı tā ehl-i küfre k̄ātil-i enter kılıç

Yüzdi ḳalbin sancaķıñ sındurdu derdem kıldı fetḥ

Çünşaff-ı küffāra çekdi Ḥaydar-ı şafdar kılıç

Tökdi çendān ḳanını ol şīr-i Ḥaḳḳ müşrikleriñ

Pencesinde oldu berg-i lāle tek aḥmer kılıç

5 Dıtdı mağrib mülkini bu cümlede Haydar-şifat

Çıhdı maşrıkdan çeküb ol hüsrev-i hāver kılıç

Her saḥāvetsiz hünersiz cāhile olsun ḥarām

Zāhir u bāṭın müsellemdür kırşansa er kılıç

Ḳanber olmaz her habeş ya düldül olmaz her feres

Bu cihanda zülfiḳār olmaz-idi kim her kılıç

Mülk-i ma‘nīde ḥiṣār u enbiyādur evliyā

Bu cihetden bağladı ol şāh-ı dīn-perver kılıç

Bir şehādet barmağı eyler cihānı tārūmār

Şol ‘erenler serverine ger çekseler leşker kılıç

10 Fī’l-meşel bir berḳ-i lāmi‘dür ener gökden yere

Himmetī ger çalsaydı ḥāce-i ḳanber kılıç

G.35

1 ‘Arş-ı Hakkdan her şabāḥ aftāb-ı şubḥ-ı devlet

Kim tapar nuṭḳ-ı ‘Alīden ol futūḥ-ı iftitāḥ

Şāhbāz-ı evc u edna ‘Alīdür kim uçar

Şevk-ilen onuñ hevāsında hümā-yı zü'l-cenāh

Almayınca ey velī 'ilm-i velāyetden sabāḳ

Olmadı hīç kimseye bu mektebde şāhib-i ihtilāh

Nuḡḳ-ı pāk-ı murtażādan bulmadı her kim hayāt

Bilmedi cismindeki rūḡ-ı revāndan yār-ı bāh

5 Din yolunda perver-i şāh-ı velāyet olmayan

Şālih-i müstaḥsin olmaz ya'ni kim ehl-i salāh

Hük-m-i Ḥaḳḳdan oldı aḥbāb-ı 'Ālī u Aḥmede

Hāricī u nāşibiniñ ḳanı şerbetden mübāh

Çāker-i şāh-ı velāyetdür bulan maḥşer günü

Sāyesinden şol livā-yı Muşṭafāniñ istirāh

Def'-i ğayra urmada yedullahiñ yeter her barmağı

Kim oña kūy-ı hecā ḥācet degil seyf u şalāh

Hurre İbn-i Ḳays çapdı yıḡdı bāb-ı Ḥayberi

Pes bu aḥbār-ı şāhīḡi şanma ey münkir mizāh

10 Hıřm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i beytiñ eřmine

arh meydānında sanca ahtarı sākıb remāh

Himmetī merdāne řāh-ı zūlfikārıñ ‘ařkına

Tiğ-ı tevhid ile şadr-ı sineñi kıl inřirāh

G.36

1 ‘Alīdür kişver-i ĩmāna fettāh

Hidāyet bābına meftūh-ı miftāh

‘Alīdür cūřiniñ dūrrine ğavvāř

‘Alīdür kudretiñ baırına mellāh

‘Alīdür Hākka maşhar maşhar-ı Hāk

‘Alīdür cān-ı eřyā cümle eřbāh

‘Alīdür herřeyiñ nuşkında nātiķ

‘Alīdür menba‘-ı deryā-yı ervāh

5 ‘Alīdür řayķal-ı āyine-yi zāt

‘Alīdür řūret-i rařmāna miřbāh

‘Alīdür hem‘aşā-yı sırr-ı Mūsā

‘Alīdür yed-i beyzā kesr-i elvāḥ

‘Alīdür ol ki dīn-i enbiyāniñ

Demi tīgında onuñ tapdı işlāḥ

‘Alīdür ol ki bāb-ı fażl içinde

Anıñ medḥine sulṭān oldı meddāḥ

‘Alīdür ol ki der yevmü’l-ḳıyāmet

Vérir mü’minlere kevşerden iḳdāḥ

10 ‘Alīdür lā-mekān kāfında ‘anḳā

Ki ḳıldı ceḥd ārā şu‘bān işrāḥ

‘Alīdür ol oḥullar onı Ḥaydar

Onuñ ḳurbine érmez hiç seyyāḥ

‘Alīdür Himmetī baḥr-ı celālet

Kim onda ne neheñ oynar ne timsāḥ

G.37

1 Vér bu teşne ‘āşıḳa ey sāḳi-yi devran ḳadeḥ

Tā ola devrinde ‘uṣṣāk ehliniñ gerdan kadeh

Çağrıurlar hūr ğilmān melāik nūṣ-ı cān

Çün vérir bezm-i kıyāmette şeh-i merdān kadeh

Huṣm u hiddetden demkālū belādan şevk-le

Şākī u bākī elinden içdi ser-mestān kadeh

Meclis-i maḥşerde şol kevser meyinden dem-be-dem

İn‘ām éder kullara ol server-i sultān kadeh

5 Kalmadı zulmāt-ı ğaflet geçdi devrān-ı memāt

Oldı hıızr-ı hayāta çeşme-i hayvān kadeh

Zāhir oldı ma‘nī-yi ervāhına eşbāhına

Cān olur cisme véirirse her kime cānān kadeh

Kıldı kısmet sākī her bir kāsibe her kelbine

Huṣ kerem huṣ luṭf huṣ ihsān huṣ erzān kadeh

Pes deger iki cihana Haqq bilür her cür‘ası

Her kime şāh-ı velāyet eylese ihsān kadeh

Zāhidā Ḥaḳḳ şoḥbetinde mest-i cām-ı Ḥaydara

Bāğ-ı cennetde ne ḥācetdür vére rızvān ḳadeḥ

10 Cān u dilden ḳıl aḳa-yı ehl-i beyti ihtiyār

Tā saña ḥumr-ı muḥabbetden vére ḡilmān ḳadeḥ

Yoḥ iken ḥumḥāne engūru tāk u ḥumr u ḥām

İçdiler nuḥḳ-ı ‘Alīden zümre-i ‘irfān ḳadeḥ

Himmetī dünyā meyi ‘āşıḳları mest eylemez

Ne felek ḥum-ı şarāb olsa oña ‘ummān ḳadeḥ

G.38

1 Merd-iseñ meydān içinde ḳıl şeh-i meydānı medḥ

Ġāzī-yi düldül-süvār server-i merdān medḥ

Ḳātil-i küffār-ı müşrik māni‘-yi şirk u nifāḳ

Nāşır-ı islām-ı dīn ḥāfız-ı īmān medḥ

Dāfi‘-yi ḥışm u belādur rafi‘ u cürm u ‘aḫā

Şāfi‘-i rüz-ı cezā u rāci‘-i ‘isyān medḥ

Lāl olur maḥşerde nuṭṭ kılmasa her kim bugün

Şol kelāmullah-ı nāṭıḳ kāşif-i Ƙur'ān medḥ

5 Nuṭṭa gel cisminde cānıñ varsa ey ādemī

Dem-be-dem ƙıl cān u dilden ḥazret-i cānān medḥ

Farz-ı 'ayn oldı Muḥammed ümmetine eylemek

Velī-yi din velī-yi ḥālıḳ-ı subḥān medḥ

Cinn u ins u ḥur u ğilmān u melāik vaḥş-ı ṭayr

Kim édeller muttaşıl o raḥmet-i raḥmān medḥ

Cennetiñ ne ḥaddi var aña olam diye bu 'arşada

Tā ƙılam şāyeste-i lāyık şeh-i merdān medḥ

Defter-i furḳān içinde kirdigār-ı lemyezel

Eylemiş iḥsān édüb ol menbā'-ı iḥsān medḥ

10 Şükr-i ni'emet fikr-i ƙudret zıkr-i raḥmet yād-ı Ḥaḳḳ

Vācib oldı bendeye daim ƙıla sulṭān medḥ

Ḥaḳḳ yolunda ey berāder mü'min u dindār iseñ

Eyleme dünyā için her cāhil u nādān medḥ

Şol erenler şahını medḥ eyle dāim Himmetī

Qılma Firdevsī kimi sen Rüstem-i dāstān medḥ

G.39

1 Göñlüm diyārın eyledi bir demde yār feth

Qılmaz-ıdı onı Rüstem İsfendiyār feth

Aşḥāb gerçi eylediler besi cedd u cehd

Kim kıldı ḥayber-i şeh-i düldül-süvār feth

Hünermend ‘adū-yı ‘ādil şol ‘amr u ‘anterī

Tenhā kim étđi Ḥaydar u bā-zülfikār feth

Ceng-i Uḥudda nār ‘Alī endi ‘arşdan

Bu naşra ile vérđi oña kirdigār feth

5 Tapmazdı istikāmet-i islām ve’s-selām

Ger şeh-i dīni kılmasa ol şehriyar feth

Ur [şādiyāna] ra‘d-ı felek oldı Ḥaydara

Çokdan bu yeddi qal‘a-yı Nīl-i ḥişār feth

Hükmine ‘arş u ferş u mekîn u mekân mutî^c

Şems u kamer kevākib u leyl u nehār feth

İnsân u cinn dīv perî rām vaḥş-ı tayr

Eşyâ kamû musaḥḥar u su‘bân u mār feth

Serv-i semâ u ‘arz u cebel baḥr cümle keşf

Bu şark u ġarb u kuṭb yemîn u yesār feth

10 Dünyâ u ‘uqbâ ‘âlem u Ādem aña ṭufeyl

Yevmü’l-ḳiyâm va‘de-yi rûz u şümâr feth

Rûşen zamîr-i pâkine külli cehîm u ḥuld

Ḥaşr u ḥesâb-ı memleket-i nûr u nâr feth

Buldı karâr şehr-i velâyetde Himmetî

Kim oldı aña kişver-i dâru’l-ḳarâr feth

G.40

1 Çekdi maşrıḳdan livâ-yı Aḥmed sultân şubḥ

Ṭal‘atından nûra döndi ser-be-ser meydân şubḥ

Münhezim oldı deminden her araf Ħn u Habeş

Kesdi ħayl-i Zeng-bārıñ başını şamşām şubĥ

Ķayretinden leşkerin yandurdı İskender mişāl

Şalmanı çün āyine pertev-i meş'al-i tābān şubĥ

PĦçin-i zencĦr-i zerrĦn ile mişl-i ejdehā

āh-ı zulmetden ıĥardı Rüstem-i destān şubĥ

5 Künbed-i devvār şol fānus gerdān ile gör

Ķıldı envār-ı münevver şem'ı nūr-efşān şubĥ

Asdı bir andil-i zer āk-ı felekden dest-i ħayb

Şu'lesinden zer-nigār oldı onuñ eyvān şubĥ

Açdı yüzinden niķābıñ eyledi 'arz-ı cemāl

Fırķa-yı aşr-ı felekden lu'bet-i pinhān şubĥ

Oldı şāh-ı muhteşem mışr-ı nübüvvet taĥtına

ıĥdı şubĥ-ı maĝribden Yūsuf-ı Ken'an şubĥ

Nuĥķa geldi şāh-ı meydān-ile hengām-ı seĥer

Āteş-i Mu‘sā kimiñ şol kevkeb-i raḥşān şubḥ

10 Kıldılar kevkebleri naql-i ceres Ḥurşid-i cām
Şāh bezminden şabūḥi kıлмақа mestān şubḥ

Tapdılar andan ʔemettu‘ vaḥş u ʔayr u ins u cīnn

Maṭbaḥ-ı ḥān-ı velāyetden çekildi ḥān şubḥ

Himmeti bir laḥza ḥāmūş olma kıl ahengi medḥ

‘Arş gülzārında sensin bülbül-i hoş-ḥān şubḥ

G.41

1 Ger ulū‘l-ebşār-iseñ ol server-i merdāne baḥ

Cān u gözün aç ey birāder merd iseñ merdāne baḥ

Ol yedullahıñ dem-i tıḡından olmış lāle-gün

Sanasın gökde şafaḥdur ‘arşa-yı meydāna baḥ

Ṭal‘atı nūr-ı velāyetden mücellādur onuñ

Gökyüzünden şüret-i āyine-yi tābāna baḥ

Bir de ḥükmeylersin gökde āftāb dönderür

Ol emīn ‘arş u ferş ol şāḥib-i fermāna baḥ

5 Hüküm-ile esrār içinde Muştafānıñ hātemiñ

Hüccet u burhān için darb eyleyiñ aşlana baḥ

Haydarı her kim berāber eyledi her nākışa

Gevheri ḥar-mühreden fark etmeyeñ nādāna baḥ

Yetmiş iki kātile vērdi Haḫḫ yoluna cān u baş

Bu saḫā u cūd u bu elṭāf bu iḥsāna baḥ

Sen ‘Alīyi ger veliyullah-ı muṭlak bilmeñ

Gör söyler şānına Allah gel furkāna baḥ

Halka anıñ ṭā‘at-i fermān-ı Haḫḫ fermānidur

Halıḫıñ emrine baş endirmeyeñ şeyṭāna baḥ

10 Her nebī kim geldi Haḫḫdan hem onuñla biledür

Mazḫar-ı Haḫḫ sırr-ı zāt ol şāhib-i devrāna baḥ

Baḫma ol mecrūḫ mār-ı ğaflete ey Himmetī

Mehd-i Meryemde yatarken şāriḫ-i su‘bāna baḥ

1 Şāh-ı merdān ‘Alī destindedür fermān-ı çarḥ
Ḥadd yoḥdur kim dōne öz başına devrān-ı çarḥ

Çarḥ ne ḥayrānıñ ‘aşk-ile sergerdān gezer
Gerçi olmışdur bu ‘ālem ḥalkı sergerdān-ı çarḥ

Şol velāyet-i āftābdan belī bir zerredür
Yeryüzin nūr eyleyeñ bu meş‘al-i tābān-ı çarḥ

Sanma gökden nişārıñ pāy-ı şāh için
Dürr töker baḥr-ı felekden ḥüsrev-i eyvān-ı çarḥ

5 Bir kemīne bendedür pes ol velī-yi vāliye
Aftāb-ı ‘ālem-ārā kim éder sulṭān-ı çarḥ

‘Ālem-i kudretde ol düldül-süvār şaff-deriñ
Atınıñ altında özge pāyedür meydān-ı çarḥ

Şāh-ı şaff-der-i Ḥaydar-ı Kerrār ḥükm-ilen keser
Başını leşkerlerün cellād-ı ḥün-efşān-ı çarḥ

Yeryüzünden ança kesdi zülfiḳārı müşriki

Gökyüzünden kana batdı görünce dāmān-ı çarḥ

Her biri bir ramḥ-ı ḥayzerān oldı bir tīr-i şahāb

Çeşmine müşrikleriñ şol āteş-i perrān-ı çarḥ

10 Dönderen bu gerdişi dest-i velāyetdür yaḳīn

Olma zinhār ey dil sergeşte sen ḥayrān-ı çarḥ

Keşti-yi Nūḥ nicedür çünki ḥubb-ı ehl-i beyt

Ey muḥabbet endīşe kılma ḳopsa ger tūfān-ı çarḥ

Himmetī ḳıldı seyr-i şāh-ı velāyet himmetiñ

Yüz çevirmez tīr-bārān olsa ger bārān-ı çarḥ

G.43

1 Her reh-reviñ ki kūyuña ey şāh rāhı yoḥ

Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allahı yoḥ

Nūr-ı velāyeti özine rehber étmedi

Yoldaşında şa‘şa‘a-yı şubḥ-gāhı yoḥ

Yolunda topraḳ olmayan ol bī-sa‘ādetiñ

Başında devlet-i efser-i tāc-ı külāhı yoḥ

Mihr-i 'Alī oña ki bugün olmadı delīl
Zulmetde aldı meş'ale-i mihr u māhı yo

5 Cānında her uluñ ki 'Alī 'aşı olmasa
Bir mülke beñzer onuñ pādişāhı yo

ār u zelīl u müflīs maħrūm u vaşl-ı Hā
Dāru'l-bekāda salanat u 'azz u cāhı yo

Kimse seniñ muhabbetiñi ılmadı siper
Tīr u belāsınnan u aardan penāhı yo

olar cihanda da'vī-yi īmān éder velī
Amma elinde şādı u 'ādil güvāhı yo

Şeyan erisi apdı onun şehir u kişverin
Zirā yakīn u şıd u şafādan sipāhı yo

10 Tefria düşdi leşker-i bed-'ahd-ı ħāricī
aydar kimi bu arsada ser-ayl-ı şāhı yo

Kes müşrik-i münāfık-ı ğaddār-ı zālîmi

Öldür sevāb mü'mine küfr u günāhı yoĥ

Terk-i 'alāyık eyledi ferd oldı Himmetī

Taĥkīke érdi vesvese-i iştibāhı yoĥ

G.44

1 Göster bize zulmünde yüz ey nūr-ı şafā ruĥ

Ey şem'-i hüdā ey kamer evc-i şafā ruĥ

Ey āyine-yi şüret-i cān mazhar-ı subhān

Hurşid-i cihān-tāb ayā bedr-dücā' ruĥ

Ey dīn güneşi Āĥmed-i Maĥmūd-ı Muĥammed

Nūr ile cihānı açub ey şems-i zuhā ruĥ

Dīv aldı cihān mülkini yā şāh-ı velāyet

'Arz ét demidür bir daĥı yā şir-i hudā ruĥ

5 'Arz eyle bu 'ācizlere yā Ĥaydar-ı şaff-der

Dutdı bize yüz leşker-i endüh-ı belā ruĥ

Ferzīn-i besāt-ı felek kec-rev-i lāġib

albinde biradı bizi Őāhā benemā ru

aldı bu gōnūl arŐa-yı asretde piyāde

Sūr ũstūmūze atıñı arŐ eyle Őehā ru

Gōrdi bizi bu varada bu avf-ı aarda

Dōnderdi nifā-ile amū avm-i riyā ru

Amma ki ne gām dutmıŐuz ey Őāhib-i uvvet

İhlāŐ-ile ūn zāhir u bāında saña ru

10 Ey pādiŐah-ı arş alā-yı Şeh-i kevneyn

Őıd-ile Őūrer mademiñe ehl-i semā ru

Ēndirmez eger cevr u cefā ile vērūr baŐ

Bu meralede tā ebed erbāb-ı vefā ru

ı perdeden ey māh-ı felek keşf-i icāb ėt

Yolunda oyubdur bize mūŐtā-ı likā ru

Dergāhiña dutmıŐdur ayā Őāh-ı mūkerrem

Ūmmīd-ile bu Himmetī ayl-i gedā ru

G.45

1 Terkini bād-ı şabā eyler nigārā şāḥ şāḥ

Yoḥsa āhımdan mıdur zülf-i semensā şāḥ şāḥ

Zülfünü cānā perīşān görcek oldu ğuşşadan

Sünbül u pertāb-ı reyḥān-ı muṭarrā şāḥ şāḥ

Çün lekānıñ açdı ruḥsārıñ açıldı ey ḥabīb

Yasemin u erguvan vérđi hemrā şāḥ şāḥ

Mevsim-i güldür dem-i ‘ışret kıllur gülzār seyr

‘Andelib mest u şeb-āheng-i şeydā şāḥ şāḥ

5 Tā çemende ‘arz-ı kāmēt kıldın ey tūbā-ḥırām

Oldı ḥasretten vücūd-ı serv-i ra‘nā şāḥ şāḥ

El götürđi yalvarur ehli teki beşām çınār

Titredi ‘ar‘ar yarıldı naḥl-ı ḥurmā şāḥ şāḥ

Ḥaydar u şaff-der ki darb-ı zülfikārından olur

Şöyle kim hicā gününde ḳalb-i a‘dā şāḥ şāḥ

Ol velīyullahınıñ hükünden oldı Hakk bilür

Pür-ı ‘imrānıñ öñünden āb-ı deryā şāh şāh

Ne işāretdür ki Mu‘sānıñ deminden ol zaman

On iki çeşme ahdı seng-i hārā şāh şāh

10 Ol ne oddur kim dédi “ennī ene’llah” Mūsīye

Şu‘lesinden nūra döndi dār-ı hazrā şāh şāh

Ger yedin esrārına āgāh iseñ şerh eyle kim

Ne cihetdendir beyān-ı yed-i beyzā şāh şāh

Medh kılduğca emīr-i naḥl uşbu Himmetī

Cān nuḥkundan aḥar şehd-i muşaffā şāh şāh

G.46

1 Vākıf ol ‘ilm-ile bu esrārdan ey hoş murād

Hālīka zāt-ı ‘Alīdür āferīnişden murād

Ḥamsetü’l-esmā yazıldı tā mu‘allaḥ dört çarḥ

Ya‘ni ‘arşullah bil nūr-ı velāyetdür imād

‘Arşu ferş ‘avn-ı Hakk birle ‘Alīdür saḥlayan

Gel bu kula söyle “āmennā ve şaddak” yā ‘ibād

Érdi Hakk izni buyurdu şol yedullah-ı ğayūr

Ḳavm-i ‘Ādı ser-be-ser tūfāna vérdi tünd-bād

5 Ger ħimāyet kılmısaydı ol server-i merdān-ı dīn

Küfr-ile dutmuşdı cümle yeryüzin ehl-i fesād

Ḳāim oldu zūlfikārından esās-ı enbiyā

Her nebī devrinde min ğaddār-ilen kıldı cihād

Ol kelāmullah-ı nātık mazhār-ı ħarf-i nuḳṭ

Ḳarb vaḳtinde menem dér kef ha elif sin ayın şād

Mīr-i ħayl u mü’min u şāh-ı aşḫābu’l-yemīn

Def-i aşḫab-ı şimāl dāfī^c-yi ḳavm-i inād

Ḍarb-ı şamşāmından ābād oldu şehir-i mülk-i dīn

Ḳāim-i mezheb ü millet ḳuruldu ‘adl u dād

10 Ḳayberi yıldı benā-yı küfri vīrān eyledi

Müşrik-i dīv-i ḫasedün oldu bāzārı kesād

Genc-i Qārūn oldu ehl-i ‘aşka mihr-i ehl-i beyt

Bulmuşam ol genc-i Haqqdan olmuşam handān-ı şād

Himmeti eydür turāb-ı reh-güzār-ı Haydaram

Bir vücūd-ı kemter kanımda taht u tāk-ı Keykubād

G.47

1 Fāris-i çabuk gerekdür göstere lu‘b-ı ferīd

Ger feres hunük-rev olsun [sürd u sū dirīd]

Bu meselden bir kitābet fehmi-i ‘ārifdür garez

Şāh bā dervīş ehl-i ma‘niye andan ne kayd

Nuṭkuñu bil Haqq-şināsı sāde-levh-i şādık ol

Haqq yolunda küfr-i muṭlaqdur şifāt-ı zerķ-ı şeyd

Olmasa tevfiķ-i nuşret Haqq tarīķinde refiķ

Vāşıl olmaz ka‘be-yi maķşūda Menşūr-ı Cüneyd

5 ‘Aşkıñ seyf u şinānı şıdķ-ı teslīm-i rızā

Çün harām oldu tevekkül ‘āleminde mekr u keyd

Ādeme idrāk-i vücūd ma‘rifetdür rehn u māl

Terkini kı̄l derd-i serdür kı̄l u kı̄l ‘emr u zeyd

Ey ħarīf-i cāh-ı mansı̄b bir ħaber vér ħandadır

Genc-i Ķārūn genc-i Daqyānūs emvāl-ı ‘ubeyd

Şeh-süvār-ı ‘arş-peymā şol emīnullah kı̄nı

Kim ħelāvetde anıñ rūḥu’l-emīn édüb ħārid

Ķoy bu dām-ı dāne-yi mekr etme şayyād-ı felek

Himmetīniñ göñlünü bir şāh-ı ħūbān kı̄ldı şayd

G.48

1 ‘Alīdür ‘ilmü’l-esmāya üstād

‘Alīdür tapdı Ādem ‘ilm-i irşād

‘Alīdür evvel u āḫir fenāsız

Bu iki ‘āleme mebde-i mī‘ād

‘Alīdür ol Ķur’ān mi‘mār-ı kāmīl

Benā-yı kün fekāna tārḥ-ı bünyād

‘Alīden oldı küfr-i şehr-i vīrān

‘Alīden oldı hem dīn mülki ābād

5 alurdı enbiyā ayl-ı mu‘aal

Bu yolda ılmasaydı ‘avn-ı imdād

Cemālīñ görene dāim āır-āb

Yanar ‘aında āte seyr éder bād

Vücūdīñ ‘aına cān oldı mevcūd

ufeylīdür bu cümle alk-ı ĩcād

Saa er eyleyim gel gū u hū ol

‘Alīden sora kimdür āl u evlād

Kim ol Zehrādur o ıbt-i Amed

asandur āh üseyn u Zeyni’l-‘ibād

10 Muammed Bāır u Ca‘fer-i ādık

Daı Mu‘sā u Kāım āh-ı Badād

‘Alī ya‘nī imām-ı cinn ve’l-ins

orasan ubı sulān-ı senā-bād

Taķīdür kim onı cevād oĥurlar

Taķīdür kim ‘Alī oldu oña ād

Ĥasandur ehl-i ĩmānıñ ĥıřarı

Emīr-i şur ‘Askerīden cānā feryād

Tecelli eyledi dīdār-ı Mehdī

Ol imdi cān-ı maĥzūn ĥūrrem u řād

15 ‘Alīdür hācesi dārü’l-emānıñ

Oña ĥul düşdi her kim oldu āzād

‘Alīyyun yā ‘Alīyyun yā ‘Alīdür

Dilinde Himmetīniñ vird-i evrād

Baĥıřla cürmümü āl-i resūle

Bi-Ĥaķķ-ı Ĥamber u Selmān u Miķdād

G.49

1 Nuķķ-ı Ĥaydar cismime cāndur ezelden tā ebed

Ehl-i ‘ařķa cān u cānāndur ezelden tā ebed

Bu benim albimde ol Őāh-1 adīmīñ Ha bilür

Hubb-1 āl-i dīn u īmāndur ezelden tā ebed

Őev-i zev bu gōñül vīrānesinden fi'l-mesel

Bir fenāsız genc-i pinhāndur ezelden tā ebed

İçmeyen ger Hızr-ise nu-1 'Alīden cām-1 cem

Āb-1 hayvān içse hayvāndur ezelden tā ebed

5 Her kimiñ cānında yodur zev bu keyfiyyetiñ

Sure-yi ül-1 biyābāndur ezelden tā ebed

ılmayan ol mihrāb-1 Őāhiñ niŐān-1 mademiñ

Bī-başar gümrāh-1 Őeytāndur ezelden tā ebed

"Lī-ma'allah" menziline MuŐtafā Şems-i münīr

Murtazā ün mah-1 tābāndur ezelden tā ebed

Dāim u āimdür āniñ zātına yodur zevāl

Aftāb-1 'arş-1 ramāndur ezelden tā ebed

Yodur kevnin içinde mişl-i mānend-i āniñ

Lā-mekān tahtında sulṭāndur ezelden tā ebed

10 Vaḳt-i ḥācet kimseye hüccet getürmez ol kerīm

Şāhib-i elṭāf-ı iḥsāndur ezelden tā ebed

Kim ki bu Ḥaḳḳ ḳavle āmennā démez hüccet dutar

Dīni yoḫ bir nā-müselmāndur ezelden tā ebed

Himmetī ḳālū belā bezminde içdi rāḥ-ı rūḫ

Şāh elinden mest u ḫayrāndur ezelden tā ebed

G.50

1 Ey göñül her dem ‘Alīden iste imdād u meded

Kim ‘Alī hükmündedür insān cinn dīv u ded

Bī-gümān ol maḫzar-ı külli ‘acāibdür yaḳīn

Aḫmedin cisminde cānı ḫālīḳıñ zātında vedd

Şaḳ olur nūn-ı nübüvvet istivāsından çıḫar

Şüret-i vāv-ı velāyet şöyle kim cān-ı cesed

Kim onuñ na‘leyn-i pāyı tāc-ı serdür Ādeme

Ey berāder bu cehtdendür elif üstünde med

5 Müfredāt içre birikdi hay huy vāv-ı velī

Tā mürekkeb oldı ism-i kıl hüvallahü ehad

Bu nübüvvet bu velāyet bu ulūhiyyet ki var

Bir haķıķatdür kamū derk eyle ey şāhib-ıred

Müşrik olma zāhir u bātında ehl-i vaħdet ol

Şöyle kim bir dem koyar bu mince a‘dād ‘aded

Her şifāt içre ‘Alīdür zātını zann eyleyen

Oldı Haydar yeryüzünde gökyüzünde hem esed

Ebcede baħ ey dilā seyr eyleyüben dut haber

Ādeme çün ma‘nīde oldur eb u cedd

10 Nuṭk-ı Haķķam men kelām-ı nāṭıķam dēr ol velī

Hüccet u burhān-ı ‘irfāna ne sened bu sened

Pūr-ıHaydar kişver-i ĩmān u küfrün haķimi

Leşker-i ye‘cuce karşı zülfiķār çekdi sedd

Ḥāk-i pā-yı Bu-Turābıñ tütüyādur ʿaynıma

Kūri-yi inkār kec-bīn kūri-yi ehl-i ḥased

Ġayr bilmez Himmetī ğayre getirmez ilticā

Bende-i āl-i Muḥammedür ezelden tā ebed

G.51

1 Şāh-ı şaff-der Ḥaydar-ı ḥayber-ğüşād dīv-i bend

Ḳıldı muḥkem ḥilḳat-i Ādemden öñden dīv-i bend

Her vilāyetden çeküb ḍarb-ile taḥdı ol velī

Boynuna çok ser-keş-i ser-dār-ı ser-ḥayliñ kemend

Ḳurladı bir naʿl ol dem ʿarşda oldı hilāl

Çarḥ meydānında çapdı şeh-süvārı ol semend

Baḥr-ı ʿilm zevrāk ḥükmünüñ olmaz lengeri

Ḳāf-ı Elburzu Demāvend hem kūh-ı Şeḥend

5 Zāhir u bāṭın musaḥḥardur velāyet ʿilmine

Şüret-i ferş musaṭṭaḥ maʿnī-yi ʿarş bülend

Devr anıñ devrān anıñdur hüküm anıñ ferman anıñ

Hüt-perest olma yeri ey hüt-nümā-yı hüt-pesend

Var ise cānında ger idrāk yā başında ‘aql

Nāşih-i müşfikden ey ferzend-i ādem diñle pend

Çek vücūduñ şehrine ‘ilm-i velāyetden hişār

Érmeye ĩmāniña hayl-i müşrikden gezend

Ger muhibb-i şādık-ı āl-i ‘Alī-sen şevk-len

Cāniñi kıl āteş-i mihrinde ol mahıñ sipend

- 10 Tābi‘ olma cāhile nādān-şıfat her nākışa
Yoħsa ey ebleh-şıfat dīni şeytānı oldıñ rişhand

Himmeti étdükçe medħinde ‘Alīniñ muttaşıl

Tūti-yi guyā kimi nuţkundan āħir cūyķand

G.52

- 1 Bende-i şāh olmak istersen ayā āzāde merd

Vér ‘Alī ‘aşķına nān-ı germ u āb-ı serd

Haķķ yolunda geçdi ol leşker-i ehl-i kerem

Cān u serden sīm u zerden huşk u terden oldı ferd

Halk içinde géydi bir şāl-ı kanā‘at géyimini

Rızk için bu fānīde ol şāh-ı merdān surh u zerd

Şad hezārān a‘dā-yı ‘ādī olsa ger bir hamlede

Tārūmār éyler onı şīr-i hudā rüz-ı neberd

5 Kehil māzāg-ı melāikdür celāhā mihr u māh

Çopsa meydānında n‘al-i düldülünden gāh gerd

Şu‘le-i meşy-i ‘Alīdür zāhiren bir lem‘adur

Şemse-i keyvān bu kandīl tāk-ı lāciverd

Nuh felek bu sābit u seyyār fermānındadır

Hem bu çarh berddür uşbu māh-ı tīz-gerd

Dünyādan bu mühre-i mihr u mehī murād-ı çarh

Ey harīf oldur anıñ desdindedür bu taş-ı nerd

Od su toprak yelden bağlayan bu hilḳati

İ‘tidāl çār-faşl u hikmet-i mihr derd-i berd

10 Bir abīb-i mihribāndur līkin dermān eylemez
Her kiminki olmasa cānında Hakkdan ‘aşk-ı derd

Himmetī nuk-ı ‘Alīden nuka gel bŭlbŭl kimi
Kim velāyet gŭlşeninde reng reng açıldı verd

G.53

1 Hakk deminden mest-i hayrānım ezelden tā ebed
‘Aşık-ı dīdār-ı cānānam ezelden tā ebed

Gitse ger başım yolunda olmazam bir dem melŭl
Hŭrrem u dil-şād-ı handānam ezelden tā ebed

Nāzil oldu çŭnkŭ Hakkdan “āyet-i lā taknau”
Kāşif-i elāf-ı ihsānam ezelden tā ebed

anberine bendeyem cān u gŭnŭlden Haydarıñ
āker-i yek-reng-i Selmānam ezelden tā ebed

5 Şādık-ı akvāl şādık-ı peyrevem heşt-i çehār
Cān-fedā-yı āl-i ‘imrānım ezelden tā ebed

Ey muḥālif emr-i Ḥaḳḳ birlen emirimdür ‘Alī

Ol emīre bende-yi fermānım ezelden tā ebed

On iki ma‘şūma şıdḳ-ile tevellā kılmışım

Ey muḳallid ehl-i Īmānım ezelden tā ebed

Mekr édüb oġratmazam yoldaşımı yoldaşına

Ḥāk-i rāh-ı şāh-ı merdānım ezelden tā ebed

Şıdḳ-ile tob étmişim meydān-ı ‘aşḳa göñlümi

Terk-i serser-merd-i meydānım ezelden tā ebed

10 Ḳāḍı-yı dīn-i Muḥammed leşker-i şāḥib-zamān

Ḳātil-i deccāl-i mervānım ezelden tā ebed

Bu vücūdum şehrine Ḥaḳḳdan bi-ḳavl-i “men ‘araf”

Himmetī ḥükmüyle sulṭānım ezelden tā ebed

G.54

1 Olmasa bu fenā şüret ‘ālemde muġayyed

Tā kim olasın ma‘nīde bāḳı u muḥalled

Tecrīd gerek ‘aşḳ eri zīrā ki ‘Alīdür

Bu  arşada ser-leşker-i ervāh-ı mücerred

Bu ka be-i taḥkīke ayā köhne müselmān

Gel gel getir ihlāş-ile  mān-ı mücerred

Men nok ta-yı bāyım d di Şol nok ta-yı bādan

Din defterini bağladılar Ḥaydar-ı vāced

5 Bir nok tadan ol yeddi kitāb oldu mürekkeb

Yazıldı beyāz üstine munca ḥa t-ı esved

Müfreden oğı ders-i  ari atde  Al ni 

Tā ferd olasın  aş -ile ey  aşık-ı müfred

Ger müdrik ise n gör ki bu  ur'ān-ı  az me

Zāhirde  Al  müfred-ilen ya ıldı ebced

 Aş ında  Al ni   am  erbāb-ı muḥabbet

Bu iki mülkine cihān çekdi  alem-i red

Ya ni ki cihān c fesine  alibd r kelb

Ey  aşık-ı Őādık budur a vāl-i Muḥammed

10 Ger şabr u ğınā gencine kıl Hakkā tevekkül

Buĝz u ħased u ħırş u hevā ħaddine çek sedd

Peymāniñı gel sındurma ki tā sāķī-yi kevşer

İn‘ām éde maĥşerde saña bāde-i sermed

Ey Himmetī bir ħavl-i nebi-yi seyyid-i ‘ālem

Yetmiş iki ħac oldu bize ravzā-yı meşhed

G.55

1 ‘Āşķa her gün ‘Alī didāridur yevme’n-cedīd

Muttaşıl ħān-ı velāyetden gelür rızķ-ı cedīd

Ĥaydarı her kim velī-yi Hakk-ı velīni‘met bilür

Dāimā Hakk rahmetinden ni‘meti olsun mezīd

Tā ki doğdı ‘ālem-i subĥ-ı velāyetden güneş

Oldı aĥbābiñ yüzünden her günü ‘ıyd-ı sa‘īd

Dem-be-dem bu ‘ıyda cān ħurbān éderler ehl-i ‘aşķ

Leyk sūfī ‘ankebüt āsar bāb eyler ħadīd

5 Zerre tek mahveyle mihrinde ‘Alīniñ nefsinı

Nahsinden urtulub t kim ola batıñ said

Kmydur mihr-i Haydar altun eyler mifraqı

Bilmez amma bu haayıdan cz alb-i haid

Ger getrse mnkir-i mn Őehdet Tariya

Őhid olmaz olmayan ‘aŐında ol Őhın Şehid

ılmasa Allah iin imdd ol std eger

Menzil almaz cehd-ile munca Cneyd y Perid

Nota-yı b nu-ı Ha terkib-i ebceddr ‘Alid

Bb-ı ‘ilm-i Amede ol nota-yı bdur kilid

10 Bir taarrub haıl t gel Haa Ha bil Haydarı

Kim ki ol sulan-ı Ha bilmez olur Hadan l-mmid

Saf-ı ‘arşa dest-i udret yazmayınca ismini

Su yznde istikamet dutmadı ‘arş-ı mecid

Himmetiniñ sensin mmid-i nectı ya ‘Alid

Bu haķiri Muřtafā ‘aşkına ķılma nā-ümīd

G.56

1 Bu cism u cānı yaratdı egerçe ĥayy-ı vedūd

İki cihānda ‘Alīdür velī aña maķşūd

Görindi zāt-ı ‘Alīden kemāl-i řifāt

Ki munca řey’-i ‘acīb u řarīb buldı vücūd

‘Alī vücūd-ı noķkadur bu cümle mevcūdat

Cihān-ı ma‘nīde o noķta olur mevcūd

Güneř tek oldu ‘ayān mihr sende nūr-ı ‘Alī

Ki Ādeme bu cihetden ferīřte ķıldı sücūd

5 Dilinde nuķķ-ı ‘Alīdür teninde rūĥ-ı revān

Anıñcün ey beřer oldıñ melāike mescūd

Ĥicāb-ı zulmet oña oldu perde-yi pindār

Bu nūr görmedi ol bī-bařar la‘īni ĥasūd

Ĥasedden ol cedeliñ geçdi boynuna çenber

Cihānda tā bī-ebed oldu la‘net ol merdūd

‘Alī-yi ‘ālī-yi a‘lāya çāker ol bende

Sa‘na ‘ayān ola tā sırr-ı ‘ābid-i ma‘būd

Démez yakīn eyle her kim ‘Alī-yi velīyullah

Haqīkatıñ şahidi olmadı meşhūd

10 ‘Alī cemālını her kim gördi sa‘d-ı ekber tek

Olur şol evc-i sa‘ādetde aḡter-i mes‘ūd

Muḡıbb-i Ḥaydara nār-ı saḡar gülistāndur

Ḥalīle şöyle ki dér oldı āteş-i Nemrūd

‘Alī ta‘alluḡdur nuṡḡ-ı sūret-i ma‘nī

Cemāl-i Yūsuf-ı Ken‘ān naḡme-i Dāvūd

‘Alīye bende ey Himmetī ayazı gör

Cihānda kim o ḡāş étدی şoḡbet-i Maḡmūd

G.57

1 Kılmışuz ḡālū belādan şāh-ı merdān-ile ‘ahd

Merd-i meydān-ı velāyet şāh-ı yezdān-ile ‘ahd

Şol ‘Alī-yi ‘ālīyu’l-ḳadriñ meh-i gerdün-ı zād

Şol velī-yi vālī mülk-i Süleyman-ile ‘ahd

Yoh-iken zāhirde erkān-ı ṭabāyi‘ şeş cihāt

Ḳıldı bu rūḥ-ı mücerred zāt-ı sübhān-ile ‘ahd

Çün ḳılıb sen Ḥaydara bī‘at bī-hükm-i “innemā”

Dönme dāinden ḳılma her bir nā-müselmān-ile ‘ahd

5 Cān-ı dilden āl-i ‘imrāna tevellā ḳılmışım

Ḳılmazam başım giderse āl-i mervān-ile ‘ahd

Merd-iseñ şol étdügiñ iḳrāra muḥkemdür bugün

Eylemez her kim ki erdür süst-peymān-ile ‘ahd

Şarṭ oldur ki ‘āşık eyleye cāniñ fedā

Eylemişdi çün ezel bezmin cānān-ile ‘ahd

Odayandurçarsū-yişehr-iküfriḳılḥarāb

Eyledünse pādişāh-ı mülki ĩmān-ile ‘ahd

Ḥidmetinden bir nefes gāfil gerekmez ey āḥī

Halk içinde bağıladı bir kul ki sultān-ile ‘ahd

10 Dünyā u ‘uqbāda ondan özgeye kılmaz nazār
Himmetī kılmışdurar bir şah-ı hūbān-ile ‘ahd

G.58

1 Cān mülkü oldı leşker-i ğam yā ‘Alī meded

Āhım götürdi tabl-ı ‘alem yā ‘Alī meded

Ƙıldı esīr cān u dili zulm u cevr-le

Çekdi firāk hayl-i haşem yā ‘Alī meded

Gerdūn-ı dūn-nevāz elinden bu bendeye

Her dem gelür cefā u elem yā ‘Alī meded

Bu çarh-ı sufle perver-i kannās-ı kec-reviñ

İşi hemīşe cevr sitem yā ‘Alī meded

5 Başımdan ey gözim bu kıddar zālimiñ

Bir dem belāsı olmadı red yā ‘Alī meded

Rızā-yı Haķķ çün meni kırtar bu ğuşşadan

Sensin iki cihānda aħkem yā ‘Alī meded

Ey dest-i ğayb nūr amı bir kenāra ek
Kim başdan aşdı cümbiş hem yā ‘Alī meded

eng-i felek bu āmetimi egdi eng tek
Bār-ı ğam-ile eyledi am yā ‘Alī meded

‘Ude-ğüřā-yı ins u melek řāh-ı evliyā
allet bu müřkilātı bu dem yā ‘Alī meded

10 İhsān iinde dūřmenine ser bağıřlan
Ey pādiřāh-ı ehl-i kerem yā ‘Alī meded

Ol dem ki alk eyledi a ‘arş-ı ā‘zamı
ekdi bu arf levā alem yā ‘Alī meded

Cān safasında āl-i Muammed muabbeti
Kilk-i azā ki ıldı raam yā ‘Alī meded

‘Arşa yetür bu Himmetiniñ başını řehā
Ruřsārı üste baş ademiñ yā ‘Alī meded

1 Kāf-ı nūndan ʿālemi imkān éden perverdigār
Yeddi merre baħr doğkuz keyvān éden perverdigār

Kūn dédiñ bir kez açıldı kāinat oldı maʿūn
On sekkiz miñ ʿāleme ihsān éden perverdigār

Bu muraşşa qubbe-i mānend-i fānus ħayli
Ĥikmet-ilen rūz şeb gerdān éden perverdigār

ʿArş-ı eyvāniñ kevākibden munaqqaş eyleyen
Āftābı meşʿal-ı tābān éden perverdigār

5 Şeh-süvār-ı çarĥ için bir lāciverdī ʿarsada
Mihr u māhı göy-len çevgān éden perverdigār

Daşı laʿl u yağmurı dürdāne eyler qanı mişk
Qatreyi cemʿ eyleyüb ʿummān éden perverdigār

Qudretinden iki ellen kırĥ şubĥ étđi ħamīr
Āb-ı ĥākk qālīb-ı insān éden perverdigār

Öz deminden kıldı nefĥ rūĥı dem ol qālīb

Şūret-i cismi libās-ı cān éden perverdigār

Vérđi nuṭḡ-ı ‘allemu’l-esmā öğretdi añā

Ādemi üstād-ı ins u cān éden perverdigār

10 Nūḡa fazlından ‘ināyet kılmadı keṣṡī necād

Ümmetiñ müstevcib-i ṡufān éden perverdigār

Nār-ı Nemrūdu Ḥalīle eyledi reyḡān u dürr

Şevk-ilen İsmā’il ḡurbān éden perverdigār

Mūsāya vérđi yed-i beyzā u Tevrāt u ‘aşā

Taḡt-ı Mıṡra Yūsufı sulṡān éden perverdigār

Muṡṡafānı kıldı ḡatem-i enbiyā ḡatem-i kelām

Murtażānı server-i merdān éden perverdigār

Bī-nevādur Himmetī vér ḡānı vaṡlından nevā

Derdine her ‘āṡıḡıñ dermān éden perverdigār

G.60

1 Kim ola bu Ḥaḡḡ leṡkerine rehber u sālār

Ser-baḡṡ u ‘aṡā-baḡṡ ḡaṡā-baḡṡ-ı kerem-dār

Allaha velī Aḥmede ğam-hār u berāder
Ser-ḥayl-ı benī Fāṭıma ol server-i serdār

İmāna emīn şaḥne-i dīn ḥāmī-yi islām
Mü'minlere nuşret vérici kâtil-i küffār

Sāliklere mürşīd u ʿābidlere kıble
ʿĀriflere miʿrāc u bu ʿāşıqlara dīdār

5 Şāh-ı ğanī feyyāz-ı ezel raḥmet-i raḥmān
Enhār-ı irem baḥr-ı kerem ebr-i Güher-bār

Ne ders-i ledünnī zi-naẓar ʿilmine üstād
Keşşāf-ı kulūbdur beşere ʿālim-i esrār

Cennāt cehennem evine kāsım u kassām
Şol meclis-i maḥşerde olan sākī-yi ebrār

Yetmiş iki kez ser véren Allah yolunda
İğirmi sekkiz kez şatılan Ḥaydar-ı Kerrār

Ey server ey şaf-şiken u server-i gâlib
Şîrîm dédi methétدی seni hâlik-ı cabbâr

- 10 Ey haşr günü ‘aşîleriñ püşt u penâhı
‘Afv eyle şehâ hâce-yi kerem bende-yi günahkâr

Her cānda ki var ‘aşq-ı ‘Alî mihr-i Muḥammed
Ger yüz miñ ola zilleti yandurmaz ānı zār

Dost itleriniñ isteye yā rûzdan cāndan
[Ma‘zûli u merd mekkî u köri aġyār]

Çün Himmetî buldı ebedi salṭanat-ı faqr
Bu ‘arîyeti devlet-i fānîden éder ‘ār

G.61

- 1 Şehr-i ‘ilmine ‘Alîdür şehr-i ‘aşqa şehriyār
Şeh kadem basmaz vücūduñ olmayınca şehriyār

Eyle āyîñ mihr-i Ḥaydar birle göñliñ şehrini
Eyleye tā kim teferrüc kıлмаğa ol şeh güzār

İhtiyārîñ tabşur ihlaş-ile ol sulṭāna hem

Dünyā u ‘uqbāda oldur ihtiyār-ı kirdigār

Haydar-ı düldül-süvār-ı tac-dār-ı hāribiñ

Çākeridür Sām u Zāl u Rüstem u İsfendiyār

5 Bu ‘acebdür şeh-süvār-ı leşker-i tayyār ilen

Çarḥ meydānında baht étmek diler her ḥar-süvār

Zülfikārı çekse ‘arş üstünde oḡur Cebre’ıl

“Lā fetā illā ‘Alī lā seyf illā zülfikār”

İki bölde Merre ibni Qaysı iki barmağı

Qıldı ḥısn-ı Hayberi bir barmağ-ilen tārümār

Her şeygāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme

Söyle medḥ ol şāha kim şirim dédi perverdigār

Avlasa bu mergzārı dehr şol şayyād aña

Misl-i ‘amr u ‘anteridür gāzanferdür şikār

10 Nür-ı mihr-i murtazādan rüşen eyle ḳalbiñi

Āyine yüz gösterür rāḡ olsa yüzünden gubār

Rencine degmez cihānıñ genc-i ħubb şāh-imiş

Genc-i bīmār degil bī-hār u ħas bī-ħumār

Şol velī-yi Ĥaĥĥ ħasīm-i nūr-ı nārıñ Himmetī

Buğz-ı āteş münkire cennet muħibbe lāle-zār

G.62

1 Raħmete'n-li'l-ālemindür Muştafa-yı ħayrū'l-beşer

Gel oña ĩmān getir dīv olma ey ceħl-i beşer

Aħmed u Ĥaydar ki bir nūr-ı eħaddur bir vücūd

Bir vücūdu nola ger iki görir aħvel-i beşer

Sırr-ı Ĥaĥĥdur murtaza miñ sıfāta muttaşıf

Lik idrāk eylemez bu sırrı her meħmel-i beşer

Vāķıf ey 'ārif Ĥaĥĥıñ esrārına Ĥaĥĥdur yine

Ĥadd yoħdur eyleye bu ħikmete medħal-i beşer

5 Almayınca luţf-ile şāh-ı velāyetden sabāķ

Şöyle bil olmaz cihānda fāzıl u efzal beşer

Añlamaz bu remzi Һaddı olmaya üstād-ı Hızır
Olsa ger Mūsā kimi peygamber u mürsel beşer

Nā-münāsibdür aña Һatta ‘Alī el-Һayru’l-‘amel
Şerr-i vesvās göñülden sürmeyince ol beşer

Tā ebed görmez likā ger Һāk-i rāh-ı şāhdan
Vermeye āyine-yi şaykal-i ebşārına beşer

Ɔılmaya ta‘lim eger ol ‘ālim-i ‘ilm u Ɔazā
Ɔılmasa bir müşkili edyān içinde cell beşer

10 Girmeye dārü’l-ğama Ɔıļmasa fi’n-nārdan
Dāmeni āl-i ‘abāya urmasa tā el beşer

Ɔayr-ı ‘āl-i mekān ol Himmetī mişl-i melek
Olmasın bu ‘ālem-i süflāda bir esfel beşer

G.63

1 Mehdi-yi zāhir gelmeden deccāl-i nā-fermān Ɔopar
Evliyā Ɔalmaz cihānda leşker-i şeytān Ɔopar

Bu zelâletden düşer ‘arz u semāya zelzele

Halk içinde hāyhūy u nāle u efgān opar

Şu‘lesi almaz düşer ‘ayn-ı kūsūfa mihr u māh

Yél eser gökde bulutlar kökreşür bārān opar

Onda her kim ki olursa tābi‘-yi deccāl-ı ar

Küfr-ile Hakkdan döner ol cehl-i bī-īmān opar

5 Géyse ger yüz cevşen u huftān-ı taḳvā hāricī

Ser-be-ser ol dem kıyāmet ehli tek ‘üryān opar

Va‘dedür ehl-i cihāna mehdī-yi şāhib-zamān

Gün teki eyle tecellā şanma kim pinhān opar

Emr-ile ‘īsā felekden zülfiḳārı endirür

Başına āteş yaḳar müşrikleriñ ṫūfān opar

Yeryüziñ inşāf u ‘adl u kışt ile ma‘mūr éder

‘Ādil u kāmil celīlü’l-ḳadr sultān opar

Ber-ṫaraf eyler cihānda cevr-i zulmüñ zālimiñ

Şāh Ḥasan oğlu Muḥammed çün şeh-i merdān ҡopar

10 Yetmiş iki milletiñ erkān-ı dīn-i mezhebi

Ḥükm-ile yeksān éder bir ḥüccet-i burhān ҡopar

Fāş olur fi'l-cümle yer altındaki genc-i nihān

Kimse müflis ҡalmaz ol gün bir ‘aceb devrān ҡopar

Şükr-éder bu ni‘mete çārguşden baş ҡaldurur

Himmetī tek şed hezārān ‘āşık-ı ḥayrān ҡopar

G.64

1 Menim şāhım ‘Alīyü’l-murtażādur

Velī-yi Ḥaḫḫ vaşī-yi Muştafādur

Muḫarrar şānına aḫvāl-ı Ḥaḫḫdan

Delīl-i “hel etā vel innemā”dur

Yer olmışda yoḫ mānend-i mişli

“Tevetteyküm şāh-ı mülk-i lā fetādur”

Érişmez künhüne idrāk-i insān

Şıfāt-ı ‘ayn-ı zāt-ı kibriyādur

5 Hāḳīḳātde ĩmād-ı ʿarş-ı rahmān

Ḳarar-ı lenger-i arz u semādur

Vücūd-ı mazhar u külli ʿacāib

Zuhūr u enbiyā u evliyādur

Kelām-ı nāṭıḳ-ı Hāḳḳ noḳta-i bā

Muḥammed şehr-i ʿilm ol bāb u hādur

Harīmi ʿizzet içre rüh-ı zehrā

Emīn-ı rāzdār-ı ḳul kefādur

ʿAlīden özge iki Hāḳḳ şehen-şāh

Ḳasandur şāh Ḳüseyn-i Kerbelādur

10 Şıfāt-ı zeyn-i dīndür zeyn-i ĩmān

ʿAlī-yi şāni kim Zeynü'l-ʿabādur

Yazan bu levḥ-vechi yaʿni Bāḳir

ʿAle'l-ʿarş istivār u reh-nümādur

İmām-ı ʿārifin Caʿfer ki Hakkdan

Ḳamū şādıklara Hakk pīşvādur

Muḥīṭ-i ʿilm-i ṭūr u ḥilm-i Mūsā

Belāya şābir u derde devādur

ʿAlī Musā Rızā kim āstānı

Hakkikat kaʿbe-yi ehl-i rızādur

15 Muḥammed kim Takīdūr oña elḳāb

Cemʿi-yi muttakīye muḳtedādur

Naḳī kim Hakk yolunda Hakkā dāim

İşi ihsān u elṭāf u ʿaṭādur

Velāyet ʿaskerine mīr-i serdār

Şeh-i dīn ʿaskerine şāhib-livādur

Ener İsā çıḫar mehdī-yi mevʿūd

Ricālu'l-ğayb-ilen emr-i ḥüdādur

Oyanur ḥāb-ı ğafletden açar göz

Olar kim bu cihānda uyḡuladur

20 Bugün şol ma‘rifetsiz şūfī-yi ḡar
Bizim-len bu ceHetden mācerādur

Bu on iki velīyullah dāim

İşim ey Himmetī medh u şenādur

G.65

1 ‘Arş-ı rahmān üzre Aḡmed şemsdür ḡaydar kamer

‘Arş u ferş nūr éder şems u kamer şām u seḡer

Ger olubdur düşmen āl-i Muḡammed kaşdına

Şubḡ dem çekdi sinan u baḡladı seyf-i siper

Fetḡ için ol fātiḡ-i ḡayber çekende zülfiḡār

‘Arz éder ĩmān aña gökden melek yerden beşer

Mevce gelse der-dem ol baḡr-ı zelālet ḡışm-ilen

Çaḡrışurlar pāsbān-ı kal‘a-yı ‘arşu’l-ḡazer

5 Ger icāzet tapmasa şāh-ı velīden Cebre’ıl

Yoḡdur ḡadd kim kıla deryā-yı ‘izzetden güzer

Hem felekden onı gördi perde-yi ‘izzetden hem

Çün Muḥammed lā-mekān iḳlimine kıldı ŧefer

Ger ‘alem çekse sinan cān-güzār-ı evliyā

Ḍarbını getirmez tāb-ı sindān-ı ḩacer

Lütf-i cennet-i mü‘minīn u mü‘mināne bestem

Ḷahr-ı düzaḩ müŧrikīn u müŧrikāne müstaḩarr

Nuḩḩ-ı ḩaydardan kitābetdür eyā ehl-i kemāl

Müŧiye “inni enallah” söyleyen nār u ŧecer

10 Ma‘nīde nāḩıḩdur nuḩḩ-ı ‘Alīden dāŧte ḩaḩḩ

Bu ḩaḩıḩatden ḩaber ol ey cuhūl-i bī-ḩaber

Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür re’s u māl

Bir ŧecerdür Ādem u bī-ma‘rifet ol bī-ŧemer

Oldı mülḩaḩ murtażā perverdigārın zātına

Söyle ŧıḩḩ ḩimmetī ḩaḩḩdur bu ḩavl-i mu‘teber

1 ‘Alīdür mebde’ u mī‘ād-ı eşyā’ evvel u āhır

‘Alīdür menba‘-ı deryā-yı raḥmet bāṭın u zāhır

Nazar her ḥānde kim kılsañ güneş tek anda zāhır gör

‘Alīdür her maḥall her mekānda ḥāzır u nāzır

Ḳarār étmez zemīn u āsmān ay gün doğmaz

Yakīn bil olmasa şāh-ı velāyet bir nefes ḥāzır

Doğkuz ‘arşınıñ sütünü yeddi ferşini lengeri

Oldur velī-yi muṭlaḳ ḥallāḳ-ı ‘ālem mazḥār-ı ḳādir

5 Eger ‘irfān-ı kāmīl-sen kiminçün durdı fikr-eyle

Mu‘allaḳ bī-ṭanāb bī-sütün bu nilgün çadır

Bu munca ḳuvvet u ḳudret ki luṭf étدی oña yezdān

Ḥilāf-ı emr ondan bir ser-i mū olmadı şādır

Velī-yi Ḥaḳḳ ḳāīmen bi’l-ḳıst şāh-ı ‘adl-i bā-iḥsān

Kerem kānı saḳāvet ma‘deni ol raḥmet-i sāir

Beridür fuḥş-ı ‘iṣyān u ḥaṭā u her menāḥīden

İmām-ı pāk-i ma‘şūm u muḳaddes ṭayyib u ṭāhir

Harīm-i ḥürmetinden enbiyā u murselīn ḥādim

Mu‘allā āstānında anıñ kerrübīler zāir

10 Anıñ ḥamdin éderler muttaşıl gökde melāikler

Anıñ ‘aşkına olmışdur felekler dāimā dāir

Kimiñ şānındadır levlāk tā Ḥaḳḳdan ḥitāb olur

Ḥaber dut bu ḥaberden yoḥsa oldun müşrif ḥāsir

Muḥammedür ‘Alīdür Fāṭimā Şubeyr u Şeberdür ‘Alī

Şāni-yi Seccāddur Muḥammed ya‘ni ki Bāḳır

İmām-ı mezheb-i Ḥaḳḳ dīn-i Ḥaḳḳ şol Ca‘fer-i Şādık

Şehen-şāh-ı cihān Mūsā-yı sāni ḳātil-i sāḥir

‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı ka‘bedür ku’yi

Taḳī u hem Naḳīdür devlet hem dīn hem māhir

15 Ḥasan kim ‘Askerīdür evliyā u etḳiyā anıñ

Fütūḥ-ı kişver-i ĩmān şikest-i leşker-i kāfir

Muhammed mehdi-yi şāhib-zamāndur ğayb-ı muṭlaqdan

Ricāl-i ğayb-ilen zāhir olan mü'minlere nāşir

Bugün āl-i 'abā 'aşkına bir şāl ihtiyār eyle

Eger kim ister olsun aḫretde ḫalvet-i ḫāzır

'Aliyyü 'āliyyu ā'lāya oldı Himmetī bende

'Urūc étmez velāyet evcine her himmeti kâşır

Tevekkül menziline olmışam ihlaş-la sâkin

'Alī yolunda her ne gelse şākirem şābir

20 Günāhiñ 'afv kııl bu Himmetīniñ yā velīyullah

Bī-Ḥaqq-ı ḫürmet-i Selmān u Būzer Kamber u Cābir

G.67

1 İmām-ı 'ālem u ādem emīr-i külli emīr

Veliyyü ḫālīk-ı ekber vaşıyyi rüz-ı kâdir

'Alīyyi 'āliyyi ā'lā u 'ālim u ā'lem

Anıñ şıfātını söyler kelām hem tefsir

Çeker nişān-ı velāyet beyāzına tuğrā

“Hüve’l-‘alīyyü’l-‘azīm ve hüve’l-‘alīyyü’l-kerim”

‘Alīdür ins u melek ḥaylına sipeh-sālār

Nebī hem velīdür reh-nümā u mürşīd u pīr

5 Meşelde kevkeb-imiş ser-be-ser siyāh velī

‘Alī bu kevkeb içinde mişāl-i māh-ı münīr

‘Adū-yı müşrike kätıl münāfiķa tūfān

Muḥibbe nāşır u maşşūr u mü’mināna naşīr

Onuñ muḥibbine dārü’l-ķarār şadr-ı cinān

Anıñ ‘aduvvına oldı maķām-ı nār u saķar

İki cihānda velā müşrik ve münāfiķdur

‘Alī yolında bugün cān u baş éden taķsīr

Ḥurūc-ı āl-i Muḥammed 1353

Başında var-ise ger ‘aķlıñ eyle sen tedbīr

10 Zuhūr-ı mehdī-yi şāḥib-zamān 1313

Oğur bu evc-i semādan ferīsteler tekbīr

‘Alī-yi āl-i ʔarīkatde ey göñül hāk ol

Gerekse cennet-i rıdvān içinde taht-ı serīr

Gerekdür ‘ārifiñ ʔalbi velāyet derīne mağzen

Çıłhan yüz gösterür pāk olmasa āyine-yi hūʔır

Bu Himmeti bela-keş be-‘aşk-ı āl-i ‘abā

Geyindi şāl-ı ʔanā‘at çü kıldı terk-i harīr

G.68

1 ‘Aşk mülkinde ‘Alīdür emīr-i Hāḫḫ birle emīr

Hākim-i şeh-r-i velāyet server-i şāhib-serīr

Düldüle ol şeh-süvār olanda İsrāfil-i vaḫt

Zevk-ilen her dem çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan nefīr

Şöyle bil çıhmazdı zılmāt-ı ‘ademden tā ebed

Dönmeşe çarḫ üzre ger re’yince bu şems-i münīr

Gerd-i aḫdām ziyā-yı mihr u māh cism u cān

Andan oldu her ulū’l-ebşār bīnā u başīr

5 Emrine rām olduğ-çün şems şāhıñ oña
Bu cihetde merkeb oldu çarḫ meydānında şīr

Ḥızr-ise ğül-ı bīyābānı anı gümrāh éder
Her kime şāh-ı velāyet olmasa üstād-ı pīr

Luḫf-ilen eyler oñı ‘ālemde anı pādişāh
Olsa her dervīşe ol dest-i velāyet destġir

Pādişāh-ı faḫr-perverdür ‘Alī baḫr-ı kerem
Eyzān gelsün kerem deryāsına kimdür faḫīr

Ḳāsım-ı ḫaşr-ı behişt u ḫūr-vār enhār-ı ḫavz
Sākī-yi ser-çeşme-yi āb u şarāb u şehd u şīr

10 Bī-ġümān ehl-i cehennemdür añı Ḥaḫḫ bilmeyeñ

Āḫiretde ol münāfiḫ oldu aşḫāb-ı sa‘īr

Ḳavl-i Ḥaḫḫdur cennete girmez ‘Alīniñ düşmeni

Geçmeyince ince igne yulduzından tā ba‘īr

Himmeti Ğaydar güneşdür lâ-yezâl-i bî-zevâl

İki  alem halkı cümle zerre miğdâr Ğakîr

G.69

1 Eyledi vâv-1 velî nûn-1 nübüvvetden zühûr

Şöyle kim vâv-1 velâyetden elif eyler  ubûr

Bu elif bu nûn bu nokta bu nuğk hem

Ma nide bir nûr-1 Ğakğdur gör bu nûrı olma kûr

Yerde gökde çün kuvvettür nuğk-1 kelâm

Bu Ğaberdür ey muvağğhid ma nî-yi Allah-1 nûr

Bir noktâdur murtażâ kim ol noktadan buldı şekl

Müfredât-1 çâr-defter mişl-i Furğân u Zebûr

5  Ayn-1 zâhir söyleşürdi Ğakğ-ilen bî-vâsiða

Dem-be-dem nuğk-1  Aliden şol emîn-i kûh-1 Tûr

Ğaydarun Ğükmindedür bu leşker-i  arz u semâ

İns cinn dîv u ded bu vağş-1 tayr u mâr u mûr

Ey peser iğlâş-ilen  abd ol veliler şâhına

Hak̄k saña in‘ām éder tā h̄il‘at-i ‘abdu’ş-şekūr

Tanımaz kimdür ‘Alī bu ‘aql bu idrak-ilen

Bu fenāda olmayınca ādem-i ehl-i kubūr

‘Ālem-i kudretde anıñ nuṭṭ u ḥubbi Cebre’īl

‘Ālem-i kuvvetde anın şabhasıdur nefḥ-i şūr

10 Şāh-i ‘ādil nāzır-ı mīzān u ‘adl-i ḥayr u şer

Mīr-i dīvān-ı kıyāmet ḥākim-i haşr u neşūr

Sākī-yi ḥumḥāne u ḥamr-ı dağal mā’ u leben

Rehber u rāh-ı şırāt u kāsım-ı cennāt-ı ḥūr

Himmetī sīr oldı ‘işyān-ile ister mağfiret

Āl-i Ḥaydar ‘aşkına ‘afv-ét günāhı yā ğafūr

Himmetī bu şāha kıl ḥuzūr-ı secde kalb-nen

“Leyse maḳbūlu’s-şalātu’l-ḳalb illā bi’l-ḥuzūr”

G.70

1 Tanı ol şāhı kim anıñ baḥr-ı ber ḥükmindedür

Maşrıḳeyn mağribeyn u ḥuşk u ter ḥükmindedür

Sāl u māh u hafta u eyyām u sâ‘at u dem-be-dem

Nūr-ı zulmet hikmet u şām u seher hükmindedir

On iki burc dokkuz eyvān yeddi pāsbān

İki meş‘al ya‘ni ki hurşīd u kamer hükmindedir

Murtaẓādur şeh-süvār-ı ‘arşā-yı meydān-ı ‘aşk

Darb-ı çevgān u kazā-yı güy kader hükmindedir

5 Zer-feşān u tāk-baḥş u nūr-pāş

Şāh-ı encüm hüsrev-i zerrīn-siper hükmindedir

Bir işāret kıldı yetmiş iki ārşun çekdi kad

Luṭf-ı Hakkdan zülfiḳār-ı nām-ver hükmindedir

‘Ālem-i ma‘nīde oldur cān véren hem cān alan

Şūret-i mevt u ḥayāt u ḥayr u şer hükmindedir

Kaḍı-yı bāz u kebūter müftī-yi ejderdür ol

Leşker-i naḥle ejdehā-yı heft-ser hükmindedir

Oldur leşker-keş u ervāh-ı hayl-i enbiyā

Ḥūr ğilmān u melek cinn u beşer ḥükmindedür

10 Şūr-ı İsrāfīl u ḥaşr u neşr u mīzān-ı şırāt

Ravzā-yı rıdvān u nīrān-ı saķar ḥükmindedür

Her ne kim ḥalk étdi ḥallāķ-ı vücūd-ı kāināt

Ol şehen-şāh-ı kadīmiñ ser-be-ser ḥükmindedür

Himmetī bir şehriyārīñ āsitānı kelbidür

Kim aniñ bebr u peleng u şīr-i ner ḥükmindedür

G.71

1 ‘Arsa-yı ‘aşķa bugün ‘āşık olan cān getirür

Kesüben kellesini tuḥfe-yi cānān getirür

Ḳıble-yi ‘aşķa yüzün dönderüben secde kıılır

Şanemiñ silsile-i küfr-ile ĩmān getirür

Dil u cān zülf u ruḥ dilbere ḥarc-eylemeyen

Tācir-i Çin u Ḥıṭā olsa ger noķşān getirür

Men dédim zülf-i peyāmın getir ey bād-ı şabā

Ol gider başıma sevdā-yı perīṣān getürür

5 Her gēce renc u belā miḥnet u derd ğam-ı ‘aşk
Başlayub külbe-yi aḥzānıma mihmān getürür

Yüregim kanını mı bağrımı biryān édüben

Ol saḥī-ṭab‘ bu mihmānlar için ḥān getürür

Ey göñül gel ki ṭabīb oldı bize ‘aşk-ı ḥabīb

Şıdḳ-ile varan aña derdine dermān getürür

Zāhidiñ meclisine varma eger ‘āşık-isen

Zeng alur āyine-yi ḥāṭıra nisyān getürür

‘Aşk-ilen pir-i muğān soḥbetine gel ki saña

Şāhid-i şem‘ u şarāb gül reyḥān getürür

10 Ya‘ni ki dāmen-i Maḥmūdı elinden koyma

Ḥaḳḳdan ol ‘āşilere müjde-yi ğufrān getürür

‘İyd-ı adḥā-imiş aḥbābına dīdār-ı ‘Alī

Cāniñ ol ‘ıyda bugün Himmetī kurbān getürür

G.72

1 Ol ŧāh sultān-ı serā perde-yi cāndur

Ol pādiŧāh-ı memleket u cān-ı cihāndur

Ꞑuṭb-ı felek dāire-i dāir-i aḳṭāb

Hem melek Ḥaḳḳa mālīk u hem ŧāh-niŧāndur

Ḥuffāŧ nola görmese ger ol güneŧi fāŧ

Her zerre-yi ḥurŧid-ŧıfat ‘ayn-ı ‘ayāndur

Pinhān degil ol kāŧif-i ‘allāmu’l-ġayūba

Bu iki cihānda ne ki peydā u nihāndur

5 Ders olmadı her ‘ālime kim ‘ilm-i velāyet

Taḥḳik degüldür söz teŧkik-i kemāndur

‘Āriflere nuṭḳ-ı ezeli mebbe-i mi‘ād

‘Āŧıklara ‘aŧḳ-ı ebedi rūḥ-ı revāndur

Emreyledi ol ŧāh ana muŧḥaf-ı nāṭik

ŧerḥ eyle eger ‘ārif iseñ bu ne beyāndur

Me'vā-yı ḥaḳīḳatde Ḥaḳḳıñ zātına maḥsūs

Fıtratda yine vāsıṭa-yı kevn u mekāndur

Aḥkām-ı ḳazā ḳadı-yı dīvān-ı velāyet

Ḳassām-ı ḳader ḥākim-i nīrān-ı cinandur

10 Dūnyāda aña ḳılmasa her kim ki tevellā

‘Uḳbāda işi ḥasret feryād fiḡāndur

Bülbül kimi her gül ki oḡur ‘aşḳ ile medḥıñ

Çün çemen-i bād-ı şabā nuṭḳ anıñ müşk-feşāndur

Ma‘nīde ‘Alī menḳıbeti mişl-i cevāhir

Bu Ḥimmetiniñ sīnesini çün ma‘den-i kāndur

G.73

1 Bu cihān-ı fānī ey dil bir kühen-i vīrānedür

Kim ki mesken dutsa anda dīv ile hem-ḡānedür

Gösterür cilve perī şeklinde ol merdüm-firīb

Kim göñül vërse oña bir bī-ḡaber-i dīvānedür

Ḳıl ḡazer mekrinden ol mekkāre-yi ‘ayyāreniñ

Kimseye cānāne olmaz çünki aşdı cānedür

Bī-vefā u bī-ayā bir abe-yi bāzārdur

İi an içmekdür aniñ muttaşıl mestānedür

5 Çāa aldı nice yüz miñ Rüstem u Destānı ol

Zāl bir al felek kim ma‘nīsiz efsānedür

Kim yaasıñ urtarur çengden aniñ merd-imiş

‘Ālem-i ma‘nīde ol bir ‘āı-ı merdānedür

Cāhil-i nāı bu ulı mu‘teber dutmaz ne am

Bu benim dorı sözüm bir kāmil insānedür

īr-i yezdān server-i merdān aa vērdi alā

Ol ki bar-ı zāt-ı gevher-i yekdānedür

ol ‘alīm-i ‘ālim-i ‘allām-ı a‘lem sırr-ı Hā

Nuu aniñ bāb-ı ikmet uflına dendānedür

10 ub-ı sābit noā-yı pergār-ı vadetdür ‘Alī

Mīhr-i māh u tefr-i āyir em‘ine pervānedür

Kim ki öz dersin ʿerenler şāhına peyrev gerek

Şöyle kim āb-ı revāniñ ricʿatı ʿummānedür

Himmetī aldanma zülf-i hālına ol қаһbeniñ

Zülf-i hālı cān-ı dil murğına dām-i dānedür

G.74

1 Menim şāhim ĩmām-ı evliyādur şāh-ı merdāndur
Emīrūʾl-müʾminīndür server-i meydān-ı merdāndur

Oña Hāḡḡdan ʿaḡādur zūlfikār u düldül ü zehrā

Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şīr-i yezdāndur

Hāḡḡkatte zemīn u āsımāniñ aşl-ı bünyādı

Ḳarār-ı kürsī-yi aʿzām ʿimād-ı ʿarş-ı raḡmāndur

Velāyet-i şāhenşeh bir nūr-ı ziyā-yı māh-ı münevverdür

Nübüvvet şubḡuna mihr-ile bir ḡurşīd-i raḡşāndur

5 Müsellemdür aña elḡāf-ı Hāḡḡdan “lā fetā” mülki

“Şeh-i baḡt-ı sellun-i innemā” şehrine sulḡāndur

Anıñ evşāfidur tefsīr-i te'vīl-i kelāmullah

Nihān u āşikār ol kāşif-i esrār-ı furķāndur

Musaḥḥar emrine insān u cinn ser-be-ser eşyā'

Velāyet mülkine ol şāh-ı ma'nī Ḥaḳḳ Süleymāndur

‘Alīdür hem velīdür hem vaşīdür ḥüccet-i Ḥaḳḳdur

Muḥibbe ḥubb-i āl ey muvaḥḥid dīn īmāndur

İki ‘ālem elinde fi'l-meşel bir beyzedür anıñ

Kemāl-ı künhüne idrāk erişmez ‘aql ḥayrāndur

10 Özidür cübbesinden cilve-ger her şūḥ-ı ‘ayyārıñ

Veleyken ayrı görmez şūreti zāhirde pinhāndur

Ḳulaḥdan işidüb gözde görendür Himmetī fehm ét

Göñülde fikr-i dilde zıkr-i tende cevher-i cāndur

G.75

1 ‘Alī mihr-ile cān āyinesin her kim ki şāf eyler

Cemālullah ol āyinede her dem ṭavāf eyler

Vücūd mülkini eyler musaḥḥar hem göñül taḥtınıñ

Şi‘ār şivesiñ her cānda ‘ayn şın kâf eyler

Velāyet burcina bir kuş ki uçmaz zāğ-ı kerkesdür

Eger ‘ankā-şifat munda maḳāmiñ küh-ı kâf eyler

Giren meydān-ı ‘aşka şıdḳ-ilen evvel budur şartı

‘Alī yolında bu cān u cihānı i‘tirāf eyler

5 Eger başın kaçursa ‘arşa-yı şāh-ı velāyetden

Anıñ güftārına kirdārı yoḥdur herze lāf eyler

Uşadur ‘ahd-ı peymāniñ degildür yaḳini muḥkem

Ḥaḳīḳat menziline va‘desiñ dāim ḥilāf eyler

Ḳoparur şen şol muḥannes şekl-i nāmerdiñ

Şeh-i merdāna her kim bir ser-i mü iḥtilāf eyler

Muḥibb-i şādıḳ şāḥib-i tevekkül Ḥaḳḳ tarīḳinde

Çıḥan endişe-yi rehden tevehhüm yoḥsa ḥāf-eyler

Dem-i nişim bir ḥancer elmasına nisbetdür

‘Adū-yı ḥānedāniñ baḡrını her dem şikāf eyler

10 ʿAlī aḥbābınıñ ger olsa yüz miñ cürm-i ʿiṣyānı

Ḳıyāmetde kerīm-i pür-kerem anı muʿāf eyler

Kıçübdür Himmetī ṣāh-ı velāyet ʿaṣqına serden

Sipāh-ı dīv-ilen bu ʿarşada her dem meṣāf eyler

G.76

1 Ne göz kim ol nigāh-ı pertev-i mirāt zāt eyler

Tecellide temāṣā-yı vücūd mümkināt eyler

Şıfat mülkinde aḥlāk-ı ḥāmīde kesb éder ol

Kemāl-i maʿrifet şehrinde özin Ḥaḳḳ şıfāt eyler

Girer keyfiyyet-i eşvāt u noḳta-yı cān olur cismi

Görür ol zāt kim bir ḥarf-i künden kāinat eyler

Girer baḥr-i şıfāta seyr éder ğavvaş-ı maʿnī tek

Bu yüzden dem-be-dem nazāre-yi mevt ḥayāt eyler

5 Güzār eyler ʿubūr-ı ʿālem-i şüretde eglenmez

ʿAynıñ peyrevi bu fāniye az iltifāt eyler

‘Alī bu mihr u māh u kevkebe emr étmese doğmaz

Dokkuz eflākı bir menşübde ol şāh māt eyler

Bu dem kâdrini kim ki bildi ol insân-ı kāmildür

Aña kıassam-ı cennet hūr u ğılmān berāt eyler

‘Alīdür zevraķ-ı Nūhıñ kim aña ger minen cāhil

Eger Ken‘ān ise Haķķdan ne ümmīd-i necāt eyler

Ķabül olmaz ‘Alī dergāhını tā kılmasa kıble

Münāfık gör cihānda ‘ucb-ilen miñ neyl-i şalāt eyler

10 Haķıķat ka‘be-yi taķķıķi bilmez küfr-ilen dāīm

Hasūd-ı bī-başāret secde-yi Lāt Menāt eyler

Muħıbbe rüz-i maħşerde ne ğamdur cürm-i zilletden

Şefā‘at çün emīr-ül-mü’miñin u mü’miñāt eyler

Ķül-āb u kıand neyler Himmetī ey hāce-yi mün‘im

Şehīd-i Kerbelāyı zīrā çemen meyli Fırāt eyler

G.77

1 Kim ki iħlāsla ol servere merdāne gider

Hakk bilür Hakk yolına ‘aşk-ile merdane gider

Cevşen-i şıdk géyüb tīg-1 tevekkül kırşanub

Leşker-i hırsla harb étmege meydāna gider

‘Aşkla dār-1 haķīkatde ene’l-Hakk çağırur

Cān u ser terkin édüb şöhet-i cānāna gider

‘Akl-1 Cebre’īl demī yay-1 vahdet rūh-1 burak éyleyüben

‘Arş gülzārına Aḥmed kimi seyrāna gider

5 Nuṭḡ-1 cān-baḡş-1 ‘Alīden oḡuyan ‘ilm-i sabak

Hızr olur ma‘nīde ser-çeşme-yi ḡayvāna gider

Keşti-yi feth-i necāt oldı bize mihr-i ‘Alī

Ger minen Nūḡ ise bu keştiye tūfāna gider

Gitse yolında eger başı zehī faḡr-i şeref

‘Ādet-i resmdür koç kuzı kurbāna gider

Cür‘a-yı cām-1 velāyetden içen mest-i elest

Fānīde yek-sere Hakk bezmine mestāne gider

Fānīden eylese aḥbāb-ı ‘Alī ‘azm-i sefer
‘Aşka yoldaş oluban cennet-i rıdvāna gider

10 Çıhsa ger ḥāriciniñ cānı teninden lā-şek
Ol ceḥennem odına tā-be-ebed yāne gider

Her niçe doğru yola dīvi delālet éderem
Ġul-ı bed-ṭīnet-i gümrah biyābāna gider

Kerkesiñ meyli eger cīfe-yi murdāra çeker
Himmetī bülbul-i ḥoş-ḥān gülistāna gider

G.78

1 Şu‘le-yi şevkim sipehriñ mihr u māhından geçer
Bu kevākib ḥaylı tīg-ı şubḡāhından geçer

Kīmyādur pertev-i mihr-i ‘Alīden ṭīnetim
Çarḡ-ı bed-mihriñ ser-mümr-i giyāhından geçer

Ṭūṭī-yi ṭab‘ım ‘Alī mihrine ṭayrān eylese
Tīz-perdür şöyle kim şehbāz-ı şāhından geçer

‘Āşık-ı serheng server-i āl-i Aḥmed ‘aşkına

Ḥānumān u cism u cān u ‘izz-i cāhından geçer

5 Bu ‘acūz-ı bī-vefāniñ ‘ārif-i ḥod-reng olan

Sebz u al u zerd u hem surḥ u siyāhından geçer

Şaff-der-i şāhib-mürüvvet Ḥaydar-ı şāhib-kerem

Tāc-ı Ḥüsrev ḳayşer-i rümüñ külāhından geçer

Ḳılsa bir aḥbāb-ı ehle’l-beyt ger yüz miñ ḥaṭā

Ḥaḳḳ ḡanīdür onlaruñ cürm u günāhından geçer

Pereste-but eylese luṭf-ile Ḥaydar bir nigāh

İştirāki ḳalmaz anıñ iştibāhından geçer

Şek getürme şol velīniñ eyle ḳahrından ḥazar

Oḡrasa tīr-i velāyet seng u āhenden geçer

10 İstivā’niñ ṭarīkidür hem şırāṭü’l-müstaḳīm

Küllü şey’ ma’nīde anıñ şāhrāhından geçer

Şol Kerīmiñ oḡrasa bir zerre şevḳ u zevḳ-idi

Pādişāh-ı dehr taht u bārgāhından geçer

Himmetiniñ himmeti kırbinde birdür küh u kâh

Ehl-i himmet bu cihāniñ küh u kâhından geçer

G.79

1 Kim ki ehl-i āhiretdür dār-ı dünyādan geçer

Belki ehl-ullah olan dünyā u ‘uqbādan geçer

Vuşlat-ı Hakkdur bu kavmiñ hāceti Hakkdan yemin

‘Āşık-ı dīdār olan ğayr temennādan geçer

Başına her ‘āşıkıñ kim düşdi sevdā-yı habīb

Ol muhabbet ‘āleminde cümle sevdādan geçer

El çeker fāni cihāniñ zīb-i zerkinden tamam

Peyrev-i āl-i ‘Alī zer-beft hārādan geçer

5 Külbe daşlar cīfe-yi murdār-ı nefsi öldürür

Çāker-i şāh-ı velāyet şūr u ğavġādan geçer

Gence bahmaz ihtiyār eyler kanā‘at küncünü

Vāye vérmez nefsi uşbu hān-ı yağmadan geçer

Bu göñül kâfında ol mesken dutar ‘anķā kimin

Terk-i ıayrān-ı hevā éyler temāşādan geçer

Şol sipāh-ı bād-peymādan Süleymāndur ğaraż

Yoķsa bī-ħadd dīv u ded bu deşt-i şaħrādan geçer

Ĥāk-i rāhı olmışam bir şeh-süvār-ı ‘izzetiñ

Bir nefesde merkebi anıñ süreyyādan geçer

10 Kısmet olsa her kime şāh-ı velāyetden nażar

Ĥızr olur bir demde ger ‘azm étse deryādan geçer

Şirk-i eşnā niyeti ķalmaz elif tek ferd olur

Vāħidiyyet menziline lā u illādan geçer

Himmetī nūş eyleyen naħl-i velāyetden ruţab

Bu cihān baĝındaki ĥār-ı ĥurmādan geçer

G.80

1 Ta‘allül ķılma sākı mey getir bir dem ki fırsatdur

Teĝāfül urma söyle muırıba fırsat ğanımetdür

Ḥayātıñ naqđını şarf étme kim bu ḥāb-ı ğafletdür

Ḥaqqıñ dīdārıñı görmez olar kim ehl-i ğafletdür

Beli dīdār-ı ma'nī devlet-i dīdāra oğraşdı

Neden kim zāhir u bātında ol şāhib-i başiretdür

Mücellādur anıñ āyinesi nūr-ı velāyetden

Ẓiyā-yı dīde-i ma'nī şafā-yı şem'ı şüretdür

5 'Alīdür menba'ı nūr-ı velāyet nūr-ı 'arşullah

Melekler farkına pāy-ı turābı tāc-ı devletdür

Muallağ dönderen dolaba nisbet çenber-i çarḥı

Ḥaqqıñ eyā mü'miniñ 'Alī ol dest-i kudretdür

Otuz miñ üç yüz yıl Ādemden öñden bağlıyan dīvi

'Alīdür bu yeddi yaşdan açan bu 'ayn-ı ḥikmetdür

'Adū girmez elif tek ey muvaḥḥid zātına Ḥaqqıñ

Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i deryā-yı vaḥdetdür

Sücūd eyle vücūd-ı pākine gel bir taqarrub bul

Bu emr dutmıyan hāsir sezā-yı tūķ-ı la‘netdür

10 Gel ey ferzend-i Ādem yu yüzinden gerd-i ‘iŷyānı

‘Alīniñ āb-ı nuṭķ-ilen yolu deryā-yı raḥmetdür

‘Alīden iste imdād u ḥarāb ét ḥayber-i nefsi

Şehādet barmağı şāhıñ kilid-i bāb-ı nuşretdür

‘Alī yolında kılmıŷdı yekün cān u cihān terkīn

Gedādur Himmetī amma gedā-yı ‘āl-i himmetdür

G.81

1 Şol yed-i ḳudret ‘Alīdür ism-i zāt andan çıḥar

Zāhir u bāṭın zuhūr her ŷifāt andan çıḥar

Noḳṭa-yı bādur vücūd-ı murtażā aŷl-ı kelām

Yeddi Muşḥaf yeddi āyet külliyāt andan çıḥar

Ḳuvvet-i eŷvād u ḥükm-i nuṭķ emr-i kāf u nūn

Küntü kenzen lekad ya‘ni kāināt andan çıḥar

Aḥmede ḥayy ki oldı gevher-i deryā-yı zāt

Ma‘nī-yı ābā u sırr-ı ümmi-hāt andan çıḥar

5 Bir haber vér ol ne yeddi harfdür kim ey faķih

Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt andan çihar

Müşrik olma gel ‘Alīniñ sırrına bizden ériş

Mustahakķ-ı rahmete ‘aşr-ı zekāt andan çihar

On yeddi on bir bir kese bād-ı çeşm u zād-ı kâf

Şāh-ı Mürsel leşker-i ve’l-mürselāt andan çihar

Hācı bu yigirmi sekiz menzili kaṭ‘ eyleyeñ

Hem tavāf-ı ka‘be hem şavm u şalāt andan çihar

Ķudret-i Ķaķķ nūn-ı nuṭķ u kâf-ı kilkindir seniñ

Ķikmet-i vācib-i vücūd-ı mümkināt andan çihar

10 Ķızr-ı vaķt ol nūş kıl nuṭķ-ı ‘Alīden bir ķadeḫ

Āb-ı kevşer menba‘-ı baḫr-ı ḫayāt andan çihar

Bu’l-beşerdür Bū-turāb u Bū-turābıñ atası

Küllü eşyā’ mü’minīn u mü’mināt andan çihar

Münşî²-i müstevfî menşûr-ı kısmetdür ‘Alî

Ehl-i cennet cem‘ine kıadr-i berât andan çıhar

Hâricîniñ koynıdur but-hâne-yi ehl-i fereng

Hâç u zünnâr u çelîpâ biliñ Lât andan çıhar

Gülşen-i ma‘nîde nazmıñ su kimiñ oldı revân

Himmetî ser-çeşme-yi Nîl u Fırât andan çıhar

G.82

1 Serv-i bağ-ı lâ-fetâ vaqt oldı kıâmet gösterür

Ol ricâlullahı cem‘ eyler kıyâmet gösterür

Bu cehetden mehdî-yi âhir-zamân derler oña

Anıñ izhârı kıyâmetden ‘alâmet gösterür

Nüş-ı râhat mü‘minîn-i şadıqlara ‘ayş u nişâf

Zâlim-i câhillere renc ü nedâmet gösterür

Şarf édübdür kim ki eyyâm-ı hayâtıñ gaflete

Ol habersiz gâfile cürm-i gâramet gösterür

5 Olasın şeytan-perest ey dîv-i gümrâh-ı cühül

Ḳasdider ĩmānıñña āḥir melāmet gösterür

Ey hidāyet isteyen bu Ḥaḳḳ ṯarĭḳe doĝru gel

Mehdĭ-yi hādĭ saña rāh-ı selāmet gösterür

Hcct'l-ḳāim ĩmām-ı cinn u insān melek

Derdem ehl-i cennete yüz miñ kerāmet gösterür

Feth için ol Őāḥib-i devrān Şeh-i Őāḥib-ḳırān

Kāinātı seyr der ān iḳāmet gösterür

Yeryüzünden zlm u cevriñ ṯarḥını eyler ḥarāb

Ref der bu inḳilābı istikāmet gösterür

10 Bu cemĭ'-i enbiyānıñ mu'cizāt-ı 'ilmini

Ol velĭ bir nuḳṯa-yı badan tamāmet gösterür

Cem' olur ervāḥ ḥayl-ı enbiyā u evliyā

Onlara beytü'l-muḳaddesde imāmet gösterür

Ol emĭriñ emrine ey Himmetĭ göster ḳıyām

Vā'de-yi yevmü'l-ḳıyāmet rdi ḳāmet gösterür

G.83

1 Ka'be-yi hācet 'Alīdür kıble-yi ehl-i niyāz

Na'l-i sümm-i düldül 'uṣṣāka mihrāb-ı namāz

Āb-ı zemzemen turābı maḳdemi yegdür maña

Āsītānı Mescidü'l-Aḳṣā érür küy-ı hicāz

Bir ṭavāf-ı ṣad-hezārān hac-ı ekberdür bugün

Hāciyān gel kim yakīn oldı reh-i dūr-ı dırāz

Zülfleriñ rāh-güzārında turāb ét cismiñi

Haşr meydānında ger olmaḳ dilersen ser-ferāz

5 Māl u mülk dünyā u 'uḳbā Ḥaydar 'aşḳına

Oynadı dārın ḳumār-ı 'aşḳa rind-i pāk-bāz

Cān u başı vér haḳīr olur faḳīriñ tuḥfesi

Sen dahı sarf ét elinde her ne olsa çoḡ az

Naḳdine zarrāb aniñ çalmaz velāyet sikkesiñ

Ger riyāzet bütēsinden tapmasa ḳalbi güdāz

Kim ‘Alī yolında olsa hayy-ı fiddāreyn olur

Şu‘lesi artar çü şem’iñ başını kesdükce gāz

Ger cevāzı olmasa geçmez bu yoldan gāfile

Géçmege bil şırātı habb-ı Haydardur cevāz

10 Mertebe bābında zātıñ Haqq bilür ol hāceniñ

Bendesiniñ bendesidür niçe Maḥmūd-ı Ayāz

Ehl-i beyte kim kıyāmetde temessük eylese

Her haṭāsından onuñ hüdā-yı bī-niyāz

Himmetini şāh-ı merdān kullarıylan haşr kıl

Āl-i Aḥmed ‘aşkına sen yā kerīm-i kār-sāz

G.84

1 Yine kış gitdi geldi mevsim-i yaz

Çemen şahnında bülbül çekdi āvāz

Dédi kim isme‘u ey kavm-i ‘uşşāk

Velīyullah medḥin kıldı āgāz

Şabā esdi velāyet gülşeninde

Açıldı şad-hezārān gonça-yı nāz

‘Alem çek ‘arşa-yı medhinde şāhiñ

Olasın serv tek tā kim ser-efrāz

5 Hicāzī sen muhālif düşme şūfi

Hüseynī kavmine ol yār dem-sāz

Eger kerkes degilsen mişl-i ‘anķā

Velāyet kâfina kıl ‘azm-i pervāz

Neden kim kōnmadı ey t̄āyir-i kuds

Bu burc u suflīde murdāra şehbāz

Hākīkat ‘āleminde ger dilersen

Kemāliñ külli şeyden eyle mümtāz

Ṭarīķinde ‘Alīniñ müstaķīm ol

Vére tā kim saña teşrīf-i i‘zāz

10 ‘Alīdür menba‘-ı luṭf u kerāmet

‘Alīdür ma‘den-i bürhān-ı i‘cāz

‘Alī aḥbabinadur cennet u ḥur

Şerābe’t-tuhūr ni‘met u nāz

Bu yolda kıl Himmetī terk-i dünyā

Çe cāy Başra u Bağdad u Şīrāz

G.85

1 Ölürse cism ölür bu fānīde amma ki cān ölmez

Mesiḥā tek hemişe zindedür rūḥ-ı revān ölmez

Eger çe naql-éder dārü’l-fenādan dār-ı ‘uqbāya

Bī-ḳavl-i Aḥmed-i Mürsel vekīl-i mü’minān ölmez

Neden kim ḥayy-ı fi’d-dāreyn olardur fırḳa-yı tāc

Yaḳīn bil ḥayy-ı fi’d-dāreyn olanlar bī-gümān ölmez

Anıñ-çün ölmedi ‘īsī aña nuṭḳum dédi ḥālik

Vücūdu rü’yete gelmez bu nuṭḳ-ı bī-nişān ölmez

5 Kelām-ı nāṭıķım diye bu cihetden şāh-ı dīn Ḥaydar

Kitāb-ı āsımān pes kelām-ı cāvidān ölmez

Deminden cān bağışlar şad-hezārān mürdeye der-dem

Ḥayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u cihān ölmez

‘Alīdür şāh-ı taht-ı lā-mekān buzāt-ı hayy

Ma‘nīdür ki hergiz şāh-ı taht-ı lā-mekān ölmez

Misāl-i nefḥ-i şūr nuṭḥ-ı pāk ey şāhib-i idrāk

Çıhar gār-ı dehenden mehdī-yi şāhib-zamān ölmez

Beyān eyler velāyet ‘ilminiñ ol sultān-ı dīn-perver

Beḳādur tā ebed ol ‘ārif-i ‘ilm u beyān ölmez

10 Velāyet ‘ilm-i cennetdür olagör dāḥil-i cennet

Bu ḳavl mu‘teberdür dāḥil-i dārü’l-cenān ölmez

Gel ey ‘āşık-ı şeydā ol şıdḳ-ilen ‘aşḳında ma‘şūḳuñ

Ki Ḥaḳḳdur ol şehīdiñ ḳān behāsı rāygān ölmez

Oḳı ey Himmetī gel dāstān-ı Rüstem-i ‘aşḳı

Fenādur Rüstem-i destān ve illā dāstān ölmez

G.86

1 A‘mā-yı bī-başār envār-ı ḥüdāyı görmez

Maṭla^c-ı ŧems-i hüdā nūr-ı hüdāyı görmez

İçmedi kim ki lebinden ŧanemiñ cām-ı Cemi

Olmadı ŧāf bu mirāt-ı ŧafāyı görmez

Gerd-i ğafletden anıñ sürme çeker çeŧmine dīv

Gerd alur āyinesiñ kıble-nümāyı görmez

Baḡmasa hüsni-takvīme ne ğam zāhid-i ekber

Seyrine ŧa^cŧa^c-ayı ŧems-i duḡāyı görmez

5 Zulfününñ adını ḡalvet oḡur ol ŧūfī-yi ŧehr

Meŧ^c-al-i mihr u meh u ŧem^c-i ziyāyı görmez

Görmeyeniñ munda mu^cāyene ŧafınıñ ŧūretini

Göz açub ḡaŧır ğüni vech-i liḡāyı görmez

‘Arŧ-ı raḡmāna ŧeyātīn ki ‘urūc eylemedi

Aḡmediñ remz-ile ŧaḡ étdiĝi ayı görmez

Ḳalemīn ḡaŧlarına oḡımayıñ secde-yi ŧükr

Ḳāb-ı ḡavseyne çıḡub ŧol iki yayı görmez

Burc-ı esfelde nişîmen dutan ol kerkes-i dūn

Evc-i a'ladaki ferhunde hūmāyı görmez

10 Her kimiñ olmasa cānında bugün mihr-i 'Alī

Bağ-ı firdevse girmez havz-ı livā'yı görmez

Murtaẓā 'aşkına bu cānı sebil eylemeyen

Hūr ilen ol kadeh-i rūḥ-fezāyı görmez

Himmetī terk-i hicāb eylemeyen tā-be-ebed

Manzar-ı ma'niden ol bedr u dūcāyı görmez

G.87

1 Tā semādan zūlfikārı Cebre'īl endirdi tīz

Eyledi anı dem şāh-ı velāyet tünd u tīz

Geldi emr-i fāḥiri bu Ḥaqqdan emīr-i şaf-şiken

Çaldı şeyfi koydı bu meydān içinde rest-ḥīz

Kevs-i rihlet çaldı bu hengāmede dest-i kaẓā

Leşker-i ervāh tenden dutdılar rāh-ı gürīz

Baħra döndi müdde‘-i ƙanında oldı ‘arşa-gāh

Düşdi deryā-yı celālet derdi emvāc-ı sitiz

5 Seyl-i gülgün yeryüzünden her ƙaraf aħdı revān

Oldı bir harb édende ‘arşa-yı ğubrā deñiz

İki yardı yeddi başlu ejdehānı mehd-ārā

Muħteriz ol pence-yi şir-i ğudādan muħteriz

Kesdi başın niçe ‘anter tek ‘adū-yı ‘ādiniñ

Tökdi ƙanın toprağa mānend-i berg-i bād-riz

Bu ‘acebdür şāh-ı merdān-ile baħş étmek diler

Ƙudret-i ƙuvvetde her nāmerd-i puşt-endāz ğiz

Ƙılmasaydı ehl-i küfr-ilen veliyyullah cihād

Enbiyāniñ mezheb-i erkānı tapmazdı temiz

10 Ğār olur Yūsuf teki ol servere ƙavī düşmen

Murtażādur vālī-yi Mıřr-ı velāyet ey ‘Aziz

Ğākim-i a‘raf u yezdān Ƙāsım-ı ƙaşr-ı cinān

Çākerine oldı ğilmān hādīm-i hūra kenīz

Himmetī şāh-ı velāyet ʿaşkına müşrikleriñ

Başını kes hançer-i nuṭḡ-ile dest-i cān merīz

G.88

1 Bu yolda kim ki ʿaşka vāşıl olmaz

Niyāz-ı Hakkdan anın hāşıl olmaz

Benī ādem bugün üstād-ı ʿaşka

Ki şākird olmayınca kāmīl olmaz

Cihānda ʿaşkdan özge metāʿ

Beşāret ehli aşla māyil olmaz

Kimiñ ki varsa bir şemme ʿaqlı

Bu ʿaşkıñ hīdmetinden ğāfil olmaz

5 Onıñ kim yoḡdur başında devlet

Kemāl-i ʿaşka billah kābil olmaz

Cemāl-i ʿaşk bir āyinedür kim

Oña zeng-i ḡalālet hāyil olmaz

Vücūduñ kaçırını pāk étmeyince

Göñül sultān-ı ‘aşka menzil olmaz

‘Alīdür añla mülk-i ‘aşka sultān

Beşerde böyle şāh-ı ‘ādil olmaz

Çaderdür halka Hakkdan hük-m-i Haydar

Çader f’il-i kaçādur bātıl olmaz

10 Menim sīnemde çün naķş-ı hācerdür

‘Alī mihr ki hergiz zāyil olmaz

‘Alīdür şehriyār-ı şehir-i ‘aşkıñ

Münāfiķlar bu şehre dāhil olmaz

‘Alīdür Himmeti göynüñe rahmet

Velikin her vücūda nāzil olmaz

G.89

1 Çıldı kenzullahdan bir gevher-i ‘ālem-fürüz

Bahdı dīdār-ı habībullah evvel açdı göz

‘Āleme bir nūr-ı vāḥiddür bir menzili bildirmege

Oldı ḥurşīd kamer işbāt évinde yüz-be-yüz

Ol yedullah el çıḥardı leyletü’l-mi‘rācda

Aḥmede gösterdi ol dem sırr-ı maḳdemden rumūz

Zāhir étđi küntü kenzen perdesinden zātını

Raḥmetinden ḥālıḳın açıldı kevnine künüz

5 Tal‘atından nūr éden arz u semāya her şabāḥ

Pertevidür Ḥaydarıñ ḥurşīd-i ‘ālem-tāb-ı rüz

Nūr-ı şem‘-i Muşṭafādur ‘aşḳ-ı pāk-ı murtażā

‘Āşḳıñ cānıñdaki şol āteş-i endīşe-süz

Şāmit ol ḳavl-i kelām-ı nāṭıḳa ĩmān getir

Çoḳ uzatma ḳışşā-yı kūtāḥ ile söyle az

Şarf-ı evḳāt eyleme bir ma‘nīsiz efsānedür

Olmasa medḥ-i velīyyullah her güftār söz

Fi’l-meşel bir beyzedür destinde onuñ felek

Çarḥ-ı gerdūn günbed-i devvār tā ḥaddād göz

10 Çünkü bu taḥkīke érmez ehl-i teşkīk kemāl

Tīġ-ı tevḥīd-ile der-dem başını cisminden üz

Baḥmadı ol merd-i merdān bu cihān-ı kaḥbeye

Bī-vefādur nişe kim bu bī-ḥayā dehr-i ‘acüz

Himmetī Ḥaydar muḥaddemdür vücūd-ı ‘āleme

Var-iken ol zāt-ı muṭlaḳ yoḥdı eşyā henüz

G.90

1 Var-iken ol zāt-ı muṭlaḳ yoḥdı eşyā henüz

Emr-i kün mevḳūfdı bu dünyā u ‘uḳbā henüz

Géce gündüz maḥv-idi tābān geldi ay gün

Ḥanda-idi ‘arş u ferş esfel-i a‘lā henüz

Ol şeh-i merdān vücūd iḳlimine sultān-ıdı

Gelmeden ketm ‘ademden Ādem u Ḥavvā henüz

Men sücūd eylerdim ol manzūr-ı Ḥaḳḳa olmadan

Od su tobraḳ yelden aḥsenü’l-ḥüsnā henüz

5 Cebre'îliñ per u bâliñ yanduranda Murtażā

Zāt-ı Hakkdan ğayrı kimse yoĥdı peydā henüz

Hızra vérdi anda 'ilm-i ledünniden sabak

Ādeme ders olmamışdı 'alleme'l-esmā henüz

Bende saldı dīvi ol dest-i velāyet ĥarb-ilen

Vérmedi Mūsāya Hakk feth-i yed-i beyzā henüz

Onuñ enfāsından ervāĥ-ı mücerred buldı cism

Baĥn-ı Meryemden vücūda gelmeden ĩsā henüz

Aĥmede oldu ezelden Hakk ıarıkinde refik

Olmadan zāhir ıarık-i leyletü'l-esrā henüz

10 Ser-be-ser dutdı velāyet āftāb-ı 'ālemi

Hārici ĥuffāşa nisbet görmez ol a'mā henüz

Himmeti ŗāh-ı velāyet medĥini eyler müdām

Cinn u insān u melek yeg olmadı güyā henüz

G.91

1 Ezelīden ‘Alīdür şāh-ı velīni‘metimiz

Onuñ evlādinadur tā-be-ebed bi‘atımız

Bize müflis déme ol şāh-ı ganī dervīşiyüz

Genc-i kārūna bugün ta‘ne kıılır haşmetimiz

Géymişüz āl-i ‘abā aşkına bir şāl-ı kühen

Ma‘nīde nūr-ı velāyetden gelür hıl‘atımız

Ƙılmışuz hāk-i derīn şayƘal-ı mirāt-ı şafā

DaƘ dutar aya güne āyine-yi tal‘atımız

5 Āyet-i fetḥ u zafer yazılır vechimize

‘Arş-ı a‘lādan ötübdür ‘alem-i nuşretimiz

Kelbiniñ kelbiyüz ihlāş-la ol şīr-i HāƘıñ

Ƙurb-ı hażretde budur mertebemiz ‘izzetimiz

Kem-terīn merḥalemizdür melekūt u ceberūt

Ērdi lāhūta bugün kevkebe-i rif‘atımız

Dem-i fıtrāt ki bu külli şey' halk eyledi Hakk

Oldı taḥmīr-i 'Alī mihr-ilen tıynetimiz

Āftābuz ki oña érmedi noḡşān-ı zevāl

Tā ebed bākī-yi pāyendedür devletimiz

10 Aşlımız gerçi beşerdür velī-yi Hakk-ı emr-ilen

Oldı mescūd-ı melek secde için şüretimiz

Bir düz eşyāya ḡalīfe ḡamū esmāya 'alīm

Şafiyullah çeker neşeb u nisbetimiz

Bendeyüz ḡaydara munca şeref u 'izzet-ilen

Bende olmaḡdur oña salḡanat-ı şöhretimiz

Aşlına rāci' olur cümle şey'u āḡir-i kār

Tanı ser-riştemizi aşla çeker ric'atımız

İsm-i ḡuḡrā yazılır nāme-yi a'cālīmıza

Mihr-i ḡaydardur anıñ ḡaşr günü ḡüccetimiz

15 Kelb-i evlād-ı 'Alī Himmetiyüz terk-i cihān

Bir cova mülk-i Süleymānı satar ھاşmetimiz

G.92

1 Od su toprak yeldendür eger bünyādımız

Līk nūr-ı zāt-ı Hakkdur ma‘nīde icādımız

Ādem u hātem kūyından tā ebed Hakk mülkine

Bil hālīfe hem hālīfe-zādedür ecdādımız

Yeryüzi mīrāsımızdur tā Şafiyullahdan

Ḳaf tā Ḳaf dutubdur ālımız evlādımız

Bir güherdür ‘ālem-i vaḥdetde eşyā’ bir vücūd

Gel berü sen bu arada söyle kimdür yādımız

5 Şādık olmaz ger bu kavle müdde‘i hüccet dutar

Hācet-i hüccet degil besdür bu söze esnādımız

Ḳāzī-yi darü’l-ḳazādur ma‘nī-yi dārü’l-‘udül

Hāzır ol ki müdde‘ī başlar keser cellādımız

Dām-ı dilde şaydımızdur şāh-bāz-ı lā-mekān

Cebre’ilden hüküm-ile şeh-ber çeker şayyādımız

Şol velīyyi Haqq ʿAlī dēr men kelām-ı nātıqam

Bile emr-étدی bize ol şāhib-i irşādımız

Virdimiz nād-ı ʿAlīyyu lā-fetādur dāimā

Şubḥ u şām anıñ mübārek ismidür evrādımız

10 Dersimiz ʿilm-i ledünnīdür ḥaber dutmaz faḫīh

Hızrdur tanı bu mekteb-ḥānede üstādımız

ʿĀlem-i maʿnīde sulṭānuz vücūd iklīmīne

ʿĀlem-i şüretde gerçi Himmetīdür adımız

G.93

1 Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ bīş u kem şıǵmaz

Gümānı koy ki munda baḥş-i mevcūd-ı ʿadem şıǵmaz

Nice lāla dérsen ihtiyār ét şūfī şümme büküm

Ki Haqqıñ zāt-ı peymānına hem lā u niʿam şıǵmaz

Ki zātıñ evveli āḥirdür hem āḥiri evvel

Ḥadıṣ-ı ḳabl u baʿd anda ḥādīs-ı ḳıdem şıǵmaz

Yakīn bil beytullahu'ş-şameddür mü'minin kalbi

Neden kim beyt-i yezdāna Ebū'l-Cehl-i ziyem şıgmaz

5 Yazanda hū yazıbdur bu nişānıñ başına münşī

Velāyet-nāmeniñ 'ünvānına özge raqam şıgmaz

Muşavver naqşine bu şüretiñ şāh-ı velāyetdür

Bu haţta ol farīze özge haţtaţ u kalem şıgmaz

'Alī mihrinden özge cān evinde koyma deyyarı

Harīm-i 'izzet-i sulţāna çün hayl-i haşem şıgmaz

'Alīdür sāki-yi ebrār havz-ı kevşer üstünde

O bezme kāse-yi fağfūr-ı Çīn u cām-ı Cem şıgmaz

Keremdür iki 'ālemde şī'ār-ı şāh-ı merdānıñ

Onuñ meydānına her bī-vücūd-ı bī-kerem şıgmaz

10 Vücūdım kaşrını kıldı münevver murtażā mihri

Dağı bu cilde-gāh-ı nūr-ı hurşīde zalam şıgmaz

Neşāţ-ı şādlıqdur muttaşıl gönlüm sarayında

Bu evde ʿıyd-ı nevrūz olsa daħı raħt-ı ğam ŧığmaz

Maķāl-ı terk-édūbdür bu Himmetiniñ ŧiʿr dīvān-ı

Kim ol defterde ķil u ķāl u Aʿrāb u ʿAcem sığmaz

G.94

1 Bende-yi Haķķ-perest-i yezdānıñız

Ķātil-i dīv u cinn u ŧeytānıñız

Dīn yolında Muħammede cāndan

Ümmetüz müʾminüz müselmānıñız

ŧāh-ı merdāna medħ ķılmaķda

ʿAndelīb-i hezār destānıñız

Cān-fedāyuz ħüsn-i ŧarīķinde

ŧāh-ı ħüsnüñ yolında ķurbanıñız

5 ʿAbdiyüz ŧāh-ı zeyn-i ʿibādıñ

Bu ŧerefden cihānda sulťānıñız

Bāķır-ıñ ʿaŧķına bu meydānda

Gāh ğüyuz ğāh ķevğānıñız

Ca'feriñ kavline ezel günden

Şadıķu'l-kavl ehl-i ĩmānıñız

Mūsā-yı Kāzım oldı rehberimiz

Her ne emr étse bende-yi fermānıñız

Zīrā āstān-ı Şāh Rızā

Hācı-yı ka'be-yi Hırasānıñız

10 Şāh Takī Şāh Nakī beyānında

Tanıduķ Hāķķ tarīķ-ı insānıñız

Hāsan 'Askerīden ey 'ārif

Bulduķ a'rāf-ı ehl-i ĩrfānıñız

Vaķtdur kim zuhūr-éde Mehdī

Dem-be-dem intizār-ı meydānıñız

Himmetī ĥamdulillah ve'l-minne

Kelb-i dergāh-ı şāh-ı merdānıñız

1 Kayd-ı cünün kal'a-yı şeddat içindeyüz

Mü'minler özge dīnde zīndān içindeyüz

Nuṭḡ-ı kerāmet ile bize keṣṡī-yi necāt

Bā Nūḡ-ı ehl-i beyt ṡūfān içindeyüz

Sākī-yi havz-ı kevser u ḡussam-ı nūr u nār

Bir cām şun ki āteş-i sūzān içindeyüz

Girdāb-ı baḡr-ı firḡata ḡarḡ oldu cānımız

Bā ḡızr-ı vaḡt dīde-yi giryān içindeyüz

5 Ḳurtar bizi Ḥüseyn Ḥasan 'aşḡına bugün

Leb-teşne-yi dil-figār beyābān içindeyüz

Tīḡ-ı ḡelāk başımız üstünde aşılu

Şāḡ-ı velāyet 'aşḡına meydān içindeyüz

Oldı kesād revnāḡ-ı bāzār-ı ehl-i fazl

'Ārif tükendi firḡa-yı nādān içindeyüz

Ya mehdi şimdi başla hidāyet ṡarīḡına

Bu kulları ki zulmet-i ‘işıyân içindeyüz

Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi dīdāra bir hācı

Ey Himmetī ki miḥnet u hīcrān içindeyüz

G.96

1 Şāh-ı merdān ‘Alīdür server-i sulṭānımız

Mehdi-yi şāḥib-zamāndur ‘İsī-yi devrānımız

Kūy-ı kelb-i āsitānı ‘arş u nuṭṭ Cebre’īl

Şol cemāl-i bā-kemāl levḥ-ile Qur’ānımız

Vālī-yi kevn u mekān kāsım-ı nār u behişt

Nāib-i Aḥmed velī-yi ḥālīk-ı subḥānımız

“Lā-fetā u innemā u hel-etā”dur Ḥaḳḳ bilür

Zāhir u bāṭın delīl u ḥüccet u burhānımız

5 ‘Ayn u lām u yā şifāt-ı noḳṭa-yı bā virdimiz

Zıkr-i tesbīḥ-i kitāb u defter-i divānımız

Ḥilḳat-ı ḥalḳa dem-i Ḥaydardan oldı nefḥ-i rūḥ

Nuṭṭdur pes mebde-i mi‘āt-ı cism-i cānımız

Şüret-i şavm-i şalât u ma'nî-yi hac u zekât

Hubb-i âl-i Muştafâdur tâ'at-i erkânımız

Cân içinde ol velîniñ mihridür ey bî-haber

Şart-ı islâm u diyânet dîn hem îmânımız

Girme girme kılmayınca terk-i ser bu 'arşada

Kim belâdan muttaşıl hâli degil meydânımız

10 Girdi bu meydâna çevgân velâyet 'aşkına

Kesdi evvel başını toğ eyledi merdânımız

Hûri u peymâne u kevser-i bezmdür şükr-i Hakk

Şâh-ilen çünkü bütündür bî'at u peymânımız

Mülk-i şüretde velâyet şehrine kıldun şefer

'Aşık-ı dîdâruz ol 'âlemeddür seyrânımız

Hızr-ı vaqt tâ'at-i 'ilm-i ledünnî Himmetî

Nuḡḡ-baḡş-i 'Alîdür çeşme-i hayvânımız

1 Bir dem ki öter sensiz oña dem démek olmaz
Her cāhile hem şöhet u hem dem démek olmaz

Deyyāre déme sırr-ı Hakkı saħla beşerden
Düş bu cürme kimseye maħrem démek olmaz

İbrāhimlik gerçi kıtur sırr-ı maķāmāt
Amma oña İbrāhim-i Edhem démek olmaz

Kimdür ħarem-i ħazrete ħāş Ahmed-i Mürsel
Her mürsele Maħmūd-ı mükerrerrem démek olmaz

5 Saçın uzadur secr-ilen her müteseyyid
Ol nā-ħalefe seyyid-i ‘ālem démek olmaz

Engüşter-ilen ħükm eger buldı Süleymān
Çün ħaşm-i nübüvvet aña ħātem démek olmaz

Dédin ki ana Ādeme evvel şeh-i merdān
Kim bilmese bu nükteni Ādem démek olmaz

Ĥaydar kimi iħlāş-la merdāne bu yolda

Ser vérmeyene a'lem-i ekrem démek olmaz

Göñlüne 'Alīdür beli sulṭān-ı muḳaddem

Hīç kimseyi ol zāta muḳaddem démek olmaz

10 Ger mü'min-iseñ söyleme aḥbār-ı 'Alīden

Deccāl ḥarı İsī-yi Meryem démek olmaz

Ma'nī gerek da'vīye aḥbāb-ı 'Alīniñ

Her lāf édene lāf-ı mesellem démek olmaz

Ey Himmetī sen Ḥaydara düldül ḥaberin vér

Bu 'arşada her ḥārese Rüstem démek olmaz

G.98

1 Ka'bedür kūyıñ gürūh-ı enbiyā ḥüccācıñız

İstivā-yı 'arş-ı Ḥaḳḳdur yā 'Alī minhācıñız

Lā fetā ṭuḡrā-yı velāyet tā maña mihr-i innemā

Tahtıñızdur Āyete'l kürsi-yi tebārek tācıñız

Ger Burāḳ-ilen Muḥammed seyr-i mi'rāc éyledi

Oldı Ḥaḳḳdan Aḥmediñ kitfi siziñ mirācıñız

Gevher-i zāt-ı ulūhiyyet sen ey deryā-yı ‘aşk

ĖarĖ étđi on sekiz miñ ‘ālemi emvācıñız

5 Ey kefīl-i rızq-ı külli kâināt ey baħr-i cūd

Enbiyā u evliyā u etķiyā muħtācıñız

ÇarĖ meydānında ervāħ-ı melāik leşkeriñ

Şeh-süvār olman gizliñ lā-mekān tārācıñız

‘Aşk cenginde Ėazā-yı Ėavs-i Ėadr-i sehmiñ şehā

Her nazar ehl-i vefāniñ sīnesi amācıñız

‘Ālem-i süretde Ādem yoħken yā şīr-i ĖaĖĖ

Degdi dīviñ boynuna ol dem Ėarb-ı kācıñız

Her seħer bu lāciverd çarĖa tā zerd çeker

Sensen el-ħaĖĖ şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān kācıñız

10 Mihr-ilen Ėürşīd-i ‘ālem-tābdur nessācıñız

MerĖ-zār-ı ‘arşda rūħü’l-emindür ācıñız

Ḥazretinden çün başar tek nüktesi olmaz kabül

Pes ne gördi kim ene'l Ḥaqq söyledi hallâcınız

Himmetî yolunda şâh-ı evliyânîñ ferdi-iseñ

Şol iki zevceyn kanı olmaya ezvâcınız

G.99

1 Ğâşık-ı ḥâki-siriştüz Ğâkıldur cānānımız

MaĞnî-yi Ğaşk atamızdur şüret-i cān anamız

Ḥazretinde ḥansı tuḥfe yāre ya lāyık düşer

Gönlümüz ya başımız ya cānımız cānānemiz

Şıdķ-len řadıķların cān u dili ķurbān saña

Bundan özge yoḥ viřālîñ Ğıydına řükrānımız

Bu niyāzîñ luḥf kıll Ğâşıklarıñ redd eyleme

Uşbudur elde bizim yā şâh-ı dervîřānımız

5 Çarḥ urub dīvānlar tek muttaşıl yanmaķdur

Şevķ-len řāhā cemālîñ şemĞine pervānemiz

Kim ki bir dem içdi andan oldu ḥayy-ı lā-yemût

Cām-ı Hıydar cur'asındandır bizim peymānımız

Anı gel luṭf-ile ma' mūr eyle ey gencūr-ı şāh

Genc-i 'aşkıñ meskenidür bu dil-i vīrānımız

Tā şıfātından hıred dem vērđi ey maḫşūd-ı zāt

'Ālem-i āfāk dutdı ser-be-ser efsānemiz

Damdı bir ḫatre zülāl cām-ı la'linden añā

Bu cihetden cūşe geldi ḫaynadı ḫum-ḫānemiz

10 İçdi ol ḫum-ḫāneden söyler ene'l-Ḥaḫḫ dem-be-dem

Dar ayağında hezārān 'āşık-ı dīvānemiz

Bir ḫadem başdı ḫayālīñ göñlümüz ḫıldı nüzül

Cennet oldı maḫdeminden dilberā ḫāşānemiz

Bu vücūd bu 'adem yeksān olur ey Himmetī

Ḥālī olsa bu şadefden bir nefes dürdānemiz

G.100

1 Bu vechi bilmeyēñ seb'u'l-meşānīden ḫaber bilmez

Kelām-ı hüve'l-kitāb-ı āsımānīden ḫaber bilmez

Bugün nuṭḡ-ı ‘Alīden āb-ı ḡayvān içmeyen ḡayvān

Dem-i bākī ḡayāt-ı cāvidānīden ḡaber bilmez

Şehādet şehrine emr-ile munca enbiyā geldi

Biri şol kışşā-yı berd-i yemānīden ḡaber bilmez

Neden kim Ḥaḡḡ te‘alīden velāyet mülkidür bāṭın

Velīden özge bu sırr-ı nihānīden ḡaber bilmez

5 Dédi erne münācātında Mu‘sī-yi kelīmullah

Feemmā ev ḡıṭābı lenterānīden ḡaber bilmez

Vücūd-ı Murtażānı mazḡar-ı Ḥaḡḡ bilmeyen cāhil

Cihānda ehl-i şūretdür me‘ānīden ḡaber bilmez

Alīden özge bu bāzār içinde kim ki medh eyler

Bu ki ḡar-mühredür yāḡūt-ı kānīden ḡaber bilmez

Oña kim olmadı rüşen bu yüzden ma‘nī-yi hüdhüd

Süleymān tek zebān-ı bī-zebānīden ḡaber bilmez

Göñül véirse ‘Alī mihrinden özge yāre her ‘āşık

Bes nādān-ı cāhil yār-ı kânīden haber bilmez

10 Şarāb-ı şevk-i Haydardan kadeh-nüş étmeyen şūfī

Zülāl-ı hıẓr-ı āb-ı zindegānīden haber bilmez

Maña dünyā-yı dūn-perver hesābın sorma ey mün‘im

Gedā hergiz umūr-ı mülk-i fānīden haber bilmez

Ƙılıbdur Himmetī bu yolda çün destār-ı terkīn

Külāh-ı Hüsrev tāk-ı Kiyānīden haber bilmez

G.101

1 Nām-ı rehberin her kim ‘alīyü’l-murtaẓā kılmaz

Münāfıkdur cihānda éttiği ‘ahde vefā kılmaz

Vücūd-ı mülkiniñ naqdiñ hayātıñ hāşıl-ı ‘ömrüñ

Nişār-ı hāk-i rāh-ı ser-firāz evliyā kılmaz

Hidāyet bulmaz ol güm-rāh-ı cāhil rāh-ı maşşūda

‘Alī evlādını her kim o gence reh-nümā kılmaz

Haqqıñ dīdārını görmez ƙalır maħrūm-ı nā-binā

‘Alīniñ hāk-i dergāhıñ ne göz kim tūtiyā kılmaz

5 Érişmez vişāl-i maḥbūba ‘Alī ‘aşkına her kim ki

Muḥabbet ‘āleminde başla cāniñ fedā kılmaz

Teberrā kıլ eger dūzahden āzād olmaḵ istersen

‘Adū-yı ehl-i beytiñ ḥācetin Allah revā kılmaz

Anıñ kim yoḡdur cānında ‘aşk-ı ‘aḳl u dīn derdi

Ḥekim-i lemyezel derdine ol dīviñ devā kılmaz

Muḥabbet ‘āleminde olmasañ ger bende-yi Ḥaydar

Ḥaḳīkatde saña ey bende-yi Ḥaḳḳ luṭf-i ‘aṭā kılmaz

İki baḥma cihānı ma‘nīde Ḥaḳḳ birdür ey müşrik

Muvaḥḥidler ‘Alīni ḥazret-i Ḥaḳḳdan cüdā kılmaz

10 Beḳā-yı cāvidān olmaz yaḳīn bil dār-ı ma‘nīde

Olar kim külli dārın Ḥaḳḳ ṭarīkinde fenā kılmaz

Eyā mü’min ‘Alī mihrin siper kıլ saḥla ĩmāniñ

Çıḡar tīr-i ḳader ḳavsın ḳazādan o ḥaṭa kılmaz

Eger Şāh-ı velāyet ‘aşkına berdār éderlerse

Olur teslīm-i Hāḫ bu Himmetī çün u çirā kılmaz

G.102

1 Ey vefā ehl-i cefā-yı yārdan dönderme yüz

Çek bu cevri-i ṭa‘ne-yi ağıyārdan dönderme yüz

Hāliyā tā kim ola fetḫ-i ṭılsım u keşf-i genc

Ejdehādan dönme zaḫm-ı mārđan dönderme yüz

Ger vişāl-i gül gerek ey ‘andelīb-i dil-figār

Hancer-i süsen sınıān-ı ḫārdan dönderme yüz

Yaḫsa ger nār-ı tecellā cismini Mu‘sā kimi

Terk-i ru‘yet eyleme dīdārdan dönderme yüz

5 Cānıñı sal oda mānend-i Ḥalīl-i but-şiken

Ḳıl tevekkül fazl-ı Hāḫḫa nārdan dönderme yüz

Zāt-ı Hāḫḫa çün dedik ḫālū belā rüz-ı elest

Ey muḫıbb ol ‘ahd ol iḫrārdan dönderme yüz

‘Aşk-ilen ger Hakkı bende ümmet-iseñ Aħmede
Şāh-ı şaff-der Hıydar-ı Kerrārdan dönderme yüz

Handa görseñ kes ‘adū-yı hānedān-ı Hıydarı
Baş kaçırma müşrik-i ğaddardan dönderme yüz

Hıydarı yüz yeri tā dönmeye Hakkıdan yüzün
Ol velī-yi vāhidü'l-ķahhārdan dönderme yüz

10 Keşf ola tā kim ‘ulūm-ı zāhir u bāṭın saña
‘Ālem-i dīn kāşif-i esrārdan dönderme yüz

Murtazā ‘aşkına ger berdār éderler Himmetī
Vér rızā hükmi-i kaçāya dārdan dönderme yüz

G.103

1 Kılmışuz āl-i ‘abā ‘aşkına tağyir-i libās
Terk-i atlas étmişüz besdür cihānda bir palās

Şāl-pūş-ı şehir-i ‘aşkuz hāk-sār-ı kūy-ı faķr
Şāh-ı lākayduz gerekmez çetr u çevgān esās

Biz gedā-yı hānedān-ı Hıydaruz sulṭān-ı vaķt

Devlet-i bākī bize el vērdi genc-i bī-kışās

Şāh-ı merdān çākeri çekmez ‘adūdan havf-ı hūn

Evliyā şehrine girmez lā-cerīm u bīm hırās

5 Zülfiķār-ı Hāydar-ı şaff-der keser müşrikleri

Şöyle kim zāhir biçer bu keşt-zār u dehr-i dās

Bir nazar kıl āyet-i levlāk idrāk eyle gör

Kim tufeylīdür ‘Alī evlādınıñ evlād-ı nās

Kıldı rüşen pertevinden ‘ālem-i leyl u nehār

Aldı hurşīd-i kamer nūr-ı ‘Alīden iktibās

Uşbu şüretde velāyet nūrunı gördi ‘ayān

Şaykal-ı ma‘nī kānıñ āynasından sildi pās

Söyleyen dilde gören gözde ‘Alīdür vākıf ol

Ger seninlen yār-ise bu cān u dilde beş havās

10 Hāķķ yolında gelmedi hergiz dilinden harf-i lā

Hāķķ her ne kıldı ol kān-ı keremden iltimās

Haşr bezminde Hüseyn ʿaşkına ister Himmeti

Sākī-yi kevşer elinden luţf édübdür dolı tās

G.104

1 Kerem kıl ey birāder olma kennās

Güler kennāsı her meclisde nesnas

Vücūdunda muḥibb-i murtażāniñ

Gerekmez aru buḥl u ḥırs u vesvās

Bi-ķavl-i Muştafā ey merd-i müflis

Ķanāat dūr ṭabīb u renc-i iflās

Ķiyās-ı zerķ sal kim bu fenādan

Saña yoldaş olan bir vaşla kerbās

5 Bu derde bulmadı çok eyledi saʿy

Devā-yı Loķmān u Eflāṭun u Cāmās

Cefā hīç kimseye kılmaz bu devrān

Hān-ı Behrām u Gūr u Sām u Elkās

‘Alīdür hayy u bākī şāh-ı sākī

Muhibbe havz-ı kevserden vērür tās

Bu taşıñ cur‘asından kaldılar hayy

Mesih Hızır u hem İdrīs u İlyās

‘Alī hem sākīdür hem mihr-i meclis

‘Alīniñ medh u zikri zeyn-i iclās

10 A‘mā bu aftāb-ı zevki görmez

Ki almışdur onuñ āyinesiñ pās

Güneş burc-ı velāyetden nazār kıl

Ṭulū‘ eyler demādem bīkem u kās

Bu nuṭq-ı ābdār-ı Himmetiniñ

Münāfiq çeşmine çün tīg-ı elmās

G.105

1 Olma hālī ey gönül yād-ı ‘Alīden bir nefes

Mūnis-i cān dünyā u ‘uqbada anıñ mihri bes

Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı velāyet ‘aşkına

‘Ākıbet çünkim şına señi ecelden bu afes

Bu şeferde cān u dilden ‘aşla tecrīd olub

ılmadı at‘-ı naar menāzil tmeyen terk-i heves

Murtazādur reh-nümā-yı āfile-sālār-ı ‘aş

Reh-rev-iseñ yatma gāfil opdı gülbāng-ı ceres

5 Bir ademdür bu arīıñ ūl-ı ‘arzı ey refī

Munda yodur bu‘d u urb ıl be‘d u piş-i pes

Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire bu ‘arşaya

‘Aş meydānında yosa bir cova yüz min feres

Gir velāyet şehrine cümle aardan fāri ol

Yodur anda gīr u dār u şane-yi avf-ı ‘abes

Kimse yodur gāyr-ı Amed aydara mānend-i miş

Nisbet olmaz şāhbāz-ı ‘izzete her armeges

Düşmen-i abāb-ı aşāb-ı cehennemdür tamām

ānda olsa āre yandurma içündür ār u es

10 Eylese her kim ki inkār-ı velāyet bī-dirīġ

Başını kes anı asun haka  n r d-ı eres

Kim ki d d r-ı Al den bulmadı env r-ı z t

Görmedi Mus  kimi n r-ı tecell den abas

Himmet  ılma Al den özge bir deyy rdan

Ger tevekkül ehli-se  iki cih nda mültemes

G.106

1 Mar k-ı Őub -ı vel yetden alem ekdi sem s

Bildirmeden ıldıġı rad-ı harb aldı k s

Gördi  n ebla-s v r-ı ar  bu heng meye

Germ olub z n-i kevkebinden ekdi bir z n deb s

Şol az metden hez met buldı derdem Ő h-ı Ő m

Sanki opdı leşker-i seyy reye r z-ı ab s

T ġ ekse haŐm-len  n z lfi r-ı H ydarı

H yl-ı encümenden keser bir h amlede yüz min r 's

5 Taht-ı ʿac üstünde təcıdur géyüb tapdı qarār

Ṭalʿatinde oldı nūrānī serāyü'l-ʿabūs

Eyledi terk-i dīyār-ı memleket Ḥabş u Ḥabeş

Çapdı mülk-i zengbārı hüküm-ile ḥayl-ı urūs

Fethı kıldıʿarş u ferş oldı imdād-ı ʿAlī

Bu beşāretten nişār eyler güneş gökden fulūs

Per u bālīñ nārı yandurđı ğarāb-ı şām-ı hicr

Şubḥ-ı devlet érđi banglar ʿarş-ı ʿizzetden ceres

[Çekdiceden] Bicen u Rüstem mişāl-i çarḥ-ı Zāl

Çehresinden aldı şol mişkin niķābın nev ʿarūs

10 Baḥra düşđi ger şebeh bu laciverd-i Ḥaķķdan

Cevher-i derdem çıḥardı bir dıraḥşān senderūs

Özge zikri koy bu ḥikmetler velāyet ʿilmidür

Munda ḥayrāndur hezārān Bū-ʿAlī u Cālinūs

Himmetīniñ bātını maʿnīde bir maʿmüredür

Şūret-i zāhirde bir vīrānedür çün şehri-î tūs

G.107

1 Hāydardan eger gün teki dem urmasa herkes

Çek tīg-ı dūdem başını ol bī-ḥaberiñ kes

Buṭā‘at u bu ‘ilm u ‘amel zūhd u vara‘dan

Ol server-i şāḥib-keremiñ mihri baña bes

Merdüm déyüben ma‘rekede eylesün lāf

Her nākes-i kennās-ı dağal mümsik-i nāsik

Andan ser u zer istediler söylemedi lā

Hind u ‘Arab u Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes

5 Şahbāz ki olmışdı oña sidre-nişīmen

Anıñla çıḥan ‘arşa oḥur ḳarga u kerkes

Şāhenşeh-i eyvān-ı celālet şeh-i ‘ādil

Sulṭān-ı serāperde-yi nuḥṭāk-ı muḳarnes

Bir menzil-i ednādur aña ḳaşr-ı muraşşa

Bu çarḥ-ı mülemma‘ daḥı bu ḥayme-yi aṭlas

Sergeştesidür çarḥ dutan çarḥ-ı mu‘allak
Seyrān-gehidür sidre u kavseyn-i muḳavves

Her şubḥ demi şem‘-i velāyetden alur nūr
Şol ṭāk-ı munakḳaşda bu ḳandīl-i muṭallas

10 Ol nuṭḳ āyesi ‘ālem-i ḳudrette ‘Alīdür
Tāc u ser-i ser-leşker-i ervāḥ-ı muḳaddes
Şevḳ āteşine ğarḳ oluban ‘aşḳla ḥoş ḥoş
Min şavt-ı şedā ile oḥur medḥ-i fuḳarnas

Evşāf-ı ‘Alīdür ne ki söylerse lisānım
Eş‘ār-ı ḳaşāīḍe rubā‘ī u muḥammes

Ey Himmetī çün eyledüñ aheng-i medāyih
Sür ḥarmegesi ma‘rekenen eylemesin ses

G.108

1 Ey muḥibbi yār-ı Ḥaydar müşrik-i aġyārı kes
Tīġ çek şāh-ı velayet ‘aşḳına inkārı kes

Şol ḥabībullah resūlullah Muḥammed ʿaşkına

Ġāzī iseñ dīn yolında zümre-yi küffarı kes

Bülbülü açma ḳafesden bāġ-ı dilden zāġ sür

Ravzā-yı maʿnī ṭarīḳat gülşeninde ḥārı kes

Ey ʿazīzim Yūsufi çāḥ-ı zelāletden çıḥar

Genc-i Züleyḥā-yı ṭamaʿdan sāḥir-i mekkārı kes

5 Oḥu ihlās-ile bismillahirraḥmanirraḥīm

Dīv-ilen şeyṭānı öldür zālīm-i ġaddārı kes

Kaʿbeyi but-ḥane ḳılma olmaya ger but-perest

Lātı yandur ḥaçı sindur rişte-yi zünnārı kes

Her şecer kim bitmez anda mīve-yi mihr-i ʿAlī

ʿAşk-ilen tīr u teber çek ol bülend-eşcārı kes

El çıḥar mehdi cesedden ey peser Ḥaydar mişal

Ejdehā-yı ḥırşı şaḳ ét genc-i dilden mārı kes

Cīfedür dünya ṭamaʿ kelbi aña dāīm ḥariş

Tāze daşla cīfe-yi pāk ol seg-i murdarı kes

10 Var-ise ger şāh-ı ebrār ile ‘ahd u peymānīñ

Gel vücūduñ kişverinden leşker-i eşrārı kes

Tīr-i illādan eger vākıfsan ey şāhib vücūd

Ḥancer-i lā çek ṭanāb-ı perde-yi pindārı kes

‘Aşikār oldı ene’l-Ḥaqq seyr-i şehir-i ma‘nīde

Himmetī meydān-ı da‘vīden sūtündārı kes

G.109

1 Söyle maña kim nedür şūret-i ma‘nā nefis

Ger saña ma‘lūm ise ism-i mesīḥā nefis

Şāhib-i şemşīr-i şaḡ şāh-ı ledünnī sabāḡ

Kāşif-i esrār-ı Ḥaqq ḡal-i mu‘ammā nefis

Men ‘arefe nefsehu ma‘rifet vechehu

Mālikihu mülkihu vālī-yi mevlā nefis

Dédi ki nefsin bilen ma‘nīde Rabbin bilür

ıl bu su le cev b müdrik-i d n  nefis

5 Dest-i az  yılmadan cism-i Őhrin bendini

Girmeden ey b -haber Őhrine yağma nefis

 ziņe y r eyle gel elde iken iħtiy r

Yoħsa keser başını ħancer-i b rr  nefis

Ceng u cedel Şeyn u Şer fitne düşer üçleme

oysa eger ħalk- ra Ő riŐ-i đavđa nefis

Ehl-i ħired öldürir  aql-ı cell dın bugün

Ĥırs eline v rmeye olmaya Őeyd  nefis

Şehdini  l Şunma gel eyle h r ey peser

Zehr-ilen memz c  tmiŐ k se-yi ħalv  nefis

10 Y r yüzini görgecin dangla olur Şerm-s r

Kim ki bugün ılmasa ey aħ  perv  nefis

T  ebed ey Himmet  Ĥa-ile b g ned r

Olmasa ger  dem  munda Őin s  nefis

G.110

1 ʿĀlem-i hikmetde Meryem-i mesîhâdur nefes

Maʿnî-yi nuṭṭ-ı mücerred rūḥ-ı îsâdur nefes

Çıhmasa bir demde mevcûd-ı ʿadem yeksân olur

Ḳuvvet-i şavt u kelâm nuṭṭ-ı gūyâdur nefes

Ḳâmet u ruḥsârîñ ey Ādem seniñ nâr-ı şecer

Fîʿl-meşel bu nefes kûh-ı ṭûr-ı Mûsâdur

Ten maḥall-i rūḥ menbaʿ-ı nuṭṭ çün âb-ı revân

Her göñül deryâ-yı aʿzam mevc-i deryâdur nefes

5 Nuṭṭ-ilen ruh u nefes bir şey²-i vâḥiddir bular

Kimse bu esrâra érmez bir muʿammâdur nefes

Ey humâ-yı sidre bir dem bu mekâna séyr kıł

Ḳulle-yi kâf-ı kâdîmdür cism-i ʿanḳâdur nefes

Bu ceseddür çâr ʿanâşır âsımân-ı erbaʿ

Nûr-ı zulmet aftâb-ı ʿâlem-ârâdur nefes

Şūr-ı İsrāfil demdem ‘illet-i mevt-i hayāt

Vahy-i münzel Cebre’îl u ‘arş-peymādur nefes

Muḥîṭ-i Qur’ān -ı nāṭıkdur maḳām-ı keşf-i ḫāl

Tā ebed pāyende u bāḳî u iḫyādur nefes

10 Uyumaz leyl u nehār u gāfil olmaz bir zamān

Pāsbān-ı taḫt u rūḫ u şeh-r-i ‘azādur nefes

Her emr eylese üstaddur nefis redd eyleme

El-ḫazar andan ki bir şemşîr-i burrāndur nefes

Ger saña gevher gerek ‘ummāna gir ey Himmetî

‘Aşḫ baḫr-ı ten şadef lü’lü’-i lālādur nefes

G.111

1 Cān ḫaşdına ḫurşandı ol Türk-tîg-ı tîrkeş

“Ger ser-reved dil u cān key mīkuşend tîr-keş”

Meydān içinde eyler cevlān u Türk-tāzî

Yetmez ‘inānına el mind-i semend ser-keş

Ol māḫ kıldı andan aheng-i seyr-i mi‘rāc

Cebre'îl o géce oldı bir peyk gâşiye-keş

Her tār-ı turrasından aşıldı miñ melâik

Maḥzūn-ı dil-periřān āşüfte u müşevveş

5 Hem nūr-ı pertevinden keyvān-ı yeddi eyvān

Nā-geh niķābın aldı ol dil-rubā-yı mehveş

Ṭayy kıldı lā-mekānı girdi ḥarem-serāye

Açdı anıñ çün ol dem ferrāş-ı 'arş-mefreş

Şāh-ı qadīmi gördi anda ḥabīb-i raḥmān

Ey merd-i şāhib-idrāk añla bu remz-i ḥoş-ḥoş

Vaḥdetde keşret olmaz ey 'ārif-i muvaḥḥid

Ma'nide bir 'adūdur bu çār u penc u hem şeş

Sulṭān-ı mülk-i ma'nī Ḥaḳḳıñ velīsi ya'ni

Çııdı aña ḥacerden bir tund-ı ḥunük ebreş

10 Oldı süvāre çekdi bir ḥancer-i dü-peyker

Ḥūn-ı 'adūdan étđi bu'arşa-yı münakkaş

Ger kılmaz ise fermān aşlen yeryüzünde

Yél esmez u su aħmaz çekmez zebān-ı āteş

Ey Himmetī ‘Alīniñ mihr-giyāhı mihr

Ƙalb-i siyāhı eyler çün kīmyāyı bī-ğaş

G.112

1 Şeh-süvār-ı dīn ‘Alīdür server-i merdāne baş

Ey göñül vér ‘aşkına ol serveriñ merdāne baş

Uşbu yolda cān u ser vérdi rızā-yı Hāķķ-çün

Ol velī tā ‘ilm-i dīn-i enbiyāyı kıldı fāş

Hāşşa aniñdur şahāvet hem şecā‘at pey nuķ

Bu cihetden gāh ihsān eyledi gāh savāş

Ƙul Hāķķı halka işbāt étmek-çün dünyāda

Geçdi tığından hezārān but-perest u but-tırāş

5 Bu kevākib-i çarħ ne çetr-i musahħhardur oña

Bir işāret kıldığı-çün döndi mağribden koyāş

Bilmege ʿālemde bu esrarı ʿaql gerek

Çün velāyet ʿilmini idrāk eylemez ʿaql-ı maʿāş

Hergiz érmez şol şeh-i düldül-süvārîñ gerdine

Lāşeye minmiş felâket birle her bir sust-lāş

Çamçı eyle munda ʿaşq ruḥuñña nefis-i burak

Çalma bu ğaflet beyābānında ey ğāfil ulāş

Ger şevāb étmek dilersen ḥanda kim görsen bugün

Hāricîniñ başını kes ğāzî ol kana bulāş

10 Düşmen-i āl-i ʿAlî birlen bu yolda ḥarbe gir

Ḥarbe u tîĝ u teber çek cāniñ olduĝca bulāş

Himmetî āl-i Muḥammed ʿaşqına dönderme yüz

Her ṭarafdan başıña aĝyār ger yaĝdursa dāş

G.113

1 ʿAlî yolunda her kim oynadur baş

Kim ol meydān eri merdāne şābāş

Yüzin döndermez ol kūy-ı vefādan

Yağarsa şeş cihetden başına dāş

Muhammed ʿāleminde cānaķalmaz

Muħibb u şādık u ser-bāz u ķallāş

Turāb-ı reh-güzārın tūtiyā ķıl

Tapasan dehr içinde bele yoldāş

5 Refiķ ol munda bir şāhib-ķariķe

İşit bunı dé menden ey ķarındāş

Bir insāniyyet eyle munda ħāşıl

Sebīlullaha sıgmaz dīv-i ğılmāş

Hidāyet rāhına hādī ʿAlīdür

Güneş tek bu beyānı eyledim fāş

ʿAlī ismiyle bu çetr-i mülemmaʿ

Muʿallaķ durdı bī-ħayyām-ı ferrāş

Cemīʿ-yi şūret-i erħām içinde

ʿAlīdür naķş éden üstād-ı naķķāş

10 Velāyet defterinden bir aderdür

Bu dört kiprik iki zülf iki aş

atanda ol kerīm-i bar-ı cūduñ

Érür buna felek pervane-yi faşāş

Muibbi Himmetī oldur ‘Alīniñ

Şihāvette ola bir baş-ı zer-bāş

G.114

1 Hābībiñ in-i zülfünden éder abāba ‘anber baş

ılur bād-ı şabāafa andan nāfe-yi ter baş

ıan kim nua and aar mecliste nulundan

Tapar her bī-nevā ‘uşşā-ı müflis nul-ı şeker baş

Tebessüm ılsa bir kez ol cevāhir armanı dilber

Vérür şol Hāa rū-ı revāndan la‘l-i gevher baş

Eger ref‘ eylese bir gün niāb ol māh-ı tābānım

Éder her şub dem rüy-ı zemīne mihr-ilen zer baş

5 Meger kim müşteri olmuş güneş ol mäh bir mihre

Olur ferruḥ cemālında anıñ ḥurşīd-i enver baḥş

Misāfirler kimi ol şāh-ı ḥübānıñ ğam-ı ʿaşkıñ

Beyābān-ı fenada kıldı ʿāşıklar ḳalender baḥş

Ṭarīḳ-i dīn içinde reh-nümāmızdur bizim şūfī

Delīl-i evliyā şemʿ-i hidāyet server-i ser baḥş

ʿAlīyyu ʿĀlī-yi aʿlem veliyyi vālī-yi ekrem

Emīr-i cümle-yi ehl-i kerem sulṭān-ı efser baḥş

ʿAlīdür tā ebed bāḳī ḳıyāmet bezmine sāḳī

ʿAlīdür eyleyen müʾminlere aḳdāḥ-ı kevser baḥş

10 Eger ol meydān-ı maʿnīde erenler şāhını tanı

Velāyet ḥānından zīrā aparmaz olmayan er baḥş

Olanda ʿahd-i bīʿat leşker-i ervāḥ-ı mücerreden

Véribdür Himmetīye bu demi ol demde Ḥaydar baḥş

G.115

1 Ehl-i Ḥaḳḳ Ḥaydar elinden bāde-nūş-ı cürʿa-keş

Çağırışur ehl-i kıyāmet el-aman u el-‘aşeş

Ol haķīkat şoĥbetinden muttaşıl mü'minleriñ

Ĥātır-ı ĥurrem feraĥdan göñlü şād u vaķti ĥoş

Mihr-i āl-i murtażādur mülket-i emn u emān

Yoĥdur o ‘ālemde ĥavf-ı kirdār u keşmekeş

Ey muvaĥĥid dār-ı vaĥdetde ‘Alīdür pādişāh

Tā ebed ĥükmündedür bu se u çār u penç şeş

5 Rāyic olmaz sīm-i rüy-endūd ĥalb-i nāşere

Rū siyehdür her kimin kim olsa ol naķdinde ĥaş

Olmasañ ‘abdāl-ı ma‘nī Ĥaydarı ey şeyĥ-i tund

Fayda ĥılmaz saña bu zerf-i şüret riş feş

Cān-ı dilden ‘arz-ı ĩmān étmese her kim oña

Bağrımı ol kāferīndür deşne-yi recez ile deş

Pencesinden Ĥaydariñ bir emledür gūy-ı felek

Emrine Ĥaķķdan musaĥĥar pençe u ay u güneş

Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik rāhdān-ı merde

Bir adem yoldur aniñ urbinde belki bir arş

10 Murtażā ‘aşkında urbān ol ey ehl-i rızā

ün ecel senden bu cānı ‘āıbet alur ne peş

Bendesidür şāh-ı merdān kullarının Himmeti

Bu şerefden ol ekübdür alnına dāğ-ı abeş

G.116

1 Murtażādur sāı-yi mā ahūr-ı mey-furūş

Kim ki munda vėrdi başıñ oldu anda bāde-nūş

Bağ-ı cennetde şehid ol āl-i aydar ‘aşkına

eşme-yi kevser te’essüfden ılır her laħza cūş

İştıyāından muıbbi ehl-i beytiñ dāimā

ūriler Firdevs içinde şevk-len eyler urūş

oy bu zeri şāna gir ey pey-rev-i āl-i ‘abā

Olasın a meclisinde cür‘a-nūş dicle-nūş

5 Gir haqīkat bostanında nazar kıl her taraf

Olmadın mānend-i sūsen gül teki hem cümle kūş

Mest olub cām-ı velāyetden oğullar medh-i şāh

Ṭūṭī u qumri hezārān bülbul u her nev' kūş

Şöyle kim nuṭṭ-ı 'Alīden zinde u bā-nuṭṭdur

İns u cinn u ḥūr ḡilmān u perī u ṭayr-ı vuḥūş

Bil bu ḡüftārīñ beyānın ey benī ādem bugün

Var-ise ger sende idrāk ferāşet 'aql u hūş

Zıkr u fikriñ olsun evşāf-ı 'Alīden olma gel

Bu çemende bülbul-i ḡūyā kimi olma ḥamūş

10 Mihr-i şāh-ı evliyādur mü'minīñ şādıqlara

'Arş-ı Haqqdan feyz-i rahmet vaḥy-i ilhām-ı surūş

Her kimiñ cānında yoḥdur derd-i 'aşq-ı şāh-ı dīn

Olsun ol nāmerd-i nākes derd-i bī-dermāna ṭūş

Meclis-i ḡālū beladan 'aşq-ile bu Himmetī

Eylemişdür sākī-yi kevşer elinden bāde-nūş

G.117

1 Saldı şevk-ile özin āteş-i sūzāna güneş

Kaşd oldur meni dīvāne kimi yāne güneş

Çizginür çarḥa girüb ‘aşk-la pervāne şıfāt

Şu‘le-yi nūr-ı ‘Alī şem‘ine pervāne güneş

Mest olub cām-ı mey-i ‘aşk-ı ‘Alīden her gün

Seyr-éder gülşen-i ‘arş-ı Hakkı mestāne güneş

Şubḥ dem nuṭka gelüb ‘izzet-len vérdi selām

Dédi yā evvel u āḥir şeh-i merdāne güneş

5 Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān oldı

Girdi merdāne ‘Alī ‘aşkına meydāna güneş

Düşmen-i āl-i ‘Alī kaşdına çün şāh-şecā‘

Tiğ-ı zerrīn kuşanub mindi bir aşlana güneş

Géydi sulṭān-ı mübāriz kimi bir cevşen-i zer

Hüsnünü gör ki nihān eyledi ḳalḥana güneş

Hışm-ile harbe çeküb hāricini eyledi katl

Batdı bu ‘arşada mānend-i şafak kana güneş

Érdi tā nūr-ı velāyetden aña feyz-i ezel

Saldı pertev bu doğkuz nilgün eyvāna güneş

10 Gösterür fāş saña “laħmeke laħmi” remzin

Pes Qur’ān eyler anın-çün meh-i tābāna güneş

Himmeti kılmağa bu bezme temāşā dāim

Aşdı kandil-i ziyā günbed-i gerdāna güneş

G.118

1 Cānā cemāliñizden kaçır-ı cihān münakkaş

Hāl u hağtından bu levh oldu cāna münakkaş

Hağt-ı ‘izār u zülf u ‘aynından ey nigārā

Şahn-ı çemen mülemma‘ bāğ-ı cihān münakkaş

Ya‘ni gül u benefşe reyhān u nergisinden

Hem gülistān müzeyyen hem bostan münakkaş

Peyveste kaşını şol kavş-i kuzah görenden

Taklîd birle kılmış ol her kemân münakkaş

5 Çekmiş muşavver-i çîn bir levhe şüret-i but

‘Aks-i ruḥundan anıñ pîr-i muğân münakkaş

Bu naqşa olma ḥayrân ol bendi gör kim

Taşvîr-i ḥâmesinden âb-ı revân münakkaş

Şüretde ger kevâkib şems kamerden olmuş

Bu yeryüzi münevver bu âsmân münakkaş

Ferrâş-ı çarḥ tikmiş amma seniñ-çün ey şâh

Ne çetr-i lâciverdî ne sâyebân münakkaş

Doldurdu gevher-i dürr eyler nişâr-ı Aḥmed

Naqkaş şun^c kılmış hoş yeddi ḥân münakkaş

10 Vaqt oldı mişl-i Ḥaydar bu ‘arşayı serâser

Kâfir kanından eyler şaḥib-zamân münakkaş

Ey Himmetî bu yolda kırdıḡ sipâh-ı nefsi

Hûn-ı ‘adûdan oldı seyf u sinân mûnaqqâş

G.119

1 Yâr kıurbândur ruĥundan şol hilâlî kâşa baş

Ey şanem olsun ĥüda anı çeken naqqâşa baş

Çağruşur şâbâş görcek kadriñi kerrübîler

Zevk-ile ĩşâr éder ‘aşk ehli ol şâbâşa baş

Başını her kim kıoyar şâh-ı velâyet ‘aşkına

Ĥaqq tarîkınde anın-len cânâ cânız bâşa baş

Ehl-i ma‘nî iki ‘âlemden geçüb kıallâş olur

Cân fedâdur bir anıñ tek ‘âşık-ı kıallâşa baş

5 Ey misâfir sa‘y kııl bu yolda bir yoldaş kıazan

Kılmaya ĥüccet vére şıdk-ile ol yoldâşa baş

Vâkıf ol hem-şoĥbet olma ey peser tarrâr-ilen

Saĥla naqd-i kıalbiñi ĥarc-eyleme evbâşa baş

Nesl-i Ādemden ‘Alî aĥbâbdur dîndâşımız

Serserîdür dîn yolunda vérmeyeñ dîndâşa baş

Dönme Hakkdan yüz çevirme olma ağıyar-ı Hüseyin

Dîniñi dînâra şatma vérme âb-ı âşa baş

Kerbelâ deştinde toğ ol gel belâ çevgânına

Çün geçersen ‘aķıbet mundan gerek miñ bāşa baş

10 ‘Aşk-ilen yastan irâdet âsıtânıñ Himmeti

Tâ yere koy ol güzerde şıdķ-ile bir dāşa baş

G.120

1 Seyr-i mi‘râc eyledi çün kâfile-sâlâr-ı ‘arş

Aldı Muşafânıñ hâtemin râhdâr-ı ‘arş

Yeddi gökde Hâyardar-ı kerrâr gördi pey ‘ayân

Görmedi andan ‘Alîden ğayr şol muhtâr-ı ‘arş

Bu cihetden ol velîni Hakk “sellûni” söyledi

Ya‘ni Hâyardur ‘alîm-i ‘âlem-i esrâr-ı ‘arş

Beyle kim oldur ‘âlem-i kuvvetde inkâr eyleme

Hikmet-i üstâd-ı kâmil kudret-i mi‘mâr-ı ‘arş

5 Bu mülemma‘ hayme-yi eflāka çün oldur sütün

İstikāmet tapdı andan günbed-i devvār-ı ‘arş

Olmasaydı noқта-yı merkez vücūd-ı Haydariñ

Tā ebed tapmazdı şüret-i çarh-ı nuh pergār-ı ‘arş

Ḥancaru emreylese ol ne eyler ‘azm-ı cezm

Bende-yi fermānīdür aniñ Hüsrev-i destār-ı ‘arş

Şevk-len mest eyleyüb zerrātı raqşān-ilen

Cām-ı Haydardur bu şems āyine-yi kirdār-ı ‘arş

Ol refī‘u’l-ķadr ol ‘ālīmaķām serveriñ

Āstān-ı zāiridir seyr-i ser-i züvvār-ı ‘arş

10 Uçmasa onuñ hevesiyle yanar bāl u peri

Peyk-i ‘izzet Cebre’il ol t̄āyir-i t̄ayyār-ı ‘arş

Midḥatında şol kelām-ı nāṭıķıñ ey Himmetī

Ṭūṭī-yi eflāk sensin bülbül-i gülzār-ı ‘arş

G.121

1 Tapdı ḥürşīd-i ‘Alīden cümle-yi zerrāt feyz

Maḳdeminden āb-ı hıızra hıııta-yı zılmāt feyz

Buldı kā'binden cemāl ka'be-yi zemzem řafā

Şeş cihād u çār rükn kıble-yi hācāt feyz

Zülfıķārı Hıaydarıñ ger olmasa vérmezdi hiç

Cebre'ılıñ Aḫmede éndirdüğü mir'āt feyz

Zāt-ı Hıaydar zāt-ı Hıaḫḫ memsūs-imiş andan vérir

On sekiz miñ 'āleme şol aftāb-ı zāt feyz

5 Gün teki ĩmānı dīn ehline zāhir gösterir

Nūn-ı nuḫḫından 'Alīniñ muşḫaf-ı āyāt feyz

Ol kerīmiñ ḫān-ı fazlından ğanīdir kāināt

Cūd-ı luḫfundan bulubdur külli mevcūdāt feyz

'Ayn kim nūr-ı 'Alīden olmasa bīnā añā

Ṭal'at mişbāḫ vérmez meş'al-i mişkāt feyz

Her kimiñ Hıaydar degil Hıaḫḫdan imāmı kıblesi

Ḳılmaz ol merdūde hergiz kılduğı tā'at feyz

Gel velāyet neş'esinden hāşıl ét bir vaqt hāl

Tā vére keyfiyyetden rūḥuña şalāt feyz

10 Ey münāfık Lātı koyınından çıḡar zünnārı kes

Aḡretde müşrike çünkim yetürmez Lāt feyz

Ḥaḡḡ yolında Himmetī 'aceb riyā tek terk kıı

Olmayınca nef' göstermez saña işbāt feyz

G.122

1 Ol Ālī-yi a'la 'Alī ol 'arşdan erfa'

Ol şām-ı ebed faḡrı ol şaḡne-yi maḡla'

Ol maḡzar-ı Ḥaḡḡ maḡşad-ı ĩcād-ı ḡalāyık

Cān gevherine kān u kerem baḡrına menba'

Bir sofrasıdır yüzi yer ol şāh-ı kerīmīñ

Sermāyedür ol sofraya bu çetr-i mülemma'

Mihmānına bir ḡücredür ol kān-ı 'aḡānıñ

Nuh ḡāḡ-ı muḡarnes daḡı bu ḡaşr-ı muraşşa'

5 Bu akdan aşıldı fetā dillere nisbet

Cevzā u amer zühre u urşīd-i muşaşā

Gök maṭbahıdır ol velīyullah-ı saḫīniñ

Dāim doludur ni‘mete buḫān-ı müsebbā

Maḫlūka velīni‘met u ḫallāḫ-ı velīdir

Ḥānından anıñ iki cihān ḫalkı mütemma

Sultān-ı velāyet ser-i sālār-ı nübüvvet

İklīm-i ulūhiyyet şāh-ı ekrem-i eşca

Ḳāīm anın-lan bu felek tā dem-i āḫir

Ey dīv-i denī müşrik-i mel‘ün-ı muşakka

10 Her kim ‘Alīni Ḥaḫka velī bilmese muṭlaḫ

Mānend-i alem ol şecere fahtini aḫta

Destār ḫarām olsun aña sikke u şüret

Sarımak gerek ol serserīniñ başına maḫna

Ḳıldı Ḥasana ol velī izḫār-ı ḫaḫikat

Hengām-ı vedā^ç anda ki ref^ç eyledi burqa^ç

Ger olmasa her sözde ‘Alī medḥ-i mükerrer

Bir ṭurrayaya miñ beyt-i ğazel şī‘r-i müsecca^ç

Ey Himmetī sem^ç ol dil u cāndan bu ḥadīse

Ḥaḫḫ ḳavl-i ḥaḳīḳat ḥaberin bendeden isma^ç

G.123

1 Mihr-i Ḥaydardan gönül ḳaşrında Rūşen eyle şem^ç

Rūşen olmaz cān gözi ger yanmasa bir beyle şem^ç

Almadı tā āteş-i ‘aşḳ ‘Alīden bir şerer

Çekmedi ḥurşīd-i ‘ālem-tāb tek bir şu‘le şem^ç

Āstān-ı Ḥaydara yüz sürmeyince geymedi

Tāc-ı zerrīn başına egnine yaşıl ḥilye şem^ç

Ḥalvet-i sultāna maḥremi olur ‘aşḳ-ile tā

Vermese minḳāş-ı ferrāşına evvel kelle şem^ç

5 Tā ebed cürm-i kesāfetden çıḫub olmazdı nūr

Nār-ı ‘aşḳa cismini göndermeseydi cümle şem^ç

Misl-i kaḫnus per u bālin yandurur pervāne tek

Mir-şikārıdır ki oddan māşamış bir ṭabla şemʿ

ʿĀlem-i ḫikmetde her pervāne bir ʿankā-imiş

Maʿnī-yi şūretde ol ʿanḳāya ḳaf-ı ḳulle şemʿ

Her ṭarafdan ehl-i meclis oña döndermiş yüzün

Olmuş ol cemiʿyyete ḳāʿimmaḳām u ḳible şemʿ

Cemʿ içinde sordı menden bir ḫarīf-i Ḥaḳḳ-şinās

Dédi ey ʿārif neden yandurmaz ehl-i Ḥille şemʿ

10 Men dédim ki şemʿ insān bezmine lāyıḳdurur

Pāygāh içinde neyler yandurub ḫar gelle şemʿ

Şemʿ olan yerde şarāb-ı şāhid u muṭrib gerek

Yaḫmasun taḳlīd-ile pes baḫīl u süflā şemʿ

Ehl-i ʿaşḳın bezmi cennet gülşenidir Himmetī

Beñzer ol gülşendeki bir sebz u ḫurrem naḫle şemʿ

1 Egerçi sun‘-i pākinden yaratdı Ādem-i şāni‘
Cemālinden anıñ amma ki nūr-ı şāh-idi lāmī‘

‘Alī nuṭḡundan olmışdur vücūd-ı ‘ālem u Ādem
Yaḡīn kim bil ḡaḡīḡatde ‘Alīdür mazhar-ı cāmi‘

Ḳaddin kim mazḡhar-ı külli ‘acāibdir bi-ḡavl-i Ḥaḡḡ
Olur āḡirde külli şey‘ ‘Alīniñ nuṭḡına rāci‘

‘Alīdür kāşif-i ‘alām u ‘ilm-i zāhir u bāṭın
Kitāb-ı şāmit-i nāṭıḡ ‘Alīdür ḡüccet-i ḡāṭi‘

5 ‘Alīdir mehdi-yi hādī imām-ı cinn ve’l-insān
‘Alīdür ḡātil-i deccal u şeyṭān şerrine dāfi‘

‘Alīdür ekrem-i ser-baḡş u zer-baḡş u velīni‘met
Ḥaṭā-baḡş u ‘aṭā-baḡş u kerīm u fāyız u nāfi‘

Neyler nefsi vānefsi ḡaḡrışanda havl-i aşdan
‘Alīdir ümmete ol gün şefā‘atçı u hem şāfi‘

Çıḡart zūlmāt-ı buḡzı nūr-ı mihr-i şāh ilen doldur

Serā-yı albiñi ıl pāk u řāf rūřen-i vāřı

Bu dűrr-i nuı ey arif Alī medħinde řarf eyle

ayātıñ nadini tme muğber-i efsāneye zāyi

10 Gűñűl deryā-yı řadefdir sīne medħ-i murtażā gevher

ulağıñda bu dűrri saħla cān u dilden ey sāmı

Velīyullaha ger bu dűnyada arż tmeyeñ ĩmān

Viřāl-ı ħűr-ı cennet isteme ey ebleh-i āmı

aba-yı alası āl-i abā aşına terk etdi

Olubdur Himmetī bir ħıra u bir lomaya āni

G.125

1 Biz ayn af lam űstād ayn u řin u af

Aql u ařıñ rehberin yani Alīdir bī-ħilāf

Nefs-i rűħuñ mazħarından zāt-ı Ĥaydardur ġaraż

Arif-i dānā bilir yoħdur bu avle iħtilāf

űkm-i ilīm-i ulűhiyyetde iřlerdi revān

Gelmedin kevnine bu menřűr-ı emr-i nűn u kāf

Bir h acerd ur ol Őāhıñ tamām

Yeddi baħr u ber u doħħuz  arħ u doħħuz k h-ı k f

5 T g-ı nu k-ilen velāyet leşkerini eyledi

Şeh-s v r-ı d n u millet server-i fikr u l f

 un kel mullah-ı n t kdir ‘Al y ’l-murta  

Şanma bu g ft r ey n d n-ı c hil sen g z f

Şer‘i d n-ı enbiyadan ötrü  ekdi z lfi  r

İstiv n  ehl-ı küfrünü eyledi bağr n  Őik f

Mişl-ı ‘Anter  eyėam u H ŐŐ m u Şulşul u H bel

Kıldı yüz miñ ‘ d  k dd r-ilen tenh  meŐ f

Kılmışuz Şıdk-ıla ol Ő h-ı k d miñ her k dem

Ayağı toprağına c n u cih n i‘tir f

10 Olmayınca bende ol sult n-ı mülk-ı ‘izzete

Dünya u ‘u b da olmaz  dem  hergiz mu‘ f

Dünyā u ‘uqbā temennāsından el çek fāriğ ol

Ṭālib-i dīdāra anıñ devlet-i vaşl-ı kefāf

Sineñi şāf eyle mihr-i Ḥaydar-ilen Himmetī

Ger dilersen şākī-yi kevser elinden cām-ı şāf

G.126

1 Gel ey ‘aşq-ı muḥabbetden uran lāf

Bu yolda naqd-i cānı eyle şarrāf

Dilersen şākī-yi kevser elinden

Ḳıyāmet şöḫbetinde bāde-yi şāf

Göñül şāf ét taleb ḳıl luḫf elinden

Anıñdır dāimā iḫsān-ı elṭāf

Olur ‘uqbāda āzād-ı müselleḡ

Aña her bende ki tapşurdı inşāf

5 ‘Alīdür ḳāimen bi’l-ḳıst-ı ve’l-‘adl

Anıñ-çün dér “ene ricālü’l ā‘rāf”

‘Alīdür seyrine yeddi kitābıñ

‘Alīm u vāqıf u ‘allām-ı keşşāf

Žamīr-i cümleñin ‘ilmine Rüşen

Bilür zīrā keşşāf albi şarrāf

Kerem baħrında ‘ālem bir şadefdir

Kim anıñ zātıdır çün dürr-i şeffāf

Vücūd-ı kâināt o dürrden oldı

Zuhūr-ı nūn-ı ma‘nī şüret-i kâf

10 Cihān bir beyzedür destinde yekser

Yeddi yer nuh felek nuh ülle-yi āf

Nazar ıl Himmetī şol āftābe

Dolupdur pertevinden cümle eṫrāf

G.127

1 Şāh-ı iqlīm-i velāyetdir deryā-yı necef

Sen gühersen on sekiz miñ ‘ālemiñ cismi şadef

Kāşif-i esrār “lev-keşfü’l-‘aṫā ‘ayne’l-yaın”

‘Aş-ı külli nefis külli rūḫ külli men-‘aref

Şāh-ı ‘Alī menzilet sen kim turāb-ı maḳdemiñ

Enbiyā-yı mürselīn başında çün tāc-ı şeref

İns u cinniñ ka‘besidir āstāniñ yā imām

Nūr sürer kerrübīler ol āstāna şaff-be-şaff

5 Hārb içinde ḥavf éderdi öz ‘aşāsından kelīm

Geldi senden Mūsīye anda nidā-yı lā-teḥaf

Kim ki meydānında cān başını ḥarc étmedi

Ḳıldı bu ‘ömr-i ‘azīziñ naḳdini nādān telef

Ey kefā-yı kān-baḥş-ı baḥr-ı ber dürr-i luḫf-ı nişār

Yeddi deryā menba‘-ı cūdiñ ḳatında mişl-i kef

Ādem-i ma‘nī gerek bu ‘ilmi idrāk etmege

Handa eyler bu remzi her ḥimār-ı hoş ‘alef

Senden oldı ḳışşā-yı berd-i yemānī āşikār

Bilmedi bu sırrı her nā-pāk-i nā-ḥalef

10 Hāzır u nāzır gör anı ger ulū'l-ebşār isen

Gel berü ey t̄alib-i dīdār gezme her ʔaraf

Himmetī bir zerre ğam çekme günāhıñ k̄āf ola

Çün saña şāh-ı velayet étdürir ümmīd-i necef

G.128

1 Tanı ol şāhı kim olur aña sırrullah keşf

Noқта-yı ba sin u mim sırr-ı bismillah keşf

Olmadı ya'ni 'Alīden ğayrı bil hīç kimseye

Müfredāt-ı muşhāf sırr-ı kelāmullah keşf

'İlmine eşyā musahhar hem zamīr-i pākine

Cinn u ins külli maḥlūkāt-ı arzullah keşf

Hālıkıñ hem ḥilkatiñ esrārı 'ayandır zātına

Levh-i maḥfūz u nuzūl-ı vaḥy-i 'arşullah keşf

5 Sırr-ı er-raḥman 'ale'l-'arş-ı istivā' ma'lūm aña

Şüret-i seb'u'l-meşānī ya'ni vechullah keşf

Barmağı miftāḥ-ı bāb-ı raḥmet-i rahmānīdir

Ḥaḳḳdan ol şāh-ı kerīme künt-i kenzillah keşf

Şed hezārān ʿİsī tek rūḥ-i mücerred bendesi

Şol dem-i cān-baḥşına enfās-ı rūḥullah keşf

Geldi ʿilminden zūhūra muʿcizāt-ı enbiyā

Ol velīyullah ʿicāz-ı beniyullah keşf

Himmetī oldı cemālından ʿAlīniñ mū be mū

Şāḥib-i idrāke teʿvīl-i kelāmullah keşf

G.129

1 Velī-yi Ḥaḳḳ kelāmullah-ı nāṭıḳ

Vaşı-yi Muştafā mīr-i ḥaḳāyıḳ

Emīr-i evliyā şāh-ı sellūnī

Saḅa rūşendür esrār-ı ḥālıḳ

Yaratmazdı cehennem şūretiñ Ḥaḳḳ

Seni Ḥaḳḳ bilse ger cümle ḥalāyıḳ

Benī ādemde senden özge kimse

Degildür innemā taḥtına lāyıḳ

5 Görer ol zāhir u bātıında dīdār

Olursa kim ki kavli Hakkā şādık

Nola emre düşmezse müsellem

Hasūd u dīv-i mel‘ūn-ı münāfık

Değil dā‘ī yakīn bil müdde‘īdir

Bu yolda kılmayan terk-i ‘alāyık

‘Alī ‘aşkına terk-i ser kııl ey dil

Budur ‘aşıklara destūr-ı sābık

Hemīşe pāk-bāz u pāk-dīn ol

Sever-i ma‘şūk eger pāk olsa ‘āşık

10 ‘Alī medhini zıkr etmekdedirler

Semāda çayrdır deryāda balık

Deminden Himmetī bu yeryüzünde

Bahār oldu u açıldı şakāyık

1 Tā vücūdım cūyuna ʿaşk-ile ahdı āb-1 şıdk

Gülşen tabʿımda açıldı gül sīrāb-1 şıdk

Hürrem oldı her nihāl açdı şüküfe renk renk

Her çiçekden bağladı zenbūr şehd u nāb-1 şıdk

Her şecerde bitdi ol ğayr-1 mükerrer meyveler

Piste u bādām u nārenc u ruṭeb ʿannāb-1 şıdk

Ṭurra-yı pür pīç u tāb-1 caʿd u zülfin-i ḥabīb

Rişte-yi cāndır muhabbet ehline kullāb-1 şıdk

5 Kaʿbe-yı kūy-1 ehl-i ʿaşka āstānı kıblegāh

Secde-yi ruḥ-sā-yı muḳavves kaşları mihrāb-1 şıdk

Yüz çevirdi kaʿbeye butḥāneden her şubḥ-1 şām

Secde ol mihrāba eyler ser-be-ser erbāb-1 şıdk

Eylemez ol kavm meydān-1 ḥaḳīkatden firār

Yaʿni kim olmaz hirāsān kimseden aşḥāb-1 şıdk

Ḥaḳḳ ṭarīḳinden yüzün döndermeyenlerdir yaḳīn

‘Aşık-ı şādık muhibb-i murtażā aḥbāb-ı şıdk

Kim ki bildi bāb-ı şehri ‘ilm-i dīn-i Aḥmedī

Buldı nuşret yüzine fetḥ oldı anıñ bāb-ı şıdk

10 Kūṭb-ı devrān-ı ulūhiyyetdir ol zāt-ı kādīm

Enbiyā u evliyādur fi’l-meşel aḳṭāb-ı şıdk

Terk-i tevḥīd u tevekkül şabr u şükr u fikr u bıkır

Vār-ise her kimde oldur şāḥib-i esbāb-ı şıdk

Rāic eyle naḳdiñi ey Himmeti her kimseniñ

Sikke çalmaz ḳalb-i rüy-endüdüna zarrāb-ı şıdk

G.131

1 Yā ‘Alī yā şeh-süvār-ı ‘arşa-yı meydān-ı ‘aşk

Mazḥar-ı ma‘şük-ı ‘āşık server-i merdān-ı ‘aşk

‘Aşkdır sultān egerçi on sekiz miñ ‘āleme

‘Ālem-i kuvvetde sensen yā ‘Alī sultān-ı ‘aşk

Tanıya ol gün ḥalāyıḳlar seni ey sırr-ı Ḥaḳḳ

Onda kim peydā ola bu kışşā-yı pinhān-ı ‘aşk

‘Aşk evgānı önünde nuh felek bir gūy-imiş

Sendedir vus‘at-i kudret-i Hakkdan ol evgān-ı ‘aşk

5 İns u cinne vahş-ı tayra ‘aşkıdır fermān revā

Ey bu şehrin hākimi hükümedür fermān-ı ‘aşk

Çatredir baħr-ı vücūdundan vücūd-ı kāināt

Dürr-i deryā-yı necef ey gevher-i ‘ummān-ı ‘aşk

Nuṭk-ı fermān-ı Muhammed mağz-ı zāt-ı ‘ārife

Hatı-ı vechīdir hākīkat ehline Kur‘ān-ı ‘aşk

Mektebinde ‘aql-ı küll bir tıfl-ı ebced-hānıdır

Murtażadır ya‘ni üstād-ı pīristān-ı ‘aşk

“Lev-keşef” Hakkdan ‘Alī şānındadır hem “men ‘aref”

Vezn-i ‘aql-ı ‘adl u nefis-i keffe-i mīzān-ı ‘aşk

10 Ol saħī her sāile vērđi mükerrer cān u baş

Aħsenullah Hakk tarīķinde budır imkān-ı ‘aşk

Zāl-ı rahmet nūr-ı ʿizzet kāsım-ı hān-ı behişt

Şemʿ-i cemʿ u mīr-i meclis sākī-yi mestān-ı ʿaşk

Şāh elinden içmedi peymāne ey Himmeti

Dolmasa her kimsede şol ʿahd-ı ezel peymān-ı ʿaşk

G.132

1 Kıldı hevā-yı seyrān sulţān-ı aʿzam-ı ʿaşk

Yārab mübārek olsun bu mülke maḳdem-i ʿaşk

Mışr-ı vücūd-ı Yūsuf cān kişverine cānān

Ol şehriyar-ı şehir u ol şāh-ı ʿālem-i ʿaşk

Cān gülşeninde kurdı bezm-i behişt-i āyin

ʿĀşıklara vérür cām her dem-be-dem cemʿ-i ʿaşk

Haḳḳ müllkine Süleymān oldur ki aña Haḳḳdan

Fıtrat güninde olmuş maḳşūş-ı hātem-i ʿaşk

5 Ger şükür ger şikāyet ʿarz eyle her sözün var

Geldi ḫalīfe-yi ʿarz yaʿni ki ādem-i ʿaşk

Tapdı hezīmet anıñ Efrasyab önünden

Meydāna sürdi rahşin merdāne Rüstem-i ‘aşk

Zinhār olma gāfil bir lahza Hakk deminden

Bil bu demi ganīmet hoş demidir dem-i ‘aşk

Yoldaş-idi ezelden bu yolda ‘aşk ile cān

‘Aşk-idi hemdem-i cān cān-idi hemdem-i ‘aşk

Bilmez bu sırrı her bir nā-maḥrem u ded u dīv

Ey Hakk-şinās-ı Hakk-bīn ey rind-i maḥrem-i ‘aşk

10 Oldı huṭūṭ-ı vechī insān u sırr-ı ebced

Yazıldı yeddi yerde āyāt-ı muḥkem-i ‘aşk

Hızr-ı mesīḥ sensen ey Himmetī bu demde

Oldı revān andan şol āb-ı zezem-i ‘aşk

G.133

1 Yaḳīniñ bil tapdı tīgından ‘Alīniñ mülk-i dīn revnaḳ

Hakkatde esās-ı enbiyā-yı mürselīn revnaḳ

Ḳuşandı zülfiḳārı tā resūlūñ ‘arşına vērđi

İmām-ı evliyā ya‘ni emīrū’l-mü‘minīn revnaḳ

Muḥammed ‘aşkına meydāna sürdi düldüli Ḥaydar

Getürdi maḳdeminden ‘arşa-yı rüy-ı zemīn revnaḳ

Zuhūra gelmeseydi ‘ayn u lam u ya bu ebcedden

Ki bulmazdı bu yetmiş yeddi ḥarf-i ya u sin revnaḳ

5 Ṭulu‘ étmezdi ger nūr-ı ‘Alī burc-ı velāyetden

Şafā-yı şubḥ-dem bulmazdı bu çarḥ-ı zīn revnaḳ

Meger nuṭḳ-ı ‘Alīden bī-ḥaberdür vech-i Aḥmedden

Vérür bu şüret-i bī-ma‘nīye naḳḳaş-ı çīn revnaḳ

Vücūd-ı ḥaydariñ çün noḳta-yı pergār-ı vaḥdetdür

Bulupdur ‘aşḳ-ı evvel noḳtadan bu mā’ u ṭīn revnaḳ

Faḳīr u müflis u bī-revnaḳam līkin yaḳīnim bu

Vére ümmīd-vārım bu daḥı nūr-ı yaḳīn revnaḳ

Sevādü’l-veche fiddāreyndür bu faḳīrimiz amma

Vérür o ḥüsn-i maḥbūba sevād-ı ‘anberīn revnaḳ

10 ‘Alī mihriyle halk  tdi bu cism-i cānımı h lık

‘Alī Şevkiyle saldı cānıma cān-āferīn revnaĸ

İŞitdi Himmetīniñ nazmını bu medhe sem‘ oldı

Şadef-i ĸalbinde andan baĸladı dürr-i semīn revnaĸ

G.134

1 Şabırımı Őevkiñ  der ey Őāh-ı h bān iki Őaĸ

Tīĸ-ı ‘aŐkıñla olupdur bu dil u cān iki Őaĸ

Bir Şeker-h ande eger ĸılsañ eyā r h-ı revān

UŞbu hayretten olur la‘l-i bedaĸŐān iki Őaĸ

Guş-vār olmadı Şeh-sem‘ine ol dürr-i semīn

ĸılmadı t  Şadef l ‘l -i ĸaltān iki Őaĸ

D hil-i silsile-i ‘aŐĸ-iseñ ey Ő f -yi h m

Söyle ne yüzden t rra-yı cān iki Őaĸ

5 MuŐafānıñ ne-idi maĸŐadı kim eyledi remz

Oldı efl k yüzinde meh-i t b n iki Őaĸ

Ne sebedendir anıñ sırrını Őerĸ eyle bize

Zülfikār-ı şeh-i dīn server-i merdān iki şaḡ

Kimdir ol şāh ki dōrt illik-iken zāhirde

Ḥarb-i destinde olubdur ten-i şu‘bān iki şaḡ

Ceble-yi müşrik cebbār-idi ḡaddār-ı ḡavī

At donuyla onı eyledi şamsān iki şaḡ

Şaḡ éder ḡarbesini farkını şaḡkıñ dem-i ḡarb

Şāḡ üstinde olur şöyle ki rummān iki şaḡ

10 Bu ne ḡikmet bu ne ‘ibret zikriyātı gören

Biçdi başdan ayāḡa erre-yi ḡuzlān iki şaḡ

Kaf u ha ma‘nīsidir bu ḡaberi Himmetīniñ

Ey faḡīḡ andan olur defter-i dīvān iki şaḡ

G.135

1 Zāt-ı Ḥaydardan görindi ‘āleme āsar-ı Ḥaḡḡ

Şu‘le çekdi gün-teki her zerreden envār-ı Ḥaḡḡ

Nuḡḡ anıñ küntü kenzen bābına miftāḡ-ı ḡayb

Andan oldu kāināta ma‘nīde izḡār-ı Ḥaḡḡ

Rehber-i rāh-ı ʿale'l-ʿarş-ı istivā'dır Murtażā

Hādī-yi mi'rāc-ı Aḥmed maḥrem-i esrār-ı Ḥaḳḳ

Secde kıl şıdḳ-ile sen ol şāhıñ cemālına

ʿĀrif-i āyātsan ey ʿāşık-ı dīdār-ı Ḥaḳḳ

5 Dāstān-ı Ḥaydar-ı kerrārı söyler şevk-len

Bu çemende şed-hezārān bülbül-i güلزār-ı Ḥaḳḳ

Küllü maḥlūkāta oldur ḥavl-i kuvvet şavt-ı nuḳ

Söyledi şaddaḳ bu ḳavle şādık-ı aḥbār-ı Ḥaḳḳ

Her emānet kim ḳabül étđiñ ḥıyānet ḳılma kim

Zāmını berdār éder ol şıḥne-yi bāzār-ı Ḥaḳḳ

Aḥmede yār olmasa her zālīm-i nefis-i cühül

Dīn yolunda Ḥaydara yār olmayan aḡyār-ı Ḥaḳḳ

Muştafā u murtażāniñ āline evlādına

Kim ki yār oldu iki ʿālemde olur yār-ı Ḥaḳḳ

10 Kim ‘Alī ya‘nī velīyullahı inkār eylese
Müşrik-i dīv-i münāfıkdur éder inkār-ı Hakk

Yüz çevirme ger ‘Alī ‘aşkına berdār étseler
Tā ola dār-ı haķıķatde maķāmiñ dār-ı Hakk

Himmetī merdānedür ‘ahdın üste muħkem ol
Çün kālū belādan eylediñ iķrār-ı Hakk

G.136

1 ‘Aşk-ilen iki cihān mülkine dur silk etegin
Ey velī hāşıl ola tāki ‘Alīden dilegiñ

Uyma deccāle mesīhāyı koyub ey şūfi
Seg-perest olma yeri terkini eyle eşiğiñ

Bulmasun kılbiñe yol vesvese-yi şeytānī
Mesken-i dīv-i la‘īn olmaya tā kim yüregiñ

Gösterür her kime ‘ayb u hünerin ‘ārif-i Hakk
Şafdan kılbi seçer kudreti budur mihegiñ

5 Tanı ol şāh-ı yedullahı ki kurbunda onuñ

Pāyesidir butı simurğ-ile birdir sinegiñ

Ya'ni bu 'arz-ı semavāta 'Alīdir hākim

Vāy eger haşim duta çarhın o şāh nuh felegiñ

Uçma küstağ eger Cebre'ıl-iseñ hazer ét

Yanmıya baħr-ı velāyet güzerinde yelegiñ

Ceble tiğına dözmez kâf koyar

Ne vücūd ola pes şurşur öñünce müçegiñ

Eyleme sehv kılub seng-i hadengine siper

Hāyil olmaz ol oħa nuh-felek olsa deregiñ

10 Cān véren cān alan üstād 'Alīdür ħalkā

Bu varağdan sabak āl-i vār-ise gözde bebegiñ

Şāhib-i nān u nemekdir velīyullah-ı velī

Her münāfik ne bilür Ĥaqqını nān u nemegiñ

Himmeti bu ġazeliñ oldı seniñ subħ-ı mesā

Ferşde fikr-i beşer 'arşda zıkr-i melegiñ

G.137

1 Elā ey merd-i ‘āşık rind-i çālāk

‘Alī yolında eyle cismiñi hāk

Gide fi’l-cümle bñ-yı nengden günāhıñ

Haṭā u ma‘şiyetden olasan pāk

‘Alī mihrinden özge her ne kim var

Çıhart qalbinden eyle cisini hāk

Neden kim revnaķı yoḥdur yaraşmaz

Gñl u reyḥān içinde hār u ḥāşāk

5 ‘Alīdür şaykal-ı mirāt-ı ĩmān

Gñmān u zannı terk ét olma şekāk

‘Alīdür göñlünde buğzı zehr-i kātıl

Velī cānda muḥib-i ḥubb-ı tiryāk

‘Alīden enbiyā u evliyāya

Érişdi nuṭķ-ı ‘ilm u ḥilm u idrāk

‘Alī ismiyle dutdı istikāmet

Mu‘allaķ durdı bu nuh tāk-ı eflāk

‘Alīdür mālīkū’l-mülk-i velāyet

‘Alī hükmündedir bu yeddi eflāk

10 Ğadīr-i ħumda geldi hükm-i kādīr

Aña cānım dédi sultān-ı levlāk

Bu meydānda bi-‘aşķ-ı şāh-ı merdān

Giderse baş cānım çekmezem bāk

İçinde Himmetī vaĥdet meyinden

O demde yoĥ-ıdı engūr hem tāk

G.138

1 Ķoy bu zerķ-i zühd-gīr-i meyhāneye peymāne çek

Çıĥ ene’l-Ĥaķķ dārına bir na‘re-yi mestāne çek

Sākī-yi devrān eger peymānıñ aķān doldurır

Andan ikrāh eyleme ol bādeye bir kāne çek

‘Ahd-ı peymān eylediñ çün şāh-ilen rüz-ı ezel

Sadık ol avlinde her hkmeylese merdne ek

Lf eder her kim ki serbzam dyb at oynadur

Dut cilvından anı sbt-cn meydne ek

5 Da'viye ma'ni bugn ma'nya gstersn nin

Yr koy dr'l-azya hkim-i dvne ek

ki 'lem mlkini midr yo bir zerrece

'rif ol ey mter midrn mzna ek

Gevher-i genc-i hatde muibbe mihr-i h

Bulmak istersen bu genc-i ratn vrne ek

Olmasa her defteri gz- mihr-i murta

Ht- butln u alem ol defter-i dvne ek

Bala zver zkr-i Hydardan 'ars- tb'n

Ni'met-i Amedden ser-i zlfine an ne ek

10 Bar u berde ma'den u kn isteme ey cevher

Derc-i nuımdır ber gel ritee drdne ek

Çün ulū'l-ebşār-iseñ gerdi āstān-ı Hāydarıñ

Tütüyādur Himmetī bu dīde-yi giryāne çek

G.139

1 Kalmışuğ ğam vādīsinde hādi-yi rehber gerek

Bu zelāletden bizi kırtarmağā bir er gerek

Yoğ iken nām u nişan ‘ālem u ādem henüz

Lif-i ħurmā ile dīvi bağlayan server gerek

Pence-yi ħayber-ğüşā ya‘ni yedullah-ı ğafūr

Mehd içinde ejdehāyı şağ éden Hāydar gerek

Hāğğ ta‘ālādan anıñ-çün düldül ü ħancer gelen

ŝīr-i Hāğğ ŝāh-ı velayet kātīl-i ‘anter gerek

5 Yār-i Aħmed zevc-i zehrā bāb-ı şubeyr u ŝebīr

Mīr-i mālīk ŝāh-ı selmān ħāce-yi kınber gerek

‘Ālim-i ‘ilm-i ledünnī ħal-i külli müŝkilāt

Ğāđı-yi bāz-ı kebūter müftī-yi ejder gerek

Üstümüzden ma‘şiyet zülmâtını ref‘ étmege

Nür-baḥş şāh-ı encüm Hüsrev-i ḥāver gerek

‘Āciz oldı düşdi pervāz eylemekden cān kuşu

Oña lütfundan cināḥ-ı şevḳ bāl u per gerek

Bu selāsilden saña iḥsān éde ey Himmetī

Vérmege feth u necatı Ḥaydar-ı şaff-der gerek

G.140

1 Kāsım-ı ḥān-ı velāyet sāḳı-yi bezm-i ezel

Ḥumm-ı vaḥdetden bize baḥş-eyledi ḥamse ‘asel

Zümre-yi aḥbāb için esretti cām-ı Ḥaydar

Şūfiyā mest-i mey sanma līkin köhne mişāl

Mü’min oldur kim ola şāh-ı emīr-i murtażā

Pes münāfiḳdur anıñlan kılmayan terk-i cedel

Reh-nümāsın bilmeyenler da‘vī-yi islām éder

Ka‘be içinde perestiş eyler ol Lāt Ḥubel

5 Bed ‘ameldir her kimiñ cānında vardur buğz-ı āl

Bendeye şāh-ı velāyet mihridür hayru'l-‘emel

Kim ki Haydar çākeridir ol çekübdür haṭṭ-ı ‘afv

Nāme-yi ā‘mālına anıñ kerīm u lem-yezel

‘Aşq-ilen her dem ‘Alī medḥinde anı şarf kıl

‘Āḳıbet çün ḥarc olur bu naḳd-i ‘ömr-i bedel

İtleriniñ pāyına sal başıñı ol serveriñ

Gelmedin nā-geh meṭā ‘içün cān peyk-i ecel

Fānīdür dünyā-yı dūn-perver anıñ bünyādı sust

Mülk-i bāḳī mihr-i Haydardır binā-yı bī-ḥalel

10 Çalmayınca tā velāyet sikkesin zarrāb aña

Rāyic olmaz ‘aşq bāzārında her ḳalb-i daḡal

Leyletü'l-isrāda yoldaşı ‘Alīdir Aḥmediñ

Līma‘allah vaḳtdir hīç kimseye olmaz maḡal

Himmeti ol Haydar-ı düldül-sevāriñ ‘aşḳına

Başıñı tob ḳolunu çevḡān édüb meydāne gel

G.141

1 ‘Āşıkıñ ser-vérmeye bu yolda da‘vāsı gerek
Her kim ol merdüm dér da‘vāya ma‘nāsı gerek

Dāimā āl-i Muḥammed ‘aşkına mü’minleriñ
Ḥāriciylen şāh meydānında ğavgası gerek

Da‘vī-yi islām éder her kim müselmānam dér
Düşmeni āl-i ‘Alīyye hem teberrāsı gerek

Ol ki Ḥaḳḳıñ bendesidür Muştafānıñ ümmeti
On iki ma‘şūma şıdḳ-ilen tevellāsı gerek

5 Dīn yolunda Muştafādan gösterir her kim nişān
Murtażādan ol nişānıñ mühr u tuğrāsı gerek

Şol kelām-ı nāṭıķıñ medḥinde pes ‘āşıklarıñ
Bülbül-i güyā kimi bir nuṭḳ-ı güyāsı gerek

Görmek ister ol ki bu āyinede veç-i liķā
Pertev-i nūr-ı ‘Alīden ‘ayn-ı bīnāsı gerek

Bilmek ister her kişi 'ilm-i ledünniden haber

Şol veliler şāhı tek üstād-ı dānāsı gerek

İsm-ilen islām özi kāfir cihānda bī-şümār

'Ālem-i ma'nide pes ismiñ müsemması gerek

10 Her muşallā kim kıılır Hāḳḳa şalavāt dāimūn

Şāh-ı dergāhı kimi aniñ muşallāsı gerek

Bu kafesden şevḳ-ile pervāze gelse murḡ-ı rūḥ

Evc-i 'izzetde velāyet burcı me'vāsı gerek

Himmeti nūr-ı 'Aliden rüşen eyle cān gözin

Ki saña 'āşık cemālullah temāşāsı gerek

G.142

1 Kılmadı cān gönülden Ḥaydara tā bendelik

Nūr-ı Hāḳḳdan tapmadı terk-i felek tābendelik

Almasa şem'-i velāyetden ziyā bulmazdı bil

Āftāb-ı 'ālem-ārā hil'at-ı ferḥundelik

Ḥaydar ol zāt-ı revān-perverdür ey şāḥib-i cevd

Buldı nuṭkundan anıñ hızr-ı mesīhā zindelik

Tanı ol şāhenşeh-i dārü'l-beķāyı sen daħı

Ger dilersen bu fenāda devlet-i pāyendelik

5 Şıdķ-ilen her kim tevellā kıldı āl-i Hāydarā

Dünyā u 'uķbāda hergiz çekmedi şermendelik

Pes hıç vaķt şol rūh-ı mücerredsen bugün

Bu cihanda kıлма kātib nefis için ĥarbendelik

Ma'rifet gencinesidür bu vücūduñ ey faķır

Pes ne ma'ñide çekersin 'acz-ile dermendelik

Rızķ-içün endīşe çekme çün tevekkül ehlisen

Maṭbaħ-ı şāh-ı velāyetden yazıldı gündelik

Ol kerīm-i kār-sāz u dil-nevāzıñ rüz-ı ĥaşr

Zevķ-le bezminde İsrāfīl éder sāzendelik

10 Ser-be-ser ol gün géyerler ĥil'at-i şahın kıṭaṭ

Mü'minīn u mü'mināne el vérür terfendelik

Şād olur mü'minleriñ dīdārına karşı kıılır

Hūrīler tūfī şıfat cennetde şeker-ħandelik

Himmetī bu devlete girmek dilerseñ 'aşk-ilen

İhtiyār eyle bugün üftādelik efkendelik

G.143

1 Kim ki kııldı āl-i Ĥaydar 'aşkına cānıñ sebīl

Oña maħşerde şırātü'l-müstaķīm oldu delīl

Bī-tekellūf cennetiñ bezminde ol mest-i elest

Sākī-yi kevşer elinden içdi cām-ı selsebīl

Cān-feşān ol murtażā 'aşkına dāim zer-feşān

Ḳavl-i şāh-ı enbiyādır cennete girmez baħīl

Ḥaḳḳ yolunda lā yemūt ḥayy-i fiddāreyn olur

Her kim ol şāh-ı velāyet 'aşkına oldu ḳatīl

5 Ḥaḳḳ velīni'met 'Alīdür ḳāsım-ı ḥān-ı behişt

Gerçi bu ḥalk-ı cihānıñ rızḳına Ḥaḳḳdır keffīl

Zıkr u fikrim lâ-fetâ nâd-ı ‘Alîdür medh-i şâh

Ƙıŝşâ-yı hüsni budur aḥbâb-ârâ zıkr-i cemîl

Şol kelâm-ı nâtıķıñ şerḫi beşer ḥaddi degil

Yeddi muşḥafda anıñ meddâḫıdır rabb-i celîl

Nuḳṭâ-yı pergâr-ı vaḥdetdir ‘Alî mir’ât-ı zât

Añla ey ‘ârif ki ŝıĝmaz bu söze şerḫ-i ṭavîl

Kân-ı iḥsân-ı keremdir ḳâf-ı ḫilm baḥr-ı ‘ilm

Ƙıl tefekkür bu velâyet ‘ilmine bî-ḳâl u ḳîl

10 Yandırur bir demde heybet âteşi bâl u perin

Bî-icâzet uçsa ol deryâ yüzünden Cebre’îl

Leyletü’l-isrâda yetdi ḳâb-ı ḳavseyne ‘urüc

Oldı ol şem‘-i velâyet Aḫmede tâ kim delîl

Himmetî dünyâda vér âl-i Muşṭafâ ‘aşķına nân

Saña dâm u odı ola mişl-i gülzâr-ı ḫalîl

1 Dem-be-dem ey ‘andelīb-i gülsitān-ı cān u dil
Haydarı medḥ eyle tā kim terpenür ağızında dil

Fazl içinde Haydarıñ meddāhıdır ol fazl-ı hū
Sen dahı cisminde cān oldıkca medḥin söylegil

Tekye kıлма i‘tibārı yoḥdur uşbu şüretin
‘Āḳıbet zā’ıl çünkim olur bu naḳş-ı āb-ı gil

Olmaya tā kim bu nuḳkuñ bend ola vaḳt-i su’āl
Ḳalmaya ol dem mecālīñ ḳalasin ḥār u ḥicil

5 Nuḳkıñı senden ala ḳahr-ile ḳahhār-ı ğayūr
Olasın ḥayvān-ı şāmit şermsār u münfa‘il

Ḥilḳatiñ tebdīl olur insānīden taġyīr éder
Kim olur damuda rūḥuñ ḥūk ḥırşa muttaşıl

Gel gel imdi bu vücūduñ taḥtına sulṭān-iken
Haydarıñ aḥbābına yār ol ‘adūsından kesīl

Muttaşıldır zātına Ḥaḳḳıñ ḥaḳīḳatde ‘Alī

Pes velāyet bil uluhiyyetden olmaz münfa‘il

Ḳāḍı-yı ‘ādil ḳabūl étmez degildir mu‘teber

Zāhiren bir hüccetin üstünde yoḡdur seçil

10 Ḳavl-i Ḥaḳḳdır cennete girmez ‘Alīniñ düşmeni

Uşbu yolda geçmeyende süft-i sūzenden ibil

Ehl-i beyte ‘arz-ı imān eyle ger cennet gerek

Ya‘ni mü‘minler mekānıdır behişt-i mu‘tedil

Ger cemāl-ı Ḥaydarı görmek dilerseñ Himmeti

Şayḳal-ı mihr-ile cān āyinesinden zengi sil

G.145

1 ‘Alīdür ḳāimen bi’l-ḳışt şāh-ı ekrem u ‘ādil

‘Alīdür hüccetü’l ḳāim imām-ı ekmel-i kāmil

‘Alīdür ‘ālim u kāşifullahıñ zātına ‘ārif

Ne ḥaddi var aña mānend ola her nāḳış u cāhil

‘Alīden özgeye ḳılma tevellā sen teberrā ḳıl

‘Alīdür mażhar-ı zāt-ı hüviyyet ḡayr-ı hū bāḫıl

Velîyullaha nisbet kıılma her mechûl nâdânı

Berâber mi kıılur ħar mühreye dürdâneni ‘âkııl

5 Ĥimâyet kıılmasaydı ma‘nî-yi bâtıında ol ħâkıım

Ķalurdı şûret-i zâhirde ħükm-i enbiya ‘âtııl

‘Alîden buldı fetĥu’l-bâb ya‘ni ‘ilm-i dîn şehri

‘Alî şanında Ĥaĥĥdan zülfikâr innemâ bâtııl

‘Alîdür fırĥa-yı ebrâra Ĥaĥĥdan nâşir u nuşret

‘Alîdür zümre-yi eşrâra Ĥaĥĥdan hâlık-i kıatile

‘Alîdür Aĥmediñ doĥru refîkı Ĥaĥĥ tarîkıinde

‘Alîdür Aĥmediñ cismi içinde cânı el-ĥâşıl

Fedâ kııldı Muĥammed ‘aşkıına ol ‘âşık u şâdıķ

‘Alîden yetmiş iki kıatile kim baş istedi sâil

10 ‘Alî Ĥaĥĥdur el-ĥaĥĥ bile eylemek şâbâş

Güzer kııldı cihân u cânı bir cov olmadı mâil

‘Alī mihri benim cānımda çün naqş-ı hācer kâim

Eger tūfān kıpar bir harfi anıñ olmaya zāil

Şırāṭullāha maḥşerde ‘Alīdür rehber-i rehrev

Geçenler bu şırāṭullāhı oldı Haqqına vāşıl

‘Alīdür Himmetī bil yerde gökde ḥāzır u nāzır

Eger şāhib nazarsan olma andan her nazār ġāfil

G.146

1 Her işte gerek ‘āşıkā ihlāş u tevekkül

Teslīm-i rızā şükr-i ḥüdā şabr u taḥammül

Hem ‘ahd-i vefa şıdk u şafā mihr u muḥabbet

Terk-i heves u terk-i hevā terk-i tecemmül

Ḥidmet kemerin bağlaya şol ‘arşa-yı ‘aşka

Merdāne gire kılmaya bir özge taḥayyül

Tūfan kıpa ger ‘āleme ol şıdk-ı yakīnin

Tagyir édüben olmaya aḥvāl-i tebeddül

5 Baş oynada kim dönmeye meydān-ı ‘Alīden

Nār u sitem u ğayr-ı vüçüdün éde ger gül

Peyveste gele bû-yı vefâ-yı ‘Alî andan

Reyhân bite ol gülden eger yâsemen u gül

Sem‘ ol ki kıılır ‘âleme her lahza münâdi

Gülzâr-ı velâyetde bu dem şevk-ile bülbül

Kim va‘de érişti gelür ol kâim-i devrân

Hem-râz iseñ ol rehberde gel kıılma ta‘allül

Haqq emriyle oldu bu devr leşker-i dîn cem‘

Leşker başı ‘isâ u nebî-yi Hızır qaravul

10 Selmân lalası oldu mühürdâr-ı Süleymân

Cebre‘îl cilovdâr oña Mûsâ yasavul

Çün berķ sîmâ endi yere tîğ-ı du-peyker

Yarıldı hâcer çıldı revân oynadı düldül

Ol tîğ çeküb heybetle düldüle mindi

Bu yeddi tabaķ yeryüzine düşdi tezelzül

Yoĥ-idi ki  alemde bugün zümre-yi z lim

Daĥı  ekmez mazl mlara dest-i ta avul

Ĥur id şıfat  ah-ı zam n oldu cih ng r

Her zerreye gel Himmet  y  kılma tezelzül

G.147

1 Olmasa her  avme Ĥa  dan reh-n m  zevc-i Be  l

Anlara r z 'l- iy metde  eff  olmaz res l

Bilmeyen anı   ıfatın küll-i mevc d ta a l

A l-ı fer in bilmedi ol  ab -ı bed- ıynet u  l

Küfr-ile  ıldı ĥiy net ol diy net ser nig n

 ol em net kim o a oldu ezel günde ĥum l

 ol ceĥ let v disinde çaldı g m-r h del l

Z lim oldu nefsine zulm  tdi   n şavm-i c h l

5 Ĥa    ar kinde bu  ozr-i lengi  oy merd ne  ek

Çünki oldun ĥ mil-i b r-ı em net [iz l]

Dāmen-i āl-i ‘abāyı ҡoyma elden ola tā

Dünyā u ‘uḳbāda cümle ḥācetiñ olmaz ҡabūl

Cehd ҡıl tā olasin maḳbūl-ı dergāh-ı ‘Alī

Cinn u inse murtaẓādır fārıḳ u zerrād ҡabūl

Ḳıl taḥammūl cevrine ey vaşl-ı maḥbūb isteyen

İncime her bī-ḥaberden olma her ḡamdan melūl

Sīnesinde olmasa her bendeniñ mihr-i ‘Alī

Eylemez aniñ serā-yı ҡalbine raḥmet nüzūl

10 Olmasa her şeyḥ şūfī ger‘Alīniñ peyrevi

Azdurur deşṭ-i zelāletde onı mekr-ile ḡul

Emreyle bu ‘ilmi idrāk-i ‘aḳlıñ ey beşer

Sa‘y-ilen şāh-ı velayet ҡullarından iste yol

Ca‘ferīdir Himmetī sem‘ine peyḡamber özge ҡul

Yā taşavvūf yā tenāsūḥ yā teselsül yā ḥulūl

G.148

1 Ḥaydarı Ḥaḳḳ bilmeyince ṭā‘atiñ olmaz ҡabūl

Dünyā u ʿuqbādan Ḥaqqdan ḥācetiñ olmaz kabūl

Bu šalāt şavm bu ḥac zekātıñdır ḍalāl

Ey muḳallid yaʿni farz sünnetiñ olmaz kabūl

Dīn yolunda olmadı ĩmān-ı islāmıñ dürüst

Ḳıbleye ḳāmet getürme niyyetiñ olmaz kabūl

Ger şefiʿiñ olmaya āl-i Muḥammed şöyle bil

Ḥaqq bilür maḥşerde özge ḥüccetiñ olmaz kabūl

5 Olmasa ger zātiña şāh-ı velāyetden nazār

Ḳurb-ı Ḥaqqdan urma dem daʿvetiñ olmaz kabūl

Ger irādet ʿāleminde ḳanber u selmān şıfat

Bende-yi şāh olmayınca hidmetiñ olmaz kabūl

Peyrev-i āl-i ʿabāsan iḥtiyār ét bir ʿabā

Terk-édende ḳünki zerḳ şöhretiñ olmaz kabūl

Şāh meydānında ger bu cān serden geçmeyen

Étdügiñ iḳrār-ı ʿahd u biʿatıñ olmaz kabūl

Ḳābız ervāḥa cān vérdiñ gerek sen ‘āḳıbet

Ḳāḍı-yı Ḥaḳḳ meclisinde şevketiñ olmaz ḳabūl

10 Dem-be-dem dem urmasañ medḥ-i velīyyullahdan

‘Ömr içinde bir dem bir sâ‘atiñ olmaz ḳabūl

Kāşif-i ‘allāmi çünkim bilmediñ ey şeyḥ-i cehl

Ḥayle u raḥtiñ cihānda ‘uzletiñ olmaz ḳabūl

Ma‘rifetsiz ādemi çün şūret-i dīvār imiş

Himmetī bir ma‘nī göster şūretiñ olmaz ḳabūl

G.149

1 Her belā gelse ‘Alī yolunda şabrét şābir ol

Her cefā çeksen ‘Alī ‘aşḳında şükrét şākir ol

Kim ki menzil kesmek isterse götürmez ‘özl-i leng

Kāhil nefes olma rāhında ‘Alīniñ şātır ol

Gel vücūduñ kişverinden leşker-i şeyṭānı sür

Olma ‘āciz merd-iseñ bu kelb-i nefse ḳādir ol

avl-i adır kfir u mşrik necisdir mişl-i k

Bu necsetden muibb-i aydar-iseñ thir ol

5 ric kfirden eksdr mnfk kelbden

Bu adse yaş fikr-eyle znden şdir ol

Davi-yi mn derseñ ek velyetden siph

ıl siyset birle şehir-i kfr-i atlı hir ol

aş sultnıyla cn ilmine ur adlı u dd

alı mzniyle dim bu mzna nzir ol

Nra dnder mihr-i aydardan vcduñ zlmetiñ

Gir gnl aşrn imret ıl hemise mir ol

Pk-i şf t zeng-i afletden zmr yinesin

Her zamn anda şf kesb-eyle Rşen tir ol

10 Bir nazr ıl andan ol yine-yi ayne'l-yain

T sana malm ola kim evvel oldur ir ol

Her şfatdan leme zt- Aldr cilve-ger

Gün teki her zerreniñ ‘aynında nūr-ı zāhir ol

Himmeti bu ‘arşada nefis-ile harb étmekdedür

Bendeñe bu işde yā şāh-ı velāyet nāşir ol

G.150

1 Ey kılan da‘vī ʔarīk-i ma‘niye merdāne gel

Ƙılma her nāmerd peyrevlik şeh-i merdāne gel

Bahma şahrādan yeri ol şeh-süvāriñ ‘aşkına

Başıñı ʔob koluñu çevgān édüb meydāna gel

Hem velīdir hem vekīl-i rahmet-i Hākkdır ‘Alī

‘Arif ol şeytāna uyma rahmet-i rahmāna gel

Cām-ı kevser-i ma‘nide nuṭk-ı ‘Alīdir āb-ı hıızr

Olma hayvān ʔıynet çeşme-yi hayvāna gel

5 Hāydarı Hākk bilmeyince olmaz ĩmāniñ dürüst

Ey müselmān muḳallid mü’min olīmāna gel

Şol ‘Alī-yi nāṭıkiñ şānında ey islām-ı dīn

Gör ne söyler “hel etā u innemā” furḳāna gel

Haḳḳ-ilen sāile vērđi mükerrer cān u baş

Şāh-ı iklīm-i seḥā ol şāhib-i iḥsāna gel

Cinn u ins u cümle maḥlūkāta sulṭāndur ‘Alī

Dīve nisbet düşme ‘aşı ḥāzret-i sulṭāna gel

Cānı cānānı ‘Alīdir ey peser ‘āşıklarıñ

Şevḳ-len her dem feda kııl cānıñı cānāna gel

10 Mihr u cennet buğzı dāmi ṭarīḳidir ‘ayān

Damuya gitme ṭarīḳ-ı beddūr raḥmāna gel

Cür‘a-yı cām-ı ‘Alīden mest olub ey Himmetī

Lāübālī bāb ol ḳāmet-i mestāna gel

G.151

1 Sāḳī-yi kevşer elinden içmişem bir dolu cām

Fāriğ-i āzād olur endīşe-yi mest müdām

Ol ḳademden cām-ı cem mirāt-ı İskender kimi

Rūşen oldı bendeye keyfiyyet-i eşyā tamām

Qalmadı zılmāt-ı şirk teng-i cihānda mihr-ile

Doğdı tā burc-ı velāyetden kamer gitti hamām

Açdı rahmet bābını ol bāb-ı şehri-i ‘ilm-i dīn

Hakk yola doğru hidāyet buldı andan hāş u ‘ām

5 Remz-ilen yeddi kitābıñ aşlını her noqtadan

Qıldı ‘ayn u lām yā ‘arıflere fi dād u lām

Cennet u gilmān u hūr bāde-yi kevser halāl

Oldı aḥbābına onıñ āteş-i dūzaḥ harām

Āstān eyle kūy-ı ka‘beyi taḥkīk ehline

Secde eyler aña insān u melāik şubḥ u şām

Ehl-i ‘aşka anı sevmekdir şalāt-ı dāimun

Uşbudur mü’minlere ‘ayn-ı ‘ibādet ve’s-selām

Var ise nuṭkuñ kelāmullah-ı nāṭıq şerhin ét

Bu cihetden kim anıñ evşāfidur ḥayru’l-kelām

10 Ḥaydarı medḥ eylemekdir ‘ayn-ı farz farz-ı ‘ayn

Çünkü medheyler onı ur'anda "atta lā-yenām"

Baş götürme āk-i dergāhından ol aydarıñ

Ola tā kim rūuña a'la u 'illiyyīn maām

Himmeti adan evvel 'Alidür āır mehdidir

On sekkiz miñ 'āleme üstād rehber a imām

G.152

1 'Alidür ādeme nu-ı ayāt cān u dil hemdem

'Alidür perde-yi 'izzetde olan Amede hemdem

Vücūda gelmemidi mümkināt u ya'ni mevcūdāt

Vérende on sekkiz miñ 'āleme āh-ı muaddem dem

Yaturdı cismi bir cānsız acer tek mā' u in ire

Aña nef etdi öz rūundan ol dem buldı ādem dem

'Alidir āib-i dem olma gāfil sen bu dem adan

Bu demdir ūr-ı maer tapdı andan küll-i 'ālem dem

5 Ta'alallah zihi ikmet zihi udret zihi uvvet

Deminden mehd iinde nua geldi 'Isi-yi Meryem

Kelām-ı nātıkdır mesīhiñ atası fehm ét

Anıñçün nefhe-yi rûhü'l-eminden aldı Meryem dem

Ledünnī 'ilmine üstād olur hıızr-ı peygamber tek

'Ināyet kılsa her şahşa 'alīm-i ism-i a'zam dem

Yaķın bil reşh-i cām sākī-yi kevşerdür ey mü'min

Bağışlar çeşme-yi āb-ı hayāt u çāh-ı zemzem dem

Ki bezm-i muhteremdir şöhetin anıñ ganīmet dut

Harīm-i cism içinde geydirir bu cāna maħrem dem

10 Cefā-yı çarh elinden çehre-yi zerdim her dem dem

Tarahhüm kıl baña luř-ile ey mīr-i mükerrer dem

Ĝam-ı derd u belādır hāşılı bu mezra'ı dehrin

Ne mümkindir geçe bir lahza 'ālemde bī-ĝam dem

Penāh ol Himmetī bī-çāreye ey sāye-yi raħmet

Çekende haşm-ilen maħşer günü nār-ı cehennem dem

1 Men ki ‘anķāyam vücūd-ı ķafı gözler gözlerim

Levh-i dilde ‘ayn u Şin u ķafı gözler gözlerim

Hilķat kūyına Hāķķdan vāsıta ‘aşķ oldu nuķķ

Bu cihetden emr-i nūn ķāfı gözler gözlerim

Ķāf u nūndan ķārgāhı gerķi munca Őüretiñ

Lik Şol üstād-ı Şüret-bāfı gözler gözlerim

Bir Şadefdir iki ‘ālem ādem onuñ gevheri

Muttaşıl ol gevher-i Őeffāfı gözler gözlerim

5 Ādem evvel ‘Alīdir mālīkū’l-mülķ-i vücūd

Ķān-ı cūd ol menba‘u’l-ilāfı gözler gözlerim

Hāķķ maĐŐer meclisinde ķaĝrıŐanda ol zamān

Őāh elinden anda cām-ı Őāfı gözler gözlerim

Dūzaķ u cennet evinden ķılmıŐam ķaķ‘-i nazār

Mülķ-i Hāydar hıķķa-yı a‘rāfı gözler gözlerim

Tīĝ-ı nuķķum zūlfīķār-ı murtażādur ĥarb iķün

Sanma hancer sanma seyf-i seyyāfı gözler gözlerim

Evvel āhir anıñ dīdārına göz tikmişem

Bul-ḥevesler tek ne her eṭrāfı gözler gözlerim

10 ‘Ārif-i nefis ol müderrik ma‘rifetden behremend

Ehl-i dil tek şāhib inşāfı gözler gözlerim

Şāh meydanında kâim şādık-ı şāhib-ṭarīk

Bir refīk perhiz-i kem-lāfı gözler gözlerim

Ḳalbi ḥālīşden seçer ey Himmetī mişl-i meḥekk

‘Aşk bāzārında bir şarrāfı gözler gözlerim

G.154

1 ‘Aşıkam bir şüret-i zībāyı gözler gözlerim

Şüreti manzūr édüb ma‘nāyı gözler gözlerim

Ḳaşr ne ṭāk-ı çırāğan eyleyen yulduzlara

Baḥmazam ḥūrşīd-i ‘arş-efzāyı gözler gözlerim

‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı āşiyān-ı ‘izzetim

Ḳaf-ı ḳurb u mesken u ‘anḳāyı gözler gözlerim

Nuh felek mülk-i melek bir pāye-yi ednā-imiş

‘Ālem-i kavseyn “ev ednā”yı gözler gözlerim

5 Burc-ı esfelde nişīmen dutmaya şehbāz-ı kıuds

Şāh-ı sidre menzil-i a‘lāyı gözler gözlerim

Eylemez çārum-felekde ibn-i Meryem tek maķām

Çün fezā-yı ‘ālem-i bālāyı gözler gözlerim

Bu kıafesde merğzār-ı gülşen-i ‘aşkıım bugün

Merğzār-ı cennetü’l-me’vāyı gözler gözlerim

Şūret-i insāna zāhid secde kılsam kıılma ‘ayb

Anda zīrā ‘ilmü’l-esmāyı gözler gözlerim

Aķter-i burc-ı velāyet şem‘-i cem‘-i hāş u ‘ām

Bir hilāl olmaz mükemmel ayı gözler gözlerim

10 Cūşe gelmez seylden daşmaz bulanmaz Himmetī

Beyle gevher ma‘deni deryāyı gözler gözlerim

1 Terk eyledim ef'ālim her millete 'abdālīm

Tebdīl-i ḥasāl-étdim bu ḥaşlete ḥoş ḥālem

Bir şāh-ı ser-efrāz tek bir server-i şehbāzıñ

'Aşkına turāb oldım bu 'arşada pāmālem

Men otuz iki ḥarfem hem baḥr hemi zarfam

Hem şūret hem ma'nī hem ḥaṭṭam u hem ḥālem

Hem şavtam hem nuṭkum hem 'ahdım hem şıdķ

Terkīb-i 'alā't-tef'īl hem müfred u icmālem

5 Hem defter-i esmāyım hem isme müsem mā

Hem medrese hem ders hem kılam u hem kālem

Hem gerdiş-i eyyāmam hem şubḥam u hem şām

Hem sā'at hem hafta hem māhım hem sālem

Hem ḥārım u hem ḥurma hem 'aşram u hem yūsra

Hem şānam u hem zenbūr hem zehrem u hem bālem

Hem şulḥam u hem ceng hem gevher u hem señ

Hem ʿāşık-ı maḳṭûl hem ġāzi-yi kıtâlem

Hem Hızram u hem Mūsâ hem Yûnus u hem Yaḥyâ

Hem ʿİsî bin Meryem hem ḳâtil-ı deccâlem

10 Hem şems u ḳamer burcam hem gevher u hem dürcem

Cellâd-ı felek mirrîḥ hem kevkeb-i iḳbâlem

Hem çengi-yi dem-sâzam ḳânûn-ı ḥoş-âvâzam

ʿÛd ʿaceb u ṭanbûr hem dâire zelzâlem

Men Himmetiyem ʿāşık ʿaşkında Ḥaḳḳıñ şâdık

Şıdḳ-ile ezel günden kelb-i ʿAlî u âlem

G.156

1 Men sâḳî-yi bâḳîden içen mest u melengem

Men hemdem hem fî-nefs u muṭrib-ı çengem

Ger Aḥmediyem şeyḥ-i ʿarab ʿâbid-i şâmi

Vér ʿİsîyem râhib-i tersâ u fereñem

Men yek ceḥet şâdık-ı yek reng-i ʿAlîyem

Sen sânmaki bir köhne müselmân-ı du-rengem

Boynın uşadan hırs u haser-i hûk-ı Hüseyniñ

Şol şîr-i jiyân-ı pence der âhen çengem

5 Geh heybet-ilen deşt-i siyâsındaki su^cbân

Geh kuvvet-ilen baħr-ı celâletde nehngem

Geh bîşe-i hecâda gezen bebr u ğazanfer

Geh kûh-ı daĝa tîĝiniñ üstinde pelengem

Geh çarħaçı u şaf-şiken ĝâh karavul

Geh ehl-i temâşâ geh-i merd-i şaff-ı cengem

Geh Rüstem-i destânam geh Sâm-ı Nerîmân

Geh Bicen u Suhrâb gehi ĝür-ı Peşengem

Geh ĝürz u gehi ħancer u geh seyf-i sînânam

Geh sînesine ħâricîniñ tîr-i ħadengem

10 Geh nâf olan nâf-ı ĝazal-ı Ĥoten-i Çin

Geh şehd-i muşaffâ yetüren şekker-i engem

Men mest-i elestem ade-i ālū belādan

Amaq Őaınur ya'ni ki deng-i mey-i bengem

Ey mūdde'ī sen Himmetīye bama muaar

Nemrūdı helāk eyleyen ol peŐe-yi lengem

G.157

1 Mest-i 'aŐam bāde-yi peymāneden mūstanīyim

Mest-i cām-ı sākī-yi meyāneden mūstanīyim

Bu cihānda gūlhān-ı Őehr-i fenādır meskenim

Zīb-i gūlŐen zīnet-i kāŐāneden mūstanīyim

ayr-ı Hādan olmuşam tebdīl-i abdālım buun

Őūfiyā rīŐ-i berūt Őāneden mūstaniyim

VermiŐim mehr u alāın bu cihān-ı abeniñ

Nāz-ı unc u 'iŐve u cānāneden mūstanīyim

5 Cān evinde hem-rehim bir māh-ı meh-efrūze ol

Nūr-ı Őem'ci hālet-i pervāneden mūstanīyim

Ey āī bizden ne am ger zāhid dīvānedūr

Åřinā-yı ‘aşķam ol bīgāneden müstaġnīyim

Ķalb-i řāfımdır maħall-i genc-i ma‘nī-yı ‘aşķ-ı dost

Bulmışam ol genci her vīrāneden müstaġnīyim

řāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem men řeyyāh-ı çarħ

Ĥīle u tezvīr u dām u dāneden müstaġnīyim

Bir tecerrüd rūh-ı ķudsum nuķķ-ı Ĥaķķdan doġmıřam

şol doķuz ata bu yeddi āneden müstaġnīyim

10 ‘Ārif-i esrār-ı zātım ġarķ-ı deryā-yı řıfāt

‘İlm u cehl-i ‘āķıl-ı dīvāneden müstaġnīyim

Zıkr u fikrim řāh-ı merdān medhidür leyl u nehār

Her ĥadıř u ķıřřa-yı efsāneden müstaġnīyim

Ma‘den-i dürr-i me‘ānīdir vücūd-ı Ĥimmetī

şol şadef ķalbiñdeki dürdāneden müstaġnīyim

G.158

1 ‘Alīdür pādiřāh-ı cāvidānım

‘Alīdür řāh-ı emr-i kün-fekānım

‘Alīdür āftāb-ı maşrıķ-ı ‘aşķ

‘Alīdür defter-i ‘ilm-i beyānım

‘Alīdür nefħa-yı rūħ-ı izāfī

‘Alīdür cism içinde nuṭķ-ı cānım

‘Alīdür bil kelāmullah-ı nāṭıķ

‘Alīdür defter-i ‘ilm-i beyānım

5 ‘Alīdür mantıķımda feyz-i güftār

‘Alīdür ‘aynıma nūr-ı ‘ayānım

‘Alī evşāfıdır şerħ-i kitābım

Ḳaşīdem ṭab‘-ı nuṭķum dāstānım

Ḥayālīm géce gündüz fikr u zıkrım

Mübārek ismidir vird-i zebānım

‘Alī mihridir āfetden penāhım

Mu‘allā āstānıdır bu şāhıñ

Ferāz-ı ʿarş-ı evc-i āsımānım

Necātım kişver-i emn-i emānım

10 Menim mihr-i ʿAlīdür rüz-ı hīcā

Dīvānım cevşen-i seyf-i sinānım

Zihi devlet cihānda çoḡ saʿādet

Tökülse şāh meydanında ʧanım

Ne fikrim var münāfıḡ leşkerinden

Yeter imdādıma şāh-ı cihānım

Demidir Himmetī Ḥaḡḡdan érişdi

Zuhūr-ı mehdī-yi şāḡib-zamānım

G.159

1 Yā ʿAlī u yā ʿAlī “ente kerīm u raḡīm”

Lemyezel u lā yezāl maḡhar-ı zāt-ı ḡadīm

ʿĀlem-i esrār-ı ḡayb yoḡ bu söze şek-i reyb

ʿĀrif-i nūn ve'l-ḡalem rezm-i elif lām mīm

Olmadı vāḡıf senin ʿilmiñe ey sırr-ı hū

Ney beşer ney melek u ğayr-ı ğudā-yı ‘alīm

Ey mālīk-i yevmi’d-dīn sende görindi yağīn

Ķudret-i yuĥyū’l-izām ħikmet-i dehr-i remīm

5 Cān vérüben cān alan sırr-ı ħayāt u memāt

Nuṭḡ-ı faşīḡ u mesīḡ ḡarb-ı ‘asā-yı kerīm

Vālī-yi fermān-ġüzār Ḥaydar u bā-zūlfīḡār

Mü’mine ‘avn-ı mu‘īn ḡātil-i dīv-i recīm

Ḥākim-i kevn u mekān ḡuṭb-ı zemīn u zemān

Ķāsım-ı ħuld u saġar dār-ı na‘īm u cehīm

Şıdḡ-ile her kim dutar dāmeniñ ol serveriñ

Gelmez aniñ cānına ħaşr-ı kıyāmetde bīm

Kim ki bugün āteş-i ‘aşḡına cān yaġmadı

Nuḡra-yı ħālīş kimi olmadı ḡalb-i selīm

10 Bu’l-Ḥasan u bū-turāb nūr-ı meh-i āftāb

Ķuvvet u ħavl u velā ya‘ni ‘Alīyyü’l-‘azīm

Şāh-ı vişāliñ eyler Himmetī-yi derd-mend

Ṭālib-i dünyā kimi istemez esbāb u sīm

G.160

1 Menim şahım kuşemşemdür kuşemşem

Kim ol zāt-ı mücessemdir mücessem

Vücūd-ı pākım muşhafdır ne muşhaf

Mütercemdir mütercemdir mütercem

Süleymān haşmet u Mūsā celālet

Mu‘azzamdur mu‘azzamdur mu‘azzam

Cemī‘-i enbiyā u evliyādan

Muḳaddemdür muḳaddemdür muḳaddem

5 ‘Alīm u eşçe‘ ser-baḫş-ı ekrem

Mükerremdür mükerremdür mükerrem

Oña aḫlāk-ı elṭāf-ı mürüvvet

Müsellemdür müsellemdür müsellem

Resūlullah ilen ol sırrullah

Benī'emdir benī'emdir benī'em

Anı her kim ki Hakk bilmez maḳāmı

Cehennemdir cehennemdir cehennem

Hārīm u hürmetinde zāt-ı haḳḳıñ

Muḳarremdir muḳarremdir muḳarrem

10 Hürüc-ı ḳāim-i āl-i Muḳammed

Demādemdir demādemdir demādem

Bize ey Himmetī Hakkdan bu teṣrīf

Muḳassemdir muḳassemdir muḳassem

G.161

1 Maña mihr-i 'Alīdir cān evinde mūnis-i hem-dem

Maña mihr-i murtaẓādır hem-rāz-ı hem-dem

Hāḳīḳatde vücūduñ genc-i hikmetdir velīkin Hakk

Bu gencin hikmeti her bī-başardan eylemiş mübhem

Hārīm-i hāşş-ı Hakkdur bu sarāy-ı ḳalbiñ ey mü'min

Hazer kıılma dīv-ħarīmi ʿizzete maħrem

Mūkerremsen muʿaẓẓamsan gel imdi nefsiñi tanı

Dédi nefsim bilen bilür bilmeyen bilmez Ğaydar-ı ekrem

5 Cemīʿ-i enbiya u evliyādan ol muẓaddemdir

ʿUlūm-ı zāhir u bātında olur ʿālim-i aʿlem

Velāyet kişverinde şāh-iken sultān-ı dīn Ğaydar

Ne şeytān var-ıdı ey şeyh ol ʿālemde ne ādem

Allahıñ zātına zāt-ı ʿAlī memsūh-ıdı mülħaķ

Henüz ol demde maħlūk olmamışdı bu iki ʿālem

ʿAlī ħayy-ı ebeddir sultān-ı ervāh-ı mücerreddir

Deminden endirür çārum felekde ʿİsī-yi Meryem

ʿAlī āvāzın eşitdi ʿAlī dīdārıñı gördi

ʿAzizā onda kim vardı miʿrāca seyyid-i ʿālem

10 Kitābetdür kelām-ı murtaẓādan şūr-ı İsrāfīl

ʿAlīdür añla ey ẓālib-i küll-i ğālibe demdem

‘Alīniñ zūlfikārından esās-ı enbiya kâim

‘Alīniñ ħarb-ı ħizbinden ħiřār-ı şehr-i dīn muĥkem

İřāretdir bize nuĥk-ı ‘Alīden Himmetī fehm ét

Dem-i ‘İsā u rūĥullah āb-ı ħızr-ı cām-ı cem‘

G.162

1 řāh-ı sābık mihr-i ħālık şeh-süvār-ı lā-mekān

On sekkiz miñ ‘ālemiñ keyfiyetin étđi ‘ayān

Yetmiş ikki mezheb u millet aniñ fermān-berī

Buyruğıyla çizginür bu māh-ı mihr-i āsımān

Kün degeç oldı zemīn āsımān vaĥř-ı ħayr

Muttaşıl fermān-berīdir ‘arş u ferş her āsımān

řanĥiyā u İlyā u Fırĥiyā u řarfiyā

Miñ bir adıdur dilimde her řubĥ-ı řām u her zamān

5 Muřtafā devrinde amma ‘āleme işbāt için

Gün tek ol řāh-ı velayet zātını ħıldı ‘ayān

Aldı haţm-ı enbiyānıñ hātemiñ mi‘rācda

Perde-yi ref‘ eyledi verdi haķıķatden nişān

Kaŗreden ‘ummāna şāmildir güneşden zerreye

Halī olmaz ya‘ni andan her mekān u zamān

Şāhib-i devrān sultān-ı zamān u kaŗl-i ba‘d

‘Ālim-i esrār-ı haķ u hāliķ-i şāhib beyān

Fāriğ oldu oña her kim ki getürdi ilticā

Āsitān-ı ‘āşī-yi mücrimlere dāru’l-emān

10 Sāye-yi tūba ‘Alī aħbābınadur selsebil

Ķāşirāt u hūr u ğilmān behişt-i cāvidān

Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alī zerre yaķın

Çıļmaz andan kine u vesvās u zan gümān

Himmetiniñ sinesi baħr-ı şafādır dem-be-dem

Medħ içinde ebr-i nīsān tek olubdur dürr-feşān

G.163

1 Şāh emirdir Bu’l-ħasan-ı şaf-şiken

‘Amr-ile seg ‘Anter tek arb-ile başın kesen

Rūh-ı revāndır maña cism-ile cāndır maña

Hāricī müşrikiñ tīg-la bağrın delen

Gel berü ey bī-başar tanı o şāhı ki tā

Mesken éde göñlüñi çekmeyesen tā miñen

Şem‘-i hudādur ruħı çarħ çü fānūs oña

Perde-yi fānūs émiş ‘arş bu kürsi legen

5 Ol yüze pervānedir pes melāik tamām

Şu‘le-yi zāt oldur ‘āleme sırr-ı ‘alen

Aħmed u Hāydar erür şüret-i ma‘nī-yi Hāķķ

‘Aşık-ı ma‘şūk-ı ‘aşķ hikmet-i rūh u beden

Şāriħ-i su‘bān-ı şa‘b hem cible hem cebel

Hārib-i ħarb-i ħuneyn dārib-i ‘anter-fiken

Hālik-i hüşşām-ı şām ķāhir-i şol [ķahķaha]

Şāh-ı selāsil-güşā şaff-der-i ħayber-şiken

Ḳāḍıdır ey Himmeti kâfir-i nefsiñ bugün

Tîğ-ı siyâset çeküb ‘aşk-ile başın kesen

G.164

1 Bir söz-ilen bu iki ‘âlemi var eyleyen

Yeddi semât yeddi arz yeddi bahâr eyleyen

Ay gün ulduzı çarha éden ta‘biye

Sâl u mah u hafta u leyl u nehâr eyleyen

Nîl-i saḫâbı dutub gevher-i dürr bu gelin

‘Arşdan ol gevheri ferşe nişâr eyleyen

Hâk-i siyâh üstüne gül bitüren reng reng

Yeryüzini ser-be-ser nakş-ı niğâr eyleyen

5 Ḳuru ağacdan bize meyve-yi ter luṭf-iden

Berd-i ‘acûzu kesüb taze bahâr eyleyen

Hâlık-ı eşyâdır ol luṭf-ile bir ḳaṭreyi

Yasemen-i serv-i ḳad lâle-‘izâr eyleyen

udretini  aleme kılmak in  şik r

aydar-ı dn-perveri Amede y r eyleyen

Y r olur her yeten serseri ay r-ı Şom

R z-ı daa terk- d b y ri fir r eyleyen

Rezm güni  arşada er kimi durma gerek

Bezm güni y r-ilen  avl u  ar r eyleyen

10 Y r-i  Ald r  Al  aŐkına peygamberi n

C n u cih ndan ge b munda  ar r eyleyen

M yil-i her hrs u h k olmadı bu bŐede

Bedr-i  azanfer kimi bebri Őik r eyleyen

Ő hıdır ey Himmet  arşada hi  güni

Başına m Őrikleri n d ny nı d r eyleyen

G.165

1 Murta adur menba -ı erv h-ı bar u z t-ı  ayn

Bu cihetden defter-i esm da oldu ism-i  ayn

A la bu  ilmi ey   alemede  irf nım d yen

Dilde nuḡk oldur řafā-yı alb olur nūr-ı ayn

Maḡla-ı řubḡ-ı ezeldir aḡtar-ı řām-ı ebed

Māh-ı burc-ı evc-i izzet aftāb-ı maşrıeyn

Bu yeddi aḡter Alīniñ aşına leyl u nehār

izginūr dāim felek üstünde miřl-i kabeteyn

5 Her zamān bir nař-ı řūret gōsterūr nerrād-ı arḡ

Gāh vīrān eyler uşbu ḡākdānı gāh zeyn

řāh arşa-yı ḡārib u dārib vēr andan ḡāzir ol

řulḡ ıl ol řāh-ı ahḡār ile zinhar étme keyn

řāh-ı merdān-ile bu meydānda kimdir ḡarb éde

[ahaha] u řalřāl Amr u anter u bedr-i ḡuneyn

Tīḡ-ı āfāt-ı semāvīdir mūnāfı albine

Oldı mirriḡ-ı ḡadū-efken sīnānında seneyn

ḡancer-ilen aḡ ıldı herke dil ılmaz medḡ-ı řāh

Dişlerin bir bir oparanın bi-arb-ı kelbeteyn

10 Ol velī bāṭından ol sā‘at ki geldi zāhir
Va‘de-yi sā‘at érişdi doğdı şems-i mağribeyn

‘Aşkına gel gül nişār eyle ḥayātıñ nağdini
Çalmaya tā kim cihānda ey aḥī boynıñda deyn

Ka‘be-yi āl-i ‘Alī dergāhıdır mü‘minlere
Şol iki şehzādelerdir ehl-i ‘aşka kıbleteyn

Bir şehīd-i kerbelāyı pür belāyuz Himmetī
Server-i ser-leşker-i serdārımızdır şāh-ḥüseyn

G.166

1 Kün dédi ḥallāḳ eşyā kün-fekān oldı ‘ayān
Cinn u ins bu cihan u ol cihān oldı ‘ayān

Bil bu güftāriñ beyānıñ ‘ārif-i esrār iseñ
Küntü kenzen ya‘ni bir genc-i nihān oldı ‘ayān

Bu cemādāt u nebātāt bu ḥayvānī ki var
Mümkināt-ı cümle bu ‘ayn u ‘ayān oldı ‘ayān

Şol velī kānīñ mübārek ismi olmışdur ‘Alī

Nuṭḡ-ı pākından bize munca beyān oldu ‘ayān

5 Şūret-i Furḡān-ı Aḡmed ma‘nī-yi esmā-yı küll

‘Ārif-i ‘ilm-i zemīn u āsımān oldu ‘ayān

Géydi ādem ḡil‘atīñ seyrāna geldi ‘āleme

Sırr-ı zāt-ı Ḥaḡḡ nişān-ı bī-nişān oldu ‘ayān

Ḳıldı ol hādi hidāyet leyletü’l-mi‘rācda

Muşṭafāya tā ṭarīḡ-ı lā-mekān oldu ‘ayān

Perde-yi ‘izzet açıldı aradan gétdi ḡicāb

Aḡmede esrār-ı şāh-ı ins u cān oldu ‘ayān

Ḳāmet-i ruḡsār-ı zülfünden ḡabībiñ ey muḡib

Hem ḡıyāmet ḡopdı hem nūr-ı duḡān oldu ‘ayān

10 Pertevinden kāinātīñ zulmetiñ nūr eyleyen

Bir güneş ṭalīatlu māh-ı āsımān oldu ‘ayān

Genc-i pinhāniñ ṭılsımātīñ uşattı ḡükm-ilen

Ėaybdan bir server-i Őāhib-kırān oldu 'ayān

Hızr-ı vaķt ol bize hem-rah-iseñ ey Himmetī

Mehdi ığdı fitne-yi āĖir zamān oldu 'ayān

G.167

1 Kim kidür ey dil arĖ meydanında cevlān eyleyen

AĞmed-i muğtar-ilen mi'rācı seyrān eyleyen

Ki Őıfātıñ gösteren aşlan dñnende AĞmede

Gāh zātıñ perde-yi 'izzetde pinhān eyleyen

Ādemi lütf-ile Őeytān āfetinden sāĖlayan

Ėahr-ile ki Ėavm-i nūĖu Ėarķ-ı tūfān eyleyen

Gāh İsmailī İbrāhim olub Ėurbān éden

Gāh Ėalīle Nemrūdu nārı gülistān eyleyen

5 Ögreden Dāvūda munca lafz u Őavt u naĖmeyi

Geh Süleymāna bu vağŞ u tayı fermān eyleyen

Yūnusu baĖr-ı celāletde nehenge yudduran

Geh 'aŐā-yı Mūsī-yi 'İmrāna su'bān eyleyen

Géydiren Eyyübe hille endüren Ya'qūba nūr

Mülki hüsne Yūsufi Ken'ānda sulṭān eyleyen

Mehd içinde söyleden derdem mesīḥ-i Meryemi

Gāh hıẓr-ı āşināyı āb-ı ḥayvān eyleyen

Murtaẓādur ol velīyullahı muṭlaḳ murtaẓā

Ḥaḳḳ yolunda munca hem luṭf-ile iḥsān eyleyen

10 Bu velāyetden 'Alīdür dīv u ded inkārı koy

Çün velīdir müşkilāt-ı ḥalka āsān eyleyen

Her ḳazā vaḳtinde Ḥaydardur biḍarb-ı zūlfikār

Şad-hezārān but-perestī ehl-i īmān eyleyen

Himmetī sulṭān-ı iḳlime ḳanā'atdir bugün

Dīn yolunda leşker-i nefsi müselmān eyleyen

G.168

1 Şīr-i ḥazret Ḥaydar-ı şaff-der emīr-i şaf-şiken

Her ḳadem-gāhında ḳurbāndır hezārān cān u ten

Bir işāret kılsa Hakkdan feth olur hayl-i ʿadū

Dest-i kudretdir aña hācet degil tīg-ı miḥen

Şordı menden müddeʿī kimdir emirin men dédim

Hayberi vīrān édendir ʿanterin başın kesen

Zevc-i zehrā ol velāyet āsimānında kamer

Nāib-i Aḥmed velī-yi Hakk daḥı bāb-ı ḥasen

5 Evliyā şāh-ı velāyet leşkeriniñ serveri

Hāce-yi Selmān u Qanber Būzer u Veysu'l-Qaran

Bir deminden buldılar nuṭq-ı hayāt hem cemāl

Hızr-ı İlyās mesīḥā Yūsuf-ı gül-pīrehen

Bir güneşdir Murtażā kim ondan almışdur ziyā

Māh-ı encem meşʿal-i ḥūrşīd u şemʿ-i encümen

Ehl-i ĩmān ol vaṭan dut ey birāder Haydariñ

Āsitān oldı ĩmān ehline ḥubbü'l-vaṭan

Kaʿbe-yi kū-yı murtażādur andan özge ʿārife

Oldı mescūd her but-ḥāne u deyr-i kühen

10 Zerrece mihr-i ‘Alīden özge ğayrıñ sevgisi

Ḥaḳḳ bilür yoḥdur benim göñlümde pinhān ‘alen

Çāker-i āl-i ‘Alīdir kim ki anıñdur tamām

Kevser-i tūbā u maḳsūdāt gülzār-ı çemen

Himmetiniñ şāh medḥinde olubdur göñli baḥr

Sīnesi mişl-i şedefdür sözleri dürr-i ‘aden

G.169

1 Ḥaḳīḳat ḥükmüdür el-Ḥaḳḳ budur inzallah

On sekkiz miñ ‘āleme Ḥaḳḳdan ‘Alīdür pādişāh

Zāhir u bāṭın ezel günden ‘Alīdür tā ebed

Hel etā evcinde māh u innemā taḥtında şāh

Mevce gelse kābe nisbet kūh-ı ḳāf-ı ğarḳ éder

Ol kerem deryāsınıñ ḳurbında birdür kūh kāh

Bir ṭabaḳdır ol kerīmiñ sofrasında nuh felek

Ol ṭabaḳ üstinde iki ḳurş-ı covdur mihr u māh

5 Bir saḥīdūr kim saḥā mülkü müsellemdir aña
Ḥaḳḳ yolında ıldı terk-i cān u terk-i izz u cāh

Hergiz aniñ vaqt-i ḥācet nuṭṭına lā gelmedi
Şandı sāiller mükerrer bu söze Ḥaḳḳdır güvāh

Gelse ger luṭf üstine ol pādişāh-ı bī-niyāz
Kim ılır nice gedāyı ḥüsrev-i şāḥib-külāh

İki ālem ḥalkı bir meydāna girse ḥarb için
Şeh-süvār-ı lā-fetā ol server-i ālem-penāh

Bir nefesde eyler ol mecmū^c-ı tār-ı tenhā tārūmār
Avn-ı Ḥaḳḳ besdir aña ḥācet degil ḥayl-i sipāh

10 Bu nuṭṭadan ṭālib-i tevḥīde vaḥdetdür ğaraż
Şīa^c-yı peygamber ālem-i vaḥdetde olmaz iştibāh

Mustakim ol Himmetī Ḥaydar yolunda müstaīm
Ḥazrete doĝru ṭarīḳ-i evliyādur şāh-rāh

1 Cān u şem‘ odına yanmaz pervāne olmayınca

Bu iş huşūle yetmez ‘irfāna dalmayınca

Vaşlından ol perīniñ maqşūdı kāma yetmez

‘Aşk-ile merd-i ‘ākıl dīvāne olmayınca

Haqq-ilen āşinālık ya‘ni müyesser olmaz

Bu halk-ı bī-vefādan bīgāne olmayınca

Mesken dutar mı onda genc-i revān-ı ma‘nī

Uşbu sarāy-ı şūret vīrāne olmayınca

5 Bu lām u bā apusuñ miftāh-ı nuk aar mı

Tā sin şından aña dendānı olmayınca

‘Uşşāka hāşıl olmaz hergiz maām-ı vuşlat

Şol māh-ı hargah-ilen hem-hāne olmayınca

‘Aşık cihānda ölmez ma‘şūına müsellem

Halkıñ dilinde ‘aşık efsāne olmayınca

Sāı lebinden almaz bir būse her harīfiñ

Toprak dem içinde peymâne olmayınca

Zülfine el yetürmez yāriñ nihāi şimşād

Ol şāh-ı şāh-perver çün şāne olmayınca

10 Mihr-i şāh-ı velāyet cāndır tenimde zīrā

Muḫadder olur şadefde dürdāne olmayınca

Girme ṭarīḳ-i ‘aşḳa ey Himmetī refiḳiñ

Bir rind ferd u merd u merdāne olmayınca

Muh.1

1 Üstād-ı neşl-i ādem maṭlūb-ı küll-i ṭālib

Keşşāf-ı çār-defter ‘allām-ı ‘ilm-i ḡāyib

Medḫiñi ins u cinne ma‘būd kıldı vācib

Senden zuhūra geldi ‘ālemde her ḳarāib

5 Yā menba‘-ı velāyet yā maḫhāru’l-‘acāib

Maḳşūd-ı āferīniş dānā-yı sırr u levlāk

Nūr-ı velāyetinden müzeyyen oldı eflāk

Üstād-ı āb-ı āteş mi‘mār-ı bād hem ḥāk

Leyl u nehār oḫurdu bu vird-i ehl-i idrāk

10 Yā menba‘-ı velāyet yā maḫhāru’l-‘acāib

Deryā iken bu ʿālem şol raḥmetiñ vekīli
Yandurdı baḥr içinde hem per-i Cebreʿīli
Bildirdi ol dem oña ol ḥazreti celīli
Luṭf-ile kerem kıldı öğretti bu delīli

15 Yā menbaʿ-ı velāyet yā maẓhāru'l-ʿacāib

Çün emr-i kaf u nundan vücūda geldi ʿālem
Andan mürekkeb oldı terkīb-i cism-i ādem
Rūḥ revān érdi derdem mesīḥ demdem
Söylerdi mehd içinde bu nuṭḡ-ı ibn-i Meryem

20 Yā menbaʿ-ı velāyet yā maẓhāru'l-ʿacāib

Sensin ʿalīm-i dānā her ʿilmine ḥudāniñ
Vākıf ezel güninden remzine evliyāniñ
Ser-leşker emīri sultān-ı enbiyāniñ
Dāim budur dilinde tesbīḥ-i eṭḡiyāniñ

25 Yā menbaʿ-ı velāyet yā maẓhāru'l-ʿacāib

Ol gün ki bende saldı dīv-i sefīdi Ḥaydar
Otuz üç miñ otuz il geçmişdi ey birāder
Mescide egleşmişdi eşḥāb-ile peygamber

Geldi apūdan ol dem bu sz dilinde ezber

30 Yā menba[‘]-ı velāyet yā maẓhāru’l-‘acāib

Hallāk-ı kün fekāna Hakkısın velī-yi muṭlaq

Dīn-i resūl buldı senden revāc-ı revnaq

Kim sene zūlfikārı gnderdi hāzret-i Hakk

ııdı revāna dūldūl hācer oldu iki Őaq

35 Yā menba[‘]-ı velāyet yā maẓhāru’l-‘acāib

Oldın refīk-i Aḥmed ya‘ni delīl-i mi‘rāc

Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ aṭına muḥtāc

Başında her velīniñ pāyın tūrābıdur tāc

Girdün aŐlan domına resūlden sen aldın bāc

40 Yā menba[‘]-ı velāyet yā maẓhāru’l-‘acāib

Ey Himmetī Şıd-ilen iste ‘Alīden himmet

Tā rūz-ı maḥŐer sene Aḥmed ıla Őefā‘at

DūŐmenlerine her dem eyle hezār la‘net

Oḥu bu zikri kāmil āyāt-ı fetḥ-i nuşret

45 Yā menba[‘]-ı velāyet yā maẓhāru’l-‘acāib

G.171

1 Cān dilde dem-be-dem vird-i zebānım Őāh Őāh

Şuḥuf-ı ders-i muşḥaf ʿilm-i beyānım şāh şāh

Defter-i āyāt-ı Qurʾān kelām-ı nāṭıkım

Zıkr u fikrim şükr u nuṭḡ dāsītānım şāh şāh

Cümbişim cismimde cānımdır ḥayāt-ı ḥāşılım

ʿAşḡ u ʿaql u kuvvet-i rūḡ-ı revānım şāh şāh

Āfitābım māhtābım şubḡāhım aḡterim

Mazḡar-ı nūr-ı zemīn u āsımānım şāh şāh

5 Şuʿle-yi şemʿ-i tecellā maṭlaʿ ḡürşīd-i zāt

Pertev-i āyine-yi ʿayn-ı ʿayānım şāh şāh

Ol āḡir nihān āşıkāra bī-gümān

Zāhir u bāṭın nişān-ı bī-nişānım şāh şāh

Ḥaḡḡ şehenşāhım emīrim reh-nümā u rehberim

Pādişāh-ı serverim şāḡib-ķıranım şāh şāh

Ḳuṭb-ı devrān īmān-ı evliyā sultān-ı dīn

Hādi-yi Ḥaḡḡ mehdi-yi şāḡib-zamānım şāh şāh

Mālikü'l-mülk-i meānī hāce-yi şehir-i vücūd

Hākim ol kişver-i emn u emānım şāh şāh

10 Cennet-i Firdevs-i a'lä ravzā-yı dāru'l-hulūd

Kevşer-i tūbā na'īm-i cāvidānım şāh şāh

Bir cova degmez çatımda māl u mülk u taht-ı cāh

Mihr-i aşkıñdur benim genc-i nihānım şāh şāh

Himmeti neyer bu dünyā lezzetiñ sensen benim

Maşsen-i dīnār-ı genc-i dürr-i kānım şāh şāh

G.172

1 Terk-i ser kııl Hāydar-ı düldül-süvārīñ aşkına

‘Aşk meydānında server zūlfikārīñ aşkına

Bī tekellūf er degildir Hākk yolında geçmeyen

İki ‘ālemden velī-yi kirdigārīñ aşkına

Seyr-i cennetdir mekānı kim ki oldı cān fedā

Munda ol şāh-ı emīr-i şehriyārīñ aşkına

Ger münāfıklar meni şad pāre kılsa dönmezem

Hakk ıarıkinde tamām-ı heşt-i çārīñ ‘aşkına

5 Leşker-i ervāha kū-yı mesken dārü'l-ğarār

Bu fenādan el çek ol dārü'l-ğarārīñ ‘aşkına

Murtazādur Muştafāya cān-ı dilden doğrı yār

Cān ıufeyl ét ey muhibb ol doğrı yārīñ ‘aşkına

Oldı mi‘rāc-ı haķīkat dār-ı ‘ibret ‘aşığa

Söylerem her dem ene'l-Hakk uşbu dārīñ ‘aşkına

Başını ıob koluñı çevgān édüb meydāna gel

‘Aşık-ı müştāk iseñ ol şeh-süvārīñ ‘aşkına

Yetmiş iki kāt ile baş vērdi ol şāh-ı kerem

Sā'ile şol hālīk-ı perverdīgārīñ ‘aşkına

10 Sākiyā bir cām-ı en‘ām eyle bu dil-teşneye

Sāki-yi kevser şarāb-ı bī-humārīñ ‘aşkına

Himmetī yandırsa müşrikler seni dönderme yüz

Vālī-yi cennet asīm-i nūr u nārīñ ‘aşına

G.173

1 Noka-yı arf oldu keşf nuk-ı ‘Alīden bize

Érdi fütū-ı kelām şāh-ı velīden bize

Biz ‘Alīye bendeyüz bākī u pāyendeyüz

ısmet édūbdür munı a ezeliđen bize

Yoh-idi ‘ālem henüz ılat-i ādem henüz

Geldi bu feyz-i ezel lem-yezelīden bize

Çekse aşr dīv-i ded çekme gam ey bī-başar

Her dem érişür meded nād-ı ‘Alīden bize

5 Āyine-yi dil-şafā tapdı bu yüzden cilā

Düşdi ulū‘-yı ziyā mihr-i celīden bize

ıldı kerem‘aş-ı yār dem-be-dem eyler güzār

Uşbu fenā mülküne tā geleliden bize

Hemdem-i cān gerek gevher u kānı gerek

Yohsa ne aşıl dilā bu ‘amelīden bize

Serverimiz Büturab yulduzımız āftāb

Degmeye hīç naḥsiyet şol rezelīden bize

Himmetīyem ehl-i ‘aşk ‘aşkı éder zıkr-i meşq

Vérdi bu mihri‘Alī qālū belādan bize

G.174

1 Ehl-i yaqīne rehber kimdir ‘Alīden özge

Ḥaqq leşkerine server kimdir ‘Alīden özge

Ser-ḥayl-i enbiyāniñ ser-bān-ı evliyāniñ

Ol şaf-şikāf-ı şaff-der kimdir ‘Alīden özge

Munca nebī velīden munca ebī şabīden

Şīr-i ḥudā u Ḥaydar kimdir ‘Alīden özge

Mü’minlere ḥimāyet ser-pençe-yi velāyet

Miftāḥ-ı bāb-ı ḥayber kimdir ‘Alīden özge

5 Şol şāhib-i tevekkül maḥşūş-ı tīğ-ı düldül

Ḳattāl-ı ‘amr u ‘anter kimdir ‘Alīden özge

Zikriñ bu nuṭkı ey kavm yetmiş iki kez el-yevm

‘İlmiñ hişārına der kimdir ‘Alīden özge

Cisminde Aḥmediñ cān yār u ḥabīb-i raḥmān

Ḥaḳḳ yoluna véren ser kimdir ‘Alīden özge

Nādı ‘Alī beyānı hem lā-fetā nişānı

Rūz-ı daḡa muḡaffer kimdir ‘Alīden özge

Şāh-ı kerīm-i ekrem küll-i şey’e muḡaddem

Zāt-ı ḳadīm-i maḡhar kimdir ‘Alīden özge

10 Şānında innemādur medḥinde lā-fetādur

Menşūr-ı emr-i dāver kimdir ‘Alīden özge

Ma‘nī-yi noḡta-yı bā esrār-ı lam elif lā

Baḡr-ı ‘ulūma gevher kimdür ‘Alīden özge

Ḳussām-ı cennet u hūr şavt-ı kelām hem şūr

Ḳādı-yı rūz-ı maḡşer kimdür ‘Alīden özge

Aḡbāba yār-i mūnis ‘uşşāḳa mīr-i meclis

Sāḳi-yi ḥavz-ı kevser kimdür ‘Alīden özge

Sulṭānı Himmetīniñ ĩmānı Himmetīniñ

Cānān-ı cān dilber kimdür ‘Alīden özge

G.175

1 Bir dem ey şubḥ güzār eyle gülistānımıza

İstimā ‘ét nedir ṭayr-ı hoş-elḥānımızā

Ey şabā seyr eyle bu müjdemo Ya‘kūba yetür

Mıř feth oldu bugün Yūsuf-ı Ken‘ānımıza

Luṭf édüb başdı ḳadem mihr-ile ol māh-ı münīr

Doldı envār-ı ziyā külbe-yi aḥzānımıza

Çizginür çarḥa girüb şevḳine pervāne mişāl

Muttaşıl ḥūr u melek şem‘-i şebistānımıza

5 Ḳılsa aḥbābına bir remz bugün rağbet-ilen

Cānı teslīm ederüz şevk-ile cānānımıza

Ḳahr eger luṭf eger mihr eger cevr u sitem

Her ne yār eylese minnet bilürük cānımıza

Biz ʿĀlī kullarıyuz terk-i ser terk-i cihān
Haddi yoḥdur gire her serseri meydānımıza

Olmadı tā ebed āzād müselleḡ Hakkdan
Kim ki iḥlāş-ile düşmedi sulṡānımıza

Er degil zāhir u bāṡında ḥelāl oña ḥarām
Kılmayan bīʿat u peymān şeh-i merdānımıza

10 Mütemerrid durur ol dīv u ded tek sesi kes
Çünkü baş almadı fermān-ı Süleymānımıza

Nice ḥākān nice kayşer nice Cemşīd-i Cemiñ
Topdur kellesi bu ʿarşada çevgānımıza

[Kaḥkaḥa] u ʿanter u hüşām u gāzanfer cebele
Ger cebeldir dözemez zarbet-i samsanımıza

Yed-i beyzā u ʿasā seyrini bizden ṡaleb ét
Himmetī tā éresin Mūsī-yi ʿİmrānımıza

1 Ğāşık-ı şādık kıatından mülk-i fāni bir cova

Bu fenā bazarının sūd u ziyānı bir cova

Misl-i Daqyānus Keykāvus Kıārūn-ı Baĥıl

Çoĥları görmüş beķāsız genc-i kāmı bir cova

Ĥarman-ı meh ĥūşa u pervīn cevzā' sūnbüle

Ĥāşıl u maĥşūl-ı deşt-i āsımānı bir cova

Bād u yer oraķ bergiñ oda yandır ĥarmaniñ

Uşbu deħriñ çār-baĥ u gülistānı bir cova

5 Lāle-zārı ĥūn-ı dilden su iđer bu mazra'ıñ

Erguvānı nesterānı bostānı bir cova

Ğarķ-ı deryā-yı şehādetdür şehīd-i kerbelā

Şol Fırat u Dicleniñ āb-ı revānı bir cova

Olmasa cānında ger cānān mehr-i şāh-ı dīn

Cinn u insānıñ vücūd-ı cism u cānı bir cova

Pes muĥibb-i Ĥaydariñ iĥsānı kirdārı gerek

Yoḥsa munda aniñ güftār-ı zebānı bir cova

Olmasa üstinde tuḡrā-yı velāyet mihr-i şāh

Pes elinde ḡavm-ı islāmıñ nişānı bir cova

10 Himmeti şıdḡ-ile geymişdür velāyet cevşeniñ

Ḥāriciñiñ ḡancer u seyf u sinānı bir cova

G.177

1 Oldı gönül pāybest-i silsile-i Ḥaydara

Şāh-ı velāyet ‘Alā şaf-şiken-i şaff-dere

Ḳālū belādan beri serverimizdir ‘Alī

Cānı seri şıdḡ-ilen vérmişük o servere

Şeş cehet u nuh felek oldı musaḡḡar aña

Ḥükm-i revāndır beli āy u gün u aḡtere

Zāt-ı ‘Alīdür ‘ayān perdeden esrā şebi

Ayine tek vechine gösterür peyḡambere

5 Bu sözi Ḥaḡḡ bilmeyen müşrik-i kāfir midir

Mü`min-iseñ dem-be-dem la‘net oḡı kāfire

Küll-i şey'e rehber u reh-nümâdur 'Alî

Gümrah olur érmeyen rah-rev ol rehber

Vérdi aña hük-m-ilen minber u mihrâb-ı Hakk

Hakk degil çıhmasun hırs u eşsek minbere

Nerd-i felek tası çarh dest-i velâyetdedir

Saldı nice gâfiliñ mühresini şeşdere

Nuḡk-ı 'Alîden içen girmedi şol hızır tek

Çeşme-yi hayvân için zulmet-i İskendere

10 Söyle onuñ medhîni zül-kelâm kıyâmet günü

Var ise meyl eger şol kadeh-i kevsere

Mihr-i 'Alîdür maña mülk-i beḡā tâc-ı genc

Raḡbeti yoḡ göñlümüñ sîm u zer u gevhere

Himmetiyem Haydariñ kanberine kanberem

Ṭa'ne urar haşmetim salṭanat-ı Sencere

1 ‘Āşık oldur yeddi başlı ejdehādan dönmeye
Hancer u tīg u teber tīr-i belādan dönmeye

Başı üste ger degirmen daşı dönse şabr-éde
Dilber-ilen étdigi ‘ahd u vefādan dönmeye

Ol cefā u cevr gördükce vefālar göstere
Luṭf u qahrın bir göre yarıñ cefādan dönmeye

Her ne gelse miḥnet rahat aña yeksān ola
Şādık u şābir kimi renc u ‘anādan dönmeye

5 Fā‘il-i muṭlaq çün Ḥaqqdır kâdir-i bi’l-iḥtiyār
Pes muvaḥḥid oldır ol ḥükm-i kazādan dönmeye

Ḥāricī ger şad hezār olsa tenezzül kılmaya
Gitse ger başı tarīḳ-i murtażādan dönmeye

G.179

1 Ḥamdulillah keşf-i zāt étdi bugün ḥālık bize
Lam u ba şaḳ olmayınca demedi nāṭık bize

Lam bādan şaḳ olundı sırr-ı bābullah-ı Ḥaqq

Gör ne elṭāf-ı mükerrem ét-di mi lâ-yık bize

Lâ-yık-ı kelb-i ‘Alī olsañ zih-i devlet saña

Ey gönül ḥamd u senā kıldem-be-dem fâ-yık bize

Seyyid-i şādık ‘Alī evlādıdır Ḥaqq bilmişem

‘İllet u ‘işyāna añlar hādi-yi şādık bize

5 Ḥāẓık-ı ‘illet ‘Alī aḥbābına şıḥhat vérür

Muştafādır Muştafā ḥāmī hem ‘āşık bize

‘Āşık-ı hırş u ḥīleden saḥlasun ĩmānımız

Vermesün iblis teşvīş-iñ şeh-i şārık bize

Şārık u ġārib ‘Alī ḥükminde-dür bu nuh felek

Bir şaḥīḥ āşārdan naql-eyledi sâbık bize

Sâbıku’l-islām sālārı ‘Alīdür āşikār

Şükr ve’l-minne bu sırdan vérdiler salık bize

Salık alduḡ bu yola doḡrı varan görmez ḥaṭar

Himmet-i āl-i ‘Alīden neyler ol sārık bize

10 Sārık olmaz ehl-i devlet şālīḡ olmaz nā-ümid

Vérdiler nuṭḡ-ı kelāmullahdan tanıḡ bize

Tanıduḡ ol mazhar-ı zāt-ı ḡadīmi Himmetī

Ḥāşıl oldı ḡamdulillah dīde-yi tanıḡ bize

G.180

1 Aḡmede ḡam-ḡor ‘Alīdür ‘Alī

Mūnis-i dil-dār ‘Alīdür ‘Alī

Laḡmeke laḡmī şıfatıñ gösteren

Hem-nefesi yār ‘Alīdür ‘Alī

Leyletü'l-esrāda ḡabibiñ yaḡın

Gördiḡi dīdār ‘Alīdür ‘Alī

Muḡterem şol ḡarem-i kibriyā

Maḡrem-i esrār ‘Alīdür ‘Alī

5 Fānīde her laḡza ḡeyek bir libās

Dilber-i ‘ayyār ‘Alīdür ‘Alī

Zātını her laḥza kılan ʿāleme

Gün teki ızhār ʿAlīdür ʿAlī

Zulmet-i şāmı ʿadem-i nūr éden

Şuʿle-yi envār ʿAlīdür ʿAlī

Dem-be-dem ısbāt-ı Ḥaḳḳ için gelen

ʿĀleme tekrār ʿAlīdür ʿAlī

Merkez-i dil kuṭb-ı zemīn u zamān

Noḳta-yı pergār ʿAlīdür ʿAlī

10 Mūsī-yi ʿİmrāna ennallah déyen

Meşʿale-yi nār ʿAlīdür ʿAlī

Şīr-i ḥudāvend şeh-i zūlfikār

Ḳātil-i küffār ʿAlīdür ʿAlī

Bezm-i kıyāmetde véren cām-ı cem

Sāḳi-yi ebrār ʿAlīdür ʿAlī

Uyuma bu ğafletten oyan Himmetī

Devlet-i bîdâr ‘Alîdür ‘Alî

G.181

1 ‘Alîdür mü’minîn u mü’minâna rehber-i hâdî

Cemî‘-i enbiyâ u evliyânîñ pîr-i üstâdî

‘Alîdir Âdeme ta‘lîm éden esmâ-yı hüsânî

Nebîdür ger velî cümle‘Alîden aldı irşâdî

Kitâb-ı millet u mezheb kalurdî ‘âtı̄l u bâtı̄l

Eger şâh-ı velâyet kılmısaydı ‘avn-ı imdâdî

Helâk étدی yedullahı gayûr ol pence-yi kudret

Nice Bû-Cehl u Fir‘avn nice Nemrûd-ı Şeddâdî

5 Celâliyyet yüzinden ol velîyyi vâhidü’l-kaḥhâr

Buyurdı şurşura tûfâna vérđi leşker-i ‘âdî

Ḳarârımızdı yazılmış ḥamsetü’l-esmâ

Dokḳuz ‘arş u yeddi ferşîñ ‘Alîdir aşl-ı bünyâdî

‘Alîdür taşvîr éden er câm içinde şekl-i insânî

‘Alîdür ol muşavver naḳş u bend u şüret-i ma‘nî

‘Alīdür vālī-yi aḥkām u iqlīm-i ulūhiyyet

Bi-ḥükm-i innemā ḥācet gelibdür ḥüccet-i da‘vī

‘Alīdür ‘ālim-i ‘ilm-i velāyet müftī-yi ejder

Ḳamū cāhildür ‘ilmi ḳatında ‘ālim-i dīni

10 Sellūni taḥtına sulṭān imām-ı cinn ve’l-insān

Ḳasīm u nār ve’l-cenne emīr-i kişver-i ukbā

İmām-ı muḳtedāsı her kimiñ ki olmasa Ḥaydar

Aña bir covca ḳılmaz fā’ide bu ṭā‘at u takvā

Aña kim mūnis-i cān olmadı mehdī ḥarām oldı

Vişāl-i ḥūr-ı ḡilmān u ḳuşūr-ı cennet-i a‘lā

Muḥibbi ehl-i beyte Aḥmede Ḥaḳḳdan ki ümmetdür

Kenār-ı ḥavz-ı kevşerdir gülistān sāye-yi ṭübā

‘Alī mihri göñülde meş‘al-i ḥūrşid-i tābāndır

Çıḫan şāhib-naḫardan meş‘al-i ḥūrşid olur ‘ankā

15 Ğanīdür Himmetī ‘aşk-ı ‘Alīden faqr kuyunda
Muhaqqardur yanında t̄ac u taht u mülket-i dünyā

G.182

1 ‘Aşk-ilen bu ‘arşada meydān eridür Himmetī
Müşrik u mü’minleriñ bağrın eridür Himmetī

Hāricī u Himmetī mervānī u müşrik degil

Tābi‘-i āl-i ‘Alī Hakk leşkeridir Himmetī

Nūr almış hāk-i pāyından başiret ehlidir

Pir u şāh-ı velāyet Haydarıdır Himmetī

Dīv-ṭab‘ ḥod-perest ḥod-bīn degil şeytān şıfat

La‘net ol aqvāma Haydar çākeridir Himmetī

5 İttihādī u şellūnī felsefiden devrīden
Neftēvīden hem ḥurūfīden berīdir Himmetī

Hakk ṭarīķinde tevellā u teberrāsı dürüst

Şanma kim bir nākış u bir serseridir Himmetī

Pişvāsı reh-nümāsı rehber-i esnā ‘aşer

avl u fi'l-i aa lyık ca'feridir Himmeti

Mezheb ire fark olubdur yetmi iki firadan

Mu'min u alileri bir kemteridir Himmeti

Zerde-gu-ı ru-siyeh mülhid münafık avmi

'Amiye ar-mühre atmaz cevheridir Himmeti

10 Sünni u gümr mel'un münafık avmini

Kesmege bai siyaset anceridir Himmeti

aydar-ı kerrr h zülfikri a bilür

Gerd-i rh-ı düldül k-i deridir Himmeti

ol veli-yi a vai-yi Ahmed ihls ile

anberini anberini anberidür Himmeti

G.183

1 Cihna mehdi-yi hdi-yi hud geldi hud geldi

ulü 'etdi güne nür-ı hud geldi hud geldi

Semdan zülfikr endi mesih-i mehdi atlandı

Münafık avmine adan bel geldi bel geldi

Buyurđı nāzır u ħālık tükendi fāsık u sārık

OĞundi muşĥāf-ı nāṭık nidā geldi nidā geldi

Tükendi müddet-i hicrān érişdi vuşlat-ı cānān

Bugün mü'minlere luţf-ı 'aṭā geldi 'aṭā geldi

5 Vêrildi 'āşıkıñ ħamiñ çeker ma'şūk-ile cāmı

Bi-ħamdullah ki eyyām-ı şafā geldi şafā

Görün ol 'ariz-i mihri münevver ħıldı bu dehri

Zamān-ı nübüvvet mehdi vefā geldi vefā geldi

DimāĖ-ı dil mu'aṭṭardır meşām-ı cān mu'anberdir

Nigār-ı çīn-i zülfinden ziyā geldi ziyā geldi

Murādiñ verdi 'uşşākıñ dükkāniñ yıĥdı zerĥin

Yine derdine müştākıñ devā geldi devā geldi

Ėamer çıĥdı seĥābından oyatdı fitne ħābından

Velāyet āfitābından ziyā geldi ziyā geldi

10 Şerī'at bostanında ḥaḳīḳat gülistānında

Öter bir 'andelīb-i ḥoş-nevā geldi nevā geldi

Geçibdür zālīmīñ devri raḳībīñ ḳalmadı cevri

İrādet şehrine şāh-ı rızā geldi rızā geldi

Bu yolda Himmetī şūfī çekübdür 'āleme yoḡı

Ṭarīḳ-i evliyāda cān-fedā geldi cān fedā geldi

G.184

1 Bir Ḥaydar fī iki cihān cānı 'Alī

İns u cinniñ 'ālem-i ma'nīde sulṭānı 'Alī

Mülk-i 'aşḳıñ mālīki şāhenşehi fermān revā

Cümle eşyānıñ ḥaḳīḳatde Süleymānı 'Alī

Enbiyānıñ evvel āḫir imām-ı ḳıblesi

Evliyānıñ zāhir u bāṭında sulṭānı 'Alī

Oda yandır bir bir anıñ evrāḳını bāda vér

Her kitābıñ kolmasa her sözde burhānı 'Alī

5 Gāh gösterdi sıḫāvet gāh çekdi zūlfıḳār

‘Āleme her vech-ilen bildürdi subhānı ‘Alī

Menba‘-ı deryā-yı ‘ilm u hilm u kaf-ı şabr u şükr

Ma‘den-i elṭāf u iḥsān keremkānı ‘Alī

Yetmiş iki kâtile vērđi cān başıñ düşmene

Haḫḫ yolunda ḫıldı kim bu cūd-i iḥsānı ‘Alī

Yerde gökde hüküm anıñ tā ebed fermān anıñ

Şarḫa sürdi ğarbdan mihr-i dıraḫşānı ‘Alī

Ādemi ḫalk étmemişdi ḫālıḫ-ı cān-āferīn

Bağladı ifriti şol Allahıñ aşlanı ‘Alī

10 Ḥaydar oldı ol velīler şāhına ol dem yaḫīn

Dutdı başından iki şaḫ étđi su‘bānı ‘Alī

Nuṭḫa geldi annesi bāṭnında ol zāt-ı ḫadīm

Aḫmede şerḫ eyledi te’vīl-i Ḳur’ānı ‘Alī

Şāh-ı şāhenşāhı rāh u reh-nümāsı rehberi

Himmetīniñ ḫıblesidir dīn u ĩmānı ‘Alī

G.185

1 ‘Alī veliyyi ħudādır ħudā veliyyi ‘Alī

Ĥaramzāde olur bilmeyen ‘Alīni velī

Ĥiṭāb geldi “e lestu bi-rabbikum” Ĥaḫḫdan

Bu ḫavle zümre-yi ervāḫ dédi belī

‘Alīdür anda bu‘ahde güvāḫ ey ‘ārif

Bu ‘ilmi añla ki tā olmaya işiñ ‘amelī

İlä beyānı yedullah-ı fevḫ-i eydīhim

Maḫām-ı ma‘nīde Ĥaḫḫıñ elidir anıñ elī

5 Dutubdır anesiñ ġayr eli yağından

Velī Ĥaḫḫ-ile her kim ki eyledi cedelī

Görür cemālı Muḫammed anıñ ki aynasın

Ḳılursa şayḫal-ı mihr-i ‘Alī cilā u celī

Vérür muḫibbine şol sākī-yi ezel her dem

Raḫīḫ-i kevşer u şīr u şarāb u hem ‘Alī

İki cihānı eger vérseler ayā ‘āşık

Yaķın bil olmasa bir zerre mihriniñ bedelī

Ger olmasaydı anın zūlfikār-ı feyyāzı

Tapardı dīn-i Muħammed bu dīnde ħalelī

10 ‘Alīni bil eger Allahı bilmek istersen

Kim onı bilmedi bilmez kerīm-i lem-yezeli

Bu yolında ğam yeme ey Himmetī münāfiķdan

Saña yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı ‘Alī

G.186

1 Şīr-i ħudā şāh-ı velāyet ‘Alī

Ĥaydar-ı kerrār ‘Alīyyi veli

‘Ahd kılan leşker-i ervaħ-ile

Şāhid-i aķvāl-i elest u beli

Leyletü’l-esrāda çıħan perdeden

Şol yed-i Ĥaķķ ma‘nī-yi Allahıñ eli

Gördi liķā kim ki anıñ gözgüsüñ

Eyledi ol dest-i velāyet ‘Alī

5 Zāhir u bāṭında ‘Alīdür ‘ayān

Āyine-yi zāt-ı Hakkıñ şaykāl

‘Ālem-i vaḥdetde yaqīn oldur ol

Nūr-ı Hakkıñ āḥiri hem evveli

Bir şey’i ey ‘ārif-i şāhib-naẓar

Nola eger iki görür aḥveli

Şol güneşi görmedi ḥuffāş fāş

Şöyle kim ebşār-ı ‘amā meş‘ali

Çarḥ-ı muraşşā‘da anıñ ḥar-gehi

Şems-i muşā‘şadır anıñ mangāl

10 ‘Arşullahdır aña tekye-gāh

Kürsi-yi raḥmāndır anıñ şandal

Gel bu mufaşşalda oḥı bir varak

Tā bilesin kimdir anıñ maḥmili

Nād-ı ‘Alīdür dem-i ihlāş-ile

Himmetiniñ muşhafi hem heykeli

G.187

1 Gāh gebr-idim gāh tersā gāhī Ermeni

Kend u fazlından müselmān eyledi bir er meni

Rehber-i dīn mürşīd-i kāmīl imām-ı evliyā

Hādi oldı Hakk ıarīki başladı Haydar meni

Qılmışım üstād-ı ‘aşka bi‘at-ı kālū belā

Özi tek cāhil salur ol sālīk-i ebter meni

Muţlakım ferdim yolında Haydarıñ her şebelden

Bu cihettendür ki müşrikler oğur kāfir meni

5 Hakk bilür müstağniyim bu haşmete baş egmezem

Vérseler ger rümu delālet eylese kayşer meni

Şol erenler serveriniñ itlerine bendeyem

Hoş sa‘ādetdür éderse kelbine çāker meni

Derdem fıtrat-ı ‘Alīyyü’l-murtażā mihr-ilen

Ƙıldı taħmīr-i sirişte ħālīķ-ı ekber meni

Bu seferde hem-rehim hem-maħfilim ol māh-ilen

Gör ki ayırmaķ diler andan raķīb-i ħar meni

Daħli yoħdur kimsesiniñ bu arada ey müdde‘ī

Cān u dilden sevmişem men dilberi dilber meni

10 Cism u cānım ser-be-ser şāh-ı velāyet mülkidir

Ĥaddı yoħdur yandura maħşer günü āzer meni

Sorġu olmaz sarĥoş-ı dīvāneye ey Himmetī

Esredübdür cür‘asından sāķī-yi kevşer meni

G.188

1 Havl-i ħuvvet mażhar-ı küll-i ‘acā’ibdir ‘Alī

Nuşret-i ‘avn-ı mu‘īn [fi’d-devāibdir] ‘Alī

Ƙuţb-ı sābit ferş-i raħmet çarĥ-ı gerdān eyleyen

Nūr-ı ĥurşīd-i ħamer şem‘-i kevākibdir ‘Alī

Düşmen olsa on sekiz miñ ‘ālem-i ‘ālemlere

Ferd-i vāhid añlarıñ cem‘ine ālīdır ‘Alī

İ‘tibār-ilen nazār ıl ger ulū’l-ebşārsen

Cünbiş-i ‘ibret-nümā her arāīdır ‘Alī

5 Zāt-ı pākındır cem‘i-yi āferīnişden arāz

‘Ayn-ı ‘ālem maşad-ı imkān vācibdir ‘Alī

Ger ‘Alī ibn-i Ebu-ālīb ourlar zāhiren

Līkin malūb-ı murād-ı küll-i ālīdır ‘Alī

Her ne ılsa yodur anıñ emrine çün u çerā

Hālııñ emriylen bu mülke şāhibdir ‘Alī

İhtiyār-ı ‘ālem u ādem asīm-i nūr u nār

Hem vekil-i Hā resūllaha nāīdır ‘Alī

Cā-nişīn u hem vaşī-yi nefis-i hayru’l-mürselīn

Cāna cān u lameke lamiye teşāhubdür ‘Alī

10 Yer u gök anıñla āīmdır bilür ehl-i kemāl

Hāzır u nāzır bil onı şanma āīdır ‘Alī

Hakdan iklm-i uluhiyyet musahhardir ana

Himmeti gor shahib-i ala-meratibdir Ali

G.189

1 Hak velisi Haydar-ı Kerrar sensin ya Ali

Canişin-i Ahmed-i muhtar sensin ya Ali

Ruz-ı fıtrat dest-i kudret birle derya ustine

Arşin bünyadin koyan mi-mar sensin ya Ali

On iki burc bu yeddi yulduza menzil veren

Fail bu cerh-i nuh-pergar sensin ya Ali

“Ene eş-sems ayne'l-kamer”dir Mustafa

Kainata şule-yi envar sensin ya Ali

5 Haydar-ı Kerrar oğurlar ismini ya şir-i Hak

Pes gelen bu arşaya tekrar sensin ya Ali

Perde-yi izzetde ol el kim görindi Ahmede

Maħrem-i Hak vafik-ı esrar sensin ya Ali

Her la'îniñ ħaddi yoĥdur Aĥmede yārim diye

Ġār-ı vaĥdetde resüle yār sensin yā 'Alī

Ĥāk-i pāyin sürmedür şāĥib-nazarlar çeşmine

Nūr-ı 'aynı her ulū'l-ebşār sensin yā 'Alī

Ey emīr-i evliyā devrinde her peygamberiñ

Eyleyen Ĥaĥĥ mezheb-i iẓhār sensin yā 'Alī

10 Ĥarb içinde fırĥa-yı islāma ĥayr-ı nāşirīn

Nāfi'-i şer dāfi'-yi eşrār sensin yā 'Alī

Leşker-i ve'l-'ādiyāt ĥükm-ilen maĥhūr éden

Cān véren hem cān alan ĥahhār sensin yā 'Alī

Şāfi'-yi maĥşer ĥaĥā-baĥş u kerīm-i 'ayb-pūş

Sırrına her bendeniñ setĥār sensin yā 'Alī

Himmetī bir derd-menddir ezel günden şāha

Ol faĥīriñ derdine tımār sensin yā 'Alī

G.190

1 Ey kelāmullah-ı nāṭıĥ nuṭĥ-ı hem-dem yā 'Alī

Ey Hakkıñ esrārına hem-rāz u hem-dem yā ‘Alī

Kaf nun emrine Hakkdan olmasaydın vāsıta

Kim ‘ademden hilqate gelmezdi ‘ālem yā ‘Alī

Şol mu‘allimsin ki senden tapdı ey kân-ı kerem

Ser-be-ser reh-nümā-yı ta‘līm aldı ādem yā ‘Alī

Hızra sen vérdiñ ledünni ‘ilmini şāh-ı sabāğ

Kāşif-i ‘ilm aldı ism-i a‘zām yā ‘Alī

5 Oldı Dāvudıñ elinde mum-ı fażlından

Hem Süleymān barmağında hük-m-i hātem yā ‘Alī

Mūsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet birle tā kıldun nazār

Buldı iqbāl-i zafer Fir‘avna der-dem yā ‘Alī

Çanı çanım cānı cānımdır dédi Aħmed saña

Senden özge kimdür bu sırra maħrem yā ‘Alī

Enbiyādan gerçi şüretde muahħar geldüñiz

Ma‘nide līkin muqaddemsen muqaddem yā ‘Alī

Yumağa on sekiz miñ ‘ālemiñ ‘iṣyānını

Baħr-ı fazlından yeter bir ھاṭre ŧebnem yā ‘Alī

10 Ey ھاṣīm-i nār u cennet kim ki ھاḫḫ bilmez seni

Menzili onuñ cehennemdür cehennem yā ‘Alī

Dünyā u ‘uḫbada bir dem ھاṭır ŧād olmasun

Her kim olmaz dem-be-dem mihrinle ھاürrem yā ‘Alī

Himmeti dér ھاşr u mīzān u ŧirāṭ u sorgum hem

Himmetinden ھاekmezem bir zerrece ğam yā ‘Alī

Müsebbba/1

193.

1 ھاḫḫıñ vekīl-i muṭlaḫ yā ŧāh-ı dīn velī

Rūz-ı elest dédi saña rūḫumuz belī

Cāniñ ھاesāb sendedür aniñ mufaŧŧalı

Āyine-yi ŧamīre demin oldı ŧayḫalī

5 Mü’minlere meded gerek ey ھاudretiñ eli

Yā maḫharu’l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī

Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi

Çopdı bugün zemanda yevmü'l beter meded

Çaldırdı baş hayli 'adū ehl-i şer meded

10 Aḥbāb-ı dīniñ üstine çekdi ḥaşer meded

Ey şeh-suvār-ı şāḥib-i tīg-ı du-ser meded

Dutdı cihānı siḥr-ile deccal-ı ḥar meded

Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā 'Alī

Ed'ūke külli hem u ğam sen celi

15 Dūn-perver oldı çarḫ bu devrān-ı bī-subāt

Doldı meṭā'-ı zarḫ ile bāzār-ı kāināt hey

Çılmaz bugün hüner-vere hiç kimse iltifāt

Ğam vādisinde qalmışuq ey ḥall-i müşkilāt

Çurtar bizi hidāyet eyle luṭf kıl nicāt

20 Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā 'Alī

Ed'ūke külli hem u ğam sen celi

Ey reh-nümā-yı rehber reh-dān-ı enbiyā

Ey ser-ferāz-ı server ser-tāc-ı evliyā

Ey hādi-yi çarīḫ-i hudā kıble-yi du'a

25 Ey rāfi'-i zelālet u ey dāfi'-i belā

Ey şīr-i Ḥaḫḫ çıḫard bizi ez-çeng-i ejdehā

Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā 'Alī

Ed'uke külli hem u ğam sen celi

Mevşūfi her şifāt aḥad 'ayn-ı zāt hū

30 Şanıdadur ḥaḳīḳat-i celle celālihū

Maḥlūk-ı fānīye bāḳī sen ey sırr-ı veche hū

Ḳaşd eyledi muḥibb-i şāha leşker-i 'adū

Şaf baĝladı sipāh-ı belā durdı rū-be-rū

Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā 'Alī

35 Ed'uke külli hem u ğam sen celi

Meydāna girdi Ḥamza-ilen ḥātem-i resūl

Kim ḳālib oldu onlara şol zālim-i cuhūl

Hamza şehīd düşdi nebī oldu çün melūl

Ḳıldı du'āsını Ḥaḳḳ eyledi ḳabūl

40 Oldı ol demde nād-ı 'Alī Aḥmede nuzūl

Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā 'Alī

Ed'uke külli hem u ğam sen celi

Bu cān u tende mihr-i 'Alīdir revānımız

Sultānımız mehdi-yi şāhib-zamānımız

45 Şāh-ı velāyet olduğına yoḡ gümānımız

Furḳān içinde var bu söze çoḡ beyānımız

Her dem bu nuṭḡ-ı ‘aşḡ-ile söyler zebanımız

Yā mazharu'l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī

Ed‘ūke külli hem u ġam sen celi

50 Medḡinde innemā dem cān-āferīn dédi

Lā-seyf lā-fetā ṣeh-i bī-küfr kīn dédi

Laḡmeke laḡmi ḡāce-yi dünyā u dīn dédi

Şıdḡ-ile ehl-i semā u zemīn dédi

Uşbu ḡadīşi Aḡmede rūḡu'l-emīn dédi

55 Yā mazharu'l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī

Ed‘ūke külli hem u ġam sen celi

Ey dil saḡın yaḡīn ile şāh-ı velāyete

Yüz dut yeri delīl-i ṡarīḡ-i hidāyete

Her ġün biter ḡayıdma bu farṡ-ı nihāyete

60 Ger ġam tökerse ḡanıñı gitme şikāyete

Endīşe çekme şıdḡ-ile sem‘ ol bu āyete

Yā mazharu'l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī

Ed‘ūke külli hem u ġam sen celi

Küll-i iḡtiyārīñ elde iken nefsi yār ḡıl

65 ‘İsnā-‘aşer muḡabbetini iḡtiyār ḡıl

Hırsı perestiş eyleme terk-i himār kı
‘Aşk-ile hıdmet-i şeh-i düldül-süvār kı
Ĝam çekme hayl-ı āli bu daĝālı hişār kı
Yā mażharu’l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī

70 Ed‘ūke külli hem u ĝam sen celi

Besdir fenā meclisi me’vā u meskenim
Gülşen-i sarāya ta’n kıtur künc-i gülhanım
Ger cümle halk-ı rüy-ı zemīn olsa düşmenim
Harb-itmege ‘adū ile bu ‘arşada benim

75 Budur sinān seyf külah u hūd-ı cevşenim

Yā mażharu’l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī
Ed‘ūke külli hem u ĝam sen celi

Yandursa cism u cānıñı ger nār dem-be-dem

Gel tūr-ı ‘aşka Mūsā kimi var dem-be-dem

80 Tā göresin tecelli-yi dīdār dem-be-dem

Dutma tökerse kanıñı inkār dem-be-dem

Oĝı bu ismi Himmetī tekrār dem-be-dem

Yā mażharu’l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī

Ed‘ūke külli hem u ĝam sen celi

194.

- 1 Tanı ey dil lâ-mekân tahtında kimdir şehriyâr
Mâlikü'l-mülk-i velayet hâkim-i dârü'l-karâr
Şeh-suvâr-ı 'arşa-yı vaḥdet emîr-i tacdâr
Söyledi şânında şâhıñ ol ḥabîb-i kirdigâr
- 5 Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ zülfiḳâr

Pâdişâh-ı evliyâullah emîrü'l-mü'minîn
Cümle fermânındadır ḥalk-ı semavât u zemîn
Leşker-i ervâḥa ser-leşker sipeh-sâlâr-ı dîn
Bu ḥadîşi yâd kıldı şadrda rûḥu'l-emîn

- 10 Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ zülfiḳâr

Nesl-i âdem gelmeden dutmuşdı şark ğarbı dīv
Yeryüzinde cümle kesmişdi tarîki tarḳ dīv
Ol zamânda şâh-ı merdân-ile kıldı ḥarb dīv
Gördi Ḥaydardan onda bu dest-i ḍarb dīv

- 15 Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ zülfiḳâr

Murtaẓâ ceng-i cebelde kıldı şamşâmı 'alem
Ortasından iki bölde gebri mânend-i ḳalem
Kesdi onda Cebre'îliñ şeh-perin şâh-ı kerem

Āferīn opdı meleklerden felekden dem-be-dem

20 Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zūlfikār

ır-i cebbār-ı tevānā mażhar-ı yezdān-ı pāk

‘Anteriñ bağrın velāyet pençesiyle ıldı çak

Yeddi yüz miñ kāferi şol yaluz eyledi helāk

Zevedüb çaqırışurdı semekden tā semmāk

25 Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zūlfikār

ay-ı arz-ilen Uħud ceñāhına érdi revān

Küşteğān içinde gördi Muştafa olmuş nihān

Zūlfikārı çekdi der-dem her araf seyl oldı kān

Kim bu ismi oħudı peyğamber-i āħir zamān

30 Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zūlfikār

Mancınıdan tā selāsel burcına atıldı şāh

Gökden yere endi ber-i lāmi‘ tek ol bedr-i māh

Şöyle kim ūra tecelli eyledi nūr-ı ilah

Zıkr u tesbīħ eyledi evrā-ı eşcār u giyāh

35 Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zūlfikār

Olmasaydı zūlfikār-ı Ĥaydarıñ ey nīk-nām

Munda ne avl-i resl ilerdi ne hkm-i keml

Ala ey arif tamm oldu kelmım ve's-selm

Himmetini vird-i evrd budur her ubh m

40 L-fet ill Al l seyfe ill zlfir

Muh.3

195.

1 ubh dem aldı cemlından gne urfa nib

Nra dndi yeryzi aıldı zlmt- hib

On sekiz mi leme rametden oldu fet-i bb

Bu nidn ar- aldan yetrdi aitb

5 Y Al y ly y Bu'l-asan y Bturb

Zerre-yi nr- Aldr al- icd- melek

Va- ayr u cinn u insn bnyd- melek

Bu cehtdendir ki dem oldu std- melek

Ubu esmdur felek stnde evrd- melek

10 Y Al y ly y Bu'l-asan y Bturb

rdi bu luf- ezel isn- hldan bize

Mihr-il- aydar- kerrr hldan bize

Kef- remz oldu kelmullah- ntdan bize

Bu beyān el vérdi esrār-ı hāqāyıkdan bize

15 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Ma‘nī-yi naşr-ı minallah ma‘nī-yi fetḥ-i qarīb

Fetḥ-i nuşret gösterür aḥbaba dīdār-ı ḥabīb

Kūri-i aġyār-ı cāhil kūri-i div-i raķīb

Şubḥ-dem gülşende oḥurdı ḥaṭīb ‘andelīb

20 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Dest-i feyyāz-ı güher-bār ḳasīm-i nār u nūr

Nuṭḳ-ı cān-baḥş dem-i rūḥu’l emīn nefḥ-i şūr

Reşḥ cām-ı kevşer şīr u şarābe’z-zuhūr

Muttaşıl bu fikri cennetde ḳılur ġilmān u ḥūr

25 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

‘Aşḳ-ı şāh-ı evliyādır kün-fekānıñ ḥāşılı

‘Aşḳ-ilen anı sevenler oldı Ḥaḳḳıñ vāşılı

Bu cehtden kim ‘Alīdir ḥall-iden her müşkili

Söyledi bu medḥi şānında anıñ ḳudret dili

30 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Dünyāda her kim bendeyi ol ḥāceye ikrār éder

‘Uḡbada ol ‘āşık-ı maḥrem-i Ḥaḡḡ esrar éder

‘Ālim-i ‘ilm-i Allahı vāḡıf-ı esrār éder

Kim ki nāḡıḡdır bu fikri dem-be-dem tekrār éder

35 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Ḥubb-ı evlād-ı ‘Alī rūḡ-ı revānımdur benim

Māni-yi ĩmān‘aşḡ u ‘aḡl u cānımdur benim

Dāniş-i idrāk ‘ilm-i cāvidānımdur benim

Dāimā evşāf-ı dilde dāsītānımdur benim

40 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Cām-ı ‘aşḡıñ cur‘asından nūş-ı ‘aşḡ ol mest-i Ḥaḡḡ

‘Ālem-i vaḡdetde oldı tā ebed peyvest-i Ḥaḡḡ

Nuḡḡ-ı pākiñ ma‘nide Ḥaḡḡ nuḡḡ-ı dest-i Ḥaḡḡ

Bī-gümān u bī-ḡaḡā lā raybe lā şek mest-i Ḥaḡḡ

45 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Himmetidir bende-yi evlād-ı Ḥaydar ‘aşḡ-ilen

Mindi himmet atını bu yolda ḡaḡar ‘aşḡ-ilen

Olsa her kim bile meddāḡ-ı suḡanver ‘aşḡ-ilen

Baḡlar velāyet nāmını mükerrer ‘aşḡ-ilen

50 Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb

Muh.4

196.

1 Ey zühür-ı kulhüvallah yâ ‘Alî
Terk-i hübb-ı mâsevallah yâ ‘Alî
Nuśret-i naśrun minallah yâ ‘Alî
Dest-i kudret sen yedullah yâ ‘Alî

5 Yâ ‘Alî lillah lillah yâ ‘Alî
Yâ ‘Alî müşkilem bük-şād yallah yâ ‘Alî
Vāsıta oldıñ bi-emr-i kaf u nun
Yeddi gök durdı mu‘allağ sernigün
Tapdı yeddi ferş āram-ı sükün

10 Kıldılar bu zikri tesbîh ay gün
Yâ ‘Alî lillah lillah yâ ‘Alî

Çünkü Ādem koydı bağ-ı cenneti
Çekdi çoğ renc u ‘anā u firqati
İhtiyār étđi cihānda firqati

15 Oğudı bu ismi tapdı vuşlatı
Yâ ‘Alî lillah lillah yâ ‘Alî

Çopdı fermān-ı kazādan āşifāt

Ḥaḳḳ deminden cūşe geldi baḥr-ı zāt
Ser-be-ser ğarḳ oldu ḥalk-ı kâināt
20 Ol belādan nūḥa sen vērdirñ nicāt
Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Fazl-ı iḥsānından ey şāh-ı şehīd
Érdi ‘avn-ı rebb-i zu’l-‘arşu’l-mecīd
Dāvūdīñ destinde mum oldu ḥadīd
25 Muttaşıl bu ḥamda olmışdur ḥamīd
Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Yā şehensāh-ı emīr-i evliyā
Mūsī-yi ‘İmrāna vērdirñ bir ‘aşā
Oldı fir‘avna ‘aşā-yı ejdehā
30 Bu-idi nuṭṭında zikri dāimā
Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Tā İbrāhime sūzān oldu od
Ḥuş ‘alem çekdi firūzān oldu od
Nergis-i neşrīn reyḥān oldu od
35 Oña luṭfundan gülistān oldu od
Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Çün Süleymān buldı ism-i a‘zāmı

Añladı remz-i füzūn muhkemi

Hükmine rām étdi bu ‘ālemi

40 Bu kelam édi nuķūş-ı hātemi

Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Mesken oldı Yūsufa ol dem ki çāh

Anda sirrullah sen oldıñ penāh

Çaha yetdi çahdan çün mihr u māh

45 Mısr-ı hüsne kıldıñ onı pādişāh

Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Ferşden ‘arş üstine uçdı mesīh

Şöyle kim gördi ğamū eşyāyı şarīh

İ‘tibār ét kim budur kavlı-i şahīh

50 Söyledi ol dem bi āvāz-ı faşih

Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Yārab ol sāt ki haşr olur ‘ayān

Fāş olur bu cümle esrār-ı nihān

Çağrışur ol dem halāyık el-amān

55 ullara sensin Şefi^c ol zamān

Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Bende-yi bendeñ bendesidür Himmetī

Bende-yi bendedeñ eksük etmeñ Himmetī

Bi-nihāyetdür aṭā u zilleti

60 ‘Afv ıl evlād u ālıñ hürmeti

Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī

Őenbe günü meded sensin ve senden meded istiyorum. Cumartesi muharrem ayının yedisi 1290 hicri kameri bitti bu tarihte bu hakir ve fakir Allahverdi, Suhrab Karazemini Karakoyunlu mahalinden (yazan allahverdi- suhrab karazemininin oğlu) herkes bu kitabı okusa her cem ve dem de bende-yi hakir katibe bir hayır duası etsin. Her kimseki bu hayır duası etmese bu kitabın okuması o kimseye haram olsun. Umarım bu kitabın sahibi hürmetine bu kulu hayır dualarınızdan eksik etmezsiniz.

6. BAĞLAMLI DİZİN

A

a: "O" 3. teklik şahıs zamiri.

1. ‘Alīdür ol ki bāb-ı faẓl içinde /
Anıñ medhine sulṭān oldı
meddāḥ (G. 36, Beyit 8). [anıñ, -nıñ]
2. Halka **anıñ** ṭā‘at-i fermān-ı haqq
fermānidur / Halıķıñ emrine baş
endirmeyēñ şeyṭāna baḥ (G. 41,
Beyit 9). [anıñ, -nıñ]
3. Dünyādan bu mūhre-i mihr u
mehī mezād çarḥ / Ey ḥarīf oldur
anıñ desdindedür bu ṭas-ı nerd
(G. 52, Beyit 8). [anıñ, -nıñ]
4. Harīm-i ḥürmetinden enbiyā u
murselīn ḥādīm / Mu‘allā
āstānında **anıñ** kerrübiler zāir (G.
66, Beyit 9). [anıñ, -nıñ]
5. Ḥasan kim ‘Askerīdür evliyā u
etḳiyā **anıñ** / Fütūḥ-ı kişver-i
īmān şikest-i leşker-i kāfir (G. 66,
Beyit 15). [anıñ, -nıñ]
6. ‘Alīyyi ‘ālīyyi ā‘lā u ‘ālim u ā‘lem
/ **Anıñ** şıfātını söyler kelām hem
tefsir (G. 67, Beyit 2). [anıñ, -nıñ]
7. ‘Ālem-i ḳudretde **anıñ** nuṭḳ u
ḥubbı Cebre‘il / ‘Ālem-i ḳuvvetde
anıñ şabḥasıdur nefḥ-i şūr (G. 69,
Beyit 9). [anıñ, -nıñ]
8. ‘Ālem-i ḳudretde **anıñ** nuṭḳ u
ḥubbı Cebre‘il / ‘Ālem-i ḳuvvetde
anıñ şabḥasıdur nefḥ-i şūr (G. 69,
Beyit 9). [anıñ, -nıñ]
9. Tanı ol şāhı kim **anıñ** baḥr-ı ber
ḥükmindedür / Maşrıḳeyn
mağribeyn u ḥuşḳ u ter
ḥükmindedür (G. 70, Beyit 1).
[anıñ, -nıñ]
10. Bülbül kimi her gül ki oḥur ‘aşḳ
ile medḥiñ / Çün çemen-i bād-ı
şabā nuṭḳ **anıñ** müşḳ-feşāndur (G.
72, Beyit 11). [anıñ, -nıñ]
11. Kim yaḥasıñ ḳurtarur çengden
anıñ merd-imiş / ‘Ālem-i ma‘nīde
ol bir ‘aşıḳ-ı merdānedür (G. 73,
Beyit 6). [anıñ, -nıñ]

12. Şol ‘alīm-i ‘ālim-i ‘allām-ı a‘lem
sırr-ı haqq / Nuṭku **anıñ** bāb-ı
hikmet kufına dendānedür (G.
73, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
13. Anıñ evşāfidur tefsīr-i te’vīl-i
kelāmullah / Nihān u āşikār ol
kāşif-i esrār-ı furkāndur (G. 74,
Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*]
14. Muhibbe hubb-i āl ey muvaḥḥid
dīn imāndur / İki ‘ālem elinde
fi’l-meşel bir beyzedür **anıñ** (G.
74, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
15. Bu dem kādriini kim ki bildi ol
insān-ı kāmildür / **Aña** kassam-ı
cennet hūr u gılmān berāt eyler
(G. 76, Beyit 7). [*aña, -ñ, -a*]
16. Naḳdine zarrāb **anıñ** çalmaz
velāyet sikkesiñ / Ger riyāzet
bütesinden tapmasa kalbi güdāz
(G. 83, Beyit 7). [*anıñ, -nıñ*]
17. Gerd-i ğafletten **anıñ** sürme
çeker çeşmine dīv / Gerd alur
āyinesiñ kıble-nümāyı görmez (G.
86, Beyit 3). [*anıñ, -nıñ*]
18. Bu yolda kim ki ‘aşka vāşıl olmaz
/ Niyāz-ı haqqdan **anıñ** hāşıl
olmaz (G. 88, Beyit 1). [*anıñ, -nıñ*]
19. İsm-i tuğrā yazılır nāme-yi
a‘mālımıza / Mihr-i Ḥaydardur
anıñ haşr günü hüccetimiz (G. 91,
Beyit 14). [*anıñ, -nıñ*]
20. Anıñ kim yoḥdur cānında ‘aşk-ı
‘aql u dīn derdi / Hekim-i
lemyezel derdine ol dīviñ devā
kılmaz (G. 101, Beyit 7). [*anıñ, -
nıñ*]
21. Kim ki bildi bāb-ı şehr-i ‘ilm-i
dīn-i Aḥmedī / Buldı nuşret
yüzine fetḥ oldu **anıñ** bāb-ı şıdk
(G. 130, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
22. Tapdı hezīmet **anıñ** Efrasyab
önünden / Meydāna sürdi raḥşin
merdāne Rüstem-i ‘aşk (G. 132,
Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*]
23. Lāf ider her kim ki serbāzam
deyüb at oynadır / Dut cılāvından
anıñ işbāt-içün meydāne çek (G.
138, Beyit 4). [*anıñ, -nıñ*]

24. Sīnesinde olmasa her bendeniñ
mihr-i ‘Alī / Eylemez **anıñ** serā-yı
kalbine raḥmet nüzül (G. 147,
Beyit 9). [*anıñ, -niñ*]
25. Dişlerin birbir kıpar **anın** biḍarb-
ı kelbeteyn / Hancer-ilen kaṭ‘ kıl
her ki dil kılmaz medḥ-i şāh (G.
165, Beyit 9). [*anın, -niñ*]
26. Oda yandır bir bir **anıñ** evrākını
bāda vir / Her kitābiñ kolmasa
her sözde burhānı ‘Alī (G. 184,
Beyit 4). [*anıñ, -niñ*]
27. Ol ki baḥr-ı zāt-ı gevher-i
yekdānedür / Şīr-i yezdān server-
i merdān **aña** virdi ṭalāk (G. 73,
Beyit 8). [*aña, -ñ, -a*]
28. Seyyid-i şādık ‘Alī evlādıdır ḥaḳḳ
bilmişem / ‘illet u ‘işıyāna **añlar**
hādi-yi ḥādık bize (G. 179, Beyit
4). [*añlar, -ñ, -lar*]
29. Her ne gelse miḥnet raḥat **aña**
yeksān ola / Şādık u şābir kimi
renc u ‘anādan dönmeğe (G. 178,
Beyit 4). [*aña, -ñ, -a*]
30. Şūret-i insāna zāhid secde kılsam
kıлма ‘ayb / **Anda** zīrā a‘lemü’l-
esmāyı gözler gözlerim (G. 154,
Beyit 8). [*anda, -n, -da*]
31. Yaturdı cismi bir cānsız ḥacer tek
mā’ u ṭin içre / **Aña** nefḥ itdi öz
rūḥundan ol dem buldı ādem
dem (G. 152, Beyit 3). [*aña, -ñ, -a*]
32. Çalmayınca tā velāyet sikkesin
zarrāb **aña** / Rāyic olmaz ‘aşḳ
bāzārında her kalb-i daḡal (G.
140, Beyit 10). [*aña, -ñ, -a*]
33. Göñül şāf it ṭaleb kıl luṭf elinden
/ **Anıñdır** dāimā iḥsān-ı elṭāf (G.
126, Beyit 3). [*anıñdır, -niñ, -dır*]
34. İki cihāna kıalmaz bu yolda ‘āşık
dost / Kim cān u dilden ister **anıñ**
ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1). [*anıñ,
-niñ*]
35. Bir menzil-i ednādur **aña** kaşr-ı
muraşsa / Bu çarḥ-ı mülemma‘
daḡı bu ḥayme-yi atlas (G. 107,
Beyit 7). [*aña, -ñ, -a*]
36. Vākıf ol şūfī biz ol kıvmiz ki
andan Aḥmediñ / Kıldı **anıñ**

kırhını bir dāne-yi engūr mest (G.
22, Beyit 3). [aniñ, -niñ]

37. ‘Ayn-ı deryādur haķikatde pes
anı bilme ğayr / Ne ‘aceb ger
teprese devr-i ŧevk-ilen ‘ummān-
ı mevc (G. 31, Beyit 4). [ani, -n, -ı]

38. Her cānda ki var ‘aşķ-ı ‘Alī mihr-i
Muħammed / Ger yüz miñ ola
zilleti yandurmaz **ānı** zār (G. 60,
Beyit 11). [āni, -n, -ı]

39. Avlasa bu merĝzārı dehr ŧol
ŧayyād **aña** / Misl-i ‘amr u
‘anterīdür ğazanferdūr ŧikār (G.
61, Beyit 9). [aña, -ñ, -a]

40. Ħandadur Dārā u İskender ħān u
faĝfūr u cem / Yeryüzünden
anlarıñ bīdād külli āsārı hiç (G.
33, Beyit 5). [anlarıñ, -n, -lar, -ıñ]

41. Bī-vefā u bī-ħayā bir kaħbe-yi
bāzārdur / İŧi kañ içmekdür **anıñ**
muttaŧıl mestānedür (G. 73, Beyit
4). [anıñ, -niñ]

a: "O" iŧaret zamiri.

1. Cennetiñ ne ħaddi var **aña** olam
diye bu ‘arŧada / Tā kılam

ŧāyeste-i lāyık ŧeh-i merdān
medħ (G. 38, Beyit 8). [aña, -ñ, -a]

2. Dünyā u ‘uķbā ‘ālem u Ādem **aña**
tuĝeyl / Yevmü’l-ķiyām va‘de-yi
rüz u ŧümār feth (G. 39, Beyit 10).
[aña, -ñ, -a]

3. Bu cism u cānı yaratdı egerçe
ħayy-ı vedūd / İki cihānda
‘Alīdür velī **aña** maķŧūd (G. 56,
Beyit 1). [aña, -ñ, -a]

4. Virdi nuķķ-ı ‘allemu’l-esmā
öĝretti **aña** / Ādemi üstād-ı ins u
cān iden perverdigār (G. 59, Beyit
9). [aña, -ñ, -a]

5. Nāmünāsibdür **aña** ħatta ‘Alī el-
ħayru’l-‘amel / ŧerr-i vesvās
ĝöñülden sürmeyince ol beŧer (G.
62, Beyit 7). [aña, -ñ, -a]

6. Ey ĝöñül gel ki ŧabīb oldı bize
‘aşķ-ı ħabīb / ŧıdķ-ile varan **aña**
derdine dermān ĝetürür (G. 71,
Beyit 7). [aña, -ñ, -a]

7. Dünyāda **aña** kılasa her kim ki
tevellā / ‘Uķbāda iŧi ħaŧret

- feryād fiğāndur (G. 72, Beyit 10).
[aña, -ñ, -a]
8. Müsellemdür **aña** elṭāf-ı haḳḳdan
“lā fetā” mülki / “Şeh-i baht-ı
sellun-i innemā” şehrine
sultāndur (G. 74, Beyit 5). [aña, -
ñ, -a]
9. Damdı bir ḳaṭre zülāl cām-ı
la‘inden **aña** / Bu cihetden cūşe
geldi ḳaynadı Ḥum-ḥānemiz (G.
99, Beyit 9). [aña, -ñ, -a]
10. Cıfedür dünyā ṭama‘ kelbi **aña**
dāim ḥarīş / Tāze daşla cıfe-yi
pāk ol seg-i murdarı kes (G. 108,
Beyit 9). [aña, -ñ, -a]
11. Bir saḥīdür kim saḥā mülkü
müsellemdir **aña** / Haḳḳ yolunda
ḳıldı terk-i cān u terk-i ‘izz u cāh
(G. 169, Beyit 5). [aña, -ñ, -a]
12. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘ārıfdür ğarez / Şāh bā derviş ehl-
i ma‘niye **andan** ne ḳayd (G. 47,
Beyit 2). [andan, -n, -dan]
13. Her emr eylese üstaddur nefsi
redd eyleme / El-ḥazar **andan** ki
bir şemşir-i burrāndur nefes (G.
110, Beyit 11). [andan, -n, -dan]
14. Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alī
zerre yakın / Çıkmaz **andan** kine
u vesvās u zan gümān (G. 162,
Beyit 11). [andan, -n, -dan]
15. Yār ḳurbāndur ruḥundan şol
hilālī ḳaşa baş / Ey şanem olsun
ḥüda **anı** çeken naḳḳāşa baş (G.
119, Beyit 1). [anı, -n, -ı]
16. Gösterür fāş saña “laḥmeke
laḥmi” remzin / Pes Ḳur’ān eyler
anın-çün meh-i tābāna güneş (G.
117, Beyit 10). [anın-çün, -nın, -, -
-çün]
17. Cām-ı Ḥaydar cur‘asındandır
bizim peymānımız / Kim ki bir
dem içdi **andan** oldu ḥayy-ı lā-
yemüt (G. 99, Beyit 6). [andan, -n,
-dan]
18. Sāḳi-yi devrān eger peymāniña
ḳān doldurır / **Andan** ikrāh
eyleme ol bādeye bir ḳāne çek (G.
138, Beyit 2). [andan, -n, -dan]

19. ‘Alidür zevrak-ı Nūḥiñ kim **aña**
ger minen cāhil / Eger Ken‘ān ise
ḥaḳḳdan ne ümmīd-i necāt eyler
(G. 76, Beyit 8). [*aña, -ñ, -a*]

20. **Anı** gel luḳf-ile ma‘mūr eyle ey
gencūr-ı şāh / Genc-i ‘aşḳiñ
meskenidür bu dil-i vīrānımız (G.
99, Beyit 7). [*anı, -n, -ı*]

a: “O”, *işaret sıfatı.*

1. Engüştler-ilen ḥükm eger buldı
Süleymān / Çün ḥaşm-i nübüvvet
aña ḥātem demek olmaz (G. 97,
Beyit 6). [*aña, -ñ, -a*]

a: “O” 3. *teklik şahıs zamiri* // *hz. Adem.*

1. Didin ki **ana** Ādeme evvel şeh-i
merdān / Kim bilmesey bu nükteni
Ādem demek olmaz (G. 97, Beyit
7). [*ana, -n, -a*]

a: “O” 3. *teklik şahıs zamiri* // *Himmeti.*

1. Himmeti izḥār-ı esrār itse **anı**
kılma ‘ayb / Fāş ider genc-i
nihānī olsa ger gencūr mest (G.
22, Beyit 12). [*anı, -n, -ı*]

a: “Onda, orada” *işaret sıfatı.*

1. Her şecer kim bitmez **anda** mīve-
yi mihr-i ‘Alī / ‘Aşḳ-ilen tīr u
teber çek ol bülend-eşcārı kes (G.
108, Beyit 7). [*anda, -n, -da*]

2. Hızra viridi **anda** ‘ilm-i
ledünniden sabaḳ / Ādeme ders
olmamışdı ‘allemü’l-esmā henüz
(G. 90, Beyit 6). [*anda, -n, -da*]

3. Vāḳıf ol şūfī biz ol ḳavmiz ki
andan Aḥmediñ / Ḳıldı anıñ
ḳırḳını bir dāne-yi engūr mest (G.
22, Beyit 3). [*andan, -n, -dan*]

4. Cem‘ bu ‘arşada ḥaḳḳ
buyurduḡilen küllişey’ / **Anda**
kim maḥşer ḳopar zāḥir olur
yevmu’l-ḥisāb (G. 1, Beyit 8).
[*anda, -n, -da*]

5. Bu cihān-ı fānī ey dil bir kühen-i
vīrānedür / Kim ki mesken dutsa
anda dīv ile hem-ḥānedür (G. 73,
Beyit 1). [*anda, -n, -da*]

a: “O” 3. *teklik şahıs zamiri* // *hz.
Muhammed.*

1. Sırr-ı erraḥman ‘ale’l-‘arş-ı istivā’
ma‘lūm **aña** / Şüret-i şebu’l-

- meşānī ya‘ni vechullah keşf (G. 128, Beyit 5). [añā, -ñ, -a]
2. Nuḡk anıñ küntü kenzen bābına miftāḡ-ı ġayb / **Andan** oldı kāināta ma‘nide izhār-ı ḡaḡḡ (G. 135, Beyit 2). [andan, -n, -dan]
3. Bu mülemma‘ ḡayme-yi eflāka çün oldur sütün / İstikāmet tapdı **andan** ġünbed-i devvār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 5). [andan, -n, -dan]
4. Şāh-ı ḡadımi gördi **anda** ḡabīb-i raḡmān / Ey merd-i şāḡib-idrāk añla bu remz-i ḡoş-ḡoş (G. 111, Beyit 7). [anda, -n, -da]
5. Tapdılar **andan** ḡemettu‘ vaḡş u ḡayr u ins u cinn / Maḡbaḡ-ı ḡān-ı velāyetden çekildi ḡān şubḡ (G. 40, Beyit 11). [andan, -n, -dan]
6. ḡabībīñ çin-i zülfünden ider aḡbāba ‘anber baḡş / Qılur bād-ı şabā ḡafa **andan** nāfe-yi ter baḡş (G. 114, Beyit 1). [andan, -n, -dan]
7. Peyveste gele bū-yı vefā-yı ‘Alī **andan** / Reyḡān bite ol ġülden eger yāsemen-i ġül (G. 146, Beyit 6). [andan, -n, -dan]
8. Bu cehtden mehdī-yi āḡir-zamān dirler oña / **Anıñ** izhārı ḡıyāmetden ‘alāmet gösterür (G. 82, Beyit 2). [anıñ, -nıñ]
9. Anıñ ḡamdin iderler muttaşıl ġökde melāikler / **Anıñ** ‘aşḡına olmışdur felekler dāimā dāir (G. 66, Beyit 10). [anıñ, -nıñ]
10. Anıñ ḡamdin iderler muttaşıl ġökde melāikler / **Anıñ** ‘aşḡına olmışdur felekler dāimā dāir (G. 66, Beyit 10). [anıñ, -nıñ]
11. ḡayy ḡıldı lā-mekānı girdi ḡarem-serāye / Açdı **anıñ** çün ol dem ferrāş-ı ‘arş-mefreş (G. 111, Beyit 6). [anıñ, -nıñ]
12. Meger kim müşteri olmuş ġüneş ol māh bir mihre / Olur ferruḡ cemālında **anıñ** ḡurşid-i enver baḡş (G. 114, Beyit 5). [anıñ, -nıñ]
13. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik rāhdān-ı merde / Bir ḡadem

- yoldur **anıñ** kurbinde belke bir arş (G. 115, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
14. Kerem baħrında ʿālem bir sedefdir / Kim **anıñ** zātıdır çün dürr-i şeffāf (G. 126, Beyit 8). [*anıñ, -nıñ*]
15. Ne sebebdendir **anıñ** sırrını şerh eyle bize / Zülfiķār-ı şeh-i dīn server-i merdān iki şaķ (G. 134, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*]
16. Bilmeyen **anıñ** şifatiñ küll-i mevcūdāta aşl / Aşl-ı ferʿīn bilmedi ol ʿabʿ-ı bed-ııynet uşul (G. 147, Beyit 2). [*anıñ, -nıñ*]
17. Anıñ-çün ölmedi ʿīsā **aña** nuṭķum didi hāliķ / Vücūdu ruʿyete gelmez bu nuṭķ-ı bī-nişān ölmez (G. 85, Beyit 4). [*aña, -n, -a*]
18. Dāim u kāimdür **anıñ** zātına yoħdur zevāl / Aftāb-ı ʿarş-ı raħmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 8). [*anıñ, -nıñ*]
19. Bend-i ʿalāyık kes ferd ol fenāya muṭlaķ / Kim cān u dilden ister **anıñ** ki ʿāşık-ı dost (G. 23, Beyit 2). [*anıñ, -nıñ*]
20. Hāk-i rāhı olmuşam bir şeh-süvār-ı ʿizzetiñ / Bir nefesde merkebi **anıñ** süreyyādan geķer (G. 79, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
- 21.
- a:** O, teklik üçüncü şahıs zamiri II Süleyman peygamber.
1. Hāķķ müllkine Süleymān oldur ki **aña** hāķķdan / Fıṭrat gününde olmuş maħşūş-ı hātem-i ʿaşķ (G. 132, Beyit 4). [*aña, -ñ, -a*]
- a:** İşaret sıfatı // dünya.
1. Fānīdür dünyā-yı dūn-perver **anıñ** bünyādı sust / Mülk-i bāķi mihr-i Hāydardır binā-yı bī-hālel (G. 140, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
- a:** "O" teklik üçüncü şahıs zamiri // Allah.
1. Yetmiş ikki mezheb u millet **anıñ** fermān-beri / Buyruğıyla çizginür bu māh-ı mihr-i āsımān (G. 162, Beyit 2). [*anıñ, -nıñ*]

2. Yerde gökde hüküm **anıñ** tā ebed
fermān **anıñ** / Şarkā sürdi
ğarbdan mihr-i dirahşānı ‘Alī (G.
184, Beyit 8). [*anıñ, -nıñ*]
3. Yerde gökde hüküm **anıñ** tā ebed
fermān **anıñ** / Şarkā sürdi
ğarbdan mihr-i dirahşānı ‘Alī (G.
184, Beyit 8). [*anıñ, -nıñ*]
4. Her ne kılsa yoğdur **anıñ** emrine
çün u çerā / Hālīkiñ emriylen bu
mülke şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit
7). [*anıñ, -nıñ*]
5. Cānıñ hesāb sendedir **anıñ**
mufaşşalı / Āyine-yi zamīre
demiñ oldı şayqālī (Müsebbā 1,
Beyit 2). [*anıñ, -nıñ*]
6. **Andan** oldı her ulū’l-ebşār bīnā u
başīr / Gerd-i aqđām ziyā-yı mihr
u māh cism u cān (G. 68, Beyit 4).
[*andan, -n, -dan*]
7. Qatreden ‘ummāna şāmildir
güneşden zerreye / Hālī olmaz
ya‘ni **andan** her mekān u zamān
(G. 162, Beyit 7). [*andan, -n, -dan*]
8. **Andan** mürekkeb oldı terkīb-i
cism-i ādem / Rūh revān irdi
derdem mesīh demdem (Muh. 1,
Beyit 9). [*andan, -n, -dan*]
9. Āstān eyle kūy-ı ka‘be-yi taḥkīk
ehline / Secde eyler **aña** insān u
melāik şubḥ u şām (G. 151, Beyit
7). [*aña, -ñ, -a*]
10. Hāzır u nāzır gör **anı** ger ulū’l-
ebşār isen / Gel berü ey tālib-i
dīdār gezme her taraf (G. 127,
Beyit 10). [*anı, -n, -ı*]
11. Egerçi sun‘i pākinden yaratdı
Ādem-i şāni‘ / Cemālinden **anıñ**
amma ki nūr-ı şāh-idi lāmī‘ (G.
124, Beyit 1). [*anıñ, -nıñ*]
12. Nuṭq **anıñ** küntü kenzen bābına
miftāḥ-ı ğayb / Andan oldı
kāināta ma‘nīde izhār-ı ḥaḫḫ (G.
135, Beyit 2). [*anıñ, -nıñ*]
13. Şol kelām-ı nāṭıkiñ şerḥi beşer
ḥaddi degil / Yeddi muşḥafda
anıñ meddāḥıdır rabb-i celil (G.
143, Beyit 7). [*anıñ, -nıñ*]

14. Evvel āhir **anıñ** didārına göz
tikmişem / Bul-ḥevesler tek ne
her eṭrāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]

15. Devr **anıñ** devrān **anıñdur** ḥükm
anıñ ferman **anıñ** / Ḥüt-perest
olma yeri ey ḥüt-nümā-yı ḥüt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*anıñdur, -
nıñ, -dur*]

16. Pereste-but eylese luṭf-ile Ḥaydar
bir nigāh / İştirāki qalmaz **anıñ**
iştibāhından geçer (G. 78, Beyit
8). [*anıñ, -nıñ*]

17. İstivā'nıñ ṭarīkidür hem şırāṭü'l-
müstaḳīm / Külli şey' ma'nide
anıñ şāhrāhından geçer (G. 78,
Beyit 10). [*anıñ, -nıñ*]

18. Devr **anıñ** devrān **anıñdur** ḥükm
anıñ ferman **anıñ** / Ḥüt-perest
olma yeri ey ḥüt-nümā-yı ḥüt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*
]

19. Devr **anıñ** devrān **anıñdur** ḥükm
anıñ ferman **anıñ** / Ḥüt-perest
olma yeri ey ḥüt-nümā-yı ḥüt-

pesend (G. 51, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*
]

20. Devr **anıñ** devrān **anıñdur** ḥükm
anıñ ferman **anıñ** / Ḥüt-perest
olma yeri ey ḥüt-nümā-yı ḥüt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*
]

21. Kerem deryāsıdur ma'nide ol
sulṭān-ı dil-perver / Gelür **andan**
demādem cümle ḥalka lücce-yi
raḥmet (G. 16, Beyit 8). [*andan, -
n, -dan*]

22. Ḥaṭardur ḥubb-ı dünyā şūriş
andan ḳopar cümle / Ḳalem çek
serbeser ḥaṭṭ-ı ḥaṭādan şūr-ı
şerden geç (G. 32, Beyit 8).
[*andan, -n, -dan*]

a: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri II hz.
Ali.

1. Eger başıñ kaçursa 'arşa-yı şāh-ı
velāyetden / **Anıñ** güftārına
kirdārı yoḥdur herze lāf eyler (G.
75, Beyit 5). [*anıñ, -nıñ*]

2. İmām-ı muḳtedāsı her kimiñ ki
olmasa Ḥaydar / **Aña** bir covca

- kılmaz fā'ide bu t̄ā'at-i takvā (G. 181, Beyit 11). [añā, -ñ, -a]
3. Yer u gök **anıñla** k̄āimdir bilür ehl-i kemāl / H̄āzır u n̄āzır bil onu şanma ġāibdir 'Alī (G. 188, Beyit 10). [anıñla, -nıñ, -la]
4. Çāker-i āl-i 'Alīdir kim ki **anıñdır** tamām / Kevşer-i t̄übā u maḡsūdāt ġülzār-ı çemen (G. 168, Beyit 11). [anıñdır, -nıñ, -dır]
5. Ka'be-yi k̄ū-yı murtażādır **andan** özge 'ārife / Oldı mescūd her but-hāne u deyr-i kühen (G. 168, Beyit 9). [andan, -n, -dan]
6. 'Alīdir şāhib-i dem olma ġāfil sen bu dem ḡaḡdan / Bu demdir şūr-ı maḡşer tapdı **andan** küll-i 'ālem dem (G. 152, Beyit 4). [andan, -n, -dan]
7. Ehl-i 'aşḡa **anı** sevmekdir şalāt-ı dāimun / Uşbudur mü'minlere 'ayn-ı 'ibādet vesselām (G. 151, Beyit 8). [anı, -n, -ı]
8. **Anı** her kim ki ḡaḡ bilmez maḡāmı / Cehennemdir cehennemdir cehennem (G. 160, Beyit 8). [anı, -n, -ı]
9. 'Aşḡ-ilen **anı** sevenler oldı ḡaḡkıñ vāşılı / Bu cehtden kim 'Alīdir ḡall-iden her müşḡili (Muh. 3, Beyit 14). [anı, -n, -ı]
10. ḡaḡ ta'ālādan **anıñ-çün** düldül ü ḡancer gelen / Şir-i ḡaḡ şāh-ı velāyet k̄ātil-i 'anter gerek (G. 139, Beyit 4). [anıñ-çün, -nıñ, -çün]
11. Mü'min oldur kim ola şāh-ı emir-i murtażā / Pes münāfiḡdur **anıñlan** ḡılmayan terk-i cedel (G. 140, Beyit 3). [anıñlan, -nıñ, -lan]
12. Yeddi gökde ḡaydar-ı Kerrār görđi pey 'ayān / Görmedi **andan** 'Alīden ġayr şol muḡtār-ı 'arş (G. 120, Beyit 2). [andan, -n, -dan]
13. Açdı raḡmet bābını ol bāb-ı şehr-i 'ilm-i dīn / ḡaḡ yola doġrı hidāyet buldı **andan** ḡaş u 'ām (G. 151, Beyit 4). [andan, -n, -dan]
14. Bu seferde hem-rehim hem-maḡfilim ol māh-ilen / Gör ki

- ayırmaç diler **andan** rakīb-i ħar
meni (G. 187, Beyit 8). [*andan, -n,
-dan*]
15. ‘Alīdür Himmetī bil yerde gökde
ĥāzır u nāzır / Eger şāhib
nazarsan olma **andan** her nazar
ğāfil (G. 145, Beyit 13). [*andan, -n,
-dan*]
16. Başını her kim koyar şāh-ı
velāyet ‘aşkına / Ĥaĥĥ tarīķinde
anın-len cāna cānız bāşa baş (G.
119, Beyit 3). [*anın-len, -nın, --le,
-n*]
17. İrdi tā nūr-ı velāyetden **aña** feyż-i
ezel / Saldı pertev bu doĥkuz
nilgün eyvāna güneş (G. 117,
Beyit 9). [*aña, -ñ, -a*]
18. ‘Ayn kim nūr-ı ‘Alīden olmasa
bīnā **aña** / Țal‘at mişbāĥ virmez
meş‘al-i mişkāt feyż (G. 121, Beyit
7). [*aña, -ñ, -a*]
19. Nokĥa-yı ba sin u mim sırr-ı
bismillah keşf / Tanı ol şāhı kim
olur **aña** sırrullah keşf (G. 128,
Beyit 1). [*aña, -ñ, -a*]
20. ‘Alīdür ‘ālim u kāşifullahiñ zātına
‘ārif / Ne ĥaddi var **aña** mānend
ola her nāķış u cāhil (G. 145, Beyit
2). [*aña, -ñ, -a*]
21. Bir işāret kılsa ĥaĥĥdan fetĥ olur
ĥayl-i ‘adū / Dest-i ĥudretür **aña**
ĥācet degil tiĥ-ı miĥen (G. 168,
Beyit 2). [*aña, -ñ, -a*]
22. Bir nefesde eyler ol mecmū‘-ı tār-
ı tenhā tārūmār / ‘Avn-ı ĥaĥĥ
besdir **aña** ĥācet degil ĥayl-i
sipāĥ (G. 169, Beyit 9). [*aña, -ñ, -a*
]
23. Bu lām u bā ĥapusiñ miftāĥ-ı
nuĥĥ açar mı / Tā sin şından **aña**
dendānı olmayınca (G. 170, Beyit
5). [*aña, -ñ, -a*]
24. Şeş ceĥet u nuĥ felek oldu
musahĥar **aña** / Ĥük-m-i revāndır
beli āy u gün u aĥtere (G. 177,
Beyit 3). [*aña, -ñ, -a*]
25. Virdi **aña** ĥük-m-ilen minber u
miĥrāb-ı ĥaĥĥ / Ĥaĥĥ degil
ĥıĥmasun ĥırs u eşşek minbere
(G. 177, Beyit 7). [*aña, -ñ, -a*]

26. Aña kim mūnis-i cān olmadı
mehdī ḥarām oldı / Vişāl-i ḥūr-ı
ğilmān u kuşūr-ı cennet-i a‘lā (G.
181, Beyit 12). [aña, -ñ, -a]
27. ‘Arşullahdır **aña** tekyegāh /
Kürsi-yi rahmāndır anıñ şandalı
(G. 186, Beyit 10). [aña, -ñ, -a]
28. Haqqdan iqlīm-i ulūhiyyet
musahḥardır **aña** / Himmetī gör
şāhib-i a‘lā-merātibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 11). [aña, -ñ, -a]
29. Haşşa **anıñdur** şihāvet hem
şecā‘at pey nuṭḫ / Bu cihetden
gāh iḥsān eyledi gāh savāş (G.
112, Beyit 3). [anıñdur, -niñ, -dur
]
30. Hān-ı iḥsānında **anıñ** mihr u
māh-ilen kümāc / Ma‘den-i cūd
ol kerem-kānı seḥāsiyle şāhiñ (G.
27, Beyit 4). [anıñ, -niñ]
31. Onuñ muḥibbine dārü’l-ḳarār
şadr-ı cinān / **Anıñ** ‘aduvvına oldı
maḳām-ı nār u saḳar (G. 67, Beyit
7). [anıñ, -niñ]
32. Mücellādur **anıñ** āyinesi nūr-ı
velāyetden / Ziyā-yı dīde-i ma‘nī
şafā-yı şem‘-i şūretdür (G. 80,
Beyit 4). [anıñ, -niñ]
33. Virdimiz nād-ı ‘Alīyyu lā-fetādur
dāimā / Şubḫ u şām **anıñ**
mübārek ismidür evrādımız (G.
92, Beyit 9). [anıñ, -niñ]
34. Çekmiş muşavver-i çin bir levhe
şūret-i but / ‘Aks-i ruḥundan
anıñ pīr-i muḡān munaḳkaş (G.
118, Beyit 5). [anıñ, -niñ]
35. Ehl-i ma‘nī iki ‘ālemden geçüb
ḳalleş olur / Cān fedādur bir **anıñ**
tek ‘aşıḳ-ı ḳallāşa baş (G. 119,
Beyit 4). [anıñ, -niñ]
36. (G. 120, Beyit 7). [anıñ, -niñ]
37. Hancarı emreylese ol ne eyler
‘azm-ı cezm / Bende-yi
fermānidür **anıñ** Hüsrev-i destār-
ı ‘arş (G. 120, Beyit 7). [anıñ, -niñ]
38. Maḥlūḳa velini‘met u ḥallāḳ-ı
velidir / Hānından **anıñ** iki cihān
ḥalḳı mütemma‘ (G. 122, Beyit 7).
[anıñ, -niñ]

39. Dünyā u ʿuḳbā temennāsından el çek fāriḡ ol / Tālib-i dīdāra **anıñ** devlet-i vaşl-ı kefāf (G. 125, Beyit 11). [*anıñ, -nıñ*]
40. Baḡla zīver zıkr-i Ḥaydardan ʿarūs-ı ṭabʿiña / Niʿmet-i Aḥmedden ser-i zülfine **anıñ** şāne çek (G. 138, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
41. Kim ki Ḥaydar çākeridir ol çekübdür ḥaṭṭ-ı ʿafv / Nāme-yi āʿmālına **anıñ** kerīm u lem-yezel (G. 140, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*]
42. Her muşallā kim kıılır ḥaḳḳa şalavāt dāimūn / Şāh-ı dergāhı kimi **anıñ** muşallāsı gerek (G. 141, Beyit 10). [*anıñ, -nıñ*]
43. Buldı nuṭṭundan **anıñ** hıẓr-ı mesīhā zindelik / Ḥaydar ol zāt-ı revān-perverdūr ey şāhib-i cūd (G. 142, Beyit 3). [*anıñ, -nıñ*]
44. ʿAlī mihri benim cānımda çün naḳş-ı ḥacer kāmim / Eger tūfān ḳopar bir ḥarfi **anıñ** olmaya zāil (G. 145, Beyit 11). [*anıñ, -nıñ*]
45. Var ise nuṭṭuñ kelāmullah-ı nāṭıḳ şerhin it / Bu cihetden kim **anıñ** evşāfidur ḥayruʿl-kelām (G. 151, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
46. Ki bezm-i muḥteremdir şöḫbetin **anıñ** ḡanīmet dut / Ḥarīm-i cism içinde geydirir bu cāna maḥrem dem (G. 152, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
47. Şıdḳ-ile her kim dutar dāmeniñ ol serveriñ / Gelmez **anıñ** cānına ḥaşr-ı kıyāmetde bīm (G. 159, Beyit 8). [*anıñ, -nıñ*]
48. Hergiz **anıñ** vaḳt-i ḥācet nuṭṭına lā gelmedi / Şandı sāiller mükerrer bu söze ḥaḳḳdır güvāh (G. 169, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*]
49. Pes muḥıbb-i Ḥaydariñ iḥşānı kirdāri gerek / Yoḥsa munda **anıñ** güftār-ı zebānı bir cova (G. 176, Beyit 8). [*anıñ, -nıñ*]
50. Görür cemālı Muḥammed **anıñ** ki aynasın / Kılırsa şayḳal-ı mihr-i ʿAlī cilā u celī (G. 185, Beyit 6). [*anıñ, -nıñ*]

51. Ger olmasaydı **anıñ** zülfiķār-ı feyyāzı / Tapardı dīn-i Muḥammed bu dīnde ḥalelī (G. 185, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
52. Gördi likā kim ki **anıñ** gözgüsüñ / Eyledi ol dest-i velāyet ‘Alī (G. 186, Beyit 4). [*anıñ, -nıñ*]
53. Çarḥ-ı muraşsa‘da **anıñ** ḥargehi / Şems-i muşa‘şa‘dır **anıñ** matḳalı (G. 186, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
54. Çarḥ-ı muraşsa‘da **anıñ** ḥargehi / Şems-i muşa‘şa‘dır **anıñ** matḳalı (G. 186, Beyit 9). [*anıñ, -nıñ*]
55. ‘Arşullahdır aña tekyegāh / Kürsi-yi raḥmāndır **anıñ** şandalı (G. 186, Beyit 10). [*anıñ, -nıñ*]
56. Gel bu mufaşşalda oḥı bir varak / Tā bilesin kimdir **anıñ** meḥmili (G. 186, Beyit 11). [*anıñ, -nıñ*]
57. Söyledi bu medḥi şānında **anıñ** ḳudret dili / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit 15). [*anıñ, -nıñ*]
58. ‘Alidür her maḥall her mekānda ḥāzır u nāzır / Nażar her ḥānde kim ḳılsañ güneş tek **anda** zāhir gör (G. 66, Beyit 2). [*anda, -n, -da*]
59. Bī-gümān ehl-i cehennemdür **añı** ḥaḳḳ bilmeyeñ / Aḥiretde ol münāfıķ oldı aşḥāb-ı sa‘ır (G. 68, Beyit 10). [*añı, -ñ, -ı*]
60. **Andan** ser u zer istediler söylemedi lā / Hind u ‘Arab u Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G. 107, Beyit 4). [*andan, -n, -dan*]
61. Buldı karār şehr-i velāyetde Himmetī / Kim oldı **aña** kişver-i dāru’l-ḳarār fetḥ (G. 39, Beyit 12). [*aña, -ñ, -a*]
62. Mıhr-i şāh-ı evliyā bir kīmyādur ki **anuñ** / Pertevinden şāf olur altun kimi bir ḳalb-i tūc (G. 30, Beyit 10). [*anuñ, -nuñ*]
63. Hızr-ise gül-ı biyābānı **anı** gümrāh ider / Her kime şāh-ı velāyet olmasa üstād-ı pır (G. 68, Beyit 6). [*anı, -n, -ı*]
64. Lütf-ilen eyler oñı ‘ālemde **anı** pādişāh / Olsa her dervīşe ol

- dest-i velāyet destgīr (G. 68, Beyit 7). [anı, -n, -ı]
65. ‘Alī ahbābınıñ ger olsa yüz miñ cürm-i ‘işyānı / Kıyāmetde kerīm-i pür-kerem **anı** mu‘āf eyler (G. 75, Beyit 10). [anı, -n, -ı]
66. Şol yed-i kudret ‘Alidür ism-i zāt **andan** çıhar / Zāhir u bāṭın zuhūr her şifāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 1). [andan, -n, -dan]
67. Şol yed-i kudret ‘Alidür ism-i zāt **andan** çıhar / Zāhir u bāṭın zuhūr her şifāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 1). [andan, -n, -dan]
68. Nokṭa-yı bādur vücūd-ı murtażā aşl-ı kelām / Yeddi Muşhaf yeddi āyet külliyāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 2). [andan, -n, -dan]
69. Kuvvet-i eşvād u hükm-i nuṭk emr-i kāf u nūn / Küntü kenzen lekad ya‘ni kâināt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 3). [andan, -n, -dan]
70. Aḥmede ḥayy ki oldı gevher-i deryā-yı zāt / Ma‘nī-yi ābā u sırr-ı ümmi-hāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 4). [andan, -n, -dan]
71. Bir ḥaber vir ol ne yeddi ḥarfdür kim ey faḳīh / Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 5). [andan, -n, -dan]
72. Müşrik olma gel ‘Aliniñ sırrına bizden iriş / Mustahakḳ-ı rahmete ‘aşr-ı zekāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 6). [andan, -n, -dan]
73. On yeddi on bir bir kese bād-ı çeşm u zād-ı ḳāf / Şāh-ı Mürsel leşker-i ve’l-mürselāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 7). [andan, -n, -dan]
74. Hācı bu yigirmi sekiz menzili ḳaṭ‘ eyleyeñ / Hem ṭavāf-ı ka‘be hem şavm-ı şalāt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 8). [andan, -n, -dan]
75. Kudret-i ḥakḳ nūn-ı nuṭk u kāf-ı kilkindir seniñ / Hikmet-i vācib-i vücūd-ı mümkināt **andan** çıhar (G. 81, Beyit 9). [andan, -n, -dan]
76. Hızr-ı vaḳt ol nūş kıl nuṭk-ı ‘Aliden bir ḳadeḥ / Āb-ı kevşer menba‘-ı baḥr-ı ḥayāt **andan**

- çığhar (G. 81, Beyit 10). [*andan, -n, -dan*]
77. Bu'l-beşerdür Bū-turāb u Bū-turābıñ atası / Külli eşyā³ mü'minîn u mü'mināt **andan** çığhar (G. 81, Beyit 11). [*andan, -n, -dan*]
78. Münşî³-i müstevfî menşûr-ı kısmetdür 'Alî / Ehl-i cennet cem'ine kadr-i berât **andan** çığhar (G. 81, Beyit 12). [*andan, -n, -dan*]
79. Hâriciniñ koyıdır but-ğâne-yi ehl-i fereng / Hâç u zünnâr u çelîpâ biliñ Lât **andan** çığhar (G. 81, Beyit 13). [*andan, -n, -dan*]
80. Gülşen-i ma'nîde nazmıñ su kimiñ oldı revân / Himmetî serçeşme-yi Nîl u Fırât **andan** çığhar (G. 81, Beyit 14). [*andan, -n, -dan*]
81. Pâdişâhidur hâkîkat kişveriniñ ol velî / Kelb-i dergâhidur **anıñ** vâlî-yi her memleket (G. 17, Beyit 11). [*anıñ, -nıñ*]
82. Olma ħâlî ey gönül yâd-ı 'Aliden bir nefes / Mûnis-i cân dünyâ u
- çuqbada **anıñ** mihri bes (G. 105, Beyit 1). [*anıñ, -nıñ*]
83. Ħaydar ol şâh-ı velâyet serdar-ı lâ-ihtiyâc / Bî-gümân oldur veliyullah **anıdır** taht u tâc (G. 27, Beyit 1). [*anıdır, -nı, -dur*]
84. Feth için ol fâtiĥ-i ĥayber çekende zülfiĥâr / 'Arz ider îmân **añı** gökden melek yerden beşer (G. 65, Beyit 3). [*añı, -ñ, -a*]
85. Emreyledi ol şâh **ana** muşĥaf-ı nâṭıĥ / Şerĥ eyle eger 'ârif iseñ bu ne beyândur (G. 72, Beyit 7). [*ana, -n, -a*]
86. Destâr ĥarâm olsun **añı** sikke u şûret / Sarımaĥ gerek ol serserîniñ başına maĥna^c (G. 122, Beyit 11). [*añı, -n, -a*]
87. Kim **anıñ** bebr u peleng u şîr-i ner hükmindedür (G. 70, Beyit 13). [*anıñ, -nıñ*]

âb: Su.

1. 'Arş u kürsî mihr u mâĥ çarĥ hem levĥ u ĥalem / Cümle

fermānındadır bād āteş hāk u **āb**
(G. 1, Beyit 2). [*āb*,]

‘abā: Yünden mamul kaba kumaş.

1. Peyrev-i āl-i ‘abāsan iḥtiyār it bir
‘abā / Terk-idende çünki zerķ
şöhretiñ olmaz ķabūl (G. 148,
Beyit 7). [*‘abā*,]

ābād oldu: Bayındır hale gelmek, imar
olmak.

1. (G. 1, Beyit 4). [*ābād oldu*, -dı]
2. (G. 48, Beyit 4). [*ābād oldu*, -dı]
3. (G. 46, Beyit 9). [*ābād oldu*, -dı]

‘abā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beytin abası,
giysisi.

1. (G. 19, Beyit 6). [*‘abā-yı ehl-i beyt*,
]

‘abd: Kul, köle, hizmetkar.

1. ‘Abdiyüz şāh-ı zeyn-i ‘ibādīñ / Bu
şerefden cihānda sultānıñız (G.
94, Beyit 5). [*‘abdiyüz*, -i, -y, -üz]
2. Ey peser iḥlāş-ilen ‘abd ol veliler
şāhına / Hākķ saña in‘ām ider tā
ḥil‘at-i ‘abdu‘ş-şekūr (G. 69, Beyit
7). [*‘abd*,]

‘abdāl: Kökleri melametî düşünceye
uzanan, geleneksel simgeleri
(hükümdarlık tacı, iktidar tahtı) terk ve
reddeden, boyun ve bileklerine halkalar
takarak “başı kabak yalın ayak” gezen
kalenderî dervişlerin adı.

1. Terk eyledim ef‘ālim her millete
‘abdālīm / Tebdil-i ḥaşāl-itdim bu
ḥaşlete hoş ḥālem (G. 155, Beyit
1). [*‘abdālīm*, -ım]

āb-ı āşa: Su ve yemek.

1. (G. 119, Beyit 8). [*āb-ı āşa*, -a]

āb-ı deryā: Deniz suyu.

1. (G. 45, Beyit 8). [*āb-ı deryā*,]

āb-ı ḥākķ: Ab-ı hayat; hayat suyu.

1. (G. 59, Beyit 7). [*āb-ı ḥākķ*,]

āb-ı ḥayvān: İçeni ölümsüzlüğe
ulaştırdığına inanılan hayat suyu.

1. (G. 49, Beyit 5). [*āb-ı ḥayvān*,]
2. (G. 100, Beyit 2). [*āb-ı ḥayvān*,]

āb-ı ḥayvān eyleyen: Ölümsüzlük suyu
kılmak.

1. (G. 167, Beyit 8). [*āb-ı ḥayvān*
eyleyen, -y, -en]

āb-1 hıızr: Hızır aleyhisselamın bulduğuna inanılan ve ölümsüzlük iksiri olarak anılan su; ölümsüzlük suyu, ab-1 hayat.

1. (G. 8, Beyit 12). [āb-1 hıızr,]
2. (G. 150, Beyit 4). [āb-1 hıızr,]

āb-1 hıızra: Ölümsüzlük suyu, ab-1 hayat

1. (G. 121, Beyit 1). [āb-1 hıızra, -a]

āb-1 hıızr-1 cām-1 cem': Cem'in kadehindeki ölümsüzlük suyu.

1. (G. 161, Beyit 12). [āb-1 hıızr-1 cām-1 cem',]

āb-1 kevser: Kevser ırmağının suyu.

1. (G. 81, Beyit 10). [āb-1 kevser,]

āb-1 revān: Yürüyüp giden, akan su, kar su.

1. (G. 110, Beyit 4). [āb-1 revān,]
2. (G. 118, Beyit 6). [āb-1 revān,]

āb-1 revānı: Akan su.

1. (G. 176, Beyit 6). [āb-1 revānı, -ı]

āb-1 revānıñ: Akar su.

1. (G. 73, Beyit 11). [āb-1 revānıñ, -ıñ]

āb-1 serd: Soğuk su.

1. (G. 52, Beyit 1). [āb-1 serd,]

āb-1 şıdk: Sadakat ırmağı.

1. (G. 130, Beyit 1). [āb-1 şıdk,]

āb-1 zemzenden: Zemzem suyu; Kâ'be-i Muazzama kurbundaki maruf ve mübarek kuyunun suyu.

1. (G. 83, Beyit 2). [āb-1 zemzenden, -den]

āb-1 zemzem-i 'aşk: Aşkın zemzemi.

1. (G. 132, Beyit 11). [āb-1 zemzem-i 'aşk,]

'ābid: İbadet eden, kul.

1. Sāliklere mürşid u 'ābidlere kıble / 'Āriflere mi'rāc u bu 'āşıklara didār (G. 60, Beyit 4). ['ābidlere, -ler, -e]

ac: Ilgın (ağaç).

2. Mihr-ilen hūrşid-i 'ālem-tābdur nessācınız / Merğ-zār-ı 'arşda rūhü'l-emindür **ācınız** (G. 98, Beyit 10). [ācınız, -ı, -ınız]

aç: (Bir şeyi) Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak, açmak, açık hale getirmek.

1. Manzar-ı vaḥdetden **açıldı**
ḥicābıñ perdesi / Oldılar cām-ı
ezelden nāzır u menzūr mest (G.
22, Beyit 4). [açıldı, -ıl, -dı]
2. Ey dīn güneşi Āḥmed-i Maḥmūd-ı
Muḥammed / Nūr ile cihānı **açub**
ey şems-i zehā ruḥ (G. 44, Beyit
3). [açub, -ub]
3. Bülbülü **açma** kafesden bāğ-ı
dilden zāğ sür / Ravzā-yı ma‘nī
ṭarīkat gülşeninde ḥārı kes (G.
108, Beyit 3). [açma, -ma]
4. Faşl-ı bahār yitdi berdü’l-‘acūze
getdi / **Açıldı** bāb-ı raḥmet cān
oldı zāik-i dost (G. 23, Beyit 11).
[açıldı, -ıl, -dı]
5. Otuz miñ üç yüz yıl Ādemden
öñden bağıyan dīvi / ‘Alīdür bu
yeddi yaşdan **açan** bu ‘ayn-ı
ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7). [açan,
-an]
6. Açdı yüzinden niḳābıñ eyledi
‘arz-ı cemāl / Fırқа-yı kaşr-ı
felekden lu‘bet-i pinhān şubḥ (G.
40, Beyit 7). [açdı, -dı]
7. Perde-yi ‘izzet **açıldı** aradan getdi
ḥicāb / Aḥmede esrār-ı şāh-ı ins
u cān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 8).
[açıldı, -ıl, -dı]
8. Hoş itdi baḥr-ı vaḥdet dutdı
cihānı keşret / **Açıldı** bāb-ı
raḥmet cān oldı zāik dost (G. 23,
Beyit 10). [açıldı, -ıl, -dı]
9. Bu lām u bā kapusıñ miftāḥ-ı
nuṭṭa **açar** mı / Tā sin şından aña
dendānı olmayınca (G. 170, Beyit
5). [açar, -ar]
10. Şubḥ dem aldı cemālından güneş
ṭurfa niḳāb / Nūra döndi yeryüzi
açıldı zulmāt-ı ḥicāb (Muh. 3,
Beyit 1). [açıldı, -ıl, -dı]
11. Açdı raḥmet bābını ol bāb-ı şehr-i
‘ilm-i dīn / Ḥaḳḳ yola doğrı
hidāyet buldı andan ḥāş u ‘ām (G.
151, Beyit 4). [açdı, -dı]
12. Kün didiñ bir kez **açıldı** kāinat
oldı ma‘en / On sekkiz miñ
‘āleme ihsān iden perverdigār (G.
59, Beyit 2). [açıldı, -ıl, -dı]
13. Zāhir itdi küntü kenzen
perdesinden zātını /

Raḥmetinden ḥālının **açıldı**
kevnine künüz (G. 89, Beyit 4).
[açıldı, -ıl, -dı]

14. Mısr-ı vücūd içinde elvirdi vaşl-ı
Yūsuf / **Açıldı** çeşm-i ma'ni pes
pirehen ne ḥācet (G. 12, Beyit 4).
[açıldı, -ıl, -dı]

aç-: Büyüyüp tomurcuk ve gonca
hâlınden çıkmak (çiçek için).

1. Hürrem oldu her nihāl **açdı** şüküfe
renk renk / Her çiçekden bağladı
zenbūr şehd u nāb-ı şıdk (G. 130,
Beyit 2). [açdı, -dı]
2. Şabā esdi velāyet gülşeninde /
Açıldı şad-hezārān gonça-yı nāz
(G. 84, Beyit 3). [açıldı, -ıl, -dı]
3. Himmeti nuṭk-ı 'Aliden nuṭka gel
bülbul kimi / Kim velāyet
gülşeninde reng reng **açıldı** verd
(G. 52, Beyit 11). [açıldı, -dı]
4. Deminden Himmeti bu
yeryüzünde / Bahār oldu u **açıldı**
şakāyık (G. 129, Beyit 11). [açıldı,
-ıl, -dı]

5. Tā vücūdım cūyuna 'aşk-ile aḥdı
āb-ı şıdk / Gülşen tab'ımda **açıldı**
gül sīrāb-ı şıdk (G. 130, Beyit 1).
[açıldı,]

'aceb: Acaba, hayret, şaşılacak şey.

1. Bu **'acebdür** şeh-süvār-ı leşker-i
ṭayyār ilen / Çarḥ meydānında
baḥt itmek diler her ḥar-süvār (G.
61, Beyit 5). [acebdür, -dür]
2. Bu **'acebdür** şāh-ı merdān-ile
baḥsitmek diler / Kudret-i
kuvvetde her nāmerd-i puşt-
endāz ḥız (G. 87, Beyit 8).
[acebdür, -dür]
3. Ḥaḳk yolında Himmeti **'aceb** riyā
tek terk kıl / Olmayınca nef'
göstermez saña işbāt feyz (G. 121,
Beyit 11). [aceb,]
4. 'ūd **'aceb** u ṭanbūr hem dāire
zelzālem / Men Himmetiyem
'āşık 'aşkında ḥaḳkın şādık (G.
155, Beyit 11). [aceb,]
5. Koy bu **'aceb** u hāy u hūy
ṭumṭuraḳ fāriḡ ol / Sevmedi ehl-i

şafâ bu ‘âlem-i ğaddârı hiç (G. 33,
Beyit 6). [‘aceb,]

6. İtmek ister mekr ‘aceb u hîle u
tezvîr-ilen / Câhil u nâdânı gör
‘allâm-ı Qur’ân-ile baĥş (G. 26,
Beyit 8). [‘aceb,]

7. ‘Ayn-ı deryâdur ĥaĥîkatde pes
anı bilme ğayr / Ne ‘aceb ger
teprese devr-i şevk-ilen ‘ummân-
ı mevc (G. 31, Beyit 4). [‘aceb,]

8. Fâş olur fi’l-cümle yer altındaki
genc-i nihân / Kimse müflis
kalmaz ol gün bir ‘aceb devrân
kõpar (G. 63, Beyit 11). [‘aceb,]

‘acem: İranlı, İran ahalisinden olan.

1. Maĥâlî terk-idübdür bu
Himmetiniñ şi’r dîvânı / Kim ol
defterde kıl u kâl u A‘râb u ‘Acem
sıĝmaz (G. 93, Beyit 12). [‘acem,]

2. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [‘acem,]

aç-: Anlatılmak, bahsi geçmek, sözü
edilmek.

1. Ceng içinde dem-be-dem nuĥk
açıldı nâtıklar kimi / Söyleşürdi
sordı Ĥaydar-ilen düldül u
Ĥancer ĥadîş (G. 25, Beyit 12).
[açıldı, -ıl, -dı]

‘âciz: Güçsüz, zayıf, beceriksiz.

1. ‘Arz eyle bu ‘âcizlere yâ Ĥaydar-ı
şaff-der (G. 44, Beyit 5). [‘âcizlere,
-ler, -e]

‘âciz oldı: Zayıf, güçsüz olmak.

1. (G. 139, Beyit 8). [‘âciz oldı, -dı]

‘âciz olma: Aciz kalmak, takati
kalmamak.

1. (G. 149, Beyit 3). [‘âciz olma, -ma]

‘acz: Acizlik, iktidarsızlık, el yetmeme,
zayıf ve kuvvetsiz olma.

1. Ma‘rifet gencinesidür bu
vücüduñ ey faĥîr / Pes ne
ma‘nîde çekersin ‘acz-ile
dermendelik (G. 142, Beyit 7).
[‘acz-ile, --ile]

ad: İsim, nam, şan, şöhret.

1. ‘Ālem-i ma‘nîde sultânuz vücüd
iĥlîmine / ‘Ālem-i şüretde gerçi

Himmetîdür **adımız** (G. 92, Beyit 11). [*adımız, -i, -mız*]

2. Şanṭiyā u İlyā u Fırkıyā u Şarfiyā / Miñ bir **adıdır** dilimde her şubḥ-ı şām u her zamān (G. 162, Beyit 4). [*adıdır, -i, -dır*]
3. Taḳîdür kim onı cevād oḡurlar / Taḳîdür kim ‘Alī oldı oña **ād** (G. 48, Beyit 12). [*ād,]*
4. Zūlmünüñ **adını** Ḥalvet oḡur ol şūfî-yi şehir / Meş‘al-i mihr u meh u şem‘-i ziyāyı görmez (G. 86, Beyit 5). [*adını, -i, -n, -ı*]

a‘dād: *Adetler, sayılar.*

1. Müşrik olma zāhir u bāṭında ehl-i vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem koyar bu mince **a‘dād** ‘aded (G. 50, Beyit 7). [*a‘dād,]*

a‘dā-yı ‘ādī: *Bayağı, değersiz düşmanlar.*

1. (G. 52, Beyit 4). [*a‘dā-yı ‘ādī,]*

‘aded: *Sayı, tane.*

1. Müşrik olma zāhir u bāṭında ehl-i vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem

koyar bu mince a‘dād **‘aded** (G. 50, Beyit 7). [*aded,]*

‘adem: *Hiçlik, yokluk.*

1. Ol şeh-i merdān vücūd iklimine sulṭān-ıdı / Gelmeden ketm **‘ademden** Ādem u Ḥavvā henüz (G. 90, Beyit 3). [*ademden, -den*]
2. Kaf nun emrine Ḥaḳḳdan olmasaydın vāsıta / Kim **‘ademden** ḥilḳate gelmezdi ‘ālem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2). [*ademden, -den*]

ādem: *İnsan, insanoḡlu.*

1. Didin ki ana Ādeme evvel şeh-i merdān / Kim bilmece bu nükteni **Ādem** demek olmaz (G. 97, Beyit 7). [*ādem,]*
2. Ādeme idrāk-i vücūd ma‘rifetdür rehn u māl / Terkini ḳıl derd-i serdür ḳıl u ḳāl ‘emr u zeyd (G. 47, Beyit 6). [*ādeme, -e*]
3. Kim onuñ na‘leyn-i pāyı tāc-ı serdür **Ādeme** / Ey berāder bu cehtendür elif üstünde med (G. 50, Beyit 4). [*ādeme, -e*]

4. Ebcede baḡ ey dilā sırr eyleyen
dut ḡaber / **Ādeme** çün ma‘nīde
oldur āb-ı cedd (G. 50, Beyit 9).
[ādeme, -e]
5. Ana raḡminde bu **ādem** şüretin
taşvīr idüb / Baḡladı bu od u su
tobraḡ yelden şeş cihet (G. 17,
Beyit 8). [ādem,]
6. Dünyā u ‘uḡbā ‘ālem u **Ādem** aña
ṭufeyl / Yevmü'l-ḡiyām va‘de-yi
rūz u şümār feth (G. 39, Beyit 10).
[ādem,]
7. Yaturdı cismi bir cānsız ḡacer tek
mā³ u ṭin içre / Aña nefḡ itdi öz
rūḡundan ol dem buldı **ādem**
dem (G. 152, Beyit 3). [ādem,]
8. Giydi **ādem** ḡil‘atıñ seyrāna geldi
‘āleme / Sırr-ı zāt-ı ḡaḡḡ nişān-ı
bī-nişān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit
6). [ādem,]
9. Ādem evvel ‘Alīdir mālīkü'l-
mülk-i vücūd / Kān-ı cūd ol
menba‘u'l-ilāfı gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 5). [ādem,]
10. Pes münzezirü'l-vaḡt saña ‘ālem
u **ādem** / Bismillah āya şāḡib-i
devrān-ı velāyet (G. 24, Beyit 5).
[ādem,]
11. ‘Alīdir perde-yi ‘izzetde olan
Aḡmede hemdem / ‘Alīdir **ādeme**
nuṭḡ-ı ḡayāt cān-ı dil hemdem (G.
152, Beyit 1). [ādeme, -e]
12. Nuṭḡa gel cisminde cāniñ varsa
ey **ādemī** / Dem-be-dem ḡıl cān-ı
dilden ḡazret-i cānān medḡ (G.
38, Beyit 5). [ādemī, -ī]
13. Olmayınca bende ol sultān-ı
mülk-i ‘izzete / Dünya u ‘uḡbāda
olmaz **ādemī** herḡiz mu‘āf (G. 125,
Beyit 10). [ādemī, -ī]
14. Tā ebed ey Himmetī ḡaḡḡ-ile
biḡānedür / Olmasa ger **ādemī**
munda şināsā nefis (G. 109, Beyit
11). [ādemī, -i]
15. **Ādemi** ḡaḡḡ itmemişdi ḡālīḡ-ı cān-
āferīn / Baḡladı ifriti şol Allahıñ
aşlanı ‘Alī (G. 184, Beyit 9).
[ādemi, -i]

16. Bir şedefdir iki ‘ālem **ādem** onuñ
gevheri / Muttaşıl ol gevher-i
şeffāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 4). [*ādem,*]

17. Ma‘rifetsiz **ādemi** çün şüret-i
dīvār imiş / Himmeti bir ma‘nī
göster şüretiñ olmaz kabül (G.
148, Beyit 12). [*ādemi, -i*]

18. Velāyet kişverinde şāh-iken
sultān-ı dīn Haydar / Ne şeytān
var-ıdı ey şeyḫ ol ‘ālemde ne
ādem (G. 161, Beyit 6). [*ādem,*]

19. Bu vücūd bu ‘**adem** yeksān olur
ey Himmeti / Ḥālī olsa bu
şadefden bir nefes dürdānemiz
(G. 99, Beyit 12). [*‘adem,*]

20. Şol mu‘allimsin ki senden tapdı
ey kān-ı kerem / Ser-be-ser reh-
nümā-yı ta‘līm aldı **ādem** yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 3). [*‘adem,*]

ādem: Semavi dinlere göre Allah’ın yarattığı ilk insan ve ilk peygamber. İnsanlığın babası olduğu için “insan” anlamında da kullanılır.

1. Gerçe Ādem tapdı ol mebbe-i
eşyādan vücūd / Geldi **Ādemden**
vücūda ol vücūd-ı bü’l-‘aceb (G. 3,
Beyit 3). [*ādemden, -den*]

2. Otuz miñ üç yüz yıl **Ādemden**
öñden bağlıyan dīvi / ‘Alidür bu
yeddi yaşdan açan bu ‘ayn-ı
ḫikmetdür (G. 80, Beyit 7).
[*ādemden, -den*]

3. Güneş tek oldu ‘ayān mihr sende
nūr-ı ‘Alī / Ki **Ādeme** bu cihetden
ferište kıldı sücūd (G. 56, Beyit 4).
[*ādeme, -e*]

4. Gerçe **Ādem** tapdı ol mebbe-i
eşyādan vücūd / Geldi Ādemden
vücūda ol vücūd-ı bü’l-‘aceb (G. 3,
Beyit 3). [*ādem,*]

5. Ādem āzād olmadı tā kılmadı anı
şafi‘ / Gör nece ferzend-imiş
ḫandan diler baba naşib (G. 9,
Beyit 7). [*ādem,*]

6. ‘Alidür ‘ilmü’l-esmāya üstād /
‘Alidür tapdı **Ādem** ‘ilm-i irşād (G.
48, Beyit 1). [*ādem,*]

7. Ol şeh-i merdān vücūd iklimine
sultān-ıdı / Gelmeden ketm
‘ademden **Ādem** u Havvā henüz
(G. 90, Beyit 3). [*ādem,*]
8. ‘Ālem-i şūretde **Ādem** yoḡken yā
şīr-i ḡaḡḡ / Degdi dīviñ boynuna
ol dem ḡarb kācīñız (G. 98, Beyit
8). [*ādem,*]
9. Vaḡş-ı ḡayr u cinn u insān
bünyād-ı melek / Bu cehtdendir
ki **Ādem** oldı üstād-ı melek (Muh.
3, Beyit 4). [*ādem,*]
10. Çünki **Ādem** koydı baḡ-ı cenneti /
Çekdi çoḡ renc u ‘anā u firḡati (Muh.
4, Beyit 6). [*ādem,*]
11. Ādemi tanı kim olur şadef-i bahr-
ı şifāt / Ma‘nī-yi nuḡḡ ‘Alī ol
şadefe gevher zāt (G. 14, Beyit 1).
[*ādemi, -i*]
12. Ādemi lüḡf-ile şeyḡān āfetinden
sāḡlayan / Ḳahr-ile ki ḡavm-i
nūḡu ḡarḡ-ı ḡūfān eyleyen (G.
167, Beyit 3). [*ādemi, -i*]
13. Virdi nuḡḡ-ı ‘allemu’l-esmā
öğretti aña / **Ādemi** üstād-ı ins u
cān iden perverdigār (G. 59, Beyit
9). [*ādemi, -i*]
14. Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür
re’s u māl / Bir şecerdür **Ādem** u
bī-ma‘rifet ol bī-şemer (G. 65,
Beyit 11). [*ādem,*]
15. Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür
re’s u māl / Bir şecerdür Ādem u
bī-ma‘rifet ol bī-şemer (G. 65,
Beyit 11). [*ādeme, -e*]
16. ‘Alīdir **Ādeme** ta‘līm iden esmā-yı
ḡüsnānı / Nebīdir ger velī cümle
‘Alīden aldı irşādı (G. 181, Beyit
2). [*ādeme, -e*]
17. Didin ki ana **Ādeme** evvel şeh-i
merdān / Kim bilmese bu nükteni
Ādem demek olmaz (G. 97, Beyit
7). [*ādeme, -e*]
18. Ḳāmet-i ruḡsārīñ ey **Ādem** seniñ
nār-ı şecer / Fi’l-meşel bu nefes
kūh-ı ḡūr-ı Mūsādur (G. 110, Beyit
3). [*ādem,*]
19. Hızra virdi anda ‘ilm-i
ledünnīden sabāḡ / **Ādeme** ders

olmamışdı ‘allemü’l-esmā henüz
(G. 90, Beyit 6). [ādeme, -e]

ādem evlādında: İnsan; insanoğlu

1. (G. 3, Beyit 5). [ādem evlādında, -n, -da]

Ādem u hātem kūyından: Hz. Adem ve son peygamberin yurdu mahallesi.

1. (G. 92, Beyit 2). [ādem u hātem kūyından, -n, -dan]

Ādem u havvā: Yeryüzünde yaratılan ilk insan ve ilk peygamber olan Adem ve onun eşi olarak yaratılan Havva.

1. (G. 9, Beyit 6). [ādem u havvā,]

ādem-i ‘aşk: İnsani aşk, sevgi.

1. (G. 132, Beyit 5). [ādem-i ‘aşk,]

ādem-i ehl-i kubūr: Mezar ehli insanlar, ölü insanlar.

1. (G. 69, Beyit 8). [ādem-i ehl-i kubūr,]

‘adem-i nūr iden: Yokluğun ışığı kılmak.

1. (G. 180, Beyit 7). [‘adem-i nūr iden, -en]

ādem-i sāni‘: Adem’in her şeyi sanatla yaratan tanrısı // Allah.

1. (G. 124, Beyit 1). [ādem-i sāni‘,]

‘aden bahrine: Aden Denizi // İncileriyle meşhur bir deniz.

1. (G. 20, Beyit 3). [‘aden bahrine,]
2. (G. 20, Beyit 3). [‘aden bahrine, -n, -e]

‘ādet-i resmdür: Resmi gelenek.

1. (G. 77, Beyit 7). [‘ādet-i resmdür, -dür]

‘ādī: Sıradan, bayağı; aşağılık, soysuz.

1. Misl-i ‘Anter Zeyğam u Hüşşām u Şulşul u Habel / Kıldı yüz miñ ‘ādī kıddār-ilen tenhā meşāf (G. 125, Beyit 8). [‘ādī,]

‘ādil: Adalet dağıtan, adaletli.

1. Çoğlar cihanda da‘vī-yi imān ider velī / Amma elinde şādık u ‘ādil güvāhı yoğ (G. 43, Beyit 8). [‘ādil,]
2. Reh-nümā oldur cihanda ‘ādil u ma‘şūm ola / Muğtedā-yı kavm-i

islām olmaya addar-ı alb (G. 4, Beyit 6). [*‘ādil,*]

3. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u ıstı ile ma‘mūr ider / ‘**Ādil** u kāmil celilü'l-adr sulţān opar (G. 63, Beyit 8). [*‘ādil,*]

‘adl: *Adalet, doğruluk, hakkaniyet.*

1. Darb-ı şamşāmından ābād oldu şehir-i mülk-i dīn / āim-i mezheb ü millet uruldu ‘**adl** u dād (G. 46, Beyit 9). [*‘adl,*]
2. Yeryüziñ inşāf u ‘**adl** u ıstı ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmil celilü'l-adr sulţān opar (G. 63, Beyit 8). [*‘adl,*]

‘adl u dād ur: *Adalet ve doğruluğu kurmak, tesis etmek.*

1. (G. 149, Beyit 7). [*‘adl u dād ur,*]

‘adl-i ayr u şer: *İyilik ve kötülükte adaleti sağlama.*

1. (G. 69, Beyit 10). [*‘adl-i ayr u şer,*
]

‘adū: *Düşman.*

1. ‘Adū girmez elif tek ey muvahid zātına aıñ / Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i deryā-yı vadetdür (G. 80, Beyit 8). [*‘adū,*]

2. Şāh-ı merdān ākeri ekmez ‘**adūdan** avf-ı ūn / Evliyā şehrine girmez lā-cerīm u bīm herās (G. 103, Beyit 4). [*‘adūdan, -dan*]

3. Vadetde ıret olmaz ey ‘ārif-i muvahid / Ma‘nide bir ‘**adūdur** bu ār u penc u hem şeş (G. 111, Beyit 8). [*‘adūdur, -dur*]

4. Girende Bedr birle arbe aydar / ‘**Adū** anında ol dem opdı seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [*‘adū,*]

5. Ger cümle a-ı rüy-ı zemīn olsa düşmenim / arb-itmege ‘**adū** ile bu ‘arşada benim (Müsebbā 1, Beyit 37). [*‘adū,*]

6. Gel gel imdi bu vücūduñ tahtına sulţān-iken / aydariñ abābına yār ol ‘**adūsından** kesil (G. 144, Beyit 7). [*‘adūsından, -s, -ı, -n, -dan*]

‘adū ehl-i şer: *Kötülük yapan düşman.*

1. (Müsebba 1, Beyit 5). [‘adū ehl-i şer,]

‘aduvv: *Düşman, hasım.*

1. Onuñ muhibbine dārü’l-ķarār şadr-ı cinān / Anıñ ‘aduvvına oldu maķām-ı nār u saķar (G. 67, Beyit 7). [‘aduvvına, -ı, -n, -a]

‘adū-yı ‘ādil: *Adaletli düşman.*

1. (G. 39, Beyit 3). [‘adū-yı ‘ādil,]

‘adū-yı ‘ādīniñ: *Değersiz düşman.*

1. (G. 87, Beyit 7). [‘adū-yı ‘ādīniñ, -niñ]

‘adū-yı dīnine: *Din düşmanları.*

1. (G. 16, Beyit 12). [‘adū-yı dīnine, -ı, -n, -e]

‘adū-yı ehl-i beyti: *Hz. Muhammedin ailesi ve dostlarının düşmanı.*

1. (G. 16, Beyit 11). [‘adū-yı ehl-i beyti, -ı]

‘adū-yı ehl-i beyt-i haydara: *Hz. Ali'nin ailesinin düşmanına.*

1. (G. 7, Beyit 11). [‘adū-yı ehl-i beyt-i haydara,]

‘adū-yı ehl-i beytiñ: *Peygamber ailesinin düşmanları.*

1. (G. 35, Beyit 10). [‘adū-yı ehl-i beytiñ, -iñ]
2. (G. 101, Beyit 7). [‘adū-yı ehl-i beytiñ, -iñ]

‘adū-yı hānedān: *Hanedan düşmanları.*

1. (G. 25, Beyit 13). [‘adū-yı hānedān,]

‘adū-yı hānedān-ı haydarı: *Hz. Ali'nin ailesinin düşmanları.*

1. (G. 102, Beyit 8). [‘adū-yı hānedān-ı haydarı, -ı]

‘adū-yı müşrike: *Allah'a ortak koşan düşman.*

1. (G. 67, Beyit 6). [‘adū-yı müşrike, -e]

‘adū-yı hānedāniñ: *Hanedan düşmanları.*

1. (G. 75, Beyit 9). [‘adū-yı hānedāniñ, -iñ]

‘afv kıl: *Bağışla, mazur gör.*

1. (Muh. 4, Beyit 30). [‘afkıl,]

āfāt: Belalar, musibetler.

1. Velī her kim ‘Alīyyu’l-murtażāya
/ Sıgındı şıdķ-ilen ol görmez **āfāt**
(G. 15, Beyit 7). [āfāt,]

āfāt-ı semāvī: Allahtan gelen belalar,
ilahi musibetler.

1. (G. 15, Beyit 6). [āfāt-ı semāvī,]

āferīn: Aferin, takdir ve övgü sözü.

1. Zevķ-len her dem kopar
gürdlerden **āferīn** / Söylesem
şāh-ı velāyet medħinde her ħadis
(G. 25, Beyit 6). [āferīn,]

āferīn kopdı: Beğenmek, takdir ve tebrik
etmek.

1. (Muh. 2, Beyit 10). [āferīn kopdı,
-dı]

āferīniş: Yaratılış, hilkat.

1. Vāķıf ol ‘ilm-ile bu esrārdan ey
hoş murād / Ĥālīķa zāt-ı ‘Alīdür
āferīnişden murād (G. 46, Beyit 1).
[āferīnişden, -den]

āfet: Bela, musibet, felaket.

1. ‘Alī mihridir **āfetden** penāhım /
Mu‘allā āstānidır bu şāhiñ (G.
158, Beyit 8). [āfetden, -den]

2. Ādemi lütf-ile şeytān **āfetinden**
sāħlayan / Ķahr-ile ki Ķavm-i
nūħu ğark-ı tūfān eyleyen (G.
167, Beyit 3). [āfetinden, -i, -n, -
den]

āfete uğrar: Afete uğramak, felakete
maruz kalmak.

1. (G. 27, Beyit 9). [āfete uğrar, -r]

āftāb: Güneş.

1. On sekiz miñ ‘āleme rahmetden
oldı fetħ-i bāb / Bu nidānı ‘arş-ı
a‘lādan yetürdi **āftāb** (Muh. 3,
Beyit 2). [āftāb,]

2. **Āftābım** māhtābım şubħgāhım
aħterim / Mażhar-ı nūr-ı zemīn-i
āsimānım şāh şāh (G. 171, Beyit
4). [āftābım, -ım]

3. Bir de ħükmeylersin gökde **āftāb**
dönderür / Ol emīn ‘arş u ferş ol
şāħib-i fermāna baħ (G. 42, Beyit
4). [āftāb,]

4. ‘Arş-ı eyvānıñ kevākibden
munakkaş eyleyen / **Āftābı**
meş‘al-ı tībān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 4). [*āftābı, -ı*]

5. Āftābuz ki oña irmedi noqşān-ı
zevāl / Tā ebed bākī-yi
pāyendedür devletimiz (G. 91,
Beyit 9). [*āftābuz, -uz*]

6. Nazar kııl Himmeti şol **āftābe** /
Dolupdur pertevinden cümle
eṭrāf (G. 126, Beyit 11). [*āftābe, -e*
]

7. Serverimiz Būturab yulduzımız
āftāb / Degmeye hiç naḥsiyet şol
rezeliden bize (G. 173, Beyit 8).
[*āftāb,]*

8. Bir de ḥükmeylersin gökde **āftāb**
dönderür / Ol emīn ‘arş u ferş ol
şāhib-i fermāna baḥ (G. 41, Beyit
4). [*āftāb,]*

āftāb: Güneş // güzel yüz; güzel yüzlü
sevgili, dilber.

1. Endi zehrā gökyüzünden yüz
dutup bu dergāhıña / Döndi

mağribden celālet birle baḥduñ
aftāb (G. 1, Beyit 3). [*aftāb,]*

āftāb-ı ‘ālem u zāt: Dünyaya ve varlığa
güneş // Dünyaya ve yaratılmış diğer tüm
varlıkların güneşi.

1. (G. 15, Beyit 1). [*aftāb-ı ‘ālem u
zāt,]*

āftāb-ı ‘ālem-ārā: Dünyayı süsleyen
güneş.

1. (G. 42, Beyit 5). [*aftāb-ı ‘ālem-ārā,
]*

āftāb-ı ‘ālem-ārā: Dünyayı süsleyen
güneş.

1. (G. 142, Beyit 2). [*āftāb-ı ‘ālem-
ārā,]*

āftāb-ı ‘ālem-ārādur: Cihanı süsleyen
güneş.

1. (G. 110, Beyit 7). [*aftāb-ı ‘ālem-
ārādur, -dur]*

āftāb-ı ‘arş-ı rahmāndur: Allah katındaki
güneş // Hz. Muhammed.

1. (G. 49, Beyit 9). [*aftāb-ı ‘arş-ı
rahmāndur, -dur]*

aftāb-1 maşrıkeyn: Doğunun her iki tarafının güneşi.

1. (G. 165, Beyit 3). [*aftāb-1 maşrıkeyn,*]

āftāb-1 maşrıq-1 ‘aşk: Aşkın doğduğu yerin güneşi.

1. (G. 158, Beyit 2). [*āftāb-1 maşrıq-1 ‘aşk,*]

aftāb-1 şubh-1 devlet: Sabah güneşinin saadeti, talihi.

1. (G. 35, Beyit 1). [*aftāb-1 şubh-1 devlet,*]

aftāb-1 zāt: Güneş.

1. (G. 121, Beyit 4). [*aftāb-1 zāt,*]

aftāb-1 zevki: Güneşin güzelliği.

1. (G. 104, Beyit 10). [*aftāb-1 zevki, -i*]

‘afv eyle-: Affetmek, bağışlamak.

1. (G. 60, Beyit 10). [*‘afv eyle,*]

‘afv ider: Affetmek, bağışlamak.

1. (G. 21, Beyit 9). [*‘afv ider, -er*]

‘afv kıl: Affet, bağışla.

1. (G. 66, Beyit 20). [*‘afv kıl,*]

‘afv-it-: Affetmek, bağışlamak.

1. Himmeti sır oldu ‘işyān-ile ister mağfiret / Āl-i Haydar ‘aşkına ‘afv-it günāhı yā gāfūr (G. 69, Beyit 12). [*‘afv-it,*]

ağ: İki bacağı arasındaki kısım.

1. Velī haqq-ile her kim ki eyledi cedeli / Dutubdur ‘anesiñ ğayr eli ya ağundan (G. 185, Beyit 5). [*ağundan, -i, -n, -dan*]

ağac: Ağaç; gövdesi kuvvetli, büyük, dalları sert fidan.

1. Kuru ağacdan bize meyve-yi ter luğf-iden / Berd-i ‘acūzu kesüb taze bahār eyleyen (G. 164, Beyit 5). [*ağacdan, -dan*]

āgāh: Haberi olan, haberli, haberdar.

1. Ger yedin esrārına āgāh iseñ şerh eyle kim / Ne cihetdendür beyān-ı yed-i beyzā şāh şāh (G. 45, Beyit 11). [*āgāh,*]

āgāz kıldı: Anlatmak, seslendirmek.

1. (G. 84, Beyit 2). [*āgāz kıldı, -dı*]

āgāz-ı mihr-i murtaẓā: Hz. Ali'nin güneşinin doğuşu.

1. (G. 138, Beyit 8). [*āgāz-ı mihr-i murtaẓā,*]

āgyār: Yabancılar, rakipler.

1. Oldur muḥālif-i ḥaḳḳ oldur münāfiḳ-ı dost / **Agyār** şordı menden sen kimsen didim men (G. 23, Beyit 6). [*āgyār,*]
2. Agyār şordı menden sen kimsen didim men / Bir 'āşık-ı belākeş memlūk-ı sâbık dost (G. 23, Beyit 6). [*āgyār,*]
3. Himmeti āl-i Muḥammed 'aşkına dönderme yüz / Her taraftan başına **āgyār** ger yağdursa dâş (G. 112, Beyit 11). [*āgyār,*]

āgyār-ı ḥaḳḳ: Allah düşmanları.

1. (G. 135, Beyit 8). [*āgyār-ı ḥaḳḳ,*]

āgyār-ı ḥüseyn: Hz. Hüseyin'in düşmanları, rakipleri.

1. (G. 119, Beyit 8). [*āgyār-ı ḥüseyn,*]

āgyār-ı şom: Uğursuz düşmanlar.

1. (G. 164, Beyit 8). [*āgyār-ı şom,*]

ağz: Ağız; insan ve hayvanlarda yemeye, seslenmeye mahsus uzuv.

1. Dem-be-dem ey 'andelīb-i gülsitān-ı cān u dil / Ḥaydarı medḥ eyle tā kim terpenür **ağzında** dil (G. 144, Beyit 1). [*ağzında, -nî, -da*]

ağzın açdı: Ağızını açmak // İnci kabuğunun ağızını açması.

1. (G. 25, Beyit 2). [*ağzın açdı, -dı*]

aḥ: Hüzün, sürur, yas, ümit gibi derunî ahvale delâlet eder bir edat.

1. Ey gözyaşı **aḥ** su teki her sū bu çemende / Bir 'arız-ı gül serv-i ḥırāman etegin dut (G. 20, Beyit 2). [*aḥ,*]
2. Terkini bād-ı şabā eyler nigārā şāḥ şāḥ / Yoḥsa **āhımdan** mıdur zülf-i semensā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 1). [*āhımdan, -ı, -m, -dan*]
3. Cān mülkü oldı leşker-i ğam yā 'Alî meded / **Āhım** götürdi ṭabl-ı

‘alem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 1). [āhım, -ım]

ah-: Akmak, aşağı doğru yönelmek.

1. Eylese her kim ki inkār-ı velāyet bī-derīg / Başını kes kanı **ahsun** hāka çün rūd-ı eres (G. 105, Beyit 10). [ahsun, -sun]
2. Ger kılmaz ise fermān aşlen yeryüzünde / Yıl esmez u su **ahmaz** çekmez zebān-ı āteş (G. 111, Beyit 11). [ahmaz, -maz]
3. Tā vücūdım cüyuna ‘aşk-ile **ahdı** āb-ı şıdık / Gülşen tab‘ımda açıldı gül sīrāb-ı şıdık (G. 130, Beyit 1). [ahdı, -dı]
4. Ne işāretdür ki Mu‘sāniñ deminden ol zaman / On iki çeşme **ahdı** seng-i hārā şāh şāh (G. 45, Beyit 9). [ahdı, -dı]
5. Seyl-i gülgün yeryüzünden her taraf **ahdı** revān / Oldı bir harb idende ‘arşa-yı gubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [ahdı, -dı]
6. Sensen bugün ey Himmeti ol hıız maķāmı / Nuṭkuñdan **ahar**

çeşme-yi hayvān-ı velāyet (G. 24, Beyit 12). [ahar, -ar]

7. Başlayanda tūṭi-yi şirin-nefes şekker ḥadīs / Su yerine kand **ahar** ser-çeşmesinden Nīl-i Mışır (G. 25, Beyit 5). [ahar, -ar]
8. Medḥ kılduķca emīr-i naḥl uşbu Himmeti / Cān nuṭkundan **ahar** şehd-i muşaffā şāh şāh (G. 45, Beyit 12). [ahar, -ar]
9. Çıḥan kim nuṭka kand **ahar** mecliste nuḳlundan / Tapar her bī-nevā ‘uşşāk-ı müflis nuḳl-ı şeker baḥş (G. 114, Beyit 2). [ahar, -ar]

ahad: Allah’ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri olup, bölünmesi ve sayısının artması mümkün olmayan yegane varlık manasına gelir.

1. Mevşūf-ı her şifāt **ahad** ‘ayn-ı zāt hū / Şanıdadur ḥaķikat-i celli celālihū (Müsebba 1, Beyit 15). [ahad,]

ahbāb: Dostlar, bildik, tanıdık, sevilen kimseler.

1. Hābībīñ çīn-i zūlfünden ider
aḥbāba ‘anber baḥş / Kılur bād-ı
şabā kafa andan nāfe-yi ter baḥş
(G. 114, Beyit 1). [aḥbāba, -a]
2. Aḥbāba yār-i mūnis ‘uşşāka mīr-i
meclis / Sāki-yi ḥavz-ı kevşer
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
13). [aḥbāba, -a]
3. Fetḥ-i nuşret gösterür **aḥbaba**
dīdār-ı ḥabīb / Kör-i aḡyār-ı cāhil
kör-i div-i raḡīb (Muh. 3, Beyit 9).
[aḥbaba, -a]
4. Nesl-i Ādemden ‘Alī **aḥbābdur**
dīndāşımız / Serserīdür dīn
yolunda virmeyeñ dīndāşa baş (G.
119, Beyit 7). [aḥbābdur, -dur]
5. İşbāta yetür da‘vī-yi şādıklar
sensen / **Aḥbāblara** ḥüccet u
burhān-ı velāyet (G. 24, Beyit 9).
[aḥbāblara, -lar, -a]
6. Cānīñ ol ‘ıyda bugün Himmeti
kurbān getirür / ‘ıyd-ı adḥā-imiş
aḥbābına dīdār-ı ‘Alī (G. 71, Beyit
11). [aḥbābına, -ı, -n, -a]
7. Gel gel imdi bu vücūduñ taḥtına
sulṭān-iken / Ḥaydarīñ **aḥbābına**
yār ol ‘adūsından kesil (G. 144,
Beyit 7). [aḥbābına, -ı, -n, -a]
8. Cennet u ḡilmān u ḥūr bāde-yi
kevşer ḥalāl / Oldı **aḥbābına** onıñ
āteş-i dūzaḡ ḥarām (G. 151, Beyit
6). [aḥbābına, -ı, -n, -a]
9. Kılsa **aḥbābına** bir remz bugün
raḡbet-ilen / Cānı teslim ederüz
şevk-ile cānānımıza (G. 175, Beyit
5). [aḥbābına, -ı, -n, -a]
10. Tā ki doğdı ‘ālem-i subḥ-ı
velāyetden güneş / Oldı **aḥbābıñ**
yüzünden her günü ‘ıyd-ı sa‘īd (G.
55, Beyit 3). [aḥbābıñ, -ıñ]
11. ‘Alī **aḥbabınadur** cennet u ḥur /
Şerābe’t-tuhūr ni‘met u nāz (G.
84, Beyit 11). [aḥbabınadur, -ı, -n,
-a, -dur]
12. Sāye-yi ṭūba ‘Alī **aḥbābınadur**
selsebil / Kāşirāt u ḥūr-ı ḡilmān
behişt-i cāvidān (G. 162, Beyit 10).
[aḥbābınadur, -ı, -n, -a, -dur]
13. Ḥādīk-ı ‘illet ‘Alī **aḥbābına** şıḥḥat
virür / Muştafādır Muştafā ḥāmī

hem ‘aşık bize (G. 179, Beyit 5).
[aḥbābına, -ı, -n, -a]

aḥbāb-ı ‘Alī: Hz. Ali'nin dostları.

1. (G. 77, Beyit 9). [aḥbāb-ı ‘alī,]

aḥbāb-ı ‘Alī u Aḥmede: Hz. Muhammed
ve Hz. Ali'nin arkadaşları, sevenleri.

1. (G. 35, Beyit 6). [aḥbāb-ı ‘alī u
aḥmede,]

aḥbāb-ı ‘Alīniñ: Hz. Ali'nin dostları.

1. (G. 97, Beyit 11). [aḥbāb-ı ‘alīniñ, -
niñ]

aḥbāb-ı dīniñ: Dine bağlı olan, din ehli
kimseler.

1. (Müsebbâ 1, Beyit 5). [aḥbāb-ı
dīniñ, -iñ]

aḥbāb-ı ehle’l-beyt: Ehl-i beytin dostları,
peygamber ailesinin dostları.

1. (G. 78, Beyit 7). [aḥbāb-ı ehle’l-
beyt,]

aḥbāb-ı şıdk: Sadık dostlar.

1. (G. 130, Beyit 8). [aḥbāb-ı şıdk,]

aḥbār-ı ‘Alīden: Hz. Ali'den haberler.

1. (G. 97, Beyit 10). [aḥbār-ı ‘alīden,
-den]

aḥbār-ı şahīhi: Gerçek, doğru haberler.

1. (G. 35, Beyit 9). [aḥbār-ı şahīhi, -i
]

‘ahd: Ant, yemin, söz.

1. Kılmıuşuz ḳālū belādan şāh-ı
merdān-ile ‘ahd / Merd-i
meydān-ı velāyet şāh-ı yezdān-ile
‘ahd (G. 57, Beyit 1). [‘ahd,]

2. Şol ‘Alī-yi ‘ālīyu’l-ḳadriñ meh-i
gerdūn-ı zād / Şol velī-yi vālī-yi
mülk-i Süleyman-ile ‘ahd (G. 57,
Beyit 2). [‘ahd,]

3. Zāt-ı ḥaḳḳa çün didik ḳālū belā
rūz-ı elest / Ey muḥıbb ol ‘ahd ol
iḳrārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 6). [‘ahd,]

4. Var-ise ger şāh-ı ebrār ile ‘ahd u
peymāniñ / Gel vücūduñ
kişverinden leşker-i eşrārı kes (G.
108, Beyit 10). [‘ahd,]

5. Başı üste ger degirmen daşı
dönse şabr-ide / Dilber-ilen itdigi

‘ahd u vefādan dönmeye (G. 178, Beyit 2). [‘ahd,]

6. ‘Alidür anda bu ‘ahde güvāh ey ‘ārif / Bu ‘ilmi añla ki tā olmaya işiñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [‘ahde, -e]

7. Hem şavtam hem nuḫkum hem ‘ahdım hem şıdk / Terkīb-i ‘ale’t-tafsıl hem müfred u icmālem (G. 155, Beyit 4). [‘ahdım, -ım]

‘ahd bağladı: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 9). [‘ahd bağladı, -dı]

‘ahd eyledünse: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 8). [‘ahd eyledünse, -dü, -n, -se]

‘ahd eylemez: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 6). [‘ahd eylemez, -mez]

‘ahd eylemişdi: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 7). [‘ahd eylemişdi, -miş, -di]

‘ahd kılan: Yemin etmek, söz vermek.

1. (G. 186, Beyit 2). [‘ahd kılan, -an]

‘ahd kıldı: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 3). [‘ahd kıldı, -dı]

‘ahd kılma: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 4). [‘ahd kılma, -ma]

‘ahd kılmazam: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 5). [‘ahd kılmazam, -maz, -am]

‘ahd kılmışdurar: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 10). [‘ahd kılmışdurar, -mış, -dur, -ar]

‘ahd kılmışuz: Söz vermek, yemin etmek.

1. (G. 57, Beyit 1). [‘ahd kılmışuz, -mış, -uz]

‘ahd u peymānı: Ant ve yemin.

1. (G. 33, Beyit 12). [‘ahd u peymānı, -ı]

‘ahde vefā kılmaz: Verilen söze sadakat göstermek.

1. (G. 101, Beyit 1). [‘ahde vefā kılmaz, -maz]

‘ahd-i bī‘at: Verilen sözü kabul etme, onaylama.

1. (G. 114, Beyit 11). [‘ahd-i bī‘at,]

‘ahd-ı ezel: Sonsuza dek sürecek olan sözleşme.

1. (G. 131, Beyit 12). [‘ahd-ı ezel,]

‘ahd-ı peymān eylediñ: Söz ve yemin vermek.

1. (G. 138, Beyit 3). [‘ahd-ı peymān eylediñ, -dı, -ñ]

‘ahd-i vefā: Verilen söze sadık olma.

1. (G. 146, Beyit 2). [‘ahd-i vefā,]

‘ahdın üste: Verilen sözün arkasında olma.

1. (G. 135, Beyit 12). [‘ahdın üste, -iñ]

āhen: Demir.

1. Şek getürme şol velīniñ eyle kahrından hazar / Oğrasa tır-i velāyet seng u āhenden geçer (G. 78, Beyit 9). [āhenden, -den]
2. Boynın uşadan hırs u haser-i hūk-ı Hüseyniñ / Şol şır-i jiyān-ı

pence der āhen çengem (G. 156, Beyit 4). [āhen,]

aheng: Seslerin arasındaki uygunluk, düzgün tarz ve gidiş.

1. Oldı ney demsāz çeng ahengine tanbūr mest / Muṭrib-ı ‘aşk itdi ‘uşşākı nevādan müstefiz (G. 22, Beyit 5). [ahengine, -i, -n, -e]
2. Himmeti bir laḫza hāmūş olma kıl ahengi medḫ / ‘Arş gülzārında sensin bülbül-i hoşhān şubḫ (G. 40, Beyit 12). [ahengi, -i]

āheng-i ‘arş eyledi: Göğü düzenlemek, düzene sokmak.

1. (G. 27, Beyit 3). [āheng-i ‘arş eyledi,]

aheng-i medāyih: Ahenkli, uyum içinde övgü.

1. (G. 107, Beyit 13). [aheng-i medāyih,]

āhī: Arkadaş, dost, kardeş.

1. Ey āhī bizden ne gam ger zāhid dīvānedür / Āşinā-yı ‘aşkam ol

- bīgāneden müstağniyim (G. 157, Beyit 6). [āhī,]
2. Ger dilersen ey **ahī** naḥl-i velāyetden rüteb / Mü'min ol şıdkile āl-i Ḥaydara īmān getir (G. 3, Beyit 10). [āhī,]
3. Ey **ahī** şāh-ı velāyet kuldur çün münḥarif / Bu ḥaberdür vāḳıf ol burhān-ı ehl-i ma'rifet (G. 17, Beyit 2). [āhī,]
4. Ḥidmetinden bir nefes gāfil gerekmez ey **ahī** / Ḥalk içinde baḡladı bir kul ki sulṭān-ile 'ahd (G. 57, Beyit 9). [ahī,]
5. Yar yüzini görgecin dangla olur şerm-sār / Kim ki bugün kılmasa ey **ahī** pervā nefis (G. 109, Beyit 10). [ahī,]
6. 'Aşkına gel gül nişār eyle ḥayātın naḳdini / Qalmaya tā kim cihānda ey **ahī** boynında deyn (G. 165, Beyit 11). [ahī,]

ahır: Son, sondaki.

1. 'Ālem-i vaḥdetde yakın oldur ol / Nūr-ı ḥaḳḳıñ **ahiri** hem evveli (G. 186, Beyit 6). [ahiri, -i]
2. Ki zātın evveli **ahirdür** hem ahiri evvel / Ḥadis-i ḳabl u ba'd anda ḥādīs-i kıdem şıgmaz (G. 93, Beyit 3). [ahirdür, -dür]
3. Ḳaddin kim mazḥar-ı külli 'acāibdir bi-ḳavl-i ḥaḳḳ / Olur **ahirde** külli şey' 'Alīniñ nuṭḳına rāci' (G. 124, Beyit 3). [ahirde, -de]
4. Himmeti ḥaḳḳdan evvel 'Alidür **ahır** mehdidir / On sekkiz miñ 'āleme üstād rehber ḥaḳḳ imām (G. 151, Beyit 12). [ahır,]
5. Ol **ahır** nihān āşıkāra bī-gümān / Zāhir u bāṭın nişān-ı bī-nişānım şāh şāh (G. 171, Beyit 6). [ahır,]
6. Bu şāhı bilmeyen ehl-i şeḳāvet / Eger leylāc ise **ahır** olur māt (G. 15, Beyit 12). [ahır,]
7. Olasın şeytan-perest ey dīv-i gümrāh-ı cühül / Ḳasdider

- imāniña **āhir** melāmet gösterür
(G. 82, Beyit 5). [*āhir*,]
8. Cān fedā kıl ihtiyārñ elde iken
Haydara / Çün bilürsen yırtılır
āhir libās-ı ‘ariyet (G. 17, Beyit 7).
[*āhir*,]
9. Sensen evvel sensen **āhir** zāhir u
bāṭın saña / Didi bu çar-felekde
hüsrev-i hāver hadīs (G. 25, Beyit
8). [*āhir*,]
10. ‘Alidür evvel u **āhir** fenāsız / Bu
iki ‘āleme mebd-e-i mey‘ād (G. 48,
Beyit 2). [*āhir*,]
11. Himmeti itdüğe medhinde
‘Aliniñ muttaşıl / Tūṭi-yi guyā
kimi nuṭkundan **āhir** cüyķand (G.
51, Beyit 11). [*āhir*,]
12. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı rahmet
bāṭın u zāhir / ‘Alidür mebd-e u
mi‘ād-ı eşyā’ evvel u **āhir** (G. 66,
Beyit 1). [*āhir*,]
13. Ki zātñ evveli āhirdür hem **āhiri**
evvel / Hadīs-i ḳabl u ba‘d anda
hādīs-i ḳidem şıgmaz (G. 93, Beyit
3). [*āhiri*, -i]

14. Evvel **āhir** anñ didārına göz
tikmişem / Bul-ḥevesler tek ne
her eṭrāfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [*āhir*,]
15. Enbiyāniñ evvel **āhir** imām-ı
ḳiblesi / Evliyāniñ zāhir u bāṭında
sulṭāni ‘Alī (G. 184, Beyit 3). [*āhir*,
]

āhir günü: Son gün; ahiret günü.

1. (G. 30, Beyit 8). [*āhir günü*,]

āhir ol: Son, akıbet ol.

1. (G. 149, Beyit 10). [*āhir ol*,]

āhir-āb: Akan su.

1. Cemālñ görene dāim **āhir-āb** /
Yanar ‘aşḳında āteş seyrider bād
(G. 48, Beyit 6). [*āhir-āb*,]

āhoret: İslam’da ve diğere başka
inançlarda da bulunan, dünya
hayatından sonra başlayıp ebediyen
devam edeceğine inanılan ikinci hayat.

1. Bī-gümān ehl-i cehennemdür añı
ḥaḳḳ bilmeyēñ / **Ahiretde** ol
münāfiḳ oldı aşḳāb-ı sa‘ir (G. 68,
Beyit 10). [*ahiretde*, -de]

2. Ey münāfık Lātı koyından çıkar
zünnārı kes / **Ahıretde** müşrike
çünkü yetürmez Lāt feyz (G. 121,
Beyit 10). [ahıretde, -de]

ahkām-ı kazā: Allah'ın takdiri, kader
hükümleri.

1. (G. 72, Beyit 9). [ahkām-ı kazā,]

ahkem: Çok güçlü, hükmedici.

1. Rızā-yı haqq çün meni kırtar bu
guşşadan / Sensin iki cihānda
ahkem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
6). [ahkem,]

ahlāk-ı eltāf-ı mürüvvet: İnsanlığın iyi
huyları.

1. (G. 160, Beyit 6). [ahlāk-ı eltāf-ı
mürüvvet,]

ahlāk-ı hamīde: Övülmüş ahlak, övülmüş
güzel huylar.

1. (G. 76, Beyit 2). [ahlāk-ı hāmīde, -
e]
2. (G. 32, Beyit 2). [ahlāk-ı hamīde, -
e]

ahmak: Budala, akılsız, şaşkın.

1. Men mest-i elestem kadeh-i kālū
belādan / **Ahmak** şağınur ya‘ni ki
deng-i mey-i bengem (G. 156,
Beyit 11). [ahmak,]

Ahmed: Hamd kökünden ism-i tafdil olup
“herkesten daha çok öven (hamdeden)
ve herkesten daha çok övülen”
anlamlarına gelir // Hz. Muhammed’in
isimlerinden biridir.

1. Muḥammed şehri-i ‘ilm oldu ‘Alī
bāb / ‘Alidür **Ahmede** hemdem
‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [ahmede, -
e]
2. Oldılar meydān içinde hem ‘inān
u hem rakīb / **Ahmede** endi Burak
u geldi düldül Ḥaydara (G. 5,
Beyit 4). [ahmede, -e]
3. Oña kim Ḥaydar imām olmasa
islām olmaz / Virse bir günde
eger **Ahmede** biñ kez şalavāt (G.
14, Beyit 8). [ahmede, -e]
4. Vākıf ol şūfī biz ol kıvmiz ki
andan **Ahmediñ** / Kıldı anıñ
kırhını bir dāne-yi engür mest (G.
22, Beyit 3). [ahmediñ, -iñ]

5. Cebre'ilde nāzil oldu **Aḥmede**
destār-ı tāk / Tāk-ı kayşer tāk-ı
keykāvus keyḥüsrev degül (G. 28,
Beyit 5). [aḥmede, -e]
6. Kesr-i ğabrāda şeh-per-i
Cebre'ilden / Semā evcinde
Aḥmedden alur bāc (G. 29, Beyit
4). [aḥmedden, -den]
7. Aḥmed u Ḥaydar ki bir nūr-ı
eḥaddur bir vücūd / Bir vücūdu
nola ger iki görür eḥvel-i beşer (G.
62, Beyit 2). [aḥmed,]
8. 'Aql-ı Cebre'ıl demī yay-ı vahdet
rūḥ-ı burak iyleyüben / 'Arş
gülzārına **Aḥmed** kimi seyrāna
gider (G. 77, Beyit 4). [aḥmed,]
9. Bī-ğümān ol maḥzar-ı külli
'acāibdür yakīn / **Aḥmedin**
cisminde cānı ḥālīkñ zātında
vedd (G. 50, Beyit 2). [aḥmedin, -
in]
10. Şöyle kim otuz iki dürdāneden
olmuş tamām / Cebre'ilde nāzil
oldı **Aḥmede** destār tāk (G. 28,
Beyit 5). [aḥmede, -e]
11. Allaha velī **Aḥmede** ğamhār u
berāder / Ser-ḥayl-ı benī Fāḫıma
ol server-i serdār (G. 60, Beyit 2).
[aḥmede, -e]
12. Aḥmede ḥayy ki oldu gevher-i
deryā-yı zāt / Ma'ni-yi ābā u sırr-
ı ümmi-hāt andan çıḥar (G. 81,
Beyit 4). [aḥmede, -e]
13. Ol yedullah el çıḥardı leyletü'l-
mi'rācda / **Aḥmede** gösterdi ol
dem sırr-ı maḥdemden rumūz (G.
89, Beyit 3). [aḥmede, -e]
14. Aḥmede oldu ezelden ḥakk
ṭarīkinde refīk / Olmadan zāhir
ṭarīk-i leyletü'l-esrā henüz (G. 90,
Beyit 9). [aḥmede, -e]
15. 'Aşk-ilen ger ḥakkā bende
ümme-i-señ **Aḥmede** / Şāh-ı şaff-
der Ḥaydar-ı Kerrārdan
dönderme yüz (G. 102, Beyit 7).
[aḥmede, -e]
16. Aḥmede yār olmasa her zālīm-i
nefs-i cühül / Dīn yolunda
Ḥaydara yār olmayan aḡyār-ı

- hakk (G. 135, Beyit 8). [ahmede, -e]
17. Leyletü'l-isrâda yetdi kâb-ı kavseyne 'urûc / Oldı ol şem'ci velâyet **Ahmede** tâ kim delil (G. 143, Beyit 11). [ahmede, -e]
18. 'Alidir perde-yi 'izzetde olan **Ahmede** hemdem / 'Alidir âdeme nuḡk-ı hayât cân-ı dil hemdem (G. 152, Beyit 1). [ahmede, -e]
19. Perde-yi 'izzet açıldı aradan getdi hicâb / **Ahmede** esrâr-ı şâh-ı ins u cân oldı 'ayân (G. 166, Beyit 8). [ahmede, -e]
20. Kıldı du'âsını hakk eyledi kabûl / Oldı ol demde nâd-ı 'Alî **Ahmede** nuzûl (Müsebba 1, Beyit 20). [ahmede, -e]
21. 'Arş-ı rahmân üzre **Ahmed** şemsdür Haydar kamer / 'Arş-ı ferş nûr ider şems u kamer şâm u seher (G. 65, Beyit 1). [ahmed,]
22. Ahmediñ remz-ile şak itdigi ayı görmez / 'Arş-ı rahmâna şeyâtin
- ki 'urûc eylemedi (G. 86, Beyit 7). [ahmediñ, -iñ]
23. Leyletü'l-isrâda yoldaşı 'Alidir **Ahmediñ** / Lîma'allah vaḡtdir hiç kimseye olmaz maḡal (G. 140, Beyit 11). [ahmediñ, -iñ]
24. 'Alidür **Ahmediñ** doğru refiḡi hakk tarîḡinde / 'Alidür **Ahmediñ** cismi içinde cânı el hâşıl (G. 145, Beyit 8). [ahmediñ, -iñ]
25. 'Alidür **Ahmediñ** doğru refiḡi hakk tarîḡinde / 'Alidür **Ahmediñ** cismi içinde cânı el hâşıl (G. 145, Beyit 8). [ahmediñ, -iñ]
26. Cisminde **Ahmediñ** cân yâr u habîb-i rahmân / Hakk yoluna viren ser kimdir 'Aliden özge (G. 174, Beyit 7). [ahmediñ, -iñ]
27. Zülfikârı Haydariñ ger olmasa virmezdi hiç / Cebre'iliñ **Ahmede** indirdügi mirât feyz (G. 121, Beyit 3). [ahmede, -e]
28. Kudretini 'âleme kılmak için âşikâr / Haydar-ı dîn-perveri

- Ahmede** yār eyleyen (G. 164, Beyit 7). [*aḥmede, -e*]
29. Ki şifātîñ gösteren aşlan dönende
Ahmede / Gāh zātîñ perde-yi
‘izzetde pinhān eyleyen (G. 167, Beyit 2). [*aḥmede, -e*]
30. Ahmede gam-ḥor ‘Alidür ‘Alī /
Mūnis-i dil-dār ‘Alidür ‘Alī (G. 180, Beyit 1). [*aḥmede, -e*]
31. Muḥibbi ehl-i beyte **Ahmede**
ḥaḥḥdan ki ümmetdir / Kenār-ı
ḥavz-ı kevserdir gülistān sāye-yi
tübā (G. 181, Beyit 13). [*aḥmede, -e*]
32. Nuṭṭa geldi annesi bāṭnında ol
zāt-ı kadīm / **Ahmede** şerḥ eyledi
te’vīl-i Qur’ānı ‘Alī (G. 184, Beyit 11). [*aḥmede, -e*]
33. Şıdḳ-ile ehl-i semā u zemīn didi /
Uşbu ḥadīşi **Ahmede** rūḥu’l-emīn
dedi (Müsebbā 1, Beyit 27).
[*aḥmede, -e*]
34. Ahmed u Ḥaydar erür şüret-i
ma’nī-yi ḥaḥḥ / ‘Āşık-ı ma’şūḳ-ı
‘aşḳ ḥikmet-i rūḥ-ı beden (G. 163, Beyit 6). [*aḥmed,]*
35. Ey Himmeti şıdḳ-ilen iste ‘Aliden
himmet / Tā rüz-ı maḥşer sene
Ahmed kıla şefā‘at (Muh. 1, Beyit 21). [*aḥmed,]*
36. Ger **Ahmediyem** şeyḥ-i ‘arab
‘ābid-i şāmi / Ver isiyem rāhib-i
tersā u fereñem (G. 156, Beyit 2).
[*aḥmediyem, -i, -y, -em*]
37. Perde-yi ‘izzetde ol el kim görindi
Ahmede / Maḥrem-i Ḥaḥḥ vāfiḳ-ı
esrār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 6). [*aḥmede, -e*]
38. Her la‘īniñ ḥaddi yoḥdur **Ahmede**
yārim diye / Ğār-ı vaḥdetde
resüle yār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 7). [*aḥmede, -e*]
39. Qanı qanım cānı cānımdır didi
Ahmed saña / Senden özge
kimdür bu sırra maḥrem yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 7). [*aḥmede,]*

Ahmed-i Maḥmūd ebu’l-ḳāsim

Muḥammed Mustafā: Hz. Muhammedin isim ve ünvanları.

1. (G. 1, Beyit 5). [*aḥmed-i maḥmūd*
ebu'l-ḳāsım muḥammed muştafā,
]

Aḥmed-i Maḥmūd-ı Muḥammed: *İslam*
peygamberi Hz. Muhammed.

1. (G. 44, Beyit 3). [*āḥmed-i*
maḥmūd-ı muḥammed,]

Aḥmed-i Muḥtar-ilen: *İslam peygamberi*
Hz. Muhammed.

1. (G. 167, Beyit 1). [*aḥmed-i*
muḥtar-ilen, -ile, -n]

Aḥmed-i Mürsel: *İslam peygamberi Hz.*
Muhammed.

1. (G. 97, Beyit 4). [*aḥmed-i mürsel,*
]

Aḥmediñ kitfi: *Hz. Muhammed'in omzu //*
hz. Muhammed'in omuzlarının
arasındaki peygamberlik nişanesi.

1. (G. 98, Beyit 3). [*aḥmediñ kitfi,*]

aḥmer: *Kırmızı.*

1. Tökdi çendān ḳanını ol şir-i ḥaḳḳ
müşrikleriñ / Pencesinde oldu
berg lāle tek **aḥmer** ḳılıç (G. 34,
Beyit 4). [*aḥmer,*]

āḥret: *Ahret: ölümünden sonraki hayat.*

1. Himmetiniñ yā ‘Alī maḳşūd-ı
dīdārıñ gören / Sensiz bin dünyā
ḥarām olsun oña hem **aḥret** (G.
17, Beyit 13). [*aḥret,*]
2. Aḥretde yoḥdur ol maḥrūma
Ḥaydardan vefā / Olmasa her
cānda kim mihr u vefā-yı ehl-i
beyt (G. 19, Beyit 9). [*aḥretde, -de*
]
3. Bugün āl-i ‘abā ‘aşḳına bir şāl
iḥtiyār eyle / Eger kim ister olsun
aḥretde ḥalvet-i ḥāzır (G. 66,
Beyit 17). [*aḥretde, -de*]

aḥret dārında: *Ahret yurdu.*

1. (G. 17, Beyit 3). [*aḥret dārında, -n,*
-da]

aḥretde Muştafā senden ḥoşnud ola
dilersen: *Ahret günü Hz. Muhammedin*
senden memnun olmasını istemek.

1. (G. 16, Beyit 11). [*aḥretde muştafā*
senden ḥoşnud ola dilersen, -r, -
se, -ñ]

aḥsenü'l-ḥüsnā: *Güzeller güzeli, en güzel.*

1. Men sücüd eylerdim ol manzür-i
hakka olmadan / Od su tobrağ
yilden **aḥsenü'l-ḥüsnā** henüz (G.
90, Beyit 4). [*aḥsenü'l-ḥüsnā,*]

aḥsenullah: *En güzel olan Allah.*

1. Ol saḥī her sāile virdi mükerrer
cān-ı baş / **Aḥsenullah** hak
tarikinde budır imkān-ı ‘aşk (G.
131, Beyit 10). [*aḥsenullah,*]

aḥter: *Yıldız, kevkeb.*

1. Haşm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i
beytiñ çeşmine / Çarḥ
meydānında sanca **aḥteri** sākīb
remāḥ (G. 35, Beyit 10). [*aḥteri, -i*
]
2. Āfitābım māhtābım şubḥgāhım
aḥterim / Mazḥar-ı nūr-ı zemīn-i
āsımānım şāh şāh (G. 171, Beyit
4). [*aḥterim, -im*]
3. Şeş cehet u nuh felek oldı
musahḥar aña / Hük-m-i revāndır
beli āy u gün u **aḥtere** (G. 177,
Beyit 3). [*aḥtere, -e*]

aḥter-i burc-ı velāyet: *Velilik göğünün
yıldızı.*

1. (G. 154, Beyit 9). [*aḥter-i burc-ı
velāyet,*]

aḥter-i mes‘ūd: *Kutlu yıldız.*

1. (G. 56, Beyit 10). [*aḥter-i mes‘ūd,
]*

aḥter-ı şām-ı ebed: *Sonu belli olmayan
akşamın yıldızları.*

1. (G. 165, Beyit 3). [*aḥter-ı şām-ı
ebed,*]

aḥvāl-i tebeddül olmaya: *Halleri,
durumları değiştirmek.*

1. (G. 146, Beyit 4). [*aḥvāl-i tebeddül
olmaya, -ma, -y, -a*]

aḥvel: *Gözü şaşı olan adam.*

1. Ḥaḳīkatde ‘Alī melmūs-ı zātullah-
imiş çünkü / İki görmez çü **aḥvel**
ol şibh-i zātı ḥālib-i vaḥdet (G. 16,
Beyit 6). [*aḥvel,*]
2. Bir şey’i ey ‘ārif-i şāhib-naẓar /
Nola eger iki görür **aḥveli** (G. 186,
Beyit 7). [*aḥveli, -i*]

aḥvel-i beşer: *Şaşı insan.*

1. (G. 62, Beyit 2). [*aḥvel-i beşer,*]

aka-yı ehl-i beyti: *Peygamber ailesinin büyüğü, lideri.*

1. (G. 37, Beyit 10). [*aka-yı ehl-i beyti,*]

akdāh-ı kevser: *Kevser şarabı dolu kadeh.*

1. (G. 114, Beyit 9). [*akdāh-ı kevser,*]

‘ākıbet: *İşin sonu, sonuç, netice.*

1. Tāk-ı manzar kaşr-ı eyvān u der u dīvārı hiç / Hānumānı ‘ākıbet vīrān olub baykuş öter (G. 33, Beyit 3). [*‘ākıbet,*]
2. Her kim onuñ kıymaz mene şıdk-ile olsa ayāz / Tālī‘i mes‘ūd işi Maḥmūd olur bil ‘ākıbet (G. 17, Beyit 10). [*‘ākıbet,*]
3. Ekmeyeñ ten mevşiminde ‘ākıbet toḥm-ı vefā / Bulmadı bāğ-ı ḥayātından cihānda menfa‘at (G. 17, Beyit 12). [*‘ākıbet,*]
4. Murtażā ‘aşkında ḳurbān ol ey ehl-i rızā / Çün ecel senden bu cānı ‘ākıbet alur ne peş (G. 115, Beyit 10). [*‘ākıbet,*]

5. Kerbelā deştinde top ol gel belā çevgānına / Çün geçersen ‘ākıbet mundan gerek miñ bāşa baş (G. 119, Beyit 9). [*‘ākıbet,*]
6. ‘Aşk-ilen her dem ‘Alī medḥinde anı şarf kııl / ‘Ākıbet çün ḥarc olur bu naqd-i ‘ömr-i bedel (G. 140, Beyit 7). [*‘ākıbet,*]
7. Ḳābız ervāḥa cān virdiñ gerek sen ‘ākıbet / Ḳādı-yı ḥaḳḳ meclisinde şevketiñ olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 9). [*‘ākıbet,*]
8. Ol ‘ākıbet Maḥmūd olur / “Eş-şabru miftāḥi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 8). [*‘ākıbet,*]
9. Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı velāyet ‘aşkına / ‘Ākıbet çünkim şına señi ecelden bu ḳafes (G. 105, Beyit 2). [*‘ākıbet,*]
10. Tekye kıılma i‘tibārı yoḥdur uşbu şüretiñ / ‘Ākıbet zā’il çünkim olur bu naşş-ı āb-ı gil (G. 144, Beyit 3). [*‘ākıbet,*]

‘ākıbetü’l-emr: *İşin sonu.*

1. Oynatdı atını biş gün bu ‘arşada /
Fil bende düşdi ‘**ākıbetü’l-emr**
oldı māt (G. 11, Beyit 13).
[‘**ākıbetü’l-emr,**]

‘ākıl: Akıl, us, düşünme ve anlama yeteneği.

1. Velīyullaha nisbet kıılma her
mechül nādānı / Berāber mi kıılır
ħar mühreye dürdāneni ‘**ākıl** (G.
145, Beyit 4). [‘**ākıl,**]
2. ‘Āşık-ı ħāki-siriştüz ‘**ākıldur**
cānānımız / Ma‘nī-yi ‘aşk
atamızdur şüret-i cān anamız (G.
99, Beyit 1). [‘**ākıldur, -dur**]

‘akl: Akıl, us, düşünme ve anlama yeteneği.

1. Kemāl-ı künhüne idrāk irişmez
‘**akl** ħayrāndur / Özidür
cübbesinden cilve-ger her şūĤ-ı
‘ayyārıñ (G. 74, Beyit 10). [‘**akl,**]
2. Bilmege ‘ālemde bu esrārı ‘**akl**
gerek / Çün velāyet ‘ilmini idrāk
eylemez ‘akl-ı ma‘āş (G. 112, Beyit
6). [‘**akl,**]

3. Kimiñ ki varsa bir şemme ‘**aklı** /
Bu ‘aşkıñ ħıdmetinden ġāfil
olmaz (G. 88, Beyit 4). [‘**aklı, -ı**]

4. Tanıamaz kimdür ‘Alī bu ‘**akl** bu
idrak-ilen / Bu fenāda olmayınca
ādem-i ehl-i ħubūr (G. 69, Beyit
8). [‘**akl,**]

5. Var ise cānında ger idrāk yā
başında ‘**akl** / Nāşih-i müşfikden
ey ferzend-i ādem diñle pend (G.
51, Beyit 7). [‘**akl,**]

6. Ĥurūc-ı āl-i Muħammed 1353 /
Başında var-ise ger ‘**aklıñ** eyle sen
tedbīr (G. 67, Beyit 9). [‘**aklıñ, -ıñ**]

7. Bil bu ġüftārıñ beyānıñ ey benī
ādem bugün / Var-ise ger sende
idrāk ferāşet ‘**akl** u ħüş (G. 116,
Beyit 8). [‘**akl,**]

8. Mai-yi imān ‘aşk u ‘**akl** u
cānımdır benim / Dāniş-i idrāk
‘ilm-i cāvidānımdır benim ((Muh. 3, Beyit 19). [‘**akl,**]

‘akl mizāniyle: Akıl ölçüsü, akıl terazisi.

1. (G. 149, Beyit 7). [‘**akl mizāniyle, -y, -le**]

‘akl u ‘aşkıñ: Akıl ve aşk.

1. (G. 125, Beyit 1). [‘aql u ‘aşkıñ, -iñ
]

‘aql u cān: Akıl ile ruh.

1. (G. 11, Beyit 5). [‘aql u cān,]

‘aql-ı Cebre’îl: Cebrail'in akılı.

1. (G. 77, Beyit 4). [‘aql-ı cebre’îl,]

‘aql-ı küll: Akılın tamamı.

1. (G. 131, Beyit 8). [‘aql-ı küll,]

‘aql-ı vālih: Şaşırıp kalmış akıl.

1. (G. 10, Beyit 2). [‘aql-ı vālih,]

‘aks-i ruḥundan: Ruhun yansıması.

1. (G. 118, Beyit 5). [‘aks-i ruḥundan,
-u, -n, -dan]

akṭa’: Eli kesik.

1. Her kim ‘Alîni ḥaḳḳa velî bilmese
muṭlak / Mānend-i ḳalem ol
şecere fahtini **akṭa’** (G. 122, Beyit
10). [akṭa’,]

akvāl-ı ḥaḳḳdan: Allah'ın sözleri.

1. (G. 64, Beyit 2). [akvāl-ı ḥaḳḳdan,
-dan]

akvāl-i Muhammed: Hz. Muhammed'in
sözleri.

1. (G. 54, Beyit 10). [akvāl-i
muḥammed,]

akvām: Kavimler, milletler.

1. Dīv ṭab‘ ḥod-perest ḥod-bîn degil
şeyṭān şıfat / La‘net ol **akvāma**
Ḥaydar çākeridir Himmeti (G.
182, Beyit 4). [akvāma, -a]

al: Kırmızı.

1. Çāḥa şaldı nice yüz miñ Rüstem u
destanı ol / Zāl bir **al** felek kim
ma‘nısiz efsānedür (G. 73, Beyit
5). [al,]

2. Bu ‘acüz-ı bî-vefāniñ ‘ārif-i ḥod-
reng olan / Sebz u **al** u zerd u
hem surḥ u siyāhından geçer (G.
78, Beyit 5). [al,]

āl: Aile, çocuklar; soy, sop, sülale.

1. Saña şerḥ eyleyim gel güş u hüş
ol / ‘Aliden soñra kimdür **āl** u
evlād (G. 48, Beyit 8). [āl,]

2. Kim ki sevmez **ālîni** yoḥdur oña
ḥaḳḳdan necāt / Çoḥ didi bu
bābdan aşḥāba peygamber ḥadīs
(G. 25, Beyit 11). [ālîni, -i, -ñ, -i]

3. Yeryüzi mîrâşımızdur tâ
Şafiyullahdan / af tâ af
dutubdur **alımız** evlâdımız (G. 92,
Beyit 3). [*alımız, -i, -mız*]

al-: *Almak, kaplamak, tutmak (toz).*

1. Gerd-i ğafletten anıñ sürme
çeker çeşmine dîv / Gerd **alur**
âyinesiñ kıble-nümâyı görmez (G.
86, Beyit 3). [*alur, -ur*]
2. A‘mâ bu aftâb-ı zevkı görmez / Ki
almışdur onuñ âyinesiñ päs (G.
104, Beyit 10). [*almışdur, -mış, -
dur*]

al-: *El koymak, çekip almak.*

1. Çekdi ceden Bicen u Rüstem
mişâl-i çarh-ı Zâl / Çehresinden
aldı şol mişkin niķâbın nev ‘arūs
(G. 106, Beyit 9). [*aldı, -dı*]

al-: *Almak, edinmek, sahip olmak.*

1. Murtażâ ‘aşkında ķurbân ol ey
ehl-i rızâ / Çün ecel senden bu
cânı ‘âķibet **alur** ne peş (G. 115,
Beyit 10). [*alur, -ur*]

2. Seyr-i mi‘râc eyledi çün ķāfile-
sâlâr-ı ‘arş / **Aldı** Muştafâniñ
hâtemiñ râhdâr-ı ‘arş (G. 120,
Beyit 1). [*aldı, -dı*]

3. Nuţķını senden **ala** ķahr-ile
ķahhâr-ı ğayūr / Olasın hayvân-ı
şâmit şermsâr u münfa‘il (G. 144,
Beyit 5). [*ala, -a*]

4. Kelâm-ı nâţıķdır mesîhiñ atası
fehmi it / Anıñçün nefhe-yi
rûhü‘l-eminden **aldı** Meryem dem
(G. 152, Beyit 6). [*aldı, -dı*]

5. Aldı haţm-ı enbiyâniñ hâtemiñ
mi‘râcda / Perde-yi ref‘ eyledi
virdi haķıķatden nişân (G. 162,
Beyit 6). [*aldı, -dı*]

6. Bir güneşdir Murtażâ kim ondan
almışdır ziyâ / Mâh-ı encem
meş‘al-i hürşid u şem‘-i encümen
(G. 168, Beyit 7). [*almışdır, -mış, -
dır*]

7. Şubh dem **aldı** cemâlından güneş
ţurfa niķâb / Nûra döndi yeryüzi
açıldı zılmât-ı hicâb (Muh. 3,
Beyit 1). [*aldı, -dı*]

8. Nūr **almış** hāk-i pāyından başiret ehlidir / Pir u şāh-ı velāyet Hāydarıdır Himmeti (G. 182, Beyit 3). [*almış, -miş*]
9. Alur ol şāhenşeh-i şāhib-ķırānıñ darb-ile / Bir kemine çāker-i fağfūr u kayşerden hārāc (G. 27, Beyit 2). [*alur, -ur*]
10. Her şubh demi şem^c-i velāyetden **alur** nūr / Şol tāk-ı munakkaşda bu kandil-i muṭallas (G. 107, Beyit 9). [*alur, -ur*]
11. Hem nūr-ı pertevinden keyvān-ı yeddi eyvān / Nā-geh niķābın **aldı** ol dil-rubā-yı mehveş (G. 111, Beyit 5). [*aldı, -dı*]
12. Dīv **aldı** cihān mülkünü yā şāh-ı velāyet / ‘Arz it demidür bir daḥı yā şir-i ḥudā ruḥ (G. 44, Beyit 4). [*aldı, -dı*]
13. Mühr **alıñ** her kimiñ cānında vardur zerrece / Kūh-i kaf olsa günahı haķķ bilür görmez ‘azāb (G. 1, Beyit 9). [*alıñ, -ı, -ñ*]

14. Hızra sen virdiñ ledünni ‘ilmini şāh-ı sabāķ / Kāşif-i ‘ilm **aldı** ismi a‘zām yā ‘Alī (G. 190, Beyit 4). [*aldı, -dı*]

a‘lā u ‘illiyyin maķām: *En şerefli ve en yüksek makam.*

1. (G. 151, Beyit 11). [*a‘lā u ‘illiyyin maķām,*]

‘alāmet: *Belirti, işaret, iz, delil.*

1. Bu cehetden mehdī-yi āhir-zamān dirler oña / Anıñ izhāri kıyāmetden ‘alāmet gösterür (G. 82, Beyit 2). [*‘alāmet,*]

a‘lā-yı şeh-i kevneyn: *Dünya ve ahiretin yüce hükümdarı // Hz. Muhammed.*

1. (G. 44, Beyit 9). [*a‘lā-yı şeh-i kevneyn,*]

‘alāyık: *İnsanı meşgul eden, Hakk’a erişmekten alıkoyan ilişkiler, bağlar.*

1. Bend-i ‘alāyık kes ferd ol fenāya muṭlaķ / Dārın içinde yoḥdur zirā ‘alāyık dost (G. 23, Beyit 2). [*‘alāyık,*]

2. Ehl-i beytiñ zerkiñ ‘ahd u peymānı riyā ikrārı hiç / Himmeti rızq u ‘alāyıkdan geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit 12). [*‘alāyıkdan, -dan*]

aldan: Aldanmak, kanmak.

1. Himmeti **aldanma** zülf-i hālına ol kaḥbeniñ / Zülf-i hālı cān-ı dil murğına dām-i dānedür (G. 73, Beyit 12). [*aldanma, -ma*]

‘ale’l-‘arş: Arşın üzeri.

1. Yazan bu levḥ-vechi ya‘ni bākir / ‘Ale’l-‘arş istivār u reh-nümādur (G. 64, Beyit 11). [*‘ale’l-‘arş,*]

‘ale’l-‘arş-ı istivār: Arşın üzeri; göğün en yüce katının üstü.

1. (G. 128, Beyit 5). [*‘ale’l-‘arş-ı istivār,*]

‘ālem: Dünya, cihan; kainat, evren.

1. ‘Alıyyi ‘ālıyyi ā‘lā u ‘ālim u **ā‘lem** / Anıñ şıfātını söyler kelām hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [*ā‘lem,*]
2. Dutdı yekser **‘ālemi** cümle cihāngir ‘Alı / Doğdı mağribden

güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G. 27, Beyit 11). [*‘ālemi, -i*]

3. Mülk-i şüretde velāyet şehrine kıldun şefer / ‘Aşık-ı dīdāruz ol **‘ālemedür** seyrānımız (G. 96, Beyit 12). [*‘ālemedür, -de, -dür*]
4. Ger **‘alem** çekse sınan cān-güzār-ı evliyā / Ḍarbını getirmez tāb-ı sindān-ı ḥacer (G. 65, Beyit 7). [*‘alem,*]
5. ‘Āleme bir nūr-ı vāḥiddür bir menzili bildirmege / Oldı ḥurşid ḳamer işbāt ivinde yüz-be-yüz (G. 89, Beyit 2). [*‘āleme, -e*]
6. “Laḥmeke laḥmi”dür ol **‘ālemde** ḥāricdür raḳib / Ḥaydar ilen ma‘nide bir nūr-ı vāḥiddür Ḥabīb (G. 5, Beyit 1). [*‘ālemde, -de*]
7. Bezm-i rezm içinde giydi **‘ālem** işbāt için / “Hel etā ve lā fetā”dan Ḥaydar-ı Kerrār tāt (G. 28, Beyit 4). [*‘ālem,*]
8. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine yetdi **‘alem** / Lātı yaḥdı āteşe zünnār üzüldi sındı ḥāc (G. 27, Beyit 5). [*‘alem,*]

9. Pes münzezirü'l-vaqt saña **‘âlem** u âdem / Bismillah âya şâhib-i devrân-ı velâyet (G. 24, Beyit 5). [*‘âlem,*]
10. Gâh Dâvûd oldu geh Mûsâ-yı ‘imrân gâh Nûh / Niçe kerrat gör kıopardı **‘âleme** tûfân-ı mevc (G. 31, Beyit 5). [*‘âleme, -e*]
11. Dünyâ u ‘uqbâ **‘âlem** u Âdem aña tufeyl / Yevmü'l-kıyâm va‘de-yi rûz u şümâr feth (G. 39, Beyit 10). [*‘âlem,*]
12. Çarh ne hayrânîñ ‘aşk-ile sergerdân gezer / Gerçi olmuşdur bu **‘âlem** halkı sergerdân-ı çarh (G. 42, Beyit 2). [*‘âlem,*]
13. Lütf-ilen eyler oñı **‘âlemde** anı pâdişâh / Olsa her dervîşe ol dest-i velâyet destgîr (G. 68, Beyit 7). [*‘âlemde, -de*]
14. Bezm-i rezm içinde giydi **‘âlem** işbât için / “Hel etâ ve lâ fetâ”dan Haydar-ı Kerrâr tâc (G. 28, Beyit 4). [*‘âlem,*]
15. Hâricî huffâşa nisbet görmez ol a‘mâ henüz / Ser-be-ser dutdı velâyet âftâbı **‘âlemi** (G. 90, Beyit 10). [*‘âlemi, -i*]
16. Olmasa bu fenâ şüret **‘âlemde** muğayyed / Tâ kim olasın ma‘nide bâki u muhalled (G. 54, Beyit 1). [*‘âlemde, -de*]
17. Ceng u cedel şeyn u şer fitne düşer **‘âleme** / Kıoyrsa eger halk-âra şürîş-i gavğa nefis (G. 109, Beyit 7). [*‘âleme, -e*]
18. Bilmege **‘âlemde** bu esrârı ‘âkl gerek / Çün velâyet ‘ilmini idrâk eylemez ‘âkl-ı ma‘âş (G. 112, Beyit 6). [*‘âlemde, -de*]
19. Muḥammed **‘âleminde** câna kıalmaz / Muḥibb u şâdıḳ u serbâz u kıallâş (G. 113, Beyit 3). [*‘âleminde, -i, -n, -de*]
20. Mihr-i âl-i murtażâdur mülket-i emn u emân / Yoḥdur o **‘âlemde** ḥavf-ı kirdâr u keşmekeş (G. 115, Beyit 3). [*‘âlemde, -de*]
21. Kerem baḥrında **‘âlem** bir şedefdir / Kim anıñ zâtıdır çün dürr-i şeffâf (G. 126, Beyit 8). [*‘âlem,*]

22. Zāt-ı Haydardan görindi **‘āleme**
āsar-ı haqq / Şu‘le çekdi gün-teki
her zerreden envār-ı haqq (G. 135, Beyit 1). [*‘āleme, -e*]
23. Tūfan kopa ger **‘āleme** ol şıdķ-ı
yakīnin / Tağyir idüben olmaya
ahvāl-i tebeddül (G. 146, Beyit 4).
[*‘āleme, -e*]
24. Sem‘ ol ki kıılır **‘āleme** her laħza
münādi / Gülzār-ı velāyetde bu
dem şevk-ile bülbül (G. 146, Beyit
7). [*‘āleme, -e*]
25. Yoħ-idi ki **‘ālemde** bugün zümre-
yi zālīm / Daħı çekmez
mazlūmlara dest-i taṭāvul (G. 146,
Beyit 13). [*‘ālemde, -de*]
26. Her şıfatdan **‘āleme** zāt-ı ‘Alidür
cılve-ger / Gün teki her zerreniñ
‘aynında nūr-ı zāhir ol (G. 149,
Beyit 11). [*‘āleme, -e*]
27. Ğam-ı derd u belādır ḥāşılı bu
mezra‘-ı deħriñ / Ne mümkindir
geçe bir laħza **‘ālemde** bī-ğam
dem (G. 152, Beyit 11). [*‘ālemde, -
de*]
28. Velāyet kişverinde şāh-iken
sulṭān-ı dīn Ḥaydar / Ne şeyṭān
var-ıdı ey şeyḫ ol **‘ālemde** ne
ādem (G. 161, Beyit 6). [*‘ālemde, -
de*]
29. Muşṭafā devrinde amma **‘āleme**
iṣbāt için / Gün tek ol şāh-ı
velāyet zātını kııldı ‘ayān (G. 162,
Beyit 5). [*‘āleme, -e*]
30. Kudretini **‘āleme** kıılmak için
āşikār / Ḥaydar-ı dīn-perveri
Aḥmede yār eyleyen (G. 164,
Beyit 7). [*‘āleme, -e*]
31. Añla bu ‘ilmi eyā **‘ālemde** ‘irfānım
deyen / Dilde nuṭķ oldur şafā-yı
ķalb olur nūr-ı ‘ayn (G. 165, Beyit
2). [*‘ālemde, -de*]
32. Giydi ādem ḫil‘atıñ seyrāna geldi
‘āleme / Sırr-ı zāt-ı haqq nişān-ı
bī-nişān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit
6). [*‘āleme, -e*]
33. Yoħ-idi **‘ālem** henüz ḫilķat-i
ādem henüz / Geldi bu feyz-i ezel
lem-yezeliden bize (G. 173, Beyit
3). [*‘ālem,]*

34. Zātını her lahza kılan ‘**āleme** /
Gün teki izhār ‘Alidür ‘Alī (G. 180,
Beyit 6). [*‘āleme, -e*]
35. Bu yolda Himmeti şūfī çekübdür
‘**āleme** yoḥı / Ṭarīḳ-i evliyāda
cān-fedā geldi cān fedā geldi (G.
183, Beyit 12). [*‘āleme, -e*]
36. Medḥiñi ins u cinne ma‘būd kıldı
vācib / Senden zuhūra geldi
‘**ālemde** her qarāib (Muh. 1, Beyit
2). [*‘ālemde, -de*]
37. Deryā iken bu ‘**ālem** şol raḥmetiñ
vekili / Yandırdı baḥr içinde hem
per-i Cebre‘ili (Muh. 1, Beyit 6).
[*‘ālem,]*
38. Yā menba‘-ı velāyet yā
mazḥāru’l-‘acāib / Çün emr-i kaf-
ı nundan vücūda geldi ‘**ālem** (Muh. 1, Beyit 8). [*‘ālem,]*
39. Añladı remz-i füzūn muḥkemi /
Ḥükmine rām itdi bu ‘**ālemi** (Muh. 4, Beyit 19). [*‘ālemi, -i*]
40. Kāf-ı nūndan ‘**ālemi** imkān iden
perverdigār / Yeddi merre baḥr
dokuz keyvān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 1). [*‘ālemi, -i*]

41. Ol yüze pervānedir pes melāik
tamām / Şu‘le-yi zāt oldur ‘**āleme**
sırr-ı ‘alen (G. 163, Beyit 5).
[*‘āleme, -e*]
42. Gāh gösterdi sıḥāvet gāh çekdi
zūlfikār / ‘**Āleme** her vech-ilen
bildirdi subḥāni ‘Alī (G. 184, Beyit
5). [*‘āleme, -e*]
43. Kaf nun emrine Ḥaḳḳdan
olmasaydın vāsıta / Kim
‘ademden ḥilḳate gelmezdi ‘**ālem**
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2).

‘ālem çek: Sancak, bayrak dikmek.

1. (G. 84, Beyit 4). [*‘ālem çek,]*

‘ālem çekdi: Bayrak çekmek, bayrağı
göndere çekmek.

1. (G. 106, Beyit 1). [*‘ālem çekdi, -di*
]
2. (Muh. 4, Beyit 16). [*‘ālem çekdi, -di*]

‘ālem kıldı: Sancak, bayrak yapmak.

1. (Muh. 2, Beyit 8). [*‘ālem kıldı, -di*
]

‘ālem u ādem: Dünya ve insanoḡlu.

1. (G. 139, Beyit 2). [*‘ālem u ādem,*]

‘ālem-ārā-yı ‘acīb: *Şaşırtıcı bir şekilde dünyayı süsleyen.*

1. (G. 10, Beyit 1). [*‘ālem-ārā-yı ‘acīb,*]

‘āleme gelen: *Dünyaya gelmek, doğmak.*

1. (G. 180, Beyit 8). [*‘āleme gelen, -en*]

‘ālem-i āfāk: *Ufuklar dünyası; dört bir taraf.*

1. (G. 99, Beyit 8). [*‘ālem-i āfāk,*]

‘ālem-i dīn: *Dünyayı kaplayan din // İslam.*

1. (G. 102, Beyit 10). [*‘ālem-i dīn,*]

a‘lem-i ekrem: *Kainatın en cömerti.*

1. (G. 97, Beyit 8). [*a‘lem-i ekrem,*]

‘ālem-i esrār-ı ğayb: *Sırlar aleminin bilinmezliği.*

1. (G. 159, Beyit 2). [*‘ālem-i esrār-ı ğayb,*]

‘ālem-i fānīde: *Ölümlü, geçici dünya.*

1. (G. 3, Beyit 13). [*‘ālem-i fānīde,*]

‘ālem-i ğaddārı: *Acıması olmayan, zalim dünya.*

1. (G. 33, Beyit 6). [*‘ālem-i ğaddārı, -ı*]

‘ālem-i hikmetde: *Hikmet, hakikat dünyası.*

1. (G. 110, Beyit 1). [*‘ālem-i hikmetde, -de*]

‘ālem-i hikmetde: *Hakikat dünyası.*

1. (G. 123, Beyit 7). [*‘ālem-i hikmetde, -de*]

‘ālem-i kavseyin: *Kab-ı kavseyin: iki kavsin birleştiği yer olarak anlatılan, iki kaş arasındaki bölge. Ku'ran kaynaklı bir terim, ve bu bölgenin daha belirginleşmesi için "ev edna" tabiri de eklenmiştir, daha da yakın anlamında, burası, pineal gland bezidir, Hz. Muhammed'in isra suresine göre rabbiyle görüştüğü koordinat.*

1. (G. 154, Beyit 4). [*‘ālem-i kavseyin,*]

‘ālem-i kudretde: Güç, iktidar dünyası; Allah'ın ezeli gücünün ortaya çıktığı dünya.

1. (G. 42, Beyit 6). [‘ālem-i kudretde, -de]
2. (G. 69, Beyit 9). [‘ālem-i kudretde, -de]
3. (G. 107, Beyit 10). [‘ālem-i kudrette, -te]

‘ālem-i kuvvetde: Güç, kuvvet dünyası.

1. (G. 120, Beyit 4). [‘ālem-i kuvvetde, -de]
2. (G. 69, Beyit 9). [‘ālem-i kuvvetde, -de]

‘ālem-i leyl u nehār: Dünyanın gece ve gündüzü.

1. (G. 103, Beyit 7). [‘ālem-i leyl u nehār,]

‘ālem-i ma‘nīde: Mana alemleri // bütün perdelerin kalkıp gizli anlamların ortaya çıktığı alem.

1. (G. 14, Beyit 4). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

2. (G. 18, Beyit 9). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

3. (G. 73, Beyit 6). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

4. (G. 70, Beyit 8). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

5. (G. 92, Beyit 11). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

6. (G. 141, Beyit 9). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

7. (G. 184, Beyit 1). [‘ālem-i ma‘nīde, -de]

‘ālem-i subh-ı velāyetden: Kainatın velilik sabahı // Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 55, Beyit 3). [‘ālem-i subh-ı velāyetden, -den]

‘ālem-i süflāda: Daha alçak, aşağı dünya.

1. (G. 62, Beyit 11). [‘ālem-i süflāda, -da]

‘ālem-i şüretde: Görünenler dünyası, varlık alemleri.

1. (G. 22, Beyit 11). [‘ālem-i şüretde, -de]

2. (G. 92, Beyit 11). [‘ālem-i şüretde, -de]

3. (G. 98, Beyit 8). [*‘ālem-i şūretde, -de*]

‘ālem-i vaḥdetde: *Birlik dünyası; Allah'ın birliğiyle ortaya koyulan dünya.*

1. (G. 92, Beyit 4). [*‘ālem-i vaḥdetde, -de*]
2. (G. 169, Beyit 10). [*‘ālem-i vaḥdetde, -de*]
3. (G. 186, Beyit 6). [*‘ālem-i vaḥdetde, -de*]
4. (Muh. 3, Beyit 21). [*‘ālem-i vaḥdetde, -de*]

‘alen: *Aleni: açık, aşikar.*

1. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge gayrıñ sevgisi / Hakk bilür yoḥdur benim gönlümde pinhān ‘alen (G. 168, Beyit 10). [*‘alen,]*

‘alī: *Yüce, ulu.*

1. Şol ‘Alī ‘alī kim deryā-yı tiğından onuñ / Dutdı bir demde serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc (G. 31, Beyit 9). [*‘ālī,]*

‘Alī: *İslam'ın dördüncü halifesi Hz. Ali*

1. Cihānda ehl-i şūretdür me‘āniden ḥaber bilmez / **‘Aliden** özge bu bāzār içinde kim ki medh eyler (G. 100, Beyit 7). [*‘aliden, -den*]

2. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī bāb / ‘Alidür Aḥmede ḥemdem ‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [*‘alī,]*

3. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī bāb / ‘Alidür Aḥmede ḥemdem ‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [*‘alidür, -dür*]

4. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī bāb / ‘Alidür Aḥmede ḥemdem ‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [*‘alī,]*

5. ‘Alī ‘arş-ı ḥaḳīkatde ḳamerdür / Kevākibdür yanında ḥayl-i aşḥāb (G. 2, Beyit 2). [*‘alī,]*

6. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī bāb / ‘Alidür Aḥmede ḥemdem ‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [*‘alī,]*

7. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī bāb / ‘Alidür Aḥmede ḥemdem ‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [*‘alidür, -dür*]

8. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı **‘Alī** bāb / ‘Alīdür Aḥmede ḥemdem **‘Alī** bāb (G. 2, Beyit 1). [*‘alī,*]
9. ‘Alī ‘arş-ı ḥaḳīkatde ḳamerdür / Kevākibdür yanında ḥayl-i aṣḥāb (G. 2, Beyit 2). [*‘alī,*]
10. ‘Alīdür mü’minīn u hem mü’mināta / Hidāyet eyleyen miftaḥ-ı ebvāb (G. 2, Beyit 7). [*‘alīdür, -dür*]
11. ‘Alīdür “ḥāzen-i kenz-i ilāhi” / Onuñ muhtācıdur sulṭān-ı dārāb (G. 2, Beyit 8). [*‘alīdür, -dür*]
12. Ḥayāt-ı rızḳına bu mümkinātīñ / Sebebdür kim **‘Alī** ey ehl-i esbāb (G. 2, Beyit 9). [*‘alī,*]
13. ‘Alīdür ḥātem-i ḥatm-i nübüvvet / **‘Alīdür** evliyā naḳdine zerrāb (G. 2, Beyit 11). [*‘alīdür, -dür*]
14. ‘Alīdür ḥātem-i ḥatm-i nübüvvet / **‘Alīdür** evliyā naḳdine zerrāb (G. 2, Beyit 11). [*‘alīdür, -dür*]
15. ‘Alīdür ‘ārife ruḥ-ı izāfī / ‘Alī cānān-ı ‘aşıḳ cān-ı aḥbāb (G. 2, Beyit 12). [*‘alīdür, -dür*]
16. ‘Alīdür ‘ārife ruḥ-ı izāfī / **‘Alī** cānān-ı ‘aşıḳ cān-ı aḥbāb (G. 2, Beyit 12). [*‘alī,*]
17. ‘Alīdür Himmetī iḥāta ḳılmıṣ / Bu göñlile mekān-ı bāb-ı der-bāb (G. 2, Beyit 13). [*‘alīdür, -dür*]
18. İki ‘ālemde **‘Alīdür** pişvā ol maḳşūd-ı rabb / Ya‘ni bu icād mevcüddur olmuşdur sebab (G. 3, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
19. Ol **‘Alī** ol velīni‘met kim oldur ḳanı luṭf / Dost hem düşmen tamam ondan bulur eşyā naşīb (G. 9, Beyit 5). [*‘alī,*]
20. Himmetīniñ ḥāceti senden budur ḳıl yā **‘Alī** / Bir dil u dānā oña bir dīde-i bīnā naşīb (G. 9, Beyit 12). [*‘alī,*]
21. Terk-i ta‘alluḳ eyle **‘Alī** ‘aşḳına bugün / ‘Aşıḳ oldur ki eyleye terk-i ta‘alluḳāt (G. 13, Beyit 11). [*‘alī,*]
22. Ḳaṭre kimdür kim ide deryā-yı ‘ummān-ile baḥş / Ğayr-ı ḳaṭre-yi ma‘nīde baḥr-ı velāyetdür **‘Alī** (G. 26, Beyit 7). [*‘alī,*]

23. Dutdı yekser ‘ālemi cümle
cihāngir ‘Alī / Doğdı mağribden
güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G.
27, Beyit 11). [‘alī,]
24. Himmeti virmez ‘Alī ‘aşkında her
huşyār baş / Yanmasa altında ger
āteş karar mı cism sac (G. 27,
Beyit 12). [‘alī,]
25. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet sīm u
zerden geç / Ne sīm u zer
muḥabbet ‘āleminde cān u
serden geç (G. 32, Beyit 1). [‘alī,]
26. Güzer kılmaz ‘Alī rāḥında kim ki
iki ‘ālemden / Kim ol dūn degā
kim himmet-i kuteh nazardan
geç (G. 32, Beyit 6). [‘alī,]
27. Velāyet nūrı görmez ‘Alī
medḥinde sem‘ olmaz / Meşelde
kör u kerdür ehl-i ḡaflet kör u
kerden geç (G. 32, Beyit 10). [‘alī,]
28. Ceng-i Uḥudda nār ‘Alī endi
‘arşdan / Bu naşra ile virdi oña
kirdigār fetḥ (G. 39, Beyit 4). [‘alī,
]
29. ‘Āşıka her gün ‘Alī dīdārıdur
yevme’n-cedīd / Muttaşıl ḥān-ı
velāyetden gelür rızq-ı cedīd (G.
55, Beyit 1). [‘alī,]
30. Himmetiniñ sensin ümmīd-i
necātı ya ‘Alī / Bu ḥaḳiri Muştafā
‘aşkına kıлма nā-ümīd (G. 55,
Beyit 12). [‘alī,]
31. Cān mülkü oldı leşker-i ḡam yā
‘Alī meded / Āhım götürdi ṭabl-ı
‘alem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
1). [‘alī,]
32. Nāmünāsibdür aña ḥatta ‘Alī el-
ḥayru’l-‘amel / Şerr-i vesvās
göñülden sürmeyince ol beşer (G.
62, Beyit 7). [‘alī,]
33. Muḥammedür ‘Alīdür Fāṭimā
Şubbeyr u Şebberdür ‘Alī / Sāni-
yi Seccāddur Muḥammed ya‘ni ki
Bāḳır (G. 66, Beyit 12). [‘alī,]
34. Tevekkül menziline olmışam
ihlaş-la sākin / ‘Alī yolunda her
ne gelse şākerem şābir (G. 66,
Beyit 19). [‘alī,]

35. Meşelde kevkeb-imiş serbeser
siyāh velī / ‘Alī bu kevkeb içinde
mişāl-i māh-ı münir (G. 67, Beyit
5). [*‘alī,*]
36. İki cihānda velā müşrik ve
münāfıkdur / ‘Alī yolında bugün
cān u baş iden taḫsīr (G. 67, Beyit
8). [*‘alī,*]
37. Pādişāh-ı faḫr-perverdür ‘Alī
baḫr-ı kerem / Eyzan gelsün
kerem deryāsına kimdür faḫīr (G.
68, Beyit 8). [*‘alī,*]
38. Münşī³-i müstevfī menşūr-ı
kısmetdür ‘Alī / Ehl-i cennet
cem‘ine ḫadr-i berāt andan çıḫar
(G. 81, Beyit 12). [*‘alī,*]
39. Kim ‘Alī yolında olsa ḫayy-ı
fiddāreyn olur / Şu‘lesi artar çü
şem’iñ başını kesdükce gāz (G. 83,
Beyit 8). [*‘alī,*]
40. ‘Alī aḫbabinadur cennet u ḫur /
Şerābe’t-tuhūr ni‘met u nāz (G.
84, Beyit 11). [*‘alī,*]
41. Menim şinemde çün naḫş-ı
ḫacerdür / ‘Alī mihr ki hergiz
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10). [*‘alī,*
]
42. Şol veliyyi ḫaḫḫ ‘Alī dir men
kelām-ı nāḫıḫam / Bile emr-itdi
bize ol şāḫib-i irşādımız (G. 92,
Beyit 8). [*‘alī,*]
43. ‘Alī mihrinden özge cān evinde
ḫoyma deyyārı / Ḥarīm-i ‘izzet-i
sulṫāna çün ḫayl-i ḫaşem şıḫmaz
(G. 93, Beyit 7). [*‘alī,*]
44. Ka‘bedür kūyiñ gürüh-ı enbiyā
ḫüccācıñız / İstivā-yı ‘arş-ı
ḫaḫḫdur yā ‘Alī minhācıñız (G. 98,
Beyit 1). [*‘alī,*]
45. Süleymān tek zebān-ı bī-
zebāniden ḫaber bilmez / Göñül
virse ‘Alī mihrinden özge yāre
her ‘āşıḫ (G. 100, Beyit 9). [*‘alī,*]
46. Hidāyet bulmaz ol gümrāh-ı cāhil
rāh-ı maḫşūda / ‘Alī evlādını her
kim o gence reh-nümā ḫılmaz (G.
101, Beyit 3). [*‘alī,*]
47. İrişmez vişāl-i maḫbūba ‘Alī
‘aşḫına her kim ki / Muḫabbet

- ‘āleminde başla cāniñ fedā kılmaz
(G. 101, Beyit 5). [*‘alī,*]
48. ‘Alī yolunda her kim oynadur baş
/ Kim ol meydān eri merdāne
şābāş (G. 113, Beyit 1). [*‘alī,*]
49. ‘Alī ismiyle bu çetr-i mülemma‘ /
Mu‘allağ durdı bī hayyām-ı ferrāş
(G. 113, Beyit 8). [*‘alī,*]
50. Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān
oldı / Girdi merdāne ‘Alī ‘aşkına
meydāna güneş (G. 117, Beyit 5).
[*‘alī,*]
51. Nesl-i Ādemden ‘Alī aḥbābdur
dīndāşımız / Serserīdür dīn
yolunda virmeyeñ dīndāşa baş (G.
119, Beyit 7). [*‘alī,*]
52. Ger olmasa her sözde ‘Alī medḥ-i
mükerrer / Bir turreye miñ beyt-
i ğazel şī‘r-i müsecca‘ (G. 122,
Beyit 13). [*‘alī,*]
53. ‘Alī nuṭkundan olmışdur vücūd-i
‘ālem-i Ādem / Yakīn kim bil
ḥaḳīkatde ‘Alīdür mazhar-ı cāmi‘
(G. 124, Beyit 2). [*‘alī,*]
54. Bu dürr-i nuṭkı ey ‘ārif ‘Alī
medḥinde şarf eyle / Ḥayātīñ
naḳdini itme muğber-i efsāneye
zāyi‘ (G. 124, Beyit 9). [*‘alī,*]
55. ‘Alī medhini zikretmekdedirler /
Semāda ṭayrdır deryāda balıḳ (G.
129, Beyit 10). [*‘alī,*]
56. Yā ‘Alī yā şeh-süvār-ı ‘arşa-yı
meydān-ı ‘aşḳ / Mazhar-ı ma‘şūk-
ı ‘āşık server-i merdān-ı ‘aşḳ (G.
131, Beyit 1). [*‘alī,*]
57. ‘Aşḳdır sultān egerçi on sekiz miñ
‘āleme / ‘Ālem-i kuvvetde sensen
yā ‘Alī sultān-ı ‘aşḳ (G. 131, Beyit
2). [*‘alī,*]
58. “Lev-keşef” ḥaḳḳdan ‘Alī
şānındadır hem “men ‘aref” /
Vezn-i ‘aḳl-ı ‘adl u nefsi keffe-i
mizān-ı ‘aşḳ (G. 131, Beyit 9). [*‘alī,*
]
59. Kim ‘Alī ya‘nī veliyullahı inkār
eylese / Müşrik-i dīv-i
münāfiḳdur ider inkār-ı ḥaḳḳ (G.
135, Beyit 10). [*‘alī,*]

60. Yüz çevirme ger ‘Alī ‘aşkına
berdār itseler / Tā ola dār-ı
hākikatde maḳāmıñ dār-ı hākḳ
(G. 135, Beyit 11). [*‘alī,*]
61. Elā ey merd-i ‘āşık rind-i çālāk /
‘Alī yolunda eyle cismiñi hāk (G.
137, Beyit 1). [*‘alī,*]
62. ‘Alī mihrinden özge her ne kim
var / Çıhart ḳalbinden eyle
cismiñi hāk (G. 137, Beyit 3). [*‘alī,*
]
63. ‘Alī ismiyle dutdı istikāmet /
Mu‘allaḳ durdı bu nuh ṫāk-ı eflāk
(G. 137, Beyit 8). [*‘alī,*]
64. ‘Alīdür mālīkū’l-mülk-i velāyet /
‘Alī hükümündedür bu yeddi eflāk
(G. 137, Beyit 9). [*‘alī,*]
65. ‘Aşık-ilen her dem ‘Alī medḥinde
anı şarf ḳıl / ‘Āḳıbet çün harc
olur bu naḳd-i ‘ömr-i bedel (G.
140, Beyit 7). [*‘alī,*]
66. Nuḳṫā-yı pergār-ı vaḥdetdir ‘Alī
mir’āt-ı zāt / Añla ey ‘ārif ki
şıgmaz bu söze şerḥ-i ṫavīl (G.
143, Beyit 8). [*‘alī,*]
67. Muttaşıldır zātına hākḳıñ
hākikatde ‘Alī / Pes velāyet bil
uluhiyyetden olmaz münfa‘il (G.
144, Beyit 8). [*‘alī,*]
68. ‘Alīden buldı fetḥu’l-bāb ya‘ni
‘ilm-i dīn şehri / ‘Alī şānında
hākḳdan zūlfikār innemā bāṫıl (G.
145, Beyit 6). [*‘alī,*]
69. ‘Alī hākḳdur el hākḳ bile eylemek
şābāş / Güzer ḳıldı cihān u cānı
bir cov olmadı māil (G. 145, Beyit
10). [*‘alī,*]
70. ‘Alī mihri benim cānımda çün
naḳş-ı ḥacer ḳāim / Eger ṫūfān
ḳopar bir ḥarfi anıñ olmaya zāil
(G. 145, Beyit 11). [*‘alī,*]
71. Hem velīdir hem vekīl-i raḥmet-i
hākḳdır ‘Alī / ‘Ārif ol şeyṫāna
uyma raḥmet-i raḥmāna gel (G.
150, Beyit 3). [*‘alī,*]
72. Cinn u ins u cümle maḥlūḳāta
sulṫāndur ‘Alī / Dīve nisbet
düşme ‘āşī ḥazret-i sulṫāna gel (G.
150, Beyit 8). [*‘alī,*]

73. ‘Alī ḥayy-ı ebeddir sultān-ı
ervāḥ-ı mücerreddir / Deminden
endirir çārum felekde ‘isī-yi
Meryem (G. 161, Beyit 8). [‘alī,]
74. Şol velī kāniñ mübārek ismi
olmuşdır ‘Alī / Nuṭḡ-ı pākinden
bize munca beyān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 4). [‘alī,]
75. ‘Alīdür aftāb-ı ‘ālem u zāt / Kim
onuñ pertevīdür cümle zerrāt (G.
15, Beyit 1). [‘alīdür, -dür]
76. ‘Alīdür kāinātıñ ḥalkına şāh-ı
velini‘met / Viren bu külli
maḥlūka ‘Alīdür ey velini‘met (G.
16, Beyit 1). [‘alīdür, -dür]
77. ‘Alīdür kişver-i imāna fettāḥ /
Ḥidāyet bābına meftūḥ-ı miftāḥ
(G. 36, Beyit 1). [‘alīdür, -dür]
78. ‘Alīdür ḡudretiñ baḥrına mellāḥ /
‘Alīdür cūşiniñ dürrine ḡavvāş (G.
36, Beyit 2). [‘alīdür, -dür]
79. ‘Alīdür ḥaḡḡa mażḥar mażḥar-ı
ḥaḡḡ / ‘Alīdür cān-ı eşyā cümle
eşbāḥ (G. 36, Beyit 3). [‘alīdür, -
dür]
80. ‘Alīdür ḥaḡḡa mażḥar mażḥar-ı
ḥaḡḡ / ‘Alīdür cān-ı eşyā cümle
eşbāḥ (G. 36, Beyit 3). [‘alīdür, -
dür]
81. ‘Alīdür menba‘-ı deryā-yı ervāḥ /
‘Alīdür her şeyiñ nuṭḡında nāṭıḡ
(G. 36, Beyit 4). [‘alīdür, -dür]
82. ‘Alīdür menba‘-ı deryā-yı ervāḥ /
‘Alīdür her şeyiñ nuṭḡında nāṭıḡ
(G. 36, Beyit 4). [‘alīdür, -dür]
83. ‘Alīdür şayḡal-ı āyine-yi zāt /
‘Alīdür şüret-i raḡmāna mişbāḥ
(G. 36, Beyit 5). [‘alīdür, -dür]
84. ‘Alīdür şayḡal-ı āyine-yi zāt /
‘Alīdür şüret-i raḡmāna mişbāḥ
(G. 36, Beyit 5). [‘alīdür, -dür]
85. ‘Alīdür hem ‘aşā-yı sırr-ı Mūsā /
‘Alīdür yed-i beyzā kesr-i elvāḥ
(G. 36, Beyit 6). [‘alīdür, -dür]
86. ‘Alīdür hem ‘aşā-yı sırr-ı Mūsā /
‘Alīdür yed-i beyzā kesr-i elvāḥ
(G. 36, Beyit 6). [‘alīdür, -dür]
87. ‘Alīdür ol ki dīn-i enbiyāniñ /
Demi tiḡında onuñ tapdı işlāḥ (G.
36, Beyit 7). [‘alīdür, -dür]

88. ‘Alidür ol ki bāb-ı fazl içinde /
Anıñ medhine sultān oldı
meddāh (G. 36, Beyit 8). [*‘alidür, -dür*]
89. ‘Alidür ol ki der yevmü’l-kiyāmet
/ Virir mü’mintlere kevserden
iḳdāh (G. 36, Beyit 9). [*‘alidür, -dür*]
90. ‘Alidür lā-mekān kāfında ‘anḳā /
Ki ḳıldı cehd ara su‘bān işrāh (G.
36, Beyit 10). [*‘alidür, -dür*]
91. ‘Alidür ol oḫullar onı Ḥaydar /
Onuñ ḳurbine irmez hiç seyyāh
(G. 36, Beyit 11). [*‘alidür, -dür*]
92. ‘Alidür Himmeti baḫr-ı celālet /
Kim onda ne neheñ oynar ne
timsāh (G. 36, Beyit 12). [*‘alidür, -dür*]
93. Bu cism u cānı yaratdı egerçe
ḫayy-ı vedūd / İki cihānda ‘Alidür
velī aña maḳşūd (G. 56, Beyit 1).
[*‘alidür, -dür*]
94. Şehr-i ‘ilmine ‘Alidür şehr-i ‘aşḳa
şehriyār / Şeh ḳadem basmaz
vücūduñ olmayınca şehriyār (G.
61, Beyit 1). [*‘alidür, -dür*]
95. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı raḫmet
bāḫın u zāhir / ‘Alidür mebde’ u
mī‘ād-ı eşyā’ evvel u āḫir (G. 66,
Beyit 1). [*‘alidür, -dür*]
96. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı raḫmet
bāḫın u zāhir / ‘Alidür mebde’ u
mī‘ād-ı eşyā’ evvel u āḫir (G. 66,
Beyit 1). [*‘alidür, -dür*]
97. ‘Alidür her maḫall her mekānda
ḫāzır u nāzır / Naḫar her ḫānde
kim ḳılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [*‘alidür, -dür*]
98. Muḫammedür ‘Alidür Fāḫimā
Şubbeyr u Şebberdür ‘Alī / Şāni-
yi Seccāddur Muḫammed ya‘ni ki
Bāḫır (G. 66, Beyit 12). [*‘alidür, -dür*]
99. ‘Alidür ins u melek ḫaylına
sipehsālār / Nebī hem velidür
rehnümā u mürşid u pīr (G. 67,
Beyit 4). [*‘alidür, -dür*]
100. ‘Aşḳ mülkinde ‘Alidür
emīr-i ḫaḳḳ birle emīr / Ḥākim-i

- şehr-i velāyet server-i şāhib-serir
(G. 68, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
101. ‘Alīdür menba‘-ı nūr-ı
velāyet nūr-ı ‘arşullah / Melekler
farqına pāy-ı turābı tāc-ı
devletdür (G. 80, Beyit 5). [*‘alīdür,
-dür*]
102. Şol yed-i kudret ‘Alīdür
ism-i zāt andan çıhar / Zāhir u
bāṭın zuhūr her şifāt andan çıhar
(G. 81, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
103. Ka‘be-yi hācet ‘Alīdür
kıble-yi ehl-i niyāz / Na‘l-i
sümm-i düldül ‘uşşāka mihrāb-ı
namāz (G. 83, Beyit 1). [*‘alīdür, -
dür*]
104. ‘Alīdür menba‘-ı luṭf u
kerāmet / ‘Alīdür ma‘den-i
bürhān-ı i‘cāz (G. 84, Beyit 10).
[*‘alīdür, -dür*]
105. ‘Alīdür menba‘-ı luṭf u
kerāmet / ‘Alīdür ma‘den-i
bürhān-ı i‘cāz (G. 84, Beyit 10).
[*‘alīdür, -dür*]
106. ‘Alīdür şāh-ı taḥt-ı lā-
mekān buzāt-ı ḥayy / Ma‘nīdür ki
hergiz şāh-ı taḥt-ı lā-mekān
ölmez (G. 85, Beyit 7). [*‘alīdür, -
dür*]
107. ‘Alīdür aṅla mülk-i ‘aşka
sulṭān / Beşerde böyle şāh-ı ‘ādil
olmaz (G. 88, Beyit 8). [*‘alīdür, -
dür*]
108. ‘Alīdür şehriyār-ı şehr-i
‘aşkıñ / Münāfiqlar bu şehre
dāḥil olmaz (G. 88, Beyit 11).
[*‘alīdür, -dür*]
109. ‘Alīdür Himmeti göynüñe
rahmet / Velikin her vücūda
nāzil olmaz (G. 88, Beyit 12).
[*‘alīdür, -dür*]
110. Ezeliden ‘Alīdür şāh-ı
velini‘metimiz / Onuñ
evlādnadur tā-be-ebed bi‘atımız
(G. 91, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
111. Ezeliden ‘Alīdür şāh-ı
velini‘metimiz / Onuñ
evlādnadur tā-be-ebed bi‘atımız
(G. 92, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]

112. ‘Alidür sâki-yi ebrâr havz-
ı kevser üstünde / O bezme kâse-
yi fağfūr-ı Çin u cām-ı Cem
şıgmaz (G. 93, Beyit 8). [*‘alidür, -
dür*]
113. Şāh-ı merdān ‘Alidür
server-i sulţānımız / Mehdi-yi
şāhib-zamāndur ‘isī-yi
devrānımız (G. 96, Beyit 1).
[*‘alidür, -dür*]
114. Gönlüne ‘Alidür beli
sulţān-ı muqaddem / Hiç kimseyi
ol zāta muqaddem demek olmaz
(G. 97, Beyit 9). [*‘alidür, -dür*]
115. ‘Alidür hayy u bākī şāh-ı
sākī / Muhibbe havz-ı kevserden
virür tās (G. 104, Beyit 7). [*‘alidür,
-dür*]
116. Ol nuṭṭā āyesi ‘ālem-i
ḳudrette ‘Alidür / Tāc u ser-i ser-
leşker-i ervāḥ-ı muḳaddes (G.
107, Beyit 10). [*‘alidür, -dür*]
117. Şeh-süvār-ı dīn ‘Alidür
server-i merdāne baş / Ey gönül
vir ‘aşḳına ol serveriñ merdāne
baş (G. 112, Beyit 1). [*‘alidür, -dür*
]
118. Hidāyet rāhına hādī
‘Alidür / Güneş tek bu beyānı
eyledim fāş (G. 113, Beyit 7).
[*‘alidür, -dür*]
119. Cemī‘-yi sūret-i erḥām
içinde / ‘Alidür naḳş iden üstād-ı
naḳḳāş (G. 113, Beyit 9). [*‘alidür, -
dür*]
120. ‘Alidür tā ebed bākī
ḳiyāmet bezmine sākī / ‘Alidür
eyleyen mü’minlere aḳdāḥ-ı
kevser baḥş (G. 114, Beyit 9).
[*‘alidür, -dür*]
121. ‘Alidür tā ebed bākī
ḳiyāmet bezmine sākī / ‘Alidür
eyleyen mü’minlere aḳdāḥ-ı
kevser baḥş (G. 114, Beyit 9).
[*‘alidür, -dür*]
122. Ey muvaḥḥid dār-ı
vaḥdetde ‘Alidür pādīşāh / Tā
ebed ḥükmündedir bu se u çār u
penç şeş (G. 115, Beyit 4). [*‘alidür,
-dür*]

123. ‘Alidür kâimen bi’l-ķışt-ı ve’l-‘adl / Anıñ-çün dir “ene ricâlü’l â‘râf” (G. 126, Beyit 5). [*‘alidür, -dür*]
124. ‘Alidür seyrine yeddi kitâbıñ / ‘Alim u vâķıf u ‘allâm-ı keşşâf (G. 126, Beyit 6). [*‘alidür, -dür*]
125. Cân viren cân alan üstâd ‘Alidür halka / Bu varaķdan sabak âl-i vârise gözde bebegiñ (G. 136, Beyit 10). [*‘alidür, -dür*]
126. ‘Alidür şayķal-ı mirât-ı imân / Gümân u zannı terk it olma şekâk (G. 137, Beyit 5). [*‘alidür, -dür*]
127. ‘Alidür göñlünde buğzı zehr-i kâtil / Velî cânda muķib-i ħubb-ı tiryâk (G. 137, Beyit 6). [*‘alidür, -dür*]
128. ‘Alidür mâlikü’l-mülk-i velâyet / ‘Alî ħükmündedür bu yeddi eflâk (G. 137, Beyit 9). [*‘alidür, -dür*]
129. Hakk velini‘met ‘Alidür ķâsım-ı ħân-ı behişt / Gerçi bu halk-ı cihâniñ rızķına ħakkdır kefil (G. 143, Beyit 5). [*‘alidür, -dür*]
130. ‘Alidür fırķa-yı ebrâra ħakkdan nâşir u nuşret / ‘Alidür zümre-yi eşrâra ħakkdan hâlik-i kâtil (G. 145, Beyit 7). [*‘alidür, -dür*]
131. ‘Alidür fırķa-yı ebrâra ħakkdan nâşir u nuşret / ‘Alidür zümre-yi eşrâra ħakkdan hâlik-i kâtil (G. 145, Beyit 7). [*‘alidür, -dür*]
132. ‘Alidür Aĥmediñ doğru refiķi ħakk tarıķinde / ‘Alidür Aĥmediñ cismi içinde cânı el ħâşıl (G. 145, Beyit 8). [*‘alidür, -dür*]
133. ‘Alidür Aĥmediñ doğru refiķi ħakk tarıķinde / ‘Alidür Aĥmediñ cismi içinde cânı el ħâşıl (G. 145, Beyit 8). [*‘alidür, -dür*]

134. Şırâṭullāha maḥşerde
 ‘Alīdür rehber-i rehrev /
 Geçenler bu şırâṭullāhı oldu
 ḥaḳḳına vāşıl (G. 145, Beyit 12).
 [‘alīdür, -dür]
135. ‘Alīdür Himmetī bil yerde
 gökde ḥāzır u nāzır / Eger şāḥib
 nazarsan olma andan her nazar
 ğāfil (G. 145, Beyit 13). [‘alīdür, -
 dür]
136. Himmetī ḥaḳḳdan evvel
 ‘Alīdür āḥir mehdīdir / On sekkiz
 miñ ‘āleme üstād rehber ḥaḳḳ
 imām (G. 151, Beyit 12). [‘alīdür, -
 dür]
137. Ḥaḳīkat ḥükmüdür el-
 ḥaḳḳ budur inzallah / On sekkiz
 miñ ‘āleme ḥaḳḳdan ‘Alīdür
 pādişāh (G. 169, Beyit 1). [‘alīdür,
 -dür]
138. Neden kim ḥalka dīn-i
 Muşafānı / ‘Alīniñ zülfiḳārı kıldı
 işbāt (G. 15, Beyit 5). [‘alīniñ, -niñ
]
139. Bir ‘āşık-ı belākeş
 memlūk-ı sābık-ı dost / Ḳanber
 gerek ‘Alīniñ cān vire Ḥidmetinde
 (G. 23, Beyit 7). [‘alīniñ, -niñ]
140. Himmetī itdüğe
 medḥinde ‘Alīniñ muttaşıl / Ṭūṭi-
 yi guyā kimi nuṭḳundan āḥir
 cüyḳand (G. 51, Beyit 11). [‘alīniñ,
 -niñ]
141. Müfredden oḥı ders-i
 ṭarīkatde ‘Alīniñ / Tā ferd olasin
 ‘aşḳ-ile ey ‘āşık-ı müfred (G. 54,
 Beyit 6). [‘alīniñ, -niñ]
142. ‘Aşḳında ‘Alīniñ ḳamū
 erbāb-ı muḥabbet / Bu iki
 mülkine cihān çekdi ḳalem-i red
 (G. 54, Beyit 8). [‘alīniñ, -niñ]
143. Zerre tek mahveyle
 mihrinde ‘Alīniñ nefsinin /
 Nahsinden ḳurtulub tā kim ola
 baḥtın sa‘id (G. 55, Beyit 5).
 [‘alīniñ, -niñ]
144. Ḳavl-i ḥaḳḳdur cennete
 girmez ‘Alīniñ düşmeni /
 Geçmeyince ince igne

- yulduzından tā ba‘ır (G. 68, Beyit 11). [*‘alīniñ, -niñ*]
145. Gel ey ferzend-i Ādem yu yüzinden gerd-i ‘iṣyānı / ‘**Alīniñ** āb-ı nuṭṭ-ilen yu ol deryā-yı raḥmetdür (G. 80, Beyit 10). [*‘alīniñ, -niñ*]
146. Müşrik olma gel ‘**Alīniñ** sırrına bizden iriş / Mustahaḳḳ-ı raḥmete ‘aşr-ı zekāt andan çıkar (G. 81, Beyit 6). [*‘alīniñ, -niñ*]
147. Tāriḳinde ‘**Alīniñ** müstakīm ol / Vire tā kim saña teşrīf-i i‘zāz (G. 84, Beyit 9). [*‘alīniñ, -niñ*]
148. Hāḳḳıñ didārını görmez ḳalır maḥrūm-ı nā-binā / ‘**Alīniñ** ḥāk-i dergāhıñ ne göz kim tūtiyā ḳılmaz (G. 101, Beyit 4). [*‘alīniñ, -niñ*]
149. ‘Alī hem sākīdür hem mihr-i meclis / ‘**Alīniñ** medḥ u zikri zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9). [*‘alīniñ, -niñ*]
150. Ḳalb-i siyāhı eyler çün kīmyāyı bī-ḡaş / Ey Himmeti ‘**Alīniñ** mihr-giyāhı mihr (G. 111, Beyit 12). [*‘alīniñ, -niñ*]
151. Muḥibbi Himmeti oldur ‘**Alīniñ** / Şihāvette ola bir baḡş-ı zer-bāş (G. 113, Beyit 12). [*‘alīniñ, -niñ*]
152. Gün teki imānı dīn ehline zāhir gösterir / Nūn-ı nuṭṭından ‘**Alīniñ** muşḥaf-ı āyāt feyz (G. 121, Beyit 5). [*‘alīniñ, -niñ*]
153. Ḳaddin kim maḗzar-ı külli ‘acāibdir bi-ḳavl-i ḥaḳḳ / Olur āḥirde külli şey‘ ‘**Alīniñ** nuṭṭına rāci‘ (G. 124, Beyit 3). [*‘alīniñ, -niñ*]
154. Himmeti oldı cemālından ‘**Alīniñ** mū be mū / Şāḥib-i idrāke te‘vīl-i kelāmullah keşf (G. 128, Beyit 9). [*‘alīniñ, -niñ*]
155. Yaḳīniñ bil tapdı tiḡından ‘**Alīniñ** mülk-i dīn revnaḳ / Hāḳḳatde esās-ı enbiyā-yı

- mürselin revnağ (G. 133, Beyit 1).
[*‘alīniñ, -niñ*]
156. Olmasa her şeyh şüfi ger
‘**Alīniñ** peyrevi / Azdurur deşt-i
zelâletde onı mekrile gul (G. 147,
Beyit 10). [*‘alīniñ, -niñ*]
157. Kim ki menzil kesmek
isterse götürmez ‘özü-i leng /
Kâhil nefes olma rāhında ‘**Alīniñ**
şâtır ol (G. 149, Beyit 2). [*‘alīniñ, -
niñ*]
158. ‘Alīniñ zülfiķārından esās-
ı enbiyā kâim / ‘**Alīniñ** ħarb-i
darbından ħiṣār-ı şehr-i dīn
muĥkem (G. 161, Beyit 11).
[*‘alīniñ, -niñ*]
159. Bu yeddi aĥter ‘**Alīniñ**
‘aşķına leyl u nehār / Çizginür
dâim felek üstünde miṣl-i
ka‘beteyn (G. 165, Beyit 4).
[*‘alīniñ, -niñ*]
160. ‘Alī şānında ĥaĥkdandır
muĥarrar / Şecā‘at hem saĥāvet
hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9). [*‘alī,
]*
161. ‘Alīdür kâinātın ĥalkına
şāh-ı velīni‘met / Viren bu külli
maĥlūka ‘**Alīdür** ey velīni‘met (G.
16, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
162. ‘Alīdür emr-ilen iki
ciĥāniñ mülkine mālīk / İmām-ı
ins ve’l cinn ĥasīm-i nār u cennet
(G. 16, Beyit 3). [*‘alīdür, -dür*]
163. Men ‘aref ‘ilmiñ ‘**Alīden**
oĥı ger ‘irfān-iseñ / Oldı zirā ism-
i tuĥrā-yı nişān-ı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 4). [*‘alīden, -den*]
164. ‘Alīden oldı küfr-i şehr-i
vīrān / ‘**Alīden** oldı hem dīn
mülki ābād (G. 48, Beyit 4).
[*‘alīden, -den*]
165. ‘Alīden oldı küfr-i şehr-i
vīrān / ‘**Alīden** oldı hem dīn
mülki ābād (G. 48, Beyit 4).
[*‘alīden, -den*]
166. Saña şerĥ eyleyim gel gūş
u hūş ol / ‘**Alīden** soñra kimdür āl
u evlād (G. 48, Beyit 8). [*‘alīden, -
den*]

167. Ey gönül her dem **‘Aliden**
iste imdād u meded / Kim ‘Alī
hükümdedir insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [*‘aliden, -den*
]
168. ‘Aliden özge iki haqq
şehen-şāh / Ḥasandur şāh
Ḥüseyn-i Kerbelādur (G. 64, Beyit
9). [*‘aliden, -den*]
169. ‘Aliden iste imdād u ḥarāb
it ḥayber-i nefsi / Şehādet
barmağı şāhıñ kilid-i bāb-ı
nuşretdür (G. 80, Beyit 11).
[*‘aliden, -den*]
170. Himmeti kılma **‘Aliden**
özge bir deyyārdan / Ger
tevekkül ehliseñ iki cihānda
mültemes (G. 105, Beyit 12).
[*‘aliden, -den*]
171. Yeddi gökde Ḥaydar-ı
Kerrār gördi pey ‘ayān / Görmedi
andan **‘Aliden** ğayr şol muhtār-ı
‘arş (G. 120, Beyit 2). [*‘aliden, -*
den]
172. Almadı tā āteş-i ‘aşk
‘Aliden bir şerer / Çekmedi
ḥurşid-i ‘ālem-tāb tek bir şu‘le
şem‘ (G. 123, Beyit 2). [*‘aliden, -*
den]
173. Olmadı ya‘ni **‘Aliden** ğayrı
bil hiç kimseye / Müfredāt-ı
muşḥāf sırr-ı kelāmullah keşf (G.
128, Beyit 2). [*‘aliden, -den*]
174. ‘Aşk-ilen iki cihān
mülkine dur silk etegin / Ey veli
ḥāşıl ola tā ki **‘Aliden** dileğiñ (G.
136, Beyit 1). [*‘aliden, -den*]
175. ‘Aliden enbiyā u evliyāya
/ İrişdi nuṭḡ-ı ‘ilm u ḥilm u idrāk
(G. 137, Beyit 7). [*‘aliden, -den*]
176. ‘Aliden buldı fetḥu’l-bāb
ya‘ni ‘ilm-i dīn şehri / ‘Alī
şānında haqqdan zülfiķār innemā
bāṭıl (G. 145, Beyit 6). [*‘aliden, -*
den]
177. Fedā kıldı Muḥammed
‘aşkına ol ‘āşık u şādık / **‘Aliden**
yetmiş iki kātile kim baş istedi

- sâil (G. 145, Beyit 9). [*‘aliden, -den*
]
178. Sabrit bu derde Himmetî /
İste ‘Aliden himmeti (Mur. 1,
Beyit 21). [*‘aliden, -den*]
179. Ādemi tanı kim olur şadef-
i bahr-ı şifât / Ma‘nî-yi nuṭṭ ‘Alî
ol şadefe gevher zât (G. 14, Beyit
1). [*‘alî,]*
180. Haḳîkatde ‘Alî melmûs-ı
zâtullah-imiş çünki / İki görmez
çü aḥvel ol şibh-i zâtı ṭâlib-i
vaḥdet (G. 16, Beyit 6). [*‘alî,]*
181. ‘Alîdür ḥâkim u hem nâzır
u dîvân-ı ḥaşr u neşr / Dilersen
aḥretde Muştafâ ḥoşnud ola
senden (G. 16, Beyit 10). [*‘alîdür, -
dür]*
182. Ḥâke yeksân ol ‘Alî
yolunda ey âzâde merd / Tâ ola
rûḥuñ bu esfelde süreyyâ
menzilet (G. 17, Beyit 5). [*‘alî,]*
183. Himmetîniñ yâ ‘Alî
maḳşûd-ı didârıñ gören / Sensiz
bin dünyâ ḥarâm olsun oña hem
aḥret (G. 17, Beyit 13). [*‘alî,]*
184. ẖudret u kuvvet şifât u zât
hikmetdür ‘Alî / ‘Aşḳ u ‘aḳl u
rûha meskendür mekân-ı
ma‘rifet (G. 18, Beyit 7). [*‘alî,]*
185. Nesl-i Ādem ḥalk-ı ‘âlem
tanıya kimdür ‘Alî / Ger bugün
seyrider izḥâr-ı şifâ-yı ma‘rifet
(G. 18, Beyit 8). [*‘alî,]*
186. Ol ḥaḳḳa velî ya‘nî ‘Alî
şâh-ı velâyet / Ol şîr-i ḥüdâ
server-i merdân etegin dut (G. 20,
Beyit 6). [*‘alî,]*
187. Hüküm-ile ‘Alîdür bu iki
‘âleme sultân / İḥlâş-ile gel
server-i sultân etegin dut (G. 20,
Beyit 8). [*‘alîdür, -dür]*
188. ‘Alî didârına kıl secde-yi
şükr / Uş at Lât u Menât saḥlama
ḥâc (G. 29, Beyit 10). [*‘alî,]*
189. ‘Alî medhi oḥurlar baḡ-ı
dilde / Hezârân ṭûṭi ḳumri durrâc
(G. 29, Beyit 11). [*‘alî,]*
190. Oḥı nâd-ı ‘Alî ḥayl-i
‘adûdan fâriḡ ol ey dil / ‘Aliden
özgesi yoḥdur ve-lâ-ḥavle ve-lâ-

- kuvvət (G. 16, Beyit 4). [*‘alīden, -den*]
191. Merd iseñ zerķ u riyādan
geç hevā-yı hırsı koy / İHTiyār
eyle ‘**Alī** yolunda faķr u meskenet
(G. 17, Beyit 4). [*‘alī,]*
192. Ma‘rifet evcinde ħurşīd-i
ĥaķīķatdür ‘**Alī** / Mümkün olmaz
zerreye ħurşīd-i tābān-ile baĥş
(G. 26, Beyit 10). [*‘alī,]*
193. ‘Alī didārını görcek ber u
şems u ķamerden geç /
Ĥalīlu’llah kimi kāle lā uĥıbbu'l-
āfillīn söyle (G. 32, Beyit 11). [*‘alī,
]*
194. Şol ‘**Alī** ‘alī kim deryā-yı
tīgından onuñ / Dutdı bir demde
serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc
(G. 31, Beyit 9). [*‘alī,]*
195. Doķķuz eflākı bir
menşübde ol şāh māt eyler / ‘**Alī**
bu mihr u māh u kevkebe
emritmese doğmaz (G. 76, Beyit
6). [*‘alī,]*
196. ‘Alīdür zevraķ-ı Nūĥıñ
kim aña ger minen cāhil / Eger
Ken‘ān ise ĥaķķdan ne ümmīd-i
necāt eyler (G. 76, Beyit 8).
[*‘alīdür, -dür]*
197. ‘Alī mihr-ile cān āyinesin
her kim ki şāf eyler / Cemālullah
ol āyinede her dem řavāf eyler (G.
75, Beyit 1). [*‘alī,]*
198. Giren meydān-ı ‘aşķa şıdķ-
ilen evvel budur şartı / ‘**Alī**
yolında bu cān-ı cihānı i‘tirāf
eyler (G. 75, Beyit 4). [*‘alī,]*
199. Ķuţb-ı şābit noķtā-yı
pergār-ı vaĥdetdür ‘**Alī** / Mihr-i
māh u tefr-i şayir şem‘ine
pervānedür (G. 73, Beyit 10). [*‘alī,
]*
200. Velāyet mülkine ol şāh-ı
ma‘nī ĥaķķ Süleymāndur /
‘**Alīdür** hem velīdür hem vaşīdür
ĥüccet-i ĥaķķdur (G. 74, Beyit 8).
[*‘alīdür, -dür]*
201. Ma‘nīde ‘**Alī** menķıbeti
mişl-i cevāhir / Bu Himmetiniñ
şınesini çün ma‘den-i kāndur (G.
72, Beyit 12). [*‘alī,]*

202. Tanımaz kimdür ‘Alī bu
‘aql bu idrak-ilen / Bu fenāda
olmayınca ādem-i ehl-i k̄ubūr (G.
69, Beyit 8). [*‘alī,*]
203. Şāhbāz-ı evc u ednā
‘Alīdür kim uçar / Şevk-ilen onuñ
hevāsında hümā-yı zü’l-cenāḥ (G.
35, Beyit 2). [*‘alīdür, -dür*]
204. Sen ‘Alīyi ger veliyullah-ı
muṭlaḳ bilmesēñ / Gör söyler
şānına Allah gel furkāna baḡ (G.
41, Beyit 8). [*‘alīyi, -y, -i*]
205. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı ḥaḳḳ
birle ‘Alīdür saḡlayan / Gel bu
k̄ula söyle “āmennā ve şaddaḳ”
yā ‘ibād (G. 46, Beyit 3). [*‘alīdür, -
dür*]
206. ‘Alīdür ‘ilmü’l-esmāya
üstād / ‘Alīdür tapdı Ādem ‘ilm-i
irşād (G. 48, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür
]*
207. ‘Alīdür ‘ilmü’l-esmāya
üstād / ‘Alīdür tapdı Ādem ‘ilm-i
irşād (G. 48, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür
]*
208. ‘Alīdür evvel u āḫir
fenāsız / Bu iki ‘āleme mebbe-i
mey‘ād (G. 48, Beyit 2). [*‘alīdür, -
dür*]
209. ‘Alīdür ol Qur’ān mi‘mār-ı
kāmil / Benā-yı kün fekāna ṭarḥ-ı
bünyād (G. 48, Beyit 3). [*‘alīdür, -
dür*]
210. ‘Alī ya‘ni imām-ı cinn ve’l-
ins / Ḥorasan ḳuṭbı sultān-ı senā-
bād (G. 48, Beyit 11). [*‘alī,*]
211. ‘Alīyyun yā ‘Alīyyun yā
‘Alīdür / Dilinde Himmetiniñ
vird-i evrād (G. 48, Beyit 16).
[*‘alīdür, -dür*]
212. ‘Alīdür hācesi dārü’l-
emāniñ / Oña ḳul düşdi her kim
oldı āzād (G. 48, Beyit 15).
[*‘alīdür, -dür*]
213. Taḳīdür kim onı cevād
oḡurlar / Taḳīdür kim ‘Alī oldı
oña ād (G. 48, Beyit 12). [*‘alī,*]
214. Ey gönül her dem ‘Alīden
iste imdād u meded / Kim ‘Alī
hükmündedür insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [*‘alī,*]

215. Her şifât içre ‘Alīdür zātını
zann eyleyen / Oldı Hıydar
yeryüzünde gökyüzünde hem
esed (G. 50, Beyit 8). [*‘alīdür, -dür*
]
216. Bende-i şāh olmak
istersen ayā āzāde merd / Vir ‘Alī
‘aşkına nān-ı germ u āb-ı serd (G.
52, Beyit 1). [*‘alī,]*
217. Ey muhālif emr-i hāḡḡ
birlen emirimdür ‘Alī / Ol emīre
bende-yi fermānım ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 6). [*‘alī,]*
218. Tecrīd gerek ‘aşḡ eri zīrā
ki ‘Alīdür / Bu ‘arşada ser-leşker-i
ervāḡ-ı mücerred (G. 54, Beyit 2).
[*‘alīdür, -dür*]
219. Ger müdrık iseñ gör ki bu
Kur’ān-ı ‘azīme / Zāhirde ‘Alī
müfred-ilen yaḡıldı ebced (G. 54,
Beyit 7). [*‘alī,]*
220. Nokḡa-i bā nuḡḡ-ı hāḡḡ
terkīb-i ebceddür ‘Alī / Bāb-ı
‘ilm-i Aḡmede ol nokḡa-yı bādur
kilīd (G. 55, Beyit 9). [*‘alī,]*
221. ‘Alī vücūd-ı noḡḡadur bu
cümle mevcūdat / Cihān-ı
ma‘nīde o nokḡa olur mevcūd (G.
56, Beyit 3). [*‘alī,]*
222. ‘Alīye bende ey Himmetī
ayazı gör / Cihānda kim o ḡāş itdi
şoḡbet-i Maḡmūd (G. 56, Beyit
13). [*‘alīye, -y, -e*]
223. ‘Alī ta‘alluḡdur nuḡḡ-ı
sūret-i ma‘nī / Cemāl-i Yūsuf-ı
Ken‘ān naḡme-i Dāvūd (G. 56,
Beyit 12). [*‘alī,]*
224. ‘Alī cemālını her kim
gördi sa‘d-ı ekber tek / Olur şol
evc-i sa‘ādetde aḡter-i mes‘ūd (G.
56, Beyit 10). [*‘alī,]*
225. Cān mülkü oldı leşker-i
ḡam yā ‘Alī meded / Āḡım
götürdi ḡabl-ı ‘alem yā ‘Alī meded
(G. 58, Beyit 1). [*‘alī,]*
226. Çekdi firāḡ ḡayl-i ḡaşem
yā ‘Alī meded / Kıldı esīr cān u
dili zūlm u cevr-le (G. 58, Beyit 2).
[*‘alī,]*
227. Gerdūn-ı dūn-nevāz
elinden bu bendeye / Her dem

- gelür cefâ u elem yâ 'Alî meded
(G. 58, Beyit 3). [*alî,*]
228. Bu çarh-ı sufle perver-i
kennâs-ı kec-reviñ / İşi hemîşe
cevr-i sitem yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 4). [*alî,*]
229. Başımdan ey gözüm bu
kaddar zâlimiñ / Bir dem belâsı
olmadı red yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 5). [*alî,*]
230. Rızâ-yı hâkğ çün meni
kurtar bu guşşadan / Sensin iki
cihânda aħkem yâ 'Alî meded (G.
58, Beyit 6). [*alî,*]
231. Ey dest-i gayb-ı nür kamı
bir kenâra çek / Kim başdan aşdı
cümbiş hem yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 7). [*alî,*]
232. Çeng-i felek bu kâmetimi
egdi çeng tek / Bâr-ı gam-ile
eyledi ham yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 8). [*alî,*]
233. 'Uğde-güşâ-yı ins u melek
şâh-ı evliyâ / Hallet bu müşkilâtı
bu dem yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 9). [*alî,*]
234. İhsân içinde düşmenine
ser bağışlan / Ey pâdişâh-ı ehl-i
kerem yâ 'Alî meded (G. 58, Beyit
10). [*alî,*]
235. Ol dem ki halk eyledi hâkğ
'arş-ı â'zâmı / Çekdi bu harf
levhâ kalem yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 11). [*alî,*]
236. Cân safhasında âl-i
Muhammed muhabbeti / Kilk-i
kazâ ki kıldı rakam yâ 'Alî meded
(G. 58, Beyit 12). [*alî,*]
237. 'Arşa yetür bu
Himmetiniñ başını şehâ / Ruhsârı
üste baş kademiñ yâ 'Alî meded
(G. 58, Beyit 13). [*alî,*]
238. Muallağ dönderen dolaba
nisbet çenber-i çarhı / Hâkîkatde
eyâ mü'miniñ 'Alî ol dest-i
kudretdür (G. 80, Beyit 6). [*alî,*]
239. Otuz miñ üç yüz yıl
Âdemden öñden bağıyan dîvi /
'Alîdür bu yeddi yaşdan açan bu
'ayn-ı hikmetdür (G. 80, Beyit 7).
[*alîdür, -dür*]

240. ‘Alī yolında kılmışdı
yekün cān u cihān terkīn /
Gedādur Himmetī amma gedā-yı
‘āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12).
[‘alī,]
241. Kānber gerek ‘Alīniñ cān
vire Hıdmetinde / Her bende
mağbūl olmaz her tuğfe lāyık
dost (G. 23, Beyit 7). [‘alīniñ, -niñ
]
242. ‘Alīdür kudretiñ baħrına
mellāħ / ‘Alīdür cūşiniñ dürrine
ğavvāş (G. 36, Beyit 2). [‘alīdür, -
dür]
243. İki baħma cihānı ma‘nīde
ħaqq birdür ey müşrik /
Muvahħidler ‘Alīni ħazret-i
ħaqqdan cüdā kılmaz (G. 101,
Beyit 9). [‘alīni, -ni]
244. Her kim ‘Alīni ħaqqā velī
bilmese muṭlaq / Mānend-i
kalem ol şecere fahtini aqṭa‘ (G.
122, Beyit 10). [‘alīni, -ni]
245. Bir nazār kıl āyet-i levlāk
idrāk eyle gör / Kim tuṭfeylīdür
‘Alī evlādınıñ evlād-ı nās (G. 103,
Beyit 6). [‘alī,]
246. Söyleyen dilde gören
gözde ‘Alīdür vākıf ol / Ger
seninlen yār-ise bu cān u dilde
beş ħavās (G. 103, Beyit 9).
[‘alīdür, -dür]
247. ‘Alī hem sākīdür hem
mıhr-i meclis / ‘Alīniñ medħ u
zıkri zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9).
[‘alī,]
248. ‘Alī nuṭkundan olmışdur
vücūd-ı ‘ālem-i Ādem / Yakīn
kim bil ħaqqıktde ‘Alīdür mazhar-
ı cāmi‘ (G. 124, Beyit 2). [‘alīdür, -
dür]
249. ‘Alīdür kāşif-i ‘alām u
‘ilm-i zāhir u bāṭın / Kitāb-ı
şāmit-i nāṭık ‘Alīdür ħüccet-i
kātī‘ (G. 124, Beyit 4). [‘alīdür, -
dür]
250. ‘Alīdür kāşif-i ‘alām u
‘ilm-i zāhir u bāṭın / Kitāb-ı
şāmit-i nāṭık ‘Alīdür ħüccet-i
kātī‘ (G. 124, Beyit 4). [‘alīdür, -
dür]

251. ‘Alīdir mehdi-yi hādī
imām-ı cinn ve’l-insān / ‘Alīdür
kātīl-i deccāl-ı şeytān şerrine
dāfi‘ (G. 124, Beyit 5). [*‘alīdir, -dür*
]
252. ‘Alīdir ümmete ol gün
şefā‘atçı u hem şāfi‘ / Neyler
nefsi vā nefsi çağrışanda havl-i
aşdan (G. 124, Beyit 7). [*‘alīdir, -
dür*]
253. Ya‘ni bu ‘arz-ı semavāta
‘Alīdir hākīm / Vay eger haşim
duta çarhın o şāh nuh felegiñ (G.
136, Beyit 6). [*‘alīdir, -dür*]
254. Leyletü’l-isrāda yoldaşı
‘Alīdir Aḥmediñ / Līma‘allah
vaḳtdir hiç kimseye olmaz maḥal
(G. 140, Beyit 11). [*‘alīdir, -dür*]
255. Cānı cānānı ‘Alīdir ey
peser ‘āşıklarıñ / Şevḳ-len her
dem fedā kıl cānıñı cānāna gel (G.
150, Beyit 9). [*‘alīdir, -dür*]
256. ‘Aşḳ-ilen anı sevenler oldı
ḥaḳkıñ vāşılı / Bu ceheetden kim
- ‘Alīdir ḥall-iden her müşkili (*Muh. 3, Beyit 14*). [*‘alīdir, -dür*]
257. ‘Alīdir mehdi-yi hādī
imām-ı cinn ve’l-insān / ‘Alīdür
kātīl-i deccāl-ı şeytān şerrine
dāfi‘ (G. 124, Beyit 5). [*‘alīdür, -
dür*]
258. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velini‘met / Ḥaṭā-baḥş
u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyız u nāfi‘
(G. 124, Beyit 6). [*‘alīdür, -dür*]
259. Biz ‘ayn ḳaf lam üstād ‘ayn
u şin u ḳaf / ‘Aḳl u ‘aşḳıñ
rehberin ya‘ni ‘Alīdir bī-ḥilāf (G.
125, Beyit 1). [*‘alīdir, -dir*]
260. ‘Alī mihriyle ḥalḳ itdi bu
cism-i cānımı ḥālīḳ / ‘Alī şevḳiyle
saldı cānıma cān-āferin revnaḳ
(G. 133, Beyit 10). [*‘alī,]*
261. ‘Alī mihriyle ḥalḳ itdi bu
cism-i cānımı ḥālīḳ / ‘Alī şevḳiyle
saldı cānıma cān-āferin revnaḳ
(G. 133, Beyit 10). [*‘alī,]*
262. ‘Alīdür ḳāimen bi’l-ḳışṭ
şāh-ı ekrem u ‘ādil / ‘Alīdür
ḥüccetü’l ḳāim imām-ı ekmel-i

- kāmil (G. 145, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
263. ‘Alīdür k̄āimen bi’l-kıst
şāh-ı ekrem u ‘ādil / ‘Alīdür
hüccetü’l k̄āim imām-ı ekmel-i
kāmil (G. 145, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
264. ‘Alīdür ‘ālim u k̄āşifullahıñ
zātına ‘ārif / Ne haddi var aña
mānend ola her nākış u cāhil (G.
145, Beyit 2). [*‘alīdür, -dür*]
265. ‘Alīden özgeye kılma
tevellā sen teberrā kıl / ‘Alīdür
maẓhar-ı zāt-ı hüviyyet ğayr-ı hū
bāṭıl (G. 145, Beyit 3). [*‘alīden, -den*]
266. ‘Alīden özgeye kılma
tevellā sen teberrā kıl / ‘Alīdür
maẓhar-ı zāt-ı hüviyyet ğayr-ı hū
bāṭıl (G. 145, Beyit 3). [*‘alīdür, -dür*]
267. ‘Alīdir perde-yi ‘izzetde
olan Aḥmede hemdem / ‘Alīdir
ādeme nuṭk-ı ḥayāt cān-ı dil
hemdem (G. 152, Beyit 1). [*‘alīdir, -dir*]
268. ‘Alīdir perde-yi ‘izzetde
olan Aḥmede hemdem / ‘Alīdir
ādeme nuṭk-ı ḥayāt cān-ı dil
hemdem (G. 152, Beyit 1). [*‘alīdir, -dir*]
269. ‘Alīdir şāhib-i dem olma
ġāfil sen bu dem ḥaḳḳdan / Bu
demdir şūr-ı maḥşer tapdı andan
küll-i ‘ālem dem (G. 152, Beyit 4).
[*‘alīdir, -dir*]
270. Ādem evvel ‘Alīdir
mālīkū’l-mülk-i vücūd / Kān-ı
cūd ol menba‘u’l-ilāfı gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 5). [*‘alīdir, -dir*]
271. ‘Alīdür pādişāh-ı
cāvidānım / ‘Alīdür şāh-ı emr-i
kün-fekānım (G. 158, Beyit 1).
[*‘alīdür, -dür*]
272. ‘Alīdür mantıķımda feyz-i
ġüftār / ‘Alīdür ‘aynıma nūr-ı
‘ayānım (G. 158, Beyit 5). [*‘alīdür, -dür*]
273. ‘Alīdür pādişāh-ı
cāvidānım / ‘Alīdür şāh-ı emr-i

- kün-fekānım (G. 158, Beyit 1).
[‘alīdür, -dür]
274. ‘Alīdür āftāb-ı maşrıķ-ı
‘aşķ / ‘Alīdür defter-i ‘ilm-i
beyānım (G. 158, Beyit 2). [‘alīdür,
-dür]
275. ‘Alīdür mantıķımda feyz-i
güftār / ‘Alīdür ‘aynıma nūr-ı
‘ayānım (G. 158, Beyit 5). [‘alīdür,
-dür]
276. ‘Alīdür bil kelāmullah-ı
nāţık / ‘Alīdür defter-i ‘ilm-i
beyānım (G. 158, Beyit 4). [‘alīdür,
-dür]
277. ‘Alīdür āftāb-ı maşrıķ-ı
‘aşķ / ‘Alīdür defter-i ‘ilm-i
beyānım (G. 158, Beyit 2). [‘alīdür,
-dür]
278. ‘Alīdür nefħa-yı rūħ-ı izāfı
/ ‘Alīdür cism içinde nuţķ-ı cānım
(G. 158, Beyit 3). [‘alīdür, -dür]
279. ‘Alīdür nefħa-yı rūħ-ı izāfı
/ ‘Alīdür cism içinde nuţķ-ı cānım
(G. 158, Beyit 3). [‘alīdür, -dür]
280. ‘Alīdür bil kelāmullah-ı
nāţık / ‘Alīdür defter-i ‘ilm-i
beyānım (G. 158, Beyit 4). [‘alīdür,
-dür]
281. ‘Alī evşāfıdır şerħ-i
kitābım / Ƙaşıdem ıtab‘-ı nuţķım
dāstānım (G. 158, Beyit 6). [‘alī,]
282. Yā ‘Alī u yā ‘Alī “ente
kerım u raħım” / Lem yezel u lā
yezāl mażhar-ı zāt-ı Ƙadım (G.
159, Beyit 1). [‘alī,]
283. Yā ‘Alī u yā ‘Alī “ente
kerım u raħım” / Lem yezel u lā
yezāl mażhar-ı zāt-ı Ƙadım (G.
159, Beyit 1). [‘alī,]
284. Kitābetdir kelām-ı
murtażādan şūr-ı İsrāfıl / ‘Alīdür
aňla ey ıalıb-i küll-i ğalıba
demdem (G. 161, Beyit 10).
[‘alīdür, -dür]
285. ‘Alī āvāzın işıtdı ‘Alī
dīdārını ğördı / ‘Azizā onda kim
vardı mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G.
161, Beyit 9). [‘alī,]
286. ‘Alī āvāzın işıtdı ‘Alī
dīdārını ğördı / ‘Azizā onda kim
vardı mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G.
161, Beyit 9). [‘alī,]

287. ‘Alīniñ zülfiķārından esās-
ı enbiyā kâim / ‘Alīniñ ħarb-ı
darbından ħiṣār-ı ŧehr-i dīn
muĥkem (G. 161, Beyit 11).
[‘alīniñ, -niñ]
288. Sāye-yi tūba ‘Alī
aĥbābınadur selsebil / Kāŧirāt u
ĥūr-ı ħilmān behiṣt-i cāvidān (G.
162, Beyit 10). [‘alī,]
289. Bu velāyetden ‘Alīdür dīv-
i ded inkārı koy / Çün velīdir
müṣkilāt-ı ĥalkā āsān eyleyen (G.
167, Beyit 10). [‘alīdür, -dür]
290. Zāhir u bāṭın ezel günden
‘Alīdür tā ebed / Hel etā evcinde
māh u innemā taĥtında ŧāh (G.
169, Beyit 2). [‘alīdür, -dür]
291. Himmetiyem ehl-i ‘aşķ
‘aşķı ider zıkr-i meṣķ / Virdi bu
mihri ‘Alī kālū belādan bize (G.
173, Beyit 9). [‘alī,]
292. Biz ‘Alīye bendeyüz bākī u
pāyendeyüz / Kısmet idübdür
munı ĥaķķ ezelīden bize (G. 173,
Beyit 2). [‘alīye, -y, -e]
293. Ehl-i yaķāne rehber kimdir
‘Alīden özge / Ĥaķķ leṣkerine
server kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 1). [‘alīden, -den]
294. Ehl-i yaķāne rehber kimdir
‘Alīden özge / Ĥaķķ leṣkerine
server kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 1). [‘alīden, -den]
295. Ser-ĥayl-i enbiyāniñ ser-
bān-ı evliyāniñ / Ol ŧaf-ŧikāf-ı
ŧaff-der kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 2). [‘alīden, -den]
296. Munca nebī velīden
munca ebī ŧabīden / ŧīr-i ĥudā u
Ĥaydar kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 3). [‘alīden, -den]
297. Aĥbāba yār-i mūnis
‘uṣṣāķa mīr-i meclis / Sāķi-yi
ĥavz-ı kevṣer kimdir ‘Alīden özge
(G. 174, Beyit 13). [‘alīden, -den]
298. Sulṭānı Himmetiniñ imānı
Himmetiniñ / Cānān-ı cān dilber
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
14). [‘alīden, -den]
299. Kussām-ı cennet u hūr
ŧavt-ı kelām hem ŧūr / Kāḍı-yı

- rüz-ı maḥşer kimdir **‘Alīden** özge
(G. 174, Beyit 12). [*‘alīden, -den*]
300. Ma‘nī-yi noḳta-yı bā
esrār-ı lam elif lā / Baḥr-ı ‘ulūma
gevher kimdir **‘Alīden** özge (G.
174, Beyit 11). [*‘alīden, -den*]
301. Şāhında innemādur
medḥinde lā-fetādur / Menşūr-ı
emr-i dāver kimdir **‘Alīden** özge
(G. 174, Beyit 10). [*‘alīden, -den*]
302. Mü‘minlere ḥimāyet ser-
pençe-yi velāyet / Miftāḥ-ı bāb-ı
ḥayber kimdir **‘Alīden** özge (G.
174, Beyit 4). [*‘alīden, -den*]
303. Şāh-ı kerīm-i ekrem küll-i
şey’e muḳaddem / Zāt-ı ḳadīm-i
maḫhar kimdir **‘Alīden** özge (G.
174, Beyit 9). [*‘alīden, -den*]
304. Şol şāḥib-i tevekkül
maḫşüş-ı tiğ-ı düldül / Ḳattāl-ı
‘amr u ‘anter kimdir **‘Alīden** özge
(G. 174, Beyit 5). [*‘alīden, -den*]
305. Cisminde Aḫmediñ cān
yār u ḥabīb-i raḥmān / Ḥaḳḳ
yoluna viren ser kimdir **‘Alīden**
özge (G. 174, Beyit 7). [*‘alīden, -den*]
306. Zikriñ bu nuḳtı ey ḳavm
yetmiş iki kez el-yevm / ‘İlmiñ
ḥişārına der kimdir **‘Alīden** özge
(G. 174, Beyit 6). [*‘alīden, -den*]
307. Nādı ‘Alī beyānı hem lā-
fetā nişānı / Rüz-ı dağa muḫaffer
kimdir **‘Alīden** özge (G. 174, Beyit
8). [*‘alīden, -den*]
308. Biz **‘Alī** ḳullarıyuz terk-i
ser terk-i cihān / Ḥaddı yoḫdur
gire her serseri meydānımıza (G.
175, Beyit 7). [*‘ālī,]*
309. Ḳālū belādan beri
serverimizdir **‘Alī** / Cānı seri şıdḳ-
ilen virmişük o servere (G. 177,
Beyit 2). [*‘ālī,]*
310. Küll-i şey’e rehber u reh-
nümādur **‘Alī** / Gümrāh olur
irmeyen rāh-rev ol rehber (G.
177, Beyit 6). [*‘ālī,]*
311. Ḥādıḳ-ı illet **‘Alī** aḫbābına
şihḫat virür / Muştafādır Muştafā
ḥāmī hem ‘aşıḳ bize (G. 179, Beyit
5). [*‘ālī,]*

312. Şāriḫ u ġārib ‘Alī
hükümindedir bu nuh felek / Bir
şahih āsārdan naql-eyledi sâbık
bize (G. 179, Beyit 7). [‘alī,]
313. Sābıku’l-islām sālārı
‘Alidür āşikār / Şükr vel minne
bu sırdan virdiler salık bize (G.
179, Beyit 8). [‘alidür, -dür]
314. Aḫmede ġam-ḥor ‘Alidür
‘Alī / Mūnis-i dil-dār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 1). [‘alidür, -dür]
315. Aḫmede ġam-ḥor ‘Alidür
‘Alī / Mūnis-i dil-dār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 1). [‘alī,]
316. Aḫmede ġam-ḥor ‘Alidür
‘Alī / Mūnis-i dil-dār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 1). [‘alī,]
317. Aḫmede ġam-ḥor ‘Alidür
‘Alī / Mūnis-i dil-dār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 1). [‘alidür, -dür]
318. Laḫmeke laḫmī şıfatıñ
gösteren / Hem-nefesi yār
‘Alidür ‘Alī (G. 180, Beyit 2). [‘alī,]
319. Laḫmeke laḫmī şıfatıñ
gösteren / Hem-nefesi yār ‘Alidür
- ‘Alī (G. 180, Beyit 2). [‘alidür, -dür
]
320. Leyletü’l-esrāda ḥabibiñ
yaḫın / Gördiği didār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 3). [‘alī,]
321. Leyletü’l-esrāda ḥabibiñ
yaḫın / Gördiği didār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 3). [‘alidür, -dür]
322. Muḫterem şol ḥarem-i
kibriyā / Maḫrem-i esrār ‘Alidür
‘Alī (G. 180, Beyit 4). [‘alī,]
323. Muḫterem şol ḥarem-i
kibriyā / Maḫrem-i esrār ‘Alidür
‘Alī (G. 180, Beyit 4). [‘alidür, -dür
]
324. Fānide her laḫza giyek bir
libās / Dilber-i ‘ayyār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 5). [‘alī,]
325. Fānide her laḫza giyek bir
libās / Dilber-i ‘ayyār ‘Alidür ‘Alī
(G. 180, Beyit 5). [‘alidür, -dür]
326. Zātını her laḫza kılan
‘āleme / Gün teki izḫār ‘Alidür
‘Alī (G. 180, Beyit 6). [‘alī,]
327. Zātını her laḫza kılan
‘āleme / Gün teki izḫār ‘Alidür

- ‘Alī (G. 180, Beyit 6). [*‘alīdür, -dür*
]
328. Zülmet-i şām-ı ‘adem-i
nūr iden / Şu‘le-yi envār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 7). [*‘alī,]*
329. Dem-be-dem isbāt-ı hāḡḡ
içün gelen / ‘Āleme tekrār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 8). [*‘alīdür, -dür*
]
330. Dem-be-dem isbāt-ı hāḡḡ
içün gelen / ‘Āleme tekrār
‘Alīdür ‘Alī (G. 180, Beyit 8). [*‘alī,]*
331. Zülmet-i şām-ı ‘adem-i
nūr iden / Şu‘le-yi envār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 7). [*‘alīdür, -dür*
]
332. Merkez-i dil ḡuṡb-ı zemīn-
i zamān / Nokṡa-yı pergār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 9). [*‘alī,]*
333. Uyuma bu ḡafletden oyan
Himmetī / Devlet-i bīdār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 13). [*‘alī,]*
334. Bezm-i ḡiyāmetde viren
cām-ı cem / Sāḡi-yi ebrār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 12). [*‘alī,]*
335. Şır-i ḡudāvend şeh-i
zūlfikār / Ḳātil-i küffār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 11). [*‘alī,]*
336. Mūsī-yi ‘imrāna ennallah
diyen / Meş‘ale-yi nār ‘Alīdür ‘Alī
(G. 180, Beyit 10). [*‘alī,]*
337. Merkez-i dil ḡuṡb-ı zemīn-
i zamān / Nokṡa-yı pergār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 9). [*‘alīdür, -dür*
]
338. Bezm-i ḡiyāmetde viren
cām-ı cem / Sāḡi-yi ebrār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 12). [*‘alīdür, -
dür]*
339. Uyuma bu ḡafletden oyan
Himmetī / Devlet-i bīdār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 13). [*‘alīdür, -
dür]*
340. Şır-i ḡudāvend şeh-i
zūlfikār / Ḳātil-i küffār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 11). [*‘alīdür, -
dür]*
341. Mūsī-yi ‘imrāna ennallah
diyen / Meş‘ale-yi nār ‘Alīdür ‘Alī
(G. 180, Beyit 10). [*‘alīdür, -dür]*

342. ‘Alīdür mü’minīn u mü’mināna rehber-i hādī / Cemī‘-i enbiyā u evliyānīn pīr-i üstādı (G. 181, Beyit 1). [*‘alīdür, -dür*]
343. ‘Alīdir Ādeme ta‘līm iden esmā-yı hüs-nānı / Nebīdir ger velī cümle ‘Alīden aldı irşādı (G. 181, Beyit 2). [*‘alīdir, -dir*]
344. ‘Alīdir Ādeme ta‘līm iden esmā-yı hüs-nānı / Nebīdir ger velī cümle ‘Alīden aldı irşādı (G. 181, Beyit 2). [*‘alīden, -den*]
345. Karārımızdı yazılmış hāmsetü’l-esmā / Doḡkuz ‘arş u yeddi ferşīn ‘Alīdir aşl-ı bünyādı (G. 181, Beyit 6). [*‘alīdir, -dir*]
346. ‘Alīdür taşvīr iden er cām içinde şekl-i insānı / ‘Alīdür ol muşavver naḡş u bend u şüret-i ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [*‘alīdür, -dür*]
347. ‘Alīdür ‘ālim-i ‘ilm-i velāyet müftī-yi ejder / Kamū cāhildir ‘ilmi ḡatında ‘ālim-i dīni (G. 181, Beyit 9). [*‘alīdür, -dür*]
348. ‘Alīdür vālī-yi aḡkām u iḡlīm-i ulūhiyyet / Bi-ḡük-m-i innemā ḡacet gelibdür ḡuc-cet-i da‘vī (G. 181, Beyit 8). [*‘alīdür, -dür*]
349. ‘Alīdür taşvīr iden er cām içinde şekl-i insānı / ‘Alīdür ol muşavver naḡş u bend u şüret-i ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [*‘alīdür, -dür*]
350. Bir ḡaydar fī iki cihān cānı ‘Alī / İns u cinniñ ‘ālem-i ma‘nīde sulṡānı ‘Alī (G. 184, Beyit 1). [*‘alī,]*
351. Mülk-i ‘aşḡıñ mālīki şāhenşehi fermān revā / Cümle eşyānīñ ḡaḡīḡatde Süleymānı ‘Alī (G. 184, Beyit 2). [*‘alī,]*
352. Enbiyānīñ evvel āḡir imām-ı ḡıblesi / Evliyānīñ zāhir u bāḡında sulṡānı ‘Alī (G. 184, Beyit 3). [*‘alī,]*
353. Şāh-ı şāhenşāhı rāh u reh-nümāsı rehberi / Himmetīnīñ ḡıblesidir dīn-i imānı ‘Alī (G. 184, Beyit 12). [*‘alī,]*

354. H ydar oldu ol veliler
 Őahına ol dem yak n / Dutdi
 başından iki Şak itdi Şu‘b nı ‘Al 
 (G. 184, Beyit 10). [‘al ,]
355.  demi halk itmemişdi
 h lık-ı c n- fer n / Bağladı ifriti
 Şol Allahıñ aşlanı ‘Al  (G. 184,
 Beyit 9). [‘al ,]
356. Yerde gökde h km anıñ t 
 ebed ferm n anıñ / Şarka sürdi
 ğarbdan mihr-i dirahŐanı ‘Al  (G.
 184, Beyit 8). [‘al ,]
357. Menba‘-ı dery -yı ‘ilm u
 h m u kaf-ı Şabr-ı Şükr / Ma‘den-
 i elt f-ı iŐs n keremk nı ‘Al  (G.
 184, Beyit 6). [‘al ,]
358. Oda yandır bir bir anıñ
 evr kını b da vir / Her kit bıñ
 kolmasa her sözde burh nı ‘Al 
 (G. 184, Beyit 4). [‘al ,]
359. G h gösterdi Őih vet g h
 Çekdi z lfik r / ‘ leme her vech-
 ilen bildirdi subh nı ‘Al  (G. 184,
 Beyit 5). [‘al ,]
360. NuŐka geldi annesi
 b tnında ol z t-ı kad m / AŞmede
 Şerh eyledi te‘v l-i Şur‘ nı ‘Al  (G.
 184, Beyit 11). [‘al ,]
361. Bir H ydar fi iki cih n c nı
 ‘Al  /  ns u cinniñ ‘ lem-i ma‘n de
 sult nı ‘Al  (G. 184, Beyit 1). [‘al ,]
362. Yetmiş iki k tile virdi c n
 baŐıñ düşmene / H k  yolunda
 kıldı kim bu c d-ı iŐs nı ‘Al  (G.
 184, Beyit 7). [‘al ,]
363. ‘Al  veliyyi h d dır h d 
 veliyyi ‘Al  / H ramz de olur
 bilmeyen ‘Al ni vel  (G. 185, Beyit
 1). [‘al ,]
364. ‘Al  veliyyi h d dır h d 
 veliyyi ‘Al  / H ramz de olur
 bilmeyen ‘Al ni vel  (G. 185, Beyit
 1). [‘al ni, -ni]
365. ‘Al d r anda bu ‘ahde
 g v h ey ‘ rif / Bu ‘ilmi a la ki t 
 olmaya iŐiñ ‘amel  (G. 185, Beyit
 3). [‘al d r, -d r]
366. Virür muŐibbine Şol s k -
 yi ezel her dem / RaŐik-i kevşer u
 Ő r u Őar b u hem ‘Al  (G. 185,
 Beyit 7). [‘al ,]

367. ‘Alīni bil eger Allahu
bilmek istersen / Kim onu bilmedi
bilmez kerīm-i lem-yezelī (G. 185,
Beyit 10). [*‘alīni, -ni*]
368. Zāhir u bātında ‘Alīdür
‘ayān / Āyine-yi zāt-ı haqqıñ
şayqalı (G. 186, Beyit 5). [*‘alīdür, -
dür*]
369. Havl-i kuvvet mazhar-ı
küll-i acā’ibdir ‘Alī / Nuşret-i
‘avn-ı mu‘in fi’ d-devāibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 1). [*‘alī, -dır*]
370. Havl-i kuvvet mazhar-ı
küll-i acā’ibdir ‘Alī / Nuşret-i
‘avn-ı mu‘in fi’ d-devāibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 1). [*‘alī,]*
371. Kuṭb-ı şābit ferş-i raḥmet
çarḥ-ı gerdān eyleyen / Nūr-ı
ḥurşid-i kamer şem‘-i kevākibdir
‘Alī (G. 188, Beyit 2). [*‘alī,]*
372. Düşmen olsa on sekiz miñ
‘ālem-i ‘ālemlere / Ferd-i vāhid
añlarıñ cem‘ine kālībdir ‘Alī (G.
188, Beyit 3). [*‘alī,]*
373. İtibār-ilen nazār kıl ger
ulū’l-ebşārsen / Cünbiş-i ‘ibret-
nümā-yı her ġarāibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 4). [*‘alī,]*
374. Zāt-ı pākındır cem‘-i
āferinişden ġarāz / ‘Ayn-ı ‘ālem
maḫşad-ı imkân vācibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 5). [*‘alī,]*
375. Ger ‘Alī ibn-i Ebu-Ṭālib
oḫurlar zāhiren / Liken maṭlūb-ı
murād-ı küll-i ṭālibdir ‘Alī (G. 188,
Beyit 6). [*‘alī,]*
376. Yer u gök anıñla kāmıdır
bilür ehl-i kemāl / Hāzır u nāzır
bil onu şanma ġāibdir ‘Alī (G. 188,
Beyit 10). [*‘alī,]*
377. Cā-nişin u hem vaş-ı-yi
nefs-i ḥayru’l-mürselin / Cāna
cān u laḥmeke laḥmiye
teşāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 9).
[*‘alī,]*
378. İhtiyār-ı ‘ālem-i ādem
kaşim-i nūr-ı nār / Hem vekil-i
ḥaqq resūlullaha nāibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 8). [*‘alī,]*
379. Her ne kılsa yoḫdur anıñ
emrine çün u çerā / Hālikiñ

- emriylen bu mülke şāhibdir ‘Alī
(G. 188, Beyit 7). [*‘alī,*]
380. Hakkdan iklim-i ulūhiyyet
musaḥḥardır aña / Himmeti gör
şāhib-i a‘lā-merātibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 11). [*‘alī,*]
381. Ey Himmeti şıdk-ilen iste
‘Aliden himmet / Tā rüz-ı maḥşer
sene Aḥmed kıla şefā‘at (Muh. 1,
Beyit 21). [*‘aliden, -den*]
382. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah yā
‘Alī / Terk-i ḥubb-ı māsivallah yā
‘Alī (Muh. 4, Beyit 1). [*‘alī,*]
383. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah yā
‘Alī / Terk-i ḥubb-ı māsivallah yā
‘Alī (Muh. 4, Beyit 1). [*‘alī,*]
384. Nuşret-i neşr-i minallah
yā ‘Alī / Dest-i ḳudret sen
yedullah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 2).
[*‘alī,*]
385. Nuşret-i neşr-i minallah
yā ‘Alī / Dest-i ḳudret sen
yedullah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 2).
[*‘alī,*]
386. Nuşret-i naşrun min allah
yā ‘Alī / Dest-i ḳudret sen
yedullah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 2).
[*‘alī,*]
387. Nuşret-i naşrun min allah
yā ‘Alī / Dest-i ḳudret sen
yedullah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 2).
[*‘alī,*]
388. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah yā
‘Alī / Terk-i ḥubb-ı māsivallah yā
‘Alī (Muh. 4, Beyit 1). [*‘alī,*]
389. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah yā
‘Alī / Terk-i ḥubb-ı māsivallah yā
‘Alī (Muh. 4, Beyit 1). [*‘alī,*]
390. Mü‘minlere meded gerek
ey ḳudretiñ eli / Yā maḫharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba
1, Beyit 3). [*‘alī,*]
391. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘üke külli
hem u ḡam sen cili (Müsebba 1,
Beyit 42). [*‘alī,*]
392. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘üke külli
hem u ḡam sen celi (Müsebba 1,
Beyit 7). [*‘alī,*]
393. Budur sınıñ seyf külah u
ḥüd-ı cevşenim / Yā maḫharu’l-

- ‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 38). [‘alī,]
394. Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen cili (Müsebba 1, Beyit 35). [‘alī,]
395. Endişe çekme ŝıdķ-ile sem‘ ol bu āyete / Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 31). [‘alī,]
396. Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen cili (Müsebba 1, Beyit 28). [‘alī,]
397. Her dem bu nuṭķ-ı ‘aŝķ-ile söyler zebanımız / Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 24). [‘alī,]
398. Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi (Müsebba 1, Beyit 21). [‘alī,]
399. Ŗaf baĝladı sipāh-ı belā durdı rū-be-rū / Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 17). [‘alī,]
400. Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi (Müsebba 1, Beyit 14). [‘alī,]
401. Kūrtar bizi hidāyet eyle luṭf kıl nicāt / Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 10). [‘alī,]
402. Resūlūñ kitfine basdı ayaĝıñ / ‘Alī‘ endirdi ṭāk-ı ka‘beden Lāt (G. 15, Beyit 10). [‘alī,]
403. Hāķķ velīsi Hāydar-ı Kerrār sensin yā ‘Alī / Cāniŝin-i Aḥmed-i muḥtar sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 1). [‘Alī,]
404. Hāķķ velīsi Hāydar-ı Kerrār sensin yā ‘Alī / Cāniŝin-i Aḥmed-i muḥtar sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 1). [‘Alī,]
405. Rūz-ı fiṭrat dest-i ḳudret birle deryā üstine / ‘Arŝıñ bünyādın ḳoyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 2). [‘Alī,]
406. On iki burc bu yeddi yulduza menzil veren / Fā‘il bu

- çerh-i nuh-pergār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 3). [‘Alī,]
407. “Ene ke’ş-şems‘ayne’n-
kel-ķamer”dir Muştafā / Kāināta
şu‘le-yi envār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 4). [‘Alī,]
408. Hāydar-ı Kerrār oğurlar
ismiñi yā şīr-i Hāķķ / Pes gelen
bu ‘arşaya tekrār sensin yā ‘Alī
(G. 189, Beyit 5). [‘Alī,]
409. Perde-yi ‘izzetde ol el kim
görindi Aħmede / Maħrem-i
Hāķķ vāfıķ-ı esrār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 6). [‘Alī,]
410. Her la‘īniñ ħaddi yoħdur
Aħmede yārim diye / Ğār-ı
vaħdetde resūle yār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 7). [‘Alī,]
411. Hāk-i pāyin sürmedür
şāħib-nazarlar çeşmine / Nūr-ı
‘ayn-ı her ulū’l-ebşār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 8). [‘Alī,]
412. Ey emīr-i evliyā devrinde
her peygamberiñ / Eyleyen Hāķķ
mezheb-i izhār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 9). [‘Alī,]
413. Hārb içinde fırķa-yı islāma
ħayr-ı nāşirīn / Nāfi‘-i şer dāfi‘-yi
esrār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit
10). [‘Alī,]
414. Leşker-i ve’l-‘ādiyāt
ħük-milen maħhūr éden / Cān
véren hem cān alan ķahhār
sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 11). [‘Alī,]
415. Şāfi‘-yi maħşer ħaṭā-baħş
u kerīm-i ‘ayb-pūş / Sırrına her
bendeniñ seṭṭār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 12). [‘Alī,]
416. Himmetī bir derd-
menddir ezel günden şaha / Ol
faķīriñ derdine tımār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 13). [‘Alī,]
417. Ey kelāmullah-ı nāṭıķ
nuṭķ-ı hemdem yā ‘Alī / Ey
Hāķķiñ esrārına hem-rāz-ı hem-
dem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 1). [‘Alī,
]
418. Ey kelāmullah-ı nāṭıķ
nuṭķ-ı hemdem yā ‘Alī / Ey
Hāķķiñ esrārına hem-rāz-ı hem-

- dem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 1). [‘Alī,
]
419. Kaf nun emrine Hakkdan
olmasaydın vāsiṭa / Kim
‘ademden hilkate gelmezdi ‘ālem
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2). [‘Alī,]
420. Şol mu‘allimsin ki senden
tapdı ey kân-ı kerem / Ser-be-ser
reh-nümā-yı ta‘līm aldı ādem yā
‘Alī (G. 190, Beyit 3). [‘Alī,]
421. Hızra sen virdiñ ledünni
‘ilmini şāh-ı sabak / Kāşif-i ‘ilm
aldı ism-i a‘zām yā ‘Alī (G. 190,
Beyit 4). [‘Alī,]
422. Oldı Dāvudiñ elinde mum-
ı fazlından / Hem Süleymān
barmağında hük-m-i hātem yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 5). [‘Alī,]
423. Müsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet birle
tā kıldun nazār / Buldı iqbāl-i
zafer Fir‘avna derdem yā ‘Alī (G.
190, Beyit 6). [‘Alī,]
424. Kanı kanım cānı cānımdır
didi Aḥmed saña / Senden özge
kimdür bu sırra maḥrem yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 7). [‘Alī,]

425. Enbiyādan gerçi şüretde
muahḥar geldüñiz / Ma‘nīde līkin
muḥaddemsen muḥaddem yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 8). [‘Alī,]
426. Yumağa on sekiz miñ
‘ālemiñ ‘iṣyānını / Baḥr-ı
fazlından yeter bir kaçre şebnem
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 9). [‘Alī,]
427. Ey kaşim-i nār u cennet
kim ki Hakk bilmez seni / Menzili
onuñ cehennemdür cehennem yā
‘Alī (G. 190, Beyit 10). [‘Alī,]
428. Dünyā u ‘uqbada bir dem
hātır şād olmasun / Her kim
olmaz dem-be-dem mihriñle
hürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11). [‘Alī,]

āl-i ‘abā: *Peygamberimizin kendisiyle birlikte kızı Fatıme, damadı Ali, torunları Hasan ve Hüseyin'den mürekkep ailesi.*

1. (G. 66, Beyit 17). [āl-i ‘abā,]

2. (G. 103, Beyit 1). [āl-i ‘abā,]

āl-i ‘abā aşkına: *Hız. Muhammed'in ailesine karşı olan aşk, sevgi.*

1. (G. 92, Beyit 3). [*āl-i ʿabā aşkına, -n, -a*]
2. (G. 91, Beyit 3). [*āl-i ʿabā aşkına, -n, -a*]
3. (G. 124, Beyit 12). [*āl-i ʿabā aşkına, -n, -a*]

āl-i ʿabā cemʿīne: Hz. Muhammed'in aile efradının topluluğu.

1. (G. 19, Beyit 6). [*āl-i ʿabā cemʿīne, -n, -e*]

āl-i ʿabā haylına: Peygamberimizin kendisiyle birlikte kızı Fatıma, damadı Ali, torunları Hasan ve Hüseyin'den mürekkep aile topluluğu.

1. (G. 20, Beyit 12). [*āl-i ʿabā haylına, -n, -a*]

āl-i ʿabāya: Peygamberimizin kendisiyle birlikte kızı Fatıma, damadı Ali, torunları Hasan ve Hüseyin'den mürekkep ailesi.

1. (G. 62, Beyit 10). [*āl-i ʿabāya, -y, -a*]

ʿAlī aḥbābı: Hz. Ali'nin dostları.

1. (G. 4, Beyit 4). [*ʿalī aḥbābı,]*

ʿAlī aḥbābınıñ: Hz. Ali'nin dostları.

1. (G. 75, Beyit 10). [*ʿalī aḥbābınıñ, -nıñ*]

āl-i Ahmed: Hz. Muhammed'in ailesi.

1. (G. 83, Beyit 12). [*āl-i aḥmed,]*

ʿAlī ʿaşkı: Hz. Ali sevgisi.

1. (G. 43, Beyit 5). [*ʿalī ʿaşkı,]*

ʿAlī ʿaşkına: Hz. Ali'ye karşı olan sevgi, gönülden bağlılık.

1. (G. 17, Beyit 3). [*ʿalī ʿaşkına, -n, -a*]
2. (G. 129, Beyit 8). [*ʿalī ʿaşkına, -n, -a*]
3. (G. 164, Beyit 10). [*ʿalī ʿaşkına, -n, -a*]

ʿAlī ʿaşkında: Hz. Ali'ye olan sevgi.

1. (G. 149, Beyit 1). [*ʿalī ʿaşkında, -n, -da*]

ʿAlī dergāhıdur: Hz. Ali'nin meclisi, dergahı.

1. (G. 15, Beyit 12). [*ʿalī dergāhıdur, -dur*]

ʿAlī dergāhını: Hz. Ali'nin makamı, huzuru.

1. (G. 76, Beyit 9). [‘alī dergāhını, -n, -ı]

‘Alī destindedür: Hz. Ali'nin eli, kontrolü.

1. (G. 42, Beyit 1). [‘alī destindedür, -n, -de, -dür]

‘Alī evlādıdır: Hz. Ali'nin çocukları.

1. (G. 179, Beyit 4). [‘alī evlādıdır, -dır]

āl-i haydar: Hz. Ali'nin aile efradı.

1. (G. 69, Beyit 12). [āl-i haydar,]

āl-i haydar ‘aşkına: Hz. Ali'nin ailesine karşı olan sevgi.

1. (G. 116, Beyit 2). [āl-i haydar ‘aşkına, -n, -a]
2. (G. 143, Beyit 1). [āl-i haydar ‘aşkına, -n, -a]

āl-i haydara: Hz. Ali'nin ailesi.

1. (G. 3, Beyit 10). [āl-i haydara,]
2. (G. 142, Beyit 5). [āl-i haydara, -a]

āl-i haydardan: Hz. Ali'nin ailesi.

1. (G. 16, Beyit 12). [āl-i haydardan, -dan]

āl-i haydari: Hz. Ali'nin ailesi.

1. (G. 11, Beyit 11). [āl-i haydari, -ı]

‘Alī ibn-i ebu-tālib: Ebu Talib oğlu Ali // hz. Ali.

1. (G. 188, Beyit 6). [‘alī ibn-i ebu-tālib,]

āl-i ‘imrāna: İmran'ın (Dinler tarihinde İmran, Musa ve Harun peygamberlerinin babası) ailesi.

1. (G. 57, Beyit 5). [āl-i ‘imrāna, -a]

āl-i merdān-ile: Ariflerin, yiğitlerin ailesi.

1. (G. 26, Beyit 6). [āl-i merdān-ile,]

āl-i mervān-ile: Emevilerin dördüncü halifesi Mervan'ın ailesi.

1. (G. 57, Beyit 5). [āl-i mervān-ile, --ile]

‘Alī mihri: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 181, Beyit 14). [‘alī mihri,]

‘Alī mihridir: Hz. Ali'nin ışığı.

1. (G. 158, Beyit 8). [‘alī mihridir, -dir]

‘Alī mihrin: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 101, Beyit 11). [‘alī mihrin, -n]

‘alī mihrine: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 78, Beyit 3). [‘alī mihrine, -n, -e]

āl-i Muḥammed: Peygamberimizin kendisiyle birlikte kızı Fatime, damadı Ali, torunları Hasan ve Hüseyin'den mürekkep ailesi.

1. (G. 3, Beyit 12). [āl-i muḥammed,]
2. (G. 58, Beyit 12). [āl-i muḥammed,]
3. (G. 65, Beyit 2). [āl-i muḥammed,]
4. (G. 148, Beyit 4). [āl-i muḥammed,]

āl-i Muḥammed ‘aşkına: Hz. Muhammed'in ailesine karşı olan sevgi.

1. (G. 112, Beyit 11). [āl-i muḥammed ‘aşkına, -n, -a]
2. (G. 141, Beyit 2). [āl-i muḥammed ‘aşkına, -n, -a]

‘Alī Musā Rızā: Ali Rıza, on iki imamdan sekizincisi.

1. (G. 66, Beyit 14). [‘alī mūsā rızā,]

‘Alī Musā Rızā: On iki imamdan Ali, Musa ve Rıza.

1. (G. 64, Beyit 14). [‘alī musā rızā,]

āl-i Muştafā ‘aşkına: Hz. Muhammed'in aile fertlerine olan candan sevgi.

1. (G. 143, Beyit 12). [āl-i muştafā ‘aşkına, -n, -a]

āl-i resüle: Hz. Muhammed'in ailesi.

1. (G. 48, Beyit 17). [āl-i resüle, -e]

āl-i rızāsın: Rızası, hoşnutluğu yüksek olan.

1. (G. 19, Beyit 7). [āl-i rızāsın, -s, -i, -n]

‘Alī yolunda: Hz. Ali'nin uğru, gösterdiği yol.

1. (G. 149, Beyit 1). [‘alī yolunda, -n, -da]

‘Alīdür: İslam'ın dördüncü halifesi Hz. Ali.

1. ‘Alīdür evliyā ḥaylına sertāc / Yüzi kıble kapusu ka‘betü’l-ḥāc (G. 29, Beyit 1). [‘alīdür, -dür]

‘ālim: Bilgili, çok şey bilen, ilim sahibi, bilge.

1. Ger **‘ālim-isen** eyleme cāhillere bī‘at / ‘Allām-ı kâzâ kâşif-i Qur‘ân etegin dut (G. 20, Beyit 9). [*‘ālim-isen, -isen*]
2. Ders olmadı her **‘ālime** kim ‘ilm-i velāyet / Taḥkik degüldür söz teşkik-i kemāndur (G. 72, Beyit 5). [*‘ālime, -e*]
3. ‘Alıyyi ‘ālıyyi ā‘lā u **‘ālim** u ā‘lem / Anıñ şifātını söyler kelām hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [*‘ālim,]*
4. Bir düz eşyāya ḥalife kāmū esmāya **‘ālim** / Şafiyullah çeker neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit 11). [*‘ālim,]*
5. ‘Alidür seyrine yeddi kitābıñ / **‘Alim** u vākif u ‘allām-ı keşşāf (G. 126, Beyit 6). [*‘ālim,]*
6. ‘Alidür **‘ālim** u kâşifullahıñ zātına ‘ārif / Ne ḥaddi var aña mānend ola her nākiş u cāhil (G. 145, Beyit 2). [*‘ālim,]*
7. ‘Alim u eşçe‘ ser-baḥş-ı ekrem / Mükerrermdür mükerrermdür

mükerrerrem (G. 160, Beyit 5).
[*‘ālim,]*

‘ālimakām: Makamı yüce, yüce makamlı.

1. Āstān-ı zāiridir seyr-i ser-i zevvār-ı ‘arş / Ol refi‘u‘l-ḳadr ol **‘ālimakām** serveriñ (G. 120, Beyit 9). [*‘ālimakām,]*

‘ālim-i a‘lem olur: Daha çok bilgiye sahip olmak.

1. (G. 161, Beyit 5). [*‘ālim-i a‘lem olur, -ur*]

‘ālim-i ‘ālem-i esrār-ı ‘arş: Göklerin sırlarına varan dünya alimi.

1. (G. 120, Beyit 3). [*‘ālim-i ‘ālem-i esrār-ı ‘arş,]*

‘ālim-i ‘ālim-i ‘allām-ı a‘lem: Dünyada her şeyi bilen alimler alimi.

1. (G. 73, Beyit 9). [*‘ālim-i ‘ālim-i ‘allām-ı a‘lem,]*

‘ālim-i dānā: Her şeyi bilen bilge.

1. (Muh. 1, Beyit 11). [*‘ālim-i dānā,]*

‘ālim-i dīni: Din bilgini.

1. (G. 181, Beyit 9). [*‘ālim-i dīni, -i*]

‘ālim-i esrār: Sırlara vakıf olan, sırları çözen.

1. (G. 60, Beyit 6). [‘ālim-i esrār,]

‘ālim-i esrār-ı halk: Yaratılışın sırlarına hakim olan bilge.

1. (G. 162, Beyit 8). [‘ālim-i esrār-ı halk,]

‘ālim-i ‘ilm u kazā: Allah'ın ilmine ve kudretine vakıf olan (bilge kimse).

1. (G. 62, Beyit 9). [‘ālim-i ‘ilm u kazā,]

‘ālim-i ‘ilm-i allahı: Allah'ın sırrına, bilgisine vakıf olan bilge.

1. (Muh. 3, Beyit 17). [‘ālim-i ‘ilm-i allahı, -ı]

‘ālim-i ‘ilm-i ledünni: İlahi sırlarla ilgili ilme sahip olan bilge.

1. (G. 139, Beyit 6). [‘ālim-i ‘ilm-i ledünni,]

‘ālim-i ‘ilm-i velāyet: Velilik ilmini bilen bilge.

1. (G. 181, Beyit 9). [‘ālim-i ‘ilm-i velāyet,]

‘alīm-i ism-i a‘zam: “İlmi ezeli ve ebedi olan” mânâsına esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

1. (G. 152, Beyit 7). [‘alīm-i ism-i a‘zam,]

‘Aliniñ düşmeni: Hz. Ali'ye düşman olanlar.

1. (G. 144, Beyit 10). [‘aliniñ düşmeni,]

‘ālī-yi a‘lā ‘Alī: Yüceler yücesi Ali.

1. (G. 122, Beyit 1). [‘ālī-yi a‘lā ‘alī,]

‘Alī-yi āl-i tarikatde: Hz. Ali'nin ailesinin yolu, izi.

1. (G. 67, Beyit 11). [‘alī-yi āl-i tarikatde, -de]

‘Alī-yi ‘ālī-yi a‘lāya: Yüceler yücesi Hz. Ali.

1. (G. 56, Beyit 8). [‘alī-yi ‘ālī-yi a‘lāya, -y, -a]

‘Alī-yi ‘āliyu'l-kadriñ: Yüce kudretin sahibi olan Hz. Ali.

1. (G. 57, Beyit 2). [‘alī-yi ‘āliyu'l-kadriñ, -iñ]

‘Alī-yi nāṭıķıñ şānında: Nutuk atan, konuşan Hz. Ali'nin yüceliği.

1. (G. 150, Beyit 6). [‘alī-yi nāṭıķıñ şānında, -n, -da]

‘Alī-yi şaf-şiken-i şaff-dere: Düşman saflarını yarıp dağıtan hz. Ali.

1. (G. 177, Beyit 1). [‘alī-yi şaf-şiken-i şaff-dere, -e]

‘Alī-yi sāni: İkinci Ali // Zeynü'l-‘Abā.

1. (G. 64, Beyit 10). [‘alī-yi sāni,]

‘Alī-yi veliyullah: Allah'ın velisi olan hz. Ali.

1. (G. 56, Beyit 9). [‘alī-yi veliyullah,]

‘Alīyü'l-murtażā: Güzide; Allah'ın razı olduğu kişi, kendisinden razı olunan kişi // Hz. Ali.

1. Menim şāhım ‘Alīyü'l-murtażādur / Velī-yi ḥaḫḫ vaşī-yi Muştafādur (G. 64, Beyit 1). [‘alīyü'l-murtażādur, -dur]
2. Çün kelāmullah-ı nāṭıķdır ‘Alīyü'l-murtażā / Şanma bu güftār ey nādān-ı cāhil sen güzāf

(G. 125, Beyit 6). [‘alīyü'l-murtażā,]

‘Alīyü'l-murtażā kılmaz: Allah'ın sevdiği, seçtiği kulu kılmak.

1. (G. 101, Beyit 1). [‘alīyü'l-murtażā kılmaz, -maz]

‘Alīyyi ‘ālīyyi ā‘lā: Makamı en yüce, en yüksek olan kimse // hz. Ali.

1. (G. 67, Beyit 2). [‘alīyyi ‘ālīyyi ā‘lā,]
2. (G. 66, Beyit 18). [‘alīyyü ‘ālīyyu ā‘lāya, -y, -a]

‘Alīyyi veli: Allah'ın velisi, sevdiği kulu olan hz. Ali.

1. (G. 186, Beyit 1). [‘alīyyi veli,]

‘Alīyyu ‘ālī-yi a‘lem: Alemin en yücesi olan Ali // hz. Ali.

1. (G. 114, Beyit 8). [‘alīyyu ‘ālī-yi a‘lem,]

‘Alīyyu'l-‘azīm: En yüce, en ulu.

1. Bu'l-Hasan u bū-turāb nūr-ı meh-i āftāb / Ƙuvvet u ḥavl u velā ya‘ni ‘Alīyyü'l-‘azīm (G. 159, Beyit 10). [‘alīyyü'l-‘azīm,]

‘Alīyyu’l-murtażāya: Dördüncü halife Hz. Ali'nin lakaplarından biri.

1. Velî her kim ‘Alīyyu’l-murtażāya / Sığındı şıdık-ilen ol görmez āfāt (G. 15, Beyit 7). [‘alīyyu’l-murtażāya,]

‘Alīyyun yā ‘Alīyyun yā: Ey Ali hitabını dile pelesenk etmek.

1. (G. 48, Beyit 16). [‘alīyyun yā ‘alīyyun yā,]

Allah: Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı, Hudâ.

1. Allaha velî Aḥmede ğamhâr u berâder / Ser-ḥayl-ı benî Fâḫıma ol server-i serdâr (G. 60, Beyit 2). [allaha, -a]
2. Teberrâ kıl eger düzaḥden âzâd olmak istersen / ‘Adū-yı ehl-i beytiñ ḥâcetin Allah revâ kılmaz (G. 101, Beyit 6). [allah,]
3. Yüz min günehi olsa eger ‘afv ider Allah / Kâr eylemez ol bendeye ‘işıyân-ı hıyânet (G. 21, Beyit 9). [allah,]

4. Kılmasa Allah için imdâd ol üstâd eger / Menzil almaz cehd-ile munca Cüneyd yâ Perîd (G. 55, Beyit 8). [allah,]
5. ‘Alîni bil eger Allahı bilmek istersen / Kim onu bilmedi bilmez kerîm-i lem-yezelî (G. 185, Beyit 10). [allahı, -ı]
6. Yetmiş iki kez ser viren Allah yolunda / İğirmi sekkiz kez şatılan Ḥaydar-ı Kerrâr (G. 60, Beyit 8). [allah,]
7. Sen ‘Alîyi ger veliyullah-ı muṭlak bilmeseñ / Gör söyler şânına Allah gel furḳâna baḥ (G. 41, Beyit 8). [allah,]

allahıñ aşlanı: Hz. Ali.

1. (G. 184, Beyit 9). [allahıñ aşlanı,]

allahıñ zâtına: Allah'ın varlığı.

1. (G. 161, Beyit 7). [allahıñ zâtına, -n, -a]

‘allâme: Çok âlim, çok bilgili, her şeyi bilen, her ilimde üstat olan kimse.

1. Her ‘asrda ‘allâme ki geldi cihâna / Kim buldı seniñ ‘ilmiñe bir

ḥadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3).
[‘allāme,]

‘allām-ı ‘ilm-i gāyib: Görünmeyenin
bilgisine sahip olan bilge.

1. (Muh. 1, Beyit 1). [‘allām-ı ‘ilm-i
gāyib,]

‘allām-ı ‘ilm-i zāhir u bātın: Gizli ve
görünür bütün ilimlere dair herşeyi
bilen // Allah.

1. (G. 11, Beyit 6). [‘allām-ı ‘ilm-i
zāhir u bātın,]

‘allām-ı każā: Allah tarafından ezelde
tâyin ve tespit edilen her şeyin
bilinmesi.

1. (G. 20, Beyit 9). [‘allām-ı każā,]

‘allām-ı każā: Allah tarafından ezelde
tâyin ve tespit edilen her şeyin
bilinmesi.

1. (G. 20, Beyit 9). [‘allām-ı każā,]

‘allām-ı keşşâf: Gizli manalara dair her
şeyi bilen, bilgiç.

1. (G. 126, Beyit 6). [‘allām-ı keşşâf,]

‘allām-ı kur’ân-ile: Kur'an bilgini, alimi.

1. (G. 26, Beyit 8). [‘allām-ı kur’ân-
ile, --ile]

‘alleme’l-esmā: “Allah Adem’e bütün
isimleri öğretti. Sonra onları önce
meleklerle arz edip: Eğer siz sözünüzde
sadık iseniz, şunların isinlerini bana
bildirin, dedi.” (Bakara 2/31) ayetinden
iktibastır.

1. Hızra viridi anda ‘ilm-i
ledünniden sabağ / Ādeme ders
olmamışdı ‘allemü’l-esmā henüz
(G. 90, Beyit 6). [‘allemü’l-esmā,]

aln: Alın.

1. Bendesidür şāh-ı merdān
kullarınıñ Himmeti / Bu şerefden
ol çekübdür **alnına** dāğ-ı ḥabeş (G.
115, Beyit 11). [alnına, -ı, -n, -a]

alt: Bir şeyin aşağısı.

1. Himmeti virmez ‘Alī ‘aşkında her
huşyār baş / Yanmasa **altında** ger
āteş karar mı cism sac (G. 27,
Beyit 12). [altında, -ı, -n, -da]
2. Atınıñ **altında** özge pāyedür
meydān-ı çarḥ / Şāh-ı şafdar-ı
Ḥaydar-ı Kerrār ḥükm-ilen keser

(G. 42, Beyit 7). [altında, -ı, -n, -da]

3. Bir olur kim münāfikdur dir
altımdaki / Kim kıılır ol günde
nāṭıklar kimi güftār tāc (G. 28,
Beyit 10). [altımdaki, -ı, -m, -da, -
ki]

altı cehāt: Altı yön; üst, alt, sağ, sol, ön,
arka yönleri.

1. (G. 14, Beyit 14). [altı cehāt,]

altun: Altın, kıymetli bir maden.

1. Mihr-i şāh-ı evliyā bir kīmyādur
ki anuñ / Pertevinden şāf olur
altun kimi bir qalb-i tūc (G. 30,
Beyit 10). [altun,]

altun eyler: Altına dönüştürmek, altın
yapmak.

1. (G. 55, Beyit 6). [altun eyler, -r]

a'mā: Gözleri görmeyen, görme engelli.

1. Dutdı yekser 'ālemi cümle
cihāngir 'Alī / Doğdı mağribden
güneş **ā'mā** degülseñ göziñ ac (G.
27, Beyit 11). [ā'mā,]

2. Hāricī ḥuffāşa nisbet görmez ol
a'mā henüz / Ser-be-ser dutdı
velāyet āftābı 'ālemi (G. 90, Beyit
10). [a'mā,]

a'mā: Gözleri görmeyen kişi ll ilahi
tecellinin farkında olmayan kişi
kastedilmektedir.

1. A'mā bu aftāb-ı zevki görmez / Ki
almışdur onuñ āyinesiñ pās (G.
104, Beyit 10). [a'mā,]

amāc: Nişan alınan yer, nişan tahtası,
hedef.

1. 'Aşk cenginde qazā-yı qavs-i
qadr-i sehmiñ şehā / Her nazār
ehl-i vefāniñ sinesi **amāciñız** (G.
98, Beyit 7). [amāciñız, -ı, -ñız]

a'mā-yı bī-başār: Basiretsiz kör.

1. (G. 86, Beyit 1). [a'mā-yı bī-başār,
]

'amel: İnsanların beden ve kalpleriyle
yaptıkları her şey, iş, uygulama.

1. Bed **'ameldir** her kimiñ cānında
vardur buğz-ı āl / Bendeye şāh-ı

velāyet mihridür hayru'l-‘amel
(G. 140, Beyit 5). [‘ameldir, -dir]

2. Bu t̄ā‘at u bu ‘ilm u ‘amel zühd u
vara‘dan / Ol server-i şāhib-
keremiñ mihri baña bes (G. 107,
Beyit 2). [‘amel,]

‘amelī: *Bir maksatla yapılan iş, eylem,
fiil.*

1. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / Yoḥsa ne ḥāşıl dilā
bu ‘amelīden bize (G. 173, Beyit
7). [‘amelīden, -den]

‘amelī: *Yapay, suni.*

1. ‘Alīdür anda bu ‘ahde güvāh ey
‘ārif / Bu ‘ilmi añla ki tā olmaya
işñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3).
[‘amelī,]

āmenna: *İman ettik, inandık.*

1. Kim ki bu ḥaḳḳ kavle āmennā
dimez hüccet dutar / Dīni yoḥ bir
nā-müselmāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 11). [āmennā,]

āmennā ve şaddak: *İnandık ve tasdik
ettik.*

1. (G. 46, Beyit 3). [āmennā ve
şaddak,]

‘āmi: *Avamca, ileri gelenlerden olmayan,
cahil, avama ait.*

1. Zerde-güş-ı rû-siyeh mülḥid
münāfik ḳavmiñ / ‘Āmiye ḥar-
mühre şatmaz cevheridir
Himmetī (G. 182, Beyit 9).
[‘āmiye, -y, -e]

‘āmir ol: *İmar eden, inşa eden ol.*

1. (G. 149, Beyit 8). [‘āmir ol,]

amma: *Ancak, ama, fakat.*

1. Ol emiriñ ki ‘Arabdur zühuru
zāhiren / Ma‘nīde **amma**
tufeylīdür vücūd-ı Türk ‘Arab (G.
3, Beyit 2). [amma,]
2. Mü‘min u hem mü‘mināt **amma**
ki olur bī-gümān / Dünyā ve
‘uḳbāda dīdār-ı ‘Alīden yā naşīb
(G. 9, Beyit 4). [amma,]
3. Görmez **amma** ol güneşden dīde-i
‘ama naşīb / Zāt-ı Ḥaydar bir
güneşdür zerre-i pür-nūr baḥş (G.
9, Beyit 8). [amma,]

4. Muşţafā devrinde **amma** ‘āleme işbāt için / Gün tek ol şāh-ı velāyet zātını kıldı ‘ayān (G. 162, Beyit 5). [amma,]
5. Çoğlar cihanda da‘vī-yi imān ider velī / **Amma** elinde şādık u ‘ādil güvāhı yoğ (G. 43, Beyit 8). [amma,]
6. Dönderdi nifāk-ile kamū kavm-i riyā ruğ / **Amma** ki ne ğam dutmuşuz ey şāhib-i kuvvet (G. 44, Beyit 8). [amma,]
7. Egerçi sun‘-i pākinden yaratdı Ādem-i şāni‘ / Cemālinden anıñ **amma** ki nūr-ı şāh-idi lāmī‘ (G. 124, Beyit 1). [amma,]
8. Gerçe hayydur ‘ālem-i ma‘nīde **amma** hayy degil / Olmasa her kimiñ cisminde cān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 9). [amma,]
9. Kīmyādur mihr-i Ḥaydar altun eyler mifrağı / Bilmez **amma** bu haqāyıkdan cüz kalb-i hadīd (G. 55, Beyit 6). [amma,]
10. ‘Alī yolında kılmışdı yekün cān u cihān terkīn / Gedādur Himmetī **amma** gedā-yı ‘āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12). [amma,]
11. Ölürse cism ölür bu fānīde **amma** ki cān ölmez / Mesihā tek hemişe zindedür rūğ-ı revān ölmez (G. 85, Beyit 1). [amma,]
12. İbrāhimlik gerçi kıılır sırr-ı maqāmāt / **Amma** oña İbrāhim-i Edhem demek olmaz (G. 97, Beyit 3). [amma,]
13. Ferrāş-ı çarğ tikmiş **amma** seniñ-çün ey şāh / Ne çetr-i lāciverdī ne sāyebān münakkaş (G. 118, Beyit 8). [amma,]
14. Sevādü’l-veche fiddāreyndür bu faķirimiz **amma** / Virür o ħüsn-i maħbūba sevād-ı ‘anberīn revnağ (G. 133, Beyit 9). [amma,]

‘amr: Arap toplumunda bir konuda insan ismi kullanılması gerektiğinde kullanılan isim çiftinden biri. Bizdeki Ali ile Veli gibi.

1. Hünermend ‘adū-yı ‘ādil şol **‘amr** u ‘anterī / Tenhā kim itdi Ḥaydar

u bā-zülfikār feth (G. 39, Beyit 3).
[‘amr,]

2. ahaha u alal ‘Amr u ‘anter u
bedr-i uneyn / āh-ı merdān-ile
bu meydānda kimdir arb ide (G.
165, Beyit 7). [‘amr,]

‘amr: Amr bin Hiam veya
Müslümanlarca bilinen adıyla Ebû Cehil.

1. āh-ı emirdir Bu’l-asan-ı af-
iken / ‘Amr-ile seg ‘Anter tek
arb-ile baın kesen (G. 163, Beyit
1). [‘amr-ile, -ile]

ana: Anne.

1. ‘Āı-ı āki-siritüz ‘āıldur
cānānımız / Ma‘nī-yi ‘a
atamızdur üret-i cān **anamız** (G.
99, Beyit 1). [anamız, -mız]

ana: "O" 3. teklik ahıs zamiri // hz.
Muhammed.

1. Sultān-ı mülk-i ma‘nī aıñ
velisi ya‘ni / ıdı **aña** acerden
bir tund-ı unük ebre (G. 111,
Beyit 9). [aña,]

2. Olur ‘ubāda āzād-ı müselleme /
Aña her bende ki tapurdu ina
(G. 126, Beyit 4). [aña,]

3. Ğadīr-i umda geldi ükme-i ādīr
/ **Aña** cānım didi sultān-ı levlāk
(G. 137, Beyit 10). [aña,]

‘anā: Güçlük, meakkat, zahmet.

1. Her ne gelse minet raat aña
yeksān ola / ādı u ābir kimi
renc u ‘anādan dönmeye (G. 178,
Beyit 4). [‘anādan, -dan]

ana batnında: Anne karnı.

1. (G. 25, Beyit 7). [ana batnında, -n,
-da]

ana rahminde: Ana karnı // ocuın
domadan önce anne karnında geirdii
süre.

1. (G. 17, Beyit 8). [ana rahminde, -
n, -de]

‘anber: Ada balıının baırsaklarında
toplanan yumuak, yapıkan ve misk gibi
kokan, kül rengine bir madde.

1. abībiñ īn-i zülfünden ider
abāba ‘anber ba / ılur bād-ı

şabā kıafa andan nāfe-yi ter başş
(G. 114, Beyit 1). [*anber,*]

ança: Çok, pek çok.

1. Başıını leşkerlerün cellād-ı hūn-
efşān-ı çarh / Yeryüzünden **ança**
kesdi zūlfikāri müşriki (G. 42,
Beyit 8). [*ança,*]

anda: Orada.

1. Ki zātın evveli āhirdür hem āhiri
evvel / Hādīs-i kıabl u ba'd **anda**
hādīs-i kıdem şıgmaz (G. 93, Beyit
3). [*anda,*]
2. Gir velāyet şehrine cümle
haçardan fāriğ ol / Yoşdur **anda**
girdār u şaħne-yi havf-ı 'abes (G.
105, Beyit 7). [*anda,*]
3. Murtażādur sākī-yi mā řahūr-ı
mey-furūş / Kim ki munda viridi
başıñ oldu **anda** bāde-nūş (G. 116,
Beyit 1). [*anda,*]
4. Kıldı Hāsana ol veli izhār-ı
haķıķat / Hengām-ı vedā' **anda** ki
ref' eyledi burķa' (G. 122, Beyit
12). [*anda,*]

5. Pāk-i şāf it zeng-i ğafletden zāmīr
āyinesin / Her zamān **anda** şafā
kesb-eyle Rūşen hāřir ol (G. 149,
Beyit 9). [*anda,*]

6. Halk maşşer meclisinde
çağrışanda ol zamān / Şāh
elinden **anda** cām-ı şāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 6). [*anda,*]

7. 'Alidür **anda** bu 'ahde güvāh ey
'ārif / Bu 'ilmi añla ki tā olmaya
işin 'amelī (G. 185, Beyit 3). [*anda,*
]

8. Mesken oldu Yūsufa ol dem ki çāh
/ **Anda** sırrullahā sen olduñ penāh
(Muh. 4, Beyit 21). [*anda,*]

anda: Orada // Tur Dağı.

1. Hārb içinde havf iderdi öz
'aşāsından kelīm / Geldi senden
Mūsīye **anda** nidā-yı lā-teħaf (G.
127, Beyit 5). [*anda,*]

andan: Bu nedenle, ondan dolayı.

1. Zāt-ı Hāydar zāt-ı haķķ memsūs-
imiş **andan** virir / On sekiz miñ
'āleme şol aftāb-ı zāt feyz (G. 121,
Beyit 4). [*andan,*]

andan: *Ondan, oradan.*

1. Hızr-ı mesîh sensen ey Himmeti
bu demde / Oldı revân **andan** şol
âb-ı zemzem-i ‘aşk (G. 132, Beyit
11). [*andan,*]
2. Bir nazâr kıl **andan** ol âyine-yi
‘ayne’l-yaqîn / Tâ saña ma‘lûm
ola kim evvel oldur âhir ol (G.
149, Beyit 10). [*andan,*]

andan: *Orada.*

1. Şâh ‘arşa-yı hârib u dârib ver
andan hâzir ol / Şulh kıl ol şâh-ı
kahtâr-ile zinhâr itme seyn (G.
165, Beyit 6). [*andan,*]

‘andelîb: *Bülbül.*

1. Şubh-dem gülşende oğurdı haţib
‘andelîb / Yâ ‘Alî yâ İlyâ yâ Bu’l-
Hasan yâ Büturâb (Muh. 3, Beyit
10). [*andelîb,*]
2. Mevsim-i güldür dem-i ‘işret
kılır gülzâr seyr / **‘Andelib** mest
u şeb-âheng-i şeydâ şâh şâh (G.
45, Beyit 4). [*andelib,*]

‘andelîb-i dil-figâr: *Gönlü yaralı bülbül.*

1. (G. 102, Beyit 3). [*‘andelîb-i dil-
figâr,*]

‘andelîb-i gülsitân-ı cân u dil: *Can ve
gönül bahçesinin bülbülü.*

1. (G. 144, Beyit 1). [*‘andelîb-i
gülsitân-ı cân u dil,*]

‘andelîb-i hezâr: *Andelib bülbülü.*

1. (G. 94, Beyit 3). [*‘andelîb-i hezâr,*]

‘andelîb-i hoş-nevâ: *Güzel sesli bülbül.*

1. (G. 183, Beyit 10). [*‘andelîb-i hoş-
nevâ,*]

‘andelîb-i kuds: *Kudsi alemin bülbülü.*

1. (G. 18, Beyit 12). [*‘andelîb-i kuds,
]*

‘ane: *Kasık.*

1. Velî haqq-ile her kim ki eyledi
cedelî / Dutubdır **‘anesîñ** gayr eli
ya ağından (G. 185, Beyit 5).
[*‘anesîñ, -s, -i, -ñ*]

ane: *Anne.*

1. Bir tecerrüd rûh-ı kudsum nuţk-ı
haqqdan doğmuşam / Şol doğuz
ata bu yeddi **‘āneden** müstağniyim
(G. 157, Beyit 9). [*‘āneden, -den*]

anı: 3. tekil şahıs zamiri, onu // hz. Adem.

1. Ādem āzād olmadı tā kılmadı **anı** şafi^c / Gör nece ferzend-imiş kandan diler baba naşib (G. 9, Beyit 7). [anı,]

anıñ: O, işaret zamirinin ilgi eki almış hali.

1. Secdesi sehv sözi küfr **anıñ** kıble-kec / Rehber-i nāqış imām-ı Hubel u Lāt u Menāt (G. 14, Beyit 11). [anıñ,]
2. Şahbāz ki olmışdı oña sidre-nişimen / **Anıñla** çıhan ‘arşa oğur karga u kerkes (G. 107, Beyit 5). [anıñla, -la]

anıñ eli: Onun eli; hz. Ali'nin eli.

1. (G. 185, Beyit 5). [anıñ elī,]

anıñ-çün: Bu sebepten dolayı, bu nedenle, onun için.

1. Anıñ-çün ölmedi ‘isā aña nuṭkum didi hālīk / Vücūdu ru’yete gelmez bu nuṭk-ı bī-nişān ölmez (G. 85, Beyit 4). [anıñ-çün,]

2. ‘Alīdür k̄āimen bi’l-kışt-ı ve’l-‘adl / **Anıñ-çün** dir “ene ricālū’l ā‘rāf” (G. 126, Beyit 5). [anıñ-çün,]

3. Dilinde nuṭk-ı ‘Alīdür teninde rūḥ-ı revān / **Anıñ-çün** ey beşer oldıñ melāike mescūd (G. 56, Beyit 5). [anıñ-çün,]

4. Kelām-ı nāṭıkdır mesīhiñ atası fehm it / **Anıñ-çün** nefḥe-yi rūḥü’l-eminden aldı Meryem dem (G. 152, Beyit 6). [anıñ-çün,]

‘ankā: Her hayvandan bir iz taşıyan, kırmızı altın rengi tüylü, yüzü insana benzer, güzel sesli, bir tek, efsanevi bir dağ olan Kaf dağının ardında yaşadığı söylenen erkek bir masal kuşu, Sirenk, Sîmurg, Zümrüd, Zümrüdüanka Tuğrul, Anka-yı mugrip, devlet kuşu.

1. ‘Alīdür lā-mekān k̄afında ‘**ankā** / Ki kıldı cehd ara şu‘bān işrāḥ (G. 36, Beyit 10). [‘ankā,]

2. Bu gönül k̄afında ol mesken dutar ‘**ankā** kimin / Terk-i ṭayrān-ı hevā iyer temāşādan geçer (G. 79, Beyit 7). [‘ankā,]

3. ‘Ālem-i hikmetde her pervāne bir
‘ankā-imiş / Ma‘nī-yi şüretde ol
‘ankāya kaf-ı kulle şem‘ (G. 123,
Beyit 7). [‘ankāya, -y, -a]
4. ‘Ālem-i hikmetde her pervāne bir
‘ankā-imiş / Ma‘nī-yi şüretde ol
‘ankāya kaf-ı kulle şem‘ (G. 123,
Beyit 7). [‘ankā-imiş, --i, -miş]
5. Men ki ‘ankāyam vücūd-ı kâfi
gözler gözlerim / Levh-i dilde
‘ayn u şin u kâfi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 1). [‘ankāyam, -y, -
am]
6. ‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı āşiyān-ı
‘izzetim / Kaf-ı kurb u mesken u
‘ankāyı gözler gözlerim (G. 154,
Beyit 3). [‘ankāyı, -y, -ı]

‘ankā olur: Anka kuşu olmak.

1. (G. 181, Beyit 14). [‘ankā olur, -ur
]

‘ankā-şifāt: Ankâ gibi.

1. Uşbu tūfan celālınden ger
istersen necāt / Çıh velāyet
evcine ‘ankā-şifāt merdāne üc (G.
30, Beyit 4). [‘ankā-şifāt,]

2. Velāyet burcına bir kuş ki uçmaz
zāğ-ı kerkesdür / Eger ‘ankā-şifāt
munda maķāmiñ küh-ı kâf eyler
(G. 75, Beyit 3). [‘ankā-şifāt,]

‘ankebüt: Örümcek.

1. Dem-be-dem bu ‘ıyda cān kurbān
iderler ehl-i ‘aşk / Leyk sūfi
‘ankebüt āsār bāb eyler kadid (G.
55, Beyit 4). [‘ankebüt,]

añla: Anlamak, bilmek.

1. Her kimiñ gönlünde olsa buğz-ı
āl-i Muşafā / Olmaz ol mel‘ūna
añla cennetü’l-me’vā naşib (G. 9,
Beyit 10). [añla,]
2. Añladı remz-i füzün muhkemi /
Hükmine rām itdi bu ‘ālemi (
Muh. 4, Beyit 19). [añladı, -dı]
3. Olsa ger Mūsā kimi peygamber u
mürsel beşer / Añlamaz bu remzi
haddi olmaya üstād-ı Hızr (G. 62,
Beyit 6). [añlamaz, -maz]

añla: Anla, bil, kavra.

1. ‘Alidür **añla** mülk-i ‘aşka sultān /
Beşerde böyle şāh-ı ‘ādil olmaz
(G. 88, Beyit 8). [añla,]
2. Şāh-ı kādîmi gördi anda habîb-i
rahmān / Ey merd-i şāhib-idrāk
añla bu remz-i hoş-hoş (G. 111,
Beyit 7). [añla,]
3. Nuḳṭā-yı pergār-ı vaḥdetdir ‘Alî
mir’āt-ı zāt / **Añla** ey ‘ārif ki
şığmaz bu söze şerḥ-i ṭavîl (G.
143, Beyit 8). [añla,]
4. Kitābetdir kelām-ı murtażādan
şūr-ı İsrāfil / ‘Alidür **añla** ey ṭālib-
i küll-i gālîba demdem (G. 161,
Beyit 10). [añla,]
5. ‘Alidür anda bu ‘ahde güvāh ey
‘ārif / Bu ‘ilmi **añla** ki tā olmaya
işîñ ‘amelî (G. 185, Beyit 3). [añla,
]
6. Añla bu ‘ilmi eyā ‘ālemde
‘irfānım deyen / Dilde nuṭṭ oldur
şafā-yı ḳalb olur nūr-ı ‘ayn (G.
165, Beyit 2). [añla,]
7. Munda ne ḳavl-i resûl işlerdi ne
hük-m-i kemāl / **Añla** ey ‘ārif

tamām oldı kelāmım vesselām (*Muh. 2, Beyit 19*). [añla,]

añlar: Üçüncü çokluk şahıs zamiri, onlar.

1. Düşmen olsa on sekiz miñ ‘ālem-i
‘ālemlere / Ferd-i vāḥid **añların**
cem‘ine ḳālibdir ‘Alî (G. 188, Beyit
3). [añların, -ıñ]

anlara: "Onlar" üçüncü çokluk şahıs zamiri.

1. Olmasa her ḳavme ḥaḳḳdan
rehnümā zevc-i Beṭül / **Anlara**
rüzü'l-ḳıyāmetde şefî‘ olmaz
resûl (G. 147, Beyit 1). [anlara, -a]

annesi bātında: Anne karnı.

1. (G. 184, Beyit 11). [annesi
bātında, -n, -da]

‘anter: Muallaka şairlerinden olup asıl adı Antere b. Şeddād b. Amr el-Absî (ö. m. 614 [?]) olan Arap şairidir.

1. Şāh-ı emirdir Bu’l-ḥasan-ı şaf-
şiken / ‘Amr-ile seg **‘Anter** tek
darb-ile başın kesen (G. 163, Beyit
1). [‘anter,]

2. Şordı menden müdde'î kimdir
emiriñ men didim / Hıyberî
vîrân idendir 'anterin başın kesen
(G. 168, Beyit 3). [*'anterin, -in*]

3. Şîr-i cebbâr-ı tevâna mazhar-ı
yezdân-ı pāk / 'Anteriñ bağrın
velâyet pençesiyle kıldı çak (*Muh. 2, Beyit 11*). [*'anteriñ, -in*]

4. Kâhkağa u şalışâl 'Amr u 'anter u
bedr-i ħuneyn / Şâh-ı merdân-ile
bu meydânda kimdir ħarb ide (G.
165, Beyit 7). [*'anter,]*

'anterî: *Muallaka şairlerinden olup asıl adı Antere b. Şeddâd b. Amr el-Absî (ö. m. 614 [?]) olan Arap şairidir.*

1. Hünermend 'adū-yı 'ādil şol 'amr
u 'anterî / Tenhâ kim itdi Hıydar
u bā-zülfiķâr feth (G. 39, Beyit 3).
[*'anterî,]*

apar-: *Götürmek.*

1. Eger ol meydân-ı ma'nide erenler
şâhını tanı / Velâyet ħânından
zîrâ **aparmaz** olmayan er baĥş (G.
114, Beyit 10). [*aparmaz, -maz*]

'ār: *Utanma duygusu, hicap.*

1. Çün Himmetî buldı ebedi
salţanat-ı faķr / Bu 'ārîyeti
devlet-i fâniden ider 'ār (G. 60,
Beyit 13). [*'ār,]*

ara: *Ara, orta, iç, arasına.*

1. Hemân bir nūr-ı vâĥiddür vücūd-
ı 'âlem u âdem / Nedür bu **arada**
pes iĥtilâf-ı 'âlem-i şüret (G. 16,
Beyit 7). [*arada, -da*]

ara-: *Aramak, bulmaya çalışmak.*

1. 'Aşķına berdâr olan Manşür tek
nuşret tapar / Eyler onı ĥalk **ara**
bu 'arşada serdâr tâc (G. 28, Beyit
8). [*ara,]*

ara: *İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe.*

1. Perde-yi 'izzet açıldı **aradan** getdi
ĥicâb / Aĥmede esrâr-ı şâh-ı ins
u cân oldı 'ayân (G. 166, Beyit 8).
[*aradan, -dan*]

ara: *İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla.*

1. Daĥli yoĥdur kimsesiniñ bu **arada**
ey müdde'î / Cân-ı dilden

sevmişem men dilberi dilber
meni (G. 187, Beyit 9). [arada, -da
]

2. Bir güherdür ‘ālem-i vaḥdetde
eşyā³ bir vücūd / Gel berü sen bu
arada söyle kimdür yādımız (G.
92, Beyit 4). [arada, -da]

‘Arab: *Arap ırkına mensup kimse.*

1. Ol emīriñ ki ‘**Arabdur** zuhūru
zāhiren / Ma‘nīde amma
tufeylīdür vücūd-ı Türk ‘Arab (G.
3, Beyit 2). [‘arabdur, -dur]
2. Andan ser u zer istediler
söylemedi lā / Hind u ‘**Arab** u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [‘arab,]
3. Maḳālī terk-idübdür bu
Himmetiniñ şī‘r dīvānı / Kim ol
defterde kıl u kāl u **A‘rāb** u ‘Acem
sığmaz (G. 93, Beyit 12). [a‘rāb,]

a‘rāf-ı ehl-i irfānıñız: *Araftaki alimler,
bilginler.*

1. (G. 94, Beyit 11). [a‘rāf-ı ehl-i
irfānıñız, -ı, -ñız]

‘ārām-ı sükūn tapdı: *Rahatlık ve sakinlik
bulmak.*

1. (Muh. 4, Beyit 4). [‘ārām-ı sükūn
tapdı, -dı]

‘ar‘ar: *Servi, dağ servisi, dikenli ardıç.*

1. Ergüvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘**Ar‘ar** u şimşād u
servin sındırur bād-ı ḥazān (G. 33,
Beyit 2). [‘ar‘ar,]

‘ārif: *Âlim, bilgin, marifet ehli.*

1. İki ‘ālem mülkiniñ miqdārı yoḡ
bir zerrece / ‘**Ārif** ol ey müşteri
miqdārıñı mizāna çek (G. 138,
Beyit 6). [‘ārif,]
2. ‘Alīdür ‘**ārif**e ruḡ-ı izāfī / ‘Alī
cānān-ı ‘āşık cān-ı aḥbāb (G. 2,
Beyit 12). [‘ārif, -e]
3. Cem‘ içinde sordı menden bir
ḥarīf-i ḥaḳḳ-şinās / Didi ey ‘**ārif**
neden yandurmaz ehl-i Ḥille şem‘
(G. 123, Beyit 9). [‘ārif,]
4. ‘Alīdür anda bu ‘ahde güvāh ey
‘**ārif** / Bu ‘ilmi añla ki tā olmaya
işin ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [‘ārif,
]

5. ‘Āriflere nuṭḡ-ı ezeli mebbe-i mi‘ād / ‘Āşıqlara ‘aşq-ı ebedi rûh-ı revândur (G. 72, Beyit 6). [*‘āriflere, -ler, -e*]
6. Emreyledi ol şāh ana muşhaf-ı nāṭık / Şerḡ eyle eger ‘ārif iseñ bu ne beyāndur (G. 72, Beyit 7). [*‘ārif,*]
7. Sāliklere mürşid u ‘ābidlere kıble / ‘Āriflere mi‘rāc u bu ‘āşıqlara didār (G. 60, Beyit 4). [*‘āriflere, -ler, -e*]
8. Remz-ilen yeddi kitābıñ aşlını her noḡtadan / Kıldı ‘ayn u lām yā ‘āriflere fi dād u lām (G. 151, Beyit 5). [*‘āriflere, -ler, -e*]
9. Vākıf ey ‘ārif ḡaḡkıñ esrārına ḡaḡḡdur yine / Ḥadd yoḡdur eyleye bu ḡikmete medḡal-i beşer (G. 62, Beyit 4). [*‘ārif,*]
10. Gerekdür ‘ārifñ ḡalbi velāyet derīne maḡzen / Çıḡan yüz gösterür pāk olmasa āyine-yi ḡāṭır (G. 67, Beyit 12). [*‘ārifñ, -iñ*]
11. Ḥasan ‘Askeriden ey ‘ārif / Bulduḡ a‘rāf-ı ehl-i irfānıñız (G. 94, Beyit 11). [*‘ārif,*]
12. Oldı kesād revnāḡ-ı bāzār-ı ehl-i fażl / ‘Ārif tükendi fırḡa-yı nādān iḡindeyüz (G. 95, Beyit 7). [*‘ārif,*]
13. Bu dürr-i nuṭḡı ey ‘ārif ‘Alī medḡinde şarf eyle / Ḥayātıñ naḡdini itme muḡber-i efsāneye zāyi‘ (G. 124, Beyit 9). [*‘ārif,*]
14. Nuḡṡā-yı pergār-ı vaḡdetdir ‘Alī mir‘āt-ı zāt / Añla ey ‘ārif ki şıḡmaz bu söze şerḡ-i ṡavīl (G. 143, Beyit 8). [*‘ārif,*]
15. ‘Alidür ‘ālim u kāşifullahıñ zātına ‘ārif / Ne ḡaddi var aña mānend ola her nāḡış u cāhil (G. 145, Beyit 2). [*‘ārif,*]
16. Hem velīdir hem vekīl-i raḡmet-i ḡaḡḡdır ‘Alī / ‘Ārif ol şeyṡāna uyma raḡmet-i raḡmāna gel (G. 150, Beyit 3). [*‘ārif,*]
17. Ka‘be-yi kû-yı murtażadır andan özge ‘ārif / Oldı mescüd her but-ḡāne u deyr-i kühen (G. 168, Beyit 9). [*‘ārif, -e*]

18. Munda ne kavlı-i resūl işlerdi ne
hükmi kemāl / Añla ey ‘ārif
tamām oldı kelāmım vesselām (*Muh. 2, Beyit 19*). [*‘ārif,*]

‘ārif-i āyātsan: *Ayetleri bilen, ayetlerin
bilgisine sahip olan bilge.*

1. (*G. 135, Beyit 4*). [*‘ārif-i āyātsan, -
san*]

‘ārif-i dānā: *İrfan sahibi ve bilge kişi.*

1. (*G. 125, Beyit 2*). [*‘ārif-i dānā,*]

‘ārif-i esrār: *İlahi sırları bilen kimse.*

1. (*G. 166, Beyit 2*). [*‘ārif-i esrār,*]

‘ārif-i esrār-ı zātım: *Varlığın sırlarına
hakim olan bilge.*

1. (*G. 157, Beyit 10*). [*‘ārif-i esrār-ı
zātım, -ım*]

‘ārif-i hakk: *Allah'ı bilen alim.*

1. (*G. 136, Beyit 4*). [*‘ārif-i hakk,*]

‘ārif-i ‘ilm u beyān: *İlim ve izah ilminin
sahibi olan bilge (kimse).*

1. (*G. 85, Beyit 9*). [*‘ārif-i ‘ilm u
beyān,*]

‘ārif-i ‘ilm-i zemīn: *Yeryüzündeki
bilgilerin hepsine sahip olan bilge.*

1. (*G. 166, Beyit 5*). [*‘ārif-i ‘ilm-i
zemīn,*]

‘ārif-i muvaḥḥid: *Allah'ın birliğine
inanan bilge.*

1. (*G. 111, Beyit 8*). [*‘ārif-i
muvaḥḥid,*]

‘ārif-i nefis: *Nefsin hakimi.*

1. (*G. 153, Beyit 10*). [*‘ārif-i nefis,*]

‘ārif-i nūn ve'l-kalem: *Kalem suresini
bilen bilge.*

1. (*G. 159, Beyit 2*). [*‘ārif-i nūn ve'l-
kalem,*]

‘ārif-i şāhib-kemāl: *Olgun, faziletli arif.*

1. (*G. 26, Beyit 11*). [*‘ārif-i şāhib-
kemāl,*]

‘ārif-i şāhib-nazar: *Basiret sahibi, ileri
görüşlü bilge.*

1. (*G. 186, Beyit 7*). [*‘ārif-i şāhib-
nazar,*]

‘āriyet: *Ödünç, emanet, eğreti.*

1. Çün Himmeti buldı ebedi
salṭanat-ı fakr / Bu ‘**ārīyeti**
devlet-i fāniden ider ‘ār (G. 60,
Beyit 13). [*‘ārīyeti, -i*]

‘ārīz-ı gül: *Gül yanaklı.*

1. (G. 20, Beyit 2). [*‘ārīz-ı gül,]*

‘ārīz-i mihri: *Yanağı güneş gibi olan.*

1. (G. 183, Beyit 6). [*‘ārīz-i mihri, -i*]

‘arṣa: *Meydan, saha // savaş meydanı.*

1. Cem‘ bu ‘**arṣada** ḥaḳḳ
buyurduḡilen küllişey’ / Anda
kim maḥşer ḳopar zāḥir olur
yevmu’l-ḥisāb (G. 1, Beyit 8).
[*‘arṣada, -da*]
2. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire
bu ‘**arṣaya** / ‘Aşḳ meydānında
yoḡsa bir cova yüz min feres (G.
105, Beyit 6). [*‘arṣaya, -y, -a*]
3. Oynatdı atını biş gün bu ‘**arṣada** /
Fil bende düşdi ‘ākıbetü’l-emr
oldı māt (G. 11, Beyit 13).
[*‘arṣada, -da*]
4. Eyler onı ḥalk ara bu ‘**arṣada**
serdār-ı tāc / Yolına ser

virmeyen bir serseridür bilmiş ol
(G. 28, Beyit 8). [*‘arṣada, -da*]

5. Ger ol şāḥib-kerem-i şāḥ-ı kerime
çākerem dirsən / Saḥāvetdür
hüner bu ‘**arṣada** ḡayr-ı hünerden
geç (G. 32, Beyit 4). [*‘arṣada, -da*]
6. Cennetiñ ne ḥaddi var aña olam
diye bu ‘**arṣada** / Tā ḳılam
şāyeste-i lāyık şeh-i merdān
medḡ (G. 38, Beyit 8). [*‘arṣada, -
da*]
7. Tecrīd gerek ‘aşḳ eri zīrā ki
‘Alidür / Bu ‘**arṣada** ser-leşker-i
ervāḡ-ı mücerred (G. 54, Beyit 2).
[*‘arṣada, -da*]
8. Şeh-süvār-ı çarḡ için bir
lāciverdi ‘**arṣada** / Mihr u māḥı
göy-len çevḡān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 5). [*‘arṣada, -da*]
9. Kiçübdür Himmeti şāḥ-ı velāyet
‘aşḳına serden / Sipāḥ-ı dīv-ilen
bu ‘**arṣada** her dem meşāf eyler
(G. 75, Beyit 11). [*‘arṣada, -da*]
10. Girme girme ḳılmayınca terk-i
ser bu ‘**arṣada** / Kim belādan

- muttaşıl hâli degil meydânımız
(G. 96, Beyit 9). [*‘arşada, -da*]
11. Ey Himmetî sen Hâydar döldül
haberini vir / Bu **‘arşada** her
hârese Rüstem dimek olmaz (G.
97, Beyit 12). [*‘arşada, -da*]
12. Hâşm-ile hârbe çeküb hâricini
eyledi katl / Batdı bu **‘arşada**
mânend-i şafağ kana güneş (G.
117, Beyit 8). [*‘arşada, -da*]
13. Himmetî bu **‘arşada** nefis-ile hârb
itmekdedür / Bendeñe bu işde yâ
şâh-ı velâyet nâşir ol (G. 149,
Beyit 12). [*‘arşada, -da*]
14. Bir şâh-ı ser-efrâz tek bir server-i
şehbâz tek / ‘Aşkına turâb oldum
bu **‘arşada** pâmâlem (G. 155, Beyit
2). [*‘arşada, -da*]
15. Rezm günü **‘arşada** er kimi
durmak gerek / Bezm günü yâr-
ilen kavlı u karar eyleyen (G. 164,
Beyit 9). [*‘arşada, -da*]
16. Şâhıdır ey Himmetî **‘arşada** hîcâ
günü / Başına müşrikleriñ
- dünyânı dâr eyleyen (G. 164,
Beyit 12). [*‘arşada, -da*]
17. Nice hâkân nice kayşer nice
Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi
bu **‘arşada** çevgânımıza (G. 175,
Beyit 11). [*‘arşada, -da*]
18. ‘Aşk-ilen bu **‘arşada** meydân
eridir Himmetî / Müşrik u
mü’minleriñ bağrın eridir
Himmetî (G. 182, Beyit 1).
[*‘arşada, -da*]
19. Ger cümle hâk-ı rüy-ı zemîn olsa
düşmenim / Hârb-itmege ‘adü ile
bu **‘arşada** benim (Müsebbâ 1,
Beyit 37). [*‘arşada, -da*]
20. ‘Aşkına berdâr olan Manşür tek
nuşret tapar / Eyler onı hâk ara
bu **‘arşada** serdâr tâc (G. 28, Beyit
8). [*‘arşada, -da*]
21. Vâkt oldı mişl-i Hâydar bu **‘arşayı**
serâser / Kâfir kanından eyler
şâhib-zamân münakkaş (G. 118,
Beyit 10). [*‘arşayı, -y, -ı*]
22. Tefriğa düşdi leşker-i bed-‘ahd-ı
hâricî / Hâydar kimi bu **arsada**

ser-ḥayl-ı şāhı yoḥ (G. 43, Beyit 10). [arsada, -da]

23. Ḥaydar-ı Kerrār oḥurlar ismiñi yā
şīr-i Ḥaḫḫ / Pes gelen bu ‘arşaya
tekrār sensin yā ‘Alī (G. 189 Beyit
5). [arsada, -y, -a]

‘arşa-gāh: Meydan, dünya.

1. Baḫra döndi müdde‘i ḫanında
oldı ‘arşa-gāh / Düşdi deryā-yı
celālet derdi emvāc-ı sitiz (G. 87,
Beyit 4). [‘arşa-gāh,]

‘arşa-yı ‘aşka: Aşk meydanı.

1. (G. 71, Beyit 1). [‘arşa-yı ‘aşka, -a]
2. (G. 146, Beyit 3). [‘arşa-yı ‘aşka, -a
]

‘arşa-yı ḫasretde: Hasret meydanı.

1. (G. 44, Beyit 6). [‘arşa-yı ḫasretde,
-de]

‘arşa-yı ma‘nide: Mana arsası // Gizli
manaların açığa çıktığı alan.

1. (G. 13, Beyit 13). [‘arşa-yı
ma‘nide, -de]

‘arşa-yı medhinde: Övgü, methetme
meydanı.

1. (G. 84, Beyit 4). [‘arşa-yı
medhinde, -i, -n, -de]

‘arşa-yı meydāna: Açıklık alan, meydan.

1. (G. 41, Beyit 2). [‘arşa-yı
meydāna,]

‘arşa-yı meydanda: Açıklık alan, saha.

1. (G. 30, Beyit 12). [‘arşa-yı
meydanda, -da]

‘arşa-yı meydān-ı mevc: Savaş meydanını
dalga dalga kaplamak.

1. (G. 31, Beyit 10). [‘arşa-yı
meydān-ı mevc,]

‘arşa-yı meydān-ı velāyet: Velilik
meydanının sahası.

1. (G. 24, Beyit 2). [‘arşa-yı meydān-ı
velāyet,]

‘arşa-yı münakkaş: Nakışlı, süslü
meydan.

1. (G. 111, Beyit 10). [‘arşa-yı
münakkaş,]

‘arşa-yı rüy-ı zemīn: Dünya meydanı.

1. (G. 133, Beyit 3). [‘arşa-yı rüy-ı
zemīn,]

‘arşa-yı şāh-ı velāyetden: *Veliler şahının makamı.*

1. (G. 75, Beyit 5). [*‘arşa-yı şāh-ı velāyetden, -den*]

arş: *Gök, gökyüzü; dokuzuncu gök, islâm inancına göre göğün en yüksek katı.*

1. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik rāhdān-ı merde / Bir kadem yoldur aniñ qurbinde belke bir **arş** (G. 115, Beyit 9). [*arş,*]
2. Nuṭḡdur ol şāhbāz-ı āşiyān-ı ma‘rifet / Ferşden bu nuṭḡ **‘arşa** dem-be-dem eyler hüruc (G. 18, Beyit 2). [*‘arşa, -a*]
3. Hükmine **‘arş** u ferş u mekân u mekân mutî‘ / Şems u kamer kevākib u leyl u nehār feth (G. 39, Beyit 7). [*‘arş,*]
4. Zülfiḡārı çekse **‘arş** üstünde oğur Cebre‘il / “Lā fetā illā ‘Alī lā seyf illā zülfiḡār” (G. 61, Beyit 6). [*‘arş,*]
5. Şahbāz ki olmuşdı oña sidre-nişimen / Anıñla çıhan **‘arşa** oğur

ḡarga u kerkes (G. 107, Beyit 5).

[*‘arşa, -a*]

6. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / Ferşden **‘arş** üstine uçdı mesih (Muh. 4, Beyit 23). [*‘arş,*]
7. Ḳurladı bir na‘l ol dem **‘arşda** oldı hilāl / Çarḡ meydānında çapdı şeh-süvārı ol semend (G. 51, Beyit 3). [*‘arşda, -da*]
8. Himmeti bu gazeliniñ oldı seniñ subḡ-ı mesā / Ferşde fikr-i beşer **‘arşda** zikr-i meleginiñ (G. 136, Beyit 12). [*‘arşda, -da*]
9. Ceng-i Uḡudda nār ‘Alī endi **‘arşdan** / Bu naşra ile virdi oña kirdigār feth (G. 39, Beyit 4). [*‘arşdan, -dan*]
10. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı ḡaḡḡ birle ‘Alidür saḡlayan / Gel bu kula söyle “āmennā ve şaddaḡ” yā ‘ibād (G. 46, Beyit 3). [*‘arş-ı,*]
11. Ol Ālī-yi a‘lā ‘Alī ol **‘arşdan** erfa‘ / Ol şām-ı ebed faḡrı ol şaḡne-yi maṭla‘ (G. 122, Beyit 1). [*‘arşdan, -dan*]

12. Nîl-i saḥābı dutub gevher-i dürr
bu gelin / ‘Arşdan ol gevheri
ferşe nişār eyleyen (G. 164, Beyit
3). [‘arşdan, -dan]

13. Bir de hükmeylersin gökde âftāb
dönderür / Ol emîn ‘arş u ferş ol
şāhib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit
4). [‘arş,]

14. Bir de hükmeylersin gökde âftāb
dönderür / Ol emîn ‘arş u ferş ol
şāhib-i fermāna baḥ (G. 41, Beyit
4). [‘arş,]

15. Gice gündüz maḥv-idi tābān geldi
ay gün / Ḥanda-idi ‘arş u ferş
esfel-i a‘lā henüz (G. 90, Beyit 2).
[‘arş,]

16. Kūy-ı kelb-i āsitānı ‘arş u nuṭḡ
Cebre’il / Şol cemāl-i bā-kemāl
levḥ-ile Ḳur’ānımız (G. 96, Beyit
2). [‘arş,]

17. Şem‘-i hudādur ruḥı çarḥ çū
fānūs oña / Perde-yi fānūs imiş
‘arş bu kürsi legen (G. 163, Beyit
4). [‘arş,]

18. Kuşandı zūlfikārı tā resūlūñ
‘arşına virdi / İmām-ı evliyā ya‘ni
emirü’l-mü’mînin revnaḡ (G. 133,
Beyit 2). [‘arşına, -ı, -n, -a]

19. Rūz-ı fiṭrat dest-i ḡudret birle
deryā üstine / ‘Arşın bünyādın
ḡoyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 2). [‘arşın, -ın]

‘arşa yetür: Göḡe ulaştırmak.

1. (G. 58, Beyit 13). [‘arşa yetür,]

‘arş gülzārına: Göḡün gül bahçesi.

1. (G. 77, Beyit 4). [‘arş gülzārına, -n,
-a]

‘arş gülzārında: Gökyüzünün gül bahçesi.

1. (G. 40, Beyit 12). [‘arş gülzārında,
-n, -da]

‘arş u ferş: Gökyüzü ve yeryüzü.

1. (G. 19, Beyit 4). [‘arş u ferş,]

2. (G. 65, Beyit 1). [‘arş u ferş,]

3. (G. 162, Beyit 3). [‘arş u ferş,]

‘arş u ferş oldı: Yer ve gök olmak.

1. (G. 106, Beyit 7). [‘arş u ferş oldı, -
dı]

‘arş u kürsî: Göğün arş kısmı ile altındaki kürsü.

1. (G. 1, Beyit 2). [‘arş u kürsî,]

‘arş-1 a‘lādan: En yüce gök.

1. (G. 68, Beyit 2). [‘arş-1 ā‘lādan, - dan]

‘arş-1 a‘lādan: En yüce gök; göğün en üst katmanı.

1. (G. 91, Beyit 5). [‘arş-1 a‘lādan, - dan]
2. (Muh. 3, Beyit 2). [‘arş-1 a‘lādan, - dan]

‘arş-1 ‘ālādan: Yücü gök.

1. (G. 25, Beyit 3). [‘arş-1 ‘ālādan, - dan]

‘arş-1 ā‘zamî: En yüce gök.

1. (G. 58, Beyit 11). [‘arş-1 ā‘zamî, -1]

‘arş-1 dilde: Gönül tahtı.

1. (G. 154, Beyit 3). [‘arş-1 dilde, -de]

‘arş-1 eyvāniñ: Gök kubbenin kemeri.

1. (G. 59, Beyit 4). [‘arş-1 eyvāniñ, - iñ]

‘arş-1 hakikatde: Gerçeklik göğü, zirvesi.

1. (G. 2, Beyit 2). [‘arş-1 hakikatde,]

‘arş-1 hakka: Allah'ın huzuru, makamı.

1. (G. 18, Beyit 1). [‘arş-1 hakka, -a]

‘arş-1 hakkdan: Allah'ın katı, makamı.

1. (G. 35, Beyit 1). [‘arş-1 hakkdan, - dan]

2. (G. 116, Beyit 10). [‘arş-1 hakkdan, -dan]

‘arş-1 ‘izzetden: Göğün en üst katmanı.

1. (G. 106, Beyit 8). [‘arş-1 ‘izzetden, -den]

‘arş-1 mecîd: Göğün en yücü katı.

1. (G. 55, Beyit 11). [‘arş-1 mecîd,]

‘arş-1 rahmāna: En yüksek gök tabakası; Allah'ın katı.

1. (G. 65, Beyit 1). [‘arş-1 rahmān,]
2. (G. 30, Beyit 2). [‘arş-1 rahmāna, - a]
3. (G. 86, Beyit 7). [‘arş-1 rahmāna, - a]

‘arşın: Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.

1. Dokkuz ‘arşınıñ sütünü yeddi ferşin lengeri / Oldur veli-yi muṭlak ḥallāk-ı ‘ālem mazḥār-ı kādır (G. 66, Beyit 4). [‘arşınıñ, -iñ]

‘arş-peymā: *Yükseklerde dolaşma, uçar gibi gitme.*

1. Şūr-ı İsrāfil demdem ‘illet-i mevt-i ḥayāt / Vaḥy-i münzel Cebre’il u ‘arş-peymādur nefes (G. 110, Beyit 8). [‘arş-peymādur, -dur]

‘arşullah: *Allah'ın büyüklüğünün görüldüğü ayna, arş, makam.*

1. Ḥamsetü’l-esmā yazıldı tā mu‘allaḫ dörd çarḥ / Ya‘ni ‘arşullah bil nūr-ı velāyetdür imād (G. 46, Beyit 2). [‘arşullah,]
2. ‘Arşullahdır aña tekyegāh / Kürsi-yi raḥmāndır anıñ şandalı (G. 186, Beyit 10). [‘arşullahdır, -dır]

ārşun: *Arşın; yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.*

1. Bir işāret kıldı yetmiş iki ārşun çekdi kad (G. 70, Beyit 6). [ārşun,]

art-: *Artmak, fazlaşmak.*

1. Kim ‘Alī yolında olsa ḥayy-ı fiddāreyn olur / Şu‘lesi artar çü şem’iñ başını kesdükce gāz (G. 83, Beyit 8). [artar, -ar]

aru: *Arı; temiz.*

1. Vücūdunda muḥibb-i murtażāniñ / Gerekmez aru buḥl u ḥırs u vesvās (G. 104, Beyit 2). [aru,]

‘arūs-ı tab‘iña: *Işıklı, parıltılı düğün.*

1. (G. 138, Beyit 9). [‘arūs-ı tab‘iña, -iñ, -a]

‘arż: *Yer, toprak; dünya.*

1. Serv-i semā u ‘arż u cebel baḥr cümle keşf / Bu şarḫ u ğarb u kuṭb yemīn u yesār fetḥ (G. 39, Beyit 9). [‘arż,]
2. Bu zelāletden düşer ‘arż u semāya zelzele / Ḥalk içinde ḥay hüy u nāle u efgān ḳopar (G. 63, Beyit 2). [‘arż,]

3. Arza düşdi zelzele çizgindi çarh-ı muztarib (G. 5, Beyit 7). [arza, -a]

4. Ğayr-ı arza bu cibāl u arz çün tebdil olur / Çarh-ı eflākıñ beķāsız noķtā-yı pergārı hiç (G. 33, Beyit 8). [arz,]

5. Tal'atından nūr iden arz u semāya her şabāh / Pertevidür Hıydarıñ hırşid-i 'ālem-tāb-ı rüz (G. 89, Beyit 5). [arz,]

arz eyle: Sun, göster, takdim et.

1. (G. 44, Beyit 5). [arz eyle,]
2. (G. 44, Beyit 7). [arz eyle,]
3. (G. 132, Beyit 5). [arz eyle,]

arz eyle: Söylemek, açıklamak, sunmak.

1. (G. 44, Beyit 5). [arz eyle,]

arz ider: Sunmak, takdim etmek, göstermek.

1. (G. 65, Beyit 3). [arz ider, -er]

arz it: Arz et, sun.

1. (G. 44, Beyit 4). [arz it,]

arz itmeyen: Sunmak.

1. (G. 124, Beyit 11). [arz itmeyen, -me, -y, -en]

arz u cibāl titrese: Yer yüzü ve dağların sallanması.

1. (G. 7, Beyit 5). [arz u cibāl titrese,]

arz-ı cemāl eyledi: Güzelliğini sunmak.

1. (G. 40, Beyit 7). [arz-ı cemāl eyledi, -di]

arz-ı imān: İman etmek, inanmak, bağlanmak.

1. (G. 144, Beyit 11). [arz-ı imān,]

arz-ı imān itmese: İmanını ortaya koymak, iman getirmek.

1. (G. 115, Beyit 7). [arz-ı imān itmese, -me, -se]

arz-ı imān-ile: Allah'a olan inancı sunmak.

1. (G. 30, Beyit 2). [arz-ı imān-ile, --ile]

arz-ı kāmēt kıldın: Kendini göstermek, ortalık yerde salınıp boyunu posunu göstermek.

1. (G. 45, Beyit 5). [‘arz-ı kâmet
kıldın, -dı, -n]

‘arz-ı semavâta: Yer ve gökler.

1. (G. 136, Beyit 6). [‘arz-ı semavâta,
-a]

as-: Asmak, bir yere tutturmak.

1. Ol şanem budır içinde nice Şeyh-i
‘Âbidin / Tırralardan boynuna
asdı çelipâ-yı ‘acib (G. 10, Beyit 5).
[asdı, -dı]

2. Asdı bir kandil-i zer tāk-ı
felekden dest-i ğayb /
Şu‘lesinden zer nigār oldu onuñ
eyvān şubh (G. 40, Beyit 6). [asdı,
-dı]

3. Himmeti kılmağa bu bezme
temāşā dāim / **Asdı** kandil-i ziyā
günbed-i gerdāna güneş (G. 117,
Beyit 11). [aşdı, -dı]

‘aşā: Asa: el değneği // hz. Musa'nın asası.

1. Mūsāya viridi yed-i beyzā u
Tevrāt u ‘aşā / Taht-ı Mışra
Yūsufi sultān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 12). [‘aşā,]

2. Hārb içinde hāvf iderdi öz
‘aşāsından kelim / Geldi senden
Mūsīye anda nidā-yı lā-tehaf (G.
127, Beyit 5). [‘aşāsından, -s, -i, -
n, -dan]

3. Mūsī-yi ‘imrāna viridiñ bir ‘aşā /
Oldı fir‘avna ‘aşā-yı ejdehā (Muh.
4, Beyit 14). [‘aşā,]

4. Mūsī-yi ‘imrāna viridiñ bir ‘aşā /
Oldı fir‘avna ‘aşā-yı ejdehā (Muh.
4, Beyit 14). [‘aşā-yı,]

āsān eyleyen: Kolaylaştırmak, zahmetsiz
kılmak.

1. (G. 167, Beyit 10). [āsān eyleyen, -
y, -en]

āsār: Bir kimsenin veya bir topluluğun
çalışması sonucunda ortaya çıkmış olan
şeyler, eserler.

1. Şāriķ u ğārib ‘Alī hükümündedir
bu nuh felek / Bir şahih **āsārdan**
naql-eyledi sābık bize (G. 179,
Beyit 7). [āsārdan, -dan]

āsār eyler: İz, işaret, eser bırakmak.

1. (G. 55, Beyit 4). [āsār eyler, -r]

āsār-ı hakk: Allah'ın eserleri.

1. (G. 135, Beyit 1). [āsār-ı hakk,]

āsār-ı memāt: Ölümün izleri.

1. (G. 14, Beyit 4). [āsār-ı memāt,]

‘aşā-yı mūsī-yi ‘imrāna: İmran oğlu Musa peygamberin asası.

1. (G. 167, Beyit 6). [‘aşā-yı mūsī-yi ‘imrāna, -a]

‘aşā-yı sırr-ı mūsā: Hz. Musa'nın asasının sırrı.

1. (G. 36, Beyit 6). [‘aşā-yı sırr-ı mūsā,]

‘asel: Bal.

1. Kāsım-ı hān-ı velāyet sāki-yi bezm-i ezel / Hūmm-ı vaḥdetden bize bahş-eyledi ḥamse ‘asel (G. 140, Beyit 1). [‘asel,]

‘aşer kavı: On söz.

1. (G. 182, Beyit 7). [‘aşer kavı,]

aşhāb: Sahipler, malikler; dost; peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefine sahip kimseler.

1. Aşhāb gerçi eylediler besi cedd u cehd / Kim kıldı ḥayber-i şeh-i düldül-süvār feth (G. 39, Beyit 2).

[aşhāb,]

2. Kim ki sevmez āliñi yoḥdur oña ḥaḥḥdan necāt / Çoḥ didi bu bābdan **aşhāba** peygamber ḥadīs (G. 25, Beyit 11). [aşhāba, -a]

aşhāb-ı sa‘īr: Diğer sahabeler.

1. (G. 68, Beyit 10). [aşhāb-ı sa‘īr,]

aşhāb-ı şıdk: Sadakat sahipleri.

1. (G. 130, Beyit 7). [aşhāb-ı şıdk,]

‘āşī: Başkaldıran, itaatsiz, serkeş, isyankâr; günahkâr.

1. Ey ḥaşr günü ‘**āşileriñ** püşt ü penāhı / ‘Afv eyle şehā ḥāce-yi kerem bende-yi günahkâr (G. 60, Beyit 10). [‘āşileriñ, -ler, -iñ]

2. Ya‘ni ki dāmen-i Maḥmūdı elinden koyma / Ḥaḥḥdan ol ‘**āşilere** müjde-yi ḡufrān getirür (G. 71, Beyit 10). [‘āşilere, -ler, -e]

3. Cinn u ins u cümle maḥlūkāta sulṭāndur ‘Alī / Dīve nisbet

düşme ‘**āṣī** ḥazret-i sulṭāna gel (G. 150, Beyit 8). [‘**āṣī**,]

‘āṣī olur: *Baş kaldırmak, isyan etmek.*

1. (G. 26, Beyit 5). [‘**āṣī olur**, -ur]

āṣifāt kopdı: *Şiddetli rüzgârların esmesi.*

1. (Muh. 4, Beyit 8). [āṣifāt kopdı, -dı]

‘āşık: *Aşka düşmüş, aşk derdine tutulmuş, bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.*

1. ‘**Āşık**a cānlar bağışlar eylese dilber ḥadīs / Ḥoḳḳa-yı dürdür töker meclisde kılsa ger ḥadīs (G. 25, Beyit 1). [‘**āşık**a, -a]

2. Himmetī dūnyā meyi ‘**āşıklar**ı mest eylemez / Ne felek ḥum-ı şarāb olsa oña ‘ummān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 12). [‘**āşıklar**ı, -lar, -ı]

3. ‘**Ārif**lere nuṭḳ-ı ezeli mebde-i mi‘ād / ‘**Āşıklar**a ‘aşḳ-ı ebedi rūḥ-ı revāndur (G. 72, Beyit 6). [‘**āşıklar**a, -lar, -a]

4. Başına her ‘**āşık**ıñ kim düşdi sevdā-yı ḥabīb / Ol muḥabbet

‘āleminde cümle sevdādan geṇer (G. 79, Beyit 3). [‘**āşık**ıñ, -ıñ]

5. İki cihāna ḳalmaz bu yolda ‘**āşık** dost / Kim cān u dilden ister anıñ ki ‘**āşık** dost (G. 23, Beyit 1). [‘**āşık**,]

6. İki cihāna ḳalmaz bu yolda ‘**āşık** dost / Kim cān u dilden ister anıñ ki ‘**āşık** dost (G. 23, Beyit 1). [‘**āşık**,]

7. Çün ḥarām oldı tevekkül ‘āleminde mekr u keyd / ‘**Āşık**ıñ seyf u şinānı şıḳ-ı teslīm-i rızā (G. 47, Beyit 5). [‘**āşık**ıñ, -ıñ]

8. Fedā ḳıldı Muḥammed ‘aşḳına ol ‘**āşık** u şādık / ‘Aliden yetmiş iki ḳātile kim baş istedi sâil (G. 145, Beyit 9). [‘**āşık**,]

9. Her işte gerek ‘**āşık**a ihlās-ı tevekkül / Teslīm-i rızā şükr-i ḥüdā şabr u taḥammül (G. 146, Beyit 1). [‘**āşık**a, -a]

10. ‘**Ūd** ‘aceb u ṭanbūr hem dâire zelzâlem / Men Himmetiyem

- ‘**āşık** ‘aşkında haqqıñ şādık (G. 155, Beyit 11). [*‘āşık,*]
11. ‘**Āşık** cihānda ölmez ma‘şūkına müselle / Halkıñ dilinde ‘**āşık** efsāne olmayınca (G. 170, Beyit 7). [*‘āşık,*]
12. Oldı mi‘rāc-ı haqqıkat dār-ı ‘ibret ‘**āşık**a / Söylerem her dem ene’l- haqq uşbu dārıñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 7). [*‘āşık*a, -a]
13. ‘**Āşık** oldur yeddi başlı ejdehādan dönmeye / Hancer u tığ u teber tır-i belādan dönmeye (G. 178, Beyit 1). [*‘āşık,*]
14. Hādık-ı ‘illet ‘Alī aḥbābına şıḥḥat virür / Muşafādır Muşafā ḥāmī hem ‘**āşık** bize (G. 179, Beyit 5). [*‘āşık,*]
15. İki cihānı eger virseler ayā ‘**āşık** / Yaḳın bil olmasa bir zerre mihriniñ bedelī (G. 185, Beyit 8). [*‘āşık,*]
16. ‘**Āşık**am bir şüret-i zībāyı gözler gözlerim / Şüreti manzūr idüb ma‘nāyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 1). [*‘āşık*am, -am]
17. Sāliklere mürşid u ‘ābidlere kıble / ‘**Ārif**lere mi‘rāc u bu ‘**āşık**lara dīdār (G. 60, Beyit 4). [*‘āşık*lara, -lar, -a]
18. Bu niyāzıñ luḥf kıl ‘**āşık**larıñ redd eyleme / Uşbudur elde bizim yā şāh-ı dervīşānımız (G. 99, Beyit 4). [*‘āşık*larıñ, -lar, -ıñ]
19. Cān gülşeninde ḳurdı bezm-i behişt-i āyin / ‘**Āşık**lara virür cām her dem be dem cem‘-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 3). [*‘āşık*lara, -lar, -a]
20. Terk-i ta‘alluḳ eyle ‘Alī ‘aşkına bugün / ‘**Āşık** oldur ki eyleye terk-i ta‘alluḳāt (G. 13, Beyit 11). [*‘āşık,*]
21. Dem-be-dem ‘**āşık**larıñ göz yaşını eyler nişār / Hāk iḳdāmına şāhıñ lele-yi mercan-ı mevc (G. 31, Beyit 8). [*‘āşık*larıñ, -lar, -ıñ]
22. Zāhidiñ meclisine varma eger ‘**āşık**-isen / Zeng alur āyine-yi

- hâtıra nisyân getürür (G. 71, Beyit 8). [*‘āşık-isen, --i, -se, -n*]
23. Vir bu teşne **‘āşık**a ey sâki devrân kadeh / Tâ ola devrinde ‘uşşâk ehliniñ gerdân kadeh (G. 37, Beyit 1). [*‘āşık, -a*]
24. ‘Āşık her gün ‘Alî dîdâridur yevme’n-cedîd / Muttaşıl hân-ı velâyetden gelür rızq-ı cedîd (G. 55, Beyit 1). [*‘āşık, -a*]
25. Şart oldur ki **‘āşık** eyleye cāniñ fedâ / Eylemişdi çün ezel bezmin cānân-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 7). [*‘āşık,*]
26. Bî-nevâdur Himmetî vir hân-ı vaşlından nevâ / Derdine her **‘āşıkıñ** dermân iden perverdigâr (G. 59, Beyit 14). [*‘āşıkıñ, -iñ*]
27. Nür-ı şem‘-i Muştafâdur ‘aşk-ı pāk-ı murtażâ / **‘Āşıkıñ** cāniñdaki şol âteş-i endişe-süz (G. 89, Beyit 6). [*‘āşıkıñ, -iñ*]
28. ‘Āşıkıñ ser-virmeye bu yolda da‘vâsı gerek / Her kim ol merdüm dir da‘vâya ma‘nâsı gerek (G. 141, Beyit 1). [*‘āşıkıñ, -iñ*]
29. Süleymân tek zebân-ı bî-zebâniden haber bilmez / Göñül virse ‘Alî mihrinden özge yâre her **‘āşık** (G. 100, Beyit 9). [*‘āşık,*]
30. Misâfirler kimi ol şâh-ı hûbâniñ ğam-ı ‘aşkıñ / Beyâbân-ı fenâda kıldı **‘āşıklar** kalender bahş (G. 114, Beyit 6). [*‘āşıklar, -lar*]
31. Hemîşe pāk-bâz u pāk-dîn ol / Sever-i ma‘şûk eger pāk olsa **‘āşık** (G. 129, Beyit 9). [*‘āşık,*]
32. ‘Alî ‘aşkına terk-i ser kıl ey dil / Budur **‘āşıklara** destûr-ı sâbık (G. 129, Beyit 8). [*‘āşıklara, -lar, -a*]
33. Şol kelâm-ı nâtıkiñ medhinde pes **‘āşıklarıñ** / Bülbül-i güyâ kimi bir nuţq-ı güyâsı gerek (G. 141, Beyit 6). [*‘āşıklarıñ, -lar, -i, -iñ*]
34. Himmetî nür-ı ‘Aliden rüşen eyle cān gözin / Ki saña **‘āşık** cemâlullah temâşası gerek (G. 141, Beyit 12). [*‘āşık,*]
35. Cāni cānânı ‘Alidir ey peser **‘āşıkalarıñ** / Şevk-len her dem fedâ

kıl cānıñı cānāna gel (G. 150, Beyit 9). [‘āşıklarıñ, -lar, -ıñ]

36. ‘Āşık cihānda ölmez ma‘şūkına müselleme / Halkıñ dilinde ‘āşık efsāne olmayınca (G. 170, Beyit 7). [‘āşık,]

37. Virildi ‘āşıkıñ kāmıñ çeker ma‘şūk-ile cāmı / Bi-ḥamdullah ki eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G. 183, Beyit 5). [‘āşıkıñ, -ıñ]

‘āşık olan: Aşık olmak, sevmek.

1. (G. 71, Beyit 1). [‘āşık olan, -an]

āşıkâr: Açık, meydanda, gözle görülebilen, belli, ayan.

1. Anıñ evşāfidur tefsîr-i te’vîl-i kelāmullah / Nihān u āşıkâr ol kâşif-i esrâr-ı furkândur (G. 74, Beyit 6). [āşıkâr,]

2. Ol āḫir nihān āşıkāra bî-gümān / Zāhir u bāṭın nişān-ı bî-nişānım şāh şāh (G. 171, Beyit 6). [āşıkāra, -a]

3. Sābıku’l-islām sālārı ‘Alidür āşıkâr / Şükr vel minne bu sırdan

virtiler salık bize (G. 179, Beyit 8). [āşıkâr,]

āşıkâr kılmak: Meydana çıkarmak, belli etmek.

1. (G. 164, Beyit 7). [āşıkâr kılmak, -mak]

āşıkâr oldı: Ortaya çıkmak.

1. (G. 127, Beyit 9). [āşıkâr oldı, -dı]
2. (G. 108, Beyit 12). [‘āşıkâr oldı, -dı]

‘āşık-ı ‘atşān-ı ḥarîf: Sonbahara susamış aşık.

1. (G. 14, Beyit 5). [‘āşık-ı ‘atşān-ı ḥarîf,]

‘āşık-ı belākeş: Sıkıntı olan aşık.

1. (G. 23, Beyit 6). [‘āşık-ı belākeş,]

‘āşık-ı dîdâr: Aşığın yüzü.

1. (G. 79, Beyit 2). [‘āşık-ı dîdâr,]

‘āşık-ı dîdâr-ı cānānam: Sevgilinin güzel yüzünün aşığı.

1. (G. 53, Beyit 1). [‘āşık-ı dîdâr-ı cānānam, -am]

‘āşık-ı dīdār-ı hakk: Allah'ın güzel yüzünün aşığı.

1. (G. 135, Beyit 4). [‘āşık-ı dīdār-ı hakk,]
2. (Mur. 1, Beyit 1). [‘āşık-ı dīdār-ı hakk,]

‘āşık-ı dīdāruz: Aşığın güzel yüzü.

1. (G. 96, Beyit 12). [‘āşık-ı dīdāruz, -uz]

‘āşık-ı dīvānemiz: Delicesine âşık olan.

1. (G. 99, Beyit 10). [‘āşık-ı dīvānemiz, -miz]

‘āşık-ı hāki-siriştüz: Toprakta yaratılmış, toprakla yoğrulmuş aşık.

1. (G. 99, Beyit 1). [‘āşık-ı hāki-siriştüz, -üz]

‘āşık-ı hayrān: Hayran, büyülenmiş aşık.

1. (G. 63, Beyit 12). [‘āşık-ı hayrān,]

‘āşık-ı hırş u hīleden: Sonu gelmez istek ve düzenbazlığa hayran olan kimse.

1. (G. 179, Beyit 6). [‘āşık-ı hırş u hīleden, -den]

‘āşık-ı kallāşa: Dünyayı umursamayan aşık.

1. (G. 119, Beyit 4). [‘āşık-ı kallāşa, -a]

‘āşık-ı mahrem-i hakk: Allah'ın gizli sırlarının hayranı.

1. (Muh. 3, Beyit 16). [‘āşık-ı mahrem-i hakk,]

‘āşık-ı maktül: Öldürülen aşık.

1. (G. 155, Beyit 8). [‘āşık-ı maktül,]

‘āşık-ı ma‘şūk-ı ‘aşk: Sevgiliye aşık olanın aşkı.

1. (G. 163, Beyit 6). [‘āşık-ı ma‘şūk-ı ‘aşk,]

‘āşık-ı merdānedür: Mert, yiğit aşık.

1. (G. 73, Beyit 6). [‘āşık-ı merdānedür, -dür]

‘āşık-ı müfred: Yalnız aşık.

1. (G. 54, Beyit 7). [‘āşık-ı müfred,]

‘āşık-ı müştāk: İstekli, arzulu aşık.

1. (G. 172, Beyit 8). [‘āşık-ı müştāk,]

‘āşık-ı rencür: Dertli aşık.

1. (G. 22, Beyit 9). [‘āşık-ı rencür,]

‘āşık-ı şādık: Sadık, sadakatli sevgili.

1. (G. 54, Beyit 10). [‘āşık-ı şādık,]
2. (G. 130, Beyit 8). [‘āşık-ı şādık,]
3. (G. 176, Beyit 1). [‘āşık-ı şādık,]

‘āşık-ı serheng: Yasakçı aşık.

1. (G. 78, Beyit 4). [‘āşık-ı serheng,]

‘āşık-ı şeydā: Divane âşık.

1. (G. 85, Beyit 11). [‘āşık-ı şeydā,]

aş-: Asmak, bir yere tutturmak.

1. Tîğ-ı helāk başımız üstünde **aşılı** / Şāh-ı velāyet ‘aşkına meydān içindeyüz (G. 95, Beyit 6). [aşılı, -ıl, -u]
2. Her tār-ı tūresinden **aşıldı** miñ melāik / Maḥzūn-ı dil-periṣān āşüfte u müşevveş (G. 111, Beyit 4). [aşıldı, -ıl, -dı]
3. Bu taḡdan **aşıldı** fetā dillere nisbet / Cevzā u kamer zühre u ḥurşid-i muşa‘şa‘ (G. 122, Beyit 5). [aşıldı, -ıl, -dı]

āsımān-ı erba‘: Göğün dört cephesi // doğu, batı, kuzey güney'den oluşan dört yön.

1. (G. 110, Beyit 7). [āsımān-ı erba‘,]

āsımānıñ aşl-ı bünyādi: Göğün gerçek temeli.

1. (G. 74, Beyit 3). [āsımānıñ aşl-ı bünyādi,]

āşinā: Bildik, tanıdık.

1. Ḥaḡḡ-ilen **āşinālık** ya‘ni müyesser olmaz / Bu ḡaḡ-ı bī-vefādan biğāne olmayınca (G. 170, Beyit 3). [āşinālık, -lık]

āşinā ol: Tanışmak, bilmek.

1. (G. 6, Beyit 4). [āşinā ol,]

āşināiyyet tariķiñ: Aşinalık yolu.

1. (G. 23, Beyit 4). [āşināiyyet tariķiñ, -ñ]

āşinā-yı ‘aşkam: Aşkı tanıyan, bilen kimse.

1. (G. 157, Beyit 6). [āşinā-yı ‘aşkam, -am]

āsītān: Kapı, eşik.

1. Himmeti bir şehriyāriñ **āsītānı** kelbidür / Ol şehen-şāh-ı kadimiñ ser-be-ser ḡükminededür (G. 70, Beyit 12). [āsītānı, -ı]

2. Āb-ı zemzemen turābı maḳdemi
yegdür maña / **Āsītānı** Mescidü'l-
Aḳṣā irür küy-ı ḥicāz (G. 83, Beyit
2). [*āsītānı, -ı*]

āsītān: Kapı, eşik // hz. Ali'nin makamı,
huzuru.

1. Ehl-i imān ol vaṭan dut ey birāder
Ḥaydarıñ / **Āsītān** oldı imān
ehline ḥubbü'l-vaṭan (G. 168,
Beyit 8). [*āsītān,]*

āsītān-ı 'āṣī-yi mücrimlere: Suç işleyen
asilerin sığındığı kapı.

1. (G. 162, Beyit 9). [*āsītān-ı 'āṣī-yi
mücrimlere, -ler, -e*]

'aşk: Bir kimse veya bir şeye karşı
duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık,
aşırı muhabbet.

1. Çek bugün renc u ta'ab āl-i
Muḥammed **'aşkına** / Ey kıyāmet
şaḥnesinde isteyen 'ayş u ṭarab
(G. 3, Beyit 12). [*'aşkına, -ı, -n, -a*]
2. Himmeti gezdi velāyet
gülşeninde her nefes / Mest
olubdur **'aşk-ilen** söyler mişāl-i

'andelīb (G. 6, Beyit 6). [*'aşk-ilen,
-ilen*]

3. Terk-i ta'alluḳ eyle 'Alī **'aşkına**
bugün / 'Āşık oldur ki eyleye
terk-i ta'alluḳāt (G. 13, Beyit 11).
[*'aşkına, -ı, -n, -a*]

4. Kıldı bu ticāretde besi sūd-ı
kifāyet / Her kim ki bugün
'aşkıña cān eyledi ḳurbān (G. 21,
Beyit 10). [*'aşkıña, -ı, -ñ, -*]

5. Himmeti ser virmege mestāne gel
merdānedür / **'Aşk-ilen** ḳurbān
olur 'arşa-yı meydanda ḳoc (G.
30, Beyit 12). [*'aşk-ilen, -ilen*]

6. Himmetiniñ baḥr-ı ṭab'ı cūşa
geldi **'aşk-ilen** / Çıhdı uca dutdı
fevḳ günbed-i gerdan-ı mevc (G.
31, Beyit 12). [*'aşk-ilen, -ile, -n*]

7. 'Aşkında 'Aliniñ ḳamū erbāb-ı
muḥabbet / Bu iki mülkine cihān
çekdi ḳalem-i red (G. 54, Beyit 8).
[*'aşkında, -ı, -n, -da*]

8. Ger getürse münkir-i imān
şehādet tañrıya / Şāhid olmaz
olmayan **'aşkında** ol şāhın şehid

- (G. 55, Beyit 7). [*‘aşkıında, -i, -n, -da*]
9. ‘Aşk-ilen pir-i muğān soḥbetine gel ki saña / Şāhid-i şem‘ u şarāb gül reyḥān getirür (G. 71, Beyit 9). [*‘aşk-ilen, --ile, -n*]
10. ‘Aşkla dār-ı ḥakīkatde ene’l-ḥakḳ çağırur / Cān u ser terkiñ idüb soḥbet-i cānāna gider (G. 77, Beyit 3). [*‘aşkla, -la*]
11. Bu şeferde cān u dilden ‘aşkla tecrid olub / Kılmadı kaç‘-ı nazar menāzil itmeyen terk-i heves (G. 105, Beyit 3). [*‘aşkla, -la*]
12. Şevḳ āteşine ğarḳ oluban ‘aşkla hoş hoş / Min şavt-ı şedā ile oḥur medḥ-i fuḳarnas (G. 107, Beyit 11). [*‘aşkla, -la*]
13. Ger saña gevher gerek ‘ummāna gir ey Himmeti / ‘Aşk baḥr-ı ten şedef lu’lu’-ı lālādur nefes (G. 110, Beyit 12). [*‘aşk,]*
14. Himmetiyem ehl-i ‘aşḳ ‘aşkı ider zikr-i meşḳ / Viridi bu mihri ‘Alī kālū belādan bize (G. 173, Beyit 9). [*‘aşkı, -i*]
15. Bülbül kimi her gül ki oḥur ‘aşḳ ile medḥiñ / Çün çemen-i bād-ı şabā nuṭḳ anıñ müşk-feşāndur (G. 72, Beyit 11). [*‘aşḳ,]*
16. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire bu ‘arşaya / ‘Aşk meydānında yoḥsa bir cova yüz min feres (G. 105, Beyit 6). [*‘aşḳ,]*
17. Girübdür Himmeti ‘aşḳ-ile her dem / Velāyet ‘arşasında oynadur āt (G. 15, Beyit 13). [*‘aşḳ-ile, -ile*]
18. Müfredden oḥı ders-i ṭarīkatde ‘Alīniñ / Tā ferd olasın ‘aşḳ-ile ey ‘āşık-ı müfred (G. 54, Beyit 6). [*‘aşḳ-ile, -ile*]
19. Kim ki iḥlāsla ol servere merdāne gider / Ḥakḳ bilür ḥakḳ yolına ‘aşḳ-ile merdane gider (G. 77, Beyit 1). [*‘aşḳ-ile, -ile*]
20. ‘Aşkıında eger şādık iseñ ey dil-i ‘āşık / Gel şıdk-ile vir cāniñ cānān etegin dut (G. 20, Beyit 4). [*‘aşkıında, -in, -da*]

21. Peymāne çeküb şıdķ-ile peymān
etegin dut / Hum-hāneye gir
‘aşķ-ile ey ehl-i irādet (G. 20,
Beyit 10). [*‘aşķ-ile, -ile*]
22. Vaşlından ol perīniñ maķşūdı
kāma yetmez / **‘Aşķ-ile** merd-i
‘ākıl dīvāne olmayınca (G. 170,
Beyit 2). [*‘aşķ-ile, -ile*]
23. Çarķ ne hayrāniñ **‘aşķ-ile**
sergerdān gezer / Gerçi olmuşdur
bu ‘ālem hāķķı sergerdān-ı çarķ
(G. 42, Beyit 2). [*‘aşķ-ile, -ile*]
24. Meclis-i kālū belādan **‘aşķ-ile** bu
Himmetī / Eylemişdür sākī-yi
kevşer elinden bāde-nūş (G. 116,
Beyit 12). [*‘aşķ-ile, -ile*]
25. Hālvēt-i sultāna maħremi olur
‘aşķ-ile tā / Virmese minķāş-ı
ferrāşına evvel kelle şem‘ (G. 123,
Beyit 4). [*‘aşķ-ile, -ile*]
26. ‘Aşķdır sultān egerçi on sekiz miñ
‘āleme / ‘Ālem-i kuvvetde sensen
yā ‘Alī sultān-ı ‘aşķ (G. 131, Beyit
2). [*‘aşķdır, -dır*]
27. Kādıdır ey Himmetī kāfir-i nefsiñ
bugün / Tīğ-ı siyāset çeküb **‘aşķ-**
ile başın kesen (G. 163, Beyit 9).
[*‘aşķ-ile, -ile*]
28. ‘Aşķ-ile hıdmet-i şeh-i düldül-
süvār kıl / Ğam çekme hayl-ı āl-i
bu dağālı hişār kıl (Müsebbā 1,
Beyit 34). [*‘aşķ-ile, -ile*]
29. Fāniden eylese aħbāb-ı ‘Alī ‘azm-i
sefer / **‘Aşķa** yoldaş oluban
cennet-i rıdvāna gider (G. 77,
Beyit 9). [*‘aşķa, -a*]
30. Bu yolda kim ki **‘aşķa** vāşıl olmaz
/ Niyāz-ı haķķdan aniñ hāşıl
olmaz (G. 88, Beyit 1). [*‘aşķa, -a*]
31. Ki bugün bir köri eşrār ey ebzār-ı
tāc / **‘Aşķına** berdār olan Manşūr
tek nuşret tapar (G. 28, Beyit 7).
[*‘aşķına, -ı, -n, -a*]
32. ‘Aşķına berdār olan Manşūr tek
nuşret tapar / Eyler onı hāķķ ara
bu ‘arşada serdār tāc (G. 28, Beyit
8). [*‘aşķına, -ı, -n, -a*]
33. ‘Alī **‘aşķına** ey ehl-i saħāvet sīm u
zerden geç / Ne sīm u zer
muħabbet ‘āleminde cān u
serden geç (G. 32, Beyit 1).
[*‘aşķına, -ı, -n, -a*]

34. Tā kırşandı dīn-i Aḥmed ‘aşkına
 Ḥaydar kılıç / Oña gönderdi
 semādan ḥālīk-ı ekber kılıç (G. 34,
 Beyit 1). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
35. Himmeti merdāne şāh-ı
 zūlfikārīn ‘aşkına / Tiğ-ı tevḥid
 ile şadr-ı sīneñi kıl inşirāḥ (G. 35,
 Beyit 11). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
36. Bende-i şāh olmak istersen ayā
 āzāde merd / Vir ‘Alī ‘aşkına nān-
 ı germ u āb-ı serd (G. 52, Beyit 1).
 [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
37. Himmetiniñ sensin ümmid-i
 necātı ya ‘Alī / Bu ḥaḳiri Muştafa
 ‘aşkına kılma nā-ümīd (G. 55,
 Beyit 12). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
38. Anıñ ḥamdin iderler muttaşıl
 gökde melāikler / Anıñ ‘aşkına
 olmışdur felekler dāimā dāir (G.
 66, Beyit 10). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
39. Bugün āl-i ‘abā ‘aşkına bir şāl
 iḥtiyār eyle / Eger kim ister olsun
 aḥretde ḥalvet-i ḥāzır (G. 66,
 Beyit 17). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
40. Himmeti sīr oldu ‘işyān-ile ister
 mağfīret / Āl-i Ḥaydar ‘aşkına
 ‘afv-it günāhı yā ḡafūr (G. 69,
 Beyit 12). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
41. Kiçübdür Himmeti şāh-ı velāyet
 ‘aşkına serden / Sipāh-ı dīv-ilen
 bu ‘arşada her dem meşāf eyler
 (G. 75, Beyit 11). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*
]
42. ‘Aşık-ı serheng server-i āl-i
 Aḥmed ‘aşkına / Ḥānumān u cism
 u cān u ‘izz-i cāhından geçer (G.
 78, Beyit 4). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
43. Himmetini şāh-ı merdān
 kullarıylan ḥaşr kıl / Āl-i Aḥmed
 ‘aşkına sen yā kerīm-i kār-sāz (G.
 83, Beyit 12). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
44. Murtaza ‘aşkına bu cānı sebil
 eylemeyen / Ḥūr ilen ol ḳadeḥ-i
 rūḥ-fezāyı görmez (G. 86, Beyit
 11). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]
45. Himmeti şāh-ı velāyet ‘aşkına
 müşrikleriñ / Başını kes ḥançer-i
 nuḳ-ile dest-i cān meriz (G. 87,
 Beyit 12). [*‘aşkına, -ı, -n, -a*]

46. Bākiriñ ‘aşkına bu meydānda /
Gāh gūyuz gāh çevgāniñiz (G. 94,
Beyit 6). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
47. Kurtar bizi Hüseyñ Hasan ‘aşkına
bugün / Leb-teşne-yi dil-figār
beyābān içindeyüz (G. 95, Beyit
5). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
48. Tığ-ı helāk başımız üstünde aşılı
/ Şāh-ı velāyet ‘aşkına meydān
içindeyüz (G. 95, Beyit 6).
[*‘aşkına, -i, -n, -a*]
49. Kesdi evvel başını top eyledi
merdānımız / Girdi bu meydāna
çevgān velāyet ‘aşkına (G. 96,
Beyit 10). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
50. İrişmez vişāl-i maḥbūba ‘Alī
‘aşkına her kim ki / Muḥabbet
‘āleminde başla cāniñ fedā kılmaz
(G. 101, Beyit 5). [*‘aşkına, -i, -n, -a*
]
51. Eger Şāh-ı velāyet ‘aşkına berdār
iderlerse / Olur teslīm-i ḥaḳḳ bu
Himmeti çün u çirā kılmaz (G.
101, Beyit 12). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
52. Murtażā ‘aşkına ger berdār
iderler Himmeti / Vir rızā ḥükm-i
kazāya dārdan dönderme yüz (G.
102, Beyit 11). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
53. Kılmışuz āl-i ‘abā ‘aşkına tağyir-i
libās / Terk-i aḥlas itmişüz besdür
cihānda bir palās (G. 103, Beyit 1).
[*‘aşkına, -i, -n, -a*]
54. Ḥaşr bezminde Hüseyñ ‘aşkına
ister Himmeti / Sākī-yi kevşer
elinden luḫf idübdür dolı tās (G.
103, Beyit 11). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
55. Ey muḥibbi yār-ı Ḥaydar müşrik-i
ağyārı kes / Tığ çek şāh-ı velāyet
‘aşkına inkārı kes (G. 108, Beyit 1).
[*‘aşkına, -i, -n, -a*]
56. Şol ḥabībullah resūlullah
Muḥammed ‘aşkına / Ġāzī iseñ
dīn yolında zümre-yi küffarı kes
(G. 108, Beyit 2). [*‘aşkına, -i, -n, -a*
]
57. Şeh-süvār-ı dīn ‘Alīdür server-i
merdāne baş / Ey göñül vir
‘aşkına ol serveriñ merdāne baş

- (G. 112, Beyit 1). [*‘aşkına, -i, -n, -a*
]
58. Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān
oldı / Girdi merdāne ‘Alī ‘aşkına
meydāna güneş (G. 117, Beyit 5).
[*‘aşkına, -i, -n, -a*]
59. Muḥammed ‘aşkına meydāna
sürdi düldüli Ḥaydar / Getürdi
maḳdeminden ‘arşa-yı rüy-ı
zemīn revnaḳ (G. 133, Beyit 3).
[*‘aşkına, -i, -n, -a*]
60. Yüz çevirme ger ‘Alī ‘aşkına
berdār itseler / Tā ola dār-ı
ḥaḳīkatde maḳāmiñ dār-ı ḥaḳḳ
(G. 135, Beyit 11). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
61. Bir şāh-ı ser-efrāz tek bir server-i
şehbāz tek / ‘Aşkına turāb oldum
bu ‘arşada pāmālem (G. 155, Beyit
2). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
62. Bu yeddi aḥter ‘Alīniñ ‘aşkına leyl
u nehār / Çizginür dāim felek
üstünde mişl-i ka‘beteyn (G. 165,
Beyit 4). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
63. ‘Aşkına gel gül nişār eyle ḥayātīñ
naḳdini / Ḳalmaya tā kim cihānda
ey aḥī boynında deyn (G. 165,
Beyit 11). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
64. Terk-i ser ḳıl Ḥaydar-ı düldül-
süvārīñ ‘aşkına / ‘Aşk
meydānında server zülfikārīñ
‘aşkına (G. 172, Beyit 1). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
65. Bī tekellüf er degildir ḥaḳḳ
yolında geçmeyen / İki ‘ālemden
velī-yi kirdigārīñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 2). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
66. Seyr-i cennetdir mekānı kim ki
oldı cān fedā / Munda ol şāh-ı
emīr-i şehriyārīñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 3). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
67. Murtażādır Muştafāya cān-ı
dilden doğrı yār / Cān ṭufeyl it ey
muḥibb ol doğrı yārīñ ‘aşkına (G.
172, Beyit 6). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]
68. Oldı mi‘rāc-ı ḥaḳīkat dār-ı ‘ibret
‘āşıḳa / Söylerem her dem ene’l-
ḥaḳḳ uşbu dārīñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 7). [*‘aşkına, -i, -n, -a*]

69. Başını op oluğı evgān idüb
meydāna gel / Āřık-ı müřtāk iseğ
ol şeh-süvāriđ **aşkına** (G. 172,
Beyit 8). [*aşkına, -ı, -n, -a*]
70. Yetmiş iki kātile baş virdi ol řāh-ı
kerem / Sā ile şol ĥālık-ı
perverdigāriđ **aşkına** (G. 172,
Beyit 9). [*aşkına, -ı, -n, -a*]
71. Sākiyā bir cām-ı enām eyle bu
dil-teşneye / Sāki-yi kevser
řarāb-ı bī-ĥumāriđ **aşkına** (G.
172, Beyit 10). [*aşkına, -ı, -n, -a*]
72. Himmeti yandırsa müşrikler seni
dönderme yüz / Vāli-yi cennet
ķasim-i nūr u nāriđ **ařkına** (G.
172, Beyit 11). [*aşkına, -ı, -n, -a*]
73. Cemāliđ görene dāim āĥır-āb /
Yanar **aşkında** āteř seyrider bād
(G. 48, Beyit 6). [*aşkında, -ı, -n, -
da*]
74. Gel ey āřık-ı řeydā ol řıdķ-ilen
ařkında mařūķuđ / Ki ĥaķķdur
ol şehidiğ ķān behāı rāygān
ölmez (G. 85, Beyit 11). [*aşkında,
-ı, -n, -da*]
75. Cihānda **aşkdan** özge metā /
Beřāret ehli aşla māyil olmaz (G.
88, Beyit 3). [*aşkdan, -dan*]
76. Kimiğ ki varsa bir şemme aķlı /
Bu **aşkığ** ĥidmetinden ġāfil
olmaz (G. 88, Beyit 4). [*aşkığ, -ıç*
]
77. Himmeti virmez Alī **aşkında** her
ĥuřyār baş / Yanmasa altında ger
āteř karar mı cism sac (G. 27,
Beyit 12). [*aşkında, -ı, -n, -da*]
78. Murtażā **ařkında** ķurbān ol ey
ehl-i rızā / ün ecel senden bu
cānı āķıbet alur ne peş (G. 115,
Beyit 10). [*aşkında, -ı, -n, -da*]
79. ūd aceb u řānbūr hem dāire
zelzālem / Men Himmetiyem
āřık **aşkında** ĥaķķiđ řādıķ (G.
155, Beyit 11). [*aşkında, -ı, -n, -da*
]
80. ařķ-ilen ger ĥaķķa bende
ümmet-iseğ Aĥmede / řāh-ı şaff-
der Ĥaydar-ı Kerrārdan
dönderme yüz (G. 102, Beyit 7).
[*ařķ-ilen, --ile, -n*]

81. Her şecer kim bitmez anda mīve-
yi mihr-i ‘Alī / ‘**Aşk-ilen** tīr u
teber çek ol bülend-eşcārı kes (G.
108, Beyit 7). [*‘aşk-ilen, --ile, -n*]
82. ‘Aşk-ilen yastan irādet āsītānīñ
Himmetī / Tā yere koy ol güzerde
şıdķ-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit
10). [*‘aşk-ilen, --ile, -n*]
83. ‘Aşk-ilen iki cihān mülkine dur
silk etegin / Ey velī hāşıl ola tā ki
‘Aliden dilegiñ (G. 136, Beyit 1).
[*‘aşk-ilen, --ile, -n*]
84. ‘Aşk-ilen her dem ‘Alī medħinde
anı şarf kııl / ‘Āķıbet çün ħarc
olur bu naķd-i ‘ömr-i bedel (G.
140, Beyit 7). [*‘aşk-ilen, --ile, -n*]
85. ‘Aşk-ilen bu ‘arşada meydān
eridir Himmetī / Müşrik u
mü’minleriñ bağrın eridir
Himmetī (G. 182, Beyit 1). [*‘aşk-
ilen, --ile, -n*]
86. ‘Aşk-ilen anı sevenler oldı ħaķķıñ
vāşılı / Bu cehtden kim ‘Alīdir
ħall-iden her müşkili (Muh. 3,
Beyit 14). [*‘aşk-ilen, --ile, -n*]
87. Kāmçı eyle munda ‘**aşk** ruħuña
nefs-i burak / Kālma bu ħaflet
beyābānında ey ħāfil ulāş (G. 112,
Beyit 8). [*‘aşk,*]
88. Çizginür çarħa girüb ‘**aşk-la**
pervāne şıfāt / Şu‘le-yi nūr-ı ‘Alī
şem‘ine pervāne güneş (G. 117,
Beyit 2). [*‘aşk-la, --la*]
89. Tā vüçüdım cüyuna ‘**aşk-ile** aħdı
āb-ı şıdķ / Gülşen tab‘ımda açıldı
gül sīrāb-ı şıdķ (G. 130, Beyit 1).
[*‘aşk-ile, --ile*]
90. İns u cinne vahş-ı tayra ‘**aşkıdır**
fermān revā / Ey bu şehriñ
ħākimi ħükmündedir fermān-ı
‘aşk (G. 131, Beyit 5). [*‘aşkıdır, -dır*
]
91. Yoldaş-idi ezelden bu yolda ‘**aşk**
ile cān / ‘Aşk-idi hemdem-i cān
cān-idi hemdem-i ‘**aşk** (G. 132,
Beyit 8). [*‘aşk,*]
92. Yoldaş-idi ezelden bu yolda ‘aşk
ile cān / ‘**Aşk-idi** hemdem-i cān
cān-idi hemdem-i ‘aşk (G. 132,
Beyit 8). [*‘aşk-idi, --i, -di*]

93. Himmeti bu devlete girmek
dilersen **‘aşkilen** / İhtiyar eyle
bugün üftadelik efkendelik (G.
142, Beyit 12). [*‘aşkilen, -ile, -n*]

94. Hilkat küyına haqqdan vasihta **‘aşk**
oldı nuçk / Bu cihetden emr-i
nün kâfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 2). [*‘aşk,*]

95. Mai-yi imân **‘aşk** u ‘aql u
cânımdır benim / Dâniş-i idrâk
‘ilm-i cavidanımdır benim (Muh. 3,
Beyit 19). [*‘aşk,*]

96. Bağlar velâyet nâmını mükerrer
‘aşk-ilen / Yâ ‘Alî yâ İlyâ yâ Bu’l-
Hasan yâ Büturâb (Muh. 3, Beyit
25). [*‘aşk-ilen, -ile, -n*]

97. Olsa her kim bile meddâh-ı
suhanver **‘aşk-ilen** / Mindi
himmət atını bu yolda kaçar **‘aşk-
ilen** (Muh. 3, Beyit 24). [*‘aşk-ilen,
-ile, -n*]

98. Yâ ‘Alî yâ İlyâ yâ Bu’l-Hasan yâ
Büturâb / Himmetidir bende-yi
evlâd-ı Haydar **‘aşk-ilen** (Muh. 3,
Beyit 23). [*‘aşk-ilen, -ile, -n*]

99. Olsa her kim bile meddâh-ı
suhanver **‘aşk-ilen** / Mindi
himmət atını bu yolda kaçar **‘aşk-
ilen** (Muh. 3, Beyit 24). [*‘aşk-ilen,
-ile, -n*]

‘aşk âteşinden: *Gönül yangını.*

1. (G. 31, Beyit 3). [*‘aşk âteşinden, -
n, -den*]

‘aşk Bağdadında: *Aşkın şehri Bağdat.*

1. (G. 22, Beyit 2). [*‘aşk Bağdadında,
-n, -da*]

‘aşk bazarında: *Aşk, gönül pazarı.*

1. (G. 4, Beyit 1). [*‘aşk bazarında, -n,
-da*]

2. (G. 140, Beyit 10). [*‘aşk bazarında,
-n, -da*]

3. (G. 153, Beyit 12). [*‘aşk bazarında,
-n, -da*]

‘aşk cenginde: *Aşk savaşı.*

1. (G. 98, Beyit 7). [*‘aşk cenginde, -n,
-de*]

‘aşk ehli: *Aşıklar.*

1. (G. 119, Beyit 2). [*‘aşk ehli,*]

‘aşk eri: *Aşk neferi, kendini aşka adanmış kimse.*

1. (G. 54, Beyit 2). [‘aşk eri, -i]

‘aşk meydânında: *Aşk sahası.*

1. (G. 4, Beyit 8). [‘aşk meydânında, -n, -da]
2. (G. 172, Beyit 1). [‘aşk meydânında, -n, -da]

‘aşk mülkinde: *Aşk ülkesi.*

1. (G. 68, Beyit 1). [‘aşk mülkinde, -n, -de]

‘aşk sultānyla: *Aşk ülkesinin hükümdarı.*

1. (G. 149, Beyit 7). [‘aşk sultānyla, -y, -la]

‘aşk u ‘akl u kuvvet: *Aşk, akıl ve güç.*

1. (G. 171, Beyit 3). [‘aşk u ‘akl u kuvvet,]

‘aşk u ‘akl u rüha meskendür: *Aşk, akıl ve cana mekan.*

1. (G. 18, Beyit 7). [‘aşk u ‘akl u rüha meskendür, -dür]

‘Askerî: *Hasan Askerî, on iki imamın onbirincisi.*

1. Hasandur ehl-i imāniñ hişarı / Emîr-i şur ‘Askerîden cānā feryād (G. 48, Beyit 13). [‘askerîden, -den]

‘aşk-ı ‘akl u dîn derdi: *Aşk, akıl ve dîn derdi.*

1. (G. 101, Beyit 7). [‘aşk-ı ‘akl u dîn derdi,]

‘aşk-ı ‘Alî: *Hz. Ali'nin aşkı, sevgisi.*

1. (G. 60, Beyit 11). [‘aşk-ı ‘alî,]

‘aşk-ı ‘Alîden: *Hz. Ali'ye duyulan aşk, candan sevgi.*

1. (G. 181, Beyit 15). [‘aşk-ı ‘alîden, -den]

‘aşk-ı derd: *Aşk derdi.*

1. (G. 52, Beyit 10). [‘aşk-ı derd,]

‘aşk-ı dost: *Dost sevgisi.*

1. (G. 157, Beyit 7). [‘aşk-ı dost,]

‘aşk-ı ebedi: *Sonsuz aşk.*

1. (G. 72, Beyit 6). [‘aşk-ı ebedi,]

‘aşk-ı habîb: *Sevgilinin aşkı.*

1. (G. 71, Beyit 7). [‘aşk-ı habîb,]

‘aşk-1 külli nefis külli rûh külli men-‘aref:

Tüm can, ruh ve her şeyi bilene olan sevgi.

1. (G. 127, Beyit 2). [*‘aşk-1 külli nefis külli rûh külli men-‘aref,*]

‘aşk-1 muhabbetden: *Aşk ve sevgi.*

1. (G. 126, Beyit 1). [*‘aşk-1 muhabbetden, -den*]

‘aşk-1 pāk-1 murtażā: *Hz. Ali'nin saf, temiz aşkı.*

1. (G. 89, Beyit 6). [*‘aşk-1 pāk-1 murtażā,*]

‘aşk-1 şāh-1 evliyādır: *Veliler önderi Hz. Ali'nin sevgisi.*

1. (Muh. 3, Beyit 13). [*‘aşk-1 şāh-1 evliyādır, -dır*]

‘aşk-1 yār: *Sevgilinin aşkı.*

1. (G. 173, Beyit 6). [*‘aşk-1 yār,*]

aşl: *Asıl, temel, esas, hakiki, başlangıç.*

1. Vardur **aşlında** püşk-i faḥş geymişdür ḥaṭā / Onda kim yoḥdur cihād u ‘ilm u imān u edeb (G. 3, Beyit 6). [*aşlında, -ı, -n, -da*]

2. Ger kılmaz ise fermān **aşlen** yeryüzünde / Yıl esmez u su aḥmaz çekmez zebān-ı āteş (G. 111, Beyit 11). [*aşlen, -en*]

3. Bilmeyen anıñ şifatiñ küll-i mevcūdāta **aşl** / Aşl-ı fer‘in bilmedi ol ṭab‘-ı bed-ṭıynet uşul (G. 147, Beyit 2). [*aşl,*]

4. **Aşlımız** gerçi beşerdür velī-yi ḥaḥk-ı emr-ilen / Oldı mescūd-ı melek secde için şüretimiz (G. 91, Beyit 10). [*aşlımız, -ı, -mız*]

5. Aşlına rāci‘ olur cümle şey’ ü āḥir-i kār / Tanı ser-riştemizi aşla çeker ric‘atımız (G. 91, Beyit 13). [*aşlına, -ı, -n, -a*]

aşl: *Bir şeyin kendisi, örnek, kopya karşıtı.*

1. Remz-ilen yeddi kitābıñ **aşlımı** her noḥtadan / Kıldı ‘ayn u lām yā ‘āriflere fi ḍād u lām (G. 151, Beyit 5). [*aşlımı, -ı, -n, -ı*]

aşlā: *Hiç, hiçbir vakit, katiyen.*

1. Aşlına rāci‘ olur cümle şey’ ü āḥir-i kār / Tanı ser-riştemizi **aşla**

çeker ric'atımız (G. 91, Beyit 13).
[aşla,]

2. Cihānda 'aşkdan özge metā' /
Beşāret ehli aşla māyil olmaz (G.
88, Beyit 3). [aşla,]

3. Bugün şāh-ı velāyet dameniñ
şıdk-ile muhkem dut / Ki ašlā
eylemez maşşer güninde çektiğñ
hasret (G. 16, Beyit 9). [aşlā,]

aşlan: Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da
yaşayan, erkekleri yelesi, yırtıcı,
uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve
ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü
bir tür memeli, arslan.

1. Düşmen-i āl-i 'Alī kaçdına çün
şāh-şecā' / Tiğ-ı zerrin kuşanub
mindî bir aşlana güneş (G. 117,
Beyit 6). [aşlana, -a]

aşlan: Yiğitlik, cesāret, sağlamlık, kuvvet
gibi bu hayvana has meziyetlere sâhip
kimseler için kullanılan övgü sözü.

1. Hük-m-ile esrār işinde Muştafāniñ
hātemiñ / Hüc-cet u burhān için

darb eyleyiñ aşlana bağ (G. 42,
Beyit 5). [aşlana, -a]

2. Hük-m-ile esrār işinde Muştafāniñ
hātemiñ / Hüc-cet u burhān için
darb eyleyiñ aşlana bağ (G. 41,
Beyit 5). [aşlana, -a]

aşlan: Aslan; Allah'ın aslanı Hz. Ali.

1. Ki şifātñ gösteren aşlan dönende
Aḥmede / Gāh zātñ perde-yi
'izzetde pinhān eyleyen (G. 167,
Beyit 2). [aşlan,]

aşlan donına girdün: Aslan görünümüne
bürünmek; tasavvufta yükselmiş
kimselerin turna kuşu, ceylan, aslan gibi
hayvanların görünümüne bürünmesi
mucizesi.

1. (Muh. 1, Beyit 20). [aşlan donına
girdün, -dü, -n]

aşlan oldı: Aslan gibi heybetli olmak //
Hz. Ali'nin Allah'ın aslanı sıfatıyla
anılmasına işaret edilmektedir.

1. (G. 27, Beyit 3). [aşlan oldı, -dı]

aşl-ı bünyādi: Esas kaynak.

1. (G. 181, Beyit 6). [aşl-ı bünyâdı, -ı
]

aşl-ı fer'în: Gücün, kuvvetin kaynağı.

1. (G. 147, Beyit 2). [aşl-ı fer'în, -în]

aşl-ı icād-ı melek: Meleklerin yaratılışının temeli.

1. (Muh. 3, Beyit 3). [aşl-ı icād-ı melek,]

āsmān: Gök, sema.

1. Karār itmez zemîn u āsımān ay gün doğmaz / Yakîn bil olmasa şāh-ı velāyet bir nefes hāzır (G. 66, Beyit 3). [āsımān,]
2. Şüretde ger kevākib şems kamerden olmuş / Bu yeryüzi münevver bu āsımān münakkaş (G. 118, Beyit 7). [āsımān,]
3. Kün diğec oldu zemîn āsımān vaḥş-ı ṭayr / Muttaşıl fermān-berīdir 'arş u ferş her āsımān (G. 162, Beyit 3). [āsımān,]
4. Kün diğec oldu zemîn āsımān vaḥş-ı ṭayr / Muttaşıl fermān-

berīdir 'arş u ferş her āsımān (G. 162, Beyit 3). [āsımān,]

5. Şüret-i Furkān-ı Aḥmed ma'ni-yi esmā-yı küll / 'Ārif-i 'ilm-i zemîn u āsımān oldu 'ayān (G. 166, Beyit 5). [āsımān,]

'aşr: Dizi merasimlerde Kur'an-ı Kerim'den on ayet miktarı okunan kısım.

1. Kıldıḳı Ḥayr u ḥaṭā zıkr-i ḥebā ḳavl-i riyā / Ḥaḳka maḳbūl degül virdüğü şol 'aşr u zekāt (G. 14, Beyit 10). ['aşr,]

'aşr: Devr, zaman, çağ.

1. Her 'asrda 'allāme ki geldi cihāna / Kim buldı seniñ 'ilmiñe bir ḥadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3). ['asrda, -da]

āstān: Eşik, dergah.

1. Harīm-i ḥürmetinden enbiyā u murselīn ḥādīm / Mu'allā āstānında aniñ kerrübiler zāir (G. 66, Beyit 9). [āstānında, -ı, -n, -da]

2. İns-i cinniñ ka'besidir āstāniñ yā imām / Nūr sürer kerrübiler ol āstāna şaff-be-şaff (G. 127, Beyit 4). [āstāna, -a]

3. İns-i cinniñ ka'besidir āstāniñ yā imām / Nūr sürer kerrübiler ol āstāna şaff-be-şaff (G. 127, Beyit 4). [āstāniñ, -iñ]

4. 'Alī Musā Rızā kim āstāni / Haķikāt ka'be-yi ehl-i rızādur (G. 64, Beyit 14). [āstāni, -i]

5. Ka'be-yi kūy-ı ehl-i 'aşka āstāni kıblegāh / Secde-yi ruḥ-sā-yı muķavves kaşları mihrāb-ı şıdk (G. 130, Beyit 5). [āstāni, -i]

6. 'Alī mihridir āfetden penāhım / Mu'allā āstānidır bu şāhiñ (G. 158, Beyit 8). [āstānidır, -i, -dır]

āstān eyle: Dergah kıl.

1. (G. 151, Beyit 7). [āstān eyle,]

āstān-ı haydara: Hz. Ali'nin dergahı, kapısının eşiği.

1. (G. 123, Beyit 3). [āstān-ı haydara, -a]

āstān-ı haydariñ: Hz. Ali'nin kapısının eşiği.

1. (G. 138, Beyit 11). [āstān-ı haydariñ, -iñ]

āstān-ı şāh rızā: Şah Rıza (Ali Rıza, on iki imamdan sekizincisi)'nin dergahı, kapısının eşiği.

1. (G. 94, Beyit 9). [āstān-ı şāh rızā,]

āstān-ı zāiridir: Dergahı, makamı ziyaret eden (kimse).

1. (G. 120, Beyit 9). [āstān-ı zāiridir, -dir]

āşüfte: Dağılmış, perişan.

1. Bir serv-i gülzārīñ sevdā-yı sümbülünden / **Āşüfte** derde-yi ğam müşk-i ḥoten ne ḥācet (G. 12, Beyit 2). [āşüfte,]

āşüfte: Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan kimse; işveli, ahlaksız kimse.

1. Her tār-ı tırrresinden aşıldı miñ melāik / Maḥzūn-ı dil-perişān **āşüfte** u müşevveş (G. 111, Beyit 4). [āşüfte,]

āsumān-ı maʿrifet: *Marifetin gökyüzü; hünerin, ilmin zirvesi.*

1. (G. 18, Beyit 1). [*āsumān-ı maʿrifet,*]]

at-: *Atmak, fırlatmak.*

1. ʿAlī dīdārına kıl secde-yi şükr / Uş **at** Lāt u Menāt sahlama hāc (G. 29, Beyit 10). [*at,*]]
2. Mancınıqdan tā selāsel burcuna **atıldı** şāh / Gökden yere endi berķ-i lāmiʿ tek ol bedr-i māh (Muh. 2, Beyit 16). [*atıldı, -ıl, -dı*]]

at: *Binek, yük ve koşu amacıyla yetiştirilen ve beslenen evcil hayvan.*

1. Atınıñ altında özge pāyedür meydān-ı çarh / Şāh-ı şafdar-ı Hāydar-ı Kerrār hūkm-ilen keser (G. 42, Beyit 7). [*atınıñ, -ı, -nıñ*]]
2. Sür üstümüze **atıñı** ʿarz eyle şehā ruḥ / Gördi bizi bu varṭada bu ḥavf-ı ḥaṭarda (G. 44, Beyit 7). [*atıñı, -ıñ, -ı*]]

3. Ne **atın** oynadur her ḥar tabīʿat / Besātinde onuñ māt oldu leylāc (G. 29, Beyit 7). [*atın, -ı, -n*]]

at donuyla: *At kılığı, at şekli // manevi mertebe sahiplerinin at, turna vs kisvesine girip gezdikleri düşünölmektedir.*

1. (G. 134, Beyit 8). [*at donuyla, -y, -la*]]

at oynadır: *At koşturmak.*

1. (G. 138, Beyit 4). [*at oynadır, -ır*]]
2. (G. 15, Beyit 14). [*āt oynadur, -ur*]]

āt oynatmayanlar: *At koşturmak, at sürmek.*

1. (G. 13, Beyit 13). [*āt oynatmayanlar, -ma, -y, -an, -lar*]]

ata: *Baba.*

1. ʿĀşık-ı ḥāki-siriştüz ʿāķıldur cānānımız / Maʿnī-yi ʿaşķ **atamızdur** şüret-i cān anamız (G. 99, Beyit 1). [*atamızdur, -mız, -dur*]]
2. Bir tecerrüd rüḥ-ı kudsum nuṭķ-ı ḥaḳķdan doĝmışam / Şol doķuz

ata bu yeddi āneden müstağnīyim
(G. 157, Beyit 9). [ata,]

‘atā: Bahşiş olarak verme, bağışlama,
ihsan, vergi, atiyye.

1. Velāyet leşkeriniñ şehsuvār-ı şīr-
i yezdāndur / Oña haqqdan
‘atādur zūlfikār u düldül ü zehrā
(G. 75, Beyit 2). [‘atādur, -dur]
2. Oña haqqdan ‘atādur zūlfikār u
düldül ü zehrā / Velāyet
leşkeriniñ şeh-süvār-ı şīr-i
yezdāndur (G. 74, Beyit 2).
[‘atādur, -dur]
3. Şāfi‘-i rüz-ı cezā u rāci‘-i ‘isyān
medḥ / Dāfi‘-yi Hışm u belādur
rafi‘ u cürm u ‘atā (G. 38, Beyit 3).
[‘atā,]
4. Naḳī kim haqq yolunda haqqa
dāim / İşi ihsān u elṭāf u ‘atādur
(G. 64, Beyit 16). [‘atādur, -dur]
5. Ma‘den-i cūd u sehādur menba‘-ı
baḥr-ı kerem / İster ol kānı
‘atādan Ādem u Ḥavvā naşīb (G. 9,
Beyit 6). [‘atādan, -dan]

‘atā geldi: Bağış, ihsan, bahşişte
bulunmak.

1. (G. 183, Beyit 4). [‘atā geldi, -di]

‘atā-baḥş: İhsan etme, ikramda bulunma.

1. Kim ola bu haqq leşkerine rehber
u sālār / Ser-baḥş u ‘atā-baḥş
ḥatā-baḥş-ı kerem-dār (G. 60,
Beyit 1). [‘atā-baḥş,]
2. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u zer-
baḥş u velīni‘met / Ḥatā-baḥş u
‘atā-baḥş u kerīm u fāyız u nāfi‘
(G. 124, Beyit 6). [‘atā-baḥş,]

‘atā-yı ehl-i beyt bī-nihāyetdür: Hz.
Peygamber ve ailesinin lütufları,
ihsanları sınırsızdır.

1. (G. 19, Beyit 12). [‘atā-yı ehl-i
beyt bī-nihāyetdür, -dür]

āteş: Yakıcı, parlayıcı madde, alev, od.

1. Cemālīñ görene dāim āḥır-āb /
Yanar ‘aşkında āteş seyrider bād
(G. 48, Beyit 6). [āteş,]
2. ‘Arş u kürsī mihr u māḥ çarḥ hem
levḥ u kalem / Cümle

fermānındadır bād **āteş** hāk u āb
(G. 1, Beyit 2). [*āteş,*]

3. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine
yetdi ‘alem / Lātı yaḥdı **āteşe**
zünnār üzüldi sındı hāc (G. 27,
Beyit 5). [*āteşe, -e*]

4. Himmetī virmez ‘Alī ‘aşkıında her
huşyār baş / Yanmasa altında ger
āteş karar mı cism sac (G. 27,
Beyit 12). [*āteş,*]

5. Emr-ile ‘isā felekden zülfiķārı
endirür / Başına **āteş** yaķar
müşriklerin tūfān ķopar (G. 63,
Beyit 7). [*āteş,*]

āteş-i ‘aşk: *Aşk ateşi.*

1. (G. 123, Beyit 2). [*āteş-i ‘aşk,*]

āteş-i ‘aşkına: *Aşkın ateşi, aşkın
yakıcılığı.*

1. (G. 159, Beyit 9). [*āteş-i ‘aşkına, -i,
-n, -a*]

āteş-i dūzah: *Cehennem ateşi.*

1. (G. 151, Beyit 6). [*āteş-i dūzah,*]

āteş-i endişe-süz: *Düşünceleri yakan ateş.*

1. (G. 89, Beyit 7). [*āteş-i endişe-süz,
]*

āteş-i mihrinde: *Güneşin ateşi.*

1. (G. 51, Beyit 9). [*āteş-i mihrinde, -
i, -n, -de*]

āteş-i mu’sā: *Hız. Musa için Tur dağında
yanan ateş.*

1. (G. 40, Beyit 9). [*āteş-i mu’sā,*]

āteş-i nemrūd: *Nemrud'un (Babil'in
kurucusu olan ve Hız. İbrahim'i âteşe
attıran hükümdâr) ateşi, Nemrud'un Hız.
İbrahim'i yakmak için yaktığı ateş.*

1. (G. 56, Beyit 11). [*āteş-i nemrūd,*]

āteş-i perrān-ı çarḥ: *Feleğin hoplayan,
zıplayan ateşi.*

1. (G. 42, Beyit 10). [*āteş-i perrān-ı
çarḥ,*]

āteş-i sūzān: *Yakıcı ateş.*

1. (G. 95, Beyit 3). [*āteş-i sūzān,*]

āteş-i sūzāna: *Yakıcı ateş.*

1. (G. 117, Beyit 1). [*āteş-i sūzāna, -a
]*

‘ātıl kalurdu: Boş, faydasız bir şekilde kalmak.

1. (G. 145, Beyit 5). [‘ātıl kalurdu, -ur, -dı]

‘ātıl u bātıl kalurdu: Boş, faydasız ve doğruluğu kalmamak.

1. (G. 181, Beyit 3). [‘ātıl u bātıl kalurdu, -ur, -dı]

atını oynatdı: At koşturmak.

1. (G. 11, Beyit 13). [atını oynatdı, -dı]

atlan-: At binmek.

1. Semādan zülfiķār indi mesih-i mehdi **atlandı** / Münāfıķ kavmine haķķdan belā geldi belā geldi (G. 183, Beyit 2). [atlandı, -dı]

āvāz: Ses, seda.

1. ‘Alī **āvāzın** işitdi ‘Alī dīdārını gördi / ‘Azizā onda kim vardı mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G. 161, Beyit 9). [āvāzın, -ı, -n]

āvāz çekdi: Ötmek.

1. (G. 84, Beyit 1). [āvāz çekdi, -dı]

avla-: Avlamak, ele geçirmek.

1. Avlasa bu merǵzārı dehr şol şayyād aña / Misl-i ‘amr u ‘anterīdür ğazanferdür şikār (G. 61, Beyit 9). [avlasa, -sa]

‘avn eylemeseñi: Yardım etmek.

1. (G. 21, Beyit 5). [‘avn eylemeseñ, -me, -se, -ñ]

‘avn ide: Yardım etmek.

1. (G. 7, Beyit 16). [‘avn ide, -e]

‘avne’n-lenā: Bize yardımcı olan // hz. Ali.

1. Mü’minlere meded gerek ey kudretiñ eli / Yā mażharu’l-‘acāib ‘**avne’n-lenā** ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 3). [‘avne’n-lenā,]
2. Yā mażharu’l-‘acāib ‘**avne’n-lenā** ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi (Müsebba 1, Beyit 7). [‘avne’n-lenā,]
3. Ǵurtar bizi hidāyet eyle luţf kılnicāt / Yā mażharu’l-‘acāib ‘**avne’n-lenā** ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 10). [‘avne’n-lenā,]
4. Yā mażharu’l-‘acāib ‘**avne’n-lenā** ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen

- celi (Müsebba 1, Beyit 14).
[‘avne’n-lenā,]
5. Şaf bağladı sipāh-ı belā durdı rü-
be-rü / Yā maẓharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 17). [‘avne’n-lenā,]
6. Yā maẓharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (Müsebba 1, Beyit 21).
[‘avne’n-lenā,]
7. Her dem bu nuṭḡ-ı ‘aşk-ile söyler
zebanımız / Yā maẓharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 24). [‘avne’n-lenā,]
8. Yā maẓharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
cili (Müsebba 1, Beyit 28).
[‘avne’n-lenā,]
9. Endiše çekme şıdḡ-ile sem‘ ol bu
āyete / Yā maẓharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 31). [‘avne’n-lenā,]
10. Yā maẓharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
cili (Müsebba 1, Beyit 35).
[‘avne’n-lenā,]
11. Budur sinān seyf külah u ḥūd-ı
cevşenim / Yā maẓharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 38). [‘avne’n-lenā,]
12. Yā maẓharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
cili (Müsebba 1, Beyit 42).
[‘avne’n-lenā,]
- ‘avn-ı ḥakk:** Allah'ın yardımı.
1. (G. 46, Beyit 3). [‘avn-ı ḥakk,]
2. (G. 169, Beyit 9). [‘avn-ı ḥakk,]
- ‘avn-ı imdād kılmısaydı:** Yardım isteyeneye
yardımcı olmak.
1. (G. 48, Beyit 5). [‘avn-ı imdād
kılmısaydı, -ma, -sa, -y, -dı]
2. (G. 181, Beyit 3). [‘avn-ı imdādı
kılmısaydı, -ma, -sa, -y, -dı]
- ‘avn-ı mu‘īn:** Yardımcı olan kimse.
1. (G. 159, Beyit 6). [‘avn-ı mu‘īn,]
- ‘avn-ı rabb-i zu’l-‘arşu’l-mecīd:** Göğün
şanı, şerefi yüce olan en yüksek katında
bulunan Allah'ın yardımı.

1. (Muh. 4, Beyit 11). [‘avn-ı rabb-i zu’l-‘arşu’l-mecîd,]

ay: Dünyanın uydusu, kamer.

1. Aḥmediñ remz-ile şak itdiği **ay** görmez / ‘Arş-ı raḥmāna şeyātīn ki ‘urūc eylemedi (G. 86, Beyit 7). [ay, -ı]
2. Ay gün ulduzı çarḥa iden ta‘biye / Sāl u mah u hafta u leyl u nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2). [ay,]
3. Qarār itmez zemīn u āsīmān **ay** gün doğmaz / Yakīn bil olmasa şāh-ı velāyet bir nefes ḥāzır (G. 66, Beyit 3). [ay,]
4. Gice gündüz maḥv-idi tābān geldi **ay** gün / Ḥanda-idi ‘arş u ferş esfel-i a‘lā henüz (G. 90, Beyit 2). [ay,]
5. Kılmışuz ḥāk-i derīn şayḳal-ı mirāt-ı şafā / Daḳ dutar **aya** güne āyine-yi ṭal‘atımız (G. 91, Beyit 4). [aya, -a]
6. Şeş cehet u nuh felek oldu musaḥḥar aña / Ḥükm-i revāndır

beli **āy** u gün u aḥtere (G. 177, Beyit 3). [āy,]

7. Pencesinden Ḥaydarın bir emledür gūy-ı felek / Emrine ḥaḳḳdan musaḥḥar pençe u **ay** u güneş (G. 115, Beyit 8). [ay,]

ay gün: Ay ve gün // devamlı olarak.

1. (Muh. 4, Beyit 5). [ay gün,]

ay gün āyinesin: Ay ve güneşin ışığı, yansımaları.

1. (G. 19, Beyit 8). [ay gün āyinesin, -n]

āya: Acaba anlamında tereddüt edatı.

1. Yolunda koyubdur bize müştāk-ı lekā ruḥ / Dergāhıña dutmuşdur **ayā** şāh-ı mükerrrem (G. 44, Beyit 12). [ayā,]
2. Bu ka‘be-i taḥḳīke **ayā** köhne müselmān / Gel gel getir iḥlāş-ile imān-ı mücerred (G. 54, Beyit 3). [ayā,]
3. Bende-i şāh olmaḳ istersen **ayā** āzāde merd / Vir ‘Alī ‘aşḳına nān-

ı germ u āb-ı serd (G. 52, Beyit 1).

[ayā,]

āya: Ey, seslenme edati.

1. Pes münzezirü'l-vaqt saña ʿālem u ādem / Bismillah **āya** şāhib-i devrān-ı velāyet (G. 24, Beyit 5).

[āya,]

2. İki cihānı eger virseler **ayā** ʿāşık / Yaķın bil olmasa bir zerre mihriniñ bedelī (G. 185, Beyit 8).

[ayā,]

3. Ey āyine-yi şüret-i cān mazhar-ı subhān / Hürşid-i cihān-tāb **ayā** bedr-dücāʾ ruḡ (G. 44, Beyit 2).

[ayā,]

ayağ: Ayak.

1. Resülün kitfine basdı **ayağın** / ʿAlīʿ endirdi tāk-ı kaʿbeden Lāt (G. 15, Beyit 10).

[ayağın, -ı, -n]

ayağı toprağına: Ayağının tozu, toprağı.

1. (G. 125, Beyit 9). [ayağı toprağına, -n, -a]

ayak: Ayak.

1. Hābibiñ kitfine basdı **ayağın** / Dolaşdı lā-mekāna kıldı miʿrāc (G. 29, Beyit 3). [ayağın, -ı, -n]

ʿayān: Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.

1. Güneş tek oldu **ʿayān** mihr sende nūr-ı ʿAlī / Ki Ādeme bu cihetden ferişte kıldı sücüd (G. 56, Beyit 4).

[ʿayān,]

2. ʿAlī-yi ʿālī-yi aʿlāya çāker ol bende / Saña **ʿayān** ola tā sırr-ı ʿābid-i maʿbūd (G. 56, Beyit 8).

[ʿayān,]

3. Uşbu şüretde velāyet nürünü gördi **ʿayān** / Şaykal-ı maʿnī kāmıñ āynasından sildi pās (G. 103, Beyit 8). [ʿayān,]

4. Yeddi gökde Hāydar-ı Kerrār gördi pey **ʿayān** / Görmedi andan ʿAliden ğayr şol muhtār-ı ʿarş (G. 120, Beyit 2). [ʿayān,]

5. Kün didi ḡallāk eşyā kün-fekān oldu **ʿayān** / Cinn u ins bu cihan u ol cihān oldu **ʿayān** (G. 166, Beyit 1). [ʿayān,]

6. Zāt-ı ‘Alīdür ‘ayān perdeden esrā
şebi / Ayine tek vechine gösterir
peygambere (G. 177, Beyit 4).
[‘ayān,]
7. Zāhir u bātında ‘Alīdür ‘ayān /
Āyine-yi zāt-ı ḥaḳḳıñ şayḳalı (G.
186, Beyit 5). [‘ayān,]
8. Yārab ol sā‘at ki ḥaşr olur ‘ayān /
Fāş olur bu cümle esrār-ı nihān (
Muh. 4, Beyit 26). [‘ayān,]
9. Mihr u cennet buğzı dāmu
ṭarīkidir ‘ayān / Damuya gitme
ṭarīḳ-ı beddūr raḥmāna gel (G.
150, Beyit 10). [‘ayān,]
10. Ḥāliḳiñ hem ḥilḳatiñ esrāri
‘ayāndır zātına / Levḥ-i maḥfūz u
nuzūl-ı vaḥy-i ‘arşullah keşf (G.
128, Beyit 4). [‘ayāndır, -dır]

‘ayān itdi: Açıkça görünür kılmak, aşikar
etmek.

1. (G. 162, Beyit 1). [‘ayān itdi, -di]

‘ayān kıldı: Aşikar etmek, görünür
kılmak.

1. (G. 162, Beyit 5). [‘ayān kıldı, -dı]

‘ayān oldu: Aşikar olmak, gözle görülmek,
belli olmak.

1. (G. 166, Beyit 2). [‘ayān oldu, -dı]
2. (G. 166, Beyit 1). [‘ayān oldu, -dı]
3. (G. 166, Beyit 3). [‘ayān oldu, -dı]
4. (G. 166, Beyit 4). [‘ayān oldu, -dı]
5. (G. 166, Beyit 5). [‘ayān oldu, -dı]
6. (G. 166, Beyit 6). [‘ayān oldu, -dı]
7. (G. 166, Beyit 7). [‘ayān oldu, -dı]
8. (G. 166, Beyit 11). [‘ayān oldu, -dı]
9. (G. 166, Beyit 12). [‘ayān oldu, -dı]
10. (G. 166, Beyit 10). [‘ayān oldu,]
11. (G. 166, Beyit 9). [‘ayān oldu, -dı]
12. (G. 166, Beyit 8). [‘ayān oldu, -dı]
13. (G. 166, Beyit 10). [‘ayān oldu, -dı]

‘ayār: Altının, gümüşün ve başka
kıymetli mâdenlerin karışma derecesi.

1. Vezn ḥikmetdür seḥa ḥükmünde
ol rāsîḡ degül / Kim ‘ayār u
nāşıra dinār-ı bî-mikdār ḳalb (G.
4, Beyit 2). [‘ayār,]

āyāt-ı beyyināt: Beyyinat ayetleri //
Beyyine suresinin ayetleri.

1. (G. 13, Beyit 2). [āyāt-ı beyyināt,]

āyāt-ı feth-i nusret: Fethe yardımcı olan ayetler.

1. (Muh. 1, Beyit 22). [āyāt-ı feth-i nusret,]

āyāt-ı muhkem-i aşk: Aşkın sağlam, kuvvetli ayetleri.

1. (G. 132, Beyit 10). [āyāt-ı muhkem-i aşk,]

ayāz: Gazneli Mahmud'un kölesi // Mahmud u Ayaz hikayesi bağlamında.

1. Her kim onuñ kıymaz mene şıdık-ile olsa **ayāz** / Tālî'î mes'ūd işi Maħmūd olur bil 'ākıbet (G. 17, Beyit 10). [ayāz,]

2. 'Alîye bende ey Himmetî **ayazı** gör / Cihānda kim o hāş itdi şoħbet-i Maħmūd (G. 56, Beyit 13). [ayazı, -ı]

'ayb kılma: Kusurunu ortaya çıkarmak; ayıplamak.

1. (G. 22, Beyit 12). ['ayb kılma, -ma]

2. (G. 154, Beyit 8). ['ayb kılma, -ma]

'ayb u hünerin gösterir: Kusur ve marifet göstermek.

1. (G. 136, Beyit 4). ['ayb u hünerin gösterir, -ir]

āye: Kimsenin inkâr edemeyeceği alâmet, işâret, nişan.

1. Ol nuṭk **āyesi** 'ālem-i kudrette 'Alîdür / Tâc u ser-i ser-leşker-i ervâh-ı muḳaddes (G. 107, Beyit 10). [āyesi, -s, -i]

āyet: Kur'ân-ı Kerim'deki sûreleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri.

1. Āyet-i "naşrun minallah" oldu ber-pā şükr-i ḫaḳḳ / Ki bugün her gören eşrârı ebrâr tâc (G. 28, Beyit 7). [āyet-i, --i]

2. Oldı ehl-i Allah nūr-ı hâlık-ı cebbâr-ı tâc / **Āyet-i** "naşrun minallah" oldu ber-pā şükr-i ḫaḳḳ (G. 28, Beyit 6). [āyet-i,]

3. Endişe çekme şıdık-ile sem^c ol bu
āyete / Yā maẓharu'l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 31). [āyete, -e]

4. Bir hidāyet kavlidür / Qur’ān **āyet**
kavlidür (Mur. 1, Beyit 19). [āyet,
]

5. Nokta-yı bādur vücūd-ı murtaẓā
aşl-ı kelām / Yeddi Muşhaf yeddi
āyet külliyāt andan çıḡar (G. 81,
Beyit 2). [āyet,]

āyete’l kürsi-yi tebārek: Mübarek ayete’l
kürsi ayeti.

1. (G. 98, Beyit 2). [āyete’l kürsi-yi
tebārek,]

āyet-i fetḡ u zafer: Kur’an’da yer alan
fetih ve zafer ayetleri.

1. (G. 91, Beyit 5). [āyet-i fetḡ u
zafer,]

“āyet-i lā taknaṡū”: Lā taknaṡū min
rahmetillah ayeti // Allah’ın rahmetinden
ümit kesmeyin ayeti.

1. (G. 53, Beyit 3). [“āyet-i lā
taknaṡū”,]

āyet-i levlāk: "Levlāke levlak lema
halaktül eflak: Sen olmasaydın kâinatı
yaratmazdım." hadisi.

1. (G. 103, Beyit 6). [āyet-i levlāk,]

**āyet-i “nasru’n-min allah ma’nīyi fetḡ-i
karīb”:** Yardım Allaha’tandır ve fetih
yakındır anlamına gelen Saff suresinin
13. ayeti.

1. (G. 5, Beyit 2). [āyet-i “nasru’n-
min allah ma’nīyi fetḡ-i karīb”,]

ayın: Adet, kanun.

1. Eyle **āyin-i** mihr-i Ḥaydar birle
gönliñ şehrini / Eyleye tā kim
teferrüc kıлмаğa ol şeh güzār (G.
61, Beyit 2). [āyin-i,]

ayın: Arap alfabesinin 21. harfi.

1. Ol kelāmullah-ı nāṡık maẓhār-ı
ḡarf-i nuḡṡ / Ḥarb vaḡtinde
menem dir kef he elif sin **ayın** ŝād
(G. 46, Beyit 7). [ayın,]

āyine: Ayna II gönül (Saflık, temizlik,
hakikatleri olduğu gibi gösterme
bağlamında).

1. Mücellâdur anıñ **âyinesi** nūr-ı velâyetden / Ziyâ-yı dîde-i ma'nî şafâ-yı şem'î şüretdür (G. 80, Beyit 4). [*âyinesi, -si*]
2. 'Alî mihr-ile cân âyinesin her kim ki şâf eyler / Cemâlullah ol **âyinede** her dem tavâf eyler (G. 75, Beyit 1). [*âyinede, -de*]

âyine: *Ayna, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam.*

1. Gerd-i ğafletten anıñ sürme çeker çeşmine dîv / Gerd alur **âyinesiñ** kıble-nümâyı görmez (G. 86, Beyit 3). [*âyinesiñ, -s, -i, -ñ*]
2. Kayretinden leşkerin yandurdu İskender mişâl / Şalmadı çün **âyine** pertev-i meş'al-i tábân şubh (G. 40, Beyit 3). [*âyine,]*
3. Nūr-ı mihr-i murtaẓâdan rüşen eyle kalbiñi / **Âyine** yüz gösterür râh olsa yüzünden ğubâr (G. 61, Beyit 10). [*âyine,]*
4. Cemâl-i 'aşk bir **âyinedür** kim / Oña zeng-i dâlâlet hâyil olmaz (G. 88, Beyit 6). [*âyinedür, -dür*]

5. Görmek ister ol ki bu **âyinede** vech-i liķâ / Pertev-i nūr-ı 'Aliden 'ayn-ı bînâsı gerek (G. 141, Beyit 7). [*âyinede, -de*]
6. A'mâ bu aftâb-ı zevki görmez / Ki almışdur onuñ **âyinesiñ** pās (G. 104, Beyit 10). [*âyinesiñ, -s, -i, -ñ*]
7. Zât-ı 'Alidür 'ayân perdeden esrâ şebi / **Ayine** tek vechine gösterir peygambere (G. 177, Beyit 4). [*ayine,]*

âyine-yi 'ayne'l-yakîn: *Gözle görmüş gibi gerçeği yansıtan ayna.*

1. (G. 149, Beyit 10). [*âyine-yi 'ayne'l-yakîn,]*

âyine-yi dil-şafâ: *Gönlü hoş eden ayna.*

1. (G. 173, Beyit 5). [*âyine-yi dil-şafâ,]*

âyine-yi hâtır: *Gönül aynası.*

1. (G. 67, Beyit 12). [*âyine-yi hâtır,]*

âyine-yi kirdâr-ı 'arş: *Gökyüzünün aynası gibi.*

1. (G. 120, Beyit 8). [*âyine-yi kirdâr-ı 'arş,]*

āyine-yi şüret-i cān: Varlığın aynası.

1. (G. 44, Beyit 2). [*āyine-yi şüret-i cān,*]

āyine-yi tal'atımız: Aynanın parlaklığı.

1. (G. 91, Beyit 4). [*āyine-yi tal'atımız, -ı, -mız*]

āyine-yi zamîre: Gönül aynası.

1. (G. 23, Beyit 12). [*āyine-yi zamîre,*]
2. (Müsebba 1, Beyit 2). [*āyine-yi zamîre, -e*]

āyine-yi zāt-ı hakkıñ: Allah'ın varlığının aynası.

1. (G. 186, Beyit 5). [*āyine-yi zāt-ı hakkıñ, -ıñ*]

ayır-: Ayırmak, ayrı düşürmek, uzaklaştırmak.

1. Serçeşme-i hayāt **ayırur** tanıyın onı / İçer fenāda cām-ı beķā görmez ol memāt (G. 13, Beyit 9). [*ayırur, -ur*]

ayırmağ diler: Ayırmayı, bölmeyi istemek,.

1. (G. 187, Beyit 8). [*ayırmağ diler, -r*]

‘ayn: Göz.

1. Güzār eyler ‘ubūr-ı ‘ālem-i şüretde eğlenmez / ‘**Aynıñ** peyrevi bu fāniye az iltifāt eyler (G. 76, Beyit 5). [*‘aynıñ, -ın*]

2. Haṭṭ-ı ‘izār u zülf u ‘**aynından** ey niğārā / Şaḥn-ı çemen mülemma^c bāğ-ı cihān münakkaş (G. 118, Beyit 2). [*‘aynından, -ı, -n, -dan*]

3. ‘Ayn kim nūr-ı ‘Aliden olmasa bīnā aña / Ṭal‘at mişbāḥ virmez meş‘al-i mişkāt feyz (G. 121, Beyit 7). [*‘ayn,*]

4. Her şıfatdan ‘āleme zāt-ı ‘Alidür cilve-ger / Gün teki her zerreniñ ‘**aynında** nūr-ı zāhir ol (G. 149, Beyit 11). [*‘aynında, -ı, -n, -da*]

5. Tütüyā-yı rüşen-i kühl-i cevāhirdür benim / ‘**Aynıma** ḥāk-i der-i devlet sera-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 2). [*‘aynıma, -ı, -m, -a*]

6. Leşker-i ye'cüce karşı zülfiķār çekdi sedd / Hāk-i pā-yı Bu-Turābıñ tütüyādur 'aynıma (G. 50, Beyit 12). [*'aynıma, -ım, -a*]

7. 'Alidür mantıkımda feyz-i güftār / 'Alidür 'aynıma nūr-ı 'ayānım (G. 158, Beyit 5). [*'aynıma, -ım, -a*]

'ayn kaf lam: Ayn, kaf ve lam harfleri // akl.

1. (G. 125, Beyit 1). [*'ayn kaf lam,*]

'ayn şin kâf eyler: Aşk eylemek.

1. (G. 75, Beyit 2). [*'ayn şin kâf eyler, -r*]

'ayn u 'ayān: Somut ve açık olan.

1. (G. 166, Beyit 3). [*'ayn u 'ayān,*]

'ayn u lām u yā: Arap alfabesindeki ayn, lam ve ye harfleri // hz. Ali.

1. (G. 96, Beyit 5). [*'ayn u lām u yā,*]

2. (G. 133, Beyit 4). [*'ayn u lam u ya,*]

'ayn u lām yā: Arap alfabesindeki ayn, lam ve ya harfleri // hz. Ali.

1. (G. 151, Beyit 5). [*'ayn u lām yā,*]

'ayn u şin u kaf: Arap alfabesindeki ayn, şin ve kaf harfleri // aşk.

1. (G. 125, Beyit 1). [*'ayn u şin u kaf,*]

'ayn u şin u kafi: Arap alfabesindeki ayn, şin ve kaf harfleri // aşk.

1. (G. 153, Beyit 1). [*'ayn u şin u kafi, -ı*]

āyna: Işığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam, gözğü, mirat.

1. Uşbu şüretde velāyet nūrunı gördi 'ayān / Şayķal-ı ma'nī kānıñ āynasından sildi pās (G. 103, Beyit 8). [*āynasından, -s, -ı, -n, -dan*]

2. Görür cemālī Muḥammed anıñ ki aynasın / Kılursa şayķal-ı mihr-i 'Alī cilā u celī (G. 185, Beyit 6). [*aynasın, -s, -ı, -n*]

'ayn-ı 'ālem: Kainatın gözü.

1. (G. 188, Beyit 5). [*'ayn-ı 'ālem,*]

'ayn-ı bīnāsi: Gören göz.

1. (G. 141, Beyit 7). [‘ayn-ı bînâsı, -s, -1]

‘ayn-ı deryâdur: Denizin kaynağı, başlangıç noktası.

1. (G. 31, Beyit 4). [‘ayn-ı deryâdur, -dur]

‘ayn-ı farz: Allah'ın emirlerinin kendisi.

1. (G. 151, Beyit 10). [‘ayn-ı farz,]

‘ayn-ı ‘ibâdet: İbadetin kendisi.

1. (G. 151, Beyit 8). [‘ayn-ı ‘ibâdet,]

‘ayn-ı ‘inâyet: Lütuf, iyilik kaynağı.

1. (G. 21, Beyit 1). [‘ayn-ı ‘inâyet,]

‘ayn-ı kūsūfa: Güneş tutulması.

1. (G. 63, Beyit 3). [‘ayn-ı kūsūfa, -a]

‘ayn-ı zât: Varlığıyla yoğrulmuş, varlığıyla aynı olan, var olduğu günden varlığıyla beri birlikte olan.

1. (G. 13, Beyit 1). [‘ayn-ı zât,]

‘ayn-ı zât hū: Allah'ın varlığının kaynağı.

1. (Müsebba 1, Beyit 15). [‘ayn-ı zât hū,]

ayr görmez: Ayrı görmek, ayrı kabul etmek.

1. (G. 74, Beyit 11). [ayr görmez, -mez]

‘ayş: Eğlence, zevk, safâ.

1. Nüş-ı rāḥat mü’minin-i şādıklarā ‘ayş u nişât / Zālīm-i cāhillere renc ü nedāmet gösterür (G. 82, Beyit 3). [‘ayş,]

‘ayş u ṭarab: Yeme içme, çalgı çengi, eğlence.

1. (G. 3, Beyit 12). [‘ayş u ṭarab,]

az: Çok sayıda olmamak, çok karşıtı.

1. Güzār eyler ‘ubūr-ı ‘ālem-i şūretde eglenmez / ‘Aynıñ peyrevi bu fāniye az iltifāt eyler (G. 76, Beyit 5). [az,]

2. Şāmit ol ḳavl-i kelām-ı nāṭıka imān getür / Çok uzatma kışşā-yı kūtāh ile söyle az (G. 89, Beyit 7). [az,]

3. Cān-ı başı vir ḥaḳır olur faḳiriñ tuḥfesi / Sen daḥı sarf it elinde her ne olsa çoḥ az (G. 83, Beyit 6). [az,]

‘azāb: *Dünyada işlenen suç ve kabahate karşılık olarak ahirette çekilecek ceza, eziyet, sıkıntı.*

1. Mühr alıñ her kimiñ cānında vardur zerrece / Kūh-i kaf olsa günahı haqq bilür görmez ‘azāb (G. 1, Beyit 9). [‘azāb,]

āzād oldu: *Salıverilmek, serbest bırakılmak.*

1. (G. 48, Beyit 15). [āzād oldu, -dı]

āzād olmadı: *Serbest kalmak, özgür olmak.*

1. (G. 9, Beyit 7). [āzād olmadı, -ma, -dı]
2. (G. 175, Beyit 8). [āzād olmadı, -ma, -dı]

āzād olmak: *Kurtulmak.*

1. (G. 101, Beyit 6). [āzād olmak, -mağ]

āzāde: *Kurtulmuş, serbest.*

1. Bende-i şāh olmak istersen ayā āzāde merd / Vir ‘Alī ‘aşkına nān-ı germ u āb-ı serd (G. 52, Beyit 1). [āzāde,]

āzāde merd: *Özgür, hür.*

1. (G. 17, Beyit 5). [āzāde merd,]

āzād-ı müsellemler olur: *Özgürlüğü, kurtuluşu herkesçe kabul edilmiş olma, inkar edilememe.*

1. (G. 126, Beyit 4). [āzād-ı müsellemler olur, -ur]

azdur: *Azmasına sebep olmak, yoldan çıkarmak.*

1. Olmasa her şeyh şūfi ger ‘Aliniñ peyrevi / **Azdurur** deşt-i zelāletde onı mekrile gul (G. 147, Beyit 10). [azdurur, -ur]

āzer: *Ateş.*

1. Cism u cānım ser-be-ser şāh-ı velāyet mülkidir / Haddi yoğdur yandura maşşer günü āzer meni (G. 187, Beyit 10). [āzer,]

‘azīmet: *Gitme, gidiş.*

1. Şol ‘azīmetden hezīmet buldı derdem şāh-ı şām / Sanki çopdı leşker-i seyyāreye rüz-ı ‘abūs (G. 106, Beyit 3). [‘azīmetden, -den]

‘aziz: Aziz unvanında bir kimse II Yusuf kıssasında Mısır Azizi.

1. Hār olur Yūsuf teki ol servere
kavî düşmen / Murtażādur vālî-yi
Mısr-ı velāyet ey ‘Aziz (G. 87,
Beyit 10). [‘aziz,]

‘aziz: Değerli saygın, yüce (kişi).

1. Ey ‘azizim Yūsufî çāh-ı zelāletden
çılhar / Genc-i Züleyhā-yı
tama‘dan sāhir-i mekkārı kes (G.
108, Beyit 4). [‘azizim, -im]

‘azizā: Ey saygın ve hürmetli kişi.

1. ‘Alî āvāzın işitdi ‘Alî didārıñı
gördi / ‘Azizā onda kim vardı
mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G. 161,
Beyit 9). [‘azizā,]

‘azm itse: Yönelmek, yola çıkmak,
niyetlenmek.

1. (G. 79, Beyit 10). [‘azm itse, -se]

‘azm-i cezm: Kesin olarak verilen karar.

1. (G. 120, Beyit 7). [‘azm-i cezm,]

‘azm-i pervāz kıl: Uç, kanat çırp.

1. (G. 84, Beyit 6). [‘azm-i pervāz kıl,
]

‘azm-i sefer: Savaş için sefere çıkmaya
niyetlenmek.

1. (G. 77, Beyit 9). [‘azm-i sefer,]

‘azm-i seyr-i lā-mekān itdi: Mekan
anlayışı olmayan bir yere gitmek.

1. (G. 10, Beyit 10). [‘azm-i seyr-i lā-
mekān itdi, -di]

‘azrā’il: Tanrı buyruğu ile insanların
canını almakla görevlendirilen melek,
alıcı, can alıcı.

1. Eylerdi Benî Ādemi tārāc ‘Azrā’il
/ Ger kılmısayüz yā veliyullah
himāyet (G. 21, Beyit 7). [‘azrā’il,]

‘azz: Büyüklük, yücelik.

1. Kār u zelil u müflis maḥrūm u
vaşl-ı haqq / Dāru’l-bekāda
salṭanat u ‘azz u cāhı yoḥ (G. 43,
Beyit 6). [‘azz,]

B

bā: *İle edatı.*

1. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘ārifdür ğareż / Şāh **bā** derviş ehl-
i ma‘nīye andan ne kayd (G. 47,
Beyit 2). [bā,]
2. Nuṭḡ-ı kerāmet ile bize keştī-yi
necāt / **Bā** Nūḡ-ı ehl-i beyt tūfān
içindeyüz (G. 95, Beyit 2). [bā,]
3. Girdāb-ı baḡr-ı firḡata ğarḡ oldı
cānımız / **Bā** ḡıẓr-ı vaḡt dīde-yi
giryān içindeyüz (G. 95, Beyit 4).
[bā,]

bā-āvāz-ı faşih: *Güzel bir sesle.*

1. (Muh. 4, Beyit 25). [bā-āvāz-ı
faşih,]

bāb: *Bölüm, kısım.*

1. Mertebe **bābında** zātın ḡaḡḡ bilür
ol hāceniñ / Bendesiniñ
bendesidür niçe Maḡmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [bābında, -ı, -n, -
da]

2. Kelām-ı nāṭıḡ-ı ḡaḡḡ noḡṡa-i bā /
Muḡammed şehr-i ‘ilm ol **bāb** u
hādur (G. 64, Beyit 7). [bāb,]

3. Cür‘a-yı cām-ı ‘Alīden mest olub
ey Himmetī / Lāübālī **bāb** ol
ḡāmet-i mestāna gel (G. 150,
Beyit 11). [bāb,]

baḡr-ı fazlından: *İyilik, lütuf denizi. // hz.
Ali'nin iyilikteki yüceliğini anlatan bir
tabir.*

1. (G. 190, Beyit 9). [baḡr-ı
fazlından,]

be-‘aşḡ-ı āl-i ‘abā: *Hız. Muhammed'in aile
efradına karşı olan aşḡ, sevgi.*

1. (G. 67, Beyit 13). [be-‘aşḡ-ı āl-i
‘abā,]

bebr: *Kaplan türünden üzeri çizgili
yırtıcı hayvan.*

1. Kim anıñ **bebr** u peleng u şīr-i ner
hükmindeür (G. 70, Beyit 13).
[bebr,]
2. Geh bīşe-i hecāda gezen **bebr** u
ġāzanfer / Geh kūh-ı daġa tıġınıñ

üstünde pelengem (G. 156, Beyit 6). [bebr,]

3. Bedr-i ğazanfer kimi **bebri** ŧikār eyleyen / Māyil her hırs-ı hūk olmadı bu bışede (G. 164, Beyit 11). [bebri, -i]

bedc: Başlama, başlayış.

1. Bir qademdür bu ŧarikiñ ŧül-ı ‘arzi ey refik / Munda yoğdur bu‘d u qurb kıl **be‘d** u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [be‘d,]

bed: Kötü.

1. Bed ‘ameldir her kimiñ cānında vardur buğz-ı āl / Bendeye ŧāh-ı velāyet mihridür hayru‘l-‘amel (G. 140, Beyit 5). [bed,]

bed güftār-ı kalb: Kötü sözler söyleyen kalp.

1. (G. 4, Beyit 5). [bed güftār-ı kalb,]

bedel: Değer, fiyat.

1. İki cihāni eger virseler ayā ‘aşıq / Yaqin bil olmasa bir zerre mihriniñ **bedeli** (G. 185, Beyit 8). [bedeli, -i]

bedr: İslamiyetin kabulünden sonra müslümanlarla gayrimüslimler arasında gerçekleşen ilk savaş.

1. Girende **Bedr** birle harbe Haydar / ‘Adū qanında ol dem qopdı seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [bedr,]

bedr: Ayın on dördü, dolunay.

1. Manzar-ı ma‘niden ol **bedr** u ducāyı görmez / Himmeti terk-i hicāb eylemeyen tā-be-ebed (G. 86, Beyit 12). [bedr,]

bedr u huneyn: Bedir ve Huneyn savaşları.

1. (G. 165, Beyit 7). [bedr u huneyn,]

bedr-dücā’: Karanlık dolunay.

1. Ey āyine-yi ŧuret-i cān mažhar-ı subhān / Hurşid-i cihān-tāb ayā **bedr-dücā’** ruğ (G. 44, Beyit 2). [bedr-dücā’,]

bedr-i ğazanfer: Bedr savaşındaki aslan hz. Ali.

1. (G. 164, Beyit 11). [bedr-i ğazanfer,]

bedr-i mäh: *Dolunay; parlak ay.*

1. (Muh. 2, Beyit 17). [*bedr-i mäh,*]

behişt-i cāvidān: *Ebedi, sonsuz cennet.*

1. (G. 162, Beyit 10). [*behişt-i cāvidān,*]

behişt-i derecāt: *Cennetin dereceleri.*

1. (G. 14, Beyit 7). [*behişt-i derecāt,*]

behişt-i mu‘tedil: *Cennet’in orta yeri.*

1. (G. 144, Beyit 11). [*behişt-i mu‘tedil,*]

behremend: *Hissedar.*

1. Ehl-i dil tek şāhib inşāfi gözler gözlerim / ‘Arif-i nefis ol müdrik-i ma‘rifetden **behremend** (G. 153, Beyit 10). [*behremend,*]

bekā: *Sonsuzluk, ölümsüzlük, ölümsüzlük.*

1. Beyān eyler velāyet ‘ilminiñ ol sultān-ı dīn-perver / **Beḳādur** tā ebed ol ‘ārif-i ‘ilm u beyān ölmez (G. 85, Beyit 9). [*beḳādur, -dur*]
2. Ğayr-ı arza bu cibāl u arz çün tebdil olur / Çarḫ-ı eflākıñ

beḳāsız nokṭā-yı pergāri hiç (G. 33, Beyit 8). [*beḳāsız, -sız*]

3. Mişl-i Daḳyānus Keykāvus Ḳārūn-ı Bahīl / Çoḫları görmüş **beḳāsız** genc-i kānı bir cova (G. 176, Beyit 2). [*beḳāsız, -sız*]

bekā-yı cāvidān olmaz: *Ebediyen ölümsüz olmak.*

1. (G. 101, Beyit 10). [*bekā-yı cāvidān olmaz, -maz*]

belā: *Dert, sıkıntı, huzursuzluk, mihnet, felaket, afet.*

1. Kimse seniñ muhabbetiñi kılmadı siper / Tīr u **belāsınnan** u ḫaṭardan penāhı yoḫ (G. 43, Beyit 7). [*belāsınnan,*]
2. Başlayub külbe-yi aḫzānıma mihmān getirür / Her gice renc u **belā** miḫnet u derd ḡam-ı ‘aşḳ (G. 71, Beyit 5). [*belā,*]
3. Başımdan ey gözim bu ḳaddar zālimiñ / Bir dem **belāsı** olmadı red yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 5). [*belāsı, -s, -ı*]

4. Muḥīṭ-i ʿilm-i ṭūr u ḥilm-i Mūsā /
Belāya şābir u derde devādur (G.
64, Beyit 13). [belāya, -y, -a]

5. Girme girme kılmayınca terk-i
ser bu ʿarşada / Kim **belādan**
muttaşıl ḥāli degil meydānımız
(G. 96, Beyit 9). [belādan, -dan]

6. Ol **belādan** nūḥa sen viridiñ nicāt
/ Yā ʿAlī lillah lillah yā ʿAlī (Muh.
4, Beyit 10). [belādan, -dan]

belā çevgānına: Bela oyunu, bela
değneği.

1. (G. 119, Beyit 9). [belā çevgānına,
-n, -a]

belā geldi: Belaya, felakete uğramak.

1. (G. 183, Beyit 2). [belā geldi, -di]

2. (G. 183, Beyit 2). [belā geldi, -di]

belā gelse: Felakete maruz kalmak.

1. (G. 149, Beyit 1). [belā gelse, -se]

belā u miḥneti çekdi: Musibet ve sıkıntı
çekmek.

1. (Mur. 1, Beyit 9). [belā u miḥneti
çekdi, -di]

belā-keş: Bela eken, sıkıntı içinde olan.

1. Bu Himmeti **belākeş** be-ʿaşk-ı āl-i
ʿabā / Giyindi şāl-ı ḳanāʿat çü
kıldı terk-i ḥarīr (G. 67, Beyit 13).
[belākeş,]

belʿam: Hz. Musa hakkında İsrailileri
kandırarak fena söylediğinden dolayı
tanınmış olan İsrail kabilesinden bir zat.

1. Ol ḳalur āḥır günü **belʿam** teki
ʿüryān lūc / Geysel ger yüz ḥırḳa u
taḳvā cihānda ḥārici (G. 30, Beyit
8). [belʿam,]

beli: Elbette, evet, belli, malum.

1. Gönlüne ʿAlidür **beli** sultān-ı
muḳaddem / Hiç kimseyi ol zāta
muḳaddem demek olmaz (G. 97,
Beyit 9). [beli,]

2. Şeş cehet u nuh felek oldı
musaḥḥar aña / Ḥükm-i revāndır
beli āy u gün u aḥtere (G. 177,
Beyit 3). [beli,]

3. Şol velāyet-i āftābdan **beli** bir
zerredür / Yeryüzin nūr eyleyeñ
bu meşʿal u tābān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 3). [beli,]

4. **Beli** dīdār-ı maʿnī devlet-i dīdāra oğraşdı / Neden kim zāhir u bātında ol şāhib-i başiretdür (G. 80, Beyit 3). [beli,]

beli: "Ben sizin Rabbiniz değil miyim" demiş ve buna kendilerini şahit tutmuştu. Onlar da: "Evet şahidiz" demişlerdi (7/Araf 172).

1. Bu kavle zümre-yi ervāh didi **beli** / Hıṭāb geldi "elestü bi-rabbiküm" haqqdan (G. 185, Beyit 2). [beli,]
2. Haqqıñ vekil-i muṭlak yā şāh-ı dīn veli / Rūz-ı elest didi saña rūḥumuz **beli** (Müsebbā 1, Beyit 1). [beli,]
3. Şol ğazal-ı çine şahrā balıĝa deryā naşib / Hālıq-ı rezzāqdan olmuşdur **beli** kısmet ğünü (G. 9, Beyit 3). [beli,]

beliyyāt: Felaketler, kederler, tasalar.

1. Onuñ tiĝıdur āfāt-ı semāvī / Yere gögden ener zīrā **beliyyāt** (G. 15, Beyit 6). [beliyyāt,]

belki: Bir ihtimal, muhtemelen.

1. Kim ki ehl-i āhiretdür dār-ı dünyādan geçer / **Belki** ehli'llah olan dünyā u ʿuqbādan geçer (G. 79, Beyit 1). [belki,]

2. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik rāhdān-ı merde / Bir kadem yoldur anıñ kurbinde **belki** bir arş (G. 115, Beyit 9). [belki,]

benā-yı küfri: Kafirler mülkü.

1. (G. 46, Beyit 10). [benā-yı küfri, -i]

benā-yı kün fekāna: Allah ol deyince inşa olan.

1. (G. 48, Beyit 3). [benā-yı kün fekāna, --yı-a]

bend: Bağ, engel.

1. Bu naqşa olma ḥayrān ol **bendi** gör kim / Taşvīr-i ḥāmesinden āb-ı revān münakkaş (G. 118, Beyit 6). [bendi, -i]
2. Olmaya tā kim bu nuṭkuñ **bend** ola vaqt-i suʿāl / Qalmaya ol dem mecālīñ qalasın ḥār u hicil (G. 144, Beyit 4). [bend,]

3. ‘Alīdür taṣvīr iden er cām içinde
şekl-i insānı / ‘Alīdür ol
muşavver naḡş u **bend** u şūret-i
ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [*bend,*]

bend eyle: *Bağla (emir kipi).*

1. (G. 12, Beyit 9). [*bend eyle,*]

bende: *Kul, köle.*

1. Yüz min günehi olsa eger ‘afv
ider Allah / Kār eylemez ol
bendeye ‘iṣyān-ı hıyānet (G. 21,
Beyit 9). [*bendeye, -y, -e*]
2. Ol ḡademden cām-ı cem mirāt-ı
İskender kimi / Rūşen oldu
bendeye keyfiyyet-i eṣyā tamām
(G. 151, Beyit 2). [*bendeye, -y, -e*]
3. Bir kemīne **bendedür** pes ol velī-
yi vāliye / Aftāb-ı ‘ālem-ārā kim
ider sulṡān-ı çarḡ (G. 42, Beyit 5).
[*bendedür, -dür*]
4. Ey Himmetī sem‘ ol dil u cāndan
bu ḡadīse / Ḥaḡḡ ḡavl-i ḡaḡīḡat
ḡaberin **bendeden** isma‘ (G. 122,
Beyit 14). [*bendeden, -den*]

5. Gerdūn-ı dūn-nevāz elinden bu
bendeye / Her dem gelür cefā u
elem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
3). [*bendeye, -y, -e*]
6. Bed ‘ameldir her kimiñ cānında
vardur buḡz-ı āl / **Bendeye** şāh-ı
velāyet mihridür ḡayru’l-‘amel
(G. 140, Beyit 5). [*bendeye, -y, -e*]
7. Her **bende** maḡbūl olmaz her
tuḡfe lāyık-ı dost / Ḥaydar şeh-i
velāyet ol maḡhar-ı hidāyet (G.
23, Beyit 8). [*bende,*]
8. Şükr-i ni‘met fikr-i ḡudret zıkr-i
raḡmet yād-ı ḡaḡḡ / Vācib oldu
bendeye dāim ḡıla sulṡān medḡ
(G. 38, Beyit 10). [*bendeye, -y, -e*]
9. Ḳanberine **bendeyem** cān u
göñüldeḡ Ḥaydarıñ / Çāker-i yek-
reng-i Selmānam ezelden tā ebed
(G. 53, Beyit 4). [*bendeyem, -y, -
em*]
10. ‘Alī-yi ‘ālī-yi a‘lāya çāker ol
bende / Saña ‘ayān ola tā sırr-ı
‘ābid-i ma‘būd (G. 56, Beyit 8).
[*bende,*]

11. ‘Aliye **bende** ey Himmetī ayazı
gör / Cihānda kim o h̄aş itdi
şohbet-i Maḥmūd (G. 56, Beyit
13). [*bende*,]
12. ‘Aliyyü ‘āliyyu ā‘lāya oldı
Himmetī **bende** / ‘Urūc itmez
velāyet evcine her himmeti k̄aşır
(G. 66, Beyit 18). [*bende*,]
13. Mertebe bābında zātın̄ ḥaḳḳ bilür
ol hāceniñ / **Bendesiniñ**
bendesidür niçe Maḥmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [*bendesiniñ*, -s, -
i, -niñ]
14. Mertebe bābında zātın̄ ḥaḳḳ bilür
ol hāceniñ / Bendesiniñ
bendesidür niçe Maḥmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [*bendesidür*, -s, -
i, -dür]
15. Bendeyüz Ḥaydara munca şeref u
‘izzet-ilen / Bende olmaḳdur oña
salṭanat-ı şöhretimiz (G. 91, Beyit
12). [*bendeyüz*, -y, -üz]
16. Bendeyüz Ḥaydara munca şeref u
‘izzet-ilen / **Bende** olmaḳdur oña
salṭanat-ı şöhretimiz (G. 91, Beyit
12). [*bende*,]
17. Kanber gerek ‘Aliniñ cān vire
Ḥidmetinde / Her **bende** maḳbül
olmaz her tuḥfe lāyık dost (G. 23,
Beyit 7). [*bende*,]
18. ‘Aşḳ-ilen ger ḥaḳḳa **bende**
ümme-iseñ Aḥmede / Şāh-ı şaff-
der Ḥaydar-ı Kerrārdan
dönderme yüz (G. 102, Beyit 7).
[*bende*,]
19. Bendesidür şāh-ı merdān
kullarınıñ Himmeti / Bu şerefdin
ol çekübdür alnına dāḡ-ı ḥabeş
(G. 115, Beyit 11). [*bendesidür*, -s,
-i, -dür]
20. Olur ‘uḳbāda āzād-ı müsellemin /
Aña her **bende** ki tapşurdu inşāf
(G. 126, Beyit 4). [*bende*,]
21. Şed hezārān ‘isī tek rūḥ-i
mücerred **bendesini** / Şol dem-i
cān-baḥşına enfās-ı rūḥullah keşf
(G. 128, Beyit 7). [*bendesini*, -s, -i]
22. Ol ki ḥaḳḳıñ **bendesidir**
Muştafāniñ ümmeti / On iki
ma‘şūma şidḳ-ilen tevellāsı gerek
(G. 141, Beyit 4). [*bendesidir*, -s, -
i, -dir]

23. Sīnesinde olmasa her **bendeniñ** mihr-i ‘Alī / Eylemez anıñ serā-yı kalbine raḥmet nüzül (G. 147, Beyit 9). [*bendeniñ, -niñ*]
24. Himmeti bu ‘arşada nefis-ile ḥarb itmekdedür / **Bendeñe** bu işde yā şāh-ı velāyet nāşir ol (G. 149, Beyit 12). [*bendeñe, -ñ, -e*]
25. Biz ‘Alīye **bendeyüz** bākī u pāyendeyüz / Kısmet idübdür munı ḥaḳḳ ezelden bize (G. 173, Beyit 2). [*bendeyüz, -y, -üz*]
26. Şol erenler serveriniñ itlerine **bendeyem** / Hoş sa‘ādetdir iderse kelbine çāker meni (G. 187, Beyit 6). [*bendeyem, -y, -em*]
27. Dünyāda her kim **bendeyi** ol ḥāceye ikrār ider / ‘Uḳbada ol ‘āşık-ı maḥrem-i ḥaḳḳ esrār ider (Muh. 3, Beyit 16). [*bendeyi, -y, -i*]
28. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / Bende-yi bendeñ **bendesidir** Himmeti (Muh. 4, Beyit 28). [*bendesidir, -s, -i, -dir*]
29. Şāfi‘-yi maḥşer ḥaṭā-baḥş u kerīm-i ‘ayb-püş / Sırrına her

bendeniñ seṭṭār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 12). [*bendeniñ, -niñ*]

bende: *Kul, köle II âşık.*

1. Tā ebed zulm-ilen kaldı bulmadı hergiz necāt / Tapmadı her **bende** kim nūr-ı velāyetden naşib (G. 6, Beyit 3). [*bende,*]

bende düşdi: *Köle olmak, esir düşmek.*

1. (G. 11, Beyit 14). [*bende düşdi, -di*]

bende olmayınca: *Kul ve köle olmak.*

1. (G. 125, Beyit 10). [*bende olmayınca, -ma, -y, -ınca*]

bende saldı: *Engel olmak, önüne geçmek.*

1. (G. 90, Beyit 7). [*bende saldı, -dı*]

bende saldı: *Esir etmek.*

1. (Muh. 1, Beyit 13). [*bende saldı, -dı*]

bende-i āl-i muḥammeddür: *Hz. Muhammed ailesinin kölesi.*

1. (G. 50, Beyit 13). [*bende-i āl-i muḥammeddür, -dür*]

bende-i şāh: Şah'ın kölesi // Hz. Ali'nin kölesi.

1. (G. 52, Beyit 1). [bende-i şāh,]

bendelik kılmadı: Kulluk, kölelik yapmak.

1. (G. 142, Beyit 1). [bendelik kılmadı, -ma, -dı]

bende-yi bendedeñ: Kölenin kölesi.

1. (Muh. 4, Beyit 29). [bende-yi bendedeñ, -de, -ñ]

bende-yi bendeñ: Kölenin kölesi (Hz. Ali'nin kölesi).

1. (Muh. 4, Beyit 28). [bende-yi bendeñ, -ñ]

bende-yi evlād-ı haydar: Hz. Ali'nin çocuklarının kölesi.

1. (Muh. 3, Beyit 23). [bende-yi evlād-ı haydar,]

bende-yi fermānīdür: Özgürlük fermanı elinde bulunan köle.

1. (G. 120, Beyit 7). [bende-yi fermānīdür, -ī, -dür]

bende-yi fermānım: Fermanlı köle.

1. (G. 53, Beyit 6). [bende-yi fermānım, -ım]

bende-yi fermānıñız: Kulları, köleleri fermanla özgür bırakma.

1. (G. 94, Beyit 8). [bende-yi fermānıñız, -ı, -ñız]

bende-yi günahkār: Günahkar kul.

1. (G. 60, Beyit 10). [bende-yi günahkār,]

bende-yi hakk: Allah'ın kulu, kölesi.

1. (G. 101, Beyit 9). [bende-yi hakk,]

bende-yi hakk-perest-i yezdānıñız: Allah'ı taparcasına seven köle.

1. (G. 94, Beyit 1). [bende-yi hakk-perest-i yezdānıñız, -ı, -ñız-ıñız]

bende-yi haydar olmasañ: Haydara köle olmak.

1. (G. 101, Beyit 8). [bende-yi haydar olmasañ, -ma, -sa, -ñ]

bende-yi şāh olmayınca: Hz. Ali'nin kölesi olmak.

1. (G. 148, Beyit 6). [bende-yi şāh olmayınca, -ma, -y, -ınca]

bend-i ‘alāyık: İlişkiler bağı.

1. (G. 23, Beyit 2). [bend-i ‘alāyık,]

benefşe: Güzel kokulu, mor renkli küçük çiçek.

1. Ya‘ni gül u **benefşe** reyhān u nergisinden / Hem gülistān müzeyyen hem bostan mūnaqqāş (G. 118, Beyit 3). [benefşe,]

benemā: Göster.

1. Qalbinde bıraḥdı bizi şāha **benemā** ruḥ / Qaldı bu göñül ‘arşa-yı ḥasretde piyāde (G. 44, Beyit 6). [benemā,]

benī ādem: Ademoğulları, insanlar.

1. (G. 88, Beyit 2). [benī ādem,]
2. (G. 116, Beyit 8). [benī ādem,]

benī ādemde: Ademoğulları, insanlar.

1. (G. 129, Beyit 4). [benī ādemde, -de]

benī ādemi: Ademoğulları, insanlar.

1. (G. 21, Beyit 7). [benī ādemi, -i]

benī ‘em: Amca oğlu // hz. Ali hz. Muhammed'in amcasının oğludur.

1. (G. 160, Beyit 7). [benī ‘em,]

benī ‘emdir: Amca oğlu // hz. Ali hz. Muhammed'in amcasının oğludur.

1. (G. 160, Beyit 7). [benī ‘emdir, -dir]
2. (G. 160, Beyit 7). [benī ‘emdir, -dir]

beñze-: Andırmak, gibi olmak.

1. Ehl-i ‘aşkın bezmi cennet gülşenidir Himmetī / **Benzer** ol gülşendeki bir sebz u ḥurrem naḥle şem‘ (G. 123, Beyit 12). [benzer, -r]
2. Cānında her ḳuluñ ki ‘Alī ‘aşkı olmasa / Bir mülke **benzer** onuñ pādişāhı yoḥ (G. 43, Beyit 5). [benzer, -r]

ber: Kara, toprak.

1. ‘Alī didārını görcek **ber** u şems u ḳamerden geç / Ḥalīlu’llah kimi kāle lā uḥıbbu'l-āfillin söyle (G. 32, Beyit 11). [ber,]

berāber: Birlikte, beraber.

1. Darb-ı darb u mu'cizāt içre
berāber mi olur / Mūsā ilen
Sāmīrī ol sāhir u mekkār kalb (G.
4, Beyit 9). [berāber,]

2. Bī-başaretdür seni nisbet kılan
her nākese / Şīr-i haqq birle
berāber mi olur hergiz kellāb (G.
1, Beyit 10). [berāber,]

3. Velīyullaha nisbet kıлма her
mechūl nādānı / **Berāber** mi kıılır
har mühreye dürdāneni ‘āqıl (G.
145, Beyit 4). [berāber,]

berāber eyledi: Beraber olmak, birlikte
olmak.

1. (G. 41, Beyit 6). [berāber eyledi, -
di]

berāder: Birader, (erkek) kardeş.

1. Metā^c-ı dīn u ‘uqbā muḥaqqardur
hakīkatte / Nizā^cı koy **berāder** bu
metā^c-ı muḥtaşardan geç (G. 32,
Beyit 5). [berāder,]

2. Haqq yolunda ey **berāder** mü'min
u dindār iseñ / Eyleme dünyā
içün her cāhil u nādān medḥ (G.
38, Beyit 11). [berāder,]

3. Kim onuñ na'leyn-i pāyı tāc-ı
serdür Ādeme / Ey **berāder** bu
cehetdendür elif üstünde med (G.
50, Beyit 4). [berāder,]

4. Allaha velī Aḥmede ğamhār u
berāder / Ser-ḥayl-ı benī Fāṭıma
ol server-i serdār (G. 60, Beyit 2).
[berāder,]

5. Munda ger mevlā-yı Ḥaydar kılsa
yüz miñ cürm sūc / Ey **berāder**
haşr dīvānında sormaz Kird-gār
(G. 30, Beyit 9). [berāder,]

berāt: Azat belgesi // Berat gecesi, Şaban
ayının on beşinci gecesi.

1. Her rüz ‘ıyd her gice qadr **berāt**
olur / En‘ām virdi her qavle kim
yazdı şeh **berāt** (G. 11, Beyit 9).
[berāt,]

berāt: Ferman, buyruk, azat belgesi.

1. Her rüz ‘ıyd her gice qadr **berāt**
olur / En‘ām virdi her qavle kim
yazdı şeh **berāt** (G. 11, Beyit 9).
[berāt,]

berāt eyler: Azat etmek.

1. (G. 76, Beyit 7). [berāt eyler, -r]

berd: Soğuk.

1. Nuh felek bu şābit u seyyār
fermānındadır / Hem bu çarḥ
berddür uşbu māh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [berddür, -dür]

berdār: Darağacına çekilmiş, asılmış.

1. ‘Aşkına **berdār** olan Manşūr tek
nuşret tapar / Eyer onı ḥalk ara
bu ‘arşada serdār tāc (G. 28, Beyit
8). [berdār,]

berdār ider: Asmak, dar ağacına çekmek.

1. (G. 135, Beyit 7). [berdār ider, -er
]

berdār iderler: Asmak.

1. (G. 102, Beyit 11). [berdār iderler,
-er, -ler]

berdār iderlerse: Asmak; dar ağacına
asmak.

1. (G. 101, Beyit 12). [berdār
iderlerse, -er, -ler, -se]

berdār itseler: Asmak, darağacına
çekmek.

1. (G. 135, Beyit 11). [berdār itseler,
-se, -ler]

berdār olan: Asılmak.

1. (G. 28, Beyit 7). [berdār olan, -an]

berd-i ‘acūzu: Kocakarı soğuşu.

1. (G. 164, Beyit 6). [berd-i ‘acūzu, -u
]

berdü’l-‘acūze: Kocakarı soğuşu.

1. Faşl-ı bahār yitdi **berdü’l-‘acūze**
getdi / Şahn-ı çemende yetdi vādi
ḥakāyık dost (G. 23, Beyit 11).
[berdü’l-‘acūze,]

berg: Yaprak.

1. Bu cihānda bī-vefānıñ cümle kār
u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ
u **berg** u bārı hiç (G. 33, Beyit 1).
[berg,]
2. Tökdi çendān ḳanıñ ol şīr-i ḥakḳ
müşrikleriñ / Pencesinde oldı
berg lāle tek aḥmer ḳılıç (G. 34,
Beyit 4). [berg,]
3. Bād u yer oraḳ **bergiñ** oda yandır
ḥarmanıñ / Uşbu dehriñ çār-bağ

u gülistānı bir cova (G. 176, Beyit 4). [bergiñ, -iñ]

beri: Uzak.

1. İttiḥādī u şellūnī felsefiden devriden / Neftēviden hem ḥurūfiden **beridir** Himmetī (G. 182, Beyit 5). [beridir, -dir]

beri: -den beri, bu yana.

1. Kālū belādan **beri** serverimizdir ‘Alī / Cānı seri şıdḳ-ilen virmişük o servere (G. 177, Beyit 2). [beri,]

beri: Arınmış, temizlenmiş.

1. **Beridür** fuḥş-ı ‘işyān u ḥaṭā u her menāḥiden / İmām-ı pāk-i ma‘şūm u muḳaddes ṭayyib u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [beridür, -dür]

beri gel: Yaklaşmak, yanına gelmek.

1. (G. 6, Beyit 4). [beri gel,]

berḳ simā: Sert mizaçlı, sert bakışlı.

1. (G. 146, Beyit 11). [berḳ simā,]

berḳ-i lāmi‘: Parlayan, parlak şimşek.

1. (Muh. 2, Beyit 17). [berḳ-i lāmi‘,]

berḳ-i lāmi‘dür: Yırdırım ışını.

1. (G. 34, Beyit 10). [berḳ-i lāmi‘dür, -dür]

ber-pā oldı: Ayakta kalma, kaim olma.

1. (G. 28, Beyit 6). [ber-pā oldı, -dı]

ber-pā oldı: Ayakta kalma, kaim olma.

1. (G. 28, Beyit 7). [ber-pā oldı, -dı]

ber-ṭaraf eyler: Ortadan kaldırmak, gidermek.

1. (G. 63, Beyit 9). [ber-ṭaraf eyler, -r]

berü: Bu taraf, beriye.

1. Bir güherdür ‘ālem-i vaḥdetde eşyā’ bir vücūd / Gel **berü** sen bu arada söyle kimdür yādımız (G. 92, Beyit 4). [berü,]
2. Ḥāzır u nāzır gör anı ger ulū’l-ebşār isen / Gel **berü** ey ṭālib-i didār gezme her ṭaraf (G. 127, Beyit 10). [berü,]

berü gel: Yaklaş!, beriye gel!, bu tarafa gel!.

1. (G. 138, Beyit 10). [berü gel,]

bes: *Kafi, yeter, yetişir.*

1. Bes ‘Alī aḥbābı hergiz va‘desin
itmez ḥilāf / Çāker olmaz şāhine
hergiz iden güftār-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 4). [bes,]
2. Bes bir raḳam ki çeke ḳalem
levha-yi sefidür / Ya‘ni hesāb-ı
cümle-i zerrāt-ı kâināt (G. 11,
Beyit 4). [bes,]
3. Şādık olmaz ger bu ḳavle müdde‘i
ḥüccet dutar / Hācet-i ḥüccet
degil **besdür** bu söze esnādımız
(G. 92, Beyit 5). [besdür, -dür]
4. Ḳılmışuz āl-i ‘abā ‘aşḳına taḡyir-i
libās / Terk-i aṭlas itmişüz **besdür**
cihānda bir palās (G. 103, Beyit 1).
[besdür, -dür]
5. Bu ṭā‘at u bu ‘ilm u ‘amel zühd u
vara‘dan / Ol server-i şāḥib-
keremiñ mihri baña **bes** (G. 107,
Beyit 2). [bes,]
6. Bir nefesde eyler ol mecmū‘-ı tār-
ı tenhā tārūmār / ‘Avn-ı ḥaḳḳ
besdir aña ḥācet degil ḥayl-i

siḫāh (G. 169, Beyit 9). [besdir, -
dir]

7. Besdir fenā meclisi me‘vā u
meskenim / Gülşen-i sarāya ṭ‘an
ḳılır genc-i gülḥanım (Müsebba
1, Beyit 36). [besdir, -dir]
8. Bes nādān-ı cāhil yār-ı kâniden
ḥaber bilmez / Şarāb-ı şevḳ-i
Ḥaydardan ḳadeḥ-nüş itmeyen
şūfi (G. 100, Beyit 10). [bes,]
9. ‘ilm u ḥilm u keşf u cūd u ḥarb
onundur tamām / Müdde‘i
onunla eyler **bes** burhān-ile baḥş
(G. 26, Beyit 9). [bes,]
10. Olma ḥālī ey göñül yād-ı ‘Aliden
bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u
‘uḳbada aniñ mihri **bes** (G. 105,
Beyit 1). [bes,]

beş havās: *Beş duyu.*

1. (G. 103, Beyit 9). [beş havās,]

beş hiss: *Beş duyu.*

1. (G. 11, Beyit 5). [beş hiss,]

beşāret: *Müjde, iyi haber.*

1. Feth kıldı ‘arş u ferş oldu imdād-ı
‘Alī / Bu **beşāret**den nişār eyler
güneş gökden fulūs (G. 106, Beyit
7). [beşāret

beşāret ehli: Basiretli, ileri görüşlü.

1. (G. 88, Beyit 3). [beşāret ehli,]

beşer: İnsan, insanoğlu.

1. Deyyāre dime sırr-ı hāḳḳı saḥla
beşerden / Düş bu cürme kimseye
maḥrem demek olmaz (G. 97,
Beyit 2). [beşerden, -den]
2. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i ‘aḳlıñ ey
beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı velāyet
kullarından iste yol (G. 147, Beyit
11). [beşer,]
3. Dilinde nuṭḳ-ı ‘Alīdür teninde
rūḥ-ı revān / Anıñçün ey **beşer**
oldıñ melāike mescūd (G. 56,
Beyit 5). [beşer,]
4. Hūr ḡilmān u melek cinn u **beşer**
hükmindeür / Şūr-ı İsrāfil u
ḥaşr u neşr u mīzān-ı sırāṭ (G. 70,
Beyit 10). [beşer,]
5. Ne ders-i ledünnī zi-naẓar ‘ilmine
üstād / Keşşāf-ı ḳulūbdur **beşere**

‘ālim-i esrār (G. 60, Beyit 6).
[beşere, -e]

6. Almayınca luṭf-ile şāh-ı
velāyetden sabāḳ / Şöyle bil
olmaz cihānda fāzıl u efzel **beşer**
(G. 62, Beyit 5). [beşer,]
7. Olmadı vāḳıf seniñ ‘ilmiñe ey
sırr-ı hū / Ney **beşer** ney melek u
ḡayr-ı ḥudā-yı ‘alīm (G. 159, Beyit
3). [beşer,]
8. Olsa ger Mūsā kimi peygamber u
mürsel **beşer** / Añlamaz bu remzi
ḥaddı olmaya üstād-ı Hızr (G. 62,
Beyit 6). [beşer,]
9. Nāmünāsibdür aña ḥatta ‘Alī el-
ḥayru’l-‘amel / Şerr-i vesvās
göñülden sürmeyince ol **beşer** (G.
62, Beyit 7). [beşer,]
10. Tā ebed görmez likā ger ḥāk-i
rāh-ı şāhdan / Virmeye āyine-yi
şayḳal-i ebşārına **beşer** (G. 62,
Beyit 8). [beşer,]
11. Ḳılmaya ta‘lim eger ol ‘ālim-i ‘ilm
u ḳazā / Ḳılmasa bir müşḳili
edyān içinde cell **beşer** (G. 62,
Beyit 9). [beşer,]

12. Girmeye dārü'l-ğama çılmasa
fi'l-nārdan / Dāmeni āl-i 'abāya
urmasa tā el **beşer** (G. 62, Beyit
10). [beşer,]
13. Tayr-ı 'āl-i mekân ol Himmeti
mişl-i melek / Olmasın bu 'ālem-i
süflāda bir esfel **beşer** (G. 62,
Beyit 11). [beşer,]
14. Feth için ol fātiḥ-i ḥayber
çekende zülfiḳār / 'Arz ider imān
aña gökden melek yerden **beşer**
(G. 65, Beyit 3). [beşer,]
15. 'Alidür aña mülk-i 'aşka sultān /
Beşerde böyle şāh-ı 'ādil olmaz
(G. 88, Beyit 8). [beşerde, -de]
16. Aşlımız gerçi **beşerdür** veli-yi
ḥaḳḳ-ı emr-ilen / Oldı mescūd-ı
melek secde için şüretimiz (G. 91,
Beyit 10). [beşerdür, -dür]

beşer haddi: İnsanlığın seviyesi, derecesi.

1. (G. 143, Beyit 7). [beşer haddi,]

besi: Pek, çok.

1. Kıldı bu ticāretde **besi** sūd-ı
kifāyet / Her kim ki bugün

'aşkıña cān eyledi ḳurbān (G. 21,
Beyit 10). [besi,]

2. Aşḫāb gerçi eylediler **besi** cedd u
cehd / Kim kıldı ḥayber-i şeh-i
düldül-süvār feth (G. 39, Beyit 2).
[besi,]

beşik: Bebekleri yatırmaya ve sallayarak
uyutmaya yarayan, tahta veya demirden
yapılmış sallanır bir tür küçük karyola.

1. Ḥaydar oldur kim **beşikde**
ejdehānı kıldı şaḳ / Geldi
ḥaḳḳdan ḥaḳḳına ol şaff-deriñ
Ḥaydar laḳab (G. 3, Beyit 9).
[beşikde, -de]

bestem: Bağlıyım, köleyim.

1. Lütfi cennet-i mü'min'in u
mü'mināne **bestiem** / Ḳahr-ı
düzaḥ müşrik'in u müşrikāne
mustaḳar (G. 65, Beyit 8).
[bestiem,]

bestem çınār: Ağzı bir insan gibi
bağlanmış olan çınar // çınarı ağacının
yaprakları dua etmek için göğe açılan
insan eline benzetilmiş ve çınarın dua
edişi tasvir edilmiştir.

1. (G. 45, Beyit 6). [bestem çınār,]

besyār-ı kutb: Pek çok kutup.

1. (G. 7, Beyit 8). [besyār-ı kutb,]

beyābān-ı fenāda: Yokluk, hiçlik çölü.

1. (G. 114, Beyit 6). [beyābān-ı fenāda, -da]

beyān: Açıklama, anlatma, söyleme.

1. Nādı ‘Alī **beyānı** hem lā-fetā nişānı / Rūz-ı dağa muẓaffer kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 8). [beyānı, -ı]
2. Emreyledi ol şāh ana muşhaf-ı nāṭık / Şerh eyle eger ‘ārif iseñ bu ne **beyāndur** (G. 72, Beyit 7). [beyāndur, -dur]
3. Şol velī kānıñ mübārek ismi olmışdır ‘Alī / Nuṭq-ı pākinden bize munca **beyān** oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 4). [beyān,]
4. Keşf-i remz oldu kelāmullah-ı nāṭıkdan bize / Bu **beyān** el virdi esrār-ı haḳāyıkdan bize (Muh. 3, Beyit 7). [beyān,]

5. Şāh Takī Şāh Naḳī **beyānında** / Tanıduḳ haḳḳ ṭarīḳ-ı insānıñız (G. 94, Beyit 10). [beyānında, -ı, -n, -da]

6. Hidāyet rāhına hādī ‘Alidür / Güneş tek bu **beyānı** eyledim faş (G. 113, Beyit 7). [beyānı, -ı]

7. Bil bu güftārıñ **beyānıñ** ey benī ādem bugün / Var-ise ger sende idrāk ferāset ‘aḳl u hūş (G. 116, Beyit 8). [beyānıñ, -ı, -n]

8. Bil bu güftārıñ **beyānın** ‘ārif-i esrār iseñ / Küntü kenzen ya‘ni bir genc-i nihān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 2). [beyānın, -ı, -n]

9. İlä **beyānı** yedullah-ı fevḳ-i eydihim / Maḳām-ı ma‘nide haḳḳıñ elidir anıñ elī (G. 185, Beyit 4). [beyānı, -ı]

10. Şāh-ı velāyet oldığına yoḳ gümānımız / Furḳān içinde var bu söze çoḳ **beyānımız** (Müsebbā 1, Beyit 23). [beyānımız, -ı, -mız]

beyān eyler: Açıklamak, izah etmek.

1. (G. 85, Beyit 9). [beyān eyler, -r]

beyān-ı ma'rifet: *Hünerin, ilmin açıklaması.*

1. (G. 18, Beyit 3). [*beyān-ı ma'rifet,*
]

beyān-ı yed-i beyzā: *Yed-i beyza hadisesinin izahı, açıklaması.*

1. (G. 45, Beyit 11). [*beyān-ı yed-i beyzā,*]

beyāz: *Ak.*

1. Bir noktadan ol yeddi kitāb oldu mürekkebi / Yazıldı **beyāz** üstüne munca **ḥaṭṭ-ı** esved (G. 54, Beyit 5). [*beyāz,*]
2. Çeker nişān-ı velāyet **beyāzına** tuğrā / “Hüve'l-‘alīyyü'l-‘azīm ve hüve'l-‘alīyyü'l-kerim” (G. 67, Beyit 3). [*beyāzına, -ı, -n, -a*]

beyle: *Böyle, bu şekilde.*

1. Mazhar-ı külli ‘acā’ib lāfetā illā ‘Alī / **Beyle** şerḥ itdi buyurdu ḥāl-ı ekber ḥadīs (G. 25, Beyit 9). [*beyle,*]
2. Beyle kim oldur ‘ālem-i kuvvetde inkār eyleme / Ḥikmet-i üstād-ı

kāmil ḳudret-i mi‘mār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 4). [*beyle,*]

3. Cūşe gelmez seylden daşmaz bulanmaz Himmeti / **Beyle** gevher ma‘den-i deryāyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 10). [*beyle,*
]

4. Mihr-i Ḥaydardan gönül kaçırında Rūşen eyle şem‘ / Rūşen olmaz cān gözi ger yanmasa bir **beyle** şem‘ (G. 123, Beyit 1). [*beyle,*]

beyt-i ğazel: *Beyitlerden oluşanG..*

1. (G. 122, Beyit 13). [*beyt-i ğazel,*]

beyt-i yezdāna: *Allah'ın evi // Ka'be.*

1. (G. 93, Beyit 4). [*beyt-i yezdāna, -a*]

beytü'l-ḥazīn: *Yakup peygamberin en sevdiği oğlu Yusuf'u kaybetmesi üzerine üzüntü ve acı içinde çekildiği, ağlaya ağlaya kör olduğu evdir.*

1. Çıh bugün **beytü'l-ḥazīnden** misl-i Ya‘ḳūb-ı ḥazīn / Mısr-ı şāhi Yūsuf-ı Ken‘ān bizden ḳıl ṭaleb

(G. 8, Beyit 9). [beytü'l-ḥazīnden,
-den]

beytullahı ka'b kıldı: Kabe'yi Allah'ın evi
yapmak.

1. (G. 6, Beyit 1). [beytullahı ka'b
kıldı, -dı]

beytullahu's-şamed: Her şeyin kendisine
muhtaç olan ama kendisi hiçbir şeye
muhtaç olmayan Allah'ın evi.

1. Yakīn bil **beytullahu's-şameddür**
mü'minin kalbi / Neden kim
beyt-i yezdāna Ebū'l-Cehl-i ziyem
şığmaz (G. 93, Beyit 4).
[beytullahu's-şameddür, -dür]

beytü'l-mukaddes: Kudüs'teki Mescid-i
Aksâ.

1. Cem^c olur ervāḥ ḥayl-ı enbiyā u
evliyā / Onlara **beytü'l-
mukaddesde** imāmet gösterür (G.
82, Beyit 11). [beytü'l-
mukaddesde, -de]

beyze: Yumurta.

1. Muḥibbe ḥubb-i āl ey muvaḥḥid
dīn imāndur / İki 'ālem elinde

fi'l-meşel bir **beyzedür** anıñ (G.
74, Beyit 9). [beyzedür, -dür]

2. Fi'l-meşel bir **beyzedür** destinde
onuñ felek / Çarḥ-ı gerdün
günbed-i devvār tā ḥeddād göz
(G. 89, Beyit 9). [beyzedür, -dür]
3. Cihān bir **beyzedür** destinde
yekser / Yeddi yer nuh felek nuh
külle-yi kāf (G. 126, Beyit 10).
[beyzedür, -dür]

bezm: Meclis, divan.

1. Ehl-i 'aşkın **bezmi** cennet
gülşenidir Himmeti / Benzer ol
gülşendeki bir sebz u ḥurrem
naḥle şem^c (G. 123, Beyit 12).
[bezmi, -i]
2. Men didim ki şem^c insān **bezmine**
lāyıkdurur / Pāygāh içinde neyler
yandurub ḥar gelle şem^c (G. 123,
Beyit 10). [bezmine, -i, -n, -e]
3. Cür'a-yı cām-ı velāyetden içen
mest-i elest / Fānide yek-sere
ḥaḳḳ **bezmine** mestāne gider (G.
77, Beyit 8). [bezmine, -i, -n, -e]

4. Bī-tekellūf cennetiñ **bezminde** ol mest-i elest / Sāķi-yi kevşer elinden içdi cām-ı selsebīl (G. 143, Beyit 2). [bezminde, -i, -n, -de]

bezm: Eğlence meclisi.

1. ‘Alidür sāķi-yi ebrār havz-ı kevşer üstünde / O **bezme** kāse-yi fağfūr-ı Çin u cām-ı Cem şıgmaz (G. 93, Beyit 8). [bezme, -e]
2. Himmetī kıлмаğa bu **bezme** temāşā dāim / Aşdı kandil-i ziyā günbed-i gerdāna güneş (G. 117, Beyit 11). [bezme, -e]
3. Ol kerīm-i kār-sāz u dil-nevāzīñ rüz-ı haşr / Zevķ-le **bezminde** İsrāfīl ider sāzendelik (G. 142, Beyit 9). [bezminde, -i, -n, -de]

bezm günü: Ezel meclisinde toplanılan gün.

1. (G. 164, Beyit 9). [bezm günü,]

bezm-i behişt-i āyin: Cennet'teki tören.

1. (G. 132, Beyit 3). [bezm-i behişt-i āyin,]

bezm-i kıyāmetde: Bütün ölülerin dirilerek toplanacakları meclis.

1. (G. 20, Beyit 11). [bezm-i kıyāmetde, -de]
2. (G. 180, Beyit 12). [bezm-i kıyāmetde, -de]

bezm-i kıyāmette: Kıyamet günü toplanılan alan, meclis.

1. (G. 37, Beyit 3). [bezm-i kıyāmette, -te]

bezm-i muhteremdir: Kıymetli, saygıdeğer insanların olduğu meclis.

1. (G. 152, Beyit 9). [bezm-i muhteremdir, -dir]

bezm-i rezm: Savaş meclisi.

1. (G. 28, Beyit 4). [bezm-i rezm,]
2. (G. 28, Beyit 4). [bezm-i rezm,]

bezm-i vahdetde: Birlik meclisi.

1. (G. 14, Beyit 4). [bezm-i vahdetde, -de]

bi-‘aşk-ı şāh-ı merdān: Erenler şahı hz. Ali'yi sevmeyen.

1. (G. 137, Beyit 11). [bi-‘aşk-ı şāh-ı merdān,]

bi‘at: Kabul etme, onaylama.

1. Ezeliden ‘Alīdür şāh-ı velīni‘metimiz / Onuñ evlādinadur tā-be-ebed bi‘atımız (G. 91, Beyit 1). [bi‘atımız, -ı, -mız]

2. Ezeliden ‘Alīdür şāh-ı velīni‘metimiz / Onuñ evlādinadur tā-be-ebed bi‘atımız (G. 92, Beyit 1). [bi‘atımız, -ı, -mız]

3. Hūri u peymāne u kevser-i bezmdür şükr-i haqq / Şāh-ilen çünki bütündür bi‘at u peymānımız (G. 96, Beyit 11). [bi‘at,]

4. Şāh meydānında ger bu cān serden geçmeyeñ / İtdügiñ ikrār-ı ‘ahd u bi‘atıñ olmaz kabül (G. 148, Beyit 8). [bi‘atıñ, -ıñ]

bi‘at eyleme: Uymak, kabul etmek.

1. (G. 20, Beyit 9). [bi‘at eyleme, -me]

bi‘at kılıb: Büyük bir kimsenin hâkimiyetini, hüküm ve yetki sâhibi olduğunu tasdik edip ona tâbi olmayı kabul etmek.

1. (G. 57, Beyit 4). [bi‘at kılıb, -ub]

bi‘at u peymān kılmayan: Onaylamak ve söz vermek.

1. (G. 175, Beyit 9). [bi‘at u peymān kılmayan, -ma, -y, -an]

bi‘at-ı kālū belā kılmışım: Allah'ın "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sorusuna "Evet" şeklinde söz vermek.

1. (G. 187, Beyit 3). [bi‘at-ı kālū belā kılmışım, -miş, -ım]

“bi‘avn-i rabb-i vahhāb”: Allahın bağışlayıcılığının yardımı.

1. (G. 2, Beyit 3). [“bi‘avn-i rabb-i vahhāb”,]

bi-başar: Basiretsiz, görüş gücü zayıf olan.

1. Hicāb-ı zulumet oña oldu perde-yi pindār / Bu nūr görmedi ol bi-başar la‘ini hasūd (G. 56, Beyit 6). [bi-başar,]

2. Gel berü ey **bî-başar** tanı o şâhı ki
tâ / Mesken ide göñlüñi çekmeye
sen tâ miñen (G. 163, Beyit 3). [*bî-
başar,*]
3. Çekse haşr dîv-i ded çekme ğam
ey **bî-başar** / Her dem irişür
meded nād-ı ‘Aliden bize (G. 173,
Beyit 4). [*bî-başar,*]
4. Kılmayan ol mihrāb-ı şâhıñ
nişān-ı maqđemiñ / **Bî-başar**
gümrah-ı şeytāndur ezelden tâ
ebed (G. 49, Beyit 6). [*bî-başar,*]
5. Haķikatde vücūduñ genc-i
hikmetdir velikin haķķ / Bu
genciñ hikmeti her **bî-başardan**
eylemiş mübhem (G. 161, Beyit 2).
[*bî-başardan, -dan*]

bî-başaretdür: *Basiretsiz, anlayışsız, kör,
etrafındakileri görmeyen.*

1. Bî-başaretdür seni nisbet kılan
her nākese / Şîr-i haķķ birle
berāber mi olur hergiz kellāb (G.
1, Beyit 10). [*bî-başaretdür,*]

biç-: *Biçmek, kesmek.*

1. Zülfikār-ı Haydar-ı şaff-der keser
müşrikleri / Şöyle kim zāhir **biçer**
bu keşt-zār u dehr-i dās (G. 103,
Beyit 5). [*biçer, -er*]

bî-çāre: *Çaresiz, aciz, zavallı.*

1. Penāh ol Himmeti **bî-çāreye** ey
sāye-yi rahmet / Çekende haşm-
ilen maḥşer günü nār-ı cehennem
dem (G. 152, Beyit 12). [*bî-çāreye,
-y, -e*]

bicen: *İran mitolojisinde meşhur
Rüstem'in torunu. Efrasiyab tarafından
içine atıldığı kuyu ile birlikte anılır.*

1. Çekdi ceden **Bicen** u Rüstem
mişāl-i çarḥ-ı Zāl / Çehresinden
aldı şol mişkin niķābın nev ‘arūs
(G. 106, Beyit 9). [*bicen,*]
2. Geh Rüstem-i destānam geh Sām-
ı Nerīmān / Geh **Bicen** u Suhrāb
gehi gūr-ı Peşengem (G. 156,
Beyit 8). [*bicen,*]

bīdād: *Zulüm, işkence.*

1. Handadur Dārā u İskender ḥān u
fağfür u cem / Yeryüzünden

anlarıñ **bīdād** külli āsarı hiç (G. 33, Beyit 5). [*bīdād*,]

bi-ḍarb-ı kelbeteyn: Kerpeten darbesi ile.

1. (G. 165, Beyit 9). [*bi-ḍarb-ı kelbeteyn*,]

bi-ḍarb-ı zūlfikār: Zūlfikarın kılıcının darbesiyle.

1. (G. 167, Beyit 11). [*bi-ḍarb-ı zūlfikār*,]

bī-dirīg: Acımasızca, merhamet etmeden.

1. Eylese her kim ki inkār-ı velāyet **bī-derīg** / Başını kes kanı aḥsun ḥāka çün rūd-ı eres (G. 105, Beyit 10). [*bī-derīg*,]

bi-emr-i kaf u nun: Kaf ve nun emriyle // Allah'ın "kün" (ol) emriyle.

1. (Muh. 4, Beyit 3). [*bi-emr-i kaf u nun*,]

bī-ğam: Dertsiz, kedersiz.

1. Ğam-ı derd u belādır ḥāşılı bu mezra^c-ı dehrīñ / Ne mümkindir geçe bir laḥza ʿālemde **bī-ğam** dem (G. 152, Beyit 11). [*bī-ğam*,]

bīgāne: Kayıtsız, umursamaz.

1. Ey āḥī bizden ne ğam ger zāhid dīvānedür / Āşinā-yı ʿaşkam ol **bīgāneden** müstağniyim (G. 157, Beyit 6). [*bīgāneden*, -den]

2. Tā ebed ey Himmetī ḥaḳḳ-ile **bīgānedür** / Olmasa ger ādemī munda şināsā nefis (G. 109, Beyit 11). [*bīgānedür*, -dür]

bīgāne olmayınca: Kayıtsız, ilgisiz olmak.

1. (G. 170, Beyit 3). [*bīgāne olmayınca*, -ma, -y, -ınca]

bīgümān: Şüphesiz.

1. Kılmaya her kim tevellā ḥandān-ı Ḥaydara / Rüz-ı mahşer **bīgümān** ol kavmedür ḥaḳḳdan ğaḏab (G. 3, Beyit 11). [*bīgümān*,]

2. Bī-ğümān ol maḏhar-ı külli ʿacāibdür yaḳīn / Aḥmedin cisminde cānı ḥālīkıñ zātında vedd (G. 50, Beyit 2). [*bī-ğümān*,]

3. Mü³min u hem mü³mināt amma ki olur **bī-ğümān** / Dünyā ve ʿuḳbāda dīdār-ı ʿAlīden yā naşīb (G. 9, Beyit 4). [*bī-ğümān*,]

4. Bī-gümān ehl-i cehennemdür añ
hakk bilmeyēñ / Ahiretde ol
münāfık oldı aşhāb-ı sa‘īr (G. 68,
Beyit 10). [bī-gümān,]
5. Neden kim hayy-ı fi’d-dāreyn
olardur fırka-yı tāk / Yakīn bil
hayy-ı fi’d-dāreyn olanlar **bī-
gümān** ölmez (G. 85, Beyit 3). [bī-
gümān,]
6. Ol āhir nihān āşikāra **bī-gümān** /
Zāhir u bāṭın nişān-ı bī-nişānım
şāh şāh (G. 171, Beyit 6). [bī-
gümān,]
7. Nuṭṭ-ı pākīñ ma‘nīde hakk nuṭṭ-ı
destiñ dest-i hakk / **Bī-gümān** u
bī-ḥaṭā lā reybe lā şek mest-i
hakk (Muh. 3, Beyit 22). [bī-
gümān,]
8. Haydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı
lā-iḥtiyāc / **Bī-gümān** oldur
veliyullah anındur taḥt u tāk (G.
27, Beyit 1). [bī-gümān,]

bī-ḥaber: Habersiz, bilgisiz (kimse).

1. Cān içinde ol velīniñ mihridür ey
bī-ḥaber / Şart-ı islām u diyānet

dīn hem imānımız (G. 96, Beyit 8).
[bī-ḥaber,]

2. Haydardan eger gün teki dem
urmasa herkes / Çek tiğ-ı düdem
başını ol **bī-ḥaberiñ** kes (G. 107,
Beyit 1). [bī-ḥaberiñ, -iñ]
3. Meger nuṭṭ-ı ‘Alīden **bī-ḥaberdür**
vech-i Aḥmedden / Virür bu
şūret-i bī-ma‘niye naḳkaş-ı çin
revnaḳ (G. 133, Beyit 6). [bī-
ḥaberdür, -dür]

bī-ḥaber-i dīvānedür: Habersiz divane,
habersiz mecnun.

1. (G. 73, Beyit 2). [bī-ḥaber-i
dīvānedür, -dür]

bī-ḥadd: Sınırsız, pek çok.

1. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur ğaraż / Yoḥsa **bī-
ḥadd** dīv u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [bī-ḥadd,]

bī-hakk-ı kamber u selmān u miqdād:
Kamber, Selman ve Mikdad hakkı için
(Hz. Muhammed'in sahabeleri).

1. (G. 48, Beyit 17). [*bi-ḥaḫḫ-ı*
ḳamber u selmān u miḳdād,]

bi-ḥamdullah: *Allah'a hamd ile.*

1. Virildi 'aşıḳıñ ḳamıñ çeker
ma'sūḳ-ile cāmı / **Bi-ḥamdullah** ki
eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G.
183, Beyit 5). [*bi-ḥamdullah,*]

bī-ḥaṭā: *Hatasız, yanılmaz.*

1. Nuṭḳ-ı pākiñ ma'nide ḥaḫḫ nuṭḳ-ı
destiñ dest-i ḥaḫḫ / Bī-gümān u
bī-ḥaṭā lā reybe lā şek mest-i
ḥaḫḫ (Muh. 3, Beyit 22). [*bī-ḥaṭā,*
]

bī-ḥayā: *Utanmaz, edepsiz.*

1. Bī-vefā u **bī-ḥayā** bir ḳaḫbe-yi
bāzārdur / İşi ḳan içmekdür anıñ
muttaşıl mestānedür (G. 73, Beyit
4). [*bī-ḥayā,*]
2. Baḫmadı ol merd-i merdān bu
cihān-ı ḳaḫbeye / Bī-vefādur nişe
kim bu **bī-ḥayā** dehr-i 'acüz (G.
89, Beyit 11). [*bī-ḥayā,*]

bī-ḫilāf: *Şüphesiz.*

1. Emritdi ḥaḫḫ "veliyukumullah"
bī-ḫilāf / Oldı nüzül şānına āyāt-ı
beyyināt (G. 13, Beyit 2). [*bī-ḫilāf,*
]
2. Biz 'ayn ḳaf lam üstād 'ayn u şin
u ḳaf / 'Aḳl u 'aşıḳıñ rehberin
ya'ni 'Alidir **bī-ḫilāf** (G. 125, Beyit
1). [*bī-ḫilāf,*]

bī-ḫükm-i innemā: *"İnnemâ yahşa"
ayetinin hükmüyle ("İnnemâ yahşa"
ayetinin anlamı II "(Kulları içinde ancak
bilginler Allah'tan gereğince)
korkarlar.", Kur'ân-ı Kerîm, Fâtır
(35)/28.).*

1. (G. 181, Beyit 8). [*bi-ḫükm-i*
innemâ,]
2. (G. 57, Beyit 4). [*bī-ḫükm-i*
innemâ,]

bī-ḫumār: *Ayık, mahmur olmayan.*

1. Rencine degmez cihānıñ genc-i
ḫubb şāh-imiş / Genc-i bīmār
degil bī-hāru ḫas **bī-ḫumār** (G. 61,
Beyit 11). [*bī-ḫumār,*]

bī-icāzet: *İzinsiz.*

1. Yandırır bir demde heybet âteşi
bāl u perin / **Bī-icāzet** uçsa ol
deryā yüzünden Cebre'îl (G. 143,
Beyit 10). [*bī-icāzet,*]

bi-ḳavl: *Hitabınca, beyanınca, kavline göre.*

1. Bu vücūdum şehrine ḥaḳḳdan **bi-ḳavl-i** “men ‘araf” / Himmeti
ḥükmüyle sulṭānım ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 11). [*bi-ḳavl-i,*]

bī-ḳavl-i Ahmed-i Mürsel: *Hz. Muhammed'in sözü ile.*

1. (G. 85, Beyit 2). [*bī-ḳavl-i aḥmed-i mürsel,*]

bi-ḳavl-i ḥaḳḳ: *Allah'ın sözüyle.*

1. (G. 124, Beyit 3). [*bi-ḳavl-i ḥaḳḳ,*]

bī-ḳavl-i Muştafā: *Hz. Muhammed'in sözüyle, dediğine dayanarak.*

1. (G. 19, Beyit 5). [*bī-ḳavl-i muştafā,*
]

bī-ḳavl-i Muştafā: *Hz. Muhammed'in sözlerine göre.*

1. (G. 104, Beyit 3). [*bi-ḳavl-i muştafā,*]

bikem: *Eksiksiz.*

1. Güneş burc-ı velāyetden nazar ḳıl
/ Ṭulū‘ eyler demādem **bikem** u
kās (G. 104, Beyit 11). [*bikem,*]

bil-: *İdrak etmek, kavramak, anlamak.*

1. Sen ‘Aliyi ger veliyullah-ı muṭlak
bilmeseñ / Gör söyler şānına
Allah gel furḳāna baḥ (G. 41, Beyit
8). [*bilmeseñ, -me, -se, -ñ*]
2. Gel bu mufaşşalda oḥı bir varak /
Tā **bilesin** kimdir anıñ meḥmili
(G. 186, Beyit 11). [*bilesin, -e, -sin*
]
3. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge
ḡayrıñ sevgisi / Ḥaḳḳ **bilür**
yoḥdur benim göñlümde pinhān
‘alen (G. 168, Beyit 10). [*bilür, -ür*
]
4. Kim ki **bildi** bāb-ı şehri ‘ilm-i
dīn-i Aḥmedī / Buldı nuşret
yüzine fetḥ oldu anıñ bāb-ı şıdk
(G. 130, Beyit 9). [*bildi, -di*]
5. Didi ki nefsiñ **bilen** ma‘nide
rabbin bilür / Ḳıl bu suāle cevāb

- medrek-i dānā nefis (G. 109, Beyit 4). [bilen, -en]
6. Haydarı kıassām-ı cennet **bilmedi** eşhāb-ı nār / Ehl-i Mekke olsun ehl-i Şām yā ehl-i Haleb (G. 3, Beyit 8). [bilmedi, -me, -di]
7. Düşmen-i haqqdur bu yolda Haydarı haqq **bilmeyen** / Çün Ebu-Cehl u Ebu-Süfyān u mişl-i Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [bilmeyen, -me, -y, -en]
8. Mūsā ilen sāhirī ol sāhir u mekkār kalb / Da‘vā-yı imān iderler de **bilmez** ma‘nisiñ (G. 4, Beyit 10). [bilmez, -mez]
9. Nuḡk-ı pāk-ı murtażādan bulmadı her kim hayāt / **Bilmedi** cismindeki rūḡ-ı revāndan yār-ı bāḡ (G. 35, Beyit 4). [bilmedi, -me, -di]
10. Kāşif-i ‘allā mı çünkim **bilmediñ** ey şeyḡ-i cehl / Hayle u raḡtiñ cihānda ‘uzletiñ olmaz kabūl (G. 148, Beyit 11). [bilmediñ, -me, -di, -ñ]
11. Bu vechi **bilmeyeñ** seb‘u’l-meşāniden ḡaber bilmez / Kelām-ı hüve’l-kitāb-ı āsımāniden ḡaber bilmez (G. 100, Beyit 1). [bilmeyeñ, -me, -y, -en]
12. Bilmek ister her kişı ‘ilm-i ledünniden ḡaber / Şol veliler şāhı tek üstād-ı dānāsı gerek (G. 141, Beyit 8). [bilmek, -mek]
13. ‘Alīni bil eger Allahı **bilmek** istersen / Kim onu bilmedi bilmez kerīm-i lem-yezelī (G. 185, Beyit 10). [bilmek, -mek]
14. Köri-yi inkār kecbin köri-yi ehl-i ḡased / Ğayr **bilmez** Himmeti ġayre getürmez ilticā (G. 50, Beyit 13). [bilmez, -mez]
15. Haqqat ka‘be-yi taḡkiki **bilmez** küfr-ilen dāim / ḡasūd-ı bī-başāret secde-yi Lāt Menāt eyler (G. 76, Beyit 10). [bilmez, -mez]
16. Bilmez bu sırrı her bir nā-maḡrem u ded u dīv / Ey haqq-şinās-ı haqq-bin ey rind-i

- maḥrem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 9).
[bilmez, -mez]
17. Senden oldı kışsa-yı berd-i
yemānī āşikār / **Bilmedi** bu sırrı
her nā-pāk-i nā-ḥalef (G. 127,
Beyit 9). [bilmedi, -me, -di]
18. Bilmeyen anıñ şifatiñ küll-i
mevcūdāta aşl / Aşl-ı fer‘in
bilmedi ol ṭab‘-ı bed-ṭıynet uşul
(G. 147, Beyit 2). [bilmedi, -me, -di
]
19. ‘Ayn-ı deryādur ḥaḳıḳatde pes
anı **bilme** ğayr / Ne ‘aceb ger
teprese devr-i şevk-ilen ‘ummān-
ı mevc (G. 31, Beyit 4). [bilme, -
me]
20. Mühr alıñ her kimiñ cānında
vardur zerrece / Kūh-i ḳaf olsa
günahı ḥaḳḳ **bilür** görmez ‘azāb
(G. 1, Beyit 9). [bilür, -ür]
21. Zıkr-i ehl-i beyt-i Ḥaydardur
gönülde ḥaḳḳ **bilür** / Himmetiniñ
‘ālem-i fānīde şuğl-i rüz u şeb (G.
3, Beyit 13). [bilür, -ü, -r]
22. Çıhma yoldan doğrı gel şāh-ı
velāyet rāhına / Şöyle **bil** sıgımaz
sebillullah kec-reftār ḳalb (G. 4,
Beyit 3). [bil,]
23. Pes değer iki cihāna ḥaḳḳ **bilür**
her cür‘ası / Her kime şāh-ı
velāyet eylese iḥsān ḳadeḥ (G. 37,
Beyit 8). [bilür, -ür]
24. Ol veliyullahınıñ ḥükmünden oldı
ḥaḳḳ **bilür** / Pūr-ı ‘imrānıñ
önünden āb-ı deryā şāḥ şāḥ (G.
45, Beyit 8). [bilür, -ür]
25. Bu benim ḳalbinde ol şāh-ı
ḳadimiñ ḥaḳḳ **bilür** / Ḥubb-ı āl-ı
dīn-i imāndur ezelden tā ebed (G.
49, Beyit 2). [bilür, -ür]
26. Kim ki iḥlāśla ol servere merdāne
gider / Ḥaḳḳ **bilür** ḥaḳḳ yolına
‘aşk-ile merdane gider (G. 77,
Beyit 1). [bilür, -ür]
27. Mertebe bābında zātıñ ḥaḳḳ **bilür**
ol hāceniñ / Bendesiniñ
bendesidür niçe Maḥmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [bilür, -ür]

28. Zāhir u bāṭın delīl u ḥüccet u burhānımız / “Lā-fetā u innemā u hel-etā”dur ḥaḳḳ **bilür** (G. 96, Beyit 4). [*bilür, -ür*]
29. Her kim ‘Alīni ḥaḳḳa velī **bilmese** muṭlaḳ / Mānend-i ḳalem ol ṣecere fahtini aḳṭa‘ (G. 122, Beyit 10). [*bilmese, -me, -se*]
30. Bilmek dilersen ḥikmeti / “Eṣ-ṣabru miftāḥi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 22). [*bilmek, -mek*]
31. Nefs-i rūḥuñ maẓharından zāt-ı Ḥaydardır ğaraẓ / ‘Ārif-ı dānā **bilir** yoḥdur bu ḳavle iḥtilāf (G. 125, Beyit 2). [*bilir, -ir*]
32. Cān fedā ḳıl iḥtiyārıñ elde iken Ḥaydara / Çün **bilürsen** yırtılır āḥir libās-ı ‘āriyet (G. 17, Beyit 7). [*bilürsen, -ür, -se, -n*]
33. Bu dem ḳādrini kim ki **bildi** ol insān-ı kāmildür / Aña ḳassam-ı cennet ḥür u ğilmān berāt eyler (G. 76, Beyit 7). [*bildi, -di*]
34. Ḥaydarı her kim velī-yi ḥaḳḳ-ı velini‘met **bilür** / Dāimā ḥaḳḳ raḥmetinden ni‘meti olsun mezīd (G. 55, Beyit 2). [*bilür, -ür*]
35. Kīmyādur mihr-i Ḥaydar altun eyler mifraḳı / **Bilmez** amma bu ḥaḳāyıḳdan cüz ḳalb-i ḥadīd (G. 55, Beyit 6). [*bilmez, -mez*]
36. Bir taḳarrub ḥāṣıl it gel ḥaḳḳa ḥaḳḳ bil Ḥaydarı / Kim ki ol sultān-ı ḥaḳḳ **bilmez** olur ḥaḳḳdan lā-ümmīd (G. 55, Beyit 10). [*bilmez, -mez*]
37. Bī-ġümān ehl-i cehennemdür aña ḥaḳḳ **bilmeyeñ** / Aḥiretde ol münāfiḳ oldı aṣḥāb-ı sa‘īr (G. 68, Beyit 10). [*bilmeyeñ, -me, -y, -eñ*]
38. Yoḥsa ferşe ‘arṣ-ı ‘ālādan endi mi / Pes kimiñdür bir ḥaber sor **bile** cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3). [*bile, -se*]
39. Ḥāriciniñ ḳoynıdur but-ḥāne-yi ehl-i fereng / Ḥāç u zünnār u çelipā **bilin** Lāt andan çılḥar (G. 81, Beyit 13). [*bilin, -in*]
40. Didin ki ana Ādeme evvel ṣeh-i merdān / Kim **bilmese** bu nükteni

- Ādem dimek olmaz (G. 97, Beyit 7). [*bilmese, -me, -se*]
41. Bu vechi **bilmeyeñ** sebeu'l-meşāniden haber bilmez / Bu vechi **bilmeyeñ** seb'ul-meşāniden haber bilme (G. 101, Beyit 1). [*bilmeyeñ, -me, -y, -eñ*]
42. Feemmā ev hıṭābı lenterāniden haber bilmez / Vücūd-ı Murtażānı mazhar-ı haqq **bilmeyen** cāhil (G. 100, Beyit 6). [*bilmeyen, -me, -y, -en*]
43. **Bilmege** 'ālemde bu esrārı 'aql gerek / Çün velāyet 'ilmini idrāk eylemez 'aql-ı ma'āş (G. 112, Beyit 6). [*bilmege, -me, -ge*]
44. Reh-nümāsın **bilmeyenler** da'vī-yi islām ider / Ka'be içinde perestiş eyler ol Lāt Ḥubel (G. 140, Beyit 4). [*bilmeyenler, -me, -y, -en, -ler*]
45. **Bilmeyen** anıñ şıfatıñ küll-i mevcūdāta aşl / Aşl-ı fer'ın bilmedi ol ṭab'ı bed-ṭıynet uşul (G. 147, Beyit 2). [*bilmeyen, -me, -y, -en*]
46. Ḥaydar-ı haqq **bilmeyince** ṭā'atiñ olmaz kabül / Dünyā u 'uqbādan haqqdan ḥācetiñ olmaz kabül (G. 148, Beyit 1). [*bilmeyince, -me, -y, -ince*]
47. Yer u gök anıñla kāimdir **bilür** ehl-i kemāl / Ḥāzır u nāzır bil onu şanma gāibdir 'Alī (G. 188, Beyit 10). [*bilür, -ür*]
48. Gāh gösterdi sıḥāvet gāh çekdi zülfiḳār / 'Āleme her vech-ilen **bildirdi** subḥānı 'Alī (G. 184, Beyit 5). [*bildirdi, -dir, -di*]
49. Bildirdi ol dem oña ol ḥazreti celili / Luṭf-ile kerem kıldı öğretti bu delili (Muh. 1, Beyit 7). [*bildirdi, -dir, -di*]
50. 'Āleme bir nūr-ı vāḥiddür bir menzili **bildirmege** / Oldı ḥurşid ḳamer işbāt ivinde yüz-be-yüz (G. 89, Beyit 2). [*bildirmege, -dir, -me, -g, -e*]
51. Maşrıḳ-ı şubḥ-ı velāyetden 'alem çekdi semūs / **Bildirmeden** kıldığı ra'd-ı ḥarb çaldı kūs (G. 106, Beyit 1). [*bildirmeden, -dir, -me, -den*]

bil: *Anla, idrak et.*

1. Her kim onuñ kıymaz mene şıdķ-ile olsa ayāz / Tāli'ci mes'ūd işi Maħmūd olur **bil** 'ākıbet (G. 17, *Beyit 10*). [*bil,*]
2. Himmeti iki cihāniñ ni'metin şöyle **bil** / Fāriğ u mustağnīdür mihmān-ı hān-ı ma'rifet (G. 18, *Beyit 13*). [*bil,*]
3. Ĥamsetü'l-esmā yazıldı tā mu'allak dörd çarķ / Ya'ni 'arşullah **bil** nūr-ı velāyetdür imād (G. 46, *Beyit 2*). [*bil,*]
4. Nuṭķuñu **bil** ḥaķķ-şināsı sādelevh-i şādık ol / Ḥaķķ yolunda küfr-i muṭlakdur şifāt-ı zerķ-ı şeyd (G. 47, *Beyit 3*). [*bil,*]
5. Neden kim ḥayy-ı fi'd-dāreyn olardur fırķa-yı tāc / Yakīn **bil** ḥayy-ı fi'd-dāreyn olanlar bīgümān ölmez (G. 85, *Beyit 3*). [*bil,*]
6. Bir taķarrub ḥāşıl it gel ḥaķķa ḥaķķ **bil** Ḥaydarı / Kim ki ol sultān-ı ḥaķķ bilmez olur ḥaķķdan lā-ümmīd (G. 55, *Beyit 10*). [*bil,*]
7. Cān vir iki cihānda āl-i rızāsın ḥāşıl it / Şöyle **bil** kim ḥaķķ rızāsıdur rızā-yı ehl-i beyt (G. 19, *Beyit 7*). [*bil,*]
8. Almayınca luṭf-ile şāh-ı velāyetden sabak / Şöyle **bil** olmaz cihānda fāzıl u efzel beşer (G. 62, *Beyit 5*). [*bil,*]
9. Karār itmez zemīn u āsımān ay gün doğmaz / Yakīn **bil** olmasa şāh-ı velāyet bir nefes ḥāzır (G. 66, *Beyit 3*). [*bil,*]
10. Şöyle **bil** çıḥmazdı zulmāt-ı 'ademden tā ebed / Dönmeşe çarķ üzre ger re'yince bu şems-i münir (G. 68, *Beyit 3*). [*bil,*]
11. Ger cevāzı olmasa giçmez bu yoldan gāfile / Giçmege **bil** şırātı ḥabb-ı Ḥaydardur cevāz (G. 83, *Beyit 9*). [*bil,*]
12. Ādem u ḥātem kūyından tā ebed ḥaķķ mülkine / **Bil** ḥalife hem

- halife-zâdedür ecdâdımız (G. 92, Beyit 2). [bil,]
13. ‘Alî nuṭkundan olmışdur vücūd-i ‘ālem-i Ādem / Yakîn kim **bil** ḥaḳîkatde ‘Alîdür mazhar-ı cāmi‘ (G. 124, Beyit 2). [bil,]
14. Olmadı ya‘ni ‘Alîden ğayrı **bil** hiç kimseye / Müfredât-ı muşḥâf sırr-ı kelâmullah keşf (G. 128, Beyit 2). [bil,]
15. Zinhâr olma ğâfil bir laḫza ḥaḳḳ deminden / **Bil** bu demi ğanîmet hoş demidir dem-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 7). [bil,]
16. Almasa şem‘-i velâyetden ziyâ bulmazdı **bil** / Āftâb-ı ‘ālem-ārâ ḫil‘at-ı ferḫundelik (G. 142, Beyit 2). [bil,]
17. Muttaşıldır zâtına ḥaḳḳıñ ḥaḳîkatde ‘Alî / Pes velâyet **bil** uluhiyyetden olmaz münfa‘il (G. 144, Beyit 8). [bil,]
18. ‘Alîdür Himmetî **bil** yerde gökde ḥâzır u nâzır / Eger şâhib nazarsan olma andan her nazar ğâfil (G. 145, Beyit 13). [bil,]
19. Ger şefî‘iñ olmaya âl-i Muḫammed şöyle **bil** / Ḥaḳḳ bilür maḫşerde özge ḫüccetiñ olmaz ḳabûl (G. 148, Beyit 4). [bil,]
20. ‘Alîdür **bil** kelâmullah-ı nâṭıḳ / ‘Alîdür defter-i ‘ilm-i beyânım (G. 158, Beyit 4). [bil,]
21. Bil bu ğüftârıñ beyânın ‘ârif-i esrâr iseñ / Küntü kenzen ya‘ni bir genc-i nihân oldı ‘ayân (G. 166, Beyit 2). [bil,]
22. İki cihâni eger virseler ayâ ‘aşḳ / Yakîn **bil** olmasa bir zerre mihriniñ bedelî (G. 185, Beyit 8). [bil,]
23. ‘Alîni **bil** eger Allahı bilmek istersen / Kim onu bilmedi bilmez kerîm-i lem-yezelî (G. 185, Beyit 10). [bil,]
24. Yer u gök anıñla ḳâimdir bilür ehl-i kemâl / Ḥâzır u nâzır **bil** onu şanma ğâibdir ‘Alî (G. 188, Beyit 10). [bil,]

25. Yakın **bil** beytullahu'ş-şameddür
mü'minin kalbi / Neden kim
beyt-i yezdāna Ebū'l-Cehl-i ziyem
şığmaz (G. 93, Beyit 4). [bil,]

26. **Bil** bu güftārīñ beyānīñ ey benī
ādem bugün / Var-ise ger sende
idrāk ferāset 'aql u hūş (G. 116,
Beyit 8). [bil,]

bil: Bilgi sahibi olmak, farkında olmak.

1. Ger şefi'īñ olmaya āl-i
Muhammed şöyle bil / Hakk **bilür**
maşşerde özge hüccetiñ olmaz
kabül (G. 148, Beyit 4). [bilür, -ür]

2. Hakk **bilür** müstağniyim bu
haşmete baş egmezem / Virseler
ger rümu delālet eylese kayşer
meni (G. 187, Beyit 5). [bilür, -ür]

bil: Bilmek // tanımak.

1. 'Alīni bil eger Allahı bilmek
istersen / Kim onı **bilmedi** bilmez
kerīm-i lem-yezelī (G. 185, Beyit
10). [bilmedi, -me, -di]

2. Bu şāhı **bilmeyen** ehl-i şekāvet /
Eger leylāc ise āhır olur māt (G.
15, Beyit 12). [bilmeyen, -y, -en]

bile: İle edatı.

1. Oldur şifāt-ı ehad **bile** ki 'ayn-ı
zāt / Sırrullāh mażharı hakk hall-
i müşkilāt (G. 13, Beyit 1). [bile,]

2. Her nebī kim geldi hakkdan hem
onuñla **biledür** / Mażhar-ı hakk
sırr-ı zāt ol şāhib-i devrāna bağ
(G. 41, Beyit 10). [biledür, -dür]

bile: Böyle, bu şekilde.

1. Şol veliyyi hakk 'Alī dir men
kelām-ı nāṭıkam / **Bile** emr-itdi
bize ol şāhib-i irşādımız (G. 92,
Beyit 8). [bile,]

bile: Bağlama edatı II ile.

1. 'Alī hakkdur el hakk **bile** eylemek
şābāş / Güzer kıldı cihān u cānı
bir cov olmadı māl (G. 145, Beyit
10). [bile,]

2. Olsa her kim **bile** meddāh-ı
suhanver 'aşk-ilen / Mindi
himmət atını bu yolda kaṭar 'aşk-
ilen (Muh. 3, Beyit 24). [bile,]

bilen bilür bilmeyen bilmez: Alim olan
bilir; cahil olan kimse anlamaz, bilmez.

1. (G. 161, Beyit 4). [bilen bilür
bilmeyen bilmez, -en]

bil-kıst: Hisseye, payla.

1. Velî-yi haqq kâimen **bil-kıst** şâh-ı
‘adl-i bâ-ihsân / Kerem kâni
sıhâvet ma‘deni ol rahmet-i sâir
(G. 66, Beyit 7). [bil-kıst,]

2. ‘Alîdür kâimen **bi’l-kıst** şâh-ı
ekrem u ‘âdil / ‘Alîdür hüccetü’l
kâim imâm-ı ekmel-i kâmil (G.
145, Beyit 1). [bi’l-kıst,]

bi’l-kıst-ı ve’l-‘adl: Adaletin doğru bir
şekilde dağıtılması.

1. (G. 126, Beyit 5). [bi’l-kıst-ı ve’l-
‘adl,]

billah: Allah için, Allah’a yemin ederim. .

1. Onıñ kim yoğdur başında devlet /
Kemâl-i ‘aşka **billah** kâbil olmaz
(G. 88, Beyit 5). [billah,]

bilmiş ol: Haberin olsun!, iyi bill.

1. (G. 28, Beyit 9). [bilmiş ol,]

bilür: Anlamak, bilmek, farkında olmak.

1. Didi ki nefsiñ bilen ma‘nide
rabbin **bilür** / Kıl bu suâle cevâb

- medrek-i dâna nefis (G. 109, Beyit
4). [bilür,]

bim: Korku; tehlike.

1. Şâh-ı merdân çâkeri çekmez
‘adûdan havf-ı hûn / Evliyâ
şehrine girmez lâ-cerim u **bim**
herâs (G. 103, Beyit 4). [bim,]

bim gelmez: Korku, endişe kaplamak.

1. (G. 159, Beyit 8). [bim gelmez, -
mez]

bî-ma‘rifet: Hünersiz, bilgisiz.

1. Âdeme dârın içinde ma‘rifetdür
re’s u mâl / Bir şecerdür Âdem u
bî-ma‘rifet ol bî-şemer (G. 65,
Beyit 11). [bî-ma‘rifet,]

biñ: "Pek çok, sayıca" çok anlamlarını
içeren mübalağa ifadesi.

1. Oña kim Haydar imâm olmasa
islâm olmaz / Virse bir günde
eger Aḥmede **biñ** kez şalavât (G.
14, Beyit 8). [biñ,]

2. Himmetiniñ yâ ‘Alî maḥşud-ı
dîdârıñ gören / Sensiz **bin** dünyâ

harām olsun oña hem aḥret (G. 17, Beyit 13). [bin,]

bīnā: Gören, görücü.

1. Andan oldı her ulū'l-ebşār **bīnā** u başīr / Gerd-i aḳdām ziyā-yı mihr u māh cism u cān (G. 68, Beyit 4). [bīnā,]

bīnā olmasa: Oluşmak, ortaya çıkmak.

1. (G. 121, Beyit 7). [bīnā olmasa, -ma, -sa]

bīnā-yı bī-ḥalel: Kusursuz, eksiksiz yapı // dünya.

1. (G. 140, Beyit 9). [bīnā-yı bī-ḥalel,]

bī-nevā: Sessiz sedasız, zavallı.

1. Bī-nevādur Himmetī vir ḥān-ı vaşlından nevā / Derdine her ʿāşıkıñ dermān iden perverdigār (G. 59, Beyit 14). [bī-nevādur, -dur]

bī-nevā: Çaresiz, zavallı, nasipsiz.

1. Çıḥan kim nuḫka ḳand aḥar mecliste nuḳlundan / Tapar her **bī-nevā** ʿuşşāḳ-ı müflis nuḳl-ı

şeker baḫş (G. 114, Beyit 2). [bī-nevā,]

bī-nihāyet: Sınırsız, sonsuz.

1. Bende-yi bendeñ eksük etmeñ Himmetī / **Bi-nihāyetdir** ḥaḫā u zilleti (Muh. 4, Beyit 29). [bī-nihāyetdir, -dir]

bir: “Herhangi bir” anlamında belgisiz sıfat.

1. Bir serv-i gülzārıñ sevdā-yı sümbülünden / Āşufte derde-yi ḡam müşk-i ḥoten ne ḥācet (G. 12, Beyit 2). [bir,]
2. Cān ḥalvetinde ol dem **bir** mehveş-ile hemdem / Ḳandil-i mihr u māha şems lakin ne ḥācet (G. 12, Beyit 3). [bir,]
3. Bir noḳtādur murtażā kim ol noḳtadan buldı şekl / Müfredāt-ı çār-defter mişl-i Furḳān u Zebūr (G. 69, Beyit 4). [bir,]
4. Kim gönül virse oña **bir** bī-ḥaber-i dīvānedür / Gösterür cilve perī şeklinde ol merdüm-firīb (G. 73, Beyit 2). [bir,]

5. Şehâdet şehrine emr-ile munca
enbiyâ geldi / **Biri** şol kışşâ-yı
berd-i yemâniden haber bilmez
(G. 100, Beyit 3). [*biri, -i*]
6. Velâyet-i şâhenşeh **bir** nür-ı ziyâ-
yı mâh-ı münevverdür /
Nübüvvet şubhuna mihr-ile **bir**
hurşid-i rahşândur (G. 74, Beyit
4). [*bir,]*
7. Bu cihân-ı fânî ey dil **bir** kühen-i
vîrânedür / Kim ki mesken dutsa
anda dîv ile hem-hânedür (G. 73,
Beyit 1). [*bir,]*
8. Dünyâ u ‘uqbâda ondan özgeye
kılmaz nazâr / Himmetî
kılmışdurar **bir** şâh-ı hûbân-ile
‘ahd (G. 57, Beyit 10). [*bir,]*
9. **Bir** haberdür şol cevâb-ı
“lenterâni”den gönül / Dem be
dem “erenî”dir eyler temennâ-yi
‘acîb (G. 10, Beyit 4). [*bir,]*
10. Bir nazardur görmeğe dîdârîni bu
Himmetî / Uşbudur maşşûdumuz
vallahu â‘lem bi’ş-şevâb (G. 1,
Beyit 12). [*bir,]*
11. Zülfikârîni şu‘le çekse **bir**
şerârından kaçâr / Şedd-hezâr
İsfendiyâr u Rüstem u Efrâsyâb
(G. 1, Beyit 11). [*bir,]*
12. “Laḥmeke laḥmi”dür ol ‘âlemde
hâricdür rakîb / Ḥaydar ilen
ma‘nide **bir** nür-ı vâhiddür Ḥabîb
(G. 5, Beyit 1). [*bir,]*
13. Tâ şabâdan kışşâ-yı zülfüni
işitdüm başıma / Düşdi beri ol
günden **bir** fikr-i sevdâ-yı ‘acîb
(G. 10, Beyit 3). [*bir,]*
14. Cemâl-i ‘aşk **bir** âyinedür kim /
Oña zeng-i dâlâlet hâyil olmaz (G.
88, Beyit 6). [*bir,]*
15. Bes **bir** raḡam ki çeke ḡalem
levha-yi sefidür / Ya‘ni hesâb-ı
cümle-i zerrât-ı kâinât (G. 11,
Beyit 4). [*bir,]*
16. Oda yanmaḡdan temâmet
ḡurtulur ehl-i azâb / Virse tâ rûz-
ı kıyâmet yüzünden **bir** nahîb (G.
6, Beyit 2). [*bir,]*
17. Bu dörd kitâbîni ma‘nîsini ey şeh
ḡaḡḡdan / **Bir** noḡta-imiş hem

- bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit 4). [bir,]
18. Bir tecellī eyledi mihr ile tā
dīdār-ı düst / Ol tecellī
pertevinden Mū'sā mest u Tūr
mest (G. 22, Beyit 6). [bir,]
19. Bir hācerdür ol şāhıñ tamām /
Yeddi baħr u ber u doğkuz çarħ u
doğkuz küh-ı kâf (G. 125, Beyit 4).
[bir,]
20. Alur ol şāhenşeh-i şāhib-ķırānıñ
darb-ile / **Bir** kemīne çāker-i
fağfūr u kayşerden ħarāc (G. 27,
Beyit 2). [bir,]
21. Mihr-i şāh-ı evliyā **bir** ķimyādur
ki anuñ / Pertevinden şāf olur
altun kimi **bir** ķalb-i tūc (G. 30,
Beyit 10). [bir,]
22. Şefā'at isteyen ħayru'l-beşerden
rūz-ı maħşerde / **Bir** aħlāk-ı
ħamīde ħāşıl it fi'l-beşerden geç
(G. 32, Beyit 2). [bir,]
23. Bu munca ķuvvet u ķudret ki
luħfitdi oña yezdān / Ĥilāf-ı emr
ondan **bir** ser-i mū olmadı şādir
(G. 66, Beyit 6). [bir,]
24. Bir hidāyet ķavlidür / Ķur'ān āyet
ķavlidür (Mur. 1, Beyit 19). [bir,]
25. Ey gözyaşı aħ su teki her sū bu
çemende / **Bir** 'ārız-ı gül serv-i
ħırāman etegin dut (G. 20, Beyit
2). [bir,]
26. Her 'asrda 'allāme ki geldi cihāna
/ Kim buldı seniñ 'ilmiñe **bir**
ħadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3).
[bir,]
27. Ağyār şordı menden sen kimsen
didim men / **Bir** 'āşık-ı belākeş
mendlük-ı sābık dost (G. 23, Beyit
6). [bir,]
28. Ĥalk içinde giydi **bir** şāl-ı kanā'at
giyimini / Rızķ için bu fānīde ol
şāh-ı merdān surħ u zerd (G. 52,
Beyit 3). [bir,]
29. Meger kim müşteri olmuş güneş
ol māh **bir** mihre / Olur ferruħ
cemālında anıñ ħurşid-i enver
baħş (G. 114, Beyit 5). [bir,]
30. 'Aşķ-ilen yastan irādet āsitānıñ
Himmeti / Tā yere ķoy ol güzerde

- şıdık-ile **bir** dāşa baş (G. 119, *Beyit 10*). [*bir,*]
31. Bī-vefā u bī-ḥayā **bir** kaḥbe-yi bāzārdur / İşi kan içmekdür anıñ muttaşıl mestānedür (G. 73, *Beyit 4*). [*bir,*]
32. Kim yaḥasıñ kırtarur çengden anıñ merd-imiş / ‘Ālem-i ma‘nide ol **bir** ‘aşık-ı merdānedür (G. 73, *Beyit 6*). [*bir,*]
33. Velāyet-i şāhenşeh **bir** nūr-ı ziyā-yı māh-ı münevverdür / Nübüvvet şubḥuna mihr-ile **bir** ḥurşid-i raşşāndur (G. 74, *Beyit 4*). [*bir,*]
34. Bir kemīne bendedür pes ol velī-yi vāliye / Aftāb-ı ‘ālem-ārā kim ider sulṭān-ı çarḥ (G. 42, *Beyit 5*). [*bir,*]
35. Kim ki bu ḥaḳḳı kavle āmennā dimez hüccet dutar / Dīni yoḥ **bir** nā-müselmāndur ezelden tā ebed (G. 49, *Beyit 11*). [*bir,*]
36. Şu‘le-i meşy-i ‘Alidür zāhiren **bir** lem‘adur / Şemse-i keyvān bu
- ḳandil ṭāḳ-ı lāciverd (G. 52, *Beyit 6*). [*bir,*]
37. Bir ṭabīb-i mihrībāndur likin dermān eylemez / Her kimin ki olmasa cānında ḥaḳḳdan ‘aşık-ı derd (G. 52, *Beyit 10*). [*bir,*]
38. Bir taḳarrub ḥāşıl it gel ḥaḳḳa ḥaḳḳ bil Ḥaydarı / Kim ki ol sulṭān-ı ḥaḳḳ bilmez olur ḥaḳḳdan lā-ümmid (G. 55, *Beyit 10*). [*bir,*]
39. Fāş olur fi‘l-cümle yer altındaki genc-i nihān / Kimse müflis ḳalmaz ol gün **bir** ‘aceb devrān ḳopar (G. 63, *Beyit 11*). [*bir,*]
40. Ḥükmüñ yeridür zūlm-ile her zālīm u cāhil / **Bir** ğavra yet ey ḥākim-i dīvān-ı velāyet (G. 24, *Beyit 8*). [*bir,*]
41. Himmeti ger çalsaydı ḥāce-i ḳanber ḳılıç / Fi‘l-meşel **bir** berḳ-i lāmi‘dür ener gökden yere (G. 34, *Beyit 10*). [*bir,*]
42. Bir güneşdir Murtażā kim ondan almışdır ziyā / Māh-ı encem

meş‘al-i hürşîd u şem‘-i encümen
(G. 168, Beyit 7). [bir,]

bir: “ile, birlikte” anlamlarında bağlama
edatı.

1. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı haqq **birle**
‘Alîdür sahlayan / Gel bu kula
söyle “āmennā ve şaddak” yā
‘ibād (G. 46, Beyit 3). [birle, -le]
2. Eyle āyin-i mihr-i Haydar **birle**
göñliñ şehri / Eyleye tā kim
teferrüc kılmğa ol şeh güzār (G.
61, Beyit 2). [birle, -le]
3. ‘Aşk mülkinde ‘Alîdür emîr-i
haqq **birle** emîr / Hâkim-i şeh-i
velâyet server-i şâhib-serîr (G. 68,
Beyit 1). [birle, -le]
4. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-
süvârîñ gerdine / Lâşeye minmiş
felâket **birle** her bir sust-lâş (G.
112, Beyit 7). [birle, -le]
5. Endi zehrâ gökyüzünden yüz
dutup bu dergâhîña / Döndi
mağribden celâlet **birle** baħduñ
aftâb (G. 1, Beyit 3). [birle, -le]
6. Girende Bedr **birle** harbe Haydar
/ ‘Adū kanında ol dem çopdı seyl-
âb (G. 2, Beyit 5). [birle, -le]
7. Gör ki yazmış kilik-i kudret **birle**
haṭṭâṭ-ı ezel / Şafha-yı ruhsârına
imlâ inşâ-yı ‘acîb (G. 10, Beyit 8).
[birle, -le]
8. Düşmen-i âl-i ‘Alî **birle** bu yolda
harbe gir / Harbe u tîğ u teber
çek cāniñ oldukça bulâş (G. 112,
Beyit 10). [birle, -le, -n]
9. Peyveste kaşîñî şol kavv-i kuzah
görenden / Taklîd **birle** kılmış ol
her kemân munaḳkaş (G. 118,
Beyit 4). [birle, -le]
10. Da‘vî-yi îmân iderseñ çek
velâyetden sipâh / Kıl siyâset
birle şeh-i küfr-i katl kâhîr ol (G.
149, Beyit 6). [birle, -le]
11. Bî-başaretdür seni nisbet kılan
her nâkese / Şîr-i haqq **birle**
berâber mi olur hergiz kellâb (G.
1, Beyit 10). [birle, -le]
12. Ey muḥâlîf emr-i haqq **birle**
emirimdür ‘Alî / Ol emîre bende-

yi fermānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 6). [birlen, -le, -n]

13. Rüz-ı fıtrat dest-i kudret **birle** deryā üstine / ‘Arşın bünyādın koyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 2). [birlen, -le]

bir: Aynı, benzer; eşit.

1. **Bir** midür cins-i şugāl rubeh u segsār kalb / Şir ilen şevketde yā kudretde yā kuvvetde hey (G. 4, Beyit 7). [bir,]
2. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki kırbunda onuñ / Pāyesidir butı simurğ-ile **birdir** sinegiñ (G. 136, Beyit 5). [birdir, -dir]
3. Mevce gelse kābe nisbet küh-ı kâf-ı ğarķ ider / Ol kerem deryāsınıñ kırbunda **birdir** küh kâh (G. 169, Beyit 3). [birdir, -dir]
4. Himmetiniñ himmeti kırbinde **birdür** küh u kâh / Ehl-i himmet bu cihāniñ küh u kâhından geķer (G. 78, Beyit 12). [birdür, -dür]

bir: "Bir" sayı sıfatı.

1. **Bir** haber dut bu huṭūṭi heykel-i raḥmāniden / Müfredāt-ı defter-i furķān bizden kıl ṭaleb (G. 8, Beyit 8). [bir,]
2. Görmez amma ol güneşden dide-i ‘ama naşib / Zāt-ı Ḥaydar **bir** güneşdür zerre-i pür-nür baḥş (G. 9, Beyit 8). [bir,]
3. Himmetiniñ ḥāceti senden budur kıl yā ‘Alī / **Bir** dil u dānā oña bir dide-i bīnā naşib (G. 9, Beyit 12). [bir,]
4. Himmetiniñ ḥāceti senden budur kıl yā ‘Alī / Bir dil u dānā oña **bir** dide-i bīnā naşib (G. 9, Beyit 12). [bir,]
5. Maṭla-ı şubḥ-ı ezel kıldı teccellā-yı ‘acib / Doğdı **bir** şems-i munir ‘ālem-ārā-yı ‘acib (G. 10, Beyit 1). [bir,]
6. Her cān ki işdi **bir** kadeḥ olsun olmadı / Cāvid kıldı tā-be-ebed ḥayy-yi lā-memāt (G. 11, Beyit 8). [bir,]

7. Hācı degil bu ka'be-yi tahkîke
îzedi / Dâim perestiş itdügi **bir**
deyr içinde Lāt (G. 11, Beyit 12).
[bir,]
8. Ey kavm-i seyyiāt **bir** ḥasenāt iş-
ile fānide / Āl-i Nebī
muhabbetidür ref-i seyyiāt (G.
13, Beyit 12). [bir,]
9. Hemān **bir** nūr-ı vāhiddür vücūd-
ı 'ālem u ādem / Nedür bu arada
pes ihtilāf-ı 'ālem-i şüret (G. 16,
Beyit 7). [bir,]
10. Vākıf ol şūfî biz ol kavmiz ki
andan Aḥmediñ / Kıldı anıñ
kırhını **bir** dāne-yi engür mest (G.
22, Beyit 3). [bir,]
11. Bir 'āşık-ı belākeş memlūk-ı
sābık-ı dost / Qanber gerek
'Aliniñ cān vire Ḥidmetinde (G.
23, Beyit 7). [bir,]
12. Yoḥsa ferşe 'arş-ı 'ālādan endi mi
/ Pes kimiñdür **bir** ḥaber sor bile
cān-perver ḥadîs (G. 25, Beyit 3).
[bir,]
13. Ey birāder kes siyāset hançer-ilen
başını / 'Āşî olur eylese **bir** kul dü
sulṭān-ile baḥş (G. 26, Beyit 5).
[bir,]
14. Bu göñül mirātınıñ mihr-i 'Alidür
şaykalı / Rūşen olmaz yanmasa
bir cürde ey dil serāc (G. 27, Beyit
10). [bir,]
15. Yolına ser virmeyen **bir**
serseridür bilmiş ol / Pes
zarüretten giyer ol ḥāin-i tarrār
tāc (G. 28, Beyit 9). [bir,]
16. Mihr-i şāh-ı evliyā **bir** kimyādur
ki anuñ / Pertevinden şāf olur
altun kimi **bir** qalb-i tūc (G. 30,
Beyit 10). [bir,]
17. Bir şadefden şad-hezārān gevher-
i gālṭān-ı mevc / Qaynadı 'aşk
āteşinden dışra saldı der-zamān
(G. 31, Beyit 3). [bir,]
18. Bir kefendür çün oña yoldaş olan
bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destāri hiç (G. 33, Beyit
7). [bir,]

19. Gönlüm diyārın eyledi **bir** demde
yār feth / Kılmaz-ıdı onı Rüstem
İsfendiyār feth (G. 39, Beyit 1).
[bir,]
20. Asdı **bir** kandil-i zer tāk-ı
felekden dest-i ğayb /
Şu'lesinden zer nigār oldu onuñ
eyvān şubḥ (G. 40, Beyit 6). [bir,]
21. Himmeti **bir** laḫza ḥāmūş olma kıl
ahengi medḥ / 'Arş gülzārında
sensin bülbül-i hoşḥān şubḥ (G.
40, Beyit 12). [bir,]
22. Şol velāyet-i āftābdan belı **bir**
zerredür / Yeryüzin nūr eyleyeñ
bu meş'al u tībān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 3). [bir,]
23. Gökyüzünden çana batdı görünce
dāmān-ı çarḥ / Her biri **bir** ramḥ-
ı ḥayzerān oldu **bir** tır-i şahāb (G.
42, Beyit 9). [bir,]
24. Gökyüzünden çana batdı görünce
dāmān-ı çarḥ / Her biri **bir** ramḥ-
ı ḥayzerān oldu **bir** tır-i şahāb (G.
42, Beyit 9). [bir,]
25. Bir de ḥükmeylersin gökde āftāb
dönderür / Ol emīn 'arş u ferş ol
şāhib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit
4). [bir,]
26. Cānında her kuluñ ki 'Alı 'aşkı
olmasa / **Bir** mülke benzer onuñ
pādişāhı yoḥ (G. 43, Beyit 5). [bir,
]
27. Dīv aldı cihān mülküni yā şāh-ı
velāyet / 'Arz it demidür **bir** daḥı
yā şır-i ḥudā ruḥ (G. 44, Beyit 4).
[bir,]
28. Bu meşelden **bir** kitābet fehmi-
'ārifdür ğarez / Şāh bā derviş ehl-
i ma'nıye andan ne kayd (G. 47,
Beyit 2). [bir,]
29. Ey ḥarīf-i cāh-ı manşib **bir** ḥaber
vir ḥandadur / Genc-i Kārūn
genc-i Daqyānūs emvāl-ı 'ubeyd
(G. 47, Beyit 7). [bir,]
30. Koy bu dām-ı dāne-yi mekr etme
şayyād-ı felek / Himmetiniñ
gönlünü **bir** şāh-ı ḥübān kıldı
şayd (G. 47, Beyit 9). [bir,]

31. Şevk-i zevk bu gönül
vîrânesinden fi'l-mesel / **Bir**
fenâsız genc-i pinhândur ezelden
tâ ebed (G. 49, Beyit 3). [bir,]
32. Bu nübüvvet bu velâyet bu
ulûhiyyet ki var / **Bir** hâkîkatdür
kamû derk eyle ey şâhib-ıred (G.
50, Beyit 6). [bir,]
33. Müşrik olma zâhir u bâtında ehl-i
vaḥdet ol / Şöyle kim **bir** dem
koyar bu mince a'dād 'aded (G.
50, Beyit 7). [bir,]
34. Kurladı **bir** na'l ol dem 'arşda oldı
hilâl / Çarḥ meydânında çapdı
şeh-süvârı ol semend (G. 51, Beyit
3). [bir,]
35. Şad ḥezârân a'dâ-yı 'adî olsa ger
bir ḥamlede / Târümâr iyler onı
şîr-i ḥudâ rûz-ı neberd (G. 52,
Beyit 4). [bir,]
36. Ey Himmeti **bir** kavlı nebi-yi
seyyid-i 'âlem / Yetmiş iki ḥac
oldı bize ravzâ-yı meşhed (G. 54,
Beyit 12). [bir,]
37. Ḥidmetinden **bir** nefes gâfil
gerekmez ey aḥî / Halk içinde
bağladı **bir** kul ki sulṭân-ile 'ahd
(G. 57, Beyit 9). [bir,]
38. Ḥidmetinden **bir** nefes gâfil
gerekmez ey aḥî / Halk içinde
bağladı **bir** kul ki sulṭân-ile 'ahd
(G. 57, Beyit 9). [bir,]
39. Başımdan ey gözüm bu kıddar
zâlimiñ / **Bir** dem belâsı olmadı
red yâ 'Alî meded (G. 58, Beyit 5).
[bir,]
40. Ey dest-i ğayb-ı nûr kamı **bir**
kenâra çek / Kim başdan aşdı
cümbiş hem yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 7). [bir,]
41. Kün didiñ **bir** kez açıldı kâinat
oldı ma'en / On sekkiz miñ
'âleme ihsân iden perverdigâr (G.
59, Beyit 2). [bir,]
42. Şeh-süvâr-ı çarḥ için **bir**
lâciverdî 'arşada / Mihr u mâhı
göy-len çevgân iden perverdigâr
(G. 59, Beyit 5). [bir,]

43. Aḥmed u Ḥaydar ki **bir** nūr-ı eḥaddur **bir** vücūd / Bir vücūdu nola ger iki görir eḥvel-i beşer (G. 62, Beyit 2). [bir,]
44. Kılmaya taʿlim eger ol ʿālim-i ʿilm u każā / Kılmasa **bir** müşkili edyān içinde cell beşer (G. 62, Beyit 9). [bir,]
45. Ṭayr-ı ʿāl-i mekān ol Himmeti mişl-i melek / Olmasın bu ʿālem-i süflāda **bir** esfel beşer (G. 62, Beyit 11). [bir,]
46. Yetmiş iki milletiñ erkān-ı dīn-i mezhebi / Ḥükm-ile yeksān ider **bir** ḥüccet-i burhān kopar (G. 63, Beyit 10). [bir,]
47. Ādeme dārın içinde maʿrifetdür reʿs u māl / **Bir** şecerdür Ādem u bī-maʿrifet ol bī-semer (G. 65, Beyit 11). [bir,]
48. Qarār itmez zemīn u āsımān ay gün doğmaz / Yakīn bil olmasa şāh-ı velāyet **bir** nefes ḥāzır (G. 66, Beyit 3). [bir,]
49. Bugün āl-i ʿabā ʿaşkına **bir** şāl iḥtiyār eyle / Eger kim ister olsun aḥretde ḥalvet-i ḥāzır (G. 66, Beyit 17). [bir,]
50. Bu elif bu nūn bu nokṭa bu nuṭk hem / Maʿnide **bir** nūr-ı ḥaḳḳdur gör bu nūrı olma kūr (G. 69, Beyit 2). [bir,]
51. Bir işāret kıldı yetmiş iki ārşun çekdi kad (G. 70, Beyit 6). [bir,]
52. Himmeti **bir** şehriyārīñ āsıtānı kelbidür / Ol şehen-şāh-ı kadīmiñ ser-be-ser ḥükminededür (G. 70, Beyit 12). [bir,]
53. Çāḥa şaldı nice yüz miñ Rüstem u destanı ol / Zāl **bir** al felek kim maʿnīsiz efsānedür (G. 73, Beyit 5). [bir,]
54. Cāhil-i nāḳış bu ḳulı muʿteber dutmaz ne ğam / Bu benim doğru sözüm **bir** kāmīl insānedür (G. 73, Beyit 7). [bir,]
55. Koparur şen şol muḥannes şekl-i nāmerdiñ / Şeh-i merdāna her

- kim **bir** ser-i mū ihtilāf eyler (G. 75, Beyit 7). [bir,]
56. Girer keyfiyyet-i eşvāt u nokṭa-yı cān olur cismi / Görür ol zāt kim **bir** ḥarf-i künden kāinat eyler (G. 76, Beyit 3). [bir,]
57. Doḡkuz eflākı **bir** menşübde ol şāh māt eyler / ‘Alī bu mihr u māh u kevkebe emritnese doḡmaz (G. 76, Beyit 6). [bir,]
58. Kılssa **bir** aḥbāb-ı ehle’l-beyt ger yüz miñ ḥaṭā / Ḥaḡḡ ḡanīdür onlaruñ cürm u ḡünāhından geçer (G. 78, Beyit 7). [bir,]
59. Pereste-but eylese luṭf-ile Ḥaydar **bir** nigāh / İştirāki ḡalmaz anıñ iştibāhından geçer (G. 78, Beyit 8). [bir,]
60. Pādişāh-ı dehr taḡt u bārgāhından geçer / Şol Kerīmiñ oḡrasa **bir** zerre şevḡ u zevḡ-idi (G. 78, Beyit 11). [bir,]
61. Ḥāk-i rāhı olmişam **bir** şeh-süvār-ı ‘izzetiñ / Bir nefesde merkebi anıñ şüreyyādan geçer (G. 79, Beyit 9). [bir,]
62. Ḳısmet olsa her kime şāh-ı velāyetden nazār / Ḥızrolur **bir** demde ger ‘azm itse deryādan geçer (G. 79, Beyit 10). [bir,]
63. Ta‘allül ḡılma sākı mey getir **bir** dem ki firşatdur / Teḡāfül urma söyle muṭrıba firşat ḡanīmetdür (G. 80, Beyit 1). [bir,]
64. Sücūd eyle vücūd-ı pākine gel **bir** taḡarrub bul / Bu emr dutmıyan ḡāsir sezā-yı ṭuḡ-ı la‘netdür (G. 80, Beyit 9). [bir,]
65. Bir ḡaber vir ol ne yeddi ḡarfdür kim ey faḡıḡ / Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt andan ḡıḡar (G. 81, Beyit 5). [bir,]
66. Ḥızr-ı vaḡt ol nūş ḡıl nuṭḡ-ı ‘Alīden **bir** ḡadeḡ / Āb-ı kevşer menba‘-ı baḡr-ı ḡayāt andan ḡıḡar (G. 81, Beyit 10). [bir,]
67. Bu cemī‘-i enbiyāniñ mu‘cizāt-ı ‘ilmini / Ol velī **bir** nuḡṭa-yı

- beyden tamāmet gösterür (G. 82, Beyit 10). [bir,]
68. Bir ʔavāf-ı ʃad-hezārān ʔac-ı ekberdür bugün / Hāciyān gel kim yaqın oldı reh-i dūr-ı dırāz (G. 83, Beyit 3). [bir,]
69. Seyl-i gülgün yeryüzünden her ʔaraf aqđı revān / Oldı **bir** harb idende ʕarʃa-yı gubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [bir,]
70. Çıqđı kenzullahdan **bir** gevher-i ʕālem-fürüz / Baqđı dīdār-ı ʔabībullah evvel açdı göz (G. 89, Beyit 1). [bir,]
71. ʕĀleme **bir** nūr-ı vāḥiddür **bir** menzili bildirmege / Oldı ʔurʃīd ʔamer iʃbāt ivinde yüz-be-yüz (G. 89, Beyit 2). [bir,]
72. ʕĀleme **bir** nūr-ı vāḥiddür **bir** menzili bildirmege / Oldı ʔurʃīd ʔamer iʃbāt ivinde yüz-be-yüz (G. 89, Beyit 2). [bir,]
73. ʃarf-ı evqāt eyleme **bir** maʕnīsiz efsānedür / Olmasa medḥ-i veliyyullah her güftār söz (G. 89, Beyit 8). [bir,]
74. Fi'l-meşel **bir** beyzedür destinde onuñ felek / Çarḥ-ı gerdün günbed-i devvār tā ʔeddād göz (G. 89, Beyit 9). [bir,]
75. Geymişüz āl-i ʕabā aşqına **bir** ʃāl-ı kühen / Maʕnīde nūr-ı velāyetden gelür ʔilʕatımız (G. 91, Beyit 3). [bir,]
76. Bir düz eşyāya ʔalīfe ʔamū esmāya ʕālim / Şafiyullah çeker neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit 11). [bir,]
77. Kelb-i evlād-ı ʕAlī Himmetiyüz terk-i cihān / **Bir** cova mülk-i Süleymānı satar ʔaşmetimiz (G. 91, Beyit 15). [bir,]
78. Bir güherdür ʕālem-i vaḥdetde eşyāʔ bir vücūd / Gel berü sen bu arada söyle kimdür yādımız (G. 92, Beyit 4). [bir,]
79. Bir güherdür ʕālem-i vaḥdetde eşyāʔ **bir** vücūd / Gel berü sen bu

- arada söyle kimdür yādımız (G. 92, Beyit 4). [bir,]
80. Geymişüz āl-i ‘abā aşkına **bir** şāl-ı kühen / Ma‘nide nūr-ı velāyetden gelür hil‘atımız (G. 92, Beyit 3). [bir,]
81. Gümānı koy ki munda baḡs-i mevcūd-ı ‘adem şıḡmaz / Dehān-ı tengine **bir** mevḥibeniñ bīş u kem şıḡmaz (G. 93, Beyit 1). [bir,]
82. Bir cām şun ki āteş-i sūzān içindeyüz / Sāḳī-yi ḥavz-ı kevşer u ḳassam-ı nūr u nār (G. 95, Beyit 3). [bir,]
83. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi dīdāra **bir** ḥacı / Ey Himmetī ki miḡnet u hīcrān içindeyüz (G. 95, Beyit 9). [bir,]
84. Bir dem ki öter sensiz oña dem dimek olmaz / Her cāhile hem şoḡbet u hem dem dimek olmaz (G. 97, Beyit 1). [bir,]
85. Cām-ı Ḥaydar cur‘asındandır bizim peymānımız / Kim ki **bir** dem içdi andan oldı ḥayy-ı lā-yemūt (G. 99, Beyit 6). [bir,]
86. Damdı **bir** ḳaṭre zülāl cām-ı la‘linden aña / Bu cihetden cūşe geldi ḳaynadı Ḥum-ḥānemiz (G. 99, Beyit 9). [bir,]
87. Bir ḳadem başdı ḥayālīñ göñlümüz ḳıldı nüzül / Cennet oldı maḳdeminden dilberā ḳāşānemiz (G. 99, Beyit 11). [bir,]
88. Bu vücūd bu ‘adem yeksān olur ey Himmetī / Ḥālī olsa bu şadefden **bir** nefes dūrdānemiz (G. 99, Beyit 12). [bir,]
89. Ḳılmışuz āl-i ‘abā ‘aşkına taḡyir-i libās / Terk-i aṭlas itmişüz besdür cihānda **bir** palās (G. 103, Beyit 1). [bir,]
90. Bir nazar ḳıl āyet-i levlāk idrāk eyle gör / Kim ṭufeylīdür ‘Alī evlādınıñ evlād-ı nās (G. 103, Beyit 6). [bir,]
91. Ḳıyās-ı zerḳ sal kim bu fenādan / Saña yoldaş olan **bir** vaşla kerbās (G. 104, Beyit 4). [bir,]

92. Olma hālī ey göñül yād-ı ‘Alīden
bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u
‘uqbada aniñ mihri bes (G. 105,
Beyit 1). [bir,]
93. Bir qademdür bu tarīkiñ tül-ı
‘arzı ey refik / Munda yoğdur
bu‘d u qurb kıl be‘d u piş-i pes (G.
105, *Beyit 5*). [bir,]
94. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire
bu ‘arşaya / ‘Aşk meydānında
yoğsa **bir** cova yüz min feres (G.
105, *Beyit 6*). [bir,]
95. Himmeti kılma ‘Alīden özge **bir**
deyyārdan / Ger tevekkül ehlişeñ
iki cihānda mültemes (G. 105,
Beyit 12). [bir,]
96. Görđi çün eblağ-süvār-ı çarğ bu
hengāmeye / Germ olub zīn-i
kevkebinden çekdi **bir** zīn debūs
(G. 106, *Beyit 2*). [bir,]
97. Hayl-ı encümenden keser **bir**
hamlede yüz min rū’s / Tiğ çekse
haşm-len çün zūlfikār-ı Haydarı
(G. 106, *Beyit 4*). [bir,]
98. Bağra düşdi ger şebah bu
laciverd-i hağğdan / Cevher-i
derdem çıhardı **bir** dirahşān
senderūs (G. 106, *Beyit 10*). [bir,]
99. Himmetiniñ bāğını ma‘nīde **bir**
ma‘mūredür / Şūret-i zāhirde **bir**
vīrānedür çün şehr-i tūs (G. 106,
Beyit 12). [bir,]
100. Himmetiniñ bāğını
ma‘nīde **bir** ma‘mūredür / Şūret-i
zāhirde **bir** vīrānedür çün şehr-i
tūs (G. 106, *Beyit 12*). [bir,]
101. Bir menzil-i ednādur aña
kaşr-ı muraşsa / Bu çarğ-ı
mülemma‘ dağı bu Hayme-yi
ağlas (G. 107, *Beyit 7*). [bir,]
102. Çığmasa **bir** demde
mevcūd-ı ‘adem yeksān olur /
Kuvvet-i şavt-ı kelām nuğğ-ı
güyādur nefes (G. 110, *Beyit 2*).
[bir,]
103. Nuğğ-ilen ruh-ı nefes **bir**
şey²-i vāğiddir bular / Kimse bu
esrāra irmez **bir** mu‘ammādur
nefes (G. 110, *Beyit 5*). [bir,]

104. Nuṭḡ-ilen ruh-ı nefes **bir**
şey³-i vāḥiddir bular / Kimse bu
esrāra irmez **bir** mu‘ammādur
nefes (G. 110, Beyit 5). [bir,]
105. Ey humā-yı sidre **bir** dem
bu mekāna siyr kıl / Külle-yi kâf-ı
kādīmdür cism-i ‘anḡādur nefes
(G. 110, Beyit 6). [bir,]
106. Uyumaz leyl u nehār u
ġāfil olmaz **bir** zamān / Pāsbān-ı
taḡt u rūḡ u şeh-r-i ‘azādur nefes
(G. 110, Beyit 10). [bir,]
107. Her emr eylese üstaddur
nefs redd eyleme / El-ḡazar
andan ki **bir** şemşīr-i burrāndur
nefes (G. 110, Beyit 11). [bir,]
108. Ol māh kıldı andan aheng-
i seyr-i mi‘rāc / Cebre’ıl o gice
oldı **bir** peyk ġāşiye-keş (G. 111,
Beyit 3). [bir,]
109. Vaḡdetde kişret olmaz ey
‘ārīf-i muvaḡḡid / Ma‘nīde **bir**
‘adūdur bu çār u penc u hem şeş
(G. 111, Beyit 8). [bir,]
110. Sulṡān-ı mülk-i ma‘nī
ḡaḡḡıñ velisi ya‘ni / Çıḡdı aña
ḡacerden **bir** tund-ı ḡunük ebreş
(G. 111, Beyit 9). [bir,]
111. Oldı suvāre çekdi **bir**
ḡancer-i dü-peyker / ḡūn-ı
‘adūdan itdi bu ‘arşa-yı
münakḡaş (G. 111, Beyit 10). [bir,
]
112. Bu kevākib-i çarḡ ne çetr-i
musahḡhardur oña / **Bir** işāret
kıldıġı-çün döndi maġribden
ḡoyāş (G. 112, Beyit 5). [bir,]
113. Hergiz irmez şol şeh-i
düldül-süvārīñ gerdine / Lāşeye
minmiş felāket birle her **bir** sust-
lāş (G. 112, Beyit 7). [bir,]
114. Refīḡ ol munda **bir** şāḡib-
ḡarīḡe / İşit bunı di menden ey
ḡarındāş (G. 113, Beyit 5). [bir,]
115. Bir insāniyyet eyle munda
ḡāşıl / Sebīlullaha sıġmaz dīv-i
ġılmāş (G. 113, Beyit 6). [bir,]

116. Velāyet defterinden **bir**
 kaderdür / Bu dört kiprik iki zülf
 iki kâş (G. 113, Beyit 10). [bir,]
117. Muḥibbi Himmetī oldur
 ‘Aliniñ / Şihāvette ola **bir** baḥş-ı
 zer-bāş (G. 113, Beyit 12). [bir,]
118. Tebessüm kılsa **bir** kez ol
 cevāhir ḥarmanı dilber / Virür
 şol ḥaḳka rūḥ-ı revāndan la‘l-i
 gevher baḥş (G. 114, Beyit 3). [bir,
]
119. Eger ref‘ eylese **bir** gün
 niḥāb ol māh-ı tābānım / İder her
 şubḥ dem rüy-ı zemīne mihr-ilen
 zer baḥş (G. 114, Beyit 4). [bir,]
120. Yeddi kevkeb yetmiş miñ
 illik rāhdān-ı merde / **Bir** qadem
 yoldur aniñ qurbinde belke bir
 arş (G. 115, Beyit 9). [bir,]
121. Yeddi kevkeb yetmiş miñ
 illik rāhdān-ı merde / Bir qadem
 yoldur aniñ qurbinde belke **bir**
 arş (G. 115, Beyit 9). [bir,]
122. Düşmen-i āl-i ‘Alī kaşdına
 çün şāh-şecā‘ / Tığ-ı zerrin
 kuşanub mindi **bir** aşlana güneş
 (G. 117, Beyit 6). [bir,]
123. Giydi sultān-ı mübāriz
 kimi **bir** cevşen-i zer / Hüsnünü
 gör ki nihān eyledi ḳalḥana güneş
 (G. 117, Beyit 7). [bir,]
124. Çekmiş muşavver-i çin **bir**
 levhe şüret-i but / ‘Aks-i
 ruḥundan aniñ pīr-i muḡān
 münakkaş (G. 118, Beyit 5). [bir,]
125. Ehl-i ma‘nī iki ‘ālemden
 geçüb ḳalleş olur / Cān fedādur
bir aniñ tek ‘aşık-ı ḳallāşa baş (G.
 119, Beyit 4). [bir,]
126. Ey misāfir sa‘y kıl bu yolda
bir yoldaş ḳazan / Ḳılmaya
 ḥüccet vire şıdḳ-ile ol yoldāşa baş
 (G. 119, Beyit 5). [bir,]
127. Gel velāyet neş’esinden
 ḥāşıl it **bir** vaḳt ḥal / Tā vire
 keyfiyyetden rūḥuña şalāt feyz
 (G. 121, Beyit 9). [bir,]
128. Bir sofrasıdır yüzi yer ol
 şāh-ı kerimiñ / Sermāyedür ol

- sofraya bu çetr-i mülemma^c (G. 122, Beyit 3). [bir,]
129. Mihmānına **bir** hücredür
ol kân-ı ‘aṭānīñ / Nuh ṭāk-ı
muḳarnes daḥı bu ḳaşr-ı muraşşa^c
(G. 122, Beyit 4). [bir,]
130. Ger olmasa her sözde ‘Alī
medḥ-i mükerrer / **Bir** turreye
miñ beyt-i ḡazel şī‘r-i müsecca^c
(G. 122, Beyit 13). [bir,]
131. Mihr-i Ḥaydardan göñül
ḳaşrında Rūşen eyle şem^c / Rūşen
olmaz cān gözi ger yanmasa **bir**
beyle şem^c (G. 123, Beyit 1). [bir,]
132. Almadı tā āteş-i ‘aşḳ
‘Alīden **bir** şerer / Çekmedi
ḥurşīd-i ‘ālem-tāb tek **bir** şu‘le
şem^c (G. 123, Beyit 2). [bir,]
133. Almadı tā āteş-i ‘aşḳ
‘Alīden **bir** şerer / Çekmedi
ḥurşīd-i ‘ālem-tāb tek **bir** şu‘le
şem^c (G. 123, Beyit 2). [bir,]
134. ‘Ālem-i ḥikmetde her
pervāne **bir** ‘ankā-imiş / Ma‘nī-yi
- şūretde ol ‘ankāya ḳaf-ı ḳulle
şem^c (G. 123, Beyit 7). [bir,]
135. Cem^c içinde sordı menden
bir ḥarīf-i ḥaḳḳ-şinās / Didi ey
‘ārif neden yandurmaz ehl-i Ḥille
şem^c (G. 123, Beyit 9). [bir,]
136. Ehl-i ‘aşḳın bezmi cennet
gülşenidir Himmetī / Benzer ol
gülşendeki **bir** sebz u ḥurrem
naḥle şem^c (G. 123, Beyit 12). [bir,
]
137. Ḳaba-yı atlası āl-i ‘abā
‘aşḳına terk etdi / Olubdur
Himmetī **bir** ḥırḳa u **bir** loḳmaya
ḳānī^c (G. 124, Beyit 12). [bir,]
138. Ḳaba-yı atlası āl-i ‘abā
‘aşḳına terk etdi / Olubdur
Himmetī **bir** ḥırḳa u **bir** loḳmaya
ḳānī^c (G. 124, Beyit 12). [bir,]
139. Kerem baḥrında ‘ālem **bir**
şedefdir / Kim anıñ zātıdır çün
dürr-i şeffāf (G. 126, Beyit 8). [bir,
]
140. Cihān **bir** beyzedür
destinde yekser / Yeddi yer nuh

- felek nuh külle-yi kâf (G. 126, Beyit 10). [bir,]
141. Himmeti **bir** zerre ğam çekme günâhıñ kâf ola / Çün saña şâh-ı velâyet itdürir ümmîd-i necef (G. 127, Beyit 11). [bir,]
142. ‘Aşk çevgânı önünde nuh felek **bir** güy-imiş / Sendedir vus‘at-i kudret-i haqqdan ol çevgân-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 4). [bir,]
143. Mektebinde ‘aql-ı küll **bir** tıfl-ı ebced-hânıdır / Murtażadır ya‘ni üstâd-ı pîristân-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 8). [bir,]
144. Zinhâr olma gâfil **bir** lahza haqq deminden / Bil bu demi ğanîmet hoş demidir dem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 7). [bir,]
145. Bir şeker-ħande eger kılsañ eyâ rûh-ı revân / Uşbu hayretten olur la‘l-i bedahşân iki şak (G. 134, Beyit 2). [bir,]
146. Bir şeker-ħande eger kılsañ eyâ rûh-ı revân / Uşbu hayretten olur la‘l-i bedahşân iki şak (G. 134, Beyit 2). [bir,]
147. Koy bu zerķ-i zühd-gîr-i meyħâneye peymâne çek / Çıħ ene‘l-ħaqq dârına **bir** na‘re-yi mestâne çek (G. 138, Beyit 1). [bir,]
148. Sâķi-yi devrân eger peymâniña kân doldurır / Andan ikrâh eyleme ol bâdeye **bir** kâne çek (G. 138, Beyit 2). [bir,]
149. İki ‘âlem mülkiniñ miķdârı yoħ **bir** zerrece / ‘Ârif ol ey müşteri miķdârıñı mîzâna çek (G. 138, Beyit 6). [bir,]
150. Kalmışuķ ğam vâdisinde hâdi-yi rehber gerek / Bu zelâletten bizi kırtarmağa **bir** er gerek (G. 139, Beyit 1). [bir,]
151. Şol kelâm-ı nâtıķıñ medħinde pes ‘âşıklarıñ / Bülbül-i güyâ kimi **bir** nuţķ-ı güyâsı gerek (G. 141, Beyit 6). [bir,]
152. Yandırır **bir** demde heybet âteşi bâl u perin / Bî-icâzet uça

- ol deryā yüzünden Cebre’il (G. 143, Beyit 10). [bir,]
153. Kādı-yı ‘ādil kabūl itmez
degildir mu‘teber / Zāhiren **bir**
hüccetin üstünde yoğdur seçil (G. 144, Beyit 9). [bir,]
154. ‘Alī haqqdur el haqq bile
eylemek şābāş / Güzer kıldı cihān
u cānı **bir** cov olmadı māil (G. 145, Beyit 10). [bir,]
155. ‘Alī mihri benim cānımda
çün naqş-ı hacet kām / Eger
tūfān kıpar **bir** harfi anıñ olmaya
zāil (G. 145, Beyit 11). [bir,]
156. Hıdmet kemerin bağlaya
şol ‘arşa-yı ‘aşka / Merdāne gire
kılmaya **bir** özge taḥayyül (G. 146, Beyit 3). [bir,]
157. Peyrev-i āl-i ‘abāsan
ihtiyār it **bir** ‘abā / Terk-idende
çünkü zerq şöhretiñ olmaz kabūl
(G. 148, Beyit 7). [bir,]
158. Dem-be-dem dem
urmasañ medḥ-i veliyyullahdan /
‘Ömr içinde **bir** dem **bir** sā‘atiñ
- olmaz kabūl (G. 148, Beyit 10). [bir,]
159. Dem-be-dem dem
urmasañ medḥ-i veliyyullahdan /
‘Ömr içinde **bir** dem **bir** sā‘atiñ
olmaz kabūl (G. 148, Beyit 10). [bir,]
160. Ma‘rifetsiz ādemi çün
şūret-i dīvār imiş / Himmeti **bir**
ma‘nī göster şūretiñ olmaz kabūl
(G. 148, Beyit 12). [bir,]
161. Bir naẓar kıl andan ol
āyine-yi ‘ayne’l-yaqīn / Tā saña
ma‘lūm ola kim evvel oldur āḥir
ol (G. 149, Beyit 10). [bir,]
162. Sākī-yi kevşer elinden
içmişem **bir** dolu cām / Fāriğ-i
āzād olur endişe-yi mest müdām
(G. 151, Beyit 1). [bir,]
163. Yaturdı cismi **bir** cānsız
hacer tek mā’ u tın içre / Aña
nefḥ itdi öz rūḥundan ol dem
buldı ādem dem (G. 152, Beyit 3). [bir,]

164. Ğam-ı derd u belâdır hâşılı
bu mezra^c-ı dehriñ / Ne
mümkindir geçe **bir** laḥza
‘âlemde bî-ğam dem (G. 152,
Beyit 11). [bir,]
165. Bir şedefdir iki ‘âlem
âdem onuñ gevheri / Muttaşıl ol
gevher-i şeffâfi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 4). [bir,]
166. Şâh meydânında kâim
şâdık-ı şâhib-ṭarık / **Bir** refik
perhiz-i kem-lâfi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 11). [bir,]
167. Kâlbi hâlişden seçer ey
Himmetî mişl-i meḥekk / ‘Aşk
bâzârında **bir** şarrâfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 12). [bir,]
168. ‘Aşıkam **bir** şüret-i zibâyı
gözler gözlerim / Şüreti manzûr
idüb ma^cnâyı gözler gözlerim (G.
154, Beyit 1). [bir,]
169. Nuh felek mülk-i melek
bir pâye-yi ednâ-imiş / ‘Âlem-i
kavseyn “ev ednâ”yı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 4). [bir,]
170. Aḥter-i burc-ı velâyet
şem^c-i cem^c-i hâş-ı ‘âm / **Bir** hilâl
olmaz mükemmel ayı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 9). [bir,]
171. Bir şâh-ı ser-efrâz tek bir
server-i şehbâz tek / ‘Aşkına
turâb oldum bu ‘arşada pâmâlem
(G. 155, Beyit 2). [bir,]
172. Bir şâh-ı ser-efrâz tek **bir**
server-i şehbâz tek / ‘Aşkına
turâb oldum bu ‘arşada pâmâlem
(G. 155, Beyit 2). [bir,]
173. Men yek ceḥet şâdık-ı yek
reng-i ‘Aliyem / Sen sânmaki **bir**
köhne müselmân-ı du-rengem (G.
156, Beyit 3). [bir,]
174. Cân evinde hem-rehim **bir**
mâh-ı meh-efrûze ol / Nûr-ı
şem^c-i hâlet-i pervânedan
müstagniyim (G. 157, Beyit 5).
[bir,]
175. Bir tecerrüd rûḥ-ı kudsum
nutḳ-ı ḥaḳḳdan doğmuşam / Şol
doğuz ata bu yeddi ânedan

- müstağnīyim (G. 157, Beyit 9).
[bir,]
176. Bir söz-ilen bu iki ‘ālemi
var eyleyen / Yeddi semāt yeddi
arz yeddi bahār eyleyen (G. 164,
Beyit 1). [bir,]
177. Hālīk-ı eşyādır ol luṭf-ile
bir kaṭreyi / Yasemen-i serv-i ḳad
lāle-‘izār eyleyen (G. 164, Beyit 6).
[bir,]
178. Her zamān **bir** naḳş-ı şüret
gösterür nerrād-ı çarḫ / Gāh
vīrān eyler uşbu ḫākdānı gāh
zeyn (G. 165, Beyit 5). [bir,]
179. Bir şehīd-i kerbelāyı pür
belāyuz Himmetī / Server-i
serleşker-i serdārımızdır şāh-
hüseyn (G. 165, Beyit 13). [bir,]
180. Bil bu güftārīñ beyānın
‘ārif-i esrār iseñ / Küntü kenzen
ya‘ni **bir** genc-i nihān oldı ‘ayān
(G. 166, Beyit 2). [bir,]
181. Pertevinden kāinātīñ
zulmetīñ nūr eyleyen / **Bir** güneş
- ṭulūatlu māh-ı āsīmān oldı ‘ayān
(G. 166, Beyit 10). [bir,]
182. Genc-i pinhānīñ ṭılsımātīñ
uşattı ḫükm-ilen / Ğaybdan **bir**
server-i şāhib-ḳırān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 11). [bir,]
183. Bir işāret ḳılsa ḫaḳḳdan
feth olur ḫayl-i ‘adū / Dest-i
ḳudretdir aña ḫācet degil tīg-ı
miḫen (G. 168, Beyit 2). [bir,]
184. Bir deminden buldılar
nuṭḳ-ı ḫayāt hem cemāl / Hızr-ı
ilyās mesihā Yūsuf-ı gül-pirehen
(G. 168, Beyit 6). [bir,]
185. Bir ṭabaḳdır ol kerīmiñ
sofrasında nuh felek / Ol ṭabaḳ
üstinde iki ḳurş-ı covdır mihr u
māh (G. 169, Beyit 4). [bir,]
186. Bir saḫīdür kim saḫā
mülkü müsellemdir aña / Ḫaḳḳ
yolunda ḳıldı terk-i cān u terk-i
‘izz u cāh (G. 169, Beyit 5). [bir,]
187. İki ‘ālem ḫalkı **bir**
meydāna girse ḫarb içün / Şeh-

- süvār-ı lā-fetā ol server-i ‘ālem-
penāh (G. 169, Beyit 8). [bir,]
188. Bir nefesde eyler ol
mecnū^c-ı tār-ı tenhā tārūmār /
‘Avn-ı ḥaqq besdir aña ḥācet
degil ḥayl-i sipāh (G. 169, Beyit 9).
[bir,]
189. Sāķi lebinden almaz **bir**
būse her ḥarifiñ / Toprak dem
içinde peymāne olmayınca (G.
170, Beyit 8). [bir,]
190. Girme ṭarīķ-i ‘aşka ey
Himmeti refiķiñ / **Bir** rind ferd u
merd u merdāne olmayınca (G.
170, Beyit 11). [bir,]
191. Bir cova degmez ḳatımda
māl u mülk u taḥt-ı cāh / Mihr-i
‘aşkıñdur benim genc-i nihānım
şāh şāh (G. 171, Beyit 11). [bir,]
192. Sāķiyā **bir** cām-ı en‘ām
eyle bu dil-teşneye / Sāķi-yi
kevşer şarāb-ı bī-ḥumārīñ ‘aşkına
(G. 172, Beyit 10). [bir,]
193. Bir dem ey şubḥ güzār
eyle gülistānımıza / İstimā^c it
nedir ṭayr-ı ḥoş-elḥānımızā (G.
175, Beyit 1). [bir,]
194. Kılsa aḥbābına **bir** remz
bugün raġbet-ilen / Cānı teslim
ederüz şevk-ile cānānımıza (G.
175, Beyit 5). [bir,]
195. Ol cefā u cevr gördükce
vefālar göstere / Luṭf u ḳahrın **bir**
göre yarıñ cefādan dönmeye (G.
178, Beyit 3). [bir,]
196. Şarīķ u ġarib ‘Alī
ḥükmündedir bu nuh felek / **Bir**
şahīḥ āşārdan naḳl-eyledi sābık
bize (G. 179, Beyit 7). [bir,]
197. Fānide her laḥza giyek **bir**
libās / Dilber-i ‘ayyār ‘Alīdür ‘Alī
(G. 180, Beyit 5). [bir,]
198. İmām-ı muḳtedāsı her
kimiñ ki olmasa Ḥaydar / Aña **bir**
covca ḳılmaz fāide bu ṭā‘at-i
takvā (G. 181, Beyit 11). [bir,]
199. Ḥaqq ṭarīķinde tevellā u
teberrāsı dürüst / Şanma kim **bir**
nāķış u **bir** serseridir Himmeti (G.
182, Beyit 6). [bir,]

200. Hakk ʔarıkinde tevellā u
teberrāsı dūrüst / Őanma kim **bir**
nākıŝ u **bir** serseridir Himmeti (G.
182, Beyit 6). [bir,]
201. Mezheb içre fark olubdur
yetmiş iki fırkadan / Mũ'min u
ŝālihleriñ **bir** kemteridir Himmeti
(G. 182, Beyit 8). [bir,]
202. Őerĩ'at bostanında haķıkāt
gũlistānında / Öter **bir** 'andelib-i
hoş-nevā geldi nevā geldi (G. 183,
Beyit 10). [bir,]
203. Bir Haydar fi iki cihān cāni
'Alĩ / İns u cinniñ 'ālem-i ma'nide
sultāni 'Alĩ (G. 184, Beyit 1). [bir,]
204. İki cihāni eger virseler ayā
'āŝıķ / Yaķın bil olmasa **bir** zerre
mihriñiñ bedeli (G. 185, Beyit 8).
[bir,]
205. Bir şey'i ey 'ārif-i ŝāhib-
nazar / Nola eger iki görür aķveli
(G. 186, Beyit 7). [bir,]
206. Gel bu mufaşşalda oħı **bir**
varaķ / Tā bilesin kimdir anıñ
meħmili (G. 186, Beyit 11). [bir,]
207. Mũsĩ-yi 'imrāna virdiñ **bir**
'aŝā / Oldı fir'avna 'aŝā-yı ejdehā
(Muh. 4, Beyit 14). [bir,]
208. **Bir** noķtadan ol yeddi
kitāb oldı mürekkeb / Yazıldı
beyāz üstine munca haķķ-ı esved
(G. 54, Beyit 5). [bir,]
209. Sem' ol ki Himmetiñiñ her
beyti **bir** güherdür / Baħr-i muħiķ
içinde dũrr-i 'aden ne hācet (G.
12, Beyit 12). [bir,]
210. Kopsa ger bād-ı kıyāmet
titrese 'arz u cibāl / **Bir** ķadem
ķılmaz yerinden cũnbũŝ u reftār-ı
ķuķb (G. 7, Beyit 5). [bir,]
211. Muħibbe ħubb-i āl ey
muvaħħid dīn imāndur / İki
'ālem elinde fi'l-meşel **bir**
beyzedür anıñ (G. 74, Beyit 9).
[bir,]
212. Bir ŝehādet barmağı eyler
cihāni tārūmār / Őol 'erenler
serverine ger ķekseler leşker ķılı
(G. 34, Beyit 9). [bir,]

213. Bir de hükmeylersin
gökde âftâb dönderür / Ol emîn
‘arş u ferş ol şâhib-i fermāna bağ
(G. 41, Beyit 4). [bir,]
214. Himmetî eydür turâb-ı
reh-güzâr-ı Hâydarım / **Bir**
vücūd-ı kemter kanımda taht u
tâc-ı Keykubād (G. 46, Beyit 12).
[bir,]
215. İki bölde Merre ibni Kaysı
iki barmağı / Kıldı hısn-ı Hâyberi
bir barmağ-ilen tārūmār (G. 61,
Beyit 7). [bir,]
216. Hāk-i rāhı olmışam bir
şeh-süvâr-ı ‘izzetiñ / **Bir** nefesde
merkebi anıñ şüreyyādan geçer
(G. 79, Beyit 9). [bir,]
217. Aḥmed u Hâydar ki **bir**
nūr-ı eḥaddur **bir** vücūd / Bir
vücūdu nola ger iki görir eḥvel-i
beşer (G. 62, Beyit 2). [bir,]
218. Aḥmed u Hâydar ki bir
nūr-ı eḥaddur bir vücūd / **Bir**
vücūdu nola ger iki görir eḥvel-i
beşer (G. 62, Beyit 2). [bir,]
219. ‘Āşık-ı şādık katından
mülk-i fāni **bir** cova / Bu fenā
bazarının sūd u ziyānı **bir** cova (G.
176, Beyit 1). [bir,]
220. Mişl-i Dakyānus Keykāvus
Kārūn-ı Baḥl / Çoḥları görmüş
beķāsız genc-i kānı **bir** cova (G.
176, Beyit 2). [bir,]
221. Hārman-ı meh hūşa u
pervîn cevzā’ sünbüle / Hāşıl u
maḥşül-ı deşt-i āsımānı **bir** cova
(G. 176, Beyit 3). [bir,]
222. Bād u yer orağ bergiñ oda
yandır ḥarmaniñ / Uşbu dehriñ
çâr-bağ u gülistānı **bir** cova (G.
176, Beyit 4). [bir,]
223. Ergüvānı nesterānı
bostānı **bir** cova / Lāle-zārı hūn-ı
dilden su içer bu ḥazra‘ıñ (G. 176,
Beyit 5). [bir,]
224. Ğarķ-ı deryā-yı
şehādetdür şehīd-i kerbelā / Şol
Fırat u Dicleniñ āb-ı revānı **bir**
cova (G. 176, Beyit 6). [bir,]
225. Olmasa cānında ger cānān
mehr-i şāh-ı dīn / Cinn u insānıñ

- vücūd-ı cism-i cānı **bir** cova (G. 176, Beyit 7). [bir,]
226. Pes muḥibb-i Ḥaydarıñ iḥsānı kirdārı gerek / Yoḥsa munda anıñ güftār-ı zebānı **bir** cova (G. 176, Beyit 8). [bir,]
227. Himmetī şıdḳ-ile geymişdir velāyet cevşeniñ / Ḥāriciniñ ḥancer-i seyf-i sinānı **bir** cova (G. 176, Beyit 10). [bir,]
228. Olmasa üstünde tuḡrā-yı velāyet mihr-i şāh / Pes elinde ḳavm-ı islāmıñ nişānı **bir** cova (G. 176, Beyit 9). [bir,]
229. Gāh gebr-idim gāh tersā gāhi Ermeni / Kend u fazlından müselmān eyledi **bir** er meni (G. 187, Beyit 1). [bir,]
230. İki baḥma cihānı ma‘nide ḥaḳḳ **birdür** ey müşrik / Muvahḥidler ‘Alini ḥazret-i ḥaḳḳdan cüdā ḳılmaz (G. 101, Beyit 9). [birdür, -dür]
231. ‘Āşık-ı şādık ḳatından mülk-i fāni **bir** cova / Bu fenā
- bazarının sūd u ziyānı **bir** cova (G. 176, Beyit 1). [bir,]
232. Himmetī **bir** derd-menddir ezel günden şaha / Ol faḳīriñ derdine tımār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 13). [bir,]
233. Yumaḡa on sekiz miñ ‘ālemiñ ‘işyanımı / Baḥr-ı fazlından yeter **bir** ḳatre şebnem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 9). [bir,]
234. Dünyā u ‘uḳbada **bir** dem ḥāṭır şād olmasun / Her kim olmaz dem-be-dem mihriñle ḥürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11). [bir,]
235. Himmetī dir ḥaşr u mizān u şırāt u sorgum hem / Himmetinden çekmezem **bir** zerrece ḡam yā ‘Alī (G. 190, Beyit 12). [bir,]
- bir bir:** Tek tek, birer birer.
1. (G. 165, Beyit 9). [bir bir,]
2. (G. 184, Beyit 4). [bir bir,]

bir burāk-ı berķ seyr-i ‘arş-peymā-yı

‘acīb: Arşı bir anda şimşek hızıyla geçiverecek olan peygamberi Miraca götüren Burak gibi.

1. (G. 10, Beyit 10). [bir burāk-ı berķ seyr-i ‘arş-peymā-yı ‘acīb,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

1. (G. 53, Beyit 2). [bir dem,]
2. (G. 14, Beyit 4). [bir dem,]
3. (G. 31, Beyit 10). [bir demde, -de]

bir demde: Bir nefeslik zaman, bir an.

1. (G. 29, Beyit 6). [bir demde, -de]

bir günde: Bir günlük zaman dilimi.

1. (G. 14, Beyit 8). [bir günde, -de]

bir olur: Birlik olmak.

1. (G. 28, Beyit 10). [bir olur, -ur]

bir şemme: Bir miktar, biraz.

1. (G. 88, Beyit 4). [bir şemme,]

birāder: " kardeş, dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir seslenme sözü.

1. Ey **birāder** kes siyāset hançer-ilen başını / ‘Āşī olur eylese bir ķul dü

sultān-ile baḥş (G. 26, Beyit 5).
[birāder,]

2. Cān u gözin aç ey **birāder** merd iseñ merdāne baḥ / Ger ulū’l-ebşār-iseñ ol server-i merdāne baḥ (G. 42, Beyit 1). [birāder,]

3. Kerem ķıl ey **birāder** olma kennās / Güler kennāsı her meclisde nesnas (G. 104, Beyit 1). [birāder,]

4. Ger ulū’l-ebşār-iseñ ol server-i merdāne baḥ / Cān u gözin aç ey **birāder** merd iseñ merdāne baḥ (G. 41, Beyit 1). [birāder,]

5. Ehl-i imān ol vaṭan dut ey **birāder** Ḥaydarıñ / Āsitān oldı imān ehline ḥubbü’l-vaṭan (G. 168, Beyit 8). [birāder,]

6. Otuz üç miñ otuz yıl geçmişdi ey **birāder** / Mescide egleşmişdi eşḥāb-ile peygamber (Muh. 1, Beyit 14). [birāder,]

birāḥ-: Bırakmak, koymak, yerleştirmek.

1. Ḳalbinde **birāḥdı** bizi şāha benemā ruḥ / Ḳaldı bu gönül

‘arşa-yı hasretde piyāde (G. 44,
Beyit 6). [bıraḥdı, -dı]

bī-revnaḳ: Işıksız, cansız, güzelliğini
yitirmiş.

1. Faḳīr u müflis u **bī-revnaḳam**
liken yaḳīnim bu / Vere
ümmīdvārım bu daḫı nūr-ı yaḳīn
revnaḳ (G. 133, Beyit 8). [bī-
revnaḳam, -am]

birik: Biriktirmek, bir araya getirmek,
birbirine eklemek.

1. Müfredāt içre **birikdi** hey huy
vāv-ı velī / Tā mürekkeb oldı
ism-i ḳul hüvallahü eḫad (G. 50,
Beyit 5). [birikdi, -di]

biryān idüben: Kebap gibi yakmak,
kavurmak.

1. (G. 71, Beyit 6). [biryān idüben, -
üben]

biş: Beş.

1. Oynatdı atını **biş** gün bu ‘arşada /
Fil bende düşdi ‘āḳıbetü’l-emr
oldı māt (G. 11, Beyit 13). [biş,]

biş: Çok, fazla.

1. Gümānı ḳoy ki munda baḫş-i
mevcūd-ı ‘adem şıḡmaz / Dehān-ı
tengine bir mevḫibeniñ **bīş** u kem
şıḡmaz (G. 93, Beyit 1). [bīş,]

bī-sa‘ādet: Mutsuz, bedbaht.

1. Yolunda toprak olmayan ol **bī-
sa‘ādetiñ** / Başında devlet-i efser-
i tāc-ı külāhı yoḫ (G. 43, Beyit 3).
[bī-sa‘ādetiñ, -iñ]

bīşe: Orman, sazlık, meşelik.

1. Bedr-i ḡazanfer kimi bebrī şikār
eyleyen / Māyil her ḫırs-ı ḫük
olmadı bu **bīşede** (G. 164, Beyit
11). [bīşede, -de]

bīşe-i hecāda: Utañç ormanı.

1. (G. 156, Beyit 6). [bīşe-i hecāda, -
da-da-i]

bī-semer: Meyvesiz.

1. Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür
re’s u māl / Bir şecerdür Ādem u
bī-ma‘rifet ol **bī-semer** (G. 65,
Beyit 11). [bī-semer,]

bismillah: "Allah'ın adıyla" manasında "Bismillâhirrahmânirrahim" sözünün kısaltılmış şekli.

1. Pes münzezirü'l-vaqt saña 'âlem u âdem / **Bismillah** âya şâhib-i devrân-ı velâyet (G. 24, Beyit 5). [bismillah,]

bismillâhirrahmânirrahîm: Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile.

1. Oğu ihlâs-ile **bismillahirrahmanirrahîm** / Dîv-ilen şeytânı öldür zâlim-ı gaddârı kes (G. 108, Beyit 5). [bismillahirrahmanirrahîm,]

bî-şümâr: Sayısız, hesaba gelmez.

1. İsm-ilen islâm özi kâfir cihânda **bî-şümâr** / 'Âlem-i ma'ñide pes ismiñ müsemması gerek (G. 141, Beyit 9). [bî-şümâr,]

bî-sütün: Sütunsuz, direksiz.

1. Eger 'irfân-ı kâmil-sen kiminçün durdı fikr-eyle / Mu'allak bî-tanâb **bî-sütün** bu nilgün çadır (G. 66, Beyit 5). [bî-sütün,]

bit-: Büyümek, yetişmek, ortaya çıkmak.

1. Peyveste gele bû-yı vefâ-yı 'Alî andan / Reyhân **bite** ol gülden eger yâsem-en-i gül (G. 146, Beyit 6). [bite, -e]
2. Külden **biter** şabrile gül / "Eş-şabru miftâhi'l-ferec" (Mur. 1, Beyit 4). [biter, -er]
3. Her şecerde **bitdi** ol gayr-ı mükerrer meyveler / Piste u bādām u nârenc u ruṭeb 'annâb-ı şıdḳ (G. 130, Beyit 3). [bitdi, -di]
4. Her şecer kim **bitmez** anda mîve-yi mihr-i 'Alî / 'Aşḳ-ilen tîr u teber çek ol bülend-eşcârı kes (G. 108, Beyit 7). [bitmez, -mez]

bit-: Bitmek, sona ermek.

1. Her gün **biter** kayıdma bu farṭ-ı nihâyete / Ger ğam tökerse ḳanıñı gitme şikâyete (Müsebba 1, Beyit 30). [biter, -er]

bî-tanâb: Halatsız, ipsiz.

1. Eger 'irfân-ı kâmil-sen kiminçün durdı fikr-eyle / Mu'allak **bî-**

tanāb bī-sütūn bu nilgūn çadır (G. 66, Beyit 5). [*bī-tanāb,*]

bī-tekellūf: *Teklifsiz, davetsiz, sıkıntısız.*

1. Bī-tekellūf cennetiñ bezminde ol mest-i elest / Sākī-yi kevşer elinden içdi cām-ı selsebīl (G. 143, Beyit 2). [*bī-tekellūf,*]

2. (G. 172, Beyit 2). [*bī-tekellūf,*]

bī-vāsıta: *Vasıtasız, aracısız.*

1. ‘Ayn-ı zāhir söyleşürdi haqq-ilen **bī-vāsıta** / Dem-be-dem nuḡk-ı ‘Aliden şol emīn-i kūh-ı Tūr (G. 69, Beyit 5). [*bī-vāsıta,*]

bī-vefā: *Vefasız, hayırsız, sadakatsiz.*

1. Bī-vefā u bī-ḥayā bir qaḥbe-yi bāzārdur / İşi kan içmekdür anıñ muttaşıl mestānedür (G. 73, Beyit 4). [*bī-vefā,*]
2. Bu cihānda **bī-vefānıñ** cümle kār u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ u berg u bārı hiç (G. 33, Beyit 1). [*bī-vefānıñ, -nıñ*]
3. Baḥmadı ol merd-i merdān bu cihān-ı qaḥbeye / **Bī-vefādur** nişe

kim bu bī-ḥayā dehr-i ‘acūz (G. 89, Beyit 11). [*bī-vefādur, -dur*]

bī-vücūd-ı bī-kerem: *Cimri insanlar, varlıklar.*

1. (G. 93, Beyit 10). [*bī-vücūd-ı bī-kerem,*]

bīyābān: *Kır, çöl.*

1. Bu deşt-i pür ḥaṭardan qorqma külli **bīyābān** tek / Velāyet şehrine gir vadī-yi ḥavf u ḥaṭardan geç (G. 32, Beyit 3). [*bīyābān,*]
2. Her niçe doğru yola dīvi delālet iderem / Ğul-ı bed-ṭinet-i gümrāh **bīyābāna** gider (G. 77, Beyit 11). [*bīyābāna, -a*]

biz: *Birinci çoğul şahıs zamiri.*

1. Bu niyāzıñ luḡf kıl ‘āşıqlarıñ redd eyleme / Uşbudur elde **bizim** yā şāh-ı dervīşānımız (G. 99, Beyit 4). [*bizim, -im*]
2. Cām-ı Ḥaydar cur‘asındandır **bizim** peymānımız / Kim ki bir dem içdi andan oldı ḥayy-ı lā-

- yemüt (G. 99, Beyit 6). [*bizim, -im*]
]
3. İrdi bu luḡf-ı ezel iḥsān-ı ḥālīḡdan
bize / Mihr-i āl-i Ḥaydar-ı Kerrār
ḥālīḡdan **bize** (Muh. 3, Beyit 6).
[*bize, -e*]
4. Şehr-i dilde menzil-i cānān
bizden ḡıl ṡaleb / Ṣālibā gel
derdiñe dermānı **bizden** ḡıl ṡaleb
(G. 8, Beyit 1). [*bizden, -den*]
5. Şehr-i dilde menzil-i cānān
bizden ḡıl ṡaleb / Ṣālibā gel
derdiñe dermānı **bizden** ḡıl ṡaleb
(G. 8, Beyit 1). [*bizden, -den*]
6. Nokṡa kim onuñ devrinde pergār-
ı vüçüd / Sırr-ı zāt ol nükte-yi
pinhān **bizden** ḡıl ṡaleb (G. 8,
Beyit 2). [*bizden, -den*]
7. Ğark-ı deryā-yı cehālet olma ol
Ken‘ān kimi / Nūḡ vaḡtidür
zevraḡ-ı ṡūfān **bizden** ḡıl ṡaleb (G.
8, Beyit 4). [*bizden, -den*]
8. Düşme her bir daş için ‘ummāna
ey ḡavvāş-ı ḡırş / Ma‘den-i
dürdāne u mercān **bizden** ḡıl
- ṡaleb (G. 8, Beyit 5). [*bizden, -den*]
]
9. Kīmyādur cismimiz bu cānımız
ıksır-i ‘aşḡ / Gel beri ey kīmyāḡer
kān **bizden** ḡıl ṡaleb (G. 8, Beyit 6).
[*bizden, -den*]
10. Ey müselmānım deyüb da‘vī-yi
īmān eyleyen / Ma‘nī-yi islāmı
penc erkān **bizden** ḡıl ṡaleb (G. 8,
Beyit 7). [*bizden, -den*]
11. Bir ḡaber dut bu ḡuṡuṡı heykel-i
raḡmāniden / Müfredāt-ı defter-i
furḡān **bizden** ḡıl ṡaleb (G. 8, Beyit
8). [*bizden, -den*]
12. Çıḡ bugün beytü’l-ḡazinden misl-
i Ya‘ḡüb-ı ḡazīn / Mışr-ı şāḡı
Yūsuf-ı Ken‘ān **bizden** ḡıl ṡaleb (G.
8, Beyit 9). [*bizden, -den*]
13. Mu‘cizāt-ı Mūsī-yi ‘İmrān **bizden**
ḡıl ṡaleb / Kesr-i elvāḡ yed-i
beyzā u esrār u ḡıyām (G. 8, Beyit
10). [*bizden, -den*]
14. Genc-i ma‘nī devlet-i bākī u
mülk-i bī-zevāl / Mışr-ı şāḡ

- evliyā-yı devrān **bizden** kıl taleb
(*G. 8, Beyit 11*). [*bizden, -den*]
15. Āb-ı Hızır çeşme-i hayvānı **bizden**
kıl taleb / Nuṭṭ-ı rūḥullāh-ı
cāvidāniyüz ey Himmeti (*G. 8,*
Beyit 12). [*bizden, -den*]
16. Vāḳıf ol şūfi **biz** ol ḳavmiz ki
andan Aḥmediñ / Ḳıldı anıñ
ḳırhını bir dāne-yi engür mest (*G.*
22, Beyit 3). [*biz,]*
17. Baḥr-ı vaḥdet kim onuñ
emvācıdur bu kā'ināt / Menba' ol
baḥr-ı bī-pāyān **bizden** kıl taleb
(*G. 8, Beyit 3*). [*bizden, -den*]
18. Biz gedā-yı ḥānedān-ı Ḥaydaruz
sulṭān-ı vaḳt / Devlet-i bākī bize
el virdi genc-i bī-ḳışās (*G. 103,*
Beyit 3). [*biz,]*
19. Ṭarīḳ-i dīn içinde reh-
nümāmızdur **bizim** şūfi / Delil-i
evliyā şem'ı-i hidāyet server-i ser
baḥş (*G. 114, Beyit 7*). [*bizim, -im*
]
20. Biz 'ayn ḳaf lam üstād 'ayn u şin
u ḳaf / 'Aḳl u 'aşḳıñ rehberin
ya'ni 'Alīdir bī-ḥilāf (*G. 125, Beyit*
1). [*biz,]*
21. Ḳalmışuḳ ḡam vādisinde ḥādi-yi
rehber gerek / Bu zelāletden **bizi**
ḳurtarmaḡa bir er gerek (*G. 139,*
Beyit 1). [*bizi, -i*]
22. Biz 'Alīye bendeyüz bākī u
pāyendeyüz / Ḳısmet idübdür
munı ḥaḳḳ ezeliiden bize (*G. 173,*
Beyit 2). [*biz,]*
23. Biz 'Ālī ḳullarıyuz terk-i ser terk-i
cihān / Ḥaddı yoḡdur gire her
serseri meydānımıza (*G. 175,*
Beyit 7). [*biz,]*
24. Āyine-yi zamīre ey Himmeti
naḡar ḳıl / Ondan **bize** ḡaber vir
ṭūṭi-yi nāṭıḳ dost (*G. 23, Beyit 12*).
[*bize, -e*]
25. Ondan **bize** ḡaber vir ṭūṭi-yi
nāṭıḳ-ı dost (*G. 23, Beyit 13*).
[*bize, -e*]
26. Göster **bize** ḡulmünde yüz ey nūr-
ı şafā ruḡ / Ey şem'ı-i ḥüdā ey
ḳamer evc-i şafā ruḡ (*G. 44, Beyit*
1). [*bize, -e*]

27. Yolunda koyubdur **bize** müştāk-ı
leḳā ruḥ / Dergāhıñna dutmuşdur
ayā şāh-ı mükerrerem (G. 44, Beyit
12). [bize, -e]
28. Ey Himmeti bir ḳavl-i nebi-yi
seyyid-i ʿālem / Yetmiş iki ḥac
oldı **bize** ravzā-yı meşhed (G. 54,
Beyit 12). [bize, -e]
29. Ey gönül gel ki ṭabīb oldı **bize**
ʿaşḳ-ı ḥabīb / Şıdḳ-ile varan aña
derdine dermān getürür (G. 71,
Beyit 7). [bize, -e]
30. Keşti-yi feth-i necāt oldı **bize**
mihr-i ʿAlī / Ger minen Nūḥ ise
bu keştiye ṭūfāna gider (G. 77,
Beyit 6). [bize, -e]
31. Müşrik olma gel ʿAlīniñ sırrına
bizden iriş / Mustahāḳḳ-ı
raḥmete ʿaşr-ı zekāt andan çıḫar
(G. 81, Beyit 6). [bizden, -den]
32. Bize müflis dime ol şāh-ı ḡanī
dervīşiyüz / Genc-i ḳārūna bugün
ṭaʿne ḳılır ḥaşmetimiz (G. 91,
Beyit 2). [bize, -e]
33. Şol veliyyi ḥaḳḳ ʿAlī dir men
kelām-ı nāṭıḳam / Bile emr-itdi
bize ol şāḫib-i irşādımız (G. 92,
Beyit 8). [bize, -e]
34. Bize müflis dime ol şāh-ı ḡanī
dervīşiyüz / Genc-i ḳārūna bugün
ṭaʿne ḳılır ḥaşmetimiz (G. 92,
Beyit 2). [bize, -e]
35. Nuṭḳ-ı kerāmet ile **bize** keşti-yi
necāt / Bā Nūḥ-ı ehl-i beyt ṭūfān
içindeyüz (G. 95, Beyit 2). [bize, -e
]
36. Biz gedā-yı ḥānedān-ı Ḥaydaruz
sulṭān-ı vaḳt / Devlet-i bāḳī **bize**
el virdi genc-i bī-ḳışās (G. 103,
Beyit 3). [bize, -e]
37. Ne sebedendir anıñ sırrını şerḫ
eyle **bize** / Zülfiḳār-ı şeh-i dīn
server-i merdān iki şaḳ (G. 134,
Beyit 6). [bize, -e]
38. Ḳāsım-ı ḥān-ı velāyet sāḳi-yi
bezm-i ezel / Ḥumm-ı vaḫdetden
bize baḫş-eyledi ḥamse ʿasel (G.
140, Beyit 1). [bize, -e]

39. Ey āhī **bizden** ne ğam ger zāhid
dīvānedür / Āşinā-yı ‘aşkam ol
bīgāneden müstağniyim (G. 157,
Beyit 6). [bizden, -den]
40. Bize ey Himmetī haqqdan bu
teşrif / Muķassemdir
muķassemdir muķassem (G. 160,
Beyit 11). [bize, -e]
41. İşāretdir **bize** nuṭṭ-ı ‘Alīden
Himmetī fehm it / Dem-i ‘isā u
rūḥullah āb-ı hıẓr-ı cām-ı cem‘
(G. 161, Beyit 12). [bize, -e]
42. Kuru ağacdan **bize** meyve-yi ter
luṭf-iden / Berd-i ‘acūzu kesüb
taze bahār eyleyen (G. 164, Beyit
5). [bize, -e]
43. Şol velī kāniñ mübārek ismi
olmuşdır ‘Alī / Nuṭṭ-ı pākinden
bize munca beyān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 4). [bize, -e]
44. Hāzır-ı vaḳt ol **bize** hem-rah-iseñ
ey Himmetī / Mehdi çıḥdı fitne-
yi āḥir zamān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 12). [bize, -e]
45. Nokṭa-yı ḥarf oldı keşf nuṭṭ-ı
‘Alīden **bize** / İrdi fütūḥ-ı kelām
şāh-ı velīden **bize** (G. 173, Beyit
1). [bize, -e]
46. Nokṭa-yı ḥarf oldı keşf nuṭṭ-ı
‘Alīden **bize** / İrdi fütūḥ-ı kelām
şāh-ı velīden **bize** (G. 173, Beyit
1). [bize, -e]
47. Biz ‘Alīye bendeyüz bākī u
pāyendeyüz / Kısım idübdür
munı haqq ezeli den **bize** (G. 173,
Beyit 2). [bize, -e]
48. Yoḥ-idi ‘ālem henüz ḥilḳat-i
ādem henüz / Geldi bu feyẓ-i ezel
lem-yezeliden **bize** (G. 173, Beyit
3). [bize, -e]
49. Çekse ḥaşr dīv-i ded çekme ğam
ey bī-başar / Her dem irişür
meded nād-ı ‘Alīden **bize** (G. 173,
Beyit 4). [bize, -e]
50. Āyine-yi dil-şafā tapdı bu yüzden
cilā / Düşdi ṭulū‘-yı ziyā mihr-i
celīden **bize** (G. 173, Beyit 5).
[bize, -e]

51. Kıldı kerem ‘aşk-ı yār dem-be-
dem eyler güzār / Uşbu fenā
mülküne tā gelediden **bize** (G. 173,
Beyit 6). [bize, -e]
52. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / Yoḥsa ne ḥāşıl dilā
bu ‘ameliden **bize** (G. 173, Beyit
7). [bize, -e]
53. Serverimiz Būturab yulduzımız
āftāb / Degmeye hiç naḥsiyet şol
rezeliden **bize** (G. 173, Beyit 8).
[bize, -e]
54. Himmetiyem ehl-i ‘aşk ‘aşkı ider
zıkr-i meşk / Viridi bu mihri ‘Alī
kālū belādan **bize** (G. 173, Beyit
9). [bize, -e]
55. Yed-i beyzā u ‘asā seyrini **bizden**
taleb it / Himmeti tā iresin Mūsī-
yi ‘imrānımıza (G. 175, Beyit 13).
[bizden, -den]
56. Ḥamdulillah keşf-i zāt itdi bugün
ḥālīk **bize** / Lam u ba şaḳ
olmayınca demedi nāṭīk **bize** (G.
179, Beyit 1). [bize, -e]
57. Ḥamdulillah keşf-i zāt itdi bugün
ḥālīk **bize** / Lam u ba şaḳ
olmayınca demedi nāṭīk **bize** (G.
179, Beyit 1). [bize, -e]
58. Lam bādan şaḳ olundu sırr-ı
bābullah-ı ḥaḳḳ / Gör ne elṭāf-ı
mūkerrem itdi mi lāyīk **bize** (G.
179, Beyit 2). [bize, -e]
59. Lāyīk-ı kelb-i ‘Alī olsañ zih-i
devlet saña / Ey göñül ḥamd u
şenā kıl dem-be-dem fāyīk **bize**
(G. 179, Beyit 3). [bize, -e]
60. Seyyid-i şādīk ‘Alī evlādıdır ḥaḳḳ
bilmişem / ‘illet u ‘işyāna añlar
hādi-yi ḥādīk **bize** (G. 179, Beyit
4). [bize, -e]
61. Ḥādīk-ı ‘illet ‘Alī aḥbābına şıḥḥat
virür / Muştafādır Muştafā ḥāmī
hem ‘aşīk **bize** (G. 179, Beyit 5).
[bize, -e]
62. ‘Āşīk-ı hırş u ḥileden saḥlasun
īmānımız / Virmesün iblis
teşvīşīñ şeh-i şārīk **bize** (G. 179,
Beyit 6). [bize, -e]

63. Şārık u ğārib ‘Alī hükümündedir
bu nuh felek / Bir şahih āsārdan
naql-eyledi sābık **bize** (G. 179,
Beyit 7). [bize, -e]
64. Sābıku’l-islām sālārı ‘Alidür
āşikār / Şükr vel minne bu sırdan
virdiler salık **bize** (G. 179, Beyit 8).
[bize, -e]
65. Sarlağ alduğ bu yola doğru varan
görmez haţar / Himmet-i āl-i
‘Aliden neyler ol sārık **bize** (G.
179, Beyit 9). [bize, -e]
66. Sārık olmaz ehl-i devlet şālih
olmaz nā-ümmid / Virdiler nuţk-
ı kelāmullahdan tanık **bize** (G.
179, Beyit 10). [bize, -e]
67. Tanıduğ ol mazhar-ı zāt-ı kadīmi
Himmeti / Hāşıl oldu hamdulillah
dīde-yi tanık **bize** (G. 179, Beyit
11). [bize, -e]
68. Keşf-i remz oldu kelāmullah-ı
nāţıkdan **bize** / Bu beyān el virdi
esrār-ı haķāyıkdan **bize** (Muh. 3,
Beyit 7). [bize, -e]
69. Keşf-i remz oldu kelāmullah-ı
nāţıkdan **bize** / Bu beyān el virdi
esrār-ı haķāyıkdan **bize** (Muh. 3,
Beyit 7). [bize, -e]
70. Qalbinde bırağdı **bizi** şāha
benemā ruğ / Qaldı bu göñül
‘arşa-yı haşretde piyāde (G. 44,
Beyit 6). [bizi, -i]
71. Sür üstümüze atıñı ‘arz eyle şehā
ruğ / Gördi **bizi** bu varţada bu
havf-ı haţarda (G. 44, Beyit 7).
[bizi, -i]
72. Qurtar **bizi** Hüseyñ Hasan ‘aşkına
bugün / Leb-teşne-yi dil-figār
beyābān içindeyüz (G. 95, Beyit
5). [bizi, -i]
73. Qurtar **bizi** hidāyet eyle luţf kıl
nicāt / Yā mazharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebbā 1,
Beyit 10). [bizi, -i]
74. Ey rāfi‘-i zelālet u ey dāfi‘-i belā /
Ey şir-i haķķ çıhard **bizi** ez-çeng-i
ejdehā (Müsebbā 1, Beyit 13).
[bizi, -i]
75. İrdi bu luţf-ı ezel ihsān-ı hālıkdan
bize / Mihr-i āl-i Haydar-ı Kerrār

hâlıkdan **bize** (*Muh. 3, Beyit 6*).
[*bize, -e*]

76. Bizim-len bu cehetden
mâcerâdur / Bugün şol
ma'rifetsiz şüfî-yi har (*G. 64,*
Beyit 20). [*bizim-len, --len*]

bî-haber: *Habersiz, gafil.*

1. Kıl taḥammül cevrine ey vaşl-ı
maḥbûb isteyen / İncime her **bî-**
haberden olma her ğamdan melûl
(*G. 147, Beyit 8*). [*bî-haberden, -*
den]

böl-: *Bölmek, parçalamak.*

1. İki **böldi** Merre ibni Kaysı iki
barmağı / Kıldı hısn-ı Ḥayberi bir
barmağ-ilen tārūmār (*G. 61, Beyit*
7). [*böldi, -di*]

bostān: *Çiçek ve ağaç yetiştirilen yer,*
bahçe.

1. Bu cihānda bî-vefāniñ cümle kār
u bārı hiç / **Bostān** u gülistān bāğ
u berg u bārı hiç (*G. 33, Beyit 1*).
[*bostān,]*

2. Ya'ni gül u benefşe reyḥān u
nergisinden / Hem gülistān
müzeyyen hem **bostan** münakkaş
(*G. 118, Beyit 3*). [*bostan,]*

3. Erguvānı nesterānı **bostānı** bir
cova / Lāle-zārı ḥūn-ı dilden su
içer bu ḥazra'ıñ (*G. 176, Beyit 5*).
[*bostānı, -ı*]

böyle: *"Bunun gibi, buna benzer"*
anlamında işaret sıfatı.

1. 'Alidür añla mülk-i 'aşka sulṭān /
Beşerde **böyle** şāh-ı 'ādil olmaz
(*G. 88, Beyit 8*). [*böyle,]*

boyn: *Başı bedene bağlayan bölge,*
boyun.

1. Her vilāyetden çeküb ḍarb-ile
taḥdı ol velī / **Boynuna** çok ser-
keş-i ser-dār-ı ser-ḥayliñ kemend
(*G. 51, Beyit 2*). [*boynuna, -u, -n, -*
a]

2. Boynın uşadan ḥırs u ḥaser-i ḥük-
ı Ḥüseyniñ / Şol şır-i jiyān-ı
pence der āhen çengem (*G. 156,*
Beyit 4). [*boynın, -ın*]

3. Ol şanem budır içinde nice Şeyh-i
‘Ābidīn / ʤurralardan **boynuna**
asdı çelipā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit
5). [*boynuna, -u, -n, -a*]
4. ‘Ālem-i sūretde Ādem yoḥken yā
şīr-i ḥaḳḳ / Degdi dīviñ **boynuna**
ol dem ɗarb kācīñız (G. 98, Beyit
8). [*boynuna, -u, -n, -a*]

boynıñda deyn kalmaya: *Boynuna borç olmak. Yapılması gerekli olan ödev anlamında kullanılan bir deyimdir.*

1. (G. 165, Beyit 11). [*boynıñda deyn kalmaya, -ma, -y, -a*]

boynuna geçdi: *İp vs. şeyleri boyna takmak, boyna geçirmek.*

1. (G. 56, Beyit 7). [*boynuna geçdi, -di*]

bu: *Bu, işaret zamiri.*

1. Ol şanem **budır** içinde nice Şeyh-i
‘Ābidīn / ʤurralardan boynuna
asdı çelipā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit
5). [*budır, -dır*]
2. Ne cinn u melek **bunda** ne
peygamber-i mürsel / ‘Avn

eylemeseñ ḥaḳḳ yola bulmazdı
hidāyet (G. 21, Beyit 5). [*bunda, -n, -da*]

3. Kaḳa dönder yiri ḳat‘-ı nazar ḳıl
yeddi kişverden / Vaḳan dut
burda Himmeti özge maḳarda geç
(G. 32, Beyit 12). [*burda, -r, -da*]

4. Himmetiniñ ḥāceti senden **budur**
ḳıl yā ‘Alī / Bir dil u dānā oña bir
dīde-i bīnā naşīb (G. 9, Beyit 12).
[*budur, -dur*]

5. **Budur** mü’minlere naşrun-min-
Allāh āyet-i nuşret / Dilinden
ḳoyma ey dil lā-fetā illā ‘Alī
şarḥın (G. 16, Beyit 5). [*budur, -dur*]

6. Şıḳ-len şādıḳların cān u dili
ḳurbān saña / **Bundan** özge yoḥ
vişāliñ ‘ıydına şükrānımız (G. 99,
Beyit 3). [*bundan, -n, -dan*]

7. Bu şāhı bilmeyen ehl-i şeḳāvet /
Eger leylāc ise āḥır olur māt (G.
15, Beyit 12). [*bu,*]

8. Geldi emr-i fāḥiri **bu** ḥaḳḳdan
emīr-i şaf-şiken / Çaldı şeyfi

- koymadı **bu** meydān içinde rest-hīz
(G. 87, Beyit 2). [bu,]
9. Geldi zūhūra munca nebī şerh
buña / Kimdür rükū^c içinde viren
sāile zekāt (G. 13, Beyit 6). [buña,
-ñ, -a]
10. Gökten nuzūl-ı haqq **budur** /
Hüsni kabūl-ı haqq **budur** (Mur.
1, Beyit 17). [budur, -dur]
11. Gökten nuzūl-ı haqq **budur** /
Hüsni kabūl-ı haqq **budur** (Mur.
1, Beyit 17). [budur, -dur]
12. Kavli-i resūl-ı haqq **budur** / “Eş-
şabru miftāhi'l-ferec” (Mur. 1,
Beyit 18). [budur, -dur]
13. Nuṭk-ilen ruh-ı nefis bir şey³-i
vāhiddir **bular** / Kimse bu esrāra
irmez bir mu‘ammādur nefes (G.
110, Beyit 5). [bular, -lar]
- bu:** "Bu" işaret sıfatı.
1. Endi zehrā gökyüzünden yüz
dutup **bu** dergāhiña / Döndi
mağribden celālet birle baḥduñ
aftāb (G. 1, Beyit 3). [bu,]
2. Bu dörd kitābiñ ma‘nīsini ey şeh
haqqdan / Bir nokta-imiş hem
bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit
4). [bu-idi, -i, -di]
3. Çeşmine müşrikleriñ şol āteş-
perrān-ı çarḥ / Dönderen **bu**
gerdişi dest-i velāyetdür yakīn (G.
42, Beyit 10). [bu,]
4. Giren meydān-ı ‘aşka şıdḳ-ilen
evvel **budur** şartı / ‘Alī yolında bu
cān-ı cihānı i‘tirāf eyler (G. 75,
Beyit 4). [budur, -dur]
5. Ma‘nī-yi mülkinde dedi şehr-i
‘ilm ü vaḥdetim / Yā velī-yi haqq
bu şehr-i ‘ilmine sensen fetḥ-i
bāb (G. 1, Beyit 6). [bu,]
6. Cem^c **bu** ‘arsada haqq
buyurduḡilen küllişey³ / Anda
kim maḥşer kopar zāḥir olur
yevmu'l-ḥisāb (G. 1, Beyit 8). [bu,
]
7. Baḥr-ı vaḥdet kim onuñ
emvācıdur **bu** kā'ināt / Menba^c ol
baḥr-ı bī-pāyān bizden kıl ṭaleb
(G. 8, Beyit 3). [bu,]

8. Kîmyâdur cismimiz **bu** cânımız
iksîr-i ‘aşk / Gel beri ey kîmyâger
kân bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 6).
[bu,]
9. Bir haber dut **bu** hutûti heykel-i
rahmâniden / Müfredât-ı defter-i
furkân bizden kıl taleb (G. 8, Beyit
8). [bu,]
10. Men didim hicriñ helâk itdi ol
meh didi / **Bu** cihanda kime hâr
olur kime hurma naşib (G. 9,
Beyit 2). [bu,]
11. Hâcı degil **bu** ka‘be-yi tahkîke
izedi / Dâim perestiş itdügi bir
deyr içinde Lât (G. 11, Beyit 12).
[bu,]
12. Oynatdı atını biş gün **bu** ‘arşada /
Fil bende düşdi ‘âkıbetü’l-emr
oldı mât (G. 11, Beyit 13). [bu,]
13. Kıl secde **bu** cemâle ey zâhid
olma şeytân / Gel haqqıñ emrini
dut **bu** mâ‘men ne hâcet (G. 12,
Beyit 8). [bu,]
14. Kıl secde **bu** cemâle ey zâhid
olma şeytân / Gel haqqıñ emrini
dut **bu** mâ‘men ne hâcet (G. 12,
Beyit 8). [bu,]
15. Sırrullâha vâkıf olmadı **bu** külli
mümkinât / ‘ilmine kimse irmedi
cüz-i vâcibu’l-vücüd (G. 13, Beyit
5). [bu,]
16. Haqqâ mişâl-i keştî-i Nûh oldı
hubb-ı şâh / Şıdk-ile gir **bu**
keştîye ey tâlib-i necât (G. 13,
Beyit 8). [bu,]
17. Bu Himmetiden eyleme kem luğf
iltifât / Yâ murtażâ-yı ‘Alî velî-yi
şâh-ı ins u cân (G. 13, Beyit 14).
[bu,]
18. Hîmmetî dobdoludur nûr-ı
‘Âliden nazâr it / **Bu** dokkuz ‘arş
evidür ferş dağı altı cehât (G. 14,
Beyit 14). [bu,]
19. ‘Alidür kâinâtıñ halkına şâh-ı
velini‘met / Viren **bu** külli
mahlûka ‘Alidür ey velini‘met (G.
16, Beyit 1). [bu,]
20. Ey âhî şâh-ı velâyet kuldur çün
münharif / **Bu** haberdür vâkıf ol

- burhān-ı ehl-i maʿrifet (G. 17,
Beyit 2). [bu,]
21. Hāke yeksān ol ʿAlī yolunda ey
āzāde merd / Tā ola rūḥuñ **bu**
esfelde şüreyyā menzilet (G. 17,
Beyit 5). [bu,]
22. Ana raḥminde **bu** ādem şüretin
taşvīr idüb / Bağladı **bu** od u su
tobraḳ yelden şeş cihet (G. 17,
Beyit 8). [bu,]
23. Şāhib-i furḳāna geldi **bu** zamān-ı
maʿrifet / Neylediler ḥāmil-i
Ṭevrāt u İncil u Zebūr (G. 18,
Beyit 10). [bu,]
24. Virmedi **bu** mantıḳa Dāvūd īsī
Mūsā hem / Yaʿnī evsaf-ı ʿAlidür
dāstān-ı maʿrifet (G. 18, Beyit 11).
[bu,]
25. Ey gözyaşı aḡ su teki her sū **bu**
çemende / Bir ʿarız-ı gül serv-i
ḥırāman etegin dut (G. 20, Beyit
2). [bu,]
26. Ger laʿl gerek küh-ı Bedaḥşān
etegin dut / Ey dūr dileyen ol **bu**
- ʿAden baḥrine ḡavvāş (G. 20,
Beyit 3). [bu,]
27. Çekme yeri **bu** fānide endişe-i
eflāk / Ol şāh-ı kerem şāhib-i
iḥsān etegin dut (G. 20, Beyit 7).
[bu,]
28. Hüküm-ile ʿAlidür **bu** iki ʿāleme
sulṭān / İhlāş-ile gel server-i
sulṭān etegin dut (G. 20, Beyit 8).
[bu,]
29. Bu dörd kitābıñ maʿnīsini ey şeḥ
ḥaḳḳdan / Bir noḳta-imiş hem
bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit
4). [bu,]
30. Müʾmin oluban ḳalbine imān
dolur el-ḥaḳḳ / Onun ki ider
cānına **bu** maʿnī sīrāyet (G. 21,
Beyit 8). [bu,]
31. Kıldı **bu** ticāretde besi sūd-ı
kiḑāyet / Her kim ki bugün
ʿaşḳına cān eyledi ḳurbān (G. 21,
Beyit 10). [bu,]
32. Yandursalar ey Himmeti **bu** yolda
seni ḥaḳḳ / Şükreyle yeri eyleme

- zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11).
[bu,]
33. Luṭf kıldı şerbet-i sākī ḥekim-i
lemyezel / Çıḫdı **bu** darü'l-
şafādan ‘āşık-ı rencür mest (G. 22,
Beyit 9). [bu,]
34. İki cihāna ḳalmaz **bu** yolda ‘āşık
dost / Kim cān u dilden ister anıñ
ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1). [bu,]
35. İki cihāna ḳalmaz **bu** yolda ‘āşık-ı
dost / İki cihāna ḳalmaz **bu** yolda
‘āşık dost (G. 23, Beyit 1). [bu,]
36. Doldı **bu** serā cevr-ile ey server-i
‘ādil / Ḳur şimdi cihan ehline
mizān-ı velāyet (G. 24, Beyit 7).
[bu,]
37. Sensen evvel sensen āḫir zāḫir u
bāṭın saña / Didi **bu** çar-felekde
ḫüsrev-i ḫāver ḫadīs (G. 25, Beyit
8). [bu,]
38. Kim ki sevmez āliñi yoḫdur oña
ḫaḳḳdan necāt / Çoḫ didi **bu**
bābdan aşḫāba peygamber ḫadīs
(G. 25, Beyit 11). [bu,]
39. Tīğ-ı zecr-ilen ‘adū-yı ḫānedān
Himmeti / Başını kes **bu** cehetden
kim işitmezler ḫadīs (G. 25, Beyit
13). [bu,]
40. Sādık ol ḳavline **bu** şāhiñ muṭī^c ol
emrine / Dīv düşmez kim ḫekim
Süleymān-ile baḫs (G. 26, Beyit 2).
[bu,]
41. Ḳoy leccācı olma ebleḫ şāh-ı
merdān ḳuldur / Āfete uğrar **bu**
yolda ḳılmayıñ terk-i leccāc (G.
27, Beyit 9). [bu,]
42. ‘Aşkına berdār olan Manşūr tek
nuşret tapar / Eyler onı ḫalk ara
bu ‘arşada serdār tāt (G. 28, Beyit
8). [bu,]
43. Eyler onı ḫalk ara **bu** ‘arşada
serdār-ı tāt / Yolına ser
virmeyen bir serseridür bilmiş ol
(G. 28, Beyit 8). [bu,]
44. Vāriş-i mülk-i nübüvvet
muttaḳīdür ey şakī / **Bu**
taşarrufdan eliñ çek sal buyurdi
eyle köc (G. 30, Beyit 5). [bu,]

45. Kıl taḥammül daş eger yağsa **bu**
yolda başıña / Şabr-ider gör
munca kim senden çeker teannî
çeküc (G. 30, Beyit 11). [bu,]
46. Bu deşt-i pür ḥaṭardan korkma
küllî biyâbân tek / Velâyet
şehrîne gir vadî-yi ḥavf u
ḥaṭardan geç (G. 32, Beyit 3). [bu,
]
47. Ger ol şâhib-kerem-i şâh-ı kerîme
çâkerem dirsên / Saḥâvetdür
hüner **bu** ‘arşada ğayr-ı hünerden
geç (G. 32, Beyit 4). [bu,]
48. Metâ‘-ı dîn u ‘ukbâ muḥaqqardur
hakikatte / Nizâ‘ı koy berâder **bu**
metâ‘-ı muḥtaşardan geç (G. 32,
Beyit 5). [bu,]
49. Cihân-ı mâ‘rifetde gâv u ḥardur
bu cihân ḥalkı / Eger insân-iseñ
hem-sohbet olma gâv u ḥardan
geç (G. 32, Beyit 9). [bu,]
50. Bu cihânda bî-vefânîñ cümle kâr
u bârı hiç / Bostân u gülistân bâğ
u berg u bârı hiç (G. 33, Beyit 1).
[bu,]
51. ‘İtibâr itme **bu** dâr-ı bî-medârı
dehre kim / Kimseye çün ‘itibâr
itmez **bu** dünyâ dârı hiç (G. 33,
Beyit 4). [bu,]
52. ‘İtibâr itme **bu** dâr-ı bî-medârı
dehre kim / Kimseye çün ‘itibâr
itmez **bu** dünyâ dârı hiç (G. 33,
Beyit 4). [bu,]
53. Koy **bu** ‘aceb u hây u hüy
tımturağ fâriğ ol / Sevmedi ehl-i
şafâ **bu** ‘âlem-i ğaddârı hiç (G. 33,
Beyit 6). [bu,]
54. Koy **bu** ‘aceb u hây u hüy
tımturağ fâriğ ol / Sevmedi ehl-i
şafâ **bu** ‘âlem-i ğaddârı hiç (G. 33,
Beyit 6). [bu,]
55. Bir kefendür çün oña yoldaş olan
bu fânide / Câhiliñ bād-ı burût u
cübbe u destârı hiç (G. 33, Beyit
7). [bu,]
56. Ğayr-ı arzâ **bu** cibâl u arz çün
tebdil olur / Çarḥ-ı eflâkiñ
beğâsız noḳtâ-yı pergârı hiç (G.
33, Beyit 8). [bu,]

57. Duttı mağrib mülkini **bu** cümlede
 Haydar-şifat / Çıhdı maşrıqdan
 çeküb ol hüsrev-i hāver kılıç (G.
 34, Beyit 5). [bu,]
58. Almayınca ey velī ‘ilm-i
 velāyetden sabak / Olmadı hiç
 kimseye **bu** mektebde şāhib-i
 ihtilāh (G. 35, Beyit 3). [bu,]
59. Hurre İbn-i Kays çapdı yıhdı bāb-ı
 Hayberi / Pes **bu** aḥbār-ı şāhīhi
 şanma ey münkir mizāh (G. 35,
 Beyit 9). [bu,]
60. Vir **bu** teşne ‘āşıka ey sāki devrān
 kadeh / Tā ola devrinde ‘uşşāk
 ehliniñ gerdān kadeh (G. 37, Beyit
 1). [bu,]
61. Cennetiñ ne ḥaddi var aña olam
 diye **bu** ‘arşada / Tā kılam
 şāyeste-i lāyık şeh-i merdān
 medh (G. 38, Beyit 8). [bu,]
62. Ceng-i Uḥudda nār ‘Alī endi
 ‘arşdan / **Bu** naşra ile virdi oña
 kirdigār feth (G. 39, Beyit 4). [bu,]
63. Tefrika düşdi leşker-i bed-‘ahd-ı
 ḥārici / Haydar kimi **bu** arsada
 ser-ḥayl-ı şāhi yoḥ (G. 43, Beyit
 10). [bu,]
64. ‘Arz eyle **bu** ‘ācizlere yā Haydar-ı
 şaff-der (G. 44, Beyit 5). [bu,]
65. Qalbinde biraḥdı bizi şāha
 benemā ruḥ / Qaldı **bu** gönül
 ‘arşa-yı ḥasretde piyāde (G. 44,
 Beyit 6). [bu,]
66. Ümmid-ile **bu** Himmeti ḥayl-i
 gedā ruḥ (G. 44, Beyit 13). [bu,]
67. Vākıf ol ‘ilm-ile **bu** esrārdan ey
 ḥoş murād / Ḥālīka zāt-ı ‘Alidür
 āferinişden murād (G. 46, Beyit
 1). [bu,]
68. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı ḥakḥ birle
 ‘Alidür saḥlayan / Gel **bu** kula
 söyle “āmennā ve şaddak” yā
 ‘ibād (G. 46, Beyit 3). [bu,]
69. Bu meşelden bir kitābet fehmi
 ‘ārifdür garez / Şāh bā derviş ehl-
 i ma‘niye andan ne kayd (G. 47,
 Beyit 2). [bu,]
70. Koy **bu** dām-ı dāne-yi mekr etme
 şayyād-ı felek / Himmetiniñ

- gönlünü bir şāh-ı hūbān kıldı
şayd (G. 47, Beyit 9). [bu,]
71. Bu nübüvvet bu velāyet bu
ulūhiyyet ki var / Bir haqīkatdür
kamū derk eyle ey şāhib-ḥired (G.
50, Beyit 6). [bu,]
72. Bu nübüvvet **bu** velāyet **bu**
ulūhiyyet ki var / Bir haqīkatdür
kamū derk eyle ey şāhib-ḥired (G.
50, Beyit 6). [bu,]
73. Bu nübüvvet **bu** velāyet **bu**
ulūhiyyet ki var / Bir haqīkatdür
kamū derk eyle ey şāhib-ḥired (G.
50, Beyit 6). [bu,]
74. Müşrik olma zāhir u bātında ehl-i
vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem
koyar **bu** mince a‘dād ‘aded (G.
50, Beyit 7). [bu,]
75. Nuṭḡ-ı haqqam men kelām-ı
nāṭıqam dir ol velī / Hücet-i
burhān-ı ‘irfāna ne sened **bu**
sened (G. 50, Beyit 10). [bu,]
76. Hücet-i burhān-ı ‘irfāna nesned
bu sened / Pūr-Ḥaydar kişver-i
- īmān-ı küfrüñ ḥākimi (G. 50,
Beyit 11). [bu,]
77. Şu‘le-i meşy-i ‘Alidür zāhiren bir
lem‘adur / Şemse-i keyvān **bu**
kandil tāk-ı lāciverd (G. 52, Beyit
6). [bu,]
78. Nuh felek **bu** s̄ābit u seyyār
fermānındadır / Hem **bu** çarḡ
berddür uşbu māh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [bu,]
79. Nuh felek **bu** s̄ābit u seyyār
fermānındadır / Hem **bu** çarḡ
berddür uşbu māh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [bu,]
80. Dünyādan **bu** mühre-i mihr u
mehī mezād çarḡ / Ey ḥarīf oldur
anıñ desdindedür **bu** taş-ı nerd
(G. 52, Beyit 8). [bu,]
81. Dünyādan **bu** mühre-i mihr u
mehī mezād çarḡ / Ey ḥarīf oldur
anıñ desdindedür **bu** taş-ı nerd
(G. 52, Beyit 8). [bu,]
82. Od su toprak yelden bağlayan **bu**
hilḡati / İ‘tidāl çār-faşl u ḥikmet-i

- mihr derd-i berd (G. 52, Beyit 9).
[bu,]
83. Olmasa **bu** fenā şüret ‘âlemde
muğayyed / Tā kim olasın
ma‘nide bākî u muħalled (G. 54,
Beyit 1). [bu,]
84. Tecrîd gerek ‘aşk eri zîrâ ki
‘Alidür / **Bu** ‘arşada ser-leşker-i
ervâh-ı mücerred (G. 54, Beyit 2).
[bu,]
85. Bu ka‘be-i tahkîke ayâ köhne
müselmân / Gel gel getir ihlâş-
ile imân-ı mücerred (G. 54, Beyit
3). [bu,]
86. Ger müdrîk iseñ gör ki **bu** Qur‘ân-
ı ‘azîme / Zâhirde ‘Alî müfred-
ilen yakıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[bu,]
87. ‘Aşkında ‘Alîniñ kamû erbâb-ı
muħabbet / **Bu** iki mülkine cihân
çekdi kalem-i red (G. 54, Beyit 8).
[bu,]
88. Kîmyâdur mihr-i Hâydar altun
eyler mifraķı / Bilmez amma **bu**
- ħakâyıkdan cüz kalb-i hadîd (G.
55, Beyit 6). [bu,]
89. Gerdün-ı dñn-nevâz elinden **bu**
bendeye / Her dem gelür cefâ u
elem yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
3). [bu,]
90. Rızâ-yı ħakķ çñn meni kırtar **bu**
ğuşşadan / Sensin iki cihânda
aħkem yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
6). [bu,]
91. Çeng-i felek **bu** kâmetimi egdi
çeng tek / Bâr-ı ğam-ile eyledi
ħam yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
8). [bu,]
92. Ol dem ki ħalk eyledi ħakķ ‘arş-ı
â‘zamı / Çekdi **bu** ħarf levħâ
kalem yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
11). [bu,]
93. (G. 58, Beyit 3). [bu,]
94. Kim ola **bu** ħakķ leşkerine rehber
u sâlâr / Ser-baħş u ‘atâ-baħş
ħatâ-baħş-ı kerem-dâr (G. 60,
Beyit 1). [bu,]

95. Sāliklere mürşīd u ʿābidlere kıble
/ ʿArıflere miʿrāc u **bu** ʿāşıqlara
dīdār (G. 60, Beyit 4). [bu,]
96. Sırr-ı hāḳḳdur murtaẓā miñ sıfāta
muttaşif / Lik idrāk eylemez **bu**
sırrı her mehmel-i beşer (G. 62,
Beyit 3). [bu,]
97. Vāḳıf ey ʿarīf hāḳḳıñ esrārına
hāḳḳdur yine / Hadd yoḡdur
eyleye **bu** hikmete medḡal-i beşer
(G. 62, Beyit 4). [bu,]
98. Şükr-ider **bu** niʿmete çārguşden
baş ḳaldurur / Himmeti tek şed
hezārān ʿāşık-ı hayrān ḳopar (G.
63, Beyit 12). [bu,]
99. Yazan **bu** levḡ-vechi yaʿni bāḳir /
ʿAle'l-ʿarş istivār u reh-nümādur
(G. 64, Beyit 11). [bu,]
100. Oyanur ḡāb-ı ḡafletden
açar göz / Olar kim **bu** cihānda
uyḡuladur (G. 64, Beyit 19). [bu,]
101. Maʿnīde nāḡıḳdur nuḡḳ-ı
ʿAlīden daşta hāḳḳ / **Bu**
hāḳıḳatden ḡaber ol ey cühül-i
bī-ḡaber (G. 65, Beyit 10). [bu,]
102. Söyle şıḡḳ Himmeti
hāḳḳdur **bu** ḳavl-i muʿteber / Oldı
mülḡaḳ murtaẓā perverdigārıñ
ẓātına (G. 65, Beyit 12). [bu,]
103. Eger ʿirfān-ı kāmīl-sen
kiminçün durdı fikr-eyle /
Muʿallaḳ bī-ḡanāb bī-sütün **bu**
nilḡün çadır (G. 66, Beyit 5). [bu,]
104. Bu munca ḳuvvet u ḳudret
ki luḡfitdi oña yezdān / Ḥilāf-ı
emr ondan bir ser-i mū olmadı
şādır (G. 66, Beyit 6). [bu,]
105. Kimiñ şānındadur levlāk
tā hāḳḳdan ḡitāb olur / Ḥaber dut
bu ḡaberden yoḡsa oldun müşrif
ḡāsir (G. 66, Beyit 11). [bu,]
106. Günāhıñ ʿafv ḳıl **bu**
Himmetiniñ yā veliyullah / Bī-
hāḳḳ-ı ḡürmet-i Selmān u Būzer
Ḳamber u Cābir (G. 66, Beyit 20).
[bu,]
107. Meşelde kevkeb-imiş
serbeser siyāh veli / ʿAlī **bu**
kevkeb içinde mişāl-i māh-ı
münir (G. 67, Beyit 5). [bu,]

108. Zuhūr-ı mehdī-yi şāhib-
zamān 1313 / Oğur **bu** evc-i
semādan ferīşteler tekbīr (G. 67,
Beyit 10). [bu,]
109. Şöyle bil çıhmazdı zulmāt-
ı ‘ademden tā ebed / Dönme-
şe çarḥ üzre ger re’yince **bu** şems-i
münir (G. 68, Beyit 3). [bu,]
110. Bu elif bu nūn bu noқта bu
nuṭḡ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
ḥaḡḡdur gör bu nūrı olma kūr (G.
69, Beyit 2). [bu,]
111. Bu elif **bu** nūn **bu** noқта **bu**
nuṭḡ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
ḥaḡḡdur gör **bu** nūrı olma kūr (G.
69, Beyit 2). [bu,]
112. Bu elif **bu** nūn **bu** noқта **bu**
nuṭḡ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
ḥaḡḡdur gör **bu** nūrı olma kūr (G.
69, Beyit 2). [bu,]
113. Bu elif **bu** nūn **bu** noқта **bu**
nuṭḡ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
ḥaḡḡdur gör **bu** nūrı olma kūr (G.
69, Beyit 2). [bu,]
114. Bu elif **bu** nūn **bu** noқта **bu**
nuṭḡ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
ḥaḡḡdur gör **bu** nūrı olma kūr (G.
69, Beyit 2). [bu,]
115. Yerde gökde çün
ḡuvvedür nuṭḡ-ı kelām / **Bu**
ḡaberdür ey muvaḡḡid ma‘nī-yi
Allah-ı nūr (G. 69, Beyit 3). [bu,]
116. Ḥaydarun ḡükminededür
bu leşker-i ‘arz u semā / İns cinn
dīv u ded **bu** vaḡş-ı ṭayr u mār u
mūr (G. 69, Beyit 6). [bu,]
117. Ḥaydarun ḡükminededür
bu leşker-i ‘arz u semā / İns cinn
dīv u ded **bu** vaḡş-ı ṭayr u mār u
mūr (G. 69, Beyit 6). [bu,]
118. Tanıamaz kimdür ‘Alī **bu**
‘aḡl **bu** idrak-ilen / Bu fenāda
olmayınca ādem-i ehl-i ḡubūr (G.
69, Beyit 8). [bu,]
119. Tanıamaz kimdür ‘Alī **bu**
‘aḡl **bu** idrak-ilen / Bu fenāda
olmayınca ādem-i ehl-i ḡubūr (G.
69, Beyit 8). [bu,]

120. Tanımaz kimdür ‘Alī bu
‘aql bu idrak-ilen / **Bu** fenāda
olmayınca ādem-i ehl-i k̄ubūr (G.
69, *Beyit 8*). [bu,]
121. Himmetī **bu** şāha k̄ıl
huzūr-ı secde k̄alb-nen / “Leyse
maḳbūlu’s-şalātu’l-k̄alb illā bi’l-
huzūr” (G. 69, *Beyit 13*). [bu,]
122. Bu elif bu nūn bu noḳtabu
nuṭḳ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
hakkdur gör bu nūrı olma kūr /
Bu elif bu nūn bu noḳta bu nuṭḳ
hem (G. 70, *Beyit 2*). [bu,]
123. Bu elif **bu** nūn **bu** noḳtabu
nuṭḳ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
hakkdur gör **bu** nūrı olma kūr /
Bu elif **bu** nūn **bu** noḳta **bu** nuṭḳ
hem (G. 70, *Beyit 2*). [bu,]
124. Bu elif **bu** nūn **bu** noḳtabu
nuṭḳ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı
hakkdur gör **bu** nūrı olma kūr /
Bu elif **bu** nūn **bu** noḳta **bu** nuṭḳ
hem (G. 70, *Beyit 2*). [bu,]
125. Yüregim k̄anını mı
bağrımı biryān idüben / Ol saḫī-
- ṭab‘ **bu** mihmānlar için ḫān
getürür (G. 71, *Beyit 6*). [bu,]
126. Emreyledi ol şāh ana
muşhaf-ı nāṭıḳ / Şerḫ eyle eger
‘ārif iseñ **bu** ne beyāndur (G. 72,
Beyit 7). [bu,]
127. Ma‘nīde ‘Alī menḳıbeti
mişl-i cevāhir / **Bu** Himmetiniñ
şınesini çün ma‘den-i kāndur (G.
72, *Beyit 12*). [bu,]
128. Bu cihān-ı fānī ey dil bir
kühen-i vīrānedür / Kim ki
mesken dutsa anda dīv ile hem-
ḫānedür (G. 73, *Beyit 1*). [bu,]
129. Cāhil-i nāḳış **bu** k̄ulı
mu‘teber dutmaz ne ğam / Bu
menim doğrı sözüm bir kāmīl
insānedür (G. 73, *Beyit 7*). [bu,]
130. Cāhil-i nāḳış bu k̄ulı
mu‘teber dutmaz ne ğam / **Bu**
menim doğrı sözüm bir kāmīl
insānedür (G. 73, *Beyit 7*). [bu,]
131. Giren meydān-ı ‘aşḳa şıdk-
ilen evvel budur şartı / ‘Alī

- yolında **bu** cān-ı cihānı i'tirāf
eyler (G. 75, Beyit 4). [bu,]
132. Kiçübdür Himmeti şāh-ı
velāyet aşkına serden / Sipāh-ı
dīv-ilen **bu** 'arşada her dem
meşāf eyler (G. 75, Beyit 11). [bu,]
133. Girer baħr-i şifāta seyrider
ğavvaş-ı ma'nī tek / **Bu** yüzden
dem-be-dem nazāre-yi mevt
hayāt eyler (G. 76, Beyit 4). [bu,]
134. Güzār eyler 'ubūr-ı 'ālem-i
şüretde eglenmez / 'Aynıñ
peyrevi **bu** fāniye az iltifāt eyler
(G. 76, Beyit 5). [bu,]
135. Bu dem kādrini kim ki
bildi ol insān-ı kāmildür / Aña
kassam-ı cennet hūr u ğılmān
berāt eyler (G. 76, Beyit 7). [bu,]
136. Keşti-yi fetħ-i necāt oldu
bize mihr-i 'Alī / Ger minen Nūħ
ise **bu** keştiye tūfāna gider (G. 77,
Beyit 6). [bu,]
137. Bu kevākib haylı tiğ-ı
şubħgāhından geçer / Şu'le-yi
şevkim sipehriñ mihr u
- māhından geçer (G. 78, Beyit 1).
[bu,]
138. Bu 'acüz-ı bī-vefāniñ 'ārif-
i ħod-reng olan / Sebz u al u zerd
u hem surħ u siyāhından geçer
(G. 78, Beyit 5). [bu,]
139. Himmetiniñ himmeti
ķurbinde birdür kūh u kāh / Ehl-i
himmet **bu** cihāniñ kūh u
kāhından geçer (G. 78, Beyit 12).
[bu,]
140. Vuşlat-ı ħaķķdur **bu**
ķavmiñ ħāceti ħaķķdan yemin /
'Āşık-ı didār olan ğayr
temennādan geçer (G. 79, Beyit
2). [bu,]
141. Bu göñül ķāfında ol
mesken dutar 'anķā kimin / Terk-
i ŧayrān-ı hevā iyler temāşādan
geçer (G. 79, Beyit 7). [bu,]
142. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur ğaraż / Yoħsa bī-
ħadd dīv u ded **bu** deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [bu,]

143. Himmeti nüş eyleyen
naḥl-i velāyetden ruṭab / **Bu**
cihān bağındaki ḥār-ı ḥurmādan
geçer (G. 79, Beyit 12). [bu,]
144. Ḥayātîñ nakdini şarf itme
kim **bu** ḥāb-ı ḡafletdür / Ḥaḳḳıñ
dīdārıñı görmez olar kim ehl-i
ḡafletdür (G. 80, Beyit 2). [bu,]
145. Otuz miñ üç yüz yıl
Ādemden öñden bağliyan dīvi /
‘Alīdür **bu** yeddi yaşdan açan **bu**
‘ayn-ı ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7).
[bu,]
146. Otuz miñ üç yüz yıl
Ādemden öñden bağliyan dīvi /
‘Alīdür **bu** yeddi yaşdan açan **bu**
‘ayn-ı ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7).
[bu,]
147. Ḥācı **bu** yigirmi sekiz
menzili ḳaṭ‘ eyleyeñ / Hem ṭavāf-
ı ka‘be hem şavm-ı şalāt andan
çılḥar (G. 81, Beyit 8). [bu,]
148. Ey hidāyet isteyen **bu**
ḥaḳḳ ṭariḳe doḡru gel / Mehdī-yi
ḥādī saña rāh-ı selāmet gösterür
(G. 82, Beyit 6). [bu,]
149. Yeryüzünden zulm u
cevriñ ṭarḥını eyler ḥarāb / Ref‘
ider **bu** inḳilābı istiḳāmet
gösterür (G. 82, Beyit 9). [bu,]
150. Bu cemī‘-i enbiyāñıñ
mu‘cizāt-ı ‘ilmini / Ol velī bir
nuḳṭa-yı beyden tamāmet
gösterür (G. 82, Beyit 10). [bu,]
151. Ger cevāzı olmasa giçmez
bu yoldan ḡāfile / Giçmege bil
şirāṭı ḥabb-ı Ḥaydardur cevāz (G.
83, Beyit 9). [bu,]
152. Neden kim ḳonmadı ey
ṭāyir-i ḳuds / **Bu** burc u suflīde
murdāra şehbāz (G. 84, Beyit 7).
[bu,]
153. Bu yolda ḳıl Himmeti terk-
i dünyā / Çe cāy Başra u Bağdad u
Şirāz (G. 84, Beyit 12). [bu,]
154. Ölürse cism ölür **bu** fāñide
amma ki cān ölmez / Mesihā tek
hemişe zindedür rūḥ-ı revān
ölmez (G. 85, Beyit 1). [bu,]

155. Anıñ-çün ölmedi ‘isā aña
nuṭqum didi ḥālīk / Vücūdu
ru’yete gelmez **bu** nuṭq-ı bī-niṣān
ölmez (G. 85, Beyit 4). [bu,]
156. Kelām-ı nāṭıķım diye **bu**
cihetden ṣāh-ı dīn Ḥaydar /
Kitāb-ı āsımān pes kelām-ı
cāvidān ölmez (G. 85, Beyit 5).
[bu,]
157. Velāyet ‘ilm-i cennetdür
olagör dāḥil-i cennet / **Bu** kavlı
mu‘teberdür dāḥil-i dārü’l-cenān
ölmez (G. 85, Beyit 10). [bu,]
158. İçmedi kim ki lebinden
şanemiñ cām-ı Cemi / Olmadı şāf
bu merāt-ı şafāyı görmez (G. 86,
Beyit 2). [bu,]
159. Murtażā ‘aşķına **bu** cānı
sebil eylemeyen / Ḥūr ilen ol
kadeḥ-i rūḥ-fezāyı görmez (G. 86,
Beyit 11). [bu,]
160. Geldi emr-i fāḥiri **bu**
ḥaḳķdan emir-i şaf-şiken / Çaldı
şeyfi koydı **bu** meydān içinde
rest-ḥız (G. 87, Beyit 2). [bu,]
161. Kevs-i rıḥlet çaldı **bu**
hengāmede dest-i każā / Leşker-i
ervāh tenden dutdılar rāh-ı güriz
(G. 87, Beyit 3). [bu,]
162. Bu ‘acebdür ṣāh-ı merdān-
ile baḥşitmek diler / Ḳudret-i
ḳuvvetde her nāmerd-i puşt-
endāz ḥız (G. 87, Beyit 8). [bu,]
163. Bu yolda kim ki ‘aşķa vāşıl
olmaz / Niyāz-ı ḥaḳķdan anıñ
ḥāşıl olmaz (G. 88, Beyit 1). [bu,]
164. Kimiñ ki varsa bir şemme
‘aḳlı / **Bu** ‘aşķıñ ḥidmetinden
gāfil olmaz (G. 88, Beyit 4). [bu,]
165. ‘Alidür şehriyār-ı şehir-i
‘aşķıñ / Münāfiḳlar **bu** şehre
dāḥil olmaz (G. 88, Beyit 11). [bu,
]
166. Baḥmadı ol merd-i
merdān **bu** cihān-ı ḳaḥbeye / Bī-
vefādur nişe kim **bu** bī-ḥayā
dehr-i ‘acüz (G. 89, Beyit 11). [bu,
]
167. Çünkü **bu** taḥķiķe irmez
ehl-i teşķik-i kemāl / Tığ-ı

- tevhîd-ile derdem başını
cisminden üz (G. 89, Beyit 10).
[bu,]
168. Var-iken ol zât-ı mutlak
yoğdı eşyâ henüz / Emr-i kün
mevķūfdı **bu** dünyâ u ‘uķbâ
henüz (G. 90, Beyit 1). [bu,]
169. Dem-i fıtrat ki **bu** külli şey’
halk eyledi haķķ / Oldı taħmîr-i
‘Alî mihr-ilen tıynetimiz (G. 91,
Beyit 8). [bu,]
170. Bir güherdür ‘âlem-i
vaħdetde eşyâ’ bir vücūd / Gel
berü sen **bu** arada söyle kimdür
yādımız (G. 92, Beyit 4). [bu,]
171. Şādık olmaz ger **bu** kavle
müdde‘i hücet dutar / Hācet-i
hücet degil besdür **bu** söze
esnādımız (G. 92, Beyit 5). [bu,]
172. Şādık olmaz ger **bu** kavle
müdde‘i hücet dutar / Hācet-i
hücet degil besdür **bu** söze
esnādımız (G. 92, Beyit 5). [bu,]
173. Dersimiz ‘ilm-i ledünnîdür
haber dutmaz faķîh / Hızrdur
tanı **bu** mekteb-hānede üstādımız
(G. 92, Beyit 10). [bu,]
174. Yazanda hū yazıbdur **bu**
nişānıñ başına münşî / Velāyet-
nāmeniñ ‘üvnānına özge raķam
şığmaz (G. 93, Beyit 5). [bu,]
175. Muşavver naķşine **bu**
şūretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu
haţta ol farîza özge haţtaţ u
ķalem şığmaz (G. 93, Beyit 6). [bu,
]
176. Vücūdım kaşrını ķıldı
münevver murtażā mihri / Daħı
bu cilve-gāh-ı nūr-ı hūrşide
zalem şığmaz (G. 93, Beyit 10).
[bu,]
177. Neşāt-ı şādıķdur muttaşıl
göñlüm sarayında / **Bu** evde ‘ıyd-
ı nevrüz olsa daħı raħt-ı ğam
şığmaz (G. 93, Beyit 11). [bu,]
178. Maķālî terk-idübdür **bu**
Himmetiniñ şî‘r dīvānı / Kim ol
defterde ķil u ķāl u A‘rāb u ‘Acem
sığmaz (G. 93, Beyit 12). [bu,]

179. ‘Abdiyüz şāh-ı zeyn-i
‘ibādīñ / **Bu** şerefden cihānda
sulṭānīñız (G. 94, Beyit 5). [bu,]
180. Bākiriñ ‘aşkına **bu**
meydānda / Gāh gūyuz gāh
çevgānīñız (G. 94, Beyit 6). [bu,]
181. Ya mehdi şimdi başla
hidāyet ṭarīķına / **Bu** ḳulları ki
zulmet-i ‘iṣyān içindeyüz (G. 95,
Beyit 8). [bu,]
182. Girme girme ḳılmayınca
terk-i ser **bu** ‘arşada / Kim
belādan muttaşıl ḫāli degil
meydānımız (G. 96, Beyit 9). [bu,]
183. Kesdi evvel başını ṭop
eyledi merdānımız / Girdi **bu**
meydāna çevgān velāyet ‘aşkına
(G. 96, Beyit 10). [bu,]
184. Deyyāre dime sırr-ı ḫaḳḳı
saḫla beşerden / Düş **bu** cürme
kimseye maḫrem demek olmaz
(G. 97, Beyit 2). [bu,]
185. Didin ki ana Ādeme evvel
şeh-i merdān / Kim bilmese **bu**
nükteni Ādem demek olmaz (G.
97, Beyit 7). [bu,]
186. Ḥaydar kimi iḫlāş-la
merdāne **bu** yolda / Ser
virmeyene a‘lem-i ekrem demek
olmaz (G. 97, Beyit 8). [bu,]
187. Ey Himmeti sen Ḥaydara
düldül ḫaberin vir / **Bu** ‘arşada
her ḫārese Rüstem demek olmaz
(G. 97, Beyit 12). [bu,]
188. Her seḫer **bu** lāciverd
çarḫa tā zerd çeker / Sensen el-
ḫaḳḳ şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān
kāciñız (G. 98, Beyit 9). [bu,]
189. Bu niyāzıñ luṭf ḳıl
‘āşıḳlarıñ redd eyleme / Uşbudur
elde bizim yā şāh-ı dervīşānımız
(G. 99, Beyit 4). [bu,]
190. Anı gel luṭf-ile ma‘mūr
eyle ey gencūr-ı şāh / Genc-i
‘aşkıñ meskenidür **bu** dil-i
vīrānımız (G. 99, Beyit 7). [bu,]
191. Damdı bir ḳaṭre zülāl cām-
ı la‘linden aña / **Bu** cihetden cūşe

- geldi kaynadı Hum-ḥānemiz (G. 99, Beyit 9). [bu,]
192. Bu vücūd bu ‘adem yeksān olur ey Himmetī / Ḥālī olsa bu şadefden bir nefes dürdānemiz (G. 99, Beyit 12). [bu,]
193. Bu vücūd **bu** ‘adem yeksān olur ey Himmetī / Ḥālī olsa **bu** şadefden bir nefes dürdānemiz (G. 99, Beyit 12). [bu,]
194. Bu vücūd **bu** ‘adem yeksān olur ey Himmetī / Ḥālī olsa **bu** şadefden bir nefes dürdānemiz (G. 99, Beyit 12). [bu,]
195. **Bu** vechi bilmeyeñ seb‘u’l-meşāniden ḥaber bilmez / Kelām-ı hüve’l-kitāb-ı āsımāniden ḥaber bilmez (G. 100, Beyit 1). [bu,]
196. Neden kim ḥaḳḳ te‘aliden velāyet mülkidür bāṭın / Veliden özge **bu** sırr-ı nihāniden Ḥaber bilmez (G. 100, Beyit 4). [bu,]
197. Cihānda ehl-i şūretdür me‘āniden ḥaber bilmez / Aliden
- özge **bu** bāzār içinde kim ki medh eyler (G. 100, Beyit 7). [bu,]
198. Bu ki ḥar-mühredür yāḳūt-ı kāniden ḥaber bilmez / Oña kim olmadı rüşen bu yüzden ma‘nī-yi hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [bu,]
199. Bu ki ḥar-mühredür yāḳūt-ı kāniden ḥaber bilmez / Oña kim olmadı rüşen **bu** yüzden ma‘nī-yi hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [bu,]
200. Gedā hergiz umūr-ı mülk-i fāniden Ḥaber bilmez / Kılıbdur Himmeti **bu** yolda çün destār-ı terkīn (G. 100, Beyit 12). [bu,]
201. (G. 101, Beyit 12). [bu,]
202. Eger Şāh-ı velāyet ‘aşḳına berdār iderlerse / Olur teslīm-i ḥaḳḳ **bu** Himmeti çün u çirā kılmaz (G. 101, Beyit 12). [bu,]
203. (G. 102, Beyit 1). [bu,]
204. Ey vefā ehl-i cefā-yı yārdan dönderme yüz / Çek **bu** cevri-ı ta‘ne-yi aḡyārdan

- dönderme yüz (G. 102, Beyit 1).
[bu,]
205. Zülfiķār-ı Haydar-ı şaff-
der keser müşrikleri / Şöyle kim
zāhir biçer **bu** keşt-zār u dehr-i
dās (G. 103, Beyit 5). [bu,]
206. Söyleyen dilde gören
gözde ‘Alīdür vāķif ol / Ger
seninlen yār-ise **bu** cān u dilde
beş havās (G. 103, Beyit 9). [bu,]
207. Kıyās-ı zerķ sal kim **bu**
fenādan / Saña yoldaş olan bir
vaşla kerbās (G. 104, Beyit 4). [bu,
]
208. Bu derde bulmadı çok
eyledi sa’y / Devā-yı Loķmān u
Eflāṭun u Cāmās (G. 104, Beyit 5).
[bu,]
209. Cefā hiç kimseye kılmaz
bu devrān / Hān-ı Behrām u Gūr
u Sām u Elkās (G. 104, Beyit 6).
[bu,]
210. Bu ṭasıñ cur‘asından
kaldılar hayy / Mesih Hızr u hem
- İdris u İlyās (G. 104, Beyit 8). [bu,
]
211. A‘mā **bu** aftāb-ı zevķi
görmez / Ki almışdur onuñ
āyinesiñ pās (G. 104, Beyit 10).
[bu,]
212. Bu nuṭķ-ı ābdār-ı
Himmetiniñ / Münāfiķ çeşmine
çün tiğ-ı elmās (G. 104, Beyit 12).
[bu,]
213. Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı
velāyet ‘aşķına / ‘Aķıbet çünkim
şına señi ecelden **bu** kafes (G. 105,
Beyit 2). [bu,]
214. Bu şeferde cān u dilden
‘aşķla tecrid olub / Kılmadı kaṭ‘-ı
nazar menāzil itmeyen terk-i
heves (G. 105, Beyit 3). [bu,]
215. Bir kademdür **bu** ṭariķiñ
ṭül-ı ‘arzı ey refiķ / Munda
yoḥdur bu‘d u kurb kıl be‘d u piş-
i pes (G. 105, Beyit 5). [bu,]
216. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim
gire **bu** ‘arşaya / ‘Aşķ

- meydânında yoḥsa bir cova yüz
min feres (G. 105, Beyit 6). [bu,]
217. Gördi çün eblaḳ-süvâr-ı
çarḫ **bu** hengâmeye / Germ olub
zîn-i kevkebinden çekdi bir zîn
debûs (G. 106, Beyit 2). [bu,]
218. Baḫra düşdi ger şebah **bu**
laciverd-i ḫaḳḳdan / Cevher-i
derdem çıḫardı bir dirahşân
senderûs (G. 106, Beyit 10). [bu,]
219. Özge zıḳri ḳoy **bu**
ḫikmetler velâyet ‘ilmidür /
Munda ḫayrândur hezârân Bu‘alî
u Câlinûs (G. 106, Beyit 11). [bu,]
220. Bu tâ‘at u bu ‘ilm u ‘amel
zühd u vara‘dan / Ol server-i
şâḫib-keremiñ mihri baña bes (G.
107, Beyit 2). [bu,]
221. Bu tâ‘at u **bu** ‘ilm u ‘amel
zühd u vara‘dan / Ol server-i
şâḫib-keremiñ mihri baña bes (G.
107, Beyit 2). [bu,]
222. Bir menzil-i ednâdur aña
ḳaşr-ı muraşsa / **Bu** çarḫ-ı
- mülemma‘ daḫı bu ḫayme-yi
aḫlas (G. 107, Beyit 7). [bu,]
223. Bir menzil-i ednâdur aña
ḳaşr-ı muraşsa / Bu çarḫ-ı
mülemma‘ daḫı **bu** ḫayme-yi
aḫlas (G. 107, Beyit 7). [bu,]
224. Her şubḫ demi şem‘-i
velâyetden alur nûr / Şol ḫâḳ-ı
munakkaşda **bu** ḳandîl-i muḫallas
(G. 107, Beyit 9). [bu,]
225. Didi ki nefsiñ bilen
ma‘nide rabbin bilür / Ḳıl **bu**
suâle cevâb medrek-i dâna nefis
(G. 109, Beyit 4). [bu,]
226. Ḳâmet-i ruḫsârîñ ey Âdem
seniñ nâr-ı şecer / Fi‘l-meşel **bu**
nefes kûh-ı ḫûr-ı Mûsâdur (G. 110,
Beyit 3). [bu,]
227. Nuḫḳ-ilen ruh-ı nefis bir
şey‘-i vâḫiddir bular / Kimse **bu**
esrâra irmez bir mu‘ammâdur
nefes (G. 110, Beyit 5). [bu,]
228. Ey humâ-yı sidre bir dem
bu mekāna siyr ḳıl / Ḳülle-yi ḳâf-ı

- kadīmdür cism-i ‘anķādur nefes
 (G. 110, Beyit 6). [bu,]
229. Bu ceseddür çār ‘anāşır
 āsımān-ı erba‘ / Nūr-ı zūlmet
 aftāb-ı ‘ālem-ārādur nefes (G.
 110, Beyit 7). [bu,]
230. Şāh-ı kadīmi gördi anda
 ḥabīb-i raḥmān / Ey merd-i
 şāḥib-idrāk añla **bu** remz-i hoş-
 hoş (G. 111, Beyit 7). [bu,]
231. Vaḥdetde kişret olmaz ey
 ‘ārif-i muvaḥḥid / Ma‘nīde bir
 ‘adūdur **bu** çār u penc u hem şeş
 (G. 111, Beyit 8). [bu,]
232. Oldı suvāre çekdi bir
 ḥancer-i dü-peyker / Hūn-ı
 ‘adūdan itdi **bu** ‘arşa-yı
 münakkaş (G. 111, Beyit 10). [bu,]
233. Haşşa anıñdur şihāvet
 hem şecā‘at pey nuṭķ / **Bu**
 cihetden gāh iḥsān eyledi gāh
 savāş (G. 112, Beyit 3). [bu,]
234. Bu kevākib-i çarḥ ne çetr-i
 musaḥḥardur oña / Bir işāret
- kıldıǵı-çün döndi maǵribden
 koyāş (G. 112, Beyit 5). [bu,]
235. Bilmege ‘ālemde **bu** esrārı
 ‘aql gerek / Çün velāyet ‘ilmini
 idrāk eylemez ‘aql-ı ma‘āş (G.
 112, Beyit 6). [bu,]
236. Kāmçı eyle munda ‘aşķ
 ruḥuña nefs-i burak / Kālma **bu**
 gāflet beyābānında ey gāfil ulāş
 (G. 112, Beyit 8). [bu,]
237. Düşmen-i āl-i ‘Alī birlen
bu yolda ḥarbe gir / Ḥarbe u tiǵ u
 teber çek cāniñ oldukca bulāş (G.
 112, Beyit 10). [bu,]
238. Hidāyet rāhına hādī
 ‘Alidür / Güneş tek **bu** beyānı
 eyledim fāş (G. 113, Beyit 7). [bu,]
239. ‘Alī ismiyle **bu** çetr-i
 mülemma‘ / Mu‘allaķ durdı bī
 ḥayyām-ı ferrāş (G. 113, Beyit 8).
 [bu,]
240. Velāyet defterinden bir
 kadedür / **Bu** dört kiprik iki zülfi
 iki kāş (G. 113, Beyit 10). [bu,]

241. Olanda ‘ahd-i bī‘at leşker-i
ervāh-ı mücerreden / Viribdür
Himmetiye **bu** demi ol demde
Haydar başş (G. 114, Beyit 11).
[bu,]
242. Ey muvaḥḥid dār-ı
vaḥdetde ‘Alīdür pādişāh / Tā
ebed ḥükmündedir **bu** se u çār u
penç şeş (G. 115, Beyit 4). [bu,]
243. Olmasañ ‘abdal-ı ma‘nī
Haydarı ey şeyḥ-i tund / Fayda
kılmaz saña **bu** zerr-i şüret riş feş
(G. 115, Beyit 6). [bu,]
244. Murtażā ‘aşkında ḳurbān
ol ey ehl-i rızā / Çün ecel senden
bu cānı ‘aḳıbet alur ne peş (G.
115, Beyit 10). [bu,]
245. Bendesidür şāh-ı merdān
kullarınıñ Himmeti / **Bu** şerefden
ol çekübdür alnına dāğ-ı ḥabeş
(G. 115, Beyit 11). [bu,]
246. Koy **bu** zerḳ-i şāna gir ey
pey-rev-i āl-i ‘abā / Olasın ḥaḳḳ
meclisinde cür‘a-nüş dicle-nüş
(G. 116, Beyit 4). [bu,]
247. Bil **bu** güftārıñ beyānıñ ey
benī ādem bugün / Var-ise ger
sende idrāk ferāşet ‘aḳl u hüş (G.
116, Beyit 8). [bu,]
248. Zıḳr-i fikriñ olsun evşāf-ı
‘Alīden olma gel / **Bu** çemende
bülbul-i güyā kimi olma ḥamüş
(G. 116, Beyit 9). [bu,]
249. Meclis-i ḳālū belādan ‘aşḳ-
ile **bu** Himmeti / Eylemişdür sākī-
yi kevşer elinden bāde-nüş (G.
116, Beyit 12). [bu,]
250. Haşm-ile ḥarbe çeküb
ḥāricini eyledi ḳatlı / Batdı **bu**
‘arşada mānend-i şafaḳ ḳana
güneş (G. 117, Beyit 8). [bu,]
251. İrdi tā nūr-ı velāyetden
aña feyz-i ezel / Saldı pertev **bu**
doḳkuz nilgün eyvāna güneş (G.
117, Beyit 9). [bu,]
252. Himmeti ḳılmağa **bu**
bezme temāşā dāim / Aşdı
ḳandil-i ziyā günbed-i gerdāna
güneş (G. 117, Beyit 11). [bu,]

253. Cānā cemālīñizden қаşr-ı
cihān mūnaққаş / Hāl u
haţţından **bu** levh oldu cāna
mūnaққаş (G. 118, Beyit 1). [bu,]
254. Bu naқşa olma hayrān ol
bendi gör kim / Taşvīr-i
hāmesinden āb-ı revān mūnaққаş
(G. 118, Beyit 6). [bu,]
255. Şüretde ger kevākib şems
kamerden olmış / **Bu** yeryüzi
münevver bu āsimān mūnaққаş
(G. 118, Beyit 7). [bu,]
256. Şüretde ger kevākib şems
kamerden olmış / Bu yeryüzi
münevver **bu** āsimān mūnaққаş
(G. 118, Beyit 7). [bu,]
257. Vaқt oldu mişl-i Haydar **bu**
‘arşa-yı serāser / Kāfir қanından
eyler şahib-zamān mūnaққаş (G.
118, Beyit 10). [bu,]
258. Ey Himmeti **bu** yolda
kırduқ sipāh-ı nefsi / Hūn-ı
‘adūdan oldu seyf-i sinān
mūnaққаş (G. 118, Beyit 11). [bu,]
259. Ey misāfir sa‘y қıl **bu** yolda
bir yoldaş қazan / Қılmaya
hüccet vire şıdқ-ile ol yoldāşa baş
(G. 119, Beyit 5). [bu,]
260. Bu cihetden ol velini haққ
“sellūni” söyledi / Ya‘ni
Haydardur ‘alīm-i ‘ālem-i esrār-ı
‘arş (G. 120, Beyit 3). [bu,]
261. Bu mülemma^c hayme-yi
eflāka çün oldur sūtün /
İstikāmet tapdı andan günbed-i
devvār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 5). [bu,
]
262. Şevқ-len mest eyleyüb
zerrātı raқşān-ilen / Cām-ı
Haydardur **bu** şems āyine-yi
kirdār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 8). [bu,
]
263. Bir sofrasıdır yüzi yer ol
şāh-ı kerimiñ / Sermāyedür ol
sofraya **bu** çetr-i mülemma^c (G.
122, Beyit 3). [bu,]
264. Mihmānına bir hücredür
ol kān-ı ‘aţāniñ / Nuh taş-ı

- muğarnes dağı **bu** kaşr-ı muraşşa^ç
(G. 122, Beyit 4). [bu,]
265. Bu tağdan aşıldı fetā
dillere nisbet / Cevzā u kamer
zühre u hürşid-i muşsa^çsa^ç (G. 122,
Beyit 5). [bu,]
266. Gök maṭbahıdır ol
veliyullah-ı saḥīniñ / Dāim
doludur ni^çmete **bu** ḥān-
ıMüsebba^ç (G. 122, Beyit 6). [bu,]
267. Kāim anın-lan **bu** felek tā
dem-i āḥir / Ey dīv-i denī müşrik-
i mel^çün-ı muşakka^ç (G. 122, Beyit
9). [bu,]
268. Ey Himmeti sem^ç ol dil u
cāndan **bu** ḥadiṣe / Ḥaḫḫ kavlı-i
ḥaḫiḫat ḥaberin bendeden isma^ç
(G. 122, Beyit 14). [bu,]
269. Bu dürr-i nuṭkı ey ^çārif ^çAlī
medḥinde şarf eyle / Ḥayātiniñ
naḫdini itme muğber-i efsāneye
zāyi^ç (G. 124, Beyit 9). [bu,]
270. Göñül derya-yı şadefdir
sine medḥ-i murtażā gevher /
Kulağında **bu** dürri saḥla cān-ı
- dilden ey sāmi^ç (G. 124, Beyit 10).
[bu,]
271. Veliyullaha ger **bu**
dünyāda ^çarz itmeyeñ imān /
Vişāl-ı ḥür-ı cennet isteme ey
ebleh-i ṭāmi^ç (G. 124, Beyit 11).
[bu,]
272. Nefs-i rūḥuñ mazḥarından
zāt-ı Ḥaydardır ğaraz / ^çArif-ı
dānā bilir yoḥdur **bu** kavle ihtilāf
(G. 125, Beyit 2). [bu,]
273. Ḥük-m-i iḫlīm-i
ulūhiyyetde işlerdi revān /
Gelmedin kevnine **bu** menşür-ı
emr-i nūn u kāf (G. 125, Beyit 3).
[bu,]
274. Çün kelāmullah-ı nāṭıkdır
^çAliyü'l-murtażā / Şanma **bu**
güftār ey nādān-ı cāhil sen güzāf
(G. 125, Beyit 6). [bu,]
275. Gel ey ^çaşḫ-ı muḥabbetden
uran lāf / **Bu** yolda naḫd-i cānı
eyle şarrāf (G. 126, Beyit 1). [bu,]
276. Kim ki meydānında cān
başını ḥarc-itmedi / Kıldı **bu**

- ‘ömr-i ‘azīziñ naḳdini nādān telef
(G. 127, Beyit 6). [bu,]
277. Ādem-i ma‘nī gerek **bu**
‘ilm-i idrāk etmege / Handa eyler
bu remzi her ḥimār-ı hoş ‘alef (G.
127, Beyit 8). [bu,]
278. Ādem-i ma‘nī gerek **bu**
‘ilm-i idrāk etmege / Handa eyler
bu remzi her ḥimār-ı hoş ‘alef (G.
127, Beyit 8). [bu,]
279. Senden oldı kıṣṣa-yı berd-i
yemānī āṣikār / Bilmedi **bu** sırrı
her nā-pāk-i nā-ḥalef (G. 127,
Beyit 9). [bu,]
280. Degil dā‘ī yakīn bil
müdde‘idir / **Bu** yolda kılmayan
terk-i ‘alāyık (G. 129, Beyit 7). [bu,
]
281. Deminden Himmetī **bu**
yeryüzünde / Bahār oldı u açıldı
ṣaḳāyık (G. 129, Beyit 11). [bu,]
282. (G. 129, Beyit 11). [bu,]
283. Tanıya ol gün ḥalāyıklar
seni ey sırr-ı ḥaḳḳ / Onda kim
peydā ola **bu** kıṣṣa-yı pinhān-ı
‘aşḳ (G. 131, Beyit 3). [bu,]
284. İns u cinne vaḥṣ-ı ṭayra
‘aşḳdır fermān revā / Ey **bu**
ṣehriñ ḥākimi ḥükmündedür
fermān-ı ‘aşḳ (G. 131, Beyit 5).
[bu,]
285. Kıldı hevā-yı seyrān
sultān-ı a‘zam-ı ‘aşḳ / Yārab
mübārek olsun **bu** mülke
maḳdem-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 1).
[bu,]
286. Zinhār olma gāfil bir laḫza
ḥaḳḳ deminden / Bil **bu** demi
ḡanīmet hoş demidir dem-i ‘aşḳ
(G. 132, Beyit 7). [bu,]
287. Yoldaṣ-idi ezelden **bu**
yolda ‘aşḳ ile cān / ‘Aṣḳ-idi
hemdem-i cān cān-idi hemdem-i
‘aşḳ (G. 132, Beyit 8). [bu,]
288. Bilmez **bu** sırrı her bir nā-
maḥrem u ded u dīv / Ey ḥaḳḳ-
ṣinās-ı ḥaḳḳ-bīn ey rind-i
maḥrem-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 9).
[bu,]

289. Hızr-ı mesîh sensen ey
Himmeti **bu** demde / Oldı revân
andan şol âb-ı zezem-i ‘aşk (G.
132, Beyit 11). [bu,]
290. Tulu‘ itmezdi ger nūr-ı
‘Alî burc-ı velâyetden / Şafâ-yı
şubh-dem bulmazdı **bu** çarh-ı
zeyn revnaq (G. 133, Beyit 5). [bu,
]
291. Meger nuṭq-ı ‘Alîden bî-
ḥaberdür vech-i Aḥmedden /
Virür **bu** şüret-i bî-ma‘niye
naḳqaş-ı çîn revnaq (G. 133, Beyit
6). [bu,]
292. Vücüd-ı ḥaydariñ çün
noḳta-yı pergâr-ı vaḥdetdür /
Bulupdur ‘aşk-ı evvel noḳtadan
bu mâ’ u ṭîn revnaq (G. 133, Beyit
7). [bu,]
293. Faḳîr u müflis u bî-
revnaqam liken yaḳînim **bu** /
Vere ümmîdvârım **bu** daḥı nūr-ı
yaḳîn revnaq (G. 133, Beyit 8).
[bu,]
294. Faḳîr u müflis u bî-
revnaqam liken yaḳînim **bu** /
Vere ümmîdvârım **bu** daḥı nūr-ı
yaḳîn revnaq (G. 133, Beyit 8).
[bu,]
295. Sevâdü’l-veche
fiddâreyndür **bu** faḳîrimiz amma
/ Virür o ḥüsn-i maḥbûba sevâd-ı
‘anberîn revnaq (G. 133, Beyit 9).
[bu,]
296. ‘Alî mihriyle ḥalk itdi **bu**
cism-i cânımı ḥâlîk / ‘Alî şevkiyle
saldı cânıma cân-âferîn revnaq
(G. 133, Beyit 10). [bu,]
297. İştidi Himmetiniñ nazmını
bu medḥe sem‘ oldı / Şadef-i
ḳalbinde andan baḡladı dürr-i
semîn revnaq (G. 133, Beyit 11).
[bu,]
298. Zuhûra gelmeseydi ‘ayn u
lam u ya **bu** ebedden / Ki
bulmazdı **bu** yetmiş yeddi ḥarf-i
ya u sin revnaq (G. 133, Beyit 4).
[bu,]

299. Zuhūra gelmeseydi ‘ayn u
lam u ya **bu** ebcedden / Ki
bulmazdı **bu** yetmiş yeddi harf-i
ya u sin revnağ (G. 133, Beyit 4).
[bu,]
300. Şabrımı şevkiñ ider ey
şāh-ı hūbān iki şağ / Tīğ-ı ‘aşkıñla
olupdur **bu** dil-i cān iki şağ (G.
134, Beyit 1). [bu,]
301. Şabrımı şevkiñ ider ey
şāh-ı hūbān iki şağ / Tīğ-ı ‘aşkıñla
olupdur **bu** dil-i cān iki şağ (G.
134, Beyit 1). [bu,]
302. Bu ne hikmet bu ne ‘ibret
zıkriyātı gören / Biçdi başdan
ayağa erre-yi huzlān iki şağ (G.
134, Beyit 10). [bu,]
303. Bu ne hikmet **bu** ne ‘ibret
zıkriyātı gören / Biçdi başdan
ayağa erre-yi huzlān iki şağ (G.
134, Beyit 10). [bu,]
304. Kaf u ha ma’nīsidir **bu**
haberi Himmetiniñ / Ey faķih
andan olur defter-i dīvān iki şağ
(G. 134, Beyit 11). [bu,]
305. Dāstān-ı Hāydar-ı Kerrārı
söyler şevk-len / **Bu** çemende şed
hezārān bülbül-i gülzār-ı hağğ (G.
135, Beyit 5). [bu,]
306. Külli maħlūkāta oldur
ħavl-i kuvvet şavt-ı nuğğ /
Söyledi şaddağ **bu** ĳavle şādıķ-ı
aħbār-ı hağğ (G. 135, Beyit 6). [bu,
]
307. Ya‘ni **bu** ‘arz-ı semavāta
‘Alidir ĳākim / Vay eger ĳaşım
duta çarħın o şāh nuh felegiñ (G.
136, Beyit 6). [bu,]
308. Cān viren cān alan üstād
‘Alidür ĳalka / **Bu** varağdan sabağ
āl-i vārise gözde bebegiñ (G. 136,
Beyit 10). [bu,]
309. Himmeti **bu** ĳazeliñ oldı
seniñ subħ-ı mesā / Ferşde fikr-i
beşer ‘arşda zıkr-i melegiñ (G.
136, Beyit 12). [bu,]
310. ‘Alī ismiyle dutdı
istikāmet / Mu‘allağ durdı **bu**
nuh ĳağ-ı eflāk (G. 137, Beyit 8).
[bu,]

311. ‘Alidür mālīkū’l-mülk-i
velāyet / ‘Alī hükmündedür **bu**
yeddi eflāk (G. 137, Beyit 9). [bu,]
312. Bu meydānda bi-‘aşk-ı
şāh-ı merdān / Giderse baş cānım
çekmezem bāk (G. 137, Beyit 11).
[bu,]
313. Koy **bu** zerķ-i zühd-gīr-i
meyhāneye peymāne çek / Çıķ
ene’l-ħaķķ dārına bir na‘re-yi
mestāne çek (G. 138, Beyit 1). [bu,
]
314. Gevher-i genc-i ħaķīķatde
muħibbe mihr-i şāh / Bulmak
istersen **bu** genc-i raħtıñı vīrāne
çek (G. 138, Beyit 7). [bu,]
315. Çün ulū’l-ebşār-iseñ gerdi
āstān-ı Ĥaydarıñ / Tütüyādur
Himmeti **bu** dīde-yi giryāne çek
(G. 138, Beyit 11). [bu,]
316. Kalmışuķ ğam vādisinde
hādi-yi rehber gerek / **Bu**
zelāletden bizi ķurtarmağa bir er
gerek (G. 139, Beyit 1). [bu,]
317. Bu selāsilden saña iħsān
ide ey Himmeti / Virmege fetħ u
necātı Ĥaydar-ı şaff-der gerek (G.
139, Beyit 9). [bu,]
318. (G. 140, Beyit 7). [bu,]
319. ‘Aşķ-ilen her dem ‘Alī
medħinde anı şarf kıł / ‘Āķıbet
çün ĥarc olur **bu** naķd-i ‘ömr-i
bedel (G. 140, Beyit 7). [bu,]
320. ‘Āşıķıñ ser-virmeye **bu**
yolda da‘vāsı gerek / Her kim ol
merdüm dir da‘vāya ma‘nāsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [bu,]
321. Görmek ister ol ki **bu**
āyinede veķ-i liķā / Pertev-i
nūr-ı ‘Aliden ‘ayn-ı bīnāsı gerek
(G. 141, Beyit 7). [bu,]
322. Bu ķafesden şevķ-ile
pervāze gelse murĝ-ı rūħ / Evc-i
‘izzetde velāyet burcı me’vāsı
gerek (G. 141, Beyit 11). [bu,]
323. Tanı ol şāhenşeh-i dārū’l-
beķāyı sen daħi / Ger dilersen **bu**
fenāda devlet-i pāyendelik (G.
142, Beyit 4). [bu,]

324. Pes hiç vakt şol rûh-ı mücerredsen bugün / **Bu** cihānda kılma kâtib nefis için harbendelik (G. 142, Beyit 6). [bu,]
325. Ma‘rifet gencinesidür **bu** vücūduñ ey fakîr / Pes ne ma‘nide çekersin ‘acz-ile dermendelik (G. 142, Beyit 7). [bu,]
326. Himmeti **bu** devlete girmek dilersen ‘aşkilen / İhtiyār eyle bugün üftādelik efkendelik (G. 142, Beyit 12). [bu,]
327. Hakk velini‘met ‘Alidür kāsım-ı hān-ı behişt / Gerçi **bu** halk-ı cihāniñ rızkına hakkıdır kefil (G. 143, Beyit 5). [bu,]
328. Nuqtā-yı pergār-ı vaḥdetdir ‘Alī mir‘āt-ı zāt / Añla ey ‘ārif ki şıgmaz **bu** söze şerh-i tavil (G. 143, Beyit 8). [bu,]
329. Kān-ı ihsān-ı keremdir kâf-ı hilm baḥr-ı ‘ilm / Kıl tefekkür **bu** vilāyet ‘ilmine bî-kāl u kıl (G. 143, Beyit 9). [bu,]
330. Tekye kılma i‘tibārı yoḥdur uşbu şüretiñ / ‘Ākıbet zā’il çünkim olur **bu** naşş-ı āb-ı gil (G. 144, Beyit 3). [bu,]
331. Olmaya tā kim **bu** nuṭkuñ bend ola vakt-i su‘āl / Qalmaya ol dem mecāliñ kalasın hār u hicil (G. 144, Beyit 4). [bu,]
332. Gel gel imdi **bu** vücūduñ tahtına sultān-iken / Ḥaydarıñ aḥbābına yār ol ‘adūsından kesil (G. 144, Beyit 7). [bu,]
333. Şirātullāha maḥşerde ‘Alidür rehber-i rehrev / Geçenler **bu** şirātullāhı oldu hakkına vāşıl (G. 145, Beyit 12). [bu,]
334. Sem‘ ol ki kıılır ‘āleme her laḥza münādi / Gülzār-ı velāyetde **bu** dem şevk-ile bülbül (G. 146, Beyit 7). [bu,]
335. Hakk emriyle oldu **bu** devr leşker-i dīn cem‘ / Leşker başı ‘isā u nebī-yi Hızır qaravul (G. 146, Beyit 9). [bu,]

336. Ol tîg çeküb heybetle
düldüle mindi / **Bu** yeddi tabağ
yeryüzine düşdi tezelzül (G. 146,
Beyit 12). [bu,]
337. Hağğ tarîkînde **bu** ‘övr-i
lengi koy merdâne çek / Çünkü
olduñ hâmil-i bār-ı emānet izül
(G. 147, Beyit 5). [bu,]
338. Emreyle **bu** ‘ilm-i idrāk-i
‘aqlıñ ey beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı
velāyet kullarından iste yol (G.
147, Beyit 11). [bu,]
339. Bu şalāt şavm bu hac
zekātındır dālāl / Ey muğallid
ya‘ni farz sünnetiñ olmaz kabül
(G. 148, Beyit 2). [bu,]
340. Bu şalāt şavm **bu** hac
zekātındır dālāl / Ey muğallid
ya‘ni farz sünnetiñ olmaz kabül
(G. 148, Beyit 2). [bu,]
341. Şāh meydânında ger **bu**
cān serden geçmeyeñ / İtdügiñ
ikrār-ı ‘ahd u bi‘atıñ olmaz kabül
(G. 148, Beyit 8). [bu,]
342. Gel vücūduñ kişverinden
leşker-i şeytānı sür / Olma ‘āciz
merd-iseñ **bu** kelb-i nefse kâdir ol
(G. 149, Beyit 3). [bu,]
343. Kavlı-i hağğdır kâfir u
müşrik necisdir mişl-i hūk / **Bu**
necāsetden muhibb-i Haydar-
iseñ tâhir ol (G. 149, Beyit 4). [bu,
]
344. Hâricî kâfirden eksükdür
münāfık kelbden / **Bu** hadise
yağşı fikr-eyle özünden şādir ol
(G. 149, Beyit 5). [bu,]
345. ‘Aşğ sultāniyla cān
iqlimine kur ‘adl u dād / ‘Ağl
mizāniyle dāim **bu** mizāna nāzir
ol (G. 149, Beyit 7). [bu,]
346. Himmeti **bu** ‘arşada nefsi-
ile harb itmekdedür / Bendeñe
bu işde yā şāh-ı velāyet nāşir ol
(G. 149, Beyit 12). [bu,]
347. Himmeti **bu** ‘arşada nefsi-
ile harb itmekdedür / Bendeñe
bu işde yā şāh-ı velāyet nāşir ol
(G. 149, Beyit 12). [bu,]

348. Var ise nuṭkuñ
kelāmullah-ı nāṭıķ şerhin it / **Bu**
cihetden kim anıñ evşāfidur
ḥayru'l-kelām (G. 151, Beyit 9).
[bu,]
349. 'Alidir şāhib-i dem olma
ġāfil sen **bu** dem ḥaḳḳdan / Bu
demdir şūr-ı maḥşer tapdı andan
küll-i 'ālem dem (G. 152, Beyit 4).
[bu,]
350. 'Alidir şāhib-i dem olma
ġāfil sen bu dem ḥaḳḳdan / **Bu**
demdir şūr-ı maḥşer tapdı andan
küll-i 'ālem dem (G. 152, Beyit 4).
[bu,]
351. Ki bezm-i muḥteremdir
şoḥbetin anıñ ġanīmet dut /
Ḥarīm-i cism içinde geydirir **bu**
cāna maḥrem dem (G. 152, Beyit
9). [bu,]
352. Ğam-ı derd u belādır ḥāşılı
bu mezra'ı dehrin / Ne
mümkindir geçe bir laḫza
'ālemde bī-ġam dem (G. 152,
Beyit 11). [bu,]
353. Hılķat kūyına ḥaḳḳdan
vāsıta 'aşķ oldu nuṭķ / **Bu**
cihetden emr-i nūn kāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 2). [bu,]
354. Bu ḳafesde merġzār-ı
gülşen-i 'aşķım bugün / Merġzār-ı
cennetü'l-me'vāyı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 7). [bu,]
355. Terk eyledim ef'ālim her
millete 'abdālim / Tebdil-i ḥaşāl-ı
itdim **bu** ḥaşlete ḥoş ḥālem (G.
155, Beyit 1). [bu,]
356. Bir şāh-ı ser-efrāz tek bir
server-i şehbāz tek / 'Aşķına
turāb oldum **bu** 'arşada pāmālem
(G. 155, Beyit 2). [bu,]
357. Zīb-i gülşen zīnet-i
kāşāneden müstaġnīyim / **Bu**
cihānda gülşen-i şehr-i fenādır
meskenim (G. 157, Beyit 2). [bu,]
358. Virmişim mehr u ṭalāķın
bu cihān-ı ḳaḫbenin / Nāz-ı ġunc
u 'işve u cānāneden müstaġnīyim
(G. 157, Beyit 4). [bu,]

359. Bir tecerrüd rûh-ı kudsum
nuṭḡ-ı haḡḡdan doġmıřam / şol
doḡuz ata **bu** yeddi āneden
müstaġnıyım (G. 157, Beyit 9).
[bu,]
360. ‘Alı mihridir āfetden
penāhım / Mu‘allā āstānıdır **bu**
řāhiñ (G. 158, Beyit 8). [bu,]
361. ‘Ālem-i esrār-ı ġayb yoġ
bu söze řek-i reyb / ‘Ārif-i nūn
ve’l-ḡalem rezm-i elif lām mım
(G. 159, Beyit 2). [bu,]
362. Bize ey Himmetı haḡḡdan
bu teşrif / Muḡassemdir
muḡassemdir muḡassem (G. 160,
Beyit 11). [bu,]
363. Haḡıḡatde vücūduñ ġenc-i
ḡikmetdir velıķin haḡḡ / **Bu**
ġenciñ ḡikmeti her bı-başardan
eylemiş mübhem (G. 161, Beyit 2).
[bu,]
364. Harım-i ḡāřř-ı haḡḡdur **bu**
sarāy-ı ḡalbiñ ey mü’min / Hazer
ḡılma dıv-harımı ‘izzete maḡrem
(G. 161, Beyit 3). [bu,]
365. Allahıñ zātına zāt-ı ‘Alı
memsūḡ-ıdı mülḡaḡ / Henüz ol
demde maḡlūḡ olmamıřdı **bu** iki
‘ālem (G. 161, Beyit 7). [bu,]
366. Yetmiş ikki mezḡeb u
millet aniñ fermān-beri /
Buyruġıyla çizġinür **bu** māh-ı
mihr-i āsımān (G. 162, Beyit 2).
[bu,]
367. şem‘-i hudādur ruḡı çarḡ
çū fānūs oña / Perde-yi fānūs
imiş ‘arş **bu** kürsi legen (G. 163,
Beyit 4). [bu,]
368. Bir söz-ilen **bu** iki ‘ālemi
var eyleyen / Yeddi semāt yeddi
arż yeddi bahār eyleyen (G. 164,
Beyit 1). [bu,]
369. Nıl-i řāḡıbı dutub ġevher-
i dürr **bu** ġelin / ‘Arşdan ol
ġevheri ferşe niřār eyleyen (G.
164, Beyit 3). [bu,]
370. Bedr-i ġazanfer kimi bebrı
řıķār eyleyen / Māyil her ḡırs-ı
ḡūk olmadı **bu** bıřede (G. 164,
Beyit 11). [bu,]

371. Murtażādur menba[‘]-i ervāḥ-ı baḥr u zāt-ı ‘ayn / **Bu** cihetden defter-i esmāda oldu ism-i ‘ayn (G. 165, Beyit 1). [bu,]
372. Añla **bu** ‘ilmi eyā ‘ālemde ‘irfānım deyen / Dilde nuṭḫ oldur şafā-yı ḳalb olur nūr-ı ‘ayn (G. 165, Beyit 2). [bu,]
373. Bu yeddi aḫter ‘Alīniñ ‘aşḳına leyl u nehār / Çizginür dāim felek üstünde mişl-i ka[‘]beteyn (G. 165, Beyit 4). [bu,]
374. Ḳahḳaha u şalşāl ‘Amr u ‘anter u bedr-i ḫuneyn / Şāh-ı merdān-ile **bu** meydānda kimdir ḫarb ide (G. 165, Beyit 7). [bu,]
375. Kün didi ḫallāḳ eşyā kün-fekān oldu ‘ayān / Cinn u ins **bu** cihan u ol cihān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 1). [bu,]
376. Bil **bu** güftārniñ beyānıñ ‘ārif-i esrār iseñ / Küntü kenzen ya[‘]ni bir genc-i nihān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 2). [bu,]
377. Bu cemādāt u nebātāt **bu** ḫayvānī ki var / Mümkināt-ı cümle bu ‘ayn-ı ‘ayān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 3). [bu,]
378. Bu cemādāt u nebātāt **bu** ḫayvānī ki var / Mümkināt-ı cümle **bu** ‘ayn-ı ‘ayān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 3). [bu,]
379. Bu cemādāt u nebātāt **bu** ḫayvānī ki var / Mümkināt-ı cümle **bu** ‘ayn-ı ‘ayān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 3). [bu,]
380. Ögreden Dāvūda munca lafz u şavt u nağmeyi / Geh Süleymāna **bu** vaḫş-ı ṭayrı fermān eyleyen (G. 167, Beyit 5). [bu,]
381. Bu velāyetden ‘Alidür dīv-i ded inkārı ḳoy / Çün velidir müşkilāt-ı ḫalka āsān eyleyen (G. 167, Beyit 10). [bu,]
382. Hergiz aniñ vaḳt-i ḫācet nuṭḳına lā gelmedi / Şandı sāiller mükerrer **bu** söze ḫaḳḳdır güvāh (G. 169, Beyit 6). [bu,]

383. Bu nuqtdan t̄alib-i tevhīde
vaḥdetd̄ür ğaraż / Ŗa‘-yı
peyġamber ‘ālem-i vaḥdetde
olmaz iřtibāh (G. 169, Beyit 10).
[bu,]
384. Cān-ı Ŗem‘ evine yanmaz
pervāne olmayınca / **Bu** iř ḥuřūle
yetmez ‘irfāna dalmayınca (G.
170, Beyit 1). [bu,]
385. Ḥaḫḫ-ilen āřinālık ya‘ni
m̄uyesser olmaz / **Bu** ḥaḫḫ-ı bī-
vefādan bīġāne olmayınca (G.
170, Beyit 3). [bu,]
386. Bu lām u bā ḫapusuñ
miftāḫ-ı nuḫḫ aḫar mı / Tā sin
şından aña dendānı olmayınca (G.
170, Beyit 5). [bu,]
387. Himmeti neyler **bu** d̄ünyā
lezzetiñ sensen benim /
Maḫzen-i d̄inār-ı genc-i d̄ürr-i
kānım řāh řāh (G. 171, Beyit 12).
[bu,]
388. Leşker-i ervāha k̄ü-yı
mesken dārü’l-ḫarār / **Bu** fenādan
el ḫek ol dārü’l-ḫarārın ‘aşkına (G.
172, Beyit 5). [bu,]
389. Sāḫiyā bir cām-ı en‘ām
eyle **bu** dil-teşneye / Sāḫi-yi
kevşer řarāb-ı bī-ḫumārın ‘aşkına
(G. 172, Beyit 10). [bu,]
390. Yoḫ-idi ‘ālem henüz
ḫilḫat-i ādem henüz / Geldi **bu**
feyz-i ezel lem-yezeliden bize (G.
173, Beyit 3). [bu,]
391. Hemdem-i cān gerek
gevher u kānı gerek / Yoḫsa ne
ḫāřıl dilā **bu** ‘ameliden bize (G.
173, Beyit 7). [bu,]
392. Himmetiyem ehl-i ‘ařḫ
‘ařḫı ider z̄ikr-i meřḫ / Virdi **bu**
mihri ‘Alī ḫālū belādan bize (G.
173, Beyit 9). [bu,]
393. Z̄ikriñ **bu** nuḫḫı ey ḫavm
yetmiş iki kez el-yevm / ‘ilmiñ
ḫiřārına der kimdir ‘Aliden özge
(G. 174, Beyit 6). [bu,]
394. Ey řabā seyr eyle **bu**
m̄üjdemi Ya‘ḫūba yetür / Mıř
feth oldu bugün Yūsuf-ı

- Ken'ānımıza (G. 175, Beyit 2). [bu,
]
395. Nice hākān nice kayşer
nice Cemşid-i Cemiñ / Topdur
kellesi **bu** 'arşada çevgānımıza (G.
175, Beyit 11). [bu,]
396. 'Aşık-ı şādık katından
mülk-i fāni bir cova / **Bu** fenā
bazarının sūd u ziyānı bir cova
(G. 176, Beyit 1). [bu,]
397. Bu sözi haqq bilmeyen
müşrik-i kāfir midir / Mü'min
iseñ dem-be-dem la'net oñı
kāfere (G. 177, Beyit 5). [bu,]
398. Şāriķ u ğārib 'Alī
hüküindedir **bu** nuh felek / Bir
şahih āşārdan naql-eyledi sābiķ
bize (G. 179, Beyit 7). [bu,]
399. Sābıķu'l-islām sālārı
'Alidür āşikār / Şükr vel minne
bu sırdan virdiler salıķ bize (G.
179, Beyit 8). [bu,]
400. Sarlaķ aldık **bu** yola doğrı
varan görmez haţar / Himmet-i
- āl-i 'Aliden neyler ol sārıķ bize (G.
179, Beyit 9). [bu,]
401. Uyuma **bu** ğafletten oyan
Himmeti / Devlet-i bīdār 'Alidür
'Alī (G. 180, Beyit 13). [bu,]
402. İmām-ı muķtedāsı her
kimiñ ki olmasa Haydar / Aña bir
covca kılmaz fā'ide **bu** tāt-i
takvā (G. 181, Beyit 11). [bu,]
403. 'Aşık-ilen **bu** 'arşada
meydān eridir Himmeti / Müşrik
u mü'minleriñ bağrın eridir
Himmeti (G. 182, Beyit 1). [bu,]
404. Görün ol 'āriz-i mihri
münevver kıldı **bu** dehri /
Zamān-ı nübüvvet mehdi vefā
geldi vefā geldi (G. 183, Beyit 6).
[bu,]
405. Bu yolda Himmeti şūfi
çekübdür 'āleme yoğı / Tarıķ-i
evliyāda cān-fedā geldi cān fedā
geldi (G. 183, Beyit 12). [bu,]
406. Yetmiş iki katile virdi cān
başıñ düşmene / Haqq yolunda

- kıldı kim **bu** cūd-ı ihsānı ‘Alī (G. 184, Beyit 7). [bu,]
407. ‘Alidür anda bu ‘ahde güvāh ey ‘ārif / **Bu** ‘ilmi aña ki tā olmaya işiñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [bu,]
408. Ger olmasaydı anıñ zülfiķār-ı feyyāzı / Tapardı dīn-i Muḥammed **bu** dīnde ḥalelī (G. 185, Beyit 9). [bu,]
409. Bu yolunda ğam yeme ey Himmetī münāfiķdan / Saña yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı ‘Alī (G. 185, Beyit 11). [bu,]
410. Bu yolunda ğam yeme ey Himmetī münāfiķdan / Saña yeter **bu** cihānda penāh-ı nād-ı ‘Alī (G. 185, Beyit 11). [bu,]
411. ‘Alidür anda **bu** ‘ahde güvāh ey ‘ārif / Bu ‘ilmi aña ki tā olmaya işiñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [bu,]
412. Gel **bu** mufaşşalda oḡı bir varaķ / Tā bilesin kimdir anıñ meḥmili (G. 186, Beyit 11). [bu,]
413. Muṭlaķım ferdim yolında Ḥaydarıñ her şebehden / **Bu** cihettendir ki müşrikler oḡur kāfer meni (G. 187, Beyit 4). [bu,]
414. Ḥaķķ bilür müstaġnīyim **bu** ḥaşmete baş egmezem / Virseler ger rūmu delālet eylese ḳayşer meni (G. 187, Beyit 5). [bu,]
415. Bu seferde hem-rehim hem-maḥfilim ol māh-ilen / Gör ki ayırmaķ diler andan raķīb-i ḥar meni (G. 187, Beyit 8). [bu,]
416. Daḡlı yoḡdur kimsesiniñ **bu** arada ey müdde‘ī / Cān-ı dilden sevmişem men dilberi dilber meni (G. 187, Beyit 9). [bu,]
417. Her ne ḳılsa yoḡdur anıñ emrine çün u çerā / Ḥālīķiñ emriylen **bu** mülke şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [bu,]
418. Leyl u nehār oḡurdı **bu** vird-i ehl-i idrāk / Yā menba‘-ı

- velāyet yā maẓhāru'l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 5*). [bu,]
419. Deryā iken **bu** ‘ālem şol
raḥmetiñ vekili / Yandırdı baḥr
içinde hem per-i Cebre‘ili (*Muh.
1, Beyit 6*). [bu,]
420. Bildirdi ol dem oña ol
ḥazreti celili / Luḥf-ile kerem
kıldı öğretti **bu** delili (*Muh. 1,
Beyit 7*). [bu,]
421. Söylerdi mehd içinde **bu**
nuḥk-ı ibn-i Meryem / Yā
menba‘-ı velāyet yā maẓhāru'l-
‘acāib (*Muh. 1, Beyit 10*). [bu,]
422. Geldi ḳapūdan ol dem **bu**
söz dilinde ezber / Yā menba‘-ı
velāyet yā maẓhāru'l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 15*). [bu,]
423. Düşmenlerine her dem
eyle hizār la‘net / Oḥu **bu** zıkr-i
kāmil āyāt-ı fetḥ-i Nuşret (*Muh.
1, Beyit 22*). [bu,]
424. Bu ḥadışi yād kıldı şadrda
rūḥu'l-emīn / Lā-fetā illā ‘Alī lā
- seyfe illā zülfiḳār (*Muh. 2, Beyit
5*). [bu,]
425. Ol zamānda şāh-ı merdān-
ile kıldı ḥarb dīv / Gördi
Ḥaydardan onda **bu** dest-i ḥarb
dīv (*Muh. 2, Beyit 7*). [bu,]
426. Kim **bu** ismi oḥudi
peygamber-i āḥir zamān / Lā-fetā
illā ‘Alī lā seyfe illā zülfiḳār (*Muh.
2, Beyit 15*). [bu,]
427. Söyledi **bu** medḥi şānında
anıñ ḳudret dili / Yā ‘Alī yā ilyā
yā Bu'l-Ḥasan yā Bütürāb (*Muh.
3, Beyit 15*). [bu,]
428. ‘Ālim-i ‘ilm-i Allahı vāḳıf-ı
esrār ider / Kim ki nāḥıḳdır **bu**
fikri dem-be-dem tekrār ider
(*Muh. 3, Beyit 17*). [bu,]
429. On sekiz miñ ‘āleme
raḥmetden oldı fetḥ-i bāb / **Bu**
nidānı ‘arş-ı a‘lādan yetürdi
āfitāb (*Muh. 3, Beyit 2*). [bu,]
430. Vaḥş-ı ḥayr u cinn u insān
bünyād-ı melek / **Bu** cehtdendir

- ki Ādem oldu üstād-ı melek (*Muh. 3, Beyit 4*). [*bu,]*
431. İrdi **bu** luṭf-ı ezel iḥsān-ı ḥālīḳdan bize / Mīhr-i āl-i Ḥaydar-ı Kerrār ḥālīḳdan bize (*Muh. 3, Beyit 6*). [*bu,]*
432. Keşf-i remz oldu kelāmullah-ı nāṭıḳdan bize / **Bu** beyān el virdi esrār-ı ḥaḳāyīḳdan bize (*Muh. 3, Beyit 7*). [*bu,]*
433. Reşḫ cām-ı kevşer şīr u şarābe'z-zuhūr / Muttaşıl **bu** fikri cennetde ḳılır ḡilmān-ı ḥūr (*Muh. 3, Beyit 12*). [*bu,]*
434. ‘Aşḫ-ilen anı sevenler oldu ḥaḳḳıñ vāşılı / **Bu** cehetden kim ‘Alīdir ḥall-iden her müşkili (*Muh. 3, Beyit 14*). [*bu,]*
435. Ḳıldılar **bu** zıkrı tesbīḥ ay gün / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (*Muh. 4, Beyit 5*). [*bu,]*
436. İḫtiyār itdi cihānda firḳati / Oḫudı **bu** ismi tapdı vuşlatı (*Muh. 4, Beyit 7*). [*bu,]*
437. Dāvūdıñ destinde mum oldu ḥadīd / Muttaşıl **bu** ḥamda olmuşdır ḥamīd (*Muh. 4, Beyit 12*). [*bu,]*
438. Bu idi nuṭḳında zıkrı dāimā / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (*Muh. 4, Beyit 15*). [*bu,]*
439. Añladı remz-i füzün muḫkemi / Ḥükmine rām itdi **bu** ‘ālemi (*Muh. 4, Beyit 19*). [*bu,]*
440. Bu kelām idi nuḳūş-ı ḥātemi / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (*Muh. 4, Beyit 20*). [*bu,]*
441. Yārab ol sâ‘at ki ḥaşr olur ‘ayān / Fāş olur **bu** cümle esrār-ı nihān (*Muh. 4, Beyit 26*). [*bu,]*
442. Ey dil-i şeydā göñül / Yandur **bu** cismi eyle kül (*Mur. 1, Beyit 3*). [*bu,]*
443. Sabrit **bu** derde Himmeti / İste ‘Alīden himmeti (*Mur. 1, Beyit 21*). [*bu,]*
444. Dün-perver oldu çarḫ **bu** devrān-ı bī-şubāt / Doldı meṭā‘-ı

- zarķ ile bāzār-ı kāināt hey
(Müsebba 1, Beyit 8). [bu,]
445. Bu cān u tende mihr-i
‘Alidir revānımız / Sulţānımız
mehdi-yi şāhib-zamānımız
(Müsebba 1, Beyit 22). [bu,]
446. Şāh-ı velāyet oldığına yoh
gümānımız / Furķān içinde var
bu söze çoķ beyānımız (Müsebba
1, Beyit 23). [bu,]
447. Her dem **bu** nuţķ-ı ‘aşķ-ile
söyler zebanımız / Yā mazharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba
1, Beyit 24). [bu,]
448. Her gün biter kayıdma **bu**
farţ-ı nihāyete / Ger ğam tökerse
ķanıñı gitme şikāyete (Müsebba
1, Beyit 30). [bu,]
449. Endişe çekme şıdķ-ile sem‘
ol **bu** āyete / Yā mazharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 31). [bu,]
450. ‘Aşķ-ile hıdmet-i şeh-i
düldül-süvār ķıl / Ğam çekme
- hayl-ı āl-i **bu** daĝalı hişār ķıl
(Müsebba 1, Beyit 34). [bu,]
451. Ger cümle halk-ı rüy-ı
zemīn olsa düşmenim / Hārb-
itmege ‘adū ile **bu** ‘arşada benim
(Müsebba 1, Beyit 37). [bu,]
452. Dutma tökerse ķanıñı
inkār dem-be-dem / Oķı **bu** ismi
Himmetī tekrār dem-be-dem
(Müsebba 1, Beyit 41). [bu,]
453. Yā ‘Alī yā İlyā yā Ebu’l-
Hüseyn yā Būturāb / ‘İzzetiñ
ķurbinde kimdür **bu** turāb (G. 1,
Beyit 1). [bu,]
454. Bir nazardur görmeĝe
dīdārıñı **bu** Himmetī / Uşbudur
maķşūdumuz vallahu ā‘lem bi’ş-
şevāb (G. 1, Beyit 12). [bu, -e]
455. Oña **bu** külli maķlūķāt-ı
‘ālem / Musahķhardur “bi‘avn-i
rabb-i vahhāb” (G. 2, Beyit 3). [bu,
]
456. Oña **bu** küll-i maķlūķāt-ı
‘ālem / Musahķhardur “bi‘avn-i
rabb-i vahhāb” (G. 2, Beyit 3). [bu,
]

457. Hāyāt-ı rızķına **bu**
mümkinātīñ / Sebebdür kim ‘Alī
ey ehl-i esbāb (G. 2, Beyit 9). [bu,]
458. ‘Alīdür Himmetī ihāta
ķılmış / **Bu** göñlile mekān-ı bāb-ı
der-bāb (G. 2, Beyit 13). [bu,]
459. İki ‘ālemde ‘Alīdür pişvā
ol maķşūd-ı rabb / Ya‘ni **bu** icād
mevcüddur olmışdur sebab (G. 3,
Beyit 1). [bu,]
460. Düşmen-i haķķdur **bu**
yolda Hāydarı haķķ bilmeyen /
Çün Ebu-Cehl u Ebu-Süfyān u
mişl-i Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7).
[bu,]
461. ‘Aşķ meydānında şaf çekdi
velāyet leşkeri / Girmesün **bu**
ķalbe her ser virmeyen țarrār
ķalb (G. 4, Beyit 8). [bu,]
462. Hīkmet u ķudret olar
hükümindedür **bu** cism u cān /
Haķķ deminden illet-i isyāna
onlardur țaleb (G. 5, Beyit 3). [bu,
]
463. Gel beri **bu** şehriyar-ı
şehr-i ‘aşķiñ ey faķīr / İtler-ile
- āşinā ol gezme tenhā u ķarīb (G.
6, Beyit 4). [bu,]
464. Kāīm u dāim **bu** evtād içre
bir çadırudur / Bāb-ı ‘arş-ı ‘izzet
üzre şöyle mismār-ı ķuţb (G. 7,
Beyit 4). [bu,]
465. Leylāc olursa ‘arşa-yı
ma‘nīde māt olur / **Bu** şāh
öñünde ruķ-be-ruķ
oynatmayanlar āt (G. 13, Beyit
13). [bu,]
466. Ana raķminde **bu** ādem
şüretin taşvīr idüb / Baĭladı **bu**
od u su tobraķ yelden şeş cihet
(G. 17, Beyit 8). [bu,]
467. Tanı ol ķuţbı ki onuñ
zātına yoĭdur zevāl / Yoĭsa
geçdi **bu** cihān-ı fānīden besyār-ı
ķuţb (G. 7, Beyit 8). [bu,]
468. Devrine devr-i felek
dönmektedir pervānevār / Şem‘
tek **bu** encümen içinde tā kim
var-ı ķuţb (G. 7, Beyit 2). [bu,]
469. Hemān bir nūr-ı vāhiddür
vücūd-ı ‘ālem u ādem / Nedür **bu**

- arada pes ihtilâf-ı ‘âlem-i şüret
(G. 16, Beyit 7). [bu,]
470. İşid **bu** mantığı gör **bu**
mağâmı / Çıhart panbuğ
kulakından gözin âc (G. 29, Beyit
5). [bu,]
471. İşid **bu** mantığı gör **bu**
mağâmı / Çıhart panbuğ
kulakından gözin âc (G. 29, Beyit
5). [bu,]
472. Bu gönül mirâtınıñ mihr-i
‘Alidür şaykalı / Rüşen olmaz
yanmasa bir cürde ey dil serâc (G.
27, Beyit 10). [bu,]
473. Geldi “-L-Y” Qur’âna
kıldum meşveret / Şol mübârek
ismiñi zıkr **bu** fâl-i sa’dime (G. 17,
Beyit 9). [bu,]
474. Nuğkdur ol şâhbâz-ı
âşiyân-ı ma‘rifet / Ferşden **bu**
nuğk ‘arşa dem-be-dem eyler
hurûc (G. 18, Beyit 2). [bu,]
475. Her cühül-ı ‘âm-ı “ke’l-
en‘âm”-ı nādân-ile baḥş / **Bu**
cihânda eyleme ey ‘ârif-i şâhib-
kemâl (G. 26, Beyit 11). [bu,]
476. Dokkuz eflâkı bir
menşübde ol şâh mât eyler / ‘Alı
bu mihr u mâh u kevkebe
emritmese doğmaz (G. 76, Beyit
6). [bu,]
477. Pinhân degil ol kâşif-i
‘allâmu’l-ğayûba / **Bu** iki cihânda
ne ki peydâ u nihândur (G. 72,
Beyit 4). [bu,]
478. Kınber olmaz her habeş
ya düldül olmaz her feres / **Bu**
cihânda zülfıkar olmaz-idi kim
her kılıç (G. 34, Beyit 7). [bu,]
479. Mülk-i ma‘nide ḥişâr u
enbiyâdur evliyâ / **Bu** cihetten
bağladı ol şâh-ı dîn-perver kılıç
(G. 34, Beyit 8). [bu,]
480. Ur şâdiyâna ra‘d-ı felek
oldı Haydara / Çokdan **bu** yeddi
kal‘a-yı Nîl-i ḥişâr fetḥ (G. 39,
Beyit 6). [bu,]
481. Serv-i semâ u ‘arż u cebel
baḥr cümle keşf / **Bu** şark u garb
u kuṭb yemîn u yesâr fetḥ (G. 39,
Beyit 9). [bu,]

482. Çarh ne hayrânîñ ‘aşk-ile
sergerdân gezer / Gerçi olmuşdur
bu ‘âlem halkı sergerdân-ı çarh
(G. 42, Beyit 2). [bu,]
483. Şol velâyet-i âftâbdan beli
bir zerredür / Yeryüzin nûr
eyleyeñ **bu** meş‘al u tâbân-ı çarh
(G. 42, Beyit 3). [bu,]
484. Yetmiş iki kâtile viridi
hakk yoluna cân u baş / **Bu** saḥâ u
cûd u bu elṭâf bu iḥsâna baḥ (G.
41, Beyit 7). [bu,]
485. Yetmiş iki kâtile viridi
hakk yoluna cân u baş / Bu saḥâ u
cûd u **bu** elṭâf **bu** iḥsâna baḥ (G.
41, Beyit 7). [bu,]
486. Yetmiş iki kâtile viridi
hakk yoluna cân u baş / Bu saḥâ u
cûd u **bu** elṭâf **bu** iḥsâna baḥ (G.
41, Beyit 7). [bu,]
487. Sür üstümüze atıñı ‘arz
eyle şehâ ruḥ / Gördi bizi **bu**
varṭada **bu** ḥavf-ı ḥaṭarda (G. 44,
Beyit 7). [bu,]
488. Sür üstümüze atıñı ‘arz
eyle şehâ ruḥ / Gördi bizi **bu**
varṭada **bu** ḥavf-ı ḥaṭarda (G. 44,
Beyit 7). [bu,]
489. Bu merḥalede tâ ebed
erbâb-ı vefâ ruḥ / Çıḥ perdeden
ey mâh-ı felek keşf-i ḥicâb it (G.
44, Beyit 11). [bu,]
490. ‘Alîdür evvel u âḥir
fenâsız / **Bu** iki ‘âleme mebde-i
mey‘âd (G. 48, Beyit 2). [bu,]
491. Qalurdı enbiyâ ḥayl-ı
mu‘aṭṭal / **Bu** yolda kılmasaydı
‘avn-ı imdâd (G. 48, Beyit 5). [bu,]
492. Vücûduñ ‘aşkına cân oldu
mevcûd / Ṭufeylîdür **bu** cümle
halk-ı icâd (G. 48, Beyit 7). [bu,]
493. Bu benim qalimde ol
şâh-ı kadîmîñ hakk bilür / Ḥubb-ı
âl-ı dîn-i imândur ezelden tâ ebed
(G. 49, Beyit 2). [bu,]
494. Şevk-i zevk **bu** göñül
vîrânesinden fi’l-mesel / Bir
fenâsız genc-i pinhândur ezelden
tâ ebed (G. 49, Beyit 3). [bu,]
495. Her kimiñ cânında yoḥdur
zevk **bu** keyfiyyetiñ / Suḥre-yi

- ķül-ı bİYābāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 5). [bu,]
496. Kim ki **bu** ḥaķķ ḳavle
āmennā dimez ḥüccet dutar /
Dīni yoĥ bir nā-müselmāndur
ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 11).
[bu,]
497. Kim onuñ naʿleyn-i pāyı
tāc-ı serdür Ādeme / Ey berāder
bu cehtdendür elif üstünde med
(G. 50, Beyit 4). [bu,]
498. Ḥaķķ içinde giydi bir şāl-ı
kanāʿat giyimini / Rızķ için **bu**
fānide ol şāh-ı merdān surĥ u
zerd (G. 52, Beyit 3). [bu,]
499. Bu vücūdum şehrine
ḥaķķdan bi-ķavl-i “men ʿaraf” /
Himmetī ḥükmüyle sultānım
ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 11).
[bu,]
500. Yaʿni ki cihān cīfesine
tālībdür kelb / Ey ʿāşık-ı şādık
budur aķvāl-i Muḥammed (G. 54,
Beyit 9). [budur, -dur]
501. Kelbiniñ kelbiyüz ihlāş-la
ol şīr-i ḥaķķıñ / Ķurb-ı ḥazretde
budur mertebemiz ʿizzetimiz (G.
91, Beyit 6). [budur, -dur]
502. ʿAlī ʿaşķına terk-i ser ķıl ey
dil / **Budur** ʿāşıklara destūr-ı
sābık (G. 129, Beyit 8). [budur, -
dur]
503. Gösterir her kime ʿayb u
hünerin ʿārif-i ḥaķķ / Şafdan
ķalbi seçer ķudreti **budur**
miḥengiñ (G. 136, Beyit 4).
[budur, -dur]
504. Zıkr u fikrim lā-fetā nād-ı
ʿAlidür medḥ-i şāh / Ķışşā-yı
ḥüsnü **budur** aḥbāb ara zıkr-i
cemil (G. 143, Beyit 6). [budur, -
dur]
505. Ḥaķķat ḥükmüdür el-
ḥaķķ **budur** inzallah / On sekkiz
miñ ʿāleme ḥaķķdan ʿAlidür
pādişāh (G. 169, Beyit 1). [budur, -
dur]
506. Ser-leşker emiri sultān-ı
enbiyāniñ / Dāim **budur** dilinde
tesbīḥ-i eṭķiyāniñ (Muh. 1, Beyit
12). [budur, -dur]

507. Himmetiniñ vird-i evrâdı
budur her şubḥ şâm / Lâ-fetâ illâ
 ‘Alî lâ seyfe illâ zülfiḳâr (*Muh. 2, Beyit 20*). [*budur, -dur*]
508. Şöyle kim gördi ğamû
 eşyâyı şariḥ / İ‘tibâr it kim **budur**
 ḳavl-i şaḥiḥ (*Muh. 4, Beyit 24*).
 [*budur, -dur*]
509. Budur sinân seyf külah u
 hûd-ı cevşenim / Yâ mazḥaru’l-
 ‘acâib ‘avne’n-lenâ ‘Alî (*Müsebba*
1, Beyit 38). [*budur, -dur*]
510. Refiḳ ol munda bir şaḥib-
 tarîḳe / İşit **bunı** di menden ey
 ḳarındâş (*G. 113, Beyit 5*). [*bunı, -*
n, -ı]
511. Ol saḥî her sâile virdi
 mükerrer cân-ı baş / Aḥsenullah
 ḥaḳḳ tarîḳinde **budır** imkân-ı ‘aşḳ
 (*G. 131, Beyit 10*). [*budır, -dır*]
512. Ergüvânı nesterânı
 bostânı bir cova / Lâle-zârı ḥûn-ı
 dilden su iḳer **bu** ḥazra‘îñ (*G. 176,*
Beyit 5). [*bu,]*
513. Olsa her kim bile meddâḥ-
 ı suḥanver ‘aşḳ-ilen / Mindi
 himmet atını **bu** yolda ḳaṭar ‘aşḳ-
 ilen (*Muh. 3, Beyit 24*). [*bu,]*
514. Dem-be-dem **bu** ‘ıyda cân
 ḳurbân iderler ehl-i ‘aşḳ / Leyk
 sūfi ‘ankebût âsar bâb eyler ḳadîd
 (*G. 55, Beyit 4*). [*bu,]*
515. Himmetiniñ sensin
 ümmîd-i necâtı ya ‘Alî / **Bu** ḥaḳîri
 Muştafâ ‘aşḳına ḳılma nâ-ümîd
 (*G. 55, Beyit 12*). [*bu,]*
516. Bu cism u cânı yaratdı
 egerçe ḥayy-ı vedûd / İki cihânda
 ‘Alidür velî aña maḳşûd (*G. 56,*
Beyit 1). [*bu,]*
517. ‘Alî vücûd-ı noṭḳadur **bu**
 cümle mevcûdat / Cihân-ı
 ma‘nîde o noḳṭa olur mevcûd (*G.*
56, Beyit 3). [*bu,]*
518. Güneş tek oldu ‘ayân mihr
 sende nûr-ı ‘Alî / Ki Âdeme **bu**
 cihetden ferîşte ḳıldı sücûd (*G.*
56, Beyit 4). [*bu,]*
519. Hicâb-ı zûlmet oña oldu
 perde-yi pindâr / **Bu** nûr görmedi
 ol bî-başar la‘ini ḥasûd (*G. 56,*
Beyit 6). [*bu,]*

520. Yoḥ-iken zāhirde erkān-ı
tabāyı^ç şeş cihāt / Kıldı **bu** rûḥ-ı
mücerred zāt-ı sübhān-ile ‘ahd
(*G. 57, Beyit 3*). [*bu,*]
521. Bu çarḥ-ı sufle perver-i
kennās-ı kec-reviñ / İşi hemişe
cevr-i sitem yā ‘Alī meded (*G. 58,*
Beyit 4). [*bu,*]
522. Başımdan ey gözim **bu**
ḳaddar zālimiñ / Bir dem belāsı
olmadı red yā ‘Alī meded (*G. 58,*
Beyit 5). [*bu,*]
523. ‘Arşa yetür **bu**
Himmetiniñ başını şehā / Ruḥsārı
üste baş ḳademiñ yā ‘Alī meded
(*G. 58, Beyit 13*). [*bu,*]
524. ‘Uḳde-güşā-yı ins u melek
şāh-ı evliyā / Hallet **bu** müşkilātı
bu dem yā ‘Alī meded (*G. 58,*
Beyit 9). [*bu,*]
525. ‘Uḳde-güşā-yı ins u melek
şāh-ı evliyā / Hallet **bu** müşkilātı
bu dem yā ‘Alī meded (*G. 58,*
Beyit 9). [*bu,*]
526. Bu muraşşa ḳubbe-i
mānend-i fānus ḥayli / Hıkmət-
- ilen rüz şeb gerdān iden
perverdigār (*G. 59, Beyit 3*). [*bu,*]
527. Çün Himmeti buldı ebedi
salṭanat-ı faḳr / **Bu** ‘ārīyeti
devlet-i fāniden ider ‘ār (*G. 60,*
Beyit 13). [*bu,*]
528. Bu ‘acebdür şeh-süvār-ı
leşker-i ṭayyār ilen / Çarḥ
meydānında baḥt itmek diler her
ḥar-süvār (*G. 61, Beyit 5*). [*bu,*]
529. Avlasa **bu** merğzārı dehr
şol şayyād aña / Misl-i ‘amr u
‘anteridür ḡazanferdür şikār (*G.*
61, Beyit 9). [*bu,*]
530. Olsa ger Mūsā kimi
peygamber u mürsel beşer /
Añlamaz **bu** remzi ḥaddı olmaya
üstād-ı Hızr (*G. 62, Beyit 6*). [*bu,*]
531. Ṭayr-ı ‘āl-i mekān ol
Himmeti mişl-i melek / Olmasın
bu ‘ālem-i süflāda bir esfel beşer
(*G. 62, Beyit 11*). [*bu,*]
532. Bu zelāletden düşer ‘arz u
semāya zelzele / Halk içinde hāy
hūy u nāle u efgān ḳopar (*G. 63,*
Beyit 2). [*bu,*]

533. Bu on iki veliyullah dāim /
İşim ey Himmeti medh u senādur
(G. 64, Beyit 21). [bu,]
534. Bizim-len **bu** cehetden
mācerādur / Bugün şol
maʿrifetsiz şūfî-yi har (G. 64,
Beyit 20). [bu,]
535. Bu Himmeti belākeş be-
ʿaşk-ı āl-i ʿabā / Giyindi şāl-ı
kanāʿat çü kıldı terk-i harir (G. 67,
Beyit 13). [bu,]
536. Emrine rām olduĝ-çün
şems şahıñ oña / **Bu** cihetde
merkeb oldı çarh meydānında şir
(G. 68, Beyit 5). [bu,]
537. Sücüd eyle vücūd-ı pākine
gel bir taqarrub bul / **Bu** emr
dutmıyan hāsir sezā-yı tük-ı
laʿnetdür (G. 80, Beyit 9). [bu,]
538. Bu cehetden mehdî-yi
āhir-zamān dirler oña / Anıñ
izhārı kıyāmetden ʿalāmet
gösterür (G. 82, Beyit 2). [bu,]
539. Baħmadı ol merd-i
merdān **bu** cihān-ı kaħbeye / Bî-
vefādur nişe kim **bu** bî-ħayā
- dehr-i ʿacüz (G. 89, Beyit 11). [bu,
]
540. Muşavver naķşine bu
şūretiñ şāh-ı velāyetdür / **Bu**
ħaţta ol farīza özge ħaţtāt u
ķalem şıĝmaz (G. 93, Beyit 6). [bu,
]
541. Feth kıldı ʿarş u ferş oldı
imdād-ı ʿAlī / **Bu** beşāretden nişār
eyler güneş gökden fulūs (G. 106,
Beyit 7). [bu,]
542. Ĥaydar-ı Kerrār oħurlar
ismiñi yā şir-i Ĥaķķ / Pes gelen
bu ʿarşaya (G. 189, Beyit 5). [bu,]
543. On iki burc **bu** yeddi
yulduza menzil veren / Fāʿil bu
çerh-i nuh-pergār sensin yā ʿAlī
(G. 189, Beyit 3). [bu,]
544. On iki burc bu yeddi
yulduza menzil véren / Fāʿil **bu**
çerh-i nuh-pergār sensin yā ʿAlī
(G. 189, Beyit 3). [bu,]
545. Ķanı ķanım cānı cānımdır
didi Aħmed saña / Senden özge
kimdür **bu** sırra maħrem yā ʿAlī
(G. 190, Beyit 7). [bu,]

bu kavle: *Bu söz; "elestü bi-rabbiküm" sözü.*

1. (G. 185, Beyit 3). [bu kavle, -e]

bu yüzden: *Bu nedenle.*

1. (G. 173, Beyit 5). [bu yüzden,]

bu'ali: *Doğu edebiyatında ilim, irfan, hikmet ve felsefenin timsali, Türk filozof, tabip ve alimi İbn-i Sina'dır.*

1. Özge zikri koy bu hikmetler velâyet ʿilmidür / Munda hayrândur hezârân **Bu'ali** u Câlinüs (G. 106, Beyit 11). [bu'alî,]

bū-cehl: *Ebu Cehl; asıl adı Ömer olup Hz. Muhammed'e düşmanlığıyla meşhurdur.*

1. Helâk itdi yedullahı gayür ol pence-yi kudret / Nice **Bū-Cehl** u Fir'avn nice Nemrüd-ı Şeddâdı (G. 181, Beyit 4). [bū-cehl,]

bu'd: *Uzaklık.*

1. Bir kademdür bu tarîkiñ tül-ı ʿarzi ey refîk / Munda yoğdur **bu'd** u qurb kıl be'd u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [bu'd,]

bugün: *Bu devirde, bu zamanda.*

1. Terk-i ta'alluk eyle ʿAlî ʿaşkına **bugün** / ʿĀşık oldur ki eyleye terk-i ta'allukât (G. 13, Beyit 11). [bugün,]
2. Ki **bugün** bir köri eşrâr ey ebzâr-ı tâc / ʿAşkına berdâr olan Manşür tek nuşret tapar (G. 28, Beyit 7). [bugün,]
3. Çek **bugün** renc u ta'ab âl-i Muhammed ʿaşkına / Ey kıyâmet şahnesinde isteyen ʿayş u tarab (G. 3, Beyit 12). [bugün,]
4. Da'viye ma'nî **bugün** ma'nâya göstereñ nişân / Yârı koy dârü'l-kazâya hâkim-i divâne çek (G. 138, Beyit 5). [bugün,]
5. Çıh **bugün** beytü'l-hazînden misli Ya'küb-ı hazîn / Mısr-ı şâhi Yûsuf-ı Ken'ân bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 9). [bugün,]
6. Merd-iseñ şol itdügiñ ikrâra muhkemdür **bugün** / Eylemez her kim ki erdür süstpeymân-ile ʿahd (G. 57, Beyit 6). [bugün,]

7. Bizim-len bu cehetden
mācerādur / **Bugün** şol
maʿrifetsiz şūfî-yi ħar (G. 64,
Beyit 20). [bugün,]
8. Bugün āl-i ʿabā ʿaşqına bir şāl
iẖtiyār eyle / Eger kim ister olsun
aẖretde ħalvet-i ħāzır (G. 66,
Beyit 17). [bugün,]
9. Cānıñ ol ʿıyda **bugün** Himmeti
ḳurbān getürür / ʿıyd-ı adḫā-imiş
aẖbābına didār-ı ʿAlī (G. 71, Beyit
11). [bugün,]
10. Ey şabā seyr eyle bu müjdemi
Yaʿḳūba yetür / Mışr fetḫ oldu
bugün Yūsuf-ı Kenʿānımıza (G.
175, Beyit 2). [bugün,]
11. Kılssa aẖbābına bir remz **bugün**
rağbet-ilen / Cānı teslim ederüz
şevk-ile cānānımıza (G. 175, Beyit
5). [bugün,]
12. Bend eyle dīv-i nefsi şol eḫrimen
ne ħācet / Mülk-i vücūda çünkim
sensen **bugün** Süleymān (G. 12,
Beyit 9). [bugün,]
13. Bugün şāh-ı velāyet dameniñ
şıdḳ-ile muḫkem dut / Ki aşlā
eylemez maḫşer güninde çektiğñ
hasret (G. 16, Beyit 9). [bugün,]
14. Sensen **bugün** ey Himmeti ol ħızır
maḳāmı / Nuṭḳuñdan aḫar
çeşme-yi ḫayvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 12). [bugün,]
15. Mihr-i ʿAlī oña ki **bugün** olmadı
delil / Zulmetde ḳaldı meşʿale-i
mihr u māhı yoḫ (G. 43, Beyit 4).
[bugün,]
16. İki cihānda velā müşrik ve
münāfıḳdur / ʿAlī yolında **bugün**
cān u baş iden taḳsİR (G. 67, Beyit
8). [bugün,]
17. ʿArsa-yı ʿaşḳa **bugün** ʿaşıḳ olan
cān getürür / Kesüben kellesini
tuḫfe-yi cānān getürür (G. 71,
Beyit 1). [bugün,]
18. Bir ṭavāf-ı şad-hezārān ħac-ı
ekberdür **bugün** / Ḥāciyān gel
kim yaḳın oldu reh-i dūr-ı dırāz
(G. 83, Beyit 3). [bugün,]

19. Benî âdem **bugün** üstâd-ı ‘aşka /
Ki şäkird olmayınca kâmil olmaz
(G. 88, Beyit 2). [bugün,]
20. İrdi lâhûta **bugün** kevkebe-i
rifâtimiz / Kem-terîn
merhâlemizdür melekût u
ceberût (G. 91, Beyit 7). [bugün,]
21. Bize müflis dime ol şâh-ı ğanî
dervîşiyüz / Genc-i kârûna **bugün**
ta‘ne kıılır haşmetimiz (G. 92,
Beyit 2). [bugün,]
22. **Bugün** nuḡk-ı ‘Alîden âb-ı hayvân
içmeyen hayvân / Dem-i bâkî
hayât-ı câvidânîden haber bilmez
(G. 100, Beyit 2). [bugün,]
23. Yar yüzini görgecin dangla olur
şerm-sâr / Kim ki **bugün** kıılmasa
ey aḡî pervâ nefis (G. 109, Beyit
10). [bugün,]
24. Pes hiç vâkt şol rûḡ-ı
mücerredsen **bugün** / Bu cihânda
kıılma kâtib nefis için ḡarbendelik
(G. 142, Beyit 6). [bugün,]
25. Nesl-i Âdem ḡalk-ı ‘âlem tanıya
kimdür ‘Alî / Ger **bugün** seyrider
izhâr-ı şifâ-yı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 8). [bugün,]
26. Bize müflis dime ol şâh-ı ğanî
dervîşiyüz / Genc-i kârûna **bugün**
ta‘ne kıılır haşmetimiz (G. 91,
Beyit 2). [bugün,]
27. Bil bu güftârîñ beyânîñ ey benî
âdem **bugün** / Var-ise ger sende
idrâk ferâşet ‘aḡl u hûş (G. 116,
Beyit 8). [bugün,]
28. Himmetî bu devlete girmek
dilersen ‘aşkılen / İḡtiyâr eyle
bugün üftâdelik efkendelik (G.
142, Beyit 12). [bugün,]
29. Yoḡ-idi ki ‘âlemde **bugün** zümre-
yi zâlim / Daḡı çekmez
mazlûmlara dest-i taḡavul (G. 146,
Beyit 13). [bugün,]
30. Bu kafesde merġzâr-ı gülşen-i
‘aşkıım **bugün** / Merġzâr-ı
cennetü’l-me’vâyı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 7). [bugün,
]
31. Ğayr-ı ḡaḡḡdan olmuşam tebdîl-i
abdâlim **bugün** / Şüfiyâ riş-i

- berüt şāneden müstağniyim (G. 157, Beyit 3). [bugün,]
32. Kim ki **bugün** āteş-i ‘aşkına cān yaħmadı / Nuķra-yı ħālīş kimi olmadı ķalb-i selīm (G. 159, Beyit 9). [bugün,]
33. Kāđıdır ey Himmetī kāfir-i nefsiñ **bugün** / Tīğ-ı siyāset çeküb ‘aşķ-ile başın kesen (G. 163, Beyit 9). [bugün,]
34. Himmetī sulţān-ı iķlime ķanā‘atdır **bugün** / Dīn yolunda leşker-i nefsi müselmān eyleyen (G. 167, Beyit 12). [bugün,]
35. Ħamdulillah keşf-i zāt itdi **bugün** ħālīķ bize / Lam u ba şak olmayınca demedi nāţīķ bize (G. 179, Beyit 1). [bugün,]
36. Tükendi müddet-i hicrān irişdi vuşlat-ı cānān / **Bugün** mü’minlere luţf-ı ‘aţā geldi ‘aţā geldi (G. 183, Beyit 4). [bugün,]
37. Ed‘ūke külli hem u ġam sen celi / Kıpdı **bugün** zemanda yevmü’l
- beter meded (Müsebba 1, Beyit 4). [bugün,]
38. Kılmaz **bugün** hüner-verē hiç kimse iltifāt / Ğam vādisinde ķalmışuķ ey ħall-i müşkilāt (Müsebba 1, Beyit 9). [bugün,]
39. Her kimiñ olmasa cānında **bugün** mihr-i ‘Alī / Bağ-ı firdevse girmez ħavz-ı levā’yı görmez (G. 86, Beyit 10). [bugün,]
40. Ger şevāb itmek dilersen ħanda kim görseñ **bugün** / Ħāriciniñ başını kes ġāzī ol ķana bulāş (G. 112, Beyit 9). [bugün,]
- bugün:** Bu dünyada.
1. Kırtar bizi Ħüseyn Ħasan ‘aşkına **bugün** / Leb-teşne-yi dil-figār beyābān iķindeyüz (G. 95, Beyit 5). [bugün,]
2. Lāl olur maħşerde nuţķ kılmasa her kim **bugün** / Şol kelāmullah-ı nāţīķ kāşif-i Kır‘ān medĥ (G. 38, Beyit 4). [bugün,]
3. Kıldı bu ticāretde besi sūd-ı kifāyet / Her kim ki **bugün**

‘aşkıña cān eyledi qurbān (G. 21,
Beyit 10). [bugün,]

bugün: Bugün, şimdi.

1. Āyet-i “naşrun minallah” oldu
ber-pā şükr-i haqq / Ki bugün her
gören eşrārı ebrār tāc (G. 28,
Beyit 7). [bugün,]

buğz: Kin, nefret.

1. Ger şabr u ğinā gencine kıl haqqa
tevekkül / Buğz u hased u hırş u
hevā haddine çek sedd (G. 54,
Beyit 10). [buğz,]
2. ‘Alidür gönlünde buğzı zehr-i
kātıl / Velī cānda muhib-i hubb-i
tiryāk (G. 137, Beyit 6). [buğzı, -ı]
3. Mihr u cennet buğzı dāmi
tarīkidir ‘ayān / Damuya gitme
tarīk-ı beddür raḥmāna gel (G.
150, Beyit 10). [buğzı, -ı]

buğz dutdı: Kin gütmek, kin beslemek.

1. (G. 11, Beyit 10). [buğz dutdı, -dı]

buğz-ı āl-i mustafā: Hz. Muhammed'in
ailesine karşı kin besleme.

1. (G. 9, Beyit 10). [buğz-ı āl-i
muşafā,]

buğz-ı āteş: Kin, nefret ateşi.

1. (G. 61, Beyit 12). [buğz-ı āteş,]

buhl: Hasislik, cimrilik, nekeslik.

1. Vücūdunda muhibb-i murtażānıñ
/ Gerekmez aru buhl u hırş u
vesvās (G. 104, Beyit 2). [buhl,]

bükm: Dilsizler.

1. Nice lāla dirsene ihtiyār it şüfi
şümme bükm / Ki haqqıñ zāt-ı
peymānına hem lā u ni‘am
şıgmaz (G. 93, Beyit 2). [bükm,]

bul-: Elde etmek, ulaşmak, erişmek.

1. Genc-i qārūn oldu ehl-i ‘aşqa
mihr-i ehl-i beyt / Bulmuşam ol
genc-i haqqdan olmuşam ḥandān-
ı şād (G. 46, Beyit 11). [bulmuşam,
-muş, -am]

2. Qalb-i şāfımdır maḥall-i genc-i
ma‘nī-yi ‘aşq-ı dost / Bulmuşam
ol genci her vīrāneden
müstağnīyim (G. 157, Beyit 7).
[bulmuşam, -muş, -am]

3. Ol ‘Alī ol velīni‘met kim oldur
kanı luṭf / Dost hem düşmen
tamam ondan **bulur** eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [*bulur, -ur*]
4. Her ‘asrda ‘allāme ki geldi cihāna
/ Kim **buldı** seniñ ‘ilmiñe bir
hadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3).
[*buldı, -dı*]
5. Çün Himmetī **buldı** ebedi
salṭanat-ı faḳr / Bu ‘ārīyeti
devlet-i fāniden ider ‘ār (G. 60,
Beyit 13). [*buldı, -dı*]
6. Ḥasan ‘Askeriden ey ‘ārif /
Bulduḳ a‘rāf-ı ehl-i irfāniñız (G.
94, Beyit 11). [*bulduḳ, -du, -k*]
7. Kim ki didār-ı ‘Aliden **bulmadı**
envār-ı zāt / Görmedi Mu‘sī kimi
nūr-ı tecelliden ḳabas (G. 105,
Beyit 11). [*bulmadı, -ma, -dı*]
8. Bir noḳtādur murtażā kim ol
noḳtadan **buldı** şekl / Müfredāt-ı
çār-defter mişl-i Furḳān u Zebūr
(G. 69, Beyit 4). [*buldı, -dı*]
9. Çāker-i şāh-ı velāyetdür **bulan**
maḥşer günü / Sāyesinden şol

- livā-yı Muştafāniñ istirāḥ (G. 35,
Beyit 7). [*bulan, -an*]
10. Almasa şem‘-i velāyetden ziyā
bulmazdı bil / Āftāb-ı ‘ālem-ārā
ḥil‘at-ı ferḥundelik (G. 142, Beyit
2). [*bulmazdı, -maz, -dı*]
11. Engüşter-ilen ḥükm eger **buldı**
Süleymān / Çün ḥaşm-i nübüvvet
aña Ḥātem demek olmaz (G. 97,
Beyit 6). [*buldı, -dı*]
12. Şabritdi **buldı** kām-ı dil / “Eş-
şabru miftāhi’l-ferec” (Mur. 1,
Beyit 12). [*buldı, -dı*]
13. Sücüd eyle vücūd-ı pākine gel bir
taḳarrub **bul** / Bu emr dutmıyan
ḥāsir sezā-yı ṭuḳ-ı la‘netdür (G.
80, Beyit 9). [*bul,]*

bul-: Arayarak temin etmek.

1. Gevher-i genc-i ḥaḳīkatde
muḥibbe mihr-i şāh / **Bulmak**
istersen bu genc-i raḥtını vīrāne
çek (G. 138, Beyit 7). [*bulmak, -
maḳ*]
2. Bu derde **bulmadı** çok eyledi sa‘y
/ Devā-yı Loḳmān u Eflāṭun u

Cāmās (G. 104, Beyit 5). [bulmadı, -ma, -dı]

3. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / Çün Süleymān **buldı** ism-i a‘zāmı (Muh. 4, Beyit 18). [buldı, -dı]

bulan-: Duruluğunu, berraklığını yitirmek.

1. Cūşe gelmez seylden daşmaz **bulanmaz** Himmeti / Beyle gevher ma‘den-i deryāyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 10). [bulanmaz, -maz]

bulāş: Bulan, sıvan.

1. Ger şevāb itmek dilersen hānda kim görsen bugün / Hāriciniñ başını kes gāzī ol kana **bulāş** (G. 112, Beyit 9). [bulāş,]

bulāş: Giriş, katıl.

1. Düşmen-i āl-i ‘Alī birlen bu yolda harbe gir / Harbe u tīg u teber çek cāniñ olduķca **bulāş** (G. 112, Beyit 10). [bulāş,]

bu’l-beşer: İnsanlığın babası // ilk insan, hz. Adem.

1. Bu’l-beşerdür Bū-turāb u Bū-turābıñ atası / Külli eşyā’ mü’minin u mü’mināt andan çıhar (G. 81, Beyit 11). [bu’l-beşerdür, -dür]

bū’l-ḥasan: Hasan’ın babası: Hazreti Ali’nin lakaplarından.

1. Bu’l-Ḥasan u bū-turāb nūr-ı meh-i āftāb / Kuvvet u ḥavl u velā ya‘ni ‘Alīyyü’l-‘azīm (G. 159, Beyit 10). [bu’l-ḥasan,]

bu’l-ḥasan-ı şaf-şiken: Hz. Ali (Savaşta safları yarararak savaşması ve hz. Hasanın babası olması dolayısıyla bu ad verilmiştir.).

1. (G. 163, Beyit 1). [bu’l-ḥasan-ı şaf-şiken,]

bul-ḥeves: Her şeye istekli, hevesli.

1. Evvel āḥir anıñ didārına göz tikmişem / **Bul-ḥevesler** tek ne her eṭrāfı gözler gözlerim (G. 153, Beyit 9). [bul-ḥevesler, -ler]

bulut: Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan, biçimleri,

yükseklikleri ve yol açtıkları hava olaylarıyla birbirinden ayrılan yığın.

1. Şu'lesi kalmaz düşer 'ayn-ı kūsūfa mihr u māh / Yıl eser gökde **bulutlar** kökreşür bārān kopar (G. 63, Beyit 3). [bulutlar, -lar]

burak: Hz. Muhammed'in Mîraç'ta bindiği binek.

1. Oldılar meydān içinde hem 'inān u hem rakīb / Aḥmede endi **Burak** u geldi düldül Ḥaydara (G. 5, Beyit 4). [burak,]
2. Ger **Burak-ilen** Muhammed seyr-i mi'rāc iyledi / Oldı ḥaqqdan Aḥmediñ kitfi siziñ mirāciñiz (G. 98, Beyit 3). [burak-ilen, --ile, -n]

burak-1 aşka: Aşkın Burağı, aşkın bineği.

1. (G. 23, Beyit 3). [burak-1 aşka, -a]
2. (G. 23, Beyit 3). [burak-1 aşka, -a]

burc: Gökte Zodyak üzerinde bulunan on iki takım yıldızına verilen ad.

1. Hem isī bin Meryem hem kātıl-ı deccālem / Hem şems u kamer **burcam** hem gevher u hem

dürcem (G. 155, Beyit 9). [burcam, -am]

burc: Kale, hisar, sur.

1. Neden kim konuşmadı ey t̄ayir-i ḫuds / Bu **burc** u suflide murdāra şebbāz (G. 84, Beyit 7). [burc,]

burc-1 esfelde: En aşağı hisar, sur.

1. (G. 154, Beyit 5). [burc-1 esfelde, -de]

burc-1 esfelde: Aşağılığın, alçaklığın zirvesi.

1. (G. 86, Beyit 9). [burc-1 esfelde, -de]

burc-1 velāyetden: Velilik burcu; veliliğin zirvesi // hz. Ali.

1. (G. 104, Beyit 11). [burc-1 velāyetden, -den]
2. (G. 133, Beyit 5). [burc-1 velāyetden, -den]
3. (G. 151, Beyit 3). [burc-1 velāyetden, -den]

burhān: Delil, ispat.

1. 'ilm u ḥilm u keşf u cūd u ḥarb onundur tamām / Müdde'i

onunla eyler bes **burhān-ile** baḥs
(G. 26, Beyit 9). [*burhān-ile, --ile*]

2. Hüküm-ile esrār işinde Muşafāniñ
ḥātemiñ / Hücçet u **burhān** için
darb eyleyiñ aşlana baḥ (G. 42,
Beyit 5). [*burhān,]*
3. Oda yandır bir bir aniñ evrāqını
bāda vir / Her kitābiñ kolmasa
her sözde **burhāni** ‘Alī (G. 184,
Beyit 4). [*burhāni, -i*]
4. Cemī‘-i enbiyā ‘ilmine muḥtāc /
Sözi **burhān** özi Qur‘ān-ı nāṭıq (G.
29, Beyit 2). [*burhān,]*
5. Hüküm-ile esrār işinde Muşafāniñ
ḥātemiñ / Hücçet u **burhān** için
darb eyleyiñ aşlana baḥ (G. 41,
Beyit 5). [*burhān,]*
6. Zāhir u bāṭın delil u hücçet u
burhānımız / “Lā-fetā u innemā u
hel-etā”dur ḥaḳḳ bilür (G. 96,
Beyit 4). [*burhānımız, -i, -mız*]

burhān-ı ehl-i ma‘rifet: *İlim ve hüner
sahiplerinin delili.*

1. (G. 17, Beyit 2). [*burhān-ı ehl-i
ma‘rifet,]*

burhān-ı velāyet: *Veliliğin delili.*

1. (G. 24, Beyit 9). [*burhān-ı velāyet,
]*

burka‘: *Kadınların yüzlerini gizlemek
için kullandıkları örtü, peçe, nikap.*

1. Kıldı Ḥasana ol velī izḥār-ı
ḥaḳīḳat / Hengām-ı vedā‘ anda ki
ref‘ eyledi **burka‘** (G. 122, Beyit
12). [*burka‘,]*

būse almaz: *Öpmek.*

1. (G. 170, Beyit 8). [*būse almaz, -
maz*]

but: *Kol ve bacakta diz ve dirsekle gövde
arasında kalan kısım.*

1. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki
ḳurbunda onuñ / Pāyesidir **butı**
simurğ-ile birdir sinegiñ (G. 136,
Beyit 5). [*butı, -i*]

bū-turāb: *Ebu Turab, toprağın babası //
hz. Ali'nin lakaplarından birisi.*

1. Bu‘l-beşerdür **Bū-turāb** u Bū-
turābiñ atası / Külli eşyā‘
mü‘minin u mü‘mināt andan
çıḥar (G. 81, Beyit 11). [*bū-turāb,]*

2. Bu'l-Ḥasan u **Bū-turāb** nūr-ı meh-
i āftāb / ̇uvvet u ḥavl u velā
ya'ni 'Alīyyü'l-'azīm (G. 159, Beyit
10). [bū-turāb,]

3. Serverimiz **Bū-turab** yulduzımız
āftāb / Degmeye hiç naḥsiyet şol
rezeliden bize (G. 173, Beyit 8).
[bū-turab,]

būy-ı 'abīr: Güzel koku.

1. (G. 6, Beyit 5). [būy-ı 'abīr,]

bū-yı vefā-yı 'alī: Hz. Ali'ye olan
bağlılığın kokusu.

1. (G. 146, Beyit 6). [bū-yı vefā-yı
'alī,]

buyruğ: Buyruk, emir, hüküm.

1. Yetmiş ikki mezḥeb u millet anıñ
fermān-beri / **Buyruğıyla**
çizginür bu mäh-ı mihr-i āsımān
(G. 162, Beyit 2). [buyruğıyla, -ı, -
y, -la]

buyur-: Emretmek, söylemek.

1. İrdi ḥaḳḳ izni **buyurđı** şol
yedullah-ı ğayür / ̇avm-i 'Ādı

serbeser tūfāna virdi tündubād
(G. 46, Beyit 4). [buyurđı, -dı]

2. Buyurđı nāzır u ḥālīḳ tükendi
fāsıḳ u sārīḳ / Oḥundı muşḥāf-ı
nāṭıḳ nidā geldi nidā geldi (G. 183,
Beyit 3). [buyurđı, -dı]

3. Celāliyyet yüzinden ol velīyyi
vāḥidü'l-ḳahhār / **Buyurđı**
şurşura tūfāna virdi leşker-i 'ādı
(G. 181, Beyit 5). [buyurđı, -dı]

4. Cem' bu 'arşada ḥaḳḳ
buyurduğilen küllişey' / Anda
kim maḥşer ḳopar zāḥir olur
yevmu'l-ḥisāb (G. 1, Beyit 8).
[buyurduğilen, -duğ, -ı, -len]

5. Mazḥar-ı külli 'acā'ib lāfetā illā
'Alī / Beyle şerḥ itdi **buyurđı**
ḥālīḳ-ı ekber ḥadīs (G. 25, Beyit
9). [buyurđı, -dı]

6. Vāriş-i mülk-i nübüvvet
muttaḳidür ey şaḳī / Bu
taşarrufdan eliñ çek sal **buyurđı**
eyle köc (G. 30, Beyit 5). [buyurđı,
-dı]

büzer: *Ebu Zerr el-Gifari, İslam'ı ilk kabul eden sahabilerden biriydi. İslam peygamberi Muhammed kendisine Abdullah adını vermiştir. Beni Gifar kabilesindendi. Doğum tarihi bilinmemektedir. 652 yılında, Medine çölü yakınlarındaki El-Rabaza kentinde vefat etmiştir.*

1. Günāhīñ ‘afv kııl bu Himmetiniñ yā veliyullah / Bī-ḥaḳḳ-ı ḥürmet-i Selmān u **Büzer** Ḳamber u Cābir (G. 66, Beyit 20). [büzer,]
2. Evliyā ṣāh-ı velāyet leşkeriniñ serveri / Ḥāce-yi Selmān u Ḳanber **Büzer** u Veysu'l-Ḳaran (G. 168, Beyit 5). [büzer,]

bülbül: *Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.*

1. Bülbül kimi her gül ki oḡur ‘aşḳ ile medḥiñ / Çün çemen-i bād-ı ṣabā nuṭḳ anıñ müşk-feşāndur (G. 72, Beyit 11). [bülbül,]
2. Yine ḳış gitdi geldi mevsim-i yaz / Çemen ṣaḥnında **bülbül** çekdi āvāz (G. 84, Beyit 1). [bülbül,]

3. Bülbülü açma ḳafesden bāḡ-ı dilden zāḡ sür / Ravzā-yı ma‘nī ṭarīḳat gülşeninde ḥārı kes (G. 108, Beyit 3). [bülbülü, -ü]
4. Mest olub cām-ı velāyetden oḡullar medh-i ṣāh / Ṭūṭı-yi ḳumri hezārān **bülbül** u her nev‘ ḳūş (G. 116, Beyit 6). [bülbül,]
5. Sem‘ ol ki kıılır ‘āleme her laḡza münādi / Gülzār-ı velāyetde bu dem ṣevk-ile **bülbül** (G. 146, Beyit 7). [bülbül,]
6. Yaz oldı yine yār ile seyrān etegin dut / **Bülbül** kimi ṣevḳ-ile gülistān etegin dut (G. 20, Beyit 1). [bülbül,]
7. Himmeti nuṭḳ-ı ‘Aliden nuṭḳa gel **bülbül** kimi / Kim velāyet gülşeninde reng reng açıldı verd (G. 52, Beyit 11). [bülbül,]

bülbül-i gülzār-ı ‘arş: *Gökteki gül bahçesinin bülbülü.*

1. (G. 120, Beyit 11). [bülbül-i gülzār-ı ‘arş,]

bülbül-i gülzâr-ı hakk: *Hakk'ın gül bahçesinin bülbülü.*

1. (G. 135, Beyit 5). [*bülbül-i gülzâr-ı hakk,*]

bülbül-i güyâ: *Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.*

1. (G. 116, Beyit 9). [*bülbül-i güyâ,*]
2. (G. 141, Beyit 6). [*bülbül-i güyâ,*]

bülbül-i hoş-hân: *Güzel sesle(okuyan) öten bülbül.*

1. (G. 77, Beyit 12). [*bülbül-i hoş-hân,*]
2. (G. 40, Beyit 12). [*bülbül-i hoş-hân,*]

bülbül-i nâtıka: *Güzel sözler söyleyen bülbül.*

1. (G. 14, Beyit 14). [*bülbül-i nâtıka, -a*]

bülbül-i şâh-ı velâyet 'aşkına: *Bülbül gibi güzel sesli velililer şahı Hz. Ali'ye olan sevgi.*

1. (G. 105, Beyit 2). [*bülbül-i şâh-ı velâyet 'aşkına, -n, -a*]

bülbül-i şeydâ: *Aşk mecnunu bülbül // çılgın aşık.*

1. (G. 25, Beyit 5). [*bülbül-i şeydâ,*]

bülend: *Yüce, yüksek.*

1. Zâhir u bâtın musahhardur velâyet 'ilmine / Şüret-i ferş musattaş ma'nî-yi 'arş **bülend** (G. 51, Beyit 5). [*bülend,*]

bülend-eşcâr: *Yüksek, uzun ağaçlar.*

1. Her şecer kim bitmez anda mîve-yi mihr-i 'Alî / 'Aşk-ilen tîr u teber çek ol **bülend-eşcârı** kes (G. 108, Beyit 7). [*bülend-eşcârı, -ı*]

bünyâd: *Esas, temel.*

1. Fânîdür dünyâ-yı dün-perver anıñ **bünyâdı** sust / Mülk-i bâkî mihr-i Haydardır binâ-yı bî-halel (G. 140, Beyit 9). [*bünyâdı, -ı*]
2. Od su toprak yildendür eger **bünyâdımız** / Lîk nûr-ı zât-ı haqqdur ma'nide icâdımız (G. 92, Beyit 1). [*bünyâdımız, -ı, -ımız*]
3. Rûz-ı fitrat dest-i kudret birle deryâ üstine / 'Arşın **bünyâdın**

koayan mi‘mār sensin yā ‘Alī(G.
189, Beyit 2). [bünyādın, -ı, -n]

bünyād-ı melek: Meleklerin aslı, kaynağı.

1. (Muh. 3, Beyit 4). [bünyād-ı melek,]

bütnden kesdi: Puttan kesmek, puta tapmaktan uzaklaştırmak.

1. (G. 6, Beyit 1). [bütnden kesdi, -di]

büt-hāne: Put evi, kilise.

1. Ka‘beyi **but-hane** kılma olmaya ger but-perest / Lāti yandur haçı sindur rişte-yi zünnārı kes (G. 108, Beyit 6). [but-hane,]
2. Ka‘be-yi kû-yı murtażadır andan özge ‘ārife / Oldı mescüd her **but-hāne** u deyr-i kühen (G. 168, Beyit 9). [but-hāne,]
3. Yüz çevirdi ka‘beye **büt-hāneden** her şubḥ-ı şām / Secde ol mihrāba eyler ser-be-ser erbāb-ı şıdk (G. 130, Beyit 6). [büt-hāneden, -den]

büt-perest: Puta tapan kimse.

1. Ka‘beyi but-hane kılma olmaya ger **büt-perest** / Lāti yandur haçı sindur rişte-yi zünnārı kes (G. 108, Beyit 6). [büt-perest,]
2. Kıl haḫkı halka işbāt itmek-çün dünyāda / Geçdi tığından hezārān **büt-perest** u but-tırāş (G. 112, Beyit 4). [büt-perest,]
3. Her każā vaḫtinde Ḥaydardur biḍarb-ı zülfikār / Şad-hezārān **büt-perestī** ehl-i imān eyleyen (G. 167, Beyit 11). [büt-perestī, -i]
4. **Büt-peresti** kesdi bütnden kıldı beytullahı ka‘b / Bāḫıl oldı ḫāric u zünnār u çelipā u selib (G. 6, Beyit 1). [büt-peresti, -i]

büt-tırāş: Put yapan.

1. Kıl haḫkı halka işbāt itmek-çün dünyāda / Geçdi tığından hezārān but-perest u **büt-tırāş** (G. 112, Beyit 4). [büt-tırāş,]

bütün: Eksiksiz, tam.

1. Ḥūri u peymāne u kevşer-i bezmdür şükr-i haḫk / Şāh-ilen çünki **bütündür** bī‘at u

peymānımız (*G. 96, Beyit 11*).

[*bütündür, -dür*]

C

cābir: *Cābir bin Abdullah; en çok hadis rivayet eden sahabelerden biri.*

1. Günāhīñ ʿafv kıl bu Himmetīniñ yā velīyullah / Bī-ḥaḫḫ-ı ḥürmet-i Selmān u Būzer Ḳamber u **Cābir** (G. 66, Beyit 20). [*cābir,*]

ca'd u zülfin-i ḥabīb: *Sevgilinin yüze düşen dalgalı saçları.*

1. (G. 130, Beyit 4). [*ca'd u zülfin-i ḥabīb,*]

ca'fer: *Hz. Ali'nin oğullarından biri.*

1. İmām-ı ʿārifin **Ca'fer** ki ḥaḫḫdan / Ḳamū ṣādıḫlara ḥaḫḫ pīṣvādur (G. 64, Beyit 12). [*ca'fer,*]
2. Ca'feriñ ḳavline ezel günden / Ṣādıḫu'l-ḳavl ehl-i imāniñız (G. 94, Beyit 7). [*ca'feriñ, -iñ*]

ca'feri: *İmam Cafer'in içtihadını kabul eden, ṣiî.*

1. Ca'feridir Himmeti sem'ine peygamber özge ḳul / Yā taṣavvūf yā tenāsūḫ yā teselsül yā

ḫulūl (G. 147, Beyit 12).

[*ca'feridir, -dir*]

2. Piṣvāsı reh-nümāsı rehber-i eṣnā ʿaşer / Ḳavl u fi'l-i ḥaḫḫa lāyık **ca'feridir** Himmeti (G. 182, Beyit 7). [*ca'feridir, -dir*]

ca'fer-i ṣādık: *Cafer-i Sādık, on iki imamdan altıncısı.*

1. (G. 48, Beyit 10). [*ca'fer-i ṣādık,*]
2. (G. 66, Beyit 13). [*ca'fer-i ṣādık,*]

cāhı: *İtibar, makam, mevki.*

1. Ḳār u zelil u müflis maḫrūm u vaṣl-ı ḥaḫḫ / Dāru'l-bekāda saltanat u ʿazz u **cāhı** yoḫ (G. 43, Beyit 6). [*cāhı,*]

cāhil: *Belli bir konuda yeterli bilgisi olmayan, akıllıca hareket etmeyen.*

1. Her saḫāvetsiz hünersiz **cāhile** olsun ḫarām / Zāhir u bāṭın müsellemdür ḳurṣansa er ḳılıç (G. 34, Beyit 6). [*cāhile, -e*]
2. Tābi' olma **cāhile** nādān-ṣıfat her nāḳıṣa / Yoḫsa ey ebleḫ-ṣıfat dīni

- şeytânı oldıñ rîşhand (G. 51, Beyit 10). [cāhile, -e]
3. Hükümñ yeridür zulm-ile her zālīm u **cāhil** / Bir ğavra yet ey hākīm-i dīvān-ı velāyet (G. 24, Beyit 8). [cāhil,]
4. Haqq yolunda ey berāder mü'min u dindār iseñ / Eyleme dünyā için her **cāhil** u nādān medḥ (G. 38, Beyit 11). [cāhil,]
5. Ger ‘ālim-isen eyleme **cāhillere** bī‘at / ‘Allām-ı kaḏā kāşif-i Qur‘ān etegin dut (G. 20, Beyit 9). [cāhillere, -ler, -e]
6. Bir kefendür çün oña yoldaş olan bu fānide / **Cāhiliñ** bād-ı burūt u cūbbe u destārı hiç (G. 33, Beyit 7). [cāhiliñ, -iñ]
7. İtmek ister mekr ‘aceb u ḥile u tezvīr-ilen / **Cāhil** u nādānı gör ‘allām-ı Qur‘ān-ile baḥş (G. 26, Beyit 8). [cāhil,]
8. ‘Alidür zevraḫ-ı Nūḥıñ kim aña ger minen **cāhil** / Eger Ken‘ān ise haqqdan ne ümmīd-i necāt eyler (G. 76, Beyit 8). [cāhil,]
9. Bir dem ki öter sensiz oña dem demek olmaz / Her **cāhile** hem şoḥbet u hem dem demek olmaz (G. 97, Beyit 1). [cāhile, -e]
10. Feemmā ev ḥıṭābı lenterāniden ḥaber bilmez / Vücūd-ı Murtaḏānı mazḥar-ı ḥaqq bilmeyen **cāhil** (G. 100, Beyit 6). [cāhil,]
11. ‘Alidür ‘ālim u kāşifullahıñ zātına ‘ārif / Ne ḥaddi var aña mānend ola her nāḳış u **cāhil** (G. 145, Beyit 2). [cāhil,]
12. Kılmışım üstād-ı ‘aşḫa bī‘at-ı ḳālū belā / Özü tek **cāhil** sālur ol sālīk-i ebter meni (G. 187, Beyit 3). [cāhil,]
13. ‘Alidür ‘ālim-i ‘ilm-i velāyet müftī-yi ejder / Ḳamū **cāhildir** ‘ilmi ḳatında ‘ālim-i dīni (G. 181, Beyit 9). [cāhildir, -dir]
- cāhil-i nāḳış:** Eksik cahil, Bilgisi eksik olan.
1. (G. 73, Beyit 7). [cāhil-i nāḳış,]

calinus: *Calinus; İslâm tıbbını etkileyen ünlü Grek tabip ve filozofu (ö. 200 [?]).*

1. Özge zikri koy bu hikmetler velâyet 'ilmidür / Munda hayrândur hezârân Bu'alî u **Câlinûs** (G. 106, Beyit 11). [*câlinûs,*]

cām: *Kadeh.*

1. 'Alidür taşvîr iden er **cām** içinde şekl-i insânı / 'Alidür ol muşavver nakş u bend u şûret-i ma'nî (G. 181, Beyit 7). [*cām,*]
2. Bir **cām** şun ki âteş-i sūzân içindeyüz / Sâkî-yi havz-ı kevşer u kıssam-ı nûr u nâr (G. 95, Beyit 3). [*cām,*]
3. Sâkî-yi kevşer elinden içmişem bir dolu **cām** / Fâriğ-i âzâd olur endişe-yi mest müdâm (G. 151, Beyit 1). [*cām,*]
4. Sâkiyâ bir **cām-ı** en'âm eyle bu dil-teşneye / Sâkî-yi kevşer şarâb-ı bî-humârîñ 'aşkına (G. 172, Beyit 10). [*cām-ı, -ı*]

cām virür: *Kadeh, şarap sunmak.*

1. (G. 132, Beyit 3). [*cām virür, -ür*]

cāmās: *"Camasb" kafiye uyumu gereği "Camas" şeklinde yazılmıştır. Keynanilerden Keykuştasb'ın verziridir; hikmet ve heyette yüksek bilgisi vardır.*

1. Bu derde bulmadı çok eyledi sa'ı / Devâ-yı Loqmân u Eflâṭun u **Cāmās** (G. 104, Beyit 5). [*cāmās,*]

cām-ı 'aliden: *Hz. Ali'nin kadehi.*

1. (G. 14, Beyit 4). [*cām-ı 'aliden, -den*]

cām-ı 'aşkıñ cur'asından: *Aşk kadehindeki şarabın bir damlası.*

1. (Muh. 3, Beyit 21). [*cām-ı 'aşkıñ cur'asından, -n, -dan*]

cām-ı beķâ iķer: *Ebediyet şarap iķmek.*

1. (G. 13, Beyit 10). [*cām-ı beķâ iķer,*]

cāmı ķeker: *Kadeh kaldırmak.*

1. (G. 183, Beyit 5). [*cāmı ķeker, -er*]

cām-ı cem: *Şarabın mucidi eski İnan padişahlarından Cem'in iķki kadehi.*

1. (G. 49, Beyit 4). [*cām-ı cem,*]

2. (G. 93, Beyit 8). [cām-1 cem,]

3. (G. 151, Beyit 2). [cām-1 cem,]

cām-1 cem viren: Cem'in kadehini sunmak.

1. (G. 180, Beyit 12). [cām-1 cem viren, -en]

cām-1 cemi: Cem'in kadehi.

1. (G. 86, Beyit 2). [cām-1 cemi, -i]

cām-1 ezelden: Yaratılış unsuru, ögesi // yaratılış içkisi.

1. (G. 22, Beyit 4). [cām-1 ezelden, -den]

cām-1 haydar: Hz. Ali'nin kadehi.

1. (G. 99, Beyit 7). [cām-1 haydar,]

cām-1 haydar: Hz. Ali'nin kadehi.

1. (G. 140, Beyit 2). [cām-1 haydar,]

cām-1 haydardur: Hz. Ali'nin kadehi.

1. (G. 120, Beyit 8). [cām-1 haydardur, -dur]

cām-1 in'cām-1 'aliden: Hz. Ali'nin nimet sunan kadehi.

1. (G. 22, Beyit 7). [cām-1 in'cām-1 'aliden, -den]

cām-1 kevser-i ma'nide: Mana şarabının kadehi.

1. (G. 150, Beyit 4). [cām-1 kevser-i ma'nide, -de]

cām-1 la'linden: Dudaklarının kadehi.

1. (G. 99, Beyit 9). [cām-1 la'linden, -i, -n, -den]

cām-1 mey-i 'aşk-1 'aliden: Hz. Ali'ye olan aşkın şarabıyla dolu olan kadeh.

1. (G. 117, Beyit 3). [cām-1 mey-i 'aşk-1 'aliden, -den]

cām-1 şāf: Halis şarap.

1. (G. 125, Beyit 12). [cām-1 şāf,]

cām-1 şāfi: Temiz, pak kadeh.

1. (G. 153, Beyit 6). [cām-1 şāfi, -i]

cām-1 selsebil: Cennetteki selsebil suyunun kadehi.

1. (G. 143, Beyit 2). [cām-1 selsebil,]

cām-1 sermedī: Ölümsüzlük iksirinin olduğu kadeh.

1. (G. 11, Beyit 7). [cām-1 sermedī,]

cām-1 velāyetden: Velilik kadehi.

1. (G. 116, Beyit 6). [*cām-ı velāyetden, -den*]

cān: *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.*

1. Kīmyādur cismimiz bu **cānımız** iksīr-i ‘aşk / Gel beri ey kīmyāger kān bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 6). [*cānımız, -ımız*]
2. Hoş itdi baħr-ı vaħdet dutdı cihānı keşret / Açıldı bāb-ı rahmet **cān** oldu zāik dost (G. 23, Beyit 10). [*cān,*]
3. Cānında her kuluñ ki ‘Alī ‘aşkı olmasa / Bir mülke benzer onuñ pādişāhı yoħ (G. 43, Beyit 5). [*cānında, -ı, -n, -da*]
4. İki cihānda velā müşrik ve münāfiķdur / ‘Alī yolında bugün **cān** u baş iden taķsīr (G. 67, Beyit 8). [*cān,*]
5. Kıl hāzer mekrinden ol mekkāre-yi ‘ayyāreniñ / Kimseye cānāne olmaz çünki kaşdı **cānedur** (G. 73, Beyit 3). [*cānedur, -e, -dur*]

6. Vücūd mülkini eyler musaħħar hem gönül taħtınıñ / Şi‘ār şivesiñ her **cānda** ‘ayn şın kāf eyler (G. 75, Beyit 2). [*cānda, -da*]
7. Deminden **cān** bağışlar şadhezārān mürdeye derdem / Hāyāt-ı küll-i mevcūdāt ol **cān** u cihān ölmez (G. 85, Beyit 6). [*cān,*]
8. Nūr-ı şem‘-i Muştafādur ‘aşk-ı pāk-ı murtażā / ‘Āşıkıñ **cānıñdaki** şol āteş-i endişe-süz (G. 89, Beyit 6). [*cānıñdaki, -ı, -ñ, -da, -ki*]
9. Şıdķ-len şādıkłarın **cān** u dili kurbān saña / Bundan özge yoħ vişāliñ ‘ıydına şükrānımız (G. 99, Beyit 3). [*cān,*]
10. Yaturdı cismi bir **cānsız** hācer tek mā’ u tın içre / Aña nefħ itdi öz rühundan ol dem buldı ādem dem (G. 152, Beyit 3). [*cānsız, -sız*]
11. Mai-yi imān ‘aşk u ‘aķl u **cānımdır** benim / Dāniş-i idrāk ‘ilm-i

- cāvidānımdır benim (*Muh. 3, Beyit 19*). [*cānımdır, -ım, -dır*]
12. Mühr alıñ her kimiñ **cānında** vardur zerrece / Kūh-i kaf olsa günahı haqq bilür görmez ‘azāb (*G. 1, Beyit 9*). [*cānında, -ı, -n, -da*]
13. Nuṭḡ-ı Ḥaydar cismime **cāndur** ezelden tā ebed / Ehl-i ‘aşka cān u cānāndur ezelden tā ebed (*G. 49, Beyit 1*). [*cāndur, -dur*]
14. Her kimiñ **cānında** yoḡdur zevk bu keyfiyetiñ / Suḥre-yi kŭl-ı bīyābāndur ezelden tā ebed (*G. 49, Beyit 5*). [*cānında, -ı, -n, -da*]
15. Bī-gümān ol maḡhar-ı külli ‘acāibdür yaḡın / Aḡmedin cisminde **cānı** ḡālīḡıñ zatında vedd (*G. 50, Beyit 2*). [*cānı, -ı*]
16. Var ise **cānında** ger idrāk yā başında ‘aḡl / Nāṣıḡ-i müṣḡikden ey ferzend-i ādem diñle pend (*G. 51, Beyit 7*). [*cānında, -ı, -n, -da*]
17. Ger muḡıbb-i ṣādıḡ-ı āl-i ‘Alī-sen ṣevk-len / **Cānıñı** kıl āteṣ-i mihrinde ol maḡıñ sipend (*G. 51, Beyit 9*). [*cānıñı, -ın, -ı*]
18. Bir ṭabīb-i mihrībāndur likin dermān eylemez / Her kimin ki olmasa **cānında** haqqdan ‘aşḡ-ı derd (*G. 52, Beyit 10*). [*cānında, -ı, -n, -da*]
19. Bu cism u **cānı** yaratdı egerçe ḡayy-ı vedūd / İki cihānda ‘Alīdür velī aña maḡṣūd (*G. 56, Beyit 1*). [*cānı, -ı*]
20. Çekdi firāḡ ḡayl-i ḡaṣem yā ‘Alī meded / Ḳıldı esir **cān** u dili ḡulm u cevr-le (*G. 58, Beyit 2*). [*cān,]*
21. Her **cānda** ki var ‘aşḡ-ı ‘Alī mihr-i Muḡammed / Ger yüz miñ ola ḡilleti yandurmaz ānı zār (*G. 60, Beyit 11*). [*cānda, -da*]
22. Her kimiñ olmasa **cānında** bugün mihr-i ‘Alī / Baḡ-ı firdevse girmez ḡavz-ı levā’yı görmez (*G. 86, Beyit 10*). [*cānında, -ı, -n, -da*]
23. Anıñ kim yoḡdur **cānında** ‘aşḡ-ı ‘aḡl u dīn derdi / Ḥekim-i lemyezel derdine ol diviñ devā

- kılmaz (G. 101, Beyit 7). [*cānında*, -i, -n, -da]
24. Söyleyen dilde gören gözde
‘Alidür vāqıf ol / Ger seninlen
yār-ise bu **cān** u dilde beş havās
(G. 103, Beyit 9). [*cān*,]
25. Murtażā ‘aşkında qurbān ol ey
ehl-i rızā / Çün ecel senden bu
cānı ‘ākıbet alur ne peş (G. 115,
Beyit 10). [*cānı*, -i]
26. Her kimiñ **cānında** yoğdur derd-i
‘aşkı şāh-ı dīn / Olsun ol nāmerd-
i nākes derd-i bī-dermāna tūş (G.
116, Beyit 11). [*cānında*, -i, -n, -da
]
27. Cānā cemāliñizden kaşr-ı cihān
münakkaş / Hāl u haţţından bu
levhı oldı **cāna** münakkaş (G. 118,
Beyit 1). [*cāna*, -a]
28. Yoldaş-idi ezelden bu yolda ‘aşk
ile cān / ‘Aşk-idi hemdem-i cān
cān-idi hemdem-i ‘aşk (G. 132,
Beyit 8). [*cān-idi*, --i, -di]
29. ‘Alidür göñlünde buğzı zehr-i
kātıl / Velī **cānda** muhib-i hubb-ı
- tiryāk (G. 137, Beyit 6). [*cānda*, -
da]
30. Bu meydānda bi-‘aşk-ı şāh-ı
merdān / Giderse baş **cānım**
çekmezem bāk (G. 137, Beyit 11).
[*cānım*, -im]
31. Bed ‘ameldir her kimiñ **cānında**
vardur buğz-ı āl / Bendeye şāh-ı
velāyet mihridür hayru’l-‘amel
(G. 140, Beyit 5). [*cānında*, -i, -n, -
da]
32. ‘Alidür Aḥmediñ doğru refiḳi
ḥaqq tarıķinde / ‘Alidür Aḥmediñ
cismi içinde **cānı** el ḥāşıl (G. 145,
Beyit 8). [*cānı*, -i]
33. ‘Alī ḥaqqdur el ḥaqq bile eylemek
şābāş / Güzer kıldı cihān u **cānı**
bir cov olmadı māil (G. 145, Beyit
10). [*cānı*, -i]
34. Cānı cānānı ‘Alidir ey peser
‘āşıklarıñ / Şevk-len her dem
fedā kıl cānıñı cānāna gel (G. 150,
Beyit 9). [*cānı*, -i]
35. Ki bezm-i muḥteremdir şöḥbetin
anıñ ḡanīmet dut / Ḥarīm-i cism

- içinde geydirir bu **cāna** maḥrem dem (G. 152, Beyit 9). [*cāna, -a*]
36. Şıdḳ-ile her kim dutar dāmeniñ ol serveriñ / Gelmez aniñ **cānına** ḥaşr-ı kıyāmetde bīm (G. 159, Beyit 8). [*cānına, -ı, -n, -a*]
37. Rūḥ-ı revāndır maña cismile **cāndır** maña / Ḥāricī müşrikiñ tiğ-la baḡrın delen (G. 163, Beyit 2). [*cāndır, -dır*]
38. Mihr-i şāḥ-ı velāyet **cāndır** tenimde zīrā / Muḳadder olur şadefde dūrdāne olmayınca (G. 170, Beyit 10). [*cāndır, -dır*]
39. Kılsa aḥbābına bir remz bugün raḡbet-ilen / **Cānı** teslim ederüz şevk-ile cānānımıza (G. 175, Beyit 5). [*cānı, -ı*]
40. Olmasa **cānında** ger cānān mehr-i şāḥ-ı dīn / Cinn u insāniñ vücūd-ı cism-i cānı bir cova (G. 176, Beyit 7). [*cānında, -ı, -n, -da*]
41. Ḳālū belādan beri serverimizdir ‘Alī / **Cānı** seri şıdḳ-ilen virmişük o servere (G. 177, Beyit 2). [*cānı, -ı*]
42. Cā-nişin u hem vaşī-yi nefs-i ḥayru’l-mürselin / **Cāna** cān u laḥmeke laḥmiye teşāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 9). [*cāna, -a*]
43. Dost itleriniñ isteye yā rūzdan **cāndan** / Ma‘zūli u merd mekkī u köri aḡyār (G. 60, Beyit 12). [*cāndan, -dan*]
44. Zāhir oldı ma‘nī-yi ervāḥına eşbāhına / **Cān** olur cisme virirse her kime cānān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 6). [*cān,]*
45. Nuḳḳ-ı Ḥaydar cismime cāndur ezelden tā ebed / Ehl-i ‘aşḳa **cān** u cānāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 1). [*cān,]*
46. Ḥaḳḳ yolunda geçdi ol leşker-i ehl-i kerem / **Cān** u serden sīm u zerden ḥuşḳ u terden oldı ferd (G. 52, Beyit 2). [*cān,]*
47. Dem-be-dem bu ‘ıyda **cān** ḳurbān iderler ehl-i ‘aşḳ / Leyk sūfi

- ‘ankebūt āsār bāb eyler kādīd (G. 55, Beyit 4). [cān,]
48. ‘Alī yolında kılıcıydı yekün **cān** u cihān terkīn / Gedādur Himmeti amma gedā-yı ‘āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12). [cān,]
49. Bu şeferde **cān** u dilden ‘aşkla tecrīd olub / Kılmadı kaç^c-ı nazar menāzil itmeyen terk-i heves (G. 105, Beyit 3). [cān,]
50. Kılımsuz şıdık-ıla ol şāh-ı kādīmiñ her kadem / Ayağı toprağına **cān** u cihān i‘tirāf (G. 125, Beyit 9). [cān,]
51. Yoldeş-idi ezelden bu yolda ‘aşk ile **cān** / ‘Aşk-idi hemdem-i **cān** cān-idi hemdem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 8). [cān,]
52. İtleriniñ pāyına sal başını ol serveriñ / Gelmedin nā-geh meṭā^c için **cān** peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [cān,]
53. Fazl içinde Ḥaydarıñ meddāhıdır ol fazl-ı hū / Sen dağı cisminde **cān** oldıça medḥin söylegil (G. 144, Beyit 2). [cān,]
54. Murtażadır Muştafāya cān-ı dilden doğrı yār / **Cān** ṭufeyl it ey muḥibb ol doğrı yārıñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 6). [cān,]
55. Bir Ḥaydar fī iki cihān **cānı** ‘Alī / İns u cinniñ ‘ālem-i ma‘nīde sulṭānı ‘Alī (G. 184, Beyit 1). [cānı, -ı]
56. Bu **cān** u tende mihr-i ‘Alīdir revānımız / Sulṭānımız mehdi-yi şāhib-zamānımız (Müsebbā 1, Beyit 22). [cān,]
57. Her **cān** ki işdi bir kadeḥ olsun olmadı / Cāvid kaldı tā-be-ebed ḥayy-yi lā-memāt (G. 11, Beyit 8). [cān,]
58. Aḥretde yoḥdur ol maḥrūma Ḥaydardan vefā / Olmasa her **cānda** kim mihr u vefā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 9). [cānda, -da]
59. Mü‘min oluban kalbine imān dolur el-ḥakk / Onun ki ider

- cānına** bu ma‘nī sīrāyet (G. 21, Beyit 8). [*cānına, -i, -n, -a*]
60. ‘Alī mihriyle halk itdi bu cism-i cānımı hālīk / ‘Alī şevkiyle saldı **cānıma** cān-āferīn revnağ (G. 133, Beyit 10). [*cānıma, -im, -a*]
61. ‘Alī mihri benim **cānımda** çün nağş-ı hacet kâim / Eger tūfān kopar bir harfi anıñ olmaya zāil (G. 145, Beyit 11). [*cānımda, -im, -da*]
62. Murtażā ‘aşkına bu **cānı** sebil eylemeyen / Hūr ilen ol kadeh-i rūh-fezāyı görmez (G. 86, Beyit 11). [*cānı, -i*]
63. Bend-i ‘alāyık kes ferd ol fenāya muṭlağ / Kim **cān** u dilden ister anıñ ki ‘āşık-ı dost (G. 23, Beyit 2). [*cān,]*
64. Terk itdi **cān** u başı şıdık-ile şadıķ-ı dost / Āşināiyyet tarīkiñ her kim birāhdı elden (G. 23, Beyit 4). [*cān,]*
65. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet sīm u zerden geç / Ne sīm u zer muḥabbet ‘āleminde **cān** u serden geç (G. 32, Beyit 1). [*cān,]*
66. ‘Āşık-ı serheng server-i āl-i Aḥmed ‘aşkına / Hānumān u cism u **cān** u ‘izz-i cāhından geçer (G. 78, Beyit 4). [*cān,]*
67. Çılsa ger hāriciniñ **cānı** teninden lā-şek / Ol ceḥennem odına tā-be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit 10). [*cānı, -i*]
68. Himmeti aldanma zūlf-i hālına ol kaḥbeniñ / Zūlf-i hālı **cān-ı** dil murğına dām-i dānedür (G. 73, Beyit 12). [*cān-ı,]*
69. Dil u **cān** zūlf u ruḥ dilbere harc-eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıṭā olsa ger noğşān getürür (G. 71, Beyit 3). [*cān,]*
70. Cāniñ ol ‘ıyda bugün Himmeti kurbān getürür / ‘ıyd-ı adḥā-imiş aḥbābına didār-ı ‘Alī (G. 71, Beyit 11). [*cāniñ, -iñ*]
71. Nuṭka gel cisminde **cāniñ** varsa ey ādemī / Dem-be-dem kıl cān-ı dilden ḥazret-i cānān medḥ (G. 38, Beyit 5). [*cāniñ, -iñ*]

72. Vücūduñ ‘aşkına **cān** oldu mevcūd
/ Tufeylīdür bu cümle halk-ı icād
(G. 48, Beyit 7). [*cān,*]
73. Kānberine bendeyem **cān** u
göñüldeñ Haydarıñ / Çāker-i yek-
reng-i Selmānam ezelden tā ebed
(G. 53, Beyit 4). [*cān,*]
74. Ölürse cism ölür bu fānīde amma
ki **cān** ölmez / Mesihā tek hemişe
zindedür rūh-ı revān ölmez (G.
85, Beyit 1). [*cān,*]
75. Girdāb-ı baħr-ı firķata ğark oldu
cānımız / Bā hıızr-ı vaķt dīde-yi
giryān içindeyüz (G. 95, Beyit 4).
[*cānımız, -ı, -ımız*]
76. Cān içinde ol velīniñ mihrīdür ey
bī-ħaber / Şart-ı islām u diyānet
dīn hem imānımız (G. 96, Beyit 8).
[*cān,*]
77. Ğazretinde ğansı tuħfe yāre ya
lāyık düşer / Göñlümüz ya
başımız ya **cānımız** cānānemiz (G.
99, Beyit 2). [*cānımız, -ı, -ımız*]
78. İki cihāna ķalmaz bu yolda ‘aşık
dost / Kim **cān** u dilden ister anıñ
- ki ‘aşık dost (G. 23, Beyit 1). [*cān,*
]
79. Mīndi Burak-ı ‘aşķa meydān-ı
‘aşķa sürdi / Terk itdi **cān** u başı
şıdķ-ile şadık dost (G. 23, Beyit 3).
[*cān,*]
80. Düşmen-i āl-i ‘Alī birlen bu yolda
ħarbe gir / Ğarbe u tiğ u teber
çek **cāniñ** olduķca bulāş (G. 112,
Beyit 10). [*cāniñ, -iñ*]
81. Kim ki ķıldı āl-i Ğaydar ‘aşķına
cāniñ sebīl / Oña maħşerde
şirātü’l-müstakīm oldu delīl (G.
143, Beyit 1). [*cāniñ, -iñ*]
82. Cümbişim cismimde **cānımdır**
ħayāt-ı ğaşılım / ‘Aşķ u ‘aķl u
ķuvvet-i rūh-ı revānım şāh şāh
(G. 171, Beyit 3). [*cānımdır, -ım, -
dır*]
83. Ğahr eger luţf eger mihr eger
cevr u sitem / Her ne yār eylese
minnet bilürük **cānımıza** (G. 175,
Beyit 6). [*cānımıza, -ı, -ımız, -a*]
84. Cism u **cānım** ser-be-ser şāh-ı
velāyet mülkidir / Ğaddı yoħdur

yandura maḥşer günü āzer meni
(G. 187, Beyit 10). [cānım, -ım]

85. Cā-nişin u hem vaşî-yi nefsi-i
ḥayru'l-mürselin / Cāna cān u
laḥmeke laḥmiye teşāhibdir 'Alī
(G. 188, Beyit 9). [cān,]

86. Cāniñ ḥesāb sendedir anıñ
mufaşşalı / Āyine-yi zamîre
demiñ oldı şaykalî (Müsebba 1,
Beyit 2). [cāniñ, -iñ]

87. Cānı şem' evine yanmaz pervāne
olmayınca / Bu iş ḥuşūle yetmez
'irfāna dalmayınca (G. 170, Beyit
1). [cāni, -i]

cān: Arkadaş, dost.

1. Söyle ey cān bülbül-i şāh-i
velāyet 'aşkına / 'Ākıbet çünkim
şına señi ecelden bu kafes (G. 105,
Beyit 2). [cān,]

2. Cisminde Aḥmediñ cān yār u
ḥabīb-i raḥmān / Hakk yoluna
viren ser kimdir 'Alīden özge (G.
174, Beyit 7). [cān,]

cān alan: Öldürmek.

1. (G. 70, Beyit 7). [cān alan, -an]

2. (G. 136, Beyit 10). [cān alan, -an]

3. (G. 159, Beyit 5). [cān alan, -an]

4. (G. 189, Beyit 11). [cān alan, -an]

cān āyinesin: Can aynası; gönül aynası.

1. (G. 75, Beyit 1). [cān āyinesin, -n]

cān āyinesinden: Can aynası, ömür.

1. (G. 144, Beyit 12). [cān
āyinesinden, -n, -den]

cān bağışlar: Canına can katmak, can
vermek.

1. (G. 85, Beyit 6). [cān bağışlar, -r]

cān başıñ virdi: Can ve baş vermek,
canını ve başını feda etmek.

1. (G. 184, Beyit 7). [cān başıñ virdi,
-di]

cān başından: Canını başını feda etmek.

1. (G. 28, Beyit 3). [cān başından, -ı,
-n, -dan]

cān başını: Ruh ve can.

1. (G. 127, Beyit 6). [cān başını, -ı, -n,
-ı]

cān evinde: Bağır, derun, kalp.

1. (G. 93, Beyit 7). [cān evinde, -n, -de]

2. (G. 157, Beyit 5). [cān evinde, -n, -de]

3. (G. 161, Beyit 1). [cān evinde, -n, -de]

cān fedā: Canını feda eden, canını veren.

1. (G. 183, Beyit 12). [cān fedā,]

cān fedā kıl: Uğruna canını vermek, canından geçmek.

1. (G. 17, Beyit 7). [cān fedā kıl,]

cān fedā oldu: Canı vermek, canı feda etmek.

1. (G. 172, Beyit 3). [cān fedā oldu, -dı]

cān fedādur: Candan geçme, canını uğruna verme.

1. (G. 119, Beyit 4). [cān fedādur, -dur]

cān getirür: Can vermek, canını feda etmek.

1. (G. 71, Beyit 1). [cān getirür, -ür]

cān gevherine kân: Can mücevherine kaynak.

1. (G. 122, Beyit 2). [cān gevherine kân,]

cān gönülden: Can ve yürek.

1. (G. 142, Beyit 1). [cān gönülden, -den]

cān gözi: İnsanda gözle görünmeyi gören, sezen, hisseden mânevî güç, uyanıklılık, basîret.

1. (G. 123, Beyit 1). [cān gözi,]

cān gözin: İnsanda gözle görünmeyi gören, sezen, hisseden mânevî güç, uyanıklılık, basîret.

1. (G. 141, Beyit 12). [cān gözin, -n]

cān gülşeninde: Can bahçesi, gönül bahçesi.

1. (G. 132, Beyit 3). [cān gülşeninde, -n, -de]

cān hâlvetinde: İç yalnızlığı.

1. (G. 12, Beyit 3). [cān hâlvetinde, -n, -de]

cān iklimine: Can ülkesi.

1. (G. 149, Beyit 7). [*cān iklimine, -n, -e*]

cān kaşdına: *Canını alma isteği, öldürmeye niyetlenme.*

1. (G. 111, Beyit 1). [*cān kaşdına, -n, -a*]

cān kişverine: *Can, varlık ülkesi.*

1. (G. 132, Beyit 2). [*cān kişverine, -n, -e*]

cān kurbān eyledi: *Canını kurban etmek; canını yoluna feda etmek.*

1. (G. 21, Beyit 10). [*cān kurbān eyledi, -di*]

cān kuşı: *Can, ruh, hayat.*

1. (G. 139, Beyit 8). [*cān kuşı, -ı*]

cān mülkü: *Can, ruh ülkesi.*

1. (G. 58, Beyit 1). [*cān mülkü,]*

cān nuţkundan: *Can sözü, varlık kelamı.*

1. (G. 45, Beyit 12). [*cān nuţkundan, -n, -dan*]

cān safhasında: *Can sayfası, levhası.*

1. (G. 58, Beyit 12). [*cān safhasında, -n, -da*]

cān şehrinde: *Ruh alemi; iç dünyası.*

1. (G. 10, Beyit 6). [*cān şehrinde, -n, -de*]

cān serden geçmeyen: *Can ve baştan geçmek, canı ve başı feda etmek.*

1. (G. 148, Beyit 8). [*cān serden geçmeyen, -den-me, -y, -en*]

cān u baş vérdi: *Can ve başını vermek, feda etmek.*

1. (G. 41, Beyit 7). [*cān u baş vérdi, -di*]

2. (G. 150, Beyit 7). [*cān u baş vérdi,]*

cān u dilde: *Can ve gönül.*

1. (G. 171, Beyit 1). [*cān u dilde, -de]*

cān u gözin aç: *Can ve gözünü açık tut, dikkatli ol!*

1. (G. 41, Beyit 1). [*cān u gözin aç,]*

cān u ser terkiñ édüb: *Can ve baştan geçmek, feda etmek.*

1. (G. 77, Beyit 3). [*cān u ser terkiñ idüb, -üb*]

cān vér- Ölmek, ruhunu teslim etmek.

1. (G. 19, Beyit 7). [cān vér,]
2. (G. 12, Beyit 11). [cān vér,]
3. (G. 189, Beyit 11). [cān vér,]

cān vérdiñ: Hayat vermek, can başışlamak.

1. (G. 148, Beyit 9). [cān vérdiñ, -di, -ñ]

cān vére: Can vermek, canını feda etmek.

1. (G. 23, Beyit 7). [cān vére, -e]

cān véren: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

1. (G. 70, Beyit 8). [cān véren, -en]

cān véren: Hayat vermek.

1. (G. 136, Beyit 10). [cān véren, -en]

cān vérüben: Can vermek, can başışlamak.

1. (G. 159, Beyit 5). [cān vérüben, -üben]

cān yahmadı: Zulmetmek, eziyet etmek.

1. (G. 159, Beyit 9). [cān yahmadı, -ma, -dı]

cānā: (Ey) Sevgilim, cân kadar yakın dost, cânım.

1. Zülfünü **cānā** perişan görcek oldu guşşadan / Sünbül u pertāb-ı reyhān-ı mutarrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 2). [cānā,]

2. Ḥasandur ehl-i imāniñ ḥişāri / Emir-i şur askeriden **cānā** feryād (G. 48, Beyit 13). [cānā,]

3. Muhammed ʿāleminde **cāna** kalmaz / Muḥibb u şādık u serbāz u kallāş (G. 113, Beyit 3). [cāna,]

4. Cānā cemāliñizden kaşr-ı cihān munaḳkaş / Hāl u ḥaṭṭından bu levḥ oldu cāna munaḳkaş (G. 118, Beyit 1). [cānā,]

cāna cānız: Aynı canda buluşma, tek canda bir olma.

1. (G. 119, Beyit 3). [cāna cānız, -a-ız]

cāna kıymaz: Hayatına son vermek, öldürmek.

1. (G. 4, Beyit 10). [cāna kıymaz,]

cāna kıymaz: *Hayatına son vermek, öldürmek // kendi canını acıtmak istememek.*

1. (G. 4, Beyit 11). [*cāna kıymaz, -maz*]

cān-āferīn: *Can bağışlayan, yaratıcı.*

1. ‘Alī mihriyle halk itdi bu cism-i cānımı hālīk / ‘Alī şevkiyle saldı cānıma **cān-āferīn** revnağ (G. 133, Beyit 10). [*cān-āferīn,*]
2. Ed‘uke külli hem u ğam sen celi / Medhinde innemā dem **cān-āferīn** didi (Müsebba 1, Beyit 25). [*cān-āferīn,*]

cānān: *Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.*

1. Zāhir oldı ma‘nī-yi ervāhına eşbāhına / Cān olur cisme virirse her kime **cānān** kadeh (G. 37, Beyit 6). [*cānān,*]
2. Nuṭṭ-ı Hāydar cismime cāndur ezelden tā ebed / Ehl-i ‘aşka cān u **cānāndur** ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 1). [*cānāndur, -dur*]

3. Şart oldur ki ‘āşık eyleye cānıñ fedā / Eylemişdi çün ezel bezmin **cānān-ile** ‘ahd (G. 57, Beyit 7). [*cānān-ile, --ile*]
4. Cānı **cānānı** ‘Alīdir ey peser ‘āşıkların / Şevk-len her dem fedā kıl cānıñ cānāna gel (G. 150, Beyit 9). [*cānānı, -ı*]
5. Olmasa cānında ger **cānān** mehr-i şāh-ı dīn / Cinn u insānıñ vücūd-ı cism-i cānı bir cova (G. 176, Beyit 7). [*cānān,*]
6. ‘Aşkında eger şādık iseñ ey dil-i ‘āşık / Gel şıdık-ile vir cānıñ **cānān** etegin dut (G. 20, Beyit 4). [*cānān,*]
7. Mışr-ı vücūd-ı Yūsuf cān kişverine **cānān** / Ol şehriyar-ı şehir u ol şāh-ı ‘ālem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 2). [*cānān,*]
8. ‘Aşık-ı hāki-siriştüz ‘ākıldur **cānānımız** / Ma‘nī-yi ‘aşk atamızdur şüret-i cān anamız (G. 99, Beyit 1). [*cānānımız, -ı, -mız*]

9. Cānı cānānı ‘Alīdir ey peser
‘āşıklarıñ / Şevk-len her dem
fedā kıl cānıñı **cānāna** gel (G. 150,
Beyit 9). [cānāna, -a]

10. Kılşa aḥbābına bir remz bugün
rağbet-ilen / Cānı teslim ederüz
şevk-ile **cānānımıza** (G. 175, Beyit
5). [cānānımıza, -ı, -mız, -a]

cānāne: *Sevgili.*

1. Kıl ḥazer mekrinden ol mekkāre-
yi ‘ayyāreniñ / Kimseye **cānāne**
olmaz çünki kaşdı cānedur (G. 73,
Beyit 3). [cānāne,]

2. Ḥazretinde ḥansı tuḥfe yāre ya
lāyık düşer / Göñlümüz ya
başımız ya cānımız **cānānemiz** (G.
99, Beyit 2). [cānānemiz, -miz]

3. Virmişim mehr u ṭalākın bu
cihān-ı kaḥbeniñ / Nāz-ı gunc u
‘işve u **cānāneden** müstağniyim
(G. 157, Beyit 4). [cānāneden, -
den]

cānān-ı ‘āşık: *Sevgilinin aşığı.*

1. (G. 2, Beyit 12). [cānān-ı ‘āşık,]

cānān u cān: *Can ve sevgili.*

1. (G. 174, Beyit 14). [cānān u cān,]

cāndan: *Büyük bir samimiyetle,
yürekten.*

1. Dīn yolunda Muḥammede **cāndan**
/ Ümmetüz mü’minüz
müselmāniñiz (G. 94, Beyit 2).
[cāndan,]

cān-fedā: *Can vermek, canını feda etmek.*

1. Cān-fedāyuz ḥüsn-i ṭarīkide /
Şāh-ı ḥüsnüñ yolında ḳurbanıñız
(G. 94, Beyit 4). [cān-fedāyuz, -y, -
uz]

2. Bu yolda Himmeti şūfi çekübdür
‘āleme yoḥı / Ṭarīk-i evliyāda
cān-fedā geldi cān fedā geldi (G.
183, Beyit 12). [cān-fedā,]

cān-fedālık menziline: *Candan geçme
makamı.*

1. (G. 26, Beyit 3). [cān-fedālık
menziline, -n, -de]

cān-fedā-yı āl-i ‘imrānım: *İmran'ın
ailesinin yoluna canını feda etmek.*

1. (G. 53, Beyit 6). [cān-fedā-yı āl-i
‘imrānım, -ım]

cān-feşān ol: Can vermek, canını fedâ
etmek.

1. (G. 143, Beyit 3). [cān-feşān ol,]

cān-fezā-yı ehl-i beyt: Mutluluğu arttıran
ehl-i beyt.

1. (G. 19, Beyit 5). [cān-fezā-yı ehl-i
beyt,]

cān-güzār-ı evliyā: Canından geçen
evliya.

1. (G. 65, Beyit 7). [cān-güzār-ı
evliyā,]

cān-ı aḥbāb: Can dostu, candan arkadaşı.

1. (G. 2, Beyit 12). [cān-ı aḥbāb,]

cān u baş vérdi: Can ve ruhu feda etmek.

1. (G. 131, Beyit 10). [cān u baş
vérdi, -di]

cān u başı: Can ve baş.

1. (G. 83, Beyit 6). [cān u başı, -ı]

cān-ı cesed: Bedendeki ruh.

1. (G. 50, Beyit 3). [cān-ı cesed,]

cān u cihāndan geçüb: Can ve dünya
nimetlerinden vazgeçme.

1. (G. 164, Beyit 10). [cān u cihāndan
geçüb, -üb]

cān u cihānı: Dünyanın canı, ruhu.

1. (G. 75, Beyit 4). [cān u cihānı, -ı]

cān u dil: Can ve gönül.

1. (G. 152, Beyit 1). [cān u dil,]

cān u dilden: Can ve gönülden.

1. (G. 38, Beyit 5). [cān u dilden, -
den]

2. (G. 57, Beyit 5). [cān u dilden, -
den]

3. (G. 37, Beyit 10). [cān u dilden, -
den]

4. (G. 115, Beyit 7). [cān u dilden, -
den]

5. (G. 124, Beyit 10). [cān u dilden, -
den]

6. (G. 172, Beyit 6). [cān u dilden, -
den]

7. (G. 187, Beyit 9). [cān u dilden, -
den]

cān-ı eşyā: Eşya, cisim, mevcudatın canı.

1. (G. 36, Beyit 3). [cān-ı eşyā,]

cān-ı maḥzūn: Hüzünlü, kederli can.

1. (G. 48, Beyit 14). [cān-ı maḥzūn,]

cān-ı maʿrifet: İrfan ruhu.

1. (G. 18, Beyit 10). [cān-ı maʿrifet,]

cān u ser vérdi: Can ve baş vermek.

1. (G. 112, Beyit 2). [cān u ser vérdi, -di]

Cān u ten: Can ve ruh.

1. (G. 168, Beyit 1). [cān u ten,]

cānım: “Kendi canım gibi sevdiğim, dostum, azîzim” anlamında sevgi sözü olarak kullanılır.

1. Ğadîr-i ḥumda geldi ḥükm-i kâdir / Aña cānım didi sulṭān-ı levlāk (G. 137, Beyit 10). [cānım,]

cānıñ fedā eyleye: Canını vermek, canını yoluna sermek.

1. (G. 57, Beyit 7). [cānıñ fedā eyleye, -y, -e]

cānıñ fedā kı1: Canını ver, canından geç.

1. (G. 150, Beyit 9). [cānıñ fedā kı1,]

cānıñ sal: Canını feda et, canından geç.

1. (G. 102, Beyit 5). [cānıñ sal,]

cānıñ vér: Canını feda et.

1. (G. 20, Beyit 4). [cānıñ vér,]

cā-niṣīn: Birinin yerine geçen, yerini alan kimse, vekil.

1. Cā-niṣīn u hem vaṣī-yi nefis-i ḥayru'l-mürselin / Cāna cān u laḥmeke laḥmiye teşāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 9). [cā-niṣīn,]

cāniṣīn-i aḥmed-i muḥtar: Seçilmiş olan hz. Muhammed'in yerini alan kimse // hz. Ali.

1. (G. 189, Beyit 1). [cāniṣīn-i aḥmed-i muḥtar,]

cānlar bağışlar: Canına can katmak.

1. (G. 25, Beyit 1). [cānlar bağışlar, -r]

cān-perver: Ruh beslen, gönül açan.

1. Yoḥsa ferşe ‘arş-ı ‘ālādan endi mi / Pes kimiñdür bir ḥaber sor bile cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3). [cān-perver,]

cāvīd kaldı: Baki kalmak, daimi olmak.

1. (G. 11, Beyit 8). [cāvīd kaldı, -dı]

cebbār: Halkı iradesine mecbur eden, dilediğini zorla yaptırmaya muktedir olan, hüküm ve nüfuzuna karşı gelinemeyen, kudret ve ululuk ceberut (ululuk) sahibi Allah.

1. Ceble-yi müşrik **cebbār-idi** ğaddār-ı kavī / At donuyla onı eyledi şamşām iki şağ (G. 134, Beyit 8). [cebbār-idi, --i, -di]

cebel: Dağ.

1. Serv-i semā u ‘arż u **cebel** baħr cümle keşf / Bu şarğ u ğarb u kuṭb yemīn u yesār feth (G. 39, Beyit 9). [cebel,]

2. Şāriḥ-i şu‘bān-ı şa‘b hem cible hem **cebel** / Hārib-i ħarb-i ħuneyn dārib-i ‘anter-fiken (G. 163, Beyit 7). [cebel,]

3. Kaħkaħa u ‘anter u hüşām u ğazanfer **cebele** / Ger cebeldir dözemez zerbet-i samsanımıza (G. 175, Beyit 12). [cebele, -e]

4. Kaħkaħa u ‘anter u hüşām u ğazanfer cebele / Ger **cebeldir**

dözemez zerbet-i samsanımıza (G. 175, Beyit 12). [cebeldir, -dir]

ceberüt: Aşırı büyüklük.

1. İrdi lāḥūta bugün kevkebe-i rif‘atimiz / Kem-terīn merḥalemizdür meleküt u **ceberüt** (G. 91, Beyit 7). [ceberüt,]

cebre’il: Allah ile peygamberleri arasında elçilik ifâ eden ve Allah' ın emir ve vahiylerini tebliğ eden dört büyük melekten biridir.

1. ‘Azm-i seyr-i lā-mekān itdi götürdi **Cebre’il** / Bir burāk-ı berk seyr-i ‘arş-peymā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 10). [cebre’il,]

2. Daḥli yok āl-i ‘abā cem‘ine peygamber **Cebre’il** / Perde-i ‘izzet nişānıdır ‘abā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 6). [cebre’il,]

3. Dām-ı dilde şaydımızdur şāh-bāz-ı lā-mekān / **Cebre’ilden** hüküm-ile şeh-ber çeker şayyādımız (G. 92, Beyit 7). [cebre’ilden, -den]

4. Cebre’ilde nāzil oldu Aḥmede destār-ı tāk / Tāk-ı kayşer tāk-ı

- keykāvus keyhūsrev degül (G. 28, Beyit 5). [cebre'ilde, -de]
5. Cebre'iliñ per u bāliñ yanduranda Murtažā / Zāt-ı haqqdan ğayrı kimse yoğdı peydā henüz (G. 90, Beyit 5). [cebre'iliñ, -iñ]
6. Zülfiķārı Hāydarıñ ger olmasa virmezdi hiç / **Cebre'iliñ** Aḥmede indirdügi mirāt feyz (G. 121, Beyit 3). [cebre'iliñ, -iñ]
7. Cebre'ıl endirmedi furķān gögden şerḥini / Ana baṭnında resüle eyledi Hāydar ḥadīs (G. 25, Beyit 7). [cebre'ıl,]
8. Zülfiķārı çekse 'arş üstünde oḥur **Cebre'ıl** / "Lā fetā illā 'Alī lā seyf illā zülfiķār" (G. 61, Beyit 6). [cebre'ıl,]
9. Ger icāzet tapmasa şāh-ı velīden **Cebre'ıl** / Yoḥdur ḥadd kim kıla deryā-yı 'izzetden güzer (G. 65, Beyit 5). [cebre'ıl,]
10. 'Ālem-i ḳudretde anıñ nuṭḳ u ḥubbı **Cebre'ıl** / 'Ālem-i ḳuvvetde anıñ şabḥasıdur nefḥ-i şūr (G. 69, Beyit 9). [cebre'ıl,]
11. Tā semādan zülfiķārı **Cebre'ıl** indirdi tiz / Eyledi anı dem şāh-ı velāyet tünd u tiz (G. 87, Beyit 1). [cebre'ıl,]
12. Kūy-ı kelb-i āsitānı 'arş u nuṭḳ **Cebre'ıl** / Şol cemāl-i bā-kemāl levḥ-ile Ḳur'ānımız (G. 96, Beyit 2). [cebre'ıl,]
13. Ol māh ḳıldı andan aheng-i seyr-i mi'rāc / **Cebre'ıl** o gice oldı bir peyk ğāşiye-keş (G. 111, Beyit 3). [cebre'ıl,]
14. Uçmasa onuñ hevesiyle yanar bāl u peri / Peyk-i 'izzet **Cebre'ıl** ol ṭāyir-i ṭayyār-ı 'arş (G. 120, Beyit 10). [cebre'ıl,]
15. Yandırır bir demde heybet āteşi bāl u perin / Bī-icāzet uça ol deryā yüzünden **Cebre'ıl** (G. 143, Beyit 10). [cebre'ıl,]
16. Selmān lalası oldı mühürdār-ı Süleymān / **Cebre'ıl** cilavdār oña

Mūsā yasavul (G. 146, Beyit 10).
[cebre'îl,]

17. Şöyle kim otuz iki dürdāneden
olmuş tamām / **Cebre'ilde** nāzil
oldı Aḥmede destār tāc (G. 28,
Beyit 5). [cebre'ilde, -de]

18. Uçma küstaḥ eger **Cebre'îl-iseñ**
ḥazer it / Yanmıya baḥr-ı velāyet
güzerinde yelegiñ (G. 136, Beyit
7). [cebre'îl-iseñ, --i, -se, -ñ]

cebre'îliñ şeh-perin: *Cebrailin kanadı.*

1. (Muh. 2, Beyit 9). [cebre'îliñ şeh-
perin, -i, -n]

cedd: *Soy, sop, büyük baba.*

1. Aşḥāb gerçi eylediler besi **cedd** u
cehd / Kim kıldı ḥayber-i şeh-i
düldül-süvār feth (G. 39, Beyit 2).
[cedd,]

cedel: *Savaş, kavga.*

1. Ḥasedden ol **cedeliñ** geçdi
boynuna çenber / Cihānda tā bī-
ebed oldı la'net ol merdūd (G. 56,
Beyit 7). [cedeliñ, -iñ]

2. Ceng u **cedel** şeyn u şer fitne
düşer 'āleme / Koysa eger ḥalk-
āra şūriş-i ḡavḡa nefis (G. 109,
Beyit 7). [cedel,]

cedeli eyledi: *Savaşmak, harbetmek.*

1. (G. 185, Beyit 6). [cedeli eyledi, -di
]

cefā: *Eziyet, sıkıntı, acı.*

1. Gerdün-ı dūn-nevāz elinden bu
bendeye / Her dem gelür **cefā** u
elem yā 'Alī meded (G. 58, Beyit
3). [cefā,]

2. Cefā hiç kimseye kılmaz bu
devrān / Ḥān-ı Behrām u Gūr u
Sām u Elkās (G. 104, Beyit 6).
[cefā,]

3. Ol **cefā** u cevr gördükce vefālar
göstere / Luṭf u ḡahrın bir göre
yarıñ cefādan dönmeye (G. 178,
Beyit 3). [cefā,]

4. Ol cefā u cevr gördükce vefālar
göstere / Luṭf u ḡahrın bir göre
yarıñ **cefādan** dönmeye (G. 178,
Beyit 3). [cefādan, -dan]

5. Şıdķ-ile şürer maķdemiñe ehl-i semā ruķ / Endirmez eger cevr-i **cefā** ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[cefā,]

cefā çeksen: Eziyet çekmek.

1. (G. 149, Beyit 1). [cefā çeksen, -se, -n]

cefā-yı çarķ: Eziyet, sıkıntı dünyası.

1. (G. 152, Beyit 10). [cefā-yı çarķ,]

cehālet vādisinde: Cahillik, bilmezlik diyarı.

1. (G. 147, Beyit 4). [cehālet vādisinde, -n, -de]

cehd: Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme, uğraşma.

1. Kılmasa Allah için imdād ol üstād eger / Menzil almaz **cehd-ile** munca Cüneyd yā Perīd (G. 55, Beyit 8). [cehd-ile, --ile]

cehd ara: Savaş, cihat esnasında.

1. (G. 36, Beyit 10). [cehd ara,]

cehd eylediler: Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

1. (G. 39, Beyit 2). [cehd eylediler, -di, -ler]

cehd kıl: Çalışıp çabala, uğraş.

1. (G. 147, Beyit 7). [cehd kıl,]

cehennem: Ahirette günahkârların ceza ve azap görecekleri yer, tamu, dûzah.

1. Cennāt-ı **cehennem** evine kāsım u kāsām / Şol meclis-i maķşerde olan sākī-yi ebrār (G. 60, Beyit 7).
[cehennem,]

2. Çılsa ger hāriciniñ cānı teninden lā-şek / Ol **cehennem** odına tā-be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit 10).
[cehennem,]

3. Yaratmazdı **cehennem** şüretiñ haķķ / Seni haķķ bilse ger cümle hālāyık (G. 129, Beyit 3).
[cehennem,]

4. Anı her kim ki haķķ bilmez maķāmı / Cehennemdir cehennemdir **cehennem** (G. 160, Beyit 8). [cehennem,]

5. Anı her kim ki haķķ bilmez maķāmı / Cehennemdir

- cehennemdir** cehennem (G. 160, Beyit 8). [*cehennemdir, -dir*]
6. Anı her kim ki haqq bilmez maḳāmı / **Cehennemdir** cehennemdir cehennem (G. 160, Beyit 8). [*cehennemdir, -dir*]
7. Ey ḳasīm-i nār u cennet kim ki Haqq bilmez seni / Menzili onuñ **cehennemdür** cehennem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 10). [*cehennem,]*
8. Ey ḳasīm-i nār u cennet kim ki Haqq bilmez seni / Menzili onuñ cehennemdür **cehennem** yā ‘Alī (G. 190, Beyit 10). [*cehennem,]*

cehet: *Cihet, yan, yön.*

1. Tīğ-ı zecr-ilen ‘adū-yı ḥānedān Himmeti / Başını kes bu **cehetden** kim işitmezler ḥadīs (G. 25, Beyit 13). [*cehetden, -den*]
2. Kim onuñ na‘leyn-i pāyı tāc-ı serdür Ādeme / Ey berāder bu **cehetdendir** elif üstünde med (G. 50, Beyit 4). [*cehetdendir, -den, -dür*]

3. Bizim-len bu **cehetden** mācerādur / Bugün şol ma‘rifetsiz şūfī-yi ḥar (G. 64, Beyit 20). [*cehetden, -den*]
4. Bu **cehetden** mehdī-yi āḥir-zamān dirler oña / Anıñ izhāri ḳıyāmetden ‘alāmet gösterür (G. 82, Beyit 2). [*cehetden, -den*]
5. ‘Aşq-ilen anı sevenler oldu ḥaḳḳıñ vāşılı / Bu **cehetden** kim ‘Alīdir ḥall-iden her müşkili (Muh. 3, Beyit 14). [*cehetden, -den*]
6. Men yek **cehet** şadīḳ-ı yek reng-i ‘Aliyem / Sen sānmaki bir köhne müselmān-ı du-rengem (G. 156, Beyit 3). [*cehet,]*

7. Vaḥş-ı ṭayr u cinn u insān bünyād-ı melek / Bu **cehetdendir** ki Ādem oldu üstād-ı melek (Muh. 3, Beyit 4). [*cehetdendir, -den, -dir*]

cehīm: *Cehennem.*

1. Rūşen zamīr-i pākine külli **cehīm** u ḥuld / Ḥaşr u ḥesāb-ı memleket-i nūr u nār feth (G. 39, Beyit 11). [*cehīm,]*

cehl-i ‘ākıl-ı dīvāneden: *Deliye dönmüş aklın bilgisizliği.*

1. (G. 157, Beyit 10). [*cehl-i ‘ākıl-ı dīvāneden, -den*]

cehl-i beşer: *Bilgisiz, cahil insan.*

1. (G. 62, Beyit 1). [*cehl-i beşer,]*

cehl-i bī-īmān: *İmansız cahil.*

1. (G. 63, Beyit 4). [*cehl-i bī-īmān,]*

celāhā mihr u māh: *Başın iki tarafına dökülmüş saç gibi iki yanda duran güneş ve ay.*

1. (G. 52, Beyit 5). [*celāhā mihr u māh,]*

celāl: *Yücelik, ululuk.*

1. Uşbu tūfan **celālinden** ger istersen necāt / Çıh velāyet evcine ‘ankā-şifat merdāne üc (G. 30, Beyit 4). [*celālinden, -i, -n, -den*]

celālet: *Görkem, heybet; büyüklük, ululuk.*

1. Endi zehrā gökyüzünden yüz dutup bu dergāhıña / Döndi

mağribden **celālet** birle baħduñ aftāb (G. 1, Beyit 3). [*celālet,]*

2. Süleymān haşmet u Mūsā **celālet** / Mu‘azzamdur mu‘azzamdur mu‘azzam (G. 160, Beyit 3). [*celālet,]*

3. Kıl **celāletden** hezar tā keştiñi sindurmaya / Heybet-ilen şöyle kim ğarķ eyledi Ken‘ān-ı mevc (G. 31, Beyit 6). [*celāletden, -den*]

celālet baħrine: *Büyüklük denizi.*

1. (G. 30, Beyit 3). [*celālet baħrine, -n, -e*]

celāliyyet: *Ululuk, yücelik.*

1. Celāliyyet yüzinden ol veliyyi vāhidü’l-kaħhār / Buyurdu şurşura tūfāna virdi leşker-i ‘ādı (G. 181, Beyit 5). [*celāliyyet,]*

celi: *Açık, belli, âşikâr, parlak, aydınlık, rûşen.*

1. Ed‘üke külli hem u ğam sen **celi** / Kıpdi bugün zemanda yevmü’l beter meded (Müsebba 1, Beyit 4). [*celi,]*

2. Yā mazharu'l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (Müsebba 1, Beyit 7). [celi,]

celi: Açık, belli, âşikâr, parlak, aydınlık,
rûşen.

1. Ed‘ūke külli hem u ğam sen **celi** /
Ey reh-nümā-yı rehber-i reh-
dān-ı enbiyā (Müsebba 1, Beyit
11). [celi,]
2. Ed‘ūke külli hem u ğam sen **celi** /
Küll-i ihtiyārîñ elde iken nefsi yār
kıl (Müsebba 1, Beyit 32). [celi,]
3. Ed‘ūke külli hem u ğam sen **celi** /
Medħinde innemā dem cān-
āferin didi (Müsebba 1, Beyit 25).
[celi,]
4. Yā mazharu'l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (Müsebba 1, Beyit 21). [celi,]
5. Yā mazharu'l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (Müsebba 1, Beyit 14). [celi,]
6. Ed‘ūke külli hem u ğam sen **celi** /
Meydāna girdi Ħamza-ilen

hātem-i resül (Müsebba 1, Beyit
18). [celi,]

celilü'l-ķadr: Çok kıymetli kişi.

1. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u kıst ile
ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmil
celilü'l-ķadr sultān ķopar (G. 63,
Beyit 8). [celilü'l-ķadr,]

cell: Celil, büyük, ulu.

1. Kılmaya ta‘lim eger ol ‘ālim-i ‘ilm
u ķazā / Kılmasa bir müşkili
edyān içinde **cell** beşer (G. 62,
Beyit 9). [cell,]

cellād: İdama ķarptırılan hükümlülerin
ve eskiden örfen katli iktiza edenlerin
ölüm işlemini terine getiren görevli
kimse.

1. Ķāzî-yi darü'l-ķazādur ma‘nî-yi
dārü'l-‘udül / Ħāzır ol ki müdde‘i
başlar keser **cellādımız** (G. 92,
Beyit 6). [cellādımız, -ı, -mız]

cellād-ı felek: Mars; bu gezegene ‘cellād-ı
felek’ de denir. Bir elinde kılıç, diğeri
elinde kesik baş tutar. Minyatürlerde
aslan üzerinde kılıç çekmiş biçimde
resmedilmektedir.

1. (G. 155, Beyit 10). [cellād-ı felek,]

cellād-ı hūn-efşān-ı çarh: Kan saçan cellad felek.

1. (G. 42, Beyit 8). [cellād-ı hūn-efşān-ı çarh,]

cem: İran'da saltanat süren Pişdâdiyân sülalesinin dördüncü ve en büyük hükümdarıdır.

1. Hândadur Dārā u İskender hān u fağfūr u cem / Yeryüzünden anlarıñ bîdād külli āsarı hiç (G. 33, Beyit 5). [cem,]

cem^ç: İran hükümdar sülalelerinden Pişdadiyan'a mensup olup uzun yıllar ülkesini esenlik içerisinde yönetir. Azerbaycan'a gelince güneşin doğuşuna yakın yüksek bir yere tahtını kurdurur ve güneşin doğuşu ile tahtı ve üzeri mücevherlerle süslü kaftanı parlamaya başlayınca kendisine Cemşid denilir. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Dahhak, kendisinden sonra tahta geçer.

Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.

1. Cem^ç bu 'arşada haqq buyurduğilen küllişey' / Anda kim maşşer kıpar zāhîr olur yevmu'l-hisāb (G. 1, Beyit 8). [cem^ç,]

cem^ç: Bütün.

1. Düşmen olsa on sekiz miñ 'ālem-i 'ālemlere / Ferd-i vāhid añlarıñ cem^çine kâlibdir 'Alî (G. 188, Beyit 3). [cem^çine, -i, -n, -e]

cem^ç: Topluluk, cemiyet, meclis.

1. Cem^ç içinde sordı menden bir harîf-i haqq-şinās / Didi ey 'arîf neden yandurmaz ehl-i Hille şem^ç (G. 123, Beyit 9). [cem^ç,]

2. Münşî^ç-i müstevfî menşūr-ı kısmetdür 'Alî / Ehl-i cennet cem^çine kâdr-i berāt andan çıkar (G. 81, Beyit 12). [cem^çine, -i, -n, -e]

cem^ç eyler: Toplamak.

1. (G. 82, Beyit 1). [cem^çeyler, -r]

cem^ç eyleyüb: Bir araya getirme, toplama.

1. (G. 59, Beyit 6). [cem^ç eyleyüb, -y, -üb]

cem^ç itdügi: Toplamak, derlemek.

1. (G. 33, Beyit 9). [cem^ç itdügi, -düg, -i]

cem^ç oldı: Toplanmak.

1. (G. 146, Beyit 9). [cem^ç oldı, -dı]

cem^ç olur: Bir araya gelme, toplanma.

1. (G. 82, Beyit 11). [cem^ç olur, -ur]

cemādāt: Cansız varlıklar.

1. Bu **cemādāt** u nebātāt bu hayvānī ki var / Mümkināt-ı cümle bu ‘ayn-ı ‘ayān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 3). [cemādāt,]

cemāl: Güzellik, sevgilinin yüzü.

1. Cemālīñ görene dāim āhır-āb / Yanar ‘aşkında āteş seyrider bād (G. 48, Beyit 6). [cemālīñ, -iñ]
2. Cānā **cemālīñizden** kaşr-ı cihān münakkaş / Hāl u hatından bu

levh oldı cāna münakkaş (G. 118, Beyit 1). [cemālīñizden, -i, -ñiz, -den]

3. Himmetī oldı **cemālından** ‘Aliniñ mü be mü / Şāhib-i idrāke te’vīl-i kelāmullah keşf (G. 128, Beyit 9). [cemālından, -ı, -n, -dan]

4. Şubh dem aldı **cemālından** güneş turfa niķāb / Nūra döndi yeryüzi açıldı zulmāt-ı hiçāb (Muh. 3, Beyit 1). [cemālından, -ı, -n, -dan]

cemāl: Yüz güzelliği, güzellik.

1. Kıl secde bu **cemāle** ey zāhid olma şeytān / Gel haqqıñ emrini dut bu mā’men ne hācet (G. 12, Beyit 8). [cemāle, -e]
2. Secde kıl şıdķ-ile sen ol şāhıñ **cemālına** / ‘Ārif-i āyātsan ey ‘āşık-ı didār-ı haqq (G. 135, Beyit 4). [cemālına, -ı, -n, -a]
3. Tā saña gün tek **cemālīñ** eyleye izhār-ı kuṭb / Çıhma sen dāire-i insān içinden Himmetī (G. 7, Beyit 12). [cemālīñ, -iñ]

4. ‘Alī **cemālını** her kim gördi sa‘d-i ekber tek / Olur şol evc-i sa‘adetde aḥter-i mes‘ūd (G. 56, Beyit 10). [*cemālını, -i, -n, -ı*]

5. Meger kim müşteri olmuş güneş ol mäh bir mihre / Olur ferruḥ **cemālında** anıñ ḥurşid-i enver baḥş (G. 114, Beyit 5). [*cemālında, -i, -n, -da*]

6. Buldı kâ‘binden **cemāl** ka‘be-yi zemzem şafâ / Şeş cihād u çār rükn kıble-yi ḥacât feyz (G. 121, Beyit 2). [*cemāl,*]

7. Egerçi sun‘-i pākinden yaratdı Ādem-i şāni‘ / **Cemālinden** anıñ amma ki nūr-ı şāh-idi lāmī‘ (G. 124, Beyit 1). [*cemālinden, -i, -n, -den*]

8. Görür **cemālı** Muḥammed anıñ ki aynasın / Kılursa şayḳal-ı mihr-i ‘Alī cilā u celī (G. 185, Beyit 6). [*cemālı, -ı*]

cemāl buldılar: *Allah'ın güzelliğine ulaşmak.*

1. (G. 168, Beyit 6). [*cemāl buldılar, -dı, -lar*]

cemāl-i ‘aşk: *Aşkın güzel yüzü.*

1. (G. 88, Beyit 6). [*cemāl-i ‘aşk,*]

cemāl-i bā-kemāl: *Tam, mükemmel güzellik.*

1. (G. 96, Beyit 2). [*cemāl-i bā-kemāl,*]

2. (G. 96, Beyit 2). [*cemāl-i bā-kemāl,*]

cemāl-i ḥaydarı: *Hz. Ali'nin güzelliği.*

1. (G. 144, Beyit 12). [*cemāl-i ḥaydarı, -ı*]

cemāl-i pāk-ı vech-i allah mirāt: *Allah'ın varlığının sağ ve temiz güzelliğinin aynası.*

1. (G. 15, Beyit 2). [*cemāl-i pāk-ı vech-i allah mirāt,*]

cemāl-i yūsuf-ı ken‘ān: *Ken'anlı Yusuf'un güzel yüzü.*

1. (G. 56, Beyit 12). [*cemāl-i yūsuf-ı ken‘ān,*]

cemālın şem‘ine: *Güzellik mumunun ışığı.*

1. (G. 99, Beyit 5). [*cemālın şem‘ine, -n, -e*]

cemālullah: Allah'ın cemali, Allah'ın güzelliği.

1. 'Alî mihr-ile cān āyinesin her kim ki şāf eyler / **Cemālullah** ol āyinede her dem tavāf eyler (G. 75, Beyit 1). [*cemālullah,*]
2. Himmeti nūr-ı 'Aliden rüşen eyle cān gözin / Ki saña 'aşık **cemālullah** temāşası gerek (G. 141, Beyit 12). [*cemālullah,*]

cemîc-i enbiyâ: Peygamberlerin tamamı.

1. (G. 29, Beyit 2). [*cemîc-i enbiyâ,*]

cemîc-i enbiyâ u evliyâdan: Veliler ve peygamberler topluluğu.

1. (G. 160, Beyit 4). [*cemîc-i enbiyâ u evliyâdan, -dan*]
2. (G. 161, Beyit 5). [*cemîc-i enbiya u evliyâdan, -dan*]
3. (G. 161, Beyit 5). [*cemîc-i enbiya u evliyâdan, -dan*]

cemîc-i enbiyâ u evliyânîñ: Veliler ve peygamberler topluluğu.

1. (G. 181, Beyit 1). [*cemîc-i enbiyâ u evliyânîñ, -niñ*]

cemîc-i enbiyânîñ: Nebiler, peygamberler topluluğu.

1. (G. 82, Beyit 10). [*cemîc-i enbiyânîñ, -niñ*]

cem'i-yi âferinişden: Tüm yaratılmışlar.

1. (G. 188, Beyit 5). [*cem'i-yi âferinişden, -den*]

cem'i-yi muttakîye: Allah'tan sakınan, çekinenler topluluğu.

1. (G. 64, Beyit 15). [*cem'i-yi muttakîye, -y, -e*]

cemîc-yet: Topluluk, meclis.

1. Her taraftan ehl-i meclis oña döndermiş yüzün / Olmuş ol **cemîc-yete** kâim-makâm u kıble şemc (G. 123, Beyit 8). [*cemîc-yete, -e*]

cemşid-i cemiñ: Cem veya Cemşid Pişdadiyan sülalesinin dördüncü hükümdarıdır ve Klasik edebiyatta iktidar ve ululuk sembolüdür.

1. (G. 175, Beyit 11). [*cemşid-i cemiñ, -iñ*]

ceng-i cebelde: Cebel savaşı.

1. (Muh. 2, Beyit 8). [ceng-i cebelde, -de]

ceng-i uħudda: *Uhud Savaşı.*

1. (G. 39, Beyit 4). [ceng-i uħudda, -da]

cenk-i sipāh-ı nefse: *Nefis askerlerinin savaşı // İnsanın nefsi her şeyi elde etmeyi arzular ve insan nefsiyle yaşam bu isteklerine karşı bir savaş halindedir.*

1. (G. 12, Beyit 10). [cenk-i sipāh-ı nefse,]

cennāt: *Cennetler.*

1. Cennāt-ı cehennem evine kāsım u kāsām / Şol meclis-i maşerde olan sākī-yi ebrār (G. 60, Beyit 7). [cennāt-ı,]

cennet: *Dinî inanışlara göre dünyada iyilik yapanların, günahsızların, öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer, uçmak, behişt.*

1. Kıl tevellā ehl-i beyte ey peser tā kim saña / Ola **cennetde** şarāb-ı kevşer u ħūrā naşib (G. 9, Beyit 11). [cennetde, -de]

2. Bir kadem başdı ħayālīñ gönlümüz kıldı nüzül / **Cennet** oldı maқdeminden dilberā kāşānemiz (G. 99, Beyit 11). [cennet,]

3. Cennetiñ ne ħaddi var aña olam diye bu ‘arşada / Tā kılam şāyeste-i lāyık şeh-i merdān medĥ (G. 38, Beyit 8). [cennetiñ, -iñ]

4. Şol velī-yi ĥaқk kāsım-i nūr-ı nārīñ Himmeti / Buğz-ı āteş münkire **cennet** muħibbe lālezār (G. 61, Beyit 12). [cennet,]

5. Kavl-i ĥaқkdur **cennete** girmez ‘Alīniñ düşmeni / Geçmeyince ince igne yulduzından tā ba‘ır (G. 68, Beyit 11). [cennete, -e]

6. ‘Alī aħbabınadır **cennet** u ĥur / Şerābe’t-tuhūr ni‘met u nāz (G. 84, Beyit 11). [cennet,]

7. Cān-feşān ol murtażā ‘aşkına dāim zer-feşān / Kavl-i şāh-ı enbiyādir **cennete** girmez baħıl (G. 143, Beyit 3). [cennete, -e]

8. Kav̄l-i haqqdır **cennete** girmez
‘Aliniñ düşmeni / Uşbu yolda
geçmeyinde süft-i süzenden ibil
(G. 144, Beyit 10). [cennete, -e]
9. Şād olur mü’minleriñ dīdārına
karşu kıtur / Hūriler tūṭī şıfat
cennetde şekker-ḥandelik (G. 142,
Beyit 11). [cennetde, -de]
10. Bī-tekellūf **cennetiñ** bezminde ol
mest-i elest / Sākī-yi kevşer
elinden içdi cām-ı selsebīl (G. 143,
Beyit 2). [cennetiñ, -iñ]
11. Ehl-i beyte ‘arz-ı imān eyle ger
cennet gerek / Ya‘ni mü’minler
mekānıdır behişt-i mu‘tedil (G.
144, Beyit 11). [cennet,]
12. Mihr u **cennet** buğzı dāmı
tarīkidir ‘ayān / Damuya gitme
tarīk-ı beddūr raḥmāna gel (G.
150, Beyit 10). [cennet,]
13. Cennet u ğilmān u ḥūr bāde-yi
kevşer ḥalāl / Oldı aḥbābına oniñ
āteş-i dūzaḥ ḥarām (G. 151, Beyit
6). [cennet,]
14. Dūzaḥ u **cennet** ivinden kılmışam
kaṭ‘-i naḥar / Mülk-i Ḥaydar

ḥıṭṭa-yı a‘rāfi gözler gözlerim (G.
153, Beyit 7). [cennet,]

15. Reşḥ cām-ı kevşer şır u şarābe’z-
zuhūr / Muttaşıl bu fikri
cennetde kıtur ğilmān-ı ḥūr
(Muh. 3, Beyit 12). [cennetde, -de
]

cennet gülşenidir: Cenneteki gül
bahçesi.

1. (G. 123, Beyit 12). [cennet
gülşenidir, -dir]

cennet-i firdevs-i a‘lā: Firdevs cennetinin
en üst katmanı.

1. (G. 171, Beyit 10). [cennet-i
firdevs-i a‘lā,]

cennet-i rıdvān: Cennetin kapıcısı olan
melek.

1. (G. 67, Beyit 12). [cennet-i rıdvān,
]

cennet-i rıdvāna: Cennetin bekçisi.

1. (G. 77, Beyit 9). [cennet-i rıdvāna,
-a]

cennetü'l-me‘vā: Me‘vā cenneti.

1. Her kimiñ gönlünde olsa buğz-ı
āl-i Muşafā / Olmaz ol mel'ūna
añla **cennetü'l-me'vā** naşīb (G. 9,
Beyit 10). [*cennetü'l-me'vā,*]

ceres: Çan, çingirak.

1. Per u bālīñ nārı yandurdı ğarāb-ı
şām-ı hicr / Şubh-ı devlet irdi
banglar 'arş-ı 'izzetden **ceres** (G.
106, Beyit 8). [*ceres,*]

cesed: Cansız, ölü vücut, naaş.

1. El çıhar mehdi **cesedden** ey peser
Haydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden mārı kes (G. 108,
Beyit 8). [*cesedden, -den*]
2. Bu **ceseddür** çār 'anāşır āsımān-ı
erba' / Nūr-ı zulumet aftāb-ı
'ālem-ārādur nefes (G. 110, Beyit
7). [*ceseddür, -dür*]

cevāb kıl: Cevap ver.

1. (G. 109, Beyit 4). [*cevāb kıl,*]

cevāb-ı "lenterānj"den: "Sen beni
göremezsın." Allah'u Teala'nın
Hz.Musa'ya Tur dağında verdiği cevap.

1. (G. 10, Beyit 4). [*cevāb-ı*
"lenterānj"den, -den]

cevād: Cömert, eli açık.

1. Taķīdür kim onı **cevād** oğurlar /
Taķīdür kim 'Alī oldı oña ād (G.
48, Beyit 12). [*cevād,*]

cevāhir harmanı: Cevher, mücevher
harmanı // sevgilinin gülüşü.

1. (G. 114, Beyit 3). [*cevāhir*
harmanı,]

cevāz: Din veya törece yasaklanmamış
olduğu için yapılmasına izin verilmiş
sayılma, yasak olmama, izin, müsâade.

1. Ger **cevāzı** olmasa giçmez bu
yoldan ğāfile / Giçmege bil şırātı
ħabb-ı Haydardur cevāz (G. 83,
Beyit 9). [*cevāzı, -ı*]

cevher: Var olan bir şeyin özü, esâsı,
varlığındaki maya, gevher.

1. Baħra düşdi ger şebah bu
laciverd-i ħaķķdan / **Cevheri**
derdem çıhardı bir dirahşān
senderūs (G. 106, Beyit 10).
[*cevheri, -i*]

2. Zerde-güş-ı rû-siyeh mülhid
münâfık kavmiñ / ‘Âmiye ħar-
mühre şatmaz **cevheridir**
Himmeti (G. 182, Beyit 9).
[cevheridir, -i, -dir]

cevheri: Cevherci, kuyumcu.

1. Baħr u berde ma‘den u kân
isteme ey **cevheri** / Derc-i
nuḡkımdır berü gel rişteñe
dürdâne çek (G. 138, Beyit 10).
[cevheri,]

cevlân eyler: Dolaşma, gezinme.

1. (G. 111, Beyit 2). [cevlân eyler, -r]

cevlân eyleyen: Dolaşmak, gezinmek.

1. (G. 167, Beyit 1). [cevlân eyleyen,
-y, -en]

cevr: Haksızlık edip incitme, eziyet, cefâ,
gadr, zulüm.

1. Çekdi firâk ħayl-i haşem yâ ‘Alî
meded / Kıldı esir cân u dili zulm
u **cevr-le** (G. 58, Beyit 2). [cevr-le,
--le]
2. Doldı bu serâ **cevr-ile** ey server-i
‘âdil / Kır şimdi cihan ehline

mizân-ı velâyet (G. 24, Beyit 7).
[cevr-ile, -ile]

3. Ol cefâ u **cevr** gördükce vefâlar
göstere / Luḡf u ħahrın bir göre
yarıñ cefâdan dönmeye (G. 178,
Beyit 3). [cevr,]

4. Şıdık-ile şürer maḡdemiñe ehl-i
semâ ruḡ / Endirmez eger **cevr-i**
cefâ ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[cevr-i,]

5. Bu çarḡ-ı sufle perver-i kennâs-ı
kec-reviñ / İşi hemişe **cevr-i**
sitem yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
4). [cevr-i,]

6. Yeryüzünden zulm u **cevriñ**
tarḡını eyler ħarâb / Ref‘ ider bu
inḡilâbı istikâmet gösterür (G. 82,
Beyit 9). [cevriñ, -iñ]

7. Kıl taḡammül **cevrine** ey vaşl-ı
maḡbûb isteyen / İncime her bî-
Ḥaberden olma her ġamdan
melûl (G. 147, Beyit 8). [cevrine, -
i, -n, -e]

8. Ķahr eger luḡf eger mihr eger
cevr u sitem / Her ne yâr eylese

minnet bilürük cānımıza (G. 175, Beyit 6). [cevr,]

9. Geçibdür zālimiñ devri raķibiñ kalmadı **cevr** / irādet şehrine şāh-ı rızā geldi rızā geldi (G. 183, Beyit 11). [cevri, -i]

cevr-i ta'ne-yi aġyārdan: Diğerlerinin, yabancıların zulüm ve yergileri.

1. (G. 102, Beyit 1). [cevr-i ta'ne-yi aġyārdan, -dan]

cevr-i zulmüñ: Eziyetin, haksızlığın ezası.

1. (G. 63, Beyit 9). [cevr-i zulmüñ, -üñ]

cevşen: Zırh, kalkan.

1. Giyse ger yüz **cevşen** u huftān-ı taķvā hārici / Serbeser ol dem kıyāmet ehli tek 'üryān kıpar (G. 63, Beyit 5). [cevşen,]

cevşen-i seyfi sinānım: Zırh, kılıç ve mızrak.

1. (G. 158, Beyit 10). [cevşen-i seyfi sinānım, -ım]

cevşen-i şıdk: Sadakat, doğruluk kalkanı.

1. (G. 77, Beyit 2). [cevşen-i şıdk,]

cevşen-i tevekkül giy: Tevekkül zırhı giy
// Allah'ın koruyuculuğunun zırhını giy.

1. (G. 12, Beyit 10). [cevşen-i tevekkül giy,]

cevşen-i zer: Altından yapılmış zırh.

1. (G. 117, Beyit 7). [cevşen-i zer,]

cevzā: İkizler burcu, semanın kuzey yarım küresinde görünen iki parlak yıldızlı bir burç olup Güneş, mayıs ayında bu burca girer.

1. Harman-ı meh huşa u pervin **cevzā** sünbüle / Hāşıl u maḥşül-ı deşt-i āsimānı bir cova (G. 176, Beyit 3). [cevzā,]

2. Bu taķdan aşıldı fetā dillere nisbet / **Cevzā** u kamer zühre u huşid-i muşa'şa' (G. 122, Beyit 5). [cevzā,]

cibāl: Dağlar.

1. Ğayr-ı arza bu **cibāl** u arz çün tebdil olur / Çarḫ-ı eflākın beķāsız noķta-yı pergāri hiç (G. 33, Beyit 8). [cibāl,]

cife: Leş.

1. Cîfedür dünyâ tama^c kelbi aña
dâim harîş / Tâze daşla cîfe-yi
pâk ol seg-i murdarı kes (G. 108,
Beyit 9). [cîfedür, -dür]

cîfe-yi murdâra: Pis, kokuşmuş leş.

1. (G. 77, Beyit 12). [cîfe-yi murdâra,
-a]

cîfe-yi murdâr-ı nefsi: Leş gibi kirli, pis
nefis.

1. (G. 79, Beyit 5). [cîfe-yi murdâr-ı
nefsi, -i]

cîfe-yi pâk: Temiz leş.

1. (G. 108, Beyit 9). [cîfe-yi pâk,]

cihâd: İslâm nizâmını yeryüzünde hâkim
kılma ve bu nizâmı savunma maksadıyla
din uğrunda ve Hak yolunda yapılan
savaş, gazâ.

1. Vardur aşlında püşk-i faşş
geymişdür haţâ / Onda kim
yoğdur **cihâd** u ʿilm u imân u
edeb (G. 3, Beyit 6). [cihâd,]

cihâd kıldı: Allah yolunda savaşmak.

1. (G. 46, Beyit 6). [cihâd kıldı, -dı]

cihâd kılmasaydı: Cihat yapmak.

1. (G. 87, Beyit 9). [cihâd kılmasaydı,
-ma, -sa, -y, -dı]

cihan: Dünya, âlem.

1. Mehdi-yi zâhir gelmeden deccâl-i
nâ-fermân kıpar / Evliyâ kıalmaz
cihânda leşker-i şeytân kıpar (G.
63, Beyit 1). [cihânda, -da]

2. Deminden cân bağışlar şad-
hezârân mürdeye derdem /
Hayât-ı küll-i mevcûdât ol cân u
cihân ölmez (G. 85, Beyit 6).
[cihân,]

3. Hoş itdi baır-ı vaḥdet dutdı
cihânı keşret / Açıldı bâb-ı
rahmet cân oldu zâik dost (G. 23,
Beyit 10). [cihânı, -ı]

4. Men didim hicriñ helâk itdi ol
meh didi / Bu **cihanda** kime hâr
olur kime ḥurma naşib (G. 9,
Beyit 2). [cihanda, -da]

5. Reh-nümâ oldur **cihanda** ʿâdil u
maʿşûm ola / Muḳtedâ-yı kavm-i
islâm olmaya kıddar-ı kıalb (G. 4,
Beyit 6). [cihanda, -da]

6. Ekmeyēñ ten mevşiminde ‘āķıbet toħm-ı vefā / Bulmadı bāğ-ı ħayātından **cihānda** menfa‘at (G. 17, Beyit 12). [*cihānda, -da*]
7. Her ‘asrda ‘allāme ki geldi **cihāna** / Kim buldı seniñ ‘ilmiñe bir ħadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3). [*cihāna, -a*]
8. Himmetiniñ himmeti ħurbinde birdür küh u kāh / Ehl-i himmet bu **cihāniñ** küh u kāhından geçer (G. 78, Beyit 12). [*cihāniñ, -iñ*]
9. Bu **cihānda** bī-vefāniñ cümle kār u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ u berg u bārı hiç (G. 33, Beyit 1). [*cihānda, -da*]
10. Her cühül-ı ‘ām-ı “ke’l-en‘ām”-ı nādān-ile baħs / Bu **cihānda** eyleme ey ‘ārif-i şāhib-kemāl (G. 26, Beyit 11). [*cihānda, -da*]
11. Ķabül olmaz ‘Alī dergāhını tā kılmasa kıble / Münāfık gör **cihānda** ‘ucb-ilen miñ neyl-i şalāt eyler (G. 76, Beyit 9). [*cihānda, -da*]
12. Ķanber olmaz her habeş ya düldül olmaz her feres / Bu **cihānda** zülfıkar olmaz-idi kim her kılıç (G. 34, Beyit 7). [*cihānda, -da*]
13. Bir şehādet barmağı eyler **cihāni** tārūmār / Şol ‘erenler serverine ger çekseler leşker kılıç (G. 34, Beyit 9). [*cihāni, -i*]
14. Çoħlar **cihanda** da‘vī-yi imān ider veli / Amma elinde şadıķ u ‘ādil güvāhı yoħ (G. 43, Beyit 8). [*cihanda, -da*]
15. Ey dīn güñeşi Āħmed-i Maħmūd-ı Muħammed / Nūr ile **cihāni** açub ey şems-i zehā ruħ (G. 44, Beyit 3). [*cihāni, -i*]
16. Ķasedden ol cedeliñ geçdi boynuna çenber / **Cihānda** tā bī-ebed oldı la‘net ol merdūd (G. 56, Beyit 7). [*cihānda, -da*]
17. ‘Alīye bende ey Himmeti ayazı gör / **Cihānda** kim o ħaş itdi şöħbet-i Maħmūd (G. 56, Beyit 13). [*cihānda, -da*]

18. Rencine degmez **cihāniñ** genc-i
hubb şāh-imiş / Genc-i bīmār
degil bī-hāru ḥas bī-ḥumār (G. 61,
Beyit 11). [cihāniñ, -iñ]
19. Almayınca luṭf-ile şāh-ı
velāyetden sabak / Şöyle bil
olmaz **cihānda** fāzıl u efzel beşer
(G. 62, Beyit 5). [cihānda, -da]
20. Ber-ṭaraf eyler **cihānda** cevr-i
zūlmüñ zālimiñ / Şāh Ḥasan oğlu
Muḥammed çün şeh-i merdān
kōpar (G. 63, Beyit 9). [cihānda, -
da]
21. ‘Alī yolında kılmışdı yekün cān u
cihān terkīn / Gedādur Himmeti
amma gedā-yı ‘āl-i himmetdür
(G. 80, Beyit 12). [cihān,]
22. Cihānda ‘aşqdan özge metā‘ /
Beşāret ehli aşla māyil olmaz (G.
88, Beyit 3). [cihānda, -da]
23. ‘Abdiyüz şāh-ı zeyn-i ‘ibādīñ / Bu
şerefden **cihānda** sultāniñiz (G.
94, Beyit 5). [cihānda, -da]
24. Ol ḳalur āḫır günü bel‘am teki
‘üryān lūc / Geysel ger yüz ḫırḳa u
taḳvā **cihānda** ḫārici (G. 30, Beyit
8). [cihānda, -da]
25. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u ḫardur
bu **cihān** ḫalkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u ḫardan
geç (G. 32, Beyit 9). [cihān,]
26. ‘Aşkında ‘Alīniñ ḳamū erbāb-ı
muḫabbet / Bu iki mülkine **cihān**
çekdi ḳalem-i red (G. 54, Beyit 8).
[cihān,]
27. Kılmışuz şıdḳ-ıla ol şāh-ı ḳādīmiñ
her ḳadem / Ayağı topraḳına cān
u **cihān** i‘tirāf (G. 125, Beyit 9).
[cihān,]
28. Cihān bir beyzedür destinde
yekser / Yeddi yer nuh felek nuh
ḳülle-yi ḳāf (G. 126, Beyit 10).
[cihān,]
29. ‘Alī ḫaḳḳdur el ḫaḳḳ bile eylemek
şābāş / Güzer kıldı **cihān** u cāni
bir cov olmadı māil (G. 145, Beyit
10). [cihān,]
30. Kün didi ḫallāḳ eşyā kün-fekān
oldı ‘ayān / Cinn u ins bu **cihan** u

- ol cihān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 1). [cihān,]
31. Kılmadı imdād oña cem‘ itdügi dīnārı hiç / Çekme Kārūn tek **cihānda** renc genc u meyl için (G. 33, Beyit 9). [cihānda, -da]
32. Cihānda ehl-i şüretdür me‘āniden haber bilmez / Aliden özge bu bāzār içinde kim ki medh eyler (G. 100, Beyit 7). [cihānda, -da]
33. Nām-ı rehberin her kim ‘alīyü’l-murtażā kılmaz / Münāfiğdur **cihānda** ittiği ‘ahde vefā kılmaz (G. 101, Beyit 1). [cihānda, -da]
34. Kılmışuz āl-i ‘abā ‘aşkına tağyir-i libās / Terk-i aţlas itmişüz besdür **cihānda** bir palās (G. 103, Beyit 1). [cihānda, -da]
35. İsm-ilen islām özi kâfir **cihānda** bī-şümār / ‘Ālem-i ma‘nide pes ismiñ müsemması gerek (G. 141, Beyit 9). [cihānda, -da]
36. Pes hiç vakt şol rûh-ı mücerredsen bugün / Bu **cihānda** kılma kâtib nefis için ĥarbendelik (G. 142, Beyit 6). [cihānda, -da]
37. Kāşif-i ‘allāmı çünkim bilmediñ ey şeyh-i cehl / Ĥayle u raĥtīñ **cihānda** ‘uzletiñ olmaz kabûl (G. 148, Beyit 11). [cihānda, -da]
38. Zīb-i gülşen zīnet-i kāşāneden müstağnīyim / Bu **cihānda** gülĥen-i şehr-i fenādır meskenim (G. 157, Beyit 2). [cihānda, -da]
39. Zihi devlet **cihānda** çoğ sa‘ādet / Tökülse şāh meydānında kınim (G. 158, Beyit 11). [cihānda, -da]
40. ‘Aşkına gel gül nişār eyle ĥayātīñ nağdini / Kalmaya tā kim **cihānda** ey aĥī boynında deyn (G. 165, Beyit 11). [cihānda, -da]
41. Kün didi ĥallāk eşyā kün-fekān oldu ‘ayān / Cinn u ins bu cihan u ol **cihān** oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 1). [cihān,]
42. ‘Āşık **cihānda** ölmez ma‘şūkına müsellemler / Ĥalkıñ dilinde ‘āşık efsāne olmayınca (G. 170, Beyit 7). [cihānda, -da]
43. Cihāna mehdi-yi hādī-yi ĥudā geldi ĥudā geldi / Tūlū‘ itdi

güneş nūr-ı hüdā geldi hüdā geldi

(G. 183, Beyit 1). [cihāna, -a]

44. Bu yolunda ğam yeme ey
Himmetī münāfiqdan / Saña
yeter bu **cihānda** penāh-ı nād-ı
‘Alī (G. 185, Beyit 11). [cihānda, -
da]

45. İhtiyār itdi **cihānda** firqati /
Oḡudı bu ismi tapdı vuşlatı (Muh.
4, Beyit 7). [cihānda, -da]

cihān bağındaki: *Dünya bahçesi // dünya
hayatı.*

1. (G. 79, Beyit 12). [cihān bağındaki,
-n, -da, -ki]

cihān cīfesine: *Dünyanın leşi.*

1. (G. 54, Beyit 9). [cihān cīfesine, -n,
-e]

cihan ehline: *İnsanoğlu.*

1. (G. 24, Beyit 7). [cihan ehline, -n, -
e]

cihān mülkini: *Dünya malı, dünya
nimetleri.*

1. (G. 44, Beyit 4). [cihān mülkini, -
n, -i]

cihānda: *Dünya, kâinat.*

1. Oyanur ḡāb-ı ğafletden açar göz /
Olar kim bu **cihānda** uyḡuladur
(G. 64, Beyit 19). [cihānda,]

cihāngir: *Dünyayı zapteden büyük
hükümdar.*

1. Dutdı yekser ‘ālemi cümle
cihāngir ‘Alī / Doğdı mağribden
güneş ā‘mā degülsen göziñ ac (G.
27, Beyit 11). [cihāngir,]

cihāngir oldı: *Dünyayı ele geçirmek.*

1. (G. 146, Beyit 14). [cihāngir oldı, -
dı]

cihānı dutdı: *Dünyayı kaplamak.*

1. (Müsebba 1, Beyit 6). [cihānı
dutdı, -dı]

cihān-ı fānī: *Gelip geçici, ölümlü dünya.*

1. (G. 73, Beyit 1). [cihān-ı fānī,]

cihān-ı fāniden: *Ölümlü dünya.*

1. (G. 7, Beyit 8). [cihān-ı fāniden,]
2. (G. 7, Beyit 12). [cihān-ı fāniden, -
den]

cihān-ı kaḡbeniñ: *Dönek, kalles dünya.*

1. (G. 157, Beyit 4). [*cihān-ı kaḥbeniñ, -niñ*]

cihān-ı kaḥbeye: *Kahpe, zalim dünya.*

1. (G. 89, Beyit 11). [*cihān-ı kaḥbeye, -y, -e*]

cihānı ma'nide: *Mana alemi.*

1. (G. 101, Beyit 9). [*cihānı ma'nide, -de-ı*]

cihān-ı ma'nide: *Mana dünyası.*

1. (G. 56, Beyit 3). [*cihān-ı ma'nide, -de*]

cihān-ı ma'rifet: *İrfan dünyası.*

1. (G. 18, Beyit 5). [*cihān-ı ma'rifet,]*

cihān-ı mā'rifetde: *İlim, hüner dünyası.*

1. (G. 32, Beyit 9). [*cihān-ı mā'rifetde, -de*]

cihān-ı şüle-i şemşir-i haydar münevver

eyledi: *Hz. Ali'nin kılıcının alevi dünyayı aydınlattı.*

1. (G. 15, Beyit 4). [*cihān-ı şüle-i şemşir-i haydar münevver eyledi, -di*]

cihet: *Taraf, yön.*

1. Güneş tek oldu 'ayān mihr sende nūr-ı 'Alī / Ki Ādeme bu **cihetden** ferişte kıldı sücüd (G. 56, Beyit 4). [*cihetden, -den*]

2. Kelām-ı nāṭıqım diye bu **cihetden** şāh-ı dīn Ḥaydar / Kitāb-ı āsımān pes kelām-ı cāvidān ölmez (G. 85, Beyit 5). [*cihetden, -den*]

3. Damdı bir kaṭre zülāl cām-ı la'linden aña / Bu **cihetden** cūşe geldi kaynadı Ḥum-ḥānemiz (G. 99, Beyit 9). [*cihetden, -den*]

4. Ger yedin esrārına āgāh iseñ şerḥ eyle kim / Ne **cihetdendür** beyān-ı yed-i beyzā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 11). [*cihetdendür, -den, -dür*]

5. Emrine rām olduḡ-çün şems şāhiñ oña / Bu **cihetde** merkeb oldu çarḥ meydānında şir (G. 68, Beyit 5). [*cihetde, -de*]

6. Muṭlakım ferdim yolında Ḥaydarıñ her şebelden / Bu **cihettendir** ki müşrikler oḥur kāfer meni (G. 187, Beyit 4). [*cihettendir, -ten, -dir*]

cihet: Sebep.

1. Mülk-i ma'nide hişār u enbiyādur evliyā / Bu **cihetten** bağladı ol şāh-ı dīn-perver kılıç (G. 34, Beyit 8). [cihetten, -ten]
2. Haşşa anıñdur şihāvet hem şecā'at pey nuṭṭ / Bu **cihetden** gāh ihsān eyledi gāh savāş (G. 112, Beyit 3). [cihetden, -den]
3. Bu **cihetden** ol velīni ḥaḫḫ "sellūni" söyledi / Ya'ni Ḥaydardur 'alīm-i 'ālem-i esrār-ı 'arş (G. 120, Beyit 3). [cihetden, -den]
4. Var ise nuṭṭuñ kelāmullah-ı nāṭıḫ şerhin it / Bu **cihetden** kim anıñ evşāfidur ḥayru'l-keḫām (G. 151, Beyit 9). [cihetden, -den]
5. Ḥilḫat kūyına ḥaḫḫdan vāsıṭa 'aşḫ oldu nuṭṭ / Bu **cihetden** emr-i nūn kāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 2). [cihetden, -den]
6. Murtażādur menba'-ı ervāḫ-ı baḫr u zāt-ı 'ayn / Bu **cihetden**

defter-i esmāda oldı ism-i 'ayn (G. 165, Beyit 1). [cihetden, -den]

cilā: Parlaklık, ışıltı.

1. Āyine-yi dil-şafā tapdı bu yüzden **cilā** / Düşdi ṭulū'-yı ziyā mihr-i celiden bize (G. 173, Beyit 5). [cilā,]

cilā u celī kılrursa: Parlak ve aşikar bir şekilde ortaya koymak.

1. (G. 185, Beyit 7). [cilā u celī kılrursa, -ur, -sa]

cilāv: Yedek atı yularından tutup getiren seyis, yedekçi.

1. Lāf ider her kim ki serbāzam deyiüb at oynadır / Dut **cilāvından** anıñ işbāt-içün meydāne çek (G. 138, Beyit 4). [cilāvından, -ı, -n, -dan]
2. Selmān lalası oldı mühürdār-ı Süleymān / Cebre'il **cilavdār** oña Mūsā yasavul (G. 146, Beyit 10). [cilavdār,]

cili: Açık, belli, âşikâr, parlak, aydınlık, rûşen.

1. Ed'uke külli hem u ğam sen **cili** /
Yandırsa cism u cānıñı ger nār
dem-be-dem (*Müsebba 1, Beyit*
39). [*cili,*]
2. Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / Ed'uke külli hem u ğam sen
cili (*Müsebba 1, Beyit 35*). [*cili,*]
3. Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / Ed'uke külli hem u ğam sen
cili (*Müsebba 1, Beyit 42*). [*cili,*]
4. Yā maẓharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / Ed'uke külli hem u ğam sen
cili (*Müsebba 1, Beyit 28*). [*cili,*]

cilve: *İşve, naz; salınarak gezinme, kırıtma.*

1. Kim gönül virse oña bir bī-ħaber-
i dīvānedür / Gösterür **cilve** perī
şeklinde ol merdüm-firīb (*G. 73,*
Beyit 2). [*cilve,*]

cilve-gāh-ı nūr-ı ħurşide: *Güneş ışığının görüneceği yer.*

1. (*G. 93, Beyit 10*). [*cilve-gāh-ı nūr-ı*
ħurşide, -e]

cilve-ger: *Cilveli, nazlı.*

1. Kemāl-ı künhüne idrāk irişmez
'aql ħayrāndur / Özidür
cübbesinden **cilve-ger** her şūĤ-ı
'ayyārıñ (*G. 74, Beyit 10*). [*cilve-*
ger,]
2. Her şıfatdan 'āleme zāt-ı 'Alidür
cilve-ger / Gün teki her zerreniñ
'aynında nūr-ı zāhir ol (*G. 149,*
Beyit 11). [*cilve-ger,*]

cināh-ı şevk: *Arzu, istek dünyası.*

1. (*G. 139, Beyit 8*). [*cināh-ı şevk,*]

cinn: *Dini inanışa göre duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahi emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık.*

1. Cinn u ins u ħur u ğilmān u
melāik vaḥş-ı ṭayr / Kim ideller
muttaşıl o raḫmet-i raḫmān
medḫ (*G. 38, Beyit 7*). [*cinn,*]
2. Tapdılar andan ṭemettu' vaḥş u
ṭayr u ins u **cinn** / Maṭbah-ı ħān-ı
velāyetden çekildi ħān şubḫ (*G.*
40, Beyit 11). [*cinn,*]
3. Ey gönül her dem 'Aliden iste
imdād u meded / Kim 'Alī

- hükümedür insān **cinn** dīv u ded (G. 50, Beyit 1). [cinn,]
4. Haydarun hükümedür bu leşker-i ‘arz u semā / İns **cinn** dīv u ded bu vaḥş-ı tayr u mār u mūr (G. 69, Beyit 6). [cinn,]
5. Himmetī şāh-ı velāyet medḥini eyler müdām / **Cinn** u insān u melek yeg olmadı güyā henüz (G. 90, Beyit 11). [cinn,]
6. Şöyle kim nuṭḫ-ı ‘Aliden zinde u bā-nuṭḫdur / İns u **cinn** u ḥūr ḡilmān u peri u tayr-ı vuḥūş (G. 116, Beyit 7). [cinn,]
7. Cinn u ins u cümle maḥlūkāta sulṭāndur ‘Alī / Dīve nisbet düşme ‘āşī ḥazret-i sulṭāna gel (G. 150, Beyit 8). [cinn,]
8. Vaḥş-ı tayr u **cinn** u insān bünyād-ı melek / Bu cehtdendir ki Ādem oldı üstād-ı melek (Muh. 3, Beyit 4). [cinn,]
9. Ḥūr ḡilmān u melek **cinn** u beşer hükümedür / Şūr-ı İsrāfil u ḥaşr u neşr u mīzān-ı şırāt (G. 70, Beyit 10). [cinn,]
10. Musahḥar emrine insān u **cinn** serbeser eşyā’ / Musahḥar emrine insān u **cinn** ser-be-ser eşyā’ (G. 74, Beyit 7). [cinn,]
11. Musahḥar emrine insān u **cinn** serbeser eşyā’ / Musahḥar emrine insān u **cinn** ser-be-ser eşyā’ (G. 74, Beyit 7). [cinn,]
12. Eşyā kamū musahḥar u su‘bān u mār fetḥ / İnsān u **cinn** dīv perī rām vaḥş-ı tayr (G. 39, Beyit 8). [cinn,]
13. Kün didi ḥallāk eşyā kün-fekān oldı ‘ayān / **Cinn** u ins bu cihan u ol cihān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 1). [cinn,]
14. Medḥiñi ins u **cinne** ma‘būd kıldı vācib / Senden zuhūra geldi ‘ālemde her qarāib (Muh. 1, Beyit 2). [cinne, -e]
- cinn u ins:** *Cin ve insan.*
1. (G. 128, Beyit 3). [cinn u ins,]
- cinn u insānıñi:** *Cin ve insan.*

1. (G. 176, Beyit 7). [*cinn u insāniñ, -iñ*]

cinn u inse: *Cin ve insan.*

1. (G. 147, Beyit 7). [*cinn u inse, -e*]

cinn u melek: *Cin ve melek.*

1. (G. 21, Beyit 5). [*cinn u melek,*]

cins-i şugāl: *Çakal cinsinden olan // çakal gibi korkak olan.*

1. (G. 4, Beyit 7). [*cins-i şugāl,*]

cism: *Beden, cisim, vücut.*

1. Çünkü bu taḥkīke irmez ehl-i teşkīk-i kemāl / Tīğ-ı tevḥīd-ile derdem başını **cisminden** üz (G. 89, Beyit 10). [*cisminden, -in, -den*]
2. Zāhir oldı ma‘nī-yi ervāhına eşbāhına / Cān olur **cisme** virirse her kime cānān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 6). [*cisme, -e*]
3. Nuṭḳ-ı Ḥaydar **cismime** cāndur ezelden tā ebed / Ehl-i ‘aşḳa cān u cānāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 1). [*cismime, -im, -e*]

4. ‘Āşık-ı serheng server-i āl-i Aḥmed ‘aşḳına / Ḥānumān u **cism** u cān u ‘izz-i cāhından geçer (G. 78, Beyit 4). [*cism,*]

5. Rūḥ-ı revāndır maña **cismile** cāndır maña / Ḥāricī müşrikiñ tīğ-la baḡrın delen (G. 163, Beyit 2). [*cismile, -ile*]

6. Cümbişim **cismimde** cānımdır ḥayāt-ı ḥāşılıım / ‘Aşḳ u ‘aḳl u ḳuvvet-i rūḥ-ı revānım şāh şāh (G. 171, Beyit 3). [*cismimde, -im, -de*]

7. Ölürse **cism** ölür bu fānīde amma ki cān ölmez / Mesihā tek hemişe zindedür rūḥ-ı revān ölmez (G. 85, Beyit 1). [*cism,*]

8. Şāh-ı iḳlīm-i velāyetdir deryā-yı necef / Sen gühersen on sekiz miñ ‘ālemiñ **cismi** şedef (G. 127, Beyit 1). [*cismi, -i*]

9. Gerçe ḥayydur ‘ālem-i ma‘nīde amma ḥayy degil / Olmasa her kimiñ **cisminde** cān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 9). [*cisminde, -i, -n, -de*]

10. Nuṭṭa gel **cisminde** cānıñ varsa
ey ādemī / Dem-be-dem kıl cān-ı
dilden ḥazret-i cānān medḥ (G.
38, Beyit 5). [*cisminde, -i, -n, -de*]
11. Bī-gümān ol mazḥar-ı külli
‘acāibdür yaḳın / Aḥmedin
cisminde cānı ḥālıḳıñ zātında
vedd (G. 50, Beyit 2). [*cisminde, -i,
-n, -de*]
12. Fazl içinde Ḥaydarıñ meddāḥıdır
ol fazl-ı hū / Sen daḥı **cisminde**
cān oldıḳca medḥin söylegil (G.
144, Beyit 2). [*cisminde, -i, -n, -de*
]
13. Cisminde Aḥmediñ cān yār u
ḥabīb-i raḥmān / Ḥaḳḳ yoluna
viren ser kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 7). [*cisminde, -i, -n, -de*
]
14. Ey dil-i şeydā göñül / Yandur bu
cismi eyle kül (Mur. 1, Beyit 3).
[*cismi, -i*]
15. Girer keyfiyyet-i eşvāt u noḳṭa-yı
cān olur **cismi** / Görür ol zāt kim
bir ḥarf-i künden kāinat eyler (G.
76, Beyit 3). [*cismi, -i*]
16. Nuṭṭ-ı pāk-ı murtażādan bulmadı
her kim ḥayāt / Bilmedi
cismindeki rūḥ-ı revāndan yār-ı
bāḥ (G. 35, Beyit 4). [*cismindeki, -
i, -n, -de, -ki*]
17. Bu **cism** u cānı yaratdı egerçe
ḥayy-ı vedūd / İki cihānda
‘Alīdür velī aña maḳṣūd (G. 56,
Beyit 1). [*cism,]*
18. Zülfleriñ rāh-güzārında turāb it
cismiñi / Ḥaṣr meydānında ger
olmaḳ dilersen serferāz (G. 83,
Beyit 4). [*cismiñi, -iñ, -i*]
19. Elā ey merd-i ‘aşıḳ rind-i çālāk /
‘Alī yolunda eyle **cismiñi** ḥāk (G.
137, Beyit 1). [*cismiñi, -iñ, -i*]
20. ‘Alī mihrinden özge her ne kim
var / Çıḥart ḳalbinden eyle
cismiñi ḥāk (G. 137, Beyit 3).
[*cismiñi, -iñ, -i*]
21. Himmeti virmez ‘Alī ‘aşḳında her
huşyār baṣ / Yanmasa altında ger

āteş karar mı **cism** sac (G. 27,
Beyit 12). [cism,]

22. ‘Alīdür Aḥmediñ doğru refiği
ḥaḳḳ ṭarīkinde / ‘Alīdür Aḥmediñ
cismi içinde cānı el ḥāşıl (G. 145,
Beyit 8). [cismi, -i]

23. Yaturdı **cismi** bir cānsız ḥacer tek
mā’ u ṭin içre / Aña nefḥ itdi öz
rūḥundan ol dem buldı ādem
dem (G. 152, Beyit 3). [cismi, -i]

24. ‘Alīdür nefḥa-yı rūḥ-ı izāfī /
‘Alīdür **cism** içinde nuḳḳ-ı cānım
(G. 158, Beyit 3). [cism,]

25. Cism u cānım ser-be-ser şāh-ı
velāyet mülkidir / Ḥaddı yoḥdur
yandura maḥşer günü āzer meni
(G. 187, Beyit 10). [cism,]

26. Yaḥsa ger nār-ı tecellā **cismini**
Mu’sā kimi / Terk-i ru’yet eyleme
dīdārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 4). [cismini, -i, -n, -i]

cism buldı: *Vücut bulmak, vücuda
gelmek.*

1. (G. 90, Beyit 8). [cism buldı, -dı]

cism u cān: *Beden ve ruh.*

1. (G. 5, Beyit 3). [cism u cān,]

2. (G. 68, Beyit 4). [cism u cān,]

cism u cānıñı: *Beden ve ruh.*

1. (Müsebba 1, Beyit 39). [cism u
cānıñı, -ıñ, -ı]

cism-i ‘ankādur: *Anka kuşunun varlığı,
vücudu.*

1. (G. 110, Beyit 6). [cism-i ‘ankādur,
-dur]

cism-i cān: *Bedenin ruhu, varlığı.*

1. (G. 68, Beyit 4). [cism-i cān,]

cism-i cānımı: *Vücut, varlık, mevcudiyet.*

1. (G. 133, Beyit 10). [cism-i cānımı,
-ım, -ı]

cism-i şehrin bendini: *Vücut şehrinin
surları.*

1. (G. 109, Beyit 5). [cism-i şehrin
bendini,]

cismimiz: *Vücut, beden, varlık.*

1. Kīmyādur **cismimiz** bu cānımız
iksīr-i ‘aşḳ / Gel beri ey kīmyāger
kān bizden kıl ṭaleb (G. 8, Beyit 6).
[cismimiz,]

cismini göndermeseydi: *Bedenini, varlığını başışlamak.*

1. (G. 123, Beyit 5). [*cismini göndermeseydi, -i, -n, -i-me, -se, -y, -di*]

coşa geldi: *Coşmak, kabarmak.*

1. (G. 31, Beyit 2). [*coşa geldi, -di*]

cov: *Arpa.*

1. Kelb-i evlād-ı ‘Alī Himmetiyüz terk-i cihān / Bir **cova** mülk-i Süleymānı satar haşmetimiz (G. 91, Beyit 15). [*cova, -a*]
2. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire bu ‘arşaya / ‘Aşk meydānında yoħsa bir **cova** yüz min feres (G. 105, Beyit 6). [*cova, -a*]
3. Bir **cova** degmez katımda māl u mülk u taht-ı cāh / Mihr-i ‘aşkıñdur benim genc-i nihānım şāh şāh (G. 171, Beyit 11). [*cova, -a*]
4. ‘Āşık-ı şādık katından mülk-i fāni bir **cova** / Bu fenā bazarının sūd u

ziyānı bir **cova** (G. 176, Beyit 1). [*cova, -a*]

5. ‘Āşık-ı şādık katından mülk-i fāni bir **cova** / Bu fenā bazarının sūd u ziyānı bir **cova** (G. 176, Beyit 1). [*cova, -a*]

6. Mişl-i Daqyānus Keykāvus Qārūn-ı Baħıl / Çoħları görmüş beķāsız genc-i kānı bir **cova** (G. 176, Beyit 2). [*cova, -a*]

7. Ĥarman-ı meh ĥuşa u pervīn cevzā’ sūnbüle / Ĥāşıl u maħşül-ı deşt-i āsimānı bir **cova** (G. 176, Beyit 3). [*cova, -a*]

8. Bād u yer oraķ bergiñ oda yandır ĥarmaniñ / Uşbu dehriñ çār-bağ u gülistānı bir **cova** (G. 176, Beyit 4). [*cova, -a*]

9. Erguvānı nesterānı bostānı bir **cova** / Lāle-zārı ĥūn-ı dilden su i çer bu ĥazra‘iñ (G. 176, Beyit 5). [*cova, -a*]

10. Ġarķ-ı deryā-yı şehādetdür şehīd-i kerbelā / Şol Fırat u Dicleniñ āb-

ı revānı bir **cova** (G. 176, Beyit 6).
[cova, -a]

11. Olmasa cānında ger cānān mehr-i
şāh-ı dīn / Cinn u insānıñ vücūd-ı
cism-i cānı bir **cova** (G. 176, Beyit
7). [cova, -a]

12. Pes muḥibb-i Ḥaydarıñ iḥsānı
kirdārı gerek / Yoḥsa munda
anıñ güftār-ı zebānı bir **cova** (G.
176, Beyit 8). [cova, -a]

13. Olmasa üstünde tuğrā-yı velāyet
mihr-i şāh / Pes elinde kavm-ı
islāmıñ nişānı bir **cova** (G. 176,
Beyit 9). [cova, -a]

14. Himmetī şıdḳ-ile geymişdir
velāyet cevşeniñ / Ḥāriciniñ
ḥancer-i seyf-i sinānı bir **cova** (G.
176, Beyit 10). [cova, -a]

15. ‘Alī ḥaḳḳdur el ḥaḳḳ bile eylemek
şābāş / Güzer kıldı cihān u cānı
bir **cov** olmadı māil (G. 145, Beyit
10). [cov,]

16. İmām-ı muḳtedāsı her kimiñ ki
olmasa Ḥaydar / Aña bir **covca**

kılmaz fā’ide bu ṭā‘at-i takvā (G.
181, Beyit 11). [covca, -ca]

cübbe: Uzun ve geniş elbise.

1. Bir kefendür çün oña yoldaş olan
bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destārı hiç (G. 33, Beyit
7). [cübbe,]

2. Kemāl-ı künhüne idrāk irişmez
‘aql ḥayrāndur / Özidür
cübbesinden cilve-ger her şūḤ-ı
‘ayyārıñ (G. 74, Beyit 10).
[cübbesinden, -s, -i, -n, -den]

cūd: Cömertlik, el açıklığı.

1. ‘İlm u ḥilm u keşf u **cūd** u ḥarb
onundur tamām / Müdde‘i
onunla eyler bes burhān-ile baḥş
(G. 26, Beyit 9). [cūd,]

2. Yetmiş iki ḳātile virdi ḥaḳḳ
yoluna cān u baş / Bu saḥā u **cūd**
u bu elṭāf bu iḥsāna baḥş (G. 41,
Beyit 7). [cūd,]

cüdā kılmaz: Ayırmak.

1. (G. 101, Beyit 10). [cüdā kılmaz, -
maz]

cūd-ı ihsānı: Cömertçe lütuflar, bağışlar.

1. (G. 184, Beyit 7). [cūd-ı ihsānı, -ı]

cūd-ı lutfundan: Yardım ve ihsanda cömertlik.

1. (G. 121, Beyit 6). [cūd-ı lutfundan, -u, -n, -dan]

cuhül-ı ‘ām-ı “ke’l-en‘ām”-ı nādān-ile:

Her sıradan hayvan gibi anlamaz cahil.

1. (G. 26, Beyit 11). [cuhül-ı ‘ām-ı “ke’l-en‘ām”-ı nādān-ile, --ile]

cuhül-i bî-haber: Habersiz cahil.

1. (G. 65, Beyit 10). [cuhül-i bî-haber,]

cur‘a: Yudum // kadehin dibinde kalan son yudum.

1. Sorğu olmaz sarhoş-ı dīvāneye ey Himmeti / Esredübdür cur‘asından sākī-yi kevs̄er meni (G. 187, Beyit 11). [cur‘asından, -s, -ı, -n, -dan]
2. Cām-ı in‘ām-ı ‘Aliden olmuşuz mest u ḥarāb / Ravzā-yı cennetde onuñ cür‘asından ḥūr mest (G. 22,

Beyit 7). [cür‘asından, -s, -ı, -n, -dan]

3. Cām-ı Ḥaydar cur‘asındandır bizim peymānımız / Kim ki bir dem içdi andan oldu ḥayy-ı lā-yemūt (G. 99, Beyit 6). [cur‘asındandır, -s, -ı, -n, -dan, -dur]

4. Pes değer iki cihāna ḥaqq bilür her cur‘ası / Her kime şāh-ı velāyet eylese ihsān kadeḥ (G. 37, Beyit 8). [cur‘ası, -s, -ı]

5. Bu taşın cur‘asından kaldılar ḥayy / Mesih Hızr u hem İdris u İlyās (G. 104, Beyit 8). [cur‘asından, -s, -ı, -n, -dan]

cüş kılır: Coşmak, kaynamak.

1. (G. 116, Beyit 2). [cüş kılır, -ur]

cüşa geldi: Coşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

1. (G. 31, Beyit 12). [cüşa geldi, -di]
2. (G. 99, Beyit 9). [cüşe geldi, -di]
3. (Muh. 4, Beyit 9). [cüşe geldi, -di]

cüşe gelmez: Coşmak.

1. (G. 154, Beyit 10). [cūşe gelmez, -mez]

cūşiniñ dürrine: *Kaynaşan bahşiş denizinin incisi.*

1. (G. 36, Beyit 2). [cūşiniñ dürrine, -n, -e]

cūyqand: *Şeker ırmağı.*

1. Himmeti itdüqçe medhinde ‘Aliniñ muttaşıl / Tūti-yi guyā kimi nuḡkundan āhir **cūyqand** (G. 51, Beyit 11). [cūyqand,]

cūmbiş: *Kımıldama, hareket etme; oyun, eğlence.*

1. Ey dest-i ğayb-ı nūr qamı bir kenāra çek / Kim başdan aşdı **cūmbiş** hem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 7). [cūmbiş,]
2. Cūmbişim cismimde cānımdır ḡayāt-ı ḡaşılım / ‘Aşq u ‘aql u kuvvet-i rūḡ-ı revānım şāh şāh (G. 171, Beyit 3). [cūmbişim, -im]

cümle: *Bütün, hep, tüm.*

1. ‘Arş u kürsī mihr u māḡ çarḡ hem levḡ u qalem / **Cümle**

fermānıdadur bād āteş ḡāk u āb (G. 1, Beyit 2). [cümle,]

2. ‘Alidür aftāb-ı ‘ālem u zāt / Kim onuñ pertevیدür **cümle** zerrāt (G. 15, Beyit 1). [cümle,]
3. Kerem deryāsıdur ma‘nide ol sulḡān-ı dil-perver / Gelür andan demādem **cümle** ḡālqa lücce-yi raḡmet (G. 16, Beyit 8). [cümle,]
4. Dutdı yekser ‘ālemi **cümle** cihāngir ‘Alī / Doğdı mağribden güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G. 27, Beyit 11). [cümle,]
5. Bu cihānda bī-vefāniñ **cümle** kār u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ u berg u bārı hiç (G. 33, Beyit 1). [cümle,]
6. Başına her ‘aşıqıñ kim düşdi sevdā-yı ḡabīb / Ol muḡabbet ‘āleminde **cümle** sevdādan geçer (G. 79, Beyit 3). [cümle,]
7. Gir velāyet şehrine **cümle** ḡaḡardan fāriğ ol / Yoḡdur anda girdār u şāḡne-yi ḡavf-ı ‘abes (G. 105, Beyit 7). [cümle,]

8. Nazar kı1 Himmeti Şol a1ftabe /
Dolupdur pertevinden **cümle**
e1râf (G. 126, Beyit 11). [cümle,]
9. Kim halefdür Âdem evlâdında
kimdür nâ-halef / **Cümle**
rüşendür onuñ ‘ilmine sırr-ı
ümm u eb (G. 3, Beyit 5). [cümle,]
10. Şabreyleyen mes‘ud olur / **Cümle**
ziyâni sūd olur (Mur. 1, Beyit 7).
[cümle,]
11. ‘Alidür ha1ka ma1zar ma1zar-ı
ha1k / ‘Alidür cân-ı e1yâ **cümle**
e1bâh (G. 36, Beyit 3). [cümle,]
12. Serv-i semâ u ‘arz u cebel ba1r
cümle keşf / Bu Çar1 u garb u
ku1b yemin u yesâr fet1 (G. 39,
Beyit 9). [cümle,]
13. Ger himâyet kı1lmasaydı ol
server-i merdân-ı dîn / Küfr-ile
dutmuşdı **cümle** yeryüzin ehl-i
fesâd (G. 46, Beyit 5). [cümle,]
14. Vücuduñ ‘aşkına cân oldu mevcüd
/ Tufeylidür bu **cümle** ha1k-ı icâd
(G. 48, Beyit 7). [cümle,]
15. ‘Alî vücüd-ı no1kadur bu **cümle**
mevcüdat / Cihân-ı ma‘nide o
no1ta olur mevcüd (G. 56, Beyit
3). [cümle,]
16. Himmeti Haydar güneşdür lâ-
yezâl-i bî-zevâl / İki ‘âlem ha1kı
cümle zerre mi1dâr-ı ha1kîr (G. 68,
Beyit 12). [cümle,]
17. Aşlına râci‘ olur **cümle** Şey’ ü
âhir-i kâr / Tanı ser-riştemizi aşla
çeker ric‘atımız (G. 91, Beyit 13).
[cümle,]
18. Muttakî oldur kim ola mu1tedâsi
murta1â / Yo1sa kim Şavm u
şalâtı **cümle** oldu püc (G. 30, Beyit
7). [cümle,]
19. Ha1ardur hubb-ı dünyâ Şuriş
andan kopar **cümle** / Kalem çek
serbeser ha1t-ı ha1âdan Şur-ı
şerden geç (G. 32, Beyit 8).
[cümle,]
20. Dutdı ma1rib mülkini bu **cümlede**
Haydar-şifat / Çı1dı maşrı1dan
çeküb ol hüsrev-i hâver kı1ıç (G.
34, Beyit 5). [cümlede, -de]
21. Gir ha1kîkat bostanında nazar kı1
her 1araf / Olmadın mânend-i

- sūsen gül teki hem **cümle** kūş (G. 116, Beyit 5). [cümle,]
22. Tā ebed cürm-i kesāfetden ıhūb
olmazdı nūr / Nār-ı ‘aşka cismini
göndermeseydi **cümle** şem‘ (G. 123, Beyit 5). [cümle,]
23. Yaratmazdı cehennem şüretiñ
hakk / Seni hakk bilse ger **cümle**
hālāyık (G. 129, Beyit 3). [cümle,]
24. Dāmen-i āl-i ‘abā-yı koyma elden
ola tā / Dünyā u ‘uqbāda **cümle**
hācetiñ olmaz kabūl (G. 147, Beyit
6). [cümle,]
25. Cinn u ins u **cümle** maħlūkāta
sulṭāndur ‘Alī / Dīve nisbet
düşme ‘āşī hāzret-i sulṭāna gel (G.
150, Beyit 8). [cümle,]
26. Ger **cümle** halk-ı rüy-ı zemīn olsa
düşmenim / Hārb-itmege ‘adū ile
bu ‘arşada benim (Müsebbā 1,
Beyit 37). [cümle,]
27. Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ
kaṭına muħtāc / Başında her
veliniñ pāyın türābıdır tāc (Muh.
1, Beyit 19). [cümle,]
28. Cümle fermānındadır halk-ı
semavāt-ı zemīn / Leşker-i
ervāhā ser-leşker sipeh-sālār-ı
dīn (Muh. 2, Beyit 4). [cümle,]
29. Nesl-i ādem gelmeden dutmuşdı
şark garb-ı dīv / Yeryüzünde
cümle kesmişdi tarīk-i tarık dīv
(Muh. 2, Beyit 6). [cümle,]
30. Yārab ol sā‘at ki haşr olur ‘ayān /
Fāş olur bu **cümle** esrār-ı nihān
(Muh. 4, Beyit 26). [cümle,]
- cümle eşyāniñ:** Bütün yaratılmışlar.
1. (G. 184, Beyit 2). [cümle eşyāniñ, -
niñ]
- cümle veli:** Allah'ın sevdiği, yakınında
olan bütün kulları.
1. (G. 181, Beyit 2). [cümle veli,]
- cümle-yi zerrāt:** Tüm zerreler; zerreden
küreye her şey; var olan her şey.
1. (G. 121, Beyit 1). [cümle-yi zerrāt,
]
- cünbiş:** Şevk, neşe ve coşkunluk dolu
hareket, kaynaşma.

1. Eski tā bād-ı muḥabbet coşa geldi
baḥr zāt / Hoş getürdi **cünbişe** şol
baḥr-ı bī-pāyān-ı mevc (G. 31,
Beyit 2). [cünbişe, -e]

cünbiş-i ʿibret-nümā-yı: İbret veren zevk,
eğlence.

1. (G. 188, Beyit 4). [cünbiş-i ʿibret-
nümā-yı,]

cünbüş u reftār-ı kuṭb: Kutbun hareketi
ve davranışı.

1. (G. 7, Beyit 5). [cünbüş u reftār-ı
kuṭb,]

cür: Su.

1. Bu gönül mirātınıñ mihr-i ʿAlidür
şayḳalı / Rüşen olmaz yanmasa
bir **cürde** ey dil serāc (G. 27, Beyit
10). [cürde, -de]

cürʿa-nüş: Kadehteki yudumu içen.

1. Koy bu zerḳ-i şāna gir ey pey-rev-
i āl-i ʿabā / Olasın ḥaḳḳ
meclisinde **cürʿa-nüş** dicle-nüş (G.
116, Beyit 4). [cürʿa-nüş,]

cürʿa-yı cām-ı ʿaliden: Hz. Ali'nin
kadehindeki son damla.

1. (G. 150, Beyit 11). [cürʿa-yı cām-ı
ʿaliden, -den]

cürʿa-yı cām-ı velāyetden: Velilik
kadehindeki son damla.

1. (G. 77, Beyit 8). [cürʿa-yı cām-ı
velāyetden, -den]

cürm: Suç, günah, kabahat.

1. Şāfiʿ-ı rüz-ı cezā u rāciʿ-ı ʿisyān
medḥ / Dāfiʿ-yi Hışm u belādur
rafiʿ u **cürm** u ʿaṭā (G. 38, Beyit 3).
[cürm,]

2. Bağışla **cürmümü** āl-i resüle / Bi-
ḥaḳḳ-ı ḳamber u selmān u
mikdād (G. 48, Beyit 17).
[cürmümü, -üm, -ü]

3. Şebt olur defter-i aḥbāb-ı ʿAliniñ
yekser / **Cürm** u ʿisyān şevāb u
seyyiāt u hasenāt (G. 14, Beyit
12). [cürm,]

4. Kılssa bir aḥbāb-ı ehle'l-beyt ger
yüz miñ ḥaṭā / Ḥaḳḳ ḡanidür
onlaruñ **cürm** u günāhından
geçer (G. 78, Beyit 7). [cürm,]

cürm kılssa: Suç, günah işlemek.

1. (G. 30, Beyit 9). [cürm kılsa, -sa]

cürme düş: Günaha girmek, suç işlemek.

1. (G. 97, Beyit 2). [cürme düş,]

cürm-i ğaramet: Suç işleyip borçlanma.

1. (G. 82, Beyit 4). [cürm-i ğaramet,]

cürm-i kesāfetden: Suçun, günahın bulanıklığı.

1. (G. 123, Beyit 5). [cürm-i kesāfetden, -den]

cürm-i zilletden: Aşağılanmanın günahı.

1. (G. 76, Beyit 11). [cürm-i zilletden, -den]

cüz: Bir parça, azıcık.

1. Kîmyâdur mihr-i Hâidar altun
eyler mifrağı / Bilmez amma bu
hâkâyıkdan **cüz** kalb-i hadîd (G.
55, Beyit 6). [cüz,]

cüz-i vâcibu'l-vücūd 'ilmine irmedi:

Varlığı mutlak olan Allah'ın parçalarının
yansımalarının ilmini kimse anlayamadı.

1. (G. 13, Beyit 5). [cüz-i vâcibu'l-
vücūd 'ilmine irmedi,]

Ç

çadır: Barınmak maksadıyla yere çakılmış kazıklara keçe, kalın bez, kıl dokuma veya deri gerilmek suretiyle açık havada kurulan, kolayca sökülüp taşınabilir barınak.

1. Eger ‘irfân-ı kâmil-sen kiminçün durdı fikr-eyle / Mu‘allağ bî-tanâb bî-sütün bu nilgün **çadır** (G. 66, Beyit 5). [çadır,]

çağır-: Bağırarak, seslenmek.

1. ‘Aşkla dâr-ı hakîkatde ene’l-ḥakḳ **çağırur** / Cân u ser terkiñ idüb şoḥbet-i cānāna gider (G. 77, Beyit 3). [çağırur, -ur]

çağr-: Çağırarak, birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, seslenmek.

1. Çağrışur ol dem ḥalâyıḳ el-amān / Ḳullara sensin şefi^c ol zamān (Muh. 4, Beyit 27). [çağrışur, -ış, -ur]
2. Ehl-i ḥakḳ Ḥaydar elinden bāde-nüş-ı cür‘a-keş / **Çağrışur** ehl-i

ḳiyāmet el-aman u el-‘aṭeş (G. 115, Beyit 1). [çağrışur, -ış, -ur]

3. Çün virir bezm-i ḳiyāmette şeh-i merdān ḳadeḥ / **Çağrışurlar** ḥür ḡilmān melâik nüş-ı cān (G. 37, Beyit 2). [çağrışurlar, -ış, -ur, -lar]
4. Mevce gelse derdem ol baḥr-ı zilâlet ḥaşm-ilen / **Çağrışurlar** pāsibân-ı ḳal‘a-yı ‘arşu’l-ḥazer (G. 65, Beyit 4). [çağrışurlar, -ış -ur, -lar]
5. ‘Alidir ümmete ol gün şefā‘atçı u hem şāfi^c / Neyler nefsi vâ nefsi **çağrışanda** havl-i aşdan (G. 124, Beyit 7). [çağrışanda, -ış, -anda]
6. Ḥalk maḥşer meclisinde **çağrışanda** ol zamān / şāḥ elinden anda cām-ı şāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 6). [çağrışanda, -ış, -anda]
7. Yeddi yüz miñ kāferi şol yalḳuz eyledi helāk / Zevḳ idüb **çağrışurdu** semekden tā semāk

(Muh. 2, Beyit 12). [çağrışurdi, -ış,
-ur, -dı]

çağruş: Hep birden bağırmak.

1. Çağruşur şābāş görcek kadriñi
kerrübiler / Zevk-ile işār ider ‘aşk
ehli ol şābāşa baş (G. 119, Beyit 2).
[çağruşur, -ur]

çāh: Kuyu, çukur.

1. Çaha yetdi çahdan çün mihrumāh
/ Mısr-ı hüsne kılduñ onı pādişāh
(Muh. 4, Beyit 22). [çahdan, -dan]
2. Mesken oldı Yūsufa ol dem ki çāh
/ Anda sırrullahā sen oldıñ penāh
(Muh. 4, Beyit 21). [çāh,]

çāha şaldı: Çukura atmak.

1. Rüstem'in üvey kardeşi
tarafından tuzāğa düşürülüp
öldürüldüğü çukur hadisesine
işaret etmektedir.(G. 73, Beyit 5).
[çāha şaldı, -dı]

çaha yetdi: İtibar görmek, makam
erişmek.

1. (Muh. 4, Beyit 22). [çaha yetdi, -dı
]

çāh-ı zelāletden: Alçaklık kuyusu // hz.
Yusuf'un alçakça bir pusuyla kuyuya
atılma hadisesi..

1. (G. 108, Beyit 4). [çāh-ı zelāletden,
-den]

çāh-ı zemzem: İçinde zemzem suyunun
olduğu kuyu.

1. (G. 152, Beyit 8). [çāh-ı zemzem,]

çāh-ı zulmetten: Karanlık kuyu.

1. (G. 40, Beyit 4). [çāh-ı zulmetten,
-ten]

çak kıldı: Parça parça etmek.

1. (Muh. 2, Beyit 11). [çak kıldı, -dı]

çāker: Kul, köle, bende.

1. Bes ‘Alī aḥbābı hergiz va‘desin
itmez hilāf / Çāker olmaz şāhine
hergiz iden güftār-ı ıalḥ (G. 4,
Beyit 4). [çāker, -e]
2. Ger ol şāhib-kerem-i şāh-ı kerime
çākerem dirsən / Şāḥāvetdür
hüner bu ‘arşada ğayr-ı hünerden

geç (G. 32, Beyit 4). [çākerem, -em
]

3. ‘Alī-yi ‘ālī-yi a‘lāya **çāker** ol
bende / Saña ‘ayān ola tā sırr-ı
‘ābid-i ma‘būd (G. 56, Beyit 8).
[çāker,]

4. Hāydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı
hāribiñ / **Çākeridür** Sām u Zāl u
Rüstem u İsfendiyār (G. 61, Beyit
4). [çākeridür, -i, -dür]

5. Hākim-i a‘rāf u yezdān Kāsım-ı
kaşr-ı cinān / **Çākerine** oldu
ğılmān hādım-i hūra keniz (G. 87,
Beyit 11). [çākerine, -i, -n, -e]

çāker: Kul, köle.

1. Şāh-ı merdān **çākeri** çekmez
‘adūdan havf-ı hūn / Evliyā
şehrine girmez lā-cerim u bım
herās (G. 103, Beyit 4). [çākeri, -i]

2. Kim ki Hāydar **çākeridir** ol
çekübdür haṭṭ-ı ‘afv / Nāme-yi
ā‘mālina anıñ kerim u lem-yezel
(G. 140, Beyit 6). [çākeridir, -i, -dir
]

çāker iderse: Kul, köle etmek.

1. (G. 187, Beyit 6). [çāker iderse, -
er, -se]

çāker-i āl-i ‘alidir: Hz. Ali'nin ailesinin
kulu, kölesi.

1. (G. 168, Beyit 11). [çāker-i āl-i
‘alidir, -dir]

çāker-i fağfūr u kayşerden: Bizans ve Çin
imparatorlarının köleleri.

1. (G. 27, Beyit 2). [çāker-i fağfūr u
kayşerden,]

çāker-i şāh-ı velāyet: Veliler şahının
kölesi.

1. (G. 79, Beyit 5). [çāker-i şāh-ı
velāyet,]

çāker-i şāh-ı velāyetdür: Veliler pirinin
kulu, kölesi.

1. (G. 35, Beyit 7). [çāker-i şāh-ı
velāyetdür, -dür]

çāker-i yek-reng-i selmānam: Selman'ın
sadık kölesi.

1. (G. 53, Beyit 4). [çāker-i yek-reng-
i selmānam, --i-am]

çal-: Çalmak (Bir müzik aleti
bağlamında).

1. Maşrık-ı şubh-ı velâyetden ‘alem çekdi semûs / Bildirmeden kıldığı ra‘d-ı harb **çaldı** kûs (G. 106, Beyit 1). [*çaldı, -dı*]

çal-: *Sürmek.*

1. **Çalmayınca** tâ velâyet sikkesin zarrâb aña / Râyic olmaz ‘aşk bazarında her kalb-i dağal (G. 140, Beyit 10). [*çalmayınca, -ma, -y, -ınca*]

çal-: *Çalmak, yere sermek.*

1. Maḥmūd seniñ ḥarbiñ-ilen kuy-ı nübüvvet / **Çaldı** felek üstünde şehâ bağladı rā’yet (G. 21, Beyit 6). [*çaldı, -dı*]

çal-: *Vurmak II Kılıç sallamak.*

1. Çal kuy-ı şıfat kellesine kayşer-i rūmuñ / Destindedür ol deste-yi çevgân-ı velâyet (G. 24, Beyit 4). [*çal,*]

çap-: *Koşmak, süratle hareket etmek.*

1. Hurre İbn-i Kays **çapdı** yıḥdı bâb-ı Hayberi / Pes bu aḥbâr-ı şahîḥi

şanma ey münkir mizâḥ (G. 35, Beyit 9). [*çapdı, -dı*]

2. Kurladı bir na‘l ol dem ‘arşda oldu hilâl / Çarḥ meydânında **çapdı** şeh-süvârı ol semend (G. 51, Beyit 3). [*çapdı, -dı*]

3. Şeytan çerisi **çapdı** onun şeh-i kişverin / Zirâ yakîn u şıdḳ u şafâdan sipâhı yoḡ (G. 43, Beyit 9). [*çapdı, -dı*]

çār: *Dört, dört sayısının adı.*

1. Vaḥdetde kişret olmaz ey ‘arîf-i muvaḥḥid / Ma‘nide bir ‘adûdur bu **çār** u penc u hem şeş (G. 111, Beyit 8). [*çār,*]

çār ‘anâşır: *Dört unsur // Ateş, hava, su ve topraktan oluşan dört unsur.*

1. (G. 110, Beyit 7). [*çār ‘anâşır,*]

çār rûkn: *Dört esas, dört kural.*

1. (G. 121, Beyit 2). [*çār rûkn,*]

çār-bağ: *Eski zamanlarda Isfahan civarında süslü ve mamur bir köşk ve bahçenin de ismidir.*

1. Bād u yer orağ bergiñ oda yandır
harmaniñ / Uşbu dehrin **çār-bağ**
u gülistānı bir cova (G. 176, Beyit
4). [*çār-bağ,*]

çār-faşl: *Dört mevsim.*

1. Od su toprağ yelden bağlayan bu
hilḳati / İ'tidāl **çār-faşl** u hikmet-i
mihr derd-i berd (G. 52, Beyit 9).
[*çār-faşl,*]

çar-felek: *Dört kıta.*

1. Sensen evvel sensen āhir zāhir u
bāḫın saña / Didi bu **çar-felekde**
hüsrev-i hāver ḥadīs (G. 25, Beyit
8). [*çar-felekde, -de*]

çārguş: *Dört taraf, dört köşe.*

1. Şükr-ider bu ni'mete **çārguşden**
baş ḳaldurur / Himmeti tek şed
hezārān 'aşık-ı ḫayrān ḳopar (G.
63, Beyit 12). [*çārguşden, -den*]

çarḫ: *Felek, gök; baht, talih.*

1. 'Arş u kürsī mihr u māh **çarḫ** hem
levḫ u ḳalem / Cümle
fermānındadır bād āteş ḫāk u āb
(G. 1, Beyit 2). [*çarḫ,*]

çarḫ: *Dünya.*

1. Çizginür **çarḫa** girüb 'aşḳ-la
pervāne şifāt / Şu'le-yi nūr-ı 'Alī
şem'ine pervāne güneş (G. 117,
Beyit 2). [*çarḫa, -a*]
2. Ay gün ulduzı **çarḫa** iden ta'biye
/ Sāl u mah u hafta u leyl u nehār
eyleyen (G. 164, Beyit 2). [*çarḫa, -
a*]
3. Her seḫer bu lāciverd **çarḫa** tā
zerd çeker / Sensen el-ḫaḳḳ
şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān
kāciñız (G. 98, Beyit 9). [*çarḫa, -a*]
4. Ḥamsetü'l-esmā yazıldı tā
mu'allāḳ dörd **çarḫ** / Ya'ni
'arşullah bil nūr-ı velāyetdür
imād (G. 46, Beyit 2). [*çarḫ,*]
5. Çarḫ ne ḫayrānıñ 'aşḳ-ile
sergerdān gezer / Gerçi olmuşdur
bu 'ālem ḫaḳḳı sergerdān-ı çarḫ
(G. 42, Beyit 2). [*çarḫ,*]
6. Nuh felek bu şābit u seyyār
fermānındadır / Hem bu **çarḫ**
berddür uşbu māh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [*çarḫ,*]

7. Nerd-i felek tası **çarh** dest-i velāyetdedir / Saldı nice gāfiliñ mühresini şeşdere (G. 177, Beyit 8). [çarh,]

8. Dün-perver oldu **çarh** bu devrân-ı bî-subāt / Doldı meṭā^c-ı zarḳ ile bāzār-ı kâināt hey (Müsebbâ 1, Beyit 8). [çarh,]

9. Ya^cni bu ‘arz-ı semavāta ‘Alīdir ḫākim / Vay eger ḫaşim duta **çarhın** o şāh nuh felegiñ (G. 136, Beyit 6). [çarhın, -ı, -n]

10. Şöyle bil çıhmazdı zulmāt-ı ‘ademden tā ebed / Dönmeşe **çarh** üzre ger re’yince bu şems-i münir (G. 68, Beyit 3). [çarh,]

11. Şem^c-i hudādur ruḫı **çarh** çū fānūs oña / Perde-yi fānūs imiş ‘arş bu kürsi legen (G. 163, Beyit 4). [çarh,]

çarh meydânında: Felek, gökyüzü.

1. (G. 7, Beyit 3). [çarh meydânında, -n, -da]

2. (G. 68, Beyit 5). [çarh meydânında, -n, -da]

3. (G. 98, Beyit 6). [çarh meydânında, -n, -da]

4. (G. 35, Beyit 10). [çarh meydânında, -n, -da]

5. (G. 35, Beyit 10). [çarh meydânında, -n, -da]

6. (G. 167, Beyit 1). [çarh meydânında, -n, -da]

7. (G. 61, Beyit 5). [çarh meydânında, -n, -da]

8. (G. 51, Beyit 3). [çarh meydânında, -n, -da]

çarh urub: Dönüp durmak, divaneler gibi dönmek.

1. (G. 99, Beyit 5). [çarh urub, -ub]

çarha girüb: Göğe yükselmek.

1. (G. 175, Beyit 4). [çarha girüb, -üb]

çarhaçı: Yürüyüş hâlindeki ordunun önünden giden en seçkin ileri kuvvet, öncü asker.

1. Geh **çarhaçı** u şaf-şiken gāh ḳaravul / Geh ehl-i temāşā geh-i merd-i şaff-ı cengem (G. 156, Beyit 7). [çarhaçı,]

çarh-1 bed-mihriñ: *Merhametsiz, şefkatsiz felek.*

1. (G. 78, Beyit 2). [*çarh-1 bed-mihriñ, -iñ*]

çarh-1 eflākīñ: *Döneren gökler.*

1. (G. 33, Beyit 8). [*çarh-1 eflākīñ, -iñ*]

çarh-1 gerdān eyleyen: *Dünyanın dönüp durması.*

1. (G. 188, Beyit 2). [*çarh-1 gerdān eyleyen, -y, -en*]

çarh-1 gerdūn: *Döneren dünya.*

1. (G. 89, Beyit 10). [*çarh-1 gerdūn,*]

çarh-1 mu'allak: *Boşlukta duran, asılı kalmış olan dünya.*

1. (G. 107, Beyit 8). [*çarh-1 mu'allak,*]

çarh-1 mu'aṭṭar: *Güzel kokular yayan gök.*

1. (G. 5, Beyit 6). [*çarh-1 mu'aṭṭar,*]

çarh-1 mülemma: *Karışık dünya.*

1. (G. 107, Beyit 8). [*çarh-1 mülemma,*]

çarh-1 muraşsa'da: *Mücevherlerle süslenmiş gök.*

1. (G. 186, Beyit 9). [*çarh-1 muraşsa'da, -da*]

çarh-1 muztarib: *Sıkıntılı dünya, çalkalanan dünya, kendi kendine çırpınan dünya.*

1. (G. 5, Beyit 6). [*çarh-1 muztarib,*]

çarh-1 nuh-pergār: *Dokuz katlı gökyüzü.*

1. (G. 189, Beyit 3). [*çarh-1 nuh-pergār,*]

çarh-1 sufle: *Alçak, aşağılık dünya.*

2. (G. 58, Beyit 4). [*çarh-1 sufle,*]

çārsū-yı mısr-ı cami'den: *Mısır ülkesinin pazarı.*

1. (G. 10, Beyit 7). [*çārsū-yı mısr-ı cami'den, -den*]

çārsū-yı şehir-i küfri: *Küfre düşmüş, Allah'ı inkar etmiş şehrin çarşısı.*

1. (G. 57, Beyit 8). [*çārsū-yı şehir-i küfri, -i*]

çārum felekde: *Gök katları içinde dördüncü felek özellikle söz konusu edilir. Dördüncü felek (çarh-1 çārüm,*

âsumân-ı çârüm) güneş ve Hz. İsâ münasebetiyle ele alınmaktadır. Güneş dördüncü göktedir. Kendisine güneş feleği dendiği gibi Hz. İsâ da göğe yükseltince burada kalmıştır.

1. Eylemez **çârumfelekde** ibn-i Meryem tek maqâm / Çün fezâ-yı ‘âlem-i bälâyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 6). [çârumfelekde, -de]

çâr: Dört, dört sayısının adı.

1. Ey muvaḥḥid dâr-ı vaḥdetde ‘Alîdür pâdişâh / Tâ ebed hükmündedir bu se u **çâr** u penç şeş (G. 115, Beyit 4). [çâr,]

çe cây: Kuyuluk alan.

1. (G. 84, Beyit 12). [çe cây,]

çehre: Yüz, sima.

1. Çekdi ceden Bicen u Rüstem mişâl-i çarḥ-ı Zâl / **Çehresinden** aldı şol mişkin niqâbın nev ‘arūs (G. 106, Beyit 9). [çehresinden, -s, -i, -n, -den]

çehre-yi zerdim: Sararmış, solgun yüz.

1. (G. 152, Beyit 10). [çehre-yi zerdim, -im]

çek-: (Bir şeyi bir araçla bulunduğu yerden) Yukarıya çıkarmak.

1. Çekdi maşrıḳdan livâ-yı Aḫmed sultân şubḥ / Ta‘atından nûra döndi ser-be-ser meydân şubḥ (G. 40, Beyit 1). [çekdi, -di]

çek-: (Üzerinde bulunan bıçak, kılıç, tabanca gibi silâhları) Kullanmak üzere çıkarıp eline almak, kullanmaya davranmak.

1. Oldı suvâre **çekdi** bir ḥancer-i düpeyker / Hün-ı ‘adûdan itdi bu ‘arşa-yı münakkaş (G. 111, Beyit 10). [çekdi, -di]
2. Zülfiḳârı **çekse** ‘arş üstünde oḫur Cebre’îl / “Lâ fetâ illâ ‘Alî lâ seyf illâ zülfiḳâr” (G. 61, Beyit 6). [çekse, -se]
3. Gördi çün eblaḳ-süvâr-ı çarḥ bu hengâmeye / Germ olub zîn-i kevkebinden **çekdi** bir zîn debûs (G. 106, Beyit 2). [çekdi, -di]

4. Ey muhibbi yār-ı Hāydar müşrik-i
ağyārı kes / Tîğ **çek** şāh-ı velāyet
‘aşkına inkārı kes (G. 108, Beyit
1). [çek,]
5. Tîr-i illādan eger vākıfsan ey
şāhib vücūd / Hancer-i lā **çek**
tanāb-ı perde-yi pindārı kes (G.
108, Beyit 11). [çek,]
6. Yoḥ-idi ki ‘ālemde bugün zümre-
yi zālīm / Dahı **çekmez**
mazlūmlara dest-i taṭāvul (G. 146,
Beyit 13). [çekmez, -mez]
7. Her velāyetden **çeküb** darb-ile
taḥdı ol velī / Boynuna çok ser-
keş-i ser-dār-ı ser-ḥayliñ kemend
(G. 51, Beyit 2). [çeküb,]

çek-: Güç durumlara dayanmak,
katlanmak.

1. **Çekme** yeri bu fānide endişe-i
eflāk / Ol şāh-ı kerem şāhib-i
iḥsān etegin dut (G. 20, Beyit 7).
[çekme, -me]
2. Çok **çekmişüz** ey şāh-ı keşret-i
kıllat / Mü’minlere çek luṭf-ile

gel ḥān-ı velāyet (G. 24, Beyit 11).
[çekmişüz, -miş, -üz]

3. Himmeti dir ḥaşr u mizān u şirāt
u sorgum hem / Himmetinden
çekmezem bir zerrece gam yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 12). [çekmişüz, -
mez, -em]

çek-: Yölelendirmek, kanalize etmek,
iletmek.

1. Kerkesiñ meyli eger cife-yi
murdāra **çeker** / Himmeti bülbül-
i hoş-ḥān gülistāna gider (G. 77,
Beyit 12). [çeker, -er]

çek-: Karşılık gelmek (ölçülmek).

1. Bir işāret kıldı yetmiş iki ārşun
çekdi kad (G. 70, Beyit 6). [çekdi, -
di]

çek-: Bir şeyi tutup kendine veya başka
bir yöne doğru yürütmek.

1. Ey dest-i gayb-ı nūr kamı bir
kenāra **çek** / Kim başdan aşdı
cümbiş hem yā ‘Alī meded (G. 58,
Beyit 7). [çek,]

çek: Aç!

1. Çok çekmişüz ey şāh-ı keşret-i
killet / Mü'minlere **çek** lutf-ile
gel hān-ı velāyet (G. 24, Beyit 11).
[çek,]

çek-: Bağlamak, dayandırmak.

1. Bir düz eşyāya halife kamū
esmāya 'alim / Şafiyullah **çeker**
neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit
11). [çeker, -er]

çek: (Bir şeyi bulunduğu yerden)
Kendine doğru getirmek, kendine
yaklaştırmak.

1. Aşlına rāci' olur cümle şey' ü
āhır-i kār / Tanı ser-riştemizi aşla
çeker ric'atımız (G. 91, Beyit 13).
[çeker, -er]

çek: El çek, uzaklaş.

1. Ey vefā ehl-i cefā-yı yārdan
dönderme yüz / **Çek** bu cevr-i
ta'ne-yi ağıyardan dönderme yüz
(G. 102, Beyit 1). [çek,]

çek-: Çizmek; kalem ve benzeri şeyler
çizgi çekmek.

1. 'Aşkında 'Alīniñ kamū erbāb-ı
muhabbet / Bu iki mülkine cihān
çekdi kalem-i red (G. 54, Beyit 8).
[çekdi, -di]

2. Yār kırbāndur ruğundan şol
hilālī kaşa baş / Ey şanem olsun
hüda anı **çeken** naqqāşa baş (G.
119, Beyit 1). [çeken, -en]

çek-: Geri çekmek, vazgeçmek.

1. Bu meydānda bi-'aşk-ı şāh-ı
merdān / Giderse baş cānım
çekmezem bāk (G. 137, Beyit 11).
[çekmezem, -mez, -em]
2. Tapdılar andan temettu' vaşş u
tayr u ins u cinn / Maṭbah-ı hān-ı
velāyetden **çekildi** hān şubḥ (G.
40, Beyit 11). [çekildi, -il, -di]

çek-: Sürme sürmek.

1. Çün ulū'l-ebşār-iseñ gerdi āstān-ı
Ḥaydarıñ / Tütüyādur Himmeti
bu dide-yi giryāne **çek** (G. 138,
Beyit 11). [çek,]

çek-: Yazmak // deftere yazı yazmak.

1. Olmasa her defteriñ āgāz-ı mihr-i murtażā / Haṭṭ-ı butlān u alem ol defter-i dīvāne **ek** (G. 138, Beyit 8). [ek,]

ekuc: ivi akma, madenleri dvme vb. ilerde kullanılan saplı bir el aleti, tokmak.

1. ıl taammul da eger yasa bu yolda baıñna / abr-ider gr munca kim senden eker eanni **ekuc** (G. 30, Beyit 11). [ekuc,]

elpā: Ha, salıp, put, armih.

1. Btperesti kesdi btten ıldı beytullahı ab / Bāıl oldu hric u znnār u **elpā** u selīb (G. 6, Beyit 1). [elpā,]
2. Hriciniñ oynıdur but-hane-yi ehl-i fereng / H u znnār u **elpā** biliñ Lāt andan ıar (G. 81, Beyit 13). [elpā,]

elpā-yı acb: Tuhaf bir ha gibi.

1. (G. 10, Beyit 5). [elpā-yı acb,]

emen: Aalı, iekli, yeillik olan yer, bahe.

1. Ey gzyaı a su teki her s bu **emende** / Bir arız-ı gl serv-i hırāman etegin dut (G. 20, Beyit 2). [emende, -de]

2. ehid-i Kerbelāyı zrā **emen** meyli Fırāt eyler (G. 76, Beyit 13). [emen,]

3. Yine ı gitdi geldi mevsim-i yaz / **emen** anında blbl ekdi āvāz (G. 84, Beyit 1). [emen,]

4. Tā **emende** arz-ı āmet ıldın ey tbā-hırām / Oldı hsretten vcd-ı serv-i ranā āh āh (G. 45, Beyit 5). [emende, -de]

5. Zqr-i fikriñ olsun evāf-ı Aliden olma gel / Bu **emende** blbl-i gyā kimi olma hm (G. 116, Beyit 9). [emende, -de]

6. Dāstān-ı Hydar-ı Kerrārı syler evk-len / Bu **emende** ed hezārān blbl-i glzār-ı ha (G. 135, Beyit 5). [emende, -de]

emen-i bād-ı abā: emenlikteki sabah yeli.

1. (G. 72, Beyit 11). [çemen-i bād-ı şabā,]

çenber: Daire şeklinde olan, halka.

1. Hasedden ol cedeliñ geçdi boynuna **çenber** / Cihānda tā bī- ebed oldı la'net ol merdūd (G. 56, Beyit 7). [çenber,]

çenber-i çarhı: Felek çemberi, felek dairesi, gökyüzü.

1. (G. 80, Beyit 6). [çenber-i çarhı, -ı]

çendān: Gerçi, her ne kadar.

1. Kesdi **çendān** müşriki rû-yi zemîn oldı muhîṭ / Her kenāre saldı yüz min mürde-yi bī-cān-ı mevc (G. 31, Beyit 11). [çendān,]
2. Tökdi **çendān** kanını ol şîr-i haḫḫ müşrikleriñ / Pencesinde oldı berg lāle tek aḫmer kılıç (G. 34, Beyit 4). [çendān,]

çeng: Çalgı aleti.

1. Oldı ney demsāz **çeng** ahengine ṭanbūr mest / Muṭrib-ı 'aşḫ itdi

‘uşşāḳı nevādan müstefîz (G. 22, Beyit 5). [çeng,]

2. Çeng-i felek bu kâmetimi egdi **çeng** tek / Bār-ı ğam-ile eyledi ḫam yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 8). [çeng,]

çeng-i felek: Çeng gibi yuvarlak dünya.

1. (G. 58, Beyit 8). [çeng-i felek,]

çengi-yi dem-sāzam: Keyif veren, eğlendiren çeng çalgıcısı.

1. (G. 155, Beyit 10). [çengi-yi dem-sāzam, -am]

çerā: Niçin, hangi sebeple.

1. Vaḫdāniyyet evinde oldı muvāfiḳ-ı dost / Çün u **çerāde** ḫaldı zan-ile ehl-i pindār (G. 23, Beyit 5). [çerāde, -de]
2. Çün u **çerāde** ḫaldı zan-ile ehl-i pindār / Oldur muḫālif-i haḫḫ oldur münāfiḳ dost (G. 23, Beyit 5). [çerāde, -de]

çerkes: Kafkasya'nın yerli boylarından birinin adı.

1. Andan ser u zer istediler
söylemedi lā / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u **Çerkes** (G.
107, Beyit 4). [çerkes,]

çeşm: *Görme organı, göz.*

1. Çeşmine müşrikleriñ şol āteş-
perrān-ı çarḥ / Dönderen bu
gerdişi dest-i velāyetdür yakīn (G.
42, Beyit 10). [çeşmine, -i, -n, -e]
2. Haşm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i
beytiñ **çeşmine** / Çarḥ
meydānında sanca aḥteri sākīb
remāḥ (G. 35, Beyit 10). [çeşmine,
-i, -n, -e]
3. Gerd-i ğafletden anıñ sürme
çeker **çeşmine** dīv / Gerd alur
āyinesiñ kıble-nümāyı görmez (G.
86, Beyit 3). [çeşmine, -i, -n, -e]
4. Bu nuṭḡ-ı ābdār-ı Himmetiñ /
Münāfiḡ **çeşmine** çün tiĝ-ı elmās
(G. 104, Beyit 12). [çeşmine, -i, -n,
-e]

çeşme: *Bir kaynaktan gelip bir haznede
toplanan veya borularla getirilen
suların, kullanılmak amacıyla üzerindeki*

*musluklar vâsıtasıyla akıtılması için
yapılmış küçük tesis.*

1. Ne işāretdür ki Mu’sāniñ
deminden ol zaman / On iki
çeşme aḥdı seng-i ḥārā şāḥ şāḥ
(G. 45, Beyit 9). [çeşme,]

çeşme-i ḥayvān: *Hayat çeşmesi; içeni
ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan
suyun pınarı.*

1. (G. 37, Beyit 6). [çeşme-yi ḥayvān,
]
2. (G. 177, Beyit 9). [çeşme-yi
ḥayvān,]

çeşme-i ḥayvānı: *Hayat çeşmesi II İçeni
ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan
suyun pınarı.*

1. (G. 8, Beyit 12). [çeşme-i ḥayvānı,
-ı]

çeşme-i ḥayvānımız: *Hayat çeşmesi II
İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan
suyun pınarı.*

1. (G. 96, Beyit 13). [çeşme-i
ḥayvānımız, -ı, -mız]

çeşme-yi āb-ı ḥayāt: *Hayat suyu çeşmesi.*

1. (G. 152, Beyit 8). [*çeşme-yi āb-ı hayāt,*]

çeşme-yi hayvāna gel: *Ābihayat, hayat suyu çeşmesine doğru gel.*

1. (G. 150, Beyit 4). [*çeşme-yi hayvāna gel, -a*]

çeşme-yi hayvān-ı velāyet: *Veliliğin ölümsüzlük suyu.*

1. (G. 24, Beyit 12). [*çeşme-yi hayvān-ı velāyet,*]

çeşme-yi kevser: *Kevser şarabının aktığı çeşme.*

1. (G. 116, Beyit 2). [*çeşme-yi kevser,*]

çeşm-i ma'nî: *Mana gözü // Gönül gözü, manevi alemleri görme, Yusuf peygamberin babası Yakup peygamberin oğlunun ölüm haberini aldıktan sonra gözlerinin kör olması ve gönül gözüyle etrafını algılamasına değinilmiştir.*

1. (G. 12, Beyit 4). [*çeşm-i ma'nî,*]

çetr u çevgān: *Çadır ve direk.*

1. (G. 103, Beyit 2). [*çetr u çevgān,*]

çetr-i lāciverdî: *Lacivert çadır // gökyüzü.*

1. (G. 118, Beyit 8). [*çetr-i lāciverdî,*]

çetr-i mülemma': *Parlak çadır; gökyüzü.*

1. (G. 113, Beyit 8). [*çetr-i mülemma',*]

2. (G. 122, Beyit 3). [*çetr-i mülemma',*]

çetr-i musahhardur: *Boynunu eğmiş çadırlar.*

1. (G. 112, Beyit 5). [*çetr-i musahhardur, -dur*]

çevgān: *Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek.*

1. Kesdi evvel başını top eyledi merdānımız / Girdi bu meydāna **çevgān** velāyet 'aşkına (G. 96, Beyit 10). [*çevgān,*]

2. Himmeti ol Hāydar-ı düldül-sevāriñ 'aşkına / Başını top kolunu **çevgān** idüb meydāne gel (G. 140, Beyit 12). [*çevgān,*]

3. Baḥma şahrādan yeri ol şeh-süvāriñ 'aşkına / Başını top

kolunu **çevgân** idüp meydâna gel
(G. 150, Beyit 2). [*çevgân,*]

4. Başını top kolunu **çevgân** idüb
meydâna gel / ‘Āşık-ı müştâk iseñ
ol şeh-süväriñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 8). [*çevgân,*]

çevgân: *Cirirt oyununda kullanılan ucu
eğri değnek.*

1. Bâkiriñ ‘aşkına bu meydânda /
Gâh güyuz gâh **çevgânıñız** (G. 94,
Beyit 6). [*çevgânıñız, -ı, -ñız*]
2. Nice hâkân nice kayşer nice
Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi
bu ‘arşada **çevgânımıza** (G. 175,
Beyit 11). [*çevgânımıza, -ı, -mız, -
a*]

çevgân iden: *Çevgan oyunu gibi
oyynamak.*

1. (G. 59, Beyit 5). [*çevgân iden, -en
]*

çiçek: *Farklı renklerde ve kokularda
olabilen kır ve bahçe bitkisi.*

1. Hürrem oldu her nihâl açdı şüküfe
renk renk / Her **çiçekden** bağladı

zenbür şehd u nâb-ı şıdk (G. 130,
Beyit 2). [*çiçekden, -den*]

çih-: *Görünmek, ortaya çıkmak.*

1. Mişâl-i nefh-i şür nuḡk-ı pāk ey
şāhib-i idrāk / **Çihār** gār-ı
dehenden mehdî-yi şāhib-zamān
ölmez (G. 85, Beyit 8). [*çihār, -ar*]
2. **Çih** bugün beytü’l-ḥazînden misl-
i Ya‘küb-ı ḥazîn / Mısr-ı şāhi
Yūsuf-ı Ken‘ân bizden kıl taleb
(G. 8, Beyit 9). [*çih,*]
3. Def itmek için müşrik-i deccâl-ı
la‘ini / Vaḡt olmadı mı kim **çihā**
şamsām-ı velāyet (G. 24, Beyit 3).
[*çihā, -a*]
4. Her **çihān** kim çekdi ol şāh-ı
velāyet zülfiḡār / Yeryüzünde
baḡr tek urdı münāfiḡ kân-ı mevc
(G. 31, Beyit 10). [*çihān, -an*]
5. Himmetiniñ baḡr-ı ṡab‘ı cūşa
geldi ‘aşk-ilen / **Çihdi** uca dutdı
fevḡ günbed-i gerdan-ı mevc (G.
31, Beyit 12). [*çihdi, -dı*]
6. Gerekdür ‘arifiñ ḡalbi velāyet
derine maḡzen / **Çihān** yüz

- gösterür pāk olmasa āyine-yi
hātır (G. 67, Beyit 12). [çihān, -an
]
7. Muhibb-i şādık şāhib-i tevekkül
hakk tarīkinde / **Çihān** endişe-yi
rehden tevehhüm yoḥsa ḥāf-
eyler (G. 75, Beyit 8). [çihān, -an]
8. **Çihmasa** bir demde mevcūd-ı
‘adem yeksān olur / Kuvvet-i
şavt-ı kelām nuṭk-ı gūyādur nefes
(G. 110, Beyit 2). [çihmasa, -ma, -
sa]
9. Tā ebed cürm-i kesāfetden **çihub**
olmazdı nūr / Nār-ı ‘aşka cismini
göndermeseydi cümle şem‘ (G.
123, Beyit 5). [çihub, -ub]
10. Çih perdeden ey kevkeb-i rahşān-
ı velāyet / Kıl yeryüzünü tal‘at-ı
mihir-ile münevver (G. 24, Beyit
10). [çih,]
11. Oldı şāh-ı muhteşem mışr-ı
nübüvvet tahtına / **Çihdi** şubḥ-ı
mağribden Yūsuf-ı Ken‘ān şubḥ
(G. 40, Beyit 8). [çihdi, -dı]
12. Bu merhalede tā ebed erbāb-ı
vefā ruḥ / **Çih** perdeden ey māh-ı
felek keşf-i ḥicāb it (G. 44, Beyit
11). [çih,]
13. Çihdi kenzullahdan bir gevher-i
‘ālem-fürüz / Baḥdı didār-ı
ḥabībullah evvel açdı göz (G. 89,
Beyit 1). [çihdi, -dı]
14. Sulṭān-ı mülk-i ma‘nī ḥaḳḳıñ
velisi ya‘ni / **Çihdi** aña ḥacerden
bir tund-ı ḥunük ebreş (G. 111,
Beyit 9). [çihdi, -dı]
15. Dıdı mağrib mülkini bu cümlede
Ḥaydar-şıfat / **Çihdi** maşrıḳdan
çeküb ol ḥüsrev-i ḥāver kılıç (G.
34, Beyit 5). [çihdi, -dı]
16. Ener isā **çihar** mehdī-yi mev‘ūd /
Ricālu’l-ğayb-ilen emr-i ḥüdādur
(G. 64, Beyit 18). [çihar, -ar]
17. Çün berḳ simā endi yere tiğ-ı du-
peyker / Yarıldı ḥacer **çihdi**
revān oynadı düldül (G. 146, Beyit
11). [çihdi, -dı]
18. Ḥazır-ı vaḳt ol bize hem-rah-iseñ
ey Himmeti / Mehdi **çihdi** fitne-yi

āhîr zamān oldu ‘ayān (G. 166,
Beyit 12). [çih̄dı, -dı]

19. Kamer **çih̄dı** şehābından oyatdı
fitne h̄ābından / Velāyet
āfitābından ziyā geldi ziyā geldi
(G. 183, Beyit 9). [çih̄dı, -dı]

çih̄- Ölmek, can vermek.

1. **Çih̄sa** ger h̄āriciniñ cānı teninden
lā-şek / Ol ceḥennem odına tā-
be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit
10). [çih̄sa, -sa]

çih̄- Bir yerden uzaklaşmak, ayrılmak.

1. Tā saña gün tek cemāliñ eyleye
izhār-ı kuṭb / **Çih̄ma** sen dāire-i
insān içinden Himmeti (G. 7,
Beyit 12). [çih̄ma, -ma]
2. Çih̄dı nāgeh perdeden ol dilber
mest / Sākiyā meydeki tapdı
şāhdan destūr mest (G. 22, Beyit
1). [çih̄dı, -dı]
3. Şak olur nūn-ı nübüvvet
istivāsından **çih̄ar** / Şüret-i vāv-ı
velāyet şöyle kim cān-ı cesed (G.
50, Beyit 3). [çih̄ar, -ar]

4. Luṭf kıldı şerbet-i sākī ḥekim-i
lemyezel / **Çih̄dı** bu darü'l-
şafādan ‘āşık-ı rencūr mest (G. 22,
Beyit 9). [çih̄dı, -dı]

5. Girmeye dārü'l-gama **çih̄masa** fi'l-
nārdan / Dāmeni āl-i ‘abāya
urmasa tā el beşer (G. 62, Beyit
10). [çih̄masa, -ma, -sa]

6. Şöyle bil **çih̄mazdı** zulmāt-ı
‘ademden tā ebed / Dönme
çarḥ üzre ger re’yince bu şems-i
münir (G. 68, Beyit 3). [çih̄mazdı,
-maz, -dı]

7. Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alī
zerre yakīn / **Çih̄maz** andan kine
u vesvās u zan gümān (G. 162,
Beyit 11). [çih̄maz, -maz]

çih̄- Çıkmak, yükselmek.

1. Uşbu ṭūfan celālinden ger
istersen necāt / **Çih̄** velāyet
evcine ‘ankā-şifat merdāne üc (G.
30, Beyit 4). [çih̄,]
2. Kalemīn kaşlarına oḥımayiñ
secde-yi şükr / Kāb-ı kavseyne

çihub şol iki yayı görmez (G. 86, Beyit 8). [çihub, -ub]

3. Şahbâz ki olmışdı oña sidre-nişîmen / Anıñla **çihan** ‘arşa oğur karga u kerkes (G. 107, Beyit 5). [çihan, -an]

4. ‘Alî mihri göñülde meş‘al-i hürşid-i tâbândır / **Çihan** şahib-nazardan meş‘al-i hürşid olur ‘ankâ (G. 181, Beyit 14). [çihan, -an]

çih: Doğmak, kaynaklanmak, neşet etmek.

1. Şol yed-i kudret ‘Alidür ism-i zât andan **çihar** / Zâhir u bâtın zuhûr her şifât andan **çihar** (G. 81, Beyit 1). [çihar, -ar]

2. Şol yed-i kudret ‘Alidür ism-i zât andan **çihar** / Zâhir u bâtın zuhûr her şifât andan **çihar** (G. 81, Beyit 1). [çihar, -ar]

3. Nokta-yı bādur vücūd-ı murtażâ aşl-ı kelām / Yeddi Muşhaf yeddi âyet külliyât andan **çihar** (G. 81, Beyit 2). [çihar, -ar]

4. Kuvvet-i eşvād u hükmi-ni nuṭk emr-i kâf u nûn / Küntü kenzen lekad ya‘ni kâinât andan **çihar** (G. 81, Beyit 3). [çihar, -ar]

5. Aḥmede ḥayy ki oldı gevher-i deryâ-yı zât / Ma‘nî-yi âbâ u sırr-ı ümmi-hât andan **çihar** (G. 81, Beyit 4). [çihar, -ar]

6. Bir ḥaber vir ol ne yeddi ḥarfdür kim ey faḳîh / Otuz iki mihr u dîv-i mümkinât andan **çihar** (G. 81, Beyit 5). [çihar, -ar]

7. Müşrik olma gel ‘Alîniñ sırrına bizden iriş / Mustahakḳ-ı rahmete ‘aşr-ı zekât andan **çihar** (G. 81, Beyit 6). [çihar, -ar]

8. On yeddi on bir bir kese bād-ı çeşm u zād-ı kâf / Şâh-ı Mürsel leşker-i ve’l-mürselât andan **çihar** (G. 81, Beyit 7). [çihar, -ar]

9. Hâcî bu yigirmi sekiz menzili ḳaṭ‘ eyleyeñ / Hem ṭavâf-ı ka‘be hem şavm-ı şalât andan **çihar** (G. 81, Beyit 8). [çihar, -ar]

10. Kudret-i ḥakḳ nûn-ı nuṭk u kâf-ı kilkindir seniñ / Hikmet-i vâcib-i

vücūd-ı mümkünāt andan **çihar**
(G. 81, Beyit 9). [çihar, -ar]

11. Hızr-ı vakt ol nüş kıl nuḡk-ı
‘Aliden bir kadeḡ / Āb-ı kevser
menba‘-ı baḡr-ı ḡayāt andan
çihar (G. 81, Beyit 10). [çihar, -ar]

12. Bu’l-beşerdür Bū-turāb u Bū-
turābıñ atası / Külli eşyā’
mü’minin u mü’mināt andan
çihar (G. 81, Beyit 11). [çihar, -ar]

13. Münşî’-i müstevfî menşūr-ı
kısmetdür ‘Alî / Ehl-i cennet
cem‘ine kadr-i berāt andan **çihar**
(G. 81, Beyit 12). [çihar, -ar]

14. Hāriciniñ ḡoynıdur but-ḡāne-yi
ehl-i fereng / ḡāç u zünnār u
çelîpā biliñ Lāt andan **çihar** (G. 81,
Beyit 13). [çihar, -ar]

15. Gülşen-i ma‘nide nazmıñ su
kimiñ oldı revān / Himmeti ser-
çeşme-yi Nîl u Fırāt andan **çihar**
(G. 81, Beyit 14). [çihar, -ar]

çih-: Çıkmak, içerden dışarıya doğru
yönelmek.

1. Ey ‘azîzim Yūsufi çāh-ı zelāletden
çihar / Genc-i Züleyhā-yı

ḡama‘dan sāḡir-i mekkārı kes (G.
108, Beyit 4). [çihar, -ar]

çihar-: Çıkarmak, birinin veya bir şeyin
çıkmasını sağlamak.

1. Eyā mü’min ‘Alî mihrin siper kıl
saḡla imāniñ / **Çihar** tîr-i kader
ḡavsin ḡazādan o ḡaḡa kılmaz (G.
101, Beyit 11). [çihar,]

2. Ey münāfiḡ Lātı ḡoynından **çihar**
zünnārı kes / Aḡiretde müşrike
çünkim yetürmez Lāt feyz (G. 121,
Beyit 10). [çihar,]

3. Pîçin-i zencîr-i zerrin ile mişl-i
ejdehā / Çāh-ı zulmetten **çihardı**
Rüstem-i destān şubḡ (G. 40,
Beyit 4). [çihardı, -dı]

çihar-: (Bulunduḡu yerden) Dışarı
çıkmasını sağlamak.

1. Baḡra düşdi ger şebēh bu
laciverd-i ḡaḡkdan / Cevher-i
derdem **çihardı** bir dirāḡşān
senderūs (G. 106, Beyit 10).
[çihardı, -dı, -]

çihard-: Çıkart, kurtar.

1. Ey rāfi‘-i zelālet u ey dāfi‘-i belā /
Ey şîr-i hâk̄k̄ **çihard** bizi ez-çeng-i
ejdehā (Müsebbā 1, Beyit 13).
[çihard,]

çihart: Çıkar, bırak.

1. İşid bu mantıķı gör bu maķāmı /
Çihart panbuķ kulaķından gözin
āc (G. 29, Beyit 5). [çihart,]
2. **Çihart** zulmāt-ı buğzı nūr-ı mihr-i
şāh ilen doldur / Serā-yı k̄albiñi
kıl pāk u şāf rüşen-i vāşî‘ (G. 124,
Beyit 8). [çihart,]
3. ‘Alî mihrinden özge her ne kim
var / **Çihart** k̄albinden eyle
cismiñi hāk̄ (G. 137, Beyit 3).
[çihart,]

çîn: Çin ülkesi.

1. Münhazim oldu deminden her
taraf **Çîn** u Hābeş / Kesdi hayl-i
Zeng-bārîñ başını şamsām-ı şubh
(G. 41, Beyit 2). [çîn,]
2. Münhazim oldu deminden her
taraf **Çîn** u Hābeş / Kesdi hayl-i
Zeng-bārîñ başını şamsām-ı şubh
(G. 41, Beyit 2). [çîn,]

3. Münhazim oldu deminden her
taraf **Çîn** u Hābeş / Kesdi hayl-i
Zeng-bārîñ başını şamsām şubh
(G. 40, Beyit 2). [çîn,]

çîn-i zülfünden: Kıvrımlı saç.

1. (G. 114, Beyit 1). [çîn-i zülfünden,
-ü, -n, -den]

çizgin-: Çevresinde dönmek, dolaşmak.

1. Arza düşdi zelzele **çizgindi** çarh-ı
muztarib (G. 5, Beyit 7). [çizgindi,
-di]
2. Çizginür çarha girüb ‘aşk-la
pervāne şîfāt / Şu‘le-yi nūr-ı ‘Alî
şem‘ine pervāne güneş (G. 117,
Beyit 2). [çizginür, -ür]
3. Yetmiş ikki mezheb u millet anıñ
fermān-beri / Buyruğıyla
çizginür bu māk-ı mihr-i āsımān
(G. 162, Beyit 2). [çizginür, -ür]
4. Bu yeddi aħter ‘Alîniñ ‘aşķına leyl
u nehār / **Çizginür** dāim felek
üstünde mişl-i ka‘beteyn (G. 165,
Beyit 4). [çizginür, -ür]

5. Çizginür çarha girüb şevkine
pervâne mişāl / Muttaşıl hür u
melek şem^c-i şebistānımıza (G.
175, Beyit 4). [çizginür, -ür]

çoḥ: Çok; miktarı, derecesi ve niteliği
belli bir ölçünün üstünde bulunan, az
olmayan, fazla, ziyade.

1. Çoḥlar cihanda da^cvī-yi imān ider
velī / Amma elinde şādık u ^cādil
güvāhı yoḥ (G. 43, Beyit 8).
[çoḥlar, -lar]

2. Mişl-i Dakyānus Keykāvus Kārūn-
ı Bahıl / **Çoḥları** görmüş beḳāsız
genc-i kānı bir cova (G. 176, Beyit
2). [çoḥları, -lar, -ı]

3. Kim ki sevmez āliñi yoḥdur oña
ḥaḳḳdan necāt / **Çoḥ** didi bu
bābdan aşḥāba peygamber ḥadīs
(G. 25, Beyit 11). [çoḥ,]

4. Cān-ı başı vir ḥaḳīr olur faḳīriñ
tuḥfesi / Sen daḥı sarf it elinde
her ne olsa **çoḥ** az (G. 83, Beyit 6).
[çoḥ,]

5. Çünkü Ādem koydı baḡ-ı cenneti /
Çekdi **çoḥ** renc u ^canā u firḳati
(Muh. 4, Beyit 6). [çoḥ,]

6. Zihi devlet cihānda **çoḥ** sa^cādet /
Tökülse şāh meydānında ḳanım
(G. 158, Beyit 11). [çoḥ,]

7. Şāh-ı velāyet oldığına yoḥ
gümānımız / Furḳān içinde var
bu söze **çoḥ** beyānımız (Müsebbā
1, Beyit 23). [çoḥ,]

8. Çok çekmişüz ey şāh-ı kesret-i
ḳillet / Mü³minlere çek luḥf-ile
gel ḥān-ı velāyet (G. 24, Beyit 11).
[çok,]

9. Her vilāyetden çeküb darb-ile
taḥdı ol velī / Boynuna **çok** ser-
keş-i ser-dār-ı ser-ḥayliñ kemend
(G. 51, Beyit 2). [çok,]

10. Şāmit ol ḳavl-i kelām-ı nāḥıka
imān getür / **Çok** uzatma ḳışṣā-yı
kütāh ile söyle az (G. 89, Beyit 7).
[çok,]

11. Bu derde bulmadı **çok** eyledi sa^cy
/ Devā-yı Loḳmān u Eflāḥun u
Cāmās (G. 104, Beyit 5). [çok,]

çok: "Çok zaman önce, çok zamandan
beri, öteden beri, uzun süreden beri"
anlamında zarf.

1. Ur şādiyāna ra‘d-ı felek oldu
Haydara / **Çokdan** bu yeddi ƙal‘a-
yı Nīl-i hişār feth (G. 39, Beyit 6).
[çokdan, -dan]

çü: *Çünkü; şundan dolayı, şu sebeple, zira.*

1. Bu Himmeti belākeş be-‘aşk-ı āl-i
‘abā / Giyindi şāl-ı ƙanā‘at **çü**
kıldı terk-i ƙarir (G. 67, Beyit 13).
[çü,]
2. Kim ‘Alī yolında olsa ƙayy-i
fiddāreyn olur / Şu‘lesi artar **çü**
şem’iñ başını kesdükce gāz (G. 83,
Beyit 8). [çü,]

çü: *"Gibi; mademki, için; nasıl; çünkü"*
anlamlarında edat.

1. Şem‘-i hudādur ruħı ƙarħ **çü**
fānūs oña / Perde-yi fānūs imiş
‘arş bu kürsi legen (G. 163, Beyit
4). [çü,]
2. Ƙaƙikatde ‘Alī melmūs-ı zātullah-
imiş çünkü / İki görmez **çü** aħvel
ol şibh-i zātı t̄alib-i vaħdet (G. 16,
Beyit 6). [çü,]

çün: *Çünkü, bu nedenle, bu yüzden.*

1. Düşmen-i ƙaƙkdur bu yolda
Haydarı ƙaƙk bilmeyen / **Çün**
Ebu-Cehl u Ebu-Süfyān u mişl-i
Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [çün,]

- 2.
3. Her ƙaƙāda ehl-i beyti Muştafānı
ƙıl t̄aleb / Himmeti **çün** bī-
nihāyetdür ‘atā-yı ehl-i beyt (G.
19, Beyit 11). [çün,]
4. Açdı ağızın **çün** şadef gevher-i
deryā-yı cūd / Dür-nisār oldu
seħāb-ı feyz tek eyler ƙadış (G.
25, Beyit 2). [çün,]
5. Çün lekāniñ açdı ruħsāriñ açıldı
ey ƙabīb / Yasemin u erguvan
virdi hemrā şāħ şāħ (G. 45, Beyit
3). [çün,]
6. Bülbül kimi her gül ki oğur ‘aşk
ile medħiñ / **Çün** çemen-i bād-ı
şabā nuţƙ anıñ müşƙ-feşāndur (G.
72, Beyit 11). [çün,]
7. Ƙazretinden **çün** başar tek
nüktesi olmaz ƙabül / Pes ne
gördi kim ene’l ƙaƙk söyledi
hallācıñız (G. 98, Beyit 11). [çün,]

8. Ten maḥall-i rūḥ menba⁶-ı nuḫḫ
çün āb-ı revān / Her göñül deryā-
yı a⁶zam mevc-i deryādur nefes
(G. 110, Beyit 4). [çün,]
9. Kerem baḥrında ʿālem bir
şedefdir / Kim anıñ zātıdır **çün**
dürr-i şeffāf *(G. 126, Beyit 8).*
[çün,]
10. Vücūd-ı ḥaydarıñ **çün** noḫḫa-yı
pergār-ı vaḥdetdür / Bulupdur
ʿaşḫ-ı evvel noḫḫadan bu mā⁷ u
tīn revnaḫ *(G. 133, Beyit 7). [çün,]*
11. Himmeti merdānedür ʿahdın üste
muḫkem ol / **Çün** ḳālū belādan
eylediñ iḳrār-ı ḥaḫḫ *(G. 135, Beyit*
12). [çün,]
12. Bir kefendür **çün** oña yoldaş olan
bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destārı hiç *(G. 33, Beyit*
7). [çün,]
13. Ğayr-ı arza bu cibāl u arz **çün**
tebdil olur / Çarḫ-ı eflākıñ
beḳāsız noḫḫa-yı pergārı hiç *(G.*
33, Beyit 8). [çün,]
14. ʿAlī mihrinden özge cān evinde
ḳoyma deyyārı / Ḥarīm-i ʿizzet-i
sulṭāna **çün** ḥayl-i ḥaşem şıḡmaz
(G. 93, Beyit 7). [çün,]
15. Oldı revāne baḥr-ı feşāḫatde **çün**
Fırāt / Ṭab⁶-ı selīm-i Himmeti
medḫinde Ḥaydarıñ *(G. 11, Beyit*
14). [çün,]
16. Sıbgatıdur **çün** hüccet-i ḳati⁶
ḳoşan meydāna gel / Ger ḳılursan
dīn yolında āl-i merdān-ile baḫş
(G. 26, Beyit 6). [çün,]
17. ʿİtibār itme bu dār-ı bī-medārı
dehre kim / Kimseye **çün** ʿİtibār
itmez bu dünyā dārı hiç *(G. 33,*
Beyit 4). [çün,]
18. İḫlāş-ile **çün** zāhir u bāḫında saña
ruḫ / Ey pādişah-ı arz a⁶lā-yı şeh-
i kevneyn *(G. 44, Beyit 9). [çün,]*
19. “Lī-maʿallah” menziline Muştafā
şems-i münir / Murtazā **çün** mah-
ı tābāndur ezelden tā ebed *(G. 49,*
Beyit 7). [çün,]
20. Ebcede baḫ ey dilā sırr eyleyen
dut ḫaber / Ādeme **çün** ma⁶nide

- oldur āb-ı cedd (G. 50, Beyit 9).
[çün,]
21. Çün kılub sen Haydara bī‘at bī-
hükm-i “innemā” / Dönme
dīnden kılma her bir nā-
müselmān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit
4). [çün,]
22. Şart oldur ki ‘aşık eyleye cānıñ
fedā / Eylemişdi **çün** ezel bezmin
cānān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 7).
[çün,]
23. Çün Himmetī buldı ebedi
saltanat-ı fakr / Bu ‘ārīyeti
devlet-i fānīden ider ‘ār (G. 60,
Beyit 13). [çün,]
24. Ey āhī şāh-ı velāyet kıldur **çün**
münharif / Bu haberdür vākıf ol
burhān-ı ehl-i ma‘rifet (G. 17,
Beyit 2). [çün,]
25. Çün virir bezm-i kıyāmette şeh-i
merdān kadeh / Çağrışurlar hūr
gılmān melāik nūş-ı cān (G. 37,
Beyit 2). [çün,]
26. Kayretinden leşkerin yandurdu
İskender mişāl / Şalmadı **çün**
- āyine pertev-i meş‘al-i tābān
şubh (G. 40, Beyit 3). [çün,]
27. Çün harām oldu tevekkül
‘āleminde mekr u keyd / ‘Aşıkıñ
seyf u şinānı şıdk-ı teslīm-i rızā
(G. 47, Beyit 5). [çün,]
28. Menim şinemde **çün** naşş-ı
hacerdür / ‘Alī mihr ki hergiz
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10). [çün,
]
29. Engüşter-ilen hüküm eger buldı
Süleymān / **Çün** haşm-i nübüvvet
aña Hātem demek olmaz (G. 97,
Beyit 6). [çün,]
30. Murtażā ‘aşkında kurbān ol ey
ehl-i rızā / **Çün** ecel senden bu
cānı ‘ākıbet alur ne peş (G. 115,
Beyit 10). [çün,]
31. Enbiyā-yı mürselīn başında **çün**
tāc-ı şeref / Şāh-ı ‘Alī menzilet
sen kim turāb-ı maḳdemiñ (G.
127, Beyit 3). [çün,]
32. ‘Ahd-ı peymān eylediñ **çün** şāh-
ilen rüz-ı ezel / Sadık ol kavlinde

- her hükmeylese merdâne çek (G. 138, Beyit 3). [çün,]
33. Ma'rifetsiz âdemi **çün** şüret-i dīvār imiş / Himmeti bir ma'nî göster şüretiñ olmaz kabûl (G. 148, Beyit 12). [çün,]
34. Cân fedâ kıl ihtiyârîñ elde iken Haydara / **Çün** bilürsen yırtılır âhîr libâs-ı 'âriyet (G. 17, Beyit 7). [çün,]
35. Çarh meydânında küh-i kâf tek sâbit kadem / Seyr kılmaz her yana **çün** kevkeb-i seyyar-ı kûtb (G. 7, Beyit 3). [çün,]
36. Vaḥdâniyyet evinde oldu muvâfık-ı dost / **Çün** u çerâde kaldı zan-ile ehl-i pindâr (G. 23, Beyit 5). [çün,]
37. Ma'nîde 'Alî menkıbeti mişl-i cevâhir / Bu Himmetiñiñ şînesini **çün** ma'den-i kândur (G. 72, Beyit 12). [çün,]
38. Yerde gökde **çün** kuvvedür nuṭk-ı kelâm / Bu ḥaberdür ey muvaḥḥid ma'nî-yi Allah-ı nûr (G. 69, Beyit 3). [çün,]
39. Yüzdi ḳalbin sancaḳıñ sındurdu derdem kıldı fetḥ / **Çün** şaff-ı küffâra çekdi Haydar-ı şafdar kılıç (G. 34, Beyit 3). [çün,]
40. Zât-ı ḥaḳḳa **çün** didik ḳâlû belâ rûz-ı elest / Ey muḥîbb ol 'ahd ol iḳrârdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 6). [çün,]
41. Gördi **çün** eblaḳ-süvâr-ı çarḥ bu hengâmeye / Germ olub zîn-i kevkebinden çekdi bir zîn debûs (G. 106, Beyit 2). [çün,]
42. Ey Himmeti **çün** eyledün aheng-i medâyih / Sür ḥarmegesi ma'rekeden eylemesin ses (G. 107, Beyit 13). [çün,]
43. Bilmege 'âlemde bu esrârı 'aḳl gerek / **Çün** velâyet 'ilmini idrâk eylemez 'aḳl-ı ma'âş (G. 112, Beyit 6). [çün,]
44. Kerbelâ deşinde ṭop ol gel belâ çevgânına / **Çün** geçersen 'âḳıbet mundan gerek miñ bâşa baş (G. 119, Beyit 9). [çün,]

45. Çün kelāmullah-ı nāṭıkdır
‘Aliyü’l-murtażā / Şanma bu
güftār ey nādān-ı cāhil sen güzāf
(G. 125, Beyit 6). [çün,]
46. Çün berķ simā endi yere tiğ-ı du-
peyker / Yarıldı ḥacer çığdı
revān oynadı düldül (G. 146, Beyit
11). [çün,]
47. Perde-i ‘arşdan oldı gün teki
izhār tāk / Kıldı **çün** şem‘-i tecellī
gün teki envār tāk (G. 28, Beyit 1).
[çün,]
48. Seyr-i mi‘rāc eyledi **çün** kâfile-
sālār-ı ‘arş / Aldı Muştafāniñ
hātemiñ rāhdār-ı ‘arş (G. 120,
Beyit 1). [çün,]
49. Bu mülemma‘ ḥayme-yi eflāka
çün oldur sütün / İstikāmet tapdı
andan günbed-i devvār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 5). [çün,]
50. Himmeti bir zerre ğam çekme
günāhiñ kâf ola / **Çün** saña şāh-ı
velāyet itdürir ümmid-i necef (G.
127, Beyit 11). [çün,]
51. Çün ulū’l-ebşār-iseñ gerdi āstān-ı
Ḥaydariñ / Tütüyādur Himmeti
bu dide-yi giryāne çek (G. 138,
Beyit 11). [çün,]
52. ‘Aşķ-ilen her dem ‘Alī medḥinde
anı şarf kıl / ‘Āķıbet **çün** ḥarc
olur bu naķd-i ‘ömr-i bedel (G.
140, Beyit 7). [çün,]
53. Rızķ-içün endişe çekme **çün**
tevekkül ehlişen / Maṭbah-ı şāh-ı
velāyetden yazıldı gündelik (G.
142, Beyit 8). [çün,]
54. ‘Alī mihri benim cānımda **çün**
naķş-ı ḥacer kâim / Eger tūfān
ķopar bir ḥarfi aniñ olmaya zāil
(G. 145, Beyit 11). [çün,]
55. Şol ceḥālet vādisinde ķaldı
gümrāh delil / Zālim oldı nefsine
zulm itdi **çün** ķavm-i cühül (G.
147, Beyit 4). [çün,]
56. Eylemez çārumfelekde ibn-i
Meryem tek maķām / **Çün** fezā-yı
‘ālem-i bālāyı gözler gözlerim (G.
154, Beyit 6). [çün,]
57. Bu velāyetden ‘Alidür dīv-i ded
inkārı ķoy / **Çün** velidir müşkilāt-
ı ḥalkā āsān eyleyen (G. 167, Beyit
10). [çün,]

58. Fā'îl-i muṭlaḳ **çün** ḥaḳḳdır ḳādir-i
bi'l-iḥtiyār / Pes muvaḥḥid oldır
ol ḥükm-i ḳazādan dönmeye (G.
178, Beyit 5). [çün,]
59. Kim ḳālib oldı onlara şol zālîm-i
cuhûl / Hamza şehîd düşdi nebî
oldı **çün** melûl (Müsebba 1, Beyit
19). [çün,]
60. Zülfine el yetürmez yāriñ nihāi
şimşād / Ol şāḥ-ı şāḥ-perver **çün**
şāne olmayınca (G. 170, Beyit 9).
[çün,]
61. Yā menba'ı velāyet yā
mazḥāru'l-ʿacāib / **Çün** emr-i kaf-
ı nundan vücūda geldi ʿālem
(Muh. 1, Beyit 8). [çün,]
62. Yā ʿAlî lillah lillah yā ʿAlî / **Çün**
Süleymān buldı ism-i aʿzāmı
(Muh. 4, Beyit 18). [çün,]
63. Çaha yetdi çahdan **çün** mihrumāh
/ Mıṣr-ı ḥüсне ḳılduñ onı pādişāh
(Muh. 4, Beyit 22). [çün,]
64. Hem felekden onı gördi perde-yi
ʿizzetden hem / **Çün** Muḥammed
lā-mekān iḳlimine ḳıldı şefer (G.
65, Beyit 6). [çün,]

65. Eylese her kim ki inkār-ı velāyet
bî-derîg / Başını kes ḳanı aḥsun
ḥāka **çün** rûd-ı eres (G. 105, Beyit
10). [çün,]

66. Himmetiniñ bāṭını ma'ñide bir
ma'mûredür / Şüret-i zāhirde bir
vîrānedür **çün** şeh-r-i tûs (G. 106,
Beyit 12). [çün,]

çün: "İçin" anlamındadır, sebep ilgisi
kurmuştur.

1. Ber-ṭaraf eyler cihānda cev-r-i
zulumüñ zālîmiñ / Şāḥ Ḥasan oḒlu
Muḥammed **çün** şeh-i merdān
ḳopar (G. 63, Beyit 9). [çün,]
2. Gedā hergiz umûr-ı mülk-i
fāniñden Ḥaber bilmez / Ḳılıbdur
Himmeti bu yolda **çün** destār-ı
terḳin (G. 100, Beyit 12). [çün,]
3. Muḥibbe rûz-i maḥşerde ne
ḡamdur cürm-i zilletden / Şefā'at
çün emîr-ül-mü'minîn u
mü'mināt eyler (G. 76, Beyit 11).
[çün,]
4. Rızā-yı ḥaḳḳ **çün** meni ḳurtar bu
ḡuşşadan / Sensin iki cihānda

aḥkem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 6). [çün,]

5. Tayy kıldı lā-mekānı girdi ḥarem-serāye / Açdı anıñ **çün** ol dem ferrāş-ı ‘arş-mefreş (G. 111, Beyit 6). [çün,]

6. Kālb-i siyāhı eyler **çün** kīmyāyı bī-ğaş / Ey Himmeti ‘Alīniñ mihr-giyāhı mihr (G. 111, Beyit 12). [çün,]

7. Düşmen-i āl-i ‘Alī kaşdına **çün** şāh-şecā‘ / Tīğ-ı zerrīn kuşanub mindi bir aşlana güneş (G. 117, Beyit 6). [çün,]

çün: "Ne zaman ki" anlamı katan bağlaç.

1. Ḥayl-ı encümenden keser bir ḥamlede yüz min rū’s / Tīğ çekse ḥaşm-len **çün** zūlfikār-ı Ḥaydarı (G. 106, Beyit 4). [çün,]

çün: Çünkü, nedeniyle.

çün: Gibi.

1. Bu nuṭq-ı ābdār-ı Himmetiniñ / Münāfik çeşmine **çün** tīğ-ı elmās (G. 104, Beyit 12). [çün,]

çün u çerā: Sorgu, sual.

1. (G. 188, Beyit 7). [çün u çerā,]

çün u çerā kılmaz: Nasıl ve niçin olduğunu düşünmemek.

1. (G. 101, Beyit 13). [çün u çerā kılmaz, -maz]

çünkü: -dığı için, çünkü, şundan dolayı, şu sebeple, zira.

1. Ḥaqq tarīkinde bu ‘özü-i lengi koy merdāne çek / **Çünkü** olduñ ḥāmil-i bār-ı emānet izül (G. 147, Beyit 5). [çünkü,]

2. Kāşif-i ‘allāmi **çünkü** bilmediñ ey şeyḥ-i cehl / Ḥayle u raḥtiñ cihānda ‘uzletiñ olmaz kabül (G. 148, Beyit 11). [çünkü, -m]

3. Ḥaydarı medḥeylemekdir ‘ayn-ı farz farz-ı ‘ayn / **Çünkü** medheyler onı Qur’ānda “ḥatta lā yenām” (G. 151, Beyit 10). [çünkü,]

4. Mütemerrid durur ol dīv-i ded tek sesi kes / **Çünkü** baş almadı fermān-ı Süleymānımıza (G. 175, Beyit 10). [çünkü,]

5. Çünkü Ādem koydı bağ-ı cenneti /
Çekdi çoḡ renc u ‘anā u firḳati
(Muh. 4, Beyit 6). [çünkü,]
6. Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı
velāyet ‘aşḳına / ‘Āḳıbet **çünkim**
şına señi ecelden bu ḳafes (G. 105,
Beyit 2). [çünkim, -m]
7. Haḳıḳatde ‘Alī melmūs-ı zātullah-
imiş **çünkü** / İki görmez çü aḥvel
ol şıbh-i zātı ṭālib-i vaḥdet (G. 16,
Beyit 6). [çünkü,]
8. Çünkü bu taḥḳıke irmez ehl-i
teşḳik-i kemāl / Tıḡ-ı tevḥid-ile
derdem başını cisminden üz (G.
89, Beyit 10). [çünkü,]
9. Hūri u peymāne u kevşer-i
bezmdür şükr-i ḥaḳḳ / Şāh-ilen
çünkü bütündür bī‘at u
peymānımız (G. 96, Beyit 11).
[çünkü,]
10. Tekye ḳılma i‘tibārı yoḡdur uşbu
şüretiñ / ‘Āḳıbet zā‘il **çünkim**
olur bu naḳş-ı āb-ı gil (G. 144,
Beyit 3). [çünkim, --m]

11. Peyrev-i āl-i ‘abāsan iḥtiyār it bir
‘abā / Terk-idende **çünkü** zerḳ
şöhretiñ olmaz ḳabül (G. 148,
Beyit 7). [çünkü,]
12. Ḳıl ḥazer mekrinden ol mekkāre-
yi ‘ayyāreniñ / Kimseye cānāne
olmaz **çünkü** ḳaşdı cānedur (G. 73,
Beyit 3). [çünkü,]

çünkim: Çünkü, nedeniyle.

1. Ey münāfiḳ Lātı ḳoynından çıḡar
zünḡarı kes / Aḫiretde müşrike
çünkim yetürmez Lāt feyż (G. 121,
Beyit 10). [çünkim,]
2. Bend eyle dīv-i nefsi şol eḫrimen
ne ḥācet / Mülk-i vücūda **çünkim**
sensen bugün Süleymān (G. 12,
Beyit 9). [çünkim,]

çünkü: Şundan dolayı, şu sebepten, zira
anlamlarında kullanılan bağlaç.

1. Kāşif-i elṭāf-ı iḥsānam ezelden tā
ebed / Nāzil oldu **çünkü** ḥaḳḳdan
“āyet-i lā taḳnaṭū” (G. 53, Beyit
3). [çünkü,]

D

dād: *Adalet, doğruluk, insaf.*

1. Darb-ı şamşāmından ābād oldu
şehr-i mülk-i dīn / Kāim-i
mezheb ü millet kuruldu ‘adl u
dād (G. 46, Beyit 9). [*dād,*]

dād-res: *Yardımcı.*

1. ‘Uşşāka özge ondan **dād-resin** ne
hācet / Aşıldı dil-rübāniñ dildār-ı
kāmētinden (G. 12, Beyit 6). [*dād-
resin, -i, -n*]

dāfi’: *Def eden, gideren.*

1. ‘Alidir mehdi-yi hādī imām-ı cinn
ve’l-insān / ‘Alidür kātīl-i deccāl-
ı şeytān şerrine **dāfi’** (G. 124,
Beyit 5). [*dāfi’,*]

dāfi’-i belā: *Belayı def eden, savan.*

1. (Müsebba 1, Beyit 13). [*dāfi’-i
belā,*]

dāfi’-yi esrār: *Sırları çözen, açıklayan.*

1. (G. 189, Beyit 10). [*dāfi’-yi esrār,*]

dāfi’-yi kavm-i inād: *İnatçılar
topluluğunu def eden, uzaklaştıran.*

1. (G. 46, Beyit 8). [*dāfi’-yi kavm-i
inād,*]

dāfi’-yi haşm u belādur: *Öfkeyi ve belayı
defeden // hz. Ali.*

1. (G. 38, Beyit 3). [*dāfi’-yi haşm u
belādur,*]
2. (G. 38, Beyit 3). [*dāfi’-yi haşm u
belādur, -dur*]

dağāl: *Hile, hıyanet.*

1. ‘Aşk-ile hıdmet-i şeh-i düldül-
süvār kıl / Ğam çekme hayl-ı āl-i
bu **dağāl** hışār kıl (Müsebba 1,
Beyit 34). [*dağāl, -ı*]

daḥi: *"da, de" bağlacı.*

1. Bezm-i vaḥdetde içen cām-ı
‘Aliden bir dem / ‘Ālem-i ma’nide
görmez **daḥi** āşār-ı memāt (G. 14,
Beyit 4). [*daḥi,*]
2. Hımmetī dobdoludur nūr-ı
‘Āliden nazar it / Bu doḳkuz ‘arş
evdür ferş **daḥi** altı cehāt (G. 14,
Beyit 14). [*daḥi,*]
3. Dīv aldı cihān mülküni yā şāh-ı
velāyet / ‘Arz it demidür bir **daḥi**

- yā şîr-i ħudā ruĥ (G. 44, Beyit 4).
[daĥı,]
4. Daĥi Mu‘sā u Kāzım şāh-ı Bağdād
/ Muĥammed Bākır u Ca‘fer-i
Şādık (G. 48, Beyit 10). [daĥı,]
5. Vücūdım kaşrını kıldı münevver
murtażā mihri / **Daĥı** bu cilve-
gāh-ı nūr-ı ĥurşide zalem şıgmaz
(G. 93, Beyit 10). [daĥı,]
6. Neşāt-ı şādıkdur muttaşıl
gönlüm sarayında / Bu evde ‘ıyd-
ı nevrüz olsa **daĥı** raĥt-ı ġam
şıgmaz (G. 93, Beyit 11). [daĥı,]
7. Faķır u müflis u bî-revnaķam
lıken yaķınım bu / Vere
ümmîdvārım bu **daĥı** nūr-ı yaķın
revnaķ (G. 133, Beyit 8). [daĥı,]
8. Tanı ol şāhenşeh-i dārü’l-beķāyı
sen **daĥı** / Ger dilersen bu fenāda
devlet-i pāyendelik (G. 142, Beyit
4). [daĥı,]
9. Bir menzil-i ednādur aña kaşr-ı
muraşsa / Bu çarĥ-ı mülemma‘
daĥı bu Ĥayme-yi aţlas (G. 107,
Beyit 7). [daĥı,]
10. Mihmānına bir ĥücredür ol kân-ı
‘aţānıñ / Nuh tāk-ı muķarnes
daĥı bu kaşr-ı muraşsa‘ (G. 122,
Beyit 4). [daĥı,]
11. Cān-ı başı vir ĥaķır olur faķiriñ
tuĥfesi / Sen **daĥı** sarf it elinde
her ne olsa çoĥ az (G. 83, Beyit 6).
[daĥı,]
12. Fazl içinde Ĥaydariñ meddāĥıdır
ol fazl-ı hū / Sen **daĥı** cisminde
cān oldıkca medĥin söylegil (G.
144, Beyit 2). [daĥı,]
13. Yoĥ-ıdi ki ‘ālemde bugün zümre-
yi zālīm / **Daĥı** çekmez
mażlūmlara dest-i taţāvul (G. 146,
Beyit 13). [daĥı,]
14. Zevc-i zehrā ol velāyet
āsımānında ķamer / Nāib-i
Aĥmed velī-yi ĥaķķ **daĥı** bāb-ı
ĥasen (G. 168, Beyit 4). [daĥı,]
- dāĥil olasan:** Girmek, katılmak.
1. (G. 20, Beyit 12). [dāĥil olasan, -a,
-sa, -n]
- dāĥil olmaz:** Girmek, eklenmek.

1. (G. 88, Beyit 11). [dāhil olmaz, -maz]

dāhil-i cennet: Cennete girmek.

1. (G. 85, Beyit 10). [dāhil-i cennet,]

dāhil-i dārü'l-cenān: Gönül evine girmek.

1. (G. 85, Beyit 10). [dāhil-i dārü'l-cenān,]

dāhil-i silsile-i 'aşk-iseñ: Aşk zincirinin halkaları içinde olma.

1. (G. 134, Beyit 4). [dāhil-i silsile-i 'aşk-iseñ, --i, -se, -ñ]

daḥl: Bir işe müdahale etme; etki, tesir.

1. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ bu arada ey müdde'ī / Cān-ı dilden sevmişem men dilberi dilber meni (G. 187, Beyit 9). [daḥli, -i]
2. Daḥli yoḥ āl-i 'abā cem'ine peygamber Cebre'ıl / Perde-i 'izzet nişānidur 'abā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 6). [daḥli, -i]

dā'ī: Dua eden, duacı.

1. Degil dā'ī yaḳin bil müdde'idir / Bu yolda kılmayan terk-i 'alāyık (G. 129, Beyit 7). [dā'ī,]

daim: Devamlı, sürekli.

1. Hācı degil bu ға'be-yi taḥḳıke izedi / Dāim perestiş itdügi bir deyr içinde Lāt (G. 11, Beyit 12). [dāim,]
2. Söyle ey dil Ḥaydar-ı kerrāra dāim menḳıbet / Ger dilersen dīn u 'uḳbāda ḥaḳḳdan maḡfiret (G. 17, Beyit 1). [dāim,]
3. Şükr-i ni'met fikr-i ḳudret zıkr-i raḥmet yād-ı ḥaḳḳ / Vācib oldu bendeye dāim kıla sultān medḥ (G. 38, Beyit 10). [dāim,]
4. Şol erenler şāhını medḥ eyle dāim Himmeti / Kıлма Firdevsi kimi sen Rüstem-i dāstān medḥ (G. 38, Beyit 12). [dāim,]
5. Cemāliñ görene dāim āḥır-āb / Yanar 'aşḳında āteş seyrider bād (G. 48, Beyit 6). [dāim,]
6. Naḳi kim ḥaḳḳ yolunda ḥaḳḳa dāim / İşi iḥsān u elṭāf u 'aṭādur (G. 64, Beyit 16). [dāim,]

7. Bu on iki veliyullah **dāim** / İşim ey Himmeti medh u şenādur (G. 64, Beyit 21). [dāim,]
8. Uşadur ‘ahd-ı peymāniñ degildür yakini muhkem / Haķikat menziline va‘desiñ **dāim** hılāf eyler (G. 75, Beyit 6). [dāim,]
9. Haķikat ka‘be-yi taħķiki bilmez küfr-ilen **dāim** / Haşūd-ı bī-başāret secde-yi Lāt Menāt eyler (G. 76, Beyit 10). [dāim,]
10. Cifedür dünyā tama‘ kelbi aña **dāim** hariş / Tāze daşla cife-yi pāk ol seg-i murdarı kes (G. 108, Beyit 9). [dāim,]
11. Himmeti kılmağa bu bezme temāşā **dāim** / Aşdı kandil-i ziyā günbed-i gerdāna güneş (G. 117, Beyit 11). [dāim,]
12. Gök maţbahıdır ol veliyullah-ı saħiniñ / **Dāim** doludur ni‘mete bu hān-ı müsebba‘ (G. 122, Beyit 6). [dāim,]
13. Cān-feşān ol murtażā ‘aşkına **dāim** zer-feşān / Kavl-i şāh-ı

enbiyādır cennete girmez baħil (G. 143, Beyit 3). [dāim,]

14. ‘Aşķ sultāniyla cān iķlimine ķur ‘adl u dād / ‘Aķl mizāniyle **dāim** bu mizāna nāzır ol (G. 149, Beyit 7). [dāim,]

15. Bu yeddi aħter ‘Aliniñ ‘aşkına leyl u nehār / Çizginür **dāim** felek üstünde mişl-i ka‘beteyn (G. 165, Beyit 4). [dāim,]

16. Ser-leşker emiri sultān-ı enbiyāniñ / **Dāim** budur dilinde tesbīh-i eţķiyāniñ (Muh. 1, Beyit 12). [dāim,]

17. Dāim u ķāimdür āniñ zātına yoħdur zevāl / Aftāb-ı ‘arş-ı raħmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 8). [dāim,]

dāimā: Devamlı, sürekli.

1. ‘Adū-yı ehl-i beyti şıdķ-ilen ķıl **dāimā** lā‘net / Kim oldur ümmete yevmü’l-ķiyāmetde ķılan şefķat (G. 16, Beyit 11). [dāimā,]

2. Anıñ ħamdin iderler muttaşıl gökde melāikler / Anıñ ‘aşkına

- olmuşdur felekler **dāimā** dāir (G. 66, Beyit 10). [dāimā,]
3. Virdimiz nād-ı ‘Alīyyu lā-fetādur **dāimā** / Şubḥ u şām anıñ mübārek ismidür evrādımız (G. 92, Beyit 9). [dāimā,]
4. İştıyākından muḥibbi ehl-i beytiñ **dāimā** / Hüriler Firdevs içinde şevk-len eyler ḥurūş (G. 116, Beyit 3). [dāimā,]
5. Göñül şāf it taleb kıl luḫ elinden / Anıñdır **dāimā** iḥsān-ı eltāf (G. 126, Beyit 3). [dāimā,]
6. Dāimā āl-i Muḥammed ‘aşkına mü’minleriñ / Hāriciylen şāh meydānında ğavġası gerek (G. 141, Beyit 2). [dāimā,]
7. Dāimā evşāf-ı dilde dāsītānımdır benim / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Ḥasan yā Büturāb (Muh. 3, Beyit 20). [dāimā,]
8. Bu idi nuḫkında zıkrı **dāimā** / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 15). [dāimā,]

9. Dāimā tesbiḥ-i zıkrımdür şenā-yı ehl-i beyt / Dem-be-dem vird-i zebānımdur du‘ā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 1). [dāimā,]
10. Ḥaydarı her kim velī-yi ḥaḫḫ-ı velini‘met bilür / **Dāimā** ḥaḫḫ raḫmetinden ni‘meti olsun mezīd (G. 55, Beyit 2). [dāimā,]

dāimī: Sürekli, sonsuz.

1. İstikāmet buldı islām işledi ḥükm-i kelām / Oldı kāim **dāimī** şavm u şalat erkān-ı ḥāc (G. 27, Beyit 7). [dāimī,]

dāimūn: Devamlı.

1. Her muşallā kim kıılır ḥaḫḫa şalavāt **dāimūn** / Şāh-ı dergāhı kimi anıñ muşallāsı gerek (G. 141, Beyit 10). [dāimūn,]

dāir olmuşdur: Devretme, dolaşma.

1. (G. 66, Beyit 10). [dāir olmuşdur, -miş, -dur]

dāire zelzālem: Hareketlendiren, oynatan tef; meclise hareket veren tef.

1. (G. 155, Beyit 11). [dāire zelzālem,
-em]

dāire-i insān: İnsanoğlu, insanlar alemi.

1. (G. 7, Beyit 12). [dāire-i insān,]

dāire-yi ‘aşk: Aşk sahası, aşk meydanı.

1. (G. 11, Beyit 5). [dāire-yi ‘aşk,]

dāire-yi kûmbed-i devvār-i kutb:

Yörüngesi etrafında dönüp duran dünya.

1. (G. 7, Beyit 1). [dāire-yi kûmbed-i
devvār-i kutb,]

dalāl: Sapkınlık, doğru yoldan ayrılma.

1. Bu şalāt şavm bu hac zekātındır
ḍalāl / Ey muḳallid ya‘ni farz
sünnetiñ olmaz ḳabûl (G. 148,
Beyit 2). [ḍalāl,]

dam-: Damlamak.

1. Damdı bir ḳaṭre zülāl cām-ı
la‘linden aña / Bu cihetden cūşe
geldi ḳaynadı Ḥum-ḥānemiz (G.
99, Beyit 9). [damdı, -dı]

dam: Tuzak.

1. Mihr u cennet buğzı **dāmi**
ṭariḳidir ‘ayān / Damuya gitme

ṭariḳ-ı beddür raḥmāna gel (G.
150, Beyit 10). [dāmi, -ı]

dām u dāneden: Dām ü dān: Tuzak ve
yem.

1. (G. 157, Beyit 8). [dām u dāneden,
-den]

dāmān-ı çarḥ: Dünya eteği.

1. (G. 42, Beyit 9). [dāmān-ı çarḥ,]

dāmen: Etek.

1. Girmeye dārü’l-gama çıḥmasa
fi’l-nārdan / **Dāmeni** āl-i ‘abāya
urmasa tā el beşer (G. 62, Beyit
10). [dāmeni, -i]

dāmen-i āl-i ‘abāyi: Hz. Muhammed ve
ailesinin eteği.

1. (G. 147, Beyit 6). [dāmen-i āl-i
‘abāyi, -y, -ı]

dāmen-i maḥmūdi: Mahmud'un eteği;
Hz. Muhammed'in eteği, huzuru.

1. (G. 71, Beyit 10). [dāmen-i
maḥmūdi, -ı]

dāmeniñ dutar: Eteğin tutmak, peşinden
gitmek.

1. (G. 159, Beyit 8). [dāmeniñ dutar, -ar]

dām-ı dāne-yi mekr: Hile, tuzak tohumu.

1. (G. 47, Beyit 9). [dām-ı dāne-yi mekr,]

dām-ı dilde: Gönül ağrı, gönül tuzağı.

1. (G. 92, Beyit 7). [dām-ı dilde, -de]

damu: Tamu; cehennem.

1. Hilkatiñ tebdil olur insāniden tağyir ider / Kim olur **damuda** rūhuñ hük hırta muttaşıl (G. 144, Beyit 6). [damuda, -da]
2. Mihr u cennet buğzı dāmu tarikidir ‘ayān / **Damuya** gitme tarik-ı beddür raḥmāna gel (G. 150, Beyit 10). [damuya, -y, -a]

dānā: Alim, bilgin, bilgili.

1. Himmetiniñ ḥāceti senden budur kıl yā ‘Alī / Bir dil u **dānā** oña bir dide-i binā naşib (G. 9, Beyit 12). [dānā,]

dānā-yı külli ḥālet u ḥallāl-i müşkilāt:

Varlığın bütün niteliklerini bilen ve bütün zorlukları çözen.

1. (G. 11, Beyit 6). [dānā-yı külli ḥālet u ḥallāl-i müşkilāt,]

dānā-yı sırr-ı levlāk: Levlak (levlake levlak lema halaktu'l-eflak (Sen olmasaydın, ey Habîbim, felekleri (kâinatı) yaratmazdım.)) hadisinin gizemine hakim olan bilge.

1. (Muh. 1, Beyit 3). [dānā-yı sırr-ı levlāk,]

dāne: Tane, adet, miktar.

1. Tut yaprağı kīmyā olur / Rez **dānesi** seḥbā olur (Mur. 1, Beyit 5). [dānesi, -si]

dāne-yi engūr: Üzüm tanesi.

1. (G. 22, Beyit 3). [dāne-yi engūr,]

dang: Dirhem.

1. Yar yüzini görgecin **dangla** olur şerm-sār / Kim ki bugün kılmasa ey aḥī pervā nefis (G. 109, Beyit 10). [dangla, -la]

dāniş-i idrāk: İlme erişme, irfana ulaşma, kavrama.

1. (Muh. 3, Beyit 19). [dāniş-i idrāk,]

dār: Ev, yurt.

1. Muştafâ u murtaẗadur lâ-yemût-i
zü'l-ḥayât / Enbiyâ u evliyâdan
özge eşyâ **dârı** hiç (G. 33, Beyit
11). [dârı, -ı]

2. Ādeme **dârın** içinde ma'rifetdür
re's u māl / Bir şecerdür Ādem u
bî-ma'rifet ol bî-şemer (G. 65,
Beyit 11). [dârın, -ın]

dâr: Darağacı.

1. Murtaẗâ 'aşkına ger berdâr
iderler Himmetî / Vir rızâ ḥükm-i
kazâya **dârdan** dönderme yüz (G.
102, Beyit 11). [dârdan, -dan]

2. Oldı mi'râc-ı ḥaḳîkat dâr-ı 'ibret
'âşıka / Söylerem her dem ene'l-
ḥaḳq uşbu **dârın** 'aşkına (G. 172,
Beyit 7). [dârın, -ın]

dâr: Yer, yurt ll mahşerde kişinin ebedî
olarak kalacağı yer.

1. Dârın içinde yoḥdur zirâ 'alâyık-ı
dost / Mindi Burak-ı 'aşka
meydân-ı 'aşka sürdi (G. 23, Beyit
3). [dârın, -ın]

2. Bend-i 'alâyık kes ferd ol fenâya
muḥlak / **Dârın** içinde yoḥdur zirâ

'alâyık dost (G. 23, Beyit 2).
[dârın, -ın]

dar ayağında: Dar ağacı, bir kişiyi idam
için kurulan ağaç düzeneği.

1. (G. 99, Beyit 10). [dar ayağında, -
n, -da]

dârâ: Eski İnan'ın meşhur bir şahı olup
mecazen hükümdar manasına da gelir.

1. Ḥandadur **Dârâ** u İskender ḥân u
fağfür u cem / Yeryüzünden
anlarıñ bîdâd külli âşarı hiç (G.
33, Beyit 5). [dârâ,]

darb: Vurma, dövme.

1. Alur ol şâhenşeh-i şâhib-ķırânıñ
darb-ile / Bir kemîne çâker-i
fağfür u kayşerden ḥarâc (G. 27,
Beyit 2). [darb-ile, -ile]

2. Her vilâyetden çeküb **darb-ile**
taḥdı ol velî / Boynuna çok ser-
keş-i ser-dâr-ı ser-ḥayliñ kemend
(G. 51, Beyit 2). [darb-ile, -ile]

3. 'Ālem-i sûretde Ādem yoḥken yâ
şîr-i ḥaḳq / Degdi dîviñ boynuna

ol dem **darb** kâcınız (G. 98, Beyit 8). [*darb,*]

4. Şâh-ı emirdir Bu'l-ḥasan-ı şaf-şiken / 'Amr-ile seg 'Anter tek **darb-ile** başın kesen (G. 163, Beyit 1). [*darb-ile, -ile*]

darb eyleyiñ: Darbetmek, vurmak.

1. (G. 41, Beyit 5). [*darb eyleyiñ, -y, -iñ*]

darb-ı 'asâ-yı kerîm: Cömertlik asasıyla vurma.

1. (G. 159, Beyit 5). [*darb-ı 'asâ-yı kerîm,*]

darb-ı çevgân: Çevgan (cirit oyununda kullanılan sopa) sopasıyla vuruş.

1. (G. 70, Beyit 4). [*darb-ı çevgân,*]

darb-ı darb: Yoğun çarpışma, kavga.

1. (G. 4, Beyit 9). [*darb-ı darb,*]

darb-ı şamsâmından: Keskin kılıcın darbesi.

1. (G. 46, Beyit 9). [*darb-ı şamsâmından, -ı, -n, -dan*]

darb-ı zülfikârından: Zülfikarın darbesi, Hz. Ali'nin kılıcının darbesi.

1. (G. 45, Beyit 7). [*darb-ı zülfikârından, -ın, -dan*]

dâr-ı bî-medârı: Yörüngesiz, düzensiz, gayesiz dünya yurdu.

1. (G. 33, Beyit 4). [*dâr-ı bî-medârı, -ı*]

dâr-ı dünyâdan: Dünya evi, yeryüzü.

1. (G. 79, Beyit 1). [*dâr-ı dünyâdan, -dan*]

dâr-ı ḥakîkatde: Gerçeklik yurdu.

1. (G. 77, Beyit 3). [*dâr-ı ḥakîkatde, -de*]
2. (G. 135, Beyit 11). [*dâr-ı ḥakîkatde, -de*]

dâr-ı ḥakk: Allah makamı, Allah'ın huzuru.

1. (G. 135, Beyit 11). [*dâr-ı ḥakk,*]

dâr-ı hazrâ: Yeşil alan, yeşillik, kır.

1. (G. 45, Beyit 10). [*dâr-ı hazrâ,*]

dâr-ı 'ibret: İbret dünyası; yaşanılan dünya.

1. (G. 172, Beyit 7). [*dâr-ı 'ibret,*]

dâr-ı ma'nide: Mana evi.

1. (G. 101, Beyit 10). [*dār-ı ma'ñide, -de*]

dār-ı na'īm u cehīm: Cennet ve cehennem yurdu.

1. (G. 159, Beyit 7). [*dār-ı na'īm u cehīm,*]

dār-ı 'uqbāya: Ahiret yurdu // öbür dünya.

1. (G. 85, Beyit 2). [*dār-ı 'uqbāya, -y, -a*]

dār-ı vahdetde: Birlik yurdu.

1. (G. 115, Beyit 4). [*dār-ı vahdetde, -de*]

dāru'l-bekā: Sonsuzluk alemi.

1. Kār u zelil u müflis maħrūm u vaşl-ı haḳḳ / Dāru'l-bekāda salṭanat u 'azz u cāhı yoḡ (G. 43, Beyit 6). [*dāru'l-bekāda, -da*]

dāru'l-emān: Güvenilir, emin yer.

1. Fāriḡ oldı oña her kim ki getürdi ilticā / Āsitān-ı 'āşī-yi mücrimlere **dāru'l-emān** (G. 162, Beyit 9). [*dāru'l-emān,*]

dāru'l-emānıñ hācesi: Güvenilir, emin yerin hocası.

1. (G. 48, Beyit 15). [*dāru'l-emānıñ hācesi,*]

dāru'l-fenā: Fanilik evi; dünya.

1. Eger çe naḳliler **dāru'l-fenādan** dār-ı 'uqbāya / Bī-ḳavl-i Aḡmed-i Mürsel vekil-i mü'minān ölmez (G. 85, Beyit 2). [*dāru'l-fenādan, -dan*]

2. Ene'l-Haḳḳ söyledi **dāru'l-fenāde** / Ne gördi Himmeti Manşūr-ı Hallāc (G. 29, Beyit 12). [*dāru'l-fenāde, -de*]

dāru'l-ḡam: Gam evi.

1. Girmeye **dāru'l-ḡama** çıḡmasa fi'l-nārdan / Dāmeni āl-i 'abāya urmasa tā el beşer (G. 62, Beyit 10). [*dāru'l-ḡama, -a*]

dāru'l-ḳarar: Asıl durulacak yer, ebedi ikamet edilecek yurt manasındaki bu terkip de cennete girenlerin Allah'a hamd ve şükür sırasında buldukları mekan için kullanacakları bir tabirdir.

1. Onuñ muhibbine **dārü'l-ķarār**
şadr-ı cinān / Anıñ 'aduvvına oldı
maķām-ı nār u saķar (G. 67, Beyit
7). [dārü'l-ķarār,]

2. Leşker-i ervāha kū-yı mesken
dārü'l-ķarār / Bu fenādan el çek
ol dārü'l-ķarārıñ 'aşķına (G. 172,
Beyit 5). [dārü'l-ķarār,]

dārü'l-ķarārıñ 'aşķına: *Cennet sevgisi.*

1. (G. 172, Beyit 5). [dārü'l-ķarārıñ
'aşķına, -n, -a]

dārü'l-ķazā: *Mahkeme, kadılık.*

1. Da'viye ma'nī bugün ma'nāya
göstersün nişān / Yarı koy **dārü'l-
ķazāya** hākim-i divāne çek (G.
138, Beyit 5). [dārü'l-ķazāya, -y, -a
]

darü'l-şafā: *Safa evi, eğlence yeri.*

1. Luţf kıldı şerbet-i sākī hekim-i
lemyezel / Çıhdı bu **darü'l-
şafādan** 'aşıķ-ı rencür mest (G. 22,
Beyit 9). [darü'l-şafādan, -dan]

daş: *Taş.*

1. Kıl taķammül **daş** eger yağsa bu
yolda başıña / Şabr-ider gör
munca kim senden çeker ųeanni
çeküc (G. 30, Beyit 11). [daş,]

2. Daşı la'l u yağmuru dürdāne eyler
ķanı mişk / Kaŗreyi cem' eyleyüb
'ummān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 6). [daşı, -ı]

3. Yüzin döndermez ol kūy-ı
vefādan / Yağarsa şeş cihetten
başına **dāş** (G. 113, Beyit 2). [dāş,]

4. 'Aşķ-ilen yastan irādet āsitānıñ
Himmeti / Tā yere koy ol güzerde
şıdķ-ile bir **dāşa** baş (G. 119, Beyit
10). [dāşa, -a]

5. Düşme her bir **daş** için 'ummāna
ey ğavvāş-ı hırş / Ma'den-i
dürdāne u mercān bizden ķıl
taleb (G. 8, Beyit 5). [daş,]

6. Cifedür dünyā ųama' kelbi aña
dāim hariş / Tāze **daşla** cife-yi
pāk ol seg-i murdarı kes (G. 108,
Beyit 9). [daşla, -la]

7. Külbe **daşlar** cife-yi murdār-ı
nefsi öldürür / Çāker-i şāh-ı

velāyet şūr u gavgādan geçer (G. 79, Beyit 5). [*daşlar, -la, -r*]

daş-: *Taşmak.*

1. İder bir demde külli ‘ālemi gark / Velāyet bahrı **daşdı** kopdı emvāc (G. 29, Beyit 6). [*daşdı, -dı*]
2. Fazl-ı haqqdan **daşdı** ol deryā-yı rahmet çekme gam / Luḫf-ilen şöndürdi kahr-ı āteş sūzān-ı mevc (G. 31, Beyit 7). [*daşdı, -dı*]
3. Cūşe gelmez seylden **daşmaz** bulanmaz Himmeti / Beyle gevher ma‘den-i deryāyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 10). [*daşmaz, -maz*]

dāş yağdursa: *Yağmur gibi çokça taş atmak.*

1. (G. 112, Beyit 11). [*dāş yağdursa, -sa*]

daşa çalma: *Taşa vurmak.*

1. (G. 32, Beyit 7). [*daşa çalma, -ma*]

dāsītān: *Hikāye, masal, destan.*

1. Dāimā evşāf-ı dilde **dāsītānımdır** benim / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-

Hasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit 20). [*dāsītānımdır, -ım, -dır*]

2. Defter-i āyāt-ı Qur’ān kelām-ı nāṭıķım / Zıkr u fikrim şükr u nuṭķ-ı **dāsītānım** şāh şāh (G. 171, Beyit 2). [*dāsītānım, -ım*]
3. ‘Alī evşāfıdır şerḫ-i kitābım / Kaşidem ṭab‘-ı nuṭķum **dāstānım** (G. 158, Beyit 6). [*dāstānım, -ım*]

dāstān-ı ḫaydar-ı kerrāri: *Hz. Ali'nin destanı, kahramanlıkları.*

1. (G. 135, Beyit 5). [*dāstān-ı ḫaydar-ı kerrāri, -ı*]

dāstān-ı ma‘rifet: *Hüner, beceri destanı.*

1. (G. 18, Beyit 12). [*dāstān-ı ma‘rifet,]*

daşte: *Sahip olmuş; pörsümüş, köhnemiş.*

1. Ma‘nide nāṭıķdur nuṭķ-ı ‘Aliden **dašta** haqq / Bu ḫaķıkatden ḫaber ol ey cūhūl-i bī-ḫaber (G. 65, Beyit 10). [*dašta,]*

da‘va: *Dava, iddia (aşıklık bağlamında).*

1. ‘Āşıķıñ ser-virmeye bu yolda **da‘vāsı** gerek / Her kim ol

merdüm dir da'vāya ma'nāsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [da'vāsı, -
sı]

2. 'Āşıkıñ ser-virmeye bu yolda
da'vāsı gerek / Her kim ol
merdüm dir **da'vāya** ma'nāsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [da'vāya, -
y, -a]

da'vā-yi imān iderler: İman etme
iddiasında bulunma.

1. (G. 4, Beyit 10). [da'vā-yi imān
iderler, -er, -ler]

da'vet: Çağırma, gelmesini isteme, çağrı.

1. Olmasa ger zātıña şāh-ı
velāyetden nazār / Ƙurb-ı
ħaƙƙdan urma dem **da'vetiñ**
olmaz ƙabūl (G. 148, Beyit 5).
[da'vetiñ, -iñ]

da'vī: Davacı, bir konuda iddia eden
kimse; rakip.

1. Ma'nī gerek **da'vīye** aħbāb-ı
'Alīniñ / Her lāf idene lāf-ı
mesellem dimek olmaz (G. 97,
Beyit 11). [da'vīye, -y, -e]

2. Da'viye ma'nī bugün ma'nāya
göstersün nişān / Yarı ƙoy dārü'l-
ƙazāya ħākim-i dīvāne çek (G.
138, Beyit 5). [da'viye, -y, -e]

da'vī ƙılan: Dava ƙılmak, iddia etmek.

1. (G. 150, Beyit 1). [da'vī ƙılan, -an]

da'vī-yi imān eyleyen: İman davası
peşinde olmak.

1. (G. 8, Beyit 7). [da'vī-yi imān
eyleyen,]

da'vī-yi imān ider: İman davası gütmek,
iman davasını savunmak.

1. (G. 43, Beyit 8). [da'vī-yi imān
ider, -er]

da'vī-yi imān iderler: İman iddiasında
bulunmak.

1. (G. 4, Beyit 10). [da'vī-yi imān
iderler,]

da'vī-yi imān iderseñ: İman davası
gütmek.

1. (G. 149, Beyit 6). [da'vī-yi imān
iderseñ, -er, -se, -ñ]

da'vī-yi islām ider: İslam davası gütmek,
İslam yolunda mücadele etmek.

1. (G. 140, Beyit 4). [*daʿvī-yi islām ider, -er*]

2. (G. 141, Beyit 3). [*daʿvī-yi islām ider, -er*]

daʿvī-yi şādıklar: *Sadıkların davası.*

1. (G. 24, Beyit 9). [*daʿvī-yi şādıklar, -lar, -ı*]

dāvūd: *Hem peygamberlik yapmış hem de saltanat sürmüş bir İsrailoğlu peygamberi. Kendisine dört büyük kitaptan biri olan Zebur indirilmiştir. Klâsik Türk şiirinde Dâvûd, genellikle gür, güzel sesi ve Zebur'u güzel sesle okuyuşu ile anılır. Süleyman peygamberin babasıdır.*

1. Virmedi bu mantıka **Dāvūd** isī Mūsā hem / Yaʿnī evsaf-ı ʿAlidür dâstân-ı maʿrifet (G. 18, Beyit 11). [*dāvūd,]*

2. Gâh **Dāvūd** oldu geh Mūsā-yı ʿimrân gâh Nūḥ / Niçe kerrat gör kopardı ʿaleme tūfân-ı mevc (G. 31, Beyit 5). [*dāvūd,]*

3. Öğreden **Dāvūda** munca lafz u şavt u nağmeyi / Geh Süleymāna

bu vaḥş-ı ṭayrı fermân eyleyen (G. 167, Beyit 5). [*dāvūda, -a*]

4. **Dāvūdîñ** destinde mum oldu ḥadid / Muttaşıl bu ḥamda olmışdır ḥamîd (Muh. 4, Beyit 12). [*dāvūdîñ, -îñ*]

5. Oldı **Dāvudîñ** elinde mum-ı fazlından / Hem Süleymân barmağında ḥükm-i ḥâtem yâ ʿAlî (G. 190, Beyit 5). [*dāvūdîñ, -îñ*]

de: *Bağlaç, dahi.*

1. Mūsā ilen sâḥirî ol sâḥir u meḳkâr ḳalb / Daʿvā-yı imân iderler **de** bilmez maʿnisiñ (G. 4, Beyit 10). [*de,]*

2. Bir **de** ḥükmeylersin gökde âftâb dönderür / Ol emîn ʿarş u ferş ol şâḥib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit 4). [*de,]*

debūs: *Topuz, gürz.*

1. Gördi çün eblaḳ-süvâr-ı çarḥ bu hengâmeye / Germ olub zîn-i kevkebinden çekdi bir zîn **debūs** (G. 106, Beyit 2). [*debūs,]*

deccāl: *Dini inanışlara göre kıyamete yakın ortaya çıkıp insanları saptıracak olan fitneci, yalancı, kötü yaratık; fitneci, aşığı kendine bağlayan, kıyamet yani aşığın sıkıntı, keder görecektir olmasının habercisi.*

1. Ger mü'min-iseñ söyleme aḥbār-ı 'Aliden / **Deccāl** ḥarı isī-yi Meryem demek olmaz (G. 97, Beyit 10). [*deccāl,*]
2. Uyma **deccāle** mesihāyı koyub ey şūfi / Seg-perest olma yeri terkini eyle eşiğñ (G. 136, Beyit 2). [*deccāle, -e*]

deccāl-ı ḥar: *Eşek, cahil deccal.*

1. (Müsebba 1, Beyit 6). [*deccāl-ı ḥar,*]

deccāl-i nā-fermān: *Fermana, emre karşı gelen Deccal.*

1. (G. 63, Beyit 1). [*deccāl-i nā-fermān,*]

ded: *Et yiyen yabani hayvanların ortak adı.*

1. Ey gönül her dem 'Aliden iste imdād u meded / Kim 'Alī hükmündedir insān cinn dīv u **ded** (G. 50, Beyit 1). [*ded,*]

2. Ḥaydarun ḥükmindeür bu leşker-i 'arż u semā / İns cinn dīv u **ded** bu vaḥş-ı ṭayr u mār u mūr (G. 69, Beyit 6). [*ded,*]

3. Şol sipāh-ı bād-peymādan Süleymāndur ğarāz / Yoḥsa bī-ḥadd dīv u **ded** bu deşt-i şahrādan geçer (G. 79, Beyit 8). [*ded,*]

ded u dīv: *Yırtıcı, vahşi hayvan ve şeytan.*

1. (G. 132, Beyit 9). [*ded u dīv,*]

def itmek: *Ortadan kaldırma, giderme.*

1. (G. 24, Beyit 3). [*def itmek,*]

def-i aşhab-ı şimāl: *Kıyamet günü amel defteri sol elinden verilecek olanları uzaklaştırma, def etme.*

1. (G. 46, Beyit 8). [*def-i aşhab-ı şimāl,*]

def-i ğayra: *Düşmanları defetmek.*

1. (G. 35, Beyit 8). [*def-i ğayra, -a*]

defter: Genellikle hafif bir kapak içerisinde, yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kağıt yaprakları // şiir yazılan mecmua veya divan.

1. Maḳālī terk-idübdür bu Himmetiniñ şi'r dīvānı / Kim ol **defterde** kıl u ḳāl u A'rāb u 'Acem sığmaz (G. 93, Beyit 12). [defterde, -de]

2. Olmasa her **defteriñ** āgāz-ı mihr-i murtażā / Ḥaṭṭ-ı butlān u ḳalem ol defter-i dīvāne çek (G. 138, Beyit 8). [defteriñ, -iñ]

defter-i aḥbāb-ı 'alīniñ: Hz. Ali'yi sevenleri isimlerinin yazıldığı defter.

1. (G. 14, Beyit 12). [defter-i aḥbāb-ı 'alīniñ,]

defter-i āyāt: Ayetler defteri // Tevrat, Zebur, İncil ve Kuran-ı Kerimden oluşan dört kutsal kitap.

1. (G. 21, Beyit 4). [defter-i āyāt,]

defter-i āyāt-ı ḳur'an: Kur'an ayetlerinin yazıldığı defter.

1. (G. 171, Beyit 2). [defter-i āyāt-ı ḳur'an,]

defter-i dīvān: Şiir kitabı.

1. (G. 134, Beyit 11). [defter-i dīvān,]

defter-i dīvāne: Şiir defteri.

1. (G. 138, Beyit 8). [defter-i dīvāne, -e]

defter-i esmāda: İsimlerin yazılı olduğu kaynak.

1. (G. 165, Beyit 1). [defter-i esmāda, -da]

defter-i furḳān: Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'e indirilen kitap.

1. (G. 38, Beyit 9). [defter-i furḳān,]

defter-i 'ilm-i beyānım: Belâgatın teşbih, mecaz, kinâye, istiâre gibi anlatım yollarını, sanatlarını gösteren bölümü anlatan kitap.

1. (G. 158, Beyit 2). [defter-i 'ilm-i beyānım, -ım]

2. (G. 158, Beyit 4). [defter-i 'ilm-i beyānım, -ım]

defter-i ma'niden: Mana defteri.

1. (G. 29, Beyit 9). [defter-i ma'niden, -den]

defter-nüvis-i leşker-i ervāh-ı cinn u ins:

Tüm yaratılmışların kaydını tutan.

1. (G. 11, Beyit 2). [defter-nüvis-i leşker-i ervāh-ı cinn u ins,]

deg-: *Bedel olmak, karşılık gelmek, kıymetinde ve karşılığında olmak.*

1. Bir cova **degmez** katımda māl u mülk u taht-ı cāh / Mihr-i 'aşkıñdur benim genc-i nihānım şāh şāh (G. 171, Beyit 11). [degmez, -mez]
2. Rencine **degmez** cihānıñ genc-i hubb şāh-imiş / Genc-i bīmār degil bī-hāru ḥas bī-ḥumār (G. 61, Beyit 11). [degmez, -mez]
3. Pes **deger** iki cihāna ḥaqq bilür her cür'ası / Her kime şāh-ı velāyet eylese iḥsān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 8). [deger, -er]

deg-: *Değmek; dokunmak, ulaşmak.*

1. 'Ālem-i sūretde Ādem yoḥken yā şīr-i ḥaqq / **Degdi** dīviñ boynuna

ol dem ḳarb kāciñız (G. 98, Beyit 8). [degdi, -di]

2. Serverimiz Büturab yulduzımız āftāb / **Degmeye** hiç naḥsiyet şol rezeliden bize (G. 173, Beyit 8). [degmeye, -me, -y, -e]

degā: *Hile, habislik, hilekarlık.*

1. Güzer kılmaz 'Alī rāḥında kim ki iki 'ālemden / Kim ol dūn **degā** kim himmet-i kuteh nazardan geç (G. 32, Beyit 6). [degā,]

degil: *İsim cümlesinde yükleme veya başka öğelere olumsuzluk anlamı veren sözcük; ek fiilin olumsuzu.*

1. Maḳbül-ı ḥaqq **degildür** onuñ kılduḡı salāt / Kim āl-i Ḥaydarı özine kıble bilmedi (G. 11, Beyit 11). [degildür, -dür]
2. Def-i ḡayra urmada yedullahıñ yeter her barmaḡı / Kim oña kūy-ı hicā ḥācet **degil** seyf u şalāḥ (G. 35, Beyit 8). [degil,]

3. Uşadur 'ahd-ı peymāniñ **degildür** yakīni muḥkem / Ḥaḳıkat menziline va'desiñ dāim ḥilāf

- eyler (G. 75, Beyit 6). [*degildir, -dür*]
4. Şādık olmaz ger bu kavle müdde'i hüccet dutar / Hācet-i hüccet **degil** besdür bu söze esnādımız (G. 92, Beyit 5). [*degil,*]
5. Girme girme kılmayınca terk-i ser bu 'arşada / Kim belādan muttaşıl hāli **degil** meydānımız (G. 96, Beyit 9). [*degil,*]
6. Degil dā'i yakīn bil müdde'idir / Bu yolda kılmayan terk-i 'alāyık (G. 129, Beyit 7). [*degil,*]
7. Bir işāret kılsa haqqdan fetḥ olur ḥayl-i 'adū / Dest-i kudretdir aña hācet **degil** tīg-ı miḥen (G. 168, Beyit 2). [*degil,*]
8. Kādı-yı 'ādil qabūl itmez **degildir** mu'teber / Zāhiren bir hüccetin üstünde yoḥdur seçil (G. 144, Beyit 9). [*degildir, -dir*]
9. Hācı **degil** bu ka'be-yi taḥkīke izedi / Dāim perestiş itdüğü bir deyr içinde Lāt (G. 11, Beyit 12). [*degil,*]
10. Bī tekellūf er **degildir** haqq yolında geçmeyen / İki 'ālemden velī-yi kirdigārīñ 'aşqına (G. 172, Beyit 2). [*degildir, -dir*]
11. Gerçe ḥayyudur 'ālem-i ma'nide amma ḥayy **degil** / Olmasa her kimiñ cisminde cān-ı ma'rifet (G. 18, Beyit 9). [*degil,*]
12. Pinhān **degil** ol kāşif-i 'allāmu'l-ğayūba / Bu iki cihānda ne ki peydā u nihāndur (G. 72, Beyit 4). [*degil,*]
13. Eger kerkes **degilsen** mişl-i 'anqā / Velāyet kāfına kıl 'azm-i pervāz (G. 84, Beyit 6). [*degilsen, -se, -n*]
14. Her kimiñ Ḥaydar **degil** haqqdan imamı kıblesi / Kılmaz ol merdüde hergiz kılduğı tā'at feyz (G. 121, Beyit 8). [*degil,*]
15. Şol kelām-ı nāṭıķıñ şerḥi beşer ḥaddi **degil** / Yeddi muşḥafda anıñ meddāḥıdır rabb-i celīl (G. 143, Beyit 7). [*degil,*]
16. Bir nefesde eyler ol mecmū'-ı tār-ı tenhā tārūmār / 'Avn-ı haqq

besdir aña hācet **degil** hayl-i
sipāh (G. 169, Beyit 9). [degil,]

17. Er **degil** zāhir u bāṭında helāl oña
harām / Kılmayan bī‘at u peymān
şeh-i merdānımıza (G. 175, Beyit
9). [degil,]

18. Virdi aña hük-milen minber u
mihrāb-ı haqq / Haqq **degil**
çılmasun hırs u eşsek minbere
(G. 177, Beyit 7). [degil,]

19. Hāricī u Himmetī mervānī u
müşrik **degil** / Tābi‘-i āl-i ‘Alī
haqq leşkeridir Himmetī (G. 182,
Beyit 2). [degil,]

20. Dīv ṭab‘ ḥod-perest ḥod-bīn **degil**
şeyṭān şıfat / La‘net ol aqvāma
Haydar çākeridir Himmetī (G.
182, Beyit 4). [degil,]

21. Rencine degmez cihānıñ genc-i
hubb şāh-imiş / Genc-i bīmār
degil bī-hāru ḥas bī-ḥumār (G. 61,
Beyit 11). [degil,]

degirmen daşı: Değirmende, dönerek
taneleri ezen yuvarlak taş.

1. (G. 178, Beyit 2). [degirmen daşı,]

degül: İsim cümlesinde yükleme veya
başka öğelere olumsuzluk anlamı veren
sözcük; ek fiilin olumsuzu.

1. Vezn hikmetdür seḥa hük-münde
ol rāsih **degül** / Kim ‘ayār u
nāşıra dinār-ı bī-mikdār ḳalb (G.
4, Beyit 2). [degül,]

2. Dutdı yekser ‘ālemi cümle
cihāngir ‘Alī / Doğdı mağribden
güneş ā‘mā **degül-sen** göziñ ac (G.
27, Beyit 11). [degül-sen, -se, -ñ]

3. Tāc-ı ḳayşer tāc-ı keykāvus
keyḥüsrev **degül** / Oldı ehl-i Allah
nūr-ı ḥālīḳ-ı cebbār tāc (G. 28,
Beyit 6). [degül,]

4. Kıldıḳı Hayr u ḥaṭā zikr-i ḥebā
ḳavl-i riyā / Haqqā maḳbül **degül**
virdügi şol ‘aşr u zekāt (G. 14,
Beyit 10). [degül,]

5. Ders olmadı her ‘ālime kim ‘ilm-i
velāyet / Taḥḳīḳ **degüldür** söz
teşḳīk-i kemāndur (G. 72, Beyit 5).
[degüldür, -dür]

dehān-ı tengine: Dar ağız.

1. (G. 93, Beyit 1). [*dehān-ı tengine, -i, -n, -e*]

dehr: *Dünya, âlem; hayat.*

1. Avlasa bu merğzârı **dehr** şol şayyād aña / Misl-i ‘amr u ‘anterîdür ğazanferdür şikâr (G. 61, Beyit 9). [*dehr,]*
2. Görün ol ‘arîz-i mihri münevver kıldı bu **dehri** / Zamân-ı nübüvvet mehdi vefâ geldi vefâ geldi (G. 183, Beyit 6). [*dehri, -i*]
3. ‘İtibâr itme bu dâr-ı bî-medârı **dehre** kim / Kimseye çün ‘İtibâr itmez bu dünyâ dârı hiç (G. 33, Beyit 4). [*dehre, -e*]
4. Turâb-ı reh-güzârın tütüyâ kıl / Tapasan **dehr** içinde bele yoldâş (G. 113, Beyit 4). [*dehr,]*
5. Bād u yer orağ bergiñ oda yandır ħarmanıñ / Uşbu **dehriñ** çâr-bağ u gülistânı bir cova (G. 176, Beyit 4). [*dehriñ, -iñ*]

dehr-i ‘acüz: *Eski köhne dünya.*

1. (G. 89, Beyit 11). [*dehr-i ‘acüz,]*

dehr-i dās: *Dünyanın tuzağı, aldatıcılığı.*

1. (G. 103, Beyit 5). [*dehr-i dās,]*

del-: *Delik açmak, yırtmak, açmak.*

1. Rûḥ-ı revândır maña cismile cândır maña / Ḥâricî müşrikiñ tiğ-la bağrın **delen** (G. 163, Beyit 2). [*delen, -en*]

delâlet eylese: *Şahitlik etmek, delil göstermek.*

1. (G. 187, Beyit 5). [*delâlet eylese, -se*]

delâlet iderem: *Şahitlik etmek.*

1. (G. 77, Beyit 11). [*delâlet iderem, -er, -em*]

delîl: *Bir dava ve meseleyi ispata yarayan şey, burhan. Nişan, alâmet.*

1. Şol ceḥâlet vâdisinde kâldı gümrâh **delîl** / Zâlim oldu nefsine zulm itdi çün kavm-i cühûl (G. 147, Beyit 4). [*delîl,]*
2. Bildirdi ol dem oña ol ḥazreti celîli / Luḫf-ile kerem kıldı öğretti bu **delîli** (Muh. 1, Beyit 7). [*delîli, -i*]

3. Zāhir u bāṭın **delīl** u ḥüccet u burhānımız / “Lā-fetā u innemā u hel-etā”dur ḥaḥḥ bilür (G. 96, Beyit 4). [delīl,]

4. Mihr-i ‘Alī oña ki bugün olmadı **delīl** / Zulmetde ḳaldı meş‘ale-i mihr u māhı yoḥ (G. 43, Beyit 4). [delīl,]

5. Muḳarrar şānına aḳvāl-ı ḥaḥḥdan / **Delīl-i** “hel etā vel innemā”dur (G. 64, Beyit 2). [delīl-i,]

delīl oldı: Kılavuz, rehber, yol gösterici olmak.

1. (G. 143, Beyit 1). [delīl oldı, -dı]

2. (G. 143, Beyit 11). [delīl oldı, -dı]

delīl-i evliyā: Veliliḡın delili, ispatı.

1. (G. 114, Beyit 7). [delīl-i evliyā,]

delīl-i mi‘rāc: Mirac hadisesinin ispatı.

1. (Muh. 1, Beyit 18). [delīl-i mi‘rāc,]

delīl-i ṭarīḳ-i hidāyete: Doğruluk yolunun izi.

1. (Müsebba 1, Beyit 29). [delīl-i ṭarīḳ-i hidāyete, -e]

dem: An, vakit, zaman.

1. Eger ref‘ eylese bir gün niḥāb ol māh-ı tābānım / İder her şubḥ **dem** rüy-ı zemīne mihr-ilen zer baḥş (G. 114, Beyit 4). [dem,]

2. Zinhār olma gāfil bir laḥza ḥaḥḥ deminden / Bil bu demi ḡanīmet hoş **demidir** dem-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 7). [demidir, -i, -dir]

3. Demidir Himmeti ḥaḥḥdan irişdi / Zuhūr-ı mehdī-yi şāḥib-zamānım (G. 158, Beyit 13). [demidir, -i, -dir]

4. Virür muḥibbine şol sākī-yi ezel her **dem** / Raḥīḳ-i kevser u şır u şarāb u hem ‘Alī (G. 185, Beyit 7). [dem,]

5. Bildirdi ol **dem** oña ol ḥazreti celili / Luḥf-ile kerem ḳıldı öḡretti bu delili (Muh. 1, Beyit 7). [dem,]

6. Geldi ḳapūdan ol **dem** bu söz dilinde ezber / Yā menba‘-ı velāyet yā maẓḥāru’l-‘acāib (Muh. 1, Beyit 15). [dem,]

7. Düşmenlerine her **dem** eyle hizār
la‘net / Oĥu bu zıkr-i kāmīl āyāt-ı
feth-i Nuşret (*Muh. 1, Beyit 22*).
[*dem,]*
8. Mesken oldu Yūsufa ol **dem** ki çāh
/ Anda sırrullahā sen olduñ penāh
(*Muh. 4, Beyit 21*). [*dem,]*
9. Ed‘uke külli hem u ġam sen celi /
Medħinde innemā **dem** cān-
āferīn didi (*Müsebba 1, Beyit 25*).
[*dem,]*
10. Girende Bedr birle ĥarbe Ĥaydar
/ ‘Adū ĥanında ol **dem** ĥopdı seyl-
āb (*G. 2, Beyit 5*). [*dem,]*
11. Dīv aldı cihān mülküni yā şāh-ı
velāyet / ‘Arz it **demidür** bir daħı
yā şīr-i ĥudā ruħ (*G. 44, Beyit 4*).
[*demidür, -i, -dür]*
12. Ĥurladı bir na‘l ol **dem** ‘arşda oldu
hilāl / Çarĥ meydānında çapdı
şeh-süvārı ol semend (*G. 51, Beyit*
3). [*dem,]*
13. ‘Uĥde-ġüşā-yı ins u melek şāh-ı
evliyā / Ĥallet bu müşkilātı bu
dem yā ‘Alī meded (*G. 58, Beyit*
9). [*dem,]*
14. Bu **dem** ĥādrini kim ki bildi ol
insān-ı kāmildür / Aña ĥassam-ı
cennet ĥūr u ġilmān berāt eyler
(*G. 76, Beyit 7*). [*dem,]*
15. ‘Aĥl-ı Cebre‘il **demī** yay-ı vahdet
rūĥ-ı burāĥ iyleyüben / ‘Arş
ġülzārına Aĥmed kimi seyrāna
gider (*G. 77, Beyit 4*). [*demī, -i]*
16. Ĥaydardan eger ġün teki **dem**
urmasa herkes / Çek tiġ-ı düdem
başını ol bī-ĥaberiñ kes (*G. 107,*
Beyit 1). [*dem,]*
17. Dem-be-dem **dem** urmasañ
medħ-i veliyyullahdan / ‘Ömr
içinde bir **dem** bir sā‘atiñ olmaz
ĥabül (*G. 148, Beyit 10*). [*dem,]*
18. Ĥıldı du‘āsını ĥaĥĥ eyledi ĥabül /
Oldı ol **demde** nād-ı ‘Alī Aĥmede
nuzül (*Müsebba 1, Beyit 20*).
[*demde, -de]*
19. Ĥönlüm diyārın eyledi bir **demde**
yār feth / Ĥılmaz-ıdı onu Rüstem

- İsfendiyār feth (G. 39, Beyit 1).
[demde, -de]
20. Kısmet olsa her kime şāh-ı
velāyetden nazar / Hızrolur bir
demde ger ‘azm itse deryādan
geçer (G. 79, Beyit 10). [demde, -
de]
21. Çıhmasa bir **demde** mevcūd-ı
‘adem yeksān olur / Kuvvet-i
şavt-ı kelām nuṭk-ı gūyādur nefes
(G. 110, Beyit 2). [demde, -de]
22. Hızr-ı mesīh sensen ey Himmeti
bu **demde** / Oldı revān andan şol
āb-ı zemzem-i ‘aşk (G. 132, Beyit
11). [demde, -de]
23. İçinde Himmeti vahdet meyinden
/ O **demde** yoḥ-ıdı engūr hem tāk
(G. 137, Beyit 12). [demde, -de]
24. Yandırır bir **demde** heybet āteşi
bāl u perin / Bī-icāzet uça ol
deryā yüzünden Cebre’ıl (G. 143,
Beyit 10). [demde, -de]
25. Allahıñ zātına zāt-ı ‘Alī memsūh-
ıdı mülḥaḥ / Henüz ol **demde**
- maḥlūk olmamışdı bu iki ‘ālem
(G. 161, Beyit 7). [demde, -de]
26. Cān ḥalvetinde ol **dem** bir
mehveş-ile hemdem / Qandil-i
mihr u māha şems lakin ne ḥācet
(G. 12, Beyit 3). [dem,]
27. Menzūrum ol **dem** ḥaḥḥdan baḡ-ı
cemāl-i Yūsuf / Reyhān u nergis
u gül yā yāsemen ne ḥācet (G. 12,
Beyit 7). [dem,]
28. Ḥaşm-ilen her **dem** ‘adū-yı ehl-i
beytiñ çeşmine / Çarḥ
meydānında sanca aḥteri sākib
remāḥ (G. 35, Beyit 10). [dem,]
29. Ḥaşm u ḥiddetden **dem** ḳālū
belādan şevk-le / Şākī u bākī
elinden içdi sermestān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 3). [dem,]
30. Müşrik olma zāhir u bāḥında ehl-i
vahdet ol / Şöyle kim bir **dem**
koyar bu mince a‘dād ‘aded (G.
50, Beyit 7). [dem,]
31. Gerdūn-ı dūn-nevāz elinden bu
bendeye / Her **dem** gelür cefā u

- elem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 3). [dem,]
32. Başımdan ey gözim bu kıddar zālimiñ / Bir **dem** belāsı olmadı red yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 5). [dem,]
33. Ol **dem** ki hıkk eyledi hıkk ‘arş-ı ā‘zamı / Çekdi bu harf levhā kılem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 11). [dem,]
34. Öz deminden kıldı nefh rūh-ı **dem** ol kılib / Şüret-i cismi libās-ı cān iden perverdigār (G. 59, Beyit 8). [dem,]
35. Giyse ger yüz cevşen u huftān-ı takvā hārici / Serbeser ol **dem** kıyāmet ehli tek ‘üryān kıpar (G. 63, Beyit 5). [dem,]
36. Düldüle ol şeh-süvār olanda İsrāfil-i vaqt / Zevk-ilen her **dem** çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan nefir (G. 68, Beyit 2). [dem,]
37. Ta‘allül kılma sākı mey getir bir **dem** ki fırsatdur / Tegāfül urma
- söyle muṭriba fırsat gānīmetdür (G. 80, Beyit 1). [dem,]
38. Ol yedullah el çıHardı leyletü’l-mi‘rācda / Aḥmede gösterdi ol **dem** sırr-ı maḳdemden rumüz (G. 89, Beyit 3). [dem,]
39. Bir **dem** ki öter sensiz oña **dem** dimek olmaz / Her cāhile hem şöḫbet u hem **dem** dimek olmaz (G. 97, Beyit 1). [dem,]
40. Bir **dem** ki öter sensiz oña **dem** dimek olmaz / Her cāhile hem şöḫbet u hem **dem** dimek olmaz (G. 97, Beyit 1). [dem,]
41. Bir **dem** ki öter sensiz oña **dem** dimek olmaz / Her cāhile hem şöḫbet u hem **dem** dimek olmaz (G. 97, Beyit 1). [dem,]
42. Cām-ı Ḥaydar cur‘asındandur bizim peymānımız / Kim ki bir **dem** içdi andan oldı ḥayy-ı lā-yemūt (G. 99, Beyit 6). [dem,]
43. Ey humā-yı sidre bir **dem** bu mekāna siyr kıll / Kılle-yi kıf-ı

- kadīmdür cism-i ‘anķādur nefes
 (G. 110, Beyit 6). [dem,]
44. Tāyy kıldı lā-mekānı girdi harem-
 serāye / Açdı anıñ çün ol **dem**
 ferrāş-ı ‘arş-mefreş (G. 111, Beyit
 6). [dem,]
45. ‘Aşķ-ilen her **dem** ‘Alī medħinde
 anı şarf kıl / ‘Āķıbet çün ħarc
 olur bu naķd-i ‘ömr-i bedel (G.
 140, Beyit 7). [dem,]
46. Olmaya tā kim bu nuţķuñ bend
 ola vaķt-i su’āl / Qalmaya ol **dem**
 mecālīñ qalasın ħār u ħıcıl (G.
 144, Beyit 4). [dem,]
47. Sem‘ ol ki kılır ‘āleme her laħza
 münādi / Gülzār-ı velāyetde bu
dem şevk-ile bülbül (G. 146, Beyit
 7). [dem,]
48. Cānı cānānı ‘Alīdir ey peser
 ‘āşıķlarıñ / Şevķ-len her **dem**
 fedā kıl cānıñ cānāna gel (G. 150,
 Beyit 9). [dem,]
49. Ki bezm-i muħteremdir şoħbetin
 anıñ ħanīmet dut / Ĥarīm-i cism
- içinde geydirir bu cāna maħrem
dem (G. 152, Beyit 9). [dem,]
50. Oldı mi‘rāc-ı ħaķıķat dār-ı ‘ibret
 ‘āşıķa / Söylerem her **dem** ene’l-
 ħaķķ uşbu dārıñ ‘aşķına (G. 172,
 Beyit 7). [dem,]
51. Çekse ħaşr dīv-i ded çekme ħam
 ey bī-başar / Her **dem** irişür
 meded nād-ı ‘Alīden bize (G. 173,
 Beyit 4). [dem,]
52. Ĥaydar oldı ol velīler şāhına ol
dem yaķın / Dutdı başından iki
 şaķ itdi şu‘bānı ‘Alī (G. 184, Beyit
 10). [dem,]
53. Söyledi ol **dem** bi āvāz-ı faşīħ / Yā
 ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh. 4,
 Beyit 25). [dem,]
54. Çaĝrışur ol **dem** ħalāyık el-amān
 / Qullara sensin şefī‘ ol zamān
 (Muh. 4, Beyit 27). [dem,]
55. Her **dem** bu nuţķ-ı ‘aşķ-ile söyler
 zebanımız / Yā mazħaru’l-‘acāib
 ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebbā 1,
 Beyit 24). [dem,]

56. ‘Alidir şāhib-i dem olma gāfil sen
bu dem haqqdan / Bu **demdir** şūr-
ı maḥşer tapdı andan küll-i ‘ālem
dem (G. 152, Beyit 4). [*demdir, -
dir*]
57. Münhazim oldı **deminden** her
taraf Çin u Hābeş / Kesdi ḥayl-i
Zeng-bārīn başını şamşām-ı şubḥ
(G. 41, Beyit 2). [*deminden, -i, -n,
-den*]
58. Ey gönül her **dem** ‘Aliden iste
imdād u meded / Kim ‘Alī
hükümeddür insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [*dem,]*
59. ‘Ālem-i sūretde Ādem yoḥken yā
şir-i haqq / Degdi dīvīn boynuna
ol **dem** ḍarb kācīnız (G. 98, Beyit
8). [*dem,]*
60. Her şubḥ **demī** şem‘-i velāyetden
alur nūr / Şol tāk-ı munakkaşda
bu kandil-i muṭallas (G. 107, Beyit
9). [*demī, -i*]
61. Deminden Himmetī bu
yeryüzünde / Bahār oldı u açıldı
şakāyık (G. 129, Beyit 11).
[*deminden, -i, -n, -den*]

62. Yaturdı cismi bir cānsız ḥacer tek
mā’ u tın içre / Aña nefḥ itdi öz
rūḥundan ol **dem** buldı ādem **dem**
(G. 152, Beyit 3). [*dem,]*
63. ‘Alidir şāhib-i **dem** olma gāfil sen
bu **dem** haqqdan / Bu demdir şūr-
ı maḥşer tapdı andan küll-i ‘ālem
dem (G. 152, Beyit 4). [*dem,]*
64. Bir **dem** ey şubḥ güzār eyle
gülistānımıza / İstimā‘ it nedir
ṭayr-ı ḥoş-elḥānımızā (G. 175,
Beyit 1). [*dem,]*
65. Cefā-yı çarḥ elinden çehre-yi
zerdim her **dem** dem / Taraḥḥüm
kıl baña luṭf-ile ey mīr-i
mükerrem **dem** (G. 152, Beyit 10).
[*dem,]*
66. Dünyā u ‘uqbada bir **dem** ḥātır
şād olmasun / Her kim olmaz
dem-be-dem mihriñle ḥürrem yā
‘Alī (G. 190, Beyit 11).

dem: *Nefes.*

1. Ol yedullahīn **dem** tiğından olmuş
lālegün / Sanasın gökde şafaḍdur

- ‘arşa-yı meydāna baḡ (G. 42, Beyit 2). [*dem,*]
2. Olanda ‘ahd-i bī‘at leşker-i ervāḡ-ı mücerreden / Viribdür Himmetiye bu demi ol **demde** Ḥaydar baḡş (G. 114, Beyit 11). [*demde, -de*]
3. Olanda ‘ahd-i bī‘at leşker-i ervāḡ-ı mücerreden / Viribdür Himmetiye bu **demi** ol demde Ḥaydar baḡş (G. 114, Beyit 11). [*demi, -i*]
4. Zinhār olma gāfil bir laḡza ḡaḡ deminden / Bil bu **demi** ḡanīmet hoş demidir dem-i ‘aşḡ (G. 132, Beyit 7). [*demi, -i*]
5. Ledünnī ‘ilmine üstād olur hıẓr-ı peyḡamber tek / ‘ināyet kılsa her şaḡşa ‘alīm-i ism-i a‘zam **dem** (G. 152, Beyit 7). [*dem,*]
6. Cefā-yı çarḡ elinden çehre-yi zerdim her **dem** dem / Taraḡḡüm kıl baña luḡf-ile ey mīr-i mükerrem **dem** (G. 152, Beyit 10). [*dem,*]
7. Cefā-yı çarḡ elinden çehre-yi zerdim her **dem** dem / Taraḡḡüm kıl baña luḡf-ile ey mīr-i mükerrem **dem** (G. 152, Beyit 10). [*dem,*]
8. Ğam-ı derd u belādır ḡaşılı bu mezra‘-ı dehrin / Ne mümkindir geçe bir laḡza ‘ālemde bī-ḡam **dem** (G. 152, Beyit 11). [*dem,*]
9. ‘Alī ḡayy-ı ebeddir sultān-ı ervāḡ-ı mücerredir / **Deminden** endirir çārum felekde ‘isī-yi Meryem (G. 161, Beyit 8). [*deminden, -i, -n, -den*]
10. Zinhār olma gāfil bir laḡza ḡaḡ **deminden** / Bil bu demi ḡanīmet hoş demidir dem-i ‘aşḡ (G. 132, Beyit 7). [*deminden, -i, -n, -den*]
11. ‘Alīdir şāḡib-i **dem** olma gāfil sen bu **dem** ḡaḡḡdan / Bu demdir şūr-ı maḡşer tapdı andan küll-i ‘ālem **dem** (G. 152, Beyit 4). [*dem,*]
12. Öz **deminden** kıldı nefḡ rūḡ-ı dem ol ḡālīb / Şūret-i cismi libās-ı cān

iden perverdigār (G. 59, Beyit 8).

[deminden, -i, -n, -den]

13. Deminden cān bağışlar şad-
hezārān mürdeye derdem /
Ḥayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u
cihān ölmez (G. 85, Beyit 6).

[deminden, -i, -n, -den]

14. Münhazim oldu deminden her
ṭaraf Çin u Ḥabeş / Kesdi ḥayl-i
Zeng-bārīn başını şamşām şubḥ
(G. 40, Beyit 2). [deminden, -i, -n,
-den]

15. Ta‘ālallah zihi ḥikmet zihi ḳudret
zihi ḳuvvet / Deminden mehd
içinde nuṭṭa geldi İsi-yi Meryem
(G. 152, Beyit 5). [deminden, -i, -
n, -den]

16. Kelām-ı nāṭıkdır mesīhiñ atası
fehmi it / Anıñçün nefḥe-yi
rūḥü'l-eminden aldı Meryem dem
(G. 152, Beyit 6). [dem,]

17. Bir deminden buldılar nuṭṭ-ı
ḥayāt hem cemāl / Hızr-ı İlyās
mesīḥā Yūsuf-ı gül-pirehen (G.

168, Beyit 6). [deminden, -i, -n, -
den]

18. Cāniñ ḥesāb sendedir anıñ
mufaşşalı / Āyine-yi zamire
demiñ oldu şayḳalī (Müsebba 1,
Beyit 2). [demiñ, -iñ]

dem: Kadeh.

1. Sāḳi lebinden almaz bir buse her
ḥarīfiñ / Toprak dem içinde
peymāne olmayınca (G. 170, Beyit
8). [dem,]

dem bağışlar: Nefes vermek.

1. (G. 152, Beyit 8). [dem bağışlar, -r
]

dem buldı: Hayat bulmak.

1. (G. 152, Beyit 3). [dem buldı, -dı]

dem çekende: Ateşin harlaması.

1. (G. 152, Beyit 12). [dem çekende, -
ende]

dem tığından: Nefesinin kılıcı.

1. (G. 41, Beyit 2). [dem tığından, -i,
-n, -dan]

dem urma: Bahsetmek, konuşmak.

1. (G. 148, Beyit 5). [dem urma, -ma]

dem urmasañ: Bir şeyden söz etmek, konu açmak.

1. (G. 148, Beyit 10). [dem urmasañ, -ma, -sa, -ñ]

dem virdi: Nefes vermek.

1. (G. 99, Beyit 8). [dem virdi, -di]

dem virende: Nefes vermek.

1. (G. 152, Beyit 3). [dem virende, -ende]

demādem: Her zaman, daima, her an.

1. Demādem āl-i Ḥaydardan dile ey Himmetī himmet / ‘Adū-yı dīnine manşūr u muzaffer olmak istersen (G. 16, Beyit 12). [demādem,]
2. Kerem deryāsıdur ma‘nīde ol sultān-ı dil-perver / Gelür andan **demādem** cümle ḥalka lüce-yi rahmet (G. 16, Beyit 8). [demādem,]
3. Güneş burc-ı velāyetden nazar kıl / Ṭulū‘ eyler **demādem** bikem u

kās (G. 104, Beyit 11). [demādem,]

4. Ḥurūc-ı kām-i āl-i Muḥammed / Demādemdir demādemdir **demādem** (G. 160, Beyit 10). [demādem,]

5. Ḥurūc-ı kām-i āl-i Muḥammed / Demādemdir **demādemdir** demādem (G. 160, Beyit 10). [demādemdir, -dir]

6. Ḥurūc-ı kām-i āl-i Muḥammed / **Demādemdir** demādemdir demādem (G. 160, Beyit 10). [demādemdir, -dir]

demāvend: Demavend eski ve tarihi bir şehirdir. Adı Sasani metinlerinde Dunbavand olarak geçer. Firdevsi'nin Şehname'sinde bolca sözü edilen İran'ın en yüksek tepesi Demavent Dağı bu kent yakınlarındadır.

1. Baḥr-ı ‘ilm zevrāk ḥükümünüñ olmaz lengeri / Kāf-ı Elburzu **Demāvend** hem kūh-ı Şehend (G. 51, Beyit 4). [demāvend,]

dem-be-dem: Ara sıra, zaman zaman.

1. Nuṭḡdur ol ŧāhbāz-ı āŧiyān-ı
ma'rifet / Ferŧden bu nuṭḡ 'arŧa
dem-be-dem eyler ḡurūc (G. 18,
Beyit 2). [dem-be-dem,]
2. Meclis-i maḡŧerde ŧol kevŧer
meyinden **dem-be-dem** / İn'ām
ider ḡullara ol server-i sultān
ḡadeḡ (G. 37, Beyit 4). [dem-be-
dem,]
3. Vaḡḡdur kim zuḡūr-ide Mehdī /
Dem-be-dem intizār-ı meydānıñız
(G. 94, Beyit 12). [dem-be-dem,]
4. Ceng içinde **dem-be-dem** nuṭḡ
açıldı nāṡıḡlar kimi / Söyleŧürdi
sordı ḡaydar-ilen düldül u
ḡancer ḡadıŧ (G. 25, Beyit 12).
[dem-be-dem,]
5. 'Ayn-ı zāḡir söyleŧürdi ḡaḡḡ-ilen
bī-vāŧıṡa / **Dem-be-dem** nuṭḡ-ı
'Aliden ŧol emīn-i kūh-ı Ṣūr (G.
69, Beyit 5). [dem-be-dem,]
6. Nūr-ı zuḡmet ḡıḡmet u ŧām u
seḡer ḡükmindedür / Sāl u māḡ u
hafta u eyyām u sā'at u **dem-be-**
dem (G. 70, Beyit 2). [dem-be-
dem,]
7. Girer baḡr-i ŧıfāta seyrider
ḡavvaŧ-ı ma'nī tek / Bu yüzden
dem-be-dem nazāre-yi mevt
ḡayāt eyler (G. 76, Beyit 4). [dem-
be-dem,]
8. İḡdi ol ḡum-ḡāneden söyle ene'l-
ḡaḡḡ **dem-be-dem** / Dar ayaḡında
hezārān 'āŧıḡ-ı dīvānemiz (G. 99,
Beyit 10). [dem-be-dem,]
9. **Dem-be-dem** dem urmasaḡ
medḡ-i velīyyullahdan / 'Ömr
içinde bir dem bir sā'atıñ olmaz
ḡabül (G. 148, Beyit 10). [dem-be-
dem,]
10. Himmetiniñ sinesi baḡr-ı ŧafādır
dem-be-dem / Medḡ içinde ebr-i
nīsān tek olubdur dürr-feŧān (G.
162, Beyit 12). [dem-be-dem,]
11. Bu sözi ḡaḡḡ bilmeyen müŧrik-i
kāfir midir / Mü'min iseñ **dem-**
be-dem la'net oḡı kāfere (G. 177,
Beyit 5). [dem-be-dem,]

12. Lāyık-ı kelb-i ‘Alī olsañ zih-i devlet saña / Ey göñül hamd u senā kıl **dem-be-dem** fāyık bize (G. 179, Beyit 3). [*dem-be-dem*,]
13. **Dem-be-dem** isbāt-ı haqq için gelen / ‘Āleme tekrār ‘Alidür ‘Alī (G. 180, Beyit 8). [*dem-be-dem*,]
14. Āferin kopdı meleklerden felekden **dem-be-dem** / Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zūlfikār (Muh. 2, Beyit 10). [*dem-be-dem*,]
15. Dāimā tesbih-i zikrimdür senā-yı ehl-i beyt / **Dem-be-dem** vird-i zebānımdur du‘ā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 1). [*dem-be-dem*,]
16. Nuṭṭa gel cisminde cāniñ varsa ey ādemī / **Dem-be-dem** kıl cān-ı dilden hażret-i cānān medḥ (G. 38, Beyit 5). [*dem-be-dem*,]
17. **Dem-be-dem** ‘aşıqlarıñ göz yaşını eyler nişār / Hāk ikdāmına şahiñ lele-yi mercan-ı mevc (G. 31, Beyit 8). [*dem-be-dem*,]
18. **Dem-be-dem** bu ‘ıyda cān kurbān iderler ehl-i ‘aşk / Leyk sūfi ‘ankebūt āsar bāb eyler kadid (G. 55, Beyit 4). [*dem-be-dem*,]
19. **Dem-be-dem** ey ‘andelib-i gülsitān-ı cān u dil / Ḥaydarı medḥ eyle tā kim terpenür ağızında dil (G. 144, Beyit 1). [*dem-be-dem*,]
20. Cān dilde **dem-be-dem** vird-i zebānım şāh şāh / Şuḥuf-ı ders-i muşḥaf ‘ilm-i beyānım şāh şāh (G. 171, Beyit 1). [*dem-be-dem*,]
21. Kıldı kerem ‘aşk-ı yār **dem-be-dem** eyler güzār / Uşbu fenā mülküne tā geleliden bize (G. 173, Beyit 6). [*dem-be-dem*,]
22. Ed‘üke külli hem u ğam sen cili / Yandırır cism u cāniñı ger nār **dem-be-dem** (Müsebbā 1, Beyit 39). [*dem-be-dem*,]
23. Gel tūr-ı ‘aşka Mūsā kimi var **dem-be-dem** / Tā göresin tecelli-yi didār **dem-be-dem** (Müsebbā 1, Beyit 40). [*dem-be-dem*,]
24. Dutma tökerse qanıñı inkār **dem-be-dem** / Oḥı bu ismi Himmeti

tekrār **dem-be-dem** (*Müsebbā 1, Beyit 41*). [*dem-be-dem,*]

25. Gel tūr-ı ‘aşka Mūsā kimi var
dem-be-dem / Tā göresin tecelli-
yi dīdār **dem-be-dem** (*Müsebbā 1, Beyit 40*). [*dem-be-dem,*]

26. Dutma tökerse qanıñı inkār **dem-
be-dem** / Oñı bu ismi Himmeti
tekrār **dem-be-dem** (*Müsebbā 1, Beyit 41*). [*dem-be-dem,*]

27. ‘Ālim-i ‘ilm-i Allahı vāqıf-ı esrār
ider / Kim ki nāṭıqdır bu fikri
dem-be-dem tekrār ider (*Muh. 3, Beyit 17*). [*dem-be-dem,*]

28. **Dem-be-dem** enfās-ı nuṭq-ı
‘anberindür gönlüme / Medḥinde
Ḥaydarıñ bŷy-ı ‘abir u müşk-i ṭib
(*G. 6, Beyit 5*). [*dem-be-dem,*]

29. Dünyā u ‘uḳbada bir dem ḥāṭır
şād olmasun / Her kim olmaz
dem-be-dem mihriñle ḥürrem yā
‘Alī (*G. 190, Beyit 11*).

dem-dem: *Zaman zaman.*

1. Kitābetdir kelām-ı murtażādan
şūr-ı İsrāfıl / ‘Alidür añla ey

tālib-i küll-i gāliba **demdem** (*G. 161, Beyit 10*). [*demdem,*]

2. Andan mürekkeḳ oldu terkīb-i
cism-i ādem / Rūḥ revān irdi
derdem mesīḥ **demdem** (*Muh. 1, Beyit 9*). [*demdem,*]

dem-i āḥir: *Son an.*

1. (*G. 122, Beyit 9*). [*dem-i āḥir,*]

dem-i ‘aşk: *Aşk zamanı.*

1. (*G. 132, Beyit 7*). [*dem-i ‘aşk,*]

dem-i bākī: *Kalıcı olan, daimi olan an.*

1. (*G. 100, Beyit 2*). [*dem-i bākī,*]

dem-i cān-baḥşına: *Can bağışlayan nefes*
// *hz. İsa'nın nefesi.*

1. (*G. 128, Beyit 7*). [*dem-i cān-
baḥşına, -ı, -n, -a*]

dem-i fiṭrat: *Yaratılış zamanı.*

1. (*G. 91, Beyit 8*). [*dem-i fiṭrat,*]

dem-i ḥarb: *Savaş zamanı.*

1. (*G. 134, Beyit 9*). [*dem-i ḥarb,*]

dem-i ḥaydardan: *Haydar'ın nefesi* // *hz. Ali'nin nefesi.*

1. (G. 96, Beyit 6). [dem-i haydardan, -dan]

dem-i ihlās-ile: Dostluk nefesi; doğruluk.

1. (G. 186, Beyit 12). [dem-i ihlās-ile, -ile]

dem-i ʿisā: Hz. İsa'nın insanlara can bağışlayan nefesi.

1. (G. 161, Beyit 12). [dem-i ʿisā,]

dem-i ʿişret: Eğlence zamanı.

1. (G. 45, Beyit 4). [dem-i ʿişret,]

dem-i rūhu'l emīn: Cebrail'in nefesi.

1. (Muh. 3, Beyit 11). [dem-i rūhu'l emīn,]

dem-i tīgında: Kılıcının nefesi.

1. (G. 36, Beyit 8). [dem-i tīgında, -ı, -n, -da]

dem-sāz: Arkadaş, dost, sırdaş.

1. Hicāzī sen muhālif düşme şūfi / Hüseynī kavmine ol yār **dem-sāz** (G. 84, Beyit 5). [dem-sāz,]

demsāz oldu: Arkadaş, dost olmak.

1. (G. 22, Beyit 5). [demsāz oldu, -dı]

dendān: Diş.

1. Bu lām u bā kapusıñ miftāh-ı nuṭk açar mı / Tā sin şından aña **dendānı** olmayınca (G. 170, Beyit 5). [dendānı, -ı]

dendāne: Diş // Çark vesaire dişi.

1. Şol ʿalīm-i ʿalim-i ʿallām-ı aʿlem sırr-ı haḫḫ / Nuṭku anıñ bāb-ı hikmet kuflına **dendānedür** (G. 73, Beyit 9). [dendānedür, -dür]

deng-i mey-i bengem: Şarap ve esrarın verdiği sersemlik.

1. (G. 156, Beyit 11). [deng-i mey-i bengem, -em]

deñiz: Deniz, bahr.

1. Seyl-i gülgün yeryüzünden her taraf ahdı revān / Oldı bir harb idende ʿarşa-yı ğubrā **deñiz** (G. 87, Beyit 5). [deñiz,]

der: Kapı.

1. Tāk-ı manzar kaşr-ı eyvān u **der** u divārı hiç / Hānumānı ʿākıbet vīrān olub baykuş öter (G. 33, Beyit 3). [der,]

derc-i nuṭkımdır: Yazılmış kelimeler.

1. (G. 138, Beyit 10). [*derc-i nuṭṭımdır, -ım, -dır*]

derd: *Keder, acı, zahmet.*

1. Yüzdi albin sancaıñ sındurdu
derdem kıldı feth / ün şaff-ı
küffāra çekdi aydar-ı şafdar
kılı (G. 34, Beyit 3). [*derdem, -em*
]
2. Bu **derde** bulmadı ok eyledi sa‘y
/ Devā-yı Lomān u Eflāṭun u
Cāmās (G. 104, Beyit 5). [*derde, -e*
]
3. Şehr-i dilde menzil-i cānān
bizden kıl aleb / ālibā gel
derdiñe dermānı bizden kıl aleb
(G. 8, Beyit 1). [*derdiñe, -i, -ñ, -e*]
4. Anıñ kim yodur cānında ‘a-ı
‘aql u dīn derdi / ekim-i
lemyezel **derdine** ol dīviñ devā
kılmaz (G. 101, Beyit 7). [*derdine,*
-i, -n, -e]
5. Bara döndi müdde‘-i anında
oldı ‘arşa-gāh / Düşdi deryā-yı
celālet **derdi** emvāc-ı sitiz (G. 87,
Beyit 4). [*derdi, -i*]

6. Sabrit bu **derde** Himmeti / İste
‘Aliden himmeti (Mur. 1, Beyit
21). [*derde, -e*]
7. Balayub külbe-yi azānıma
mihmān getirür / Her gice renc
u belā minet u **derd** am-ı ‘ak
(G. 71, Beyit 5). [*derd,*]
8. Ey göñül gel ki abīb oldı bize
‘a-ı abīb / Şıd-ile varan aña
derdine dermān getirür (G. 71,
Beyit 7). [*derdine, -i, -n, -e*]
9. Bī-nevādur Himmeti vir ān-ı
valından nevā / **Derdine** her
‘aııñ dermān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 14). [*derdine, -i, -n, -*
e]
10. Murādiñ virdi ‘uāıñ dükkānıñ
yıdı zerin / Yine **derdine**
mütāıñ devā geldi devā geldi
(G. 183, Beyit 8). [*derdine, -i, -n, -*
e]

der-dem: *Hemencecik.*

1. Mevce gelse **der-dem** ol bar-ı
zılālet am-ilen / arıurlar
pāsıbān-ı al‘a-yı ‘arşu‘l-azer (G.
65, Beyit 4). [*der-dem,*]

2. Deminden cān bağışlar şad-
hezārān mürdeye **der-dem** /
Hayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u
cihān ölmez (G. 85, Beyit 6). [*der-*
dem,]
3. Çünkü bu taḥkīke irmez ehl-i
teşkik-i kemāl / Tīğ-ı tevḥīd-ile
der-dem başını cisminden üz (G.
89, Beyit 10). [*der-dem,*]
4. Şol ‘azīmetden ḥezīmet buldı **der-**
dem şāh-ı şām / Sanki kopdı
leşker-i seyyāreye rüz-ı ‘abūs (G.
106, Beyit 3). [*der-dem,*]
5. Baḥra düşdi ger şebah bu
laciverd-i ḥaḳḳdan / Cevher-i
der-dem çıḥardı bir dirahşān
senderūs (G. 106, Beyit 10). [*der-*
dem,]
6. **Der-dem** fiṭrat-ı ‘Alīyyü’l-
murtażā mihr-ilen / Kıldı taḥmīr-
i sirişte ḥālīk-ı ekber meni (G.
187, Beyit 7). [*der-dem,*]
7. Andan mürekkeb oldu terkīb-i
cism-i ādem / Rūḥ revān irdi **der-**

dem mesīḥ demdem (Muh. 1,
Beyit 9). [*der-dem,*]

8. Zülfiḳārı çekdi **der-dem** her taraf
seyl oldu kān / Küştegān içinde
gördi Muştafā olmuş nihān (Muh.
2, Beyit 14). [*der-dem,*]
9. Der-dem ehl-i cennete yüz miñ
kerāmet gösterür / Hücetü’l-
ḳāim imām-ı cinn u insān melek
(G. 82, Beyit 7). [*der-dem,*]
10. Mehd içinde söyleden **der-dem**
mesīḥ-i Meryemi / Gāh ḥızr-ı
āşināyı āb-ı ḥayvān eyleyen (G.
167, Beyit 8). [*der-dem,*]
11. Mūsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet birle tā
kıldun naẓar / Buldı ikbāl-i zafer
Fir‘avna **der-dem** yā ‘Alī (G. 190,
Beyit 6)

derd: *İnsana ızdırıp veren her türlü hal,
sıkıntı, zorluk, üzüntü.*

1. Himmetī bir derd-menddir ezel
günden şāha / Ol faḳīriñ derdine
timār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit
13). [*derdine, -i, -n, -e*]

derde-yi ğam: kaygı, tasa veren sıkıntı.

1. (G. 12, Beyit 2). [derde-yi ğam,]

derd-i ‘aşk: Aşk derdi.

1. (G. 11, Beyit 1). [derd-i ‘aşk,]

derd-i ‘aşk-ı şāh-ı dīn: Dinin şahı olan hz.

Ali'nin aşkının derdi.

1. (G. 116, Beyit 11). [derd-i ‘aşk-ı şāh-ı dīn, -ı]

derd-i berd: Soğuğun sıkıntısı.

1. (G. 52, Beyit 9). [derd-i berd,]

derd-i bī-dermāna: Dermansız dert.

1. (G. 116, Beyit 11). [derd-i bī-dermāna, -a]

derd-i serdür: Kafa derdi.

1. (G. 47, Beyit 6). [derd-i serdür, -dür]

derd-mend: Dert sahibi, tasalı, kaygılı.

1. Himmetī bir **derd-menddir** ezel günden şāha / Ol fakīriñ derdine tımār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 13). [derd-mend, -dir]

derd-mend eyler: Dert sahibi yapmak, dertlendirmek.

2. (G. 159, Beyit 11). [derd-mend eyler, -r]

dereg: Derek: en dip.

1. Eyleme sehv kılub seng-i hadengine siper / Hā’il olmaz ol oħa nuh-felek olsa **deregiñ** (G. 136, Beyit 9). [deregiñ, -iñ]

dergāh: 1. Tarīkatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarīkatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke. 2. Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzûru, eşiği.

1. Endi zehrā gökyüzünden yüz dutup bu **dergāhıña** / Döndi mağribden celâlet birle baħduñ aftāb (G. 1, Beyit 3). [dergāhıña, -iñ, -a]

2. Ka‘be-yi āl-i ‘Alī **dergāhıdır** mü‘minlere / Şol iki şehzâdelerdir ehl-i ‘aşka kıbleteyn (G. 165, Beyit 12). [dergāhıdır, -ı, -dır]

3. Yolunda koyubdur bize müştāk-ı leķā ruħ / **Dergāhıña** dutmuşdur

ayā şāh-ı mükerrem (G. 44, Beyit 12). [dergāhıña, -ıñ, -a]

derk eyle: Anla, idrak et, kavra.

1. (G. 50, Beyit 6). [derk eyle,]

dermān: İlaç, çare, deva.

1. Şehr-i dilde menzil-i cānān
bizden kıl taleb / Tālibā gel
derdiñe **dermānı** bizden kıl taleb
(G. 8, Beyit 1). [dermānı, -ı]

2. Bī-nevādur Himmetī vir hān-ı
vaşlından nevā / Derdine her
‘āşıkıñ **dermān** iden perverdigār
(G. 59, Beyit 14). [dermān,]

dermān eylemez: İlaç, çare bulmak.

1. (G. 52, Beyit 10). [dermān
eylemez, -mez]

dermān getirür: Derman getirmek,
derman bulmak.

1. (G. 71, Beyit 8). [dermān getirür,
-ür]

dermendelik çekersin: Dert, tasa çekmek.

1. (G. 142, Beyit 7). [dermendelik
çekersin, -er, -sin]

ders: Öğüt, nasihat.

1. **Dersimiz** ‘ilm-i ledünnīdür haber
dutmaz faķih / Hızrdur tanı bu
mekteb-hānede üstādımız (G. 92,
Beyit 10). [dersimiz, -i, -miz]

ders olmadı: Öğüt, nasihat almamak.

1. (G. 72, Beyit 5). [ders olmadı, -dı]

ders olmamışdı: Ders çıkarmak, ibret
almak.

1. (G. 90, Beyit 6). [ders olmamışdı, -
ma, -mış, -dı]

ders-i ledünnī: Gayb ilmi, ilahi esrarı
öğreten ilim.

1. (G. 60, Beyit 6). [ders-i ledünnī,]

ders-i tarikatde: Sufilik dersi.

1. (G. 54, Beyit 6). [ders-i tarikatde, -
de]

dert: Acı, üzüntü; hastalık.

1. Muḥit-i ‘ilm-i tūr u ḥilm-i Mūsā /
Belāya şābir u **derde** devādur (G.
64, Beyit 13). [derde, -e]

derviş: Allah için alçakgönüllülüğü ve
fıkarâlığı kabul eden veya bir tarıkata
bağlı bulunan kimse; fakir ve ihtiyaçlı
kimse.

1. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘ārīfdür ğareẓ / Şāh bā **dervīş** ehl-
i ma‘nīye andan ne kayd (G. 47,
Beyit 2). [*dervīş,*]
2. Lütf-ilen eyler oñı ‘ālemde anı
pādişāh / Olsa her **dervīşe** ol
dest-i velāyet destgīr (G. 68, Beyit
7). [*dervīşe, -e*]
3. Bize müflis dime ol şāh-ı ğanī
dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün
ta‘ne kıllur haşmetimiz (G. 91,
Beyit 2). [*dervīşiyüz, -i, -y, -üz*]
4. Bize müflis dime ol şāh-ı ğanī
dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün
ta‘ne kıllur haşmetimiz (G. 92,
Beyit 2). [*dervīşiyüz, -i, -y, -üz*]

deryā: Deniz, büyük ırmak.

1. Kısmet olsa her kime şāh-ı
velāyetden nazār / Hızrolur bir
demde ger ‘azm itse **deryādan**
geçer (G. 79, Beyit 10). [*deryādan,*
-dan]
2. ‘Alī medhini zikretmekdedirler /
Semāda tayrdır **deryāda** balık (G.
129, Beyit 10). [*deryāda, -da*]

3. Yandırır bir demde heybet āteşi
bāl u perin / Bī-icāzet uça ol
deryā yüzünden Cebre’il (G. 143,
Beyit 10). [*deryā,*]
4. **Deryā** iken bu ‘ālem şol rahmetiñ
vekili / Yandırdı baħr içinde hem
per-i Cebre’ili (Muh. 1, Beyit 6).
[*deryā,*]
5. Şol ğazal-ı çine şahrā balığa **deryā**
naşib / Hālīk-ı rezzākdan
olmuşdur belī kısmet ğünü (G. 9,
Beyit 3). [*deryā,*]
6. Cūşe gelmez seylden daşmaz
bulanmaz Himmeti / Beyle
gevher ma‘den-i **deryāyı** gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 10).
[*deryāyı, -y, -ı*]

7. Rūz-ı fiṭrat dest-i kudret birle
deryā üstine / ‘Arşıñ bünyādın
koyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 2).

deryā-yı ‘acīb: Acayip deniz.

1. (G. 10, Beyit 12). [*deryā-yı ‘acīb,*]

deryā-yı ‘aşk: Aşk denizi.

1. (G. 98, Beyit 4). [deryā-yı ‘aşk,]

deryā-yı a‘zam: *Büyük deniz, okyanus.*

1. (G. 110, Beyit 4). [deryā-yı a‘zam,
]

deryā-yı celālet: *Büyüklik denizi.*

1. (G. 87, Beyit 4). [deryā-yı celālet,]

deryā-yı cūd: *Bereket denizi.*

1. (G. 11, Beyit 7). [deryā-yı cūd,]

deryā-yı ‘izzetden: *İtibar, büyüklük,
yücelik denizi.*

1. (G. 65, Beyit 5). [deryā-yı
‘izzetden, -den]

deryā-yı rahmet: *Rahmet, ihsan denizi.*

1. (G. 31, Beyit 7). [deryā-yı rahmet,
]

deryā-yı rahmetdür: *Lütuf, ihsan denizi.*

1. (G. 80, Beyit 10). [deryā-yı
rahmetdür, -dür]

derya-yı şadefdir: *İnci denizi.*

1. (G. 124, Beyit 10). [derya-yı
şadefdir, -dir]

deryā-yı tığından: *Kılıç denizi.*

1. (G. 31, Beyit 9). [deryā-yı
tığından, -i, -n, -dan]

deryā-yı ‘ummān-ile: *Umman denizi.*

1. (G. 26, Beyit 7). [deryā-yı
‘ummān-ile, --ile]

der-zamān: *Derhâl, hemen, o anda.*

1. Bir şadefden şad-hezārān gevher-
i gālṭān-ı mevc / Kaynadı ‘aşk
āteşinden dışra saldı **der-zamān**
(G. 31, Beyit 3). [der-zamān,]

deş: *Delmek, deşmek.*

1. Cān-ı dilden ‘arz-ı imān itmese
her kim oña / Bağrını ol
kāferindür dişne-yi recez ile **deş**
(G. 115, Beyit 7). [deş,]

desd: *El.*

1. Dünyādan bu mühre-i mihr u
mehī mezād çarḥ / Ey ḥarīf oldur
anıñ **desdindedür** bu taş-ı nerd
(G. 52, Beyit 8). [desdindedür, -i, -
n, -de, -dür]

dest: *El.*

1. Çal kuy-ı şıfat kellesine kayşer-i
rūmuñ / **Destindedür** ol deste-yi

çevgân-ı velâyet (G. 24, Beyit 4).
[destindedür, -in, -de, -dür]

2. Fi'l-meşel bir beyzedür **destinde**
onuñ felek / Çarh-ı gerdün
günbed-i devvâr tâ heddâd göz
(G. 89, Beyit 9). [destinde, -i, -n, -
de]

3. Cihân bir beyzedür **destinde**
yekser / Yeddi yer nuh felek nuh
külle-yi kâf (G. 126, Beyit 10).
[destinde, -i, -n, -de]

4. Dāvūdîñ **destinde** mum oldu hadîd
/ Muttaşıl bu hamda olmuşdır
hamîd (Muh. 4, Beyit 12).
[destinde, -i, -n, -de]

destân: Efsanevi İnan hükümdarlarından
Rüstem'in babası.

1. Çâha şaldı nice yüz miñ Rüstem u
destanı ol / Zâl bir al felek kim
ma'nîsiz efsânedür (G. 73, Beyit
5). [destanı, -ı]

destân: Milletlerin eski çağlardaki din,
fazîlet ve millî kahramanlık
mâcerâlarını, başlarından geçenleri dile

getiren büyük manzum hikâye, dâsitan,
epope.

1. Şâh-ı merdâna medh kılmakda /
‘Andelîb-i hezâr **destânîñiz** (G. 94,
Beyit 3). [destânîñiz, -ı, -ñiz]

destar: Başa sarılan sargı, sarık.

1. Şöyle kim otuz iki dürdânededen
olmuş tamâm / Cebre'ilde nâzil
oldı Aḥmede **destâr** tâc (G. 28,
Beyit 5). [destâr,]

2. Destâr ḥarâm olsun aña sikke u
şûret / Sarımağ gerek ol
serserîniñ başına maḥna^c (G. 122,
Beyit 11). [destâr,]

3. Bir kefendür çün oña yoldaş olan
bu fânide / Câhiliñ bād-ı burût u
cübbe u **destârı** hiç (G. 33, Beyit
7). [destârı, -ı]

destâr-ı terkin: Sarığı terk etmek,
bırakma.

1. (G. 100, Beyit 12). [destâr-ı terkin,
-in]

deste-yi çevgân-ı velâyet: Velilik
çevganının sopası.

1. (G. 24, Beyit 4). [*deste-yi çevgān-ı velāyet,*]

destgīr: *Düşenin elinden tutan, yardımcı olan.*

1. Lütf-ilen eyler oñı ‘ālemde anı pādişāh / Olsa her dervīşe ol dest-i velāyet **destgīr** (G. 68, Beyit 7). [*destgīr,*]

dest-i darb: *Elinin vuruşu.*

1. (Muh. 2, Beyit 7). [*dest-i darb,*]

dest-i feyyāz-ı güher-bār: *İnci saçan bereketli el.*

1. (Muh. 3, Beyit 11). [*dest-i feyyāz-ı güher-bār,*]

dest-i ğayb: *Gizli el // Allah.*

1. (G. 40, Beyit 6). [*dest-i ğayb,*]

dest-i ğaybı: *Görünmezlik, bilinmezlik eli // ilahi kudret.*

1. (G. 58, Beyit 7). [*dest-i ğaybı, -ı*]

dest-i ğayb-ı tuġrā-yı ‘acīb çekdi: *Görünmeyen bir elle tuhaf bir tuġra çekmek // Allah'ın görünmeyen eliyle Hz. Peygamberin peygamberliğinin tasdik olunması.*

1. (G. 10, Beyit 9). [*dest-i ğayb-ı tuġrā-yı ‘acīb çekdi, -di*]

dest-i hakk: *Allah'ın eli.*

1. (Muh. 3, Beyit 22). [*dest-i hakk,*]

dest-i kazā: *Allah'ın takdiri, kaderin eli.*

1. (G. 87, Beyit 3). [*dest-i kazā,*]
2. (G. 109, Beyit 5). [*dest-i kazā,*]

dest-i kudret: *Kudret eli // Allah'ın güç ve iktidarı.*

1. (G. 55, Beyit 11). [*dest-i kudret,*]
2. (G. 189, Beyit 2). [*dest-i kudret,*]
3. (Muh. 4, Beyit 2). [*dest-i kudret,*]
4. (Muh. 4, Beyit 2). [*dest-i kudret,*]

dest-i kudretdir: *Kudret eli // Allah'ın güç ve iktidarı.*

1. (G. 168, Beyit 2). [*dest-i kudretdir, -dir*]
2. (G. 80, Beyit 6). [*dest-i kudretdir, -dir*]

deşt-i pür haţardan: *Tehlike dolu çöl.*

1. (G. 32, Beyit 3). [*deşt-i pür haţardan, -dan*]

deşt-i şahrādan: *Sahra çölü.*

1. (G. 79, Beyit 8). [*deşt-i şahrâdan, -dan*]

dest-i taṭāvül: *Büyükleme, kibirlenme eli.*

1. (G. 146, Beyit 13). [*dest-i taṭāvül,]*

dest-i velāyet: *Velilik // hz. Ali.*

1. (G. 68, Beyit 7). [*dest-i velāyet,]*
2. (G. 90, Beyit 7). [*dest-i velāyet,]*

dest-i velāyet ‘alî: *Veliliğin eli hz. Ali.*

1. (G. 186, Beyit 4). [*dest-i velāyet ‘alî,]*

dest-i velāyetdedir: *Velilik çölü.*

1. (G. 177, Beyit 8). [*dest-i velāyetdedir, -de, -dir*]

dest-i velāyetdür: *Velilik eli, nişanesi.*

1. (G. 42, Beyit 10). [*dest-i velāyetdür, -dür*]

deşt-i zelâletde: *Alçaklık, hakirlik çölü.*

1. (G. 147, Beyit 10). [*deşt-i zelâletde, -de*]

destür: *İzin, müsaade.*

1. Çıhdı nâgeh perdeden ol dilber mest / Sâkiyâ meydeki tapdı

- şâhdan **destür** mest (G. 22, Beyit 1). [*destür,]*

devâ: *İlaç, çare.*

1. Muḥîṭ-i ‘ilm-i tūr u ḥilm-i Mūsâ / Belâya şâbir u derde **devâdur** (G. 64, Beyit 13). [*devâdur, -dur*]
2. Murâdîñ virdi ‘uşşâkıñ dükkânîñ yıldı zerķin / Yine derdine müştâkıñ **devâ** geldi **devâ** geldi (G. 183, Beyit 8). [*devâ,]*
3. Murâdîñ virdi ‘uşşâkıñ dükkânîñ yıldı zerķin / Yine derdine müştâkıñ **devâ** geldi **devâ** geldi (G. 183, Beyit 8). [*devâ,]*

devâ kılmaz: *Çare olmak.*

1. (G. 101, Beyit 8). [*devâ kılmaz, -maz*]

devâ-yı loķmân: *Her türlü derde devâ olan Lokman Hekim.*

1. (G. 104, Beyit 5). [*devâ-yı loķmân,]*

devlet: *Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk.*

1. ‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı
ka‘bedür ku‘yi / Taķi u hem
Naķidür **devlet** hem dīn hem
māhir (G. 66, Beyit 14). [devlet,]

2. Zihi **devlet** cihānda çoĥ sa‘ādet /
Tökülse şāh meydānında anım
(G. 158, Beyit 11). [devlet,]

3. Onıñ kim yoĥdur başında **devlet** /
Kemāl-i ‘aşķa billah ķābil olmaz
(G. 88, Beyit 5). [devlet,]

4. Āftābuz ki oña irmedi noķřān-ı
zevāl / Tā ebed bāķi-yi
pāyendedür **devletimiz** (G. 91,
Beyit 9). [devletimiz, -i, -miz]

5. Himmeti bu **devlete** girmek
dilersen ‘aşķilen / iĥtiyār eyle
bugün üftādelik efkendelik (G.
142, Beyit 12). [devlete, -e]

devlet-i bāķi: Ebedi hakimiyet.

1. (G. 8, Beyit 11). [devlet-i bāķi,]
2. (G. 103, Beyit 3). [devlet-i bāķi,]

devlet-i bīdār: Uyanık olan baht, talih.

1. (G. 180, Beyit 13). [devlet-i bīdār,
]

devlet-i efser-i tāk-ı külāhı: Hükümdarlık
tacı.

1. (G. 43, Beyit 3). [devlet-i efser-i
tāk-ı külāhı, -ı]

devlet-i fānīden: Gelip geçici saltanat,
saadet.

1. (G. 60, Beyit 13). [devlet-i fānīden,
-den]

devlet-i pāyendelik: Kalıcı, daimi murat.

1. (G. 142, Beyit 5). [devlet-i
pāyendelik,]

devlet-i vaşı-ı kefāf: Mutluluĥa
kavuşmanın yeterliliĥi.

1. (G. 125, Beyit 11). [devlet-i vaşı-ı
kefāf,]

devr: Devir, zaman, çağ.

1. Ķāim oldu zūlfıķārından esās-ı
enbiyā / Her nebī **devrinde** min
ĥaddār-ilen ķıldı cihād (G. 46,
Beyit 6). [devrinde, -i, -n, -de]
2. Ĥaķķ emriyle oldu bu **devr** leşker-
i dīn cem‘ / Leşker başı ‘isā u
nebī-yi Ĥızır ķaravul (G. 146, Beyit
9). [devr,]

3. Geçibdür zālimiñ **devri** raķibiñ
kalmadı cevri / İrādet şehrine
şāh-ı rızā geldi rızā geldi (G. 183,
Beyit 11). [*devri, -i*]
4. Naşr-ı t̄ayir tek uçar **devrinde**
rūh-i ins ü cān / Lenger-i kaşr-ı
vasatda dutmuş istimrar-ı kuṭb
(G. 7, Beyit 6). [*devrinde, -i, -n, -de*]
5. Devrine devr-i felek dönmetedir
pervānevār / Şem^c tek bu
encümen içinde tā kim var-ı kuṭb
(G. 7, Beyit 2). [*devrine, -i, -n, -e*]
6. Devr aniñ devrān aniñdur hükm
aniñ ferman aniñ / Hüt-perest
olma yeri ey hüt-nümā-yı hüt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*devr,]*

devr: *Dönme, dönüş.*

1. Nokṭa kim onuñ **devrinde** pergār-
ı vücūd / Sırr-ı zāt ol nükte-yi
pinhān bizden kıl taleb (G. 8,
Beyit 2). [*devrinde, -i, -n, -de*]
2. Vir bu teşne āşıka ey sāki devrān
kadeḥ / Tā ola **devrinde** ‘uşşāk

ehliniñ gerdān kadeḥ (G. 37, Beyit
1). [*devrinde, -i, -n, -de*]

3. Ey emīr-i evliyā **devrinde** her
peygamberiñ / Eyleyen Ḥaḳḳ
mezheb-i izhār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 9). [*devrinde, -i, -n, -de*
]

devrān: *Dünya, felek.*

1. Cefā hiç kimseye kılmaz bu
devrān / Hān-ı Behrām u Gūr u
Sām u Elkās (G. 104, Beyit 6).
[*devrān,]*
2. Devr aniñ **devrān** aniñdur hükm
aniñ ferman aniñ / Hüt-perest
olma yeri ey hüt-nümā-yı hüt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*devrān,]*
3. Fāş olur fi’l-cümle yer altındaki
genc-i nihān / Kimse müflis
kalmaz ol gün bir ‘aceb **devrān**
kopar (G. 63, Beyit 11). [*devrān,]*

devrān-ı bī-subāt: *Sabit olmayan,
değişken olan dünya, zaman.*

1. (Müsebba 1, Beyit 8). [*devrān-ı bī-
subāt,]*

devrân-ı çarh: *Dönen felek.*

1. (G. 42, Beyit 1). [*devrân-ı çarh,*]

devrân-ı memât: *Ölüm zamanı.*

1. (G. 37, Beyit 5). [*devrân-ı memât,*
]

devri: *Devri tarikâtı.*

1. İttihâdî u şellünî felsefiden **devr-iden** / Neftævîden hem ħurûfiden beridir Himmetî (G. 182, Beyit 5). [*devr-iden, -den*]

devr-i felek: *Dünyanın dönmesi.*

1. (G. 7, Beyit 2). [*devr-i felek,*]

devr-i şevk-ilen: *Arzunun, gönül meylinin yoğunlaştığı zaman.*

1. (G. 31, Beyit 4). [*devr-i şevk-ilen, -ile, -n*]

deyr: *Kilise, manastır.*

1. Hâcî degil bu ka'be-yi taĥķiķe îzedi / Dâim perestiş itdüĝi bir **deyr** içinde Lât (G. 11, Beyit 12). [*deyr,*]

deyr-i kühen: *Eskimiş kilise.*

1. (G. 168, Beyit 10). [*deyr-i kühen,*]

deyyâr: (Ar.) *Bir kimse, kimsecikler.*

1. Himmetî ħılma ‘Alîden özge bir **deyyârdan** / Ger tevekkül ehliseñ iki cihânda mültemes (G. 105, Beyit 12). [*deyyârdan, -dan*]
2. ‘Alî mihrinden özge cân evinde ħoyma **deyyârî** / Ħarîm-i ‘izzet-i sultâna çün ħayl-i ħaşem şıĝmaz (G. 93, Beyit 7). [*deyyârî, -î*]
3. Deyyâre dime sırr-ı ħaĥķı saĥla beşerden / Düş bu cürme kimseye maĥrem demek olmaz (G. 97, Beyit 2). [*deyyâre, -e*]

di-: *Söylemek.*

1. Kün **digeç** oldu zemîn âsımân vaĥş-ı ħayr / Muttaşıl fermân-berîdir ‘arş u ferş her âsımân (G. 162, Beyit 3). [*digeç,*]
2. Didi ey dilber gönül didârîñ ister yâ naşîb / **Didi** kimse görmez onu olmayınca yâ naşîb (G. 9, Beyit 1). [*didî, -di*]
3. Zât-ı ħaĥķa çün **didik** ħâlû belâ rûz-ı elest / Ey muĥîbb ol ‘ahd ol

- iķrārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 6). [*didik, -dik*]
4. Didi ey dilber gönül didāriñ ister yā naşib / **Didi** kimse görmez onu olmayınca yā naşib (G. 9, Beyit 1). [*didī, -dī*]
5. Men **didim** hicriñ helāk itdi ol meh didi / Bu cihanda kime hār olur kime hūrma naşib (G. 9, Beyit 2). [*didim, -dī, -m*]
6. Oldur muhālif-i haqq oldur münāfiķ-ı dost / Ağyār şordı menden sen kimsen **didim** men (G. 23, Beyit 6). [*didim, -dī, -m*]
7. Şordı menden müdde‘ī kimdir emiriñ men **didim** / Hayberi vīrān idendir ‘anterin başın kesen (G. 168, Beyit 3). [*didim, -dī, -m*]
8. Men didim hicriñ helāk itdi ol meh **didī** / Bu cihanda kime hār olur kime hūrma naşib (G. 9, Beyit 2). [*didī, -dī*]
9. Himmetī gavvāş-ı ma‘nī ṭab‘iña kıldı nazar / **Didi** kim dürr-i ma‘dendür uşbu deryā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 12). [*didī, -dī*]
10. Sensen evvel sensen āhir zāhir u bāṭın saña / **Didi** bu çar-felekde hüsrev-i hāver hadīs (G. 25, Beyit 8). [*didī, -dī*]
11. Kim ki sevmez āliñi yoḥdur oña haqqdan necāt / Çoḥ **didī** bu bābdan aşhāba peygamber hadīs (G. 25, Beyit 11). [*didī, -dī*]
12. Men **didüm** zülf-i peyāmın getür ey bād-ı şabā / Ol gider başıma sevdā-yı perīşān getürür (G. 71, Beyit 4). [*didüm, -dū, -m*]
13. Cennetiñ ne haddi var aña olam **diye** bu ‘arşada / Tā kılam şāyeste-i lāyık şeh-i merdān medḥ (G. 38, Beyit 8). [*diye, -y, -e*]
14. Ol ne oddur kim **didī** “ennī ene’llah” Müsīye / Şu‘lesinden nūra döndi dār-ı hazrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 10). [*didī, -dī*]
15. Kim ki bu haqq kavle āmennā **dimez** hüccet dutar / Dīni yoḥ bir

- nā-müselmāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 11). [*dimez, -mez*]
16. Nuṭḡ-ı ḡaḡḡam men kelām-ı
nāṭıḡam **dir** ol velī / Hücçet-i
burhān-ı ʿirfāna ne sened bu
sened (G. 50, Beyit 10). [*dir, -r*]
17. Men noḡṡa-yı bāyım **didi** şol
noḡṡa-yı bādan / Din defterini
baḡladılar Ḥaydar-ı vāced (G. 54,
Beyit 4). [*didi, -di*]
18. Dimez yaḡın eyle her kim ʿAlī-yi
veliyullah / Ḥaḡıḡatıñ şāhidi
olmadı meşhūd (G. 56, Beyit 9).
[*dimez, -mez*]
19. Ḥalīle şöyle ki **dir** oldu āteş-i
Nemrūd / Muḡıbb-i Ḥaydara nār-
ı saḡar ḡulistāndur (G. 56, Beyit
11). [*dir, -r*]
20. Kün **didiñ** bir kez açıldı kāinat
oldı maʿen / On sekkiz miñ
ʿāleme ihsān iden perverdigār (G.
59, Beyit 2). [*didiñ, -di, -ñ*]
21. Ey server ey şaf-şiken u server-i
ḡālib / Şirīm **didi** methḡ itdi seni
ḡālıḡ-ı cabbār (G. 60, Beyit 9).
[*didi, -di*]
22. Her şuḡāl u rūbeh u keftār-ı
segden söyleme / Söyle medḡ ol
şāha kim şirim **didi** perverdigār
(G. 61, Beyit 8). [*didi, -di*]
23. Bu cehetden mehdī-yi āḡır-
zamān **dirler** oña / Anıñ izḡarı
ḡıyāmetden ʿalāmet gösterür (G.
82, Beyit 2). [*dirler, -r, -ler*]
24. Didi kim ismeʿu ey ḡavm-i ʿuşşāḡ
/ Veliyullah medḡin ḡıldı āḡāz (G.
84, Beyit 2). [*didi, -di*]
25. Anıñ-çün ölmedi ʿisā aña nuṡḡum
didi ḡālıḡ / Vücūdu ruḡyete
gelmez bu nuṡḡ-ı bī-nişān ölmez
(G. 85, Beyit 4). [*didi, -di*]
26. Kelām-ı nāṭıḡım **diye** bu cihetden
şāh-ı dīn Ḥaydar / Kitāb-ı āsımān
pes kelām-ı cāvidān ölmez (G. 85,
Beyit 5). [*diye, -y, -e*]
27. Bize müflis **dime** ol şāh-ı ḡanī
dervīşiyüz / Genc-i ḡārūna bugün
ṡaʿne ḡılır ḡaşmetimiz (G. 92,
Beyit 2). [*dime, -me*]
28. Şol veliyyi ḡaḡḡ ʿAlī **dir** men
kelām-ı nāṭıḡam / Bile emr-itdi

- bize ol şāhib-i irşādımız (G. 92, Beyit 8). [dir, -r]
29. Bize müflis **dime** ol şāh-ı ğanī dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün ta'ne kıılır haşmetimiz (G. 91, Beyit 2). [dime, -me]
30. Nice lāla **dirsen** ihtiyār it şūfi şümme bükm / Ki haqqıñ zāt-ı peymānına hem lā u ni'am şığmaz (G. 93, Beyit 2). [dirsen, -r, -se, -n]
31. Bir dem ki öter sensiz oña dem **dimek** olmaz / Her cāhile hem şöbet u hem dem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 1). [dimek, -mek]
32. Bir dem ki öter sensiz oña dem **dimek** olmaz / Her cāhile hem şöbet u hem dem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 1). [dimek, -mek]
33. Deyyāre dime sırr-ı haqqı saħla beşerden / Düş bu cürme kimseye maħrem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 2). [dimek, -mek]
34. Deyyāre **dime** sırr-ı haqqı saħla beşerden / Düş bu cürme kimseye maħrem dimek olmaz (G. 97, Beyit 2). [dime, -me]
35. İbrāhimlik gerçi kıılır sırr-ı maķāmāt / Amma oña İbrāhim-i Edhem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 3). [dimek, -mek]
36. Kimdür ħarem-i ħazrete ħāş Aħmed-i Mürsel / Her mürsele Maħmūd-ı mükerrrem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 4). [dimek, -mek]
37. Ol nā-ħalefe seyyid-i 'ālem **dimek** olmaz / Saçın uzadur secr-ilen her müteseyyid (G. 97, Beyit 5). [dimek, -mek]
38. Engüşter-ilen ħükm eger buldı Süleymān / Çün haşm-i nübüvvet aña Ĥātem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 6). [dimek, -mek]
39. Didin ki ana Ādeme evvel şeh-i merdān / Kim bilmesey bu nükteni Ādem dimek olmaz (G. 97, Beyit 7). [didin, -di, -n]
40. Didin ki ana Ādeme evvel şeh-i merdān / Kim bilmesey bu nükteni

- Ādem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 7). [*dimek, -mek*]
41. Hāydar kimi ihlāş-la merdāne bu yolda / Ser virmeyene a‘lem-i ekrem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 8). [*dimek, -mek*]
42. Göñlüne ‘Alīdür beli sulţān-ı muḳaddem / Hiç kimseyi ol zāta muḳaddem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 9). [*dimek, -mek*]
43. Ey Himmetī sen Hāydarā düldül ḥaberin vir / Bu ‘arşada her ḥārese Rüstem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 12). [*dimek, -mek*]
44. Ma‘nī gerek da‘vīye aḥbāb-ı ‘Alīniñ / Her lāf idene lāf-ı mesellem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 11). [*dimek, -mek*]
45. Ger mü‘min-iseñ söyleme aḥbār-ı ‘Alīden / Deccāl ḥarī īsī-yi Meryem **dimek** olmaz (G. 97, Beyit 10). [*dimek, -mek*]
46. Ağyār şordı menden sen kimsen **didim** men / Bir ‘aşık-ı belākeş memlūk-ı sābık dost (G. 23, Beyit 6). [*didim, -di, -m*]
47. Ger ol şāḥib-kerem-i şāḥ-ı kerīme çākerem **dirsen** / Saḥāvetdür hüner bu ‘arşada ḡayr-ı hünerden geç (G. 32, Beyit 4). [*dirsen, -r, -se, -n*]
48. Didi ki nefsiñ bilen ma‘nīde rabbin bilür / Kıl bu suāle cevāb medrek-i dānā nefis (G. 109, Beyit 4). [*didī, -dī*]
49. Şubḥ dem nuṭḡa gelüb ‘izzet-len viridi selām / **Didi** yā evvel u āḥir şeh-i merdāne güneş (G. 117, Beyit 4). [*didī, -dī*]
50. Cem‘ içinde sordı menden bir ḥarīf-i ḥaḳḳ-şinās / **Didi** ey ‘arīf neden yandurmaz ehl-i Ḥille şem‘ (G. 123, Beyit 9). [*didī, -dī*]
51. Men **didim** ki şem‘ insān bezmine lāyıkdurur / Pāygāḥ içinde neyler yandurub ḥar gelle şem‘ (G. 123, Beyit 10). [*didim, -di, -m*]
52. ‘Alīdür ḳāimen bi’l-ḳışt-ı ve’l-‘adl / Anıñ-çün **dir** “ene ricālül’ ā‘rāf” (G. 126, Beyit 5). [*dir, -r*]

53. Ğadîr-i ħumda geldi ħükm-i kâdir
/ Aña cânım **didî** sulţân-ı levlâk
(G. 137, Beyit 10). [*didî, -di*]
54. ‘Âşıkıñ ser-virmeye bu yolda
da‘vâsı gerek / Her kim ol
merdüm **dir** da‘vâya ma‘nâsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [*dir, -r*]
55. Da‘vî-yi islâm ider her kim
müselmānam **dir** / Düşmeni âl-i
‘Alîyye hem teberrâsı gerek (G.
141, Beyit 3). [*dir, -r*]
56. Mükerrinsen mu‘azzamsan gel
imdi nefsiñi tanı / **Didî** nefsim
bilen bilür bilmeyen bilmez
Ħaydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4).
[*didî, -di*]
57. Kün **didî** ħallâk eşyâ kün-fekân
oldı ‘ayân / Cinn u ins bu cihan u
ol cihân oldı ‘ayân (G. 166, Beyit
1). [*didî, -di*]
58. Mûsî-yi ‘imrāna ennallah **diyen** /
Meş‘ale-yi nâr ‘Alidür ‘Alî (G. 180,
Beyit 10). [*diyen, -y, -en*]
59. Bu kavle zümre-yi ervâĦ **didî** belî
/ Ħitâb geldi “elestü bi-
rabbiküm” ħaĦĦdan (G. 185, Beyit
2). [*didî, -di*]
60. ĦaĦĦıñ vekîl-i muţlak yâ şâĦ-ı dîn
velî / Rûz-ı elest **didî** saña
rûĦumuz belî (Müsebba 1, Beyit
1). [*didî, -di*]
61. Ed‘ûke külli hem u ħam sen celi /
MedĦinde innemâ dem cân-
âferîn **didî** (Müsebba 1, Beyit 25).
[*didî, -di*]
62. Lâ-seyf lâ-fetâ şeh-i bî-küfr kîn
didî / LaĦmeke laĦmi ħâce-yi
dünyâ u dîn **didî** (Müsebba 1,
Beyit 26). [*didî, -di*]
63. Lâ-seyf lâ-fetâ şeh-i bî-küfr kîn
didî / LaĦmeke laĦmi ħâce-yi
dünyâ u dîn **didî** (Müsebba 1,
Beyit 26). [*didî, -di*]
64. ŞıdĦ-ile ehl-i semâ u zemîn **didî** /
Uşbu ħadîsi AĦmede rûĦu’l-emîn
dedi (Müsebba 1, Beyit 27). [*didî, -
di*]
65. Ey müselmānım **diyüb** da‘vî-yi
îmân eyleyen / Ma‘nî-yi islâmı
penc erkân bizden kıl taleb (G. 8,
Beyit 7). [*diyüb, -y, -üb*]

66. Merdüm **diyüben** ma‘rekede
eylemesün lāf / Her nākes-i
kennās-ı dağal mümsik-i nāsik (G.
107, Beyit 3). [*diyüben, -y, -üben*]
67. Lāf ider her kim ki serbāzam
diyüb at oynadır / Dut cılāvından
anıñ isbāt-içün meydāne çek (G.
138, Beyit 4). [*diyüb, -y, -üb*]
68. Añla bu ‘ilmi eyā ‘ālemde
‘irfānım **diyen** / Dilde nuṭṭ oldur
şafā-yı qalb olur nūr-ı ‘ayn (G.
165, Beyit 2). [*diyen, -y, -en*]
69. Ma‘nī-yi mülkinde **didi** şehr-i ‘ilm
ü vaḥdetim / Yā velī-yi ḥaḳḳ bu
şehr-i ‘ilmine sensen fetḥ-i bāb
(G. 1, Beyit 6). [*didi, -di*]
70. Ḥamdulillah keşf-i zāt itdi bugün
ḥālīk bize / Lam u ba şaḳ
olmayınca **dimedi** nāṭıḳ bize (G.
179, Beyit 1). [*dimedi, -me, -di*]
71. ‘Alidür ol ki **dir** yevmü’l-ḳiyāmet
/ Virir mü’minlere kevşerden
iḳdāḥ (G. 36, Beyit 9). [*dir, -r*]
72. Boynın uşadan ḥırs u ḥaser-i ḥük-
ı Ḥüseyniñ / Şol şır-i jiyān-ı
pence **dir** āhen çengem (G. 156,
Beyit 4). [*dir, -r*]
73. Zikriñ bu nuṭṭı ey ḳavm yetmiş
iki kez el-yevm / ‘İlmiñ ḥişārına
dir kimdir ‘Aliden özge (G. 174,
Beyit 6). [*dir, -r*]
74. Şıdḳ-ile ehl-i semā u zemīn didi /
Uşbu ḥadīsi Aḥmede rūḥu’l-emīn
didi (Müsebbā 1, Beyit 27). [*didi, -
di*]
75. Ol kelāmullah-ı nāṭıḳ mażḥār-ı
ḥarf-i nuṭṭ / Ḥarb vaḳtinde
menem **dir** kef he elif sin ayın şād
(G. 46, Beyit 7). [*dir, -r*]
76. Bir olur kim münāfikdur **dir**
altımdaki / Kim ḳılır ol günde
nāṭıḳlar kimi güftār tād (G. 28,
Beyit 10). [*dir, -r*]
77. Her la‘īniñ ḥaddi yoḥdur Aḥmede
yārim **diye** / Ğār-ı vaḥdetde
resüle yār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 7). [*diyen, -y, -e*]
78. Ḳanı ḳanım cānı cānımdır **didi**
Aḥmed saña / Senden özge

kindür bu sırra maḥrem yā ‘Alī (*G. 190, Beyit 7*). [*didi, -di*]

79. Himmetī **dir** ḥaşr u mīzān u şırāt
u sorgum hem / Himmetinden
çekmezem bir zerrece ğam yā ‘Alī
(*G. 190, Beyit 12*). [*dir, -r*]

di: *De, söyle.*

1. Refîk ol munda bir şāhib-ṭarîke /
İşit bunu **di** menden ey ḳarındāş
(*G. 113, Beyit 5*). [*di,]*

dicle: *Dicle nehri.*

1. Ğarḳ-ı deryā-yı şehādetdür şehīd-
i kerbelā / Şol Fırat u **Dicleniñ** āb-
ı revānı bir cova (*G. 176, Beyit 6*).
[*dicleniñ, -niñ*]

dicle-nüş: *Dicle nehrinin suyunda içen.*

1. Koy bu zerḳ-i şāna gir ey pey-rev-
i āl-i ‘abā / Olasın ḥaḳḳ
meclisinde cür‘a-nüş **dicle-nüş** (*G.*
116, Beyit 4). [*dicle-nüş,]*

dīdār: *Yüz, çehre, sima.*

1. ‘Alī **dīdārına** ḳıl secde-yi şükr / Uş
at Lāt u Menāt saḥlama ḥāc (*G.*
29, Beyit 10). [*dīdārına, -ı, -n, -a*]

2. Didi ey dilber göñül **dīdārıñ** ister
yā naşīb / Didi kimse görmez onu
olmayınca yā naşīb (*G. 9, Beyit 1*).
[*dīdārıñ, -ıñ*]

3. ‘Alī **dīdārını** görcek ber u şems u
ḳamerden geç / Ḥalīlu’llah kimi
kāle lā uḥıbbu'l-āfillīn söyle (*G.*
32, Beyit 11). [*dīdārını, -ı, -n, -ı*]

4. ‘Aşıḳa her gün ‘Alī **dīdārıdur**
yevme’n-cedīd / Muttaşıl ḥān-ı
velāyetden gelür rızḳ-ı cedīd (*G.*
55, Beyit 1). [*dīdārıdur, -ı, -dur*]

5. Şād olur mü’minleriñ **dīdārına**
ḳarşu ḳılır / Hūriler ṭūṭi şıfat
cennetde şekker-ḥandelik (*G. 142,*
Beyit 11). [*dīdārına, -ı, -n, -a*]

6. ‘Alī āvāzın işitdi ‘Alī **dīdārıñı**
gördi / ‘Azizā onda kim vardı
mī‘rāca seyyid-i ‘ālem (*G. 161,*
Beyit 9). [*dīdārıñı, -ıñ, -ı*]

7. Leyletü’l-esrāda ḥabibiñ yaḳın /
Gördiği **dīdār** ‘Alīdür ‘Alī (*G. 180,*
Beyit 3). [*dīdār,]*

dīdār: *Sevgilinin yüzü.*

1. Yaḥsa ger nār-ı tecellā cisini
Mu'sā kimi / Terk-i ru'yet eyleme
dīdārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 4). [*dīdārdan, -dan*]

dīdār: Allah'ın yüzü, vechullah veya ru'yet: Yarattıkların dergahına yönelmesi için onlara onunla tecelli ettiği şey.

1. Sāliklere mürşid u 'ābidlere kıble
/ 'Ariflere mi'rāc u bu 'āşıklara
dīdār (G. 60, Beyit 4). [*dīdār,]*
2. Görür ol zāhir u bātında **dīdār** /
Olursa kim ki kavli ḥaḳḳa şādık
(G. 129, Beyit 5). [*dīdār,]*
3. Evvel āḫir anıñ **dīdārına** göz
tikmişem / Bul-ḥevesler tek ne
her eṭrāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [*dīdārına, -ı, -n, -a*]

dīdār-ı 'alī: Hz. Ali'nin yüzü.

1. (G. 71, Beyit 11). [*dīdār-ı 'alī,]*

dīdār-ı 'alīden: Hz. Ali'nin yüzü.

1. (G. 9, Beyit 4). [*dīdār-ı 'alīden, -den*]

2. (G. 105, Beyit 11). [*dīdār-ı 'alīden, -den*]

dīdār-ı düst: Dostun güzel yüzü.

1. (G. 22, Beyit 6). [*dīdār-ı düst,]*

dīdār-ı ḥabīb: Sevgilinin (Hz. Muhammed'in) güzel yüzünü.

1. (Muh. 3, Beyit 9). [*dīdār-ı ḥabīb,]*

dīdār-ı ḥabībullah: Allah'ın sevgilisinin güzel yüzü; Hz. Muhammed'in güzel yüzü.

1. (G. 89, Beyit 1). [*dīdār-ı ḥabībullah,]*

dīdār-ı ḥaydardan: Hz. Ali'nin yüzü.

1. (G. 27, Beyit 13). [*dīdār-ı ḥaydardan, -dan*]

dīdār-ı ma'nī: Mananın görünüşü, mananın tecellisi.

1. (G. 80, Beyit 3). [*dīdār-ı ma'nī,]*

dīdār-ı mehdī: On ikinci imam, Hz. Askeri'nin oğlu, Hz. Mehdi'nin güzel yüzü.

1. (G. 48, Beyit 14). [*dīdār-ı mehdī,]*

dīdārīnī görmeğe: *Yüz, çehre, güzel yüz; ilahî güzelliği temaşa, Allah // ilahi güzelliğini görmek.*

1. (G. 1, Beyit 12). [*dīdārīnī görmeğe, -nī görmeğe*]

dīde-i ‘ama: *Gözleri görmeyen, kör // gönül gözü kapalı olup manevi güzellikleri göremeyen.*

1. (G. 9, Beyit 8). [*dīde-i ‘ama,*]

dīde-i bīnā: *Gören göz // kalp gözünün açıklığı.*

1. (G. 9, Beyit 12). [*dīde-i bīnā,*]

dīde-yi giryān: *Ağlayan göz.*

1. (G. 95, Beyit 4). [*dīde-yi giryān,*]

dīde-yi giryāne: *Ağlayan göz.*

1. (G. 138, Beyit 11). [*dīde-yi giryāne, -e*]

dīde-yi tanık: *Şahit olan göz.*

1. (G. 179, Beyit 11). [*dīde-yi tanık,*]

dil: *Gönül, yürek.*

1. Bu şeferde cān u **dilden** ‘aşkla tecrīd olub / Kılmadı kaç^c-ı nazar

menāzil itmeyen terk-i heves (G. 105, Beyit 3). [*dilden, -den*]

2. Olma zinhār ey **dil** sergeşte sen hayrān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 11). [*dil,*]

3. Dil u cān zülf u ruḥ dilbere ḥarc-eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıṭā olsa ger noḡşān getürür (G. 71, Beyit 3). [*dil,*]

4. Kimkidir ey **dil** çarḥ meydanında cevlān eyleyen / Aḥmed-i muḥtar-ilen mi‘rācı seyrān eyleyen (G. 167, Beyit 1). [*dil,*]

5. Himmetī aldanma zülf-i ḥālına ol ḡaḥbeniñ / Zülf-i ḥālī cān-ı **dil** murḡına dām-i dānedür (G. 73, Beyit 12). [*dil,*]

6. Şıdḡ-len şādıkların cān u **dili** ḡurbān saña / Bundan özge yoḡ vişāliñ ‘ıydına şükrānımız (G. 99, Beyit 3). [*dili, -i*]

7. Söyleyen **dilde** gören gözde ‘Alīdür vāḡıf ol / Ger seninlen yār-ise bu cān u **dilde** beş ḡavās (G. 103, Beyit 9). [*dilde, -de*]

8. Bu ağdan aşıldı fetā **dillere** nisbet / Cevzā u amer zühre u urşid-i muşā‘şā‘ (G. 122, Beyit 5). [dillere, -ler, -e]
9. ‘Alī ‘aşķına terk-i ser ıl ey **dil** / Budur ‘āşık-lara destūr-ı sābık (G. 129, Beyit 8). [dil,]
10. Oğı nād-ı ‘Alī ayl-i ‘adūdan fāriğ ol ey **dil** / ‘Alīden özgesi yoğdur ve-lā-ğavle ve-lā-ğuvvet (G. 16, Beyit 4). [dil,]
11. Ey **dil** saķın yaķın ile şāh-ı velāyete / Yüz dut yeri delil-i arıķ-i hidāyete (Müsebba 1, Beyit 29). [dil,]
12. Himmetiniñ ģaceti senden budur ıl yā ‘Alī / Bir **dil** u dānā oña bir dīde-i binā naşib (G. 9, Beyit 12). [dil,]
13. Söyle ey **dil** aydar-ı kerrāra dāim menķibet / Ger dilersen dīn u ‘uķbāda ģağğdan mağfiret (G. 17, Beyit 1). [dil,]
14. Budur mü’mín-lere naşrun-min- Allāh āyet-i nuşret / Dilinden

- oyma ey **dil** lā-fetā illā ‘Alī şarħın (G. 16, Beyit 5). [dil,]
15. Bend-i ‘alāyık kes ferd ol fenāya muğlağ / Kim cān u **dilden** ister anıñ ki ‘āşık-ı dost (G. 23, Beyit 2). [dilden, -den]
16. Bu cihān-ı fānī ey **dil** bir kühen-i vīrānedür / Kim ki mesken dutsa anda dīv ile hem-ğānedür (G. 73, Beyit 1). [dil,]
17. Çekdi firāk ayl-i haşem yā ‘Alī meded / ıldı esir cān u **dili** zılm u cevr-le (G. 58, Beyit 2). [dili, -i]
18. İki cihāna almaz bu yolda ‘āşık dost / Kim cān u **dilden** ister anıñ ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1). [dilden, -den]
19. Tanı ey **dil** lā-mekān tağtında kimdir şehriyār / Mālikü’l-mülk-i velāyet ģākim-i dārü’l-karār (Muh. 2, Beyit 1). [dil,]

dil: Lisan.

1. ģağğ yolında gelmedi herğiz **dilinden** ģarf-i lā / ģağğ her ne ıldı ol kān-ı keremden iltimās

- (G. 103, Beyit 10). [*dilinden, -i, -n, -den*]
2. Geldi apudan ol dem bu sz
dilinde ezber / Y menba-ı
velyet y mazhru'l-acib
(Muh. 1, Beyit 15). [*dilinde, -i, -n, -de*]
3. Ala bu ilmi ey alemde
irfnım deyen / **Dilde** nuk oldur
af-yı alb olur nr-ı ayn (G.
165, Beyit 2). [*dilde, -de*]
4. Aık cihnda lmez mauına
msellem / Hkn **dilinde** aık
efsne olmayınca (G. 170, Beyit
7). [*dilinde, -i, -n, -de*]
5. Ser-leker emiri sultn-ı
enbiynn / Dim budur **dilinde**
tesbih-i eiynn (Muh. 1, Beyit
12). [*dilinde, -i, -n, -de*]
6. Aliyyun y Aliyyun y Alidr /
Dilinde Himmetinin vird-i evrd
(G. 48, Beyit 16). [*dilinde, -i, -n, -de*]
7. Syleyen **dilde** gren gzde
Alidr vkif ol / Ger seninlen

yr-ise bu cn u **dilde** be avs
(G. 103, Beyit 9). [*dilde, -de*]

8. Dilerin birbir opar anın biarb-
ı kelbeteyn / Hancer-ilen a ıl
her ki **dil** ılmaz med-i h (G.
165, Beyit 9). [*dil,]*

dil: *Konuma organı.*

1. **Dilinde** nuk-ı Alidr teninde
rh-ı revn / Anıun ey beer
oldı melike mescd (G. 56,
Beyit 5). [*dilinde, -i, -n, -de*]
2. Dem-be-dem ey andelib-i
glsitn-ı cn u **dil** / Haydarı
med eyle t kim terpenr
azında **dil** (G. 144, Beyit 1). [*dil,]*

dil serc: *Gnl kandili.*

1. (G. 27, Beyit 10). [*dil serc,]*

dil u cndan: *Gnl ve can.*

1. (G. 122, Beyit 14). [*dil u cndan, -dan*]

dil: *Ey gnll.*

1. Ebcede ba ey **dil** sırr eyleyen
dut aber / deme un manide

oldur āb-ı cedd (G. 50, Beyit 9).
[dilā,]

dilā: Ey gönül // ey can, ey dost.

1. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / Yoḥsa ne ḥāşıl **dilā**
bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit
7). [dilā,]

dilber: Gönül alan güzel // sevgili.

1. Didi ey **dilber** gönül didārini ister
yā naşib / Didi kimse görmez onu
olmayınca yā naşib (G. 9, Beyit 1).
[dilber,]
2. Çıhdı nāgeh perdeden ol **dilber**
mest / Sākiyā meydeki tapdı
şāhdan destür mest (G. 22, Beyit
1). [dilber,]
3. ‘Aşika cānlar bağışlar eylese
dilber ḥadīs / Ḥoḳka-yı dürdür
töker meclisde kılsa ger ḥadīs (G.
25, Beyit 1). [dilber,]
4. Tebessüm kılsa bir kez ol cevāhir
ḥarmanı **dilber** / Virür şol ḥaḳka
rūḥ-ı revāndan la‘l-i gevher baḥş
(G. 114, Beyit 3). [dilber,]

5. Sulṭānı Himmetiniñ imānı
Himmetiniñ / Cānān-ı cān **dilber**
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
14). [dilber,]

6. Başı üste ger degirmen daşı
dönse şabr-ide / **Dilber-ilen** itdiği
‘ahd u vefādan dönmeye (G. 178,
Beyit 2). [dilber-ilen, --ile, -n]

7. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ bu arada
ey müdde‘ī / Cān-ı dilden
sevmişem men dilberi **dilber**
meni (G. 187, Beyit 9). [dilber,]

8. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ bu arada
ey müdde‘ī / Cān-ı dilden
sevmişem men **dilberi** dilber
meni (G. 187, Beyit 9). [dilberi, -i]

9. Bir kadem başdı ḥayāliniñ
gönlümüz kıldı nüzül / Cennet
oldı maḳdeminden **dilberā**
kāşānemiz (G. 99, Beyit 11).
[dilberā,]

10. Dil u cān zülf u ruḥ **dilbere** ḥarc-
eylemeyen / Tācir-i Çin u Ḥiṭā
olsa ger noḳşān getürür (G. 71,
Beyit 3). [dilbere,]

dilber-i ‘ayyār: Hileci sevgili.

1. (G. 180, Beyit 5). [dilber-i ‘ayyār,]

dildār-ı kāmētinden: Sevgilinin boyu.

1. (G. 12, Beyit 6). [dildār-ı
kāmētinden,]

Dile-: Arzu etmek, istemek, talep etmek.

1. Dilersen sākī-yi kevşer elinden /
Kıyāmet şöhetinde bāde-yi şāf
(G. 126, Beyit 2). [dilersen, -r, -se,
-ñ]
2. Ger **dilersen** ey āhī naḥl-i
velāyetden rüteb / Mü'min ol
şıdkile āl-i Ḥaydara imān getir
(G. 3, Beyit 10). [dilersen, -r, -se, -
n]
3. Pāyidār-ı ‘aşkına olmaḵ **dilersen**
pāyidār / Nice kim olmuş felek
devrinde payidar-ı kuṭb (G. 7,
Beyit 7). [dilersen, -r, -se, -n]
4. Söyle ey dil Ḥaydar-ı kerrāra
dāim menkıbet / Ger **dilersen** dīn
u ‘uqbāda ḥaḳḳdan mağfiret (G.
17, Beyit 1). [dilersen, -r, -se, -n]
5. Bu ‘acebdür şāh-ı merdān-ile
baḥsitmek **diler** / Kudret-i

kuvvette her nāmerd-i puşt-
endāz hīz (G. 87, Beyit 8). [diler, -
er]

6. Ādem āzād olmadı tā kılmadı anı
şafī‘ / Gör nece ferzend-imiş
kandan **diler** baba naşīb (G. 9,
Beyit 7). [diler, -r]
7. Bilmek **dilersen** ḥikmeti / “Eş-
şabru miftāhī’l-ferec” (Mur. 1,
Beyit 22). [dilersen, -r, -se, -n]
8. Ger la‘l gerek kūh-ı Bedaḥşān
etegin dut / Ey dūr **dileyen** ol bu
‘Aden baḥrine ḡavvāş (G. 20,
Beyit 3). [dileyen, -y, -en]
9. Zülferiñ rāh-güzārında turāb it
cismiñi / Ḥaşr meydānında ger
olmaḵ **dilersen** serferāz (G. 83,
Beyit 4). [dilersen, -r, -se, -n]
10. Ḥaḳīḳat ‘āleminde ger **dilersen** /
Kemāliñ külli şeyden eyle
mümtāz (G. 84, Beyit 8). [dilersen,
-r, -se, -n]
11. Ger şevāb itmek **dilersen** ḥanda
kim görsen bugün / Ḥāriciñiñ
başını kes ḡāzī ol kana bulāş (G.
112, Beyit 9). [dilersen, -r, -se, -ñ]

12. Tanı ol şāhenşeh-i dārü'l-bekāyı
sen daḥi / Ger **dilersen** bu fenāda
devlet-i pāyendelik (G. 142, Beyit
4). [dilersen, -r, -se, -ñ]

13. Himmeti bu devlete girmek
dilersen 'aşkilen / İhtiyār eyle
bugün üftādelik efkendelik (G.
142, Beyit 12). [dilersen, -r, -se, -ñ
]

14. Ger cemāl-ı Ḥaydarı görmek
dilersen Himmeti / Şaykal-ı mihr-
ile cān āyinesinden zengi sil (G.
144, Beyit 12). [dilersen, -r, -se, -ñ
]

15. Sineñi şāf eyle mihr-i Ḥaydar-ilen
Himmeti / Ger **dilersen** sāḳi-yi
kevşer elinden cām-ı şāf (G. 125,
Beyit 12). [dilersen, -i, -se, -ñ]

16. Bu 'acebdür şeh-süvār-ı leşker-i
ṭayyār ilen / Çarḫ meydānında
baḥt itmek **diler** her ḥar-süvār (G.
61, Beyit 5). [diler, -r]

dileg: Dilek: arzu, istek, rica.

1. 'Aşk-ilen iki cihān mülkine dur
silk etegin / Ey veli ḥāşil ola tā ki

'Aliden **dilegiñ** (G. 136, Beyit 1).
[dilegiñ, -iñ]

dil-i 'aşık: Aşık gönül.

1. (G. 20, Beyit 4). [dil-i 'aşık,]

dil u cān: Can ve gönül.

1. (G. 134, Beyit 1). [dil u cān,]

dil-i şeydā göñül: Deli gönül.

1. (Mur. 1, Beyit 3). [dil-i şeydā
göñül,]

dil-i vīrānımız: Yıkık, harap gönül.

1. (G. 99, Beyit 7). [dil-i vīrānımız, -i,
-mız]

dilimde: İnsanların düşündüklerini ve
duydıklarını bildirmek için kelimelerle
veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan,
zeban.

1. Şantiyā u İlyā u Fırḳiyā u Şarfiyā
/ Miñ bir adıdır **dilimde** her şubḥ-
ı şām u her zamān (G. 162, Beyit
4). [dilimde,]

dilinden koyma: Dilden düşürmemek,
söylemeyi bırakmamak.

1. (G. 16, Beyit 5). [dilinden koyma,]

dil-nevāz: *Gönül okşayan, alan.*

1. Ol kerīm-i kār-sāz u **dil-nevāzıñ**
rūz-ı haşr / Zevk-le bezminde
İsrāfīl ider sāzendelik (G. 142,
Beyit 9). [dil-nevāzıñ, -ıñ]

dil-rübānıñ dildār-ı kāmētinden aşıldı:

*Gönül çalan sevgilinin selvi boyunda
asılmak.*

1. (G. 12, Beyit 6). [dil-rübānıñ
dildār-ı kāmētinden aşıldı, -dı]

dil-rubā-yı mehveş: *Gönül çalan sevgili //*

hz. Muhammed.

1. (G. 111, Beyit 5). [dil-rubā-yı
mehveş,]

dil-şād-ı handānam: *Gönül hoşluğuyla*

gülen.

1. (G. 53, Beyit 2). [dil-şād-ı
handānam, -am]

dil-teşne: *Bağrı yanık, susamış gönül.*

1. Sākiyā bir cām-ı en‘ām eyle bu
dil-teşneye / Sāki-yi kevser
şarāb-ı bī-ḥumārıñ ‘aşkına (G.
172, Beyit 10). [dil-teşneye, -y, -e]

dimāğ-ı dil: *Akıl ve gönül.*

1. (G. 183, Beyit 7). [dimāğ-ı dil,]

dīn: *Allah'a inanma ve bağlanma;
insanların yaratıcı olarak kabul ettikleri
üstün güce olan îmanlarını, ona
yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu
îmâna göre davranışlarının nasıl olması
gerektiğini düzenleyen inanış yolu.*

1. ‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı
ka‘bedür ku‘yi / Taķı u hem
Naķīdür devlet hem **dīn** hem
māhir (G. 66, Beyit 14). [dīn,]

2. Şol ḥabībullah resūlullah
Muḥammed ‘aşkına / Ğāzī iseñ
dīn yolında zümre-yi küffarı kes
(G. 108, Beyit 2). [dīn,]

3. Nesl-i Ādemden ‘Alī aḥbābdur
dīndāşımız / Serserīdür **dīn**
yolunda virmeyeñ dīndāşa baş (G.
119, Beyit 7). [dīn,]

4. Aḥmede yār olmasa her zālīm-i
nefs-i cühül / **Dīn** yolunda
Ḥaydara yār olmayan aġyār-ı
ḥaķķ (G. 135, Beyit 8). [dīn,]

5. Qayd-ı cünün ḳal‘a-yı şeddat
içindeyüz / Mü‘minler özge **dінде**

- zīndān içindeyüz (G. 95, Beyit 1).
[dīnde, -de]
6. Tābi‘ olma cāhile nādān-şifat her
nākışa / Yoḥsa ey ebleh-şifat **dīni**
şeytānı oldıñ rīşḥand (G. 51, Beyit
10). [dīni, -i]
7. Muḥibbe ḥubb-i āl ey muvaḥḥid
dīn imāndur / İki ‘ālem elinde
fi’l-meşel bir beyzedür anıñ (G.
74, Beyit 9). [dīn,]
8. Dönme ḥaḳḳdan yüz çevirme
olma aḡyār-ı Ḥüseyn / **Dīniñi**
dīnāra şatma virme āb-ı āşa baş
(G. 119, Beyit 8). [dīniñi, -iñ, -i]
9. Himmetī sulṭān-ı iḳlime
ḳanā‘atdir bugün / **Dīn** yolunda
leşker-i nefsi müselmān eyleyen
(G. 167, Beyit 12). [dīn,]
10. Ger olmasaydı anıñ zülfiḳār-ı
feyyāzı / Tapardı dīn-i
Muḥammed bu **dīnde** ḥaleli (G.
185, Beyit 9). [dīnde, -de]
11. Kim ki bu ḥaḳḳ ḳavle āmennā
dimez hüccet dutar / **Dīni** yoḥ bir

nā-müselmāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 11). [dīni, -i]

din defterini: *Din konusu.*

1. (G. 54, Beyit 4). [din defterini, -n,
-i]

din ehline: *İman edenler, bir dine inanan
kimseler.*

1. (G. 121, Beyit 5). [din ehline, -n, -e
]

din güneşi: *Dinin güneşi, islamın güneşi*
// Hz. Muhammed.

1. (G. 44, Beyit 3). [din güneşi,]

din mülki: *Din ülkesi.*

1. (G. 48, Beyit 4). [din mülki,]

din u ‘uḳbāda: *Din ve ahiret.*

1. (G. 17, Beyit 1). [din u ‘uḳbāda, -
da]

din yolunda: *Din için, din uğruna.*

1. (G. 35, Beyit 5). [din yolunda, -n, -
da]

2. (G. 26, Beyit 6). [din yolında, -n, -
da]

3. (G. 94, Beyit 2). [*dîn yolunda, -n, -da*]
4. (G. 141, Beyit 5). [*dîn yolunda, -n, -da*]
5. (G. 148, Beyit 3). [*dîn yolunda, -n, -da*]

dînâr: *Eski bir nevi altın sikke.*

1. Kılmadı imdād oña cem^c itdügi
dînârı hiç / Çekme Kārûn tek
cihânda renc genc u meyl için
(G. 33, Beyit 9). [*dînârı, -ı*]
2. Dönme haqqdan yüz çevirme
olma ağıyar-ı Hüseyin / Dîniñi
dînâra şatma virme âb-ı âşa baş
(G. 119, Beyit 8). [*dînâra, -a*]

dinâr kalb olma: *Paraya tamah etme; gönlünü paraya kaptırma.*

1. (G. 4, Beyit 1). [*dinâr kalb olma,*]

dinâr-ı bî-mikdâr kalb: *Değersiz bir para gibi hiç bir değere ve itibara sahip olmayan gönül.*

1. (G. 4, Beyit 2). [*dinâr-ı bî-mikdâr kalb,*]

dindâr: *Kişi için dinî inancı güçlü ve inancının gereğini içten ve gerçek bir dinî sevgi ile yerine getiren, mütedeyyin.*

1. Haqq yolunda ey berâder mü'min u **dindâr** iseñ / Eyleme dünyâ için her câhil u nâdân medh (G. 38, Beyit 11). [*dindâr,*]

dindâş: *Aynı dine mensup kimseler.*

1. Nesl-i Âdemden ‘Alî aḥbâbdur
dindâşımız / Serserîdür dîn
yolunda virmeyeñ dindâşa baş (G. 119, Beyit 7). [*dindâşımız, -ı, -mız*]

dindâş: *Aynı dine mensup kimseler.*

1. Nesl-i Âdemden ‘Alî aḥbâbdur
dindâşımız / Serserîdür dîn
yolunda virmeyeñ **dindâşa** baş (G. 119, Beyit 7). [*dindâşa, -a*]

dinden dönme: *Dini terk etme, bırakma.*

1. (G. 57, Beyit 4). [*dinden dönme, -me*]

dîn-i Ahmed: *Ahmed'in dini // İslam.*

1. (G. 34, Beyit 1). [*dîn-i aḥmed,*]

dîn-i enbiyânî: *Peygamberler dini.*

1. (G. 36, Beyit 7). [dīn-i enbiyānīñ, -nīñ]

dīn-i ḥakk: Hak dini, Allah'ın dini.

1. (G. 66, Beyit 13). [dīn-i ḥakk,]

dīn u īmānī: Din ve inanç.

1. (G. 184, Beyit 12). [dīn u īmānī, -i]

dīn-i muḥammed: Hz. Muhammed'in dini, İslamiyet.

1. (G. 34, Beyit 2). [dīn-i muḥammed,]
2. (G. 185, Beyit 10). [dīn-i muḥammed,]

dīn-i Muṣṭafā: Mustafa'nın dini // İslam.

1. (G. 27, Beyit 6). [dīn-i muṣṭafā,]

dīn-i Muṣṭafānī: Hz Muhammed'in dini // İslam.

1. (G. 15, Beyit 5). [dīn-i muṣṭafānī, -n, -i]

dīn-i resūl: Hz. Muhammed'in dini olan İslam.

1. (Muh. 1, Beyit 16). [dīn-i resūl,]

diñle: Dinle, kulak ver.

1. Var ise cānında ger idrāk yā başında 'aql / Nāşih-i müşfikden ey ferzend-i ādem **diñle** pend (G. 51, Beyit 7). [diñle,]

dıraḥşān: Parlayan, parlak.

1. Baḥra düşdi ger şebah bu laciverd-i ḥakkdan / Cevher-i derdem çıhardı bir **dıraḥşān** senderūs (G. 106, Beyit 10). [dıraḥşān,]

dış: Dış, dışarı, hariç.

1. Bir şadefden şad-hezārān gevher-i gāltān-ı mevc / Kaynadı 'aşk āteşinden **dışra** saldı der-zamān (G. 31, Beyit 3). [dışra, -ra]

dış: Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

1. **Dişlerin** birbir kıpar anın bıdarb-ı kelbeteyn / Hancer-ilen kaç' kıl her ki dil kılmaz medḥ-i şāh (G. 165, Beyit 9). [dişlerin, -ler, -i, -n]

dīv: Şeytan, dev.

1. Bu cihān-ı fānī ey dil bir kühen-i
vīrānedür / Kim ki mesken dutsa
anda **dīv** ile hem-ḥānedür (G. 73,
Beyit 1). [*dīv,*]
2. Her niçe doğru yola **dīvi** delālet
iderem / Ğul-ı bed-ṭīnet-i
gümrāh biyābāna gider (G. 77,
Beyit 11). [*dīvi, -i*]
3. ‘Ālem-i sūretde Ādem yoḥken yā
şīr-i ḥaḳḳ / Degdi **dīviñ** boynuna
ol dem ḍarb kācıñız (G. 98, Beyit
8). [*dīviñ, -iñ*]
4. Anıñ kim yoḥdur cānında ‘aşḳ-ı
‘aḳl u dīn derdi / Ḥekim-i
lemyezel derdine ol **dīviñ** devā
ḳılmaz (G. 101, Beyit 7). [*dīviñ, -iñ*
]
5. Yoḥ iken nām u nişān ‘ālem u
ādem henüz / Lif-i ḥurmā ile **dīvi**
bağlayan server gerek (G. 139,
Beyit 2). [*dīvi, -i*]
6. Cinn u ins u cümle maḥlūḳāta
sultāndur ‘Alī / **Dīve** nisbet
düşme ‘āsī ḥazret-i sultāna gel (G.
150, Beyit 8). [*dīve, -e*]
7. Dīv aldı cihān mülküni yā şāh-ı
velāyet / ‘Arz it demidür bir daḥı
yā şīr-i ḥudā ruḥ (G. 44, Beyit 4).
[*dīv,*]
8. Nesl-i ādem gelmeden dutmışdı
şarḳ ḡarb-ı **dīv** / Yeryüzünde
cümle kesmişdi ṭarīḳ-i ṭarḳ **dīv**
(Muh. 2, Beyit 6). [*dīv,*]
9. Nesl-i ādem gelmeden dutmışdı
şarḳ ḡarb-ı **dīv** / Yeryüzünde
cümle kesmişdi ṭarīḳ-i ṭarḳ **dīv**
(Muh. 2, Beyit 6). [*dīv,*]
10. Ol zamānda şāh-ı merdān-ile ḳıldı
ḥarb **dīv** / Gördi Ḥaydardan onda
bu dest-i ḥarb **dīv** (Muh. 2, Beyit
7). [*dīv,*]
11. Ol zamānda şāh-ı merdān-ile ḳıldı
ḥarb **dīv** / Gördi Ḥaydardan onda
bu dest-i ḥarb **dīv** (Muh. 2, Beyit
7). [*dīv,*]
12. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur ḡaraḳ / Yoḥsa bī-
ḥadd **dīv** u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [*dīv,*]

13. Hāydarun hūkmindedür bu
leşker-i ‘arz u semā / İns cinn **dīv**
u ded bu vaḥş-ı ṭayr u mār u mūr
(G. 69, Beyit 6). [dīv,]

14. Eşyā ḳamū musaḥḥar u su‘bān u
mār fetḥ / İnsān u cinn **dīv** perī
rām vaḥş-ı ṭayr (G. 39, Beyit 8).
[dīv,]

15. Ey göñül her dem ‘Alīden iste
imdad u meded / Kim ‘Alī
hūkmindedür insān cinn **dīv** u
ded (G. 50, Beyit 1). [dīv,]

16. Raḥmete’n-li’l-ālemindür
Muştafā-yı ḥayrū’l-beşer / Gel
oña imān getir **dīv** olma ey cehl-i
beşer (G. 62, Beyit 1). [dīv,]

17. Sādıḳ ol ḳavline bu şāhıñ muṭı‘ ol
emrine / **Dīv** düşmez kim ḥekim
Süleymān-ile baḥş (G. 26, Beyit 2).
[dīv,]

18. Otuz miñ üç yüz yıl Ādemden
öñden baḡlıyan **dīvi** / ‘Alīdür bu
yeddi yaşdan açan bu ‘ayn-ı
ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7). [dīvi, -i
]

19. Gerd-i ḡafletden anıñ sürme
çeker çeşmine **dīv** / Gerd alur
āyinesiñ ḳible-nümāyı görmez (G.
86, Beyit 3). [dīv,]

20. Bende saldı **dīvi** ol dest-i velāyet
ḥarb-ilen / Virmedi Mūsāya ḥaḳḳ
fetḥ-i yed-i beyzā henüz (G. 90,
Beyit 7). [dīvi, -i]

21. Oḡu iḥlās-ile
bismillahirraḥmanirraḥīm / **Dīv-**
ilen şeyṭānı öldür zālīm-ı ḡaddarı
kes (G. 108, Beyit 5). [dīv-ilen, --
ile, -n]

dīvān: Eskiden şâirlerin aruz vezniyle yazdıkları şiirlerini, nazım şekillerine ve kafiyelerinin son harfine göre belli bir sıraya baḡlı kalarak düzenledikleri şiir mecmuası.

1. Menim mihr-i ‘Alīdür rüz-ı hıcā /
Dīvānım cevşen-i seyf-i sinānım
(G. 158, Beyit 10). [dīvānım, -ım]

dīvāne: Aşk ile kendinden geçmiş, deli, mecnun.

1. Şevḳ-len şāhā cemālūñ şem‘ine
pervānemiz / Çarḫ urub

dīvāneler tek muttaşıl
yanmağdur (G. 99, Beyit 5).
[dīvāneler, -ler]

2. Saldı şevk-ile özin āteş-i sūzāna
güneş / Kaşd oldur meni **dīvāne**
kimi yāne güneş (G. 117, Beyit 1).
[dīvāne,]

dīvāne olmayınca: Aşk derdiyle
kendinden geçmek, delirmek.

1. (G. 170, Beyit 2). [dīvāne
olmayınca, -ma, -y, -ınca]

dīvān-ı haşr u neşr: Kıyamet günü
mahkemesi.

1. (G. 16, Beyit 10). [dīvān-ı haşr u
neşr,]

dīvār: Bir binanın bedenini meydana
getirmek, bir yeri çevrelemek, bölmek,
bir ağırlığa dayanak sağlamak, toprak
veya suyu tutmak gibi amaçlarla taş,
tuğla, kerpiç, ahşap vb. malzemeden
gereken kalınlıkta örülen ve diklemesine
yükselen yapı.

1. Tāk-ı manzar kaşr-ı eyvān u der u
dīvārı hiç / Hānumānı ‘ākıbet

vīrān olub baykuş öter (G. 33,
Beyit 3). [dīvārı, -ı]

dīv-ħarīm: Şeytanın barındığı yer.

1. Ĥarīm-i ĥāşş-ı ĥağğdur bu sarāy-ı
ķalbiñ ey mü’min / Ĥazer kılma
dīv-ħarīmi ‘izzete maħrem (G.
161, Beyit 3). [dīv-ħarīmi, -ı]

dīv-i bend: Bağlanmış şeytan.

1. (G. 51, Beyit 1). [dīv-i bend,]
2. (G. 51, Beyit 1). [dīv-i bend,]

dīv u ded: Şeytan ve yırtıcı hayvan.

1. (G. 167, Beyit 10). [dīv u ded,]
2. (G. 173, Beyit 4). [dīv u ded,]
3. (G. 175, Beyit 10). [dīv u ded,]
4. (G. 122, Beyit 9). [dīv u denī,]

dīv-i gümrāh-ı cühül: Yolunu şaşırması,
yoldan çıkmış cahil şeytan.

1. (G. 82, Beyit 5). [dīv-i gümrāh-ı
cühül,]

dīv-i mel‘ūn-ı münāfık: Allah tarafından
lanetlenmiş inkarcı şeytan.

1. (G. 129, Beyit 6). [dīv-i mel‘ūn-ı
münāfık,]

dīv-i nefsi: *Dev gibi büyük nefis.*

1. (G. 12, Beyit 9). [dīv-i nefsi, -i]

dīv-i sefidi: *Beyaz dev; yaratık.*

1. (Muh. 1, Beyit 13). [dīv-i sefidi, -i]

dīv-i ṭabʿ: *Şeytan tabiatlı, şeytani yaratılışlı.*

1. (G. 182, Beyit 4). [dīv-i ṭabʿ,]

diyānet: *Dindarlık, dînin hükümlerine uyma ve bu hükümlerin gerektirdiği gibi hareket etme.*

1. Küfr-ile kıldı hıyānet ol **diyānet** ser nigūn / Şol emānet kim oña oldu ezel günde Ḥumūl (G. 147, Beyit 3). [diyānet,]

diyānet dîn hem imānımız: *Din ve imana bağlılık.*

1. (G. 96, Beyit 8). [diyānet dîn hem imānımız, -i, -mız]

dobdolu: *Tıka basa dolu olan.*

1. Ḥimmetī **dobdoludur** nūr-ı ʿĀliden naẓar it / Bu doḳkuz ʿarş evidür ferş daḥı altı cehāt (G. 14, Beyit 14). [dobdoludur, -dur]

doğ-: *(Güneş, ay, yıldızlar) Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek.*

1. Dıtdı yekser ʿālemi cümle cihāngir ʿAlī / **Doğdı** mağribden güneş āʿmā degülseñ göziñ ac (G. 27, Beyit 11). [doğdı, -dı]

2. Ḳarār itmez zemîn u āsımān ay gün **doğmaz** / Yakîn bil olmasa şāh-ı velāyet bir nefes ḥāzır (G. 66, Beyit 3). [doğmaz, -maz]

3. Doḳkuz eflākı bir menşübde ol şāh māt eyler / ʿAlī bu mihr u māh u kevkebe emritmese **doğmaz** (G. 76, Beyit 6). [doğmaz, -maz]

4. Tā ki **doğdı** ʿālem-i subḥ-ı velāyetden güneş / Oldı aḥbābıñ yüzünden her günü ʿıyd-ı saʿid (G. 55, Beyit 3). [doğdı, -dı]

5. Ol velī bāṭından ol sâʿat ki geldi zāhir / Vaʿde-yi sâʿat irişdi **doğdı** şems-i mağribeyn (G. 165, Beyit 10). [doğdı, -dı]

6. Maṭla-ı şubḥ-ı ezel kıldı tecellā-
yı ‘acīb / **Doğdı** bir şems-i munir
‘ālem-ārā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 1).
[doğdı,]

doğ: Doğmak, dünyaya gelmek.

1. Bir tecerrüd rûḥ-ı kudsum nuṭk-ı
ḥaḳḳdan **doğmuşam** / Şol doḳuz
ata bu yeddi āneden
müstağniyim (G. 157, Beyit 9).
[doğmuşam, -mış, -am]

doğrı: Gerçek, hakikat.

1. Cāhil-i nāḳış bu ḳulı mu‘teber
dutmaz ne ğam / Bu benim **doğrı**
sözüm bir kāmil insānedür (G. 73,
Beyit 7). [doğrı,]
2. Murtażadır Muştafāya cān-ı
dilden **doğrı** yār / Cān ṭufeyl it ey
muḥibb ol **doğrı** yāriñ ‘aşḳına (G.
172, Beyit 6). [doğrı,]
3. Murtażadır Muştafāya cān-ı
dilden **doğrı** yār / Cān ṭufeyl it ey
muḥibb ol **doğrı** yāriñ ‘aşḳına (G.
172, Beyit 6). [doğrı,]
4. Her niçe **doğru** yola dīvi delālet
iderem / Ğul-ı bed-ṭinet-i

gümrah biyābāna gider (G. 77,
Beyit 11). [doğru,]

5. ‘Alidür Aḥmediñ **doğru** refiḳi
ḥaḳḳ ṭarīkinde / ‘Alidür Aḥmediñ
cismi içinde cānı el ḥāşıl (G. 145,
Beyit 8). [doğru,]

doğrı: Bir ucundan öbür ucuna kadar
yönü deĝişmeyen, eğri ve çarĝık karşıyı
// hakiki, gerçek.

1. Çıhma yoldan **doğrı** gel şāh-ı
velāyet rāhına / Şöyle bil sıgmaz
sebillullah kec-reftār ḳalb (G. 4,
Beyit 3). [doğrı,]

doğrı: Edat; karşı yönünce.

1. Açdı rahmet bābını ol bāb-ı şehri-
‘ilm-i dīn / Ḥaḳḳ yola **doğrı**
hidāyet buldı andan ḥāş u ‘ām (G.
151, Beyit 4). [doğrı,]
2. Sarlak alduḳ bu yola **doğrı** varan
görmez ḥaṭar / Himmet-i āl-i
‘Aliden neyler ol sārıḳ bize (G.
179, Beyit 9). [doğrı,]
3. Ey hidāyet isteyen bu ḥaḳḳ ṭarīke
doğru gel / Mehdī-yi hādī saña

rāh-ı selāmet gösterür (G. 82, Beyit 6). [doğru,]

4. Mustakim ol Himmeti Haydar yolunda müstakim / Hazrete **doğru** tarik-i evliyadir şah-rāh (G. 169, Beyit 11). [doğru,]

dokkuz: Sekizden sonra gelen dokuz sayısı.

1. **Dokkuz** ‘arşınıñ sütünü yeddi ferşini lengeri / Oldur veli-yi muṭlak ḥallāk-ı ‘ālem mazhār-ı kādir (G. 66, Beyit 4). [dokkuz,]
2. Kāf-ı nūndan ‘ālemi imkān iden perverdigār / Yeddi merre baḥr **dokkuz** keyvān iden perverdigār (G. 59, Beyit 1). [dokkuz,]
3. Bir tecerrüd rūḥ-ı kudsum nuṭk-ı ḥakḥdan doğmuşam / Şol **dokkuz** ata bu yeddi āneden müstağniyim (G. 157, Beyit 9). [dokkuz,]
- 4.

dokkuz ‘arş: Içiçe geçmiş olarak dünyayı çevrelediği varsayılan sanal çemberlerdir ki, yedi tanesi dünyanın

kendi göğünden başlayarak yedi gezegenin feleğidir; sekizinci felek sabit yıldızlar ve burçlar feleğidir; dokuzuncu felek ise hepsini çepeçevre sarıp kuşatan, en büyük en yüksek felek olduğundan kendine yakışır bir ad ile, felek-i atlas olarak bilinir, diğer adları felek’ül eflak ve felek-i azam dır. 8. feleğe kürsi, 9. feleğe de arş da denir.

1. (G. 14, Beyit 14). [dokkuz ‘arş,]

2. (G. 181, Beyit 6). [dokkuz ‘arş,]

dokkuz çarḥ: Dokuz felek; göğün dokuz katı.

1. (G. 125, Beyit 4). [dokkuz çarḥ,]

dokkuz eflākı: Dokuz felek; göğün dokuz katı.

1. (G. 76, Beyit 6). [dokkuz eflākı, -1]

dokkuz eyvān: Dokuz kemer(göğün dokuz katı), dokuz gök.

1. (G. 70, Beyit 3). [dokkuz eyvān,]

dokkuz küh-ı kāf: Dokuz kaf dağı.

1. (G. 125, Beyit 4). [dokkuz küh-ı kāf,]

dokuz nilgün eyvāna: *Dokuz katlı lacivert saray // gökyüzünün dokuz katmanı.*

1. (G. 117, Beyit 9). [*doğkuz nilgün eyvāna, -a*]

dol-: *Bir yere iyice yayılmak, tamamen kaplamak.*

1. Geldi mehdi Himmeti nür-ile **doldı** kâinât / Dutdı yeddi kişver ey mü'min-i dindâr tâc (G. 28, Beyit 12). [*doldı, -dı*]
2. Doldı bu serâ cevr-ile ey server-i 'âdil / Qur şimdi cihan ehline mizân-ı velâyet (G. 24, Beyit 7). [*doldı, -dı*]
3. Kör ider huffâş görgeç ey ulû'l-ebşâr-ı tâc / Geldi mehdi Himmeti nür-ile **doldı** kâinât (G. 28, Beyit 11). [*doldı, -dı*]
4. Luğ idüb başdı kadem mihr-ile ol mâh-ı münir / **Doldı** envâr-ı ziyâ külbe-yi aḥzânımıza (G. 175, Beyit 3). [*doldı, -dı*]
5. Mü'min oluban kalbine imân **dolur** el-ḥakk / Onun ki ider

cânına bu ma'nî sîrâyet (G. 21, Beyit 8). [*dolur, -ur*]

6. Çıhart zulmât-ı buğzı nür-ı mihr-i şâh ilen **doldur** / Serâ-yı kalbiñi kıl pāk u şâf rüşen-i vâşi' (G. 124, Beyit 8). [*doldur, -dur*]
7. Nazar kıl Himmeti şol âftâbe / **Dolupdur** pertevinden cümle eṭrâf (G. 126, Beyit 11). [*dolupdur, -up, -dur*]
8. Dün-perver oldı çarḥ bu devrân-ı bî-subât / **Doldı** meṭâ'ı zarḥ ile bâzâr-ı kâinât hey (Müsebbâ 1, Beyit 8). [*doldı, -dı*]
9. Sâkî-yi kevşer elinden içmişem bir **dolu** cām / Fâriğ-i âzâd olur endîşe-yi mest müdâm (G. 151, Beyit 1). [*dolu, -u*]
10. Doldurdu gevher-i dürr eyler nişâr-ı Aḥmed / Naḳkaş şun' kılmış hoş yeddi ḥân münakkaş (G. 118, Beyit 9). [*doldurdu, -dur, -dı*]
11. Sâkî-yi devrân eger peymânına kân **doldurır** / Andan ikrâh

eyleme ol bādeye bir kâne çek (G. 138, Beyit 2). [doldurır, -dur, -ır]

dol: Zaman bağlamında vaad edilen sürenin tamamlanması.

1. Şāh elinden içmedi peymāne ey Himmeti / **Dolmasa** her kimsede şol ‘ahd-ı ezel peymān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 12). [dolmasa, -ma, -sa]

dolab: Felek, çark.

1. Muallağ dönderen **dolaba** nisbet çenber-i çarhı / Hāḳīkatde eyā mü’miniñ ‘Alī ol dest-i kudretdür (G. 80, Beyit 6). [dolaba, -a]

dolaş-: Dolaşmak, belli bir yerde gezinmek.

1. Hābibiñ kitfine basdı ayakıñ / **Dolaşdı** lā-mekāna kıldı mi‘rāc (G. 29, Beyit 3). [dolaşdı, -dı]

dolu: Dolmuş durumda olan.

1. Gök maḫbaḫıdır ol veliyullah-ı saḫiniñ / Dāim **doludur** ni‘mete bu ḫān-ı müsebbac (G. 122, Beyit 6). [doludur, -dur]

2. Hāşr bezminde Hüseyn ‘aşkına ister Himmeti / Sākī-yi kevşer elinden luḫ idübdür **dolı** tās (G. 103, Beyit 11). [dolu,]

dön-: Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

1. Çeşmine müşrikleriñ şol āteş-perrān-ı çarhı / **Dönderen** bu gerdişi dest-i velāyetdür yakīn (G. 42, Beyit 10). [dönderen, -der, -en]
2. Muallağ **dönderen** dolaba nisbet çenber-i çarhı / Hāḳīkatde eyā mü’miniñ ‘Alī ol dest-i kudretdür (G. 80, Beyit 6). [dönderen, -der, -en]
3. Devrine devr-i felek **dönmektedir** pervānevār / Şem‘ tek bu encümen içinde tā kim var-ı kuḫb (G. 7, Beyit 2). [dönmektedir, -mek, -te, -dir]
4. Kaḫa **dönder** yiri ḳat‘-ı nazar kıll yeddi kişverden / Vaḫān dut burda Himmeti özge maḫarda geç (G. 32, Beyit 12). [dönder, -der]

5. Başı üste ger degirmen daşı **dönse** şabr-ide / Dilber-ilen itdigi ‘ahd u vefādan dönmeye (G. 178, Beyit 2). [dönse, -se]
6. Şöyle bil çıhmazdı zulmāt-ı ‘ademden tā ebed / **Dönmese** çarḥ üzre ger re’yince bu şems-i münir (G. 68, Beyit 3). [dönmese, -me, -se]
7. Bir de hükmeylersin gökde āftāb **dönderür** / Ol emīn ‘arş u ferş ol şāhib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit 4). [dönderür, -ür]

dön-: Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.

1. Şāh-ı merdān ‘Alī destindedür fermān-ı çarḥ / Hadd yoḥdur kim **döne** öz başına devrān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 1). [döne, -e]
2. Baḥra **döndi** müdde‘-i ḳanında oldı ‘arşa-gāh / Düşdi deryā-yı celālet derdi emvāc-ı sitiz (G. 87, Beyit 4). [döndi, -di]
3. Her ne gelse miḥnet raḫat aña yeksān ola / Şādık u şābir kimi

- renc u ‘anādan **dönmeye** (G. 178, Beyit 4). [dönmeye, -me, -y, -e]
4. Fā‘il-i muṭlak çün ḫaḳḳdır ḳādir-i bi’l-iḥtiyār / Pes muvaḫḫid oldır ol ḫükm-i ḳazādan **dönmeye** (G. 178, Beyit 5). [dönmeye, -me, -y, -e]
5. Ḥāricī ger şed hezār olsa tenezzül ḳılmaya / Gitse ger başı ṭarīḳ-i murtażādan **dönmeye** (G. 178, Beyit 6). [dönmeye, -me, -y, -e]
6. Ol cefā u cevr gördükce vefālar göstere / Luṭf u ḳahrın bir göre yarıñ cefādan **dönmeye** (G. 178, Beyit 3). [dönmeye, -me, -y, -e]
7. Başı üste ger degirmen daşı dönse şabr-ide / Dilber-ilen itdigi ‘ahd u vefādan **dönmeye** (G. 178, Beyit 2). [dönmeye, -me, -y, -e]
8. ‘Āşık oldur yeddi başlı ejdehādan **dönmeye** / Ḥancer u tiğ u teber tır-i belādan **dönmeye** (G. 178, Beyit 1). [dönmeye, -me, -y, -e]
9. ‘Āşık oldur yeddi başlı ejdehādan **dönmeye** / Ḥancer u tiğ u teber

tir-i belādan **dönme**ye (G. 178,
Beyit 1). [dönme, -me, -y, -e]

dön-: Caymak, vazgeçmek, bırakmak.

1. Onda her kim ki olursa tābi^c-yi
deccāl-ı ħar / Küfr-ile ħaħħdan
döner ol cehl-i bī-īmān ħopar (G.
63, Beyit 4). [döner, -er]
2. Ĥāliyā tā kim ola fetĥ-i tılsım u
keşf-i genc / Ejdehādan **dönme**
zaĥm-ı mārđan dönderme yüz (G.
102, Beyit 2). [dönme, -me]
3. Dönme ħaħħdan yüz çevirme
olma aġyār-ı Ĥüseyn / Dīniñi
dīnāra şatma virme āb-ı āşa baş
(G. 119, Beyit 8). [dönme, -me]
4. Baş oynada kim **dönme**ye
meydān-ı ‘Aliden / Nār u sitem u
ġayr-ı vücūdun ide ger gül (G.
146, Beyit 5). [dönme, -me, -y, -
e]
5. Ger münāfiħlar meni şed pāre
kılsa **dönmezem** / Ĥaħħ tarīħinde
tamām-ı heşt-i çārīñ ‘aşħına (G.
172, Beyit 4). [dönmezem, -mez, -
em]

dön: Geri gelmek, geri gitmek.

1. Endi zehrā gökyüzünden yüz
dutup bu dergāhıña / **Döndi**
maġribden celālet birle baĥduñ
aftāb (G. 1, Beyit 3). [döndi, -di]
2. Bu kevākib-i çarĥ ne çetr-i
musahĥardur oña / Bir işāret
ħıldıġı-çün **döndi** maġribden
ħoyāş (G. 112, Beyit 5). [döndi, -di
]
3. Ki şifātīñ gösteren aşlan **dönende**
Aĥmede / Gāh zātīñ perde-yi
‘izzetde pinhān eyleyen (G. 167,
Beyit 2). [dönende, -ende]

dön-: -e kaplı olmak.

1. Şubĥ dem aldı cemālından güneş
turfa niħāb / Nūra **döndi** yeryüzi
açıldı zūlmāt-ı ħicāb (Muh. 3,
Beyit 1). [döndi, -di]

dön-: Yönelmek.

1. Her ħarafdan ehl-i meclis oña
döndermiş yüzün / Olmuş ol
cemi‘yyete ħāim-maħām u ħible
şem^c (G. 123, Beyit 8).
[döndermiş, -miş]

2. **Dönderdi** nifāk-ile kāmū kavm-i riyā ruh / Amma ki ne ğam dutmuşuz ey şāhib-i kuvvet (G. 44, Beyit 8). [dönderdi, -di]

dörd: Dört.

1. Hāmsetü'l-esmā yazıldı tā mu'allak **dörd** çarh / Ya'ni 'arşullah bil nūr-ı velāyetdür imād (G. 46, Beyit 2). [dörd,]

dörd 'enāşır: Dört unsur // Nesnelerin asılları olarak kabul edilen ateş, hava, su, toprak maddeleridir.

1. (G. 11, Beyit 5). [dörd 'enāşır,]

dörd 'enāşır: Dört unsur // Nesnelerin asılları olarak kabul edilen ateş, hava, su, toprak maddeleridir.

1. (G. 11, Beyit 5). [dörd 'enāşır,]

dörd kitābıñ ma'nīsini: Dört kitabın anlamı // Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an'ın anlamı.

1. (G. 21, Beyit 4). [dörd kitābıñ ma'nīsini,]

dört: Dört, sayı sıfatı.

1. Kimdir ol şāh ki **dört** illik-iken zāhirde / Hārb-i destinde olubdur ten-i şu'bān iki şak (G. 134, Beyit 7). [dört,]

dost: Arkadaş, dost.

1. Ol 'Alī ol velīni'met kim oldur kanı luṭf / **Dost** hem düşmen tamam ondan bulur eşyā naşib (G. 9, Beyit 5). [dost,]

2. Dost itleriniñ isteye yā rūzdan cāndan / Ma'zūli u merd mekkī u köri aġyār (G. 60, Beyit 12). [dost,]

3. İki cihāna qalmaz bu yolda 'aşıq **dost** / Kim cān u dilden ister anıñ ki 'aşıq **dost** (G. 23, Beyit 1). [dost,]

4. İki cihāna qalmaz bu yolda 'aşıq **dost** / Kim cān u dilden ister anıñ ki 'aşıq **dost** (G. 23, Beyit 1). [dost,]

5. Bend-i 'alāyık kes ferd ol fenāya muṭlak / Dārın içinde yoḡdur zirā 'alāyık **dost** (G. 23, Beyit 2). [dost,]

6. Mindi Burak-ı ‘aşka meydān-ı
‘aşka sürdi / Terk itdi cān u başı
şıdık-ile şadık **dost** (G. 23, Beyit 3).
[dost,]
7. Āşināiyyet tariķiñ her kim
bırāhdi elden / Vaḥdāniyyet
evinde oldı muvāfık **dost** (G. 23,
Beyit 4). [dost,]
8. Çün u çerāde qaldı zan-ile ehl-i
pindār / Oldur muḥālif-i ḥaqq
oldur münāfık **dost** (G. 23, Beyit
5). [dost,]
9. Qanber gerek ‘Aliniñ cān vire
Ḥidmetinde / Her bende maqbūl
olmaz her tuḥfe lāyık **dost** (G. 23,
Beyit 7). [dost,]
10. Ağyār şordı menden sen kimsen
didim men / Bir ‘āşık-ı belākeş
mendlük-ı sābık **dost** (G. 23, Beyit
6). [dost,]
11. Ḥaydar şeh-i velāyet ol maḥzar-ı
hidāyet / Göñlüne ondan oldı
keşf-i ḥaḳāyık **dost** (G. 23, Beyit
8). [dost,]
12. Āyine-yi zamire ey Himmeti
naḥar kıll / Ondan bize ḥaber vir

tūṭi-yi nāṭık **dost** (G. 23, Beyit 12).

[dost,]

13. Ḥoş itdi baḥr-ı vaḥdet dutdı
cihānı keşret / Açıldı bāb-ı
raḥmet cān oldı zāik **dost** (G. 23,
Beyit 10). [dost,]

14. Ḥaydar ḥaqqıñ elidür Ḥaydar
şeh-i velidür / Ḥallāl-ı müşkilāt u
ḥall-i daḳāyık **dost** (G. 23, Beyit 9).

[dost,]

15. Faşl-ı bahār yitdi berdü’l-‘acūze
getdi / Şaḥn-ı çemende yetdi vādi
ḥaḳāyık **dost** (G. 23, Beyit 11).
[dost,]

döz-: Tahammül etmek, dayanmak,
katlanmak.

1. Ceble tığına **dözmez** kâf koyar /
Ne vücūd ola pes şurşur öñünce
müçegiñ (G. 136, Beyit 8).
[dözmez, -mez]
2. Qahqaha u ‘anter u hüşām u
ğazanfer cebele / Ger cebeldir
dözemez zerbet-i samsanımıza (G.
175, Beyit 12). [dözemez, -e, -mez
]

dü: İki sayısı.

1. Ey birāder kes siyāset hançer-ilen başını / ‘Āşī olur eylese bir kıl **dü** sultān-ile baḥs (G. 26, Beyit 5). [dü,]

du‘āsını kıldı: Tanrıya yalvarmak, dua etmek.

1. (Müsebba 1, Beyit 20). [du‘āsını kıldı, -dı]

du‘ā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beyt'in duası, ehl-i beyte dua etmek.

1. (G. 19, Beyit 1). [du‘ā-yı ehl-i beyt,]

düçā: Gecenin karanlığı, zulmet.

1. Manzar-ı ma‘niden ol bedr u **düçāyı** görmez / Himmeti terk-i hicāb eylemeyen tā-be-ebed (G. 86, Beyit 12). [düçāyı, -y, -ı]

dükkān: Zevk ve safā bağlamında duygu alışverişinin yapıldığı yer: gönül.

1. Murādiñ virdi ‘uşşākiñ **dükkāniñ** yıldı zerkin / Yine derdine müştākiñ devā geldi devā geldi (G. 183, Beyit 8). [dükkāniñ, -iñ]

düldül: Hz. Ali'nin atı.

1. Düldüle ol şeh-süvār olanda İsrāfil-i vaqt / Zevk-ilen her dem çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan nefir (G. 68, Beyit 2). [düldüle, -e]
2. Kim sene zülfiķār-ı gönderdi ḥazreti ḥaḳḳ / Çıldı revāna **düldül** ḥacer oldu iki şaḳ (Muh. 1, Beyit 17). [düldül,]
3. Oldılar meydān içinde hem ‘inān u hem rakīb / Aḥmede endi Burāḳ u geldi **düldül** Ḥaydara (G. 5, Beyit 4). [düldül,]
4. Ceng içinde dem-be-dem nuḳḳ açıldı nāṭıḳlar kimi / Söyleşürdi sordı Ḥaydar-ilen **düldül** u Ḥancer ḥadīs (G. 25, Beyit 12). [düldül,]
5. Ḳanber olmaz her habeş ya **düldül** olmaz her feres / Bu cihānda zülfiķār olmaz-idi kim her kılıç (G. 34, Beyit 7). [düldül,]
6. Oña ḥaḳḳdan ‘aṭādur zülfiķār u **düldül** ü zehrā / Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şir-i

- yezdāndur (G. 74, Beyit 2).
[düldül,]
7. Velāyet leşkeriniñ şehsuvār-ı şîr-i yezdāndur / Oña haqqdan ‘atādur zülfikār u **düldül** ü zehrā (G. 75, Beyit 2). [düldül,]
8. Haqq ta‘ālādan anıñ-çün **düldül** ü hancer gelen / Şîr-i haqq şāh-ı velāyet kätîl-i ‘anter gerek (G. 139, Beyit 4). [düldül,]
9. Ey Himmetî sen Haydara **düldül** haberin vir / Bu ‘arşada her hārese Rüstem demek olmaz (G. 97, Beyit 12). [düldül,]
10. Muḥammed ‘aşkına meydāna sürdi **düldülü** Haydar / Getürdi maḳdeminden ‘arşa-yı rüy-ı zemîn revnaḳ (G. 133, Beyit 3). [düldülü, -i]
11. Çün berḳ simā endi yere tiğ-ı dupeyker / Yarıldı ḫacer çıdı revān oynadı **düldül** (G. 146, Beyit 11). [düldül,]
12. Ol tiğ çeküb heybetle **düldüle** mindi / Bu yeddi ṭabaḳ yeryüzine

düşdi tezelzül (G. 146, Beyit 12).
[düldüle, -e]

düldül-süvār şaff-deriñ: *Düşman saflarını yaran düldülün binicisi // Hz. Ali.*

1. (G. 42, Beyit 6). [düldül-süvār şaff-deriñ, -iñ]

dün: *Aşağı, aşağılık, alçak.*

1. Güzer kılmaz ‘Alî rāhında kim ki iki ‘ālemden / Kim ol **dün** degā kim himmet-i kuteh nazardan geç (G. 32, Beyit 6). [dün,]

dün-perver oldı: *Aşağılık kimselerin koruyucusu olmak.*

1. (Müsebba 1, Beyit 8). [dün-perver oldı, -dı]

dünyā: *(Fani, geçici olan) dünya; dünya hayatı.*

1. Mü’min u hem mü’mināt amma ki olur bî-gümān / **Dünyā** ve ‘uḳbāda dīdār-ı ‘Alīden yā naşīb (G. 9, Beyit 4). [dünyā,]
2. Haqq yolunda ey berāder mü’min u dindār iseñ / Eyleme **dünyā**

- içün her cāhil u nādān medh (G. 38, Beyit 11). [dünyā,]
3. **Dünyā** u ‘uqbā ‘ālem u Ādem aña tufeyl / Yevmü’l-kiyām va‘de-yi rüz u şümār feth (G. 39, Beyit 10). [dünyā,]
4. **Dünyādan** bu mühre-i mihr u mehī mezād çarh / Ey harif oldur anıñ desdindedür bu taş-ı nerd (G. 52, Beyit 8). [dünyādan, -dan]
5. **Dünyāda** aña kılmasa her kim ki tevellā / ‘Uqbāda işi hasret feryād fiğāndur (G. 72, Beyit 10). [dünyāda, -da]
6. **Dünyā** u ‘uqbāda ondan özgeye kılmaz nazar / Himmeti kılmışdurar bir şāh-ı hūbān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 10). [dünyā,]
7. Var-iken ol zāt-ı muṭlak yoḥdı eşyā henüz / Emr-i kün mevķūfdı bu **dünyā** u ‘uqbā henüz (G. 90, Beyit 1). [dünyā,]
8. **Dünyāda** her kim bende-yi ol hāceye ikrār ider / ‘Uqbada ol ‘āşık-ı maḥrem-i ḥaḫḫ esrār ider (Muh. 3, Beyit 16). [dünyāda, -da]
9. Olma ḥālī ey göñül yād-ı ‘Aliden bir nefes / Mūnis-i cān **dünyā** u ‘uqbada anıñ mihri bes (G. 105, Beyit 1). [dünyā,]
10. Himmeti **dünyāda** vir āl-i Muştafā ‘aşkına nān / Saña dām u odı ola mişl-i gülzār-ı ḥalil (G. 143, Beyit 12). [dünyāda, -da]
11. Kim ki ehl-i āḥiretdür dār-ı dünyādan geçer / Belki ehli’llah olan **dünyā** u ‘uqbādan geçer (G. 79, Beyit 1). [dünyā,]
12. İḥtiyārıñ tabşur iḥlaş-ile ol sulṭāna hem / **Dünyā** u ‘uqbāda oldur iḥtiyār-ı kirdiğār (G. 61, Beyit 3). [dünyā,]
13. Cifedür **dünyā** ṭama‘ kelbi aña dāim ḥariş / Tāze daşla cife-yi pāk ol seg-i murdarı kes (G. 108, Beyit 9). [dünyā,]
14. Kūl ḥaḫḫı ḥalka işbāt itmek-çün **dünyāda** / Geçdi tiğından

hezārān but-perest u but-tırāş (G. 112, Beyit 4). [dünyāda, -da]

15. Velīyullaha ger bu **dünyāda** ‘arz itmeyeñ imān / Vişāl-ı hūr-ı cennet isteme ey ebleh-i tāmī‘ (G. 124, Beyit 11). [dünyāda, -da]

16. Himmetī neyler bu **dünyā** lezzetiñ sensen benim / Maḥzen-i dīnār-ı genc-i dürr-i kānım şāh şāh (G. 171, Beyit 12). [dünyā,]

17. Himmetiniñ yā ‘Alī maqşūd-ı dīdārīñ gören / Sensiz bin **dünyā** ḥarām olsun oña hem aḥret (G. 17, Beyit 13). [dünyā,]

18. **Dünyā** u ‘uqbada bir dem ḥātır şād olmasun / Her kim olmaz dem-be-dem mihriñle hürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11). [dünyā,]

dünyā dāri: Dünya yurdu.

1. (G. 33, Beyit 4). [dünyā dāri,]

dünyā meyi: Dünya şarabı, dünyanın baş döndürücülüğü.

1. (G. 37, Beyit 12). [dünyā meyi,]

dünyā u ‘uqbā: Dünya ve ahiret.

1. (G. 83, Beyit 5). [dünyā u ‘uqbā,]

dünyā u ‘uqbā temennāsından: Dünya ve ahiret temennisi.

1. (G. 125, Beyit 11). [dünyā u ‘uqbā temennāsından, -n, -dan]

dünyā u ‘uqbāda: Dünya ve ahiret.

1. (G. 125, Beyit 10). [dünyā u ‘uqbāda, -da]

2. (G. 142, Beyit 6). [dünyā u ‘uqbāda, -da]

3. (G. 147, Beyit 6). [dünyā u ‘uqbāda, -da]

dünyā u ‘uqbādan: Dünya ve ahiret.

1. (G. 148, Beyit 1). [dünyā u ‘uqbādan, -dan]

dünyā u ‘uqbāya: Dünya ve ahiret.

1. (G. 19, Beyit 3). [dünyā u ‘uqbāya, -y, -a]

dünyānı başına dār eyleyen: Bir kimseyi çok sıkıntılı bir duruma sokmak.

1. (G. 164, Beyit 12). [dünyānı başına dār eyleyen, -y, -en]

dünyâ-yı dün-perver: *Kötüleri koruyan dünya.*

1. (G. 100, Beyit 11). [*dünyâ-yı dün-perver,*]
2. (G. 100, Beyit 11). [*dünyâ-yı dün-perver,*]
3. (G. 140, Beyit 9). [*dünyâ-yı dün-perver,*]

dur-: *Bir yerde bir süre oylanmak, eğlenmek, eğlenmek.*

1. Eger ‘irfân-ı kâmil-sen kiminçün **durdu** fikr-eyle / Mu‘allağ bî-tanâb bî-sütün bu nilgün çadır (G. 66, Beyit 5). [*durdu, -dı*]

dur: *"Artık yeter" anlamında bir ikaz.*

1. ‘Aşk-ilen iki cihân mülkine **dur** silk etegin / Ey velî hâşıl ola tâ ki ‘Aliden dilegiñ (G. 136, Beyit 1). [*dur,*]

dur: *Durmak, bulunmak, kalmak.*

1. Rezm günü ‘arşada er kimi **durmak** gerek / Bezm günü yâr-ilen kavlı u karar eyleyen (G. 164, Beyit 9). [*durmak, -mak*]

2. Rûz-ı maşşer saña ‘avn ide heşt u çehâr-ı kuṭb / **Dur** teberrâ kıll ‘adû-yı ehl-i beyt-i Ḥaydara (G. 7, Beyit 11). [*dur,*]

dürc: *İçine inci ve altın konulan küçük hokka.*

1. Hem isî bin Meryem hem kâtil-ı deccâlem / Hem şems u kamer burcam hem gevher u hem **dür cem** (G. 155, Beyit 9). [*dür cem, -em*]

dürdâne: *İnci tanesi.*

1. Daşı la‘l u yağmuru **dürdâne** eyler kanı mişk / Kaṭreyi cem‘ eyleyüb ‘ummân iden perverdigâr (G. 59, Beyit 6). [*dürdâne,*]
2. Bu vücūd bu ‘adem yeksân olur ey Himmetî / Ḥâlî olsa bu şadefden bir nefes **dürdânemiz** (G. 99, Beyit 12). [*dürdânemiz, -miz*]
3. Şöyle kim otuz iki **dürdânenen** olmuş tamâm / Cebre’ilde nâzil oldu Aḥmede destâr tâc (G. 28, Beyit 5). [*dürdânenen, -den*]

4. Velîyullaha nisbet kılma her
mechûl nādānı / Berāber mi kılur
ḥar mühreye **dürdāneni** ‘āqıl (G.
145, Beyit 4). [*dürdāneni, -n, -i*]
5. Ma‘den-i dürr-i me‘ānīdir vücūd-
ı Himmetī / Şol şadef ḳalbiñdeki
dürdāneden müstağniyim (G. 157,
Beyit 12). [*dürdāneden, -den*]
6. Mihr-i şāh-ı velāyet cāndır
tenimde zīrā / Muḳadder olur
şadefde **dürdāne** olmayınca (G.
170, Beyit 10). [*dürdāne,]*

dürdāne çek: *İnci diz.*

1. (G. 138, Beyit 10). [*dürdāne çek,]*

dür-nisār oldı: *İnci saçmak.*

1. (G. 25, Beyit 2). [*dür-nisār oldı, -dı*
]

dürr: *İnci.*

1. Sanma gökden nişāriñ pāy-ı şāh
içün / **Dürr** töker baḥr-ı felekden
ḥüsrev-i eyvān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 4). [*dürr,]*
2. Nār-ı Nemrūdu Ḥalīle eyledi
reyḥān u **dürr** / Şevk-ilen İsmā‘il

ḳurbān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 11). [*dürr,]*

3. Vücūd-ı kâināt o **dürreden** oldı /
Zuhūr-ı nūn-ı ma‘nī şüret-i kāf
(G. 126, Beyit 9). [*dürreden, -den*]
4. Göñül derya-yı şadefdir sīne
medḥ-i murtażā gevher /
Ḳulağında bu **dürri** saḥla cān-ı
dilden ey sāmī‘ (G. 124, Beyit 10).
[*dürri, -i*]
5. Ger la‘l gerek kūh-ı Bedaḥşān
etegin dut / Ey **dürr** dileyen ol bu
‘Aden baḥrine ğavvāş (G. 20,
Beyit 3). [*dürr,]*

dürrāc: *Turaç kuşu, keklik nev'inden bir
kuş.*

1. ‘Alī medhi oḥurlar bağ-ı dilde /
Hezārān tūti ḳumri **dürrāc** (G. 29,
Beyit 11). [*dürrāc,]*

dürr-feşān olubdur: *İnci saçmak.*

1. (G. 162, Beyit 12). [*dürr-feşān
olubdur, -ub, -dur*]

dürr-i ‘aden: *Aden incisi, Aden
denizinden çıkan inci.*

1. (G. 12, Beyit 12). [dürr-i 'aden,]

2. (G. 168, Beyit 13). [dürr-i 'aden,]

dürr-i deryā-yı necef: Necef denizinin incisi // hz. Ali.

1. (G. 131, Beyit 6). [dürr-i deryā-yı necef,]

dürr-i lutf-ı nisār: Yardım, iyilik incilerini dağıtma.

1. (G. 127, Beyit 7). [dürr-i lutf-ı nisār,]

dürr-i ma'dendür: İnci madeni.

1. (G. 10, Beyit 12). [dürr-i ma'dendür, -dür]

dürr-i nuṭkı: İnci gibi sözler.

1. (G. 124, Beyit 9). [dürr-i nuṭkı, -ı]

dürr-i şeffāf: Şeffaf, saydam inci.

1. (G. 126, Beyit 8). [dürr-i şeffāf,]

dürr-i semīn: Değerli, kıymetli inci.

1. (G. 133, Beyit 11). [dürr-i semīn,]

2. (G. 134, Beyit 3). [dürr-i semīn,]

3. (G. 134, Beyit 3). [dürr-i semīn,]

dürüst: Doğru, düzgün, sağlam.

1. Hakk tarîkinde tevellâ u teberrâsi **dürüst** / Şanma kim bir nâkış u bir serseridir Himmetî (G. 182, Beyit 6). [dürüst,]

dürüst olmadı: Adil, eşit olmak.

1. (G. 148, Beyit 3). [dürüst olmadı, -ma, -dı]

dürüst olmaz: Doğru, düzgün, sağlam olmak.

1. (G. 150, Beyit 5). [dürüst olmaz, -maz]

düş-: Yukarıdan aşağıya birdenbire ve bilâ-iẖtiyâr inmek, sukut etmek, yukarıdan inmek.

1. Ol tîğ çeküb heybetle düldüle mindi / Bu yeddi tabak yeryüzine **düşdi** tezelzül (G. 146, Beyit 12). [düşdi, -di]

2. 'Aciz oldu **düşdi** pervâz eylemekden cān kuşu / Oña lütfundan cināh-ı şevk bāl u per gerek (G. 139, Beyit 8). [düşdi, -di]

3. Baħra döndi müdde^c-i ƙanında
oldı ‘arşa-gāh / **Düşdi** deryā-yı
celālet derdi emvāc-ı sitiz (G. 87,
Beyit 4). [düşdi, -di]
4. Arza **düşdi** zelzele çizgindi çarħ-ı
muztarib (G. 5, Beyit 7). [düşdi, -
di]
5. Baħra **düşdi** ger şebah bu
laciverd-i haƙƙdan / Cevher-i
derdem çıhardı bir dıraħşān
senderūs (G. 106, Beyit 10).
[düşdi, -di]
6. **Düşme** her bir daş için ‘ummāna
ey ğavvāş-ı hırş / Ma^cden-i
dürdāne u mercān bizden ƙıl
taleb (G. 8, Beyit 5). [düşme,]

düş-: Uğramak, rast gelmek.

1. Şu^clesi ƙalmaz **düşer** ‘ayn-ı küsūfa
mihr u māh / Yil eser gökde
bulutlar kökreşür bārān ƙopar (G.
63, Beyit 3). [düşer, -er]
2. Olmadı tā ebed āzād müselleme
haƙƙdan / Kim ki ihlāş-ile
düşmedi sultānımıza (G. 175,
Beyit 8). [düşmedi, -me, -di]

3. Başına her ‘aşıƙıñ kim **düşdi**
sevdā-yı haḫīb / Ol muḫabbet
‘āleminde cümle sevdādan geçer
(G. 79, Beyit 3). [düşdi, -di]

düş-: Yaraşmak, yakışmak, uymak.

1. ‘Alidür hācesi dārü’l-emāniñ /
Oña ƙul **düşdi** her kim oldı āzād
(G. 48, Beyit 15). [düşdi, -di]

düş: Gelmek, ulaşmak, varmak.

1. Bu zelāletden **düşer** ‘arz u semāya
zelzele / Halk içinde hāy hūy u
nāle u efgān ƙopar (G. 63, Beyit
2). [düşer, -er]

düş-: Bir hakka sahip olmak, haddi
olmak, layık olmak,.

1. Sādık ol ƙavline bu şāhiñ muḫt^c ol
emrine / Dīv **düşmez** kim ḫekim
Süleymān-ile baħş (G. 26, Beyit 2).
[düşmez, -mez]

düş-: Yayılmak.

1. Ceng u cedel şeyn u şer fitne
düşer ‘āleme / Ƙoysa eger halk-
āra şūriş-i ğavğa nefis (G. 109,
Beyit 7). [düşer, -er]

düş-: Aksetmek, yansımak.

1. Āyine-yi dil-şafā tapdı bu yüzden
cilā / **Düşdi** ʔulū'-yı ziyā mihr-i
celiden bize (G. 173, Beyit 5).
[*düşdi, -di*]

düşmen: Birinin kötülüğünü isteyen, ona zarar vermeye çalışan kimse; rakip, hasım.

1. Ol 'Alī ol velīni'met kim oldur
kanı luṭf / Dost hem **düşmen**
tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [*düşmen,]*
2. Yetmiş iki kâtile virdi cān başıñ
düşmene / Hakk yolunda kıldı
kim bu cūd-ı ihsānı 'Alī (G. 184,
Beyit 7). [*düşmene, -e*]
3. İhsān içinde **düşmenine** ser
bağışlan / Ey pādişāh-ı ehl-i
kerem yā 'Alī meded (G. 58, Beyit
10). [*düşmenine, -i, -n, -e*]
4. Ger olubdur **düşmen** āl-i
Muḥammed kaşdına / Şubḥ dem
çekdi sinan u bağladı seyf-i siper
(G. 65, Beyit 2). [*düşmen,]*

5. Hār olur Yūsuf teki ol servere
kaṭi **düşmen** / Murtażādur vālī-yi
Mışr-ı velāyet ey 'Azīz (G. 87,
Beyit 10). [*düşmen,]*
6. Kavlı-i ḥakkdur cennete girmez
'Alīniñ **düşmeni** / Geçmeyince
ince igne yulduzından tā ba'ır (G.
68, Beyit 11). [*düşmeni, -i*]
7. Ger cümle ḥalk-ı rüy-ı zemīn olsa
düşmenim / Hārb-itmege 'adū ile
bu 'arşada benim (Müsebbā 1,
Beyit 37). [*düşmenim, -im*]
8. Düşmenlerine her dem eyle hizār
la'net / Oḥu bu zıkr-i kāmīl āyāt-ı
feth-i Nuşret (Muh. 1, Beyit 22).
[*düşmenlerine, -ler, -i, -n, -e*]

düşmen olsa: Düşman olmak, düşmanlık etmek.

1. (G. 188, Beyit 3). [*düşmen olsa, -sa*
]

düşmen-i aḥbāb-ı aşḥāb-ı cehennemdür:
Cehennemliklerin dostlarının
düşmanları.

1. (G. 105, Beyit 9). [düşmen-i aḥbāb-ı aşḥāb-ı cehennemdür, -dür]

düşmen-i āl-i ‘alī: Hz. Ali'nin ailesinin düşmanları.

1. (G. 112, Beyit 10). [düşmen-i āl-i ‘alī,]
2. (G. 117, Beyit 6). [düşmen-i āl-i ‘alī,]

düşmen-i āl-i ‘alīyye: Hz. Ali'nin aile fertlerine düşman olanlar.

1. (G. 141, Beyit 3). [düşmen-i āl-i ‘alīyye, -y, -y, -e]

düşmen-i ḥakkdur: Allah'a düşman olan, Allah'ı tanımayan.

1. (G. 3, Beyit 7). [düşmen-i ḥakkdur,]

dut-: Tutmak, kavramak, zapdetmek.

1. Yaz oldu yine yār ile seyrān etegin **dut** / Bülbül kimi şevḳ-ile gülistān etegin **dut** (G. 20, Beyit 1). [dut,]
2. Himmetiniñ baḥr-ı ṭab‘ı cūşa geldi ‘aşḳ-ilen / Çıḥdı uca **dutdı**

fevḳ günbed-i gerdan-ı mevc (G. 31, Beyit 12). [dutdı, -dı]

3. Ḥaydar oldu ol velīler şāhına ol dem yakīn / **Dutdı** başından iki şaḳ itdi su‘bānı ‘Alī (G. 184, Beyit 10). [dutdı, -dı]

4. **Dutdı** yekser ‘ālemi cümle cihāngīr ‘Alī / Doğdı maḡribden güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G. 27, Beyit 11). [dutdı, -dı]

5. Geldi mehdi Himmeti nūr-ile doldı kāināt / **Dutdı** yeddi kişver ey mü‘min-i dīndār tāc (G. 28, Beyit 12). [dutdı, -dı]

6. Yaz oldu yine yār ile seyrān etegin **dut** / Bülbül kimi şevḳ-ile gülistān etegin **dut** (G. 20, Beyit 1). [dut,]

7. Ey gözyaşı aḥ su teki her sū bu çemende / Bir ‘arız-ı gül serv-i ḥırāman etegin **dut** (G. 20, Beyit 2). [dut,]

8. Ḥükm-ile ‘Alīdür bu iki ‘āleme sultān / İḥlāş-ile gel server-i

- sultān etegin **dut** (G. 20, Beyit 8).
[dut,]
9. Ger ‘ālim-isen eyleme cāhillere
bī‘at / ‘Allām-ı kaçā kāşif-i Qur‘ān
etegin **dut** (G. 20, Beyit 9). [dut,]
10. Peymāne çeküb şıdķ-ile peymān
etegin **dut** / Hum-ḥāneye gir
‘aşķ-ile ey ehl-i irādet (G. 20,
Beyit 10). [dut,]
11. Ger bezm-i kıyāmetde gerek bāde
kevşer / Gel Himmetiyā sākī-yi
mestān etegin **dut** (G. 20, Beyit
11). [dut,]
12. Tā kim olasan āl-i ‘abā ḥaylına
dāḥil / Şol himmet elin Himmeti
Selmān etegin **dut** (G. 20, Beyit
12). [dut,]
13. Ger la‘l gerek kūh-ı Bedaḥşān
etegin **dut** / Ey dūr dileyen ol bu
‘Aden baḥrine ğavvāş (G. 20,
Beyit 3). [dut,]
14. ‘Aşķında eger şādık iseñ ey dil-i
‘āşık / Gel şıdķ-ile vir cānıñı
cānān etegin **dut** (G. 20, Beyit 4).
[dut,]
15. Şol nokṭa-yı pergār saña tā ola
ma‘lūm / Bir kuṭb-ı felek kāmil
insān etegin **dut** (G. 20, Beyit 5).
[dut,]
16. Ol ḥaķķa veli ya‘nī ‘Alī şāh-ı
velāyet / Ol şir-i ḥüdā server-i
merdān etegin **dut** (G. 20, Beyit
6). [dut,]
17. Çekme yeri bu fānide endişe-i
eflāk / Ol şāh-ı kerem şāhib-i
iḥsān etegin **dut** (G. 20, Beyit 7).
[dut,]
18. Lāf ider her kim ki serbāzam
deyüb at oynadır / **Dut** cılāvından
anıñ işbāt-içün meydāne çek (G.
138, Beyit 4). [dut,]
19. Kevs-i rıḥlet çaldı bu hengāmede
dest-i kaçā / Leşker-i ervāh
tenden **dutdılar** rāh-ı güriz (G. 87,
Beyit 3). [dutdılar, -dı, -lar]
20. Velī ḥaķķ-ile her kim ki eyledi
cedeli / **Dutubdır** ‘anesiñ ğayr eli
ya ağından (G. 185, Beyit 5).
[dutubdır, -ub, -dır]

dut-: *Kaplamak.*

1. Şol ‘Alī ‘ālī kim deryā-yı tığından onuñ / **Dutdı** bir demde serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc (G. 31, Beyit 9). [dutdı, -dı]
2. Naşr-ı t̄ayir tek uçar devrinde rūh-i ins ü cān / Lenger-i kaşr-ı vasaṭda **dutmuş** istimrar-ı kuṭb (G. 7, Beyit 6). [dutmuş, -muş]
3. Mülk-i meleki **dutdı** şehā zulmet-i ‘iṣyān / Göster yüziñi ey meh-i tābān-ı velāyet (G. 24, Beyit 6). [dutdı, -dı]
4. **Dutdı** mağrib mülkini bu cümlede Ḥaydar-şifat / Çıhdı maşrıqdan çeküb ol ḥüsrev-i ḥāver kılıç (G. 34, Beyit 5). [dutdı, -dı]
5. Ger ḥimāyet kılmasaydı ol server-i merdān-ı dīn / Küfr-ile **dutmuşdı** cümle yeryüzin ehl-i fesād (G. 46, Beyit 5). [dutmuşdı, -miş, -dı]
6. Tā şifātından ḥired dem virdi ey maḳşūd-ı zāt / ‘Ālem-i āfāk **dutdı** ser-be-ser efsānemiz (G. 99, Beyit 8). [dutdı, -dı]

7. Yeryüzi mīrāşımızdur tā Şafiyullahdan / Kaḫf tā Kaḫf **dutubdur** ālimız evlādımız (G. 92, Beyit 3). [dutubdur, -ub, -dur]
8. Ḥāricī ḥuffāşa nisbet görmez ol a‘mā henüz / Ser-be-ser **dutdı** velāyet āftābı ‘ālemi (G. 90, Beyit 10). [dutdı, -dı]
9. Dönderdi nifāk-ile ḳamū ḳavm-i riyā ruḥ / Amma ki ne ḡam **dutmuşuz** ey şāhib-i ḳuvvet (G. 44, Beyit 8). [dutmuşuz, -muş, -uz]

dut-: Tutmak, yerine getirmek.

1. Sücūd eyle vücūd-ı pākine gel bir taḳarrub bul / Bu emr **dutmıyan** ḥāsir sezā-yı t̄uḳ-ı la‘netdür (G. 80, Beyit 9). [dutmıyan, -mı, -y, -an]
2. **Dutma** tökerse ḳanıñı inkār dem-be-dem / Oḫı bu ismi Himmetī tekrār dem-be-dem (Müsebbā 1, Beyit 41). [dutma, -ma]

dut: Tut, yerine getir.

1. Kıl secde bu cemāle ey zāhid
olma şeytān / Gel haqqıñ emrini
dut bu mā'men ne hācet (G. 12,
Beyit 8). [dut,]

dut- Tutmak, kabul etmek.

1. Yolunda koyubdur bize müştāk-ı
leḳā ruḥ / Dergāhıñā **dutmuşdur**
ayā şāh-ı mükerrrem (G. 44, Beyit
12). [dutmuşdur, -miş, -dur]

dut- Tutmak, elinde bulundurmak.

1. Nıl-i saḫābı **dutub** gevher-i dürr
bu gelin / 'Arşdan ol gevheri
ferşe nişār eyleyen (G. 164, Beyit
3). [dutub, -ub]

dut- Elinde bulundur.

1. Bir haber **dut** bu huṭūṭi heykel-i
rahmāniden / Müfredāt-ı defter-i
furḳān bizden kıl taleb (G. 8, Beyit
8). [dut,]

düz: Gerçeğe uygun, doğru.

1. Bir **düz** eşyāya ḫalife ḫamū
esmāya 'alīm / Şafiyullah çeker
neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit
11). [düz,]

dūzah: Cehennem.

1. Teberrā kıl eger **dūzahden** āzād
olmaḳ istersen / 'Adū-yı ehl-i
beytiñ hācetin Allah revā kılmaz
(G. 101, Beyit 6). [dūzahden, -den
]
2. **Dūzah** u cennet ivinden kılmışam
ḫaṭ'-i naḫar / Mülk-i Ḥaydar
ḫıṭṭa-yı a'rāfi gözler gözlerim (G.
153, Beyit 7). [dūzah,]

E

eb: *Baba, peder, valid.*

1. Munca nebī velīden munca **ebī**
şabīden / Şīr-i ḥudā u Ḥaydar
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
3). [ebī, -i]

eb cedd: *Baba ve dede.*

1. (G. 50, Beyit 9). [eb cedd,]

ebced: *Her harfî bir sayıyı karşılayan
Arap harfleri ile yazılı sekiz kelimededen
meydana gelen bir hesap sistemi.*

1. Ebcede baḥ ey dilā sırr eyleyen
dut ḥaber / Ādeme çün ma‘nīde
oldur āb-ı cedd (G. 50, Beyit 9).
[ebcede, -e]
2. Ger müdrük iseñ gör ki bu Qur‘ān-
ı ‘azīme / Zāhirde ‘Alī müfred-
ilen yakıldı **ebced** (G. 54, Beyit 7).
[ebced,]
3. Zuhūra gelmeseydi ‘ayn u lam u
ya bu **ebcedden** / Ki bulmazdı bu
yetmiş yeddi ḥarf-i ya u sin
revnaḳ (G. 133, Beyit 4).
[ebcedden, -den]

ebed: *Gelecekte muteber sonu olmayan
zaman.*

1. Tā **ebed** zulm-ilen ḳaldı bulmadı
hergiz necāt / Tapmadı her
bende kim nūr-ı velāyetden naşīb
(G. 6, Beyit 3). [ebed,]
2. Şöyle bil çılmazdı zulmāt-ı
‘ademden tā **ebed** / Dönmese
çarḥ üzre ger re‘yince bu şems-i
münīr (G. 68, Beyit 3). [ebed,]

ebedi: *Devamlı, sürekli II sonsuza kadar.*

1. Çün Himmetī buldı **ebedi**
salṭanat-ı faḳr / Bu ‘ārīyeti
devlet-i fānīden ider ‘ār (G. 60,
Beyit 13). [ebedi,]

eblaḳ-süvār-ı çarḥ: *Feleḡin alaca atı, felek
atı.*

1. (G. 106, Beyit 2). [eblaḳ-süvār-ı
çarḥ,]

ebleh: *Ahmak, safderun, bön.*

1. Ḳoy leccācı olma **ebleh** şāh-ı
merdān ḳuldur / Āfete uğrar bu
yolda ḳılmayanıñ terk-i leccāc (G.
27, Beyit 9). [ebleh,]

ebleh-i tāmī': Açgözlü ahmak.

1. (G. 124, Beyit 11). [ebleh-i tāmī',]

ebleh-şıfat: Ahmak, saf görünüşlü.

1. Tābī' olma cāhile nādān-şıfat her nākışa / Yoḥsa ey **ebleh-şıfat** dīni şeyṭanı oldıñ rīşḥand (G. 51, Beyit 10). [ebleh-şıfat,]

ebrār: Hayır işleyen, takvâ sâhibi, olgun ve fazîletli kimseler.

1. Āyet-i "naşrun minallah" oldı ber-pā şükr-i ḥaḳḳ / Ki bugün her gören eşrārı **ebrār** tāc (G. 28, Beyit 7). [ebrār,]

ebr-i güher-bār: Cevher saçan bulut.

1. (G. 60, Beyit 5). [ebr-i güher-bār,]

ebr-i nīsān: Nisan bulutu.

1. (G. 162, Beyit 12). [ebr-i nīsān,]

ebşār-ı 'amā: Kör olan gözler.

1. (G. 186, Beyit 8). [ebşār-ı 'amā,]

ebu-cehl: Asıl adı Ömer olup Hz. Muhammed'e düşmanlığıyla meşhurdur; "Bedir Gazası"nda öldürülmüştür.

1. Düşmen-i ḥaḳḳdur bu yolda Ḥaydarı ḥaḳḳ bilmeyen / Çün **Ebu-Cehl** u Ebu-Süfyān u mişl-i Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [ebu-cehl,]

ebū'l-cehl-i ziyem: Ebu Cehl görünüşlü.

1. (G. 93, Beyit 4). [ebū'l-cehl-i ziyem, -em]

ebu-süfyān: Kureyş'in bir kolu olan Beni Ümeyye'nin reisi, Muaviye'nin babasıdır; Hz. Muhammed'in düşmanı iken sonradan müslüman olmuştur.

1. Düşmen-i ḥaḳḳdur bu yolda Ḥaydarı ḥaḳḳ bilmeyen / Çün Ebu-Cehl u **Ebu-Süfyān** u mişl-i Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [ebu-süfyān,]

ecdād: Atalar, dedeler, cedler.

1. Ādem u ḥātem küyından tā ebed ḥaḳḳ mülkine / Bil ḥalīfe hem ḥalīfe-zādedür **ecdādımız** (G. 92, Beyit 2). [ecdādımız, -ı, -mız]

ecel: Dünyevi hayatın sonu, ölüm zamanı.

1. Murtażā ‘aşkında kurbān ol ey ehl-i rızā / Çün **ecel** senden bu cānı ‘ākıbet alur ne peş (G. 115, Beyit 10). [ecel,]

2. Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı velāyet ‘aşkına / ‘Ākıbet çünkim şına señi **ecelden** bu kafes (G. 105, Beyit 2). [ecelden, -den]

ecr-i mükāfāt: İyi işler karşılığında verilecek olan mükafat.

1. (G. 15, Beyit 8). [ecr-i mükāfāt,]

ecrin virür: Mükafat, sevap vermek.

1. (Mur. 1, Beyit 16). [ecrin virür, -ür]

edeb: Terbiye, güzel ahlāk ve uygun davranış; hatalardan sakınmanın yolunu bilme, akıllılık, usluluk.

1. Vardur aşlında püşk-i faḥş geymişdür ḥaṭā / Onda kim yoḥdur cihād u ‘ilm u imān u **edeb** (G. 3, Beyit 6). [edeb,]

ed‘ūke: Senden istiyorum, sana yalvarıyorum, sana dua ediyorum.

1. Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi / Kıpdi bugün zemanda yevmü’l beter meded (Müsebbā 1, Beyit 4). [ed‘ūke,]

2. Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi / Ey reh-nümā-yı rehber-i reh-dān-ı enbiyā (Müsebbā 1, Beyit 11). [ed‘ūke,]

3. Yā mazharu’l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī / **Ed‘ūke** külli hem u ğam sen celi (Müsebbā 1, Beyit 14). [ed‘ūke,]

4. Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi / Meydāna girdi Ḥamza-ilen ḥātem-i resūl (Müsebbā 1, Beyit 18). [ed‘ūke,]

5. Yā mazharu’l-‘acāīb ‘avne’n-lenā ‘Alī / **Ed‘ūke** külli hem u ğam sen celi (Müsebbā 1, Beyit 21). [ed‘ūke,]

6. Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi / Medḥinde innemā dem cān-āferīn didi (Müsebbā 1, Beyit 25). [ed‘ūke,]

7. Ed'ūke külli hem u ğam sen celi /
Küll-i ihtiyārîñ elde iken nefsi yār
kıl (Müsebba 1, Beyit 32). [ed'ūke,
]

8. Yā mazharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / **Ed'ūke** külli hem u ğam sen
cili (Müsebba 1, Beyit 35).
[ed'ūke,]

9. Ed'ūke külli hem u ğam sen cili /
Yandırırsa cism u cānıñı ger nār
dem-be-dem (Müsebba 1, Beyit
39). [ed'ūke,]

10. Yā mazharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / **Ed'ūke** külli hem u ğam sen
celi (Müsebba 1, Beyit 7). [ed'ūke,
]

11. Yā mazharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / **Ed'ūke** külli hem u ğam sen
cili (Müsebba 1, Beyit 42).
[ed'ūke,]

12. Yā mazharu'l-'acāib 'avne'n-lenā
'Alī / **Ed'ūke** külli hem u ğam sen
cili (Müsebba 1, Beyit 28).
[ed'ūke,]

edyān: *Dinler.*

1. Kılmaya ta'lim eger ol 'ālim-i 'ilm
u kazā / Kılmasa bir müşkili
edyān içinde cell beşer (G. 62,
Beyit 9). [edyān,]

ef'āl: *İşler, ameller.*

1. Terk eyledim **ef'ālim** her millete
'abdālım / Tebdil-i haşāl-itdim bu
haşlete hoş hālem (G. 155, Beyit
1). [ef'ālim, -im]

efġān: *Feryat, inleyiş.*

1. Bu zelāletden düşer 'arz u
semāya zelzele / Halk içinde hāy
hūy u nāle u **efġān** kopar (G. 63,
Beyit 2). [efġān,]

efkendelik: *Düşkünlük, çaresizlik.*

1. Himmeti bu devlete girmek
dilersen 'aşkilen / İhtiyār eyle
bugün üftādelik **efkendelik** (G.
142, Beyit 12). [efkendelik,]

eflāk: *Felekler, gökler.*

1. Muştafāniñ ne-idi maşadı kim
eyledi remz / Oldı **eflāk** yüzinde
meh-i tābān iki şağ (G. 134, Beyit
5). [eflāk,]

2. Nūr-ı velāyetinden müzeyyen
oldı **eflāk** / Üstād-ı āb-ı āteş
mi‘mār-ı bād hem hāk (*Muh. 1,*
Beyit 4). [eflāk,]

eflātūn: *M.Ö. 430-348 yılları arasında
yaşamış, Aristo'nun hocası olan Yunanlı
filozof. Asıl adı Platon'dur. Edebiyatta
akıl, hikmet ve isabetli görüş timsali
olarak kabul edilir (bkz. Felâtûn).*

1. Bu derde bulmadı çok eyledi sa‘y
/ Devā-yı Loğmān u **Eflāṭun** u
Cāmās (*G. 104, Beyit 5).* [eflāṭun,]

efrāsyāb: *Firdevsi'nin Şehnamesi'nde
geçen Turan hükümdarı.*

1. Zülfiķārıñ şu‘le çekse bir
şerārından kaçır / Şedd-hezār
İsfendiyār u Rüstem u **Efrāsyāb**
(*G. 1, Beyit 11).* [efrāsyāb,]

2. Tapdı hezīmet anıñ **Efrasyab**
önünden / Meydāna sürdi raḥşin
merdāne Rüstem-i ‘aşk (*G. 132,*
Beyit 6). [efrasyab,]

efsāne: *Asılsız, hayal mahsûlü hikâye,
söylence, masal, fesâne II Halkın hayal
gücünden doğan ve dilden dile*

*söylenirken bu hayal gücüyle şekil
değiştirerek olağan üstü nitelikler
kazanan hikâye.*

1. Çāḥa şaldı nice yüz miñ Rüstem u
destanı ol / Zāl bir al felek kim
ma‘nīsiz **efsānedür** (*G. 73, Beyit*
5). [efsānedür, -dür]

2. Şarf-ı evķāt eyleme bir ma‘nīsiz
efsānedür / Olmasa medḥ-i
velīyyullah her güftār söz (*G. 89,*
Beyit 8). [efsānedür, -dür]

3. Tā şifātından ḥired dem virdi ey
maķşūd-ı zāt / ‘Ālem-i āfāk dutdı
ser-be-ser **efsānemiz** (*G. 99, Beyit*
8). [efsānemiz, -miz]

efsāne olmayınca: *Dillere destan olmak.*

1. (*G. 170, Beyit 7).* [efsāne
olmayınca, -ma, -y, -ınca]

efzal: *En erdemli, daha erdemli, en
faziletli.*

1. Almayınca luṭf-ile şāh-ı
velāyetden sabāk / Şöyle bil
olmaz cihānda fāzıl u **efzel** beşer
(*G. 62, Beyit 5).* [efzel,]

eg: Eġmek, bükmek.

1. Çeng-i felek bu kâmetimi **egdi**
çeng tek / Bâr-ı ġam-ile eyledi
ham yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
8). [egdi, -di]

eger: Şart edatı, şayet.

1. Oña kim Haydar imâm olmasa
islâm olmaz / Virse bir günde
eger Aħmede biñ kez şalavât (G.
14, Beyit 8). [eger,]
2. Yüz min günehi olsa **eger** ‘afv
ider Allah / Kâr eylemez ol
bendeye ‘iştân-ı hıyânet (G. 21,
Beyit 9). [eger,]
3. Şıdķ-ile şürer maķdemiñe ehl-i
semâ ruķ / Endirmez **eger** cevri
cefâ ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[eger,]
4. Eger ‘irfân-ı kâmil-sen kiminçün
durdı fikr-eyle / Mu‘allaķ bî-
tanâb bî-sütün bu nilgün çadır (G.
66, Beyit 5). [eger,]
5. Bugün âl-i ‘abâ ‘aşķına bir şâl
ihtiyâr eyle / **Eger** kim ister olsun

aķretde ġalvet-i ġâzır (G. 66,
Beyit 17). [eger,]

6. Engüşter-ilen ġükm **eger** buldı
Süleymân / Çün ġaşm-i nübüvvet
aña ġâtem dimek olmaz (G. 97,
Beyit 6). [eger,]
7. Tîr-i illâdan **eger** vâķıfsan ey
şâġib vücüd / ġancer-i lâ çek
tanâb-ı perde-yi pindârı kes (G.
108, Beyit 11). [eger,]
8. Ceng u cedel şeyn u şer fitne
düşer ‘âleme / Koysa **eger** ġalk-
âra şürîş-i ġavġa nefis (G. 109,
Beyit 7). [eger,]
9. Eger ref‘ eylese bir gün niġâb ol
mâġ-ı tâbânım / İder her şubġ
dem rûy-ı zemîne mihr-ilen zer
baġş (G. 114, Beyit 4). [eger,]
10. Hemîşe pâk-bâz u pâk-dîn ol /
Sever-i ma‘şûķ **eger** pâk olsa ‘âşık
(G. 129, Beyit 9). [eger,]
11. Sâķî-yi devrân **eger** peymânîña
ķân doldurır / Andan ikrâġ
eyleme ol bâdeye bir ķâne çek (G.
138, Beyit 2). [eger,]

12. Kıl taḥammül daş **eger** yağsa bu
yolda başıña / Şabr-ider gör
munca kim senden çeker ṭeannī
çeküc (G. 30, Beyit 11). [eger,]
13. Velāyet burcına bir kuş ki uçmaz
zāğ-ı kerkesdür / **Eger** ‘anḳā-şifat
munda maḳāmıñ küh-ı kâf eyler
(G. 75, Beyit 3). [eger,]
14. Eger başıñ kaçursa ‘arşa-yı şāh-ı
velāyetden / Anıñ güftārına
kirdārı yoḥdur herze lāf eyler (G.
75, Beyit 5). [eger,]
15. ‘Alidür zevraḳ-ı Nūḥıñ kim aña
ger minen cāhil / **Eger** Ken‘ān ise
ḥaḳḳdan ne ümmīd-i necāt eyler
(G. 76, Beyit 8). [eger,]
16. Kerkesiñ meyli **eger** cife-yi
murdāra çeker / Himmeti bülbül-
i ḥoş-ḥān gülistāna gider (G. 77,
Beyit 12). [eger,]
17. Bu şāhı bilmeyen ehl-i şeqāvet /
Eger leylāc ise āḫır olur māt (G.
15, Beyit 12). [eger,]
18. ‘Aşkında **eger** şādık iseñ ey dil-i
‘āşık / Gel şıdḳ-ile vir cānıñı
cānān etegin dut (G. 20, Beyit 4).
[eger,]
19. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u ḥardur
bu cihān ḥalkı / **Eger** insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u ḥardan
geç (G. 32, Beyit 9). [eger,]
20. Gitse yolında **eger** başı zehī faḫr-i
şeref / ‘Ādet-i resmdür ḳoç ḳuzı
ḳurbāna gider (G. 77, Beyit 7).
[eger,]
21. Emreyledi ol şāh ana muşḫaf-ı
nāṭıḳ / Şerḫ eyle **eger** ‘ārif iseñ
bu ne beyāndur (G. 72, Beyit 7).
[eger,]
22. Zāhidiñ meclisine varma **eger**
‘āşık-isen / Zeng alur āyine-yi
ḥāṭıra nisyān getürür (G. 71,
Beyit 8). [eger,]
23. Kılmasa Allah için imdād ol
üstād **eger** / Menzil almaz cehd-
ile munca Cüneyd yā Perīd (G. 55,
Beyit 8). [eger,]
24. Kılmaya ta‘lim **eger** ol ‘ālim-i ‘ilm
u ḳazā / Kılmasa bir müşkili
edyān içinde cell beşer (G. 62,
Beyit 9). [eger,]

25. Eger kerkes degilsen mişl-i ‘anķā
/ Velāyet k̄āfina k̄ıl ‘azm-i pervāz
(G. 84, Beyit 6). [eger,]
26. Od su topraķ yildendür **eger**
bünyādımız / Līk nūr-ı zāt-ı
hakkdur ma‘nide icādımız (G. 92,
Beyit 1). [eger,]
27. Teberrā k̄ıl **eger** düzaħden āzād
olmaķ istersen / ‘Adū-yı ehl-i
beytiñ h̄ācetin Allah revā kılmaz
(G. 101, Beyit 6). [eger,]
28. Eger Şāh-ı velāyet ‘aşķına berdār
iderlerse / Olur teslim-i hakk bu
Himmeti çün u çirā kılmaz (G.
101, Beyit 12). [eger,]
29. Haydardan **eger** gün teki dem
urmasa herkes / Çek tiĝ-ı düdem
başını ol bī-haberin kes (G. 107,
Beyit 1). [eger,]
30. Eger ol meydān-ı ma‘nide erenler
şāhını tanı / Velāyet h̄ānından
zīrā aparmaz olmayan er baħş (G.
114, Beyit 10). [eger,]
31. Bir şeker-h̄ande **eger** kılsañ eyā
rūh-ı revān / Uşbu hayretten
olur la‘l-i bedahşān iki şaķ (G.
134, Beyit 2). [eger,]
32. Peyveste gele bū-yı vefā-yı ‘Alī
andan / Reyhān bite ol gülden
eger yāsemen-i gül (G. 146, Beyit
6). [eger,]
33. Kahr **eger** luţf **eger** mihr **eger**
cevr u sitem / Her ne yār eylese
minnet bilürük cānımıza (G. 175,
Beyit 6). [eger,]
34. Kahr **eger** luţf **eger** mihr **eger**
cevr u sitem / Her ne yār eylese
minnet bilürük cānımıza (G. 175,
Beyit 6). [eger,]
35. Kahr **eger** luţf **eger** mihr **eger**
cevr u sitem / Her ne yār eylese
minnet bilürük cānımıza (G. 175,
Beyit 6). [eger,]
36. Söyle onuñ medħini zülkelām
kıyāmet günü / Var ise meyl **eger**
şol kadeh-i kevşere (G. 177, Beyit
10). [eger,]
37. Kitāb-ı millet u mezheb k̄alurdı
‘ātıll u bātıll / **Eger** şāh-ı velāyet

- kılmasaydı ‘avn-ı imdâdı (G. 181, Beyit 3). [eger,]
38. İki cihānı **eger** virseler ayā ‘aşık /
Yaķın bil olmasa bir zerre
mihriñ bedelī (G. 185, Beyit 8).
[eger,]
39. ‘Alīni bil **eger** Allahı bilmek
istersen / Kim onu bilmedi bilmez
kerīm-i lem-yazelī (G. 185, Beyit
10). [eger,]
40. Bir şey’i ey ‘ārif-i şāhib-nażar /
Nola **eger** iki görür aķveli (G. 186,
Beyit 7). [eger,]
41. Bu cism u cānı yaratdı **egerçe**
ħayy-ı vedūd / İki cihānda
‘Alīdür velī aña maķşūd (G. 56,
Beyit 1). [egerçe, -çe]
42. Bir şeker-ħande **eger** kılsañ eyā
rūħ-ı revān / Uşbu ħayretten
olur la‘l-i bedaħşān iki şaķ (G.
134, Beyit 2). [eger,]
43. Ya‘ni bu ‘arz-ı semavāta ‘Alīdir
ħākim / Vay **eger** ħaşim duta
çarħın o şāh nuh felegiñ (G. 136,
Beyit 6). [eger,]

44. Uçma küstaħ **eger** Cebre‘il-iseñ
ħazer it / Yanmıya baħr-ı velāyet
güzlerinde yelegiñ (G. 136, Beyit
7). [eger,]
45. ‘Alī mihri benim cānımda çün
naķş-ı ħacer ķāim / **Eger** tūfān
ķopar bir ħarfi aniñ olmaya zāil
(G. 145, Beyit 11). [eger,]
46. ‘Alīdür Himmeti bil yerde gökde
ħāzır u nāzır / **Eger** şāhib
nażarsan olma andan her nażar
gāfil (G. 145, Beyit 13). [eger,]

egerçe: "Gerçi; her ne kadar, ...ise de;
ama, ancak, fakat, lâkin" anlamlarında
edat.

1. (G. 85, Beyit 2). [egerçe,]

egerçi: Eğer ki, gerçi, doğrusu.

1. Egerçi sun‘i pākinden yaratdı
Ādem-i şāni‘ / Cemālinden aniñ
amma ki nūr-ı şāh-idi lāmī‘ (G.
124, Beyit 1). [egerçi,]
2. ‘Aşķdır sultān **egerçi** on sekiz miñ
‘āleme / ‘Ālem-i kuvvetde sensen
yā ‘Alī sultān-ı ‘aşķ (G. 131, Beyit
2). [egerçi,]

eğlen-: Bir yerde durmak, beklemek.

1. Güzār eyler ‘ubūr-ı ‘ālem-i şūretde **eglenmez** / ‘Aynıñ peyrevi bu fāniye az iltifāt eyler (G. 76, Beyit 5). [eglenmez, -mez]

eğleş-: Eklenmek, katılmak; ulaşmak, varmak.

1. Otuz üç miñ otuz yıl geçmişti ey birāder / Mescide **egleşmişdi** eşhāb-ile peygamber (Muh. 1, Beyit 14). [egleşmişdi, -miş, -di]

egn: Boyundan bele kadar olan vücut bölümü, sırt, arka.

1. Āstān-ı Haydara yüz sürmeyince geymedi / Tāc-ı zerrīn başına **egnine** yaşıl hilye şem‘ (G. 123, Beyit 3). [egnine, -i, -n, -e]

ehl: Bir işin ustası, o işte becerikli, mahāretli, ehliyetli, muktedir, yeterli kimse.

1. El götürdi yalvarur **ehli** teki beşām çınār / Titredi ‘ar ‘ar yarıldı naħl-ı ħurmā şāħ şāħ (G. 45, Beyit 6). [ehli, -i]

ehl-i āhiretdür: Leş gibi pis nefis.

1. (G. 79, Beyit 1). [ehl-i āhiretdür,]

ehl-i allah: Allah'a gönül vermiş kimseler.

1. (G. 28, Beyit 6). [ehl-i allah,]
2. (G. 28, Beyit 6). [ehl-i allah,]

ehl-i ‘aşk: Aşk sahibi; aşık.

1. (G. 55, Beyit 4). [ehl-i ‘aşk,]
2. (G. 173, Beyit 9). [ehl-i ‘aşk,]

ehl-i ‘aşka: Aşk sahibi; aşık.

1. (G. 46, Beyit 11). [ehl-i ‘aşka, -a]
2. (G. 49, Beyit 1). [ehl-i ‘aşka,]
3. (G. 49, Beyit 1). [ehl-i ‘aşka, -a]
4. (G. 130, Beyit 5). [ehl-i ‘aşka, -a]
5. (G. 151, Beyit 8). [ehl-i ‘aşka, -a]

ehl-i ‘aşka kıbleteyn: Aşıkların yöneldiği yer.

1. (G. 165, Beyit 12). [ehl-i ‘aşka kıbleteyn,]

ehl-i ‘aşkın: Aşık.

1. (G. 123, Beyit 12). [ehl-i ‘aşkın, -ın]

ehl-i azāb: *Istirap çeken // cehennem azabına maruz kalan (kimse).*

1. (G. 6, Beyit 2). [ehl-i azāb,]

ehl-i beyt: *Hane halkı, familya, aile // Hz. Peygamber'in yakın akrabası.*

1. (G. 33, Beyit 12). [ehl-i beyt,]

ehl-i beyte: *Ev halkı // Hz. Muhammed'in yakın akrabalarından oluşan ailesi.*

1. (G. 9, Beyit 11). [ehl-i beyte, -e]
2. (G. 83, Beyit 11). [ehl-i beyte, -e]
3. (G. 144, Beyit 11). [ehl-i beyte, -e]

ehl-i beyt-i haydara: *Hz. Ali'nin yakınları.*

1. (G. 7, Beyit 11). [ehl-i beyt-i haydara,]

ehl-i beyti muştafāni: *Hz. Peygamber'in yakın akrabası.*

1. (G. 19, Beyit 11). [ehl-i beyti muştafāni, -n, -ı]

ehl-i beytiñ: *Hz. Muhammed'in aile fertleri.*

1. (G. 33, Beyit 12). [ehl-i beytiñ, -iñ]

2. (G. 33, Beyit 12). [ehl-i beytiñ, -iñ]

3. (G. 116, Beyit 3). [ehl-i beytiñ, -iñ]

ehl-i cefā-yı yārdan: *Cefakar sevgili.*

1. (G. 102, Beyit 1). [ehl-i cefā-yı yārdan, -dan]

ehl-i cehennemdür: *Cehennem ehli, günahkar, cehennemlik.*

1. (G. 68, Beyit 10). [ehl-i cehennemdür, -dür]

ehl-i cennet: *Cennet ehli, cennete gidecek olan kimse.*

1. (G. 81, Beyit 12). [ehl-i cennet,]

ehl-i cennete: *Cennet ehli, cennete girenler.*

1. (G. 82, Beyit 7). [ehl-i cennete, -e]

ehl-i cihāna: *Dünyanın sahipleri; insanlar.*

1. (G. 63, Beyit 6). [ehl-i cihāna, -a]

ehl-i devlet: *Talihli, bahtlı.*

1. (G. 179, Beyit 10). [ehl-i devlet,]

ehl-i dil: *Gönül ehli, aşık.*

1. (G. 153, Beyit 10). [ehl-i dil,]

ehl-i esbāb: Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimseler.

1. (G. 2, Beyit 9). [ehl-i esbāb,]

ehl-i fesād: Karışıklık ehli, bozguncu, fitneci.

1. (G. 46, Beyit 5). [ehl-i fesād,]

ehl-i ğaflet: Gâfil, ihtiyatsız.

1. (G. 32, Beyit 10). [ehl-i ğaflet,]

ehl-i ğafletdür: Dalgın, basiretsiz, gafil.

1. (G. 80, Beyit 2). [ehl-i ğafletdür, -dür]

ehl-i hâkk: Allah'a iman eden kimse.

1. (G. 115, Beyit 1). [ehl-i hâkk,]

ehl-i haleb: Halepte yaşayanlar, Halep halkı.

1. (G. 3, Beyit 8). [ehl-i haleb,]

ehl-i hidāyet: Hak yolunun, doğru yolun yolcusu.

1. (G. 43, Beyit 1). [ehl-i hidāyet,]

ehl-i himmet: Gayret sahibi.

1. (G. 78, Beyit 12). [ehl-i himmet,]

ehl-i hıred: Akıllı.

1. (G. 109, Beyit 8). [ehl-i hıred,]

ehl-i idrāk: Anlayışlı kimse.

1. (Muh. 1, Beyit 5). [ehl-i idrāk,]

ehl-i imān: İman eden, inanan.

1. (G. 168, Beyit 8). [ehl-i imān,]

ehl-i imān eyleyen: İman sahibi kılmak.

1. (G. 167, Beyit 11). [ehl-i imān eyleyen, -y, -en]

ehl-i imān olmadı: İman etmek, inanmak.

1. (G. 4, Beyit 5). [ehl-i imān olmadı, -ma, -dı]

ehl-i imānım: İman sahibi, iman etmiş (kimse).

1. (G. 53, Beyit 7). [ehl-i imānım, -ı, -m]

ehl-i imānıñ hişārı: İman sahiplerinin, iman edenlerin kalesi.

1. (G. 48, Beyit 13). [ehl-i imānıñ hişārı,]

ehl-i imānıñız: İman sahibi, inanan, mümin.

1. (G. 94, Beyit 7). [ehl-i imānīñiz, -i, -ñiz]

ehl-i irādet: İrade, ihtiyar sahibi.

1. (G. 20, Beyit 10). [ehl-i irādet,]

ehl-i kemāl: İlim ve fazilet sahipleri, kâmil insanlar.

1. (G. 65, Beyit 9). [ehl-i kemāl,]

2. (G. 188, Beyit 10). [ehl-i kemāl,]

ehl-i kıyāmet: Kıyamet gününe inanan, iman eden kimse.

1. (G. 115, Beyit 1). [ehl-i kıyāmet,]

2. (G. 115, Beyit 1). [ehl-i kıyāmet,]

ehl-i küfre: Küfre düşen, Allah'a karşı gelen.

1. (G. 34, Beyit 2). [ehl-i küfre, -e]

ehl-i küfr-ilen: Küfre düşen, Allah'ın varlığını inkar eden; kafir.

1. (G. 87, Beyit 9). [ehl-i küfr-ilen, -- ile, -n]

ehl-i küfrüñ: Kafir, tanrıtanımaz.

1. (G. 125, Beyit 7). [ehl-i küfrüñ, - üñ]

ehl-i ma'ni: Manayı kavrayan, manaya vakıf olan (kimse).

1. (G. 119, Beyit 4). [ehl-i ma'ni,]

ehl-i ma'niye: Manaya hakim olan, manaya varan kimse.

1. (G. 47, Beyit 2). [ehl-i ma'niye, -y, -e]

ehl-i meclis: Mecliste bulunanlar.

1. (G. 123, Beyit 8). [ehl-i meclis,]

ehl-i mekke: Mekkede yaşayanlar, Mekke halkı.

1. (G. 3, Beyit 8). [ehl-i mekke,]

ehl-i necāt: Kurtuluş ehli, kurtuluşa eren kimse.

1. (G. 14, Beyit 6). [ehl-i necāt,]

ehl-i pindār: Zan sahibi.

1. (G. 23, Beyit 5). [ehl-i pindār,]

ehl-i rızā: Rıza gösteren, razı olan.

1. (G. 115, Beyit 10). [ehl-i rızā,]

ehl-i şafā: Temiz kalpli.

1. (G. 33, Beyit 6). [ehl-i şafā,]

ehl-i şahāvet: Cömertlik sahibi; cömert.

1. (G. 32, Beyit 1). [ehl-i saḥāvet,]

ehl-i salāh: Doğru, dürüst olan.

1. (G. 35, Beyit 5). [ehl-i salāh,]

ehl-i šām: Şamda yaşayanlar, Şam halkı.

1. (G. 3, Beyit 8). [ehl-i šām,]

ehl-i şeḳāvet: Kısmetsiz, bedbaht olanlar.

1. (G. 15, Beyit 13). [ehl-i şeḳāvet,]

ehl-i semā: Göklerin sahibi.

1. (G. 44, Beyit 10). [ehl-i semā,]

ehl-i semā u zemīn: Gökyüzünün ve yeryüzünün hakimi Allah.

1. (Müsebba 1, Beyit 27). [ehl-i semā u zemīn,]

ehl-i şirki: Şirke düşen kimseler, Allah'a ortak koşan kimseler.

1. (G. 27, Beyit 6). [ehl-i şirki, -i]

ehl-i şüretdür: Dış görünüşe dikkat eden (kimse).

1. (G. 100, Beyit 6). [ehl-i şüretdür, -dür]

ehl-i temāşā: Bakıp, seyreden.

1. (G. 156, Beyit 7). [ehl-i temāşā,]

ehl-i teşkik: Şüphelendiren, şüpheye düşüren.

1. (G. 89, Beyit 10). [ehl-i teşkik,]

ehl-i vahdet: Birlik ehli; Allah'ın birliğine inanan kimse.

1. (G. 50, Beyit 7). [ehl-i vahdet,]

ehl-i vefāniñ: Vefalı, vefakar.

1. (G. 98, Beyit 7). [ehl-i vefāniñ, -niñ]

ehl-i yakīne: Delille değil iman gücüyle hakikatı apaçık görenler.

1. (G. 174, Beyit 1). [ehl-i yakīne, -e]

ehlullah: Allah'a ziyadesiyle bağlı olan kimse, veli, evliya.

1. Kim ki ehl-i āhiretdür dār-ı dünyādan geçer / Belki ehli'llah olan dünyā u 'uqbādan geçer (G. 79, Beyit 1). [ehli'llah,]

ehrimen: Şeytan.

1. Bend eyle dīv-i nefsi şol ehrimen ne hācet / Mülk-i vücūda çünkim sensen bugün Süleymān (G. 12, Beyit 9). [ehrimen,]

ejdehā: ejderha, Büyük yılan.

1. H̄aydar oldur kim beşikde **ejdehāmı** kıldı şaḡ / Geldi ḡaḡḡdan ḡaḡḡına ol şaff-deriñ H̄aydar laḡab (G. 3, Beyit 9). [ejdehāni, -n, -ı]
2. H̄āliyā tā kim ola feth-i ḡılsım u keşf-i genc / **Ejdehādan** dönme zaḡm-ı mārđan dönderme yüz (G. 102, Beyit 2). [ejdehādan, -dan]
3. Pence-yi ḡayber-ḡüşā ya‘ni yedullah-ı ḡafūr / Mehd içinde **ejdehāyı** şaḡ iden H̄aydar gerek (G. 139, Beyit 3). [ejdehāyı, -y, -ı]

ejdehā oldı: Yılana dönüşmek, yılan gibi görünmek.

1. (Muh. 4, Beyit 14). [ejdehā oldı, -dı]

ejdehā-yı heft-ser: Yedi başlı ejderha; mitolojik bir hayvan.

1. (G. 70, Beyit 9). [ejdehā-yı heft-ser,]

ejdehā-yı hırısı: Aç gözlü yılan.

1. (G. 108, Beyit 8). [ejdehā-yı hırısı, -ı]

ek-: Topraḡa tohum atmak veya gömmek.

1. **Ekmeyeñ** ten mevşiminde ‘āḡıbet toḡm-ı vefā / Bulmadı bāḡ-ı ḡayātından cihānda menfa‘at (G. 17, Beyit 12). [ekmeyeñ, -me, -y, -eñ]

ekrem-i ser-baḡş: Canını baḡışlayanların en cömerti.

1. (G. 124, Beyit 6). [ekrem-i ser-baḡş,]

eksük: Eksik, olması gerekenden az.

1. H̄ārici kāfirden **eksükdür** münāfiḡ kelbden / Bu ḡadise yaḡşı fikr-eyle özünden şadır ol (G. 149, Beyit 5). [eksükdür, -dür]

eksük etmeñ: Her zaman bulundurmak.

1. (Muh. 4, Beyit 29). [eksük etmeñ, -ñ]

el: Bedenin bir uzvu, yed.

1. H̄aydar ḡaḡḡıñ **elidür** H̄aydar şeh-i velidür / ḡallāl-ı müşkilāt u ḡall-i daḡāyıḡ dost (G. 23, Beyit 9). [elidür, -i, -dür]

2. Şāh **elinden** gāziler ol gün ki giydi
kırmızı / Şahn-ı meydānı serāser
gülzār-ı tāc (G. 28, Beyit 2).
[elinden, -i, -n, -den]
3. Kudretinden iki **ellen** kırh şubh
itdi hamir / Āb-ı hākk kālīb-i
insān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 7). [ellen, -le, -n]
4. Ehl-i haqq Haydar **elinden** bāde-
nūş-ı cür‘a-keş / Çağrışur ehl-i
kıyāmet el-aman u el-‘aşeş (G.
115, Beyit 1). [elinden, -i, -n, -den
]
5. Sineñi şāf eyle mihr-i Haydar-ilen
Himmeti / Ger dilersen sākī-yi
kevşer **elinden** cām-ı şāf (G. 125,
Beyit 12). [elinden, -i, -n, -den]
6. Dilersen sākī-yi kevşer **elinden** /
Kıyāmet şöhetinde bāde-yi şāf
(G. 126, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -
den]
7. Şāh **elinden** içmedi peymāne ey
Himmeti / Dolmasa her kimsede
şol ‘ahd-ı ezel peymān-ı ‘aşk (G.
131, Beyit 12). [elinden, -i, -n, -
den]
8. Halk maşer meclisinde
çağrışanda ol zamān / Şāh
elinden anda cām-ı şāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 6).
[elinden, -i, -n, -den]
9. Gerdün-ı dün-nevāz **elinden** bu
bendeye / Her dem gelür cefā u
elem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
3). [elinden, -i, -n, -den]
10. Bu niyāzıñ luţf kıl ‘aşıklarıñ redd
eyleme / Uşbudur **elde** bizim yā
şāh-ı dervişānımız (G. 99, Beyit
4). [elde, -de]
11. Girmeye dārü’l-ğama çıhmasa
fi’l-nārdan / Dāmeni āl-i ‘abāya
urmasa tā **el** beşer (G. 62, Beyit
10). [el,]
12. Haşm u hiddetden dem kālū
belādan şevk-le / Şākī u bākī
elinden içdi sermestān kadeh (G.
37, Beyit 3). [elinden, -i, -n, -den]
13. Muhibbe hubb-i āl ey muvaḥḥid
dīn imāndur / İki ‘ālem **elinde**

- fi'l-meşel bir beyzedür anıñ (G. 74, Beyit 9). [elinde, -i, -n, -de]
14. Haşr bezminde Hüseyñ 'aşkına ister Himmeti / Sâkı-yi kevşer **elinden** luţf idübdür dolı tās (G. 103, Beyit 11). [elinden, -i, -n, -den]
15. Meclis-i kâlū belādan 'aşq-ile bu Himmeti / Eylemişdür sâkı-yi kevşer **elinden** bāde-nüş (G. 116, Beyit 12). [elinden, -i, -n, -den]
16. Bî-tekellüf cennetiñ bezminde ol mest-i elest / Sâkı-yi kevşer **elinden** içdi cām-ı selsebîl (G. 143, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -den]
17. Sâkı-yi kevşer **elinden** içmişem bir dolu cām / Fāriğ-i āzād olur endişe-yi mest müdām (G. 151, Beyit 1). [elinden, -i, -n, -den]
18. Olmasa üstünde tuğrā-yı velāyet mihr-i şāh / Pes **elinde** kavm-ı islāmıñ nişanı bir cova (G. 176, Beyit 9). [elinde, -i, -n, -de]
19. Perde-yi 'izzetde ol **el** kim görindi Aħmede / Maħrem-i Hāķķ vāfik-ı
- esrār sensin yā 'Alī (G. 189, Beyit 6). [el,]
- el:** El // bir durum veya olayın birisinin idaresi, kontrolü altında olması.
1. Çoğlar cihanda da'vî-yi imān ider veli / Amma **elinde** şādık u 'ādil güvāhı yoğ (G. 43, Beyit 8). [elinde, -i, -n, -de]
 2. Himmeti kâlū belā bezminde içdi rāh-ı rūh / Şāh **elinden** mest u hayrāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 12). [elinden, -i, -n, -den]
 3. Cān-ı başı vir haķır olur faķiriñ tuhfesi / Sen dağı sarf it **elinde** her ne olsa çoğ az (G. 83, Beyit 6). [elinde, -in, -de]
 4. Şāh **elinden** gāziler ol gün ki giydi kırmızı / Şaħn-ı meydānı serāser gülzār tāc (G. 28, Beyit 2). [elinden, -i, -n, -den]
 5. Öziñe yār eyle gel **elde** iken ihtiyār / Yoğsa keser başıñı hancer-i burrā nefis (G. 109, Beyit 6). [elde, -de]

6. Ehl-i ĥired öldürir ‘aql-ı cellādın
bugün / Hırs **eline** virmeye
olmaya şeydā nefis (G. 109, Beyit
8). [eline, -i, -n, -e]

7. Cefā-yı çarĥ **elinden** çehre-yi
zerdim her dem dem / Taraĥhüm
kıl baña luĥf-ile ey mîr-i
mükerrem dem (G. 152, Beyit 10).
[elinden, -i, -n, -den]

8. Ed‘ûke külli hem u ġam sen celi /
Küll-i iĥtiyârîñ **elde** iken nefsi yār
kıl (Müsebbā 1, Beyit 32). [elde, -
de]

9. Oldı Dāvudîñ **elinde** mum-ı
fazlından / Hem Süleymān
barmaġında ĥükm-i ĥātem yā ‘Alî
(G. 190, Beyit 5). [elinde, -i, -n, -
de]

el çek: İlgisini kes, dünyadan el etek çek.

1. (G. 125, Beyit 11). [el çek,]

2. (G. 172, Beyit 5). [el çek,]

el çeker: İlgisini kesmek, dünyadan el
etek çekmek.

1. (G. 79, Beyit 4). [el çeker, -er]

el çıĥar: Mezardan el çıkarma.

1. (G. 108, Beyit 8). [el çıĥar,]

el çıĥardı: El kaldırmak, işaret etmek.

1. (G. 89, Beyit 3). [el çıĥardı, -, -, --
dı]

el götürdi: Dua için ellerini, açmak.

1. (G. 45, Beyit 6). [el götürdi, -di]

el ĥâşıl: Husule gelen, olan, meydana
çıkan.

1. (G. 145, Beyit 8). [el ĥâşıl,]

el virdi: İzin vermek.

1. (G. 103, Beyit 3). [el virdi, -di]

2. (Muh. 3, Beyit 7). [el virdi, -di]

el virür: İzin vermek.

1. (G. 142, Beyit 10). [el virür, -ür]

el yetürmez: El eriştirmek, el uzatmak.

1. (G. 170, Beyit 9). [el yetürmez, -
mez]

elâ: "Gözünü aç, dikkat et, bilmiş ol, bak"
anlamında Arapça tembih edâtı olup
dîvan edebiyâtında bilhassa nazımda,
söylenecek şeye dikkati çekmek için "ey"

ünlemlerle birlikte mısra başında kullanılmıştır.

1. Elā ey merd-i ‘āşık rind-i çālāk /
‘Alī yolunda eyle cismiñi hāk (G.
137, Beyit 1). [elā,]

el-amān: Aman, imdat, medet.

1. Ehl-i hākḫ Ḥaydar elinden bāde-
nūş-ı cür‘a-keş / Çağrışur ehl-i
kiyāmet **el-aman** u el-‘aşeş (G.
115, Beyit 1). [el-aman,]
2. Çağrışur ol dem hālāyık **el-amān**
/ Kullara sensin şefi‘ ol zamān
(Muh. 4, Beyit 27). [el-amān,]

elden bırāhdı: Elden bırakmak, koymak.

1. (G. 23, Beyit 4). [elden bırāhdı, -dı
]
2. (G. 23, Beyit 4). [elden bırāhdı, -dı
]

elden koyma: Bırakmak.

1. (G. 147, Beyit 6). [elden koyma, -
ma]

elem: Ağrı, sızı, gussa, keder.

1. Gerdün-ı dūn-nevāz elinden bu
bendeye / Her dem gelür cefā u

elem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
3). [elem,]

elestü bi-rabbiküm: Araf suresi 172.
ayette geçen ifade: “Ben sizin Rabbiniz
değil miyim?”

1. (G. 185, Beyit 2). [elestü bi-
rabbiküm,]

el-hākḫ: Gerçekten, doğrusu, Allah için.

1. Mü‘min oluban ḳalbine imān
dolur **el-hākḫ** / Onun ki ider
cānına bu ma‘nī sīrāyet (G. 21,
Beyit 8). [el-hākḫ,]
2. Hākıḳat hükümdür **el-hākḫ** budur
inzallah / On sekkiz miñ ‘āleme
hākḫdan ‘Alidür pādişāh (G. 169,
Beyit 1). [el-hākḫ,]
3. Her seher bu lāciverd çarḫa tā
zerd çeker / Sensen **el-hākḫ**
şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān
kāciñız (G. 98, Beyit 9). [el-hākḫ,]
4. (G. 145, Beyit 10). [el-hākḫ,]

el-hayru’l-‘amel: Amel işleyenlerin en
hayırlısı.

1. Nāmünāsibdür aña hatta ‘Alī **el-ḥayru’l-‘amel** / Şerr-i vesvās göñülden sürmeyince ol beşer (G. 62, Beyit 7). [*el-ḥayru’l-‘amel,*]

elif: *Arap alfabesinin ilk harfi // Doğru, düzgün, eğri olmayan.*

1. Şirk-i eṣnā niyeti kalmaz **elif** tek ferd olur / Vāḥidiyyet menziline lā u illādan geçer (G. 79, Beyit 11). [*elif,*]
2. ‘Adū girmez **elif** tek ey muvaḥḥid zātına ḥaḳḳıñ / Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i deryā-yı vaḥdetdür (G. 80, Beyit 8). [*elif,*]

elif: *Arap alfabesinin ilk harfi.*

1. Bu **elif** bu nūn bu noḳtabu nuṭḳ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı ḥaḳḳdur gör bu nūrı olma kūr / Bu **elif** bu nūn bu noḳta bu nuṭḳ hem (G. 70, Beyit 2). [*elif,*]
2. Bu **elif** bu nūn bu noḳta bu nuṭḳ hem / Ma‘nīde bir nūr-ı ḥaḳḳdur gör bu nūrı olma kūr (G. 69, Beyit 2). [*elif,*]

3. Ol kelāmullah-ı nāṭıḳ maẓhār-ı ḥarf-i nuḳṭ / Ḥarb vaḳtinde menem dir kef he **elif** sin ayın şād (G. 46, Beyit 7). [*elif,*]

4. Kim onuñ na‘leyn-i pāyı tāc-ı serdür Ādeme / Ey berāder bu cehetdendir **elif** üstünde med (G. 50, Beyit 4). [*elif,*]

elif eyler: *Başlamak, başlangıç.*

1. (G. 69, Beyit 1). [*elif eyler, -r*]

eliñ çek: *El çek, bırak.*

1. (G. 30, Beyit 5). [*eliñ çek,*]

elinden: *Bâzı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar [Bu anlamda da iyelik ekleriyle kullanılır]; burada da hem el, hem de sebebiyet anlamı var.*

1. Göñül şāf it ṭaleb ḳıl luṭṭ **elinden** / Anıñdır dāimā iḥsān-ı elṭāf (G. 126, Beyit 3). [*elinden,*]

elinden koyma: *Elden bırakmak, terketmek.*

1. (G. 71, Beyit 10). [*elinden koyma, -ma*]

elkāb: *Lakaplar, ünvanlar.*

1. Muḥammed kim taḳīdür oña
elkāb / Cem'î-yi muttaḳīye
muḳtedādur (G. 64, Beyit 15).
[elkāb,]

elkas: *Safevî Devleti'nin kurucusu olan
Şah İsmâil'in ikinci oğludur.*

1. Cefâ hiç kimseye kılmaz bu
devrân / Hân-ı Behrâm u Gūr u
Sâm u **Elkās** (G. 104, Beyit 6).
[elkās,]

eltâf: *İyilikler, cömertlikler.*

1. Naḳī kim ḥaḳḳ yolunda ḥaḳḳa
dâim / İşi iḥsân u **eltâf** u 'aḫādur
(G. 64, Beyit 16). [eltâf,]
2. Yetmiş iki ḳâtile virdi ḥaḳḳ
yoluna cân u baş / Bu saḫâ u cūd
u bu **eltâf** bu iḥsâna baḫ (G. 41,
Beyit 7). [eltâf,]

eltâf-ı ḥaḳḳdan: *Allah'ın lütüfları,
iyilikleri.*

1. (G. 74, Beyit 5). [eltâf-ı ḥaḳḳdan, -
dan]

eltâf-ı mükerrerem: *Saygın, yüce iyilikler.*

1. (G. 179, Beyit 2). [eltâf-ı
mükerrerem,]

El vir-: *El ver, izin ver, yol ver.*

1. Mısr-ı vücūd içinde **el virdi** vaşl-ı
Yūsuf / Açıldı çeşm-i ma'ni pes
pirehen ne ḫâcet (G. 12, Beyit 4).
[el virdi, -di]

el-yevm: *Gün.*

1. Zikriñ bu nuḫḳı ey ḳavm yetmiş
iki kez **el-yevm** / 'ilmiñ ḫiṣârına
der kimdir 'Aliden özge (G. 174,
Beyit 6). [el-yevm,]

emânet: *Güvenilir bir kimseye saklaması
veya birine teslim etmesi için bırakılan
şey veya kimse.*

1. Her **emânet** kim ḳabül itdiñ
ḫıyânet ḳılma kim / Zâmini
berdâr ider ol şıḫne-yi bâzâr-ı
ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 7). [emânet,]
2. Küfr-ile ḳıldı ḫıyânet ol diyânet
ser nigün / Şol **emânet** kim oña
oldı ezel günde ḫumûl (G. 147,
Beyit 3). [emânet,]

emîn: *Güvenilir, inanılır, itimat edilir (kimse) // hz. Muhammed.*

1. Īmāne **emîn** şaḥne-i dīn ḥāmī-yi islām / Mü'minlere nuşret virici ḳātil-i küffār (G. 60, Beyit 3). [emîn,]

2. Bir de ḥükmeylersin gökde āftāb dönderür / Ol **emîn** 'arş u ferş ol şāḥib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit 4). [emîn,]

3. Bir de ḥükmeylersin gökde āftāb dönderür / Ol **emîn** 'arş u ferş ol şāḥib-i fermāna baḥ (G. 41, Beyit 4). [emîn,]

emîn-i kūh-ı tūr: *Tur dağının emini // Hz. Muhammed.*

1. (G. 69, Beyit 5). [emîn-i kūh-ı tūr,]

emîn-i rāzdār-ı ḳul: *Güvenli bir şekilde sır tutan kul.*

1. (G. 64, Beyit 8). [emîn-i rāzdār-ı ḳul, -dur]

emînullah: *Allah'ın emini // hz. Muhammed.*

1. Şeh-süvār-ı 'arş-peymā şol **emînullah** ḳanı / Kim ḥelāvetde anıñ rūḥu'l-emîn idüb ḥarīd (G. 47, Beyit 8). [emînullah,]

emîr: *Bir kavmin, bir memleketin reisi // hz. Ali..*

1. Ey muḥālif emr-i ḥaḳḳ birlen emirimdür 'Alī / Ol **emîre** bende-yi fermānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 6). [emîre, -e]

2. Ey muḥālif emr-i ḥaḳḳ birlen **emirimdür** 'Alī / Ol emîre bende-yi fermānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 6). [emirimdür, -i, -m, -dür]

3. 'Aşḳ mülkinde 'Alīdür emîr-i ḥaḳḳ birle **emîr** / Ḥākim-i şehri velāyet server-i şāḥib-serîr (G. 68, Beyit 1). [emîr,]

4. Ol **emîriñ** ki 'Arabdur zūhūru zāhiren / Ma'nīde amma tufeylīdür vücūd-ı Türk 'Arab (G. 3, Beyit 2). [emîriñ, -i, -ñ]

5. Ol **emîriñ** emrine ey Himmeti göster ḳıyām / Vā'ce-yi yevmü'l-

kıyāmet irdi kāmēt gösterür (G. 82, Beyit 12). [emiriñ, -iñ]

6. Şordı menden müdde'î kimdir
emiriñ men didim / Hayberi
vîrân idendir 'anterin başın
kesen (G. 168, Beyit 3). [emiriñ, -
iñ]

7. Haqq şehenşāhım **emirim** reh-
nümā u rehberim / Pādişāh-ı
serverim şāhib-ķıranım şāh şāh
(G. 171, Beyit 7). [emirim, -im]

emir-i cümle-yi ehl-i kerem: Tüm
cömertlerin hükümdarı.

1. (G. 114, Beyit 8). [emir-i cümle-yi
ehl-i kerem,]

emir-i evliyā: .Veliler öncüsü // hz. Ali.

1. (G. 129, Beyit 2). [emir-i evliyā,]
2. (G. 129, Beyit 2). [emir-i evliyā,]
3. (G. 189, Beyit 9). [emir-i evliyā,]
4. (Muh. 4, Beyit 13). [emir-i evliyā,
]

emir-i haqq: Allah'ın emiri.

1. (G. 68, Beyit 1). [emir-i haqq,]

emir-i kişver-i ukbā: Ahiret ülkesinin
hükümdarı.

1. (G. 181, Beyit 10). [emir-i kişver-i
ukbā,]

emir-i külli emir: Bütün emirlerin emiri.

1. (G. 67, Beyit 1). [emir-i külli emir,
]

emir-i naḥl: Arıların emiri // Himmeti.

1. (G. 45, Beyit 12). [emir-i naḥl,]

emir-i şaf-şiken: Düşman saflarını bozan,
düşman ordusunu dağıtan emir.

1. (G. 87, Beyit 2). [emir-i şaf-şiken,]

emir-i şaf-şiken: Düşman saflarını bozan,
dağıtan emir // hz. Ali.

1. (G. 168, Beyit 1). [emir-i şaf-şiken,
]

emir-i şur: Bahtsız, talihsiz emir.

1. (G. 48, Beyit 13). [emir-i şur,]

emir-i tacdār: Tacın sahibi olan
hükümdar // hz. Ali.

1. (Muh. 2, Beyit 2). [emir-i tacdār,]

emirü'l-mü'minîn: Halife, müminlerin
emiri // hz. Ali.

1. Menim şāhım ımām-ı evliyādur şāh-ı merdāndur / **Emirü'l-mü'minindür** server-i meydān-ı merdāndur (G. 75, Beyit 1). [*emirü'l-mü'minindür, -dür*]
2. Menim şāhım ımām-ı evliyādur şāh-ı merdāndur / **Emirü'l-mü'minindür** server-i meydān-ı merdāndur (G. 74, Beyit 1). [*emirü'l-mü'minindür, -dür*]
3. Kuşandı zülfiķārı tā resülün 'arşına virdi / İmām-ı evliyā ya'ni **emirü'l-mü'minîn** revnaķ (G. 133, Beyit 2). [*emirü'l-mü'minîn,]*
4. Lā-fetā illā 'Alī lā seyfe illā zülfiķār / Pādişāh-ı evliyāullah **emirü'l-mü'minîn** (Muh. 2, Beyit 3). [*emirü'l-mü'minîn,]*

emir-ül-mü'minîn u mü'mināt eyler: *Tüm müslümanların emiri ilan etmek.*

1. (G. 76, Beyit 12). [*emir-ül-mü'minîn u mü'mināt eyler,]*

emr: *Emir, buyruk.*

1. Halka aniñ tã'at-i fermān-ı haķķ fermānidur / Hālıķıñ **emrine** baş

- endirmeyēñ şeytāna baķ (G. 41, Beyit 9). [*emrine, -i, -n, -e*]
2. Emr-ile 'isā felekden zülfiķārı endirür / Başına āteş yaķar müşriklerin tūfān ķopar (G. 63, Beyit 7). [*emr-ile, -ile*]
3. Musahķar **emrine** insān u cinn serbeser eşyā' / Musahķar **emrine** insān u cinn ser-be-ser eşyā' (G. 74, Beyit 7). [*emrine, -i, -n, -e*]
4. Sücüd eyle vücūd-ı pākine gel bir taķarrub bul / Bu **emr** dutmıyan hāsir sezā-yı tūķ-ı la'netdür (G. 80, Beyit 9). [*emr,]*
5. Ol emiriñ **emrine** ey Himmeti göster kıyām / Vā' de-yi yevmü'l-kıyāmet irdi ķāmet gösterür (G. 82, Beyit 12). [*emrine, -i, -n, -e*]
6. Şehādet şehrine **emr-ile** munca enbiyā geldi / Biri şol kışşā-yı berd-i yemāniden haber bilmez (G. 100, Beyit 3). [*emr-ile, -ile*]
7. Pencesinden Hāydarın bir emledür gūy-ı felek / **Emrine**

- hakkdan musahhar pençe u ay u güneş (G. 115, Beyit 8). [emrine, -i, -n, -e]
8. Her ne kılsa yoğdur anıñ **emrine** çün u çerā / Hālīkiñ emriylen bu mülke şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [emrine, -i, -n, -e]
9. Sādīk ol kavline bu şāhiñ muṭī‘ ol **emrine** / Dīv düşmez kim hekim Süleymān-ile baḥş (G. 26, Beyit 2). [emrine, -i, -n, -e]
10. Musahhar **emrine** insān u cinn serbeser eşyā’ / Musahhar **emrine** insān u cinn ser-be-ser eşyā’ (G. 74, Beyit 7). [emrine, -i, -n, -e]
11. Emrine rām olduğ-çün şems şāhiñ oña / Bu cihetde merkeb oldı çarḥ meydānında şīr (G. 68, Beyit 5). [emrine, -i, -n, -e]
12. Her ne kılsa yoğdur anıñ emrine çün u çerā / Hālīkiñ **emriylen** bu mülke şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [emriylen, -i, -y, -len]

13. ‘Alīdür **emr-ilen** iki cihāniñ mülkine mālīk / İmām-ı ins ve’l cinn ḳasīm-i nār u cennet (G. 16, Beyit 3). [emr-ilen, -ile, -n]

emr eylese: Emretmek, buyurmak.

1. (G. 110, Beyit 11). [emr eylese, -se]

emr itse: Emir etmek, buyurmak.

1. (G. 94, Beyit 8). [emr itse, -se]

‘emr u zeyd: Arap edebiyatında örneklerde sıkça kullanılan özel isimler.

1. (G. 47, Beyit 6). [‘emr u zeyd,]

emr eyle-: Emretmek.

1. **Emreyledi** ol şāh ana muşḥaf-ı nāṭīk / Şerḥ eyle eger ‘ārif iseñ bu ne beyāndur (G. 72, Beyit 7). [emreyledi, -di]

2. Hancaru **emreylese** ol ne eyler ‘azm-ı cezm / Bende-yi fermānīdür anıñ Hüsrev-i destār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 7). [emreylese, -se]

emreyle: Emret, buyur.

1. Emreyle bu ʿilm-i idrāk-i ʿaqlıñ ey beşer / Saʿy-ilen şāh-ı velāyet kullarından iste yol (G. 147, Beyit 11). [emreyle,]

emr-i haqq: Allah'ın emri.

1. (G. 53, Beyit 6). [emr-i haqq,]

emr-i hüdādur: Allah'ın emri.

1. (G. 64, Beyit 18). [emr-i hüdādur, -dur]

emr-i kaf-ı nundan: "Kün" emri. Allah'ın "Ol" emri.

1. (Muh. 1, Beyit 8). [emr-i kaf-ı nundan, -dan]

emr-i kün: Ol emri // Allah (C.C.) bir şeye "Kün" dese; o şey olur.

1. (G. 90, Beyit 1). [emr-i kün,]

emr-i nūn kāfi: Kaf ve nun harfleriyle yazılan, Allah'ın "kūn" (ol!) emri.

1. (G. 153, Beyit 2). [emr-i nūn kāfi, -ı]

emr it: Emretmek.

1. **Emritdi** haqq "veliyukumullah" bī-hilāf / Oldı nüzül şānına āyāt-ı

beyyināt (G. 13, Beyit 2). [emritdi, -di]

2. Dokkuz eflākı bir menşübde ol şāh māt eyler / ʿAlī bu mihr u māh u kevkebe **emritmese** doğmaz (G. 76, Beyit 6). [emritmese, -me, -se]

3. Şol veliyyi haqq ʿAlī dir men kelām-ı nāṭıkam / Bile **emr-itdi** bize ol şāhib-i irşādımız (G. 92, Beyit 8). [emr-itdi, -di]

emvāc: Dalgalar.

1. Baħr-ı vaħdet kim onuñ **emvācıdur** bu kâ'ināt / Menbaʿ ol baħr-ı bī-pāyān bizden kıl ṭaleb (G. 8, Beyit 3). [emvācıdur, -ı, -dur]

2. Gevher-i zāt-ı ulūhiyyet sen ey deryā-yı ʿaşk / Ğarķ itdi on sekiz miñ ʿālemi **emvāciñız** (G. 98, Beyit 4). [emvāciñız, -ı, -ñız]

emvāc kopdı: Dalgaların artması, dalgaların coşması.

1. (G. 29, Beyit 6). [emvāc kopdı,]

emvāc-1 sitiz: *İnatçı, kavgacı dalgalar.*

1. (G. 87, Beyit 4). [emvāc-1 sitiz,]

emvāl-1 ‘ubeyd: *Kulcağızın malları.*

1. (G. 47, Beyit 7). [emvāl-1 ‘ubeyd,]

en-: *İnmek // gökten inmek; ağmak.*

1. Oldılar meydān içinde hem ‘inān
u hem rakīb / Aḥmede **endi**
Buraḡ u geldi düldül Ḥaydara (G.
5, Beyit 4). [endi, -di]
2. Onuñ tığıdur āfāt-1 semāvī / Yere
gögden **ener** zīrā beliyyāt (G. 15,
Beyit 6). [ener, -er]
3. **Ener** isā çıḡar mehdī-yi mev‘ūd /
Ricālu’l-ḡayb-ilen emr-i ḥüdādur
(G. 64, Beyit 18). [ener, -er]
4. Yoḡsa ferşe ‘arş-1 ‘ālādan **endi** mi
/ Pes kimiñdür bir ḡaber sor bile
cān-perver ḡadīs (G. 25, Beyit 3).
[endi, -di]
5. Cebre’īl **endirmedi** furḡān gögden
şerḡini / Ana baṡnında resüle
eyledi Ḥaydar ḡadīs (G. 25, Beyit
7). [endirmedi, -dir, -me, -di]
6. Ceng-i Uḡudda nār ‘Alī **endi**
‘arşdan / Bu naşra ile viridi oña

kirdigār feth (G. 39, Beyit 4).

[endi, -di]

7. Emr-ile ‘isā felekden zülfiḡarı
endirür / Başına āteş yaḡar
müşriklerin tūfān ḡopar (G. 63,
Beyit 7). [endirür, -dir, -ür]
8. Himmeti ger çalsaydı ḡāce-i
ḡanber ḡılıç / Fi’l-meşel bir berḡ-i
lāmi‘dür **ener** gökden yere (G. 34,
Beyit 10). [ener, -er]
9. ‘Alī ḡayy-1 ebeddir sulṡān-1
ervāḡ-1 mücerreddir / Deminden
endirir çārum felekde ‘isi-yi
Meryem (G. 161, Beyit 8). [endirir,
-dir, -ir]
10. **Endi** zehrā gökyüzünden yüz
dutup bu dergāḡıña / Döndi
maḡribden celālet birle baḡduñ
aftāb (G. 1, Beyit 3). [endi, -di]
11. Resülüñ kitfine basdı ayaḡıñ /
‘Alī **endirdi** ṡāḡ-1 ka‘beden Lāt (G.
15, Beyit 10). [endirdi, -di]
12. Şıdḡ-ile şürer maḡdemiñe ehl-i
semā ruḡ / **Endirmez** eger cevr-i
cefā ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[endirmez, -dir, -mez]

enallah: Şüphesiz ben âlemlerin Rabbi olan Allah'ım (28/Kasas 30, 20/Ta-Ha 14, 27/Neml 9).

1. Mūsî-yi 'imrāna **ennallah** diyen / Meş'ale-yi nār 'Alidür 'Alī (G. 180, Beyit 10). [ennallah,]

en'ām eyle: Nimet eyle, nimet kıl.

1. (G. 172, Beyit 10). [en'ām eyle,]

en'ām virdi: Nimet vermek, rızıklandırmak.

1. (G. 11, Beyit 9). [en'ām virdi, -di]

enbiyā: Nebi'ler, peygamberler, yalvaçlar.

1. Enbiyā u evliyā on sekiz miñ 'āleme / Oldı hāḳḳdan zāt-ı pāk Haydar-ı Kerrār-ı ḳuṭb (G. 7, Beyit 10). [enbiyā,]
2. Muştafā u murtaẓādur lā-yemūt-i zü'l-hayāt / **Enbiyā** u evliyādan özge eşyā dārı hiç (G. 33, Beyit 11). [enbiyā,]
3. Enbiyā u evliyā u etküyā muhtācınız / Ey kefil-i rızḳ-ı külli

kāināt ey baḫr-i cūd (G. 98, Beyit 5). [enbiyā,]

4. Şehādet şehrine emr-ile munca **enbiyā** geldi / Biri şol ḳışşā-yı berd-i yemāniden ḫaber bilmez (G. 100, Beyit 3). [enbiyā,]
5. Mülk-i ma'nide ḫişār u **enbiyādur** evliyā / Bu cihetten baḳladı ol şāh-ı dīn-perver ḳılıç (G. 34, Beyit 8). [enbiyādur, -dur]
6. Ḳalurdı **enbiyā** ḫayl-ı mu'aṭṭal / Bu yolda ḳılmasaydı 'avn-ı imdād (G. 48, Beyit 5). [enbiyā,]
7. Vücūd-ı maẓhar u külli 'acāib / Zuhūr u **enbiyā** u evliyādur (G. 64, Beyit 6). [enbiyā,]
8. Harīm-i ḫürmetinden **enbiyā** u murselīn ḫādīm / Mu'allā āstānında aniñ kerrübiler zāir (G. 66, Beyit 9). [enbiyā,]
9. Ḳılmasaydı ehl-i küfr-ilen veliyyullah cihād / **Enbiyāniñ** mezheb-i erkānı tapmazdı temiz (G. 87, Beyit 9). [enbiyāniñ, -niñ]

10. Enbiyānıñ evvel āhir imām-ı
kıblesi / Evliyānıñ zāhir u bātında
sultānı ‘Alī (G. 184, Beyit 3).
[enbiyānıñ, -nıñ]

11. Kuṭb-ı devrān-ı ulūhiyyetdir ol
zāt-ı kadīm / Enbiyā u evliyādur
fi’l-meşel aḳṭāb-ı şıdk (G. 130,
Beyit 10). [enbiyā,]

12. Enbiyādan gerçi şüretde muaḥḥar
geldüñiz / Ma’nīde līkin
muḳaddemsen muḳaddem yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 8). [enbiyā, -dan]

enbiyā u evliyāya: Peygamberler ve
veliler.

1. (G. 137, Beyit 7). [enbiyā u
evliyāya, -y, -a]

enbiyā-yı mürselīn: Peygamberler
peygamberi // hz. Muhammed.

1. (G. 127, Beyit 3). [enbiyā-yı
mürselīn,]

encümen: Meclis, cemiyet, topluluk.

1. Devrine devr-i felek dönmetedir
pervānevār / Şem^c tek bu

encümen içinde tā kim var-ı kuṭb
(G. 7, Beyit 2). [encümen,]

endīşe çekme: Kaygılanmak, tasalanmak.

1. (G. 142, Beyit 8). [endīşe çekme, -
me]

endīşe çekme: Tasalanmak, kaygılanmak.

1. (Müsebba 1, Beyit 31). [endīşe
çekme, -me]

endīşe-i eflāk: Feleklerin düşüncesi //
Dünyanın derdi, gamı.

1. (G. 20, Beyit 7). [endīşe-i eflāk,]

endīşe-yi mest: Sarhoşluk düşüncesi.

1. (G. 151, Beyit 1). [endīşe-yi mest,]

endīşe-yi rehden: Düşünce yolu.

1. (G. 75, Beyit 8). [endīşe-yi rehden,
-den]

ene eş-şems ‘ayne’l-kamerdir: Ben güneş
ve ayım // hz. Muhammed'e yapılan bir
övgü.

1. (G. 189, Beyit 4). [ene eş-şems
‘ayne’l-kamerdir, -dir]

ene'l hakk: Hallac-ı Mansur'un "Ben Allah'ım" sözüne iktibas edilmektedir; Allah'ta bir olma düsturu.

1. Ene'l-Hakk söyledi dārü'l-fenāde / Ne gördi Himmeti Mansūr-ı Hallāc (G. 29, Beyit 12). [ene'l-hakk,]
2. 'Aşkla dār-ı hakikatde **ene'l-hakk** çağırur / Cān u ser terkiñ idüb şohbet-i cānāna gider (G. 77, Beyit 3). [ene'l-hakk,]
3. İçdi ol hum-hāneden söyler **ene'l-hakk** dem-be-dem / Dar ayağında hezārān 'aşık-ı dīvānemiz (G. 99, Beyit 10). [ene'l-hakk,]
4. 'Aşikār oldı **ene'l-hakk** seyr-i şehri ma'nide / Himmeti meydān-ı da'vīden sūtündārı kes (G. 108, Beyit 12). [ene'l-hakk,]
5. Oldı mi'rāc-ı hakikat dār-ı 'ibret 'aşıka / Söylerem her dem **ene'l-hakk** uşbu dārīñ 'aşkına (G. 172, Beyit 7). [ene'l-hakk,]

ene'l-hakk bādesi: İnsanın Allah'ın yeryüzündeki halifelik düşüncesi //

Hallac-ı Mansur'un Allah'ın yeryüzündeki halifesi olduğunu iddia ettiği düşüncesi.

1. (G. 22, Beyit 2). [ene'l-hakk bādesi,]

ene'l-hakk dārına çıh: Hallac-ı Mansur'un "Ben Allah'ım" sözünden dolayı idam edilmesi hadisesine işaret edilmektedir.

1. (G. 138, Beyit 1). [ene'l-hakk dārına çıh,]

enfās: Nefesler, soluklar.

1. Onuñ **enfāsından** ervāh-ı mücerred buldı cism / Baṭn-ı Meryemden vücūda gelmeden isā henüz (G. 90, Beyit 8). [enfāsından, -i, -n, -dan]

enfās-ı nuṭk-ı 'anberīndür: Güzel kokulu nefesle söylenen söyler.

1. (G. 6, Beyit 5). [enfās-ı nuṭk-ı 'anberīndür, -i, -n, -dür]

enfās-ı rūhullah: Hz. İsa'nın nefesi.

1. (G. 128, Beyit 7). [enfās-ı rūhullah,]

engür: Üzüm II şarap.

1. İçinde Himmeti vahdet meyinden
/ O demde yoĥ-ıdı **engūr** hem tāk
(G. 137, Beyit 12). [engūr,]

engūr: Üzüm II hūm-hāne bağlamında
şarabın ham maddesi, sevgilinin aşk
sarhoşu eden şarabının özü.

1. Yoĥ iken humhāne **engūru** tāk u
humr u hām / İçdiler nuṭṭ-ı
‘Aliden zümre-i ‘irfān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 11). [engūru, -u]

engüşter: Yüzük.

1. Engüşter-ilen hükm eger buldı
Süleymān / Çün ḥaşm-i nübüvvet
aña Hātem demek olmaz (G. 97,
Beyit 6). [engüşter-ilen, --ile, -n]

enhār-ı havz: Cennetteki nehirler ve
havuzlar.

1. (G. 68, Beyit 9). [enhār-ı havz,]

enhār-ı irem: İrem bağının nehirleri.

1. (G. 60, Beyit 5). [enhār-ı irem,]

enni ene’llah: Kesinlikle ben Allah’ım //
hz. Musa’ya Tur dağında ateşin söylediği
söz.

1. (G. 45, Beyit 10). [enni ene’llah,]

ente kerim u rahim: Sen bağışlayıcı ve
cömertsin.

1. (G. 159, Beyit 1). [ente kerim u
rahim,]

ente minni lahmeke lahmī ve demī

demūke: Etin etimdendir, kanın
kanımdandır hadisi. Hz. Muhammed’in
hz. Ali için söylemiş olduğu söz.

1. (G. 25, Beyit 10). [ente minni
lahmeke lahmī ve demī demūke,]

envār: Nurlar, aydınlıklar, ışıklar,
parıltılar.

1. Perde-i ‘arşdan oldı gün teki
izhār tāk / Kıldı çün şem‘-i tecellī
gün teki **envār** tāk (G. 28, Beyit 1).
[envār,]

envār-ı hakk: Allah’ın nuru, ışığı.

1. (G. 135, Beyit 1). [envār-ı hakk,]

envār-ı münevver kıldı: Nurlarla,
ışıklarla aydınlatmak.

1. (G. 40, Beyit 5). [envār-ı
münevver kıldı, -dı]

envār-ı zāt: Varlığın nurları.

1. (G. 105, Beyit 11). [envār-ı zāt,]

envār-ı ziyā: Parlak ışıklar.

1. (G. 175, Beyit 3). [envār-ı ziyā,]

envār-ı Hüdāyī: Allah'ın nuru, ışığı.

1. (G. 86, Beyit 1). [envār-ı Hüdāyī, -y, -1]

er: Velî, ermiş, Allah'a mânen yakın olan, Allah katında şefâati kabul edilen kimse.

1. Merd-iseñ şol itdügiñ ikrāra muhkemdür bugün / Eylemez her kim ki **erdür** süstpeymān-ile 'ahd (G. 57, Beyit 6). [erdür, -dür]

er: Asker, yiğit, kahraman.

1. Her saḥāvetsiz hünersiz cāhile olsun ḥarām / Zāhir u bāṭın müsellemdür ḳurşansa **er** ḳılıç (G. 34, Beyit 6). [er,]
2. Eger ol meydān-ı ma'ñide erenler şāhını tanı / Velāyet ḥānından zīrā aparmaz olmayan **er** baḥş (G. 114, Beyit 10). [er,]
3. Ḳalmıuşḳ ḡam vādisinde hādi-yi rehber gerek / Bu zelāletden bizi ḳurtarmaḡa bir **er** gerek (G. 139, Beyit 1). [er,]

4. Rezm günü 'arşada **er** kimi durmak gerek / Bezm günü yār-ilen ḳavl u ḳarār eyleyen (G. 164, Beyit 9). [er,]
5. Bī tekellūf **er** degildir ḥaḳḳ yolında geçmeyen / İki 'ālemden velī-yi kirdigārīñ 'aşḳına (G. 172, Beyit 2). [er,]
6. Er degil zāhir u bāṭında ḥelāl oña ḥarām / Ḳılmayan bī'at u peymān şeh-i merdānımıza (G. 175, Beyit 9). [er,]
7. 'Alīdür taşvīr iden **er** cām içinde şekl-i insānı / 'Alīdür ol muşavver naḳş u bend u şüret-i ma'ñi (G. 181, Beyit 7). [er,]
8. 'Aşḳ-ilen bu 'arşada meydān **eridir** Himmetī / Müşrik u mü'minleriñ baḡrın **eridir** Himmetī (G. 182, Beyit 1). [eridir, -i, -dir]
9. 'Aşḳ-ilen bu 'arşada meydān **eridir** Himmetī / Müşrik u mü'minleriñ baḡrın **eridir** Himmetī (G. 182, Beyit 1). [eridir, -i, -dir]

10. Gāh gebr-idim gāh tersā gāhi
Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir **er** meni (G.
187, Beyit 1). [er,]

ér-: Beklenen bir zamanın gelmesi.

1. **Érdi** haqq izni buyurdu şol
yedullah-ı gayūr / Qavm-i ‘Ādı
serbeser tūfāna vérdi tündubād
(G. 46, Beyit 4). [érđi, -di]
2. Ol emīriñ emrine ey Himmetī
göster kıyām / Vā‘de-yi yevmü’l-
kıyāmet **érđi** kāmēt gösterür (G.
82, Beyit 12). [érđi, -di]
3. Ol velī bā‘ından ol sā‘at ki geldi
zāhir / Va‘de-yi sā‘at **érişđi** doğdı
şems-i mağribeyn (G. 165, Beyit
10). [érişđi, -iş, -di]

ér-: Erişmek, ulaşmak.

1. Aḥmed u Ḥaydar **erür** şüret-i
ma‘nī-yi haqq / ‘Āşık-ı ma‘şūk-ı
‘aşq hikmet-i rūḥ-ı beden (G. 163,
Beyit 6). [erür, -ür]
2. Yed-i beyzā u ‘asā seyrini bizden
taleb it / Himmetī tā **éresin** Mūsī-

yi ‘imrānımıza (G. 175, Beyit 13).
[éresin, -e, -sin]

3. Per u bālīñ nārı yandurdu ğarāb-ı
şām-ı hicr / Şubḥ-ı devlet **érđi**
banglar ‘arş-ı ‘izzetden ceres (G.
106, Beyit 8). [érđi, -di]
4. **Érdi** bu luṭf-ı ezel iḥsān-ı
ḥālīqdan bize / Mihr-i āl-i
Ḥaydar-ı Kerrār ḥālīqdan bize
(Muh. 3, Beyit 6). [érđi, -di]
5. Nokṭa-yı ḥarf oldı keşf nuṭq-ı
‘Alīden bize / **Érdi** fütūḥ-ı kelām
şāh-ı velīden bize (G. 173, Beyit
1). [érđi, -di]
6. Fazl-ı iḥsānından ey şāh-ı şehīd /
Érdi ‘avn-ı rebb-i zu’l-‘arşu’l-
mecīd (Muh. 4, Beyit 11). [érđi, -
di]
7. Küll-i şey‘e rehber u reh-
nümādur ‘Alī / Gümrāh olur
érmeyen rāh-rev ol rehber (G.
177, Beyit 6). [érmeyen, -me, -y, -
en]

8. ‘Alidür ol oğullar onı Haydar /
Onuñ kurbine **érmez** hiç seyyāh
(G. 36, Beyit 11). [*érmez, -mez*]
9. Müşrik olma gel ‘Aliniñ sırrına
bizden **éřiş** / Mustahaqq-ı
rahmete ‘aşr-ı zekāt andan çıhar
(G. 81, Beyit 6). [*éřiş, -iş*]
10. Āb-ı zemzemden turābı maqđemi
yegdür maña / Āsıtānı Mescidü’l-
Akşā **érür** küy-ı hiçāz (G. 83, Beyit
2). [*érür, -ür*]
11. Hergiz **érmez** şol şeh-i düldül-
süväriñ gerdine / Lāşeye minmiş
felāket birle her bir sust-lāş (G.
112, Beyit 7). [*érmez, -mez*]
12. Āftābuz ki oña **érmedi** noqşān-ı
zevāl / Tā ebed bāķi-yi
pāyendedür devletimiz (G. 91,
Beyit 9). [*érmedi, -me, -di*]
13. Gün teki ol şāhib-i devran ider
seyr-i burūc / Va‘de **érđi** Mehdi-
yi şāhib-zaman eyler ħurūc (G.
30, Beyit 1). [*érđi, -di*]
14. Nuţķ-ilen ruh-ı nefis bir şey’-i
vāhiddir bular / Kimse bu esrāra
érmez bir mu‘ammādur nefes (G.
110, Beyit 5). [*érmez, -mez*]
15. **Érdi** tā nūr-ı velāyetden aña feyz-
i ezel / Saldı pertev bu doqķuz
nilgün eyvāna güneş (G. 117,
Beyit 9). [*érđi, -di*]
16. Demidir Himmeti ħaqqdan **éřişdi**
/ Zuhūr-ı mehdī-yi şāhib-
zamānım (G. 158, Beyit 13).
[*éřişdi, -iş, -di*]
17. Andan mürekkeb oldı terkib-i
cism-i ādem / Rūĥ revān **érđi**
derdem mesih demdem (Muh. 1,
Beyit 9). [*érđi, -di*]
18. İriş şāhib-ħurūca yoĥsa taĥķik /
Olursan defter-i ma‘niden iħrāc
(G. 29, Beyit 9). [*éřiş, -iş*]
19. Kim va‘de **éřişti** gelür ol ķāim-i
devrān / Hemrāz iseñ ol rehber
gel ķılma ta‘allül (G. 146, Beyit 8).
[*éřişti, -iş, -ti*]
20. Çekse ħaşr dīv-i ded çekme ħam
ey bī-başar / Her dem **éřişür**
meded nād-ı ‘Aliden bize (G. 173,
Beyit 4). [*éřişür, -iş, -ür*]

21. ‘Aliden enbiyā u evliyāya / **Érişdi**
nuṭḡ-ı ‘ilm u ḥilm u idrāk (G. 137,
Beyit 7). [*érişdi, -iş, -di*]

erbāb-ı muḥabbet: Muhabbet ehli,
muhabbet gösteren kimseler.

1. (G. 54, Beyit 8). [*erbāb-ı
muḥabbet,*]

erbāb-ı şıdk: Sadakat sahipleri, sadıklar.

1. (G. 130, Beyit 6). [*erbāb-ı şıdk,*]

erbāb-ı vefā: Vefa sahibi, vefakar.

1. (G. 44, Beyit 11). [*erbāb-ı vefā,*]

‘eren: Ermiş, veli.

1. Bir şehādet barmağı eyler cihānı
tārumār / Şol **‘erenler** serverine
ger çekseler leşker kılıç (G. 34,
Beyit 9). [*‘erenler, -ler*]

‘erenler şāhına: Erenler önderi, piri // hz.
Ali.

1. (G. 73, Beyit 11). [*‘erenler şāhına,
-n, -a*]

erenler şāhını: Erenler piri, veliler önderi
// hz. Ali.

1. (G. 38, Beyit 12). [*erenler şāhını, -
n, -ı*]

2. (G. 114, Beyit 10). [*erenler şāhını,
-n, -ı*]

erenler serveriniñ: Yiğitler, ermişler
önderi.

1. (G. 187, Beyit 6). [*erenler
serveriniñ, -ler-niñ*]

erfa‘: En yüksek, en yüce.

1. Ol Ālī-yi a‘lā ‘Alī ol ‘arşdan **erfa‘** /
Ol şām-ı ebed faḥrı ol şāḥne-yi
maṭla‘ (G. 122, Beyit 1). [*erfa‘,*]

erğuvān: İki çenekliler sınıfının
baklagiller familyasından, eflatun ile
kırmızı arası morumsu pembe renkte,
çok güzel çiçekler açan süs ağacı.

1. Çün lekānıñ açdı ruḥsārıñ açıldı
ey ḥabīb / Yasemin u **erğuvan**
virdi hemrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit
3). [*erğuvan,*]

2. Erğuvānı nesterānı bostānı bir
cova / Lāle-zārı ḥūn-ı dilden su
içer bu ḥazra‘ıñ (G. 176, Beyit 5).
[*erğuvānı, -ı*]

3. Erğuvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u

servin sındırur bād-ı hazān (G. 33,
Beyit 2). [erguvān,]

erkān-ı dīn-i mezhebi: Dindeki mezhebin
esasları.

1. (G. 63, Beyit 10). [erkān-ı dīn-i
mezhebi, -i]

erkān-ı hāc: Haccın esasları, haccın
kuralları.

1. (G. 27, Beyit 7). [erkān-ı hāc,]

erkān-ı tabāyi‘: Yaratılışın esasları.

1. (G. 57, Beyit 3). [erkān-ı tabāyi‘,]

ermeni: Hint-Avrupa ailesinden,
Ermenistan’da yaşayan Hristiyan bir
kavim ve bu kavme mensup kimse.

1. Gāh gebr-idim gāh tersā gāhi
Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir er meni (G.
187, Beyit 1). [ermeni,]

ervāh: Ruhlar, canlar.

1. Kāfile-sālār ervāh eyledi āheng-i
‘arş / Onda aşlan oldu şāh-ı
enbiyādan aldı bāc (G. 27, Beyit
3). [ervāh,]

2. Cem‘ olur ervāh hayl-ı enbiyā u
evliyā / Onlara beytül-
muḳaddesde imāmet gösterür (G.
82, Beyit 11). [ervāh,]

3. Kābız ervāha cān virdiñ gerek sen
‘ākıbet / Kādı-yı haḳḳ meclisinde
şevketiñ olmaz ḳabül (G. 148,
Beyit 9). [ervāha, -a]

ervāh-ı hayl-i enbiyā: Peygamberler
zümresinin ruhları.

1. (G. 70, Beyit 9). [ervāh-ı hayl-i
enbiyā,]

ervāh-ı melāik leşkeriñ: Melek ve
ruhların ordusu.

1. (G. 98, Beyit 6). [ervāh-ı melāik
leşkeriñ, -ñ]

ervāh-ı mücerred: Saf, temiz ruhlar.

1. (G. 90, Beyit 8). [ervāh-ı
mücerred,]

es-: Esmek; havanın bir yönden bir yöne
akması, rüzgâr olmak.

1. Şabā esdi velāyet gülşeninde /
Açıldı şad-hezārān gönça-yı nāz
(G. 84, Beyit 3). [esdi, -di]

2. Ger kılmaz ise fermān aşlen yeryüzünde / Yıl **esmez** u su aılmaz çekmez zebān-ı āteş (G. 111, Beyit 11). [*esmez, -mez*]
3. Şu'lesi kalmaz düşer 'ayn-ı küsūfa mihr u māh / Yıl **eser** gökde bulutlar kökreşür bārān kopar (G. 63, Beyit 3). [*eser, -er*]

esās: *Esas, temel, sağlam.*

1. Şāl-pūş-ı şehri 'aşkuz hāksār-ı küy-ı faqr / Şāh-ı lākayduz gerekmez çetr u çevgān-ı **esās** (G. 103, Beyit 2). [*esās,*]

esās-ı enbiyā: *Peygamberlik esasları, usulleri.*

1. (G. 46, Beyit 6). [*esās-ı enbiyā,*]
2. (G. 161, Beyit 11). [*esās-ı enbiyā,*]

esbāb: *Sebepler, vesileler.*

1. Şāh-ı vişālīñ eyler Himmeti-yi derd-mend / Tālib-i dünyā kimi istemez **esbāb** u sīm (G. 159, Beyit 11). [*esbāb,*]

eşbāh: *Şahıslar, cisimler, vücutlar.*

1. 'Alidür hāqka mazhar mazhar-ı hāqk / 'Alidür cān-ı eşyā cümle **eşbāh** (G. 36, Beyit 3). [*eşbāh,*]
2. Zāhir oldı ma'ni-yi ervāhına **eşbāhına** / Cān olur cisme virirse her kime cānān kadeh (G. 37, Beyit 6). [*eşbāhına, -ı, -n, -a*]

eşça: *En yürekli, en cesur.*

1. 'Alim u **eşçe** ser-bağş-ı ekrem / Mükerrermdür mükerrermdür mükerrrem (G. 160, Beyit 5). [*eşçe,*]

esed: *Arslan, burûc-ı isnâ-aşerden beşinci burç.*

1. Her şifāt içre 'Alidür zātını zann eyleyen / Oldı Hāydar yeryüzünde gökyüzünde hem **esed** (G. 50, Beyit 8). [*esed,*]

esfel: *Daha, pek sefil; alçak yer, aşağı, dip.*

1. Tāyr-ı 'āl-i mekān ol Himmeti mişl-i melek / Olmasın bu 'ālem-i süflāda bir **esfel** beşer (G. 62, Beyit 11). [*esfel,*]

2. Hāke yeksān ol ‘Alī yolunda ey
āzāde merd / Tā ola rūḥuñ bu
esfelde süreyyā menzilet (G. 17,
Beyit 5). [esfelde, -de]

esfel-i a‘lā: Aşağılık ve yücelik yücelik
makamı.

1. (G. 90, Beyit 2). [esfel-i a‘lā,]

eşhāb: Arkadaşlar, ahbaplar II sahabeler.

1. Otuz üç miñ otuz yıl geçmişti ey
birāder / Mescide egleşmişti
eşhāb-ile peygamber (Muh. 1,
Beyit 14). [eşhāb-ile, -ile]

eşhāb-ı nār: Cehennemdekiler, zebaniler.

1. (G. 3, Beyit 8). [eşhāb-ı nār,]

eşig: Kapı önü, eşik.

1. Uyma deccāle mesihāyı koyub ey
şūfi / Seg-perest olma yeri
terkini eyle **eşigiñ** (G. 136, Beyit
2). [eşigiñ, -iñ]

esir kıldı: Esir etmek, tutsak almak.

1. (G. 58, Beyit 2). [esir kıldı, -dı]

eski: Çok zaman geçmiş olan, kadim.

1. Eski tā bād-ı muḥabbet coşa geldi
baḥr zāt / Hoş getürdi cünbişe şol

baḥr-ı bī-pāyān-ı mevc (G. 31,
Beyit 2). [eski,]

esmā: Adlar, isimler // Allah'ın Hz.
Adem'e varlıkların isimlerini öğretmesi
bağlamında.

1. Bir düz eşyāya ḥalife kamū
esmāya ‘alīm / Şafiyullah çeker
neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit
11). [esmāya, -y, -a]
2. Uşbu **esmādır** felek üstünde
evrād-ı melek / Yā ‘Alī yā İlyā yā
Bu’l-Ḥasan yā Büturāb (Muh. 3,
Beyit 5). [esmādır, -dır]

esmā-yı ḥüsnānı: Allah'ın en güzel
isimleri.

1. (G. 181, Beyit 2). [esmā-yı
ḥüsnānı, -nı]

esnād: Desteklenmek, kanıtlanmak.

1. Şādık olmaz ger bu kavle müdde‘i
ḥüccet dutar / Ḥācet-i ḥüccet
degil besdür bu söze **esnādımız**
(G. 92, Beyit 5). [esnādımız, -ı, -
mız]

esrā şebi: Miraç gecesi.

1. (G. 177, Beyit 4). [esrā şebi,]

esrār: Gizlenen ve bilinmeyen şeyler, aklın ermeyeceği işler, gizli hususlar, sırr'ın çoğulu.

1. Mu'cizāt-ı Mūsî-yi 'İmrān bizden kıl taleb / Kesr-i elvāh yed-i beyzā u **esrār** u hıyām (G. 8, Beyit 10). [esrār,]
2. Vākıf ol 'ilm-ile bu **esrārdan** ey hoş murād / Hālîka zāt-ı 'Alidür āferinişden murād (G. 46, Beyit 1). [esrārdan, -dan]
3. Nuṭṭ-ilen ruh-ı nefis bir şey'i vāhiddir bular / Kimse bu **esrāra** irmez bir mu'ammādur nefes (G. 110, Beyit 5). [esrāra, -a]
4. Bilmege 'ālemde bu **esrārı** 'aql gerek / Çün velāyet 'ilmini idrāk eylemez 'aql-ı ma'āş (G. 112, Beyit 6). [esrārı, -ı]
5. Hüküm-ile **esrār** işinde Muşafānî hātemiñ / Hücet u burhān için darb eyleyiñ aşlana baḥ (G. 42, Beyit 5). [esrār,]

6. Hüküm-ile **esrār** işinde Muşafānî hātemiñ / Hücet u burhān için darb eyleyiñ aşlana baḥ (G. 41, Beyit 5). [esrār,]

esrār ider: Sırlamak, gizlemek.

1. (Muh. 3, Beyit 16). [esrār ider, -er]

eşrārı: Çok kötü kimseler, fesatçılar, şerirler.

1. Āyet-i "naşrun minallah" oldu ber-pā şükr-i haḥḥ / Ki bugün her gören **eşrārı** ebrār tāt (G. 28, Beyit 7). [eşrārı,]

esrār-ı hakāyıkdan: Hakikatlerin, gerçekliklerin sırları.

1. (Muh. 3, Beyit 7). [esrār-ı hakāyıkdan, -dan]

esrār-ı hālîk: Allah'ın sırları.

1. (G. 129, Beyit 2). [esrār-ı hālîk,]

esrār-ı lam elif: Lam ve elim harflerinin sırları; yok hayır ifadesinin sırları.

1. (G. 174, Beyit 11). [esrār-ı lam elif,]

esrār-ı nihān: *Gizli sırlar.*

1. (Muh. 4, Beyit 26). [*esrār-ı nihān,*
]

esrār-ı şāh-ı ins u cān: *İnsanların ve ruhların hükümdarı olan Allah'ın sırları.*

1. (G. 166, Beyit 8). [*esrār-ı şāh-ı ins u cān,*]

esr ed-: *Sarhoş etmek.*

1. Sorğu olmaz sarhoş-ı dīvāneye ey
Himmeti / Esr edübdür
cur'asından sākī-yi kevşer meni
(G. 187, Beyit 11). [*esr edübdür, -
üb, -dir*]

esr et-: *Şarhoş etmek.*

1. Zümre-yi aḥbāb için esr etdi
cām-ı Ḥaydar / Şūfiyā mest-i mey
sanma liken köhne mişāl (G. 140,
Beyit 2). [*esr etdi, -di*]

eş-şabru miftāhi'l-ferec: *Sabır rahatlığın anahtarıdır.*

1. (Mur. 1, Beyit 1). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]
2. (Mur. 1, Beyit 4). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

3. (Mur. 1, Beyit 2). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

4. (Mur. 1, Beyit 6). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

5. (Mur. 1, Beyit 8). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

6. (Mur. 1, Beyit 10). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

7. (Mur. 1, Beyit 12). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

8. (Mur. 1, Beyit 14). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

9. (Mur. 1, Beyit 16). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

10. (Mur. 1, Beyit 18). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

11. (Mur. 1, Beyit 20). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

12. (Mur. 1, Beyit 22). [*eş-şabru miftāhi'l-ferec,*]

eş'ār-ı kaşā'îde: *Kaside şiirleri.*

1. (G. 107, Beyit 12). [*eş'ār-ı kaşā'îde, -e*]

eşşek: *Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet havanı, merkep, karakaçan, eşek.*

1. Viridi aña hüküm-ilen minber u mihrâb-ı hâk / Hâk degil çılmasun hırs u eşsek minbere (G. 177, Beyit 7). [eşsek,]

eşyâ: Şeyler, nesnelere, mevcudat; yaratılmış olan her şey.

1. Ol ‘Alî ol velîni‘met kim oldur kanı lûf / Dost hem düşmen tamam ondan bulur eşyâ naşib (G. 9, Beyit 5). [eşyâ,]
2. Muştafâ u murtażadur lâ-yemût-i zü'l-ḥayât / Enbiyâ u evliyâdan özge eşyâ dârı hiç (G. 33, Beyit 11). [eşyâ,]
3. Eşyâ kâmu musahḥar u su‘bân u mâr fetḥ / İnsân u cinn dîv perî râm vaḥş-ı tayr (G. 39, Beyit 8). [eşyâ,]
4. Himmetî Ḥaydar muḳaddemdür vücûd-ı ‘âleme / Var-iken ol zât-ı muṭlak yoḥdı eşyâ henüz (G. 89, Beyit 12). [eşyâ,]
5. Var-iken ol zât-ı muṭlak yoḥdı eşyâ henüz / Emr-i kün mevḳûfdı

- bu dünyâ u ‘uqbâ henüz (G. 90, Beyit 1). [eşyâ,]
6. Kün didi ḥallâk eşyâ kün-fekân oldı ‘ayân / Cinn u ins bu cihan u ol cihân oldı ‘ayân (G. 166, Beyit 1). [eşyâ,]
7. Bir düz eşyâya ḥalîfe kâmu esmâya ‘alîm / Şafîyullah çeker neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit 11). [eşyâya, -y, -a]
8. ‘İlmine eşyâ musahḥar hem zamîr-i pâkine / Cinn u ins külli maḥlûkât-ı arzullah keşf (G. 128, Beyit 3). [eşyâ,]
9. Şöyle kim gördi gamû eşyâyı şarîḥ / İ‘tibâr it kim budur ḳavl-i şaḥîḥ (Muh. 4, Beyit 24). [eşyâyı, -y, -ı]
10. Musahḥar emrine insân u cinn serbeser eşyâ / Musahḥar emrine insân u cinn ser-be-ser eşyâ (G. 74, Beyit 7). [eşyâ,]
11. Bu'l-beşerdür Bû-turâb u Bû-turâbîñ atası / Külli eşyâ

mü'minîn u mü'minât andan
çılhar (G. 81, Beyit 11). [eşyâ',]

12. Bir güherdür 'âlem-i vaḥdetde
eşyâ' bir vücūd / Gel berü sen bu
arada söyle kimdür yādımız (G.
92, Beyit 4). [eşyâ',]

ét-: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Bu dürr-i nuṭkı ey 'ārif 'Alī
medḥinde şarf eyle / Ḥayātīñ
naḳdini **étme** muğber-i efsāneye
zāyi' (G. 124, Beyit 9). [étme, -me
]
2. Lam bādan şaḳ olundu sırr-ı
bābullah-ı ḥaḳḳ / Gör ne elṭāf-ı
mükerrem **étđi** mi lāyık bize (G.
179, Beyit 2). [étđi, -di]
3. **Étmek** ister mekr 'aceb u ḥile u
tezvır-ilen / Cāhil u nādānı gör
'allām-ı Qur'an-ile baḥş (G. 26,
Beyit 8). [étmek, -mek]
4. Merd-iseñ şol **étdügiñ** ikrāra
muḥkemdür bugün / Eylemez
her kim ki erdür süstpeymān-ile
'ahd (G. 57, Beyit 6). [étdügiñ, -
düg, -iñ]
5. Kudretinden iki ellen kırıḫ şubḫ
étđi ḥamİR / Āb-ı ḥākk ḳālīb-ı
insān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 7). [étđi, -di]
6. Nām-ı rehberin her kim 'alīyü'l-
murtażā ḳılmaz / Münāfiḳdur
cihānda **éttiği** 'ahde vefā ḳılmaz
(G. 101, Beyit 1). [éttiği, -tiğ, -i]
7. Oldı suvāre çekdi bir ḥancer-i dü-
peyker / Ḥün-ı 'adūdan **étđi** bu
'arşa-yı munaḳkaş (G. 111, Beyit
10). [étđi, -di]
8. Başı üste ger degirmen daşı
dönse şabr-ide / Dilber-ilen **étđigi**
'ahd u vefādan dönmeye (G. 178,
Beyit 2). [étđigi, -dig, -i]
9. Himmeti **étdüḳçe** medḥinde
'Alīniñ muttaşıl / Tūṭi-yi guyā
kimi nuṭkundan āḫir cüyḳand (G.
51, Beyit 11). [étdüḳçe, --dük, --çe
]
10. Ḳoy bu dām-ı dāne-yi mekr **étme**
şayyād-ı felek / Himmetiniñ
gönlünü bir şāh-ı ḥübān ḳıldı
şayd (G. 47, Beyit 9). [étme, -me]

ét: Yap, et, eyle.

1. ‘Aliden iste imdād u ḥarāb **ét**
ḥayber-i nefsi / Şehādet barmağı
şāhiñ kilid-i bāb-ı nuşretdür (G.
80, Beyit 11). [ét,]
2. Zülfleriñ rāh-güzārında turāb **ét**
cismiñi / Haşr meydānında ger
olmak dilersen serferāz (G. 83,
Beyit 4). [ét,]
3. Var ise nuṭkuñ kelāmullah-ı nāṭık
şerhin **ét** / Bu cihetden kim anıñ
evşāfidur ḥayru’l-kelām (G. 151,
Beyit 9). [ét,]

eteğ: Bir elbise veya etekliğin alt kenarı.

1. (G. 20, Beyit 1). [etegin, -i, -n]
2. Yaz oldu yine yār ile seyrān **etegin**
dut / Bülbül kimi şevk-ile
gülistān **etegin** dut (G. 20, Beyit
1). [etegin, -i, -n]
3. Ey gözyaşı aḥ su teki her sū bu
çemende / Bir ‘arız-ı gül serv-i
ḥırāman **etegin** dut (G. 20, Beyit
2). [etegin, -i, -n]
4. Ger la’l gerek küh-ı Bedaḥşān
etegin dut / Ey dūr dileyen ol bu
‘Aden baḥrine ḡavvāş (G. 20,
Beyit 3). [etegin, -i, -n]
5. ‘Aşkında eger şādık iseñ ey dil-i
‘āşık / Gel şıdık-ile vir cāniñi
cānān **etegin** dut (G. 20, Beyit 4).
[etegin, -i, -n]
6. Şol nokṭa-yı pergār saña tā ola
ma’lūm / Bir kuṭb-ı felek kāmil
insān **etegin** dut (G. 20, Beyit 5).
[etegin, -i, -n]
7. Ol ḥakka veli ya’ni ‘Alī şāh-ı
velāyet / Ol şir-i ḥüdā server-i
merdān **etegin** dut (G. 20, Beyit
6). [etegin, -i, -n]
8. Çekme yeri bu fānide endişe-i
eflāk / Ol şāh-ı kerem şāhib-i
iḥsān **etegin** dut (G. 20, Beyit 7).
[etegin, -i, -n]
9. Hüküm-ile ‘Alidür bu iki ‘āleme
sulṭān / İhlāş-ile gel server-i
sulṭān **etegin** dut (G. 20, Beyit 8).
[etegin, -i, -n]
10. Ger ‘ālim-isen eyleme cāhillere
bī‘at / ‘Allām-ı każā kaşif-i Qur‘ān

etegin dut (G. 20, Beyit 9). [etegin, -i, -n]

11. Peymāne çeküb şıdķ-ile peymān
etegin dut / Hūm-hāneye gir
‘aşķ-ile ey ehl-i irādet (G. 20,
Beyit 10). [etegin, -i, -n]

12. Ger bezm-i kıyāmetde gerek bāde
kevşer / Gel Himmetiyā sākī-yi
mestān **etegin** dut (G. 20, Beyit
11). [etegin, -i, -n]

13. Tā kim olasan āl-i ‘abā ḥaylına
dāhil / Şol himmet elin Himmeti
Selmān **etegin** dut (G. 20, Beyit
12). [etegin, -i, -n]

eteğ: Etek: vücûdun belden aşāğısına
giyilen giyecek, eteklik.

1. Yaz oldı yine yār ile seyrān **etegin**
dut / Bülbül kimi şevķ-ile
gülüstān **etegin** dut (G. 20, Beyit
1). [etegin, -i, -n]

2. ‘Aşķ-ilen iki cihān mülkine dur
silk **etegin** / Ey velī ḥāşıl ola tā ki
‘Aliden dilegiñ (G. 136, Beyit 1).
[etegin, -iñ]

etkiyā: Allah'tan korkup gūnahtan
sakınanlar, "takī"nin cem'idir.

1. Ḥasan kim ‘Askerīdür evliyā u
etkiyā anıñ / Fütūh-ı kişver-i
imān şikest-i leşker-i kāfir (G. 66,
Beyit 15). [etkiyā,]

2. Enbiyā u evliyā u **etkiyā**
muhtācınız / Ey kefil-i rızķ-ı külli
kāināt ey baḥr-i cūd (G. 98, Beyit
5). [etkiyā,]

etrāf: Bir yer veya şeyi kuşatan,
çevreleyen yerler, çevre, yöre.

1. Nazar kıl Himmeti şol āftābe /
Dolupdur pertevinden cümle
etrāf (G. 126, Beyit 11). [etrāf,]

2. Evvel āḥir anıñ didārına göz
tikmişem / Bul-ḥevesler tek ne
her **etrāfi** gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [etrāfi, -i]

ev: Bir kimsenin veya ailenin içinde
yaşadığı yer, konut, hane.

1. Cennāt-ı cehennem **evine** kāsım u
ķassām / Şol meclis-i maḥşerde
olan sākī-yi ebrār (G. 60, Beyit 7).
[evine, -i, -n, -e]

2. Neşâṭ-ı şādıklıdır muttaşıl
gönlüm sarayında / Bu **evde** ‘ıyd-
ı nevrüz olsa daḥı raḥt-ı ğam
şığmaz (G. 93, Beyit 11). [evde, -
de]

3. Ḥimmetī dobdoludur nūr-ı
‘Āliden naẓar it / Bu doḳkuz ‘arş
evdür ferş daḥı altı cehāt (G. 14,
Beyit 14). [evdür, -idür]

ev ednāyı: (iki yay aralığı kadar) ya da
daha yakın anlamına gelen bu tabir, Hz.
Muhammed'in Miraç hadisesi sırasında
Allah ile olan yakınlığını ifade eder.

1. (G. 154, Beyit 4). [ev ednāyı, -y, -ı
]

evc: Bir şeyin en yüksek derecesi, en
yüksek noktası.

1. Zāhir u bāṭın ezel günden ‘Alidür
tā ebed / Hel etā **evcinde** māh u
innemā taḥtında şāh (G. 169,
Beyit 2). [evcinde, -i, -n, -de]

evc-i a‘lādaki: Göğün en yüksek, en yüce
katı.

1. (G. 86, Beyit 9). [evc-i a‘lādaki, -
da, -ki]

evc-i ‘izzet: Yüceliğin, ululuğun doruğu.

1. (G. 165, Beyit 3). [evc-i ‘izzet,]

evc-i ‘izzetde: Ululuğun, yüceliğin
zirvesi.

1. (G. 141, Beyit 11). [evc-i ‘izzetde, -
de]

evc-i sa‘ādetde: Saadetin zirvesi.

1. (G. 56, Beyit 10). [evc-i sa‘ādetde,
-de]

evc-i şafā: Gönül huzurunun zirvesi.

1. (G. 44, Beyit 1). [evc-i şafā,]

evc-i semādan: Göğün en yüksek noktası,
zirvesi.

1. (G. 67, Beyit 11). [evc-i semādan, -
dan]

evlād: Çocuklar; kişinin soyundan
gelenler.

1. Saña şerḥ eyleyim gel güş u hüş
ol / ‘Aliden soñra kimdür āl u
evlād (G. 48, Beyit 8). [evlād,]

2. Yeryüzi mīrāşımızdur tā
Şafiyullahdan / Kaḫ tā Kaḫ
dutubdur ālımız **evlādımız** (G. 92,
Beyit 3). [evlādımız, -ı, -mız]

evlād: *Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk*

// *hz. Ali'nin çocukları.*

1. Ezeliden ʿAlīdür şāh-ı
velīniʿmetimiz / Onuñ
evlādnadur tā-be-ebed biʿatımız
(*G. 91, Beyit 1*). [*evlādnadur, -ı, -
n, -a, -dur*]

2. Ezeliden ʿAlīdür şāh-ı
velīniʿmetimiz / Onuñ
evlādnadur tā-be-ebed biʿatımız
(*G. 92, Beyit 1*). [*evlādnadur, -ı, -
n, -a, -dur*]

3. Hidāyet bulmaz ol gümrāh-ı cāhil
rāh-ı maqşūda / ʿAlī **evlādnı** her
kim o gence reh-nümā kılmaz (*G.
101, Beyit 3*). [*evlādnı, -ı, -n, -ı*]

4. Bir nazār kıl āyet-i levlāk idrāk
eyle gör / Kim tufeylidür ʿAlī
evlādnıñ evlād-ı nās (*G. 103,
Beyit 6*). [*evlādnıñ, -ı, -nıñ*]

evlād u ālīñ: *Aile fertleri ve çocuklar (hz.
Ali bağlamında).*

1. (*Muh. 4, Beyit 30*). [*evlād u ālīñ, -
nıñ*]

evlād-ı nās: *İnsanoğlu.*

1. (*G. 103, Beyit 6*). [*evlād-ı nās,]*

evliya: *Allah'ın sevgilisi olan, hālî,
davranışları, çok üstün vasıfları ve
gösterdiği kerâmetler sebebiyle bu husus
halk tarafından da kabul edilmiş bulunan
seçkin ve has kul (kullar), ermiş,
ermişler, velîler.*

1. Mehdi-yi zāhir gelmeden deccāl-i
nā-fermān kıpar / **Evliyā** kılmaz
cihānda leşker-i şeytān kıpar (*G.
63, Beyit 1*). [*evliyā,]*

2. Enbiyā u **evliyā** on sekiz miñ
ʿāleme / Oldı haqqdan zāt-ı pāk
Haydar-ı Kerrār-ı kıtūb (*G. 7, Beyit
10*). [*evliyā,]*

3. Muştafā u murtażādur lā-yemūt-i
zū'l-ḥayāt / Enbiyā u **evliyādan**
özge eşyā dārı hiç (*G. 33, Beyit
11*). [*evliyādan, -dan*]

4. Şāh-ı merdān çākeri çekmez
ʿadūdan ḥavf-ı ḥūn / **Evliyā**
şehrine girmez lā-cerīm u bīm
ḥerās (*G. 103, Beyit 4*). [*evliyā,]*

5. Enbiyānıñ evvel āḫir imām-ı
kıblesi / **Evliyānıñ** zāhir u bātında

- sultānı ‘Alī (G. 184, Beyit 3).
[evliyānıñ, -nıñ]
6. Sensin ‘alīm-i dānā her ‘ilmine
hudānıñ / Vākıf ezel gününden
remzine **evliyānıñ** (Muh. 1, Beyit
11). [evliyānıñ, -nıñ]
7. ‘Alīdür hātem-i hatm-i nübüvvet
/ ‘Alīdür **evliyā** naq̄dine zerrāb
(G. 2, Beyit 11). [evliyā,]
8. ‘Alīdür **evliyā** haylına sertāc /
Yüzi kıble kapısı ka‘betü’l-hāc (G.
29, Beyit 1). [evliyā,]
9. Mülk-i ma‘nide hişār u enbiyādur
evliyā / Bu cihetten bağladı ol
şāh-ı dīn-perver kılıç (G. 34, Beyit
8). [evliyā,]
10. Hasan kim ‘Askerīdür **evliyā** u
etkıyā anıñ / Fütūh-ı kişver-i
īmān şikest-i leşker-i kāfir (G. 66,
Beyit 15). [evliyā,]
11. Enbiyā u **evliyā** u etkıyā
muhtācınıñ / Ey kefil-i rızq-ı külli
kāināt ey baħr-i cūd (G. 98, Beyit
5). [evliyā,]
12. Evliyā şāh-ı velāyet leşkeriniñ
serveri / Hāce-yi Selmān u
Kānber Būzer u Veysu’l-Kāran (G.
168, Beyit 5). [evliyā,]
13. Vücūd-ı mazhar u külli ‘acāib /
Zuhūr u enbiyā u **evliyādur** (G. 64,
Beyit 6). [evliyādur, -dur]
14. Kūtb-ı devrān-ı ulūhiyyetdir ol
zāt-ı kādīm / Enbiyā u **evliyādur**
fi’l-meşel aq̄tāb-ı şıdķ (G. 130,
Beyit 10). [evliyādur, -dur]
- evliyā kılmaz:** Veli olarak görmek.
1. (G. 101, Beyit 3). [evliyā kılmaz, -
maz]
- evliyā-yı devrān:** Zamanın evliyası.
1. (G. 8, Beyit 11). [evliyā-yı devrān,
]
- evrād:** Evrat; okunması âdet edinilmiş
olan belli âyet, sûre ve duâlar.
1. Virdimiz nād-ı ‘Alīyyu lā-fetādur
dāimā / Şubħ u şām anıñ
mübārek ismidür **evrādımız** (G.
92, Beyit 9). [evrādımız, -ı, -mız]

evrād-ı melek: Meleklerin dillerinden düşürmedikleri devamlı olarak okudukları dua.

1. (Muh. 3, Beyit 5). [evrād-ı melek,]

evrāk: Yapraklar, sayfalar.

1. Oda yandır bir bir anıñ **evrākını** bāda vir / Her kitābıñ kolmasa her sözde burhānı ‘Alī (G. 184, Beyit 4). [evrākını, -ı, -n, -ı]

evrāk-ı eşcār u giyāh: Ağaçlar ve bitkilerin yaprakları.

1. (Muh. 2, Beyit 17). [evrāk-ı eşcār u giyāh,]

evşāf: Vasıflar, sıfatlar, tarifler.

1. Anıñ **evşāfidur** tefsīr-i te’vīl-i kelāmullah / Nihān u āşikār ol kāşif-i esrār-ı furkāndur (G. 74, Beyit 6). [evşāfidur, -ı, -dur]
2. Var ise nuṭkuñ kelāmullah-ı nāṭık şerhin it / Bu cihetden kim anıñ **evşāfidur** ḥayru’l-keleām (G. 151, Beyit 9). [evşāfidur, -ı, -dur]

3. ‘Alī **evşāfidur** şerḥ-i kitābım / Kaşidem ṭab‘-ı nuṭkum dāstānım (G. 158, Beyit 6). [evşāfidur, -ı, -dır]

evşāf-ı ‘alīden: Hz. Ali'nin nitelikleri.

1. (G. 116, Beyit 9). [evşāf-ı ‘alīden, -den]

evsaf-ı ‘alīdür: Hz. Ali'nin nitelikleri.

1. (G. 18, Beyit 12). [evsaf-ı ‘alīdür, -dür]
2. (G. 107, Beyit 12). [evşāf-ı ‘alīdür, -dür]

evşāf-ı dilde: Gönlün vasıfları, nitelikleri.

1. (Muh. 3, Beyit 20). [evşāf-ı dilde, -de]

evtād içre bir çadıradır: Bir çadır içindeki direk olarak kullanılan kazıklar.

1. (G. 7, Beyit 4). [evtād içre bir çadıradır, -a, -dur]

evvel: Başlangıç, birinci, ilk.

1. ‘Alīdür **evvel** u āḥir fenāsız / Bu iki ‘āleme mebd-e-i meycād (G. 48, Beyit 2). [evvel,]

2. ‘Alidür menba^c-ı deryā-yı rahmet
bāṭın u zāhir / ‘Alidür mebde’ u
mī‘ād-ı eşyā’ **evvel** u āḥir (G. 66,
Beyit 1). [evvel,]
3. Çıhdı kenzullahdan bir gevher-i
‘ālem-fürüz / Baḥdı dīdār-ı
ḥabībullah **evvel** açdı göz (G. 89,
Beyit 1). [evvel,]
4. Kesdi **evvel** başını top eyledi
merdānımız / Girdi bu meydāna
çevgān velāyet ‘aşkına (G. 96,
Beyit 10). [evvel,]
5. Didin ki ana Ādeme **evvel** şeh-i
merdān / Kim bilmesē bu nükteni
Ādem dimek olmaz (G. 97, Beyit
7). [evvel,]
6. Ḥalvet-i sulṭāna maḥremi olur
‘aşk-ile tā / Virmese minḳāş-ı
ferrāşına **evvel** kelle şem^c (G. 123,
Beyit 4). [evvel,]
7. Bir nazār kıll andan ol āyine-yi
‘ayne’l-yaḳīn / Tā saña ma‘lūm
ola kim **evvel** oldur āḥir ol (G.
149, Beyit 10). [evvel,]
8. Himmeti ḥaḳḳdan **evvel** ‘Alidür
āḥir mehdīdir / On sekkiz miñ
‘āleme üstād rehber ḥaḳḳ imām
(G. 151, Beyit 12). [evvel,]
9. Ādem **evvel** ‘Alidir mālīkū’l-
mülk-i vücūd / Kān-ı cūd ol
menba‘u’l-ilāfi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 5). [evvel,]
10. Evvel āḥir anıñ dīdārına göz
tikmişem / Bul-ḥevesler tek ne
her eṭrāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [evvel,]
11. Enbiyāniñ **evvel** āḥir imām-ı
kıblesi / Evliyāniñ zāhir u bāṭında
sulṭānı ‘Alī (G. 184, Beyit 3).
[evvel,]
12. Sensen **evvel** sensen āḥir zāḥir u
bāṭın saña / Didi bu çar-felekde
ḥüsrev-i ḥāver ḥadıṣ (G. 25, Beyit
8). [evvel,]
13. Giren meydān-ı ‘aşka şıdḳ-ilen
evvel budur şartı / ‘Alī yolında bu
cān-ı cihānı i‘tirāf eyler (G. 75,
Beyit 4). [evvel,]

14. Ki zātın **evveli** āhirdür hem āhiri
evvel / Hādīs-i kabl u ba‘d anda
hādīs-i kıdem şıgmaz (G. 93, Beyit
3). [evveli, -i]

15. ‘Ālem-i vahdetde yaqın oldur ol /
Nūr-ı haqqın āhiri hem **evveli** (G.
186, Beyit 6). [evveli, -i]

16. Ki zātın evveli āhirdür hem āhiri
evvel / Hādīs-i kabl u ba‘d anda
hādīs-i kıdem şıgmaz (G. 93, Beyit
3). [evvel,]

evvel u āhir: İlk ve son.

1. (G. 117, Beyit 4). [evvel u āhir,]

ey: Seslenme edatı.

1. Oñı nād-ı ‘Alī hayl-i ‘adūdan fāriğ
ol **ey** dil / ‘Aliden özgesi yoğdur
ve-lā-ğavle ve-lā-ğuvvet (G. 16,
Beyit 4). [ey,]

2. Söyle **ey** dil Haydar-ı kerrāra
dāim menkıbet / Ger dilersen dīn
u ‘uqbāda haqqdan mağfiret (G.
17, Beyit 1). [ey,]

3. Hāke yeksān ol ‘Alī yolunda **ey**
āzāde merd / Tā ola rūhuñ bu

esfelde şüreyyā menzilet (G. 17,
Beyit 5). [ey,]

4. Ey gözyaşı ağ su teki her sū bu
çemende / Bir ‘arız-ı gül serv-i
hırāman etegin dut (G. 20, Beyit
2). [ey,]

5. Ger la‘l gerek kūh-ı Bedağşān
etegin dut / **Ey** dūr dileyen ol bu
‘Aden baħrine ğavvāş (G. 20,
Beyit 3). [ey,]

6. Bu dörd kitābın ma‘nīsini **ey** şeh
haqqdan / Bir noqta-imiş hem
bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit
4). [ey,]

7. (G. 21, Beyit 4). [ey,]

8. Āyine-yi zamīre **ey** Himmeti
nağar kıl / Ondan bize ğaber vir
tūti-yi nātiğ dost (G. 23, Beyit 12).
[ey,]

9. (G. 23, Beyit 12). [ey,]

10. Hatm oldı saña ‘arşa-yı meydān-ı
velāyet / **Ey** rakīb-i düldül ne
dağı munca ta‘allül (G. 24, Beyit
2). [ey,]

11. Hükümün yeridir zulm-ile her
zâlim u câhil / Bir gavra yet **ey**
hâkim-i dîvân-ı velâyet (G. 24,
Beyit 8). [ey,]
12. Başını kes zînet-i esbâbını târâca
vir / **Ey** muvaḥḥid mundan özge
müşrike yoḥdur ʿilâc (G. 27, Beyit
8). [ey,]
13. Meyl-i sürḥ-ı âteşidür şuʿle-yi
hurşîd-i dîn / Kör ider ḥuffâş
görgec **ey** ulûʿ-ebşâr tâc (G. 28,
Beyit 11). [ey,]
14. Geldi mehdi Himmetî nûr-ile
doldı kâinât / Dutdı yeddi kişver
ey müʾmin-i dîndâr tâc (G. 28,
Beyit 12). [ey,]
15. Kör ider ḥuffâş görgec **ey** ulûʿ-
ebşâr-ı tâc / Geldi mehdi
Himmetî nûr-ile doldı kâinât (G.
28, Beyit 11). [ey,]
16. Vâriş-i mülk-i nübüvvet
muttaḳîdür **ey** şakî / Bu
taşarrufdan eliñ çek sal buyurdı
eyle köc (G. 30, Beyit 5). [ey,]
17. Haḳḳ yolunda **ey** berâder müʾmin
u dîndâr iseñ / Eyleme dünyâ
içün her câhil u nâdân medḥ (G.
38, Beyit 11). [ey,]
18. Baḥma ol mecrûḥ mâr-ı ḡaflete
ey Himmetî / Mehd-i Meryemde
yatarken şâriḥ-i suʿbâna baḥ (G.
41, Beyit 11). [ey,]
19. Cân u gözün aç **ey** birâder merd
iseñ merdâne baḥ / Ger ulûʿ-
ebşâr-iseñ ol server-i merdâne
baḥ (G. 42, Beyit 1). [ey,]
20. Her reh-reviñ ki kūyuña **ey** şâh
râhı yoḥ / Ehl-i hidâyet olmadı
nûr-ı Allahı yoḥ (G. 43, Beyit 1).
[ey,]
21. Kim onuñ naʿleyn-i pâyı tâc-ı
serdür Âdeme / **Ey** berâder bu
cehetdendir elif üstünde med (G.
50, Beyit 4). [ey,]
22. Bu nübüvvet bu velâyet bu
ulûhiyyet ki var / Bir ḥaḳîḳatdür
ḳamû derk eyle **ey** şâhib-ḥired (G.
50, Beyit 6). [ey,]

23. Devr anıñ devrān anıñdur hūkm
anıñ ferman anıñ / Hūt-perest
olma yeri **ey** hūt-nümā-yı hūt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [ey,]
24. Ey muhālif emr-i haqq birlen
emirimdür ‘Alī / Ol emire bende-
yi fermānım ezelden tā ebed (G.
53, Beyit 6). [ey,]
25. Müfreden oñı ders-i tarikatde
‘Alīniñ / Tā ferd olasın ‘aşk-ile **ey**
‘āşık-ı müfred (G. 54, Beyit 6). [ey,
]
26. Ey Himmeti bir kavlı-i nebi-yi
seyyid-i ‘ālem / Yetmiş iki hac
oldı bize ravzā-yı meşhed (G. 54,
Beyit 12). [ey,]
27. Dilinde nuṭṭ-ı ‘Alīdür teninde
rūḥ-ı revān / Anıñçün **ey** beşer
oldıñ melāike mescūd (G. 56,
Beyit 5). [ey,]
28. ‘Alīye bende **ey** Himmeti ayazı
gör / Cihānda kim o hāş itdi
şoḥbet-i Maḥmūd (G. 56, Beyit
13). [ey,]
29. Hıdmetinden bir nefes gāfil
gerekmez **ey** aḥī / Halk içinde
bağladı bir kul ki sultān-ile ‘ahd
(G. 57, Beyit 9). [ey,]
30. Ey server ey şaf-şiken u server-i
gālib / Şirım didi meth itdi seni
hālīk-ı cabbār (G. 60, Beyit 9). [ey,
]
31. Vākıf **ey** ‘ārif haqqıñ esrārına
haqqdur yine / Hadd yoḥdur
eyleye bu hikmete medḥal-i beşer
(G. 62, Beyit 4). [ey,]
32. Bu on iki veliyullah dāim / İşim
ey Himmeti medh u şenādur (G.
64, Beyit 21). [ey,]
33. Ma‘nide nāṭıkdur nuṭṭ-ı ‘Alīden
daşta haqq / Bu haqikatden ḥaber
ol **ey** cūhul-i bī-ḥaber (G. 65,
Beyit 10). [ey,]
34. ‘Alī āl-i tarikatde **ey** gönül ḥāk ol
/ Gerekse cennet-i rıdvān içinde
taḥt-ı serir (G. 67, Beyit 11). [ey,]
35. Yerde gökde çün kuvvedür nuṭṭ-
ı kelām / Bu ḥaberdür **ey**

- muvaḥḥid ma‘nī-yi Allah-ı nūr
(G. 69, Beyit 3). [ey,]
36. Ey peser ihlāş-ilen ‘abd ol veliler
şāhına / Ḥaḫḫ saña in‘ām ider tā
hil‘at-i ‘abdu’ş-şekūr (G. 69, Beyit
7). [ey,]
37. Ey gönül gel ki ṭabīb oldu bize
‘aşḫ-ı ḥabīb / Şıdḫ-ile varan aña
derdine dermān getirür (G. 71,
Beyit 7). [ey,]
38. Muḥibbe ḥubb-i āl ey muvaḥḥid
dīn imāndur / İki ‘ālem elinde
fi’l-meşel bir beyzedür anıñ (G.
74, Beyit 9). [ey,]
39. Gül-āb u ḳand neyler Himmeti ey
ḥāce-yi mün‘im (G. 76, Beyit 12).
[ey,]
40. Olasın şeytan-perest ey dīv-i
gümrah-ı cühül / Ḳasdider
imāniña āḫir melāmet gösterür
(G. 82, Beyit 5). [ey,]
41. Ol emiriñ emrine ey Himmeti
göster ḳıyām / Vā‘de-yi yevmül-
ḳıyāmet irdi ḳāmet gösterür (G.
82, Beyit 12). [ey,]
42. Neden kim ḳonmadı ey ṭāyir-i
ḳuds / Bu burc u suflide murdāra
şehbāz (G. 84, Beyit 7). [ey,]
43. Gel ey ‘āşık-ı şeydā ol şıdḫ-ilen
‘aşḫında ma‘şūḳuñ / Ki ḫaḫḫdur
ol şehidiñ ḳān behāsı rāyḡān
ölmez (G. 85, Beyit 11). [ey,]
44. Ohı ey Himmeti gel dāstān-ı
Rüstem-i ‘aşḫı / Fenādur Rüstem-
i destān ve illā dāstān ölmez (G.
85, Beyit 12). [ey,]
45. Ḥār olur Yūsuf teki ol servere
ḳavı düşmen / Murtażādur vālī-yi
Mışr-ı velāyet ey ‘Aziz (G. 87,
Beyit 10). [ey,]
46. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi
dīdāra bir ḥacı / Ey Himmeti ki
miḫnet u ḥicrān içindeyüz (G. 95,
Beyit 9). [ey,]
47. Cān içinde ol veliniñ mihridür ey
bī-ḫaber / Şarḫ-ı islām u diyānet
dīn hem imānımız (G. 96, Beyit 8).
[ey,]
48. Ey Himmeti sen Ḥaydara düldül
ḫaberin vir / Bu ‘arşada her

- hārese Rüstem dimek olmaz (G. 97, Beyit 12). [ey,]
49. Anı gel luḫf-ile ma‘mūr eyle **ey** gencūr-ı şāh / Genc-i ‘aşkıñ meskenidür bu dil-i vīrānımız (G. 99, Beyit 7). [ey,]
50. Tā şifātından hūred dem virdi **ey** maḫşūd-ı zāt / ‘Ālem-i āfāk dutdı ser-be-ser efsānemiz (G. 99, Beyit 8). [ey,]
51. Bu vücūd bu ‘adem yeksān olur **ey** Himmeti / Hālī olsa bu şadefden bir nefes dürdānemiz (G. 99, Beyit 12). [ey,]
52. Zülāl-ı hıızr-ı āb-ı zindegāniden haber bilmez / Maña dünyā-yı dūn-perver ḫesābın śorma **ey** mün‘im (G. 100, Beyit 11). [ey,]
53. Muḫabbet ‘āleminde olmasañ ger bende-yi Ḥaydar / Ḥaḫīkatde saña **ey** bende-yi ḫaḫḫ luḫf-i ‘aṭā kılmaz (G. 101, Beyit 8). [ey,]
54. İki baḫma cihānı ma‘nide ḫaḫḫ birdür **ey** müşrik / Muvahḫidler
- ‘Alīni ḫāzret-i ḫaḫḫdan cüdā kılmaz (G. 101, Beyit 9). [ey,]
55. Ey vefā ehl-i cefā-yı yārdan dönderme yüz / Çek bu cevri ta‘ne-yi aḫyārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 1). [ey,]
56. Ger vişāl-i gül gerek **ey** ‘andelīb-i dil-figār / Ḥancer-i süsen sinān-ı ḫārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 3). [ey,]
57. Zāt-ı ḫaḫḫa çün didik ḫālū belā rüz-ı elest / **Ey** muḫıbb ol ‘ahd ol iḫrārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 6). [ey,]
58. Olma ḫālī **ey** göñül yād-ı ‘Aliden bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u ‘uḫbada anıñ mihri bes (G. 105, Beyit 1). [ey,]
59. Bir ḫademdür bu ṭarīḫiñ ṭūl-ı ‘arzı **ey** refīḫ / Munda yoḫdur bu‘d u ḫurb kılmaz be‘d u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [ey,]
60. Ey Himmeti çün eyledün aheng-i medāyih / Sür ḫarmegesi

- ma'rekeden eylemesin ses (G. 107, Beyit 13). [ey,]
61. Ey muhibbi yār-ı Haydar müşrik-i ağıyarı kes / Tîğ çek şāh-ı velāyet 'aşkına inkārı kes (G. 108, Beyit 1). [ey,]
62. Ey 'azīzim Yūsufi çāh-ı zelāletden çıhar / Genc-i Züleyhā-yı tama'dan sāhir-i mekkārı kes (G. 108, Beyit 4). [ey,]
63. El çıhar mehdi cesedden ey peser Haydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak it genc-i dilden mārı kes (G. 108, Beyit 8). [ey,]
64. Tîr-i illādan eger vākıfsan ey şāhib vücūd / Hancer-i lā çek tanāb-ı perde-yi pindārı kes (G. 108, Beyit 11). [ey,]
65. Dest-i kazā yıhmadan cism-i şehrin bendini / Girmeden ey bî-haber şehrine yağma nefes (G. 109, Beyit 5). [ey,]
66. Şehdini āl şunma gel eyle hür ey peser / Zehr-ilen memzūc itmiş
- kāse-yi halvā nefes (G. 109, Beyit 9). [ey,]
67. Yar yüzini görgecin dangla olur şerm-sār / Kim ki bugün kılmasa ey aḫī pervā nefes (G. 109, Beyit 10). [ey,]
68. Tā ebed ey Himmeti haḫḫ-ile bigānedür / Olmasa ger ādemî munda şināsā nefes (G. 109, Beyit 11). [ey,]
69. Kāmet-i ruḫsārîñ ey Ādem seniñ nār-ı şecer / Fi'l-meşel bu nefes küh-ı tūr-ı Mūsādur (G. 110, Beyit 3). [ey,]
70. Ey humā-yı sidre bir dem bu mekāna siyr kıll / Külle-yi kâf-ı kadīmdür cism-i 'anḫādur nefes (G. 110, Beyit 6). [ey,]
71. Ger saña gevher gerek 'ummāna gir ey Himmeti / 'Aşḫ baḫr-ı ten şedef lu'lu'-ı lālādur nefes (G. 110, Beyit 12). [ey,]
72. Şāh-ı kadīmi gördi anda ḫabīb-i raḫmān / Ey merd-i şāhib-idrāk

- añla bu remz-i hoş-hoş (G. 111, Beyit 7). [ey,]
73. Vaḥdetde kişret olmaz **ey** ‘arif-i muvaḥḥid / Ma‘nide bir ‘adūdur bu çār u penc u hem şeş (G. 111, Beyit 8). [ey,]
74. Şeh-süvār-ı dīn ‘Alidür server-i merdāne baş / **Ey** gönül vir ‘aşkına ol serveriñ merdāne baş (G. 112, Beyit 1). [ey,]
75. Kamçı eyle munda ‘aşk ruḥuña nefsi-buraq / Qalma bu ğaflet beyābānında **ey** ğāfil ulāş (G. 112, Beyit 8). [ey,]
76. Refik ol munda bir şāhib-ṭarīke / İşit bunı di menden **ey** qarındāş (G. 113, Beyit 5). [ey,]
77. **Ey** muvaḥḥid dār-ı vaḥdetde ‘Alidür pādīşāh / Tā ebed ḥükmündedür bu se u çār u penc şeş (G. 115, Beyit 4). [ey,]
78. Olmasañ ‘abdāl-ı ma‘nī Ḥaydarı **ey** şeyḥ-i tund / Fayda kılmaz saña bu zerf-i şüret riş feş (G. 115, Beyit 6). [ey,]
79. Murtaẓā ‘aşkında qurbān ol **ey** ehl-i rızā / Çün ecel senden bu cānı ‘ākıbet alur ne peş (G. 115, Beyit 10). [ey,]
80. Koy bu zerq-i şāna gir **ey** pey-rev-i āl-i ‘abā / Olasın ḥaqq meclisinde cür‘a-nūş dicle-nūş (G. 116, Beyit 4). [ey,]
81. Bil bu güftārīñ beyānīñ **ey** benī ādem bugün / Var-ise ger sende idrāk ferāset ‘aql u hūş (G. 116, Beyit 8). [ey,]
82. Ḥaṭṭ-ı ‘izār u zülf u ‘aynından **ey** nigārā / Şaḥn-ı çemen mülemma‘ bāğ-ı cihān münakkaş (G. 118, Beyit 2). [ey,]
83. Ferrāş-ı çarḥ tikmiş amma seniñ-çün **ey** şāh / Ne çetr-i lāciverdī ne sāyebān münakkaş (G. 118, Beyit 8). [ey,]
84. **Ey** Himmeti bu yolda kırduk sipāh-ı nefsi / Ḥün-ı ‘adūdan oldı seyfi sinān münakkaş (G. 118, Beyit 11). [ey,] Nār qurbāndur ruḥundan şol hilālī kaşa baş / **Ey**

- şanem olsun hūda anı çeken
naḳḳāşa baş (G. 119, Beyit 1). [ey,
]
85. Ey misāfir sa'y kıl bu yolda bir
yoldaş kazan / Kılmaya hūcct
vire şıdḳ-ile ol yoldāşa baş (G.
119, Beyit 5). [ey,]
86. Vāḳıf ol hem-şoḥbet olma ey
peser tarrār-ilen / Saḥla naḳd-i
ḳalbiñi ḥarc-eyleme ovbāşa baş
(G. 119, Beyit 6). [ey,]
87. Midḥatında şol kelām-ı nāṭıḳıñ ey
Himmeti / Tūṭı-yi eflāk sensin
būlbūl-i gülzār-ı 'arş (G. 120,
Beyit 11). [ey,]
88. Ey münāfıḳ Lāti ḳoynından çıḥar
zūnnārı kes / Aḥiretde müşrike
çünkim yetürmez Lāt feyz (G. 121,
Beyit 10). [ey,]
89. Ḳāim anın-lan bu felek tā dem-i
āḥir / Ey dīv-i deni müşrik-i
mel'ün-ı muşakḳa' (G. 122, Beyit
9). [ey,]
90. Ey Himmeti sem' ol dil u cāndan
bu ḥadīse / Ḥaḳḳ ḳavl-i ḥaḳıḳat
ḥaberin bendeden isma' (G. 122,
Beyit 14). [ey,]
91. Cem' içinde sordı menden bir
ḥarīf-i ḥaḳḳ-şinās / Didi ey 'ārif
neden yandurmaz ehl-i Ḥille şem'
(G. 123, Beyit 9). [ey,]
92. Bu dürr-i nuṭḳı ey 'ārif 'Alī
medḥinde şarf eyle / Ḥayātıñ
naḳdini itme muḡber-i efsāneye
zāyi' (G. 124, Beyit 9). [ey,]
93. Göñül derya-yı şadefdir sīne
medḥ-i murtażā gevher /
Ḳulaḡında bu dürri saḥla cān-ı
dilden ey sāmī' (G. 124, Beyit 10).
[ey,]
94. Veliyullaha ger bu dünyāda 'arz
itmeyeñ imān / Vişāl-ı ḥūr-ı
cennet isteme ey ebleh-i ṭāmi' (G.
124, Beyit 11). [ey,]
95. Çün kelāmullah-ı nāṭıḳdır
'Aliyü'l-murtażā / Şanma bu
güftār ey nādān-ı cāhil sen güzāf
(G. 125, Beyit 6). [ey,]

96. Gel **ey** ‘aşk-ı muhabbetden uran
lâf / Bu yolda naqd-i cānı eyle
şarrāf (G. 126, Beyit 1). [ey,]
97. Ey kefā-yı kân-bağş-ı baħr-ı ber
dürr-i luğf-ı nişār / Yeddi deryā
menba‘-ı cüdiñ katında mişl-i kef
(G. 127, Beyit 7). [ey,]
98. Hāzır u nāzır gör anı ger ulūl-
ebşār isen / Gel berü **ey** tālib-i
dīdār gezme her taraf (G. 127,
Beyit 10). [ey,]
99. ‘Alī ‘aşkına terk-i ser kıl **ey** dil /
Budur ‘āşıklara destūr-ı sābık (G.
129, Beyit 8). [ey,]
100. Rāic eyle naqdiñi **ey**
Himmeti her kimseniñ / Sikke
çalmağ kalb-i rüy-endüdüna
zarrāb-ı şıdık (G. 130, Beyit 12).
[ey,]
101. Tanıya ol gün ħalāyıklar
seni **ey** sırr-ı ħağğ / Onda kim
peydā ola bu kışşā-yı pinhān-ı
‘aşk (G. 131, Beyit 3). [ey,]
102. İns u cinne vağş-ı tayra
‘aşkıdır fermān revā / **Ey** bu
şehriñ ħākimi ħükümindedür
fermān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 5).
[ey,]
103. Kağredir baħr-ı
vücūdundan vücūd-ı kâināt /
Dürr-i deryā-yı necef **ey** gevher-i
‘ummān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 6).
[ey,]
104. Şāh elinden içmedi
peymāne **ey** Himmeti / Dolmasa
her kimsede şol ‘ahd-ı ezel
peymān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 12).
[ey,]
105. Bilmez bu sırrı her bir nā-
mağrem u ded u dīv / **Ey** ħağğ-
şinās-ı ħağğ-bin ey rind-i
mağrem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 9).
[ey,]
106. Bilmez bu sırrı her bir nā-
mağrem u ded u dīv / **Ey** ħağğ-
şinās-ı ħağğ-bin **ey** rind-i
mağrem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 9).
[ey,]
107. Hızr-ı mesīħ sensen **ey**
Himmeti bu demde / Oldı revān

- andan şol āb-ı zezem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 11). [ey,]
108. Şabrımı şevkiñ ider **ey** şāh-ı hūbān iki şaḡ / Tīg-ı ‘aşkıñla olupdur bu dil-i cān iki şaḡ (G. 134, Beyit 1). [ey,]
109. Şabrımı şevkiñ ider **ey** şāh-ı hūbān iki şaḡ / Tīg-ı ‘aşkıñla olupdur bu dil-i cān iki şaḡ (G. 134, Beyit 1). [ey,]
110. Dāhil-i silsile-i ‘aşk-iseñ **ey** şūfi-yi hām / Söyle ne yüzden turre-yi cān iki şaḡ (G. 134, Beyit 4). [ey,]
111. Kaf u ha ma‘nīsidir bu ḡaberi Himmetiñ / **Ey** faḡih andan olur defter-i dīvān iki şaḡ (G. 134, Beyit 11). [ey,]
112. Secde kıl şıdḡ-ile sen ol şāhiñ cemālına / ‘Ārif-i āyātsan **ey** ‘aşık-ı dīdār-ı ḡaḡḡ (G. 135, Beyit 4). [ey,]
113. ‘Aşık-ilen iki cihān mülkine dur silk etegin / **Ey** velī ḡāşıl ola tā ki ‘Alīden dilegiñ (G. 136, Beyit 1). [ey,]
114. Uyma deccāle mesīḡāyi ḡoyub **ey** şūfi / Seg-perest olma yeri terkini eyle eşiḡiñ (G. 136, Beyit 2). [ey,]
115. Elā **ey** merd-i ‘aşık rind-i ḡālāk / ‘Alī yolunda eyle cismiñi ḡāk (G. 137, Beyit 1). [ey,]
116. İki ‘ālem mülkiniñ miḡdārı yoḡ bir zerrece / ‘Ārif ol **ey** müşteri miḡdārıñı mīzāna çek (G. 138, Beyit 6). [ey,]
117. Baḡr u berde ma‘den u kān isteme **ey** cevherī / Derc-i nuḡkımdır berü gel rişteñe dürdāne çek (G. 138, Beyit 10). [ey,]
118. Bu selāsilden saña iḡsān ide **ey** Himmetī / Virmeḡe fetḡ u necātı ḡaydar-ı şaff-der gerek (G. 139, Beyit 9). [ey,]
119. Buldı nuḡkundan anıñ ḡızr-ı mesīḡā zindelik / ḡaydar ol

- zāt-ı revān-perverdür **ey** şāhib-i
cūd (G. 142, Beyit 3). [ey,]
120. Ma‘rifet gencinesidür bu
vücūduñ **ey** faķır / Pes ne
ma‘nide çekersin ‘acz-ile
dermendelik (G. 142, Beyit 7). [ey,
]
121. Nuķtā-yı pergār-ı
vaḥdetdir ‘Alī mir’āt-ı zāt / Añla
ey ‘ārif ki şıgmaz bu söze şerḥ-i
ṭavīl (G. 143, Beyit 8). [ey,]
122. Dem-be-dem **ey** ‘andelīb-i
gülsitān-ı cān u dil / Ḥaydarı
medḥ eyle tā kim terpenür
ağzıñda dil (G. 144, Beyit 1). [ey,]
123. Kıl taḥammül cevrine **ey**
vaşl-ı maḥbüb isteyen / İncime
her bī-Ḥaberden olma her
gamdan melül (G. 147, Beyit 8).
[ey,]
124. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i
‘aķlıñ **ey** beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı
velāyet kullarından iste yol (G.
147, Beyit 11). [ey,]
125. Bu şalāt şavm bu ḥac
zekātındır ḍalāl / **Ey** muķallid
ya‘ni farz sünnetiñ olmaz ḳabül
(G. 148, Beyit 2). [ey,]
126. Kāşif-i ‘allāmı çünkim
bilmediñ **ey** şeyḥ-i cehl / Ḥayle u
raḥtıñ cihānda ‘uzletiñ olmaz
ḳabül (G. 148, Beyit 11). [ey,]
127. **Ey** kılan da‘vī ṭarīķ-i
ma‘nīye merdāne gel / Kılma her
nāmerd peyrevlik şeh-i merdāne
gel (G. 150, Beyit 1). [ey,]
128. Ḥaydarı ḥaķķ bilmeyince
olmaz imāniñ dürüst / **Ey**
müselmān muķallid mü‘min ol
imāna gel (G. 150, Beyit 5). [ey,]
129. Şol ‘Alī-yi nāṭıķıñ şānında
ey islām-ı dīn / Gör ne söyler “hel
etā u innemā” furķāna gel (G. 150,
Beyit 6). [ey,]
130. Cānı cānānı ‘Alidir **ey**
peser ‘āşıklarıñ / Şevķ-len her
dem fedā kıl cānıñ cānāna gel (G.
150, Beyit 9). [ey,]

131. Cür‘a-yı cām-ı ‘Aliden
mest olub **ey** Himmeti / Lāübālī
bāb ol kāmēt-i mestāna gel (G.
150, *Beyit 11*). [ey,]
132. Yaķın bil reşh-i cām sākī-
yi kevşerdür **ey** mü’min /
Bağışlar çeşme-yi āb-ı hayāt u
çāh-ı zemzem dem (G. 152, *Beyit*
8). [ey,]
133. Cefā-yı çarh elinden
çehre-yi zerdim her dem dem /
Taraħhüm kıl baña luţf-ile **ey**
mīr-i mūkerrem dem (G. 152,
Beyit 10). [ey,]
134. Penāh ol Himmeti bī-
çāreye **ey** sāye-yi raħmet /
Çekende haşm-ilen maşşer günü
nār-ı cehennem dem (G. 152,
Beyit 12). [ey,]
135. Qalbi hālīşden seçer **ey**
Himmeti mişl-i meħekk / ‘Aşķ
bāzārında bir şarrāfi gözler
gözlerim (G. 153, *Beyit 12*). [ey,]
136. Ey müdde‘i sen
Himmetiye baħma muħaķķar /
- Nemrūdı helāk eyleyen ol peşe-yi
lengem (G. 156, *Beyit 12*). [ey,]
137. Ey āhī bizden ne ğam ger
zāhid dīvānedür / Āşinā-yı
‘aşķam ol bīġāneden
müstāġnīyim (G. 157, *Beyit 6*).
[ey,]
138. Olmadı vāķıf seniñ ‘ilmiñe
ey sırr-ı hū / Ney beşer ney
melek u ğayr-ı ħudā-yı ‘alīm (G.
159, *Beyit 3*). [ey,]
139. Ey mālīk-i yevmi’d-dīn
sende görüñdi yaķın / Qudret-i
yuħyū’l-iżām ħikmet-i dehr-i
remīm (G. 159, *Beyit 4*). [ey,]
140. Bize **ey** Himmeti ħaķķdan
bu teşrīf / Muķassemdir
muķassemdir muķassem (G. 160,
Beyit 11). [ey,]
141. Ĥarīm-i ħāşş-ı ħaķķdur bu
sarāy-ı qalbiñ **ey** mü’min / Ĥazer
kılma dīv-ħarīmi ‘izzete maħrem
(G. 161, *Beyit 3*). [ey,]
142. Velāyet kişverinde şāh-
iken sulţān-ı dīn Ĥaydar / Ne

- şeytân var-ıdı **ey** şeyh ol ʿâlemde
ne âdem (G. 161, Beyit 6). [ey,]
143. Kitâbetdir kelâm-ı
murtażâdan şûr-ı İsrâfîl / ʿAlîdür
añla **ey** tâlib-i küll-i ğâliba
demdem (G. 161, Beyit 10). [ey,]
144. Gel berü **ey** bî-başar tanı o
şâhı ki tâ / Mesken ide gönlüni
çekmeye sen tâ mihen (G. 163,
Beyit 3). [ey,]
145. Kâdıdır **ey** Himmetî kâfir-i
nefsiñ bugün / Tiğ-ı siyâset
çeküb ʿaşk-ile başın kesen (G. 163,
Beyit 9). [ey,]
146. Şâhıdır **ey** Himmetî
ʿarşada hîcâ günü / Başına
müşrikleriñ dünyânı dâr eyleyen
(G. 164, Beyit 12). [ey,]
147. Kâmet-i ruhsâr-ı
zülfünden habibiñ **ey** muhib /
Hem kıyâmet kopardı hem nûr-ı
duĥân oldu ʿayân (G. 166, Beyit 9).
[ey,]
148. Hâzır-ı vaqt ol bize hem-
rah-iseñ **ey** Himmetî / Mehdi
- çıldı fitne-yi âhir zamân oldu
ʿayân (G. 166, Beyit 12). [ey,]
149. Kimkidir **ey** dil çarh
meydanında cevân eyleyen /
Aĥmed-i muĥtar-ilen miʿrâcı
seyrân eyleyen (G. 167, Beyit 1).
[ey,]
150. Ehl-i imân ol vaţan dut **ey**
birâder Hâydarıñ / Âsıtân oldu
imân ehline ĥubbü'l-vaţan (G.
168, Beyit 8). [ey,]
151. Girme tarîk-i ʿaşka **ey**
Himmetî refiķiñ / Bir rind ferd u
merd u merdâne olmayınca (G.
170, Beyit 11). [ey,]
152. Murtażâdır Muştafâya
cân-ı dilden doĥrı yâr / Cân
tufeyl it **ey** muĥibb ol doĥrı yârıñ
ʿaşkına (G. 172, Beyit 6). [ey,]
153. Çekse ĥaşr dîv-i ded
çekme ĥam **ey** bî-başar / Her dem
irişür meded nâd-ı ʿAlîden bize
(G. 173, Beyit 4). [ey,]
154. Zikriñ bu nuţkı **ey** ĥavm
yetmiş iki kez el-yevm / ʿilmiñ

- hişārına der kimdir ‘Aliden özge
(G. 174, Beyit 6). [ey,]
155. Lāyık-ı kelb-i ‘Alī olsañ
zih-i devlet saña / Ey göñül hamd
u şenā kıl dem-be-dem fāyık bize
(G. 179, Beyit 3). [ey,]
156. ‘Alidür anda bu ‘ahde
güvāh ey ‘ārif / Bu ‘ilmi añla ki tā
olmaya işiñ ‘amelī (G. 185, Beyit
3). [ey,]
157. Bir şey’i ey ‘ārif-i şāhib-
nazar / Nola eger iki görür aḥveli
(G. 186, Beyit 7). [ey,]
158. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ
bu arada ey müdde‘ī / Cān-ı
dilden sevmişem men dilberi
dilber meni (G. 187, Beyit 9). [ey,]
159. Sorḡu olmaz sarḥoş-ı
dīvāneye ey Himmetī /
Esredübdür cur‘asından sāķī-yi
kevşer meni (G. 187, Beyit 11).
[ey,]
160. Tanı ey dil lā-mekān
taḥtında kimdir şehriyār /
Mālikü’l-mülk-i velāyet ḥākim-i
- dārü’l-karār (Muh. 2, Beyit 1). [ey,
]
161. Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā
zülfiķār / Olmasaydı zülfiķār-ı
Ḥaydarıñ ey nikhām (Muh. 2,
Beyit 18). [ey,]
162. Munda ne ḳavl-i resül
işlerdi ne ḥükm-i kemāl / Añla ey
‘ārif tamām oldı kelāmım
vesselām (Muh. 2, Beyit 19). [ey,]
163. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah yā
‘Alī / Terk-i ḥubb-ı māsevallah yā
‘Alī (Muh. 4, Beyit 1). [ey,]
164. Fazl-ı iḥsānından ey şāh-ı
şehīd / İrdi ‘avn-ı rebb-i zu’l-
‘arşu’l-mecīd (Muh. 4, Beyit 11).
[ey,]
165. Mü’minlere meded gerek
ey ḳudretiñ eli / Yā mazharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba
1, Beyit 3). [ey,]
166. Ḳılmaz bugün hüner-vere
hiç kimse iltifāt / Ğam vādisinde
ḳalmışuḳ ey ḥall-i müşkilāt
(Müsebba 1, Beyit 9). [ey,]

167. Ed^uke külli hem u ğam
sen celi / **Ey** reh-nümā-yı rehber-
i reh-dān-ı enbiyā (*Müsebba 1,*
Beyit 11). [*ey,*]
168. **Ey** rāfi^c-i zelālet u **ey** dāfi^c-
i belā / **Ey** şir-i haqq çihard bizi
ez-çeng-i ejdehā (*Müsebba 1,*
Beyit 13). [*ey,*]
169. Maḥlūḳ-ı fāniye bākī sen
ey sırr-ı veche hū / Kaşd eyledi
muḥibb şāha leşker-i ^cadū
(*Müsebba 1, Beyit 16*). [*ey,*]
170. Şahn-ı çemende
yetdivādi-yi haḳāyık-ı dost /
Āyine-yi zamīre **ey** Himmeti
nazar kıl (*G. 23, Beyit 12*). [*ey,*]
171. Men didüm zülf-i peyāmın
getür **ey** bād-ı şabā / Ol gider
başıma sevdā-yı perişān getirür
(*G. 71, Beyit 4*). [*ey,*]
172. Düşme her bir daş için
^cummāna **ey** ğavvāş-ı hırş /
Ma^cden-i dürdāne u mercān
bizden kıl taleb (*G. 8, Beyit 5*). [*ey,*
]
173. Kīmyādur cismimiz bu
cānımız iksir-i ^caşḳ / Gel beri **ey**
kīmyāger kân bizden kıl taleb (*G.*
8, Beyit 6). [*ey,*]
174. **Ey** müselmānım deyüb
da^cvī-yi imān eyleyen / Ma^cnī-yi
islāmı penc erkān bizden kıl taleb
(*G. 8, Beyit 7*). [*ey,*]
175. Āb-ı Hızr çeşme-i hayvānı
bizden kıl taleb / Nuḳḳ-ı
rūḥullāh-ı cāvidāniyüz **ey**
Himmeti (*G. 8, Beyit 12*). [*ey,*]
176. Didi **ey** dilber gönül
dīdārın ister yā naşib / Didi kimse
görmez onı olmayınca yā naşib
(*G. 9, Beyit 1*). [*ey,*]
177. Kıl tevellā ehl-i beyte **ey**
peser tā kim saña / Ola cennetde
şarāb-ı kevşer u hūrā naşib (*G. 9,*
Beyit 11). [*ey,*]
178. **Ey** derd-i ^caşḳ nokḩa-yı
tevḩid sırr-ı zāt / icād-ı ḩaḩḩ
mazḩar-ı müstecmi^c-i şifāt (*G. 11,*
Beyit 1). [*ey,*]

179. Defter-nüvīs-i leşker-i
ervāh-ı cinn u ins / **Ey** naşşbend-i
şüret-i mecmû'-i mümkinât (G.
11, *Beyit 2*). [ey,]
180. 'Allām-ı 'ilm-i zāhir u
bātın pes **ey** velî / Dānā-yı külli
hālet u hāllāl-i müşkilāt (G. 11,
Beyit 6). [ey,]
181. Kıl secde bu cemāle **ey**
zāhid olma şeytān / Gel haqqıñ
emrini dut bu mā'men ne hācet
(G. 12, *Beyit 8*). [ey,]
182. Haqqa mişāl-i keştī-i Nūh
oldı hubb-ı şāh / Şıdk-ile gir bu
keştīye **ey** t̄alib-i necāt (G. 13,
Beyit 8). [ey,]
183. **Ey** kavm-i seyyiāt bir
hasenāt iş-ile fānide / Āl-i Nebī
muhabbetidür ref'-i seyyiāt (G.
13, *Beyit 12*). [ey,]
184. Girmeyen ğarķ olur ol
zevraķa **ey** ehl-i necāt / Mihr-i
evlād-ı 'Alī zevraķimiş zevraķa
gir (G. 14, *Beyit 6*). [ey,]
185. 'Alidür kâinātıñ halkına
şāh-ı velini'met / Viren bu külli
mahlûķa 'Alidür **ey** velini'met (G.
16, *Beyit 1*). [ey,]
186. Mülk-i meleki dutdı şehā
zulmet-i 'işyān / Göster yüziñi **ey**
meh-i t̄abān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 6). [ey,]
187. Dutdı yeddi kişver **ey**
mü'min-i dīndār-ı t̄ac (G. 28,
Beyit 12). [ey,]
188. 'Alī 'aşķına **ey** ehl-i
saḫāvet sīm u zerden geç / Ne
sīm u zer muḫabbet 'āleminde
cān u serden geç (G. 32, *Beyit 1*).
[ey,]
189. Bu cihān-ı fānī **ey** dil bir
kühen-i vīrānedür / Kim ki
mesken dutsa anda dīv ile hem-
ḫānedür (G. 73, *Beyit 1*). [ey,]
190. Bir ḫaber vir ol ne yeddi
ḫarfdür kim **ey** faķih / Otuz iki
mihr u dīv-i mümkināt andan
çıḫar (G. 81, *Beyit 5*). [ey,]

191. Gevher-i zāt-ı ulūhiyyet
sen **ey** deryā-yı ‘aşq / Ğarķ itdi on
sekiz miñ ‘ālemi emvāciñız (G. 98,
Beyit 4). [ey,]
192. Kerem ķıl **ey** birāder olma
kennās / Güler kennāsı her
meclisde nesnas (G. 104, Beyit 1).
[ey,]
193. Bu yolunda ğam yeme **ey**
Himmeti münāfiķdan / Saña
yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı
‘Alī (G. 185, Beyit 11). [ey,]
194. **Ey** şeh-suvār-ı şāhib-i tiĝ-ı
du-ser meded / Dutdı cihānı sihr-
ile deccālı ħar meded (Müsebba 1,
Beyit 6). [ey,]
195. Ħayāt-ı rızķına bu
mümkinātıñ / Sebebdür kim ‘Alī
ey ehl-i esbāb (G. 2, Beyit 9). [ey,]
196. Ger dilersen **ey** āhī naħl-i
velāyetden rüteb / Mü’min ol
şıdkile āl-i Ħaydara imān getir
(G. 3, Beyit 10). [ey,]
197. ‘İlm-i vahdetde ħaķķıñ
zātına melmūs imiş / **Ey**
muvaħħid gel ħaķķat ‘ilmiñ
ondan ķıl taleb (G. 3, Beyit 4). [ey,
]
198. Çek bugün renc u ta‘ab āl-
ı Muħammed ‘aşķına / **Ey**
ķiyāmet şāhnesinde isteyen ‘ayş
u țarab (G. 3, Beyit 12). [ey,]
199. Gel beri bu şehriyar-ı
şehr-i ‘aşķıñ **ey** faķir / İtler-ile
āşinā ol gezme tenhā u ķarīb (G.
6, Beyit 4). [ey,]
200. Ķand-i gülābı neyler şehd-
ı lebiñ ne ħacet / **Ey** şūfi-yi
muķallid mest-i vahy-i me‘āni (G.
12, Beyit 5). [ey,]
201. Demādem āl-i Ħaydardan
dile **ey** Himmeti himmet / ‘Adū-
yı dīnine manşūr u mużaffer
olmaķ istersen (G. 16, Beyit 12).
[ey,]
202. **Ey** āhī şāh-ı velāyet ķuldur
çün münħarif / Bu ħaberdür
vāķıf ol burhān-ı ehl-i ma‘rifet (G.
17, Beyit 2). [ey,]
203. Ma‘den-i ‘ilm u kemāl u
ħilm kān-i ma‘rifet / Sīne-i

- pakine Haydardur **ey** gevher-
şinās (G. 18, Beyit 6). [ey,]
204. Budur mü'minlere
naşrun-min-Allāh āyet-i nuşret /
Dilinden koyma **ey** dil lā-fetā illā
‘Alī şarhın (G. 16, Beyit 5). [ey,]
205. ‘Aşkında eger şādık iseñ
ey dil-i ‘aşık / Gel şıdık-ile vir
cānıñ cānān etegin dut (G. 20,
Beyit 4). [ey,]
206. Peymāne çeküb şıdık-ile
peymān etegin dut / Hum-
hāneye gir ‘aşk-ile **ey** ehl-i irādet
(G. 20, Beyit 10). [ey,]
207. Yandursalar **ey** Himmeti
bu yolda seni halk / Şükreyle yeri
eyleme zinhār şikāyet (G. 21,
Beyit 11). [ey,]
208. Bu gönül mirātınıñ mihr-i
‘Alidür şaykalı / Rūşen olmaz
yanmasa bir cürde **ey** dil serāc (G.
27, Beyit 10). [ey, -de]
209. Kılma **ey** nādān-ı cāhil
fazl-ı raḥmān-ile baḥş / Mazhar-ı
külli ‘acā’ib sırr-ı sübhān-ile baḥş
(G. 26, Beyit 1). [ey,]
210. Yā mehdī-yi hādī
sermerdān-ı velāyet / **Ey**
pādişeh-i ‘ādil sultān-ı velāyet (G.
24, Beyit 1). [ey,]
211. Doldı bu serā cevr-ile **ey**
server-i ‘ādil / Qur şimdi cihan
ehline mizān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 7). [ey,]
212. Çıh perdeden **ey** kevkeb-i
raḥşān-ı velāyet / Kıl yeryüzünü
tal‘at-ı mihr-ile münevver (G. 24,
Beyit 10). [ey,]
213. Çok çekmişüz **ey** şāh-ı
keşret-i kılllet / Mü'minlere çek
luḫf-ile gel hān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 11). [ey,]
214. Sensen bugün **ey** Himmeti
ol hızr maḳāmı / Nuḫḫuñdan aḫar
çeşme-yi ḫayvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 12). [ey,]
215. Eyle meydān içinde şir-i
yezdān-ile baḥş / Hadd yoḫdur **ey**
filān her himār u ḫük u ḫırs (G.
26, Beyit 4). [ey,]
216. Ey birāder kes siyāset
hançer-ilen başını / ‘Aşī olur

- eylese bir kul dü sulţān-ile baḥs
(G. 26, Beyit 5). [ey,]
217. (G. 26, Beyit 5). [ey,]
218. Her cühül-ı ‘ām-ı “ke’l-
en‘ām”-ı nādān-ile baḥs / Bu
cihānda eyleme **ey** ‘arif-i şāhib-
kemāl (G. 26, Beyit 11). [ey,]
219. Ey ‘āşık-ı dīdār-ı ḥaḳḳ /
“Eş-şabru miftāhi’l-ferec” (Mur.
1, Beyit 1). [ey,]
220. Ey şādık-ı güftār-ı ḥaḳḳ /
“Eş-şabru miftāhi’l-ferec” (Mur.
1, Beyit 2). [ey,]
221. Ey dil-i şeydā gönül /
Yandur bu cismi eyle kül (Mur. 1,
Beyit 3). [ey,]
222. Munda ger mevlā-yı
Ḥaydar kılsa yüz miñ cürm sūc /
Ey berāder haşr dīvānında
sormaz Kird-gār (G. 30, Beyit 9).
[ey,]
223. Almayınca **ey** velī ‘ilm-i
velāyetden sabāḳ / Olmadı hiç
kimseye bu mektebde şāhib-i
iḥtilāḥ (G. 35, Beyit 3). [ey,]
224. Ḥurre İbn-i Ḳays çapdı
yıldı bāb-ı Ḥayberi / Pes bu
aḥbār-ı şāhihi şanma **ey** münkir
mizāḥ (G. 35, Beyit 9). [ey,]
225. Vir bu teşne ‘āşika **ey** sākı
devrān ḳadeḥ / Tā ola devrinde
‘uşşāk ehliniñ gerdān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 1). [ey,]
226. Nuḳḳa gel cisminde cāniñ
varsa **ey** ādemī / Dem-be-dem ḳıl
cān-ı dilden ḥazret-i cānān medḥ
(G. 38, Beyit 5). [ey,]
227. Ger ulū’l-ebşār-iseñ ol
server-i merdāne baḥ / Cān u
gözin aç **ey** birāder merd iseñ
merdāne baḥ (G. 41, Beyit 1). [ey,
]
228. Olma zinhār **ey** dil
sergeşte sen ḥayrān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 11). [ey,]
229. Her reh-reviñ ki kūyuña
ey şāḥ rāhı yoḥ / Ehl-i hidāyet
olmadı nūr-ı Allahı yoḥ (G. 44,
Beyit 1). [ey,]
230. Göster bize zulmünde yüz
ey nūr-ı şafā ruḥ / Ey şem‘-i hüdü

- ey kamer evc-i şafā ruḥ (G. 44, Beyit 1). [ey,]
231. Göster bize zulmünde yüz
ey nūr-ı şafā ruḥ / Ey şemʿ-i hüdā
ey kamer evc-i şafā ruḥ (G. 44, Beyit 1). [ey,]
232. Göster bize zulmünde yüz
ey nūr-ı şafā ruḥ / Ey şemʿ-i hüdā
ey kamer evc-i şafā ruḥ (G. 44, Beyit 1). [ey,]
233. Ey āyine-yi şüret-i cān
maẓhar-ı subḥān / Hurşid-i
cihān-tāb ayā bedr-dücāʾ ruḥ (G. 44, Beyit 2). [ey,]
234. Ey dīn güneşi Aḥmed-i
Maḥmūd-ı Muḥammed / Nūr ile
cihānı açub ey şems-i zehā ruḥ
(G. 44, Beyit 3). [ey,]
235. Ey dīn güneşi Aḥmed-i
Maḥmūd-ı Muḥammed / Nūr ile
cihānı açub ey şems-i zehā ruḥ
(G. 44, Beyit 3). [ey,]
236. Çün lekānıñ açdı ruḥsārıñ
açıldı ey ḥabīb / Yasemin u
erguvan virdi hemrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 3). [ey,]
237. Tā çemende ʿarz-ı kāmēt
kıldın ey tūbā-ḥırām / Oldı
ḥasretten vücūd-ı serv-i raʿnā
şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 5). [ey,]
238. Dönderdi nifāk-ile kāmū
kavm-i riyā ruḥ / Amma ki ne
gam dutmuşuz ey şāḥib-i kuvvet
(G. 44, Beyit 8). [ey,]
239. İhlāş-ile çün zāhir u
bātında saña ruḥ / Ey pādīşah-ı
arz aʿlā-yı şeh-i kevneyn (G. 44, Beyit 9). [ey,]
240. Bu merḥalede tā ebed
erbāb-ı vefā ruḥ / Çıḡ perdeden
ey māh-ı felek keşf-i ḥicāb it (G. 44, Beyit 11). [ey,]
241. Vākıf ol ʿilm-ile bu
esrārdan ey hoş murād / Ḥālīka
zāt-ı ʿAlidür āferinişden murād
(G. 46, Beyit 1). [ey,]
242. Ey ḥarīf-i cāh-ı manşib bir
ḥaber vir ḥandadur / Genc-i
Kārūn genc-i Daqyānūs emvāl-ı
ʿubeyd (G. 47, Beyit 7). [ey,]
243. Ey gönül her dem ʿAliden
iste imdād u meded / Kim ʿAlī

- hükmündedir insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [ey,]
244. Ebcede baḥ ey dilā sırr
eyleyen dut ḥaber / Ādeme çün
ma'nide oldur āb-ı cedd (G. 50,
Beyit 9). [ey,]
245. Var ise cānında ger idrāk
yā başında 'aql / Nāsiḥ-i
müşfikden ey ferzend-i ādem
diñle pend (G. 51, Beyit 7). [ey,]
246. Tābi' olma cāhile nādān-
şifat her nākışa / Yoḥsa ey ebleh-
şifat dīni şeyṭanı oldıñ rīşhand
(G. 51, Beyit 10). [ey,]
247. Dünyādan bu mühre-i
mihr u mehī mezād çarḥ / Ey
ḥarīf oldur anıñ desdindedür bu
taş-ı nerd (G. 52, Beyit 8). [ey,]
248. On iki ma'sūma şıdḳ-ile
tevellā kılmışım / Ey muḳallid
ehl-i imānım ezelden tā ebed (G.
53, Beyit 7). [ey,]
249. Ya'ni ki cihān cīfesine
ṭālibdür kelb / Ey 'aşıḳ-ı şādıḳ
budur aḳvāl-i Muḥammed (G. 54,
Beyit 9). [ey,]
250. Başımdan ey gözim bu
ḳaddar zālimiñ / Bir dem belası
olmadı red yā 'Alī meded (G. 58,
Beyit 5). [ey,]
251. İhsān içinde düşmenine
ser bağışlan / Ey pādişāh-ı ehl-i
kerem yā 'Alī meded (G. 58, Beyit
10). [ey,]
252. Ey dest-i ḡayb-ı nūr ḳamı
bir kenāra çek / Kim başdan aşdı
cümbiş hem yā 'Alī meded (G. 58,
Beyit 7). [ey,]
253. Ey server ey şaf-şiken u
server-i ḡālib / Şīrim didi meth
itdi seni ḥālḳ-ı cabbār (G. 60,
Beyit 9). [ey,]
254. Ey ḥaşr günü 'aşīleriñ püşt
ü penāhı / 'Afv eyle şehā ḥāce-yi
kerem bende-yi günahkār (G. 60,
Beyit 10). [ey,]
255. Raḥmete'n-li'l-ālemindür
Muştafā-yı ḥayrū'l-beşer / Gel
oña imān getir dīv olma ey cehl-i
beşer (G. 62, Beyit 1). [ey,]
256. 'Adū girmez elif tek ey
muvaḥḥid zātına ḥaḳḳıñ /

- Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i
deryā-yı vaḥdetdür (G. 80, Beyit
8). [ey,]
257. Gel **ey** ferzend-i Ādem yu
yüzinden gerd-i ‘iṣyānı / ‘Alīniñ
āb-ı nuṭṭ-ilen yu ol deryā-yı
raḥmetdür (G. 80, Beyit 10). [ey,]
258. Ey hidāyet isteyen bu
ḥaḳḳ tarīḳe doğru gel / Mehdī-yi
hādī saña rāh-ı selāmet gösterür
(G. 82, Beyit 6). [ey,]
259. Didi kim isme‘u **ey** ḳavm-i
‘uṣṣāḳ / Velīyullah medḥin ḳıldı
āğāz (G. 84, Beyit 2). [ey,]
260. Miṣāl-i nefḥ-i şūr nuṭṭ-ı
pāk **ey** şāḥib-i idrāk / Çıḥār ġār-ı
dehenden mehdī-yi şāḥib-zamān
ölmez (G. 85, Beyit 8). [ey,]
261. Ḥasan ‘Askeriden **ey** ‘ārif /
Bulduḳ a‘rāf-ı ehl-i ĩrfānıñız (G.
94, Beyit 11). [ey,]
262. Enbiyā u evliyā u etkıyā
muḥtācınız / **Ey** kefil-i rızḳ-ı külli
kāināt ey baḥr-i cūd (G. 98, Beyit
5). [ey,]
263. Enbiyā u evliyā u etkıyā
muḥtācınız / Ey kefil-i rızḳ-ı külli
kāināt **ey** baḥr-i cūd (G. 98, Beyit
5). [ey,]
264. Bi-ḳavl-i Muṣṭafā **ey** merd-
ı müflis / Ḳanāatdür ṭabīb u renc-
ı iflās (G. 104, Beyit 3). [ey,]
265. Söyle **ey** cān bülbül-i şāḥ-ı
velāyet ‘aşḳına / ‘Āḳıbet çünkim
şına señi ecelden bu ḳafes (G. 105,
Beyit 2). [ey,]
266. Ḳalb-i siyāḥı eyler çün
kīmyāyı bī-ğaş / **Ey** Himmeti
‘Alīniñ mihr-giyāḥı mihr (G. 111,
Beyit 12). [ey,]
267. ‘Aşḳına gel gül nişār eyle
ḥayātıñ naḳdini / Ḳalmaya tā kim
cihānda **ey** aḥı boynıñda deyn (G.
165, Beyit 11). [ey,]
268. Bir dem **ey** şubḥ güzār
eyle gülistānımıza / İstimā‘ it
nedir ṭayr-ı ḥoş-elḥānımızā (G.
175, Beyit 1). [ey,]
269. Ey şabā seyr eyle bu
müjdemi Ya‘ḳūba yetür / Mıṣr
feth oldu bugün Yūsuf-ı

- Ken'ānımıza (*G. 175, Beyit 2*). [*ey,]*
270. Ey ser-ferāz-ı server-i ser-tāc-ı evliyā / **Ey** hādi-yi ʔarīk-i hudā kıble-yi du'ā (*Müsebba 1, Beyit 12*). [*ey,]*
271. Ey ser-ferāz-ı server-i ser-tāc-ı evliyā / **Ey** hādi-yi ʔarīk-i hudā kıble-yi du'ā (*Müsebba 1, Beyit 12*). [*ey,]*
272. Ey rāfi'-i zelālet u ey dāfi'-i belā / **Ey** ʃir-i haqq ʧıhard bizi ez-çeng-i ejdehā (*Müsebba 1, Beyit 13*). [*ey,]*
273. Ey rāfi'-i zelālet u ey dāfi'-i belā / **Ey** ʃir-i haqq ʧıhard bizi ez-çeng-i ejdehā (*Müsebba 1, Beyit 13*). [*ey,]*
274. Ey dil saqın yaqın ile ʃāh-ı velāyete / Yüz dut yeri delil-i ʔarīk-i hidāyete (*Müsebba 1, Beyit 29*). [*ey,]*
275. Otuz üç miñ otuz yıl geçmişdi **ey** birāder / Mescide eglemişdi eşhāb-ile peygamber (*Muh. 1, Beyit 14*). [*ey,]*
276. Ey Himmeti şıdķ-ilen iste 'Aliden himmet / Tā rüz-ı maşser sene Aḥmed kıla şefā'at (*Muh. 1, Beyit 21*). [*ey,]*
277. Ey zuhūr-ı ķulhüvallah yā 'Alī / Terk-i ḥubb-ı māsivallah yā 'Alī (*Muh. 4, Beyit 1*). [*ey,]*
278. **Ey** emīr-i evliyā devrinde her peygamberiñ / Eyleyen Ḥaqq mezheb-i izhār sensin yā 'Alī (*G. 189, Beyit 9*). [*ey,]*
279. **Ey** kelāmullah-ı nāṭıķ nuṭķ-ı hemdem yā 'Alī / Ey Ḥaqqıñ esrārına hem-rāz-ı hemdem yā 'Alī (*G. 190, Beyit 1*). [*ey,]*
280. Ey kelāmullah-ı nāṭıķ nuṭķ-ı hemdem yā 'Alī / **Ey** Ḥaqqıñ esrārına hem-rāz-ı hemdem yā 'Alī (*G. 190, Beyit 1*). [*ey,]*
281. Şol mu'allimsin ki senden tapdı **ey** kân-ı kerem / Ser-be-ser reh-nümā-yı ta'līm aldı ādem yā 'Alī (*G. 190, Beyit 3*). [*ey,]*
282. **Ey** ķasım-i nār u cennet kim ki Ḥaqq bilmez seni / Menzili

onuñ cehennemdür cehennem yā
‘Alī (G. 190, Beyit 10).

eyā: "ey, hey" manasına gelen ve Arapça
kelime ve tertiplere giren nidā edetı.

1. Nuṭḡ-ı Ḥaydardan kitābetdür **eyā**
ehl-i kemāl / Mūsīye “inni
enellah” söyleyen nār u şecer (G.
65, Beyit 9). [eyā,]
2. Muallaḡ dönderen dolaba nisbet
çenber-i çarḡı / Ḥaḡıḡatde **eyā**
mü’miniñ ‘Alī ol dest-i ḡudretdür
(G. 80, Beyit 6). [eyā,]
3. Eyā mü’min ‘Alī mihrin siper ḡıl
saḡla imāniñ / Çıḡar tır-i ḡader
ḡavsin ḡazādan o ḡaḡa ḡılmaz (G.
101, Beyit 11). [eyā,]
4. Bir şeker-ḡande eger ḡılsañ **eyā**
rūḡ-ı revān / Uşbu ḡayretten
olur la‘l-i bedaḡşān iki şaḡ (G.
134, Beyit 2). [eyā,]
5. Añla bu ‘ilmi **eyā** ‘ālemde
‘irfānim deyen / Dilde nuṭḡ oldur
şafā-yı ḡalb olur nūr-ı ‘ayn (G.
165, Beyit 2). [eyā,]

6. Bir şeker-ḡande eger ḡılsañ **eyā**
rūḡ-ı revān / Uşbu ḡayretten
olur la‘l-i bedaḡşān iki şaḡ (G.
134, Beyit 2). [eyā,]

eyd: Demek, söylemek.

1. Himmeti **eydür** turāb-ı reh-
ḡüzār-ı Ḥaydaram / Bir vücūd-ı
kemter kanımda taḡt u tāc-ı
Keyḡubād (G. 46, Beyit 12).
[eydür, -ür]

eyle-: Etmek, yapmak.

1. ‘Alīdür tā ebed bāḡi ḡıyāmet
bezmine sāḡi / ‘Alīdür **eyleyen**
mü’minlere aḡdāḡ-ı kevser baḡş
(G. 114, Beyit 9). [eyleyen, -y, -en
]
2. ‘Alīdür zevraḡ-ı Nūḡıñ kim aña
ger minen cāhil / Eger Ken‘ān ise
ḡaḡḡdan ne ümmīd-i necāt **eyler**
(G. 76, Beyit 8). [eyler, -r]
3. ‘Aḡl-ı Cebre‘il demī yay-ı vahdet
rūḡ-ı burāḡ **ıyleyüben** / ‘Arş
ḡülzārına Aḡmed kimi seyrāna
gider (G. 77, Beyit 4). [ıyleyüben, -
y, -üben]

4. Bugün şāh-ı velāyet dameniñ
şıdk-ile muḥkem dut / Ki aşlā
eylemez maḥşer güninde çektiğñ
hasret (G. 16, Beyit 9). [eylemez, -
mez]
5. Açdı ağzın çün şadef gevher-i
deryā-yı cūd / Dür-nisār oldu
seḥāb-ı feyz tek **eyler** ḥadīs (G. 25,
Beyit 2). [eyler, -r]
6. ‘Aşıka cānlar bağışlar **eylese**
dilber ḥadīs / Ḥokka-yı dürdür
töker meclisde kılsa ger ḥadīs (G.
25, Beyit 1). [eylese, -se]
7. Ey birāder kes siyāset hançer-ilen
başını / ‘Aşī olur **eylese** bir ḳul dü
sulṭān-ile baḥş (G. 26, Beyit 5).
[eylese, -se]
8. Daşı la‘l u yağmuru dürdāne **eyler**
ḳanı mişk / Ḳaṭreyi cem‘ eyleyüb
‘ummān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 6). [eyler, -r]
9. Eyledi vāv-ı velī nūn-ı
nübüvvetden zuhūr / Şöyle kim
vāv-ı velāyetden elif **eyler** ‘ubūr
(G. 69, Beyit 1). [eyledi, -di]
10. Eyledi vāv-ı velī nūn-ı
nübüvvetden zuhūr / Şöyle kim
vāv-ı velāyetden elif **eyler** ‘ubūr
(G. 70, Beyit 1). [eyler, -r]
11. Velāyet burcına bir ḳuş ki uçmaz
zāğ-ı kerkesdür / Eger ‘anḳā-şıfat
munda maḳāmıñ küh-ı ḳāf **eyler**
(G. 75, Beyit 3). [eyler, -r]
12. Fāniden **eylese** aḥbāb-ı ‘Alī ‘azm-i
sefer / ‘Aşka yoldaş oluban
cennet-i rıḍvāna gider (G. 77,
Beyit 9). [eylese, -se]
13. Gösterür fāş saña “laḥmeke
laḥmi” remzin / Pes Ḳur‘ān **eyler**
anın-çün meh-i tābāna güneş (G.
117, Beyit 10). [eyler, -r]
14. Ḥancaru emreylese ol ne **eyler**
‘azm-ı cezm / Bende-yi
fermānīdür anıñ Hüsrev-i destār-
ı ‘arş (G. 120, Beyit 7). [eyler, -r]
15. Siḥr-ile iblis şeyṭāndur onuñla
Himmeti / Sāḥirī ki **eylese** Mūsī-
yi ‘imrān-ile baḥş (G. 26, Beyit
12). [eylese, -se]

16. Tūṭī-yi ṭab‘ım ‘Alī mihrine ṭayrān
eylese / Tīz-perdür şöyle kim
şehbāz-ı şāhından geçer (G. 78,
Beyit 3). [*eylese, -se*]
17. Kimi ḥar **eylese** eyler ve ger kılsa
kılur ‘izzet / Vekīl-i muṭlak
maḫşūd-ı rabbū’l-‘ālemin oldur
(G. 16, Beyit 2). [*eylese, -se*]
18. Kimi ḥar eylese **eyler** ve ger kılsa
kılur ‘izzet / Vekīl-i muṭlak
maḫşūd-ı rabbū’l-‘ālemin oldur
(G. 16, Beyit 2). [*eyler, -r*]
19. Her cūhūl-ı ‘ām-ı “ke’l-en‘ām”-ı
nādān-ile baḫş / Bu cihānda
eyleme ey ‘ārif-i şāḫib-kemāl (G.
26, Beyit 11). [*eyleme, -me*]
20. Qabūl olmaz ‘Alī dergāhını tā
kılmasa kıble / Mūnāfıḫ gör
cihānda ‘ucb-ilen miñ neyl-i şalāt
eyler (G. 76, Beyit 9). [*eyler, -r*]
21. Eyledi vāv-ı velī nūn-ı
nübüvvetden zūhūr / Şöyle kim
vāv-ı velāyetden elif eyler ‘ubūr
(G. 70, Beyit 1). [*eyledi, -di*]
22. Çeng-i felek bu kāmetimi egdi
çeng tek / Bār-ı ğam-ile **eyledi**
ḥam yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
8). [*eyledi, -di*]
23. Nār-ı Nemrūdu Ḥalīle **eyledi**
reyḥān u dürr / Şevk-ilen İsmā‘il
ḫurbān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 11). [*eyledi, -di*]
24. Eyle āyin-i mihr-i Ḥaydar birle
göñliñ şehrini / **Eyleye** tā kim
teferrüc kılmağa ol şeh güzār (G.
61, Beyit 2). [*eyleye, -y, -e*]
25. Vāḳıf ey ‘ārif ḫaḫḫıñ esrārına
ḫaḫḫdur yine / Ḥadd yoḫdur
eyleye bu ḫikmete medḫal-i beşer
(G. 62, Beyit 4). [*eyleye, -y, -e*]
26. Cebre‘il endirmedi furḫān
gögden şerḫini / Ana baṭnında
resūle **eyledi** Ḥaydar ḫadıṣ (G. 25,
Beyit 7). [*eyledi, -di*]
27. ‘İlm u ḫilm u keşf u cūd u ḫarb
onundur tamām / Müdde‘ī
onunla **eyler** bes burhān-ile baḫş
(G. 26, Beyit 9). [*eyler, -r*]
28. Himmetī şāh-ı velāyet medḫini
eyler müdām / Cinn u insān u

melek yeg olmadı güyâ henüz (G.
90, Beyit 11). [eyler, -r]

29. Ey Himmetî çün **eyledün** aheng-i
medâyh / Sür hârmegesi
ma'rekeden eylemesin ses (G.
107, Beyit 13). [eyledün, -dü, -ñ]

30. Ay gün ulduzı çarha iden ta'biye
/ Sâl u mah u hafta u leyl u nehâr
eyleyen (G. 164, Beyit 2).
[eyleyen, -y, -en]

31. Gördi likâ kim ki aniñ gözgüsüñ /
Eyledi ol dest-i velâyet 'Alî (G.
186, Beyit 4). [eyledi, -di]

32. Bir söz-ilen bu iki 'âlemi var
eyleyen / Yeddi semât yeddi arz
yeddi bahâr **eyleyen** (G. 164, Beyit
1). [eyleyen, -y, -en]

eyle: Et, yap.

1. Eyle âyin-i mihr-i Hâyard birle
göñliñ şehriñ / Eyleye tâ kim
teferrüc kıлмаğa ol şeh güzâr (G.
61, Beyit 2). [eyle,]

2. Va'dedür ehl-i cihâna mehdî-yi
şâhib-zamân / Gün teki **eyle**

tecellâ şanma kim pinhân kıpar
(G. 63, Beyit 6). [eyle,]

3. Sücüd **eyle** vücüd-ı pâkine gel bir
tağarrub bul / Bu emr dutmıyan
hâsir sezâ-yı tük-ı la'netdür (G.
80, Beyit 9). [eyle,]

4. Ehl-i beyte 'arz-ı imân **eyle** ger
cennet gerek / Ya'ni mü'minler
mekânıdır behişt-i mu'tedil (G.
144, Beyit 11). [eyle,]

5. Eyle meydân içinde şir-i yezdân-
ile baḥş / Hadd yoḥdur ey filân
her himâr u hük u hırs (G. 26,
Beyit 4). [eyle,]

6. Şehdini âl şunma gel **eyle** hür ey
peser / Zehr-ilen memzûc itmiş
kâse-yi ḥalvâ nefis (G. 109, Beyit
9). [eyle,]

eyvân: Balkon, sundurma.

1. Asdı bir kıandil-i zer tāk-ı
felekden dest-i ğayb /
Şu'lesinden zer nigâr oldu onuñ
eyvân şubḥ (G. 40, Beyit 6).
[eyvân,]

eyyâm: Günler.

1. Nūr-ı zulmet hikmet u şām u seher hükmindedir / Sāl u mäh u hafta u **eyyām** u sâ‘at u dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [eyyām,]

eyyām-ı hayātīñ: Hayatının günleri.

1. (G. 82, Beyit 4). [eyyām-ı hayātīñ, -iñ]

eyyām-ı şafā: Huzur günleri.

1. (G. 183, Beyit 5). [eyyām-ı şafā,]

eyyüb: Hz. Eyyub Peygamber, sabrın simgesi.

1. Mülki hüsne Yūsufi Ken‘ānda sultān eyleyen / Geydiren **Eyyübe** hulle endiren Ya‘kūba nūr (G. 167, Beyit 7). [eyyübe, -e]
2. Eyyüba virdi ‘izzeti / Çekdi belā u miñneti (Mur. 1, Beyit 9). [eyyüba, -a]

eyzān: Böylece, keza, bunun gibi.

1. Pādişāh-ı faqr-perverdür ‘Alī baħr-ı kerem / **Eyzān** gelsün kerem deryāsına kimdür faķir (G. 68, Beyit 8). [eyzān,]

ezber: Zihinde tutma, hıfz.

1. Geldi kapūdan ol dem bu söz dilinde **ezber** / Yā menba‘-ı velāyet yā mazhāru’l-‘acāib (Muh. 1, Beyit 15). [ezber,]

ez-çeng-i ejdehā: Yay şeklinde kıvrılan büyük yılan.

1. (Müsebba 1, Beyit 13). [ez-çeng-i ejdehā,]

ezel: Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

1. Yoldaş-idi **ezelden** bu yolda ‘aşk ile cān / ‘Aşk-idi hemdem-i cān cān-idi hemdem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 8). [ezelden, -den]
2. Aħmede oldı **ezelden** haķķ tarīķinde refīķ / Olmadan zāhir tarīķ-i leyletü’l-esrā henüz (G. 90, Beyit 9). [ezelden, -den]
3. Ezeliden ‘Alīdür şāh-ı velīni‘metimiz / Onuñ evlādınadur tā-be-ebed bi‘atımız (G. 91, Beyit 1). [ezeliden, -ī, -den]
4. Ezeliden ‘Alīdür şāh-ı velīni‘metimiz / Onuñ

evlādinadur tā-be-ebed bi‘atımız
(G. 92, Beyit 1). [ezelīden, -ī, -den
]

5. Ca‘feriñ kavline **ezel** günden /
Şādıku’l-ḳavl ehl-i imānıñız (G.
94, Beyit 7). [ezel,]

ezel bezmin: Başlangıcı belli olmayan
zamanın meclisi. bkn: bezm-i elest.

1. (G. 57, Beyit 7). [ezel bezmin, -n]

ezel günde: Başlangıcı olmayan geçmiş
gün.

1. (G. 147, Beyit 3). [ezel günde, -de]

ezel günden: Başlangıcı olmayan geçmiş
gün.

1. (G. 155, Beyit 12). [ezel günden, -
den]
2. (G. 169, Beyit 2). [ezel günden, -
den]
3. (G. 189, Beyit 13). [ezel günden, -
den]

ezel gününden: Başlangıcı belli olmayan
gün; ruhların yaratıldığı gün.

1. (Muh. 1, Beyit 11). [ezel
gününden, -n, -den]

ezel şubhunda: Başlangıcı belli olmayan
sabah, öncesizlik sabahı.

1. (G. 19, Beyit 4). [ezel şubhunda, -
n, -da]

ezelden tā ebed: Baştan sona kadar.

1. (G. 49, Beyit 1). [ezelden tā ebed,]
2. (G. 49, Beyit 1). [ezelden tā ebed,]
3. (G. 49, Beyit 2). [ezelden tā ebed,]
4. (G. 49, Beyit 3). [ezelden tā ebed,]
5. (G. 49, Beyit 4). [ezelden tā ebed,]
6. (G. 49, Beyit 5). [ezelden tā ebed,]
7. (G. 49, Beyit 6). [ezelden tā ebed,]
8. (G. 49, Beyit 7). [ezelden tā ebed,]
9. (G. 49, Beyit 8). [ezelden tā ebed,]
10. (G. 49, Beyit 9). [ezelden tā ebed,]
11. (G. 49, Beyit 10). [ezelden tā ebed,
]
12. (G. 49, Beyit 11). [ezelden tā ebed,
]
13. (G. 49, Beyit 12). [ezelden tā ebed,
]
14. (G. 49, Beyit 13). [ezelden tā ebed,
]
15. (G. 50, Beyit 13). [ezelden tā ebed,
]

16. (G. 53, Beyit 1). [ezelden tā ebed,]
17. (G. 53, Beyit 1). [ezelden tā ebed,]
18. (G. 53, Beyit 2). [ezelden tā ebed,]
19. (G. 53, Beyit 3). [ezelden tā ebed,]
20. (G. 53, Beyit 4). [ezelden tā ebed,]
21. (G. 53, Beyit 6). [ezelden tā ebed,]
22. (G. 53, Beyit 7). [ezelden tā ebed,]
23. (G. 53, Beyit 8). [ezelden tā ebed,]
24. (G. 53, Beyit 9). [ezelden tā ebed,]
25. (G. 53, Beyit 10). [ezelden tā ebed,
]
26. (G. 53, Beyit 11). [ezelden tā ebed,
]

ezelî: Çok eskiden beri, öteden beri;
başlangıcı olmayan.

1. Biz ‘Alîye bendeyüz bâkî u
pâyendeyüz / Kısmet idübdür
munı haqq **ezelîden** bize (G. 173,
Beyit 2). [ezelîden, -den]

ezvâc: Kocanın eşleri.

1. Himmetî yolunda şâh-ı evliyânîñ
ferdi-iseñ / Şol iki zevceyn kanı
olmaya **ezvâciñiz** (G. 98, Beyit 12).
[ezvâciñiz, -i, -ñiz]

F

fağfür: Çin hükümdarlarına genel itibariyle verilen lakap olmakla beraber, Gül ü Hüsrev hikayesinin kişilerindedir ve Çin Türkistanı'nın hükümdarıdır.

1. Handadur Dārā u İskender hān u fağfür u cem / Yeryüzünden anlarıñ bīdād külli āsarı hiç (G. 33, Beyit 5). [fağfür,]

fahr: Övünç, iftihar.

1. Ol Ālī-yi a'lā 'Alī ol 'arşdan erfa' / Ol şām-ı ebed fahrı ol şahne-yi maṭla' (G. 122, Beyit 1). [fahır, -ı]

fahr-i şeref: Değer, kıymet övüncü.

1. (G. 77, Beyit 7). [fahır-i şeref,]

fāide eylemez: Fayda etmemek.

1. (G. 14, Beyit 5). [fāide eylemez,]

fāide kılmaz: Fayda vermek, fayda sağlamak.

1. (G. 181, Beyit 11). [fāide kılmaz, -maz]

fā'il: Eden, yapan, işleyen.

1. On iki burc bu yeddi yulduza menzil véren / Fā'il bu çerh-i nuh- pergār sensin yā 'Alī (G. 189, Beyit 3). [fā'il,]

fā'il-i muṭlak: Kesin hükümle yapan, gerçekleştiren.

1. (G. 178, Beyit 5). [fā'il-i muṭlak,]

fakih: Fıkıh âlimi, İslâmiyet'in dinî, içtimaî, medenî, hukukî ve siyasî bütün amelî hükümlerini şer'î delilleriyle birlikte bilen ve bu alanda söz sâhibi olan kimse.

1. Bir haber vir ol ne yeddi harfdür kim ey fakih / Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt andan çıkar (G. 81, Beyit 5). [fakih,]

2. Dersimiz 'ilm-i ledünnidür haber dutmaz fakih / Hızrdur tanı bu mekteb-hānede üstādımız (G. 92, Beyit 10). [fakih,]

3. Kaf u ha ma'nisidir bu ḥaberi
Himmetiniñ / Ey **faḳīh** andan olur
defter-i dīvān iki şaḳ (G. 134,
Beyit 11). [faḳīh,]

faḳīr: Yoksul, ihtiyaç sahibi. Tasavvufî
açıdan kendini her zaman Allah'a
muhtaç hisseden, Allah'ın varlığı
karşısında kendi varlığını yok sayan kişi.

1. Pādişāh-ı faḳr-perverdür 'Alī
baḫr-ı kerem / Eyzan gelsün
kerem deryāsına kimdür **faḳīr** (G.
68, Beyit 8). [faḳīr,]
2. Cān-ı başı vir ḥaḳīr olur **faḳīriñ**
tuḥfesi / Sen daḫı sarf it elinde
her ne olsa çoḫ az (G. 83, Beyit 6).
[faḳīriñ, -iñ]
3. **faḳīr** u müflis u bī-revnaḳam
liken yaḳīnim bu / Vere
ümmīdvārim bu daḫı nūr-ı yaḳīn
revnaḳ (G. 133, Beyit 8). [faḳīr,]
4. Sevādü'l-veche fiddāreyndür bu
faḳīrimiz amma / Virür o ḥüsn-i
maḫbūba sevād-ı 'anberin revnaḳ

(G. 133, Beyit 9). [faḳīrimiz, -i, -
miz]

5. Ma'rifet gencinesidür bu
vücūduñ ey **faḳīr** / Pes ne
ma'nide çekersin 'aciz-ile
dermendelik (G. 142, Beyit 7).
[faḳīr,]

6. Gel beri bu şehriyar-ı şehri
'aşkıñ ey **faḳīr** / İtler-ile āşinā ol
gezme tenhā u ḳarīb (G. 6, Beyit
4). [faḳīr,]

7. Himmeti bir derd-menddir ezel
günden şāha / Ol **faḳīriñ** derdine
timār sensin yā 'Alī (G. 189, Beyit
13). [faḳīriñ, -iñ]

faḳr kuyunda: Yoksulluk semti.

1. (G. 181, Beyit 15). [faḳr kuyunda, -
n, -da]

faḳr u meskenet: Yoksulluk ve sıkıntı.

1. (G. 17, Beyit 4). [faḳr u meskenet,
]

fāl-i sa'dime: Güzel, hoş fal.

1. (G. 17, Beyit 9). [fāl-i sa'dime, -i, -
m, -e]

fānī: *Gelip geçici, ölümlü, kalımsız.*

1. Çekme yeri bu **fānīde** endişe-i
eflāk / Ol şāh-ı kerem şāhib-i
ihsān etegin dut (G. 20, Beyit 7).
[fānīde, -de]
2. Bir kefendür çün oña yoldaş olan
bu **fānīde** / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destārı hiç (G. 33, Beyit
7). [fānīde, -de]
3. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanā‘at
giyimini / Rızık için bu **fānīde** ol
şāh-ı merdān surh u zerd (G. 52,
Beyit 3). [fānīde, -de]
4. Ey kavm-i seyyiāt bir ḥasenāt iş-
ile **fānīde** / Āl-i Nebī
muhabbetidür ref‘-i seyyiāt (G.
13, Beyit 12). [fānīde, -de]
5. Güzār eyler ‘ubūr-ı ‘ālem-i
şüretde eğlenmez / ‘Aynıñ
peyrevi bu **fāniye** az iltifāt eyler
(G. 76, Beyit 5). [fāniye, -y, -e]
6. Ölürse cism ölür bu **fānīde** amma
ki cān ölmez / Mesihā tek hermişe

zindedür rūh-ı revān ölmez (G.
85, Beyit 1). [fānīde, -de]

7. Fānīde her laḥza giyek bir libās /
Dilber-i ‘ayyār ‘Alidür ‘Alī (G. 180,
Beyit 5). [fānīde, -de]
8. Cür‘a-yı cām-ı velāyetden içen
mest-i elest / **Fānīde** yek-sere
ḥaḳḳ bezmine mestāne gider (G.
77, Beyit 8). [fānīde, -de]
9. Fānīden eylese aḥbāb-ı ‘Alī ‘azm-i
sefer / ‘Aşka yoldaş oluban
cennet-i rıdvāna gider (G. 77,
Beyit 9). [fānīden, -den]
10. Fānīdür dünyā-yı dūn-perver
anıñ bünyādı sust / Mülk-i bākī
mihr-i Ḥaydardır binā-yı bī-ḥalel
(G. 140, Beyit 9). [fānīdür, -dür]

fānī cihānıñ: *Ölümlü, geçici dünya.*

1. (G. 79, Beyit 4). [fānī cihānıñ, -ıñ]

fānūs: *İçerisinde mum yakılan uzun
ayaklı, süslü, sabit ve büyük fener.*

1. Şem‘-i hudādur ruḥı çarḥ çü
fānūs oña / Perde-yi **fānūs** imiş

‘arş bu kürsi legen (G. 163, Beyit 4). [fānūs,]

fānus gerdān: Döne fānus // yeryüzü, dünya.

1. (G. 40, Beyit 5). [fānus gerdān,]

fāriğ ol: Vazgeç, el çek, uzak dur.

1. (G. 105, Beyit 7). [fāriğ ol,]
2. (G. 33, Beyit 6). [fāriğ,]
3. (G. 125, Beyit 11). [fāriğ ol,]

fāriğ oldı: Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.

1. (G. 162, Beyit 9). [fāriğ oldı, -dı]

fāriğ u mustağnīdür: Her şeyden vazgeçmiş ve gönü tok.

1. (G. 18, Beyit 14). [fāriğ u mustağnīdür, -dür]

fāriğ-i āzād olur: Özgürlükten vazgeçmek, özgürlükten feragat etmek.

1. (G. 151, Beyit 1). [fāriğ-i āzād olur, -ur]

fārik: Ayıran, tefrik eden.

1. Cehd kıl tā olasin maqbūl-ı dergāh-ı ‘Alī / Cinn u inse murtażadır **fārik** u zerrād qabūl (G. 147, Beyit 7). [fārik,]

fāris-i çabuk: Hızlı at binicisi.

1. (G. 47, Beyit 1). [fāris-i çabuk,]

fāris-i ma‘nī: Mana atının binicisi.

1. (G. 105, Beyit 6). [fāris-i ma‘nī,]

farīza: Emir, buyruk; ilahi emir.

1. Muşavver nakşine bu şüretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu hatta ol **farīza** özge hattağ u qalem şıgma (G. 93, Beyit 6). [farīza,]

fark: Baş, tepe, üst.

1. ‘Alīdür menba‘-ı nūr-ı velāyet nūr-ı ‘arşullah / Melekler **farkına** pāy-ı turābı tāk-ı devletdür (G. 80, Beyit 5). [farkına, -ı, -n, -a]
2. Şak ider hābesini **farkını** şakkiñ dem-i hārb / Şāğ üstinde olur söyle ki rummān iki şak (G. 134, Beyit 9). [farkını, -ı, -n, -ı]

farḳ etmeyeñ: *Fark etmek, farkına varmak.*

1. (G. 42, Beyit 6). [*farḳ etmeyeñ, -me, -y, -eñ*]
2. (G. 41, Beyit 6). [*farḳ etmeyeñ, -me, -y, -eñ*]

farḳ olubdur: *Fark, ayrılık oluşması.*

1. (G. 182, Beyit 8). [*farḳ olubdur, -ubdur*]

farḫ-ı nihāyete: *Sonun genişliği.*

1. (Müsebbā 1, Beyit 30). [*farḫ-ı nihāyete, -e*]

farz: *Allah'ın, insanların yapmaları için şart koştuğu dinî emir, şart ve gerekli olan şey.*

1. Bu şalāt şavm bu hac zekâtındır ḍalāl / Ey muḳallid ya'ni farz sünnetiñ olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 2). [*farz,*]

farz-ı 'ayn: *Mükellef olan herkes tarafından mutlaka yerine getirilmesi îcâb eden farz.*

1. (G. 38, Beyit 6). [*farz-ı 'ayn,*]

2. (G. 151, Beyit 10). [*farz-ı 'ayn,*]

fāş: *Meydana çıkarmak, ortaya çıkarmak.*

1. Ḥuffāş nola görmese ger ol güneşi fāş / Her zerre-yi ḥurşid-şifat 'ayn-ı 'ayāndur (G. 72, Beyit 3). [*fāş,*]

2. Gösterür fāş saña “laḥmeke laḥmi” remzin / Pes Ḳur'ān eyler anın-çün meh-i tābāna güneş (G. 117, Beyit 10). [*fāş,*]

3. Şol güneşi görmedi ḥuffāş fāş / Şöyle kim ebşār-ı 'amā meş'ali (G. 186, Beyit 8). [*fāş,*]

fāş eyledim: *Meydana çıkarmak, ortaya çıkarmak.*

1. (G. 113, Beyit 7). [*fāş eyledim, -di, -m*]

fāş ider: *Ortaya çıkarmak.*

1. (G. 22, Beyit 12). [*fāş ider, -er*]

fāş kıldı: *Açmak, herkesçe bilinir hale getirmek.*

1. (G. 112, Beyit 2). [*fāş kıldı, -dı*]

fāş olur: Açığa çıkmak, belirgin hale gelmek.

1. (G. 63, Beyit 11). [fāş olur, -ur]
2. (Muh. 4, Beyit 26). [fāş olur, -ur]

fāsık u sārık tükendi: Hırsız ve fesat çıkararak bitti.

1. (G. 183, Beyit 3). [fāsık u sārık tükendi,]

faşl-ı bahār: Bahar mevsimi.

1. (G. 23, Beyit 11). [faşl-ı bahār,]
2. (G. 23, Beyit 11). [faşl-ı bahār,]

fātih-i hayber: Hayber kalesinin fatihi // hz. Ali.

1. (G. 65, Beyit 3). [fātih-i hayber,]

fātıma: Hz. Muhammed'in hz. Hatice'den dünyaya gelen kızı.

1. Muhammedür 'Alidür **Fātımā** Şubbeyr u Şebberdür 'Alī / Şāniyi Seccāddur Muhammed ya'ni ki Bākır (G. 66, Beyit 12). [fātımā,]

fayda kılmaz: Fayda vermek, yarar sağlamak.

1. (G. 115, Beyit 6). [fayda kılmaz, -maz]

fāyık: Daha üstün, seçkin, tercih edilecek üstünlükte.

1. Lāyık-ı kelb-i 'Alī olsañ zih-i devlet saña / Ey gönül hamd u senā kıl dem-be-dem **fāyık** bize (G. 179, Beyit 3). [fāyık,]

fāyız: Feyiz verici.

1. 'Alidür ekrem-i ser-bağş u zer-bağş u velīni'met / Hıta-bağş u 'aṭā-bağş u kerīm u **fāyız** u nāfi' (G. 124, Beyit 6). [fāyız,]

fāzıl: Faziletli, fazilet sahibi, erdemli, üstün.

1. Almayınca luṭf-ile şāh-ı velāyetden sabak / Şöyle bil olmaz cihānda **fāzıl** u efzel beşer (G. 62, Beyit 5). [fāzıl,]

fażl: *Bilim, hüner, marifet.*

1. Nūḥa **fażlından** ‘ināyet kılmadı
keştī necād / Ümmetiñ
müstevcib-i tuḫān iden
perverdigār (G. 59, Beyit 10).
[fażlından, -ı, -n, -dan]

2. Gāh gebr-idim gāh tersā gāhi
Ermeni / Kend u **fażlından**
müselmān eyledi bir er meni (G.
187, Beyit 1). [fażlından, -ı, -n, -
dan]

3. **Fażl** içinde Ḥaydariñ meddāhıdır
ol fażl-ı hū / Sen daḫı cisminde
cān oldıķca medḫin söylegil (G.
144, Beyit 2). [fażl,]

fażl-ı hū: *Allah'ın lütfu, cömertliđi.*

1. (G. 144, Beyit 2). [fażl-ı hū,]

fażl-ı ḥakķa: *Allah'ın lütfu.*

1. (G. 102, Beyit 5). [fażl-ı ḥakķa, -a]

fażl-ı ḥakķdan: *Allah'ın lütfu.*

1. (G. 31, Beyit 7). [fażl-ı ḥakķdan, -
dan]

fażl-ı iḥsānından: *Cömertlik ve iyilik.*

1. (Muh. 4, Beyit 11). [fażl-ı
iḥsānından, -ı, -n, -dan]

fażl-ı rabbü'l-‘ālemīn: *Alemlerin rabbinin
fazileti.*

1. (Mur. 1, Beyit 13). [fażl-ı rabbü'l-
‘ālemīn,]

fażl-ı raḥmān-ile: *Allah'ın iyiliđi, lütfu.*

1. (G. 26, Beyit 1). [fażl-ı raḥmān-ile,
-ile]

fecri: *Güneş doğmadan evvel doğacağı
ufukta hâsıl olan kızarıntı: fecr-i sâdıķ,
salâtü'l- fecr.*

1. Ğam şāmınıñ **fecri** virür /
Zālimlerin zecrīn virür (Mur. 1,
Beyit 15). [fecri, -in]

fedā kıldı: *Harcamak, vermek.*

1. (G. 145, Beyit 9). [fedā kıldı, -dı]

fehmit: *Anla, idrak et.*

1. (G. 152, Beyit 6). [fehmit,]

2. (G. 161, Beyit 12). [fehmit,]

3. (G. 74, Beyit 11). [fehmit,]

fehm-i ʿārifdūr: *Anlayan, kavrayan bilge kişi.*

1. (G. 47, Beyit 2). [*fehm-i ʿārifdūr, -dür*]

felāket: *Bela, büyük dert, sıkıntı.*

1. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-süvārîñ gerdine / Lāşeye minmiş **felāket** birle her bir sust-lāş (G. 112, Beyit 7). [*felāket,]*

felek: *Gökyüzü, sema.*

1. Nişān-ı naʿl-i süm-m-i düldülünden / **Felekde** zāhir oldı şekl-i mihrāb (G. 2, Beyit 6). [*felekde, -de*]
2. Çāha şaldı nice yüz miñ Rüstem u destanı ol / Zāl bir al **felek** kim maʿnısiz efsānedür (G. 73, Beyit 5). [*felek,]*
3. Emr-ile ʿisā **felekden** zülfiķārı endirür / Başına āteş yaķar müşriklerin tūfān kıpar (G. 63, Beyit 7). [*felekden, -den*]
4. Hem **felekden** onı gördi perde-yi ʿizzetden hem / Çün Muḥammed

lā-mekān iķlimine kıldı şefer (G. 65, Beyit 6). [*felekden, -den*]

5. Maḥmūd seniñ ḥarbiñ-ilen kuy-ı nübüvvet / Çaldı **felek** üstünde şehā baĝladı rāʿyet (G. 21, Beyit 6). [*felek,]*
6. Fiʿl-meşel bir beyzedür destinde onuñ **felek** / Çarḥ-ı gerdün günbed-i devvār tā ḥeddād göz (G. 89, Beyit 9). [*felek,]*
7. Himmeti dünyā meyi ʿaşıkları mest eylemez / Ne **felek** ḥum-ı şarāb olsa oña ʿummān kıadeḥ (G. 37, Beyit 12). [*felek,]*
8. Kāim anın-lan bu **felek** tā dem-i āḥir / Ey dīv-i deni müşrik-i melʿun-ı muşakķaʿ (G. 122, Beyit 9). [*felek,]*
9. Bu yeddi aḥter ʿAliniñ ʿaşkına leyl u nehār / Çizginür dāim **felek** üstünde mişl-i kaʿbeteyn (G. 165, Beyit 4). [*felek,]*
10. Āferin kıpıdı meleklerden **felekden** dem-be-dem / Lā-fetā illā ʿAlī lā seyfe illā zülfiķār (Muh. 2, Beyit 10). [*felekden, -den*]

11. Uşbu esmâdır **felek** üstünde
evrâd-ı melek / Yâ ‘Alî yâ İlyâ yâ
Bu’l-Hasan yâ Büturâb (*Muh. 3,*
Beyit 5). [*felek,]*

12. Anıñ hamdin iderler muttaşıl
gökde melâikler / Anıñ ‘aşkına
olmuşdur **felekler** dâimâ dâir (*G.*
66, Beyit 10). [*felekler, -ler]*

13.

felek âyinesiñ: Gökyüzü aynası.

1. (*G. 15, Beyit 3*). [*felek âyinesiñ, -ñ*
]]

felek devrinde: Dünyanın dönüşü.

1. (*G. 7, Beyit 7*). [*felek devrinde,]*
2. (*G. 7, Beyit 10*). [*felek devrinde, -*
n, -de]

felsefi: Felsefi tarikati.

1. İttiḥādî u şellünî **felsefiden** devr-
iden / Neftēvīden hem ḥurūfīden
beridir Himmetî (*G. 182, Beyit 5*).
[*felsefiden, -den]*

fenâ: Fani, gelip geçici dünya.

1. Kıyâs-ı zerḳ sal kim bu **fenâdan** /
Saña yoldaş olan bir vaşla kerbâs
(*G. 104, Beyit 4*). [*fenâdan, -dan]*

2. Serçeşme-i ḥayât ayırur tanıyın
onı / İçer **fenâda** cām-ı beḳâ
görmez ol memât (*G. 13, Beyit 9*).
[*fenâda, -da]*

3. Tanımaz kimdür ‘Alî bu ‘aql bu
idrak-ilen / Bu **fenâda** olmayınca
âdem-i ehl-i ḳubūr (*G. 69, Beyit*
8). [*fenâda, -da]*

4. Bend-i ‘alâyıḳ kes ferd ol **fenâya**
muṭlaḳ / Dârin içinde yoḫdur zirâ
‘alâyıḳ dost (*G. 23, Beyit 2*).
[*fenâyâ, -y, -a]*

5. Tanı ol şâhenşeh-i dâri’l-beḳâyı
sen daḫi / Ger dilersen bu **fenâda**
devlet-i pâyendelik (*G. 142, Beyit*
4). [*fenâda, -da]*

6. Leşker-i ervâha kû-yı mesken
dâri’l-ḳarâr / Bu **fenâdan** el çek
ol dâri’l-ḳarârıñ ‘aşkına (*G. 172,*
Beyit 5). [*fenâdan, -dan]*

fenā: Yok olmak, zeval bulmak.

1. ‘Alīdür evvel u āhīr **fenāsız** / Bu iki ‘āleme mebbe-i mey‘ād (G. 48, Beyit 2). [fenāsız, -sız]
2. Şevk-i zevk bu gönül vīrānesinden fi’l-mesel / Bir **fenāsız** genc-i pinhāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 3). [fenāsız, -sız]
3. Olmasa bu **fenā** şüret ‘ālemde muğayyed / Tā kim olasın ma‘nide bāki u muḥalled (G. 54, Beyit 1). [fenā,]

fenā: Fānī, geçici; sonu olan.

1. Oḥı ey Himmetī gel dāstān-ı Rüstem-i ‘aşkı / **Fenādur** Rüstem-i destān ve illā dāstān ölmez (G. 85, Beyit 12). [fenādur, -dur]

fenā bazarının: Yokluk pazarı.

1. (G. 176, Beyit 1). [fenā bazarının, -nın]

fenā kılmaz: Yok olmak.

1. (G. 101, Beyit 11). [fenā kılmaz, -maz]

fenā meclisi: Yokluk meclisi // dünya.

1. (Müsebba 1, Beyit 36). [fenā meclisi, -i]

fenā mülküne: Yokluk alemi, dünya.

1. (G. 173, Beyit 6). [fenā mülküne, -n, -e]

ferah: Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

1. Ol ḥaḳīkat şoḥbetinden muttaşıl mü’minleriñ / Ḥāṭır-ı ḥurram **ferahdan** gönlü şād u vaḳti ḥoş (G. 115, Beyit 2). [ferahdan, -dan]

ferāset: Anlayışlılık, çabuk sezış.

1. Bil bu güftārīñ beyānīñ ey benī ādem bugün / Var-ise ger sende idrāk **ferāset** ‘aql u hūş (G. 116, Beyit 8). [ferāset,]

ferāz-ı ‘arş-ı evc-i āsımānım:

Gökyüzünün en yüksek katının zirvesine yükselme.

1. (G. 158, Beyit 9). [*ferāz-ı ʿarş-ı evc-i āsımānım, -ım*]

ferd: Eşi olmayan, eşsiz kimse, tek.

1. Bend-i ʿalāyık kes **ferd** ol fenāya muṭlak / Dārın içinde yoḥdur zirā ʿalāyık dost (G. 23, Beyit 2). [*ferd,*]
2. Şirk-i eṣnā niyeti ḳalmaz elif tek **ferd** olur / Vāḥidiyyet menziline lā u illādan geṣer (G. 79, Beyit 11). [*ferd,*]
3. Müfreden oḥı ders-i ṭarīkatde ʿAlīniñ / Tā **ferd** olasın ʿaşḳ-ile ey ʿāşık-ı müfred (G. 54, Beyit 6). [*ferd,*]
4. Girme ṭarīk-i ʿaşḳa ey Himmeti refiḳiñ / Bir rind **ferd** u merd u merdāne olmayınca (G. 170, Beyit 11). [*ferd,*]
5. Muṭlakım **ferdim** yolında Ḥaydariñ her şebelden / Bu cihettendir ki müşrikler oḥur kāfer meni (G. 187, Beyit 4). [*ferdim, -im*]

ferd: Kişi, insanlardan her biri.

1. Himmeti yolunda şāh-ı evliyāniñ **ferdi-iseñ** / Şol iki zevceyn ḳanı olmaya ezvāciñiz (G. 98, Beyit 12). [*ferdi-iseñ, -i, --ise, -ñ*]

ferd oldı: Eşi olmayan, eşsiz kimse, tek.

1. (G. 43, Beyit 12). [*ferd oldı, -dı*]
2. (G. 52, Beyit 2). [*ferd oldı, -dı*]

ferd-i vāhid: Tek, yalnız kimse.

1. (G. 188, Beyit 3). [*ferd-i vāhid,*]

feres: At, at nevi.

1. Ḳanber olmaz her habeş ya düldül olmaz her **feres** / Bu cihānda zülfiḳar olmaz-idi kim her ḳılıç (G. 34, Beyit 7). [*feres,*]
2. Ger **feres** ḥunük-rev olsun sürd u sū dirid / Fāris-i ḳabuk gerekdür göstere luḳb-ı ferid (G. 47, Beyit 1). [*feres,*]
3. Fāris-i maʿnī gerekdür kim gire bu ʿarşaya / ʿAşḳ meydānında yoḥsa bir cova yüz min **feres** (G. 105, Beyit 6). [*feres,*]

ferhunde: *Kutlu, mübarek.*

1. Burc-ı esfelde nişimen dutan ol
kerkes-i dün / Evc-i a'ladaki
ferhunde hümayı görmez (G. 86,
Beyit 9). [*ferhunde,*]

ferište: *Melek.*

1. Güneş tek oldı 'ayān mihr sende
nūr-ı 'Alī / Ki Ādeme bu cihetden
ferište kıldı sücūd (G. 56, Beyit 4).
[*ferište,*]
2. Zuhūr-ı mehdī-yi şāhib-zamān
1313 / Oğur bu evc-i semādan
ferişteler tekbir (G. 67, Beyit 10).
[*ferişteler, -ler*]

fermān: *Emir, irade, buyruk.*

1. Halka anıñ tã'at-i fermān-ı haqq
fermānidur / Halıķıñ emrine baş
endirmeyēñ şeytāna baħ (G. 41,
Beyit 9). [*fermānidur, -ı, -dur*]

2. Nuh felek bu şābit u seyyār
fermānidadur / Hem bu çarħ
berddür uşbu mäh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [*fermānidadur, -ı, -
n, -da, -dur*]
3. İns u cinne vaşş-ı ıayra 'aşkıdır
fermān revā / Ey bu şehriñ
hākimi hükümeddür fermān-ı
'aşk (G. 131, Beyit 5). [*fermān,*]
4. 'Arş u kürsī mihr u mäh çarħ hem
levh u kalem / Cümle
fermānidadur bād āteş hāk u āb
(G. 1, Beyit 2). [*fermānidadur, -
m, -da, -dur*]
5. Devr anıñ devrān anıñdur hüküm
anıñ **ferman** anıñ / Hüt-perest
olma yeri ey hüt-nümā-yı hüt-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*ferman,*]
6. Yerde gökde hüküm anıñ tã ebed
fermān anıñ / Şarķa sürdi
ğarbdan mihr-i dirahşānı 'Alī (G.
184, Beyit 8). [*fermān,*]
7. Cümle **fermānidadır** halk-ı
semavāt-ı zemīn / Leşker-i
ervāhā ser-leşker sipeh-sālār-ı

din (Muh. 2, Beyit 4).

[fermānındadır, -i, -n, -da, -dır]

fermān eyleyen: Emrine vermek.

1. (G. 167, Beyit 5). [fermān eyleyen, -y, -en]

fermān kılmaz: Emir vermek.

1. (G. 111, Beyit 11). [fermān kılmaz, -maz]

fermān-ber: Aldığı emri yerine getiren.

1. Yetmiş ikki mezheb u millet anıñ
fermān-beri / Buyruğıyla
çizginür bu mäh-i mihr-i āsımān
(G. 162, Beyit 2). [fermān-beri, -i]

fermān-berī: Emre etme, itaat.

1. Kün diğec oldı zemīn āsımān
vaḥş-ı ṭayr / Muttaşıl **fermān-berīdir** ‘arş u ferş her āsımān (G. 162, Beyit 3). [fermān-berīdir, -dir]

fermān-ı ‘aşk: Aşk fermanı, aşka dair buyruk.

1. (G. 131, Beyit 5). [fermān-ı ‘aşk,]

fermān-ı çarḥ: Baht, talih, felek fermanı.

1. (G. 42, Beyit 1). [fermān-ı çarḥ,]

fermān-ı kazādan: Allah'ın takdir ettiği emir, buyruk.

1. (Muh. 4, Beyit 8). [fermān-ı kazādan, -dan]

fermān-ı süleymānımıza: Süleyman peygamberin fermanı, buyruğu.

1. (G. 175, Beyit 10). [fermān-ı süleymānımıza, -i, -mız, -a]

ferman revā: Padişah, hükümdar.

1. (G. 184, Beyit 2). [ferman revā,]

ferrāş-ı ‘arş-mefreş açdı: Göğe sergi sermek.

1. (G. 111, Beyit 6). [ferrāş-ı ‘arş-mefreş açdı, -dı]

ferrāş-ı çarḥ: Dünyanın hizmetkarı.

1. (G. 118, Beyit 8). [ferrāş-ı çarḥ,]

ferruḥ olur: Ferahlığa ermek, huzura kavuşmak.

1. (G. 114, Beyit 5). [ferruḥ olur, -ur]

ferş: Zemin, yeryüzü.

1. Himmētī dobdoludur nūr-ı
‘Āliden nazār it / Bu doḳḳuz ‘arş
evdür **ferş** daḥı altı cehāt (G. 14,
Beyit 14). [ferş,]
2. Hükmine ‘arş u **ferş** u mekîn u
mekân mutîc / Şems u kamer
kevākib u leyl u nehār feth (G. 39,
Beyit 7). [ferş,]
3. Bir de hükmeylersin gökde āftāb
dönderür / Ol emîn ‘arş u **ferş** ol
şāḥib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit
4). [ferş,]
4. ‘Arş-ı **ferş-i** ‘avn-ı ḥaḳḳ birle
‘Alīdür saḥlayan / Gel bu kula
söyle “āmennā ve şaddaḳ” yā
‘ibād (G. 46, Beyit 3). [ferş-i,]
5. Doḳḳuz ‘arşınıñ sütünı yeddi
ferşin lengeri / Oldur velī-yi
muṭlaḳ ḥallāḳ-ı ‘ālem mazḥār-ı
ḳādir (G. 66, Beyit 4). [ferşin, -in]
6. Gice gündüz maḥv-idi tābān geldi
ay gün / Ḥanda-idi ‘arş u **ferş**
esfel-i a’lā henüz (G. 90, Beyit 2).
[ferş,]
7. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī /
Ferşden ‘arş üstine uçdı mesīḥ
(Muh. 4, Beyit 23). [ferşden, -den
]
8. Yoḥsa **ferşe** ‘arş-ı ‘ālādan endi mi
/ Pes kimiñdür bir ḥaber sor bile
cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3).
[ferşe, -e]
9. Nīl-i saḥābı dutub gevher-i dürr
bu gelin / ‘Arşdan ol gevheri
ferşe nişār eyleyen (G. 164, Beyit
3). [ferşe, -e]
10. Nuṭḳdur ol şāḥbāz-ı āşiyān-ı
ma‘rifet / **Ferşden** bu nuṭḳ ‘arşa
dem-be-dem eyler ḥurūc (G. 18,
Beyit 2). [ferşden, -den]
11. Bir de hükmeylersin gökde āftāb
dönderür / Ol emîn ‘arş u **ferş** ol
şāḥib-i fermāna baḥ (G. 41, Beyit
4). [ferş,]
12. Himmētī bu ḡazeliñ oldı seniñ
subḥ-ı mesā / **Ferşde** fikr-i beşer
‘arşda zıkr-i melegiñ (G. 136,
Beyit 12). [ferşde, -de]

ferş-i rahmet: Acıyan ve esirgeyen dünya.

1. (G. 188, Beyit 2). [ferş-i rahmet,]

feryād: Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek.

1. Dünyāda aña kılmasa her kim ki tevellā / ‘Uqbāda işi hasret **feryād** fiğāndur (G. 72, Beyit 10). [feryād,]

2. Hasandur ehl-i imāniñ hişarı / Emīr-i şur ‘askerīden cānā **feryād** (G. 48, Beyit 13). [feryād,]

ferzend: Oğul, veled.

1. Ādem āzād olmadı tā kılmadı anı şafi‘ / Gör nece **ferzend-imiş** kandan diler baba naşib (G. 9, Beyit 7). [ferzend-imiş, -i, -miş]

ferzend-i ādem: Ademoğlu, insanoğlu.

1. (G. 51, Beyit 7). [ferzend-i ādem,]
2. (G. 80, Beyit 10). [ferzend-i ādem,]

feş: Fes: Şapka yerine kullanılan, kırmızı, kalın çuhadan yapılmış, tepesinde püskülü olan, silindir biçiminde başlık.

1. Olmasañ ‘abdal-ı ma‘nī Haydarı ey şeyh-i tund / Fayda kılmasa saña bu zerf-i şüret riş **feş** (G. 115, Beyit 6). [feş,]

fetā: Delikanlılık, yiğitlik.

1. Bu taşdan aşıldı **fetā** dillere nisbet / Cevzā u kamer zühre u hürşid-i muşā‘şa‘ (G. 122, Beyit 5). [fetā,]

2. Lā **fetā** tuğrā-yı velāyet tā maña mihr-i innemā / Tahtiñizdur Āyete’l kürsi-yi tebārek tāciñiz (G. 98, Beyit 2). [fetā,]

feth: Açmak, açılmak, ele geçirmek.

1. Ur şādiyāna ra‘d-ı felek oldı Haydara / Çoqdan bu yeddi kal‘a-yı Nīl-i hişār **feth** (G. 39, Beyit 6). [feth,]

2. Hükmine ‘arş u ferş u mekîn u mekân mutî‘ / Şems u kamer kevâkib u leyl u nehâr **feth** (G. 39, Beyit 7). [*feth,*]

3. Serv-i semâ u ‘arz u cebel baħr cümle keşf / Bu şark u ğarb u kuṭb yemîn u yesâr **feth** (G. 39, Beyit 9). [*feth,*]

4. **Feth** için ol fâtiḥ-i ḥayber çekende zülfiḳâr / ‘Arz ider imân aña gökden melek yerden beşer (G. 65, Beyit 3). [*feth,*]

5. Eşyâ kamû musaḥḥar u su‘bân u mâr **feth** / İnsân u cinn dîv perî râm vaḥş-ı tayr (G. 39, Beyit 8). [*feth,*]

6. Dünyâ u ‘uḳbâ ‘âlem u Âdem aña tuḫeyl / Yevmü’l-ḳıyâm va‘de-yi rûz u şümâr **feth** (G. 39, Beyit 10). [*feth,*]

7. Rüşen zamîr-i pâkine külli cehîm u ḫuld / Ḥaşr u ḫesâb-ı memleket-i nûr u nâr **feth** (G. 39, Beyit 11). [*feth,*]

8. **Feth** için ol şâḫib-i devrân şeh-i şâḫib-ḳırân / Kâinâtı seyrider ân ikâmet gösterür (G. 82, Beyit 8). [*feth,*]

feth eyledi: Ele geçirmek.

1. (G. 39, Beyit 1). [*feth eyledi, -di*]

feth itdi: Açmak, ele geçirmek.

1. (G. 39, Beyit 3). [*feth itdi, -di*]

feth kıldı: Açmak, ortaya çıkarmak.

1. (G. 34, Beyit 3). [*feth kıldı, -dı*]

2. (G. 39, Beyit 2). [*feth kıldı, -dı*]

3. (G. 106, Beyit 7). [*feth kıldı, -dı*]

feth kılmasa: Fethetmek, açmak, ele geçirmek.

1. (G. 39, Beyit 5). [*feth kılmasa, -ma, -sa*]

feth kılmaz-ıdı: Ele geçirmek, açmak.

1. (G. 39, Beyit 1). [*feth kılmaz-ıdı, -maz, --ı, -dı*]

feth ola: Açılmak.

1. (G. 18, Beyit 5). [*feth ola, -a*]

feth oldı: Açılmak.

1. (G. 39, Beyit 13). [*feth oldı, -dı*]

2. (G. 130, Beyit 9). [feth oldu, -dı]

3. (G. 175, Beyit 2). [feth oldu, -dı]

feth olur: Açılmak, ele geçirilmek.

1. (G. 168, Beyit 2). [feth olur, -ur]

feth u necâti virmege: Kurtuluş ve zaman kazanma.

1. (G. 139, Beyit 9). [feth u necâti virmege, -me, -g, -e]

feth viridi: Açmak, ele geçirmek.

1. (G. 39, Beyit 4). [feth viridi,]

feth-i bâb: Kapı açan // yol açıcı.

1. (G. 1, Beyit 6). [feth-i bâb,]

feth-i bâb: İlahi rahmet kapılarının açılması.

1. (Muh. 3, Beyit 2). [feth-i bâb,]

feth-i nusret: Allah'ın yardımının başlaması.

1. (Muh. 3, Beyit 9). [feth-i nusret,]

feth-i tılsım: Tılsımı açmak, çözümlemek.

1. (G. 102, Beyit 2). [feth-i tılsım,]

feth-i yed-i beyzâ: Yed-i beyza (beyaz el) mucizesinin perdesinin kalkması, ortaya çıkması.

1. (G. 90, Beyit 7). [feth-i yed-i beyzâ,]

fethu'l-bâb buldı: Kapıların açılması.

1. (G. 145, Beyit 6). [fethu'l-bâb buldı, -dı]

fettâh: Kullarının kapalı işlerini açan Cenabıhak: fettâh-ı kerîm.

1. 'Alîdür kişver-i imâna fettâh / Hîdâyet bâbına meftûh-ı miftâh (G. 36, Beyit 1). [fettâh,]

fevk: Üst taraf.

1. Himmetiniñ baħr-ı tab'ı cūşa geldi 'aşk-ilen / Çıhdı uca dutdı fevk günbed-i gerdan-ı mevc (G. 31, Beyit 12). [fevk,]

feyyâz-ı ezel: Ezelden beri bolluk ve bereket veren // Allah.

1. (G. 60, Beyit 5). [feyyâz-ı ezel,]

feyz: Bereket, bolluk; bağış, ihsan; ilim, irfan.

1. Tapdı hürşid-i ‘Aliden cümle-yi
zerrāt **feyz** / Maqdeminden āb-ı
hızra hıṭṭa-yı zulmāt **feyz** (G. 121,
Beyit 1). [feyz,]

2. Tapdı hürşid-i ‘Aliden cümle-yi
zerrāt **feyz** / Maqdeminden āb-ı
hızra hıṭṭa-yı zulmāt **feyz** (G. 121,
Beyit 1). [feyz,]

feyz bulubdur: Bolluk, bereket bulmak.

1. (G. 121, Beyit 6). [feyz bulubdur, -
lub, -dur-up, -dur]

feyz gösterir: Bolluk, bereket sunmak.

1. (G. 121, Beyit 5). [feyz gösterir, -ir
]

feyz kılmaz: Bereketli; mutlu, huzurlu
olmasını sağlamak.

1. (G. 121, Beyit 8). [feyz kılmaz, -
maz]

feyz olmayınca: Mutluluk, huzur; bolluk,
bereket sağlamak.

1. (G. 121, Beyit 11). [feyz
olmayınca, -ma, -y, -ınca]

feyz vire: Mutluluk, huzur; bereket
vermek.

1. (G. 121, Beyit 9). [feyz vire,]

feyz virir: Bolluk, bereket; huzur vermek.

1. (G. 121, Beyit 4). [feyz virir, -ir]

feyz virmez: Bereket, bolluk; huzur,
refah, mutluluk vermek.

1. (G. 121, Beyit 7). [feyz virmez, -
mez]

feyz virmezdi: Bolluki, bereket; mutluluk,
huzur vermek.

1. (G. 121, Beyit 3). [feyz virmezdi, -
mez, -di]

feyz yetürmez: Mutluluk, huzur
sağlamak.

1. (G. 121, Beyit 10). [feyz yetürmez,
-mez]

feyz-i ezel: Ezelden beri süregelen bolluk,
bereket.

1. (G. 117, Beyit 9). [feyz-i ezel,]

2. (G. 173, Beyit 3). [feyz-i ezel,]

feyz-i güftār: Sözün bolluğu, bereketi.

1. (G. 158, Beyit 5). [feyz-i güftār,]

feyz-i rahmet: Merhametin, esirgemenin
bolluğu..

1. (G. 116, Beyit 10). [feyz-i rahmet,
]

fezâ-yı ʿâlem-i bālâyı: Yüce kainatın
uçsuz bucaksız genişliği.

1. (G. 154, Beyit 6). [fezâ-yı ʿâlem-i
bālâyı, -y, -ı]

fırât: Fırat Nehri.

1. Oldı revâne baħr-ı feşâhatde çün
Fırât / ʿTab^c-ı selim-i Himmeti
medħinde Ğaydarıñ (G. 11, Beyit
14). [fırât,]
2. Kanmadı özge sudan ʿaşıq-ı
ʿaṣṣân-ı Ğarîf / Eylemez fâide
bayğına pes Nîl u **Fırât** (G. 14,
Beyit 5). [fırât,]
3. Ğarq-ı deryâ-yı şehâdetdür şehid-
i kerbelâ / Şol **Fırât** u Dicleniñ âb-
ı revânı bir cova (G. 176, Beyit 6).
[fırât,]

fırât eyler: Fırat nehri gibi kabul etmek.

1. (G. 76, Beyit 13). [fırât eyler, -r]

fırka-yı ebrâra: Faziletli, hayırlı kimseler
topluluğu.

1. (G. 145, Beyit 7). [fırka-yı ebrâra, -
a]

fırka-yı islâma: İslam toplumu,
müslümanlar.

1. (G. 189, Beyit 10). [fırka-yı islâma,
-a]

fırka-yı kaşr-ı felekden: Gökyüzü
sarayları.

1. (G. 40, Beyit 7). [fırka-yı kaşr-ı
felekden, -den]

fırka-yı nādân: Cahiller topluluğu.

1. (G. 95, Beyit 7). [fırka-yı nādân,]

fırka-yı tâc: Tac (ölümsüzlük tacı) takmış
olan topluluk.

1. (G. 85, Beyit 3). [fırka-yı tâc,]

fırşat: Herhangi bir şey için en uygun
zaman, imkan.

1. Taʿallül kılma sâki mey getir bir
dem ki fırşatdur / Teğâfûl urma
söyle muṭrıba **fırşat** Ğanîmetdür
(G. 80, Beyit 1). [fırşat,]

2. Taʿallül kılma sâki mey getir bir
dem ki **fırşatdur** / Teğâfûl urma

söyle muṭrıba fırşat ğanımetdür
(G. 80, Beyit 1). [fırşatdur, -dur]

fiṭrat: *Yaratılış, hilkat.*

1. Meṽā-yı haḳıkatde haḳkıñ zātına
mahsūs / **Fıṭratda** yine vāsıṭa-yı
kevn u mekāndur (G. 72, Beyit 8).
[fiṭratda, -da]

fiṭrat güninde: *Yaratılış günü.*

1. (G. 132, Beyit 4). [fiṭrat güninde, -
n, -de]

fiṭrat-ı ‘alīyyü’l-murtażā: *Kendisinden
razı olunmuş yaratılışa sahip olan hz. Ali.*

1. (G. 187, Beyit 7). [fiṭrat-ı ‘alīyyü’l-
murtażā,]

fi: "da, de" anlamında Arapça ön ek.

1. Bir Ḥaydar **fi** iki cihān cānı ‘Alī /
İns u cinniñ ‘ālem-i ma‘nīde
sultānı ‘Alī (G. 184, Beyit 1). [fī,]

fi dād u lām: *Arap alfabesindeki fe, dal ve
lam harfleri // fadıl, fazıl; ahlâkı, ilmi ve
sâhip olduğu meziyetler bakımından*

*üstün (kimse), fazîlet sâhibi, erdemli,
fazîletli.*

1. (G. 151, Beyit 5). [fi dād u lām,]

fiddāreyn: *İki dünyada // dünya ve ahiret.*

1. Sevādü’l-veche **fiddāreyn** bu
faḳirimiz amma / Virür o ḥüsn-i
maḥbūba sevād-ı ‘anberin revnaḳ
(G. 133, Beyit 9). [fiddāreyndür, -
dür]

fi’d-devāib: *Gayretinde.*

1. Havl-i ḳuvvet mażhar-ı küll-i
acā’ibdir ‘Alī / Nuşret-i ‘avn-ı
mu‘in **fi’d-devāibdir** ‘Alī (G. 188,
Beyit 1). [fi’d-devāibdir, -dir]

fiğān: *Acı inilti, çığlık.*

1. Dünyāda aña ḳılmasa her kim ki
tevellā / ‘Uḳbāda işi ḥasret
feryād **fiğāndur** (G. 72, Beyit 10).
[fiğāndur, -dur]

fikr: *Düşünce, zihinde tasarlanan şey,
düşün.*

fikr-eyle: *Düşün, aklet.*

1. Zikr u **fikrim** lā-fetā nād-ı ‘Alidür
medh-i şāh / Kışşā-yı hüsni
budur aḥbāb ara zikr-i cemil (G.
143, Beyit 6). [*fikrim, -im*]
2. Ne **fikrim** var münāfiḳ
leşkerinden / Yeter imdādıma
şāh-ı cihānım (G. 158, Beyit 12).
[*fikrim, -im*]
3. Reşḥ cām-ı kevşer şir u şarābe’z-
zuhūr / Muttaşıl bu **fikri**
cennetde ḳılur ḡilmān-ı hūr
(Muh. 3, Beyit 12). [*fikri, -i*]
4. ‘Ālim-i ‘ilm-i Allahı vāḳıf-ı esrār
ider / Kim ki nāṭıḳdır bu **fikri**
dem-be-dem tekrār ider (Muh. 3,
Beyit 17). [*fikri, -i*]

fikr u bokr: *Bokr-i fikr: Yepyeni fikir, ilk
olarak dile getirilen düşünce.*

1. (G. 130, Beyit 11). [*fikr u bokr,]*

fikr u zikrim: *Düşünce ve anma.*

1. (G. 158, Beyit 7). [*fikr u zikrim, -
im*]

1. Eger ‘irfān-ı kāmil-sen kiminçün
durdı **fikr-eyle** / Mu‘allaḳ bī-
tanāb bī-sütün bu nilgün çadır (G.
66, Beyit 5). [*fikr-eyle,]*
2. Hārici kāfirden eksükdür münāfiḳ
kelbden / Bu ḥadise yahşı **fikr-
eyle** özünden şadır ol (G. 149,
Beyit 5). [*fikr-eyle,]*

fikr-i beşer: *İnsanların düşüncesi.*

1. (G. 136, Beyit 13). [*fikr-i beşer,]*

fikr-i ḳudret: *Allah'ın kudretinin
düşüncesi.*

1. (G. 38, Beyit 10). [*fikr-i ḳudret,]*

fikr-i sevdā-yı ‘acib: *Acayip bir sevda
fikri.*

1. (G. 10, Beyit 3). [*fikr-i sevdā-yı
‘acib,]*

fil: *Fil // Satranç oyununda bir taş, Fil
suresine işaret edilmektedir.*

1. Oynatdı atını biş gün bu ‘arşada /
Fil bende düşdi ‘ākıbetü’l-emr
oldı māt (G. 11, Beyit 13). [fil,]

filān: Belirtilmesi gerekli görülmeyen isimlerin önüne getirilerek onları belirsiz şekilde niteler.

1. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-
ile bahş / Hadd yoḥdur ey filān
her himār u ḥūk u ḥırs (G. 26,
Beyit 4). [filān,]

fi’l-beşer: İnsanlık, insanoḡlu.

1. Şefā‘at isteyen ḥayru’l-beşerden
rüz-ı maḥşerde / Bir aḥlāk-ı
ḥamīde ḥāşıl it fi’l-beşerden geç
(G. 32, Beyit 2). [fi’l-beşerden, -
den]

fi’l-cümle: İyice, iyiden iyiye, büsbütün,
baştan başa.

1. Fāş olur fi’l-cümle yer altındaki
genc-i nihān / Kimse müflis
kalmaz ol gün bir ‘aceb devrān
kopardı (G. 63, Beyit 11). [fi’l-
cümle,]

2. Gide fi’l-cümle bū-yı nengden
günāhıñ / Ḥaṭā u ma‘şiyetden
olasan pāk (G. 137, Beyit 2). [fi’l-
cümle,]

fi’l-i ḥakka: Allah'ın yaptıkları.

1. (G. 182, Beyit 7). [fi’l-i ḥakka, -a]

fi’l-i kazādur: Allah'ın hükümlerinin
eyleme geçmesi.

1. (G. 88, Beyit 9). [fi’l-i kazādur, -
dur]

fi’l-mesel: Misaldeki gibi, meselâ, diyelim
ki, farzedelim ki.

1. Muḥibbe ḥubb-i āl ey muvaḥḥid
dīn imāndur / İki ‘ālem elinde
fi’l-mesel bir beyzedür anıñ (G.
74, Beyit 9). [fi’l-mesel,]

2. Fi’l-mesel bir beyzedür destinde
onuñ felek / Çarḥ-ı gerdün
günbed-i devvār tā ḥeddād göz
(G. 89, Beyit 9). [fi’l-mesel,]

3. Şevḳ-i zevḳ bu gönül
vīrānesinden fi’l-mesel / Bir
fenāsız genc-i pinhāndur ezelden

tā ebed (G. 49, Beyit 3). [*fi'l-meşel,*]

4. Himmeti ger çalsaydı hâce-i kanber kılıç / **Fi'l-meşel** bir berķ-i lāmi'dür ener gökden yere (G. 34, Beyit 10). [*fi'l-meşel,*]
5. Kuṭb-ı devrān-ı ulūhiyyetdir ol zāt-ı kādīm / Enbiyā u evliyādur **fi'l-meşel** aḳṭāb-ı şıdḳ (G. 130, Beyit 10). [*fi'l-meşel,*]
6. Kāmet-i ruḫsāriñ ey Ādem seniñ nār-ı şecer / **Fi'l-meşel** bu nefes kūh-ı ṭūr-ı Mūsādur (G. 110, Beyit 3). [*fi'l-meşel,*]

fi-nefs: *Fi-nefsihi: içinde, içinden.*

1. Men sāḳi-yi bākiden iĉen mest u melengem / Men hemdem hem **fi-nefs** u muṭrıb-ı ĉengem (G. 156, Beyit 1). [*fi-nefs,*]

fi'n-nār: *Cehennem.*

1. Girmeye dārü'l-ġama ĉıḫmasa **fi'l-nārdan** / Dāmeni āl-i 'abāya

urmasa tā el beşer (G. 62, Beyit 10). [*fi'l-nārdan, -dan*]

firāk çekdi: *Ayrılık, hicran çekmek.*

1. (G. 58, Beyit 2). [*firāk çekdi, -di*]

firār eylemez: *Kaçmak.*

1. (G. 130, Beyit 7). [*firār eylemez, -mez*]

firār eyleyen: *Kaçmak, kaçıp gitmek.*

1. (G. 164, Beyit 8). [*firār eyleyen, -y, -en*]

fir'avn: *Allahlık iddiasında bulunduğu için Hz. Musa'nın mücadele ettiği Mısır hükümdarı, Firavun.*

1. Helāk itdi yedullahı ġayūr ol pence-yi ḳudret / Nice Bū-Cehl u **Fir'avn** nice Nemrūd-ı Şeddādı (G. 181, Beyit 4). [*fir'avn,*]
2. Mūsī-yi 'imrāna virdiñ bir 'aşā / Oldı **fir'avna** 'aşā-yı ejdehā (Muh. 4, Beyit 14). [*fir'avna, -a*]
3. Mūsī-yi 'ayn-ı 'ināyet birle tā ḳıldun naḫar / Buldı iḳbāl-i zafer

Fir'avna derdem yā 'Alī (G. 190,
Beyit 6). [*fir'avna, -a*]

firdevs: *Cennet, bahçe.*

1. İştîyâkından muhibbi ehl-i beytiñ
dâimâ / Hüriler **Firdevs** içinde
şevk-len eyler hurüş (G. 116,
Beyit 3). [*firdevs,]*

firdevsî: *Şehname'nin yazarı; Firdevsi.*

1. Şol erenler şâhını medh eyle
dâim Himmetî / Kılma **Firdevsî**
kimi sen Rüstem-i dâstân medh
(G. 38, Beyit 12). [*firdevsî,]*

fireng: *Anglosakson, Cermen ya da Latin
ırkıdan olan kimse, Avrupalı, Avrupa.*

1. Ger Aḥmediyem şeyḥ-i 'arab
'âbid-i şâmi / Ver îsiyem râhib-i
tersâ u **fereñem** (G. 156, Beyit 2).
[*fereñem, -em*]

firkat: *Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.*

1. İhtiyâr itdi cihânda **fırḳati** /
Oḥudı bu ismi tapdı vuşlatı (Muh.
4, Beyit 7). [*fırḳati, -i*]

firüzân oldı: *Parlamak, alevlenmek,
yanmak, tutuşmak.*

1. (Muh. 4, Beyit 16). [*firüzân oldı, -
dı*]

fitne: *Belâ, mihnet.*

1. Ceng u cedel şeyn u şer **fitne**
düşer 'âleme / Koysa eger ḥalk-
âra şûriş-i ğavġa nefis (G. 109,
Beyit 7). [*fitne,]*

fitne ḥâbından: *Ara bozuculuk,
bozgunculuk uykusu.*

1. (G. 183, Beyit 9). [*fitne ḥâbından,
-n, -dan*]

fitne-yi âḥir-zamân: *Ahir zamanın,
dünyanın son döneminin kargaşası.*

1. (G. 166, Beyit 12). [*fitne-yi âḥir-
zamân,]*

fuḥş-ı 'isyân: *İtaatsizlik gösterip haddi
aşma.*

1. (G. 66, Beyit 8). [fuḥṣ-ı ʿiṣyān,]

fülûs: Akçeler, paralar, bakır sikkeler.

1. Fetḥ kıldı ʿarş u ferş oldu imdād-ı
ʿAlī / Bu beşāretten niṣār eyler
güneş gökden **fulūs** (G. 106, Beyit
7). [fulūs,]

furkān: Kuran-ı Kerim.

1. Cebreʿil endirmedi **furkān** gögden
şerhini / Ana başnında resüle
eyledi Ḥaydar ḥadīs (G. 25, Beyit
7). [furkān,]

2. Sen ʿAlīyi ger veliyullah-ı muṭlaḳ
bilmeseñ / Gör söyler şānına
Allah gel **furkāna** baḥ (G. 41, Beyit
8). [furkāna, -a]

3. Şāh-ı velāyet olduğına yoḥ
gümānımız / **Furkān** içinde var
bu söze çoḥ beyānımız (Müsebba
1, Beyit 23). [furkān,]

furkāna gel: Kur'an'a doğru yaklaş.

1. (G. 150, Beyit 6). [furkāna gel,]

fütüh-ı iftitāh: Fetihler, zaferler açmak.

1. (G. 35, Beyit 1). [fütüh-ı iftitāh,]

fütüh-ı kelām: Sözün açılışı.

1. (G. 173, Beyit 1). [fütüh-ı kelām,]

fütüh-ı kişver-i imān: Ülkeleri fetheden
önder.

1. (G. 66, Beyit 15). [fütüh-ı kişver-i

imān,]

G

ġaddār: *Gadredici, hain, cefakâr.*

1. Kâim oldu zülfiķârından esâs-ı enbiyâ / Her nebî devrinde min **ġaddâr-ilen** kıldı cihâd (G. 46, Beyit 6). [*ġaddâr-ilen, --ile, -n*]

ġāfil: *Çevresinde olan biten şeylerden habersiz.*

1. Murtażādur reh-nümâ-yı kâfile-sâlâr-ı ‘aşk / Reh-rev-iseñ yatma **ġāfil** kopardı gülbāng-ı ceres (G. 105, Beyit 4). [*ġāfil,]*
2. Hıdmetinden bir nefes **ġāfil** gerekmez ey aġî / Halk içinde baġladı bir kul ki sultān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 9). [*ġāfil,]*
3. Şarf idübdür kim ki eyyām-ı hayātîñ ġaflete / Ol habersiz **ġāfile** cürm-i ġaramet gösterür (G. 82, Beyit 4). [*ġāfile, -e*]
4. Kāmçı eyle munda ‘aşk ruġuña nefs-i burak / Kılma bu ġaflet beyābānında ey **ġāfil** ulāş (G. 112, Beyit 8). [*ġāfil,]*

5. Nerd-i felek tası çarġ dest-i velāyetdedir / Saldı nice **ġāfilîñ** mühresini şeşdere (G. 177, Beyit 8). [*ġāfilîñ, -iñ*]

6. Ger cevāzı olmasa ġiçmez bu yoldan **ġāfile** / ġiçmege bil şırātı ġabb-ı Hıyaddur cevāz (G. 83, Beyit 9). [*ġāfile, -e*]

ġāfil olma: *Dikkatsiz olmak, ihtiyatsız olmak, dalgın olmak.*

1. (G. 132, Beyit 7). [*ġāfil olma, -ma*]
2. (G. 145, Beyit 13). [*ġāfil olma, -ma*]
3. (G. 152, Beyit 4). [*ġāfil olma, -ma*]

ġāfil olmaz: *Gaflette bulunmak, tedbirsiz olmak.*

1. (G. 88, Beyit 4). [*ġāfil olmaz, -maz*]
2. (G. 110, Beyit 10). [*ġāfil olmaz, -maz*]

ġaflet: *Basiretsizlik, bîhaberlik, dalgınlık, boş bulunmak, gafillik.*

1. Uyuma bu **ġafletden** oyan Himmetî / Devlet-i bîdâr ‘Alidür

‘Alī (G. 180, Beyit 13). [*ğafletden, -den*]

2. Şarf idübdür kim ki eyyām-ı hayātın **ğaflete** / Ol habersiz ğāfile cürm-i ğaramet gösterür (G. 82, Beyit 4). [*ğaflete, -e*]

ğaflet beyābānında: *Gafillik, habersizlik çözü.*

1. (G. 112, Beyit 8). [*ğaflet beyābānında, -n, -da*]

ğafūr: *Günahları affeden, mağfiret eden, acıyan (Allah).*

1. Himmeti sîr oldu ‘ișyān-ile ister mağfiret / Āl-i Haydar ‘aşkına ‘afv-it günāhı yā **ğafūr** (G. 69, Beyit 12). [*ğafūr,*]

gāh: *Bazen, ara sıra.*

1. Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı ‘imrān gāh Nūḥ / Niçe kerrat gör kopardı ‘āleme tūfān-ı mevc (G. 31, Beyit 5). [*gāh,*]
2. Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı ‘imrān **gāh** Nūḥ / Niçe kerrat gör

kopardı ‘āleme tūfān-ı mevc (G. 31, Beyit 5). [*gāh,*]

3. Ki şifātın gösteren aşlan dönende Aḥmede / **Gāh** zātın perde-yi ‘izzetde pinhān eyleyen (G. 167, Beyit 2). [*gāh,*]
4. Mehd içinde söyleden derdem mesīḥ-i Meryemi / **Gāh** hıızr-ı āşināyı āb-ı hayvān eyleyen (G. 167, Beyit 8). [*gāh,*]

gāh: *"Gāh ... gāh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.*

1. Bākiriñ ‘aşkına bu meydānda / **Gāh** gūyuz gāh çevgānınız (G. 94, Beyit 6). [*gāh,*]
2. Bākiriñ ‘aşkına bu meydānda / Gāh gūyuz **gāh** çevgānınız (G. 94, Beyit 6). [*gāh,*]
3. Ḥaşşa anıñdur şihāvet hem şecā‘at pey nuṭṭ / Bu cihetden **gāh** iḥsān eyledi **gāh** savāş (G. 112, Beyit 3). [*gāh,*]
4. Ḥaşşa anıñdur şihāvet hem şecā‘at pey nuṭṭ / Bu cihetden

- gāh** ihsān eyledi **gāh** savāş (G. 112, Beyit 3). [*gāh,*]
5. Keḫil māzāğ-ı melāikdür celāhā mihr u māh / Ƙopsa meydānında n‘al-i düldülünden **gāh** gerd (G. 52, Beyit 5). [*gāh,*]
6. Her zamān bir naqş-ı şüret gösterür nerrād-ı çarḫ / **Gāh** vīrān eyler uşbu ḫākdānı gāh zeyn (G. 165, Beyit 5). [*gāh,*]
7. Her zamān bir naqş-ı şüret gösterür nerrād-ı çarḫ / Gāh vīrān eyler uşbu ḫākdānı **gāh** zeyn (G. 165, Beyit 5). [*gāh,*]
8. Geh çarḫaçı u şaf-şiken **gāh** ƙaravul / Geh ehl-i temāşā geh-i merd-i şaff-ı cengem (G. 156, Beyit 7). [*gāh,*]
9. Gāh İsmailī İbrāhim olub ƙurbān iden / **Gāh** Ḥalīle Nemrūdu nārı gülistān eyleyen (G. 167, Beyit 4). [*gāh,*]
10. Gāh İsmailī İbrāhim olub ƙurbān iden / **Gāh** Ḥalīle Nemrūdu nārı gülistān eyleyen (G. 167, Beyit 4). [*gāh,*]
11. Gāh gebr-idim gāh tersā **gāhi** Ermeni / Kend u fazlından müselmān eyledi bir er meni (G. 187, Beyit 1). [*gāhi,*]
- gāh gāh:** "Gāh ... gāh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.
- (G. 184, Beyit 5). [*gāh gāh,*]
 - (G. 187, Beyit 1). [*gāh gāh,*]
 - (G. 189, Beyit 1). [*gāh gāh,*]
- gāib:** Hazır bulunmayan, mevcut olmayan, zayi, görünmez olan.
- Yer u gök anıñla ƙāimdir bilür ehl-i kemāl / Ḥāzır u nāzır bil onı şanma **gāibdir** ‘Alī (G. 188, Beyit 10). [*gāibdir, -dir*]
- gam:** Aşkın neden olduğu tasa, sıkıntı, keder.
- Ƙıl taḫammül cevrine ey vaşl-ı maḫbüb isteyen / İncime her bī-Ḥaberden olma her **gamdan** melül (G. 147, Beyit 8). [*gamdan, -dan*]

ğam: Dert, keder, tasa, kaygı.

1. Bağmasa hüsn-i takvime ne **ğam**
zāhid-i ekber / Seyrine şa‘şa‘a-yı
şems-i duḥāyı görmez (G. 86,
Beyit 4). [ğam,]
2. Ğam şāmınıñ fecrin virür /
Zālimlerin zecrīn virür (Mur. 1,
Beyit 15). [ğam,]
3. Muḥibbe rüz-i maḥşerde ne
ğamdur cürm-i zilletden / Şefā‘at
çün emīr-ül-mü‘minīn u
mü‘mināt eyler (G. 76, Beyit 11).
[ğamdur, -dur]
4. Cāhil-i nākış bu ḳulı mu‘teber
dutmaz ne **ğam** / Bu benim doğru
sözüm bir kāmīl insānedür (G. 73,
Beyit 7). [ğam,]
5. Dönderdi nifāk-ile ḳamū ḳavm-i
riyā ruḥ / Amma ki ne **ğam**
dutmuşuz ey şāhib-i ḳuvvet (G.
44, Beyit 8). [ğam,]
6. Ey āḫī bizden ne **ğam** ger zāhid
dīvānedür / Āşinā-yı ‘aşḳam ol
biğāneden müstağnīyim (G. 157,
Beyit 6). [ğam,]

7. Her gün biter ḳayıdma bu farḫ-ı
nihāyete / Ger **ğam** tökerse
ḳanıñı gitme şikāyete (Müsebba
1, Beyit 30). [ğam,]
8. Himmetī dir ḥaşr u mīzān u şırāt
u sorgum hem / Himmetinden
çekmezem bir zerrece **ğam** yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 12). [ğam,]

ğam çekme-: Tasalanmak, üzölmek.

1. (G. 31, Beyit 7). [ğam çekme, -me]
2. (G. 127, Beyit 11). [ğam çekme, -
me]
3. (G. 173, Beyit 4). [ğam çekme, -me
]
4. (Müsebba 1, Beyit 34). [ğam
çekme, -me]

ğam vādisinde: Tasa, keder vadisi; keder
çıkmaı.

1. (G. 139, Beyit 1). [ğam vādisinde, -
n, -de]
2. (Müsebba 1, Beyit 9). [ğam
vādisinde, -n, -de]

ğam yeme: Gam, dert, tasa çekme.

1. (G. 185, Beyit 11). [ğam yeme,]

ġamhār: *Gamlı, kederli.*

1. Allaha velī Aḥmede **ġamhār** u berāder / Ser-ḥayl-ı benī Fāṭıma ol server-i serdār (G. 60, Beyit 2). [*ġamhār,*]

ġam-ḥor: *Gam çeken, kederlenen, tasalanan, üzülen.*

1. Aḥmede **ġam-ḥor** ‘Alīdür ‘Alī / Mūnis-i dil-dār ‘Alīdür ‘Alī (G. 180, Beyit 1). [*ġam-ḥor,*]

ġam-ı ‘aşk: *Aşk derdi, aşkın sıkıntısı.*

1. (G. 71, Beyit 5). [*ġam-ı ‘aşk,*]

ġam-ı ‘aşkıñ: *Kederli, tasalı sevgi.*

1. (G. 114, Beyit 6). [*ġam-ı ‘aşkıñ, -iñ]*

ġam-ı derd u belādır: *Sıkıntı ve felaketin tasası.*

1. (G. 152, Beyit 11). [*ġam-ı derd u belādır, -dır]*

ġamū: *Kamu; hep, bütün.*

1. Şöyle kim gördi **ġamū** eşyayı şariḥ / İ‘tibār it kim budur ḳavl-i şahīḥ (Muh. 4, Beyit 24). [*ġamū,*]

ġani: *Zengin.*

1. Kılssa bir aḥbāb-ı ehle’l-beyt ger yüz miñ ḥaṭā / Ḥaḳḳ **ġanīdür** onlaruñ cürm u ġünāhından geçer (G. 78, Beyit 7). [*ġanīdür, -dür]*

2. Ol kerīmiñ ḥān-ı fazlından **ġanīdır** kāināt / Cūd-ı luṭfundan bulubdur külli mevcūdāt feyz (G. 121, Beyit 6). [*ġanīdır,*]

3. ġanīdür Himmeti ‘aşk-ı ‘Alīden faḳr kuyunda / Muḥaḳḳardır yanında tāc-ı taḥt u mülket-i dünyā (G. 181, Beyit 15). [*ġanīdür, -dür]*

ġanīmet: *Beklenmedik zamanda ve şekilde ele geçen şey veya fırsat, emeksiz ve bedavadan elde edilen menfaat.*

1. Ta‘allül ḳılma sāḳi mey getir bir dem ki fırsatdur / Teġāfūl urma söyle muṭrıba fırsat **ġanīmetdür** (G. 80, Beyit 1). [*ġanīmetdür, -dür]*

2. Zinhār olma ġāfil bir laḥza ḥaḳḳ deminden / Bil bu demi **ġanīmet**

hoş demidir dem-i ‘aşk (G. 132,
Beyit 7). [ġanîmet,]

ġanîmet dut: Değerini, kıymetini bil.

1. (G. 152, Beyit 9). [ġanîmet dut,]

ġār-1 vaĥdetde: Allah'ın birliğinin
bildirildiği mağara.

1. (G. 189, Beyit 7). [ġār-1 vaĥdetde,
-de]

ġarāb-1 şām-1 hicr: Ayrılık akşamının
batışı.

1. (G. 106, Beyit 8). [ġarāb-1 şām-1
hicr,]

ġarāib: Tuhaf, şaşılacak şeyler.

1. Medĥiñi ins u cinne ma‘būd kıldı
vācib / Senden zuhūra geldi
‘ālemde her **ġarāib** (Muh. 1, Beyit
2). [ġarāib,]

2. İ‘tibār-ilen nazar kıl ger ulū’l-
ebşārsen / Cünbiş-i ‘ibret-nümā-
yı her **ġarāibdir** ‘Alī (G. 188, Beyit
4). [ġarāibdir, -dir]

ġaraz: Gaye, maksat, amaç.

1. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur **ġaraz** / Yoĥsa bī-

ĥadd dīv u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [ġaraz,]

2. Nefs-i rūĥuñ mazĥarından zāt-ı
Ĥaydardır **ġaraz** / ‘Ārif-ı dānā
bilir yoĥdur bu kavle iĥtilāf (G.
125, Beyit 2). [ġaraz,]

3. Bu nuĥtdan ṭālib-i tevĥide
vaĥdetdür **ġaraz** / Şıa‘-yı
peygamber ‘ālem-i vaĥdetde
olmaz iştibāh (G. 169, Beyit 10).
[ġaraz,]

4. Zāt-ı pākindir cem‘i-yi
āferinişden **ġaraz** / ‘Ayn-ı ‘ālem
maĥşad-ı imkân vācibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 5). [ġaraz,]

ġarb: Batı.

1. Serv-i semā u ‘arz u cebel baĥr
cümle keşf / Bu şark u **ġarb** u
ĥuţb yemīn u yesār fetĥ (G. 39,
Beyit 9). [ġarb,]

2. Yerde gökde ĥükm anıñ ṭā ebed
fermān anıñ / Şarka sürdi
ġarbdan mihr-i dıraĥşanı ‘Alī (G.
184, Beyit 8). [ġarbdan, -dan]

ġarez: Kin, düşmanlık.

1. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘ārifdür **ğarez** / Şāh bā derviş ehl-
i ma‘niye andan ne kayd (G. 47,
Beyit 2). [ğarez,]

ğār-ı dehenden: Mağaranın ağzı.

1. (G. 85, Beyit 8). [ğār-ı dehenden, -
den]

ğārib: Batan, gurup eden.

1. Şārık u **ğārib** ‘Alī hūkmündedir
bu nuh felek / Bir şahih āsārdan
naql-eyledi sābık bize (G. 179,
Beyit 7). [ğārib,]

ğark: Batırmak, boğmak.

1. Yetmiş iki millete ol gün kıpar
tūfān-ı Nūh / Ğark olur **ğark** ol
celālet baħrine ger olsa mūc (G.
30, Beyit 3). [ğark,]

ğark eyledi: Boğmak.

1. (G. 31, Beyit 7). [ğark eyledi, -di]

ğark ider: Boğmak.

1. (G. 29, Beyit 6). [ğark ider, -er]
2. (G. 169, Beyit 3). [ğark ider, -er]

ğark itdi: Batırmak, alabora etmek.

1. (G. 98, Beyit 4). [ğark itdi, -di]

ğark oldı: Boğulmak, batmak.

1. (G. 95, Beyit 4). [ğark oldı, -dı]
2. (Muh. 4, Beyit 9). [ğark oldı, -dı]

ğark oluban: Boğulmak, batmak.

1. (G. 107, Beyit 11). [ğark oluban, -
uban]

ğark olur: Boğulmak, batmak.

1. (G. 14, Beyit 6). [ğark olur, -ur]
2. (G. 30, Beyit 3). [ğark olur, -ur]

ğark-ı deryā-yı cehālet: Cahillik
denizinde boğulmak.

1. (G. 8, Beyit 4). [ğark-ı deryā-yı
cehālet,]

ğark-ı deryā-yı şehādetdür: Şehitlik
denizinde boğulma.

1. (G. 176, Beyit 6). [ğark-ı deryā-yı
şehādetdür, -dür]

ğark-ı deryā-yı şifāt: Vasıf denizindeki
boğulmak.

1. (G. 157, Beyit 10). [ğark-ı deryā-yı
şifāt,]

ğark-ı tūfān eyleyen: *Fırtınalı yağmurda boğmak.*

1. (G. 167, Beyit 3). [*ğark-ı tūfān eyleyen, -y, -en*]

ğāşiye-keş: *Perde çeken.*

1. Ol māh kıldı andan aheng-i seyr-i mi'rāc / Cebre'ıl o gice oldı bir peyk **ğāşiye-keş** (G. 111, Beyit 3). [*ğāşiye-keş,*]

gāv: *Öküz, inek.*

1. Cihān-ı mā'rifetde **gāv** u hardur bu cihān halkı / Eger insān-iseñ hem-sohbet olma **gāv** u hardan geç (G. 32, Beyit 9). [*gāv,*]
2. Cihān-ı mā'rifetde **gāv** u hardur bu cihān halkı / Eger insān-iseñ hem-sohbet olma **gāv** u hardan geç (G. 32, Beyit 9). [*gāv,*]

ğavgā: *Döğüşme, gürültü.*

1. Külbe daşlar cife-yi murdār-ı nefsi öldürür / Çāker-i şāh-ı velāyet şūr u **ğavgādan** geçer (G. 79, Beyit 5). [*ğavgādan, -dan*]

2. Dāimā āl-i Muḥammed 'aşkına mü'minleriñ / Hāriciylen şāh meydānında **ğavgāsı** gerek (G. 141, Beyit 2). [*ğavgāsı, -s, -ı*]

ğavr: *Öz, hakikat, esas.*

1. Hükümñ yeridür zulm-ile her zālīm u cāhil / Bir **ğavra** yet ey ḥākim-i dīvān-ı velāyet (G. 24, Beyit 8). [*ğavra, -a*]

ğavvās: *Dalgıç.*

1. 'Alidür kudretiñ baḥrına mellāḥ / 'Alidür cūşiniñ dürrine **ğavvāş** (G. 36, Beyit 2). [*ğavvāş,*]
2. Ger la'ı gerek kūh-ı Bedaḥşān etegin dut / Ey dūr dileyen ol bu 'Aden baḥrine **ğavvāş** (G. 20, Beyit 3). [*ğavvāş,*]

ğavvāş-ı hırş: *Hırsıyla hareket eden dalgıç.*

1. (G. 8, Beyit 5). [*ğavvāş-ı hırş,*]

ğavvāş-ı ma'nī: *Mana denizinin dalgıcı.*

1. (G. 10, Beyit 12). [*ğavvāş-ı ma'nī,*]
2. (G. 76, Beyit 4). [*ğavvāş-ı ma'nī,*]

ğayb: Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı; Allah'tan başka her şey.

1. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine yetdi ‘alem / Lāti yaḥdı āteşe zünnār üzüldi sındı ḥāc (G. 27, Beyit 5). [ğaybdan, -dan]
2. Genc-i pinhāniñ ılsımātıñ uşattı ḥükm-ilen / Ğaybdan bir server-i şāhib-kırān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 11). [ğaybdan, -dan]
3. Cebre’iliñ per u bāliñ yanduranda Murtażā / Zāt-ı ḥaḳḳdan ğayrı kimse yoḥdı peydā henüz (G. 90, Beyit 5). [ğayrı, -ı]
4. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge ğayrıñ sevgisi / Ḥaḳḳ bilür yoḥdur benim gönülümde pinhān ‘alen (G. 168, Beyit 10). [ğayrıñ, -ıñ]
5. Köri-yi inkār kecbin köri-yi ehl-i ḥased / Ğayr bilmez Himmeti ğayre getirmez ilticā (G. 50, Beyit 13). [ğayr,]

6. Köri-yi inkār kecbin köri-yi ehl-i ḥased / Ğayr bilmez Himmeti ğayre getirmez ilticā (G. 50, Beyit 13). [ğayre, -e]
7. ‘Ayn-ı deryādur ḥaḳıḳatde pes anı bilme ğayr / Ne ‘aceb ger teprese devr-i şevk-ilen ‘ummān-ı mevc (G. 31, Beyit 4). [ğayr,]
8. Yeddi gökde Ḥaydar-ı Kerrār gördi pey ‘ayān / Görmedi andan ‘Aliden ğayr şol muḥtār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 2). [ğayr,]
9. Vuşlat-ı ḥaḳḳdur bu ḳavmiñ ḥāceti ḥaḳḳdan yemin / ‘Aşık-ı didār olan ğayr temennādan geçer (G. 79, Beyit 2). [ğayr,]
10. Olmadı ya‘ni ‘Aliden ğayrı bil hiç kimseye / Müfredāt-ı muşḥāf sırr-ı kelāmullah keşf (G. 128, Beyit 2). [ğayrı, -ı]

ğayr eli: Düşmanın, yabancınn eli.

1. (G. 185, Beyit 5). [ğayr eli,]

ğayret dārına: Çaba ve azim ağacı.

1. (G. 17, Beyit 3). [ğayret dārına, -n, -a]

ğayr-ı Ahmed: Hz. Muhammed'den başkası.

1. (G. 105, Beyit 8). [ğayr-ı aħmed,]

ğayr-ı arza: Yeryüzünden başka her şey.

1. (G. 33, Beyit 8). [ğayr-ı arza, -a]

ğayr-ı hakktan: Allah'tan başka her şey.

1. (G. 157, Beyit 3). [ğayr-ı hakktan, -dan]

ğayr-ı hū: Allah'tan başka.

1. (G. 145, Beyit 3). [ğayr-ı hū,]

ğayr-ı hudā-yı ‘alīm: Allah'tan başka her şey.

1. (G. 159, Beyit 3). [ğayr-ı hudā-yı ‘alīm,]

ğayr-ı hünerden: Maharetsiz, hünersiz, beceriksiz.

1. (G. 32, Beyit 4). [ğayr-ı hünerden, -den]

ğayr-ı kaṭre-yi ma‘nide: Mana damlasından başkası.

1. (G. 26, Beyit 7). [ğayr-ı kaṭre-yi ma‘nide, -de]

ğayr-ı mükerrer meyveler: Diğerlerinden farklı meyve.

1. (G. 130, Beyit 3). [ğayr-ı mükerrer meyveler, -ler]

ğayr-ı vücūdun: Bedenden, cisimden başka her şey.

1. (G. 146, Beyit 5). [ğayr-ı vücūdun, -un]

gāz: Diş.

1. Kim ‘Alī yolında olsa ḥayy-ı fiddāreyn olur / Şu‘lesi artar çü şem’in başını kesdükce **gāz** (G. 83, Beyit 8). [gāz,]

ğazab: Gazap, kızgınlık, kızma, öfke, hiddet.

1. Kılmaya her kim tevellā ḥandān-ı Ḥaydara / Rūz-ı mahşer bigümān ol kavmedür hakktan **ğazab** (G. 3, Beyit 11). [ğazab,]

ğazal-ı çine: Çinde yaşayan bir ceylan türü.

1. (G. 9, Beyit 3). [ğazal-ı çine, -e]

ğazanfer: *İri arslan; Hz. Ali'nin lakabı.*

1. Avlasa bu merğzârı dehr şol şayyâd aña / Misl-i ‘amr u ‘anterîdür **ğazanferdür** şikâr (G. 61, Beyit 9). [*ğazanferdür, -dür*]

ğazanfer: *İri arslan.*

1. Geh bîşe-i hecâda gezen bebr u **ğazanfer** / Geh küh-ı dağa tîğimñ üstünde pelengem (G. 156, Beyit 6). [*ğazanfer,*]
2. Kaşkaha u ‘anter u hüşâm u **ğazanfer** cebele / Ger cebeldir dözemez zerbet-i samsanımıza (G. 175, Beyit 12). [*ğazanfer,*]

ğazel: *Divan edebiyatında, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.*

1. Himmetî bu **ğazeliñ** oldı seniñ subh-ı mesâ / Ferşde fikr-i beşer ‘arşda zîkr-i melegiñ (G. 136, Beyit 12). [*ğazeliñ, -iñ*]

ğâzi: *Din uğrunda harbeden, cihadda yararlanmış veya harbetmiş olan kimse.*

1. Şol habîbullah resûlullah Muḥammed ‘aşkına / **Ğâzi** iseñ dîn yolında zümre-yi küffarı kes (G. 108, Beyit 2). [*ğâzi,*]
2. Şâh elinden **ğâziler** ol gün ki giydi kırmızı / Şaḥn-ı meydânı serâser gülzâr-ı tâc (G. 28, Beyit 2). [*ğâziler, -ler*]
3. Ger şevâb itmek dilersen ḥanda kim görseñ bugün / Hâriciniñ başını kes **ğâzi** ol kana bulâş (G. 112, Beyit 9). [*ğâzi,*]
4. Şâh elinden **ğâziler** ol gün ki giydi kırmızı / Şaḥn-ı meydânı serâser gülzâr tâc (G. 28, Beyit 2). [*ğâziler, -ler*]

ğâzi-yi düldül-süvâr: *Düldüle binen gazi // Hz. Ali.*

1. (G. 38, Beyit 1). [*ğâzi-yi düldül-süvâr,*]

gebr: *Mecûsî, ateşe tapan.*

1. Ortasından iki bölde **gebr-i** mânend-i kalem / Kesdi onda Cebre’iliñ şeh-periñ şâh-ı kerem (Muh. 2, Beyit 9). [*gebr-i, -i*]

2. Gāh **gebr-idim** gāh tersā gāhi
Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir er meni (G.
187, Beyit 1). [*gebr-idim, --i, -di, -
m*]
3. Gāh **gebr-idim** gāh tersā gāhi
Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir er meni (G.
189, Beyit 1). [*gebr-idim, --i, -di, -
m*]

geç-: *Gitmek, uzaklaşmak.*

1. Ehl-i beytiñ zerkiñ ‘ahd u
peymāni riyā ikrārı hiç /
Himmeti rızık u ‘alāyıkdan
geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit
12). [*geçübdür, -üb, -dür*]
2. Kalmadı zulmāt-ı gāflet **geçdi**
devrān-ı memāt / Oldı hıızr-ı
hayāta çeşme-i hayvān kadeh (G.
37, Beyit 5). [*geçdi, -di*]

geç-: *Bırakmak, vazgeçmek.*

1. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet sīm u
zerden **geç** / Ne sīm u zer
muḥabbet ‘āleminde cān u
serden **geç** (G. 32, Beyit 1). [*geç,]*

2. Merd iseñ zerķ u riyādan **geç**
hevā-yı hırsı koy / İḥtiyār eyle
‘Alī yolunda fakr u meskenet (G.
17, Beyit 4). [*geç,]*
3. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet sīm u
zerden **geç** / Ne sīm u zer
muḥabbet ‘āleminde cān u
serden **geç** (G. 32, Beyit 1). [*geç,]*
4. Şefā‘at isteyen ḥayru’l-beşerden
rüz-ı maḥşerde / Bir aḥlāk-ı
ḥamīde ḥāşıl it fi‘l-beşerden **geç**
(G. 32, Beyit 2). [*geç, -den*]
5. Bu deşt-i pür ḥaṭardan kōrkma
kūlli biyābān tek / Velāyet
şehrine gir vadī-yi ḥavf u
ḥaṭardan **geç** (G. 32, Beyit 3). [*geç,
]*
6. Ger ol şāḥib-kerem-i şāh-ı kerīme
çākerem dirsens / Saḥāvetdür
hüner bu ‘arşada ḡayr-ı hünerden
geç (G. 32, Beyit 4). [*geç,]*
7. Metā‘-ı dīn u ‘uqbā muḥaḳkardur
hakikatte / Nizā‘ı koy berāder bu
metā‘-ı muḥtaşardan **geç** (G. 32,
Beyit 5). [*geç, -dan*]

8. Güherdür nuḡk-ı cān-perver
hacerdür ḡalb-i kennāsın / Hazer
kıl daṣa ḡalma gevher-i ḡalb-i
hacerden **geç** (G. 32, Beyit 7).
[geç,]
9. Haṡardur ḡubb-ı dūnyā ṣūriṣ
andan ḡopar cümle / Ḳalem çek
serbeser ḡaṡṡ-ı ḡaṡādan ṣūr-ı
ṣerden **geç** (G. 32, Beyit 8). [geç,]
10. Cihān-ı mā'rifetde gāv u ḡardur
bu cihān ḡalkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u ḡardan
geç (G. 32, Beyit 9). [geç,]
11. Velāyet nūrı görmez 'Alī
medḡinde sem' olmaz / Meşelde
kör u kerdür ehl-i ḡaflet kör u
kerden **geç** (G. 32, Beyit 10). [geç,
]
12. 'Alī didārını görcek ber u ṣems u
ḡamerden **geç** / Ḥalīlu'llah kimi
kāle lā uhıbbu'l-āfillin söyle (G.
32, Beyit 11). [geç,]
13. Kaṡa dönder yiri ḡat'-ı naṡar ḡıl
yeddi kiṣverden / Vaṡan dut
burda Himmeti özge maḡarda **geç**
(G. 32, Beyit 12). [geç,]
14. Kim ki ehl-i āḡiretdür dār-ı
dūnyādan **geçer** / Belki ehl'i'llah
olan dūnyā u 'uḡbādan **geçer** (G.
79, Beyit 1). [geçer, -er]
15. Kim ki ehl-i āḡiretdür dār-ı
dūnyādan **geçer** / Belki ehl'i'llah
olan dūnyā u 'uḡbādan **geçer** (G.
79, Beyit 1). [geçer, -er]
16. Vuṣlat-ı ḡaḡḡdur bu ḡavmiñ
ḡāceti ḡaḡḡdan yemin / 'Aṣıḡ-ı
didār olan ḡayr temennādan
geçer (G. 79, Beyit 2). [geçer, -er]
17. Baṣına her 'āṣıḡıñ kim düṣdi
sevdā-yı ḡabīb / Ol muḡabbet
'āleminde cümle sevdādan **geçer**
(G. 79, Beyit 3). [geçer, -er]
18. Peyrev-i āl-i 'Alī zer-beft ḡārādan
geçer / El çeker fānī cihānıñ zīb-i
zerḡinden tamam (G. 79, Beyit 4).
[geçer, -er]
19. Külbe daṣlar cīfe-yi murdār-ı
nefsi öldürür / Ḳāker-i ṣāḡ-ı
velāyet ṣūr u ḡavḡādan **geçer** (G.
79, Beyit 5). [geçer, -er]
20. Gence baḡmaz iḡtiyār eyler
ḡanā'at küncünü / Vāye virmez

- nefsi uşbu hân-ı yağmadan **geçer**
(G. 79, Beyit 6). [geçer, -er]
21. Bu gönül kâfında ol mesken dutar
‘anķā kimin / Terk-i tayrân-ı
hevā iyer temāşādan **geçer** (G.
79, Beyit 7). [geçer, -er]
22. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur ğaraż / Yoħsa bī-
ħadd dīv u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [geçer, -er]
23. Ĥāk-i rāhı olmışam bir şeh-süvār-
ı ‘izzetiñ / Bir nefesde merkebi
anıñ süreyyādan **geçer** (G. 79,
Beyit 9). [geçer, -er]
24. Kısmet olsa her kime şāh-ı
velāyetden nazār / Ĥızrolur bir
demde ger ‘azm itse deryādan
geçer (G. 79, Beyit 10). [geçer, -er
]
25. Şirk-i ešnā niyeti qalmaz elif tek
ferd olur / Vāhidiyyet
menziline lā u illādan **geçer** (G.
79, Beyit 11). [geçer, -er]
26. Himmetī nüş eyleyen naħl-i
velāyetden ruṭab / Bu cihān
- bağındaki hār-ı ĥurmādan **geçer**
(G. 79, Beyit 12). [geçer, -er]
27. Bu kevākib ĥaylı tīg-ı
şubĥgāhından **geçer** / Şu‘le-yi
şevķim sipehriñ mihr u
māhından **geçer** (G. 78, Beyit 1).
[geçer, -er]
28. Bu kevākib ĥaylı tīg-ı
şubĥgāhından **geçer** / Şu‘le-yi
şevķim sipehriñ mihr u
māhından **geçer** (G. 78, Beyit 1).
[geçer, -er]
29. Kīmyādur pertev-i mihr-i ‘Aliden
ṭinetim / Çarĥ-ı bed-mihriñ ser-
mühr-i giyāhından **geçer** (G. 78,
Beyit 2). [geçer, -er]
30. Tūṭi-yi ṭab‘ım ‘Alī mihrine tayrān
eylese / Tiz-perdür şöyle kim
şehbāz-ı şāhından **geçer** (G. 78,
Beyit 3). [geçer, -er]
31. ‘Aşık-ı serheng server-i āl-i
Aħmed ‘aşķına / Ĥānumān u cism
u cān u ‘izz-i cāhından **geçer** (G.
78, Beyit 4). [geçer, -er]
32. Bu ‘acüz-ı bī-vefāniñ ‘ārif-i ĥod-
reng olan / Sebz u al u zerd u

- hem surh u siyāhından **geçer** (G. 78, Beyit 5). [*geçer, -er*]
33. Tāc-ı Hüsrev kayşer-i rūmıñ külāhıñdan **geçer** / Şaff-der-i şāhib-mürüvvet Haydar-ı şāhib-kerem (G. 78, Beyit 6). [*geçer, -er*]
34. Kılssa bir aḥbāb-ı ehle'l-beyt ger yüz miñ ḥaṭā / Ḥaḫḫ ḡanīdür onlaruñ cürm u günāhından **geçer** (G. 78, Beyit 7). [*geçer, -er*]
35. Pereste-but eylese luṭf-ile Haydar bir nigāh / İştirāki ḳalmaz anıñ iştibāhından **geçer** (G. 78, Beyit 8). [*geçer, -er*]
36. İstivā'niñ ṭarīḳidür hem şırāṭü'l-müstaḳīm / Külli şey' ma'nīde anıñ şāhrāhından **geçer** (G. 78, Beyit 10). [*geçer, -er*]
37. Pādişāh-ı dehr taḫt u bārgāhından **geçer** / Şol Kerīmiñ oğrasa bir zerre şevḳ u zevḳ-idi (G. 78, Beyit 11). [*geçer, -er*]
38. Şek getürme şol velīniñ eyle ḳahrından ḫazar / Oğrasa tır-i velāyet seng u āhenden **geçer** (G. 78, Beyit 9). [*geçer, -er*]
39. Himmetīniñ himmeti ḳurbinde birdür kūh u kāh / Ehl-i himmet bu cihāniñ kūh u kāhından **geçer** (G. 78, Beyit 12). [*geçer, -er*]
40. Güzer ḳılmaz 'Alī rāḫında kim ki iki 'ālemden / Kim ol dūn deḡā kim himmet-i kuteh nazardan **geç** (G. 32, Beyit 6). [*geç,]*
41. Ehl-i ma'nī iki 'ālemden **geçüb** ḳalleş olur / Cān fedādur bir anıñ tek 'āşıḳ-ı ḳallāşa baş (G. 119, Beyit 4). [*geçüb, -üb*]
42. Ḥaḫḫ yolunda **geçdi** ol leşker-i ehl-i kerem / Cān u serden sīm u zerden ḫuşḳ u terden oldı ferd (G. 52, Beyit 2). [*geçdi, -di*]

geç-: *Gitmek, uzaklaşmak // ölmek.*

1. Tanı ol ḳuṭbı ki onuñ zātına yoḫdur zevāl / Yoḫsa **geçdi** bu cihān-ı fānīden besyār-ı ḳuṭb (G. 7, Beyit 8). [*geçdi, -di*]

geç-: *Bir yandan girip diğər yandan çıkmak.*

1. Kavlı-i haqqdur cennete girmez
‘Aliniñ düşmeni / **Geçmeyince**
ince igne yulduzından tā ba‘ır (G.
68, Beyit 11). [*geçmeyince, -me, -
y, -ince*]
2. Kavlı-i haqqdur cennete girmez
‘Aliniñ düşmeni / Uşbu yolda
geçmeyinde süft-i süzenden ibil
(G. 144, Beyit 10). [*geçmeyinde, -
me, -y, -ende*]

geç-: Geçmek, geçip gitmek.

1. Kerbelā deştinde top ol gel belā
çevgānına / Çün **geçersen** ‘ākıbet
mundan gerek miñ bāşa baş (G.
119, Beyit 9). [*geçersen, -er, -se, -
n*]
2. Şırāṭullāha maḥşerde ‘Alidür
rehber-i rehrev / **Geçenler** bu
şırāṭullāhı oldı haqqına vāşıl (G.
145, Beyit 12). [*geçenler, -en, -ler*
]
3. Bī tekellūf er degildir haqq
yolında **geçmeyen** / İki ‘ālemden
velī-yi kirdigāriniñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 2). [*geçmeyen, -me, -y, -en*]

geç-: Zaman bağlamında aşmak, geride
kalmak.

1. Geçibdür zālimiñ devri raqıbiñ
qalması cevri / İrādet şehrine
şāh-ı rızā geldi rızā geldi (G. 183,
Beyit 11). [*geçibdür, -ib, -dür*]
2. Otuz üç miñ otuz yıl **geçmişdi** ey
birāder / Mescide egleşmişdi
eşhāb-ile peygamber (Muh. 1,
Beyit 14). [*geçmişdi, -miş, -di*]
3. Ğam-ı derd u belādır ḥāşılı bu
mezra‘-ı dehriñ / Ne mümkindir
geçe bir laḥza ‘ālemde bī-ğam
dem (G. 152, Beyit 11). [*geçe, -e*]

gedā: Dilenci, köle; kimsesiz, zavallı,
yoksul.

1. ‘Alī yolında kılmışdı yekün cān u
cihān terkīn / **Gedādur** Himmeti
amma gedā-yı ‘āl-i himmetdür
(G. 80, Beyit 12). [*gedādur, -dur*]
2. Gedā hergiz umūr-ı mülk-i
fāniñden Ḥaber bilmez / Kılıbdur
Himmeti bu yolda çün destār-ı
terkiñ (G. 100, Beyit 12). [*gedā,*]

3. Gelse ger luş üstüne ol pādiřāh-ı
bī-niyāz / Kim kıılır nice **gedāyı**
hüsrev-i řāhib-külāh (G. 169,
Beyit 7). [gedāyı, -y, -ı]

gedā-yı ehl-i beyt: *Ehl-i beytin dilencisi.*

1. (G. 19, Beyit 3). [gedā-yı ehl-i
beyt,]

gedā-yı hānedān-ı haydaruz: *Hız. Ali'nin
ailesinin dilencisi, kuluyuz.*

1. (G. 103, Beyit 3). [gedā-yı
hānedān-ı haydaruz, -uz]

geh: *"Geh ... geh ..." bağlacı. Bazen, kimi
zaman.*

1. Geh heybet-ilen deşt-i
siyāsındaki su'bán / **Geh** kuvvet-
ilen baır-ı celāletde nehengem
(G. 156, Beyit 5). [geh,]
2. Geh bīře-i hecāda gezen bebr u
ğazanfer / **Geh** kūh-ı dağa tıgınıñ
üstünde pelengem (G. 156, Beyit
6). [geh,]
3. Geh çarhaçı u şaf-şiken gāh
şaravul / **Geh** ehl-i temāřā geh-i
merd-i şaff-ı cengem (G. 156,
Beyit 7). [geh,]

4. Geh Rüstem-i destānam geh Sām-
ı Nerīmān / **Geh** Bicen u Suhrāb
gehi gūr-ı Peřengem (G. 156,
Beyit 8). [geh,]

5. Geh gürz u gehı hancer u geh
seyf-i sīnānam / **Geh** sīnesine
hāriciniñ tır-i hadengem (G. 156,
Beyit 9). [geh,]

6. Geh nāf olan nāf-ı ğazal-ı Hōten-i
Çin / **Geh** şehd-i muřaffā yetüren
şekker-i engem (G. 156, Beyit 10).
[geh,]

geh: *Bazen, ara sıra.*

1. Gāh Dāvūd oldu **geh** Mūsā-yı
‘imrān gāh Nūh / Niçe kerrat gör
řopardı ‘āleme tūfān-ı mevc (G.
31, Beyit 5). [geh,]
2. Ögreden Dāvūda munca lafz u
şavt u nağmeyi / **Geh** Süleymāna
bu vaşş-ı şayrı fermān eyleyen
(G. 167, Beyit 5). [geh,]
3. Yūnusu baır-ı celāletde nehenge
yudduran / **Geh** ‘ařā-yı Mūsī-yi
‘imrāna su'bán eyleyen (G. 167,
Beyit 6). [geh,]

gel: *Yaklaş, beri gel.*

1. ‘İlm-i vahdetde haqqıñ zātına
melmūs imiş / Ey muvaḥḥid **gel**
haqqat ‘ilmiñ ondan kıl taleb (G.
3, *Beyit 4*). [gel,]
2. Çıhma yoldan doğru **gel** şāh-i
velāyet rāhına / Şöyle bil sığmaz
sebillullah kec-reftār ḳalb (G. 4,
Beyit 3). [gel,]
3. ‘Aşkında eger şādık iseñ ey dil-i
‘āşık / **Gel** şıdk-ile vir cāniñi
cānān etegin dut (G. 20, *Beyit 4*).
[gel,]
4. Her ‘asrda ‘allāme ki **geldi** cihāna
/ Kim buldı seniñ ‘ilmiñe bir
ḥadd-ı nihāyet (G. 21, *Beyit 3*).
[geldi, -di]
5. Bir taḳarrub ḥāşıl it **gel** ḥaqqā
ḥaqq bil Ḥaydarı / Kim ki ol
sulṭān-ı ḥaqq bilmez olur
ḥaqqdan lā-ümmid (G. 55, *Beyit*
10). [gel,]
6. Gerdün-ı dūn-nevāz elinden bu
bendeye / Her dem **gelür** cefā u
elem yā ‘Alī meded (G. 58, *Beyit*
3). [gelür, -ür]
7. Şehr-i dilde menzil-i cānān
bizden kıl taleb / Ṭālibā **gel**
derdiñe dermānı bizden kıl taleb
(G. 8, *Beyit 1*). [gel,]
8. Kıl secde bu cemāle ey zāhid
olma şeyṭān / **Gel** haqqıñ emrini
dut bu mā’men ne ḥācet (G. 12,
Beyit 8). [gel,]
9. Şehdini āl şunma **gel** eyle hūr ey
peser / Zehr-ilen memzūc itmiş
kāse-yi ḥalvā nefis (G. 109, *Beyit*
9). [gel,]
10. Kim va‘de iriştı gelür ol ḳāim-i
devrān / Hemrāz iseñ ol rehber
gel ḳılma ta‘allül (G. 146, *Beyit 8*).
[gel,]
11. Gel vücūduñ kişverinden leşker-i
şeyṭānı sür / Olma ‘āciz merd-
iseñ bu kelb-i nefse ḳādir ol (G.
149, *Beyit 3*). [gel,]
12. Ḥükm-ile ‘Alidür bu iki ‘āleme
sulṭān / İhlāş-ile **gel** server-i

- sultān etegin dut (*G. 20, Beyit 8*).
[gel,]
13. Ger bezm-i kıyāmetde gerek bāde
kevser / **Gel** Himmetiyā sākī-yi
mestān etegin dut (*G. 20, Beyit*
11). [gel,]
14. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı hākķ birle
‘Alidür saħlayan / **Gel** bu ķula
söyle “āmennā ve şaddak” yā
‘ibād (*G. 46, Beyit 3*). [gel,]
15. ‘Aşk-ilen pir-i muğān soħbetine
gel ki saña / Şāhid-i şem‘ u şarāb
gül reyħān getirür (*G. 71, Beyit*
9). [gel,]
16. Gel ey ‘aşķ-ı muħabbetden uran
lāf / Bu yolda naķd-i cānı eyle
şarrāf (*G. 126, Beyit 1*). [gel,]
17. Hāzır u nāzır gör anı ger ulū’l-
ebşār isen / **Gel** berü ey tālīb-i
didār gezme her taraf (*G. 127,*
Beyit 10). [gel,]
18. ‘Aşk Bağdadında şimdi ķopdı min
Menşür mest / Zāhidā **gel** kim
ene’l-hākķ bādesi oldu mubāħ (*G.*
22, Beyit 2). [gel,]
19. Ey gönül **gel** ki t̄abīb oldu bize
‘aşķ-ı ħabīb / Şıdķ-ile varan aña
derdine dermān getirür (*G. 71,*
Beyit 7). [gel,]
20. Nuķķa **gel** cisminde cānıñ varsa
ey ādemī / Dem-be-dem ķıl cān-ı
dilden ħazret-i cānān medħ (*G.*
38, Beyit 5). [gel,]
21. Sen ‘Alīyi ger veliyullah-ı muṭlaķ
bilmeseñ / Gör söyler şānına
Allah **gel** furķāna baħ (*G. 41, Beyit*
8). [gel,]
22. Saña şerħ eyleyim **gel** güş u hüş
ol / ‘Aliden soñra kimdür āl u
evlād (*G. 48, Beyit 8*). [gel,]
23. Raħmete’n-li’l-ālemindür
Muştafā-yı ħayrū’l-beşer / **Gel**
oña imān getir dīv olma ey cehl-i
beşer (*G. 62, Beyit 1*). [gel,]
24. Sıbgatıdur çün hüccet-i ķati‘
ķoşan meydāna **gel** / Ger ķılursan
dīn yolında āl-i merdān-ile baħş
(*G. 26, Beyit 6*). [gel,]
25. Gel ey ferzend-i Ādem yu
yüzinden gerd-i ‘işıyānı / ‘Aliniñ

- āb-ı nuḡk-ilen yu ol deryā-yı
rahmetdür (G. 80, Beyit 10). [gel,]
26. Sücüd eyle vücūd-ı pākine **gel** bir
taḡarrub bul / Bu emr dutmıyan
hāsir sezā-yı tūḡ-ı la‘netdür (G.
80, Beyit 9). [gel,]
27. Müşrik olma **gel** ‘Alīniñ sırrına
bizden iriş / Mustahāḡḡ-ı
rahmete ‘aşr-ı zekāt andan çıḡar
(G. 81, Beyit 6). [gel,]
28. Ey hidāyet isteyen bu ḡaḡḡ ṡarīḡe
doḡru **gel** / Mehdī-yi hādī saña
rāh-ı selāmet gösterür (G. 82,
Beyit 6). [gel,]
29. Bir ṡavāf-ı şad-hezārān ḡac-ı
ekberdür bugün / ḡāciyān **gel**
kim yaḡiñ oldı reh-i dūr-ı dirāz
(G. 83, Beyit 3). [gel,]
30. Gel ey ‘aşıḡ-ı şeydā ol şıdḡ-ilen
‘aşḡında ma‘şūḡuñ / Ki ḡaḡḡdur
ol şehīdiñ ḡān behāsı rāyḡān
ölmez (G. 85, Beyit 11). [gel,]
31. Oḡı ey Himmeti **gel** dāstān-ı
Rüstem-i ‘aşḡı / Fenādur Rüstem-
i destān ve illā dāstān ölmez (G.
85, Beyit 12). [gel,]
32. Bir güherdür ‘ālem-i vaḡdetde
eşyā’ bir vücūd / **Gel** berü sen bu
arada söyle kimdür yādımız (G.
92, Beyit 4). [gel,]
33. Himmeti ser virmege mestāne **gel**
merdānedür / ‘Aşḡ-ilen ḡurbān
olur ‘arşa-yı meydanda ḡoc (G.
30, Beyit 12). [gel,]
34. ‘Arz-ı imān-ile iḡlās-ile ol sulṡāna
gel / Tā ider rūḡ-ı şerīfiñ ‘arş-ı
rahmāna ‘urūc (G. 30, Beyit 2).
[gel,]
35. Var-ise ger şāh-ı ebrār ile ‘ahd u
peymāniñ / **Gel** vücūduñ
kişverinden leşker-i eşrārı kes (G.
108, Beyit 10). [gel,]
36. Zıḡr-i fikriñ olsun evşāf-ı ‘Aliden
olma **gel** / Bu çemende bülbül-i
güyā kimi olma ḡamüş (G. 116,
Beyit 9). [gel,]
37. Kerbelā deştinde ṡop ol **gel** belā
çevḡānına / Çün geçersen ‘āḡıbet
mundan gerek miñ bāşa baş (G.
119, Beyit 9). [gel,]
38. Gel velāyet neş’esinden ḡāşıl it
bir vaḡt ḡal / Tā vire

- keyfiyyetden rūhuña şalāt feyz
(G. 121, Beyit 9). [gel,]
39. Hürşid şıfat şāh-ı zamān oldu
cihāngir / Her zerreye **gel**
Himmeti yā kılma tezelzül (G.
146, Beyit 14). [gel,]
40. Cānı cānānı ‘Alidir ey peser
‘āşıkların / Şevk-len her dem
fedā kıl cānını cānāna **gel** (G. 150,
Beyit 9). [gel,]
41. Mihr u cennet buğzı dāmi
tarīkidir ‘ayān / Damuya gitme
tarīk-ı beddūr rahmāna **gel** (G.
150, Beyit 10). [gel,]
42. Mükerrermsen mu‘azzamsan **gel**
imdi nefsiñi tanı / Didi nefsim
bilen bilür bilmeyen bilmez
Haydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4).
[gel,]
43. ‘Aşkına **gel** gül nişār eyle hayātın
naqdini / Kalmaya tā kim cihānda
ey aḥī boynında deyn (G. 165,
Beyit 11). [gel,]
44. Başını top koluñı çevgān idüb
meydāna **gel** / ‘Aşık-ı müştāk iseñ

- ol şeh-süvārın ‘aşkına (G. 172,
Beyit 8). [gel,]
45. Gel bu mufaşşalda oḥı bir varak /
Tā bilesin kimdir anıñ meḥmili
(G. 186, Beyit 11). [gel,]
46. Gel tūr-ı ‘aşka Mūsā kimi var
dem-be-dem / Tā göresin tecelli-
yi didār dem-be-dem (Müsebbā 1,
Beyit 40). [gel,]
47. Cür‘a-yı cām-ı ‘Aliden mest olub
ey Himmeti / Lāübālī bāb ol
kām-et-i mestāna **gel** (G. 150, Beyit
11). [gel,]

gel: *Gelmek, ortaya çıkmak.*

1. Geldi mehdi Himmeti nūr-ile
doldı kāināt / Dutdı yeddi kişver
ey mü‘min-i dīndār tād (G. 28,
Beyit 12). [geldi, -di]
2. Hük-m-i iklīm-i ulūhiyyetde
işlerdi revān / **Gelmedin** kevnine
bu menşūr-ı emr-i nūn u kāf (G.
125, Beyit 3). [gelmedin, -me, -din
]

3. Ğadīr-i ħumda **geldi** ħūkm-i k̄ādīr
/ Aña cānım didi sultān-ı levlāk
(G. 137, Beyit 10). [*geldi, -di*]
4. İtleriniñ pāyına sal başıñı ol
serveriñ / **Gelmedin** nā-geh meṭā^ç
içün cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit
8). [*gelmedin, -me, -din*]
5. Peyveste **gele** bū-yı vefā-yı ‘Alī
andan / Reyḫān bite ol gülden
eger yāsemen-i gül (G. 146, Beyit
6). [*gele, -e*]
6. Yoḫ-idi ‘ālem henüz ħilḫat-i
ādem henüz / **Geldi** bu feyż-i ezel
lem-yezeliden bize (G. 173, Beyit
3). [*geldi, -di*]
7. Geçibdür zālimiñ devri raḫibiñ
ḫalmanı cevri / İrādet şehrine
şāh-ı rızā **geldi** rızā **geldi** (G. 183,
Beyit 11). [*geldi, -di*]
8. Ḳamer çıḫdı seḫābından oyatdı
fitne ḫābından / Velāyet
āfitābından ziyā **geldi** ziyā **geldi**
(G. 183, Beyit 9). [*geldi, -di*]
9. Oldılar meydān içinde hem ‘inān
u hem rakīb / Aḫmede endi
Buraḫ u **geldi** düldül Ḥaydara (G.
5, Beyit 4). [*geldi, -di*]
10. Muttaşıl ḫān-ı velāyetden oña
ḫelvā naşīb / Her kimiñ ki
müşkili ḫall oldı Ḥaydardan **gelür**
(G. 9, Beyit 9). [*gelür, -ür*]
11. Kerem deryāsıdur ma‘nide ol
sultān-ı dil-perver / **Gelür** andan
demādem cümle ḫalka lücce-yi
raḫmet (G. 16, Beyit 8). [*gelür, -ür*
]
12. Her nebī kim **geldi** ḫaḫḫdan hem
onuñla biledür / Mazḫar-ı ḫaḫḫ
sırr-ı zāt ol şāḫib-i devrāna baḫ
(G. 41, Beyit 10). [*geldi, -di*]
13. ‘Āşıka her gün ‘Alī didāridur
yevme’n-cedid / Muttaşıl ḫān-ı
velāyetden **gelür** rızḫ-ı cedid (G.
55, Beyit 1). [*gelür, -ür*]
14. Kör ider ḫuffāş görgec ey ulū’l-
ebşār-ı tāk / **Geldi** mehdi
Ḥimmeti nūr-ile doldı kāināt (G.
28, Beyit 11). [*geldi, -di*]
15. Geldi ḫaḫḫdan tā kim ol tiğ-ı dü-
peyker Ḥaydara / Kesdi ehl-i şirki

- din-i Muştafâ tabdı revâc (G. 27, Beyit 6). [geldi, -di]
16. Tevekkül menzilinde olmuşam ihlaş-la sâkin / ‘Alî yolunda her ne **gelse** şâkerem şâbir (G. 66, Beyit 19). [gelse, -se]
17. **Gelse** ger luţf üstüne ol pâdişâh-ı bî-niyâz / Kim kıılır nice gedâyı hüsrev-i şâhib-külâh (G. 169, Beyit 7). [gelse, -se]
18. Geymişüz âl-i ‘abâ aşkına bir şâl-ı kühen / Ma‘nide nûr-ı velâyetden **gelür** hil‘atımız (G. 92, Beyit 3). [gelür, -ür]
19. Geymişüz âl-i ‘abâ aşkına bir şâl-ı kühen / Ma‘nide nûr-ı velâyetden **gelür** hil‘atımız (G. 91, Beyit 3). [gelür, -ür]
20. Mehdi-yi zâhir **gelmeden** deccâl-i nâ-fermân kıopar / Evliyâ kıalmaz cihânda leşker-i şeytân kıopar (G. 63, Beyit 1). [gelmeden, -me, -den]
21. Çok çekmişüz ey şâh-ı keşret-i kıillet / Mü‘minlere çek luţf-ile **gel** hân-ı velâyet (G. 24, Beyit 11). [gel,]
22. Pâdişâh-ı faqr-perverdür ‘Alî baqr-ı kerem / Eyzan **gelsün** kerem deryâsına kimdür faqr (G. 68, Beyit 8). [gelsün, -sün]
23. Ol şeh-i merdân vücüd iklimine sultân-ıdı / **Gelmeden** ketm ‘ademden Âdem u Havvâ henüz (G. 90, Beyit 3). [gelmeden, -me, -den]
24. Hâkq yolında **gelmedi** hergiz dilinden harf-i lâ / Hâkq her ne kııldı ol kân-ı keremden iltimâs (G. 103, Beyit 10). [gelmedi, -me, -di]
25. Hâkq ta‘âlâdan anıñ-çün düldül ü hancer **gelen** / Şîr-i hâkq şâh-ı velâyet kıâtil-i ‘anter gerek (G. 139, Beyit 4). [gelen, -en]
26. Himmeti ol Hâydar-ı düldül-sevârıñ ‘aşkına / Başıñı top kıolunu çevgân idüb meydâne **gel** (G. 140, Beyit 12). [gel,]
27. Kim va‘de irişti **gelür** ol kıâim-i devrân / Hemrâz iseñ ol rehber

- gel kıılma ta'allül (G. 146, Beyit 8).
[gelür, -ür]
28. Giydi âdem hil'atıñ seyrâna **geldi**
'âleme / Sırr-ı zât-ı haqq nişân-ı
bî-nişân oldu 'ayân (G. 166, Beyit
6). [geldi, -di]
29. Hergiz anıñ vaqt-i hâcet nuḡkına
lâ **gelmedi** / Şandı sâiller
mükerrer bu söze haqqdır güvâh
(G. 169, Beyit 6). [gelmedi, -me, -
di]
30. Kıldı kerem 'aşk-ı yâr dem-be-
dem eyler güzâr / Uşbu fenâ
mülküne tâ **geleliden** bize (G. 173,
Beyit 6). [geleliden, -eli, -den]
31. Tükendi müddet-i hicrân irişdi
vuşlat-ı cānān / Bugün
mü'minlere luḡf-ı 'aḡā **geldi** 'aḡā
geldi (G. 183, Beyit 4). [geldi, -di]
32. Virildi 'āşıkıñ ḡamıñ çeker
ma'şūḡ-ile cāmı / Bi-ḡamdullah
ki eyyām-ı şafā **geldi** şafā **geldi** (G.
183, Beyit 5). [geldi, -di]
33. Virildi 'āşıkıñ ḡamıñ çeker
ma'şūḡ-ile cāmı / Bi-ḡamdullah
ki eyyām-ı şafā **geldi** şafā **geldi** (G.
183, Beyit 5). [geldi, -di]
34. Görün ol 'āriz-i mihri münevver
kıldı bu dehri / Zamān-ı
nübüvvet mehdi vefā **geldi** vefā
geldi (G. 183, Beyit 6). [geldi, -di]
35. Görün ol 'āriz-i mihri münevver
kıldı bu dehri / Zamān-ı
nübüvvet mehdi vefā **geldi** vefā
geldi (G. 183, Beyit 6). [geldi, -di]
36. Murādıñ virdi 'uşşāḡıñ dükkānıñ
yılıdı zerḡin / Yine derdine
müştāḡıñ devā **geldi** devā **geldi**
(G. 183, Beyit 8). [geldi, -di]
37. Murādıñ virdi 'uşşāḡıñ dükkānıñ
yılıdı zerḡin / Yine derdine
müştāḡıñ devā **geldi** devā **geldi**
(G. 183, Beyit 8). [geldi, -di]
38. Ḳamer çıldı seḡābından oyatdı
fitne ḡābından / Velāyet
āfitābından ziyā **geldi** ziyā **geldi**
(G. 183, Beyit 9). [geldi, -di]
39. Şerī'at bostanında ḡaḡıḡat
gülistānında / Öter bir 'andelīb-i
ḡoş-nevā **geldi** nevā **geldi** (G. 183,
Beyit 10). [geldi, -di]

40. Şerī'at bostanında ḥaḳīḳat
gülistānında / Öter bir 'andelīb-i
ḥoş-nevā **geldi** nevā **geldi** (G. 183,
Beyit 10). [geldi, -di]
41. Geçibdür zālimiñ devri raḳībiñ
ḳalmadı cevri / İrādet şehrine
şāh-ı rızā **geldi** rızā **geldi** (G. 183,
Beyit 11). [geldi, -di]
42. Bu yolda Himmetī şūfī çekübdür
'āleme yoḥı / Ṭarīḳ-i evliyāda
cān-fedā **geldi** cān fedā **geldi** (G.
183, Beyit 12). [geldi, -di]
43. Bu yolda Himmetī şūfī çekübdür
'āleme yoḥı / Ṭarīḳ-i evliyāda
cān-fedā **geldi** cān fedā **geldi** (G.
183, Beyit 12). [geldi, -di]
44. Cihāna mehdi-yi hādī-yi ḥudā
geldi ḥudā **geldi** / Ṭulū' itdi güneş
nūr-ı ḥudā **geldi** ḥudā **geldi** (G.
183, Beyit 1). [geldi, -di]
45. Cihāna mehdi-yi hādī-yi ḥudā
geldi ḥudā **geldi** / Ṭulū' itdi güneş
nūr-ı ḥudā **geldi** ḥudā **geldi** (G.
183, Beyit 1). [geldi, -di]
46. Nesl-i ādem **gelmeden** dutmışdı
şarḳ ḡarb-ı dīv / Yeryüzünde

cümle kesmişdi ṭarīḳ-i ṭarḳ dīv
(Muh. 2, Beyit 6). [gelmeden, -me,
-den]

47. Ḥaydar-ı Kerrār oḥurlar ismiñi yā
şīr-i Ḥaḳḳ / Pes **gelen** bu 'arşaya
tekrār sensin yā 'Alī (G. 189,
Beyit 5). [gelen, -en]

48. Enbiyādan gerçi şüretde
muahḥar **geldüñiz** / Ma'ñide līkin
muḳaddemsen muḳaddem yā 'Alī
(G. 190, Beyit 8). [geldüñiz -dü, -
ñiz]

49. Kaf nun emrine Ḥaḳḳdan
olmasaydın vāsıta / Kim
'ademden ḥılḳate **gelmezdi** 'ālem
yā 'Alī (G. 190, Beyit 2). [gelmezdi
-mez, -di]

gel: Başlamak.

1. Gice gündüz maḥv-idi tābān **geldi**
ay gün / Ḥanda-idi 'arş u ferş
esfel-i a'lä henüz (G. 90, Beyit 2).
[geldi, -di]

gel: (Fikir, hayal vb.) Gelmek, hâsıl
olmak, ilham olmak.

1. **Geldi** emr-i fâhîri bu hâkğdan
emîr-i şaf-şiken / Çaldı şeyfi
koydı bu meydân içinde rest-hîz
(G. 87, Beyit 2). [geldi, -di]

gel: *Gelmek, ulaşmak // indirilmek.*

1. Şāhib-i furkâna **geldi** bu zamân-ı
maʿrifet / Neylediler hāmîl-i
Ṭevrât u İncîl u Zebûr (G. 18,
Beyit 10). [geldi, -di]
2. Geldi “-L-Y” Qur’âna kıldum
meşveret / Şol mübârek ismiñi
zıkr bu fâl-i saʿdime (G. 17, Beyit
9). [geldi, -di]
3. Şehâdet şehrine emr-ile munca
enbiyâ **geldi** / Biri şol kışşâ-yı
berd-i yemâniden haber bilmez
(G. 100, Beyit 3). [geldi, -di]
4. Ger şükür ger şikâyet ʿarz eyle
her sözün var / **Geldi** hâlîfe-yi ʿarz
yaʿni ki âdem-i ʿaşğ (G. 132, Beyit
5). [geldi, -di]
5. Hâyardur oldur kim beşikde
ejdehânı kıldı şağ / **Geldi**
hâkğdan hâkğına ol şaff-deriñ

Hâyardur lağab (G. 3, Beyit 9).
[geldi, -di]

6. Hârb içinde hâvf iderdi öz
ʿaşâsından kelîm / **Geldi** senden
Müsiye anda nidâ-yı lâ-tehaf (G.
127, Beyit 5). [geldi, -di]

gel: *Belirmek, ortaya çıkmak // vakti
gelmek.*

1. Yine kış gitdi **geldi** mevsim-i yaz
/ Çemen şahnında bülbül çekdi
âvâz (G. 84, Beyit 1). [geldi, -di]

gel: *Gel, hadîl.*

1. Anı **gel** luğf-ile maʿmûr eyle ey
gencûr-ı şāh / Genc-i ʿaşğıñ
meskenidür bu dil-i vîrânımız (G.
99, Beyit 7). [gel,]
2. Peymâniñi **gel** sındurma ki tâ
sâkî-yi kevşer / İnʿâm ide
mağşerde saña bâde-i sermed (G.
54, Beyit 11). [gel,]
3. Öziñe yâr eyle **gel** elde iken
ihtiyâr / Yoğsa keser başıñı
hâncer-i burrâ nefis (G. 109, Beyit
6). [gel,]

gel: *Gelmek, varmak, ulaşmak.*

1. **Geldi** kapūdan ol dem bu söz
dilinde ezber / Yā menba[‘]-i
velāyet yā mazhāru’l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 15*). [*geldi, -di*]

gel beri: *Beri gelmek, yaklaşmak.*

1. (*G. 8, Beyit 6*). [*gel beri,]*

gel berü: *Beri gel, yaklaş.*

1. (*G. 163, Beyit 3*). [*gel berü,]*

gel gel: *Gel, yaklaş.*

1. (*G. 54, Beyit 4*). [*gel gel,]*

gel gel: *Gel, yaklaş.*

1. (*G. 144, Beyit 7*). [*gel gel,]*

gelin: *Evlenmek için hazırlanmış,
süslenmiş kız veya yeni evlenmiş kadın.*

1. Nīl-i saḥābı dutub gevher-i dürr
bu **gelin** / ‘Arşdan ol gevheri
ferşe nişār eyleyen (*G. 164, Beyit
3*). [*gelin,]*

genc: *Genç.*

1. Gence bahmaz ihtiyār eyler
kanā‘at küncünü / Vāye virmez

nefsi uşbu ḥān-ı yağmadan geçer
(*G. 79, Beyit 6*). [*gence, -e*]

2. Hidāyet bulmaz ol gümrāh-ı cāhil
rāh-ı maḳşūda / ‘Alī evlādını her
kim o **gence** reh-nümā kılmaz (*G.
101, Beyit 3*). [*gence, -e*]

genc: *Hazine, define, kenz.*

1. Ḳalb-i şāfımdır maḥall-i genc-i
ma‘nī-yi ‘aşḳ-ı dost / Bulmuşam
ol **genci** her vīrāneden
müstāgnīyim (*G. 157, Beyit 7*).
[*genci, -i*]

2. Ger şabr u ḡinā **gencine** ḳıl ḥaḳḳa
tevekkül / Buḡz u ḥased u hırş u
hevā ḥaddine çek sedd (*G. 54,
Beyit 10*). [*gencine, -i, -n, -e*]

3. Ḳılmadı imdād oña cem[‘] itdüğü
dīnārı hiç / Çekme Ḳārūn tek
cihānda renc **genc** u meyl içün (*G.
33, Beyit 9*). [*genc,]*

4. Ḥaḳīḳatde vücūduñ genc-i
ḥikmetdir velīkin ḥaḳḳ / Bu
genciñ ḥikmeti her bī-başardan
eylemiş mübhem (*G. 161, Beyit 2*).
[*genciñ, -iñ*]

genc-i ʿaşkıñ: Aşk hazinesi.

1. (G. 99, Beyit 7). [genc-i ʿaşkıñ, -iñ]

genc-i bî-kıṣās: Mukayesesi olmayacak kadar çok olan hazine.

1. (G. 103, Beyit 3). [genc-i bî-kıṣās,]

genc-i dakyanūs: Dakyanus'un (Ashab-ı Kehf'e zulmeden Efsus şehrinin hükümdarı.) hazinesi.

1. (G. 47, Beyit 7). [genc-i dakyanūs,]

genc-i dilden: Gönül hazinesi.

1. (G. 108, Beyit 8). [genc-i dilden, -den]

genc-i dürr-i kânım: İnci madeninin hazinesi.

1. (G. 171, Beyit 12). [genc-i dürr-i kânım, -ım]

genc-i esmā: Allah'ın isimlerinin hazinesi.

1. (G. 18, Beyit 3). [genc-i esmā,]

genc-i ḥakkdan: Allah'ın hazinesi, ilahi hazine.

1. (G. 46, Beyit 11). [genc-i ḥakkdan, -dan]

genc-i ḥikmetdir: Bilgelik, hakikat hazinesi.

1. (G. 161, Beyit 2). [genc-i ḥikmetdir, -dir]

genc-i ḥubb: Sevgi hazinesi.

1. (G. 61, Beyit 11). [genc-i ḥubb,]

genc-i kâni: Hazinenin kaynağı.

1. (G. 176, Beyit 2). [genc-i kâni, -i]

genc-i kārūn: Karun'un hazinesi.

1. (G. 46, Beyit 11). [genc-i kārūn,]
2. (G. 47, Beyit 7). [genc-i kārūn,]

genc-i kārūna: Karun'un hazinesi.

1. (G. 92, Beyit 2). [genc-i kārūna, -a]
2. (G. 91, Beyit 2). [genc-i kārūna, -a]

genc-i maʿnī: Mana hazinesi.

1. (G. 8, Beyit 11). [genc-i maʿnī,]

genc-i nihān: Gizli hazine.

1. (G. 63, Beyit 11). [genc-i nihān,]

2. (G. 166, Beyit 2). [genc-i nihān,]

genc-i nihānī: Gizli hazine.

1. (G. 22, Beyit 12). [genc-i nihānī, -ī
]

genc-i nihānım: Gizli hazine.

1. (G. 171, Beyit 12). [genc-i
nihānım, -ım]

genc-i pinhāndur: Gizli hazine.

1. (G. 49, Beyit 4). [genc-i
pinhāndur, -dur]

genc-i pinhānıñ: Gizli hazine.

1. (G. 166, Beyit 11). [genc-i
pinhānıñ, -ıñ]

genc-i rahtıñı: Mal, mülk hazinesi.

1. (G. 138, Beyit 7). [genc-i rahtıñı,]

genc-i revān-ı ma'ni: Can hazinesinin
manası.

1. (G. 170, Beyit 4). [genc-i revān-ı
ma'ni,]

genc-i züleyhā-yı tama'dan: Açgözlü
Züleyha'nın hazinesi.

1. (G. 108, Beyit 4). [genc-i züleyhā-
yı tama'dan, -dan]

gencūr: Hazinedar, hazine bekçisi.

1. Himmeti ızhār-ı esrār itse anı
kılma 'ayb / Fāş ider genc-i
nihānī olsa ger **gencūr** mest (G.
22, Beyit 12). [gencūr,]

gencūr-ı şāh: Padişahın hazinelerinin
bekçisi.

1. (G. 99, Beyit 7). [gencūr-ı şāh,]

ger: Şart edatı, şayet.

1. Yaḥsa **ger** nār-ı tecellā cismini
Mu'sā kimi / Terk-i ru'yet eyleme
dīdārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 4). [ger,]

1. Ger dilersen ey āḫī naḥl-i
velāyetden rüteb / Mü'min ol
şidkile āl-i Ḥaydara imān getür
(G. 3, Beyit 10). [ger,]

2. Kopsa **ger** bād-ı kıyāmet titrese
'arz u cibāl / Bir kadem kılmaz
yerinden cünbüş u reftār-ı kuṭb
(G. 7, Beyit 5). [ger,]

3. Ger olmasaydı şāh-ı velāyet
muḥabbeti / Maḳbūl-ı ḥazret

- olmaz-idi ya şavm ya şalât (G. 13, Beyit 7). [ger,]
4. Ger bezm-i kıyâmetde gerek bâde kevşer / Gel Himmetiyâ sâkî-yi mestân etegin dut (G. 20, Beyit 11). [ger,]
5. Eylerdi Benî Âdemi târâc ‘Azrâ’îl / Ger kılmasayüz yâ veliyullah ħimâyet (G. 21, Beyit 7). [ger,]
6. Zâhirim ger ‘âlem-i şüretde vîrândur ne ğam / Eylemez zîrâ vücûd mülküni ma‘mûr mest (G. 22, Beyit 11). [ger,]
7. Himmetî izhâr-ı esrâr itse anı kıлма ‘ayb / Fâş ider genc-i nihânî olsa ger gencür mest (G. 22, Beyit 12). [ger,]
8. Himmetî virmez ‘Alî ‘aşkında her huşyâr baş / Yanmasa altında ger âteş karar mı cism sac (G. 27, Beyit 12). [ger,]
9. Yetmiş iki millete ol gün kıpar tûfân-ı Nûĥ / Ğarķ olur Ğarķ ol celâlet bahrine ger olsa mûc (G. 30, Beyit 3). [ger,]
10. Uşbu tûfan celâlınden ger istersen necât / Çıĥ velâyet evcine ‘ankâ-şifat merdâne üc (G. 30, Beyit 4). [ger,]
11. Muttakî olmaz münâfık münkir-i âl-i ‘abâ / Kılsa ger yüz min namâz dutsa ger yüz miñ orüc (G. 30, Beyit 6). [ger,]
12. Muttakî olmaz münâfık münkir-i âl-i ‘abâ / Kılsa ger yüz min namâz dutsa ger yüz miñ orüc (G. 30, Beyit 6). [ger,]
13. Munda ger mevlâ-yı Ğaydar kılsa yüz miñ cürm süc / Ey berâder haşr dîvânında sormaz Kird-ĝâr (G. 30, Beyit 9). [ger,]
14. ‘Ayn-ı deryâdur ĥakîkatde pes anı bilme ĝayr / Ne ‘aceb ger teprese devr-i şevk-ilen ‘ummân-ı mevc (G. 31, Beyit 4). [ger,]
15. Tapmazdı istikâmet-i islâm ve’s-selâm / Ger şehr-i dîni kılmasa ol şehriyâr fetĥ (G. 39, Beyit 5). [ger,]

16. Sen ‘Alīyi **ger** veliyullah-ı muṭlak
bilmeseñ / Gör söyler şānına
Allah gel furkāna baḥ (G. 41, Beyit
8). [ger,]
17. Cān u gözün aç ey birāder merd
iseñ merdāne baḥ / **Ger** ulū’l-
ebşār-iseñ ol server-i merdāne
baḥ (G. 42, Beyit 1). [ger,]
18. Ger yedin esrārına āgāh iseñ şerḥ
eyle kim / Ne cihetdendür beyān-
ı yed-i beyzā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit
11). [ger,]
19. Ger ḥimāyet kılmasaydı ol
server-i merdān-ı dīn / Küfr-ile
dutmuşdı cümle yeryüzün ehl-i
fesād (G. 46, Beyit 5). [ger,]
20. Ger feres ḥunük-rev olsun sürd u
sū dirīd / Fāris-i çabuk gerekdür
göstere lu‘b-ı ferīd (G. 47, Beyit
1). [ger,]
21. İçmeyen **ger** Ḥızr-ise nuṭḥ-ı
‘Alīden cām-ı cem / Āb-ı ḥayvān
içse ḥayvāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 4). [ger,]
22. Var ise cānında **ger** idrāk yā
başında ‘aql / Nāşih-i müşfikden
ey ferzend-i ādem diñle pend (G.
51, Beyit 7). [ger,]
23. Ger muḥibb-i şādık-ı āl-i ‘Alī-sen
şevk-len / Cānıñı kıl āteş-i
mihrinde ol mahıñ sipend (G. 51,
Beyit 9). [ger,]
24. Ger müdrük iseñ gör ki bu Qur‘ān-
ı ‘azīme / Zāhirde ‘Alī müfred-
ilen yakıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[ger,]
25. Ger olubdur düşmen āl-i
Muḥammed kaşdına / Şubḥ dem
çekdi sınan u bağladı seyf-i siper
(G. 65, Beyit 2). [ger,]
26. Dil u cān zülf u ruḥ dilbere ḥarc-
eylemeyen / Tācir-i Çin u Ḥıṭā
olsa **ger** noḳşān getürür (G. 71,
Beyit 3). [ger,]
27. Ḥuffāş nola görmese **ger** ol güneşi
fāş / Her zerre-yi ḥurşīd-şıfat
‘ayn-ı ‘ayāndur (G. 72, Beyit 3).
[ger,]

28. ‘Alî aḥbâbınıñ **ger** olsa yüz miñ
cürm-i ‘iṣyānı / Kıyâmetde
kerîm-i pür-kerem anı mu‘âf
eyler (G. 75, Beyit 10). [ger,]
29. ‘Alîdür zevraḳ-ı Nūḥıñ kim aña
ger minen cāhil / Eger Ken‘ân ise
ḥaḳḳdan ne ümmîd-i necât eyler
(G. 76, Beyit 8). [ger,]
30. Keṣtî-yi fetḥ-i necât oldu bize
mihr-i ‘Alî / **Ger** minen Nūḥ ise
bu keṣtiye ṭūfâna gider (G. 77,
Beyit 6). [ger,]
31. Çıḥsa **ger** ḥâriciniñ cānı teninden
lâ-ṣek / Ol ceḥennem odına tâ-
be-ebed yâne gider (G. 77, Beyit
10). [ger,]
32. Kılrsa bir aḥbâb-ı ehle’l-beyt **ger**
yüz miñ ḥaṭâ / Ḥaḳḳ ḡanîdür
onlaruñ cürm u günâhından
geçer (G. 78, Beyit 7). [ger,]
33. Kısmet olsa her kime ṣâh-ı
velâyetden nazâr / Hızrolur bir
demde **ger** ‘azm itse deryâdan
geçer (G. 79, Beyit 10). [ger,]
34. Kimi ḥar eylese eyler ve **ger** kılsa
kılır ‘izzet / Vekîl-i muṭlak
maḳṣûd-ı rabbü’l-‘âlemin oldur
(G. 16, Beyit 2). [ger,]
35. Söyle ey dil Ḥaydar-ı kerrâra
dâim menḳıbet / **Ger** dilersen dîn
u ‘uḳbâda ḥaḳḳdan maḡfiret (G.
17, Beyit 1). [ger,]
36. Men ‘aref ‘ilmiñ ‘Alîden oḫı **ger**
‘irfân-iseñ / Oldı zirâ ism-i ṭuḡrâ-
yı niṣân-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 4).
[ger,]
37. Nesl-i Ādem ḥaḳḳ-ı ‘âlem tanıya
kimdür ‘Alî / **Ger** bugün seyrider
izḥâr-ı şifâ-yı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 8). [ger,]
38. Ger la‘l gerek küh-ı Bedaḥṣân
etegin dut / Ey dür dileyen ol bu
‘Aden baḥrine ḡavvâṣ (G. 20,
Beyit 3). [ger,]
39. Ger ‘âlim-isen eyleme cāhillere
bî‘at / ‘Allâm-ı ḳazâ kâşif-i Ḳur‘ân
etegin dut (G. 20, Beyit 9). [ger,]
40. Ger dilersen Himmetî didâr-ı
Ḥaydardan naṣīb / Rüşen eyle

- kalbiñi m̄anend-i mirāt-ı züccac
(G. 27, Beyit 13). [ger,]
41. Sıbgatıdur çün hüccet-i katıç
koşan meydāna gel / **Ger** kılursan
dīn yolında āl-i merdān-ile baḥs
(G. 26, Beyit 6). [ger,]
42. Bir şehādet barmağı eyler cihānı
tārūmār / Şol ‘erenler serverine
ger çekseler leşker kılıç (G. 34,
Beyit 9). [ger,]
43. Himmeti **ger** çalsaydı ḥāce-i
kanber kılıç / Fi’l-meşel bir berķ-i
lāmi‘dür ener gökden yere (G. 34,
Beyit 10). [ger,]
44. Ger ulū’l-ebşār-iseñ ol server-i
merdāne baḥ / Cān u gözin aç ey
birāder merd iseñ merdāne baḥ
(G. 41, Beyit 1). [ger,]
45. Şad ḥezārān a‘dā-yı ‘ādī olsa **ger**
bir ḥamlede / Tārūmār iyler onı
şir-i ḥudā rüz-ı neberd (G. 52,
Beyit 4). [ger,]
46. ‘Aşıka cānlar bağışlar eylese
dilber ḥadīs / Ḥoḳka-yı dürdür
töker meclisde kılsa **ger** ḥadīs (G.
25, Beyit 1). [ger,]
47. Ol ḳalur āḥır günü bel‘am teki
‘üryān lūc / Geysel **ger** yüz ḥırķa u
taḳvā cihānda ḥārici (G. 30, Beyit
8). [ger,]
48. Ger ol şāḥib-kerem-i şāh-ı kerīme
çākerem dirsən / Saḥāvetdür
hüner bu ‘arşada ḡayr-ı hünerden
geç (G. 32, Beyit 4). [ger,]
49. Gitse **ger** başım yolunda olmazam
bir dem melūl / Hürrem u dil-
şād-ı ḥandānam ezelden tā ebed
(G. 53, Beyit 2). [ger,]
50. Her cānda ki var ‘aşķ-ı ‘Alī mihr-i
Muḥammed / **Ger** yüz miñ ola
zilleti yandurmaz ānı zār (G. 60,
Beyit 11). [ger,]
51. Aḥmed u Ḥaydar ki bir nūr-ı
eḥaddur bir vücūd / Bir vücūdu
nola **ger** iki görir eḥvel-i beşer (G.
62, Beyit 2). [ger,]
52. Olsa **ger** Mūsā kimi peygamber u
mürsel beşer / Añlamaz bu remzi
ḥaddı olmaya üstād-ı Hızır (G. 62,
Beyit 6). [ger,]

53. Tā ebed görmez likā **ger** hāk-i
rāh-ı şāhdan / Virmeye āyine-yi
şaykal-i ebşārına beşer (G. 62,
Beyit 8). [ger,]
54. Giyse **ger** yüz cevşen u huftān-ı
taqvā hārici / Serbeser ol dem
kıyāmet ehli tek ‘üryān kopar (G.
63, Beyit 5). [ger,]
55. Ger icāzet tapmasa şāh-ı veliden
Cebre’îl / Yoḥdur ḥadd kim kıla
deryā-yı ‘izzetden güzer (G. 65,
Beyit 5). [ger,]
56. Hurūc-ı āl-i Muḥammed 1353 /
Başında var-ise **ger** ‘aqlıñ eyle sen
tedbîr (G. 67, Beyit 9). [ger,]
57. Şöyle bil çıhmazdı zulmāt-ı
‘ademden tā ebed / Dönmese
çarḥ üzere **ger** re’yince bu şems-i
münîr (G. 68, Beyit 3). [ger,]
58. Zülfleriñ rāh-güzārında turāb it
cismiñi / Haşr meydānında **ger**
olmak dilersen serferāz (G. 83,
Beyit 4). [ger,]
59. Naḳdine zarrāb anıñ çalmaz
velāyet sikkesiñ / **Ger** riyāzet
būtesinden tapmasa ḳalbi güdāz
(G. 83, Beyit 7). [ger,]
60. Ger cevāzı olmasa giçmez bu
yoldan gāfile / Giçmege bil şırātı
ḥabb-ı Ḥaydardur cevāz (G. 83,
Beyit 9). [ger,]
61. Ḥaḳıḳat ‘āleminde **ger** dilersen /
Kemāliñ külli şeyden eyle
mümtāz (G. 84, Beyit 8). [ger,]
62. Şādıḳ olmaz **ger** bu ḳavle müdde’i
ḥüccet dutar / Ḥācet-i ḥüccet
degil besdür bu söze esnādımız
(G. 92, Beyit 5). [ger,]
63. Ger mü’min-iseñ söyleme aḥbār-ı
‘Aliden / Deccāl ḥarı isī-yi
Meryem dimek olmaz (G. 97,
Beyit 10). [ger,]
64. Ger Burak-ilen Muḥammed seyr-i
mi’rāc iyledi / Oldı ḥaḳḳdan
Aḥmediñ kitfi siziñ mirāciñiz (G.
98, Beyit 3). [ger,]
65. Ger vişāl-i gül gerek ey ‘andelib-i
dil-figār / Ḥancer-i süsen sınıñ-ı
ḥārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 3). [ger,]

66. ‘Aşk-ilen **ger** haĸĸa bende
ümme-t-iseñ Aĸmede / Şāh-ı şaff-
der Ĥaydar-ı Kerrārdan
dönderme yüz (G. 102, Beyit 7).
[ger,]
67. Murtażā ‘aşķına **ger** berdār
iderler Himmeti / Vir rızā ħükm-i
ķazāya dārdan dönderme yüz (G.
102, Beyit 11). [ger,]
68. Baĸra düşdi **ger** şebēh bu
laciverd-i ĸaĸĸdan / Cevher-i
derdem çıĸardı bir dirahşān
senderūs (G. 106, Beyit 10). [ger,]
69. Mihr-i Ĥaydardan göñül ķaşırında
Rüşen eyle şem^c / Rüşen olmaz
cān gözi **ger** yanmasa bir beyle
şem^c (G. 123, Beyit 1). [ger,]
70. Sineñi şāf eyle mihr-i Ĥaydar-ilen
Himmeti / **Ger** dilersen sākī-yi
kevşer elinden cām-ı şāf (G. 125,
Beyit 12). [ger,]
71. Ĥāzır u nāzır gör anı **ger** ulū’-
ebşār isen / Gel berü ey tālīb-i
dīdār gezme her ĸaraf (G. 127,
Beyit 10). [ger,]
72. Yaratmazdı cehennem şūretiñ
ĸaĸĸ / Seni ĸaĸĸ bilse **ger** cümle
ĸalāyık (G. 129, Beyit 3). [ger,]
73. (G. 146, Beyit 5). [ger,]
74. Tūfan ĸopa **ger** ‘āleme ol şıdķ-ı
yakīnin / Taĸyir idüben olmaya
aĸvāl-i tebeddül (G. 146, Beyit 4).
[ger,]
75. Baş oynada kim dönmeye
meydān-ı ‘Alīden / Nār u sitem u
ĸayr-ı vücūdun ide **ger** gül (G.
146, Beyit 5). [ger,]
76. Olmasa her şeyĸ şūfi **ger** ‘Alīniñ
peyrevi / Azdurur deşt-i
zelāletde onı mekrile gül (G. 147,
Beyit 10). [ger,]
77. Ger şefi’iñ olmaya āl-i
Muĸammed şöyle bil / Ĥaĸĸ bilür
maĸşerde özge ĸüccetiñ olmaz
ķabül (G. 148, Beyit 4). [ger,]
78. Olmasa **ger** zātıña şāh-ı
velāyetden nażar / ĸurb-ı
ĸaĸĸdan urma dem da‘vetiñ
olmaz ķabül (G. 148, Beyit 5). [ger,
]

79. Ger irādet ‘āleminde anber u
selmān ıfat / Bende-yi āh
olmayınca hidmetiñ olmaz abūl
(G. 148, Beyit 6). [ger,]
80. āh meydānında **ger** bu cān
serden gemeyeñ / İtdügiñ irār-
ı ‘ahd u bi‘atıñ olmaz abūl (G.
148, Beyit 8). [ger,]
81. Ger Amediyem eyh-i ‘arab
‘ābid-i āmi / Ver ĩsiyem rāhib-i
tersā u fereñem (G. 156, Beyit 2).
[ger,]
82. Ey āhī bizden ne am **ger** zāhid
dīvānedür / Āşinā-yı ‘aşam ol
biāneden müstaniyim (G. 157,
Beyit 6). [ger,]
83. Gelse **ger** lu üstüne ol pādişāh-ı
bī-niyāz / Kim ılır nice gedāyı
hüsrev-i āhib-külāh (G. 169,
Beyit 7). [ger,]
84. Ger münāfiqlar meni ed pāre
ılsa dönmezem / Hā arīkinde
tamām-ı heşt-i ārıñ ‘aşına (G.
172, Beyit 4). [ger,]
85. ahaha u ‘anter u hüřām u
azanfer cebele / **Ger** cebeldir
dözemez zerbet-i samsanımıza
(G. 175, Beyit 12). [ger,]
86. Olmasa cānında **ger** cānān mehr-i
āh-ı dīn / Cinn u insānıñ vücūd-ı
cism-i cānı bir cova (G. 176, Beyit
7). [ger,]
87. Başı üste **ger** degirmen daşı dönse
abr-ide / Dilber-ilen itdigi ‘ahd u
vefādan dönmeye (G. 178, Beyit
2). [ger,]
88. Hārici **ger** şed hezār olsa tenezzül
ılmaya / Gitse **ger** başı arī-i
murtażādan dönmeye (G. 178,
Beyit 6). [ger,]
89. Hārici **ger** şed hezār olsa tenezzül
ılmaya / Gitse **ger** başı arī-i
murtażādan dönmeye (G. 178,
Beyit 6). [ger,]
90. ‘Alidir Ādeme ta‘lim iden esmā-yı
hüsñanı / Nebīdir **ger** veli cümle
‘Aliden aldı irşadı (G. 181, Beyit
2). [ger,]

91. Ger olmasaydı anıñ zülfiķār-ı feyyāzı / Tapardı dīn-i Muḥammed bu dīnde ḥalelī (G. 185, Beyit 9). [ger,]
92. Ḥaḳḳ bilür müstağnīyim bu ḥaşmete baş egmezem / Virseler **ger** rūmu delālet eylese ḳayşer meni (G. 187, Beyit 5). [ger,]
93. İ'tibār-ilen nazar ḳıl **ger** ulū'l-ebşārsen / Cünbiş-i 'ibret-nümā-yı her ğarāibdir 'Alī (G. 188, Beyit 4). [ger,]
94. Ger 'Alī ibn-i Ebu-Ṭālib oḥurlar zāhiren / Liken maṭlūb-ı murād-ı küll-i ṭālibdir 'Alī (G. 188, Beyit 6). [ger,]
95. Her gün biter ḳayıdma bu farṭ-ı nihāyete / **Ger** ğam tökerse ḳanıñı gitme şikāyete (Müsebba 1, Beyit 30). [ger,]
96. Ger cümle ḥaḳḳ-ı rüy-ı zemīn olsa düşmenim / Ḥarb-itmege 'adū ile bu 'arşada benim (Müsebba 1, Beyit 37). [ger,]
97. Ed'ūke külli hem u ğam sen cili / Yandırsa cism u cānıñı **ger** nār dem-be-dem (Müsebba 1, Beyit 39). [ger,]
98. Ger şabr u ğinā gencine ḳıl ḥaḳḳa tevekkül / Buğz u ḥased u hırş u hevā ḥaddine çek sedd (G. 54, Beyit 10). [ger,]
99. Ger getirse münkir-i imān şehādet tañrıya / Şāhid olmaz olmayan 'aşḳında ol şāhın şehīd (G. 55, Beyit 7). [ger,]
100. Ger 'alem çekse sınan cān-ğüzār-ı evliyā / Ḍarbını getirmez tāb-ı sındān-ı ḥacer (G. 65, Beyit 7). [ger,]
101. Muḥabbet 'āleminde olmasañ **ger** bende-yi Ḥaydar / Ḥaḳīkatde saña ey bende-yi ḥaḳḳ luṭf-i 'aṭā ḳılmaz (G. 101, Beyit 8). [ger,]
102. Söyleyen dilde gören gözde 'Alīdür vāḳıf ol / **Ger** seninlen yār-ise bu cān u dilde beş ḥavās (G. 103, Beyit 9). [ger,]

103. Himmeti kıılma ‘Aliden
özge bir deyyārdan / **Ger**
tevekkül ehlişeñ iki cihānda
mültemes (G. 105, Beyit 12). [ger,
]
104. Ka‘beyi but-ḥane kıılma
olmaya **ger** but-perest / Lāti
yandur ḥaḩı sındur riṣṩe-yi
zünnāri kes (G. 108, Beyit 6). [ger,
]
105. Var-ise **ger** ṣāh-ı ebrār ile
‘ahd u peymāniñ / Gel vücūduñ
kişverinden leşker-i eşrāri kes (G.
108, Beyit 10). [ger,]
106. Söyle maña kim nedür
şüret-i ma‘nā-yı nefis / **Ger** saña
ma‘lüm ise ism-i mesihā-yı nefis
(G. 109, Beyit 1). [ger,]
107. Söyle maña kim nedür
şüret-i ma‘nā nefis / **Ger** saña
ma‘lüm ise ism-i mesihā nefis (G.
109, Beyit 1). [ger,]
108. Tā ebed ey Himmeti ḥaḩḩ-
ile biḡānedür / Olmasa **ger** ādemī
munda şināsā nefis (G. 109, Beyit
11). [ger,]
109. Ger saña gevher gerek
‘ummāna gir ey Himmeti / ‘Aşk
baḩr-ı ten şedef lu’lu’-ı lālādur
nefes (G. 110, Beyit 12). [ger,]
110. Ger kıılmaz ise fermān
aşlen yeryüzünde / Yil esmez u
su aḩmaz çekmez zebān-ı āteş (G.
111, Beyit 11). [ger,]
111. Ger şevāb itmek dilersen
ḩanda kim görseñ bugün /
ḩāriciniñ başını kes ḡāzi ol ḩana
bulāş (G. 112, Beyit 9). [ger,]
112. Himmeti āl-i Muḩammed
‘aşḩına dönderme yüz / Her
ṩarafdan başına aḡyār **ger**
yaḡdursa dāş (G. 112, Beyit 11).
[ger,]
113. Bil bu güftāriñ beyāniñ ey
beni ādem bugün / Var-ise **ger**
sende idrāk ferāşet ‘aḩl u ḩuş (G.
116, Beyit 8). [ger,]
114. Şüretde **ger** kevākib şems
ḩamerden olmış / Bu yeryüzi
münevver bu āsimān münakḩaş
(G. 118, Beyit 7). [ger,]

115. Zülfikârı Hâydarîñ **ger**
olmasa virmezdi hiç / Cebre'îliñ
Aḥmede indirdüğü mirât feyz (G.
121, Beyit 3). [ger,]

116. Ger olmasa her sözde 'Alî
medḥ-i mükerrer / Bir turreye
miñ beyt-i ğazel şî'r-i müsecca'
(G. 122, Beyit 13). [ger,]

117. Velîyullaha **ger** bu
dünyâda 'arz itmeyeñ imân /
Vişâl-ı hür-ı cennet isteme ey
ebleh-i tâmi' (G. 124, Beyit 11).
[ger,]

118. Ger şükür ger şikâyet 'arz
eyle her sözün var / Geldi ḥalîfe-
yi 'arz ya'ni ki âdem-i 'aşk (G.
132, Beyit 5). [ger,]

119. Ger şükür **ger** şikâyet 'arz
eyle her sözün var / Geldi ḥalîfe-
yi 'arz ya'ni ki âdem-i 'aşk (G.
132, Beyit 5). [ger,]

120. Tulu' itmezdi **ger** nür-ı 'Alî
burc-ı velâyetden / Şafâ-yı şubḥ-
dem bulmazdı bu çarḥ-ı zeyn
revnaḳ (G. 133, Beyit 5). [ger,]

121. Yüz çevirme **ger** 'Alî
'aşkına berdâr itseler / Tâ ola
dâr-ı ḥakîkatde maḳâmîñ dâr-ı
ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 11). [ger,]

122. Tanı ol şâhenşeh-i dârü'l-
beḳâyı sen daḥi / **Ger** dilersen bu
fenâda devlet-i pâyendelik (G.
142, Beyit 4). [ger,]

123. Ger cemâl-ı Hâydarî
görmek dilersen Himmetî /
Şayḳal-ı mihr-ile cân âyinesinden
zengi sil (G. 144, Beyit 12). [ger,]

124. Ehl-i beyte 'arz-ı imân
eyle **ger** cennet gerek / Ya'ni
mü'minler mekânıdır behişt-i
mu'tedil (G. 144, Beyit 11). [ger,]

gerçe: Her ne kadar, ...ise de; ama, ancak,
fakat, lâkin; ('ammâ', 'velî', 'lik', 'velikin'
edatları ile birlikte).

1. Gerçe Âdem tapdı ol mebde-i
eşyâdan vücüd / Geldi Âdemden
vücûda ol vücûd-ı bü'l-'aceb (G. 3,
Beyit 3). [gerçe,]

2. Gerçe ḥayydur 'âlem-i ma'nîde
amma ḥayy degil / Olmasa her

kimiñ cisminde cān-ı ma‘rifet (G.
18, Beyit 9). [gerçe,]

gerçi: *Aslına bakılırsa, aslında.*

1. Aşlımız **gerçi** beşerdür velî-yi
haqq-ı emr-ilen / Oldı mescüd-i
melek secde için şüretimiz (G. 91,
Beyit 10). [gerçi,]
2. Aşhâb **gerçi** eylediler besi cedd u
cehd / Kim kıldı hayber-i şeh-i
düldül-süvâr feth (G. 39, Beyit 2).
[gerçi,]
3. Çarh ne hayrânîñ ‘aşk-ile
sergerdân gezer / **Gerçi** olmuşdur
bu ‘âlem halkı sergerdân-ı çarh
(G. 42, Beyit 2). [gerçi,]
4. ‘Âlem-i ma‘nîde sulţānuz vücūd
iqlimine / ‘Âlem-i şüretde **gerçi**
Himmetîdür adımız (G. 92, Beyit
11). [gerçi,]
5. Haqq velîni‘met ‘Alîdür kāsım-ı
hân-ı behişt / **Gerçi** bu halk-ı
cihānîñ rızqına haqqdır kefil (G.
143, Beyit 5). [gerçi,]
6. Kāf-ı nūndan kârgāhı **gerçi**
munca şüretiñ / Lik şol üstād-ı

şüret-bāfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 3). [gerçi,]

gerçi: *Her ne kadar, ...ise de; ama, ancak,
fakat, lâkin.*

1. İbrāhimlik **gerçi** kıllur sırr-ı
maķāmāt / Amma oña İbrāhim-i
Edhem demek olmaz (G. 97, Beyit
3). [gerçi,]
2. Enbiyādan **gerçi** şüretde
muahhar geldüñiz / Ma‘nîde lîkin
muķaddemsen muķaddem yā ‘Alî
(G. 190, Beyit 8). [gerçi,]

gerd: *Toz, toprak, gubar.*

1. Gerd-i ğafletden anıñ sürme
çeker çeşmine dîv / **Gerd** alur
āyinesiñ kıble-nümāyı görmez (G.
86, Beyit 3). [gerd,]
2. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-
süvārîñ **gerdine** / Lāşeye minmiş
felâket birle her bir sust-lāş (G.
112, Beyit 7). [gerdine, -i, -n, -e]
3. Çün ulū’l-ebşār-iseñ **gerdi** āstān-ı
Haydarıñ / Tütüyādur Himmetî
bu dîde-yi giryāne çek (G. 138,
Beyit 11). [gerdi, -i]

gerd kopsa: *Toz, toprak savurması.*

1. (G. 52, Beyit 6). [*gerd kopsa, -sa*]

gerdān: *Dönen, dolaşan.*

1. Vir bu teşne ‘āşığa ey sāki devrān
kadeḥ / Tā ola devrinde ‘uşşāk
ehliniñ **gerdān** kadeḥ (G. 37, Beyit
1). [*gerdān,]*

gerdān iden: *Döndürmek, dolaştırmak.*

1. (G. 59, Beyit 3). [*gerdān iden, -en*
]

gerd-i akdām: *Ayağın tozu.*

1. (G. 68, Beyit 4). [*gerd-i akdām,]*

gerd-i ğafletden: *Gaflet toprağı.*

1. (G. 86, Beyit 3). [*gerd-i ğafletden,*
-den]

gerd-i ‘iṣyānı: *İsyān tozu, toprağı.*

1. (G. 80, Beyit 10). [*gerd-i ‘iṣyānı, -ı*
]

gerd-i rāh-ı düldül: *Düldül’ün yolunun
toprağı.*

1. (G. 182, Beyit 11). [*gerd-i rāh-ı*
düldül,]

gerdiş: *Dönüş, dönme.*

1. Çeşmine müşrikleriñ şol āteş-
perrān-ı çarḥ / Dönderen bu
gerdişi dest-i velāyetdür yakīn (G.
42, Beyit 10). [*gerdişi, -i*]

2. Mihr-idi mihr u mehi nā-
mihribān-ı kine-ḥāh / **Gerdiş** leyl
u nehār sābit u seyyārı hiç (G. 33,
Beyit 10). [*gerdiş,]*

gerdiş-i eyyāmam: *Dönen, devreden
günler.*

1. (G. 155, Beyit 5). [*gerdiş-i*
eyyāmam, -am]

gerdün-ı dūn-nevāz: *Alçaklığıyla gönle
dokunan dünya.*

1. (G. 58, Beyit 3). [*gerdün-ı dūn-*
nevāz,]

gerek: *Lazım, elzem.*

1. Kānber **gerek** ‘Aliniñ cān vire
Ḥidmetinde / Her bende maḳbūl
olmaz her tuḥfe lāyık dost (G. 23,
Beyit 7). [*gerek,]*

2. Bir ‘āşık-ı belākeş memlūk-ı
sābık-ı dost / Kānber **gerek**

- ‘Aliniñ cān vire Hıdmetinde (G. 23, Beyit 7). [gerek,]
3. Ger feres ħunük-rev olsun sürd u sū dirīd / Fāris-i çabuk **gerekdür** göstere lu‘b-ı ferīd (G. 47, Beyit 1). [gerekdür, -dür]
4. Ger la‘l **gerek** kūh-ı Bedaħşān etegin dut / Ey dūr dileyen ol bu ‘Aden bahrine ğavvāş (G. 20, Beyit 3). [gerek,]
5. Fāris-i ma‘nī **gerekdür** kim gire bu ‘arşaya / ‘Aşķ meydānında yoħsa bir cova yüz min feres (G. 105, Beyit 6). [gerekdür, -dür]
6. ‘Ālim-i ‘ilm-i ledünnī ħal-i külli müşkilāt / Kādı-yı bāz-ı kebüter müfti-yi ejder **gerek** (G. 139, Beyit 6). [gerek,]
7. Üstümüzden ma‘şiyet zūlmātını ref‘ itmege / Nūr-baħş şāh-ı encüm Ĥüsrev-i ħāver **gerek** (G. 139, Beyit 7). [gerek,]
8. ‘Āciz oldu düşdi pervāz eylemekden cān kuşu / Oña lütfundan cināh-ı şevķ bāl u per **gerek** (G. 139, Beyit 8). [gerek,]
9. Himmeti nūr-ı ‘Aliden rüşen eyle cān gözin / Ki saña ‘āşķ cemālullah temāşası **gerek** (G. 141, Beyit 12). [gerek,] Tecrid **gerek** ‘aşķ eri zirā ki ‘Alidür / Bu ‘arşada ser-leşker-i ervāh-ı mücerred (G. 54, Beyit 2). [gerek,]
10. Kim ki öz dersin ‘erenler şāhına peyrev **gerek** / Şöyle kim āb-ı revāniñ ric‘atı ‘ummānedür (G. 73, Beyit 11). [gerek,]
11. Ma‘nī **gerek** da‘viye aħbāb-ı ‘Aliniñ / Her lāf idene lāf-ı mesellem dimek olmaz (G. 97, Beyit 11). [gerek,]
12. Ger vişāl-i gül **gerek** ey ‘andelīb-i dil-figār / Ĥancer-i süsen sīnān-ı ħārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 3). [gerek,]
13. Bilmege ‘ālemde bu esrārı ‘aķl **gerek** / Çün velāyet ‘ilmini idrāk

- eylemez ‘aql-ı ma‘āş (G. 112, Beyit 6). [gerek,]
14. Kerbelā deştinde top ol gel belā
çevgānına / Çün geçersen ‘ākıbet
mundan **gerek** miñ bāşa baş (G.
119, Beyit 9). [gerek,]
15. Destār harām olsun aña sikke u
şüret / Sarımağ **gerek** ol
serseriniñ başına mağna‘ (G. 122,
Beyit 11). [gerek,]
16. Şem‘ olan yerde şarāb-ı şāhid u
muṭrib **gerek** / Yağmasun taḳlīd-
ile pes baḫil u süflā şem‘ (G. 123,
Beyit 11). [gerek,]
17. Ādem-i ma‘nī **gerek** bu ‘ilm-i
idrāk etmege / Handa eyler bu
remzi her ḫimār-ı hoş ‘alef (G.
127, Beyit 8). [gerek,]
18. Kalmışuğ ğam vādisinde hādi-yi
rehber **gerek** / Bu zelāletden bizi
kurtarmağa bir er **gerek** (G. 139,
Beyit 1). [gerek,]
19. Kalmışuğ ğam vādisinde hādi-yi
rehber **gerek** / Bu zelāletden bizi
- kurtarmağa bir er **gerek** (G. 139,
Beyit 1). [gerek,]
20. Yoğ iken nām u nişān ‘ālem u
ādem henüz / Lif-i ḫurmā ile dīvi
bağlayan server **gerek** (G. 139,
Beyit 2). [gerek,]
21. Pence-yi ḫayber-güşā ya‘ni
yedullah-ı ğafūr / Mehd içinde
ejdehāyı şaḳ iden Ḥaydar **gerek**
(G. 139, Beyit 3). [gerek,]
22. Ḥaḳḳ ta‘ālādan anıñ-çün düldül ü
ḫancer gelen / Şir-i ḫaḳḳ şāh-ı
velāyet kätıl-i ‘anter **gerek** (G.
139, Beyit 4). [gerek,]
23. Yār-i Aḫmed zevc-i zehrā bāb-ı
şubeyr u şebir / Mir-i mālīk şāh-ı
selmān ḫāce-yi ḳanber **gerek** (G.
139, Beyit 5). [gerek,]
24. Bu selāsilden saña iḫsān ide ey
Himmeti / Virmege fetḫ u necātı
Ḥaydar-ı şaff-der **gerek** (G. 139,
Beyit 9). [gerek,]
25. ‘Āşıḳıñ ser-virmeye bu yolda
da‘vāsı **gerek** / Her kim ol

- merdüm dir da'vāya ma'nāsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [gerek,]
26. 'Āşıkıñ ser-virmeye bu yolda
da'vāsı **gerek** / Her kim ol
merdüm dir da'vāya ma'nāsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [gerek,]
27. Dāimā āl-i Muḥammed 'aşkına
mü'minleriñ / Hāriciylen şāh
meydānında ğavġası **gerek** (G.
141, Beyit 2). [gerek,]
28. Da'vī-yi islām ider her kim
müselmānam dir / Düşmeni āl-i
'Alīyye hem teberrāsı **gerek** (G.
141, Beyit 3). [gerek,]
29. Ol ki ḥaḳḳıñ bendesidir
Muşţafāniñ ümmeti / On iki
ma'şūma şıdḳ-ilen tevellāsı **gerek**
(G. 141, Beyit 4). [gerek,]
30. Dīn yolunda Muşţafādan gösterir
her kim nişān / Murtażādan ol
nişāniñ mühr u tuġrāsı **gerek** (G.
141, Beyit 5). [gerek,]
31. Şol kelām-ı nāṭıķıñ medḥinde pes
'āşıklarıñ / Bülbül-i ğüyā kimi bir
nuṭḳ-ı ğüyāsı **gerek** (G. 141, Beyit
6). [gerek,]
32. Görmek ister ol ki bu āyinede
veḥ-i liḳā / Pertev-i nūr-ı
'Aliden 'ayn-ı bīnāsı **gerek** (G.
141, Beyit 7). [gerek,]
33. Bilmek ister her kişi 'ilm-i
ledünniden ḥaber / Şol veliler
şāhı tek üstād-ı dānāsı **gerek** (G.
141, Beyit 8). [gerek,]
34. İsm-ilen islām özi kāfir cihānda
bī-şümār / 'Ālem-i ma'nide pes
ismiñ müsemması **gerek** (G. 141,
Beyit 9). [gerek,]
35. Her muşallā kim kıılır ḥaḳḳa
şalavāt dāimün / Şāh-ı dergāhı
kimi anıñ muşallāsı **gerek** (G. 141,
Beyit 10). [gerek,]
36. Bu ḳafesden şevḳ-ile pervāze
gelse murġ-ı rūḥ / Evc-i 'izzetde
velāyet burcı me'vāsı **gerek** (G.
141, Beyit 11). [gerek,]
37. Ehl-i beyte 'arz-ı imān eyle ger
cennet **gerek** / Ya'ni mü'minler

- mekānıdır behişt-i mu‘tedil (G. 144, Beyit 11). [gerek,]
38. Her işte **gerek** ‘āşıkā ihlāş-ı tevekkül / Teslīm-i rızā şükr-i hüdā şabr u taḥammül (G. 146, Beyit 1). [gerek,]
39. Kābız ervāḥa cān virdiñ **gerek** sen ‘ākıbet / Kādı-yı ḥaḳḳ meclisinde şevketiñ olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 9). [gerek,]
40. Rezm günü ‘arşada er kimi durmak **gerek** / Bezm günü yār-ilen ḳavl u ḳarār eyleyen (G. 164, Beyit 9). [gerek,]
41. Hemdem-i cān **gerek** gevher u kānı **gerek** / Yoḥsa ne ḥāşıl dilā bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit 7). [gerek,]
42. Hemdem-i cān **gerek** gevher u kānı **gerek** / Yoḥsa ne ḥāşıl dilā bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit 7). [gerek,]
43. Pes muḥıbb-i Ḥaydariñ iḥsānı kirdārı **gerek** / Yoḥsa munda anıñ
- güftār-ı zebānı bir cova (G. 176, Beyit 8). [gerek,]
44. Mü’minlere meded **gerek** ey ḳudretiñ eli / Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebbā 1, Beyit 3). [gerek,]
45. Ger bezm-i kıyāmetde **gerek** bāde kevşer / Gel Himmetiyā sākı-yi mestān etegin dut (G. 20, Beyit 11). [gerek,]
46. Ḥidmetinden bir nefes gāfil **gerekmez** ey aḥı / Ḥalḳ içinde baḳladı bir ḳul ki sultān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 9). [gerekmez, -mez]
47. Şāl-püş-ı şehr-i ‘aşḳuz ḥāksār-ı küy-ı faḳr / Şāh-ı lāḳayduz **gerekmez** çetr u çevgān-ı esās (G. 103, Beyit 2). [gerekmez, -mez]
48. Vücūdunda muḥıbb-i murtażāniñ / **Gerekmez** aru buḳl u ḥırs u vesvās (G. 104, Beyit 2). [gerekmez, -mez]
49. Gerekdür ‘arifiñ ḳalbi velāyet derine maḳzen / Çıḳan yüz gösterür pāk olmasa āyine-yi

hâtır (G. 67, Beyit 12). [gerekdür,
-dür]

50. ‘Alî âl-i ʔarîkatde ey gönül hâk ol
/ **Gerekse** cennet-i rıdvân içinde
taht-ı serîr (G. 67, Beyit 11).
[gerekse, -se]

51. Ger saña gevher **gerek** ‘ummâna
gir ey Himmetî / ‘Aşk baħr-ı ten
şedef lu’lu’-ı lâlâdur nefes (G. 110,
Beyit 12). [gerek,]

germ olub: Hararetlenmek, kızışmak.

1. (G. 106, Beyit 2). [germ olub, -ub]

get-: Uzaklaşmak, ayrılmak, gitmek.

1. Faşl-ı bahâr yitdi berdü’l-‘acûze
getdi / Açıldı bāb-ı rahmet cān
oldı zāik-i dost (G. 23, Beyit 11).
[getdi, -di]

2. Faşl-ı bahâr yitdi berdü’l-‘acûze
getdi / Şaħn-ı çemende yetdi vādi
hākāyık dost (G. 23, Beyit 11).
[getdi, -di]

3. Perde-yi ‘izzet açıldı aradan **getdi**
hicāb / Aħmede esrār-ı şāh-ı ins

u cān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 8).
[getdi, -di]

getür: Getir.

1. Ta‘allül kılma sākı mey **getür** bir
dem ki fırşatdur / Teğāfül urma
söyle muṭriba fırşat ğanîmetdür
(G. 80, Beyit 1). [getür,]

getür-: (Daha uzak bir yerden) Bulunulan
yere gelmesini sağlamak, gelmesine
sebep olmak, iletmek, nakletmek.

1. Eski tā bād-ı muħabbet coşa geldi
baħr zāt / Hoş **getürdi** cünbişe şol
baħr-ı bî-pāyān-ı mevc (G. 31,
Beyit 2). [getürdi, -di]

2. Dil u cān zülf u ruħ dilbere ħarc-
eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıṭā
olsa ger noķşān **getürür** (G. 71,
Beyit 3). [getürür, -ür]

3. Men didüm zülf-i peyāmın **getür**
ey bād-ı şabā / Ol gider başıma
sevdā-yı perîşān getürür (G. 71,
Beyit 4). [getür,]

4. Men didüm zülf-i peyāmın getür
ey bād-ı şabā / Ol gider başıma

sevdā-yı perīṣān **getürür** (G. 71, Beyit 4). [getürür, -ür]

5. Başlayub külbe-yi aḥzānıma mihmān **getürür** / Her gice renc u belā miḥnet u derd ğam-ı ‘aşk (G. 71, Beyit 5). [getürür, -ür]

6. Yüregim kanını mı bağrımı biryān idüben / Ol saḥī-ṭab^c bu mihmānlar için ḥān **getürür** (G. 71, Beyit 6). [getürür, -ür]

getür: *Getirmek // sunmak, takdim etmek.*

1. ‘Arsa-yı ‘aşka bugün ‘aşıq olan cān **getürür** / Kesüben kellesini tuḥfe-yi cānān **getürür** (G. 71, Beyit 1). [getürür, -ür]

gevher: *Cevher, mücevher.*

1. Ḥaydarı her kim berāber eyledi her nāqıṣa / **Gevheri** ḥar-mühreden fark etmeyeñ nādāna baḥ (G. 42, Beyit 6). [gevheri, -i]

2. Mihr-i ‘Alidür maña mülk-i beḳā tāc-ı genc / Rağbeti yoḥ göñlümüñ sīm u zer u **gevhere** (G. 177, Beyit 11). [gevhere, -e]

3. Bir şedefdir iki ‘ālem ādem onuñ **gevheri** / Muttaşıl ol gevher-i şeffāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 4). [gevheri, -i]

4. Nıl-i saḥābı dutub gevher-i dürr bu gelin / ‘Arşdan ol **gevheri** ferşe niṣār eyleyen (G. 164, Beyit 3). [gevheri, -i]

5. Ḥaydarı her kim berāber eyledi her nāqıṣa / **Gevheri** ḥar-mühreden fark etmeyeñ nādāna baḥ (G. 41, Beyit 6). [gevheri, -i]

6. Ger saña **gevher** gerek ‘ummāna gir ey Himmeti / ‘Aşk baḥr-ı ten şedef lu’lu³-ı lālādur nefes (G. 110, Beyit 12). [gevher,]

7. Göñül derya-yı şadefdir sīne medḥ-i murtażā **gevher** / Kulağında bu dürri saḥla cān-ı dilden ey sāmi^c (G. 124, Beyit 10). [gevher,]

8. Hem isī bin Meryem hem kätıl-ı deccālem / Hem şems u kamer burcam hem **gevher** u hem dürcem (G. 155, Beyit 9). [gevher,]

9. Hem şānam u hem zenbūr hem zehrem u hem bālem / Hem şulham u hem ceng hem **gevher** u hem seng (G. 155, Beyit 7). [gevher,]

10. Hemdem-i cān gerek **gevher** u kānı gerek / Yoḥsa ne ḥāşıl dilā bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit 7). [gevher,]

11. Ma‘nī-yi noḡta-yı bā esrār-ı lam elif lā / Baḥr-ı ‘ulūma **gevher** kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 11). [gevher,]

gevher ma‘deni: Mücevher madeni, kaynağı.

1. (G. 154, Beyit 10). [gevher ma‘deni,]

gevher-i ‘ālem-fürüz: Dünyayı aydınlatan mücevher.

1. (G. 89, Beyit 1). [gevher-i ‘ālem-fürüz,]

gevher-i deryā-yı cūd: Cömert mücevher denizi.

1. (G. 25, Beyit 2). [gevher-i deryā-yı cūd,]

gevher-i deryā-yı vaḥdetdür: Birlik denizinin mücevheri.

1. (G. 80, Beyit 8). [gevher-i deryā-yı vaḥdetdür, -dür]

gevher-i deryā-yı zāt: Varlık denizinin mücevheri.

1. (G. 81, Beyit 4). [gevher-i deryā-yı zāt,]

gevher-i dürr: İnci mücevheri.

1. (G. 164, Beyit 3). [gevher-i dürr,]

gevher-i ġaltān-ı mevc: Yuvarlanan inci mücevherinin dalgası.

1. (G. 31, Beyit 3). [gevher-i ġaltān-ı mevc,]

gevher-i genc-i ḥakikatde: Doğruluk hazinesinin mücevheri.

1. (G. 138, Beyit 7). [gevher-i genc-i ḥakikatde, -de]

gevher-i ḡalb-i ḥacerden: Taş kalbin mücevheri.

1. (G. 32, Beyit 7). [gevher-i ḡalb-i ḥacerden, -den]

gevher-i şeffâfi: Şeffâf, saydam mücevher.

1. (G. 153, Beyit 4). [gevher-i şeffâfi, -i]

gevher-i ‘ummân-ı ‘aşk: Aşk denizinin mücevheri.

1. (G. 131, Beyit 6). [gevher-i ‘ummân-ı ‘aşk,]

gevher-i zât-ı ulûhiyyet: Allah'ın varlığının özü, cevheri.

1. (G. 98, Beyit 4). [gevher-i zât-ı ulûhiyyet,]

gey-: Giymek, giyinmek; takmak.

1. Geymişüz âl-i ‘abâ aşkına bir şâl-ı kühen / Ma‘nide nûr-ı velâyetden gelür hil‘atımız (G. 91, Beyit 3). [geymişüz, -miş, -üz]
2. Geymişüz âl-i ‘abâ aşkına bir şâl-ı kühen / Ma‘nide nûr-ı velâyetden gelür hil‘atımız (G. 92, Beyit 3). [geymişüz, -miş, -üz]
3. Ol qalür âhır günü bel‘am teki ‘üryân lûc / **Geyse** ger yüz hırka u

taqvâ cihânda hâricî (G. 30, Beyit 8). [geyse, -se]

4. Āstân-ı Hâydarâ yüz sürmeyince **geymedi** / Tâc-ı zerrîn başına egnine yaşıl hilye şem‘ (G. 123, Beyit 3). [geymedi, -me, -di]

5. Himmetî şıdķ-ile **geymişdir** velâyet cevşeniñ / Hâriciniñ hancer-i seyf-i sinânı bir cova (G. 176, Beyit 10). [geymişdir, -miş, -dir]

geydir-: Giydirmek, giymesini sağlamak.

1. Ki bezm-i muhteremdir şöhetin anıñ ğanîmet dut / Hârîm-i cism içinde **geydirir** bu câna mahrem dem (G. 152, Beyit 9). [geydirir, -ir]

gez-: Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

1. Himmetî **gezdi** velâyet gülşeninde her nefes / Mest olubdur ‘aşk-ilen söyler mişâl-i ‘andelîb (G. 6, Beyit 6). [gezdi, -di]

2. Gel beri bu şehriyar-ı şehri-
‘aşkıñ ey fakîr / İtler-ile âşinâ ol
gezme tenhâ u qarîb (G. 6, Beyit
4). [gezme, -me]
3. Geh bîşe-i hecâda **gezen** bebr u
ğazanfer / Geh kûh-ı dağa tîğiniñ
üstünde pelengem (G. 156, Beyit
6). [gezen, -en]
4. Hâzır u nâzır gör anı ger ulû’l-
ebşâr isen / Gel berü ey tâlib-i
didâr **gezme** her taraf (G. 127,
Beyit 10). [gezme, -me]
5. Çarh ne hayrânîñ ‘aşk-ile
sergerdân **gezer** / Gerçi olmuşdur
bu ‘âlem halkı sergerdân-ı çarh
(G. 42, Beyit 2). [gezer, -er]

gezend irmeye: Zarar, ziyan vermek.

1. (G. 51, Beyit 8). [gezend irmeye, -
me, -y, -e]

ğilmân: Cennette hizmet edeceğine
inanılan delikanlı, cennet erkeği.

1. Haydarın tâbîfine oldu muqadder
haqqdan / Hür u **ğilmân** u mey-i
‘aşk behişt-i derecât (G. 14, Beyit
7). [ğilmân,]

2. Bu dem kıadrini kim ki bildi ol
insân-ı kâmindür / Aña kıassam-ı
cennet hür u **ğilmân** berât eyler
(G. 76, Beyit 7). [ğilmân,]
3. Çün virir bezm-i kıyâmette şeh-i
merdân kadeh / Çağrışurlar hür
ğilmân melâik nüş-ı cân (G. 37,
Beyit 2). [ğilmân,]
4. Cinn u ins u hür u **ğilmân** u
melâik vahş-ı tayr / Kim ideller
muttaşıl o rahmet-i rahmân
medh (G. 38, Beyit 7). [ğilmân,]
5. Hür **ğilmân** u melek cinn u beşer
hükmindedür / Şür-ı İsrâfil u
haşr u neşr u mizân-ı şirât (G. 70,
Beyit 10). [ğilmân,]
6. Hâkim-i a‘râf u yezdân Kıasım-ı
kaşr-ı cinân / Çâkerine oldu
ğilmân hâdim-i hûra kenîz (G. 87,
Beyit 11). [ğilmân,]
7. Cân-ı dilden kıl aça-yı ehl-i beyt-i
ihtiyâr / Tâ saña humr-ı
muhabbetden vire **ğilmân** kadeh
(G. 37, Beyit 10). [ğilmân,]

8. Şöyle kim nuṭḡ-ı ‘Aliden zinde u
bā-nuṭḡdur / İns u cinn u ḥūr
ġilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş (G.
116, Beyit 7). [ġilmān,]

9. Cennet u **ġilmān** u ḥūr bāde-yi
kevşer ḥalāl / Oldı aḥbābına onıñ
āteş-i dūzah ḥarām (G. 151, Beyit
6). [ġilmān,]

ġilmān u ḥūr: Cennet erkeği ve cennet
kızı.

1. (Muh. 3, Beyit 12). [ġilmān u ḥūr,
]

ġinā: Bıkkınlık, usanç.

1. Ger şabr u **ġinā** gencine kıl ḥaḡḡa
tevekkül / Buġz u ḥased u hırş u
hevā ḥaddine çek sedd (G. 54,
Beyit 10). [ġinā,]

giç-: Bir yerden başka bir yere gitmek.

1. Ger cevāzı olmasa **giçmez** bu
yoldan ġāfile / Giçmege bil şırāṭı
ḥabb-ı Ḥaydardur cevāz (G. 83,
Beyit 9). [giçmez, -mez]

giç: Bir yerden başka bir yere gitmek.

1. Ger cevāzı olmasa giçmez bu
yoldan ġāfile / **Giçmege** bil şırāṭı
ḥabb-ı Ḥaydardur cevāz (G. 83,
Beyit 9). [giçmege, -me, -ge]

gice: Gece, gece vakti.

1. Her rüz ‘ıyd her **gice** ḡadr berāt
olur / En‘ām virdi her ḡavle kim
yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9).
[gice,]

2. Başlayub külbe-yi aḡzānıma
mihmān getirür / Her **gice** renc
u belā miḡnet u derd ġam-ı ‘aşḡ
(G. 71, Beyit 5). [gice,]

3. Gice gündüz maḡv-idi tābān geldi
ay gün / Ḥanda-idi ‘arş u fers
esfel-i a‘lā henüz (G. 90, Beyit 2).
[gice,]

4. Ol māḡ kıldı andan aheng-i seyr-i
mi‘rāc / Cebre’ıl o **gice** oldı bir
peyk ġāşıye-keş (G. 111, Beyit 3).
[gice,]

gice gündüz: Aralıksız, sürekli, her
zaman.

1. (G. 158, Beyit 7). [gice gündüz,]

gid-: *Gitmek, ulaşmak.*

1. Kim ki iḥlāsla ol servere merdāne
gider / Ḥaḫḫ bilür ḫaḫḫ yolına
‘aşḫ-ile merdane **gider** (G. 77,
Beyit 1). [*gider, -er*]
2. Cevşen-i şıdḫ giyüb tiğ-ı tevekkül
ḫurşanub / Leşker-i ḫırsla ḫarb
itmege meydāna **gider** (G. 77,
Beyit 2). [*gider, -er*]
3. Kim ki iḥlāsla ol servere merdāne
gider / Ḥaḫḫ bilür ḫaḫḫ yolına
‘aşḫ-ile merdane **gider** (G. 77,
Beyit 1). [*gider, -er*]
4. ‘Aḳl-ı Cebre’ıl demī yay-ı vahdet
rūḫ-ı burāḫ iyleyüben / ‘Arş
gülzārına Aḫmed kimi seyrāna
gider (G. 77, Beyit 4). [*gider, -er*]
5. ‘Aşḫla dār-ı ḫaḫīkatde ene’l-ḫaḫḫ
çağırur / Cān u ser terkiñ idüb
şoḫbet-i cānāna **gider** (G. 77,
Beyit 3). [*gider, -er*]
6. Nuṭḫ-ı cān-baḫş-ı ‘Aliden oḫuyan
‘ilm-i sabāḫ / Ḥızrolur ma’nide
ser-çeşme-yi ḫayvāna **gider** (G.
77, Beyit 5). [*gider, -er*]
7. Keşti-yi fetḫ-i necāt oldı bize
mihr-i ‘Alī / Ger minen Nūḫ ise
bu keştiye ṭūfāna **gider** (G. 77,
Beyit 6). [*gider, -er*]
8. Gitse yolında eger başı zehī faḫr-i
şeref / ‘Ādet-i resmdür ḫoç ḫuzı
ḫurbāna **gider** (G. 77, Beyit 7).
[*gider, -er*]
9. Cür‘a-yı cām-ı velāyetden iḫen
mest-i elest / Fānide yek-sere
ḫaḫḫ bezmine mestāne **gider** (G.
77, Beyit 8). [*gider, -er*]
10. Fāniden eylese aḫbāb-ı ‘Alī ‘azm-i
sefer / ‘Aşḫa yoldaş oluban
cennet-i rıdḫvāna **gider** (G. 77,
Beyit 9). [*gider, -er*]
11. Çıḫsa ger ḫāriciniñ cānı teninden
lā-şek / Ol ceḫennem odına tā-
be-ebed yāne **gider** (G. 77, Beyit
10). [*gider, -er*]
12. Her niçe doḫru yola dīvi delālet
iderem / Ğul-ı bed-ṭinet-i
gümrah biyābāna **gider** (G. 77,
Beyit 11). [*gider, -er*]
13. Kerkesiñ meyli eger cife-yi
murdāra çeker / Himmeti bülbül-

i hoş-ḥān gülistāna **gider** (G. 77, Beyit 12). [*gider, -er*]

gid-: *Uzaklaşmak, terk etmek.*

1. Men didüm zülf-i peyāmın getir ey bād-ı şabā / Ol **gider** başıma sevdā-yı perīşān getirür (G. 71, Beyit 4). [*gider, -er*]
2. **Gide** fi'l-cümle bū-yı nengden günāhıñ / Ḥaṭā u ma'şiyetden olasan pāk (G. 137, Beyit 2). [*gide, -e*]

gid-: *Bir şeyi yitirmek.*

1. Bu meydānda bi-‘aşk-ı şāh-ı merdān / **Giderse** baş cānım çekmezem bāk (G. 137, Beyit 11). [*giderse, -er, -se*]

gir-: *Girmek, dahil olmak.*

1. Girmeyen ğarḫ olur ol zevraḫa ey ehl-i necāt / Mihr-i evlād-ı ‘Alī zevraḫımış zevraḫa gir (G. 14, Beyit 6). [*girmeyen, -me, -y, -en*]

gir: *Girmek, dahil olmak.*

1. Girmeyen ğarḫ olur ol zevraḫa ey ehl-i necāt / Mihr-i evlād-ı ‘Alī

zevraḫımış zevraḫa **gir** (G. 14, Beyit 6). [*gir,]*

2. Ḳavl-i ḫaḫḫdur cennete **girmez** ‘Alīniñ düşmeni / Geçmeyince ince igne yulduzından tā ba‘ır (G. 68, Beyit 11). [*girmez, -mez*]
3. Girer baḫr-i şifāta seyrider ğavvaş-ı ma‘nī tek / Bu yüzden dem-be-dem nazāre-yi mevt ḫayāt eyler (G. 76, Beyit 4). [*girer, -er*]
4. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim **gire** bu ‘arşaya / ‘Aşk meydānında yoḫsa bir cova yüz min feres (G. 105, Beyit 6). [*gire, -e*]
5. Cān-feşān ol murtażā ‘aşkına dāim zer-feşān / Ḳavl-i şāh-ı enbiyādır cennete **girmez** baḫil (G. 143, Beyit 3). [*girmez, -mez*]
6. Ḳavl-i ḫaḫḫdır cennete **girmez** ‘Alīniñ düşmeni / Uşbu yolda geçmeyinde süft-i sūzenden ibil (G. 144, Beyit 10). [*girmez, -mez*]
7. Biz ‘Alī ḫullarıyuz terk-i ser terk-i cihān / Ḥaddı yoḫdur **gire** her

- serseri meydânımıza (G. 175, Beyit 7). [*gire, -e*]
8. Girende Bedr birle Һarbe Һaydar / ‘Adū Һanında ol dem Һopdı seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [*girende, -ende*]
9. ‘Aşķ meydânında şaf çekdi velāyet leşkeri / **Girmesün** bu Һalbe her ser virmeyen Һarrār Һalb (G. 4, Beyit 8). [*girmesün, -me, -sün*]
10. Һaķķa mişāl-i keştī-i Nūħ oldu Һubb-ı şāh / Şıdk-ile **gir** bu keştīye ey Һālib-i necāt (G. 13, Beyit 8). [*gir,]*
11. Peymāne çeküb şıdk-ile peymān etegin dut / Һum-Һāneye **gir** ‘aşķ-ile ey ehl-i irādet (G. 20, Beyit 10). [*gir,]*
12. Bu deşt-i pür ҺaҺardan Һorķma kŭlli biyābān tek / Velāyet şehrine **gir** vadī-yi Һavf u ҺaҺardan geĉ (G. 32, Beyit 3). [*gir,]*
13. Girer keyfiyyet-i eşvāt u nokĉa-yı cān olur cismi / Görür ol zāt kim bir Һarf-i künden kāinat eyler (G. 76, Beyit 3). [*girer, -er*]
14. Giren meydān-ı ‘aşķa şıdk-ilen evvel budur şartı / ‘Alī yolında bu cān-ı cihānı i‘tirāf eyler (G. 75, Beyit 4). [*giren, -en*]
15. Girmeye dārü’l-ĝama Һıĝmasa fi’l-nārdan / Dāmeni āl-i ‘abāya urmasa tā el beşer (G. 62, Beyit 10). [*girmeye, -me, -y, -e*]
16. ‘Adū **girmez** elif tek ey muvaĝĝid zātına Һaķķıñ / Vücūd-ı ferd onıñ gevhher-i deryā-yı vaĝdetdür (G. 80, Beyit 8). [*girmez, -mez*]
17. Her kimiñ olmasa cānında bugün mihr-i ‘Alī / Baĝ-ı firdevse **girmez** Һavz-ı levā’yı görmez (G. 86, Beyit 10). [*girmez, -mez*]
18. Girme **girme** Һılmayınca terk-i ser bu ‘arşada / Kim belādan muttaşıl Һāli degil meydānımız (G. 96, Beyit 9). [*girme, -me*]
19. Girme girme Һılmayınca terk-i ser bu ‘arşada / Kim belādan muttaşıl Һāli degil meydānımız (G. 96, Beyit 9). [*girme, -me*]

20. Kesdi evvel başını top eyledi
merdānımız / **Girdi** bu meydāna
çevgān velāyet ‘aşkına (G. 96,
Beyit 10). [*girdi, -di*]
21. Şāh-ı merdān çākeri çekmez
‘adūdan hāv-ı hūn / Evliyā
şehrine **girmez** lā-cerīm u bīm
herās (G. 103, Beyit 4). [*girmez, -
mez*]
22. Dest-i kaza yıhmadan cism-i
şehrin bendini / **Girmeden** ey bī-
haber şehrine yağma nefis (G. 109,
Beyit 5). [*girmeden, -me, -den*]
23. Tayy kıldı lā-mekānı **girdi** harem-
serāye / Açdı anıñ çün ol dem
ferrāş-ı ‘arş-mefreş (G. 111, Beyit
6). [*girdi, -di*]
24. Çizginür çarha **girüb** ‘aşk-la
pervāne şifāt / Şu‘le-yi nūr-ı ‘Alī
şem‘ine pervāne güneş (G. 117,
Beyit 2). [*girüb, -üb*]
25. Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān
oldı / **Girdi** merdāne ‘Alī ‘aşkına
meydāna güneş (G. 117, Beyit 5).
[*girdi, -di*]

26. Himmeti bu devlete **girmek**
dilersen ‘aşkilen / İhtiyār eyle
bugün üftādelik efkendelik (G.
142, Beyit 12). [*girmek, -mek*]
27. Hizmet kemerin bağlaya şol
‘arşa-yı ‘aşka / Merdāne **gire**
kılmaya bir özge taḥayyül (G. 146,
Beyit 3). [*gire, -e*]
28. İki ‘ālem halkı bir meydāna **girse**
harb için / Şeh-süvār-ı lā-fetā ol
server-i ‘ālem-penāh (G. 169,
Beyit 8). [*girse, -se*]
29. Girme tarīk-i ‘aşka ey Himmeti
refiķiñ / Bir rind ferd u merd u
merdāne olmayınca (G. 170, Beyit
11). [*girme, -me*]
30. Ed‘ūke külli hem u gam sen celi /
Meydāna **girdi** Ḥamza-ilen
ḥātem-i resül (Müsebba 1, Beyit
18). [*girdi, -di*]

gir: *Gir, dahil ol.*

1. Gir velāyet şehrine cümle
ḥaṭardan fāriğ ol / Yoḥdur anda
girdār u şaḥne-yi hāv-ı ‘abes (G.
105, Beyit 7). [*gir,*]

2. Koy bu zerķ-i ŧāna **gir** ey pey-rev-
i āl-i ‘abā / Olasın haķķ
meclisinde cür‘a-nuŧ dicle-nuŧ
(G. 116, Beyit 4). [*gir,]*

3. Gir haķķat bostanında naẓar ķıl
her ıaraf / Olmadın mānend-i
sūsen gūl teki hem cūmle kūŧ (G.
116, Beyit 5). [*gir,]*

4. Nūra dōnder mihr-i Hāydardan
vūcūduñ zūlmetiñ / **Gir** gōñūl
ķaŧrın ‘imāret ķıl hemiŧe ‘āmir ol
(G. 149, Beyit 8). [*gir,]*

gir: *Gir, dal.*

1. Ger saña gevher gerek ‘ummāna
gir ey Himmeti / ‘Aŧķ baħr-ı ten
ŧedef lu’lu’-ı lālādur nefes (G. 110,
Beyit 12). [*gir,]*

girdāb-ı baħr-ı firķata: *Ayrılık denizinin
girdabı.*

1. (G. 95, Beyit 4). [*girdāb-ı baħr-ı
firķata, -a]*

girdār: *Meŧgūliyet, iŧ.*

1. Gir velāyet ŧehrine cūmle
haıardan fāriğ ol / Yoħdur anda

girdār u ŧaħne-yi ħavf-ı ‘abes (G.
105, Beyit 7). [*girdār,]*

girūb: *Girmiş.*

1. Girūbdür Himmeti ‘aŧķ-ile her
dem / Velāyet ‘arŧasında
oynadur āt (G. 15, Beyit 13).
[*girūbdür, -dür]*

git-: *Gitmek, varmak.*

1. Her gūn biter ķayıdma bu farı-ı
nihāyete / Ger ħam tōkerse
ķanıñı **gitme** ŧikāyete (*Müsebba*
1, Beyit 30). [*gitme, -me]*

2. Mihr u cennet buğzı dāmı
ıarıķidir ‘ayān / Damuya **gitme**
ıarıķ-ı beddūr raħmāna gel (G.
150, Beyit 10). [*gitme, -me]*

3.

git-: *Ayrılmak, uzaklaŧmak; sona ermek.*

1. Yine ķiŧ **gitdi** geldi mevsim-i yaz
/ Ćemen ŧaħnında būlbūl ķekdi
āvāz (G. 84, Beyit 1). [*gitdi, -di]*

2. Kalmadı zūlmāt-ı şirk teng-i
cihānda mihr-ile / Doğdı tā burc-
ı velāyetden kamer **gitti** hamām
(G. 151, Beyit 3). [*gitti, -ti*]

giy-: *Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.*

1. Şāh elinden gāziler ol gün ki **giydi**
kırmızı / Şaḥn-ı meydānı serāser
gülzār tāk (G. 28, Beyit 2). [*giydi, -di*]

2. Yolına ser vermeyen bir
serseridür bilmiş ol / Pes
zarūretten **giyer** ol ḥāin-i tarrār
tāk (G. 28, Beyit 9). [*giyer, -er*]

3. Tāk giymek cān başında
giymeyenler ḥaḳḳdur / Terk-i ser
her kim ki kılmaz **giymesün**
zinhār tāk (G. 28, Beyit 3).
[*giymesün, -me, -sün*]

4. Ser-be-ser ol gün **giyerler** ḥil‘at-i
şāhın kuṭaṭ / Mü‘minīn u
mü‘mināne el virür terfendelik
(G. 142, Beyit 10). [*giyerler, -er, -ler*]

5. Giydi ādem ḥil‘atıñ seyrāna geldi
‘āleme / Sırr-ı zāt-ı ḥaḳḳ nişān-ı
bī-nişān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit
6). [*giydi, -di*]

6. Şāh elinden gāziler ol gün ki **giydi**
kırmızı / Şaḥn-ı meydānı serāser
gülzār-ı tāk (G. 28, Beyit 2). [*giydi,
-di*]

7. Halk içinde **giydi** bir şāl-ı kanā‘at
giyimini / Rızık için bu fānide ol
şāh-ı merdān surḥ u zerd (G. 52,
Beyit 3). [*giydi, -di*]

8. Bu Himmeti belākeş be-‘aşḳ-ı āl-i
‘abā / **Giyindi** şāl-ı kanā‘at çü
kıldı terk-i ḥarīr (G. 67, Beyit 13).
[*giyindi, -in, -di*]

9. Tāk giymek cān başında
giymeyenler ḥaḳḳdur / Terk-i ser
her kim ki kılmaz giymesün
zinhār tāk (G. 28, Beyit 3).
[*giymeyenler, -me, -y, -en, -ler*]

10. Giydi sultān-ı mübārız kimi bir
cevşen-i zer / Hüsünü gör ki
nihān eyledi ḳalḥana güneş (G.
117, Beyit 7). [*giydi, -di*]

11. Fānīde her laḥẓa **giyek** bir libās /
Dilber-i ‘ayyār ‘Alīdür ‘Alī (G. 180,
Beyit 5). [giyek, -ek]

Giy-: Başına takmak.

1. Pes zārūretten **giyer** ol ḥāin-i
tarrār-ı tāc / Bir olur kim
münāfikdur dir altımdaki (G. 28,
Beyit 9). [giyer, -er]

2. Taḥt-ı ‘āc üstünde tācıdur **giyüb**
tabdı qarār / Taḥatinde oldı
nūrānī serāyü'l-‘abūs (G. 106,
Beyit 5). [giyüb, -üb]

giy: Takmak, kuşanmak.

1. **Giye** ger yüz cevşen u ḥuftān-ı
taḫvā hārici / Serbeser ol dem
kıyāmet ehli tek ‘üryān ḳopar (G.
63, Beyit 5). [giye, -se]

2. Cevşen-i şıdk **giyüb** tiğ-ı tevekkül
ḳurşanub / Leşker-i ḥırsıla ḥarb
itmege meydāna gider (G. 77,
Beyit 2). [giyüb, -üb]

giyim: Giysi, elbise.

1. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanā‘at
giyimini / Rızḳ için bu fānīde ol

şāh-ı merdān surḥ u zerd (G. 52,
Beyit 3). [giyimini, -i, -n, -i]

gizli: Gizli.

1. Çarḥ meydānında ervāḥ-ı melāik
leşkeriñ / Şeh-süvār olman **gizliñ**
lā-mekān tārācıñız (G. 98, Beyit
6). [gizliñ, -ñ]

gög: Gök, gökyüzü.

1. Onuñ tiğıdur āfāt-ı semāvi / Yere
gögden ener zīrā belıyyāt (G. 15,
Beyit 6). [gögden, -den]

2. Cebre‘il endirmedı furḳān **gögden**
şerḥini / Ana baḥnında resüle
eyledi Ḥaydar ḥadıṣ (G. 25, Beyit
7). [gögden, -den]

gök: Gökyüzü, sema, asuman.

1. Ol yedullahıñ dem tiğından olmış
lālegün / Sanasın **gökde** şafaḳdur
‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 41,
Beyit 2). [gökde, -de]

2. Ol yedullahıñ dem tiğından olmış
lālegün / Sanasın **gökde** şafaḳdur
‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 42,
Beyit 2). [gökde, -de]

3. Bir de hükmeylersin **gökde** āftāb
dönderür / Ol emīn ‘arş u ferş ol
şāhib-i fermāna baḥ (G. 42, Beyit
4). [gökde, -de]
4. Şu‘lesi kalmaz düşer ‘ayn-ı kūsūfa
mihir u māh / Yil eser **gökde**
bulutlar kökreşür bārān kopar (G.
63, Beyit 3). [gökde, -de]
5. Yerde **gökde** çün kuvvedür nuṭṭ-
ı kelām / Bu haberdür ey
muvaḥhid ma‘nī-yi Allah-ı nūr
(G. 69, Beyit 3). [gökde, -de]
6. ‘Alidür Himmeti bil yerde **gökde**
ḥāzır u nāzır / Eger şāhib
nazarsan olma andan her nazār
ğāfil (G. 145, Beyit 13). [gökde, -de
]
7. Gök maṭbahıdır ol veliyullah-ı
saḥīniñ / Dāim doludur ni‘mete
bu ḥān-ı müsebba‘ (G. 122, Beyit
6). [gök,]
8. Anıñ ḥamdin iderler muttaşıl
gökde melāikler / Anıñ ‘aşqına
olmuşdur felekler dāimā dāir (G.
66, Beyit 10). [gökde, -de]
9. Yer u **gök** anıñla ḳāimdir bilür
ehl-i kemāl / Ḥāzır u nāzır bil onu
şanma ḡāibdir ‘Alī (G. 188, Beyit
10). [gök,]
10. Gökten nuzül-ı ḥaḳḳ budur /
Ḥüsni kabül-ı ḥaḳḳ budur (Mur.
1, Beyit 17). [gökten, -ten]
11. Ḥayy-ı bākīdür vücūd-ı zü-l-
ḥayāt u zü-l-memāt / Ki yirde
gökde murtażādur ulu’l-ebşār-ı
ḳuṭb (G. 7, Beyit 9). [gökde, -de]
12. Yerde **gökde** ḥükm anıñ tā ebed
fermān anıñ / Şarḳa sürdi
ğarbdan mihr-i dirāşşanı ‘Alī (G.
184, Beyit 8). [gökde, -de]
13. Sanma **gökden** nişārıñ pāy-ı şāh
içün / Dürr töker baḥr-ı felekden
ḥüsrev-i eyvān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 4). [gökden, -den]
14. Fethi kıldı ‘arş u ferş oldu imdād-ı
‘Alī / Bu beşāretten nişār eyler
güneş **gökden** fulūs (G. 106, Beyit
7). [gökden, -den]
15. Bir de hükmeylersin **gökde** āftāb
dönderür / Ol emīn ‘arş u ferş ol

şāhib-i fermāna baḡ (G. 41, Beyit 4). [gökde, -de]

16. Feth için ol fātih-i ḡayber çekende zūlfikār / ‘Arz ider imān aña **gökden** melek yerden beşer (G. 65, Beyit 3). [gökden, -den]

17. Himmeti ger çalsaydı ḡāce-i ḡanber ḡılıç / Fi’l-meşel bir berḡ-i lāmi’dür ener **gökden** yere (G. 34, Beyit 10). [gökden, -den]

18. Mancınıḡdan tā selāsel burcuna atıldı şāh / **Gökden** yere endi berḡ-i lāmi’ tek ol bedr-i māh (Muh. 2, Beyit 16). [gökden, -den]

gökyüzü: Atmosferin gözle görünen bölümü, gök, sema.

1. Endi zehrā **gökyüzünden** yüz dutup bu dergāhiña / Döndi maḡribden celālet birle baḡduñ aftāb (G. 1, Beyit 3). [gökyüzünden, -n, -den]

2. Gökyüzünden ḡana batdı görünce dāmān-ı çarḡ / Her biri bir ramḡ-ı ḡayzerān oldu bir tīr-i şāhāb (G. 42, Beyit 9). [gökyüzünden, -n, -den]

3. Ṭal‘atı nūr-ı velāyetden mücellādur onuñ / **Gökyüzünden** şūret-i āyine-yi tābāna baḡ (G. 42, Beyit 3). [gökyüzünden, -n, -den]

4. Ṭal‘atı nūr-ı velāyetden mücellādur onuñ / **Gökyüzünden** şūret-i āyine-yi tābāna baḡ (G. 41, Beyit 3). [gökyüzünden, -n, -den]

5. Her şifāt içre ‘Alīdür zātını zann eyleyen / Oldı ḡaydar yeryüzünde **gökyüzünde** hem esed (G. 50, Beyit 8). [gökyüzünde, -n, -de]

ḡonça-yı nāz: Naz goncası, naz gülünün goncası.

1. (G. 84, Beyit 3). [ḡonça-yı nāz,]

ḡönder-: Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

1. Tā ḡurşandı dīn-i Aḡmed ‘aşḡına ḡaydar ḡılıç / Oña **ḡönderdi** semādan ḡālīḡ-ı ekber ḡılıç (G. 34, Beyit 1). [ḡönderdi, -di]

2. Kim sene zūlfikār-ı **ḡönderdi** ḡazreti ḡaḡḡ / Çıḡdı revāna

düldül hacir oldı iki şağ (*Muh. 1, Beyit 17*). [*gönderdi, -di*]

gönl: *Gönül, kalp, yürek.*

1. ‘Alidür Himmeti ihâta kılmış / Bu **gönlile** mekân-ı bâb-ı der-bâb (*G. 2, Beyit 13*). [*gönlile, -ile*]
2. Tūfâna gitdi bulmadı ol zevrağ necât / Her hârici ki Haydara **gönlünde** dutdı buğz (*G. 11, Beyit 10*). [*gönlünde, -ü, -n, -de*]
3. Koy bu dâm-ı dâne-yi mekr etme şayyâd-ı felek / Himmetiniñ **gönlünü** bir şâh-ı hūbân kıldı şayd (*G. 47, Beyit 9*). [*gönlünü, -ü, -n, -ü*]
4. Himmetiniñ şâh medhinde olubdur **gönlü** baħr / Sinesi mişl-i şedefdir sözleri dürr-i ‘aden (*G. 168, Beyit 12*). [*gönlü, -i*]
5. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge ğayrıñ sevgisi / Hakk bilür yoħdur benim **gönlümde** pinhân ‘alen (*G. 168, Beyit 10*). [*gönlümde, -üm, -de*]

6. Şıdğ-ile top itmişim meydân-ı ‘aşka **gönlümü** / Terk-i ser sermerd-i meydânım ezelden tâ ebed (*G. 53, Beyit 9*). [*gönlümü, -üm, -i*]
7. Dembedem enfâs-ı nuğk-ı ‘anberindür **gönlüme** / Medhinde Haydarıñ bûy-ı ‘abir u müşk-i tîb (*G. 6, Beyit 5*). [*gönlüme, -ü, -m, -e*]
8. Her kimiñ **gönlünde** olsa buğz-ı âl-i Muşafâ / Olmaz ol mel‘ûna añla cennetü’l-me’vâ naşib (*G. 9, Beyit 10*). [*gönlünde, -ü, -n, -de*]
9. Gönlüne ondan oldı keşf-i hağâyık-ı dost / Haydar hağkınıñ elidür Haydar şeh-i velidür (*G. 23, Beyit 9*). [*gönlüne, -ün, -e*]
10. Gönlüne ‘Alidür beli sulţân-ı muğaddem / Hiç kimseyi ol zâta muğaddem dimek olmaz (*G. 97, Beyit 9*). [*gönlüne, -ün, -e*]
11. Hâzretinde ğansı tuħfe yâre ya lâyığ düşer / **Gönlümüz** ya başımız ya cânımız cânânemiz (*G. 99, Beyit 2*). [*gönlümüz, -ü, -müz*]

12. Hāydar şeh-i velāyet ol mazhar-ı hidāyet / **Gönlüne** ondan oldu keşf-i hakāyık dost (G. 23, Beyit 8). [gönlüne, -ü, -n, -e]
13. Ol haķikat şoħbetinden muttaşıl mü'minleriñ / Hātır-ı hırram feraħdan **gönlü** şād u vaķti hoş (G. 115, Beyit 2). [gönlü, -ü]
14. ‘Alidür **gönlünde** buğzı zehr-i kātıl / Velī cānda muħib-i ħubb-ı tiryāk (G. 137, Beyit 6). [gönlünde, -ü, -n, -de]
15. Mihr-i ‘Alidür maña mülk-i beķā tāc-ı genc / Rağbeti yoħ **gönlümüñ** sım u zer u gevhere (G. 177, Beyit 11). [gönlümüñ, -üm, -üñ]
16. Bir ķadem başdı ħayāliñ **gönlümüz** kıldı nüzül / Cennet oldu maķdeminden dilberā kāşānemiz (G. 99, Beyit 11). [gönlümüz, -ü, -müz]
17. Gel berü ey bī-başar tanı o şāhı ki tā / Mesken ide **gönlüni** çekmeye sen tā miħen (G. 163, Beyit 3). [gönlüni, -üñ, -i]

göñliñ şehri: *Gönül şehri.*

1. (G. 61, Beyit 2). [göñliñ şehri, -n, -i]

göñlüm diyārın: *Kalbimin ülkesi, gönlümün coğrafyası.*

1. (G. 39, Beyit 1). [göñlüm diyārın, -n]

göñlüm sarayında: *Kalp, yürek.*

1. (G. 93, Beyit 11). [göñlüm sarayında, -n, -da]

göñül: *Kalp, yürek.*

1. Kānberine bendeyem cān u **göñülden** Hāydarıñ / Çāker-i yek-reng-i Selmānam ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 4). [göñülden, -den]
2. Nāmünāsibdür aña ħatta ‘Alī el-ħayru'l-‘amel / Şerr-i vesvās **göñülden** sürmeyince ol beşer (G. 62, Beyit 7). [göñülden, -den]
3. Ten maħall-i rūħ menba‘-ı nuķķün āb-ı revān / Her **göñül** deryā-yı a‘zam mevc-i deryādur nefes (G. 110, Beyit 4). [göñül,]

4. Göñülde fikr-i dilde zıkr-i tende
cevher-i cāndur (G. 74, Beyit 12).
[göñülde, -de]
5. Olma hālī ey **göñül** yād-ı ‘Aliden
bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u
‘uqbada anıñ mihri bes (G. 105,
Beyit 1). [göñül,]
6. ‘Alī mihri **göñülde** meş‘al-i
hūrşid-i tábāndır / Çıhan şāhib-
nazardan meş‘al-i hūrşid olur
‘ankā (G. 181, Beyit 14). [göñülde,
-de]
7. Didi ey dilber **göñül** didārıñ ister
yā naşib / Didi kimse görmez onu
olmayınca yā naşib (G. 9, Beyit 1).
[göñül,]
8. Zıkr-i ehl-i beyt-i Haydardur
göñülde haqq bilür / Himmetiniñ
‘ālem-i fānide şuğl-i rüz u şeb (G.
3, Beyit 13). [göñülde, -de]
9. Ey **göñül** gel ki tabīb oldı bize
‘aşk-ı habīb / Şıdık-ile varan aña
derdine dermān getürür (G. 71,
Beyit 7). [göñül,]
10. Qalbinde bırağdı bizi şāha
benemā ruğ / Qaldı bu **göñül**
‘arşa-yı hasretde piyāde (G. 44,
Beyit 6). [göñül,]
11. Şevk-i zevk bu **göñül**
vīrānesinden fi’l-mesel / Bir
fenāsız genc-i pinhāndur ezelden
tā ebed (G. 49, Beyit 3). [göñül,]
12. Ey **göñül** her dem ‘Aliden iste
imdād u meded / Kim ‘Alī
hükümedür insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [göñül,]
13. ‘Alī āl-i ıarıkatde ey **göñül** hāk ol
/ Gerekse cennet-i rıdvān içinde
taht-ı serir (G. 67, Beyit 11).
[göñül,]
14. Vücūduñ kaşırını pāk itmeyince /
Göñül sulţān-ı ‘aşka menzil olmaz
(G. 88, Beyit 7). [göñül,]
15. Şeh-süvār-ı dīn ‘Alidür server-i
merdāne baş / Ey **göñül** vir
‘aşkına ol serveriñ merdāne baş
(G. 112, Beyit 1). [göñül,]
16. Göñül derya-yı şadefdir sine
medh-i murtażā gevher /
Kulağında bu dürri sağla cān-ı
dilden ey sāmī‘ (G. 124, Beyit 10).
[göñül,]

17. Gönül şâf it taleb kıl luṭf elinden
/ Anıdır dāimā iḥsān-ı elṭāf (G.
126, Beyit 3). [gönül,]

18. Oldı **gönül** pāybest-i silsile-i
Ḥaydara / Şāh-ı velāyet ‘Alī-yi
şaf-şiken-i şaff-dere (G. 177, Beyit
1). [gönül,]

19. Lāyık-ı kelb-i ‘Alī olsañ zih-i
devlet saña / Ey **gönül** ḥamd u
senā kıl dem-be-dem fāyık bize
(G. 179, Beyit 3). [gönül,]

gönül dem be dem “ereni”dir: Gönül
heran erenlik makamına erişiyor.

1. (G. 10, Beyit 4). [gönül dem be
dem “ereni”dir,]

gönül kâfında: Gönülün Kaf dağı.

1. (G. 79, Beyit 7). [gönül kâfında, -n,
-da]

gönül kaşrın: Gönül sarayı.

1. (G. 149, Beyit 8). [gönül kaşrın, -n
]

gönül kaşrında: Gönül sarayı.

1. (G. 123, Beyit 1). [gönül kaşrında,
-n, -da]

gönül mirâtının şaykalı: Gönül aynasının
parlaklığı.

1. (G. 27, Beyit 10). [gönül mirâtının
şaykalı, -ı]

gönül tahtının: Gönül tahtı, gönül
makamı.

1. (G. 75, Beyit 2). [gönül tahtının, -
nın]

gönül virse: Gönül vermek, sevmek,
meyletmek.

1. (G. 73, Beyit 2). [gönül virse, -se]

2. (G. 100, Beyit 9). [gönül virse, -se]

gör-: Bakmak, görmek.

1. Hem felekden onu **gördi** perde-yi
‘izzetden hem / Çün Muḥammed
lā-mekān iklimine kıldı şerfer (G.
65, Beyit 6). [gördi, -di]

2. ‘Alī āvāzın işitdi ‘Alī dīdārını
gördi / ‘Azizā onda kim vardı
mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G. 161,
Beyit 9). [gördi, -di]

3. Görür cemālī Muḥammed anıñ ki
aynasın / Kılursa şaykal-ı mihr-i

- ‘Alī cilā u celī (G. 185, Beyit 6).
[görür, -ür]
4. Görün ol ‘ariz-i mihri münevver
kıldı bu dehri / Zamān-ı
nübüvvet mehdi vefā geldi vefā
geldi (G. 183, Beyit 6). [görün, -ün
]
5. ‘Alī didārını **görcek** ber u şems u
kamerden geç / Həlīlullah kimi
kāle lā uhibbu'l-āfillin söyle (G.
32, Beyit 11). [görcek, -cek]
6. ‘Alī cemālını her kim **gördi** sa‘d-i
ekber tek / Olur şol evc-i
sa‘adetde ahter-i mes‘ūd (G. 56,
Beyit 10). [gördi, -di]
7. Aḥmed u Ḥaydar ki bir nūr-ı
eḥaddur bir vücūd / Bir vücūdu
nola ger iki **görir** eḥvel-i beşer (G.
62, Beyit 2). [görir, -ir]
8. Veleyken ayr görmez şüreti
zāhirde pinhāndur / Kulaḥdan
işidüb gözde **görendür** Himmeti
fehmit (G. 74, Beyit 11).
[görendür, -en, -dür]
9. Çağruşur şābāş **görcek** ḳadriñi
kerrübiler / Zevḳ-ile iṣār ider ‘aşḳ
ehli ol şābāşa baş (G. 119, Beyit 2).
[görcek, -cek]
10. Görer ol zāhir u bātında didār /
Olursa kim ki ḳavli ḥaḳḳa şādık
(G. 129, Beyit 5). [görer, -er]
11. Söyleyen dilde **gören** gözde
‘Alidür vāḳif ol / Ger seninlen
yār-ise bu cān u dilde beş ḥavās
(G. 103, Beyit 9). [gören, -en]
12. Mişl-i Daḳyānus Keykāvus Ḳārūn-
ı Baḥīl / Çoḥları **görmüş** beḳāsız
genc-i kānı bir cova (G. 176, Beyit
2). [görmüş, -müş]
13. Didi ey dilber gönül didārıñ ister
yā naşib / Didi kimse **görmez** onı
olmayınca yā naşib (G. 9, Beyit 1).
[görmez, -mez]
14. Görmez amma ol güneşden dide-i
‘ama naşib / Zāt-ı Ḥaydar bir
güneşdür zerre-i pür-nūr baḥş (G.
9, Beyit 8). [görmez, -mez]
15. Ḥayātıñ naḳdini şarf itme kim bu
ḥāb-ı gaḫletdür / Ḥaḳḳıñ didārıñı

- görmez** olar kim ehl-i ğafletdür
(G. 80, Beyit 2). [görmez, -mez]
16. A[‘]mā-yı bī-başār envār-ı Hüdāyı
görmez / Maṭla[‘]-ı şems-i hüdā
nūr-ı hüdāyı **görmez** (G. 86, Beyit
1). [görmez, -mez]
17. A[‘]mā-yı bī-başār envār-ı Hüdāyı
görmez / Maṭla[‘]-ı şems-i hüdā
nūr-ı hüdāyı **görmez** (G. 86, Beyit
1). [görmez, -mez]
18. İçmedi kim ki lebinden şanemiñ
cām-ı Cemi / Olmadı şāf bu
merāt-ı şafāyı **görmez** (G. 86,
Beyit 2). [görmez, -mez]
19. Gerd-i ğafletden anıñ sürme
çeker çeşmine dīv / Gerd alur
āyinesiñ kıble-nümāyı **görmez** (G.
86, Beyit 3). [görmez, -mez]
20. Baḡmasa hüsni taḳvime ne ğam
zāhid-i ekber / Seyrine şa[‘]şa[‘]a-yı
şems-i duḡāyı **görmez** (G. 86,
Beyit 4). [görmez, -mez]
21. Zūlmünüñ adını Ḥalvet oḡur ol
şūfī-yi şehir / Meş[‘]al-i mihr u meh
u şem[‘]-i ziyāyı **görmez** (G. 86,
Beyit 5). [görmez, -mez]
22. Görmeyeniñ munda mu[‘]āyene
şafınıñ şüretini / Göz açub ḡaşr
güni vech-i likāyı **görmez** (G. 86,
Beyit 6). [görmez, -mez]
23. Aḡmediñ remz-ile şaḡ itdigi ayı
görmez / [‘]Arş-ı raḡmāna şeyāṭin
ki [‘]urūc eylemedi (G. 86, Beyit 7).
[görmez, -mez]
24. Kalemīn ḡaşlarına oḡımayıñ
secde-yi şükr / Ḳāb-ı ḡavseyne
çıḡub şol iki yayı **görmez** (G. 86,
Beyit 8). [görmez, -mez]
25. Burc-ı esfelde nişimen dutan ol
kerkes-i dūn / Evc-i a[‘]lādaki
ferḡunde hümāyı **görmez** (G. 86,
Beyit 9). [görmez, -mez]
26. Her kimiñ olmasa cānında bugün
mihr-i [‘]Alī / Baḡ-ı firdevse
girmez ḡavz-ı levā[‘]yı **görmez** (G.
86, Beyit 10). [görmez, -mez]
27. Murtażā [‘]aşḡına bu cānı sebil
eylemeyen / Ḥūr ilen ol ḡadeḡ-i

- rūḥ-fezāyı **görmez** (G. 86, Beyit 11). [görmez, -mez]
28. Manzar-ı ma'niden ol bedr u dücāyı **görmez** / Himmeti terk-i hicāb eylemeyen tā-be-ebed (G. 86, Beyit 12). [görmez, -mez]
29. Haqqıñ didārını **görmez** kalur maḥrūm-ı nā-binā / 'Aliniñ ḥāk-i dergāhıñ ne göz kim tūtiyā kılmaz (G. 101, Beyit 4). [görmez, -mez]
30. Şāh-ı kadīmi **gördi** anda ḥabīb-i raḥmān / Ey merd-i şāhib-idrāk añla bu remz-i hoş-ḥoş (G. 111, Beyit 7). [gördi, -di]
31. Ol zamānda şāh-ı merdān-ile kıldı ḥarb dīv / **Gördi** Ḥaydardan onda bu dest-i ḥarb dīv (Muh. 2, Beyit 7). [gördi, -di]
32. Ger cemāl-ı Ḥaydarı **görmek** dilersen Himmeti / Şaykal-ı mihr-ile cān āyinesinden zengi sil (G. 144, Beyit 12). [görmek, -mek]
33. Ḥuffāş nola **görmese** ger ol güneşi fāş / Her zerre-yi ḥurşid-şıfat
- 'ayn-ı 'ayāndur (G. 72, Beyit 3). [görmese, -me, -se]
34. Ol cefā u cev **gördükce** vefālar göstere / Luṭf u ḳahrın bir göre yarıñ cefādan dönmeye (G. 178, Beyit 3). [gördükce, -dükce]
35. Ḥanda **görsen** kes 'adū-yı ḥānedān-ı Ḥaydarı / Baş ḳaçurma müşrik-i ḡaddardan dönderme yüz (G. 102, Beyit 8). [görsen, -se, -ñ]
36. Ger şevāb itmek dilersen ḥanda kim **görsen** bugün / Ḥāriciniñ başını kes ḡazī ol ḳana bulāş (G. 112, Beyit 9). [görsen, -se, -ñ]
37. Serçeşme-i ḥayāt ayırur tanıyın onı / İçer fenāda cām-ı beḳā **görmez** ol memāt (G. 13, Beyit 9). [görmez, -mez]
38. Bezm-i vaḥdetde içen cām-ı 'Aliden bir dem / 'Ālem-i ma'nide **görmez** daḫi āşār-ı memāt (G. 14, Beyit 4). [görmez, -mez]
39. Ḥicāb-ı zulmet oña oldu perde-yi pindār / Bu nūr **görmedi** ol bī-

- başar la'ini hasūd (G. 56, Beyit 6).
[görmedi, -me, -di]
40. Görmeyeniñ munda mu'âyene şafınıñ şüretini / Göz açub haşr günü vech-i likâyı görmez (G. 86, Beyit 6). [görmeyeniñ, -me, -y, -e, -niñ]
41. Hazretinden çün başar tek nüktesi olmaz kabül / Pes ne **gördi** kim ene'l haqq söyledi hallacıñız (G. 98, Beyit 11). [gördi, -di]
42. Gökyüzünden çana batdı **görünce** dāmān-ı çarḥ / Her biri bir ramḥ-ı hayzerān oldu bir tır-i şahāb (G. 42, Beyit 9). [görünce, -ünce]
43. Sür üstümüze atıñı 'arz eyle şehā ruḥ / **Gördi** bizi bu varḥada bu ḥavf-ı ḥaḥarda (G. 44, Beyit 7). [gördi, -di]
44. Cemālīñ **görene** dāim āḥır-āb / Yanar 'aşkıñda āteş seyrider bād (G. 48, Beyit 6). [görene, -en, -e]
45. Görindi zāt-ı 'Aliden kemāl-i şıfāt / Ki munca şey'-i 'acīb u qarīb buldı vücūd (G. 56, Beyit 2). [görindi, -in, -di]
46. Āyet-i "naşrun minallah" oldu ber-pā şükr-i haqq / Ki bugün her **gören** eşrārı ebrār tāt (G. 28, Beyit 7). [gören, -en]
47. Uşbu şüretde velāyet nūrunı **gördi** 'ayān / Şayḫal-ı ma'nī kānīñ āynasından sildi pās (G. 103, Beyit 8). [gördi, -di]
48. A'mā bu aftāb-ı zevḫi **görmez** / Ki almışdur onuñ āyinesiñ pās (G. 104, Beyit 10). [görmez, -mez]
49. Yeddi gökde Ḥaydar-ı Kerrār **gördi** pey 'ayān / **Görmedi** andan 'Aliden ḡayr şol muḥtār-ı 'arş (G. 120, Beyit 2). [görmedi, -me, -di]
50. Görmek ister ol ki bu āyinede vech-i likā / Pertev-i nūr-ı 'Aliden 'ayn-ı bīnāsı gerek (G. 141, Beyit 7). [görmek, -mek]
51. Leyletü'l-esrāda ḥabibiñ yaḫīn / **Gördiği** dīdār 'Alidür 'Alī (G. 180, Beyit 3). [gördiği, -dig, -i]

52. Ol cefā u cevr gördükce vefālar
göstere / Luṭf u ḳahrın bir **göre**
yarıñ cefādan dönmeğe (G. 178,
Beyit 3). [göre, -e]

53. Görđi likā kim ki anıñ gözgüsüñ /
Eyledi ol dest-i velāyet ‘Alī (G.
186, Beyit 4). [görđi, -di]

54. Gel ṭūr-ı ‘aşḳa Mūsā kimi var
dem-be-dem / Tā **göresin** tecelli-
yi dīdār dem-be-dem (Müsebba 1,
Beyit 40). [göresin, -e, -sin]

55. Zülfiḳārı çekdi derdem her ṭaraf
seyl oldı kān / Küşteḡān içinde
görđi Muştafā olmuş nihān (Muh.
2, Beyit 14). [görđi, -di]

56. Şöyle kim **görđi** ḡamū eşyāyı
şariḥ / İ‘tibār it kim budur ḳavl-i
şahīḥ (Muh. 4, Beyit 24). [görđi, -
di]

57. Peyveste ḳaşıñı şol ḳavs-i ḳuzah
görenden / Taklīd birle ḳılmış ol
her kemān münakḳaş (G. 118,
Beyit 4). [görenden, -enden]

58. Velāyet nūrı **görmez** ‘Alī
medḥinde sem‘ olmaz / Meşelde

kör u kerdür ehl-i ḡaflet kör u
kerden geç (G. 32, Beyit 10).
[görmez, -mez]

59. Girer keyfiyyet-i eşvāt u noḳṭa-yı
cān olur cismi / **Görür** ol zāt kim
bir ḥarf-i künden kāinat eyler (G.
76, Beyit 3). [görür, -ür]

60. **Görđi** çün eblaḳ-süvār-ı çarḥ bu
hengāmeye / Germ olub zīn-i
kevkebinden çekdi bir zīn debūs
(G. 106, Beyit 2). [görđi, -di]

61. Yeddi gökde Ḥaydar-ı Kerrār
görđi pey ‘ayān / Görmedi andan
‘Aliden ḡayr şol muḥṭār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 2). [görđi, -di]

62. Şol güneşi **görmedi** ḥuffāş fāş /
Şöyle kim ebşār-ı ‘amā meş‘ali (G.
186, Beyit 8). [görmedi,]

63. Perde-yi ‘izzetde ol el kim **görindi**
Aḥmede / Maḥrem-i Ḥaḳḳ vāfiḳ-ı
esrār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit
6). [görindi, -in, -di]

gör-: Anlamak, idrak etmek.

1. Tā ebed **görmez** likā ger ḥāk-i
rāh-ı şāhdan / Virmeye āyine-yi

şaykal-i ebşârına beşer (G. 62,
Beyit 8). [görmez, -mez]

2. Ene'l-Hağk söyledi dârü'l-fenâde
/ Ne **gördi** Himmetî Manşûr-ı
Hallâc (G. 29, Beyit 12). [gördi, -di
]

gör: *Anla!, İdrak et!*

1. Kabûl olmaz 'Alî dergâhını tâ
kılmasa kıble / Münâfık **gör**
cihânda 'ucb-ilen miñ neyl-i şalât
eyler (G. 76, Beyit 9). [gör,]
2. Şol 'Alî-yi nâţıķıñ şânında ey
islâm-ı dîn / **Gör** ne söyler "hel
etâ u innemâ" furķâna gel (G. 150,
Beyit 6). [gör,]
3. **Gör** ki yazmış kilik-i kudret birle
ḥaţţâţ-ı ezel / Şafha-yı ruḥsârına
imlâ inşâ-yı 'acîb (G. 10, Beyit 8).
[gör,]
4. İtmek ister mekr 'aceb u ḥile u
tezvîr-ilen / Câhil u nâdânı **gör**
'allâm-ı Qur'ân-ile baḥş (G. 26,
Beyit 8). [gör,]
5. Sen 'Alîyi ger veliyullah-ı muţlak
bilmeseyñ / **Gör** söyler şânına

Allah gel furķâna baḥ (G. 41, Beyit
8). [gör,]

6. Ger müdrik iseñ **gör** ki bu Qur'ân-
ı 'azîme / Zâhirde 'Alî müfred-
ilen yakıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[gör,]
7. Kıl taḥammül daş eger yaḡsa bu
yolda başıña / Şabr-ider **gör**
munca kim senden çeker teannî
çeküc (G. 30, Beyit 11). [gör,]
8. Bu naķşa olma ḥayrân ol bendi
gör kim / Taşvîr-i ḥâmesinden
âb-ı revân münakkaş (G. 118,
Beyit 6). [gör,]
9. İşid bu mantıķı **gör** bu maķâmı /
Çıḥart panbuk kulaķından gözin
âc (G. 29, Beyit 5). [gör,]
10. Künbed-i devvâr şol fânus gerdân
ile **gör** / Kıldı envâr-ı münevver
şem'-i nûr efşân şubḥ (G. 40,
Beyit 5). [gör,]
11. Hağkdan iķlîm-i ulûhiyyet
musahḥardır aña / Himmetî **gör**
şâḥib-i a'lâ-merâtibdir 'Alî (G.
188, Beyit 11). [gör,]

12. Adem āzād olmadı tā kılmadı anı
şafi^c / **Gör** nece ferzend-imiş
kandan diler baba naşib (G. 9,
Beyit 7). [gör,]

gör-: Bir nesne veya kimsenin varlığını
algılamak, hissetmek.

1. Mühr alıñ her kimiñ cânında
vardur zerrece / Kūh-i kaf olsa
günahı haqq bilür **görmez** ‘azāb
(G. 1, Beyit 9). [görmez, -mez]
2. Velī her kim ‘Alīyyu’l-murtażāya
/ Sıgındı şıdık-ilen ol **görmez** āfāt
(G. 15, Beyit 7). [görmez, -mez]
3. Ey mālīk-i yevmi’d-dīn sende
göründi yaķın / Kudret-i
yuhyū’l-iżām hikmet-i dehr-i
remīm (G. 159, Beyit 4). [göründi,
-ün, -di]
4. Zāt-ı Haydardan **göründi** ‘āleme
āşār-ı haqq / Şu‘le çekdi gün-teki
her zerreden envār-ı haqq (G.
135, Beyit 1). [göründi, -ün, -di]
5. Felek āyinesiñ kıldı tecellā /
Göründi sūret-i seb‘i’s-semavāt

(G. 15, Beyit 3). [göründi, -ün, -di
]

gör-: Bakmak, farkına varmak.

1. Sarlaķ alduķ bu yola doğrı varan
görmez haţar / Himmet-i āl-i
‘Aliden neyler ol sārık bize (G.
179, Beyit 9). [görmez, -mez]

gör: Bak, farket anlamlarında ünlem.

1. Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı
‘imrān gāh Nūh / Niçe kerrat **gör**
kopardı ‘āleme tūfān-ı mevc (G.
31, Beyit 5). [gör,]
2. ‘Alidür her maħall her mekānda
hāzır u nāzır / Nażar her hānde
kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [gör,]
3. Bu elif bu nūn bu noķta bu nuķ
hem / Ma‘nide bir nūr-ı haqqdur
gör bu nūrı olma kūr (G. 69, Beyit
2). [gör,]
4. Hāzır u nāzır **gör** anı ger ulū’l-
ebşār isen / Gel berü ey tālīb-i
dīdār gezme her taraf (G. 127,
Beyit 10). [gör,]

5. ‘Alīye bende ey Himmetī ayazı
gör / Cihānda kim o hūş itdi
şohbet-i Maḥmūd (G. 56, Beyit
13). [gör,]

6. Bir nazār kıl āyet-i levlāk idrāk
eyle **gör** / Kim ṭufeylidür ‘Alī
evlādınıñ evlād-ı nās (G. 103,
Beyit 6). [gör,]

gör: Görmek, rastlamak, şahit olmak.

1. Kim ki dīdār-ı ‘Alīden bulmadı
envār-ı zāt / **Görmedi** Mu’sī kimi
nūr-ı tecellīden ḳabas (G. 105,
Beyit 11). [görmedi, -me, -di]

gör: Bak!, Gör!, Seyret!.

1. Lam bādan şaḳ olundu sırr-ı
bābullah-ı ḫaḳḳ / **Gör** ne elṭāf-ı
mükerrem itdi mi lāyık bize (G.
179, Beyit 2). [gör,]

2. Giydi sulṭān-ı mübārız kimi bir
cevşen-i zer / Hüsünü **gör** ki
nihān eyledi ḳalḫana güneş (G.
117, Beyit 7). [gör,]

3. Bu seferde hem-rehim hem-
maḫfilim ol māh-ilen / **Gör** ki

ayırmaḳ diler andan raḳīb-i ḫar
meni (G. 187, Beyit 8). [gör,]

gör geç: Görüp geçmek.

1. (G. 10, Beyit 2). [gör geç,]

görcek oldı: Görecek olmak, göreyazmak.

1. (G. 45, Beyit 2). [görcek oldı, -dı]

görgec: Gördüğünde, görünce anlamında
belirteç.

1. Meyl-i sürḫ-ı āteşidür şu’le-yi
ḫurşīd-i dīn / Kör ider ḫuffāş
görgec ey ulū’l-ebşār tāc (G. 28,
Beyit 11). [görgec,]

2. Kör ider ḫuffāş **görgec** ey ulū’l-
ebşār-ı tāc / Geldi mehdi
Himmetī nūr-ile doldı kâināt (G.
28, Beyit 11). [görgec,]

3. Yar yüzini **görgecin** dangla olur
şerm-sār / Kim ki bugün ḳılmasa
ey aḫī pervā nefis (G. 109, Beyit
10). [görgecin, -in]

göster-: Açıkça ortaya koymak, göz
önüne sermek; işaret etmek.

1. Ger feres ḫunük-rev olsun sürd u
sū dirīd / Fāris-i çabuk gerekdür

- göstere** lu'b-ı ferid (G. 47, Beyit 1). [*göstere, -e*]
2. Şāh-ı merdān şir-i yezdān merd-i meydān nuḡk-ı cān / Onda **gösterdi** ḡabībullah imān-ı 'acib (G. 10, Beyit 11). [*gösterdi, -di*]
3. Ol yedullah el çıḡardı leyletül-mi'rācda / Aḡmede **gösterdi** ol dem sırr-ı maḡdemden rumūz (G. 89, Beyit 3). [*gösterdi, -di*]
4. Bülbül-i şeydā hezārān şevk-le söyler ḡadīs / Her gül-i şad-berg şahn-ı çemende **göstere** hūş (G. 25, Beyit 4). [*göstere, -e*]
5. Mülk-i meleki dutdı şehā zulmet-i 'işyān / **Göster** yüzini ey meh-i tābān-ı velāyet (G. 24, Beyit 6). [*göster,]*
6. Kim gönül virse oña bir bī-ḡaber-i dīvānedür / **Gösterür** cilve perī şeklinde ol merdüm-firīb (G. 73, Beyit 2). [*gösterür, -ür*]
7. Göster bize zulmünde yüz ey nūr-ı şafā ruḡ / Ey şem'-i hüdā ey
- ḡamer evc-i şafā ruḡ (G. 44, Beyit 1). [*göster,]*
8. Nūr-ı mihr-i murtaẓādan rūşen eyle ḡalbiñi / Āyine yüz **gösterür** rāḡ olsa yüzünden ḡubār (G. 61, Beyit 10). [*gösterür, -ür*]
9. Gerekdür 'arifiñ ḡalbi velāyet derine maḡzen / Çıḡan yüz **gösterür** pāk olmasa āyine-yi ḡāḡır (G. 67, Beyit 12). [*gösterür, -ür*]
10. Serv-i baḡ-ı lā-fetā vaḡt oldu ḡāmet **gösterür** / Ol ricālullahı cem' eyle ḡiyāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 1). [*gösterür, -ür*]
11. Serv-i baḡ-ı lā-fetā vaḡt oldu ḡāmet **gösterür** / Ol ricālullahı cem' eyle ḡiyāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 1). [*gösterür, -ür*]
12. Bu cehtden mehdī-yi āḡir-zamān dirler oña / Anıñ izḡarı ḡiyāmetden 'alāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 2). [*gösterür, -ür*]
13. Nūş-ı rāḡat mü'min-in-i şādıḡlara 'ayş u nişāḡ / Zālim-i cāhillere

- renc ü nedāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 3). [gösterür, -ür]
14. Şarf idübdür kim ki eyyām-ı hayātıñ ğaflete / Ol ħabersiz ğāfile cürm-i ğaramet **gösterür** (G. 82, Beyit 4). [gösterür, -ür]
15. Derdem ehl-i cennete yüz miñ kerāmet **gösterür** / Hücetü'l-kāim imām-ı cinn u insān melek (G. 82, Beyit 7). [gösterür, -ür]
16. Ey hidāyet isteyen bu ħaĳĳ ħarīke doğru gel / Mehdī-yi hādī saña rāh-ı selāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 6). [gösterür, -ür]
17. Fetĳ için ol şāhib-i devrān şeh-i şāhib-kırān / Kāinātı seyrider ān iĳāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 8). [gösterür, -ür]
18. Cem' olur ervāĳ ħayl-ı enbiyā u evliyā / Onlara beytü'l-muĳaddesde imāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 11). [gösterür, -ür]
19. Yeryüzünden zılm u cevriñ ħarĳını eyler ħarāb / Ref' ider bu inĳilābı istikāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 9). [gösterür, -ür]
20. Bu cemī'-i enbiyāniñ mu'cizāt-ı 'ilmini / Ol velī bir nuĳta-yı beyden tamāmet **gösterür** (G. 82, Beyit 10). [gösterür, -ür]
21. Ol emiriñ emrine ey Himmeti göster kıyām / Vā'de-yi yevmü'l-kıyāmet irdi kāmēt **gösterür** (G. 82, Beyit 12). [gösterür, -ür]
22. Gösterür fāş saña "laĳmeke laĳmi" remzin / Pes Qur'an eyler anın-çün meh-i tābāna güneş (G. 117, Beyit 10). [gösterür, -ür]
23. Ma'rifetsiz ādemi çün şüret-i dīvār imiş / Himmeti bir ma'nī **göster** şüretiñ olmaz ĳabül (G. 148, Beyit 12). [göster,]
24. Her zamān bir naĳş-ı şüret **gösterür** nerrād-ı çarĳ / Gāh vīrān eyler uşbu ĳākdānı gāh zeyn (G. 165, Beyit 5). [gösterür, -ür]
25. Ki şifātıñ **gösteren** aşlan dönende Aĳmede / Gāh zātıñ perde-yi 'izzetde pinhān eyleyen (G. 167, Beyit 2). [gösteren, -en]

26. Laḥmeke laḥmī şıfatıñ **gösteren** /
Hem-nefesi yār ‘Alīdür ‘Alī (G.
180, Beyit 2). [gösteren, -en]

27. Zāt-ı ‘Alīdür ‘ayān perdeden esrā
şebi / Ayine tek vechine **gösterir**
peygambere (G. 177, Beyit 4).
[gösterir, -ir]

28. Feth-i nuşret **gösterür** aḥbaba
dīdār-ı ḥabīb / Kör-i aḡyār-ı cāhil
kör-i div-i raḡīb (Muh. 3, Beyit 9).
[gösterür, -ür]

götür: (Bir kimseyi bir yere giderken)
Beraberinde bulundurmak, onunla
beraber gitmek, refakatine almak.

1. ‘Azm-i seyr-i lā-mekān itdi
götürdi Cebre’ıl / Bir burāḡ-ı berḡ
seyr-i ‘arş-peymā-yı ‘acīb (G. 10,
Beyit 10). [götürdi, -di]

2. Cān mülkü oldı leşker-i ḡam yā
‘Alī meded / Āhım **götürdi** ṭabl-ı
‘alem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
1). [götürdi, -di]

3. Kim ki menzil kesmek isterse
götürmez ‘özü-i leng / Kāhil nefes

olma rāhında ‘Alīniñ şāṭır ol (G.
149, Beyit 2). [götürmez, -mez]

göy: Gök, gökyüzü.

1. Göyde ḡürşid olsa yerde zerre tek
nābūd olur / Olmasa başında her
şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19,
Beyit 10). [göyde, -de]

2. Şeh-süvār-ı çarḡ için bir
lāciverdī ‘arśada / Mihr u māhı
göy-len çevḡān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 5). [göy-len, --len]

göyn: Gönül.

1. ‘Alīdür Himmeti **göynüñe** rahmet
/ Velikin her vücūda nāzil olmaz
(G. 88, Beyit 12). [göynüñe, -üñ, -e
]

göz: Bakış, nazar.

1. Fi’l-meşel bir beyzedür destinde
onuñ felek / Çarḡ-ı gerdün
günbed-i devvār tā ḡeddād **göz**
(G. 89, Beyit 9). [göz,]

göz: "Görme organı" olsa da beyitte
mecaz-ı mürsel yoluyla "kişi" anlamında
kullanılmıştır.

1. Başımdan ey **gözüm** bu kıddar
zālimiñ / Bir dem belası olmadı
red yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 5).
[gözüm, -im]
2. Ne **göz** kim ol nigāh-ı pertev-i
mirāt zāt eyler / Tecellide
temāşā-yı vücūd mümkināt eyler
(G. 76, Beyit 1). [göz,]

göz: Görme uzvu, ayn, çeşm.

1. Veleyken ayr görmez şüreti
zāhirde pinhāndur / Kulağdan
işidüb **gözde** görendür Himmeti
fehmit (G. 74, Beyit 11). [gözde, -
de]
2. Söyleyen dilde gören **gözde**
‘Alidür vākıf ol / Ger seninlen
yār-ise bu cān u dilde beş havās
(G. 103, Beyit 9). [gözde, -de]
3. Hakkıñ didārını görmez kalur
mahrūm-ı nā-binā / ‘Aliniñ hāk-i
dergāhiñ ne **göz** kim tūtiyā
kılmaz (G. 101, Beyit 4). [göz,]
4. Men ki ‘ankāyam vücūd-ı kâfi
gözler gözlerim / Levh-i dilde
‘ayn u şin u kâfi **gözler** gözlerim
(G. 153, Beyit 1). [gözler, -le, -r]
5. Men ki ‘ankāyam vücūd-ı kâfi
gözler gözlerim / Levh-i dilde
‘ayn u şin u kâfi **gözler** gözlerim
(G. 153, Beyit 1). [gözler, -le, -r]
6. Hilkat kūyına haqqdan vāsıta ‘aşk
oldı nuṭk / Bu cihetden emr-i
nūn kâfi **gözler** gözlerim (G. 153,
Beyit 2). [gözler, -le, -r]
7. Kâf-ı nūndan kârgāhı gerçi
munca şüretiñ / Lik şol üstād-ı
şüret-bâfi **gözler** gözlerim (G. 153,
Beyit 3). [gözler, -le, -r]
8. Bir şedefdir iki ‘ālem ādem onuñ
gevheri / Muttaşıl ol gevher-i
şeffāfi **gözler** gözlerim (G. 153,
Beyit 4). [gözler, -le, -r]
9. Ādem evvel ‘Alidir mālİKÜ’l-
mülk-i vücūd / Kān-ı cūd ol
menba‘u’l-ilāfi **gözler** gözlerim
(G. 153, Beyit 5). [gözler, -le, -r]
10. Halk maşer meclisinde
çağrışanda ol zamān / Şāh
elinden anda cām-ı şāfi **gözler**
gözlerim (G. 153, Beyit 6). [gözler,
-le, -r]

11. Dūzah u cennet ivinden kılmışam
kaṭʿ-i nazar / Mülk-i Haydar
hıṭṭa-yı aʿrāfi **gözler** gözlerim (G.
153, Beyit 7). [gözler, -le, -r]
12. Dūzah u cennet ivinden kılmışam
kaṭʿ-i nazar / Mülk-i Haydar
hıṭṭa-yı aʿrāfi gözler **gözlerim** (G.
153, Beyit 7). [gözlerim, -ler, -im]
13. Halk maḥşer meclisinde
çağrışanda ol zamān / Şāh
elinden anda cām-ı şāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 6).
[gözlerim, -ler, -im]
14. Âdem evvel ʿAlidir mālîkūʿl-
mülk-i vücūd / Kān-ı cūd ol
menbaʿuʿl-ilāfi gözler **gözlerim**
(G. 153, Beyit 5). [gözlerim, -ler, -
im]
15. Bir şedefdir iki ʿâlem âdem onun
gevheri / Muttaşıl ol gevher-i
şeffāfi gözler **gözlerim** (G. 153,
Beyit 4). [gözlerim, -ler, -im]
16. Hilkat küyına haḳḳdan vāsıta ʿaşk
oldı nuṭḳ / Bu cihetden emr-i
nūn kāfi gözler **gözlerim** (G. 153,
Beyit 2). [gözlerim, -ler, -im]
17. Kāf-ı nūndan kārgāhı gerçi
munca şūretiñ / Lik şol üstād-ı
şūret-bāfi gözler **gözlerim** (G. 153,
Beyit 3). [gözlerim, -ler, -im]
18. Men ki ʿankāyam vücūd-ı kāfi
gözler **gözlerim** / Levḥ-i dilde
ʿayn u şin u kafi gözler **gözlerim**
(G. 153, Beyit 1). [gözlerim, -ler, -
im]
19. Men ki ʿankāyam vücūd-ı kāfi
gözler **gözlerim** / Levḥ-i dilde
ʿayn u şin u kafi gözler **gözlerim**
(G. 153, Beyit 1). [gözlerim, -ler, -
im]
20. Tîğ-ı nuṭḳum zülfiḳār-ı
murtażādur ḥarb için / Sanma
ḥancer sanma seyfi-seyyāfi
gözler gözlerim (G. 153, Beyit 8).
[gözler, -le, -r]
21. Tîğ-ı nuṭḳum zülfiḳār-ı
murtażādur ḥarb için / Sanma
ḥancer sanma seyfi-seyyāfi
gözler **gözlerim** (G. 153, Beyit 8).
[gözlerim, -ler, -im]
22. Kālbî ḥālişden secer ey Himmeti
mişl-i meḥekk / ʿAşk bāzārında

- bir şarrâfî gözler **gözlerim** (G. 153, Beyit 12). [gözlerim, -ler, -im]
23. Qalbi hâlişden seçer ey Himmeti mişl-i mehekk / ‘Aşq bazarında bir şarrâfî **gözler** gözlerim (G. 153, Beyit 12). [gözler, -le, -r]
24. Şâh meydânında kâim şâdık-ı şâhib-çarık / Bir refik perhiz-i kem-lâfî gözler **gözlerim** (G. 153, Beyit 11). [gözlerim, -ler, -im]
25. Şâh meydânında kâim şâdık-ı şâhib-çarık / Bir refik perhiz-i kem-lâfî **gözler** gözlerim (G. 153, Beyit 11). [gözler, -le, -r]
26. Ehl-i dil tek şâhib inşâfî gözler **gözlerim** / ‘Arif-i nefis ol müdrik-i ma’rifetden behremend (G. 153, Beyit 10). [gözlerim, -ler, -im]
27. Ehl-i dil tek şâhib inşâfî **gözler** gözlerim / ‘Arif-i nefis ol müdrik-i ma’rifetden behremend (G. 153, Beyit 10). [gözler, -le, -r]
28. Evvel âhir anıñ didârına göz tikmişem / Bul-hevesler tek ne her eţrafî gözler **gözlerim** (G. 153, Beyit 9). [gözlerim, -ler, -im]
29. Evvel âhir anıñ didârına göz tikmişem / Bul-hevesler tek ne her eţrafî **gözler** gözlerim (G. 153, Beyit 9). [gözler, -le, -r]
30. ‘Aşıkam bir şüret-i zibâyı **gözler** gözlerim / Şüreti manzûr idüb ma’nâyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 1). [gözler, -le, -r]
31. ‘Aşıkam bir şüret-i zibâyı gözler **gözlerim** / Şüreti manzûr idüb ma’nâyı gözler **gözlerim** (G. 154, Beyit 1). [gözlerim, -ler, -im]
32. ‘Aşıkam bir şüret-i zibâyı **gözler** gözlerim / Şüreti manzûr idüb ma’nâyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 1). [gözler, -le, -r]
33. ‘Aşıkam bir şüret-i zibâyı gözler **gözlerim** / Şüreti manzûr idüb ma’nâyı gözler **gözlerim** (G. 154, Beyit 1). [gözlerim, -ler, -im]
34. Kaşr ne tāk-ı çırâğan eyleyen yulduzlara / Bahmazam hürşid-i ‘arş-efzâyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 2). [gözler, -le, -r]
35. Kaşr ne tāk-ı çırâğan eyleyen yulduzlara / Bahmazam hürşid-i

- ‘arş-efzāyı gözler **gözlerim** (G. 154, Beyit 2). [gözlerim, -ler, -im]
36. ‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı āşiyān-ı ‘izzetim / Kaf-ı kurb u mesken u ‘ankāyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 3). [gözler, -le, -r]
37. ‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı āşiyān-ı ‘izzetim / Kaf-ı kurb u mesken u ‘ankāyı gözler **gözlerim** (G. 154, Beyit 3). [gözlerim, -ler, -im]
38. Nuh felek mülk-i melek bir pāye-yi ednā-imiş / ‘Ālem-i kavseyn “ev ednā”yı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 4). [gözler, -le, -r]
39. Nuh felek mülk-i melek bir pāye-yi ednā-imiş / ‘Ālem-i kavseyn “ev ednā”yı gözler **gözlerim** (G. 154, Beyit 4). [gözlerim, -ler, -im]
40. Burc-ı esfelde nişimen dutmaya şehbāz-ı kuds / Şāh-ı sidre menzil-i a‘lāyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 5). [gözler, -le, -r]
41. Burc-ı esfelde nişimen dutmaya şehbāz-ı kuds / Şāh-ı sidre menzil-i a‘lāyı gözler **gözlerim** (G. 154, Beyit 5). [gözlerim, -ler, -im]
42. Eylemez çārumfelekde ibn-i Meryem tek maḳām / Çün fezā-yı ‘ālem-i bālāyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 6). [gözler, -le, -r]
43. Bu kafesde mergzār-ı gülşen-i ‘aşkım bugün / Mergzār-ı cennetü’l-me’vāyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 7). [gözler, -le, -r]
44. Şūret-i insāna zāhid secde kılsam kılma ‘ayb / Anda zīrā a‘lemü’l-esmāyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 8). [gözler, -le, -r]
45. Aḫter-i burc-ı velāyet şem‘-i cem‘-i hāş-ı ‘ām / Bir hilāl olmaz mükemmel ayı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 9). [gözler, -le, -r]
46. Cūşe gelmez seylden daşmaz bulanmaz Himmetī / Beyle gevher ma‘den-i deryāyı **gözler** gözlerim (G. 154, Beyit 10). [gözler, -le, -r]
47. Cūşe gelmez seylden daşmaz bulanmaz Himmetī / Beyle gevher ma‘den-i deryāyı gözler

gözlerim (G. 154, Beyit 10).
[gözlerim, -ler, -im]

48. Aḥter-i burc-ı velāyet şem^c-i
cem^c-i ḥāş-ı ^cām / Bir hilāl olmaz
mükemmel ayı gözler **gözlerim**
(G. 154, Beyit 9). [gözlerim, -ler, -
im]

49. Şüret-i insāna zāhid secde kılsam
kılma ^cayb / Anda zīrā a^clemü'l-
esmāyı gözler **gözlerim** (G. 154,
Beyit 8). [gözlerim, -ler, -im]

50. Bu kafesde merğzār-ı gülşen-i
^caşkı bugün / Merğzār-ı
cennetü'l-me^vvāyı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 7).
[gözlerim, -ler, -im]

51. Eylemez çārumfelekde ibn-i
Meryem tek maḳām / Çün fezā-yı
^cālem-i bālāyı gözler **gözlerim** (G.
154, Beyit 6). [gözlerim, -ler, -im]

göz açar: Gözünü açmak // uyanık olmak.

1. (G. 64, Beyit 19). [göz açar, -ar]

göz açdı: Gözünü açmak, doğmak.

1. (G. 89, Beyit 1). [göz açdı, -dı]

göz açub: Gözünü açma, uyanık olmak,
dikkatli olmak.

1. (G. 86, Beyit 6). [göz açub, -ub]

göz tikmişem: Bir şeyi ele geçirmek
isteğine kapılmak.

1. (G. 153, Beyit 9). [göz tikmişem, -
miş, -em]

göz yaşını: Göz yaşı.

1. (G. 31, Beyit 8). [göz yaşını, -n, -ı]

gözü: Ayna.

1. Görü lıḳā kim ki anıñ **gözgüsüñ** /
Eyledi ol dest-i velāyet ^cAlī (G.
186, Beyit 4). [gözgüsüñ, -s, -i, -n]

göziñ ac: Uyanık ol, dikkat et.

1. (G. 29, Beyit 5). [göziñ ac,]

göziñ ac: Uyanık, dikkatli olmak; gönül
gözünü açmak.

1. (G. 27, Beyit 11). [göziñ ac,]

gözyaşı: Gözyaşı.

1. Ey **gözyaşı** aḥ su teki her sū bu
çemende / Bir ^carız-ı gül serv-i
hırāman etegin dut (G. 20, Beyit
2). [gözyaşı,]

ğubār: *Toz, toprak.*

1. Nūr-ı mihr-i murtaẓādan rūşen
eyle albini / Āyine yüz gsterür
rā olsa yüzünden **ğubār** (G. 61,
Beyit 10). [ğubār,]

ğul: *Şeytan.*

1. Olmasa her şey şüfi ger ‘Alinin
peyrevi / Azdurur deşt-i
zelāletde onı mekrile **ğul** (G. 147,
Beyit 10). [ğul,]

güdāz: *Eriten, yakan.*

1. Nadine zarrāb anın almaz
velāyet sikkesin / Ger riyāzet
būtesinden tapmasa albi **güdāz**
(G. 83, Beyit 7). [güdāz,]

güftār: *Söz, kelim.*

1. Eger baın açursa ‘arşa-yı şāh-ı
velāyetden / Anın **güftārına**
kirdārı yodur herze lāf eyler (G.
75, Beyit 5). [güftārına, -ı, -n, -a]
2. Bir olur kim münāfikdur dir
altımdaki / Kim ılır ol günde
nāıklar kimi **güftār** tāc (G. 28,
Beyit 10). [güftār,]

3. ün kelāmullah-ı nāıdır
‘Aliyü’l-murtaẓā / Şanma bu
güftār ey nādān-ı cāhil sen güzāf
(G. 125, Beyit 6). [güftār,]

4. Bil bu **güftārın** beyānın ey benı
ādem bugün / Var-ise ger sende
idrāk ferāşet ‘aql u hūş (G. 116,
Beyit 8). [güftārın, -ın]

5. Bil bu **güftārın** beyānın ‘ārif-i
esrār isen / Küntü kenzen ya‘ni
bir genc-i nihān oldu ‘ayān (G.
166, Beyit 2). [güftārın, -ın]

6.

güftār söz: *Konuşulan söz.*

1. (G. 89, Beyit 9). [güftār söz,]

güftār-ı kalb: *Gönle işleyen söz.*

1. (G. 4, Beyit 4). [güftār-ı kalb,]

güftār-ı zebānı: *Konuşan dil.*

1. (G. 176, Beyit 8). [güftār-ı zebānı,
-ı]

güher: *Cevher, inci.*

1. Şāh-ı ilīm-i velāyetdir deryā-yı
necef / Sen **gühersen** on sekiz

- miñ ‘ālemiñ cismi şedef (G. 127, Beyit 1). [gühersen, -sen]
2. Sem‘ ol ki Himmetiniñ her beyti bir **güherdür** / Baħr-i muħit içinde dürr-i ‘aden ne ħācet (G. 12, Beyit 12). [güherdür, -dür]
3. Güherdür nuḡ-ı cān-perver ħacerdür ḡalb-i kennāsın / Ĥazer kıl daşa çalma gevher-i ḡalb-i ħacerden geç (G. 32, Beyit 7). [güherdür, -dür]
4. Bir **güherdür** ‘ālem-i vaħdetde eṣyā³ bir vücūd / Gel berü sen bu arada söyle kimdür yādımız (G. 92, Beyit 4). [güherdür, -dür]

gül: Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek.

3. Bülbül-i nāḡıka **gül** ḡuḡı-yi gūyāya nebāt / Ĥaḡḡıñ eltāfidur evsāf-ı ‘Āli Himmetiye (G. 14, Beyit 13). [gül,]
4. Külden biter şabrile **gül** / “Eş-şabru miftāḡı’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 4). [gül,]
5. Bülbül kimi her **gül** ki oħur ‘aşḡ ile medħiñ / Çün çemen-i bād-ı şabā nuḡ anıñ müşḡ-feşāndur (G. 72, Beyit 11). [gül,]
6. Gir ħaḡıḡat bostanında nazar ḡıl her ḡaraf / Olmadın mānend-i sūsen **gül** teki hem cümle kūş (G. 116, Beyit 5). [gül,]
7. Ya‘ni **gül** u benefşe reyħān u nergisinden / Hem gülistān müzeyyen hem bostan münāḡḡaş (G. 118, Beyit 3). [gül,]
8. Tā vücūdım cūyuna ‘aşḡ-ile aħdı āb-ı şıdḡ / Gülşen tab‘ımda açıldı **gül** sīrāb-ı şıdḡ (G. 130, Beyit 1). [gül,]
9. ‘Aşḡına gel **gül** nişār eyle ħayātıñ naḡdini / Ḳalmaya tā kim cihānda
1. Peyveste gele bū-yı vefā-yı ‘Ali andan / Reyħān bite ol **gülden** eger yāsemen-i gül (G. 146, Beyit 6). [gülden, -den]
2. Menzūrum ol dem ħaḡḡdan baḡ-ı cemāl-i Yūsuf / Reyħān u nergis u **gül** yā yāsemen ne ħācet (G. 12, Beyit 7). [gül,]

ey aḥī boynında deyn (G. 165,
Beyit 11). [gül,]

gül bitüren: Gül yetiştirmek; gülün
yetişmesi, büyümesi.

1. (G. 164, Beyit 4). [gül bitüren, -en
]

gül ide: Güle dönüştürmek.

1. (G. 146, Beyit 5). [gül ide, -e]

gül u reyḥān: Gül ve reyhan çiçeği.

1. (G. 137, Beyit 4). [gül u reyḥān,]

gül-āb: Gül suyu.

1. Gül-āb u ḳand neyler Himmetī ey
ḥāce-yi mün'im (G. 76, Beyit 12).
[gül-āb,]

gülbāng-ı ceres ḳopdı: Çan hoş, güzel
sesler çıkararak çaldı.

1. (G. 105, Beyit 4). [gülbāng-ı ceres
ḳopdı, -dı]

gülḥen-i şehri fenādır: Yokluk şehrinin
külhanı.

1. (G. 157, Beyit 2). [gülḥen-i şehri-
fenādır, -dır]

gül-ı bed-tinet-i gümrāh: Yolunu şaşırması
kötü yaratılışlı ahmak (kimse).

1. (G. 77, Beyit 11). [gül-ı bed-tinet-i
gümrāh,]

gül-ı biyābānı: Çöl gülü.

1. (G. 68, Beyit 6). [gül-ı biyābānı, -ı
]

gül-i şad-berg: Yüz yapraklı sanılan,
katmerli, makbul bir gül çeşidi.

1. (G. 25, Beyit 4). [gül-i şad-berg,]

gülistān: Gül bahçesi.

1. Ḥalile şöyle ki dir oldı āteş-i
Nemrūd / Muḥibb-i Ḥaydara nār-
ı saḳar **gülistāndur** (G. 56, Beyit
11). [gülistāndur, -dur]
2. Kerkesiñ meyli eger cife-yi
murdāra çeker / Himmetī bülbül-
i hoş-ḥān **gülistāna** gider (G. 77,
Beyit 12). [gülistāna, -a]
3. Bād u yer oraḳ bergiñ oda yandır
ḥarmanıñ / Uşbu dehriñ çār-bağ
u **gülistānı** bir cova (G. 176, Beyit
4). [gülistānı, -ı]

4. Ya'ni gül u benefşe reyhân u nergisinden / Hem **gülistân** müzeyyen hem bostan münakkaş (G. 118, Beyit 3). [gülistân,]

5. Muhibbi ehl-i beyte Aḥmede ḥaqqdan ki ümmetdir / Kenâr-ı havz-ı kevserdir **gülistân** sāye-yi tûbâ (G. 181, Beyit 13). [gülistân,]

6. Yaz oldu yine yâr ile seyrân etegin dut / Bülbül kimi şevk-ile **gülistân** etegin dut (G. 20, Beyit 1). [gülistân,]

7. Bu cihânda bî-vefânîñ cümle kâr u bârı hiç / Bostân u **gülistân** bâğ u berg u bârı hiç (G. 33, Beyit 1). [gülistân,]

8. Bir dem ey şubḥ güzâr eyle **gülistânımıza** / İstimâ' it nedir ṭayr-ı hoş-elḥânımızâ (G. 175, Beyit 1). [gülistânımıza, -ı, -ımız, -a]

gülistân eyleyen: *Gül bahçesine dönüştürmek.*

1. (G. 167, Beyit 4). [gülistân eyleyen, -y, -en]

gülistân oldu: *Gül bahçesi olmak; gül bahçesine dönüşmek.*

1. (Muh. 4, Beyit 17). [gülistân oldu, -dı]

gülistân-ı ma'rifet ḥâk-i dergâh-ı 'alîdür: *Hz. Ali'nin makamının toprağı hünerlerin gül bahçesidir.*

1. (G. 18, Beyit 13). [gülistân-ı ma'rifet ḥâk-i dergâh-ı 'alîdür, -dür-ür]

gülşen: *Bahçe, gül bahçesi.*

1. Ehl-i 'aşkın bezmi cennet gülşenidir Himmeti / Benzer ol **gülşendeki** bir sebz u ḥurrem naḥle şem' (G. 123, Beyit 12). [gülşendeki, -de, -ki]

2. Erguvân u yâsemen **gülşen** u güzârı hiç / 'Ar'ar u şimşâd u servin sındırur bād-ı ḥazân (G. 33, Beyit 2). [gülşen,]

3. Tâ vücüdım cüyuna 'aşk-ile aḥdı âb-ı şıdḳ / **Gülşen** tab'ımda açıldı gül sîrâb-ı şıdḳ (G. 130, Beyit 1). [gülşen,]

4. Bülbulü açma kafesden bāg-ı dilden zāg sür / Ravzā-yı ma‘nī tarīkat **gülşeninde** hārı kes (G. 108, Beyit 3). [gülşeninde, -i, -n, -de]
5. Şubh-dem **gülşende** oğurdı haţib ‘andelīb / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu‘l-Hasan yā Büturāb (Muh. 3, Beyit 10). [gülşende, -de]

gülşen-i ma‘nīde: Mananın ortamının gül bahçesi.

1. (G. 81, Beyit 14). [gülşen-i ma‘nīde, -de]

gülşen-i sarāya: Sarayın gül bahçesi.

1. (Müsebba 1, Beyit 36). [gülşen-i sarāya, -a]

gülşen-nişin-i ‘aşka: Aşkın gül bahçesine oturan // Aşık olup gezdiği her yeri gül bahçesi gibi gören (aşık).

1. (G. 12, Beyit 1). [gülşen-nişin-i ‘aşka, -a]

gülzār: Gül bahçesi.

1. Erguvān u yāsemen gülşen u **gülzārı** hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u

servin sındırur bād-ı hāzān (G. 33, Beyit 2). [gülzārı, -ı]

2. Şāh elinden gāziler ol gün ki giydi kırmızı / Şaḥn-ı meydānı serāser **gülzār** tāc (G. 28, Beyit 2). [gülzār,]

gülzār seyr kılar: Gül bahçesini seyretmek, izlemek.

1. (G. 45, Beyit 4). [gülzār seyr kılar, -ur]

gülzār-ı çemen: Gül bahçesi ve çimenlik.

1. (G. 168, Beyit 12). [gülzār-ı çemen,]

gülzār-ı velāyetde: Veliliğin gül bahçesi.

1. (G. 146, Beyit 7). [gülzār-ı velāyetde, -de]

gümān: Şüphe, kuşku.

1. Gümānı koy ki munda baḥş-i mevcūd-ı ‘adem şıgmaz / Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ biş u kem şıgmaz (G. 93, Beyit 1). [gümānı, -ı]

2. Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alī zerre yaḳın / Çıḥmaz andan kine

u vesvās u zan **gümān** (G. 162, Beyit 11). [gümān,]

3. Şāh-ı velāyet olduğına yoh **gümānımız** / Furkân içinde var bu söze çoḡ beyānımız (Müsebba 1, Beyit 23). [gümānımız, -ı, -mız]

gümān u zannı: Şüphe ve sanı.

1. (G. 137, Beyit 5). [gümān u zannı, -n, -ı]

güm-rāh: Yolunu şaşırması, doğru yoldan ayrılmış.

1. Sünnī u **güm-rāh** mel'un münāfiḡ kavminiñ / Kesmege başıñ siyāset ḡanceridir Himmetī (G. 182, Beyit 10). [güm-rāh,]

güm-rāh ider: Yolunu şaşırarak, doğru yoldan ayrılmak.

1. (G. 68, Beyit 6). [güm-rāh ider, -er]

güm-rāh kıldı: Yolunu şaşırarak, doğru yoldan sapmak.

1. (G. 147, Beyit 4). [güm-rāh kıldı, -dı]

güm-rāh olur: Yolunu şaşırarak, doğru yoldan ayrılmak.

1. (G. 177, Beyit 7). [güm-rāh olur, -ur]

güm-rāh-ı cāhil: Doğru yoldan sapmış cahil.

1. (G. 101, Beyit 3). [güm-rāh-ı cāhil,]

güm-rāh-ı şeytāndur: Yolunu şaşırarak, doğru yoldan ayrılmış şeytan.

1. (G. 49, Beyit 7). [güm-rāh-ı şeytāndur, -dur]

gün: Güneş.

1. Perde-i 'arşdan oldı **gün** teki izhār tāc / Kıldı çün şem'-i tecellī **gün** teki envār tāc (G. 28, Beyit 1). [gün,]

2. Her şıfatdan 'āleme zāt-ı 'Alidür cilve-ger / **Gün** teki her zerreniñ 'aynında nūr-ı zāhir ol (G. 149, Beyit 11). [gün,]

3. Ay **gün** ulduzu çarḡa iden ta'biye / Sāl u mah u hafta u leyl u nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2). [gün,]

4. Şeş cehet u nuh felek oldu
musahhar aña / Hüküm-i revândır
beli ây u **gün** u ahtere (G. 177,
Beyit 3). [gün,]
5. Qarâr itmez zemîn u âsımân ay
gün doğmaz / Yakîn bil olmasa
şâh-ı velâyet bir nefes hâzır (G.
66, Beyit 3). [gün,]
6. Tâ saña **gün** tek cemâliñ eyleye
izhâr-ı kuṭb / Çıhma sen dâire-i
insân içinden Himmeti (G. 7,
Beyit 12). [gün,]
7. Gice gündüz maḥv-idi tâbân geldi
ay **gün** / Hânda-idi ‘arş u ferş
esfel-i a‘lâ henüz (G. 90, Beyit 2).
[gün,]
8. Kılmışuz ḥâk-i derîn şayḳal-ı
mirât-ı şafâ / Daḳ dutar aya **güne**
âyine-yi ṭal‘atımız (G. 91, Beyit 4).
[güne, -e]
2. Tâ ki doğdı ‘âlem-i subḥ-ı
velâyetden güneş / Oldı aḥbâbıñ
yüzünden her **güni** ‘ıyd-ı sa‘id (G.
55, Beyit 3). [güni, -i]
3. Ser-be-ser ol **gün** gıyerler ḥil‘at-i
şâhın kuṭaṭ / Mü‘minin u
mü‘minâne el virür terfendelik
(G. 142, Beyit 10). [gün,]
4. Oynatdı atını biş **gün** bu ‘arşada /
Fil bende düşdi ‘âkıbetü’l-emr
oldı mât (G. 11, Beyit 13). [gün,]
5. Şâh elinden gâziler ol **gün** ki giydi
kırmızı / Şahın-ı meydânı serâser
gülzâr tâc (G. 28, Beyit 2). [gün,]
6. ‘Aşıka her **gün** ‘Alî didâridur
yevme’n-cedid / Muttaşıl ḥân-ı
velâyetden gelür rızḳ-ı cedid (G.
55, Beyit 1). [gün,]
7. Eger ref‘ eylese bir **gün** niḥâb ol
mâh-ı tâbânım / İder her şubḥ
dem rüy-ı zemîne mihr-ilen zer
baḥş (G. 114, Beyit 4). [gün,]
8. Mest olub cām-ı mey-i ‘aşḳ-ı
‘Aliden her **gün** / Seyr-ider

gün: Gün, zaman.

1. Yâ menba‘-ı velâyet yâ
mazḥârü’l-‘acâib / Ol **günki**
bende saldı dîv-i sefidi Ḥaydar
(Muh. 1, Beyit 13). [günki, -ki]

- gölşen-i ‘arş-ı haqqı mestāne
güneş (G. 117, Beyit 3). [gün,]
9. ‘Alidir ümmete ol **gün** şefā‘atçı u
hem şāfi‘ / Neyler nefsi vā nefsi
çağrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [gün,]
10. Tanıya ol **gün** halāyıklar seni ey
sırr-ı haqq / Onda kim peydā ola
bu kışşā-yı pinhān-ı ‘aşk (G. 131,
Beyit 3). [gün,]
11. Şāh elinden gāziler ol **gün** ki giydi
kırmızı / Şahn-ı meydānı serāser
gülzār-ı tāk (G. 28, Beyit 2). [gün,]
12. Kim kıılır ol **günde** nātıklar kimi
güftār-ı tāk / Meyl-i sürh-ı
āteşidür şu‘le-yi hurşid-i dīn (G.
28, Beyit 10). [günde, -de]
13. Yetmiş iki millete ol **gün** kıopar
tūfān-ı Nūh / Ğarķ olur Ğarķ ol
celālet baħrine ger olsa mūc (G.
30, Beyit 3). [gün,]
14. Fāş olur fi‘l-cümle yer altındaki
genc-i nihān / Kimse müflis
kıalmaz ol **gün** bir ‘aceb devrān
kıopar (G. 63, Beyit 11). [gün,]
15. Bir olur kim münāfikdur dir
altımdaki / Kim kıılır ol **günde**
nātıklar kimi güftār tāk (G. 28,
Beyit 10). [günde, -de]
16. Her **gün** biter kıayıdma bu fart-ı
nihāyete / Ger ğam tōkerse
kıanıñı gitme şikāyete (Müsebbā
1, Beyit 30). [gün,]
17. Ca‘feriñ kıavline ezel **günden** /
Şādıķu‘l-kavl ehl-i imānıñız (G.
94, Beyit 7). [günden, -den]
- gün:** Güneş // açık, apaçık.
1. Va‘dedür ehl-i cihāna mehdī-yi
şāhib-zamān / **Gün** teki eyle
tecellā şanma kim pinhān kıopar
(G. 63, Beyit 6). [gün,]
2. **Gün** teki imānı dīn ehline zāhir
gōsterir / Nūn-ı nuṭkından
‘Aliniñ muşḫaf-ı āyāt feyz (G. 121,
Beyit 5). [gün,]
3. Zātını her laḫza kıılan ‘āleme /
Gün teki izḫār ‘Alidür ‘Alī (G. 180,
Beyit 6). [gün,]
4. **Gün** teki ol şāhib-i devran ider
seyr-i burūc / Va‘de irdi Mehdi-

yi şāhib-zaman eyler hūrūc (G. 30, Beyit 1). [gün,]

5. Perde-i ‘arşdan oldu **gün** teki izhār tāc / Kıldı çün şem‘-i tecellī **gün** teki envār tāc (G. 28, Beyit 1). [gün,]

gün tek: Güneş gibi ortada, aşikar olan.

1. (G. 162, Beyit 5). [gün tek,]

gün teki: Güneş gibi, açık aşikar durumları belirtmek için kullanılan ifade.

1. (G. 107, Beyit 1). [gün teki,]
2. (G. 135, Beyit 1). [gün teki,]

günah: Allah’ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet.

1. Mühr alıñ her kimiñ cānında vardur zerrece / Kūh-i kâf olsa **günahı** haqq bilür görmez ‘azāb (G. 1, Beyit 9). [günahı, -ı]
2. Himmeti sir oldu ‘ișyān-ile ister mağfired / Āl-i Haydar ‘aşkına ‘afv-it **günāhı** yā ğafūr (G. 69, Beyit 12). [günāhı, -ı]

3. Kılisa bir aḥbāb-ı ehle’l-beyt ger yüz miñ ḥaṭā / Ḥaqq ğanīdür onlaruñ cürm u **günāhından** geçer (G. 78, Beyit 7). [günāhından, -ı, -n, -dan]

4. Kes müşrik-i münāfiḳ-ı ğaddār-ı zālimi / Öldür sevāb mü’mine küfr u **günāhı** yoḡ (G. 43, Beyit 11). [günāhı, -ı]

5. Günāhıñ ‘afv kıl bu Himmetiniñ yā veliyullah / Bī-ḥaqq-ı ḥürmet-i Selmān u Būzer Kamber u Cābir (G. 66, Beyit 20). [günāhıñ, -ıñ]

6. Himmeti bir zerre ğam çekme **günāhıñ** kâf ola / Çün saña şāh-ı velāyet itdürir ümmīd-i necef (G. 127, Beyit 11). [günāhıñ, -ıñ]

7. Gide fi’l-cümle bū-yı nengden **günāhıñ** / Ḥaṭā u ma‘şiyetden olasan pāk (G. 137, Beyit 2). [günāhıñ, -ıñ]

günbed-i devvār: Durmaksızın dönen gök.

1. (G. 89, Beyit 10). [günbed-i devvār,]

günbed-i devvār-ı ‘arş: *Dönüp duran gökyüzü.*

1. (G. 120, Beyit 5). [günbed-i devvār-ı ‘arş,]

günbed-i gerdāna: *Göğün boynu.*

1. (G. 117, Beyit 11). [günbed-i gerdāna, -a]

günbed-i gerdan-ı mevc: *Dönen gökkubbenin dalgası.*

1. (G. 31, Beyit 13). [günbed-i gerdan-ı mevc,]

gündelik: *Günlük.*

1. Rızık- için endişe çekme çün tevekkül ehlisen / Maṭbaḥ-ı şāh-ı velāyetden yazıldı **gündelik** (G. 142, Beyit 8). [gündelik,]

gündüz: *Günün aydınlık olan kısmı, gün.*

1. Gice **gündüz** maḥv-idi tābān geldi ay gün / Ḥanda-idi ‘arş u ferş esfel-i a‘lā henüz (G. 90, Beyit 2). [gündüz,]

güneh: *Günah.*

1. Yüz min **günehi** olsa eger ‘afv ider Allah / Kār eylemez ol

bendeye ‘iṣyān-ı ḥıyānet (G. 21, Beyit 9). [günehi, -i]

güneş: *Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı.*

1. Güneş burc-ı velāyetden nazar kı / Ṭulū‘ eyler demādem bîkem u kās (G. 104, Beyit 11). [güneş,]

2. Saldı şevk-ile özin āteş-i sūzāna **güneş** / Kaşd oldur meni divāne kimi yāne **güneş** (G. 117, Beyit 1). [güneş,]

3. Ḥuffāş nola görmese ger ol **güneşi** fāş / Her zerre-yi ḥurşid-şifat ‘ayn-ı ‘ayāndur (G. 72, Beyit 3). [güneşi, -i]

4. Tā ki doğdı ‘ālem-i subḥ-ı velāyetden **güneş** / Oldı aḥbābıñ yüzünden her günü ‘ıyd-ı sa‘id (G. 55, Beyit 3). [güneş,]

5. Güneş tek oldı ‘ayān mihr sende nūr-ı ‘Alī / Ki Ādeme bu cihetden ferişte kıldı sūcūd (G. 56, Beyit 4). [güneş,]

6. Feth kıldı ‘arş u ferş oldı imdād-ı
‘Alī / Bu beşāretten nişār eyler
güneş gökden fulūs (G. 106, Beyit
7). [güneş,]
7. Hidāyet rāhına hādī ‘Alīdür /
Güneş tek bu beyānı eyledim fāş
(G. 113, Beyit 7). [güneş,]
8. Meger kim müşteri olmuş **güneş**
ol māh bir mihre / Olur ferruḥ
cemālında anıñ ḥurşīd-i enver
baḥş (G. 114, Beyit 5). [güneş,]
9. Kaṭreden ‘ummāna şāmildir
güneşden zerreye / Ḥalī olmaz
ya‘ni andan her mekān u zamān
(G. 162, Beyit 7). [güneşden, -den
]
10. Pertevinden kāinātiñ zulmetiñ
nūr eyleyen / Bir **güneş** ṭulūatlu
māh-ı āsımān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 10). [güneş,]
11. Cihāna mehdi-yi hādī-yi ḥudā
geldi ḥudā geldi / Ṭulū‘ itdi **güneş**
nūr-ı ḥudā geldi ḥudā geldi (G.
183, Beyit 1). [güneş,]
12. Şol **güneşi** görmedi ḥuffāş fāş /
Şöyle kim ebşār-ı ‘amā meş‘ali (G.
186, Beyit 8). [güneşi, -i]
13. Şubḥ dem aldı cemālından **güneş**
ṭurfa niķāb / Nūra döndi yeryüzi
açıldı zūlmāt-ı ḥicāb (Muh. 3,
Beyit 1). [güneş,]
14. Görmez amma ol güneşden dīde-i
‘ama naşīb / Zāt-ı Ḥaydar bir
güneşdür zerre-i pür-nūr baḥş (G.
9, Beyit 8). [güneşdür, -dür]
15. Görmez amma ol **güneşden** dīde-i
‘ama naşīb / Zāt-ı Ḥaydar bir
güneşdür zerre-i pür-nūr baḥş (G.
9, Beyit 8). [güneşden, -den]
16. Dıtdı yekser ‘ālemi cümle
cihāngir ‘Alī / Doğdı mağribden
güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G.
27, Beyit 11). [güneş,]
17. ‘Alīdür her maḥall her mekānda
ḥāzır u nāzır / Nażar her ḥānde
kim kılsañ **güneş** tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [güneş,]
18. Himmetī Ḥaydar **güneşdür** lā-
yezāl-i bī-zevāl / İki ‘ālem ḥalkı

- cümle zerre miqdār-ı hākīr (G. 68, Beyit 12). [güneşdür, -dür]
19. Pencesinden Hāydarın bir emledür gūy-ı felek / Emrine hākqdan musahhar pençe u ay u **güneş** (G. 115, Beyit 8). [güneş,]
20. Saldı şevk-ile özin āteş-i sūzāna **güneş** / Kaşd oldur meni dīvāne kimi yāne **güneş** (G. 117, Beyit 1). [güneş,]
21. Çizginür çarha girüb ‘aşk-la pervāne şifāt / Şu‘le-yi nūr-ı ‘Alī şem‘ine pervāne **güneş** (G. 117, Beyit 2). [güneş,]
22. Mest olub cām-ı mey-i ‘aşk-ı ‘Aliden her gün / Seyr-ider gülşen-i ‘arş-ı hākqı mestāne **güneş** (G. 117, Beyit 3). [güneş,]
23. Şubh dem nuṭka gelüb ‘izzet-len virdi selām / Didi yā evvel u āhīr şeh-i merdāne **güneş** (G. 117, Beyit 4). [güneş,]
24. Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān oldı / Girdi merdāne ‘Alī ‘aşkına meydāna **güneş** (G. 117, Beyit 5). [güneş,]
25. Düşmen-i āl-i ‘Alī kaşdına çün şāh-şecā‘ / Tīg-ı zerrin kuşanub mindi bir aşlana **güneş** (G. 117, Beyit 6). [güneş,]
26. Himmetī kılmağa bu bezme temāşā dāim / Aşdı kandil-i ziyā günbed-i gerdāna **güneş** (G. 117, Beyit 11). [güneş,]
27. Gösterür fāş saña “lahmeke lahmi” remzin / Pes Qur‘ān eyler anın-çün meh-i tābāna **güneş** (G. 117, Beyit 10). [güneş,]
28. İrdi tā nūr-ı velāyetden aña feyz-i ezel / Saldı pertev bu doḡkuz nilgün eyvāna **güneş** (G. 117, Beyit 9). [güneş,]
29. Hāşm-ile harbe çeküb hāricini eyledi katl / Batdı bu ‘arşada mānend-i şafaḡ kana **güneş** (G. 117, Beyit 8). [güneş,]
30. Giydi sulṭān-ı mübāriz kimi bir cevşen-i zer / Hüsünü gör ki nihān eyledi ḡalhana **güneş** (G. 117, Beyit 7). [güneş,]

güneş: Işık kaynağı.

1. Bir **güneşdir** Murtażā kim ondan almışdır ziyā / Māh-ı encem meş‘al-i hūrşid u şem‘-i encümen (G. 168, Beyit 7). [güneşdir, -dir]

gūr: Şah Behram, Behram-ı Gur.

1. Cefā hiç kimseye kılmaz bu devrān / Hān-ı Behrām u **Gūr** u Sām u Elkās (G. 104, Beyit 6). [gūr,]

gūr u kefen: Mezar ve kefen.

1. (G. 12, Beyit 11). [gūr u kefen,]

gürcü: Gürcistan halkından ya da bu halkın soyundan olan kimse.

1. Andan ser u zer istediler söylemedi lā / Hind u ‘Arab u Türk u ‘Acem **Gürcü** u Çerkes (G. 107, Beyit 4). [gürcü,]

gürd: Kahraman, yiğit, koçyiğit, bahadır.

1. Zevk-len her dem kıpar **gürdlerden** āferin / Söylesem şāh-ı velāyet medhinde her hadīs (G. 25, Beyit 6). [gürdlerden, -ler, -den]

güre: Koruk, ham üzüm.

1. Hem **güreden** helvā olur / “Eş-şabru miftāhi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 6). [güreden, -den]

gūr-ı peşengem: Turan'ın eski hükümdarlarından olup Efrasiyab'ın babasının mezarı.

1. (G. 156, Beyit 8). [gūr-ı peşengem, -em]

gürüh-ı enbiyā: Peygamberler topluluğu.

1. (G. 98, Beyit 1). [gürüh-ı enbiyā,]

gürz: Sapı uzun büyük topuz.

1. Geh **gürz** u gehi hancer u geh seyf-i sinānam / Geh sinesine hāriciniñ tır-i hadengem (G. 156, Beyit 9). [gürz,]

güş u hüş ol: Aklet ve dinle.

1. (G. 48, Beyit 8). [güş u hüş ol,]

guşsa: Gam, keder, hüzn, tasa.

1. Zülfünü cānā perişān görcek oldı **guşsadan** / Sünbül u pertāb-ı reyhān-ı muṭarrā şāḡ şāḡ (G. 45, Beyit 2). [guşsadan, -dan]

2. Rızā-yı haqq çün meni kırtar bu
guşşadan / Sensin iki cihānda
aḥkem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
6). [*guşşadan, -dan*]

guş-vār olmadı: Küpe olmak.

1. (G. 134, Beyit 3). [*guş-vār olmadı,
-ma, -dı*]

güvāh: Şahit, tanık; delil.

1. Çoḥlar cihanda da‘vī-yi imān ider
velī / Amma elinde şādık u ‘ādil
güvāhı yoḥ (G. 43, Beyit 8).
[*güvāhı, -ı*]
2. Hergiz anıñ vaqt-i hācet nuḥkına
lā gelmedi / Şandı sāiller
mükerrer bu söze haqqdır **güvāh**
(G. 169, Beyit 6). [*güvāh,]*
3. ‘Alīdür anda bu ‘ahde **güvāh** ey
‘ārif / Bu ‘ilmi añla ki tā olmaya
işñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3).
[*güvāh,]*

güy: Çevgan oyununda oynanan top.

1. Bākirin ‘aşkına bu meydānda /
Gāh **güyuz** gāh çevgānıñız (G. 94,
Beyit 6). [*güyuz, -uz*]

2. ‘Aşk çevgānı önünde nuh felek
bir **güy-imiş** / Sendedir vus‘at-i
kudret-i haqqdan ol çevgān-ı ‘aşk
(G. 131, Beyit 4). [*güy-imiş, --ı, -
miş*]

guy sıfat: Top gibi yuvarlak olan //
Çevgan oyununda kullanılan top.

1. (G. 24, Beyit 4). [*guy sıfat,]*

güyā: Sanki, faraza, sözde.

1. Himmeti şāh-ı velāyet medḥini
eyler müdām / Cinn u insān u
melek yeg olmadı **güyā** henüz (G.
90, Beyit 11). [*güyā,]*

güy-ı felek: Yuvarlak dünya.

1. (G. 115, Beyit 8). [*güy-ı felek,]*

güzāf: Boş söz, mânâsız lāf.

1. Çün kelāmullah-ı nāḥıkdır
‘Aliyü’l-murtażā / Şanma bu
güftār ey nādān-ı cāhil sen **güzāf**
(G. 125, Beyit 6). [*güzāf,]*

güzār: Geçme, geçiş.

1. Eyle āyin-i mihr-i Ḥaydar birle
göñliñ şehrini / Eyleye tā kim

teferrüc kılmaz ol şeh **güzār** (G. 61, Beyit 2). [güzār,]

1. (G. 32, Beyit 6). [güzer kılmaz, -maz]

güzār eyle: Geç, geçip git.

1. (G. 175, Beyit 1). [güzār eyle,]

güzār eyler: Geçmek, geçip gitmek.

1. (G. 76, Beyit 5). [güzār eyler, -r]

2. (G. 173, Beyit 6). [güzār eyler, -r]

güzer: Geçilen yer, geçme, geçiş.

1. ‘Aşk-ilen yastan irādet āsītānıñ
Himmeti / Tā yere koy ol **güzerde**
şıdık-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit
10). [güzerde, -de]

2. Uçma küstaḥ eger Cebre’il-iseñ
ḥazer it / Yanmıya baḥr-ı velāyet
güzerinde yelegiñ (G. 136, Beyit
7). [güzerinde, -i, -n, -de]

güzer kıla: Geçmek, geçip gitmek.

1. (G. 65, Beyit 5). [güzer kıla, -a]

güzer kıldı: Geçmek.

1. (G. 145, Beyit 10). [güzer kıldı, -dı
]

güzer kılmaz: Geçmek.

H

haber: *Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi.*

1. Kimiñ şânındadır levlāk tā
ḥaqqdan ḥitāb olur / Haber dut
bu **haberden** yoḥsa oldun müşrif
ḥāsir (G. 66, Beyit 11). [*haberden,*
-den]
2. Bir **haber** dut bu ḥutūṭi heykel-i
raḥmāniden / Müfredāt-ı defter-i
furqān bizden kıl taleb (G. 8, Beyit
8). [*haber,*]
3. Bir **haberdür** şol cevāb-ı
“lenterāni”den gönül / Dem be
dem “ereni”dir eyler temennā-yi
‘acīb (G. 10, Beyit 4). [*haberdür,* -
dür]
4. Yerde gökde çün kuvvedür nuṭṭ-
ı kelām / Bu **haberdür** ey
muvaḥḥid ma‘nī-yi Allah-ı nūr
(G. 69, Beyit 3). [*haberdür,* -*dür*]
5. Ey āḥī şāh-ı velāyet ḳuldur çün
münḥarif / Bu **haberdür** vāḳıf ol
burhān-ı ehl-i ma‘rifet (G. 17,
Beyit 2). [*haberdür,* -*dür*]
6. Ma‘nīde nāṭıḳdur nuṭṭ-ı ‘Aliden
daşta ḥaqq / Bu ḥaqqatden **haber**
ol ey cühül-i bī-ḥaber (G. 65,
Beyit 10). [*haber,*]
7. Bir **haber** vir ol ne yeddi ḥarfdür
kim ey faḳıḥ / Otuz iki mihr u
dīv-i mümkināt andan çıḥar (G.
81, Beyit 5). [*haber,*]
8. Bilmek ister her kişi ‘ilm-i
ledünniden **haber** / Şol veliler
şāhı tek üstād-ı dānāsı gerek (G.
141, Beyit 8). [*haber,*]
9. Ey Himmeti sem‘ ol dil u cāndan
bu ḥadīse / Ḥaqq ḳavl-i ḥaqqat
haberin bendeden isma‘ (G. 122,
Beyit 14). [*haberin,* -*in*]
10. Yoḥsa ferşe ‘arş-ı ‘ālādan endi mi
/ Pes kimiñdür bir **haber** sor bile
cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3).
[*haber,*]
11. Şarf idübdür kim ki eyyām-ı
ḥayātiniñ ḡaflete / Ol **habersiz**
ḡāfile cürm-i ḡaramet gösterür
(G. 82, Beyit 4). [*habersiz,* -*siz*]
12. Kaf u ha ma‘nīsidir bu **haberi**
Himmetiniñ / Ey faḳıḥ andan

olur defter-i dīvān iki şak (G. 134,
Beyit 11). [haberî, -i]

haber bilmez: Haber vermek, haberdar
olmak.

1. (G. 100, Beyit 1). [haber bilmez, -
mez]

2. (G. 100, Beyit 1). [haber bilmez, -
mez]

3. (G. 100, Beyit 2). [haber bilmez, -
mez]

4. (G. 100, Beyit 3). [haber bilmez, -
mez]

5. (G. 100, Beyit 4). [haber bilmez, -
mez]

6. (G. 100, Beyit 5). [haber bilmez, -
mez]

7. (G. 100, Beyit 6). [haber bilmez, -
mez]

8. (G. 100, Beyit 7). [haber bilmez, -
mez]

9. (G. 100, Beyit 8). [haber bilmez, -
mez]

10. (G. 100, Beyit 9). [haber bilmez, -
mez]

11. (G. 100, Beyit 10). [haber bilmez, -
mez]

12. (G. 100, Beyit 11). [haber bilmez, -
mez]

13. (G. 100, Beyit 12). [haber bilmez, -
mez]

haber dut: Haber almak, sormak,
öğrenmek.

1. (G. 50, Beyit 9). [haber dut,]

haber vir-: Ulaştırmak, bildirmek.

1. (G. 23, Beyit 12). [haber vir,]

2. (G. 47, Beyit 7). [haber vir,]

3. (G. 23, Beyit 12). [haber vir,]

haberî vir: Haberdar etmek, haber
vermek.

1. (G. 97, Beyit 12). [haberî vir,]

habeş: Habeşistan.

1. Münhazim oldı deminden her
taraf Çin u **Habeş** / Kesdi hayl-i
Zeng-bārîñ başını şamşâm şubh
(G. 40, Beyit 2). [habeş,]

2. Münhazim oldı deminden her
taraf Çin u **Habeş** / Kesdi hayl-i

Zeng-bārīñ başını şamşām-ı şubh
(G. 41, Beyit 2). [*habeş,*]

3. Münhazim oldu deminden her
taraf Çin u **Habeş** / Kesdi hayl-i
Zeng-bārīñ başını şamşām-ı şubh
(G. 41, Beyit 2). [*habeş,*]

habeş: *Habeşistanlı.*

1. Qanber olmaz her **habeş** ya
düldül olmaz her feres / Bu
cihānda zülfikar olmaz-idi kim
her kılıç (G. 34, Beyit 7). [*habeş,*]
2. Eyledi terk-i diyār-ı memleket
Habşu **Habeş** / Çapdı mülk-i
zengbārı hüküm-ile hayl-ı urūs (G.
106, Beyit 6). [*habeş,*]

hāb-ı gâfletden: *Gâflet uykusu.*

1. (G. 64, Beyit 19). [*hāb-ı gâfletden,*
-den]

hāb-ı gâfletdür: *Gâflet uykusu.*

1. (G. 80, Beyit 2). [*hāb-ı gâfletdür,* -
dür]

habīb: *Sevgili // Hz. Muhammed.*

1. “Laḥmeke laḥmi”dür ol ‘ālemde
hāricdür raqīb / Haydar ilen

ma‘nide bir nūr-ı vāhiddür **Habīb**
(G. 5, Beyit 1). [*habīb,*]

2. Hatm oldu ol **habībīñ** şānına
menşūr-ı hüsn / Çekdi ol
menşūra dest-i gayb-ı tuğrā-yı
‘acīb (G. 10, Beyit 9). [*habībīñ, -iñ*
]

3. Habībīñ kitfine basdı ayağıñ /
Dolaşdı lā-mekāna kıldı mi‘rāc (G.
29, Beyit 3). [*habībīñ, -iñ*]

4. Habībīñ çin-i zülfünden ider
aḥbāba ‘anber baḥş / Kılur bād-ı
şabā kafa andan nāfe-yi ter baḥş
(G. 114, Beyit 1). [*habībīñ, -iñ*]

5. Kāmet-i ruḥsār-ı zülfünden
habībīñ ey muḥib / Hem kıyāmet
koptı hem nūr-ı duḡān oldu ‘ayān
(G. 166, Beyit 9). [*habībīñ, -iñ*]

6. Leyletü’l-esrāda **habībīñ** yakīn /
Gördiği didār ‘Alidür ‘Alī (G. 180,
Beyit 3). [*habībīñ, -iñ*]

habīb: *Sevgili, dost.*

1. Çün lekānīñ açdı ruḥsārīñ açıldı
ey **habīb** / Yasemin u erguvan

viridi hemrā šāḥ šāḥ (G. 45, Beyit 3). [ḥabīb,]

ḥabīb-i kirdigār: Allah'ın sevgilisi // Hz. Muhammed.

1. (Muh. 2, Beyit 2). [ḥabīb-i kirdigār,]

ḥabīb-i raḥmān: Allah'ın sevgilisi, Allah'ın sevdiği kulu Hz. Muhammed.

1. (G. 111, Beyit 7). [ḥabīb-i raḥmān,]
2. (G. 174, Beyit 7). [ḥabīb-i raḥmān,]

ḥabībullah: Allah'ın sevgilisi // Hz. Muhammed.

1. Şāḥ-ı merdān şīr-i yezdān merd-i meydān nuṭḡ-ı cān / Onda gösterdi **ḥabībullah** imān-ı 'acīb (G. 10, Beyit 11). [ḥabībullah,]
2. Şol **ḥabībullah** resūlullah Muḥammed 'aşkına / Ğāzī iseñ dīn yolında zümre-yi küffarı kes (G. 108, Beyit 2). [ḥabībullah,]

ḥāc: Hristiyanlığın sembolü sayılan ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim, istavroz, put (İ), salıp .

1. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine yetdi 'alem / Lātı yaḥdı āteşe zünnār üzüldi sındı **ḥāc** (G. 27, Beyit 5). [ḥāc,]
2. 'Alī dīdārına kıl secde-yi şükr / Uş at Lāt u Menāt saḥlama **ḥāc** (G. 29, Beyit 10). [ḥāc,]
3. Ḥāriciniñ koynıdur but-ḥāne-yi ehl-i fereng / **Ḥāc** u zünnār u çelipā biliñ Lāt andan çıkar (G. 81, Beyit 13). [ḥāc,]

1. Ka'beyi but-ḥane kılma olmaya ger but-perest / Lātı yandur **ḥaçı** sindur rişte-yi zünnārı kes (G. 108, Beyit 6). [ḥaçı, -1]

ḥāc: İslām dininin beş şartından biri olan ve belirli şartlar dahilinde her Müslümanın ömründe en az bir defa Kurban Bayramı günlerinde belirli usüllere göre yapması gereken ibadet.

1. Bu şalât şavm bu **hac** zekâtındır
dalâl / Ey muqallid ya'ni farz
sünnetiñ olmaz kabûl (G. 148,
Beyit 2). [*hac,*]
2. Ey Himmeti bir kavli-nebi-yi
seyyid-i 'alem / Yetmiş iki **hac**
oldı bize ravzâ-yı meşhed (G. 54,
Beyit 12). [*hac,*]

hâce: Efendi, hoca.

1. Mertebe bābında zātın haqq bilür
ol **hāceniñ** / Bendesiniñ
bendesidür niçe Maħmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [*hāceniñ, -niñ*]
2. Dünyāda her kim bende-yi ol
hāceye ikrār ider / 'Uqbada ol
'āşık-ı maħrem-i haqq esrār ider
(Muh. 3, Beyit 16). [*hāceye, -y, -e*
]

hāce-i kanber: Hz. Ali'nin kölesinin
hocası // Hz. Ali.

1. (G. 34, Beyit 10). [*hāce-i kanber,*]

hacer: Taş, kaya.

1. Sultān-ı mülk-i ma'nî haqqıñ
velisi ya'ni / Çıhdı aña **hacerden**

bir tund-ı hunük ebreş (G. 111,
Beyit 9). [*hacerden, -den*]

1. Güherdür nuḡk-ı cān-perver
hacerdür kalb-i kennāsın / Hazer
kıl daşa çalma gevher-i kalb-i
hacerden geç (G. 32, Beyit 7).
[*hacerdür, -dür*]
2. Bir **hacerdür** ol şāhıñ tamām /
Yeddi baħr u ber u doḡkuz çarḡ u
doḡkuz kūh-ı kâf (G. 125, Beyit 4).
[*hacerdür, -dür*]
3. Yaturdı cismi bir cānsız **hacer** tek
mā' u ṭin içre / Aña nefh itdi öz
rūḡundan ol dem buldı ādem
dem (G. 152, Beyit 3). [*hacer,*]
4. Ger 'alem çekse sınan cān-güzār-ı
evliyā / Darbını getürmez tāb-ı
sındān-ı **hacer** (G. 65, Beyit 7).
[*hacer,*]

hacer: Kâ'be'nin duvarında bulunan ve
cennetten geldiği rivayet olunan meşhur
kara taş.

1. Kim sene zülfiḡār-ı gönderdi
hazreti haqq / Çıhdı revāna

düldül **hacer** oldu iki şak (Muh. 1, Beyit 17). [*hacer,*]

2. Çün berķ simā endi yere tiğ-ı dupeyker / Yarıldı **hacer** çıhıdı revān oynadı düldül (G. 146, Beyit 11). [*hacer,*]

hācet: Allah'tan veya büyük bir makamdan yerine getirilmesi, gerçekleştirilmesi istenen dilek.

1. Teberrā kıl eger dūzahden āzād olmak istersen / 'Adū-yı ehl-i beytiñ **hācetin** Allah revā kılmaz (G. 101, Beyit 6). [*hācetin, -in*]
2. Def'-i ğayra urmada yedullahiñ yeter her barmağı / Kim oña kūy-ı hicā **hācet** degil seyf u şalāh (G. 35, Beyit 8). [*hācet,*]
3. Zāhidā haķķ şöhetinde mest-i cām-ı Haydara / Bāğ-ı cennetde ne **hācetdür** vire rızvān kadeh (G. 37, Beyit 9). [*hācetdür, -dür*]
4. Bir işāret kılsa haķķdan fetħ olur hayl-i 'adū / Dest-i kudretdir aña **hācet** degil tiğ-ı miħen (G. 168, Beyit 2). [*hācet,*]

5. Bir nefesde eyler ol mecmū'-ı tār-ı tenhā tārūmār / 'Avn-ı haķķ besdir aña **hācet** degil hayl-i sipāh (G. 169, Beyit 9). [*hācet,*]

6. Himmetiñ **hāceti** senden budur kıl yā 'Alī / Bir dil u dānā oña bir dīde-i bīnā naşib (G. 9, Beyit 12). [*hāceti, -i*]

7. Vuşlat-ı haķķdur bu kavmiñ **hāceti** haķķdan yemin / 'Aşık-ı dīdār olan ğayr temennādan geķer (G. 79, Beyit 2). [*hāceti, -i*]

8. Dāmen-i āl-i 'abā-yı koyma elden ola tā / Dünyā u 'uķbāda cümle **hācetiñ** olmaz kabūl (G. 147, Beyit 6). [*hācetiñ, -iñ*]

9. Haydar-ı haķķ bilmeyince t̄a'atiñ olmaz kabūl / Dünyā u 'uķbādan haķķdan **hācetiñ** olmaz kabūl (G. 148, Beyit 1). [*hācetiñ, -iñ*]

hācet gelibdür: İhtiyaç duymak, gerekli görmek.

1. (G. 181, Beyit 8). [*hācet gelibdür, -ib, -dür*]

hācet-i hüccet: Delile ihtiyaç duyma.

1. (G. 92, Beyit 5). [*h̄acet-i h̄üccet,*]

h̄ace-yi d̄ünyā u d̄īn: *Dünyanın ve dinin öğreticisi hz. Ali.*

1. (Müsebba 1, Beyit 26). [*h̄ace-yi d̄ünyā u d̄īn,*]

h̄ace-yi kanber: *Kanber'in hocası // hz. Ali.*

1. (G. 139, Beyit 5). [*h̄ace-yi kanber,*]

h̄ace-yi kerem: *Cömert öğretmen // Allah.*

1. (G. 60, Beyit 10). [*h̄ace-yi kerem,*]

h̄ace-yi m̄ün'im: *Nimet veren hoca // Allah.*

1. (G. 76, Beyit 12). [*h̄ace-yi m̄ün'im,*]

h̄ace-yi şeh-r-i v̄ücūd: *Varlık şehrinin hocası.*

1. (G. 171, Beyit 9). [*h̄ace-yi şeh-r-i v̄ücūd,*]

h̄ace-yi selmān: *Selman-ı Farisi, Selman-ı Saveci.*

1. (G. 168, Beyit 5). [*h̄ace-yi selmān,*]

h̄acı: *Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş müslüman, hacı.*

1. H̄acı değil bu ka'be-yi tahkîke izedi / Dāim perestiş itdüğü bir deyr içinde Lāt (G. 11, Beyit 12). [*h̄acı,*]

2. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi didāra bir h̄acı / Ey Himmeti ki miḥnet u h̄icrān içindeyüz (G. 95, Beyit 9). [*h̄acı,*]

3. H̄acı bu yigirmi sekiz menzili kaṭ' eyleyeñ / Hem ṭavāf-ı ka'be hem şavm-ı şalāt andan çıḥar (G. 81, Beyit 8). [*h̄acı,*]

h̄ac-ı ekberdür: *En büyük hac.*

1. (G. 83, Beyit 3). [*h̄ac-ı ekberdür,*]

h̄acıyān: *Hacılar.*

1. Bir ṭavāf-ı şad-hezārān h̄ac-ı ekberdür bugün / H̄acıyān gel kim yakīn oldu reh-i dūr-ı dirāz (G. 83, Beyit 3). [*h̄acıyān,*]

h̄acı-yı ka'be-yi ḥorasānıñız: *Ka'be'yi tavaf ederek hacı olan Horasanlı.*

1. (G. 94, Beyit 9). [*hâcî-yı ka'be-yi
horasânîñiz, -i, -ñiz*]

hadd: *Sınır, bir şeyin sonu; mertebe, derece.*

1. Ger şabr u ğinā gencine kıl haḫḫa tevekkül / Buğz u ḫased u hırş u hevā **haddine** çek sedd (G. 54, Beyit 10). [*haddine, -i, -n, -e*]
2. Olsa ger Mūsā kimi peygamber u mürsel beşer / Añlamaz bu remzi **haddı** olmaya üstād-ı Hızr (G. 62, Beyit 6). [*haddı, -ı*]
3. Biz ‘Alî kullarıyuz terk-i ser terk-i cihān / **Haddı** yoḫdur gire her serseri meydānımıza (G. 175, Beyit 7). [*haddı, -ı*]
4. Cism u cānım ser-be-ser şāh-ı velāyet mülkidir / **Haddı** yoḫdur yandura maḫşer günü āzer meni (G. 187, Beyit 10). [*haddı, -ı*]
5. Şāh-ı merdān ‘Alî destindedür fermān-ı çarḫ / **Hadd** yoḫdur kim döne öz başına devrān-ı çarḫ (G. 42, Beyit 1). [*hadd,]*

6. Vāḫıf ey ‘ārif ḫaḫḫıñ esrārına ḫaḫḫdur yine / **Hadd** yoḫdur eyleye bu ḫikmete medḫal-i beşer (G. 62, Beyit 4). [*hadd,]*
7. Ger icāzet tapmasa şāh-ı velīden Cebre’ıl / Yoḫdur **hadd** kim kıla deryā-yı ‘izzetden güzer (G. 65, Beyit 5). [*hadd,]*
8. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-ile baḫş / **Hadd** yoḫdur ey filān her himār u ḫūk u ḫırs (G. 26, Beyit 4). [*hadd,]*
9. Cennetiñ ne **haddi** var aña olam diye bu ‘arşada / Tā kılam şāyeste-i lāyık şeh-i merdān medḫ (G. 38, Beyit 8). [*haddi, -i*]
10. ‘Alīdür ‘ālim u kāşifullahıñ zātına ‘ārif / Ne **haddi** var aña mānend ola her nāḫış u cāhil (G. 145, Beyit 2). [*haddi, -i*]
11. Her la‘īniñ **haddi** yoḫdur Aḫmede yārim diye / Ğār-ı vaḫdetde resüle yār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 7). [*haddi, -i*]

haddād: *Demirci.*

1. Fi'l-meşel bir beyzedür destinde
onuñ felek / Çarh-ı gerdün
günbed-i devvār tā **heddād** göz
(G. 89, Beyit 9). [*heddād*,]

hadd-ı nihāyet: Sonsuzluk sınırı.

1. (G. 21, Beyit 3). [*hadd-ı nihāyet*,]

hādī: Allah'ın sıfatlarından olup "doğru yolu gösteren, hidayet eden," anlamlarını ihtiva eder.

1. Kıldı ol **hādī** hidāyet leyletü'l-
mi'rācda / Muşafāya tā **tarīk**-i
lā-mekān oldu 'ayān (G. 166, Beyit
7). [*hādī*,]

hādī: Doğru yolu gösteren, rehber.

1. Hidāyet rāhına **hādī** 'Alidür /
Güneş tek bu beyānı eyledim fāş
(G. 113, Beyit 7). [*hādī*,]

hādī oldı: Yol gösterici, hidayet edici olmak.

1. (G. 187, Beyit 2). [*hādī oldı, -dı*]

hadīd: Demir, çelik. Sert, kavi olan.

1. Dāvūdīñ destinde mum oldu **hadīd**
/ Muttaşıl bu hamda olmuşdır
hamīd (Muh. 4, Beyit 12). [*hadīd*,]

hādīm: Hizmet eden, yardımcı olan kimse.

1. Harīm-i hürmetinden enbiyā u
murselīn **hādīm** / Mu'allā
āstānında anıñ kerrübiler zāir (G.
66, Beyit 9). [*hādīm*,]

hādīm-i hūra: Hizmet eden huri.

1. (G. 87, Beyit 11). [*hādīm-i hūra*,]

hadīs: Haber, söz, kıssa.

1. 'Aşıka cānlar bağışlar eylese
dilber **hadīs** / Hoşka-yı dürdür
töker meclisde kılsa ger **hadīs** (G.
25, Beyit 1). [*hadīs*,]

2. Açdı ağzın çün şadef gevher-i
deryā-yı cūd / Dür-nisār oldu
sehāb-ı feyz tek eyler **hadīs** (G. 25,
Beyit 2). [*hadīs*,]

3. Yoḥsa ferşe 'arş-ı 'ālādan endi mi
/ Pes kimiñdür bir haber sor bile
cān-perver **hadīs** (G. 25, Beyit 3).
[*hadīs*,]

4. Başlayanda tūṭī-yi şirin-nefes
şekker **hadīs** / Su yerine kand

- aḥar ser-çeşmesinden Nîl-i Mısr
(G. 25, Beyit 5). [*hadîs*,]
5. Zevk-len her dem kopar
gürdlerden âferîn / Söylesem
şâh-ı velâyet medhinde her **hadîs**
(G. 25, Beyit 6). [*hadîs*,]
6. Cebre'îl endirmedi furkân
gögden şerhîni / Ana batnında
resûle eyledi Haydar **hadîs** (G. 25,
Beyit 7). [*hadîs*,]
7. Mazhar-ı külli 'acâ'ib lâfetâ illâ
'Alî / Beyle şerh itdi buyurdi
hâlık-ı ekber **hadîs** (G. 25, Beyit
9). [*hadîs*,]
8. Zîkr-i fikrim şâh-ı merdân
medhidür leyl u nehâr / Her
hadîs u kışsa-yı efsânededen
müstâgnîyim (G. 157, Beyit 11).
[*hadîs*,]
9. 'Aşîka cânlar bağışlar eylese
dilber **hadîs** / Hoka-yı dürdür
töker meclisde kılsa ger **hadîs** (G.
25, Beyit 1). [*hadîs*,]
10. Tîğ-ı zecr-ilen 'adû-yı hânedân
Himmetî / Başını kes bu cehetden
kim işitmezler **hadîs** (G. 25, Beyit
13). [*hadîs*,]
11. Ceng içinde dem-be-dem nuḥk
açıldı nâtıklar kimi / Söyleşürdi
sordı Haydar-ilen düldül u
Hancer **hadîs** (G. 25, Beyit 12).
[*hadîs*,]
12. Kim ki sevmez âliñi yoḥdur oña
haḳḳdan necât / Çoḥ didi bu
bâbdan aşhâba peygamber **hadîs**
(G. 25, Beyit 11). [*hadîs*,]
13. Söyledi medhinde şâha seyyid-i
server **hadîs** / "Ente minnî
laḥmeke laḥmî ve demî demüke"
(G. 25, Beyit 10). [*hadîs*,]
14. Sensen evvel sensen âhir zâhir u
bâḥın saña / Didi bu çar-felekde
hüsrev-i hâver **hadîs** (G. 25, Beyit
8). [*hadîs*,]
15. Bülbül-i şeydâ hezârân şevk-le
söyler **hadîs** / Her gül-i şad-berg
şah-ı çemende göstere hüş (G.
25, Beyit 4). [*hadîs*,]
16. Ey Himmetî sem' ol dil u cândan
bu **hadîse** / Haḳḳ kavlı-i haḳîkat

haberini bendeden isma^c (G. 122, Beyit 14). [*hadise*, -e]

17. Hāricī kāfirden eksükdür münāfik kelbden / Bu **hadise** yahşı fikr-eyle özünden şādir ol (G. 149, Beyit 5). [*hadise*, -e]

18. Şıdık-ile ehl-i semā u zemīn didi / Uşbu **hadisi** Aḥmede rūḥu'l-emīn dedi (Müsebba 1, Beyit 27). [*hadisi*, -i]

19. Bu **hadisi** yād kıldı şadrda rūḥu'l-emīn / Lā-fetā illā 'Alī lā seyfe illā zülfiḳār (Muh. 2, Beyit 5). [*hadisi*, -i]

hadis-i kabl u ba'd: Önceki ve sonraki hadis.

1. (G. 93, Beyit 3). [*hadis-i kabl u ba'd*,]

hādīs-i kıdem: Eski, kadim hadis.

1. (G. 93, Beyit 3). [*hādīs-i kıdem*,]

hādi-yi ḥakk: Hidayet eden, doğru yolu gösteren Allah.

1. (G. 171, Beyit 8). [*hādi-yi ḥakk*,]

hādi-yi mi'rāc-ı aḥmed: Mirac'da Hz. Muhammed'e yardımcı.

1. (G. 135, Beyit 3). [*hādi-yi mi'rāc-ı aḥmed*,]

hādi-yi rehber: Yol gösteren kılavuz.

1. (G. 139, Beyit 1). [*hādi-yi rehber*,]

hādi-yi şādık: Hidayet edenlerin en doğrusu.

1. (G. 179, Beyit 4). [*hādi-yi şādık*,]

hādi-yi tarīk-i hudā: Allah yolunu gösteren Hz. Ali.

1. (Müsebba 1, Beyit 12). [*hādi-yi tarīk-i hudā*,]

hāfız-ı imān: İmanın koruyucusu.

1. (G. 38, Beyit 2). [*hāfız-ı imān*,]

hafta: Birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem.

1. Hem sā'at hem **hafta** hem māhım hem sālem / Hem ḥārim u hem ḥurma hem 'uşram u hem yūsra (G. 155, Beyit 6). [*hafta*,]

2. Ay gün ulduzu çarḫa iden ta'biye / Sāl u mah u **hafta** u leyl u nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2). [*hafta*,]

3. Nūr-ı zulmet hikmet u şām u seher hükmindeür / Sāl u mäh u hafta u eyyām u sâ‘at u dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [hafta,]

hā’îl olmaz: Engel, mani olmak.

1. (G. 136, Beyit 9). [hā’îl olmaz, -maz]

hāin-i tarrār: Hilekar, sahtekar hain.

1. (G. 28, Beyit 9). [hāin-i tarrār,]

hāk: Toprak, türap.

1. ‘Arş u kürsî mihr u mäh çarh hem levh u kalem / Cümle fermânındadır bād âteş hāk u āb (G. 1, Beyit 2). [hāk,]
2. Dem-be-dem ‘aşıkların göz yaşını eyler nişār / Hāk ikdāmına şahin lele-yi mercan-ı mevc (G. 31, Beyit 8). [hāk,]
3. ‘Alî āl-i tarikatde ey gönül hāk ol / Gerekse cennet-i rıdvān içinde taht-ı serir (G. 67, Beyit 11). [hāk,]
4. Eylese her kim ki inkār-ı velāyet bî-deriğ / Başını kes kanı ahsun

hāka çün rüd-ı eres (G. 105, Beyit 10). [hāka, -a]

hāk eyle-: Toprak etmek, öldürmek.

1. (G. 137, Beyit 1). [hāk eyle,]

hāk eyle: Toprak et, öldür.

1. (G. 137, Beyit 3). [hāk eyle,]

hakan: Hakan, Türk hükümdarlar için kullanılan unvandır.

1. Nice hākān nice kayser nice Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi bu ‘arşada çevgānımıza (G. 175, Beyit 11). [hākān,]

hakāyık: Doğru olan asıllar, hakikatler, gerçeklikler.

1. Sākī u bākī virür hamr u hakāyıkdan kadeh / Ol kadehden şad-hezārān şifte u maḥmūr mest (G. 22, Beyit 8). [hakāyıkdan, -dan]
2. Kīmyādur mihr-i Ḥaydar altun eyler mifraḳı / Bilmez amma bu hakāyıkdan cüz kalb-i ḥadīd (G. 55, Beyit 6). [hakāyıkdan, -dan]

3. Faşl-ı bahār yitdi berdü'l-‘acūze
getdi / Şahn-ı çemende yetdi vādi
hakāyık dost (G. 23, Beyit 11).
[hakāyık,]

hakāyık-ı dost: Gerçek, hakiki dost.

1. (G. 23, Beyit 11). [hakāyık-ı dost,]

hākdān: Dünya, arz, yer.

1. Her zamān bir naqş-ı şūret
gösterür nerrād-ı çarḥ / Gāh
vīrān eyler uşbu **hākdānı** gāh
zeyn (G. 165, Beyit 5). [hākdānı, -ı
]

hāke yeksān ol: Toprakla bir olmak,
toprakla aynı seviyede olmak.

1. (G. 17, Beyit 5). [hāke yeksān ol,]

hāk-i dergāhıñ: Dergahının, eşiğinin
toprağı.

1. (G. 101, Beyit 5). [hāk-i dergāhıñ,
-ıñ]

hāk-i dergāhından: Dergahının,
makamının toprağı.

1. (G. 151, Beyit 11). [hāk-i
dergāhından, -n, -dan]

hāk-i der-i devlet: Devlet, talih kapısının
toprağı.

1. (G. 19, Beyit 2). [hāk-i der-i
devlet,]

hāk-i deridir: Kapının, eşiğın toprağı.

1. (G. 182, Beyit 11). [hāk-i deridir, -
i, -dir]

hāk-i derin: Kapının toprağı.

1. (G. 92, Beyit 4). [hāk-i derin, -in]
2. (G. 91, Beyit 4). [hāk-i derin, -in]

hāk-i pā-yı bu-turābıñ: Toprağın babası
(Hz. Ali'nin lakaplarından birisi.)
ayağının toprağı.

1. (G. 50, Beyit 12). [hāk-i pā-yı bu-
turābıñ, -ıñ]

hāk-i pāyından: Ayak toprağı.

1. (G. 182, Beyit 3). [hāk-i pāyından,
-ı, -n, -dan]

Hāk-i pāyin: Ayağının toprağı.

1. (G. 189, Beyit 8). [hāk-i pāyin, -i, -
n]

hāk-i rāhı: Yolun toprağı.

1. (G. 79, Beyit 9). [hāk-i rāhı, -ı]

hāk-i rāh-ı şāhdan: *Şah'ın (Hz. Ali) yolunun toprağı.*

1. (G. 62, Beyit 8). [*hāk-i rāh-ı şāhdan, -dan*]

hāk-i rāh-ı şāh-ı merdānım: *Hz. Ali'nin yolunun toprağı.*

1. (G. 53, Beyit 8). [*hāk-i rāh-ı şāh-ı merdānım, -ım*]

hāk-i siyāh: *Kara toprak.*

1. (G. 164, Beyit 4). [*hāk-i siyāh,*]

hakikat: *Doğruluk, gerçeklik.*

1. 'Alī Musā Rızā kim āstānı / **Ḥakīkāt** ka'be-yi ehl-i rızādur (G. 64, Beyit 14). [*ḥakīkāt,*]
2. Ma'nide nāṭıkdur nuṭḡ-ı 'Aliden daşta ḥakḡ / Bu **ḥakīkatden** ḥaber ol ey cühül-i bī-ḥaber (G. 65, Beyit 10). [*ḥakīkatden, -den*]
3. Aldı ḥaṭm-ı enbiyānıñ ḥātemiñ mi'rācda / Perde-yi ref' eyledi virdi **ḥakīkatden** nişān (G. 162, Beyit 6). [*ḥakīkatden, -den*]
4. Ḥakīkat ka'be-yi taḥkīki bilmez küfr-ilen dāim / Ḥasūd-ı bī-

başāret secde-yi Lāt Menāt eyler (G. 76, Beyit 10). [*ḥakīkat,*]

5. Ḥakīkatde 'Alī melmūs-ı zātullah-imiş çünki / İki görmez çü aḥvel ol şibh-i zātı ṭālib-i vaḥdet (G. 16, Beyit 6). [*ḥakīkatde, -de*]
6. Metā'-ı dīn u 'uḡbā muḥaḡḡardur **hakikatte** / Nizā'ı koy berāder bu metā'-ı muḥtaşardan geç (G. 32, Beyit 5). [*hakikatte, -te*]
7. Ḥakīkatte zemīn u āsımānıñ aşl-ı bünyādı / Ḳarār-ı kürsī-yi a'żām 'imād-ı 'arş-ı raḥmāndur (G. 74, Beyit 3). [*ḥakīkatte, -te*]
8. Ḥakīkat ḥükmüdü el-ḥakḡ budur inzallah / On sekkiz miñ 'āleme ḥakḡdan 'Alidür pādişāh (G. 169, Beyit 1). [*ḥakīkat,*]
9. 'Ayn-ı deryādur **ḥakīkatde** pes anı bilme ḡayr / Ne 'aceb ger teprese devr-i şevk-ilen 'ummān-ı mevc (G. 31, Beyit 4). [*ḥakīkatde, -de*]
10. Ḥakīkātde imād-ı 'arş-ı raḥmān / Ḳarar-ı lenger-i arz u semādur (G. 64, Beyit 5). [*ḥakīkātde, -de*]

11. Muallağ dönderen dolaba nisbet
çenber-i çarhı / **Hakikatde** eyā
mü'miniñ 'Alī ol dest-i kudretdür
(G. 80, Beyit 6). [*hakikatde, -de*]
12. (G. 101, Beyit 8). [*hakikatde, -de*]
13. Muhabbet 'āleminde olmasañ ger
bende-yi Haydar / **Hakikatde**
saña ey bende-yi haqq luğ-i 'aṭā
kılmaz (G. 101, Beyit 8).
[*hakikatde, -de*]
14. 'Alī nuṭkundan olmışdur vücūd-i
'ālem-i Ādem / Yakīn kim bil
hakikatde 'Alīdür mazhar-ı cāmi'
(G. 124, Beyit 2). [*hakikatde, -de*]
15. Yakīniñ bil tapdı tiğından 'Alīniñ
mülk-i dīn revnağ / **Hakikatde**
esās-ı enbiyā-yı mürselīn revnağ
(G. 133, Beyit 1). [*hakikatde, -de*]
16. Muttaşıldır zātına haqqıñ
hakikatde 'Alī / Pes velāyet bil
uluhiyyetden olmaz münfa'il (G.
144, Beyit 8). [*hakikatde, -de*]
17. Hakikatde vücūduñ genc-i
hikmetdir velīkin haqq / Bu
genciñ hikmeti her bī-başardan

eylemiş mübhem (G. 161, Beyit 2).
[*hakikatde, -de*]

18. Bu nübüvvet bu velāyet bu
ulūhiyyet ki var / Bir **hakikatdür**
kamū derk eyle ey şāhib-ḥıred (G.
50, Beyit 6). [*hakikatdür, -dür*]

19. Dimez yakīn eyle her kim 'Alī-yi
veliyullah / **Hakikatıñ** şāhidi
olmadı meşhūd (G. 56, Beyit 9).
[*hakikatıñ, -ıñ*]

20. Mülk-i 'aşkıñ māliki şāhenşehi
fermān revā / Cümle eşyāniñ
hakikatde Süleymāni 'Alī (G. 184,
Beyit 2). [*hakikatde, -de*]

hakikat 'āleminde: Doğruluk, gerçeklik
dünyası.

1. (G. 84, Beyit 8). [*hakikat
'āleminde, -n, -de*]

hakikat bostanında: Hak, gerçeklik
bahçesi.

1. (G. 116, Beyit 5). [*hakikat
bostanında, -n, -da*]

hakikat ehline: Mutlak gerçekliğe ulaşan,
hakka eren kimse.

1. (G. 131, Beyit 7). [*ḥakīkat ehline, -n, -e*]

ḥakīkat gülistānında: Doğruluğun, gerçekliğin gül bahçesi.

1. (G. 183, Beyit 10). [*ḥakīkat gülistānında, -n, -da*]

ḥakīkat ‘ilmiñ: Eşyanın gerçek ve doğru yüzünü gösteren ilim; Kur’ân ilmi.

1. (G. 3, Beyit 4). [*ḥakīkat ‘ilmiñ,*]
2. (G. 3, Beyit 4). [*ḥakīkat ‘ilmiñ, -ñ*]

ḥakīkat kişveriniñ pādişāhidur: Gerçeklik ülkesinin hükümdarı.

1. (G. 17, Beyit 11). [*ḥakīkat kişveriniñ pādişāhidur, -dur*]

ḥakīkat menziline: Hakikat yolu, doğruluk hedefi.

1. (G. 75, Beyit 6). [*ḥakīkat menziline, -n, -de*]

ḥakīkat şohbetinden: Gerçeklikten, haktan söz etmek, hak üzerine konuşmak.

1. (G. 115, Beyit 2). [*ḥakīkat şohbetinden, -n, -den*]

ḥakīkat-i celle celālihū: Gerçekten Onun (Allah'ın) şanı ne yücedir.

1. (Müsebba 1, Beyit 15). [*ḥakīkat-i celle celālihū,*]

ḥākim: Hükmeden, buyruğunu yürüten, hākimiyet kurmuş olan, egemen.

1. ‘Alīdür **ḥākim** u hem nāzır u dīvān-ı ḥaşr u neşr / Dilersen aḥretde Muştafā ḥoşnud ola senden (G. 16, Beyit 10). [*ḥākim,*]
2. İns u cinne vahş-ı tayra ‘aşkıdır fermān revā / Ey bu şehriñ **ḥākimi** hükümedür fermān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 5). [*ḥākimi, -i*]
3. Ya‘ni bu ‘arz-ı semavāta ‘Alīdir **ḥākim** / Vay eger ḥaşim duta çarḥın o şāh nuh felegiñ (G. 136, Beyit 6). [*ḥākim,*]
4. Mālikü’l-mülk-i meānī ḥāce-yi şehri vüçüd / **Ḥākim** ol kişver-i emn u emānım şāh şāh (G. 171, Beyit 9). [*ḥākim,*]

ḥākim: Emirleri ve tüm işleri hikmete dayanan tek varlık; Allah.

1. Hımāyet kılmasaydı ma'nī-yi bātında ol **hākīm** / alurdu Őuret-i zāhirde hūkm-i enbiyā atıl (G. 145, Beyit 5). [*hākīm*,]

hākīm-i a'raf: Cennet ile cehennem arasında bir yerin hakimi olan Allah.

1. (G. 87, Beyit 11). [*hākīm-i a'raf*,]

hākīm-i dārü'l-karār: Ebedi olarak kalınacak cennetin hakimi.

1. (Muh. 2, Beyit 1). [*hākīm-i dārü'l-karār*,]

hākīm-i dīvān-ı velāyet: Veliler meclisinin hakimi.

1. (G. 24, Beyit 8). [*hākīm-i dīvān-ı velāyet*,]
2. (G. 24, Beyit 8). [*hākīm-i dīvān-ı velāyet*,]

hākīm-i haşr u neşür: Toplanma ve dağılma gününün hakimi // Allah.

1. (G. 69, Beyit 10). [*hākīm-i haşr u neşür*,]

hākīm-i kevn u mekân: Kainatın ve yerin hakimi olan Allah.

1. (G. 159, Beyit 7). [*hākīm-i kevn u mekân*,]

hākīm-i nīrān-ı cinandur: Cennetlerdeki ateşlerin hakimi.

1. (G. 72, Beyit 9). [*hākīm-i nīrān-ı cinandur*, -dur]

hākīm-i Őehr-i velāyet: Velilik Őehrinin hakimi, hūkūmdarı.

1. (G. 68, Beyit 1). [*hākīm-i Şehr-i velāyet*,]

hakir: İtibarsız, değersiz, adi, bayağı.

1. Himmeti Hıydar güneşdür lā-yezāl-i bī-zevāl / İki alem halkı cümle zerre midār-ı **hakir** (G. 68, Beyit 12). [*hakir*,]
2. Cān-ı başı vir **hakir** olur fairiñ tuhfesi / Sen dağı sarf it elinde her ne olsa çoğı az (G. 83, Beyit 6). [*hakir*,]
3. Himmetiniñ sensin ümmid-i necatı ya Alı / Bu **hakiri** Muştafa aşkına kılma nā-ümid (G. 55, Beyit 12). [*hakiri*,]

hakk: Doğru, gerçek.

1. Viridi aña hük-m-ilen minber u mihrâb-ı **hak** / **Hak** degil çihmasun hirs u eşsek minbere (G. 177, Beyit 7). [*hak*,]
2. Düşmen-i **hak**dur bu yolda Haydarı **hak** bilmeyen / Çün Ebu-Cehl u Ebu-Süfyân u mişl-i Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [*hak*,]
3. Bî-gümân ehl-i cehennemdür aña **hak** bilmeyen / Ahiretde ol münâfik oldı aşhâb-ı sa‘ir (G. 68, Beyit 10). [*hak*,]

hak: Allah.

1. Emritdi **hak** “veliyyukumullah” bî-hilâf / Oldı nüzül şânına âyât-ı beyyinât (G. 13, Beyit 2). [*hak*,]
2. Kim ki ihlâsla ol servere merdâne gider / Hak bilür **hak** yolına ‘aşk-ile merdane gider (G. 77, Beyit 1). [*hak*,]
3. Kaderdür halka **hakdan** hük-m-i Haydar / Kader fîl-i kazâdur bâtil olmaz (G. 88, Beyit 9). [*hakdan*, -dan]
4. Bahra düşdi ger şebah bu laciverd-i **hakdan** / Cevher-i derdem çihardı bir dirahşân senderüs (G. 106, Beyit 10). [*hakdan*, -dan]
5. Her kimiñ Haydar degil **hakdan** imamı kıblesi / Kılmaz ol merdüde hergiz kılduğı tâ‘at feyz (G. 121, Beyit 8). [*hakdan*, -dan]
6. Hak müllkine Süleymân oldur ki aña **hakdan** / Fıtrat gününde olmuş mahşûş-ı hâtem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 4). [*hakdan*, -dan]
7. ‘Aliden buldı fetħu’l-bâb ya‘ni ‘ilm-i dîn şehri / ‘Alî şânında **hakdan** zülfikâr innemâ bâtil (G. 145, Beyit 6). [*hakdan*, -dan]
8. ‘Alidür fırka-yı ebrâra **hakdan** nâşir u nuşret / ‘Alidür zümre-yi eşrâra **hakdan** hâlik-i kâtil (G. 145, Beyit 7). [*hakdan*, -dan]
9. ‘Alidür fırka-yı ebrâra **hakdan** nâşir u nuşret / ‘Alidür zümre-yi eşrâra **hakdan** hâlik-i kâtil (G. 145, Beyit 7). [*hakdan*, -dan]

10. Olmasa her kavme **hakkdan** rehnümā zevc-i Beṭül / Anlara rüzü'l-kıyāmetde şefi' olmaz resül (G. 147, Beyit 1). [*hakkdan, -dan*]
11. Haydar-ı hakḳ bilmeyince ṭā'atiñ olmaz kabül / Dünyā u 'uḳbādan **hakkdan** ḥācetiñ olmaz kabül (G. 148, Beyit 1). [*hakkdan, -dan*]
12. Himmeti **hakkdan** evvel 'Alidür āḥır mehdidir / On sekkiz miñ 'āleme üstād rehber hakḳ imām (G. 151, Beyit 12). [*hakkdan, -dan*]
13. Demidir Himmeti **hakkdan** irişdi / Zuhūr-ı mehdī-yi şāhib-zamānım (G. 158, Beyit 13). [*hakkdan, -dan*]
14. Bize ey Himmeti **hakkdan** bu teşrif / Muḳassemdir muḳassemdir muḳassem (G. 160, Beyit 11). [*hakkdan, -dan*]
15. Bir işāret kılsa **hakkdan** fetḥ olur ḥayl-i 'adū / Dest-i ḳudretdir aña ḥācet degil tiḡ-ı miḥen (G. 168, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
16. Hakḳat ḥükmüdür el-hakḳ budur inzallah / On sekkiz miñ 'āleme **hakkdan** 'Alidür pādişāh (G. 169, Beyit 1). [*hakkdan, -dan*]
17. Olmadı tā ebed āzād müselle **hakkdan** / Kim ki ihlāş-ile düşmedi sultānımıza (G. 175, Beyit 8). [*hakkdan, -dan*]
18. Muḥibbi ehl-i beyte Aḥmede **hakkdan** ki ümmetdir / Kenār-ı ḥavz-ı kevşerdir gülistān sāye-yi ṭübā (G. 181, Beyit 13). [*hakkdan, -dan*]
19. Semādan zülfiḳār indi mesih-i mehdi atlandı / Münāfiḳ ḳavmine **hakkdan** belā geldi belā geldi (G. 183, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
20. Hakḳdan iḳlīm-i ulūhiyyet musahḥardır aña / Himmeti gör şāhib-i a'lā-merātibdir 'Alī (G. 188, Beyit 11). [*hakkdan, -dan*]
21. Hakḳa mişāl-i keştī-i Nūḥ oldı ḥubb-ı şāh / Şıdk-ile gir bu

- keştiye ey ʔālib-i necāt (G. 13, Beyit 8). [hakkā, -a]
22. Kıldıķı Hayr u haṭā zıkr-i hebā kavlı-riyā / **Hakkā** maḳbūl degül virdügi şol ʕaşr u zekāt (G. 14, Beyit 10). [hakkā, -a]
23. Naķī kim hakk yolunda **hakkā** dāim / İşi ihsān u elṭāf u ʕaṭādur (G. 64, Beyit 16). [hakkā, -a]
24. Kuṭb-ı felek dāire-i dāir-i aḳṭāb / Hem melek **hakkā** mālīk u hem şāh-nişāndur (G. 72, Beyit 2). [hakkā, -a]
25. ʕAşk-ilen ger **hakkā** bende ümmet-iseñ Aḫmede / Şāh-ı şaff-der Haydar-ı Kerrārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 7). [hakkā, -a]
26. Tebessüm kılsa bir kez ol cevāhir ḫarmanı dilber / Virür şol **hakkā** rūḫ-ı revāndan laʕl-i gevher baḫş (G. 114, Beyit 3). [hakkā, -a]
27. Her kim ʕAlīni **hakkā** velī bilmese muṭlaḳ / Mānend-i ḳalem ol
- şecere fahtini aḳṭāʕ (G. 122, Beyit 10). [hakkā, -a]
28. Maʕnīde nāṭıḳdur nuṭḳ-ı ʕAlīden daṣṭa **hakk** / Bu ḫaḳīkatden ḫaber ol ey cūhūl-i bī-ḫaber (G. 65, Beyit 10). [hakk,]
29. Kim ki iḫlāsla ol servere merdāne gider / **Hakk** bilür hakk yolına ʕaşḳ-ile merdane gider (G. 77, Beyit 1). [hakk,]
30. Bende saldı dīvi ol dest-i velāyet ḫarb-ilen / Virmedi Mūsāya **hakk** feth-i yed-i beyzā henüz (G. 90, Beyit 7). [hakk,]
31. İki baḫma cihānı maʕnīde **hakk** birdür ey müşrik / Muvahḫidler ʕAlīni ḫazret-i ḫaḳḳdan cūdā ḳılmaz (G. 101, Beyit 9). [hakk,]
32. Ger şefiʕiñ olmaya āl-i Muḫammed şöyle bil / **Hakk** bilür maḫşerde özge ḫüccetiñ olmaz ḳabūl (G. 148, Beyit 4). [hakk,]
33. Zerrece mihr-i ʕAlīden özge ḡayriñ sevgisi / **Hakk** bilür

- yoğdur benim gönlümde pinhān
‘alen (G. 168, Beyit 10). [hakk,]
34. Biz ‘Alīye bendeyüz bākī u
pāyendeyüz / Kısmet idübdür
munı **hakk** ezeliiden bize (G. 173,
Beyit 2). [hakk,]
35. Hakk bilür müstağniyim bu
haşmete baş egmezem / Virseler
ger rümu delālet eylese kayşer
meni (G. 187, Beyit 5). [hakk,]
36. Kıldı du‘āsını **hakk** eyledi kabül /
Oldı ol demde nād-ı ‘Alī Aḥmede
nuzül (Müsebba 1, Beyit 20).
[hakk,]
37. Cem‘ bu ‘arşada **hakk**
buyurduğilen küllişey’ / Anda
kim maşşer kıpar zāḥir olur
yevmu’l-ḥisāb (G. 1, Beyit 8).
[hakk,]
38. Mühr alıñ her kimiñ cānında
vardur zerrece / Kūh-i kaf olsa
günahı **hakk** bilür görmez ‘azāb
(G. 1, Beyit 9). [hakk,]
39. ‘İlm-i vaḥdetde **hakkıñ** zātına
melmūs imiş / Ey muvaḥḥid gel
- hakkikat ‘ilmiñ ondan kıl taleb (G.
3, Beyit 4). [hakkıñ, -ı, -ñ]
40. Haydar oldur kim beşikde
ejdehānı kıldı şak / Geldi **hakkdan**
hakkına ol şaff-deriñ Haydar
laḳab (G. 3, Beyit 9). [hakkdan, -
dan]
41. Kılmaya her kim tevellā ḥandān-ı
Haydara / Rüz-ı maşşer bigümān
ol kavmedür **hakkdan** ḡazab (G. 3,
Beyit 11). [hakkdan, -dan]
42. Haydarın tābi‘ine oldı muḳadder
hakkdan / Hür u ğilmān u mey-i
‘aşḳ behişt-i derecāt (G. 14, Beyit
7). [hakkdan, -dan]
43. Kim ki sevmez āliñi yoğdur oña
hakkdan necāt / Çoğ didi bu
bābdan aşḥāba peygamber ḥadıṣ
(G. 25, Beyit 11). [hakkdan, -dan]
44. Geldi **hakkdan** tā kim ol tiğ-ı dü-
peyker Haydara / Kesdi ehl-i şirki
dīn-i Muşafā tabdı revāc (G. 27,
Beyit 6). [hakkdan, -dan]
45. Bir ṭabīb-i mihrībāndur likin
dermān eylemez / Her kimin ki

- olmasa cānında **hakkdan** ‘aşk-ı derd (G. 52, Beyit 10). [*hakkdan, -dan*]
46. Kāşif-i elţāf-ı ihsānam ezelden tā ebed / Nāzil oldu çünkü **hakkdan** “āyet-i lā taġnaţū” (G. 53, Beyit 3). [*hakkdan, -dan*]
47. Bu vücūdum şehrine **hakkdan** bi-ġavl-i “men ‘araf” / Himmeti hükmüyle sultānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 11). [*hakkdan, -dan*]
48. Bir taġarrub hāşıl it gel ħaġġa ħaġġ bil Ħaydarı / Kim ki ol sultān-ı ħaġġ bilmez olur **hakkdan** lā-ümmid (G. 55, Beyit 10). [*hakkdan, -dan*]
49. Onda her kim ki olursa tābi‘-yi deccāl-ı ħar / Küfr-ile **hakkdan** döner ol cehl-i bī-īmān ħopar (G. 63, Beyit 4). [*hakkdan, -dan*]
50. İmām-ı ‘ārifin Ca‘fer ki **hakkdan** / Ķamū şādıġlara ħaġġ pişvādur (G. 64, Beyit 12). [*hakkdan, -dan*]
51. Kimiñ şānındadır levlāk tā **hakkdan** ħitāb olur / Ħaber dut bu ħaberden yoġsa oldun müşrif hāşir (G. 66, Beyit 11). [*hakkdan, -dan*]
52. Ya‘ni ki dāmen-i Maġmūdı elinden ħoyma / **Ħakkdan** ol ‘āşilere müjde-yi ġufrān getirür (G. 71, Beyit 10). [*hakkdan, -dan*]
53. Oña **hakkdan** ‘atādur zülfiġār u düldül ü zehrā / Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şir-i yezdāndur (G. 74, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
54. Vuşlat-ı ħaġġdur bu ħavmiñ ħāceti **hakkdan** yemin / ‘Āşık-ı dīdār olan ġayr temennādan geġer (G. 79, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
55. Geldi emr-i fāĦiri bu **hakkdan** emir-i şaf-şiken / Ķaldı şeyfi ħoydı bu meydān içinde rest-ħiz (G. 87, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
56. Ger Burak-ilen Muġammed seyr-i mi‘rāc iyledi / Oldı **hakkdan**

- Ahmediñ kitfi siziñ mirācıñız (G. 98, Beyit 3). [*hakkdan, -dan*]
57. Haydara yüz yiri tā dönmeye **hakkdan** yüzün / Ol velī-yi vāhidü'l-kaḥhārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 9). [*hakkdan, -dan*]
58. Pencesinde Haydarın bir emledür güy-ı felek / Emrine **hakkdan** musaḥḥar pençe u ay u güneş (G. 115, Beyit 8). [*hakkdan, -dan*]
59. Dönme **hakkdan** yüz çevirme olma aḡyār-ı Hüseyin / Dīniñi dīnāra şatma virme āb-ı āşa baş (G. 119, Beyit 8). [*hakkdan, -dan*]
60. Barmağı miftāḥ-ı bāb-ı rahmet-i rahmānīdir / **Hakkdan** ol şāh-ı kerīme künt-i kenzillah keşf (G. 128, Beyit 6). [*hakkdan, -dan*]
61. “Lev-keşef” **hakkdan** ‘Alī şānındadır hem “men ‘aref” / Vezn-i ‘aql-ı ‘adl u nefsi keffe-i mizān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 9). [*hakkdan, -dan*]
62. ‘Alīdir şāḥib-i dem olma gāfil sen bu dem **hakkdan** / Bu demdir şūr-ı maḥşer tapdı andan küll-i ‘ālem dem (G. 152, Beyit 4). [*hakkdan, -dan*]
63. Hilkat küyına **hakkdan** vāsıta ‘aşk oldı nuṭṭ / Bu cihetden emr-i nūn kāfī gözler gözlerim (G. 153, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
64. Bu kavle zümre-yi ervāḥ didi belī / Hıṭāb geldi “elestü birabbiküm” **hakkdan** (G. 185, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
65. Zıkr-i ehl-i beyt-i Haydardur gönülde **hakk** bilür / Himmetiniñ ‘ālem-i fānīde şuḡl-i rüz u şeb (G. 3, Beyit 13). [*hakk,]*
66. Haydar oldur kim beşikde ejdehānı kıldı şak / Geldi **hakkdan** **hakkına** ol şaff-deriñ Haydar laḡab (G. 3, Beyit 9). [*hakkına, -ı, -n, -a*]
67. Şırāṭullāha maḥşerde ‘Alīdür rehber-i rehrev / Geçenler bu şırāṭullāhı oldı **hakkına** vāşıl (G. 145, Beyit 12). [*hakkına, -ı, -n, -a*]

68. Muştafā u murtaẓā şānında
hakkdan nüzül / Āyet-i “Nasru’n-
min Allah ma‘nīyi feth-i qarīb”
(G. 5, Beyit 2). [*hakkdan, -dan*]
69. ‘Alī şānında **hakkdandır**
muḳarrar / Şecā‘at hem saḫāvet
hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9).
[*hakkdandır, -dan, -dur*]
70. Menzūrum ol dem **hakkdan** bağ-ı
cemāl-i Yūsuf / Reyhān u nergis
u gül yā yāsemen ne ḫācet (G. 12,
Beyit 7). [*hakkdan, -dan*]
71. Söyle ey dil Ḥaydar-ı kerrāra
dāim menḳıbet / Ger dilersen dīn
u ‘uḳbāda **hakkdan** maḡfıret (G.
17, Beyit 1). [*hakkdan, -dan*]
72. Oḫı nefsiñ nüshasında müfredāt-ı
rāyını / Feth ola tā kim saña
hakkdan cihān-ı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 5). [*hakkdan, -dan*]
73. Enbiyā u evliyā on sekiz miñ
‘āleme / Oldı **hakkdan** zāt-ı pāk
Ḥaydar-ı Kerrār-ı ḳuṭb (G. 7, Beyit
10). [*hakkdan, -dan*]
74. Ol **hakka** velī ya‘nī ‘Alī şāh-ı
velāyet / Ol şır-i ḫüdā server-i
merdān etegin dut (G. 20, Beyit
6). [*hakka, -a*]
75. Ḥazer kıl **hakka** iki baḫma zinhār
/ Kılur imānıñı iblis tārāc (G. 29,
Beyit 8). [*hakka, -a*]
76. Bu dörd kitābıñ ma‘nīsini ey şeh
hakkdan / Bir noḳta-imiş hem
bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit
4). [*hakkdan, -dan*]
77. Kılta bir aḫbāb-ı ehle’l-beyt ger
yüz miñ ḫaṭā / **Hakk** ḡanīdür
onlaruñ cürm u ḡünāhından
geçer (G. 78, Beyit 7). [*hakk,]*
78. Pes deger iki cihāna **hakk** bilür
her cür‘ası / Her kime şāh-ı
velāyet eylese iḫsān ḳadeḫ (G. 37,
Beyit 8). [*hakk,]*
79. Ol veliyullahınıñ ḫükmünden oldı
hakk bilür / Pūr-ı ‘imrānıñ
önünden āb-ı deryā şāḫ şāḫ (G.
45, Beyit 8). [*hakk,]*
80. İrdi **hakk** izni buyurdı şol
yedullah-ı ḡayūr / Ḳavm-i ‘Ādı
serbeser ṭūfāna virdi tündubād
(G. 46, Beyit 4). [*hakk,]*

81. Bu benim kalbimde ol şāh-ı
kādīmīñ **hakk** bilür / Hubb-ı āl-ı
dīn-i imāndur ezelden tā ebed (G.
49, Beyit 2). [*hakk*,]
82. Haydarı her kim velī-yi hakk-ı
velīni‘met bilür / Dāimā **hakk**
rahmetinden ni‘meti olsun mezīd
(G. 55, Beyit 2). [*hakk*,]
83. Ol dem ki halk eyledi **hakk** ‘arş-ı
ā‘zamı / Çekdi bu harf levhā
kalem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
11). [*hakk*,]
84. Kim ola bu **hakk** leşkerine rehber
u sālār / Ser-bağş u ‘atā-bağş
haṭā-bağş-ı kerem-dār (G. 60,
Beyit 1). [*hakk*,]
85. ‘Alīden özge iki **hakk** şehen-şāh /
Hasandur şāh Hüseyin-i
Kerbelādur (G. 64, Beyit 9). [*hakk*,
]
86. İmām-ı ‘ārifin Ca‘fer ki hakkdan /
Kamū şādıklara **hakk** pīşvādur (G.
64, Beyit 12). [*hakk*,]
87. Ey peser ihlāş-ilen ‘abd ol velīler
şāhına / **Hakk** saña in‘ām ider tā
hil‘at-i ‘abdu’s-şekūr (G. 69, Beyit
7). [*hakk*,]
88. Velāyet mülkine ol şāh-ı ma‘nī
hakk Süleymāndur / ‘Alīdür hem
velīdür hem vaşīdür hüccet-i
hakkdur (G. 74, Beyit 8). [*hakk*,]
89. Cür‘a-yı cām-ı velāyetden içen
mest-i elest / Fānīde yek-sere
hakk bezmine mestāne gider (G.
77, Beyit 8). [*hakk*,]
90. Ey hidāyet isteyen bu **hakk** tarīke
doğru gel / Mehdī-yi hādī saña
rāh-ı selāmet gösterür (G. 82,
Beyit 6). [*hakk*,]
91. Mertebe bābında zātīñ **hakk** bilür
ol hāceniñ / Bendesiniñ
bendesidür niçe Maḥmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [*hakk*,]
92. Dem-i fiṭrat ki bu külli şey’ halk
eyledi **hakk** / Oldı taḥmīr-i ‘Alī
mihr-ilen ṭıynetimiz (G. 91, Beyit
8). [*hakk*,]
93. Şāh Takī Şāh Naķī beyānında /
Tanıduğ **hakk** tarīk-ı insānīñız (G.
94, Beyit 10). [*hakk*,]

94. Zāhir u bāṭın delīl u ḥüccet u burhānımız / “Lā-fetā u innemā u hel-etā”dur **ḥaḳḳ** bilür (G. 96, Beyit 4). [*ḥaḳḳ*,]
95. Ey Himmetī sem^c ol dil u cāndan bu ḥadīse / **Ḥaḳḳ** kavlı-i ḥaḳīkat ḥaberin bendeden isma^c (G. 122, Beyit 14). [*ḥaḳḳ*,]
96. Yaratmazdı cehennem şüretiñ **ḥaḳḳ** / Seni **ḥaḳḳ** bilse ger cümle ḥalāyık (G. 129, Beyit 3). [*ḥaḳḳ*,]
97. Zinhār olma gāfil bir laḥza **ḥaḳḳ** deminden / Bil bu demi ḡanīmet hoş demidir dem-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 7). [*ḥaḳḳ*,]
98. Ḥaḳḳ velīni^cmet ‘Alīdür ḳāsım-ı ḥān-ı behişt / Gerçi bu ḥaḳ-ı cihāniñ rızḳına ḥaḳḳdır kefil (G. 143, Beyit 5). [*ḥaḳḳ*,]
99. Himmetī ḥaḳḳdan evvel ‘Alīdür āḥır mehdīdir / On sekkiz miñ ‘āleme üstād rehber **ḥaḳḳ** imām (G. 151, Beyit 12). [*ḥaḳḳ*,]
100. Ḥaḳīkatde vücūduñ genc-i ḥikmetdir velīkin **ḥaḳḳ** / Bu genciñ ḥikmeti her bī-başardan eylemiş mübhem (G. 161, Beyit 2). [*ḥaḳḳ*,]
101. Nuḳḳ-ı pākiñ ma^cnīde **ḥaḳḳ** nuḳḳ-ı destīñ dest-i **ḥaḳḳ** / Bī-gümān u bī-ḥaṭā lā reybe lā şek mest-i **ḥaḳḳ** (Muh. 3, Beyit 22). [*ḥaḳḳ*,]
102. ‘Alīdür zevraḳ-ı Nūḥiñ kim aña ger minen cāhil / Eger Ken^cān ise **ḥaḳḳdan** ne ümmīd-i necāt eyler (G. 76, Beyit 8). [*ḥaḳḳdan, -dan*]
103. Velāyet leşkeriniñ şehsuvār-ı şīr-i yezdāndur / Oña **ḥaḳḳdan** ‘aṭādur zūlfikār u düldül ü zehrā (G. 75, Beyit 2). [*ḥaḳḳdan, -dan*]
104. ‘Ayn-ı zāhir söyleşürdi **ḥaḳḳ-ilen** bī-vāsiṭa / Dem-be-dem nuḳḳ-ı ‘Alīden şol emīn-i kūh-ı Ṭūr (G. 69, Beyit 5). [*ḥaḳḳ-ilen, --ile, -n*]
105. Ḥaḳḳ-ilen sāile viridi mükerrer cān u baş / Şāh-ı iḳlīm-

- i sehā ol şāhib-i ihsāna gel (G. 150, Beyit 7). [*hakk-ilen, --ile, -n*]
106. Hakk-ilen aşinālık ya'ni müyesser olmaz / Bu halk-ı bī-vefādan bīgāne olmayınca (G. 170, Beyit 3). [*hakk-ilen, --ile, -n*]
107. 'Alidür **hakka** mazhar mazhar-ı hakk / 'Alidür cān-ı eşyā cümle eşbāh (G. 36, Beyit 3). [*hakka, -a*]
108. Her nebī kim geldi **hakkdan** hem onuñla biledür / Mazhar-ı hakk sırr-ı zāt ol şāhib-i devrāna baḡ (G. 41, Beyit 10). [*hakkdan, -dan*]
109. Ger şabr u ğinā gencine kıl **hakka** tevekkül / Buğz u ḡased u hırş u hevā ḡaddine çek sedd (G. 54, Beyit 10). [*hakka, -a*]
110. Bir taḡarrub ḡāşıl it gel **hakka** hakk bil ḡaydarı / Kim ki ol sultān-ı hakk bilmez olur hakkdan lā-ümmid (G. 55, Beyit 10). [*hakka, -a*]
111. Bir taḡarrub ḡāşıl it gel hakka **hakk** bil ḡaydarı / Kim ki ol sultān-ı **hakk** bilmez olur hakkdan lā-ümmid (G. 55, Beyit 10). [*hakk,]*
112. Tāc giymek cān başında giymeyenler **hakkdur** / Terk-i ser her kim ki kılmaz giymesün zinhār tāc (G. 28, Beyit 3). [*hakkdur, -dur*]
113. Vākıf ey 'ārif hakkıñ esrārına **hakkdur** yine / ḡadd yoḡdur eyleye bu ḡikmete medḡal-i beşer (G. 62, Beyit 4). [*hakkdur, -dur*]
114. Söyle şıdk ḡimmeti **hakkdur** bu ḡavl-i mu'teber / Oldı mülḡak murtażā perverdigārıñ zātına (G. 65, Beyit 12). [*hakkdur, -dur*]
115. Gel ey 'āşık-ı şeydā ol şıdk-ilen 'aşkında ma'sūkuñ / Ki **hakkdur** ol şehidiñ kān behāsi rāygān ölmez (G. 85, Beyit 11). [*hakkdur, -dur*]
116. 'Alī **hakkdur** el hakk bile eylemek şābāş / Güzer kıldı cihān

- u cānı bir cov olmadı māil (G. 145, Beyit 10). [*hakkıdır, -dur*]
117. ‘Adū girmez elif tek ey muvaḥḥid zātına **hakkıñ** / Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i deryā-yı vaḥdetdür (G. 80, Beyit 8). [*hakkıñ, -ıñ*]
118. Nice lāla dirsen iḥtiyār it şūfī şümme büküm / Ki **hakkıñ** zāt-ı peymānına hem lā u ni‘am şıgmaz (G. 93, Beyit 2). [*hakkıñ, -ıñ*]
119. Haydar **hakkıñ** elidür Haydar şeh-i velīdür / Hallāl-ı müşkilāt u ḥall-i daḳāyık dost (G. 23, Beyit 9). [*hakkıñ, -ıñ*]
120. Tā ebed ey Himmeti **hakkı**-ile biḡānedür / Olmasa ger ādemī munda şināsā nefis (G. 109, Beyit 11). [*hakkı-ile, --ile*]
121. Ol ki **hakkıñ** bendesidir Muştafānıñ ümmeti / On iki ma‘şūma şıdık-ilen tevellāsı gerek (G. 141, Beyit 4). [*hakkıñ, -ıñ*]
122. Muttaşıldır zātına **hakkıñ** ḥaḳıkatde ‘Alī / Pes velāyet bil uluhiyyetden olmaz münfa‘il (G. 144, Beyit 8). [*hakkıñ, -ıñ*]
123. ‘Ūd ‘aceb u ṭanbūr hem dāire zelzālem / Men Himmetiyem ‘āşık ‘aşkında **hakkıñ** şādık (G. 155, Beyit 11). [*hakkıñ, -ıñ*]
124. ‘Aşık-ilen anı sevenler oldu **hakkıñ** vāşılı / Bu cehtden kim ‘Alīdir ḥall-iden her müşkili (Muh. 3, Beyit 14). [*hakkıñ, -ıñ*]
125. Ḥakk velīni‘met ‘Alīdür ḳāsım-ı ḥān-ı behişt / Gerçi bu ḥalk-ı cihānıñ rızıkına **hakkıdır** kefil (G. 143, Beyit 5). [*hakkıdır, -dır*]
126. Hergiz anıñ vaḳt-i ḥācet nuṭḳına lā gelmedi / Şandı sāiller mükerrer bu söze **hakkıdır** güvāh (G. 169, Beyit 6). [*hakkıdır, -dır*]
127. Fā‘il-i muṭlak çün **hakkıdır** ḳādir-i bi’l-iḥtiyār / Pes muvaḥḥid oldır ol ḥüküm-i ḳazādan dönmeye (G. 178, Beyit 5). [*hakkıdır, -dır*]

128. Murtażādur ol veliyullahı
muṭlaḳ murtażā / **Hakk** yolunda
munca hem luṭf-ile iḥsān eyleyen
(G. 167, Beyit 9). [ḥaḳḳ,]

129. Ḥaḳḳ şehenşāhım emīrim
reh-nümā u rehberim / Pādişāh-ı
serverim şāhib-ķıranım şāh şāh
(G. 171, Beyit 7). [ḥaḳḳ,]

130. Ḥaḳḳıñ vekīl-i muṭlaḳ yā
şāh-ı dīn velī / Rūz-ı elest didi
saña rūḥumuz belī (Müsebbā 1,
Beyit 1). [ḥaḳḳıñ, -ıñ]

131. Ḥallāḳ-ı kün fekāna
hakksın velī-yi muṭlaḳ / Dīn-i
resūl buldı senden revāc-ı revnaḳ
(Muh. 1, Beyit 16). [ḥaḳḳsın, -s, -
ın]

132. **Hakk** velīsi Ḥaydar-ı
Kerrār sensin yā ‘Alī / Cānişin-i
Aḥmed-i muḥtar sensin yā ‘Alī (
G. 189, Beyit 1). [ḥaḳḳ]

133. Kaf nun emrine **Hakkdan**
olmasaydın vāsıta / Kim
‘ademden ḥilḳate gelmezdi ‘ālem
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2).
[ḥaḳḳdan, -dan]

hakk bilmeyen: Doğru bilmek, doğru
kabul etmek.

1. (G. 177, Beyit 5). [ḥaḳḳ bilmeyen,
-me, -y, -en]

hakk bilmeyince: Doğru olarak bilip
kabul etmek.

1. (G. 150, Beyit 5). [ḥaḳḳ
bilmeyince, -me, -y, -ince]

hakk bilmez: Doğru olarak kabul etmek.

1. (G. 160, Beyit 8). [ḥaḳḳ bilmez, -
mez]
2. (G. 190, Beyit 10). [ḥaḳḳ bilmez, -
mez]

hakk bilmişem: Doğru bilmek, gerçek
kabul etmek.

1. (G. 179, Beyit 4). [ḥaḳḳ bilmişem,
-miş, -em]

hakk bilse: Doğru olarak kabul etmek.

1. (G. 129, Beyit 3). [ḥaḳḳ bilse,]

hakk bilür: Doğruluğunu kabul etmek.

1. (G. 182, Beyit 11). [ḥaḳḳ bilür, -ür
]

hakk deminden: Allah'ın nefesi; tasavvufta Allah'ın tüm yaratılmış varlıklara ruhundan üfleyerek hayat verdiği varsayılır.

1. (G. 5, Beyit 3). [hakk deminden, -n, -den]
2. (G. 53, Beyit 1). [hakk deminden, -n, -den]
3. (Muh. 4, Beyit 9). [hakk deminden, -n, -den]

hakk emriyle: Allah'ın emri.

1. (G. 146, Beyit 9). [hakk emriyle, -y, -le]

Hakkın esrârına: İlahi sır.

1. (G. 190, Beyit 1). [Hakkın esrârına]

hakk kavle: Allah sözü.

1. (G. 49, Beyit 11). [hakk kavle, -e]

hakk leşkeridir: Allah'ın askeri.

1. (G. 182, Beyit 2). [hakk leşkeridir, -dir]

hakk leşkerine: Allah'ın askeri.

1. (G. 174, Beyit 1). [hakk leşkerine, -n, -e]

hakk meclisinde: Allah katı, Allah'ın huzuru, makamı.

1. (G. 116, Beyit 4). [hakk meclisinde, -n, -de]

hakk mezhebi: Doğruluğuna mutlak kanaat getirilen yol.

1. (G. 189, Beyit 9). [hakk mezhebi]

hakk mülkine: Allah katı, huzuru.

1. (G. 92, Beyit 2). [hakk mülkine, -n, -e]
2. (G. 132, Beyit 4). [hakk mülkine, -n, -e]

hakk rızâsıdır: Allah'ın rızası, Allah'ın razı olması.

1. (G. 19, Beyit 7). [hakk rızâsıdır, -dur]

hakk şifât eyler: Allah'ın sıfatlarıyla donatmak.

1. (G. 76, Beyit 2). [hakk şifât eyler, -r]

hakk sohbetinde: Allah sohbeti, Allah'ı anmak, Allah'tan bahsetmek.

1. (G. 37, Beyit 9). [ḥaḳḳ şoḥbetinde, -n, -de]

ḥaḳḳ ta‘ālādan: Yüce Allah.

1. (G. 139, Beyit 4). [ḥaḳḳ ta‘ālādan, -dan]

ḥaḳḳ tarīki: Allah yolu.

1. (G. 187, Beyit 2). [ḥaḳḳ tarīki,]

ḥaḳḳ tarīkinde: Allah yolu.

1. (G. 75, Beyit 8). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
2. (G. 47, Beyit 4). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
3. (G. 90, Beyit 9). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
4. (G. 101, Beyit 11). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
5. (G. 119, Beyit 3). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
6. (G. 131, Beyit 10). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
7. (G. 145, Beyit 8). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]
8. (G. 147, Beyit 5). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]

9. (G. 172, Beyit 4). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]

10. (G. 182, Beyit 6). [ḥaḳḳ tarīkinde, -n, -de]

ḥaḳḳ tarīkinden: Allah yolu, Allah'ın emir ve yasakları.

1. (G. 130, Beyit 8). [ḥaḳḳ tarīkinden, -n, -den]

ḥaḳḳ te‘alīden: Allah, Hak.

1. (G. 100, Beyit 4). [ḥaḳḳ te‘alīden, -den]

ḥaḳḳ yola: Allah yolu.

1. (G. 21, Beyit 5). [ḥaḳḳ yola, -a]

1. (G. 151, Beyit 4). [ḥaḳḳ yola, -a]

ḥaḳḳ yolında: Allah yolu, Allah'a giden yol.

1. (G. 121, Beyit 11). [ḥaḳḳ yolında, -n, -da]

2. (G. 172, Beyit 2). [ḥaḳḳ yolında, -n, -da]

3. (G. 103, Beyit 10). [ḥaḳḳ yolında, -n, -da]

ḥaḳḳ yoluna: Allah yolu.

1. (G. 42, Beyit 7). [ḥaḳḳ yoluna,]
2. (G. 41, Beyit 7). [ḥaḳḳ yoluna, -n, -a]
3. (G. 174, Beyit 7). [ḥaḳḳ yoluna, -n, -a]

ḥaḳḳ yolunda: Allah yolu.

1. (G. 38, Beyit 11). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]
2. (G. 47, Beyit 3). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]
3. (G. 52, Beyit 2). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]
4. (G. 64, Beyit 16). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]
5. (G. 143, Beyit 4). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]
6. (G. 169, Beyit 5). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]
7. (G. 184, Beyit 7). [ḥaḳḳ yolunda, -n, -da]

ḥaḳḳa ṣalavāt kıılır: Allah'a dua etmek.

1. (G. 141, Beyit 10). [ḥaḳḳa ṣalavāt kıılır, -ur]

ḥaḳḳıñ dīdārıñı: Allah'ın varlığı, Allah'ın yansıması, tecellisi.

1. (G. 80, Beyit 2). [ḥaḳḳıñ dīdārıñı, -ñ, -ı]
2. (G. 101, Beyit 4). [ḥaḳḳıñ dīdārıñı, -n, -ı]

ḥaḳḳıñ elidir: Allah'ın eli; Allah'ın yeryüzündeki varlığı.

1. (G. 185, Beyit 5). [ḥaḳḳıñ elidir, -dir]
2. (G. 23, Beyit 9). [ḥaḳḳıñ elidür, -dür]

ḥaḳḳıñ eltāfidur evsāf-ı ʿālī himmetiye: Şair Himmetiye Hz. Aliyi vasfetmek Allah'ın bir lütfudur.

1. (G. 14, Beyit 13). [ḥaḳḳıñ eltāfidur evsāf-ı ʿālī himmetiye,]

ḥaḳḳıñ emrini: Allah'ın emri.

1. (G. 12, Beyit 9). [ḥaḳḳıñ emrini, -ni]

ḥaḳḳıñ esrārına: Allah'ın sırları, ilahi sırlar.

1. (G. 62, Beyit 4). [ḥaḳḳıñ esrārına, -n, -a]

hakkiñ velisi: *Cenâb-ı Hakk'a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu ve sevgili kulu.*

1. (G. 111, Beyit 9). [*hakkiñ velisi, -iñ*]

hakkiñ zâtına: *Allah'ın varlığı.*

1. (G. 72, Beyit 8). [*hakkiñ zâtına, -n, -a*]

hak-şinās: *Allah'ı bilen, tanıyan.*

1. Nuṭkuñu bil **hak-şināsı** sâdelevḥ-i şādık ol / Hak yolunda küfr-i muṭlaḥdur şifât-ı zerḳ-ı şeyd (G. 47, Beyit 3). [*hak-şināsı, -ı*]

hak-şinās-ı hak-bîn: *Allah'ın tanıyan, bilen ve Allah'ı gören.*

1. (G. 132, Beyit 9). [*hak-şinās-ı hak-bîn,]*

hāk-sār-ı kūy-ı fakr: *Mahallenin perişan fakiri.*

1. (G. 103, Beyit 2). [*hāk-sār-ı kūy-ı fakr,]*

hāl: *Davranış, tutum, tavır.*

1. Gel velâyet neş'esinden ḥâşıl it bir vaḳt **hal** / Tâ vire keyfiyyetden rûḥuña şalât feyz (G. 121, Beyit 9). [*hal,]*

hāl: *Vaziyet, durum.*

1. Terk eyledim ef'âlim her millete 'abdâlim / Tebdil-i ḥaşâl-itdim bu ḥaşlete hoş **hâlem** (G. 155, Beyit 1). [*hâlem, -em*]

hāl: *Ben, nokta.*

1. Men otuz iki ḥarfem hem baḥr hemi zarfam / Hem şuret hem ma'nî hem ḥaṭṭam u hem **hâlem** (G. 155, Beyit 3). [*hâlem, -em*]

hāl u ḥaṭṭından: *Sevgilinin beni ve ayva tüyleri.*

1. (G. 118, Beyit 1). [*hāl u ḥaṭṭından, -ı, -n, -dan*]

halâl: *Helal, sakıncası olmayan.*

1. Cennet u gilmân u ḥür bâde-yi kevşer **halâl** / Oldı aḥbâbına onıñ âteş-i düzaḥ ḥarâm (G. 151, Beyit 6). [*halâl,]*

halāyık: *Yaratılmış canlılar, özellikle insanlar, mahlukat, halîkâ'nın çoğulu.*

1. Yaratmazdı cehennem şüretiñ
haqq / Seni haqq bilse ger cümle
halāyık (G. 129, Beyit 3). [*halāyık,*
]
2. Taniya ol gün **halāyıklar** seni ey
sırr-ı haqq / Onda kim peydā ola
bu kışşā-yı pinhān-ı ʿaşq (G. 131,
Beyit 3). [*halāyıklar, -lar*]

halāyık: *Cariyeler, hizmetçiler.*

1. Çağrışur ol dem **halāyık** el-amān
/ Kullara sensin şefiʿ ol zamān
(Muh. 4, Beyit 27). [*halāyık,*]

halef: *Sonradan gelen ve birinin yerine geçen kimse, evlat.*

1. Kim **halefdür** Ādem evlādında
kimdür nā-halef / Cümle
rüşendür onuñ ʿilmine sırr-ı
ümm u eb (G. 3, Beyit 5).
[*halefdür, -dür*]

halel: *Zaaf, bozukluk, eksiklik.*

1. Ger olmasaydı anıñ zülfiķār-ı
feyyāzı / Tapardı dīn-i

Muhammed bu dīnde **halelī** (G.
185, Beyit 9). [*halelī, -ī*]

hālet-i pervānedēn: *Pervane böceğinin hali.*

1. (G. 157, Beyit 5). [*hālet-i*
pervānedēn, -den]

hāli: *Ayrı, uzak.*

1. Girme girme kılmayınca terk-i
ser bu ʿarşada / Kim belādan
muttaşıl **hāli** degil meydānımız
(G. 96, Beyit 9). [*hāli,*]
2. Olma **hāli** ey gönül yād-ı ʿAliden
bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u
ʿuķbada anıñ mihri bes (G. 105,
Beyit 1). [*hāli,*]

hal-i külli müşkilāt: *Tüm zorlukları çözen*
// *hz. Ali.*

1. (G. 139, Beyit 6). [*hal-i külli*
müşkilāt,]

hal-i muʿammā: *Karışık işleri çözme,*
halletme.

1. (G. 109, Beyit 2). [*hal-i muʿammā,*
]

hal-i müşkilāt: *Güçlüklerin hallolması.*

1. (G. 13, Beyit 1). [*hal-i müşkilât,*]

halî olmaz: *Ayrılmak, arınmak, sıyrılmak.*

1. (G. 162, Beyit 7). [*halî olmaz, -maz*]

hālî olsa: *Ayrı olmak, uzak olmak.*

1. (G. 99, Beyit 12). [*hālî olsa, -sa*]

halife: *Birinin yerine geçen kimse, vekil.*

1. Bir düz eşyaya **halife** kamū esmāya ‘alim / Şafiyullah çeker neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit 11). [*halife,*]
2. Ādem u hātem kūyından tā ebed haḳḳ mülkine / Bil **halife** hem hālīfe-zādedür ecdādımız (G. 92, Beyit 2). [*halife,*]

halife-yi ‘arz: *Dünyaya gönderilmiş görevli // peygamber.*

1. (G. 132, Beyit 5). [*halife-yi ‘arz,*]

halife-zāde: *Halife evladı.*

1. Ādem u hātem kūyından tā ebed haḳḳ mülkine / Bil hālīfe hem **halife-zādedür** ecdādımız (G. 92, Beyit 2). [*halife-zādedür, -dür*]

hālīk: *Halk eden, yaratan, yaratıcı // Allah.*

1. Anıñ-çün ölmedi ‘isā aña nuṭṭum didi **hālīk** / Vücūdu ruḳyete gelmez bu nuṭṭ-ı bī-niṣān ölmez (G. 85, Beyit 4). [*hālīk,*]
2. ‘Alī mihriyle hālīk itdi bu cism-i cānımı **hālīk** / ‘Alī şevḳiyle saldı cānıma cān-āferin revnaḳ (G. 133, Beyit 10). [*hālīk,*]
3. Ḥamdulillah keşf-i zāt itdi bugün **hālīk** bize / Lam u ba şaḳ olmayınca demedi nāṭıḳ bize (G. 179, Beyit 1). [*hālīk,*]
4. Buyurdu nāzır u **hālīk** tükendi fāsıḳ u sārıḳ / Oḫundu muşḫāf-ı nāṭıḳ nidā geldi nidā geldi (G. 183, Beyit 3). [*hālīk,*]
5. Ḥalka anıñ ṭā‘at-i fermān-ı haḳḳ fermānıdur / **Ḥālīk** emrine baş endirmeyeñ şeyṭāna baḳ (G. 41, Beyit 9). [*hālīk*ñ, -iñ]
6. Vāḳıf ol ‘ilm-ile bu esrārdan ey hoş murād / **Ḥālīka** zāt-ı ‘Alidür

āferīnişden murād (G. 46, Beyit 1). [hālīka, -a]

7. Bī-gümān ol maẓhar-ı külli
‘acāibdür yaqīn / Aḥmedin
cisminde cānı **hālīkīñ** zatında
vedd (G. 50, Beyit 2). [hālīkīñ, -iñ
]

8. Zāhir itdi küntü kenzen
perdesinden zātını /
Raḥmetinden **hālīkīn** açıldı
kevnine künüz (G. 89, Beyit 4).
[hālīkīn, -iñ]

9. Her ne kılsa yoḥdur aniñ emrine
çün u çerā / **Hālīkīñ** emriylen bu
mülke şāḥibdir ‘Alī (G. 188, Beyit
7). [hālīkīñ, -iñ]

10. İrdi bu luṭf-ı ezel iḥsān-ı hālīkdan
bize / Mihr-i āl-i Ḥaydar-ı Kerrār
hālīkdan bize (Muh. 3, Beyit 6).
[hālīkdan, -dan]

hālīk-ı cabbār: Büyüklük, azamet, kudret
sahibi olan yaratıcı.

1. (G. 60, Beyit 9). [hālīk-ı cabbār,]

hālīk-ı cān-āferīn: Can bağışlayan
yaratıcı Allah.

1. (G. 184, Beyit 9). [hālīk-ı cān-
āferīn,]

**hālīk-i dil-teşne içmeyen alur fi’z-
zulemāt:** Ölümsüzlük suyundan
içmeyenin gönlü susuzluktan helak olur
ve karanlıklar içinde kalır.

1. (G. 14, Beyit 3). [hālīk-i dil-teşne
içmeyen alur fi’z-zulemāt,]

hālīk-ı ekber: En büyük yaratıcı // Allah.

1. (G. 25, Beyit 9). [hālīk-ı ekber,]

2. (G. 34, Beyit 1). [hālīk-ı ekber,]

3. (G. 187, Beyit 7). [hālīk-ı ekber,]

hālīk-ı eşyādır: Yaratılmış olan her şeyin
yaratıcısı olan Allah.

1. (G. 164, Beyit 6). [hālīk-ı eşyādır, -
dır]

hālīk-i kātīl: Yaratan ve can alan.

1. (G. 145, Beyit 7). [hālīk-i kātīl,]

hālīk-ı perverdigārīñ: Bütün yaratıkları
besleyen ve yetiştiren yaratıcı, Allah.

1. (G. 172, Beyit 9). [hālīk-ı
perverdigārīñ, -iñ]

hālİK-1 rezzākdan: *Bütün varlıkların rızkını veren Allah.*

1. (G. 9, Beyit 3). [*hālİK-1 rezzākdan, -dan*]

hālİK-1 şāhib-beyān: *Açıklamanın, sözün sahibi olan Allah.*

1. (G. 162, Beyit 8). [*hālİK-1 şāhib-beyān,*]

hālİKİŋ hem hİlkatiŋ esrārİ: *Yaratıcının ve yaratılışın sırları.*

1. (G. 128, Beyit 4). [*hālİKİŋ hem hİlkatiŋ esrārİ, -İŋ-1*]

hālİL: *Sadık dost // Hz. İbrahim (a.s). (HalİL, Hz. Muhammed'in dedelerinden olup genç yaşta peygamberlik verilen Hz. İbrahim'in diğer ismidir.*

1. Nār-1 Nemrūdu **Halİle** eyledi reyhān u dürr / Şevk-ilen İsmā'il kurbān iden perverdigār (G. 59, Beyit 11). [*halİle, -e*]
2. **Halİle** şöyle ki dir oldı āteş-i Nemrūd / Muhibb-i Haydara nār-1 saķar gülistāndur (G. 56, Beyit 11). [*halİle, -e*]

3. Gāh İsmailī İbrāhim olub kurbān iden / Gāh **Halİle** Nemrūdu nārı gülistān eyleyen (G. 167, Beyit 4). [*halİle, -e*]

halİlu'llah: *Allah'ın dostu // Hz. İbrahim Peygamber.*

1. 'Alī dīdārını görcek ber u şems u kameran den geç / **Halİlu'llah** kimi kāle lā uhibbu'l-āfillin söyle (G. 32, Beyit 11). [*halİlu'llah,*]

hālİs: *Sahte olmayan, safi, temiz.*

1. Kalbi **hālİşden** seçer ey Himmeti mişl-i mehekk / 'Aşk bāzārında bir şarrāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 12). [*hālİşden, -den*]

hālİyā: *Şimdiki halde, bu durumda.*

1. Hālİyā tā kim ola fetḥ-i tılsım u keşf-i genc / Ejdehādan dönme zaḥm-ı mārđan dönderme yüz (G. 102, Beyit 2). [*hālİyā,*]

halk: *Ahali, insanlar, insan soyu.*

1. Çarḥ ne ḥayrānıŋ 'aşk-ile sergerdān gezer / Gerçi olmuşdur

- bu ʿālem **halkı** sergerdān-ı çarh
(G. 42, Beyit 2). [*halkı, -ı*]
2. Himmeti Hıydar güneşdür lā-
yezāl-i bī-zevāl / İki ʿālem **halkı**
cümle zerre miqdār-ı haķır (G. 68,
Beyit 12). [*halkı, -ı*]
3. Maħlūka veliniʿmet u ħallāk-ı
velidir / Hānından anıñ iki cihān
halkı mütemmaʿ (G. 122, Beyit 7).
[*halkı, -ı*]
4. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanāʿat
giyimini / Rızık için bu fānide ol
şāh-ı merdān surh u zerd (G. 52,
Beyit 3). [*halk,]*
5. Haķķ yolında gelmedi hergiz
dilinden ħarf-i lā / **Halk** her ne
kıldı ol kān-ı keremden iltimās
(G. 103, Beyit 10). [*halk,]*
6. Neden kim **halka** dīn-i Muşţafāni
/ ʿAlīniñ zülfiķarı kıldı işbāt (G.
15, Beyit 5). [*halka, -a*]
7. Kerem deryāsıdur maʿnide ol
sultān-ı dil-perver / Gelür andan
demādem cümle **halka** lücce-yi
raħmet (G. 16, Beyit 8). [*halka, -a*
]
8. Yandursalar ey Himmeti bu yolda
seni **halk** / Şükreyle yeri eyleme
zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11).
[*halk,]*
9. ʿĀşık cihānda ölmez maʿşūķına
müsellem / **Halkıñ** dilinde ʿāşık
efsāne olmayınca (G. 170, Beyit
7). [*halkıñ, -ıñ*]
10. Kaderdür **halka** haķķdan ħükm-i
Hıydar / Kader f'il-i każādur bāṭıl
olmaz (G. 88, Beyit 9). [*halka, -a*]
11. Halka anıñ ṭāʿat-i fermān-ı haķķ
fermānıdur / Halkıñ emrine baş
endirmeyeñ şeyṭāna baħ (G. 41,
Beyit 9). [*halka, -a*]
12. Hıdmetinden bir nefes ġāfil
gerekmez ey aħī / **Halk** içinde
bağladı bir kul ki sultān-ile ʿahd
(G. 57, Beyit 9). [*halk,]*
13. Bu zelāletden düşer ʿarz u
semāya zelzele / **Halk** içinde hāy
hūy u nāle u efgān kıpar (G. 63,
Beyit 2). [*halk,]*

14. Cihān-ı mā'rifetde gāv u ḥardur
bu cihān **ḥalkı** / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u ḥardan
geç (G. 32, Beyit 9). [*ḥalkı, -ı*]

15. Kūl ḥaḥkı **ḥalka** işbāt itmek-çün
dünyāda / Geçdi tiğından
hezārān but-perest u but-tırāş (G.
112, Beyit 4). [*ḥalka, -a*]

16. Cān viren cān alan üstād 'Alidür
ḥalka / Bu varaḥdan sabaq āl-i
vārise gözde bebegiñ (G. 136,
Beyit 10). [*ḥalka, -a*]

17. Ḥalk maḥşer meclisinde
çağrışanda ol zamān / Şāh
elinden anda cām-ı şāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 6). [*ḥalk,]*

ḥalk eyle-: Yaratmak.

1. (G. 28, Beyit 8). [*ḥalk eyle,]*

ḥalk eyledi: Yaratmak.

1. (G. 58, Beyit 11). [*ḥalk eyledi, -di*]

2. (G. 91, Beyit 8). [*ḥalk eyledi, -di*]

ḥalk eyler: Yaratmak.

1. (G. 28, Beyit 8). [*ḥalk eyler, -r*]

ḥalk itdi: Yaratmak.

1. (G. 70, Beyit 11). [*ḥalk itdi, -di*]

2. (G. 133, Beyit 10). [*ḥalk itdi, -di*]

ḥalk itmemişdi: Yaratmak.

1. (G. 184, Beyit 9). [*ḥalk itmemişdi,
-me, -miş, -di*]

ḥalk-ı 'ālem: Dünya halkı; insanlar.

1. (G. 18, Beyit 8). [*ḥalk-ı 'ālem,]*

ḥalk-ı bī-vefādan: Vefasız insanlar.

1. (G. 170, Beyit 3). [*ḥalk-ı bī-
vefādan, -dan*]

ḥalk-ı cihāniñ: Herkes, bütün insanlar.

1. (G. 143, Beyit 5). [*ḥalk-ı cihāniñ, -
iñ*]

ḥalk-ı icād: Yaratılmış olan her şey.

1. (G. 48, Beyit 7). [*ḥalk-ı icād,]*

ḥalk-ı kāināt: Evrenin yaratılışı.

1. (Muh. 4, Beyit 9). [*ḥalk-ı kāināt,]*

ḥalk-ı rüy-ı zemīn: Yeryüzü halkı;
insanoğlu.

1. (Müsebba 1, Beyit 37). [*ḥalk-ı rüy-
ı zemīn,]*

ḥalk-ı semavāt u zemīn: Yeryüzünü ve
gökyüzünü yaratan Allah.

1. (Muh. 2, Beyit 4). [*halk-ı semavāt u zemīn,*]

hall oldı: Çözmek, üstesinden gelmek.

1. (G. 9, Beyit 9). [*hall oldı, -dı*]

hallāc: Mansur İran'ın Tûr kasabasında doğdu (M. 857). Genç yaşta tasavvuf yoluna intisap etti. Civar coğrafyalarda İslam'ı yaymaya çalıştı. Hallac lakabı ona, bir dostunun hallāc dükkanındaki işleri bir parmak hareketiyle düzenlemesi neticesinde verilir. Tasavvuf yolunda katettiği mesafeler sonrası fenafı'llaha ulaştı ve "Ene'l-Hak" (ben Hakk'ım) demeye başladı. Bu sözünden dolayı hapse atıldı ve sekiz yıl zindan hayatı yaşadı. Sekiz yıl sonra katline hüküm verildi ve darağacına çekilerek idam edildi . Ölümünden günümüze kadar Hallac-ı Mansur ile ilgili pek çok menkıbe üretilir. Özellikle tasavvuf çevrelerinde Hallac-ı Mansur, Allah aşkı ve inancı uğruna ölümü göze alabilme kararlılığını sembolize etmektedir. Şiirlerde çoğunlukla darağacı ve ene'l-hak kelimeleri ile beraber kullanılır. Yer yer Hallac-ı

Mansur ile ilgili oluşturulan menkıbelere göndermede bulunulur.

1. Hazretinden çün başar tek nüktesi olmaz kabül / Pes ne gördi kim ene'l haqq söyledi **hallācınız** (G. 98, Beyit 11). [*hallācınız, -i, -nız*]

hallāk: Yaratma gücü sınırsız olan, devamlı olarak yaratan, Allah, Tanrı.

1. Kün didi **hallāk** eşyā kün-fekān oldı 'ayān / Cinn u ins bu cihan u ol cihān oldı 'ayān (G. 166, Beyit 1). [*hallāk,*]

hallāk-ı 'ālem: Alemleri yaratan // Yaratıcı, Allah.

1. (G. 66, Beyit 4). [*hallāk-ı 'ālem,*]

hallāk-ı kün fekāna: "ol" deyince her şey olan yaratıcı Allah.

1. (Muh. 1, Beyit 16). [*hallāk-ı kün fekāna, -a*]

hallāk-ı velīdir: Yaratıcı olan Allah'ın velisi // Hz. Ali.

1. (G. 122, Beyit 7). [*hallāk-ı velīdir, -dir*]

hallāk-ı vücūd-ı kāināt: *Kainatın varlığını yaratan yaratıcı.*

1. (G. 70, Beyit 11). [*hallāk-ı vücūd-ı kāināt,*]

hallāl-ı müşkilāt: *Zorlukları halleden.*

1. (G. 23, Beyit 9). [*hallāl-ı müşkilāt,*]
2. (G. 23, Beyit 9). [*hallāl-ı müşkilāt,*]

hallet: *Çözmek, üstesinden gelmek.*

1. ‘Uğde-güşā-yı ins u melek şāh-ı evliyā / **Hallet** bu müşkilātı bu dem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 9). [*hallet,*]

hall-i dakāyık: *İnce ve anlaşılması güç; dikkate muhtaç olan şeyleri çözen kavuşturan.*

1. (G. 23, Beyit 9). [*hall-i dakāyık,*]

hall-i müşkilāt: *Zorlukları halleden, çözen Allah.*

1. (Müsebba 1, Beyit 9). [*hall-i müşkilāt,*]

hall-i müşkilāt hakk: *Zorlukları çözen Allah.*

1. (G. 13, Beyit 1). [*hall-i müşkilāt hakk,*]

hall id-: *Çözmek, çözüme kavuşturmak.*

1. ‘Aşk-ilen anı sevenler oldı haqqıñ vāşılı / Bu cehetden kim ‘Alīdir **hall iden** her müşkili (Muh. 3, Beyit 14). [*hall iden, -en*]

halvet-i sultāna: *Padişahın uzlet köşesi.*

1. (G. 123, Beyit 4). [*halvet-i sultāna, -a*]

hām: *Boş, faydasız, gereksiz.*

1. Çeng-i felek bu kâmetimi egdi çeng tek / Bār-ı gam-ile eyledi **ham** yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 8). [*ham,*]

hām: *Kıvrımlı, bükümlü.*

1. Yoğ iken humhāne engūru tāk u humr u **hām** / İçdiler nuṭk-ı ‘Alīden zümre-i ‘irfān kadeh (G. 37, Beyit 11). [*hām,*]

hamām: *Güvercin, kumru.*

1. Kalmadı zulmāt-ı şirk teng-i cihānda mihr-ile / Doğdı tā burc-

ı velâyetden kamer gitti **hamâm**
(G. 151, Beyit 3). [*hamâm,*]

hamd: Övme, yüceltme.

1. Anıñ **hamdın** iderler muttaşıl
gökde melâikler / Anıñ ‘aşkına
olmuşdur felekler dâimâ dâir (G.
66, Beyit 10). [*hamdın, -in*]

hamd: Allah'a olan şükran duygularını
bildirme.

1. Dāvüdüñ destinde mum oldu
hadîd / Muttaşıl bu **hamda**
olmuşdur hamîd (Muh. 4, Beyit
12). [*hamda, -a*]

hamd u senâ kıı: Allah'a şükür ve övgü
sunma.

1. (G. 179, Beyit 3). [*hamd u senâ kıı,*
]

hamdülillâh: Allah'a şükür, Allah'a hamd
olsun.

1. Himmetî **hamdulillah** ve'l-minne
/ Kelb-i dergâh-ı şâh-ı
merdâniñiz (G. 94, Beyit 13).
[*hamdulillah,*]

2. Hamdulillah keşf-i zât itdi bugün
hâlık bize / Lam u ba şak
olmayınca demedi nâlık bize (G.
179, Beyit 1). [*hamdulillah,*]

3. Tanıduğ ol mazhar-ı zât-ı kadîmi
Himmetî / Hâşıl oldu **hamdulillah**
dîde-yi tanık bize (G. 179, Beyit
11). [*hamdulillah,*]

hâmî: Himâye eden, koruyan, sâhip çıkan
(kimse).

1. Hâdıq-ı illet ‘Alî aḥbâbına şıḥhat
virür / Muşafâdır Muşafâ **hâmî**
hem ‘aşık bize (G. 179, Beyit 5).
[*hâmî,*]

hamîd olmuşdır: Övülmeye lâyük olmak,
methedilecek sıfatlara sâhip olmak.

1. (Muh. 4, Beyit 12). [*hamîd*
olmuşdır, -mış, -dır]

hâmil-i bâr-ı emânet: Emanetin ağırlığına
tahammül etme.

1. (G. 147, Beyit 5). [*hâmil-i bâr-ı*
emânet,]

hâmil-i tevrât u incil u zebür: Tevrat,
İncil ve Zeburun sahibi.

1. (G. 18, Beyit 10). [*hāmīl-i tevrāt u incīl u zebūr,*]

hāmīr: *Hamur.*

1. Kudretinden iki ellen kırık şubh itdi **hāmīr** / Āb-ı hākik kālīb-ı insān iden perverdigār (G. 59, Beyit 7). [*hāmīr,*]

hāmī-yi islām: *İslam'ın koruyucusu // Hz. Muhammed.*

1. (G. 60, Beyit 3). [*hāmī-yi islām,*]

hamle: *Saldırı, saldırma.*

1. Şad hezārān a‘dā-yı ‘ādī olsa ger bir **hamlede** / Tārūmār iyler onı şīr-i hūdā rüz-ı neberd (G. 52, Beyit 4). [*hamlede, -de*]
2. Hayl-ı encümenden keser bir **hamlede** yüz min rūs / Tığ çekse haşm-len çün zūlfikār-ı Haydarı (G. 106, Beyit 4). [*hamlede, -de*]

hamr: *Bâde, sahbâ, şarâb.*

1. Sākī u bākī virür **hamr** u haqāyıkdan kadeh / Ol kadehden şad-hezārān şifte u maħmūr mest (G. 22, Beyit 8). [*hamr,*]

hamr-ı dağal mā’ u leben: *Su ve sütün verdiği hileli sarhoşluk.*

1. (G. 69, Beyit 11). [*hamr-ı dağal mā’ u leben,*]

hamse: *Beş, sayı sıfatı.*

1. Kāsım-ı hān-ı velāyet sākī-yi bezm-i ezel / Humm-ı vahdetden bize bahş-eyledi **hamse** ‘asel (G. 140, Beyit 1). [*hamse,*]

hamsetü’l-esmā: *Beş isim; Allah'ın beş ismi.*

1. Hamsetü’l-esmā yazıldı tā mu‘allaq dörd çarh / Ya‘ni ‘arşullah bil nūr-ı velāyetdür imād (G. 46, Beyit 2). [*hamsetü’l-esmā,*]
2. Karārımızdı yazılmış **hamsetü’l-esmā** / Dokkuz ‘arş u yeddi ferşiñ ‘Alidir aşl-ı bünyādı (G. 181, Beyit 6). [*hamsetü’l-esmā,*]

hāmūş: *Sessiz, sessiz bir şekilde.*

1. Himmeti bir laħza **hāmūş** olma kıl ahengi medh / ‘Arş gülzārında

sensin bülbül-i hoşhân şubh (G.
40, Beyit 12). [hāmūş,]

hamūş olma: Sessiz olmak.

1. (G. 116, Beyit 9). [hamūş olma, -
ma]

hamza: Gücü, kuvveti, heybeti, azameti,
savaştaki maharetini ile ün salmış Hz.
Muhammed'in amcası Hz. Hamza.

1. Ed^uke külli hem u gam sen celi /
Meydāna girdi **Hamza-ilen**
hātem-i resūl (Müsebba 1, Beyit
18). [hamza-ilen, -ile, -n]
2. Kim kālīb oldu onlara şol zālīm-i
cuhūl / **Hamza** şehīd düşdi nebī
oldı çün melūl (Müsebba 1, Beyit
19). [hamza,]

hān: Han, hakan; baş kişi, hükümdar gibi
kimse.

1. Doldurdu gevher-i dürr eyler
nişār-ı Aḥmed / Naḳkaş şun^u
kılmış hoş yeddi **hān** münakkaş
(G. 118, Beyit 9). [hān,]
2. Handadur Dārā u İskender **hān** u
fağfūr u cem / Yeryüzünden

anlarıñ bīdād külli āsarı hiç (G.
33, Beyit 5). [hān,]

3. Tapdılar andan temettu^u vaḥş u
ṭayr u ins u cīnn / Maṭbaḥ-ı hān-ı
velāyetden çekildi **hān** şubh (G.
40, Beyit 11). [hān,]
4. Yüregim ḳanını mı bağrımı
biryān idüben / Ol saḥī-ṭab^u bu
mihmānlar için **hān** getirür (G.
71, Beyit 6). [hān,]

hān: Nerede anlamında soru zamiri.

1. Ger şevāb itmek dilersen **handa**
kim görsen bugün / Hāriciniñ
başını kes gāzī ol ḳana bulaş (G.
112, Beyit 9). [handa, -da]
2. Ādem-i ma^unī gerek bu ‘ilm-i
idrāk etmege / **Handa** eyler bu
remzi her ḥimār-ı hoş ‘alef (G.
127, Beyit 8). [handa, -da]

hān: Sofra.

1. Maḥlūḳa velini^umet u ḥallāḳ-ı
velīdir / **Hānından** anıñ iki cihān
ḥalḳı mütemma^u (G. 122, Beyit 7).
[hānından, -ı, -n, -dan]

hān: Okuyan.

1. Bī-nevādur Himmetī vir **hān-1**
vaşlından nevā / Derdine her
‘āşıkıñ dermān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 14). [*hān-1, -1*]

hān-1 ihsānında: Cömertliğin hükümdarı.

1. (G. 27, Beyit 4). [*hān-1 ihsānında, -1, -n, -da*]

hancarı: Kancarı; nereye, neresi, ne tarafa.

1. Hancarı emreylese ol ne eyler
‘azm-1 cezm / Bende-yi
fermānīdür anıñ Hüsrev-i destār-
ı ‘arş (G. 120, Beyit 7). [*hancarı,*]

hançer: Ucu sivri, iki yanı keskin bıçak.

1. Ceng içinde dem-be-dem nuḡk
açıldı nāḡıklar kimi / Söyleşürdi
sordı Ḥaydar-ilen düldül u **hançer**
hadīs (G. 25, Beyit 12). [*hançer,*]
2. Ey birāder kes siyāset **hançer-ilen**
başını / ‘Āşī olur eylese bir ḡul dü
sultān-ile baḡş (G. 26, Beyit 5).
[*hançer-ilen, --ile, -n*]

3. Ḥaḡḡ ta‘ālādan anıñ-çün düldül ü
hançer gelen / Şīr-i ḡaḡḡ şāh-1
velāyet ḡātil-i ‘anter gerek (G.
139, Beyit 4). [*hançer,*]

4. Tīḡ-1 nuḡkum zūlfikār-1
murtażādur ḡarb için / Sanma
hançer sanma seyf-i seyyāfi
gözler gözlerim (G. 153, Beyit 8).
[*hançer,*]

5. Geh gürz u gehi **hançer** u geh
seyf-i sinānam / Geh sīnesine
ḡāriciniñ tīr-i ḡadengem (G. 156,
Beyit 9). [*hançer,*]

6. Dişlerin birbir ḡopar anın biḡarb-
ı kelbeteyn / **Ḥançer-ilen** ḡaḡḡ ḡıl
her ki dil ḡılmaz medḡ-i şāh (G.
165, Beyit 9). [*hançer-ilen, -ile, -n*]

7. ‘Āşık oldur yeddi başlı ejdehādan
dönmeye / **Ḥançer** u tīḡ u teber
tīr-i belādan dönmeye (G. 178,
Beyit 1). [*hançer,*]

hançer u seyf u sināni: Mızrak, kılıç ve hançer.

1. (G. 176, Beyit 10). [*hançer u seyfu sinānı, -ı*]

hançer-i bürrā: Keskin kılıç, hançer.

1. (G. 109, Beyit 6). [*hançer-i bürrā,*]

hançer-i dü-peyker: İki yüzlü, iki taraflı hançer.

1. (G. 111, Beyit 10). [*hançer-i dü-peyker,*]

hançer-i lā: Yokluk hançeri.

1. (G. 108, Beyit 11). [*hançer-i lā,*]

hançer-i nuṭṭ-ile: Hançer gibi keskin olan söz.

1. (G. 87, Beyit 12). [*hançer-i nuṭṭ-ile, --ile*]

hançer-i süsen: Muhafızın kılıcı.

1. (G. 102, Beyit 3). [*hançer-i süsen,*]

handa: “Nerede” anlamında soru zamiri .

1. Handa görsen kes ‘adū-yı hānedān-ı Haydarı / Baş kaçurma müşrik-i gaddardan dönderme yüz (G. 102, Beyit 8). [*handa,*]

2. Düşmen-i aḥbāb-ı aṣḥāb-ı cehennemdür tamām / **Hānda** olsa hāre yandırmak içündür hār u ḥes (G. 105, Beyit 9). [*hānda,*]

3. Hānadur Dārā u İskender hān u fağfür u cem / Yeryüzünden anlarıñ bīdād külli āsārı hiç (G. 33, Beyit 5). [*hānadur, -dur*]

4. Ey ḥarīf-i cāh-ı manşib bir ḥaber vir **hānadur** / Genc-i Kārūn genc-i Daqyānūs emvāl-ı ‘ubeyd (G. 47, Beyit 7). [*hānadur, -dur*]

5. Gice gündüz maḥv-idi tābān geldi ay gün / **Hānda-idi** ‘arş u ferş esfel-i a‘lā henüz (G. 90, Beyit 2). [*hānda-idi, --ı, -dı*]

hāndān-ı haydara: Hz. Ali'nin güler yüzü.

1. (G. 3, Beyit 11). [*hāndān-ı haydara,*]

hāndān-ı şād: Mutluluktan gülen.

1. (G. 46, Beyit 11). [*hāndān-ı şād,*]

hande: Gülme, gülüş.

1. ‘Alīdür her maḥall her mekānda hāzır u nāzır / Nażar her **hānde**

kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [hānde,]

hān-1 behrām: Behram Han // Eski İran
padişahlarından biri.

1. (G. 104, Beyit 6). [hān-1 behrām,]

hān-1 fazlından: Faziletli hükümdarlık.

1. (G. 121, Beyit 6). [hān-1 fazlından,
-ı, -n, -dan]

hān-1 müsebba‘: Yedi kat göğün
hükümdarı.

1. (G. 122, Beyit 6). [hān-1 müsebba‘,
]

hān-1 velāyet: Velilik sofrası.

1. (G. 24, Beyit 11). [hān-1 velāyet,]

hān-1 velāyetden: Veliler şahı.

1. (G. 9, Beyit 9). [hān-1 velāyetden,]
2. (G. 55, Beyit 1). [hān-1 velāyetden,
-den]

hān-1 yağmadan: Tabiatın ibzal ettiği
nimetler.

1. (G. 79, Beyit 6). [hān-1 yağmadan,
-dan]

hansı: Hangisi anlamında soru zamiri.

1. Hazretinde **hansı** tuhfe yāre ya
lāyık düşer / Gönlümüz ya
başımız ya cānımız cānānemiz (G.
99, Beyit 2). [hansı,]

hānumān: Ev, bark.

1. ‘Āşık-ı serheng server-i āl-i
Aḥmed ‘aşkına / **Hānumān** u cism
u cān u ‘izz-i cāhından geçer (G.
78, Beyit 4). [hānumān,]
2. Tāk-ı manzar kaşr-ı eyvān u der u
dīvārı hiç / **Hānumānı** ‘ākıbet
vīrān olub baykuş öter (G. 33,
Beyit 3). [hānumānı, -ı]

hār: Eşek.

1. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u **hardur**
bu cihān halkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u **hardan**
geç (G. 32, Beyit 9). [hardan, -dan
]
2. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u **hardur**
bu cihān halkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u **hardan**
geç (G. 32, Beyit 9). [hardur, -dur
]

hār: Çalılık, diken.

1. Men didim hicriñ helāk itdi ol meh didi / Bu cihanda kime **hār** olur kime hūrma naşīb (G. 9, Beyit 2). [*hār,*]
2. Kimi **har** eylese eyler ve ger kılsa kıılır ‘izzet / Vekīl-i muṭlaḳ maḳşūd-ı rabbü’l-‘ālemin oldur (G. 16, Beyit 2). [*har,*]
3. Düşmen-i aḥbāb-ı aşḥāb-ı cehennemdür tamām / Hānda olsa hāre yandırmaḳ içündür **hār** u ḥes (G. 105, Beyit 9). [*hār,*]
4. Ne atın oynadur her **har** tabī‘at / Besātinde onuñ māt oldı leylāc (G. 29, Beyit 7). [*har,*]
5. Bülbülü açma kafesden bāğ-ı dilden zāğ sür / Ravzā-yı ma‘nī ṭarīḳat gülşeninde **hārı** kes (G. 108, Beyit 3). [*hārı, -ı*]
6. Hem sā‘at hem hafta hem māhim hem sālem / Hem **hārım** u hem hūrma hem ‘uşram u hem yūsra (G. 155, Beyit 6). [*hārım, -ım*]

hār olur: Rakip olmak, düşman olmak.

1. (G. 87, Beyit 10). [*hār olur, -ur*]

hār u Hāşāk: Diken ve çerçöp.

1. (G. 137, Beyit 4). [*hār u Hāşāk,*]

hārā: Pek katı taş, mermer.

1. Peyrev-i āl-i ‘Alī zer-beft **hārādan** geçer / El çeker fānī cihānıñ zīb-i zerḳinden tamam (G. 79, Beyit 4). [*hārādan, -dan*]

harāb: Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, vîran.

1. Tā şehādet mülkine yā şāh-ı dīn başdın ḳadem / Maḳdeminden Ḳa‘be ābād oldı yā Ḥayber **harāb** (G. 1, Beyit 4). [*harāb,*]
2. ‘Aliden iste imdād u **harāb** it ḥayber-i nefsi / Şehādet barmaḡı şāhıñ kilid-i bāb-ı nuşretdür (G. 80, Beyit 11). [*harāb,*]

harāb eyler: Yıkma, bozma.

1. (G. 82, Beyit 9). [*harāb eyler, -r*]

harāb kıı-: Yıkma, harap etmek.

1. (G. 57, Beyit 8). [*harāb kıı,*]

harāc: Haraç, vergi.

1. Alur ol şāhenşeh-i şāhib-ḳırānıñ ḍarb-ile / Bir kemine çāker-i

fağfür u kayşerden **harāc** (G. 27, Beyit 2). [*harāc,*]

harām: *Din kurallarına aykırı olan, dinî bakımdan yasak olan, helal karşıtı; yasak.*

1. Her saḥāvetsiz hünersiz cāhile olsun **harām** / Zāhir u bāṭın müsellemdür kırşansa er kılıç (G. 34, Beyit 6). [*harām,*]

2. Er degil zāhir u bāṭında ḥelāl oña **harām** / Kılmayan bī‘at u peymān şeh-i merdānımıza (G. 175, Beyit 9). [*harām,*]

harām oldı: *Şeriatçe, dince yasak olmak; dokunulması men edilmek.*

1. (G. 14, Beyit 10). [*harām oldı, -dı*]
2. (G. 47, Beyit 5). [*harām oldı, -dı*]
3. (G. 151, Beyit 6). [*harām oldı, -dı*]
4. (G. 181, Beyit 12). [*harām oldı, -dı*]

harām olsun: *Din kurallarına aykırı olmak, dinî bakımdan yasaklanmak, yasaklanmak.*

1. (G. 17, Beyit 14). [*harām olsun, -sun*]

2. (G. 122, Beyit 11). [*harām olsun, -sun*]

harāmzāde: *Haram yiyen, ahlaksız kimse.*

1. ‘Alī veliyyi ḥudādır ḥudā veliyyi ‘Alī / **Harāmzāde** olur bilmeyen ‘Alini velī (G. 185, Beyit 1). [*harāmzāde,*]

harb: *Savaş.*

1. Girende Bedr birle **harbe** Ḥaydar / ‘Adū kıanında ol dem kıopdı seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [*harbe, -e*]

2. ‘İlm u ḥilm u keşf u cūd u **harb** onundur tamām / Müdde‘i onunla eyler bes burhān-ile baḥş (G. 26, Beyit 9). [*harb,*]

3. Ol kelāmullah-ı nāṭık maẓḥār-ı ḥarf-i nuḳṭ / **Harb** vaḳtinde menem dir kef he elif sin ayın şād (G. 46, Beyit 7). [*harb,*]

4. Tīğ-ı nuṭḳum zülfiḳār-ı murtaẓādur **harb** için / Sanma ḥancer sanma seyf-i seyyāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 8). [*harb,*]

5. İki ‘ālem hālkı bir meydāna girse
h̄arb için / Şeh-süvār-ı lā-fetā ol
server-i ‘ālem-penāh (G. 169,
Beyit 8). [*h̄arb*,]
6. Maḥmūd seniñ **h̄arbiñ-ilen** kuy-ı
nübüvvet / Çaldı felek üstünde
şehā bağladı rā’yet (G. 21, Beyit
6). [*h̄arbiñ-ilen*, -iñ, --ile, -n]
7. Bende saldı dīvi ol dest-i velāyet
h̄arb-ilen / Virmedi Mūsāya ḥaḳḳ
feth-i yed-i beyzā henüz (G. 90,
Beyit 7). [*h̄arb-ilen*, -ile, -n]
8. **H̄arb** içinde fırça-yı islāma ḥayr-ı
nāşirīn / Nāfi‘-i şer dāfi‘-yi eṣrār
sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 10).
[*h̄arb*,]

h̄arb içinde: Harp esnası.

1. (G. 127, Beyit 5). [*h̄arb içinde*, -n,
-de]

h̄arb ide: Savaşmak.

1. (G. 165, Beyit 7). [*h̄arb ide*, -e]

h̄arb idende: Harp etmek, savaşmak.

1. (G. 87, Beyit 5). [*h̄arb idende*, -
ende]

h̄arb itmege: Savaşmak.

1. (G. 77, Beyit 2). [*h̄arb itmege*, -
me, -g, -e]

h̄arb itmekdedür: Savaşmak.

1. (G. 149, Beyit 12). [*h̄arb
itmekdedür*, -mek, -de, -dür]

h̄arb kıldı: Savaşmak, cenk etmek.

1. (Muh. 2, Beyit 7). [*h̄arb kıldı*, -dı]

h̄arbe: Kısa mızrak, süngü.

1. Şaḳ ider **h̄arbesini** farkını şaḳkıñ
dem-i ḥarb / Şāḥ üstünde olur
şöyle ki rummān iki şaḳ (G. 134,
Beyit 9). [*h̄arbesini*, -s, -i, -n, -i]

h̄arbe çeküb: Savaşmak, harp etmek.

1. (G. 117, Beyit 8). [*h̄arbe çeküb*, -
üb]

h̄arbe gir: Savaşa gir, harp et.

1. (G. 112, Beyit 10). [*h̄arbe gir*,]

h̄arbe u tiğ u teber çek: Mızrak, kılıç ve
balta çekerek saldırmak.

1. (G. 112, Beyit 10). [*h̄arbe u tiğ u
teber çek*,]

h̄arbendelik kılma: Seyislik yapma.

1. (G. 142, Beyit 6). [*ḥarbendelik*
kıлма, -ma]

ḥarb-i **ḍarbından:** *Savaşçılık,*
dövüşkenlik.

1. (G. 161, Beyit 11). [*ḥarb-i*
ḍarbından, -i, -n, -dan]

ḥarb it-: *Savaşmak, cenk etmek.*

1. Ger cümle ḥalk-ı rüy-ı zemîn olsa
düşmenim / **Ḥarb itmege** ‘adū ile
bu ‘arşada benim (*Müsebbâ 1,*
Beyit 37). [*ḥarb itmege, -meg, -e*]

ḥarc olur: *Harcanmak, sarf olmak.*

1. (G. 140, Beyit 7). [*ḥarc olur, -ur*]

ḥarc eyle-: *Harcamak, feda etmek.*

1. Dil u cān zülf u ruḥ dilbere **ḥarc**
eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıṭā
olsa ger noḡşān getirür (*G. 71,*
Beyit 3). [*ḥarc eylemeyen, -me, -*
y, -en]
2. Vāḳıf ol hem-şoḡbet olma ey
peser ṭarrār-ilen / Saḡla naḡd-i
ḳalbiñi **ḥarc eyleme** ovbāşa baş
(*G. 119, Beyit 6*). [*ḥarc eyleme, -*
me]

ḥarc it-: *Harcamak.*

1. Kim ki meydānında cān başını
ḥarc itmedi / Ḳıldı bu ‘ömr-i
‘aziziñ naḡdini nādān telef (*G.*
127, Beyit 6). [*ḥarc itmedi, -me, -*
di]

ḥāre yandırmaq: *Ateşe yanmak.*

1. (G. 105, Beyit 9). [*ḥāre*
yandırmaq, -dur, -maḳ]

ḥarem-i ḥazrete: *Allah'ın huzuru // Ka'be.*

1. (G. 97, Beyit 4). [*ḥarem-i ḥazrete,*
-e]

ḥarem-i kibriyā: *Allah'ın mahren, gizli*
alanı.

1. (G. 180, Beyit 4). [*ḥarem-i kibriyā,*
]

ḥarem-serā: *Harem köşkü.*

1. Ṭayy ḳıldı lā-mekānı girdi **ḥarem-**
serāye / Açdı anıñ çün ol dem
ferrāş-ı ‘arş-mefreş (*G. 111, Beyit*
6). [*ḥarem-serāye, -y, -e*]

ḥāres: *Dilsizlik.*

1. Ey Himmeti sen Ḥaydara düldül
ḥaberin vir / Bu ‘arşada her

hārese Rüstem demek olmaz (G. 97, Beyit 12). [*hārese, -e*]

harf: Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri.

1. Bir haber vir ol ne yeddi **harfdür** kim ey fakih / Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt andan çıkar (G. 81, Beyit 5). [*harfdür, -dür*]
2. ‘Alī mihri benim cānımda çün naqş-ı hacet kâim / Eger tūfān kopar bir **harfi** anıñ olmaya zâil (G. 145, Beyit 11). [*harfi, -i*]
3. Ol dem ki halk eyledi haqq ‘arş-ı ā‘zamı / Çekdi bu **harf** levhā kalem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 11). [*harf,]*

harf-i künden: *Kün harfi* // *Kün: Ol. "Kün feyekün" âyetinden kısmî iktibas.*

1. (G. 76, Beyit 3). [*harf-i künden, -den*]

harf-i lâ: *La harfi* // hayır, yok.

1. (G. 103, Beyit 10). [*harf-i lâ,]*

hargeh: *Büyük çadır, otağ.*

1. Çarh-ı muraşsa‘da anıñ **hargehi** / Şems-i muşsa‘dır anıñ matkalı (G. 186, Beyit 9). [*hargehi, -i*]

hār-ı hurmādan: *Hurma dikeni.*

1. (G. 79, Beyit 12). [*hār-ı hurmādan,]*

hār-ı hurmādan: *Hurma dikeni.*

1. (G. 79, Beyit 12). [*hār-ı hurmādan, -dan*]

hārib-i harb-i huneyn: *Huneyn savaşında savaşan savaşçı* // *hz. Ali.*

1. (G. 163, Beyit 7). [*hārib-i harb-i huneyn,]*

hāric: *Dış, dışarı.*

1. “Laḥmeke laḥmi”dür ol ‘ālemde **hāricdür** rakib / Haydar ilen ma‘nide bir nūr-ı vāhiddür Ḥabīb (G. 5, Beyit 1). [*hāricdür, -dür*]
2. Bütperesti kesdi bütten kıldı beytullahı ka‘b / Bâtil oldu **hāric** u zünnār u çelipā u selib (G. 6, Beyit 1). [*hāric,]*

hārici: *Muaviye ile Hz. Ali arasındaki Hakem Olayı'nda Hz. Ali'nin hakem*

olayını kabul ettiği için günahkar olduğunu ve tövbe etmezse kafir olacağını iddia eden bir grup; aynı şekilde kendilerinin de günahkar olduklarını ancak bu günahlarından tövbe ettiklerini ilan ederek Hz. Ali'nin ordusundan ayrıldılar. Bunun üzerine bu ayrılan guruba Hariciler (Çıkanlar) denildi. Birçok Bedevi Arap kabilesini de bünyesine katan bu gurup giriştiği birçok terör olayından sonra gittikçe minimize olduysa da taşıdıkları düşünceler günümüze kadar ulaşmıştır. Günümüzde Hariciliğin sadece İbadiyye kolu varlığını devam ettirmektedir.

1. Tūfāna gitdi bulmadı ol zevrak necāt / Her **hāricī** ki Haydara gönlünde dutdı buğz (G. 11, Beyit 10). [*hāricī,*]
2. Hāricī kāfirden eksükdür münāfiq kelbden / Bu hadise yahşı fikr-eyle özünden şadır ol (G. 149, Beyit 5). [*hāricī,*]
3. Çıhsa ger **hāriciniñ** cānı teninden lā-şek / Ol ceħennem odına tā-

be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit 10). [*hāriciniñ, -niñ*]

4. Hāriciniñ koyıdır but-hāne-yi ehl-i fereng / Hāç u zünnār u çelipā biliñ Lāt andan çıkar (G. 81, Beyit 13). [*hāriciniñ, -niñ*]
5. Ger şevāb itmek dilersen hānda kim görsen bugün / **Hāriciniñ** başını kes gāzī ol kana bulaş (G. 112, Beyit 9). [*hāriciniñ, -niñ*]
6. Geh gürz u gehi hāncer u geh seyf-i sinānam / Geh sinesine **hāriciniñ** tır-i hadengem (G. 156, Beyit 9). [*hāriciniñ, -niñ*]
7. Himmetī şıdķ-ile geymişdir velāyet cevşeniñ / **Hāriciniñ** hāncer-i seyf-i sinānı bir cova (G. 176, Beyit 10). [*hāriciniñ, -niñ*]
8. Hük-m-i haķķdan oldı aħbāb-ı ‘Alī u Aħmede / **Hāricī** ol naşibiniñ kanı şerbetten mübāħ (G. 35, Beyit 6). [*hāricī,*]
9. Hāricī huffāşa nisbet görmez ol a‘mā henüz / Ser-be-ser dutdı

velāyet āftābı ʿālemi (G. 90, Beyit 10). [*hāricī,*]

10. Rūḥ-ı revāndır maña cismile cāndır maña / **Hāricī** müşrikiñ tiğ-la bağrın delen (G. 163, Beyit 2). [*hāricī,*]

11. Ol qalır āḥır günü belʿam teki ʿüryān lūc / Geysel ger yüz hırqa u taqvā cihānda **hāricī** (G. 30, Beyit 8). [*hāricī,*]

12. Ḥaşm-ile ḥarbe çeküb **hāricini** eyledi katl / Batdı bu ʿarşada mānend-i şafaq kana güneş (G. 117, Beyit 8). [*hāricini, -n, -i*]

13. Dāimā āl-i Muḥammed ʿaşqına müʾminleriñ / **Hāriciylen** şāh meydānında gāvğası gerek (G. 141, Beyit 2). [*hāriciylen, -y, -len*]

14. Hāricī ger şed hezār olsa tenezzül kılmaya / Gitse ger başı ṭarīḳ-i murtażādan dönmeve (G. 178, Beyit 6). [*hāricī,*]

15. Hāricī u Himmetī mervānī u müşrik degil / Tābīʿ-i āl-i ʿAlī ḥaḳḳ leşkeridir Himmetī (G. 182, Beyit 2). [*hāricī,*]

harid idub: *Satın almak, değer biçmek.*

1. (G. 47, Beyit 8). [*harid idub, -üb*]

harif: *Arkadaş, dost.*

1. Dünyādan bu mühre-i mihr u mehī mezād çarḫ / Ey **harif** oldur anıñ desdindedür bu ṭas-ı nerd (G. 52, Beyit 8). [*harif,*]

2. Sāḳī lebinden almaz bir buse her **harifiñ** / Toprak dem içinde peymāne olmayınca (G. 170, Beyit 8). [*harifiñ, -iñ*]

harif-i cāh-ı mansıb: *Makam, mevki sahibi arkadaş.*

1. (G. 47, Beyit 7). [*harif-i cāh-ı mansıb,*]

harif-i ḥaḳḳ-şinās: *Allah'a inanan dost.*

1. (G. 123, Beyit 9). [*harif-i ḥaḳḳ-şinās,*]

harim: *Ev; harem dairesi, harem.*

1. Ḥarim u ḥürmetinde zāt-ı ḥaḳḳıñ / Muḥarremdir muḥarremdir muḥarrem (G. 160, Beyit 9). [*harim,*]

harīm-i cism: *Bedenin, vücudun mahremiyeti.*

1. (G. 152, Beyit 9). [*harīm-i cism,*]

harīm-i hāşş-ı hakkdur: *Allah'a mahsus girilemeyecek, ulaşılamayacak makam, yer.*

1. (G. 161, Beyit 3). [*harīm-i hāşş-ı hakkdur, -dur*]

harīm-i hürmetinden: *Haysiyetli, şerefli harem.*

1. (G. 66, Beyit 9). [*harīm-i hürmetinden, -i, -n, -den*]

harīm-i izzet-i sultāna: *Sultanın lutuflarının, ikramlarının sunulduğu hane.*

1. (G. 93, Beyit 8). [*harīm-i izzet-i sultāna, --i-a*]

harīs: *Hırslı, açgözlü.*

1. Cīfedür dünyā ṭama^ç kelbi aña dāim **harīş** / Tāze daşla cife-yi pāk ol seg-i murdarı kes (G. 108, Beyit 9). [*harīş, -, -*]

harman: *Tahılın başaklarından ayrılma ve temizlenmesi işi, bu işin yapıldığı yer ve zaman.*

1. Bād u yer orağ bergiñ oda yandır **harmanıñ** / Uşbu dehriñ çār-bağ u gülistānı bir cova (G. 176, Beyit 4). [*harmanıñ, -iñ*]

harman-ı meh: *Ay harmanı.*

1. (G. 176, Beyit 3). [*harman-ı meh,*]

harmeges: *Sivri sinek.*

1. Kimse yoğdur ğayr-ı Aḥmed Ḥaydara mānend-i mişk / Nisbet olmaz şāhbāz-ı izzete her **harmeges** (G. 105, Beyit 8). [*harmeges,*]
2. Ey Himmeti çün eyledün aheng-i medāyih / Sür **harmegesi** ma^çrekenen eylemesin ses (G. 107, Beyit 13). [*harmegesi, -i*]

har-mühre: *Katır boncuğu.*

1. Ḥaydarı her kim berāber eyledi her nākışa / Gevheri **har-mühreden** fark etmeyeñ nādāna

bağ (G. 41, Beyit 6). [*har-mühreden, -den*]

2. Haydarı her kim berāber eyledi
her nāqışa / Gevheri **har-**
mühreden fark etmeyēñ nādāna
bağ (G. 42, Beyit 6). [*har-*
mühreden, -den]

3. Bu ki **har-mühredür** yāķūt-ı
kāniden haber bilmez / Oña kim
olmadı rüşen bu yüzden ma‘nī-yi
hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [*har-*
mühredür, -dür]

4. Zerde-güş-ı rū-siyeh mülhid
münāfık kavmiñ / ‘Āmiye **har-**
mühre şatmaz cevheridir
Himmeti (G. 182, Beyit 9). [*har-*
mühre,]

5. Velīyullaha nisbet kılma her
mechül nādānı / Berāber mi kılur
har mühreye dürdāneni ‘āķıl (G.
145, Beyit 4). [*har-mühreye, -y, -e*
]

har-süvār: Eşeğe binen kimse.

1. Bu ‘acebdür şeh-süvār-ı leşker-i
tayyār ilen / Çarh meydānında

baht itmek diler her **har-süvār** (G.
61, Beyit 5). [*har-süvār,]*

hās: Hususi, özel.

1. Kimdür harem-i hāzrete **hāş**
Aḥmed-i Mürsel / Her mürsele
Maḥmūd-ı mükerrerem dimek
olmaz (G. 97, Beyit 4). [*hāş,]*

hās: Ot kırıntısı, çerçöp.

1. Düşmen-i aḥbāb-ı aşḥāb-ı
cehennemdür tamām / Hānda
olsa hāre yandurmak içündür hār
u **hes** (G. 105, Beyit 9). [*hes,]*

hās étđi: Bir şeye veya bir kimseye âit
kılmak, mahsus kılmak.

1. (G. 56, Beyit 13). [*hās étđi, -di*]

hās u ‘ām: Halktan ve saraydan kimseler.

1. (G. 151, Beyit 4). [*hās u ‘ām,]*

hasan: Hz.Muhammed'in torunu Hz.
Hasan.

1. Kıldı **Hasana** ol veli izhār-ı
ḥaķıķat / Hengām-ı vedā‘ anda ki
ref‘ eyledi burķa‘ (G. 122, Beyit
12). [*hasana, -a*]

2. Kim ol Zehrādur o şibt-i Aḥmed /
Ḥasandur şāh Ḥüseyn u Zeyni'l-
‘ibād (G. 48, Beyit 9). [*ḥasandur, -
dur*]
3. Ḥasandur ehl-i imāniñ ḥiṣāri /
Emīr-i şur ‘askerīden cānā feryād
(G. 48, Beyit 13). [*ḥasandur, -dur*]
4. ‘Aliden özge iki ḥaḳḳ ṣehen-şāh /
Ḥasandur şāh Ḥüseyn-i
Kerbelādur (G. 64, Beyit 9).
[*ḥasandur, -dur*]
5. Kurtar bizi Ḥüseyn **Ḥasan** ‘aşkına
bugün / Leb-teşne-yi dil-figār
beyābān içindeyüz (G. 95, Beyit
5). [*ḥasan,]*

ḥasan ‘askerīden: *Hasan Askerī, on iki
imamın on birincisi.*

1. (G. 94, Beyit 11). [*ḥasan
‘askerīden, -den*]

ḥasan ‘askerīdür: *Hasan Askerī, on iki
imamın on birincisi.*

1. (G. 66, Beyit 15). [*ḥasan
‘askerīdür, -dür*]

ḥased: *Çekememezlik.*

1. Ger şabr u ğinā gencine kıl ḥaḳḳa
tevekkül / Buğz u **ḥased** u hırş u
hevā ḥaddine çek sedd (G. 54,
Beyit 10). [*ḥased,]*
2. Ḥasedden ol cedeliñ geçdi
boynuna çenber / Cihānda tā bi-
ebed oldı la‘net ol merdūd (G. 56,
Beyit 7). [*ḥasedden, -den*]

ḥasenāt: *İyilikler, iyi hâller, hayırlı işler.*

1. Sebte olur defter-i aḥbāb-ı ‘Aliniñ
yekser / Cürm u ‘iṣyān şevāb u
seyyiāt u **ḥasenāt** (G. 14, Beyit 12).
[*ḥasenāt,]*

ḥasenāt iş: *İyi, güzel amel.*

1. (G. 13, Beyit 13). [*ḥasenāt iş,]*

ḥaşer: *Böcek, yılan, çıyan, akrep gibi
küçük hayvan.*

1. Kaldırdı baş ḥayli ‘adū ehl-i şer
meded / Aḥbāb-ı dīniñ üstüne
çekdi **ḥaşer** meded (Müsebbā 1,
Beyit 5). [*ḥaşer,]*

ḥāsıl: *Fayda, yarar.*

1. Bir insāniyyet eyle munda **hāşıl** /
Sebīlullaha sığmaz dīv-i ğilmāş
(G. 113, Beyit 6). [*hāşıl,]*

2. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / Yoḥsa ne **hāşıl** dilā
bu ‘amelīden bize (G. 173, Beyit
7). [*hāşıl,]*

hāşıl: *Elde edilen, netice.*

1. Ḥarman-ı meh hūşa u pervīn
cevēā’ sūnbūle / **Hāşıl** u maḥşūl-ı
deşt-i āsīmānı bir cova (G. 176,
Beyit 3). [*hāşıl,]*

hāşıl: *Doğrusu, sözün kıyası.*

1. Ğam-ı derd u belādır **hāşılı** bu
mezra‘-ı dehrīñ / Ne mümkindir
geçe bir laḥza ‘ālemde bī-ğam
dem (G. 152, Beyit 11). [*hāşılı, -ı*]

hāşıl it: *Edin, elde et.*

1. (G. 19, Beyit 7). [*hāşıl it,]*
2. (G. 55, Beyit 10). [*hāşıl it,]*
3. (G. 121, Beyit 9). [*hāşıl it,]*

hāşıl it-: *Erişmek, ulaşmak.*

1. (G. 32, Beyit 2). [*hāşıl it,]*

hāşıl ola: *Meydana gelmek, doğmak.*

1. (G. 136, Beyit 1). [*hāşıl ola,]*

2. (G. 136, Beyit 1). [*hāşıl ola, -a]*

hāşıl oldu: *Meydana gelmek, doğmak.*

1. (G. 179, Beyit 11). [*hāşıl oldu, -dı]*

hāşıl olmaz: *Meydana gelmek, doğmak.*

1. (G. 88, Beyit 1). [*hāşıl olmaz, -maz
]*

2. (G. 170, Beyit 6). [*hāşıl olmaz, -
maz]*

hāşıl-ı ‘ömrüñ: *Hayatın kazancı,
mahsulü.*

1. (G. 101, Beyit 2). [*hāşıl-ı ‘ömrüñ, -
üñ]*

hāşir: *Hasret çeken, özleyen.*

1. Kimiñ şānındadır levlāk tā
ḥaḳḳdan ḥitāb olur / Ḥaber dut
bu ḥaberdan yoḥsa oldun müşrif
hāşir (G. 66, Beyit 11). [*hāşir,]*

2. Sücūd eyle vücūd-ı pākine gel bir
taḳarrub bul / Bu emr dutmıyan
hāşir sezā-yı tūḳ-ı la‘netdür (G.
80, Beyit 9). [*hāşir,]*

ḥaşlet: *Yaratılıştan gelen özellik, huy,
tabiat.*

1. Terk eyledim ef'ālim her millete
‘abdālīm / Tebdīl-i ḥasāl-itdim bu
ḥaṣṣale hoş ḥālem (G. 155, Beyit
1). [*ḥaṣṣale, -e*]

ḥasret: *Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.*

1. Tā çemende ‘arz-ı kâmet kıldın
ey tûbâ-ḥırām / Oldı **ḥasret**den
vücūd-ı serv-i ra‘nâ şāḥ şāḥ (G.
45, Beyit 5). [*ḥasret*den, -den]
2. Dünyāda aña kılmasa her kim ki
tevellā / ‘Uḳbāda işi **ḥasret** feryād
fiğāndur (G. 72, Beyit 10). [*ḥasret,*
]

ḥasret çektiğiñ: *Özlemek.*

1. (G. 16, Beyit 9). [*ḥasret çektiğiñ, -*
tig, -iñ]

ḥāssa: *Bir şeyde bulunup sairlerinde bulunmayan kuvvet, keyfiyet, hāssaten, bilhassa: Mahsusu olarak.*

1. Ḥaṣṣa anıñdur şihāvet hem
şecā‘at pey nuṭḳ / Bu cihetden

gāh iḥsān eyledi gāh savāş (G.
112, Beyit 3). [*ḥaṣṣa,*]

ḥasūd: *Çok kıskanç, haset eden, kıskanan (kimse).*

1. Ḥicāb-ı zulmet oña oldı perde-yi
pindār / Bu nūr görmedi ol bī-
başar la‘īni **ḥasūd** (G. 56, Beyit 6).
[*ḥasūd,*]

2. Nola emre düşmezse müselleme /
Ḥasūd u dīv-i mel‘ün-ı münāfiḳ
(G. 129, Beyit 6). [*ḥasūd,*]

ḥasūd-ı bī-başāret: *Basiretsiz, anlayışsız kıskanç.*

1. (G. 76, Beyit 10). [*ḥasūd-ı bī-*
başāret,]

ḥaşm: *Büyüklik, heybet.*

1. Ḥaşm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i
beytiñ çeşmine / Çarḥ
meydānında sanca aḥteri sākıb
remāḥ (G. 35, Beyit 10). [*ḥaşm-*
ilen, --ile, -n]

2. Ḥaşm u ḥiddetden dem kālū
belādan şevk-le / Şākī u bākī

elinden içdi sermestān kadeh (G. 37, Beyit 3). [*hāşm,]*

3. Hāyl-ı encümenden keser bir hamlede yüz min rū's / Tîg çekse **hāşm-len** çün zūlfikār-ı Hāydarı (G. 106, Beyit 4). [*hāşm-len, --len]*

hāşmet: *İnsanda büyüklük duygusu uyandıran etkili görünüş, gösterişlilik, debdebe, heybet.*

1. Süleymān **hāşmet** u Mūsā celālet / Mu'azzamdur mu'azzamdur mu'azzam (G. 160, Beyit 3). [*hāşmet,]*
2. Bize müflis dime ol şāh-ı ğanī dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün ta'ne kıılır **hāşmetimiz** (G. 91, Beyit 2). [*hāşmetimiz, -i, -miz]*
3. Kelb-i evlād-ı 'Alī Himmetiyüz terk-i cihān / Bir cova mülk-i Süleymānı satar **hāşmetimiz** (G. 91, Beyit 15). [*hāşmetimiz, -i, -miz]*
4. Bize müflis dime ol şāh-ı ğanī dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün

ta'ne kıılır **hāşmetimiz** (G. 92, Beyit 2). [*hāşmetimiz, -i, -miz]*

5. Himmetiyem Hāydarıñ kanberine kanberem / Ta'ne urar **hāşmetim** saltanat-ı Sencere (G. 177, Beyit 12). [*hāşmetim, -im]*
6. Hākk bilür müstāgniyim bu **hāşmete** baş egmezem / Virseler ger rūmu delālet eylese kayşer meni (G. 187, Beyit 5). [*hāşmete, -e]*

hāşm-i nübüvvet: *Peygamberliğin büyüklüğü.*

1. (G. 97, Beyit 6). [*hāşm-i nübüvvet, --i]*

hāşr: *Allāh'ın ölülere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi, dirilme, diriliş.*

1. Himmeti dir **hāşr** u mīzān u şirāt u sorgum hem / Himmetinden çekmezem bir zerrece ğam yā 'Alī (G. 190, Beyit 12). [*hāşr]*

hāşr bezminde: *Toplanma yeri // mahşer yeri.*

1. (G. 103, Beyit 11). [*haşr bezminde, -n, -de*]

haşr çekse: Toplanmak.

1. (G. 173, Beyit 4). [*haşr çekse, -se*]

haşr dīvānında: Kıyametten sonra bütün insanların toplandıkları meclis.

1. (G. 30, Beyit 9). [*haşr dīvānında, -n, -da*]

haşr günü: Allâh'ın ölümlere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi, dirilme, diriliş günü.

1. (G. 60, Beyit 10). [*haşr günü,]*
2. (G. 86, Beyit 6). [*haşr günü,]*
3. (G. 91, Beyit 14). [*haşr günü, -i*]

haşr kıl-: Toplama, bir araya getirme.

1. (G. 83, Beyit 12). [*haşr kıl,]*

haşr meydānında: Allah'ın ölümlere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere toplayacağı meydan, yer.

1. (G. 83, Beyit 4). [*haşr meydānında, -n, -da*]

haşr olur: Toplanmak, kıyâmet günü dirilip bir araya gelmek.

1. (Muh. 4, Beyit 26). [*haşr olur, -ur]*

haşr u hesâb-ı memleket-i nūr u nār: Toplanma ve hesap ülkesinin nur ve ateşi.

1. (G. 39, Beyit 12). [*haşr u hesâb-ı memleket-i nūr u nār,]*

haşr u neşr: Toplanıp dağılmak, yayılmak.

1. (G. 70, Beyit 10). [*haşr u neşr,]*

haşr-ı kıyâmetde: Allah'ın vaat ettiği zaman dolduğunda bütün ölümlerin toplanması.

1. (G. 159, Beyit 8). [*haşr-ı kıyâmetde, -de*]

hatâ: Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey; yanlış, yanlışlık.

1. Vardur aşlında püşk-i faşş geymişdür **hatâ** / Onda kim yoğdur cihād u ‘ilm u imān u edeb (G. 3, Beyit 6). [*hatâ,]*

2. Her **ḥaṭāda** ehl-i beyti Muştafānı kıl taleb / Himmeti çün bi-nihāyetdür ‘aṭā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 11). [*ḥaṭāda, -da*]
3. Bende-yi bendeñ eksük etmeñ Himmeti / Bi-nihāyetdir **ḥaṭā** u zilleti (Muh. 4, Beyit 29). [*ḥaṭā,*]
4. Beridür fuḥş-ı ‘işyān u **ḥaṭā** u her menāḥiden / İmām-ı pāk-i ma‘şüm u muḳaddes ṭayyib u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [*ḥaṭā,*]

ḥaṭā kılsa: Hata yapmak.

1. (G. 78, Beyit 7). [*ḥaṭā kılsa, -sa*]

ḥaṭa kılmaz: Yalnızlık, kusur olarak görmek.

1. (G. 101, Beyit 12). [*ḥaṭa kılmaz, -kılmaz-maz*]

ḥaṭā u ma‘şiyetden: Yanlışlık ve günah.

1. (G. 137, Beyit 2). [*ḥaṭā u ma‘şiyetden, -den*]

ḥaṭā-baḥş: Hataları, kusurları bağışlayan.

1. ‘Alidür ekrem-i ser-baḥş u zer-baḥş u velini‘met / **Ḥaṭā-baḥş** u

‘aṭā-baḥş u kerim u fāyız u nāfi‘ (G. 124, Beyit 6). [*ḥaṭā-baḥş,*]

2. Şāfi‘-yi maḥşer **ḥaṭā-baḥş** u kerim-i ‘ayb-puş / Sırrına her bendeniñ seṭṭār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 12). [*ḥaṭā-baḥş,*]

ḥaṭā-baḥş-ı kerem-dār: Hataları bağışlayan cömert // Allah.

1. (G. 60, Beyit 1). [*ḥaṭā-baḥş-ı kerem-dār,*]

ḥatar: Tehlike.

1. Bu deşt-i pür **ḥaṭardan** korkma külli biyābān tek / Velāyet şehrine gir vadī-yi ḥavf u **ḥaṭardan** geç (G. 32, Beyit 3). [*ḥaṭardan, -dan*]
2. Ḥaṭardur ḥubb-ı dünyā şūriş andan kopar cümle / Kalem çek serbeser ḥaṭṭ-ı ḥaṭādan şūr-ı şerden geç (G. 32, Beyit 8). [*ḥaṭardur, -dur*]
3. Kimse seniñ muhabbetiñi kılmadı siper / Tır u belāsınnan u

ḥaṭardan penāhı yoḥ (G. 43, Beyit 7). [*ḥaṭardan, -dan*]

4. Gir velāyet şehrine cümle **ḥaṭardan** fāriḡ ol / Yoḥdur anda girdār u şaḥne-yi ḥavf-ı ‘abes (G. 105, Beyit 7). [*ḥaṭardan, -dan*]

5. Sarlak alduḡ bu yola doḡrı varan görmez **ḥaṭar** / Himmet-i āl-i ‘Aliden neyler ol sārık bize (G. 179, Beyit 9). [*ḥaṭar,]*

ḥaṭās: Yanlış, yanlışlık, kusur.

1. Ehl-i beyte kim kıyāmetde temessük eylese / Her **ḥaṭāsından** onuñ hüdā-yı bī-niyāz (G. 83, Beyit 11). [*ḥaṭāsından, -ı, -n, -dan*]

ḥātem: Mühür (peygamberlik mührü).

1. Aldı ḥaṭm-ı enbiyāniñ **ḥātemiñ** mi‘rācda / Perde-yi ref‘ eyledi virdi ḥaḡıḡatden nişān (G. 162, Beyit 6). [*ḥātemiñ, -iñ*]

2. Engüşter-ilen ḥükm eger buldı Süleymān / Çün ḥaṣm-i nübüvvet aña **ḥātem** demek olmaz (G. 97, Beyit 6). [*ḥātem,]*

ḥatem-i enbiyā: Peygamberlerin sonuncusu.

1. (G. 59, Beyit 13). [*ḥatem-i enbiyā,]*

ḥātem-i ḥaṭm-i nübüvvet: Peygamberlik mührü.

1. (G. 2, Beyit 11). [*ḥātem-i ḥaṭm-i nübüvvet,]*

ḥatem-i kelām: Son söz, son kitap // Kur'an-ı Kerim.

1. (G. 59, Beyit 13). [*ḥatem-i kelām,]*

ḥātem-i resül: Peygamberlerin sonuncusu.

1. (Müsebba 1, Beyit 18). [*ḥātem-i resül,]*

ḥātır: Bir kimsenin biri üzerindeki saygılı etkisi, îtibar.

1. Dünyā u ‘uḡbada bir dem **ḥātır** şād olmasun / Her kim olmaz dem-be-dem mihriñle ḥürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11). [*ḥātır*]

ḥātır-ı ḥurrem: Sevinçli, mutlu gönül.

1. (G. 115, Beyit 2). [*ḥātır-ı ḥurrem,]*

ḥatib: *Hitap eden, öğüt veren, söz söyleyen.*

1. Tā vaṣī kıldı veliyullahı şāh-ı enbiyā / Oḥıdı onda velāyet ḥuṭbesin oldı **ḥatib** (G. 5, Beyit 5). [ḥatib,]

2. Şubḥ-dem gülşende oḥurdı **ḥatib** ‘andelib / Yā ‘Alī yā ilyā yā Bu’l-Ḥasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit 10). [ḥatib,]

ḥatir: *Gönül, gönülde olan his.*

1. Pāk-i şāf it zeng-i ğafletden zāmīr āyinesin / Her zamān anda şafā kesb-eyle Rūşen **ḥatir** ol (G. 149, Beyit 9). [ḥatir,]

ḥatm oldı: *Bitmek, sona ermek.*

1. (G. 10, Beyit 9). [ḥatm oldı, -dı]

2. (G. 24, Beyit 2). [ḥatm oldı, -dı]

ḥatm-ı enbiyānıñ: *Nebiler sonuncusu hz. Muhammed.*

1. (G. 162, Beyit 6). [ḥatm-ı enbiyānıñ, -nıñ]

ḥatt: *Ayva tüyü.*

1. Men otuz iki ḥarfem hem baḥr hemi zārfam / Hem şüret hem ma‘nī hem **ḥaṭṭam** u hem ḥālem (G. 155, Beyit 3). [ḥaṭṭam, -am]

ḥatt: *Yazı, güzel yazı.*

1. Muşavver naḳşine bu şüretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu **ḥatta** ol farīza özge ḥattāt u ḳalem şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [ḥatta, -a]

ḥatt-ı ‘izār: *Yanaktaki ayva tüyleri.*

1. (G. 118, Beyit 2). [ḥatt-ı ‘izār,]

ḥattā: *"Bile, hem de" anlamında bağlaç.*

1. Nāmünāsibdür aña **ḥatta** ‘Alī el-ḥayru’l-‘amel / Şerr-i vesvās gönülден sürmeyince ol beşer (G. 62, Beyit 7). [ḥatta,]

ḥatta lā-yenām: *Daima uyanık olan.*

1. (G. 151, Beyit 10). [ḥatta lā-yenām,]

ḥattāt: *Güzel yazı yazan, meşk ve saire yazmakla iştigal eden kimse.*

1. Muşavver naḳşine bu şüretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu ḥatta ol farīza

özge **hattât** u kalem şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [**hattât**,]

hattât-1 ezel: Allah.

1. (G. 10, Beyit 8). [**hattât-1 ezel**,]

hatt-1 ‘afv çekübdür: Bağışlanma fermanı yazmak.

1. (G. 140, Beyit 6). [**hatt-1 ‘afv çekübdür**, -dür]

hatt-1 esved: Siyah çizgi.

1. (G. 54, Beyit 6). [**hatt-1 esved**,]

hatt-1 hatâdan: Hatanın sınırı.

1. (G. 32, Beyit 8). [**hatt-1 hatâdan**, -dan]

havf iderdi: Korkmak.

1. (G. 127, Beyit 5). [**havf iderdi**, -er, -di]

havf-1 hatarda: Tehlike, emniyetsizlik korkusu.

1. (G. 44, Beyit 7). [**havf-1 hatarda**, -da]

havf-1 hün çekmez: Kan korkusu, ölüm korkusu çekmek.

1. (G. 103, Beyit 4). [**havf-1 hün çekmez**, -mez]

havf-1 kirdâr: Çalışma korkusu.

1. (G. 115, Beyit 3). [**havf-1 kirdâr**,]

havl: Güç, kuvvet, tâkat .

1. Bu'l-Hasan u bû-turâb nûr-ı meh-i âftâb / Kuvvet u **havl** u velâ ya'ni 'Alıyyü'l-'azîm (G. 159, Beyit 10). [**havl**,]

havl-i kuvvet: "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhil alıyyil azîm" hadisine işaret etmektedir. "Güç ve kuvvet, sadece Yüce ve Büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir." anlamına gelmektedir.

1. (G. 135, Beyit 6). [**havl-i kuvvet**,]

2. (G. 188, Beyit 1). [**havl-i kuvvet**,]

havvâ: Hz. Adem'in eşi, hz. Havva.

1. Ol şeh-i merdân vücûd iklimine sultân-ıdı / Gelmeden ketm 'ademden Âdem u **Havvâ** henüz (G. 90, Beyit 3). [**havvâ**,]

havz-1 kevser: Kevser havuzu; Cennette var olduğuna inanılan bir havuz.

1. (G. 93, Beyit 8). [**havz-1 kevser**,]

havz-ı kevserden: Kevser şarabıyla dolu havuz.

1. (G. 104, Beyit 7). [havz-ı kevserden, -den]

havz-ı livā'yı: Cennetteki havuz ve İslamın sancağı.

1. (G. 86, Beyit 10). [havz-ı livā'yı, -y, -ı]

hay huy: Gürültü, patırdı, karışıklık, kargaşa.

1. (G. 50, Beyit 5). [hay huy,]

hāy u hūy: Gürültü patırtı, meşgale.

1. (G. 33, Beyit 6). [hāy u hūy,]

hayāl: Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

1. Bir kadem başdı **hayālīn** gönlümüz kıldı nüzül / Cennet oldı maqdeminden dilberā kāşānemiz (G. 99, Beyit 11). [hayālīn, -iñ]

hayāl: Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, imge.

1. Hayālīm gice gündüz fikr u zikrim / Mübārek ismidir vird-i

zebānım (G. 158, Beyit 7). [hayālīm, -im]

hayāt: Hayat, yaşam, ömür.

1. Hayātīñ naqđını şarf itme kim bu hāb-ı ğafletdür / Haqqıñ dīdārīñ görmez olar kim ehl-i ğafletdür (G. 80, Beyit 2). [hayātīñ, -iñ]

2. Nişār-ı hāk-i rāh-ı ser-firāz evliyā kılmaz / Vücūd-ı mülkiniñ naqđiñ **hayātīñ** hāşıl-ı 'ömrüñ (G. 101, Beyit 2). [hayātīñ, -iñ]

hayāt bulmadı: Taze can bulmak.

1. (G. 35, Beyit 4). [hayāt bulmadı, -ma, -dı]

hayāt eyler: Yaşamak, hayat sürmek.

1. (G. 76, Beyit 4). [hayāt eyler, -r]

hayāt-ı cāvidāniden: Sonsuz, ebedi hayat.

1. (G. 100, Beyit 2). [hayāt-ı cāvidāniden, -den]

hayāt-ı hāşılım: Hayatın neticesi, sonu.

1. (G. 171, Beyit 3). [hayāt-ı hāşılım, -im]

hayāt-ı küll-i mevcūdāt: Bütün varlıkların hayatı.

1. (G. 85, Beyit 6). [ḥayāt-ı küll-i mevcūdāt,]

ḥayāt-ı rızkına: Hayatı devam ettirmek için gereken nimetler.

1. (G. 2, Beyit 9). [ḥayāt-ı rızkına, -ı, -n, -a]

ḥayātın nakdini: Hayat sermayesi, ömür.

1. (G. 124, Beyit 9). [ḥayātın nakdini, -n, -i]
2. (G. 165, Beyit 11). [ḥayātın nakdini, -n, -i]

ḥayber: Hicaz'da Medine-Suriye yolu üzerinde bulunan eski bir ticaret ve ziraat merkezi.

1. Tā şehadet mülkine yā şāh-ı dīn başdın kadem / Maḳdeminden Ka⁶be ābād oldu yā Ḥayber ḥarāb (G. 1, Beyit 4). [ḥayber,]
2. Ḥayberi yıḥdı benā-yı küfri vīrān eyledi / Müşrik-i dīv-i ḥasedün oldu bāzārı kesād (G. 46, Beyit 10). [ḥayberi, -i]
3. Şordı menden müdde⁶ī kimdir emiriñ men didim / Ḥayberi

vīrān idendir ‘anterin başın kesen (G. 168, Beyit 3). [ḥayberi, -i]

ḥayber: Hicaz'da Medine-Suriye yolu üzerinde bulunan eski bir ticaret ve ziraat merkezi; Hayber savaşı günü.

1. Kopardı Ḥayberiñ babın yirinden / Şehadet barmağın işāret itdi kullāb (G. 2, Beyit 4). [ḥayberiñ, -i, -ñ]

ḥayber-i şeh-i düldül-süvār: Hayber savaşında Düldüle binen pir // Hz. Ali.

1. (G. 39, Beyit 2). [ḥayber-i şeh-i düldül-süvār,]

ḥaydar: Asıl anlamı “arслан” olan kelime Hazret-i Ali’ye lakap olmuş, onun yiğitlik ve cesâretinden dolayı “yiğit ve cesur” anlamında kullanılmıştır.

1. Oña kim Ḥaydar imām olmasa islām olmaz / Virse bir günde eger Aḥmede biñ kez şalavāt (G. 14, Beyit 8). [ḥaydar,]
2. Cān fedā kıl ihtiyārın elde iken Ḥaydara / Çün bilürsen yırtılır

- āhir libās-ı ʿāriyet (G. 17, Beyit 7).
[*ḥaydara, -a*]
3. Maʿden-i ʿilm u kemāl u ḥilm
kān-i maʿrifet / Sīne-i pakine
Ḥaydardur ey gevher-şinās (G. 18,
Beyit 6). [*ḥaydardur, -dur*]
4. Aḥretde yoḥdur ol maḥrūma
Ḥaydardan vefā / Olmasa her
cānda kim mihr u vefā-yı ehl-i
beyt (G. 19, Beyit 9). [*ḥaydardan,
-dan*]
5. Geldi ḥaḳḳdan tā kim ol tiğ-ı dü-
peyker **Ḥaydara** / Kesdi ehl-i şirki
dīn-i Muştafā tabdı revāc (G. 27,
Beyit 6). [*ḥaydara, -a*]
6. Ḳanberine bendeyem cān u
göñülde **Ḥaydarıñ** / Çāker-i yek-
reng-i Selmānam ezelden tā ebed
(G. 53, Beyit 4). [*ḥaydarıñ, -ıñ*]
7. Girende Bedr birle ḥarbe **Ḥaydar**
/ ʿAdū ḳanında ol dem ḳopdı seyl-
āb (G. 2, Beyit 5). [*ḥaydar,]*
8. Muḥammed ʿaşḳına meydāna
sürdi düldüli **Ḥaydar** / Getürdi
maḳdeminden ʿarşa-yı rūy-ı
zemīn revnaḳ (G. 133, Beyit 3).
[*ḥaydar,]*
9. Ḥaydarı ḳassām-ı cennet bilmedi
eşḫāb-ı nār / Ehl-i Mekke olsun
ehl-i Şām yā ehl-i Ḥaleb (G. 3,
Beyit 8). [*ḥaydarı, -ı*]
10. Ḥaydar oldur kim beşikde
ejdehānı ḳıldı şaḳ / Geldi
ḥaḳḳdan ḥaḳḳına ol şaff-deriñ
Ḥaydar laḳab (G. 3, Beyit 9).
[*ḥaydar,]*
11. Düşmen-i ḥaḳḳdur bu yolda
Ḥaydarı ḥaḳḳ bilmeyen / Çün
Ebu-Cehl u Ebu-Süfyān u mişl-i
Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [*ḥaydarı,
-ı*]
12. “Laḥmeke laḥmi”dür ol ʿālemde
ḥāricdür raḳib / **Ḥaydar** ilen
maʿnide bir nūr-ı vāḥiddür Ḥabīb
(G. 5, Beyit 1). [*ḥaydar,]*
13. Muttaşıl ḥān-ı velāyetden oña
ḥelvā naşīb / Her kimiñ ki
müşkili ḥall oldı **Ḥaydardan** gelür
(G. 9, Beyit 9). [*ḥaydardan, -dan*]
14. Oldı revāne baḥr-ı feşāḥatde çün
Fırāt / Ṭabʿ-ı selīm-i Himmeti

- medhinde **Haydariñ** (G. 11, Beyit 14). [*haydariñ, -iñ*]
15. Tūfāna gitdi bulmadı ol zevrak necāt / Her hāricī ki **Haydara** göñlünde dutdı buğz (G. 11, Beyit 10). [*haydara, -a*]
16. Her bende maqbūl olmaz her tuhfē lāyık-ı dost / **Haydar** şeh-i velāyet ol mazhar-ı hidāyet (G. 23, Beyit 8). [*haydar,]*
17. Cebre'ıl endirmedi furkân gögden şerhini / Ana başnında resüle eyledi **Haydar** hadīs (G. 25, Beyit 7). [*haydar,]*
18. Haydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı lā-ihtiyāc / Bī-gümān oldur veliyullah anındur taht u tāt (G. 27, Beyit 1). [*haydar,]*
19. Aḥmed u **Haydar** ki bir nūr-ı eḥaddur bir vücūd / Bir vücūdu nola ger iki görir eḥvel-i beşer (G. 62, Beyit 2). [*haydar,]*
20. 'Arş-ı raḥmān üzre Aḥmed şemsdür **Haydar** kamer / 'Arş-ı ferş nūr ider şems u kamer şām u seher (G. 65, Beyit 1). [*haydar,]*
21. Kelām-ı nāṭıkım diye bu cihetden şāh-ı dīn **Haydar** / Kitāb-ı āsımān pes kelām-ı cāvidān ölmez (G. 85, Beyit 5). [*haydar,]*
22. Haydar kimi ihlāş-la merdāne bu yolda / Ser virmeyene a'lem-i ekrem dimek olmaz (G. 97, Beyit 8). [*haydar,]*
23. Olanda 'ahd-i bī'at leşker-i ervāḥ-ı mücerreden / Viribdür Himmetiye bu demi ol demde **Haydar** baḥş (G. 114, Beyit 11). [*haydar,]*
24. Pence-yi ḥayber-güşā ya'ni yedullah-ı ḡafūr / Mehd içinde ejdehāyı şaḡ iden **Haydar** gerek (G. 139, Beyit 3). [*haydar,]*
25. Kim ki **Haydar** çākeridir ol çekübdür ḥaṭṭ-ı 'afv / Nāme-yi ā'mālına anıñ kerīm u lem-yezel (G. 140, Beyit 6). [*haydar,]*
26. Buldı nuṭkundan anıñ ḥızr-ı mesīḥā zindelik / **Haydar** ol zāt-ı

- revān-perverdür ey şāhib-i cūd
(G. 142, Beyit 3). [*haydar*,]
27. Vālī-yi fermān-güzār **Haydar** u
bā-zūlfikār / Mü'mine 'avn-ı
mu'ın kâtil-i dīv-i recīm (G. 159,
Beyit 6). [*haydar*,]
28. Velāyet kişverinde şāh-iken
sulţān-ı dīn **Haydar** / Ne şeyţān
var-ıdı ey şeyḫ ol 'ālemde ne
ādem (G. 161, Beyit 6). [*haydar*,]
29. Mustakim ol Himmetī **Haydar**
yolunda müstakīm / Hāzrete
doğru ṭarīḫ-i evliyādır şāh-rāh (G.
169, Beyit 11). [*haydar*,]
30. Gönlüne ondan oldı keşf-i
haḳāyık-ı dost / **Haydar** haḳḳıñ
elidür **Haydar** şeh-i velīdür (G. 23,
Beyit 9). [*haydar*,]
31. Gönlüne ondan oldı keşf-i
haḳāyık-ı dost / **Haydar** haḳḳıñ
elidür **Haydar** şeh-i velīdür (G. 23,
Beyit 9). [*haydar*,]
32. Ceng içinde dem-be-dem nuṭḳ
açıldı nāṭıḳlar kimi / Söyleşürdi
sordı **Haydar-ilen** düldül u
- Hancer ḫadıṣ (G. 25, Beyit 12).
[*haydar-ilen*, -ile, -n]
33. Ur şādiyāna ra'd-ı felek oldı
Haydara / Çoḳdan bu yeddi ḳal'a-
yı Nīl-i ḫiṣār feth (G. 39, Beyit 6).
[*haydara*, -a]
34. Çün ḳılıb sen **Haydara** bī'at bī-
hükm-i "innemā" / Dönme
dīnden ḳılma her bir nā-
müselmān-ile 'ahd (G. 57, Beyit
4). [*haydara*, -a]
35. Pereste-but eylese luṭf-ile **Haydar**
bir nigāh / İştirāki ḳalmaz anıñ
iştibāhından geçer (G. 78, Beyit
8). [*haydar*,]
36. Bendeyüz **Haydara** munca şeref u
'izzet-ilen / Bende olmaḳdur oña
salṭanat-ı şöhretimiz (G. 91, Beyit
12). [*haydara*, -a]
37. Ey Himmetī sen **Haydara** düldül
ḫaberin vir / Bu 'arşada her
ḫārese Rüstem dimek olmaz (G.
97, Beyit 12). [*haydara*, -a]
38. **Haydara** yüz yiri tā dönmeye
haḳḳdan yüzün / Ol velī-yi

- vāhidü'l-ḳahhārdan dönderme
yüz (G. 102, Beyit 9). [*ḥaydara, -a*
]
39. Kimse yoḥdur ğayr-ı Aḥmed
Ḥaydara mānend-i mişk / Nisbet
olmaz şāhbāz-ı ʿizzete her
ḥarmeges (G. 105, Beyit 8).
[*ḥaydara, -a*]
40. Aḥmede yār olmasa her zālīm-i
nefs-i cühül / Dīn yolunda
Ḥaydara yār olmayan aġyār-ı
ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 8). [*ḥaydara, -a*
]
41. Kılmadı cān gönülden **Ḥaydara** tā
bendelik / Nūr-ı ḥaḳḳdan
tapmadı terk-i felek tābendelik
(G. 142, Beyit 1). [*ḥaydara, -a*]
42. Ḥaydarun ḥükminededür bu
leşker-i ʿarz u semā / İns cinn dīv
u ded bu vaḥş-ı ṭayr u mār u mūr
(G. 69, Beyit 6). [*ḥaydarun, -un*]
43. Tā ḳurşandı dīn-i Aḥmed ʿaşḳına
Ḥaydar ḳılıç / Oña gönderdi
semādan ḥālīḳ-ı ekber ḳılıç (G. 34,
Beyit 1). [*ḥaydar,]*
44. Hünermend ʿadū-yı ʿādil şol ʿamr
u ʿanterī / Tenhā kim itdi **Ḥaydar**
u bā-zūlfikār fetḥ (G. 39, Beyit 3).
[*ḥaydar,]*
45. Tefriḳa düşdi leşker-i bed-ʿahd-ı
ḥāricī / **Ḥaydar** kimi bu arsada
ser-ḥayl-ı şāhı yoḥ (G. 43, Beyit
10). [*ḥaydar,]*
46. Şöyle kim hicā gününde ḳalb-i
aʿdā şāḥ şāḥ / **Ḥaydar** u şaff-der
ki ḍarb-ı zūlfikārından olur (G.
45, Beyit 7). [*ḥaydar,]*
47. Her şifāt içre ʿAlidür zātını zann
eyleyen / Oldı **Ḥaydar**
yeryüzünde gökyüzünde hem
esed (G. 50, Beyit 8). [*ḥaydar,]*
48. Ehl-i ḥaḳḳ **Ḥaydar** elinden bāde-
nūş-ı cürʿa-keş / Çağrışur ehl-i
ḳiyāmet el-aman u el-ʿaṭeş (G.
115, Beyit 1). [*ḥaydar,]*
49. Her kimiñ **Ḥaydar** degil ḥaḳḳdan
imamı ḳiblesi / Kılmaz ol
merdüde hergiz ḳılduġı tāʿat feyż
(G. 121, Beyit 8). [*ḥaydar,]*

50. ‘Alidür ol oğullar onı **Haydar** /
Onuñ qurbine irmez hiç seyyāh
(G. 36, Beyit 11). [*haydar*,]
51. Haydarı her kim berāber eyledi
her nākışa / Gevheri ħar-
mühreden fark etmeyeñ nādāna
bağ (G. 42, Beyit 6). [*haydarı*, -1]
52. Haydarı her kim velī-yi ħaqq-ı
velini‘met bilür / Dāimā ħaqq
raħmetinden ni‘meti olsun mezīd
(G. 55, Beyit 2). [*haydarı*, -1]
53. Olmasañ ‘abdal-ı ma‘nī **Haydarı**
ey şeyh-i tund / Fayda kılmaz
saña bu zerf-i şüret rīş feş (G. 115,
Beyit 6). [*haydarı*, -1]
54. Haydarı ħaqq bilmeyince olmaz
imāniñ dürüst / Ey müselmān
muğallid mü‘min ol imāna gel (G.
150, Beyit 5). [*haydarı*, -1]
55. Haydarı medħeylemekdir ‘ayn-ı
farz farz-ı ‘ayn / Çünkü
medheyler onı Qur‘ānda “hatta lā
yenām” (G. 151, Beyit 10).
[*haydarı*, -1]
56. Haydarı her kim berāber eyledi
her nākışa / Gevheri ħar-
mühreden fark etmeyeñ nādāna
bağ (G. 41, Beyit 6). [*haydarı*, -1]
57. Bir taqarrub ħāşıl it gel ħaqqā
ħaqq bil **Haydarı** / Kim ki ol
sultān-ı ħaqq bilmez olur
ħaqqdan lā-ümmid (G. 55, Beyit
10). [*haydarı*, -1]
58. Dem-be-dem ey ‘andelīb-i
gülsitān-ı cān u dil / **Haydarı**
medħ eyle tā kim terpenür
ağziñda dil (G. 144, Beyit 1).
[*haydarı*, -1]
59. Himmeti **Haydar** güneşdür lā-
yezāl-i bī-zevāl / İki ‘ālem ħalkı
cümle zerre miqdār-ı ħaķir (G. 68,
Beyit 12). [*haydar*,]
60. Tal‘atından nür iden arz u
semāya her şabāh / Pertevidür
Haydarıñ ħurşid-i ‘ālem-tāb-ı rüz
(G. 89, Beyit 5). [*haydarıñ*, -iñ]
61. Pencesinden **Haydarın** bir
emledür güy-ı felek / Emrine
ħaqqdan musahħar pençe u ay u

- güneş (G. 115, Beyit 8). [*haydarın, -iñ*]
62. Fazl içinde **Haydarıñ** meddāhıdır
ol fazl-ı hū / Sen dağı cisminde
cān oldıkca medhın söylegil (G.
144, Beyit 2). [*haydarıñ, -iñ*]
63. Gel gel imdi bu vücūduñ tahtına
sultān-iken / **Haydarıñ** aḥbābına
yār ol ‘adūsından kesil (G. 144,
Beyit 7). [*haydarıñ, -iñ*]
64. Himmeti **Haydar** muḳaddemdür
vücūd-ı ‘āleme / Var-iken ol zāt-ı
muṭlak yoḥdı eṣyā henüz (G. 89,
Beyit 12). [*haydar,]*
65. Aḥmed u **Haydar** erür şūret-i
ma‘nī-yi ḥaḳḳ / ‘Āşık-ı ma‘şūḳ-ı
‘aşḳ ḥikmet-i rūḥ-ı beden (G. 163,
Beyit 6). [*haydar,]*
66. Munca nebī velīden munca ebī
şabīden / Şir-i ḥudā u **Haydar**
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
3). [*haydar,]*
67. Bir **Haydar** fī iki cihān cānı ‘Alī /
İns u cinniñ ‘ālem-i ma‘nīde
sultānı ‘Alī (G. 184, Beyit 1).
[*haydar,]*
68. Rehberi dīn mürşid-i kāmīl
imām-ı evliyā / Hādi oldı ḥaḳḳ
tarīki başladı **Haydar** meni (G.
187, Beyit 2). [*haydar,]*
69. Yā menba‘-ı velāyet yā
maẓhāru’l-‘acāib / Ol günki
bende saldı dīv-i sefidi **Haydar**
(Muh. 1, Beyit 13). [*haydar,]*
70. Haydar şeh-i velāyet ol maẓhar-ı
hidāyet / Göñlüne ondan oldı
keşf-i ḥaḳāyık dost (G. 23, Beyit
8). [*haydar,]*
71. Haydar ḥaḳḳıñ elidür **Haydar** şeh-
i velīdür / Ḥallāl-ı müşkilāt u
ḥall-i daḳāyık dost (G. 23, Beyit
9). [*haydar,]*
72. Haydar ḥaḳḳıñ elidür **Haydar** şeh-
i velīdür / Ḥallāl-ı müşkilāt u
ḥall-i daḳāyık dost (G. 23, Beyit
9). [*haydar,]*
73. Haydardan eger gün teki dem
urmasa herkes / Çek tiğ-ı düdem
başını ol bī-ḥaberiñ kes (G. 107,
Beyit 1). [*haydardan, -dan*]

74. El ışhar mehdi cesedden ey peser
Ėaydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden mārı kes (G. 108,
Beyit 8). [Ėaydar,]

75. Bu cihetden ol velīni Ėaķķ
“sellūni” sōyledi / Ya‘ni
Ėaydardur ‘alīm-i ‘ālem-i esrār-ı
‘arş (G. 120, Beyit 3). [Ėaydardur,
-dur]

76. Her Ėazā vaķtinde **Ėaydardur**
biđarb-ı zūlfıķār / řad-hezārān
but-perestī ehl-i īmān eyleyen (G.
167, Beyit 11). [Ėaydardur, -dur]

77. Baş gōtürme Ėāk-i dergāhından
ol **Ėaydariñ** / Ola tā kim rūĖuña
a‘lā u ‘illiyiyn maķām (G. 151,
Beyit 11). [Ėaydariñ, -iñ]

78. Ehl-i īmān ol vaşan dut ey birāder
Ėaydariñ / Āsitān oldı īmān
ehline Ėubbū’l-vařan (G. 168,
Beyit 8). [Ėaydariñ, -iñ]

79. Himmetiyem **Ėaydariñ** şanberine
şanberem / Ta‘ne urar Ėařmetim
saltānat-ı Sencere (G. 177, Beyit
12). [Ėaydariñ, -iñ]

80. Muşlakım ferdim yolında
Ėaydariñ her şebehden / Bu
cihettendir ki müşrikler oğur
kāfer meni (G. 187, Beyit 4).
[Ėaydariñ, -iñ]

81. Ėmām-ı muķtedāsı her kimiñ ki
olmasa **Ėaydar** / Aña bir covca
ķılmaz fā‘ide bu řā‘at-i takvā (G.
181, Beyit 11). [Ėaydar,]

82. Ėaydar oldı ol velīler řāhına ol
dem yakīn / Dutdı başından iki
şak itdi şu‘bānı ‘Alī (G. 184, Beyit
10). [Ėaydar,]

83. Ol zamānda řāh-ı merdān-ile ķıldı
Ėarb dīv / Görđi **Ėaydardan** onda
bu dest-i Ėarb dīv (Muh. 2, Beyit
7). [Ėaydardan, -dan]

84. Oldılar meydān iinde hem ‘inān
u hem rakīb / AĞmede endi
Buraķ u geldi dūldūl **Ėaydara** (G.
5, Beyit 4). [Ėaydara, -a]

Ėaydar ‘aşkına: Hz. Ali‘ye olan candan
sevgi.

1. (G. 83, Beyit 5). [Ėaydar ‘aşkına, -
n, -a]

haydar çākeridir: Hz. Ali'nin kulu, kölesi.

1. (G. 182, Beyit 4). [haydar çākeridir, -dir]

haydar lakab: Lakabı Haydar olan kişi.

1. (G. 3, Beyit 9). [haydar lakab,]

haydar-ı dīn-perveri: Dine hizmet ve yardım eden Hz. Ali.

1. (G. 164, Beyit 7). [haydar-ı dīn-perveri, -i]

haydar-ı düldül-süvār: Düldülün süvarisi Hz. Ali.

1. (G. 61, Beyit 4). [haydar-ı düldül-süvār,]

haydar-ı düldül-süvārīñ 'aşkına: Düldül'e binen Hz. Ali'ye olan aşk, sevgi.

1. (G. 140, Beyit 12). [haydar-ı düldül-süvārīñ 'aşkına, -n, -a]
2. (G. 172, Beyit 1). [haydar-ı düldül-süvārīñ 'aşkına, -n, -a]

haydar-ı ekrem: Cömert olan Allah'ın aslanı Hz. Ali.

1. (G. 161, Beyit 4). [haydar-ı ekrem,]

haydar-ı hakk: Allah'ın aslanı // Hz. Ali.

1. (G. 148, Beyit 1). [haydar-ı hakk,]

haydar-ı hayber-güşād: Hayber kalesinin kapılarını açan Haydar.

1. (G. 51, Beyit 1). [haydar-ı hayber-güşād,]

haydar-ı kerrār: Düşmanla döne döne savaşan Allah'ın aslanı // Hz. Ali.

1. (G. 28, Beyit 4). [haydar-ı kerrār,]
2. (G. 60, Beyit 8). [haydar-ı kerrār,]
3. (G. 28, Beyit 4). [haydar-ı kerrār,]
4. (G. 120, Beyit 2). [haydar-ı kerrār,]
5. (G. 182, Beyit 11). [haydar-ı kerrār,]
6. (G. 186, Beyit 1). [haydar-ı kerrār,]
7. (G. 189, Beyit 1). [haydar-ı kerrār,]
8. (G. 189, Beyit 5). [haydar-ı kerrār,]

haydar-ı kerrāra: Hz. Ali'nin lakabı.

1. (G. 17, Beyit 1). [*haydar-ı kerrāra, -a*]

haydar-ı kerrārdan: Hz. Ali.

1. (G. 102, Beyit 7). [*haydar-ı kerrārdan, -dan*]

haydar-ı kerrār-ı kūt̄b: Kutbun süreklî saldıran aslanı // Hz. Ali.

1. (G. 7, Beyit 10). [*haydar-ı kerrār-ı kūt̄b,*]

haydar-ı şafdar: Düşman saflarını yarıp geçen // Hz. Ali.

1. (G. 34, Beyit 3). [*haydar-ı şafdar,*]

haydar-ı şaff-der: Düşman saflarını yaran Allah'ın aslanı // Hz. Ali.

1. (G. 44, Beyit 5). [*haydar-ı şaff-der,*]
2. (G. 139, Beyit 9). [*haydar-ı şaff-der,*]
3. (G. 168, Beyit 1). [*haydar-ı şaff-der,*]

haydar-ı şāhib-kerem: İyilik ve cömertlik sahibi arslan // Hz. Ali.

1. (G. 78, Beyit 6). [*haydar-ı şāhib-kerem,*]

haydar-ı vācid: Var eden, vücuda getiren haydar // Hz. Ali.

1. (G. 54, Beyit 4). [*haydar-ı vācid,*]

haydarıñ medhinde: Hz. Ali'nin övgüsü.

1. (G. 6, Beyit 5). [*haydarıñ medhinde, -n, -de*]

haydarın tābi'ine: Hz. Aliye tabi olanlar; Hz. Aliye bağlılığını ortaya koyanlar.

1. (G. 14, Beyit 7). [*haydarın tābi'ine, -i, -n, -e*]

haydar-şifat: Yiğit ve cesur özelliği olan (Hz. Ali gibi).

1. Dıtdı mağrib mülkini bu cümlede **Haydar-şifat** / Çıhdı maşrıkdan çeküb ol hüsrev-i hāver kılıç (G. 34, Beyit 5). [*haydar-şifat,*]

hāyhūy: Her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen gürültü, patırtı.

1. (G. 63, Beyit 2). [*hāyhūy,*]

hāyil olmaz: Engel olmak, mani olmak.

1. (G. 88, Beyit 6). [*hāyil olmaz, -maz*]

hayl: Zümre, halk, topluluk.

1. Bu kevākib **haylı** tīg-i
şubhğāhından geçer / Şu'le-yi
şevkim sipehriñ mihr u
māhından geçer (G. 78, Beyit 1).
[*haylı, -ı*]

2. 'Alidür evliyā **haylına** sertāc /
Yüzi kıble kapusu ka'betü'l-ḥāc (G.
29, Beyit 1). [*haylına, -ı, -n, -a*]

3. Kāşif-i 'allāmı çünkim bilmediñ
ey şeyḥ-i cehl / **Hayle** u raḥtiñ
cihānda 'uzletiñ olmaz kabül (G.
148, Beyit 11). [*hayle, -e*]

hayli: Çok, oldukça, epeyce.

1. Bu muraşşa kubbe-i mānend-i
fānus **hayli** / Hikmet-ilen rüz şeb
gerdān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 3). [*hayli,]*

2. Kaldırdı baş **hayli** 'adū ehl-i şer
meded / Aḥbāb-ı dīniñ üstüne
çekdi haşer meded (Müsebba 1,
Beyit 5). [*hayli,]*

hayl-i 'adū: Düşman sürüsü.

1. (G. 168, Beyit 2). [*hayl-i 'adū,]*

hayl-i 'adūdan fāriğ ol: Düşman
ordusundan uzak olmak.

1. (G. 16, Beyit 4). [*hayl-i 'adūdan
fāriğ ol,]*

hayl-i āli: Hileler sürüsü.

1. (Müsebba 1, Beyit 34). [*hayl-i āli,
-ı*]

hayl-i aşhāb: Sahabe topluluğu.

1. (G. 2, Beyit 2). [*hayl-i aşhāb,]*

2. (G. 2, Beyit 2). [*hayl-i aşhāb,]*

hayl-i dilden: Gönül zümresi, gönül
tayfası.

1. (G. 10, Beyit 6). [*hayl-i dilden,]*

2. (G. 10, Beyit 6). [*hayl-i dilden, -
den*]

hayl-i enbiyā u evliyā: Nebiler ve veliler
topluluğu.

1. (G. 82, Beyit 11). [*hayl-i enbiyā u
evliyā,]*

hayl-i encümenden: Halk, toplum.

1. (G. 106, Beyit 4). [*hayl-i
encümenden, -den*]

hayl-i gedā: Dilenci takımı.

1. (G. 44, Beyit 13). [*ḥayl-i gedā,*]

ḥayl-i ḥaṣem: Aile, aile fertleri.

1. (G. 58, Beyit 2). [*ḥayl-i ḥaṣem,*]
2. (G. 93, Beyit 7). [*ḥayl-i ḥaṣem,*]

ḥayl-ı mu‘attal kalurdu: Atıl durumda , boş boş gezen, serseri gibi kalmak.

1. (G. 48, Beyit 5). [*ḥayl-ı mu‘attal kalurdu, -ur, -dı*]

ḥayl-i müşrikden: Müşrik topluluğu, müşrik ordusu.

1. (G. 51, Beyit 8). [*ḥayl-i müşrikden, -den*]

ḥayl-i sipāh: Asker topluluğu, ordu.

1. (G. 169, Beyit 9). [*ḥayl-i sipāh,*]

ḥayl-i zeng-bārīñ: Zenci ordusu, Sudan askerleri.

1. (G. 41, Beyit 2). [*ḥayl-i zeng-bārīñ,*]
2. (G. 40, Beyit 2). [*ḥayl-i zeng-bārīñ, -iñ*]

ḥayme-yi atlas: Atlas çadır.

1. (G. 107, Beyit 8). [*ḥayme-yi atlas,*]

ḥayme-yi eflāka: Gökyüzü.

1. (G. 120, Beyit 5). [*ḥayme-yi eflāka, -a*]

ḥayr-ı nāşirīn: Hayır işlenmesine yardım eden kimseler.

1. (G. 189, Beyit 10). [*ḥayr-ı nāşirīn*]

ḥayr u ḥatā kılduḳı: İyilik ve günah işlemek.

1. (G. 14, Beyit 11). [*ḥayr u ḥatā kılduḳı, -duḳ, -ı*]

ḥayrān: Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

1. Özge zıkrı koy bu ḥikmetler velāyet ‘ilmidür / Munda **ḥayrāndur** hezārān Bu‘alī u Cālinūs (G. 106, Beyit 11). [*ḥayrāndur, -dur*]

2. Çarḫ ne **ḥayrāniñ** ‘aşk-ile sergerdān gezer / Gerçi olmuşdur bu ‘ālem ḫalkı sergerdān-ı çarḫ (G. 42, Beyit 2). [*ḥayrāniñ, -iñ*]

3. Kemāl-ı künhüne idrāk irişmez ‘aḳl **ḥayrāndur** / Özidür

cübbesinden cilve-ger her şūḤ-ı
‘ayyārīñ (G. 74, Beyit 10).
[ḥayrāndur, -dur]

4. Himmeti kālū belā bezminde içdi
rāḥ-ı rūḥ / Şāh elinden mest u
ḥayrāndur ezelden tā ebed (G. 49,
Beyit 12). [ḥayrāndur, -dur]

ḥayrān olma: Kendinden geçmek, çokça
beğenmek.

1. (G. 118, Beyit 6). [ḥayrān olma, -
ma]

ḥayrān-ı çarḥ: Feleğin, dünyanın
hayranı.

1. (G. 42, Beyit 11). [ḥayrān-ı çarḥ,]

ḥayret: Beklenmedik, garip bir şeyin
sebepe olduğu şaşkınlık, şaşırma II
beğenme, takdir etme.

1. Bir şeker-ḥande eger kılsañ eyā
rūḥ-ı revān / Uşbu **ḥayret**den
olur la‘l-i bedahşān iki şak (G.
134, Beyit 2). [ḥayret
2. Bir şeker-ḥande eger kılsañ eyā
rūḥ-ı revān / Uşbu **ḥayret**den

olur la‘l-i bedahşān iki şak (G.
134, Beyit 2). [ḥayret

ḥayru‘l-‘amel: Amel işleyenlerin en
hayırlısı.

1. Bed ‘ameldir her kimiñ cānında
vardur buğz-ı āl / Bendeye şāh-ı
velāyet mihrdür **ḥayru‘l-‘amel**
(G. 140, Beyit 5). [ḥayru‘l-‘amel,]

ḥayru‘l-beşer: İnsanların en hayırlısı //
hz. Muhammed.

1. Şefā‘at isteyen **ḥayru‘l-beşer**den
rūz-ı maḥşerde / Bir aḥlāk-ı
ḥamīde ḥāşil it fi‘l-beşerden geç
(G. 32, Beyit 2). [ḥayru‘l-
beşerden, -den]

ḥayru‘l-keḷām: Sözüñ hayırlısı, hayırlı
söz.

1. Var ise nuṭṭuñ keḷāmullah-ı nāṭık
şerhin it / Bu cihetden kim anıñ
evşāfidur **ḥayru‘l-keḷām** (G. 151,
Beyit 9). [ḥayru‘l-keḷām,]

ḥayvān: Canlı mahlûk; insandan maada
canlı mahluk.

1. İçmeyen ger Hızr-ise nuṭḡ-ı
‘Aliden cām-ı cem / Āb-ı ḡayvān
içse ḡayvāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 4). [ḡayvāndur, -dur
]

2. Bugün nuṭḡ-ı ‘Aliden āb-ı ḡayvān
içmeyen ḡayvān / Dem-i bākī
ḡayāt-ı cāvidāniden ḡaber bilmez
(G. 100, Beyit 2). [ḡayvān,]

ḡayvān tıynet: *Hayvan yaratılışı.*

1. (G. 150, Beyit 4). [ḡayvān tıynet,]

ḡayvānī: *Hayvansal; canlı ile ilgili.*

1. Bu cemādāt u nebātāt bu ḡayvānī
ki var / Mümkināt-ı cümle bu
‘ayn-ı ‘ayān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 3). [ḡayvānī,]

ḡayvān-ı şāmit: *Suskun, konuşmayan
insan.*

1. (G. 144, Beyit 6). [ḡayvān-ı şāmit,
]

ḡayy: *Diri, daima canlı, ebedi hayat
sahibi olan (Allah).*

1. Gerçe ḡayydur ‘ālem-i ma‘nīde
amma ḡayy degil / Olmasa her

kimiñ cisminde cān-ı ma‘rifet (G.
18, Beyit 9). [ḡayydur, -dur]

2. Gerçe ḡayydur ‘ālem-i ma‘nīde
amma ḡayy degil / Olmasa her
kimiñ cisminde cān-ı ma‘rifet (G.
18, Beyit 9). [ḡayy,]

3. ‘Alidür ḡayy u bākī şāh-ı sākī /
Muḡibbe havz-ı kevşerden virür
tās (G. 104, Beyit 7). [ḡayy,]

4. Aḡmede ḡayy ki oldı gevher-i
deryā-yı zāt / Ma‘nī-yi ābā u sırr-
ı ümmi-hāt andan çıḡar (G. 81,
Beyit 4). [ḡayy,]

ḡayy kaldılar: *Diri olmak, hayatta
kalmak.*

1. (G. 104, Beyit 8). [ḡayy kaldılar, -
dı, -lar]

ḡayy-ı bākīdür: *İlelebet varlığı, canlılığı
devam edecek olan.*

1. (G. 7, Beyit 9). [ḡayy-ı bākīdür,]

2. (G. 7, Beyit 9). [ḡayy-ı bākīdür, -
dür]

ḡayy-ı ebeddir: *Sonsuza dek diri olan.*

1. (G. 161, Beyit 8). [*ḥayy-ı ebeddir, -dir*]

ḥayy-ı fi'd-dāreyn: *Dünya ve ahirette, her iki dünyada diri olanlar.*

1. (G. 83, Beyit 8). [*ḥayy-ı fi'd-dāreyn,*]
2. (G. 85, Beyit 3). [*ḥayy-ı fi'd-dāreyn,*]

ḥayy-i fiddāreyn olur: *Dünya ve ahirette her iki dünyada da diri, canlı olmak.*

1. (G. 143, Beyit 4). [*ḥayy-i fiddāreyn olur, -ur*]

ḥayy-ı lā-yemūt: *Ölmeyip diri olan Allah.*

1. (G. 99, Beyit 6). [*ḥayy-ı lā-yemūt,*]

ḥayy-ı vedūd: *Şeykatiyle diriltlen, can veren // Allah.*

1. (G. 56, Beyit 1). [*ḥayy-ı vedūd,*]

ḥayy-yı fi'd-dārın: *Dünyadaki yaşayan canlılar.*

1. (G. 19, Beyit 5). [*ḥayy-yı fi'd-dārın, -ın*]

ḥayy-yi lā-yemūt: *Ölümsüz ve daima diri olan Allah.*

1. (G. 13, Beyit 10). [*ḥayy-yi lā-yemūt,*]

ḥazar eyle: *Güvenmek.*

1. (G. 78, Beyit 9). [*ḥazar eyle,*]

“ḥāzen-i kenz-i ilāhi”: *İlahi hazinelerin hüznü.*

1. (G. 2, Beyit 8). [*“ḥāzen-i kenz-i ilāhi”,*]

ḥazer it: *Sakın, çekin.*

1. (G. 136, Beyit 7). [*ḥazer it,*]

ḥazer kıl: *Çekin, sakın.*

1. (G. 29, Beyit 8). [*ḥazer kıl,*]

2. (G. 32, Beyit 7). [*ḥazer kıl,*]

3. (G. 73, Beyit 3). [*ḥazer kıl,*]

ḥazer kılma: *Sakınmak, çekinmek.*

1. (G. 161, Beyit 3). [*ḥazer kılma, -ma*]

ḥāzık-ı ‘illet: *Hastalıkların doktoru.*

1. (G. 179, Beyit 5). [*ḥāzık-ı ‘illet,*]

ḥāzır: *Belli bir işi yapacak veya belli bir işe yarayacak duruma getirilmiş olan (şey).*

1. arār itmez zemīn u āsīmān ay gūn dođmaz / Yakīn bil olmasa řāh-ı velāyet bir nefes **hāzır** (G. 66, Beyit 3). [*hāzır,*]
2. Yer u gōk anıñla āimdir bilūr ehl-i kemāl / **Hāzır** u nāzır bil onu şanma ğāibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 10). [*hāzır,*]
3. ‘Alīdür her maħall her mekānda **hāzır** u nāzır / Nazar her hānde kim kılsañ güneş tek anda zāhir gör (G. 66, Beyit 2). [*hāzır,*]
4. ‘Alīdür Himmetī bil yerde gōkde **hāzır** u nāzır / Eger řāhib nazarsan olma andan her nazar ğāfil (G. 145, Beyit 13). [*hāzır,*]
5. āzī-yi darū’l-azādur ma‘nī-yi dārū’l-‘udūl / **Hāzır** ol ki mūdde‘ī bařlar keser cellādımız (G. 92, Beyit 6). [*hāzır,*]

hāzır ol: *Mevcut olmak, huzurda bulunmak.*

1. (G. 165, Beyit 6). [*hāzır ol,*]

hāzır u nāzır: *Bulunan ve gören, her yerde olup bakan // Allah.*

1. (G. 127, Beyit 10). [*hāzır u nāzır,*]

hazra‘: *Yeşillik, kır.*

1. Erguvānı nesterānı bostānı bir cova / Lāle-zārı hūn-ı dilden su ier bu **hazra‘ıñ** (G. 176, Beyit 5). [*hazra‘ıñ, -ıñ*]

hazret: *Yücelik, ululuk ifade ederken isimlerden önce veya sonra kullanılan saygınlık ifadesi.*

1. Hazretinden ün bařar tek nüktesi olmaz abūl / Pes ne gördi kim ene’l ha söyledi hallācıñız (G. 98, Beyit 11). [*hazretinden, -i, -n, -den*]
2. Hazretinde hānsı tuhfē yāre ya lāyık dūřer / Göñlümüz ya başımız ya cānımız cānānemiz (G. 99, Beyit 2). [*hazretinde, -i, -n, -de*]
3. Mustakim ol Himmetī Haydar yolunda müstaim / **Hazrete** doğru řarī-i evliyādır řāh-rāh (G. 169, Beyit 11). [*hazrete, -e*]

hazret-i cānān: *Sevgili efendi // Hz. Muhammed.*

1. (G. 38, Beyit 5). [h azret-i c an an,]

h azret-i celili: Y uce Allah.

1. (Muh. 1, Beyit 7). [h azret-i celili, -
i]

h azret-i hakk: Y uce Allah.

1. (Muh. 1, Beyit 17). [h azret-i hakk,
]

h azret-i hakkdan: Allah'ın makamı.

1. (G. 101, Beyit 10). [h azret-i
hakkdan, -dan]

h azret-i sult ana gel: Y uce padişaha gel,
yakla .

1. (G. 150, Beyit 8). [h azret-i sult ana
gel,]

he: Arap alfabesinde bulunan "ha" harfi.

1. Ol kel amullah-ı n atik mazh ar-ı
harf-i nu t / H arb vaktinde
menem dir kef **he** elif sin ayın  ad
(G. 46, Beyit 7). [he,]

hekim-i lemyezel: Yok olmayan, baki
olan hekim // Allah.

1. (G. 22, Beyit 9). [hekim-i
lemyezel,]

2. (G. 101, Beyit 8). [hekim-i
lemyezel,]

hel et : Kur'an'ın kıyamet ve m rselat
sureleri arasında bulan 76. sure insan
suresinin diğer isimlerinden biri. Bu
diğer isimler arasında dehr (zaman) ve
ebrar (iyiler) de vardır. "Hel'eta" veya
"Hel eta" diye yazılabilir. Konusu ehl-
i beyt'ten hz. Ali, hz. Zehra (yüzü pek
beyaz ve parlak olan demek, hz.
Fatıma'nın l kabı) hz. Hasan, hz. Hüseyin
ve hizmetçileri Fizde; bunların kendileri
a /kısıtlı durumdayken kendi
yemeklerini iftar vaktinde    gün
boyunca birer yoksula, yetime ve esire
yedirmeleri, ba ı lamaları hadisesidir.

1. (G. 169, Beyit 2). [hel et ,]

hel et  u innem : Kuran'ın kıyamet ve
m rselat sureleri arasında bulan 76. sure
insan suresinin diğer isimlerinden biri.
Bu diğer isimler arasında dehr (zaman)
ve ebrar (iyiler) de vardır. Hel'eta veya
hel eta diye yazılabilir. Konusu ehl-
i beyt'ten hz. Ali, hz. Zehra (yüzü pek
beyaz ve parlak olan demek, hz.
Fatıma'nın l kabı) hz. Hasan, hz. Hüseyin

ve hizmetçileri Fizze; bunların kendileri aç/kısıtlı durumdayken kendi yemeklerini iftar vaktinde üç gün boyunca birer yoksula, yetime ve esire yedirmeleri, bağışlamaları hadisesine işaret etmektedir.

1. (G. 150, Beyit 6). [*hel etā u innemā,*]

“hel etā ve lā fetā”dan: *Hel eta günü Hz. Ali'den başka yiğit yoktur.*

1. (G. 28, Beyit 4). [*“hel etā ve lā fetā”dan, -dan*]

helāk eyledi: *Mahvetmek, perişan etmek.*

1. (Muh. 2, Beyit 12). [*helāk eyledi, -di*]

helāk eyleyen: *Mahvetmek, perişan etmek.*

1. (G. 156, Beyit 12). [*helāk eyleyen, -y, -en*]

helāk itdi: *Mahvetmek, perişan etmek, ortadan kaldırmak.*

1. (G. 9, Beyit 2). [*helāk itdi, -di*]
2. (G. 181, Beyit 4). [*helāk itdi, -di*]

helāl: *Dinin kurallarına aykırı olmayan, dinî bakımdan yasaklanmamış olan; hoş, güzel.*

1. Er değil zāhir u bātında **helāl** oña harām / Kılmayan bî‘at u peymān şeh-i merdānımıza (G. 175, Beyit 9). [*helāl,*]

helāvet: *Sevimlilik, tatlılık.*

1. Şeh-süvār-ı ‘arş-peymā şol emīnullah şanı / Kim **helāvetde** anıñ rūḥu’l-emīn idüb harīd (G. 47, Beyit 8). [*helāvetde, -de*]

helvā: *Helva.*

1. Muttaşıl ḥān-ı velāyetden oña **helvā** naşīb / Her kimiñ ki müşkili ḥall oldı Ḥaydardan gelür (G. 9, Beyit 9). [*helvā,*]
2. Hem güreden **helvā** olur / “Eş-şabru miftāḥi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 6). [*helvā,*]

hem: *Hem... hem ... bağlacı; hem de, ayrıca, aynı zamanda.*

1. ‘Arş u kürsī mihr u māh çarḥ **hem** levḥ u kalem / Cümle

- fermānındadır bād āteş hāk u āb
(G. 1, Beyit 2). [hem,]
2. ‘Alidür mü’minin u **hem**
mü’mināta / Hidāyet eyleyen
miftah-ı ebvāb (G. 2, Beyit 7).
[hem,]
3. Ol ‘Alī ol velīni‘met kim oldur
kanı luḫ / Dost **hem** düşmen
tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [hem,]
4. Virmedi bu mantıka Dāvūd īsī
Mūsā **hem** / Ya‘nī evsaf-ı ‘Alidür
dāstān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 11).
[hem,]
5. Velāyet mülkine ol şāh-ı ma‘nī
hakk Süleymāndur / ‘Alidür **hem**
velidür **hem** vaşidür hücet-i
hakkdur (G. 74, Beyit 8). [hem,]
6. Vücūd mülkini eyler musahhar
hem gönül tahtınıñ / Şi‘ār şivesiñ
her cānda ‘ayn şın kâf eyler (G.
75, Beyit 2). [hem,]
7. Bir dem ki öter sensiz oña dem
dimek olmaz / Her cāhile **hem**
şoḫbet u **hem** dem dimek olmaz
(G. 97, Beyit 1). [hem,]
8. ‘Alī şānında haqqdandur
muḫarrar / Şecā‘at **hem** saḫāvet
hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9).
[hem,]
9. ‘Alī şānında haqqdandur
muḫarrar / Şecā‘at **hem** saḫāvet
hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9).
[hem,]
10. ‘Alidür hākim u **hem** nāzır u
dīvān-ı haşr u neşr / Dilersen
aḫretde Muştafā hoşnud ola
senden (G. 16, Beyit 10). [hem,]
11. Himmetiniñ yā ‘Alī maḫşūd-ı
dīdārıñ gören / Sensiz bin dünyā
harām olsun oña **hem** aḫret (G.
17, Beyit 13). [hem,]
12. Kuṭb-ı felek dāire-i dāir-i aḫṭāb /
Hem melek haqqa mālik u hem
şāh-nişāndur (G. 72, Beyit 2).
[hem,]
13. Bu ‘acūz-ı bī-vefāniñ ‘ārif-i ḫod-
reng olan / Sebz u al u zerd u
hem surḫ u siyāhından geçer (G.
78, Beyit 5). [hem,]

14. İstivā'nıñ tarīkidür **hem** şırātü'l-
müstaķim / Külli şey' ma'nide
anıñ şāhrāhından geçer (G. 78,
Beyit 10). [hem,]
15. "Lev-keşef" haķķdan 'Alī
şānındadır **hem** "men 'aref" /
Vezn-i 'aql-ı 'adl u nefsi-keffe-i
mizān-ı 'aşķ (G. 131, Beyit 9).
[hem,]
16. Men sākī-yi bākīden içen mest u
melengem / Men hemdem **hem**
fī-nefs u muṭrib-ı çengem (G. 156,
Beyit 1). [hem,]
17. Hem güreden helvā olur / "Eş-
şabru miftāhi'l-ferec" (Mur. 1,
Beyit 6). [hem,]
18. Velāyet mülkine ol şāh-ı ma'nī
haķķ Süleymāndur / 'Alīdür **hem**
velīdür **hem** vaşīdür hüccet-i
haķķdur (G. 74, Beyit 8). [hem,]
19. ẖuṭb-ı felek dāire-i dāir-i aṭṭāb /
Hem melek haķķa mālīk u **hem**
şāh-nişāndur (G. 72, Beyit 2).
[hem,]
20. 'Alīdür **hem** 'aşā-yı sırr-ı Mūsā /
'Alīdür yed-i beyzā kesr-i elvāḥ
(G. 36, Beyit 6). [hem,]
21. Her şifāt içre 'Alīdür zātını zann
eyleyen / Oldı Ḥaydar
yeryüzünde gökyüzünde **hem**
esed (G. 50, Beyit 8). [hem,]
22. Baḥr-ı 'ilm zevrāk ḥükümünüñ
olmaz lengeri / ẖāf-ı Elburzu
Demāvend **hem** kūh-ı Şehend (G.
51, Beyit 4). [hem,]
23. Nuh felek bu sābit u seyyār
fermānındadır / **Hem** bu çarḥ
berddür uşbu māh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [hem,]
24. Ey dest-i ğayb-ı nūr ḳamı bir
kenāra çek / Kim başdan aşdı
cümbiş **hem** yā 'Alī meded (G. 58,
Beyit 7). [hem,]
25. 'Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı
ka'bedür ku'yi / Taķī u **hem**
Naķīdür devlet **hem** dīn **hem**
māhir (G. 66, Beyit 14). [hem,]
26. 'Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı
ka'bedür ku'yi / Taķī u **hem**

- Naķidür devlet **hem** dîn **hem**
mâhir (G. 66, Beyit 14). [hem,]
27. ‘Alî Mûsâ Rızâ ehl-i rızâ-yı
ka‘bedür ku‘yi / Taķi u **hem**
Naķidür devlet **hem** dîn **hem**
mâhir (G. 66, Beyit 14). [hem,]
28. ‘Alîyyi ‘âlîyyi â‘lâ u ‘âlim u â‘lem
/ Anıñ şifâtını söyler kelâm **hem**
tefsir (G. 67, Beyit 2). [hem,]
29. ‘Alidür ins u melek haylına
sipehsâlâr / Nebî **hem** velidür
rehnümâ u mürşid u pîr (G. 67,
Beyit 4). [hem,]
30. Bu elif bu nûn bu noķta bu nuķ
hem / Ma‘nide bir nûr-ı haķķdur
gör bu nûrı olma kûr (G. 69, Beyit
2). [hem,]
31. Luţf-ı haķķdan zülfikâr-ı nâm-ver
hükmindedür / ‘Âlem-i ma‘nide
oldur cân viren **hem** cân alan (G.
70, Beyit 7). [hem,]
32. Hâcî bu yigirmi sekiz menzili kaţ‘
eyleyeñ / **Hem** tavâf-ı ka‘be hem
şavm-ı şalât andan çıķar (G. 81,
Beyit 8). [hem,]
33. Nice lâla dirsene ihtiyâr it şûfi
şümme bükme / Ki haķķıñ zât-ı
peymânına **hem** lâ u ni‘am
şıǵmaz (G. 93, Beyit 2). [hem,]
34. Haşşa anıñdur şihâvet **hem**
şecâ‘at pey nuķ / Bu cihetden
gâh ihsân eyledi gâh savâş (G.
112, Beyit 3). [hem,]
35. Gir haķıķat bostanında nazar kı
her taraf / Olmadın mânend-i
sûsen gül teki **hem** cümle kûş (G.
116, Beyit 5). [hem,]
36. Ya‘ni gül u benefşe reyhân u
nergisinden / **Hem** gülistân
müzeyyen hem bostan munaķķaş
(G. 118, Beyit 3). [hem,]
37. Ya‘ni gül u benefşe reyhân u
nergisinden / Hem gülistân
müzeyyen **hem** bostan munaķķaş
(G. 118, Beyit 3). [hem,]
38. ‘Alidir ümmete ol gün şefâ‘atçı u
hem şâfi‘ / Neyler nefsi vâ nefsi
çaǵrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [hem,]

39. ‘İlmine eşyā musahhar **hem**
zamīr-i pākine / Cinn u ins külli
maḥlūkāt-ı arzullah keşf (G. 128,
Beyit 3). [hem,]
40. Da‘vī-yi islām ider her kim
müselmānam dir / Düşmeni āl-i
‘Alīyye **hem** teberrāsı gerek (G.
141, Beyit 3). [hem,]
41. Hem ‘ahd-i vefā şıdḡ-ı şafā mihr u
muḥabbet / Terk-i heves u terk-i
hevā terk-i tecemmül (G. 146,
Beyit 2). [hem,]
42. Men otuz iki ḥarfem **hem** baḥr
hemi zarfam / Hem şüret **hem**
ma‘nī **hem** ḥaṭṭam u **hem** ḥālem
(G. 155, Beyit 3). [hem,]
43. Hem sā‘at hem hafta hem māhım
hem sālem / **Hem** ḥārım u hem
ḥurma hem ‘uşram u hem yūsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
44. Her nebī kim geldi ḥaḡḡdan **hem**
onuñla biledür / Mazḥar-ı ḥaḡḡ
sırr-ı zāt ol şāḥib-i devrāna baḡ
(G. 41, Beyit 10). [hem,]
45. ‘Aliden oldı küfr-i şeh-r-i vırān /
‘Aliden oldı **hem** dīn mülki ābād
(G. 48, Beyit 4). [hem,]
46. İḡtiyārıñ tabşur iḡlaş-ile ol
sulṭāna **hem** / Dünyā u ‘uḡbāda
oldur iḡtiyār-ı kirdiḡār (G. 61,
Beyit 3). [hem,]
47. Hem felekden onı gördi perde-yi
‘izzetden hem / Çün Muḥammed
lā-mekān iḡlimine ḡıldı şefer (G.
65, Beyit 6). [hem,]
48. Hem felekden onı gördi perde-yi
‘izzetden **hem** / Çün Muḥammed
lā-mekān iḡlimine ḡıldı şefer (G.
65, Beyit 6). [hem,]
49. Bu dörd kitābıñ ma‘nīsini ey şeh
ḡaḡḡdan / Bir noḡṡa-imiş **hem**
bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit
4). [hem,]
50. Vaḡdetde kişret olmaz ey ‘ārif-i
muvaḡḡhid / Ma‘nīde bir ‘adūdur
bu çār u penc u **hem** şeş (G. 111,
Beyit 8). [hem,]
51. Ḥācı bu yigirmi sekiz menzili ḡaṡ‘
eyleyeñ / Hem ṡavāf-ı ka‘be **hem**

- şavm-ı şalāt andan çıkar (G. 81, Beyit 8). [hem,]
52. Ādem u hātem kūyından tā ebed
hakk mülkine / Bil hālife **hem**
hālife-zādedür ecdādımız (G. 92, Beyit 2). [hem,]
53. Ki zātın evveli āhirdür **hem** āhiri
evvel / Hādīs-i kabl u ba'd anda
hādīs-i kıdem şıgmaz (G. 93, Beyit 3). [hem,]
54. Bir dem ki öter sensiz oña dem
dimek olmaz / Her cāhile **hem**
şoḥbet u **hem** dem dimek olmaz
(G. 97, Beyit 1). [hem,]
55. Bu taşın cur'asından kaldılar
hayy / Mesih Hızır u **hem** İdris u
İlyās (G. 104, Beyit 8). [hem,]
56. 'Alī **hem** sākīdür **hem** mihr-i
meclis / 'Alīniñ medḥ u zikri
zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9).
[hem,]
57. 'Alī **hem** sākīdür **hem** mihr-i
meclis / 'Alīniñ medḥ u zikri
zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9).
[hem,]
58. İçinde Himmeti vahdet meyinden
/ O demde yoḥ-ıdı engür **hem** tāk
(G. 137, Beyit 12). [hem,]
59. Hem velidir **hem** vekil-i raḥmet-i
hakkdır 'Alī / 'Arif ol şeytāna
uyra raḥmet-i raḥmāna gel (G.
150, Beyit 3). [hem,]
60. Hem velidir hem vekil-i raḥmet-i
hakkdır 'Alī / 'Arif ol şeytāna
uyra raḥmet-i raḥmāna gel (G.
150, Beyit 3). [hem,]
61. Virür muḥibbine şol sākī-yi ezel
her dem / Raḥik-i kevşer u şir u
şarāb u **hem** 'Alī (G. 185, Beyit 7).
[hem,]
62. Nām-ı 'Alīdür dem-i ihlāş-ile /
Himmetiniñ muşḥafı **hem** heykeli
(G. 186, Beyit 12). [hem,]
63. Men otuz iki ḥarfem hem baḥr
hemi zarfam / **Hem** şüret hem
ma'nī hem ḥaṭṭam u hem hālem
(G. 155, Beyit 3). [hem,]
64. Men otuz iki ḥarfem **hem** baḥr
hemi zarfam / Hem şüret **hem**
ma'nī **hem** ḥaṭṭam u **hem** hālem
(G. 155, Beyit 3). [hem,]

65. Men otuz iki Һarfem **hem** baҺr
hemi Һarfam / Hem Şuret **hem**
ma‘nī **hem** Һaттam u **hem** Һālem
(G. 155, Beyit 3). [hem,]
66. Men otuz iki Һarfem **hem** baҺr
hemi Һarfam / Hem Şuret **hem**
ma‘nī **hem** Һaттam u **hem** Һālem
(G. 155, Beyit 3). [hem,]
67. **Hem** Şavtam hem nuтқum hem
‘ahdim hem Őıdқ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsīl hem mўfred u icmālem (G.
155, Beyit 4). [hem,]
68. **Hem** Şavtam **hem** nuтқum **hem**
‘ahdim **hem** Őıdқ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsīl **hem** mўfred u icmālem (G.
155, Beyit 4). [hem,]
69. **Hem** Şavtam **hem** nuтқum **hem**
‘ahdim **hem** Őıdқ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsīl **hem** mўfred u icmālem (G.
155, Beyit 4). [hem,]
70. **Hem** Şavtam **hem** nuтқum **hem**
‘ahdim **hem** Őıdқ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsīl **hem** mўfred u icmālem (G.
155, Beyit 4). [hem,]
71. **Hem** Şavtam **hem** nuтқum **hem**
‘ahdim **hem** Őıdқ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsīl **hem** mўfred u icmālem (G.
155, Beyit 4). [hem,]
72. **Hem** gerdiş-i eyyāmam hem
ŐubҺam u hem Őām (G. 155, Beyit
5). [hem,]
73. **Hem** gerdiş-i eyyāmam **hem**
ŐubҺam u **hem** Őām (G. 155, Beyit
5). [hem,]
74. **Hem** gerdiş-i eyyāmam **hem**
ŐubҺam u **hem** Őām (G. 155, Beyit
5). [hem,]
75. **Hem** sā‘at **hem** hafta **hem** māhım
hem sālem / Hem Һārim u **hem**
Һurma **hem** ‘uşram u **hem** yўsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
76. Hem sā‘at **hem** hafta **hem** māhım
hem sālem / Hem Һārim u **hem**
Һurma **hem** ‘uşram u **hem** yўsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
77. Hem sā‘at **hem** hafta **hem** māhım
hem sālem / Hem Һārim u **hem**
Һurma **hem** ‘uşram u **hem** yўsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
78. Hem Őānam u hem zenbўr hem
zehrem u hem bālem / **Hem**

- şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
79. Hem şānam u **hem** zenbūr **hem**
zehrem u **hem** bālem / Hem
şulham u **hem** ceng **hem** gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
80. Hem şānam u **hem** zenbūr **hem**
zehrem u **hem** bālem / Hem
şulham u **hem** ceng **hem** gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
81. Hem şānam u **hem** zenbūr **hem**
zehrem u **hem** bālem / Hem
şulham u **hem** ceng **hem** gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
82. Hem şānam u **hem** zenbūr **hem**
zehrem u **hem** bālem / Hem
şulham u **hem** ceng **hem** gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
83. Hem şānam u **hem** zenbūr **hem**
zehrem u **hem** bālem / Hem
şulham u **hem** ceng **hem** gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
84. Hem şānam u **hem** zenbūr **hem**
zehrem u **hem** bālem / Hem
şulham u **hem** ceng **hem** gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
85. Hem şānam u hem zenbūr hem
zehrem u hem bālem / **Hem**
şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [hem,]
86. Hem sāʿat **hem** hafta **hem** māhım
hem sālem / Hem hārım u **hem**
hurma **hem** ʿuşram u **hem** yūsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
87. Hem sāʿat **hem** hafta **hem** māhım
hem sālem / Hem hārım u **hem**
hurma **hem** ʿuşram u **hem** yūsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
88. Hem sāʿat **hem** hafta **hem** māhım
hem sālem / Hem hārım u **hem**
hurma **hem** ʿuşram u **hem** yūsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
89. Hem sāʿat hem hafta hem māhım
hem sālem / **Hem** hārım u hem
hurma hem ʿuşram u hem yūsra
(G. 155, Beyit 6). [hem,]
90. Hem ʿāşık-ı maqtūl hem kâdı-yı
kıtālem / **Hem** Hızram u hem
Mūsā hem Yūnus u hem Yaḥyā
(G. 155, Beyit 8). [hem,]
91. Hem ʿāşık-ı maqtūl **hem** kâdı-yı
kıtālem / Hem Hızram u **hem**

- Mūsā **hem** Yūnus u **hem** Yaḥyā
(*G. 155, Beyit 8*). [*hem,]*
92. Hem ‘āşık-ı maḳṭūl hem kâdı-yı
kıtālem / **Hem** Hızram u hem
Mūsā hem Yūnus u hem Yaḥyā
(*G. 155, Beyit 8*). [*hem,]*
93. Hem ‘āşık-ı maḳṭūl **hem** kâdı-yı
kıtālem / Hem Hızram u **hem**
Mūsā **hem** Yūnus u **hem** Yaḥyā
(*G. 155, Beyit 8*). [*hem,]*
94. Hem ‘āşık-ı maḳṭūl **hem** kâdı-yı
kıtālem / Hem Hızram u **hem**
Mūsā **hem** Yūnus u **hem** Yaḥyā
(*G. 155, Beyit 8*). [*hem,]*
95. Hem ‘āşık-ı maḳṭūl **hem** kâdı-yı
kıtālem / Hem Hızram u **hem**
Mūsā **hem** Yūnus u **hem** Yaḥyā
(*G. 155, Beyit 8*). [*hem,]*
96. Hem isī bin Meryem hem kâtil-ı
deccālem / **Hem** şems u kamer
burcam hem gevher u hem
dürcem (*G. 155, Beyit 9*). [*hem,]*
97. Hem isī bin Meryem **hem** kâtil-ı
deccālem / Hem şems u kamer
burcam **hem** gevher u **hem**
dürcem (*G. 155, Beyit 9*). [*hem,]*
98. Hem isī bin Meryem hem kâtil-ı
deccālem / **Hem** şems u kamer
burcam hem gevher u hem
dürcem (*G. 155, Beyit 9*). [*hem,]*
99. Hem isī bin Meryem **hem** kâtil-ı
deccālem / Hem şems u kamer
burcam **hem** gevher u **hem**
dürcem (*G. 155, Beyit 9*). [*hem,]*
100. Hem isī bin Meryem **hem**
kâtil-ı deccālem / Hem şems u
kamer burcam **hem** gevher u **hem**
dürcem (*G. 155, Beyit 9*). [*hem,]*
101. Cellād-ı felek mirriḥ **hem**
kevkeb-i iḳbālem / Hem çengi-yi
dem-sāzam kânūn-ı hoş-āvāzam
(*G. 155, Beyit 10*). [*hem,]*
102. Cellād-ı felek mirriḥ hem
kevkeb-i iḳbālem / **Hem** çengi-yi
dem-sāzam kânūn-ı hoş-āvāzam
(*G. 155, Beyit 10*). [*hem,]*
103. ‘Ūd ‘aceb u ṭanbūr **hem**
dāire zelzālem / Men
Himmetiyem ‘āşık ‘aşkında
ḥaḳḳıñ şādık (*G. 155, Beyit 11*).
[*hem,]*

104. Şāriḥ-i su^cbān-ı şa^cb **hem**
cible **hem** cebel / Hārib-i ḥarb-i
ḥuneyn ḍārib-i ‘anter-fiken (G.
163, Beyit 7). [hem,]
105. Şāriḥ-i su^cbān-ı şa^cb **hem**
cible **hem** cebel / Hārib-i ḥarb-i
ḥuneyn ḍārib-i ‘anter-fiken (G.
163, Beyit 7). [hem,]
106. Murtażādur ol veliyullahı
mutlak murtażā / Hāḳḳ yolunda
munca **hem** luṭf-ile iḥsān eyleyen
(G. 167, Beyit 9). [hem,]
107. Bir deminden buldılar
nuṭḳ-ı ḥayāt **hem** cemāl / Hızr-ı
İlyās mesihā Yūsuf-ı gül-pirehen
(G. 168, Beyit 6). [hem,]
108. Nādı ‘Alī beyānı **hem** lā-
fetā nişānı / Rūz-ı dağa muzaffer
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
8). [hem,]
109. Kussām-ı cennet u hūr
şavt-ı kelām **hem** şūr / Kāḍı-yı
rūz-ı maḥşer kimdir ‘Aliden özge
(G. 174, Beyit 12). [hem,]
110. Hādıḳ-ı ‘illet ‘Alī aḥbābına
şihḥat virür / Muştafādır Muştafā
ḥāmī **hem** ‘āşıḳ bize (G. 179, Beyit
5). [hem,]
111. İttiḥādī u şellūnī
felsefiden devr-iden / Neftēviden
hem ḥurūfiden beridir Himmetī
(G. 182, Beyit 5). [hem,]
112. ‘Ālem-i vaḥdetde yaḳīn
oldur ol / Nūr-ı ḥaḳḳıñ āḥiri **hem**
evveli (G. 186, Beyit 6). [hem,]
113. Deryā iken bu ‘ālem şol
raḥmetiñ vekili / Yandırdı baḥr
içinde **hem** per-i Cebre’ili (Muh.
1, Beyit 6). [hem,]
114. İḥtiyār-ı ‘ālem-i ādem
ḳasım-i nūr-ı nār / **Hem** vekil-i
ḥaḳḳ resūlullaha nāibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 8). [hem,]
115. Cā-nişin u **hem** vaşī-yi
nefs-i ḥayru’l-mürselin / Cāna
cān u laḥmeke laḥmiye
teşāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 9).
[hem,]

116. Leşker-i ve'l-‘ādiyāt
hük-milen maḫhūr éden / Cān
véren **hem** cān alan ḳahhār
sensin yā ‘Alī (*G. 189, Beyit 11*).
[*hem,]*

117. Oldı Dāvudıñ elinde mum-
ı fazlından / **Hem** Süleymān
barmağında hük-m-i ḥātem yā ‘Alī
(*G. 190, Beyit 5*). [*hem,]*

118. Himmetī dir ḥaşr u mīzān
u şırāṭ u sorgum **hem** /
Himmetinden çekmezem bir
zerrece ğam yā ‘Alī (*G. 190, Beyit*
12). [*hem,]*

hem hem: *Hem ... hem ... bağlacı.*

1. (*G. 166, Beyit 9*). [*hem hem,]*

hemān: *Ancak, daima.*

1. Hemān bir nūr-ı vāḥiddür vücūd-
ı ‘ālem u ādem / Nedür bu arada
pes iḥtilāf-ı ‘ālem-i şüret (*G. 16,*
Beyit 7). [*hemān,]*

hem-dem: *Dost, arkadaş.*

1. Muḫammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī
bāb / ‘Alīdür Aḫmede **hem-dem**

‘Alī bāb (*G. 2, Beyit 1*). [*hem-dem,*
]

2. Cān ḫalvetinde ol dem bir
mehveş-ile **hem-dem** / Ḳandil-i
mihr u māha şems lakin ne ḥācet
(*G. 12, Beyit 3*). [*hem-dem,]*

3. Men sākī-yi bākīden iḫen mest u
melengem / Men **hem-dem** hem
fī-nefs u muṭrıb-ı çengem (*G. 156,*
Beyit 1). [*hem-dem,]*

4. Muḫammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī
bāb / ‘Alīdür Aḫmede **hem-dem**
‘Alī bāb (*G. 2, Beyit 1*). [*hem-dem,*
]

5. ‘Alīdir perde-yi ‘izzetde olan
Aḫmede hem-dem / ‘Alīdir
ādeme nuṭḳ-ı ḫayāt cān-ı dil
hem-dem (*G. 152, Beyit 1*). [*hem-*
dem,]

hem-dem olan: *Arkadaş, dost olmak.*

1. (*G. 152, Beyit 1*). [*hem-dem olan, -*
an]

hem-dem-i ‘aşk: *Aşkın dostu, arkadaşı.*

1. (G. 132, Beyit 8). [*hem-dem-i ‘aşk,*
]

hem-dem-i cān: *Can dostu, arkadaşı.*

1. (G. 132, Beyit 8). [*hem-dem-i cān,*
]
2. (G. 173, Beyit 7). [*hem-dem-i cān,*
]

hem-ḥāne: *Dost, arkadaşı; ev arkadaşı olmak.*

1. Bu cihān-ı fānī ey dil bir kühen-i
vīrānedür / Kim ki mesken dutsa
anda dīv ile **hem-ḥānedür** (G. 73,
Beyit 1). [*hem-ḥānedür, -dür*]

hem-ḥāne olmayınca: *Arkadaş, dost olmak.*

1. (G. 170, Beyit 6). [*hem-ḥāne*
olmayınca, -ma, -y, -ınca]

hemi: *Ayrıca, ilave olarak.*

1. Men otuz iki ḥarfem hem baḥr
hemi zarfam / Hem şüret hem
ma‘nī hem ḥaṭṭam u hem ḥālem
(G. 155, Beyit 3). [*hemi,*]

hemīşe: *Daima, her vakit, her zaman.*

1. Hemīşe pāk-bāz u pāk-dīn ol /
Sever-i ma‘şūk eger pāk olsa ‘āşık
(G. 129, Beyit 9). [*hemīşe,*]

2. Bu çarḥ-ı sufle perver-i kennās-ı
kec-reviñ / İşi **hemīşe** cevr-i
sitem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
4). [*hemīşe,*]

3. Ölürse cism ölür bu fānīde amma
ki cān ölmez / Mesihā tek **hemīşe**
zindedür rūḥ-ı revān ölmez (G.
85, Beyit 1). [*hemīşe,*]

4. Nūra dönder mihr-i Ḥaydardan
vücūduñ zulmetiñ / Gir göñül
kaşrın ‘imāret kıl **hemīşe** ‘āmir ol
(G. 149, Beyit 8). [*hemīşe,*]

hem-maḥfil: *Aynı meclisten, aynı
gruptan olan (kimse).*

1. Bu seferde hem-rehim **hem-**
maḥfilim ol māh-ilen / Gör ki
ayırmaḥ diler andan raḳīb-i ḥar
meni (G. 187, Beyit 8). [*hem-*
maḥfilim, -im]

hem-nefes-: *Arkadaş, dost.*

1. Laḥmeke laḥmī şıfatıñ gösteren /
Hem-nefesi yār ‘Alīdür ‘Alī (G.
180, Beyit 2). [*hem-nefesi, -i*]

hemrā: *Hamra: daha kızıl, kırmızı.*

1. Çün lekānıñ açdı ruḥsārıñ açıldı
ey ḥabīb / Yasemin u erguvan
virdi **hemrā** şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit
3). [*hemrā,]*

hem-rah: *Yol arkadaşı, yoldaş.*

1. Ḥazır-ı vaḳt ol bize **hem-rah-iseñ**
ey Himmeti / Mehdi çıḥdı fitne-
yi āḥir zamān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 12). [*hem-rah-iseñ, -i, -se, -
ñ*]

hem-rāz: *Sırdaş, dost.*

1. Kim va‘de iriştı gelür ol kām-i
devrān / **Hem-rāz** iseñ ol rehber
gel kılma ta‘allül (G. 146, Beyit 8).
[*hem-rāz,]*

hem-rāz u hem-dem: *Arkadaş ve sırdaş.*

1. (G. 161, Beyit 1). [*hem-rāz u hem-
dem,]*
2. (G. 190, Beyit 1). [*hem-rāz u hem-
dem,]*

hem-reh: *Yol arkadaşı, yoldaş.*

1. Cān evinde **hem-rehim** bir māh-ı
meh-efrūze ol / Nūr-ı şem‘-i
ḥālet-i pervāneden müstağnīyim
(G. 157, Beyit 5). [*hem-rehim, -im
]*
2. Bu seferde **hem-rehim** hem-
maḥfilim ol māh-ilen / Gör ki
ayırmaḥ diler andan raḳīb-i ḥar
meni (G. 187, Beyit 8). [*hem-
rehim, -im]*

hem-sohbet: *Birbiriyle sohbet ve
arkadaşlık eden kimse, arkadaş.*

1. Vāḳıf ol **hem-şoḥbet** olma ey
peser tarrār-ilen / Saḥla naḳd-i
ḳalbiñi ḥarc-eyleme ovbāşa baş
(G. 119, Beyit 6). [*hem-şoḥbet,]*
2. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u ḥardur
bu cihān ḥalkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv u ḥardan
geç (G. 32, Beyit 9). [*hem-sohbet,
]*

hengāme: *Kavga, şamata, velvele.*

1. Kevs-i riḥlet çaldı bu **hengāmede**
dest-i ḳazā / Leşker-i ervāh

tenden dutdılar rāh-ı güriz (G. 87, Beyit 3). [hengāmede, -de]

2. Gördi çün eblağ-süvār-ı çarğ bu **hengāme**ye / Germ olub zīn-i kevkebinden çekdi bir zīn debūs (G. 106, Beyit 2). [hengāme, -y, -e]

hengām-ı seher: *Seher vakti.*

1. (G. 40, Beyit 9). [hengām-ı seher,]

hengām-ı vedā: *Veda zamanı.*

1. (G. 122, Beyit 12). [hengām-ı vedā,]

henüz: *Az önce, daha şimdi, yeni; daha, hâlâ.*

1. Allahıñ zātına zāt-ı ‘Alī memsūh-idi mülhāk / **Henüz** ol demde maḥlūğ olmamışdı bu iki ‘ālem (G. 161, Beyit 7). [henüz,]
2. Yoğ-idi ‘ālem **henüz** ḥilkat-i ādem **henüz** / Geldi bu feyz-i ezel lem-yezeliden bize (G. 173, Beyit 3). [henüz,] Himmeti Ḥaydar muḳaddemdür vücūd-ı ‘āleme / Var-iken ol zāt-ı muḥlak yoğdı

eşyā **henüz** (G. 89, Beyit 12). [henüz,]

3. Var-iken ol zāt-ı muḥlak yoğdı eşyā **henüz** / Emr-i kün mevḳūfdı bu dünyā u ‘uḳbā **henüz** (G. 90, Beyit 1). [henüz,]
4. Var-iken ol zāt-ı muḥlak yoğdı eşyā **henüz** / Emr-i kün mevḳūfdı bu dünyā u ‘uḳbā **henüz** (G. 90, Beyit 1). [henüz,]
5. Gice gündüz maḥv-idi tābān geldi ay gün / Ḥanda-idi ‘arş u ferş esfel-i a‘lā **henüz** (G. 90, Beyit 2). [henüz,]
6. Ol şeh-i merdān vücūd iklimine sulṭān-ıdı / Gelmeden ketm ‘ademden Ādem u Ḥavvā **henüz** (G. 90, Beyit 3). [henüz,]
7. Men sücūd eylerdim ol manzūr-ı ḥaḳḳa olmadan / Od su tobrağ yilden aḥsenü’l-ḥüsnā **henüz** (G. 90, Beyit 4). [henüz,]
8. Cebre’iliñ per u bāliñ yanduranda Murtażā / Zāt-ı ḥaḳḳdan ğayrı kimse yoğdı peydā **henüz** (G. 90, Beyit 5). [henüz,]

9. Hızra viridi anda ‘ilm-i ledünniden sabak / Ādeme ders olmamışdı ‘allemü’l-esmā **henüz** (G. 90, Beyit 6). [henüz,]
10. Onuñ enfāsından ervāh-ı mücerred buldı cism / Baṭn-ı Meryemden vücūda gelmeden isā **henüz** (G. 90, Beyit 8). [henüz,]
11. Aḥmede oldı ezelden ḥaḳḳ ṭarīkinde refīḳ / Olmadan zāhir ṭarīk-i leyletü’l-esrā **henüz** (G. 90, Beyit 9). [henüz,]
12. Hāricī ḥuffāşa nisbet görmez ol a‘mā **henüz** / Ser-be-ser dutdı velāyet āftābı ‘ālemi (G. 90, Beyit 10). [henüz,]
13. Himmetī şāh-ı velāyet medḥini eyler müdām / Cinn u insān u melek yeg olmadı güyā **henüz** (G. 90, Beyit 11). [henüz,]
14. Bende saldı dīvi ol dest-i velāyet ḥarb-ilen / Virmedi Mūsāya ḥaḳḳ feth-i yed-i beyzā **henüz** (G. 90, Beyit 7). [henüz,]
15. Yoḫ iken nām u nişān ‘ālem u ādem **henüz** / Lif-i ḥurmā ile dīvi

bağlayan server gerek (G. 139, Beyit 2). [henüz,]

16. Yoḫ-idi ‘ālem **henüz** ḥilḳat-i ādem **henüz** / Geldi bu feyz-i ezel lem-yezeliden bize (G. 173, Beyit 3). [henüz,]

her: Önüne geldiği ismin benzerlerini "teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı" anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz. "Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

1. Bī-başaretdür seni nisbet kılan **her** nākese / Şīr-i ḥaḳḳ birle berāber mi olur hergiz kellāb (G. 1, Beyit 10). [her,]
2. Tā ebed zulum-ilen ḳaldı bulmadı hergiz necāt / Tapmadı **her** bende kim nūr-ı velāyetden naşīb (G. 6, Beyit 3). [her,]
3. Her cān ki işdi bir ḳadeḫ olsun olmadı / Cāvid ḳaldı tā-be-ebed ḥayy-yi lā-memāt (G. 11, Beyit 8). [her,]
4. Ḥaḳḳ yolunda ey berāder mü’min u dindār iseñ / Eyleme dünyā

- içün **her** cāhil u nādān medh (G. 38, Beyit 11). [her,]
5. Rāic eyle naḳdiñi ey Himmeti **her** kimseniñ / Sikke çalmaz ḳalb-i rūy-endūdına zarrāb-ı şıdk (G. 130, Beyit 12). [her,]
6. ‘Aşk meydānında şaf çekdi velāyet leşkeri / Girmesün bu ḳalbe **her** ser virmeyen ṭarrār ḳalb (G. 4, Beyit 8). [her,]
7. Himmeti **her** kec-rev-i kec ṭab‘ u kec pergār ḳalb (G. 4, Beyit 12). [her,]
8. Bu ‘acebdür şāh-ı merdān-ile baḥşitmek diler / Ḳudret-i ḳuvvetde **her** nāmerd-i puşt-endāz hīz (G. 87, Beyit 8). [her,]
9. Ḥaḳḳ yolında gelmedi hergiz dilinden ḥarf-i lā / Ḥalk **her** ne ḳıldı ol kān-ı keremden iltimās (G. 103, Beyit 10). [her,]
10. Her ‘asrda ‘allāme ki geldi cihāna / Kim buldı seniñ ‘ilmiñe bir ḥadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3). [her,]
11. Her rūz ‘ıyd **her** gice ḳadr berāt olur / En‘ām virdi **her** ḳavle kim yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9). [her,]
12. Mühr alıj **her** kimiñ cānında vardur zerrece / Kūh-i ḳaf olsa günahı ḥaḳḳ bilür görmez ‘azāb (G. 1, Beyit 9). [her,]
13. Himmeti gezdi velāyet gülşeninde **her** nefes / Mest olubdur ‘aşḳ-ilen söyler mişāl-i ‘andelīb (G. 6, Beyit 6). [her,]
14. Her rūz ‘ıyd her gice ḳadr berāt olur / En‘ām virdi her ḳavle kim yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9). [her,]
15. Her rūz ‘ıyd **her** gice ḳadr berāt olur / En‘ām virdi **her** ḳavle kim yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9). [her,]
16. Ṭūfāna gitdi bulmadı ol zevraḳ necāt / **Her** ḥārici ki Ḥaydara gönlünde dutdı buğz (G. 11, Beyit 10). [her,]
17. Her bende maḳbūl olmaz her tuḥfe lāyık-ı dost / Ḥaydar şeh-i

- velāyet ol mazhar-ı hidāyet (G. 23, Beyit 8). [her,]
18. Ey gönül **her** dem ‘Aliden iste imdād u meded / Kim ‘Alī hükmündedir insān cinn dīv u ded (G. 50, Beyit 1). [her,]
19. Hıffāş nola görmese ger ol güneşi fāş / **Her** zerre-yi hürşid-şifat ‘ayn-ı ‘ayāndur (G. 72, Beyit 3). [her,]
20. Başına **her** ‘āşıkıñ kim düşdi sevdā-yı habīb / Ol muhabbet ‘āleminde cümle sevdādan geçer (G. 79, Beyit 3). [her,]
21. ‘Ālem-i hikmetde **her** pervāne bir ‘ankā-imiş / Ma‘nī-yi şüretde ol ‘ankāya kaf-ı kulle şem‘ (G. 123, Beyit 7). [her,]
22. Oda yandır bir bir anıñ evrākıñ bāda vir / **Her** kitābıñ kolmasa her sözde burhānı ‘Alī (G. 184, Beyit 4). [her,]
23. Şol yed-i kudret ‘Alidür ism-i zāt andan çıhar / Zāhir u bātıñ zuhūr **her** şifāt andan çıhar (G. 81, Beyit 1). [her,]
24. Aḥretde yoḥdur ol maḥrūma Ḥaydardan vefā / Olmasa **her** cānda kim mihr u vefā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 9). [her,]
25. Göyde hürşid olsa yerde zerre tek nābūd olur / Olmasa başında **her** şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 10). [her,]
26. Her ḥaṭāda ehl-i beyti Muşafānı kıl ṭaleb / Himmeti çün bī-nihāyetdür ‘atā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 11). [her,]
27. Bülbül-i şeydā hezārān şevk-le söyler ḥadīs / **Her** gül-i şad-berg şahn-ı çemende göstere hūş (G. 25, Beyit 4). [her,]
28. Her bende maḥbūl olmaz **her** tuḥfe lāyık-ı dost / Ḥaydar şeh-i velāyet ol mazhar-ı hidāyet (G. 23, Beyit 8). [her,]
29. Münhazim oldı deminden **her** ṭaraf Çin u Ḥabeş / Kesdi ḥayl-i Zeng-bārıñ başını şamsām-ı şubḥ (G. 41, Beyit 2). [her,]

30. Münhazim oldı deminden **her**
 taraf Çin u Habeş / Kesdi hayl-i
 Zeng-bārîñ başını şamşām-ı şubh
 (G. 41, Beyit 2). [her,]
31. Haydarı **her** kim berāber eyledi
her nākışa / Gevheri har-
 mühreden fark etmeyeñ nādāna
 baḡ (G. 42, Beyit 6). [her,]
32. Cānında **her** kuluñ ki ‘Alī ‘aşkı
 olmasa / Bir mülke benzer onuñ
 pādişāhı yoḡ (G. 43, Beyit 5). [her,
]
33. Her reh-reviñ ki kūyuña ey şāh
 rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet olmadı
 nūr-ı Allahı yoḡ (G. 44, Beyit 1).
 [her,]
34. Kāim oldı zūlfikārından esās-ı
 enbiyā / **Her** nebī devrinde min
 ġaddār-ilen kıldı cihād (G. 46,
 Beyit 6). [her,]
35. Her şifāt içre ‘Alidür zātını zann
 eyleyen / Oldı Haydar
 yeryüzünde gökyüzünde hem
 esed (G. 50, Beyit 8). [her,]
36. Her vilāyetden çeküb darb-ile
 taḡdı ol velī / Boynuna çok ser-
 keş-i ser-dār-ı ser-hayliñ kemend
 (G. 51, Beyit 2). [her,]
37. Tābi‘ olma cāhile nādān-şifāt **her**
 nākışa / Yoḡsa ey ebleh-şifāt dīni
 şeytānı oldıñ rişḡand (G. 51, Beyit
 10). [her,]
38. ‘Aşıka **her** gün ‘Alī dīdārıdur
 yevme’n-cedīd / Muttaşıl hān-ı
 velāyetden gelür rızq-ı cedīd (G.
 55, Beyit 1). [her,]
39. Tā ki doğdı ‘ālem-i subḡ-ı
 velāyetden güneş / Oldı aḡbābıñ
 yüzünden **her** günü ‘ıyd-ı sa‘īd (G.
 55, Beyit 3). [her,]
40. Bī-nevādur Himmetī vir hān-ı
 vaşlından nevā / Derdine **her**
 ‘aşkıñ dermān iden perverdigār
 (G. 59, Beyit 14). [her,]
41. Bu ‘acebdür şeh-süvār-ı leşker-i
 tayyār ilen / Çarḡ meydānında
 baḡt itmek diler **her** har-süvār (G.
 61, Beyit 5). [her,]

42. Her şugāl u rūbeh u keftār-ı
segden söyleme / Söyle medḥ ol
şāha kim şīrim didi perverdiğār
(G. 61, Beyit 8). [her,]
43. Sırr-ı haqqdur murtażā miñ sıfāta
muttaşif / Lik idrāk eylemez bu
sırrı **her** mehmel-i beşer (G. 62,
Beyit 3). [her,]
44. ‘Alīdür **her** maḥall **her** mekānda
ḥāzır u nāzır / Nażar **her** ḥānde
kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [her,]
45. ‘Alīdür **her** maḥall **her** mekānda
ḥāzır u nāzır / Nażar **her** ḥānde
kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [her,]
46. ‘Alīdür **her** maḥall **her** mekānda
ḥāzır u nāzır / Nażar **her** ḥānde
kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [her,]
47. Beridür fuḥş-ı ‘işyān u ḥaṭā u **her**
menāḥīden / İmām-ı pāk-i
ma‘şüm u muḳaddes ṭayyib u
ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [her,]
48. ‘Aliyyü ‘āliyyu ā‘lāya oldu
Himmeti bende / ‘Urūc itmez
velāyet evcine **her** himmeti kâşır
(G. 66, Beyit 18). [her,]
49. Tevekkül menziline olmuşam
ihlaş-la sākin / ‘Alī yolunda **her**
ne gelse şākerem şābir (G. 66,
Beyit 19). [her,]
50. Düldüle ol şeh-süvār olanda
İsrāfil-i vaqt / Zevk-ilen **her** dem
çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan nefir (G.
68, Beyit 2). [her,]
51. Andan oldu **her** ulū’l-ebşār bīnā u
başır / Gerd-i aḳdām ziyā-yı mihr
u māh cism u cān (G. 68, Beyit 4).
[her,]
52. Lütf-ilen eyler oñı ‘ālemde anı
pādişāh / Olsa **her** dervīşe ol
dest-i velāyet destgır (G. 68, Beyit
7). [her,]
53. Ders olmadı **her** ‘ālime kim ‘ilm-i
velāyet / Taḥkīk degüldür söz
teşkik-i kemāndur (G. 72, Beyit 5).
[her,]

54. Bülbul kimi **her** gül ki oğur ʿaşk ile medhiñ / Çün çemen-i bād-ı şabā nuṭk anıñ müşk-feşāndur (G. 72, Beyit 11). [her,]
55. Kemāl-ı künhüne idrāk irişmez ʿaql hayrāndur / Özidür cübbesinden cilve-ger **her** şūḤ-ı ʿayyārıñ (G. 74, Beyit 10). [her,]
56. Vücūd mülkini eyler musaḥḥar hem gönül tahtınıñ / Şiʿār şivesiñ **her** cānda ʿayn şın kâf eyler (G. 75, Beyit 2). [her,]
57. Cān-ı başı vir ḥaḳir olur faḳiriñ tuḥfesi / Sen daḥı sarf it elinde **her** ne olsa çoḥ az (G. 83, Beyit 6). [her,]
58. Ehl-i beyte kim kıyāmetde temessük eylese / **Her** ḥaṭāsından onuñ hüdā-yı bī-niyāz (G. 83, Beyit 11). [her,]
59. Seyl-i gülgün yeryüzünden **her** taraf aḥdı revān / Oldı bir harb idende ʿarşa-yı ğubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [her,]
60. ʿAlidür Himmeti göynüñe rahmet / Velikin **her** vücūda nāzil olmaz (G. 88, Beyit 12). [her,]
61. Ṭalʿatından nūr iden arz u semāya **her** şabāḥ / Pertevidür Ḥaydarıñ ḥurşid-i ʿālem-tāb-ı rüz (G. 89, Beyit 5). [her,]
62. Şarf-ı evḳāt eyleme bir maʿnısiz efsānedür / Olmasa medḥ-i veliyyullah **her** güftār söz (G. 89, Beyit 8). [her,]
63. Keremdür iki ʿālemde şıʿār-ı şāh-ı merdāniñ / Onuñ meydānına **her** bī-vücūd-ı bī-kerem şıḡmaz (G. 93, Beyit 9). [her,]
64. Bir dem ki öter sensiz oña dem dimek olmaz / **Her** cāhile hem şoḥbet u hem dem dimek olmaz (G. 97, Beyit 1). [her,]
65. Kimdür ḥarem-i ḥazrete ḥaş Aḥmed-i Mürsel / **Her** mürsele Maḥmūd-ı mükerrerrem dimek olmaz (G. 97, Beyit 4). [her,]
66. Ol nā-ḥalefe seyyid-i ʿālem dimek olmaz / Saçın uzadur secr-ilen

- her** müteseyyid (*G. 97, Beyit 5*).
[*her,]*
67. Ma'nî gerek da'vîye aḥbâb-ı
‘Alîniñ / **Her** lâf idene lâf-ı
mesellem demek olmaz (*G. 97,*
Beyit 11). [*her,]*
68. Ey Himmetî sen Ḥaydara düldül
ḥaberin vir / Bu ‘arşada **her**
ḥārese Rüstem demek olmaz (*G.*
97, Beyit 12). [*her,]*
69. ‘Aşk cenginde każā-yı kavş-i
kadr-i sehmiñ şehā / **Her** nazār
ehl-i vefāniñ sînesi amāciñiz (*G.*
98, Beyit 7). [*her,]*
70. Her seḥer bu lâciverd çarḥa tâ
zerd çeker / Sensen el-ḥaḥk
şāhbāz-ı āşiyān-ı lâ-mekān
kâciñiz (*G. 98, Beyit 9*). [*her,]*
71. Süleymān tek zebān-ı bî-
zebāniden ḥaber bilmez / Göñül
virse ‘Alî mihrinden özge yāre
her ‘āşık (*G. 100, Beyit 9*). [*her,]*
72. Kimse yoḥdur ğayr-ı Aḥmed
Ḥaydara mānend-i mişk / Nisbet
- olmaz şāhbāz-ı ‘izzete **her**
ḥarmeges (*G. 105, Beyit 8*). [*her,]*
73. Merdüm deyüben ma‘rekede
eylemesün lâf / **Her** nākes-i
kennās-ı dağal mümsik-i nāsik (*G.*
107, Beyit 3). [*her,]*
74. Her şubḥ demi şem‘-i velāyetden
alur nūr / Şol tāk-ı munakkaşda
bu kandil-i muṭallas (*G. 107, Beyit*
9). [*her,]*
75. Her şecer kim bitmez anda mîve-
yi mihr-i ‘Alî / ‘Aşk-ilen tîr u
teber çek ol bülend-eşcārı kes (*G.*
108, Beyit 7). [*her,]*
76. Ten maḥall-i rūḥ menba‘-ı nuṭk
çün āb-ı revān / **Her** göñül deryā-
yı a‘zam mevc-i deryādur nefes
(*G. 110, Beyit 4*). [*her,]*
77. Her emr eylese üstaddur nefis
redd eyleme / El-ḥazar andan ki
bir şemşîr-i burrāndur nefes (*G.*
110, Beyit 11). [*her,]*
78. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-
süvāriñ gerdine / Lāşeye minmiş

- felâket birle **her** bir sust-lâş (G. 112, Beyit 7). [her,]
79. Himmeti âl-i Muhammed 'aşkına dönderme yüz / **Her** tarafından başına ağıyar ger yağdursa dâş (G. 112, Beyit 11). [her,]
80. 'Alî yolunda **her** kim oynadur baş / Kim ol meydân eri merdâne şâbâş (G. 113, Beyit 1). [her,]
81. Çihan kim nuḡka kand aḡar mecliste nuḡlundan / Tapar **her** bî-nevâ 'uşşâk-ı müflis nuḡl-ı şeker bahş (G. 114, Beyit 2). [her,]
82. Eger ref' eylese bir gün niḡâb ol mâh-ı tâbânım / İder **her** şubḡ dem rûy-ı zemîne mihr-ilen zer bahş (G. 114, Beyit 4). [her,]
83. Baḡ-ı cennetde şehîd ol âl-i Ḥaydar 'aşkına / Çeşme-yi kevşer te'essüfden kıılır **her** laḡza cûş (G. 116, Beyit 2). [her,]
84. Gir ḡaḡikat bostanında nazar kııl **her** taraf / Olmadın mânend-i sūsen gül teki hem cümle kûş (G. 116, Beyit 5). [her,]
85. Mest olub cām-ı velâyetden oḡullar medh-i şâh / Tûḡi-yi ḡumri hezârân bülbül u **her** nev' kûş (G. 116, Beyit 6). [her,]
86. Mest olub cām-ı mey-i 'aşk-ı 'Aliden **her** gün / Seyr-ider gülşen-i 'arş-ı ḡaḡkı mestâne güneş (G. 117, Beyit 3). [her,]
87. Peyveste ḡaşıñı şol ḡavs-i ḡuzah görenden / Taḡlîd birle kılmış ol **her** kemân münakḡaş (G. 118, Beyit 4). [her,]
88. Ger olmasa **her** sözde 'Alî medḡ-i mükerrer / Bir turreye miñ beyt-i ḡazel şî'r-i müsecca' (G. 122, Beyit 13). [her,]
89. Her tarafından ehl-i meclis oña döndermiş yüzün / Olmuş ol cemi'yyete ḡâim-maḡâm u ḡible şem' (G. 123, Beyit 8). [her,]
90. Kılmışuz şıdḡ-ıla ol şâh-ı ḡadîmiñ **her** kadem / Ayaḡı topraḡına cân u cihân i'tirâf (G. 125, Beyit 9). [her,]

91. Olur ʿuḳbāda āzād-ı müselleme /
Aña **her** bende ki tapşurdu inşaf
(G. 126, Beyit 4). [her,]
92. Ādem-i maʿnī gerek bu ʿilm-i
idrāk etmege / Handa eyler bu
remzi **her** ḥimār-ı hoş ʿalef (G.
127, Beyit 8). [her,]
93. Senden oldı kışşa-yı berd-i
yemānī āşikār / Bilmedi bu sırrı
her nā-pāk-i nā-ḥalef (G. 127,
Beyit 9). [her,]
94. Hāzır u nāzır gör anı ger ulūʿ-
ebşār isen / Gel berü ey ṭālib-i
dīdār gezme **her** ṭaraf (G. 127,
Beyit 10). [her,]
95. Hürrem oldı **her** nihāl açdı şüküfe
renk renk / Her çiçekden bağladı
zenbūr şehd u nāb-ı şıdḳ (G. 130,
Beyit 2). [her,]
96. Hürrem oldı her nihāl açdı şüküfe
renk renk / **Her** çiçekden bağladı
zenbūr şehd u nāb-ı şıdḳ (G. 130,
Beyit 2). [her,]
97. Her şecerde bitdi ol ğayr-ı
mükerrer meyveler / Piste u
bādām u nārenc u ruṭeb ʿannāb-ı
şıdḳ (G. 130, Beyit 3). [her,]
98. Yüz çevirdi kaʿbeye butḥāneden
her şubḥ-ı şām / Secde ol
miḥrāba eyler ser-be-ser erbāb-ı
şıdḳ (G. 130, Beyit 6). [her,]
99. Ol saḥī **her** sāile virdi mükerrer
cān-ı baş / Aḥsenullah ḥaḳḳ
ṭarīḳinde budır imkān-ı ʿaşḳ (G.
131, Beyit 10). [her,]
100. Şāh elinden içmedi
peymāne ey Himmeti / Dolmasa
her kimsede şol ʿahd-ı ezel
peymān-ı ʿaşḳ (G. 131, Beyit 12).
[her,]
101. Ger şükür ger şikāyet ʿarz
eyle **her** sözin var / Geldi ḥalife-
yi ʿarz yaʿni ki ādem-i ʿaşḳ (G.
132, Beyit 5). [her,]
102. Zāt-ı Ḥaydardan görindi
ʿāleme āşār-ı ḥaḳḳ / Şuʿle çekdi
gün-teki **her** zerreden envār-ı
ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 1). [her,]
103. Her emānet kim ḳabūl
itdiñ ḥıyānet ḳılma kim / Zāmını

- berdār ider ol şıhne-yi bāzār-ı
 hāḡḡ (G. 135, Beyit 7). [her,]
104. Aḡmede yār olmasa **her**
 zālīm-i nefis-i cühül / Dīn yolunda
 Ḥaydara yār olmayan aḡyār-ı
 hāḡḡ (G. 135, Beyit 8). [her,]
105. Şāhib-i nān u nemekdir
 veliyullah-ı veli / **Her** münāfiḡ ne
 bilür hāḡḡını nān u nemegiñ (G.
 136, Beyit 11). [her,]
106. ‘Ahd-ı peymān eylediñ
 çün şāh-ilen rüz-ı ezel / Sadık ol
 kavlinde **her** hükmeylese
 merdāne çek (G. 138, Beyit 3).
 [her,]
107. Olmasa **her** defteriñ āḡāz-ı
 mihr-i murtażā / Ḥaṡṡ-ı butlān u
 kalem ol defter-i dīvāne çek (G.
 138, Beyit 8). [her,]
108. Bed ‘ameldir **her** kimiñ
 cānında vardur buḡz-ı āl /
 Bendeye şāh-ı velāyet mihridür
 ḡayru’l-‘amel (G. 140, Beyit 5).
 [her,]
109. ‘Aşḡ-ilen **her** dem ‘Alī
 medḡinde anı şarf kııl / ‘Āḡıbet
 çün ḡarc olur bu naḡd-i ‘ömr-i
 bedel (G. 140, Beyit 7). [her,]
110. Çalmayınca tā velāyet
 sikkesin zarrāb aña / Rāyic olmaz
 ‘aşḡ bāzārında **her** ḡalb-i daḡal (G.
 140, Beyit 10). [her,]
111. Bilmek ister **her** kişi ‘ilm-i
 ledünniden ḡaber / Şol veliler
 şāhı tek üstād-ı dānāsı gerek (G.
 141, Beyit 8). [her,]
112. Her muşallā kim ḡılır
 hāḡḡa şalavāt dāimūn / Şāh-ı
 dergāhı kimi anıñ muşallāsı gerek
 (G. 141, Beyit 10). [her,]
113. ‘Alīdür ‘ālim u kāşifullahıñ
 zātına ‘ārif / Ne ḡaddi var aña
 mānend ola **her** nāḡış u cāhil (G.
 145, Beyit 2). [her,]
114. Veliyullaha nisbet ḡılma
her mechül nādānı / Berāber mi
 ḡılır ḡar mühreye dürdāneni
 ‘āḡıl (G. 145, Beyit 4). [her,]

115. ‘Alidür Himmeti bil yerde
gökde hâzır u nâzır / Eger şâhib
nazarsan olma andan **her** nazır
ğâfil (G. 145, Beyit 13). [her,]
116. Her işte gerek ‘âşıka ihlâş-
ı tevekkül / Teslîm-i rızâ şükr-i
hüdâ şabr u taḥammül (G. 146,
Beyit 1). [her,]
117. Sem‘ ol ki kıllur ‘âleme **her**
laḥza münâdi / Gülzâr-ı
velâyetde bu dem şevk-ile bülbül
(G. 146, Beyit 7). [her,]
118. Hurşid şıfat şâh-ı zamân
oldı cihângir / **Her** zerreye gel
Himmeti yâ kıllma tezelzül (G.
146, Beyit 14). [her,]
119. Olmasa **her** kavme
ḥaḳḳdan rehnümâ zevc-i Beṭül /
Anlara rûzü'l-kıyâmetde şefi‘
olmaz resül (G. 147, Beyit 1). [her,
]
120. Kıl taḥammül cevrine ey
vaşl-ı maḥbûb isteyen / İncime
her bî-Ḥaberden olma **her**
ğamdan melül (G. 147, Beyit 8).
[her,]
121. Kıl taḥammül cevrine ey
vaşl-ı maḥbûb isteyen / İncime
her bî-Ḥaberden olma **her**
ğamdan melül (G. 147, Beyit 8).
[her,]
122. Sînesinde olmasa **her**
bendeniñ mihr-i ‘Alî / Eylemez
anıñ serâ-yı ḳalbine raḥmet
nüzü (G. 147, Beyit 9). [her,]
123. Olmasa **her** şeyḫ şüfi ger
‘Alîniñ peyrevi / Azdurur deşt-i
zelâletde onı mekrile ḡul (G. 147,
Beyit 10). [her,]
124. Her belâ gelse ‘Alî yolunda
şabrit şâbir ol / **Her** cefâ çeksen
‘Alî ‘aşḳında şükrit şâkir ol (G.
149, Beyit 1). [her,]
125. Her belâ gelse ‘Alî yolunda
şabrit şâbir ol / **Her** cefâ çeksen
‘Alî ‘aşḳında şükrit şâkir ol (G.
149, Beyit 1). [her,]
126. Pâk-i şâf it zeng-i
ḡafletden zamîr âyinesin / **Her**

- zamān anda şafā kesb-eyle Rūşen
hātir ol (G. 149, Beyit 9). [her,]
127. Her şıfatdan ‘āleme zāt-ı
‘Alidür cilve-ger / Gün teki her
zerreniñ ‘aynında nūr-ı zāhir ol
(G. 149, Beyit 11). [her,]
128. Her şıfatdan ‘āleme zāt-ı
‘Alidür cilve-ger / Gün teki **her**
zerreniñ ‘aynında nūr-ı zāhir ol
(G. 149, Beyit 11). [her,]
129. Ey kılan da‘vī t̄arīk-i
ma‘nīye merdāne gel / Kılma **her**
nāmerd peyrevlik şeh-i merdāne
gel (G. 150, Beyit 1). [her,]
130. Cānı cānānı ‘Alidir ey
peser ‘āşıklarıñ / Şevk-len **her**
dem fedā kıl cānıñı cānāna gel (G.
150, Beyit 9). [her,]
131. Remz-ilen yeddi kitābıñ
aşlını **her** noktadan / Kıldı ‘ayn u
lām yā ‘āriflere fi dād u lām (G.
151, Beyit 5). [her,]
132. Ledünni ‘ilmine üstād olur
hızr-ı peygamber tek / ‘Ināyet
kılsa **her** şaḥşa ‘alim-i ism-i a‘zam
dem (G. 152, Beyit 7). [her,]
133. Cefā-yı çarḥ elinden
çehre-yi zerdim **her** dem dem /
Taraḥḥüm kıl baña luḥf-ile ey
mīr-i mükerrerem dem (G. 152,
Beyit 10). [her,]
134. Evvel āhir anıñ didārına
göz tikmişem / Bul-ḥevesler tek
ne **her** eḥrāfi gözler gözlerim (G.
153, Beyit 9). [her,]
135. Terk eyledim ef‘ālim **her**
millete ‘abdālım / Tebdil-i ḥaşāl-
itdim bu ḥaşlete ḥoş ḥālem (G.
155, Beyit 1). [her,]
136. Kālb-i şāfımdır maḥall-i
genc-i ma‘nī-yi ‘aşk-ı dost /
Bulmuşam ol genci **her** vīrāneden
müstāgnīyim (G. 157, Beyit 7).
[her,]
137. Zikr-i fikrim şāh-ı merdān
medhidür leyl u nehār / **Her**
ḥadīs u kışsa-yı efsāneden
müstāgnīyim (G. 157, Beyit 11).
[her,]

138. Şıdķ-ile **her** kim dutar
dāmeniñ ol serveriñ / Gelmez
anıñ cānına ھاşr-ı kıyāmetde bīm
(*G. 159, Beyit 8*). [*her,*]
139. ھاķıķatde vücūduñ genc-i
hikmetdir velikin ھاķķ / Bu
genciñ hikmeti **her** bī-başardan
eylemiş mübhem (*G. 161, Beyit 2*).
[*her,*]
140. Kün digeç oldı zemīn
āsımān vaħş-ı ıayr / Muttaşıl
fermān-berīdir  arş u ferş **her**
āsımān (*G. 162, Beyit 3*). [*her,*]
141. Şanııyā u İlyā u Fırkııyā u
Şarfiyā / Miñ bir adıdır dilimde
her şubħ-ı şām u **her** zamān (*G.*
162, Beyit 4). [*her,*]
142. atreden  ummāna
şāmildir güneşden zerreye / alı
olmaz ya ni andan **her** mekān u
zamān (*G. 162, Beyit 7*). [*her,*]
143. Bedr-i ğazanfer kimi bebrī
şikār eyleyen / Māyil **her** hırs-ı
hūk olmadı bu bīşede (*G. 164,*
Beyit 11). [*her,*]
144. Her zamān bir naķş-ı şūret
gösterür nerrād-ı  arķ / Gāh
vīrān eyler uşbu ھاķdānı gāh
zeyn (*G. 165, Beyit 5*). [*her,*]
145. Dişlerin birbir opar anın
biğarb-ı kelbeteyn / ancer-ilen
at  kııl **her** ki dil kıılmaz medħ-i
şāh (*G. 165, Beyit 9*). [*her,*]
146. Her azā vaktinde
aydardur biđarb-ı zūlfikār /
Şad-hezārān but-perestī ehl-i
īmān eyleyen (*G. 167, Beyit 11*).
[*her,*]
147. Şīr-i ھاżret aydar-ı şaff-
der emīr-i şaf-şiken / **Her** adem-
gāhında urbāndır hezārān cān-ı
ten (*G. 168, Beyit 1*). [*her,*]
148. Ka be-yi k -yı murtażādır
andan özge  arife / Oldı mescūd
her but-ħāne u deyr-i k hen (*G.*
168, Beyit 9). [*her,*]
149. Oldı mi rāc-ı ھاķıķat dār-ı
 ibret  aşıķa / Söylerem **her** dem
ene'l-ھاķķ uşbu dārīñ  aşıķına (*G.*
172, Beyit 7). [*her,*]

150. Çekse haşır dīv-i ded
çekme gam ey bī-başar / **Her** dem
irişür meded nād-ı ‘Alīden bize
(G. 173, Beyit 4). [her,]
151. Kahr eger luḫf eger mihr
eger cevr u sitem / **Her** ne yār
eylese minnet bilürük cānımıza
(G. 175, Beyit 6). [her,]
152. Biz ‘Alī kullarıyuz terk-i
ser terk-i cihān / Ḥaddı yoḫdur
gire **her** serseri meydānımıza (G.
175, Beyit 7). [her,]
153. Fānīde **her** laḫza giyek bir
libās / Dilber-i ‘ayyār ‘Alīdür ‘Alī
(G. 180, Beyit 5). [her,]
154. Zātını **her** laḫza kılan
‘āleme / Gün teki izhār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 6). [her,]
155. Oda yandır bir bir anıñ
evrāqını bāda vir / Her kitābıñ
kolmasa **her** sözde burhānı ‘Alī
(G. 184, Beyit 4). [her,]
156. Gāh gösterdi sıḫāvet gāh
çekdi zūlfikār / ‘Āleme **her** vech-
ilen bildirdi subḫānı ‘Alī (G. 184,
Beyit 5). [her,]
157. Virür muḫibbine şol sākī-
yi ezel **her** dem / Raḫīk-i kevşer u
şir u şarāb u hem ‘Alī (G. 185,
Beyit 7). [her,]
158. Muḫlakım ferdim yolında
Ḥaydarıñ **her** şebehden / Bu
cihettendir ki müşrikler oḫur
kāfer meni (G. 187, Beyit 4). [her,
]
159. İ‘tibār-ilen nażar kıl ger
ulū’l-ebşārsen / Cünbiş-i ‘ibret-
nümā-yı **her** ğarāibdir ‘Alī (G.
188, Beyit 4). [her,]
160. Her ne kılsa yoḫdur anıñ
emrine çün u çerā / Ḥālīkiñ
emriylen bu mülke şāhibdir ‘Alī
(G. 188, Beyit 7). [her,]
161. Medḫiñi ins u cinne
ma‘būd kıldı vācib / Senden
zuhūra geldi ‘ālemde **her** qarāib
(Muh. 1, Beyit 2). [her,]
162. Sensin ‘alīm-i dānā **her**
‘ilmine ḫudānıñ / Vākıf ezel

- gününden remzine evliyânî
(*Muh. 1, Beyit 11*). [*her,]*
163. Zülfiğârı çekdi derdem **her**
taraf seyl oldı kân / Küşteğân
içinde gördi Muştafâ olmuş nihân
(*Muh. 2, Beyit 14*). [*her,]*
164. Himmetiniñ vird-i evrâdı
budur **her** şubh şâm / Lâ-fetâ illâ
‘Alî lâ seyfe illâ zülfiğâr (*Muh. 2,*
Beyit 20). [*her,]*
165. ‘Aşk-ilen anı sevenler oldı
haqqıñ vâşılı / Bu cehetden kim
‘Alidir hâll-iden **her** müşkili
(*Muh. 3, Beyit 14*). [*her,]*
166. Dünyâda **her** kim bende-yi
ol hâceye ikrâr ider / ‘Uğbada ol
‘âşık-ı mahrem-i haqq esrâr ider
(*Muh. 3, Beyit 16*). [*her,]*
167. Olsa **her** kim bile meddâh-
ı suhanver ‘aşk-ilen / Mindi
himmet atını bu yolda kaçar ‘aşk-
ilen (*Muh. 3, Beyit 24*). [*her,]*
168. Mevşûf-ı **her** şifât ahad
‘ayn-ı zât hû / Şanıdadur
- haqqat-i celli celâlihû (*Müsebba*
1, Beyit 15). [*her,]*
169. Her dem bu nuṭṭ-ı ‘aşk-ile
söyler zebanımız / Yâ mazharu’l-
‘acâib ‘avne’n-lenâ ‘Alî (*Müsebba*
1, Beyit 24). [*her,]*
170. Her gün biter kayıdma bu
farṭ-ı nihâyete / Ger gam tökerse
kanıñı gitme şikâyete (*Müsebba*
1, Beyit 30). [*her,]*
171. Her niçe doğru yola dîvi
delâlet iderem / Ğul-ı bed-ṭinet-i
gümrah biyâbâna gider (*G. 77,*
Beyit 11). [*her,]*
172. Başlayub külbe-yi
aḫzânıma mihmân getirür / **Her**
gice renc u belâ miḫnet u derd
gam-ı ‘aşk (*G. 71, Beyit 5*). [*her,]*
173. Ḥaydarı **her** kim berâber
eyledi **her** nâkışa / Gevheri ḥar-
mühreden fark etmeyeñ nâdâna
baḫ (*G. 41, Beyit 6*). [*her,]*
174. Her nebî kim geldi
haqqdan hem onuñla biledür /
Mazhar-ı haqq sırr-ı zât ol şâhib-i

- devrāna baḡ (G. 41, Beyit 10).
[her,]
175. Her reh-reviñ ki kūyuña
ey şāh rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet
olmadı nūr-ı Allahı yoḡ (G. 43,
Beyit 1). [her,]
176. Gerdün-ı dūn-nevāz
elinden bu bendeye / **Her** dem
gelür cefā u elem yā ‘Alī meded
(G. 58, Beyit 3). [her,]
177. Her cānda ki var ‘aşk-ı ‘Alī
mihr-i Muḡammed / Ger yüz miñ
ola zilleti yandurmaz ānı zār (G.
60, Beyit 11). [her,]
178. Her tār-ı tūresinden
aşıldı miñ melāik / Maḡzūn-ı dil-
perīşān āşüfte u müşevveş (G.
111, Beyit 4). [her,]
179. Kañber gerek ‘Alīniñ cān
vire Hıdmetinde / **Her** bende
maḡbūl olmaz her tuḡfe lāyık
dost (G. 23, Beyit 7). [her,]
180. Kañber gerek ‘Alīniñ cān
vire Hıdmetinde / Her bende
maḡbūl olmaz **her** tuḡfe lāyık
dost (G. 23, Beyit 7). [her,]
181. Cān gülşeninde kurdı
bezm-i behişt-i āyin / ‘Āşıklara
virür cām **her** dem be dem cem‘-i
‘aşk (G. 132, Beyit 3). [her,]
182. Sākī lebinden almaz bir
būse **her** ḡarīfiñ / Toprak dem
içinde peymāne olmayınca (G.
170, Beyit 8). [her,]
183. Her ne gelse miḡnet raḡat
aña yeksān ola / Şādık u şābir
kimi renc u ‘anādan dönmeye (G.
178, Beyit 4). [her,]
184. Cümle nebī-yi Mürsel
‘ilmiñ kaḡına muḡtāc / Başında
her velīniñ pāyin tūrābıdır tāc
(Muh. 1, Beyit 19). [her,]
185. Düşmenlerine **her** dem
eyle hizār la‘net / Oḡu bu zıkr-i
kāmil āyāt-ı fetḡ-i Nuşret (Muh.
1, Beyit 22). [her,]
186. **Her** la‘īniñ ḡaddi yoḡdur
Aḡmede yārim diye / Ġār-ı
vaḡdetde resūle yār sensin yā ‘Alī
(G. 189, Beyit 7). [her,]
187. Hāk-i pāyin sürmedür
şāhib-nazarlar çeşmine / Nūr-ı

‘ayn-ı **her** ulū’l-ebşār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 8). [her,]

188. Ey emīr-i evliyā devrinde
her peygamberiñ / Eyleyen Hakk
mezheb-i izhār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 9). [her,]

189. Şāfi‘-yi maḥşer ḥaṭā-baḥş
u kerīm-i ‘ayb-pūş / Sırrına **her**
bendeniñ seṭṭār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 12). [her,]

her bir: “Hepsi, tüm” anlamlarında
belgisiz sıfat.

1. (G. 37, Beyit 7). [her bir,]
2. (G. 57, Beyit 4). [her bir,]
3. (G. 132, Beyit 9). [her bir,]

her bir: “Herhangi bir” anlamında
belgisiz sıfat.

1. (G. 8, Beyit 5). [her bir,]

her biri: Her biri, ayrı ayrı, hepsi.

1. (G. 42, Beyit 9). [her biri,]

her dem: Her zaman.

1. (G. 15, Beyit 14). [her dem,]
2. (G. 25, Beyit 6). [her dem,]

3. (G. 75, Beyit 1). [her dem,]

4. (G. 75, Beyit 11). [her dem,]

5. (G. 75, Beyit 9). [her dem,]

her kim: “Kim, kimse, hangi kimse”
anlamlarında soru zamiri.

1. (G. 3, Beyit 11). [her kim,]

2. (G. 17, Beyit 10). [her kim,]

3. (G. 75, Beyit 7). [her kim,]

4. (G. 15, Beyit 7). [her kim,]

5. (G. 17, Beyit 3). [her kim,]

6. (G. 23, Beyit 4). [her kim,]

7. (G. 75, Beyit 1). [her kim,]

8. (G. 72, Beyit 10). [her kim,]

9. (G. 35, Beyit 4). [her kim,]

10. (G. 38, Beyit 4). [her kim,]

11. (G. 42, Beyit 6). [her kim,]

12. (G. 41, Beyit 6). [her kim,]

13. (G. 48, Beyit 15). [her kim,]

14. (G. 55, Beyit 2). [her kim,]

15. (G. 56, Beyit 9). [her kim,]

16. (G. 56, Beyit 10). [her kim,]

17. (G. 57, Beyit 6). [her kim,]

18. (G. 63, Beyit 4). [her kim,]

19. (G. 23, Beyit 4). [her kim,]
20. (G. 28, Beyit 3). [her kim,]
21. (G. 101, Beyit 1). [her kim,]
22. (G. 101, Beyit 4). [her kim,]
23. (G. 101, Beyit 5). [her kim,]
24. (G. 105, Beyit 10). [her kim,]
25. (G. 115, Beyit 7). [her kim,]
26. (G. 119, Beyit 3). [her kim,]
27. (G. 122, Beyit 10). [her kim,]
28. (G. 138, Beyit 4). [her kim,]
29. (G. 141, Beyit 1). [her kim,]
30. (G. 141, Beyit 3). [her kim,]
31. (G. 141, Beyit 5). [her kim,]
32. (G. 142, Beyit 5). [her kim,]
33. (G. 143, Beyit 4). [her kim,]
34. (G. 160, Beyit 8). [her kim,]
35. (G. 162, Beyit 9). [her kim,]
36. (G. 185, Beyit 6). [her kim,]
37. (G. 190, Beyit 11). [her kim,]

her kim ki: "Hangi kimse ki" anlamında soru zamiri.

1. (G. 21, Beyit 10). [her kim ki,]
2. (G. 28, Beyit 3). [her kim ki,]

her kimde: "Kim, hangi kimse" anlamlarında soru zamir.

1. (G. 130, Beyit 11). [her kimde, -de]

her kime: "Kim olursa olsun; hangi kimse ki" anlamlarında soru zamiri.

1. (G. 37, Beyit 8). [her kime, -e]
2. (G. 79, Beyit 10). [her kime, -e]
3. (G. 68, Beyit 6). [her kime, -e]
4. (G. 37, Beyit 6). [her kime, -e]
5. (G. 136, Beyit 4). [her kime, -e]

her kimiñ: "Kim olursa olsun; hangi kimse ki" anlamlarında soru zamiri.

1. (G. 9, Beyit 9). [her kimiñ,]
2. (G. 9, Beyit 9). [her kimiñ, -iñ]
3. (G. 9, Beyit 10). [her kimiñ, -iñ]
4. (G. 18, Beyit 10). [her kimiñ, -iñ]
5. (G. 49, Beyit 5). [her kimiñ, -iñ]
6. (G. 52, Beyit 10). [her kimin, -in]
7. (G. 86, Beyit 10). [her kimiñ, -iñ]
8. (G. 115, Beyit 5). [her kimin, -in]
9. (G. 116, Beyit 11). [her kimiñ, -iñ]
10. (G. 121, Beyit 8). [her kimiñ, -iñ]
11. (G. 181, Beyit 11). [her kimiñ, -iñ]

her ne: "Her ne, ne olursa olsun" anlamlarında soru zamiri.

1. (G. 70, Beyit 11). [her ne,]

2. (G. 94, Beyit 8). [her ne,]

her şeyiñ: *Bütün mevcudat.*

1. (G. 36, Beyit 4). [her şeyiñ, -iñ]

her sū: *Her taraf.*

1. (G. 20, Beyit 2). [her sū,]

her yana: *“Her taraf, her yön”
anlamlarında yer yön zarfı.*

1. (G. 7, Beyit 3). [her yana,]

2. (G. 7, Beyit 4). [her yana, -a]

her yeten: *Sıradan, herhangi bir kimse.*

1. (G. 164, Beyit 8). [her yeten,]

herc: *Karışıklık; insanların arasında
meydana gelen fitne, fesad.*

1. Kālbini şāf it riyādan kalmāsun
zengār-ı kāl̄b / ‘Aşk bāzārında
olma **herc** için dinār kāl̄b (G. 4,
Beyit 1). [herc,]

hergiz: *Asla, kat’iyen, hiçbir vakit, hiçbir
şekilde.*

1. ‘Alidür şāh-ı taht-ı lā-mekān
buzāt-ı hayy / Ma‘nidür ki **hergiz**

şāh-ı taht-ı lā-mekān ölmez (G.
85, Beyit 7). [hergiz,]

2. Menim sīnemde çün naqş-ı
hācerdür / ‘Alī mihr ki **hergiz**
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10).
[hergiz,]

3. Şıdķ-ilen her kim tevellā kıldı āl-i
Haydara / Dünyā u ‘uqbāda
hergiz çekmedi şermendelik (G.
142, Beyit 5). [hergiz,]

4. Hergiz anıñ vaqt-i hācet nuṭķına
lā gelmedi / Şandı sāiller
mükerrer bu söze haḳķdır güvāh
(G. 169, Beyit 6). [hergiz,]

5. Bī-başaretdür seni nisbet kılan
her nākese / Şīr-i haḳķ birle
berāber mi olur **hergiz** kellāb (G.
1, Beyit 10). [hergiz,]

6. Bes ‘Alī aḥbābı **hergiz** va‘desin
itmez ḥilāf / Çāker olmaz şāhine
hergiz iden güftār-ı kāl̄b (G. 4,
Beyit 4). [hergiz,]

7. Bes ‘Alī aḥbābı **hergiz** va‘desin
itmez ḥilāf / Çāker olmaz şāhine

- hergiz** iden güftār-ı alb (G. 4, Beyit 4). [hergiz,]
8. Mü'min oldur ki ola onuñ avl-i faşih muttaşıl / Ehl-i imān olmadı **hergiz** bed güftār-ı alb (G. 4, Beyit 5). [hergiz,]
9. Nokta-i zātın şifāt içre ne bilsün **hergizin** / Cāna kıymaz ol hünersiz lāf-ı bī-kirdār alb (G. 4, Beyit 11). [hergizin, -i, -n]
10. Tā ebed zulum-ilen aldı bulmadı **hergiz** necāt / Tapmadı her bende kim nūr-ı velāyetden naşib (G. 6, Beyit 3). [hergiz,]
11. Gedā **hergiz** umūr-ı mülk-i fāniden Haber bilmez / ılıbdur Himmeti bu yolda çün destār-ı terkın (G. 100, Beyit 12). [hergiz,]
12. Hakk yolında gelmedi **hergiz** dilinden harf-i lā / Halk her ne kıldı ol kār-ı keremden iltimās (G. 103, Beyit 10). [hergiz,]
13. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-süvārın gerdine / Lāşeye minmiş felāket birle her bir sust-lāş (G. 112, Beyit 7). [hergiz,]

14. Her kimiñ Haydar degil haandan imamı kıblesi / ılmaz ol merdüde **hergiz** kılduğı tāt feyz (G. 121, Beyit 8). [hergiz,]
15. Olmayınca bende ol sultān-ı mülk-i izzete / Dünya u uqbāda olmaz ādemī **hergiz** mu'āf (G. 125, Beyit 10). [hergiz,]
16. uşşāka hāşıl olmaz **hergiz** maām-ı vuşlat / Şol māh-ı hargah-ilen hem-hāne olmayınca (G. 170, Beyit 6). [hergiz,]

herkes: "Herkes, insanların tümü" anlamlarında belgisiz zamir.

1. Haydardan eger gün teki dem urmasa **herkes** / Çek tiğ-ı düdem başını ol bī-haberin kes (G. 107, Beyit 1). [herkes,]

herze: Abes, saçma, beyhude söz.

1. Eger başın kaçursa arşa-yı şāh-ı velāyetden / Anın güftārına kirdarı yodur **herze** lāf eyler (G. 75, Beyit 5). [herze,]

hesāb: Hesap, ölçme.

1. Zülāl-ı hıızr-ı āb-ı zindegāniden
haber bilmez / Maña dünyā-yı
dūn-perver **hesābın** śorma ey
mün‘im (G. 100, Beyit 11).

[*hesābın, -ı, -n*]

2. Cānıñ **hesāb** sendedir anıñ
mufaşşalı / Āyine-yi zamīre
demiñ oldı şayqālī (Müsebba 1,
Beyit 2). [*hesāb,*]

hesāb-ı cümle-i zerrāt-ı kâināt: Evrendeki
bütün zerrelerin hesabı.

1. (G. 11, Beyit 4). [*hesāb-ı cümle-i
zerrāt-ı kâināt,*]

heşt u çehār-ı kutb: Ensardan Bedir
savaşında şehit olan 8 kişi ve 4 halife.

1. (G. 7, Beyit 11). [*heşt u çehār-ı
kutb,*]

heşt-i çehār: Sekiz sahabe ve dört halife.

1. (G. 53, Beyit 5). [*heşt-i çehār,*]

hevā: Heves, istek, arzu.

1. Şāhbāz-ı evc u ednā ‘Alidür kim
uçar / Şevk-ilen onuñ **hevāsında**
hümā-yı zü’l-cenāh (G. 35, Beyit
2). [*hevāsında, -s, -ı, -n, -da*]

2. Ger şabr u gınā gencine kıl haqqa
tevekkül / Buğz u hased u hırş u
hevā haddine çek sedd (G. 54,
Beyit 10). [*hevā,*]

3. Kıldı **hevā-yı** seyrān sultān-ı
a‘zam-ı ‘aşk / Yārab mübārek
olsun bu mülke maqdem-i ‘aşk (G.
132, Beyit 1). [*hevā-yı, -y, -ı*]

hevā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beyt(Hz.
Muhammed'in ailesini) görmeye karşı
heves, istek.

1. (G. 19, Beyit 11). [*hevā-yı ehl-i
beyt,*]

hevā-yı hırsı: Nefsin isteği.

1. (G. 17, Beyit 4). [*hevā-yı hırsı, -ı*]

heves: Bir şeye karşı duyulan istek,
eğilim, arzu, meyil.

1. Uçmasa onuñ **hevesiyle** yanar bāl
u peri / Peyk-i ‘izzet Cebre’il ol
tāyir-i tayyār-ı ‘arş (G. 120, Beyit
10). [*hevesiyle, -ı, -y, -le*]

hey: Seslenme edatı.

1. Bir midür cins-i şugāl rubeh u
segsār kalb / Şir ilen şevketde yā

ķudretde yā ķuvvetde **hey** (G. 4, Beyit 7). [hey,]

2. Dūn-perver oldu ķarķ bu devrān-ı bī-ṣubāt / Doldı meṭā^c-ı zarķ ile bāzār-ı kāināt **hey** (Müsebbā 1, Beyit 8). [hey,]

heybet: *Büyüklik, azamet.*

1. Heybetinden ķopdı cān Őhrinde ķavķa-yı ‘acīb / Çekdi leşker ĥayl-i dilden Őāh-ı dārü’l-mülk-i ‘aŐķ (G. 10, Beyit 6). [heybetinden, -i, -n, -den]
2. Kıl celāletden ĥezār tā keŐtiñi sındurmaya / **Heybet-ilen** Şöyle kim ĝarķ eyledi Ken‘ān-ı mevc (G. 31, Beyit 6). [heybet-ilen, -ile, -n]
3. Yandırır bir demde **heybet** āteŐi bāl u perin / Bī-icāzet uĥsa ol deryā yüzünden Cebre’ıl (G. 143, Beyit 10). [heybet,]
4. Ol tiĝ ķeküb **heybetle** düldüle mindi / Bu yeddi ṭabaķ yeryüzine düşdi tezelzül (G. 146, Beyit 12). [heybetle, -le]

5. Geh **heybet-ilen** deşt-i siyāsındaki ṣu‘bān / Geh ķuvvet-ilen baĥr-ı celāletde nehengem (G. 156, Beyit 5). [heybet-ilen, --ile, -n]

heykel: *İnsana benzer cansız yapılar.*

1. Nām-ı ‘Alidür dem-i ihlāŐ-ile / Himmetiniñ muşhafı hem **heykeli** (G. 186, Beyit 12). [heykeli, -i]

heykel-i rahmāniden: *Bitmez, tükenmez mülk.*

1. (G. 8, Beyit 8). [heykel-i rahmāniden, -den]

hezār: *Binlerce, pek çok.*

1. Düşmenlerine her dem eyle **hizār** la‘net / Oĥu bu zıkr-i kāmīl āyāt-ı fetĥ-i Nuşret (Muh. 1, Beyit 22). [hizār,]

hezār kıl: *Çoĝaltmak.*

1. (G. 31, Beyit 6). [hezār kıl,]

hezārān: *Bin, binlerce, pek çok.*

1. Bülbül-i Őeydā **hezārān** Őevk-le Őöyler ĥadīs / Her gül-i Őad-berg Őāĥn-ı ķemende ĝöstere hūŐ (G. 25, Beyit 4). [hezārān,]

2. Şîr-i hâzret Hâyder-ı şaff-der emîr-i şaf-şiken / Her kâdem-gâhında kurbândır **hezârân** cân-ı ten (G. 168, Beyit 1). [*hezârân,*]
3. ‘Alî medhi oğurlar bağı dilde / **Hezârân** tûti kumri durrâc (G. 29, Beyit 11). [*hezârân,*]
4. İçdi ol hum-hânedan söyler ene’l- hâkık dem-be-dem / Dar ayağında **hezârân** ‘aşık-ı dîvânemiz (G. 99, Beyit 10). [*hezârân,*]
5. Özge zikri koy bu hikmetler velâyet ‘ilmidür / Munda hayrândur **hezârân** Bu‘alî u Câlinûs (G. 106, Beyit 11). [*hezârân,*]
6. Kûl hâkıkı halka işbât itmek-çün dünyâda / Geçdi tığından **hezârân** but-perest u but-tırâş (G. 112, Beyit 4). [*hezârân,*]
7. Mest olub câm-ı velâyetden oğullar medh-i şâh / Tûti-yi kumri **hezârân** bülbül u her nev‘ kûş (G. 116, Beyit 6). [*hezârân,*]

hezîmet buldı: Bozguna uğrama, yenilme.

1. (G. 106, Beyit 3). [*hezîmet buldı, - dı*]

hezîmet tapdı: Bozguna uğrama, yenilme.

1. (G. 132, Beyit 6). [*hezîmet tapdı, - dı*]

hîred: Akıl, us.

1. Tâ şîfâtından **hîred** dem virdi ey makşûd-ı zât / ‘Âlem-i âfâk dutdı ser-be-ser efsânemiz (G. 99, Beyit 8). [*hîred,*]

hırka: Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarîkata göre değışen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.

1. Ol kalur âhır günü bel‘am teki ‘üryân lûc / Geysel ger yüz **hırka** u takvâ cihânda hâricî (G. 30, Beyit 8). [*hırka,*]

2. Kaba-yı atlası âl-i ‘abâ ‘aşkına terk etdi / Olubdur Himmetî bir **hırka** u bir loğmaya kâni‘ (G. 124, Beyit 12). [*hırka,*]

hîrs: Sonu gelmeyen istek, aşırı tutku.

1. Vücūdunda muhibb-i murtażānıñ / Gerekmez aru buhl u **hırs** u vesvās (G. 104, Beyit 2). [*hırs,*]
2. Ger şabr u ğınā gencine kıl haķķa tevekkül / Buĝz u ħased u **hırş** u hevā ħaddine çek sedd (G. 54, Beyit 10). [*hırş,*]
3. Ehl-i ħired öldürir ‘aql-ı cellādın bugün / **Hırs** eline virmeye olmaya şeydā nefis (G. 109, Beyit 8). [*hırs,*]

hırs: *Ayı.*

1. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-ile baĥş / Ħadd yoĥdur ey filān her himār u ħūk u **hırs** (G. 26, Beyit 4). [*hırs,*]
2. Ħılķatiñ tebdİL olur insāniden taĝyİR ider / Kim olur damuda rūĥuñ ħūk **hırsa** muttaşıl (G. 144, Beyit 6). [*hırsa, -a*]
3. Boynın uşadan **hırs** u ħaser-i ħūk-ı Ħüseyniñ / Şol şir-i jiyān-ı pence der āhen çengem (G. 156, Beyit 4). [*hırs,*]

4. Virdi aña ħükm-ilen minber u miĥrāb-ı haķķ / Ħaķķ degil çıĥmasun **hırs** u eşşek minbere (G. 177, Beyit 7). [*hırs,*]
5. Eşnā ‘aşar muĥabbetini iĥtiyār kıl / **Ħırsı** perestiş eyleme terk-i ĥimār kıl (Müsebba 1, Beyit 33). [*hırsı, -ı*]

hırs-ı ħūk: *Ayı ve domuz.*

1. (G. 164, Beyit 11). [*hırs-ı ħūk,*]

hışm: *Öfke, kızgınlık, hışım.*

1. Ħaşm-ile ħarbe çeküb ħāricini eyledi ħatlı / Batdı bu ‘arşada mānend-i şafaķ kana güneş (G. 117, Beyit 8). [*ħaşm-ile, --ile*]
2. Mevce gelse derdem ol baĥr-ı zilālet **ħaşm-ilen** / Çaĝrışurlar pāsıbān-ı ħal‘a-yı ‘arşu’l-ħazer (G. 65, Beyit 4). [*ħaşm-ilen, --ile, -n*]
3. Penāh ol Himmeti bİ-çāreye ey sāye-yi raĥmet / Çekende **ħaşm-ilen** maĥşer ğüni nār-ı cehennem dem (G. 152, Beyit 12). [*ħaşm-ilen, --ile, -n*]

hısn-ı hayberi: *Hayber kalesi.*

1. (G. 61, Beyit 7). [*hısn-ı hayberi, -i*
]

hitāb: *Bir veya birçok kimseye ağızdan veya yazı ile söyleme.*

1. Feemmā ev **hitābı** lenterāniden
haber bilmez / Vücūd-ı
Murtażānı mazhar-ı haqq
bilmeyen cāhil (G. 100, Beyit 6).
[*hitābı, -i*]

hitāb geldi: *Seslenmek.*

1. (G. 185, Beyit 2). [*hitāb geldi, -di*]

hitāb olur: *Bir veya birçok kimseye ağızdan veya yazı ile söyleme.*

1. (G. 66, Beyit 11). [*hitāb olur, -ur*]

hitā-yı a'rāfi: *Cennet ile cehennem arasında bir mahal.*

1. (G. 153, Beyit 7). [*hitā-yı a'rāfi, -i*
]

hitā-yı zulmāt: *Karanlıklar ülkesi.*

1. (G. 121, Beyit 1). [*hitā-yı zulmāt,*
]

hiyām: *Çadırlar.*

1. Mu'cizāt-ı Mūsī-yi 'İmrān bizden
kıl taleb / Kesr-i elvāḥ yed-i
beyzā u esrār u **hiyām** (G. 8, Beyit
10). [*hiyām,*]

hiyānet kıldı: *Hainlik, vefasızlık yapmak.*

1. (G. 147, Beyit 3). [*hiyānet kıldı, -*
dı]

hiyānet kıлма: *Hayinlik, vefasızlık yapmak.*

1. (G. 135, Beyit 7). [*hiyānet kıлма, -*
ma]

hızır: *Ab-ı hayatı içtiği için ölümsüzlüğe kavuşan Peygamber ya da veli.*

1. Nuḫ-ı 'Aliden içen girmedi şol
hızır tek / Çeşme-yi hayvān için
zulmet-i İskendere (G. 177, Beyit
9). [*hızır,*]

**hızır olur hızır içen ol çeşme suyun tā-be-
ebed:** *O ölümsüzlük çeşmesinin suyunu içen Hızır gerçek manasıyla Hızır olur ve sonsuzluğa erer.*

1. (G. 14, Beyit 3). [*hızır olur hızır*
içen ol çeşme suyun tā-be-ebed,]

hızr: Âbıhayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdâdına yetiştiğine inanılan, bir görüşe göre peygamber, bir görüşe göre velî olan zat.

1. İçmeyen ger **Hızr-ise** nuḡk-ı ‘Aliden cām-ı cem / Āb-ı hayvān içse hayvāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 4). [*hızr-ise, --i, -se*]
2. Hızr-ise gūl-ı biyābānı anı gümrāh ider / Her kime şāh-ı velāyet olmasa üstād-ı pīr (G. 68, Beyit 6). [*hızr-ise, --i, -se*]
3. Hem ‘āşık-ı maḡtūl hem kādı-yı kıtālem / Hem **Hızram** u hem Mūsā hem Yūnus u hem Yahyā (G. 155, Beyit 8). [*hızram, -am*]
4. Bu taşın cur‘asından kaldılar hayy / Mesih **Hızr** u hem İdrīs u İlyās (G. 104, Beyit 8). [*hızr,]*
5. Baḡr-ı zülālī **Hızra** viren cām-ı sermedī / Deryā-yı cūd sākī-yi ser-çeşme-yi ḡayāt (G. 11, Beyit 7). [*hızra, -a*]

6. Hızra viridi anda ‘ilm-i ledünniden sabaḡ / Ādeme ders olmamışdı ‘allemü’l-esmā henüz (G. 90, Beyit 6). [*hızra, -a*]

7. Dersimiz ‘ilm-i ledünnidür ḡaber dutmaz faḡih / **Hızrdur** tanı bu mekteb-ḡānede üstādımız (G. 92, Beyit 10). [*hızrdur, -dur*]

8. **Hızra** sen viridin ledünni ‘ilmini şāh-ı sabaḡ / Kāşif-i ‘ilm aldı ism-i a‘zām yā ‘Alī (G. 190, Beyit 4). [*hızra, -a*]

hızr makāmi: Hızır peygamberin makamı, mevkisi.

1. (G. 24, Beyit 12). [*hızr makāmi,]*

hızr-ı āşināy: Tanınan, bilinen Hızır.

1. (G. 167, Beyit 8). [*hızr-ı āşināy, -y, -i*]

hızr-ı ḡayāta: Ölümsüzlük suyu içen Hızır'ın hayatı.

1. (G. 37, Beyit 6). [*hızr-ı ḡayāta, -a*]

hızr-ı İlyās: Hızır ve İlyas peygamberler.

1. (G. 168, Beyit 6). [*hızr-ı İlyās,]*

hızr-ı peygamber: Hızır peygamber.

1. (G. 152, Beyit 7). [*hızr-ı peygamber,*]

hızr-ı vakt: Vaktinin, zamanının Hızır aleyhisselamı.

1. (G. 96, Beyit 13). [*hızr-ı vakt,*]
2. (G. 95, Beyit 4). [*hızr-ı vakt,*]
3. (G. 166, Beyit 12). [*hızr-ı vakt,*]

hızr ol-: Hızır a.s. gibi olmak.

1. Nuṭḡ-ı cān-baḡş-ı ‘Aliden oḡuyan ‘ilm-i sabak / **Hızır olur** ma‘nide ser-çeşme-yi ḡayvāna gider (G. 77, Beyit 5). [*hızır olur, -ur*]
2. Kısmet olsa her kime şāh-ı velāyetden nazār / **Hızır olur** bir demde ger ‘azm itse deryādan geçer (G. 79, Beyit 10). [*hızır olur, -ur*]

hiç: Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz, zarf.

1. Bu cihānda bī-vefānīñ cümle kār u bārı **hiç** / Bostān u gülistān bāḡ u berg u bārı **hiç** (G. 33, Beyit 1). [*hiç,*]

2. Pes **hiç** vakt şol rūḡ-ı mücerredsen bugün / Bu cihānda kılma kātib nefis için ḡarbendelik (G. 142, Beyit 6). [*hiç,*]

3. Bu cihānda bī-vefānīñ cümle kār u bārı **hiç** / Bostān u gülistān bāḡ u berg u bārı **hiç** (G. 33, Beyit 1). [*hiç,*]

4. Erguvān u yāsemen güleşen u gülzārı **hiç** / ‘Ar‘ar u şimşād u servin sındırur bād-ı ḡazān (G. 33, Beyit 2). [*hiç,*]

5. ‘Alidür ol oḡullar onı ḡaydar / Onuñ ḡurbine irmez **hiç** seyyāḡ (G. 36, Beyit 11). [*hiç,*]

6. Ṭāk-ı manzar ḡaşr-ı eyvān u der u dīvārı **hiç** / ḡānumānı ‘āḡıbet vīrān olub bayḡuş öter (G. 33, Beyit 3). [*hiç,*]

7. Ehl-i beytiñ zerḡiñ ‘ahd u peymānı riyā iḡrārı **hiç** / Himmetī rızḡ u ‘alāyıḡdan geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit 12). [*hiç,*]

8. Muştafā u murtaḡādur lā-yemūt-i zü’l-ḡayāt / Enbiyā u evliyādan

- özge eşyā dārı **hiç** (G. 33, Beyit 11). [*hiç,*]
9. Mihr-idi mihr u mehi nā-mihribān-ı kine-ḥāh / Gerdiş leyl u nehār şābit u seyyārı **hiç** (G. 33, Beyit 10). [*hiç,*]
10. Kılmadı imdād oña cem^c itdügi dīnārı **hiç** / Çekme Ḳārūn tek cihānda renc genc u meyl için (G. 33, Beyit 9). [*hiç,*]
11. Ğayr-ı arza bu cibāl u arz için tebdil olur / Çarḥ-ı eflākıñ beḳāsız noḳṭā-yı pergārı **hiç** (G. 33, Beyit 8). [*hiç,*]
12. Bir kefendür çün oña yoldaş olan bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u cübbe u destārı **hiç** (G. 33, Beyit 7). [*hiç,*]
13. Koy bu ‘aceb u hāy u hūy tūmturaḳ fāriğ ol / Sevmedi ehl-i şafā bu ‘ālem-i ḡaddārı **hiç** (G. 33, Beyit 6). [*hiç,*]
14. Ḥandadur Dārā u İskender ḥān u fağfūr u cem / Yeryüzünden anlarıñ bīdād külli āşārı **hiç** (G. 33, Beyit 5). [*hiç,*]
15. ‘İtibār itme bu dār-ı bī-medārı dehre kim / Kimseye çün ‘İtibār itmez bu dünyā dārı **hiç** (G. 33, Beyit 4). [*hiç,*]
16. Zūlfikārı Ḥaydarıñ ger olmasa virmezdi **hiç** / Cebre’iliñ Aḥmede indirdügi mirāt feyz (G. 121, Beyit 3). [*hiç,*]
17. Serverimiz Būturab yulduzımız āftāb / Degmeye **hiç** naḥsiyet şol rezeliden bize (G. 173, Beyit 8). [*hiç,*]
- hiç kimse:** "Bir kişi bile" anlamında zamir.
1. (Müsebba 1, Beyit 9). [*hiç kimse,*]
- hiç kimseye:** "Bir kişi bile" anlamında zamir.
1. (G. 104, Beyit 6). [*hiç kimseye, -y, -e*]
2. (G. 35, Beyit 3). [*hiç kimseye, -y, -e*]
3. (G. 128, Beyit 2). [*hiç kimseye, -y, -e*]
4. (G. 140, Beyit 11). [*hiç kimseye, -y, -e*]

hiç kimseyi: "Bir kişi bile" anlamında zamir.

1. (G. 97, Beyit 9). [hiç kimseyi, -y, -i]

hicā günü: Savaş günü.

1. (G. 164, Beyit 12). [hicā günü,]

hicā gününde: Hicvetme, yerme günü.

1. (G. 45, Beyit 7). [hicā gününde, -n, -de]

hicāb: Perde, örtü, utanma.

1. Perde-yi 'izzet açıldı aradan getdi **hicāb** / Aḥmede esrār-ı şāh-ı ins u cān oldu 'ayān (G. 166, Beyit 8). [hicāb,]

hicāb-ı zulmet: Karanlık perdesi.

1. (G. 56, Beyit 6). [hicāb-ı zulmet,]

hicābıñ perdesi: Utanmanın perdesi, utanç perdesi.

1. (G. 22, Beyit 4). [hicābıñ perdesi,]

hicāzī: Hicazlı.

1. Hicāzī sen muḥālif düşme şūfi / Hüseyñi kavmine ol yār dem-sāz (G. 84, Beyit 5). [hicāzī,]

hicr: Ayrılık.

1. Men didim **hicriñ** helāk itdi ol meh didi / Bu cihanda kime ḥār olur kime ḥurma naşib (G. 9, Beyit 2). [hicriñ, -iñ]

hicrān: Ayrılık, ayrılık acısı.

1. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi didāra bir ḥācı / Ey Himmeti ki miḥnet u **hicrān** içindeyüz (G. 95, Beyit 9). [hicrān,]

hidāyet: Kurtuluş, necat, doğru yol.

1. Ey **hidāyet** isteyen bu ḥaḳḳ ṭarīke doğru gel / Mehdī-yi hādī saña rāh-ı selāmet gösterür (G. 82, Beyit 6). [hidāyet,]

hidāyet bābına: Doğruluk kapısı.

1. (G. 36, Beyit 1). [hidāyet bābına, -n, -a]

hidāyet buldı: Doğru yola erişmek.

1. (G. 151, Beyit 4). [hidāyet buldı, -dı]

hidāyet bulmaz: Doğruluğa erişmek.

1. (G. 101, Beyit 3). [hidāyet bulmaz, -maz]

hidāyet bulmazdı: Doğru yolu bulmak, hak yolu bulmak.

1. (G. 21, Beyit 5). [hidāyet bulmazdı, -maz, -dı]

hidāyet eyle: Doğru yolu göster, hak yola eriştir.

1. (Müsebba 1, Beyit 10). [hidāyet eyle,]

hidāyet eyleyen: Doğru yola erişmek.

1. (G. 2, Beyit 7). [hidāyet eyleyen, -y, -en]

hidāyet kavlidür: Hak ve doğruluk sözü.

1. (Mur. 1, Beyit 19). [hidāyet kavlidür, -dür]

hidāyet kıldı: Doğru yolu gösterme, hakka sevketme.

1. (G. 166, Beyit 7). [hidāyet kıldı, -dı]

hidāyet rāhına: Doğruluk yolu.

1. (G. 113, Beyit 7). [hidāyet rāhına, -n, -a]

hidāyet tarikına: Hidayet yolu; Allah'ın rahmetine erişenlerin yolu.

1. (G. 95, Beyit 8). [hidāyet tarikına, -n, -a]

hiddet: Öfke, kızgınlık; keskinlik, sertlik.

1. Hışam u hiddetden dem kālū belādan şevk-le / Şākī u bākī elinden içdi sermestān kadeh (G. 37, Beyit 3). [hiddetden, -den]

hidmet: Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev, vazife.

1. Kanber gerek ‘Aliniñ cān vire hidmetinde / Her bende maqbūl olmaz her tuhfe lāyık dost (G. 23, Beyit 7). [hidmetinde, -i, -n, -de]
2. Hidmetinden bir nefes gāfil gerekmez ey aḥī / Halk içinde bağladı bir kul ki sulṭān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 9). [hidmetinden, -i, -n, -den]
3. Kimiñ ki varsa bir şemme ‘aqlı / Bu ‘aşkıñ hidmetinden gāfil olmaz (G. 88, Beyit 4). [hidmetinden, -i, -n, -den]
4. Ger irādet ‘āleminde kanber u selmān şıfat / Bende-yi şāh

olmayınca **hidmetiñ** olmaz kabül

(G. 148, Beyit 6). [*hidmetiñ, -iñ*]

hidmet kemerin bağlaya: *Hizmet elbisesini giymek; hizmet amacıyla yola koyulmak.*

1. (G. 146, Beyit 3). [*hidmet kemerin bağlaya, -y, -a*]

hidmet-i şeh-i düldül-süvār kıı: *Düldül'ün sahibi olan hz. Ali'ye hizmet et.*

1. (Müsebba 1, Beyit 34). [*hidmet-i şeh-i düldül-süvār kıı,*]

hikmet: *Bilgelik, hakimlik, hakim adamın hali.*

1. Hikmet u kudret olar hükmündedir bu cism u cān / Haqq deminden illet-i isyāna onlardur taleb (G. 5, Beyit 3). [*hikmet,*]
2. Bu muraşsa kubbe-i mānend-i fānus hayli / **Hikmet-ilen** rüz şeb gerdān iden perverdigār (G. 59, Beyit 3). [*hikmet-ilen, --ile, -n*]
3. Vākıf ey ‘ārif haqqıñ esrārına haqqdur yine / Hadd yoğdur

eyleye bu **hikmete** medḡal-i beşer

(G. 62, Beyit 4). [*hikmete, -e*]

4. Özge zıkrı koy bu **hikmetler** velāyet ‘ilmidür / Munda ḡayrāndur hezārān Bu‘alī u Cālinūs (G. 106, Beyit 11). [*hikmetler, -ler*]
5. Kudret u kuvvet şıfāt u zāt **hikmetdür** ‘Alī / ‘Aşq u ‘aql u rūha meskendür mekān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 7). [*hikmetdür, -dür*]
6. Ta‘ālallah zihi **hikmet** zihi kudret zihi kuvvet / Deminden mehd içinde nuṡka geldi isī-yi Meryem (G. 152, Beyit 5). [*hikmet,*]
7. Vezn **hikmetdür** seḡa hükmünde ol rāsıḡ degül / Kim ‘ayār u nāşıra dinār-ı bī-mikdār ḡalb (G. 4, Beyit 2). [*hikmetdür, -dür*]
8. Bilmek dilersen **hikmeti** / “Eş-şabru miftāḡi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 22). [*hikmeti, -i*]
9. Nūr-ı zulmet **hikmet** u şām u seḡer hükmindedür / Sāl u māh u

hafta u eyyām u sâ‘at u dem-be-
dem (G. 70, Beyit 2). [hikmet,]

10. Hâkikatde vücūduñ genc-i
hikmetdir velikin haqq / Bu
genciñ **hikmeti** her bî-başardan
eylemiş mübhem (G. 161, Beyit 2).
[hikmeti, -i]

11. Ol kerimiñ urdı nāgeh ƙulzüm
ihsân-ı mevc / Bağladı yüz
hikmet-ilen ƙalib insân-ı mevc (G.
31, Beyit 1). [hikmet-ilen, --ile, -n
]

12. Bu ne **hikmet** bu ne ‘ibret
zıkriyâtı gören / Biçdi başdan
ayağa erre-yi huzlân iki şaƙ (G.
134, Beyit 10). [hikmet,]

hikmet-i dehr-i remîm: Çürümüş
dünyanın hakimi olan Allah.

1. (G. 159, Beyit 4). [hikmet-i dehr-i
remîm,]

hikmet-i mihr: Güneşin hükmü,
hakimiyeti.

1. (G. 52, Beyit 9). [hikmet-i mihr,]

hikmet-i rûh u beden: Ruh ve bedenin
özü // Allah.

1. (G. 163, Beyit 6). [hikmet-i rûh u
beden,]

hikmet-i üstâd-ı kâmil: Olgunluğa erişmiş
ustanın bilgeliği.

1. (G. 120, Beyit 4). [hikmet-i üstâd-ı
kâmil,]

hilâf eyler: Karşı gelmek, aksini
belirtmek.

1. (G. 75, Beyit 6). [hilâf eyler, -r]

hilâf étmez: Karşı durmak.

1. (G. 4, Beyit 4). [hilâf étmez, -mez]

hilâf-ı emr: Verilen emre karşı gelme.

1. (G. 66, Beyit 6). [hilâf-ı emr,]

hilâl: Ayın ilk günlerinde aldığı yay
biçimi, yeni ay.

1. Ƙurladı bir na‘l ol dem ‘arşda oldı
hilâl / ÇarĤ meydânında çapdı
şeh-süvârı ol semend (G. 51, Beyit
3). [hilâl,]

2. AĤter-i burc-ı velâyet şem‘-i
cem‘-i hâş-ı ‘âm / Bir **hilâl** olmaz
mükemmel ayı gözler gözlerim
(G. 154, Beyit 9). [hilâl,]

hilâlî kaşa: Hilal şeklinde kaş.

1. (G. 119, Beyit 1). [hilālî kaşa, -a]

hil'at: Kaftan, çoğu ipekten yapılan, uzun, süslü üst giysisi (hükümdarlık alameti).

1. Geymişüz āl-i 'abā aşkına bir şāl-ı kühen / Ma'nide nūr-ı velāyetden gelür **hil'atımız** (G. 91, Beyit 3). [hil'atımız, -i, -mız]
2. Geymişüz āl-i 'abā aşkına bir şāl-ı kühen / Ma'nide nūr-ı velāyetden gelür **hil'atımız** (G. 92, Beyit 3). [hil'atımız, -i, -mız]
3. Giydi ādem **hil'atıñ** seyrāna geldi 'āleme / Sırr-ı zāt-ı haqq nişān-ı bī-nişān oldı 'ayān (G. 166, Beyit 6). [hil'atıñ, -iñ]

hil'at-i 'abdu's-şekür: Allah'a bolca şükredenlerin giydikleri hırka; şükür hırkası.

1. (G. 69, Beyit 7). [hil'at-i 'abdu's-şekür,]

hil'at-ı ferhündelik: Kutlu, mübarek kaftan.

1. (G. 142, Beyit 2). [hil'at-ı ferhündelik,]

hil'ati giydi: Elbise, kaftan giymek.

1. (Mur. 1, Beyit 10). [hil'ati giydi, -di]

hil'at-i şahın: Padişah kaftanı.

1. (G. 142, Beyit 10). [hil'at-i şahın, -in]

hile: Bir kimseyi aldatmak, kandırmak ve yanıltmak amacıyla yapılan tertip, düzen.

1. İtmek ister mekr 'aceb u **hile** u tezvîr-ilen / Cāhil u nādānı gör 'allām-ı Qur'an-ile baḥş (G. 26, Beyit 8). [hile,]
2. Şāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem men şeyyāḥ-ı çarḥ / **Hile** u tezvîr u dām-ı dāneden müstağniyim (G. 157, Beyit 8). [hile,]

hilkat: Yaratılma, yaratılış.

1. Hil'atıñ tebdil olur insāniden tağyîr ider / Kim olur damuda rūḥuñ hûk hırsa muttaşıl (G. 144, Beyit 6). [hil'atıñ, -iñ]

2. Od su toprak yelden bağlayan bu
hilkati / İ'tidāl çār-faşl u hikmet-i
mihr derd-i berd (G. 52, Beyit 9).
[*hilkati, -i*]

3. Kaf nun emrine Hakkdan
olmasaydın vāsiṭa / Kim
‘ademden **hilkate** gelmezdi ‘ālem
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2). [*hilkate, -
e*]

hilkat kūyına: *Yaratılış yeri.*

1. (G. 153, Beyit 2). [*hilkat kūyına, -
n, -a*]

hilkat-i ādem: *İnsanoğlunun yaratılışı.*

1. (G. 173, Beyit 3). [*hilkat-i ādem,]*

hilkat-i ādemden: *Hız. Adem'in yaratılışı.*

1. (G. 51, Beyit 1). [*hilkat-i
ādemden, -den*]

hilkat-ı halka: *Halkın, insanların
yaratılışı.*

1. (G. 96, Beyit 6). [*hilkat-ı halka, -a
]*

hilm: *Huy yumuşaklığı, yumuşak
huyluluk, öfke ve hiddet gerektiren*

*durumlarda kendini yenerek sâkin ve
serinkanlı olma.*

1. ‘ilm u **hilm** u keşf u cūd u harb
onundur tamām / Müdde‘ī
onunla eyler bes burhân-ile baḥs
(G. 26, Beyit 9). [*hilm,]*

2. ‘Aliden enbiyā u evliyāya / İrişdi
nuṭḡ-ı ‘ilm u **hilm** u idrāk (G. 137,
Beyit 7). [*hilm,]*

hilm-i mūsā: *Yumuşak huylu, öfke ve
hissetten uzak olan Musa // Hz. Musa.*

1. (G. 64, Beyit 13). [*hilm-i mūsā,]*

hilye: *Süs, zinet, cevher.*

1. Āstān-ı Ḥaydara yüz sürmeyince
geymedi / Tāc-ı zerrin başına
egnine yaşıl **hilye** şem‘ (G. 123,
Beyit 3). [*hilye,]*

himār: *Eşek, har.*

1. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-
ile baḥs / Ḥadd yoḡdur ey filān
her **himār** u ḥūk u ḥırs (G. 26,
Beyit 4). [*himār,]*

himāyet: *Koruma, esirgeme.*

1. Eylerdı Benı Ādemi tārāc ‘Azrā’ıl
/ Ger kılmasayüz yā velıyullah
hımāyet (G. 21, Beyit 7). [hımāyet,
]

2. Mü’minlere **hımāyet** ser-pençe-yi
velāyet / Miftāh-ı bāb-ı hayber
kimdir ‘Alıden özge (G. 174, Beyit
4). [hımāyet,]

hımāyet **kılmasaydı:** *Korumak,
esirgemek.*

1. (G. 46, Beyit 5). [hımāyet
kılmasaydı, -ma, -sa, -y, -dı]

2. (G. 145, Beyit 5). [hımāyet
kılmasaydı, -ma, -sa, -y, -dı]

hımmet: *Çalışma, gayret, emek.*

1. Hımmetıniñ **hımmetı** kurbinde
birdür küh u käh / Ehl-i hımmet
bu cihāniñ küh u kähından geçer
(G. 78, Beyit 12). [hımmetı, -i]

hımmet: *İyilik, yardım.*

1. ‘Aliyyü ‘āliyyu ā‘lāya oldı
Hımmetı bende / ‘Urūc itmez
velāyet evcine her **hımmeti** kâşır
(G. 66, Beyit 18). [hımmeti, -i]

2. Sabrit bu derde Hımmetı / İste
‘Alıden **hımmeti** (Mur. 1, Beyit
21). [hımmeti, -i]

3. Ey Hımmetı şıdķ-ilen iste ‘Alıden
hımmet / Tā rüz-ı maşşer sene
Aħmed kıla şefā‘at (Muh. 1, Beyit
21). [hımmet,]

4. Hımmetı dir haşır u mızān u şırāt
u sorgum hem / **Hımmetinden**
çekmezem bir zerrece ğam yā ‘Alı
(G. 190, Beyit 12). [hımmetinden,
-i, -n, -den]

hımmet atını: *Gayret, çalışma bineği.*

1. (Muh. 3, Beyit 24). [hımmet atını,
]

2. (Muh. 3, Beyit 24). [hımmet atını,
-n, -ı]

hımmet dile: *Lütuf, kerem dilemek.*

1. (G. 16, Beyit 12). [hımmet dile,]

hımmet elin: *Gayret eli.*

1. (G. 20, Beyit 12). [hımmet elin, -n
]

hımmetı: *Şairin mahlası.*

1. Bir nazardur görmeğe dīdārīñi bu
Himmetī / Uşbudur maķşūdumuz
vallahu ā'lem bi'ş-şevāb (G. 1,
Beyit 12). [*himmetī,*]
2. Tā saña gün tek cemālīñ eyleye
izhār-ı kuṭb / Çıhma sen dāire-i
insān içinden **Himmetī** (G. 7,
Beyit 12). [*himmetī,*]
3. Āb-ı Hızr çeşme-i hayvānı bizden
kıl taleb / Nuṭk-ı rūhullāh-ı
cāvidāniyüz ey **Himmetī** (G. 8,
Beyit 12). [*himmetī,*]
4. Himmetī ğavvāş-ı ma'ni ṭab'īña
kıldı nazār / Didi kim dürr-i
ma'dendür uşbu deryā-yı 'acib
(G. 10, Beyit 12). [*himmetī,*]
5. Girübdür **Himmetī** 'aşk-ile her
dem / Velāyet 'arşasında
oynadur āt (G. 15, Beyit 13).
[*himmetī,*]
6. Demādem āl-i Ḥaydardan dile ey
Himmetī himmet / 'Adū-yı dīnine
manşūr u muzaffer olmak
istersen (G. 16, Beyit 12).
[*himmetī,*]
7. Himmetī iki cihānīñ ni'metin
şöyle bil / Fāriğ u mustağnīdür
mihmān-ı ḥān-ı ma'rifet (G. 18,
Beyit 13). [*himmetī,*]
8. Her ḥaṭāda ehl-i beyti Muştafānı
kıl taleb / **Himmetī** çün bī-
nihāyetdür 'atā-yı ehl-i beyt (G.
19, Beyit 11). [*himmetī,*]
9. Yandursalar ey **Himmetī** bu yolda
seni ḥalk / Şükreyle yeri eyleme
zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11).
[*himmetī,*]
10. Himmetī izhār-ı esrār itse anı
kıлма 'ayb / Fāş ider genc-i
nihānī olsa ger gencūr mest (G.
22, Beyit 12). [*himmetī,*]
11. Āyine-yi zamīre ey **Himmetī**
nazār kıl / Ondan bize ḥaber vir
ṭūṭi-yi nāṭık dost (G. 23, Beyit 12).
[*himmetī,*]
12. Sensen bugün ey **Himmetī** ol hızır
maķāmı / Nuṭkuñdan aḥar
çeşme-yi hayvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 12). [*himmetī,*]

13. Himmeti virmez ‘Alî ‘aşkıında her
huşyâr baş / Yanmasa altında ger
âteş karar mı cism sac (G. 27,
Beyit 12). [himmētī,]
14. Ger dilersen **Himmētī** didâr-ı
Haydardan naşib / Rüşen eyle
kalbiñi mănend-i mirât-ı züccac
(G. 27, Beyit 13). [himmētī,]
15. Geldi mehdi **Himmētī** nūr-ile
doldı kâinât / Dutdı yeddi kişver
ey mü’min-i dîndâr tâc (G. 28,
Beyit 12). [himmētī,]
16. Kör ider huffâş görgec ey ulû’l-
ebşâr-ı tâc / Geldi mehdi
Himmētī nūr-ile doldı kâinât (G.
28, Beyit 11). [himmētī,]
17. Ene’l-Haqq söyledi dârü’l-fenâde
/ Ne gördi **Himmētī** Manşûr-ı
Hallâc (G. 29, Beyit 12). [himmētī,
]
18. Himmeti ser virmege mestâne gel
merdânedür / ‘Aşk-ilen kurbân
olur ‘arşa-yı meydanda koc (G.
30, Beyit 12). [himmētī,]
19. Himmeti ger çalsaydı hâce-i
kanber kılıç / Fi’l-meşel bir berķ-i
lâmi’dür ener gökden yere (G. 34,
Beyit 10). [himmētī,]
20. Himmeti merdâne şâh-ı
zülfiķârıñ ‘aşkına / Tîğ-ı tevhid
ile şadr-ı sineñi kıl inşirâh (G. 35,
Beyit 11). [himmētī,]
21. ‘Alîdür **Himmētī** baħr-ı celâlet /
Kim onda ne neheñ oynar ne
timsâh (G. 36, Beyit 12).
[himmētī,]
22. Himmeti dünyâ meyi ‘aşıkları
mest eylemez / Ne felek hum-ı
şarâb olsa oña ‘ummân kadeh (G.
37, Beyit 12). [himmētī,]
23. Şol erenler şâhını medh eyle
dâim **Himmētī** / Kılma Firdevsî
kimi sen Rüstem-i dâstân medh
(G. 38, Beyit 12). [himmētī,]
24. Buldı karâr şehr-i velâyetde
Himmētī / Kim oldu aña kişver-i
dârü’l-ķarâr feth (G. 39, Beyit 12).
[himmētī,]

25. Himmeti bir lahza hāmūş olma
kıl ahengi medh / ‘Arş gülzārında
sensin bülbül-i hoşhān şubh (G.
40, Beyit 12). [himmeti,]
26. Baḥma ol mecrūh mār-ı ḡaflete
ey **Himmeti** / Mehd-i Meryemde
yatarken şāriḥ-i su‘bāna baḥ (G.
41, Beyit 11). [himmeti,]
27. Terk-i ‘alāyık eyledi ferd oldu
Himmeti / Taḥkīke irdi vesvese-i
iştibāhı yoḥ (G. 43, Beyit 12).
[himmeti,]
28. Ümmid-ile bu **Himmeti** ḡayl-i
gedā ruḥ (G. 44, Beyit 13).
[himmeti,]
29. Medh kılduḡca emīr-i naḥl uşbu
Himmeti / Cān nuṡkundan aḡar
şehd-i muşaffā şāḥ şāḥ (G. 45,
Beyit 12). [himmeti,]
30. Himmeti eydür turāb-ı reh-
güzār-ı Ḥaydaram / Bir vücūd-ı
kemter kanımda taḡt u tāc-ı
Keyḡubād (G. 46, Beyit 12).
[himmeti,]
31. Himmeti ḡālū belā bezminde içdi
rāḥ-ı rūḥ / Şāh elinden mest u
ḡayrāndur ezelden tā ebed (G. 49,
Beyit 12). [himmeti,]
32. Köri-yi inkār kecbin köri-yi ehl-i
ḡased / ḡayr bilmez **Himmeti**
ḡayre getürmez ilticā (G. 50, Beyit
13). [himmeti,]
33. Himmeti itdüḡce medḡinde
‘Alīniñ muttaşıl / Tūṡı-yi guyā
kimi nuṡkundan āḡir cūyḡand (G.
51, Beyit 11). [himmeti,]
34. Himmeti nuṡḡ-ı ‘Aliden nuṡḡa gel
bülbül kimi / Kim velāyet
ḡülşeninde reng reng açıldı verd
(G. 52, Beyit 11). [himmeti,]
35. Bu vücūdum şehrine ḡaḡḡdan bi-
ḡavl-i “men ‘araf” / **Himmeti**
ḡükmüyle sulṡānım ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 11). [himmeti,]
36. Ey **Himmeti** bir ḡavl-i nebi-yi
seyyid-i ‘ālem / Yetmiş iki ḡac
oldı bize ravzā-yı meşhed (G. 54,
Beyit 12). [himmeti,]

37. ‘Alīye bende ey **Himmetī** ayazı
gör / Cihānda kim o h̄aṣ itdi
şohbet-i Maḥmūd (G. 56, Beyit
13). [himmetī,]
38. Dünyā u ‘uḳbāda ondan özgeye
kılmaz naẓar / **Himmetī**
kılmışdurar bir şāh-ı h̄übān-ile
‘ahd (G. 57, Beyit 10). [himmetī,]
39. Bī-nevādur **Himmetī** vir h̄ān-ı
vaşlından nevā / Derdine her
‘aşıḳıñ dermān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 14). [himmetī,]
40. Çün **Himmetī** buldı ebedi
salṭanat-ı faḳr / Bu ‘ārīyeti
devlet-i fānīden ider ‘ār (G. 60,
Beyit 13). [himmetī,]
41. Şol velī-yi ḥaḳḳ ḳasīm-i nūr-ı
nārıñ **Himmetī** / Buğz-ı āteş
müñkire cennet muḥibbe lālezār
(G. 61, Beyit 12). [himmetī,]
42. Ṭayr-ı ‘āl-i mekān ol **Himmetī**
mişl-i melek / Olmasın bu ‘ālem-i
süflāda bir esfel beşer (G. 62,
Beyit 11). [himmetī,]
43. Şükr-ider bu ni‘mete çārguşden
baş ḳaldurur / **Himmetī** tek şed
hezārān ‘aşıḳ-ı ḥayrān ḳopar (G.
63, Beyit 12). [himmetī,]
44. Bu on iki velīyullah dāim / İşim
ey **Himmetī** medh u şenādur (G.
64, Beyit 21). [himmetī,]
45. Söyle şıdḳ **Himmetī** ḥaḳḳdur bu
ḳavl-i mu‘teber / Oldı mülḥaḳ
murtaẓā perverdigārıñ zātına (G.
65, Beyit 12). [himmetī,]
46. ‘Aliyyü ‘āliyyu ā‘lāya oldı
Himmetī bende / ‘Urūc itmez
velāyet evcine her himmeti ḳaşır
(G. 66, Beyit 18). [himmetī,]
47. Bu **Himmetī** belākeş be-‘aşḳ-ı āl-i
‘abā / Giyindi şāl-ı ḳanā‘at çü
kıldı terk-i ḥarīr (G. 67, Beyit 13).
[himmetī,]
48. Himmetī Ḥaydar güneşdür lā-
yezāl-i bī-zevāl / İki ‘ālem ḥaḳḳı
cümle zerre miḳdār-ı ḥaḳīr (G. 68,
Beyit 12). [himmetī,]
49. Himmetī sīr oldı ‘işyān-ile ister
mağfiret / Āl-i Ḥaydar ‘aşḳına

- ‘afv-it günāhı yā ğafūr (G. 69, Beyit 12). [himmeti,]
50. Himmeti bir şehriyāriñ āsītānı kelbidür / Ol şehen-şāh-ı kadīmiñ ser-be-ser hükmindedür (G. 70, Beyit 12). [himmeti,]
51. Cāniñ ol ‘ıyda bugün **Himmeti** kırbān getirür / ‘ıyd-ı adḥā-imiş aḥbābına dīdār-ı ‘Alī (G. 71, Beyit 11). [himmeti,]
52. Himmeti aldanma zülf-i ḥālına ol kaḥbeniñ / Zülf-i ḥālī cān-ı dil murğına dām-i dānedür (G. 73, Beyit 12). [himmeti,]
53. Kiçübdür **Himmeti** şāh-ı velāyet ‘aşkına serden / Sipāh-ı dīv-ilen bu ‘arşada her dem meşāf eyler (G. 75, Beyit 11). [himmeti,]
54. Kerkesiñ meyli eger cīfe-yi murdāra çeker / **Himmeti** bülbül-i hoş-ḥān gülistāna gider (G. 77, Beyit 12). [himmeti,]
55. Himmeti nüş eyleyen naḥl-i velāyetden ruḥāb / Bu cihān
- bağındaki ḥār-ı ḥurmādan geçer (G. 79, Beyit 12). [himmeti,]
56. ‘Alī yolında kılmışdı yekün cān u cihān terkīn / Gedādur **Himmeti** amma gedā-yı ‘āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12). [himmeti,]
57. Gülşen-i ma‘nīde nazmıñ su kimiñ oldı revān / **Himmeti** ser-çeşme-yi Nīl u Fırāt andan çıkar (G. 81, Beyit 14). [himmeti,]
58. Ol emiriñ emrine ey **Himmeti** göster kıyām / Vā‘de-yi yevmül-kıyāmet irdi kāmēt gösterür (G. 82, Beyit 12). [himmeti,]
59. Bu yolda kııl **Himmeti** terk-i dünyā / Çe cāy Başra u Bağdad u Şīrāz (G. 84, Beyit 12). [himmeti,]
60. Oḥı ey **Himmeti** gel dāstān-ı Rüstem-i ‘aşkı / Fenādur Rüstem-i destān ve illā dāstān ölmez (G. 85, Beyit 12). [himmeti,]
61. Manzar-ı ma‘nīden ol bedr u dücāyı görmez / **Himmeti** terk-i ḥicāb eylemeyen tā-be-ebed (G. 86, Beyit 12). [himmeti,]

62. Himmetî şâh-ı velâyet ‘aşkına
müşrikleriñ / Başını kes hıncı-i
nuṭṭ-ile dest-i cân meriz (G. 87,
Beyit 12). [himmētī,]
63. ‘Alidür **Himmētī** göynüñe rahmet
/ Velikin her vücūda nāzil olmaz
(G. 88, Beyit 12). [himmētī,]
64. Himmetî Ḥaydar muḳaddemdür
vücūd-ı ‘āleme / Var-iken ol zāt-ı
muṭlak yoḥdı eşyā henüz (G. 89,
Beyit 12). [himmētī,]
65. Himmetî şâh-ı velâyet medḥini
eyler müdām / Cinn u insān u
melek yeg olmadı güyā henüz (G.
90, Beyit 11). [himmētī,]
66. Himmetî ḥamdulillah ve’l-minne
/ Kelb-i dergāh-ı şâh-ı
merdānıñız (G. 94, Beyit 13).
[himmētī,]
67. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi
dīdāra bir ḥacı / Ey **Himmētī** ki
miḥnet u hīcrān içindeyüz (G. 95,
Beyit 9). [himmētī,]
68. Hızr-ı vaḳt ṭā‘at-i ‘ilm-i ledünnī
Himmētī / Nuṭṭ-baḥş-i ‘Alidür
çeşme-i hayvānımız (G. 96, Beyit
13). [himmētī,]
69. Ey **Himmētī** sen Ḥaydara düldül
ḥaberin vir / Bu ‘arşada her
ḥārese Rüstem dimek olmaz (G.
97, Beyit 12). [himmētī,]
70. Himmetî yolunda şâh-ı evliyānıñ
ferdi-iseñ / Şol iki zevceyn ḳanı
olmaya ezvācıñız (G. 98, Beyit 12).
[himmētī,]
71. Bu vücūd bu ‘adem yeksān olur
ey **Himmētī** / Ḥālī olsa bu
şadefden bir nefes dürdānemiz
(G. 99, Beyit 12). [himmētī,]
72. Gedā hergiz umūr-ı mülk-i
fāñiden Ḥaber bilmez / Ḳılıbdur
Himmētī bu yolda çün destār-ı
terḳin (G. 100, Beyit 12).
[himmētī,]
73. Eger Şâh-ı velâyet ‘aşkına berdār
iderlerse / Olur teslim-i ḥaḳḳ bu
Himmētī çün u çirā ḳılmaz (G.
101, Beyit 12). [himmētī,]
74. Murtażā ‘aşkına ger berdār
iderler **Himmētī** / Vir rızā ḥükm-i

- każāya dārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 11). [himmeti,]
75. Haşr bezminde Hüseyin ‘aşkına ister **Himmeti** / Sākī-yi kevşer elinden luţf idübdür dolı tās (G. 103, Beyit 11). [himmeti,]
76. Himmeti kılma ‘Aliden özge bir deyyārdan / Ger tevekkül ehlişeñ iki cihānda mültemes (G. 105, Beyit 12). [himmeti,]
77. Ey **Himmeti** çün eyledün aheng-i medāyih / Sür hārmegesi ma‘rekenen eylesin ses (G. 107, Beyit 13). [himmeti,]
78. ‘Aşikār oldı ene’l-ħaĸĸ seyr-i şehr-i ma‘nide / **Himmeti** meydān-ı da‘viden sūtündarı kes (G. 108, Beyit 12). [himmeti,]
79. Tā ebed ey **Himmeti** ĸaĸĸ-ile biġānedür / Olmasa ger ādemī munda şināsā nefes (G. 109, Beyit 11). [himmeti,]
80. Ger saña gevher gerek ‘ummāna gir ey **Himmeti** / ‘Aşĸ baħr-ı ten şedef lu’lu’-ı lālādur nefes (G. 110, Beyit 12). [himmeti,]
81. Ķalb-i siyāhı eyler çün kīmyāyı bī-ġaş / Ey **Himmeti** ‘Alīniñ mihr-giyāhı mihr (G. 111, Beyit 12). [himmeti,]
82. Himmeti āl-i Muħammed ‘aşkına dönderme yüz / Her tarafından başıña aġyār ger yaġdursa dāş (G. 112, Beyit 11). [himmeti,]
83. Muħibbi **Himmeti** oldur ‘Alīniñ / Şihāvette ola bir baġş-ı zer-bāş (G. 113, Beyit 12). [himmeti,]
84. Bendesidür şāh-ı merdān kullarınıñ **Himmeti** / Bu şerefden ol çekübdür alnına dāġ-ı ĸabeş (G. 115, Beyit 11). [himmeti,]
85. Meclis-i ĸālū belādan ‘aşĸ-ile bu **Himmeti** / Eylemişdür sākī-yi kevşer elinden bāde-nüş (G. 116, Beyit 12). [himmeti,]
86. Himmeti kılmaġa bu bezme temāşā dāim / Aşdı ĸandil-i ziyā günbed-i gerdāna güneş (G. 117, Beyit 11). [himmeti,]

87. Ey **Himmeti** bu yolda kırduk
sipāh-ı nefsi / Hün-ı ‘adūdan oldı
seyf-i sinān münakkaş (G. 118,
Beyit 11). [himmeti,]
88. ‘Aşk-ilen yastan irādet āsītāniñ
Himmeti / Tā yere koy ol güzerde
şıdk-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit
10). [himmeti,]
89. Midhatında şol kelām-ı nāṭıķıñ ey
Himmeti / Tūṭi-yi eflāk sensin
bülbül-i gülzār-ı ‘arş (G. 120,
Beyit 11). [himmeti,]
90. Haḳḳ yolında **Himmeti** ‘aceb riyā
tek terk kıl / Olmayınca nef‘
göstermez saña işbāt feyz (G. 121,
Beyit 11). [himmeti,]
91. Ey **Himmeti** sem‘ ol dil u cāndan
bu ḥadīse / Haḳḳ kavlı-i ḥaḳıķat
ḥaberin bendeden isma‘ (G. 122,
Beyit 14). [himmeti,]
92. Ehl-i ‘aşkın bezmi cennet
gülşenidir **Himmeti** / Benzer ol
gülşendeki bir sebz u ḥurrem
naḥle şem‘ (G. 123, Beyit 12).
[himmeti,]
93. Kaba-yı atlası āl-i ‘abā ‘aşķına
terk etdi / Olubdur **Himmeti** bir
ḥırķa u bir loķmaya ķāni‘ (G. 124,
Beyit 12). [himmeti,]
94. Sineñi şāf eyle mihr-i Ḥaydar-ilen
Himmeti / Ger dilersen sāķi-yi
kevşer elinden cām-ı şāf (G. 125,
Beyit 12). [himmeti,]
95. Nazar kıl **Himmeti** şol āftābe /
Dolupdur pertevinden cümle
eṭrāf (G. 126, Beyit 11). [himmeti,
]
96. Himmeti bir zerre ğam çekme
günāhıñ ķāf ola / Çün saña şāh-ı
velāyet itdürir ümmid-i necef (G.
127, Beyit 11). [himmeti,]
97. Himmeti oldı cemālından ‘Aliniñ
mū be mū / Şāḥib-i idrāke te’vīl-i
kelāmullah keşf (G. 128, Beyit 9).
[himmeti,]
98. Deminden **Himmeti** bu
yeryüzünde / Bahār oldı u açıldı
şakāyık (G. 129, Beyit 11).
[himmeti,]

99. Rāic eyle naḳdini ey **Himmeti** her
kimseniñ / Sikke çalmaz ḳalb-i
rüy-endüdüna zarrāb-ı şıdḳ (G.
130, Beyit 12). [*himmeti*,]
100. Şāh elinden içmedi
peymāne ey **Himmeti** / Dolmasa
her kimsede şol ‘ahd-ı ezel
peymān-ı ‘aşḳ (G. 131, Beyit 12).
[*himmeti*,]
101. Hızr-ı mesih sensen ey
Himmeti bu demde / Oldı revān
andan şol āb-ı zemzem-i ‘aşḳ (G.
132, Beyit 11). [*himmeti*,]
102. Himmeti merdānedür
‘ahdın üste muḳkem ol / Çün
ḳālū belādan eylediñ iḳrār-ı ḫaḳḳ
(G. 135, Beyit 12). [*himmeti*,]
103. Himmeti bu ḡazeliñ oldı
seniñ subḫ-ı mesā / Ferşde fikr-i
beşer ‘arşda zıkr-i melegiñ (G.
136, Beyit 12). [*himmeti*,]
104. İçinde **Himmeti** vaḫdet
meyinden / O demde yoḫ-ıdı
engür hem tāk (G. 137, Beyit 12).
[*himmeti*,]
105. Çün ulū’l-ebşār-iseñ gerdi
āstān-ı Ḥaydarıñ / Tütüyādur
Himmeti bu dide-yi giryāne çek
(G. 138, Beyit 11). [*himmeti*,]
106. Himmeti ol Ḥaydar-ı
düldül-sevārıñ ‘aşḳına / Başıñı
top ḳolunu çevḡān idüb meydāne
gel (G. 140, Beyit 12). [*himmeti*,]
107. Himmeti nūr-ı ‘Aliden
rüşen eyle cān gözin / Ki saña
‘āşḳ cemālullah temāşası gerek
(G. 141, Beyit 12). [*himmeti*,]
108. Himmeti bu devlete
girmek dilersen ‘aşḳilen / İhtiyār
eyle bugün üftādelik efkendelik
(G. 142, Beyit 12). [*himmeti*,]
109. Himmeti dünyāda vir āl-i
Muştafā ‘aşḳına nān / Saña dām u
odı ola mişl-i ḡülzār-ı ḫalil (G.
143, Beyit 12). [*himmeti*,]
110. Ger cemāl-ı Ḥaydarı
görmek dilersen **Himmeti** /
Şayḳal-ı mihr-ile cān āyinesinden
zengi sil (G. 144, Beyit 12).
[*himmeti*,]

111. ‘Alidür **Himmeti** bil yerde
gökde hâzır u nâzır / Eger şâhib
nazarsan olma andan her nazır
ğāfil (G. 145, Beyit 13). [*himmeti*,
]
112. Hürşid şıfat şâh-ı zamân
oldı cihāngir / Her zerreye gel
Himmeti yâ kıılma tezelzül (G.
146, Beyit 14). [*himmeti*,]
113. Ca‘feridir **Himmeti**
sem‘ine peygamber özge kul / Yâ
taşavvûf yâ tenāsüh yâ teselsül yâ
hulûl (G. 147, Beyit 12). [*himmeti*,
]
114. Ma‘rifetsiz âdemi çün
şüret-i divâr imiş / **Himmeti** bir
ma‘nî göster şüretiñ olmaz kabûl
(G. 148, Beyit 12). [*himmeti*,]
115. Himmeti bu ‘arşada nefsi-
ile harb itmekdedür / Bendeñe
bu işde yâ şâh-ı velâyet nâşir ol
(G. 149, Beyit 12). [*himmeti*,]
116. Cür‘a-yı cām-ı ‘Aliden
mest olub ey **Himmeti** / Lâübālî
bâb ol kâmet-i mestâna gel (G.
150, Beyit 11). [*himmeti*,]
117. Himmeti haqqdan evvel
‘Alidür âhır mehdîdir / On sekkiz
miñ ‘âleme üstâd rehber haqq
imâm (G. 151, Beyit 12).
[*himmeti*,]
118. Penâh ol **Himmeti** bi-
çâreye ey sâye-yi rahmet /
Çekende haşm-ilen maşşer günü
nâr-ı cehennem dem (G. 152,
Beyit 12). [*himmeti*,]
119. Kâlbi hâlişden seçer ey
Himmeti mişl-i mehekk / ‘Aşk
bâzârında bir şarrâfı gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 12).
[*himmeti*,]
120. Cüşe gelmez seylden
daşmaz bulanmaz **Himmeti** /
Beyle gevher ma‘den-i deryâyı
gözler gözlerim (G. 154, Beyit 10).
[*himmeti*,]
121. Ey müdde‘i sen **Himmetiye**
bağma muhaqqar / Nemrudı
helâk eyleyen ol peşe-yi lengem

- (G. 156, Beyit 12). [*himmetiye*, -y, -e]
122. Demidir **Himmeti** haqqdan irişdi / Zuhur-ı mehdı-yi şahib-zamānım (G. 158, Beyit 13). [*himmeti*,]
123. Bize ey **Himmeti** haqqdan bu teşrif / Muķassemdir muķassemdir muķassem (G. 160, Beyit 11). [*himmeti*,]
124. İřāretdir bize nuķk-ı ‘Aliden **Himmeti** fehm it / Dem-i ‘isā u rūhullah āb-ı hıızr-ı cām-ı cem‘ (G. 161, Beyit 12). [*himmeti*,]
125. Kādıdır ey **Himmeti** kāfir-i nefsiñ bugün / Tiğ-ı siyāset çeküb ‘aşk-ile başın kesen (G. 163, Beyit 9). [*himmeti*,]
126. Şāhıdır ey **Himmeti** ‘arşada hıcā günü / Başına müşrikleriñ dünyānı dār eyleyen (G. 164, Beyit 12). [*himmeti*,]
127. Bir şehid-i kerbelāyı pür belāyuz **Himmeti** / Server-i serleşker-i serdārımızdır řāh-hüseyn (G. 165, Beyit 13). [*himmeti*,]
128. Hāzır-ı vaķt ol bize hem-rah-iseñ ey **Himmeti** / Mehdi çıhđı fitne-yi āhir zamān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit 12). [*himmeti*,]
129. Himmeti sulţān-ı iķlime ķanā‘atdır bugün / Dın yolunda leşker-i nefsi müselmān eyleyen (G. 167, Beyit 12). [*himmeti*,]
130. Mustakim ol **Himmeti** Hāydar yolunda müstaķım / Hāzrete doğru şarık-i evliyādır řāh-rāh (G. 169, Beyit 11). [*himmeti*,]
131. Girme şarık-i ‘aşka ey **Himmeti** refiķiñ / Bir rind ferd u merd u merdāne olmayınca (G. 170, Beyit 11). [*himmeti*,]
132. Himmeti neyler bu dünyā lezzetiñ sensen benim / Maħzen-i dınār-ı genc-i dürr-i

- kānım şāh şāh (G. 171, Beyit 12).
[*himmeti*,]
133. Himmeti yandırsa
müşrikler seni dönderme yüz /
Vālī-yi cennet kāsīm-i nūr u
nārīñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 11).
[*himmeti*,]
134. Yed-i beyzā u ‘asā seyrini
bizden taleb it / **Himmeti** tā
iresin Mūsī-yi ‘imrānımıza (G.
175, Beyit 13). [*himmeti*,]
135. Himmeti şıdķ-ile
geymişdir velāyet cevşeniñ /
Hāriciniñ hancer-i seyf-i sinānı
bir cova (G. 176, Beyit 10).
[*himmeti*,]
136. Tanıduķ ol mazhar-ı zāt-ı
kadīmi **Himmeti** / Hāşıl oldu
hamdulillah dīde-yi tanık bize (G.
179, Beyit 11). [*himmeti*,]
137. Uyuma bu ğafletten oyan
Himmeti / Devlet-i bīdār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 13). [*himmeti*,]
138. Ğanīdür **Himmeti** ‘aşķ-ı
‘Alīden faķr kuyunda /
- Muħaķķardır yanında tāk-ı taht u
mülket-i dünyā (G. 181, Beyit 15).
[*himmeti*,]
139. ‘Aşķ-ilen bu ‘arşada
meydān eridir **Himmeti** / Müşrik
u mü’minleriñ baĝrın eridir
Himmeti (G. 182, Beyit 1).
[*himmeti*,]
140. ‘Aşķ-ilen bu ‘arşada
meydān eridir **Himmeti** / Müşrik
u mü’minleriñ baĝrın eridir
Himmeti (G. 182, Beyit 1).
[*himmeti*,]
141. Hārici u **Himmeti** mervānī
u müşrik degil / Tābi‘-i āl-i ‘Alī
ħaķķ leşkeridir **Himmeti** (G. 182,
Beyit 2). [*himmeti*,]
142. Hārici u **Himmeti** mervānī
u müşrik degil / Tābi‘-i āl-i ‘Alī
ħaķķ leşkeridir **Himmeti** (G. 182,
Beyit 2). [*himmeti*,]
143. Nūr almış ħāk-i pāyından
başiret ehlidir / Pir u şāh-ı
velāyet Haydarıdır **Himmeti** (G.
182, Beyit 3). [*himmeti*,]

144. Dīv ṭab^ç ḥod-perest ḥod-
bīn degil şeyṭān şıfat / La^çnet ol
aḳvāma Ḥaydar çākeridir
Himmetī (G. 182, Beyit 4).
[*himmetī,*]
145. İttiḥādī u şellūnī
felsefiden devr-iden / Neftēviden
hem ḥurūfiden beridir **Himmetī**
(G. 182, Beyit 5). [*himmetī,*]
146. Ḥaḳḳ ṭarīḳinde tevellā u
teberrāsı dürüst / Şanma kim bir
nāḳış u bir serseridir **Himmetī** (G.
182, Beyit 6). [*himmetī,*]
147. Pişvāsı reh-nümāsı
rehber-i eṣnā ^çaşer / Ḳavl u fi^ç-i
ḥaḳḳa lāyık ca^çferidir **Himmetī** (G.
182, Beyit 7). [*himmetī,*]
148. Mezḥeb içre fark olubdur
yetmiş iki fırkadan / Mü^çmin u
şālihleriñ bir kemteridir **Himmetī**
(G. 182, Beyit 8). [*himmetī,*]
149. Şol velī-yi ḥaḳḳ vaşī-yi
Aḥmed iḥlās ile / Ḳanberiniñ
ḳanberiniñ ḳanberidir **Himmetī**
(G. 182, Beyit 12). [*himmetī,*]
150. Bu yolda **Himmetī** şūfi
çekübdür ^çāleme yoḡı / Ṭarīḳ-i
evliyāda cān-fedā geldi cān fedā
geldi (G. 183, Beyit 12). [*himmetī,*
]
151. Bu yolunda ḡam yeme ey
Himmetī münāfiḳdan / Saña
yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı
^çAlī (G. 185, Beyit 11). [*himmetī,*]
152. Sorḡu olmaz sarḥoş-ı
dīvāneye ey **Himmetī** /
Esredübdür cur^çasından sākī-yi
kevşer meni (G. 187, Beyit 11).
[*himmetī,*]
153. Ḥaḳḳdan iḳlīm-i ulūhiyyet
musahḥardır aña / **Himmetī** gör
şāhib-i a^çlā-merātibdir ^çAlī (G.
188, Beyit 11). [*himmetī,*]
154. Ey **Himmetī** şıdḳ-ilen iste
^çAlīden himmet / Tā rüz-ı maḥşer
sene Aḥmed ḳıla şefā^çat (Muh. 1,
Beyit 21). [*himmetī,*]
155. Yā ^çAlī lillah lillah yā ^çAlī /
Bende-yi bendeñ bendesidir

- Himmeti** (*Muh. 4, Beyit 28*).
[*himmeti,*]
156. Sabrit bu derde **Himmeti** /
İste ‘Aliden himmeti (*Mur. 1,*
Beyit 21). [*himmeti,*]
157. Dutma tökerse kaniñi
inkār dem-be-dem / Oñı bu ismi
Himmeti tekrār dem-be-dem
(*Müsebba 1, Beyit 41*). [*himmeti,*]
158. ‘Alidür **Himmeti** ihāta
kılmış / Bu göñlile mekân-ı bāb-ı
der-bāb (*G. 2, Beyit 13*). [*himmeti,*
]
159. Zıkr-i ehl-i beyt-i
Haydardur göñülde haqq bilür /
Himmetiniñ ‘ālem-i fānide şuğl-i
rüz u şeb (*G. 3, Beyit 13*).
[*himmetiniñ, -niñ*]
160. Himmetiniñ hāceti senden
budur kıl yā ‘Alī / Bir dil u dānā
oña bir dide-i bīnā naşib (*G. 9,*
Beyit 12). [*himmetiniñ, -niñ*]
161. Himmetiniñ yā ‘Alī
maşşūd-ı didariñ gören / Sensiz
bin dünyā harām olsun oña hem
- ağret (*G. 17, Beyit 13*).
[*himmetiniñ, -niñ*]
162. Himmetiniñ baħr-ı tab‘ı
cūşa geldi ‘aşk-ilen / Çıhdı uca
dudı fevķ günbed-i gerdan-ı
mevc (*G. 31, Beyit 12*).
[*himmetiniñ, -niñ*]
163. Koy bu dām-ı dāne-yi
mekr etme şayyād-ı felek /
Himmetiniñ göñlünü bir şāh-ı
hūbān kıldı şayd (*G. 47, Beyit 9*).
[*himmetiniñ, -niñ*]
164. ‘Alıyyun yā ‘Alıyyun yā
‘Alidür / Dilinde **Himmetiniñ**
vird-i evrād (*G. 48, Beyit 16*).
[*himmetiniñ, -niñ*]
165. Himmetiniñ sensin
ümmid-i necātı ya ‘Alī / Bu haķiri
Muştafā ‘aşkına kılma nā-ümīd
(*G. 55, Beyit 12*). [*himmetiniñ, -*
niñ]
166. ‘Arşa yetür bu **Himmetiniñ**
başını şehā / Ruħsarı üste baş
kademiñ yā ‘Alī meded (*G. 58,*
Beyit 13). [*himmetiniñ, -niñ*]

167. Günāhīñ ‘afv kıl bu
Himmetīniñ yā veliyullah / Bī-
 haqq-ı hürmet-i Selmān u Būzer
 Kamber u Cābir (G. 66, Beyit 20).
 [himmetīniñ, -niñ]
168. Ma‘nīde ‘Alī menkıbeti
 mişl-i cevāhir / Bu **Himmetīniñ**
 şnesini çün ma‘den-i kāndur (G.
 72, Beyit 12). [himmetīniñ, -niñ]
169. Himmetīniñ himmeti
 kurbinde birdür küh u kāh / Ehl-i
 himmet bu cihāniñ küh u
 kāhından geçer (G. 78, Beyit 12).
 [himmetīniñ, -niñ]
170. Maqālı terk-idübdür bu
Himmetīniñ şı‘r dīvānı / Kim ol
 defterde kıl u qāl u A‘rāb u ‘Acem
 sığmaz (G. 93, Beyit 12).
 [himmetīniñ, -niñ]
171. Bu nuṭq-ı ābdār-ı
Himmetīniñ / Münāfık çeşmine
 çün tiğ-ı elmās (G. 104, Beyit 12).
 [himmetīniñ, -niñ]
172. Himmetīniñ bāṭını
 ma‘nīde bir ma‘müredür / Şüret-
- i zāhirde bir vīrānedür çün şehri-
 tūs (G. 106, Beyit 12).
 [himmetīniñ, -niñ]
173. İşitdi **Himmetīniñ** nazmını
 bu medḥe sem‘ oldı / Şadef-i
 kalbinde andan bağladı dürr-i
 semīn revnaq (G. 133, Beyit 11).
 [himmetīniñ, -niñ]
174. Kaf u ha ma‘nīsidir bu
 haberi **Himmetīniñ** / Ey faḫih
 andan olur defter-i dīvān iki şaḫ
 (G. 134, Beyit 11). [himmetīniñ, -
 niñ]
175. **Himmetīniñ** sinesi baḫr-ı
 şafādır dem-be-dem / Medḥ
 içinde ebr-i nīsān tek olubdur
 dürr-feşān (G. 162, Beyit 12).
 [himmetīniñ, -niñ]
176. **Himmetīniñ** şāh medḥinde
 olubdur göñli baḫr / Sinesi mişl-i
 şedefdir sözleri dürr-i ‘aden (G.
 168, Beyit 12). [himmetīniñ, -niñ]
177. Sulṭānı **Himmetīniñ** imānı
Himmetīniñ / Cānān-ı cān dilber

- kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 14). [*himmetiniñ, -niñ*]
178. Sulṭānı **Himmetiniñ** imānı
Himmetiniñ / Cānān-ı cān dilber
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 14). [*himmetiniñ, -niñ*]
179. Nām-ı ‘Alidür dem-i iḥlāş-
ile / **Himmetiniñ** muşhafı hem
heykeli (G. 186, Beyit 12).
[*himmetiniñ, -niñ*]
180. **Himmetiniñ** vird-i evrādı
budur her şubḥ şām / Lā-fetā illā
‘Alī lā seyfe illā zülfiḳār (Muh. 2,
Beyit 20). [*himmetiniñ, -niñ*]
181. **Himmeti** her kec-rev-i kec
ṭab‘ u kec pergār ḳalb (G. 4, Beyit
12). [*himmeti,]*
182. **Himmeti** dobdoludur nūr-ı
‘Aliden naẓar it / Bu doḳkuz ‘arş
evdür ferş daḥı altı cehāt (G. 14,
Beyit 14). [*himmeti,]*
183. **Himmeti** gezdi velāyet
gülşeninde her nefes / Mest
olubdur ‘aşḳ-ilen söyler mişāl-i
‘andelīb (G. 6, Beyit 6). [*himmeti,*
]
184. Bu **Himmetiden** eyleme
kem luṭf iltifāt / Yā murtaẓā-yı
‘Alī velī-yi şāh-ı ins u cān (G. 13,
Beyit 14). [*himmetiden, -den*]
185. Ger bezm-i ḳıyāmetde
gerek bāde kevşer / Gel
Himmetiyā sākī-yi mestān etegin
dut (G. 20, Beyit 11). [*himmetiyā,*
-yā]
186. Tā kim olasan āl-i ‘abā
ḥaylına dāḥil / Şol himmet elin
Himmeti Selmān etegin dut (G.
20, Beyit 12). [*himmeti,]*
187. Şaḥn-ı çemende
yetdivādi-yi ḥaḳāyık-ı dost /
Āyine-yi zamīre ey **Himmeti**
naẓar ḳıl (G. 23, Beyit 12).
[*himmeti,]*
188. Tiğ-ı zecr-ilen ‘adū-yı
ḥānedān **Himmeti** / Başını kes bu
cehetden kim işitmezler ḥadīs (G.
25, Beyit 13). [*himmeti,]*
189. Siḥr-ile iblīs şeyṭāndur
onuñla **Himmeti** / Sāḥiri ki eylese

- Mūsī-yi ‘imrān-ile baḥş (G. 26, Beyit 12). [*himmeti*,]
190. Ehl-i beytiñ zerķiñ ‘ahd u peymānı riyā ikrārı hiç / **Himmeti** rızķ u ‘alāyıkdan geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit 12). [*himmeti*,]
191. Kaẓa dönder yiri ķat‘-ı nazar kıl yeddi kişverden / Vaṭan dut burda **Himmeti** özge maķarda geç (G. 32, Beyit 12). [*himmeti*,]
192. Gül-āb u ķand neyler **Himmeti** ey ḥāce-yi mün‘im (G. 76, Beyit 12). [*himmeti*,]
193. Veleynen ayr görmez şüreti zāhirde pinhāndur / Ƙulaḥdan işidüb gözde görendür **Himmeti** fehmit (G. 74, Beyit 11). [*himmeti*,]
194. **Himmeti** bu şāha ķıl ḥuzūr-ı secde ķalb-nen / “Leyse maķbūlu’s-şalātu’l-ķalb illā bi’l-ḥuzūr” (G. 69, Beyit 13). [*himmeti*,]
195. **Himmetini** şāh-ı merdān ķullarıylan ḥaşr ķıl / Āl-i Aḥmed ‘aşķına sen yā kerīm-i kār-sāz (G. 83, Beyit 12). [*himmetini*, -ni]
196. ‘Ālem-i ma‘nīde sultānuz vücūd iķlīmine / ‘Ālem-i şüretde gerçi **Himmetidür** adımız (G. 92, Beyit 11). [*himmetidür*, -dür]
197. Kelb-i evlād-ı ‘Alī **Himmetiyüz** terk-i cihān / Bir cova mülk-i Süleymānı satar ḥaşmetimiz (G. 91, Beyit 15). [*himmetiyüz*, -yüz]
198. Olanda ‘ahd-i bī‘at leşker-i ervāḥ-ı mücerreden / Viribdür **Himmetiye** bu demi ol demde Ḥaydar baḥş (G. 114, Beyit 11). [*himmetiye*, -y, -e]
199. Bu selāsilden saña iḥsān ide ey **Himmeti** / Virmege fetḥ u necātı Ḥaydar-ı şaff-der gerek (G. 139, Beyit 9). [*himmeti*,]
200. ‘Ūd ‘aceb u ṭanbūr hem dāire zelzālem / Men **Himmetiyem** ‘āşık ‘aşķında ḥaķķiñ şādık (G. 155, Beyit 11). [*himmetiyem*, -y, -em]

201. Himmetiyem ehl-i ʿaşk
ʿaşkı ider zıkr-i meşğ / Viridi bu
mihri ʿAlī kâlū belādan bize (G.
173, Beyit 9). [*himmetiyem, -y, -
em*]
202. Himmetiyem Ḥaydarıñ
kanberine kanberem / Taʿne urar
haşmetim salţanat-ı Sencere (G.
177, Beyit 12). [*himmetiyem, -y, -
em*]
203. Şāh-ı vişāliñ eyler
Himmeti-yi derd-mend / Tālib-i
dünyā kimi istemez esbāb u sīm
(G. 159, Beyit 11). [*himmeti-yi, -y,
-i*]
204. Zerde-gūş-ı rû-siyeh
mülhid münāfık kavmiñ / ʿĀmiye
har-mühre şatmaz cevheridir
Himmeti (G. 182, Beyit 9).
[*himmeti,]*
205. Ḥaydar-ı Kerrār şāh
zülfiķarıñ haķķ bilür / Gerd-i rāh-
ı düldül hāķ-i deridir **Himmeti** (G.
182, Beyit 11). [*himmeti,]*
206. Sünni u gümrāh melʿun
münāfık kavminiñ / Kesmege
başıñ siyāset hānceridir **Himmeti**
(G. 182, Beyit 10). [*himmeti,]*
207. Şāh-ı şāhenşāhı rāh u reh-
nümāsı rehberi / **Himmetiniñ**
kıblesidir dīn-i imānı ʿAlī (G. 184,
Beyit 12). [*himmetiniñ, -niñ*]
208. Yā ʿAlī yā İlyā yā Buʿl-
Ḥasan yā Büturāb / **Himmetidir**
bende-yi evlād-ı Ḥaydar ʿaşk-ilen
(Muh. 3, Beyit 23). [*himmetidir, -
dir*]
209. Bende-yi bendeñ eksük
etmeñ **Himmeti** / Bi-nihāyetdir
haţā u zilleti (Muh. 4, Beyit 29).
[*himmeti,]*
210. **Himmeti** bir derd-menddir
ezel günden şāha / Ol faķiriñ
derdine timār sensin yā ʿAlī (G.
189, Beyit 13). [*himmeti,]*
211. Himmeti dir haşr u mizān
u şırāt u sorgum hem /
Himmetinden çekmezem bir
zerrece ğam yā ʿAlī (G. 190, Beyit
12). [*himmetiden, -den*]

himmet-i āl-i ‘alīden: Hz. Ali'nin ailesinin yardımı.

1. (G. 179, Beyit 9). [himmet-i āl-i ‘alīden, -den]

himmet-i kuteh nazardan: Sığ görüşlü kimsenin istek, arzu ve çabası.

1. (G. 32, Beyit 6). [himmet-i kuteh nazardan, -dan]

himmetiniñ her beyti: Himmeti'nin şiirlerinin her bir beyti.

1. (G. 12, Beyit 12). [himmetiniñ her beyti,]

hind: Hintli.

1. Andan ser u zer istediler söylemedi lā / **Hind** u ‘Arab u Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G. 107, Beyit 4). [hind,]

hirās: Korku. Şaşırıp bozulmak, ürküp çekinmek.

1. Şāh-ı merdān çākeri çekmez ‘adūdan havf-ı hūn / Evliyā şehrine girmez lā-cerīm u bīm **herās** (G. 103, Beyit 4). [herās,]

hirāsān olmaz: Korkmak.

1. (G. 130, Beyit 7). [hirāsān olmaz, -maz]

hişār: Kale; sığınılacak yer.

1. Mülk-i ma‘nīde **hişār** u enbiyādur evliyā / Bu cihetten bağladı ol şāh-ı dīn-perver kılıç (G. 34, Beyit 8). [hişār,]

hişār çek-: Kale yapmak.

1. (G. 51, Beyit 8). [hişār çek,]

hişār kıl-: Çit çekmek, önüne engel koymak.

1. (Müsebbā 1, Beyit 34). [hişār kıl,]

hişār-ı şehir-i dīn: Din şehrinin kalesi.

1. (G. 161, Beyit 11). [hişār-ı şehir-i dīn,]

hişār-ı şehir-i dīn: Din şehrinin kalesi.

1. (G. 161, Beyit 11). [hişār-ı şehir-i dīn,]

hod-bīn: Kendini düşünen, bencil.

1. Dīv ṭab‘ hod-perest **hod-bīn** değil şeyṭān şıfat / La‘net ol aqvāma Ḥaydar çākeridir Himmetī (G. 182, Beyit 4). [hod-bīn,]

hodnümā-yı **hodpesend:** *Kendini gösteren, kendini öven, kendini beğenmiş, mağrur kimse.*

1. (G. 51, Beyit 6). [*hodnümā-yı hodpesend,*]

hod-perest: *Mağrur, kendini çok beğenen, kibirli.*

1. Devr anıñ devrān anıñdur hükmi anıñ ferman anıñ / **Hüt-perest** olma yeri ey hüt-nümā-yı hüt-pesend (G. 51, Beyit 6). [*hüt-perest,*]
2. Dīv tab^c **hod-perest** hod-bīn degil şeytān şıfat / La^cnet ol aqvāma Haydar çākeridir Himmeti (G. 182, Beyit 4). [*hod-perest,*]

hokka-yı dürdür: *İnci hokkası.*

1. (G. 25, Beyit 1). [*hokka-yı dürdür, -dür*]

horasan kutbı: *Horasan şehrinin piri.*

1. (G. 48, Beyit 11). [*horasan kutbı,*]

hoş: *Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.*

1. Zinhār olma gāfil bir lahza haqq deminden / Bil bu demi ganīmet **hoş** demidir dem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 7). [*hoş,*]
2. Şol erenler serveriniñ itlerine bendeyem / **Hoş** sa‘ādetdir iderse kelbine çāker meni (G. 187, Beyit 6). [*hoş,*]
3. Vāqıf ol ‘ilm-ile bu esrārdan ey **hoş** murād / Hālīka zāt-ı ‘Alidür āferinişden murād (G. 46, Beyit 1). [*hoş,*]
4. Tā İbrāhime sūzān oldu od / **Hoş** ‘alem çekdi firūzān oldu od (Muh. 4, Beyit 16). [*hoş,*]
5. Eski tā bād-ı muḥabbet coşa geldi baḥr zāt / **Hoş** getürdi cünbişe şol baḥr-ı bī-pāyān-ı mevc (G. 31, Beyit 2). [*hoş,*]
6. Ol haqīkat şöḥbetinden muttaşıl mü’minleriñ / Hātır-ı ḥurram feraḥdan gönlü şād u vaḳti **hoş** (G. 115, Beyit 2). [*hoş,*]
7. Terk eyledim ef‘ālim her millete ‘abdālım / Tebdil-i ḥasāl-itdim bu

haşlete **hoş** hâlem (G. 155, Beyit 1). [*hoş,*]

hoş: Bununla birlikte.

1. Doldurdu gevher-i dürr eyler nişâr-ı Aḥmed / Nakkaş şun^c kılmış **hoş** yeddi ḥân münakkaş (G. 118, Beyit 9). [*hoş,*]

hoş erzân: Layık olan, uygun.

1. (G. 37, Beyit 7). [*hoş erzân,*]

hoş hoş: Güzel güzel.

1. (G. 107, Beyit 11). [*hoş hoş,*]

hoş ihsân: Bağışlayan, ihsan eden.

1. (G. 37, Beyit 7). [*hoş ihsân,*]

hoş itdi: Güzel kılmak, güzelleştirmek.

1. (G. 23, Beyit 10). [*hoş itdi,*]
2. (G. 23, Beyit 10). [*hoş itdi, -di*]
3. (G. 23, Beyit 10). [*hoş itdi, -di*]

hoş kerem: Cömert.

1. (G. 37, Beyit 7). [*hoş kerem,*]

hoş lutf: Lütufkar.

1. (G. 37, Beyit 7). [*hoş lutf,*]

hū: Allah'ın güzel isimlerinden olup, zâtını ifade eden mutlak gayb olan hüviyyeti.

1. Yazanda **hū** yazıbdur bu nişânıñ başına münşî / Velâyet-nâmeniñ 'üvânına özge raqam şıgmaz (G. 93, Beyit 5). [*hū,*]

hubb: Muhabbet.

1. 'Älem-i kudretde anıñ nuṭṭ u **hubbı** Cebre'îl / 'Älem-i kuvvetde anıñ şabhasıdur nefḥ-i şūr (G. 69, Beyit 9). [*hubbı, -ı*]

hubb-ı âl-i dîn-i imândur: Dîn ve iman sahiplerinin sevgisi.

1. (G. 49, Beyit 3). [*hubb-ı âl-i dîn-i imândur, -dur*]

hubb-i âl-i mustafâdur: Hz. Muhammed'in ailesinin sevgisi.

1. (G. 96, Beyit 7). [*hubb-i âl-i mustafâdur,*]

hubb-ı dünyâ: Dünya muhabbeti, dünya sevgisi.

1. (G. 32, Beyit 8). [*hubb-ı dünyâ,*]

hubb-1 evlād-1 ‘alī: Hz. Ali'nin çocuklarının sevgisi.

1. (Muh. 3, Beyit 18). [*hubb-1 evlād-1 ‘alī,*]

hubb-1 şāh: Allah sevgisi.

1. (G. 13, Beyit 8). [*hubb-1 şāh,*]

hubbū'l-vaṭan: Vatan sevgisi.

1. Ehl-i imān ol vaṭan dut ey birāder
Ḥaydarīñ / Āsītān oldı imān
ehline **hubbū'l-vaṭan** (G. 168,
Beyit 8). [*hubbū'l-vaṭan,*]

huld: Cennet.

1. Rūşen zamīr-i pākine külli cehīm
u **huld** / Ḥaşr u ḥesāb-ı
memleket-i nūr u nār feth (G. 39,
Beyit 11). [*huld,*]

hulle geydiren: Cennet elbisesi giydirmek.

1. (G. 167, Beyit 7). [*hulle geydiren, -en*]

hulūl: Dahil etme, içine girme.

1. Ca‘ferīdir Himmetī sem‘ine
peygamber özge kul / Yā

taşavvūf yā tenāsūh yā teselsül yā
hulūl (G. 147, Beyit 12). [*hulūl,*]

hum-hāne: Şarap küplerinin konulduğu yer // meyhane.

1. Yoḥ iken **hum-hāne** engūru tāk u
humr u ḥām / İçdiler nuṭk-ı
‘Alīden zümre-i ‘irfān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 11). [*hum-hāne,*]
2. Peymāne çeküb şıdḳ-ile peymān
etegin dut / **Hum-hāneye** gir
‘aşḳ-ile ey ehl-i irādet (G. 20,
Beyit 10). [*hum-hāneye, -y, -e*]
3. Damdı bir ḳaṭre zülāl cām-ı
la‘linden aña / Bu cihetden cūşe
geldi ḳaynadı **hum-hānemiz** (G.
99, Beyit 9). [*hum-hānemiz, -miz*]
4. İçdi ol **hum-hāneden** söyler ene'l-
ḥaḳḳ dem-be-dem / Dar ayağında
hezārān ‘āşık-ı dīvānemiz (G. 99,
Beyit 10). [*hum-hāneden, -den*]

hum-ı şarāb: Şarap küpü.

1. (G. 37, Beyit 12). [*hum-ı şarāb,*]

hum-ı vahdetden: Birlik şarabı.

1. (G. 140, Beyit 1). [*ḥumm-ı vaḥdetden, -den*]

ḥumr: Kırmızılık, kızılık.

1. Yoḥ iken ḥumḥāne engūru tāk u **ḥumr** u ḥām / İçdiler nuṭḡ-i ‘Aliden zümre-i ‘irfān ḡadeḥ (G. 37, Beyit 11). [*ḥumr,]*

ḥumr-ı muḥabbetden: Muhabbet şarabı.

1. (G. 37, Beyit 10). [*ḥumr-ı muḥabbetden, -den*]

ḥumūl oldu: Bir kimsenin adı sanı, ününün kaybolması, batmak.

1. (G. 147, Beyit 3). [*ḥumūl oldu, -dı*]

ḥūnābe ḡarḡ olub bāt: Kanlı suda boğulup batmak.

1. (G. 12, Beyit 11). [*ḥūnābe ḡarḡ olub bāt, -e*]

ḥūn-ı ‘adūdan: Düşmanın kanı.

1. (G. 111, Beyit 10). [*ḥūn-ı ‘adūdan, -dan*]
2. (G. 118, Beyit 11). [*ḥūn-ı ‘adūdan, -dan*]

ḥūn-ı dilden: Kanlı gönül.

1. (G. 176, Beyit 5). [*ḥūn-ı dilden,]*
2. (G. 176, Beyit 5). [*ḥūn-ı dilden, -den*]

ḥunük-rev: Serin, aheste yürüyüşlü.

1. Ger feres **ḥunük-rev** olsun sürd u sū dirīd / Fāris-i çabuk gerekdür göstere lu‘b-ı ferīd (G. 47, Beyit 1). [*ḥunük-rev,]*

ḥūr: Huri/cennet kızı.

1. Ḳıl tevellā ehl-i beyte ey peser tā kim saña / Ola cennetde şarāb-ı kevşer u **ḥūrā** naşīb (G. 9, Beyit 11). [*ḥūrā, -a*]

ḥūr: Cennet kızı, cennet mahlûku.

1. Şehdini āl şunma gel eyle **ḥūr** ey peser / Zehr-ilen memzūc itmiş kāse-yi ḡalvā nefis (G. 109, Beyit 9). [*ḥūr,]*
2. Haydarın tābi‘ine oldu muḡadder ḡaḡḡdan / **Hūr** u ḡilmān u mey-i ‘aşḡ behişt-i derecāt (G. 14, Beyit 7). [*ḥūr,]*
3. Cām-ı in‘ām-ı ‘Aliden olmuşuz mest u ḡarāb / Ravzā-yı cennetde

- onuñ cür‘asından **hūr** mest (G. 22, Beyit 7). [*hūr,*]
4. Bu dem kâdrini kim ki bildi ol insân-ı kâmindür / Aña kıassam-ı cennet **hūr** u ğilmân berât eyler (G. 76, Beyit 7). [*hūr,*]
5. Hūr ğilmân u melek cinn u beşer hükmindedir / Şūr-ı İsrâfil u haşr u neşr u mizân-ı sırât (G. 70, Beyit 10). [*hūr,*]
6. Cinn u ins u **hur** u ğilmân u melâik vahş-ı tayr / Kim ideller muttaşıl o rahmet-i rahmân medh (G. 38, Beyit 7). [*hur,*]
7. ‘Alî aḥbabinadur cennet u **hur** / Şerâbe’t-tuhūr ni‘met u nâz (G. 84, Beyit 11). [*hur,*]
8. Murtażâ ‘aşkına bu cānı sebil eylemeyen / **Hūr** ilen ol kadeh-i rūḥ-fezâyı görmez (G. 86, Beyit 11). [*hūr,*]
9. Çün virir bezm-i kıyâmette şeh-i merdân kadeh / Çağrışurlar **hūr** ğilmân melâik nüş-ı cān (G. 37, Beyit 2). [*hūr,*]

10. Şöyle kim nuṭṭ-ı ‘Aliden zinde u bā-nuṭṭdur / İns u cinn u **hūr** ğilmân u peri u tayr-ı vuḥuş (G. 116, Beyit 7). [*hūr,*]
11. Cennet u ğilmân u **hūr** bāde-yi kevşer ḥalâl / Oldı aḥbābına onuñ âteş-i düzaḥ ḥarām (G. 151, Beyit 6). [*hūr,*]

hūr u melek: *Huri ve melek.*

1. (G. 175, Beyit 4). [*hūr u melek,*]

hūri: *Cennet kızı.*

1. Hūri u peymāne u kevşer-i bezmdür şükr-i ḥakk / Şāh-ilen çünki bütündür bī‘at u peymānımız (G. 96, Beyit 11). [*hūri,*]
2. Şād olur mü‘minleriñ dīdārına karşı kılar / **Hūriler** tūṭi şıfat cennetde şekker-ḥandelik (G. 142, Beyit 11). [*hūriler, -ler*]
3. İştıyākından muḥibbi ehl-i beytiñ dāimā / **Hūriler** Firdevs içinde şevk-len eyler ḥurūş (G. 116, Beyit 3). [*hūriler, -ler*]

hūr u ğilmān: Cennet kızı ve cennet erkeği.

1. (G. 162, Beyit 10). [hūr u ğilmān,]

hurma: Hurma ağacının tatlı, besleyici, etli meyvesi.

1. Men didim hicriñ helāk itdi ol meh didi / Bu cihanda kime hār olur kime **hurma** naşib (G. 9, Beyit 2). [hurma,]
2. Hem sā‘at hem hafta hem māhım hem sālem / Hem hārım u hem **hurma** hem ‘uşram u hem yūsra (G. 155, Beyit 6). [hurma,]

hurra ibn-i kays: Sabahelerden biri.

1. (G. 35, Beyit 9). [hurra ibn-i kays,]

hūrşid: Güneş.

1. Göyde **hūrşid** olsa yerde zerre tek nābūd olur / Olmasa başında her şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 10). [hūrşid,]
2. On iki burc doqkuz eyvān yeddi pāsban / İki meş‘al ya‘ni ki **hūrşid**

u kamer hükminededür (G. 70, Beyit 3). [hūrşid,]

hūrşid şıfat: Güneş gibi aydınlık yaratılışlı.

1. (G. 146, Beyit 14). [hūrşid şıfat,]

hūrşid u kamer: Güneş ve ay.

1. (G. 89, Beyit 2). [hūrşid kamer,]
2. (G. 103, Beyit 7). [hūrşid u kamer,]

hūrşid-i ‘ālem-tāb: Dünyayı aydınlatan güneş.

1. (G. 123, Beyit 2). [hūrşid-i ‘ālem-tāb,]

hūrşid-i ‘ālem-tābdur: Dünyayı aydınlatan güneş.

1. (G. 98, Beyit 10). [hūrşid-i ‘ālem-tābdur, -dur]

hūrşid-i ‘ālem-tāb-ı rüz: Gündüz vakti dünyayı aydınlatan güneş.

1. (G. 89, Beyit 6). [hūrşid-i ‘ālem-tāb-ı rüz,]

hūrşid-i ‘aliden: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 121, Beyit 1). [*hürşid-i ‘aliden, -den*]

hürşid-i ‘arş-efzāyī: Gökte yükselen güneş.

1. (G. 154, Beyit 2). [*hürşid-i ‘arş-efzāyī, -y, -i*]

hürşid-i cām: Güneş kadehi.

1. (G. 40, Beyit 10). [*hürşid-i cām,]*

hürşid-i cihān-tāb: Dünyaya sıcaklık ve ışık veren güneş.

1. (G. 2, Beyit 10). [*hürşid-i cihān-tāb,]*
2. (G. 44, Beyit 2). [*hürşid-i cihān-tāb,]*

hürşid-i enver: Parlak güneş.

1. (G. 114, Beyit 5). [*hürşid-i enver,]*

hürşid-i hakikatdür: Doğruluk güneşi // hz. Ali.

1. (G. 26, Beyit 10). [*hürşid-i hakikatdür, -dür*]

hürşid-i kamer: Güneş ve ay.

1. (G. 89, Beyit 2). [*hürşid-i kamer,]*

hürşid-i mülk-i bī-zevāliñ tal‘atı: Bitmez tükenmez varlığın güneşinin güzelliği.

1. (G. 10, Beyit 2). [*hürşid-i mülk-i bī-zevāliñ tal‘atı,]*

hürşid-i muşā‘şā‘: Parlak, gösterişli güneş.

1. (G. 122, Beyit 5). [*hürşid-i muşā‘şā‘,]*

hürşid-i raḥşāndur: Parlak güneş.

1. (G. 74, Beyit 4). [*hürşid-i raḥşāndur, -dur*]

hürşid-i tābān-ile: Parlak güneş.

1. (G. 26, Beyit 10). [*hürşid-i tābān-ile, -ile*]

hurūc: Çıkma, çıkış, dışarı çıkma.

1. Hurūc-ı kâim-i āl-i Muḥammed / Demādemdir demādemdir demādem (G. 160, Beyit 10). [*hurūc-ı,]*

hurūc eyler: Çıkma; dışarı çıkma, çıkış.

1. (G. 18, Beyit 2). [*hurūc eyler,]*
2. (G. 18, Beyit 2). [*hurūc eyler, -r*]
3. (G. 30, Beyit 1). [*hurūc eyler, -r*]

hurūc-ı āl-i muḥammed: Hz.
Muhammed'in ailesinin çıkışı.

1. (G. 67, Beyit 9). [*hurūc-ı āl-i muḥammed,*]

hurūfi: Hurūflik mezhebine mensup olan kimse.

1. İttihādī u şellūnī felsefiden devriden / Neftēviden hem **hurūfiden** beridir Himmetī (G. 182, Beyit 5).
[*hurūfiden, -den*]

hurūş eyler: Coşmak.

1. (G. 116, Beyit 3). [*hurūş eyler, -r*]

hūr-vār: Huri gibi.

1. Kāsım-ı kaşr-ı behişt u **hūrvar** enhār-ı havz / Sākī-yi ser-çeşme-i āb-ı şarāb-ı şehd-i şir (G. 68, Beyit 9). [*hūrvar,*]

huşūle yetmez: Hâsıl olmak, oluşmak, meydana gelmek.

1. (G. 170, Beyit 1). [*huşūle yetmez, -mez*]

hūş: Akıl, fikir, us.

1. Bülbül-i şeydā hezārān şevk-le söyler ḥadīş / Her gül-i şad-berg

şahn-ı çemende göstere **hūş** (G. 25, Beyit 4). [*hūş,*]

2. Bil bu güftārīñ beyānīñ ey benī ādem bugün / Var-ise ger sende idrāk ferāşet ‘aql u **hūş** (G. 116, Beyit 8). [*hūş,*]

hūşe: Başak; başak burcu.

1. Harman-ı meh **hūşa** u pervīn cevzā’ sünbüle / Hāşıl u maḥşūl-ı deşt-i āsımānı bir cova (G. 176, Beyit 3). [*hūşa,*]

huşyār: Akıllı, uyanık.

1. Himmetī virmez ‘Alī ‘aşkında her **huşyār** baş / Yanmasa altında ger āteş karar mı cism sac (G. 27, Beyit 12). [*huşyār,*]

huşk: Kuru, cansız.

1. Hakk yolunda geçdi ol leşker-i ehl-i kerem / Cān u serden sīm u zerden **huşk** u terden oldı ferd (G. 52, Beyit 2). [*huşk,*]
2. Tanı ol şāhı kim anıñ baḥr-ı ber hükmindedür / Maşrıḳeyn mağribeyn u **huşk** u ter

hükmindedir (G. 70, Beyit 1).
[huşk,]

huṭūti: Hatlar, çizgiler; yazılar.

1. Bir haber dut bu **huṭūti** heykel-i raḥmāniden / Müfredāt-ı defter-i furkân bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 8). [huṭūti,]

huṭūṭ-ı vechi insān: İnsan yüzünün ana çizgileri, hatları.

1. (G. 132, Beyit 10). [huṭūṭ-ı vechi insān,]

huṣūr-ı secde kıl: Makamına secde etmek.

1. (G. 69, Beyit 13). [huṣūr-ı secde kıl,]

hübel: Cahiliyet devrinde Kureyşlilerin en büyük putu.

1. Reh-nümāsın bilmeyenler daʿvī-yi islām ider / Kaʿbe içinde perestiş eyler ol Lāt **Hübel** (G. 140, Beyit 4). [hubel,]

hüccāc: Hacılar.

1. Kaʿbedür kūyın gürūh-ı enbiyā **hüccācınız** / İstivā-yı ʿarş-ı

haḳḳdur yā ʿAlī minhācınız (G. 98, Beyit 1). [hüccācınız, -i, -niz]

hüccet: Delil, belge.

1. İsbāta yetür daʿvī-yi şādıkları sensen / Aḥbāblara **hüccet** u burhān-ı velāyet (G. 24, Beyit 9). [hüccet,]

2. Ḳāḍı-yı ʿādil ḳabül itmez degildir muʿteber / Zāhiren bir **hüccetin** üstünde yoḡdur seçil (G. 144, Beyit 9). [hüccetin, -in]

3. Hüküm-ile esrār işinde Muşafānıñ ḥātemiñ / **Hüccet** u burhān için ḍarb eyleyiñ aşlana baḡ (G. 42, Beyit 5). [hüccet,]

4. Hüküm-ile esrār işinde Muşafānıñ ḥātemiñ / **Hüccet** u burhān için ḍarb eyleyiñ aşlana baḡ (G. 41, Beyit 5). [hüccet,]

5. İsm-i tuḡrā yazılır nāme-yi aʿmālımıza / Mihr-i Ḥaydardur anıñ ḥaşr günü **hüccetimiz** (G. 91, Beyit 14). [hüccetimiz, -i, -miz]

6. Zāhir u bāṭın delil u **hüccet** u burhānımız / “Lā-fetā u innemā u

hel-etā”dur haqq bilür (G. 96, Beyit 4). [hüccet,]

7. Ger şefi’iñ olmaya āl-i Muḥammed şöyle bil / Haqq bilür maḥşerde özge **hüccetiñ** olmaz kabül (G. 148, Beyit 4). [hüccetiñ, -iñ]

hüccet u burhān-ı ‘irfāna: İlmin delil ve ispatı.

1. (G. 50, Beyit 10). [hüccet-i burhān-ı ‘irfāna, -a]

hüccet dutar: Delil, kanıt göstermek.

1. (G. 49, Beyit 11). [hüccet dutar, -ar]
2. (G. 92, Beyit 5). [hüccet dutar, -ar]

hüccet götürmez: Delil getirmek, ispat göstermek.

1. (G. 49, Beyit 10). [hüccet götürmez, -mez]

hüccet kılmaya: Delil göstermek, kanıtlamak.

1. (G. 119, Beyit 5). [hüccet kılmaya, -ma, -y, -a]

hüccet-i burhān: Delilin ispatı.

1. (G. 63, Beyit 10). [hüccet-i burhān,]

hüccet-i da‘vī: İddianın delili.

1. (G. 181, Beyit 8). [hüccet-i da‘vī,]

hüccet-i haqqdur: İlahi delil.

1. (G. 74, Beyit 8). [hüccet-i haqqdur, -dur]

hüccet-i katī‘: Kesin delil.

1. (G. 26, Beyit 6). [hüccet-i katī‘,]
2. (G. 124, Beyit 4). [hüccet-i katī‘,]

hüccetü’l kām: Sağlam delil.

1. ‘Alīdür kāmīn bi’l-kışt şāh-ı ekrem u ‘ādil / ‘Alīdür hüccetü’l kām imām-ı ekmel-i kāmīl (G. 145, Beyit 1). [hüccetü’l kām,]
2. Derdem ehl-i cennete yüz miñ kerāmet gösterür / Hüccetü’l-kām imām-ı cinn u insān melek (G. 82, Beyit 7). [hüccetü’l-kām,]

hücre: Küçük oda.

1. Mihmānına bir **hücredür** ol kân-ı
‘aṭānıñ / Nuh ṭāḳ-ı muḳarnes
daḥı bu ḳaşr-ı muraşsa‘ (G. 122,
Beyit 4). [*hücredür, -dür*]

hudā: Allah, Tanrı, Rabb.

1. Yār ḳurbāndur ruḥundan şol
hilālī ḳaşa baş / Ey şanem olsun
hüda anı çeken naḳḳāşa baş (G.
119, Beyit 1). [*hüda,*]
2. ‘Alī veliyyi ḥudādır **hudā** veliyyi
‘Alī / Ḥaramzāde olur bilmeyen
‘Alīni velī (G. 185, Beyit 1). [*hudā,*
]
3. Cihāna mehdi-yi hādī-yi **hudā**
geldi **hudā** geldi / Ṭulū‘ itdi güneş
nūr-ı **hudā** geldi **hudā** geldi (G.
183, Beyit 1). [*hudā,*]
4. Cihāna mehdi-yi hādī-yi **hudā**
geldi **hudā** geldi / Ṭulū‘ itdi güneş
nūr-ı **hudā** geldi **hudā** geldi (G.
183, Beyit 1). [*hudā,*]
5. Sensin ‘alīm-i dānā her ‘ilmine
hudānıñ / Vāḳıf ezel gününden
remzine evliyānıñ (Muh. 1, Beyit
11). [*hudānıñ, -nıñ*]

hüdā-yı bī-niyāz: Hiç bir şeye ihtiyacı
olmayan Allah.

1. (G. 83, Beyit 11). [*hüdā-yı bī-
niyāz,*]

hūd-ı cevşenim: Başlık ve zırh.

1. (Müsebba 1, Beyit 38). [*hūd-ı
cevşenim, -im*]

huffaş: Yarasa denilen bir kuş.

1. Ḥuffāş nola görmese ger ol
güneşi fāş / Her zerre-yi ḥurşid-
şifat ‘ayn-ı ‘ayāndur (G. 72, Beyit
3). [*huffāş,*]
2. Ḥāricī **huffāşa** nisbet görmez ol
a‘mā henüz / Ser-be-ser dutdı
velāyet āftābı ‘ālemi (G. 90, Beyit
10). [*huffāşa, -a*]
3. Kör ider **huffāş** görgeç ey ulū’l-
ebşār-ı tāc / Geldi mehdi
Himmetī nūr-ile doldı kâināt (G.
28, Beyit 11). [*huffāş,*]
4. Meyl-i sürḥ-ı āteşidür şu‘le-yi
ḥurşid-i dīn / Kör ider **huffāş**
görgeç ey ulū’l-ebşār tāc (G. 28,
Beyit 11). [*huffāş,*]

5. Şol güneşi görmedi **huffāş** fāş /
Şöyle kim ebşār-ı ‘amā meş‘ali (G.
186, Beyit 8). [*huffāş,*]

hūk: Domuz, hınzır.

1. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-
ile baḥş / Hadd yoḥdur ey filān
her himār u **hūk** u ḥırs (G. 26,
Beyit 4). [*hūk,*]
2. Hılḳatiñ tebdīl olur insāniden
tağyīr ider / Kim olur damuda
rūḥuñ **hūk** ḥırsa muttaşıl (G. 144,
Beyit 6). [*hūk,*]

hük: Emir, yönetim.

1. **Hükmine** ‘arş u ferş u mekīn u
mekān mutī‘ / Şems u ḳamer
kevākib u leyl u nehār feth (G. 39,
Beyit 7). [*hükmine, -i, -n, -e*]
2. **Hükümüñ** yeridür zūlm-ile her
zālīm u cāhil / Bir ḡavra yet ey
ḥākim-i dīvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 8). [*hükümüñ, -üñ*]
3. Şārıḳ u ḡarīb ‘Alī **hükümedir** bu
nuh felek / Bir şaḥīḥ āşārdan
naḳl-eyledi sābıḳ bize (G. 179,

Beyit 7). [*hükümedir, -ü, -n, -
de, -dir*]

4. Yerde gökde **hük** anıñ tā ebed
fermān anıñ / Şarka sürdi
ḡarbdan mihr-i dirahşānı ‘Alī (G.
184, Beyit 8). [*hük,*]
5. Hıkmēt u ḳudret olar
hükümedür bu cism u cān /
Ḥaḳḳ deminden illet-i isyāna
onlardur ṭaleb (G. 5, Beyit 3).
[*hükümedür, -ü, -n, -de, -dür*]
6. Ey göñül her dem ‘Alīden iste
imdād u meded / Kim ‘Alī
hükümedür insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1).
[*hükümedür, -ü, -n, -de, -dür*]
7. **Hük-ile** ‘Alīdür bu iki ‘āleme
sulṭān / İḥlāş-ile gel server-i
sulṭān etegin dut (G. 20, Beyit 8).
[*hük-ile, -ile*]
8. **Hük-ile** esrār işinde Muşṭafānıñ
ḥātemiñ / Hıccet u burhān için
ḍarb eyleyiñ aşlana baḡ (G. 42,
Beyit 5). [*hük-ile, -ile*]

9. Tanı ol şāhı kim anıñ baħr-ı ber
hükminededür / Maşrıķeyn
mağribeyn u huşk u ter
hükminededür (G. 70, Beyit 1).
[*hükminededür, -i, -n, -de, -dür*]
10. Tanı ol şāhı kim anıñ baħr-ı ber
hükminededür / Maşrıķeyn
mağribeyn u huşk u ter
hükminededür (G. 70, Beyit 1).
[*hükminededür, -i, -n, -de, -dür*]
11. On iki burc doққuz eyvān yeddi
pāsbān / İki meş'al ya'ni ki
hurşid u kamer **hükminededür** (G.
70, Beyit 3). [*hükminededür, -i, -n,*
-de, -dür]
12. Murtażādur şeh-süvār-ı 'arşā-yı
meydān-ı 'aşk / Darb-ı çevgān u
każā gū-yı kader **hükminededür** (G.
70, Beyit 4). [*hükminededür, -i, -n,*
-de, -dür]
13. Luţf-ı haққdan zulfikār-ı nām-ver
hükminededür / 'Ālem-i ma'ñide
oldur cān viren hem cān alan (G.
70, Beyit 7). [*hükminededür, -i, -n,*
-de, -dür]
14. Şüret-i mevt u hayāt u hayr u şer
hükminededür / Қаdı-yı bāz u
kebüter müfti-yi ejderdür ol (G.
70, Beyit 8). [*hükminededür, -i, -n,*
-de, -dür]
15. Leşker-i naħl-i ejdehā-yı heft-ser
hükminededür / Oldur leşker-keş
u ervāh-ı hayl-i enbiyā (G. 70,
Beyit 9). [*hükminededür, -i, -n, -*
de, -dür]
16. Hür ğilmān u melek cinn u beşer
hükminededür / Şür-ı İsrāfil u haşr
u neşr u mizān-ı şirāt (G. 70, Beyit
10). [*hükminededür, -i, -n, -de, -*
dür]
17. Ravzā-yı rıdvan u niran-ı saķar
hükminededür / Her ne kim haķk
itdi haķlak-ı vücud-ı kāināt (G. 70,
Beyit 11). [*hükminededür, -i, -n, -*
de, -dür]
18. Himmeti bir şehriyāriñ āsitāni
kelbidür / Ol şehen-şāh-ı kadimiñ
ser-be-ser **hükminededür** (G. 70,
Beyit 12). [*hükminededür, -i, -n, -*
de, -dür]

19. Kim anıñ bebr u peleng u şır-i ner
hükmindedür (G. 70, Beyit 13).
[*hükmindedür, -i, -n, -de, -dür*]
20. Bu vücūdum şehrine haqqdan bi-
kavl-i “men ‘araf” / Himmeti
hükümüyle sulţānım ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 11). [*hükümüyle,*
-ü, -y, -le]
21. Yetmiş iki milletiñ erkān-ı dīn-i
mezhebi / **Hüküm-ile** yeksān ider
bir hüccet-i burhān kopar (G. 63,
Beyit 10). [*hüküm-ile, --ile*]
22. Baħr-ı ‘ilm zevrāk **hükümünüñ**
olmaz lengeri / Kāf-ı Elburzu
Demāvend hem kūh-ı Şehend (G.
51, Beyit 4). [*hükümünüñ, -ü, -nüñ*
]
23. Nūr-ı zulmet hikmet u şām u
seher **hükmindedür** / Sāl u mäh u
hafta u eyyām u sā‘at u dem-be-
dem (G. 70, Beyit 2).
[*hükmindedür, -i, -n, -de, -dür*]
24. Şāh-ı encüm hüsrev-i zerrīn-
siper **hükmindedür** / Zer-fişān u
tāc-baħş u nūr-pāş (G. 70, Beyit
5). [*hükmindedür, -i, -n, -de, -dür*
]
25. Haydarun **hükmindedür** bu
leşker-i ‘arż u semā / İns cinn dīv
u ded bu vaħş-ı tayr u mār u mūr
(G. 69, Beyit 6). [*hükmindedür, -i,*
-n, -de, -dür]
26. Hüküm-ile esrār işinde Muştafānıñ
hātemiñ / Hüccet u burhān için
darb eyleyiñ aşlana baħ (G. 41,
Beyit 5). [*hüküm-ile, --ile*]
27. Atınıñ altında özge pāyedür
meydān-ı çarħ / Şāh-ı şafdar-ı
Haydar-ı Kerrār **hüküm-ilen** keser
(G. 42, Beyit 7). [*hüküm-ilen, --ile, -*
n]
28. Genc-i pinhānıñ tılsımātıñ uşattı
hüküm-ilen / Ğaybdan bir server-i
şāhib-kırān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 11). [*hüküm-ilen, --ile, -n*]
29. Virdi aña **hüküm-ilen** minber u
mihrāb-ı haqq / Haqq degil
çihmasun hırs u eşşek minbere
(G. 177, Beyit 7). [*hüküm-ilen, --ile,*
-n]

30. Ol velīyullahınıñ **hükünden** oldı
 haqq bilür / Pür-ı ‘imrānıñ
 öñünden āb-ı deryā şāh şāh (G.
 45, Beyit 8). [*hükünden, -ü, -n, -
 den*]
31. Devr anıñ devrān anıñdur **hüküm**
 anıñ ferman anıñ / Hüt-perest
 olma yeri ey hüt-nümā-yı hüt-
 pesend (G. 51, Beyit 6). [*hüküm,]*
32. Engüşter-ilen **hüküm** eger buldı
 Süleymān / Çün haşm-i nübüvvet
 aña Hātem dimek olmaz (G. 97,
 Beyit 6). [*hüküm,]*
33. Dām-ı dilde şaydımızdur şāh-bāz-
 ı lā-mekān / Cebre’ilden **hüküm-ile**
 şeh-ber çeker şayyādımız (G. 92,
 Beyit 7). [*hüküm-ile, --ile*]
34. Eyledi terk-i dīyār-ı memleket
 Hāşu Hābeş / Çapdı mülk-i
 zengbārı **hüküm-ile** hayl-ı urūs (G.
 106, Beyit 6). [*hüküm-ile, --ile*]
35. Ey muvaḥḥid dār-ı vaḥdetde
 ‘Alīdür pādişāh / Tā ebed
hükümedür bu se u çār u penç
 şeş (G. 115, Beyit 4).
 [*hükümedür, -ü, -n, -de, -dür*]

36. İns u cinne vaḥş-ı ṭayra ‘aşkıdır
 fermān revā / Ey bu şehriñ
 ḥākimi **hükümedür** fermān-ı
 ‘aşk (G. 131, Beyit 5).
 [*hükümedür, -ü, -n, -de, -dür*]
37. ‘Alīdür mālīkū’l-mülk-i velāyet /
 ‘Alī **hükümedür** bu yeddi eflāk
 (G. 137, Beyit 9). [*hükümedür, -
 ü, -n, -de, -dür*]
38. Ḥaḳīkat **hükümdür** el-ḥaqq budur
 inzallah / On sekkiz miñ ‘āleme
 ḥaqqdan ‘Alīdür pādişāh (G. 169,
 Beyit 1). [*hükümdür, -ü, -dür*]
39. Añladı remz-i füzün muḥkemi /
Hükmine rām itdi bu ‘ālemi
 (Muh. 4, Beyit 19). [*hükmine, -i, -
 n, -e*]
40. Leşker-i ve’l-‘ādiyāt **hüküm-ilen**
 maḥhūr éden / Cān véren hem
 cān alan ḳahhār sensin yā ‘Alī (G.
 189, Beyit 11). [*hüküm-ilen, --ile, -
 n*]

hüküm eyle-: *Hükmetmek, hakimiyet
 kurmak, karar vermek.*

1. Bir de **hükmeylesin** gökde āftāb
 dönderür / Ol emīn ‘arş u ferş ol

şāhib-i fermāna baḡ (G. 42, Beyit 4). [ḥükmeylesin, -ler, -s, -i, -n]

2. ‘Ahd-ı peymān eylediñ çün şāh-ilen rüz-ı ezel / Sadık ol ḡavlinde her **ḥükmeylese** merdāne çek (G. 138, Beyit 3). [ḥükmeylese, -se]

3. Bir de **ḥükmeylesin** gökde āftāb dönderür / Ol emīn ‘arş u ferş ol şāhib-i fermāna baḡ (G. 41, Beyit 4). [ḥükmeylesin, -sin]

ḥük-m-i enbiyā: Peygamberlerin emirleri, kararları.

1. (G. 145, Beyit 5). [ḥük-m-i enbiyā,]

ḥük-m-i ḡakḡdan: Allah'ın hükümü, kararı.

1. (G. 35, Beyit 6). [ḥük-m-i ḡakḡdan, -dan]

ḥük-m-i ḡātem: Hükümdarlık mührü.

1. (G. 190, Beyit 5). [ḥük-m-i ḡātem]

ḥük-m-i ḡaydar: ḡaydar'ın (Hz. Ali'nin) buyrukları.

1. (G. 88, Beyit 9). [ḥük-m-i ḡaydar,]

ḥük-m-i iklīm-i ulūhiyyetde: Tanrılık makamında verilen hüküm, karar.

1. (G. 125, Beyit 3). [ḥük-m-i iklīm-i ulūhiyyetde, -de]

ḥük-m-i kādir: Her şeye gücü yeten Allah'ın hükümü.

1. (G. 137, Beyit 10). [ḥük-m-i kādir,]

ḥük-m-i kazādan: Allah'ın takdir ettiği karar.

1. (G. 178, Beyit 5). [ḥük-m-i kazādan, -dan]

ḥük-m-i kazāya: Her hususta Allah tarafından önceden verilmiş hüküm.

1. (G. 102, Beyit 11). [ḥük-m-i kazāya, -y, -a]

ḥük-m-i kelām: Allah kelamının hükümleri.

1. (G. 27, Beyit 7). [ḥük-m-i kelām,]

2. (Muh. 2, Beyit 19). [ḥük-m-i kemāl,]

ḥük-m-i revāndır: Akıp giden, yerine getirilen karar.

1. (G. 177, Beyit 3). [ḥük-m-i revāndır, -dır]

ḥük-m-i süleymān-ile: Süleyman peygamberin emri, fermanı.

1. (G. 26, Beyit 2). [hüküm-i süleymân-ile, --ile]

hükümünde devr-i gazâ u kader mevt hem

hayât: Kaza, kader; ölüm ve hayat vakti Allah'ın hakimiyetindedir.

1. (G. 13, Beyit 11). [hükümünde devr-i gazâ u kader mevt hem hayât, -ü, -n, -de]

hümâ: Devlet kuşu, talih kuşu. Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi bir kuş.

1. Burc-ı esfelde nişimen dutan ol kerkes-i dün / Evc-i a'ladaki ferhunde **hümâyı** görmez (G. 86, Beyit 9). [hümâyı, -y, -ı]

hümâ-yı sidre: Göğün en yüze katındaki huma kuşu.

1. (G. 110, Beyit 6). [humâ-yı sidre,]

hümâ-yı zü'l-cenâh: İki kainatın hüma kuşu; dünya ve ahiretin hüma kuşu.

1. (G. 35, Beyit 2). [hümâ-yı zü'l-cenâh,]

hüner: Bilgi, ilim; ustalık, maharet.

1. Nokta-i zâtîñ şifât içre ne bilsün hergizin / Câna kıymaz ol **hünersiz** lâf-ı bî-kirdâr kalb (G. 4, Beyit 11). [hünersiz, -siz]

2. Her saḥâvetsiz **hünersiz** câhile olsun ḥarâm / Zâhir u bâtın müsellemdür kurşansa er kılıç (G. 34, Beyit 6). [hünersiz, -siz]

3. Ger ol şâhib-kerem-i şâh-ı kerîme çâkerem dirsên / Saḥâvetdür **hüner** bu 'arşada gayr-ı hünerden geç (G. 32, Beyit 4). [hüner,]

hünermend: Hünerli, marifetli.

1. Hünermend 'adū-yı 'âdil şol 'amr u 'anterî / Tenhâ kim itdi Ḥaydar u bâ-zülfikâr fetḥ (G. 39, Beyit 3). [hünermend,]

hüner-ver: Hünerli, marifetli.

1. Kılmaz bugün **hüner-ver** hiç kimse iltifât / Ğam vâdisinde kalmışuḳ ey ḥall-i müşkilât (Müsebba 1, Beyit 9). [hüner-ver, -e]

hürmet: Bir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma

hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve itinâ gösterme duygusu, saygı.

1. Hārīm u **hürmetinde** zāt-ı haqqıñ / Muḥarremdir muḥarremdir muḥarrem (G. 160, Beyit 9). [*hürmetinde, -i, -n, -de*]

2. ‘Af kıll evlād-ı ālıñ **hürmeti** / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 30). [*hürmeti, -i*]

hürrem: *Gönül açıcı, şen.*

1. Tecelli eyledi dīdār-ı mehdī / Ol imdi cān-ı maḥzūn **hürrem** u şād (G. 48, Beyit 14). [*hürrem,]*

2. Gitse ger başım yolunda olmazam bir dem melül / **Hürrem** u dil-şād-ı ḥandānam ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 2). [*hürrem,]*

3. Ehl-i ‘aşkın bezmi cennet gülşenidir Himmeti / Benzer ol gülşendeki bir sebz u **hürrem** naḥle şem^c (G. 123, Beyit 12). [*hürrem,]*

hürrem oldı: *Sevinmek, mutlu olmak.*

1. (G. 130, Beyit 2). [*hürrem oldı, -dı*]

hürrem olmaz: *Sevinçli, mutlu olmak.*

1. (G. 190, Beyit 11). [*hürrem olmaz, -maz*]

hüseyni kavmine: *Hız. Hüseyin'e tabi olanlar, onun yolundan gidenler.*

1. (G. 84, Beyit 5). [*hüseyni kavmine, -n, -e*]

hüseyn-i kerbelādur: *Kerbela'nın Hüseyini.*

1. (G. 64, Beyit 9). [*hüseyn-i kerbelādur, -dur*]

hüsn: *Güzellik.*

1. Giydi sultān-ı mübāriz kimi bir cevşen-i zer / **Hüsnünü** gör ki nihān eyledi ḳalḥana güneş (G. 117, Beyit 7). [*hüsnünü, -ü, -n, -ü*]

hüsn-i kabül-ı hakk: *Allah'ın iyi karşılaması, ilgi göstermesi.*

1. (Mur. 1, Beyit 17). [*hüsn-i kabül-ı hakk,]*

hüsn-i maḥbūba: *Güzel sevgili.*

1. (G. 133, Beyit 9). [*hüsni maḥbūba, -a*]

hüsni takvîme: *Yaratılışın güzelliği. yaratılıştan güzel olan.*

1. (G. 86, Beyit 4). [*hüsni takvîme, -e*]

hüsni tarîkînde: *Güzel yol.*

1. (G. 94, Beyit 4). [*hüsni tarîkînde, -i, -n, -de*]

hüsrev-i destâr-ı ‘arş: *Gökyüzünü kendisine başlık yapmış hükümdar.*

1. (G. 120, Beyit 7). [*hüsrev-i destâr-ı ‘arş,*]

hüsrev-i eyvân-ı çarḥ: *Felek sarayının padişahı.*

1. (G. 42, Beyit 4). [*hüsrev-i eyvân-ı çarḥ,*]

hüsrev-i ḥāver: *Doğunun hükümdarı, güneş gibi doğan hükümdar // hz. Muhammed.*

1. (G. 25, Beyit 8). [*hüsrev-i ḥāver,*]
2. (G. 34, Beyit 5). [*hüsrev-i ḥāver,*]
3. (G. 139, Beyit 7). [*hüsrev-i ḥāver,*
]

hüsrev-i şāhib-külāh: *Tahtın sahibi olan hükümdar.*

1. (G. 169, Beyit 7). [*hüsrev-i şāhib-külāh,*]

hüsrev-i zerrîn-siper: *Altın kalkanlı hükümdar // Allah.*

1. (G. 70, Beyit 6). [*hüsrev-i zerrîn-siper,*]

hüve'l-‘aliyyü'l-‘azîm ve hüve'l-‘aliyyü'l-kerim: *En yüce olan ve cömertlerin en büyüğü O'dur // Allah.*

1. (G. 67, Beyit 3). [*hüve'l-‘aliyyü'l-‘azîm ve hüve'l-‘aliyyü'l-kerim,*]

hüseyn: *Hız. Peygamber'in torunu Hz. Hüseyin.*

1. Kim ol Zehrâdur o şibt-i Aḥmed / Ḥasandur şāh **Hüseyn** u Zeyni'l-‘ibād (G. 48, Beyit 9). [*hüseyn,*]
2. Kurtar bizi **Hüseyn** Ḥasan ‘aşkına bugün / Leb-teşne-yi dil-figār beyābān içindeyüz (G. 95, Beyit 5). [*hüseyn,*]
3. Ḥaşr bezminde **Hüseyn** ‘aşkına ister Himmeti / Sākî-yi kevşer

elinden luḡ idübdür dolı tās (G.

103, Beyit 11). [ḡüseyn,]

I

ıslāh: *İyi duruma koyma, düzeltme, iyileştirme.*

1. ‘Alidür ol ki dîn-i enbiyâniñ /
Demi tığında onuñ tapdı **ıslāh** (G.
36, Beyit 7). [*ıslāh*,]

‘ıyd: *Bayram.*

1. Her rüz ‘ıyd her gice qadr berāt
olur / En‘ām viridi her qavle kim
yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9).
[‘ıyd,]
2. Dem-be-dem bu ‘ıyda cān qurbān
iderler ehl-i ‘aşq / Leyk sūfi
‘ankebūt āsar bāb eyler qadid (G.
55, Beyit 4). [‘ıyda, -a]
3. Cāniñ ol ‘ıyda bugün Himmeti
qurbān getirür / ‘ıyd-ı adḥā-imiş
aḥbābına didār-ı ‘Alī (G. 71, Beyit
11). [‘ıyda, -a]

‘ıyd-ı nevrüz: *Bahar bayramı.*

1. (G. 93, Beyit 11). [‘ıyd-ı nevrüz,]

‘ıyd-ı sa‘id: *Kutlu, mübarek bayram.*

1. (G. 55, Beyit 3). [‘ıyd-ı sa‘id,]

İ

İ: "-i" yardımcı fiili.

1. Şem^ç-i hudādur ruḥı çarḥ çū
fānūs oña / Perde-yi fānūs **imiş**
‘arş bu kürsi legen (G. 163, Beyit
4). [*imiş, -miş*]
2. Deryā **iken** bu ‘ālem şol raḥmetiñ
vekili / Yandırdı baḥr içinde hem
per-i Cebre’ili (Muh. 1, Beyit 6).
[*iken, -ken*]
3. Bu **idi** nuṭḡında zikri dāimā / Yā
‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh. 4,
Beyit 15). [*idi, -di*]
4. Bu kelām **idi** nuḡuş-ı ḥātemi / Yā
‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh. 4,
Beyit 20). [*idi, -di*]
5. Ed^çūke külli hem u ḡam sen celi /
Küll-i iḥtiyārñ elde **iken** nefsi yār
kıl (Müsebba 1, Beyit 32). [*iken, -
ken*]
6. Bes ‘Alī aḥbābı hergiz va^çdesin
itmez ḥilāf / Çāker olmaz şāhine
hergiz **iden** güftār-ı ḡalb (G. 4,
Beyit 4). [*iden, -den*]
7. Var **ise** cānında ger idrāk yā
başında ‘aḡl / Nāşiḥ-i müşfikden
ey ferzend-i ādem diñle pend (G.
51, Beyit 7). [*ise, -se*]
8. Ger yedin esrārına āḡāḥ **iseñ** şerḥ
eyle kim / Ne cihetdendür beyān-
ı yed-i beyzā şāḡ şāḡ (G. 45, Beyit
11). [*iseñ, -se, -ñ*]
9. Ger müdrük **iseñ** gör ki bu Qur’ān-
ı ‘azīme / Zāhirde ‘Alī müfred-
ilen yaḡıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[*iseñ, -se, -ñ*]
10. Emreyledi ol şāḡ ana muşḡaf-ı
nāṭıḡ / Şerḡ eyle eger ‘ārif **iseñ**
bu ne beyāndur (G. 72, Beyit 7).
[*iseñ, -se, -ñ*]
11. Şol ḡabībullah resūlullah
Muḡammed ‘aşḡına / Ġāzī **iseñ**
dīn yolında zümre-yi küffarı kes
(G. 108, Beyit 2). [*iseñ, -se, -ñ*]
12. Kim va^çde iriştı gelür ol ḡāim-i
devrān / Hemrāz **iseñ** ol rehber
gel kılma ta‘allül (G. 146, Beyit 8).
[*iseñ, -se, -ñ*]

13. Bil bu güftārīñ beyānın ‘arīf-i
esrār **iseñ** / Küntü kenzen ya‘ni
bir genc-i nihān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 2). [*iseñ, -se, -ñ*]
14. Başını top koluñı çevgān idüb
meydāna gel / ‘Āşık-ı müştāk **iseñ**
ol şeh-süväriñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 8). [*iseñ, -se, -ñ*]
15. Bu sözi haqq bilmeyen müşrik-i
kāfir midir / Mü‘min **iseñ** dem-
be-dem la‘net oħı kāfere (G. 177,
Beyit 5). [*iseñ, -se, -ñ*]
16. Ger ulū’l-ebşār-**iseñ** ol server-i
merdāne baħ / Cān u gözin aç ey
birāder merd **iseñ** merdāne baħ
(G. 41, Beyit 1). [*iseñ, -se, -ñ*]
17. Ma‘rifetsiz ādemi çün şüret-i
dīvār **imiş** / Himmeti bir ma‘nī
göster şüretiñ olmaz kabül (G.
148, Beyit 12). [*imiş, -miş*]

‘ibād: *Kullar.*

1. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı haqq birle
‘Alidür saħlayan / Gel bu kula
söyle “āmennā ve şaddaħ” yā
‘ibād (G. 46, Beyit 3). [*‘ibād,*]

ibil: *Dişi deve.*

1. Kavlı haqqdır cennete girmez
‘Aliniñ düşmeni / Uşbu yolda
geçmeyinde süft-i süzenden **ibil**
(G. 144, Beyit 10). [*ibil,*]

iblis: *Şeytan // Hilekâr.*

1. Sihr-ile **iblis** şeytāndur onuñla
Himmeti / Sāħiri ki eylese Müsi-
yi ‘imrān-ile baħş (G. 26, Beyit
12). [*iblis,*]

iblis: *Şeytan.*

1. Hazer kıl haqqı iki baħma zinhār
/ Kılur imāniñi **iblis** tārāc (G. 29,
Beyit 8). [*iblis,*]
2. ‘Āşık-ı hırş u hileden saħlasun
imānımız / Virmesün **iblis**
teşvişiñ şeh-i şarıħ bize (G. 179,
Beyit 6). [*iblis,*]

ibn-i meryem: *Meryem oğlu Hz. İsa
peygamber.*

1. (G. 154, Beyit 6). [*ibn-i meryem,*]

ibrāhīm: *Hz. İbrahim, Kur’an-ı kerim’de
bildirilen peygamberlerdendir.*

1. Tā **İbrāhime** sūzān oldu od / Hoş
‘alem çekdi firūzān oldu od (*Muh.*
4, Beyit 16). [*İbrāhime, -e*]
2. **İbrāhimlik** gerçi kılur sırr-ı
maķāmāt / Amma oña İbrāhim-i
Edhem demek olmaz (*G. 97, Beyit*
3). [*İbrāhimlik, -lik*]

İbrāhim-i edhem: İbrahim bin Edhem,
zahid, sufi muhaddis.

1. (*G. 97, Beyit 3*). [*İbrāhim-i edhem,*
]

İbret: Bir olaydan çıkarılan göz açıcı,
uyarıcı ders.

1. Bu ne hikmet bu ne **İbret**
zikriyatı gören / Biçdi başdan
ayağa erre-yi huzlān iki şak (*G.*
134, Beyit 10). [*İbret,*]

İç-: Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

1. İçmeyen ger Hızr-ise nuķ-ı
‘Aliden cām-ı cem / Āb-ı hayvān
içse hayvāndur ezelden tā ebed
(*G. 49, Beyit 4*). [*İçmeyen, -me, -y,*
-en]

2. İçmeyen ger Hızr-ise nuķ-ı
‘Aliden cām-ı cem / Āb-ı hayvān
içse hayvāndur ezelden tā ebed
(*G. 49, Beyit 4*). [*İçse, -se*]
3. Cür‘a-yı cām-ı velāyetden **içen**
mest-i elest / Fānide yek-sere
haķķ bezmine mestāne gider (*G.*
77, Beyit 8). [*İçen, -en*]
4. Bugün nuķ-ı ‘Aliden āb-ı hayvān
içmeyen hayvān / Dem-i bākī
hayāt-ı cāvidāniden haber bilmez
(*G. 100, Beyit 2*). [*İçmeyen, -me, -*
y, -en]
5. Sākī-yi kevşer elinden **içmişem**
bir dolu cām / Fāriğ-i āzād olur
endişe-yi mest müdām (*G. 151,*
Beyit 1). [*İçmişem, -miş, -em*]
6. Men sākī-yi bākiden **içen** mest u
melengem / Men hemdem hem
fi-nefs u muṭrib-ı çengem (*G. 156,*
Beyit 1). [*İçen, -en*]
7. Bezm-i vaḥdetde **içen** cām-ı
‘Aliden bir dem / ‘Ālem-i ma‘nide
görmez daḥi āşār-ı memāt (*G. 14,*
Beyit 4). [*İçen, -en*]

8. İçmedi kim ki lebinden şanemiñ
cām-ı Cemi / Olmadı şāf bu
merāt-ı şafāyı görmez (G. 86,
Beyit 2). [içmedi, -me, -di]

9. Erguvānı nesterānı bostānı bir
cova / Lāle-zārı hūn-ı dilden su
içer bu hāzra‘ıñ (G. 176, Beyit 5).
[içer, -er]

10. Hāşm u hiddetden dem kālū
belādan şevk-le / Şākī u bākī
elinden içdi sermestān kadeh (G.
37, Beyit 3). [içdi, -di]

11. Yoḥ iken humhāne engūru tāk u
humr u hām / İçdiler nuḥk-ı
‘Aliden zümre-i ‘irfān kadeh (G.
37, Beyit 11). [içdiler, -di, -ler]

12. Himmetī kālū belā bezminde içdi
rāh-ı rūḥ / Şāh elinden mest u
ḥayrāndur ezelden tā ebed (G. 49,
Beyit 12). [içdi, -di]

13. Cām-ı Hāydar cur‘asındandur
bizim peymānımız / Kim ki bir
dem içdi andan oldu ḥayy-ı lā-
yemūt (G. 99, Beyit 6). [içdi, -di]

14. İçdi ol hum-hāneden söyler ene’l-
ḥaḥḥ dem-be-dem / Dar ayağında
hezārān ‘aşık-ı dīvānemiz (G. 99,
Beyit 10). [içdi, -di]

15. Bī-tekellūf cennetiñ bezminde ol
mest-i elest / Sākī-yi kevşer
elinden içdi cām-ı selsebīl (G. 143,
Beyit 2). [içdi, -di]

iç: Bir cismın sınırları arasında bulunan
kısm, dâhil.

1. Ceng içinde dem-be-dem nuḥk
açıldı nāṭıklar kimi / Söyleşürdi
sordı Hāydar-ilen düldül u
Hancer ḥadīş (G. 25, Beyit 12).
[içinde, -i, -n, -de]

2. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-
ile baḥş / Hadd yoḥdur ey filān
her himār u ḥūk u ḥırs (G. 26,
Beyit 4). [içinde, -i, -n, -de]

3. ‘Alidür ol ki bāb-ı fazl içinde /
Anıñ medḥine sultān oldu
meddāḥ (G. 36, Beyit 8). [içinde, -
i, -n, -de]

4. Yoḥdur kevnin içinde mişl-i
mānend-i ānıñ / Lā-mekān

- tahtında sulṭāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 9). [içinde, -i, -n, -de]
5. Halk **içinde** giydi bir şāl-ı kanā‘at giyimini / Rızık için bu fānide ol şāh-ı merdān surḥ u zerd (G. 52, Beyit 3). [içinde, -i, -n, -de]
6. Hıdmetinden bir nefes gāfil gerekmez ey aḥī / Halk **içinde** bağladı bir kul ki sulṭān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 9). [içinde, -i, -n, -de]
7. İhsān **içinde** düşmenine ser bağışlan / Ey pādişāh-ı ehl-i kerem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 10). [içinde, -i, -n, -de]
8. Kılmaya ta‘lim eger ol ‘ālim-i ‘ilm u każā / Kılmasa bir müşkili edyān **içinde** cell beşer (G. 62, Beyit 9). [içinde, -i, -n, -de]
9. Bu zelāletden düşer ‘arz u semāya zelzele / Halk **içinde** hāy hūy u nāle u efgān kopar (G. 63, Beyit 2). [içinde, -i, -n, -de]
10. Ādeme dārın **içinde** ma‘rifetdür re’s u māl / Bir şecerdür Ādem u bī-ma‘rifet ol bī-semer (G. 65, Beyit 11). [içinde, -i, -n, -de]
11. Meşelde kevkeb-imiş serbeser siyāh velī / ‘Alī bu kevkeb **içinde** mişāl-i māh-ı münir (G. 67, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de]
12. ‘Alī āl-i ṭarīkatde ey göñül ḥāk ol / Gerekse cennet-i rıdvān **içinde** taht-ı serir (G. 67, Beyit 11). [içinde, -i, -n, -de]
13. Geldi emr-i fāḥiri bu ḥaḳḳdan emir-i şaf-şiken / Çaldı şeyfi koydı bu meydān **içinde** rest-hız (G. 87, Beyit 2). [içinde, -i, -n, -de]
14. Meydān **içinde** eyler cevlān u Türk-tāzī / Yetmez ‘inānına el mind-i semend ser-keş (G. 111, Beyit 2). [içinde, -i, -n, -de]
15. Neden kim revnaḳı yoḥdur yaraşmaz / Gül u reyḥān **içinde** ḥār u Ḥāşāk (G. 137, Beyit 4). [içinde, -i, -n, -de]
16. İçinde Himmeti vaḥdet meyinden / O demde yoḥ-ıdı engür hem tāk

- (G. 137, Beyit 12). [*içinde, -i, -n, -de*]
17. Reh-nümāsın bilmeyenler da‘vī-yi islām ider / Ka‘be **içinde** perestiş eyler ol Lāt Hıbel (G. 140, Beyit 4). [*içinde, -i, -n, -de*]
18. Fazl **içinde** Hıydarıñ meddāhıdır ol fazl-ı hū / Sen dağı cisminde cān oldıca medhın söylegil (G. 144, Beyit 2). [*içinde, -i, -n, -de*]
19. Darb-ı darb u mu‘cizāt **içre** berāber mi olur / Mūsā ilen Sāmırī ol sāhır u mekkār kalb (G. 4, Beyit 9). [*içre, -re*]
20. Men didim ki şem‘ insān bezmine lāyıkdurur / Pāygāh **içinde** neyler yandurub har gelle şem‘ (G. 123, Beyit 10). [*içinde, -i, -n, -de*]
21. Nokta-i zātıñ şifāt **içre** ne bilsün hergizin / Cāna kıymaz ol hünersiz lāf-ı bī-kirdār kalb (G. 4, Beyit 11). [*içre, -re*]
22. Ol şanem budır **içinde** nice Şeyh-i ‘Ābidīn / Tırralardan boynuna asdı çelipā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 5). [*içinde, -i, -n, -de*]
23. Hācı degil bu ka‘be-yi taħkīke izedi / Dāim perestiş itdügi bir deyr **içinde** Lāt (G. 11, Beyit 12). [*içinde, -i, -n, -de*]
24. Mışr-ı vücūd **içinde** elvirdi vaşl-ı Yūsuf / Açıldı çeşm-i ma‘nī pes pirehen ne hācet (G. 12, Beyit 4). [*içinde, -i, -n, -de*]
25. Meydān **içinde** cān vir hūnābe gark olub bāt / Ya‘ni şehīd-i ‘aşka gūr u kefen ne hācet (G. 12, Beyit 11). [*içinde, -i, -n, -de*]
26. Sem‘ ol ki Himmetīniñ her beyti bir güherdür / Baħr-i muħiṭ **içinde** dürr-i ‘aden ne hācet (G. 12, Beyit 12). [*içinde, -i, -n, -de*]
27. Devrine devr-i felek dönmetedir pervānevār / Şem‘ tek bu encümen **içinde** tā kim var-ı kuṭb (G. 7, Beyit 2). [*içinde, -i, -n, -de*]
28. Tā saña gün tek cemālīñ eyleye izhār-ı kuṭb / Çıhma sen dāire-i insān **içinden** Himmetī (G. 7, Beyit 12). [*içinden, -i, -n, -den*]

29. Bezm-i rezm **içinde** giydi ‘âlem işbât için / “Hel etâ ve lâ fetâ”dan Hâyardar-ı Kerrâr tâc (G. 28, Beyit 4). [*içinde, -i, -n, -de*]
30. Dârın **içinde** yoğdur zirâ ‘alâyık-ı dost / Mindi Burak-ı ‘aşka meydân-ı ‘aşka sürdi (G. 23, Beyit 3). [*içinde, -i, -n, -de*]
31. Yûsuf peygamber yeddi yıl / Zindân **içinde** muttaşıl (Mur. 1, Beyit 11). [*içinde, -i, -n, -de*]
32. Merd-iseñ meydân **içinde** kıl şeh-i meydânı medh / Ğâzî-yi düldül-süvâr server-i merdânı medh (G. 39, Beyit 1). [*içinde, -i, -n, -de*]
33. Merd-iseñ meydân **içinde** kıl şeh-i meydânı medh / Ğâzî-yi düldül-süvâr server-i merdân medh (G. 38, Beyit 1). [*içinde, -i, -n, -de*]
34. Defter-i furkân **içinde** kirdigâr-ı lemyezel / Eylemiş ihsân idüb ol menbâf-ı ihsân medh (G. 38, Beyit 9). [*içinde, -i, -n, -de*]
35. Müfredât **içre** birikdi hey huy vāv-ı velî / Tâ mürekkeb oldı ism-i kul hüvallahü ehad (G. 50, Beyit 5). [*içre, -re*]
36. Her şifât **içre** ‘Alidür zâtını zann eyleyen / Oldı Hâyardar yeryüzünde gökyüzünde hem esed (G. 50, Beyit 8). [*içre, -re*]
37. Yaturdı cismi bir cânsız hâcer tek mâ’ u tîn **içre** / Aña nefh itdi öz rûhundan ol dem buldı âdem dem (G. 152, Beyit 3). [*içre, -re*]
38. Hârîmi ‘izzet **içre** rûh-ı zehrâ / Emîn-i râzdâr-ı kul kefadur (G. 64, Beyit 8). [*içre, -re*]
39. Bir cām şun ki âteş-i süzân **içindeyüz** / Sâkî-yi havz-ı kevser u kassam-ı nür u nâr (G. 95, Beyit 3). [*içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz*]
40. Girdâb-ı baħr-ı firķata ğarķ oldı cānımız / Bâ hıızr-ı vaķt dide-yi giryân **içindeyüz** (G. 95, Beyit 4). [*içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz*]
41. Kurtar bizi Hüseyn Hâsan ‘aşķına bugün / Leb-teşne-yi dil-figâr beyâbân **içindeyüz** (G. 95, Beyit 5). [*içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz*]

42. Tîğ-ı helāk başımız üstünde aşılı
/ Şâh-ı velâyet ‘aşkına meydân
içindeyüz (G. 95, Beyit 6).
[içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz]
43. Oldı kesād revnâk-ı bāzâr-ı ehl-i
fazl / ‘Arif tükendi fırka-yı nādân
içindeyüz (G. 95, Beyit 7).
[içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz]
44. Ya mehdi şimdi başla hidâyet
tarîkına / Bu kulları ki zulmet-i
‘işyân **içindeyüz** (G. 95, Beyit 8).
[içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz]
45. Ümmid-vâr o zâir-i Mekke-yi
dîdâra bir hâcı / Ey Himmetî ki
miñnet u hîcrân **içindeyüz** (G. 95,
Beyit 9). [içindeyüz, -i, -n, -de, -y,
-üz]
46. Kayd-ı cünün kal‘a-yı şeddad
içindeyüz / Mü‘minler özge dînde
zîndân **içindeyüz** (G. 95, Beyit 1).
[içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz]
47. Kayd-ı cünün kal‘a-yı şeddad
içindeyüz / Mü‘minler özge dînde
zîndân **içindeyüz** (G. 95, Beyit 1).
[içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz]
48. Nuţk-ı kerâmet ile bize keştî-yi
necât / Bâ Nûh-ı ehl-i beyt tûfân
içindeyüz (G. 95, Beyit 2).
[içindeyüz, -i, -n, -de, -y, -üz]
49. Cân **içinde** ol velîniñ mihrîdür ey
bî-haber / Şarţ-ı islâm u diyânet
dîn hem îmânımız (G. 96, Beyit 8).
[içinde, -i, -n, -de]
50. Bend-i ‘alâyık kes ferd ol fenâya
muţlak / Dârın **içinde** yoğdur zirâ
‘alâyık dost (G. 23, Beyit 2).
[içinde, -i, -n, -de]
51. Bezm-i rezm **içinde** giydi ‘âlem
işbât içün / “Hel etâ ve lâ
fetâ”dan Hâydar-ı Kerrâr tâc (G.
28, Beyit 4). [içinde, -i, -n, -de]
52. Cihânda ehl-i şüretdür me‘ânîden
haber bilmez / Alîden özge bu
bâzâr **içinde** kim ki medh eyler
(G. 100, Beyit 7). [içinde, -i, -n, -de
]
53. Pence-yi hayber-güşâ ya‘ni
yedullah-ı gâfûr / Mehd **içinde**
ejdehâyı şak iden Hâydar gerek
(G. 139, Beyit 3). [içinde, -i, -n, -de
]

54. Turāb-ı reh-güzārın tūtiyā kıl /
Tapasan dehr **içinde** bele yoldāş
(G. 113, Beyit 4). [içinde, -i, -n, -de
]
55. Cemī^c-yi sūret-i erḥām **içinde** /
‘Alidür naqş iden üstād-ı naqqāş
(G. 113, Beyit 9). [içinde, -i, -n, -de
]
56. Ṭarīk-i dīn **içinde** reh-
nümāmızdur bizim şūfī / Delīl-i
evliyā şem^c-i hidāyet server-i ser
baḥş (G. 114, Beyit 7). [içinde, -i, -
n, -de]
57. İştīyākından muḥibbi ehl-i beytiñ
dāimā / Ḥūriler Firdevs **içinde**
şevk-len eyler ḥurūş (G. 116,
Beyit 3). [içinde, -i, -n, -de]
58. Cem^c **içinde** sordı menden bir
ḥarīf-i ḥaqq-şinās / Didi ey ‘arīf
neden yandurmaz ehl-i Ḥille şem^c
(G. 123, Beyit 9). [içinde, -i, -n, -de
]
59. ‘Alidür Aḥmediñ doğru refīki
ḥaqq ṭarīkisinde / ‘Alidür Aḥmediñ
cismi **içinde** cānı el ḥāşıl (G. 145,
Beyit 8). [içinde, -i, -n, -de]
60. Dem-be-dem dem urmasañ
medḥ-i velīyyullahdan / ‘Ömr
içinde bir dem bir sā‘atiñ olmaz
ḳabūl (G. 148, Beyit 10). [içinde, -i,
-n, -de]
61. Ta‘ālallah zihi ḥikmet zihi ḳudret
zihi ḳuvvet / Deminden mehd
içinde nuṭḳa geldi isī-yi Meryem
(G. 152, Beyit 5). [içinde, -i, -n, -de
]
62. Ki bezm-i muḥteremdir şoḥbetin
anıñ ḡanīmet dut / Ḥarīm-i cism
içinde geydirir bu cāna maḥrem
dem (G. 152, Beyit 9). [içinde, -i, -
n, -de]
63. ‘Alidür nefḥa-yı rūḥ-ı izāfī /
‘Alidür cism **içinde** nuṭḳ-ı cānım
(G. 158, Beyit 3). [içinde, -i, -n, -de
]
64. Himmetiniñ sīnesi baḥr-ı şafādır
dem-be-dem / Medḥ **içinde** ebr-i
nīsān tek olubdur dürr-feşān (G.
162, Beyit 12). [içinde, -i, -n, -de]
65. Mehd **içinde** söyleden derdem
mesīḥ-i Meryemi / Gāh ḥızr-ı

- āşināyı āb-ı hayvān eyleyen (G. 167, Beyit 8). [içinde, -i, -n, -de]
66. Sākī lebinden almaz bir buse her harīfiñ / Toprak dem **içinde** peymāne olmayınca (G. 170, Beyit 8). [içinde, -i, -n, -de]
67. ‘Alīdür taşvīr iden er cām **içinde** şekl-i insānı / ‘Alīdür ol muşavver naşş u bend u şuret-i ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [içinde, -i, -n, -de]
68. Mezheb **içre** fark olubdur yetmiş iki fırkadan / Mü‘min u şālihleriñ bir kemteridir Himmetī (G. 182, Beyit 8). [içre, -re]
69. Şāh-ı velāyet oldığına yoğ gümānımız / Furqān **içinde** var bu söze çoğ beyānımız (Müsebba 1, Beyit 23). [içinde, -i, -n, -de]
70. Deryā iken bu ‘ālem şol rahmetiñ vekīli / Yandırdı baħr **içinde** hem per-i Cebre‘īli (Muh. 1, Beyit 6). [içinde, -i, -n, -de]
71. Söylerdi mehd **içinde** bu nuṭk-ı ibn-i Meryem / Yā menba‘-ı velāyet yā mazhāru’l-‘acāib (Muh. 1, Beyit 10). [içinde, -i, -n, -de]
72. Zülfiķārı çekdi derdem her taraf seyl oldı kān / Küştegān **içinde** gördi Muştafā olmuş nihān (Muh. 2, Beyit 14). [içinde, -i, -n, -de]
73. Hārb **içinde** fırka-yı islāma hayr-ı nāşirīn / Nāfi‘-i şer dāfi‘-yi esrār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 10). [içinde, -i, -n, -de]
- iç:** Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak // dinlemek.
1. Nuṭk-ı ‘Alīden **içen** girmedi şol hıızır tek / Çeşme-yi hayvān için zulmet-i İskendere (G. 177, Beyit 9). [içen, -en]
- icād:** Yeni bir şey bulma, ortaya koyma, varlığı bilinmeyen bir şeyi meydana getirme.
1. İki ‘ālemde ‘Alīdür pişvā ol maḫşūd-ı rabb / Ya‘ni bu **icād** mevcūddur olmuşdur sebab (G. 3, Beyit 1). [icād,]
- icād:** Vücuda getirme, meydana çıkarma, yapma; varlık.

1. Od su toprak yildendir eger
bünyādımız / Lîk nūr-ı zāt-ı
hakkdur ma‘nide **icādımız** (G. 92,
Beyit 1). [*icādımız, -ı, -mız*]

icād-ı halk: *İnsanoğlunun yaratılışı.*

1. (G. 11, Beyit 1). [*icād-ı halk,]*

icāzet tapmasa: *İzin bulmak; müsaade
almak.*

1. (G. 65, Beyit 5). [*icāzet tapmasa, -
ma, -sa*]

‘icāz-ı beniyullah: *Allah'ın sevdiği
kullarının mucizeleri.*

1. (G. 128, Beyit 8). [*‘icāz-ı
beniyullah,]*

icmāl: *Kısaltma, özetleme.*

1. Hem şavtam hem nuḫkum hem
‘ahdim hem şıdḫ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsil hem müfred u **icmālem** (G.
155, Beyit 4). [*icmālem, -em*]

içün: *"Amacıyla,
maksadıyla" anlamlarında edat.*

1. Pes hiç vakt şol rûḫ-ı
mücerredsen bugün / Bu cihānda

kılma kâtib nefis **içün** harbendelik
(G. 142, Beyit 6). [*içün,]*

2. Düşmen-i aḥbāb-ı aḫḫāb-ı
cehennemdür tamām / Hānda
olsa ḫāre yandırmak **içündür** ḫār
u ḫes (G. 105, Beyit 9). [*içündür, -
dür*]

3. Bezm-i rezm içinde giydi ‘ālem
işbāt **içün** / “Hel etā ve lā
fetā” dan Ḥaydar-ı Kerrār tāc (G.
28, Beyit 4). [*içün,]*

4. Sanma gökden nişārın pāy-ı şāh
içün / Dürr töker baḫr-ı felekden
ḫüsrev-i eyvān-ı çarḫ (G. 42,
Beyit 4). [*içün,]*

5. Kılmasa Allah **içün** imdād ol üstād
eger / Menzil almaz ceḫd-ile
munca Cüneyd yā Perid (G. 55,
Beyit 8). [*içün,]*

6. Şeh-süvār-ı çarḫ **içün** bir
lāciverdī ‘arşada / Mihr u māḫı
göy-len çevgān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 5). [*içün,]*

7. Zümre-yi aḫbāb **içün** esretti cām-
ı Ḥaydar / Şūfiyā mest-i mey

- sanma liken köhne mişāl (G. 140, Beyit 2). [içün,]
8. İtleriniñ pâyına sal başını ol serveriñ / Gelmedin nā-geh meṭā^c **içün** cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [içün,]
9. Def^c itmek **içün** müşrik-i deccāl-ı la^cini / Vaqt olmadı mı kim çıha şamsām-ı velāyet (G. 24, Beyit 3). [içün,]
10. Kılmadı imdād oña cem^c itdügi dīnārı hiç / Çekme Kārūn tek cihānda renc genc u meyl **içün** (G. 33, Beyit 9). [içün,]
11. Haḫḫ yolunda ey berāder mü³min u dindār iseñ / Eyleme dünyā **içün** her cāhil u nādān medḥ (G. 38, Beyit 11). [içün,]
12. Hük-m-ile esrār işinde Muştafāniñ ḥātemiñ / Hüc-cet u burhān **içün** darb eyleyiñ ašlana baḥ (G. 42, Beyit 5). [içün,]
13. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanā^cat giyimini / Rızḫ **içün** bu fānīde ol
- şāh-ı merdān surḥ u zerd (G. 52, Beyit 3). [içün,]
14. Feth **içün** ol fātiḥ-i ḥayber çekende zūlfikār / ‘Arz ider imān aña gökden melek yerden beşer (G. 65, Beyit 3). [içün,]
15. Yüregim ḫanı mı bağırı biryān idüben / Ol saḥī-ṭab^c bu mihmānlar **içün** ḥān getirür (G. 71, Beyit 6). [içün,]
16. Feth **içün** ol şāḥib-i devrān şeh-i şāḥib-ḫırān / Kāinātı seyrider ān ikāmet gösterür (G. 82, Beyit 8). [içün,]
17. Aşlımız gerçi beşerdür velī-yi ḫaḫḫ-ı emr-ilen / Oldı mescūd-ı melek secde **içün** şüretimiz (G. 91, Beyit 10). [içün,]
18. Ḳalbini şāf it riyādan ḫalmasun zengār-ı ḫalb / ‘Aşḫ bāzārında olma ḥerc **içün** dinār ḫalb (G. 4, Beyit 1). [içün,]
19. Hük-m-ile esrār işinde Muştafāniñ ḥātemiñ / Hüc-cet u burhān **içün**

- darb eyleyiñ aşlana baḡ (G. 41, Beyit 5). [içün,]
20. Bezm-i rezm içinde giydi ʿālem işbāt **içün** / “Hel etā ve lā fetā” dan Ḥaydar-ı Kerrār tāc (G. 28, Beyit 4). [içün,]
21. Tīg-ı nuḡkum zülfiḡār-ı murtaẓādur ḡarb **içün** / Sanma ḡancer sanma seyfi-seyyāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 8). [içün,]
22. Muştafā devrinde amma ʿāleme işbāt **içün** / Gün tek ol şāh-ı velāyet zātını kıldı ʿayān (G. 162, Beyit 5). [içün,]
23. Ḳudretini ʿāleme kılmak **içün** āşikār / Ḥaydar-ı dīn-perveri Aḡmede yār eyleyen (G. 164, Beyit 7). [içün,]
24. İki ʿālem ḡalkı bir meydāna girse ḡarb **içün** / Şeh-süvār-ı lā-fetā ol server-i ʿālem-penāh (G. 169, Beyit 8). [içün,]
25. Nuḡk-ı ʿAlīden iḡen girmedi şol ḡızır tek / Çeşme-yi ḡayvān **içün**

zulmet-i İskendere (G. 177, Beyit 9). [içün,]

26. Dem-be-dem işbāt-ı ḡaḡk **içün** gelen / ʿĀleme tekrār ʿAlīdür ʿAlī (G. 180, Beyit 8). [içün,]

içün: "İçin, uğruna" anlamlarında edat.

1. Düşme her bir daş **içün** ʿummāna ey ḡavvāş-ı ḡırş / Maʿden-i dürdāne u mercān bizden kıḡ taleb (G. 8, Beyit 5). [içün,]

id-: Etmek, eylemek.

1. Baḡma şāḡrādan yeri ol şeh-süvārīñ ʿaşḡına / Başıñı ḡop ḡoluñu çevḡān **idüp** meydāna gel (G. 150, Beyit 2). [idüp, -üp]
2. Bir kemīne bendedür pes ol velī-yi vāliye / Aftāb-ı ʿālem-ārā kim **ider** sultān-ı çarḡ (G. 42, Beyit 5). [ider, -er]
3. Yeryüziñ inşāf u ʿadl u kışt ile maʿmūr **ider** / ʿĀdil u kāmīl celilü'l-ḡadr sultān ḡopar (G. 63, Beyit 8). [ider, -er]
4. Çün Himmetī buldı ebedi salḡanat-ı faḡr / Bu ʿārīyeti

- devlet-i fānīden **ider** ʿār (G. 60, Beyit 13). [*ider, -er*]
5. Anıñ ḥamdin **iderler** muttaşıl gökde melāikler / Anıñ ʿaşqına olmışdur felekler dāimā dāir (G. 66, Beyit 10). [*iderler, -er, -ler*]
6. Kaṭre kimdür kim **ide** deryā-yı ʿummān-ile baḥs / Ğayr-ı kaṭre-yi maʿnide baḥr-ı velāyetdür ʿAlī (G. 26, Beyit 7). [*ide, -e*]
7. Himmetī ol Ḥaydar-ı düldül-sevārıñ ʿaşqına / Başıñı top kolunu çevgān **idüb** meydāne gel (G. 140, Beyit 12). [*idüb, -üb*]
8. Başıñı top koluñı çevgān **idüb** meydāna gel / ʿĀşık-ı müştāk iseñ ol şeh-süvārıñ ʿaşqına (G. 172, Beyit 8). [*idüb, -üb*]
9. Kāf-ı nūndan ʿālemi imkān **iden** perverdigār / Yeddi merre baḥr dokuz keyvān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 1). [*iden, -en*]
10. ʿArş-ı eyvānıñ kevākibden munakkaş eyleyen / Āftābı meşʿal-ı tābān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 4). [*iden, -en*]
11. Daşı laʿl u yağmuru dürdāne eyler kanı mişk / Kaṭreyi cemʿ eyleyüb ʿummān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 6). [*iden, -en*]
12. Kudretinden iki ellen kırḫ şubḫ itdi ḥamir / Āb-ı ḥākk kālīb-ı insān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 7). [*iden, -en*]
13. Öz deminden kıldı nefḫ rūḫ-ı dem ol kālīb / Şüret-i cismi libās-ı cān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 8). [*iden, -en*]
14. Nār-ı Nemrūdu Ḥalile eyledi reyḫān u dürr / Şevk-ilen İsmāʿil kurbān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 11). [*iden, -en*]
15. Mūsāya virdi yed-i beyzā u Tevrāt u ʿaşā / Taḥt-ı Mışra Yūsufi sultān **iden** perverdigār (G. 59, Beyit 12). [*iden, -en*]
16. Muştafānı kıldı ḥatem-i enbiyā ḥatem-i kelām / Murtażanı

server-i merdān **iden** perverdigār
(G. 59, Beyit 13). [*iden, -en*]

17. Bī-nevādur Himmetī vir ḥān-ı
vaşlından nevā / Derdine her
‘āşıkıñ dermān **iden** perverdigār
(G. 59, Beyit 14). [*iden, -en*]

idrāk: *Anlayış, anlama.*

1. Var ise cānında ger **idrāk** yā
başında ‘aql / Nāşih-i müşfikden
ey ferzend-i ādem diñle pend (G.
51, Beyit 7). [*idrāk,]*
2. Tanımaz kimdür ‘Alī bu ‘aql bu
idrāk-ilen / Bu fenāda olmayınca
ādem-i ehl-i ḳubūr (G. 69, Beyit
8). [*idrāk-ilen, --ile, -n*]
3. ‘Aliden enbiyā u evliyāya / İrişdi
nuḳ-ı ‘ilm u ḥilm u **idrāk** (G. 137,
Beyit 7). [*idrāk,]*
4. Bil bu güftārıñ beyānıñ ey benī
ādem bugün / Var-ise ger sende
idrāk ferāşet ‘aql u hūş (G. 116,
Beyit 8). [*idrāk,]*

idrāk etmege: *Anlamak, kavramak.*

1. (G. 127, Beyit 8). [*idrāk etmege, -
me, -g, -e*]

idrāk eyle: *Anla.*

1. (G. 103, Beyit 6). [*idrāk eyle,]*

idrāk eylemez: *Anlamak, kavramak.*

1. (G. 62, Beyit 3). [*idrāk eylemez, -
mez*]

2. (G. 112, Beyit 6). [*idrāk eylemez, -
mez*]

idrāk irişmez: *Akıl erdirmek.*

1. (G. 74, Beyit 10). [*idrāk irişmez, -
mez*]

idrāk-i ‘aqlıñ: *Akılın kavrayışı.*

1. (G. 147, Beyit 11). [*idrāk-i ‘aqlıñ, -
ıñ*]

idrāk-i insān: *İnsanın kavrama yetisi;
insan akli.*

1. (G. 64, Beyit 4). [*idrāk-i insān,]*

idrāk-i vüçüd: *Varlığın anlaşılması,
kavranması.*

1. (G. 47, Beyit 6). [*idrāk-i vüçüd,]*

idrīs: *Kur'an'da adı geçen
peygamberlerden biri ve Şit'in*

torunudur. İlk kez onun döneminde insanların hayvan derileri giymekten kurtuldukları söylenir. Kumaşı bulduğu ve yazı yazmayı geliştirdiği söylenir. Üstün bir zekâ ve ilmi birikime sahiptir.

1. Bu taşın cur'asından kaldılar hayy / Mesih Hızır u hem İdris u İlyâs (G. 104, Beyit 8). [İdris,]

ifrit: Cinlerin çok zararlı ve çok korkunç kabul edileni.

1. Âdemi halk itmemişdi hâlık-ı cân-âferin / Bağladı ifriti şol Allahın aşlanı 'Alî (G. 184, Beyit 9). [ifriti, -i]

igirmi sekkiz: Yirmi sekiz; sayı sıfatı.

1. (G. 60, Beyit 8). [igirmi sekkiz,]

igne yulduzından: İğne deliği.

1. (G. 68, Beyit 11). [igne yulduzından, -n, -dan]

ihâta kılmış: Kuşatmak, çevirmek, etrafını sarmak.

1. (G. 2, Beyit 13). [ihâta kılmış, -miş]

ihlâs: Doğruluk, samimiyet.

1. 'Arz-ı imân-ile ihlâs-ile ol sulţāna gel / Tā ider rûh-ı şerifin 'arş-ı rahmāna 'urûc (G. 30, Beyit 2). [ihlâs-ile, --ile]

2. İhlâş-ile çün zâhir u bâtında saña ruh / Ey pâdişah-ı arz a'lâ-yı şeh-i kevneyn (G. 44, Beyit 9). [ihlâş-ile, --ile]

3. Bu ka'be-i taḥkîke ayâ köhne müselmân / Gel gel getir ihlâş-ile imân-ı mücerred (G. 54, Beyit 3). [ihlâş-ile, --ile]

4. İhtiyârın tabşur ihlâş-ile ol sulţāna hem / Dünyâ u 'uqbâda oldur ihtiyâr-ı kirdigâr (G. 61, Beyit 3). [ihlâş-ile, --ile]

5. Tevekkül menziline olmuşam ihlâş-la sâkin / 'Alî yolunda her ne gelse şâkerem şâbir (G. 66, Beyit 19). [ihlâş-la, --la]

6. Ey peser ihlâş-ilen 'abd ol veliler şâhına / Hakk saña in'âm ider tâ hil'at-i 'abdu'-ş-şekür (G. 69, Beyit 7). [ihlâş-ilen, --ile, -n]

7. Kelbiniñ kelbiyüz **ihlâş-la** ol şîr-i
haqqıñ / Qurb-ı hazretde budur
mertebemiz ‘izzetimiz (G. 91,
Beyit 6). [ihlâş-la, --la]

8. Haydar kimi **ihlâş-la** merdâne bu
yolda / Ser virmeyene a‘lem-i
ekrem demek olmaz (G. 97, Beyit
8). [ihlâş-la, --la]

9. Oğu **ihlâs-ile**
bismillahirrahmanirrahîm / Dîv-
ilen şeytânı öldür zâlim-ı ğaddârı
kes (G. 108, Beyit 5). [ihlâs-ile, --
ile]

10. Olmadı tâ ebed âzâd müselleme
haqqdan / Kim ki **ihlâş-ile**
düşmedi sultânımıza (G. 175,
Beyit 8). [ihlâş-ile, --ile]

11. Şol velî-yi haqq vaşî-yi Ahmed
ihlâs ile / Qanberiniñ qanberiniñ
qanberidir Himmeti (G. 182, Beyit
12). [ihlâs,]

12. Hükme-ile ‘Alidür bu iki ‘âleme
sultân / **ihlâş-ile** gel server-i
sultân etegin dut (G. 20, Beyit 8).
[ihlâş-ile, --ile]

ihlâş u tevekkül: Samimiyet ve güvenme.

1. (G. 146, Beyit 1). [ihlâş u tevekkül,
]

ihrâc olursan: Dışarıya atılmak.

1. (G. 29, Beyit 9). [ihrâc olursan, -
ur, -sa, -n]

ihsân: Cömertlik, lutuf, bağış, hediye,
iyilik.

1. Yetmiş iki kâtile virdi haqq
yoluna cân u baş / Bu saḡâ u cūd
u bu elṡâf bu **ihsâna** baḡ (G. 41,
Beyit 7). [ihsâna, -a]

2. Pes muḡibb-i Haydariñ **ihsânı**
kirdârı gerek / Yoḡsa munda
anıñ ğüftâr-ı zebânı bir cova (G.
176, Beyit 8). [ihsânı, -ı]

3. İhsân içinde düşmenine ser
bağışlan / Ey pâdişâh-ı ehl-i
kerem yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
10). [ihsân,]

4. Nakî kim haqq yolunda haqqa
dâim / İşi **ihsân** u elṡâf u ‘aṡâdur
(G. 64, Beyit 16). [ihsân,]

ihsân eyledi: Bağışlama, lütufta bulunma.

1. (G. 112, Beyit 3). [*ihsān eyledi, -di*
]

ihsān eylese: Lütüfta bulunmak,
bağışlamak.

1. (G. 37, Beyit 8). [*ihsān eylese, -se*]

ihsān eyleyen: Lütüfta, bağışta
bulunmak.

1. (G. 167, Beyit 9). [*ihsān eyleyen, -*
y, -en]

ihsān ide: Lütüfta, bağışta bulunmak.

1. (G. 139, Beyit 9). [*ihsān ide, -e*]

ihsān iden: Bağışlamak, lütüfta
bulunmak.

1. (G. 59, Beyit 2). [*ihsān iden, -en*]

ihsān idüb: Bağışlamak, lütüfta
bulunmak, ihsan etmek.

1. (G. 38, Beyit 9). [*ihsān idüb, -üb*]

ihsān-ı eltāf: İyiliklerde cömert
davranma.

1. (G. 126, Beyit 3). [*ihsān-ı eltāf,*]

ihsān-ı hālīkdan: Yaratıcı olan Allah'ın
iyiliği, bağışlaması.

1. (Muh. 3, Beyit 6). [*ihsān-ı*
hālīkdan, -dan]

ihsān-ı mevc: Cömertlik, lütuf dalgası.

1. (G. 31, Beyit 1). [*ihsān-ı mevc,*]

ihtilāf: Anlaşmazlık, uyuşmazlık,
aykırılık.

1. Nefs-i rūḥuñ mazharından zāt-ı
Ḥaydardır garaż / ‘Ārif-ı dānā
bilir yoḥdur bu kavle **ihtilāf** (G.
125, Beyit 2). [*ihtilāf,*]

ihtilāf eyler: Ayrılığa, anlaşmazlığa
düşmek.

1. (G. 75, Beyit 7). [*ihtilāf eyler, -r*]

ihtilāf-ı ‘ālem-i şūret: Görünürdeki
farklılıklar.

1. (G. 16, Beyit 8). [*ihtilāf-ı ‘ālem-i*
şūret,]

ihtiyār: Kişinin kendi iradesi, irade,
seçim.

1. **ihtiyār-ıñ** tabşur ihlaş-ile ol
sulṭāna hem / Dünyā u ‘uḳbāda
oldur ihtiyār-ı kirdiğār (G. 61,
Beyit 3). [*ihtiyār-ıñ, -ıñ*]

2. Cān-ı dilden kıl aķa-yı ehl-i beyt-i
iħtiyār / Tā saña ĥumr-ı
muħabbetden vire ğilmān ķadeħ
(G. 37, Beyit 10). [iħtiyār,]

3. Öziñe yār eyle gel elde iken
iħtiyār / Yoħsa keser başıñı
ħancer-i burrā nefis (G. 109, Beyit
6). [iħtiyār,]

iħtiyār eyle: Seç, tercih et.

1. (G. 66, Beyit 17). [iħtiyār eyle,]
2. (G. 142, Beyit 12). [iħtiyār eyle,]

iħtiyār eyler: Seçmek, tercih etmek.

1. (G. 79, Beyit 6). [iħtiyār eyler, -r]

iħtiyār ét: Seç.

1. (G. 93, Beyit 2). [iħtiyār ét,]
2. (G. 148, Beyit 7). [iħtiyār ét,]

iħtiyār étđi: Seçmek, irade göstermek.

1. (Muh. 4, Beyit 7). [iħtiyār étđi, -đi
]

iħtiyār kıl: Seç, tercih et, irade göster.

1. (Müsebbā 1, Beyit 33). [iħtiyār kıl,
]

iħtiyār-ı ‘ālem u ādem: Kainatın ve
insanoğlunun iradesi.

1. (G. 188, Beyit 8). [iħtiyār-ı ‘ālem u
ādem,]

iħtiyār-ı kirdiğār: Allah'ın iradesi.

1. (G. 61, Beyit 3). [iħtiyār-ı kirdiğār,
]

iħtiyārıñ elde iken: Kişinin kendi
iradesinin elinde olması halı.

1. (G. 17, Beyit 7). [iħtiyārıñ elde
iken,]

iħyā: Diriltme, diriltılme, canlandırma.

1. Muħiṭ-i Ķur’ān -ı nāṭıķdur
maķām-ı keşf-i ĥāl / Tā ebed
pāyende u bāķi u iħyādur nefes
(G. 110, Beyit 9). [iħyādur, -dur]

ıķbāl-i zafer buldı: Galibiyetin
mutluluğuyla dolmak.

1. (G. 190, Beyit 6). [ıķbāl-i zafer
buldı, -dı]

ıķdāħ: Kadeħ.

1. ‘Alıdür ol ki der yevmü’l-ķiyāmet
/ Virir mü’minlere kevserden
ıķdāħ (G. 36, Beyit 9). [ıķdāħ,]

ikdām: *Gayret, çaba.*

1. Dem-be-dem ‘aşıkların göz yaşını
eyler nişār / Hāk **ikdāmına** şahıñ
lele-yi mercan-ı mevc (G. 31,
Beyit 8). [*ikdāmına, -ı, -n, -a*]

iken: *Ek fiilin zarf fiil eki almış biçimi.*

1. Yoḥ **iken** humḥāne engūru tāk u
humr u hām / İçdiler nuṭḡ-ı
‘Aliden zümre-i ‘irfān ḡadeḥ (G.
37, Beyit 11). [*iken,]*
2. Öziñe yār eyle gel elde **iken**
iḡtiyār / Yoḥsa keser başıñı
ḡancer-i burrā nefis (G. 109, Beyit
6). [*iken,]*
3. Yoḥ **iken** nām u nişān ‘ālem u
ādem henüz / Lif-i ḡurmā ile dīvi
baḡlayan server gerek (G. 139,
Beyit 2). [*iken,]*

iki: *Birden sonra gelen sayı // sayı sıfatı.*

1. ‘Aşkıñda ‘Aliniñ ḡamū erbāb-ı
muḡabbet / Bu **iki** mülkine cihān
çekdi ḡalem-i red (G. 54, Beyit 8).
[*iki,]*

2. ḡudretinden **iki** ellen kırḡ şubḡ
itdi ḡamir / Āb-ı ḡākk ḡālīb-ı
insān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 7). [*iki,]*

3. Aḡmed u ḡaydar ki bir nūr-ı
eḡaddur bir vücūd / Bir vücūdu
nola ger **iki** görir eḡvel-i beşer (G.
62, Beyit 2). [*iki,]*

4. ‘Aliden özge **iki** ḡākk şehen-şāh /
ḡasandur şāh ḡüseyn-i
Kerbelādur (G. 64, Beyit 9). [*iki,]*

5. Bir ṡabaḡdır ol kerimiñ sofrasında
nuh felek / Ol ṡabaḡ üstinde **iki**
ḡurş-ı covdır mihr u māh (G. 169,
Beyit 4). [*iki,]*

6. İki bölüdi Merre ibni ḡaysı iki
barmaḡı / ḡıldı ḡısn-ı ḡayberi bir
barmaḡ-ilen tārūmār (G. 61, Beyit
7). [*iki,]*

7. İki bölüdi Merre ibni ḡaysı **iki**
barmaḡı / ḡıldı ḡısn-ı ḡayberi bir
barmaḡ-ilen tārūmār (G. 61, Beyit
7). [*iki,]*

iki ‘ālem: *İki dünya // Dünya ve ahiret'ten
oluşan iki alem.*

1. (G. 68, Beyit 12). [iki 'ālem,]

2. (G. 74, Beyit 9). [iki 'ālem,]

3. (G. 153, Beyit 4). [iki 'ālem,]

4. (G. 161, Beyit 7). [iki 'ālem,]

iki 'ālem halkı: Dünya ve ahiret halkı; yaşayanlar ve ölüler.

1. (G. 169, Beyit 8). [iki 'ālem halkı,]

iki 'ālem mülkiniñ: Dünya ve ahiret diyarı.

1. (G. 138, Beyit 6). [iki 'ālem mülkiniñ, -niñ]

iki 'ālemde: İslam inancına göre bu dünya ve ahiret.

1. (G. 3, Beyit 1). [iki 'ālemde, -de]

2. (G. 93, Beyit 9). [iki 'ālemde, -de]

3. (G. 135, Beyit 9). [iki 'ālemde, -de]

iki 'ālemden: İki dünya // dünya ve ahiret.

1. (G. 32, Beyit 6). [iki 'ālemden, -den]

2. (G. 119, Beyit 4). [iki 'ālemden, -den]

3. (G. 172, Beyit 2). [iki 'ālemden, -den]

iki 'āleme: İki dünya // dünya ve ahiret.

1. (G. 20, Beyit 8). [iki 'āleme, -e]

2. (G. 48, Beyit 2). [iki 'āleme, -e]

iki 'ālemi: İki dünya // dünya ve ahiret.

1. (G. 164, Beyit 1). [iki 'ālemi, -i]

iki bahma: Şirk, eş, ortak koşmak.

1. (G. 29, Beyit 8). [iki bahma, -ma]

iki bahma: İki görmek, iki olarak kabul etmek.

1. (G. 101, Beyit 9). [iki bahma, -ma]

iki bölüdi: İkiye ayırmak, iki parça haline getirmek.

1. (Muh. 2, Beyit 9). [iki bölüdi, -di]

iki cihān: İki dünya // dünya ve ahiret.

1. (G. 122, Beyit 7). [iki cihān,]

2. (G. 136, Beyit 1). [iki cihān,]

3. (G. 184, Beyit 1). [iki cihān,]

iki cihāna: Dünya ve ahiret.

1. (G. 23, Beyit 1). [iki cihāna, -a]

2. (G. 23, Beyit 1). [iki cihāna, -a]

iki cihāna: *Dünya ve ahiret.*

1. (G. 37, Beyit 8). [iki cihāna, -a]
2. (G. 67, Beyit 8). [iki cihānda, -da]

iki cihānda: *İki dünya // dünya ve ahiret.*

1. (G. 19, Beyit 7). [iki cihānda, -da]
2. (G. 72, Beyit 4). [iki cihānda, -da]
3. (G. 56, Beyit 1). [iki cihānda, -da]
4. (G. 58, Beyit 6). [iki cihānda, -da]
5. (G. 105, Beyit 12). [iki cihānda, -da]

iki cihānı: *İki dünya // dünya ve ahiret.*

1. (G. 185, Beyit 8). [iki cihānı, -ı]

iki cihānıñ mülkine: *Dünya ve ahiretteki sahip olunan şeyler.*

1. (G. 16, Beyit 3). [iki cihānıñ mülkine, -n, -e]

iki cihānıñ ni‘metin: *Dünya ve ahiret rızıkları.*

1. (G. 18, Beyit 13). [iki cihānıñ ni‘metin, -n]

iki görmez: *Çift görmek.*

1. (G. 16, Beyit 6). [iki görmez, -mez]

iki görür: *Baktığı şeyi iki adet olarak görmek, şaşılık hali.*

1. (G. 186, Beyit 7). [iki görür, -ür]

iki meş‘al: *İki meşale; ay ve güneşten oluşan iki meşale.*

1. (G. 70, Beyit 4). [iki meş‘al,]

iki şak: *İki parça.*

1. (G. 134, Beyit 4). [iki şak,]
2. (G. 134, Beyit 6). [iki şak,]

iki şak biçdi: *İki parçaya ayırmak.*

1. (G. 134, Beyit 10). [iki şak biçdi, -di]

iki şak eyledi: *İki parçaya bölmek, ikiye ayırmak.*

1. (G. 134, Beyit 8). [iki şak eyledi, -di]

iki şak ider: *İki parça haline getirmek, ikiye ayırmak.*

1. (G. 134, Beyit 1). [iki şak ider, -er]

iki şak ider: *İki parça haline getirmek, ikiye ayırmak.*

1. (G. 134, Beyit 1). [iki şak ider, -er]

iki şak itdi: İki parçaya ayırmak, iki parça etmek.

1. (G. 184, Beyit 10). [iki şak itdi, -di]

iki şak kılmadı: İki parçaya bölmek, iki parça haline getirmek.

1. (G. 134, Beyit 3). [iki şak kılmadı, -ma, -dı]

iki şak oldı: İki parçaya bölünmek, iki parça olmak.

1. (G. 134, Beyit 5). [iki şak oldı, -dı]
2. (Muh. 1, Beyit 17). [iki şak oldı, -dı]

iki şak olubdur: İki parçaya bölünmek, iki parça olmak.

1. (G. 134, Beyit 7). [iki şak olubdur, -ub, -dur]
2. (G. 134, Beyit 1). [iki şak olupdur, -up, -dur]
3. (G. 134, Beyit 1). [iki şak olupdur, -up, -dur]

iki şak olur: İki parçaya bölünmek, iki parça olmak.

1. (G. 134, Beyit 2). [iki şak olur, -ur]

2. (G. 134, Beyit 2). [iki şak olur, -ur]

3. (G. 134, Beyit 11). [iki şak olur, -ur]

4. (G. 134, Beyit 9). [iki şak olur, -ur]

iki şehzâdelerdir: Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin.

1. (G. 165, Beyit 12). [iki şehzâdelerdir, -ler, -dir]

iki yardı: İkiye ayırmak, ikiye bölmek.

1. (G. 87, Beyit 6). [iki yardı, -dı]

iki yayı: İki yay aralığı kadar, hatta daha da yakın bir mesafe.

1. (G. 86, Beyit 8). [iki yayı, -ı]

iki zevceyn: İki eş.

1. (G. 98, Beyit 12). [iki zevceyn,]

iklim: Ülke, memleket, diyar.

1. Hem felekden onu gördi perde-yi
‘izzetden hem / Çün Muhammed
lâ-mekân iklimine kıldı şefer (G.
65, Beyit 6). [iklimine, -i, -n, -e]

iklim-i ulühiyyet: Allah'ın makamı, Allah katı.

1. (G. 122, Beyit 8). [iqlīm-i ulūhiyyet,]
2. (G. 181, Beyit 8). [iqlīm-i ulūhiyyet,]
3. (G. 188, Beyit 11). [iqlīm-i ulūhiyyet,]

ikrāh eyleme: İğrenmek, tiksinmek.

1. (G. 138, Beyit 2). [ikrāh eyleme, -me]

ikrār: Kabul ve tasdik etmek.

1. Merd-iseñ şol itdügiñ **ikrāra** muhkemdür bugün / Eylemez her kim ki erdür süstpeymān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 6). [ikrāra, -a]

ikrār: Bir şeyhe bağlanma; kabul etme, tasdik etme.

1. Ehl-i beytiñ zerkiñ ‘ahd u peymānı riyā **ikrārı** hiç / Himmeti rızık u ‘alāyıkdan geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit 12). [ikrārı, -ı]

ikrār: Açıktan söylemek; kabul ve tasdik etmek.

1. Zāt-ı haqqa çün didik kālū belā rüz-ı elest / Ey muhibb ol ‘ahd ol **ikrārdan** dönderme yüz (G. 102, Beyit 6). [ikrārdan, -dan]

ikrār ider: Kabul ve tasdik etmek.

1. (Muh. 3, Beyit 16). [ikrār ider, -er]

ikrār-ı ‘ahd itdügiñ: Sözünde karar kılmak.

1. (G. 148, Beyit 8). [ikrār-ı ‘ahd itdügiñ, -düg, -iñ]

ikrār-ı hakk eylediñ: Allah'ı kabul ve tasdik etmek.

1. (G. 135, Beyit 12). [ikrār-ı haqq eylediñ, -di, -ñ]

iksir-i ‘aşk: Aşk iksiri.

1. (G. 8, Beyit 6). [iksir-i ‘aşk,]

iktibās aldı: Ödünç almak.

1. (G. 103, Beyit 7). [iktibās aldı, -dı]

il: Yıl, sene.

1. Yeddi kevkeb yetmiş miñ **illik** rāhdān-ı merde / Bir kadem yoldur aniñ qurbinde belke bir arş (G. 115, Beyit 9). [illik, -lik]

2. Kimdir ol şāh ki dōrt **illık-iken**
zāhirde / Hārb-i destinde olubdur
ten-i su‘bān iki şaḡ (G. 134, Beyit
7). [illık-iken, -lık, --i, -ken]

ilā: *İle, birlikte.*

1. İlā beyānı yedullah-ı fevḡ-i
eydihim / Maḡām-ı ma‘nide
haḡḡıñ elidir anıñ elī (G. 185,
Beyit 4). [ilā,]

‘ilāc: *Bir hastalığı iyi etmek veya
önlemek için türlü yollardan kullanılan
madde.*

1. Başını kes zīnet-i esbābını tārāca
vir / Ey muvaḡḡid mundan özge
müḡrike yoḡdur ‘ilāc (G. 27, Beyit
8). [‘ilāc,]

ile: *"Birlikte, beraber; vesilesiyle"
anlamında kullanılmış "ile" bağlacı.*

1. Cān-ı dilden ‘arz-ı imān itmese
her kim oña / Baḡrını ol
kāferındür diḡne-yi recez **ile** deḡ
(G. 115, Beyit 7). [ile,]
2. Yoldaş-idi ezelden bu yolda ‘aşḡ
ile cān / ‘Aşḡ-idi hemdem-i cān

cān-idi hemdem-i ‘aşḡ (G. 132,
Beyit 8). [ile,]

ile: *"Araç, vasıta" anlamında edat.*

1. Yaz oldı yine yār **ile** seyrān etegin
dut / Bülbül kimi şevḡ-ile
gülüstān etegin dut (G. 20, Beyit
1). [ile,]

ile: *Baḡlama edatı; birlikte, beraber.*

1. Bir tecellī eyledi mihr **ile** tā
dīdār-ı düst / Ol tecellī
pertevinden Mū‘sā mest u Ṭūr
mest (G. 22, Beyit 6). [ile,]

ile: *" Birlikte, beraber" anlamlarında
edat.*

1. Bülbül kimi her gül ki oḡur ‘aşḡ
ile medḡıñ / Çün çemen-i bād-ı
şabā nuḡḡ anıñ müḡş-ı feḡāndur (G.
72, Beyit 11). [ile,]

2. Dūn-perver oldı çarḡ bu devrān-ı
bī-subāt / Doldı meḡā‘-ı zarḡ **ile**
bāzār-ı kāināt hey (Müsebbā 1,
Beyit 8). [ile,]

3. Bu cihān-ı fānī ey dil bir kühen-i
vīrānedür / Kim ki mesken dutsa

- anda dīv **ile** hem-hānedür (G. 73, Beyit 1). [ile,]
4. Himmetī merdāne şāh-ı zülfikārıñ ‘aşkına / Tîğ-ı tevhid **ile** şadr-ı sineñi kıl inşirāh (G. 35, Beyit 11). [ile,]
5. Ceng-i Uğudda nār ‘Alī endi ‘arşdan / Bu naşra **ile** virdi oña kirdigār feth (G. 39, Beyit 4). [ile,]
6. Ey dîn güneşi Āhmed-i Maḥmūd-ı Muḥammed / Nūr **ile** cihānı açub ey şems-i zehā ruḥ (G. 44, Beyit 3). [ile,]
7. Şıdḳ-ile şürer maḳdemiñe ehl-i semā ruḥ / Endirmez eger cevr-i cefā **ile** virür baş (G. 44, Beyit 10). [ile,]
8. Bu ‘acebdür şeh-süvār-ı leşker-i ṭayyār **ilen** / Çarḥ meydānında baht itmek diler her ḥar-süvār (G. 61, Beyit 5). [ilen, -n]
9. Murtażā ‘aşkına bu cānı sebil eylemeyen / Hūr **ilen** ol kadeḥ-i rūḥ-fezāyı görmez (G. 86, Beyit 11). [ilen, -n]
10. Çıḥart zūlmāt-ı buğzı nūr-ı mihr-i şāh **ilen** doldur / Serā-yı ḳalbiñi kıl pāk u şāf rüşen-i vāşî‘ (G. 124, Beyit 8). [ilen, -n]
11. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u ḳışt **ile** ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmil celilü’l-ḳadr sulṭān ḳopar (G. 63, Beyit 8). [ile,]
12. Şāmit ol ḳavl-i kelām-ı nāṭıḳa imān getür / Çok uzatma ḳışşā-yı kütāh **ile** söyle az (G. 89, Beyit 7). [ile,]
13. Nuṭḳ-ı kerāmet **ile** bize keştî-yi necāt / Bā Nūḥ-ı ehl-i beyt ṭufān içindeyüz (G. 95, Beyit 2). [ile,]
14. Pîçin-i zencîr-i zerrin **ile** mişl-i ejdehā / Çāh-ı zulmetten çıḥardı Rüstem-i destān şubḥ (G. 40, Beyit 4). [ile,]
15. Künbed-i devvār şol fānus gerdān **ile** gör / Ḳıldı envār-ı münevver şem‘i nūr efsān şubḥ (G. 40, Beyit 5). [ile,]
16. Şevḳ āteşine ğarḳ oluban ‘aşḳla hoş hoş / Min şavt-ı şedā **ile** oḥur

- medh-i fuḡarnas (G. 107, Beyit 11). [ile,]
17. Var-ise ger şāh-ı ebrār **ile** ‘ahd u peymāniñ / Gel vücūduñ kişverinden leşker-i eşrārı kes (G. 108, Beyit 10). [ile,]
18. Yoḡ iken nām u nişān ‘ālem u ādem henüz / Lif-i ḡurmā **ile** dīvi bağlayan server gerek (G. 139, Beyit 2). [ile,]
19. Ey dil sakın yaḡiñ **ile** şāh-ı velāyete / Yüz dut yeri delil-i ṭariḡ-i hidāyete (Müsebba 1, Beyit 29). [ile,]
20. Ger cümle ḡalḡ-ı rüy-ı zemīn olsa düşmenim / Ḥarb-itmege ‘adū **ile** bu ‘arşada benim (Müsebba 1, Beyit 37). [ile,]
21. Resūlullah **ilen** ol sırrullah / Benī ‘emdir benī ‘emdir benī ‘em (G. 160, Beyit 7). [ilen, -n]
22. Şol velī-yi ḡaḡḡ vaşī-yi Aḡmed iḡlās **ile** / Ḳanberiniñ ḡanberiniñ ḡanberidir Himmetī (G. 182, Beyit 12). [ile,]
23. Ḍarb-ı ḡarb u mu‘cizāt iḡre berāber mi olur / Mūsā **ilen** Sāmiri ol sāḡir u meḡḡār ḡalb (G. 4, Beyit 9). [ilen, -n]
24. “Laḡmeke laḡmi”dür ol ‘ālemde ḡāricdür raḡib / Ḥaydar **ilen** ma‘nide bir nūr-ı vāḡiddür Ḥabīb (G. 5, Beyit 1). [ilen, -n]
25. Mūsā **ilen** sāḡiri ol sāḡir u meḡḡār ḡalb / Da‘vā-yı imān iderler de bilmez ma‘nisiñ (G. 4, Beyit 10). [ilen, -n]
- ilen:** İle, vasıtasıyla, birlikte.
1. Bir midür cins-i şuḡāl rubeh u segsār ḡalb / Şir **ilen** şevketde yā ḡudretde yā ḡuvvetde hey (G. 4, Beyit 7). [ilen,]
- illā:** Mutlaka.
1. Şirk-i eḡnā niyeti ḡalmaz elif tek ferd olur / Vāḡidiyyet menziline lā u **illādan** geḡer (G. 79, Beyit 11). [illādan, -dan]
- ‘illet:** Hastalık.

1. Seyyid-i şādık ‘Alī evlādıdır haqq
bilmişem / **‘illet** u ‘ișyāna añlar
hādi-yi hādık bize (G. 179, Beyit
4). [*‘illet,]*

illet-i isyāna: Hastalıktan ve engellerden
şikayet etme.

1. (G. 5, Beyit 3). [*illet-i isyāna, -a]*

‘ilm: Bilme, bilgi, biliş, ilim.

1. Vardur aşında püşk-i faḥş
geymişdür ḥaṭā / Onda kim
yoḥdur cihād u **‘ilm** u imān u
edeb (G. 3, Beyit 6). [*‘ilm,]*
2. Vākıf ol **‘ilm-ile** bu esrārdan ey
ḥoş murād / Ḥālīka zāt-ı ‘Alidür
āferinişden murād (G. 46, Beyit
1). [*‘ilm-ile, --ile]*
3. Özge zikri koy bu ḥikmetler
velāyet **‘ilmidür** / Munda
ḥayrāndur hezārān Bu‘alī u
Cālinūs (G. 106, Beyit 11).
[*‘ilmidür, -i, -dür]*
4. Añla bu **‘ilmi** eyā ‘ālemde
‘irfānım deyen / Dilde nuṭk oldur
şafā-yı ḳalb olur nūr-ı ‘ayn (G.
165, Beyit 2). [*‘ilmi, -i]*

5. ‘Alidür ‘ālim-i ‘ilm-i velāyet
müfti-yi ejder / Ḳamū cāhildir
‘ilmi ḳatında ‘ālim-i dīni (G. 181,
Beyit 9). [*‘ilmi, -i]*

6. ‘Alidür anda bu ‘ahde güvāh ey
‘ārif / Bu **‘ilmi** añla ki tā olmaya
işiñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [*‘ilmi,
-i]*

7. Cümle nebī-yi Mürsel **‘ilmiñ**
ḳaṭına muḥṭāc / Başında her
veliniñ pāyın türābıdır tāc (Muh.
1, Beyit 19). [*‘ilmiñ, -iñ]*

8. ‘ilm u ḥilm u keşf u cūd u ḥarb
onundur tamām / Müdde‘i
onunla eyler bes burhān-ile baḥş
(G. 26, Beyit 9). [*‘ilm,]*

9. Bu ṭā‘at u bu **‘ilm** u ‘amel zühd u
vara‘dan / Ol server-i şāḥib-
keremiñ mihri baña bes (G. 107,
Beyit 2). [*‘ilm,]*

10. ‘Ārif-i esrār-ı zātım ḡarḳ-ı deryā-
yı şifāt / **‘ilm** u cehl-i ‘āḳıl-ı
dīvāneden müstağniyim (G. 157,
Beyit 10). [*‘ilm,]*

11. Kim h̄alefdür Ādem evlādında
kimdür nā-h̄alef / Cümle
rūşendür onuñ ‘ilmine sırr-ı ümm
u eb (G. 3, Beyit 5). [*‘ilmine, -i, -n,
-e*]

12. Her ‘asrda ‘allāme ki geldi cihāna
/ Kim buldı seniñ ‘ilmiñe bir
h̄add-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3).
[*‘ilmiñe, -iñ, -e*]

13. Zāmīr-i cümleñiñ ‘ilmine Rūşen /
Bilür zīrāke şāf kalbi şarrāf (G.
126, Beyit 7). [*‘ilmine, -i, -n, -e*]

14. ‘ilmine eşyā musah̄har hem
zāmīr-i pākine / Cinn u ins külli
maḥlūkāt-ı arzullah keşf (G. 128,
Beyit 3). [*‘ilmine, -i, -n, -e*]

15. Sensin ‘alīm-i dānā her ‘ilmine
h̄udāñiñ / Vākıf ezel gününden
remzine evliyāñiñ (Muh. 1, Beyit
11). [*‘ilmine, -i, -n, -e*]

16. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i ‘aklıñ ey
beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı velāyet
kullarından iste yol (G. 147, Beyit
11). [*‘ilm-i, -i*]

17. Olmadı vākıf seniñ ‘ilmiñe ey
sırr-ı h̄u / Ney beşer ney melek u
ğayr-ı h̄udā-yı ‘alīm (G. 159, Beyit
3). [*‘ilmiñe, -iñ, -e*]

18. Ādem-i ma‘nī gerek bu ‘ilm-i
idrāk etmege / Handa eyler bu
remzi her ḥimār-ı hoş ‘alef (G.
127, Beyit 8). [*‘ilm-i, -i*]

‘ilm: Bilme, bilgi, biliş, ilim // hz.
Muhammedin ilmi.

1. Cemī‘-i enbiyā ‘ilmine muḥtāc /
Sözi burhān özi Qur‘ān-ı nāṭıq (G.
29, Beyit 2). [*‘ilmine, -i, -n, -e*]

‘ilm: Her şeyin bilgisine sahip olan Allah.

1. Geldi ‘ilminden zuhūra mu‘cizāt-ı
enbiyā / Ol veliyullah ‘icāz-ı
beniyullah keşf (G. 128, Beyit 8).
[*‘ilminden, -i, -n, -den*]

‘ilm-i beyānım: Beyan ilmi, düşüncelerin,
duyguların, değerlerin ve onların
anlatımında kullanılacak yolların farklı
söz ve usûllerle açık ve güzel bir şekilde
ifade edilmesini sağlayan ilim.

1. (G. 171, Beyit 1). [*‘ilm-i beyānım,
-ım*]

‘ilm-i cāvidānımdır: *Ebedi, sonsuz ilim.*

1. (Muh. 3, Beyit 19). [‘ilm-i cāvidānımdır, -ım, -dır]

‘ilm-i cennetdür: *Cennet ilmi, bilgisi.*

1. (G. 85, Beyit 10). [‘ilm-i cennetdür, -dür]

‘ilm-i dīn: *Din bilgisi.*

1. (G. 145, Beyit 6). [‘ilm-i dīn,]

‘ilm-i dīn-i enbiyāyi: *Hz. Muhammed'in getirdiği dinin bilgisi; İslam'ın ilmi.*

1. (G. 112, Beyit 2). [‘ilm-i dīn-i enbiyāyi, -y, -ı]

‘ilm-i irşād: *Doğru yolu gösterme; mânen aydınlatma, hak yolunu gösterme, gafletten uyandırma, uyarma ilmi, bilgisi.*

1. (G. 48, Beyit 1). [‘ilm-i irşād,]

‘ilm-i ledünniden: *Gayb ilmi, ilahi esrarı öğretiren ilim.*

1. (G. 90, Beyit 6). [‘ilm-i ledünniden, -den]
2. (G. 141, Beyit 8). [‘ilm-i ledünniden, -den]

‘ilm-i ledünnidür: *Gayb ilmi, ilahi esrarı öğretiren ilim.*

1. (G. 92, Beyit 10). [‘ilm-i ledünnidür, -dür]

‘ilm-i sabak: *İlim dersi.*

1. (G. 77, Beyit 5). [‘ilm-i sabak,]

‘ilm-i vahdetde: *Allah'ın birliğinden bahseden ilim.*

1. (G. 3, Beyit 4). [‘ilm-i vahdetde, -de]

‘ilm-i velāyet: *Velilik ilmi, velilik mertebesi.*

1. (G. 35, Beyit 3). [‘ilm-i velāyetden, -den]
2. (G. 51, Beyit 8). [‘ilm-i velāyetden, -den]
3. (G. 72, Beyit 5). [‘ilm-i velāyet,]

‘ilm-i zāhir u bātin: *Görünen ve görünmeyen ilmi, bilgisi.*

1. (G. 124, Beyit 4). [‘ilm-i zāhir u bātin,]

‘ilmiñ hişārına: *İlm'in kalesi.*

1. (G. 174, Beyit 6). [*‘ilmüñ hişārına, -n, -a*]

‘ilmü’l-esmā: *İsimlerin ilmi, bilgisi.*

1. (G. 48, Beyit 1). [*‘ilmü’l-esmāya, -y, -a*]
2. ‘Alidür ‘ilmü’l-esmāya üstād /
‘Alidür tapdı Ādem ‘ilm-i irşād (G. 48, Beyit 1). [*‘ilmü’l-esmāya, -y, -a*]

‘ilmü’l-esmāy: *İsimlerin ilmi, bilgisi // Allah'ın tüm isimleri Hz. Adem'e öğretmesi.*

1. (G. 154, Beyit 8). [*‘ilmü’l-esmāy, -y, -ı*]

ilticā getürdi: *Sığınmak, himaye altına girmek.*

1. (G. 162, Beyit 9). [*ilticā getürdi, -di*]

ilticā getürmez: *Sığınmak, sığınivermek.*

1. (G. 50, Beyit 13). [*ilticā getürmez, -mez*]

iltifāt eyler: *Rağbet etmek, ilgilenmek.*

1. (G. 76, Beyit 5). [*iltifāt eyler, -r*]

iltifāt kılmaz: *Bir kimseye gönlünü alacak şekilde davranmak, güler yüz göstermek, hatırını sorma, ilgilenmek, teveccüh göstermek.*

1. (Müsebba 1, Beyit 9). [*iltifāt kılmaz, -maz*]

iltimās: *Birine herhangi bir konuda öncelik ve ayrıcalık tanıma.*

1. Hakk yolında gelmedi hergiz dilinden harf-i lā / Halk her ne kıldı ol kân-ı keremden **iltimās** (G. 103, Beyit 10). [*iltimās,]*

ilyās: *Hızır ile birlikte abıhayatı bulan ve ölümsüz olup denizde zor durumda kalan insanlara yardım eden İlyas peygamber.*

1. Bu taşın cur‘asından kaldılar hayy / Mesih Hızır u hem İdris u **ilyās** (G. 104, Beyit 8). [*ilyās,]*

imād: *Direk, sütun.*

1. Hamsetü’l-esmā yazıldı tā mu‘allağ dörd çarğ / Ya‘ni ‘arşullah bil nūr-ı velāyetdür **imād** (G. 46, Beyit 2). [*imād,]*

imād-1 ‘arş-1 rahmān: *İlahi göklerin direği.*

1. (G. 64, Beyit 5). [*imād-1 ‘arş-1 rahmān, --1*]

‘imād-1 ‘arş-1 rahmāndur: *Allah'ın göğünün direği.*

1. (G. 74, Beyit 3). [*‘imād-1 ‘arş-1 rahmāndur, -dur*]

imām: *Önde bulunan kimse, lider, önder, başkan.*

1. Her kimiñ Haydar degil haqqdan **imamı** kıblesi / Kılmaz ol merdüde hergiz kılduğı ta‘at feyz (G. 121, Beyit 8). [*imamı, -1*]
2. Oña kim Haydar **imām** olmasa islām olmaz / Virse bir günde eger Aħmede biñ kez şalavāt (G. 14, Beyit 8). [*imām,]*
3. İns-i cinniñ ka‘besidir āstāniñ yā **imām** / Nūr sürer kerrübiler ol āstāna şaff-be-şaff (G. 127, Beyit 4). [*imām,]*
4. Himmeti haqqdan evvel ‘Alidür aħır mehdidir / On sekkiz miñ

‘āleme üstād rehber haqq **imām**
(G. 151, Beyit 12). [*imām,]*

imāmet: *İmamlık.*

1. Cem‘ olur ervāh hayl-ı enbiyā u evliyā / Onlara beytü’l-muqaddesde **imāmet** gösterür (G. 82, Beyit 11). [*imāmet,]*
2. (G. 82, Beyit 11). [*imāmet,]*

imām-1 ‘ālem u ādem: *Dünyanın ve insanların önderi.*

1. (G. 67, Beyit 1). [*imām-1 ‘ālem u ādem,]*

imām-1 ‘ārifin: *Ariflerin, irfan sahiplerinin önderi.*

1. (G. 64, Beyit 12). [*imām-1 ‘ārifin,]*

imām-1 cinn u insān melek: *Cin, insan ve meleklerin önderi.*

1. (G. 82, Beyit 7). [*imām-1 cinn u insān melek,]*

imām-1 cinn ve’l-ins: *Cin ve insanların önderi, lideri.*

1. (G. 48, Beyit 11). [*imām-1 cinn ve’l-ins,]*

imām-ı cinn ve'l-insān: *Cin ve insanların önderi.*

1. (G. 124, Beyit 5). [*imām-ı cinn ve'l-insān,*]
2. (G. 181, Beyit 10). [*imām-ı cinn ve'l-insān,*]

imām-ı ekmel-i kāmil: *Noksansız olgunluğa erişmiş olan imam // hz. Ali.*

1. (G. 145, Beyit 1). [*imām-ı ekmel-i kāmil,*]

imām-ı evliyā: *Veliler önderi // hz. Ali.*

1. (G. 133, Beyit 2). [*imām-ı evliyā,*]
2. (G. 187, Beyit 2). [*imām-ı evliyā,*]

imām-ı evliyādur: *Veliler imamı, önderi // hz. Ali.*

1. (G. 75, Beyit 1). [*imām-ı evliyādur, -dur*]
2. (G. 74, Beyit 1). [*imām-ı evliyādur, -dur*]

imām-ı hubel u lāt u menāt: *Kabede yer alan büyük putlardan Hubel, Lat ve Menat putlarının imamlık yapması.*

1. (G. 14, Beyit 12). [*imām-ı hubel u lāt u menāt,*]

imām-ı ins ve'l cinn: *İnsan ve cinlerin önderi // Hz. Ali.*

1. (G. 16, Beyit 3). [*imām-ı ins ve'l cinn,*]

imām-ı kıblesi: *Yöneldiği yön ve önder.*

1. (G. 184, Beyit 3). [*imām-ı kıblesi, -s, -i*]

imām-ı mezheb-i hakk: *Hak mezhebin önderi.*

1. (G. 66, Beyit 13). [*imām-ı mezheb-i hakk,*]

imām-ı muktedāsi: *Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan önder hz. Ali.*

1. (G. 181, Beyit 11). [*imām-ı muktedāsi, -s, -i*]

imām-ı pāk-i ma'sūm: *Suçsuz ve temiz önder.*

1. (G. 66, Beyit 8). [*imām-ı pāk-i ma'sūm,*]

imān: *Allah'a inanma, kalben tasdik etme.*

1. Mü'min oluban kalbine **imān** dolur el-hakk / Onun ki ider

- cānına bu ma‘nī sīrāyet (G. 21, Beyit 8). [īmān,]
2. Īmāne emīn şaḥne-i dīn ḥāmī-yi islām / Mü‘minlere nuşret virici kâtil-i küffār (G. 60, Beyit 3). [īmāne, -a]
3. Feth için ol fātiḥ-i ḥayber çekende zūlfikār / ‘Arz ider **īmān** aña gökden melek yerden beşer (G. 65, Beyit 3). [īmān,]
4. Muḥibbe ḥubb-i āl ey muvaḥḥid dīn **īmāndur** / İki ‘ālem elinde fi’l-meşel bir beyzedür anıñ (G. 74, Beyit 9). [īmāndur, -dur]
5. Eyā mü‘mīn ‘Alī mihrin siper kıl saḥla **īmānıñ** / Çıḥar tīr-i kader kavsin każādan o ḥaṭa kılmaz (G. 101, Beyit 11). [īmānıñ, -ıñ]
6. Velīyullaha ger bu dünyāda ‘arz itmeyeñ **īmān** / Vişāl-ı ḥūr-ı cennet isteme ey ebleh-i ṭami‘ (G. 124, Beyit 11). [īmān,]
7. Ḥaydarı ḥaḫḫ bilmeyince olmaz **īmānıñ** dürüst / Ey müselmān muḫallid mü‘min ol ĩmāna gel (G. 150, Beyit 5). [īmānıñ, -ıñ]
8. Gün teki **īmānı** dīn ehline zāhir gösterir / Nūn-ı nuṭṭından ‘Alīniñ muşḥaf-ı āyāt feyz (G. 121, Beyit 5). [īmānı, -ı]
9. Sulṭānı Himmetīniñ **īmānı** Himmetīniñ / Cānān-ı cān dilber kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit 14). [īmānı, -ı]
10. Vardur aşlında püşk-i faḥş geymişdür ḥaṭā / Onda kim yoḥdur cihād u ‘ilm u **īmān** u edeb (G. 3, Beyit 6). [īmān,]
11. Çek vücūduñ şehrine ‘ilm-i velāyetden ḥişār / İrmeye **īmānıña** ḥayl-i müşrikden gezend (G. 51, Beyit 8). [īmānıña, -ı, -ñ, -a]
12. Olasın şeytan-perest ey dīv-i gümrāh-ı cühül / Kaşdider **īmānıña** āḥir melāmet gösterür (G. 82, Beyit 5). [īmānıña, -ı, -ñ, -a]

13. Hazer kıl haḳḳa iki baḥma zinhār
/ Kılur **īmānıñı** iblīs tārāc (G. 29,
Beyit 8). [īmānıñı, -ıñ, -ı]

14. ‘Āşık-ı hırş u ḥileden saḥlasun
īmānımız / Virmesün iblis
teşvīşñ şeh-i şārık bize (G. 179,
Beyit 6). [īmānımız, -ı, -ımız]

īmān ehline: İman eden, Allah'a inanan
kimse.

1. (G. 168, Beyit 8). [īmān ehline, -n,
-e]

īmān evinde: İman evi, inanç köşesi.

1. (G. 19, Beyit 5). [īmān evinde, -n, -
de]

īmān getir: Hak dini kabul etmek //
şehadet getirmek.

1. (G. 3, Beyit 10). [īmān getir,]

2. (G. 62, Beyit 1). [īmān getir,]

3. (G. 89, Beyit 7). [īmān getir,]

īmān getirür: Hak dini kabul etmek.

1. (G. 71, Beyit 2). [īmān getirür, -ür
]

īmāna gel: İnan, iman getir.

1. (G. 150, Beyit 5). [īmāna gel,]

īmān-ı ‘acīb: Şaşılacak derecede iman
etme.

1. (G. 10, Beyit 11). [īmān-ı ‘acīb,]

īmān-ı evliyā: Velilerin imanı, inancı.

1. (G. 171, Beyit 8). [īmān-ı evliyā,]

īmān-ı islāmıñ: İslam'a olan inanç.

1. (G. 148, Beyit 3). [īmān-ı islāmıñ, -
ıñ]

īmān-ı mücerred getir: Saf ve temiz
iman getirmek, saf bir şekilde iman
etmek.

1. (G. 54, Beyit 4). [īmān-ı mücerred
getir,]

‘imāret kıl: Mamur et, bayındır kıl.

1. (G. 149, Beyit 8). [‘imāret kıl,]

imdād: Yardım, yardım istemek.

1. Ey gönül her dem ‘Aliden iste
imdād u meded / Kim ‘Alī
hükmündedir insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [imdād,]

2. ‘Aliden iste **imdād** u ḥarāb it
ḥayber-i nefsi / Şehadet barmağı

şāhıñ kilid-i bāb-ı nuşretdür (G. 80, Beyit 11). [imḍād,]

3. Ne fikrim var münāfık leşkerinden / Yeter imḍādıma şāh-ı cihānım (G. 158, Beyit 12). [imḍādıma, -ım, -a]

imḍād kılmadı: Yardım etmek.

1. (G. 33, Beyit 9). [imḍād kılmadı, -ma, -dı]

imḍād kılmasa: Yardım etmek, yardımcı olmak.

1. (G. 55, Beyit 8). [imḍād kılmasa, -ma, -sa]

imḍād-ı ‘Alī: Hz. Ali'nin yardımı.

1. (G. 106, Beyit 7). [imḍād-ı ‘alī,]

imdi: İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an.

1. Gel gel imdi bu vücūduñ tahtına sultān-iken / Ḥaydarıñ aḥbābına yār ol ‘adūsından kesil (G. 144, Beyit 7). [imdi,]
2. Tecelli eyledi dīdār-ı mehdī / Ol imdi cān-ı maḥzūn ḥürrem u şād (G. 48, Beyit 14). [imdi,]

3. Mükerrinsen mu‘azzamsan gel imdi nefsiñi tanı / Didi nefsim bilen bilür bilmeyen bilmez Ḥaydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4). [imdi,]

imkān iden: Kudret dahilinde oldurmak, mümkün kılmak.

1. (G. 59, Beyit 1). [imkān iden, -en]

imkān-ı ‘aşk: Aşk'ın olanakları.

1. (G. 131, Beyit 10). [imkān-ı ‘aşk,]

imlā: Bir lisanın kelimelerini doğru yazmak fenni; yazım.

1. Gör ki yazmış kilik-i kudret birle ḥaṭṭāṭ-ı ezel / Şafha-yı ruḥsārına imlā inşā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 8). [imlā,]

in: İnmek, gönderilmek, nazil olmak.

1. Semādan zūlfikār imdi mesih-i mehdi atlandı / Münāfık kavmine ḥaḳḳdan belā geldi belā geldi (G. 183, Beyit 2). [indi, -dı]

in‘ām ide: Nîmet vermek, rızıklandırmak.

1. (G. 54, Beyit 12). [in‘ām ide, -e]

in‘ām ider: *Nimet vermek, lütufta bulunmak.*

1. (G. 69, Beyit 7). [*in‘ām ider, -er*]
2. (G. 37, Beyit 5). [*in‘ām ider, -er*]

‘inān: *İnanmak, inanma işi.*

1. Meydān içinde eyler cevlān u Türk-tāzī / Yetmez ‘**inānına** el mind-i semend ser-keş (G. 111, Beyit 2). [*‘inānına, -i, -n, -a*]

‘ināyet kılmadı: *Lutfetmek, ihsan etmek.*

1. (G. 59, Beyit 10). [*‘ināyet kılmadı, -ma, -dı*]

‘ināyet kılsa: *İyilik yapmak, lütufta bulunmak.*

1. (G. 152, Beyit 7). [*‘ināyet kılsa, -sa*]

ince: *İnce, dar.*

1. Kavlı-i haqqdur cennete girmez ‘Alīniñ düşmeni / Geçmeyince **ince** igne yulduzından tā ba‘ir (G. 68, Beyit 11). [*ince,*]

inci: *Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitme.*

1. Kıl taḥammül cevrine ey vaşl-ı maḥbūb isteyen / **İncime** her bī-Haberden olma her ğamdan melūl (G. 147, Beyit 8). [*incime, -me*]

indir-: *(Allah) Emirlerini peygamberleri aracılığıyla kullarına göndermek, inzal etmek.*

1. Tā semādan zūlfikārı Cebre’il **indirdi** tiz / Eyledi anı dem şāh-ı velāyet tünd u tiz (G. 87, Beyit 1). [*indirdi, -dı*]
2. Zūlfikārı Ḥaydarıñ ger olmasa virmezdi hiç / Cebre’iliñ Aḥmede **indirdüğü** mirāt feyz (G. 121, Beyit 3). [*indirdüğü, -düg, -i*]

inkār: *Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak.*

1. Ey muḥibbi yār-ı Ḥaydar müşrik-i aġyārı kes / Tiğ çek şāh-ı velāyet ‘aşkına **inkārı** kes (G. 108, Beyit 1). [*inkārı, -ı*]
2. Bu velāyetden ‘Alidür dīv-i ded **inkārı** koy / Çün velidir müşkilāt-

ı halka āsān eyleyen (G. 167, Beyit 10). [inkārı, -ı]

3. Dutma tökerse çanıñı **inkār** dem-be-dem / Oñı bu ismi Himmeti tekrār dem-be-dem (Müsebba 1, Beyit 41). [inkār,]

inkār eyleme: Reddetmek, kabul etmemek.

1. (G. 120, Beyit 4). [inkār eyleme, -me]

inkār eylese: Reddetmek, kabul etmemek.

1. (G. 135, Beyit 10). [inkār eylese, -se]

inkār-ı hakk ıder: Allah'ı kabul etmemek.

1. (G. 135, Beyit 10). [inkār-ı hakk ıder, -er]

inkār-ı hakk ıder: Allah'ı kabul etmemek.

1. (G. 135, Beyit 10). [inkār-ı hakk ıder, -er]

inkār-ı velāyet eylese: Veliliği inkar etmek.

1. (G. 105, Beyit 10). [inkār-ı velāyet eylese, -se]

inkılāb: Değişim, dönüşüm, bir durumdan başka bir duruma geçiş.

1. Yeryüzünden zulm u cevriñ tarhını eyler ħarāb / Ref' ider bu **inkılābı** istikāmet gösterür (G. 82, Beyit 9). [inkılābı, -ı]

innemā: Nur saçıcı "İnnemâ yahşa" ayetinin anlamı II "(Kulları içinde ancak bilginler Allah'tan gereğince korkarlar.", Kur'ân-ı Kerîm, Fâtır (35)/28.

1. Zâhir u bâtın ezel günden 'Alîdür tâ ebed / Hel etâ evcinde mâh u **innemā** tahtında şâh (G. 169, Beyit 2). [innemā,]

2. Ed'üke külli hem u ğam sen celi / Medħinde **innemā** dem cān-āferin didi (Müsebba 1, Beyit 25). [innemā,]

3. Şâhında **innemādur** medħinde lâ-fetādur / Menşür-ı emr-i dāver kimdir 'Aliden özge (G. 174, Beyit 10). [innemādur, -dur]

inni enellah: *Ben Allah'ım // Kasas suresi*

30. ayette geçen "Ey Mûsa! Âlemlerin Rabbi Allah benim, ben!" ifade.

1. (G. 65, Beyit 9). [*inni enellah,*]

ins: *İnsan, beşer.*

1. Cinn u **ins** u ħur u ğilmān u melāik vaḥş-ı ṭayr / Kim ideller muttaşıl o raḥmet-i raḥmān medḥ (G. 38, Beyit 7). [*ins,*]
2. Tapdılar andan ṭemettu^c vaḥş u ṭayr u **ins** u cinn / Maṭbaḥ-ı ḥān-ı velāyetden çekildi ḥān şubḥ (G. 40, Beyit 11). [*ins,*]
3. Şöyle kim nuṭḡ-ı ‘Aliden zinde u bā-nuṭḡdur / **ins** u cinn u ħūr ğilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş (G. 116, Beyit 7). [*ins,*]
4. Cinn u **ins** u cümle maḥlūkāta sultāndur ‘Alī / Dīve nisbet düşme ‘āşī ḥazret-i sultāna gel (G. 150, Beyit 8). [*ins,*]
5. Kün didi ḥallāḡ eşyā kün-fekān oldı ‘ayān / Cinn u **ins** bu cihan u ol cihān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 1). [*ins,*]

ins u cinn: *İnsan ve cin.*

6. (G. 69, Beyit 6). [*ins u cinn*]

ins u cinne: *İnsan ve cin.*

1. (G. 131, Beyit 5). [*ins u cinne, -e*]
2. (Muh. 1, Beyit 2). [*ins cinne, -e*]

ins u cinniñ: *İnsan ve cin.*

1. (G. 184, Beyit 1). [*ins u cinniñ, -iñ*]

ins u melek ḥaylına: *İnsan ve melek topluluğu.*

1. (G. 67, Beyit 4). [*ins u melek ḥaylına, -n, -a*]

inşāf: *Acıma duygusuna, merhamete ve vicdana dayalı adalet.*

1. Yeryüziñ **inşāf** u ‘adl u kışt ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmīl celilü'l-ḡadr sultān ḡopar (G. 63, Beyit 8). [*inşāf,*]
2. Olur ‘uḡbāda āzād-ı müselleme / Aña her bende ki tapşurdı **inşāf** (G. 126, Beyit 4). [*inşāf,*]

insān: *İki ayaklı, iki elli, akı ve konuşma yeteneği olan memeli canlı, kişi, şahı; ademoğlu.*

1. Cāhil-i nākış bu kuli mu‘teber
dutmaz ne ğam / Bu benim doğrı
sözüm bir kāmīl **insānedür** (G. 73,
Beyit 7). [*insānedür, -e, -dür*]
 2. Āstān eyle kūy-ı ka‘be-yi taḥkīk
ehline / Secde eyler aña **insān** u
melāik şubḥ u şām (G. 151, Beyit
7). [*insān,]*
 3. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u ḥardur
bu cihān ḥalkı / Eger **insān-iseñ**
hem-sohbet olma gāv u ḥardan
geç (G. 32, Beyit 9). [*insān-iseñ, -
ise, -ñ*]
 4. Musahḥar emrine **insān** u cinn
serbeser eşyā³ / Musahḥar
emrine **insān** u cinn ser-be-ser
eşyā³ (G. 74, Beyit 7). [*insān,]*
 5. Musahḥar emrine **insān** u cinn
serbeser eşyā³ / Musahḥar
emrine **insān** u cinn ser-be-ser
eşyā³ (G. 74, Beyit 7). [*insān,]*
 6. Eşyā kāmū musahḥar u şu‘bān u
mār feth / **insān** u cinn dīv perī
rām vaḥş-ı tayr (G. 39, Beyit 8).
[*insān,]*
 7. Ey gönül her dem ‘Alīden iste
imdād u meded / Kim ‘Alī
hükümdededür **insān** cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [*insān,]*
 8. Himmetī şāh-ı velāyet medḥini
eyler müdām / Cinn u **insān** u
melek yeg olmadı güyā henüz (G.
90, Beyit 11). [*insān,]*
 9. Men didim ki şem‘ **insān** bezmine
lāyıkdurur / Pāygāh içinde neyler
yandurub ḥar gelle şem‘ (G. 123,
Beyit 10). [*insān,]*
 10. Ḥilḳatiñ tebdil olur **insāniden**
tağyir ider / Kim olur damuda
rūḥuñ ḥük hırsa muttaşıl (G. 144,
Beyit 6). [*insāniden, -i, -den*]
 11. Vaḥş-ı tayr u cinn u **insān**
bünyād-ı melek / Bu cehtdendir
ki Ādem oldı üstād-ı melek (Muh.
3, Beyit 4). [*insān,]*
- insān-ı kāmildür:** *Olgunluğa erişmiş
insan.*
1. (G. 76, Beyit 7). [*insān-ı kāmildür,
-dür*]
- insān-ı mevc:** *İnsan dalgası.*

1. (G. 31, Beyit 1). [insān-ı mevc,]

insāniyyet eyle: İyilik yap, cömertlik yap.

1. (G. 113, Beyit 6). [insāniyyet eyle,
]

inşā-yı ‘acīb: Şaşılacak bir nesir.

1. (G. 10, Beyit 8). [inşā-yı ‘acīb, -ı, -
n, -a]

ins-i cinniñ ka‘besidir: İnsan ve cinlerin kabesi, kiblesi.

1. (G. 127, Beyit 4). [ins-i cinniñ
ka‘besidir, -dir]

inşirāh kıl: Açılmak, yarılmak.

1. (G. 35, Beyit 11). [inşirāh kıl,]

intizār-ı meydāniñiz: Görme, gözetleme alanı.

1. (G. 94, Beyit 12). [intizār-ı
meydāniñiz, -ı, -ñiz-ñiz]

inzallah: Allah tarafından indirilen.

1. Hāķikat hūkmüdü el-hāķķ budur
inzallah / On sekkiz miñ ‘āleme
hāķķdan ‘Alidür pādişāh (G. 169,
Beyit 1). [inzallah,]

irādet ‘āleminde: Ferman, buyruk
dünyası.

1. (G. 148, Beyit 6). [irādet
‘āleminde, -n, -de]

irādet āsitāniñ: İrade makamının kapısı.

1. (G. 119, Beyit 10). [irādet āsitāniñ,
-ñ]

irādet şehrine: Teslimiyet şehri.

1. (G. 183, Beyit 11). [irādet şehrine,
-n, -e]

‘irfān: Bilme, anlama, kavrama (sahibi
olan).

1. Men ‘aref ‘ilmiñ ‘Aliden oħı ger
‘irfān-iseñ / Oldı zirā ism-i tuğrā-
yı nişān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 4).
[‘irfān-iseñ, -ise, -ñ]

‘irfān: Bilme, bilgi; evrenin sırlarını
bilme gücü.

1. Añla bu ‘ilmi eyā ‘āleminde **‘irfānım**
deyen / Dilde nuṭķ oldur şafā-yı
ķalb olur nūr-ı ‘ayn (G. 165, Beyit
2). [‘irfānım, -ım]

‘irfāna dalmayınca: İlim, marifet
dünyasına girmek.

1. (G. 170, Beyit 1). [‘irfāna dalmayınca, -ma, -y, -ınca]

‘irfān-ı kāmīl-sen: İlim ve marifet konusunda noksansız, olgun (kimse).

1. (G. 66, Beyit 5). [‘irfān-ı kāmīl-sen, --s-ıen--sen]

irşādı aldı: Doğru yolu bulmak, aydınlanmak, uyanmak.

1. (G. 181, Beyit 2). [irşādı aldı, -dı]

īsā: Hz. İsa: Kendisine kitap verilen dört peygamberden biridir.

1. Ener **īsā** çihar mehdī-yi mev‘ūd / Ricālu’l-ğayb-ilen emr-i hüdādur (G. 64, Beyit 18). [īsā,]

2. Onuñ enfāsından ervāh-ı mücerred buldı cism / Baṭn-ı Meryemden vücūda gelmeden **īsā** henüz (G. 90, Beyit 8). [īsā,]

3. Anıñ-çün ölmedi ‘**īsā** aña nuṭkum didi hālīk / Vücūdu ruḳyete gelmez bu nuṭk-ı bī-nişān ölmez (G. 85, Beyit 4). [‘īsā,]

4. Haḳḳ emriyle oldu bu devr leşker-i dīn cem‘ / Leşker başı ‘**īsā** u

nebī-yi Hızır qaravul (G. 146, Beyit 9). [‘īsā,]

5. Virmedi bu mantıka Dāvūd **īsī** Mūsā hem / Ya‘nī evsaf-ı ‘Alīdür dāstān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 11). [īsī, -ī]

īsār ider: İkrām etmek, cömertlikle vermek.

1. (G. 119, Beyit 2). [īsār ider, -er]

işāret: Alâmet, emâre, iz.

1. Ne **işāretdür** ki Mu‘sānıñ deminden ol zaman / On iki çeşme ahdı seng-i hārā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 9). [işāretdür, -dür]

2. İşāretdir bize nuṭk-ı ‘Alīden Himmetī fehm it / Dem-i ‘īsā u rūḥullah āb-ı hızr-ı cām-ı cem‘ (G. 161, Beyit 12). [işāretdir, -dir]

işāret itdi: Göstermek // işāret etmek.

1. (G. 2, Beyit 4). [işāret itdi, -di]

2. (G. 2, Beyit 4). [işāret itdi, -di]

işāret kıldı: İşāret etmek, göstermek.

1. (G. 70, Beyit 7). [işāret kıldı, -dı]

işāret kıldığı-çün: *İşaret etmek, belirtmek.*

1. (G. 112, Beyit 5). [*işāret kıldığı-çün, -dığ, -ı, -çün*]

işāret kılsa: *İşaret etmek, belirtmek.*

1. (G. 168, Beyit 2). [*işāret kılsa, -sa*]

isbāt: *Doğruyu gösterme, meydana çıkarmak, kanıtlamak.*

1. Muştafā devrinde amma ‘āleme **isbāt** için / Gün tek ol şāh-ı velāyet zātını kıldı ‘ayān (G. 162, Beyit 5). [*isbāt,*]
2. Bezm-i rezm içinde giydi ‘ālem **isbāt** için / “Hel etā ve lā fetā”dan Haydar-ı Kerrār tāj (G. 28, Beyit 4). [*isbāt,*]
3. Hakk yolında Himmeti ‘aceb riyā tek terk kıl / Olmayınca nef göstermez saña **isbāt** feyz (G. 121, Beyit 11). [*isbāt,*]
4. Lāf ider her kim ki serbāzam deyüb at oynadır / Dut cılāvından anıñ **isbāt-içün** meydāne çek (G. 138, Beyit 4). [*isbāt-içün, --içün*]

isbāt itmek-çün: *Kanıtlamak.*

1. (G. 112, Beyit 4). [*isbāt itmek-çün, -mek, --çün*]

isbāt ivinde: *İspat evi, delilin odak noktası.*

1. (G. 89, Beyit 2). [*isbāt ivinde, -n, -de*]

isbāt kıldı: *İspat etmek, kanıtlamak.*

1. (G. 15, Beyit 5). [*isbāt kıldı, -dı*]

isbāta yetür: *İspat etmek, belirlemek, kesinleştirmek.*

1. (G. 24, Beyit 9). [*isbāta yetür, -ür*]

isbāt-ı hakk: *İlahi kanıt.*

1. (G. 180, Beyit 8). [*isbāt-ı hakk,*]

ise: *Ek fiilin şart eki (-sa) almış şekli.*

1. Bu şāhı bilmeyen ehl-i şekāvet / Eger leylāc **ise** āhır olur māt (G. 15, Beyit 12). [*ise,*]
2. Söyle maña kim nedür şüret-i ma‘nā nef / Ger saña ma‘lüm **ise** ism-i mesīhā nef (G. 109, Beyit 1). [*ise,*]

3. Ger kılmaz **ise** fermān aşlen
yeryüzünde / Yil esmez u su
aılmaz çekmez zebān-ı āteş (G.
111, Beyit 11). [ise,]
4. Var **ise** nuṭkuñ kelāmullah-ı nāṭık
şerhin it / Bu cihetden kim anıñ
evşāfidur ḥayru'l-kelām (G. 151,
Beyit 9). [ise,]
5. Söyle onuñ medḥini zülkelām
kıyāmet günü / Var **ise** meyl eger
şol kadeḥ-i kevsere (G. 177, Beyit
10). [ise,]
6. ‘Alidür zevraḳ-ı Nūḥıñ kim aña
ger minen cāhil / Eger Ken‘ān **ise**
ḥaḳḳdan ne ümmid-i necāt eyler
(G. 76, Beyit 8). [ise,]
7. Keştı-yi feth-i necāt oldu bize
mıhr-i ‘Alı / Ger minen Nūḥ **ise**
bu keştıye ṭūfāna gider (G. 77,
Beyit 6). [ise,]
8. ‘Aşkında eger şādık **iseñ** ey dil-i
‘aşık / Gel şıdḳ-ile vir cānıñ
cānān etegin dut (G. 20, Beyit 4).
[iseñ,]
9. Ḥaḳḳ yolunda ey berāder mü’min
u dindār **iseñ** / Eyleme dünyā
içün her cāhil u nādān medḥ (G.
38, Beyit 11). [iseñ,]
10. Cān u gözin aç ey birāder merd
iseñ merdāne baḥ / Ger ulū’l-
ebşār-iseñ ol server-i merdāne
baḥ (G. 42, Beyit 1). [iseñ,]
11. Ḥāzır u nāzır gör anı ger ulū’l-
ebşār **isen** / Gel berü ey ṭālib-i
dīdār gezme her ṭaraf (G. 127,
Beyit 10). [isen,]
12. Merd **iseñ** zerḳ u riyādan geç
hevā-yı hırsı koy / İḥtiyār eyle
‘Alı yolunda faḳr u meskenet (G.
17, Beyit 4). [iseñ,]
- isfendiyār:** Şeh-nāme’de adı geçen
İranlı tarihî-efsanevî kahraman.
Keyâniyân sülâlesinden Güştasb’ın
oğludur. Rüstem ile birlikte Haft Hân
adlı tehlikelerle dolu yolu geçen iki
kişiden biri. Rüstem’le yaptığı savaşta
ölmüştür. Klasik şiirde yiğitliği ve
savaşları ile anılır.

1. Zülfiķārîñ şu'le çekse bir şerārından kaçır / Şedd-hezār **İsfendiyār** u Rüstem u Efrāsyāb (G. 1, Beyit 11). [isfendiyār,]

2. Göñlüm diyārın eyledi bir demde yār fetḥ / Kılmaz-ıdı onı Rüstem **İsfendiyār** fetḥ (G. 39, Beyit 1). [isfendiyār,]

3. Ḥaydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı ḥāribiñ / Çākeridür Sām u Zāl u Rüstem u **İsfendiyār** (G. 61, Beyit 4). [isfendiyār,]

İsī: Hz. İsa. Dört peygamberden biri olup kendisine -vahiy yoluyla- İncil inmiştir.

1. Ger Aḥmediyem şeyḥ-i 'arab 'ābid-i şāmi / Ver **İsiyem** rāhib-i tersā u fereñem (G. 156, Beyit 2). [İsiyem, -y, -em]

2. Şed hezārān **İsī** tek rūḥ-i mücerred bendesi / Şol dem-i cān-baḥşına enfās-ı rūḥullah keşf (G. 128, Beyit 7). [İsī,]

İsī bin meryem: Meryem oğlu hz. İsa peygamber.

1. (G. 155, Beyit 9). [İsī bin meryem,]

İsī-yi devrānımız: Zamanın İsa'sı // hz. Ali.

1. (G. 96, Beyit 1). [İsī-yi devrānımız, -i, -mız]

İsī-yi meryem: Meryem'in İsa'sı // hz. İsa peygamber.

1. (G. 97, Beyit 10). [İsī-yi meryem,]

2. (G. 152, Beyit 5). [İsī-yi meryem,]

3. (G. 161, Beyit 8). [İsī-yi meryem,]

İskender: 1. Padişah.2. M.Ö. 356-323 arasında yaşayan, Yunanistan, İran, Anadolu, Suriye ve Hindistanı ele geçirmiş olan büyük kumandan; İskender-i Yunani diye bilinen Makedonyalı İskender'dir ki genellikle Aristo'nun icat ettiği kabul edilen uzağı gösteren ayna ile Klasik şiirde yer alır.

1. Ḥandadur Dārā u **İskender** ḥān u fağfür u cem / Yeryüzünden anlarıñ bīdād külli āşarı hiç (G. 33, Beyit 5). [iskender,]

2. Kayretinden leşkerin yandurdu
İskender mişāl / Şalmanı çün
āyine pertev-i meş'al-i tībān
şubḥ (G. 40, Beyit 3). [iskender,]

İslām: Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, müslümanlık.

1. Oña kim Ḥaydar imām olmasa
İslām olmaz / Virse bir günde
eger Aḥmede biñ kez şalavāt (G.
14, Beyit 8). [islām,]
2. İstikāmet buldı İslām işledi
ḥük-m-i kelām / Oldı kām dāimī
şavm u şalat erkān-ı ḥāc (G. 27,
Beyit 7). [islām,]
3. İsm-ilen İslām özi kāfir cihānda
bī-şümār / 'Ālem-i ma'nide pes
ismiñ müsemması gerek (G. 141,
Beyit 9). [islām,]

İslām-ı dīn: İslam dini, müslümanlık.

1. (G. 150, Beyit 6). [islām-ı dīn,]

İşle: Yapmak II eylemek.

1. Munda ne kavlı-i resül işlerdi ne
ḥük-m-i kemāl / Añla ey 'ārif

tamām oldı kelāmım vesselām
(Muh. 2, Beyit 19). [işlerdi, -r, -di]

İşle-: Uygulamaya koyulmak.

1. İstikāmet buldı İslām işledi
ḥük-m-i kelām / Oldı kām dāimī
şavm u şalat erkān-ı ḥāc (G. 27,
Beyit 7). [işledi, -di]

İsm: Ad, nam.

1. Virdimiz nād-ı 'Alīyyu lā-fetādur
dāimā / Şubḥ u şām anıñ
mübārek İsmidür evrādımız (G.
92, Beyit 9). [ismidür, -i, -dür]
2. 'Alī İsmiyle bu çetr-i mülemma' /
Mu'allak durdı bī ḥayyām-ı ferrāş
(G. 113, Beyit 8). [ismiyle, -i, -y, -
le]
3. 'Alī İsmiyle dutdı İstikāmet /
Mu'allak durdı bu nuḥ ṭāḳ-ı eflāk
(G. 137, Beyit 8). [ismiyle, -i, -y, -
le]
4. İsm-ilen İslām özi kāfir cihānda
bī-şümār / 'Ālem-i ma'nide pes
ismiñ müsemması gerek (G. 141,
Beyit 9). [İsm-ilen, --ile, -n]

5. İsm-ilen islām özi kāfir cihānda
bī-şümār / ‘Ālem-i ma‘nīde pes
ismiñ müsemması gerek (G. 141,
Beyit 9). [*ismiñ, -in*]
6. Hayālim gice gündüz fikr u
zıkrım / Mübārek **ismidir** vird-i
zebānım (G. 158, Beyit 7).
[*ismidir, -i, -dir*]
7. Şol velī kānıñ mübārek **ismi**
olmuşdır ‘Alī / Nuṭṭ-ı pākından
bize munca beyān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 4). [*ismi, -i*]
8. Kim bu **ismi** oḡudı peygamber-i
āḡir zamān / Lā-fetā illā ‘Alī lā
seyfe illā zülfiḡār (Muh. 2, Beyit
15). [*ismi, -i*]
9. İḡtiyār itdi cihānda firḡati /
Oḡudı bu **ismi** tapdı vuşlatı (Muh.
4, Beyit 7). [*ismi, -i*]
10. Dutma tökerse ḡanıñı inkār dem-
be-dem / Oḡı bu **ismi** Himmeti
tekrār dem-be-dem (Müsebba 1,
Beyit 41). [*ismi, -i*]
11. Geldi “-L-Y” Ḳur’āna ḡıldum
meşveret / Şol mübārek **ismiñi**

zıkr bu fāl-i sa‘dime (G. 17, Beyit
9). [*ismiñi, -i, -ñ, -i*]

12. Saḡf-ı ‘arşā dest-i ḡudret
yazmayınca **ismini** / Su yüzünde
istikāmet dutmadı ‘arş-ı mecīd
(G. 55, Beyit 11). [*ismini, -i, -n, -i*]
13. Men ‘aref ‘ilmiñ ‘Alīden oḡı ger
‘irfān-iseñ / Oldı zirā **ismi** tuḡrā-
yı nişān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 4).
[*ismi, -i*]
14. Haydar-ı Kerrār oḡurlar **ismiñi** yā
şīr-i Ḥaḡḡ / Pes gelen bu ‘arşaya
tekrār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 5). [*ismiñi, -i, -ñ, -i*]

isma‘: Dinlemek.

1. Ey Himmeti sem‘ ol dil u cāndan
bu ḡadīse / Ḥaḡḡ ḡavl-i ḡaḡīḡat
ḡaberin bendeden **isma‘** (G. 122,
Beyit 14). [*isma‘,]*

ismā‘il: Hz. İsmail peygamber (Allah
tarafından kendisine kurban olarak koḡ
gönderilmesi bağlamında).

1. Nār-ı Nemrūdu Ḥalīle eyledi
reyḡān u dürr / Şevk-ilen **ismā‘il**

ķurbān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 11). [ismā'il,]

ismailī ibrahīm: Hz. İbrahim'in oğlu
İsmail.

1. (G. 167, Beyit 4). [ismailī ibrahīm,
]

isme'u: İşit, duy, dinle.

1. Didi kim isme'u ey ķavm-i 'uřřāk
/ Velīyullah medħin ķıldı āġāz (G.
84, Beyit 2). [isme'u,]

ism-i 'ayn: İsmın özü, kaynağı.

1. (G. 165, Beyit 1). [ism-i 'ayn,]

ism-i a'zām: Allah'ın bütün esmâ-i
hüsnasının mânâsını içinde toplayan
ismi. En büyük isim.

1. (G. 190, Beyit 4). [ism-i a'zāmı,]

ism-i a'zāmı: Allah'ın bütün esmâ-i
hüsnasının mânâsını içinde toplayan
ismi. En büyük isim.

1. (Muh. 4, Beyit 18). [ism-i a'zāmı, -
ı]

ism-i ķul hüvallahü eħad: Allah'ın tek
olan adı.

1. (G. 50, Beyit 5). [ism-i ķul
hüvallahü eħad,]

ism-i tuġrā: İsim, ad; imza.

1. (G. 91, Beyit 14). [ism-i tuġrā,]

isnā-‘aşer: Ehl-i Beyt'in on iki imamı.

1. (Müsebbā 1, Beyit 33). [isnā-‘aşer,
]

isrāfil: Kıyametin kopacağını boru ile
yaşayan ve ölmüş olan herkese
bildirecek olan melek.

1. Ol kerīm-i kār-sāz u dil-nevāzın
rüz-ı haşr / Zevķ-le bezminde
İsrāfil ider sāzendelik (G. 142,
Beyit 9). [isrāfil,]

isrāfil-i vakt: İsrāfil'in sur'a üfleyeceği
vakit.

1. (G. 68, Beyit 2). [isrāfil-i vakt,]

iste-: İstek duymak, arzulamak.

1. Dost itleriniň **isteye** yā rüzdan
cāndan / Ma'zūli u merd mekkī u
ķori aġyār (G. 60, Beyit 12).
[isteye, -y, -e]
2. Şefā'at **isteyen** ħayru'l-beşerden
rüz-ı maħşerde / Bir aħlāk-ı

- hamide hāşıl it fi¹-beşerden geç
(G. 32, Beyit 2). [isteyen, -y, -en]
3. Didi ey dilber gönül didārın **ister**
yā naşib / Didi kimse görmez onu
olmayınca yā naşib (G. 9, Beyit 1).
[ister, -r]
4. Başını çeksün ‘Alī ‘aşkına ğayret
dārına / Her kim **ister** ahret
dārında tāc-ı salţanat (G. 17, Beyit
3). [ister, -r]
5. İtmek **ister** mekr ‘aceb u hile u
tezvîr-ilen / Cāhil u nādānı gör
‘allām-ı Qur’ān-ile baḥş (G. 26,
Beyit 8). [ister, -r]
6. Andan ser u zer **istediler**
söylemedi lā / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [istediler, -di, -ler]
7. Çek bugün renc u ta‘ab āl-i
Muḥammed ‘aşkına / Ey kıyāmet
şahnesinde **isteyen** ‘ayş u tarab
(G. 3, Beyit 12). [isteyen, -y, -en]
8. Bende-i şāh olmak **istersen** ayā
āzāde merd / Vir ‘Alī ‘aşkına nān-
ı germ u āb-ı serd (G. 52, Beyit 1).
[istersen, -r, -se, -n]
9. Teberrā kıl eger dūzahden āzād
olmak **istersen** / ‘Adū-yı ehl-i
beytiñ ḥācetin Allah revā kılmaz
(G. 101, Beyit 6). [istersen, -r, -se,
-n]
10. Gevher-i genc-i ḥaḳīkatde
muḥibbe mihr-i şāh / Bulmak
istersen bu genc-i raḥtını vîrāne
çek (G. 138, Beyit 7). [istersen, -r,
-se, -n]
11. ‘Alini bil eger Allahı bilmek
istersen / Kim onu bilmedi bilmez
kerîm-i lem-yezelî (G. 185, Beyit
10). [istersen, -r, -se, -n]
12. Demādem āl-i Ḥaydardan dile ey
Himmetî himmet / ‘Adū-yı dînine
manşūr u muzaffer olmak
istersen (G. 16, Beyit 12).
[istersen, -r, -se, -n]
13. Bugün āl-i ‘abā ‘aşkına bir şāl
ihtiyār eyle / Eger kim **ister** olsun
ahretde ḥalvet-i ḥāzır (G. 66,
Beyit 17). [ister, -r]

14. Ey hidāyet **isteyen** bu ḥakḳ ṭarīḳe
doğru gel / Mehdī-yi hādī saña
rāh-ı selāmet gösterür (G. 82,
Beyit 6). [*isteyen, -y, -en*]
15. Velīyullaha ger bu dünyāda ‘arz
itmeyeñ imān / Vişāl-ı ḥūr-ı
cennet **isteme** ey ebleh-i ṭāmi‘ (G.
124, Beyit 11). [*isteme, -me*]
16. Baḥr u berde ma‘den u kān
isteme ey cevherī / Derc-i
nuṭkımdır berü gel rişteñe
dürdāne çek (G. 138, Beyit 10).
[*isteme, -me*]
17. Bilmek **ister** her kişi ‘ilm-i
ledünniden ḥaber / Şol veliler
şāhı tek üstād-ı dānāsı gerek (G.
141, Beyit 8). [*ister, -r*]
18. Bend-i ‘alāyık kes ferd ol fenāya
muṭlaḳ / Kim cān u dilden **ister**
anıñ ki ‘āşık-ı dost (G. 23, Beyit 2).
[*ister, -r*]
19. Uşbu ṭūfan celālinden ger
istersen necāt / Çıḥ velāyet
evcine ‘ankā-şıfat merdāne üc (G.
30, Beyit 4). [*istersen, -r, -se, -n*]
20. Himmetī sīr oldı ‘işyān-ile **ister**
mağfiret / Āl-i Ḥaydar ‘aşkına
‘afv-it günāhı yā ḡafūr (G. 69,
Beyit 12). [*ister, -r*]
21. İki cihāna ḳalmaz bu yolda ‘āşık
dost / Kim cān u dilden **ister** anıñ
ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1). [*ister,*
-r]
22. Ḥaşr bezminde Ḥüseyn ‘aşkına
ister Himmetī / Sākī-yi kevşer
elinden luṭf idübdür dolı tās (G.
103, Beyit 11). [*ister, -r*]
23. Görmek **ister** ol ki bu āyinede
veç-i liḳā / Pertev-i nūr-ı
‘Aliden ‘ayn-ı bīnāsı gerek (G.
141, Beyit 7). [*ister, -r*]
24. Kim ki menzil kesmek **isterse**
götürmez ‘özr-i leng / Kāhil nefes
olma rāhında ‘Aliniñ şātır ol (G.
149, Beyit 2). [*isterse, -r, -se*]
25. Şāh-ı vişālīñ eyler Himmetī-yi
derd-mend / Ṭālib-i dünyā kimi
istemez esbāb u sīm (G. 159, Beyit
11). [*istemez, -mez*]
26. Ma‘den-i cūd u şehādur menba‘-ı
baḥr-ı kerem / **ister** ol kānı

‘aṭādan Ādem u Ḥavvā naṣīb (G.
9, Beyit 6). [ister,]

iste: Dile, talep et.

1. Sabrit bu derde Himmetī / **İste**
‘Alīden himmeti (Mur. 1, Beyit
21). [iste,]
2. ‘Alīden **iste** imdād u ḥarāb it
ḥayber-i nefsi / Şehādet barmağı
şāhıñ kilid-i bāb-ı nuşretdür (G.
80, Beyit 11). [iste,]
3. Ey gönül her dem ‘Alīden **iste**
imdād u meded / Kim ‘Alī
hükümedür insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [iste,]
4. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i ‘aqlıñ ey
beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı velāyet
kullarından **iste** yol (G. 147, Beyit
11). [iste,]
5. Ey Himmetī şıdık-ilen **iste** ‘Alīden
himmet / Tā rūz-ı maḥşer sene
Aḥmed kıla şefā‘at (Muh. 1, Beyit
21). [iste,]

istikāmet: Doğruluk, doğru gidiş,
istikamet üzere olma.

1. Yeryüzünden zulm u cevriñ
tarhını eyler ḥarāb / Ref‘ ider bu
inḳilābı **istikāmet** gösterür (G. 82,
Beyit 9). [istikāmet,]

istikāmet buldı: Doğrulukta kararlı
olmak.

1. (G. 27, Beyit 7). [istikāmet buldı, -
dı]

istikāmet dutdı: Doğru yolu bulmak,
istikamet üzere olmak.

1. (G. 137, Beyit 8). [istikāmet dutdı,
-dı]

istikāmet dutmadı: Doğru yolu bulmak;
gidilecek yol olarak belirlemek.

1. (G. 55, Beyit 11). [istikāmet
dutmadı, -ma, -dı]

2. (G. 34, Beyit 2). [istikāmet
dutmadı, -ma, -dı]

istikāmet tapdı: Doru yolu bulmak.

1. (G. 120, Beyit 5). [istikāmet tapdı,
-dı]

istikāmet-i islām: İslamın çizdiği yol,
istikamet.

1. (G. 39, Beyit 5). [istikāmet-i islām,
]

istimāc it: Kulak ver, dinle.

1. (G. 175, Beyit 1). [istimāc it,]

istimrar-ı kutb: Kutbun dönüşünün devamlı olması.

1. (G. 7, Beyit 6). [istimrar-ı kutb,]

istirāh: Rahat bulmak, rahatlanmak.

1. Çāker-i şāh-ı velāyetdür bulan maḥşer günü / Sāyesinden şol livā-yı Muşafānıñ **istirāh** (G. 35, Beyit 7). [istirāh,]

istivā: Birbirine eşit ve denk olma, müsāvî olma.

1. Şak olur nūn-ı nübüvvet **istivāsından** çıkar / Şüret-i vāv-ı velāyet şöyle kim cān-ı cesed (G. 50, Beyit 3). [istivāsından, -s, -ı, -n, -dan]
2. Şerc-i dīn-i enbiyadan ötrü çekdi zülfiķār / **İstivānıñ** ehl-i küfrüñ eyledi bağıñ şikāf (G. 125, Beyit 7). [istivānıñ, -nıñ]

istivā: İ'tidal, istikamet ve karar.

1. İstivā'nıñ tarīkidür hem şırātü'l-müstakīm / Külli şey' ma'nide anıñ şāhrāhından geçer (G. 78, Beyit 10). [istivā'nıñ, -nıñ]

istivā-yı arş-ı hākkdur: Allah katına denk, eşit.

1. (G. 98, Beyit 1). [istivā-yı arş-ı hākkdur, -dur]

ısyān: Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma; Allah'a karşı gelme.

1. Himmeti sır oldı **ısyān-ile** ister mağfiret / Āl-i Ḥaydar 'aşkına 'afv-it günāhı yā ğafūr (G. 69, Beyit 12). [ısyān-ile, --ile]
2. Sebte olur defter-i aḥbāb-ı 'Aliniñ yekser / Cürm u **ısyān** şevāb u seyyiāt u hasenāt (G. 14, Beyit 12). [ısyān,]

ısyān: Karşı gelme, itâatsizlik etme, başkaldırma.

1. Seyyid-i şādık 'Alī evlādıdır hākk bilmişem / 'illet u **ısyāna** añlar hādi-yi hādık bize (G. 179, Beyit 4). [ısyāna, -a]

2. Yumağa on sekiz miñ ‘ālemiñ
‘**ısyānımı** / Baħr-ı fazlından yeter
bir kaṭre şebnem yā ‘Alī (*G. 190,*
Beyit 9). [*‘ısyāna, -ı, -n, -ı*]

‘ısyān-ı hıyānet: *Hayinlik isyanı.*

1. (*G. 21, Beyit 9*). [*‘ısyān-ı hıyānet,]*

iş: *Yapılan şey, uğraş, meşguliyet, eylem.*

1. Dünyāda aña kılmasa her kim ki
tevellā / ‘Uqbāda **işi** ḥasret
feryād fiğāndur (*G. 72, Beyit 10*).
[*işi, -ı*]
2. Bī-vefā u bī-ḥayā bir kaḥbe-yi
bāzārdur / **İşi** kan içmekdür anıñ
muttaşıl mestānedür (*G. 73, Beyit*
4). [*işi, -ı*]
3. Hük-m-ile esrār **işinde** Muştafānıñ
ḥātemiñ / Hüc-cet u burhān için
darb eyleyiñ aşlana baḥ (*G. 42,*
Beyit 5). [*işinde, -ı, -n, -de*]
4. Naķi kim ḥaķķ yolunda ḥaķķa
dāim / **İşi** iḥsān u elṭāf u ‘aṭādur
(*G. 64, Beyit 16*). [*işi, -ı*]
5. Her kim onuñ kıymaz mene şıdķ-
ile olsa ayāz / Ṭālī‘i mes‘ūd **işi**

Maḥmūd olur bil ‘ākıbet (*G. 17,*
Beyit 10). [*işi, -ı*]

6. Bu çarḥ-ı sufle perver-i kennās-ı
kec-reviñ / **İşi** hemişe cevr-i
sitem yā ‘Alī meded (*G. 58, Beyit*
4). [*işi, -ı*]
7. Hük-m-ile esrār **işinde** Muştafānıñ
ḥātemiñ / Hüc-cet u burhān için
darb eyleyiñ aşlana baḥ (*G. 41,*
Beyit 5). [*işinde, -ı, -n, -de*]
8. Bu on iki veliyullah dāim / **İşim**
ey Himmeti medh u şenādur (*G.*
64, Beyit 21). [*işim, -im*]
9. Her **işte** gerek ‘āşıķa iḥlāş-ı
tevekkül / Teslīm-i rızā şükr-i
ḥüdā şabr u taḥammül (*G. 146,*
Beyit 1). [*işte, -te*]
10. Himmeti bu ‘arşada nef-s-ile ḥarb
itmekdedür / Bendeñe bu **işde** yā
şāh-ı velāyet nāşir ol (*G. 149,*
Beyit 12). [*işde, -de*]
11. Cān-ı şem‘ evine yanmaz pervāne
olmayınca / Bu **iş** ḥuşūle yetmez
‘ırfāna dalmayınca (*G. 170, Beyit*
1). [*iş,]*

12. ‘Alidür anda bu ‘ahde güvâh ey
‘ârif / Bu ‘ilmi aña ki tâ olmaya
işin ‘amelî (G. 185, Beyit 3). [*işin*, -
in]

iş-: İçmek.

1. Her cân ki **işdi** bir kadeh olsun
olmadı / Cāvîd kaldı tâ-be-ebed
hayy-yi lâ-memât (G. 11, Beyit 8).
[*işdi*, -di]

işid: Duy, dinle.

1. İşid bu mantığı gör bu makâmı /
Çıhart panbuğ kulağından gözün
âc (G. 29, Beyit 5). [*işid*,]

işid-: İşitmek, duymak.

1. Veleken ayr görmez şüreti
zâhirde pinhândur / Kulağdan
işidüb gözde görendür Himmeti
fehmit (G. 74, Beyit 11). [*işidüb*, -
üb]

işit-: Duymak, dinlemek.

1. Tâ şabâdan kışsa-yı zülfün
işitdüm başıma / Düşdi beri ol
günden bir fikr-i sevdâ-yı ‘acib
(G. 10, Beyit 3). [*işitdüm*, -dü, -m]

2. İşitdi Himmetiniñ nazmını bu
medhe sem‘ oldı / Şadef-i
kalbinde andan bağladı dürr-i
semîn revnağ (G. 133, Beyit 11).
[*işitdi*, -di]

3. ‘Alî âvâzın **işitdi** ‘Alî didârını
gördi / ‘Azizâ onda kim vardı
mi‘râca seyyid-i ‘âlem (G. 161,
Beyit 9). [*işitdi*, -di]

4. Tîğ-ı zecr-ilen ‘adū-yı hânedân
Himmeti / Başını kes bu cehetden
kim **işitmezler** hadîs (G. 25, Beyit
13). [*işitmezler*, -mez, -ler]

işit: Duy, dinle.

1. Refik ol munda bir şâhib-ţarîke /
işit bunu di menden ey qarındaş
(G. 113, Beyit 5). [*işit*,]

işrâh kıldı: Parçalamak.

1. (G. 36, Beyit 10). [*işrâh kıldı*, -dı]

iştibâh: Şüphe, şüphelenme.

1. Pereste-but eylese luţf-ile Haydar
bir nigâh / İştirâki qalmaz anıñ
iştibâhından geçer (G. 78, Beyit 8).
[*iştibâhından*, -ı, -n, -dan]

1. Bu nuqtdan t̄alib-i tevḥide vahdetdür ğaraż / Şja^c-yı peyğamber ʿālem-i vahdetde olmaz **iştibāh** (G. 169, Beyit 10). [iştibāh,]

iştirāk: Ortaklık.

1. Pereste-but eylese luṭf-ile Ḥaydar bir nigāh / **iştirāki** qalmaz anıñ iştibāhından gezer (G. 78, Beyit 8). [iştirāki, -i]

iştiyāk: Özleme.

1. **iştiyākından** muḥibbi ehl-i beytiñ dāimā / Ḥūriler Firdevs içinde şevk-len eyler ḥurūş (G. 116, Beyit 3). [iştiyākından, -i, -n, -dan]

ʿişve: Naz, eda, cilve.

1. Virmişim mehr u t̄alāqın bu cihān-ı qaḥbeniñ / Nāz-ı ğunc u ʿişve u cānāneden müstağniyim (G. 157, Beyit 4). [ʿişve,]

it: Köpek.

1. Gel beri bu şehriyar-ı şehri ʿaşkıñ ey faḳir / **itler-ile** āşinā ol

gezme tenhā u qarīb (G. 6, Beyit 4). [itler-ile, -ler, -ile]

2. Dost **itleriniñ** isteye yā rūzdan cāndan / Ma^czūli u merd mekkī u köri aġyār (G. 60, Beyit 12). [itleriniñ, -ler, -i, -niñ]

3. İtleriniñ pāyına sal başını ol serveriñ / Gelmedin nā-geḥ meṭā^c içün cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [itleriniñ, -ler, -i, -niñ]

4. Şol erenler serveriniñ **itlerine** bendeyem / Hoş sa^cadetdir iderse kelbine çāker meni (G. 187, Beyit 6). [itlerine, -ler, -i, -n, -e]

iʿtibār: Raġbet, önem, haysiyet, saygı.

1. Tekye qılma **iʿtibārı** yoḥdur uşbu şūretiñ / ʿĀqıbet zā³il çünkim olur bu naqş-ı āb-ı gil (G. 144, Beyit 3). [iʿtibārı, -ı]

iʿtibār: Raġbet, önem verme, saygı gösterme.

1. İtibār-ilen nazār qıl ger ulū¹-ebşārsen / Cünbiş-i ʿibret-nümā-

yı her ğarāibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 4). [*‘tibār-ilen, --ile, -n*]

‘tibār it: Değer ver, saygı göster.

1. (Muh. 4, Beyit 24). [*‘tibār it,*]

‘tibār itme: Değer vermek.

1. (G. 33, Beyit 4). [*‘tibār itme, -me*]

‘tibār itmez: Değer vermek.

1. (G. 33, Beyit 4). [*‘tibār itmez, -mez*]

‘tidāl: Aşırı olmama, ne çok fazla ne çok az, tam gerektiği kadar olma, orta halde bulunma, ölçülülük.

1. Od su toprak yelden bağlayan bu hilḳati / **‘tidāl** çār-faşl u hikmet-i mihr derd-i berd (G. 52, Beyit 9). [*‘tidāl,*]

‘tirāf: Başkaları tarafından bilinmesi sakıncalı görülen bir gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklama, söyleme, bildirme.

1. Kılmısz şıdk-ıla ol şāh-ı kadīmiñ her kadem / Ayağı toprağına cān u cihān **‘tirāf** (G. 125, Beyit 9). [*‘tirāf,*]

‘tirāf eyler: İtiraf etmek, ortaya koymak.

1. (G. 75, Beyit 4). [*‘tirāf eyler, -r*]

ittihādī: İttihadi tarikatı.

1. İttihādī u şellūnī felsefiden devr-iden / Neftēviden hem ḫurūfiden beridir Himmetī (G. 182, Beyit 5). [*ittihādī,*]

iv: Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı ev, yer, konut, hane.

1. Dūzaḥ u cennet **ivinden** kılmışam kaṭ‘-i naḫar / Mülk-i Ḥaydar ḫıṭṭa-yı a‘rāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 7). [*ivinden, -i, -n, -den*]

‘iyd-ı adḫā-imiş: Kurban bayramı.

1. (G. 71, Beyit 11). [*‘iyd-ı adḫā-imiş, --i, -miş*]

īzedi: Tanrısal.

1. Ḥacı degil bu ka‘be-yi taḫḫiḳe **īzedi** / Dāim perestiş itdüğü bir deyr içinde Lāt (G. 11, Beyit 12). [*īzedi,*]

izhār: Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme, âşikar etme.

1. Bu cehetden mehdî-yi âhir-zamân dirler oña / Anıñ **izhârı** kıyâmetden ‘alâmet gösterür (G. 82, Beyit 2). [izhârı, -ı]

2. Perde-i ‘arşdan oldu gün teki **izhâr** tâc / Kıldı çün şem‘-i tecellî gün teki envâr tâc (G. 28, Beyit 1). [izhâr,]

izhâr eyleye: Göstermek, açığa vurmak.

1. (G. 7, Beyit 12). [izhâr eyleye, -e]

izhâr eyleyen: Göstermek, açığa vurmak.

1. (G. 189, Beyit 9). [izhâr eyleyen, -en]

izhâr kılan: Açığa vurmak, meydana çıkarmak.

1. (G. 180, Beyit 6). [izhâr kılan, -an]

izhâr-ı esrâr itse: Sırları görünür kılmak.

1. (G. 22, Beyit 12). [izhâr-ı esrâr itse, -se]

izhâr-ı hakikat kıldı: Gerçeği meydana çıkarmak, göstermek.

1. (G. 122, Beyit 12). [izhâr-ı hakikat kıldı, -dı]

izhâr-ı hakk oldu: Allah'ı gösterme, meydana çıkarma.

1. (G. 135, Beyit 2). [izhâr-ı hakk oldu, -dı]

izhâr-ı kutb eyleye: Kutbu göstermek // hz. Muhammedin görünmesi.

1. (G. 7, Beyit 12). [izhâr-ı kutb eyleye,]

izhâr-ı şifâ-yı ma‘rifet: İrfanın şifasının görünmesi.

1. (G. 18, Beyit 8). [izhâr-ı şifâ-yı ma‘rifet,]

izn: Bir şeyi yapmak için verilen serbestlik, müsâade, ruhsat, destur.

1. İrdi hakk **izni** buyurdu şol yedullah-ı gayür / Kavm-i ‘Âdı serbeser tûfâna virdi tündubâd (G. 46, Beyit 4). [izni, -i]

‘izzet: Değer, ululuk, yücelik.

1. Yâ ‘Alî yâ İlyâ yâ Ebu’l-Hüseyn yâ Büturâb / ‘İzzetiñ kurbinde kimdür bu turâb (G. 1, Beyit 1). [‘izzetiñ, -iñ]

2. Bende yüz Haidara munca şeref u
‘**izzet-ilen** / Bende olmağdur oña
salşanat-ı şöhretimiz (G. 91, Beyit
12). [‘izzet-ilen, --ile, -n]
3. Kelbiniñ kelbiyüz ihlâş-la ol şîr-i
hakkıñ / Kırb-ı hâzretde budur
mertebemiz ‘**izzetimiz** (G. 91,
Beyit 6). [‘izzetimiz, -i, -miz]
4. Harîm-i hâşş-ı hakkıdur bu sarây-ı
kalbiñ ey mü'min / Hazer kıлма
dîv-harîmi ‘**izzete** maħrem (G.
161, Beyit 3). [‘izzete, -e]
5. Eyyûba virdi ‘**izzeti** / Çekdi belâ u
miħneti (Mur. 1, Beyit 9). [‘izzeti,
-i]
6. Şubħ dem nuṭka gelüb ‘**izzet-len**
virdi selâm / Didi yâ evvel u âħir
şeh-i merdâne güneş (G. 117,
Beyit 4). [‘izzet-len, --le, -n]

‘izzet: *Hürmet, saygı; ikram.*

1. Kimi ħar eylese eyler ve ger kılsa
kılır ‘**izzet** / Vekîl-i muṭlağ
mağşûd-ı rabbü'l-‘âlemin oldur
(G. 16, Beyit 2). [‘izzet,]

‘izz-i cāhından: *Yücelik makamı.*

1. (G. 78, Beyit 4). [‘izz-i cāhından, -
ı, -n, -dan]

ihlâs: *Riyâsız ve yapmacıksız inaniş, çok
samîmî bağılılık, katıksız tam doğruluk.*

1. Kim ki **ihlâsıla** ol servere merdâne
gider / Hakk bilür hakk yolına
‘aşk-ile merdane gider (G. 77,
Beyit 1). [ihlâsıla, -la]

ihṭiyâr eyle: *Seçmek.*

1. (G. 17, Beyit 4). [ihṭiyâr eyle,]

‘isâ: *Dört büyük peygamberden birisidir.*

1. Emr-ile ‘**isâ** felekden zülfiğârı
endirür / Başına âteş yağar
müşriklerin ṭufân kıpar (G. 63,
Beyit 7). [‘isâ,]

K

kā'b: *Topuk kemiği, aşık kemiği.*

1. Buldı **kā'binden** cemāl ka'be-yi
zemzem şafā / Şeş cihād u çār
rükñ kıble-yi hācāt feyz (G. 121,
Beyit 2). [*kā'binden, -i, -n, -den*]

kaba-yı atlası: *Atlas kumaştan yapılmış
hırka, atlas cüppe.*

1. (G. 124, Beyit 12). [*kaba-yı atlası, -
s, -i*]

ka'be: *Bütün müslümanların kiblesi ve
ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki
mukaddes binâ, beytullah.*

1. Tā şehâdet mülkine yā şāh-ı dîn
başdın qadem / Maqdeminden
Ka'be ābād oldu yā Hayber harāb
(G. 1, Beyit 4). [*ka'be,*]
2. Ka'bedür küyüñ gürüh-ı enbiyā
hüccāciñız / İstivā-yı 'arş-ı
haqqdur yā 'Alī minhāciñız (G. 98,
Beyit 1). [*ka'bedür, -dür*]
3. Ka'beyi but-ḥane kıлма olmaya
ger but-perest / Lātı yandur ḥacı

sındur rişte-yi zünnārı kes (G.
108, Beyit 6). [*ka'beyi, -y, -i*]

4. Yüz çevirdi **ka'beye** butḥāneden
her şubḥ-ı şām / Secde ol
mihrāba eyler ser-be-ser erbāb-ı
şidk (G. 130, Beyit 6). [*ka'beye, -y,
-e*]
5. Reh-nümāsın bilmeyenler da'vî-
yi islām ider / **Ka'be** içinde
perestiş eyler ol Lāt Ḥubel (G.
140, Beyit 4). [*ka'be,*]
6. Mevce gelse **kābe** nisbet küh-ı
kâf-ı ğarḳ ider / Ol kerem
deryāsınıñ qurbunda birdir küh
kâh (G. 169, Beyit 3). [*kābe,*]

ka'be-i tahkîke: *Erişme, gaye Ka'besi.*

1. (G. 54, Beyit 3). [*ka'be-i tahkîke,*]

qabas: *Ateş parçası; kor.*

1. Kim ki didār-ı 'Aliden bulmadı
envār-ı zāt / Görmedi Mu'sî kimi
nür-ı tecelliden **qabas** (G. 105,
Beyit 11). [*qabas,*]

ka'betü'l-hāc: *Hacıların Kabesi.*

1. ‘Alidür evliyā ḥaylına sertāc /
Yüzi kıble ḳapısı **ka‘betü’l-ḥāc** (G.
29, Beyit 1). [ka‘betü’l-ḥāc,]

ka‘be-yi āl-i ‘alī: Hz. Ali'nin Ka'be'si.

1. (G. 165, Beyit 12). [ka‘be-yi āl-i
‘alī,]

ka‘be-yi ḥācet: İhtiyaç, gereklilik ka'besi,
sığnağı.

1. (G. 83, Beyit 1). [ka‘be-yi ḥācet,]

ka‘be-yi kū-yı murtaẓādır: Hz. Ali'nin
mahallesindeki Ka'be.

1. (G. 168, Beyit 9). [ka‘be-yi kū-yı
murtaẓādır, -dır]

ka‘be-yi maḳṣūda: Arzu Ka'besi; gönlün
manevi gayesi.

1. (G. 47, Beyit 4). [ka‘be-yi
maḳṣūda, -a]

ka‘be-yi taḥḳīke: Hakiki Kabe.

1. (G. 11, Beyit 12). [ka‘be-yi
taḥḳīke, -e]

ka‘be-yi taḥḳīki: Hakikati ortada olan
Kabe.

1. (G. 76, Beyit 10). [ka‘be-yi taḥḳīki,
-i]

ka‘be-yi zemzem şafā: Kabenin gönle
huzur ve mutluluk veren zemzemi.

1. (G. 121, Beyit 2). [ka‘be-yi
zemzem şafā,]

ḳāb-ı ḳavseyne: İki yay aralığı mesafe.

1. (G. 143, Beyit 11). [ḳāb-ı
ḳavseyne, -n, -e]

ḳāb-ı ḳavseyne: İki yay uzaklığı mesafesi;
Cenab-ı Hakka en yakın olan makam;
Peygamberimiz Mıraç'da Allah'la bu
makamda bizzat görüşmüştür.

1. (G. 86, Beyit 8). [ḳāb-ı ḳavseyne, -
e]

ḳābil olmaz: Kabul olmak, mümkün
olmak.

1. (G. 88, Beyit 5). [ḳābil olmaz, -maz
]

ḳābız: Kabzeden, kavrayan, tutan Allah.

1. Ḳābız ervāḥa cān virdiñ gerek sen
‘āḳıbet / Ḳādı-yı ḥaḳḳ meclisinde
şevketiñ olmaz ḳabül (G. 148,
Beyit 9). [ḳābız,]

ḳabl-i ba‘d: Önce ve sonra.

1. (G. 162, Beyit 8). [ḳabl-i ba‘d,]

kabül: Bir öneriyi uygun bulma, onaylama; makbul olma.

1. Cehd kıl tā olasın maḳbūl-ı dergāh-ı ‘Alī / Cinn u inse murtaẓādır fārıḳ u zerrād **ḳabūl** (G. 147, Beyit 7). [**ḳabūl,**]

ḳabūl eyledi: Onaylamak, tasdik etmek.

1. (Müsebbā 1, Beyit 20). [**ḳabūl eyledi, -di**]

ḳabūl itdiñ: Onaylamak.

1. (G. 135, Beyit 7). [**ḳabūl itdiñ, -diñ**]

ḳabūl itmez: Onaylamak.

1. (G. 144, Beyit 9). [**ḳabūl itmez, -mez**]

ḳabūl olmaz: Kabul etmek, onaylanmak.

1. (G. 76, Beyit 9). [**ḳabūl olmaz, -maz**]
2. (G. 98, Beyit 11). [**ḳabūl olmaz, -maz**]
3. (G. 147, Beyit 6). [**ḳabūl olmaz, -maz**]
4. (G. 148, Beyit 1). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

5. (G. 148, Beyit 1). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

6. (G. 148, Beyit 2). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

7. (G. 148, Beyit 3). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

8. (G. 148, Beyit 4). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

9. (G. 148, Beyit 5). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

10. (G. 148, Beyit 6). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

11. (G. 148, Beyit 7). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

12. (G. 148, Beyit 8). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

13. (G. 148, Beyit 9). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

14. (G. 148, Beyit 12). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

15. (G. 148, Beyit 10). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

16. (G. 148, Beyit 11). [**ḳabūl olmaz, -maz**]

kaç: Küçük bir çeşit çam.

1. Her seher bu lāciverd çarha tā zerd çeker / Sensen el-ḥaḳḳ şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān **kācīñız** (G. 98, Beyit 9). [*kācīñız, -ı, -ñız*]

kaç-: (Birinden veya bir şeyden)

Kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

1. Kılmasun mekr-ile meydān-ı Muḥammedden **kaçan** / Cān fedālik menziline şāh-ı merdān-ile baḥş (G. 26, Beyit 3). [*kaçan, -an*]
2. Zūlfikārıñ şu^{le} çekse bir şerārından **kaçar** / Şedd-ḥezār İsfendiyār u Rüstem u Efrāsyāb (G. 1, Beyit 11). [*kaçar, -ar*]

kad: *Boy, endam.*

1. Bir işāret kıldı yetmiş iki ārşun çekdi **kad** (G. 70, Beyit 6). [*kad,]*
2. Kāddin kim mażhar-ı külli ‘acāibdir bi-ḳavl-i ḥaḳḳ / Olur āḥirde külli şey^c ‘Alīniñ nuṭḳına rāci^c (G. 124, Beyit 3). [*kāddin, -iñ]*

kaddar: *Kadar; denli.*

1. Başımdan ey gözüm bu **ḳaddar** zālimiñ / Bir dem belāsı olmadı red yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 5). [*ḳaddar,]*

ḳaddar: *Gaddar: çok acımasız, merhametsiz.*

1. Mişl-i ‘Anter Zeygām u Hüşşām u Şulşul u Ḥabel / Kıldı yüz miñ ‘ādi **ḳaddār-ilen** tenhā meşāf (G. 125, Beyit 8). [*ḳaddār-ilen, --ile, -n]*

ḳaddar-ı ḳalb: *Zalim, merhametsiz gönül.*

1. (G. 4, Beyit 6). [*ḳaddar-ı ḳalb,]*

ḳadeḥ: *Bardak, küçük bardak, içki bardağı.*

1. Sākī u bākī virür ḥamr u ḥaḳāyıkdan **ḳadeḥ** / Ol ḳadeḥden şad-ḥezārān şifte u maḥmūr mest (G. 22, Beyit 8). [*ḳadeḥ,]*
2. Vir bu teşne ‘āşıka ey sākī devrān **ḳadeḥ** / Tā ola devrinde ‘uşşāk ehliniñ gerdān **ḳadeḥ** (G. 37, Beyit 1). [*ḳadeḥ,]*

3. Vir bu teşne ‘aşıkā ey sākī devrān
ḳadeḥ / Tā ola devrinde ‘uşşāk
ehliniñ gerdān **ḳadeḥ** (G. 37, Beyit
1). [*ḳadeḥ*,]
4. Çün virir bezm-i kıyāmette şeh-i
merdān **ḳadeḥ** / Çağrışurlar hūr
ğilmān melāik nūş-ı cān (G. 37,
Beyit 2). [*ḳadeḥ*,]
5. Hāşm u ḥiddetden dem ḳālū
belādan şevk-le / Şākī u bākī
elinden içdi sermestān **ḳadeḥ** (G.
37, Beyit 3). [*ḳadeḥ*,]
6. Meclis-i maḥşerde şol kevşer
meyinden dem-be-dem / İn‘ām
ider ḳullara ol server-i sulṭān
ḳadeḥ (G. 37, Beyit 4). [*ḳadeḥ*,]
7. Ḳalması zulmāt-ı ğaflet geçdi
devrān-ı memāt / Oldı hıızr-ı
ḥayāta çeşme-i ḥayvān **ḳadeḥ** (G.
37, Beyit 5). [*ḳadeḥ*,]
8. Zāhir oldı ma‘nī-yi ervāhına
eşbāhına / Cān olur cisme virirse
her kime cānān **ḳadeḥ** (G. 37,
Beyit 6). [*ḳadeḥ*,]
9. Ḳıldı kısmet sākī her bir kāsibe
her kelbine / Hoş kerem hoş luṭf
hoş iḥsān hoş erzān **ḳadeḥ** (G. 37,
Beyit 7). [*ḳadeḥ*,]
10. Pes deger iki cihāna ḥaḳḳ bilür
her cür‘ası / Her kime şāh-ı
velāyet eylese iḥsān **ḳadeḥ** (G. 37,
Beyit 8). [*ḳadeḥ*,]
11. Zāhidā ḥaḳḳ şöḥbetinde mest-i
cām-ı Ḥaydara / Bāğ-ı cennetde
ne ḥācetdür vire rızvān **ḳadeḥ** (G.
37, Beyit 9). [*ḳadeḥ*,]
12. Cān-ı dilden ḳıl aḳa-yı ehl-i beyt-i
iḥtiyār / Tā saña ḥumr-ı
muḥabbetden vire ğilmān **ḳadeḥ**
(G. 37, Beyit 10). [*ḳadeḥ*,]
13. Yoḥ iken ḥumḥāne engūru tāk u
ḥumr u ḥām / İçdiler nuṭḳ-ı
‘Aliden zümre-i ‘irfān **ḳadeḥ** (G.
37, Beyit 11). [*ḳadeḥ*,]
14. Himmeti dünyā meyi ‘aşıkları
mest eylemez / Ne felek ḥum-ı
şarāb olsa oña ‘ummān **ḳadeḥ** (G.
37, Beyit 12). [*ḳadeḥ*,]

15. Hızır-ı vaqt ol nūş kıl nuṭk-ı
‘Aliden bir **ḳadeḥ** / Āb-ı kevs̄er
menba‘-ı baḥr-ı ḥayāt andan
çığar (G. 81, Beyit 10). [*ḳadeḥ,*]

16. Her cān ki işdi bir **ḳadeḥ** olsun
olmadı / Cāvid ḳaldı tā-be-ebed
ḥayy-yi lā-memāt (G. 11, Beyit 8).
[*ḳadeḥ,*]

17. Sākī u bākī virür ḥamr u
ḥaḳāyıḳdan ḳadeḥ / Ol **ḳadeḥden**
şad-hezārān şifte u maḥmūr mest
(G. 22, Beyit 8). [*ḳadeḥden, -den*]

ḳadeḥ-i ḳālū belādan: *Kalubela'da
sunulan kadeh.*

1. (G. 156, Beyit 11). [*ḳadeḥ-i ḳālū
belādan, -dan*]

ḳadeḥ-i kevsere: *Kevser şarabının
kadehi.*

1. (G. 177, Beyit 10). [*ḳadeḥ-i
kevsere, -e*]

ḳadeḥ-i rūḥ-fezāyi: *Ruha canlılık veren,
cana can katan kadeh.*

1. (G. 86, Beyit 11). [*ḳadeḥ-i rūḥ-
fezāyi, -y, -ı*]

ḳadeḥ-nūş itmeyen: *Şarap içmek.*

1. (G. 100, Beyit 10). [*ḳadeḥ-nūş
itmeyen, -me, -y, -en*]

ḳadem: *Adım, ayak.*

1. ‘Arşa yetür bu Himmetiniñ başını
şehā / Ruḥsārı üste baş **ḳademiñ**
yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 13).
[*ḳademiñ, -iñ*]

2. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik
rāhdān-ı merde / Bir **ḳadem**
yoldur aniñ ḳurbinde belke bir
arş (G. 115, Beyit 9). [*ḳadem,*]

3. Bir **ḳademdür** bu tariḳiñ ṭül-ı ‘arzı
ey refiḳ / Munda yoḥdur bu‘d u
ḳurb kıl be‘d u piş-i pes (G. 105,
Beyit 5). [*ḳademdür, -dür*]

ḳadem: *Ayak; kadeh.*

1. Ol **ḳademden** cām-ı cem mirāt-ı
İskender kimi / Rūşen oldı
bendeye keyfiyyet-i eşyā tamām
(G. 151, Beyit 2). [*ḳademden, -den*
]

ḳadem başdı: *Ayak basmak.*

1. (G. 99, Beyit 11). [kadem başdı, -dı]

2. (G. 175, Beyit 3). [kadem başdı, -dı]

kadem başdın: Adım atmak; teşrif etmek, gelmek.

1. (G. 1, Beyit 4). [kadem başdın, -dın]

kadem basmaz: Ayak basmak.

1. (G. 61, Beyit 1). [kadem basmaz, -maz]

kadem kılmaz: Adım atmak.

1. (G. 7, Beyit 5). [kadem kılmaz,]

2. (G. 7, Beyit 7). [kadem kılmaz, -maz]

kadem kılmışuz: Adım atmak; takip etmek.

1. (G. 125, Beyit 9). [kadem kılmışuz, -miş, -uz]

kadem-gāh: Ayakyolu.

1. Şîr-i hâzret Hâydar-ı şaff-der emîr-i şaf-şiken / Her **kadem-gāhında** kurbândır hezārân cān-ı

ten (G. 168, Beyit 1). [kadem-gāhında, -ı, -n, -da]

kader: Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilmiş hükümlerin bütünü, alın yazısı.

1. Kaderdür halka haqqdan hükmi-
Hâydar / Kader f'il-i kazâdur bâtil olmaz (G. 88, Beyit 9). [kaderdür, -dür]

2. Kaderdür halka haqqdan hükmi-
Hâydar / **Kader** f'il-i kazâdur bâtil olmaz (G. 88, Beyit 9). [kader,]

3. Velâyet defterinden bir **kaderdür**
/ Bu dört kiprik iki zülf iki kâş (G. 113, Beyit 10). [kaderdür, -dür]

4. Murtażâdur şeh-süvâr-ı 'arşâ-yı
meydân-ı 'aşk / Darb-ı çevgân u
kazâ gû-yı **kader** hükmindedür
(G. 70, Beyit 4). [kader,]

kâdi: Hâkim, şeriat hükümlerine göre davalara bakan kimse.

1. Kâdîdır ey Himmetî kâfir-i nefsiñ
bugün / Tiğ-ı siyâset çeküb 'aşk-
ile başın kesen (G. 163, Beyit 9).
[kâdîdır, -dır]

kadid: Pek zayıf, bir deri bir kemik kalmış kimse.

1. Dem-be-dem bu ʿıyda cān ʿurbān iderler ehl-i ʿaşk / Leyk sūfi ʿankebūt āsar bāb eyler **kadid** (G. 55, Beyit 4). [*kadid*,]

kādir ol: Kudretli, güçlü ol.

1. (G. 149, Beyit 3). [*kādir ol*,]

kādir-i bi'l-ihtiyār: Tükenmez kudret sahibi olan Allah'ın isteğiyle.

1. (G. 178, Beyit 5). [*kādir-i bi'l-ihtiyār*,]

kādı-yı ʿādil: Adaletli hakim.

1. (G. 144, Beyit 9). [*kādı-yı ʿādil*,]

kādı-yı bāz u kebūter: Doğan ve güvercinin hakimliği.

1. (G. 70, Beyit 8). [*kādı-yı bāz u kebūter*,]

kādı-yı dīn-i muḥammed: Muhammed dininin, islamın hakimi.

1. (G. 53, Beyit 10). [*kādı-yı dīn-i muḥammed*,]

kādı-yı dīvān-ı velāyet: Velilik divanının kadısı, hakimi.

1. (G. 72, Beyit 9). [*kādı-yı dīvān-ı velāyet*,]

kādı-yı ḥakk meclisinde: Allah'ın hakiminin huzuru, makamı.

1. (G. 148, Beyit 9). [*kādı-yı ḥakk meclisinde*, -n, -de]

kādı-yı kıtālem: Gazi-yi kıtal: harp savaşçısı.

1. (G. 155, Beyit 8). [*kādı-yı kıtālem*,]

kādı-yı rüz-ı maḥşer: Maḥşer gününün hakimi.

1. (G. 174, Beyit 12). [*kādı-yı rüz-ı maḥşer*,]

kadr: Değer, itibar, haysiyet.

1. Bu dem **kādrini** kim ki bildi ol insān-ı kāmildür / Aña kıssam-ı cennet ḥür u gilmān berāt eyler (G. 76, Beyit 7). [*kādrini*, -i, -n, -i]

2. Çağruşur şābāş görcek **kādrini** kerrübiler / Zevk-ile iṣār ider ʿaşk ehli ol şābāşa baş (G. 119, Beyit 2). [*kādrini*, -i, -ñ, -i]

kadr: Kıymetli, itibarlı, kudretli // Kadir gecesı, Kur'an'ın Hz. Muhammed'e indirilmeye başlandığı Ramazan ayının yirmi yedinci gecesı.

1. Her rüz 'ıyd her gıce **kadş** berāt olur / En'ām vırdı her kavle kim yazdı şeh berāt (G. 11, Beyıt 9).
[kadş,]

kaf nun emrine: Kün (ol) kelımesını oluşturan harfler // Allah'ın "ol" emrı.

1. (G. 190, Beyıt 4). [kâf nun emrine, -ı, -n, -e]

kâf ola: Kaf dağı gibi yüksek, yüce olmak.

1. (G. 127, Beyıt 11). [kâf ola, -a]

kafa: Ankâ kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çevçevre kuşattığı kabul edılen efsânevî dağ.

1. Hâbıbiñ çın-i zülfünden ider aħbâba 'anber baħş / Kılur bād-ı şabâ **kafa** andan nâfe-yi ter baħş (G. 114, Beyıt 1). [kafa,]

kafes: Beden, vücut.

1. Söyle ey cân bülbül-i şâh-ı velâyet 'aşkına / 'Ākıbet çünkim şına señi ecelden bu **kafes** (G. 105, Beyıt 2). [kafes,]

2. Bu **kafesden** şevk-ile pervâze gelse murğ-ı rûh / Evc-i 'ızzetde velâyet burcı me'vâsı gerek (G. 141, Beyıt 11). [kafesden, -den]

kafes: Hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme.

1. Bülbülü açma **kafesden** bāğ-ı dilden zāğ sür / Ravzâ-yı ma'nî tarikat gülşeninde hûrı kes (G. 108, Beyıt 3). [kafesden, -den]

kafes: Beden, vücut; gönül; dünya.

1. Bu **kafesde** mergzâr-ı gülşen-i 'aşkıım bugün / Mergzâr-ı cennetü'l-me'vâyı gözler gözlerim (G. 154, Beyıt 7).
[kafesde, -de]

kâf-ı elburzu: İran'ın kuzeyinde yer alıp kuzeybatıda Azerbaycan sınırından başlayıp Hazar Denizi'nin güney kıyısı boyunca ilerleyip doğuda Türkmenistan

ve Afganistan sınırında sonlanan, Kafkas sıradağlarının en yükseğidir, hakkında türlü rivayetler anlatılan Kaf Dağı da aynı isimle anılır.

1. (G. 51, Beyit 4). [kâf-1 elburzu, -u]

kâf-1 hilm: Yumuşak huyluluğun zirvesi.

1. (G. 143, Beyit 9). [kâf-1 hilm,]

kaf-1 kulle: Kaf dağının zirvesi.

1. (G. 123, Beyit 7). [kaf-1 kulle,]

kaf-1 kurb: Kaf dağının yakınlığı.

1. (G. 154, Beyit 3). [kaf-1 kurb,]

kâf u nūndan: Arap alfabesinde yer alan kaf ve nun harfleri // Allah'ın kün! (ol!) emri.

1. (G. 153, Beyit 3). [kâf u nūndan, - dan]

2. (G. 59, Beyit 1). [kâf u nūndan, - dan]

kaf-1 şabr u şükr: Sabır ve şükrün Kaf dağı, zirvesi.

1. (G. 184, Beyit 6). [kaf-1 şabr u şükr,]

kāfile-sālār: Kāfile başı.

1. Kāfile-sālār ervāh eyledi āheng-i ‘arş / Onda aşlan oldu şāh-ı enbiyādan aldı bāc (G. 27, Beyit 3). [kāfile-sālār,]

kāfile-sālār-ı ‘arş: Kıyamet gününde Allah'ın huzurunda bulunacak olan tüm insanların başı, önderi // Hz. Muhammed.

1. (G. 120, Beyit 1). [kāfile-sālār-ı ‘arş,]

kāfir: Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yâhut bunlardan birini inkâr eden kimse.

1. Muṭlaqım ferdim yolında Ḥaydarıñ her şebelden / Bu cihettendir ki müşrikler oḥur **kāfer** meni (G. 187, Beyit 4). [kāfir,]

2. Yeddi yüz miñ **kāferi** şol yalkuz eyledi helāk / Zevķ idüb çağrışurdı semekden tā semāk (Muh. 2, Beyit 12). [kāfiri, -i]

3. Bu sözi ḥaḳḳ bilmeyen müşrik-i kāfir midir / Mü'min iseñ dem-

be-dem la'net oġı **kāfere** (G. 177, Beyit 5). [kāfire, -e]

4. Hārici **kāfir**den eksükdür münāfik kelbden / Bu ḥadīse yaġşı fikr-eyle özünden şādir ol (G. 149, Beyit 5). [kāfir, -den]

5. Vaġt oldu mişl-i Ḥaydar bu 'arşayı serāser / **Kāfir** ғанından eyler şāhib-zamān münāqqaş (G. 118, Beyit 10). [kāfir,]

6. İsm-ilen islām özi **kāfir** cihānda bī-şümār / 'Ālem-i ma'nide pes ismiñ müsemması gerek (G. 141, Beyit 9). [kāfir,]

7. Qavl-i ḥaġqdır **kāfir** u müşrik necisdir mişl-i ḥük / Bu necāsetden muḥibb-i Ḥaydar-iseñ ṭāhir ol (G. 149, Beyit 4). [kāfir,]

kāfir-i nefsiñ: Kafir tabiatlı arzular..

1. (G. 163, Beyit 9). [kāfir-i nefsiñ, -iñ]

kāh: Köşk, kasır.

1. Himmetiniñ himmeti ḡurbinde birdür küh u **kāh** / Ehl-i himmet bu cihāniñ küh u kāhından geġer (G. 78, Beyit 12). [kāh,]

2. Himmetiniñ himmeti ḡurbinde birdür küh u kāh / Ehl-i himmet bu cihāniñ küh u **kāhından** geġer (G. 78, Beyit 12). [kāhından, -i, -n, -dan]

kāh: Saman çöpü, saman.

1. Mevce gelse kābe nisbet küh-i ḡāf-ı ḡarḡ ider / Ol kerem deryāsiniñ ḡurbunda birdir küh **kāh** (G. 169, Beyit 3). [kāh,]

kaḡbe: İffetsiz kadın.

1. Himmeti aldanma zülf-i ḡālına ol **kaḡbeniñ** / Zülf-i ḡālı cān-ı dil murḡına dām-i dānedür (G. 73, Beyit 12). [kaḡbeniñ, -niñ]

kaḡbe-yi bāzārdur: Dönek, kalleş pazar.

1. (G. 73, Beyit 4). [kaḡbe-yi bāzārdur, -dur]

kaḡhār: Ziyadesiyle kahredici, eden // Allah'ın isimlerindedir.

1. Leşker-i ve'l-‘ādiyāt hükm-ilen maḫhūr éden / Cān véren hem cān alan **ḫahhār** sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 11). [*ḫahhār,*]

ḫahhār-ı ğayūr: *Koruyup himaye eden ve kahreden.*

1. (G. 144, Beyit 5). [*ḫahhār-ı ğayūr,*]

kāhil: *Gayretsiz, tembel (kimse).*

1. Kim ki menzil kesmek isterse götürmez ‘özü-i leng / **Kāhil** nefes olma rāhında ‘Aliniñ şātır ol (G. 149, Beyit 2). [*kāhil,*]

kāhir ol: *Kahredici, yok edici ol.*

1. (G. 149, Beyit 6). [*kāhir ol,*]

ḫahḫaha: *Kafirlerden olan biri.*

1. ḫahḫaha u şalşāl ‘Amr u ‘anter u bedr-i ḫuneyn / Şāh-ı merdān-ile bu meydānda kimdir ḫarb ide (G. 165, Beyit 7). [*ḫahḫaha,*]

ḫahr: *Kudret, güç.*

1. Şek getürme şol veliniñ eyle **ḫahrından** ḫazar / Oğrasa tır-i

velāyet seng u āhenden geçer (G. 78, Beyit 9). [*ḫahrından, -ı, -n, -dan*]

2. Nuḫḫıñı senden ala **ḫahr-ile** ḫahhār-ı ğayūr / Olasın ḫayvān-ı şāmit şermsār u münfa‘il (G. 144, Beyit 5). [*ḫahr-ile, --ile*]

ḫahr: *İnsanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder [Bu anlamı Türkçe’de kazanmıştır].*

1. Ādemi lütf-ile şeytān āfetinden sāḫlayan / **ḫahr-ile** ki ḫavm-i nūḫu ğarḫ-ı tūfān eyleyen (G. 167, Beyit 3). [*ḫahr-ile, -ile*]
2. ḫahr eger luḫf eger mihr eger cevr u sitem / Her ne yār eylese minnet bilürük cānımıza (G. 175, Beyit 6). [*ḫahr,*]
3. Ol cefā u cevr gördükce vefālar göstere / Luḫf u **ḫahrın** bir göre yariñ cefādan dönmeğe (G. 178, Beyit 3). [*ḫahrın, -ı, -n*]

ḫahr-ı āteş: *Dert, sıkıntı ateşi.*

1. (G. 31, Beyit 8). [*ḫahr-ı āteş,*]

kahr-ı dūzah: *Cehennem derdi, sıkıntısı.*

1. (G. 65, Beyit 8). [*kahr-ı dūzah,*]

kāim: *Ayakta duran, ayağa kalkmış durumda olan, kıyamda bulunan.*

1. Kāim anın-lan bu felek tā dem-i āhir / Ey dīv-i denī müşrik-i mel‘ūn-ı muşakka‘ (G. 122, Beyit 9). [*kāim,*]
2. ‘Alī mihri benim cānımda çün naqş-ı hacet **kāim** / Eger tūfān kıpar bir harfi anıñ olmaya zāil (G. 145, Beyit 11). [*kāim,*]
3. Şāh meydānında **kāim** şādık-ı şāhib-ṭarık / Bir refik perhiz-i kem-lāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 11). [*kāim,*]
4. ‘Alīniñ zūlfikārından esās-ı enbiyā **kāim** / ‘Alīniñ harb-i ḍarbından hişār-ı şehir-i dīn muhkem (G. 161, Beyit 11). [*kāim,*]
5. Dāim u **kāimdür** āniñ zātına yoḥdur zevāl / Aftāb-ı ‘arş-ı rahmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 8). [*kāimdür, -dür*]

6. Yer u gök anıñla **kāimdir** bilür ehl-i kemāl / Hāzır u nāzır bil onı şanma gāibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 10). [*kāimdir, -dir*]

kāim oldı: *Ayakta durmak, ayakta dimdik sağlam durmak.*

1. (G. 27, Beyit 7). [*kāim oldı, -dı*]
2. (G. 46, Beyit 6). [*kāim oldı, -dı*]

kāim u dāim: *Sabit ve devamlı.*

1. (G. 7, Beyit 4). [*kāim u dāim,*]

kāimen: *Ayakta duran, yıkılmamış, canlı.*

1. Velī-yi haqq **kāimen** bil-kıst şāh-ı ‘adl-i bā-ihsān / Kerem kāmı sıhāvet ma‘deni ol rahmet-i sāir (G. 66, Beyit 7). [*kāimen,*]
2. ‘Alidür **kāimen** bi’l-kıst-ı ve’l-‘adl / Anıñ-çün dir “ene ricālü’l ā‘rāf” (G. 126, Beyit 5). [*kāimen,*]
3. ‘Alidür **kāimen** bi’l-kıst şāh-ı ekrem u ‘ādil / ‘Alidür hüccetü’l kāim imām-ı ekmel-i kāmil (G. 145, Beyit 1). [*kāimen,*]

kāim-i āl-i muḥammed: *On ikincinin imamının sonuncusu.*

1. (G. 160, Beyit 10). [*kāim-i āl-i muḥammed,*]

kāim-i devrān: *Sabit ve hareketli.*

1. (G. 146, Beyit 8). [*kāim-i devrān,*]

kāim-i mezheb u millet: *Sağlam yol, usul ve sağlam millet.*

1. (G. 46, Beyit 9). [*kāim-i mezheb u millet,*]

kā'im-makām olmuş: *Birinin yerine geçmek.*

1. (G. 123, Beyit 8). [*kā'im-makām olmuş, -miş*]

kāināt: *Dünya, âlem, cihan.*

1. Kör ider ḥuffāş görgec ey ulū'l-ebşār-ı tāk / Geldi mehdi Himmeti nūr-ile doldı **kāināt** (G. 28, Beyit 11). [*kāināt,*]
2. Kün didiñ bir kez açıldı **kāinat** oldu ma'en / On sekkiz miñ 'āleme ihsān iden perverdigār (G. 59, Beyit 2). [*kāinat,*]
3. Kuvvet-i eşvād u ḥükm-i nuṭṭ emr-i kāf u nūn / Küntü kenzen

lekad ya'ni **kāināt** andan çıḥar (G. 81, Beyit 3). [*kāināt,*]

4. Ol kerimiñ ḥān-ı fazlından ḡanīdir **kāināt** / Cūd-ı luṭfundan bulubdur külli mevcūdāt feyz (G. 121, Beyit 6). [*kāināt,*]
5. Fetḥ için ol şāḥib-i devrān şeh-i şāḥib-ḳırān / **Kāinātı** seyrider ān iḳāmet gösterür (G. 82, Beyit 8). [*kāinātı, -ı*]
6. Geldi mehdi Himmeti nūr-ile doldı **kāināt** / Dutdı yeddi kişver ey mü'min-i dindār tāk (G. 28, Beyit 12). [*kāināt,*]
7. Nuṭṭ anıñ küntü kenzen bābına miftāḥ-ı ḡayb / Andan oldu **kāināta** ma'nide iḫhār-ı ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 2). [*kāināta, -a*]
8. Pertevinden **kāinātıñ** zulmetiñ nūr eyleyen / Bir güneş ṭulūatlu māḥ-ı āsımān oldu 'ayān (G. 166, Beyit 10). [*kāinātıñ, -ıñ*]
9. Baḥr-ı vaḥdet kim onuñ emvācıdur bu **kā'ināt** / Menba' ol baḥr-ı bī-pāyān bizden ḳıl ṭaleb (G. 8, Beyit 3). [*kā'ināt,*]

10. “Ene ke’ş-şems‘ayne’n-kel-
kamer”dir Muştafā / **Kāināta**
şu‘le-yi envār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 4). [*kāināta, -a*]

kāinat eyler: *Evreni yaratmak.*

1. (G. 76, Beyit 3). [*kāinat eyler, -r*]

kāinātūñ halkına: *İnsanoğlu.*

1. (G. 16, Beyit 1). [*kāinātūñ halkına,*
-n, -a]

kal-: *Olduğu yeri, durumu korumak,*
sürdürmek.

1. Fāş olur fi’l-cümle yer altındaki
genc-i nihān / Kimse müflis
kalmaz ol gün bir ‘aceb devrān
kopard (G. 63, Beyit 11). [*kalmaz, -*
maz]

kal-: *Varlığını sürdürmek, korumak.*

1. Pereste-but eylese luţf-ile Haydar
bir nigāh / İştirāki **kalmaz** anıñ
iştibāhından geçer (G. 78, Beyit
8). [*kalmaz, -maz*]
2. Kalbini şāf it riyādan **kalmasun**
zengār-ı kalb / ‘Aşk bāzārında

olma herc için dinār kalb (G. 4,
Beyit 1). [*kalmasun, -ma, -sun*]

3. **Kalması** zulmāt-ı ğaflet geçdi
devrān-ı memāt / Oldı hıızr-ı
hayāta çeşme-i hayvān kadeh (G.
37, Beyit 5). [*kalması, -ma, -dı*]
4. Şirk-i esnā niyeti **kalmaz** elif tek
ferd olur / Vāhidiyyet
menziline lā u illādan geçer (G.
79, Beyit 11). [*kalmaz, -maz*]
5. Muhammed ‘āleminde cāna
kalmaz / Muhibb u şādık u serbāz
u kallāş (G. 113, Beyit 3). [*kalmaz,*
-maz]
6. Vaḥdāniyyet evinde oldı
muvāfiq-ı dost / Çün u çerāde
kaldı zan-ile ehl-i pindār (G. 23,
Beyit 5). [*kaldı, -dı*]
7. **Kalması** zulmāt-ı şirk teng-i
cihānda mihr-ile / Doğdı tā burc-
ı velāyetden kamer gitti hamām
(G. 151, Beyit 3). [*kalması, -ma, -*
dı]
8. Tā ebed zulm-ilen **kaldı** bulmadı
hergiz necāt / Tapmadı her

- bende kim nūr-ı velāyetden naşib
(G. 6, Beyit 3). [*kaldı, -dı*]
9. İki cihāna **qalmaz** bu yolda ‘āşık-ı
dost / İki cihāna **qalmaz** bu yolda
‘āşık dost (G. 23, Beyit 1). [*qalmaz,
-maz*]
10. İki cihāna **qalmaz** bu yolda ‘āşık
dost / Kim cān u dilden ister anıñ
ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1).
[*qalmaz, -maz*]
11. Cefā hiç kimseye **qılmaz** bu
devrān / Hān-ı Behrām u Gūr u
Sām u Elkās (G. 104, Beyit 6).
[*qılmaz, -maz*]
12. Geçibdür zālimiñ devri raqıbiñ
qalmadı cevri / İrādet şehrine
şāh-ı rızā geldi rızā geldi (G. 183,
Beyit 11). [*qalmadı, -ma, -dı*]
13. Çün u çerāde **qaldı** zan-ile ehl-i
pindār / Oldur muhālif-i haqq
oldur münāfık dost (G. 23, Beyit
5). [*qaldı, -dı*]
14. Olmaya tā kim bu nuṭkuñ bend
ola vaqt-i su’āl / **Qalmaya** ol dem
mecālīñ qalasın hār u hicil (G.
- 144, Beyit 4). [*qalmaya, -ma, -y, -a*
]
- kal-:** Bir durumun, bir yer içinde olmak,
bulunmak.
1. Mihr-i ‘Alī oña ki bugün olmadı
delil / Zülmetde **qaldı** meş‘ale-i
mihr u māhı yoḥ (G. 43, Beyit 4).
[*qaldı, -dı*]
 2. Ol **qalur** āhır günü bel‘am teki
‘üryān lüc / Geysel ger yüz hırka u
taqvā cihānda hārici (G. 30, Beyit
8). [*qalur, -ur*]
 3. **Qalmısuq** ğam vādisinde hādi-yi
rehber gerek / Bu zelāletden bizi
qurtarmağa bir er gerek (G. 139,
Beyit 1). [*qalmısuq, -miş, -uq*]
 4. Qılmaz bugün hüner-verel hiç
kimse iltifāt / Ğam vādisinde
qalmısuq ey hall-i müşkilāt
(Müsebba 1, Beyit 9). [*qalmısuq, -
miş, -uq*]
- kal:** Bulunmak, mevcut olmak.
1. Mehdi-yi zāhir gelmeden deccāl-i
nā-fermān qopar / Evliyā **qalmaz**

cihānda leşker-i şeytān kopard (G. 63, Beyit 1). [*kalma, -maz*]

2. Şu'lesi **kalma** düşer 'ayn-ı kūsūfa mihr u māh / Yil eser gökde bulutlar kökreşür bārān kopard (G. 63, Beyit 3). [*kalma, -maz*]

3. Qalbinde bırağdı bizi şāha benemā ruğ / **Qaldı** bu göñül 'arşa-yı haşretde piyāde (G. 44, Beyit 6). [*qaldı, -dı*]

4. Kamçı eyle munda 'aşk ruğūna nefsi burak / **Qalma** bu gāflet beyābānında ey gāfil ulāş (G. 112, Beyit 8). [*qalma, -ma*]

kal'a-yı nıl-i hişār: Nil kalesi.

1. (G. 39, Beyit 6). [*kal'a-yı nıl-i hişār,*]

kal'a-yı şeddad: Ad kavmi hükümdarı Şeddad'ın kalesi.

1. (G. 95, Beyit 1). [*kal'a-yı şeddad,*]

kalb: Yürek, gönül.

1. Qalbini şāf it riyādan kalmasun zengār-ı kalb / 'Aşk bāzārında

olma herc için dinār kalb (G. 4, Beyit 1). [*kalbini, -i, -n, -e*]

2. Mü'min oluban **kalbine** imān dolur el-ğakğ / Onun ki ider cānına bu ma'nī sīrāyet (G. 21, Beyit 8). [*kalbine, -i, -n, -e*]

3. Bu benim **kalbimde** ol şāh-ı qadimiñ ħakğ bilür / Ĥubb-ı āl-ı dīn-i imāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 2). [*kalbimde, -im, -de*]

4. Gerekdür 'arifiñ **kalbi** velāyet derīne mağzen / Çıhan yüz gösterür pāk olmasa āyine-yi ħātır (G. 67, Beyit 12). [*kalbi, -i*]

5. Himmeti bu şāha kıl ħuzūr-ı secde **kalb-nen** / "Leyse mağbūlu's-şalātu'l-qalb illā bi'l-ħuzūr" (G. 69, Beyit 13). [*kalb-nen, --nen*]

6. Nağdine zarrāb anıñ çalmaz velāyet sikkesiñ / Ger riyāzet bütēsinden tapmasa **kalbi** güdāz (G. 83, Beyit 7). [*kalbi, -i*]

7. Yağın bil beytullahu'ş-şameddür mü'minin **kalbi** / Neden kim

- beyt-i yezdāna Ebū'l-Cehl-i ziyem
şığmaz (G. 93, Beyit 4). [*kalbi, -i*]
8. Gösterir her kime 'ayb u hünerin
'ārif-i haqq / Şafdan **kalbi** seçer
kudreti budur mihengiñ (G. 136,
Beyit 4). [*kalbi, -i*]
9. 'Alī mihrinden özge her ne kim
var / Çıhart **kalbinden** eyle
cismiñi hāk (G. 137, Beyit 3).
[*kalbinden, -i, -n, -den*]
10. Yüzdi **kalbin** sancakiñ sındurdu
derdem kıldı fetḥ / Çün şaff-ı
küffāra çekdi Ḥaydar-ı şafdar
kılıç (G. 34, Beyit 3). [*kalbin, -i, -n*
]
11. Kalbi hālīşden seçer ey Himmeti
mişl-i meḥekk / 'Aşk bāzārında
bir şarrāfi gözler gözlerim (G.
153, Beyit 12). [*kalbi, -i*]
12. 'Aşk meydānında şaf çekdi
velāyet leşkeri / Girmesün bu
kalbe her ser virmeyen tarrār
kalb (G. 4, Beyit 8). [*kalbe, -e*]
13. Tīğ-ı āfāt-ı semāvidir münāfık
kalbine / Oldı mirriḥ-i 'adū-efken
sınānında seneyn (G. 165, Beyit
8). [*kalbine, -i, -n, -e*]
14. Kalbinde biraḥdı bizi şāha
benemā ruḥ / Kaldı bu göñül
'arşa-yı ḥasretde piyāde (G. 44,
Beyit 6). [*kalbinde, -i, -n, -de*]
15. Nūr-ı mihr-i murtazādan rüşen
eyle **kalbiñi** / Āyine yüz gösterür
rāḥ olsa yüzünden ğubār (G. 61,
Beyit 10). [*kalbiñi, -iñ, -i*]
16. Ger dilersen Himmeti didār-ı
Ḥaydardan naşib / Rüşen eyle
kalbiñi mānend-i mirāt-ı züccac
(G. 27, Beyit 13). [*kalbiñi, -iñ, -i*]
17. Bulmasun **kalbiñe** yol vesvese-yi
şeytāni / Mesken-i dīv-i la'īn
olmaya tā kim yüregiñ (G. 136,
Beyit 3). [*kalbiñe, -iñ, -e*]
- kalb-i a'dā:** *Düşmanın kalbi, gönü.*
1. (G. 45, Beyit 7). [*kalb-i a'dā,*]
- kalb-i dağal:** *Hilekar gönül.*
1. (G. 140, Beyit 10). [*kalb-i dağal,*]
- kalb-i hadid:** *Hiddetli kalp, gönül.*
1. (G. 55, Beyit 6). [*kalb-i hadid,*]

kalb-i kennāsın: Kalbi çöplük gibi kirli olan.

1. (G. 32, Beyit 7). [kalb-i kennāsın, -ı, -n]

kalb-i nāşere: Değersiz kalp.

1. (G. 115, Beyit 5). [kalb-i nāşere,]

kalb-i şāfımdır: Temiz, pak kalp.

1. (G. 157, Beyit 7). [kalb-i şāfımdır, -ım, -dır]

kalb-i şāh-ı evliyādur: Veliler padişahının gönlü.

1. (G. 18, Beyit 1). [kalb-i şāh-ı evliyādur, -dur]

kalb-i selīm: Bir kusuru ve eksiği olmayan, doğru, kusursuz, eksiksiz kalp.

1. (G. 159, Beyit 9). [kalb-i selīm,]

kalb-i siyāhı: Siyah kalp; kararmış kalp.

1. (G. 111, Beyit 13). [kalb-i siyāhı, -ı]

kalb-i tūc: Tunç kalpli.

1. (G. 30, Beyit 10). [kalb-i tūc,]

kāle lā uhibbu'l-āfillin: Kaybolup gidenleri ben sevmem; En'am suresi 76 ayet.

1. (G. 32, Beyit 11). [kāle lā uhibbu'l-āfillin,]

kalem: Bir çeşit siyahımsı ve sert kamışın yazı yazmak üzere özel bir biçimde yontulup açılmışı; her çeşit yazı yazan alet, kamış.

1. Muşavver nakşine bu şüretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu haṭṭa ol farīza özge haṭṭāt u **kalem** şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [kalem,]

2. ‘Arş u kürsī mihr u māh çarḥ hem levḥ u **kalem** / Cümle fermānındadır bād āteş ḥāk u āb (G. 1, Beyit 2). [kalem,]

kalem çek: Çizmek, üstünü çizmek; vazgeçmek.

1. (G. 32, Beyit 8). [kalem çek,]

kalem çekdi: Yazmak.

1. (G. 58, Beyit 11). [kalem çekdi, -di]

kalem çeke: Herhangi bir yazı yazsa.

1. (G. 11, Beyit 4). [kalem çeke,]

kalem-i red: İptal kalemi.

1. (G. 54, Beyit 8). [kalem-i red,]

kalemîn kaşlarına: Kalem gibi kaş.

1. (G. 86, Beyit 8). [kalemîn kaşlarına, -în-lar, -i, -n, -a]

kalender: Dünya malına önem vermeyen, müsâmahakâr, yumuşak huylu, alçak gönüllü, olur olmaz şeyin üstünde durmayan kimse, derviş.

1. Misâfirler kimi ol şâh-ı hübânîñ gam-ı aşkıñ / Beyâbân-ı fenâda kıldı aşıklar **kalender** bahş (G. 114, Beyit 6). [kalender,]

kalhan: Kalkan, eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper.

1. Giydi sultân-ı mübâriz kimi bir cevşen-i zer / Hüsnünü gör ki nihân eyledi **kalhana** güneş (G. 117, Beyit 7). [kalhana, -a]

kâlib: Beden, vücut // Hz. İsa.

1. Öz deminden kıldı nefh rûh-ı dem ol **kâlib** / Şüret-i cismi libâs-ı cân iden perverdigâr (G. 59, Beyit 8). [kâlib,]

kâlib: Beden (Hz. Adem'in bedeni).

1. Ol kerîmiñ urdı nâgeh kulzüm ihşân-ı mevc / Bağladı yüz hikmet-ilen **kâlib** insân-ı mevc (G. 31, Beyit 1). [kâlib,]

kâlib: Beden, vücut.

1. Düşmen olsa on sekiz miñ âlem-i âlemlere / Ferd-i vâhid añlarıñ cem'ine **kâlibdir** 'Alî (G. 188, Beyit 3). [kâlibdir, -dir]

kâlib oldı: Vücut bulmak.

1. (Müsebba 1, Beyit 19). [kâlib oldı, -dı]

kâlib-ı insân: İnsanın sureti, görünüşü.

1. (G. 59, Beyit 7). [kâlib-ı insân,]

kallâş: Kalleş, hileci, döneç.

1. Muhammed âleminde câna kalmaz / Muhibb u şâdık u serbâz u **kallâş** (G. 113, Beyit 3). [kallâş,]

kallâş: Dünyayı umursamaz insan.

1. Ehl-i ma'nî iki 'âlemden geçüb **kalleş** olur / Cân fedâdur bir anıñ tek 'âşık-ı kallâşa baş (G. 119, Beyit 4). [*kalleş,*]

kālū belā: Ruhların, yaratıldıktan sonra, Allah'ın "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" sorusuna verdikleri "Evet" cevabı.

1. (G. 102, Beyit 6). [*kālū belā,*]

kālū belā bezminde: "Evet dediler" sözünün kullanıldığı zaman// "Rabbin, Âdemoğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini almış ve onları kendilerine şahit tutarak; 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' (demişti). 'Evet (buna) şahidiz,' dediler" şeklinde geçen hadisenin yaşandığı zaman. A'râf suresi 7/172 numaralı ayetinde geçen ifadedir.

1. (G. 49, Beyit 12). [*kālū belā bezminde, -n, -de*]

kālū belādan: "Evet dediler" anlamına gelen kelime, Kur'ân-ı Kerîm'in Âraf sûresinde bildirildiğine göre Allah'ın kullarını yarattıktan sonra onlara sorduğu, "Ben sizin Rabbiniz değil

miyim?" (Elestü bi-rabbiküm) sorusuna kulların verdiği "Evet" cevabıdır.

1. (G. 57, Beyit 1). [*kālū belādan, -dan*]
2. (G. 37, Beyit 3). [*kālū belādan, -dan*]
3. (G. 173, Beyit 9). [*kālū belādan, -dan*]
4. (G. 177, Beyit 2). [*kālū belādan, -dan*]
5. (G. 135, Beyit 12). [*kālūbelādan, -dan*]

kām: Arzu, meram, maksat.

1. Virildi 'âşıkıñ **kamıñ** çeker ma'sûk-ile cāmı / Bi-hamdullah ki eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G. 183, Beyit 5). [*kamıñ, -iñ*]
2. Ey dest-i gayb-ı nūr **kamı** bir kenāra çek / Kim başdan aşdı cümbiş hem yā 'Alî meded (G. 58, Beyit 7). [*kamı, -ı*]

kāma yetmez: Arzuya, merama erişmek.

1. (G. 170, Beyit 2). [*kāma yetmez, -mez*]

kamber: Hz. Ali'nin kölesi.

1. Günâhîñ 'afv kı l bu Himmetiniñ
yâ veliyullah / Bî-ħakķ-ı ħürmet-i
Selmân u Bûzer **Ķamber** u Câbir
(G. 66, Beyit 20). [*Ķamber,*]

kamçı eyle: Kırbaçla, kamçıla.

1. (G. 112, Beyit 8). [*Ķamçı eyle,*]

kamer: Ay, mah.

1. 'Alî 'arş-ı ħaķîkatde **Ķamerdür** /
Kevâibdür yanında ħayl-i aşĥâb
(G. 2, Beyit 2). [*Ķamerdür, -dür*]
2. 'Alî 'arş-ı ħaķîkatde **Ķamerdür** /
Kevâibdür yanında ħayl-i aşĥâb
(G. 2, Beyit 2). [*Ķamerdür, -dür*]
3. 'Alî didârını görcek ber u şems u
Ķamerden geç / Ĥalîlu'llah kimi
kâle lâ uħıbbu'l-âfillîn söyle (G.
32, Beyit 11). [*Ķamerden, -den*]
4. Hükmine 'arş u ferş u mekîn u
mekân mutî' / Şems u **Ķamer**
kevâib u leyl u nehâr feth (G. 39,
Beyit 7). [*Ķamer,*]
5. On iki burc doķķuz eyvân yeddi
pâsbân / İki meş'al ya'ni ki

ħurşîd u **Ķamer** ħükmindedür (G.
70, Beyit 3). [*Ķamer,*]

6. Bu taķdan aşıldı fetâ dillere
nisbet / Cevzâ u **Ķamer** zühre u
ħurşîd-i muşaş'a' (G. 122, Beyit 5).
[*Ķamer,*]

7. Hem isî bin Meryem hem Ķatıl-ı
deccâlem / Hem şems u **Ķamer**
burcam hem gevher u hem
dürcem (G. 155, Beyit 9). [*Ķamer,*]

8. Göster bize zulumde yüz ey nür-
ı şafâ ruĥ / Ey şem'ı-i ħüdâ ey
Ķamer evc-i şafâ ruĥ (G. 44, Beyit
1). [*Ķamer,*]

9. 'Arş-ı raĥmân üzre Aĥmed
şemsdür Ĥaydar **Ķamer** / 'Arş-ı
ferş nür ider şems u **Ķamer** şâm u
seĥer (G. 65, Beyit 1). [*Ķamer,*]

10. 'Arş-ı raĥmân üzre Aĥmed
şemsdür Ĥaydar **Ķamer** / 'Arş-ı
ferş nür ider şems u **Ķamer** şâm u
seĥer (G. 65, Beyit 1). [*Ķamer,*]

11. Şüretde ger kevâib şems
Ķamerden olmuş / Bu yeryüzi
münevver bu âsımân munaķķaş

(G. 118, Beyit 7). [kamerden, -den
]

12. Zevc-i zehrā ol velāyet
āsimānında **kamer** / Nāib-i
Aḥmed velī-yi ḥaḳḳ daḥı bāb-ı
ḥasen (G. 168, Beyit 4). [kamer,]

13. Kamer çıḥdı seḥābından oyatdı
fitne ḥābından / Velāyet
āfitābından ziyā geldi ziyā geldi
(G. 183, Beyit 9). [kamer,]

kamer doğdı: Ay'ın doğması, ay'ın ortaya
çıkması.

1. (G. 151, Beyit 3). [kamer doğdı, -dı
]

kamer-i envār: Ay ışığı.

1. (G. 2, Beyit 10). [kamer-i envār,]

kāmet: Boy, endam.

1. Çeng-i felek bu **kāmetimi** egdi
çeng tek / Bār-ı ğam-ile eyledi
ḥam yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
8). [kāmetimi, -im, -i]

2. Serv-i baĝ-ı lā-fetā vaḳt oldı
kāmet gösterür / Ol ricālullahı

cem‘ eyler kıyāmet gösterür (G.
82, Beyit 1). [kāmet,]

3. Ol emiriñ emrine ey Himmeti
göster kıyām / Vā‘de-yi yevmü’l-
kıyāmet irdi **kāmet** gösterür (G.
82, Beyit 12). [kāmet,]

kāmet getürme: Namaza kalkılması için
“kad kāmeti’s-salâ” diyerek ezan
okumak.

1. (G. 148, Beyit 3). [kāmet getürme,
-me]

kāmet u ruḥsārîñ: Boy ve yüz.

1. (G. 110, Beyit 3). [kāmet u
ruḥsārîñ, -iñ]

kāmet-i mestāna: Kendinden geçmiş
mest olmuş kimse.

1. (G. 150, Beyit 11). [kāmet-i
mestāna, -a]

kāmet-i ruḥsār-ı zülfünden: Boy, yüz ve
saç (sevgilinin boyu yüzü ve saç
kastedilmektedir).

1. (G. 166, Beyit 9). [kāmet-i ruḥsār-ı
zülfünden, -ü, -n, -den]

kām-ı dil: Gönlün arzusu, gönlün meramı.

1. (Mur. 1, Beyit 12). [kām-ı dil,]

kāmil: İlim, fazîlet ve hüner sâhibi, mânevî meziyetleri bakımından belli bir olgunluğa erişmiş (kimse).

1. Yeryüziñ inşâf u ‘adl u kıst ile ma‘mûr ider / ‘Adil u **kāmil** celilü'l-ıqadr sultân kıpar (G. 63, Beyit 8). [kāmil,]
2. Cāhil-i nākış bu kıulı mu‘teber dutmaz ne ğam / Bu benim doğru sözüm bir **kāmil** insānedür (G. 73, Beyit 7). [kāmil,]
3. Düşmenlerine her dem eyle hizār la‘net / Oğu bu zıkr-i **kāmil** āyāt-ı fetĥ-i Nuşret (Muh. 1, Beyit 22). [kāmil,]

kāmil insān: Olgun insan.

1. (G. 20, Beyit 5). [kāmil insān,]

kāmil olmaz: İlim, fazîlet ve hüner sâhibi, mânevî meziyetleri bakımından belli bir olgunluğa erişmek.

1. (G. 88, Beyit 2). [kāmil olmaz, -maz]

kamu: Bütün, bütünüyle; hep, hepsi; her şey.

1. Eşyâ **kamû** musahĥar u su‘bân u mār fetĥ / İnsān u cinn dîv perî rām vahş-ı tayr (G. 39, Beyit 8). [kamû,]
2. Dönderdi nifāk-ile **kamû** kıavm-i riyâ ruh / Amma ki ne ğam dutmuşuz ey şāhib-i kıuvvet (G. 44, Beyit 8). [kamû,]
3. ‘Aşkında ‘Aliniñ **kamû** erbāb-ı muĥabbet / Bu iki mülkine cihān çekdi kıalem-i red (G. 54, Beyit 8). [kamû,]
4. İmām-ı ‘ārifin Ca‘fer ki ĥaĥkıdan / **Kamû** şādıklara ĥaĥķ pîşvādur (G. 64, Beyit 12). [kamû,]
5. Bir düz eşyâya ĥalife **kamû** esmāya ‘alim / Şafiyullah çeker neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit 11). [kamû,]
6. Bu nübüvvet bu velāyet bu ulūhiyyet ki var / Bir ĥaĥķatdür

ḳamū derk eyle ey şāhib-ḥired (G. 50, Beyit 6). [*ḳamū,*]

7. ‘Alidür ‘ālim-i ‘ilm-i velāyet müftī-yi ejder / **Ḳamū** cāhildir ‘ilmi ḳatında ‘ālim-i dīni (G. 181, Beyit 9). [*ḳamū,*]

ḳamū zerrāt-ı kāināt serbeser nūr oldı:

Hız. Muhammedîn doğduğu gece tüm kainat mucize göstererek her zerre baştan başa nurlandı.

1. (G. 13, Beyit 4). [*ḳamū zerrāt-ı kāināt serbeser nūr oldı,*]

ḳan-: Doymak.

1. Kanmadı özge sudan ‘āşık-ı ‘atşān-ı ḥarīf / Eylemez fāide bayğına pes Nīl u Fırāt (G. 14, Beyit 5). [*kanmadı, -ma, -dı*]

ḳan: İnsan ve hayvanların damarlarında dolaşan, böylece hücreleri besleyerek hayatın devamını sağlayan, plazma ve yuvarlardan meydana gelen kırmızı sıvı, dem, hûn.

1. Ger şevāb itmek dilersen ḥanda kim görsen bugün / Ḥāriciniñ

başını kes gāzī ol **ḳana** bulāş (G. 112, Beyit 9). [*ḳana, -a*]

2. Girende Bedr birle ḥarbe Ḥaydar / ‘Adū **ḳanında** ol dem ḳopdı seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [*ḳanında, -ı, -n, -da*]

3. Yüregim **ḳanını** mı bağırımı biryān idüben / Ol saḥī-ṭab‘ bu mihmānlar için ḥān getirür (G. 71, Beyit 6). [*ḳanını, -ı, -n, -ı*]

4. Tökdi çendān **ḳanını** ol şīr-i ḥaḳḳ müşrikleriñ / Pencesinde oldı berg lāle tek aḥmer ḳılıç (G. 34, Beyit 4). [*ḳanını, -ı, -n, -ı*]

5. Ḥükm-i ḥaḳḳdan oldı aḥbāb-ı ‘Ālī u Aḥmede / Ḥāricī ol naşibiniñ **ḳanı** şerbetten mübāḥ (G. 35, Beyit 6). [*ḳanı, -ı*]

6. Himmetī eydür turāb-ı reh-güzār-ı Ḥaydaram / Bir vücūd-ı kemter **ḳanımda** taḥt u tāc-ı Keyḳubād (G. 46, Beyit 12). [*ḳanımda, -ı, -m, -da*]

7. Kesdi başın niçe ‘anter tek ‘adū-yı ‘ādiniñ / Tökdi **ḳanın** toprağa

- mānend-i berg-i bād-riz (G. 87, Beyit 7). [*kanın, -in*]
8. Eylese her kim ki inkār-ı velāyet
bī-derīg / Başını kes **kanı** ahsun
hāka çün rūd-ı eres (G. 105, Beyit
10). [*kanı, -ı*]
9. Haşm-ile harbe çeküb hāricini
eyledi katl / Batdı bu ‘arşada
mānend-i şafağ **kana** güneş (G.
117, Beyit 8). [*kana, -a*]
10. Vakt oldı mişl-i Haydar bu ‘arşa-
yı serāser / Kāfir **kanından** eyler
şahib-zamān münakkaş (G. 118,
Beyit 10). [*kanından, -ı, -n, -dan*]
11. Sākī-yi devrān eger peymāniña
kān doldurır / Andan ikrāh
eyleme ol bādeye bir kâne çek (G.
138, Beyit 2). [*kān,]*
12. Sākī-yi devrān eger peymāniña
kān doldurır / Andan ikrāh
eyleme ol bādeye bir **kāne** çek (G.
138, Beyit 2). [*kāne, -e*]
13. Zihi devlet cihānda çoğ sa‘ādet /
Tökülse şāh meydānında **kanım**
(G. 158, Beyit 11). [*kanım, -ım*]
14. Zūlfikāri çekdi derdem her taraf
seyl oldı **kān** / Küştegān içinde
gördi Muştafā olmuş nihān (Muh.
2, Beyit 14). [*kān,]*
- kan:** Altın ve gümüş gibi madenlerin
çıktığı maden ocağı; kaynak.
1. Kīmyādur cismimiz bu cānımız
iksīr-i ‘aşk / Gel beri ey kīmyāger
kān bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 6).
[*kān,]*
2. Uşbu şüretde velāyet nūrunı
gördi ‘ayān / Şaykal-ı ma‘nī
kāniñ āynasından sildi pās (G.
103, Beyit 8). [*kāniñ, -iñ*]
3. Şol velī **kāniñ** mübārek ismi
olmuşdır ‘Alī / Nuṭk-ı pākinden
bize munca beyān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 4). [*kāniñ, -iñ*]
4. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / Yoğsa ne hāşıl dilā
bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit
7). [*kānı, -ı*]
5. Ol ‘Alī ol velīni‘met kim oldur
kanı luṭf / Dost hem düşmen

tamam ondan bulur eşyā naşib
(G. 9, Beyit 5). [*kanı, -ı*]

6. Ma‘den-i cūd u seḥādur menba‘-ı
baḥr-ı kerem / İster ol **kānı**
‘atādan Ādem u Ḥavvā naşib (G.
9, Beyit 6). [*kānı, -ı*]

7. Daşı la‘l u yağmuru dürdāne eyler
kanı mişk / Қаṭreyi cem‘ eyleyüb
‘ummān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 6). [*kanı, -ı*]

kan: Nereden.

1. Ādem āzād olmadı tā kılmadı anı
şafi‘ / Gör nece ferzend-imiş
kandan diler baba naşib (G. 9,
Beyit 7). [*kandan, -dan*]

kān behāsi: Diyet.

1. (G. 85, Beyit 11). [*kān behāsi,]*

kan içmekdür: Kan içmek, sömürmek.

1. (G. 73, Beyit 4). [*kan içmekdür, -
dür*]

kana batdı: Kana bulanmak.

1. (G. 42, Beyit 9). [*kana batdı, -dı*]

kanā‘at: Tokgözlülük, yetinme.

1. Bi-ḳavl-i Muşṭafā ey merd-i
müflis / **Ḳanā‘atdür** ṭabīb u renc-i
iflās (G. 104, Beyit 3). [*kanā‘atdür,
-dür*]

2. Himmetī sultān-ı iḳlime
kanā‘atdır bugün / Dīn yolunda
leşker-i nefsi müselmān eyleyen
(G. 167, Beyit 12). [*kanā‘atdır, -dir*
]

kanā‘at küncünü: Yetinme köşesi.

1. (G. 79, Beyit 6). [*kanā‘at küncünü,
-n, -ü*]

kanber: Hazret-i Ali'nin kölesi.

1. Bir ‘āşık-ı belākeş memlūk-ı
sābık-ı dost / **Ḳanber** gerek
‘Aliniñ cān vire ḥidmetinde (G.
23, Beyit 7). [*kanber,]*

2. Ḳanberine bendeyem cān u
göñülden Ḥaydarıñ / Çāker-i yek-
reng-i Selmānam ezelden tā ebed
(G. 53, Beyit 4). [*kanberine, -i, -n,
-e*]

3. Ḳanber gerek ‘Aliniñ cān vire
ḥidmetinde / Her bende maḳbül

- olmaz her tuhfe lāyık dost (G. 23, Beyit 7). [*kanber,*]
4. Ger irādet ʿāleminde **kanber** u selmān şıfat / Bende-yi şāh olmayınca hidmetiñ olmaz kabūl (G. 148, Beyit 6). [*kanber,*]
5. Evliyā şāh-ı velāyet leşkeriniñ serveri / Hâce-yi Selmān u **kanber** Būzer u Veysu'l-Karan (G. 168, Beyit 5). [*kanber,*]
6. Himmetiyem Haydariñ **kanberine** kanberem / Ta'ne urar haşmetim salţanat-ı Sencere (G. 177, Beyit 12). [*kanberine, -i, -n, -e*]
7. Himmetiyem Haydariñ kanberine **kanberem** / Ta'ne urar haşmetim salţanat-ı Sencere (G. 177, Beyit 12). [*kanberem, -em*]
8. Şol veli-yi haqq vaşı-yi Ahmed ihlās ile / Kanberiniñ kanberiniñ **kanberidir** Himmeti (G. 182, Beyit 12). [*kanberidir, -i, -dir*]
9. Şol veli-yi haqq vaşı-yi Ahmed ihlās ile / Kanberiniñ **kanberiniñ** kanberidir Himmeti (G. 182, Beyit 12). [*kanberiniñ, -i, -niñ*]

10. Şol veli-yi haqq vaşı-yi Ahmed ihlās ile / **kanberiniñ** kanberiniñ kanberidir Himmeti (G. 182, Beyit 12). [*kanberiniñ, -i, -niñ*]

kanber olmaz: Hz. Ali'nin kölesi olmak.

1. (G. 34, Beyit 7). [*kanber olmaz, -maz*]

kand: Şeker, şeker kamışı usaresi.

1. Çıhan kim nuţka **kand** ahar mecliste nuqlundan / Tapar her bī-nevā ʿuşşāk-ı müflis nuql-ı şeker bahş (G. 114, Beyit 2). [*kand,*]
2. Başlayanda tūṭi-yi şirin-nefes şekker hadis / Su yerine **kand** ahar ser-çeşmesinden Nıl-i Mışır (G. 25, Beyit 5). [*kand,*]
3. Gül-āb u **kand** neyler Himmeti ey hâce-yi mün'im (G. 76, Beyit 12). [*kand,*]

kand-i gülābı: Şeker gibi tatlı olan gül suyu.

1. (G. 12, Beyit 5). [*kand-i gülābı,*]

kandil: Çerağ, kandil, meşale.

1. Şu'le-i meşy-i 'Alidür zāhiren bir lem'adur / Şemse-i keyvān bu **ḳandil** ṭāḳ-ı lāciverd (G. 52, Beyit 6). [**ḳandil**,]

ḳandil-i mihr u māha: Ay ve güneşin avizesi // gerçek ışığın kaynağı olan Allah.

1. (G. 12, Beyit 3). [**ḳandil-i mihr u māha**, -a]

ḳandil-i muṭallas: Mutalla kelimesini şair aruza uydurmak için mutallas şeklinde yazmıştır. Yıldızlı kandil.

1. (G. 107, Beyit 9). [**ḳandil-i muṭallas**,]

ḳandil-i zer: Altın kandil // güneş.

1. (G. 40, Beyit 6). [**ḳandil-i zer**,]

ḳandil-i ziyā: Parlak, aydınlık kandil.

1. (G. 117, Beyit 11). [**ḳandil-i ziyā**,]

ḳanı: Hani, nerede anlamında soru zamiri.

1. Şeh-süvār-ı 'arş-peymā şol emīnullah **ḳanı** / Kim ḫelāvetde anıñ rūḫu'l-emīn idüb ḫarīd (G. 47, Beyit 8). [**ḳanı**,]

2. Himmeti yolunda şāh-ı evliyāniñ ferdi-iseñ / Şol iki zevceyn **ḳanı** olmaya ezvāciñız (G. 98, Beyit 12). [**ḳanı**,]

kān-ı 'atāniñ: Bağış, lütuf kaynağı.

1. (G. 122, Beyit 4). [**kān-ı 'atāniñ**, -niñ]

kān-ı cūd: Cömertlik kaynağı.

1. (G. 153, Beyit 5). [**kān-ı cūd**,]

kān-ı iḫsān-ı keremdir: İyilik ve cömertliğin kaynağı.

1. (G. 143, Beyit 9). [**kān-ı iḫsān-ı keremdir**, -dir]

kān-ı kerem: Cömertlik kaynağı.

1. (G. 190, Beyit 3). [**kān-ı kerem**,]

kān-ı keremden: Cömertlik kaynağı // Allah.

1. (G. 103, Beyit 10). [**kān-ı keremden**, -den]

kān-ı ma'rifet: Marifet, hüner madeni.

1. (G. 18, Beyit 6). [**kān-ı ma'rifet**,]

kān-ı mevc: Kan dalgası.

1. (G. 31, Beyit 11). [*kān-ı mevc,*]

kanı kanım cānı cānımdır: *Şii inancında Hz. Muhammed'in söylediğine inanılan "Ali'nin eti benim etimdir. Ali'nin canı benim canımdır. Ali'nin kanı benim kanımdır. Her kim ki Ali'yi severse, beni sever, Beni seven de Allahı sever. Her kim ki Ali'ye düşman olur, bana da düşman olur, Bana düşman olan da Allaha da düşman olur. Ali'nin dostluğunu kazanan benim dostluğumu, benim dostluğumu kazanan da Allahın dostluğunu kazanır" manasına gelen bir söz.*

1. (G. 190, Beyit 7). [*kanı kanım cānı cānımdır, -dır*]

kanıñı tökerse: *Kanını akıtmak, canını yakmak.*

1. (Müsebba 1, Beyit 30). [*kanıñı tökerse, -er, -se*]
2. (Müsebba 1, Beyit 41). [*kanıñı tökerse, -er, -se*]

kāni: *Kanaat eden, elindekini yeterli bulup fazlasını istemeyen, kendisine verilene râzı olan.*

1. Kaba-yı atlası āl-i 'abā 'aşkına terk etdi / Olubdur Himmeti bir hırka u bir loğmaya **kāni** (G. 124, Beyit 12). [*kāni,*]

kānūn-ı hoş-āvāzam: *Güzel sesli kanun enstrümanı.*

1. (G. 155, Beyit 10). [*kānūn-ı hoş-āvāzam, -a-ım-am*]

kapū: *Kapı, eşik II makam, huzur.*

1. 'Alidür evliyā haylına sertâc / Yüzi kıble **kapusı** ka'betü'l-hâc (G. 29, Beyit 1). [*kapusı, -s, -ı*]

kapū: *Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer.*

1. Geldi **kapūdan** ol dem bu söz dilinde ezber / Yā menba'ı velāyet yā mazhāru'l-'acāib (Muh. 1, Beyit 15). [*kapūdan, -dan*]

kār: *Fayda, çıkar, kazanç.*

1. Bu cihānda bī-vefāniñ cümle **kār** u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ u berg u bārı hiç (G. 33, Beyit 1). [*kār,*]

2. Kār u zelil u müflis maḥrūm u vaşl-ı ḥaḫḫ / Dāru'l-bekāda salṭanat u ʿazz u cāhı yoḫ (G. 43, Beyit 6). [kār,]

kār eylemez: Etki etmek.

1. (G. 21, Beyit 9). [kār eylemez, -mez]

karar: Değişmez olma, devamlı ve sürekli olma, sebat, istikrar.

1. Himmeti virmez ʿAlī ʿaşkıında her huşyār baş / Yanmasa altında ger āteş **karar** mı cism sac (G. 27, Beyit 12). [karar,]

karar: Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.

1. Karārımızdı yazılmış ḥamsetü'l-esmā / Dokkuz ʿarş u yeddi ferşiñ ʿAlidir aşl-ı bünyādı (G. 181, Beyit 6). [karārımızdı, -ı, -mız, -dı]

karār buldı: Karar vermek, nihayete ermek.

1. (G. 39, Beyit 12). [karār buldı, -dı]

karār eyleyen: Değişmez hâle gelmek.

1. (G. 164, Beyit 10). [karār eyleyen, -y, -en]

karār itmez: Durma, kalma; karar, devamlılık, süreklilik, bir kararda durma.

1. (G. 66, Beyit 3). [karār itmez, -mez]

karār tabdı: Karar bulmak, hüküm vermek.

1. (G. 106, Beyit 5). [karār tabdı, -dı]

karār-ı çarḫ: Dünya'nın karar noktası // Dünya'nın denge noktası.

1. (G. 7, Beyit 1). [karār-ı çarḫ,]

karār-ı çarḫ: Göğün düzeni, evrenin istikrarlı bir şekilde yerli yerinde durması.

1. (G. 7, Beyit 1). [karār-ı çarḫ,]

karar-ı lenger-i arz u semādur: Yeri ve göğü dengede tutan çapa.

1. (G. 64, Beyit 5). [karar-ı lenger-i arz u semādur, -dur]

karavul: Gözcü, nöbetçi.

1. Ḥaḫḫ emriyle oldı bu devr leşker-i dīn cemʿ / Leşker başı ʿisā u

nebî-yi Hızır **karavul** (G. 146, Beyit 9). [*karavul,*]

2. Geh çarhaçı u şaf-şiken gâh **karavul** / Geh ehl-i temâşâ geh-i merd-i şaff-ı cengem (G. 156, Beyit 7). [*karavul,*]

karga: Karga; kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri kara renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş (Corvus).

1. Şahbâz ki olmuşdı oña sidre-nişîmen / Anıñla çıhan ‘arşa oğur **karga** u kerkes (G. 107, Beyit 5). [*karga,*]

kâr-gâh: Yer, iş yeri, fabrika; bu dünya.

1. Kâf-ı nûndan **kâr-gâhı** gerçi munca şüretiñ / Lik şol üstâd-ı şüret-bâfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 3). [*kâr-gâhı, -ı*]

karîb: Yakın.

1. Gel beri bu şehriyar-ı şehri ‘aşkıñ ey fakîr / İtler-ile âşinâ ol gezme tenhâ u **karîb** (G. 6, Beyit 4). [*karîb,*]

2. Görindi zât-ı ‘Alîden kemâl-i şîfât / Ki munca şey’-i ‘acîb u **karîb** buldı vücûd (G. 56, Beyit 2). [*karîb,*]

karındâş: Kardeş.

1. Refîk ol munda bir şâhib-ţarîke / İşt bunı di menden ey **karındâş** (G. 113, Beyit 5). [*karındâş,*]

karşu: -e karşı, -e doğru; bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

1. Leşker-i ye’cûce **karşu** zülfikâr çekdi sedd / Hâk-i pâ-yı Bu-Turâbiñ tütüyâdur ‘aynıma (G. 50, Beyit 12). [*karşu,*]

2. Şâd olur mü’minleriñ dîdârına **karşu** kılur / Hürîler tütü şîfat cennetde şekker-ğandelik (G. 142, Beyit 11). [*karşu,*]

kârûn: Hz. Musa zamanında zenginliğiyle ün salmış, sonra da malı ile birlikte helak olmuş bir şahsiyet, ayrıca M.Ö. 540 ile 560 yılları arasında hükümdarlık yapmış Lidya kralı Kroisos da Karun olarak bilinir.

1. Kılmadı imdād oña cem^c itdügi
dînârı hiç / Çekme **Ķārūn** tek
cihānda renc genc u meyl için
(G. 33, Beyit 9). [*kārūn,*]

kārūn-ı baḥīl: Cimri Karun.

1. (G. 176, Beyit 2). [*kārūn-ı baḥīl,*]

kās: Tam.

1. Güneş burc-ı velāyetden nazar kıl
/ Ṭulū^c eyler demādem bîkem u
kās (G. 104, Beyit 11). [*kās,*]

kaşd: Amaç, niyet.

1. Kıl ḥazer mekrinden ol mekkāre-
yi ‘ayyāreniñ / Kimseye cānāne
olmaz çünkü **kaşdı** cānedur (G. 73,
Beyit 3). [*kaşdı, -ı*]
2. Ger olubdur düşmen āl-i
Muḥammed **kaşdına** / Şubḥ dem
çekdi sınan u bağladı seyf-i siper
(G. 65, Beyit 2). [*kaşdına, -ı, -n, -a*
]
3. Saldı şevk-ile özin āteş-i sūzāna
güneş / **Ķaşd** oldur meni dīvāne
kimi yāne güneş (G. 117, Beyit 1).
[*kaşd,*]

kaşd: Saldırma, saldırış.

1. Düşmen-i āl-i ‘Alī **kaşdına** çün
şāh-şecā^c / Tîğ-ı zerrin kuşanub
mindi bir aşlana güneş (G. 117,
Beyit 6). [*kaşdına, -ı, -n, -a*]

kāş: Gözün üzerindeki siyah ve kalın
kemerli kıllar.

1. Peyveste **kaşırñı** şol kavş-i kuzaḥ
görenden / Taḳlīd birle kılmış ol
her kemān münakkaş (G. 118,
Beyit 4). [*kaşırñı, -ıñ, -ı*]

kaşāne: Köşk.

1. Bir kadem başdı ḥayālñ
gönlümüz kıldı nüzül / Cennet
oldı maḳdeminden dilberā
kaşānemiz (G. 99, Beyit 11).
[*kaşānemiz, -miz*]

kaşd eyledi: Can almaya niyetlenmek.

1. (Müsebba 1, Beyit 16). [*kaşd*
eyledi, -di]

kaşdid: Amaç, niyet; dövme, öldürme,
yaralama gibi işlere kalkışma.

1. Olasın şeytan-perest ey dīv-i
gümrah-ı cühül / **Ķaşdider**

imāniña āhir melāmet gösterür

(G. 82, Beyit 5). [kasdider, -er]

2. (G. 82, Beyit 5). [kasdider, -er]

kāse-yi fağfūr-ı çin: Çin hükümdarının kasesi.

1. (G. 93, Beyit 8). [kāse-yi fağfūr-ı çin,]

kāse-yi halvā: Helva kasesi.

1. (G. 109, Beyit 9). [kāse-yi halvā,]

kāsib: İş güç, meslek, uğraşı; işim gücüm.

1. Kıldı kısmet sākī her bir kāsibe
her kelbine / Hoş kerem hoş luṭf
hoş ihsān hoş erzān ḳadeḥ (G. 37,
Beyit 7). [kāsibe, -e]

kasīde: Beyit sayısı 15'den az olmayan, belli bir maksatla ve bilhassa birini veya bir şeyi övmek için aruz vezniyle yazılmış, bütün beyitlerinin ikinci mısrası ilk beyitle kāfiyeli manzume.

1. 'Alī evşāfıdır şerḥ-i kitābım /
Kaşidem ṭab^c-ı nuṭḳum dāstānım
(G. 158, Beyit 6). [kaşidem, -m]

kāsım: Taksim eden, pay eden // Allah.

1. Cennāt-ı cehennem evine **kāsım** u
ḳassām / Şol meclis-i maḥşerde
olan sākī-yi ebrār (G. 60, Beyit 7).
[kāsım,]

kasīm-i nār u cennet: Cenneti ve cehennemi kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 190, Beyit 10). [kasīm-i nār u cennet,]

kasīm-i nār ve'l-cenne: Cenneti ve cehennemi kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 181, Beyit 10). [kasım u nār ve'l-cenne,]

kāsım-ı cennāt-ı hūr: Cennetlerin hurilerini bölen Allah.

1. (G. 69, Beyit 11). [kāsım-ı cennāt-ı hūr,]

kāsım-ı ḥān-ı behişt: Cenneti kısım kısım bölen hükümdar Allah.

1. (G. 131, Beyit 11). [kāsım-ı ḥān-ı behişt,]

2. (G. 143, Beyit 5). [kāsım-ı ḥān-ı behişt,]

kāsım-ı huld u sakar: Cenneti ve cehennemi kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 159, Beyit 7). [*kāsım-ı huld u sakar,*]

kāsım-ı kaşr-ı behişt: Cennet saraylarını kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 68, Beyit 9). [*kāsım-ı kaşr-ı behişt, --ı*]

kāsım-ı kaşr-ı cinān: Cennetlerdeki köşklere kısım kısım taksim eden Allah.

1. (G. 87, Beyit 11). [*kāsım-ı kaşr-ı cinān,*]

kāsım-ı nār u behişt: Cenneti ve cehennemi kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 96, Beyit 3). [*kāsım-ı nār u behişt,*]

kasım-i nār u cennet: Cenneti ve cehennemi kısım kısım bölen Allah

1. (G. 16, Beyit 3). [*kasım-i nār u cennet,*]

kasım-i nār u nūr: Ateşi ve ışığı, cenneti ve cehennemi kısım kısım bölen Allah.

1. (Muh. 3, Beyit 11). [*kasım-i nār u nūr,*]

kasım-i nūr u nārın: Işığı ve ateşi dağıtan, bölen Allah.

1. (G. 61, Beyit 12). [*kasım-i nūr-ı nārın, -in*]

2. (G. 172, Beyit 11). [*kasım-i nūr u nārın, -in*]

kasım-i nūr u nār: Cennet'i ve cehennem'i kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 188, Beyit 8). [*kasım-i nūr u nār,*]

kāşır: Eksik, kusurlu.

1. ‘Aliyyü ‘āliyyu ālāya oldı Himmeti bende / ‘Urūc itmez velāyet evcine her himmeti **kāşır** (G. 66, Beyit 18). [*kāşır,*]

kāşirāt: Kasirat-üt taraf: Kocasından başkasına aslâ bakmayan. (Cennet kadınlarının bir vasfı) Huriler.

1. Sāye-yi tūba ‘Alī aḥbābınadur selsebil / **Kāşirāt** u hūr-ı gılmān behişt-i cāvidān (G. 162, Beyit 10). [*kāşirāt,*]

kaşr: Saray, köşk.

1. Kaşr ne tāk-ı çirāğan eyleyen
yulduzlara / Baḥmazam ḥūrşid-i
‘arş-efzāyı gözler gözlerim (G.
154, Beyit 2). [kaşr,]

kaşr-ı cihān: Dünya sarayı.

1. (G. 118, Beyit 1). [kaşr-ı cihān,]

kaşr-ı eyvān: Sarayın balkonu.

1. (G. 33, Beyit 3). [kaşr-ı eyvān,]

kaşr-ı muraşsa’: Mücevherlerle süslü
saray.

1. (G. 122, Beyit 4). [kaşr-ı muraşsa’,
]

kaşr-ı muraşsa: Değerli taşlarla süslenmiş
saray.

1. (G. 107, Beyit 7). [kaşr-ı muraşsa,]

kassām: Bölen, taksim eden, kısım kısım
ayıran (kimse).

1. Cennāt-ı cehennem evine kāsım
u **kassām** / Şol meclis-i maḥşerde
olan sākī-yi ebrār (G. 60, Beyit 7).
[kassām,]

kassām-ı cennet: Cenneti taksim eden,
kısım kısım ayıran kimse Allah.

1. (G. 3, Beyit 8). [kassām-ı cennet,]

2. (G. 76, Beyit 7). [kassam-ı cennet,
]

3. (G. 76, Beyit 7). [kassam-ı cennet,
]

kassām-ı cennet u hūr: Cenneti ve
hurileri kısım kısım bölen, taksim eden
Allah.

1. (G. 174, Beyit 12). [kassām-ı
cennet u hūr,]

kassām-ı kader: Kaderi kısım kısım
dağıtan Allah.

1. (G. 72, Beyit 9). [kassām-ı kader,]

kassam-ı nūr u nār: Ateşi ve ilahı nuru
kısım kısım bölen Allah.

1. (G. 95, Beyit 3). [kassam-ı nūr u
nār,]

kāşif-i ‘allāmı: Her şeyi bilen Allah.

1. (G. 148, Beyit 11). [kāşif-i ‘allāmı,
-1]

kāşif-i ‘allāmu’l-ğayūba: Gözle
görünmeyen şeylerin alemini keşfeden,
ortaya koyan.

1. (G. 72, Beyit 4). [kâşif-i ‘allāmu’l-ğayūba, -a]

kâşif-i eltâf-ı ihsānam: Allah'ın lutuflarındaki cömertliği keşfeden.

1. (G. 53, Beyit 3). [kâşif-i eltâf-ı ihsānam, -am]

kâşif-i esrār: Sırları keşfeden, çözen.

1. (G. 18, Beyit 3). [kâşif-i esrār,]
2. (G. 127, Beyit 2). [kâşif-i esrār,]

kâşif-i esrārdan: Sırları keşfeden, açıklığa kavuşturan.

1. (G. 102, Beyit 10). [kâşif-i esrārdan, -dan]

kâşif-i esrār-ı furkândur: Kur'an-ı Kerimdeki sırları keşfeden bulan (kimse).

1. (G. 74, Beyit 6). [kâşif-i esrār-ı furkândur, -dur]

kâşif-i esrār-ı hakk: Allah'ın sırlarını keşfeden.

1. (G. 109, Beyit 2). [kâşif-i esrār-ı hakk,]

kâşif-i ‘ilm: Bilginin sırrını çözen kimse.

1. (G. 190, Beyit 4). [kâşif-i ‘ilm,]

kâşif-i kur’an: Kur'anı keşfeden, Kur'an'ın gerçeklerini ortaya çıkaran, açıklayan.

1. (G. 20, Beyit 9). [kâşif-i kur’an,]
2. (G. 38, Beyit 4). [kâşif-i kur’an,]

kâşifullah: Allah'ın sırrına, bilgisine sahip olan kimse.

1. ‘Alidür ‘ālim u kâşifullahiñ zātına ‘ārif / Ne haddi var aña mānend ola her nāqış u cāhil (G. 145, Beyit 2). [kâşifullahiñ, -iñ]

kat: Huzur, makam, nezd, yan, ön.

1. Ey kefa-yı kân-bağş-ı baħr-ı ber dürr-i luğf-ı nişār / Yeddi deryā menba‘-ı cūdiñ **katında** mişl-i kef (G. 127, Beyit 7). [katında, -ı, -n, -da]
2. Bir cova degmez **katımda** māl u mülk u taħt-ı cāh / Mihr-i ‘aşkıñdur benim genc-i nihānım şāh şāh (G. 171, Beyit 11). [katımda, -ım, -da]
3. ‘Aşık-ı şādık **katından** mülk-i fāni bir cova / Bu fenā bazarının sūd u

ziyānı bir cova (G. 176, Beyit 1).
[*katından, -ı, -n, -dan*]

4. ‘Alidür ‘ālim-i ‘ilm-i velāyet
müfti-yi ejder / Kamū cāhildir
‘ilmi **katında** ‘ālim-i dīni (G. 181,
Beyit 9). [*katında, -ı, -n, -da*]

5. Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ
katına muhtāc / Başında her
veliniñ pāyın türābıdır tāc (Muh.
1, Beyit 19). [*katına, -ı, -n, -a*]

kat^ç kıl: Kes.

1. (G. 165, Beyit 9). [*kat^ç kıl,]*

kat^ç kıldı: Kesmek.

1. (G. 165, Beyit 9). [*kat^ç kıldı,]*

katār: Katar, sıra, dizi.

1. Olsa her kim bile meddāh-ı
suhanver ‘aşk-ilen / Mindi
himmet atını bu yolda **katār** ‘aşk-
ilen (Muh. 3, Beyit 24). [*katār,]*

kat^ç-ı nazar kıl: Vazgeçmek.

1. (G. 32, Beyit 12). [*kat^ç-ı nazar kıl,]*

kat^ç-ı nazar kılmadı: Bakmayı
sonlandırmak.

1. (G. 105, Beyit 3). [*kat^ç-ı nazar
kılmadı, -ma, -dı*]

kat^ç-ı nazar kılmışam: Gözünü çevirmek.

1. (G. 153, Beyit 7). [*kat^ç-ı nazar
kılmışam, -mış, -am*]

kātib: Yazan, yazıcı.

1. Pes hiç vakt şol rüh-ı
mücerredsen bugün / Bu cihānda
kılma **kātib** nefis için harbendelik
(G. 142, Beyit 6). [*kātib,]*

kātıl: Cana kıyan, birini öldüren kimse.

1. Yetmiş iki **kātile** virdi haqq
yoluna cān u baş / Bu saḥā u cūd
u bu elṭāf bu iḥsāna baḥ (G. 41,
Beyit 7). [*kātile, -e*]

2. ‘Adū-yı müşrike **kātıl** münāfıka
tūfān / Muḥibbe nāşır u manşūr
u mü’mināna naşır (G. 67, Beyit
6). [*kātıl,]*

3. Yetmiş iki **kātile** virdi cān başıñ
düşmene / Haqq yolunda kıldı
kim bu cūd-ı iḥsānı ‘Alī (G. 184,
Beyit 7). [*kātile, -e*]

katıl oldu: Cana kıymak, katletmek.

1. (G. 143, Beyit 4). [kātīl oldı, -dı]

kātīl-ı deccālem: Deccal gibi öldürücü.

1. (G. 155, Beyit 9). [kātīl-ı deccālem, -em]

kātīl-i deccāl-i mervānım: Katil yaratılışlı Mervan // Hz. Hüseyin ve yanındakileri Kerbelada öldüren Emevi komutanı.

1. (G. 53, Beyit 10). [kātīl-i deccāl-i mervānım, -ım]

kātīl-i deccāl u şeytān: Deccalı ve şeytanı öldüren.

1. (G. 124, Beyit 5). [kātīl-i deccāl u şeytān,]

kātīl-i dīv u cinn u şeytānıñız: Dev, cin ve şeytanın katili.

1. (G. 94, Beyit 1). [kātīl-i dīv u cinn u şeytānıñız, -ı, -ñız]

kātīl-i dīv-i racīm: Taşlanan şeytanı öldüren kimse.

1. (G. 159, Beyit 6). [kātīl-i dīv-i racīm,]

kātīl-i kenter: Daha fazla can alan katil.

1. (G. 34, Beyit 2). [kātīl-i kenter,]

kātīl-i küffār: Kafirlerin katili.

1. (G. 60, Beyit 3). [kātīl-i küffār,]

2. (G. 180, Beyit 11). [kātīl-i küffār,]

kātīl-i küffār-ı müşrik: Allah'a ortak koşan kafirlerin katili // Hz. Ali.

1. (G. 39, Beyit 2). [kātīl-i küffār-ı müşrik,]

2. (G. 38, Beyit 2). [kātīl-i küffār-ı müşrik,]

kātīl-i sāhir: Sihirbaz, büyüleyici katil.

1. (G. 66, Beyit 13). [kātīl-i sāhir,]

katl eyledi: Katletmek, öldürmek.

1. (G. 117, Beyit 8). [katl eyledi, -di]

katl kıl: Katlet, öldür.

1. (G. 149, Beyit 6). [katl kıl,]

katre: Damla, yağmur ve yağmur gibi dökülen şeyin tanesi.

1. Daşı la'l u yağmuru dürdāne eyler kanı mişk / **Kaṭreyi** cem' eyleyüb 'ummān iden perverdigār (G. 59, Beyit 6). [kaṭreyi, -y, -i]

2. Kaṭredir baḥr-ı vücūdundan vücūd-ı kâināt / Dürr-i deryā-yı

necef ey gevher-i ‘ummān-ı ‘aşk
(G. 131, Beyit 6). [kaṭredir, -dir]

3. Kaṭreden ‘ummāna şāmildir
güneşden zerreye / Hālī olmaz
ya‘ni andan her mekân u zamân
(G. 162, Beyit 7). [kaṭreden, -den]

4. Kaṭre kimdür kim ide deryā-yı
‘ummān-ile baḥş / Ğayr-ı kaṭre-yi
ma‘nide baḥr-ı velāyetdür ‘Alī (G.
26, Beyit 7). [kaṭre,]

5. Damdı bir kaṭre zülāl cām-ı
la‘linden aña / Bu cihetden cūşe
geldi kaynadı ḥum-ḥānemiz (G.
99, Beyit 9). [kaṭre,]

6. Hālīk-ı eşyādır ol luṭf-ile bir
kaṭreyi / Yasemen-i serv-i ḳad
lāle-‘izār eyleyen (G. 164, Beyit 6).
[kaṭreyi, -y, -i]

7. Yumağa on sekiz miñ ‘ālemiñ
‘işyānını / Baḥr-ı fazlından yeter
bir kaṭre şebnem yā ‘Alī (G. 190,
Beyit 9). [kaṭre,]

kaṭtāl-ı ‘amr u ‘anter: *Amr ve Anter'in
öldüren hz. Ali.*

1. (G. 174, Beyit 5). [kaṭtāl-ı ‘amr u
‘anter,]

kaṭvī: *Kuvvetki, güçlü.*

1. Hār olur Yūsuf teki ol servere
kaṭvī düşmen / Murtażādur vālī-yi
Mışr-ı velāyet ey ‘Azīz (G. 87,
Beyit 10). [kaṭvī,]

kaṭka-yı ‘acīb: *Tuhaf bir kavga.*

1. (G. 10, Beyit 6). [kaṭka-yı ‘acīb,]

kaṭvī: *Söz, kelâm.*

1. Her rüz ‘ıyd her gice ḳadr berāt
olur / En‘ām virdi her kaṭvī kim
yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9).
[kaṭvī, -e]

2. Sādīḳ ol kaṭvīline bu şāhiñ muṭī‘ ol
emrine / Dīv düşmez kim ḥekim
Süleymān-ile baḥş (G. 26, Beyit 2).
[kaṭvīline, -i, -n, -e]

3. Velāyet ‘ilm-i cennetdür olagör
dāḥil-i cennet / Bu kaṭvī
mu‘teberdür dāḥil-i dārü’l-cenān
ölmez (G. 85, Beyit 10). [kaṭvī,]

4. Şādīḳ olmaz ger bu kaṭvī müdde‘i
ḥüccet dutar / Hācet-i ḥüccet

degil besdür bu söze esnādımız
(G. 92, Beyit 5). [kavle, -e]

5. Ca'feriñ **ķavline** ezel günden /
Şādıķu'l-ķavl ehl-i imāniñız (G.
94, Beyit 7). [ķavline, -i, -n, -e]

6. Nefs-i rūhuñ mażharından zāt-ı
Ĥaydardır ġaraż / 'Arif-ı dānā
bilir yoĥdur bu **ķavle** iĥtilāf (G.
125, Beyit 2). [ķavle, -e]

7. Külli maĥlūkāta oldur ĥavl-i
ķuvvet şavt-ı nuĥķ / Söyledi
şaddaķ bu **ķavle** şādıķ-ı aĥbār-ı
ĥaķķ (G. 135, Beyit 6). [ķavle, -e]

8. Bir hidāyet **ķavidür** / Ķur'an āyet
ķavidür (Mur. 1, Beyit 19).
[ķavidür, -i, -dür]

9. Şāh-ı velāyet **ķavidür** / "Eş-şabru
miftāĥi'l-ferec" (Mur. 1, Beyit 20).
[ķavidür, -i, -dür]

10. 'Ahd-ı peymān eylediñ çün şāh-
ilen rüz-ı ezel / Sadık ol **ķavlinde**
her hükmeylese merdāne çek (G.
138, Beyit 3). [ķavlinde, -in, -de]

ķavl u ķarār eyleyen: Söz vermek ve
kararlaştırmak.

1. (G. 164, Beyit 9). [ķavl u ķarār
eyleyen, -y, -en]

ķavl-i faşih muttaşıl: Devamlı güzel söz
söyleyen.

1. (G. 4, Beyit 5). [ķavl-i faşih
muttaşıl,]

ķavl-i ĥakikat: Gerçek, doğru söz.

1. (G. 122, Beyit 14). [ķavl-i ĥakikat,
]

ķavli ĥaķķa: Allah kelamı.

1. (G. 129, Beyit 5). [ķavli ĥaķķa, -a]

ķavl-i ĥakķdır: İlahi söz, Allah kelamı.

1. (G. 144, Beyit 10). [ķavl-i ĥakķdır,
-dır]

2. (G. 149, Beyit 4). [ķavl-i ĥakķdır, -
dır]

ķavl-i ĥakķdur: Allah'ın sözü; ayet.

1. (G. 68, Beyit 11). [ķavl-i ĥakķdur,
-dur]

ķavl-i kelām-ı nātıķa: Konuşanın sözü.

1. (G. 89, Beyit 7). [ķavl-i kelām-ı
nātıķa, -a]

ķavl-i mu'teber: İnanılır, güvenilir söz.

1. (G. 65, Beyit 12). [kavl-i mu'teber,
]

kavl-i nebi-yi seyyid-i 'ālem: Dünyadaki
peygamberler önderinin sözü // Hz.
Muhammed'in sözü.

1. (G. 54, Beyit 12). [kavl-i nebi-yi
seyyid-i 'ālem,]

kavl-i resül: Peygamber sözü, hadis.

1. (Muh. 2, Beyit 19). [kavl-i resül,]

kavl-i resül-ı hakk: Allah resulünün sözü.

1. (Mur. 1, Beyit 18). [kavl-i resül-ı
hakk,]

kavl-i riyā: İkiyüzlülükle, gösteriş için
söylenen söz.

1. (G. 14, Beyit 10). [kavl-i riyā,]

kavl-i şāh-ı enbiyādır: Nebiler önderi Hz.
Muhammed'in sözleri.

1. (G. 143, Beyit 3). [kavl-i şāh-ı
enbiyādır, -dır]

kavl-i şahih: Doğru söz.

1. (Muh. 4, Beyit 24). [kavl-i şahih,]

kavm: Kavim, topluluk, cemaat.

1. Eylemez ol **kavm** meydān-ı
hāqīkatden firār / Ya'ni kim
olmaz hirāsān kimseden aşhāb-ı
şidk (G. 130, Beyit 7). [kavm,]

2. Zikriñ bu nuṭkı ey **kavm** yetmiş
iki kez el-yevm / 'ilmiñ hişārına
der kimdir 'Aliden özge (G. 174,
Beyit 6). [kavm,]

3. Kılmaya her kim tevellā hāndān-ı
Ḥaydara / Rūz-ı mahşer biğümān
ol **kavmedür** hākkdan ğazab (G. 3,
Beyit 11). [kavmedür, -e, -dür]

4. Vuşlat-ı hākkdur bu **kavmiñ**
hāceti hākkdan yemin / 'Aşık-ı
didār olan ğayr temennādan
geçer (G. 79, Beyit 2). [kavmiñ, -iñ
]

5. Vākıf ol şūfı biz ol **kavmiz** ki
andan Aḥmediñ / Kıldı anıñ
kırhını bir dāne-yi engür mest (G.
22, Beyit 3). [kavmiz, -iz]

6. Olmasa her **kavme** hākkdan
rehnümā zevc-i Beṭül / Anlara
rūzü'l-kıyāmetde şefi' olmaz
resül (G. 147, Beyit 1). [kavme, -e
]

7. Zerde-gūş-ı rû-siyeh mülhid
münâfık **ķavmiñ** / Āmiye ħar-
mühre ŧatmaz cevheridir
Himmeti (G. 182, Beyit 9).
[ķavmiñ, -iñ]

8. Sünni u gümrāh mel'un münâfık
ķavminiñ / Kesmege başıñ siyāset
ħanceridir Himmeti (G. 182, Beyit
10). [ķavminiñ, -i, -niñ]

ķavm-i Ādi: Ād kavmi; Nuh
Peygamber'den sonra Umman ile
Hadramut arasında yaşadığı rivayet
olunan bir kavim. Adı birkaç defa
Kur'ân'da geçer. Hûd Peygamber'in
davetine icabet etmeyen kavmin azgın
fertleri, üzerlerine gönderilen ŧiddetli
bir rüzgârla helâk edilirler. Kur'ân-ı
Kerîm'e göre (Fussilet/16, Kamer/19,
Hakkâ/6) bu kavim, muhteşem saraylara,
evlere, sürülere, eşsiz bağ ve bahçelere
sahipti. Bu yüzden kibre kapılmış olan
Ād kavmi putlara tapmaya başlamış,
insanlara zulmedip azgınlık ve
taşkınlıkta bulunmuştur.

1. (G. 46, Beyit 4). [ķavm-i Ādi, -i]

ķavm-i cühül: Cahiller topluluğu.

1. (G. 147, Beyit 4). [ķavm-i cühül,]

ķavm-i islāmî: İslam toplumu.

1. (G. 176, Beyit 9). [ķavm-i islāmî,
-iñ]

ķavm-i nūhu: Hz. Nuh'a bağlı olan millet.

1. (G. 167, Beyit 3). [ķavm-i nūhu, -u
]

ķavm-i riyā: İkiyüzlüler topluluğu.

1. (G. 44, Beyit 8). [ķavm-i riyā,]

ķavm-i seyyiāt: Günahkarlar topluluğu.

1. (G. 13, Beyit 13). [ķavm-i seyyiāt,]

ķavm-i uşşāk: Aşıklar topluluğu.

1. (G. 84, Beyit 2). [ķavm-i uşşāk,]

ķavs: Yay.

1. Eyā mü'mîn Āli mihrin siper kıl
saħla imāniñ / Çıħar tîr-i ķader
ķavsın ķazādan o ħaħa kılma (G.
101, Beyit 11). [ķavsın, -in]

ķavseyn-i mukavves: Kavisli iki yay.

1. (G. 107, Beyit 8). [ķavseyn-i
mukavves,]

ķavs-i ķuzah: Gökkuşacağı.

1. (G. 118, Beyit 4). [ķavs-i ķuzah,]

kayd: Bağ, zincir; fark.

1. (G. 47, Beyit 2). [*kayd,]*
2. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘ārifdür garez / Şāh bā dervīş ehl-
i ma‘nīye andan ne **kayd** (G. 47,
Beyit 2). [*kayd,]*

kayd-ı cünūn: Zincire bağlanmış
mecnun, deli.

1. (G. 95, Beyit 1). [*kayd-ı cünūn,]*

kayd-: Endişelenmek.

1. Her gün biter **kaydma** bu farṭ-ı
nihāyete / Ger ğam tōkerse
kanıñı gitme şikāyete (Müsebba
1, Beyit 30). [*kaydma, --ma]*

kayna-: Kaynamak, kabarmak, coşup
yükselmek.

1. Bir şadefden şad-hezārān gevher-
i ğaltān-ı mevc / **Qaynadı** ‘aşk
āteşinden dışra saldı der-zamān
(G. 31, Beyit 3). [*kaynadı, -dı]*
2. Damdı bir kaṭre zülāl cām-ı
la‘linden aña / Bu cihetden cūşe
geldi **kaynadı** hum-hānemiz (G.
99, Beyit 9). [*kaynadı, -dı]*

kayret: Gayret, çaba, mücadele.

1. Qayretinden leşkerin yandurdu
İskender mişāl / Şalmadı çün
āyine pertev-i meş‘al-i tābān
şubḥ (G. 40, Beyit 3).
[*kayretinden, -i, -n, -den]*

kayser: Eski Rum hükümdarlarının
unvanı.

1. Nice hākān nice **kayser** nice
Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi
bu ‘arşada çevgānımıza (G. 175,
Beyit 11). [*kayser,]*
2. Hakk bilür müstağnīyim bu
haşmete baş egmezem / Virseler
ger rūmu delālet eylese **kayser**
meni (G. 187, Beyit 5). [*kayser,]*

kayser-i rūmıñ: Rum hükümdarı.

1. (G. 78, Beyit 6). [*kayser-i rūmıñ, -
ıñ]*

kayser-i rūmuñ: Rum ülkesinin
hükümdarı.

1. (G. 24, Beyit 4). [*kayser-i rūmuñ, -
uñ]*

kaza: Allah'ın takdiri; kader; bela, musibet.

1. Eyā mü'mîn 'Alî mihrin siper kıl saħla imāniñ / Çıhar tîr-i kader kavsin **kazādan** o ħaṭa kılmaz (G. 101, Beyit 11). [*kazādan, -dan*]
2. Her **kazā** vaḳtinde Ḥaydardur biḍarb-ı zülfiḳār / Şad-hezārān but-perestî ehl-i imān eyleyen (G. 167, Beyit 11). [*kazā,]*
3. Kaḫa dönder yiri ḳat^c-ı nazar kıl yeddi kişverden / Vaṭan dut burda Himmetî özge maḳarda geç (G. 32, Beyit 12). [*kaḫa,]*

kazan-: Edinmek, elde etmek.

1. Ey misāfir sa'y kıl bu yolda bir yoldaş **kazan** / Kılmaya ħüccet vire şıdk-ile ol yoldāşa baş (G. 119, Beyit 5). [*kazan,]*

kazā-yı gūy: Allah'ın takdirinin, kaderin topu.

1. (G. 70, Beyit 4). [*kazā-yı gūy,]*

kazā-yı kavsi kadr-i sehmiñ: Kaza yayının kıymetli oku.

1. (G. 98, Beyit 7). [*kazā-yı kavsi kadr-i sehmiñ, -iñ*]

kāzım: Kazım lakabıyla tanınan İmam Musa b. Cafer, altıncı imamın oğludur. Hicretin 128. yılında doğdu ve 183. yılında vefat etti.

1. Daḫi Mu'sā u **Kāzım** şāh-ı Bağdād / Muḫammed Bāḳır u Ca'fer-i Şādık (G. 48, Beyit 10). [*kāzım,]*

kec-bîn: Eğri bakan, şaşı.

1. Köri-yi inkār **kecbîn** köri-yi ehl-i ħased / Ğayr bilmez Himmetî ğayre getirmez ilticā (G. 50, Beyit 13). [*kecbîn,]*

kec-reftār kalb: Tuttuğu yol aykırı, sakat olan gönül.

1. (G. 4, Beyit 3). [*kec-reftār kalb,]*

kec-rev-i kec ṭab^c u kec pergār kalb: Yaradılış, huy olarak tuttuğu yol doğru olmayan ve eğri bir pergel gibi olan gönül.

1. (G. 4, Beyit 11). [*kec-rev-i kec ṭab^c u kec pergār kalb,]*

kef: *Arap alfabesinin yirmi birinci harfi olan.*

1. Ol kelāmullah-ı nāṭık mazhār-ı harf-i nuḳṭ / Hārb vāḳtinde menem dir **kef** he elif sin ayın şād (G. 46, Beyit 7). [*kef,*]

kefā: *Yeter, yetmek.*

1. Hārīmi ʿizzet içre rūḥ-ı zehrā / Emīn-i rāzdār-ı ḳul **kefādur** (G. 64, Beyit 8). [*kefādur, -dur*]

kefā-yı kân-baḥş-ı bahr-ı ber: *Deniz ve topraklara yetecek kadar kanını bağışlama.*

1. (G. 127, Beyit 7). [*kefā-yı kân-baḥş-ı bahr-ı ber,*]

kefen: *Ölüye sarılan bez.*

1. Bir **kefendür** çün oña yoldaş olan bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u cübbe u destārı hiç (G. 33, Beyit 7). [*kefendür, -dür*]

kefil: *Bir kimse verdiği sözü yerine getirmediğinde bütün sorumluluğu üzerine alan kişi.*

1. Hāḳḳ velīniʿmet ʿAlīdür ḳāsım-ı ḥān-ı behişt / Gerçi bu ḥāḳḳ-ı cihāniñ rızḳına ḥāḳḳdır **kefil** (G. 143, Beyit 5). [*kefil,*]

kefil-i rızḳ-ı külli kâināt: *Evrendeki bütün nimetlere kefil olan // Allah.*

1. (G. 98, Beyit 5). [*kefil-i rızḳ-ı külli kâināt,*]

keftār-ı segden: *Sırtlan ve köpek.*

1. (G. 61, Beyit 8). [*keftār-ı segden, -den*]

kehil māzāğ-ı melāikdür: *Meleklerin kötülüğe bakmayan sürmeli gözleri.*

1. (G. 52, Beyit 5). [*kehil māzāğ-ı melāikdür, -dür*]

kelām: *Söz; Allah'ın varlığı, birliği, peygamberlik ve âhiret gibi iman esaslarından bahseden, bu esasları aklî ve naklî delillerle İslâm inançlarına uygun olarak ispat etmeyi amaç edinen ilim.*

1. ʿAlīyyi ʿālīyyi āʿlā u ʿālim u āʿlem / Anıñ şifātını söyler **kelām** hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [*kelām,*]

kelām: Söz, kavf.

1. Munda ne kavf-i resül işlerdi ne hüküm-i kemāl / Añla ey ‘arif tamām oldı **kelāmım** vesselām (Muh. 2, Beyit 19). [kelāmım, -ım]

2. Bu **kelām** idi nuqūş-ı hātemi / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh. 4, Beyit 20). [kelām,]

kelām-ı cāvidān: Ebedi, kalıcı söz.

1. (G. 85, Beyit 5). [kelām-ı cāvidān,]

kelām-ı hüve'l-kitāb-ı āsımāniden:

Gökten inen o kitabın kelimeleri.

1. (G. 100, Beyit 1). [kelām-ı hüve'l-kitāb-ı āsımāniden, -den]

kelām-ı murtażādan: Hz. Ali'nin sözleri.

1. (G. 161, Beyit 10). [kelām-ı murtażādan, -dan]

kelām-ı nāṭıkam: Söz söyleyen hatip.

1. (G. 92, Beyit 8). [kelām-ı nāṭıkam, -am]

2. (G. 50, Beyit 10). [kelām-ı nāṭıkam,]

kelām-ı nāṭıkdır: Söz söyleyen, konuşan //

hz. Ali.

1. (G. 152, Beyit 6). [kelām-ı nāṭıkdır, -dır]

kelām-ı nāṭıkım: Söz söyleyenin, konuşanın sözü.

1. (G. 85, Beyit 5). [kelām-ı nāṭıkım, -ı, -m]

2. (G. 171, Beyit 2). [kelām-ı nāṭıkım, -ım]

kelām-ı nāṭıkıñ: Konuşan, söz söyleyen; Allah'ın sözlerini aktaran // hz. Ali'nin sıfatlarından.

1. (G. 120, Beyit 11). [kelām-ı nāṭıkıñ, -ıñ]

2. (G. 143, Beyit 7). [kelām-ı nāṭıkıñ, -ıñ]

3. (G. 141, Beyit 6). [kelām-ı nāṭıkıñ, -ıñ]

kelāmullah-ı nāṭık: Allah'ın sözlerini aktaran konuşmacı.

1. (G. 38, Beyit 4). [kelāmullah-ı nāṭık,]

2. (G. 46, Beyit 7). [kelāmullah-ı nāṭık,]
3. (G. 129, Beyit 1). [kelāmullah-ı nāṭık,]
4. (G. 151, Beyit 9). [kelāmullah-ı nāṭık,]
5. (G. 158, Beyit 4). [kelāmullah-ı nāṭık,]
6. (G. 190, Beyit 1). [kelāmullah-ı nāṭık,]

kelāmullah-ı nāṭıkdan: İlahi sözleri söyleyen konuşmacı.

1. (Muh. 3, Beyit 7). [kelāmullah-ı nāṭıkdan, -dan]

kelāmullah-ı nāṭıktır: Allah'ın sözlerini aktaran konuşmacı.

1. (G. 125, Beyit 6). [kelāmullah-ı nāṭıktır, -dır]

kelb: Köpek.

1. Ya'ni ki cihān cifesine tālibdür **kelb** / Ey 'āşık-ı şādık budur aqvāl-i Muḥammed (G. 54, Beyit 9). [kelb,]

2. Hārici kāfirden eksükdür münāfık **kelbden** / Bu ḥadise yaḥşı fikr-eyle özünden şadır ol (G. 149, Beyit 5). [kelbden, -den]

3. Himmeti bir şehriyāriñ āsitāni **kelbidür** / Ol şehen-şāh-ı kadimiñ ser-be-ser ḥükmindeür (G. 70, Beyit 12). [kelbidür, -i, -dür]

4. Kelbiniñ kelbiyüz ihlāş-la ol şir-i ḥaqqıñ / Qurb-ı ḥazretde budur mertebemiz 'izzetimiz (G. 91, Beyit 6). [kelbiniñ, -i, -niñ]

5. Kelbiniñ **kelbiyüz** ihlāş-la ol şir-i ḥaqqıñ / Qurb-ı ḥazretde budur mertebemiz 'izzetimiz (G. 91, Beyit 6). [kelbiyüz, -i, -y, -üz]

6. Şol erenler serveriniñ itlerine bendeyem / Hoş sa'ādetdir iderse **kelbine** çāker meni (G. 187, Beyit 6). [kelbine, -i, -n, -e]

kelb: Köpek. II rakip.

1. Kıldı kısmet sākī her bir kāsibe her **kelbine** / Hoş kerem hoş luṭf hoş ihsān hoş erzān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 7). [kelbine, -i, -n, -e]

kelb-i ‘alī u ālem: *Dünyanın ve Hz. Ali'nin kapısındaki köpek.*

1. (G. 155, Beyit 12). [kelb-i ‘alī u ālem,]

kelb-i dergāh-ı şāh-ı merdānīñiz: *Yiğitler önderi Hz. Ali'nin dergahının köpeği.*

1. (G. 94, Beyit 13). [kelb-i dergāh-ı şāh-ı merdānīñiz, -ı, -ñiz]

kelb-i dergāhıdur: *Dergahının köpeği.*

1. (G. 17, Beyit 12). [kelb-i dergāhıdur, -ı, -dur]

kelb-i evlād-ı ‘alī: *Hız. Ali'nin çocuklarının kölesi.*

1. (G. 91, Beyit 15). [kelb-i evlād-ı ‘alī,]

kelb-i nefse: *Köpekleşmiş benlik.*

1. (G. 149, Beyit 3). [kelb-i nefse, -e]

kelīm: *Kendisine söz söylenen, hitap edilen kimse [Tur dağında Cenâbıhakk'ın kendisine hitap etmiş olması sebebiyle Hz. Mûsâ'ya lakap olmuştur].*

1. Hârb içinde havf iderdi öz ‘aşāsından **kelīm** / Geldi senden

Mûsiye anda nidā-yı lā-tehfaf (G. 127, Beyit 5). [kelīm,]

kelle: *Baş, kafa.*

1. ‘Arsa-yı ‘aşka bugün ‘aşıq olan cān getirür / Kesüben **kellesini** tuhfe-yi cānān getirür (G. 71, Beyit 1). [kellesini, -s, -ı, -n, -ı]

2. Halvet-i sulţāna maḥremi olur ‘aşk-ile tā / Virmese minķāş-ı ferrāşına evvel **kelle** şem‘ (G. 123, Beyit 4). [kelle,]

3. Çal kuy-ı şıfat **kellesine** kayşer-i rûmuñ / Destindedür ol deste-yi çevgān-ı velāyet (G. 24, Beyit 4). [kellesine, -s, -ı, -n, -e]

4. Nice ḥākān nice kayşer nice Cemşid-i Cemiñ / Topdur **kellesi** bu ‘arşada çevgānımıza (G. 175, Beyit 11). [kellesi, -s, -ı]

kem: *Az, eksik, noksan, tembel.*

1. Gümānı koy ki munda baḥş-ı mevcūd-ı ‘adem şıgmaz / Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ biş u **kem** şıgmaz (G. 93, Beyit 1). [kem,]

kemāl: *Erginilik, olgunluk.*

1. Hākīkat ‘āleminde ger dilersen /
Kemāliñ külli şeyden eyle
mümtāz (G. 84, Beyit 8). [*kemāliñ,*
-iñ]

kemāl irmez: *Olgunluğa erişmek,*
olgunlaşmak.

1. (G. 89, Beyit 10). [*kemāl irmez,* -
mez]

kemāl-i ‘aşka: *Aşkın olgunluğu.*

1. (G. 88, Beyit 5). [*kemāl-i ‘aşka,* -a]

kemāl-ı künhüne: *Özünün, aslının*
olgunluğu.

1. (G. 74, Beyit 10). [*kemāl-ı*
künhüne, -ü, -n, -e]

kemāl-i ma‘rifet şehrinde: *Olgunluk*
ilminin ülkesi.

1. (G. 76, Beyit 2). [*kemāl-i ma‘rifet*
şehrinde, -n, -de]

kemāl-i şifāt: *Olgun, erişmiş nitelikli.*

1. (G. 56, Beyit 2). [*kemāl-i şifāt,*]

kemān: *Yay, kavis; yay gibi olan kaş.*

1. Peyveste kaşını şol kavı-i kuzah
görenden / Taqlid birle kılmış ol
her **kemān** münakkaş (G. 118,
Beyit 4). [*kemān,*]

kemend kurladı: *Kement dolamak.*

1. (G. 51, Beyit 3). [*kemend kurladı,*
-dı]

kemīne: *Eksik, noksan; hakir, zavallı.*

1. Bir **kemīne** bendedür pes ol veli-
yi vāliye / Aftāb-ı ‘ālem-ārā kim
ider sultān-ı çarh (G. 42, Beyit 5).
[*kemīne,*]
2. Alur ol şāhenşeh-i şāhib-kırānıñ
darb-ile / Bir **kemīne** çāker-i
fağfür u kayşerden harāc (G. 27,
Beyit 2). [*kemīne,*]

kemteri: *Hakir, değersiz, itibarsız.*

1. Mezheb içre fark olubdur yetmiş
iki fırkadan / Mü’min u şālihleriñ
bir **kemteridir** Himmeti (G. 182,
Beyit 8). [*kemteridir,* -dir]

kemterin: *En küçük, en aşağı, en çok*
eksik.

1. İrdi lāhūta bugün kevkebe-i rif'atimiz / **Kemterin** merhalemizdür melekūt u ceberūt (G. 91, Beyit 7). [kemterin,]

ken'ân: Ken'ân şehri // Ken'ân'dan kasıt Hz. Ya'kûb'un kendisidir.

1. Ğark-ı deryâ-yı cehâlet olma ol **Ken'ân** kimi / Nūh vaqtidür zevrağ-ı tūfân bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 4). [ken'ân,]
2. 'Alidür zevrağ-ı Nūhıñ kim aña ger minen cāhil / Eger **Ken'ân** ise haqqdan ne ümmid-i necât eyler (G. 76, Beyit 8). [ken'ân,]

ken'ân: Kenan şehri. Hz. Yakub'un memleketi.

1. Mülki hüsne Yūsufi **Ken'anda** sultān eyleyen / Geydiren Eyyübe hulle endiren Ya'kûba nūr (G. 167, Beyit 7). [ken'anda, -da]

ken'ân-ı mevc: Ken'an ilinin dalgası // hz. Yusuf'un babası hz. Yakup'un oğlu Yusuf kayboldukta sonra çektiği acı ve ıstırabın büyüklüğüne işaret etmektedir.

1. (G. 31, Beyit 6). [ken'ân-ı mevc,]

kenār: Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.

1. Kesdi çendān müşriki rû-yi zemîn oldı muhîṭ / Her **kenāre** saldı yüz min mürde-yi bî-cān-ı mevc (G. 31, Beyit 11). [kenāre, -e]

2. Ey dest-i ğayb-ı nūr kāmı bir **kenāra** çek / Kim başdan aşdı cümbiş hem yā 'Alî meded (G. 58, Beyit 7). [kenāra, -a]

kenār-ı havz-ı kevserdir: Kevser havuzunun kıyısı.

1. (G. 181, Beyit 13). [kenār-ı havz-ı kevserdir, -dir]

kend: Bir kimsenin nimetini ve iyiliğini bilmeyip inkâr etmek.

1. Gāh gebr-idim gāh tersā gāhi Ermeni / **Kend** u fazlından müselmān eyledi bir er meni (G. 187, Beyit 1). [kend,]

keniz: Cariye, halayık, evlenmemiş kız.

1. Hākim-i a'rāf u yezdān Kāsım-ı kaşr-ı cinān / Çākerine oldı

ğilmān hādīm-i hūra **kenīz** (G. 87,
Beyit 11). [kenīz,]

kennās: Cimri, çöpçü.

1. Kerem kıl ey birāder olma **kennās**
/ Güler kennāsı her meclisde
nesnas (G. 104, Beyit 1). [kennās,]

kenzullah: Allah'ın hazinesi.

1. Çıhdı **kenzullahdan** bir gevher-i
‘ālem-fürüz / Baħdı dīdār-ı
habībullah evvel açdı göz (G. 89,
Beyit 1). [kenzullahdan, -dan]

ker: Sağır.

1. Velāyet nūrı görmez ‘Alī
medħinde sem‘ olmaz / Meşelde
kör u **kerdür** ehl-i ğaflet kör u
kerden geç (G. 32, Beyit 10).
[kerdür, -dür]
2. Velāyet nūrı görmez ‘Alī
medħinde sem‘ olmaz / Meşelde
kör u kerdür ehl-i ğaflet kör u
kerden geç (G. 32, Beyit 10).
[kerden, -den]

kerāmāt: Kerametler (Allah'ın bir ikramı
olarak, onun sevgili kullarında görünen
olağanüstü hâl ve fiiller).

1. ‘Alī şānında haħkdandır
muħarrar / Şecā‘at hem saħāvet
hem **kerāmāt** (G. 15, Beyit 9).
[kerāmāt,]

kerāmet: Bir ermişin, Allah'ın kendisine
yakın kullarına lutfettiği olağanüstü
şeyler yapma gücü ile ortaya koyduğu,
akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş,
hârikulâde hal.

1. Derdem ehl-i cennete yüz miñ
kerāmet gösterür / Hücetü'l-
kâim imām-ı cinn u insān melek
(G. 82, Beyit 7). [kerāmet,]

kerbelā deştinde: Kerbela çölü.

1. (G. 119, Beyit 9). [kerbelā
deştinde, -n, -de]

kerem: Cömertlik, iyilik, bağış.

1. Kerem kıl ey birāder olma kennās
/ Güler kennāsı her meclisde
nesnas (G. 104, Beyit 1). [kerem,]

2. Keremdür iki ʿālemde şîʿār-ı şāh-ı merdānīñ / Onuñ meydānına her bī-vücūd-ı bī-kerem şıǵmaz (G. 93, Beyit 9). [keremdür, -dür]

kerem baħrına menbaʿ: Cömertlik denizine kaynak.

1. (G. 122, Beyit 2). [kerem baħrına menbaʿ,]

kerem baħrında: Cömertlik denizi.

1. (G. 126, Beyit 8). [kerem baħrında, -n, -da]

kerem deryāsıdur: Kerem denizi.

1. (G. 16, Beyit 8). [kerem deryāsıdur, -dur]

kerem deryāsına: Cömertlik denizi.

1. (G. 68, Beyit 8). [kerem deryāsına, -n, -a]

kerem deryāsınıñ: Cömertlik denizi.

1. (G. 169, Beyit 3). [kerem deryāsınıñ, -niñ]

kerem kānı: Kerem, lütuf ve ihsan menbaı.

1. (G. 66, Beyit 7). [kerem kānı, -ı]

kerem kıldı: Cömertlik göstermek.

1. (G. 173, Beyit 6). [kerem kıldı, -dı]
2. (Muh. 1, Beyit 7). [kerem kıldı, -dı]

kerem-kān: Cömertlik, lütuf kaynağı.

1. Hān-ı ihsānında anıñ mihr u māh-ilen kümāc / Maʿden-i cūd ol kerem-kānı seħāsiyle şāhıñ (G. 27, Beyit 4). [kerem-kānı, -ı]
2. Menbaʿ-ı deryā-yı ʿilm u hilm u kaf-ı şabr-ı şükr / Maʿden-i elṭāf-ı ihsān kerem-kānı ʿAlī (G. 184, Beyit 6). [kerem-kānı, -ı]

kerīm: Kerem sahibi, cömert, soylu.

1. Pādişāh-ı dehr taht u bārgāhından geçer / Şol Kerīmiñ oğrasa bir zerre şevk u zevk-idi (G. 78, Beyit 11). [kerīmiñ, -iñ]

kerīm: Cömert olan yaratıcı; hz. Alī.

1. ʿAlidür ekrem-i ser-baħş u zer-baħş u velīniʿmet / Hāṭā-baħş u ʿaṭā-baħş u kerīm u fāyız u nāfiʿ (G. 124, Beyit 6). [kerīm,]

kerim: Cömert, kerem sahibi olan // Hz. Muhammed.

1. Vakt-i hâcet kimseye hüccet getirmez ol **kerim** / Şâhib-i elţâf-ı ihsândur ezelden tâ ebed (G. 49, Beyit 10). [kerim,]

kerim: Kerem sahibi, cömert olan yaratıcı II Allah'ın isimlerindedir.

1. Ol **kerimiñ** urdı nâgeh kılzüm ihsân-ı mevc / Bağladı yüz hikmet-ilen kâlib insân-ı mevc (G. 31, Beyit 1). [kerimiñ, -iñ]
2. Ol **kerimiñ** hân-ı fazlından ganîdir kâinât / Cüd-ı luţfundan bulubdur külli mevcüdât feyz (G. 121, Beyit 6). [kerimiñ, -iñ]
3. Kim ki Hâyder çâkeridir ol çekübdür haţţ-ı ‘afv / Nâme-yi â‘mâlına anıñ **kerim** u lem-yezel (G. 140, Beyit 6). [kerim,]
4. Bir şabağdır ol **kerimiñ** sofrasında nuh felek / Ol şabağ üstinde iki kuruş-ı covdır mihr u mâh (G. 169, Beyit 4). [kerimiñ, -iñ]

kerim-i ‘ayb-puş: Ayıpları örten cömert // Allah.

1. (G. 189, Beyit 12). [kerim-i ‘ayb-puş]

kerim-i bahr-ı cüduñ: Cömertlik denizinin cömerdi.

1. (G. 113, Beyit 11). [kerim-i bahr-ı cüduñ, -uñ]

kerim-i kâr-sâz: Cömert yaratıcı // Allah.

1. (G. 83, Beyit 12). [kerim-i kâr-sâz,]
2. (G. 142, Beyit 9). [kerim-i kâr-sâz,]

kerim-i lemyezeli: Cömertliğinin başı ve sonu belli olmayan // Allah.

1. (G. 185, Beyit 11). [kerim-i lemyezeli,]

kerim-i pür-kerem: Cömertlik dolu cömert // Allah.

1. (G. 75, Beyit 10). [kerim-i pür-kerem,]

kerkes: Akbaba.

1. Kerkesiñ meyli eger cife-yi murdâra çeker / Himmeti bülbül-

i hoş-ḥān gülistāna gider (G. 77,
Beyit 12). [kerkesiñ, -iñ]

2. Eger **kerkes** degilsen mişl-i ‘anḳā
/ Velāyet ḳāfına ḳıl ‘azm-i pervāz
(G. 84, Beyit 6). [kerkes,]

3. Şahbāz ki olmışdı oña sidre-
nişimen / Anıñla çıhan ‘arşa oḥur
ḳarga u **kerkes** (G. 107, Beyit 5).
[kerkes,]

kerkes-i dūn: Aşağılık, alçak akbaba.

1. (G. 86, Beyit 9). [kerkes-i dūn,]

kerrat: Tekrar tekrar, defalarca.

1. Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı
‘imrān gāh Nūḥ / Niçe **kerrat** gör
ḳopardı ‘āleme tūfān-ı mevc (G.
31, Beyit 5). [kerrat,]

kerrübi: Allah’a en yakın olan dört büyük
melek; Cebrail, Mikail, İsrail, Azrail.

1. Harīm-i ḥürmetinden enbiyā u
murselīn ḥādīm / Mu‘allā
āstānında anıñ **kerrübiler** zāir (G.
66, Beyit 9). [kerrübiler, -ler]

2. Çağruşur şābāş görcek ḳadriñi
kerrübiler / Zevḳ-ile işār ider ‘aşḳ

ehli ol şābāşa baş (G. 119, Beyit 2).
[kerrübiler, -ler]

3. İns-i cinniñ ka‘besidir āstāniñ yā
imām / Nūr sürer **kerrübiler** ol
āstāna şaff-be-şaff (G. 127, Beyit
4). [kerrübiler, -ler]

kes-: (Bıçak, makas, balta vb. bir aletle)
İkiye ayırmak, koparmak, kat’etmek.

1. Ortasından iki bölüde gebr-i
mānend-i ḳalem / **Kesdi** onda
Cebre’iliñ şeh-periñ şāh-ı kerem
(Muh. 2, Beyit 9). [kesdi, -di]

2. **Kesdi** çendān müşriki rū-yi zemīn
oldı muḥiṭ / Her kenāre saldı yüz
min mürde-yi bī-cān-ı mevc (G.
31, Beyit 11). [kesdi, -di]

3. ‘Arsa-yı ‘aşḳa bugün ‘aşıḳ olan
cān getirür / **Kesüben** kellesini
tuḥfe-yi cānān getirür (G. 71,
Beyit 1). [kesüben, -üben]

4. Kesdi evvel başını ṭop eyledi
merdānımız / Girdi bu meydāna
çevgān velāyet ‘aşḳına (G. 96,
Beyit 10). [kesdi, -di]

5. Başını **kes** zīnet-i esbābını tārāca vir / Ey muvaḥḥid mundan özge müşrike yoḥdur ‘ilāc (G. 27, Beyit 8). [*kes,]*
6. Geldi ḥaḳḳdan tā kim ol tiğ-ı düpeyker Ḥaydara / **Kesdi** ehl-i şirki dīn-i Muştafā tabdı revāc (G. 27, Beyit 6). [*kesdi, -di]*
7. Kim ‘Alī yolında olsa ḥayy-ı fiddāreyn olur / Şu‘lesi artar çüşem’iñ başını **kesdükce** gāz (G. 83, Beyit 8). [*kesdükce, -dükce]*
8. Zülfiḳār-ı Ḥaydar-ı şaff-der **keser** müşrikleri / Şöyle kim zāhir biçer bu keşt-zār u dehr-i dās (G. 103, Beyit 5). [*keser, -er]*
9. Ḥayl-ı encümenden **keser** bir ḥamlede yüz min rū’s / Tiğ çekse ḥaşm-len çün zülfiḳār-ı Ḥaydarı (G. 106, Beyit 4). [*keser, -er]*
10. Öziñe yār eyle gel elde iken iḥtiyār / Yoḥsa **keser** başıñı ḥancer-i burrā nefis (G. 109, Beyit 6). [*keser, -er]*
1. Bend-i ‘alāyık **kes** ferd ol fenāya muṭlaḳ / Kim cān u dilden ister anıñ ki ‘āşık-ı dost (G. 23, Beyit 2). [*kes,]*
2. Ey birāder **kes** siyāset ḥançer-ilen başını / ‘Āşī olur eylese bir ḳul düsulṭān-ile baḥs (G. 26, Beyit 5). [*kes,]*
3. Himmeti şāh-ı velāyet ‘aşkına müşrikleriñ / Başını **kes** ḥançer-i nuṭḳ-ile dest-i cān meriz (G. 87, Beyit 12). [*kes,]*
4. Ḥaydardan eger gün teki dem urmasa herkes / Çek tiğ-ı düdem başını ol bī-ḥaberiñ **kes** (G. 107, Beyit 1). [*kes,]*
5. Bülbülü açma ḳafesden bāğ-ı dilden zāğ sür / Ravzā-yı ma‘nī ṭarīḳat gülşeninde ḥārı **kes** (G. 108, Beyit 3). [*kes,]*
6. Ka‘beyi but-ḥane ḳılma olmaya ger but-perest / Lātı yandur ḥaçı sindur rişte-yi zünnārı **kes** (G. 108, Beyit 6). [*kes,]*

kes: Ayır, kopar.

7. Tîr-i illâdan eger vâkıfsan ey
şâhib vücûd / Hancer-i lâ çek
tanâb-ı perde-yi pindârı **kes** (G.
108, Beyit 11). [kes,]
8. Ger şevâb itmek dilersen hânda
kim görsen bugün / Hâricîniñ
başını **kes** gâzî ol kına bulâş (G.
112, Beyit 9). [kes,]
9. Kes müşrik-i münâfık-ı gaddâr-ı
zâlimi / Öldür şevâb mü'mine
küfr u günâhı yoĥ (G. 43, Beyit
11). [kes,]
10. Tîĥ-ı zecr-ilen 'adû-yı hânedân
Himmetî / Başını **kes** bu cehetden
kim işitmezler hadîs (G. 25, Beyit
13). [kes,]
11. Bend-i 'alâyık **kes** ferd ol fenâya
muţlak / Dârın içinde yoĥdur zirâ
'alâyık dost (G. 23, Beyit 2). [kes,]
12. Hânda görsen **kes** 'adû-yı
hânedân-ı Haydarı / Baş kaçurma
müşrik-i gaddardan dönderme
yüz (G. 102, Beyit 8). [kes,]
13. Ey muĥibbi yâr-ı Haydar müşrik-i
aĥyârı **kes** / Tîĥ çek şâh-ı velâyet
'aşkına inkârı **kes** (G. 108, Beyit
1). [kes,]
14. Ey muĥibbi yâr-ı Haydar müşrik-i
aĥyârı **kes** / Tîĥ çek şâh-ı velâyet
'aşkına inkârı **kes** (G. 108, Beyit
1). [kes,]
15. Mütemerrid durur ol dîv-i ded
tek sesi **kes** / Çünkü baş almadı
fermân-ı Süleymânımıza (G. 175,
Beyit 10). [kes,]
16. Şol ĥabîbullah resûlullah
Muĥammed 'aşkına / Ėzî iseñ
dîn yolında zümre-yi küffarı **kes**
(G. 108, Beyit 2). [kes,]
17. Ey 'azîzim Yûsufî çâh-ı zelâletden
çıĥar / Genc-i Züleyĥâ-yı
ţama'dan sâĥir-i mekkârı **kes** (G.
108, Beyit 4). [kes,]
18. Oĥu iĥlâs-ile
bismillahirraĥmanirraĥîm / Dîv-
ilen şeyţânı öldür zâlim-ı gaddârı
kes (G. 108, Beyit 5). [kes,]
19. Her şecer kim bitmez anda mîve-
yi mihr-i 'Alî / 'Aşĥ-ilen tîr u
teber çek ol bülend-eşcârı **kes** (G.
108, Beyit 7). [kes,]

20. El ıĥar mehdi cesedden ey peser
Ĥaydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden mārı **kes** (G. 108,
Beyit 8). [kes,]

21. Cīfedür dünyā ama^c kelbi aña
dāim ĥarış / Tāze daşla cīfe-yi
pāk ol seg-i murdarı **kes** (G. 108,
Beyit 9). [kes,]

22. Var-ise ger şāh-ı ebrār ile ‘ahd u
peymānīñ / Gel vüçüduñ
kişverinden leşker-i eşrārı **kes** (G.
108, Beyit 10). [kes,]

23. Ey münāfık Lātı koynından ıĥar
zūnnārı **kes** / Aĥiretde müşrike
ünkim yetürmez Lāt feyz (G. 121,
Beyit 10). [kes,]

kes: Bitirmek, sonlandırmak.

1. Kuru ağacdan bize meyve-yi ter
luĥf-iden / Berd-i ‘acūzu **kesüb**
taze bahār eyleyen (G. 164, Beyit
5). [kesüb, -üb]

kesād: Kıtlık, yokluk, azlık.

1. Oldı **kesād** revnāk-ı bāzār-ı ehl-i
fażl / ‘Arif tükendi fırça-yı nādān

içindeyüz (G. 95, Beyit 7). [kesād,
]

kesād oldu: Yokluk, kıtlık, alışverişte
durgunluk.

1. (G. 46, Beyit 10). [kesād oldu, -dı]

kesb ider: Edinmek, elde etmek,
kazanmak.

1. (G. 76, Beyit 2). [kesb ider, -er]

keşf: Tanıma, öğrenme, anlayıp bilme.

1. ‘İlm u ĥilm u **keşf** u cūd u ĥarb
onundur tamām / Müdde‘i
onunla eyler bes burhān-ile baĥş
(G. 26, Beyit 9). [keşf,]

keşf: Tanıma, öğrenme, anlayıp bilme.

1. Serv-i semā u ‘arz u cebel baĥr
cümle **keşf** / Bu şark u ĥarb u
kuĥb yemīn u yesār fetĥ (G. 39,
Beyit 9). [keşf,]

keşf: Bir sırrın ve gizli bir halin Allah
tarafından bir kimseye gösterilmesi,
ilham edilmesi.

1. Nokĥa-yı ba sin u mim sırr-ı
bismillah **keşf** / Tanı ol şāhı kim

- olur aña sırrullah **keşf** (G. 128, Beyit 1). [keşf,]
2. Nokta-yı ba sin u mim sırr-ı bismillah **keşf** / Tanı ol şāhı kim olur aña sırrullah **keşf** (G. 128, Beyit 1). [keşf,]
3. ‘İlmine eşyā musahhar hem zamir-i pākine / Cinn u ins külli maḥlūkāt-ı arzullah **keşf** (G. 128, Beyit 3). [keşf,]
4. Hālikiñ hem hilḳatiñ esrāri ‘ayāndır zātına / Levḫ-i maḥfūz u nuzūl-ı vaḫy-i ‘arşullah **keşf** (G. 128, Beyit 4). [keşf,]
5. Sırr-ı erraḫman ‘ale’l-‘arş-ı istivā’ ma‘lūm aña / Şüret-i şebu’l-meşānī ya‘ni vechullah **keşf** (G. 128, Beyit 5). [keşf,]
6. Barmağı miftāḫ-ı bāb-ı rahmet-i rahmānīdir / Ḥaḳḳdan ol şāh-ı kerīme künt-i kenzillah **keşf** (G. 128, Beyit 6). [keşf,]
7. Şed hezārān ‘isī tek rūḫ-i mücerred bendesi / Şol dem-i cān-baḫşına enfās-ı rūḫullah **keşf** (G. 128, Beyit 7). [keşf,]

8. Himmeti oldı cemālından ‘Alīniñ mü be mü / Şāḫib-i idrāke te’vīl-i kelāmullah **keşf** (G. 128, Beyit 9). [keşf,]
9. Geldi ‘ilminden zūhūra mu‘cizāt-ı enbiyā / Ol veliyullah ‘icāz-ı beniyullah **keşf** (G. 128, Beyit 8). [keşf,]

keşf ola: Açılmak.

1. (G. 102, Beyit 10). [keşf ola, -a]

keşf oldı: Açılmak, ortaya çıkmak.

1. (G. 173, Beyit 1). [keşf oldı, -dı]

keşf olmadı: Açmak, açığa çıkarmak.

1. (G. 128, Beyit 2). [keşf olmadı, -ma, -dı]

keşf-i genc: Hazineyi keşfetmek, ortaya çıkarmak.

1. (G. 102, Beyit 2). [keşf-i genc,]

keşf-i hakāyık: Gerçekleri meydana çıkarma.

1. (G. 23, Beyit 8). [keşf-i hakāyık,]

keşf-i hicāb it: Örtüyü kaldırmak, görünür kılmak.

1. (G. 44, Beyit 11). [keşf-i hicāb it,]

keşf-i remz: Sembolleri, gizli işaretleri
çözme, aydınlatma.

1. (Muh. 3, Beyit 7). [keşf-i remz,]

keşf-i zāt itdi: Varlığı ortaya çıkarmak.

1. (G. 179, Beyit 1). [keşf-i zāt itdi, -
di]

keşfü'l-każā: Belaların sebebini
keşfetmek.

1. Genc-i esmā menba^c-ı ma^cnā
beyān-ı ma^crifet / Murtażādur
kāşif-i esrār lev keşfü'l-każā (G.
18, Beyit 3). [keşfü'l-każā,]

kesil: Ayrıl, uzaklaş, ilgiyi kes, vazgeç.

1. Gel gel imdi bu vücūduñ tahtına
sulţān-iken / Haydariñ aḥbābına
yār ol ^cadūsından kesil (G. 144,
Beyit 7). [kesil,]

keşmekeş: Karışıklık.

1. Mihr-i āl-i murtażādur mülket-i
emn u emān / Yoḥdur o ^cālemde
ḥavf-ı kirdār u keşmekeş (G. 115,
Beyit 3). [keşmekeş,]

kesret: Çokluk.

1. Vaḥdetde kisret olmaz ey ^cārif-i
muvaḥḥid / Ma^cnide bir ^cadūdur
bu çār u penc u hem şeş (G. 111,
Beyit 8). [kisret,]

kesret dutdı: Bollukla, zenginlikle
kaplamak.

1. (G. 23, Beyit 10). [kesret dutdı, -dı
]
2. (G. 23, Beyit 10). [kesret dutdı, -dı
]

kesret-i kılet: Çokluk ve yokluk.

1. (G. 24, Beyit 11). [kesret-i kılet,]

kesr-i elvāḥ: Levhaları kırmak // hz. Musa
Tur dağından döndüğünde halkının
Samiri buzağısına taptığını görünce
sinirle Allah tarafından ona indirilen
levhaları yere atarak kırması hadisesi.

1. (G. 8, Beyit 10). [kesr-i elvāḥ,]
2. (G. 36, Beyit 7). [kesr-i elvāḥ,]

kesr-i ğabrāda: Kırılmış zemin,
parçalanmış dünya.

1. (G. 29, Beyit 4). [kesr-i ğabrāda, -a
]

keşşâf-ı çâr-defter: *Bilinmeyenleri meydana çıkararak dört kitap; Tevrat, Zebur, İncil, Kur'an.*

1. (Muh. 1, Beyit 1). [*keşşâf-ı çâr-defter,*]

keşşâf-ı kulübdur: *Kalpleri açan.*

1. (G. 60, Beyit 6). [*keşşâf-ı kulübdur, -dur*]

keşti: *Suda yüzen insan ve yük taşımaya yarayan her türden taşıtın genel adı, gemi.*

1. Hağğa mişâl-i keşti-i Nūh oldu hubb-ı şāh / Şıdk-ile gir bu keştiye ey t̄alib-i necāt (G. 13, Beyit 8). [*keştiye, -y, -e*]
2. Keşti-yi fetḥ-i necāt oldu bize mihr-i 'Alī / Ger minen Nūh ise bu keştiye t̄ufāna gider (G. 77, Beyit 6). [*keştiye, -y, -e*]
3. Kıl celāletden ḥezar tā keştiñi sindurmaya / Heybet-ilen şöyle kim gark eyledi Ken'ān-ı mevc (G. 31, Beyit 6). [*keştiñi, -ñ, -i*]

4. Nūha fazlından 'ināyet kılmadı keşti necād / Ümmetiñ müstevcib-i t̄ufān iden perverdigār (G. 59, Beyit 10). [*keşti,*]

keşti-yi fetḥ-i necāt: *Kurtuluş yolunu açan gemi.*

1. (G. 77, Beyit 6). [*keşti-yi fetḥ-i necāt,*]

keşti-yi necāt: *Kurtuluş gemisi // Nuh'un gemisi.*

1. (G. 95, Beyit 2). [*keşti-yi necāt,*]

keşt-zār: *Keşt ü gūzar: gezinti, gezme, dolaşma.*

1. Z̄ülfikār-ı Ḥaydar-ı şaff-der keser müşrikleri / Şöyle kim zāhir biçer bu keşt-zār u dehr-i dās (G. 103, Beyit 5). [*keşt-zār,*]

ketm: *Bir sözü, bir haberi, bir sırrı saklama, gizli tutma.*

1. Ol şeh-i merdān vücūd iklimine sultān-ıdı / Gelmeden ketm 'ademden Ādem u Ḥavvā henüz (G. 90, Beyit 3). [*ketm,*]

kevākib: Yıldızlar.

1. ‘Alī ‘arş-ı haķikatte ķamerdür /
Kevākibdür yanında ĥayl-i aşĥāb
(G. 2, Beyit 2). [*kevākibdür, -dür*]
2. ‘Arş-ı eyvānıñ **kevākibden**
munakkaş eyleyen / Āftābı
meş‘al-ı tābān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 4). [*kevākibden, -den*
]
3. ‘Alī ‘arş-ı haķikatte ķamerdür /
Kevākibdür yanında ĥayl-i aşĥāb
(G. 2, Beyit 2). [*kevākibdür, -dür*]
4. Bu **kevākib** ĥaylı tiĝ-ı
şubĥgāhından geĥer / Şu‘le-yi
şevķim sipehriñ mihr u
māhından geĥer (G. 78, Beyit 1).
[*kevākib,*]
5. Hükmine ‘arş u ferş u mekīn u
mekān mutī‘ / Şems u ķamer
kevākib u leyl u nehār feth (G. 39,
Beyit 7). [*kevākib,*]
6. Şüretde ger **kevākib** şems
ķamerden olmış / Bu yeryüzi
münevver bu āsmān münakkaş
(G. 118, Beyit 7). [*kevākib,*]

kevākib-i ĥarĥ: Dönen yıldızlar.

1. (G. 112, Beyit 5). [*kevākib-i ĥarĥ,*]

kevkeb: Yıldız.

1. Meşelde kevkeb-imiş serbeser
siyāh velī / ‘Alī bu **kevkeb** içinde
mişāl-i māh-ı münīr (G. 67, Beyit
5). [*kevkeb, -up*]
2. Doĥkuz eflākı bir menşübde ol
şāh māt eyler / ‘Alī bu mihr u
māh u **kevkebe** emritmese
doĥmaz (G. 76, Beyit 6). [*kevkebe,*
-e]
3. Meşelde **kevkeb-imiş** serbeser
siyāh velī / ‘Alī bu kevkeb içinde
mişāl-i māh-ı münīr (G. 67, Beyit
5). [*kevkeb-imiş, --i, -miş*]
4. Ķıldılar **kevkebleri** naķl-i ceres
Ĥurşid-i cām / Şāh bezminden
şabūĥi ķılmaķa mestān şubĥ (G.
40, Beyit 10). [*kevkebleri, -ler, -i*]
5. Yeddi **kevkeb** yetmiş miñ illik
rāhdān-ı merde / Bir ķadem
yoldur anıñ ķurbinde belke bir
arş (G. 115, Beyit 9). [*kevkeb,*]

kevkebe-i rif'atimiz: *Yücelik yıldızı.*

1. (G. 91, Beyit 7). [kevkebe-i rif'atimiz, -i, -miz-imiz]

kevkeb-i ikbālem: *Mutluluk, baht yıldızı.*

1. (G. 155, Beyit 10). [kevkeb-i ikbālem, -em]

kevkeb-i raḥṣān: *Parlak yıldız.*

1. (G. 40, Beyit 9). [kevkeb-i raḥṣān,]

kevkeb-i raḥṣān-ı velāyet: *Veliliğin parlak yıldızı.*

1. (G. 24, Beyit 10). [kevkeb-i raḥṣān-ı velāyet,]

kevkeb-i seyyār kuṭb: *Kutbun hareketli yıldızı.*

1. (G. 7, Beyit 3). [kevkeb-i seyyār kuṭb,]
2. (G. 7, Beyit 4). [kevkeb-i seyyar-ı kuṭb,]

kevn: *Varlık, vücut, mevcûdiyet.*

1. Yoḥdur kevnin içinde mişl-i mānend-i āniñ / Lā-mekān tahtında sulṭāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 9). [kevnin, -in]

2. Zāhir itdi küntü kenzen perdesinden zātını / Raḥmetinden ḥālîkın açıldı kevnine künüz (G. 89, Beyit 4). [kevnine, -i, -n, -e]

3. Hük-m-i iklîm-i ulûhiyyetde işlerdi revān / Gelmedin kevnine bu menşür-ı emr-i nün u kâf (G. 125, Beyit 3). [kevnine, -i, -n, -e]

kevser: *Cennette olduğuna inanılan içenin bir daha susuzluk hissi yaşamayacağı kutsal su.*

1. ‘Alidür ol ki der yevmü'l-kiyâmet / Virir mü'minlere kevserden iḳdāḥ (G. 36, Beyit 9). [kevserden, -den]

kevser meyinden: *Kevser şarabı, cennette var olduğuna inanılan bir şarap.*

1. (G. 37, Beyit 4). [kevser meyinden, -n, -den]

kevser-i bezmdür: *Cennetteki Kevser Irmağının bulunduğu makam.*

1. (G. 96, Beyit 11). [kevser-i bezmdür, -dür]

kevser-i tūbā: *Cennetteki Kevser ırmağı ve Tuba ağacı.*

1. (G. 168, Beyit 12). [*kevser-i tūbā,*]
2. (G. 171, Beyit 11). [*kevser-i tūbā,*]

keyd: *Hîle, oyun.*

1. Çün harām oldı tevekkül
‘āleminde mekr u **keyd** / ‘Aşıkıñ
seyf u şināni şıdk-ı teslim-i rızā
(G. 47, Beyit 5). [*keyd,*]

keyfiyet: *Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik.*

1. Şāh-ı sâbık mihr-i hālîk şeh-
süvār-ı lā-mekān / On sekkiz miñ
‘ālemiñ **keyfiyetiñ** itdi ‘ayān (G.
162, Beyit 1). [*keyfiyetiñ, -iñ*]

keyfiyyet: *Bir şeyin niteliği ve insana verdiği hoşluk hissi.*

1. Gel velāyet neş’esinden hāşıl it
bir vaqt hal / Tā vire
keyfiyyetden rūhuña şalāt feyz
(G. 121, Beyit 9). [*keyfiyyetden, -
den*]

2. Her kimiñ cānında yoğdur zevk
bu **keyfiyetiñ** / Suhre-yi kûl-ı
biyābāndur ezelden tā ebed (G.
49, Beyit 5). [*keyfiyyetiñ, -iñ*]

keyfiyyet-i eşvāt: *Seslerin niteliği.*

1. (G. 76, Beyit 3). [*keyfiyyet-i eşvāt,
]*

keyfiyyet-i eşyā: *Yaratılmış olan şeylerin nitelikleri.*

1. (G. 151, Beyit 2). [*keyfiyyet-i eşyā,
]*

keykāvus: *Keyaniyan'ın padişahı olup Keykubat'ın torunu ve halefidir. Key'lerin ikinci padişahı.*

1. Mişl-i Dakyānus **Keykāvus** Kārūn-
ı Bahıl / Çoğları görmüş beķāsız
genc-i kāmı bir cova (G. 176, Beyit
2). [*keykāvus,*]

keyn itme: *Kin (şair kafiyyeye uydurmak için kin kelimesini keyn şeklinde yazmıştır) gütmek, düşmanlık etmek.*

1. (G. 165, Beyit 6). [*keyn itme, -me*]

keyvān: *Zuhal yıldızı; yedinci kat gökte aleme nezaret ettiği için bekçi olarak nitelendirilmiştir.*

1. Kāf-ı nūndan ‘ālemi imkān iden perverdigār / Yeddi merre baħr dokuz **keyvān** iden perverdigār (G. 59, Beyit 1). [*keyvān,*]

kez: *Defa, kere.*

1. Oña kim Hāydar imām olmasa islām olmaz / Virse bir günde eger Aħmede biñ **kez** şalavāt (G. 14, Beyit 8). [*kez,*]
2. Kūn didiñ bir **kez** açıldı kāinat oldu ma‘en / On sekkiz miñ ‘āleme ihsān iden perverdigār (G. 59, Beyit 2). [*kez,*]
3. Yetmiş iki **kez** ser viren Allah yolunda / İğirmi sekkiz **kez** şatılan Hāydar-ı Kerrār (G. 60, Beyit 8). [*kez,*]
4. Yetmiş iki **kez** ser viren Allah yolunda / İğirmi sekkiz **kez** şatılan Hāydar-ı Kerrār (G. 60, Beyit 8). [*kez,*]

5. Tebessüm kılsa bir **kez** ol cevāhir ħarmanı dilber / Virür şol ħaħqa rūḥ-ı revāndan la‘l-i gevher baĥş (G. 114, Beyit 3). [*kez,*]

6. Zikriñ bu nuĥı ey ħavm yetmiş iki **kez** el-yevm / ‘ilmiñ ħişārına der kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 6). [*kez,*]

kible: *Müslümanların namazda yöneldikleri taraf, Kâbe II herkesin teveccüh ederek başvurduğu yer; sevgilinin bulunduğu yer.*

1. ‘Alidür evliyā ħaylına sertāc / Yüzi **kible** ħapusu ka‘betü’l-ħāc (G. 29, Beyit 1). [*kible,*]
2. Sāliklere mürşid u ‘ābidlere **kible** / ‘Āriflere mi‘rāc u bu ‘āşıklara didār (G. 60, Beyit 4). [*kible,*]
3. Her kimiñ Hāydar degil ħaħħdan imamı **kiblesi** / Kılmaz ol merdüde hergiz ħıldıġı tā‘at feyż (G. 121, Beyit 8). [*kiblesi, -s, -i*]
4. Her ħarafdan ehl-i meclis oña döndermiş yüzün / Olmış ol

cemiyyete kâim-makâm u **kible**
şem^c (G. 123, Beyit 8). [*kible,*]

5. Dîn yolunda olmadı imân-ı
islâmîñ dürüst / **Ķibleye** kâmet
getürme niyyetiñ olmaz kabûl (G.
148, Beyit 3). [*kibleye, -y, -e*]

6. Şâh-ı şâhenşâhî râh u reh-nümâsı
rehberi / Himmetiniñ **kiblesidir**
dîn-i imânı ‘Alî (G. 184, Beyit 12).
[*kiblesidir, -s, -i, -dir*]

kible bilmedi: Kible kabul edilen yer II
yönelinecek kimse.

1. (G. 11, Beyit 11). [*kible bilmedi, -
me, -di*]

kible kılmasa: Kible yapmak, kible olarak
belirlemek.

1. (G. 76, Beyit 9). [*kible kılmasa, -
ma, -sa*]

kiblegâh: Sığımlan, başvuru,
yönelinen yer.

1. Ka‘be-yi küy-ı ehl-i ‘aşka âstânı
kiblegâh / Secde-yi ruḥ-sâ-yı
muḳavves kaşları mihrâb-ı şıdk
(G. 130, Beyit 5). [*kiblegâh,*]

kible-kec: Kiblesi eğri, çarpık // Kiblesini
şaşırmış.

1. Secdesi sehv sözi küfr anıñ **kible-
kec** / Rehber-i nâkış imâm-ı
Hubel u Lât u Menât (G. 14, Beyit
11). [*kible-kec,*]

kible-nümâ: Kibleyi gösteren alet,
pusula.

1. Gerd-i ğafletten anıñ sürme
çeker çeşmine dîv / Gerd alur
âyinesiñ **kible-nümâyı** görmez (G.
86, Beyit 3). [*kible-nümâyı, -y, -ı*]

kible-yi ‘aşka: Aşkın kiblesi, aşkın
yöneldiği yer.

1. (G. 71, Beyit 2). [*kible-yi ‘aşka, -a*]

kible-yi du‘â: Dua için yönelinen yer olan
Ka‘be.

1. (Müsebba 1, Beyit 12). [*kible-yi
du‘â,*]

kible-yi ehl-i niyâz: Yalvaran, dua
edenlerin kiblesi.

1. (G. 83, Beyit 1). [*kible-yi ehl-i
niyâz,*]

kible-yi hâcât: İstek, gereklilik kiblesi.

1. (G. 121, Beyit 2). [kible-yi hâcât,]

kible-yi imāna: İnananların, iman edenlerin yöneldiği yer.

1. (G. 14, Beyit 9). [kible-yi imāna, -a]

kıl-: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Bir olur kim münāfikdur dir altımdaki / Kim **kılur** ol günde nātıklar kimi güftār tāc (G. 28, Beyit 10). [kılur, --ur]

2. Kim **kılur** ol günde nātıklar kimi güftār-ı tāc / Meyl-i sürh-i āteşidür şu'le-yi hürşid-i dīn (G. 28, Beyit 10). [kılur, --ur]

3. Hābibiñ kitfine basdı ayağıñ / Dolaşdı lā-mekāna **kıldı** mi'rāc (G. 29, Beyit 3). [kıldı, -dı]

4. Muştafānı **kıldı** hātem-i enbiyā hātem-i kelām / Murtażānı server-i merdān iden perverdigār (G. 59, Beyit 13). [kıldı, -dı]

5. İbrāhimlik gerçi **kılur** sırr-ı maķāmāt / Amma oña İbrāhim-i

Edhem dimek olmaz (G. 97, Beyit 3). [kılur, --ur]

6. Hāķķ yolında gelmedi hergiz dilinden hārf-i lā / Hāķķ her ne **kıldı** ol kān-ı keremden iltimās (G. 103, Beyit 10). [kıldı, -dı]

7. Ol māh **kıldı** andan aheng-i seyr-i mi'rāc / Cebre'ıl o gice oldı bir peyk gāşiye-keş (G. 111, Beyit 3). [kıldı, -dı]

8. Kim ki **kıldı** āl-i Hāydar 'aşķına cānıñ sebīl / Oña maḥşerde şirātü'l-müstakīm oldı delīl (G. 143, Beyit 1). [kıldı, -dı]

9. Velīyullaha nisbet kılma her mechül nādānı / Berāber mi **kılur** ḥar mūhreye dūrdāneni 'āķıl (G. 145, Beyit 4). [kılur, --ur]

10. Remz-ilen yeddi kitābıñ aşlını her noķtadan / **Kıldı** 'ayn u lām yā 'āriflere fi dād u lām (G. 151, Beyit 5). [kıldı, -dı]

11. Yetmiş iki kātile virdi cān başıñ düşmene / Hāķķ yolunda **kıldı**

- kim bu cūd-ı ihsānı ‘Alī (G. 184, Beyit 7). [kıldı, -dı]
12. Himmetiniñ sensin ümmid-i necātı ya ‘Alī / Bu haķiri Muştafā ‘aşķına **kılma** nā-ümid (G. 55, Beyit 12). [kılma, -ma]
13. Himmeti **kılma** ‘Aliden özge bir deyyārdan / Ger tevekkül ehliseñ iki cihānda mültemes (G. 105, Beyit 12). [kılma, -ma]
14. Ka‘beyi but-ħane **kılma** olmaya ger but-perest / Lātı yandur ħaçı sindur rişte-yi zünnārı kes (G. 108, Beyit 6). [kılma, -ma]
15. Kılmaya ta‘lim eger ol ‘ālim-i ‘ilm u kazā / **Kılmasa** bir müşkili edyān içinde cell beşer (G. 62, Beyit 9). [kılmasa, -ma, -sa]
16. Yar yüzini görgecin dangla olur şerm-sār / Kim ki bugün **kılmasa** ey aħi pervā nefis (G. 109, Beyit 10). [kılmasa, -ma, -sa]
17. Her ne **kılsa** yoħdur aniñ emrine çün u çerā / Ĥāliķiñ emriylen bu mülke şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [kılsa, -sa]
18. Himmetiniñ ħaceti senden budur **kıl** yā ‘Alī / Bir dil u dānā oña bir dide-i bīnā naşib (G. 9, Beyit 12). [kıl,]
19. Kimi ħar eylese eyler ve ger **kılsa** kılur ‘izzet / Vekil-i muţlak maķşūd-ı rabbü’l-‘ālemin oldur (G. 16, Beyit 2). [kılsa, -sa]
20. Kimi ħar eylese eyler ve ger kılsa **kılur** ‘izzet / Vekil-i muţlak maķşūd-ı rabbü’l-‘ālemin oldur (G. 16, Beyit 2). [kılur, -ur]
21. Eylerdi Benī Ādemi tārāc ‘Azrā’il / Ger **kılmasayüz** yā veliyullah ħimāyet (G. 21, Beyit 7). [kılmasayüz, -ma, -sa, -y, -üz]
22. **Kılmasun** mekr-ile meydān-ı Muħammedden kaçan / Cānfedālķ menzilinde şāh-ı merdān-ile baħş (G. 26, Beyit 3). [kılmasun, -ma, -sun]
23. **Kılmayan** ol miħrāb-ı şāhiñ nişān-ı maķdemiñ / Bī-başar gümrāh-ı şeytāndur ezelden tā

- ebed (G. 49, Beyit 6). [*kılmayan, -ma, -y, -an*]
24. Vākıf ol şūfi biz ol kavmiz ki andan Aḥmediñ / **Ƙıldı** anıñ kırhını bir dāne-yi engūr mest (G. 22, Beyit 3). [*kıldı, -dı*]
25. ‘Aşıka cānlar bağışlar eylese dilber ḥadīs / Ḥoḳka-yı dürdür töker meclisde **ƙılsa** ger ḥadīs (G. 25, Beyit 1). [*kılsa, -sa*]
26. **Ƙılmıszuz** ḥāk-i derīn şaykal-ı mirāt-ı şafā / Daḳ dutar aya güne āyine-yi ṭal‘atımız (G. 91, Beyit 4). [*kılmıszuz, -mısz, -uz*]
27. Gedā hergiz umūr-ı mülk-i fāniden ḥaber bilmez / **Ƙılubdur** Himmeti bu yolda çün destār-ı terkın (G. 100, Beyit 12). [*kılubdur, -ub, -dur*]
28. Cān-ı dilden **ƙıl** aḳa-yı ehl-i beyt-i ihtiyār / Tā saña ḥumr-ı muḥabbetden vire ḡilmān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 10). [*kıl,*]
29. Peyveste ḳaşıñı şol ḳavs-i ḳuzah görenden / Taḳlīd birle **ƙılmısz** ol
- her kemān münāḳḳaş (G. 118, Beyit 4). [*kılmısz, -mısz*]
30. Doldurdu gevhher-i dürr eyler nişār-ı Aḥmed / Naḳḳaş şun‘ **ƙılmısz** ḥoş yeddi ḥān münāḳḳaş (G. 118, Beyit 9). [*kılmısz, -mısz*]
31. Gelse ger luṭf üstüne ol pādişāh-ı bī-niyāz / Kim **ƙıılır** nice gedāyı ḥüsrev-i şāḥib-külāḥ (G. 169, Beyit 7). [*kıılır, -ur*]
32. Sıbgatıdur çün hüccet-i ḳatı‘ ḳoşan meydāna gel / Ger **ƙılırsan** dīn yolında āl-i merdān-ile baḥş (G. 26, Beyit 6). [*kılırsan, -ur, -sa, -ñ*]
33. Muttakī olmaz münāfık münkir-i āl-i ‘abā / **Ƙılsa** ger yüz min namāz dutsa ger yüz miñ orūc (G. 30, Beyit 6). [*kılsa, -sa*]
34. **Ƙıldı** bu ticāretde besi sūd-ı kifāyet / Her kim ki bugün ‘aşḳıña cān eyledi ḳurbān (G. 21, Beyit 10). [*kıldı, -dı*]

ƙıl: Yap, et, eyle.

1. Bu niyāzıñ luṭf **ƙıl** ‘aşıḳlarıñ redd eyleme / Uşbudur elde bizim yā

- şāh-ı dervīşānımız (G. 99, Beyit 4). [kıl,]
2. Ger şabr u ğinā gencine **kıl** haḳḳa tevekkül / Buğz u ḥased u hırş u hevā ḥaddine çek sedd (G. 54, Beyit 10). [kıl,]
3. Kerem **kıl** ey birāder olma kennās / Güler kennāsı her meclisde nesnas (G. 104, Beyit 1). [kıl,]
4. Bir ḳademdür bu ṯarīḳiñ ṯül-ı ‘arzı ey refiḳ / Munda yoḥdur bu‘d u ḳurb **kıl** be‘d u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [kıl,]

kıl u kāl: Dedikodu.

1. (G. 47, Beyit 6). [kıl u kāl,]
2. (G. 93, Beyit 12). [kıl u kāl,]

kılıç: Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah.

1. Tā ḳurşandı dīn-i Aḥmed ‘aşḳına Ḥaydar **kılıç** / Oña gönderdi semādan ḥālīḳ-ı ekber **kılıç** (G. 34, Beyit 1). [kılıç,]

2. Tā ḳurşandı dīn-i Aḥmed ‘aşḳına Ḥaydar **kılıç** / Oña gönderdi semādan ḥālīḳ-ı ekber **kılıç** (G. 34, Beyit 1). [kılıç,]
3. Tökdi çendān ḳanını ol şīr-i ḥaḳḳ müşrikleriñ / Pencesinde oldu berg lāle tek aḥmer **kılıç** (G. 34, Beyit 4). [kılıç,]
4. Ḳanber olmaz her habeş ya düldül olmaz her feres / Bu cihānda zülfiḳar olmaz-idi kim her **kılıç** (G. 34, Beyit 7). [kılıç,]

kılıç bağladı: Kılıç kuşanmak.

1. (G. 34, Beyit 8). [kılıç bağladı, -dı]

kılıç çalması: Kılıç sallamak, kılıç vurmak.

1. (G. 34, Beyit 2). [kılıç çalması, -ma, -dı]

kılıç çalsaydı: Kılıçla savaşmak, kılıç ile öldürmek.

1. (G. 34, Beyit 10). [kılıç çalsaydı, -sa, -y, -dı]

kılıç çekti: Saldırmak veya selamlamak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. (G. 34, Beyit 3). [kılıç çekdi,]

2. (G. 34, Beyit 3). [kılıç çekdi, -di]

kılıç çekseler: Saldırmak veya selamlamak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. (G. 34, Beyit 9). [kılıç çekseler, -se, -ler]

kılıç çeküb: Saldırmak veya selamlamak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. (G. 34, Beyit 5). [kılıç çeküb, -üb]

kılıç kurşan: Kılıç kuşanmak.

1. (G. 12, Beyit 10). [kılıç kurşan,]

kılıç kurşansa: Kılıç kuşanmak, savaşmak için beline kılıç takmak.

1. (G. 34, Beyit 6). [kılıç kurşansa, -sa]

kır-: Öldürmek, yok etmek.

1. Ey Himmeti bu yolda kırduķ sipāh-ı nefsi / Hün-ı ‘adüdan oldu seyf-i sinān münakkaş (G. 118, Beyit 11). [kırduķ, -duķ]

kırh: Kırk, otuz dokuzdan sonra gelen sayı.

1. Vākıf ol şüfi biz ol kavmiz ki andan Ahmediñ / Kıldı anıñ kırhını bir dāne-yi engür mest (G. 22, Beyit 3). [kırhını, -ı, -n, -ı]

2. Kudretinden iki ellen kırh şubh itdi hamir / Āb-ı hāk kālīb-ı insān iden perverdigār (G. 59, Beyit 7). [kırh,]

kırmızı: Kırmızı renk.

1. Şāh elinden gāziler ol gün ki giydi kırmızı / Şahn-ı meydānı serāser gülzār tāk (G. 28, Beyit 2). [kırmızı,]

2. Şāh elinden gāziler ol gün ki giydi kırmızı / Şahn-ı meydānı serāser gülzār-ı tāk (G. 28, Beyit 2). [kırmızı,]

kısmet günü: Takdir edilmiş olan şeylerin Allah tarafından kullara dağıtıldığı gün.

1. (G. 9, Beyit 3). [kısmet günü,]

kısmet idübdür: Takdir etmek, nasip etmek.

1. (G. 173, Beyit 2). [kısmet idübdür, -üb, -dür]

kısmet kıldı: *Nasıplendirmek, kısmetini vermek.*

1. (G. 37, Beyit 7). [*kısmet kıldı, -dı*]

kısmet olsa: *Nasip olmak.*

1. (G. 79, Beyit 10). [*kısmet olsa, -sa*]
]

kıssa-yı efsāneden: *Masalsı hikaye.*

1. (G. 157, Beyit 11). [*kıssa-yı efsāneden, -den*]

kıssa-yı kütāh: *Kısa hikaye.*

1. (G. 89, Beyit 8). [*kıssa-yı kütāh,*]

kıssa-yı pinhān-ı ‘aşk: *Gizli aşkın hikayesi.*

1. (G. 131, Beyit 3). [*kıssa-yı pinhān-ı ‘aşk,*]

kıssa-yı zülfüñ: *Saçlarının hikayesi.*

1. (G. 10, Beyit 3). [*kıssa-yı zülfüñ,*]

kıst: *Pay, hisse, nasip, kısım.*

1. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u **kıst** ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmīl celilü'l-kadr sultān kıpar (G. 63, Beyit 8). [*kıst,*]

kış: *22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.*

1. Yine **kış** gitdi geldi mevsim-i yaz / Çemen şahnında bülbül çekdi āvāz (G. 84, Beyit 1). [*kış,*]

kıy: *Acımadan vermek, esirgememek, feda etmek.*

1. Her kim onuñ **kıymaz** mene şıdık-ile olsa ayāz / Tāli‘i mes‘ūd işi Maḥmūd olur bil ‘ākıbet (G. 17, Beyit 10). [*kıymaz, -maz*]

kıyām göster: *Bir işe girişme, kalkışma, teşebbüs etme.*

1. (G. 82, Beyit 12). [*kıyām göster,*]

kıyāmet: *Semāvî dinlerdeki ortak inanişā göre takdir edilen zamānı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayâtının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.*

1. (G. 75, Beyit 10). [*kıyāmetde, -de*]

2. ‘Alî ahbâbınıñ ger olsa yüz miñ
cürm-i ‘işyânı / **Qıyâmetde**
kerîm-i pür-kerem anı mu‘âf
eyler (G. 75, Beyit 10).
[*qıyâmetde, -de*]

3. Bu cehtden mehdî-yi âhîr-
zamân dirler oña / Anıñ izhârı
qıyâmetden ‘alâmet gösterür (G.
82, Beyit 2). [*qıyâmetden, -den*]

4. Çek bugün renc u ta‘ab âl-i
Muhammed ‘aşkına / Ey **qıyâmet**
şahnesinde isteyen ‘ayş u tarab
(G. 3, Beyit 12). [*qıyâmet,]*

5. Serv-i bağ-ı lâ-fetâ vaqt oldı
kâmet gösterür / Ol ricâlullahı
cem‘ eyler **qıyâmet** gösterür (G.
82, Beyit 1). [*qıyâmet,]*

6. Ehl-i beyte kim **qıyâmetde**
temessük eylese / Her haşâsından
onuñ hüdâ-yı bî-niyâz (G. 83,
Beyit 11). [*qıyâmetde, -de*]

qıyâmet bezmine: *Kıyamet meclisi.*

1. (G. 114, Beyit 9). [*qıyâmet
bezmine, -n, -e*]

qıyâmet ehli: *Allah’ın ezelde takdir ettiği
zaman gelince diriltilip hesaba çekilecek
kimseler.*

1. (G. 63, Beyit 5). [*qıyâmet ehli,]*

qıyâmet günü: *Bütün ölülerin dirilerek
mahşerde toplanacağı gün.*

1. (G. 177, Beyit 10). [*qıyâmet günü,]*

qıyâmet kopdı: *Kıyâmet günü gelip
bütün yaratılmışlar yok olmak.*

1. (G. 166, Beyit 9). [*qıyâmet kopdı, -
dı*]

qıyâmet sohbetinde: *Kıyamet günü
hakkında konuşma.*

1. (G. 126, Beyit 2). [*qıyâmet
sohbetinde, -n, -de*]

qıyâs-ı zerk: *İki yüzlülükle mukayese
etme.*

1. (G. 104, Beyit 4). [*qıyâs-ı zerk,]*

ki: *“ki” bağlacı.*

1. Tanı ol kuşbı **ki** onuñ zâtına
yoğdur zevâl / Yoğsa geçdi bu
cihân-ı fâniden besyâr-ı kuşb (G.
7, Beyit 8). [*ki,]*

2. Bes bir raqam **ki** çeke qalem
levha-yi sefidür / Ya'ni hesab-ı
cümle-i zerrât-ı kâinât (G. 11,
Beyit 4). [ki,]
3. Tûfâna gitdi bulmadı ol zevraq
necât / Her hâricî **ki** Haydara
gönlünde dutdı buğz (G. 11, Beyit
10). [ki,]
4. Bugün şâh-ı velâyet dameniñ
şıdık-ile muhkem dut / **Ki** aşıla
eylemez maşşer güninde çektiğın
hasret (G. 16, Beyit 9). [ki,]
5. Her 'asrda 'allâme **ki** geldi cihâna
/ Kim buldı seniñ 'ilmiñe bir
hadd-ı nihâyet (G. 21, Beyit 3).
[ki,]
6. Mü'min oluban qalbine imân
dolur el-haqq / Onun **ki** ider
cânına bu ma'nî sîrâyet (G. 21,
Beyit 8). [ki,]
7. İki cihâna qalmaz bu yolda 'âşık
dost / Kim cân u dilden ister anıñ
ki 'âşık dost (G. 23, Beyit 1). [ki,]
8. Sihr-ile iblis şeytândur onuñla
Himmetî / Sâhîrî **ki** eylese Mûsî-
yi 'imrân-ile başş (G. 26, Beyit
12). [ki,]
9. Şâh elinden gâziler ol gün **ki** giydi
kırmızı / Şahın-ı meydânı serâser
gülzâr tâc (G. 28, Beyit 2). [ki,]
10. Tâc giymek cân başında
giymeyenler haqqdur / Terk-i ser
her kim **ki** kılmaz giymesün
zinhâr tâc (G. 28, Beyit 3). [ki,]
11. 'Alîdür ol **ki** dîn-i enbiyânıñ /
Demi tiğında onuñ tapdı işlah (G.
36, Beyit 7). [ki,]
12. Mihr-i 'Alî oña **ki** bugün olmadı
delîl / Zulmetde qaldı meş'ale-i
mihr u mâhı yoğ (G. 43, Beyit 4).
[ki,]
13. Bu nübüvvet bu velâyet bu
ulûhiyyet **ki** var / Bir haqqatdür
qamû derk eyle ey şâhib-ı hîred (G.
50, Beyit 6). [ki,]
14. Bir tabîb-i mihrîbândur likin
dermân eylemez / Her kimin **ki**
olmasa cânında haqqdan 'aşq-ı
derd (G. 52, Beyit 10). [ki,]

15. Tecrīd gerek ‘aşk eri zīrā **ki**
‘Alīdür / Bu ‘arşada ser-leşker-i
ervāh-ı mücerred (G. 54, Beyit 2).
[ki,]
16. Ya‘ni **ki** cihān cīfesine t̄alibdür
kelb / Ey ‘āşık-ı şādık budur
aḳvāl-i Muḥammed (G. 54, Beyit
9). [ki,]
17. Peymāniñ gel sındurma **ki** t̄ā
sākī-yi kevşer / İn‘ām ide
maḥşerde saña bāde-i sermed (G.
54, Beyit 11). [ki,]
18. Görindi zāt-ı ‘Alīden kemāl-i şifāt
/ **Ki** munca şey³-i ‘acīb u ḳarīb
buldı vücūd (G. 56, Beyit 2). [ki,]
19. Ḥalīle şöyle **ki** dir oldı āteş-i
Nemrūd / Muḥibb-i Ḥaydara nār-
ı saḳar gülistāndur (G. 56, Beyit
11). [ki,]
20. Onda her kim **ki** olursa t̄abi‘-yi
deccāl-ı ḥar / Küfr-ile ḥaḳḳdan
döner ol cehl-i bī-imān ḳopar (G.
63, Beyit 4). [ki,]
21. Bu munca ḳuvvet u ḳudret **ki**
luḳfitdi oña yezdān / Ḥilāf-ı emr
ondan bir ser-i mū olmadı şādır
(G. 66, Beyit 6). [ki,]
22. Pinhān degil ol k̄āşif-i ‘allāmu’l-
ḡayūba / Bu iki cihānda ne **ki**
peydā u nihāndur (G. 72, Beyit 4).
[ki,]
23. Kim **ki** öz dersin ‘erenler şāhına
peyrev gerek / Şöyle kim āb-ı
revāniñ ric‘atı ‘ummānedür (G.
73, Beyit 11). [ki,]
24. Kim **ki** ehl-i āḥiretdür dār-ı
dünyādan geçer / Belki ehli’llah
olan dünyā u ‘uḳbādan geçer (G.
79, Beyit 1). [ki,]
25. İçmedi kim **ki** lebinden şanemiñ
cām-ı Cemi / Olmadı şāf bu
merāt-ı şafāyı görmez (G. 86,
Beyit 2). [ki,]
26. Menim şinemde çün naḳş-ı
ḥacerdür / ‘Alī mihr **ki** hergiz
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10). [ki,]
27. Bir cām şun **ki** āteş-i sūzān
içindeyüz / Sākī-yi ḥavz-ı kevşer
u ḳassam-ı nūr u nār (G. 95, Beyit
3). [ki,]

28. Ya mehdi şimdi başla hidāyet
tarīkına / Bu kulları **ki** zulmet-i
‘iṣyān içindeyüz (G. 95, Beyit 8).
[ki,]
29. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi
dīdāra bir hācı / Ey Himmetī **ki**
miḥnet u hīcrān içindeyüz (G. 95,
Beyit 9). [ki,]
30. Bir dem **ki** öter sensiz oña dem
dimek olmaz / Her cāhile hem
şoḥbet u hem dem dimek olmaz
(G. 97, Beyit 1). [ki,]
31. Cihānda ehl-i şūretdür me‘āniden
ḥaber bilmez / Alīden özge bu
bāzār içinde kim **ki** medh eyler
(G. 100, Beyit 7). [ki,]
32. Bu **ki** ḥar-mühredür yāḳūt-ı
kāniden ḥaber bilmez / Oña kim
olmadı rüşen bu yüzden ma‘nī-yi
hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [ki,]
33. İrişmez vişāl-i maḥbūba ‘Alī
‘aşkına her kim **ki** / Muḥabbet
‘āleminde başla cānıñ fedā kılmaz
(G. 101, Beyit 5). [ki,]
34. A‘mā bu aftāb-ı zevḳi görmez / **Ki**
almışdur onuñ āyinesiñ pās (G.
104, Beyit 10). [ki,]
35. Eylese her kim **ki** inkār-ı velāyet
bī-derīg / Başını kes ḳanı aḥsun
ḥāka çün rūd-ı eres (G. 105, Beyit
10). [ki,]
36. Kim **ki** dīdār-ı ‘Alīden bulmadı
envār-ı zāt / Görmedi Mu‘ṣī kimi
nūr-ı tecellīden ḳabas (G. 105,
Beyit 11). [ki,]
37. Şahbāz **ki** olmuşdı oña sidre-
nişīmen / Anıñla çıhan ‘arşa oḥur
ḳarga u kerkes (G. 107, Beyit 5).
[ki,]
38. Didi **ki** nefsiñ bilen ma‘nīde
rabbin bilür / Ḳıl bu suāle cevāb
medrek-i dānā nefis (G. 109, Beyit
4). [ki,]
39. Yar yüzini görgecin dangla olur
şerm-sār / Kim **ki** bugün ḳılmasa
ey aḥī pervā nefis (G. 109, Beyit
10). [ki,]
40. Her emr eylese üstaddur nefis
redd eyleme / El-ḥazar andan **ki**

- bir şemşir-i burrāndur nefes (G. 110, Beyit 11). [ki,]
41. Murtaẓādur sāķi-yi mā ʔahūr-ı mey-furūş / Kim **ki** munda viridi başıñ oldı anda bāde-nūş (G. 116, Beyit 1). [ki,]
42. Giydi sultān-ı mübāriz kimi bir cevşen-i zer / Hüsünü gör **ki** nihān eyledi ƙalħana güneş (G. 117, Beyit 7). [ki,]
43. Ƙıldı Ĥasana ol veli izħār-ı ĥaķıķat / Hengām-ı vedā^c anda **ki** ref^c eyledi burĥa^c (G. 122, Beyit 12). [ki,]
44. Men didim **ki** şem^c insān bezmine lāyıķdurur / Pāygāh içinde neyler yandurub ĥar gelle şem^c (G. 123, Beyit 10). [ki,]
45. Egerçi sun^c-i pākinden yaratdı Ādem-i şāni^c / Cemālinden anıñ amma **ki** nūr-ı şāh-idi lāmī^c (G. 124, Beyit 1). [ki,]
46. Olur ʕuķbāda āzād-ı müselleme / Aña her bende **ki** tapşurdı inşāf (G. 126, Beyit 4). [ki,]
47. Görer ol zāhir u bāında dīdār / Olursa kim **ki** ƙavli ĥaķĥa şādıķ (G. 129, Beyit 5). [ki,]
48. Kim **ki** bildi bāb-ı şehr-i ʕilm-i dīn-i Aħmedī / Buldı nuşret yüzine fetĥ oldı anıñ bāb-ı şıdķ (G. 130, Beyit 9). [ki,]
49. Ĥaķķ müllkine Süleymān oldur **ki** aña ĥaķķdan / Fıŗrat gününde olmuş maĥşūş-ı ĥātem-i ʕaşķ (G. 132, Beyit 4). [ki,]
50. Ger şükür ger şıķāyet ʕarz eyle her sözün var / Geldi ĥalīfe-yi ʕarz ya^cni **ki** ādem-i ʕaşķ (G. 132, Beyit 5). [ki,]
51. Zuhūra gelmeseydi ʕayn u lam u ya bu ebcedden / **Ki** bulmazdı bu yetmiş yeddi ĥarf-i ya u sin revnaķ (G. 133, Beyit 4). [ki,]
52. Kimdir ol şāh **ki** dōrt illıķ-iken zāhirde / Ĥarb-i destinde olubdur ten-i su^cbān iki şaķ (G. 134, Beyit 7). [ki,]
53. Şaķ ider ĥarbesini farkını şaķķıñ dem-i ĥarb / Şāĥ üstinde olur

- şöyle **ki** rummān iki şaḡ (G. 134, Beyit 9). [ki,]
54. Muştafā u murtaẓānıñ āline evlādına / Kim **ki** yār oldu iki ‘ālemde olur yār-ı ḡaḡḡ (G. 135, Beyit 9). [ki,]
55. ‘Aşḡ-ilen iki cihān mülkine dur silk etegin / Ey velī ḡaşıl ola tā **ki** ‘Alīden dileḡiñ (G. 136, Beyit 1). [ki,]
56. Tanı ol şāh-ı yedullahı **ki** ḡurbunda onuñ / Pāyesidir butı simurḡ-ile birdir sineḡiñ (G. 136, Beyit 5). [ki,]
57. Lāf ider her kim **ki** serbāzam deyüb at oynadır / Dut cılāvından anıñ işbāt-içün meydāne çek (G. 138, Beyit 4). [ki,]
58. Kim **ki** ḡaydar çākeridir ol çekübdür ḡaḡḡ-ı ‘afv / Nāme-yi ā‘mālına anıñ kerīm u lem-yezel (G. 140, Beyit 6). [ki,]
59. Ol **ki** ḡaḡḡıñ bendesidir Muştafānıñ ümmeti / On iki ma‘şūma şıdḡ-ilen tevellāsı gerek (G. 141, Beyit 4). [ki,]
60. Görmek ister ol **ki** bu āyinede veḡ-i liḡā / Pertev-i nūr-ı ‘Alīden ‘ayn-ı bīnāsı gerek (G. 141, Beyit 7). [ki,]
61. Himmeti nūr-ı ‘Alīden rüşen eyle cān gözin / **Ki** saña ‘āşık cemālullah temāşası gerek (G. 141, Beyit 12). [ki,]
62. Kim **ki** ḡıldı āl-i ḡaydar ‘aşḡına cānıñ sebīl / Oña maḡşerde şırāḡü’l-müstakīm oldu delīl (G. 143, Beyit 1). [ki,]
63. Nuḡḡā-yı pergār-ı vaḡdetdir ‘Alī mir’āt-ı zāt / Añla ey ‘ārif **ki** şıḡmaz bu söze şerḡ-i ḡavīl (G. 143, Beyit 8). [ki,]
64. Sem‘ ol **ki** ḡılır ‘āleme her laḡza münādi / Gülzār-ı velāyetde bu dem şevk-ile bülbul (G. 146, Beyit 7). [ki,]
65. Yoḡ-ıdi **ki** ‘ālemde bugün zümreyi zālīm / Daḡı çekmez

- mazlūmlara dest-i taṭāvul (G. 146,
Beyit 13). [ki,]
66. Kim **ki** menzil kesmek isterse
götürmez ‘özü-i leng / Kāhil nefes
olma rāhında ‘Alīniñ şāṭır ol (G.
149, Beyit 2). [ki,]
67. Ki bezm-i muḥteremdir şöḥbetin
anıñ ğanīmet dut / Ḥarīm-i cism
içinde geydirir bu cāna maḥrem
dem (G. 152, Beyit 9). [ki,]
68. Men **ki** ‘anḳāyam vücūd-ı kāfi
gözler gözlerim / Levḥ-i dilde
‘ayn u şin u kafi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 1). [ki,]
69. Men mest-i elestem ḳadeḥ-i ḳālū
belādan / Aḥmak şağınur ya‘ni **ki**
deng-i mey-i bengem (G. 156,
Beyit 11). [ki,]
70. Kim **ki** bugün āteş-i ‘aşḳına cān
yaḥmadı / Nuḳra-yı ḥālīş kimi
olmadı ḳalb-i selīm (G. 159, Beyit
9). [ki,]
71. Anı her kim **ki** ḥaḳḳ bilmez
maḳāmı / Cehennemdir
- cehennemdir cehennem (G. 160,
Beyit 8). [ki,]
72. Fāriğ oldu oña her kim **ki** getürdi
ilticā / Āsītān-ı ‘āşī-yi
mücrimlere dāru’l-emān (G. 162,
Beyit 9). [ki,]
73. Gel berü ey bī-başar tanı o şāḥı **ki**
tā / Mesken ide gönlüñi çekmeye
sen tā miḥen (G. 163, Beyit 3). [ki,
]
74. Dişlerin birbir ḳopar anın biḳar-
ı kelbeteyn / Ḥancer-ilen ḳaṭḳ ḳıl
her **ki** dil ḳılmaz medḥ-i şāḥ (G.
165, Beyit 9). [ki,]
75. Ol velī bāṭından ol sâ‘at **ki** geldi
zāhir / Va‘de-yi sâ‘at irişdi doğdı
şems-i mağribeyn (G. 165, Beyit
10). [ki,]
76. Bu cemādāt u nebātāt bu ḥayvānī
ki var / Mümkināt-ı cümle bu
‘ayn-ı ‘ayān oldu ‘ayān (G. 166,
Beyit 3). [ki,]
77. Ki şifātıñ gösteren aşlan dönende
Aḥmede / Gāḥ zātıñ perde-yi

- ‘izzetde pinhān eyleyen (G. 167, Beyit 2). [ki,]
78. Ādemi lütf-ile şeytān āfetinden sāhlayan / Kahr-ile **ki** kavm-i nūhu ğarḳ-ı tūfān eyleyen (G. 167, Beyit 3). [ki,]
79. Çāker-i āl-i ‘Alīdir kim **ki** anıdır tamām / Kevşer-i tūbā u maḳsūdāt gülzār-ı çemen (G. 168, Beyit 11). [ki,]
80. Seyr-i cennetdir mekānı kim **ki** oldu cān fedā / Munda ol şāh-ı emīr-i şehriyārīñ ‘aşḳına (G. 172, Beyit 3). [ki,]
81. Olmadı tā ebed āzād müsellemler ḥaḳḳdan / Kim **ki** ihlāş-ile düşmedi sulṫānımıza (G. 175, Beyit 8). [ki,]
82. İmām-ı muḳtedāsı her kimiñ **ki** olmasa Ḥaydar / Aña bir covca kılmaz fā’ide bu tāt-i takvā (G. 181, Beyit 11). [ki,]
83. Muḥibbi ehl-i beyte Aḥmede ḥaḳḳdan **ki** ümmetdir / Kenār-ı ḥavz-ı kevşerdir gülistān sāye-yi tūbā (G. 181, Beyit 13). [ki,]
84. Virildi ‘aşḳıñ ḳamıñ çeker ma‘şūḳ-ile cāmı / Bi-ḥamdullah **ki** eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G. 183, Beyit 5). [ki,]
85. ‘Alīdür anda bu ‘ahde güvāh ey ‘ārif / Bu ‘ilmi añla **ki** tā olmaya işiñ ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [ki,]
86. Velī ḥaḳḳ-ile her kim **ki** eyledi cedeli / Dutubdır ‘anesiñ ğayr eli ya ağından (G. 185, Beyit 5). [ki,]
87. Görür cemālī Muḥammed anıñ **ki** aynasın / Kılırsa şayḳal-ı mihr-i ‘Alī cilā u celi (G. 185, Beyit 6). [ki,]
88. Gördi liḳā kim **ki** anıñ gözgüsiñ / Eyledi ol dest-i velāyet ‘Alī (G. 186, Beyit 4). [ki,]
89. Muṫlaḳım ferdim yolında Ḥaydariñ her şebelden / Bu cihettendir **ki** müşrikler oḥur kāfer meni (G. 187, Beyit 4). [ki,]
90. Bu seferde hem-rehim hem-maḥfilim ol māh-ilen / Gör **ki**

- ayırmaç diler andan rakīb-i ħar
meni (G. 187, Beyit 8). [ki,]
91. ‘Ālim-i ‘ilm-i Allahı vākıf-ı esrār
ider / Kim **ki** nāṭıkdır bu fikri
dem-be-dem tekrār ider (Muh. 3,
Beyit 17). [ki,]
92. Mesken oldı Yūsufa ol dem **ki** çāh
/ Anda sırrullahı sen oldıñ penāh
(Muh. 4, Beyit 21). [ki,]
93. Yārab ol sâ‘at **ki** ħaşr olur ‘ayān /
Fāş olur bu cümle esrār-ı nihān
(Muh. 4, Beyit 26). [ki,]
94. Mü‘min u hem mü‘mināt amma
ki olur bî-gümān / Dünyā ve
‘uḳbāda dīdār-ı ‘Alīden yā naşīb
(G. 9, Beyit 4). [ki,]
95. Gör **ki** yazmış kilik-i kudret birle
ḥaṭṭāt-ı ezel / Şafha-yı ruḥsārına
imlā inşā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 8).
[ki,]
96. Her cān **ki** işdi bir ḳadeḫ olsun
olmadı / Cāvid ḳaldı tā-be-ebed
ḫayy-yi lā-memāt (G. 11, Beyit 8).
[ki,]
97. Sem‘ ol **ki** Himmetiniñ her beyti
bir güherdür / Baḫr-i muḫīṭ
içinde dürr-i ‘aden ne ḫācet (G.
12, Beyit 12). [ki,]
98. Oldur şıfāt-ı eḫad bile **ki** ‘ayn-ı
zāt / Sırrullāh maḫarı ḫaḳḳ ḫall-
i müşkilāt (G. 13, Beyit 1). [ki,]
99. Mihr-i şāh-ı evliyā bir kīmyādur
ki anuñ / Pertevinden şāf olur
altun kimi bir ḳalb-i tūc (G. 30,
Beyit 10). [ki,]
100. Her cānda **ki** var ‘aşḳ-ı ‘Alī
mihr-i Muḫammed / Ger yüz miñ
ola zilleti yandurmaz ānı zār (G.
60, Beyit 11). [ki,]
101. Muḫammedür ‘Alīdür
Fāṭımā Şubbeyr u Şebberdür ‘Alī
/ Sāni-yi Seccāddur Muḫammed
ya‘ni **ki** Bāḳır (G. 66, Beyit 12). [ki,
]
102. Bu cihān-ı fānī ey dil bir
kühen-i vīrānedür / Kim **ki**
mesken dutsa anda dīv ile hem-
ḫānedür (G. 73, Beyit 1). [ki,]

103. ‘Alî mihr-ile cān āyinesin
her kim **ki** şāf eyler / Cemālullah
ol āyinede her dem tavāf eyler (*G. 75, Beyit 1*). [*ki,]*
104. Gel ey ‘aşık-ı şeydā ol
şıdık-ilen ‘aşkında ma‘şūkuñ / **Ki**
haqqdur ol şehīdiñ kân behāsı
rāygān ölmez (*G. 85, Beyit 11*). [*ki,]*
105. Bu dem kâdrini kim **ki**
bildi ol insān-ı kāmildür / Aña
kassam-ı cennet hūr u ğilmān
berāt eyler (*G. 76, Beyit 7*). [*ki,]*
106. Ol emīriñ **ki** ‘Arabdur
zuhūru zāhiren / Ma‘nīde amma
tufeylidür vücūd-ı Türk ‘Arab (*G. 3, Beyit 2*). [*ki,]*
107. Ki bugün bir köri eşrār ey
ebzār-ı tāk / ‘Aşkına berdār olan
Manşūr tek nuşret tapar (*G. 28, Beyit 7*). [*ki,]*
108. Muttaşıl hān-ı velāyetden
oña helvā naşīb / Her kimiñ **ki**
müskili hāl oldu Haydardan gelür
(*G. 9, Beyit 9*). [*ki,]*
109. Hāyy-ı bākīdür vücūd-ı
zū-l-hayāt u zū-l-memāt / **Ki**
yirde gökde murtażadur ulu’l-
ebşār-ı kuṭb (*G. 7, Beyit 9*). [*ki,]*
110. Vākıf ol şūfi biz ol kavmiz
ki andan Aḥmediñ / Kıldı anıñ
kırhını bir dāne-yi engür mest (*G. 22, Beyit 3*). [*ki,]*
111. Şāh elinden gāziler ol gün
ki giydi kırmızı / Şahn-ı meydānı
serāser gülzār-ı tāk (*G. 28, Beyit 2*). [*ki,]*
112. Ol **ki** baḥr-ı zāt-ı gevher-i
yekdānedür / Şīr-i yezdān server-
i merdān aña virdi talāk (*G. 73, Beyit 8*). [*ki,]*
113. Dünyāda aña kılmasa her
kim **ki** tevellā / ‘Uḫbāda işi ḥasret
feryād fiğāndur (*G. 72, Beyit 10*).
[*ki,]*
114. Bülbül kimi her gül **ki**
oḥur ‘aşk ile medḥiñ / Çün
çemen-i bād-ı şabā nuṭk anıñ
müsk-feşāndur (*G. 72, Beyit 11*).
[*ki,]*

115. Ya'ni **ki** dāmen-i Maḥmūdi
elinden qoyma / Ḥaḫḫdan ol
‘āşilere müjde-yi ğufrān getirür
(G. 71, Beyit 10). [ki,]
116. Ey göñül gel **ki** ṭabīb oldı
bize ‘aşk-ı ḥabīb / Şıdḫ-ile varan
aña derdine dermān getirür (G.
71, Beyit 7). [ki,]
117. ‘Aşk-ilen pir-i muġān
soḫbetine gel **ki** saña / Şāhid-i
şem^c u şarāb gül reyḥān getirür
(G. 71, Beyit 9). [ki,]
118. On iki burc doḫkuz eyvān
yeddi pāsbān / İki meş‘al ya'ni **ki**
ḥurşid u kamer ḥükmindeür (G.
70, Beyit 3). [ki,]
119. ‘Alidür ol **ki** der yevmül-
kıyāmet / Virir mü'minlere
kevşerden iḫdāḫ (G. 36, Beyit 9).
[ki,]
120. ‘Alidür ol **ki** bāb-ı fażl
içinde / Anıñ medḫine sulṭān oldı
meddāḫ (G. 36, Beyit 8). [ki,]
121. Her reh-reviñ **ki** kūyuña
ey şāh rāhı yoḫ / Ehl-i hidāyet
olmadı nūr-ı Allahı yoḫ (G. 44,
Beyit 1). [ki,]
122. Her reh-reviñ **ki** kūyuña
ey şāh rāhı yoḫ / Ehl-i hidāyet
olmadı nūr-ı Allahı yoḫ (G. 43,
Beyit 1). [ki,]
123. Cānında her ḫuluñ **ki** ‘Alı
‘aşkı olmasa / Bir mülke benzer
onuñ pādişāhı yoḫ (G. 43, Beyit
5). [ki,]
124. Dönderdi nifāḫ-ile ḫamū
ḫavm-i riyā ruḫ / Amma **ki** ne
ġam dutmuşuz ey şāḫib-i ḫuvvet
(G. 44, Beyit 8). [ki,]
125. Şöyle kim hicā gününde
ḫalb-i a‘dā şāḫ şāḫ / Ḥaydar u
şaff-der **ki** ḫarb-ı zülfiḫārından
olur (G. 45, Beyit 7). [ki,]
126. Ne işāretdür **ki** Mu‘sānıñ
deminden ol zaman / On iki
çeşme aḫdı seng-i ḫārā şāḫ şāḫ
(G. 45, Beyit 9). [ki,]
127. Kim **ki** bu ḫaḫḫ ḫavle
āmennā dimez hüccet dutar /
Dīni yoḫ bir nā-müselmāndur

- ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 11).
[ki,]
128. Ger müdrik iseñ gör **ki** bu
Kur'ân-ı 'azîme / Zâhirde 'Alî
müfred-ilen yağıldı ebced (G. 54,
Beyit 7). [ki,]
129. Bir taqarrub hâşıl it gel
hağğa hağğ bil Haydarı / Kim **ki**
ol sultân-ı hağğ bilmez olur
hağğdan lâ-ümmîd (G. 55, Beyit
10). [ki,]
130. Güneş tek oldı 'ayân mihr
sende nûr-ı 'Alî / **Ki** Âdeme bu
cihetden ferîşte kıldı sücûd (G.
56, Beyit 4). [ki,]
131. Merd-iseñ şol itdüğîñ
iğrâra muğkemdür bugün /
Eylemez her kim **ki** erdür
süstpeymân-ile 'ahd (G. 57, Beyit
6). [ki,]
132. Şart oldur **ki** 'aşık eyleye
cânıñ fedâ / Eylemişdi çün ezel
bezmin cânân-ile 'ahd (G. 57,
Beyit 7). [ki,]
133. Hîdmetinden bir nefes
ğâfil gerekmez ey ağı / Halk
- içinde bağladı bir kul **ki** sultân-ile
'ahd (G. 57, Beyit 9). [ki,]
134. Ol dem **ki** halk eyledi hağğ
'arş-ı â'zamı / Çekdi bu harf
levhâ kalem yâ 'Alî meded (G. 58,
Beyit 11). [ki,]
135. Cân safhasında âl-i
Muhammed muhabbeti / Kilk-i
kazâ **ki** kıldı raqam yâ 'Alî meded
(G. 58, Beyit 12). [ki,]
136. Ağmed u Haydar **ki** bir
nûr-ı eğaddur bir vücûd / Bir
vücûdu nola ger iki görir eğvel-i
beşer (G. 62, Beyit 2). [ki,]
137. İmâm-ı 'arifîn Ca'fer **ki**
hağğdan / Kamû şadıqlara hağğ
pîşvâdur (G. 64, Beyit 12). [ki,]
138. Ta'allül kıлма sâki mey
getür bir dem **ki** fırsatdur /
Teğâfûl urma söyle muğrıba fırsat
ğanîmetdür (G. 80, Beyit 1). [ki,]
139. Ağmede hayy **ki** oldı
gevher-i deryâ-yı zât / Ma'nî-yi
âbâ u sırr-ı ümmî-hât andan
çığar (G. 81, Beyit 4). [ki,]

140. Şarf idübdür kim **ki**
 eyyām-ı hayātīñ ğaflete / Ol
 habersiz ğāfile cürm-i ğaramet
 gösterür (G. 82, Beyit 4). [ki,]
141. Ölürse cism ölür bu fānide
 amma **ki** cān ölmez / Mesihā tek
 hergiz zindedür rūḥ-ı revān
 ölmez (G. 85, Beyit 1). [ki,]
142. ‘Alīdür şāh-ı taḥt-ı lā-
 mekān buzāt-ı hayy / Ma‘nīdür **ki**
 hergiz şāh-ı taḥt-ı lā-mekān
 ölmez (G. 85, Beyit 7). [ki,]
143. Aḥmediñ remz-ile şak
 itdigi ayı görmez / ‘Arş-ı
 raḥmāna şeyātīn **ki** ‘urūc
 eylemedi (G. 86, Beyit 7). [ki,]
144. Bu yolda kim **ki** ‘aşka vāşıl
 olmaz / Niyāz-ı ḥaḥḥdan anıñ
 ḥāşıl olmaz (G. 88, Beyit 1). [ki,]
145. Benī ādem bugün üstād-ı
 ‘aşka / **Ki** şākird olmayınca kāmīl
 olmaz (G. 88, Beyit 2). [ki,]
146. Kimiñ **ki** varsa bir şemme
 ‘aḥlı / Bu ‘aşkıñ ḥidmetinden
 ğāfil olmaz (G. 88, Beyit 4). [ki,]
147. Ḳāzī-yi darü’l-ḳazādur
 ma‘nī-yi dārü’l-‘udül / Ḥāzır ol **ki**
 müdde‘i başlar keser cellādımız
 (G. 92, Beyit 6). [ki,]
148. Dem-i fiṭrat **ki** bu külli şey’
 ḥalk eyledi ḥaḥḥ / Oldı taḥmīr-i
 ‘Alī mihr-ilen ṭıynetimiz (G. 91,
 Beyit 8). [ki,]
149. Āftābuz **ki** oña irmedi
 noḳşān-ı zevāl / Tā ebed bāḳī-yi
 pāyendedür devletimiz (G. 91,
 Beyit 9). [ki,]
150. Gümānı ḳoy **ki** munda
 baḥş-i mevcūd-ı ‘adem şığmaz /
 Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ
 bış u kem şığmaz (G. 93, Beyit 1).
 [ki,]
151. Nice lāla dirsen iḥtiyār it
 şūfī şümme büküm / **Ki** ḥaḥḥıñ zāt-
 ı peymānına hem lā u ni‘am
 şığmaz (G. 93, Beyit 2). [ki,]
152. Ki zātīñ evveli āḥirdür
 hem āḥiri evvel / Ḥadıṣ-ı ḳabl u
 ba‘d anda ḥādīs-ı ḳıdem şığmaz
 (G. 93, Beyit 3). [ki,]

153. Didin **ki** ana Ādeme evvel
 şeh-i merdān / Kim bilmese bu
 nükteni Ādem dimek olmaz (G.
 97, Beyit 7). [ki,]
154. Āyet-i “naşrun minallah”
 oldu ber-pā şükr-i haqq / **Ki**
 bugün her gören eşrārı ebrār tād
 (G. 28, Beyit 7). [ki,]
155. ‘Alīdür lā-mekān kāfında
 ‘ankā / **Ki** kıldı cehd ara şū‘bān
 işrāh (G. 36, Beyit 10). [ki,]
156. Evşāf-ı ‘Alīdür ne **ki**
 söylerse lisānım / Eş‘ār-ı kaşāī‘de
 rubā‘ī-yi muḥammes (G. 107,
 Beyit 12). [ki,]
157. Vaḥş-ı ṭayr u cinn u insān
 bünyād-ı melek / Bu cehetdendir
ki Ādem oldu üstād-ı melek (Muh.
 3, Beyit 4). [ki,]
158. Kim **ki** o kıble-yi ĩmāna
 perestiş kılmaz / Şüret-i sikke
 ḥarām oldu oña şavm u şalavāt (G.
 14, Beyit 9). [ki,]
159. Kim **ki** sevmez āliñi
 yoḥdur oña Ḥaqqdan necāt / Çoḥ
 dédi bu bābdan aştāba
 peygamber ḥadīs (G. 25, Beyit 11).
 [ki,]
160. Kim **ki** iḥlāsla ol servere
 merdāne gider / Ḥaqq bilür Ḥaqq
 yolına ‘aşq-ile merdane gider (G.
 77, Beyit 1). [ki,]
161. Kim **ki** bir dem içdi andan
 oldu ḥayy-ı lā-yemūt / Cām-ı
 Ḥaydar cur‘asındandır bizim
 peymānımız (G. 99, Beyit 6). [ki,]
162. Güzer kılmaz ‘Alī rāḥında
 kim **ki** iki ‘ālemden / Kim ol
 dündegākım himmet-i küteh
 nazardan geç (G. 32, Beyit 6). [ki,]
163. Kim **ki** meydānında cān
 başını ḥarc étmedi / Kıldı bu
 ‘ömr-i ‘azīziñ naḥdini nādān telef
 (G. 127, Beyit 6). [ki,]
164. Ey kaşīm-i nār u cennet
 kim **ki** Ḥaqq bilmez seni / Menzili
 onuñ cehennemdür cehennem yā
 ‘Alī (G. 190, Beyit 10). [ki,]
165. Şol mu‘allimsin **ki** senden
 tapdı ey kām-ı kerem / Ser-be-ser
 reh-nümā-yı ta‘līm aldı ādem yā
 ‘Alī (G. 190, Beyit 3). [ki,]

kilid: *Anahtar.*

1. Nokta-i bā nuṭḡ-ı haḡḡ terkīb-i
ebceddür ‘Alī / Bāb-ı ‘ilm-i
Aḡmede ol nokta-yı bādur **kilid**
(*G. 55, Beyit 9*). [*kilid,]*

kilid-i bāb-ı nusretdür: *Yardım kapısının anahtarı.*

1. (*G. 80, Beyit 11*). [*kilid-i bāb-ı
nusretdür, -dür]*

kilk-i kazā: *Kaza kalemi.*

1. (*G. 58, Beyit 12*). [*kilk-i kazā,]*

kilk-i kudret: *Kudret kalemi // Allah'ın kullarının kaderini yazdığı kalem kastedilmektedir.*

1. (*G. 10, Beyit 8*). [*kilk-i kudret,]*

kim: *"ki" gibi kullanılan bir bağlaç.*

1. Ḥayāt-ı rızḡına bu mümkinātīñ /
Sebebdür **kim** ‘Alī ey ehl-i esbāb
(*G. 2, Beyit 9*). [*kim,]*
2. Ḥaydar oldur **kim** beşikde
ejdehānı kıldı şaḡ / Geldi
haḡḡdan haḡḡına ol şaff-deriñ
Ḥaydar laḡab (*G. 3, Beyit 9*). [*kim,
]*

3. Vezn ḡikmetdür seḡa ḡükünde
ol rāsīḡ degül / **Kim** ‘ayār u
nāşıra dinār-ı bī-mikdār ḡalb (*G.
4, Beyit 2*). [*kim,]*

4. Baḡr-ı vaḡdet **kim** onuñ
emvācıdur bu kā’ināt / Menba‘ ol
baḡr-ı bī-pāyān bizden ḡıl ṡaleb
(*G. 8, Beyit 3*). [*kim,]*

5. Aḡretde yoḡdur ol maḡrūma
Ḥaydardan vefā / Olmasa her
cānda **kim** mihr u vefā-yı ehl-i
beyt (*G. 19, Beyit 9*). [*kim,]*

6. Tīḡ-ı zecr-ilen ‘adū-yı ḡānedān
Ḥimmeti / Başını kes bu cehtden
kim işitmezler ḡadıṡ (*G. 25, Beyit
13*). [*kim,]*

7. Şöyle **kim** otuz iki dürdāneden
olmuş tamām / Cebre’ilde nāzil
oldı Aḡmede destār tāc (*G. 28,
Beyit 5*). [*kim,]*

8. Bir olur **kim** münāfıkdur dir
altımdaki / Kim kıılır ol günde
nāṡıḡlar kimi ḡüftār tāc (*G. 28,
Beyit 10*). [*kim,]*

9. Bir olur kim münāfikdur dir altımdaki / **Kim** kıılır ol günde nāṭıklar kimi güftār tāc (G. 28, Beyit 10). [kim,]
10. Muttakī oldur **kim** ola muḳtedāsı murtażā / Yoḥsa **kim** şavm u şalātı cümle oldı pūc (G. 30, Beyit 7). [kim,]
11. Güzer kıılmaz ‘Alī rāḥında kim ki iki ‘ālemden / **Kim** ol dūn deġā kim himmet-i kuteh nazardan geç (G. 32, Beyit 6). [kim,]
12. Güzer kıılmaz ‘Alī rāḥında **kim** ki iki ‘ālemden / Kim ol dūn deġā **kim** himmet-i kuteh nazardan geç (G. 32, Beyit 6). [kim,]
13. ‘İtibār itme bu dār-ı bī-medārı dehre **kim** / Kimseye çün ‘İtibār itmez bu dünyā dārı hiç (G. 33, Beyit 4). [kim,]
14. Din yolunda perver-i şāh-ı velāyet olmayan / Şāliḥ-i müstaḥsin olmaz ya‘ni **kim** ehl-i salāḥ (G. 35, Beyit 5). [kim,]
15. Ger yedin esrārına āġāh iseñ şerḥ eyle **kim** / Ne cihetdendür beyān-ı yed-i beyzā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 11). [kim,]
16. Kim ol Zehrādur o şibt-i Aḥmed / Ḥasandur şāḥ Ḥüseyn u Zeyni’l-‘ibād (G. 48, Beyit 9). [kim,]
17. Kim onuñ na‘leyn-i pāyı tāc-ı serdür Ādeme / Ey berāder bu cehetdendür elif üstünde med (G. 50, Beyit 4). [kim,]
18. Himmeti nuṭḳ-ı ‘Aliden nuṭḳa gel bülbül kimi / **Kim** velāyet gülşeninde reng reng açıldı verd (G. 52, Beyit 11). [kim,]
19. ‘Aliye bende ey Himmeti ayazı gör / Cihānda **kim** o ḥāş itdi şoḥbet-i Maḥmūd (G. 56, Beyit 13). [kim,]
20. Ey dest-i ġayb-ı nūr ḳamı bir kenāra çek / **Kim** başdan aşdı cümbiş hem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 7). [kim,]
21. Her şuġāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme / Söyle medḥ ol

- şāha **kim** şirim didi perverdiġār
(G. 61, Beyit 8). [kim,]
22. ‘Alī Musā Rızā **kim** āstānı /
Haķikāt ka‘be-yi ehl-i rızādur (G.
64, Beyit 14). [kim,]
23. Ger icāzet tapmasa şāh-ı velīden
Cebre‘il / Yoġdur ħadd **kim** kıla
deryā-yı ‘izzetden güzer (G. 65,
Beyit 5). [kim,]
24. Kim ki öz dersin ‘erenler şāhına
peyrev gerek / Şöyle **kim** āb-ı
revāniñ ric‘atı ‘ummānedür (G.
73, Beyit 11). [kim,]
25. Onıñ **kim** yoġdur başında devlet /
Kemāl-i ‘aşka billah ķābil olmaz
(G. 88, Beyit 5). [kim,]
26. Cemāl-i ‘aşk bir āyinedür **kim** /
Oña zeng-i dālālet hāyil olmaz (G.
88, Beyit 6). [kim,]
27. Vaķtdur **kim** zuhūr-ide Mehdī /
Dem-be-dem intizār-ı
meydāniñiz (G. 94, Beyit 12).
[kim,]
28. Girme girme ķılmayınca terk-i
ser bu ‘arşada / **Kim** belādan
muttaşıl ħāli degil meydānımız
(G. 96, Beyit 9). [kim,]
29. Didin ki ana Ādeme evvel şeh-i
merdān / **Kim** bilmesa bu nükteni
Ādem dimek olmaz (G. 97, Beyit
7). [kim,]
30. Neden **kim** ħaķķ te‘aliden velāyet
mülkidür bāñın / Veliden özge bu
sırr-ı nihāniden ħaber bilmez (G.
100, Beyit 4). [kim,]
31. Bu ki ħar-mühredür yāķūt-ı
kāniden ħaber bilmez / Oña **kim**
olmadı rüşen bu yüzden ma‘nī-yi
hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [kim,]
32. Ĥaķķıñ didārını görmez ķalır
maġrūm-ı nā-binā / ‘Aliniñ ħāk-i
dergāhıñ ne göz **kim** tūtiyā
ķılmaz (G. 101, Beyit 4). [kim,]
33. Anıñ **kim** yoġdur cānında ‘aşk-ı
‘aql u dīn derdi / Ĥekim-i
lemyezel derdine ol dīviñ devā
ķılmaz (G. 101, Beyit 7). [kim,]
34. Beķā-yı cāvidān olmaz yaķin bil
dār-ı ma‘nīde / Olar **kim** külli

- dārın haqq ʔarīķinde fenā kılmaz
(G. 101, Beyit 10). [kim,]
35. Kıyās-ı zerķ sal **kim** bu fenādan /
Saña yoldaş olan bir vaşla kerbās
(G. 104, Beyit 4). [kim,]
36. Fāris-i maʕnī gerekdür **kim** gire
bu ʕarşaya / ʕAşķ meydānında
yoħsa bir cova yüz min feres (G.
105, Beyit 6). [kim,]
37. Her şecer **kim** bitmez anda mīve-
yi mihr-i ʕAlī / ʕAşķ-ilen tīr u
teber çek ol bülend-eşcārı kes (G.
108, Beyit 7). [kim,]
38. Söyle maña **kim** nedür şūret-i
maʕnā-yı nefis / Ger saña maʕlūm
ise ism-i mesīhā-yı nefis (G. 109,
Beyit 1). [kim,]
39. Ger şevāb itmek dilersen ħanda
kim görsen bugün / Ĥāriciniñ
başını kes ġāzī ol ķana bulāş (G.
112, Beyit 9). [kim,]
40. ʕAlī yolunda her kim oynadur baş
/ **Kim** ol meydān eri merdāne
şābāş (G. 113, Beyit 1). [kim,]
41. Çıķan **kim** nuţķa ķand aķar
mecliste nuķlundan / Tapar her
bī-nevā ʕuşşāk-ı müflis nuķl-ı
şeker baķş (G. 114, Beyit 2). [kim,
]
42. Meger **kim** müşteri olmiş güneş
ol māħ bir mihre / Olur ferruķ
cemālında anıñ ħurşid-i enver
baķş (G. 114, Beyit 5). [kim,]
43. Rāyic olmaz sīm-i rūy-endūd
ķalb-i nāşere / Rū siyehdür her
kimin **kim** olsa ol naķdinde ġaş
(G. 115, Beyit 5). [kim,]
44. Şöyle **kim** nuţķ-ı ʕAliden zinde u
bā-nuţķdur / İns u cinn u ħūr
ġilmān u peri u ʔayr-ı vuķuş (G.
116, Beyit 7). [kim,]
45. Bu naķşa olma ħayrān ol bendi
gör **kim** / Taşvīr-i ħāmesinden
āb-ı revān münakķaş (G. 118,
Beyit 6). [kim,]
46. Beyle **kim** oldur ʕālem-i kuvvetde
inkār eyleme / Ĥikmet-i üstād-ı
kāmil ķudret-i miʕmār-ı ʕarş (G.
120, Beyit 4). [kim,]

47. ‘Ayn **kim** nūr-ı ‘Aliden olmasa
bīnā aña / Țal‘at mişbāh virmez
meş‘al-i mişkāt feyz (G. 121, Beyit
7). [kim,]
48. Țaddin **kim** mazhar-ı külli
‘acāibdir bi-ķavl-i haķķ / Olur
āhırde külli şey‘ ‘Alīniñ nuţķına
rāci‘ (G. 124, Beyit 3). [kim,]
49. Kerem baħrında ‘ālem bir
şedefdir / **Kim** anıñ zātıdır çün
dürr-i şeffāf (G. 126, Beyit 8).
[kim,]
50. Enbiyā-yı mürselin başında çün
tāc-ı şeref / Şāh-ı ‘Alī menzilet
sen **kim** turāb-ı maķdemiñ (G.
127, Beyit 3). [kim,]
51. Noķķa-yı ba sin u mim sırr-ı
bismillah keşf / Tanı ol şāhı **kim**
olur aña sırrullah keşf (G. 128,
Beyit 1). [kim,]
52. Eylemez ol ķavm meydān-ı
haķıķatden firār / Ya‘ni **kim**
olmaz hirāsān kimseden aşķāb-ı
şıdķ (G. 130, Beyit 7). [kim,]
53. Tanıya ol gün ħalāyıķlar seni ey
sırr-ı haķķ / Onda **kim** peydā ola
bu ķışķā-yı pinhān-ı ‘aşķ (G. 131,
Beyit 3). [kim,]
54. Muşţafāniñ ne-idi maķşadı **kim**
eyledi remz / Oldı eflāk yüzinde
meh-i tābān iki şaķ (G. 134, Beyit
5). [kim,]
55. Her emānet **kim** ķabūl itdiñ
ħıyānet ķılma **kim** / Zāmini
berdār ider ol şıĥne-yi bāzār-ı
haķķ (G. 135, Beyit 7). [kim,]
56. Her emānet **kim** ķabūl itdiñ
ħıyānet ķılma **kim** / Zāmini
berdār ider ol şıĥne-yi bāzār-ı
haķķ (G. 135, Beyit 7). [kim,]
57. Neden **kim** revnaķı yoĥdur
yaraşmaz / Gül u reyĥān içinde
ĥār u ĥāşāk (G. 137, Beyit 4). [kim,
]
58. Mü‘min oldur **kim** ola şāh-ı emir-
i murtażā / Pes münāfıķdur
anıñlan ķılmayan terk-i cedel (G.
140, Beyit 3). [kim,]

59. Her muşallā **kim** kıılır haqqa
şalavāt dāimūn / Şāh-ı dergāhı
kimi anıñ muşallāsı gerek (G. 141,
Beyit 10). [kim,]
60. Hılqatıñ tebdıl olur insāniden
tağyır ider / **Kim** olur damuda
rūhuñ hūk hırısa muttaşıl (G. 144,
Beyit 6). [kim,]
61. Fedā kıldı Muḥammed ‘aşqına ol
‘āşık u şādık / ‘Alīden yetmiş iki
kātile **kim** baş istedi sāl (G. 145,
Beyit 9). [kim,]
62. Baş oynada **kim** dönmeğe
meydān-ı ‘Alīden / Nār u sitem u
ğayr-ı vücūdun ide ger gül (G.
146, Beyit 5). [kim,]
63. Kim va‘de iriştı gelür ol kām-i
devrān / Hemrāz iseñ ol rehber
gel kıılma ta‘allül (G. 146, Beyit 8).
[kim,]
64. Küfr-ile kıldı hıyānet ol diyānet
ser nigün / Şol emānet **kim** oña
oldı ezel günde humül (G. 147,
Beyit 3). [kim,]
65. Bir nazār kııl andan ol āyine-yi
‘ayne’l-yaqın / Tā saña ma‘lūm
ola **kim** evvel oldur āḥir ol (G.
149, Beyit 10). [kim,]
66. Var ise nuṭquñ kelāmullah-ı nāṭık
şerhin it / Bu cihetden **kim** anıñ
evşāfidur ḥayru’l-kelām (G. 151,
Beyit 9). [kim,]
67. Menim şāhım kuşemşemdür
kuşemşem / **Kim** ol zāt-ı
mücessemdir mücessem (G. 160,
Beyit 1). [kim, -dür]
68. ‘Alī āvāzın işitdi ‘Alī dīdārıñı
görđi / ‘Azizā onda **kim** vardı
mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G. 161,
Beyit 9). [kim,]
69. Bir güneşdir Murtażā **kim** ondan
almışdır ziyā / Māh-ı encem
meş‘al-i hūrşid u şem‘-i encümen
(G. 168, Beyit 7). [kim,]
70. Bir saḥīdür **kim** saḥā mülkü
müsellemdir aña / Haqq yolunda
kıldı terk-i cān u terk-i ‘izz u cāh
(G. 169, Beyit 5). [kim,]

71. Gelse ger luṭf üstüne ol pādişāh-ı
bī-niyāz / **Kim** kıılır nice gedāyı
hüsrev-i şāhib-külāh (G. 169,
Beyit 7). [kim,]
72. Hakk ıarıkinde tevellā u teberrāsı
dürüst / Şanma **kim** bir nākış u
bir serseridir Himmeti (G. 182,
Beyit 6). [kim,]
73. Yetmiş iki kātile virdi cān başıñ
düşmene / Hakk yolunda kııldı
kim bu cūd-ı ihsānı ‘Alı (G. 184,
Beyit 7). [kim,]
74. Şol güneşi görmedi huffāş fāş /
Şöyle **kim** ebşār-ı ‘amā meş‘ali (G.
186, Beyit 8). [kim,]
75. Kim sene zülfiķār-ı gönderdi
hazreti hakk / Çııdı revāna
düldül hācer oldu iki şak (Muh. 1,
Beyit 17). [kim,]
76. Şöyle **kim** tūra tecelli eyledi nūr-ı
ilah / Zıkr-i tesbıh eyledi evrāk-ı
eşcā’-ı giyāh (Muh. 2, Beyit 17).
[kim,]
77. ‘Aşk-ilen anı sevenler oldu hakkıñ
vāşılı / Bu cehtden **kim** ‘Alıdir
hall-iden her müşkili (Muh. 3,
Beyit 14). [kim,]
78. Şöyle **kim** gördi gamū eşyāyı
şarıh / İ‘tibār it **kim** budur kavlı-ı
şahıh (Muh. 4, Beyit 24). [kim,]
79. Kim kālīb oldu onlara şol zālīm-ı
cuhül / Hamza şehid düşdi nebı
oldı çün melül (Müsebbā 1, Beyit
19). [kim,]
80. Tā ebed zulm-ilen kıldı bulmadı
hergiz necāt / Tapmadı her
bende **kim** nūr-ı velāyetden naşib
(G. 6, Beyit 3). [kim,]
81. Kanber olmaz her habeş ya
düldül olmaz her feres / Bu
cihānda zülfiķār olmaz-ıdi **kim**
her kılıç (G. 34, Beyit 7). [kim,]
82. Ol ne oddur **kim** didi “ennı
ene’llah” Mūsıye / Şu‘lesinden
nūra döndi dār-ı hazrā şāh şāh (G.
45, Beyit 10). [kim,]
83. Başına her ‘aşıkıñ **kim** düşdi
sevdā-yı habıb / Ol muhabbet
‘āleminde cümle sevdādan geçer
(G. 79, Beyit 3). [kim,]

84. Bir nazār kı̄l āyet-i levlāk idrāk
eyle gör / **Kim** tufeylīdür ‘Alī
evlādınıñ evlād-ı nās (G. 103,
Beyit 6). [kim,]
85. Kim hālefdür Ādem evlādında
kimdür nā-hālef / Cümle
rūşendür onuñ ‘ilmine sırr-ı
ümm u eb (G. 3, Beyit 5). [kim,]
86. ‘Arş-ı hākkdan her şabāh aftāb-ı
şubh-ı devlet / **Kim** tapar nuṭk-ı
‘Aliden ol futūh-ı iftitāh (G. 35,
Beyit 1). [kim,]
87. Şöyle **kim** hicā gününde ḳalb-i
a‘dā şāh şāh / Ḳaydar u şaff-der
ki ḳarb-ı zūlfikārından olur (G.
45, Beyit 7). [kim,]
88. Ne göz **kim** ol nigāh-ı pertev-i
mirāt zāt eyler / Tecellide
temāşā-yı vücūd mümkināt eyler
(G. 76, Beyit 1). [kim,]
89. Girer keyfiyyet-i eşvāt u noḳta-yı
cān olur cismi / Görür ol zāt **kim**
bir ḳarf-i künden kāinat eyler (G.
76, Beyit 3). [kim,]
90. ‘Alīdür zevrak-ı Nūhıñ **kim** aña
ger minen cāhil / Eger Ken‘ān ise
hākkdan ne ümmīd-i necāt eyler
(G. 76, Beyit 8). [kim,]
91. ‘Alīdür Himmetī baḳr-ı celālet /
Kim onda ne neheñ oynar ne
timsāh (G. 36, Beyit 12). [kim,]
92. Cem‘ bu ‘arşada hākk
buyurduḡilen küllişey’ / Anda
kim maḳşer ḳopar zāhīr olur
yevmu’l-hisāb (G. 1, Beyit 8).
[kim,]
93. Himmetī ḡavvāş-ı ma‘nī ṭab‘ıña
ḳıldı nazār / Didi **kim** dürr-i
ma‘dendür uşbu deryā-yı ‘acīb
(G. 10, Beyit 12). [kim,]
94. Her rüz ‘ıyd her gice ḳadr berāt
olur / En‘ām virdi her ḳavle **kim**
yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9).
[kim,]
95. Oña **kim** Ḳaydar imām olmasa
islām olmaz / Virse bir günde
eger Aḳmede biñ kez şalavāt (G.
14, Beyit 8). [kim,]

96. Cān vir iki cihānda āl-i rızāsın
hāşıl it / Şöyle bil **kim** haqq
rızāsıdur rızā-yı ehl-i beyt (G. 19,
Beyit 7). [kim,]
97. Sādıq ol kavline bu şāhıñ muṭī^c ol
emrine / Dīv düşmez **kim** hekim
Süleymān-ile baḥş (G. 26, Beyit 2).
[kim,]
98. Kaṭre kimdür **kim** ide deryā-yı
‘ummān-ile baḥş / Ğayr-ı kaṭre-yi
ma‘nide baḥr-ı velāyetdür ‘Alī (G.
26, Beyit 7). [kim,]
99. Şāhbāz-ı evc u ednā ‘Alidür **kim**
uçar / Şevk-ilen onuñ hevāsında
hümā-yı zü'l-cenāḥ (G. 35, Beyit
2). [kim,]
100. Def-i ğayra urmada
yedullahıñ yeter her barmağı /
Kim oña küy-ı hicā ḥācet degil
seyf u şalāḥ (G. 35, Beyit 8). [kim,
]
101. Buldı karār şehr-i
velāyetde Himmeti / **Kim** oldu aña
kişver-i dāru'l-ḳarār feth (G. 39,
Beyit 12). [kim,]
102. Aşḫāb gerçi eylediler besi
cedd u cehd / **Kim** kıldı ḥayber-i
şeh-i düldül-süvār feth (G. 39,
Beyit 2). [kim,]
103. Hünermend ‘adū-yı ‘ādil
şol ‘amr u ‘anteri / Tenhā **kim**
itdi Ḥaydar u bā-zülfikār feth (G.
39, Beyit 3). [kim,]
104. Her nebī **kim** geldi
haqqdan hem onuñla biledür /
Maḫhar-ı haqq sırr-ı zāt ol şāhib-i
devrāna baḥ (G. 41, Beyit 10).
[kim,]
105. Şāh-ı merdān ‘Alī
destindedür fermān-ı çarḥ /
Ḥadd yoḥdur **kim** döne öz başına
devrān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 1).
[kim,]
106. Bir kemine bendedür pes
ol veli-yi vāliye / Aftāb-ı ‘ālem-
ārā **kim** ider sulṭān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 5). [kim,]
107. Şeh-süvār-ı ‘arş-peymā şol
emīnullah ḳanı / **Kim** ḥelāvetde

- anıñ rûhu'l-emîn idüb harîd (G. 47, Beyit 8). [kim,]
108. Takîdür **kim** onı cevâd oğurlar / Takîdür **kim** 'Alî oldı oña âd (G. 48, Beyit 12). [kim,]
109. Ey gönül her dem 'Aliden iste imdâd u meded / **Kim** 'Alî hükmindedür insân cinn dîv u ded (G. 50, Beyit 1). [kim,]
110. Şağ olur nûn-ı nübüvvet istivâsından çıhar / Şüret-i vâv-ı velâyet şöyle **kim** cân-ı cesed (G. 50, Beyit 3). [kim,]
111. Kim ola bu haqq leşkerine rehber u sâlâr / Ser-bağş u 'ağâ-bağş hağâ-bağş-ı kerem-dâr (G. 60, Beyit 1). [kim,]
112. Va'dedür ehl-i cihâna mehdî-yi şâhib-zamân / Gün teki eyle tecellâ şanma **kim** pinhân kopar (G. 63, Beyit 6). [kim,]
113. Şifât-ı zeyn-i dîndür zeyn-i îmân / 'Alî-yi şâni **kim** zeynü'l-'abâdur (G. 64, Beyit 10). [kim,]
114. 'Alîdür her mağall her mekânda hâzır u nâzır / Nazâr her hânde **kim** kılsañ güneş tek anda zâhir gör (G. 66, Beyit 2). [kim,]
115. Hasan **kim** 'Askerîdür evliyâ u etkıyâ anıñ / Fütûh-ı kişver-i îmân şikest-i leşker-i kâfir (G. 66, Beyit 15). [kim,]
116. Bir noqtâdur murtażâ **kim** ol noqtadan buldı şekl / Müfredât-ı çâr-defter mişli Furkân u Zebûr (G. 69, Beyit 4). [kim,]
117. Ravzâ-yı rıdvân u nîrân-ı sağar hükmindedür / Her ne **kim** halk itdi hallâk-ı vücûd-ı kâinât (G. 70, Beyit 11). [kim,]
118. Kim anıñ bebr u peleng u şîr-i ner hükmindedür (G. 70, Beyit 13). [kim,]
119. Ders olmadı her 'âlîme **kim** 'ilm-i velâyet / Tağkîk degüldür söz teşkîk-i kemândur (G. 72, Beyit 5). [kim,]

120. Hāyātīñ naqđını şarf itme
kim bu hāb-ı ğafletdür / Haqqıñ
dīdārıñı görmez olar **kim** ehl-i
ğafletdür (G. 80, Beyit 2). [kim,]
121. Bir haber vir ol ne yeddi
harfdür **kim** ey faķih / Otuz iki
mihr u dīv-i mümkināt andan
çıhar (G. 81, Beyit 5). [kim,]
122. Bir tavāf-ı şad-hezārān
hac-ı ekberdür bugün / Hāciyān
gel **kim** yaķin oldı reh-i dūr-ı
dırāz (G. 83, Beyit 3). [kim,]
123. Didi **kim** isme‘u ey kavm-i
‘uşşāk / Velıyullah medħin ķıldı
āġāz (G. 84, Beyit 2). [kim,]
124. Neden **kim** ķonmadı ey
tāyir-i ķuds / Bu burc u suflīde
murdāra şehbāz (G. 84, Beyit 7).
[kim,]
125. Tarıķinde ‘Alīniñ
müstaķim ol / Vire tā **kim** saña
teşrif-i i‘zāz (G. 84, Beyit 9). [kim,
]
126. Baħmadı ol merd-i
merdān bu cihān-ı kaħbeye / Bī-
- vefādur nişe **kim** bu bī-hāyā
dehr-i ‘acūz (G. 89, Beyit 11).
[kim,]
127. Yaķin bil beytullahu’ş-
şameddür mü‘minin ķalbi /
Neden **kim** beyt-i yezdāna Ebū’l-
Cehl-i ziyem şıġmaz (G. 93, Beyit
4). [kim,]
128. Maķālı terk-idübdür bu
Himmetiniñ şı‘r dīvānı / **Kim** ol
defterde ķıl u ķāl u A‘rāb u ‘Acem
sıġmaz (G. 93, Beyit 12). [kim,]
129. Kimdir ol şāh ki dört illıķ-
iken zāhirde / Harb-i destinde
olubdur ten-i sū‘bān iki şaķ (G.
134, Beyit 7). [kimdir, -dir]
130. Vardur aşlında püşk-i faħş
geymişdür haķā / Onda **kim**
yoħdur cihād u ‘ilm u imān u
edeb (G. 3, Beyit 6). [kim,]
131. Nokta **kim** onuñ devrinde
perġār-ı vücūd / Sırr-ı zāt ol
nükte-yi pinhān bizden ķıl taleb
(G. 8, Beyit 2). [kim,]

132. Ol ‘Alī ol velīni‘met **kim**
oldur anı lu / Dost hem
düşmen tamam ondan bulur eşyā
naşīb (G. 9, Beyit 5). [kim,]
133. Ādemi tanı **kim** olur şadef-
i bahr-ı şifāt / Ma‘nī-yi nu ‘Alī
ol şadefe gevher zāt (G. 14, Beyit
1). [kim,]
134. Neden **kim** halka dīn-i
Muştafānı / ‘Alīniñ zūlfikārı kıldı
işbāt (G. 15, Beyit 5). [kim,]
135. Her ‘asrda ‘allāme ki geldi
cihāna / **Kim** buldı seniñ ‘ilmiñe
bir hadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3).
[kim,]
136. Def‘ itmek için müşrik-i
deccāl-ı la‘ini / Vat olmadı mı
kim ıha şamsām-ı velāyet (G. 24,
Beyit 3). [kim,]
137. Muttakī oldur **kim** ola
mutedāsı murtażā / Yosa **kim**
şavm u şalātı cümle oldu pūc (G.
30, Beyit 7). [kim,]
138. Şol ‘Alī ‘alī **kim** deryā-yı
tiğından onuñ / Dutdı bir demde
serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc
(G. 31, Beyit 9). [kim,]
139. Her ıhan **kim** çekdi ol
şāh-ı velāyet zūlfikār /
Yeryüzünde bar tek urdı
münāfik kām-ı mevc (G. 31, Beyit
10). [kim,]
140. Tanı ol şāhı **kim** anıñ
bar-ı ber hükmindedür /
Maşrikeyn mağribeyn u huşk u
ter hükmindedür (G. 70, Beyit 1).
[kim,]
141. āha şaldı nice yüz miñ
Rüstem u destanı ol / Zāl bir al
felek **kim** ma‘nīsiz efsānedür (G.
73, Beyit 5). [kim,]
142. Tūṭı-yi ab‘ım ‘Alī mihrine
ayrān eylese / Tiz-perdür şöyle
kim şehbāz-ı şāhından geçer (G.
78, Beyit 3). [kim,]
143. Neden **kim** hayy-ı fi’d-
dāreyn olardur fıra-yı tāc /
Yaın bil hayy-ı fi’d-dāreyn
olanlar bī-gümān ölmez (G. 85,
Beyit 3). [kim,]

144. ‘Alidür aftāb-ı ‘ālem u zāt
/ **Kim** onuñ pertavidür cümle
zerrāt (G. 15, Beyit 1). [kim,]
145. ‘Adū-yı ehl-i beyti şıdķ-
ilen kıl dāimā lā‘net / **Kim** oldur
ümmete yevmü’l-kıyāmetde kılan
şefkat (G. 16, Beyit 11). [kim,]
146. Hıyy-yı fi’d-dārın olardur
bī-kavl-i Muştafā / **Kim** ola imān
evinde cān-fezā-yı ehl-i beyt (G.
19, Beyit 5). [kim,]
147. ‘Aşk Bağdadında şimdi
koptı min Menşür mest / Zāhidā
gel **kim** ene’l-ħakķ bādesi oldı
mubāh (G. 22, Beyit 2). [kim,]
148. Kıl taħammül daş eger
yağsa bu yolda başıña / Şabr-ider
gör munca **kim** senden çeker
teannī çeküc (G. 30, Beyit 11).
[kim,]
149. Cinn u ins u ħur u ğilmān
u melāik vaşş-ı tayr / **Kim** ideller
muttaşıl o raħmet-i raħmān
medħ (G. 38, Beyit 7). [kim,]
150. Taķidür **kim** onu cevād
oĥurlar / Taķidür **kim** ‘Alī oldı
oña ād (G. 48, Beyit 12). [kim,]
151. Müşrik olma zāhir u
bātında ehl-i vaħdet ol / Şöyle
kim bir dem koyar bu mince
a‘dād ‘aded (G. 50, Beyit 7). [kim,]
152. Muħammed **kim** taķidür
oña elķāb / Cem‘i-yi muttaķiye
muķtedādur (G. 64, Beyit 15).
[kim,]
153. Naķī **kim** ĥakķ yolunda
ħakķa dāim / İşi iħsān u eltāf u
‘aťādur (G. 64, Beyit 16). [kim,]
154. Oyanur ĥāb-ı ğafletden
açar göz / Olar **kim** bu cihānda
uyĥuladur (G. 64, Beyit 19). [kim,
]
155. Kimiñ şānındadur levlāk
tā ĥakķdan ĥitāb olur / Ĥaber dut
bu ĥaberdan yoħsa oldun müşrif
ĥāsir (G. 66, Beyit 11). [kimiñ, -iñ
]
156. Hıyātıñ naķdini şarf itme
kim bu ĥāb-ı ğafletdür / Ĥakķıñ

dīdārını görmez olar **kim** ehl-i
ğafletdür (G. 80, Beyit 2). [kim,]

157. Beli dīdār-ı ma'nī devlet-i
dīdāra oğraşdı / Neden **kim** zāhir
u bātında ol şāhib-i başiretdür (G.
80, Beyit 3). [kim,]

158. Hāzretinden çün başar tek
nüktesi olmaz kabül / Pes ne
gördi **kim** ene'l hāḡḡ söyledi
hallācınız (G. 98, Beyit 11). [kim,]

159. İki cihāna ḡalmaz bu yolda
‘āşık dost / **Kim** cān u dilden ister
anıñ ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1).
[kim,]

160. Perde-yi ‘izzetde ol el **kim**
görindi Aḡmede / Maḡrem-i
Hāḡḡ vāfıḡ-ı esrār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 6). [kim,]

161. Kaf nun emrine Hāḡḡdan
olmasaydın vāsıḡa / **Kim**
‘ademden ḡılḡate gelmezdi ‘ālem
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2). [kim,]

kim: Her kim.

1. **Kimse** seniñ muhabbetiñi ḡılmadı
siper / Tīr u belāsınnan u

ḡaḡardan penāhı yoḡ (G. 43, Beyit
7). [kimse, -se]

kim: Hangi kişi?" anlamında cümlede,
özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde
kullanılan bir söz; zamir.

1. Yā ‘Alī yā İlyā yā Ebu'l-Hüseyn yā
Bütürāb / ‘İzzetiñ ḡurbinde
kimdür bu turāb (G. 1, Beyit 1).
[kimdür, -dür]

2. Kim ki öz dersin ‘erenler şāhına
peyrev gerek / Şöyle kim āb-ı
revāniñ ric‘atı ‘ummānedür (G.
73, Beyit 11). [kim,]

3. Kim yaḡasıñ ḡurtarur çengden
anıñ merd-imiş / ‘Ālem-i ma'nīde
ol bir ‘āşık-ı merdānedür (G. 73,
Beyit 6). [kim,]

4. Nesl-i Ādem ḡalḡ-ı ‘ālem tanıya
kimdür ‘Alī / Ger bugün seyrider
izḡār-ı şifā-yı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 8). [kimdür, -dür]

5. Maḡbül-ı ḡaḡḡ degildür onuñ
ḡıldıḡı salāt / **Kim** āl-i Hāydarı
özine ḡible bilmedi (G. 11, Beyit
11). [kim,]

6. Kim ki bu haqq kavle āmennā dimez hüccet dutar / Dīni yoḥ bir nā-müselmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 11). [kim,]
7. Bu cihān-ı fānī ey dil bir kühen-i vīrānedür / **Kim** ki mesken dutsa anda dīv ile hem-ḥānedür (G. 73, Beyit 1). [kim,]
8. Kim göñül virse oña bir bī-ḥaber-i dīvānedür / Gösterür cilve perī şeklinde ol merdüm-firīb (G. 73, Beyit 2). [kim,]
9. Bu dem ḳādrini **kim** ki bildi ol insān-ı kāmildür / Aña ḳassam-ı cennet ḥūr u ḡilmān berāt eyler (G. 76, Beyit 7). [kim,]
10. Şarf idübdür **kim** ki eyyām-ı ḥayātīñ ḡaflete / Ol ḥabersiz ḡāfile cürm-i ḡaramet gösterür (G. 82, Beyit 4). [kim,]
11. Kim ‘Alī yolında olsa ḥayy-ı fiddāreyn olur / Şu‘lesi artar çü şem’iñ başını kesdükce ḡāz (G. 83, Beyit 8). [kim,]
12. Kim ḥalefdür Ādem evlādında **kimdür** nā-ḥalef / Cümle rüşendür onuñ ‘ilmine sırr-ı ümm u eb (G. 3, Beyit 5). [kimdür, -dür]
13. Geldi zuhūra munca nebī şerḥ buña / **Kimdür** rükū‘ içinde viren sāile zekāt (G. 13, Beyit 6). [kimdür, -dür]
14. Bend-i ‘alāyık kes ferd ol fenāya muṭlaḳ / **Kim** cān u dilden ister anıñ ki ‘āşık-ı dost (G. 23, Beyit 2). [kim,]
15. Oldur muḥālif-i haqq oldur münāfiḳ-ı dost / Ağyār şordı menden sen **kimsen** didim men (G. 23, Beyit 6). [kimsen, -se, -n]
16. Mühr alıḡ her **kimiñ** cānında vardur zerrece / Kūh-i ḳaf olsa ḡünahı haqq bilür görmez ‘azāb (G. 1, Beyit 9). [kimiñ, -iñ]
17. **Kim** ki ehl-i āḥiretdür dār-ı dünyādan gezer / Belki ehl-ullah olan dünyā u ‘uḳbādan gezer (G. 79, Beyit 1). [kim,]

18. Tanımaz **kimdür** ‘Alī bu ‘aql bu idrak-ilen / Bu fenāda olmayınca ādem-i ehl-i k̄ubūr (G. 69, Beyit 8). [*kimdür, -dür*]
19. Saña şerh eyleyim gel gūş u hūş ol / ‘Alīden soñra **kimdür** āl u evlād (G. 48, Beyit 8). [*kimdür, -dür*]
20. Bir taḳarrub ḥāşıl it gel ḥaḳḳa ḥaḳḳ bil Ḥaydarı / **Kim** ki ol sultān-ı ḥaḳḳ bilmez olur ḥaḳḳdan lā-ümmīd (G. 55, Beyit 10). [*kim,]*
21. Ehl-i beyte **kim** kıyāmetde temessük eylese / Her ḥaḳāsından onuñ hūdā-yı bī-niyāz (G. 83, Beyit 11). [*kim,]*
22. Bu yolda **kim** ki ‘aşḳa vāşıl olmaz / Niyāz-ı ḥaḳḳdan anıñ ḥāşıl olmaz (G. 88, Beyit 1). [*kim,]*
23. Cihānda ehl-i şüretdür me‘ānīden ḥaber bilmez / Alīden özge bu bāzār içinde **kim** ki medh eyler (G. 100, Beyit 7). [*kim,]*
24. Kim ki dīdār-ı ‘Alīden bulmadı envār-ı zāt / Görmedi Mu‘sī kimi nūr-ı tecellīden ḳabas (G. 105, Beyit 11). [*kim,]*
25. Yar yüzini görgecin dangla olur şerm-sār / **Kim** ki bugün ḳılmasa ey aḥī pervā nefis (G. 109, Beyit 10). [*kim,]*
26. ‘Alī yolunda her **kim** oynadur baş / Kim ol meydān eri merdāne şābāş (G. 113, Beyit 1). [*kim,]*
27. Murtażādur sākī-yi mā ḫahūr-ı mey-furūş / **Kim** ki munda virdi başıñ oldı anda bāde-nūş (G. 116, Beyit 1). [*kim,]*
28. ‘Alī nuḫḳundan olmuşdur vücūd-ı ‘ālem-i Ādem / Yaḳīn **kim** bil ḥaḳīḳatde ‘Alīdür mazhar-ı cāmi‘ (G. 124, Beyit 2). [*kim,]*
29. Görer ol zāhir u bāḫında dīdār / Olursa **kim** ki ḳavli ḥaḳḳa şādīḳ (G. 129, Beyit 5). [*kim,]*
30. Kim ki bildi bāb-ı şehr-i ‘ilm-i dīn-i Aḫmedī / Buldı nuşret

- yüzine fetḥ oldu anıñ bāb-ı şıdḳ
(G. 130, Beyit 9). [kim,]
31. Kim ki Ḥaydar çākeridir ol
çekübdür ḥaṭṭ-ı ‘afv / Nāme-yi
ā‘mālına anıñ kerīm u lem-yezel
(G. 140, Beyit 6). [kim,]
32. Kim ki kıldı āl-i Ḥaydar ‘aşḳına
cāniñ sebīl / Oña maḥşerde
şırāṭü’l-müstakīm oldu delīl (G.
143, Beyit 1). [kim,]
33. Kim ki menzil kesmek isterse
götürmez ‘özü-i leng / Kāhil nefes
olma rāhında ‘Aliniñ şāṭır ol (G.
149, Beyit 2). [kim,]
34. Şıdḳ-ile her **kim** dutar dāmeniñ ol
serveriñ / Gelmez anıñ cānına
ḥaşr-ı kıyāmetde bīm (G. 159,
Beyit 8). [kim,]
35. Kim ki bugün āteş-i ‘aşḳına cān
yaḥmadı / Nuḳra-yı ḥāliş kimi
olmadı ḳalb-i selīm (G. 159, Beyit
9). [kim,]
36. Seyr-i cennetdir mekāni **kim** ki
oldı cān fedā / Munda ol şāh-ı
- emīr-i şehriyāriñ ‘aşḳına (G. 172,
Beyit 3). [kim,]
37. Olmadı tā ebed āzād müselleme
ḥaḳḳdan / **Kim** ki ihlāş-ile
düşmedi sulṭānımıza (G. 175,
Beyit 8). [kim,]
38. Aña **kim** mūnis-i cān olmadı
mehdī ḥarām oldu / Vişāl-i ḥūr-ı
ḡilmān u ḳuşūr-ı cennet-i a‘lā (G.
181, Beyit 12). [kim,]
39. ‘Alini bil eger Allahı bilmek
istersen / **Kim** onı bilmedi bilmez
kerīm-i lem-yezeli (G. 185, Beyit
10). [kim,]
40. Kim bu ismi oḥudı peygamber-i
āḥir zamān / Lā-fetā illā ‘Alī lā
seyfe illā zūlfikār (Muh. 2, Beyit
15). [kim,]
41. Dünyāda her **kim** bende-yi ol
ḥāceye iḳrār ider / ‘Uḳbada ol
‘āşık-ı maḥrem-i ḥaḳḳ esrār ider
(Muh. 3, Beyit 16). [kim,]
42. Olsa her **kim** bile meddāḥ-ı
suḥanver ‘aşḳ-ilen / Mindi

- himmet atını bu yolda kaçar ‘aşk-ilen (Muh. 3, Beyit 24). [kim,]
43. Bugün āl-i ‘abā ‘aşkına bir şāl iḥtiyār eyle / Eger **kim** ister olsun aḥretde ḥalvet-i ḥāzır (G. 66, Beyit 17). [kim,]
44. Pādişāh-ı faḳr-perverdür ‘Alī baḥr-ı kerem / Eyzan gelsün kerem deryāsına **kimdür** faḳır (G. 68, Beyit 8). [kimdür, -dür]
45. Yoḥsa ferşe ‘arş-ı ‘ālādan endi mi / Pes **kimiñdür** bir ḥaber sor bile cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3). [kimiñdür, -iñ, -dür]
46. Kaṭre **kimdür** kim ide deryā-yı ‘ummān-ile baḥş / Ğayr-ı kaṭre-yi ma‘nide baḥr-ı velāyetdür ‘Alī (G. 26, Beyit 7). [kimdür, -dür]
47. Bir güherdür ‘ālem-i vaḥdetde eşyā³ bir vücūd / Gel berü sen bu arada söyle **kimdür** yādımız (G. 92, Beyit 4). [kimdür, -dür]
48. Kimdür ḥarem-i ḥazrete ḥāş Aḥmed-i Mürsel / Her mürsele Maḥmūd-ı mükerrrem dimek olmaz (G. 97, Beyit 4). [kimdür, -dür]
49. İçmedi **kim** ki lebinden şanemiñ cām-ı Cemi / Olmadı şāf bu merāt-ı şafāyı görmez (G. 86, Beyit 2). [kim,]
50. Kimiñ ki varsa bir şemme ‘aḳlı / Bu ‘aşkıñ ḥidmetinden ḡāfil olmaz (G. 88, Beyit 4). [kimiñ, -iñ]
51. Ağyār şordı menden sen **kimsen** didim men / Bir ‘āşık-ı belākeş memlūk-ı sābık dost (G. 23, Beyit 6). [kimsen, -s, -e, -n]
52. Muştafā u murtażāniñ āline evlādına / **Kim** ki yār oldu iki ‘ālemde olur yār-ı ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 9). [kim,]
53. Kim ‘Alī ya‘nī veliyullahı inkār eylese / Müşrik-i dīv-i münāfiḳdur ider inkār-ı ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 10). [kim,]
54. Bed ‘ameldir her **kimiñ** cānında vardur buḡz-ı āl / Bendeye şāh-ı velāyet mihrdür ḥayru’l-‘amel (G. 140, Beyit 5). [kimiñ, -iñ]

55. ahaha u aal Amr u anter u
bedr-i uneyn / h-ı merdn-ile
bu meydnda **kimdir** arb ide (G.
165, Beyit 7). [kimdir, -dir]
56. ordı menden mddei **kimdir**
emiri men didim / ayberi
vrn idendir anterin baın
kesen (G. 168, Beyit 3). [kimdir, -
dir]
57. ker-i l-i Alidir **kim** ki anıdır
tamm / Kever-i tb u
masdt glzr-ı emen (G. 168,
Beyit 11). [kim,]
58. Ehl-i yane rehber **kimdir**
Aliden zge / a lekerine
server **kimdir** Aliden zge (G.
174, Beyit 1). [kimdir, -dir]
59. Ehl-i yane rehber **kimdir**
Aliden zge / a lekerine
server **kimdir** Aliden zge (G.
174, Beyit 1). [kimdir, -dir]
60. Ser-ayl-i enbiynı ser-bn-ı
evliynı / Ol af-ikf-ı aff-der
kimdir Aliden zge (G. 174, Beyit
2). [kimdir, -dir]
61. Munca neb veliden munca eb
abiden / ir-i ud u aydar
kimdir Aliden zge (G. 174, Beyit
3). [kimdir, -dir]
62. Sulnı Himmetnı imnı
Himmetnı / Cnn-ı cn dilber
kimdir Aliden zge (G. 174, Beyit
14). [kimdir, -dir]
63. Abba yr-i mnis ua mr-i
meclis / Si-yi avz-ı kever
kimdir Aliden zge (G. 174, Beyit
13). [kimdir, -dir]
64. Man-yi nota-yı b esrr-ı lam
elif l / Bar-ı ulma gevher
kimdir Aliden zge (G. 174, Beyit
11). [kimdir, -dir]
65. ussm-ı cennet u hr avt-ı
kelm hem ur / d-yı rz-ı
maer **kimdir** Aliden zge (G.
174, Beyit 12). [kimdir, -dir]
66. hında innemdur medinde l-
fetdur / Menur-ı emr-i dver
kimdir Aliden zge (G. 174, Beyit
10). [kimdir, -dir]
67. Mminlere imyet ser-pene-yi
velyet / Mifth-ı bb-ı ayber

- kimdir** ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 4). [*kimdir, -dir*]
68. Şāh-ı kerīm-i ekrem küll-i şey’^e muḳaddem / Zāt-ı ḳadīm-i mazhar **kimdir** ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 9). [*kimdir, -dir*]
69. Şol şāhib-i tevekkül maḥşuş-ı tiğ-ı düldül / Ḳattāl-ı ‘amr u ‘anter **kimdir** ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 5). [*kimdir, -dir*]
70. Zikriñ bu nuḳı ey ḳavm yetmiş iki kez el-yevm / ‘ilmiñ ḥiṣārına der **kimdir** ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 6). [*kimdir, -dir*]
71. Nādı ‘Alī beyānı hem lā-fetā nişānı / Rüz-ı dağa muzaffer **kimdir** ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 8). [*kimdir, -dir*]
72. Cisminde Aḥmediñ cān yār u ḥabīb-i raḥmān / Ḥaḳḳ yoluna viren ser **kimdir** ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 7). [*kimdir, -dir*]
73. Gördi liḳā **kim** ki aniñ gözgüsiñ / Eyledi ol dest-i velāyet ‘Alī (G. 186, Beyit 4). [*kim,]*
74. Gel bu mufaşşalda oḥı bir varāḳ / Tā bilesin **kimdir** aniñ meḥmili (G. 186, Beyit 11). [*kimdir, -dir*]
75. Tanı ey dil lā-mekān taḥtında **kimdir** şehriyār / Mālikü’l-mülk-i velāyet ḥākim-i dārü’l-ḳarār (Muh. 2, Beyit 1). [*kimdir, -dir*]
76. ‘Ālim-i ‘ilm-i Allahı vāḳıf-ı esrār ider / **Kim** ki nāṭıḳdır bu fikri dem-be-dem tekrār ider (Muh. 3, Beyit 17). [*kim,]*
77. **Kim** ki o ḳible-yi ĩmāna perestiş ḳılmaz / Şüret-i sikke ḥarām oldu oña şavm u şalavāt (G. 14, Beyit 9). [*kim,]*
78. **Kim** ki sevmez āliñi yoḥdur oña Ḥaḳḳdan necāt / Çoḥ dēdi bu bābdan aṣḥāba peygamber ḥadīs (G. 25, Beyit 11). [*kim,]*
79. **Kim** ki iḥlāsıla ol servere merdāne gider / Ḥaḳḳ bilür Ḥaḳḳ yolına ‘aşḳ-ile merdane gider (G. 77, Beyit 1). [*kim,]*
80. **Kim** ki bir dem içdi andan oldu ḥayy-ı lā-yemüt / Cām-ı Ḥaydar cur‘asındandır bizim

peymānımız (G. 99, Beyit 6). [kim,
]

81. Güzer kılmaz ‘Alī rāhında **kim** ki
iki ‘ālemden / Kim ol
dündeğākim himmet-i küteh
nazardan geç (G. 32, Beyit 6).
[kim,]

82. **Kim** ki meydānında cān başını
harc étmedi / Kıldı bu ‘ömr-i
‘azīziñ naqdini nādān telef (G.
127, Beyit 6). [kim,]

83. Kanı kanım cānı cānımdır didi
Aḥmed saña / Senden özge
kimdir bu sırra maḥrem yā ‘Alī (G.
190, Beyit 7). [kimdir, -dir]

kime: *Kimisine, bazısına anlamında
belgisiz zamir.*

1. Men didim hicriñ helāk itdi ol
meh didi / Bu cihanda **kime** hār
olur **kime** ḥurma naşīb (G. 9,
Beyit 2). [kime,]

2. Men didim hicriñ helāk itdi ol
meh didi / Bu cihanda **kime** hār
olur **kime** ḥurma naşīb (G. 9,
Beyit 2). [kime,]

kimi: *Gibi edatı.*

1. Ğark-ı deryā-yı cehālet olma ol
Ken‘ān **kimi** / Nūḥ vaḳtidür
zevraḳ-ı tūfān bizden kıl taleb (G.
8, Beyit 4). [kimi,]

2. Yūsuf-ı Ken‘ān **kimi** oldı temāşā-
yı ‘acıb / Kıldı nāgeh çārsū-yı
Mışr-ı cami‘den zūhūr (G. 10,
Beyit 7). [kimi,]

3. Kim kılor ol günde nāṭıklar **kimi**
güftār-ı tāc / Meyl-i sürḥ-ı
āteşidür şu‘le-yi ḥurşid-i dīn (G.
28, Beyit 10). [kimi,]

4. Mıhr-i şāh-ı evliyā bir kīmyādur
ki anuñ / Pertevinden şāf olur
altun **kimi** bir ḳalb-i tūc (G. 30,
Beyit 10). [kimi,]

5. Nuṭṭa geldi şāh-ı meydān-ile
hengām-ı seḥer / Āteş-i Mu‘sā
kimiñ şol kevkeb-i raḥşān şubḥ
(G. 40, Beyit 9). [kimiñ, -n]

6. Tefriḳa düşdi leşker-i bed-‘ahd-ı
ḥārici / Ḥaydar **kimi** bu arsada
ser-ḥayl-ı şāhı yoḥ (G. 43, Beyit
10). [kimi,]

7. Himmeti itdükçe medhinde
‘Aliniñ muttaşıl / Tütü-yi guyā
kimi nuṭkundan āhir cüyķand (G.
51, Beyit 11). [kimi,]
8. Bülbül **kimi** her gül ki oḥur ‘aşķ
ile medhiñ / Çün çemen-i bād-ı
şabā nuṭķ anıñ müşk-feşāndur (G.
72, Beyit 11). [kimi,]
9. ‘Aķl-ı Cebre’ıl demī yay-ı vahdet
rūḥ-ı burāķ iyleyüben / ‘Arş
gülzārına Aḥmed **kimi** seyrāna
gider (G. 77, Beyit 4). [kimi,]
10. Bu gönül ķāfında ol mesken dutar
‘anķā **kimin** / Terk-i ṭayrān-ı
hevā iyer temāşādan geķer (G.
79, Beyit 7). [kimin, -n]
11. Gülşen-i ma’nide nazmıñ su
kimiñ oldu revān / Himmeti ser-
çeşme-yi Nıl u Fırāt andan çıķar
(G. 81, Beyit 14). [kimiñ, -n]
12. Ḥaydar **kimi** ihlāş-la merdāne bu
yolda / Ser virmeyene a’lem-i
ekrem demek olmaz (G. 97, Beyit
8). [kimi,]
13. Yaḥsa ger nār-ı tecellā cismini
Mu’sā **kimi** / Terk-i ru’yet eyleme
dīdārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 4). [kimi,]
14. Kim ki dīdār-ı ‘Aliden bulmadı
envār-ı zāt / Görmedi Mu’sī **kimi**
nūr-ı tecelliden ķabas (G. 105,
Beyit 11). [kimi,]
15. Yaz oldu yine yār ile seyrān etegin
dut / Bülbül **kimi** şevķ-ile
gülüstān etegin dut (G. 20, Beyit
1). [kimi,]
16. Bir olur kim münāfikdur dir
altımdaki / Kim ķılır ol günde
nāṭıķlar **kimi** güftār tāc (G. 28,
Beyit 10). [kimi,]
17. Şol erenler şāhını medḥ eyle
dāim Himmeti / Ķılma Firdevsī
kimi sen Rüstem-i dāstān medḥ
(G. 38, Beyit 12). [kimi,]
18. Olsa ger Mūsā **kimi** peyķamber u
mürsel beşer / Añlamaz bu remzi
ḥaddı olmaya üstād-ı Ḥızr (G. 62,
Beyit 6). [kimi,]

19. Misâfirler **kimi** ol şâh-ı hûbânîñ
ğam-ı ‘aşkıñ / Beyâbân-ı fenâda
kıldı ‘âşıklar kâender bahş (G.
114, Beyit 6). [kimi,]
20. Ceng içinde dem-be-dem nuţk
açıldı nâţıklar **kimi** / Söyleşürdi
sordı Hâyder-ilen düldül u
hancer hadîs (G. 25, Beyit 12).
[kimi,]
21. Himmetî nuţk-ı ‘Aliden nuţka gel
bûlbül **kimi** / Kim velâyet
gülşeninde reng reng açıldı verd
(G. 52, Beyit 11). [kimi,]
22. ‘Alî didârını görcek ber u şems u
kâmerden geç / Hâlîlu’llah **kimi**
kâle lâ uhıbbu’l-âfillîn söyle (G.
32, Beyit 11). [kimi,]
23. Zıkr-i fikriñ olsun evşâf-ı ‘Aliden
olma gel / Bu çemende bûlbül-i
güyâ **kimi** olma hamüş (G. 116,
Beyit 9). [kimi,]
24. Saldı şevk-ile özin âteş-i süzâna
güneş / Kaşd oldur meni divâne
kimi yâne güneş (G. 117, Beyit 1).
[kimi,]
25. Giydi sulţân-ı mübâriz **kimi** bir
cevşen-i zer / Hüsünü gör ki
nihân eyledi kâlhana güneş (G.
117, Beyit 7). [kimi,]
26. Şol kelâm-ı nâţıkîñ medhinde pes
‘âşıklarîñ / Bûlbül-i güyâ **kimi** bir
nuţk-ı güyâsı gerek (G. 141, Beyit
6). [kimi,]
27. Her muşallâ kim kıdur haqqâ
şalavât dâimün / Şâh-ı dergâhı
kimi anıñ muşallâsı gerek (G. 141,
Beyit 10). [kimi,]
28. Ol kademden câm-ı cem mirât-ı
İskender **kimi** / Rüşen oldı
bendeye keyfiyyet-i eşyâ tamâm
(G. 151, Beyit 2). [kimi,]
29. Her muşallâ kim kıdur haqqâ
şalavât dâimün / Şâh-ı dergâhı
kimi anıñ muşallâsı gerek (G. 141,
Beyit 10). [kimi,]
30. Ol kademden câm-ı cem mirât-ı
İskender **kimi** / Rüşen oldı
bendeye keyfiyyet-i eşyâ tamâm
(G. 151, Beyit 2). [kimi,]
31. Kim ki bugün âteş-i ‘aşkına cân
yahmadı / Nukra-yı hâlîş **kimi**

- olmadı kalb-i selīm (G. 159, Beyit 9). [kimi,]
32. Şāh-ı vişālīñ eyler Himmetī-yi derd-mend / Tālīb-i dünyā **kimi** istemez esbāb u sīm (G. 159, Beyit 11). [kimi,]
33. Rezm günü ‘arşada er **kimi** durmak gerek / Bezm günü yār-ilen qavl u qarār eyleyen (G. 164, Beyit 9). [kimi,]
34. Bedr-i gāzanfer **kimi** bebri şikār eyleyen / Māyil her hırs-ı hūk olmadı bu bişede (G. 164, Beyit 11). [kimi,]
35. Her ne gelse miḥnet raḥat aña yeksān ola / Şādık u şābir **kimi** renc u ‘anādan dōnmeye (G. 178, Beyit 4). [kimi,]
36. Gel tūr-ı ‘aşka Mūsā **kimi** var dem-be-dem / Tā göresin tecelli-yi didār dem-be-dem (Müsebba 1, Beyit 40). [kimi,]
- 37.

1. **Kimi** ḥar eylese eyler ve ger kılsa kıılır ‘izzet / Vekil-i muṭlaḳ maḳşūd-ı rabbü’l-‘ālemin oldur (G. 16, Beyit 2). [kimi,]

kiminçün: *Kimin için.*

1. Eger ‘irfān-ı kāmīl-sen **kiminçün** durdı fikr-eyle / Mu‘allaḳ bī-tanāb bī-sütün bu nilgün çadır (G. 66, Beyit 5). [kiminçün,]

kimki: *Hangi kimse anlamında soru zamiri.*

1. Kimkidir ey dil çarḫ meydanında cevlān eyleyen / Aḫmed-i muḫtar-ilen mi‘rācı seyrān eyleyen (G. 167, Beyit 1). [kimkidir, -dir]

kimse: *Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi; zamir.*

1. Fāş olur fi’l-cümle yer altındaki genc-i nihān / **Kimse** müflis ḳalmaz ol gün bir ‘aceb devrān ḳopar (G. 63, Beyit 11). [kimse,]
2. Didi ey dilber göñül didārīñ ister yā naşīb / Didi **kimse** görmez onı

kimi: *"hangi kişi" anlamında soru zamiri.*

- olmayınca yā naşib (G. 9, Beyit 1).
[kimse,]
3. Sırrullāha vākıf olmadı bu külli
mümkināt / ‘ilmine **kimse** irmedi
cüz-i vācibu’l-vücūd (G. 13, Beyit
5). [kimse,]
4. ‘İtibār itme bu dār-ı bī-medārı
dehre kim / **Kimseye** çün ‘İtibār
itmez bu dünyā dārı hiç (G. 33,
Beyit 4). [kimseye, -y, -e]
5. Kıl hāzer mekrinden ol mekkāre-
yi ‘ayyāreniñ / **Kimseye** cānāne
olmaz çünki kaşdı cānedur (G. 73,
Beyit 3). [kimseye, -y, -e]
6. Vaqt-i hācet **kimseye** hüccet
getürmez ol kerīm / Şāhib-i elţāf-
ı ihsāndur ezelden tā ebed (G. 49,
Beyit 10). [kimseye, -y, -e]
7. Cebre’iliñ per u bālını yanduranda
Murtażā / Zāt-ı haqqdan ğayrı
kimse yoğdı peydā henüz (G. 90,
Beyit 5). [kimse,]
8. Deyyāre dime sırr-ı haqqı sahlā
beşerden / Düş bu cürme **kimseye**
maḥrem demek olmaz (G. 97,
Beyit 2). [kimseye, -y, -e]
9. Kimse yoğdur ğayr-ı Aḥmed
Ḥaydara mānend-i mişk / Nisbet
olmaz şāhbāz-ı ‘izzete her
ḥarmeges (G. 105, Beyit 8).
[kimse,]
10. Nuṭk-ilen ruh-ı nefis bir şey-i
vāḥiddir bular / **Kimse** bu esrāra
irmez bir mu‘ammādur nefes (G.
110, Beyit 5). [kimse,]
11. Benī ādemde senden özge **kimse** /
Degildir innemā taḥtına lāyık (G.
129, Beyit 4). [kimse,]
12. Eylemez ol kavm meydān-ı
ḥaḳıkatden firār / Ya‘ni kim
olmaz hirāsān **kimseden** aşḥāb-ı
şıdḳ (G. 130, Beyit 7). [kimseden, -
den]
13. Rāic eyle naḳdiñi ey Himmeti her
kimseniñ / Sikke çalmaz ḳalb-i
rüy-endūdına zarrāb-ı şıdḳ (G.
130, Beyit 12). [kimseniñ, -niñ]
14. Şāh elinden içmedi peymāne ey
Himmeti / Dolmasa her **kimsede**
şol ‘ahd-ı ezel peymān-ı ‘aşḳ (G.
131, Beyit 12). [kimsede, -de]

15. Daḡli yoḡdur **kimsesiniñ** bu arada
ey müdde'ī / Cān-ı dilden
sevmişem men dilberi dilber
meni (G. 187, Beyit 9).
[kimsesiniñ, -s, -i, -niñ]

kīmyā: İksir, ilaç.

1. **Kīmyādur** cismimiz bu cānımız
iksir-i 'aşq / Gel beri ey kīmyāger
kān bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 6).
[kīmyādur, -dur]
2. **Kīmyādur** pertev-i mihr-i 'Aliden
tinetim / Çarḡ-ı bed-mihriñ ser-
mümr-i giyāhından geçer (G. 78,
Beyit 2). [kīmyādur, -dur]
3. Tut yaprağı **kīmyā** olur / Rez
dānesi seḡbā olur (Mur. 1, Beyit
5). [kīmyā,]

kīmyā: Bakır, kurşun vb. âdî mâdenleri
iksir denilen maddeyi ilâve ederek
gümüş veya altına dönüştürme ilmi,
sīmyâ.

1. Mihr-i şāh-ı evliyā bir **kīmyādur**
ki anuñ / Pertevinden şāf olur

altun kimi bir ḡalb-i tūc (G. 30,
Beyit 10). [kīmyādur, -dur]

2. Kīmyādur mihr-i ḡaydar altun
eyler mifrağı / Bilmez amma bu
ḡaḡāyıkdan cüz ḡalb-i ḡadīd (G.
55, Beyit 6). [kīmyādur, -dur]

kīmyāger: Kimya ilmini bilen, kimyacı.

1. Kīmyādur cismimiz bu cānımız
iksir-i 'aşq / Gel beri ey **kīmyāger**
kān bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 6).
[kīmyāger,]

kīn: Birine karşı duyulan öç alma isteḡi,
garaz.

1. Lā-seyf lā-fetā ḡeh-i bī-küfr **kīn**
didi / Laḡmeke laḡmi ḡāce-yi
dünyā u dīn didi (Müsebbā 1,
Beyit 26). [kīn,]

kīne: Kin, gizli düşmanlık.

1. Olmayınca sineñe mihr-i 'Alī
zerre yaḡīn / Çıḡmaz andan **kīne**
u vesvās u ḡan gümān (G. 162,
Beyit 11). [kīne,]

kirdār: İş, amel, fiil.

1. Eger başıñ kaçursa ‘arşa-yı şāh-ı velāyetden / Anıñ güftārına **kirdārı** yoğdur herze lāf eyler (G. 75, Beyit 5). [*kirdārı, -ı*]

2. Pes muḥıbb-i Ḥaydarıñ iḥsānı **kirdārı** gerek / Yoḥsa munda anıñ güftār-ı zebānı bir cova (G. 176, Beyit 8). [*kirdārı, -ı*]

kirdigār: *Allah, Tanrı.*

1. Munda ger mevlā-yı Ḥaydar kılsa yüz miñ cürm sūc / Ey berāder haşr dīvānında sormaz **Kirdigār** (G. 30, Beyit 9). [*kirdigār,]*

2. Ceng-i Uḥudda nār ‘Alı endi ‘arşdan / Bu naşra ile virdi oña **kirdigār** feth (G. 39, Beyit 4). [*kirdigār,]*

kirdigār-ı lemyezel: *Baki, sonsuz olan Allah.*

1. (G. 38, Beyit 9). [*kirdigār-ı lemyezel,]*

kişi: *Adam, insan, kimse.*

1. Bilmek ister her **kişi** ‘ilm-i ledünniden ḥaber / Şol veliler

şāhı tek üstād-ı dānāsı gerek (G. 141, Beyit 8). [*kişi,]*

kişver: *İklim, vilāyet, memleket, ülke.*

1. Geldi mehdi Himmeti nūr-ile doldı kāināt / Dutdı yeddi **kişver** ey mü’min-i dīndār tāc (G. 28, Beyit 12). [*kişver,]*

2. Dutdı yeddi **kişver** ey mü’min-i dīndār-ı tāc (G. 28, Beyit 12). [*kişver,]*

3. Kaža dönder yiri kat‘-ı nazar kı yeddi **kişverden** / Vaḥan dut burda Himmeti özge maḳarda geç (G. 32, Beyit 12). [*kişverden, -den]*

4. Şeyṭan çerisi çapdı onun şehr-i **kişverin** / Zirā yakın u şıdḳ u şafādan sipāhı yoḥ (G. 43, Beyit 9). [*kişverin, -in]*

kişver-i dāru’l-ḳarār: *Asıl durulacak yer, memleket; ebedi ikamet edilecek yurt manasındaki bu terkip de cennete girenlerin Allah'a hamd ve şükür sırasında buldukları mekan için kullanacakları bir tabirdir.*

1. (G. 39, Beyit 13). [kişver-i dāru'l-
karār,]

kişver-i emn u emānım: Güven ve huzur ülkesi, yardıma muhtaç olanlara güven sağlayan ülke.

1. (G. 171, Beyit 9). [kişver-i emn u
emānım, -ım]
2. (G. 158, Beyit 9). [kişver-i emn-i
emānım, -ım]

kişver-i imāna: İman ülkesi.

1. (G. 36, Beyit 1). [kişver-i imāna, -a
]

kişver-i imān u küfrün hākimi: İman ve küfür ülkesinin hakimi.

1. (G. 50, Beyit 11). [kişver-i imān u
küfrün hākimi,]

kitāb: Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.

1. ‘Alidür seyrine yeddi kitābıñ /
‘Alim u vāqıf u ‘allām-ı keşşāf (G.
126, Beyit 6). [kitābıñ, -ıñ]
2. Oda yandır bir bir anıñ evrākını
bāda vir / Her kitābıñ kolmasa

her sözde burhānı ‘Alī (G. 184,
Beyit 4). [kitābıñ, -ıñ]

kitābet: Bir şeyi düzgün ve kurallara uygun şekilde kaleme alma, katiplik.

1. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘arīfdür gārez / Şāh bā dervīş ehl-
i ma‘niye andan ne kayd (G. 47,
Beyit 2). [kitābet,]
2. Nuḡ-ı Haydardan kitābetdür eyā
ehl-i kemāl / Mūsīye “inni
enellah” söyleyen nār u şecer (G.
65, Beyit 9). [kitābetdür, -dür]
3. Kitābetdir kelām-ı murtażādan
şūr-ı İsrāfil / ‘Alidür aña ey
tālib-i küll-i gālība demdem (G.
161, Beyit 10). [kitābetdir, -dir]

kitāb-ı āsımān: Gökten indiğine inanılan kitap // Kur'an-ı Kerim.

1. (G. 85, Beyit 5). [kitāb-ı āsımān,]

kitāb-ı millet u mezheb: Millete ve mezheplere sunulan kitap Kur'an-ı Kerim.

1. (G. 181, Beyit 3). [kitāb-ı millet u
mezheb,]

kitāb-1 sāmit-i nāṭık: Susan, konuşmayan kitabın sözleri; Kur'an'ın ayetleri.

1. (G. 124, Beyit 4). [kitāb-1 sāmit-i nāṭık,]

kitf: Omuz, omuz kemiği.

1. Resūlüñ **kitfine** basdı ayağıñ / 'Alī' endirdi ṭāḳ-ı ka'beden Lāt (G. 15, Beyit 10). [kitfine, -i, -n, -e]
2. Ḥabībiñ **kitfine** basdı ayağıñ / Dolaşdı lā-mekāna kıldı mi'rāc (G. 29, Beyit 3). [kitfine, -i, -n, -e]

ko-: Bırakmak, vazgeçmek, terketmek.

1. Uyma deccāle mesihāyı **kojub** ey şūfi / Seg-perest olma yeri terkini eyle eşigiñ (G. 136, Beyit 2). [kojub, -y, -ub]
2. Bu velāyetden 'Alidür dīv-i ded inkārı **koj** / Çün velidir müşkilāt-ı halka āsān eyleyen (G. 167, Beyit 10). [koj, -y]
3. Merd iseñ zerḳ u riyādan geç hevā-yı hırsı **koj** / İhtiyār eyle 'Alī yolunda faḳr u meskenet (G. 17, Beyit 4). [koj, -y]

4. Metā'-ı dīn u 'uḳbā muḥaḳḳardur hakikatte / Nizā'ı **koj** berāder bu metā'-ı muḥtaşardan geç (G. 32, Beyit 5). [koj, -y]
5. **koj** leccācı olma ebleh şāh-ı merdān ḳuldur / Āfete uğrar bu yolda ḳılmayanıñ terk-i leccāc (G. 27, Beyit 9). [koj, -y]
6. Gümānı **koj** ki munda baḥş-i mevcūd-ı 'adem şıḡmaz / Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ biş u kem şıḡmaz (G. 93, Beyit 1). [koj, -y]
7. Özge zıḳri **koj** bu ḥikmetler velāyet 'ilmidür / Munda ḥayrāndur hezārān Bu'alī u Cālinūs (G. 106, Beyit 11). [koj, -y]
8. **koj** bu zerḳ-i şāna gir ey pey-rev-i āl-i 'abā / Olasın ḥaḳḳ meclisinde cür'a-nüş dicle-nüş (G. 116, Beyit 4). [koj, -y]
9. **koj** bu zerḳ-i zühd-gīr-i meyḥāneye peymāne çek / Çıḳ ene'l-ḥaḳḳ dārına bir na're-yi

- mestāne çek (G. 138, Beyit 1).
[koy, -y]
10. Da‘viye ma‘nī bugün ma‘nāya
göstersün nişān / Yarı koy dārü'l-
kazāya hākim-i dīvāne çek (G.
138, Beyit 5). [koy, -y]
11. Hakk tarīkinde bu ‘özü-i lengi koy
merdāne çek / Çünkü olduñ
hāmil-i bār-ı emānet izül (G. 147,
Beyit 5). [koy, -y]
12. ‘Alī mihrinden özge cān evinde
koyma deyyārı / Harīm-i ‘izzet-i
sultāna çün hayl-i haşem şıgmaz
(G. 93, Beyit 7). [koyma, -y, -ma]
13. Koy bu ‘aceb u hāy u hūy
tūmçurak fāriğ ol / Sevmedi ehl-i
şafā bu ‘ālem-i ğaddārı hiç (G. 33,
Beyit 6). [koy, -y]
14. ‘Aşk-ilen yastan irādet āsītāniñ
Himmeti / Tā yere koy ol güzerde
şıdık-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit
10). [koy, -y]
15. Çünkü Ādem koydı bağ-ı cenneti /
Çekdi çoğ renc u ‘anā u firqati
(Muh. 4, Beyit 6). [koydı, -y, -dı]
16. Koy bu dām-ı dāne-yi mekr etme
şayyād-ı felek / Himmetiniñ
gönlünü bir şāh-ı hūbān kıldı
şayd (G. 47, Beyit 9). [koy, -y]
17. Müşrik olma zāhir u bātında ehl-i
vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem
koyar bu mince a‘dād ‘aded (G.
50, Beyit 7). [koyar, -y, -ar]
18. Yolunda koyubdur bize müştāk-ı
lekā ruḥ / Dergāhıña dutmuşdur
ayā şāh-ı mükerrem (G. 44, Beyit
12). [koyubdur, -y, -ub, -dur]
19. Rūz-ı fiṭrat dest-i kudret birle
deryā üstine / ‘Arşiniñ bünyādın
koyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 2). [koyan, -y, -an]
- ko-:** *Yaymak.*
1. Ceng u cedel şeyn u şer fitne
düşer ‘āleme / Koyrsa eger halk-
āra şūriş-i ğavğa nefis (G. 109,
Beyit 7). [koyrsa, -y, -sa]
- koç:** *Damızlık erkek koyun.*
1. Himmeti ser virmege mestāne gel
merdānedür / ‘Aşk-ilen kurbān

olur ‘arşa-yı meydanda **koç** (G. 30, Beyit 12). [*koç,*]

2. Gitse yolında eger başı zehî fahr-i şeref / ‘Ādet-i resmdür **koç** kuzu kurbāna gider (G. 77, Beyit 7). [*koç,*]

kol: İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm.

1. Başını top **kolunu** çevgān idüb meydāna gel / ‘Āşık-ı müştāk iseñ ol şeh-süväriñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 8). [*kolunu, -ı, -n, -ı*]
2. Himmeti ol Hāydar-ı düldül-seväriñ ‘aşkına / Başını top **kolunu** çevgān idüb meydāne gel (G. 140, Beyit 12). [*kolunu, -u, -n, -u*]
3. Baħma şahrādan yeri ol şeh-süväriñ ‘aşkına / Başını top **kolunu** çevgān idüp meydāna gel (G. 150, Beyit 2). [*kolunu, -uñ, -u*]

kol: Ki olmak.

1. Oda yandır bir bir anıñ evrākını bāda vir / Her kitābiñ **kolmasa** her sözde burhānı ‘Alī (G. 184,

Beyit 4). [*kolmasa, ki+ol-, -ma, -sa*]

kon-: Konmak (kuşun konması); konaklamak, bir yerde kalmak.

1. Neden kim **konmadı** ey t̄āyir-i kuds / Bu burc u suflide murdāra şehbāz (G. 84, Beyit 7). [*konmadı, -ma, -dı*]

kop-: Ortaya çıkmak, zuhur etmek.

1. Girende Bedr birle h̄arbe Hāydar / ‘Adū kanında ol dem **kopdı** seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [*kopdı, -dı*]
2. Zevk-len her dem **kopar** gürdlerden āferin / Söylesem şāh-ı velāyet medħinde her h̄adīs (G. 25, Beyit 6). [*kopar, -ar*]
3. Yetmiş iki millete ol gün **kopar** t̄ufān-ı Nūh / Ğarķ olur Ğarķ ol celālet bahrine ger olsa m̄uc (G. 30, Beyit 3). [*kopar, -ar*]
4. H̄atardur ħubb-ı d̄ünyā ş̄uriş andan **kopar** cümle / Kalem çek serbeser ħaṭṭ-ı ħaṭādan ş̄ür-ı şerden geç (G. 32, Beyit 8). [*kopar, -ar*]

5. Mehdi-yi zāhir gelmeden deccāl-i nā-fermān **ķopar** / Evliyā ķalmaz cihānda leķker-i Őeytān **ķopar** (G. 63, Beyit 1). [*ķopar, -ar*]
6. Mehdi-yi zāhir gelmeden deccāl-i nā-fermān **ķopar** / Evliyā ķalmaz cihānda leķker-i Őeytān **ķopar** (G. 63, Beyit 1). [*ķopar, -ar*]
7. Őu‘lesi ķalmaz dūŐer ‘ayn-ı kūsūfa mihr u māh / Yil eser gōkde bulutlar kōkreŐūr bārān **ķopar** (G. 63, Beyit 3). [*ķopar, -ar*]
8. Onda her kim ki olursa tābi‘-yi deccāl-ı ĥar / Kūfr-ile ĥaķķdan dōner ol cehl-i bī-īmān **ķopar** (G. 63, Beyit 4). [*ķopar, -ar*]
9. Giyse ger yūz cevŐen u ĥuftān-ı taķvā hāricī / Serbeser ol dem ķiyāmet ehli tek ‘ūryān **ķopar** (G. 63, Beyit 5). [*ķopar, -ar*]
10. Va‘dedūr ehl-i cihāna mehdī-yi Őāĥib-zamān / Gūn teki eyle tecellā Őanma kim pinhān **ķopar** (G. 63, Beyit 6). [*ķopar, -ar*]
11. Emr-ile ‘isā felekden zūlfikāri endirūr / BaŐına āteŐ yaķar mūŐriklerin tūfān **ķopar** (G. 63, Beyit 7). [*ķopar, -ar*]
12. Yeryūziñ inŐāf u ‘adl u ķiŐt ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmil celilū’l-ķadr sultān **ķopar** (G. 63, Beyit 8). [*ķopar, -ar*]
13. Ber-ťaraf eyler cihānda cev-r-i zūlmūñ zālimiñ / Őāh Ĥasan oĥlu Muĥammed ĥūn Őeh-i merdān **ķopar** (G. 63, Beyit 9). [*ķopar, -ar*]
14. YetmiŐ iki milletiñ erkān-ı dīn-i mezhebi / Ĥūkm-ile yeksān ider bir ĥūccet-i burhān **ķopar** (G. 63, Beyit 10). [*ķopar, -ar*]
15. Őūkr-ider bu ni‘mete ĥārguŐden baŐ ķaldurur / Himmetī tek Őed hezārān ‘āŐık-ı ĥayrān **ķopar** (G. 63, Beyit 12). [*ķopar, -ar*]
16. Heybetinden **ķopdı** cān Őehrinde ķavķa-yı ‘acīb / Đekdi leķker ĥayl-i dilden Őāh-ı dārū’l-mūlk-i ‘aŐķ (G. 10, Beyit 6). [*ķopdı, -dı*]

17. Ed'ûke külli hem u ğam sen celi /
Ƙopdı bugün zemanda yevmü'l
 beter meded (*Müsebbâ 1, Beyit 4*). [*Ƙopdı, -dı*]
18. 'Aşƙ Bağdadında şimdi **Ƙopdı** min
 Menşür mest / Zâhidâ gel kim
 ene'l-ħaƙƙ bâdesi oldu mubâħ (*G. 22, Beyit 2*). [*Ƙopdı, -dı*]
19. Bu zelâletden düşer 'arz u
 semâya zelzele / Halk içinde hây
 hüy u nâle u efġân **Ƙopar** (*G. 63, Beyit 2*). [*Ƙopar, -ar*]
20. Gâh Dâvûd oldu geh Mûsâ-yı
 'imrân gâh Nûħ / Niçe kerrat gör
Ƙopardı 'âleme tûfân-ı mevc (*G. 31, Beyit 5*). [*Ƙopardı, -ar, -dı*]
21. Fâş olur fi'l-cümle yer altındaki
 genc-i nihân / Kimse müflis
 ƙalmaz ol ğün bir 'aceb devrân
Ƙopar (*G. 63, Beyit 11*). [*Ƙopar, -ar*]

Ƙop: Bağlı bulunduğu yerden ayırmak.

1. **Ƙopardı** Hıyberin babın yirinden
 / Şehâdet barmağın işaret itdi

ƙullâb (*G. 2, Beyit 4*). [*Ƙopardı, -ar, -dı*]

2. Dişlerin birbir **Ƙopar** anın bıdarb-
 ı kelbeteyn / Hancer-ilen ƙat' ƙıl
 her ki dil ƙılmaz medħ-i şâh (*G. 165, Beyit 9*). [*Ƙopar, -ar*]

Ƙop: Ayrılmak.

1. Şol 'azîmetden hezîmet buldı
 derdem şâh-ı şâm / Sanki **Ƙopdı**
 leşker-i seyyâreye rûz-ı 'abûs (*G. 106, Beyit 3*). [*Ƙopdı, -dı*]

Ƙork-: Ürkmek, kaygılanmak,
 endişelenmek.

1. Bu deşt-i pür ĥařardan **Ƙorkma**
 külli biyâbân tek / Velâyet
 şehrine gir vadî-yi ĥavf u
 ĥařardan geç (*G. 32, Beyit 3*).
 [*Ƙorkma, -ma*]

Ƙoyn: Bağır, kucak.

1. Ey münâfık Lâtı **Ƙoynından** çıħar
 zünnârı kes / Aħiretde müşrike
 çünkim yetürmez Lât feyz (*G. 121, Beyit 10*). [*Ƙoynından, -ı, -n, -dan*]

2. Hāriciniñ **koynıdur** but-ḥāne-yi ehl-i fereng / Hāç u zünnār u çelipā biliñ Lāt andan çıḥar (G. 81, Beyit 13). [*koynıdur, -ı, -dur*]

köç eyle: *Göç et, bir yerden bir yere taşınmak.*

1. (G. 30, Beyit 5). [*köç eyle,*]

köhne: *Eski, eskimiş.*

1. Bu ka'be-i taḥkīke ayā **köhne** müselmān / Gel gel getir ihlāş-ile imān-ı mücerred (G. 54, Beyit 3). [*köhne,*]
2. Zümre-yi aḥbāb için esretti cām-ı Ḥaydar / Şūfiyā mest-i mey sanma liken **köhne** mişāl (G. 140, Beyit 2). [*köhne,*]
3. Men yek ceḥet şādık-ı yek reng-i 'Aliyem / Sen sānmaki bir **köhne** müselmān-ı du-rengem (G. 156, Beyit 3). [*köhne,*]

kökreş-: *Gürlemek, kükremek.*

1. Şu'lesi ḳalmaz düşer 'ayn-ı küsūfa mihr u māh / Yil eser gökde

bulutlar **kökreşür** bārān ḳopar (G. 63, Beyit 3). [*kökreşür, -ür*]

kör: *görme engelli, göremeyen.*

1. Velāyet nūrı görmez 'Alī medḥinde sem' olmaz / Meşelde **kör** u kerdür ehl-i ḡaflet **kör** u kerden geç (G. 32, Beyit 10). [*kör,*]

2. Velāyet nūrı görmez 'Alī medḥinde sem' olmaz / Meşelde **kör** u kerdür ehl-i ḡaflet **kör** u kerden geç (G. 32, Beyit 10). [*kör,*]

kör ider: *Kör etmek.*

1. (G. 28, Beyit 11). [*kör ider, -er*]

kubbe-i eflāk: *Gök kubbe, gökyüzü.*

1. (G. 7, Beyit 1). [*kubbe-i eflāk,*]
2. (G. 7, Beyit 1). [*kubbe-i eflāk,*]

kubbe-i mānend-i fānus: *Fanusa benzer kubbe.*

1. (G. 59, Beyit 3). [*kubbe-i mānend-i fānus,*]

kudret: *Kuvvet, güç, tâkat, iktidar.*

1. Ƙudretinden iki ellen ƙırh şubh
itdi hamir / Āb-ı hākk ƙālīb-ı
insān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 7). [ƙudretinden, -i, -n, -den
]

2. Hikmet u ƙudret olar
hükümindedür bu cism u cān /
Haƙƙ deminden illet-i isyāna
onlardur taleb (G. 5, Beyit 3).
[ƙudret,]

3. Gösterir her kime ‘ayb u hünerin
‘ārif-i haƙƙ / Şafdan ƙalbi seçer
ƙudreti budur mihengiñ (G. 136,
Beyit 4). [ƙudreti, -i]

4. Ta‘ālallah zihi hikmet zihi ƙudret
zihi kuvvet / Deminden mehd
içinde nuƙa geldi İsi-yi Meryem
(G. 152, Beyit 5). [ƙudret,]

5. Bir midür cins-i şuğāl rubeh u
segsār ƙalb / Şir ilen şevketde yā
ƙudretde yā kuvvetde hey (G. 4,
Beyit 7). [ƙudretde, -de]

6. Bu munca kuvvet u ƙudret ki
luğfitdi oña yezdān / Hilāf-ı emr
ondan bir ser-i mü olmadı şadır
(G. 66, Beyit 6). [ƙudret,]

7. Ƙudretini ‘āleme ƙılmak için
āşikār / Haydar-ı dīn-perveri
Aħmede yār eyleyen (G. 164,
Beyit 7). [ƙudretini, -i, -n, -i]

ƙudret dili: Güç dili.

1. (Muh. 3, Beyit 15). [ƙudret dili,]

ƙudret u kuvvet: Güç ve kuvvet.

1. (G. 18, Beyit 7). [ƙudret u kuvvet,
]

ƙudret-i mi‘mār-ı ‘arş: Gökyüzünü inşa
eden, düzenleyen ilahi güç.

1. (G. 120, Beyit 4). [ƙudret-i
mi‘mār-ı ‘arş,]

ƙudret-i yuhyū’l-izām: Allah'ın
kemiklere can verme gücü.

1. (G. 159, Beyit 4). [ƙudret-i
yuhyū’l-izām,]

ƙudretiñ bahrına: Büyüklük denizi.

1. (G. 36, Beyit 2). [ƙudretiñ bahrına,
-n, -a]

ƙudretiñ eli: Allah'ın ezeli gücünün eli.

1. (Müsebba 1, Beyit 3). [ƙudretiñ
eli,]

küfl: *Kilit.*

1. Şol ʿalim-i ʿālim-i ʿallām-ı aʿlem
sırr-ı haqq / Nuṭku anıñ bāb-ı
hikmet **kuflına** dendānedür (G.
73, Beyit 9). [*kuflına, -ı, -nı, -a*]

küfr: *Allah'ın varlığını, birliğini,
peygamberlerini, vahyettiği esasları
inkâr etme; dinsizlik, iman'ın zıddı.*

1. Secdesi sehv sözi **küfr** anıñ kıble-
kec / Rehber-i nâkış imām-ı
Hubel u Lāt u Menāt (G. 14, Beyit
11). [*küfr,]*
2. Ger himāyet kılmasaydı ol
server-i merdān-ı dīn / **Küfr-ile**
dutmuşdı cümle yeryüzin ehl-i
fesād (G. 46, Beyit 5). [*küfr-ile, -
ile*]
3. Onda her kim ki olursa tâbiʿ-yi
deccāl-ı har / **Küfr-ile** haqqdan
döner ol cehl-i bî-īmān kıpar (G.
63, Beyit 4). [*küfr-ile, -ile*]
4. Küfr-ile kıldı hıyānet ol diyānet
ser nigün / Şol emānet kim oña
oldı ezel günde humül (G. 147,
Beyit 3). [*küfr-ile, -ile*]

5. Haqıkat kaʿbe-yi taḥkiki bilmez
küfr-ilen dāim / Ḥasūd-ı bî-
başāret secde-yi Lāt Menāt eyler
(G. 76, Beyit 10). [*küfr-ilen, --ile, -
n*]

6. Kes müşrik-i münāfik-ı ğaddār-ı
zālimi / Öldür sevāb mü'mine
küfr u günāhı yoḡ (G. 43, Beyit
11). [*küfr,]*

küfr-i mutlakdur: *Kesin olarak küfre
düşme, Allah'ı inkar etme.*

1. (G. 47, Beyit 3). [*küfr-i mutlakdur,
-dur*]

küfr-i şehri vjran: *Viran olmuş kafirler
şehri.*

1. (G. 48, Beyit 4). [*küfr-i şehri-
vjran,]*

küh: *Dağ.*

1. Himmetiniñ himmeti kırbinde
birdür **küh** u käh / Ehl-i himmet
bu cihāniñ **küh** u kähından geçer
(G. 78, Beyit 12). [*küh,]*
2. Himmetiniñ himmeti kırbinde
birdür **küh** u käh / Ehl-i himmet

bu cihānıñ **kūh** u kâhından geçer

(G. 78, Beyit 12). [kūh,]

3. Mevce gelse kâbe nisbet kūh-ı
kâf-ı ğarķ ider / Ol kerem
deryāsınıñ ķurbunda birdir **kūh**
kâh (G. 169, Beyit 3). [kūh,]

kūhen-i vīrānedür: Eski virane.

1. (G. 73, Beyit 1). [kūhen-i
vīrānedür, -dür]

kūh-ı bedahşān: Bedahşan Dağı //
Bedahşan; bugün bir kısmı Afganistan,
bir kısmı da Rusya sınırları içinde yer
alan yukarı Sind ve Horasan bölgesinde,
Kâbil ile Yarkent arasında dağlık bir
memlekettir. Çok eski zamanlardan beri
burada “bedahş” denilen yakut madeni
çıkartılır. Edebiyatta daima, kırmızı bir
cins yakut olan “la'l” ile birlikte anılır.

1. (G. 20, Beyit 3). [kūh-ı bedahşān,]

kūh-ı deġā: Hilekarlık dağı.

1. (G. 156, Beyit 6). [kūh-ı deġā,]

kūh-i kaf: Kaf Dağı; Anka kuşunun
yaşadığı ve yeryüzünü çepeçevre
kuşattığı kabul edilen efsanevi dağ.

1. (G. 1, Beyit 9). [kūh-i kaf,]

2. (G. 7, Beyit 3). [kūh-i kâf,]

3. (G. 75, Beyit 3). [kūh-ı kâf,]

4. (G. 169, Beyit 3). [kūh-ı kâfı, -ı]

kūh-ı şehend: İran'ın kuzeybatısında,
Doğu Azerbaycan Eyaleti'nde yer alan
bir dağ.

1. (G. 51, Beyit 4). [kūh-ı şehend,]

kūh-ı tūr-ı mūsādur: Musa peygamberin
çıkıldığı Tur dağı.

1. (G. 110, Beyit 3). [kūh-ı tūr-ı
mūsādur, -dur]

kul: Köle, esir, tutsak.

1. Ey birāder kes siyāset hançer-ilen
başını / ‘Āşī olur eylese bir **ķul** dü
sulţān-ile baħş (G. 26, Beyit 5).
[ķul,]

2. ‘Alīdür hācesi dārū'l-emānıñ /
Oña **ķul** düşdi her kim oldu āzād
(G. 48, Beyit 15). [ķul,]

3. Ey āhī şāh-ı velāyet **ķuldur** çün
münħarif / Bu ħaberdür vāķıf ol
burhān-ı ehl-i ma‘rifet (G. 17,
Beyit 2). [ķuldur, -dur]

4. Biz ‘Alī **kullarıyuz** terk-i ser terk-i cihān / Haddi yoḥdur gire her serseri meydānımıza (G. 175, Beyit 7). [*kullarıyuz, -lar, -ı, -y, -uz*]
5. Koy leccācı olma ebleh şāh-ı merdān **kuldur** / Āfete uğrar bu yolda kılmayanıñ terk-i leccāc (G. 27, Beyit 9). [*kuldur, -dur*]
6. Hıdmetinden bir nefes ġāfil gerekmez ey aḥī / Halk içinde baġladı bir **kul** ki sulṭān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 9). [*kul,]*
7. Himmetini şāh-ı merdān **kullarıylan** ḥaşr kıl / Āl-i Aḥmed ‘aşkına sen yā kerīm-i kār-sāz (G. 83, Beyit 12). [*kullarıylan, -lar, -ı, -y, -lan*]
8. Bendesidür şāh-ı merdān **kullarınıñ** Himmeti / Bu şerefden ol çekübdür alnına dāġ-ı ḥabeş (G. 115, Beyit 11). [*kullarınıñ, -lar, -ı, -nıñ*]
9. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i ‘aklıñ ey beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı velāyet

kullarından iste yol (G. 147, Beyit 11). [*kullarından, -lar, -ı, -n, -dan*]

kul: Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

1. Cānında her **kuluñ** ki ‘Alī ‘aşkı olmasa / Bir mülke benzer onuñ pādişāhı yoḥ (G. 43, Beyit 5). [*kuluñ, -uñ*]
2. Cāhil-i nāķış bu **ķuli** mu‘teber dutmaz ne ġam / Bu benim doġrı sözüm bir kāmil insānedür (G. 73, Beyit 7). [*ķuli, -ı*]
3. Ya mehdi şimdi başla hidāyet ṭarīķına / Bu **ķulları** ki zūlmet-i ‘iṣyān içindeyüz (G. 95, Beyit 8). [*ķulları, -lar, -ı*]
4. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı ḥaķķ birle ‘Alidür saḥlayan / Gel bu **ķula** söyle “āmennā ve şaddaķ” yā ‘ibād (G. 46, Beyit 3). [*ķula, -a*]
5. Meclis-i maḥşerde şol kevşer meyinden dem-be-dem / İn‘ām ider **ķullara** ol server-i sulṭān

kağeh (G. 37, Beyit 4). [kullara, -lar, -a]

6. Çağrışur ol dem ĥalāyık el-amān / **Ƙullara** sensin şefi^c ol zamān (Muh. 4, Beyit 27). [kullara, -lar, -a]

7. Ca^cferīdir Himmetī sem^cine peyğamber özge **Ƙul** / Yā tařavvūf yā tenāsūĥ yā teselsūl yā ĥulūl (G. 147, Beyit 12). [Ƙul,]

Ƙul ĥakkı: İnsanların birbirlerine gečen emekleri, ĥakları.

1. (G. 112, Beyit 4). [Ƙul ĥakkı,]

Ƙulağ: Kulak; başın iki yanında bulunan işitme organı.

1. Gönūl derya-yı řadefdir sīne medĥ-i murtažā gevhher / **Ƙulağında** bu dūrri saĥla cān-ı dilden ey sāmī^c (G. 124, Beyit 10). [Ƙulağında, -ıñ, -da]

Ƙulāĥ: Kulak; işitme organı.

1. Veleymen ayr görmez řūreti zāhirde pinhāndur / **Ƙulāĥdan** iřidūb gözde görendūr Himmeti

fehmit (G. 74, Beyit 11). [Ƙulāĥdan, -dan]

Ƙulak: İnsan ve ĥayvanda işitmeye yarayan ve başın iki tarafında bulunan organ.

1. İşid bu mantıķı gör bu maķāmı / Çıĥart panbuķ **Ƙulakından** gözün āc (G. 29, Beyit 5). [Ƙulakından, -ı, -n, -dan]

Ƙül: Yanan şeylerden artakalan toz ĥâlindeki madde.

1. Kūlden biter řabrile gül / “Eř-řabru miftāĥi'l-ferec” (Mur. 1, Beyit 4). [kūlden, -den]

Ƙül eyle-: Yakmak, kül etmek.

1. (Mur. 1, Beyit 3). [Ƙül eyle,]

Ƙulāĥ: Başa takılan takke, şapka veya taç.

1. Budur sīnān seyf **Ƙulāĥ** u ĥūd-ı cevřenim / Yā mazĥaru'l-‘acāib ‘avneⁿ-lenā ‘Alī (Müsebbā 1, Beyit 38). [Ƙulāĥ,]

2. Tāc-ı ĥūsrev řayřer-i rūmıñ **Ƙulāĥından** geđer / Şaff-der-i řāĥib-mürüvvet ĥaydar-ı řāĥib-

kerem (G. 78, Beyit 6).
[külâhından, -ı, -nî, -dan]

külâh-ı hüsrev: Hükümdarlık külâhı.

1. (G. 100, Beyit 12). [külâh-ı hüsrev,
]

külbe: Kulübe, dar, karanlık oda, hücre,
zaviye.

1. Külbe daşlar cîfe-yi murdâr-ı
nefsi öldürür / Çâker-i şâh-ı
velâyet şûr u gavgâdan geçer (G.
79, Beyit 5). [külbe,]

külbe-yi ahzânıma: Hüzünler evi; oğlu
Yusuftan ayrı kalmanın verdiği acı ile
gece-gündüz ağlayan Hz. Yakup, halkın
rahatsız olması nedeni ile yerleşim
bölgesinden uzakta bir odacık inşa eder.
burada yüzünü duvara dönüp ağlar. bu
odaya "kulbe-i ahzan" denir.

1. (G. 71, Beyit 6). [külbe-yi
ahzânıma, -ı, -m, -a]

külbe-yi ahzânımıza: "Hüzünler
kulübesi" içinde sevgili için gam çekilen
kulübe, beytü'l-ahzan [Yâkup
peygamberin, kaybolan oğlu Yûsuf'un
hasretiyle ağlaya ağlaya gözlerini

kaybettiği kulübeye bu ad verilmiş ve bu
mânâ ile edebiyâtımıza geçmiştir].

1. (G. 175, Beyit 3). [külbe-yi
ahzânımıza, -ı, -mız, -a]

küll lâ uhibbü'l-ezellan: Yolundan
sapmışları hiç sevmiyorum.

1. (G. 32, Beyit 11). [küll lâ uhibbü'l-
ezellan,]

küllâb: Ucu eğri demir, çengel, kanca.

1. Bî-başaretdür seni nisbet kılan
her nâkese / Şîr-i haqq birle
berâber mi olur hergiz **kellâb** (G.
1, Beyit 10). [kellâb,]
2. Kopardı Hayberin babın yirinden
/ Şehâdet barmağın işaret itdi
kullâb (G. 2, Beyit 4). [kullâb,]
3. Kopardı Hayberin babın yirinden
/ Şehâdet barmağın işaret itdi
kullâb (G. 2, Beyit 4). [kullâb,]

kullâb-ı şıdk: Sadakat çengeli.

1. (G. 130, Beyit 4). [kullâb-ı şıdk,]

kulle-yi kâf-ı kadîmdür: Eski, zamanı
bilinmeyen Kaf dağının zirvesi.

1. (G. 110, Beyit 6). [kulle-yi kâf-ı
kadîmdür, -dür]

külli: *Bütün, tüm.*

1. Bu deşt-i pür haţardan  orkma
külli biyābān tek / Velāyet
şehrine gir vadī-yi havf u
haţardan geç (G. 32, Beyit 3).
[külli,]

2. Rūşen zamīr-i pākine külli cehīm
u huld / Haşr u hesāb-ı
memleket-i nūr u nār feth (G. 39,
Beyit 11). [külli,]

3. Bu'l-beşerdür Bū-turāb u Bū-
turābıñ atası / Külli eşyā
mü'minīn u mü'mināt andan
 ı ar (G. 81, Beyit 11). [külli,]

külli-ı  alem: *Bütün dünya.*

1. (G. 152, Beyit 4). [külli-ı  alem,]

külli  alemi: *Bütün dünya.*

1. (G. 29, Beyit 6). [külli  alemi, -i]

külli  asarı: *Bütün eserler, izler.*

1. (G. 33, Beyit 5). [külli  asarı, -ı]

külli d rın: *Bütün evler.*

1. (G. 101, Beyit 11). [külli d rın, -ın
]

külli g libe: *Kapsayıcı bütünlük.*

1. (G. 161, Beyit 10). [külli g libe,]

külli hem u g m: *Tüm düşünceler.*

1. (Müsebba 1, Beyit 4). [külli hem u
g m,]

2. (Müsebba 1, Beyit 42). [külli hem
u g m,]

3. (Müsebba 1, Beyit 39). [külli hem
u g m,]

4. (Müsebba 1, Beyit 35). [külli hem
u g m,]

5. (Müsebba 1, Beyit 32). [külli hem
u g m,]

6. (Müsebba 1, Beyit 28). [külli hem
u g m,]

7. (Müsebba 1, Beyit 25). [külli hem
u g m,]

8. (Müsebba 1, Beyit 21). [külli hem
u g m,]

9. (Müsebba 1, Beyit 18). [külli hem
u g m,]

10. (Müsebba 1, Beyit 7). [külli hem u
g m,]

11. (Müsebba 1, Beyit 11). [külli hem u ğam,]

12. (Müsebba 1, Beyit 14). [külli hem u ğam,]

küll-i ihtiyārîñ: Tüm seçme hakkı, irade.

1. (Müsebba 1, Beyit 32). [küll-i ihtiyārîñ, -iñ]

küll-i maḥlûka: Yaratılmışların tümü.

1. (G. 16, Beyit 1). [külli maḥlûka,]

küll-i maḥlûkâta: Bütün yaratılmışlar.

1. (G. 135, Beyit 6). [külli maḥlûkâta, -a]

küll-i maḥlûkât-ı ‘âlem: Dünyadaki bütün canlılar.

1. (G. 2, Beyit 3). [küll-i maḥlûkât-ı ‘âlem,]

küll-i maḥlûkât-ı arzullah: Allah'ın mülkü olan evrendeki bütün yaratılmışlar.

1. (G. 128, Beyit 3). [külli maḥlûkât-ı arzullah,]

küll-i mevcûdât: Yaratılmış olan her şey.

1. (G. 121, Beyit 6). [külli mevcûdât,]

2. (G. 147, Beyit 2). [küll-i mevcûdâta, -a]

küll-i mümkinât: Tüm yaratılmışlar.

1. (G. 13, Beyit 5). [külli mümkinât,]

küll-i şey’: Yaratılmış olan her şey, bütün yaratılmışlar.

1. (G. 91, Beyit 8). [külli şey’,]

2. (G. 78, Beyit 10). [külli şey’,]

3. (G. 124, Beyit 3). [külli şey’,]

4. (G. 174, Beyit 9). [küll-i şey’]

5. (G. 177, Beyit 6). [küll-i şey’,]

6. (G. 1, Beyit 8). [külli şey’,]

küll-i şeyden: Her şey, cümle mevcudat, tüm yaratılmış olanlar.

1. (G. 84, Beyit 8). [külli şeyden, -den]

külliyât: Bütün.

1. Nokta-yı bādur vücūd-ı murtażā aṣl-ı kelām / Yeddi Muşhaf yeddi āyet külliyāt andan çıḥar (G. 81, Beyit 2). [külliyāt,]

kulzüm: Okyanus, deniz.

1. Ol kerîmiñ urdı nāgeh **ķulzüm**
ihsān-ı mevc / Bağladı yüz
hikmet-ilen ķālib insān-ı mevc
(G. 31, Beyit 1). [ķulzüm,]

ķümāc: *Bir tür ekmek.*

1. Hān-ı ihsānında anıñ mihr u
māh-ilen **ķümāc** / Ma‘den-i cūd
ol kerem-kānı sehāsiyle şāhıñ (G.
27, Beyit 4). [ķümāc,]

ķumri: *Kumru.*

1. ‘Alī medhi oğurlar baġ-ı dilde /
Hezārān tūti **ķumri** durrāc (G. 29,
Beyit 11). [ķumri,]

ķün: *"Ol" mânasında Allah'ın emri.*

1. Kün didiñ bir kez açıldı kāinat
oldı ma‘en / On sekkiz miñ
‘āleme ihsān iden perverdigār (G.
59, Beyit 2). [ķün,]
2. Kün diġeç oldı zemīn āsımān
vaḥş-ı tayr / Muttaşıl fermān-
berīdir ‘arş u ferş her āsımān (G.
162, Beyit 3). [ķün,]
3. Kün didi ḥallāķ eşyā kün-fekān
oldı ‘ayān / Cinn u ins bu cihan u

ol cihān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit
1). [ķün,]

ķünbed-i devvār: *Dönen kubbe //
gökyüzü.*

1. (G. 40, Beyit 5). [ķünbed-i devvār,
]

ķünc-i gülhanım: *Hamamdaki ocaġın
köşesi.*

1. (Müsebba 1, Beyit 36). [ķünc-i
gülhanım, -ım]

ķün-fekān oldı: *Alemin ol emriyle var
olması.*

1. (G. 166, Beyit 1). [ķün-fekān oldı,
-dı]

ķün-fekānıñ ḥāşılı: *Allah'ın "ol" emrinin
neticesi.*

1. (Muh. 3, Beyit 13). [ķün-fekānıñ
ḥāşılı,]

ķünhüne irişmez: *Hakikatine, özüne
ermek.*

1. (G. 64, Beyit 4). [ķünhüne irişmez,
-iş, -mez]

ķünt-i kenzillah: *Allah'ın gizli hazinesi.*

1. (G. 128, Beyit 6). [künt-i kenzillah,
]

küntü kenzen: Allah'ın kullarına "Ben gizli bir hazineydim" demesi.

1. (G. 166, Beyit 2). [küntü kenzen,]

küntü kenzen bābına: Gizli hazinenin kapısı.

1. (G. 135, Beyit 2). [küntü kenzen
bābına, -n, -a]

küntü kenzen lekad: "Küntü kenz" sırlarının anahtarı: Kudsi hadis olduğu söylenen "Ben gizli bir hazineydim; bilinmeyi arzu ettim, âlemi yarattım." ifadesinden iktibastır.

1. (G. 81, Beyit 3). [küntü kenzen
lekad,]

küntü kenzen perdesinden: Gizli hazinenin perdesi.

1. (G. 89, Beyit 4). [küntü kenzen
perdesinden, -n, -den]

künüz: Hazine.

1. Zāhir itdi küntü kenzen
perdesinden zātını /
Raḥmetinden ḥālının açıldı

kevine **künüz** (G. 89, Beyit 4).
[künüz,]

2. (G. 89, Beyit 4). [künüz,]

kur: Kur, tesis et.

1. Doldı bu serā cev-ile ey server-i
‘ādil / **Kur** şimdi cihan ehline
mizān-ı velāyet (G. 24, Beyit 7).
[kur,]

kūr: Gözleri görmeyen, kör, âmâ.

1. Bu elif bu nūn bu nokta bu nuḡk
hem / Ma‘nide bir nūr-ı ḥaḡḡdur
gör bu nūrı olma **kūr** (G. 69, Beyit
2). [kūr,]

kur-: Hazırlamak, tertip etmek.

1. Darb-ı şamşāmından ābād oldu
şehir-i mülk-i dīn / Kāim-i
mezheb ü millet **kuruldu** ‘adl u
dād (G. 46, Beyit 9). [kuruldu, -ul, -
dı]
2. Cān gülşeninde **kurdu** bezm-i
behişt-i āyin / ‘Aşıklara virür
cām her dem be dem cem‘-i ‘aşḡ
(G. 132, Beyit 3). [kurdu, -dı]

kur'ân: Allah tarafından Hz. Muhammed'e vahyedilen kutsal kitap, İslam dininin temel kitabı, kelam-ı kadim, Kur'an-ı Kerim.

1. Bir hidâyet kavlidir / **Ḳur'ân** âyet kavlidir (Mur. 1, Beyit 19). [*ḳur'ân,*]
2. Gösterür fâş saña “laḥmeke laḥmi” remzin / Pes **Ḳur'ân** eyler anın-çün meh-i tâbâna güneş (G. 117, Beyit 10). [*ḳur'ân,*]
3. ‘Alîdür ol **Ḳur'ân** mi‘mâr-ı kâmil / Benâ-yı kün fekâna ṭarḥ-ı bünyâd (G. 48, Beyit 3). [*ḳur'ân,*]
4. Ḳaydarı medḥeylemekdir ‘ayn-ı farz farz-ı ‘ayn / Çünkü medheyler onı **Ḳur'ânda** “ḥatta lâ yenâm” (G. 151, Beyit 10). [*ḳur'ânda, -da*]

kur'âna meşveret kıldum: Yapılacak bir işin hayırlı olup olmadığına dair Kur'an-ı Kerime istişare etmek.

1. (G. 17, Beyit 10). [*ḳur'âna meşveret kıldum, -du, -m*]

kur'ân-ı aşk: Kur'an'a duyulan sevgi.

1. (G. 131, Beyit 7). [*ḳur'ân-ı aşk,*]

kur'ân-ı azîme: Büyük, ulu Kur'an.

1. (G. 54, Beyit 7). [*ḳur'ân-ı azîme,*]

kur'ân-ı nâṭık: Konuşan, söz söyleyen Kur'an.

1. (G. 29, Beyit 2). [*ḳur'ân-ı nâṭık,*]

ḳurb: Yakın, yakınlık.

1. ‘Alîdür ol oḥullar onı Ḳaydar / Onuñ **ḳurbine** irmez hiç seyyâḥ (G. 36, Beyit 11). [*ḳurbine, -i, -n, -e*]
2. Yâ ‘Alî yâ İlyâ yâ Ebu'l-Hüseyn yâ Büturâb / ‘İzzetiñ **ḳurbinde** kimdür bu turâb (G. 1, Beyit 1). [*ḳurbinde, -i, -n, -de*]
3. Himmetiniñ himmeti **ḳurbinde** birdür küh u kâḥ / Ehl-i himmet bu cihâniñ küh u kâḥından geçer (G. 78, Beyit 12). [*ḳurbinde, -i, -n, -de*]
4. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik rāhdân-ı merde / Bir ḳadem yoldur aniñ **ḳurbinde** belke bir

arş (G. 115, Beyit 9). [*ķurbinde, -i, -n, -de*]

5. Tanı ol řāh-ı yedullahı ki **ķurbunda** onuñ / Pāyesidir butı simurğ-ile birdir sinegiñ (G. 136, Beyit 5). [*ķurbunda, -u, -n, -da*]
6. Mevce gelse kābe nisbet kūh-ı ķāf-ı ğarķ ider / Ol kerem deryāsınıñ **ķurbunda** birdir kūh kāh (G. 169, Beyit 3). [*ķurbunda, -u, -n, -da*]
7. Bir ķademdür bu țarikiñ țul-ı ‘arzı ey refik / Munda yoħdur bu‘d u **ķurb** kıl be‘d u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [*ķurb,]*

ķurbān: *Dinin buyruğunu veya bir adağı yerine getirmek için kesilen hayvan; Allah’a yaklaşma.*

1. řıdķ-len řādıkların cān u dili **ķurbān** saña / Bundan özge yoħ viřāliñ ‘ıydına řükrānımız (G. 99, Beyit 3). [*ķurbān,]*
2. Nār-ı Nemrūdu Ğalile eyledi reyħān u dürr / řevk-ilen İsmā’il

ķurbān iden perverdigār (G. 59, Beyit 11). [*ķurbān,]*

3. Cān-fedāyuz ğüsn-i țarikiñde / řāh-ı ğüsnüñ yolında **ķurbaniñiz** (G. 94, Beyit 4). [*ķurbaniñiz, -i, -ñiz*]
4. Murtażā ‘aşķında **ķurbān** ol ey ehl-i rızā / Ğün ecel senden bu cānı ‘ākıbet alur ne peř (G. 115, Beyit 10). [*ķurbān,]*
5. Himmeti ser virmege mestāne gel merdānedür / ‘Ařķ-ilen **ķurbān** olur ‘arşa-yı meydanda ķoc (G. 30, Beyit 12). [*ķurbān,]*
6. Gitse yolında eger başı zehi faħr-i şeref / ‘Ādet-i resmdür ķoç ķuzı **ķurbāna** gider (G. 77, Beyit 7). [*ķurbāna, -a*]
7. Yār **ķurbāndur** ruħundan şol hilāli ķařa baş / Ey şanem olsun ğüda anı ķeken naķķāřa baş (G. 119, Beyit 1). [*ķurbāndur, -dur*]
8. şir-i ğazret Ğaydar-ı şaff-der emir-i şaf-şiken / Her ķadem-ğāhında **ķurbāndır** hezārān cān-ı

ten (G. 168, Beyit 1). [*ḳurbāndır, -dır*]

ḳurbān getirür: *Kurban etmek, feda etmek.*

1. (G. 71, Beyit 11). [*ḳurbān getirür, -ür*]

ḳurbān iden: *Allah'a yaklaşmak için canını feda etmek.*

1. (G. 167, Beyit 4). [*ḳurbān iden, -en*]

ḳurbān iderler: *Bir gaye uğrunda canını feda etmek.*

1. (G. 55, Beyit 4). [*ḳurbān iderler, -er, -ler*]

ḳurb-ı ḥakkdan: *Allah'a yakınlık.*

1. (G. 148, Beyit 5). [*ḳurb-ı ḥakkdan, -dan*]

ḳurb-ı ḥazretde: *Allah'ın makamına, huzuruna yakın olma.*

1. (G. 91, Beyit 6). [*ḳurb-ı ḥazretde, -de*]

kūri-i aḡyār-ı cāhil: *Bizden olmayan cahillerin körlüğüne.*

1. (Muh. 3, Beyit 9). [*kūri-i aḡyār-ı cāhil,]*

kūri-i div-i raḳīb: *Şeytan rakibin körlüğüne.*

1. (Muh. 3, Beyit 9). [*kūri-i div-i raḳīb,]*

kūri-yi ehl-i ḥased: *Kıskançların görmezliği.*

1. (G. 50, Beyit 12). [*kūri-yi ehl-i ḥased,]*

kūri-yi inkār: *İnkârın görmezliği.*

1. (G. 50, Beyit 12). [*kūri-yi inkār,]*

ḳurşan: *Kuşanmak.*

1. Tā **ḳurşandı** dīn-i Aḥmed ʿaşkına Ḥaydar kılıç / Oña gönderdi semādan ḥālİK-ı ekber kılıç (G. 34, Beyit 1). [*ḳurşandı, -dı*]

2. Cevşen-i şıdkı giyüb tiḡ-ı tevekkül **ḳurşanub** / Leşker-i ḥırsla ḥarb itmege meydāna gider (G. 77, Beyit 2). [*ḳurşanub, -ub*]

3. Cān ḳaşdına **ḳurşandı** ol Türk-tiḡ-ı tırkeş / “Ger ser-reved dil u cān

key mikuşend tîr-keş” (G. 111,
Beyit 1). [kırşandı, -dı]

kırş-ı covdır: Yuvarlak arpa.

1. (G. 169, Beyit 4). [kırş-ı covdır, -dır]

kurtar: Kurtulmasını sağla, uzaklaştır.

1. Rızā-yı haqq çün meni **kurtar** bu
ğuşşadan / Sensin iki cihānda
aḥkem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
6). [kurtar,]
2. **Kurtar** bizi hidāyet eyle luḥf kıl
nicāt / Yā maẓharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 10). [kurtar,]

kurtar-: Kurtulmasını sağlamak; bir
canlıyı bir tehlikeden, mahvolmaktan,
helak olmaktan uzaklaştırmak, halas
etmek.

1. Vādī-yi ḥavf-ı ḥaṭardan **kurtarsun**
onı / Sālik-i ḥubb-ı ‘Alīdür mülk-i
emn-i ‘āķibet (G. 17, Beyit 6).
[kurtarsun, -sun]
2. Kurtar bizi Hüseyin Hasan ‘aşķına
bugün / Leb-teşne-yi dil-figār

beyābān içindeyüz (G. 95, Beyit
5). [kurtar,]

3. Kalmışuķ ğam vādisinde hādi-yi
rehber gerek / Bu zelāletden bizi
kurtarmağa bir er gerek (G. 139,
Beyit 1). [kurtarmağa, -ma, -ğ, -a]

kurtul-: Tehlikeli veya kötü bir durumu
atlatmak, istenmeyen bir durumdan
uzaklaşmak, sıyrılmak.

1. Oda yanmağdan temāmet
kurtulur ehl-i azāb / Virse tā rüz-
ı kıyāmet yüzünden bir nahīb (G.
6, Beyit 2). [kurtulur, -ur]
2. Zerre tek mahveyle mihrinde
‘Alīniñ nefsinı / Nahsinden
kurtulub tā kim ola baḥtūñ sa‘īd
(G. 55, Beyit 5). [kurtulub, -ub]

kuru: Canlılık emaresi olmayan.

1. Kuru ağacdan bize meyve-yi ter
luḥf-iden / Berd-i ‘acūzu kesüb
taze bahār eyleyen (G. 164, Beyit
5). [kuru,]

kūs: Kös, büyük davul.

1. Maşrık-ı şubh-ı velâyetden ‘alem çekdi semûs / Bildirmeden kıldığı ra‘d-ı harb çaldı **kūs** (G. 106, Beyit 1). [kūs,]

kūs: Kanatlı uçucu hayvan; kuş.

1. Gir hakikat bostanında nazar kıl her taraf / Olmadın mәнend-i süsen gül teki hem cümle **kūş** (G. 116, Beyit 5). [kūş,]

kūs: Kanatlı uçucu hayvan; kuş.

1. Mest olub cām-ı velâyetden oğullar medh-i şāh / Tūti-yi kumri hezārān bülbül u her nev‘ **kūş** (G. 116, Beyit 6). [kūş,]

kuşan-: (Kılıç, kemer, kuşak vb. şeyleri) Beline bağlamak, takmak.

1. Kuşandı zulfikārı tā resülün ‘arşına virdi / İmām-ı evliyā ya‘ni emirü’l-mü‘minin revnaķ (G. 133, Beyit 2). [kuşandı, -dı]
2. Düşmen-i āl-i ‘Alī kaşdına çün şāh-şecā‘ / Tiğ-ı zerrin **kuşanub** mindi bir aşlana güneş (G. 117, Beyit 6). [kuşanub, -ub]

kuşan-: Kuşanmak, giyinmek.

1. Sıbgatıdur çün hüccet-i kati‘ **koşan** meydāna gel / Ger kılursan dīn yolında āl-i merdān-ile baħş (G. 26, Beyit 6). [koşan,]

kuşemsem: Yiğit.

1. Menim şāhım **kuşemşemdür** kuşemsem / Kim ol zāt-ı mücessemdir mücessem (G. 160, Beyit 1). [kuşemşemdür, -dür]
2. Menim şāhım kuşemşemdür **kuşemsem** / Kim ol zāt-ı mücessemdir mücessem (G. 160, Beyit 1). [kuşemsem,]

kürsi: Arşın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek.

1. Şem‘-i hudādur ruħı çarħ çū fānūs oña / Perde-yi fānūs imiş ‘arş bu **kürsi** legen (G. 163, Beyit 4). [kürsi,]

kürsi-yi rahmāndır: Rahmetiyle muamele eden Allah'ın makamı.

1. (G. 186, Beyit 10). [kürsi-yi rahmāndır, -dır]

küstaḥ: Saygısız, kaba, terbiyesiz (kimse).

1. Uçma **küstaḥ** eger Cebre'îl-iseñ
ḥazer it / Yanmıya baḥr-ı velāyet
güzerinde yelegiñ (G. 136, Beyit
7). [*küstaḥ,*]

küştegān: Öldürülmüş olanlar.

1. Zülfiḳārı çekdi derdem her ṭaraf
seyl oldı kān / **Küştegān** içinde
gördi Muştafā olmuş nihān (Muh.
2, Beyit 14). [*küştegān,*]

kuşūr-ı cennet-i a'lā: Cennet'i ala'nın
köşkləri.

1. (G. 181, Beyit 12). [*kuşūr-ı
cennet-i a'lā,*]

kuṭb: Yerkürenin ekseninin geçtiği,
ekvatora en uzak iki noktadan her biri.

1. Serv-i semā u 'arż u cebel baḥr
cümle keşf / Bu şark u ğarb u
kuṭb yemīn u yesār fetḥ (G. 39,
Beyit 9). [*kuṭb,*]

kuṭb: Yerkürenin ekseninin geçtiği,
ekvatora en uzak iki noktadan her biri //
Manevi mertebelerin en yükseğinde
bulunan kimse; zahir ve batın

alemlerinin idarecisi, alemin kalbi,
alemde Hak'ın halifesi vaziyetindeki
insan-ı kamil.

1. Tanı ol **kuṭbı** ki onuñ zātına
yoḥdur zevāl / Yoḥsa geçdi bu
cihān-ı fāniden besyār-ı kuṭb (G.
7, Beyit 8). [*kuṭbı, -ı*]

kuṭb-ı devrān: Dünyanın kutbu, yön
gösteren yıldızı.

1. (G. 171, Beyit 8). [*kuṭb-ı devrān,*]

kuṭb-ı devrān-ı ulūhiyyetdir: Allah'ın
yaratıp dönmesini sağladığı evren.

1. (G. 130, Beyit 10). [*kuṭb-ı devrān-ı
ulūhiyyetdir, -dir*]

kuṭb-ı felek: Kainatın merkezi.

1. (G. 20, Beyit 5). [*kuṭb-ı felek,*]

kuṭb-ı sābit: Kutup gibi yerinde sabit
duran Ali.

1. (G. 188, Beyit 2). [*kuṭb-ı sābit,*]

kuṭb-ı zemīn u zamān: Vaktin ve
yeryüzünün hakimi.

1. (G. 159, Beyit 7). [*kuṭb-ı zemīn u
zamān,*]

2. (G. 180, Beyit 9). [kuṭb-ı zemīn u zamān,]

kuvvet: Güç, kudret, takat.

1. Geh heybet-ilen deşt-i siyāsındaki şuḳbān / Geh **ḳuvvet-ilen** baḫr-ı celāletde nehengem (G. 156, Beyit 5). [ḳuvvet-ilen, -- ile, -n]
2. Bu munca **ḳuvvet** u ḳudret ki luṭfitdi oña yezdān / Ḫilāf-ı emr ondan bir ser-i mū olmadı şādir (G. 66, Beyit 6). [ḳuvvet,]
3. Ta‘ālallah zihi ḫikmet zihi ḳudret zihi **ḳuvvet** / Deminden mehd içinde nuṭḳa geldi īsī-yi Meryem (G. 152, Beyit 5). [ḳuvvet,]
4. Bu’l-Ḫasan u bu-turāb nūr-ı meh-i āftāb / **Ḳuvvet** u ḫavl u velā ya‘ni ‘Alīyyü’l-‘azīm (G. 159, Beyit 10). [ḳuvvet,]
5. Yerde gökde çün **ḳuvvetdür** nuṭḳ-ı kelām / Bu ḫaberdür ey muvaḫḫid ma‘nī-yi Allah-ı nūr (G. 69, Beyit 3). [ḳuvvetdür, -dür]

6. Bir midür cins-i şuḡāl rubeh u segsār ḳalb / Şir ilen şevketde yā ḳudretde yā **ḳuvvetde** hey (G. 4, Beyit 7). [ḳuvvetde, -de]

ḳuvvet-i şavt u kelām: Ses ve sözün gücü.

1. (G. 110, Beyit 2). [ḳuvvet-i şavt u kelām,]

ku’y: Karye, köy.

1. ‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı ka‘bedür **ku’y**i / Taḳī u hem Naḳīdür devlet hem dīn hem māhir (G. 66, Beyit 14). [ku’yı, -i]

kuy: Köy, semt, mahalle.

1. Her reh-reviñ ki **kuyuña** ey şāh rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allahı yoḡ (G. 44, Beyit 1). [kuyuña, -u, -ñ, -a]
2. Her reh-reviñ ki **kuyuña** ey şāh rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allahı yoḡ (G. 43, Beyit 1). [kuyuña, -u, -ñ, -a]
3. Ka‘bedür **kuyıñ** gürūh-ı enbiyā ḫüccācıñız / İstivā-yı ‘arş-ı

haqqdur yā ‘Alī minhāciñız (G. 98,
Beyit 1). [kūyiñ, -iñ]

kūy-ı hecā: Küfür, hakaret meydana.

1. (G. 35, Beyit 8). [kūy-ı hecā,]

kūy-ı hicāz: Mekke ve Medine şehirleri.

1. (G. 83, Beyit 2). [kūy-ı hicāz,]

kūy-ı ka‘beyi: Ka‘be'nin olduğu mahalle,
muhit.

1. (G. 151, Beyit 7). [kūy-ı ka‘beyi, -
y, -i]

kūy-ı kelb-i āsitāni: Sevgilinin kalbinin
mahallesinin kapısının eşiği.

1. (G. 96, Beyit 2). [kūy-ı kelb-i
āsitāni, -i]

kūy-ı mesken: Mekan olan mahalle, köy.

1. (G. 172, Beyit 5). [kūy-ı mesken,]

kuy-ı nübüvvet: Peygamberlik köyü,
peygamberlik muhiti.

1. (G. 21, Beyit 6). [kuy-ı nübüvvet,]

kūy-ı vefādan: Vefa köyü, vefa mahallesi.

1. (G. 113, Beyit 2). [kūy-ı vefādan, -
dan]

kuzı: Koyunun yavrusu anlamına
küçükbaş hayvan.

1. Gitse yolında eger başı zehī fahr-i
şeref / ‘Ādet-i resmdür çoç **kuzi**
kurbāna gider (G. 77, Beyit 7).
[kuzi,]

L

lā: Hayır.

1. Lā fetā ʔuğrā-yı velāyet tā maña
mihr-i innemā/Tahtıñızdur
Āyete'l kürsi-yi tebārek tāciñız
(G. 98, Beyit 2). [*lā,*]
2. Hergiz anıñ vaqt-i hācet nuṭkına
lā gelmedi/Şandı sāiller
mükerrer bu söze haḫḫdır güvāh
(G. 169, Beyit 6). [*lā,*]
3. Şirk-i eṣnā niyeti ḫalmaz elif tek
ferd olur/Vāḫidiyyet menziline
lā u illādan geḫer (G. 79, Beyit 11).
[*lā,*]
4. Nice lāla dırsen iḫtiyār it şūfi
şümme büküm/Ki haḫḫıñ zāt-ı
peymānına hem lā u ni'am
şığmaz (G. 93, Beyit 2). [*lā,*]
5. Andan ser u zer istediler
söylemedi lā/Hind u 'Arab u Türk
u 'Acem Gürcü u Çerkes (G. 107,
Beyit 4). [*lā,*]
6. Ma'nī-yi noḫta-yı bā esrār-ı lam
elif lā/Baḫr-ı 'ulūma gevher
kimdir 'Aliden özge (G. 174, Beyit
11). [*lā,*]

lā fetā illā 'alī lā seyf illā zūlfikār:

Zūlfikār'dan başka kılıç, Ali'den başka da
yiğit yoktur.

1. (G. 61, Beyit 6). [*lā fetā illā 'alī lā
seyf illā zūlfikār,*]

lā reybe: Asla şüphe olmayan.

1. (Muh. 3, Beyit 22). [*lā reybe,*]

lā şek: Şüphesiz, şüphe olmayan.

1. (Muh. 3, Beyit 22). [*lā şek,*]

lā yemūt: Baki olan Allah, ölmeyen, daim
olan.

1. (G. 143, Beyit 4). [*lā yemūt,*]

lā-cerīm: Kabahatsiz, suçsuz.

1. Şāh-ı merdān çākeri çekmez
'adūdan ḫavf-ı ḫūn/Evliyā
şehrine girmez lā-cerīm u bīm
ḫerās (G. 103, Beyit 4). [*lā-cerīm,*]

lāciverd: "Lāciverd" lacivert rengi.

1. Her seḫer bu lāciverd çarḫa tā
zerd çeker/Sensen el-ḫaḫḫ
şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān
kāciñız (G. 98, Beyit 9). [*lāciverd,*]

lāciverdī: Lācivert renginde.

1. Şeh-süvār-ı çarḥ için bir
lāciverdī ‘arsada/Mihr u māhı
göy-len çevgān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 5). [*lāciverdī,*]

2. Baḥra düşdi ger şebah bu
laciverdī ḥaḳḳdan/Cevher-i
derdem çıḥardı bir dıraḥşān
senderūs (G. 106, Beyit 10).
[*laciverdī,*]

lāf eylesün: *Laf etmek, boş konuşmak.*

1. (G. 107, Beyit 3). [*lāf eylesün, -
me, -sün*]

lāf eyler: *Söz söylemek.*

1. (G. 75, Beyit 5). [*lāf eyler, -r*]

lāf idene: *Laf etmek, söz etmek,
konuşmak.*

1. (G. 97, Beyit 11). [*lāf idene, -en, -
e*]

lāf ider: *Konuşmak.*

1. (G. 138, Beyit 4). [*lāf ider, -er*]

lāf uran: *Yüksekten atmak, atıp tutmak,
böbürlenmek; bir şeyler sezdirerek söz
söylemek.*

1. (G. 126, Beyit 1). [*lāf uran, -an*]

lā fetā : *"La feta illa ali la seyfe illa
zūlfikar; Zūlfikar'dan başka kılıç, Ali'den
başka da yiğit yoktur." sözüne işaret
etmektedir.*

1. Zıkr u fikrim **lā fetā** nād-ı ‘Alidür
medḥ-i şāh/Ḳıṣṣā-yı ḥüsnü budur
aḥbāb ara zıkr-i cemil (G. 143,
Beyit 6). [*lā fetā,*]

2. Müsellemdür aña elṭāf-ı Ḥaḳḳdan
“**lā fetā**” mülki/“Şeh-i baḥt-ı
sellun-i innemā” şehrine
sultāndur (G. 74, Beyit 5). [*lā fetā,*]

3. Nādı ‘Alī beyānı hem **lā fetā**
nişānı/Rüz-ı daḡa muẓaffer
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
8). [*lā fetā,*]

4. Şāhında innemādur medḥinde **lā
fetādur**/Menşūr-ı emr-i dāver
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
10). [*lā fetādur, -dur*]

lā fetā illā ‘alī: *Ali'den başka yiğit yoktur.*

1. (G. 25, Beyit 9). [*lā fetā illā ‘alī,*]

lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zūlfikār: *"La
feta illa ali la seyfe illa zūlfikar;*

Zülfikar'dan başka kılıç, Ali'den başka da yiğit yoktur."

1. (Muh. 2, Beyit 3). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
2. (Muh. 2, Beyit 5). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
3. (Muh. 2, Beyit 8). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
4. (Muh. 2, Beyit 10). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
5. (Muh. 2, Beyit 13). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
6. (Muh. 2, Beyit 15). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
7. (Muh. 2, Beyit 18). [lā fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]
8. (Muh. 2, Beyit 20). [lā-fetā illā ‘alī lā seyfe illā zülfikār,]

lā fetā illā ‘alī şarhın: Bu "lā fetā" mazmunu.

1. (G. 16, Beyit 5). [lā fetā illā ‘alī şarhın,]

lāf-ı bī-kirdār kalb: İş yapmayıp sadece konuşan; amelsiz söz sahibi.

1. (G. 4, Beyit 11). [lāf-ı bī-kirdār kalb,]

lafz: Söz.

1. Ögreden Dāvūda munca **lafz** u şavt u nağmeyi/Geh Süleymāna bu vaḥş-ı ṭayrı fermān eyleyen (G. 167, Beyit 5). [lafz,]

lahmeke lahmi: Arapça'da etim etim demek olan sözdür. Hz. Ali'ye yönelik kullanılan bir biat ifadesi.

1. (Müsebba 1, Beyit 26). [lahmeke lahmi,]

lahmike lahmiye: «Lahmike lahmi, demmike demmi, ruhike ruhi, cismike cismi.» "Eti benim etim, kanı benim kanım, ruhu benim ruhum, cismi(canı) benim cismimdir.

1. (G. 188, Beyit 9). [lahmike lahmiye, -y, -e]

"lahmeke lahmi"dür: 'Etin, etimdir.' anlamına gelen bu söz, vahdeti vücut için de bir yoldur; Hz. Muhammed'in Ali'ye: etin etimdir, kanın kanım, ruhun ruhumdur... dediği rivayet edilir.

1. (G. 5, Beyit 1). [“laḥmeke laḥmi”dür, -dür]

laḥmike laḥmî: “Lahmike lahmi, demmike demmi, ruhike ruhi, cismike cismi.”, “Eti benim etim, kanı benim kanım, ruhu benim ruhum, cismi(canı) benim cismimdir.

1. (G. 180, Beyit 2). [laḥmike laḥmî,]

lāḥūta irdi: İlahî âleme erişmek.

1. (G. 91, Beyit 8). [lāḥūta irdi, -di]

laḥza: An, kısa zaman.

1. Himmeti bir laḥza ḥāmūş olma kıl ahengi medḥ/‘Arş gülzārında sensin bülbül-i hoşḥān şubḥ (G. 40, Beyit 12). [laḥza,]
2. Baḡ-ı cennetde şehid ol āl-i Ḥaydar ‘aşkına/Çeşme-yi kevşer te’essüfden kılur her laḥza cūş (G. 116, Beyit 2). [laḥza,]
3. Zinhār olma gāfil bir laḥza ḥaḡḡ deminden/Bil bu demi ḡanīmet hoş demidir dem-i ‘aşḡ (G. 132, Beyit 7). [laḥza,]

4. Sem‘ ol ki kılur ‘āleme her laḥza münādi/Güüzār-ı velāyetde bu dem şevk-ile bülbül (G. 146, Beyit 7). [laḥza,]

5. Fānīde her laḥza giyek bir libās/Dilber-i ‘ayyār ‘Alīdür ‘Alī (G. 180, Beyit 5). [laḥza,]

6. Zātını her laḥza kılın ‘āleme/Gün teki izḥār ‘Alīdür ‘Alī (G. 180, Beyit 6). [laḥza,]

7. Ğam-ı derd u belādır ḥāşılı bu mezra‘-ı dehriñ/Ne mümkindir geçe bir laḥza ‘ālemde bī-ğam dem (G. 152, Beyit 11). [laḥza,]

la‘īn: Lânetlenmiş, kovulmuş, melun.

1. Ḥicāb-ı zulmet oña oldu perde-yi pindār/Bu nūr görmedi ol bī-başar la‘īni ḥasūd (G. 56, Beyit 6). [la‘īni, -i]
2. Her la‘īniñ ḥaddi yoḡdur Aḡmede yārim diye/Ĝār-ı vaḥdetde resüle yār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 7). [la‘īniñ, -iñ]

lākin: Ama, ancak, fakat.

1. Cān hālvetine ol dem bir mehveş-ile hemdem/Ḳandil-i mihr u māha şems **lakin** ne ḥācet (G. 12, Beyit 3). [*lakin,*]

lāl: *Dilsiz.*

1. Lāl olur maḥşerde nuḫḫ kılmasa her kim bugün/Şol kelāmullah-ı nāṭıḫ kāşif-i Ḳur'ān medḫ (G. 38, Beyit 4). [*lāl,*]
2. Nice **lāla** dirsene ihtiyār it şūfi şümme büküm/Ki ḫaḫḫıñ zāt-ı peymānına hem lā u ni'am şıḡmaz (G. 93, Beyit 2). [*lāla, -a*]

la'1: *Yakut, değerli kırmızı taş.*

1. Ger **la'1** gerek kūh-ı Bedaḫşān etegin dut/Ey dūr dileyen ol bu 'Aden baḫrine ḡavvāş (G. 20, Beyit 3). [*la'1,*]
2. Daşı **la'1** u yağmuru dürdāne eyler ḫanı mişḫ/Ḳaṭreyi cem' eyleyüb 'ummān iden perverdigār (G. 59, Beyit 6). [*la'1,*]

lala: *Eskiden büyük âilelerde bir çocuğun bakımı, eğitim ve terbiyesiyle meşgul olan erkek terbiyecisi.*

1. Selmān **lalası** oldu mühürdār-ı Süleymān/Cebre'ıl cilavdār oña Mūsā yasavul (G. 146, Beyit 10). [*lalası, -s,-ı*]

lāle: *Lale çiçeği.*

1. Tökdi çendān ḫanını ol şir-i ḫaḫḫ müşrikleriñ/Pencesinde oldu berg **lāle** tek aḫmer ḫılıç (G. 34, Beyit 4). [*lāle,*]

lāle-gün: *Lale renkli II kırmızı, kan kırmızısı.*

1. Ol yedullahıñ dem tiḡından olmuş **lāle-gün**/Sanasın gökde şafaḫdur 'arşa-yı meydāna baḫ (G. 42, Beyit 2). [*lāle-gün,*]

lāle-gün olmuş: *Lale renkli olmak II kırmızı, kan kırmızısı olmak.*

1. (G. 41, Beyit 2). [*lāle-gün olmuş, -miş*]

lāle-izār eyleyen: *Lale gibi kırmızı yanaklı eylemek.*

1. (G. 164, Beyit 6). [*lāle-izār eyleyen, -y, -en*]

lāle-zār: *Lalelik, lale yetişen yer, lale bahçesi.*

1. Şol velī-yi haqq asīm-i nūr-ı nārīñ Himmeti/Buğz-ı āteş münkire cennet muhibbe **lālezār** (G. 61, Beyit 12). [*lālezār,*]

2. Erguvānı nesterānı bostānı bir cova/**Lāle-zārı** hūn-ı dilden su ier bu hāzra‘ıñ (G. 176, Beyit 5). [*lāle-zārı, -ı*]

la‘l-i bedahşān: *Bedahşān lal'i; Bedahşān şehrinde çıkarılan kırmızı lal cevheri.*

1. (G. 134, Beyit 2). [*la‘l-i bedahşān,*]

la‘l-i gevher: *Yakut mücevheri.*

1. (G. 114, Beyit 3). [*la‘l-i gevher,*]

lam bādan: *Arap alfabesindeki lam ve ba harfleri; leb kelimesine iaret etmektedir.*

1. (G. 179, Beyit 2). [*lam bādan, -dan*]

lam u ba: *Arap alfabesindeki lam ve ba harfleri; leb kelimesine iaret etmektedir.*

1. (G. 179, Beyit 1). [*lam u ba,*]

lām u bā apusıñ: *Lam ve ba apısı; leb apısı; dudak.*

1. (G. 170, Beyit 5). [*lām u bā apusıñ, -ñ*]

lā-mekān: *Belli bir yeri olmayan, mekānsız.*

1. Hābibiñ kitfine basdı ayāıñ/Dolaşdı **lā-mekāna** ıldı mi‘rāc (G. 29, Beyit 3). [*lā-mekāna, -a*]

2. Hem felekden onı gördi perde-yi ‘izzetden hem/ūn Muammed **lā-mekān** ilimine ıldı şefer (G. 65, Beyit 6). [*lā-mekān,*]

3. ar meydānında ervā-ı melāik lekeriñ/Şeh-süvār olman gizliñ **lā-mekān** tārāciñız (G. 98, Beyit 6). [*lā-mekān,*]

4. Tanı ey dil **lā-mekān** tahtında kimdir şehriyār/Mālikü'l-mülk-i velāyet hākim-i dārü'l-karār (Muh. 2, Beyit 1). [*lā-mekān,*]

5. Tāyy ıldı **lā-mekānı** girdi harem-serāye/Adı anıñ ūn ol dem

ferrāş-ı ‘arş-mefreş (G. 111, Beyit 6). [lā-mekānı, -ı]

lā-mekān kâfında: *Mekansızlık kafi // Sınırları çizilemeyen Kaf dağı.*

1. (G. 36, Beyit 10). [lā-mekān kâfında, -n, -da]

lā-mekān tahtında sultāndur:

Mekansızlık tahtının sultanı; herhangi bir yerle, mekanla sınırlandırılmayan tahtın sultanı..

1. (G. 49, Beyit 10). [lā-mekān tahtında sultāndur, -dur-n, -da]

lāmi‘: *Parlayan, parıldayan.*

1. Egerçi sun‘-i pākinden yaratdı Ādem-i şāni‘/Cemālinden anıñ amma ki nūr-ı şāh-idi **lāmi‘** (G. 124, Beyit 1). [lāmi‘,]

la‘net: *Allah'ın rahmetinden, af ve merhametinden mahrum olma.*

1. Hasedden ol cedeliñ geçdi boynuna çenber/Cihānda tā bī-ebed oldı **la‘net** ol merdūd (G. 56, Beyit 7). [la‘net,]

2. Dīv ṭab‘ ḥod-perest ḥod-bīn degil şeytān şifat/**La‘net** ol aqvāma Ḥaydar çākeridir Himmeti (G. 182, Beyit 4). [la‘net,]

la‘net eyle: *Allah'ın rahmetinden mahrum kalmasını dile, bedduâ et.*

1. (Muh. 1, Beyit 22). [la‘net eyle,]

lā‘net kıl: *Beddua etmek.*

1. (G. 16, Beyit 11). [lā‘net kıl,]

la‘net oḥı: *Beddua et, ilen.*

1. (G. 177, Beyit 6). [la‘net oḥı,]

lāşe: *Leş, ölmüş hayvan bedeni; kokmuş ve murdar şey.*

1. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-süvārıñ gerdine/**Lāşeye** minmiş felâket birle her bir sust-lāş (G. 112, Beyit 7). [lāşeye, -y, -e]

lā-şek: *Şüphesiz.*

1. Çıḥsa ger ḥāriciniñ cānı teninden **lā-şek**/Ol ceḥennem odına tā-be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit 10). [lā-şek,]

lā-seyf lā-fetā: "La feta illa Ali la seyfe illa zülfikar". Zülfikar'dan başka kılıç, Ali'den başka da yiğit yoktur.

1. (Müsebba 1, Beyit 26). [*lā-seyf lā-fetā,*]

lāt: Araplar'ın taptığı putların en önde gelenleri Menât, Lât ve Uzzâ'dır. Sakîf kabilesinin putu olan Lât Tâifte bulunuyordu. Dört köşe bir kaya parçasından ibaret olup saygınlığı Menât'tan sonra gelirdi. Kureyş halkı ve bütün Araplar ona saygı gösterirdi.

1. Hâcî değil bu ka'be-yi tahkîke izedi/Dâim perestîş itdüğü bir deyr içinde **Lât** (G. 11, Beyit 12). [*lāt,*]
2. Resûlüñ kitfine basdı ayağıñ/‘Alî‘ endirdi tāk-ı ka‘beden **Lât** (G. 15, Beyit 10). [*lāt,*]
3. Ğaybdan tā kim şehâdet mülkine yetdi ‘alem/**Lâtı** yahdı âteşe zünnâr üzüldi sındı hâc (G. 27, Beyit 5). [*lâtı, -ı*]

4. ‘Alî didârına kıl secde-yi şükr/Uş at **Lât** u Menât sahlama hâc (G. 29, Beyit 10). [*lāt,*]
5. Hâriciniñ koynıdur but-hâne-yi ehl-i fereng/Hâç u zünnâr u çelipâ biliñ **Lât** andan çıhar (G. 81, Beyit 13). [*lāt,*]
6. Ka‘beyi but-hane kılma olmaya ger but-perest/**Lâtı** yandur haçı sindur rişte-yi zünnârı kes (G. 108, Beyit 6). [*lâtı, -ı*]
7. Ey münâfık **Lâtı** koynından çıhar zünnârı kes/Ahîretde müşrike çünkim yetürmez **Lât** feyz (G. 121, Beyit 10). [*lāt,*]
8. Ey münâfık **Lâtı** koynından çıhar zünnârı kes/Ahîretde müşrike çünkim yetürmez **Lât** feyz (G. 121, Beyit 10). [*lâtı, -ı*]
9. Reh-nümâsın bilmeyenler da‘vî-yi islâm ider/Ka‘be içinde perestîş eyler ol **Lât** Hûbel (G. 140, Beyit 4). [*lāt,*]

lâübâlî: Kayıtsız, çekinmez, hürmetsiz.

1. Cür'a-yı cām-ı 'Aliden mest olub ey Himmeti/**Lāübālī** bāb ol kāmēt-i mestāna gel (G. 150, Beyit 11). [*lāübālī,*]

lā-ümmid: *Ümitsiz.*

1. Bir taḳarrub hāşıl it gel ḫaḳḳa ḫaḳḳ bil Ḥaydarı/Kim ki ol sultān-ı ḫaḳḳ bilmez olur ḫaḳḳdan **lā-ümmid** (G. 55, Beyit 10). [*lā-ümmid,*]

lā-yemüt-i zü'l-hayāt: *Dünya ve ahiretteki hayatın ölümsüzlüğü.*

1. (G. 33, Beyit 11). [*lā-yemüt-i zü'l-hayāt,*]

lāyezāl: *Bitmez, yok olmaz, kaybolmaz; Allah.*

1. (G. 159, Beyit 1). [*lāyezāl,*]

lāyezāl-i bī-zevāl: *Bitmez tükenmez ebedi varlık.*

1. (G. 68, Beyit 12). [*lā-yezāl-i bī-zevāl,*]

lāyık: *Yakışır, münasip, şâyân.*

1. Ḳanber gerek 'Aliniñ cān vire Ḥidmetinde/Her bende maḳbül

olmaz her tuḥfe **lāyık** dost (G. 23, Beyit 7). [*lāyık,*]

2. Men didim ki şem' insān bezmine **lāyıkdurur**/Pāygāh içinde neyler yandurub ḫar gelle şem' (G. 123, Beyit 10). [*lāyıkdurur, -durur*]

3. Lam bādan şaḳ olundı sırr-ı bābullah-ı ḫaḳḳ/Gör ne elṭāf-ı mükerrrem itdi mi **lāyık** bize (G. 179, Beyit 2). [*lāyık,*]

4. Pişvāsı reh-nümāsı rehber-i eşnā 'aşer/Ḳavl u fi'l-i ḫaḳḳa **lāyık** ca'feridir Himmeti (G. 182, Beyit 7). [*lāyık,*]

lāyık degildir: *Hak etmemek, layık olmamak.*

1. (G. 129, Beyit 4). [*lāyık degildir, -dir*]

lāyık düşer: *Uygun olmak, yaraşmak.*

1. (G. 99, Beyit 2). [*lāyık düşer, -er*]

lāyık-ı kelb-i 'alī olsañ: *Hz. Ali'nin köpeğine uygun olmak, yaraşmak.*

1. (G. 179, Beyit 3). [*lāyık-ı kelb-i 'alī olsañ, -sa, -ñ*]

leb: *Dudak.*

1. İçmedi kim ki **lebinden** şanemiñ
cām-ı Cemi/Olmadı şāf bu merāt-
ı şafāyı görmez (G. 86, Beyit 2).
[lebinden, -i, -n, -den]

2. Sākī **lebinden** almaz bir buse her
harīfiñ/Toprak dem içinde
peymāne olmayınca (G. 170, Beyit
8). [lebinden, -i, -n, -den]

leb-teşne-yi dil-figār beyābān: *Çölde
susamış yaralı gönül.*

1. (G. 95, Beyit 5). [leb-teşne-yi dil-
figār beyābān,]

leccāc: *İnat eden, ayak direten kimse.*

1. Koy **leccācı** olma ebleh şāh-ı
merdān kuldur/Āfete uğrar bu
yolda kılmayanıñ terk-i leccāc (G.
27, Beyit 9). [leccācı, -ı]

ledünnī ‘ilmine: *Gayb ilmi, ilahi esrari
öğreten ilim.*

1. (G. 152, Beyit 7). [ledünnī ‘ilmine,
-n, -e]

ledünnī ‘ilmini: *Gayb ilmi, ilahi esrari
öğreten ilim.*

1. (G. 190, Beyit 4). [ledünnī ‘ilmini,
-n, -i]

legen: *Yayvan kap.*

1. Şem‘i hudādur ruhı çarḥ çū
fānūs oña/Perde-yi fānūs imiş
‘arş bu kürsi **legen** (G. 163, Beyit
4). [legen,]

lem‘a: *Parıltı, parlaklık.*

1. Şu‘le-i meşy-i ‘Alidür zāhiren bir
lem‘adur/Şemse-i keyvān bu
kandil tāk-ı lāciverd (G. 52, Beyit
6). [lem‘adur, -dur]

lemyezel: *Yok olmaz, zeval bulmaz, bâkî,
dâimî, lâyezal // Allah.*

1. Kim ki Hıydar çākeridir ol
çekübdür ḥaṭṭ-ı ‘afv/Nāme-yi
ā‘mālına anıñ kerīm u **lem-yezel**
(G. 140, Beyit 6). [lem-yezel,]
2. Yā ‘Alī u yā ‘Alī “ente kerīm u
raḥīm”/Lemyezel u lā yeza
mazhar-ı zāt-ı kadīm (G. 159,
Beyit 1). [lemyezel,]

lemyezeli: *Başlangıcı ve sonu olmayan.*

1. Yoḥ-idi ‘ālem henüz ḥilkat-i
ādem henüz/Geldi bu feyż-i ezel
lem-yezeliden bize (G. 173, Beyit
3). [*lem-yezeliden, -den*]

lenger: *Gemi demiri, çapa.*

1. Baḥr-ı ‘ilm zevrāk ḥükümünüñ
olmaz **lengeri**/Kāf-ı Elburzu
Demāvend hem kūh-ı Şeḥend (G.
51, Beyit 4). [*lengeri, -i*]
2. Doḡkuz ‘arşınıñ sütünü yeddi
ferşin **lengeri**/Oldur veli-yi
muṭlaḡ ḥallāḡ-ı ‘ālem mazḥār-ı
kādır (G. 66, Beyit 4). [*lengeri, -i*]

lenger-i kaşr-ı vasatda: *Dünya köşkünün
ortasını belirleyen çapa, denge aracı.*

1. (G. 7, Beyit 6). [*lenger-i kaşr-ı
vasatda, -da*]

lenterāni: *"Sen beni göremezsın."
Allah'u Teala'nın Hz.Musa'ya Tur
dağında verdiği cevap.*

1. Feemmā ev ḥıṭābı **lenterāniden**
ḥaber bilmez/Vücūd-ı Murtażānı
mazḥār-ı ḥaḡḡ bilmeyen cāhil (G.
100, Beyit 6). [*lenterāniden, -den*]

leşker: *Asker.*

1. Bir şehādet barmağı eyler cihānı
tārumār/Şol ‘erenler serverine
ger çekseler **leşker** kılıç (G. 34,
Beyit 9). [*leşker,*]
2. Başını **leşkerlerün** cellād-ı ḥün-
eşān-ı çarḡ/Yeryüzünden ança
kesdi zūlfikārı müşriki (G. 42,
Beyit 8). [*leşkerlerün, -ler, -ün*]
3. Evliyā şāh-ı velāyet **leşkeriniñ**
serveri/Hāce-yi Selmān u Kanber
Būzer u Veysu'l-Ḳaran (G. 168,
Beyit 5). [*leşkeriniñ, -i, -niñ*]
4. Kim ola bu ḥaḡḡ **leşkerine** rehber
u sālār/Ser-baḡş u ‘aṭā-baḡş
ḥaṭā-baḡş-ı kerem-dār (G. 60,
Beyit 1). [*leşkerine, -i, -n, -e*]
5. Ḳayretinden **leşkerin** yandurdu
İskender mişāl/Şalmanı çün
āyine pertev-i meş‘al-i tābān
şubḡ (G. 40, Beyit 3). [*leşkerin, -i,
-n*]
6. Ne fikrim var münāfik
leşkerinden/Yeter imdādıma şāh-

ı cihānım (G. 158, Beyit 12).
[leşkerinden, -i, -n, -den]

leşker başı: Askerlerin başı, komutan.

1. (G. 146, Beyit 9). [leşker başı,]

leşker çekdi: Asker göndermek.

1. (G. 10, Beyit 6). [leşker çekdi, -di]

leşker-i 'ādı: Ad kavminin askerleri.

1. (G. 181, Beyit 5). [leşker-i 'ādı, -ı]

leşker-i 'adū: Düşman askeri.

1. (Müsebbā 1, Beyit 16). [leşker-i
'adū,]

leşker-i 'arż u semā: Yer ve göğün askeri.

1. (G. 69, Beyit 6). [leşker-i 'arż u
semā,]

leşker-i bed-'ahd-ı hārici: Sözünde
durmayan, vaadine sadık kalmayan
hāricî ordusu.

1. (G. 43, Beyit 10). [leşker-i bed-
'ahd-ı hāricî,]

leşker-i dîn: Din askeri.

1. (G. 146, Beyit 9). [leşker-i dîn,]

leşker-i ehl-i kerem: Cömertlik sahibinin
askeri // Hz. Ali'nin askerleri.

1. (G. 52, Beyit 2). [leşker-i ehl-i
kerem,]

leşker-i ervāh: Ruhlar ordusu.

1. (G. 87, Beyit 3). [leşker-i ervāh,]

leşker-i ervāha: Ruhlar ordusu.

1. (G. 172, Beyit 5). [leşker-i ervāha,
-a]

2. (Muh. 2, Beyit 4). [leşker-i ervāha,
-a]

leşker-i ervāh-ı mücerreden: Maddeden
ve cisimden ayrılmış ruhların ordusu.

1. (G. 114, Beyit 11). [leşker-i ervāh-ı
mücerreden, -den]

leşker-i ervah-ile: Ruhlar ordusu.

1. (G. 186, Beyit 2). [leşker-i ervah-
ile, --ile]

leşker-i eşrârı: Fesatçılar ordusu.

1. (G. 108, Beyit 10). [leşker-i eşrârı,
-ı]

leşker-i ğam: Gam askeri.

1. (G. 58, Beyit 1). [leşker-i ğam,]

leşker-i hırsla: Aç gözlülük, tamahkârlık
ordusu.

1. (G. 77, Beyit 2). [leşker-i hırsla, -
la]

leşker-i nahle: Arı ordusu.

1. (G. 70, Beyit 9). [leşker-i nahle,]

leşker-i nefsi: Nefis askeri.

1. (G. 167, Beyit 12). [leşker-i nefsi, -
i]

leşker-i şāhib-zamān: Zamanın sahibinin
askeri.

1. (G. 53, Beyit 10). [leşker-i şāhib-
zamān,]

leşker-i şeytān: Şeytan ordusu.

1. (G. 63, Beyit 1). [leşker-i şeytān,]

leşker-i şeytānı: Şeytan ordusu.

1. (G. 149, Beyit 3). [leşker-i şeytānı,
-ı]

leşker-i seyyāreye: Hareketli olan
yıldızların ordusu.

1. (G. 106, Beyit 3). [leşker-i
seyyāreye,]

leşker-i ve'l-‘ādiyāt: O harıl harıl (savaşa)
koşan asker.

1. (G. 189, Beyit 11). [leşker-i ve'l-
‘ādiyāt]

leşker-i ve'l-mürselāt: Gönderilen asker.

1. (G. 81, Beyit 7). [leşker-i ve'l-
mürselāt,]

leşker-i ye'cüce: Yecüc(Kur'an'da adı
geçen, zulüm ve fitne çıkaran
kavimlerden biri; Ye'cuc ve Me'cuc)
kavminin askeri.

1. (G. 50, Beyit 11). [leşker-i ye'cüce,
-e]

leşker-i zenbūr: Arı ordusu.

1. (G. 22, Beyit 10). [leşker-i zenbūr,]

leşker-keş: Asker çeken, asker gönderen.

1. Leşker-i nahl-i ejdehā-yı heft-ser
hükmindeür/Oldur leşker-keş u
ervāh-ı hayl-i enbiyā (G. 70, Beyit
9). [leşker-keş,]

lev: Eğer, şayet; şart edatı.

1. Genc-i esmā menba‘-ı ma‘nā
beyān-ı ma‘rifet/Murtażādur
kāşif-i esrār lev keşfü'l-każā (G.
18, Beyit 3). [lev,]

levh: Sayfa.

1. Cānā cemālîniñizden kaşr-ı cihān münakkaş/Ĥāl u ĥaṭṭından bu **levh** oldı cāna münakkaş (G. 118, Beyit 1). [levh,]
2. Ol dem ki ĥalk eyledi ĥakk ‘arş-ı ā‘zamı/Çekdi bu ĥarf **levhā** kalem yā ‘Alî meded (G. 58, Beyit 11). [levhā, -a]
3. Çekmiş muşavver-i çîn bir **levhe** şüret-i but/‘Aks-i ruĥundan anıñ pîr-i muġān münakkaş (G. 118, Beyit 5). [levhe, -e]

levh: Sayfa; **levh-i mahfûz:** Allah’ın takdir ettiĝi, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduĝu kabul edilen levha.

1. ‘Arş u kürsî mihr u mâh çarĥ hem **levh** u kalem/Cümle fermânındadır bād âteş ĥāk u āb (G. 1, Beyit 2). [levh,]

levha-yi sefidür: Beyaz levha // boş ve temiz bir sayfa.

1. (G. 11, Beyit 4). [levha-yi sefidür, -dür]

levh-i dilde: Gönül levhası.

1. (G. 153, Beyit 1). [levh-i dilde, -de]

levh-i mahfûz: "korunmuş levha" demek olup, bütün zaman ve mekan içinde olmuş, olacak her şeyin yazılı olduĝu kitap.

1. (G. 128, Beyit 4). [levh-i mahfûz,]

levh-ile kur’ânımız: Kur’an-ı Kerim’in sayfası.

1. (G. 96, Beyit 2). [levh-ile kur’ânımız, -ı, -mız]

lev-keşef: “Lev keşef el-gıtai ma ezdet yakinen” yani “Eğer perdem kalksa bile yine benim yakînim artmaz, değişmez” anlamında bir söze işaret olmaktadır.

1. “Lev-keşef” ĥakkdan ‘Alî şânındadır hem “men ‘aref”/Vezn-i ‘aql-ı ‘adl u nefsi keffe-i mizân-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 9). [“lev-keşef”,]

levlāk: "Levlâke levlak lema halaktül eflak: Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım." Kudsi hadis olduĝu söylenen ifadeden iktibastır.

1. Kimiñ şānındadır **levlāk** tā
haqqdan hitāb olur/Haber dut bu
haberden yoḥsa oldun müşrif
ḥāsir (G. 66, Beyit 11). [levlāk,]

leyk: *Ammâ, lâkin, fakat.*

1. Dem-be-dem bu ‘ıyda cān ḳurbān
iderler ehl-i ‘aşḳ/**Leyk** sūfi
‘ankebūt āsār bāb eyler ḳadid (G.
55, Beyit 4). [leyk,]

leyl: *Gece, şeb.*

1. Ay gün ulduzı çarḥa iden
ta‘biye/Sāl u mah u hafta u **leyl** u
nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2).
[leyl,]
2. Hükmine ‘arş u ferş u mekīn u
mekān mutī‘/Şems u ḳamer
kevākib u **leyl** u nehār fetḥ (G. 39,
Beyit 7). [leyl,]

leyl u nehār: *Gece ve gündüz.*

1. (G. 18, Beyit 12). [leyl u nehār,]
2. (G. 33, Beyit 10). [leyl u nehār,]
3. (G. 33, Beyit 10). [leyl u nehār,]
4. (G. 110, Beyit 10). [leyl u nehār,]
5. (G. 157, Beyit 11). [leyl u nehār,]

6. (G. 165, Beyit 4). [leyl u nehār,]

leyl u nehār: *Gece-gündüz; devamlı olarak.*

1. (Muh. 1, Beyit 5). [leyl u nehār,]

leylāc: *Satranç ve tavla oyunlarında usta olan kimse.*

1. Bu şāhı bilmeyen ehl-i
şekāvet/Eger **leylāc** ise āḥır olur
māt (G. 15, Beyit 12). [leylāc,]

2. Ne atın oynadur her ḥar
tabī‘at/Besātinde onuñ māt oldu
leylāc (G. 29, Beyit 7). [leylāc,]

leylāc olursa: *Satranç ve tavla oyununda usta olmak.*

1. (G. 13, Beyit 13). [leylāc olursa, -
ur, -sa]

leyletū’l-esrā: *Mıraç gecesi.*

1. **Leyletū’l-esrāda** çıḥan
perdeden/Şol yed-i haqq ma‘nī-yi
Allahıñ eli (G. 186, Beyit 3).
[leyletū’l-esrāda, -da]
2. **Leyletū’l-esrāda** ḥabibiñ
yaḳīn/Gördiği dīdār ‘Alīdür ‘Alī

(G. 180, Beyit 3). [*leyletü'l-esrâda, -da*]

leyletü'l-isrâ: *Gece yürüyüşü // Hz. Muhammed'in mîrâca çıktığı gece.*

1. **Leyletü'l-isrâda** yoldaşı 'Alîdir Aḥmediñ/Lîma'allah vaktidir hiç kimseye olmaz maḥal (G. 140, Beyit 11). [*leyletü'l-isrâda, -da*]
2. **Leyletü'l-isrâda** yetdi ḳâb-ı ḳavseyne 'urûc/Oldı ol şem'ci velâyet Aḥmede tâ kim delîl (G. 143, Beyit 11). [*leyletü'l-isrâda, -da*]

leyletü'l-mi'râc: *Mîrac gecesi.*

1. Ḳıldı ol hâdi hidâyet **leyletü'l-mi'râcda**/Muştafâya tâ ṯarîḳ-i lâ-mekân oldı 'ayân (G. 166, Beyit 7). [*leyletü'l-mi'râcda, -da*]

leyletü'l-mi'râcda: *Mîrac gecesi.*

1. Ol yedullah el çıḥardı **leyletü'l-mi'râcda**/Aḥmede gösterdi ol dem sırr-ı maḳdemden rumûz (G. 89, Beyit 3). [*leyletü'l-mi'râcda,*]

lezzet: *Lezzet, tat, zevk.*

1. Himmeti neyler bu dünyâ **lezzetiñ** sensen benim/Maḥzen-i dînâr-ı genc-i dürr-i kânım şâh şâh (G. 171, Beyit 12). [*lezzetiñ, -i, -n*]

libâs: *Elbise, giysi.*

1. Fânide her laḫza giyek bir **libâs**/Dilber-i 'ayyâr 'Alîdür 'Alî (G. 180, Beyit 5). [*libâs,*]

libâs-ı 'âriyet: *Emanet elbise // beden.*

1. (G. 17, Beyit 7). [*libâs-ı 'âriyet,*]

libâs-ı cân: *Can elbisesi.*

1. (G. 59, Beyit 8). [*libâs-ı cân,*]

lif-i ḫurmâ: *Hurma ipliği.*

1. (G. 139, Beyit 2). [*lif-i ḫurmâ,*]

lik: *Ama, fakat.*

1. Sırr-ı ḫaḳḳdur murtaẓâ miñ sıfâta muttaşif/**Lik** idrâk eylemez bu sırrı her mehmel-i beşer (G. 62, Beyit 3). [*lik,*]
2. Od su toprak yildendür eger bünyâdımız/**Lik** nûr-ı zât-ı ḫaḳḳdur ma'nide icâdımız (G. 92, Beyit 1). [*lik,*]

3. Kāf-ı nūndan kārghāı gerçi munca şūretiñ/**Lik** şol üstād-ı şūret-bāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 3). [lik,]

likā: *Yüz, çehre.*

1. Gördi **likā** kim ki anıñ gözgüsiñ/Eyledi ol dest-i velāyet ‘Alī (G. 186, Beyit 4). [liķā,]

likā: *Kavuşma, vuslat.*

1. Tā ebed görmez **likā** ger hāk-i rāh-ı şāhdan/Virmeye āyine-yi şayķal-i ebşārına beşer (G. 62, Beyit 8). [likā,]

likānıñ açdı: *Yüzünü açmak.*

1. (G. 45, Beyit 3). [likānıñ açdı, -dı]

likin: *Ama, lâkin, ancak, lakin.*

1. Bir tabīb-i mihrیبāndur **likin** dermān eylemez/Her kimin ki olmasa cānında haķķdan ‘aşķ-ı derd (G. 52, Beyit 10). [likin,]
2. Faķir u müflis u bī-revnaķam **likin** yaķinim bu/Vere ümmīdvārım bu daķı nūr-ı yaķin revnaķ (G. 133, Beyit 8). [liken,]

3. Zümre-yi aħbāb için esretti cām-ı Hāydar/Şūfiyā mest-i mey sanma **likin** köhne mişāl (G. 140, Beyit 2). [likin,]

4. Ger ‘Alī ibn-i Ebu-Ṭālib oħurlar zāhiren/**Likin** maṭlūb-ı murād-ı küll-i ṭālibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 6). [likin,]

5. Enbiyādan gerçi şūretde muahħhar geldüñiz/Ma‘nīde **likin** muķaddemsen muķaddem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 8). [likin,]

lillah yā ‘alī: *Allah için ey Ali.*

1. (Muh. 4, Beyit 3). [lillah yā ‘alī,]
2. (Muh. 4, Beyit 5). [lillah yā ‘alī,]
3. (Muh. 4, Beyit 8). [lillah yā ‘alī,]
4. (Muh. 4, Beyit 10). [lillah yā ‘alī,]
5. (Muh. 4, Beyit 13). [lillah yā ‘alī,]
6. (Muh. 4, Beyit 15). [lillah yā ‘alī,]
7. (Muh. 4, Beyit 18). [lillah yā ‘alī,]
8. (Muh. 4, Beyit 20). [lillah yā ‘alī,]
9. (Muh. 4, Beyit 23). [lillah yā ‘alī,]
10. (Muh. 4, Beyit 25). [lillah yā ‘alī,]
11. (Muh. 4, Beyit 28). [lillah yā ‘alī,]
12. (Muh. 4, Beyit 30). [lillah yā ‘alī,]

lī-ma‘allah: *Allah ile birlikte.*

1. “Lī-ma‘allah” menziline
Muştafā şems-i münir/Murtazā
çün mah-ı tībāndur ezelden tā
ebed (G. 49, Beyit 7). [“Lī-
ma‘allah”,]
2. Leyletü’l-isrāda yoldaşı ‘Alīdir
Aḥmediñ/Līma‘allah vaḳtdir hiç
kimseye olmaz maḥal (G. 140,
Beyit 11). [līma‘allah,]

lisān: *Dil.*

1. Evşāf-ı ‘Alīdür ne ki söylerse
lisānım/Eş‘ār-ı ḳaşāī’de rubā‘i-yi
muḥammes (G. 107, Beyit 12).
[lisānım, -ım]

livā-yı aḥmed: *Hz. Muhammed'in
sancağı.*

1. (G. 40, Beyit 1). [livā-yı aḥmed,]

livā-yı aḥmed çekdi: *Hz. Muhammed'in
sancağını göndere çekmek.*

1. (G. 41, Beyit 1). [livā-yı aḥmed
çekdi,]

livā-yı muştafāniñ: *Hz. Muhammed'in
kurmuş olduğu İslam devletinin sancağı.*

1. (G. 35, Beyit 7). [livā-yı
muştafāniñ, -niñ]

loḳma: *Bir defada ağza götürülen yiyecek
parçası, bir seferde yutulacak miktardaki
yiyecek.*

1. Ḳaba-yı atlası āl-i ‘abā ‘aşḳına
terk etdi/Olubdur Himmeti bir
hırḳa u bir loḳmaya ḳāni‘ (G. 124,
Beyit 12). [loḳmaya, -y, -a]

lu‘bet-i pinhān: *Gizli oyun.*

1. (G. 40, Beyit 7). [lu‘bet-i pinhān,]

lu‘b-ı ferīd: *Eşsiz oyun.*

1. (G. 47, Beyit 1). [lu‘b-ı ferīd,]

lu‘b-ı ferīd: *Eşsiz oyun.*

1. (G. 47, Beyit 1). [lu‘b-ı ferīd,]

lūc: *F.s. lūç: Çıplak.*

1. Ol ḳalur āḥır günü bel‘am teki
‘üryān lūc/Geyse ger yüz hırḳa u
taḳvā cihānda ḥārici (G. 30, Beyit
8). [lūc,]

lūcce-yi raḥmet: *Rahmetin engin denizi.*

1. (G. 16, Beyit 8). [lūcce-yi raḥmet,]

lü‘lü?-i gāltān: *Yuvarlak inci.*

1. (G. 134, Beyit 3). [lü'lü'-i ğaltān,]

lü'lü'-1 lālādur: Parlak inci.

1. (G. 110, Beyit 12). [lü'lü'-1 lālādur,
-dur]

lü'lü-yi mercan-1 mevc: İnci ve mercan dalgası.

1. (G. 31, Beyit 9). [lü'lü-yi mercan-1
mevc,]

lutf: Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

1. Çok çekmişüz ey şāh-1 keşret-i
kılllet/Mü'minlere çek **lutf-ile** gel
hān-1 velāyet (G. 24, Beyit 11).
[lutf-ile, --ile]

2. Almayınca **lutf-ile** şāh-1
velāyetden sabak/Şöyle bil olmaz
cihānda fāzıl u efzel beşer (G. 62,
Beyit 5). [lutf-ile, -ile]

3. Anı gel **lutf-ile** ma'mūr eyle ey
gencūr-1 şāh/Genc-i 'aşkıñ
meskenidür bu dil-i vīrānımız (G.
99, Beyit 7). [lutf-ile, -ile]

4. Cefā-yı çarḥ elinden çehre-yi
zerdim her dem dem/Taraḥḥüm

kıl baña **lutf-ile** ey mīr-i
mükerrem dem (G. 152, Beyit 10).
[lutf-ile, -ile]

5. Ādemi **lutf-ile** şeytān āfetinden
sāhlayan/Ḳahr-ile ki ḳavm-i
nūḥu ğark-ı tūfān eyleyen (G.
167, Beyit 3). [lutf-ile, -ile]

6. Murtażādur ol veliyullahı muṭlak
murtażā/Ḥaḳḳ yolunda munca
hem **lutf-ile** iḥsān eyleyen (G.
167, Beyit 9). [lutf-ile, -ile]

7. Bildirdi ol dem oña ol ḥazreti
celili/**Lutf-ile** kerem kıldı öğretti
bu delili (Muh. 1, Beyit 7). [lutf-
ile, -ile]

8. Nergis-i neşrīn reyḥān oldu
od/Oña **lutfundan** gülistān oldu
od (Muh. 4, Beyit 17). [lutfundan,
-u, -n, -dan]

9. Ol 'Alī ol velīni'met kim oldur
ḳanı **lutf/Dost** hem düşmen
tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [lutf,]

10. Pereste-but eylese **lutf-ile** Ḥaydar
bir nigāh/iştirāki ḳalmaz anıñ

- iştibâhından geçer (G. 78, Beyit 8). [luṭf-ile, -ile]
11. Fazl-ı hâkḳdan daşdı ol deryâ-yı rahmet çekme ğam/**Luṭf-ilen** şöndürdi ḳahr-ı âteş sūzân-ı mevc (G. 31, Beyit 7). [luṭf-ilen, -ile, -n]
12. Bu munca ḳuvvet u ḳudret ki **luṭfitdi** oña yezdân/Hilâf-ı emr ondan bir ser-i mü olmadı şâdır (G. 66, Beyit 6). [luṭfitdi, -di]
13. **Lüṭf-ilen** eyler oñı ‘âlemde anı pâdişâh/Olsa her dervîşe ol dest-i velâyet destgîr (G. 68, Beyit 7). [lüṭf-ilen, --ile, -n]
14. Göñül şâf it ṭaleb ḳıl **luṭf** elinden/Anıñdır dâimâ iḥsân-ı elṭâf (G. 126, Beyit 3). [luṭf,]
15. Bu niyâziñ **luṭf** ḳıl ‘âşıḳlarıñ redd eyleme/Uşbudur elde bizim yâ şâh-ı dervîşânımız (G. 99, Beyit 4). [luṭf,]
16. ‘Âciz oldı düşdi pervâz eylemekden cân ḳuşı/Oña **lüṭfundan** cinâh-ı şevḳ bâl u per gerek (G. 139, Beyit 8). [lüṭfundan, -u, -n, -dan]
17. Ḳuru ağacdan bize meyve-yi ter **luṭf-iden**/Berd-i ‘acūzu kesüb taze bahâr eyleyen (G. 164, Beyit 5). [luṭf-iden, -id, -en]
18. Hâlîḳ-ı eşyâdır ol **luṭf-ile** bir ḳaṭreyi/Yasemen-i serv-i ḳad lâle-‘izâr eyleyen (G. 164, Beyit 6). [luṭf-ile, -ile]
19. Gelse ger **luṭf** üstüne ol pâdişâh-ı bî-niyâz/Kim ḳılır nice gedâyı hüsrev-i şâhib-külâh (G. 169, Beyit 7). [luṭf,]
20. Ḳahr eger **luṭf** eger mihr eger cevri u sitem/Her ne yâr eylese minnet bilürük cânımıza (G. 175, Beyit 6). [luṭf,]
21. Ol cefâ u cevri gördükce vefâlar göstere/**Luṭf** u ḳahrın bir göre yariñ cefâdan dönmeye (G. 178, Beyit 3). [luṭf,]

luṭf idüb: İyilik yapma, ihsanda bulunma.

1. (G. 175, Beyit 3). [luṭf idüb, -üb]

luṭf idübdür: İhsanda bulunmak, bağış yapmak.

1. (G. 103, Beyit 11). [luṭf idübdür, -üb, -dür]

luṭf iltifāt kem eyleme: İyiliğini ve alakasını eksik tutma.

1. (G. 13, Beyit 14). [luṭf iltifāt kem eyleme,]

luṭf kıḷ: İyilikte, ihsanda bulun.

1. (Müsebba 1, Beyit 10). [luṭf kıḷ,]

luṭf kıḷdı: Yardım etmek, ihsanda bulunmak.

1. (G. 22, Beyit 9). [luṭf kıḷdı, -dı]

luṭf-i ‘atā: İhsan ve iyilik.

1. (G. 183, Beyit 4). [luṭf-i ‘atā,]

luṭf-i ‘atā kıḷmaz: Cömertçe lütuflarda bulunmak.

1. (G. 101, Beyit 9). [luṭf-i ‘atā kıḷmaz, -maz]

lüṭf-i cennet-i mü‘minīn u mü‘mināne:

Cennet'teki iman itmiş olan kadın ve erkeklere olan iyilik, cömertlik.

1. (G. 65, Beyit 8). [lüṭf-i cennet-i mü‘minīn u mü‘mināne, -i]

luṭf-i ezel: Allah'ın ezeli (başlangıcı belli olmayan) bağıışı.

1. (Muh. 3, Beyit 6). [luṭf-i ezel,]

luṭf-i ḥakkdan: Allah'ın lufu, rahmeti.

1. (G. 70, Beyit 7). [luṭf-i ḥakkdan, -dan]

“‘-l-y”: Kur'an-ı Kerimde geçen şifreli harflerden bazıları.

1. Geldi “‘-L-Y” Qur'āna kıḷdum meşveret/Şol mübārek ismiñi zıkr bu fāl-i sa‘dime (G. 17, Beyit 9). [“‘-l-y”,]

M

mā': *Su.*

1. Vücūd-ı haydariñ çün nokta-yı
pergār-ı vaḥdetdür / Bulupdur
‘aşq-ı evvel nokṭadan bu **mā'** u ṭin
revnaḵ (G. 133, Beyit 7). [*mā'*,]

mā' u ṭin: *Su ve çamur.*

1. (G. 152, Beyit 3). [*mā' u ṭin*,]

ma'ḅūd: *Kendisine ibadet olunan,
tapınılan; Allah.*

1. Medḅiñi ins u cinne **ma'ḅūd** kıldı
vācib / Senden zuhūra geldi
‘ālemde her qarāib (Muh. 1, Beyit
2). [*ma'ḅūd*,]

mācerā: *Yaşanmışlık, baştan geçen
olaylar.*

1. Bizim-len bu cehetden **mācerādur**
/ Bugün şol ma'rifetsiz şūfī-yi ḅar
(G. 64, Beyit 20). [*mācerādur*, -dur
]

ma'ḅden u kān: *Maden ve kaynak.*

1. (G. 138, Beyit 10). [*ma'ḅden u kān*,
]

ma'ḅden-i bürhān-ı i'cāz: *Mucizelerin
delilinin kaynağı.*

1. (G. 84, Beyit 10). [*ma'ḅden-i
bürhān-ı i'cāz*,]

ma'ḅden-i cūd: *Cömertlik kaynağı.*

1. (G. 27, Beyit 4). [*ma'ḅden-i cūd*,]

ma'ḅden-i cūd u seḅādur: *Cömertlik ve el
açıklığının madeni.*

1. (G. 9, Beyit 6). [*ma'ḅden-i cūd u
seḅādur*, -dur]

ma'ḅden-i dürdāne u mercān: *İnci ve
mercan madeni.*

1. (G. 8, Beyit 5). [*ma'ḅden-i dürdāne
u mercān*,]

ma'ḅden-i dürr-i me'ānīdir: *Mana
incisinin kaynağı.*

1. (G. 157, Beyit 12). [*ma'ḅden-i dürr-
i me'ānīdir*, -dir]

ma'ḅden-i elṭāf u iḅsān: *İyiliklerin ve
bağışın kaynağı.*

1. (G. 184, Beyit 6). [*ma'ḅden-i elṭāf u
iḅsān*,]

ma'ḅden-i 'ilm u kemāl u ḅilm: *Yumuşak
huyululuk, olgunluk, ve ilim kaynağı.*

1. (G. 18, Beyit 6). [*ma‘den-i ‘ilm u kemāl u hilm,*]

mağfiret: Allah'ın, kullarının günahlarını bağışlaması, yarlıgaması.

1. Söyle ey dil Haydar-ı kerrāra dāim menkıbet / Ger dilersen dīn u ‘uqbāda haqqdan **mağfiret** (G. 17, Beyit 1). [*mağfiret,*]
2. Himmeti sīr oldı ‘ișyān-ile ister **mağfiret** / Āl-i Haydar ‘aşkına ‘afv-it günāhı yā gāfūr (G. 69, Beyit 12). [*mağfiret,*]

mağrib: Güneşin battığı yer, batı.

1. Endi zehrā gökyüzünden yüz dutup bu dergāhıña / Döndi **mağribden** celālet birle baħduñ aftāb (G. 1, Beyit 3). [*mağribden, -den*]
2. Dıtdı yekser ‘ālemi cümle cihāngīr ‘Alī / Doğdı **mağribden** güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G. 27, Beyit 11). [*mağribden, -den*]
3. Bu kevākib-i çarħ ne çetr-i musahħardur oña / Bir işāret kıldığı-çün döndi **mağribden**

1. koyāş (G. 112, Beyit 5). [*mağribden, -den*]

mağrib mülkini: Batı ülkesi.

1. (G. 34, Beyit 5). [*mağrib mülkini, -n, -i*]

mağribeyn: Batının her iki tarafı.

1. Tanı ol şāhı kim anıñ baħr-ı ber hükmindedür / Maşrıkeyn **mağribeyn** u huşk u ter hükmindedür (G. 70, Beyit 1). [*mağribeyn,*]

māh: Ay, kamer.

1. Şeh-süvār-ı çarħ için bir lāciverdī ‘arśada / Mihr u **māhı** göy-len çevgān iden perverdigār (G. 59, Beyit 5). [*māhı, -ı*]
2. Bu kevākib haylı tīg-ı şubħgāhından geçer / Şu‘le-yi şevkim sipehriñ mihr u **māhından** geçer (G. 78, Beyit 1). [*māhından, -ı, -n, -dan*]
3. Meger kim müşteri olmuş güneş ol **māh** bir mihre / Olur ferruħ

- cemālında anıñ ħurşid-i enver
baĥş (G. 114, Beyit 5). [māh,]
4. Doĥkuz eflākı bir menşübde ol
şāh māt eyler / ‘Alı bu mihr u
māh u kevkebe emritmese
doĥmaz (G. 76, Beyit 6). [māh,]
5. Nūr-ı zulmet ĥikmet u şām u
seĥer ĥükminededür / Sāl u **māh** u
hafta u eyyām u sâ‘at u dem-be-
dem (G. 70, Beyit 2). [māh,]
6. Şu‘lesi ħalmaz düşer ‘ayn-ı küsūfa
mihr u **māh** / Yil eser gökde
bulutlar kökreşür bārān ħopar (G.
63, Beyit 3). [māh,]
7. Ĥān-ı iĥsānında anıñ mihr u
māh-ilen kümāc / Ma‘den-i cūd
ol kerem-kānı seĥāsiyle şāĥıñ (G.
27, Beyit 4). [māh-ilen, --ile, -n]
8. Bir ŧabaĥdır ol kerīmiñ sofrasında
nuh felek / Ol ŧabaĥ üstinde iki
ħurş-ı covdır mihr u **māh** (G. 169,
Beyit 4). [māh,]
9. Bu seferde hem-rehim hem-
maĥfilim ol **māh-ilen** / Gör ki
ayırmaĥ diler andan raĥīb-i ħar

meni (G. 187, Beyit 8). [māh-ilen,
--ile, -n]

10.

māh: Ay, kamer // hz. Ali.

1. Ger muĥibb-i şādıĥ-ı āl-i ‘Alī-sen
şevk-len / Cānıñı ħıl āteş-i
mihrinde ol **mahuñ** sipend (G. 51,
Beyit 9). [mahuñ, -ıñ]
2. Zāhir u bāṭın ezel günden ‘Alidür
tā ebed / Hel etā evcinde **māh** u
innemā taĥtında şāh (G. 169,
Beyit 2). [māh,]

3.

māh: Ay // ay yüzlü; hz. Muhammed.

1. Ol **māh** ħıldı andan aheng-i seyr-i
mi‘rāc / Cebre‘il o gice oldı bir
peyk ĥāşiye-keş (G. 111, Beyit 3).
[māh,]

māh: Ay; yılın on iki bölümünden biri.

1. Hem sâ‘at hem hafta hem **māhım**
hem sālem / Hem ĥārım u hem
ĥurma hem ‘uşram u hem yūsra
(G. 155, Beyit 6). [māhım, -ım]

2. Ay gün ulduzu çarha iden ta'biye
/ Sāl u **mah** u hafta u leyl u nehār
eyleyen (G. 164, Beyit 2). [mah,]

maḥall: Yer, mekan, mevki.

1. Leyletü'l-isrāda yoldaşı 'Alīdir
Aḥmediñ / Līma'allah vaḫtdir hiç
kimseye olmaz **maḥall** (G. 140,
Beyit 11). [maḥall,]
2. 'Alīdür her **maḥall** her mekānda
ḥāzır u nāzır / Naẓar her ḥānde
kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [maḥall,]

maḥall-i genc-i ma'nī: Mana hazinesinin
yeri.

1. (G. 157, Beyit 7). [maḥall-i genc-i
ma'nī,]

maḥall-i rūḥ: Ruhun bulunduğu yer.

1. (G. 110, Beyit 4). [maḥall-i rūḥ,]

māh-ı āsımān: Gökyüzündeki ay.

1. (G. 166, Beyit 10). [māh-ı āsımān,
]

māh-ı burc: Ay ve yıldızlar.

1. (G. 165, Beyit 3). [māh-ı burc,]

māh-ı encüm: Ay ve yıldız.

1. (G. 168, Beyit 7). [māh-ı encüm,]

māh-ı felek: Göklerin ayı.

1. (G. 44, Beyit 11). [māh-ı felek,]

māh-ı ḥargah-ilen: Ay çadırı.

1. (G. 170, Beyit 6). [māh-ı ḥargah-
ilen, -ile, -n]

māh-ı meh-efrūze: Ayın aydınlığı.

1. (G. 157, Beyit 5). [māh-ı meh-
efrūze, -e]

māh-ı mihr-i āsımān: Gökteki ay ve
güneş.

1. (G. 162, Beyit 2). [māh-ı mihr-i
āsımān,]

māh-ı münir: Parlak ay.

1. (G. 175, Beyit 3). [māh-ı münir,]

māh-ı tābāndur: Parlak ay; ay ışığı.

1. (G. 49, Beyit 8). [mah-ı tābāndur, -
dur]

māh-ı tābānım: Ay ışığı.

1. (G. 114, Beyit 4). [māh-ı tābānım,
-ım]

māh-ı tiz-gerd: Hızlı dönen ay.

1. (G. 52, Beyit 8). [māh-ı tiz-gerd,]

mâhir: *Hünerli, usta.*

1. ‘Alî Mûsâ Rızâ ehl-i rızâ-yı
ka‘bedür ku‘yi / Taķi u hem
Naķidür devlet hem dîn hem
mâhir (G. 66, Beyit 14). [*mâhir,*]

maħlûk: *Halk olunmuş, yaratılmış.*

1. Maħlûka velini‘met u ħallâķ-ı
velidir / Ĥânından anıñ iki cihân
ħalkı mütemma‘ (G. 122, Beyit 7).
[*maħlûka, -a*]

maħlûk olmamışdı: *Yaratılmak.*

1. G. 161, Beyit 7). [*maħlûk
olmamışdı, -ma, -mış, -dı*]

maħlûkât: *Yaratılmışlar.*

1. Cinn u ins u cümle **maħlûkâta**
sulţândur ‘Alî / Dîve nisbet
düşme ‘âşî ħazret-i sulţâna gel (G.
150, Beyit 8). [*maħlûkâta, -a*]

maħlûk-ı fânîye: *Yaratılmış olan
ölümlüler.*

1. (Müsebba 1, Beyit 16). [*maħlûk-ı
fânîye, -y, -e*]

maħmûd: *Övülmüş // Hz. Muhammed'in
isimlerinden.*

1. Maħmûd seniñ ħarbiñ-ilen kuy-ı
nübüvvet / Çaldı felek üstünde
şehâ bağladı rā‘yet (G. 21, Beyit
6). [*maħmûd,*]

maħmûd olur: *Övülmek. methedilmek //
Gazneli Mahmud gibi olmak.*

1. (G. 17, Beyit 10). [*maħmûd olur, -
ur*]

maħmûd olur: *Övülmek, çokça
methedilmek.*

1. (Mur. 1, Beyit 8). [*maħmûd olur, -
ur*]

maħmûd-ı ayâz: *Sultan Mahmud'un
kölesi olan Ayaz.*

1. (G. 83, Beyit 10). [*maħmûd-ı ayâz,
]*

maħmûd-ı mûkerrem: *Övülmüş olanların
en yücesi // Hz. Muhammed.*

1. (G. 97, Beyit 4). [*maħmûd-ı
mûkerrem,*]

maħmûr: *Sarhoş, kendinden geçmiş.*

1. Sāķi u bāķi virür ħamr u
ħaķâyıķdan ķadeħ / Ol ķadeħden

şad-hezārān şifte u **maḥmūr** mest

(G. 22, Beyit 8). [maḥmūr,]

maḥrem: Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.

1. Deyyāre dime sırr-ı ḥaḳḳı saḥla beşerden / Düş bu cürme kimseye **maḥrem** demek olmaz (G. 97, Beyit 2). [maḥrem,]
2. Ki bezm-i muḥteremdir şoḥbetin anıñ ğanīmet dut / Ḥarīm-i cism içinde geydirir bu cāna **maḥrem** dem (G. 152, Beyit 9). [maḥrem,]
3. Ḥarīm-i ḥāşş-ı ḥaḳḳdur bu sarāy-ı ḳalbiñ ey mü'min / Ḥazer ḳılma dīv-ḥarīmi 'izzete **maḥrem** (G. 161, Beyit 3). [maḥrem,]
4. Ḥalvet-i sultāna **maḥremi** olur 'aşḳ-ile tā / Virmese minkāş-ı ferrāşına evvel kelle şem' (G. 123, Beyit 4). [maḥremi, -i]
5. Ḳanı ḳanım cānı cānımdır didi Aḥmed saña / Senden özge kimdür bu sırra **maḥrem** yā 'Alī (G. 190, Beyit 7). [maḥrem,]

maḥrem-i esrār: Gizli olan sırlar.

1. (G. 180, Beyit 4). [maḥrem-i esrār,]

maḥrem-i esrār-ı ḥaḳḳ: Allah'ın gizli sırları.

1. (G. 135, Beyit 3). [maḥrem-i esrār-ı ḥaḳḳ,]

maḥrem-i Ḥaḳḳ:

1. (G. 189, Beyit 6). [maḥrem-i ḥaḳḳ,]

maḥrūm: İyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan, yoksun olan, istediğini elde edemeyen (kimse), nasipsiz; yoksun

1. Ḳār u zelil u müflis **maḥrūm** u vaşl-ı ḥaḳḳ / Dāru'l-bekāda saltanat u 'azz u cāhı yoḫ (G. 43, Beyit 6). [maḥrūm,]
2. Aḥretde yoḫdur ol **maḥrūma** Ḥaydardan vefā / Olmasa her cānda kim mihr u vefā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 9). [maḥrūma, -a]

maḥrūm-ı nā-binā kalur: Görmekten mahrum kalmak.

1. (G. 101, Beyit 4). [maḥrūm-ı nā-binā kalur, -ur]

maḥşer: Ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

1. Lāl olur maḥşerde nuṭṭ kılmasa her kim bugün / Şol kelāmullah-ı nāṭıḳ kāşif-i Qur'ān medḥ (G. 38, Beyit 4). [maḥşerde, -de]
2. Peymānıñ gel sındurma ki tā sāķi-yi kevşer / İn'ām ide maḥşerde saña bāde-i sermed (G. 54, Beyit 11). [maḥşerde, -de]
3. Kim ki kıldı āl-i Ḥaydar 'aşķına cānıñ sebīl / Oña maḥşerde şırāṭü'l-müstakīm oldı delīl (G. 143, Beyit 1). [maḥşerde, -de]
4. Şırāṭullāha maḥşerde 'Alidür rehber-i rehrev / Geçenler bu şırāṭullāhı oldı ḥaḳķına vāşıl (G. 145, Beyit 12). [maḥşerde, -de]

5. Ger şefi'îñ olmaya āl-i Muḥammed şöyle bil / Ḥaḳķ bilür maḥşerde özge ḥüccetiñ olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 4). [maḥşerde, -de]

maḥşer günü: Âhiret hayâtında bütün insanların, dünyâda yaptıklarının hesâbını Allah huzûrunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları gün.

1. (G. 35, Beyit 7). [maḥşer günü,]
2. (G. 152, Beyit 12). [maḥşer günü,]
3. (G. 187, Beyit 10). [maḥşer günü,]

maḥşer güninde: Ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacaklarına inanılan gün.

1. (G. 16, Beyit 9). [maḥşer güninde, -n, -de]

maḥşer kopar: Kıyamet gününün gelmesi.

1. (G. 1, Beyit 8). [maḥşer kopar,]

maḥşer meclisinde: *Âhirette insanların dünyâda yaptıklarının hesâbını vermek üzere dirilip toplanacağı yer.*

1. (G. 153, Beyit 6). [*maḥşer meclisinde, -n, -de*]

maḥşül-ı deşt-i âsımânı: *Gökyüzü çölünün ürünü.*

1. (G. 176, Beyit 3). [*maḥşül-ı deşt-i âsımânı, -ı*]

maḥşüs: *Özgü; özel.*

1. Me`vâ-yı ḥaḳîkatde ḥaḳkıñ zâtına **maḥsūs** / Fıtratda yine vâsiṭa-yı kevn u mekândur (G. 72, Beyit 8). [*maḥsūs,*]

maḥşüş-ı tiğ-ı düldül: *Zülfikar'a ve düldül'e has.*

1. (G. 174, Beyit 5). [*maḥşüş-ı tiğ-ı düldül,*]

māhtāb: *Ay ışığı, ay aydınlığı, dolunay.*

1. Āfitābım **māhtābım** şubḡāhım aḥterim / Mazḥar-ı nūr-ı zemîn-i âsımānım şāh şāh (G. 171, Beyit 4). [*māhtābım, -ım*]

maḥv: *Yok olma, varlığına son verme.*

1. Gice gündüz **maḥv-idi** tābān geldi ay gün / Ḥanda-idi ‘arş u ferş esfel-i a‘lā henüz (G. 90, Beyit 2). [*maḥv-idi, --ı, -di*]

maḥv eyle: *Mahvetmek.*

1. Zerre tek **maḥv eyle** mihrinde ‘Aliniñ nefsinı / Nahsinden ḳurtulub tā kim ola baḥtın sa‘id (G. 55, Beyit 5). [*maḥv eyle,*]

maḥzen: *Hazine ve define gibi şeyleri koyacak yer.*

1. Gerekdür ‘arifiñ ḳalbi velāyet derine **maḥzen** / Çıhan yüz gösterür pāk olmasa āyine-yi ḥātır (G. 67, Beyit 12). [*maḥzen,*]

maḥzen-i dīnār: *Dinar deposu.*

1. (G. 171, Beyit 12). [*maḥzen-i dīnār,*]

maḥzūn-ı dil-periṣān: *Hüzünlü ve perişan gönül.*

1. (G. 111, Beyit 4). [*maḥzūn-ı dil-periṣān,*]

māil olmadı: *Meyletmek, hevesli, istekli olmak.*

1. (G. 145, Beyit 10). [*māil olmadı, -ma, -dı*]

makāl: Söz, kelam.

1. Maḳālī terk-idübdür bu Himmetiniñ şî'r dīvānı / Kim ol defterde ḳıl u ḳāl u A'rāb u 'Acem sığmaz (G. 93, Beyit 12). [*maḳālī, -ı*]

makām: Durulacak yer, durak; mertebe, derece.

1. İşid bu mantıḳı gör bu **maḳāmı** / Çıhart panbuḳ ḳulaḳından gözin āc (G. 29, Beyit 5). [*maḳāmı, -ı*]
2. Velāyet burcina bir ḳuş ki uçmaz zāḡ-ı kerkesdür / Eger 'anḳā-şifat munda **maḳāmıñ** kūh-ı ḳāf eyler (G. 75, Beyit 3). [*maḳāmıñ, -ıñ*]
3. Yüz çevirme ger 'Alī 'aşḳına berdār itseler / Tā ola dār-ı ḥaḳıḳatde **maḳāmıñ** dār-ı ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 11). [*maḳāmıñ, -ıñ*]
4. Anı her kim ki ḥaḳḳ bilmez **maḳāmı** / Cehennemdir cehennemdir cehennem (G. 160, Beyit 8). [*maḳāmı, -ı*]

makām eylemez: Derece, kademe yapmak.

1. (G. 154, Beyit 6). [*maḳām eylemez, -mez*]

makām-ı ma'nide: Mana alemindeki derece, mertebe.

1. (G. 185, Beyit 5). [*maḳām-ı ma'nide, -de*]

makām-ı nār u saḳar: Ateş ve cehennem makamı.

1. (G. 67, Beyit 8). [*maḳām-ı nār u saḳar,*]

makām-ı vuşlat: Kavuşma makamı.

1. (G. 170, Beyit 6). [*maḳām-ı vuşlat,*]

makar: Durulan, mesken edinilen yer.

1. Kaḳa dönder yiri ḳat'-ı nazar ḳıl yeddi ḳışverden / Vaḳan dut burda Himmeti özge **maḳarda** geç (G. 32, Beyit 12). [*maḳarda, -da*]

maḳbül: Kabul edilen, mûteber, beḡenilen.

1. Ḳılduḳı Ḥayr u ḥaḳā zıkr-i ḥebā ḳavl-i riyā / Ḥaḳḳa **maḳbül** degül

virdügi şol ʿaşr u zekāt (G. 14,
Beyit 10). [maḳbūl,]

maḳbūl olmaz: Kabul görmek,
beğenilmek.

1. (G. 23, Beyit 7). [maḳbūl olmaz, -
maz]

1. (G. 23, Beyit 7). [maḳbūl olmaz, -
maz]

maḳbūl-ı dergāh-ı ʿalī olasin: Hz. Ali'nin
huzurunda kabul edilmek, onaylanmak.

1. (G. 147, Beyit 7). [maḳbūl-ı
dergāh-ı ʿalī olasin, -a, -sın]

maḳbūl-ı ḥakk: Allah'ın kabul ettiği.

1. (G. 11, Beyit 12). [maḳbūl-ı ḥakk,]

maḳbūl-ı ḥazret: Alla'ın kabulü.

1. (G. 13, Beyit 7). [maḳbūl-ı ḥazret,
]

maḳbūl-ı ḥazret olmaz-idi: Allah kabul
etmezdi.

1. (G. 13, Beyit 7). [maḳbūl-ı ḥazret
olmaz-idi,]

maḳdem: Gelme, geliş; bir yere ayak
basma.

1. Bir kadem başdı ḥayālīñ
gönlümüz kıldı nüzül / Cennet
oldı **maḳdeminden** dilberā
kāşānemiz (G. 99, Beyit 11).
[maḳdeminden, -i, -n, -den]

2. Tapdı ḥūrşid-i ʿAliden cümle-yi
zerrāt feyz / **Maḳdeminden** āb-ı
ḥızra ḥıṭṭa-yı zūlmāt feyz (G. 121,
Beyit 1). [maḳdeminden, -i, -n, -
den]

3. Tā şehādet mülkine yā şāh-ı dīn
başdın kadem / **Maḳdeminden**
Ḳaʿbe ābād oldı yā Ḥayber ḥarāb
(G. 1, Beyit 4). [maḳdeminden, -
in, -den]

4. Muḥammed ʿaşḳına meydāna
sürdi düldüli Ḥaydar / Getürdi
maḳdeminden ʿarşa-yı rüy-ı
zemīn revnaḳ (G. 133, Beyit 3).
[maḳdeminden, -i, -n, -den]

maḳdem: Ayaklar, ayakların altı.

1. Şıdḳ-ile şürer **maḳdemiñe** ehl-i
semā ruḥ / Endirmez eger cevr-i
cefā ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[maḳdemiñe, -i, -ñ, -e]

2. Āb-ı zemzemden turābı **mağdemi** yegdür maña / Āsītānı Mescidü'l-Akşā irür küy-ı hiçāz (G. 83, Beyit 2). [mağdemi, -i]

mağdem-i aşk: Aşkın gelmesi.

1. (G. 132, Beyit 1). [mağdem-i aşk,]

mağhür iden: Küçük görmek, aşağılamak.

1. (G. 189, Beyit 11). [mağhür iden]

mağna: Kanaat edip râzı olacak yer.

1. Destār harām olsun aña sikke u şüret / Sarımağ gerek ol serseriniñ başına **mağna** (G. 122, Beyit 11). [mağna,]

mağsad: Gaye, amaç, niyet.

1. Muştafāniñ ne-idi **mağsadi** kim eyledi remz / Oldı eflāk yüzinde meh-i tábān iki şağ (G. 134, Beyit 5). [mağsadi, -i]

mağsad-ı icād-ı mağlayık: Yaratılmışların ortaya çıkmasındaki gaye.

1. (G. 122, Beyit 2). [mağsad-ı icād-ı mağlayık,]

mağsad-ı imkân-ı vācibdir: İmkan-ı vacibin (varlığın kesin olmaması felsefesi) gayesi // hz. Ali'ye ithafedilen bir söz.

1. (G. 188, Beyit 5). [mağsad-ı imkân-ı vācibdir, -dir]

mağşüd: Amaç, gaye, maksat.

1. Bu cism u cānı yaratdı egerçe hayy-ı vedūd / İki cihānda 'Alidür veli aña **mağşüd** (G. 56, Beyit 1). [mağşüd,]
2. Bir nazardur görmeğe didāriñi bu Himmeti / Uşbudur **mağşüdümuz** vallahu ā'lem bi's-şevāb (G. 1, Beyit 12). [mağşüdümuz, -u, -muz]
3. Vaşlından ol periniñ **mağşüdü** kāma yetmez / 'Aşğ-ile merd-i 'āqıl dīvāne olmayınca (G. 170, Beyit 2). [mağşüdü, -i]

mağşüdāt: Amaçlar, gayeler.

1. Çāker-i āl-i 'Alidir kim ki aniñdir tamām / Kevşer-i tūbā u **mağşüdāt** gülzār-ı çemen (G. 168, Beyit 11). [mağşüdāt,]

maksūd-ı āferīniş: *Yaratılış gayesi.*

1. (Muh. 1, Beyit 3). [*maḳşūd-ı āferīniş,*]

maksūd-ı didārīñ gören: *Güzel yüzünü görmeyi istemek.*

1. (G. 17, Beyit 13). [*maḳşūd-ı didārīñ gören, -en*]

maksūd-ı rabb: *Allah'ın gayesi.*

1. (G. 3, Beyit 1). [*maḳşūd-ı rabb,*]

maksūd-ı rabbü'l-‘ālemin: *Alemlerin rabbi olan Allah'ın gayesi.*

1. (G. 16, Beyit 2). [*maḳşūd-ı rabbü'l-‘ālemin,*]

maksūd-ı zāt: *Varlığın amacı // Allah.*

1. (G. 99, Beyit 8). [*maḳşūd-ı zāt,*]

māl: *Bir kimsenin sâhip olduğu her şey, mal mülk, servet.*

1. Ādeme idrāk-i vücūd ma‘rifetdür rehn u **māl** / Terkini kıl derd-i serdür kıl u kâl ‘emr u zeyd (G. 47, Beyit 6). [*māl,*]

2. Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür re’s u **māl** / Bir şecerdür Ādem u

bī-ma‘rifet ol bī-semer (G. 65, Beyit 11). [*māl,*]

māl u mülk: *Her türlü taşınır ve taşınmaz maddi varlık.*

1. (G. 83, Beyit 5). [*māl u mülk,*]

māl u mülk u taht-ı cāh: *Mal, mülk ve makam.*

1. (G. 171, Beyit 11). [*māl u mülk u taht-ı cāh,*]

mālik: *Bir şeye sahip olan kimse, sahip.*

1. ‘Alidür emr-ilen iki cihāniñ mülkine **mālik** / İmām-ı ins ve’l cinn ḳasim-i nār u cennet (G. 16, Beyit 3). [*mālik,*]

2. Ḳuṭb-ı felek dāire-i dāir-i aḳṭāb / Hem melek ḥaḳḳa **mālik** u hem şāh-nişāndur (G. 72, Beyit 2). [*mālik,*]

3. Mülk-i ‘aşḳiñ **māliki** şāhenşehi fermān revā / Cümle eşyāniñ ḥaḳiḳatde Süleymāni ‘Alī (G. 184, Beyit 2). [*māliki, -i*]

mālik-i yevmi’d-dīn: *Din gününün sahibi olan Allah.*

1. (G. 159, Beyit 4). [mālik-i yevmi'd-
dīn,]

mālikihu mülkihu: Bütün mülkün,
kâinatın yegâne sahibi, bütün varlık
âleminin tek hâkimi.

1. (G. 109, Beyit 3). [mālikihu
mülkihu,]

mālikü'l-mülk-i meānī: Mana ülkesinin
hakimi olan Allah.

1. (G. 171, Beyit 9). [mālikü'l-mülk-i
meānī,]

mālikü'l-mülk-i velāyet: Bütün mülkün,
varlığın sahibi olan Allah'ın velisi.

1. (G. 137, Beyit 9). [mālikü'l-mülk-i
velāyet,]

2. (Muh. 2, Beyit 1). [mālikü'l-mülk-i
velāyet,]

mālikü'l-mülk-i vücūd: Bütün kainatın
sahibi olan Allah'ın varlığı.

1. (G. 153, Beyit 5). [mālikü'l-mülk-i
vücūd,]

ma'lūm: Belli; bilinen.

1. Sırr-ı errahman 'ale'l-'arş-ı istivā'
ma'lūm aña / Şüret-i şebu'l-

meşānī ya'ni vechullah keşf (G.
128, Beyit 5). [ma'lūm,]

2. Söyle maña kim nedür şüret-i
ma'nā-yı nefis / Ger saña ma'lūm
ise ism-i mesîhā-yı nefis (G. 109,
Beyit 1). [ma'lūm,]

3. Söyle maña kim nedür şüret-i
ma'nā nefis / Ger saña ma'lūm ise
ism-i mesîhā nefis (G. 109, Beyit
1). [ma'lūm,]

ma'lūm ola: Bilinmek, görünmek.

1. (G. 20, Beyit 5). [ma'lūm ola, -a]

ma'lūm ola: Belli olmak, bilinmek.

1. (G. 149, Beyit 10). [ma'lūm ola, -a
]

mā'men: Sığınılacak güvenli yer.

1. Kıl secde bu cemāle ey zāhid
olma şeytān / Gel haqqıñ emrini
dut bu mā'men ne hācet (G. 12,
Beyit 8). [mā'men,]

ma'mūr: Bayındır, bakımlı.

1. Yeryüziñ inşāf u 'adl u kışt ile
ma'mūr ider / 'Ādil u kāmīl

celilü'l-kadr sultān kıpar (G. 63,
Beyit 8). [ma'mūr,]

ma'mūr eyle: İnşa et.

1. (G. 99, Beyit 7). [ma'mūr eyle,]

ma'mūr eylemez: Bayındır etmek, inşa etmek.

1. (G. 22, Beyit 11). [ma'mūr eylemez, -mez]

ma'müre: Güzel, bayındır, bakımlı.

1. Himmetiniñ bātını ma'nide bir
ma'müredür / Şüret-i zāhirde bir
vīrānedür çün şehir-i tūs (G. 106,
Beyit 12). [ma'müredür, -dür]

maña: Birinci tekil şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.

1. Āb-ı zemzemden turābı mağdemo
yegdür **maña** / Āsıtānı Mescidü'l-
Aķşā irür kūy-ı hiçāz (G. 83, Beyit
2). [maña,]

2. Lā fetā tuğrā-yı velāyet tā **maña**
mihr-i innemā / Tahtiñızdur
Āyete'l kürsi-yi tebārek tāciñız
(G. 98, Beyit 2). [maña,]

3. Söyle **maña** kim nedür şüret-i
ma'nā-yı nefis / Ger saña ma'lüm
ise ism-i mesihā-yı nefis (G. 109,
Beyit 1). [maña,]

4. Söyle **maña** kim nedür şüret-i
ma'nā-yı nefis / Ger saña ma'lüm
ise ism-i mesihā-yı nefis (G. 109,
Beyit 1). [maña,]

5. Söyle **maña** kim nedür şüret-i
ma'nā nefis / Ger saña ma'lüm ise
ism-i mesihā nefis (G. 109, Beyit
1). [maña,]

6. Maña mihr-i 'Alidir cān evinde
mūnis-i hem-dem / **Maña** mihr-i
murtażadır hem-rāz-ı hem-dem
(G. 161, Beyit 1). [maña,]

7. Maña mihr-i 'Alidir cān evinde
mūnis-i hem-dem / **Maña** mihr-i
murtażadır hem-rāz-ı hem-dem
(G. 161, Beyit 1). [maña,]

8. Rūh-ı revāndır **maña** cismile
cāndır **maña** / Hāricī müşrikiñ
tiğ-la bağrın delen (G. 163, Beyit
2). [maña,]

9. Rūh-ı revāndır **maña** cismile
cāndır **maña** / Hāricī müşrikiñ
tiğ-la bağrın delen (G. 163, Beyit
2). [maña,]

10. Mihr-i ‘Alidür **maña** mülk-i beķā
tāc-ı genc / Rağbeti yoğ
göñlümüñ sım u zer u gevhere (G.
177, Beyit 11). [maña,]

11. Zülāl-ı hıżr-ı āb-ı zindegāniden
haber bilmez / **Maña** dünyā-yı
dün-perver ḥesābın śorma ey
mün‘im (G. 100, Beyit 11). [maña,
]

ma‘nā: Anlam // hakikat.

1. Da‘viye ma‘nī bugün **ma‘nāya**
göstersün nişān / Yarı koy dārü’l-
każāya ḥākim-i divāne çek (G.
138, Beyit 5). [ma‘nāya, -y, -a]

2. ‘Āşıkıñ ser-virmeye bu yolda
da‘vāsı gerek / Her kim ol
merdüm dir da‘vāya **ma‘nāsı**
gerek (G. 141, Beyit 1). [ma‘nāsı, -
s, -ı]

3. ‘Āşıkam bir şüret-i zibāyı gözler
gözlerim / Şüreti manzūr idüb

ma‘nāyı gözler gözlerim (G. 154,
Beyit 1). [ma‘nāyı, -y, -ı]

mancınık: İri taşları uzağa atabilecek
şekilde yapılmış ve kale duvarlarını
dövmek için kullanılmış olan eski bir
savaş âleti.

1. Mancınığdan tā selâsel burcuna
atıldı şāh / Gökden yere endi
berķ-i lāmi‘ tek ol bedr-i māh
(Muh. 2, Beyit 16). [mancınığdan,
-dan]

mānend ola: Benzemek, eş olmak.

1. (G. 145, Beyit 2). [mānend ola, -a]

mānend-i berg-i bād-rîz: Rüzgarda
yaprakların dökülüşü gibi.

1. (G. 87, Beyit 7). [mānend-i berg-i
bād-rîz,]

mānend-i ḥalîl-i but-şiken: Putları kıran
Halil gibi // İbrahim peygamber.

1. (G. 102, Beyit 5). [mānend-i ḥalîl-i
but-şiken,]

mānend-i kalem: Kalem gibi.

1. (G. 122, Beyit 10). [mānend-i
kalem,]

2. (Muh. 2, Beyit 9). [mānend-i
kalem,]

mānend-i mirāt-ı züccac: *Kristal ayna
misali.*

1. (G. 27, Beyit 13). [mānend-i
mirāt-ı züccac,]

mānend-i misk: *Misk gibi güzel kokulu.*

1. (G. 105, Beyit 8). [mānend-i misk,
]

mānend-i şafak: *Şafak vakti gibi.*

1. (G. 117, Beyit 8). [mānend-i şafak,
]

mānend-i süsen: *Susam çiçeği gibi.*

1. (G. 116, Beyit 5). [mānend-i süsen,
]

mangal: *Ateşin yakılıp taşındığı gereç.*

1. Çarh-ı muraşşaf da anıñ hargehi /
Şems-i muşafşadır anıñ **matkālı**
(G. 186, Beyit 9). [matkālı, -ı]

ma'nī: *Anlam, mana.*

1. Bu elif bu nün bu nokta bu nuḡk
hem / **Ma'nīde** bir nūr-ı haḡḡdur
gör bu nūrı olma kūr (G. 69, Beyit
2). [ma'nīde, -de]

2. İstivā'nıñ tarīḡidür hem şırātü'l-
müstaḡım / Külli şey' **ma'nīde**
anıñ şāhrāhından geçer (G. 78,
Beyit 10). [ma'nīde, -de]

3. Geymişüz āl-i 'abā aşḡına bir şāl-ı
kühen / **Ma'nīde** nūr-ı velāyetden
gelür ḡil'atımız (G. 91, Beyit 3).
[ma'nīde, -de]

4. Ma'nī gerek da'vīye aḡbāb-ı
'Alīniñ / Her lāf idene lāf-ı
mesellem demek olmaz (G. 97,
Beyit 11). [ma'nī,]

5. Ma'rifetsiz ādemi çün şūret-i
dīvār imiş / Himmeti bir **ma'nī**
göster şūretiñ olmaz ḡabül (G.
148, Beyit 12). [ma'nī,]

6. Men otuz iki ḡarfem hem baḡr
hemi ḡarfam / Hem şūret hem
ma'nī hem ḡaḡtam u hem ḡālem
(G. 155, Beyit 3). [ma'nī,]

7. Ol emiriñ ki 'Arabdur ḡuhūru
ḡāhiren / **Ma'nīde** amma
tufeylīdür vücūd-ı Türk 'Arab (G.
3, Beyit 2). [ma'nīde, -de]

8. Mūsā ilen sāhirī ol sāhir u mekḵār ḳalb / Daʿvā-yı imān iderler de bilmez **maʿnisiñ** (G. 4, Beyit 10). [*maʿnisiñ, -s, -i, -ñ*]
9. Çāḥa şaldı nice yüz miñ Rüstem u destanı ol / Zāl bir al felek kim **maʿnısiz** efsānedür (G. 73, Beyit 5). [*maʿnısiz, -siz*]
10. Şarf-ı evḳāt eyleme bir **maʿnısiz** efsānedür / Olmasa medḥ-i veliyyullah her güftār söz (G. 89, Beyit 8). [*maʿnısiz, -siz*]
11. “Laḥmeke laḥmi”dür ol ʿālemde ḥāricdür raḳib / Ḥaydar ilen **maʿnide** bir nūr-ı vāḥiddür Ḥabīb (G. 5, Beyit 1). [*maʿnide, -de*]
12. Kerem deryāsıdur **maʿnide** ol sultān-ı dil-perver / Gelür andan demādem cümle ḥalka lücce-yi raḥmet (G. 16, Beyit 8). [*maʿnide, -de*]
13. Müʾmin oluban ḳalbine imān dolur el-ḥaḳḳ / Onun ki ider cānına bu **maʿnī** sīrāyet (G. 21, Beyit 8). [*maʿnī,]*
14. Nuṭḳ-ı cān-baḥş-ı ʿAliden oḫuyan ʿilm-i sabaḳ / Hızrolur **maʿnide** ser-çeşme-yi ḥayvāna gider (G. 77, Beyit 5). [*maʿnide, -de*]
15. Maʿnide ʿAlī menḳibeti mişl-i cevāhir / Bu Himmetiniñ şinesini çün maʿden-i kāndur (G. 72, Beyit 12). [*maʿnide, -de*]
16. Ebcede baḫ ey dilā sırr eyleyen dut ḥaber / Ādeme çün **maʿnide** oldur āb-ı cedd (G. 50, Beyit 9). [*maʿnide, -de*]
17. Olmasa bu fenā şüret ʿālemde muḡayyed / Tā kim olasın **maʿnide** bāḳi u muḥalled (G. 54, Beyit 1). [*maʿnide, -de*]
18. Maʿnide nāṭıḳdur nuṭḳ-ı ʿAliden daşta ḥaḳḳ / Bu ḥaḳıḳatden ḥaber ol ey cühül-i bī-ḥaber (G. 65, Beyit 10). [*maʿnide, -de*]
19. ʿAlidür şāh-ı taḫt-ı lā-mekān buzāt-ı ḥayy / **Maʿnidür** ki hergiz şāh-ı taḫt-ı lā-mekān ölmez (G. 85, Beyit 7). [*maʿnidür, -dür*]
20. Geymişüz āl-i ʿabā aşḳına bir şāl-ı kühen / **Maʿnide** nūr-ı velāyetden

- gelür hil'atımız (G. 92, Beyit 3).
[ma'nide, -de]
21. Od su toprak yildendür eger
bünyādımız / Līk nūr-ı zāt-ı
haqqdur **ma'nide** icādımız (G. 92,
Beyit 1). [ma'nide, -de]
22. Himmetiniñ bātını **ma'nide** bir
ma'müredür / Şüret-i zāhirde bir
vīrānedür çün şehr-i tūs (G. 106,
Beyit 12). [ma'nide, -de]
23. Didi ki nefsiñ bilen **ma'nide**
rabbin bilür / Kıl bu suāle cevāb
medrek-i dānā nefis (G. 109, Beyit
4). [ma'nide, -de]
24. Vaḥdetde kişret olmaz ey 'ārif-i
muvaḥḥid / **Ma'nide** bir 'adūdur
bu çār u penc u hem şeş (G. 111,
Beyit 8). [ma'nide, -de]
25. Nuṭṭ anıñ küntü kenzen bābına
miftāḥ-ı ğayb / Andan oldu
kāināta **ma'nide** izhār-ı haqq (G.
135, Beyit 2). [ma'nide, -d, -e]
26. Kaf u ha **ma'nisidir** bu ḥaberi
Himmetiniñ / Ey faḫīh andan
olur defter-i dīvān iki şaḫ (G. 134,
Beyit 11). [ma'nisidir, -s, -i, -dir]

27. Ma'rifet gencinesidür bu
vücūduñ ey faḫīr / Pes ne
ma'nide çekersin 'ac-zile
dermendelik (G. 142, Beyit 7).
[ma'nide, -de]
28. Nuṭṭ-ı pākiñ **ma'nide** haqq nuṭṭ-ı
destiñ dest-i haqq / Bī-gümān u
bī-ḥaṭā lā reybe lā şek mest-i
haqq (Muh. 3, Beyit 22). [ma'nide,
-de]
29. Enbiyādan gerçi şüretde
muahḥar geldüñiz / **Ma'nide** līkin
muḫaddemsen muḫaddem yā 'Alī
(G. 190, Beyit 8). [ma'nide, -de]

ma'nī-yi allah-ı nūr: Allah'ın nurunun,
ışığının manası.

1. (G. 69, Beyit 3). [ma'nī-yi allah-ı
nūr,]

ma'nī-yi allahıñ eli: Allah'ın mana eli.

1. (G. 186, Beyit 3). [ma'nī-yi allahıñ
eli,]

ma'nī-yi 'arş: Gökyüzünün manası.

1. (G. 51, Beyit 5). [ma'nī-yi 'arş,]

ma'nī-yi 'aşk: Aşkın manası, anlamı.

1. (G. 99, Beyit 1). [ma'nî-yi 'aşk,]

ma'nî-yi bātında: Gizli ilmin manası;
Allah'ın gizli ilminin anlamı.

1. (G. 145, Beyit 5). [ma'nî-yi
bātında, -da]

ma'nî-yi ervāhına: Ruhların manası,
varlığı.

1. (G. 37, Beyit 6). [ma'nî-yi
ervāhına, -i, -n, -a]

ma'nî-yi esmā-yı küll: Bütün isimlerin
manası.

1. (G. 166, Beyit 5). [ma'nî-yi esmā-
yı küll,]

ma'nî-yi hac u zekāt: Hac ve zekatın
manası.

1. (G. 96, Beyit 7). [ma'nî-yi hac u
zekāt,]

ma'nî-yi hüdhüd: Hüdhüd kuşunun
manası.

1. (G. 100, Beyit 8). [ma'nî-yi
hüdhüd,]

mani-yi imān: İmanın, inancın manası.

1. (Muh. 3, Beyit 19). [mani-yi imān,
]

ma'nî-yi islāmı: İslamın manası.

1. (G. 8, Beyit 7). [ma'nî-yi islāmı, -i
]

ma'nî-yi mülkinde: Mana mülkü.

1. (G. 1, Beyit 6). [ma'nî-yi
mülkinde, -n, -de]

ma'nî-yi naşr-ı minallah ma'nî-yi fetḥ-i

karīb: Saff suresi 13. ayeti. Allah'tan
yardım ve yakın bir fetih ayetinin
manası.

1. (Muh. 3, Beyit 8). [ma'nî-yi naşr-ı
minallah ma'nî-yi fetḥ-i karīb,]

ma'nî-yi nokta-yı bā: Besmele'nin ilk
harfi olan ba harfinin manası.

1. (G. 174, Beyit 11). [ma'nî-yi
nokta-yı bā,]

ma'nî-yi nuṭk 'alī: Düşüncenin anlamı
(Hz. Alidir).

1. (G. 14, Beyit 1). [ma'nî-yi nuṭk
'alī,]

ma'nî-yi nuṭk-ı mücerred: Saf, halis
sözlerin manası.

1. (G. 110, Beyit 1). [ma'nî-yi nuṭk-ı
mücerred,]

māni'-yi şirk u nifāk: Allah'a ortak koşan ve fitnecilik yapanlara engel olan // Hz. Ali.

1. (G. 39, Beyit 2). [māni'-yi şirk u nifāk,]
2. (G. 38, Beyit 2). [māni'-yi şirk u nifāk,]

ma'nī-yi şüretde: Varlık alemi.

1. (G. 123, Beyit 7). [ma'nī-yi şüretde, -de]

manşūr: Allah'ın yardımıyla galip, üstün gelmiş.

1. 'Adū-yı müşrike kâtil münāfika tūfān / Muhibbe nāşır u **manşūr** u mü'mināna naşır (G. 67, Beyit 6). [manşūr,]

manşūr: "Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.

1. 'Aşkına berdār olan **Manşūr** tek nuşret tapar / Eyler onı halk ara bu 'arşada serdār tāk (G. 28, Beyit 8). [manşūr,]

2. Ki bugün bir köri eşrār ey ebzār-ı tāk / 'Aşkına berdār olan **Manşūr** tek nuşret tapar (G. 28, Beyit 7). [manşūr,]

3. 'Aşk Bağdadında şimdi kopardı min **Manşūr** mest / Zāhidā gel kim ene'l-ḥakḳ bādesi oldı mubāḥ (G. 22, Beyit 2). [menşūr,]

manşūr u muzaffer olmak: Allah'ın yardımıyla galip gelmek ve zafer kazanmak.

1. (G. 16, Beyit 12). [manşūr u muzaffer olmak, -mak]

manşūr-ı hallāc: Hallāc-ı Mansūr veya Mansūr el-Hallāc, Zındıklıkla suçlanması ve uzun süren bir soruşturma neticesinde Abbāsî Halifesi Muktedir Bi'llāh'ın emriyle idam edilmesiyle meşhur olan spiritüalist yazar ve mistik şâir.

1. (G. 29, Beyit 12). [manşūr-ı hallāc,]

mantık: Mantık; söz, kelam.

1. İşid bu **mantıķı** gör bu maķāmı /
Çıhart panbuk kulaķından gözin
āc (G. 29, Beyit 5). [*mantıķı, -ı*]
2. Vérmedi bu **mantıķa** Dāvūd īsī
Mūsā hem / Ya‘nī evsaf-ı ‘Alidür
dāstān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 11).
[*mantıķa, -a*]
3. ‘Alidür **mantıķımda** feyz-i güftār
/ ‘Alidür ‘aynıma nūr-ı ‘ayānım
(G. 158, Beyit 5). [*mantıķımda, -
ım, -da*]

manzar-ı ma‘niden: Görünüşün, dış
görünüşün anlamı.

1. (G. 86, Beyit 12). [*manzar-ı
ma‘niden, -den*]

manzar-ı vahdetden: Birliğin görüntüsü,
birliğin çehresi.

1. (G. 22, Beyit 4). [*manzar-ı
vahdetden, -den*]

manzūr idüb: Bakmak, görmek.

1. (G. 154, Beyit 1). [*manzūr idüb, -
üb*]

manzūr-ı hakka: Allah'ın beğenerek
nazar ettiği // hz. Muhammed.

1. (G. 90, Beyit 4). [*manzūr-ı hakka,*]

mār: Yılan.

1. Eşyā kamū musaḥḥar u su‘bān u
mār feth / İnsān u cinn dīv perī
rām vaḥş-ı tayr (G. 39, Beyit 8).
[*mār,*]
2. Ḥaydarun hükmindedür bu
leşker-i ‘arz u semā / İns cinn dīv
u ded bu vaḥş-ı tayr u **mār** u mūr
(G. 69, Beyit 6). [*mār,*]
3. El çıhar mehdi cesedden ey peser
Ḥaydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden **mārı** kes (G. 108,
Beyit 8). [*mārı, -ı*]

ma‘reke: Savaş alanı.

1. Ey Himmetī çün eyledün aheng-i
medāyih / Sür ḥarmegesi
ma‘rekeden eylemesin ses (G. 107,
Beyit 13). [*ma‘reke*den, -den]

ma‘reke: Savaş alanı, harp meydanı.

1. Merdüm deyüben **ma‘reke**de
eylemesün lāf / Her nākes-i
kennās-ı dağal mümsik-i nāsik (G.
107, Beyit 3). [*ma‘reke*de, -de]

mār-ı ğaflete: *Gafil, bilinçsiz yılan.*

1. (G. 41, Beyit 11). [*mār-ı ğaflete, -e*
]

maʿrifet: *İlim, hüner.*

1. Ādeme idrāk-i vücūd **maʿrifetdür**
rehn u māl / Terkini kıl derd-i
serdür kıl u kāl ʿemr u zeyd (G.
47, Beyit 6). [*maʿrifetdür, -dür*]
2. Ādeme dārın içinde **maʿrifetdür**
reʿs u māl / Bir şecerdür Ādem u
bī-maʿrifet ol bī-semer (G. 65,
Beyit 11). [*maʿrifetdür, -dür*]
3. Bizim-len bu cehtden
mācerādur / Bugün şol
maʿrifetsiz şūfī-yi ħar (G. 64,
Beyit 20). [*maʿrifetsiz, -siz*]
4. Maʿrifetsiz ādemi çün şūret-i
dīvār imiş / Himmeti bir maʿnī
göster şūretiñ olmaz kabül (G.
148, Beyit 12). [*maʿrifetsiz, -siz*]

maʿrifet evcinde: *Marifet zirvesi.*

1. (G. 26, Beyit 10). [*maʿrifet*
evcinde, -n, -de]

maʿrifet gencinesidür: *İlim, hüner*
hazinesi.

1. (G. 142, Beyit 7). [*maʿrifet*
gencinesidür, -dür]

maʿşiyet zulmâtını: *Günahın karanlığı.*

1. (G. 139, Beyit 7). [*maʿşiyet*
zulmâtını, -n, -i]

maşrıq: *Güneşin doğduğu yer, doğu.*

1. Dıtdı mağrib mülkini bu cümlede
Ĥaydar-şifat / Çııdı **maşrıqdan**
çeküb ol ĥüsrev-i ĥāver kılıç (G.
34, Beyit 5). [*maşrıqdan, -dan*]
2. Çekdi **maşrıqdan** livā-yı Aĥmed
sulţān şubĥ / Țalʿatından nūra
döndi ser-be-ser meydān şubĥ (G.
40, Beyit 1). [*maşrıqdan, -dan*]
3. Çekdi **maşrıqdan** livā-yı Aĥmed
sulţān-ı şubĥ / Țalʿatından nūra
döndi ser-be-ser meydān-ı şubĥ
(G. 41, Beyit 1). [*maşrıqdan, -dan*]
4. Çekdi **maşrıqdan** levā-yı Aĥmed
sulţān-ı şubĥ / Țalʿatından nūra
döndi serbeser meydān-ı şubĥ (G.
41, Beyit 1). [*maşrıqdan, -dan*]

5. Çekdi **maşrıkdan** livā-yı Aḥmed
sultān-ı şubḥ / Ṭal'atından nūra
döndi ser-be-ser meydān-ı şubḥ
(G. 41, Beyit 1). [*maşrıkdan, -dan*]

maşrıkeyn: Doğunun her iki tarafı.

1. Tanı ol şāhı kim anıñ baḥr-ı ber
hükmindedür / **Maşrıkeyn**
mağribeyn u huşk u ter
hükmindedür (G. 70, Beyit 1).
[*maşrıkeyn,*]

maşrıq-ı şubḥ-ı velāyetden: Velilik
sabahının güneşinin doğduğu yer.

1. (G. 106, Beyit 1). [*maşrıq-ı şubḥ-ı
velāyetden, -den*]

ma'sūk: Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.

1. Virildi 'āşıkıñ kāmıñ çeker
ma'sūk-ile cāmı / Bi-ḥamdullah
ki eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G.
183, Beyit 5). [*ma'sūk-ile, --ile*]
2. Gel ey 'āşık-ı şeydā ol şıdık-ilen
'aşkında **ma'sūkuñ** / Ki ḥaqqdur
ol şehīdiñ kân behāsı rāyḡān
ölmez (G. 85, Beyit 11).
[*ma'sūkuñ, -uñ*]

3. 'Āşık cihānda ölmez **ma'sūkına**
müsellem / Ḥalkıñ dilinde 'āşık
efsāne olmayınca (G. 170, Beyit
7). [*ma'sūkına, -ı, -n, -a*]

ma'sūm: Suçsuz, kabahatsız.

1. Reh-nümā oldur cihanda 'ādil u
ma'sūm ola / Muḳtedā-yı kavm-i
islām olmaya ḳaddar-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 6). [*ma'sūm,*]

māt oldu: Yenilmek.

1. (G. 11, Beyit 14). [*māt oldu, -dı*]
2. (G. 29, Beyit 7). [*māt oldu, -dı*]

māt olur: Yenilmek.

1. (G. 13, Beyit 13). [*māt olur, -ur*]
2. (G. 15, Beyit 13). [*māt olur, -ur*]

maṭbah: Mutfaḳ.

1. Gök **maṭbahıdır** ol veliyullah-ı
saḫīniñ / Dāim doludur ni'mete
bu ḥān-ı müsebba' (G. 122, Beyit
6). [*maṭbahıdır, -ı, -dır*]

maṭbah-ı ḥān-ı velāyetden: Velilik
sofrasının mutfağı.

1. (G. 40, Beyit 11). [*maṭbah-ı ḥān-ı
velāyetden, --ı-den*]

maṭbaḥ-ı şāh-ı velāyetden: Veliler pirinin mutfağı.

1. (G. 142, Beyit 8). [maṭbaḥ-ı şāh-ı velāyetden, -den]

maṭlaʿ-ı hūrşid-i zāt: Güneşin doğduğu yer; birlik güneşinin doğduğu yer.

1. (G. 171, Beyit 5). [maṭlaʿ-ı hūrşid-i zāt,]

maṭlaʿ-ı şemʿ-i ziyā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beyt güneşinin ışığının doğuşu, kaynağı.

1. (G. 19, Beyit 4). [maṭlaʿ-ı şemʿ-i ziyā-yı ehl-i beyt,]

maṭlaʿ-ı şems-i hüdā: İlahi güneşin doğuşu.

1. (G. 86, Beyit 1). [maṭlaʿ-ı şems-i hüdā,]

maṭla-ı şubḥ-ı ezel: Başlangıcı olmayan sabahın doğuşu.

1. (G. 10, Beyit 1). [maṭla-ı şubḥ-ı ezel,]

maṭlaʿ-ı şubḥ-ı ezeldir: Başlangıcı belli olmayan sabah vaktinin doğuşu.

1. (G. 165, Beyit 3). [maṭlaʿ-ı şubḥ-ı ezeldir, -dir]

maṭlūb-ı küll-i ṭālib: Tüm isteklilerin istediği.

1. (Muh. 1, Beyit 1). [maṭlūb-ı küll-i ṭālib,]

maṭlūb-ı murād-ı küll-i ṭālibdir: Bütün taliplerin isteyip arzuladığı.

1. (G. 188, Beyit 6). [maṭlūb-ı murād-ı küll-i ṭālibdir, -dir]

maʿūn oldı: Zekat olmak; yardımı dokunmak.

1. (G. 59, Beyit 2). [maʿūn oldı, -dı]

māyil olmadı: Meyletmek, yönelmek, istemek.

1. (G. 164, Beyit 11). [māyil olmadı, -ma, -dı]

māyil olmaz: Hevesli, istekli olmak.

1. (G. 88, Beyit 3). [māyil olmaz, -maz]

mazhar: Erişmiş. sahip.

1. Nefs-i rūḥuñ mazharından zāt-ı Ḥaydardır ğaraż / ʿĀrif-ı dānā bilir yoḥdur bu kavle iḥtilāf (G. 125, Beyit 2). [mazharından, -ı, -n, -dan]

2. ‘Alidür haḳḳa **mazhar** mazhar-ı haḳḳ / ‘Alidür cān-ı eṣyā cümle eṣbāḥ (G. 36, Beyit 3). [mazhar,]

mazhar-ı haḳḳ: Allah'ın görünmesi, zuhur etmesi // hz. Ali.

1. (G. 21, Beyit 1). [mazhar-ı haḳḳ,]
2. (G. 41, Beyit 10). [mazhar-ı haḳḳ,]
3. (G. 36, Beyit 3). [mazhar-ı haḳḳ,]
4. (G. 100, Beyit 6). [mazhar-ı haḳḳ,]
5. (G. 122, Beyit 2). [mazhar-ı haḳḳ,]

mazhār-ı harf-i nuḳṭ: Harfin noktasının görünmesi.

1. (G. 46, Beyit 7). [mazhār-ı harf-i nuḳṭ,]

mazhar-ı hidāyet: Doğru yola erişmiş, doğruluk sahibi.

1. (G. 23, Beyit 8). [mazhar-ı hidāyet,]
2. (G. 23, Beyit 8). [mazhar-ı hidāyet,]

mazhār-ı kādir: Her şeye gücü yeten, mutlak gücün sahibi // Allah.

1. (G. 66, Beyit 4). [mazhār-ı kādir,]

mazhar-ı külli ‘acā’ib: Mucizelerin görüldüğü yer // hz. Ali'nin lakaplarından biri.

1. (G. 26, Beyit 1). [mazhar-ı külli ‘acā’ib,]
2. (G. 26, Beyit 1). [mazhar-ı külli ‘acā’ib,]
3. (G. 25, Beyit 9). [mazhar-ı külli ‘acā’ib,]

mazhar-ı küll-i acā’ibdir: Mucizelerin görüldüğü yer // hz. Ali'nin lakaplarından biri "

1. (G. 188, Beyit 1). [mazhar-ı küll-i acā’ibdir, -dir]

mazhar-ı külli ‘acāibdür: Mucizelerin görüldüğü yer // hz. Ali'nin lakaplarından biri.

1. (G. 50, Beyit 2). [mazhar-ı külli ‘acāibdür, -dür]

mazhar-ı ma‘şūk-ı ‘āşık: Aşka düşmüş olan aşık.

1. (G. 131, Beyit 1). [mazhar-ı ma‘şūk-ı ‘āşık,]

mazhar-1 müstecmi'-i şifât: Tüm sıfatların toplamına sahip olan.

1. (G. 11, Beyit 1). [mazhar-1 müstecmi'-i şifât,]

mazhar-1 nūr-1 zemin u āsımānım: Yerde ve gökte ışığın görüldüğü kişi hz. Ali.

1. (G. 171, Beyit 4). [mazhar-1 nūr-1 zemin u āsımānım, -ım]

mazhar-1 subhān: Her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten münezzehtir, uzak olan Allah'a erişme, ulaşma.

1. (G. 44, Beyit 2). [mazhar-1 subhān,]

mazhar-1 yezdān-1 pāk: Allah'a erişen saf, temiz ruh // hz. Ali.

1. (Muh. 2, Beyit 11). [mazhar-1 yezdān-1 pāk,]

mazhar-1 zāt-1 hüviyyet: Allah'ın varlığının aslına erişen.

1. (G. 145, Beyit 3). [mazhar-1 zāt-1 hüviyyet,]

mazhar-1 zāt-1 kadīm: Uzun zamandan beri olan varlığa erişmek, ulaşmak.

1. (G. 159, Beyit 1). [mazhar-1 zāt-1 kadīm,]

mazhar-1 zāt-1 kadīmi: Allah'ın görüldüğü yer // hz. Ali.

1. (G. 179, Beyit 11). [mazhar-1 zāt-1 kadīmi, -i]

mazhāru'l-'acāib: Mucizelerin görüldüğü yer // hz. Ali'nin lakaplarından biri.

1. Budur sinān seyf külah u hūd-ı cevşenim / Yā **mazharu'l-'acāib** 'avne'n-lenā 'Alī (Müsebba 1, Beyit 38). [mazharu'l-'acāib,]
2. Mü'minlere meded gerek ey kudretiñ eli / Yā **mazharu'l-'acāib** 'avne'n-lenā 'Alī (Müsebba 1, Beyit 3). [mazharu'l-'acāib,]
3. Yā **mazharu'l-'acāib** 'avne'n-lenā 'Alī / Ed'ūke külli hem u gam sen celi (Müsebba 1, Beyit 7). [mazharu'l-'acāib,]
4. Kurtar bizi hidāyet eyle luṭf kıl nicāt / Yā **mazharu'l-'acāib** 'avne'n-lenā 'Alī (Müsebba 1, Beyit 10). [mazharu'l-'acāib,]

5. Yā **mazharu'l-‘acāib** ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (*Müsebba 1, Beyit 14*).
[*mazharu'l-‘acāib,*]
6. Şaf bağladı sipāh-ı belā durdı rü-
be-rü / Yā **mazharu'l-‘acāib**
‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba 1,*
Beyit 17). [*mazharu'l-‘acāib,*]
7. Yā **mazharu'l-‘acāib** ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (*Müsebba 1, Beyit 21*).
[*mazharu'l-‘acāib,*]
8. Her dem bu nuṭḡ-ı ‘aşk-ile söyler
zebanımız / Yā **mazharu'l-‘acāib**
‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba 1,*
Beyit 24). [*mazharu'l-‘acāib,*]
9. Yā **mazharu'l-‘acāib** ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (*Müsebba 1, Beyit 28*).
[*mazharu'l-‘acāib,*]
10. Endişe çekme şıdḡ-ile sem‘ ol bu
āyete / Yā **mazharu'l-‘acāib**
‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba 1,*
Beyit 31). [*mazharu'l-‘acāib,*]
11. Yā **mazharu'l-‘acāib** ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen
celi (*Müsebba 1, Beyit 35*).
[*mazharu'l-‘acāib,*]
12. Yā menba‘-ı velāyet yā
mazhāru'l-‘acāib / Maḡsūd-ı
āferiniş dānā-yı sırr-ı levlāk
(*Muh. 1, Beyit 3*). [*mazhāru'l-*
‘acāib,]
13. Yā menba‘-ı velāyet yā
mazhāru'l-‘acāib / Çün emr-i kaf-
ı nundan vücūda geldi ‘ālem
(*Muh. 1, Beyit 8*). [*mazhāru'l-*
‘acāib,]
14. Söylerdi mehd içinde bu nuṭḡ-ı
ibn-i Meryem / Yā menba‘-ı
velāyet yā **mazhāru'l-‘acāib** (*Muh.*
1, Beyit 10). [*mazhāru'l-‘acāib,*]
15. Yā menba‘-ı velāyet yā
mazhāru'l-‘acāib / Ol günki bende
saldı dīv-i sefidī Ḥaydar (*Muh. 1,*
Beyit 13). [*mazhāru'l-‘acāib,*]
16. Geldi ḡapūdan ol dem bu söz
dilinde ezber / Yā menba‘-ı

velāyet yā **mazhāru'l-‘acāib** (*Muh. 1, Beyit 15*). [*mazhāru'l-‘acāib,]*

17. Yā menba^c-ı velāyet yā **mazhāru'l-‘acāib** / Oldın refīk-i Aḥmed ya‘ni delili mi‘rāc (*Muh. 1, Beyit 18*). [*mazhāru'l-‘acāib,]*

18. Yā **mazharu'l-‘acāib** ‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen cili (*Müsebba 1, Beyit 42*). [*mazharu'l-‘acāib,]*

19. Leyl u nehār oḡurdı bu vird-i ehl-i idrāk / Yā menba^c-ı velāyet yā **mazhāru'l-‘acāib** (*Muh. 1, Beyit 5*). [*mazhāru'l-‘acāib,]*

20. Yā menba^c-ı velāyet yā **mazhāru'l-‘acāib** (*Muh. 1, Beyit 23*). [*mazhāru'l-‘acāib,]*

21. Girdün aşlan donına resūlden sen aldın bāc / Yā menba^c-ı velāyet yā **mazhāru'l-‘acāib** (*Muh. 1, Beyit 20*). [*mazhāru'l-‘acāib,]*

mazlūm: *Zulūm görmüş, zulme uğramış.*

1. Yoḡ-idi ki ‘ālemde bugün zümreyi zālīm / Daḡı çekmez

mazlūmlara dest-i taṭāvul (*G. 146, Beyit 13*). [*mazlūmlara, -lar, -a]*

me‘ānī: *Manalar.*

1. Cihānda ehl-i şüretdür **me‘āniden** haber bilmez / Aliden özge bu bāzār içinde kim ki medh eyler (*G. 100, Beyit 7*). [*me‘āniden, -den]*

mebde’: *Evvel, başlangıç.*

1. ‘Alidür menba^c-ı deryā-yı rahmet bāṭın u zāhir / ‘Alidür **mebde’** u mi‘ād-ı eşyā’ evvel u āḡir (*G. 66, Beyit 1*). [*mebde’,]*

mebde-i eşyādan: *Mevcudatın başlangıcı // varlığın başlangıcı.*

1. (*G. 3, Beyit 3*). [*mebde-i eşyādan, -dan]*

mebde-i mi‘ād: *Vaad edilen gelecek zamanın başlangıcı.*

1. (*G. 72, Beyit 6*). [*mebde-i mi‘ād,]*

2. (*G. 48, Beyit 2*). [*mebde-i mi‘ād,]*

mebde-i mi‘āt-ı cism-i cānımız: *Varlığın, hayatın başlangıç zamanı.*

1. (G. 96, Beyit 6). [mebde-i mi'āt-ı cism-i cānımız, -ı, -mız]

mecāl: Kuvvet, derman, takat.

1. Olmaya tā kim bu nuṭkuñ bend ola vaḫt-i su'āl / almaya ol dem **mecālīñ** alasıñ ḫār u ḫicil (G. 144, Beyit 4). [mecālīñ, -iñ]

mechūl: Hakkında hiçbir bilgi bulunmayan, hakkında bilgi edinilememiş olan, bilinmeyen kimse.

1. Velīyullaha nisbet ılma her **mechūl** nādānı / Berāber mi ılır ḫār mūhreye dūrdāneni 'āıl (G. 145, Beyit 4). [mechūl,]

meclis: Eğence yeri, zevk ve safa iin toplanılan yer.

1. ıḫan kim nuṭa and aḫar **mecliste** nulundan / Tapar her bī-nevā 'uṣṣā-ı mūflis nul-ı Őeker baḫŐ (G. 114, Beyit 2). [mecliste, -te]
2. 'AŐıa cānlar bađıŐlar eylese dilber ḫadīs / ḫoa-yı dūrdür tōker **meclisde** ılsa ger ḫadīs (G. 25, Beyit 1). [meclisde, -de]

meclis-i ālū belādan: Ruhların yaratılıp Allah tarafından "Ben sizin rabbiniz deđil miyim?" sorusuna cevaben "evet" dedikleri yer.

1. (G. 116, Beyit 12). [meclis-i ālū belādan, -dan]

meclis-i maḫŐerde: Āhıret hayātında bütūn insanların, dūnyāda yaptıklarının hesābını Allah huzūrunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

1. (G. 60, Beyit 7). [meclis-i maḫŐerde, -de]
2. (G. 37, Beyit 4). [meclis-i maḫŐerde, -de]

mecmū'ı tār-ı tenhā: Bütūn ıssız karanlıklar.

1. (G. 169, Beyit 9). [mecmū'ı tār-ı tenhā,]

mecnūn-ı Őeydā-yı 'acīb oldı: ŐaŐkınlıđından deli divane oldu.

1. (G. 10, Beyit 2). [mecnūn-ı Őeydā-yı 'acīb oldı, -dı]

mecrūḫ: Yaralanmış, yaralı.

1. Baħma ol **mecrūh** mār-ı ğaflete
ey Himmeti / Mehd-i Meryemde
yatarken ŧārih-i ŧu'bāna baħ (G.
41, Beyit 11). [mecrūh,]

med: Arapçada harfi uzun okumak için
harfin üzerine koyulan işaret.

1. Kim onuñ na'leyn-i pāyı tāc-ı
serdür Ādeme / Ey berāder bu
cehetdendir elif üstünde **med** (G.
50, Beyit 4). [med,]

meddah: Öven, çok medh edici.

1. 'Andelīb-i quds onuñ **meddahıdır**
leyl u nehār / Hāk-i dergāh-ı
'Alidür gülistān-ı ma'rifet (G. 18,
Beyit 12). [meddahıdır, -ı, -dur]
2. 'Alidür ol ki bāb-ı fazl içinde /
Anıñ medhine sultān oldu
meddāh (G. 36, Beyit 8). [meddāh,
]
3. ŧol kelām-ı nāṭıķıñ ŧerhi beŧer
ħaddi degil / Yeddi muŧhafda
anıñ **meddāhıdır** rabb-i celil (G.
143, Beyit 7). [meddāhıdır, -ı, -dur
]

4. Fazl içinde Hāydarıñ **meddāhıdır**
ol fazl-ı hū / Sen daħı cisminde
cān oldıkca medhın söylegil (G.
144, Beyit 2). [meddāhıdır, -ı, -dur
]

meddāh-ı suħanver: Güzel söz söyleyen
meddah // hz. Ali.

1. (Muh. 3, Beyit 24). [meddāh-ı
suħanver,]

meded: "Yardım et, imdat eyle, yetiŧ,
aman, eyvah" anlamlarında ünlem.

1. Ey gönül her dem 'Aliden iste
imdad u **meded** / Kim 'Alı
hükümedür insān cinn dīv u
ded (G. 50, Beyit 1). [meded,]
2. Cān mülkü oldu leŧker-i ğam yā
'Alı **meded** / Āhım götürdi ṭabl-ı
'alem yā 'Alı **meded** (G. 58, Beyit
1). [meded,]
3. Çekse ħaŧr dīv-i ded çekme ğam
ey bī-baŧar / Her dem iriŧür
meded nād-ı 'Aliden bize (G. 173,
Beyit 4). [meded,]
4. Mü'minlere **meded** gerek ey
ķudretiñ eli / Yā mazħaru'l-'acāib

- ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 3). [meded,]
5. Ed‘üke külli hem u ğam sen celi /
 Ƙopdı bugün zemanda yevmü’l
 beter **meded** (Müsebba 1, Beyit 4).
 [meded,]
6. Ey şeh-suvār-ı şāhib-i tīg-ı du-ser
meded / Dutdı cihānı sihr-ile
 deccālı ħar **meded** (Müsebba 1,
 Beyit 6). [meded,]
7. Cān mülkü oldı leşker-i ğam yā
 ‘Alī **meded** / Āhım götürdi tabl-ı
 ‘alem yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit
 1). [meded,]
8. Çekdi firāk ħayl-i haşem yā ‘Alī
meded / Ƙıldı esİR cān u dili zulm
 u cevr-le (G. 58, Beyit 2). [meded,
]
9. Gerdün-ı dūn-nevāz elinden bu
 bendeye / Her dem gelür cefā u
 elem yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit
 3). [meded,]
10. Bu çarĥ-ı sufle perver-i kennās-ı
 kec-reviñ / İşi hemişe cevr-i
 sitem yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit
 4). [meded,]
11. Başımdan ey gözüm bu Ƙaddar
 zālimiñ / Bir dem belāsı olmadı
 red yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit 5).
 [meded,]
12. Rızā-yı ħaĥĥ çün meni Ƙurtar bu
 ğuşşadan / Sensin iki cihānda
 aĥkem yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit
 6). [meded,]
13. Ey dest-i ğayb-ı nūr Ƙamı bir
 kenāra çek / Kim başdan aşdı
 cümbiş hem yā ‘Alī **meded** (G. 58,
 Beyit 7). [meded,]
14. Çeng-i felek bu Ƙāmetimi egdi
 çeng tek / Bār-ı ğam-ile eyledi
 ħam yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit
 8). [meded,]
15. ‘Uĥde-ğüşā-yı ins u melek şāh-ı
 evliyā / Ĥallet bu müşkilātı bu
 dem yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit 9).
 [meded,]
16. İhsān içinde düşmenine ser
 bağışlan / Ey pādişāh-ı ehl-i
 kerem yā ‘Alī **meded** (G. 58, Beyit
 10). [meded,]

17. Ol dem ki halk eyledi hakk 'arş-ı
ā'zamı / Çekdi bu harf levhā
kalem yā 'Alī **meded** (G. 58, Beyit
11). [meded,]
18. Cān safhasında āl-i Muhammed
muhabbeti / Kilk-i kazā ki kıldı
rakam yā 'Alī **meded** (G. 58, Beyit
12). [meded,]
19. 'Arşa yetür bu Himmetiniñ başını
şehā / Ruhsarı üste baş kademiñ
yā 'Alī **meded** (G. 58, Beyit 13).
[meded,]
20. Kaldırdı baş hayli 'adū ehl-i şer
meded / Aḥbāb-ı dīniñ üstüne
çekdi haşer **meded** (Müsebba 1,
Beyit 5). [meded,]
21. Kaldırdı baş hayli 'adū ehl-i şer
meded / Aḥbāb-ı dīniñ üstüne
çekdi haşer **meded** (Müsebba 1,
Beyit 5). [meded,]
22. Ey şeh-suvār-ı şāhib-i tīg-ı du-ser
meded / Dıtdı cihānı sihr-ile
deccālī har **meded** (Müsebba 1,
Beyit 6). [meded,]

medh: Övgü, övme.

1. 'Alidür ol ki bāb-ı fazl içinde /
Anıñ **medhine** sultān oldı meddāh
(G. 36, Beyit 8). [medhine, -i, -n, -
e]
2. (G. 84, Beyit 2). [medhin, -i, -n]
3. Didi kim isme' u ey kavm-i 'uşşāk
/ Velīyullah **medhin** kıldı āğāz (G.
84, Beyit 2). [medhin, -i, -n]
4. İşitdi Himmetiniñ nazmını bu
medhe sem' oldı / Şadef-i
kalbinde andan bağladı dürr-i
semīn revnaḳ (G. 133, Beyit 11).
[medhe, -e]
5. 'Alī **medhi** oḡurlar bağ-ı dilde /
Hezārān tūti ḳumri durrāc (G. 29,
Beyit 11). [medhi,]
6. Oldı revāne baḥr-ı feşāhatde çün
Fırāt / Ṭab'-ı selīm-i Himmeti
medhinde Ḥaydarıñ (G. 11, Beyit
14). [medhinde, -i, -n, -de]
7. Zevḳ-len her dem ḳopar
gürdlerden āferīn / Söylesem
şāh-ı velāyet **medhinde** her ḥadıḥ
(G. 25, Beyit 6). [medhinde, -i, -n,
-de]

8. Söyledi **medhinde** şāha seyyid-i
server ḥadīs / “Ente minnī
laḥmeke laḥmī ve demī demūke”
(G. 25, Beyit 10). [*medhinde, -i, -
n, -de*]
9. Velāyet nūrı görmez ‘Alī
medhinde sem‘ olmaz / Meşelde
kör u kerdür ehl-i ğaflet kör u
kerden geç (G. 32, Beyit 10).
[*medhinde, -i, -n, -de*]
10. Himmetī itdüğçe **medhinde**
‘Alīniñ muttaşıl / Tūṭı-yi guyā
kimi nuṭkundan āḥir cūyḳand (G.
51, Beyit 11). [*medhinde, -i, -n, -
de*]
11. Bu dürr-i nuṭḳı ey ‘ārif ‘Alī
medhinde şarf eyle / Ḥayātıñ
naḳdini itme muğber-i efsāneye
zāyi‘ (G. 124, Beyit 9). [*medhinde,
-i, -n, -de*]
12. ‘Aşḳ-ilen her dem ‘Alī **medhinde**
anı şarf ḳıl / ‘Āḳıbet çün ḥarc
olur bu naḳd-i ‘ömr-i bedel (G.
140, Beyit 7). [*medhinde, -i, -n, -
de*]
13. Himmetiniñ şāh **medhinde**
olubdur göñli baḥr / Sīnesi mişl-i
şedefdir sözleri dürr-i ‘aden (G.
168, Beyit 12). [*medhinde, -i, -n, -
de*]
14. Şāhında innemādur **medhinde** lā-
fetādur / Menşūr-ı emr-i dāver
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
10). [*medhinde, -i, -n, -de*]
15. Söyledi bu **medhi** şānında anıñ
ḳudret dili / Yā ‘Alī yā İlyā yā
Bu’l-Ḥasan yā Būtūrāb (Muh. 3,
Beyit 15). [*medhi, -i*]
16. Ed‘ūke külli hem u ğam sen celi /
Medhinde innemā dem cān-
āferin didi (Müsebbā 1, Beyit 25).
[*medhinde, -i, -n, -de*]
17. Bülbül kimi her gül ki oḥur ‘aşḳ
ile **medhiñ** / Çün çemen-i bād-ı
şabā nuṭḳ anıñ müşk-feşāndur (G.
72, Beyit 11). [*medhiñ, -i, -ñ*]
18. Merd-iseñ meydān içinde ḳıl şeh-
i meydānı **medh** / Ğāzī-yi düldül-
süvār server-i merdān **medh** (G.
38, Beyit 1). [*medh,]*

19. Kātil-i küffār-ı müşrik māni^c-yi şirk u nifāk / Nāşır-ı islām-ı dīn hāfız-ı imān **medh** (G. 38, Beyit 2). [medh,]
20. Lāl olur maşşerde nuţķ kılmasa her kim bugün / Şol kelāmullah-ı nāţık kāşif-i Qur'ān **medh** (G. 38, Beyit 4). [medh,]
21. Merd-iseñ meydān içinde kıl şeh-i meydānı **medh** / Ğāzī-yi düldül-süvār server-i merdānı **medh** (G. 39, Beyit 1). [medh,]
22. Her şuşğāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme / Söyle **medh** ol şāha kim şirim didi perverdiğār (G. 61, Beyit 8). [medh,]
23. Bu on iki veliyullah dāim / İşim ey Himmeti **medh** u şenādur (G. 64, Beyit 21). [medh,]
24. ‘Alī hem sākīdür hem mihr-i meclis / ‘Alīniñ **medh** u zikri zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9). [medh,]
25. Himmetiniñ sinesi baħr-ı şafādır dem-be-dem / **Medh** içinde ebr-i nīsān tek olubdur dürr-feşān (G. 162, Beyit 12). [medh,]
26. Himmeti şāh-ı velāyet **medhini** eyler müdām / Cinn u insān u melek yeg olmadı güyā henüz (G. 90, Beyit 11). [medhini, -i, -n, -i]
27. Fazl içinde Ğaydarıñ meddāhıdır ol fazl-ı hū / Sen daħı cisminde cān oldıķca **medhin** söylegil (G. 144, Beyit 2). [medhin, -i, -n]
28. ‘Alī **medhini** zikretmekdedirler / Semāda tayrdır deryāda balıķ (G. 129, Beyit 10). [medhini, -i, -n, -i]
29. Zikr-i fikrim şāh-ı merdān **medhidür** leyl u nehār / Her Ğadīs u kışşa-yı efsāneden müstağniyim (G. 157, Beyit 11). [medhidür, -i, -dür]
30. Söyle onuñ **medhini** zülkelām kıyāmet günü / Var ise meyl eger şol kadeh-i kevsere (G. 177, Beyit 10). [medhini, -i, -n, -i]
31. Medhiñi ins u cinne ma^cbūd kıldı vācib / Senden zuhūra geldi

‘ālemde her qarāib (*Muh. 1, Beyit 2*). [*medħiñi, -iñ, -i*]

32. Şol kelām-ı nāṭıķıñ **medħinde** pes ‘āşıķlarıñ / Bülbül-i gūyā kimi bir nuṭķ-ı gūyāsı gerek (*G. 141, Beyit 6*). [*medħinde, -i, -n, -de*]

medħ eyle: Öv, meth et.

1. (*G. 38, Beyit 12*). [*medħ eyle,*]
2. (*G. 144, Beyit 1*). [*medħ eyle,*]

medħ eyleme: Övmek, methetmek.

1. (*G. 38, Beyit 11*). [*medħ eyleme, -me*]

medħ eylemek: Methetmek, övmek.

1. (*G. 38, Beyit 6*). [*medħ eylemek, -mek*]

medħ eylemiş: Övmek.

1. (*G. 38, Beyit 9*). [*medħ eylemiş, -miş*]

medħ eyler: Övmek, methetmek.

1. (*G. 100, Beyit 7*). [*medħ eyler, -r*]

medħ ideller: Methetmek, övmek.

1. (*G. 38, Beyit 7*). [*medħ ideller, -el, -ler*]

medħ kıl: Meth etmek, övmek.

1. (*G. 39, Beyit 1*). [*medħ kıl,*]
2. (*G. 38, Beyit 1*). [*medħ kıl,*]
3. (*G. 38, Beyit 5*). [*medħ kıl,*]
4. (*G. 40, Beyit 12*). [*medħ kıl,*]

medħ kıla: Övmek, methetmek.

1. (*G. 38, Beyit 10*). [*medħ kıla, -a*]

medħ kılam: Methetmek, övmek.

1. (*G. 38, Beyit 8*). [*medħ kılam, -am*]

medħ kıldukca: Övmek, methetmek.

1. (*G. 45, Beyit 12*). [*medħ kıldukca, -duk, -ca*]

medħ kıлма: Övmek, methetmek.

1. (*G. 38, Beyit 12*). [*medħ kıлма,*]

medħ kıлмақda: Övmek, methetmek.

1. (*G. 94, Beyit 3*). [*medħ kıлмақda, -maқ, -da*]

medħ eyle: Övmek.

1. Ḥaydarı medħeylemekdir ‘ayn-ı farz farz-ı ‘ayn / Çünkü **medħ eyler** onı Qur’ānda “ḥatta lā

yenām” (G. 151, Beyit 10). [medh eyler, -r]

medh eylemek: Övmek.

1. Hāydarı **medh eylemekdir** ‘ayn-ı farz farz-ı ‘ayn / Çünkü medheyler onı Qur’ānda “hatta lā yenām” (G. 151, Beyit 10). [medh eylemekdir, -dir]

medh-i mükerrer olmasa: Tekrar tekrar övmek.

1. (G. 122, Beyit 13). [medh-i mükerrer olmasa, -ma, -sa]

medh-i murtażā: Hz. Ali'nin övgüsü.

1. (G. 124, Beyit 10). [medh-i murtażā,]

medh-i şāh: Şahın övgüsü; Hz. Ali'ye yapılan övgü.

1. (G. 116, Beyit 6). [medh-i şāh,]
2. (G. 143, Beyit 6). [medh-i şāh,]

medh-i şāh kılmaz: Hz. Ali'yi övmek.

1. (G. 165, Beyit 9). [medh-i şāh kılmaz,]

medh-i veliyyullah: Allah'ın velisinin övgüsü.

1. (G. 89, Beyit 9). [medh-i veliyyullah,]

medh-i veliyyullahdan: Allah'ın velisi Hz. Ali'ye olan övgü.

1. (G. 148, Beyit 10). [medh-i veliyyullahdan, -dan]

mefth-ı miftāh: Açılmışları açan // Anahtar.

1. (G. 36, Beyit 1). [mefth-ı miftāh,]

meger: "Meğerse, oysa, oysaki" anlamlarında bağlaç.

1. **Meger** nuṭk-ı ‘Aliden bī-ḥaberdür vech-i Aḥmedden / Virür bu şüret-i bī-ma‘niye naḳkaş-ı çin revnaḳ (G. 133, Beyit 6). [meger,]
2. Meger kim müşteri olmuş güneş ol māh bir mihre / Olur ferruḥ cemālında anıñ ḥurşid-i enver baḥş (G. 114, Beyit 5). [meger,]

meh: Ay // ay gibi güzel sevgili.

1. Men didim hicriñ helāk itdi ol **meh** didi / Bu cihanda kime ḥār

olur kime hurma naşib (G. 9,
Beyit 2). [meh,]

meh: Mah, ay.

1. Mihr-idi mihr u **mehi** nā-
mihribān-ı kine-ḥāh / Gerdiş leyl
u nehār şābit u seyyārı hiç (G. 33,
Beyit 10). [mehi, -i]

mehd: Beşik.

1. Pence-yi ḥayber-güşā ya'ni
yedullah-ı ğafūr / **Mehd** içinde
ejdehāyı şak iden Ḥaydar gerek
(G. 139, Beyit 3). [mehd,]
2. Ta'ālallah zihi ḥikmet zihi ḳudret
zihi ḳuvvet / Deminden **mehd**
içinde nuḳḳa geldi isī-yi Meryem
(G. 152, Beyit 5). [mehd,]
3. Mehd içinde söyleden derdem
mesīḥ-i Meryemi / Gāh ḥızr-ı
āşināyı āb-ı ḥayvān eyleyen (G.
167, Beyit 8). [mehd,]
4. Söylerdi **mehd** içinde bu nuḳḳ-ı
ibn-i Meryem / Yā menba'ı
velāyet yā mazḥāru'l-ʿacāib
(Muh. 1, Beyit 10). [mehd,]

mehdi: Kıyamet gününden önce gökten
Allah'ın izni ve emriyle inerek bütün
insanları hidayete kavuşturacağına,
Süfyan'ı öldürerek yeryüzünü sonsuz bir
barış ve sevinçle dolduracağına inanılan
ermiş.

1. Ya **mehdi** şimdi başla hidāyet
tarīḳına / Bu ḳulları ki zulmet-i
ʿişyān içindeyüz (G. 95, Beyit 8).
[mehdi,]
2. Kör ider ḥuffāş görgec ey ulū'l-
ebşār-ı tāc / Geldi **mehdi**
Himmeti nūr-ile doldı kâināt (G.
28, Beyit 11). [mehdi,]
3. El çıḫar **mehdi** cesedden ey peser
Ḥaydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden mārı kes (G. 108,
Beyit 8). [mehdi,]
4. Ḥazır-ı vaḳt ol bize hem-rah-iseñ
ey Himmeti / **Mehdi** çıḫdı fitne-yi
āḫir zamān oldı ʿayān (G. 166,
Beyit 12). [mehdi,]
5. Aña kim mūnis-i cān olmadı
mehdi ḥarām oldı / Vişāl-i ḥūr-ı

ğilmān u kuşūr-ı cennet-i a'la (G. 181, Beyit 12). [mehdī,]

6. Görün ol 'ariz-i mihri münevver
kıldı bu dehri / Zamān-ı
nübüvvet **mehdi** vefā geldi vefā
geldi (G. 183, Beyit 6). [mehdi,]

7. Vaqtdur kim zühür-ide **Mehdī** /
Dem-be-dem intizār-ı
meydānınız (G. 94, Beyit 12).
[mehdī,]

8. Geldi **mehdi** Himmeti nūr-ile
doldı kâināt / Dutdı yeddi kişver
ey mü'min-i dindār tâc (G. 28,
Beyit 12). [mehdi,]

9. Himmeti haqqdan evvel 'Alidür
âhır **mehdidir** / On sekkiz miñ
'āleme üstād rehber haqq imām
(G. 151, Beyit 12). [mehdidir, -dir
]

mehd-i meryemde: Meryem'in beşiği //
Hz. İsa'nın annesi Meryem'in Hz. İsa'yı
uyuttuğu beşik.

1. (G. 41, Beyit 11). [mehd-i
meryemde, -de]

mehdī-yi āhir-zamān: On ikinci imam,
zamanının sahibi olduğuna inanılan velî,
hidayete eren kişi.

1. (G. 82, Beyit 2). [mehdī-yi āhır-
zamān,]

mehdī-yi hādī: Hidayet eden, doğru yolu
gösteren Mehdi.

1. (G. 24, Beyit 1). [mehdī-yi hādī,]

2. (G. 82, Beyit 6). [mehdī-yi hādī,]

3. (G. 124, Beyit 5). [mehdi-yi hādī,]

mehdi-yi hādī-yi hūdā geldi: Doğru yolu
gösteren Allah'ın mehdisinin gelmesi.

1. (G. 183, Beyit 1). [mehdī-yi hādī-
yi hūdā geldi, -di]

mehdī-yi mev'ūd: Söz verilmiş, vaad
edilmiş Mehdi.

1. (G. 64, Beyit 18). [mehdī-yi
mev'ūd,]

mehdi-yi şāhib-zaman: Zamanın sahibi
olan, zamana hükmeden mehdi // Hz Ali.

1. (G. 85, Beyit 8). [mehdī-yi şāhib-
zamān,]

2. (G. 30, Beyit 1). [mehdi-yi şāhib-
zaman,]

3. (G. 63, Beyit 6). [*mehdī-yi şāhib-zamān,*]

mehdi-yi şāhib-zamāndur: Zamanın sahibi olan, zamana hükmeden mehdi // hz Ali.

1. (G. 66, Beyit 16). [*mehdi-yi şāhib-zamāndur, -dur*]
2. (G. 96, Beyit 1). [*mehdi-yi şāhib-zamāndur, -dur*]

mehdi-yi şāhib-zamānım: Zamanın sahibi olan, zamana hükmeden mehdi // hz Ali.

1. (G. 171, Beyit 8). [*mehdi-yi şāhib-zamānım, -ım*]

mehdi-yi şāhib-zamānımız: Zamanın sahibi olan, zamana hükmeden mehdi // hz Ali.

1. (Müsebba 1, Beyit 22). [*mehdi-yi şāhib-zamānımız, -ı, -mız*]

mehdi-yi zāhir: Zuhur eden, ortaya çıkan, görünen Mehdi // Kıyametten az evvel ortaya çıkacak olan kurtarıcı Mehdi.

1. (G. 63, Beyit 1). [*mehdi-yi zāhir,*]

meh-i gerdūn-ı zād: Gökteki aya benzeyen varlık.

1. (G. 57, Beyit 2). [*meh-i gerdūn-ı zād,*]

meh-i tībān: Parlak ay.

1. (G. 134, Beyit 5). [*meh-i tībān,*]

meh-i tībāna: Parlak ay.

1. (G. 117, Beyit 10). [*meh-i tībāna, -a*]

meh-i tībān-ı velāyet: Veliler meclisinin ışıklı ayı // Hz. Ali.

1. (G. 24, Beyit 6). [*meh-i tībān-ı velāyet,*]

mehmel-i beşer: Lüzumsuz, manasız iş yapan insan.

1. (G. 62, Beyit 3). [*mehmel-i beşer,*]

mehmil: Mahmil: deve, fil gibi hayvanların sırtına konan veya insanların omuzlarında taşınan, karşılıklı oturulacak şekilde yapılmış bir çeşit kapalı sepet, tahtirevan, mahfe.

1. Gel bu mufaşşalda oñı bir varak /
Tā bilesin kimdir anıñ **mehmili**
(G. 186, Beyit 11). [*mehmili, -i*]

mehr u talākın virmişim: Boşamak ve nikah bedeli vermek.

1. (G. 157, Beyit 4). [mehr u talākın virmişim, -miş, -im]

mehr-i şāh-ı dīn: Dinin önderi olan Hz. Ali'ye olan sevgi, muhabbet.

1. (G. 176, Beyit 7). [mehr-i şāh-ı dīn,]

mehveş: Ay yüzlü // Ay gibi güzel yüzlü sevgili.

1. Cān hālvetine ol dem bir mehveş-ile hemdem / Qandil-i mihr u māha şems lakin ne hācet (G. 12, Beyit 3). [mehveş-ile, -ile]

mekān: Yer, mahal; durulan, oturulan yer, ev, mesken, ikāmetgāh.

1. 'Alīdür her maḥall her mekānda hāzır u nāzır / Nazar her hānde kim kılsañ güneş tek anda zāhir gör (G. 66, Beyit 2). [mekānda, -da]
2. Me'vā-yı ḥaḳīkatde ḥaḳqıñ zātına mahsūs / Fıtratda yine vāsıta-yı

kevn u mekāndur (G. 72, Beyit 8). [mekāndur, -dur]

3. Ehl-i beyte 'arz-ı imān eyle ger cennet gerek / Ya'ni mü'minler mekāndır behişt-i mu'tedil (G. 144, Beyit 11). [mekāndır, -ı, -dır]

4. Seyr-i cennetdir mekānı kim ki oldı cān fedā / Munda ol şāh-ı emīr-i şehriyārıñ 'aşqına (G. 172, Beyit 3). [mekānı, -ı]

5. Ey humā-yı sidre bir dem bu mekāna siyr kııl / Qülle-yi qāf-ı qadīmdür cism-i 'anqādur nefes (G. 110, Beyit 6). [mekāna, -a]

6. Qatreden 'ummāna şāmildir güneşden zerreye / Hālī olmaz ya'ni andan her mekān u zamān (G. 162, Beyit 7). [mekān,]

7. Hükmine 'arş u ferş u mekīn u mekān mutī' / Şems u kamer kevākib u leyl u nehār fetḥ (G. 39, Beyit 7). [mekān,]

mekān-ı bāb-ı der-bāb: Mekanın kapısı.

1. (G. 2, Beyit 13). [mekân-ı bāb-ı der-bāb,]

mekân-ı maʿrifet: Hüner mahalli, hüner yeri.

1. (G. 18, Beyit 7). [mekân-ı maʿrifet,]

mekîn: Oturan, bir yere yerleşen.

1. Hükmine ʿarş u ferş u **mekîn** u mekân mutîc / Şems u kamer kevâkib u leyl u nehâr feth (G. 39, Beyit 7). [mekîn,]

mekkâr kalb: Kalbi hile ile dolu olan (kimse).

1. (G. 4, Beyit 9). [mekkâr kalb,]

mekkâre-yi ʿayyâreniñ: Aldatan hilekar.

1. (G. 73, Beyit 3). [mekkâre-yi ʿayyâreniñ, -niñ]

mekr: Hile, düzen, aldatma.

1. Kılmasun **mekr-ile** meydân-ı Muḥammedden kaçan / Cānfedâlık menziline şâh-ı merdân-ile baḥş (G. 26, Beyit 3). [mekr-ile, -ile]

2. Kıl ḥazer **mekrinden** ol mekkâre-yi ʿayyâreniñ / Kimseye cānâne olmaz çünki kaçdı cānedur (G. 73, Beyit 3). [mekrinden, -i, -n, -den]

3. Olmasa her şeyḫ şüfi ger ʿAlîniñ peyrevi / Azdurur deşt-i zelâletde onı **mekrile** gul (G. 147, Beyit 10). [mekrile, -ile]

4. İtmek ister **mekr** ʿaceb u ḥile u tezvîr-ilen / Cāhil u nādâni gör ʿallâm-ı Qurʿân-ile baḥş (G. 26, Beyit 8). [mekr,]

5. Çün ḥarām oldu tevekkül ʿâleminde **mekr** u keyd / ʿAşıkıñ seyf u şinâni şıdķ-ı teslîm-i rızâ (G. 47, Beyit 5). [mekr,]

mekr idüb: Hile yapmak.

1. (G. 53, Beyit 8). [mekr idüb, -üb]

mekteb: Okul.

1. Almayınca ey velî ʿilm-i velâyetden sabaḫ / Olmadı hiç kimseye bu **mektebde** şâhib-i ihtilâḫ (G. 35, Beyit 3). [mektebde, -de]

2. Mektebinde ‘aql-ı küll bir tıfl-ı
ebced-hānıdır / Murtażādır ya‘ni
üstād-ı pīristān-ı ‘aşk (G. 131,
Beyit 8). [mektebinde, -i, -n, -de]

mekteb-hāne: Ders verilen yer // okul.

1. Dersimiz ‘ilm-i ledünnīdür haber
dutmaz faķih / Hızrdur tanı bu
mekteb-hānede üstādımız (G. 92,
Beyit 10). [mekteb-hānede, -de]

melāik: Melekler.

1. Çün virir bezm-i kıyāmette şeh-i
merdān kadeh / Çağrışurlar hūr
ğilmān **melāik** nūş-ı cān (G. 37,
Beyit 2). [melāik,]

2. Cinn u ins u hūr u ğilmān u
melāik vahş-ı tayr / Kim ideller
muttaşıl o rahmet-i rahmān
medh (G. 38, Beyit 7). [melāik,]

3. Dilinde nuķ-ı ‘Alīdür teninde
rūh-ı revān / Anıñçün ey beşer
oldıñ **melāike** mescūd (G. 56,
Beyit 5). [melāike, -e]

4. Anıñ hamdin iderler muttaşıl
gökde **melāikler** / Anıñ ‘aşkına

olmuşdur felekler dāimā dāir (G.
66, Beyit 10). [melāikler, -ler]

5. Her tār-ı tūresinden aşıldı miñ
melāik / Maḥzūn-ı dil-perişān
āşüfte u müşevveş (G. 111, Beyit
4). [melāik,]

6. Āstān eyle kūy-ı ka‘be-yi taḥķik
ehline / Secde eyler aña insān u
melāik şubḥ u şām (G. 151, Beyit
7). [melāik,]

7. Ol yüze pervānedir pes **melāik**
tamām / Şu‘le-yi zāt oldur ‘āleme
sırr-ı ‘alen (G. 163, Beyit 5).
[melāik,]

melāmet gösterür: Azarlama, kınama,
yerme, ayıplama, serzeniş.

1. (G. 82, Beyit 5). [melāmet
gösterür, -ür]

melek: Allah katında bulunan ve nur
olarak yaratılan varlıkların her biri.

1. Hūr ğilmān u **melek** cinn u beşer
hükminededür / Şūr-ı İsrāfil u
ḥaşr u neşr u mizān-ı şırāṭ (G. 70,
Beyit 10). [melek,]

2. ‘Alidür menba^c-ı nür-ı velâyet
nür-ı ‘arşullah / **Melekler** farkına
pây-ı turâbı tâc-ı devletdür (G.
80, Beyit 5). [*melekler, -ler*]
3. Olmadı vâkıf seniñ ‘ilmiñe ey
sırr-ı hû / Ney beşer ney **melek** u
ğayr-ı ħudâ-yı ‘alim (G. 159, Beyit
3). [*melek,]*
4. Āferin ħopdı **meleklerden**
felekden dem-be-dem / Lâ-fetâ
illâ ‘Alî lâ seyfe illâ zülfiĳâr (Muh.
2, Beyit 10). [*meleklerden, -ler, -
den*]
5. Ķuĳb-ı felek dâire-i dâir-i aĳĳâb /
Hem **melek** ħaĳĳa mâlik u hem
şâh-nişândur (G. 72, Beyit 2).
[*melek,]*
6. Feth için ol fâtiĳ-i ħayber
çekende zülfiĳâr / ‘Arz ider imân
aña gökden **melek** yerden beşer
(G. 65, Beyit 3). [*melek,]*
7. Himmeti şâh-ı velâyet medĳini
eyler müdâm / Cinn u insân u
melek yeg olmadı güyâ henüz (G.
90, Beyit 11). [*melek,]*

meleküt: *Hükümdarlık, saltanat, azamet.*

1. İrdi lâĳûta bugün kevkebe-i
rif^catimiz / Kem-terin
merĳalemizdür **meleküt** u
ceberüt (G. 91, Beyit 7). [*meleküt,
]*

meleng: *Kendini dünyadan soyutlayan
ilahi aşk sarhoşu.*

1. Men sâĳi-yi bâĳiden için mest u
melengem / Men hemdem hem
fî-nefs u muĳrib-ı çengem (G. 156,
Beyit 1). [*melengem, -em*]

mellâĳ: *Gemici, kaptan.*

1. ‘Alidür ĳudretiñ baĳrına **mellâĳ** /
‘Alidür cüşiniñ dürrine ĳavvâş (G.
36, Beyit 2). [*mellâĳ, -niñ*]

melmüs imiş: *Dokunmuş, işlenmiş.*

1. (G. 3, Beyit 4). [*melmüs imiş,]*

melmüs imiş: *El ile dokunmuş.*

1. (G. 3, Beyit 4). [*melmüs imiş,]*

melmüs-ı zâtullah-imiş: *Allah'ın
varlığıyla yoĳrulmuş, dokunmuş.*

1. (G. 16, Beyit 6). [*melmüs-ı
zâtullah-imiş, -i, -miş*]

melül oldı: Mahzun olmak, kederlenmek.

1. (Müsebba 1, Beyit 19). [melül oldı, -dı]

melül olma: Üzgün, mahzun olmak.

1. (G. 147, Beyit 8). [melül olma, -ma]

melül olmazam: Kederlenmek, gamlanmak.

1. (G. 53, Beyit 2). [melül olmazam, -maz, -am]

mel'un: Allah'ın lanetine uğramış, rahmetinden mahrum kalmış, lanetlenmiş, lanetli.

1. Her kimiñ gönlünde olsa buğz-ı āl-i Muşafā / Olmaz ol **mel'una** añla cennetü'l-me'vā naşib (G. 9, Beyit 10). [mel'una, -a]
2. Sünni u gümrāh **mel'un** münāfiķ kavminiñ / Kesmege başiñ siyāset hanceridir Himmeti (G. 182, Beyit 10). [mel'un,]

memāt: Ölüm.

1. Serçeşme-i hayāt ayırur tanıyın onı / İçer fenāda cām-ı beķā

görmez ol **memāt** (G. 13, Beyit 9).

[memāt,]

memlük-ı sâbık: Eski köle.

1. (G. 23, Beyit 6). [memlük-ı sâbık,]

memsüh: Çirkin duruma getirilmiş, çirkinleştirilmiş.

1. Allahıñ zātına zāt-ı 'Alī **memsüh-idi** mülhāk / Henüz ol demde maḥlūk olmamışdı bu iki 'ālem (G. 161, Beyit 7). [memsüh-idi, -i, -di]

memsüs: Emilmiş.

1. Zāt-ı Haydar zāt-ı ḥaķķ **memsüs-imiş** andan virir / On sekiz miñ 'āleme şol aftāb-ı zāt feyz (G. 121, Beyit 4). [memsüs-imiş, --i, -miş]

memzüc itmiş: Karıştırmak.

1. (G. 109, Beyit 9). [memzüc itmiş, -miş]

men: Ben, birinci tekil şahıs zamiri.

1. Nuṭķ-ı ḥaķķam **men** kelām-ı nāṭıķam dir ol veli / Hücce-i burhān-ı 'irfāna ne sened bu sened (G. 50, Beyit 10). [men,]

2. Rızā-yı haqq çün **meni** kırtar bu
guşşadan / Sensin iki cihānda
aḥkem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
6). [*meni, -i*]
3. Menim şāhım imām-ı evliyādur
şāh-ı merdāndur / Emīrū’l-
mü’minīndür server-i meydān-ı
merdāndur (G. 75, Beyit 1).
[*menim, -i, -m*]
4. Saldı şevk-ile özin āteş-i sūzāna
güneş / Kaşd oldur **meni** dīvāne
kimi yāne güneş (G. 117, Beyit 1).
[*meni, -i*]
5. Men didim hicriñ helāk itdi ol
meh didi / Bu cihanda kime ḥār
olur kime ḥurma naşīb (G. 9,
Beyit 2). [*men,]*
6. Oldur muḥālif-i haqq oldur
münāfık-ı dost / Ağyār şordı
menden sen kimsen didim **men**
(G. 23, Beyit 6). [*men,]*
7. Men noқта-yı bāyım didi şol
noқта-yı bādan / Din defterini
bağladılar Ḥaydar-ı vāced (G. 54,
Beyit 4). [*men,]*
8. Men didüm zülfi peyāmın getir
ey bād-ı şabā / Ol gider başıma
sevdā-yı perīşān getirür (G. 71,
Beyit 4). [*men,]*
9. Men sücūd eylerdim ol manzūr-ı
haqqā olmadan / Od su tobraq
yilden aḥsenü’l-ḥüsne henüz (G.
90, Beyit 4). [*men,]*
10. Şol veliyyi haqq ‘Alī dir **men**
kelām-ı nāṭıqam / Bile emr-itdi
bize ol şāhib-i irşādımız (G. 92,
Beyit 8). [*men,]*
11. Oldur muḥālif-i haqq oldur
münāfık-ı dost / Ağyār şordı
menden sen kimsen didim men
(G. 23, Beyit 6). [*menden, -den*]
12. Refiḳ ol munda bir şāhib-ṭarīke /
İşit bunı di **menden** ey qarındāş
(G. 113, Beyit 5). [*menden, -den*]
13. Şordı **menden** müdde’i kimdir
emiriñ men didim / Ḥayberi
vīrān idendir ‘anterin başın
kesen (G. 168, Beyit 3). [*menden, -
den*]

14. Her kim onuñ kıymaz **mene** şıdık-
ile olsa ayāz / Tāli'ci mes'ūd işi
Maħmūd olur bil 'ākıbet (G. 17,
Beyit 10). [mene, -e]
15. Cāhil-i nākış bu kılı mu'teber
dutmaz ne ğam / Bu **menim** doğru
sözüm bir kāmil insānedür (G. 73,
Beyit 7). [menim, -i, -m]
16. Menim şāhım imām-ı evliyādur
şāh-ı merdāndur / Emīrül-
mü'minīndür server-i meydān-ı
merdāndur (G. 74, Beyit 1).
[menim, -i, -m]
17. Ol kelāmullah-ı nāṭık mazhār-ı
ḥarf-i nuḳṭ / Ḥarb vaḳtinde
menem dir kef he elif sin ayın şād
(G. 46, Beyit 7). [menem, -em]
18. Tütüyā-yı rüşen-i kühl-i
cevāhirdür **menim** / 'Aynıma
ḥāk-i der-i devlet sera-yı ehl-i
beyt (G. 19, Beyit 2). [menim, -im
]
19. Bu **menim** kalbimde ol şāh-ı
kadīmiñ ḥaḳḳ bilür / Ḥubb-ı āl-ı
dīn-i imāndur ezelden tā ebed (G.
49, Beyit 2). [menim, -im]
20. Menim şāhım 'Aliyü'l-
murtażādur / Velī-yi ḥaḳḳ vaşī-yi
Muştafādur (G. 64, Beyit 1).
[menim, -im]
21. Menim şinemde çün naḳş-ı
ḥacerdür / 'Alī mihr ki hergiz
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10).
[menim, -im]
22. 'Alī mihr **menim** cānımda çün
naḳş-ı ḥacer kām / Eger tūfān
ḳopar bir ḥarfi aniñ olmaya zāil
(G. 145, Beyit 11). [menim, -im]
23. Menim mihr-i 'Alīdür rüz-ı hīcā /
Dīvānım cevşen-i seyfi sinānım
(G. 158, Beyit 10). [menim, -im]
24. Menim şāhım ḳuşemşemdür
ḳuşemşem / Kim ol zāt-ı
mücessemdir mücessem (G. 160,
Beyit 1). [menim, -im]
25. Ger cümle ḥalk-ı rüy-ı zemīn olsa
düşmenim / Ḥarb-itmege 'adū ile
bu 'arşada **menim** (Müsebbā 1,
Beyit 37). [menim, -im]

26. Men ki ‘anķāyam vücūd-ı ķāfi
gözler gözlerim / Levh-i dilde
‘ayn u şin u ķafi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 1). [men,]
27. Men otuz iki ĥarfem hem baĥr
hemi zārfam / Hem şūret hem
ma‘nī hem ĥaţţam u hem ĥālem
(G. 155, Beyit 3). [men,]
28. ‘Ūd ‘aceb u ŧanbūr hem dāire
zelzālem / **Men** Himmetiyem
‘āşık ‘aşkında ĥakķıñ şādık (G.
155, Beyit 11). [men,]
29. Men sākī-yi bākīden ićen mest u
melengem / **Men** hemdem hem
fī-nefs u muţrıb-ı ćengem (G. 156,
Beyit 1). [men,]
30. Men sākī-yi bākīden ićen mest u
melengem / **Men** hemdem hem
fī-nefs u muţrıb-ı ćengem (G. 156,
Beyit 1). [men,]
31. Men yek ceĥet şādık-ı yek reng-i
‘Aliyem / Sen sānmaki bir kōhne
müselmān-ı du-rengem (G. 156,
Beyit 3). [men,]
32. Men mest-i elestem ķadeĥ-i ķālū
belādan / Aĥmak şaĥınur ya‘ni ki
deng-i mey-i bengem (G. 156,
Beyit 11). [men,]
33. Ağyār şordı **menden** sen kimsen
didim men / Bir ‘āşık-ı belākeş
memlūk-ı sābık dost (G. 23, Beyit
6). [menden, -den]
34. Ağyār şordı menden sen kimsen
didim **men** / Bir ‘āşık-ı belākeş
memlūk-ı sābık dost (G. 23, Beyit
6). [men,]
35. Cem‘ ićinde sordı **menden** bir
ĥarīf-i ĥakķ-şinās / Didi ey ‘arīf
neden yandurmaz ehl-i Ĥille şem‘
(G. 123, Beyit 9). [menden, -den]
36. Men didim ki şem‘ insān bezmine
lāyıkdurur / Pāygāĥ ićinde neyler
yandurub ĥar gelle şem‘ (G. 123,
Beyit 10). [men,]
37. Şāĥ-bāz-ı burc-ı lāĥūtiyem **men**
şeyyāĥ-ı ćarĥ / Ĥīle u tezvīr u
dām-ı dāneden müstaĥnīyim (G.
157, Beyit 8). [men,]

38. Şordı menden müdde'î kimdir
emiriñ **men** didim / H̄ayberi
vīrān idendir 'anterin başın
kesen (G. 168, Beyit 3). [men,]
39. Gāh gebr-idim gāh tersā gāhi
Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir er **meni** (G.
187, Beyit 1). [meni, -i]
40. Rehberi dīn mürşid-i kāmīl
imām-ı evliyā / Hādi oldu haqq
tarīki başladı H̄aydar **meni** (G.
187, Beyit 2). [meni, -i]
41. Kılmışım üstād-ı 'aşka bi'at-ı kālū
belā / Özü tek cāhil sāhur ol sālik-
i ebter **meni** (G. 187, Beyit 3).
[meni, -i]
42. Muṭlaqım ferdim yolında
H̄aydariñ her şebelden / Bu
cihettendir ki müşrikler oğur
kāfer **meni** (G. 187, Beyit 4).
[meni, -i]
43. H̄aqq bilür müstağniyim bu
haşmete baş egmezem / Virseler
ger rūmu delālet eylese kayşer
meni (G. 187, Beyit 5). [meni, -i]
44. Şol erenler serveriniñ itlerine
bendeyem / Hoş sa'adetdir iderse
kelbine çāker **meni** (G. 187, Beyit
6). [meni, -i]
45. Derdem fiṭrat-ı 'Alīyyü'l-murtażā
mihri-ilen / Kıldı taḥmīr-i sirişte
ḥālīk-ı ekber **meni** (G. 187, Beyit
7). [meni, -i]
46. Bu seferde hem-rehim hem-
maḥfilim ol māh-ilen / Gör ki
ayırmağ diler andan raḳīb-i ḥar
meni (G. 187, Beyit 8). [meni, -i]
47. Sorğu olmaz sarhoş-ı divāneye ey
Himmeti / Esredübdır
cur'asından sākī-yi kevşer **meni**
(G. 187, Beyit 11). [meni, -i]
48. Cism u cānım ser-be-ser şāh-ı
velāyet mülkidir / Haddi yoḥdur
yandura maḥşer günü āzer **meni**
(G. 187, Beyit 10). [meni, -i]
49. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ bu arada
ey müdde'î / Cān-ı dilden
sevmişem men dilberi dilber
meni (G. 187, Beyit 9). [meni, -i]
50. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ bu arada
ey müdde'î / Cān-ı dilden

sevmişem **men** dilberi dilber
meni (G. 187, Beyit 9). [men,]

men: Ben, birinci tekil şahıs zamiri //
Himmeti.

1. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge
ğayrıñ sevgisi / Hakk bilür
yohdur **menim** göñlümde pinhân
‘alen (G. 168, Beyit 10). [menim, -
im]

2. Bir cova degmez katımda māl u
mülk u taht-ı cāh / Mihr-i
‘aşkıñdur **menim** genc-i nihānım
şāh şāh (G. 171, Beyit 11).
[menim, -im]

3. Himmeti neyler bu dünyā
lezzetiñ sensen **menim** / Mağzen-
i dīnār-ı genc-i dürr-i kānım şāh
şāh (G. 171, Beyit 12). [menim, -
im]

4. Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-Hasan yā
Büturāb / Hubb-ı evlād-ı ‘Alī rūh-
ı revānımdır **menim** (Muh. 3,
Beyit 18). [menim, -im]

5. Mai-yi imān ‘aşk u ‘aql u
cānımdır **menim** / Dāniş-i idrāk

‘ilm-i cāvidānımdır **menim** (Muh.
3, Beyit 19). [menim, -im]

6. Mai-yi imān ‘aşk u ‘aql u
cānımdır **menim** / Dāniş-i idrāk
‘ilm-i cāvidānımdır **menim** (Muh.
3, Beyit 19). [menim, -im]

7. Dāimā evşāf-ı dilde dāsītānımdır
menim / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-
Hasan yā Büturāb (Muh. 3, Beyit
20). [menim, -im]

8. Ger münāfıklar **meni** şed pāre
kılrsa dönmezem / Hakk tariğinde
tamām-ı heşt-i çāriñ ‘aşkına (G.
172, Beyit 4). [meni, -i]

men ‘araf: "Men arefe nefsehu fe-kat
arefe rabbehu" "Kim kendini tanıdıysa
rabbide tanıdı" hadisine işaret
etmektedir.

1. (G. 53, Beyit 11). [men ‘araf,]

men ‘aref ‘ilmiñ: "men arefe nefsehu
fekad arefe rabbehu" nefsini bilen
rabbini bilir hadisi.

1. (G. 18, Beyit 4). [men ‘aref ‘ilmiñ,
-ñ]

men ʿarefe: Her kim ki nefsinı tanır işte o zaman Rabb'ini tanır sözüne işaret olunmaktadır.

1. (G. 131, Beyit 9). [men ʿarefe,]

menāhî: Dinen yasaklanmış şeyler.

1. Beridür fuḥş-ı ʿiṣyān u ḥaṭā u her **menāhîden** / İmām-ı pāk-i maʿşūm u muḳaddes ṭayyib u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [menāhîden, -den]

menāt: İslamdan önce Arapların Kabe'de bulunan putlarından biri.

1. ʿAlî dīdārına kıl secde-yi şükr / Uş at Lāt u **Menāt** sahlama ḥāc (G. 29, Beyit 10). [menāt,]

menāzil itmeyen: Hedefe varmak, ulaşmak.

1. (G. 105, Beyit 3). [menāzil itmeyen, -me, -y, -en]

menbaʿ: Kaynak.

1. Baḥr-ı vaḥdet kim onuñ emvācıdur bu kāʿināt / **Menbaʿ** ol baḥr-ı bī-pāyān bizden kıl ṭaleb (G. 8, Beyit 3). [menbaʿ,]

menbaʿ-ı baḥr-ı ḥayāt: Hayat denizinin kaynağı.

1. (G. 81, Beyit 10). [menbaʿ-ı baḥr-ı ḥayāt,]

menbaʿ-ı baḥr-ı kerem: Cömertlik denizinin kaynağı // Allah'ın cömertliğine işaret etmektedir.

1. (G. 9, Beyit 6). [menbaʿ-ı baḥr-ı kerem,]

menbaʿ-ı cūdiñ: Cömertlik kaynağı.

1. (G. 127, Beyit 7). [menbaʿ-ı cūdiñ, -iñ]

menbaʿ-ı deryā-yı ervāḥ: Ruh denizinin kaynağı.

1. (G. 36, Beyit 5). [menbaʿ-ı deryā-yı ervāḥ,]

menbaʿ-ı deryā-yı ḥayāt bir kemteriñ suyudur: Hayat denizinin kaynağı değersiz, itibarsız bir sudur // Hayat gelip geçicidir; çok değer yüklemek anlamsızdır.

1. (G. 14, Beyit 2). [menbaʿ-ı deryā-yı ḥayāt bir kemteriñ suyudur,]

menba^ç-1 deryā-yı ʿilm u hilm: *Bilim ve yumuşak huyluluk denizinin kaynağı.*

1. (G. 184, Beyit 6). [menba^ç-1 deryā-yı ʿilm u hilm,]

menba^ç-1 deryā-yı rahmet: *Rahmet denizinin kaynağı.*

1. (G. 66, Beyit 1). [menba^ç-1 deryā-yı rahmet,]

menba^ç-1 ervāh-ı baħr: *Ruhlar denizinin kaynağı.*

1. (G. 165, Beyit 1). [menba^ç-1 ervāh-ı baħr,]

menbā^ç-1 ihsān: *Lütuf kaynağı, ihsanın kaynağı.*

1. (G. 38, Beyit 9). [menbā^ç-1 ihsān,]

menba^ç-1 ihsān-ı kerem: *İyilikte cömertliğin kaynağı // Hz. Muhammed.*

1. (G. 21, Beyit 1). [menba^ç-1 ihsān-ı kerem,]

menba^ç-1 luṭf u kerāmet: *Cömertlik ve mucizelerin kaynağı.*

1. (G. 84, Beyit 10). [menba^ç-1 luṭf u kerāmet,]

menba^ç-1 ma^çnā: *Mana kaynağı.*

1. (G. 18, Beyit 3). [menba^ç-1 ma^çnā,]

menba^ç-1 nūr-ı velāyet: *Velilik nurunun kaynağı.*

1. (G. 80, Beyit 5). [menba^ç-1 nūr-ı velāyet,]

menba^ç-1 nuṭk: *Sözün kaynağı.*

1. (G. 110, Beyit 4). [menba^ç-1 nuṭk,]

menba^ç-1 velāyet: *Velilik kaynağı.*

1. (Muh. 1, Beyit 3). [menba^ç-1 velāyet,]

2. (Muh. 1, Beyit 5). [menba^ç-1 velāyet,]

3. (Muh. 1, Beyit 8). [menba^ç-1 velāyet,]

4. (Muh. 1, Beyit 23). [menba^ç-1 velāyet,]

5. (Muh. 1, Beyit 20). [menba^ç-1 velāyet,]

6. (Muh. 1, Beyit 18). [menba^ç-1 velāyet,]

7. (Muh. 1, Beyit 15). [menba^ç-1 velāyet,]

8. (Muh. 1, Beyit 13). [menba^ç-1 velāyet,]

9. (Muh. 1, Beyit 10). [*menba‘ı velāyet,*]

menba‘u’l-ilāf: *Dostluğun kaynağı.*

1. Ādem evvel ‘Alidir mālīkū’l-mülk-i vücūd / Kān-ı cūd ol
menba‘u’l-ilāfi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 5). [*menba‘u’l-ilāfi, -ı*]

menfa‘at bulmadı: *Yarar sağlamak, çıkar sağlamak.*

1. (G. 17, Beyit 13). [*menfa‘at bulmadı, -ma, -dı*]

menkıbet: *Menkıbe, övünülecek hikaye.*

1. Söyle ey dil Hāydar-ı kerrāra dāim **menkıbet** / Ger dilersen dīn u ‘uqbāda haqqdan mağfiret (G. 17, Beyit 1). [*menkıbet,*]

2. Ma‘nīde ‘Alī **menkıbeti** mişl-i cevāhir / Bu Himmetīniñ şinesini çün ma‘den-i kāndur (G. 72, Beyit 12). [*menkıbeti, -i*]

menşüb: *Mensup, bir yere ait.*

1. Dokkuz eflākı bir **menşübde** ol şāh māt eyler / ‘Alī bu mihr u

māh u kevkebe emritmese doğmaz (G. 76, Beyit 6). [*menşübde, -de*]

menşür: *Padişahın rütbe verdiği gösteren ferman.*

1. Hātm oldı ol habībiñ şānına menşür-ı hüsn / Çekdi ol **menşūra** dest-i gayb-ı tuğrā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 9). [*menşūra, -a*]

menşür-ı emr-i dāver: *Fermanı olan adaletli hükümdar.*

1. (G. 174, Beyit 10). [*menşür-ı emr-i dāver,*]

menşür-ı hüsn: *Güzelliğin yayan prizma.*

1. (G. 10, Beyit 9). [*menşür-ı hüsn,*]

menzil: *Varılacak yer, yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak.*

1. “Lī-ma‘allah” **menzilinde** Muşafā şems-i münīr / Murtazā çün mah-ı tābāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 7). [*menzilinde, -i, -n, -de*]

2. Tevekkül **menziline** olmuşam
ihlaş-la sâkin / ‘Alî yolunda her
ne gelse şâkerem şâbir (G. 66,
Beyit 19). [menziline, -i, -n, -de]
3. ‘Âleme bir nūr-ı vāhiddür bir
menzili bildirmege / Oldı hürşid
kamer işbât ivinde yüz-be-yüz (G.
89, Beyit 2). [menzili, -i]
4. On iki burc bu yeddi yulduza
menzil véren / Fā‘il bu çerh-i
nuh-pergâr sensin yâ ‘Alî (G. 189,
Beyit 3). [menzili,]
5. Ey kâsîm-i nâr u cennet kim ki
Hâkîk bilmez seni / **Menzili** onuñ
cehennemdür cehennem yâ ‘Alî (G.
190, Beyit 10). [menzili, -i]

menzil almaz: Yol almak; hedefe
ulaşmak.

1. (G. 55, Beyit 8). [menzil almaz, -
maz]

menzil kesmek: Hedefe ulaşmak istemek.

1. (G. 149, Beyit 2). [menzil kesmek,
]

menzil olmaz: Mesken olmak, mekan
olmak.

1. (G. 88, Beyit 7). [menzil olmaz, -
maz]

menzilet: Derece, rütbe.

1. Enbiyâ-yı mürselîn başında çün
tâc-ı şeref / Şâh-ı ‘Alî **menzilet**
sen kim turâb-ı maqđemiñ (G.
127, Beyit 3). [menzilet,]

menzil-i a‘lâyi: Yüce, ulu hedef.

1. (G. 154, Beyit 5). [menzil-i a‘lâyi, -
y, -i]

menzil-i cānān: Sevgilinin yolu //
sevgilinin kalbi.

1. (G. 8, Beyit 1). [menzil-i cānān,]

menzil-i ednādur: Aşağı, aşağılık bir
hedef.

1. (G. 107, Beyit 7). [menzil-i
ednādur, -dur]

menzür: Manzur: Maksut, istenilen şey,
arzu, gaye.

1. Menzūrum ol dem hâkîkdan bađ-ı
cemāl-i Yūsuf / Reyhān u nergis

u gül yā yāsemen ne hācet (G. 12,
Beyit 7). [menzūrum, -u, -m]

merd: Cesur, yiğit, sözüne sadık.

1. Merd iseñ zerķ u riyādan geķ
hevā-yı hırsı koy / İHTiyār eyle
‘Alī yolunda faķr u meskenet (G.
17, Beyit 4). [merd,]
2. Kim yaħasıñ ķurtarur ķengden
anıñ **merd-imiş** / ‘Ālem-i ma‘nide
ol bir ‘aşıķ-ı merdānedür (G. 73,
Beyit 6). [merd-imiş, --i, -miş]
3. Merd-iseñ meydān içinde ķıl şeh-
i meydānı medħ / Ğāzī-yi düldül-
süvār server-i merdān medħ (G.
38, Beyit 1). [merd-iseñ, --i, -se, -ñ
]
4. Merd-iseñ meydān içinde ķıl şeh-
i meydānı medħ / Ğāzī-yi düldül-
süvār server-i merdānı medħ (G.
39, Beyit 1). [merd-iseñ, --i, -se, -ñ
]
5. Cān u gözin aç ey birāder **merd**
iseñ merdāne baħ / Ger ulū’l-
ebşār-iseñ ol server-i merdāne
baħ (G. 42, Beyit 1). [merd,]
6. Ger ulū’l-ebşār-iseñ ol server-i
merdāne baħ / Cān u gözin aç ey
birāder **merd** iseñ merdāne baħ
(G. 41, Beyit 1). [merd,]
7. Bende-i şāh olmaķ istersen ayā
āzāde **merd** / Vir ‘Alī ‘aşıķına nān-
ı germ u āb-ı serd (G. 52, Beyit 1).
[merd,]
8. Merd-iseñ şol itdüğiñ iķrāra
muħkemdür bugün / Eylemez
her kim ki erdür süstpeymān-ile
‘ahd (G. 57, Beyit 6). [merd-iseñ, -
i, -se, -ñ]
9. Merdüm deyüben ma‘reke
eylemesün lāf / Her nākes-i
kennās-ı dağal mümsik-i nāsik (G.
107, Beyit 3). [merdüm, -üm]
10. ‘Āşıķıñ ser-virmeye bu yolda
da‘vāsı gerek / Her kim ol
merdüm dir da‘vāya ma‘nāsı
gerek (G. 141, Beyit 1). [merdüm,
-üm]
11. Gel vücūduñ kişverinden leşker-i
şeytānı sür / Olma ‘āciz **merd-
iseñ** bu kelb-i nefse ķādir ol (G.

149, Beyit 3). [*merd-iseñ, -i, -se, -ñ*]

12. Girme ʔarık-i ʕaşka ey Himmeti refiķiñ / Bir rind ferd u **merd** u merdāne olmayınca (G. 170, Beyit 11). [*merd,]*

merdān: *Yiğitler, erkekler.*

1. Cān u gözin aç ey birāder merd iseñ **merdāne** baḡ / Ger ulū'l-ebşār-iseñ ol server-i **merdāne** baḡ (G. 42, Beyit 1). [*merdāne, -e*]

2. Ger ulū'l-ebşār-iseñ ol server-i **merdāne** baḡ / Cān u gözin aç ey birāder merd iseñ **merdāne** baḡ (G. 41, Beyit 1). [*merdāne, -e*]

3. Kesdi evvel başını ʔop eyledi **merdānımız** / Girdi bu meydāna ʕevgān velāyet ʕaşkına (G. 96, Beyit 10). [*merdānımız, -i, -mız*]

merdāne: *Erkeğe yaraşır biçimde, erkekçe.*

1. Uşbu ʔūfan celālinden ger istersen necāt / Çıḡ velāyet evcine ʕankā-şifat **merdāne** ūc (G. 30, Beyit 4). [*merdāne,]*

2. Himmeti ser virmege mestāne gel **merdānedür** / ʕAşķ-ilen ķurbān olur ʕarşa-yı meydanda ķoc (G. 30, Beyit 12). [*merdānedür, -dür*]

3. Himmeti **merdāne** şāh-ı zūlfikāriñ ʕaşkına / Tiğ-ı tevḡid ile şadr-ı sineñi kıl inşirāḡ (G. 35, Beyit 11). [*merdāne,]*

4. Kim ki iḡlāşla ol servere **merdāne** gider / Ḥaķķ bilür ḡaķķ yolına ʕaşķ-ile merdane gider (G. 77, Beyit 1). [*merdāne,]*

5. Kim ki iḡlāşla ol servere merdāne gider / Ḥaķķ bilür ḡaķķ yolına ʕaşķ-ile **merdane** gider (G. 77, Beyit 1). [*merdane,]*

6. Ḥaydar kimi iḡlāş-la **merdāne** bu yolda / Ser virmeyene aʕlem-i ekrem dimek olmaz (G. 97, Beyit 8). [*merdāne,]*

7. ʕAlı yolunda her kim oynadur baş / Kim ol meydān eri **merdāne** şābāş (G. 113, Beyit 1). [*merdāne,]*

8. Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān
oldı / Girdi **merdāne** ‘Alī ‘aşkına
meydāna güneş (G. 117, Beyit 5).
[merdāne,]

9. ‘Ahd-ı peymān eylediñ çün şāh-
ilen rüz-ı ezel / Sadık ol kavlinde
her hükmeylese **merdāne** çek (G.
138, Beyit 3). [merdāne,]

10. Girme tārīk-i ‘aşka ey Himmeti
refiķiñ / Bir rind ferd u merd u
merdāne olmayınca (G. 170, Beyit
11). [merdāne,]

11. Şeh-süvār-ı dīn ‘Alīdür server-i
merdāne baş / Ey gönül vir
‘aşkına ol serveriñ **merdāne** baş
(G. 112, Beyit 1). [merdāne,]

12. Hıdmet kemerin bağlaya şol
‘arşa-yı ‘aşka / **Merdāne** gire
kılmaya bir özge taḥayyül (G. 146,
Beyit 3). [merdāne,]

13. Hakk tārīkinde bu ‘özü-i lengi koy
merdāne çek / Çünkü olduñ
hāmīl-i bār-ı emānet izül (G. 147,
Beyit 5). [merdāne,]

14. Himmeti **merdānedür** ‘ahdın üste
muḥkem ol / Çün kālū belādan
eylediñ ikrār-ı hakk (G. 135, Beyit
12). [merdānedür, -dür]

merdāne gel: Yiğitçe gel.

1. (G. 150, Beyit 1). [merdāne gel,]

merd-i ‘ākıl: Akıl sahibi yiğit.

1. (G. 170, Beyit 2). [merd-i ‘ākıl,]

merd-i ‘āşık: Yiğit aşık.

1. (G. 137, Beyit 1). [merd-i ‘āşık,]

merd-i merdān: Yiğitler, yiğidi.

1. (G. 89, Beyit 11). [merd-i merdān,
]

merd-i meydān: Savaş meydanlarının en
yiğit kişisi.

1. (G. 10, Beyit 11). [merd-i meydān,
]

merd-i meydān-ı velāyet: Velilik
meydanının yiğidi.

1. (G. 57, Beyit 1). [merd-i meydān-ı
velāyet,]

merd-i müflis: İflas eden yiğit.

1. (G. 104, Beyit 3). [merd-i müflis,]

merd-i şaff-ı cengem: *Savaş saflarındaki yiğit.*

1. (G. 156, Beyit 7). [*merd-i şaff-ı cengem, -em*]

merd-i şāhib-idrāk: *Anlayış sahibi olan insan.*

1. (G. 111, Beyit 7). [*merd-i şāhib-idrāk,]*

merdūd: *Reddolunmuş, kabul olunmayıp geri döndürülmüş.*

1. Her kimiñ Hāydar degil haqqdan imamı kıblesi / Kılmaz ol **merdūde** hergiz kılduğı tā‘at feyz (G. 121, Beyit 8). [*merdūde, -e*]
2. Hasedden ol cedeliñ geçdi boynuna çenber / Cihānda tā bī-ebed oldı la‘net ol **merdūd** (G. 56, Beyit 7). [*merdūd,]*

merdüm-firīb: *İnsanı aldatan/aldatıcı.*

1. Kim gönül virse oña bir bī-ħaber-i dīvānedür / Gösterür cilve perī şeklinde ol **merdüm-firīb** (G. 73, Beyit 2). [*merdüm-firīb,]*

merğzār: *Çayırılık, çimenli ve sulak yer.*

1. Avlasa bu **merğzārı** dehr şol şayyād aña / Misl-i ‘amr u ‘anterīdür gāzanferdūr şikār (G. 61, Beyit 9). [*merğzārı, -ı*]

merğ-zār-ı ‘arşda: *Gökyüzü bahçesi.*

1. (G. 98, Beyit 10). [*merğ-zār-ı ‘arşda, -da*]

merğzār-ı cennetü’l-me’vāyı: *İçinde şehit ve müminlerin yer alacağı cennet bahçesi.*

1. (G. 154, Beyit 7). [*merğzār-ı cennetü’l-me’vāyı, -y, -ı*]

merğzār-ı gülşen-i ‘aşkıñ: *Aşkın gül bahçesi.*

1. (G. 154, Beyit 7). [*merğzār-ı gülşen-i ‘aşkıñ, -ım*]

merħale: *Derece, basamak, aşama, evre.*

1. Bu **merħalede** tā ebed erbāb-ı vefā ruħ / Çııħ perdeden ey mäh-ı felek keşf-i hicāb it (G. 44, Beyit 11). [*merħalede, -de*]
2. (G. 44, Beyit 11). [*merħalede, -de*]
3. İrdi lāħūta bugün kevkebe-i rif‘atimiz / Kem-terīn

merhalemizdür melekūt u
ceberūt (G. 91, Beyit 7).
[merhalemizdür, -miz, -dür]

merkeb: Eşek.

1. Emrine rām olduğ-çün şems
şāhıñ oña / Bu cihetde **merkeb**
oldı çarhı meydānında şir (G. 68,
Beyit 5). [merkeb,]

merkeb: Binek hayvanı, binilen şey.

1. Hāk-i rāhı olmışam bir şeh-süvār-
ı izzetiñ / Bir nefesde **merkebi**
anıñ süreyyādan geçer (G. 79,
Beyit 9). [merkebi, -i]

merkez-i dil: Gönlün merkezi.

1. (G. 180, Beyit 9). [merkez-i dil,]

merre: Defa, kere.

1. Kāf-ı nūndan ʿālemi imkān iden
perverdigār / Yeddi **merre** baħr
dokuz keyvān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 1). [merre,]

mertebe: Derece, basamak, rütbe.

1. Mertebe bābında zātıñ haqq bilür
ol hāceniñ / Bendesiniñ

bendesidür niçe Maħmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [mertebe,]

2. Kelbiniñ kelbiyüz ihlāş-la ol şir-i
haqqıñ / Ķurb-ı hażretde budur
mertebemiz izzetimiz (G. 91,
Beyit 6). [mertebemiz, -miz]

mervānī: Emevilerin dördüncü
halifesinin adı, Mervan.

1. Hāricī u Himmetī **mervānī** u
müşrik degil / Tābiʿ-i āl-i ʿAlī
haqq leşkeridir Himmetī (G. 182,
Beyit 2). [mervānī,]

meryem: Hz.İsa'nın annesi.

1. Kelām-ı nāṭıkdır mesīhiñ atası
fehmi it / Anıñçün nefhe-yi
rūhü'l-eminden aldı **Meryem** dem
(G. 152, Beyit 6). [meryem,]

meryem-i mesihādur: Hz. İsa.

1. (G. 110, Beyit 1). [meryem-i
mesihādur, -dur]

meşāf eyler: Savaşmak, harbetmek.

1. (G. 75, Beyit 11). [meşāf eyler, -r]

meşāf kıldı: Savaşmak.

1. (G. 125, Beyit 8). [meşāf kıldı, -dı]

meş'al: Yol gösteren, önder olan ışık.

1. Şol güneşi görmedi huffāş fāş /
Şöyle kim ebşār-ı 'amā **meş'ali** (G.
186, Beyit 8). [*meş'ali, -i*]

meş'ale-i mihr u māhı: Güneş ve ay
kandili.

1. (G. 43, Beyit 4). [*meş'ale-i mihr u
māhı, -i*]

meş'ale-yi nār: Meşalenin ateşi.

1. (G. 180, Beyit 10). [*meş'ale-yi nār,
]*

meş'al-i hürşid: Güneş meşalesi.

1. (G. 168, Beyit 7). [*meş'al-i hürşid,
]*
2. (G. 181, Beyit 14). [*meş'al-i
hürşid,]*

meş'al-i hürşid-i tábandır: Parlak güneşin
ışığı.

1. (G. 181, Beyit 14). [*meş'al-i
hürşid-i tábandır, -dır*]

meş'al-i mihr u meh: Güneş ve ayın
meşalesi, yol göstericiliği.

1. (G. 86, Beyit 5). [*meş'al-i mihr u
meh,]*

meş'al-i mişkāt: Meşale oyuğu.

1. (G. 121, Beyit 7). [*meş'al-i mişkāt,
]*

meş'al-ı tábān: Parlak yol gösteren ışık.

1. (G. 59, Beyit 4). [*meş'al-ı tábān,]*

meş'al-i tábān-ı çarh: Feleğin parlak
meşalesi // güneş.

1. (G. 42, Beyit 3). [*meş'al-i tábān-ı
çarh,]*

meşām-ı cān: Can burnu.

1. (G. 183, Beyit 7). [*meşām-ı cān,]*

mescid: Mescit, Müslümanların vakit
namazlarını kılmaları ve ibâdetlerini
yerine getirmeleri için yapılan, içinde
cuma ve bayram namazları kılınmayan
minâresiz, minbersiz küçük cāmi.

1. Otuz üç miñ otuz yıl geçmişdi ey
birâder / **Mescide** egleşmişdi
eşhâb-ile peygamber (Muh. 1,
Beyit 14). [*mescide, -e*]

mescidü'l-akşā: Kudüs'te Süleymân
aleyhisselâm tarafından yaptırılan
mescid. Beyt-i Mukaddes (Makdis).

1. Āb-ı zemzenden turābı maḳdemi yegdür maña / Āsıtānı **Mescidü'l-Aḳṣā** irür kũy-ı ḥicāz (G. 83, Beyit 2). [*mescidü'l-aḳṣā,*]

mescūd: *Secde edilen.*

1. Ka'be-yi kũ-yı murtaẓādır andan özge 'ārife / Oldı **mescūd** her but-ḥāne u deyr-i kühen (G. 168, Beyit 9). [*mescūd,*]

mescūd oldıñ: *Secde eden (kimse) olmak.*

1. (G. 56, Beyit 5). [*mescūd oldıñ, -dı, -ñ*]

mescūd-ı melek: *Meleklerin secde ettiđi.*

1. (G. 91, Beyit 10). [*mescūd-ı melek,*]

mesel: *Örnek, benzer; atasözü.*

1. **Meşelde** kevkeb-imiş serbeser siyāh velī / 'Alī bu kevkeb içinde mişāl-i māh-ı münir (G. 67, Beyit 5). [*meşelde, -de*]
2. Velāyet nũrı görmez 'Alī medḥinde sem' olmaz / **Meşelde** kör u kerdür ehl-i ğaflet kör u

kerden geç (G. 32, Beyit 10). [*meşelde, -de*]

3. Bu **meşelden** bir kitābet fehmi- 'ārifdür ğarez / Şāh bā derviş ehl-i ma'nıye andan ne ḳayd (G. 47, Beyit 2). [*meşelden, -den*]

meşhūd olmadı: *Şahit olunmak.*

1. (G. 56, Beyit 9). [*meşhūd olmadı, -ma, -dı*]

mesih: *Hız. İsa (as) peygamber (Eliyle mesh etmek suretiyle hastaları tedavi ettiği için Hız. İsa'ya Mesih denmiştir. Hız.İsâ'nın öldürülmeyip çarmıha gerilerek göğe kaldırıldığı Nisâ sûresinin 158. âyetinde açıkça bildirilmektedir. Hız. İsâ kıyâmete yakın dünyaya inecek Hız. Muhammed'e bildirilen İslâm hükümlerine tabi olarak 40 sene yaşayacaktır.).*

1. Bu taşın cur'asından ḳaldılar hayy / **Mesih** Hızır u hem İdris u İlyās (G. 104, Beyit 8). [*mesih,*]
2. Andan mürekkeb oldı terkib-i cism-i âdem / Rũḥ revān irdi

derdem **mesih** demdem (Muh. 1, Beyit 9). [mesih,]

3. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / Ferşden ‘arş üstine uçdı **mesih** (Muh. 4, Beyit 23). [mesih,]

mesihā: Hz. İsa'nın adlaarından biri.

1. Ölürse cism ölür bu fānide amma ki cān ölmez / **Mesihā** tek hemişe zindedür rūh-ı revān ölmez (G. 85, Beyit 1). [mesihā,]
2. Bir deminden buldılar nuḡk-ı hayāt hem cemāl / Hızr-ı İlyās **mesihā** Yūsuf-ı gül-pirehen (G. 168, Beyit 6). [mesihā,]
3. Uyma deccāle **mesihāyı** koyub ey şūfi / Seg-perest olma yeri terkini eyle eşigīñ (G. 136, Beyit 2). [mesihāyı, -y, -ı]

mesih-i mehdi: İsa peygamber.

1. (G. 183, Beyit 2). [mesih-i mehdi,]

mesih-i meryemi: Meryem oğlu İsa Mesih.

1. (G. 167, Beyit 8). [mesih-i meryemi,]

mesih-i atası: Hz. İsa peygamberin atası, babası.

1. (G. 152, Beyit 6). [mesih-i atası,]

mesken: Yer, yurt, bulunulan yer.

1. Anı gel luḡf-ile ma‘mūr eyle ey gencūr-ı şāh / Genc-i ‘aşkıñ **meskenidür** bu dil-i vīrānımız (G. 99, Beyit 7). [meskenidür, -i, -dür]
2. ‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı āşiyān-ı ‘izzetim / Kaf-ı kurb u **mesken** u ‘ankāyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 3). [mesken,]
3. Zīb-i gülşen zīnet-i kāşāneden müstağniyim / Bu cihānda gülşen-i şehir-i fenādır **meskenim** (G. 157, Beyit 2). [meskenim, -im]
4. Besdir fenā meclisi me‘vā u **meskenim** / Gülşen-i sarāya ‘an kılur genc-i gülşanım (Müsebba 1, Beyit 36). [meskenim, -im]

mesken dutar: Mesken tutmak, yurt edinmek, yerleşmek.

1. (G. 79, Beyit 7). [mesken dutar, -ar]

2. (G. 170, Beyit 4). [mesken dutar, -ar]

mesken dutsa: Yerleşmek, oturmak.

1. (G. 73, Beyit 1). [mesken dutsa, -sa]

mesken ide: Oturulacak yer haline getirmek; oturmak.

1. (G. 163, Beyit 3). [mesken ide, -e]

mesken oldı: Yurt, mekan olmak.

1. (Muh. 4, Beyit 21). [mesken oldı, -dı]

mesken-i dīv-i laʿīn: Lanetlenmiş şeytanın yurdu.

1. (G. 136, Beyit 3). [mesken-i dīv-i laʿīn,]

mest: Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş (kimse).

1. Çıhdı nāgeh perdeden ol dilber **mest** / Sākiyā meydeki tapdı şāhdan destūr **mest** (G. 22, Beyit 1). [mest,]
2. Çıhdı nāgeh perdeden ol dilber **mest** / Sākiyā meydeki tapdı

şāhdan destūr **mest** (G. 22, Beyit 1). [mest,]

3. Sāki u bāki virür hamr u haqāyıkdan kadeh / Ol kadehden şad-hezārān şifte u maḥmūr **mest** (G. 22, Beyit 8). [mest,]

4. ‘Aşk Bağdadında şimdi koptı min Menşūr **mest** / Zāhidā gel kim ene’l-ḥaqq bādesi oldı mubāh (G. 22, Beyit 2). [mest,]

5. Himmeti izhār-ı esrār itse anı kılma ‘ayb / Fāş ider genc-i nihāni olsa ger gencūr **mest** (G. 22, Beyit 12). [mest,]

6. Zāhirim ger ‘ālem-i şüretde vīrāndur ne ğam / Eylemez zīrā vücūd mülküni ma‘mūr **mest** (G. 22, Beyit 11). [mest,]

7. Mīr-i nahliñ bağladı şeker sözünden şehd-i bāb / Nuḫ-ı cān-baḥşından oldı leşker-i zenbūr **mest** (G. 22, Beyit 10). [mest,]

8. Luḫ kıldı şerbet-i sāki ḥekim-i lemyezel / Çıhdı bu darü’l-

- şafâdan ‘aşıķ-ı rencür **mest** (G. 22, Beyit 9). [*mest*,]
9. Câm-ı in‘âm-ı ‘Aliden olmuşuz **mest** u ħarâb / Ravzâ-yı cennetde onuñ cür‘asından ħür **mest** (G. 22, Beyit 7). [*mest*,]
10. Bir tecellî eyledi mihr ile tâ didâr-ı düst / Ol tecellî pertevinden Mû‘sâ **mest** u Tūr **mest** (G. 22, Beyit 6). [*mest*,]
11. Oldı ney demsâz çeng ahengine tanbūr **mest** / Muṭrib-ı ‘aşķ itdi ‘uşşâķı nevâdan müstefiz (G. 22, Beyit 5). [*mest*,]
12. Manzar-ı vaĥdetden açıldı ħicâbiñ perdesi / Oldılar câm-ı ezelden nâzır u menzūr **mest** (G. 22, Beyit 4). [*mest*,]
13. Vâķıf ol şüfi biz ol ħavmiz ki andan Aĥmediñ / Kıldı anıñ kırĥını bir dâne-yi engūr **mest** (G. 22, Beyit 3). [*mest*,]
14. Bir tecellî eyledi mihr ile tâ didâr-ı düst / Ol tecellî pertevinden Mû‘sâ **mest** u Tūr **mest** (G. 22, Beyit 6). [*mest*,]
15. Mevsim-i güldür dem-i ‘işret kılur gülzâr seyr / ‘Andelib **mest** u şeb-âheng-i şeydâ şâĥ şâĥ (G. 45, Beyit 4). [*mest*,]
16. Himmeti kâlû belâ bezminde içdi râĥ-ı rûĥ / Şâĥ elinden **mest** u ħayrândur ezelden tâ ebed (G. 49, Beyit 12). [*mest*,]
17. Men sâķi-yi bâķiden içen **mest** u melengem / Men hemdem hem fi-nefs u muṭrib-ı çengem (G. 156, Beyit 1). [*mest*,]
18. (G. 156, Beyit 1). [*mest*,]
- mest eylemez:** Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.
1. (G. 37, Beyit 12). [*mest eylemez, -mez*]
- mest eyleyüb:** Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.
1. (G. 120, Beyit 8). [*mest eyleyüb, -y, -üb*]
- mest olub:** Kendinden geçmek, sarhoş olmak.
1. (G. 116, Beyit 6). [*mest olub, -ub*]

2. (G. 117, Beyit 3). [mest olub, -ub]

3. (G. 150, Beyit 11). [mest olub, -ub]

mest olubdur: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

1. (G. 6, Beyit 6). [mest olubdur, -ub, -dur]

mest u ħarāb olmuşuz: Sarhoş ve viran olmak.

1. (G. 22, Beyit 7). [mest u ħarāb olmuşuz, -miş, -u, -z]

mestān kılmaka: Sarhoş olmak, kendinden geçmek.

1. (G. 40, Beyit 10). [mestān kılmaka, -mak, -a]

mestāne: Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

1. Himmeti ser virmege **mestāne** gel merdānedür / ‘Aşk-ilen kurbān olur ‘arşa-yı meydanda kōc (G. 30, Beyit 12). [mestāne,]

2. Bī-vefā u bī-ĥayā bir kaĥbe-yi bāzārdur / İşi kan içmekdür anıñ

muttaşıl **mestānedür** (G. 73, Beyit 4). [mestānedür, -dür]

3. Mest olub cām-ı mey-i ‘aşk-ı ‘Aliden her gün / Seyr-ider gülşen-i ‘arş-ı ĥaĥkı **mestāne** güneş (G. 117, Beyit 3). [mestāne,]

4. Cür‘a-yı cām-ı velāyetden içen mest-i elest / Fānide yek-sere ĥaĥk bezmine **mestāne** gider (G. 77, Beyit 8). [mestāne, -e]

mest-i ‘aşkam: Aşk sarhoşu.

1. (G. 157, Beyit 1). [mest-i ‘aşkam, -am]

mest-i cām-ı ĥaydara: Hz. Ali'nin kadehiyle mest olan.

1. (G. 37, Beyit 9). [mest-i cām-ı ĥaydara, -a]

mest-i cām-ı sāki-yi meyĥāneden: Meyhanedeki içki dağıtıcısının kadehinin verdiği sarhoşluk.

1. (G. 157, Beyit 1). [mest-i cām-ı sāki-yi meyĥāneden, -den]

mest-i elest: *Ruhların ilk yaratıldığı vaktin sarhoşu.*

1. (G. 77, Beyit 8). [*mest-i elest,*]

mest-i elestem: *Elest bezminin sarhoşu.*

1. (G. 156, Beyit 11). [*mest-i elestem,* -em]

mest-i hakk: *Allah yolunda, Allah aşkıyla sarhoş olan kimse.*

1. (Muh. 3, Beyit 21). [*mest-i hakk,*]
2. (Muh. 3, Beyit 22). [*mest-i hakk,*]

mest-i hayrānım: *Kendinden geçercesine hayran olma.*

1. (G. 53, Beyit 1). [*mest-i hayrānım,* -ım]

mest-i mey: *Şarabın sarhoşluğu.*

1. (G. 140, Beyit 2). [*mest-i mey,*]

mest-i vahy-i me'āni: *Mana vahyinin(ilhamının) sarhoşu olan kimse.*

1. (G. 12, Beyit 5). [*mest-i vahy-i me'āni,*]

mes'ūd: *Mutlu.*

1. Her kim onuñ kıymaz mene şıdk-ile olsa ayāz / Tālī'ī **mes'ūd** işi

Maḥmūd olur bil 'ākıbet (G. 17, Beyit 10). [*mes'ūd,*]

mes'ūd olur: *Mutlu olmak.*

1. (Mur. 1, Beyit 7). [*mes'ūd olur,* -ur]

meşveret kıldum: *Fikir alış verişinde bulunmak, danışmak.*

1. (G. 17, Beyit 9). [*meşveret kıldum,*]

metā': *Mal, eşya.*

1. Cihānda 'aşkdan özge **metā'** / Beşāret ehli aşla māyil olmaz (G. 88, Beyit 3). [*metā',*]
2. İtleriniñ pāyına sal başını ol serveriñ / Gelmedin nā-geh **metā'** için cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [*metā',*]

metā'-ı dīn u 'uqbā: *Din ve ahiret varlığı.*

1. (G. 32, Beyit 5). [*metā'-ı dīn u 'uqbā,*]

metā'-ı muhtaşardan: *Azaltılmış varlıklar.*

1. (G. 32, Beyit 5). [*metā'-ı muhtaşardan,* -dan]

metā^c-ı zark: İki yüzlülük sermayesi.

1. (Müsebba 1, Beyit 8). [meṭā^c-ı zark,]

meth itdi: Övmek, methetmek.

1. (G. 60, Beyit 9). [meth itdi, -di]

me^vvā: Yurt, mesken, yer, makam, sığınacak yer.

1. Besdir fenā meclisi **me^vvā** u meskenim / Gülşen-i sarāya ṭ^can kılur genc-i gülhanım (Müsebba 1, Beyit 36). [me^vvā,]
2. Bu kafesden şevḳ-ile pervāze gelse murḡ-ı rūḥ / Evc-i izzetde velāyet burcı **me^vvāsı** gerek (G. 141, Beyit 11). [me^vvāsı, -s, -ı]

me^vvā-yı ḥakīkatde: Hakikat yurdu, hakikat makamı.

1. (G. 72, Beyit 8). [me^vvā-yı ḥakīkatde, -de]

mevce gelse: Coşmak, dalgalanmak.

1. (G. 169, Beyit 3). [mevce gelse, -se]
2. (G. 65, Beyit 4). [mevce gelse, -se]

mevc-i deryādur: Dalgalı deniz.

1. (G. 110, Beyit 4). [mevc-i deryādur, -dur]

mevcūd: Var olan, bulunan.

1. (G. 3, Beyit 1). [mevcūddur, -dur]
2. İki ʿālemde ʿAlīdür pişvā ol maḳşūd-ı rabb / Ya^cni bu icād **mevcūddur** olmuşdur sebab (G. 3, Beyit 1). [mevcūddur, -dur]
3. ʿAlī vücūd-ı noṭḳadur bu cümle mevcūdat / Cihān-ı ma^cnīde o noḳta olur **mevcūd** (G. 56, Beyit 3). [mevcūd,]

mevcūd oldı: Var olmak, vücut bulmak.

1. (G. 48, Beyit 7). [mevcūd oldı, -dı]

mevcūdāt: Var olan şeyler, mahlukat, yaratılmışlar.

1. ʿAlī vücūd-ı noṭḳadur bu cümle **mevcūdāt** / Cihān-ı ma^cnīde o noḳta olur mevcūd (G. 56, Beyit 3). [mevcūdāt,]
2. Vücūda gelmemişdi mümkināt u ya^cni **mevcūdāt** / Virende on sekkiz miñ ʿāleme şāh-ı

muḳaddem dem (G. 152, Beyit 2).

[mevcūdāt,]

mevcūd-ı ‘adem: İnsanlığın varlığı.

1. (G. 110, Beyit 2). [mevcūd-ı ‘adem,]

mevhibe: Bahşış, ihsan, bağış.

1. Gümānı koy ki munda bahş-i mevcūd-ı ‘adem şıgmaz / Dehān-ı tengine bir **mevhibeniñ** biş u kem şıgmaz (G. 93, Beyit 1). [mevhibeniñ, -niñ]

mevkūf: Olması, meydana gelmesi başka bir şeye bağlı olan (şey), bağlı, vâbeste.

1. Var-iken ol zāt-ı muṭlak yoḥdı eşyā henüz / Emr-i kün **mevkūfdi** bu dünyā u ‘uqbā henüz (G. 90, Beyit 1). [mevkūfdi, -dı]

mevlā-yı haydar: Allah'ın aslanı.

1. (G. 30, Beyit 9). [mevlā-yı haydar,]

mevsim-i güldür: İlbahar mevsimi, bahar mevsimi, bahar.

1. (G. 45, Beyit 4). [mevsim-i güldür, -dür]

mevsim-i yaz: Yaz mevsimi.

1. (G. 84, Beyit 1). [mevsim-i yaz,]

mevsūf: Vasıflanmış, nitelenmiş.

1. Mevsūf-ı her şifāt aḥad ‘ayn-ı zāt hū / Şanıdadur ḥaḳīkat-i celli celālihū (Müsebba 1, Beyit 15). [mevsūf-ı, -ı]

mevsūf-ı şifāt-ı ebedi: Daimi sıfatlarla tanımlanan.

1. (G. 21, Beyit 2). [mevsūf-ı şifāt-ı ebedi,]

mey: Şarap, bâde.

1. Çıḥdı nāgeh perdeden ol dilber mest / Sākiyā **meydeki** tapdı şāhdan destūr mest (G. 22, Beyit 1). [meydeki, -de, -ki]
2. Ta‘allül kıлма sāki **mey** getür bir dem ki fırsatdur / Teğāfül urma söyle muṭriba fırsat gānimetdür (G. 80, Beyit 1). [mey,]

meydān: Geniş yer, açıklık, saha.

1. Çekdi maşrıḳdan livā-yı Aḥmed sulṭān şubḥ / Taḻatından nūra

- döndi ser-be-ser **meydān** şubḥ (G. 40, Beyit 1). [*meydān,]*
2. Bākiriñ ‘aşkına bu **meydānda** / Gāh güyuz gāh çevgāniñiz (G. 94, Beyit 6). [*meydānda, -da]*
3. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire bu ‘arşaya / ‘Aşk **meydānında** yoḥsa bir cova yüz min feres (G. 105, Beyit 6). [*meydānında, -ı, -n, -da]*
4. Keremdür iki ‘ālemdē şī‘ār-ı şāh-ı merdāniñ / Onuñ **meydānına** her bī-vücūd-ı bī-kerem şıgmaz (G. 93, Beyit 9). [*meydānına, -ı, -n, -a]*
3. Sıbgatıdur çün hüccet-i katī‘ çoşan **meydāna** gel / Ger kılursan dīn yolında āl-i merdān-ile baḥs (G. 26, Beyit 6). [*meydāna, -a]*
4. Merd-iseñ **meydān** içinde kıl şeh-i meydānı medḥ / Ġāzī-yi düldül-süvār server-i merdānı medḥ (G. 39, Beyit 1). [*meydān,]*
5. Tīğ-ı ḥelāk başımız üstünde aşılu / Şāh-ı velāyet ‘aşkına **meydān** içindeyüz (G. 95, Beyit 6). [*meydān,]*
6. Girme girme kılmayınca terk-i ser bu ‘arşada / Kim belādan muttaşıl ḥāli degil **meydānımız** (G. 96, Beyit 9). [*meydānımız, -ı, -mız]*

meydān: Geniş yer, açık alan, saha // savaş alanı.

1. Meydān içinde cān vir ḥūnābe ġarḳ olub bāt / Ya‘ni şehīd-i ‘aşka ġūr u kefen ne ḥācet (G. 12, Beyit 11). [*meydān,]*
2. Cevşen-i şıdḳ giyüb tīğ-ı tevekkül ḳurşanub / Leşker-i ḥırsla ḥarb itmege **meydāna** gider (G. 77, Beyit 2). [*meydāna, -a]*
7. Bu **meydānda** bi-‘aşḳ-ı şāh-ı merdān / Giderse baş cānim çekmezem bāk (G. 137, Beyit 11). [*meydānda, -da]*
8. Eyle **meydān** içinde şir-i yezdān-ile baḥs / Ḥadd yoḥdur ey filān her himār u ḥūk u ḥırs (G. 26, Beyit 4). [*meydān,]*

9. Merd-iseñ **meydān** içinde kıl şeh-i meydānı medḥ / Ğāzī-yi düldül-süvār server-i merdān medḥ (G. 38, Beyit 1). [*meydān,*]
10. Geldi emr-i fāḤiri bu ḥaḳḳdan emīr-i şaf-şiken / Çaldı şeyfi koydı bu **meydān** içinde rest-ḥīz (G. 87, Beyit 2). [*meydān,*]
11. **Meydān** içinde eyler cevlan u Türk-tāzī / Yetmez ‘inānına el mind-i semend ser-keş (G. 111, Beyit 2). [*meydān,*]
12. ‘Aşk-ilen bu ‘arşada **meydān** eridir Himmetī / Müşrik u mü’minleriñ bağrın eridir Himmetī (G. 182, Beyit 1). [*meydān,*]
13. Keḥil māzāğ-ı melāikdür celāhā mihr u māh / Ḳopsa **meydānında** n‘al-i düldülünden gāh gerd (G. 52, Beyit 5). [*meydānında, -ı, -n, -da*]
14. Kim ki **meydānında** cān başını ḥarc-itmedi / Kıldı bu ‘ömr-i ‘aziziñ naḳdini nādān telef (G. 127, Beyit 6). [*meydānında, -ı, -n, -da*]
15. Kesdi evvel başını ṭop eyledi merdānımız / Girdi bu **meydāna** çevgān velāyet ‘aşkına (G. 96, Beyit 10). [*meydāna, -a*]
16. Şa‘şa‘ dutdı muşa‘şa‘ teki ‘üryān oldı / Girdi merdāne ‘Alī ‘aşkına **meydāna** güneş (G. 117, Beyit 5). [*meydāna, -a*]
17. İki ‘ālem ḥalkı bir **meydāna** girse ḥarb için / Şeh-süvār-ı lā-fetā ol server-i ‘ālem-penāh (G. 169, Beyit 8). [*meydāna, -a*]
18. Başını ṭop koluñı çevgān idüb **meydāna** gel / ‘Āşık-ı müştāk iseñ ol şeh-süvār-ıñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 8). [*meydāna, -a*]
19. Muḥammed ‘aşkına **meydāna** sürdi düldüli Ḥaydar / Getürdi maḳdeminden ‘arşa-yı rüy-ı zemīn revnaḳ (G. 133, Beyit 3). [*meydāna, -a*]
20. Himmetī ol Ḥaydar-ı düldül-sevār-ıñ ‘aşkına / Başını ṭop

kolunu çevgān idüb **meydāne** gel
(G. 140, Beyit 12). [meydāne, -e]

21. Biz ‘Ālī kullarıyuz terk-i ser terk-i
cihān / Haddı yoğdur gire her
serseri **meydānımıza** (G. 175,
Beyit 7). [meydānımıza, -i, -mız, -
a]

22. Ed‘uke külli hem u ğam sen celi /
Meydāna girdi Hāzma-ilen
hātem-i resūl (Müsebbā 1, Beyit
18). [meydāna, -a]

meydān eri: Savaş meydanındaki yiğit.

1. (G. 113, Beyit 1). [meydān eri,]

meydān içinde hem ‘inān u hem rakīb

oldılar: Meydan içinde (savaş
meydanında) hem dizginlendiler hem
birbirlerine rakip oldular.

1. (G. 5, Beyit 4). [meydān içinde
hem ‘inān u hem rakīb oldılar, -
dı, -lar-ü, -n, -dü]

meydāna gel: Alana, sahaya gel.

1. (G. 150, Beyit 2). [meydāna gel,]

meydānda: Saha, alan // savaş meydanı.

1. Kāhkaḥa u şalışāl ‘Amr u ‘anter u
bedr-i ḥuneyn / Şāh-ı merdān-ile
bu **meydānda** kimdir ḥarb ide (G.
165, Beyit 7). [meydānda,]

meydāne: Geniş yer, açıklık, saha.

1. Lāf ider her kim ki serbāzam
deyüb at oynadır / Dut cılāvından
anıñ işbāt-içün **meydāne** çek (G.
138, Beyit 4). [meydāne,]

meydān-ı ‘aliden: Hz. Ali'nin huzuru,
makamı.

1. (G. 146, Beyit 5). [meydān-ı
‘aliden, -den]

meydān-ı ‘aşka: Aşk meydanı.

1. (G. 23, Beyit 3). [meydān-ı ‘aşka, -
a]

meydān-ı ‘aşka: Aşk meydanı, aşk
meclisi.

1. (G. 75, Beyit 4). [meydān-ı ‘aşka, -
a]

meydān-ı ‘aşka: Aşk meydanı.

1. (G. 53, Beyit 9). [meydān-ı ‘aşka, -
a]

2. (G. 23, Beyit 3). [meydān-ı ‘aşka, -a]

meydān-ı çarh: Dünya meydanı; yeryüzü.

1. (G. 42, Beyit 7). [meydān-ı çarh,]

meydān-ı hakikatden: Doğruluk, gerçeklik meydana.

1. (G. 130, Beyit 7). [meydān-ı hakikatden, -den]

meydān-ı ma‘nide: Mana alanında.

1. (G. 114, Beyit 10). [meydān-ı ma‘nide, -de]

meydān-ı muhammeden: Hz Muhammedin bulunduğu meclis.

1. (G. 26, Beyit 3). [meydān-ı muhammeden, -den]

mey-i ‘aşk: Aşk şarabı.

1. (G. 14, Beyit 7). [mey-i ‘aşk,]

meyl: Eğilim, temayül; ilgi, gönül verme.

1. Söyle onuñ medhîni zülkelām kıyāmet günü / Var ise meyl eger şol qadeh-i kevsere (G. 177, Beyit 10). [meyl,]

2. Kılmadı imdād oña cem‘ itdügi dīnārı hiç / Çekme Qārūn tek cihānda renc genc u meyl için (G. 33, Beyit 9). [meyl,]

3. Şehīd-i Kerbelāyı zīrā çemen meyli Fırāt eyler (G. 76, Beyit 13). [meyli, -i]

4. Kerkesiñ meyli eger cīfe-yi murdāra çeker / Himmeti bülbül-i hoş-ḥān gülistāna gider (G. 77, Beyit 12). [meyli, -i]

meyl-i sürh-ı āteşidür: Ateşin kızılığına yönelmek, meyletmek.

1. (G. 28, Beyit 10). [meyl-i sürh-ı āteşidür,]
2. (G. 28, Beyit 11). [meyl-i sürh-ı āteşidür, -dür]

meyve-yi ter: Taze meyve.

1. (G. 164, Beyit 5). [meyve-yi ter,]

mezheb: Bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri.

1. Mezheb içre fark olubdur yetmiş iki fırkadan / Mü’min u şālihlerin

bir kemteridir Himmeti (G. 182,
Beyit 8). [mezheb,]

mezheb-i erkāni: Mezhebin, dinen
gidilen yolun genel kuralları.

1. (G. 87, Beyit 9). [mezheb-i erkāni,
-ı]

mezid: Artma, çoğalma.

1. Haydarı her kim veli-yi haqq-ı
velini'net bilür / Dāimā haqq
rahmetinden ni'neti olsun **mezid**
(G. 55, Beyit 2). [mezid,]

mezra'ı dehrin: Dünya yurdu.

1. (G. 152, Beyit 11). [mezra'ı
dehrin, -in]

mi: Soru eki.

1. Bî-başaretdür seni nisbet kılan
her nākese / Şir-i haqq birle
berāber **mi** olur hergiz kellāb (G.
1, Beyit 10). [mi,]
2. Darb-ı darb u mu'cizāt içre
berāber **mi** olur / Mūsā ilen
Sāmiri ol sāhir u mekkār kalb (G.
4, Beyit 9). [mi,]

3. Bir **midür** cins-i şuğāl rubeh u
segsār kalb / Şir ilen şevketde yā
kudretde yā kuvvetde hey (G. 4,
Beyit 7). [midür, -dür]

4. Yoḥsa ferşe 'arş-ı 'ālādan endi **mi**
/ Pes kimiñdür bir haber sor bile
cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3).
[mi,]

5. Bu sözi haqq bilmeyen müşrik-i
kāfir **midir** / Mü'min iseñ dem-
be-dem la'net oḥı kāfere (G. 177,
Beyit 5). [midir, -dir]

6. Mesken dutar **mi** onda genc-i
revān-ı ma'nī / Uşbu sarāy-ı
şüret vīrāne olmayınca (G. 170,
Beyit 4). [mi,]

7. Yüregim kanını **mi** bağrımı
biryān idüben / Ol saḥī-ṭab' bu
mihmānlar için ḥān getirür (G.
71, Beyit 6). [mi,]

8. Terkini bād-ı şabā eyler nigārā
şāḥ şāḥ / Yoḥsa āhımdan **midur**
zülf-i semensā şāḥ şāḥ (G. 45,
Beyit 1). [midur, -dur]

9. Def itmek için müşrik-i deccāl-ı
la'ini / Vaḳt olmadı **mi** kim çıḥa

şamsâm-ı velâyet (G. 24, Beyit 3).
[mi,]

10. Velîyullaha nisbet kılma her
mechûl nādānı / Berāber **mi** kılur
har mühreye dürdāneni ‘ākıl (G.
145, Beyit 4). [mi,]

11. Himmetî virmez ‘Alî ‘aşkıında her
huşyār baş / Yanmasa altında ger
āteş karar **mi** cism sac (G. 27,
Beyit 12). [mi,]

12. Bu lām u bā kapusıñ miftāh-ı
nuṭk açar **mi** / Tā sin şından aña
dendānı olmayınca (G. 170, Beyit
5). [mi,]

13. Lam bādan şak olundu sırr-ı
bābullah-ı haḫḫ / Gör ne elṭāf-ı
mükerrem itdi **mi** lāyık bize (G.
179, Beyit 2). [mi,]

mī‘ād-ı eşyā’: Eşyanın zamanı, ömrü.

1. (G. 66, Beyit 1). [mī‘ād-ı eşyā’,]

midhat: Övme, methetme.

1. Midhatında şol kelām-ı nāṭıķıñ ey
Himmetî / Tūṭı-yi eflāk sensin
bülbül-i gülzār-ı ‘arş (G. 120,
Beyit 11). [midhatında, -ı, -n, -da]

miftāh-ı bāb-ı hayber: Hayber'in
kapısının anahtarı.

1. (G. 174, Beyit 4). [miftāh-ı bāb-ı
hayber,]

miftāh-ı bāb-ı rahmet-i rahmānīdir:
Allah'ın merhamet kapısını açan
anahtar.

1. (G. 128, Beyit 6). [miftāh-ı bāb-ı
rahmet-i rahmānīdir, -dir]

miftāh-ı ebvāb: Kapıların anahtarı //
Gönül kapısının anahtarı.

1. (G. 2, Beyit 7). [miftāh-ı ebvāb,]

miftāh-ı ğayb: Bilinmezliğin anahtarı.

1. (G. 135, Beyit 2). [miftāh-ı ğayb,]

miftāh-ı nuṭk: Söz anahtarı.

1. (G. 170, Beyit 5). [miftāh-ı nuṭk,]

miḫen çekmeyesen: Sıkıntı, zahmet
çekmek.

1. (G. 163, Beyit 3). [miḫen
çekmeyesen, -me, -y, -e, -sen]

miḫeng: Miḫenk: ölçek, ölçüm.

1. Gösterir her kime ‘ayb u hünerin
‘ārif-i haḫḫ / Şafdan kalbi seçer

ğudreti budur **mihengiñ** (G. 136,
Beyit 4). [*mihengiñ, -iñ*]

mihmān: Konuk, misafir.

1. Yüregim kanını mı bağırımı
biryān idüben / Ol saḥī-ṭab^c bu
mihmānlar için ḥān getirür (G.
71, Beyit 6). [*mihmānlar, -lar*]
2. Mihmānına bir hücredür ol kān-ı
‘aṭāniñ / Nuh ṭāḳ-ı muḳarnes
daḥı bu ḳaşr-ı muraşsa^c (G. 122,
Beyit 4). [*mihmānına, -ı, -n, -a*]
3. Başlayub külbe-yi aḥzānıma
mihmān getirür / Her gice renc
u belā miḥnet u derd ḡam-ı ‘aşḳ
(G. 71, Beyit 5). [*mihmān,*]

mihmān-ı ḥān-ı ma‘rifet: Hüner hanının
misafiri.

1. (G. 18, Beyit 14). [*mihmān-ı ḥān-ı
ma‘rifet,*]

miḥnet: Acı, sıkıntı, bela.

1. Başlayub külbe-yi aḥzānıma
mihmān getirür / Her gice renc
u belā **miḥnet** u derd ḡam-ı ‘aşḳ
(G. 71, Beyit 5). [*miḥnet,*]

2. Ümmid-vār o zāir-i Mekke-yi
dīdāra bir ḥacı / Ey Himmeti ki
miḥnet u hīcrān içindeyüz (G. 95,
Beyit 9). [*miḥnet,*]

miḥnet rahat gelse: Sıkıntı ve huzur
gelmesi.

1. (G. 178, Beyit 4). [*miḥnet rahat
gelse, -se*]

mihr: Güneş, şems, âfitâb.

1. Güneş tek oldı ‘ayān **mihr** sende
nūr-ı ‘Alī / Ki Ādeme bu cihetden
ferište ḳıldı sücüd (G. 56, Beyit 4).
[*mihr,*]
2. ‘Alī **mihr-ile** cān āyinesin her kim
ki şāf eyler / Cemālullah ol
āyinede her dem ṭavāf eyler (G.
75, Beyit 1). [*mihr-ile, --ile*]
3. Doḳḳuz eflākı bir menşübde ol
şāh māt eyler / ‘Alī bu **mihr** u
māh u kevkebe emritmese
doḡmaz (G. 76, Beyit 6). [*mihr,*]
4. Menim şinemde çün naḳş-ı
ḥacerdür / ‘Alī **mihr** ki hergiz
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10).
[*mihr,*]

5. ‘Alī **mihrinden** özge cān evinde
koyma deyyārı / Hārīm-i ‘izzet-i
sulṭāna çün ḥayl-i ḥaṣem şıgmaz
(G. 93, Beyit 7). [*mihrinden, -i, -n,
-den*]
6. Süleymān tek zebān-ı bī-
zebāniden ḥaber bilmez / Göñül
virse ‘Alī **mihrinden** özge yāre
her ‘āşık (G. 100, Beyit 9).
[*mihrinden, -i, -n, -den*]
7. Bu ṭā‘at u bu ‘ilm u ‘amel zühd u
vara‘dan / Ol server-i şāhib-
keremiñ **mihri** baña bes (G. 107,
Beyit 2). [*mihri, -i*]
8. Meger kim müşteri olmuş güneş
ol māh bir **mihre** / Olur ferruḥ
cemālında anıñ ḥurşid-i enver
baḥş (G. 114, Beyit 5). [*mihre, -e*]
9. Kalmadı zūlmāt-ı şirk teng-i
cihānda **mihr-ile** / Doğdı tā burc-ı
velāyetden kamer gitti ḥamām
(G. 151, Beyit 3). [*mihr-ile, --ile*]
10. Kahr eger luṭf eger **mihir** eger
cevr u sitem / Her ne yār eylese
minnet bilürük cānımıza (G. 175,
Beyit 6). [*mihir,]*
11. Luṭf idüb başdı kadem **mihir-ile** ol
māh-ı münir / Doldı envār-ı ziyā
külbe-yi aḥzānımıza (G. 175, Beyit
3). [*mihir-ile, --ile*]
12. Şeh-süvār-ı çarḥ içün bir
lāciverdī ‘arśada / **Mihir** u māhı
göy-len çevgān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 5). [*mihir,]*
13. ‘Alī **mihri** benim cānımda çün
naḫş-ı ḥacer kāmim / Eger ṭufān
kopard bir ḥarfi anıñ olmaya zāil
(G. 145, Beyit 11). [*mihri, -i*]
14. Hem ‘ahd-i vefā şıdık-ı şafā **mihir** u
muḥabbet / Terk-i heves u terk-i
hevā terk-i tecemmül (G. 146,
Beyit 2). [*mihir,]*
15. Zerre tek mahveyle **mihrinde**
‘Aliniñ nefsinin / Nahsinden
kurtulub tā kim ola baḥtiñ sa‘id
(G. 55, Beyit 5). [*mihrinde, -i, -n, -
de*]
16. Ay gün āyinesin kıldı mücellā
mihir-ilen / Tā tecellā eyledin

- nūr-ı şafā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 8). [*mihr-ilen, -ile, -n*]
17. Dem-i fiṭrat ki bu külli şey' halk eyledi ḥaḳḳ / Oldı taḥmīr-i 'Alī **mihr-ilen** ṭıynetimiz (G. 91, Beyit 8). [*mihr-ilen, -ile, -n*]
18. Mihr-ilen ḥūrşid-i 'ālem-tābdur nessācınız / Merğ-zār-ı 'arşda rūḥü'l-emindür ācınız (G. 98, Beyit 10). [*mihr-ilen, -ile, -n*]
19. Eger ref' eylese bir gün niḥāb ol māh-ı tābānım / İder her şubḥ dem rüy-ı zemīne **mihr-ilen** zer baḥş (G. 114, Beyit 4). [*mihr-ilen, -ile, -n*]
20. Derdem fiṭrat-ı 'Alıyyü'l-murtażā **mihr-ilen** / Kıldı taḥmīr-i sirişte ḥālīḳ-ı ekber meni (G. 187, Beyit 7). [*mihr-ilen, -ile, -n*]
21. Bir tecellī eyledi **mihr** ile tā didār-ı düst / Ol tecellī pertevinden Mū'sā mest u Ṭūr mest (G. 22, Beyit 6). [*mihr,]*
22. Bu kevākib ḥaylı tiğ-ı şubḥgāhından geçer / Şu'le-yi şevḳim sipehriñ **mihr** u māhından geçer (G. 78, Beyit 1). [*mihr,]*
23. Velāyet-i şāhenşeh bir nūr-ı ziyā-yı māh-ı münevverdür / Nübüvvet şubḥuna **mihr-ile** bir ḥūrşid-i raḥşāndur (G. 74, Beyit 4). [*mihr-ile, --ile*]
24. Şu'lesi ḳalmaz düşer 'ayn-ı küsūfa **mihr** u māh / Yil eser gökde bulutlar kökreşür bārān ḳopar (G. 63, Beyit 3). [*mihr,]*
25. Cān içinde ol velīniñ **mihridür** ey bī-ḥaber / Şarḫ-ı islām u diyānet dīn hem imānımız (G. 96, Beyit 8). [*mihridür, -i, -dür*]
26. Ḥān-ı iḥsānında anıñ **mihr** u māh-ilen kümāc / Ma'den-i cūd ol kerem-kānı seḥāsiyle şāhıñ (G. 27, Beyit 4). [*mihr,]*
27. Mihr-idi mihr u mehi nā-mihribān-ı kine-ḥāh / Gerdiş leyl u nehār sābit u seyyārı hiç (G. 33, Beyit 10). [*mihr-idi, --i, -di*]
28. Mihr-idi **mihr** u mehi nā-mihribān-ı kine-ḥāh / Gerdiş leyl

- u nehār s̄abit u seyyāri hiç (G. 33, Beyit 10). [mihir,]
29. ‘Alī **mihrinden** özge her ne kim var / Çıhart kalbinden eyle cismiñi hāk (G. 137, Beyit 3). [mihrinden, -i, -n, -den]
30. Mihr u cennet buğzı dāmi tarīkidir ‘ayān / Damuya gitme tarīk-ı beddūr raḥmāna gel (G. 150, Beyit 10). [mihir,]
31. Bir ṭabaqdır ol kerīmiñ sofrasında nuh felek / Ol ṭabaq üstinde iki ḳurş-ı covdır **mihir** u māh (G. 169, Beyit 4). [mihir,]
32. İki cihānı eger virseler ayā ‘āşık / Yaḳīn bil olmasa bir zerre **mihriniñ** bedelī (G. 185, Beyit 8). [mihriniñ, -i, -niñ]
33. Dünyā u ‘uḳbada bir dem ḥāṭır şād olmasun / Her kim olmaz dem-be-dem **mihriñle** ḥürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11). [mihriñle, -ñ, -ile]

mihir: Dostluk, vedād, muhabbet, şefkat.

1. Olma ḥālī ey göñül yād-ı ‘Aliden bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u ‘uḳbada aniñ **mihri** bes (G. 105, Beyit 1). [mihri, -i]
2. ‘Alī **mihriyle** ḥalk itdi bu cism-i cānımı ḥālīk / ‘Alī şevḳiyle saldı cānıma cān-āferin revnaḳ (G. 133, Beyit 10). [mihriyle, -i, -y, -le]
3. Himmetiyem ehl-i ‘aşḳ ‘aşḳı ider zıkr-i meşḳ / Viridi bu **mihri** ‘Alī ḳālū belādan bize (G. 173, Beyit 9). [mihri, -i]

mihir u māh: Güneş ve Ay.

1. (G. 1, Beyit 2). [mihir u māh,]

mihir u vefā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beyte(Hz. Muhammed'in ailesine) karşı sevgi ve dostluk.

1. (G. 19, Beyit 10). [mihir u vefā-yı ehl-i beyt,]

mihirāb: Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer.

1. Yüz çevirdi ka‘beye butḥāneden her şubḥ-ı şām / Secde ol

mihrāba eyler ser-be-ser erbāb-ı şıdık (G. 130, Beyit 6). [*mihrāba*, -a]

mihrāb-ı namāz: Namaz kılınan mihrap, oyuk.

1. (G. 83, Beyit 1). [*mihrāb-ı namāz*,]

mihrāb-ı şāhūñ: Şah'ın makamı, oturduğu yer.

1. (G. 49, Beyit 6). [*mihrāb-ı şāhūñ*, -iñ]

mihr-giyāh: Türkçede sevgi otu denilen bir tür nebat.

1. Kālb-i siyāhı eyler çün kīmyāyı bī-ğaş / Ey Himmeti 'Alīniñ **mihr-giyāhı** mihr (G. 111, Beyit 12). [*mihr-giyāhı*, -ı]

mihr-i 'alī: Hz. Ali'nin güneşi; ışığı.

1. (G. 77, Beyit 6). [*mihr-i 'alī*,]
2. (G. 43, Beyit 4). [*mihr-i 'alī*,]
3. (G. 147, Beyit 9). [*mihr-i 'alī*,]
4. (G. 162, Beyit 11). [*mihr-i 'alī*,]
5. (G. 86, Beyit 10). [*mihr-i 'alī*,]

mihr-i āl-i haydar-ı kerrār: Hz. Ali'nin ışığı, aydınlığı.

1. (Muh. 3, Beyit 6). [*mihr-i āl-i haydar-ı kerrār*,]

mihr-i āl-i murtażādur: Hz. Ali'nin ailesinin güneşi, ışığı.

1. (G. 115, Beyit 3). [*mihr-i āl-i murtażādur*, -dur]

mihr-i 'alīden: Hz. Ali'nin güneşi ışığı.

1. (G. 168, Beyit 10). [*mihr-i 'alīden*, -den]

mihr-i 'alīdir: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (Müsebbā 1, Beyit 22). [*mihr-i 'alīdir*, -dir]
2. (G. 161, Beyit 1). [*mihr-i 'alīdir*, -dir]

mihr-i 'alīdür: Hz. Ali'nin güneşi; ışığı.

1. (G. 27, Beyit 10). [*mihr-i 'alīdür*, -dür]
2. (G. 158, Beyit 10). [*mihr-i 'alīdür*, -dür]
3. (G. 177, Beyit 11). [*mihr-i 'alīdür*, -dür]

mihr-i ‘aşkıñdur: *Aşk güneşi.*

1. (G. 171, Beyit 12). [*mihr-i ‘aşkıñdur, -iñ, -dur*]

mihr-i celīden: *Güneşin parlaklığı.*

1. (G. 173, Beyit 5). [*mihr-i celīden, -den*]

mihr-i dıraḥşāni: *Parlayan güneş.*

1. (G. 184, Beyit 8). [*mihr-i dıraḥşāni, -i*]

mihr-i ehl-i beyt: *Ehl-i beytin, peygamber ailesinin güneşi.*

1. (G. 46, Beyit 11). [*mihr-i ehl-i beyt,*]

mihr-i evlād-ı ‘alī: *Hz. Ali'nin çocuklarının güneşi // Hz. Ali'nin çocuklarının varlığı bir güneş gibi müslümanlara ışık yaydığı varsayılmaktadır.*

1. (G. 14, Beyit 6). [*mihr-i evlād-ı ‘alī,*]

mihr-i ḥālīk: *Allah'ın güneşi Hz. Ali.*

1. (G. 162, Beyit 1). [*mihr-i ḥālīk,*]

mihr-i ḥaydar: *Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.*

1. (G. 55, Beyit 6). [*mihr-i ḥaydar,*]

2. (G. 61, Beyit 2). [*mihr-i ḥaydar,*]

mihr-i ḥaydardan: *Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.*

1. (G. 123, Beyit 1). [*mihr-i ḥaydardan, -dan*]

2. (G. 149, Beyit 8). [*mihr-i ḥaydardan, -dan*]

mihr-i ḥaydardır: *Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.*

1. (G. 140, Beyit 9). [*mihr-i ḥaydardır, -dır*]

mihr-i ḥaydardur: *Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.*

1. (G. 91, Beyit 14). [*mihr-i ḥaydardur, -dur*]

mihr-i ḥaydar-ilen: *Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.*

1. (G. 125, Beyit 12). [*mihr-i ḥaydar-ilen, --ile, -n*]

mihr-i innemā: *Nur saçan güneş // Hz. Ali.*

1. (G. 98, Beyit 2). [*mihr-i innemā,*]

mihr-i meclis: *Topluluğun güneşi.*

1. (G. 104, Beyit 9). [*mihr-i meclis,*]

mihr-i muhammed: Hz. Muhammed'in güneşi, ışığı.

1. (G. 60, Beyit 11). [*mihr-i muhammed,*]

mihr-i murtażadır: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 161, Beyit 1). [*mihr-i murtażadır, -dır*]

mihr-i şāh: Hz. Ali'nin güneşinin ışığı.

1. (G. 138, Beyit 7). [*mihr-i şāh,*]

mihr-i şāh: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 176, Beyit 9). [*mihr-i şāh,*]

mihr-i şāh-ı evliyā: Veliler şahının güneşi.

1. (G. 30, Beyit 10). [*mihr-i şāh-ı evliyā,*]

mihr-i şāh-ı evliyādur: Veliler şahının güneşi, ışığı.

1. (G. 116, Beyit 10). [*mihr-i şāh-ı evliyādur, -dur*]

mihr-i şāh-ı velāyet: Veliler şahının güneşi.

1. (G. 170, Beyit 10). [*mihr-i şāh-ı velāyet,*]

mihrumāh: Güneş ve ay.

1. Çaha yetdi çahdan çün **mihrumāh** / Mısr-ı hüsne kılduñ onı pādişāh (Muh. 4, Beyit 22). [*mihrumāh,*]

miqdār: Bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen veya azalıp çoğalabilen durumu, nicelik; ölçü.

1. İki 'ālem mülkiniñ **miqdārı** yoñ bir zerrece / 'Ārif ol ey müşteri miqdārıñı mizāna çek (G. 138, Beyit 6). [*miqdārı, -ı*]
2. İki 'ālem mülkiniñ miqdārı yoñ bir zerrece / 'Ārif ol ey müşteri **miqdārıñı** mizāna çek (G. 138, Beyit 6). [*miqdārıñı, -ıñ, -ı*]

millet: Ulus; bir dine, bir kavmiyete mensup topluluk.

1. Terk eyledim ef'ālim her **millete** 'abdālım / Tebdil-i haşāl-itdim bu haşlete hoş hālem (G. 155, Beyit 1). [*millete, -e*]

mi'mār: İmar eden, yapan.

1. Rûz-ı fıtrat dest-i kudret birle deryâ üstine / ‘Arşın bünyâdın koyan **mi‘mâr** sensin yâ ‘Alî (*G. 189, Beyit 2*). [*mi‘mâr,*]

mi‘mâr-ı bād hem hāk: Toprağı ve rüzgarı yapan, inşa eden Allah.

1. (*Muh. 1, Beyit 4*). [*mi‘mâr-ı bād hem hāk,*]

mi‘mâr-ı kâmil: Noksansız, tam, mükemmel mimar.

1. (*G. 48, Beyit 3*). [*mi‘mâr-ı kâmil,*]

min: Bin, mübalağa ifade eder.

1. Müşrik olma zâhir u bâtında ehl-i vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem koyar bu **mince** a‘dād ‘aded (*G. 50, Beyit 7*). [*mince, -ce*]
2. Sırr-ı ḥaḳḳdur murtażā **miñ** sıfâta muttaşif / Lik idrāk eylemez bu sırrı her mehmel-i beşer (*G. 62, Beyit 3*). [*miñ,*]
3. Şevḳ âteşine ğarḳ oluban ‘aşkla hoş hoş / **Min** şavt-ı şedâ ile oḫur

medḥ-i fuḳarnas (*G. 107, Beyit 11*). [*min,*]

4. Ḳabûl olmaz ‘Alî dergâhını tâ ḳılmasa ḳible / Münâfıḳ gör cihânda ‘ucb-ilen **miñ** neyl-i şalât eyler (*G. 76, Beyit 9*). [*miñ,*]
5. ‘Aşḳ Bağdadında şimdi ḳopdı **min** Menşûr mest / Zâhidâ gel kim ene’l-ḥaḳḳ bâdesi oldı mubâḥ (*G. 22, Beyit 2*). [*min,*]
6. Ḳâim oldı zülfiḳârından esâs-ı enbiyâ / Her nebî devrinde **min** ğaddâr-ilen ḳıldı cihâd (*G. 46, Beyit 6*). [*min,*]
7. Her târ-ı ṭurresinden aşıldı **miñ** melâik / Maḫzûn-ı dil-perişân âşüfte u müşevveş (*G. 111, Beyit 4*). [*miñ,*]
8. Kerbelâ deştinde ṭop ol gel belâ çevġânına / Çün geçersen ‘âḳıbet mundan gerek **miñ** bâşa baş (*G. 119, Beyit 9*). [*miñ,*]
9. Ger olmasa her sözde ‘Alî medḥ-i mükerrer / Bir turreye **miñ** beyt-i

ğazel şîr-i müseccâc (G. 122, Beyit 13). [miñ,]

min-: Binmek, bir şeye üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak.

1. Dārın içinde yoğdur zirā ‘alāyık-ı dost / **Mindi** Burak-ı ‘aşka meydān-ı ‘aşka sürdi (G. 23, Beyit 3). [mindî, -di]
2. ‘Alidür zevrak-ı Nūhıñ kim aña ger **minen** cāhil / Eger Ken‘ān ise haqqdan ne ümmid-i necāt eyler (G. 76, Beyit 8). [minen, -en]
3. Keştî-yi feth-i necāt oldu bize mihr-i ‘Alī / Ger **minen** Nūh ise bu keştîye tūfāna gider (G. 77, Beyit 6). [minen, -en]
4. Mindi Burak-ı ‘aşka meydān-ı ‘aşka sürdi / Terk itdi cān u başı şıdık-ile şadık dost (G. 23, Beyit 3). [mindî, -di]
5. Hergiz irmez şol şeh-i düldül-süvārıñ gerdine / Lāşeye **minmiş** felāket birle her bir sust-lāş (G. 112, Beyit 7). [minmiş, -miş]

6. Düşmen-i āl-i ‘Alī kaşdına çün şāh-şecāc / Tığ-ı zerrin kuşanub **mindî** bir aşlana güneş (G. 117, Beyit 6). [mindî, -di]

7. Ol tığ çeküb heybetle düldüle **mindî** / Bu yeddi tabak yeryüzine düşdi tezelzül (G. 146, Beyit 12). [mindî, -di]

8. Olsa her kim bile meddāh-ı suhanver ‘aşk-ilen / **Mindi** himmet atını bu yolda kaçar ‘aşk-ilen (Muh. 3, Beyit 24). [mindî, -di]

miñ bir: Bin bir, sayı sıfatı.

1. (G. 162, Beyit 4). [miñ bir,]

minber u mihrāb-ı haqq: Doğruluk kürsüsü ve makamı.

1. (G. 177, Beyit 7). [minber u mihrāb-ı haqq,]

minbere çımmasun: Minbere çıkmak; minbere çıkıp vaaz vermek.

1. (G. 177, Beyit 7). [minbere çımmasun, -ma, -sun]

minhāc: Yol, nehc, tarîk, rāh.

1. Ka'bedür küyüñ gürüh-ı enbiyā
hüccacıñız / İstivā-yı 'arş-ı
haqqdur yā 'Alī **minhācıñız** (G. 98,
Beyit 1). [*minhācıñız, -ı, -ñız*]

minnet bilürük: *Yapılan iyiliğe karşı teşekkür etmek, şükretmek, hamdetmek.*

1. (G. 175, Beyit 6). [*minnet bilürük, -ür, -ük*]

mirāc: *Yükseliş, göğe çıkma; yücelme.*

1. Ger Burak-ilen Muḥammed seyr-i
mi'rāc iyledi / Oldı haqqdan
Aḥmediñ kitfi siziñ **mirācıñız** (G.
98, Beyit 3). [*mirācıñız, -ı, -ñız*]

mi'rāc: *Hz.Peygamber'in göğe yükselmesi hadisesi.*

1. Ḥabībiñ kitfine basdı ayağıñ /
Dolaşdı lā-mekāna kıldı **mi'rāc** (G.
29, Beyit 3). [*mi'rāc,]*
2. Sāliklere mürşid u 'ābidlere kıble
/ 'Āriflere **mi'rāc** u bu 'āşıqlara
dīdār (G. 60, Beyit 4). [*mi'rāc,]*
3. 'Alī āvāzın işitdi 'Alī dīdāriñi
görđi / 'Azizā onda kim vardı

mi'rāca seyyid-i 'ālem (G. 161,
Beyit 9). [*mi'rāca, -a*]

4. Aldı ḥaṭm-ı enbiyāniñ ḥātemiñ
mi'rācda / Perde-yi ref' eyledi
virdi ḥaḳīkatden nişān (G. 162,
Beyit 6). [*mi'rācda, -da*]

5. Kimkidir ey dil çarḥ meydanında
cevlān eyleyen / Aḥmed-i
muḥtar-ilen **mi'rācı** seyrān
eyleyen (G. 167, Beyit 1). [*mi'rācı, -ı*]

mi'rāc-ı ḥaḳīkat: *Gerçeklik miracı, hakikat zirvesi.*

1. (G. 172, Beyit 7). [*mi'rāc-ı ḥaḳīkat,]*

mīrās: *Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke.*

1. Yeryüzi **mīrāşımızdur** tā
Şafiyullahdan / Ḳaf tā Ḳaf
dutubdur ālimız evlādımız (G. 92,
Beyit 3). [*mīrāşımızdur, -ı, -mız, -dur*]

mir'āt: *Ayna; Allah'ın güzelliğini yansıtın varoluş evreni.*

1. Zülfiḳārı Ḥaydariñ ger olmasa virmezdi hiç / Cebre'iliñ Aḥmede indirdüğü **mirāt** feyz (G. 121, Beyit 3). [mirāt,]

mirāt-ı iskender: Âyîne-i İskender, İskender'e ait olduğu rivayet edilen efsanevî ayna. "Âyîne-i âlemnümâ" veya "âyîne-i gîtînümâ" (cihanı gösteren ayna) adıyla da bilinen bu ayna hakkında çoğu efsane niteliğinde çeşitli rivayetler mevcuttur.

1. (G. 151, Beyit 2). [mirāt-ı iskender,]

mirāt-ı şafâyi: Saf, temiz ayna.

1. (G. 86, Beyit 2). [mirāt-ı şafâyi, -y, -ı]

mir'ât-ı zât: Varlık aynası.

1. (G. 143, Beyit 8). [mir'ât-ı zât,]

mîr-i dīvân-ı kıyâmet: Kıyâmet meydanının emiri // Allah.

1. (G. 69, Beyit 10). [mîr-i dīvân-ı kıyâmet,]

mîr-i ḥakâyık: Hakikatin, gerçekliğin önderi.

1. (G. 129, Beyit 1). [mîr-i ḥakâyık,]

mîr-i ḥayl u mü'min: Ordu ve iman edenlerin emiri.

1. (G. 46, Beyit 8). [mîr-i ḥayl u mü'min,]

mîr-i mâlik: Mülk'ün sahibi // hz. Ali.

1. (G. 139, Beyit 5). [mîr-i mâlik,]

mîr-i meclis: Meclisin emiri, önderi.

1. (G. 131, Beyit 11). [mîr-i meclis,]
2. (G. 174, Beyit 13). [mîr-i meclis,]

mîr-i mükerrerem: Yüce, saygıdeğer emir // hz. Ali.

1. (G. 152, Beyit 10). [mîr-i mükerrerem,]

mîr-i naḥliñ: Arıların emiri, komutanı.

1. (G. 22, Beyit 10). [mîr-i naḥliñ, -iñ]

mîr-i serdâr: Başkomutan.

1. (G. 64, Beyit 17). [mîr-i serdâr,]

mirriḥ: Mars; bu gezegene 'cellâd-ı felek' de denir. Bir elinde kılıç, diğer elinde kesik baş tutar. Minyatürlerde aslan

üzerinde kılıç çekmiş biçimde
resmedilmektedir.

1. Cellād-ı felek **mirrih** hem kevkeb-
i iqbālem / Hem çengi-yi dem-
sāzam kânün-ı hoş-āvāzam (G.
155, Beyit 10). [mirrih,]

mirrih-i 'adū-efken: Düşmanı yere seren
cellat felek.

1. (G. 165, Beyit 8). [mirrih-i 'adū-
efken,]

misāfir: Konuk, ziyaret eden.

1. **Misāfirler** kimi ol şāh-ı hūbānıñ
ğam-ı 'aşkıñ / Beyābān-ı fenāda
kıldı 'āşıklar kalendar bahş (G.
114, Beyit 6). [misāfirler, -ler]
2. Ey **misāfir** sa'y kıl bu yolda bir
yoldaş kazan / Kılmaya hüccet
vire şıdık-ile ol yoldāşa baş (G.
119, Beyit 5). [misāfir,]

misāl: Gibi, benzer.

1. El çıhar mehdi cesedden ey peser
Haydar **misāl** / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden mārı kes (G. 108,
Beyit 8). [misāl,]

2. Kayretinden leşkerin yandurdu
İskender **misāl** / Şalmadı çün
āyine pertev-i meş'al-i tābān
şubh (G. 40, Beyit 3). [misāl,]

3. Çizginür çarha girüb şevkine
pervāne **misāl** / Muttaşıl hūr u
melek şem'ı-ı şebistānımıza (G.
175, Beyit 4). [misāl,]

4. Zümre-yi aḥbāb için esretti
cām-ı Haydar / Şūfiyā mest-i mey
sanma liken köhne **misāl** (G. 140,
Beyit 2). [misāl,]

misāl-i 'andelīb: Bülbül gibi.

1. (G. 6, Beyit 6). [misāl-i 'andelīb,]

misāl-i çarh-ı zāl: Zal'ın dünyası gibi.

1. (G. 106, Beyit 9). [misāl-i çarh-ı
zāl,]

misāl-i keşt-i nūh oldı: Nuh'un gemisi
gibi olma; Nuh'un gemisi gibi kurtarıcı
olma.

1. (G. 13, Beyit 8). [misāl-i keşt-i
nūh oldı, -dı]

misāl-i mäh-ı münir: Parlak aya benzer,
parlak ay gibi.

1. (G. 67, Beyit 5). [*mişāl-i māh-ı münir,*]

misāl-i nefh-i şūr: *Sur'a üflenen nefesi gibi.*

1. (G. 85, Beyit 8). [*mişāl-i nefh-i şūr,*]

mişbāh: *Kandil, çerağ.*

1. 'Alidür şaykal-ı āyine-yi zāt / 'Alidür şüret-i rahmāna **mişbāh** (G. 36, Beyit 5). [*mişbāh,*]
2. 'Ayn kim nūr-ı 'Aliden olmasa bīnā aña / Tal'at **mişbāh** virmez meş'al-i mişkāt feyz (G. 121, Beyit 7). [*mişbāh,*]

mişk: *Misk, güzel koku.*

1. Daşı la'l u yağmuru dürdāne eyler kanı **mişk** / Kaṭreyi cem' eyleyüb 'ummān iden perverdigār (G. 59, Beyit 6). [*mişk,*]

misl-i aftāb: *Güneş misali, güneş gibi.*

1. (G. 19, Beyit 4). [*misl-i aftāb,*]

misl-i 'amr u 'anteridür: *Amr ve Anter gibi.*

1. (G. 61, Beyit 9). [*misl-i 'amr u 'anteridür, -dür*]

misl-i 'ankā: *Anka misali, anka kuşu gibi.*

1. (G. 84, Beyit 6). [*misl-i 'ankā,*]

misl-i bu-leheb: *Bu-Lehebe benzer olan.*

1. (G. 3, Beyit 7). [*misl-i bu-leheb,*]

misl-i cevāhir: *Cevher, mücevher misali.*

1. (G. 72, Beyit 12). [*misl-i cevāhir,*]

misl-i dakyanus: *Dakyanus (Ashab-ı Kehfe zulmeden Efsus şehrinin hükümdarı) gibi.*

1. (G. 176, Beyit 2). [*misl-i dakyanus,*]

misl-i ejdehā: *Ejderha gibi, ejderha misali.*

1. (G. 40, Beyit 4). [*misl-i ejdehā,*]

misl-i furkân u zebūr: *Kur'an ve Zebur misali, Kur'an ve Zebur gibi.*

1. (G. 69, Beyit 4). [*misl-i furkân u zebūr,*]

misl-i gülzār-ı ḥalil: *Dostun gül bahçesi gibi.*

1. (G. 143, Beyit 12). [*mişl-i gülzâr-ı halîl,*]

mişl-i haydar: Haydar gibi, haydar misali; hz. Ali gibi.

1. (G. 118, Beyit 10). [*mişl-i haydar,*]

mişl-i hûk: Domuz gibi.

1. (G. 149, Beyit 4). [*mişl-i hûk,*]

mişl-i ka'beteyn: İki kabe (Mekke'deki Kabe ile Kudüs'teki Mescid-i Aksa) misali.

1. (G. 165, Beyit 4). [*mişl-i ka'beteyn,*]

mişl-i kaķnus: Kaķnus kuşu gibi.

1. (G. 123, Beyit 6). [*mişl-i kaķnus,*]

mişl-i kef: El gibi (cömertlik eli gibi).

1. (G. 127, Beyit 7). [*mişl-i kef,*]

mişl-i mĀnend-i āniñ: Onun benzeri gibi.

1. (G. 49, Beyit 9). [*mişl-i mĀnend-i āniñ,*]

mişl-i mehekk: Mihenk taşı gibi.

1. (G. 153, Beyit 12). [*mişl-i mehekk,*]

mişl-i melek: Melek misali, melek gibi.

1. (G. 62, Beyit 11). [*mişl-i melek,*]

mişl-i şadefdir: İnci kabuğu gibi.

1. (G. 168, Beyit 13). [*mişl-i şadefdir, -dir*]

mişl-i ya'ķüb-ı ĥazîn: Hüzünlü Yakup peygamber gibi.

1. (G. 8, Beyit 9). [*mişl-i ya'ķüb-ı ĥazîn,*]

mismār ķutb: Çivi gibi çakılmış, sabitlenmiş bir merkez; kutbun çivisi.

1. (G. 7, Beyit 4). [*mismār ķutb,*]
2. (G. 7, Beyit 4). [*mismār-ı ķutb,*]

mīve-yi mihr-i 'alî: Hz. Ali'nin meyvesi, sevgi ürünü.

1. (G. 108, Beyit 7). [*mīve-yi mihr-i 'alî,*]

mizāĥ: Şaka, latife.

1. Ĥurre İbn-i Ķays çapdı yıĥdı bĀb-ı Ĥayberi / Pes bu aĥbār-ı şaĥiĥi şanma ey münkir **mizāĥ** (G. 35, Beyit 9). [*mizāĥ,*]

mizān: Terazî, ölçü // hesap vakti, kıyamet vakti.

1. ‘Aşk sultāniyla cān iklimine kūr
‘adl u dād / ‘Aql mizāniyle dāim
bu **mizāna** nāzir ol (G. 149, Beyit
7). [mizāna, -a]

2. Himmetī dir haşr u **mizān** u şırāt
u sorgum hem / Himmetinden
çekmezem bir zerrece gam yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 12). [mizān,]

mizāna çek: Ölçmek, tartıya çekmek.

1. (G. 138, Beyit 6). [mizāna çek,]

mizān-1 şırāt: Terazi (günah ve
sevapların tartıldığı terazi) ve sırat
köprüsü.

1. (G. 70, Beyit 10). [mizān-1 şırāt,]

mizān-1 velāyet: Velilik terazisi.

1. (G. 24, Beyit 7). [mizān-1 velāyet,]

mısr: Mısır ülkesi.

1. Ey şabā seyr eyle bu müjdemi
Ya‘kūba yetür / **Mısr** fetḥı oldu
bugün Yūsuf-ı Ken‘ānımıza (G.
175, Beyit 2). [mısr,]

mısr-1 hüsne: Güzellik ülkesi, güzellik
Mısr’ı.

1. (Muh. 4, Beyit 22). [mısr-1 hüsne,
-e]

mısr-1 nübüvvet tahtına: Peygamberlik
makamı.

1. (G. 40, Beyit 8). [mısr-1 nübüvvet
tahtına, -n, -a]

mısr-1 şāh: Mısırın hükümdarı // Hz.
Yusuf’un işaret eden bir sıfat.

1. (G. 8, Beyit 11). [mısr-1 şāh,]

mısr-1 şāhi: Mısır’ın sultan // Hz. Yusuf
için kullanılan bir sıfat.

1. (G. 8, Beyit 9). [mısr-1 şāhi,]

mısr-1 vücūd: Mısır ülkesi.

1. (G. 12, Beyit 4). [mısr-1 vücūd,]

mısr-1 vücūd-1 yūsuf: Varlık ülkesinin
Yusuf’u // Hz. Yusuf peygamber.

1. (G. 132, Beyit 2). [mısr-1 vücūd-1
yūsuf,]

mu: Bu, işaret zamiri.

1. Başını kes zīnet-i esbābını tārāca
vir / Ey muvaḥḥid **mundan** özge
müşrike yoḥdur ‘ilāc (G. 27, Beyit
8). [mundan, -n, -dan]

2. Munda ger mevlā-yı Hāydar kılsa
yüz miñ cürm sūc / Ey berāder
haşr dīvānında sormaz Kird-gār
(G. 30, Beyit 9). [munda, -n, -da]
3. Velāyet burcına bir kuş ki uçmaz
zāğ-ı kerkesdür / Eger ‘anķā-şifat
munda maķāmıñ kūh-ı kāf eyler
(G. 75, Beyit 3). [munda, -n, -da]
4. Kıl taħammül daş eger yağsa bu
yolda başıña / Şabr-ider gör
munca kim senden çeker teanni
çeküc (G. 30, Beyit 11). [munca, -
n, -ca]
5. Kılmasa Allah için imdād ol
üstād eger / Menzil almaz cehd-
ile **munca** Cüneyd yā Perīd (G. 55,
Beyit 8). [munca, -n, -ca]
6. Kāf-ı nūndan kārgāhı gerçi
munca şūretiñ / Lik şol üstād-ı
şūret-bāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 3). [munca, -n, -ca]
7. Munca nebī velīden munca ebī
şabīden / Şīr-i hūdā u Hāydar
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
3). [munca, -n, -ca]
8. Munca nebī velīden **munca** ebī
şabīden / Şīr-i hūdā u Hāydar
kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit
3). [munca, -n, -ca]
9. Bir noķtadan ol yeddi kitāb oldı
mürekkeb / Yazıldı beyāz üstine
munca haţţ-ı esved (G. 54, Beyit
5). [munca, -n, -ca]
10. Görindi zāt-ı ‘Alīden kemāl-i şifāt
/ Ki **munca** şey³-i ‘acīb u qarīb
buldı vücūd (G. 56, Beyit 2).
[munca, -n, -ca]
11. Bu **munca** kuvvet u kudret ki
luţfitdi oña yezdān / Hılāf-ı emr
ondan bir ser-i mū olmadı şādır
(G. 66, Beyit 6). [munca, -n, -ca]
12. Bende yüz Hāydar **munca** şeref u
‘izzet-ilen / Bende olmaķdur oña
salţanat-ı şöhretimiz (G. 91, Beyit
12). [munca, -n, -ca]
13. Şol velī kānıñ mübārek ismi
olmuşdır ‘Alī / Nuţķ-ı pākinden
bize **munca** beyān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 4). [munca, -n, -ca]

14. Ögreden Dāvūda **munca** lafz u şavt u nağmeyi / Geh Süleymāna bu vaḥş-ı ṭayrı fermān eyleyen (G. 167, Beyit 5). [*munca, -n, -ca*]
15. Murtażādur ol velīyullahı muṭlaḳ murtażā / Ḥaḳḳ yolunda **munca** hem luṭf-ile iḥsān eyleyen (G. 167, Beyit 9). [*munca, -n, -ca*]
16. Görmeyeniñ **munda** mu‘āyene şafınıñ şūretini / Göz açub ḥaşr günü vech-i liḳāyı görmez (G. 86, Beyit 6). [*munda, -n, -da*]
17. Gümānı koy ki **munda** baḥş-i mevcūd-ı ‘adem şıǵmaz / Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ bîş u kem şıǵmaz (G. 93, Beyit 1). [*munda, -n, -da*]
18. Seyr-i cennetdir mekānı kim ki oldı cān fedā / **Munda** ol şāh-ı emīr-i şehriyāriniñ ‘aşḳına (G. 172, Beyit 3). [*munda, -n, -da*]
19. Bir ḳademdür bu ṭarīḳiñ ṭūl-ı ‘arzı ey refiḳ / **Munda** yoḥdur bu‘d u ḳurb ḳıl be‘d u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [*munda, -n, -da*]
20. Özge zıḳri koy bu ḥikmetler velāyet ‘ilmidür / **Munda** ḥayrāndur hezārān Bu‘alī u Cālinūs (G. 106, Beyit 11). [*munda, -n, -da*]
21. Tā ebed ey Himmeti ḥaḳḳ-ile biǵānedür / Olmasa ger ādemī **munda** şināsā nefis (G. 109, Beyit 11). [*munda, -n, -da*]
22. Ḳamçı eyle **munda** ‘aşḳ ruḥuña nefis-i burāḳ / Ḳalma bu ḡaflet beyābānında ey ḡāfil ulāş (G. 112, Beyit 8). [*munda, -n, -da*]
23. Refiḳ ol **munda** bir şāhib-ṭarīḳe / İşit bunı di menden ey ḳarındāş (G. 113, Beyit 5). [*munda, -n, -da*]
24. Bir insāniyyet eyle **munda** ḥāşıl / Sebīlullaha sıǵmaz dīv-i ḡilmāş (G. 113, Beyit 6). [*munda, -n, -da*]
25. Kerbelā deştinde ṭop ol gel belā çevḡānına / Çün geçersen ‘āḳıbet **mundan** gerek miñ bāşa baş (G. 119, Beyit 9). [*mundan, -n, -dan*]
26. Yār-i ‘Alidür ‘Alī ‘aşḳına peyǵamberiñ / Cān-ı cihāndan

geçüb **munda** karar eyleyen (G. 164, Beyit 10). [*munda, -n, -da*]

27. Biz ‘Alîye bendeyüz bâkî u pâyendeyüz / Kısmet idübdür **munı** haqq ezelden bize (G. 173, Beyit 2). [*munı, -n, -ı*]

28. Pes muhibb-i Haydariñ ihsanı kirdarı gerek / Yoḥsa **munda** anıñ güftâr-ı zebânı bir cova (G. 176, Beyit 8). [*munda, -n, -da*]

29. **Munda** ne kavlı-i resül işlerdi ne hükm-i kemâl / Añla ey ‘arif tamâm oldı kelâmım vesselâm (Muh. 2, Beyit 19). [*munda, -n, -da*]

mû be mû: *İnceden inceye, kılı kırk yararak.*

1. (G. 128, Beyit 9). [*mû be mû,*]

mûc: *Dalga. ("Mevc" kelimesi kafiye uyumundan dolayı "muc" şeklinde yazılmıştır.).*

1. Yetmiş iki millete ol gün kıpar tûfân-ı Nûḥ / Ğarḳ olur Ğarḳ ol celâlet bahrine ger olsa **mûc** (G. 30, Beyit 3). [*mûc,*]

mu‘âf eyler: *Özgür, serbest bırakmak.*

1. (G. 75, Beyit 10). [*mu‘âf eyler, -r*]

mu‘âf olmaz: *Affedilmek, serbest olmak.*

1. (G. 125, Beyit 10). [*mu‘âf olmaz, -maz*]

muahḥar: *Sonraya kalmış, sonraki, ahîr.*

mu'ahharen: *Mu'ahhar olarak, sonradan.*

1. Enbiyâdan gerçi şüretde **muahḥar** geldüñiz / Ma‘nîde lîkin muḳaddemsen muḳaddem yâ ‘Alî (G. 190, Beyit 8). [*muahḥar,*]

mu‘allâ: *Yüksek, yüce, âli.*

1. ‘Alî mihridir âfetden penâhım / **Mu‘allâ** âstânıdır bu şâhiñ (G. 158, Beyit 8). [*mu‘allâ,*]

2. Harîm-i ḥürmetinden enbiyâ u murselîn ḥâdim / **Mu‘allâ** âstânında anıñ kerrübiler zâir (G. 66, Beyit 9). [*mu‘allâ,*]

mu‘allak: *Asılı kalmış, boşta duran.*

1. Ḥamsetü'l-esmâ yazıldı tâ **mu‘allak** dörd çarḥ / Ya‘ni ‘arşullah bil nûr-ı velâyetdür imâd (G. 46, Beyit 2). [*mu‘allak,*]

2. Eger ʿirfān-ı kāmīl-sen kiminçün
durdı fikr-eyle / **Muʿallaḳ** bī-
tanāb bī-sütün bu nilgün çadır (G.
66, Beyit 5). [muʿallaḳ,]

3. Muallaḳ dönderen dolaba nisbet
çenber-i çarhı / Hāḳīkatde eyā
müʾminiñ ʿAlī ol dest-i ḳudretdür
(G. 80, Beyit 6). [muallaḳ,]

muʿallaḳ durdı: Asılı kalmak, boşta
durmak.

1. (G. 113, Beyit 8). [muʿallaḳ durdı,
-dı]
2. (G. 137, Beyit 8). [muʿallaḳ durdı,
-dı]
3. (Muh. 4, Beyit 4). [muʿallaḳ durdı,
-dı]

muʿallim: Öğretmen, öğretici, hoca.

1. Şol **muʿallimsin** ki senden tapdı
ey kân-ı kerem / Ser-be-ser reh-
nümā-yı taʿlīm aldı ādem yā ʿAlī (G.
190, Beyit 3). [muʿallimsin,]

muʿammā: Bilmece, anlaşılmaz,
halledilmez şekilde güç, halli müşkül iş
veya şey.

1. Nuḳḳ-ilen ruh-ı nefis bir şeyʾ-i
vāhiddir bular / Kimse bu esrāra
irmez bir **muʿammādur** nefes (G.
110, Beyit 5). [muʿammādur, -dur
]

muʿanber: Amber kokulu.

1. Dimāğ-ı dil muʿaṭṭardır meşām-ı
cān **muʿanberdir** / Nigār-ı çin-i
zülfinden ziyā geldi ziyā geldi (G.
183, Beyit 7). [muʿanberdir, -dir]

muʿaṭṭar: Itırlı, güzel kokulu.

1. Dimāğ-ı dil **muʿaṭṭardır** meşām-ı
cān muʿanberdir / Nigār-ı çin-i
zülfinden ziyā geldi ziyā geldi (G.
183, Beyit 7). [muʿaṭṭardır, -dır]

muʿāyene: Tasavvufi açıdan Allah'ın
çeşitli mertebelerdeki tecellilerini
görme.

1. Görmeyeniñ munda **muʿāyene**
şafınıñ şüretini / Göz açub haşr
günü vech-i likāyı görmez (G. 86,
Beyit 6). [muʿāyene,]

mu'azzam: *Büyüklüğü şüphe götürmeyen, yüce, ulu.*

1. Süleymān haşmet u Mūsā celālet
/ Mu'azzamdur mu'azzamdur
mu'azzam (G. 160, Beyit 3).
[mu'azzam,]

2. Süleymān haşmet u Mūsā celālet
/ Mu'azzamdur **mu'azzamdur**
mu'azzam (G. 160, Beyit 3).
[mu'azzamdur, -dur]

3. Süleymān haşmet u Mūsā celālet
/ **Mu'azzamdur** mu'azzamdur
mu'azzam (G. 160, Beyit 3).
[mu'azzamdur, -dur]

4. Mükerrinsen **mu'azzamsan** gel
imdi nefsiñi tanı / Didi nefsim
bilen bilür bilmeyen bilmez
Haydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4).
[mu'azzamsan, -s, -an]

mu'cizāt: *Mu'cizeler. Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.*

1. Darb-ı darb u **mu'cizāt** içre
berāber mi olur / Mūsā ilen

Sāmīrī ol sāhīr u mekkār kalb (G.
4, Beyit 9). [mu'cizāt,]

mu'cizāt-ı enbiyā: *Peygamberlerin mucizeleri.*

1. (G. 128, Beyit 8). [mu'cizāt-ı
enbiyā,]

mu'cizāt-ı mūsī-yi 'imrān: *Musa Peygamberin mucizeleri.*

1. (G. 8, Beyit 10). [mu'cizāt-ı mūsī-
yi 'imrān,]

mukaddem: *Önde olan, önden giden, değerli, üstün.*

1. Enbiyādan gerçi şüretde
muahhar geldüñiz / Ma'nīde līkin
muqaddemsen **mukaddem** yā 'Alī
(G. 190, Beyit 8). [muqaddem,]

2. Enbiyādan gerçi şüretde
muahhar geldüñiz / Ma'nīde līkin
muqaddemsen muqaddem yā 'Alī
(G. 190, Beyit 8). [muqaddemsen,
-sen]

mufaşsal: *Ayrıntılara girilerek geniş biçimde anlatılan, ayrıntılı, tafsîlatlı.*

1. Cāniñ heşāb sendedir anıñ **mufaşsalı** / Āyine-yi zamîre demiñ oldı şaykalî (*Müsebba 1, Beyit 2*). [*mufaşsalı, -i*]
2. Gel bu **mufaşşalda** oñı bir varaq / Tā bilesin kimdir anıñ mehmili (*G. 186, Beyit 11*). [*mufaşşalda, -da*]

muğayyed: *Mukayyed; bağlı, kayıtlı.*

1. Olmasa bu fenā şüret ‘ālemde **muğayyed** / Tā kim olasin ma‘nide bāki u muħalled (*G. 54, Beyit 1*). [*muğayyed,]*

muğber-i efsāneye: *Tozlanmış, eskimiş masal.*

1. (*G. 124, Beyit 9*). [*muğber-i efsāneye, -y, -e*]
2. (*G. 124, Beyit 9*). [*muğber-i efsāneye, -y, -e*]

muħabbet: *Sevgi, ilgi, yakınlık.*

1. Ger olmasaydı şāh-ı velāyet **muħabbeti** / Maķbūl-ı ħāzret

olmaz-idi ya şavm ya şalāt (*G. 13, Beyit 7*). [*muħabbeti, -i*]

2. Cān safħasında āl-i Muħammed **muħabbeti** / Kilk-i қаzā ki kıldı raķam yā ‘Alī meded (*G. 58, Beyit 12*). [*muħabbeti, -i*]
3. Kimse seniñ **muħabbetiñi** kılmadı siper / Tır u belāsınnan u ħařardan penāhı yoħ (*G. 43, Beyit 7*). [*muħabbetiñi, -iñ, -i*]
4. Hem ‘ahd-i vefā şıdķ-ı şafā mihr u **muħabbet** / Terk-i heves u terk-i hevā terk-i tecemmül (*G. 146, Beyit 2*). [*muħabbet,]*
5. Eşnā ‘aşar **muħabbetini** iħtiyār kıll / Hırsı perestiş eyleme terk-i ħimār kıll (*Müsebba 1, Beyit 33*). [*muħabbetini, -i, -n, -i*]

muħabbet ‘āleminde: *Sevgi, aşk dünyası.*

1. (*G. 32, Beyit 1*). [*muħabbet ‘āleminde, -n, -de*]
2. (*G. 79, Beyit 3*). [*muħabbet ‘āleminde, -n, -de*]

3. (G. 101, Beyit 6). [muhabbet
‘āleminde, -n, -de]

4. (G. 101, Beyit 8). [muhabbet
‘āleminde, -n, -de]

muhabbet ehline: Seven, aşık.

1. (G. 130, Beyit 4). [muhabbet
ehline, -n, -e]

muhakkar: Hor ve zelil; değersiz.

1. Ey müdde‘ī sen Himmetiye
baḥma **muḥakkar** / Nemrūdī
helāk eyleyen ol peşe-yi lengem
(G. 156, Beyit 12). [muḥakkar,]

2. Ğanīdür Himmetī ‘aşk-ı ‘Aliden
faḫr kuyunda / **Muḥakkar**dır
yanında tāc-ı taḫt u mülket-i
dünyā (G. 181, Beyit 15).
[muḥakkar, -dır]

3. Metā‘-ı dīn u ‘uḫbā **muḥakkar**dur
hakīkatte / Nizā‘ı koy berāder bu
metā‘-ı muḫtaşardan geç (G. 32,
Beyit 5). [muḥakkar, -dur]

muḥālif: Muhālefet eden, uymayan,
uygun olmayan, zıt.

1. Ey **muḥālif** emr-i ḥaḫḫ birlen
emirimdür ‘Alī / Ol emīre bende-
yi fermānım ezelden tā ebed (G.
53, Beyit 6). [muḥālif,]

muḥālif düşme: Uymamak, uyuşmamak,
zıt konuma gelmek.

1. (G. 84, Beyit 5). [muḥālif düşme, -
me]

muḥālif-i ḥaḫḫ: Hakka muhalefet eden,
karşı gelen.

1. (G. 23, Beyit 5). [muḥālif-i ḥaḫḫ,]

2. (G. 23, Beyit 5). [muḥālif-i ḥaḫḫ,]

muḥalled: Gelip geçici olmayan, sürekli,
kalıcı, ebedî.

1. Olmasa bu fenā şüret ‘ālemde
muḡayyed / Tā kim olasın
ma‘nīde bāki u **muḥalled** (G. 54,
Beyit 1). [muḥalled,]

muḥammed: İslam Peygamberi.

1. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī
bāb / ‘Alīdür Aḫmede ḫemdem
‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1).
[muḥammed,]

2. Muḥammed şehr-i ‘ilm oldı ‘Alī bāb / ‘Alīdür Aḥmede ḥemdem ‘Alī bāb (G. 2, Beyit 1). [muḥammed,]
3. Farz-ı ‘ayn oldı **Muḥammed** ümmetine eylemek / Velī-yi din velī-yi ḥālīk-ı subḥān medḥı (G. 38, Beyit 6). [muḥammed,]
4. Muḥammed kim taḳīdür oña elkāb / Cem‘i-yi muttakīye muḳtedādur (G. 64, Beyit 15). [muḥammed,]
5. Kelām-ı nāṭīk-ı ḥaḳḳ noḳṭa-i bā / **Muḥammed** şehr-i ‘ilm ol bāb u hādur (G. 64, Beyit 7). [muḥammed,]
6. Hem felekden onı gördi perde-yi ‘izzetden hem / Çün **Muḥammed** lā-mekān iḳlimine ḳıldı şer (G. 65, Beyit 6). [muḥammed,]
7. Ger Burāḳ-ilen **Muḥammed** seyr-i mi‘rāc iyledi / Oldı ḥaḳḳdan Aḥmediñ kitfi siziñ mirāciñiz (G. 98, Beyit 3). [muḥammed,]
8. Şol ḥabībullah resūlullah **Muḥammed** ‘aşḳına / Ğāzī iseñ dīn yolında zümre-yi küffarı kes (G. 108, Beyit 2). [muḥammed,]
9. Muḥammed ‘aşḳına meydāna sürdi düldüli Ḥaydar / Getürdi maḳdeminden ‘arşa-yı rüy-i zemīn revnaḳ (G. 133, Beyit 3). [muḥammed,]
10. Görür cemālī **Muḥammed** anıñ ki aynasın / Kılursa şayḳal-ı mihr-i ‘Alī cilā u celī (G. 185, Beyit 6). [muḥammed,]
11. Muḥammedür ‘Alīdür Fāṭimā Şubbeyr u Şebberdür ‘Alī / Şāni-yi Seccāddur Muḥammed ya‘ni ki Bāḳır (G. 66, Beyit 12). [muḥammedür, -dür]
12. Muḥammedür ‘Alīdür Fāṭimā Şubbeyr u Şebberdür ‘Alī / Şāni-yi Seccāddur **Muḥammed** ya‘ni ki Bāḳır (G. 66, Beyit 12). [muḥammed,]
13. Muḥammed ‘āleminde cāna ḳalmaz / Muḥibb u şādīḳ u serbāz

u kallaş (G. 113, Beyit 3).
[muhammed,]

14. Muhammed mehdi-yi şāhib-
zamāndur ğayb-ı muṭlaqdan /
Ricāl-i ğayb-ilen zāhir olan
mü'minlere nāşir (G. 66, Beyit
16). [muhammed,]

15. Dîn yolunda **Muhammede** cāndan
/ Ümmetüz mü'minüz
müselmānınız (G. 94, Beyit 2).
[muhammede, -e]

muhammed aşkına: Hz. Muhammed'e
olan candan sevgi.

1. (G. 145, Beyit 9). [muhammed
aşkına, -n, -a]

muhammed bākır: İmam Muhammed b.
Ali, lakabı Bakır'dır. Bakır, Peygamber-i
Ekrem tarafından kendisine verilen
lakaptır. Hicretin 57. yılında dünyaya
geldi. Babasından sonra Allah'ın emri ve
geçen imamların vasiyeti üzerine
imamet makamına ulaştı. 104. ya da 107.
yılında vefat etti.

1. (G. 48, Beyit 10). [muhammed
bākır,]

2. (G. 48, Beyit 10). [muhammed
bākır,]

muharrem: Haram kılınmış.

1. Hārīm u hürmetinde zāt-ı haqqıñ
/ Muharremdir muharremdir
muharrem (G. 160, Beyit 9).
[muharrem,]

2. Hārīm u hürmetinde zāt-ı haqqıñ
/ Muharremdir **muharremdir**
muharrem (G. 160, Beyit 9).
[muharremdir, -dir]

3. Hārīm u hürmetinde zāt-ı haqqıñ
/ **Muharremdir** muharremdir
muharrem (G. 160, Beyit 9).
[muharremdir, -dir]

muhibb: Seven, sevgi besleyen, dost.

1. Muhibbe hubb-i āl ey muvaḥḥid
dîn imāndur / iki 'ālem elinde
fi'l-mesel bir beyzedür aniñ (G.
74, Beyit 9). [muhibbe, -e]

2. Muhibbe rüz-i maḥşerde ne
ġamdur cürm-i zilletden / Şefā'at
çün emīr-ül-mü'minīn u
mü'mināt eyler (G. 76, Beyit 11).
[muhibbe, -e]

3. Muḥammed ʿāleminde cāna
kalmaz / **Muḥibb** u şādık u serbāz
u kallaş (G. 113, Beyit 3). [*muḥibb,*
]
4. Zāt-ı haḳka çün didik kâlū belā
rūz-ı elest / Ey **muḥibb** ol ʿahd ol
iḳrārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 6). [*muḥibb,*]
5. Murtażadır Muştafāya cān-ı
dilden doğrı yār / Cān tuḳeyl it ey
muḥibb ol doğrı yāriñ ʿaşkına (G.
172, Beyit 6). [*muḥibb,*]
6. Muḥibbi Himmeti oldur ʿAliniñ /
Şihāvette ola bir baḫş-ı zer-bāş
(G. 113, Beyit 12). [*muḥibbi, -i*]
7. İştıyākından **muḥibbi** ehl-i beytiñ
dāimā / Hüriler Firdevs içinde
şevk-len eyler huruş (G. 116,
Beyit 3). [*muḥibbi, -i*]
8. Şol veli-yi haḳk ḳasim-i nūr-ı
nāriñ Himmeti / Buğz-ı āteş
münkire cennet **muḥibbe** lālezār
(G. 61, Beyit 12). [*muḥibbe, -e*]
9. ʿAdū-yı müşrike ḳātil münāfiḳa
tūfān / **Muḥibbe** nāşır u manşūr u

- müʿmināna naşır (G. 67, Beyit 6).
[*muḥibbe, -e*]
10. Gevher-i genc-i haḳıkatde
muḥibbe mihr-i şāh / Bulmak
istersen bu genc-i raḫtiñi vīrāne
çek (G. 138, Beyit 7). [*muḥibbe, -e*
]
11. Onuñ **muḥibbine** dārūʿl-ḳarār
şadr-ı cinān / Anıñ ʿaduvvına oldı
maḳām-ı nār u saḳar (G. 67, Beyit
7). [*muḥibbine, -i, -n, -e*]
12. ʿAlidür ḫayy u bākī şāh-ı sākī /
Muḥibbe havz-ı kevşerden virür
tās (G. 104, Beyit 7). [*muḥibbe, -e*
]
13. Ḳāmet-i ruḫsār-ı zülfünden
ḫabibiñ ey **muḫib** / Hem ḳiyāmet
ḳopdı hem nūr-ı duḫān oldı ʿayān
(G. 166, Beyit 9). [*muḫib,*]
14. Vérür **muḥibbine** şol sākī-yi ezel
her dem / Raḫik-i kevşer u şir u
şarāb u hem ʿAlī (G. 185, Beyit 7).
[*muḥibbine, -i, -n, -e*]

muḥibbī: *Muhabbet edici, eden; seven,
sevgi besleyen.*

1. Ey **muhibbi** yār-ı Haydar müşrik-i ağıyarı kes / Tığ çek şāh-ı velāyet ʿaşkına inkārı kes (G. 108, Beyit 1). [muhibbi,]

muhibb-i ehl-i beyte: Hz. Muhammed'in aile fertlerini sevenler.

1. (G. 181, Beyit 13). [muhibb-i ehl-i beyte, -e]

muhibb-i haydara: Haydarı seven; hz. Ali'yi seven.

1. (G. 56, Beyit 11). [muhibb-i haydara, -a]

muhibb-i haydarıñ: Hz. Ali'nin sevgilisi.

1. (G. 176, Beyit 8). [muhibb-i haydarıñ, -ıñ]

muhibb-i haydar-iseñ: Hz. Ali'yi seven.

1. (G. 149, Beyit 4). [muhibb-i haydar-iseñ, -i, -se, -ñ]

muhibb-i hubb-ı tiryāk: Aşığın sevgisinin panzehiri.

1. (G. 137, Beyit 6). [muhibb-i hubb-ı tiryāk,]

muhibb-i murtażā: Hz. Ali'ye olan sevgi, bağlılık.

1. (G. 130, Beyit 8). [muhibb-i murtażā,]

muhibb-i murtażāñ: Hz. Ali'ye karşı olan sevgi.

1. (G. 104, Beyit 2). [muhibb-i murtażāñ, -ñ]

muhibb-i şādık: Sadık dost.

1. (G. 75, Beyit 8). [muhibb-i şādık,]

muhibb-i şādık-ı āl-i ʿalī-sen: Hz. Ali'nin ailesinin sadık dostu.

1. (G. 51, Beyit 9). [muhibb-i şādık-ı āl-i ʿalī-sen, --se, -n]

muhibb-i şāha: Hz. Ali'yi sevenler.

1. (Müsebba 1, Beyit 16). [muhibb-i şāha, -a]

muhiṭ oldı: Yerleşmek, mesken tutmak.

1. (G. 31, Beyit 11). [muhiṭ oldı, -dı]

muhiṭ-i ʿilm-i tūr: Tur dağının ilmi // hz. Musa'ya Tur dağında vahiy gelmesi.

1. (G. 64, Beyit 13). [muhiṭ-i ʿilm-i tūr,]

muhkem: Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, sıkı, kuvvetli, metin.

1. Uşadur ‘ahd-ı peymānīñ degildir yakīni **muhkem** / Hāqīkat menziline va‘desiñ dāim hilāf eyler (G. 75, Beyit 6). [*muhkem, -iñ*]
2. Merd-iseñ şol itdügiñ ikrāra **muhkemdür** bugün / Eylemez her kim ki erdür süstpeymān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 6). [*muhkemdür, -dür*]
3. Himmeti merdānedür ‘ahdın üste **muhkem** ol / Çün kālū belādan eylediñ ikrār-ı haqq (G. 135, Beyit 12). [*muhkem,]*
4. ‘Alīniñ zūlfikārından esās-ı enbiyā kām / ‘Alīniñ harb-ı darbından hişār-ı şehr-i dīn **muhkem** (G. 161, Beyit 11). [*muhkem,]*
5. Añladı remz-i füzūn **muhkemi** / Hükmine rām itdi bu ‘ālemi (Muh. 4, Beyit 19). [*muhkemi, -i*]

muhkem dut: Sağlam tut, sıkı tut.

1. (G. 16, Beyit 9). [*muhkem dut,]*
2. (G. 16, Beyit 9). [*muhkem dut,]*
3. (G. 16, Beyit 9). [*muhkem dut,]*
4. (G. 16, Beyit 9). [*muhkem dut,]*

muhkem kıldı: Dayanıklı kılmak, sağlamlaştırmak.

1. (G. 51, Beyit 1). [*muhkem kıldı, -dı*]

muhtāc: Bir şeye veya kimseye ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan.

1. ‘Alīdür “hāzen-i kenz-i ilāhi” / Onuñ **muhtācudur** sulţān-ı dārāb (G. 2, Beyit 8). [*muhtācudur, -ı, -dur*]
2. Cemī‘-i enbiyā ‘ilmine **muhtāc** / Sözi burhān özi Qur‘ān-ı nāṭıq (G. 29, Beyit 2). [*muhtāc,]*
3. Enbiyā u evliyā u etkıyā **muhtācınıız** / Ey kefil-i rızq-ı külli kāināt ey baħr-i cūd (G. 98, Beyit 5). [*muhtācınıız, -ı, -nız*]
4. Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ kaṭına **muhtāc** / Başında her

veliniñ pâyın türâbıdır tâc (Muh.
1, Beyit 19). [muhtâc,]

muhtâr-ı ‘arş: Göklerin muhtarı // Hz.
Muhammed.

1. (G. 120, Beyit 2). [muhtâr-ı ‘arş,]

muhterem: Saygın, saygıdeğer.

1. Muhterem şol harem-i kibriyâ /
Maḥrem-i esrâr ‘Alidür ‘Alî (G.
180, Beyit 4). [muhterem,]

muhteriz: Sakının, çekinen.

1. İki yardı yeddi başlu ejdehânı
mehd-ârâ / Muhteriz ol pence-yi
şîr-i ḥudâdan **muhteriz** (G. 87,
Beyit 6). [muhteriz,]

muhteriz ol: Sakın, çekin.

1. (G. 87, Beyit 6). [muhteriz ol,]

muqaddem: Önde olan, önden giden,
değerli, üstün.

1. Himmetî Ḥaydar **muqaddemdür**
vücüd-ı ‘âleme / Var-iken ol zât-ı
muṭlak yoḥdı eşyâ henüz (G. 89,
Beyit 12). [muqaddemdür, -dür]

2. Gönlüne ‘Alidür beli sultân-ı
muqaddem / Hiç kimseyi ol zâta

muqaddem demek olmaz (G. 97,
Beyit 9). [muqaddem,]

3. Cemî‘-i enbiyâ u evliyâdan /
Muqaddemdür **muqaddemdür**
muqaddem (G. 160, Beyit 4).
[muqaddem,]

4. Cemî‘-i enbiyâ u evliyâdan /
Muqaddemdür **muqaddemdür**
muqaddem (G. 160, Beyit 4).
[muqaddemdür, -dür]

5. Cemî‘-i enbiyâ u evliyâdan /
Muqaddemdür muqaddemdür
muqaddem (G. 160, Beyit 4).
[muqaddemdür, -dür]

6. Cemî‘-i enbiya u evliyâdan ol
muqaddemdir / ‘Ulüm-ı zâhir u
bâṭında olur ‘âlim-i a‘lem (G. 161,
Beyit 5). [muqaddemdir, -dir]

7. Şâh-ı kerîm-i ekrem küll-i şey’e
muqaddem / Zât-ı kâdim-i
mazhar kimdir ‘Aliden özge (G.
174, Beyit 9). [muqaddem,]

muqadder oldı: Takdir edilmek, alna
yazılmak.

1. (G. 14, Beyit 7). [muḳadder oldı, -dı]

muḳadder olur: Değer biçilmek, kıymeti belirlenmek.

1. (G. 170, Beyit 10). [muḳadder olur, -ur]

muḳallid: Birine benzemeye, bir şeyi aslı gibi yapmaya çalışan, taklit eden (kimse); İnsan, hayvan, ses, âlet vb. şeylerin taklidini yapabilen, taklitle uğraşan, taklitçi.

1. Bu şalât şavm bu hac zekâtındır dalâl / Ey **muḳallid** ya'ni farz sünnetiñ olmaz qabûl (G. 148, Beyit 2). [muḳallid,]
2. On iki ma'şûma şıdḳ-ile tevellâ kılmışım / Ey **muḳallid** ehl-i imânım ezelden tâ ebed (G. 53, Beyit 7). [muḳallid,]
3. Haydarı haḳḳ bilmeyince olmaz imâniñ dürüst / Ey müselmân **muḳallid** mü'min ol imâna gel (G. 150, Beyit 5). [muḳallid,]

muḳarrar: Kararlaştırmış olan.

1. 'Alî şânında haḳḳdandır **muḳarrar** / Şecâ'at hem saḳâvet hem kerâmât (G. 15, Beyit 9). [muḳarrar,]

2. Muḳarrar şânına aḳvâl-ı haḳḳdan / Delil-i "hel etâ vel innemâ"dur (G. 64, Beyit 2). [muḳarrar,]

muḳassem: Kısmet olan.

1. Bize ey Himmeti haḳḳdan bu teşrîf / Muḳassemdir muḳassemdir **muḳassem** (G. 160, Beyit 11). [muḳassem,]
2. Bize ey Himmeti haḳḳdan bu teşrîf / Muḳassemdir **muḳassemdir** muḳassem (G. 160, Beyit 11). [muḳassemdir, -dir]
3. Bize ey Himmeti haḳḳdan bu teşrîf / **Muḳassemdir** muḳassemdir muḳassem (G. 160, Beyit 11). [muḳassemdir, -dir]

muḳtedâ: Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan (kimse).

1. Muttakî oldur kim ola **muḳtedâsı** murtażâ / Yoḳsa kim şavm u

şalâtı cümle oldı pūc (G. 30, Beyit 7). [muḳtedāsi, -sı]

2. Muḫammed kim taḳīdür oña elkāb / Cem‘i-yi muttaḳīye **muḳtedādur** (G. 64, Beyit 15). [muḳtedādur, -dur]

muḳtedā-yı kavm-i islām: İslam aleminin uyduğu lider.

1. (G. 4, Beyit 6). [muḳtedā-yı kavm-i islām,]

muḳaddes: Takdīs edilmiş, mübarek olan, kutsal olan.

1. Beridür fuḫş-ı ‘iṣyān u ḫaṭā u her menāḫīden / İmām-ı pāk-i ma‘şūm u **muḳaddes** ṭayyib u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [muḳaddes,]

mum-ı fazlından: İyilik, fazilet ışığı.

1. (G. 190, Beyit 5). [mum-ı fazlından, -dan]

mum oldı: Yumuşamak, erimek.

1. (Muh. 4, Beyit 12). [mum oldı, -dı]

munca: Bu kadar, bunca.

1. Geldi zuhūra **munca** nebī şerḫ buña / Kimdür rükū‘ içinde viren sāile zekāt (G. 13, Beyit 6). [munca,]
2. Ḥatm oldı saña ‘arşa-yı meydān-ı velāyet / Ey rakīb-i düldül ne daḫı **munca** ta‘allül (G. 24, Beyit 2). [munca,]
3. Şehādet şehrine emr-ile **munca** enbiyā geldi / Biri şol kışşā-yı berd-i yemānīden ḫaber bilmez (G. 100, Beyit 3). [munca,]

munda: Burada.

1. Murtażādur sāḳī-yi mā ṭahūr-ı mey-furūş / Kim ki **munda** virdi başıñ oldı anda bāde-nūş (G. 116, Beyit 1). [munda,]

muntazıru’l-vakt: Zamanı bekleyen, birinin geleceği zamanı bekleyen.

1. Pes **münzezirü’l-vakt** saña ‘ālem u ādem / Bismillah āya şāḫib-i

devrân-ı velâyet (G. 24, Beyit 5).

[münzezirü'l-vaqt,]

mür: *Karınca.*

1. Haydarun hükmindedir bu
leşker-i 'arz u semâ / İns cinn dîv
u ded bu vaşş-ı tayr u mâr u **mür**
(G. 69, Beyit 6). [mür,]

murâd: *Arzu edilen şey, dilek, amaç.*

1. Vâkıf ol 'ilm-ile bu esrârdan ey
hoş **murâd** / Hâlıkâ zât-ı 'Alidür
âferinişden **murâd** (G. 46, Beyit 1).
[murâd,]
2. Vâkıf ol 'ilm-ile bu esrârdan ey
hoş **murâd** / Hâlıkâ zât-ı 'Alidür
âferinişden **murâd** (G. 46, Beyit 1).
[murâd,]
3. Murâdîñ virdi 'uşşâkıñ dükkânîñ
yıldı zerķin / Yine derdine
müştâkıñ devâ geldi devâ geldi
(G. 183, Beyit 8). [murâdîñ, -iñ]

murâd-ı çarh: *Dünyanın amacı, dileği.*

1. (G. 52, Beyit 8). [murâd-ı çarh,]

murassa: *Değerli taşlarla süslenmiş.*

1. Bu **muraşsa** kubbe-i mânend-i
fânus hayli / Hikmet-ilen rûz şeb
gerdân iden perverdigâr (G. 59,
Beyit 3). [muraşsa,]

murdâr-: *Pis, kirli, temiz olmayan.*

1. Neden kim konuşmadı ey t̄ayir-i
kuds / Bu burc u suflide **murdâra**
şehbâz (G. 84, Beyit 7). [murdâra,
-a]

murğ: *Kuş.*

1. Himmeti aldanma zülf-i hâlına ol
kaḥbeniñ / Zülf-i hâlı cân-ı dil
murğına dâm-i dânedür (G. 73,
Beyit 12). [murğına, -ı, -n, -a]

murğ-ı rûh: *Can kuşu.*

1. (G. 141, Beyit 11). [murğ-ı rûh,]

murtażâ: *Beğenilmiş, seçilmiş, hoşnut ve
râzı olunmuş (kimse) // hz. Ali'nin lakabı.*

1. Dîn yolunda Muştafâdan gösterir
her kim nişân / **Murtażâdan** ol
nişânîñ mühr u tuğrâsı gerek (G.
141, Beyit 5). [murtażâdan, -dan]
2. Muştafâ u **murtażâdur** lâ-yemût-i
zü'l-ḥayât / Enbiyâ u evliyâdan

- özge eşyâ dâri hiç (G. 33, Beyit 11). [murtażâdur, -dur]
3. **Murtażâdur** şeh-süvâr-ı ‘arşâ-yı meydân-ı ‘aşk / Darb-ı çevgân u kazâ gû-yı kader hükmindedür (G. 70, Beyit 4). [murtażâdur, -dur]
4. **Murtażâdur** sâķi-yi mâ tahûr-ı mey-furûş / Kim ki munda viridi başıñ oldı anda bâde-nüş (G. 116, Beyit 1). [murtażâdur, -dur]
5. Muştafâ u **murtażâ** şânında haķķdan nüzûl / Āyet-i “Nasru’n-min Allah ma‘nîyi fetĥ-i qarîb” (G. 5, Beyit 2). [murtażâ,]
6. Muttakî oldur kim ola muķtedâsi **murtażâ** / Yoĥsa kim şavm u şalâtı cümle oldı püc (G. 30, Beyit 7). [murtażâ,]
7. Genc-i esmâ menba‘-ı ma‘nâ beyân-ı ma‘rifet / **Murtażâdur** kâşif-i esrâr lev keşfü’l-każâ (G. 18, Beyit 3). [murtażâdur, -dur]
8. Hâr olur Yûsuf teki ol servere kavî düşmen / **Murtażâdur** vâlî-yi Mışr-ı velâyet ey ‘Azîz (G. 87, Beyit 10). [murtażâdur, -dur]
9. Murtażâdur reh-nümâ-yı kâfile-sâlâr-ı ‘aşk / Reh-rev-iseñ yatma gâfil ķopdı gülbâng-ı ceres (G. 105, Beyit 4). [murtażâdur, -dur]
10. Murtażâdur menba‘-ı ervâĥ-ı baĥr u zât-ı ‘ayn / Bu cihetden defter-i esmâda oldı ism-i ‘ayn (G. 165, Beyit 1). [murtażâdur, -dur]
11. Ĥayy-ı bâķidür vücûd-ı zü-l-ĥayât u zü-l-memât / Ki yirde gökde **murtażâdur** ulu’l-ebşâr-ı ķuţb (G. 7, Beyit 9). [murtażâdur, -dur]
12. Bir noķtâdur **murtażâ** kim ol noķtadan buldı şekl / Müfredât-ı çâr-defter mişl-i Furķân u Zebûr (G. 69, Beyit 4). [murtażâ,]
13. “Lî-ma‘allah” menziline Muştafâ şems-i münîr / **Murtażâ** çün mah-ı tâbândur ezelden tâ ebed (G. 49, Beyit 7). [murtazâ,]
14. Sırr-ı haķķdur **murtażâ** miñ sıfâta muttaşîf / Lik idrâk eylemez bu

- sırrı her mehmel-i beşer (G. 62, Beyit 3). [murtażā,]
15. Söyle şıdk Himmeti haqqdur bu kavlı-i mu'teber / Oldı mülhaq **murtażā** perverdigāriñ zātına (G. 65, Beyit 12). [murtażā,]
16. Murtażā 'aşkına bu cānı sebil eylemeyen / Hür ilen ol kadeh-i rūh-fezāyı görmez (G. 86, Beyit 11). [murtażā,]
17. Cebre'iliñ per u bāliñ yanduranda **Murtażā** / Zāt-ı haqqdan gayrı kimse yoħdı peydā henüz (G. 90, Beyit 5). [murtażā,]
18. Murtażā 'aşkına ger berdār iderler Himmeti / Vir rızā hükmi-i każāya dārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 11). [murtażā,]
19. Murtażā 'aşkında kurbān ol ey ehl-i rızā / Çün ecel senden bu cānı 'ākıbet alur ne peş (G. 115, Beyit 10). [murtażā,]
20. Rehber-i rāh-ı 'ale'l-'arş-ı istivā'dır **Murtażā** / Hādī-yi mi'rāc-ı Aħmed maħrem-i esrār-ı haqq (G. 135, Beyit 3). [murtażā,]
21. Muştafānı kıldı ħatem-i enbiyā ħatem-i kelām / **Murtażānı** server-i merdān iden perverdigār (G. 59, Beyit 13). [murtażānı, -nı]
22. Mektebinde 'aql-ı küll bir tıfl-ı ebced-ħānıdır / **Murtażādır** ya'ni üstād-ı pīristān-ı 'aşk (G. 131, Beyit 8). [murtażādır, -dur]
23. Murtażādır Muştafāya cān-ı dilden doğrı yār / Cān tıfeyl it ey muħıbb ol doğrı yāriñ 'aşkına (G. 172, Beyit 6). [murtażādır, -dur]
24. Murtażādur ol veliyullahı muṭlaq murtażā / Haqq yolunda munca hem luṭf-ile iħsān eyleyen (G. 167, Beyit 9). [murtażādur, -dur]
25. Murtażādur ol veliyullahı muṭlaq **murtażā** / Haqq yolunda munca hem luṭf-ile iħsān eyleyen (G. 167, Beyit 9). [murtażā,]
26. Bir güneşdir **Murtażā** kim ondan almışdır ziyā / Māh-ı encem

meş‘al-i hürşid u şem‘-i encümen
(G. 168, Beyit 7). [murtażā,]

27. Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā
zülfiķār / **Murtażā** ceng-i cebelde
kıldı şamşāmı ‘alem (Muh. 2,
Beyit 8). [murtażā,]

28. Cehd kıl tā olasın maķbül-ı
dergāh-ı ‘Alī / Cinn u inse
murtażādır fāriķ u zerrād ķabül
(G. 147, Beyit 7). [murtażādır, -dır
]

murtażā ‘aşķına: Hz. Ali'ye karşı olan
sevgi.

1. (G. 143, Beyit 3). [murtażā ‘aşķına,
-n, -a]

murtażā mihri: Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 93, Beyit 10). [murtażā mihri,]

murtażā-yı ‘alī: Beğenilmiş, seçilmiş Ali //
Hz. Ali.

1. (G. 13, Beyit 14). [murtażā-yı ‘alī,
]

mū‘sā: İsrailoğullarına elçi olarak
gönderilen peygamber; hz. Musa.

1. Bir tecellī eyledi mihr ile tā
dīdār-ı düst / Ol tecellī
pertevinden **Mū‘sā** mest u Tūr
mest (G. 22, Beyit 6). [mū‘sā,]

2. Yaħsa ger nār-ı tecellā cismini
Mū‘sā kimi / Terk-i ru‘yet eyleme
dīdārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 4). [mu‘sā,]

3. Mūsā ilen sāhirī ol sāhir u
mekķār ķalb / Da‘vā-yı imān
iderler de bilmez ma‘nisiñ (G. 4,
Beyit 10). [mūsā,]

4. Virmedi bu mantıķa Dāvūd isī
Mūsā hem / Ya‘nī evsaf-ı ‘Alidür
dāstān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 11).
[mūsā,]

5. Olsa ger **Mūsā** kimi peygamber u
mürsel beşer / Añlamaz bu remzi
ħaddı olmaya üstād-ı Hızr (G. 62,
Beyit 6). [mūsā,]

6. Bende saldı dīvi ol dest-i velāyet
ħarb-ilen / Virmedi **Mūsāya** ħaķķ
feth-i yed-i beyzā henüz (G. 90,
Beyit 7). [mūsāya, -ya]

7. Selmān lalası oldı mühürdār-ı
Süleymān / Cebre'ıl cilavdār oña
Mūsā yasavul (G. 146, Beyit 10).
[mūsā,]
8. Hem 'aşıq-ı maqtūl hem kādı-yı
kıtālem / Hem Hızram u hem
Mūsā hem Yūnus u hem Yaḥyā
(G. 155, Beyit 8). [mūsā,]
9. Süleymān ḥaşmet u **Mūsā** celālet
/ Mu'azzamdur mu'azzamdur
mu'azzam (G. 160, Beyit 3).
[mūsā,]
10. Darb-ı darb u mu'cizāt içre
berāber mi olur / **Mūsā** ilen
Sāmīrī ol sāḥir u mekkār kalb (G.
4, Beyit 9). [mūsā,]
11. Mūsāya virdi yed-i beyzā u
Tevrāt u 'aşā / Taht-ı Mışra
Yūsufi sulṭān iden perverdigār
(G. 59, Beyit 12). [mūsāya, -y, -a]
12. Gel tūr-ı 'aşka **Mūsā** kimi var
dem-be-dem / Tā göresin tecelli-
yi dīdār dem-be-dem (Müsebba 1,
Beyit 40). [mūsā,]

mūsā: Musa Kazım, Şiilerin on iki
imamından yedincisi.

1. Daḥi **Mu'sā** u Kāzım şāh-ı Bağdād
/ Muḥammed Bākır u Ca'fer-i
Şādık (G. 48, Beyit 10). [mu'sā,]

musahhar: Teshîr edilmiş, alınmış, ele
geçirilmiş, zapt edilmiş, fethedilmiş.

1. Oña bu külli maḥlūkāt-ı 'ālem /
Musahhardur "bi'avn-i rabb-i
vahhāb" (G. 2, Beyit 3).
[musahhardur, -dur]
2. Zāhir u bāṭın **musahhardur**
velāyet 'ilmine / Şüret-i ferş
musatṭaḥ ma'nī-yi 'arş bülend (G.
51, Beyit 5). [musahhardur, -dur]
3. Oña bu küll-i maḥlūkāt-ı 'ālem /
Musahhardur "bi'avn-i rabb-i
vahhāb" (G. 2, Beyit 3).
[musahhardur, -dur]
4. Eşyā kamū **musahhar** u su'bān u
mār feth / İnsān u cinn dīv perī
rām vaḥş-ı ṭayr (G. 39, Beyit 8).
[musahhar,]
5. Musahhar emrine insān u cinn
serbeser eşyā' / **Musahhar**

emrine insān u cinn ser-be-ser
eşyā' (G. 74, Beyit 7). [musahḥar,]

6. 'ilmine eşyā **musahḥar** hem
zamīr-i pākine / Cinn u ins külli
maḥlūkāt-ı arzullah keşf (G. 128,
Beyit 3). [musahḥar,]

7. Musahḥar emrine insān u cinn
serbeser eşyā' / **Musahḥar**
emrine insān u cinn ser-be-ser
eşyā' (G. 74, Beyit 7). [musahḥar,]

8. Pencesinde Haydarın bir
emledür gūy-ı felek / Emrine
ḥaḥḥdan **musahḥar** pençe u ay u
güneş (G. 115, Beyit 8).
[musahḥar,]

9. Ḥaḥḥdan iḳlīm-i ulūhiyyet
musahḥardır aña / Himmeti gör
şāḥib-i a'ālā-merātibdir 'Alī (G.
188, Beyit 11). [musahḥardır, -dır
]

musahḥar eyler: Ele geçirmek,
zaptetmek.

1. (G. 75, Beyit 2). [musahḥar eyler,
-r]

musahḥar oldu: Ele geçirmek, zaptetmek.

1. (G. 177, Beyit 3). [musahḥar oldu, -
dı]

muşallā: Cenāze namazı kılmağa mahsus
açık mahal, namazgâh, musallâ taşı.

1. Her muşallā kim kıılır ḥaḥḥa
şalavāt dāimūn / Şāh-ı dergāhı
kimi anıñ **muşallāsı** gerek (G. 141,
Beyit 10). [muşallāsı, -s, -ı]

2. Her **muşallā** kim kıılır ḥaḥḥa
şalavāt dāimūn / Şāh-ı dergāhı
kimi anıñ muşallāsı gerek (G. 141,
Beyit 10). [muşallā,]

mu'sāniñ deminden: Hz. Musa'nın
zamanı, dönemi.

1. (G. 45, Beyit 9). [mu'sāniñ
deminden, -n, -den]

musattah: Düz ve yassı olan.

1. Zāhir u bāḥın musahḥardur
velāyet 'ilmine / Şūret-i ferş
musattah ma'nī-yi 'arş bülend (G.
51, Beyit 5). [musattah,]

muşavver: Resmedilmiş, nakşedilmiş,
süslenmiş.

1. Muşavver nakşine bu şüretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu hattā ol farīza özge hattāt u qalem şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [muşavver,]
2. ‘Alīdür taşvīr iden er cām içinde şekl-i insānı / ‘Alīdür ol muşavver nakş u bend u şüret-i ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [muşavver,]

mūsā-yı ‘imrān: İmran oğlu Musa // hz. Musa peygamber.

1. (G. 31, Beyit 5). [mūsā-yı ‘imrān,]

mūsā-yı kâzım: Kazım lakabıyla tanınan İmam Musa b. Cafer, altıncı imamın oğludur. Hicretin 128. yılında doğdu ve 183. yılında vefat etti.

1. (G. 94, Beyit 8). [mūsā-yı kâzım,]

müşaf: Kitap II Kur’ân-ı Kerim.

1. Nokça-yı bādur vücūd-ı murtażā aşl-ı kelām / Yeddi **Müşaf** yeddi āyet külliyāt andan çıhar (G. 81, Beyit 2). [müşaf,]
2. Vücūd-ı pākım **muşafdır** ne müşaf / Mütercemdir

mütercemdir mütercem (G. 160, Beyit 2). [muşafdır, -dır]

3. Vücūd-ı pākım müşafdır ne **muşaf** / Mütercemdir mütercemdir mütercem (G. 160, Beyit 2). [müşaf,]
4. Nām-ı ‘Alīdür dem-i ihlāş-ile / Himmetiniñ **muşafı** hem heykeli (G. 186, Beyit 12). [muşafı, -ı]

muşaf-ı āyāt: Kur'an'ın ayetleri.

1. (G. 121, Beyit 5). [muşaf-ı āyāt,]

muşaf-ı nātik: Konuşan, söz söyleyen Kur'an.

1. (G. 72, Beyit 7). [muşaf-ı nātik,]

muşaf-ı nātik: Konuşan, söz söyleyen kitap // Kur'an-ı Kerim.

1. (G. 183, Beyit 3). [muşaf-ı nātik,]

mūsī: Beni İsrâil peygamberlerinden Hz. Musa'nın (A.S.) ismi. Dört büyük kitaptan birisi olan Tevrat, vahiy yoluyla kendisine gelmiştir. Yahudilerin en büyük peygamberidir.

1. Ol ne oddur kim didi “ennī ene’llah” **Mūsīye** / Şu’lesinden

nūra döndi dār-ı hazrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 10). [mūsīye, -y, -e]

2. Nuḫ-ı Ḥaydardan kitābetdür eyā ehl-i kemāl / **Mūsīye** “inni enellah” söyleyen nār u şecer (G. 65, Beyit 9). [mūsīye, -y, -e]

3. Ḥarb içinde ḥavf iderdi öz ‘aşāsından kelīm / Geldi senden **Mūsīye** anda nidā-yı lā-teḥaf (G. 127, Beyit 5). [mūsīye, -y, -e]

4. Kim ki dīdār-ı ‘Aliden bulmadı envār-ı zāt / Görmedi **Mu’sī** kimi nūr-ı tecelliden ḳabas (G. 105, Beyit 11). [mu’sī,]

mūsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet: Musa peygamberin iyilik saḳan gözü, bakışı.

1. (G. 190, Beyit 6). [mūsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet]

mūsī-yi ‘imrāna: İmran oğlu Musa; hz. Musa peygamber.

1. (G. 180, Beyit 10). [mūsī-yi ‘imrāna, -a]

2. (Muh. 4, Beyit 14). [mūsī-yi ‘imrāna, -a]

mūsī-yi ‘imrān-ile: İmran oğlu Musa peygamber.

1. (G. 26, Beyit 12). [mūsī-yi ‘imrān-ile, --ile-ile]

mūsī-yi ‘imrānımız: İmran oğlu Musa peygamber.

1. (G. 175, Beyit 13). [mūsī-yi ‘imrānımız, -ı, -mız, -a]

muştafā: Hz. Muhammed'in isimlerinden biridir. Arınmış, arındırılmış; seçilmiş, güzide anlamlarına gelmektedir.

1. “Lī-ma‘allah” menziline **Muştafā** şems-i münir / Murtazā çün mah-ı tābāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 7). [muştafā,]

2. Muştafā u murtażā şānında ḥaḳḳdan nüzül / Āyet-i “Nasru’n-min Allah ma‘nīyi fetḫ-i ḳarīb” (G. 5, Beyit 2). [muştafā,]

3. Muştafā u murtażādur lā-yemūt-i zü'l-ḥayāt / Enbiyā u evliyādan

- özge eşyâ dâri hiç (G. 33, Beyit 11). [*muştafâ,*]
4. Himmetiniñ sensin ümmid-i necâtı ya ‘Alî / Bu haķiri **Muştafâ** ‘aşķına kılma nâ-ümid (G. 55, Beyit 12). [*muştafâ,*]
5. Muştafânı kıldı ĥatem-i enbiyâ ĥatem-i kelâm / Murtażânı server-i merdân iden perverdigâr (G. 59, Beyit 13). [*muştafânı, -nı*]
6. Muştafânıñ ne-idi maķsadı kim eyledi remz / Oldı eflâk yüzinde meh-i tâbân iki şaķ (G. 134, Beyit 5). [*muştafânıñ, -nıñ*]
7. Dîn yolunda **Muştafâdan** gösterir her kim nişân / Murtażâdan ol nişânıñ mühr u tuğrâsı gerek (G. 141, Beyit 5). [*muştafâdan, -dan*]
8. Kıldı ol hâdi hidâyet leyletü’l-mi‘râcda / **Muştafâya** tâ tarîķ-i lâmekân oldı ‘ayân (G. 166, Beyit 7). [*muştafâya, -y, -a*]
9. Murtażâdır **Muştafâya** cân-ı dilden doğrı yâr / Cân tufeyl it ey muĥibb ol doğrı yârıñ ‘aşķına (G. 172, Beyit 6). [*muştafâya, -y, -a*]
10. Hâdıķ-ı ‘illet ‘Alî aĥbâbına şıĥĥat virür / **Muştafâdır** Muştafâ ĥâmî hem ‘aşķ bize (G. 179, Beyit 5). [*muştafâdır, -dır*]
11. Hâdıķ-ı ‘illet ‘Alî aĥbâbına şıĥĥat virür / Muştafâdır **Muştafâ** ĥâmî hem ‘aşķ bize (G. 179, Beyit 5). [*muştafâ,*]
12. Zülfiķârı çekdi derdem her taraf seyl oldı kân / Küşteġân içinde görđi **Muştafâ** olmuş nihân (Muh. 2, Beyit 14). [*muştafâ,*]
13. “Ene ke’ş-şems‘ayne’n-kel-ķamer”dir **Muştafâ** / Kâinâta şu‘le-yi envâr sensin yâ ‘Alî (G. 189, Beyit 4). [*muştafâ,*]

muştafâ devrinde: Hz. Muhammed dönemi.

1. (G. 162, Beyit 5). [*muştafâ devrinde, -n, -de*]

muştafâ u murtażânıñ âline evlâdına: Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin aile fertleri ve çocukları.

1. (G. 135, Beyit 9). [muşafā u murtaẓāniñ āline evlādına, -n, -a]

muşafāniñ hātemiñ: Hz. Muhammed'in mührü // Hz. Muhammed'in peygamberlik mührü.

1. (G. 42, Beyit 5). [muşafāniñ hātemiñ,]
2. (G. 41, Beyit 5). [muşafāniñ hātemiñ, -ñ]
3. (G. 120, Beyit 1). [muşafāniñ hātemiñ, -n]

muşafāniñ ümmeti: Hz. Muhammed'e inananlar, İslam'a iman edenler.

1. (G. 141, Beyit 4). [muşafāniñ ümmeti,]

muşafā-yı hayrū'l-beşer: İnsanların en hayırlısı olan Mustafa // Hz. Muhammed.

1. (G. 62, Beyit 1). [muşafā-yı hayrū'l-beşer,]

mu'teber: İtibarlı, sayılır, hatırlı.

1. Velāyet 'ilm-i cennetdür olagör dāhil-i cennet / Bu kavlı mu'teberdür dāhil-i dārū'l-cenān

ölmez (G. 85, Beyit 10). [mu'teberdür, -dür]

2. Kādı-yı 'ādil kabül itmez degildir mu'teber / Zāhiren bir hüccetin üstünde yoğdur seçil (G. 144, Beyit 9). [mu'teber,]

mu'teber dutmaz: İtibar etmek, İnanılır kabul etmek, güvenilir bilmek.

1. (G. 73, Beyit 7). [mu'teber dutmaz, -maz]

muti': İtaat eden, itaatkâr.

1. Hükmine 'arş u ferş u mekân u mekân muti' / Şems u kamer kevākib u leyl u nehār fetḥ (G. 39, Beyit 7). [muti',]

muti' ol: İtaat et.

1. (G. 26, Beyit 2). [muti' ol,]

mutlak: Muhakkak, şüphesiz, kesin.

1. Bend-i 'alāyık kes ferd ol fenāya mutlak / Dārın içinde yoğdur zirā 'alāyık dost (G. 23, Beyit 2). [mutlak,]

2. Her kim 'Alīni ḥaqqā veli bilmese mutlak / Mānend-i kalem ol

şecere fahtini akça^ç (G. 122, Beyit 10). [muṭlaḳ,]

3. **Muṭlaḳım** ferdim yolında
Ḥaydarıñ her şebelden / Bu
cihettendir ki müşrikler oḥur
kāfer meni (G. 187, Beyit 4).
[muṭlaḳım, -ım]

muṭrib: Bir musiki aleti çalan, şarkı söyleyen kimse.

1. Ta^çallül ḳılma sāḳi mey getir bir
dem ki fırsatdur / Tegāfül urma
söyle **muṭriba** fırsat ḡanīmetdür
(G. 80, Beyit 1). [muṭriba, -a]
2. Şem^ç olan yerde şarāb-ı şāhid u
muṭrib gerek / Yaḥmasun taḳlīd-
ile pes baḥīl u süflā şem^ç (G. 123,
Beyit 11). [muṭrib,]

muṭrib-ı aşk: Aşk çalgıcısı.

1. (G. 22, Beyit 5). [muṭrib-ı aşk,]

muttakī: İttika eden, sakınan, çekinen;
Allah'tan korkup menâhîden içtinap eden.

1. Muttakī oldur kim ola muḳtedāsı
murtażā / Yoḥsa kim şavm u

şalâtı cümle oldı pūc (G. 30, Beyit 7). [muttakī,]

2. Vāriş-i mülk-i nübüvvet
muttaḳīdür ey şaḳī / Bu
taşarrufdan eliñ çek sal buyurdı
eyle köc (G. 30, Beyit 5).
[muttaḳīdür, -dür]

muttakī olmaz: İttika etmek, sakınmak,
çekinmek; Allah'tan korkup menâhîden
içtinap etmek.

1. (G. 30, Beyit 6). [muttakī olmaz, -maz]

muttaşif: Vasıflanmış.

1. Sırr-ı ḥaḳḳdur murtażā miñ sıfāta
muttaşif / Lik idrāk eylemez bu
sırrı her mehmel-i beşer (G. 62,
Beyit 3). [muttaşif,]

muttaşıl: Bitişik, aralıksız; devamlı,
süreklî.

1. Muttaşıl ḥān-ı velāyetden oña
ḥelvā naşīb / Her kimiñ ki
müşkili ḥall oldı Ḥaydardan gelür
(G. 9, Beyit 9). [muttaşıl,]

2. Şevk-len şāhā cemālīñ şem'ine
pervānemiz / Çarh urub
dīvāneler tek **muttaşıl**
yanmağdur (G. 99, Beyit 5).
[muttaşıl,]
3. Bir şedefdir iki 'ālem ādem onuñ
gevheri / **Muttaşıl** ol gevher-i
şeffāfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 4). [muttaşıl,]
4. Cinn u ins u hūr u gilmān u
melāik vaḥş-ı ṭayr / Kim ideller
muttaşıl o raḥmet-i raḥmān
medḥ (G. 38, Beyit 7). [muttaşıl,]
5. Himmetī itdüğçe medḥinde
'Alīniñ **muttaşıl** / Tūṭī-yi guyā
kimi nuṭkundan āḥir cūyqand (G.
51, Beyit 11). [muttaşıl,]
6. 'Aşıka her gün 'Alī dīdārıdur
yevme'n-cedīd / **Muttaşıl** ḥān-ı
velāyetden gelür rızq-ı cedīd (G.
55, Beyit 1). [muttaşıl,]
7. Anıñ ḥamdin iderler **muttaşıl**
gökde melāikler / Anıñ 'aşkına
olmışdur felekler dāimā dāir (G.
66, Beyit 10). [muttaşıl,]
8. Neşāṭ-ı şādlığdur **muttaşıl**
gönlüm sarayında / Bu evde 'ıyd-
ı nevrüz olsa daḥı raḥt-ı ğam
şığmaz (G. 93, Beyit 11). [muttaşıl,
]
9. Girme girme kılmayınca terk-i
ser bu 'arşada / Kim belādan
muttaşıl ḥāli degil meydānımız
(G. 96, Beyit 9). [muttaşıl,]
10. Ol ḥaḳıkat şoḥbetinden **muttaşıl**
mü'minleriñ / Ḥāṭır-ı ḥurram
ferāḥdan gönlü şād u vaḳti ḥoş
(G. 115, Beyit 2). [muttaşıl,]
11. Kün diğçe oldı zemīn āsımān
vaḥş-ı ṭayr / **Muttaşıl** fermān-
berīdir 'arş u ferş her āsımān (G.
162, Beyit 3). [muttaşıl,]
12. Çizginür çarḥa girüb şevkine
pervāne mişāl / **Muttaşıl** hūr u
melek şem'-i şebistānımıza (G.
175, Beyit 4). [muttaşıl,]
13. Dāvūdīñ destinde mum oldı
ḥadīd / **Muttaşıl** bu ḥamda
olmışdır ḥamīd (Muh. 4, Beyit
12). [muttaşıl,]

14. Yūsuf peygamber yeddi yıl /
Zindān içinde **muttaşıl** (Mur. 1,
Beyit 11). [muttaşıl,]

15. Bī-vefā u bī-ḥayā bir qaḥbe-yi
bāzārdur / İşi kan içmekdür anıñ
muttaşıl mestānedür (G. 73, Beyit
4). [muttaşıl,]

16. Muttaşıldır zātına ḥaḳqıñ
ḥaḳıḳatde ‘Alī / Pes velāyet bil
uluhiyyetden olmaz münfa‘il (G.
144, Beyit 8). [muttaşıldır, -dır]

muttaşıl kıılır: *Daimî, sürekli kıılmak.*

1. (Muh. 3, Beyit 12). [muttaşıl kıılır,
-ur]

muttaşıl olur: *Bitişik olmak.*

1. (G. 144, Beyit 7). [muttaşıl olur, -
ur]

muvaḥḥid: *Aynı tarafı destekleyen, aynı
görüşü paylaşan, birbirine muhâlif
olmayan kimselerden her biri.*

1. Āşināiyyet tariḳiñ her kim
bırāḥdı elden / Vaḥdāniyyet
evinde oldı **muvaḥḥid** dost (G. 23,
Beyit 4). [muvaḥḥid,]

muvaḥḥid: *Allah’ın birliğine inanan,
tevhit inancını benimseyen kimse,
müslüman.*

1. Başıñı kes zīnet-i esbābını tārāca
vir / Ey **muvaḥḥid** mundan özge
müşrike yoḥdur ‘ilāc (G. 27, Beyit
8). [muvaḥḥid,]

2. Muḥibbe ḥubb-i āl ey **muvaḥḥid**
dīn imāndur / İki ‘ālem elinde
fi’l-meşel bir beyzedür anıñ (G.
74, Beyit 9). [muvaḥḥid,]

3. İki baḥma cihānı ma‘nide ḥaḳḳ
birdür ey müşrik / **Muvaḥḥidler**
‘Alīni ḥazret-i ḥaḳḳdan cüdā
kıılmaz (G. 101, Beyit 9).
[muvaḥḥidler, -ler]

4. ‘İlm-i vaḥdetde ḥaḳḳıñ zātına
melmūs imiş / Ey **muvaḥḥid** gel
ḥaḳıḳat ‘ilmiñ ondan kııl ḥaleb (G.
3, Beyit 4). [muvaḥḥid,]

5. Yerde gökde çün kuvvetdür nuḥḳ-
ı kelām / Bu ḥaberdür ey
muvaḥḥid ma‘nī-yi Allah-ı nūr (G.
69, Beyit 3). [muvaḥḥid,]

6. ‘Adū girmez elif tek ey **muvaḥḥid** zātına ḥaḳḳıñ / Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i deryā-yı vaḥdetdür (G. 80, Beyit 8). [*muvaḥḥid,*]
7. Ey **muvaḥḥid** dār-ı vaḥdetde ‘Alidür pādişāh / Tā ebed ḥükmündedir bu se u çār u penç şeş (G. 115, Beyit 4). [*muvaḥḥid,*]
8. Fā‘il-i muṭlaḳ çün ḥaḳḳdır ḳādir-i bi’l-iḥtiyār / Pes **muvaḥḥid** oldır ol ḥükm-i ḳazādan dönmeğe (G. 178, Beyit 5). [*muvaḥḥid,*]

muzaffer: *Galip gelen, üstün.*

1. Nādı ‘Alī beyānı hem lā-fetā nişānı / Rüz-ı dağa **muzaffer** kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 8). [*muzaffer,*]

mübāh: *İşlenmesinde sevab ve günah olmayan şey.*

1. Ḥükm-i ḥaḳḳdan oldı aḥbāb-ı ‘Alī u Aḥmede / Ḥāricī ol naşibiniñ ḳanı şerbetten **mübāh** (G. 35, Beyit 6). [*mübāh,*]

mübāh oldı: *İşlenmesinde sevap ve günah olmamak.*

1. (G. 22, Beyit 2). [*mübāh oldı, -dı*]

mübārek: *Bereketli, kutsal.*

1. Virdimiz nād-ı ‘Alıyyu lā-fetādur dāimā / Şubḥ u şām anıñ **mübārek** ismidür evrādımız (G. 92, Beyit 9). [*mübārek,*]
2. Ḥayālim gice gündüz fikr u zikrim / **Mübārek** ismidir vird-i zebānım (G. 158, Beyit 7). [*mübārek,*]
3. Şol velī kānıñ **mübārek** ismi olmuşdır ‘Alī / Nuṭḳ-ı pākinden bize munca beyān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 4). [*mübārek,*]
4. Geldi “‘-L-Y” Ḳur’āna ḳıldum meşveret / Şol **mübārek** ismiñi zikr bu fāl-i sa‘dime (G. 17, Beyit 9). [*mübārek,*]

mübārek olsun: *Bereketli, uğurlu, kutlu olmak.*

1. (G. 132, Beyit 1). [*mübārek olsun, -sun*]

mübhem eylemiş: *Belirsiz, anlaşılmaz kılmak.*

1. (G. 161, Beyit 2). [mübhem eylemiş, -miş]

mücellâ: *Cilalı, parlak.*

1. Tâl'atı nūr-ı velāyetden **mücellâdur** onuñ / Gökyüzünden şüret-i āyine-yi tábāna baḥ (G. 42, Beyit 3). [mücellâdur, -dur]
2. Mücellâdur anıñ āyinesi nūr-ı velāyetden / Ziyā-yı dīde-i ma'ni şafā-yı şem'i şüretdür (G. 80, Beyit 4). [mücellâdur, -dur]
3. Tâl'atı nūr-ı velāyetden **mücellâdur** onuñ / Gökyüzünden şüret-i āyine-yi tábāna baḥ (G. 41, Beyit 3). [mücellâdur, -dur]

mücellâ kıldı: *Parlatmak, cilalamak.*

1. (G. 19, Beyit 8). [mücellâ kıldı, -dı]

mücessem: *Gözle görülür, elle tutulur şekilde olan, cisim hâlinde bulunan.*

1. Menim şāhım kuşemşemdür kuşemşem / Kim ol zāt-ı mücessemdir **mücessem** (G. 160, Beyit 1). [mücessem,]

müdām: *Daima, her zaman.*

1. Himmeti şāh-ı velāyet medḥini eyler **müdām** / Cinn u insān u melek yeg olmadı güyā henüz (G. 90, Beyit 11). [müdām,]
2. Sākī-yi kevşer elinden içmişem bir dolu cām / Fāriğ-i āzād olur endişe-yi mest **müdām** (G. 151, Beyit 1). [müdām,]

müdde'i: *Dava eden, iddia eden, davacı.*

1. 'ilm u ḥilm u keşf u cūd u ḥarb onundur tamām / **Müdde'i** onunla eyler bes burhān-ile baḥs (G. 26, Beyit 9). [müdde'i,]
2. Şādık olmaz ger bu kavle **müdde'i** ḥüccet dutar / Hācet-i ḥüccet degil besdür bu söze esnādımız (G. 92, Beyit 5). [müdde'i,]
3. Kāzī-yi darü'l-każādur ma'ni-yi dārü'l-udül / Hāzır ol ki **müdde'i** başlar keser cellādımız (G. 92, Beyit 6). [müdde'i,]
4. Ey **müdde'i** sen Himmetiye baḥma muḥakkar / Nemrudi

helāk eyleyen ol peşe-yi lengem
(G. 156, Beyit 12). [müddeʿi,]

5. Şordı menden **müddeʿi** kimdir
emiriñ men didim / Hayberi
vîrân idendir ʿanterin başın
kesen (G. 168, Beyit 3). [müddeʿi,]

6. Degil dāʿi yaqın bil **müddeʿidir** /
Bu yolda kılmayan terk-i ʿalāyık
(G. 129, Beyit 7). [müddeʿidir, -dir
]

7. Dağlı yoğdur kimsesiniñ bu arada
ey **müddeʿi** / Cān-ı dilden
sevmişem men dilberi dilber
meni (G. 187, Beyit 9). [müddeʿi,]

müddet-i hicrān irişdi: *Ayrılık zamanına
ermek, ulaşmak.*

1. (G. 183, Beyit 4). [müddet-i hicrān
irişdi, -di]

müdrük: *Anlayan, kavrayan.*

1. Ger **müdrük** iseñ gör ki bu Qurʿān-
ı ʿazıme / Zāhirde ʿAlî müfred-
ilen yağıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[müdrük,]

müdrük-i dānā: *Anlayan, kavrayan bilgin.*

1. (G. 109, Beyit 4). [müdrük-i dānā,]

müdrük-i maʿrifetden: *İlimden, hünerden
anlayan.*

1. (G. 153, Beyit 10). [müdrük-i
maʿrifetden, -den]

müflis: *İflâs eden, parasız pulsuz kalmış,
sermayesini kaybetmiş.*

1. Qār u zelil u **müflis** maḥrūm u
vaşl-ı ḥaqq / Dāruʿl-bekāda
salṭanat u ʿazz u cāhı yoğ (G. 43,
Beyit 6). [müflis,]

2. Fāş olur fiʿl-cümle yer altındaki
genc-i nihān / Kimse **müflis**
kalmaz ol gün bir ʿaceb devrān
qopar (G. 63, Beyit 11). [müflis,]

3. Bize **müflis** dime ol şāh-ı ḡanī
dervīşiyüz / Genc-i qārūna bugün
taʿne kıılır ḥaşmetimiz (G. 91,
Beyit 2). [müflis,]

4. Faqır u **müflis** u bī-revnaqam
liken yaqınım bu / Vere
ümmīdvārım bu dağı nūr-ı yaqın
revnaq (G. 133, Beyit 8). [müflis,]

5. Bize **müflis** dime ol şāh-ı ğanī
dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün
ta'ne kıılır haşmetimiz (G. 92,
Beyit 2). [müflis,]

müfred: *Yalnız, tek, fert.*

1. Müfreden oħı ders-i ʔarīkatde
‘Alīniñ / Tā ferd olasın ‘aşq-ile ey
‘āşık-ı müfred (G. 54, Beyit 6).
[müfreden, -den]
2. Ger müdrik iseñ gör ki bu Qur’ān-
ı ‘azīme / Zāhirde ‘Alī **müfred-**
ilen yakıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[müfred-ilen, --ile, -n]
3. Hem şavtam hem nuḡkum hem
‘ahdım hem şıdk / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsil hem **müfred** u icmālem (G.
155, Beyit 4). [müfred,]

müfredāt: *Bireyler, fertler.*

1. Müfredāt içre birikdi hey huy
vāv-ı velī / Tā mürekkeb oldı
ism-i kul hüvallahü eħad (G. 50,
Beyit 5). [müfredāt,]

müfredāt-ı çār-defter: *Dört kitabın
içeriği; Tevrat, Zebur, İncil ve
Kur'an'dan oluşın dört kitabın içeriği.*

1. (G. 69, Beyit 4). [müfredāt-ı çār-
defter,]

müfredāt-ı defter-i furkân: *Kur'anı
Kerimin içindekiler.*

1. (G. 8, Beyit 8). [müfredāt-ı defter-
i furkân,]

müfredāt-ı muşhâf: *Kur'an'ın ayrıntıları,
içeriği.*

1. (G. 128, Beyit 2). [müfredāt-ı
muşhâf,]

müfredāt-ı rāyını: *Düşüncelerinin
ayrıntıları.*

1. (G. 18, Beyit 5). [müfredāt-ı
rāyını,]

müfti-yi ejder: *Yüce, ulu, büyük din
fetvacısı.*

1. (G. 181, Beyit 9). [müfti-yi ejder,]

müfti-yi ejderdür: *Yılan tabiatlı müftü,
imam.*

1. (G. 70, Beyit 8). [müfti-yi
ejderdür, -dür]

mühr: *Mühür, damga.*

1. Mühr alıñ her kimiñ cānında
vardur zerrece / Kūh-i kaf olsa

günahı haqq bilir görmez ‘azāb

(G. 1, Beyit 9). [mühr,]

2. Dīn yolunda Muştafādan gösterir
her kim nişān / Murtażādan ol
nişānıñ **mühr** u tuğrāsı gerek (G.
141, Beyit 5). [mühr,]

mühre: Her nevi küçük yuvarlak cisim.

1. Nerd-i felek tası çarḥ dest-i
velāyetdedir / Saldı nice gāfiliñ
mühresini şeşdere (G. 177, Beyit
8). [mühresini, -s, -i, -n, -i]

mühre-i mihr u mehī: Top gibi yuvarlak
olan güneş ve ay.

1. (G. 52, Beyit 8). [mühre-i mihr u
mehī,]

müht-nāme-yi ümm-ül-kitāb: Kitapların
anasının son sözü // İlahi kitapların son
sözü Kuran.

1. (G. 1, Beyit 8). [müht-nāme-yi
ümm-ül-kitāb,]

mühürdār-ı süleymān: Hz. Süleyman'ın
mührünü taşıyan kimse.

1. (G. 146, Beyit 10). [mühürdār-ı
süleymān,]

müjde: Sevinç haberi, beşaret.

1. Ey şabā seyr eyle bu **müjdemi**
Ya‘kūba yetür / Mışır fetḥ oldu
bugün Yūsuf-ı Ken‘ānımıza (G.
175, Beyit 2). [müjdemi, -m, -i]

müjde-yi gufrān getürür: Bağışlanma
müjdesi vermek.

1. (G. 71, Beyit 11). [müjde-yi gufrān
getürür, -ür]

mükemmel ayı: Dolunay.

1. (G. 154, Beyit 9). [mükemmel ayı,
]

mükerrem: Saygı değer, hürmete lāyık,
yüce, aziz, muhterem.

1. ‘Alīm u eşçe‘ ser-baḥş-ı ekrem /
Mükerremdür mükerremdür
mükerrem (G. 160, Beyit 5).
[mükerrem,]

2. ‘Alīm u eşçe‘ ser-baḥş-ı ekrem /
Mükerremdür **mükerremdür**
mükerrem (G. 160, Beyit 5).
[mükerremdür, -dür]

3. ‘Alīm u eşçe‘ ser-baḥş-ı ekrem /
Mükerremdür mükerremdür

mükerrem (G. 160, Beyit 5).

[*mükerremdür, -dür*]

4. Mükerremsen mu‘azzamsan gel
imdi nefsiñi tanı / Didi nefsim
bilen bilür bilmeyen bilmez
Haydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4).

[*mükerremsen, -s, -en*]

mükerrer: *tekrar tekrar, tekrar edilmiş, tekrarlanmış.*

1. Ol saḥī her sāile virdi **mükerrer**
cān-ı baş / Aḥsenullah ḥaḳḳ
ṭarīkinde budır imkān-ı ‘aşḳ (G.
131, Beyit 10). [*mükerrer,*]
2. Ḥaḳḳ-ilen sāile virdi **mükerrer**
cān u baş / Şāh-ı iḳlīm-i seḥā ol
şāhib-i iḥsāna gel (G. 150, Beyit
7). [*mükerrer,*]
3. Hergiz anıñ vaḳt-i ḥācet nuṭḳına
lā gelmedi / Şandı sāiller
mükerrer bu söze ḥaḳḳdır güvāh
(G. 169, Beyit 6). [*mükerrer,*]
4. Baḡlar velāyet nāmını **mükerrer**
‘aşḳ-ilen / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-
Ḥasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit
25). [*mükerrer,*]

mülemma: *Parlak, renk renk.*

1. Ḥaṭṭ-ı ‘izār u zülf u ‘aynından ey
nigārā / Şaḥn-ı çemen **mülemma**
bāḡ-ı cihān münāḳḳaş (G. 118,
Beyit 2). [*mülemma,*]
2. Bu **mülemma** ḥayme-yi eflāka
çün oldur sūtün / İstikāmet tapdı
andan günbed-i devvār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 5). [*mülemma,*]

mülḥaḳ: *Baḡlanmak, tabi olmak.*

1. Allahıñ zātına zāt-ı ‘Alī memsūḥ-
idi **mülḥaḳ** / Henüz ol demde
maḥlūk olmamışdı bu iki ‘ālem
(G. 161, Beyit 7). [*mülḥaḳ,*]

mülḥaḳ oldı: *Baḡlanmak, tabi olmak.*

1. (G. 65, Beyit 12). [*mülḥaḳ oldı, -dı*
]

mülhid: *Dinsiz, Allah’ı tanımaz.*

1. Zerde-güş-ı rû-siyeh **mülhid**
münāfıḳ kavmiñ / ‘Āmiye ḥar-
mühre şatmaz cevheridir
Himmeti (G. 182, Beyit 9).
[*mülhid,*]

mülk: *Memleket, ülke.*

1. Cānında her kuluñ ki ‘Alī ‘aşkı olmasa / Bir **mülke** benzer onuñ pādişāhı yoğ (G. 43, Beyit 5).
[mülke, -e]
2. ‘Aşkında ‘Alīniñ kamū erbāb-ı muḥabbet / Bu iki **mülkine** cihān çekdi kalem-i red (G. 54, Beyit 8).
[mülkine, -i, -n, -e]
3. Kıldı hevā-yı seyrān sultān-ı a‘zam-ı ‘aşk / Yārab mübārek olsun bu **mülke** maḳdem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 1). [mülke, -e]
4. Her ne kılsa yoğdur aniñ emrine çün u çerā / Hālikiñ emriyen bu **mülke** şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [mülke, -e]
5. Müsellemdür aña elṭāf-ı ḥaḳḳdan “lā fetā” **mülki** / “Şeh-i baht-ı sellun-i innemā” şehrine sultāndur (G. 74, Beyit 5). [mülki, -i]
6. Tā şehādet **mülkine** yā şāh-ı dīn başdın kadem / Maḳdeminden Ka‘be ābād oldu yā Ḥayber ḥarāb (G. 1, Beyit 4). [mülkine, -i, -n, -e]

mülk: Servet, zenginlik, mal mülk.

1. ‘Aşk-ilen iki cihān **mülkine** dur silk etegin / Ey velī ḥaşıl ola tā ki ‘Alīden dilegiñ (G. 136, Beyit 1).
[mülkine, -i, -n, -e]

mülket-i emn u emān: Ülkenin emniyet ve güveni.

1. (G. 115, Beyit 3). [mülket-i emn u emān,]

mülk-i ābād oldu: Mamur, bayındır bir memleket olmak.

1. (G. 48, Beyit 4). [mülk-i ābād oldu,]

mülk-i ‘aşka: Aşk ülkesi.

1. (G. 88, Beyit 8). [mülk-i ‘aşka, -a]

mülk-i ‘aşkıñ: Aşk ülkesi.

1. (G. 184, Beyit 2). [mülk-i ‘aşkıñ, -iñ]

mülk-i bākī: Sonsuz dünya.

1. (G. 140, Beyit 9). [mülk-i bākī,]

mülk-i bekā: Ebedilik, kalıcılık dünyası.

1. (G. 177, Beyit 11). [mülk-i bekā,]

mülk-i bî-zevāl: Bitmeyen, tükenmeyen varlık.

1. (G. 8, Beyit 11). [mülk-i bî-zevāl,]

mülk-i dîn: İman etmiş topraklar.

1. (G. 133, Beyit 1). [mülk-i dîn,]

mülk-i emn-i ʿākıbet: Geleceğin güvenilir ülkesi.

1. (G. 17, Beyit 7). [mülk-i emn-i ʿākıbet,]

mülk-i fāni: Gelip geçici dünya.

1. (G. 176, Beyit 1). [mülk-i fāni,]

mülk-i haydar: Hz. Ali'nin ülkesi.

1. (G. 153, Beyit 7). [mülk-i haydar,]

mülk-i hüsne: Güzellik ülkesi.

1. (G. 167, Beyit 7). [mülk-i hüsne, -e]

mülk-i maʿnide: Mana ülkesi.

1. (G. 34, Beyit 9). [mülk-i maʿnide, -de]

mülk-i melek: Melekler diyarı.

1. (G. 154, Beyit 4). [mülk-i melek,]

mülk-i meleki: Melekler alemi.

1. (G. 24, Beyit 6). [mülk-i meleki, -i]

mülk-i müsellemdir: Müslüman ülkesi.

1. (G. 169, Beyit 5). [mülk-i müsellemdir, -dir]

mülk-i süleymāni: Hz. Süleyman'ın hükümranlığı.

1. (G. 91, Beyit 15). [mülk-i süleymāni, -i]

mülk-i süleyman: Hz. Süleyman'ın hükümranlığı.

1. (G. 57, Beyit 2). [mülk-i Süleyman ,]

mülk-i şüretde: Görünen ülke, memleket.

1. (G. 96, Beyit 12). [mülk-i şüretde, -de]

mülk-i vücūda: Varlık ülkesi.

1. (G. 12, Beyit 9). [mülk-i vücūda, -a]

mülk-i zengbāri çapdı: Sudan ülkesine doğru at sürmek.

1. (G. 106, Beyit 6). [mülk-i zengbāri çapdı, -dı]

mültemes: *İltimaslı, kayırılan.*

1. Himmeti kılma ‘Aliden özge bir deyyârdan / Ger tevekkül ehlişen iki cihânda **mültemes** (G. 105, Beyit 12). [*mültemes,*]

mü’min: *İman eden, inanan, kalp ile tasdik, dil ile ikrar eden.*

1. Mü’min oldur ki ola onuñ kavlı faşih muttaşıl / Ehl-i imân olmadı hergiz bed güftâr-ı kalb (G. 4, Beyit 5). [*mü’min,*]
2. Budur **mü’minlere** naşrun-min-Allâh âyet-i nuşret / Dilinden koyma ey dil lâ-fetâ illâ ‘Alî şarhın (G. 16, Beyit 5). [*mü’minlere, -ler, -e*]
3. Çok çekmişüz ey şâh-ı keşret-i kıllit / **Mü’minlere** çek luğf-ile gel hân-ı velâyet (G. 24, Beyit 11). [*mü’minlere, -ler, -e*]
4. Dîn yolunda Muḥammede cândan / Ümmetüz **mü’minüz** müselmânıñız (G. 94, Beyit 2). [*mü’minüz, -üz*]

5. Kayd-ı cünün kal‘a-yı şeddad içindeyüz / **Mü’minler** özge dinde zindân içindeyüz (G. 95, Beyit 1). [*mü’minler, -ler*]
6. Ol ḥaḳıḳat şoḥbetinden muttaşıl **mü’minleriñ** / Ḥâṭır-ı ḥurram feraḥdan göñlü şâd u vaḳti ḥoş (G. 115, Beyit 2). [*mü’minleriñ, -ler, -iñ*]
7. Dâimâ âl-i Muḥammed ‘aşḳına **mü’minleriñ** / Ḥâriciylen şâh meydânında ğavġası gerek (G. 141, Beyit 2). [*mü’minleriñ, -ler, -iñ*]
8. Şâd olur **mü’minleriñ** didârına karşı kıılır / Ḥüriler tûṭi şıfat cennetde şekker-ḥandelik (G. 142, Beyit 11). [*mü’minleriñ, -ler, -iñ*]
9. ‘Aşḳ-ilen bu ‘arşada meydân eridir Himmeti / Müşrik u **mü’minleriñ** baġrın eridir Himmeti (G. 182, Beyit 1). [*mü’minleriñ, -ler, -iñ*]
10. Mü’minlere meded gerek ey kudretiñ eli / Yâ mazḥaru’l-‘acâib

- ‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba 1, Beyit 3*). [*mü’minlere, -ler, -e*]
11. Vālī-yi fermān-güzār Ḥaydar u bā-zülfikār / **Mü’mine** ‘avn-ı mu‘in kâtil-i dīv-i recīm (*G. 159, Beyit 6*). [*mü’mine, -e*]
12. Īmāne emīn şaḥne-i dīn ḥāmī-yi islām / **Mü’minlere** nuşret virici kâtil-i küffār (*G. 60, Beyit 3*). [*mü’minlere, -ler, -e*]
13. Ḥaḫḫ yolunda ey berāder **mü’min** u dindār iseñ / Eyleme dünyā için her cāhil u nādān medḥ (*G. 38, Beyit 11*). [*mü’min,]*
14. Eyā **mü’min** ‘Alī mihrin siper kıl saḥla ĩmānıñ / Çıḫar tır-i kader kavsin każādan o ḫaṭa kılmaz (*G. 101, Beyit 11*). [*mü’min,]*
15. Yakīn bil reşḥ-i cām sākī-yi kevşerdür ey **mü’min** / Bağışlar çeşme-yi āb-ı ḫayāt u çāh-ı zemzem dem (*G. 152, Beyit 8*). [*mü’min,]*
16. Ḥarīm-i ḥāşş-ı ḫaḫḫdur bu sarāy-ı kalbiñ ey **mü’min** / Ḥazer kıлма dīv-ḫarīmi ‘izzete maḥrem (*G. 161, Beyit 3*). [*mü’min,]*
17. Bu sözi ḫaḫḫ bilmeyen müşrik-i kāfir midir / **Mü’min** iseñ dembe-dem la‘net oḫı kāfere (*G. 177, Beyit 5*). [*mü’min,]*
18. Mezheb içre fark olubdur yetmiş iki fırkadan / **Mü’min** u şāliḫleriñ bir kemteridir Himmetī (*G. 182, Beyit 8*). [*mü’min,]*
19. Ger dilersen ey āḫī naḥl-i velāyetden rüteb / **Mü’min** ol şıdkile āl-i Ḥaydara ĩmān getür (*G. 3, Beyit 10*). [*mü’min,]*
20. ‘Alidür ol ki der yevmü’l-ḫıyāmet / Virir **mü’minlere** kevşerden ikdāḫ (*G. 36, Beyit 9*). [*mü’minlere, -ler, -e*]
21. Kes müşrik-i münāfik-ı ḡaddār-ı zālimi / Öldür şevāb **mü’mine** küfr u günāḫı yoḫ (*G. 43, Beyit 11*). [*mü’mine, -e*]
22. Muḫammed mehdi-yi şāḫib-zamāndur ḡayb-ı muṭlaḫdan / Ricāl-i ḡayb-ilen zāḫir olan

- mü'minlere** nāşir (G. 66, Beyit 16).
[*mü'minlere, -ler, -e*]
23. Yakın bil beytullahu'ş-şameddür
mü'minin kalbi / Neden kim
beyt-i yezdāna Ebū'l-Cehl-i ziyem
şıgmaz (G. 93, Beyit 4).
[*mü'minin, -in*]
24. Ger **mü'min-iseñ** söyleme aḥbār-ı
‘Aliden / Deccāl ḥarı īsī-yi
Meryem dimek olmaz (G. 97,
Beyit 10). [*mü'min-iseñ, --ise, -ñ*]
25. ‘Alidür tā ebed bākī kıyāmet
bezmine sākī / ‘Alidür eyleyen
mü'minlere aḳdāḥ-ı kevser baḥş
(G. 114, Beyit 9). [*mü'minlere, -
ler, -e*]
26. Mü'min oldur kim ola şāh-ı emīr-
ı murtażā / Pes münāfıḳdur
anıñlan kılmayan terk-i cedel (G.
140, Beyit 3). [*mü'min,]*
27. Ehl-i beyte ‘arz-ı imān eyle ger
cennet gerek / Ya‘ni **mü'minler**
mekānıdır behişt-i mu‘tedil (G.
144, Beyit 11). [*mü'minler, -ler*]
28. Ehl-i ‘aşka anı sevmekdir şalāt-ı
dāimun / Uşbudur **mü'minlere**
‘ayn-ı ‘ibādet vesselām (G. 151,
Beyit 8). [*mü'minlere, -ler, -e*]
29. Ka‘be-yi āl-i ‘Alī dergāhıdır
mü'minlere / Şol iki
şehzādelerdir ehl-i ‘aşka
kıbleteyn (G. 165, Beyit 12).
[*mü'minlere, -ler, -e*]
30. Tükendi müddet-i hicrān irişdi
vuşlat-ı cānān / Bugün
mü'minlere luḫf-ı ‘aḫa geldi ‘aḫa
geldi (G. 183, Beyit 4).
[*mü'minlere, -ler, -e*]
31. Mü'minlere ḥimāyet ser-pençe-yi
velāyet / Miftāḥ-ı bāb-ı ḥayber
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
4). [*mü'minlere, -ler, -e*]
- mü'min ol:** *İman et, kalben tasdik et.*
1. (G. 150, Beyit 5). [*mü'min ol,]*
- mü'min oluban:** *Mümin olmak.*
1. (G. 21, Beyit 8). [*mü'min oluban, -
uban*]
- mü'min u hem mü'mināt:** *Mümin ve
inananlar.*
1. (G. 9, Beyit 4). [*mü'min u hem
mü'mināt,]*

mü'minān: Kadın müslüman.

1. 'Adū-yı müşrike kâtil münāfiķa
tūfān / Muħibbe nāşır u manşūr
u **mü'mināna** naşır (G. 67, Beyit
6). [mü'mināna, -a]
2. Ser-be-ser ol gün giyerler ħil'at-i
şāhın ķuţaţ / Mü'minīn u
mü'mināne el virür terfendelik
(G. 142, Beyit 10). [mü'mināne, -e
]
3. 'Alidür mü'minīn u **mü'mināna**
rehber-i hādī / Cemī'ci enbiyā u
evliyāniñ pīr-i üstādı (G. 181,
Beyit 1). [mü'mināna, -a]

mü'mināt: Müminler, inananlar .

1. 'Alidür mü'minīn u hem
mü'mināta / Hidāyet eyleyen
miftaħ-ı ebvāb (G. 2, Beyit 7).
[mü'mināta, -a]
2. Bu'l-beşerdür Bū-turāb u Bū-
turābiñ atası / Külli eşyā'
mü'minīn u **mü'mināt** andan
çıķar (G. 81, Beyit 11). [mü'mināt,
]

mü'min-i dīndār: Dindar müslüman.

1. (G. 28, Beyit 12). [mü'min-i
dīndār,]

mü'minīn: İman etmiş, İslam dinine
inanmış olanlar, müslümanlar.

1. 'Alidür **mü'minīn** u hem
mü'mināta / Hidāyet eyleyen
miftaħ-ı ebvāb (G. 2, Beyit 7).
[mü'minīn,]
2. Muallaķ dönderen dolaba nisbet
çenber-i çarķı / Ĥaķıķatde eyā
mü'miniñ 'Alī ol dest-i ķudretdür
(G. 80, Beyit 6). [mü'miniñ,]
3. Bu'l-beşerdür Bū-turāb u Bū-
turābiñ atası / Külli eşyā'
mü'minīn u mü'mināt andan
çıķar (G. 81, Beyit 11). [mü'minīn,
]
4. 'Alidür **mü'minīn** u mü'mināna
rehber-i hādī / Cemī'ci enbiyā u
evliyāniñ pīr-i üstādı (G. 181,
Beyit 1). [mü'minīn,]
5. Ser-be-ser ol gün giyerler ħil'at-i
şāhın ķuţaţ / **Mü'minīn** u
mü'mināne el virür terfendelik
(G. 142, Beyit 10). [mü'minīn,]

6. Mihr-i şāh-ı evliyādur **mü'minîn** şādıklarā / 'Arş-ı hāğğdan feyz-i rahmet vahy-i ilhām-ı surūş (G. 116, Beyit 10). [mü'minîn,]

mü'minîn-i şādıklarā: Sadık, sadakatli, müminler.

1. (G. 82, Beyit 3). [mü'minîn-i şādıklarā, -a]

mümkün: Mümkün, olabilir, olabilen.

1. Ğam-ı derd u belādır hāşılı bu mezra'ı dehrîñ / Ne **mümkündür** geçe bir laħza 'ālemde bî-ğam dem (G. 152, Beyit 11). [mümkündür, -dir]

mümkināt: Mümkün olan, olabilir veya kabul edilebilir şeyler.

1. Hāyāt-ı rızqına bu **mümkinātîñ** / Sebebdür kim 'Alī ey ehl-i esbāb (G. 2, Beyit 9). [mümkinātîñ, -îñ]
2. Vücūda gelmemişdi **mümkināt** u ya'ni mevcūdāt / Virende on sekkiz miñ 'āleme şāh-ı muğaddem dem (G. 152, Beyit 2). [mümkināt,]

mümkināt eyler: Mümkün kılmak, imkan dahilinde meydana getirmek.

1. (G. 76, Beyit 1). [mümkināt eyler, -r]

mümkināt-ı cümle: Mümkün olan şeylerin tümü.

1. (G. 166, Beyit 3). [mümkināt-ı cümle,]

mümkün olmaz: Olabilmek, yapılabilmek, gerçekleşebilmek.

1. (G. 26, Beyit 10). [mümkün olmaz, -maz]

mümsik-i nāsik: Allah yolunda ibadet eden sofu.

1. (G. 107, Beyit 3). [mümsik-i nāsik,]

mümtāz eyle: Ayrıcalık tanımak, ayrı tutmak.

1. (G. 84, Beyit 8). [mümtāz eyle,]

münādi kılar: Duyurmak.

1. (G. 146, Beyit 7). [münādi kılar, -ur]

münāfik: . Zahiren müslim ve bātinen kâfir olan.

1. Muttakī olmaz **münāfık** münkir-i āl-i ‘abā / Kılrsa ger yüz min namāz dutsa ger yüz miñ orūc (G. 30, Beyit 6). [münāfık,]
2. Qabūl olmaz ‘Alī dergāhını tā kılmasa kıble / **Münāfık** gör cihānda ‘ucb-ilen miñ neyl-i šalāt eyler (G. 76, Beyit 9). [münāfık,]
3. Şāhib-i nān u nemekdir veliyullah-ı velī / Her **münāfık** ne bilür haqqını nān u nemegiñ (G. 136, Beyit 11). [münāfık,]
4. Hāricī kāfirden eksükdür **münāfık** kelbden / Bu hadīse yahşı fikr-eyle özünden şādir ol (G. 149, Beyit 5). [münāfık,]
5. Ne fikrim var **münāfık** leşkerinden / Yeter imdādıma şāh-ı cihānım (G. 158, Beyit 12). [münāfık,]
6. Her çıhan kim çekdi ol şāh-ı velāyet zūlfikār / Yeryüzünde baħr tek urdı **münāfık** kân-ı mevc (G. 31, Beyit 10). [münāfık,]
7. ‘Alīdür şehriyār-ı şehri ‘aşkıñ / **Münāfıklar** bu şehre dāhil olmaz (G. 88, Beyit 11). [münāfıklar, -lar]
8. ‘Adū-yı müşrike kätıl **münāfıka** tūfān / Muħıbbe nāşır u manşūr u mü’mināna naşır (G. 67, Beyit 6). [münāfıka, -a]
9. İki cihānda velā müşrik ve **münāfıkdur** / ‘Alī yolında bugün cān u baş iden taqsır (G. 67, Beyit 8). [münāfıkdur, -dur]
10. Mü’min oldur kim ola şāh-ı emīr-i murtażā / Pes **münāfıkdur** anıñlan kılmayan terk-i cedel (G. 140, Beyit 3). [münāfıkdur, -dur]
11. Çün u çerāde kaldı zan-ile ehl-i pindār / Oldur muħālif-i haqq oldur **münāfık** dost (G. 23, Beyit 5). [münāfık,]
12. Bir olur kim **münāfıkdur** dir altımdaki / Kim kılar ol günde nātıklar kimi güftār tād (G. 28, Beyit 10). [münāfıkdur, -dur]

13. Nām-ı rehberin her kim ‘alîyü’l-
murtażā kılmaz / **Münāfık**dur
cihānda ittiği ‘ahde vefā kılmaz
(G. 101, Beyit 1). [münāfıkdur, -
dur]
14. Bu nuṭḡ-ı ābdār-ı Himmetiniñ /
Münāfık çeşmine çün tiğ-ı elmās
(G. 104, Beyit 12). [münāfık,]
15. Ey **münāfık** Lātı koyınından çıkar
zünnārı kes / Ahiretde müşrike
çünkim yetürmez Lāt feyz (G. 121,
Beyit 10). [münāfık,]
16. Tiğ-ı āfāt-ı semāvidir **münāfık**
kalbine / Oldı mirriḡ-i ‘adū-efken
sınānında seneyn (G. 165, Beyit
8). [münāfık,]
17. Ger **münāfıklar** meni şed pāre
kılsa dönmezem / Hakk tarikinde
tamām-ı heşt-i çārıñ ‘aşkına (G.
172, Beyit 4). [münāfıklar, -lar]
18. Zerde-güş-ı rû-siyeh mülhid
münāfık kavmiñ / ‘Āmiye har-
mühre şatmaz cevheridir
Himmeti (G. 182, Beyit 9).
[münāfık,]

19. Sünni u gümrāh mel‘un **münāfık**
kavminiñ / Kesmege başıñ
siyāset ḡanceridir Himmeti (G.
182, Beyit 10). [münāfık,]
20. Bu yolunda ġam yeme ey
Himmeti **münāfıktan** / Saña
yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı
‘Alî (G. 185, Beyit 11).
[münāfıktan, -dan]

münāfık kavmine: Müslüman görünüp
kafir olan topluluk.

1. (G. 183, Beyit 2). [münāfık
kavmine, -n, -e]

münāfık oldı: . Zahiren müslim görünüp
ve bātinen kâfir olmak.

1. (G. 68, Beyit 10). [münāfık oldı, -
dı]

münakkaş: Nakışlı, işlemeli, süslü.

1. Cānā cemāliñizden kaşr-ı cihān
münakkaş / Hāl u ḡaṭṭından bu
levḡ oldı cāna **münakkaş** (G. 118,
Beyit 1). [münakkaş,]
2. Cānā cemāliñizden kaşr-ı cihān
münakkaş / Hāl u ḡaṭṭından bu

- levh oldu cāna **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 1). [mūnaḳḳaṣ,]
3. Haṭṭ-ı ‘izār u zūlf u ‘aynından ey nigārā / Şaḥn-ı çemen mülemma^ç bāğ-ı cihān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 2). [mūnaḳḳaṣ,]
4. Ya‘ni gül u benefşe reyḥān u nergisinden / Hem gülistān müzeyyen hem bostan **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 3). [mūnaḳḳaṣ,]
5. Peyveste ḳaṣıñı şol ḳavs-i ḳazah görenden / Taḳlīd birle ḳılmış ol her kemān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 4). [mūnaḳḳaṣ,]
6. Çekmiş muşavver-i çīn bir levhe şūret-i but / ‘Aks-i ruḥundan anıñ pīr-i muğān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 5). [mūnaḳḳaṣ,]
7. Bu naḳşa olma ḥayrān ol bendi gör kim / Taşvīr-i ḥāmesinden āb-ı revān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 6). [mūnaḳḳaṣ,]
8. Şūretde ger kevākib şems ḳamerden olmuş / Bu yeryüzi

mūnevver bu āsımān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 7). [mūnaḳḳaṣ,]

9. Doldurdu gevher-i dürr eyler nişār-ı Aḥmed / Naḳḳaṣ şun^ç ḳılmış hoş yeddi ḥān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 9). [mūnaḳḳaṣ,]

10. Ferrāş-ı çarḫ tikmiş amma seniñ- çün ey şāh / Ne çetr-i lāciverdī ne sāyebān **mūnaḳḳaṣ** (G. 118, Beyit 8). [mūnaḳḳaṣ,]

mūnaḳḳaṣ eyler: *Süslemek, nakışlamak.*

1. (G. 118, Beyit 10). [mūnaḳḳaṣ eyler, -r]

mūnaḳḳaṣ eyleyen: *Nakışlamak, işlemek.*

1. (G. 59, Beyit 4). [mūnaḳḳaṣ eyleyen, -y, -en]

mūnaḳḳaṣ oldı: *Süslenmek, nakışlanmak.*

1. (G. 118, Beyit 11). [mūnaḳḳaṣ oldı, -dı]

mūnevver ḳıl: *Aydınlatmak.*

1. (G. 24, Beyit 10). [mūnevver ḳıl,]
2. (G. 24, Beyit 10). [mūnevver ḳıl,]

mūnevver ḳıldı: *Aydınlatmak, ışıklandırmak.*

1. (G. 93, Beyit 10). [münevver kıldı, -dı]

2. (G. 183, Beyit 6). [münevver kıldı, -dı]

münevver olmuş: Aydınlanmak, nurlanmak, ışık ile dolmak.

1. (G. 118, Beyit 7). [münevver olmuş, -mış]

münfa'îl: Müteessir olan, gücenmiş, küsmüş, muğber.

1. Nuṭkıñı senden ala ḳahr-ile ḳahhâr-ı ğayûr / Olasın ḳayvân-ı şâmit şermsâr u **münfa'îl** (G. 144, Beyit 5). [münfa'îl,]

münfa'îl olmaz: Gücenmek, kırılmak, alınmak.

1. (G. 144, Beyit 8). [münfa'îl olmaz, -maz]

münḫarif: Sapan, doğru gitmeyen.

1. Ey âḫî şâh-ı velâyet ḳuldur çün **münḫarif** / Bu ḳaberdür vâḳıf ol burhân-ı ehl-i ma'rifet (G. 17, Beyit 2). [münḫarif,]

münhazim oldı: Hazmedilmek, sindirilmek.

1. (G. 41, Beyit 2). [münhazim oldı, -dı]

2. (G. 41, Beyit 2). [münhazim oldı, -dı]

3. (G. 40, Beyit 2). [münhezim oldı, -dı]

mün'im: Nimet veren // Allah.

1. Zülâl-ı ḫızr-ı âb-ı zindeġâniden ḳaber bilmez / Maña dünyâ-yı dÛn-perver ḫesâbın şorma ey **mün'im** (G. 100, Beyit 11). [mün'im,]

münis-i cân: Can dost.

1. (G. 105, Beyit 1). [münis-i cân,]

münis-i cân olmadı: Cana yakın can olmak.

1. (G. 181, Beyit 12). [münis-i cân olmadı, -ma, -dı]

münis-i dil-dâr: Cana yakın olan ve gönül alan.

1. (G. 180, Beyit 1). [münis-i dil-dâr,]

mūnis-i hem-dem: *Cana yakın arkadař.*

1. (G. 161, Beyit 1). [*mūnis-i hem-dem,*]

mūnkir: *Tanrı'nın varlığına inanmayan, Tanrı'nın varlığını inkâr eden (kimse).*

1. Hurre İbn-i Kays çapdı yıhđı bāb-ı Hayberi / Pes bu aĥbār-ı şahīhi řanma ey **mūnkir** mizāh (G. 35, Beyit 9). [*mūnkir,*]
2. Virir **mūnkirlere** ecr-i mūkāfāt / Sipehsālār řaff-der-i řir-i cebbār (G. 15, Beyit 8). [*mūnkirlere, -ler, -e*]
3. řol velī-yi ĥaĥĥ ħasīm-i nūr-ı nārıñ Himmetī / Buġz-ı āteř **mūnkire** cennet muĥibbe lālezār (G. 61, Beyit 12). [*mūnkire, -e*]

mūnkir-i āl-i ‘abā: *Hız. Muhammedin ailesini inkar edenler.*

1. (G. 30, Beyit 6). [*mūnkir-i āl-i ‘abā,*]

mūnkir-i ĩmān: *İmanını inkar eden, inkarcı, kafir.*

1. (G. 55, Beyit 7). [*mūnkir-i ĩmān,*]

mūnři: *İnřa eden; yazan, yazıcı.*

1. Yazanda hū yazıbdur bu niřāniñ başına **mūnři** / Velāyet-nāmeniñ ‘ūnvānına özge raĥam řıġmaz (G. 93, Beyit 5). [*mūnři,*]

mūnři-yi ħadr: *Deġerli katip.*

1. (G. 11, Beyit 3). [*mūnři-yi ħadr,*]

mūnři-yi ħur’an: *Kuran'ı meydana getiren, Kuran'ın inřasını saġlayan.*

1. (G. 1, Beyit 7). [*mūnři-yi ħur’an,*]
2. (G. 1, Beyit 8). [*mūnři-yi ħur’an,*]

mūrde: *Ölü, ölmüş.*

1. Deminden cān baġıřlar řad-hezārān **mūrdeye** derdem / Ĥayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u cihān ölmez (G. 85, Beyit 6). [*mūrdeye, -y, -e*]

mūrde-yi bī-cān-ı mevc: *Cansız sönük dalga.*

1. (G. 31, Beyit 12). [*mūrde-yi bī-cān-ı mevc,*]

mürekkab oldı: *Bütünleşmek, iç içe geçmek.*

1. (G. 50, Beyit 5). [mürekkebe oldu, -dı]
2. (G. 54, Beyit 5). [mürekkebe oldu, -dı]
3. (Muh. 1, Beyit 9). [mürekkebe oldu, -dı]

mürsel: Peygamber, gönderilmiş, yollanmış.

1. Olsa ger Mūsā kimi peygamber u **mürsel** beşer / Añlamaz bu remzi haddı olmaya üstād-ı Hızır (G. 62, Beyit 6). [mürsel,]
2. Kimdür harem-i hāzrete hāş Aḥmed-i Mürsel / Her **mürsele** Maḥmūd-ı mükerrrem dimek olmaz (G. 97, Beyit 4). [mürsele, -e]

mürselin: Peygamberler.

1. Harīm-i hürmetinden enbiyā u **mürselin** hādım / Mu‘allā āstānında aniñ kerrübiler zāir (G. 66, Beyit 9). [mürselin,]

mürşid: İrşat eden, doğru yol gösteren.

1. Sāliklere **mürşid** u ‘ābidlere kıble / ‘Āriflere mi‘rāc u bu ‘āşıqlara dīdār (G. 60, Beyit 4). [mürşid,]
2. ‘Alīdür ins u melek ḥaylına sipehsālār / Nebī hem velīdür rehnümā u **mürşid** u pīr (G. 67, Beyit 4). [mürşid,]

mürşid-i kāmil: Dinî meselelerde olgunluğa ulaşmış mürşid, yol gösterici.

1. (G. 187, Beyit 2). [mürşid-i kāmil,]

müselleme: Verilmiş, teslim edilmiş, tevdi olunmuş.

1. **Müsellemdür** aña elṭāf-ı ḥaḳḳdan “lā fetā” mülki / “Şeh-i baht-ı sellun-i innemā” şehrine sultāndur (G. 74, Beyit 5). [müsellemdür, -dür]

müselleme: Doğruluğu, gerçekliği ispatlanmış, herkes tarafından kabul edilmiş, şüphe götürmez, inkâr edilemez.

1. Her saḥāvetsiz hünersiz cāhile olsun ḥarām / Zāhir u bāṭın **müsellemdür** ḳurşansa er kılıç (G. 34, Beyit 6). [müsellemdür, -dür]

2. Nola emre düşmezse **müsellem** /
Hasūd u dīv-i mel'ūn-ı münāfiķ
(G. 129, Beyit 6). [*müsellem,*]
3. Oña ahlāk-ı elṭāf-ı mürüvvet /
Müsellemdür müsellemdür
müsellem (G. 160, Beyit 6).
[*müsellem,*]
4. 'Āşık cihānda ölmez ma'şūķına
müsellem / Halkıñ dilinde 'āşık
efsāne olmayınca (G. 170, Beyit
7). [*müsellem,*]
5. Olmadı tā ebed āzād **müsellem**
haķķdan / Kim ki ihlāş-ile
düşmedi sultānımıza (G. 175,
Beyit 8). [*müsellem,*]
6. Oña ahlāk-ı elṭāf-ı mürüvvet /
Müsellemdür **müsellemdür**
müsellem (G. 160, Beyit 6).
[*müsellemdür, -dür*]
7. Oña ahlāk-ı elṭāf-ı mürüvvet /
Müsellemdür müsellemdür
müsellem (G. 160, Beyit 6).
[*müsellemdür, -dür*]

müselmān: İslam dininden olan kimse,
müslüman.

1. Bu ka'be-i taḥķiķe ayā köhne
müselmān / Gel gel getir ihlāş-ile
imān-ı mücerred (G. 54, Beyit 3).
[*müselmān,*]
2. Ey **müselmānım** deyüb da'vī-yi
imān eyleyen / Ma'nī-yi islāmı
penc erkān bizden kıl taleb (G. 8,
Beyit 7). [*müselmānım, -ı, -ım*]
3. Haydarı haķķ bilmeyince olmaz
imānıñ dürüst / Ey **müselmān**
muķallid mü'min ol imāna gel (G.
150, Beyit 5). [*müselmān,*]
4. Dīn yolunda Muḥammede cāndan
/ Ümmetüz mü'minüz
müselmānıñız (G. 94, Beyit 2).
[*müselmānıñız, -ı, -ñız*]
5. Da'vī-yi islām ider her kim
müselmānam dir / Düşmeni āl-i
'Alīyye hem teberrāsı gerek (G.
141, Beyit 3). [*müselmānam, -am*
]

müselmān eyledi: Müslüman yapmak,
müslüman olmasını sağlamak.

1. (G. 187, Beyit 1). [*müselmān
eyledi, -di*]

müselmān eyleyen: Müslüman yapmak.

1. (G. 167, Beyit 12). [müselmān eyleyen, -y, -en]

müselmān-ı dü-rengem: İki yüzlü müslüman.

1. (G. 156, Beyit 3). [müselmān-ı dü-rengem, -em]

müsemmā: İsimlendirilmiş, belli bir isimle anılmış.

1. İsm-ilen islām özi kāfir cihānda bī-şümār / ‘Ālem-i ma‘nide pes ismiñ **müsemmāsi** gerek (G. 141, Beyit 9). [müsemmāsi, -s, -ı]

müşevveş: Dağınık, perişan.

1. Her tār-ı tırrresinden aşıldı miñ melāik / Maḥzūn-ı dil-perişān āşüfte u **müşevveş** (G. 111, Beyit 4). [müşevveş,]

müşk-feşān: Misk saçan.

1. Bülbül kimi her gül ki oḥur ‘aşk ile medhiñ / Çün çemen-i bād-ı şabā nuṭk aniñ **müşk-feşāndur** (G. 72, Beyit 11). [müşk-feşāndur, -dur]

müşk-i ḥoten: Hoten miski, Hoten şehrinde üretilen bir misk.

1. (G. 12, Beyit 2). [müşk-i ḥoten,]

müşk-i tīb: Misk gibi güzel bir koku.

1. (G. 6, Beyit 5). [müşk-i tīb,]

müşkil: Güçlük, zorluk, sıkıntı.

1. Muttaşıl ḥān-ı velāyetden oña ḥelvā naşib / Her kimiñ ki **müşkili** ḥall oldı Ḥaydardan gelür (G. 9, Beyit 9). [müşkili, -i]

2. Kılmaya ta‘lim eger ol ‘ālim-i ‘ilm u każā / Kılmasa bir **müşkili** edyān içinde cell beşer (G. 62, Beyit 9). [müşkili, -i]

3. ‘Aşk-ilen anı sevenler oldı ḥaḫḫıñ vāşılı / Bu cehtden kim ‘Alidir ḥall-iden her **müşkili** (Muh. 3, Beyit 14). [müşkili, -i]

müşkilāt: Güçlükler, zorluklar.

1. ‘Uḫde-güşā-yı ins u melek şāh-ı evliyā / Ḥallet bu **müşkilāti** bu dem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 9). [müşkilāti, -ı]

müşkilāt-ı ḥalka: Yaratılmış zorluklar.

1. (G. 167, Beyit 10). [müškilât-ı halka, -a]

müšrif: Yüksek bir yere veya mevkiye çıkan, yükselen, yücelen.

1. Kimiñ şânındadır levlāk tā haqqdan hitâb olur / Haber dut bu haberden yoğsa oldun **müšrif** hâsir (G. 66, Beyit 11). [müšrif,]

müšrik: Allah'a ortak kabul eden, şirk işleyen.

1. Kesdi çendân **müšriki** rû-yi zemîn oldı muhiṭ / Her kenâre saldı yüz min mürde-yi bî-cân-ı mevc (G. 31, Beyit 11). [müšriki, -i]
2. Başını kes zînet-i esbâbını târâca vir / Ey muvaḥḥid mundan özge **müšrike** yoğdur ʿilâc (G. 27, Beyit 8). [müšrike, -e]
3. Müšrik olma zâhir u bâṭında ehl-i vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem koyar bu mince aʿdâd ʿaded (G. 50, Beyit 7). [müšrik,]
4. Ey münâfik Lâtı koynından çıkar zünnârı kes / Ahiretde **müšrike**

çünkü yetürmez Lât feyz (G. 121, Beyit 10). [müšrike, -e]

5. ʿAşk-ilen bu ʿarşada meydân eridir Himmetî / **Müšrik** u müʾminleriñ bağrın eridir Himmetî (G. 182, Beyit 1). [müšrik,]
6. Tökdi çendân kanımı ol şîr-i haqq **müšrikleriñ** / Pencesinde oldı berg lâle tek aḥmer kılıç (G. 34, Beyit 4). [müšrikleriñ, -ler, -iñ]
7. Himmetî şâh-ı velâyet ʿaşkına **müšrikleriñ** / Başını kes hançer-i nuṭṭ-ile dest-i cân meriz (G. 87, Beyit 12). [müšrikleriñ, -ler, -iñ]
8. Şâhıdır ey Himmetî ʿarşada hiçâ günü / Başına **müšrikleriñ** dünyâni dâr eyleyen (G. 164, Beyit 12). [müšrikleriñ, -ler, -iñ]
9. Çeşmine **müšrikleriñ** şol âteş-perrân-ı çarḥ / Dönderen bu gerdişi dest-i velâyetdür yakîn (G. 42, Beyit 10). [müšrikleriñ, -ler, -iñ]

10. Emr-ile ʿisā felekden zūlfikāri
endirür / Başına āteş yaqar
müşriklerin tūfān kopar (G. 63,
Beyit 7). [müşriklerin, -ler, -iñ]
11. Lütfi cennet-i müʿminin u
müʿmināne bestiem / Qahr-i
dūzaḥ müşrikin u **müşrikāne**
mustaqar (G. 65, Beyit 8).
[müşrikāne, -ān, -e]
12. İki cihānda velā **müşrik** ve
münāfikdur / ʿAlī yolında bugün
cān u baş iden taqsir (G. 67, Beyit
8). [müşrik,]
13. Himmeti yandırır **müşrikler** seni
dönderme yüz / Vāli-yi cennet
kasim-i nūr u nārīñ ʿaşkına (G.
172, Beyit 11). [müşrikler, -ler]
14. Muṭlakım ferdim yolında
Ḥaydarīñ her şebelden / Bu
cihettendir ki **müşrikler** oḥur
kāfer meni (G. 187, Beyit 4).
[müşrikler, -ler]
15. Müşrik olma gel ʿAlīniñ sırrına
bizden iriş / Mustahaqq-ı
rahmete ʿaşr-ı zekāt andan çıkar
(G. 81, Beyit 6). [müşrik,]
16. İki baḥma cihānı maʿnide ḥaqq
birdür ey **müşrik** / Muvaḥḥidler
ʿAlīni ḥazret-i ḥaqqdan cüdā
kılmaz (G. 101, Beyit 9). [müşrik,]
17. Zūlfikār-ı Ḥaydar-ı şaff-der keser
müşrikleri / Şöyle kim zāhir biçer
bu keşt-zār u dehr-i dās (G. 103,
Beyit 5). [müşrikleri, -ler, -i]
18. Qavl-i ḥaqqdır kāfir u **müşrik**
necisdir mişl-i ḥük / Bu
necāsetden muḥibb-i Ḥaydar-
iseñ tahir ol (G. 149, Beyit 4).
[müşrik,]
19. Ḥārici u Himmeti mervāni u
müşrik degil / Tābiʿ-i āl-i ʿAlī
ḥaqq leşkeridir Himmeti (G. 182,
Beyit 2). [müşrik,]
20. Rūḥ-ı revāndır maña cismile
cāndır maña / Ḥārici **müşrikiñ**
tiğ-la baḡrın delen (G. 163, Beyit
2). [müşrikiñ, -iñ]
- müşrik-i aḡyārı:** Allah'a şirk koşan
yabancılar.

1. (G. 108, Beyit 1). [müşrik-i ağıyârı, -ı]

müşrik-i deccâl-ı la'îni: Lanetlenmiş Allah'a eş koşan deccal.

1. (G. 24, Beyit 3). [müşrik-i deccâl-ı la'îni, -i]

müşrik-i dîv-i hasedün: Allah'a ortak koşan kıskanç şeytan.

1. (G. 46, Beyit 10). [müşrik-i dîv-i hasedün, -ün]

müşrik-i dîv-i münâfıkdur: Allah'a karşı gelen, ortak koşan münafık şeytan.

1. (G. 135, Beyit 10). [müşrik-i dîv-i münâfıkdur, -dur]

müşrik-i ğaddardan: Zalim müşrik, şirke düşmüş zalim.

1. (G. 102, Beyit 8). [müşrik-i ğaddardan, -dan]

müşrik-i kâfir: Allah'a ortak koşup varlığını inkar eden kimse.

1. (G. 177, Beyit 5). [müşrik-i kâfir,]

müşriki kesdi: Allah'a şirk, ortak koşanları katletmek.

1. (G. 42, Beyit 8). [müşriki kesdi, -di]

müşrik-i münâfık-ı ğaddâr-ı zâlimi: Allah'a ortak koşan, zahiren müslim ve bâtinen kâfir olan, merhametsiz zalim.

1. (G. 43, Beyit 11). [müşrik-i münâfık-ı ğaddâr-ı zâlimi,]

müşrikîn: Allah'a şerik, ortak koşanlar.

1. Lütfi cennet-i mü'minîn u mü'minâne bestiem / Qahr-ı dūzah **müşrikîn** u müşrikâne mustakar (G. 65, Beyit 8). [müşrikîn,]

müstağnî: Kimseden bir menfaat beklemeyen, bir şey istemeyen, istiğna eden, kimseye ihtiyacı olmayan. Gönlü tok, tok gözlü.

1. Mest-i 'aşqam bâde-yi peymânen **müstağnîyim** / Mest-i cām-ı sâkî-yi meyhânen **müstağnîyim** (G. 157, Beyit 1). [müstağnîyim, -y, -im]

2. Hakk bilür **müstağnîyim** bu haşmete baş egmezem / Virseler ger rûmu delâlet eylese kayşer

- meni (G. 187, Beyit 5).
[*müstağniyim, -y, -im*]
3. Mest-i ʿaşkam bāde-yi
peymāneden **müstağniyim** /
Mest-i cām-ı sākī-yi meyhāneden
müstağniyim (G. 157, Beyit 1).
[*müstağniyim, -y, -im*]
4. Zīb-i gülşen zīnet-i kāşāneden
müstağniyim / Bu cihānda
gülhen-i şehri fenādır meskenim
(G. 157, Beyit 2). [*müstağniyim, -y, -im*]
5. Ğayr-ı haqqdan olmuşam tebdil-i
abdālīm bugün / Şūfiyā rīş-i
berūt şāneden **müstağniyim** (G.
157, Beyit 3). [*müstağniyim, -y, -im*]
6. Virmişim mehr u talākın bu
cihān-ı kaḥbeniñ / Nāz-ı ğunc u
ʿişve u cānāneden **müstağniyim**
(G. 157, Beyit 4). [*müstağniyim, -y, -im*]
7. Cān evinde hem-rehim bir māh-ı
meh-efrūze ol / Nūr-ı şemʿ-i
hālet-i pervāneden **müstağniyim**
(G. 157, Beyit 5). [*müstağniyim, -y, -im*]
8. Ey āḥī bizden ne ğam ger zāhid
dīvānedür / Āşinā-yı ʿaşkam ol
biġāneden **müstağniyim** (G. 157,
Beyit 6). [*müstağniyim, -y, -im*]
9. Kālb-i şāfimdir maḥall-i genci-
maʿnī-yi ʿaşq-ı dost / Bulmuşam
ol genci her vīrāneden
müstağniyim (G. 157, Beyit 7).
[*müstağniyim, -y, -im*]
10. Şāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem men
şeyyāḥ-ı çarḥ / Hīle u tezvīr u
dām-ı dāneden **müstağniyim** (G.
157, Beyit 8). [*müstağniyim, -y, -im*]
11. Maʿden-i dürr-i meʿānīdir vücūd-
ı Himmeti / Şol şadef kaḥbiñdeki
dürdāneden **müstağniyim** (G. 157,
Beyit 12). [*müstağniyim, -y, -im*]
12. Zikr-i fikrim şāh-ı merdān
medhidür leyl u nehār / Her
ḥadīs u kışşa-yı efsāneden
müstağniyim (G. 157, Beyit 11).
[*müstağniyim, -y, -im*]

13. ‘Ārif-i esrār-ı zātım ğarķ-ı deryā-yı şifāt / ‘ilm u cehl-i ‘āķıl-ı dīvāneden **müstağniyim** (G. 157, Beyit 10). [*müstağniyim, -y, -im*]

14. Bir tecerrüd rûh-ı kudsum nuķ-ı haķķdan doğmışam / şol doķuz ata bu yeddi āneden **müstağniyim** (G. 157, Beyit 9). [*müstağniyim, -y, -im*]

müstaħaķķ-ı rahmete: Allah'ın rahmetini hak etme.

1. (G. 81, Beyit 6). [*müstaħaķķ-ı rahmete, -e*]

müştāk: şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen.

1. Murādiñ virdi ‘uřřaķıñ dükkāniñ yıldı zerķin / Yine derdine **müştāķıñ** devā geldi devā geldi (G. 183, Beyit 8). [*müştāķıñ, -ıñ*]

müstakarr: İstikrar bulunan, yerleşilen, durulan yer.

1. Lütfi cennet-i mü‘minin u mü‘mināne bestiem / Ķahr-ı düzaħ müşrikin u müřrikāne

mustaķar (G. 65, Beyit 8). [*mustaķar,*]

müştāk-ı likā: Kavuşmanın, buluşmanın hasretini çeken // Aşık.

1. (G. 44, Beyit 12). [*müştāk-ı likā,*]

müstakim: Doğru, düz, gerçek, hak.

1. Ķariķinde ‘Aliniñ **müstakim** ol / Vire tā kim saña teşrif-i i‘zāz (G. 84, Beyit 9). [*müstakim,*]

2. Mustakim ol Himmeti Ķaydar yolunda müstaķim / Ķazrete doğru řariķ-i evliyādır řāh-rāh (G. 169, Beyit 11). [*mustakim,*]

3. Mustakim ol Himmeti Ķaydar yolunda **müstakim** / Ķazrete doğru řariķ-i evliyādır řāh-rāh (G. 169, Beyit 11). [*müstakim,*]

müstefiz itdi: Feyiz almak, feyizlenmek.

1. (G. 22, Beyit 5). [*müstefiz itdi, -di*]

müşteri: Dokuz uydusu bulunan ve güneşe yakınlığı bakımından beşinci sırada yer alan en büyük gezegen, Jüpiter.

1. Meger kim **müşteri** olmuş güneş
ol mäh bir mihre / Olur ferruḥ
cemālında anıñ ḥurşid-i enver
baḥş (G. 114, Beyit 5). [müşteri,]

müşteri: Alıcı, isteyen, talepkar.

1. İki ʿālem mülkiniñ miḳdārı yoḥ
bir zerrece / ʿĀrif ol ey **müşteri**
miḳdārını mizāna çek (G. 138,
Beyit 6). [müşteri,]

müstevcib-i tufān iden: Tufan getirmek,
tufanın oluşmasını hak etmek.

1. (G. 59, Beyit 10). [müstevcib-i
tufān iden, -en]

müstevfi-yi ceride-yi ʿamāl-i külliyyāt:

Bütün emellerin yazıldığı defterin tam
olması.

1. (G. 11, Beyit 3). [müstevfi-yi
ceride-yi ʿamāl-i külliyyāt,]

mütemerrid durur: Kötülükte veya kötü
yolda gitmekte ısrar eden, inatçı, dik
kafalı.

1. (G. 175, Beyit 10). [mütemerrid
durur, -durur]

mütemmaʿ: Mütemmim kelimesini şair
kafiye uyumunu yakalamak için
mütemmaʿ şeklinde yazmıştır.
Tamamlanmış.

1. Maḥlūka veliniʿmet u ḥallāk-ı
velidir / Ḥānından anıñ iki cihān
ḥalkı **mütemmaʿ** (G. 122, Beyit 7).
[mütemmaʿ,]

mütercem: Tercüme edilmiş II anlaşılır,
açık hâle getirilmiş.

1. Vücūd-ı pākim muşḥafdır ne
muşḥaf / Mütercemdir
mütercemdir **mütercem** (G. 160,
Beyit 2). [mütercem,]

2. Vücūd-ı pākim muşḥafdır ne
muşḥaf / **Mütercemdir**
mütercemdir mütercem (G. 160,
Beyit 2). [mütercemdir, -dir]

3. Vücūd-ı pākim muşḥafdır ne
muşḥaf / Mütercemdir
mütercemdir mütercem (G. 160,
Beyit 2). [mütercemdir, -dir]

müteseyyid: Seyyidlik taslayan, seyyid
olmadığı halde kendini seyyid gibi
gösteren.

1. Ol nā-ḥalefe seyyid-i ʿālem dimek
olmaz / Saçın uzadur secr-ilen
her **müteseyyid** (G. 97, Beyit 5).
[müteseyyid,]

müyesser olmaz: *Kolay olmak, kolaylıkla yapılmak.*

1. (G. 170, Beyit 3). [müyesser
olmaz, -maz]

müzeyyen: *Bezenmiş, süslenmiş, ziynetli.*

1. Yaʿni gül u benefşe reyḥān u
nergisinden / Hem gülistān
müzeyyen hem bostan münakkaş
(G. 118, Beyit 3). [müzeyyen,]

müzeyyen oldu: *Süslenmek.*

1. (Muh. 1, Beyit 4). [müzeyyen oldu,
-dı]

N

nāb-ı şıdk: *Saf, temiz sadakat.*

1. (G. 130, Beyit 2). [*nāb-ı şıdk,*]

nābūd olur: *Mevcut olmamak, bulunmamak.*

1. (G. 19, Beyit 10). [*nābūd olur, -ur*]

nādān: *Câhil, bilmez, bilgisiz (kimse).*

1. Velîyullaha nisbet kılmak her mechûl **nādānı** / Berāber mi kılar her nākışa / Gevheri hārmühreden fark etmeyēn **nādāna** bah (G. 42, Beyit 6). [*nādāna, -a*]

2. Hāḡḡ yolunda ey berāder mü'min u dindār iseñ / Eyleme dünyā için her cāhil u **nādān** medḡ (G. 38, Beyit 11). [*nādān,*]

3. Hāydarı her kim berāber eyledi her nākışa / Gevheri hārmühreden fark etmeyēn **nādāna** bah (G. 42, Beyit 6). [*nādāna, -a*]

4. Kim ki meydānında cān başını hārc-itmedi / Kıldı bu 'ömr-i 'aziziñ naḡdini **nādān** telef (G. 127, Beyit 6). [*nādān,*]

5. İtmek ister mekr 'aceb u ḡile u tezvīr-ilen / Cāhil u **nādānı** gör 'allām-ı Ḳur'an-ile bahṡ (G. 26, Beyit 8). [*nādānı, -ı*]

6. Hāydarı her kim berāber eyledi her nākışa / Gevheri hārmühreden fark etmeyēn **nādāna** bah (G. 41, Beyit 6). [*nādāna, -a*]

nādān-ı cāhil: *Bilgisiz cahil.*

1. (G. 26, Beyit 1). [*nādān-ı cāhil,*]
2. (G. 100, Beyit 9). [*nādān-ı cāhil, -den-ı*]
3. (G. 125, Beyit 6). [*nādān-ı cāhil,*]

nādān-şifat: *Cahil, akılsız görünüşlü.*

1. Tābi' olma cāhile **nādān-şifat** her nākışa / Yoḡsa ey ebleh-şifat dīni şeyṡanı oldıñ rīşḡand (G. 51, Beyit 10). [*nādān-şifat,*]

nādı 'alī: *"Nādı Ali" duası da Bektāşî-Alevî zümrelerinde şifahi olarak söylenegelen ve bazı yazılı literatürde yer alan bir dua.*

1. (G. 174, Beyit 8). [*nādı 'alī,*]

2. (Müsebba 1, Beyit 20). [nād-1 ‘alī,
]

nād-1 ‘alīden: Hz. Ali'nin övgüsü,
methiyesi.

1. (G. 173, Beyit 4). [nād-1 ‘alīden, -
den]

nād-1 ‘alīdür: Hz. Ali'ye olan yakarış.

1. (G. 143, Beyit 6). [nād-1 ‘alīdür, -
dür]

2. (G. 186, Beyit 12). [nād-1 ‘alīdür, -
dür]

nād-1 ‘alīyyu lā-fetādur: "Hz. Ali'den
başka yiğit yoktur" övgüsü.

1. (G. 92, Beyit 9). [nād-1 ‘alīyyu lā-
fetādur,]

nāf: Göbek.

1. Geh nāf olan nāf-1 ğazal-1 Ḥoten-i
Çin / Geh şehd-i muşaffā yetüren
şekker-i engem (G. 156, Beyit 10).
[nāf,]

nāfe-yi ter: Taze misk kokusu.

1. (G. 114, Beyit 1). [nāfe-yi ter,]

nāfi‘: Faydalı.

1. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u zer-
baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş u
‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyīz u nāfi‘
(G. 124, Beyit 6). [nāfi‘,]

nāfi‘-i şer: Kötülükleri gideren, yok eden.

1. (G. 189, Beyit 10). [nāfi‘-i şer]

nāf-1 ğazal-1 Ḥoten-i çin: Hoten
ceylanının göbeğindeki misk.

1. (G. 156, Beyit 10). [nāf-1 ğazal-1
Ḥoten-i çin,]

nāgeh: Ansızın, birdenbire.

1. Yūsuf-1 Ken‘ān kimi oldı temāşā-
yı ‘acīb / Kıldı nāgeh çārsū-yı
Mısr-1 cami‘den zuhūr (G. 10,
Beyit 7). [nāgeh,]

2. Çıhdı nāgeh perdeden ol dilber
mest / Sākiyā meydeki tapdı
şāhdan destūr mest (G. 22, Beyit
1). [nāgeh,]

3. Ol kerīmiñ urdı nāgeh kılzüm
iḥsān-ı mevc / Bağladı yüz
ḥikmet-ilen kālīb insān-ı mevc
(G. 31, Beyit 1). [nāgeh,]

4. Hem nūr-ı pertevinden keyvān-ı yeddi eyvān / **Nā-geh** niķābın aldı ol dil-rubā-yı mehveş (G. 111, Beyit 5). [*nā-geh,*]

5. İtleriniñ pāyına sal başıñı ol serveriñ / Gelmedin **nā-geh** meṭā^c içün cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [*nā-geh,*]

nağme: *Güzel, uyumlu ses, ezgi.*

1. Öğreden Dāvūda munca lafz u şavt u **nağmeyi** / Geh Süleymāna bu vaḥş-ı ṭayrı fermān eyleyen (G. 167, Beyit 5). [*nağmeyi, -y, -i*]

nağme-i dāvūd: *Hz. Davud'un sesi.*

1. (G. 56, Beyit 12). [*nağme-i dāvūd,*]

nā-ḥalef: *Soyuna çekmemiş olan hayırsız evlât.*

1. Kim ḥalefdür Ādem evlādında kimdür **nā-ḥalef** / Cümle rüşendür onuñ ʿilmine sırr-ı ümm u eb (G. 3, Beyit 5). [*nā-ḥalef,*]

2. Ol **nā-ḥalefe** seyyid-i ʿālem dimek olmaz / Saçın uzadur secr-ilen her müteseyyid (G. 97, Beyit 5). [*nā-ḥalefe, -e*]

nahīb: *Yağma // korku.*

1. Oda yanmağdan temāmet ḳurtulur ehl-i azāb / Virse tā rüz-ı ḳiyāmet yüzünden bir **nahīb** (G. 6, Beyit 2). [*nahīb,*]

naḥle: *Fidan.*

1. Ehl-i ʿaşkın bezmi cennet gülşenidir Himmeti / Benzer ol gülşendeki bir sebz u ḥurrem **naḥle** şem^c (G. 123, Beyit 12). [*naḥle,*]

naḥl-ı ḥurmā: *Hurma ağacı.*

1. (G. 45, Beyit 6). [*naḥl-ı ḥurmā,*]

naḥl-i velāyetden: *Uzun ince narin vücutlu veli // Hz. Aliye yüklenen bir sıfat.*

1. (G. 3, Beyit 10). [*naḥl-i velāyetden,*]

2. (G. 79, Beyit 12). [*naḥl-i velāyetden, -den*]

nahs: Uğursuzluk, çirkin, berbat.

1. Zerre tek mahveyle mihrinde
‘Aliniñ nefsi / **Nahsinden**
kurtulub tã kim ola bahtıñ sa‘id
(G. 55, Beyit 5). [*nahsinden, -i, -n, -den*]

nahsiyet: Uğursuzluk, şomluk.

1. Serverimiz Büturab yulduzımız
âftãb / Degmeye hiç **nahsiyet** şol
rezeliden bize (G. 173, Beyit 8).
[*nahsiyet,*]

nâib: Bir makâmın sorumluluğunu asıl
sâhibi yerine geçici bir zaman için
yüklenen, ona vekâlet eden kimse, vekil.

1. İhtiyâr-ı ‘âlem-i âdem kâsım-i
nür-ı nâr / Hem vekil-i hâk
resûlullah **nâibdir** ‘Alî (G. 188,
Beyit 8). [*nâibdir, -dir*]

nâib-i ahmed: Ahmed'in yardımcısı // Hz.
Muhammed'in yardımcısı, vekili.

1. (G. 96, Beyit 3). [*nâib-i ahmed,*]
2. (G. 168, Beyit 4). [*nâib-i ahmed,*]

na‘ım-i cãvidânım: Sonsuz, ebedi cennet.

1. (G. 171, Beyit 11). [*na‘ım-i
cãvidânım, -ım*]

nakd: Nakit, sermaye, para, akçe.

1. Hãyatıñ **naqdini** şarf itme kim bu
hãb-ı gâfletdür / Hãkqıñ dîdârıñı
görmez olar kim ehl-i gâfletdür
(G. 80, Beyit 2). [*naqdini, -i, -n, -i*]

2. ‘Alîdür hãtem-i hatm-i nübüvvet
/ ‘Alîdür evliyã **naqdine** zerrãb
(G. 2, Beyit 11). [*naqdine, -i, -n, -e*]

3. **Naqdine** zarrãb anıñ çalmaz
velâyet sikkesiñ / Ger riyâzet
bütesinden tapmasa qalbi güdãz
(G. 83, Beyit 7). [*naqdine, -i, -n, -e*]

4. Rãyic olmaz sîm-i rüy-endüd
qalb-i nãşere / Rû siyehdür her
kimin kim olsa ol **naqdinde** gâş
(G. 115, Beyit 5). [*naqdinde, -i, -n, -de*]

nakd: Dünyada kazanılıp ahirette geçerli
olan sevap, iyilik sermayesi.

1. Nişâr-ı hãk-i rãh-ı ser-firãz evliyã
kılmaz / Vücüd-ı mülkiniñ

nağdiñ hayātıñ hāşıl-ı ‘ömrüñ (G. 101, Beyit 2). [nağdiñ, -iñ]

nağd-i cāni: *Can sermayesi; ömür.*

1. (G. 126, Beyit 1). [nağd-i cāni, -ı]

nağd-i kalbiñi: *Gönül sermayesi.*

1. (G. 119, Beyit 6). [nağd-i kalbiñi, -iñ, -i]

nağd-i ‘ömr-i bedel: *Ömür sermayesi, hayat.*

1. (G. 140, Beyit 7). [nağd-i ‘ömr-i bedel,]

nākes: *İnsâniyetsiz, aşağılık, bayağı, alçak.*

1. Bî-başaretdür seni nisbet kılan her **nākese** / Şîr-i haqq birle berāber mi olur hergiz kellāb (G. 1, Beyit 10). [nākese, -e]

nākes-i kennās-ı dağal: *Hilekar soysuz cimri.*

1. (G. 107, Beyit 3). [nākes-i kennās-ı dağal,]

naķi: *On iki imamdan onuncusu.*

1. Naķi kim haqq yolunda haqqa dāim / İşi ihsān u eltāf u ‘aţadur (G. 64, Beyit 16). [naķi,]

2. ‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı ka‘bedür ku‘yi / Taķi u hem **Naķidür** devlet hem dîn hem māhir (G. 66, Beyit 14). [naķidür, -dür]

nāķıs: *Eksik, tam değil.*

1. Hāydarı her kim berāber eyledi her **nāķışa** / Gevheri ħar-mühreden fark etmeyeñ nādāna baĥ (G. 42, Beyit 6). [nāķışa, -a]

2. Tābi‘ olma cāhile nādān-şifat her **nāķışa** / Yoĥsa ey ebleh-şifat dîni şeytanı oldıñ rişşand (G. 51, Beyit 10). [nāķışa, -a]

3. Hāydarı her kim berāber eyledi her **nāķışa** / Gevheri ħar-mühreden fark etmeyeñ nādāna baĥ (G. 41, Beyit 6). [nāķışa, -a]

4. ‘Alidür ‘ālim u kāşifullahıñ zātına ‘ārif / Ne ĥaddi var aña mānend ola her **nāķış** u cāhil (G. 145, Beyit 2). [nāķış,]

5. Hakk ıarıkinde tevellā u teberrāsi dūrüst / Őanma kim bir **nākıř** u bir serseridir Himmeti (G. 182, Beyit 6). [nākıř,]

nakkař: Yađlı boya ile duvar nakıřları yapan usta, sūsleme ustası.

1. Yār qurbāndur ruħundan řol hilāli qařa bař / Ey řanem olsun ħūda anı eken **nakķāřa** bař (G. 119, Beyit 1). [nakķāřa, -a]

nakkaş: Nakış işleyen, nakşeden.

1. Doldurdu gevhher-i dūrre eyler niřār-ı Aħmed / **Nakķař** řun kılmıř ħoř yeddi ħān mūnakķař (G. 118, Beyit 9). [nakķař,]

nakl-eyle: Nakletmek, aktarmak.

1. řāriķ u ġārib ‘Alī ħūkmündedir bu nuh felek / Bir řaħiħ āřārdan **nakl-eyle**di sābıķ bize (G. 179, Beyit 7). [nakl-eyle, -di]

nakl-i ceres kıldılar: an taşır gibi taşımak.

1. (G. 40, Beyit 10). [nakl-i ceres kıldılar, -dı, -lar]

naklid: Aktarmak.

1. Eger e **nakliler** dārü’l-fenādan dār-ı ‘uķbāya / Bī-ķavl-i Aħmed-i Mürsel vekil-i mü’minān ölmez (G. 85, Beyit 2). [nakliler, -er]

nakř: Nakıř; sūsleme, resim, iřleme, tasvir.

1. ‘Alidür taşvir iden er cām iinde şekl-i insānı / ‘Alidür ol muşavver **nakş** u bend u şuret-i ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [nakş,]

2. Muşavver **nakşine** bu řuretiñ řāh-ı velāyetdür / Bu ħaġta ol farīza özge ħaġtaġ u ķalem řıġmaz (G. 93, Beyit 6). [nakşine, -i, -n, -e]

3. Bu **nakřa** olma ħayrān ol bendi ġör kim / Tařvir-i ħāmesinden āb-ı revān mūnakķař (G. 118, Beyit 6). [nakřa, -a]

nakş iden: İşleme, resmetme.

1. (G. 113, Beyit 9). [nakş iden, -en]

nakřbend-i řuret-i mecmū‘-i mūmkünāt:

Tüm yaratılanları yaratan.

1. (G. 11, Beyit 2). [nağşbend-i şüret-
i mecmû-i mümkünât,]

nağş-ı âb-ı gil: Su ve toprağın görünüşü.

1. (G. 144, Beyit 3). [nağş-ı âb-ı gil,]

nağş-ı hacerdür: İşlenmiş taş.

1. (G. 88, Beyit 10). [nağş-ı hacerdür,
-dür]

nağş-ı niğâr eyleyen: Resimlerle,
işlemelerle süslemek.

1. (G. 164, Beyit 5). [nağş-ı niğâr
eyleyen, -y, -en]

nağş-ı şüret: İşlenmiş, resmedilmiş
görünüş.

1. (G. 165, Beyit 5). [nağş-ı şüret,]

na'î: At, eşek gibi binek ve yük
hayvanlarının tırnaklarının aşınmasını
önlemek için ayaklarına çakılan demir
parçası; pabuç, ayakkabı.

1. Kurladı bir **na'î** ol dem 'arşda oldu
hilâl / Çarh meydânında çapdı
şeh-süvârı ol semend (G. 51, Beyit
3). [na'î,]

nâle: İnilti, feryat.

1. Bu zelâletden düşer 'arz u
semâya zelzele / Halk içinde hây
hüy u **nâle** u efgân kopar (G. 63,
Beyit 2). [nâle,]

na'leyn-i pâyı: Ayağın bir çift nalı,
ayakkabısı.

1. (G. 50, Beyit 4). [na'leyn-i pâyı, -y,
-ı]

na'al-i düldülünden: Düldül'ün nalları,
ayakları.

1. (G. 52, Beyit 6). [na'al-i
düldülünden, -ü, -n, -den]

na'î-i sümm-i düldül: Düldün'ün ayağının
nalı; hz. Ali'nin atının ayağındaki nal.

1. (G. 83, Beyit 1). [na'î-i sümm-i
düldül,]

nâm: Ad, san, şöhret.

1. Yoğ iken **nâm** u nişân 'âlem u
âdem henüz / Lif-i hurmâ ile dîvi
bağlayan server gerek (G. 139,
Beyit 2). [nâm,]
2. Bağlar velâyet **nâmını** mükerrer
'aşk-ilen / Yâ 'Alî yâ İlyâ yâ Bu'l-

Hasan yā Būturāb (*Muh. 3, Beyit 25*). [*nāmını, -ı, -n, -ı*]

nā-mahrem: *Mahrem olmayan, görülmesi uygun olmayan.*

1. Bilmez bu sırrı her bir **nā-mahrem** u ded u dīv / Ey haqq-şinās-ı haqq-bīn ey rind-i mahrem-i ‘aşk (*G. 132, Beyit 9*). [*nā-mahrem,*]

namāz: *Beş vakitte icrası müminîne farz olan kıyām ve kuūd ve rükû ve sücut ile tesbihten ibaret olan ibadet, salât.*

1. Muttakī olmaz münāfik münkir-i āl-i ‘abā / Kılma ger yüz min **namāz** dutsa ger yüz miñ orüc (*G. 30, Beyit 6*). [*namāz,*]

nāmerd: *Sözünün eri olmayan, insanlıktan mahrum, güvenilmeyen, korkak, alçak (kimse).*

1. Ey kılan da‘vī tarīk-i ma‘niye merdāne gel / Kılma her **nāmerd** peyrevlik şeh-i merdāne gel (*G. 150, Beyit 1*). [*nāmerd,*]

nāmerd-i nākes: *Cimri, aşağılık namert.*

1. (*G. 116, Beyit 11*). [*nāmerd-i nākes,*]

nāme-yi a‘mālımıza: *Amellerin yazıldığı mektup.*

1. (*G. 91, Beyit 14*). [*nāme-yi a‘mālımıza, -ı, -mız, -a*]

nām-ı rehberin: *Doğru yoldan sapmış cahil.*

1. (*G. 101, Beyit 1*). [*nām-ı rehberin,*]

nā-mihribān-ı kine-ḥāh: *İntikam isteyen merhametsiz zalim.*

1. (*G. 33, Beyit 10*). [*nā-mihribān-ı kine-ḥāh,*]

nā-münāsib: *Uygun olmayan.*

1. Nāmünāsibdür aña ḥatta ‘Alī el-ḥayru’l-‘amel / Şerr-i vesvās gönülden sürmeyince ol beşer (*G. 62, Beyit 7*). [*nāmünāsibdür, -dür*]

nā-müselmān: *Müslüman olmayan, kafir.*

1. Kim ki bu haqq kavle āmennā dimez hüccet dutar / Dīni yoḥ bir **nā-müselmāndur** ezelden tā ebed

(G. 49, Beyit 11). [nā-
müselmāndur, -dur]

2. Çün kılub sen Haydara bī‘at bī-
hükm-i “innemā” / Dönme
dīnden kılma her bir nā-
müselmān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 4).
[nā-müselmān-ile, --ile]

nān u nemegiñ hakkını: Ekmek ve tuz
hakkı, şükür ve minnettarlık.

1. (G. 136, Beyit 12). [nān u nemegiñ
hakkını, -i, -n, -i-n, -i]

nān vir: Ekmek ver.

1. (G. 143, Beyit 12). [nān vir,]

nān-ı germ: Sıcak ekmek.

1. (G. 52, Beyit 1). [nān-ı germ,]

nā-pāk u nā-ḥalef: Kirli ve hayırsız evlat.

1. (G. 127, Beyit 9). [nā-pāk u nā-
ḥalef,]

nār: Ateş, od.

1. Cānıñı sal oda mānend-i Ḥalil-i
but-şiken / Kıl tevekkül fazl-ı
ḥaḳḳa nārdan dönderme yüz (G.
102, Beyit 5). [nārdan, -dan]

2. Per u bālīñ nārı yandurdı ğarāb-ı
şām-ı hicr / Şubḥ-ı devlet irdi
banglar ‘arş-ı ‘izzetden ceres (G.
106, Beyit 8). [nārı, -ı]

3. Ed‘ūke külli hem u ğam sen cili /
Yandırsa cism u cānıñı ger nār
dem-be-dem (Müsebbā 1, Beyit
39). [nār,]

4. Ceng-i Uḥudda nār ‘Alī endi
‘arşdan / Bu naşra ile virdi oña
kirdigār fetḥ (G. 39, Beyit 4). [nār,
]

5. Nuḳḳ-ı Haydardan kitābetdür eyā
ehl-i kemāl / Müsīye “inni
enellah” söyleyen nār u şecer (G.
65, Beyit 9). [nār,]

6. Baş oynada kim dönmeye
meydān-ı ‘Alīden / Nār u sitem u
ğayr-ı vücūdun ide ger gül (G.
146, Beyit 5). [nār,]

nārenc: Portakala benzeyen bir meyve,
turunç.

1. Her şecerde bitdi ol ğayr-ı
mükerrer meyveler / Piste u

bādām u **nārenc** u ruṭeb ‘annāb-ı
şıdk (G. 130, Beyit 3). [nārenc,]

na‘re-yi mestāne: Sarhoş haykırması.

1. (G. 138, Beyit 1). [na‘re-yi
mestāne,]

nār-ı ‘aşka: Aşkın ateşi.

1. (G. 123, Beyit 5). [nār-ı ‘aşka, -a]

nār-ı cehennem: Cehennem ateşi.

1. (G. 152, Beyit 12). [nār-ı
cehennem,]

nār-ı nemrūdu: Hz. İbrahim'i ateşe atan
Nemrud'un ateşi.

1. (G. 59, Beyit 11). [nār-ı nemrūdu,
-u]

nār-ı saķar: Cehennem ateşi.

1. (G. 56, Beyit 11). [nār-ı saķar,]

nār-ı Şecer: Ateş ağacı.

1. (G. 110, Beyit 3). [nār-ı Şecer,]

nār-ı tecellā: Görünen ateş.

1. (G. 102, Beyit 4). [nār-ı tecellā,]

nārven: Gülnar ağacı, karaağaç //
Sevgilinin boyu.

1. Gülşen-nişin-i ‘aşka seyr-i çemen
ne hācet / Őimşād-ı saye-perver
yā **nārven** ne hācet (G. 12, Beyit
1). [nārven,]

naşib: Pay, hisse; birinin elde edebildiği
şey; Allah'ın kısmet ettiği şey.

1. Men didim hicriñ helāk itdi ol
meh didi / Bu cihanda kime hār
olur kime hūrma **naşib** (G. 9,
Beyit 2). [naşib,]

2. Şol ğazal-ı çine şahrā balıĝa deryā
naşib / Hālīķ-ı rezzāķdan
olmuşdur belı kısmet ğünü (G. 9,
Beyit 3). [naşib,]

3. Ol ‘Alı ol velıni‘met kim oldur
ķanı luř / Dost hem dūşmen
tamam ondan bulur eşyā **naşib**
(G. 9, Beyit 5). [naşib,]

4. Ma‘den-i cūd u seħādur menba‘-ı
baħr-ı kerem / İster ol kānı
‘aşadan Ādem u Hāvā **naşib** (G. 9,
Beyit 6). [naşib,]

5. Ādem āzād olmadı tā ķılmadı anı
şafi‘ / Gör nece ferzend-imiş
ķandan diler baba **naşib** (G. 9,
Beyit 7). [naşib,]

6. Görmez amma ol güneşden dide-i
‘ama **naşib** / Zāt-ı Haydar bir
güneşdür zerre-i pür-nür bahş (G.
9, Beyit 8). [*naşib*,]
7. Muttaşıl hân-ı velâyetden oña
helvâ **naşib** / Her kimiñ ki
müşkili hâll oldı Haydardan gelür
(G. 9, Beyit 9). [*naşib*,]
8. Himmetiniñ hâceti senden budur
kıl yâ ‘Alî / Bir dil u dānā oña bir
dide-i binā **naşib** (G. 9, Beyit 12).
[*naşib*,]
9. Hük-m-i haqqdan oldı aḥbāb-ı ‘Alî
u Aḥmede / Hāricî ol **naşibiniñ**
kanı şerbetten mübāḥ (G. 35,
Beyit 6). [*naşibiniñ*, -i, -niñ]

naşib dilersen: *Kısmet dilemek, murat talep etmek.*

1. (G. 27, Beyit 13). [*naşib dilersen*, -
r, -se, -n]

naşib ola: *Kısmet olmak.*

1. (G. 9, Beyit 11). [*naşib ola*,]

naşib olmaz: *Kısmet olmamak.*

1. (G. 9, Beyit 10). [*naşib olmaz*,]

naşib tapmadı: *Allah'tan kısmetine düşeni bulmak.*

1. (G. 6, Beyit 3). [*naşib tapmadı*, -
ma, -dı]

nāşih-i müşfikden: *Nasihat veren şefkatli kimse.*

1. (G. 51, Beyit 7). [*nāşih-i
müşfikden*, -den]

nāşir: *Yardımcı, yardım eden.*

1. Muḥammed mehdi-yi şāḥib-
zamāndur ğayb-ı muṭlaqdan /
Ricāl-i ğayb-ilen zāhir olan
mü'minlere **nāşir** (G. 66, Beyit
16). [*nāşir*,]

2. Vezn ḥikmetdür seḥa ḥükümde
ol rāsiḥ degül / Kim ‘ayār u
nāşira dinār-ı bî-mikdār ḳalb (G.
4, Beyit 2). [*nāşira*, -a]

3. ‘Adū-yı müşrike ḳātil münāfiḳa
ṭūfān / Muḥibbe **nāşir** u manşūr
u mü'mināna naşir (G. 67, Beyit
6). [*nāşir*,]

4. ‘Adū-yı müşrike ḳātil münāfiḳa
ṭūfān / Muḥibbe nāşir u manşūr

u mü'mināna **naşır** (G. 67, Beyit 6). [*naşır,*]

5. 'Alidür fırka-yı ebrāra haqqdan **nāşır** u nuşret / 'Alidür zümre-yi eşrāra haqqdan hālik-i kātıl (G. 145, Beyit 7). [*nāşır,*]

nāşır ol: Yardımcı ol.

1. (G. 149, Beyit 12). [*nāşır ol,*]

nāşır-ı islām-ı dīn: İslam dininin yardımcısı // Hz. Ali.

1. (G. 38, Beyit 2). [*nāşır-ı islām-ı dīn,*]

naşr: Yardım.

1. Ceng-i Uğudda nār 'Alī endi 'arşdan / Bu **naşra** ile virdi oña kirdigār feth (G. 39, Beyit 4). [*naşra, -a*]

naşr-ı t̄âyir: Burçlar takımında bir yıldız, Çapı güneşin onda biri, ışığı güneşin on iki katı büyüklüğünde olan bir yıldız (Yazım yanlış vardır "sin" ile yazılması gerekmektedir.).

1. (G. 7, Beyit 6). [*naşr-ı t̄âyir,*]

naşrun minallah: Tüm yardımlar Allahtandır.

1. (G. 28, Beyit 6). [*naşrun minallah,*]

naşrun minallah: Tüm yardımlar Allah'tandır.

1. (G. 28, Beyit 7). [*naşrun minallah,*]

naşrun-min-allāh āyet-i nuşret: Yardım Allahtandır ayetinin yardımı.

1. (G. 16, Beyit 5). [*naşrun-min-allāh āyet-i nuşret,*]

nāţık: Nutk edici, eden, söz söyleyen, konuşan.

1. Ma'nide **nāţıkdur** nuţk-ı 'Aliden daşta haqq / Bu haqīkatden haber ol ey cühül-i bī-haber (G. 65, Beyit 10). [*nāţıkdur, -dur*]

2. 'Ālim-i 'ilm-i Allahı vāţıf-ı esrār ider / Kim ki **nāţıkdır** bu fikri dem-be-dem tekrār ider (Muh. 3, Beyit 17). [*nāţıkdır, -dır*]

3. Ceng içinde dem-be-dem nuţk açıldı **nāţıklar** kimi / Söyleşürdi

sordı Hıydar-ilen düldül u
hancer hadıs (G. 25, Beyit 12).
[nâtıklar, -lar]

4. Kim kıılır ol günde **nâtıklar** kimi
güftâr-ı tâc / Meyl-i sürh-ı
âteşidür şule-yi hürşid-i dîn (G.
28, Beyit 10). [nâtıklar, -lar]

5. ‘Alidür menba‘-ı deryâ-yı ervâh /
‘Alidür her şeyiñ nuṭkında **nâtıq**
(G. 36, Beyit 4). [nâtıq,]

6. Hamdulillah keşf-i zât itdi bugün
hâlık bize / Lam u ba şak
olmayınca demedi **nâtıq** bize (G.
179, Beyit 1). [nâtıq,]

7. Bir olur kim münâfikdur dir
altımdaki / Kim kıılır ol günde
nâtıklar kimi güftâr tâc (G. 28,
Beyit 10). [nâtıklar, -lar]

nâ-ümid: Ümitsiz, ümidi kesilmiş.

1. Himmetiñ sensin ümmid-i
necâtı ya ‘Alî / Bu haķiri Muştafa
‘aşkına kıılma **nâ-ümid** (G. 55,
Beyit 12). [nâ-ümid,]

2. Sârik olmaz ehl-i devlet şâlih
olmaz **nâ-ümid** / Virdiler nuṭk-ı

kelâmullahdan tanık bize (G. 179,
Beyit 10). [nâ-ümid,]

nâz: Edalı tavır, cilve.

1. ‘Alî aḥbabinadur cennet u ḥur /
Şerâbe’t-tuhûr ni‘met u **nâz** (G.
84, Beyit 11). [nâz,]

nazar: Bakış, bakma.

1. ‘Aşk cenginde kaçâ-yı kavı-i
kadr-i sehmiñ şehâ / Her **nazar**
ehl-i vefâniñ sînesi amâciñız (G.
98, Beyit 7). [nazar,]

2. ‘Alidür Himmeti bil yerde gökde
hâzır u nâzır / Eger şâhib
nazarsan olma andan her **nazar**
ğâfil (G. 145, Beyit 13). [nazar,]

3. Kısmet olsa her kime şâh-ı
velâyetden **nazar** / Hızrolur bir
demde ger ‘azm itse deryâdan
geçer (G. 79, Beyit 10). [nazar,]

4. Bir **nazardur** görmeğe didârıñı bu
Himmeti / Uşbudur maķşûdumuz
vallahu â‘lem bi’s-şevâb (G. 1,
Beyit 12). [nazardur, -dur]

nazar it: Bak, gör.

1. (G. 14, Beyit 14). [nazar it,]

nazar kıl: Bak, seyret.

1. (G. 23, Beyit 12). [nazar kıl,]

2. (G. 23, Beyit 12). [nazar kıl,]

3. (G. 103, Beyit 6). [nazar kıl,]

4. (G. 104, Beyit 11). [nazar kıl,]

5. (G. 116, Beyit 5). [nazar kıl,]

6. (G. 126, Beyit 11). [nazar kıl,]

7. (G. 149, Beyit 10). [nazar kıl,]

8. (G. 188, Beyit 4). [nazar kıl,]

nazar kıldı: Bakmak.

1. (G. 10, Beyit 12). [nazar kıldı, -dı]

nazar kıldun: Bakmak, seyretmek.

1. (G. 190, Beyit 6). [nazar kıldun, -
du, -n]

nazar kılmaz: Bakmak.

1. (G. 57, Beyit 10). [nazar kılmaz, -
maz]

nazar kılsañ: Bakmak.

1. (G. 66, Beyit 2). [nazar kılsañ,]

2. (G. 66, Beyit 2). [nazar kılsañ, -sa,
-ñ]

nazar olmasa: Bakma, bakış.

1. (G. 148, Beyit 5). [nazar olmasa, -
ma, -sa]

nazāre-yi mevt: Ölüm bakışı.

1. (G. 76, Beyit 4). [nazāre-yi mevt,]

nāz-ı ğunc: İşveyle nazlanma.

1. (G. 157, Beyit 4). [nāz-ı ğunc,]

nāzil oldı: İnmek, nüzul etmek.

1. (G. 28, Beyit 5). [nāzil oldı, -dı]

2. (G. 53, Beyit 3). [nāzil oldı, -dı]

3. (G. 28, Beyit 5). [nāzil oldı, -dı]

nāzil olmaz: İnmek, nüzul etmek.

1. (G. 88, Beyit 12). [nāzil olmaz, -
maz]

nāzır: Bakan, nazar eden.

1. ‘Alidür her maħall her mekānda
ħāzır u **nāzır** / Nazar her ħānde
kim kılsañ güneş tek anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [nāzır,]

2. Yer u gök anıñla **ħāimdir** bilür
ehl-i kemāl / Īzāzır u **nāzır** bil onı

şanma gāibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 10). [nāzır,]

3. ‘Alidür hākim u hem **nāzır** u dīvān-ı haşr u neşr / Dilersen aḥretde Muştafā hoşnud ola senden (G. 16, Beyit 10). [nāzır,]

4. ‘Alidür Himmeti bil yerde gökde hāzır u **nāzır** / Eger şāhib nazarsan olma andan her nazar gāfil (G. 145, Beyit 13). [nāzır,]

nāzır: Gözeten, gözetleyen (Allah).

1. Buyurdi **nāzır** u hālîk tükendi fāsîk u sārîk / Oḥundi muşḥāf-ı nāṭîk nidā geldi nidā geldi (G. 183, Beyit 3). [nāzır,]

nāzır ol: Bak, seyret.

1. (G. 149, Beyit 7). [nāzır ol,]

nāzır u manzūr: Düzenleyen ve düzenlenen // yaratan ve yaratılan.

1. (G. 22, Beyit 4). [nāzır u manzūr,]

nazm: Şiir, nazım.

1. Gülşen-i ma’nide **nazmıñ** su kimiñ oldı revān / Himmeti ser-

çeşme-yi Nîl u Fırāt andan çıkar (G. 81, Beyit 14). [nazmıñ, -ıñ]

2. İşitdi Himmetiniñ **nazmını** bu medḥe sem‘ oldı / Şadef-i ḳalbinde andan bağladı dürr-i şemîn revnaḳ (G. 133, Beyit 11). [nazmını, -ı, -n, -ı]

ne: “Nasıl” anlamında soru sıfatı.

1. ‘Ayn-ı deryādur ḥaḳîkatde pes anı bilme ğayr / **Ne** ‘aceb ger teprese devr-i şevk-ilen ‘ummān-ı mevc (G. 31, Beyit 4). [ne,]

2. Emreyledi ol şāh ana muşḥaf-ı nāṭîk / Şerḥ eyle eger ‘ārif iseñ bu **ne** beyāndur (G. 72, Beyit 7). [ne,]

3. Muḥibbe rüz-i maḥşerde **ne** ğamdur cürm-i zilletden / Şefā‘at çün emîr-ül-mü’minîn u mü’mināt eyler (G. 76, Beyit 11). [ne,]

4. Ḥazretinden çün başar tek nüktesi olmaz ḳabül / Pes **ne** gördi kim ene’l ḥaḳḳ söyledi hallācıñız (G. 98, Beyit 11). [ne,]

5. Bu kevākib-i çarḥ **ne** çetr-i musahḥhardur oña / Bir işāret kıldığı-çün döndi mağribden koyāş (G. 112, Beyit 5). [ne,]
6. Bir dem ey şubḥ güzār eyle gülistānımıza / İstimā' it **nedir** ṭayr-ı hoş-elḥānımızā (G. 175, Beyit 1). [nedir, -dir]
7. Ene'l-Ḥaḳḳ söyledi dārü'l-fenāde / **Ne** gördi Himmeti Mansūr-ı Hallāc (G. 29, Beyit 12). [ne,]
8. (Zāhidā ḥaḳḳ şoḥbetinde mest-i cām-ı Ḥaydara / Bāğ-ı cennetde **ne** ḥācetdür vire rızvān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 9). [ne,]
9. Çarḥ **ne** ḥayrāniñ 'aşk-ile sergerdān gezer / Gerçi olmuşdur bu 'ālem ḥalkı sergerdān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 2). [ne,]
10. Nuṭḳ-ı ḥaḳḳam men kelām-ı nāṭıḳam dir ol veli / Ḥüccet-i burhān-ı 'irfāna **ne** sened bu sened (G. 50, Beyit 10). [ne,]
11. Bir ḥaber vir ol **ne** yeddi ḥarfdür kim ey faḳih / Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt andan çıkar (G. 81, Beyit 5). [ne,]
12. Ḥaḳḳiñ didārını görmez ḳalır maḥrūm-ı nā-binā / 'Aliniñ ḥāk-i dergāhiñ **ne** göz kim tūtiyā ḳılmaz (G. 101, Beyit 4). [ne,]
13. Evşāf-ı 'Alidür **ne** ki söylerse lisānım / Eş'ār-ı ḳaşāi'de rubā'i-yi muḥammes (G. 107, Beyit 12). [ne,]
14. Söyle maña kim **nedür** şüret-i ma'nā-yı nefis / Ger saña ma'lūm ise ism-i mesihā-yı nefis (G. 109, Beyit 1). [nedür, -dür]
15. Söyle maña kim **nedür** şüret-i ma'nā-yı nefis / Ger saña ma'lūm ise ism-i mesihā-yı nefis (G. 109, Beyit 1). [nedür, -dür]
16. Söyle maña kim **nedür** şüret-i ma'nā nefis / Ger saña ma'lūm ise ism-i mesihā nefis (G. 109, Beyit 1). [nedür, -dür]
17. Ḥancarū emreylese ol **ne** eyler 'azm-ı cezm / Bende-yi

- fermānīdür anıñ Hüsrev-i destār-
ı ‘arş (G. 120, Beyit 7). [ne,]
18. Dāhil-i silsile-i ‘aşk-iseñ ey şūfi-yi
hām / Söyle **ne** yüzden turre-yi
cān iki şağ (G. 134, Beyit 4). [ne,]
19. Bu **ne** hikmet bu **ne** ‘ibret
zikriyatı gören / Biçdi başdan
ayağa erre-yi huzlān iki şağ (G.
134, Beyit 10). [ne,]
20. Ğam-ı derd u belādır hāşılı bu
mezra‘-ı dehrīñ / **Ne** mümkündür
geçe bir laḡza ‘ālemde bī-ğam
dem (G. 152, Beyit 11). [ne,]
21. Evvel āḡir anıñ didārına göz
tikmişem / Bul-ḡevesler tek **ne**
her eṡrāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [ne,]
22. Kaşr **ne** ṡāk-ı çirāğan eyleyen
yulduzlara / Baḡmazam hūrşid-i
‘arş-efzāyı gözler gözlerim (G.
154, Beyit 2). [ne,]
23. Ey āḡī bizden **ne** ğam ger zāhid
dīvānedür / Āşinā-yı ‘aşkam ol
biğāneden müstağniyim (G. 157,
Beyit 6). [ne,]
24. Ne fikrim var münāfık
leşkerinden / Yeter imdādıma
şāh-ı cihānım (G. 158, Beyit 12).
[ne,]
25. Vücūd-ı pākim muşḡafdır **ne**
muşḡaf / Mütercemdir
mütercemdir mütercem (G. 160,
Beyit 2). [ne,]
26. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / Yoḡsa **ne** hāşıl dilā
bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit
7). [ne,]
27. Kaḡr eger luṡf eger mihr eger
cevr u sitem / Her **ne** yār eylese
minnet bilürük cānımıza (G. 175,
Beyit 6). [ne,]
28. Her **ne** kılsa yoḡdur anıñ emrine
çün u çerā / Hālikiñ emriylen bu
mülke şāḡibdir ‘Alī (G. 188, Beyit
7). [ne,]
29. Munda **ne** ḡavl-i resül işlerdi **ne**
ḡük-m-i kemāl / Añla ey ‘arīf
tamām oldu kelāmım vesselām
(Muh. 2, Beyit 19). [ne,]

30. Munda **ne** kavlı-i resūl işlerdi **ne**
hüküm-i kemāl / Añla ey ‘ārif
tamām oldı kelāmım vesselām
(*Muh. 2, Beyit 19*). [*ne,]*
31. Tevekkül menzilinde olmışam
ihlaş-la sâkin / ‘Alî yolunda her
ne gelse şâkerem şâbir (*G. 66,*
Beyit 19). [*ne,]*
32. Pinhân degil ol kâşif-i ‘allāmu’l-
ğayūba / Bu iki cihānda **ne** ki
peydā u nihāndur (*G. 72, Beyit 4*).
[*ne,]*
33. ‘Alidür zevrağ-ı Nūhıñ kim aña
ger minen cāhil / Eger Ken‘ān ise
hâkqdan **ne** ümmid-i necāt eyler
(*G. 76, Beyit 8*). [*ne,]*
34. Cān-ı başı vir hâkîr olur faķiriñ
tuhfesi / Sen dağı sarf it elinde
her **ne** olsa çoğ az (*G. 83, Beyit 6*).
[*ne,]*
35. Ol **ne** oddur kim didi “ennî
ene’llah” Mūsîye / Şu‘lesinden
nūra döndi dār-ı hazrā şāh şāh (*G.*
45, Beyit 10). [*ne,]*
36. Ne ders-i ledünnî zi-naẓar ‘ilmine
üstād / Keşşâf-ı kulūbdur beşere
‘ālim-i esrār (*G. 60, Beyit 6*). [*ne,]*
37. Cāhil-i nâķış bu kılı mu‘teber
dutmaz **ne** ğam / Bu benim doğrı
sözüm bir kāmîl insānedür (*G. 73,*
Beyit 7). [*ne,]*
38. Hâkq yolında gelmedi hergiz
dilinden ħarf-i lâ / Halk her **ne**
kıldı ol kân-ı keremden iltimās
(*G. 103, Beyit 10*). [*ne,]*
39. Cennetiñ **ne** ħaddi var aña olam
diye bu ‘arşada / Tā kılam
şâyeste-i lâyıķ şeh-i merdān
medħ (*G. 38, Beyit 8*). [*ne,]*
40. Bu meşelden bir kitābet fehmi-
‘ārifdür ğarez / Şāh bā dervîş ehl-
i ma‘nîye andan **ne** kayd (*G. 47,*
Beyit 2). [*ne,]*
41. Murtaẓā ‘aşķında kurbān ol ey
ehl-i rızā / Çün ecel senden bu
cānı ‘āķbet alur **ne** peş (*G. 115,*
Beyit 10). [*ne,]*

42. Ceble tīgına dözmez kâf koyar /
Ne vücūd ola pes şurşur öñünce
mücegiñ (G. 136, Beyit 8). [ne,]
43. Bu ne hikmet bu ne ʿibret
zikriyātı gören / Biçdi başdan
ayağa erre-yi huzlān iki şaķ (G.
134, Beyit 10). [ne,]
44. ʿAlidür ʿālim u kāşifullahıñ zātına
ʿārif / Ne haddi var aña mānend
ola her nākış u cāhil (G. 145, Beyit
2). [ne,]
45. Şol ʿAlī-yi nātıķıñ şānında ey
islām-ı dīn / Gör ne söyler “hel
etā u innemā” furķāna gel (G. 150,
Beyit 6). [ne,]
46. Lam bādan şaķ olundı sırr-ı
bābullah-ı haķķ / Gör ne elţāf-ı
mükerrem itdi mi lāyık bize (G.
179, Beyit 2). [ne,]

ne: “Hangi” anlamında soru zamiri

1. Ger yedin esrārına āgāh iseñ şerh
eyle kim / Ne cihetdendür beyān-
ı yed-i beyzā şāh şāh (G. 45, Beyit
11). [ne,]

2. Ne göz kim ol nigāh-ı pertev-i
mirāt zāt eyler / Tecellide
temāşā-yı vücūd mümkināt eyler
(G. 76, Beyit 1). [ne,]
3. Ne işāretdür ki Muʿsānıñ
deminden ol zaman / On iki
çeşme ahdı seng-i hārā şāh şāh
(G. 45, Beyit 9). [ne,]
4. Ne sebeddendir anıñ sırrını şerh
eyle bize / Zülfiķār-ı şeh-i dīn
server-i merdān iki şaķ (G. 134,
Beyit 6). [ne,]
5. Muştafānıñ ne-idi maķşadı kim
eyledi remz / Oldı eflāk yüzinde
meh-i tābān iki şaķ (G. 134, Beyit
5). [ne-idi, --i, -di]

ne: “Ne kadar, çok” anlamlarında şaşma
veya abartı bildiren bir söz.

1. Dönderdi nifāķ-ile ķamū ķavm-i
riyā ruķ / Amma ki ne ğam
dutmuşuz ey şāhib-i ķuvvet (G.
44, Beyit 8). [ne,]
2. Himmeti dünyā meyi ʿāşıķları
mest eylemez / Ne felek hūm-ı

şarāb olsa oña ‘ummān kadeh (G. 37, Beyit 12). [ne,]

ne: Asla, hiç anlamındadır.

1. Bağmasa hüsni taqvime **ne** ğam zāhid-i ekber / Seyrine şa‘şa‘a-yı şems-i duhāyı görmez (G. 86, Beyit 4). [ne,]

ne: Hangi şey anlamında soru zamiri.

1. Her **ne** gelse miḥnet raḥat aña yeksān ola / Şādık u şābir kimi renc u ‘anādan dönmeye (G. 178, Beyit 4). [ne,]

ne bilsün: Nereden bilsin, nasıl bilebilir.

1. (G. 4, Beyit 11). [ne bilsün, -sün]
2. (G. 136, Beyit 12). [ne bilür, -ür]

ne daḥı: "ve de" şeklinde bağlaç.

1. (G. 24, Beyit 2). [ne daḥı,]

ne ğam: Gam değil.

1. (G. 22, Beyit 11). [ne ğam,]

ne hācet: Gerekli değil, gerekmez.

1. (G. 12, Beyit 1). [ne hācet,]
2. (G. 12, Beyit 1). [ne hācet,]
3. (G. 12, Beyit 2). [ne hācet,]

4. (G. 12, Beyit 3). [ne hācet,]

5. (G. 12, Beyit 4). [ne hācet,]

6. (G. 12, Beyit 5). [ne hācet,]

7. (G. 12, Beyit 6). [ne hācet,]

8. (G. 12, Beyit 7). [ne hācet,]

9. (G. 12, Beyit 8). [ne hācet,]

10. (G. 12, Beyit 9). [ne hācet,]

11. (G. 12, Beyit 10). [ne hācet,]

12. (G. 12, Beyit 11). [ne hācet,]

13. (G. 12, Beyit 12). [ne hācet,]

ne ne: "ne ... ne" bağlama edatı.

1. (G. 36, Beyit 12). [ne ne,]

2. (G. 161, Beyit 6). [ne ne,]

3. (G. 118, Beyit 8). [ne ... ne,]

4. (G. 29, Beyit 7). [ne... ne,]

5. (G. 32, Beyit 1). [ne... ne,]

6. (G. 21, Beyit 5). [ne... ne,]

nebāt: Nöbet şekeri.

1. Bülbül-i nāṭıka gül tūṭı-yi güyāya **nebāt** / Ḥaḫkıñ eltāfidur evsāf-ı ‘Āli Himmetiye (G. 14, Beyit 13). [nebāt,]

nebātāt: Nebātlar, bitkiler.

1. Bu cemādāt u **nebātāt** bu hayvānī ki var / Mümkināt-ı cümle bu ‘ayn-ı ‘ayān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 3). [*nebātāt,*]

nebī: Allah'ın buyruğunu kullara bildiren kimse, peygamber, haberci.

1. Geldi zühūra munca **nebī** şerh buña / Kimdür rükū‘ içinde viren sāile zekāt (G. 13, Beyit 6). [*nebī,*]
2. ‘Alīdir Ādeme ta‘līm iden esmā-yı hüsnānı / **Nebīdir** ger velī cümle ‘Alīden aldı irşādı (G. 181, Beyit 2). [*nebīdir, --dir*]
3. Her **nebī** kim geldi haqqdan hem onuñla biledür / Mazhar-ı haqq sırr-ı zāt ol şāhib-i devrāna bağ (G. 41, Beyit 10). [*nebī,*]
4. (G. 46, Beyit 6). [*nebī,*]
5. Kāim oldı zülfiķārından esās-ı enbiyā / Her **nebī** devrinde min ğaddār-ilen kıldı cihād (G. 46, Beyit 6). [*nebī,*]
6. ‘Alīdür ins u melek haylına sipehsālār / **Nebī** hem velīdür

rehnümā u mürşid u pīr (G. 67, Beyit 4). [*nebī,*]

7. Munca **nebī** velīden munca ebī şabīden / Şīr-i hūdā u Hāydar kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit 3). [*nebī,*]

8. Kim kālīb oldı onlara şol zālīm-i cuhūl / Hamza şehīd düşdi **nebī** oldı çün melūl (Müsebbā 1, Beyit 19). [*nebī,*]

nebī-yi hıızr: Hızır peygamber.

1. (G. 146, Beyit 9). [*nebī-yi hıızr,*]

nebī-yi mürsel: Allah tarafından gönderilmiş peygamber.

1. (Muh. 1, Beyit 19). [*nebī-yi mürsel,*]

necād: Kurtuluş.

1. Nūha fazlından ‘ināyet kılmadı keştī **necād** / Ümmetiñ müstevcib-i tufān iden perverdigār (G. 59, Beyit 10). [*necād,*]

necāset: Pislik, murdarlık.

1. Kav̄l-i haqqdır kâfir u müşrik
necisdir mişl-i hûk / Bu
necâsetden muhibb-i Haydar-iseñ
tâhir ol (G. 149, Beyit 4).
[necâsetden, -den]

necât: Kurtuluş, selâmet.

1. Uşbu tûfan celâlınden ger
istersen **necât** / Çıh velâyet
evcine ‘ankâ-şifat merdâne üc (G.
30, Beyit 4). [necât,]
2. Kim ki sevmez âliñi yoğdur oña
haqqdan **necât** / Çoğ didi bu
bâbdan aşhâba peygamber hadîs
(G. 25, Beyit 11). [necât,]
3. Ferâz-ı ‘arş-ı evc-i âsımânım /
Necâtım kişver-i emn-i emânım
(G. 158, Beyit 9). [necâtım, -ım]
4. Kurtar bizi hidâyet eyle luţf kıl
necât / Yâ maẖharu’l-‘acâib
‘avne’n-lenâ ‘Alî (Müsebba 1,
Beyit 10). [necât,]

5.

necât bulmadı: Kurtuluşa ermek,
selamete ermek.

1. (G. 6, Beyit 3). [necât bulmadı, -
ma, -dı]
2. (G. 11, Beyit 11). [necât bulmadı, -
ma, -dı]

necât virdiñ: Kurtuluş verme.

1. (Muh. 4, Beyit 10). [necât virdiñ, -
dı, -ñ]

nece: Ne kadar.

1. Âdem âzâd olmadı tâ kılmadı anı
şafî‘ / Gör **nece** ferzend-imiş
kandan diler baba naşib (G. 9,
Beyit 7). [nece,]

necis: Pis, murdar.

1. Kav̄l-i haqqdır kâfir u müşrik
necisdir mişl-i hûk / Bu
necâsetden muhibb-i Haydar-
iseñ tâhir ol (G. 149, Beyit 4).
[necisdir, -dir]

nedâmet: Pişmanlık.

1. Nüş-ı râhat mü’minin-i şadıqlara
‘ayş u nişât / Zâlim-i câhillere
renc ü **nedâmet** gösterür (G. 82,
Beyit 3). [nedâmet,]

neden: “Hangi sebepten, niçin”
anlamlarında zarf

1. **Neden** kim halka dîn-i Muşafânı / ‘Alîniñ zülfiğârı kıldı işbât (G. 15, Beyit 5). [neden,]
1. Beli dîdâr-ı ma‘nî devlet-i dîdâra oğraşdı / **Neden** kim zâhir u bâtında ol şâhib-i başiretdür (G. 80, Beyit 3). [neden,]
2. Neden kim haqq te‘aliden velâyet mülkidür bâtın / Veliden özge bu sırr-ı nihâniden haber bilmez (G. 100, Beyit 4). [neden,]
3. Neden kim revnağı yoğdur yaraşmaz / Gül u reyhân içinde hâr u hâşâk (G. 137, Beyit 4). [neden,]
4. Neden kim çonmadı ey tâyir-i kuds / Bu burc u suflîde murdâra şehbâz (G. 84, Beyit 7). [neden,]
5. Neden kim hayy-ı fi‘d-dâreyn olardur fırça-yı tâc / Yakîn bil hayy-ı fi‘d-dâreyn olanlar bî-gümân ölmez (G. 85, Beyit 3). [neden,]

6. Yakîn bil beytullahu‘ş-şameddür mü‘minin kalbi / **Neden** kim beyt-i yezdâna Ebû‘l-Cehl-i ziyem şığmaz (G. 93, Beyit 4). [neden,]
7. Cem‘ içinde sordı menden bir harîf-i haqq-şinâs / Didi ey ‘ârif **neden** yandurmaz ehl-i Hille şem‘ (G. 123, Beyit 9). [neden,]

nedür: Nedir, nasıldır, nasıl bir şeydir?.

1. Hemân bir nûr-ı vâhiddür vücûd-ı ‘âlem u âdem / **Nedür** bu arada pes ihtilâf-ı ‘âlem-i şûret (G. 16, Beyit 7). [nedür,]

nef göstermez: Yarar sağlamak, fayda vermek.

1. (G. 121, Beyit 11). [nef göstermez, -mez]

nefes: Soluk II bir nefes alacak kadar zaman, an, lahza.

1. Himmeti gezdi velâyet gülşeninde her nefes / Mest olubdur ‘aşk-ilen söyler mişâl-i ‘andelîb (G. 6, Beyit 6). [nefes,]

2. Hāk-i rāhı olmışam bir şeh-süvār-
ı ‘izzetiñ / Bir **nefesde** merkebi
anıñ şüreyyādan geçer (G. 79,
Beyit 9). [*nefesde, -de*]
3. Hıdmetinden bir **nefes** gāfil
gerekmez ey aḥī / Halk içinde
bağladı bir kul ki sulṭān-ile ‘ahd
(G. 57, Beyit 9). [*nefes,*]
4. Karār itmez zemīn u āsımān ay
gün doğmaz / Yakīn bil olmasa
şāh-ı velāyet bir **nefes** hāzır (G.
66, Beyit 3). [*nefes,*]
5. Bu vücūd bu ‘adem yeksān olur
ey Himmetī / Hālī olsa bu
şadefden bir **nefes** dürdānemiz
(G. 99, Beyit 12). [*nefes,*]
6. Olma ḥālī ey göñül yād-ı ‘Alīden
bir **nefes** / Mūnis-i cān dünyā u
‘uqbada anıñ mihri bes (G. 105,
Beyit 1). [*nefes,*]

nefes: *Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.*

1. Kim ki menzil kesmek isterse
götürmez ‘özr-i leng / Kāhil **nefes**

olma rāhında ‘Alīniñ şāṭır ol (G.
149, Beyit 2). [*nefes,*]

nefes: *Soluk // ruh.*

1. Çıļmasa bir demde mevcūd-ı
‘adem yeksān olur / Kuvvet-i
şavt-ı kelām nuṭṭ-ı gūyādur **nefes**
(G. 110, Beyit 2). [*nefes,*]
2. ‘Ālem-i ḥikmetde Meryem-i
mesīḥādur **nefes** / Ma‘nī-yi nuṭṭ-ı
mücerred rūḥ-ı isādur **nefes** (G.
110, Beyit 1). [*nefes,*]
3. ‘Ālem-i ḥikmetde Meryem-i
mesīḥādur **nefes** / Ma‘nī-yi nuṭṭ-ı
mücerred rūḥ-ı isādur **nefes** (G.
110, Beyit 1). [*nefes,*]
4. Kāmet-i ruḥsārīñ ey Ādem seniñ
nār-ı şecer / Fi’l-meşel bu **nefes**
kūh-ı ṭūr-ı Mūsādur (G. 110, Beyit
3). [*nefes,*]
5. Ten maḥall-i rūḥ menba‘-ı nuṭṭ
çün āb-ı revān / Her göñül deryā-
yı a‘zam mevc-i deryādur **nefes**
(G. 110, Beyit 4). [*nefes,*]
6. Nuṭṭ-ilen ruh-ı nefes bir şey’-i
vāḥiddir bular / Kimse bu esrāra

- irmez bir mu‘ammādur **nefes** (G. 110, Beyit 5). [*nefes*,]
7. Ey humā-yı sidre bir dem bu mekāna siyr kıl / Külle-yi kâf-ı kâdîmdür cism-i ‘anķādur **nefes** (G. 110, Beyit 6). [*nefes*,]
8. Bu ceseddür çār ‘anāşır āsımān-ı erba‘ / Nūr-ı zūlmet aftāb-ı ‘ālem-ārādur **nefes** (G. 110, Beyit 7). [*nefes*,]
9. Şūr-ı İsrāfil demdem ‘illet-i mevt-i hayāt / Vaħy-i münzel Cebre’ıl u ‘arş-peymādur **nefes** (G. 110, Beyit 8). [*nefes*,]
10. Muħit-i Qur’ān -ı nātıkdur maķām-ı keşf-i hāl / Tā ebed pāyende u bākī u iħyādur **nefes** (G. 110, Beyit 9). [*nefes*,]
11. Uyumaz leyl u nehār u ğāfil olmaz bir zamān / Pāsbān-ı taħt u rūh u şeħr-i ‘azādur **nefes** (G. 110, Beyit 10). [*nefes*,]
12. Her emr eylese üstaddur nefes redd eyleme / El-ħazar andan ki

bir şeşşir-i burrāndur **nefes** (G. 110, Beyit 11). [*nefes*,]

13. Ger saña gevher gerek ‘ummāna gir ey Himmeti / ‘Aşķ baħr-ı ten şedef lu’lu’-ı lālādur **nefes** (G. 110, Beyit 12). [*nefes*,]

nefes: *Nefes, soluk.*

1. Bir **nefesde** eyler ol mecmū‘-ı tār-ı tenhā tārūmār / ‘Avn-ı ħaķķ besdir aña ħācet degil ħayl-i sipāh (G. 169, Beyit 9). [*nefesde*, -de]

nefħ itdi: *Üflemek.*

1. (G. 152, Beyit 3). [*nefħ itdi*, -di]

nefħ kıldı: *Üflemek.*

1. (G. 59, Beyit 8). [*nefħ kıldı*, -dı]

nefħa-yı rūh-ı izāfi: *Göreceli ruha can üfleyen nefes.*

1. (G. 158, Beyit 3). [*nefħa-yı rūh-ı izāfi*,]

nefħa-yı rūhü’l-eminden: *Cebrail’in nefesi.*

1. (G. 152, Beyit 6). [*nefħa-yı rūhü’l-eminden*, -den]

nefh-i rüh: Ruhun üflenmesi.

1. (G. 96, Beyit 6). [nefh-i rüh,]

nefh-i şūr: Sur'un nefesi; İsrail'in Sur'a üflediği nefes.

1. (G. 69, Beyit 9). [nefh-i şūr,]
2. (Muh. 3, Beyit 11). [nefh-i şūr,]

nefir çeker: Boru üflemek, sur'u üflemek.

1. (G. 68, Beyit 2). [nefir çeker, -er]

nefs: Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği; insanı kötülüğe götüren ihtiras, heves, haset...vs gibi zaafklar.

1. Zerre tek mahveyle mihrinde
‘Aliniñ **nefsini** / Nahsinden
kurtulub tā kim ola bahtıñ sa‘id
(G. 55, Beyit 5). [nefsini, -i, -n, -i]
2. Gence bahmaz ihtiyār eyler
kanā‘at küncünü / Vāye virmez
nefsi uşbu hān-ı yağmadan geçer
(G. 79, Beyit 6). [nefsi, -i]
3. Söyle maña kim nedür şūret-i
ma‘nā **nefs** / Ger saña ma‘lūm ise
ism-i mesīhā **nefs** (G. 109, Beyit
1). [nefs,]

4. Her emr eylese üstaddur **nefs**
redd eyleme / El-ḥazar andan ki
bir şemşir-i burrāndur nefes (G.
110, Beyit 11). [nefs,]
5. Söyle maña kim nedür şūret-i
ma‘nā **nefs** / Ger saña ma‘lūm ise
ism-i mesīhā **nefs** (G. 109, Beyit
1). [nefs,]
6. Şāhib-i şemşir-i şak şāh-ı ledünni
sabaḡ / Kāşif-i esrār-ı ḥaḡḡ ḥal-i
mu‘ammā **nefs** (G. 109, Beyit 2).
[nefs,]
7. Men ‘aref nefsehu ma‘rifet
vechehu / Mālikihu mülkihu vālī-
yi mevlā **nefs** (G. 109, Beyit 3).
[nefs,]
8. Pes hiç vaḡt şol rūḡ-ı
mücerredsen bugün / Bu cihānda
kılma kātib **nefs** için ḡarbendelik
(G. 142, Beyit 6). [nefs,]
9. Himmeti bu ‘arşada **nefs-ile** ḡarb
itmekdedür / Bendeñe bu işde yā
şāh-ı velāyet nāşir ol (G. 149,
Beyit 12). [nefs-ile, --ile]

10. Didi ki **nefsiñ** bilen ma‘nide
rabbin bilür / Qıl bu suāle cevāb
medrek-i dānā **nefs** (G. 109, Beyit
4). [*nefsiñ, -i, -n*]
11. Didi ki **nefsiñ** bilen ma‘nide
rabbin bilür / Qıl bu suāle cevāb
medrek-i dānā **nefs** (G. 109, Beyit
4). [*nefs,*]
12. Dest-i kaçā yıñmadan cism-i
şehrin bendini / Girmeden ey bī-
haber şehrine yağma **nefs** (G. 109,
Beyit 5). [*nefs,*]
13. Öziñe yār eyle gel elde iken
iñtiyār / Yoñsa keser başıñı
hancer-i burrā **nefs** (G. 109, Beyit
6). [*nefs,*]
14. Tā ebed ey Himmeti haqq-ile
biğānedür / Olmasa ger ādemī
munda şināsā **nefs** (G. 109, Beyit
11). [*nefs,*]
15. Yar yüzini görgecin dangla olur
şerm-sār / Kim ki bugün qılmasa
ey ahi pervā **nefs** (G. 109, Beyit
10). [*nefs,*]
16. Şehdini āl şunma gel eyle hür ey
peser / Zehr-ilen memzüc itmiş
kāse-yi halvā **nefs** (G. 109, Beyit
9). [*nefs,*]
17. Ehl-i hıred öldürir ‘aql-ı cellādın
bugün / Hırs eline virmeye
olmaya şeydā **nefs** (G. 109, Beyit
8). [*nefs,*]
18. Ceng u cedel şeyn u şer fitne
düşer ‘āleme / Qoysa eger haqq-
āra şuriş-i gavğa **nefs** (G. 109,
Beyit 7). [*nefs,*]
19. ‘Alidir ümmete ol gün şefā‘atçı u
hem şāfi‘ / Neyler **nefsi** vā **nefsi**
çağrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [*nefsi, -i*]
20. ‘Alidir ümmete ol gün şefā‘atçı u
hem şāfi‘ / Neyler **nefsi** vā **nefsi**
çağrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [*nefsi, -i*]
21. Şol ceħālet vādisinde qaldı
gümrah delil / Zālīm oldı **nefsine**
zulm itdi çün kavm-i cühül (G.
147, Beyit 4). [*nefsine, -i, -n, -e*]
22. Mükerrinsen mu‘azzamsan gel
imdi **nefsiñi** tanı / Didi nefsim

bilen bilür bilmeyen bilmez
Haydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4).
[nefsiñi, -iñ, -i]

23. Mükerrermsen mu‘azzamsan gel
imdi nefsiñi tanı / Didi **nefsim**
bilen bilür bilmeyen bilmez
Haydar-ı ekrem (G. 161, Beyit 4).
[nefsim, -im]

24. Ed‘üke külli hem u gam sen celi /
Küll-i ihtiyārıñ elde iken **nefsi** yār
kıl (Müsebbâ 1, Beyit 32). [nefsi, -i
]

nefs-i burak: Nefsin, özün bineği olan
Burak.

1. (G. 112, Beyit 8). [nefs-i burak,]

nefs-i rûhuñ: Ruhun arzu ve istekleri.

1. (G. 125, Beyit 2). [nefs-i rûhuñ, -
uñ]

nefsiñ nüshasında: Allah tarafından
insanın vücuduna konulan marifet
bilgileri.

1. (G. 18, Beyit 5). [nefsiñ
nüshasında, -n, -da]

neftevî: Nefteci: nefteci tarikatı.

1. İttihādî u şellünî felsefiden devr-
iden / **Nefteviden** hem hürüfiden
beridir Himmetî (G. 182, Beyit 5).
[nefteviden, -den]

nehār: Gün, gündüz.

1. Hükmine ‘arş u ferş u mekîn u
mekân mutî‘ / Şems u kamer
kevâkib u leyl u **nehār** fetḥ (G. 39,
Beyit 7). [nehār,]
2. Ay gün ulduzı çarḥa iden ta‘biye
/ Sāl u mah u hafta u leyl u **nehār**
eyleyen (G. 164, Beyit 2). [nehār,]

neheñ: Timsah.

1. ‘Alidür Himmetî baḥr-ı celâlet /
Kim onda ne **neheñ** oynar ne
timsāḥ (G. 36, Beyit 12). [neheñ,]

2. Geh heybet-ilen deşt-i
siyāsındaki şu‘bān / Geh kuvvet-
ilen baḥr-ı celâletde **nehengem**
(G. 156, Beyit 5). [nehengem, -em
]

3. Yünusu baḥr-ı celâletde **nehenge**
yudduran / Geh ‘aşā-yı Mūsî-yi
‘imrāna şu‘bān eyleyen (G. 167,
Beyit 6). [nehenge, -e]

nemrūd: İbrahim peygamberin dinine karşı koyan, onunla mücadele eden, onu ateşe attıran ve sonunda Allah'ın kendisine musallat ettiği bir sinekle baş edemeyip ölen büyük inkârcılardandır.

1. Ey müdde'î sen Himmetiye
bağma muhaqqar / **Nemrūdi**
helâk eyleyen ol peşe-yi lengem
(G. 156, Beyit 12). [nemrūdi, -i]

nemrūd-ı nārî: Nemrud'un ateşi // Nemrud'un Hz. İbrahim'i yakmak için yaktığı ateş.

1. (G. 167, Beyit 4). [nemrūd-ı nārî, -
i]

nemrūd-ı şeddādî: Nemrud ve zalim Şeddad.

1. (G. 181, Beyit 4). [nemrūd-ı
şeddādî, -i]

nerd-i felek tasî: Tavla tahtası gibi olan gökyüzü.

1. (G. 177, Beyit 8). [nerd-i felek tasî,
]

nerdibān-ı ma'rifet: İlmin basamakları.

1. (G. 18, Beyit 1). [nerdibān-ı
ma'rifet,]

nergis: İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek.

1. Menzûrum ol dem haqqdan bağ-ı
cemāl-i Yūsuf / Reyhān u **nergis** u
gül yā yāsemen ne hācet (G. 12,
Beyit 7). [nergis,]

2. Ya'ni gül u benefşe reyhān u
nergisinden / Hem gülistān
müzeyyen hem bostan münakkaş
(G. 118, Beyit 3). [nergisinden, -i,
-n, -den]

nergis-i neşrîn reyhān: Nergis, nesrin ve reyhan çiçeği.

1. (Muh. 4, Beyit 17). [nergis-i
neşrîn reyhān,]

nerrād-ı çarh: Tavla oyununda usta olan dünya.

1. (G. 165, Beyit 5). [nerrād-ı çarh,]

neşāt-ı şādliḳdur: Saadetin sevinci, mutluluğu.

1. (G. 93, Beyit 11). [neşāt-ı
şādliḳdur, -dur]

neş'e: *Sevinç, mutluluk.*

1. Gel velâyet **neş'esinden** hâşıl it
bir vakt hal / Tâ vire
keyfiyyetden rûhuña şalât feyz
(G. 121, Beyit 9). [*neş'esinden, -s,
-i, -n, -den*]

neseb: *Soy, nesil, sülale.*

1. Bir düz eşyâya halife kamû
esmâya 'alim / Şafiyullah çeker
neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit
11). [*neşeb,*]

nesl-i âdem: *Hz. Adem'in soyu;
insanoğlu.*

1. (G. 18, Beyit 8). [*nesl-i âdem,*]
2. (Muh. 2, Beyit 6). [*nesl-i âdem,*]

nesl-i âdemden: *Hz. Adem'in nesli,
insanoğlu.*

1. (G. 119, Beyit 7). [*nesl-i âdemden,
-den*]

nessâc: *Dokuyucu, kumaş dokuyan.*

1. Mihr-ilen hürşid-i 'âlem-tâbdur
nessâcınız / Merğ-zâr-ı 'arşda
rûhü'l-emindür âcınız (G. 98,
Beyit 10). [*nessâcınız, -i, -niz*]

2. (G. 98, Beyit 10). [*nessâcınız, -i, -
niz*]

nesterân: *Ağustos gülü, yaban gülü.*

1. Ergüvânı **nesterânı** bostânı bir
cova / Lâle-zârı hün-ı dilden su
içer bu hazra'ın (G. 176, Beyit 5).
[*nesterânı, -i*]

nev': *Çeşit, cins.*

1. Mest olub câm-ı velâyetden
oñullar medh-i şâh / Tûti-yi
kumri hezârân bülbül u her **nev'**
küş (G. 116, Beyit 6). [*nev',*]

nev 'arūs: *Yeni gelin.*

1. (G. 106, Beyit 9). [*nev 'arūs,*]

nevâ: *Ezgi, ses, sada.*

1. Bî-nevâdur Himmeti vir hân-ı
vaşlından **nevâ** / Derdine her
'âşıkın dermân iden perverdigâr
(G. 59, Beyit 14). [*nevâ,*]
2. Şerî'at bostanında haqîkat
gülîstânında / Öter bir 'andelib-i
hoş-nevâ geldi **nevâ** geldi (G. 183,
Beyit 10). [*nevâ,*]

3. Oldı ney demsāz çeng ahengine
tanbūr mest / Muṭrib-ı ‘aşk itdi
‘uṣṣākı **nevādan** müstefiz (G. 22,
Beyit 5). [nevādan, -dan]

ney: Kamış, içi kanık kamış, üflemeli bir çalgı.

1. Oldı **ney** demsāz çeng ahengine
tanbūr mest / Muṭrib-ı ‘aşk itdi
‘uṣṣākı nevādan müstefiz (G. 22,
Beyit 5). [ney,]

ney: Hangi anlamında sıfat.

1. Olmadı vākıf seniñ ‘ilmiñe ey
sırr-ı hū / **Ney** beşer ney melek u
ğayr-ı ħudā-yı ‘alim (G. 159, Beyit
3). [ney,]
2. Olmadı vākıf seniñ ‘ilmiñe ey
sırr-ı hū / Ney beşer **ney** melek u
ğayr-ı ħudā-yı ‘alim (G. 159, Beyit
3). [ney,]

neyle-: Ne eylemek, ne yapmak.

1. Men didim ki şem‘ insān bezmine
lāyıkdurur / Pāygāh içinde **neyler**
yandurub ħar gelle şem‘ (G. 123,
Beyit 10). [neyler, -r]

2. Sarlağ alduğ bu yola doğrı varan
görmez ħaṭar / Himmet-i āl-i
‘Aliden **neyler** ol sārık bize (G.
179, Beyit 9). [neyler, -r]

3. Şāhib-i furķāna geldi bu zamān-ı
ma‘rifet / **Neylediler** ħāmil-i
Ṭevrāt u İncil u Zebūr (G. 18,
Beyit 10). [neylediler, -di, -ler]

4. ‘Alidir ümmete ol gün şefā‘atçı u
hem şāfi‘ / **Neyler** nefsi vā nefsi
çağrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [neyler, -r]

5. Himmeti **neyler** bu dünyā
lezzetiñ sensen benim /
Maḥzen-i dīnār-ı genc-i dürr-i
kānım şāh şāh (G. 171, Beyit 12).
[neyler, -r]

6. Gül-āb u kand **neyler** Himmeti ey
ħāce-yi mün‘im (G. 76, Beyit 12).
[neyler, -r]

7. Kānd-i gülābı **neyler** şehd-i lebiñ
ne ħācet / Ey şūfi-yi muḳallid
mest-i vahy-i me‘āni (G. 12, Beyit
5). [neyler,]

neyl-i şalât: *Allah'ın rahmetine ulaşma, erişme.*

1. (G. 76, Beyit 9). [*neyl-i şalât,*]

ni'am: *Nimetler.*

1. Nice lāla dirsən ihtiyār it şūfi şümme bükm / Ki haqqıñ zāt-ı peymānına hem lā u **ni'am** şıgmaz (G. 93, Beyit 2). [*ni'am,*]

nice: *Birçok, çok sayıda.*

1. Ol şanem budır içinde **nice** Şeyh-i 'Ābidin / Tırralardan boynuna asdı çelipā-yı 'acib (G. 10, Beyit 5). [*nice,*]
2. Çāha şaldı **nice** yüz miñ Rüstem u destanı ol / Zāl bir al felek kim ma'nīsiz efsānedür (G. 73, Beyit 5). [*nice,*]
3. Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı 'imrān gāh Nūh / **Niçe** kerrat gör kopardı 'āleme tūfān-ı mevc (G. 31, Beyit 5). [*niçe,*]
4. Her **niçe** doğru yola dīvi delālet iderem / Ğul-ı bed-tinet-i

gümrah biyābāna gider (G. 77, Beyit 11). [*niçe,*]

5. Mertebe bābında zātın haqq bilür ol hāceniñ / Bendesiniñ bendesidür **niçe** Maḥmūd-ı Ayāz (G. 83, Beyit 10). [*niçe,*]
6. Gelse ger luṭf üstüne ol pādişāh-ı bī-niyāz / Kim kıılır **nice** gedāyı hüsrev-i şāhib-külāh (G. 169, Beyit 7). [*nice,*]
7. Helāk itdi yedullahı ğayūr ol pence-yi kudret / **Nice** Bū-Cehl u Fir'avn nice Nemrūd-ı Şeddādı (G. 181, Beyit 4). [*nice,*]
8. Helāk itdi yedullahı ğayūr ol pence-yi kudret / Nice Bū-Cehl u Fir'avn **nice** Nemrūd-ı Şeddādı (G. 181, Beyit 4). [*nice,*]
9. Nice hākān nice kayşer nice Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi bu 'arşada çevgānımıza (G. 175, Beyit 11). [*nice,*]
10. Nice hākān **nice** kayşer **nice** Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi

bu ‘arşada çevgānımıza (G. 175,
Beyit 11). [nice,]

11. Nice hākān nice kayşer nice
Cemşid-i Cemiñ / Topdur kellesi
bu ‘arşada çevgānımıza (G. 175,
Beyit 11). [nice,]

12. Nerd-i felek tası çarh dest-i
velāyetdedir / Saldı nice gāfiliñ
mühresini şeşdere (G. 177, Beyit
8). [nice,]

nice: "Nasıl?" anlamında imkansızlık
ifade eden soru zarfı.

1. Kesdi başın niçe ‘anter tek ‘adū-yı
‘ādiniñ / Tökdi kanın toprağa
mānend-i berg-i bād-riz (G. 87,
Beyit 7). [niçe,]
2. Nice lāla dirsən ihtiyār it şūfi
şümme bükm / Ki haqqiñ zāt-ı
peymānına hem lā u ni‘am
şıgmaz (G. 93, Beyit 2). [nice,]

nice kim: *Nasıl ki.*

1. (G. 7, Beyit 7). [nice kim,]

nidā: *Ses, seda, seslenme.*

1. On sekiz miñ ‘āleme rahmetden
oldı feth-i bāb / Bu **nidānı** ‘arş-ı
a‘lādan yetürdi āfitāb (Muh. 3,
Beyit 2). [nidānı, -n, -ı]

nidā geldi: *Sesin gelmesi.*

1. (G. 183, Beyit 3). [nidā geldi, -di]
2. (G. 183, Beyit 3). [nidā geldi, -di]

nidā-yı lā-tehaf: *Korkma! çığığı.*

1. (G. 127, Beyit 5). [nidā-yı lā-tehaf,
]

nifāk: *Münafıklık, iki yüzlülük.*

1. Dönderdi **nifāk-ile** kamū kavm-i
riyā ruḥ / Amma ki ne ğam
dutmuşuz ey şāhib-i kuvvet (G.
44, Beyit 8). [nifāk-ile, --ile]

nigāh: *Bakış, nazar.*

1. Pereste-but eylese luḥf-ile Ḥaydar
bir **nigāh** / İştirāki qalmaz anıñ
iştibāhından geçer (G. 78, Beyit
8). [nigāh,]

nigāh-ı pertev-i mirāt: *Aynanın
parıltısının bakışı.*

1. (G. 76, Beyit 1). [nigāh-ı pertev-i
mirāt,]

nigārā: *Ey resim gibi güzel sevgili!*

1. Haṭṭ-ı ʿizār u zülf u ʿaynından ey
nigārā / Şahn-ı çemen mülemmaʿ
bāğ-ı cihān münakkaş (G. 118,
Beyit 2). [*nigārā*,]
2. Terkini bād-ı şabā eyler **nigārā**
şāḥ şāḥ / Yoḥsa āhımdan mıdur
zülf-i semensā şāḥ şāḥ (G. 45,
Beyit 1). [*nigārā*,]

nigār-ı çin-i zülfinden: *Güzel yüzlü
sevgilinin saçının kıvrımı.*

1. (G. 183, Beyit 7). [*nigār-ı çin-i
zülfinden, -n, -den*]

niḥāb: *Şeytan.*

1. Eger refʿ eylese bir gün **niḥāb** ol
māh-ı tābānım / İder her şubḥ
dem rūy-ı zemīne mihr-ilen zer
baḥş (G. 114, Beyit 4). [*niḥāb*,]

nihāl: *Fidan.*

1. Hürrem oldu her **nihāl** açdı şüküfe
renk renk / Her çiçekden bağladı
zenbūr şehd u nāb-ı şıdḥ (G. 130,
Beyit 2). [*nihāl*,]

nihāl-i şimşād: *Sevgilinin fidan boyu.*

1. (G. 170, Beyit 9). [*nihāl-i şimşād*,]

nihān: *Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış;
görünmeyen, göz önünde olmayan.*

1. Ol āḥir **nihān** āşikāra bī-gümān /
Zāhir u bāṭın nişān-ı bī-nişānım
şāḥ şāḥ (G. 171, Beyit 6). [*nihān*,]
2. Anıñ evşāfidur tefsīr-i teʿvīl-i
kelāmullah / **Nihān** u āşikār ol
kāşif-i esrār-ı furḳāndur (G. 74,
Beyit 6). [*nihān*,]
3. Pinhān degil ol kāşif-i ʿallāmuʿl-
ğayūba / Bu iki cihānda ne ki
peydā u **nihāndur** (G. 72, Beyit 4).
[*nihāndur, -dur*]

nihān eyledi: *Gizlemek, saklamak.*

1. (G. 117, Beyit 7). [*nihān eyledi, -di
]*

nihān olmuş: *Gizlenmek, saklanmak.*

1. (Muh. 2, Beyit 14). [*nihān olmuş, -
muş*]

niḳāb: *Örtü, peçe.*

1. Şubḥ dem aldı cemālından güneş
turfā **niḳāb** / Nūra döndi yeryüzi

açıldı zulmât-ı hicâb (Muh. 3, Beyit 1). [nikâb,]

2. Açdı yüzinden **nikâbıñ** eyledi
‘arz-ı cemâl / Fırka-yı kaşr-ı
felekden lu‘bet-i pinhân şubh (G.
40, Beyit 7). [nikâbıñ, -ı, -ñ]

3. Çekdi ceden Bicen u Rüstem
mişâl-i çarh-ı Zâl / Çehresinden
aldı şol mişkin **nikâbın** nev ‘arūs
(G. 106, Beyit 9). [nikâbın, -ı, -n]

4. Hem nūr-ı pertevinden keyvân-ı
yeddi eyvân / Nâ-geh **nikâbın** aldı
ol dil-rubâ-yı mehveş (G. 111,
Beyit 5). [nikâbın, -ı, -n]

nik-nâm: İyi namlı.

1. Lâ-fetâ illâ ‘Alî lâ seyfe illâ
zülfiķâr / Olmasaydı zülfiķâr-ı
Haydariñ ey **niknâm** (Muh. 2,
Beyit 18). [niknâm,]

nîl: Nil nehri.

1. Kanmadı özge sudan ‘aşık-ı
‘aşşân-ı harif / Eylemez fâide
baygına pes **Nîl** u Firât (G. 14,
Beyit 5). [nîl,]

nîlgün: Çivit rengi, lacivert renkli, mavi.

1. Eger ‘irfân-ı kâmil-sen kiminçün
durdı fikr-eyle / Mu‘allaķ bî-
tanâb bî-sütün bu **nîlgün** çadır (G.
66, Beyit 5). [nîlgün,]

nîl-i mısr: Mısırdaki yer alan Nil nehri.

1. (G. 25, Beyit 5). [nîl-i mısr,]

nîl-i şehâbı: Lacivert bulut.

1. (G. 164, Beyit 3). [nîl-i şehâbı, -ı]

ni‘met: Lütuf eseri olan iyilik, ihsan,
bağış.

1. ‘Alî aḥbabınadır cennet u ḥur /
Şerâbe’t-tuhūr **ni‘met** u nâz (G.
84, Beyit 11). [ni‘met,]

2. Ḥaydarı her kim velî-yi ḥaḳḳ-ı
velini‘met bilür / Dâimâ ḥaḳḳ
raḥmetinden **ni‘meti** olsun mezîd
(G. 55, Beyit 2). [ni‘meti, -i]

3. Şükr-ider bu **ni‘mete** çarğuşden
baş kaldurur / Himmeti tek şed
hezârân ‘aşık-ı ḥayrân kıpar (G.
63, Beyit 12). [ni‘mete, -e]

4. Gök maṭbahıdır ol veliyullah-ı
saḫîniñ / Dâim doludur **ni‘mete**

bu hân-ı müsebbâ^c (G. 122, Beyit 6). [ni‘mete, -e]

nîrân-ı saķar: Cehennem.

1. (G. 70, Beyit 11). [nîrân-ı saķar,]

nişân: İşâret, belirti, iz, alâmet.

1. Dahli yok âl-i ‘abâ cem‘ine peygamber Cebre‘îl / Perde-i ‘izzet **nişânıdır** ‘abâ-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 6). [nişânıdır, -ı, -dur]

2. Nâdı ‘Alî beyânı hem lâ-fetâ **nişânı** / Rûz-ı daĝa mużaffer kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 8). [nişânı, -ı]

3. Yoĝ iken nâm u **nişân** ‘âlem u âdem henüz / Lif-i ĥurmâ ile dîvi bağlayan server gerek (G. 139, Beyit 2). [nişân,]

4. Dîn yolunda Muştafâdan gösterir her kim nişân / Murtażâdan ol **nişânıñ** mühr u tuĝrâsı gerek (G. 141, Beyit 5). [nişânıñ, -ın]

5. Olmasa üstünde tuĝrâ-yı velâyet mihr-i şâh / Pes elinde ķavm-ı

islâmıñ **nişânı** bir cova (G. 176, Beyit 9). [nişânı, -ı]

nişân: Ferman.

1. Yazanda hû yazıbdur bu **nişânıñ** başına münşî / Velâyet-nâmeniñ ‘ünvânına özge raķam şıĝmaz (G. 93, Beyit 5). [nişânıñ, -ıñ]

nişân gösterir: İz, belirti ortaya koymak.

1. (G. 141, Beyit 5). [nişân gösterir, -ir]

nişân göstere: İz, emare göstermek.

1. (G. 138, Beyit 5). [nişân göstere, -sün]

nişân virdi: Belirti, iz göstermek.

1. (G. 162, Beyit 6). [nişân virdi, -di]

nişân-ı bî-nişân: Belirsiz iz, emare.

1. (G. 166, Beyit 6). [nişân-ı bî-nişân,]

nişân-ı bî-nişânım: Belirsiz olan iz.

1. (G. 171, Beyit 6). [nişân-ı bî-nişânım, -ım]

nişân-ı makdemiñ: Ayaĝının izi.

1. (G. 49, Beyit 6). [*nişān-ı maḳdemiñ, -iñ*]

nişān-ı naʿl-i sūmm-i düldülünden:

Düldülün ayağındaki nalın izi.

1. (G. 2, Beyit 6). [*nişān-ı naʿl-i sūmm-i düldülünden, -ü, -n, -den*]
]

nişān-ı velāyet: *Veliliğin belirtisi.*

1. (G. 67, Beyit 3). [*nişān-ı velāyet,*]

nişār: *Saçma, dağıtma.*

1. Sanma gökden **nişārıñ** pāy-ı şāh için / Dürr töker baḫr-ı felekden ḫüsrev-i eyvān-ı çarḫ (G. 42, Beyit 4). [*nişārıñ, -iñ*]

nişār eyle: *Saç, dağıt.*

1. (G. 165, Beyit 11). [*nişār eyle,*]

nişār eyler: *Saçmak, dağıtmak.*

1. (G. 31, Beyit 8). [*nişār eyler, -r*]
2. (G. 106, Beyit 7). [*nişār eyler, -r*]

nişār eyleyen: *Saçmak, dağıtmak.*

1. (G. 164, Beyit 4). [*nişār eyleyen, -y, -en*]

nişār-ı aḫmed gevher-i dürr eyler: *Hz. Muhammed inci mücevheri saçar.*

1. (G. 118, Beyit 9). [*nişār-ı aḫmed gevher-i dürr eyler,*]

nişār-ı ḫāk-i rāh-ı ser-firāz: *Yüce yollara doğru yönelttiği başına toprak saçma.*

1. (G. 101, Beyit 3). [*nişār-ı ḫāk-i rāh-ı ser-firāz,*]

nişāt: *Neşe, sevinç.*

1. Nüş-ı rāḫat mü'min-in-i şādıklarā 'ayş u **nişāt** / Zālim-i cāhillere renc ü nedāmet gösterür (G. 82, Beyit 3). [*nişāt,*]

nisbet: *"Göre, nazaran, nisbetle" anlamlarında kıyaslama ifadesi.*

1. Dem-i nişim bir ḫancer elmasına **nisbetdür** / 'Adū-yı ḫānedāniñ baḫrını her dem şikāf eyler (G. 75, Beyit 9). [*nisbetdür, -dür*]
2. Mevce gelse kābe **nisbet** kūh-ı ḫāf-ı ḡarḫ ider / Ol kerem deryāsınıñ ḫurbunda birdir kūh kāh (G. 169, Beyit 3). [*nisbet,*]

3. Muallağ dönderen dolaba **nisbet**
çenber-i çarhı / Hâkikatde eyâ
mü'miniñ 'Alî ol dest-i kudretdür
(G. 80, Beyit 6). [nisbet,]

4. Bu tağdan aşıldı fetâ dillere
nisbet / Cevzâ u kamer zühre u
hürşid-i muşâ'sa' (G. 122, Beyit 5).
[nisbet,]

nisbet: İlgî, bağ, kıyas.

1. Bir düz eşyâya halife kamû
esmâya 'alim / Şafiyullah çeker
neşeb u **nisbetimiz** (G. 91, Beyit
11). [nisbetimiz, -i, -miz]

nisbet düşme: Kıyaslamak,
karşılaştırmak.

1. (G. 150, Beyit 8). [nisbet düşme, -
me]

nisbet görmez: Kıyaslamak,
karşılaştırmak.

1. (G. 90, Beyit 11). [nisbet görmez, -
mez]

nisbet kılan: Kıyaslamak, mukayese
etmek.

1. (G. 1, Beyit 10). [nisbet kılan, -an]

nisbet kılma: Karşılaştırmak, mukayese
etmek.

1. (G. 145, Beyit 4). [nisbet kılma, -
ma]

nisbet olmaz: Karşılaştırılmak.

1. (G. 105, Beyit 8). [nisbet olmaz, -
maz]

nişe: Nice, ne kadar.

1. Bağmadı ol merd-i merdân bu
cihân-ı қаһbeye / Bî-vefâdur **nişe**
kim bu bî-ğayâ dehr-i 'acüz (G.
89, Beyit 11). [nişe,]

nişimen dutan: Mesken tutmak,
yerleşmek.

1. (G. 86, Beyit 9). [nişimen dutan, -
an]

nişimen dutmaya: Mesken tutmak.

1. (G. 154, Beyit 5). [nişimen
dutmaya, -ma, -y, -a]

nisyân getürür: Unutmak.

1. (G. 71, Beyit 9). [nisyân getürür, -
ür]

niyâz: Yalvarma, rica, istirham.

1. Bu **niyāzıñ** luṭf kıl ʿāşıklarıñ redd eyleme / Uşbudur elde bizim yā şāh-ı dervīşānımız (G. 99, Beyit 4). [niyāzıñ, -iñ]

niyāz-ı haqqdan: Bir dileğin yerine getirilmesi için Allah'a yalvarma, yakarma, rica etme.

1. (G. 88, Beyit 1). [niyāz-ı haqqdan, -dan]

niyet: Bir şeyi yapmayı önceden düşünme, maksat.

1. Şirk-i eṣnā **niyeti** kalmaz elif tek ferd olur / Vāhidiyyet menziline lā u illādan geçer (G. 79, Beyit 11). [niyeti, -i]
2. Dīn yolunda olmadı imān-ı islāmıñ dürüst / Kıbleye kāmēt getürme **niyetiñ** olmaz kabül (G. 148, Beyit 3). [niyetiñ, -iñ]

nizā: Tartışma, çekişme.

1. Metā^c-ı dīn u ʿuqbā muhaqqardur hakikatte / **Nizā**^cı koy berāder bu metā^c-ı muhtaşardan geç (G. 32, Beyit 5). [nizā^cı, -ı]

noḳsān: Eksik, yetersiz.

1. Dil u cān zülf u ruḥ dilbere ḥarc eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıṭā olsa ger **noḳsān** getürür (G. 71, Beyit 3). [noḳsān,]

noḳsān-ı zevāl: Eksiklik ve yokluk.

1. (G. 91, Beyit 9). [noḳsān-ı zevāl,]

noḳta: Bazı harflerin üstüne, ortasına, altına konulan ufak (.) işaret.

1. ʿAlī vücūd-ı noḳkadur bu cümle mevcūdat / Cihān-ı maʿnide o **noḳta** olur mevcūd (G. 56, Beyit 3). [noḳta,]
2. Bu elif bu nūn bu **noḳta** bu nuḳk hem / Maʿnide bir nūr-ı haqqdur gör bu nūrı olma kūr (G. 69, Beyit 2). [noḳta,]
3. Bu dörd kitābıñ maʿnisini ey şeh haqqdan / Bir **noḳta-imiş** hem bu idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit 4). [noḳta-imiş, -i, -miş]
4. Bir **noḳtadan** ol yeddi kitāb oldı mürekkeb / Yazıldı beyāz üstüne

munca ḥaṭṭ-ı esved (G. 54, Beyit 5). [noḳṭadan, -dan]

5. Bir noḳṭādur murtażā kim ol **noḳṭadan** buldı Őekl / Müfredāt-ı çār-defter mişl-i Furḳān u Zebūr (G. 69, Beyit 4). [noḳṭadan, -dan]

6. Bir **noḳṭādur** murtażā kim ol noḳṭadan buldı Őekl / Müfredāt-ı çār-defter mişl-i Furḳān u Zebūr (G. 69, Beyit 4). [noḳṭādur, -dur]

7. **Noḳṭa** kim onuñ devrinde perġār-ı vücūd / Sırr-ı zāt ol nükte-yi pinhān bizden ḳıl ṭaleb (G. 8, Beyit 2). [noḳṭa,]

8. Remz-ilen yeddi kitābıñ aşlını her **noḳṭadan** / Ḳıldı ‘ayn u lām yā ‘āriflere fi ḍād u lām (G. 151, Beyit 5). [noḳṭadan, -dan]

noḳṭa-yı bā: Arap alfabetesindeki be harfinin altındaki nokta // tasavvufta bismelenin be harfinin noktası Kuran'ı inşa eden ve kitapların anası olan Kuran'ın son sözü de aynı noktadır yani her Şey Allah'ın küçük bir noktası ile başlamaktadır.

1. (G. 55, Beyit 9). [noḳṭa-yı bā,]

2. (G. 64, Beyit 7). [noḳṭa-yı bā,]

noḳṭa-yı **ba-yı** **ser-i**

bismillahirrahmanirrahim: Tasavvufta bismelenin be harfinin noktası Kuran'ı inşa eden ve kitapların anası olan Kuran'ın son sözü de aynı noktadır yani her Şey Allah'ın küçük bir noktası ile başlamaktadır.

1. (G. 1, Beyit 7). [nokta-i ba-i ser-i bismillahirrahmanirrahim,]

noḳṭa-yı ba sin u mim: Besmelede geçen ba, sin ve mim harflerinin başlangıcı olan ba harfindeki nokta.

1. (G. 128, Beyit 1). [noḳṭa-yı ba sin u mim,]

noḳṭa-yı bādan: Ba harfinin noktası // tasavvufta bismelenin be harfinin noktası Kuran'ı inşa eden ve kitapların anası olan Kuran'ın son sözü de aynı noktadır yani her Şey Allah'ın küçük bir noktası ile başlamaktadır.

1. (G. 54, Beyit 4). [noḳṭa-yı bādan, -dan]

nokta-yı bādūr: Arap alfabesindeki be harfinin altındaki nokta // tasavvufta bismelenin be harfinin noktası Kuran'ı inşa eden ve kitapların anası olan Kuran'ın son sözü de aynı noktadır yani her şey Allah'ın küçük bir noktası ile başlamaktadır.

1. (G. 55, Beyit 9). [nokta-yı bādūr, -dur]
2. (G. 81, Beyit 2). [nokta-yı bādūr, -dur]

nokta-yı bāyım: Ba harfinin noktası // tasavvufta bismelenin be harfinin noktası Kuran'ı inşa eden ve kitapların anası olan Kuran'ın son sözü de aynı noktadır yani her şey Allah'ın küçük bir noktası ile başlamaktadır.

1. (G. 54, Beyit 4). [nokta-yı bāyım, -y, -im]

nokta-yı cān: Can noktası; can alıcı nokta.

1. (G. 76, Beyit 3). [nokta-yı cān,]

nokta-yı ḥarf: Harfin noktası.

1. (G. 173, Beyit 1). [nokta-yı ḥarf,]

nokta-yı merkez: Merkez noktası // dünyanın merkezi.

1. (G. 7, Beyit 1). [nokta-yı merkez,]
2. (G. 120, Beyit 6). [nokta-yı merkez,]

nokta-yı pergār: Evrenin merkez noktası.

1. (G. 20, Beyit 5). [nokta-yı pergār,]
2. (G. 180, Beyit 9). [nokta-yı pergār,]

nokta-yı pergāri: Merkez noktası.

1. (G. 33, Beyit 8). [nokta-yı pergāri, -1]

nokta-yı tevḥīd: Birliğin (Allah'ın birliğinin) bulunduğu nokta.

1. (G. 11, Beyit 1). [nokta-yı tevḥīd,]

nokta-yı pergār-ı vaḥdetdür: Allah'ın birliğinin merkez noktası.

1. (G. 133, Beyit 7). [nokta-yı pergār-ı vaḥdetdür, -dür]

nokta-yı zātīñ: Varlığına işaret eden delil.

1. (G. 4, Beyit 11). [nokta-yı zātīñ,]

nola: Ne çıkar.

1. Hıffāş **nola** görmese ger ol güneşi
fāş / Her zerre-yi hırşid-şifat
‘ayn-ı ‘ayāndur (G. 72, Beyit 3).
[nola,]

nola: Ne çıkar // şaşılır mı?

1. Aḥmed u Ḥaydar ki bir nūr-ı
eḥaddur bir vücūd / Bir vücūdu
nola ger iki görür eḥvel-i beşer (G.
62, Beyit 2). [nola,]
2. Nola emre düşmezse müsellemler /
Ḥasūd u dīv-i mel‘ūn-ı münāfık
(G. 129, Beyit 6). [nola,]
3. Bir şey’i ey ‘ārif-i şāhib-nażar /
Nola eger iki görür aḥveli (G. 186,
Beyit 7). [nola,]

nübüvvet: Nebilik, peygamberlik.

1. Bu **nübüvvet** bu velāyet bu
ulūhiyyet ki var / Bir ḥaḳīqatdür
ḳamū derk eyle ey şāhib-ḥıred (G.
50, Beyit 6). [nübüvvet,]

nübüvvet şubḥuna: Nebilik sabahı,
peygamberlik sabahı.

1. (G. 74, Beyit 4). [nübüvvet
şubḥuna, -n, -a]

nūh: Nūh Peygamber, Kur’ân’daki
kronolojik sıraya göre yirmi beş
peygamberin baştan üçüncüsü.

1. Keştī-yi fetḥ-i necāt oldu bize
mihr-i ‘Alī / Ger minen **Nūh** ise
bu keştīye ṭūfāna gider (G. 77,
Beyit 6). [nūh,]
2. Gāh Dāvūd oldu geh Mūsā-yı
‘imrān gāh **Nūh** / Niçe kerrat gör
ḳopardı ‘āleme ṭūfān-ı mevc (G.
31, Beyit 5). [nūh,]
3. Nūḥa fazlından ‘ināyet ḳılmadı
keştī necād / Ümmetiñ
müstevcib-i ṭufān iden
perverdigār (G. 59, Beyit 10).
[nūḥa, -a]
4. Ol belādan **nūḥa** sen virdiñ nicāt
/ Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (Muh.
4, Beyit 10). [nūḥa, -a]

nuh felegiñ: Dokuz kat gök.

1. (G. 136, Beyit 6). [nuh felegiñ, -iñ
]

nuh felek: Göğün dokuz katı.

1. (G. 52, Beyit 7). [nuh felek,]

2. (G. 126, Beyit 10). [nuh felek,]
3. (G. 131, Beyit 4). [nuh felek,]
4. (G. 154, Beyit 4). [nuh felek,]
5. (G. 169, Beyit 4). [nuh felek,]
6. (G. 177, Beyit 3). [nuh felek,]
7. (G. 179, Beyit 7). [nuh felek,]

nuh külle-yi kâf: Kaf dağının dokuz zirvesi.

1. (G. 126, Beyit 10). [nuh külle-yi kâf,]

nuh pergâr-ı kutb: Dokuz feleğin kutbu, merkezi.

1. (G. 7, Beyit 1). [nuh pergâr-ı kutb,]

nuh tāk-ı eflāk: Dokuz kattan oluşan gökler.

1. (G. 137, Beyit 8). [nuh tāk-ı eflāk,]

nuh tāk-ı muḳarnes: Dokuz kemerli kubbe // dokuz kat göğe işaret etmektedir.

1. (G. 107, Beyit 6). [nuh tāk-ı muḳarnes,]

2. (G. 122, Beyit 4). [nuh tāk-ı muḳarnes,]

nūh vaktidür: Hz. Nuh Peygamberin zamanı.

1. (G. 8, Beyit 4). [nūh vaktidür,]

nuh-felek: Dokuz felek, göğün dokuz katı.

1. Eyleme sehv kılub seng-i ḥadengine siper / Ḥā'il olmaz ol oḥa nuh-felek olsa dereğiñ (G. 136, Beyit 9). [nuh-felek,]

nūh-ı ehl-i beyt: Nuh peygamberin aile fertleri.

1. (G. 95, Beyit 2). [nūh-ı ehl-i beyt,]

nuḳl: Meze, çerez.

1. Çıhan kim nuḳka kand aḥar mecliste nuḳlundan / Tapar her bī-nevā 'uṣṣāk-ı müflis nuḳl-ı şeker baḥş (G. 114, Beyit 2). [nuḳlundan, -u, -n, -dan]

nuḳl-ı şeker: Çerez, meze ve şekerleme.

1. (G. 114, Beyit 2). [nuḳl-ı şeker,]

nukra-yı ḥālīs: Saf gümüş.

1. (G. 159, Beyit 9). [nukra-yı ḥālīs,]

nukt: *Nokta, benek.*

1. Bu **nuktdan** t̄alib-i tevḥide vaḥdetdür ğaraḏ / Şja^c-yı peygamber ʿālem-i vaḥdetde olmaz iŝtibāh (*G. 169, Beyit 10*).
[*nuktdan, -dan*]

nukṭā-yı pergār-ı vaḥdetdir: *Birlik merkezinde bir nokta.*

1. (*G. 143, Beyit 8*). [*nukṭā-yı pergār-ı vaḥdetdir, -dir*]

nukūŝ-ı ḥātemi: *Mührün nakıŝları.*

1. (*Muh. 4, Beyit 20*). [*nukūŝ-ı ḥātemi, -i*]

nūn: *Arap alfabesinin yirmi sekizinci harfi.*

1. Bu elif bu **nūn** bu noḡtabu nuṡk hem / Ma^cnīde bir nūr-ı ḥaḡḡdur gör bu nūrı olma kūr / Bu elif bu **nūn** bu noḡta bu nuṡk hem (*G. 70, Beyit 2*). [*nūn,*]
2. Bu elif bu **nūn** bu noḡta bu nuṡk hem / Ma^cnīde bir nūr-ı ḥaḡḡdur gör bu nūrı olma kūr (*G. 69, Beyit 2*). [*nūn,*]

nūn-ı nübüvvet: *Peygamberlik mührü, emaresi.*

1. (*G. 50, Beyit 3*). [*nūn-ı nübüvvet,*]

nūn-ı nübüvvetden: *Nübüvvet kelimesinin ilk harfi olan nun harfi // nebilerin ilki olan Hz. Muhammet.*

1. (*G. 69, Beyit 1*). [*nūn-ı nübüvvetden, -den*]

nūn-ı nuṡkından: *Hız. Ali'nin sözlerinin en baŝı, baŝlangıcı.*

1. (*G. 121, Beyit 5*). [*nūn-ı nuṡkından, -ı, -n, -dan*]

nūr: *Iŝık, ziya, aydınlık, nur.*

1. Geldi mehdi Himmeti **nūr-ile** doldı kâināt / Dutdı yeddi kiŝver ey mü'min-i dindār t̄ac (*G. 28, Beyit 12*). [*nūr-ile, -ile*]
2. Kör ider ḥuffāŝ görgeç ey ulū'l-ebŝār-ı t̄ac / Geldi mehdi Himmeti **nūr-ile** doldı kâināt (*G. 28, Beyit 11*). [*nūr-ile, -ile*]
3. Őubḥ dem aldı cemālından güneŝ ṡurfa niḡāb / **Nūra** döndi yeryüzi

- açıldı zulmât-ı hicâb (*Muh. 3, Beyit 1*). [*nûra, -a*]
4. Hicâb-ı zulmet oña oldu perde-yi pindâr / Bu **nûr** görmedi ol bî-başar la'îni hasûd (*G. 56, Beyit 6*). [*nûr,]*
5. Her şubh demi şem'î velâyetden alur **nûr** / Şol tāk-ı munakkaşda bu kandil-i muṭallas (*G. 107, Beyit 9*). [*nûr,]*
6. Bu elif bu nûn bu nokta bu nuṭk hem / Ma'nide bir nûr-ı haḳḳdur gör bu **nûr** olma kûr (*G. 69, Beyit 2*). [*nûrî, -i*]
7. Ey dîn güneşi Âḥmed-i Maḥmûd-ı Muḥammed / **Nûr** ile cihâni açub ey şems-i zehâ ruḥ (*G. 44, Beyit 3*). [*nûr,]*
8. Nûr almış ḥāk-i pâyından başîret ehlidir / Pir u şâh-ı velâyet Ḥaydarıdır Himmetî (*G. 182, Beyit 3*). [*nûr,]*
9. Ey dest-i ğaybı **nûr** kâmi bir kenâra çek / Kim başdan aşdı

cümbiş hem yâ 'Alî meded (*G. 58, Beyit 7*). [*nûr,]*

nûr endiren: *Işık indirmek.*

1. (*G. 167, Beyit 7*). [*nûr endiren, -en]*

nûr eyleyeñ: *Aydınlatmak, parlatmak.*

1. (*G. 42, Beyit 3*). [*nûr eyleyeñ, -y, -eñ]*
2. (*G. 166, Beyit 10*). [*nûr eyleyen, -y, -e ñ]*

nûr iden: *Aydınlatmak.*

1. (*G. 89, Beyit 5*). [*nûr iden, -en]*

nûr ider: *Aydınlatmak.*

1. (*G. 65, Beyit 1*). [*nûr ider, -er]*

nûr olmazdı: *Nurlanmak, aydınlanmak, parlamak.*

1. (*G. 123, Beyit 5*). [*nûr olmazdı, -maz, -dı]*

nûr sürer: *Işık dağıtmak.*

1. (*G. 127, Beyit 4*). [*nûr sürer, -er]*

nûra dönder-: *Işıklandırmak, nurlandırmak.*

1. (*G. 149, Beyit 8*). [*nûra dönder,]*

nūra döndi: *Nurlanmak, ışığa karışmak.*

1. (G. 41, Beyit 1). [nūra döndi, -di]

nūra döndi: *Parlamak, ışıkla kaplanmak.*

1. (G. 45, Beyit 10). [nūra döndi, -di]
2. (G. 40, Beyit 1). [nūra döndi, -di]

nūrānī: *Işıklı, nurlu, parlak.*

1. Taht-ı ʿāc üstünde tācıdur giyüb
tabdı qarār / Taht-ı atinde oldı
nūrānī serāyü'l-ʿabūs (G. 106,
Beyit 5). [nūrānī,]

nūr-bahş: *Nur saçan, aydınlık veren.*

1. Üstümüzden maʿşiyet zūlmātını
refʿ itmege / **Nūr-bahş** şāh-ı
encüm Hüsrev-i hāver gerek (G.
139, Beyit 7). [nūr-bahş,]

nūr-ı ʿalī: *Hz. Ali'nin manevi nuru, ışığı.*

1. (G. 56, Beyit 4). [nūr-ı ʿalī,]
2. (G. 133, Beyit 5). [nūr-ı ʿalī,]

nūr-ı ʿāliden: *Hz. Ali'nin manevi ışığı.*

1. (G. 14, Beyit 14). [nūr-ı ʿāliden,-
den]
2. (G. 103, Beyit 7). [nūr-ı ʿāliden, -
den]

3. (G. 121, Beyit 7). [nūr-ı ʿāliden, -
den]

4. (G. 141, Beyit 12). [nūr-ı ʿāliden, -
den]

nūr-ı allahı: *Allah'ın nuru, ışığı.*

1. (G. 44, Beyit 1). [nūr-ı allahı, -ı]
2. (G. 43, Beyit 1). [nūr-ı allahı, -ı]

nūr-ı ʿarşullah: *Göğün en yüksek katındaki Allah'ın nuru, ışığı.*

1. (G. 80, Beyit 5). [nūr-ı ʿarşullah,]

nūr-ı ʿayn: *Gözün nuru, ışığı.*

1. (G. 165, Beyit 2). [nūr-ı ʿayn,]

nūr-ı ʿaynı: *Gözün nuru, ışığı.*

1. (G. 189, Beyit 8). [nūr-ı ʿaynı, -ı]

nūr-ı ʿayānım: *Gözün nuru, ışığı.*

1. (G. 158, Beyit 5). [nūr-ı ʿayānım, -
ım]

nūr-ı duhān: *Aydınlık ve duman.*

1. (G. 166, Beyit 9). [nūr-ı duhān,]

nūr-ı ehaddur: *Birlik nuru, birlik ışığı.*

1. (G. 62, Beyit 2). [nūr-ı eḥaddur, -dur]

nūr-ı haḳḳdan: İlahi ışık, Allah'ın nuru.

1. (G. 142, Beyit 1). [nūr-ı haḳḳdan, -dan]

nūr-ı haḳḳdur: Allah'ın nuru, ilahi nur.

1. (G. 69, Beyit 2). [nūr-ı haḳḳdur, -dur]

nūr-ı haḳḳıñ: Allah'ın nuru, ışığı.

1. (G. 186, Beyit 6). [nūr-ı haḳḳıñ, -ıñ]

nūr-ı ḥālīḳ-ı cebbār: Kudret ve ululuk sahibi yaratıcının ilahi ışığı.

1. (G. 28, Beyit 6). [nūr-ı ḥālīḳ-ı cebbār,]

nūr-ı ḥālīḳ-ı cebbār-ı tāc: Kudret ve ululuk sahibi yaratıcının ilahi ışığının tacı.

1. (G. 28, Beyit 6). [nūr-ı ḥālīḳ-ı cebbār-ı tāc,]

nūr-ı ḥudā: Allah'ın nuru, ışığı.

1. (G. 183, Beyit 1). [nūr-ı ḥudā,]

nūr-ı ḥudāy: Allah'ın nuru, ışığı.

1. (G. 86, Beyit 1). [nūr-ı ḥudāy, -y, -ı]

nūr-ı ḥurşid-i kamer: Güneş ve ayın ışığı.

1. (G. 188, Beyit 2). [nūr-ı ḥurşid-i kamer,]

nūr-ı ilah: Allah'ın nuru, ışığı.

1. (Muh. 2, Beyit 17). [nūr-ı ilah,]

nūr-ı meh-i āftāb: Güneş ve ayın ışığı.

1. (G. 159, Beyit 10). [nūr-ı meh-i āftāb,]

nūr-ı mihr-i murtazādan: Hz. Ali'nin güneşinin ışığı.

1. (G. 61, Beyit 10). [nūr-ı mihr-i murtazādan, -dan]

nūr-ı mihr-i şāh: Hz. Ali'nin güneşinin ışığı.

1. (G. 124, Beyit 8). [nūr-ı mihr-i şāh,]

nūr-ı pertevinden: Işığın parlaklığı.

1. (G. 111, Beyit 5). [nūr-ı pertevinden, -i, -n, -den]

nūr-ı şafā: Gönül huzurunun ışığı, parlaklığı.

1. (G. 44, Beyit 1). [nūr-ı şafā,]

nūr-ı şafā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beyt'in safasının, huzurunun ışığı.

1. (G. 19, Beyit 8). [nūr-ı şafā-yı ehl-i beyt,]

nūr-ı şāh-idi: Hz. Ali'nin ışığı, nuru.

1. (G. 124, Beyit 1). [nūr-ı şāh-idi, --i, -di]

nūr-ı şem': Mumun ışığı.

1. (G. 157, Beyit 5). [nūr-ı şem',]

nūr-ı şem'-i muşafādur: Mustafa'nın çerağının ışığı // hz. Muhammed'in İslam ateşiyle yaktığı meşalenin ışığı.

1. (G. 89, Beyit 6). [nūr-ı şem'-i muşafādur, -dur]

nūr-ı tecelliden: İlahi nurun görünmesi, ortaya çıkması.

1. (G. 105, Beyit 11). [nūr-ı tecelliden, -den]

nūr-ı vāhiddür: Allah'ın birliğinin ışığı.

1. (G. 5, Beyit 1). [nūr-ı vāhiddür, -dür]

2. (G. 16, Beyit 8). [nūr-ı vāhiddür, -dür]

3. (G. 89, Beyit 2). [nūr-ı vāhiddür, -dür]

nūr-ı velāyetden: Veliliğin ışığı , veliliği gösterir işaret // hz. Ali.

1. (G. 6, Beyit 3). [nūr-ı velāyetden, -den]

2. (G. 42, Beyit 3). [nūr-ı velāyetden, -den]

3. (G. 41, Beyit 3). [nūr-ı velāyetden, -den]

4. (G. 80, Beyit 4). [nūr-ı velāyetden, -den]

5. (G. 92, Beyit 3). [nūr-ı velāyetden, -den]

6. (G. 91, Beyit 3). [nūr-ı velāyetden, -den]

7. (G. 117, Beyit 9). [nūr-ı velāyetden, -den]

nūr-ı velāyetdür: Veliliğin ışığı , veliliği gösterir işaret // hz. Ali.

1. (G. 46, Beyit 2). [nūr-ı velāyetdür, -dür]

nūr-ı velāyeti: *Veliliğin ışığı , veliliği gösterir işaret // Hz. Ali.*

1. (G. 43, Beyit 2). [*nūr-ı velāyeti, -i*]

nūr-ı velāyetinden: *Veliliğin ışığı , veliliği gösterir işaret // Hz. Ali.*

1. (Muh. 1, Beyit 4). [*nūr-ı velāyetinden, -i, -n, -den*]

nūr-ı zāhir ol: *Meydana çıkan ışık ol.*

1. (G. 149, Beyit 11). [*nūr-ı zāhir ol,]*

nūr-ı zāt-ı hākkdur: *Allah'ın varlığının ışığı.*

1. (G. 92, Beyit 1). [*nūr-ı zāt-ı hākkdur, -dur*]

nūr-ı ziyā-yı māh-ı münevverdür: *Parlak ayın parlaklığının ışığı.*

1. (G. 74, Beyit 4). [*nūr-ı ziyā-yı māh-ı münevverdür, -dür*]

nūr-ı zulmet: *Karanlığın, gecenin ışığı.*

1. (G. 110, Beyit 7). [*nūr-ı zulmet,]*
2. (G. 70, Beyit 2). [*nūr-ı zulmet,]*

nūr-pāş: *Işık ve nur saçmak.*

1. Şāh-ı encüm hüsrev-i zerrin-siper hükmindedir / Zer-fişān u

tāc-bağş u nūr-pāş (G. 70, Beyit 5). [*nūr-pāş,]*

nuşret: *Yardım.*

1. ‘Alidür fırça-yı ebrāra hākkdan nāşir u nuşret / ‘Alidür zümre-yi eşrāra hākkdan hālik-i kātıl (G. 145, Beyit 7). [*nuşret,]*

2. Ki bugün bir köri eşrār ey ebzār-ı tāc / ‘Aşkına berdār olan Manşūr tek nuşret tapar (G. 28, Beyit 7). [*nuşret,]*

nuşret buldı: *Başarı sağlamak. zafer kazanmak; Allah'ın yardımını almak.*

1. (G. 130, Beyit 9). [*nuşret buldı, -dı]*

nuşret tapar: *Yardım bulmak.*

1. (G. 28, Beyit 8). [*nuşret tapar, -ar]*

nuşret virici: *Yardım etmek.*

1. (G. 60, Beyit 3). [*nuşret virici, -ici]*

nuşet-i ‘avn-ı mu‘in: *Yardımcı olan Allah'ın yardımı.*

1. (G. 188, Beyit 1). [nuşret-i ‘avn-i mu‘în,]

nuşret-i naşrun min allah: Zafer Allah'ın yardımışdır. Nasrun minallâhi ve fethun karîb (karîbun) Şeklindeki Saff suresi 13. ayeti.

1. (Muh. 4, Beyit 2). [nuşret-i naşrun min allah,]

nuşret-i naşrun min allah: Zafer Allah'ın yardımışdır. Nasrun minallâhi ve fethun karîb (karîbun) Şeklindeki Saff suresi 13. ayeti.

1. (Muh. 4, Beyit 2). [nuşret-i naşrun min allah,]

nüş eyleyen: İçmek.

1. (G. 79, Beyit 12). [nüş eyleyen, -y, -en]

nüş kıl: İç.

1. (G. 81, Beyit 10). [nüş kıl,]

nüş-ı aşk: Aşk şarabı.

1. (Muh. 3, Beyit 21). [nüş-ı aşk,]

nüş-ı cân: Can şarabı.

1. (G. 37, Beyit 2). [nüş-ı cân, --1]

nüş-ı rāhat: Şarabın verdiği rahatlık, huzur.

1. (G. 82, Beyit 3). [nüş-ı rāhat,]

nutk: Konuşma, söz, kelâm.

1. Nutkdur ol şāhbāz-ı āşiyān-ı ma‘rifet / Ferşden bu nutk ‘arşa dem-be-dem eyler hürüc (G. 18, Beyit 2). [nutkdur, -dur]

2. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı ervāh / ‘Alidür her şeyiñ **nutkında** nāṭık (G. 36, Beyit 4). [nutkında, -ı, -n, -da]

3. Nutka gel cisminde cânıñ varsa ey ādemī / Dem-be-dem kıl cân-ı dilden ḥazret-i cânān medḥ (G. 38, Beyit 5). [nutka, -a]

4. Himmeti itdüğe medḥinde ‘Aliniñ muttaşıl / Tūṭi-yi guyā kimi **nutkundan** āḥir cüyķand (G. 51, Beyit 11). [nutkundan, -u, -n, -dan]

5. Ḥilkat-ı ḥalka dem-i Ḥaydardan oldı nefḥ-i rüh / **Nutkdur** pes mebde-i mi‘āt-ı cism-i cânımız (G. 96, Beyit 6). [nutkdur, -dur]

6. Bu idi **nuṭṭkında** zıkrı dāimā / Yā
‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (*Muh. 4, Beyit 15*). [*nuṭṭkında, -ı, -n, -da*]
7. Nuṭṭkdur ol şāhbāz-ı āşiyān-ı
ma‘rifet / Ferşden bu **nuṭṭk** ‘arşa
dem-be-dem eyler ḥurūc (*G. 18, Beyit 2*). [*nuṭṭk,]*
8. Ceng içinde dem-be-dem **nuṭṭk**
açıldı nāṭıklar kimi / Söyleşürdi
sordı Ḥaydar-ilen düldül u
hancer ḥadīş (*G. 25, Beyit 12*).
[*nuṭṭk,]*
9. Bu elif bu nūn bu nokṭa bu **nuṭṭk**
hem / Ma‘nīde bir nūr-ı ḥaḳḳdur
gör bu nūrı olma kūr (*G. 69, Beyit 2*). [*nuṭṭk,]*
10. ‘Ālem-i ḳudretde anıñ **nuṭṭk** u
ḥubbı Cebre’ıl / ‘Ālem-i ḳuvvetde
anıñ şabḥasıdur nefḥ-i şūr (*G. 69, Beyit 9*). [*nuṭṭk,]*
11. Bülbül kimi her gül ki oḥur ‘aşḳ
ile medḥiñ / Çün çemen-i bād-ı
şabā **nuṭṭk** anıñ müşk-feşāndur (*G. 72, Beyit 11*). [*nuṭṭk,]*
12. Şol ‘alīm-i ‘ālim-i ‘allām-ı a‘lem
sırr-ı ḥaḳḳ / **Nuṭṭku** anıñ bāb-ı
ḥikmet ḳuflına dendānedür (*G. 73, Beyit 9*). [*nuṭṭku, -u*]
13. Kūy-ı kelb-i āsitānı ‘arş u **nuṭṭk**
Cebre’ıl / Şol cemāl-i bā-kemāl
levḥ-ile Ḳur’ānımız (*G. 96, Beyit 2*). [*nuṭṭk,]*
14. Ol **nuṭṭk** āyesi ‘ālem-i ḳudrette
‘Alīdür / Tāc u ser-i ser-leşker-i
ervāḥ-ı muḳaddes (*G. 107, Beyit 10*). [*nuṭṭk,]*
15. Ḥaşşa anıñdur şihāvet hem
şecā‘at pey **nuṭṭk** / Bu cihetden
gāh iḥsān eyledi gāh savāş (*G. 112, Beyit 3*). [*nuṭṭk,]*
16. Nuṭṭk anıñ küntü kenzen bābına
miftāḥ-ı ḡayb / Andan oldu
kāināta ma‘nīde izḥār-ı ḥaḳḳ (*G. 135, Beyit 2*). [*nuṭṭk,]*
17. Olmaya tā kim bu **nuṭṭkuñ** bend
ola vaḳt-i su‘āl / Ḳalmaya ol dem
mecālīñ ḳalasıñ ḥār u ḥicil (*G. 144, Beyit 4*). [*nuṭṭkuñ, -uñ*]

18. Var ise **nuṭkuñ** kelāmullah-ı nāṭık
şerhin it / Bu cihetden kim anıñ
evşāfidur ḥayru'l-kelām (G. 151,
Beyit 9). [nuṭkuñ, -uñ]
19. Hilkat kūyına ḥaḳḳdan vāsıta aşk
oldı **nuṭk** / Bu cihetden emr-i nūn
kāfı gözler gözlerim (G. 153, Beyit
2). [nuṭk,]
20. Añla bu ʿilmi eyā ʿālemde
ʿirfānım deyen / Dilde **nuṭk** oldur
şafā-yı ḳalb olur nūr-ı ʿayn (G.
165, Beyit 2). [nuṭk,]
21. Zikriñ bu **nuṭkı** ey ḳavm yetmiş
iki kez el-yevm / ʿilmiñ ḥişārına
der kimdir ʿAliden özge (G. 174,
Beyit 6). [nuṭkı, -ı]
22. Sensen bugün ey Himmeti ol ḥızr
maḳāmı / **Nuṭkuñdan** aḥar
çeşme-yi ḥayvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 12). [nuṭkuñdan, -uñ, -dan]
23. Nuṭkuñu bil ḥaḳḳ-şināsı sāde-
levḥ-i şādık ol / Ḥaḳḳ yolunda
küfr-i muṭlaḳdur şifāt-ı zerḳ-ı
şeyd (G. 47, Beyit 3). [nuṭkuñu, -
uñ, -u]
24. Anıñ-çün ölmedi ʿisā aña **nuṭkum**
didi ḥālik / Vücūdu ruʿyete
gelmez bu nuṭk-ı bī-nişān ölmez
(G. 85, Beyit 4). [nuṭkum, -u, -m]
25. Nuṭk-ilen ruh-ı nefis bir şey-i
vāḥiddir bular / Kimse bu esrāra
irmez bir muʿammādur nefes (G.
110, Beyit 5). [nuṭk-ilen, --ile, -n]
26. ʿAlī **nuṭkundan** olmışdur vücūd-ı
ʿālem-i Ādem / Yaḳın kim bil
ḥaḳıkatde ʿAlidür mazhar-ı cāmiʿ
(G. 124, Beyit 2). [nuṭkundan, -u, -
n, -dan]
27. Ḳaddin kim mazhar-ı külli
ʿacāibdir bi-ḳavl-i ḥaḳḳ / Olur
āḥirde külli şeyʿ ʿAliniñ **nuṭkına**
rāciʿ (G. 124, Beyit 3). [nuṭkına, -ı,
-n, -a]
28. Buldı **nuṭkundan** anıñ ḥızr-ı
mesihā zindelik / Ḥaydar ol zāt-ı
revān-perverdür ey şāhib-i cūd
(G. 142, Beyit 3). [nuṭkundan, -u, -
n, -dan]
29. Nuṭkıñı senden ala ḳahr-ile
ḳahhār-ı ḡayūr / Olasın ḥayvān-ı

şāmit şermsār u münfa‘il (G. 144, Beyit 5). [nuṭkıñı, -ıñ, -ı]

30. Hem şavtam hem **nuṭkum** hem ‘ahdim hem şıdık / Terkīb-i ‘ale’t-tafsıl hem müfred u icmālem (G. 155, Beyit 4). [nuṭkum, -um]

31. Hergiz anıñ vaqt-i hācet **nuṭkına** lā gelmedi / Şandı sāiller mükerrer bu söze haqqdır güvāh (G. 169, Beyit 6). [nuṭkına, -ı, -n, -a]

nuṭk kılmasa: Konuşmak, söz söylemek.

1. (G. 38, Beyit 4). [nuṭk kılmasa, -ma, -sa]

nuṭka çıhan: Konuşmaya başlamak., konuşma yapmak.

1. (G. 114, Beyit 2). [nuṭka çıhan, -an]

nuṭka gel: Konuş!, söyle!.

1. (G. 52, Beyit 11). [nuṭka gel,]

nuṭka geldi: Dile gelmek, konuşmak.

1. (G. 40, Beyit 9). [nuṭka geldi, -di]
2. (G. 152, Beyit 5). [nuṭka geldi, -di]

3. (G. 184, Beyit 11). [nuṭka geldi, -di]

nuṭka gelüb: Konuşmaya başlamak.

1. (G. 117, Beyit 4). [nuṭka gelüb, -üb]

nuṭk-baḥş-i ‘alīdür: Söz, kelam bağışlayan Ali.

1. (G. 96, Beyit 13). [nuṭk-baḥş-i ‘alīdür, -dür]

nuṭk-ı ābdārı: Güzel, hoş, ağıdalı söz.

1. (G. 104, Beyit 12). [nuṭk-ı ābdārı, -ı]

nuṭk-ı ‘alīden: Hz. Ali'nin sözü.

1. (G. 69, Beyit 5). [nuṭk-ı ‘alīden, -den]

2. (G. 35, Beyit 1). [nuṭk-ı ‘alīden, -den]

3. (G. 49, Beyit 4). [nuṭk-ı ‘alīden, -den]

4. (G. 52, Beyit 11). [nuṭk-ı ‘alīden, -den]

5. (G. 65, Beyit 10). [nuṭk-ı ‘alīden, -den]

6. (G. 81, Beyit 10). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
7. (G. 37, Beyit 11). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
8. (G. 100, Beyit 2). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
9. (G. 116, Beyit 7). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
10. (G. 133, Beyit 6). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
11. (G. 161, Beyit 12). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
12. (G. 173, Beyit 1). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]
13. (G. 177, Beyit 9). [nuṭḡ-ı ‘alīden, -den]

nuṭḡ-ı ‘Alīdir: Hz. Ali'nin sözleri.

1. (G. 150, Beyit 4). [nuṭḡ-ı ‘alīdir, -dir]
2. (G. 56, Beyit 5). [nuṭḡ-ı ‘alīdür, -dür]

nuṭḡ-ı ‘allemu’l-esmā: “Allah Adem’e bütün isimleri öğretti. Sonra onları önce meleklerle arz edip: Eğer siz sözünüzde sadık iseniz, şunların isinlerini bana

bildirin, dedi.” (Bakara 2/31) ayetinden iktibastır.

1. (G. 59, Beyit 9). [nuṭḡ-ı ‘allemu’l-esmā,]

nuṭḡ-ı ‘aşk-ile: Aşkın ışığı.

1. (Müsebba 1, Beyit 24). [nuṭḡ-ı ‘aşk-ile, -ile]

nuṭḡ-ı cān: Söze can vermek.

1. (G. 10, Beyit 11). [nuṭḡ-ı cān,]

nuṭḡ-ı cān-bahş: Can bağışlayan söz.

1. (Muh. 3, Beyit 11). [nuṭḡ-ı cān-bahş,]

nuṭḡ-ı cān-bahş-ı ‘alīden: Hz. Ali'nin can bağışlayan sözleri.

1. (G. 77, Beyit 5). [nuṭḡ-ı cān-bahş-ı ‘alīden, -den]

nuṭḡ-ı cān-bahşından: Can bağışlayan söz.

1. (G. 22, Beyit 10). [nuṭḡ-ı cān-bahşından, -ı, -n, -dan]

nuṭḡ-ı cānım: Can veren söz.

1. (G. 158, Beyit 3). [nuṭḡ-ı cānım, -ım]

nutk-ı cān-perver: *Ruhu beseleyen, gönlü açan söz.*

1. (G. 32, Beyit 7). [nutk-ı cān-perver,]

nutk-ı destîfî: *Söz ve el.*

1. (Muh. 3, Beyit 22). [nutk-ı destîfî, -îñ]

nutk-ı ezeli: *Başlangıcı, söylenişi çok eski olan söz.*

1. (G. 72, Beyit 6). [nutk-ı ezeli,]

nutk-ı faşîh u mesîh: *İsa peygamberin düzgün, açık ve kusursuz konuşması.*

1. (G. 159, Beyit 5). [nutk-ı faşîh u mesîh,]

nutk-ı fermān-ı muhammed: *Hz. Muhammed'in buyruğunun sözleri.*

1. (G. 131, Beyit 7). [nutk-ı fermān-ı muhammed,]

nutk-ı gūyādur: *Söz söyleyen, konuşan.*

1. (G. 110, Beyit 2). [nutk-ı gūyādur, -dur]

nutk-ı gūyāsî: *Konuşan söz.*

1. (G. 141, Beyit 6). [nutk-ı gūyāsî, -s, -î]

nutk-ı hakk: *Allah'ın sözü; ilahi söz.*

1. (G. 55, Beyit 9). [nutk-ı hakk,]

nutk-ı hakkam: *Allah sözü.*

1. (G. 50, Beyit 10). [nutk-ı hakkam, -am]

nutk-ı hakkdan: *Allah kelamı.*

1. (G. 157, Beyit 9). [nutk-ı hakkdan, -dan]

nutk-ı hayāt: *Can veren söz.*

1. (G. 152, Beyit 1). [nutk-ı hayāt,]
2. (G. 168, Beyit 6). [nutk-ı hayāt,]

nutk-ı haydar: *Haydar'ın sözü; Hz. Ali'nin sözü.*

1. (G. 49, Beyit 1). [nutk-ı haydar,]

nutk-ı haydardan: *Haydar'ın (Hz. Ali'nin) sözü.*

1. (G. 65, Beyit 9). [nutk-ı haydardan, -dan]

nutk-ı hem-dem: *Arkadaş sözü.*

1. Ey kelāmullah-ı nāṭıķ **nutķ-ı hem-dem** yā ‘Alī / Ey Ḥaķķıñ esrārına hem-rāz-ı hem-dem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 1).

nutķ-ı ibn-i meryem: Meryem oğlu İsa'nı sözü, konuşması.

1. (Muh. 1, Beyit 10). [nutķ-ı ibn-i meryem,]

nutķ-ı kelām: Söz ve konuşma.

1. (G. 69, Beyit 3). [nutķ-ı kelām,]

nutķ-ı kelāmullahdan: Allah kelamı olan Kur'an'ı aktaran konuşmacı.

1. (G. 179, Beyit 10). [nutķ-ı kelāmullahdan, -dan]

nutķ-ı kerāmet: Mucizeler ortaya koyan söz.

1. (G. 95, Beyit 2). [nutķ-ı kerāmet,]

nutķ-ı pāk: Temiz, pak söz.

1. (G. 85, Beyit 8). [nutķ-ı pāk,]

nutķ-ı pāki: Temiz düşünce, temiz söz.

1. (G. 18, Beyit 1). [nutķ-ı pāki, -i]

nutķ-ı pāk-ı murtażādan: Hz. Ali'nin temiz, pak sözleri.

1. (G. 35, Beyit 4). [nutķ-ı pāk-ı murtażādan, -dan]

nutķ-ı pākiñ: Güzel söz.

1. (Muh. 3, Beyit 22). [nutķ-ı pākiñ, -iñ]

nutķ-ı pākinden: Saf, temiz söz.

1. (G. 166, Beyit 4). [nutķ-ı pākinden, -i, -n, -den]

nutķ-ı rūhullāh-ı cāvidāniyüz: Allah'ın sonsuza dek konuşan ruhuyuz.

1. (G. 8, Beyit 12). [nutķ-ı rūhullāh-ı cāvidāniyüz,]

nutķ-ı sūret-i ma‘nī: Mana dünyasının sesi.

1. (G. 56, Beyit 12). [nutķ-ı sūret-i ma‘nī,]

nüzül: Aşağıya inme.

1. Muştafā u murtażā şanında ḥaķķdan **nüzül** / Āyet-i “Nasru’n-min Allah ma‘niyi fetḥ-i ḳarīb” (G. 5, Beyit 2). [nüzül,]

nüzül eylemez: İnmek.

1. (G. 147, Beyit 9). [nüzül eylemez, -mez]

nüzül kıldı: *İnmek.*

1. (G. 99, Beyit 11). [nüzül kıldı, -dı]

nuzül oldu: *İnmek.*

1. (G. 13, Beyit 2). [nüzül oldu, -dı]
2. (Müsebba 1, Beyit 20). [nuzül oldu, -dı]

nuzül-ı hakk: *Allahtan inen, indirilen.*

1. (Mur. 1, Beyit 17). [nuzül-ı hakk,]

nuzül-ı vahy-i ‘arşullah: *Allah katından ilahi haberlerin indirilmesi.*

1. (G. 128, Beyit 4). [nuzül-ı vahy-i ‘arşullah,]

nükte: *Herkesin anlayamadığı ince mana, bir söz ve ibareden remiz ve işaretle sezdirilen şey; iyi düşünülen dakik manalı zarif söz, mazmun.*

1. Hazretinden çün başar tek **nüktesi** olmaz kabül / Pes ne gördi kim ene'l hakk söyledi hallâcınız (G. 98, Beyit 11). [nüktesi, -s, -i]

2. Didin ki ana Ādeme evvel şeh-i merdân / Kim bilmese bu **nükteni** Ādem demek olmaz (G. 97, Beyit 7). [nükteni, -n, -i]

nükte-yi pinhân: *Gizli anlamlar içermek.*

1. (G. 8, Beyit 2). [nükte-yi pinhân,]

O

o: Teklik üçüncü şahıs zamiri.

1. Kim gönül virse **oña** bir bî-ḥaber-i dīvānedür / Gösterür cilve perî şeklinde ol merdüm-firîb (G. 73, Beyit 2). [oña, -ñ, -a]
2. Baḥr-ı vaḥdet kim **onuñ** emvâcudur bu kâ'inât / Menba' ol baḥr-ı bî-pâyân bizden kıl taleb (G. 8, Beyit 3). [onuñ, -nuñ]
3. Maḳbûl-ı ḥaḳḳ degildür **onuñ** kılduḡı salât / Kim âl-i Ḥaydarı özine kıble bilmedi (G. 11, Beyit 11). [onuñ, -nuñ]
4. Oḡur şifât-ı medḥiñ **onuñ** ḥayy-yi lâ-yemût / Hükmünde devr-i ḡazâ u ḳader mevt hem ḥayât (G. 13, Beyit 10). [onuñ, -nuñ]
5. 'Alidür hâcesi dârü'l-emāniñ / **Oña** ḳul düşdi her kim oldı âzād (G. 48, Beyit 15). [oña, -ñ, -a]
6. 'Adū girmez elif tek ey muvaḥḥid zâtına ḥaḳḳiñ / Vücüd-ı ferd **onuñ** gevher-i deryâ-yı vaḥdetdür (G. 80, Beyit 8). [onuñ, -nın]
7. Cām-ı in'âm-ı 'Aliden olmuşuz mest u ḥarâb / Ravzâ-yı cennetde **onuñ** cür'asından ḥür mest (G. 22, Beyit 7). [onuñ, -nuñ]
8. Her nebî kim geldi ḥaḳḳdan hem **onuñla** biledür / Maḗzar-ı ḥaḳḳ sırr-ı zât ol şāḥib-i devrāna baḡ (G. 41, Beyit 10). [onuñla, -nuñ, -la]
9. Olmasa her şeyḡ şūfî ger 'Aliniñ peyrevi / Azdurur deşt-i zelâletde **onı** mekrile ḡul (G. 147, Beyit 10). [onı, -nı]
10. Söyle **onuñ** medḥini zülkelām kıyâmet günü / Var ise meyl eger şol ḳadeḡ-i kevşere (G. 177, Beyit 10). [onuñ, -nuñ]
11. Oña bu külli maḥlûḳât-ı 'âlem / Musahḥardur "bi'avn-i rabb-i vahhâb" (G. 2, Beyit 3). [oña, -ñ, -a]
12. Oña kim Ḥaydar imâm olmasa islâm olmaz / Virse bir günde

- eger Aḥmede biñ kez şalavāt (G. 14, Beyit 8). [oña, -ñ, -a]
13. Oña bu küll-i maḥlūkāt-ı ‘ālem / Musahḥhardur “bi‘avn-i rabb-i vahhāb” (G. 2, Beyit 3). [oña, -ñ, -a]
14. ‘Alīdür “ḥāzen-i kenz-i ilāhi” / **Onuñ** muhtācıdur sulṭān-ı dārāb (G. 2, Beyit 8). [onuñ, -nuñ]
15. Reh-nümā **oldur** cihanda ‘ādil u ma‘şüm ola / Muḳtedā-yı ḳavm-i islām olmaya ḳaddar-ı ḳalb (G. 4, Beyit 6). [oldur, -l, -dur]
16. Mü’min oldur ki ola **onuñ** ḳavl-i faşih muttaşıl / Ehl-i imān olmadı hergiz bed güftār-ı ḳalb (G. 4, Beyit 5). [onuñ, -nuñ]
17. Ḥikmet u ḳudret **olar** ḥükmündedür bu cism u cān / Ḥaḳḳ deminden illet-i isyāna onlardur ṭaleb (G. 5, Beyit 3). [olar, -lar]
18. Tā vaşı ḳıldı veliyullahı şāh-ı enbiyā / Oḫıdı **onda** velāyet ḥuṭbesin oldı ḥaṭib (G. 5, Beyit 5). [onda, -n, -da]
19. Muttaşıl ḥān-ı velāyetden **oña** ḥelvā naşib / Her kimiñ ki müşkili ḥall oldı Ḥaydardan gelür (G. 9, Beyit 9). [oña, -ñ, -a]
20. Himmetiniñ ḥāceti senden budur ḳıl yā ‘Alī / Bir dil u dānā **oña** bir dīde-i bīnā naşib (G. 9, Beyit 12). [oña, -ñ, -a]
21. Kim ḥalefdür Ādem evlādında kimdür nā-ḥalef / Cümle rüşendür **onuñ** ‘ilmine sırr-ı ümm u eb (G. 3, Beyit 5). [onuñ, -nuñ]
22. Şüret-i sikke ḥarām oldı **oña** şavm u şalavāt / Kim ki o ḳible-yi imāna perestiş ḳılmaz (G. 14, Beyit 9). [oña, -ñ, -a]
23. Onuñ tiğıdur āfāt-ı semāvi / Yere gögden ener zīrā beliyyāt (G. 15, Beyit 6). [onuñ, -nuñ]
24. ‘Alī dergāhıdur ṭūr-ı ḥaḳīḳat / Ḳılur yüz miñ kelīm **onda** münācāt (G. 15, Beyit 11). [onda, -n, -da]
25. ‘Uşşāḳa özge **ondan** dād-resin ne ḥācet / Aşıldı dil-rübāniñ dildār-ı

- ķāmetinden (G. 12, Beyit 6).
[ondan, -n, -dan]
26. Himmetiniñ yā ‘Alī maķşūd-ı
dīdārıñ gören / Sensiz bin dünyā
ħarām olsun **oña** hem aħret (G.
17, Beyit 13). [oña, -ña, -a]
27. Mü’min oluban ķalbine imān
dolur el-ħaķķ / **Onun** ki ider
cānına bu ma‘nī sīrāyet (G. 21,
Beyit 8). [onun, -nun]
28. Ne atın oynadur her ħar tabī‘at /
Besātinde **onuñ** māt oldu leylāc
(G. 29, Beyit 7). [onuñ, -nuñ]
29. Asdı bir ķandil-i zer tāk-ı
felekden dest-i ğayb /
Şu‘lesinden zer nigār oldu **onuñ**
eyvān şubħ (G. 40, Beyit 6).
[onuñ, -nuñ]
30. Onuñ muħıbbine dārü’l-ķarār
şadr-ı cinān / Anıñ ‘aduvvına oldu
maķām-ı nār u saķar (G. 67, Beyit
7). [onuñ, -nuñ]
31. Ehl-i beyte kim ķiyāmetde
temessük eylese / Her ħaķāsından
onuñ hüdā-yı bī-niyāz (G. 83,
Beyit 11). [onuñ, -nuñ]
32. Cemāl-i ‘aşķ bir āyinedür kim /
Oña zeng-i dālālet hāyil olmaz (G.
88, Beyit 6). [oña, -ña]
33. Fi’l-meşel bir beyzedür destinde
onuñ felek / Çarħ-ı gerdün
günbed-i devvār tā ħeddād göz
(G. 89, Beyit 9). [onuñ, -nuñ]
34. A‘mā bu aftāb-ı zevķi görmez / Ki
almışdur **onuñ** āyinesiñ pās (G.
104, Beyit 10). [onuñ, -nuñ]
35. Her kim **onuñ** kıymaz mene şıdķ-
ile olsa ayāz / Tālī‘i mes‘ūd işi
Maħmūd olur bil ‘āķıbet (G. 17,
Beyit 10). [onuñ, -nuñ]
36. Şol ‘Alī ‘ālī kim deryā-yı tığından
onuñ / Dutdı bir demde serāser
‘arşa-yı meydān-ı mevc (G. 31,
Beyit 9). [onuñ, -nuñ]
37. Şāhbāz-ı evc u ednā ‘Alidür kim
uçar / Şevķ-ilen **onuñ** hevāsında
hümā-yı zü’l-cenāħ (G. 35, Beyit
2). [onuñ, -nuñ]

38. ‘Alidür ol ki dîn-i enbiyânîñ /
Demi tığında **onuñ** tapdı işlâh (G.
36, Beyit 7). [onuñ, -nuñ]
39. ‘Alidür ol oğullar onı Haydar /
Onuñ kırbine irmez hiç seyyâh
(G. 36, Beyit 11). [onuñ, -nuñ]
40. Tal‘atı nūr-ı velāyetden
mücellādur **onuñ** / Gökyüzünden
şüret-i āyine-yi tābāna baḡ (G. 41,
Beyit 3). [onuñ, -nuñ]
41. Cānında her kuluñ ki ‘Alī ‘aşkı
olmasa / Bir mülke benzer **onuñ**
pādişāhı yoḡ (G. 43, Beyit 5).
[onuñ, -nuñ]
42. Şeytan çerisi çapdı **onun** şehir-i
kişverin / Zirā yakîn u şıdḡ u
şafādan sipāhı yoḡ (G. 43, Beyit
9). [onun, -nuñ]
43. Kim **onuñ** na‘leyn-i pāyı tāc-ı
serdür Ādeme / Ey berāder bu
cehetdendür elif üstünde med (G.
50, Beyit 4). [onuñ, -nuñ]
44. ‘İlm u ḡilm u keşf u cūd u ḡarb
onundur tamām / Müdde‘ī
onunla eyler bes burhān-ile baḡs
- (G. 26, Beyit 9). [onundur, -nun, -
dur]
45. ‘İlm u ḡilm u keşf u cūd u ḡarb
onundur tamām / Müdde‘ī
onunla eyler bes burhān-ile baḡs
(G. 26, Beyit 9). [onunla, -nun, -la
]
46. Siḡr-ile iblīs şeytāndur **onuñla**
Himmeti / Sāḡirī ki eylese Mūsī-
yi ‘imrān-ile baḡs (G. 26, Beyit
12). [onuñla, -nuñ, -la]
47. Bir kefendür çün **oña** yoldaş olan
bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destāri hiç (G. 33, Beyit
7). [oña, -ñ, -a]
48. Kılmadı imdād **oña** cem‘ itdüḡi
dīnārı hiç / Çekme Kārūn tek
cihānda renc genc u meyl için
(G. 33, Beyit 9). [oña, -ñ, -a]
49. Velāyet leşkeriniñ şehsuvār-ı şīr-
i yezdāndur / **Oña** ḡaḡḡdan
‘aḡādur zūlfikār u düldül ü zehrā
(G. 75, Beyit 2). [oña, -ñ, -a]
50. Oña ḡaḡḡdan ‘aḡādur zūlfikār u
düldül ü zehrā / Velāyet
leşkeriniñ şeh-suvār-ı şīr-i

- yezdāndur (G. 74, Beyit 2). [oña, -
ñ, -a]
51. Tā kırşandı dīn-i Aħmed ‘aşķına
Ėaydar kılıç / **Oña** gönderdi
semādan Ėālīķ-ı ekber kılıç (G. 34,
Beyit 1). [oña, -ñ, -a]
52. Himmetī dūnyā meyi ‘aşķıları
mest eylemez / Ne felek Ėum-ı
şarāb olsa **oña** ‘ummān ķadeĖ (G.
37, Beyit 12). [oña, -ñ, -a]
53. Bu munca ķuvvet u ķudret ki
luķfitdi **oña** yezdān / Ėilāf-ı emr
ondan bir ser-i mū olmadı şādir
(G. 66, Beyit 6). [oña, -ñ, -a]
54. ‘Āciz oldu dūşdı pervāz
eylemekden cān ķuşı / **Oña**
lūtfundan cināĖ-ı şevķ bāl u per
gerek (G. 139, Beyit 8). [oña, -ñ, -a
]
55. Oña aĖlāķ-ı elķāf-ı mūrūvvet /
Müsellemdür müsellemdür
müsellem (G. 160, Beyit 6). [oña, -
ñ, -a]
56. Def‘-i Ėayra urmada yedullahıñ
yeter her barmaĖı / Kim **oña** kūy-
- ı hicā Ėācet degil seyf u şalāĖ (G.
35, Beyit 8). [oña, -ñ, -a]
57. Ceng-i UĞudda nār ‘Alī endi
‘arşdan / Bu naşra ile virdi **oña**
kirdigār fetĖ (G. 39, Beyit 4). [oña,
-ñ, -a]
58. Mihr-i ‘Alī **oña** ki bugün olmadı
delil / Zūlmetde ķaldı meş‘ale-i
mihr u māhı yoğ (G. 43, Beyit 4).
[oña, -ñ, -a]
59. Taķīdür kim onı cevād oğurlar /
Taķīdür kim ‘Alī oldu **oña** ād (G.
48, Beyit 12). [oña, -ñ, -a]
60. Şad Ėezārān a‘dā-yı ‘ādī olsa ger
bir Ėamlede / Tārūmār iyler **onı**
şīr-i Ėudā rüz-ı neberd (G. 52,
Beyit 4). [onı, -n, -ı]
61. Ėicāb-ı zūlmet **oña** oldu perde-yi
pindār / Bu nūr görmedi ol bī-
başar la‘īni Ėasūd (G. 56, Beyit 6).
[oña, -ñ, -a]
62. Dūnyā u ‘uķbāda **ondan** özĖeye
ķılmaz nażar / Himmetī
ķılmışdurar bir şāh-ı Ėūbān-ile
‘ahd (G. 57, Beyit 10). [ondan, -n, -
dan]

63. Oyanur h̄āb-ı ğafletten açar göz /
Olar kim bu cihānda uyhuladur
 (G. 64, Beyit 19). [olar, -lar]
64. Hem felekden **onı** gördi perde-yi
 ‘izzetden hem / Çün Muḥammed
 lā-mekān iklimine kıldı şer (G.
 65, Beyit 6). [onı, -n, -ı]
65. Lütf-ilen eyler **oñı** ‘ālemde anı
 pādişāh / Olsa her dervīşe ol
 dest-i velāyet destgīr (G. 68, Beyit
 7). [oñı, -ñ, -ı]
66. Ḥayy-yı fi’d-dārın **olardur** bī-
 kavlı-i Muştafā / Kim ola imān
 evinde cān-fezā-yı ehl-i beyt (G.
 19, Beyit 5). [olardur, -lar, -dur]
67. Kim ki sevmez āliñi yoḥdur **oña**
 ḥaḳḳdan necāt / Çoḥ didi bu
 bābdan aştāba peygamber ḥadīs
 (G. 25, Beyit 11). [oña, -ñ, -a]
68. **Onıñ** kim yoḥdur başında devlet /
 Kemāl-i ‘aşka billah ḳābil olmaz
 (G. 88, Beyit 5). [onıñ, -nıñ]
69. Bir dem ki öter sensiz **oña** dem
 dimek olmaz / Her cāhile hem
 şoḥbet u hem dem dimek olmaz
 (G. 97, Beyit 1). [oña, -ñ, -a]
70. İbrāhimlik gerçi kıllur sırr-ı
 maḳāmāt / Amma **oña** İbrāhim-i
 Edhem dimek olmaz (G. 97, Beyit
 3). [oña, -ñ, -a]
71. Bu ki ḥar-mühredür yāḳūt-ı
 kānīden ḥaber bilmez / **Oña** kim
 olmadı rüşen bu yüzden ma‘nī-yi
 hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [oña, -ñ,
 -a]
72. Şahbāz ki olmışdı **oña** sidre-
 nişīmen / Anıñla çıhan ‘arşa oḥur
 ḳarga u kerkes (G. 107, Beyit 5).
 [oña, -ñ, -a]
73. Her ṭarafdan ehl-i meclis **oña**
 döndermiş yüzün / Olmış ol
 cemi‘yyete ḳāim-maḳām u ḳible
 şem‘ (G. 123, Beyit 8). [oña, -ñ, -a
]
74. Ceble-yi müşrik cebbār-ı
 ḡaddār-ı ḳavī / At donuyla **onı**
 eyledi şamşām iki şaḳ (G. 134,
 Beyit 8). [onı, -n, -ı]
75. Küfr-ile kıldı ḥıyānet ol diyānet
 ser nigün / Şol emānet kim **oña**
 oldı ezel günde Ḥumül (G. 147,
 Beyit 3). [oña, -ñ, -a]

76. Er değil zāhir u bātında helāl **oña**
harām / Kılmayan bî'at u peymān
şeh-i merdānımıza (G. 175, Beyit
9). [oña, -ñ, -a]

77. Ey kaşīm-i nār u cennet kim ki
Haqq bilmez seni / Menzili **onuñ**
cehennemdür cehennem yā 'Alī (G.
190, Beyit 10). [onuñ, -nuñ]

o: Üçüncü teklik şahıs işaret zamiri //
Allah.

1. Onuñ enfāsından ervāh-ı
mücerred buldı cism / Baṭn-ı
Meryemden vücūda gelmeden isā
henüz (G. 90, Beyit 8). [onuñ, -
nuñ]
2. Keremdür iki 'ālemdē şî'ār-ı şāh-ı
merdānıñ / **Onuñ** meydānına her
bî-vücūd-ı bî-kerem şıgmaz (G.
93, Beyit 9). [onuñ, -nuñ]
3. Āyine-yi zamīre ey Himmeti
nazar kıl / **Ondan** bize haber vir
tūti-yi nāṭık dost (G. 23, Beyit 12).
[ondan, -n, -dan]

4. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki
kurbunda **onuñ** / Pāyesidir butı
simurğ-ile birdir sineğiñ (G. 136,
Beyit 5). [onuñ, -nuñ]

o: "O" Üçüncü teklik şahıs zamiri // hz.
Muhammed.

1. Raḥmete'n-li'l-ālemindür
Muştafā-yı ḥayrū'l-beşer / Gel
oña imān getir dīv olma ey cehl-i
beşer (G. 62, Beyit 1). [oña, -ñ, -a]
2. Bu cehetden mehdī-yi āḥir-
zamān dirler **oña** / Anıñ izhāri
kıyāmetden 'alāmet gösterür (G.
82, Beyit 2). [oña, -ñ, -a]
3. Bu kevākib-i çarḥ ne çetr-i
musaḥḥardur **oña** / Bir işaret
kıldığı-çün döndi mağribden
koyāş (G. 112, Beyit 5). [oña, -ñ, -a
]
4. Cān-ı dilden 'arz-ı imān itmese
her kim **oña** / Bağrını ol
kāferindür dişne-yi recez ile deş
(G. 115, Beyit 7). [oña, -ñ, -a]
5. Selmān lalası oldu mühürdār-ı
Süleymān / Cebre'il cilavdār **oña**

Mūsā yasavul (G. 146, Beyit 10).

[oña, -ñ, -a]

6. Bildirdi ol dem **oña** ol hazreti
celili / Luṭf-ile kerem kıldı
öğretti bu delili (Muh. 1, Beyit 7).
[oña, -ñ, -a]

7. Kim ol Zehrādur **o** sıbt-i Aḥmed /
Ḥasandur şāh Ḥüseyn u Zeyni'l-
‘ibād (G. 48, Beyit 9). [o,]

8. (G. 48, Beyit 9). [o,]

9. Uçmasa **onuñ** hevesiyle yanar bāl
u peri / Peyk-i ‘izzet Cebre’il ol
ṭāyir-i ṭayyār-ı ‘arş (G. 120, Beyit
10). [onuñ, -nuñ]

10. Vücūd-ı kâināt **o** dürrden oldı /
Zuhūr-ı nün-ı ma‘nī şüret-i kâf
(G. 126, Beyit 9). [o,]

11. Ḥaydarı medḥeylemekdir ‘ayn-ı
farz farz-ı ‘ayn / Çünkü
medheyler **onı** Ḳur’ānda “ḥatta lā
yenām” (G. 151, Beyit 10). [onı, -
n, -ı]

o: O, üçüncü tekil şahıs zamiri // hz.
Yusuf.

1. Çaha yetdi çahdan çün
mihrumāh / Mıṣr-ı ḥüsne kılduñ
onı pādişāh (Muh. 4, Beyit 22).
[onı, -n, -ı]

o: Üçüncü teklik şahıs işaret zamiri // hz.
Ali.

1. ‘Alidür aftāb-ı ‘ālem u zāt / Kim
onuñ pertevdür cümle zerrāt (G.
15, Beyit 1). [onuñ, -nuñ]

2. Ezeliden ‘Alidür şāh-ı
velini‘metimiz / **Onuñ**
evlādinadur tā-be-ebed bi‘atımız
(G. 91, Beyit 1). [onuñ, -nuñ]

3. Ezeliden ‘Alidür şāh-ı
velini‘metimiz / **Onuñ**
evlādinadur tā-be-ebed bi‘atımız
(G. 92, Beyit 1). [onuñ, -nuñ]

4. ‘Andelīb-i ḳuds **onuñ** meddaḥıdur
leyl u nehār / Ḥāk-i dergāh-ı
‘Alidür gülistān-ı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 12). [onuñ, -nuñ]

5. Emrine rām olduḡ-çün şems
şāhıñ **oña** / Bu cihetde merkeb
oldı çarḥ meydānında şir (G. 68,
Beyit 5). [oña, -ñ, -a]

6. H̄aydar ŧeh-i velāyet ol mazhar-ı hidāyet / Gōñlüne **ondan** oldu keŧf-i haķāyık dost (G. 23, Beyit 8). [ondan, -n, -dan]
7. Bu munca kuvvet u kudret ki luḡfitdi oña yezdān / H̄ilāf-ı emr **ondan** bir ser-i mü olmadı ŧādır (G. 66, Beyit 6). [ondan, -n, -dan]
8. Bir güneŧdir Murtażā kim **ondan** almıŧdır ziyā / Māh-ı encem meŧal-i hūrŧid u ŧem^c-i encümen (G. 168, Beyit 7). [ondan, -n, -dan]
9. Tanıya ol gün ḡalāyıklar seni ey sırr-ı haķķ / **Onda** kim peydā ola bu kiŧŧā-yı pinhān-ı aŧķ (G. 131, Beyit 3). [onda, -n, -da]
10. Kim ki kıldı āl-i H̄aydar aŧķına cānıñ sebīl / **Oña** maḡŧerde ŧırāḡü'l-müŧaķim oldu delīl (G. 143, Beyit 1). [oña, -ñ, -a]
11. Fāriğ oldu **oña** her kim ki getürdi ilticā / Āsītān-ı aŧī-yi mücrimlere dāru'l-emān (G. 162, Beyit 9). [oña, -ñ, -a]
12. Nergis-i neŧrīn reyḡhān oldu od / **Oña** luḡfundan gülistān oldu od (Muh. 4, Beyit 17). [oña, -ñ, -a]
13. Cennet u ġilmān u hūr bāde-yi kevŧer ḡalāl / Oldı aḡbābına **onıñ** āteŧ-i düzaḡ ḡarām (G. 151, Beyit 6). [onıñ, -nıñ]
14. Alīni bil eger Allahu bilmek istersen / Kim **onu** bilmedi bilmez kerīm-i lem-yezelī (G. 185, Beyit 10). [onu, -n, -ı]
15. Yer u gök anıñla ḡāimdir bilür ehl-i kemāl / H̄āzır u nāzır bil **onu** ŧanma ġāibdir Alī (G. 188, Beyit 10). [onu, -n, -ı]
16. ŧem^c-i hudādur ruḡı çarḡ çü fānūs **oña** / Perde-yi fānūs imiŧ arŧ bu kürsi legen (G. 163, Beyit 4). [oña, -ñ, -a]
17. Bendeyüz H̄aydara munca ŧeref u izzet-ilen / Bende olmaḡdur **oña** ŧalḡanat-ı ŧöhretimiz (G. 91, Beyit 12). [oña, -ñ, -a]

o: "O" üçüncü tekil ŧahıs zamiri // gönül.

1. Āyine-yi zamīre ey Himmetī
naẓar kı̄l / Ondan bize ḥaber vir
tūṭi-yi nāṭı̄k-ı dost (G. 23, Beyit
12). [ondan, -n, -dan]

o: Üçüncü teklik şahıs zamiri // ehl-i
beytin dostları.

1. Kılsa bir aḥbāb-ı ehle'l-beyt ger
yüz miñ ḥaṭā / Ḥaḥḥ ḡanīdür
onlaruñ cürm u ḡunāhından
geçer (G. 78, Beyit 7). [onlaruñ, -
n, -lar, -uñ]

o: O, işaret zamiri.

1. Ol 'Alī ol velīni'met kim oldur
kanı luṭf / Dost hem düşmen
tamam **ondan** bulur eṣyā naṣīb
(G. 9, Beyit 5). [ondan, -n, -dan]

2. Didi ey dilber ḡoñül dīdārıñ ister
yā naṣīb / Didi kimse görmez **onı**
olmayınca yā naṣīb (G. 9, Beyit 1).
[onı, -n, -ı]

3. Şāh-ı merdān şīr-i yezdān merd-i
meydān nuṭḡ-ı cān / **Onda**
gösterdi ḥabībullah īmān-ı 'acīb
(G. 10, Beyit 11). [onda, -n, -da]

4. 'Aşkına berdār olan Mañşūr tek
nuṣret tapar / Eyler **onı** ḥaḥḥ ara
bu 'arşada serdār tāc (G. 28, Beyit
8). [onı, -n, -ı]

5. **Onda** her kim ki olursa tābi'-yi
deccāl-ı ḥar / Küfr-ile ḥaḥḥdan
döner ol cehl-i bī-īmān ḡopar (G.
63, Beyit 4). [onda, -n, -da]

6. 'Alīdür Himmetī baḥr-ı celālet /
Kim **onda** ne neheñ oynar ne
timsāḥ (G. 36, Beyit 12). [onda, -n,
-da]

7. 'İlm-i vaḥdetde ḥaḥḥıñ zātına
melmūs imiş / Ey muvaḥḥid gel
ḥaḥḥat 'ilmiñ **ondan** kı̄l ṭaleb (G.
3, Beyit 4). [ondan, -n, -dan]

8. Vardur aşlında püşk-i faḥş
geymişdür ḥaṭā / **Onda** kim
yoḥdur cihād u 'ilm u īmān u
edeb (G. 3, Beyit 6). [onda, -n, -da
]

9. ḡoñlüne **ondan** oldı keşf-i
ḥaḥāyık-ı dost / Ḥaydar ḥaḥḥıñ
elidür Ḥaydar şeh-i velīdür (G. 23,
Beyit 9). [ondan, -n, -dan]

10. Serçeşme-i hayāt ayırur tanıyın
onı / İçer fenāda cām-ı beķā
görmez ol memāt (G. 13, Beyit 9).
[onı, -n, -ı]

11. Cinn u ins u ħur u ğilmān u
melāik vahş-ı tayr / Kim ideller
muttaşıl **o** raĥmet-i raĥmān
medĥ (G. 38, Beyit 7). [o,]

12. ‘Alīye bende ey Himmetī ayazı
gör / Cihānda kim **o** ĥāş itdi
şoĥbet-i Maĥmūd (G. 56, Beyit
13). [o,]

13. Ümmid-vār **o** zāir-i Mekke-yi
dīdāra bir ĥacı / Ey Himmetī ki
miĥnet u ĥicrān içindeyüz (G. 95,
Beyit 9). [o,]

14. Vādī-yi ĥavf-ı ĥaţardan
ķurtarsun **onı** / Sālik-i ĥubb-ı
‘Alīdür mülk-i emn-i ‘āķibet (G.
17, Beyit 6). [onı, -n, -ı]

15. ‘Alīdür ol oĥullar **onı** Ĥaydar /
Onuñ ķurbine irmez ĥiç seyyāĥ
(G. 36, Beyit 11). [onı, -n, -ı]

16. Taķīdür kim **onı** cevād oĥurlar /
Taķīdür kim ‘Alī oldı oña ād (G.
48, Beyit 12). [onı, -n, -ı]

17. Göñlüm diyārın eyledi bir demde
yār fetĥ / Kılmaz-ıdı **onı** Rüstem
İsfendiyār fetĥ (G. 39, Beyit 1).
[onı, -n, -ı]

18. Kāfile-sālār ervāĥ eyledi āheng-i
‘arş / **Onda** aşlan oldı şāh-ı
enbiyādan aldı bāc (G. 27, Beyit
3). [onda, -n, -da]

19. Neden kim ĥayy-ı fi’d-dāreyn
olardur firķa-yı tāc / Yaķın bil
ĥayy-ı fi’d-dāreyn olanlar bī-
gümān ölmez (G. 85, Beyit 3).
[olardur, -lar, -dur]

o: "O" işaret sıfatı.

1. Şūret-i sikke ĥarām oldı oña
şavm u şalavāt / Kim ki **o** ķible-yi
īmāna perestiş ķılmaz (G. 14,
Beyit 9). [o,]

2. ‘Alī vücūd-ı noţķadur bu cümle
mevcūdat / Cihān-ı ma‘nīde **o**
nokķa olur mevcūd (G. 56, Beyit
3). [o,]

3. ‘Alidür sâki-yi ebrâr havz-ı
kevser üstünde / O bezme kâse-yi
fağfür-ı Çîn u cām-ı Cem şıgmaz
(G. 93, Beyit 8). [o,]
4. Hidāyet bulmaz ol gümrāh-ı cāhil
rāh-ı maqşūda / ‘Alī evlādını her
kim o gence reh-nümā kılmaz (G.
101, Beyit 3). [o,]
5. Eyā mü’min ‘Alī mihrin siper kıl
saḥla imānıñ / Çıḥar tır-i kader
kavsin kazādan o ḥaṭa kılmaz (G.
101, Beyit 11). [o,]
6. Ol māh kıldı andan aheng-i seyr-i
mi‘rāc / Cebre’ıl o gice oldı bir
peyk gāşiye-keş (G. 111, Beyit 3).
[o,]
7. Mihr-i āl-i murtażādur mülket-i
emn u emān / Yoḥdur o ‘ālemde
ḥavf-ı kirdār u keşmekeş (G. 115,
Beyit 3). [o,]
8. Sevādü’l-veche fiddāreyndür bu
faķirimiz amma / Virür o ḥüsn-i
maḥbūba sevād-ı ‘anberin revnaķ
(G. 133, Beyit 9). [o,]

9. Ya‘ni bu ‘arz-ı semavāta ‘Alidir
ḥākim / Vay eger ḥaşim duta
çarḥın o şāh nuh felegiñ (G. 136,
Beyit 6). [o,]
10. İçinde Himmeti vaḥdet meyinden
/ O demde yoḥ-ıdı engür hem tāk
(G. 137, Beyit 12). [o,]
11. Gel berü ey bî-başar tanı o şāhi ki
tā / Mesken ide gönlüni çekmeye
sen tā miḥen (G. 163, Beyit 3). [o,
]
12. Kālū belādan beri serverimizdir
‘Alī / Cānı seri şıdķ-ilen virmişük
o servere (G. 177, Beyit 2). [o,]

o: İşaret sıfatı // dünya.

1. Bir şedefdir iki ‘ālem ādem **onuñ**
gevheri / Muttaşıl ol gevher-i
şeffāfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 4). [onuñ, -nuñ]

od: Ateş.

1. Ana raḥminde bu ādem şüretin
taşvır idüb / Bağladı bu **od** u su
tobraķ yelden şeş cihet (G. 17,
Beyit 8). [od,]

2. Çıhsa ger hāriciniñ cānı teninden
lā-şek / Ol ceħennem **odına** tā-
be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit
10). [odına, -ı, -n, -a]
3. Ol ne **oddur** kim didi “ennī
ene’llah” Mūsīye / Şu‘lesinden
nūra döndi dār-ı hazrā şāh şāh (G.
45, Beyit 10). [oddur, -dur]
4. Cānıñ sal **oda** mānend-i Hālil-i
but-şiken / Kıl tevekkül fazl-ı
ħakka nārdan dönderme yüz (G.
102, Beyit 5). [oda, -a]
5. Himmeti dünyāda vir āl-i Muştafa
‘aşkına nān / Saña dām u **odı** ola
mişl-i gülzār-ı ħalil (G. 143, Beyit
12). [odı, -ı]
6. Tā İbrāhime sūzān oldu **od** / Hoş
‘alem çekdi firūzān oldu **od** (Muh.
4, Beyit 16). [od,]
7. Tā İbrāhime sūzān oldu **od** / Hoş
‘alem çekdi firūzān oldu **od** (Muh.
4, Beyit 16). [od,]
8. Nergis-i neşrīn reyħān oldu **od** /
Oña luţfundan gülistān oldu **od**
(Muh. 4, Beyit 17). [od,]

9. Nergis-i neşrīn reyħān oldu **od** /
Oña luţfundan gülistān oldu **od**
(Muh. 4, Beyit 17). [od,]

od su toprak yilden: Ateş, su, toprak ve
havadan oluşan ve evrenin oluşumunda
yer alan dört unsur; enası erba.

1. (G. 90, Beyit 4). [od su toprak
yilden, -den]

od su toprak yelden: Ateş, su, toprak ve
havadan oluşan ve evrenin oluşumunda
yer alan dört unsur.

1. (G. 52, Beyit 9). [od su toprak
yilden, -den]

od su toprak yildendir: Ateş, su, toprak,
hava; evreni oluşturan dört element,
dört unsur.

1. (G. 92, Beyit 1). [od su toprak
yildendir, -den, -dür]

oda yandır-: Ateşe yakmak, yakmak,
ateşe vermek.

1. (G. 176, Beyit 4). [oda yandır, -dır
]

1. (G. 184, Beyit 4). [oda yandır,]

oda yandır: Ateşte yanmak.

1. (G. 57, Beyit 8). [oda yandur, -dur]

oda yanmağdan: Ateş gibi yanmak.

1. (G. 6, Beyit 2). [oda yanmağdan, -mağ, -dan]

oğra-: Uğramak, rast gelmek, karşılaşmak.

1. Şek getürme şol veliniñ eyle kahrından hazar / **Oğrasa** tır-i velâyet seng u âhenden geçer (G. 78, Beyit 9). [oğrasa, -sa]

2. Pâdişâh-ı dehr taht u bârgâhından geçer / Şol Kerîmiñ **oğrasa** bir zerre şevk u zevk-idi (G. 78, Beyit 11). [oğrasa, -sa]

3. Mekk idüb **oğratmazam** yoldaşımı yoldaşına / Hâk-i râh-ı şâh-ı merdânım ezelden tâ ebed (G. 53, Beyit 8). [oğratmazam, -t, -maz, -am]

oğraş-: Uğraşmak.

1. Beli didâr-ı ma'nî devlet-i didâra **oğraşdı** / Neden kim zâhir u

bâtıında ol şâhib-i başiretdür (G. 80, Beyit 3). [oğraşdı, -dı]

oh: Ok.

1. Eyleme sehv kılub seng-i hadengine siper / Hâ'il olmaz ol **oh** nuh-felek olsa deregiñ (G. 136, Beyit 9). [oh, -a]

ohı-: Okumak.

1. Tâ vaşî kıldı veliyullahı şâh-ı enbiyâ / **Ohıdı** onda velâyet huṭbesin oldı haṭib (G. 5, Beyit 5). [ohıdı, -dı]

2. Ohı nâd-ı 'Alî hayl-i 'adüdan fâriğ ol ey dil / 'Aliden özgesi yoḥdur ve-lâ-ḥavle ve-lâ-ḳuvvet (G. 16, Beyit 4). [ohı,]

3. 'Alî medhi **ohurlar** bağ-ı dilde / Hezârân tūti ḳumri durrâc (G. 29, Beyit 11). [ohurlar, -r, -lar]

4. Taḳîdür kim onı cevâd **ohurlar** / Taḳîdür kim 'Alî oldı oña âd (G. 48, Beyit 12). [ohurlar, -r, -lar]

5. Nuṭḳ-ı cân-baḥş-ı 'Aliden **ohuyan** 'ilm-i sabâḳ / Hızrolur ma'nide

- ser-çeşme-yi hayvāna gider (G. 77, Beyit 5). [*oḥuyan, -y, -an*]
6. Bülbül kimi her gül ki **oḥur** ‘aşk ile medhiñ / Çün çemen-i bād-ı şabā nuṭk aniñ müşk-feşāndur (G. 72, Beyit 11). [*oḥur, -r*]
7. Mest olub cām-ı velāyetden **oḥullar** medh-i şāh / Tūṭi-yi kumri hezārān bülbül u her nev‘ kūş (G. 116, Beyit 6). [*oḥullar, -l, -lar*]
8. Buyurdi nāzır u ḥālīk tükendi fāsık u sārīk / **Oḥundi** muşḥāf-ı nāṭık nidā geldi nidā geldi (G. 183, Beyit 3). [*oḥundi, -dī*]

oḥı: Oku.

1. Men ‘aref ‘ilmiñ ‘Alīden **oḥı** ger ‘irfān-iseñ / Oldı zirā ism-i tuḡrā-yı nişān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 4). [*oḥı,]*
2. **Oḥı** ey Himmeti gel dāstān-ı Rüstem-i ‘aşkı / Fenādur Rüstem-i destān ve illā dāstān ölmez (G. 85, Beyit 12). [*oḥı,]*

3. **Oḥı** nefsiñ nüshasında müfredāt-ı rāyını / Feth ola tā kim saña ḥaḳḳdan cihān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 5). [*oḥı,]*
4. Müfreden **oḥı** ders-i ṭarīkatde ‘Alīniñ / Tā ferd olasın ‘aşk-ile ey ‘āşık-ı müfred (G. 54, Beyit 6). [*oḥı,]*
5. Gel bu mufaşşalda **oḥı** bir varaḳ / Tā bilesin kimdir aniñ meḥmili (G. 186, Beyit 11). [*oḥı,]*
6. **Oḥu** iḥlās-ile bismillahirraḥmanirraḥīm / Dīv-ilen şeyṭānı öldür zālīm-ı ḡaddārı kes (G. 108, Beyit 5). [*oḥu,]*
7. Düşmenlerine her dem eyle hizār la‘net / **Oḥu** bu zıkr-i kāmīl āyāt-ı feth-i Nuşret (Muh. 1, Beyit 22). [*oḥu,]*

oḥı: Çağır, sesle.

1. Dutma tökerse ḳanıñı inkār dem-be-dem / **Oḥı** bu ismi Himmeti tekrār dem-be-dem (Müsebbā 1, Beyit 41). [*oḥı,]*

oḥu: Çağırmaq, seslenmek.

1. ‘Alidür ol **oḥullar** onı Ḥaydar /
Onuñ qurbine irmez hiç seyyāh
(G. 36, Beyit 11). [oḥullar, -l, -lar]
2. Ger ‘Alī ibn-i Ebu-Ṭālib **oḥurlar**
zāhiren / Liken maṭlūb-ı murād-ı
küll-i ṭālibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 6).
[oḥurlar, -r, -lar]
3. Kim bu ismi **oḥudı** peygamber-i
āḥir zamān / Lā-fetā illā ‘Alī lā
seyfe illā zūlfikār (Muh. 2, Beyit
15). [oḥudı, -dı]
4. Şahbāz ki olmışdı oña sidre-
nişimen / Anıñla çıhan ‘arşa **oḥur**
karga u kerkes (G. 107, Beyit 5).
[oḥur, -r]
5. Muṭlakım ferdim yolında
Ḥaydarıñ her şebelden / Bu
cihettendir ki müşrikler **oḥur**
kāfer meni (G. 187, Beyit 4).
[oḥur, -r]
6. Zūlfikārı çekse ‘arş üstünde **oḥur**
Cebre’ıl / “Lā fetā illā ‘Alī lā seyf
illā zūlfikār” (G. 61, Beyit 6).
[oḥur, -r]

7. İhtiyār itdi cihānda firqati /
Oḥudı bu ismi tapdı vuşlatı (Muh.
4, Beyit 7). [oḥudı, -dı]

oḥu-: Okumak, sesli olarak nağme ile söylemek.

1. Leyl u nehār **oḥurdı** bu vird-i ehl-
i idrāk / Yā menba‘-ı velāyet yā
maẓhāru’l-‘acāib (Muh. 1, Beyit
5). [oḥurdı, -r, -dı]
2. Şubḥ-dem gülşende **oḥurdı** ḥaṭib
‘andelīb / Yā ‘Alī yā ilyā yā Bu’l-
Ḥasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit
10). [oḥurdı, -r, -dı]
3. Zuhūr-ı mehdī-yi şāḥib-zamān
1313 / **Oḥur** bu evc-i semādan
ferişteler tekbir (G. 67, Beyit 10).
[oḥur, -r]
4. Ḥaydar-ı Kerrār **oḥurlar** ismiñi yā
şīr-i Ḥaḳḳ / Pes gelen bu ‘arşaya
tekrār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 5). [oḥurlar, -r, -lar]

oḥu-: Dua etmek, dua maksadıyla belli sözleri söyleyerek Allah’tan mağfiret dilemek.

1. Şevk âteşine ğark oluban ‘aşkla
hoş hoş / Min şavt-ı şedâ ile **oğur**
medh-i fuğarnas (G. 107, Beyit
11). [oğur, -r]

ol: "Olmak" yardımcı fiili.

1. Mühr alıñ her kimiñ cânında
vardur zerrece / Kûh-i kaf **olsa**
günahı haqq bilür görmez ‘azâb
(G. 1, Beyit 9). [olsa, -sa]
2. Bî-başaretdür seni nisbet kılan
her nâkese / Şîr-i haqq birle
berâber mi **olur** hergiz kellâb (G.
1, Beyit 10). [olur, -ur]
3. Muḥammed şehr-i ‘ilm **oldı** ‘Alî
bâb / ‘Alîdür Aḥmede ḥemdem
‘Alî bâb (G. 2, Beyit 1). [oldı, -dı]
4. Muḥammed şehr-i ‘ilm **oldı** ‘Alî
bâb / ‘Alîdür Aḥmede ḥemdem
‘Alî bâb (G. 2, Beyit 1). [oldı, -dı]
5. Ḥaydarı ḳassâm-ı cennet bilmedi
eşḥâb-ı nâr / Ehl-i Mekke **olsun**
ehl-i şâm yâ ehl-i Ḥaleb (G. 3,
Beyit 8). [olsun, -sun]
6. Mü’min oldur ki **ola** onuñ ḳavl-i
faşîḥ muttaşıl / Ehl-i imân olmadı

- hergiz bed güftâr-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 5). [ola, -a]
7. Reh-nümâ oldur cihanda ‘âdil u
ma‘şûm **ola** / Muḳtedâ-yı ḳavm-i
islâm olmaya ḳaddar-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 6). [ola, -a]
8. Reh-nümâ oldur cihanda ‘âdil u
ma‘şûm **ola** / Muḳtedâ-yı ḳavm-i
islâm **olmaya** ḳaddar-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 6). [olmaya, -ma, -y, -a]
9. Bes ‘Alî aḥbâbı hergiz va‘desin
itmez ḥilâf / Çâker **olmaz** şâhine
hergiz iden güftâr-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 4). [olmaz, -maz]
10. Darb-ı darb u mu‘cizât içre
berâber mi **olur** / Mûsâ ilen
Sâmirî ol sâḥir u meḳḳâr ḳalb (G.
4, Beyit 9). [olur, -ur]
11. Tâ vaşî kıldı velîyullahı şâh-ı
enbiyâ / Oḫıdı onda velâyet
ḥuṭbesin **oldı** ḥaṭib (G. 5, Beyit 5).
[oldı, -dı]
12. Enbiyâ u evliyâ on sekiz miñ
‘âleme / **Oldı** haqqdan zât-ı pâk

- Haydar-ı Kerrār-ı kûṭb (G. 7, Beyit 10). [oldı, -dı]
13. Pāyidār-ı ‘aşkına olmak dilersen pāyidār / Nice kim **olmuş** felek devrinde payidar-ı kûṭb (G. 7, Beyit 7). [olmuş, -muş]
14. Şol ğazal-ı çine şahrâ balıĝa deryâ naşib / Hâlik-ı rezzâkdan **olmuşdur** belî kısmet ğünü (G. 9, Beyit 3). [olmuşdur, -muş, -dur]
15. Her cān ki işdi bir kadeh **olsun** olmadı / Cāvid kaldı tā-be-ebed ḥayy-yi lā-memāt (G. 11, Beyit 8). [olsun, -sun]
16. Ādemi tanı kim **olur** şadef-i bahr-ı şifāt / Ma‘nî-yi nuṭk ‘Alî ol şadefe gevher zāt (G. 14, Beyit 1). [olur, -ur]
17. Her kim onuñ kıymaz mene şıdık-ile **olsa** ayāz / Ṭālî‘i mes‘ūd işi Maḥmūd olur bil ‘ākıbet (G. 17, Beyit 10). [olsa, -sa]
18. Ḥayy-yı fi‘d-dārın olardur bî-kavl-i Muştafâ / Kim **ola** imān evinde cān-fezā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 5). [ola, -a]
19. Göyde hürşid **olsa** yerde zerre tek nābūd olur / Olmasa başında her şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 10). [olsa, -sa]
20. Ger la‘l gerek küh-ı Bedaḥşān etegin dut / Ey dūr dileyen **ol** bu ‘Aden baħrine ğavvāş (G. 20, Beyit 3). [ol,]
21. Yüz min ğünehi **olsa** eger ‘afv ider Allah / Kār eylemez ol bendeye ‘işyān-ı ḥıyānet (G. 21, Beyit 9). [olsa, -sa]
22. Mîr-i naḥliñ baĝladı şeker sözünden şehd-i bāb / Nuṭk-ı cān-baḥşından **oldı** leşker-i zenbūr mest (G. 22, Beyit 10). [oldı, -dı]
23. Manzar-ı vaḥdetden açıldı ḥicābıñ perdesi / **Oldılar** cām-ı ezelden nāzır u menzūr mest (G. 22, Beyit 4). [oldılar, -dı, -lar]
24. Himmeti izḥār-ı esrār itse anı kılma ‘ayb / Fāş ider genc-i

- nihānī **olsa** ger gencūr mest (G. 22, Beyit 12). [*olsa, -sa*]
25. Haydar şeh-i velāyet ol mazhar-ı hidāyet / Göñlüne ondan **oldı** keşf-i haķāyık dost (G. 23, Beyit 8). [*oldı, -dı*]
26. Vaḥdāniyyet evinde **oldı** muvāfık-ı dost / Çün u çerāde ḳaldı zan-ile ehl-i pindār (G. 23, Beyit 5). [*oldı, -dı*]
27. Göñlüne ondan **oldı** keşf-i haķāyık-ı dost / Haydar haķıñ elidür Haydar şeh-i velidür (G. 23, Beyit 9). [*oldı, -dı*]
28. ‘Aşķına berdār **olan** Manşūr tek nuşret tapar / Eyler onı ḥalk ara bu ‘arşada serdār tāk (G. 28, Beyit 8). [*olan, -an*]
29. Perde-i ‘arşdan **oldı** gün teki izhār tāk / Ḳıldı çün şem‘-i tecellī gün teki envār tāk (G. 28, Beyit 1). [*oldı, -dı*]
30. Tāk-ı ḳayşer tāk-ı keykāvus keyḥüsrev degül / **Oldı** ehl-i Allah nūr-ı ḥālık-ı cebbār tāk (G. 28, Beyit 6). [*oldı, -dı*]
31. Şöyle kim otuz iki dürdāneden **olmuş** tamām / Cebre’ilde nāzil oldı Aḥmede destār tāk (G. 28, Beyit 5). [*olmuş, -muş*]
32. Muttakī oldur kim **ola** muḳtedāsı murtażā / Yoḥsa kim şavm u şalātı cümle oldı püc (G. 30, Beyit 7). [*ola, -a*]
33. Muttakī oldur kim **ola** muḳtedāsı murtażā / Yoḥsa kim şavm u şalātı cümle **oldı** püc (G. 30, Beyit 7). [*oldı, -dı*]
34. Mihr-i şāh-ı evliyā bir ķimyādur ki anuñ / Pertevinden şāf **olur** altun kimi bir ḳalb-i tūc (G. 30, Beyit 10). [*olur, -ur*]
35. Himmetī ser virmege mestāne gel merdānedür / ‘Aşķ-ilen ḳurbān **olur** ‘arşa-yı meydanda ḳoc (G. 30, Beyit 12). [*olur, -ur*]
36. Gāh Dāvūd **oldı** geh Mūsā-yı ‘imrān gāh Nūḥ / Niçe kerrat gör

- kopardı ‘äleme tūfān-ı mevc (G. 31, Beyit 5). [oldı, -dı]
37. Cihān-ı mā‘rifetde gāv u h̄ardur
bu cihān halkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet **olma** gāv u h̄ardan
geç (G. 32, Beyit 9). [olma, -ma]
38. Koy bu ‘aceb u hāy u hūy
tūmturağ fāriğ **ol** / Sevmedi ehl-i
şafā bu ‘ālem-i gaddāri hiç (G. 33,
Beyit 6). [ol,]
39. Bir kefendür çün oña yoldaş **olan**
bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destāri hiç (G. 33, Beyit
7). [olan, -an]
40. Tökdi çendān kanını ol şir-i hağğ
müşrikleriñ / Pencesinde **oldı**
berg lāle tek ağmer kılıç (G. 34,
Beyit 4). [oldı, -dı]
41. (Kānber **olmaz** her habeş ya
düldül **olmaz** her feres / Bu
cihānda zūlfıkar olmaz-idi kim
her kılıç (G. 34, Beyit 7). [olmaz, -
maz]
42. Her sağāvetsiz hünersiz cāhile
olsun harām / Zāhir u bāṭın
- müsellemdür kūrşansa er kılıç (G.
34, Beyit 6). [olsun, -sun]
43. Almayınca ey veli ‘ilm-i
velāyetden sabağ / **Olmadı** hiç
kimseye bu mektebde şāhib-i
iḥtilāḥ (G. 35, Beyit 3). [olmadı, -
ma, -dı]
44. Din yolunda perver-i şāh-ı
velāyet **olmayan** / Şāliḥ-i
müstaḥsin olmaz ya‘ni kim ehl-i
salāḥ (G. 35, Beyit 5). [olmayan, -
ma, -y, -an]
45. Din yolunda perver-i şāh-ı
velāyet olmayan / Şāliḥ-i
müstaḥsin **olmaz** ya‘ni kim ehl-i
salāḥ (G. 35, Beyit 5). [olmaz, -
maz]
46. Vir bu teşne ‘āşıka ey sāki devrān
kaḍeḥ / Tā **ola** devrinde ‘uşşāk
ehliniñ gerdān kaḍeḥ (G. 37, Beyit
1). [ola, -a]
47. Kalmadı zulmāt-ı gağlet geçdi
devrān-ı memāt / **Oldı** hıẓr-ı
ḥayāta çeşme-i ḥayvān kaḍeḥ (G.
37, Beyit 5). [oldı, -dı]

48. Himmeti dünyā meyi ‘aşıkları
mest eylemez / Ne felek hūm-ı
şarāb **olsa** oña ‘ummān kadeh (G.
37, Beyit 12). [olsa, -sa]
49. Zāhir oldu ma‘nī-yi ervāhına
eşbāhına / Cān **olur** cisme virirse
her kime cānān kadeh (G. 37,
Beyit 6). [olur, -ur]
50. Cennetiñ ne haddi var aña **olam**
diye bu ‘arşada / Tā kılam
şāyeste-i lāyık şeh-i merdān
medh (G. 38, Beyit 8). [olam, -am]
51. Farz-ı ‘ayn **oldı** Muḥammed
ümmetine eylemek / Velī-yi din
velī-yi ḥālīk-ı subḥān medh (G.
38, Beyit 6). [oldı, -dı]
52. Lāl **olur** maḥşerde nuṭṭ kılmasa
her kim bugün / Şol kelāmullah-ı
nāṭık kāşif-i Qur’ān medh (G. 38,
Beyit 4). [olur, -ur]
53. Ur şādiyāna ra‘d-ı felek **oldı**
Ḥaydara / Çokdan bu yeddi kal‘a-
yı Nīl-i ḥişār feth (G. 39, Beyit 6).
[oldı, -dı]
54. Asdı bir kändil-i zer ṭāk-ı
felekden dest-i ğayb /
Şu‘lesinden zer nigār **oldı** onuñ
eyvān şubḥ (G. 40, Beyit 6). [oldı,
-dı]
55. Oldı şāh-ı muhteşem mışr-ı
nübüvvet tahtına / Çıhdı şubḥ-ı
mağribden Yūsuf-ı Ken‘ān şubḥ
(G. 40, Beyit 8). [oldı, -dı]
56. Himmeti bir laḥza ḥāmūş **olma** kıl
ahengi medh / ‘Arş gülzārında
sensin bülbül-i ḥoşḥān şubḥ (G.
40, Beyit 12). [olma, -ma]
57. Ol yedullahiñ dem tiğından **olmuş**
lālegün / Sanasın gökde şafağdur
‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 42,
Beyit 2). [olmuş, -muş]
58. Çarḥ ne ḥayrāniñ ‘aşk-ile
sergerdān gezer / Gerçi **olmuşdur**
bu ‘ālem ḥalkı sergerdān-ı çarḥ
(G. 42, Beyit 2). [olmuşdur, -muş,
-dur]
59. Yolunda toprak **olmayan** ol bi-
sa‘ādetiñ / Başında devlet-i efser-

- i t̄ac-ı külāhı yoḡ (*G. 43, Beyit 3*).
[*olmayan, -ma, -y, -a, -n*]
60. Her reh-reviñ ki k̄yũña ey řāh
rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet **olmadı**
n̄r-ı Allāhı yoḡ (*G. 44, Beyit 1*).
[*olmadı, -ma, -dı*]
61. Ol veliyullahınıñ ḡükmünden **oldı**
ḡaḡḡ bilür / P̄r-ı ‘imrāniñ
öñünden āb-ı deryā řāḡ řāḡ (*G.*
45, Beyit 8). [*oldı, -dı*]
62. Şöyle kim hicā gününde ḡalb-i
a‘dā řāḡ řāḡ / ḡaydar u şaff-der
ki ḡarb-ı z̄ülfiḡārından **olur** (*G. 45,*
Beyit 7). [*olur, -ur*]
63. Genc-i ḡārūn **oldı** ehl-i ‘ařḡa
mihr-i ehl-i beyt / Bulmışam ol
genc-i ḡaḡḡdan olmışam ḡandān-
ı řād (*G. 46, Beyit 11*). [*oldı, -dı*]
64. Genc-i ḡārūn oldı ehl-i ‘ařḡa
mihr-i ehl-i beyt / Bulmışam ol
genc-i ḡaḡḡdan **olmışam** ḡandān-
ı řād (*G. 46, Beyit 11*). [*olmışam, -*
mış, -am]
65. Nuḡḡuñu bil ḡaḡḡ-řināsı sādē-
levḡ-i řādıḡ **ol** / ḡaḡḡ yolunda
- k̄fr-i muḡlaḡdur řıfāt-ı zerḡ-ı
şeyd (*G. 47, Beyit 3*). [*ol,]*
66. Olmasa tevfiḡ-i nuşret ḡaḡḡ
ḡarīḡinde refiḡ / Vāřıl olmaz
ka‘be-yi maḡřūda Menřūr-ı
Cüneyd (*G. 47, Beyit 4*). [*olmasa, -*
ma, -sa]
67. Ger feres ḡunük-rev **olsun** s̄rd u
s̄ dirīd / Fāris-i ḡabuk gerekdür
ḡöstere lu‘b-ı ferīd (*G. 47, Beyit*
1). [*olsun, -sun*]
68. ‘Alīden **oldı** k̄fr-i şehr-i vırān /
‘Alīden **oldı** hem dīn mülki ābād
(*G. 48, Beyit 4*). [*oldı, -dı*]
69. Taḡīdür kim onı cevād oḡurlar /
Taḡīdür kim ‘Alī **oldı** oña ād (*G.*
48, Beyit 12). [*oldı, -dı*]
70. Müşrik olma zāhir u bātında ehl-i
vaḡdet **ol** / Şöyle kim bir dem
koyar bu mince a‘dād ‘aded (*G.*
50, Beyit 7). [*ol,]*
71. Her řıfāt iḡre ‘Alīdür zātını zānn
eyleyen / **Oldı** ḡaydar
yeryüzünde ḡökyüzünde hem
esed (*G. Müşrik olma zāhir u*

- bâhında ehl-i vahdet ol / Şöyle
kim bir dem koyar bu mince
a‘dād ‘aded (G. 50, Beyit 7). [*olma, -ma*]
72. Kurladı bir na‘l ol dem ‘arşda **oldı**
hilāl / ÇarḤ meydânında çapdı
şeh-süvârı ol semend (G. 51, Beyit
3). [*oldı, -dı*]
73. Devr anıñ devrân anıñdur hûkm
anıñ ferman anıñ / Hût-perest
olma yeri ey hût-nümâ-yı hût-
pesend (G. 51, Beyit 6). [*olma, -ma*]
74. Tâbi‘ **olma** câhile nādân-şifat her
nâkışa / Yoḥsa ey ebleh-şifat dîni
şeytânı oldıñ rîşḥand (G. 51, Beyit
10). [*olma, -ma*]
75. Baḥr-ı ‘ilm zevrāk hûkmünüñ
olmaz lengeri / Kāf-ı Elburzu
Demāvend hem küh-ı Şehend (G.
51, Beyit 4). [*olmaz, -maz*]
76. Bende-i şāh **olmaḵ** istersen ayā
āzāde merd / Vir ‘Alī ‘aşḵına nān-
ı germ u āb-ı serd (G. 52, Beyit 1).
[*olmaḵ, -maḵ*]
77. Bir ṭabīb-i mihrībāndur likin
dermān eylemez / Her kimin ki
olmasa cānında ḥaḵḵdan ‘aşḵ-ı
derd (G. 52, Beyit 10). [*olmasa, -ma, -sa*]
78. Şad ḥezārān a‘dā-yı ‘ādī **olsa** ger
bir ḥamlede / Tārūmār iyler onu
şir-i ḥudā rüz-ı neberd (G. 52,
Beyit 4). [*olsa, -sa*]
79. Olmasa bu fenā şüret ‘ālemde
muḡayyed / Tā kim **olasın**
ma‘nide bāḵi u muḡalled (G. 54,
Beyit 1). [*olasın, -a, -sın*]
80. Müfreden oḡı ders-i ṭarīkatde
‘Alīniñ / Tā ferd **olasın** ‘aşḵ-ile ey
‘āşḵ-ı müfred (G. 54, Beyit 6).
[*olasın, -a, -sın*]
81. Ey Himmeti bir ḵavl-i nebi-yi
seyyid-i ‘ālem / Yetmiş iki ḥac
oldı bize ravzā-yı meşhed (G. 54,
Beyit 12). [*oldı, -dı*]
82. (G. 54, Beyit 12). [*oldı, -dı*]
83. Olmasa bu fenā şüret ‘ālemde
muḡayyed / Tā kim **olasın**

- ma'nide bāki u muḥalled (G. 54, Beyit 1). [olmasa, -ma, -sa]
84. Zerre tek mahveyle mihrinde
 'Alīniñ nefsi / Nahsinden
 kırtulub tā kim **ola** baḥtiñ sa'id
 (G. 55, Beyit 5). [ola, -a]
85. Tā ki doğdı 'ālem-i subḥ-ı
 velāyetden güneş / **Oldı** aḥbābiñ
 yüzünden her günü 'ıyd-ı sa'id (G.
 55, Beyit 3). [oldı, -dı]
86. (G. 55, Beyit 7). [olmayan, -ma, -y,
 -an]
87. Ger getirse münkir-i imān
 şehadet tañrıya / Şāhid olmaz
olmayan 'aşkında ol şāhın şehid
 (G. 55, Beyit 7). [olmayan, -ma, -y,
 -an]
88. Ger getirse münkir-i imān
 şehadet tañrıya / Şāhid **olmaz**
 olmayan 'aşkında ol şāhın şehid
 (G. 55, Beyit 7). [olmaz, -maz]
89. Ḥaydarı her kim veli-yi ḥaḳḳ-ı
 velini'net bilür / Dāimā ḥaḳḳ
 raḥmetinden ni'neti **olsun** mezid
 (G. 55, Beyit 2). [olsun, -sun]
90. Bir taḳarrub ḥāşıl it gel ḥaḳḳa
 ḥaḳḳ bil Ḥaydarı / Kim ki ol
 sulṭān-ı ḥaḳḳ bilmez **olur**
 ḥaḳḳdan lā-ümmid (G. 55, Beyit
 10). [olur, -ur]
91. 'Alī-yi 'ālī-yi a'lāya çāker **ol**
 bende / Saña 'ayān ola tā sırr-ı
 'ābid-i ma'būd (G. 56, Beyit 8).
 [ol,]
92. 'Alī-yi 'ālī-yi a'lāya çāker ol
 bende / Saña 'ayān **ola** tā sırr-ı
 'ābid-i ma'būd (G. 56, Beyit 8).
 [ola, -a]
93. Güneş tek **oldı** 'ayān mihr sende
 nūr-ı 'Alī / Ki Ādeme bu cihetden
 ferişte kıldı sücüd (G. 56, Beyit 4).
 [oldı, -dı]
94. Ḥicāb-ı zulumet oña **oldı** perde-yi
 pindār / Bu nūr görmedi ol bī-
 başar la'ini ḥasūd (G. 56, Beyit 6).
 [oldı, -dı]
95. Ḥasedden ol cedeliñ geçdi
 boynuna çenber / Cihānda tā bī-
 ebed **oldı** la'net ol merdūd (G. 56,
 Beyit 7). [oldı, -dı]

96. Hâlîle şöyle ki dir **oldı** âteş-i
Nemrûd / Muhibb-i Haydara nâr-
ı saçar gülistândur (G. 56, Beyit
11). [oldı, -dı]
97. ‘Alî vücûd-ı noḡkadur bu cümle
mevcûdat / Cihân-ı ma‘nîde o
noḡta **olur** mevcûd (G. 56, Beyit
3). [olur, -ur]
98. ‘Alî cemâlinı her kim gördi sa‘d-i
ekber tek / **Olur** şol evc-i
sa‘âdetde aḡter-i mes‘ûd (G. 56,
Beyit 10). [olur, -ur]
99. (G. 58, Beyit 1). [oldı, -dı]
100. Cân mülkü **oldı** leşker-i
ḡam yâ ‘Alî meded / Āhım
götürdi ṡabl-ı ‘alem yâ ‘Alî meded
(G. 58, Beyit 1). [oldı, -dı]
101. Kim **ola** bu ḡaḡḡ leşkerine
rehber u sâlâr / Ser-baḡş u ‘aṡâ-
baḡş ḡaṡâ-baḡş-ı kerem-dâr (G.
60, Beyit 1). [ola, -a]
102. Her cânda ki var ‘aşḡ-ı ‘Alî
mihr-i Muḡammed / Ger yüz miñ
ola zilleti yandurmaz ānı zâr (G.
60, Beyit 11). [ola, -a]
103. Cennât-ı cehennem evine
ḡâsım u ḡassâm / Şol meclis-i
maḡşerde **olan** sâkî-yi ebrâr (G.
60, Beyit 7). [olan, -an]
104. Şehr-i ‘ilmine ‘Alîdür
şehr-i ‘aşḡa şehriyâr / Şeh ḡadem
basmaz vücûduñ **olmayınca**
şehriyâr (G. 61, Beyit 1).
[olmayınca, -ma, -y, -ınca]
105. Nûr-ı mihr-i murtaẓâdan
rûşen eyle ḡalbiñi / Āyîne yüz
gösterür râḡ **olsa** yüzünden ḡubâr
(G. 61, Beyit 10). [olsa, -sa]
106. Raḡmete’n-li’l-âlemindür
Muştafâ-yı ḡayrû’l-beşer / Gel
oña imân getir dîv **olma** ey cehl-i
beşer (G. 62, Beyit 1). [olma, -ma]
107. ṡayr-ı ‘âl-i mekân ol
Himmetî mişl-i melek / **Olmasın**
bu ‘âlem-i süflâda bir esfel beşer
(G. 62, Beyit 11). [olmasın, -ma, -
sın]
108. Almayınca luṡf-ile şâh-ı
velâyetden sabâḡ / Şöyle bil

- olmaz** cihānda fāzıl u efzel beşer
(G. 62, Beyit 5). [*olmaz, -maz*]
109. Olsa ger Mūsā kimi
peygamber u mürsel beşer /
Añlamaz bu remzi haddi olmaya
üstād-ı Hızır (G. 62, Beyit 6). [*olsa, -sa*]
110. Onda her kim ki **olursa**
tābi[‘]-yi deccāl-ı hār / Küfr-ile
haqqdan döner ol cehl-i bī-īmān
kōpar (G. 63, Beyit 4). [*olursa, -ur, -sa*]
111. ‘Aliyyü ‘āliyyu ā‘lāya **oldı**
Himmeti bende / ‘Urūc itmez
velāyet evcine her himmeti kâşır
(G. 66, Beyit 18). [*oldı, -dı*]
112. Kimiñ şānındadır levlāk
tā haqqdan hitāb olur / Haber dut
bu haberden yoḥsa **oldun** müşrif
hāsir (G. 66, Beyit 11). [*oldun, -duñ*]
113. Bu munca kuvvet u kudret
ki luṭfitdi oña yezdān / Hilāf-ı
emr ondan bir ser-i mū **olmadı**
şādır (G. 66, Beyit 6). [*olmadı, -ma, -dı*]
114. Karār itmez zemīn u
āsımān ay gün doğmaz / Yakīn
bil **olmasa** şāh-ı velāyet bir nefes
hāzır (G. 66, Beyit 3). [*olmasa, -ma, -sa*]
115. Tevekkül menzilinde
olmuşam ihlaş-la sākin / ‘Alī
yolunda her ne gelse şākerem
şābir (G. 66, Beyit 19). [*olmuşam, -miş, -am*]
116. Bugün āl-i ‘abā ‘aşkına bir
şāl ihtiyār eyle / Eger kim ister
olsun aḥretde ḥalvet-i hāzır (G.
66, Beyit 17). [*olsun, -sun*]
117. Onuñ muḥibbine dārü’l-
karār şadr-ı cinān / Anıñ
‘aduvvına **oldı** maḳām-ı nār u
saḳar (G. 67, Beyit 7). [*oldı, -dı*]
118. Gerekdür ‘ārifiñ ḳalbi
velāyet derīne maḥzen / Çıḥan
yüz gösterür pāk **olmasa** āyine-yi
hātır (G. 67, Beyit 12). [*olmasa, -ma, -sa*]

119. Düldüle ol şeh-süvār
olanda isrāfil-i vaqt / Zevk-ilen
her dem çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan
nefir (G. 68, Beyit 2). [*olanda, -
anda*]
120. Andan **oldı** her ulū’l-ebşār
bīnā u başır / Gerd-i aqdām ziyā-
yı mihr u māh cism u cān (G. 68,
Beyit 4). [*oldı, -dı*]
121. Emrine rām olduğ-çün
şems şāhıñ oña / Bu cihetde
merkeb **oldı** çarh meydānında şır
(G. 68, Beyit 5). [*oldı, -dı*]
122. Hızr-ise gül-ı biyābānı anı
gümrāh ider / Her kime şāh-ı
velāyet **olmasa** üstād-ı pīr (G. 68,
Beyit 6). [*olmasa, -ma, -sa*]
123. Lütf-ilen eyler oñı ‘ālemde
anı pādişāh / **Olsa** her dervīşe ol
dest-i velāyet destgīr (G. 68, Beyit
7). [*olsa, -sa*]
124. Dil u cān zūlf u ruḥ dilbere
harc-eylemeyen / Tācir-i Çin u
Hıḩā **olsa** ger noḩşān getürür (G.
71, Beyit 3). [*olsa, -sa*]
125. Kıl ḩazer mekrinden ol
mekkāre-yi ‘ayyāreniñ / Kimseye
cānāne **olmaz** çünki ḩaşdı
cānedur (G. 73, Beyit 3). [*olmaz, -
maz*]
126. ‘Alı aḩbābıñ ger **olsa** yüz
miñ cürm-i ‘iṣyānı / Kıyāmetde
kerīm-i pür-kerem anı mu‘āf
eyler (G. 75, Beyit 10). [*olsa, -sa*]
127. Girer keyfiyyet-i eşvāt u
nokḩa-yı cān **olur** cismi / Görür ol
zāt kim bir ḩarf-i künden kāinat
eyler (G. 76, Beyit 3). [*olur, -ur*]
128. Keṣti-yi fetḩ-i necāt **oldı**
bize mihr-i ‘Alı / Ger minen Nūḩ
ise bu keṣtiye ḩūfāna gider (G. 77,
Beyit 6). [*oldı, -dı*]
129. Fāniden eylese aḩbāb-ı
‘Alı ‘azm-i sefer / ‘Aṣḩa yoldaş
oluban cennet-i rıḩvāna gider (G.
77, Beyit 9). [*oluban, -uban*]
130. Vuṣlat-ı ḩaḩḩdur bu
ḩavmiñ ḩāceti ḩaḩḩdan yemin /
‘Āṣıḩ-ı dīdār **olan** ḩayr

- temennâdan geçer (G. 79, Beyit 2). [*olan, -an*]
131. Hâk-i râhı **olmuşam** bir şeh-süvâr-ı izzetiñ / Bir nefesde merkebi aniñ şüreyyâdan geçer (G. 79, Beyit 9). [*olmuşam, -miş, -am*]
132. Şirk-i esnâ niyeti qalmaz elif tek ferd **olur** / Vâhidiyyet menziline lâ u illâdan geçer (G. 79, Beyit 11). [*olur, -ur*]
133. Aḥmede ḥayy ki **oldı** gevher-i deryâ-yı zât / Ma‘nî-yi âbâ u sırr-ı ümmi-hât andan çıḥar (G. 81, Beyit 4). [*oldı, -dı*]
134. Müşrik **olma** gel ‘Alîniñ sırrına bizden iriş / Mustahakḳ-ı rahmete ‘aşr-ı zekât andan çıḥar (G. 81, Beyit 6). [*olma, -ma*]
135. Olasın şeytan-perest ey dîv-i gümrâh-ı cühül / Qasdider imâniña âḥir melâmet gösterür (G. 82, Beyit 5). [*olasın, -a, -sın*]
136. Bir tavâf-ı şad-hezârân hac-ı ekberdür bugün / Hâciyân gel kim yakîn **oldı** reh-i dūr-ı dırâz (G. 83, Beyit 3). [*oldı, -dı*]
137. Zülfleriñ râh-güzârında turâb it cismiñi / Ḥaşr meydânında ger **olmak** dilersen serferâz (G. 83, Beyit 4). [*olmak, -mak*]
138. Ger cevâzı **olmasa** giçmez bu yoldan gâfile / Giçmege bil şırâṭı ḥabb-ı Ḥaydardur cevâz (G. 83, Beyit 9). [*olmasa, -ma, -sa*]
139. Cân-ı başı vir ḥakîr olur faḳîriñ tuḥfesi / Sen daḥı sarf it elinde her ne **olsa** çoḥ az (G. 83, Beyit 6). [*olsa, -sa*]
140. Kim ‘Alî yolında **olsa** ḥayy-ı fiddâreyn olur / Şu‘lesi artar çü şem’iñ başını kesdükce gâz (G. 83, Beyit 8). [*olsa, -sa*]
141. Cân-ı başı vir ḥakîr **olur** faḳîriñ tuḥfesi / Sen daḥı sarf it elinde her ne olsa çoḥ az (G. 83, Beyit 6). [*olur, -ur*]
142. Kim ‘Alî yolında olsa ḥayy-ı fiddâreyn **olur** / Şu‘lesi

- artar çü şem'iñ başını kesdükce
gāz (G. 83, Beyit 8). [olur, -ur]
143. Tarīkide ʿAlīniñ müstaķīm **ol** / Vire tā kim saña teşrīf-i iʿzāz (G. 84, Beyit 9). [ol,]
144. ʿAlem çek ʿarşa-yı medhinde şāhıñ / **Olasın** serv tek tā kim ser-efrāz (G. 84, Beyit 4). [olasın, -ası, -n]
145. Velāyet ʿilm-i cennetdür **olagör** dāhil-i cennet / Bu kavlı muʿteberdür dāhil-i dārü'l-cenān ölmez (G. 85, Beyit 10). [olagör, -agör]
146. Neden kim ḥayy-ı fi'd-dāreyn olardur fırqa-yı tāc / Yaķın bil ḥayy-ı fi'd-dāreyn **olanlar** bī-gümān ölmez (G. 85, Beyit 3). [olanlar, -an, -lar]
147. İçmedi kim ki lebinden şanemiñ cām-ı Cemi / **Olmadı** şāf bu merāt-ı şafāyı görmez (G. 86, Beyit 2). [olmadı, -ma, -dı]
148. Her kimiñ **olmasa** cānında bugün mihr-i ʿAlī / Bağ-ı firdevse girmez ḥavz-ı levāʿyı görmez (G. 86, Beyit 10). [olmasa, -ma, -sa]
149. Seyl-i gülgün yeryüzünden her taraf açdı revān / **Oldı** bir harb idende ʿarşa-yı ğubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [oldı, -dı]
150. Hākim-i aʿrāf u yezdān Kāsım-ı kaşr-ı cinān / Çākerine **oldı** ğilmān ḥādim-i ḥūra keniz (G. 87, Beyit 11). [oldı, -dı]
151. Benī ādem bugün üstād-ı ʿaşka / Ki şākird **olmayınca** kāmil olmaz (G. 88, Beyit 2). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]
152. ʿAlidür añla mülk-i ʿaşka sultān / Beşerde böyle şāh-ı ʿādil **olmaz** (G. 88, Beyit 8). [olmaz, -maz]
153. Şāmit **ol** kavlı-i kelām-ı nāṭıka imān getir / Çok uzatma kışşā-yı kütāh ile söyle az (G. 89, Beyit 7). [ol,]
154. ʿĀleme bir nūr-ı vāhiddür bir menzili bildirmege / **Oldı**

- hurşid kamer işbât ivinde yüz-be-
yüz (G. 89, Beyit 2). [oldı, -dı]
155. Şarf-ı evkât eyleme bir
ma'nîsiz efsânedür / **Olmasa**
medh-i velîyyullah her güftâr söz
(G. 89, Beyit 8). [olmasa, -ma, -sa]
156. Men sücüd eylerdim ol
manzûr-ı haqqâ **olmadan** / Od su
tobrağ yilden ahsenü'l-hüsnâ
henüz (G. 90, Beyit 4). [olmadan, -
ma, -dan]
157. Himmetî şâh-ı velâyet
medhîni eyler müdâm / Cinn u
insân u melek yeg **olmadı** güyâ
henüz (G. 90, Beyit 11). [olmadı, -
ma, -dı]
158. Dem-i fıtrat ki bu külli şey'
halk eyledi haqq / **Oldı** tahmîr-i
‘Alî mihr-ilen tıynetimiz (G. 91,
Beyit 8). [oldı, -dı]
159. Aşlımız gerçi beşerdür
velî-yi haqq-ı emr-ilen / **Oldı**
mescüd-ı melek secde için
şüretimiz (G. 91, Beyit 10). [oldı, -
dı]
160. Bendeüz Haydara munca
şeref u ‘izzet-ilen / Bende
olmağdur oña salţanat-ı
şöhretimiz (G. 91, Beyit 12).
[olmağdur, -mağ, -dur]
161. Kâzî-yi darü'l-kazâdur
ma'nî-yi dârü'l-‘udül / Hâzır **ol** ki
müdde‘î başlar keser cellâdımız
(G. 92, Beyit 6). [ol,]
162. Şâdık **olmaz** ger bu kavle
müdde‘î hüccet dutar / Hâcet-i
hüccet degil besdür bu söze
esnâdımız (G. 92, Beyit 5). [olmaz,
-maz]
163. Neşât-ı şâdliğdur muttaşıl
gönlüm sarayında / Bu evde ‘ıyd-
ı nevrüz **olsa** dahı raht-ı gam
şığmaz (G. 93, Beyit 11). [olsa, -sa
]
164. Mûsâ-yı Kâzım **oldı**
rehberimiz / Her ne emr itse
bende-yi fermâniñiz (G. 94, Beyit
8). [oldı, -dı]
165. Oldı kesâd revnâğ-ı bâzâr-
ı ehl-i fazl / ‘Ârif tükendi fırça-yı

- nādān içindeyüz (*G. 95, Beyit 7*).
[*oldı, -dı*]
166. Hilkat-ı halka dem-i
Haydardan **oldı** nefh-i rûh /
Nuṭṭdur pes mebd-e-i mi'ât-ı
cism-i cānımız (*G. 96, Beyit 6*).
[*oldı, -dı*]
167. İbrāhimlik gerçi kıılır sırr-
ı maḳāmāt / Amma oña İbrāhim-i
Edhem demek **olmaz** (*G. 97, Beyit*
3). [*olmaz, -maz*]
168. Kimdür harem-i hāzrete
hāş Ahmed-i Mürsel / Her
mürsele Maḳmūd-ı mükerrrem
dimek **olmaz** (*G. 97, Beyit 4*).
[*olmaz, -maz*]
169. Ol nā-hālefe seyyid-i 'ālem
dimek **olmaz** / Saçın uzadur secr-
ilen her müteseyyid (*G. 97, Beyit*
5). [*olmaz, -maz*]
170. Engüşter-ilen hüküm eger
buldı Süleymān / Çün haşm-i
nübüvvet aña Hātem demek
olmaz (*G. 97, Beyit 6*). [*olmaz, -*
maz]
171. Didin ki ana Ādeme evvel
şeh-i merdān / Kim bilmese bu
nükteni Ādem dimek **olmaz** (*G.*
97, Beyit 7). [*olmaz, -maz*]
172. Ger Burak-ilen
Muḳammed seyr-i mi'rāc iyledi /
Oldı haḳḳdan Aḳmediñ kitfi siziñ
mirāciñiz (*G. 98, Beyit 3*). [*oldı, -*
dı]
173. Çarḳ meydānında ervāḳ-ı
melāik leşkeriñ / Şeh-süvār
olman gizliñ lā-mekān tārāciñiz
(*G. 98, Beyit 6*). [*olman, -ma, -ñ*]
174. Himmeti yolunda şāh-ı
evliyāniñ ferdi-iseñ / Şol iki
zevceyn kanı **olmaya** evvāciñiz (*G.*
98, Beyit 12). [*olmaya, -ma, -y, -a*]
175. Cām-ı Haydar
cur'asındandır bizim
peymānımız / Kim ki bir dem içdi
andan **oldı** hayy-ı lā-yemüt (*G. 99,*
Beyit 6). [*oldı, -dı*]
176. Bir kadem başdı hayāliñ
gönlümüz kıldı nüzül / Cennet
oldı maḳdeminden dilberā

- kāşānemiz (G. 99, Beyit 11). [*oldı, -dı*]
177. Bu ki ħar-mühredür
yāķūt-ı kâniden ħaber bilmez /
Oña kim **olmadı** rüşen bu yüzden
ma‘nî-yi hüdhüd (G. 100, Beyit 8).
[*olmadı, -ma, -dı*]
178. Hâliyā tā kim **ola** fetĥ-i
tılsım u keşf-i genc / Ejdehādan
dönme zaĥm-ı mārđan dönderme
yüz (G. 102, Beyit 2). [*ola, -a*]
179. Kıyās-ı zerķ sal kim bu
fenādan / Saña yoldaş **olan** bir
vaşla kerbās (G. 104, Beyit 4).
[*olan, -an*]
180. Kerem ķıl ey birāder **olma**
kennās / Güler kennāsı her
meclisde nesnas (G. 104, Beyit 1).
[*olma, -ma*]
181. Düşmen-i aĥbāb-ı aşĥāb-ı
cehennemdür tamām / Hānda
olsa ĥāre yandıрмаķ içündür ĥār
u ĥes (G. 105, Beyit 9). [*olsa, -sa*]
182. Taĥt-ı ‘āc üstünde tācidur
giyüb tabdı ķarār / Tāl‘atinde
oldı nūrānî serāyü’l-‘abūs (G. 106,
Beyit 5). [*oldı, -dı*]
183. (G. 107, Beyit 5). [*olmuşdı, -
mış, -dı*]
184. Şahbāz ki **olmuşdı** oña
sidre-nişīmen / Anıñla çıĥan
‘arşā oĥur ķarga u kerkes (G. 107,
Beyit 5). [*olmuşdı, -mış, -dı*]
185. Tā ebed ey Himmetī ĥaķķ-
ile bigānedür / **Olmasa** ger ādemī
munda şināsā nefis (G. 109, Beyit
11). [*olmasa, -ma, -sa*]
186. Yar yüzini görgecin
dangla **olur** şerm-sār / Kim ki
bugün ķılmasa ey aĥī pervā nefis
(G. 109, Beyit 10). [*olur, -ur*]
187. Ol māĥ ķıldı andan aheng-
i seyr-i mi‘rāc / Cebre’ıl o gice
oldı bir peyk gāşīye-keş (G. 111,
Beyit 3). [*oldı, -dı*]
188. Vaĥdetde kışret **olmaz** ey
‘ārif-i muvaĥĥid / Ma‘nīde bir
‘adūdur bu ķār u penc u hem şeş
(G. 111, Beyit 8). [*olmaz, -maz*]

189. er şevāb itmek dilersen
handa kim görsen bugün /
Hāriciniñ başını kes gāzī ol kana
bulāş (G. 112, Beyit 9). [ol,]
190. Refik ol munda bir şāhib-
tarīke / İşit bunu di menden ey
karındāş (G. 113, Beyit 5). [ol,]
191. Muhibbi Himmeti oldur
‘Aliniñ / Şihāvette **ola** bir başş-ı
zer-bāş (G. 113, Beyit 12). [ola, -a]
192. Olanda ‘ahd-i bī‘at leşker-i
ervāh-ı mücerreden / Viribdür
Himmetiye bu demi ol demde
Haydar başş (G. 114, Beyit 11).
[olanda, -anda]
193. (G. 114, Beyit 5). [olmuş, -
miş]
194. Meger kim müşteri **olmuş**
güneş ol māh bir mihre / Olur
ferruh cemālında anıñ hurşid-i
enver başş (G. 114, Beyit 5).
[olmuş, -miş]
195. Murtaza ‘aşkında kurbān
ol ey ehl-i rızā / Çün ecel senden
- bu cānı ‘ākıbet alur ne peş (G.
115, Beyit 10). [ol,]
196. Olmasañ ‘abd-ı ma‘nī
Haydarı ey şeyh-i tund / Fayda
kılmaz saña bu zerf-i şüret rīş feş
(G. 115, Beyit 6). [olmasañ, -ma, -
sa, -ñ]
197. Rāyic olmaz sīm-i rüy-
endüd kalb-i nāşere / Rū
siyehdür her kimin kim **olsa** ol
nağdinde gaş (G. 115, Beyit 5).
[olsa, -sa]
198. Bağ-ı cennetde şehid ol āl-
i Haydar ‘aşkına / Çeşme-yi
kevser te’essüfden kıılır her lahza
cūş (G. 116, Beyit 2). [ol,]
199. Koy bu zerğ-i şāna gir ey
pey-rev-i āl-i ‘abā / **Olasın** hağğ
meclisinde cür‘a-nūş dicle-nūş
(G. 116, Beyit 4). [olasın, -a, -sın]
200. Zikr-i fikriñ olsun evşāf-ı
‘Aliden **olma** gel / Bu çemende
būlbül-i güyā kimi **olma** hamūş
(G. 116, Beyit 9). [olma, -ma]

201. Gir hāqīkat bostanında
nazar kıl her taraf / **Olmadın**
mānend-i sūsen gül teki hem
cümle kūş (G. 116, Beyit 5).
[*olmadın, -ma, -dın*]
202. Zıkr-i fikriñ **olsun** evşāf-ı
‘Alīden olma gel / Bu çemende
būlbūl-i gūyā kimi olma hamūş
(G. 116, Beyit 9). [*olsun, -sun*]
203. Bu naqşa olma hayrān **ol**
bendi gör kim / Taşvīr-i
hāmesinden āb-ı revān mūnaqqāş
(G. 118, Beyit 6). [*ol,]*
204. Cānā cemālīñizden kaşr-ı
cihān mūnaqqāş / Hāl u
haţţından bu levh **oldı** cāna
mūnaqqāş (G. 118, Beyit 1). [*oldı, -
dı*]
205. Vaqt **oldı** mişl-i Haydar bu
‘arşa-yı serāser / Kāfir kanından
eyler şahib-zamān mūnaqqāş (G.
118, Beyit 10). [*oldı, -dı*]
206. Kerbelā deştinde top **ol** gel
belā çevgānına / Çün geçersen
‘ākıbet mundan gerek miñ bāşa
baş (G. 119, Beyit 9). [*ol,]*
207. Vākıf ol hem-şoĥbet **olma**
ey peser tarrār-ilen / Saĥla naqd-
i kālbiñi ĥarc-eyleme ovbāşa baş
(G. 119, Beyit 6). [*olma, -ma*]
208. Dönme ĥaqqdan yüz
çevirme **olma** aĥyār-ı Hüseyn /
Dīniñi dīnāra şatma virme āb-ı
āşa baş (G. 119, Beyit 8). [*olma, -
ma*]
209. Yār kurbāndur ruĥundan
şol hilālī kaşa baş / Ey şanem
olsun ĥūda anı çeken naqqāşa baş
(G. 119, Beyit 1). [*olsun, -sun*]
210. Ehl-i ma‘nī iki ‘ālemden
geçüb kalleş **olur** / Cān fedādur
bir anıñ tek ‘aşıq-ı kallāşa baş (G.
119, Beyit 4). [*olur, -ur*]
211. Olmasaydı nokta-yı
merkez vücūd-ı Haydariñ / Tā
ebed tapmazdı şūret-i çarĥ-ı nuh
pergār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 6).
[*olmasaydı, -ma, -sa, -y, -dı*]

212. Zülfikârı Haydarîñ ger
olmasa virmezdi hiç / Cebre'iliñ
Aḥmede indirdügi mirât feyz (G.
121, Beyit 3). [*olmasa, -ma, -sa*]
213. Ḥalvet-i sultāna maḥremi
olur 'aşk-ile tā / Virnese minkāş-
ı ferrāşına evvel kelle şem^c (G.
123, Beyit 4). [*olur, -ur*]
214. Kaba-yı atlası āl-i 'abā
'aşkına terk etdi / **Olubdur**
Himmeti bir hırka u bir loḡmaya
kāni^c (G. 124, Beyit 12). [*olubdur,*
-ub, -dur]
215. Vücüd-ı kâinât o dürrden
oldı / Zuhûr-ı nûn-ı ma'nî şüret-i
kâf (G. 126, Beyit 9). [*oldı, -dı*]
216. Oldı huṭûṭ-ı vechî insân u
sırr-ı ebced / Yazıldı yeddi yerde
âyât-ı muḥkem-i 'aşk (G. 132,
Beyit 10). [*oldı, -dı*]
217. Ḥaḡḡ müllkine Süleymân
oldur ki aña ḡaḡḡdan / Fıṭrat
gününde **olmuş** maḡşûş-ı ḡâtem-i
'aşk (G. 132, Beyit 4). [*olmuş, -mış*
]
218. Himmeti merdânedür
'ahdın üste muḡkem **ol** / Çün
kālû belâdan eylediñ ikrâr-ı ḡaḡḡ
(G. 135, Beyit 12). [*ol,]*
219. (Yüz çevirme ger 'Alî
'aşkına berdâr itseler / Tâ **ola**
dâr-ı ḡaḡḡkatde maḡâmîñ dâr-ı
ḡaḡḡ (G. 135, Beyit 11). [*ola, -a*]
220. Ceble tîgına dözmez kâf
koyar / Ne vücüd **ola** pes şurşur
öñünce müçegiñ (G. 136, Beyit 8).
[*ola, -a*]
221. Himmeti bu ḡazeliñ **oldı**
seniñ subḡ-ı mesâ / Ferşde fikr-i
beşer 'arşda zıkr-i melegiñ (G.
136, Beyit 12). [*oldı, -dı*]
222. Uyma deccâle mesîḡâyı
koyub ey şüfi / Seg-perest **olma**
yeri terkini eyle eşiğiñ (G. 136,
Beyit 2). [*olma, -ma*]
223. Eyleme sehv kılub seng-i
ḡadengine siper / Ḥâ'il olmaz ol
oḡa nuh-felek **olsa** dereğiñ (G.
136, Beyit 9). [*olsa, -sa*]

224. ‘Ahd-ı peymān eylediñ
çün şāh-ilen rüz-ı ezel / Sadık **ol**
kavlinde her hükmeylese
merdāne çek (G. 138, Beyit 3). [ol,
]
225. İki ‘ālem mülkiniñ miqdāri
yoğ bir zerrece / ‘Ārif **ol** ey
müşteri miqdāriñi mizāna çek (G.
138, Beyit 6). [ol,]
226. Olmasa her defteriñ āğāz-ı
mihri murtażā / Haṭṭ-ı butlān u
kalem ol defter-i divāne çek (G.
138, Beyit 8). [olmasa, -ma, -sa]
227. Mü’min oldur kim **ola** şāh-
ı emir-i murtażā / Pes
münāfiğdur anıñlan kılmayan
terk-i cedel (G. 140, Beyit 3). [ola,
-a]
228. Leyletü’l-isrāda yoldaşı
‘Alidir Aḥmediñ / Līma‘allah
vağtdir hiç kimseye **olmaz** maḥal
(G. 140, Beyit 11). [olmaz, -maz]
229. Himmeti dünyāda vir āl-i
Muştafā ‘aşkına nān / Saña dām u
odı **ola** mişl-i gülzār-ı ḥalil (G.
143, Beyit 12). [ola, -a]
230. Gel gel imdi bu vücūduñ
taḥtına sulṭān-iken / Ḥaydariñ
aḥbābına yār **ol** ‘adūsından kesil
(G. 144, Beyit 7). [ol,]
231. (Olmaya tā kim bu nuṭkuñ
bend **ola** vağt-i su’āl / Qalmaya ol
dem mecāliñ ḳalasın ḥār u ḥicil
(G. 144, Beyit 4). [ola, -a]
232. Nuṭkıñı senden ala ḳahr-
ile ḳahhār-ı ğayūr / **Olasın**
ḥayvān-ı şāmit şermsār u
münfa‘il (G. 144, Beyit 5). [olasın,
-a, -sın]
233. Olmaya tā kim bu nuṭkuñ
bend **ola** vağt-i su’āl / Qalmaya ol
dem mecāliñ ḳalasın ḥār u ḥicil
(G. 144, Beyit 4). [olmaya, -ma, -y,
-a]
234. Tekye ḳılma i‘tibārı
yoğdur uşbu şūretiñ / ‘Āḳıbet
zā’il çünkim **olur** bu naşş-ı āb-ı
gil (G. 144, Beyit 3). [olur, -ur]

235. Fedā kıldı Muḥammed
‘aşkına **ol** ‘aşık u şādık / ‘Aliden
yetmiş iki kātile kim baş istedi
sāil (G. 145, Beyit 9). [ol,]
236. Dāmen-i āl-i ‘abā-yı
koyma elden **ola** tā / Dünyā u
‘uqbāda cümle hācetiñ olmaz
ḳabūl (G. 147, Beyit 6). [ola, -a]
237. (G. 147, Beyit 6). [ola, -a]
238. Hāḳḳ ṭarīḳinde bu ‘özü-i
lengi koy merdāne çek / Çünkü
olduñ hāmīl-i bār-ı emānet izūl
(G. 147, Beyit 5). [olduñ, -du, -ñ]
239. (G. 147, Beyit 5). [olduñ, -
du, -ñ]
240. Sīnesinde **olmasa** her
bendeniñ mihr-i ‘Alī / Eylemez
anıñ serā-yı ḳalbine raḥmet
nüzūl (G. 147, Beyit 9). [olmasa, -
ma, -sa]
241. Olmasa her şeyḫ şūfī ger
‘Alīniñ peyrevi / Azdurur deşt-i
zelāletde onı mekrile ḡul (G. 147,
Beyit 10). [olmasa, -ma, -sa]
242. Ger şefi‘iñ **olmaya** āl-i
Muḥammed şöyle bil / Hāḳḳ bilür
maḥşerde özge ḥüccetiñ olmaz
ḳabūl (G. 148, Beyit 4). [olmaya, -
ma, -y, -a]
243. Pāk-i şāf it zeng-i
ḡafletden zāmīr āyinesin / Her
zamān anda şafā kesb-eyle Rūşen
ḥātīr **ol** (G. 149, Beyit 9). [ol,]
244. Kim ki menzil kesmek
isterse götürmez ‘özü-i leng /
Kāhil nefes **olma** rāhında ‘Alīniñ
şātīr ol (G. 149, Beyit 2). [olma, -
ma]
245. Hem velīdir hem vekīl-i
raḥmet-i ḥāḳḳdır ‘Alī / ‘Ārif **ol**
şeyṭāna uyma raḥmet-i raḥmāna
gel (G. 150, Beyit 3). [ol,]
246. Cām-ı kevşer-i ma‘nīde
nuṭḳ-ı ‘Alīdir āb-ı ḥızr / **Olma**
ḥayvān ṭıynet çeşme-yi ḥayvāna
gel (G. 150, Beyit 4). [olma, -ma]
247. Baş götürme ḥāk-i
dergāhından ol Ḥaydarīñ / **Ola** tā

- kim rûhuña a‘lā u ‘illiyyîn maḳām
(G. 151, Beyit 11). [ola, -a]
248. Penāh **ol** Himmeti bî-
çāreye ey sāye-yi raḥmet /
Çekende ḥaşm-ilen maḥşer günü
nār-ı cehennem dem (G. 152,
Beyit 12). [ol,]
249. Aḥter-i burc-ı velāyet
şem‘i cem‘i ḥāş-ı ‘ām / Bir hilāl
olmaz mükemmel ayı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 9). [olmaz,
-maz]
250. Geh nāf **olan** nāf-ı ğazal-ı
Ḥoten-i Çin / Geh şehd-i muşaffā
yetüren şeker-i engem (G. 156,
Beyit 10). [olan, -an]
251. Ğayr-ı ḥaḳḳdan **olmuşam**
tebdil-i abdālım bugün / Şūfiyā
riş-i berūt şāneden müstağniyim
(G. 157, Beyit 3). [olmuşam, -muş,
-am]
252. Kim ki bugün āteş-i
‘aşkına cān yahmadı / Nuḳra-yı
ḥālîş kimi **olmadı** ḳalb-i selim (G.
159, Beyit 9). [olmadı, -ma, -dı]
253. Añla bu ‘ilmi eyā ‘ālemde
‘irfānım deyen / Dilde nuḳḳ oldur
şafā-yı ḳalb **olur** nūr-ı ‘ayn (G.
165, Beyit 2). [olur, -ur]
254. Ḥazır-ı vaḳt **ol** bize hem-
rah-iseñ ey Himmeti / Mehdi
çıḳdı fitne-yi āḥir zamān oldu
‘ayān (G. 166, Beyit 12). [ol,]
255. Gāh İsmaili İbrāhim **olub**
ḳurbān iden / Gāh Ḥalile
Nemrūdu nārı gülistān eyleyen
(G. 167, Beyit 4). [olub, -ub]
256. Ehl-i imān **ol** vaḳtan dut ey
birāder Ḥaydarıñ / Āsıtān oldu
imān ehline ḥubbü’l-vaḳtan (G.
168, Beyit 8). [ol,]
257. Ehl-i imān ol vaḳtan dut ey
birāder Ḥaydarıñ / Āsıtān **oldı**
imān ehline ḥubbü’l-vaḳtan (G.
168, Beyit 8). [oldı, -dı]
258. Himmetiniñ şāh
medḥinde **olubdur** göñli baḥr /
Sīnesi mişl-i şedefdir sözleri
dürr-i ‘aden (G. 168, Beyit 12).
[olubdur, -ub, -dur]

259. Mustakim **ol** Himmeti
 Haydar yolunda müstaķim /
 Hazrete dogru tarik-i evliyadir
 şah-rāh (G. 169, Beyit 11). [ol,]
260. Bu nuķtdan talib-i tevhide
 vahdetdur ğaraż / ŝa‘-yı
 peygamber ‘alem-i vahdetde
olmaz iŝtibāh (G. 169, Beyit 10).
 [olmaz, -maz]
261. Girme tarik-i ‘aşka ey
 Himmeti refikiñ / Bir rind ferd u
 merd u merdāne **olmayınca** (G.
 170, Beyit 11). [olmayınca, -ma, -
 y, -ınca]
262. Olmasa cānında ger cānān
 mehr-i şah-ı dīn / Cinn u insāniñ
 vücūd-ı cism-i cānı bir cova (G.
 176, Beyit 7). [olmasa, -ma, -sa]
263. Olmasa üstünde tuĝrā-yı
 velāyet mihr-i şah / Pes elinde
 kavm-ı islāmiñ niŝānı bir cova (G.
 176, Beyit 9). [olmasa, -ma, -sa]
264. İmām-ı muķtedāsı her
 kimiñ ki **olmasa** Haydar / Aña bir
 covca kılmağ fā‘ide bu tāt-i
- takvā (G. 181, Beyit 11). [olmasa, -
 ma, -sa]
265. İki cihānı eger virseler ayā
 ‘aşık / Yaķın bil **olmasa** bir zerre
 mihriniñ bedeli (G. 185, Beyit 8).
 [olmasa, -ma, -sa]
266. ‘Alīdür anda bu ‘ahde
 güvāh ey ‘ārif / Bu ‘ilmi aña ki tā
olmaya iŝiñ ‘amelī (G. 185, Beyit
 3). [olmaya, -ma, -y, -a]
267. ‘Alī veliyyi ĥudādır ĥudā
 veliyyi ‘Alī / Ĥaramzāde **olur**
 bilmeyen ‘Alīni velī (G. 185, Beyit
 1). [olur, -ur]
268. Sorĝu **olmaz** sarĥoŝ-ı
 dīvāneye ey Himmeti /
 Esredübdır cur‘asından sākī-yi
 kevser meni (G. 187, Beyit 11).
 [olmaz, -maz]
269. Yā menba‘-ı velāyet yā
 mazhāru’l-‘acāib / **Oldın** refik-i
 Aĥmed ya‘ni delili mi‘rāc (Muh.
 1, Beyit 18). [oldın, -dın]
270. Olsa her kim bile meddāĥ-
 ı suĥanver ‘aşk-ilen / Mindi

- himmet atını bu yolda kaçar ‘aşk-
ilen (Muh. 3, Beyit 24). [olsa, -sa]
271. Tut yaprağı kīmyā **olur** /
Rez dānesi sehbā **olur** (Mur. 1,
Beyit 5). [olur, -ur]
272. Tut yaprağı kīmyā **olur** /
Rez dānesi sehbā **olur** (Mur. 1,
Beyit 5). [olur, -ur]
273. Hem güreden helvā **olur** /
“Eş-şabru miftāhi’l-ferec” (Mur.
1, Beyit 6). [olur, -ur]
274. Ger cümle halk-ı rüy-ı
zemīn **olsa** düşmenim / Harb-
itmege ‘adū ile bu ‘arşada benim
(Müsebbā 1, Beyit 37). [olsa, -sa]
275. Mihr-i ‘Alī oña ki bugün
olmadı delil / Zülmetde kaldı
meş‘ale-i mihr u māhı yoḡ (G. 43,
Beyit 4). [olmadı, -ma, -dı]
276. Şem‘ **olan** yerde şarāb-ı
şāhid u muṭrib gerek / Yaḡmasun
taḡlīd-ile pes baḡīl u süflā şem‘
(G. 123, Beyit 11). [olan, -an]
277. Men didim hicriñ helāk
itdi ol meh didi / Bu cihanda
- kime ḡār **olur** kime ḡurma naşīb
(G. 9, Beyit 2). [olur, -ur]
278. Mü‘min u hem mü‘mināt
amma ki **olur** bī-gümān / Dünyā
ve ‘uḡbāda didār-ı ‘Alīden yā
naşīb (G. 9, Beyit 4). [olur, -ur]
279. Her rüz ‘ıyd her gice ḡadr
berāt **olur** / En‘ām viridi her ḡavle
kim yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit
9). [olur, -ur]
280. Nokḡa-yı ba sin u mim
sırr-ı bismillah keşf / Tanı ol şāhı
kim **olur** aña sırrullah keşf (G.
128, Beyit 1). [olur, -ur]
281. Her kimiñ gönlünde **olsa**
buḡz-ı āl-i Muşṡafā / Olmaz ol
mel‘ūna aña cennetü’l-me’vā
naşīb (G. 9, Beyit 10). [olsa,]
282. Oña kim ḡaydar imām
olmasa islām **olmaz** / Virse bir
günde eger Aḡmede biñ kez
şalavāt (G. 14, Beyit 8). [olmaz, -
maz]
283. Bu elif bu nūn bu nokḡa bu
nuḡḡ hem / Ma’nīde bir nūr-ı

- hakkıdır gör bu nûrı **olma** kûr (G. 69, Beyit 2). [*olma, -ma*]
284. Gerçe hayydur ‘âlem-i ma‘nide amma hayy degil / **Olmasa** her kimiñ cisminde cân-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 9). [*olmasa, -ma, -sa*]
285. Göyde hürşid olsa yerde zerre tek nâbüd olur / **Olmasa** başında her şahsıñ hevâ-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 10). [*olmasa, -ma, -sa*]
286. Koy leccâcı **olma** ebleh şâh-ı merdân kuldur / Āfete uğrar bu yolda kılmayanıñ terk-i leccâc (G. 27, Beyit 9). [*olma, -ma*]
287. Olma hâlî ey gönül yâd-ı ‘Aliden bir nefes / Mûnis-i cân dünyâ u ‘uqbada anıñ mihri bes (G. 105, Beyit 1). [*olma, -ma*]
288. Her cân ki işdi bir qadeh olsun **olmadı** / Cāvîd kaldı tâ-be-ebed hayy-yi lâ-memât (G. 11, Beyit 8). [*olmadı, -ma, -dı*]
289. Oña kim Haydar imâm **olmasa** islâm olmaz / Virse bir günde eger Aḥmede biñ kez şalavât (G. 14, Beyit 8). [*olmasa, -ma, -sa*]
290. Aḥretde yoḥdur ol maḥrûma Haydardan vefâ / **Olmasa** her cânda kim mihr u vefâ-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 9). [*olmasa, -sa*]
291. Cânında her kuluñ ki ‘Alî ‘aşkı **olmasa** / Bir mülke benzer onuñ pâdişâhı yoḥ (G. 43, Beyit 5). [*olmasa, -ma, -sa*]
292. Didi ey dilber gönül didârıñ ister yâ naşib / Didi kimse görmez onı **olmayınca** yâ naşib (G. 9, Beyit 1). [*olmayınca, -ma, -y, -ınca*]
293. Yûsuf-ı Ken‘ân kimi **oldı** temâşâ-yı ‘acıb / Kıldı nâgeh çârsû-yı Mışr-ı cami‘den zuhûr (G. 10, Beyit 7). [*oldı, -dı*]
294. Hâke yeksân ol ‘Alî yolunda ey âzâde merd / Tâ **ola**

- rūḥuñ bu esfelde süreyyā
menzilet (G. 17, Beyit 5). [ola, -a]
295. Men ‘aref ‘ilmiñ ‘Aliden
oḡı ger ‘irfān-iseñ / **Oldı** zirā ism-
i tuḡrā-yı nişān-ı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 4). [oldı, -dı]
296. Kün diğec **oldı** zemīn
āsımān vaḡş-ı ṭayr / Muttaşıl
fermān-berīdir ‘arş u ferş her
āsımān (G. 162, Beyit 3). [oldı, -dı
]
297. Murtażādur menba‘-ı
ervāḡ-ı baḡr u zāt-ı ‘ayn / Bu
cihetden defter-i esmāda **oldı**
ism-i ‘ayn (G. 165, Beyit 1). [oldı, -
dı]
298. Tīḡ-ı āfāt-ı semāvīdir
münāfiḡ ḡalbine / **Oldı** mirriḡ-i
‘adū-efken sīnānında seneyn (G.
165, Beyit 8). [oldı, -dı]
299. Ka‘be-yi kū-yı murtażādır
andan özge ‘ārifet / **Oldı** mescūd
her but-ḡāne u deyr-i kūhen (G.
168, Beyit 9). [oldı, -dı]
300. Oldı mi‘rāc-ı ḡaḡıḡat dār-ı
‘ibret ‘āşıḡa / Söylerem her dem
ene’l-ḡaḡḡ uşbu dārīñ ‘aşḡına (G.
172, Beyit 7). [oldı, -dı]
301. Oldı ḡöñül pāybest-i
silsile-i ḡaydara / Şāḡ-ı velāyet
‘Alī-yi şaf-şiken-i şaff-dere (G.
177, Beyit 1). [oldı, -dı]
302. On sekiz miñ ‘āleme
raḡmetden **oldı** fetḡ-i bāb / Bu
nidānı ‘arş-ı a‘lādan yetürdi
āfitāb (Muh. 3, Beyit 2). [oldı, -dı]
303. Vaḡş-ı ṭayr u cinn u insān
bünyād-ı melek / Bu cehetdendir
ki Ādem **oldı** üstād-ı melek (Muh.
3, Beyit 4). [oldı, -dı]
304. Keşf-i remz **oldı**
kelāmullah-ı nāṭıḡdan bize / Bu
beyān el virdi esrār-ı ḡaḡāyıḡdan
bize (Muh. 3, Beyit 7). [oldı, -dı]
305. ‘Aşḡ-ilen anı sevenler **oldı**
ḡaḡḡıñ vāşılı / Bu cehetden kim
‘Alīdir ḡall-iden her müşḡili
(Muh. 3, Beyit 14). [oldı, -dı]

306. Cām-ı ‘aşkıñ cur‘asından
nūş-ı ‘aşk ol mest-i haqq / ‘Ālem-i
vaḥdetde **oldı** tā ebed peyvest-i
haqq (*Muh. 3, Beyit 21*). [*oldı, -dı*]
307. Nergis-i neşrîn reyḥān
oldı od / Oña luṭfundan gülistān
oldı od (*Muh. 4, Beyit 17*). [*oldı, -dı*]
308. Cāniñ ḥesāb sendedir anıñ
mufaşşalı / Āyine-yi zamīre
demiñ **oldı** şayqālī (*Müsebba 1,
Beyit 2*). [*oldı, -dı*]
309. Bir dem ki öter sensiz oña
dem demek **olmaz** / Her cāhile
hem şoḥbet u hem dem demek
olmaz (*G. 97, Beyit 1*). [*olmaz, -maz*]
310. Bir dem ki öter sensiz oña
dem demek **olmaz** / Her cāhile
hem şoḥbet u hem dem demek
olmaz (*G. 97, Beyit 1*). [*olmaz, -maz*]
311. Deyyāre dime sırr-ı haqqı
saḥla beşerden / Düş bu cürme
kimseye maḥrem demek **olmaz** (*G.
97, Beyit 2*). [*olmaz, -maz*]
312. Ḥaydar kimi iḥlāş-la
merdāne bu yolda / Ser
virmeyene a‘lem-i ekrem demek
olmaz (*G. 97, Beyit 8*). [*olmaz, -maz*]
313. Ey Himmetī sen Ḥaydara
düldül ḥaberin vir / Bu ‘arşada
her ḥārese Rüstem demek **olmaz**
(*G. 97, Beyit 12*). [*olmaz, -maz*]
314. Ma‘nī gerek da‘vīye
aḥbāb-ı ‘Alīniñ / Her lāf idene
lāf-ı mesellem demek **olmaz** (*G.
97, Beyit 11*). [*olmaz, -maz*]
315. Göñlüne ‘Alidür beli
sulṭān-ı muḳaddem / Hiç kimseyi
ol zāta muḳaddem demek **olmaz**
(*G. 97, Beyit 9*). [*olmaz, -maz*]
316. Ger mü‘min-iseñ söyleme
aḥbār-ı ‘Aliden / Deccāl ḥarı isī-
yi Meryem demek **olmaz** (*G. 97,
Beyit 10*). [*olmaz, -maz*]
317. Āşināyyet tarīkiñ her kim
bırāḥdı elden / Vaḥdāniyyet

- evinde **oldı** muvāfık dost (G. 23, Beyit 4). [*oldı, -dı*]
318. Yetmiş iki millete ol gün
kopardı tūfān-ı Nūh / Ğarķ olur
ğarķ ol celālet baħrine ger **olsa**
mūc (G. 30, Beyit 3). [*olsa, -sa*]
319. Kaʿbeyi but-ħane kılma
olmaya ger but-perest / Lātı
yandur ĥacı sındur rişte-yi
zünnārı kes (G. 108, Beyit 6).
[*olmaya, -ma, -y, -a*]
320. Eger ol meydān-ı maʿnide
erenler şāhını tanı / Velāyet
ħānından zīrā aparmaz **olmayan**
er baħş (G. 114, Beyit 10).
[*olmayan, -ma, -y, -an*]
321. Hemişe pāk-bāz u pāk-din
ol / Sever-i maʿşūk eger pāk **olsa**
ʿāşık (G. 129, Beyit 9). [*olsa, -sa*]
322. Bulmasun ħalbiñe yol
vesvese-yi şeytānı / Mesken-i
dīv-i laʿin **olmaya** tā kim yüregiñ
(G. 136, Beyit 3). [*olmaya, -ma, -y, -a*]
323. Hılķat kūyına ĥaķķdan
vāsıta ʿaşķ **oldı** nuķķ / Bu
cihetden emr-i nūn kāfı gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 2). [*oldı, -dı*]
324. Mihr-i şāh-ı velāyet cāndır
tenimde zīrā / Muķadder olur
şadefde dürdāne **olmayınca** (G.
170, Beyit 10). [*olmayınca, -ma, -y, -ınca*]
325. Şāh-ı velāyet **oldıgına** yoħ
gümānımız / Furķān içinde var
bu söze çoħ beyānımız (Müsebbā
1, Beyit 23). [*oldıgına, -dığ, -ı, -n, -a*]
326. Yā ʿAlī lillah lillah yā ʿAlī /
Vāsıta **oldıñ** bi-emr-i kaf-ı nun
(Muh. 4, Beyit 3). [*oldıñ, -dı, -ñ*]
327. Selmān lalası **oldı**
mühürdār-ı Süleymān / Cebreʿil
cilavdār oña Mūsā yasavul (G.
146, Beyit 10). [*oldı, -dı*]
328. Ķanber olmaz her habeş
ya düldül olmaz her feres / Bu
cihānda zülfiķar **olmaz-idi** kim

- her kılıç (G. 34, Beyit 7). [*olmaz-idi, -maz, -i, -di*]
329. Şol velî kâniñ mübârek ismi **olmuşdır** ‘Alî / Nuṭṭ-ı pâkinden bize munca beyân oldu ‘ayân (G. 166, Beyit 4). [*olmuşdır, -miş, -dır*]
330. ‘Alî nuṭṭundan **olmuşdur** vücūd-ı ‘âlem-i Âdem / Yaḳîn kim bil ḥaḳîkatde ‘Alîdür mazhar-ı câmi‘ (G. 124, Beyit 2). [*olmuşdur, -miş, -dur*]
331. Ğark-ı deryâ-yı cehâlet **olma** ol Ken‘ân kimi / Nūḥ vaḳtidür zevraḳ-ı tūfân bizden ḳıl ṭaleb (G. 8, Beyit 4). [*olma,*]
332. Ḳıl secde bu cemâle ey zâhid **olma** şeyṭân / Gel ḥaḳḳıñ emrini dut bu mâ‘men ne ḥâcet (G. 12, Beyit 8). [*olma,*]
333. Her reh-reviñ ki kūyuña ey şâh râhı yoḡ / Ehl-i hidâyet **olmadı** nūr-ı Allahı yoḡ (G. 43, Beyit 1). [*olmadı, -ma, -dı*]
334. Deminden Himmetî bu yeryüzünde / Bahâr **oldı** u açıldı şaḳâyık (G. 129, Beyit 11). [*oldı, -dı*]
335. Olsa ger Mūsâ kimi peygamber u mürsel beşer / Añlamaz bu remzi ḥaddı **olmaya** üstâd-ı Hızır (G. 62, Beyit 6). [*olmaya, -ma, -y, -a*]
336. Kim ki ehl-i âḥiretdür dâr-ı dünyâdan geçer / Belki ehl-i’llah **olan** dünyâ u ‘uḳbâdan geçer (G. 79, Beyit 1). [*olan, -an*]
337. Hük-m-i ḥaḳḳdan **oldı** aḥbâb-ı ‘Âlî u Aḥmede / Hâricî ol naşibiniñ ḳanı şerbetten mübâḥ (G. 35, Beyit 6). [*oldı, -dı*]
338. ‘Alîdür ol ki bâb-ı fażl içinde / Anıñ medḥine sulṭân **oldı** meddâḥ (G. 36, Beyit 8). [*oldı, -dı*]
339. Perde-i ‘arşdan **oldı** gün teki ızhâr-ı tâc / Ḳıldı çün şem‘-i tecellî gün teki envâr-ı tâc (G. 28, Beyit 1). [*oldı, -dı*]

340. Def' itmek için müşrik-i
deccāl-ı la'ini / Vaqt **olmadı** mı
kim çığa şamşām-ı velāyet (G. 24,
Beyit 3). [olmadı, -ma, -dı]

341. Kaf nun emrine Hakk'dan
olmasaydın vāsiṭa / Kim
‘ademden hilkate gelmezdi ‘ālem
yā ‘Alī (G. 190, Beyit 2).
[olmasaydı, -ma, -sa, -y, -dı]

342. **Oldı** Dāvudiñ elinde mum-
ı fazlından / Hem Süleymān
barmağında hük-m-i hātem yā ‘Alī
(G. 190, Beyit 5). [oldı, -dı]

ol: *Mevcut olmak, bulunmak.*

1. Tanımaz kimdür ‘Alī bu ‘aql bu
idrak-ilen / Bu fenāda **olmayınca**
ādem-i ehl-i k̄ubūr (G. 69, Beyit
8). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]

2. Bu lām u bā k̄apusiñ miftāh-ı
nuṭk açar mı / Tā sin şından aña
dendānı **olmayınca** (G. 170, Beyit
5). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]

3. Fazl içinde Hāydarıñ meddāhıdır
ol fazl-ı hū / Sen dağı cisminde

cān **oldıkça** medhın söylegil (G.
144, Beyit 2). [oldıkça, -dıkça]

4. Ger **olmasaydı** şāh-ı velāyet
muḥabbeti / Maḳbūl-ı ḥazret
olmaz-idi ya şavm ya şalāt (G. 13,
Beyit 7). [olmasaydı, -ma, -sa, -y, -
dı]

5. Ger **olmasaydı** anıñ zülfiḳār-ı
feyyāzı / Tapardı dīn-i
Muḥammed bu dīnde ḥalelī (G.
185, Beyit 9). [olmasaydı, -ma, -sa,
-y, -dı]

6. Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā
zülfiḳār / **Olmasaydı** zülfiḳār-ı
Hāydarıñ ey nıknām (Muh. 2,
Beyit 18). [olmasaydı, -ma, -sa, -y,
-dı]

ol: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri.

1. Ol ‘Alī ol velīni‘met kim **oldur**
k̄anı luṭf / Dost hem düşmen
tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [oldur, -dur]

2. Kimi ḥar eylese eyler ve ger kılsa
kılır ‘izzet / Vekīl-i muṭlak

- mağşūd-ı rabbü'l-‘ālemin **oldur**
(G. 16, Beyit 2). [oldur, -dur]
3. ‘Adū-yı ehl-i beyti şıdk-ilen kıl
dāimā lā‘net / Kim **oldur** ümmete
yevmü'l-kıyāmetde kılan şefkat
(G. 16, Beyit 11). [oldur, -dur]
4. Oldur muhālif-i haqq oldur
münāfık-ı dost / Ağyār şordı
menden sen kimsen didim men
(G. 23, Beyit 6). [oldur, -dur]
5. Oldur muhālif-i haqq **oldur**
münāfık-ı dost / Ağyār şordı
menden sen kimsen didim men
(G. 23, Beyit 6). [oldur, -dur]
6. Haydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı
lā-ihtiyāc / Bī-gümān **oldur**
veliyullah anındur taht u tāt (G.
27, Beyit 1). [oldur, -dur]
7. Beyle kim **oldur** ‘ālem-i kuvvetde
inkār eyleme / Hikmet-i üstād-ı
kāmil kudret-i mi‘mār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 4). [oldur, -dur]
8. Ol ‘Alī ol velīni‘met kim oldur
kanı luṭf / Dost hem düşmen
- tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [ol,]
9. Ol ‘Alī ol velīni‘met kim oldur
kanı luṭf / Dost hem düşmen
tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G. 9, Beyit 5). [ol,]
10. Serçeşme-i hayāt ayırur tanıyın
onı / İçer fenāda cām-ı beḳā
görmez ol memāt (G. 13, Beyit 9).
[ol,]
11. Dünyādan bu mühre-i mihr u
mehī mezād çarḫ / Ey harif **oldur**
anıñ desdindedür bu taş-ı nerd
(G. 52, Beyit 8). [oldur, -dur]
12. Doḳkuz ‘arşınıñ sütünü yeddi
ferşin lengeri / **Oldur** veli-yi
muṭlak ḫallāḳ-ı ‘ālem mazhār-ı
ḳādir (G. 66, Beyit 4). [oldur, -dur
]
13. Kim yaḫasıñ ḳurtarur çengden
anıñ merd-imiş / ‘Ālem-i ma‘nide
ol bir ‘aşıḳ-ı merdānedür (G. 73,
Beyit 6). [ol,]

14. Muhibbi Himmeti **oldur** ‘Aliniñ /
Şihāvette ola bir baḥş-ı zer-bāş
(G. 113, Beyit 12). [oldur, -dur]
15. Terk-i tevḥid u tevekkül şabr u
şükr u fikr u bokr / Vār-ise her
kimde **oldur** şāhib-i esbāb-ı şıdk
(G. 130, Beyit 11). [oldur, -dur]
16. Mü’min **oldur** kim ola şāh-ı emir-
i murtażā / Pes münāfiḳdur
anıñlan kılmayan terk-i cedel (G.
140, Beyit 3). [oldur, -dur]
17. Ḥaydar **oldur** kim beşikde
ejdehāni kıldı şaḳ / Geldi
ḥaḳḳdan ḥaḳḳına ol şaff-deriñ
Ḥaydar laḳab (G. 3, Beyit 9).
[oldur, -dur]
18. Oldur şifāt-ı eḫad bile ki ‘ayn-ı
zāt / Sırrullāh mazḫarı ḥaḳḳ ḥall-
i müşkilāt (G. 13, Beyit 1). [oldur,
-dur]
19. Eyle āyin-i mihr-i Ḥaydar birle
göñliñ şehriñi / Eyleye tā kim
teferrüc kıлмаğa ol şeh güzār (G.
61, Beyit 2). [ol,]
20. İhtiyāriñ tabşur iḫlaş-ile ol
sulṭāna hem / Dünyā u ‘uḳbāda
oldur ihtiyār-ı kirdiḡār (G. 61,
Beyit 3). [ol,]
21. Serv-i baḡ-ı lā-fetā vaḳt oldı
ḳāmet gösterür / Ol ricālullahı
cem‘ eyley kıyāmet gösterür (G.
82, Beyit 1). [ol,]
22. Bu cemī‘-i enbiyāniñ mu‘cizāt-ı
‘ilmini / Ol veli bir nuḳṭa-yı
beyden tamāmet gösterür (G. 82,
Beyit 10). [ol,]
23. Ol Āli-yi a‘lā ‘Alı ol ‘arşdan erfa‘ /
Ol şām-ı ebed faḫrı ol şāḫne-yi
maṭla‘ (G. 122, Beyit 1). [ol,]
24. Ol cefā u cevr gördükce vefālar
göstere / Luṭf u ḳahrın bir göre
yarıñ cefādan dönmeye (G. 178,
Beyit 3). [ol,]
25. Şarf idübdür kim ki eyyām-ı
ḫayātıñ ḡaflete / Ol ḫabersiz
ḡāfile cürm-i ḡaramet gösterür
(G. 82, Beyit 4). [ol,]
26. Mertebe bābında zātıñ ḥaḳḳ bilür
ol ḫāceniñ / Bendesiniñ

- bendesidür niçe Maḥmūd-ı Ayāz
(G. 83, Beyit 10). [ol,]
27. Hicāzī sen muḥālif düşme şüfi /
Hüseynī kavmine **ol** yār dem-sāz
(G. 84, Beyit 5). [ol,]
28. Hāricī ḥuffāşa nisbet görmez **ol**
a‘mā henüz / Ser-be-ser dutdı
velāyet āftābı ‘ālemi (G. 90, Beyit
10). [ol,]
29. Ḥaydardan eger gün teki dem
urmasa herkes / Çek tığ-ı düdem
başını **ol** bī-ḥaberiñ kes (G. 107,
Beyit 1). [ol,]
30. Çün u çerāde ḳaldı zan-ile ehl-i
pindār / **Oldur** muḥālif-i ḥaḳḳ
oldur münāfıḳ dost (G. 23, Beyit
5). [oldur, -dur]
31. Çün u çerāde ḳaldı zan-ile ehl-i
pindār / Oldur muḥālif-i ḥaḳḳ
oldur münāfıḳ dost (G. 23, Beyit
5). [oldur, -dur]
32. Cān ḳaşdına ḳurşandı **ol** Türk-tığ-
ı tırkeş / “Ger ser-reved dil u cān
key mikuşend tır-keş” (G. 111,
Beyit 1). [ol,]
33. ‘Alı yolunda her kim oynadur baş
/ Kim **ol** meydān eri merdāne
şābāş (G. 113, Beyit 1). [ol,]
34. Bendesidür şāh-ı merdān
kullarınıñ Himmeti / Bu şerefden
ol çekübdür alnına dāğ-ı ḥabeş
(G. 115, Beyit 11). [ol,]
35. Tebessüm ḳılsa bir kez **ol** cevāhir
ḥarmanı dilber / Virür şol ḥaḳḳa
rūḥ-ı revāndan la‘l-i gevher baḥş
(G. 114, Beyit 3). [ol,]
36. Her kimiñ cānında yoḥdur derd-i
‘aşḳı şāh-ı dīn / Olsun **ol** nāmerd-
i nākes derd-i bī-dermāna tüş (G.
116, Beyit 11). [ol,]
37. Bilmeyen anıñ şifatiñ küll-i
mevcūdāta aşl / Aşl-ı fer‘in
bilmedi **ol** tab‘-ı bed-tıynet uşul
(G. 147, Beyit 2). [ol,]
38. Fā‘il-i muḫlak çün ḥaḳḳdır ḳādir-i
bi‘l-iḥtiyār / Pes muvaḥḫid **oldur**
ol ḥükm-i ḳazādan dönmeye (G.
178, Beyit 5). [oldur, -dır]
39. Görmek ister **ol** ki bu āyinede
veḥ-i liḳā / Pertev-i nūr-ı

- ‘Aliden ‘ayn-ı bīnāsı gerek (G. 141, Beyit 7). [ol,]
40. **Ol** ki haqqıñ bendesidir
Muştafānıñ ümmeti / On iki
ma‘şūma şıdķ-ilen tevellāsı gerek
(G. 141, Beyit 4). [ol,]
41. Hayātıñ naķdini şarf itme kim bu
hāb-ı ğafletdür / Haqqıñ didārıñı
görmez **olar** kim ehl-i ğafletdür
(G. 80, Beyit 2). [olar, -lar]
42. Beķā-yı cāvidān olmaz yaķın bil
dār-ı ma‘nīde / **Olar** kim külli
dārın haqq tarīķinde fenā kılmaz
(G. 101, Beyit 10). [olar, -lar]
43. ‘Alīdür **ol** ki der yevmü’l-ķiyāmet
/ Virir mü’minclere kevşerden
iķdāh (G. 36, Beyit 9). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri // Allah.

3. Hancaru emreylese **ol** ne eyler
‘azm-ı cezm / Bende-yi
fermānīdür anıñ Hüsrev-i destār-
ı ‘arş (G. 120, Beyit 7). [ol,]
4. **Ol** kerimiñ hān-ı fazlından
ġanīdir kāināt / Cūd-ı luţfundan
bulubdur külli mevcūdāt feyz (G.
121, Beyit 6). [ol,]
5. Haqq yolında gelmedi hergiz
dilinden ħarf-i lā / Halk her ne
kıldı **ol** kān-ı keremden iltimās
(G. 103, Beyit 10). [ol,]
6. Her emānet kim ħabūl itdiñ
hıyānet kıлма kim / Zāmini
berdār ider **ol** şıhne-yi bāzār-ı
haqq (G. 135, Beyit 7). [ol,]
7. Bir nazār kıł andan ol āyine-yi
‘ayne’l-yaķın / Tā saña ma‘lūm
ola kim evvel **oldur** āķir ol (G.
149, Beyit 10). [oldur, -dur]
8. Añla bu ‘ilmi eyā ‘ālemde
‘irfānım deyen / Dilde nuţķ **oldur**
şafā-yı ħalb olur nūr-ı ‘ayn (G.
165, Beyit 2). [oldur, -dur]
1. Bend-i ‘alāyık kes ferd **ol** fenāya
muţlaķ / Dārın içinde yoħdur zirā
‘alāyık dost (G. 23, Beyit 2). [ol,]
2. Bu tã‘at u bu ‘ilm u ‘amel zühd u
vara‘dan / **Ol** server-i şāhib-
keremiñ mihri baña bes (G. 107,
Beyit 2). [ol,]

9. Hımāyet kılmısaydı ma'nī-yi
bātında ol hākım / Qalurdı şüret-i
zāhirde hük-m-i enbiyā 'aṭıl (G.
145, Beyit 5). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri // hz.
Muhammed.

1. Vaqt-i hācet kimseye hüccet
getürmez ol kerīm / Şāhib-i elṭāf-
ı ihsāndur ezelden tā ebed (G. 49,
Beyit 10). [ol,]

2. Feth için ol şāhib-i devrān şeh-i
şāhib-kırān / Kāinātı seyrider ān
ikāmet gösterür (G. 82, Beyit 8).
[ol,]

3. Var-iken ol zāt-ı muṭlak yoḥdı
eşyā henüz / Emr-i kün mevḫūfdı
bu dünyā u 'uḫbā henüz (G. 90,
Beyit 1). [ol,]

4. Men sücüd eylerdim ol manzūr-ı
ḫaḫka olmadan / Od su tobraḫ
yilden aḫsenü'l-ḫüsnā henüz (G.
90, Beyit 4). [ol,]

5. Ol Ālī-yi a'lā 'Alī ol 'arşdan erfa' /
Ol şām-ı ebed faḫrı ol şāhne-yi
maṭla' (G. 122, Beyit 1). [ol,]

6. Ol maḫhar-ı ḫaḫk maḫşad-ı icād-ı
ḫalāyık / Cān gevherine kān u
kerem baḫrına menba' (G. 122,
Beyit 2). [ol,]

7. Mihmānına bir hücredür ol kān-ı
'aṭānıñ / Nuh ṭāḫ-ı muḫarnes
daḫı bu ḫaşr-ı muraşşa' (G. 122,
Beyit 4). [ol,]

8. Uçmasa onuñ hevesiyle yanar bāl
u peri / Peyk-i 'izzet Cebre'il ol
ṭāyir-i ṭayyār-ı 'arş (G. 120, Beyit
10). [ol,]

9. Āstān-ı zāiridir seyr-i ser-i
zevvār-ı 'arş / Ol refi'u'l-ḫadr ol
'ālīmaḫām serveriñ (G. 120, Beyit
9). [ol,]

10. Āstān-ı zāiridir seyr-i ser-i
zevvār-ı 'arş / Ol refi'u'l-ḫadr ol
'ālīmaḫām serveriñ (G. 120, Beyit
9). [ol,]

11. Ol emiriñ emrine ey Himmeti
göster kıyām / Vā'de-yi yevmü'l-
kıyāmet irdi ḫāmet gösterür (G.
82, Beyit 12). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri // hz. Ali.

1. Hāydar şeh-i velāyet **ol** mazhar-ı
hidāyet / Gönlüne ondan oldu
keşf-i hakāyık dost (G. 23, Beyit
8). [ol,]
2. ‘Alidür **ol** ki dīn-i enbiyānıñ /
Demi tiğında onuñ tapdı işlāh (G.
36, Beyit 7). [ol,]
3. ‘Alidür **ol** ki bāb-ı fazl içinde /
Anıñ medhine sultān oldu
meddāh (G. 36, Beyit 8). [ol,]
4. Kelām-ı nāṭık-ı hakḳ nokṭa-i bā /
Muḥammed şeh-i ‘ilm **ol** bāb u
hādur (G. 64, Beyit 7). [ol,]
5. Beli didār-ı ma‘nī devlet-i didāra
oğraşdı / Neden kim zāhir u
bāṭında **ol** şāhib-i başiretdür (G.
80, Beyit 3). [ol,]
6. Muallaḳ dönderen dolaba nisbet
çenber-i çarḫı / Hāḳīkatde eyā
mü‘miniñ ‘Alī **ol** dest-i kudretdür
(G. 80, Beyit 6). [ol,]
7. Hızr-ı vaḳt **ol** nūş kıl nuṭḳ-ı
‘Aliden bir ḳadeḫ / Āb-ı kevşer
menba‘-ı baḫr-ı ḫayāt andan
çılḫar (G. 81, Beyit 10). [ol,]
8. Beyān eyler velāyet ‘ilminiñ **ol**
sultān-ı dīn-perver / Beḳādur tā
ebed **ol** ‘ārif-i ‘ilm u beyān ölmez
(G. 85, Beyit 9). [ol,]
9. Beyān eyler velāyet ‘ilminiñ **ol**
sultān-ı dīn-perver / Beḳādur tā
ebed **ol** ‘ārif-i ‘ilm u beyān ölmez
(G. 85, Beyit 9). [ol,]
10. Himmeti Hāydar muḳaddemdür
vücūd-ı ‘āleme / Var-iken **ol** zāt-ı
muṭlaḳ yoḫdı eşyā henüz (G. 89,
Beyit 12). [ol,]
11. Ol şeh-i merdān vücūd iḳlimine
sultān-ıdı / Gelmeden ketm
‘ademden Ādem u Ḥavvā henüz
(G. 90, Beyit 3). [ol,]
12. Bize müflis dime **ol** şāh-ı ḡanī
dervīşiyüz / Genc-i ḳārūna bugün
ṭa‘ne ḳılır ḫaşmetimiz (G. 91,
Beyit 2). [ol,]
13. Kelbiniñ kelbiyüz iḫlāş-la **ol** şīr-i
ḫakḳıñ / Ḳurb-ı ḫazretde budur
mertebemiz ‘izzetimiz (G. 91,
Beyit 6). [ol,]

14. Bize müflis dime **ol** şāh-ı ğanī
dervīşiyüz / Genc-i kārūna bugün
ta'ne kıılır haşmetimiz (G. 92,
Beyit 2). [ol,]
15. Şol veliyyi haqq 'Alī dir men
kelām-ı nāṭıķam / Bile emr-itdi
bize **ol** şāhib-i irşādımız (G. 92,
Beyit 8). [ol,]
16. Cān içinde **ol** velīniñ mihridür ey
bī-ħaber / Şart-ı islām u diyānet
dīn hem imānımız (G. 96, Beyit 8).
[ol,]
17. Ğaydara yüz yiri tā dönmeye
ħaqqdan yüzün / **Ol** velī-yi
vāhidü'l-ķahhārdan dönderme
yüz (G. 102, Beyit 9). [ol,]
18. Şeh-süvār-ı dīn 'Alīdür server-i
merdāne baş / Ey göñül vir
'aşķına **ol** serveriñ merdāne baş
(G. 112, Beyit 1). [ol,]
19. Uşbu yolda cān-ı ser virdi rızā-yı
ħaqq-çün / **Ol** velī tā 'ilm-i dīn-i
enbiyāyı kııldı fāş (G. 112, Beyit 2).
[ol,]
20. Ğatanda **ol** kerīm-i baħr-ı cūduñ /
İrür buna felek pervane-yi faħşāş
(G. 113, Beyit 11). [ol,]
21. Bir sofrasıdır yüzi yer **ol** şāh-ı
kerīmiñ / Sermāyedür **ol** sofraya
bu çetr-i mülemma' (G. 122, Beyit
3). [ol,]
22. Gök maṭbaħıdır **ol** veliyullah-ı
saħīniñ / Dāim doludur ni'mete
bu hān-ı müsebba' (G. 122, Beyit
6). [ol,]
23. **Ol** saħī her sāile virdi mükerrer
cān-ı baş / Aħsenullah haqq
tarīķinde budır imkān-ı 'aşķ (G.
131, Beyit 10). [ol,]
24. **Ol** tiğ çeküb heybetle düldüle
mindi / Bu yeddi ṭabaķ yeryüzine
düşdi tezelzül (G. 146, Beyit 12).
[ol,]
25. **Ol** veliyullahınıñ Ğükmünden oldı
ħaqq bilür / Pūr-ı 'imrāniñ
öñünden āb-ı deryā şāh şāh (G.
45, Beyit 8). [ol,]

26. Tecelli eyledi dīdār-ı mehdī / **Ol**
imdi cān-ı maḥzūn ḥürrem u şād
(G. 48, Beyit 14). [ol,]
27. ʿĀlem-i vaḥdetde yakīn **oldur ol** /
Nūr-ı ḥaḳḳıñ āḥiri hem evveli (G.
186, Beyit 6). [ol,]
28. Ol yüze pervānedir pes melāik
tamām / Şuʿle-yi zāt **oldur** ʿāleme
sırr-ı ʿalen (G. 163, Beyit 5).
[oldur, -dur]
29. ʿĀlem-i vaḥdetde yakīn **oldur ol** /
Nūr-ı ḥaḳḳıñ āḥiri hem evveli (G.
186, Beyit 6). [oldur, -dur]
30. Tūfan ḳopa ger ʿāleme **ol** şıdḳ-ı
yakīnin / Tağyir idüben olmaya
aḥvāl-i tebeddül (G. 146, Beyit 4).
[ol,]
31. Bu mülemmaʿ ḥayme-yi eflāka
çün **oldur** sütün / İstikāmet tapdı
andan günbed-i devvār-ı ʿarş (G.
120, Beyit 5). [oldur, -dur]
32. Göñlüne ʿAlīdür beli sulṫān-ı
muḳaddem / Hiç kimseyi **ol** zāta
muḳaddem demek olmaz (G. 97,
Beyit 9). [ol,]

ol: "O" İşaret zamiri.

1. Ḥaḳıḳatde ʿAlī melmūs-ı zātullah-
imiş çünki / İki görmez çü aḥvel
ol şibh-i zātı ṫālib-i vaḥdet (G. 16,
Beyit 6). [ol,]
2. Muttakī **oldur** kim ola muḳtedāsı
murtażā / Yoḥsa kim şavm u
şalātı cümle oldı pūc (G. 30, Beyit
7). [oldur, -dur]
3. Ol yedullahıñ dem tiğından olmuş
lālegün / Sanasın gökde şafaḳdur
ʿarşa-yı meydāna baḥ (G. 42,
Beyit 2). [ol,]
4. Ebcede baḥ ey dilā sırr eyleyen
dut ḥaber / Ādeme çün maʿnide
oldur āb-ı cedd (G. 50, Beyit 9).
[oldur, -dur]
5. İḫtiyārıñ tabşur iḥlaş-ile ol
sulṫāna hem / Dünyā u ʿuḳbāda
oldur iḫtiyār-ı kirdiğār (G. 61,
Beyit 3). [oldur, -dur]
6. Şüret-i mevt u ḥayāt u ḥayr u şer
ḥükmindedür / Ḳaḍı-yı bāz u
kebüter müfti-yi ejderdür **ol** (G.
70, Beyit 8). [ol,]

7. Luṭf-ı haḳḳdan zülfiḳār-ı nām-ver
hükmindeür / ‘Ālem-i ma‘nide
oldur cān viren hem cān alan (G.
70, Beyit 7). [oldur, -dur]
8. Leşker-i naḥl-i ejdehā-yı heft-ser
hükmindeür / **Oldur** leşker-keş
u ervāḥ-ı ḥayl-i enbiyā (G. 70,
Beyit 9). [oldur, -dur]
9. Men didüm zülf-i peyāmın getir
ey bād-ı şabā / **Ol** gider başıma
sevdā-yı perişān getirür (G. 71,
Beyit 4). [ol,]
10. Haḳḳ müllkine Süleymān **oldur** ki
aḥā haḳḳdan / Fıṭrat gününde
olmuş maḥşuş-ı ḥātem-i ‘aşḳ (G.
132, Beyit 4). [oldur, -dur]
11. Çekme yeri bu fānide endişe-i
eflāk / **Ol** şāh-ı kerem şāhib-i
iḥsān etegin dut (G. 20, Beyit 7).
[ol,]
12. Ol yedullahiñ dem tiğından olmuş
lālegün / Sanasın gökde şafaḳdur
‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 41,
Beyit 2). [ol,]
1. Vezn ḥikmetdür seḥa ḥükmünde
ol rāsih degül / Kim ‘ayār u
nāşıra dinār-ı bī-mikdār ḳalb (G.
4, Beyit 2). [ol,]
2. Nokṭa kim onuñ devrinde pergār-
ı vücūd / Sırr-ı zāt **ol** nükte-yi
pinhān bizden ḳıl ṭaleb (G. 8,
Beyit 2). [ol,]
3. Baḥr-ı vaḥdet kim onuñ
emvācıdur bu kā’ināt / Menba‘ **ol**
baḥr-ı bī-pāyān bizden ḳıl ṭaleb
(G. 8, Beyit 3). [ol,]
4. Ğark-ı deryā-yı cehālet olma **ol**
Ken‘ān kimi / Nūḥ vaḳtidür
zevraḳ-ı tūfān bizden ḳıl ṭaleb (G.
8, Beyit 4). [ol,]
5. Men didim hicriñ helāk itdi **ol**
meh didi / Bu cihanda kime ḥār
olur kime ḥurma naşib (G. 9,
Beyit 2). [ol,]
6. Ma‘den-i cūd u seḥādur menba‘-ı
baḥr-ı kerem / İster **ol** kānı
‘aṭādan Ādem u Ḥavvā naşib (G.
9, Beyit 6). [ol,]

ol: "O" işaret sıfatı.

7. Görmez amma **ol** güneşden dide-i
‘ama naşib / Zāt-ı Hıydar bir
güneşdür zerre-i pür-nür baħş (G.
9, Beyit 8). [ol,]
8. Her kimiñ gönlünde olsa buğz-ı
āl-i Muştafā / Olmaz **ol** mel‘ūna
añla cennetü’l-me’vā naşib (G. 9,
Beyit 10). [ol,]
9. Gör geç **ol** hırşid-i mülk-i bī-
zevāliñ tal‘atı / Oldı ‘aql-ı vālih
mecnūn-ı şeydā-yı ‘acib (G. 10,
Beyit 2). [ol,]
10. Ol şanem budır içinde nice Şeyh-i
‘Ābidin / Tırralardan boynuna
asdı çelipā-yı ‘acib (G. 10, Beyit
5). [ol,]
11. Hıatm oldı **ol** hıabibiñ şānına
menşūr-ı hıusn / Çekdi **ol**
menşūra dest-i ğayb-ı tuğrā-yı
‘acib (G. 10, Beyit 9). [ol,]
12. Hıatm oldı **ol** hıabibiñ şānına
menşūr-ı hıusn / Çekdi **ol**
menşūra dest-i ğayb-ı tuğrā-yı
‘acib (G. 10, Beyit 9). [ol,]
13. Tıfāna gitdi bulmadı **ol** zevrak
necāt / Her hıaricī ki Hıydar
gönlünde dutdı buğz (G. 11, Beyit
10). [ol,]
14. Cān hıalvetinde **ol** dem bir
mehveş-ile hemdem / Kandı-i
mihr u māha şems lakin ne hıacet
(G. 12, Beyit 3). [ol,]
15. Menzūrum **ol** dem hıakktan bağ-ı
cemāl-i Yūsuf / Reyhān u nergis
u gül yā yāsemen ne hıacet (G. 12,
Beyit 7). [ol,]
16. Ādemi tanı kim olur şadef-i bahr-
ı şifāt / Ma‘nī-yi nuḡk ‘Alī **ol**
şadefe gevher zāt (G. 14, Beyit 1).
[ol,]
17. Girmeyen ğarḡ olur **ol** zevraқа ey
ehl-i necāt / Mihr-i evlād-ı ‘Alī
zevraқımış zevraқа gir (G. 14,
Beyit 6). [ol,]
18. Velī her kim ‘Alıyyu’l-murtażāya
/ Sığındı şıdḡ-ilen **ol** görmez āfāt
(G. 15, Beyit 7). [ol,]
19. Kerem deryāsıdur ma‘nīde **ol**
sulṡān-ı dil-perver / Gelür andan

- demâdem cümle halka lücce-yi
rahmet (G. 16, Beyit 8). [ol,]
20. Pâdişâhıdur haqîkat kişveriniñ ol
velî / Kelb-i dergâhıdur anıñ vâlî-
yi her memleket (G. 17, Beyit 11).
[ol,]
21. Nuṭṭıdur ol şâhbâz-ı âşiyân-ı
maʿrifet / Ferşden bu nuṭṭ ʿarşa
dem-be-dem eyler ḥurûc (G. 18,
Beyit 2). [ol,]
22. Dünyâ u ʿuḳbâya baş endirmez ol
sulṭân-ı vaḳt / Pâdişâh-ı mülk-i
vaḥdetdür gedâ-yı ehl-i beyt (G.
19, Beyit 3). [ol,]
23. Aḥretde yoḥdur ol maḥrûma
Ḥaydardan vefâ / Olmasa her
cânda kim mihr u vefâ-yı ehl-i
beyt (G. 19, Beyit 9). [ol,]
24. Yüz min günehi olsa eger ʿafv
ider Allah / Kâr eylemez ol
bendeye ʿişyân-ı ḥıyânet (G. 21,
Beyit 9). [ol,]
25. Çıḥdı nâgeh perdeden ol dilber
mest / Sâḳiyâ meydeki tapdı
- şâhdan destür mest (G. 22, Beyit
1). [ol,]
26. Vâkıf ol şüfî biz ol ḳavmiz ki
andan Aḥmediñ / Ḳıldı anıñ
ḳırḳını bir dâne-yi engür mest (G.
22, Beyit 3). [ol,]
27. Bir tecellî eyledi mihr ile tâ
didâr-ı düst / Ol tecellî
pertevinden Mûʿsâ mest u Ṭür
mest (G. 22, Beyit 6). [ol,]
28. Her bende maḳbül olmaz her
tuḥfe lâyıḳ-ı dost / Ḥaydar şeh-i
velâyet ol maḫhar-ı hidâyet (G.
23, Beyit 8). [ol,]
29. Çal kuy-ı şıfat kellesine ḳayşer-i
rûmuñ / Destindedür ol deste-yi
çevgân-ı velâyet (G. 24, Beyit 4).
[ol,]
30. Sensen bugün ey Himmetî ol ḥızır
maḳâmı / Nuṭṭuñdan aḥar
çeşme-yi ḥayvân-ı velâyet (G. 24,
Beyit 12). [ol,]
31. Ḥaydar ol şâh-ı velâyet serdar-ı
lâ-iḥtiyâc / Bî-gümân oldur

- veliyullah anındur taht u t̄ac (G. 27, Beyit 1). [ol,]
32. Alur **ol** ŧāhenŧeh-i ŧāhib-ķırānıñ
darb-ile / Bir kemīne āker-i
fağfūr u ķayŧerden ħarāc (G. 27,
Beyit 2). [ol,]
33. Hān-ı iħsānında anıñ mihr u
māh-ilen kŧmāc / Ma^çden-i cŧd
ol kerem-kānı seħāsiyle ŧāhıñ (G.
27, Beyit 4). [ol,]
34. Geldi ħaķķdan t̄a kim **ol** tiğ-ı dŧ-
peyker Hāydarā / Kesdi ehl-i ŧirki
dīn-i Muŧafā tabdı revāc (G. 27,
Beyit 6). [ol,]
35. ŧāh elinden ħāziler **ol** gŧn ki
giydi kırmızı / ŧāh-ı meydānı
serāser gŧlzār t̄ac (G. 28, Beyit 2).
[ol,]
36. Yolına ser virmeyen bir
serseridŧr bilmiŧ **ol** / Pes
zarŧretten giyer **ol** ħāin-i tarrār
t̄ac (G. 28, Beyit 9). [ol,]
37. Bir olur kim mŧnāfikdur dir
altımdaki / Kim ķılır **ol** gŧnde
nātıķlar kimi gŧftār t̄ac (G. 28,
Beyit 10). [ol,]
38. ŧāh elinden ħāziler **ol** gŧn ki giydi
ķırmızı / ŧāh-ı meydānı serāser
gŧlzār-ı t̄ac (G. 28, Beyit 2). [ol,]
39. Kim ķılır **ol** gŧnde nātıķlar kimi
gŧftār-ı t̄ac / Meyl-i sŧrħ-ı
āteŧidŧr ŧu^çle-yi ħurŧid-i dīn (G.
28, Beyit 10). [ol,]
40. Gŧn teki **ol** ŧāhib-i devran ider
seyr-i burŧc / Va^çde irdi Mehdi-
yi ŧāhib-zaman eyler ħurŧc (G.
30, Beyit 1). [ol,]
41. ^çArz-ı imān-ile iħlās-ile **ol** sultāna
gel / Tā ider rŧħ-ı ŧerīfiñ ^çarŧ-ı
raħmāna ^çurŧc (G. 30, Beyit 2).
[ol,]
42. Yetmiŧ iki millete **ol** gŧn ķopar
tŧfān-ı Nŧħ / Ġarķ olur ħarķ **ol**
celālet baħrine ger olsa mŧc (G.
30, Beyit 3). [ol,]
43. Yetmiŧ iki millete **ol** gŧn ķopar
tŧfān-ı Nŧħ / Ġarķ olur ħarķ **ol**
celālet baħrine ger olsa mŧc (G.
30, Beyit 3). [ol,]

44. Ol alur āhır gūni bel‘am teki
‘ūryān lūc / Geysel ger yūz hıra u
tavā cihānda hāricī (G. 30, Beyit
8). [ol,]
45. Ol kerīmiñ urdı nāgeh ulzūm
ihsān-ı mevc / Baqladı yūz
hikmet-ilen alib insān-ı mevc
(G. 31, Beyit 1). [ol,]
46. Fazl-ı hadan daşdı ol deryā-yı
raħmet ekme ğam / Luf-ilen
şöndürdi ahr-ı āteş sūzān-ı
mevc (G. 31, Beyit 7). [ol,]
47. Her ıhan kim ekdi ol şāh-ı
velāyet zūlfikār / Yeryüzünde
baħr tek urdı mūnāfı ān-ı mevc
(G. 31, Beyit 10). [ol,]
48. Gūzer ılmaz ‘Alī rāhında kim ki
iki ‘ālemden / Kim ol dūn deĝā
kim himmet-i kuteh nazardan
ge (G. 32, Beyit 6). [ol,]
49. Tökdı endān anını ol şır-i ha
mūşrikleriñ / Pencesinde oldu
berg lāle tek aħmer ılı (G. 34,
Beyit 4). [ol,]
50. Dıtdı maĝrib mūlkini bu cūmlede
Hāydar-şıfat / ıhdı maşrıdan
ekūb ol hūsev-i hāver ılı (G.
34, Beyit 5). [ol,]
51. ‘Arş-ı hadan her şabāh aftāb-ı
şubh-ı devlet / Kim tapar nu-ı
‘Alīden ol futūh-ı iftitāh (G. 35,
Beyit 1). [ol,]
52. Hūkm-i hadan oldu aħbāb-ı ‘Alī
u Aħmede / Hāricī ol naşibiniñ
anı şerbetten mūbāh (G. 35,
Beyit 6). [ol,]
53. ‘Alīdür ol oħullar onı Hāydar /
Onuñ urbine irmez hi seyyāh
(G. 36, Beyit 11). [ol,]
54. Meclis-i maħşerde şol kevşer
meyinden dem-be-dem / İn‘ām
ider ullara ol server-i sultān
adeh (G. 37, Beyit 4). [ol,]
55. Defter-i furān iinde kirdigār-ı
lemyezel / Eylemiş ihsān idūb ol
menbā‘-ı ihsān medh (G. 38, Beyit
9). [ol,]

56. Tapmazdı istikāmet-i islām ve's-selām / Ger şehir-i dīni kılmasa **ol** şehriyār feth (G. 39, Beyit 5). [ol,]
57. Her nebī kim geldi haqqdan hem onuñla biledür / Mazhar-ı haqq sırr-ı zāt **ol** şāhib-i devrāna bağ (G. 41, Beyit 10). [ol,]
58. Bağma **ol** mecrūh mār-ı ğaflete ey Himmetī / Mehd-i Meryemde yatarken şāriḥ-i su'āna bağ (G. 41, Beyit 11). [ol,]
59. Bir kemīne bendedür pes **ol** velī-yi vāliye / Aftāb-ı 'ālem-ārā kim ider sulṭān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 5). [ol,]
60. 'Ālem-i kudretde **ol** düldül-süvār şaff-deriñ (G. 42, Beyit 6). [ol,]
61. Bir de hükmeylersin gökde āftāb dönderür / **Ol** emīn 'arş u ferş **ol** şāhib-i fermāna bağ (G. 42, Beyit 4). [ol,]
62. Bir de hükmeylersin gökde āftāb dönderür / **Ol** emīn 'arş u ferş **ol** şāhib-i fermāna bağ (G. 42, Beyit 4). [ol,]
63. Gerulū'l-ebşār-iseñ **ol** servere merdāne bağ / Cān-ı gözin aç ey birāder merd iseñ merdāne bağ (G. 42, Beyit 1). [ol,]
64. Yolunda toprak olmayan **ol** bī-sa'ādetiñ / Başında devlet-i efser-i tāc-ı külāhı yoğ (G. 43, Beyit 3). [ol,]
65. Ne işāretdür ki Mu'sāniñ deminden **ol** zaman / On iki çeşme ahdı seng-i hārā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 9). [ol,]
66. Ger ḥimāyet kılmısaydı **ol** server-i merdān-ı dīn / Küfr-ile dutmuşdı cümle yeryüzin ehl-i fesād (G. 46, Beyit 5). [ol,]
67. **Ol** kelāmullah-ı nāṭıḳ mazhār-ı ḥarf-i nuḳṭ / Hārb vaḳtinde menem dir kef he elif sin ayın şād (G. 46, Beyit 7). [ol,]
68. Genc-i kārūn oldu ehl-i 'aşka mihr-i ehl-i beyt / Bulmuşam **ol** genc-i haqqdan olmuşam ḥandān-ı şād (G. 46, Beyit 11). [ol,]

69. ‘Alidür **ol** Qur’ân mi‘mâr-ı kâmil /
Benâ-yı kün fekâna târḥ-ı bünyâd
(G. 48, Beyit 3). [ol,]
70. Kim **ol** Zehrâdur o şibt-i Aḥmed /
Ḥasandur şâh Ḥüseyn u Zeyni’l-
‘ibâd (G. 48, Beyit 9). [ol,]
71. Bu benim kalbimde **ol** şâh-ı
kadîmiñ ḥaḫḫ bilür / Ḥubb-ı âl-ı
dîn-i imândur ezelden tâ ebed (G.
49, Beyit 2). [ol,]
72. Kılmayan **ol** mihrâb-ı şâhiñ
nişân-ı maḫdemiñ / Bî-başar
gümrah-ı şeytândur ezelden tâ
ebed (G. 49, Beyit 6). [ol,]
73. Bî-gümân **ol** mazhar-ı külli
‘acâibdür yaḫîn / Aḥmedin
cisminde cânı ḥâlıkıñ zâtında
vedd (G. 50, Beyit 2). [ol,]
74. Nuḫḫ-ı ḥaḫḫam men kelâm-ı
nâḫıḫam dir **ol** velî / Ḥüccet-i
burhân-ı ‘irfâna ne sened bu
sened (G. 50, Beyit 10). [ol,]
75. Her vilâyetden çeküb darb-ile
taḫdı **ol** velî / Boynuna çok ser-
- keş-i ser-dâr-ı ser-ḥayliñ kemend
(G. 51, Beyit 2). [ol,]
76. Kurladı bir na‘l **ol** dem ‘arşda oldı
hilâl / ÇarḤ meydânında çapdı
şeh-süvârı **ol** semend (G. 51, Beyit
3). [ol,]
77. Kurladı bir na‘l **ol** dem ‘arşda oldı
hilâl / ÇarḤ meydânında çapdı
şeh-süvârı **ol** semend (G. 51, Beyit
3). [ol,]
78. Ger muḥibb-i şâdık-ı âl-i ‘Alî-sen
şevk-len / Cânıñı kıl âteş-i
mihrinde **ol** mahıñ sipend (G. 51,
Beyit 9). [ol,]
79. Ḥaḫḫ yolunda geçdi **ol** leşker-i
ehl-i kerem / Cân u serden sîm u
zerden ḥuşk u terden oldı ferd (G.
52, Beyit 2). [ol,]
80. Ḥalk içinde giydi bir şâl-ı kanâ‘at
giyimini / Rızḫ için bu fânide **ol**
şâh-ı merdân surḥ u zerd (G. 52,
Beyit 3). [ol,]
81. Ey muḥâlif emr-i ḥaḫḫ birlen
emirimdür ‘Alî / **Ol** emîre bende-

- yi fermānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 6). [ol,]
82. Bir nokṭadan **ol** yeddi kitāb oldu
mürekkeb / Yazıldı beyāz üstine
munca ḥaṭṭ-ı esved (G. 54, Beyit 5). [ol,]
83. Ger getirse münkir-i imān
şehādet tañrıya / Şāhid olmaz
olmayan ‘aşkında **ol** şāhın şehīd
(G. 55, Beyit 7). [ol,]
84. Kılmasa Allah için imdād **ol**
üstād eger / Menzil almaz cehd-
ile munca Cüneyd yā Perīd (G. 55,
Beyit 8). [ol,]
85. Nokṭa-i bā nuṭḳ-ı ḥaḳḳ terkīb-i
ebceddür ‘Alī / Bāb-ı ‘ilm-i
Aḥmede **ol** nokṭa-yı bādur kilīd
(G. 55, Beyit 9). [ol,]
86. Bir taḳarrub ḥāşıl it gel ḥaḳḳa
ḥaḳḳ bil Ḥaydarı / Kim ki **ol**
sultān-ı ḥaḳḳ bilmez olur
ḥaḳḳdan lā-ümmīd (G. 55, Beyit
10). [ol,]
87. **ol** bī-başar la‘īni ḥasūd (G. 56,
Beyit 6). [ol,]
88. Ḥasedden **ol** cedeliñ geçdi
boynuna çenber / Cihānda tā bī-
ebed oldu la‘net **ol** merdūd (G. 56,
Beyit 7). [ol,]
89. Ḥasedden **ol** cedeliñ geçdi
boynuna çenber / Cihānda tā bī-
ebed oldu la‘net **ol** merdūd (G. 56,
Beyit 7). [ol,]
90. Ol dem ki ḥalk eyledi ḥaḳḳ ‘arş-ı
ā‘zamı / Çekdi bu ḥarf levḥā
kalem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit
11). [ol,]
91. Öz deminden kıldı nefḥ rūḥ-ı
dem **ol** kālīb / Şüret-i cismi libās-ı
cān iden perverdigār (G. 59, Beyit
8). [ol,]
92. Allaha velī Aḥmede ğamhār u
berāder / Ser-ḥayl-ı benī Fāṭıma
ol server-i serdār (G. 60, Beyit 2).
[ol,]
93. Her şuğāl u rübeh u keftār-ı
segden söyleme / Söyle medḥ **ol**
şāha kim şirim didi perverdigār
(G. 61, Beyit 8). [ol,]

94. Nāmünāsibdür aña hatta ‘Alī el-
ḥayru’l-‘amel / Şerr-i vesvās
göñülden sürmeyince **ol** beşer (G.
62, Beyit 7). [ol,]
95. Kılmaya ta‘lim eger **ol** ‘ālim-i ‘ilm
u kazā / Kılmasa bir müşkili
edyān içinde cell beşer (G. 62,
Beyit 9). [ol,]
96. Onda her kim ki olursa tābi‘-yi
deccāl-ı ḥar / Küfr-ile ḥaḳḳdan
döner **ol** cehl-i bī-īmān kopar (G.
63, Beyit 4). [ol,]
97. Fāş olur fi’l-cümle yer altındaki
genc-i nihān / Kimse müflis
kalmaz **ol** gün bir ‘aceb devrān
kopar (G. 63, Beyit 11). [ol,]
98. Feth için **ol** fātiḥ-i ḥayber
çekende zülfiḳār / ‘Arz ider īmān
aña gökden melek yerden beşer
(G. 65, Beyit 3). [ol,]
99. Mevce gelse derdem **ol** baḥr-ı
zilālet ḥaşm-ilen / Çağrışurlar
pāsibān-ı ḳal‘a-yı ‘arşu’l-ḥazer (G.
65, Beyit 4). [ol,]
100. Ma‘nīde nāṭıḳdur nuṭḳ-ı
‘Alīden daşta ḥaḳḳ / Bu
ḥaḳıḳatden ḥaber **ol** ey cühül-i bī-
ḥaber (G. 65, Beyit 10). [ol,]
101. Ādeme dārın içinde
ma‘rifetdür re’s u māl / Bir
şecerdür Ādem u bī-ma‘rifet **ol**
bī-şemer (G. 65, Beyit 11). [ol,]
102. Velī-yi ḥaḳḳ ḳāimen bil-
ḳışt şāh-ı ‘adl-i bā-iḥsān / Kerem
kānı sıḥāvet ma‘deni **ol** raḥmet-i
sāir (G. 66, Beyit 7). [ol,]
103. ‘Alī āl-i ṭarīḳatde ey göñül
ḥāk **ol** / Gerekse cennet-i rıdḅān
içinde taḥt-ı serir (G. 67, Beyit
11). [ol,]
104. Düldüle **ol** şeh-süvār
olanda İsrāfil-i vaḳt / Zevk-ilen
her dem çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan
nefir (G. 68, Beyit 2). [ol,]
105. Lütf-ilen eyler oñı ‘ālemde
anı pādişāh / Olsa her dervişe **ol**
dest-i velāyet destgīr (G. 68, Beyit
7). [ol,]

106. Bī-gümān ehl-i cehennemdür añı ھاڭڭ bilmeyēñ / Aھiretde ol münāfik oldı ařhāb-ı sa‘īr (G. 68, Beyit 10). [ol,]
107. Bir nođtādur murtażā kim ol nođtadan buldı řekl / Müfredāt-ı çār-defter miřl-i Furkān u Zebūr (G. 69, Beyit 4). [ol,]
108. Ey peser ihlāř-ilen ‘abd ol veliler řāhına / ھاڭڭ saña in‘ām ider tā hıl‘at-i ‘abdu’ř-řekūr (G. 69, Beyit 7). [ol,]
109. Tanı ol řāhı kim anıñ baھر-ı ber ھükminededür / Mařrıķeyn mağribeyn u ھuřk u ter ھükminededür (G. 70, Beyit 1). [ol,]
110. Himmetī bir řehriyārıñ āsitānı kelbidür / Ol şehen-řāh-ı kadīmiñ ser-be-ser ھükminededür (G. 70, Beyit 12). [ol,]
111. Yüregim şanımı mı bağrımı biryān idüben / Ol saھī-ı tab‘ bu miھmānlar içün ھān getirür (G. 71, Beyit 6). [ol,]
112. Ya‘ni ki dāmen-i Maھmūdı elinden ıoyma / ھاڭڭdan ol ‘āřilere müjde-yi ğufrān getirür (G. 71, Beyit 10). [ol,]
113. Cāniñ ol ‘ıyda bugün Himmetī ıurbān getirür / ‘ıyd-ı ađhā-imiş aھbābına didār-ı ‘Alī (G. 71, Beyit 11). [ol,]
114. ھuffāř nola görmese ger ol ğüneşi fāř / Her zerre-yi ھurřid-şifat ‘ayn-ı ‘ayāndur (G. 72, Beyit 3). [ol,]
115. Pinhān degil ol kāřif-i ‘allāmu’l-ğayūba / Bu iki cihānda ne ki peydā u nihāndur (G. 72, Beyit 4). [ol,]
116. Emreyledi ol řāh ana muřhāf-ı nātıķ / şerh eyle eger ‘ārif iseñ bu ne beyāndur (G. 72, Beyit 7). [ol,]
117. Kim ğöñül virse oña bir bi- ھaber-i divānedür / Gösterür

- cilve perī şeklinde **ol** merdüm-
firīb (G. 73, Beyit 2). [ol,]
118. Kıl hāzer mekrinden **ol**
mekkāre-yi ‘ayyāreniñ / Kimseye
cānāne olmaz çünkü kaşdı
cānedur (G. 73, Beyit 3). [ol,]
119. Çāha şaldı nice yüz miñ
Rüstem u destanı **ol** / Zāl bir al
felek kim ma‘nīsiz efsānedür (G.
73, Beyit 5). [ol,]
120. Ol ki baħr-ı zāt-ı gevher-i
yekdānedür / Şir-i yezdān server-
i merdān aña virdi talāk (G. 73,
Beyit 8). [ol,]
121. Himmeti aldanma zülf-i
hālına **ol** kaħbeniñ / Zülf-i hālı
cān-ı dil murğına dām-i dānedür
(G. 73, Beyit 12). [ol,]
122. Anıñ evşāfidur tefsir-i
te‘vıl-i kelāmullah / Nihān u
āşikār **ol** kāşif-i esrār-ı furķāndur
(G. 74, Beyit 6). [ol,]
123. Velāyet mülkine **ol** şāh-ı
ma‘nī haħk Süleymāndur /
‘Alidür hem velidür hem vaşidür
hüccet-i haħkđur (G. 74, Beyit 8).
[ol,]
124. ‘Alı mihr-ile cān āyinesin
her kim ki şāf eyler / Cemālullah
ol āyinede her dem tavāf eyler (G.
75, Beyit 1). [ol,]
125. Girer keyfiyyet-i eşvāt u
noħta-yı cān olur cismi / Görür **ol**
zāt kim bir ħarf-i künden kāinat
eyler (G. 76, Beyit 3). [ol,]
126. Dokkuz eflākı bir
menşübde **ol** şāh māt eyler / ‘Alı
bu mihr u māh u kevkebe
emritmese doğmaz (G. 76, Beyit
6). [ol,]
127. Bu dem kādriñi kim ki
bildi **ol** insān-ı kāmildür / Aña
ķassam-ı cennet ħür u ğilmān
berāt eyler (G. 76, Beyit 7). [ol,]
128. Ne göz kim **ol** nigāh-ı
pertev-i mirāt zāt eyler /
Tecellide temāşā-yı vücüd
mümkināt eyler (G. 76, Beyit 1).
[ol,]

129. Şıfat mülkinde ahlāk-ı
hāmīde kesb ider **ol** / Kemāl-i
maʿrifet şehrinde özin haqq şıfat
eyler (G. 76, Beyit 2). [ol,]
130. Kim ki ihlāsla **ol** servere
merdāne gider / Haqq bilür haqq
yolına ʿaşk-ile merdane gider (G.
77, Beyit 1). [ol,]
131. Çıhsa ger hāriciniñ cāni
teninden lā-şek / **Ol** ceḥennem
odına tā-be-ebed yāne gider (G.
77, Beyit 10). [ol,]
132. Başına her ʿāşıkıñ kim
düşdi sevdā-yı ḥabīb / **Ol**
muḥabbet ʿāleminde cümle
sevdādan geçer (G. 79, Beyit 3).
[ol,]
133. Bu gönül kâfında **ol**
mesken dutar ʿanḳā kimin / Terk-
i ṭayrān-ı hevā iyler temāşādan
geçer (G. 79, Beyit 7). [ol,]
134. Gel ey ferzend-i Ādem yu
yüzinden gerd-i ʿiṣyānı / ʿAlīniñ
āb-ı nuṭḳ-ilen yu **ol** deryā-yı
raḥmetdür (G. 80, Beyit 10). [ol,]
135. Bir ḥaber vir **ol** ne yeddi
ḥarfdür kim ey faḳīh / Otuz iki
mihr u dīv-i mümkināt andan
çıḥar (G. 81, Beyit 5). [ol,]
136. Deminden cān bağışlar
şad-hezārān mürdeye derdem /
Ḥayāt-ı küll-i mevcūdāt **ol** cān u
cihān ölmez (G. 85, Beyit 6). [ol,]
137. Gel ey ʿāşık-ı şeydā **ol** şıdḳ-
ilen ʿaşkında maʿşūḳuñ / Ki
haqqdur **ol** şehidiñ kân behası
rāygān ölmez (G. 85, Beyit 11).
[ol,]
138. Gel ey ʿāşık-ı şeydā **ol** şıdḳ-
ilen ʿaşkında maʿşūḳuñ / Ki
haqqdur **ol** şehidiñ kân behası
rāygān ölmez (G. 85, Beyit 11).
[ol,]
139. Zülmünüñ adını Ḥalvet
oḥur **ol** şūfi-yi şehr / Meşʿal-i
mihr u meh u şemʿ-i ziyāyı
görmez (G. 86, Beyit 5). [ol,]
140. Burc-ı esfelde nişimen
dutan **ol** kerkes-i dūn / Evc-i

- a^ladaki ferhunde hümāyı görmez
(G. 86, Beyit 9). [ol,]
141. Murtaẓā ‘aşkına bu cānı
sebil eylemeyen / Hūr ilen **ol**
kadeh-i rūḥ-fezāyı görmez (G. 86,
Beyit 11). [ol,]
142. Manẓar-ı maⁿiden **ol** bedr
u dücāyı görmez / Himmeti terk-i
ḥicāb eylemeyen tā-be-ebed (G.
86, Beyit 12). [ol,]
143. Hār olur Yūsuf teki **ol**
servere kavi düşmen /
Murtaẓādur vālī-yi Mıṣr-ı velāyet
ey ‘Azīz (G. 87, Beyit 10). [ol,]
144. Ol yedullah el çıHardı
leyletü’l-mi‘rācda / Aḥmede
gösterdi **ol** dem sırr-ı
maḳdemden rumūz (G. 89, Beyit
3). [ol,]
145. Ol yedullah el çıHardı
leyletü’l-mi‘rācda / Aḥmede
gösterdi **ol** dem sırr-ı
maḳdemden rumūz (G. 89, Beyit
3). [ol,]
146. Baḥmadı **ol** merd-i
merdān bu cihān-ı kaḥbeye / Bī-
vefādur nişe kim bu bī-ḥayā
dehr-i ‘acūz (G. 89, Beyit 11). [ol,]
147. Bende saldı dīvi **ol** dest-i
velāyet ḥarb-ilen / Virmedi
Mūsāya ḥaḳḳ fetḥ-i yed-i beyzā
henüz (G. 90, Beyit 7). [ol,]
148. Muşavver naḳşine bu
şūretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu
ḥaḫḫa **ol** farīza özge ḥaḫḫaḫ u
kalem şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [ol,
]
149. Maḳālī terk-idübdür bu
Himmetiniñ şi‘r dīvānı / Kim **ol**
defterde kıl u kāl u A‘rāb u ‘Acem
sıgmaz (G. 93, Beyit 12). [ol,]
150. Mülk-i şūretde velāyet
şehrine kıldun şefer / ‘Āşık-ı
dīdāruz **ol** ‘ālemeddür seyrānımız
(G. 96, Beyit 12). [ol,]
151. Ol nā-ḥalefe seyyid-i ‘ālem
dimek olmaz / Saçın uzadur secr-
ilen her müteseyyid (G. 97, Beyit
5). [ol,]

152. İçdi ol ħum-ħāneden
söyler ene'l-ħaċċ dem-be-dem /
Dar ayağında hezārān 'āşık-ı
dīvānemiz (G. 99, Beyit 10). [ol,]
153. Hidāyet bulmaz ol
gümrah-ı cāhil rāh-ı maċşūda /
'Alī evlādını her kim o gence reh-
nümā kılmaz (G. 101, Beyit 3). [ol,
]
154. Anıñ kim yoħdur cānında
'aşık-ı 'aċl u dīn derdi / Hekim-i
lemyezel derdine ol dīviñ devā
kılmaz (G. 101, Beyit 7). [ol,]
155. Zāt-ı ħaċċa çün didik ċālū
belā rüz-ı elest / Ey muħıbb ol
'ahd ol iċrārdan dönderme yüz
(G. 102, Beyit 6). [ol,]
156. Zāt-ı ħaċċa çün didik ċālū
belā rüz-ı elest / Ey muħıbb ol
'ahd ol iċrārdan dönderme yüz
(G. 102, Beyit 6). [ol,]
157. Ol nuċċ āyesi 'ālem-i
ċudrette 'Alīdür / Tāc u ser-i ser-
leşker-i ervāħ-ı muċaddes (G.
107, Beyit 10). [ol,]
158. Her şecer kim bitmez anda
mīve-yi mihr-i 'Alī / 'Aşık-ilen tīr
u teber çek ol bülend-eşcārı kes
(G. 108, Beyit 7). [ol,]
159. Cīfedür dünyā ħama' kelbi
aña dāim ħariş / Tāze daşla cīfe-
yi pāk ol seg-i murdarı kes (G.
108, Beyit 9). [ol,]
160. Ol māh kıldı andan aheng-
i seyr-i mi'rāc / Cebre'ıl o gice
oldı bir peyk ġāşıye-keş (G. 111,
Beyit 3). [ol,]
161. Hem nūr-ı pertevinden
keyvān-ı yeddi eyvān / Nā-geh
niċābın aldı ol dil-rubā-yı mehveş
(G. 111, Beyit 5). [ol,]
162. Tāyy kıldı lā-mekānı girdi
ħarem-serāye / Açdı anıñ çün ol
dem ferrāş-ı 'arş-mefreş (G. 111,
Beyit 6). [ol,]
163. Yüzin döndermez ol kūy-ı
vefādan / Yağarsa şeş cihetten
başına dāş (G. 113, Beyit 2). [ol,]
164. Eger ref' eylese bir gün
niċāb ol māh-ı tābānım / İder her

- şubḥ dem rûy-ı zemîne mihr-ilen
zer baḥş (G. 114, Beyit 4). [ol,]
165. Meger kim müşteri olmuş
güneş **ol** mâh bir mihre / Olur
ferruḥ cemālında anıñ ḥurşîd-i
enver baḥş (G. 114, Beyit 5). [ol,]
166. Misâfirler kimi **ol** şâh-ı
ḥübânıñ ğam-ı ‘aşkıñ / Beyâbân-ı
fenâda kıldı ‘âşıklar ḳalender
baḥş (G. 114, Beyit 6). [ol,]
167. Eger **ol** meydân-ı ma‘nide
erenler şâhını tanı / Velâyet
ḥânından zirâ aparmaz olmayan
er baḥş (G. 114, Beyit 10). [ol,]
168. Olanda ‘ahd-i bî‘at leşker-i
ervâḥ-ı mücerreden / Viribdür
Himmetiye bu demi **ol** demde
Ḥaydar baḥş (G. 114, Beyit 11).
[ol,]
169. (Ol ḥaḳîḳat şöḫbetinden
muttaşıl mü‘minleriñ / Ḥâtır-ı
ḥurram feraḥdan göñlü şâd u
vaḳti hoş (G. 115, Beyit 2). [ol,]
170. Râyic olmaz sîm-i rûy-
endüd ḳalb-i nâşere / Rû
- siyehdür her kimin kim olsa **ol**
naḳdinde ğaş (G. 115, Beyit 5). [ol,
]
171. Cân-ı dilden ‘arz-ı imân
itmese her kim oña / Bağrını **ol**
kāferindür dişne-yi recez ile deş
(G. 115, Beyit 7). [ol,]
172. Peyveste ḳaşını şol ḳavs-i
ḳuzah görenden / Taklîd birle
ḳılmış **ol** her kemân münakḳaş (G.
118, Beyit 4). [ol,]
173. Çağruşur şâbâş görcek
ḳadriñi kerrübîler / Zevḳ-ile isār
ider ‘aşḳ ehli **ol** şâbâşa baş (G.
119, Beyit 2). [ol,]
174. Ey misâfir sa‘y ḳıl bu yolda
bir yoldaş ḳazan / ḳılmaya
ḥüccet vire şıdḳ-ile **ol** yoldâşa baş
(G. 119, Beyit 5). [ol,]
175. ‘Aşḳ-ilen yastan irâdet
âsitânıñ Himmeti / Tâ yere ḳoy **ol**
güzerde şıdḳ-ile bir dâşa baş (G.
119, Beyit 10). [ol,]
176. Bu cihetden **ol** velîni ḥaḳḳ
“sellûni” söyledi / Ya‘ni

- Haydardur ‘alīm-i ‘ālem-i esrār-ı
‘arş (G. 120, Beyit 3). [ol,]
177. Her kimiñ Haydar degil
haqqdan imamı kıblesi / Kılmaz
ol merdüde hergiz kılduğı tā‘at
feyz (G. 121, Beyit 8). [ol,]
178. Ol Ālī-yi a‘lā ‘Alī **ol** ‘arşdan
erfa‘ / Ol şām-ı ebed faħrı **ol**
şahne-yi maṭla‘ (G. 122, Beyit 1).
[ol,]
179. Ol Ālī-yi a‘lā ‘Alī **ol** ‘arşdan
erfa‘ / Ol şām-ı ebed faħrı **ol**
şahne-yi maṭla‘ (G. 122, Beyit 1).
[ol,]
180. Bir sofrasıdır yüzi yer **ol**
şāh-ı kerīmiñ / Sermāyedür **ol**
sofraya bu çetr-i mülemma‘ (G.
122, Beyit 3). [ol,]
181. Destār ħarām olsun aña
sikke u şüret / Sarımağ gerek **ol**
serseriniñ başına maḡna‘ (G. 122,
Beyit 11). [ol,]
182. Kıldı Ħasana **ol** velī izhār-ı
haḡıḡat / Hengām-ı vedā‘ anda ki
- ref‘ eyledi burḡa‘ (G. 122, Beyit
12). [ol,]
183. ‘Ālem-i ħikmetde her
pervāne bir ‘ankā-imiş / Ma‘nī-yi
şüretde **ol** ‘ankāya ḡaf-ı ḡulle
şem‘ (G. 123, Beyit 7). [ol,]
184. Her ṡarafdan ehl-i meclis
oña döndermiş yüzün / Olmuş **ol**
cemi‘yyete ḡāim-maḡām u ḡible
şem‘ (G. 123, Beyit 8). [ol,]
185. Ehl-i ‘aşḡın bezmi cennet
gülşenidir Himmetī / Benzer **ol**
gülşendeki bir sebz u ħurrem
naḡle şem‘ (G. 123, Beyit 12). [ol,]
186. ‘Alīdir ümmete **ol** gün
şefā‘atçı u hem şāfi‘ / Neyler
nefsi vā nefsi çağrışanda havl-i
aşdan (G. 124, Beyit 7). [ol,]
187. Bir ḡacerdür **ol** şāhiñ
tamām / Yeddi baħr u ber u
doḡkuz çarḡ u doḡkuz kūh-ı ḡāf
(G. 125, Beyit 4). [ol,]
188. Kılmışuz şıdḡ-ıla **ol** şāh-ı
ḡadīmiñ her ḡadem / Ayağı

- toprağına cān u cihān i'tirāf (*G. 125, Beyit 9*). [*ol,]*
189. Olmayınca bende **ol**
sultān-ı mülk-i 'izzete / Dünya u
'uqbāda olmaz ādemī hergiz
mu'āf (*G. 125, Beyit 10*). [*ol,]*
190. İns-i cinniñ ka'besidir
āstāniñ yā imām / Nūr sürer
kerrübiler **ol** āstāna şaff-be-şaff
(*G. 127, Beyit 4*). [*ol,]*
191. Nokta-yı ba sin u mim
sırr-ı bismillah keşf / Tanı **ol** şāhi
kim olur aña sırrullah keşf (*G. 128, Beyit 1*). [*ol,]*
192. Barmağı miftāh-ı bāb-ı
raḥmet-i rahmānīdir / Hakkdan
ol şāh-ı kerīme künt-i kenzillah
keşf (*G. 128, Beyit 6*). [*ol,]*
193. Geldi 'ilminden zuhūra
mu'cizāt-ı enbiyā / **Ol** veliyullah
'icāz-ı beniyullah keşf (*G. 128, Beyit 8*). [*ol,]*
194. Görer **ol** zāhir u bātında
dīdār / Olursa kim ki kavli ḥaḳka
şādık (*G. 129, Beyit 5*). [*ol,]*
195. Hemīşe pāk-bāz u pāk-dīn
ol / Sever-i ma'sūḳ eger pāk olsa
'āşık (*G. 129, Beyit 9*). [*ol,]*
196. Her şecerde bitdi **ol** ğayr-ı
mükerrer meyveler / Piste u
bādām u nārenc u ruṭeb 'annāb-ı
şıdḳ (*G. 130, Beyit 3*). [*ol,]*
197. Yüz çevirdi ka'beye
butḥāneden her şubḥ-ı şām /
Secde **ol** miḥrāba eyler ser-be-ser
erbāb-ı şıdḳ (*G. 130, Beyit 6*). [*ol,]*
198. Eylemez **ol** kavm meydān-
ı ḥaḳīkatden firār / Ya'ni kim
olmaz hirāsān kimseden aşḫāb-ı
şıdḳ (*G. 130, Beyit 7*). [*ol,]*
199. Kuṭb-ı devrān-ı
ulūhiyyetdir **ol** zāt-ı ḳadīm /
Enbiyā u evliyādur fi'l-meşel
aḳṭāb-ı şıdḳ (*G. 130, Beyit 10*). [*ol,]*
200. Tanıya **ol** gün ḥalāyıklar
seni ey sırr-ı ḥaḳḳ / Onda kim
peydā ola bu ḳışşā-yı pinhān-ı
'aşḳ (*G. 131, Beyit 3*). [*ol,]*

201. ‘Aşk çevgānı önünde nuh
felek bir gūy-imiş / Sendedir
vus‘at-i kudret-i haqqdan **ol**
çevgān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 4). [ol,
]
202. Mısr-ı vücūd-ı Yūsuf cān
kişverine cānān / **Ol** şehriyar-ı
şehr u ol şāh-ı ‘ālem-i ‘aşk (G.
132, Beyit 2). [ol,]
203. Mısr-ı vücūd-ı Yūsuf cān
kişverine cānān / **Ol** şehriyar-ı
şehr u **ol** şāh-ı ‘ālem-i ‘aşk (G.
132, Beyit 2). [ol,]
204. Guş-vār olmadı şeh-
semīne **ol** dürr-i semīn / Kılmadı
tā şadef lü’lü’-i galṭān iki şak (G.
134, Beyit 3). [ol,]
205. Kimdir **ol** şāh ki dört illik-
iken zāhirde / Hārb-i destinde
olubdur ten-i su‘bān iki şak (G.
134, Beyit 7). [ol,]
206. Secde kıl şıdk-ile sen **ol**
şāhıñ cemālına / ‘Ārif-i āyātsan
ey ‘āşık-ı didār-ı haqq (G. 135,
Beyit 4). [ol,]
207. Tanı **ol** şāh-ı yedullahı ki
ḳurbunda onuñ / Pāyesidir butı
simurğ-ile birdir sineğiñ (G. 136,
Beyit 5). [ol,]
208. Eyleme sehv ḳilub seng-i
ḳadengine siper / Hā’il olmaz **ol**
oḫa nuh-felek olsa dereğiñ (G.
136, Beyit 9). [ol,]
209. Sākī-yi devrān eger
peymāniña ḳān doldurır / Andan
ikrāh eyleme **ol** bādeye bir ḳāne
çek (G. 138, Beyit 2). [ol,]
210. Olmasa her defteriñ āgāz-ı
mihr-i murtażā / Ḥaṭṭ-ı butlān u
ḳalem **ol** defter-i divāne çek (G.
138, Beyit 8). [ol,]
211. Reh-nümāsın bilmeyenler
da‘vī-yi islām ider / Ka‘be içinde
perestiş eyler **ol** Lāt Ḥubel (G.
140, Beyit 4). [ol,]
212. Kim ki Ḥaydar çākeridir **ol**
çekübdür ḫaṭṭ-ı ‘afv / Nāme-yi
ā‘mālına anıñ kerīm u lem-yezel
(G. 140, Beyit 6). [ol,]

213. İtleriniñ pāyına sal başıñı
ol serveriñ / Gelmedin nā-geh
 meṭā^c için cān peyk-i ecel (G.
 140, Beyit 8). [ol,]
214. Himmeti **ol** Ḥaydar-ı
 düldül-sevāriñ ‘aşkına / Başıñı
 top kolunu çevgān idüb meydāne
 gel (G. 140, Beyit 12). [ol,]
215. ‘Aşıkıñ ser-virmeye bu
 yolda da‘vāsı gerek / Her kim **ol**
 merdüm dir da‘vāya ma‘nāsı
 gerek (G. 141, Beyit 1). [ol,]
216. Dīn yolunda Muştafādan
 gösterir her kim nişān /
 Murtażādan **ol** nişāniñ mühr u
 tuğrāsı gerek (G. 141, Beyit 5). [ol,
]
217. Buldı nuṭkundan anıñ
 hıızr-ı mesīhā zindelik / Ḥaydar **ol**
 zāt-ı revān-perverdür ey şāhib-i
 cūd (G. 142, Beyit 3). [ol,]
218. Tanı **ol** şāhenşeh-i dārü’l-
 beḳāyı sen daḫi / Ger dilersen bu
 fenāda devlet-i pāyendelik (G.
 142, Beyit 4). [ol,]
219. Ol kerīm-i kār-sāz u dil-
 nevāziñ rüz-ı ḥaşr / Zevḳ-le
 bezminde İsrāfil ider sāzendelik
 (G. 142, Beyit 9). [ol,]
220. Ser-be-ser **ol** gün giyerler
 ḫil‘at-i şāhın kuṭaṭ / Mü‘minin u
 mü‘mināne el virür terfendelik
 (G. 142, Beyit 10). [ol,]
221. Bī-tekellüf cennetiñ
 bezminde **ol** mest-i elest / Sāḳi-yi
 kevşer elinden içdi cām-ı selsebil
 (G. 143, Beyit 2). [ol,]
222. Ḥaḳḳ yolunda lā yemūt
 ḫayy-i fiddāreyn olur / Her kim
ol şāh-ı velāyet ‘aşkına oldu ḳatil
 (G. 143, Beyit 4). [ol,]
223. Yandırır bir demde heybet
 āteşi bāl u perin / Bī-icāzet uṣsa
ol deryā yüzünden Cebre’il (G.
 143, Beyit 10). [ol,]
224. Leyletü’l-isrāda yetdi ḳāb-
 ı ḳavseyne ‘urūc / Oldı **ol** şem‘-i
 velāyet Aḫmede tā kim delil (G.
 143, Beyit 11). [ol,]

225. Fazl içinde Haydarîñ meddâhıdır **ol** fazl-ı hū / Sen dağı cisminde cān oldıka medhin söylegil (*G. 144, Beyit 2*). [*ol,]*
226. Olmaya tā kim bu nuṭkuñ bend ola vaqt-i su'āl / Kalmaya **ol** dem mecālîñ kalasın hār u hicil (*G. 144, Beyit 4*). [*ol,]*
227. Peyveste gele bū-yı vefā-yı 'Alî andan / Reyhān bite **ol** gülden eger yāsemen-i gül (*G. 146, Beyit 6*). [*ol,]*
228. Kim va'ce iriṣti gelür **ol** kâim-i devrān / Hemrāz iseñ **ol** rehberge gel kılma ta'allül (*G. 146, Beyit 8*). [*ol,]*
229. Kim va'ce iriṣti gelür **ol** kâim-i devrān / Hemrāz iseñ **ol** rehberge gel kılma ta'allül (*G. 146, Beyit 8*). [*ol,]*
230. Küfr-ile kıldı hıyānet **ol** diyānet ser nigün / Şol emānet kim oña oldu ezel günde Humül (*G. 147, Beyit 3*). [*ol,]*
231. Bir nazār kıl andan **ol** āyine-yi 'ayne'l-yaḳîn / Tā saña ma'lūm ola kim evvel oldur āhir **ol** (*G. 149, Beyit 10*). [*ol,]*
232. Baḫma şahrādan yeri **ol** şeh-süvārîñ 'aşkına / Başıñı top koluñu çevgān idüp meydāna gel (*G. 150, Beyit 2*). [*ol,]*
233. Haḫḫ-ilen sāile virdi mükerrer cān u baş / Şāh-ı iklīm-i seḫā **ol** şāhib-i ihsāna gel (*G. 150, Beyit 7*). [*ol,]*
234. Ol kademden cām-ı cem mirāt-ı İskender kimi / Rüşen oldu bendeye keyfiyyet-i eşyā tamām (*G. 151, Beyit 2*). [*ol,]*
235. Açdı raḫmet bābını **ol** bāb-ı şeh-i 'ilm-i dīn / Haḫḫ yola doğru hidāyet buldı andan hāş u 'ām (*G. 151, Beyit 4*). [*ol,]*
236. Baş götürme hāk-i dergāhından **ol** Haydarîñ / Ola tā kim rūḫuña a'lā u 'illiyyīn maḫām (*G. 151, Beyit 11*). [*ol,]*

237. Yaturdı cismi bir cānsız
hacer tek mā³ u t̄in içre / Aña
nefh itdi öz rūhundan **ol** dem
buldı ādem dem (G. 152, Beyit 3).
[ol,]
238. Bir şedefdir iki ‘ālem
ādem onuñ gevheri / Muttaşıl **ol**
gevher-i şeffāfi gözler gözlerim
(G. 153, Beyit 4). [ol,]
239. Ādem evvel ‘Alīdir
mālikü’l-mülk-i vücūd / Kān-ı
cūd **ol** menba‘u’l-ilāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 5). [ol,]
240. Halk maḥşer meclisinde
çağrışanda **ol** zamān / Şāh
elinden anda cām-ı şāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 6). [ol,]
241. Ehl-i dil tek şāhib inşāfi
gözler gözlerim / ‘Ārif-i nefis **ol**
müdrük-i ma‘rifetden behremend
(G. 153, Beyit 10). [ol,]
242. Ey müdde‘ī sen
Himmetiye bahma muḥaḳḳar /
Nemrūdı helāk eyleyen **ol** peşe-yi
lengem (G. 156, Beyit 12). [ol,]
243. Cān evinde hem-rehim bir
māh-ı meh-efrūze **ol** / Nūr-ı
şem‘-i ḥālet-i pervāneden
müstağnīyim (G. 157, Beyit 5). [ol,
]
244. Ey āḫī bizden ne ğam ger
zāhid dīvānedür / Āşinā-yı
‘aşkam **ol** bīgāneden
müstağnīyim (G. 157, Beyit 6). [ol,
]
245. Kālb-i şāfımdır maḥall-i
genc-i ma‘nī-yi ‘aşk-ı dost /
Bulmuşam **ol** genci her vīrāneden
müstağnīyim (G. 157, Beyit 7). [ol,
]
246. Şıdḳ-ile her kim dutar
dāmeniñ **ol** serveriñ / Gelmez
anıñ cānına ḥaşr-ı kıyāmetde bīm
(G. 159, Beyit 8). [ol,]
247. Menim şāhım
kuşemşemdür kuşemşem / Kim
ol zāt-ı mücessemdir mücessem
(G. 160, Beyit 1). [ol,]

248. Resūlullah ilen **ol** sırrullah
/ Benī ‘emdir benī ‘emdir benī
‘em (G. 160, Beyit 7). [ol,]
249. Cemī‘-i enbiya u evliyādan
ol muḳaddemdir / ‘Ulūm-ı zāhir
u bā‘ında olur ‘ālim-i a‘lem (G.
161, Beyit 5). [ol,]
250. Velāyet kişverinde şāh-
iken sulṭān-ı dīn Ḥaydar / Ne
şeyṭān var-ıdı ey şeyḫ **ol** ‘ālemde
ne ādem (G. 161, Beyit 6). [ol,]
251. Allahıñ zātına zāt-ı ‘Alī
memsūḫ-ıdı mülḫaḫ / Henüz **ol**
demde maḫlūḫ olmamışdı bu iki
‘ālem (G. 161, Beyit 7). [ol,]
252. Muşṭafā devrinde amma
‘āleme işbāt için / Gün tek **ol**
şāh-ı velāyet zātını kıldı ‘ayān (G.
162, Beyit 5). [ol,]
253. **Ol** yüze pervānedir pes
melāik tamām / Şu‘le-yi zāt oldur
‘āleme sırr-ı ‘alen (G. 163, Beyit
5). [ol,]
254. Nıl-i şahābı dutub gevher-
i dürr bu gelin / ‘Arşdan **ol**
gevheri ferşe nişār eyleyen (G.
164, Beyit 3). [ol,]
255. Hālık-ı eşyādır **ol** luṭf-ile
bir ḳaṭreyi / Yasemen-i serv-i ḳad
lāle-‘izār eyleyen (G. 164, Beyit 6).
[ol,]
256. **Ol** velī bā‘ından ol sā‘at ki
geldi zāhir / Va‘de-yi sā‘at irişdi
doğdı şems-i mağribeyn (G. 165,
Beyit 10). [ol,]
257. **Ol** velī bā‘ından **ol** sā‘at ki
geldi zāhir / Va‘de-yi sā‘at irişdi
doğdı şems-i mağribeyn (G. 165,
Beyit 10). [ol,]
258. Kün didi ḫallāḫ eşyā kün-
fekān oldı ‘ayān / Cinn u ins bu
cihan u **ol** cihān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 1). [ol,]
259. Kıldı **ol** hādi hidāyet
leyletü’l-mi‘rācda / Muşṭafāya tā
ṭarīḫ-i lā-mekān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 7). [ol,]
260. Murtażādur **ol** veliyullahı
muṭlaḫ murtażā / Ḥaḳḳ yolunda

- munca hem luṭf-ile iḥsān eyleyen
(G. 167, Beyit 9). [ol,]
261. Zevc-i zehrā ol velāyet
āsimānında ḳamer / Nāib-i
Aḥmed velī-yi ḥaḳḳ daḥı bāb-ı
ḥasen (G. 168, Beyit 4). [ol,]
262. Mevce gelse kābe nisbet
kūh-ı ḳāf-ı ḡarḳ ider / Ol kerem
deryāsınıñ ḳurbunda birdir kūh
kāh (G. 169, Beyit 3). [ol,]
263. Bir ṭabaḳdır ol kerīmiñ
sofrasında nuh felek / Ol ṭabaḳ
üstinde iki ḳurş-ı covdır mihr u
māh (G. 169, Beyit 4). [ol,]
264. Bir ṭabaḳdır ol kerīmiñ
sofrasında nuh felek / Ol ṭabaḳ
üstinde iki ḳurş-ı covdır mihr u
māh (G. 169, Beyit 4). [ol,]
265. Gelse ger luṭf üstüne ol
pādişāh-ı bī-niyāz / Kim ḳılır
nice gedāyı ḥüsrev-i şāḥib-külāh
(G. 169, Beyit 7). [ol,]
266. İki ‘ālem ḥalkı bir
meydāna girse ḥarb için / Şeh-
süvār-ı lā-fetā ol server-i ‘ālem-
penāh (G. 169, Beyit 8). [ol,]
267. Bir nefesde eyler ol
mecmū‘-ı tār-ı tenhā tārūmār /
‘Avn-ı ḥaḳḳ besdir aña ḥācet
degil ḥayl-i sipāh (G. 169, Beyit 9).
[ol,]
268. Vaşlından ol perīniñ
maḳşūdı kāma yetmez / ‘Aşḳ-ile
merd-i ‘āḳıl dīvāne olmayınca (G.
170, Beyit 2). [ol,]
269. Zülfine el yetürmez yāriñ
nihāi şimşād / Ol şāḥ-ı şāḥ-perver
çün şāne olmayınca (G. 170, Beyit
9). [ol,]
270. Ol āḥir nihān āşikāra bī-
gümān / Zāhir u bātın nişān-ı bī-
nişānım şāh şāh (G. 171, Beyit 6).
[ol,]
271. Mālikü’l-mülk-i meānī
ḥāce-yi şehr-i vücūd / Ḥākim ol
kişver-i emn u emānım şāh şāh
(G. 171, Beyit 9). [ol,]
272. Seyr-i cennetdir mekānı
kim ki oldı cān fedā / Munda ol

- şāh-ı emīr-i şehriyārīñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 3). [ol,]
273. Leşker-i ervāha kû-yı
mesken dārü'l-ķarār / Bu
fenādan el çek **ol** dārü'l-ķarārīñ
‘aşkına (G. 172, Beyit 5). [ol,]
274. Murtażadır Muştafāya
cān-ı dilden doğrı yār / Cān
ţufeyl it ey muħıbb **ol** doğrı yārīñ
‘aşkına (G. 172, Beyit 6). [ol,]
275. Başını ũop ķoluñı ķevgān
idüb meydāna gel / ‘Āşık-ı
müştāk iseñ **ol** şeh-süvārīñ
‘aşkına (G. 172, Beyit 8). [ol,]
276. Yetmiş iki ķātile baş virdi
ol şāh-ı kerem / Sā’ile şol hālīķ-ı
perverdigārīñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 9). [ol,]
277. Ser-ħayl-i enbiyānīñ ser-
bān-ı evliyānīñ / **Ol** şaf-şıkāf-ı
şaff-der kimdir ‘Aliden özge (G.
174, Beyit 2). [ol,]
278. Luţf idüb başdı ķadem
mıhr-ile **ol** māh-ı münir / Doldı
- envār-ı ziyā külbe-yi aħzānımıza
(G. 175, Beyit 3). [ol,]
279. Mütemerrid durur **ol** dīv-i
ded tek sesi kes / Ćünkü baş
almadı fermān-ı Süleymānımıza
(G. 175, Beyit 10). [ol,]
280. Küll-i şey‘e rehber u reh-
nümādur ‘Alī / Gümrāh olur
irmeyen rāh-rev **ol** rehber (G.
177, Beyit 6). [ol,]
281. Sarlak aldık bu yola doğrı
varan görmez ĥaţar / Himmet-i
āl-i ‘Aliden neyler **ol** sārīķ bize (G.
179, Beyit 9). [ol,]
282. Tanıduķ **ol** mażhar-ı zāt-ı
ķadimi Himmeti / Hāşıl oldu
ħamdulillah dide-yi tanıķ bize (G.
179, Beyit 11). [ol,]
283. Helāk itdi yedullahı ĥayūr
ol pence-yi ķudret / Nice Bū-Cehl
u Fir‘avn nice Nemrūd-ı Şeddādı
(G. 181, Beyit 4). [ol,]
284. Celāliyyet yüzinden **ol**
velıyyi vāhidü'l-ķahhār / Buyurdı

- şurşura tūfāna virdi leşker-i ‘ādı
(G. 181, Beyit 5). [ol,]
285. ‘Alidür taşvîr iden er cām
içinde şekl-i insānı / ‘Alidür ol
muşavver naqş u bend u şüret-i
ma‘nî (G. 181, Beyit 7). [ol,]
286. Dīv ṭab‘ ḥod-perest ḥod-
bîn degil şeyṭān şıfat / La‘net ol
aḳvāma Ḥaydar çākeridir
Himmetî (G. 182, Beyit 4). [ol,]
287. Görün ol ‘ariz-i mihri
münevver kıldı bu dehri /
Zamān-ı nübüvvet mehdi vefā
geldi vefā geldi (G. 183, Beyit 6).
[ol,]
288. Ḥaydar oldu ol velîler
şāhına ol dem yakîn / Dutdı
başından iki şaḳ itdi su‘bānı ‘Alî
(G. 184, Beyit 10). [ol,]
289. Ḥaydar oldu ol velîler
şāhına ol dem yakîn / Dutdı
başından iki şaḳ itdi su‘bānı ‘Alî
(G. 184, Beyit 10). [ol,]
290. Nuṭḳa geldi annesi
bāṭnında ol zāt-ı kadīm / Aḥmede
- şerḥ eyledi te‘vîl-i Ḳur‘ānı ‘Alî (G.
184, Beyit 11). [ol,]
291. Gördi likā kim ki anıñ
gözüsiñ / Eyledi ol dest-i velāyet
‘Alî (G. 186, Beyit 4). [ol,]
292. Kılmışım üstād-ı ‘aşḳa
bi‘at-ı ḳālū belā / Özü tek cāhil
sālur ol sālîk-i ebter meni (G. 187,
Beyit 3). [ol,]
293. Bu seferde hem-rehim
hem-maḥfilim ol māh-ilen / Gör
ki ayırmaḳ diler andan raḳîb-i ḥar
meni (G. 187, Beyit 8). [ol,]
294. Bildirdi ol dem oña ol
ḥazreti celîli / Luṭf-ile kerem
kıldı öğretti bu delîli (Muh. 1,
Beyit 7). [ol,]
295. Bildirdi ol dem oña ol
ḥazreti celîli / Luṭf-ile kerem
kıldı öğretti bu delîli (Muh. 1,
Beyit 7). [ol,]
296. Yā menba‘-ı velāyet yā
mazḥāru’l-‘acāib / Ol günki
bende saldı dīv-i sefidi Ḥaydar
(Muh. 1, Beyit 13). [ol,]

297. Geldi apūdan **ol** dem bu
söz dilinde ezber / Yā menba‘-ı
velāyet yā mazhāru’l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 15*). [*ol,*]
298. Şeh-suvār-ı ‘arşa-yı
vaḥdet emīr-i tacdār / Söyledi
şānında şāhıñ **ol** ḥabīb-i kirdigār
(*Muh. 2, Beyit 2*). [*ol,*]
299. Ol zamānda şāh-ı merdān-
ile kıldı ḥarb dīv / Gördi
Ḥaydardan onda bu dest-i ḥarb
dīv (*Muh. 2, Beyit 7*). [*ol,*]
300. Mancınıdan tā selāsel
burcuna atıldı şāh / Gökden yere
endi ber-i lāmi‘ tek **ol** bedr-i
māh (*Muh. 2, Beyit 16*). [*ol,*]
301. Dünyāda her kim bende-yi
ol ḥāceye ikrār ider / ‘Ubada **ol**
‘āşık-ı maḥrem-i ḥa esrār ider
(*Muh. 3, Beyit 16*). [*ol,*]
302. Dünyāda her kim bende-yi
ol ḥāceye ikrār ider / ‘Ubada **ol**
‘āşık-ı maḥrem-i ḥa esrār ider
(*Muh. 3, Beyit 16*). [*ol,*]
303. Cām-ı ‘aşkıñ cur‘asından
nūş-ı ‘aş **ol** mest-i ḥa / ‘Ālem-i
vaḥdetde oldu tā ebed peyvest-i
ḥa (*Muh. 3, Beyit 21*). [*ol,*]
304. Ol belādan nūḥa sen
viridiñ nicāt / Yā ‘Alī lillah lillah
yā ‘Alī (*Muh. 4, Beyit 10*). [*ol,*]
305. Mesken oldu Yūsufa **ol**
dem ki çāh / Anda sırrullah sen
oldıñ penāh (*Muh. 4, Beyit 21*).
[*ol,*]
306. Söyledi **ol** dem bi āvāz-ı
faşih / Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī
(*Muh. 4, Beyit 25*). [*ol,*]
307. Yārab **ol** sā‘at ki ḥaşr olur
‘ayān / Fāş olur bu cümle esrār-ı
nihān (*Muh. 4, Beyit 26*). [*ol,*]
308. Çağrışur **ol** dem ḥalāyık
el-amān / ullara sensin şefi‘ **ol**
zamān (*Muh. 4, Beyit 27*). [*ol,*]
309. Çağrışur **ol** dem ḥalāyık
el-amān / ullara sensin şefi‘ **ol**
zamān (*Muh. 4, Beyit 27*). [*ol,*]

310. Ol ‘ākibet Maḥmūd olur /
“Eş-şabru miftāḥi’l-ferec” (Mur.
1, Beyit 8). [ol,]
311. Ol pādīṣāh-ı yevmi’d-dīn /
Ol faẓl-ı rabbü’l-‘ālemīn (Mur. 1,
Beyit 13). [ol,]
312. Ol pādīṣāh-ı yevmi’d-dīn /
Ol faẓl-ı rabbü’l-‘ālemīn (Mur. 1,
Beyit 13). [ol,]
313. Kıldı du‘āsını ḥaḫḫ eyledi
ḳabūl / Oldı ol demde nād-ı ‘Alī
Aḫmede nuzūl (Müsebbā 1, Beyit
20). [ol,]
314. Şart **oldur** ki ‘āşık eyleye
cānıñ fedā / Eylemişdi çün ezel
bezmin cānān-ile ‘ahd (G. 57,
Beyit 7). [oldur, -dur]
315. Saldı şevk-ile özin āteş-i
sūzāna güneş / Kaşd **oldur** meni
dīvāne kimi yāne güneş (G. 117,
Beyit 1). [oldur, -dur]
316. Külli maḥlūḳāta **oldur**
ḥavl-i ḳuvvet şavt-ı nuṭḳ /
Söyledi şaddaḳ bu ḳavle şādıḳ-ı
aḫbār-ı ḥaḫḫ (G. 135, Beyit 6).
[oldur, -dur]
317. ‘Āşık **oldur** yeddi başlı
ejdehādan dönmeye / Hancer u
tiğ u teber tır-i belādan dönmeye
(G. 178, Beyit 1). [oldur, -dur]
318. Girende Bedr birle ḥarbe
Ḥaydar / ‘Adū ḳanında ol dem
ḳopdı seyl-āb (G. 2, Beyit 5). [ol,]
319. İki ‘ālemde ‘Alidür pişvā ol
maḫşūd-ı rabb / Ya‘ni bu icād
mevcūddur olmışdur sebeb (G. 3,
Beyit 1). [ol,]
320. Ol emīriñ ki ‘Arabdur
zuhūru zāhiren / Ma‘nide amma
tufeylidür vücūd-ı Türk ‘Arab (G.
3, Beyit 2). [ol,]
321. Gerçe Ādem tapdı ol
mebde-i eşyādan vücūd / Geldi
Ādemden vücūda ol vücūd-ı bü’l-
‘aceb (G. 3, Beyit 3). [ol,]
322. Gerçe Ādem tapdı ol
mebde-i eşyādan vücūd / Geldi
Ādemden vücūda ol vücūd-ı bü’l-
‘aceb (G. 3, Beyit 3). [ol,]

323. Kılmaya her kim tevellā
ḥandān-ı Ḥaydara / Rūz-ı mahşer
bīgümān **ol** kavmedür ḥaqqdan
ğazab (G. 3, Beyit 11). [ol,]
324. Ḥaydar oldur kim beşikde
ejdehānı kıldı şaḳ / Geldi
ḥaqqdan ḥaqqına **ol** şaff-deriñ
Ḥaydar laḳab (G. 3, Beyit 9). [ol,]
325. Ger dilersen ey āḫī naḥl-i
velāyetden rüteb / Mü'min **ol**
şıdkile āl-i Ḥaydara imān getür
(G. 3, Beyit 10). [ol,]
326. Mūsā ilen sāḫirī **ol** sāḫir u
meḳḳār ḳalb / Da'vā-yı imān
iderler de bilmez ma'nisiñ (G. 4,
Beyit 10). [ol,]
327. "Laḥmeke laḥmi"dür **ol**
‘ālemde ḥāricdür raḳib / Ḥaydar
ilen ma'nide bir nūr-ı vāhiddür
Ḥabīb (G. 5, Beyit 1). [ol,]
328. Yıḫdı bāb-ı Ḥayberi **ol**
bāb-ı şehr ‘ālemin / Yıḫdı bāb-ı
Ḥayberi **ol** bāb-ı şehr ‘ālimin (G.
5, Beyit 6). [ol,]
329. Darb-ı darb u mu'cizāt
içre berāber mi olur / Mūsā ilen
Sāmirī **ol** sāḫir u meḳḳār ḳalb (G.
4, Beyit 9). [ol,]
330. Nokṭa-i zātın şifāt içre ne
bilsün hergizin / Cāna kıymaz **ol**
hünersiz lāf-ı bī-kirdār ḳalb (G. 4,
Beyit 11). [ol,]
331. Yıḫdı bāb-ı Ḥayberi **ol**
bāb-ı şehr ‘ālemin / Yıḫdı bāb-ı
Ḥayberi **ol** bāb-ı şehr ‘ālimin (G.
5, Beyit 6). [ol,]
332. Tanı **ol** ḳuṭbı ki onuñ
zātına yoḫdur zevāl / Yoḫsa
geçdi bu cihān-ı fāniden besyār-ı
ḳuṭb (G. 7, Beyit 8). [ol,]
333. **Ol** ḥaḳḳa velī ya'ni 'Alī
şāh-ı velāyet / **Ol** şır-i ḫüdā
server-i merdān etegin dut (G. 20,
Beyit 6). [ol,]
334. **Ol** ḥaḳḳa velī ya'ni 'Alī
şāh-ı velāyet / **Ol** şır-i ḫüdā
server-i merdān etegin dut (G. 20,
Beyit 6). [ol,]
335. Mülk-i ma'nide ḫişār u
enbiyādur evliyā / Bu cihetten
bağladı **ol** şāh-ı dīn-perver kılıç
(G. 34, Beyit 8). [ol,]

336. Ol şāh sulţān-ı serā perde-
yi cāndur / **Ol** pādişāh-ı
memleket u cān-ı cihāndur (G. 72,
Beyit 1). [ol,]
337. Ol şāh sulţān-ı serā perde-
yi cāndur / **Ol** pādişāh-ı
memleket u cān-ı cihāndur (G. 72,
Beyit 1). [ol,]
338. Cān u gözin aç ey birāder
merd iseñ merdāne baḡ / Ger
ulū'l-ebşār-iseñ **ol** server-i
merdāne baḡ (G. 42, Beyit 1). [ol,]
339. Ger **ol** şāḡib-kerem-i şāh-ı
kerīme çākerem dirsən /
Saḡāvetdür hüner bu 'arşada
ḡayr-ı hünerden geç (G. 32, Beyit
4). [ol,]
340. 'Ālem-i şūretde Ādem
yoḡken yā şīr-i ḡaḡḡ / Degdi
dīviñ boynuna **ol** dem ḡarb
kāciñız (G. 98, Beyit 8). [ol,]
341. Söyleyen dilde gören
gözde 'Alīdür vāḡif **ol** / Ger
seninlen yār-ise bu cān u dilde
beş ḡavās (G. 103, Beyit 9). [ol,]
342. Şāh 'arş-a-yı ḡārib u ḡārib
ver andan ḡāzīr **ol** / Şulḡ kıl **ol**
şāh-ı ḡahḡār-ile zinhār itme seyn
(G. 165, Beyit 6). [ol,]
343. Fā'il-i muḡlak çün ḡaḡḡdır
ḡādir-i bi'l-iḡtiyār / Pes
muvaḡḡhid oldır **ol** ḡük-m-i
ḡazādan dönmeye (G. 178, Beyit
5). [ol,]
344. Cür'a-yı cām-ı 'Alīden
mest olub ey Himmetī / Lāübālī
bāb **ol** ḡāmet-i mestāna gel (G.
150, Beyit 11). [ol,]
345. Ger ulū'l-ebşār-iseñ **ol**
server-i merdāne baḡ / Cān u
gözin aç ey birāder merd iseñ
merdāne baḡ (G. 41, Beyit 1). [ol,]
346. Bir de ḡükmeylersin
gökde āftāb dönderür / **Ol** emīn
'arş u ferş **ol** şāḡib-i fermāna baḡ
(G. 41, Beyit 4). [ol,]
347. Bir de ḡükmeylersin
gökde āftāb dönderür / **Ol** emīn
'arş u ferş **ol** şāḡib-i fermāna baḡ
(G. 41, Beyit 4). [ol,]

348. Țayr-ı ‘āl-i mekân ol
Himmeti mişl-i melek / Olmasın
bu ‘ālem-i süflāda bir esfel beşer
(G. 62, Beyit 11). [ol,]

349. Giyse ger yüz cevşen u
ħuftān-ı taķvā hārici / Serbeser
ol dem kıyāmet ehli tek ‘üryān
ķopar (G. 63, Beyit 5). [ol,]

350. Ol ne oddur kim didi “ennī
ene’llah” Mūsīye / Şu‘lesinden
nūra döndi dār-ı hazrā şāħ şāħ (G.
45, Beyit 10). [ol,]

351. Sākī u bākī virür ħamr u
ħaķāyıkdan ķadeħ / Ol ķadeħden
şad-hezārān şifte u maħmūr mest
(G. 22, Beyit 8). [ol,]

352. Perde-yi ‘izzetde ol el kim
görindi Aħmede / Maħrem-i
Ĥaķķ vāfiķ-ı esrār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 6). [ol,]

353. Himmeti bir derd-
menddir ezel günden şāha / Ol
faķiriñ derdine timār sensin yā
‘Alī (G. 189, Beyit 13). [ol,]

ol günden beri: O günden beri, o günden
itibaren.

1. (G. 10, Beyit 3). [ol günden beri,]

oldur ki: Odur ki.

1. (G. 4, Beyit 5). [oldur ki,]

2. (G. 13, Beyit 12). [oldur ki,]

on iki: "On iki" sayısı.

1. (G. 45, Beyit 9). [on iki,]

on iki burc: On iki takımyıldız, on iki
burç.

1. (G. 70, Beyit 3). [on iki burc,]

2. (G. 189, Beyit 3). [on iki burc,]

on iki ma‘şūma: On İki İmam veya On İki
İmamlar, İslām Dîni'nin Şiî
mezheplerinden biri olan İmâmiye-i
İsnâ'aşer'iyye (veya Onikiciler; fikhî
mezhep olarak Cāferîlik ile Alevîlik)
Onikicilik itikadındaki imâm silsilesine
verilen ad.

1. (G. 53, Beyit 7). [on iki ma‘şūma, -
a]

2. (G. 141, Beyit 4). [on iki ma‘şūma,
-a]

on iki veliyullah: Allah'ın on iki velisi //

On iki imam.

1. (G. 64, Beyit 21). [on iki veliyullah,]

on sekiz miñ 'âlemi: Araplarda son sayı

bindir. Âlemi, eski anlayışa göre on sekiz sayanlar, bu âlemlerden her birini, tafsîl bakımından son sayı olan binle bildirmişler, böylece on sekiz bin âlem sözü ve telakkisi meydana gelmiştir.

Onsekiz âlem şunlardır: 1) akl-ı küll (tanrı'nın aktif zuhûuru) 2) nefs-i küll (akl-ı küll'den medana gelen pasif kabiliyet) dokuz gök 3) atlas göğü 4) burclar göğü 5) zuhal göğü 6) müşteri göğü 7) mirrîh göğü 8) güneş göğü 9) zühre göğü 10) utârid göğü 11) ay göğü dört unsur 12) yel 13) ateş 14) su 15) toprak üç mevlûd 16) mâden 17) nebat 18) hayvan.

1. (G. 98, Beyit 4). [on sekiz miñ 'âlemi, -i]

on sekiz miñ 'âlemiñ: Araplarda son sayı

bindir. Âlemi, eski anlayışa göre on sekiz sayanlar, bu âlemlerden her birini, tafsîl

bakımından son sayı olan binle bildirmişler, böylece on sekiz bin âlem sözü ve telakkisi meydana gelmiştir.

Onsekiz âlem şunlardır: 1) akl-ı küll (tanrı'nın aktif zuhûuru) 2) nefs-i küll (akl-ı küll'den medana gelen pasif kabiliyet) dokuz gök 3) atlas göğü 4) burclar göğü 5) zuhal göğü 6) müşteri göğü 7) mirrîh göğü 8) güneş göğü 9) zühre göğü 10) utârid göğü 11) ay göğü dört unsur 12) yel 13) ateş 14) su 15) toprak üç mevlûd 16) mâden 17) nebat 18) hayvan.

1. (G. 190, Beyit 9). [on sekiz miñ 'âlemiñ, -iñ]

on sekiz miñ 'âlem-i 'âlemlere: Araplarda

son sayı bindir. Âlemi, eski anlayışa göre on sekiz sayanlar, bu âlemlerden her birini, tafsîl bakımından son sayı olan binle bildirmişler, böylece on sekiz bin âlem sözü ve telakkisi meydana gelmiştir. Onsekiz âlem şunlardır: 1) akl-ı küll (tanrı'nın aktif zuhûuru) 2) nefs-i küll (akl-ı küll'den medana gelen pasif kabiliyet) dokuz gök 3) atlas göğü 4)

burclar göğü 5) zuhal göğü 6) müşteri göğü 7) mirrîh göğü 8) güneş göğü 9) zühre göğü 10) utârid göğü 11) ay göğü dört unsur 12) yel 13) ateş 14) su 15) toprak üç mevlûd 16) mâden 17) nebat 18) hayvan.

1. (G. 188, Beyit 3). [on sekiz miñ 'âlem-i 'âlemlere, -ler, -e]

on sekkiz miñ 'âleme: Araplarda son sayı bindir. Âlemi, eski anlayışa göre on sekiz sayanlar, bu âlemlerden her birini, tafsîl bakımından son sayı olan binle bildirmişler, böylece on sekiz bin âlem sözü ve telakkisi meydana gelmiştir. On sekiz âlem şunlardır: 1) akl-ı küll (tanrı'nın aktif zuhûuru) 2) nefs-i küll (akl-ı küll'den medana gelen pasif kabiliyet) dokuz gök 3) atlas göğü 4) burçlar göğü 5) zuhal göğü 6) müşteri göğü 7) mirrîh göğü 8) güneş göğü 9) zühre göğü 10) utârid göğü 11) ay göğü dört unsur 12) yel 13) ateş 14) su 15) toprak üç mevlûd 16) mâden 17) nebat 18) hayvan.

1. (G. 7, Beyit 10). [on sekiz miñ 'âleme, -e]

2. (G. 59, Beyit 2). [on sekkiz miñ 'âleme, -e]

3. (G. 121, Beyit 4). [on sekiz miñ 'âleme, -e]

4. (G. 151, Beyit 12). [on sekkiz miñ 'âleme, -e]

5. (G. 152, Beyit 3). [on sekkiz miñ 'âleme, -e]

6. (G. 169, Beyit 1). [on sekkiz miñ 'âleme, -e]

7. (Muh. 3, Beyit 2). [on sekiz miñ 'âleme, -e]

on sekkiz miñ 'âlemiñ: Araplarda son sayı bindir. Âlemi, eski anlayışa göre on sekiz sayanlar, bu âlemlerden her birini, tafsîl bakımından son sayı olan binle bildirmişler, böylece on sekiz bin âlem sözü ve telakkisi meydana gelmiştir. Onsekiz âlem şunlardır: 1) akl-ı küll (tanrı'nın aktif zuhûuru) 2) nefs-i küll (akl-ı küll'den medana gelen pasif kabiliyet) dokuz gök 3) atlas göğü 4) burçlar göğü 5) zuhal göğü 6) müşteri göğü 7) mirrîh göğü 8) güneş göğü 9) zühre göğü 10) utârid göğü 11) ay göğü

dört unsur 12) yel 13) ateş 14) su 15)
toprak üç mevlûd 16) mâden 17) nebat
18) hayvan.

1. (G. 162, Beyit 1). [on sekkiz miñ
‘âlemiñ, -iñ]

oña: "O" Üçüncü teklik şahıs zamiri.

1. Muhammed kim takîdür **oña**
elkâb / Cem‘i-yi muttakîye
muqtedâdur (G. 64, Beyit 15).
[oña,]

onda: Orada.

1. ‘Alî âvâzın işitdi ‘Alî dîdârîñi
görđi / ‘Azizâ **onda** kim vardı
mi‘râca seyyid-i ‘âlem (G. 161,
Beyit 9). [onda,]
2. Mesken dutar mı **onda** genc-i
revân-ı ma‘nî / Uşbu sarây-ı
şûret vîrâne olmayınca (G. 170,
Beyit 4). [onda,]
3. Ol zamânda şâh-ı merdân-ile kıldı
harb dîv / Görđi Haydardan **onda**
bu dest-i harb dîv (Muh. 2, Beyit
7). [onda,]

4. Ortasından iki bölđi gebr-i
mânend-i kalem / Kesdi **onda**
Cebre‘ilîñ şeh-periñ şâh-ı kerem
(Muh. 2, Beyit 9). [onda,]

onlar: "Onlar" üçüncü çoğul şahıs zamiri.

1. Kim kâlib oldı **onlara** şol zâlim-i
cuhûl / Hamza şehîd düşđi nebî
oldı çün melûl (Müsebbâ 1, Beyit
19). [onlara, -a]
2. Hikmet u kudret olar
hükümeddür bu cism u cân /
Haqq deminden illet-i isyâna
onlardur taleb (G. 5, Beyit 3).
[onlardur, -dur]
3. Tanı ol kûtbı ki **onuñ** zâtına
yoğdur zevâl / Yoğsa geçdi bu
cihân-ı fâniden besyâr-ı kûtb (G.
7, Beyit 8). [onuñ,]
4. Nokta kim **onuñ** devrinde pergâr-
ı vücûd / Sırr-ı zât ol nükte-yi
pinhân bizden kıl taleb (G. 8,
Beyit 2). [onuñ,]
5. Cem‘ olur ervâh hayl-ı enbiyâ u
evliyâ / **Onlara** beytü'l-

muḳaddesde imāmet gösterür (G. 82, Beyit 11). [onlara, -a]

orak: Yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin metal bir bıçakla, buna bağlı bir saptan oluşan ekin, ot vb. biçme aracı.

1. Bād u yer **orak** bergiñ oda yandır ħarmaniñ / Uşbu dehriñ çār-bağ u gülistāni bir cova (G. 176, Beyit 4). [orak,]

orta: Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yer.

1. Ortasından iki bölüdi gebr-i mānend-i kalem / Kesdi onda Cebre'iliñ şeh-periñ şāh-ı kerem (Muh. 2, Beyit 9). [ortasından, -s, -ı, -n, -dan]

orūc dutsa: Oruç tutmak.

1. (G. 30, Beyit 6). [orūc dutsa, -sa]

otuz iki: Otuz iki diş.

1. (G. 28, Beyit 5). [otuz iki,]

otuz iki ħarfem: Hurufilikte yer alan her şeyin harften oluştuğu inancı.

1. (G. 155, Beyit 3). [otuz iki ħarfem, -em]

otuz üç miñ otuz il: Çok uzun zaman, mübalağa ifadesi.

1. (Muh. 1, Beyit 14). [otuz üç miñ otuz il,]

ovbāş: Ayak takımı.

1. Vākıf ol hem-şoĥbet olma ey peser tarrār-ilen / Saĥla naqd-i ħalbiñi ħarc-eyleme **ovbāşa** baş (G. 119, Beyit 6). [ovbāşa, -a]

oyan: Uyanmak, uyku durumundan çıkmak.

1. **Oyanur** ħāb-ı ħafletden açar göz / Olar kim bu cihānda uyĥuladur (G. 64, Beyit 19). [oyanur, -ur]

oyan: Uyan, uyku durumundan çık.

1. Uyuma bu ħafletden **oyan** Himmeti / Devlet-i bīdār 'Alīdür 'Alī (G. 180, Beyit 13). [oyan,]

oyat-: Uyandırmak.

1. Kamer çıĥdı şehābından **oyatdı** fitne ħābından / Velāyet

āfitābından ziyā geldi ziyā geldi

(G. 183, Beyit 9). [oyatdı, -dı]

oyna- Eğlenmek, oyalanmak maksadıyla
bir şeyle meşgul olmak.

1. ‘Alidür Himmeti baħr-ı celālet /
Kim onda ne neheñ **oynar** ne
timsāħ (G. 36, Beyit 12). [oynar, -r
]
2. Çün berķ simā endi yere tiĝ-ı du-
peyker / Yarıldı ĥacer çıħdı
revān **oynadı** düldül (G. 146, Beyit
11). [oynadı, -dı]
3. Ne atın **oynadur** her ĥar tabī‘at /
Besātinde onuñ māt oldı leylāc
(G. 29, Beyit 7). [oynadur, -d, -ur]
4. ‘Alı yolunda her kim **oynadur** baş
/ Kim ol meydān eri merdāne
şābāş (G. 113, Beyit 1). [oynadur, -
d, -ur]

Ö

öğred-: *Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.*

1. Öğreden Dāvūda munca lafz u şavt u nağmeyi / Geh Süleymāna bu vaḥş-ı ṭayrı fermān eyleyen (G. 167, Beyit 5). [öğreden, -en]

öğret-: *Bilinmeyen bir konuda bilgi sahibi olmasını sağlamak.*

1. Virdi nuṭḡ-ı ‘allemu’l-esmā **öğretti** aña / Ādemi üstād-ı ins u cān iden perverdigār (G. 59, Beyit 9). [öğretti, -di]
2. Bildirdi ol dem oña ol ḥazreti celili / Luṭf-ile kerem kıldı **öğretti** bu delili (Muh. 1, Beyit 7). [öğretti, -di]

öl-: *Canı çıkmak, ruhu bedeninden ayrılmak, ölmek.*

1. Ölürse cism ölür bu fānide amma ki cān **ölmez** / Mesihā tek همیشه zindedür rūḥ-ı revān **ölmez** (G. 85, Beyit 1). [ölmez, -mez]

2. Eger çe naklıder dārü’l-fenādan dār-ı ‘uḡbāya / Bī-ḡavl-i Aḥmed-i Mürsel vekil-i mü’minān **ölmez** (G. 85, Beyit 2). [ölmez, -mez]

3. Neden kim ḥayy-ı fi’-d-dāreyn olardur firḡa-yı tāc / Yaḡin bil ḥayy-ı fi’-d-dāreyn olanlar bī-gümān **ölmez** (G. 85, Beyit 3). [ölmez, -mez]

4. Mişāl-i nefḡ-i şūr nuṭḡ-ı pāk ey şāḡib-i idrāk / Çıḡār ḡār-ı dehenden mehdī-yi şāḡib-zamān **ölmez** (G. 85, Beyit 8). [ölmez, -mez]

5. Beyān eyler velāyet ‘ilminiñ ol sultān-ı dīn-perver / Beḡadur tā ebed ol ‘ārif-i ‘ilm u beyān **ölmez** (G. 85, Beyit 9). [ölmez, -mez]

6. Velāyet ‘ilm-i cennetdür olagör dāḡil-i cennet / Bu ḡavl mu‘teberdür dāḡil-i dārü’l-cenān **ölmez** (G. 85, Beyit 10). [ölmez, -mez]

7. Gel ey ‘āşık-ı şeydā ol şıdḡ-ilen ‘aşḡında ma‘şūḡuñ / Ki ḡaḡḡdur

- ol şehīdīñ k̄ān behāsı rāygān
ölmez (G. 85, Beyit 11). [ölmez, -mez]
8. Oḫı ey Himmetī gel dāstān-ı
 Rüstem-i ʿaşkı / Fenādur Rüstem-
 i destān ve illā dāstān **ölmez** (G.
 85, Beyit 12). [ölmez, -mez]
9. ʿĀşık cihānda **ölmez** maʿşūqına
 müselleḡ / Halkıñ dilinde ʿāşık
 efsāne olmayınca (G. 170, Beyit
 7). [ölmez, -mez]
10. Kelām-ı nāṭıkım diye bu cihetden
 şāh-ı dīn Ḥaydar / Kitāb-ı āsımān
 pes kelām-ı cāvidān **ölmez** (G. 85,
 Beyit 5). [ölmez, -mez]
11. Deminden cān bağışlar şad-
 hezārān mürdeye derdem /
 Ḥayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u
 cihān **ölmez** (G. 85, Beyit 6).
 [ölmez, -mez]
12. ʿAlīdür şāh-ı taḫt-ı lā-mekān
 buzāt-ı ḫayy / Maʿnīdür ki hergiz
 şāh-ı taḫt-ı lā-mekān **ölmez** (G.
 85, Beyit 7). [ölmez, -mez]
13. Külbe daşlar cīfe-yi murdār-ı
 nefsi **öldürür** / Çāker-i şāh-ı
 velāyet şūr u ğavġādan geçer (G.
 79, Beyit 5). [öldürür, -dür, -ür]
14. Oḫu iḫlās-ile
 bismillahirraḫmanirraḫīm / Dīv-
 ilen şeyṭānı **öldür** zālīm-ı ğaddārı
 kes (G. 108, Beyit 5). [öldür, -dür]
15. Ehl-i ḫıred **öldürir** ʿaql-ı cellādın
 bugün / Hırs eline virmeye
 olmaya şeydā nefis (G. 109, Beyit
 8). [öldürir, -dür, -ir]
16. **Ölürse** cism ölür bu fānīde amma
 ki cān ölmez / Mesihā tek hemişe
 zindedür rūḫ-ı revān ölmez (G.
 85, Beyit 1). [ölürse, -ür, -se]
17. Anıñ-çün **ölmedi** ʿīsā aña nuṭkum
 didi ḫālik / Vücūdu ruʿyete
 gelmez bu nuṭḫ-ı bī-nişān ölmez
 (G. 85, Beyit 4). [ölmedi, -me, -di]
18. Anıñ-çün ölmedi ʿīsā aña nuṭkum
 didi ḫālik / Vücūdu ruʿyete
 gelmez bu nuṭḫ-ı bī-nişān **ölmez**
 (G. 85, Beyit 4). [ölmez, -mez]

19. Ölürse cism ölür bu fānīde amma
ki cān **ölmez** / Mesihā tek hemişe
zindedür rūḥ-ı revān **ölmez** (G.
85, Beyit 1). [ölmez, -mez]

20. Ölürse cism **ölür** bu fānīde amma
ki cān ölmez / Mesihā tek hemişe
zindedür rūḥ-ı revān ölmez (G.
85, Beyit 1). [ölür, -ür]

21. Kes müşrik-i münāfık-ı gaddār-ı
zālīmi / **Öldür** şevāb mü'mine
küfr u günāhı yoḥ (G. 43, Beyit
11). [öldür, -dür]

Ömr: Hayat, yaşam.

1. Dem-be-dem dem urmasañ
medḥ-i velīyyullahdan / **Ömr**
içinde bir dem bir sâ'atīñ olmaz
ķabül (G. 148, Beyit 10). [ömr,]

Ömr-i 'azīziñ naķdini: Ömür sermayesi,
hayat.

1. (G. 127, Beyit 6). [ömr-i 'azīziñ
naķdini, -n, -i]

öñ: Önce, ilk.

1. Otuz miñ üç yüz yıl Ādemden
öñden baḡlıyan dīvi / 'Alīdür bu

yeddi yaşdan açan bu 'ayn-ı
ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7).
[öñden, -den]

2. Şāh-ı şaff-der Ḥaydar-ı ḥayber-
güşād dīv-i bend / Kıldı muḥkem
ḥilkat-i Ādemden **öñden** dīv-i
bend (G. 51, Beyit 1). [öñden, -den
]

öñ: Bir şeyin esas tutulan yüzünün
bulunduḡu, baktıḡı, yöneldiḡi, gittiḡi
taraf.

1. Leylāc olursa 'arşa-yı ma'nīde
māt olur / Bu şāh **öñünde** ruḥ-be-
ruḥ oynatmayanlar āt (G. 13,
Beyit 13). [öñünde, -ü, -n, -de]

2. 'Aşķ çevḡānı **önünde** nuh felek
bir güy-imiş / Sendedir vus'at-i
ķudret-i ḥaķķdan ol çevḡān-ı 'aşķ
(G. 131, Beyit 4). [önünde, -ü, -n, -
de]

3. Ol velīyullahınıñ ḥükmünden oldı
ḥaķķ bilür / Pūr-ı 'imrāniñ
öñünden āb-ı deryā şāḥ şāḥ (G.
45, Beyit 8). [öñünden, -ü, -n, -
den]

4. Tapdı hezîmet anıñ Efrasyab
önünden / Meydâna sürdi raşşın
merdâne Rüstem-i ‘aşq (G. 132,
Beyit 6). [önünden, -ü, -ñ, -den]

öt-: Geçmek, gitmek.

1. Bir dem ki **öter** sensiz oña dem
dimek olmaz / Her cāhile hem
şoḥbet u hem dem dimek olmaz
(G. 97, Beyit 1). [öter, -er]
2. Āyet-i feth u zafer yazılır
vechimize / ‘Arş-ı a‘lādan
ötübdür ‘alem-i nuşretimiz (G. 91,
Beyit 5). [ötübdür, -üb, -dür]

öt-: (Kuş ve böcek) Değişik tonlarda
nağmeli sesler çıkarmak: Yankı ile
çınlamak, yankılanmak.

1. Tāk-ı manzar kaşr-ı eyvān u der u
dīvārı hiç / Hānumānı ‘āqıbet
vīrān olub baykuş **öter** (G. 33,
Beyit 3). [öter, -er]
2. Şerī‘at bostanında ḥaḳīkat
gülīstānında / **Öter** bir ‘andelīb-i
hoş-nevā geldi nevā geldi (G. 183,
Beyit 10). [öter, -er]

ötrü: Yüzünden, dolayı.

1. Şer‘-i dīn-i enbiyadan **ötrü** çekdi
zülfiḳār / İstivānıñ ehl-i küfrüñ
eyledi bağrıñ şikāf (G. 125, Beyit
7). [ötrü,]

öz: Kendi, şahsı, zatı.

1. Maḳbūl-ı ḥaḳḳ degildür onuñ
kıldığı salāt / Kim āl-i Ḥaydarı
özine kıble bilmedi (G. 11, Beyit
11). [özine, -i, -n, -e]
2. Nūr-ı velāyeti **özine** rehber
itmedi / Yoldaşında şa‘şa‘a-yı
şubḥ-gāhı yoḥ (G. 43, Beyit 2).
[özine, -i, -n, -e]
3. Kemāl-ı künhüne idrāk irişmez
‘aḳl ḥayrāndur / **Özidür**
cübbesinden cilve-ger her şūḥ-ı
‘ayyārıñ (G. 74, Beyit 10). [özidür,
-i, -dür]
4. Şıfat mülkinde aḥlāḳ-ı ḥāmīde
kesb ider ol / Kemāl-i ma‘rifet
şehrinde **özin** ḥaḳḳ şıfāt eyler (G.
76, Beyit 2). [özin, -in]
5. **Öziñe** yār eyle gel elde iken
ihtiyār / Yoḥsa keser başıñı

- hancer-i burrā nefis (G. 109, Beyit 6). [öziñe, -i, -n, -e]
6. Kılmışım üstād-ı ‘aşka bi‘at-ı kālū belā / **Özü** tek cāhil sālur ol sālīk-i ebter meni (G. 187, Beyit 3). [özü, -ü]
7. İsm-ilen islām **özi** kāfir cihānda bī-řümār / ‘Ālem-i ma‘nide pes ismiñ müsemması gerek (G. 141, Beyit 9). [özi, -i]
8. Cemī‘-i enbiyā ‘ilmine muhtāc / Sözi burhān **özi** Qur‘ān-ı nātıķ (G. 29, Beyit 2). [özi, -i]
9. **Öz** deminden kıldı nefh rūh-ı dem ol kālīb / Şüret-i cismi libās-ı cān iden perverdigār (G. 59, Beyit 8). [öz,]
10. Harb içinde havf iderdi **öz** ‘aşāsından kelīm / Geldi senden Müsiye anda nidā-yı lā-tehfaf (G. 127, Beyit 5). [öz,]
11. Yaturdı cismi bir cānsız hācer tek mā’ u tın içre / Aña nefh itdi **öz** rūhundan ol dem buldı ādem dem (G. 152, Beyit 3). [öz,]

12. Saldı řevk-ile **özin** āteř-i sūzāna güneř / Kařd oldur meni dīvāne kimi yāne güneř (G. 117, Beyit 1). [özin, -i, -n]
13. Hārici kāfirden eksükdür münāfīķ kelbden / Bu hādise yaşşı fikr-eyle **özünden** řādir ol (G. 149, Beyit 5). [özünden, -ü, -n, -den]

öz başına: Kendi kendine.

1. (G. 42, Beyit 1). [öz başına,]

özge: Başka, diğer.

1. Kanmadı **özge** sudan ‘āřık-ı ‘atřān-ı harif / Eylemez fāide baygına pes Nīl u Fırāt (G. 14, Beyit 5). [özge,]
2. Oħı nād-ı ‘Alī hayl-i ‘adūdan fāriğ ol ey dil / ‘Aliden **özgesi** yoħdur ve-lā-ħavle ve-lā-ķuvvet (G. 16, Beyit 4). [özgesi, -s, -i]
3. Dünyā u ‘uķbāda ondan **özgeye** kılmaz nařar / Himmeti kılmıřdurar bir řāh-ı hūbān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 10). [özgeye, -y, -e]

4. ‘Aliden **özgeye** kılma tevellā sen
teberrā kıl / ‘Alidür mazhar-ı zāt-
ı hüviyyet ğayr-ı hū bāṭıl (G. 145,
Beyit 3). [özgeye, -y, -e]
5. Himmeti kılma ‘Aliden **özge** bir
deyyārdan / Ger tevekkül ehliseñ
iki cihānda mültemes (G. 105,
Beyit 12). [özge,]
6. Benī ādemde senden **özge** kimse /
Degildir innemā tahtına lāyık (G.
129, Beyit 4). [özge,]
7. ‘Uşşāka **özge** ondan dād-resin ne
hācet / Aşıldı dil-rübāniñ dildār-ı
kāmetinden (G. 12, Beyit 6).
[özge,]
8. Başını kes zīnet-i esbābını tārāca
vir / Ey muvaḥḥid mundan **özge**
müşrike yoḥdur ‘ilāc (G. 27, Beyit
8). [özge,]
9. Kaža dönder yiri kat‘-ı nazar kıl
yeddi kişverden / Vaṭan dut
burda Himmeti **özge** maḳarda geç
(G. 32, Beyit 12). [özge,]
10. Muştafā u murtażādur lā-yemūt-i
zü'l-ḫayāt / Enbiyā u evliyādan
özge eşyā dārı hiç (G. 33, Beyit
11). [özge,]
11. Atınıñ altında **özge** pāyedür
meydān-ı çarḫ / Şāh-ı şafdar-ı
Ḥaydar-ı Kerrār ḫükm-ilen keser
(G. 42, Beyit 7). [özge,]
12. ‘Aliden **özge** iki ḫaḳḳ şehen-şāh /
Ḥasandur şāh Ḥüseyn-i
Kerbelādur (G. 64, Beyit 9). [özge,
]
13. Muşavver naḳşine bu şüretiñ şāh-
ı velāyetdür / Bu ḫatṭa ol farīza
özge ḫatṭāt u ḳalem şıgmaz (G. 93,
Beyit 6). [özge,]
14. Ḳayd-ı cünün ḳal‘a-yı şeddad
içindeyüz / Mü‘minler **özge** dінде
zīndān içindeyüz (G. 95, Beyit 1).
[özge,]
15. Şıdḳ-len şādıḳların cān u dili
ḳurbān saña / Bundan **özge** yoḥ
vişāliñ ‘ıydına şükrānımız (G. 99,
Beyit 3). [özge,]
16. Cihānda ehl-i şüretdür me‘āniden
ḫaber bilmez / Aliden **özge** bu

- bāzār içinde kim ki medh eyler
(G. 100, Beyit 7). [özge,]
17. Özge zikri koy bu hikmetler
velāyet ‘ilmidür / Munda
hayrāndur hezārān Bu‘alī u
Cālinūs (G. 106, Beyit 11). [özge,]
18. ‘Alī mihrinden **özge** her ne kim
var / Çıhart kalbinden eyle
cismiñi hāk (G. 137, Beyit 3).
[özge,]
19. Ka‘be-yi kū-yı murtażadır andan
özge ‘ārife / Oldı mescūd her but-
hāne u deyr-i kühen (G. 168, Beyit
9). [özge,]
20. Zerrece mihr-i ‘Aliden **özge**
ğayriñ sevgisi / Hakk bilür
yohdur benim göñlümde pinhān
‘alen (G. 168, Beyit 10). [özge,]
21. Ehl-i yakīne rehber kimdir
‘Aliden **özge** / Hakk leşkerine
server kimdir ‘Aliden **özge** (G.
174, Beyit 1). [özge,]
22. Ehl-i yakīne rehber kimdir
‘Aliden **özge** / Hakk leşkerine
server kimdir ‘Aliden **özge** (G.
174, Beyit 1). [özge,]
23. Şol şāhib-i tevekkül maḥşūş-ı tiğ-
ı düldül / Kattāl-ı ‘amr u ‘anter
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
5). [özge,]
24. Cihānda ‘aşqdan **özge** metā‘ /
Beşāret ehli aşla māyil olmaz (G.
88, Beyit 3). [özge,]
25. Yazanda hū yazıbdur bu nişāniñ
başına münşī / Velāyet-nāmeniñ
‘ünvānına **özge** raqam şıgmaz (G.
93, Beyit 5). [özge,]
26. ‘Alī mihrinden **özge** cān evinde
koyma deyyārı / Hārīm-i ‘izzet-i
sulṭāna çün hayl-i haşem şıgmaz
(G. 93, Beyit 7). [özge,]
27. Neden kim hakk te‘aliden velāyet
mülkidür bāṭın / Veliden **özge** bu
sırr-ı nihāniden haber bilmez (G.
100, Beyit 4). [özge,]
28. Süleymān tek zebān-ı bī-
zebāniden haber bilmez / Göñül
virse ‘Alī mihrinden **özge** yāre
her ‘āşık (G. 100, Beyit 9). [özge,]

29. Hıdmet kemerin bağlaya şol
‘arşa-yı ‘aşka / Merdâne gire
kılmaya bir **özge** taḥayyül (G. 146,
Beyit 3). [özge,]
30. Ca‘ferîdir Himmetî sem‘ine
peygamber **özge** kul / Yâ taşavvûf
yâ tenäsüh yâ teselsül yâ ḥulül
(G. 147, Beyit 12). [özge,]
31. Ger şef‘iñ olmaya âl-i
Muḥammed şöyle bil / Hakk bilür
maḥşerde **özge** ḥüccetiñ olmaz
kabül (G. 148, Beyit 4). [özge,]
32. Ser-ḥayl-i enbiyāniñ ser-bān-ı
evliyāniñ / Ol şaf-şikāf-ı şaff-der
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
2). [özge,]
33. Munca nebî veliden munca ebî
şabiden / Şîr-i ḥudā u Ḥaydar
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
3). [özge,]
34. Mü’minlere ḥimāyet ser-pençe-yi
velāyet / Miftāḥ-ı bāb-ı ḥayber
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
4). [özge,]
35. Zikriñ bu nuḫkı ey kavm yetmiş
iki kez el-yevm / ‘ilmiñ ḥişārına
der kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174,
Beyit 6). [özge,]
36. Şāhında innemādur medḥinde lâ-
fetādur / Menşür-ı emr-i dāver
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
10). [özge,]
37. Sulṭānı Himmetiñiñ imānı
Himmetiñiñ / Cānān-ı cān dilber
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
14). [özge,]
38. Aḥbāba yār-i mūnis ‘uşşāka mîr-i
meclis / Sāki-yi ḥavz-ı kevser
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
13). [özge,]
39. Kussām-ı cennet u hūr şavt-ı
kelām hem şür / Kādı-yı rüz-ı
maḥşer kimdir ‘Aliden **özge** (G.
174, Beyit 12). [özge,]
40. Ma‘nî-yi noḫta-yı bā esrār-ı lam
elif lâ / Baḥr-ı ‘ulūma gevher
kimdir ‘Aliden **özge** (G. 174, Beyit
11). [özge,]
41. Şāh-ı kerîm-i ekrem küll-i şey’e
muḫaddem / Zāt-ı kadîm-i
maḫzar kimdir ‘Aliden **özge** (G.
174, Beyit 9). [özge,]

42. Cisminde Aḥmediñ cān yār u
ḥabīb-i raḥmān / Ḥaḳḳ yoluna
viren ser kimdir ‘Alīden **özge** (G.
174, Beyit 7). [özge,]

43. Nādı ‘Alī beyānı hem lā-fetā
nişānı / Rūz-ı dağa muẓaffer
kimdir ‘Alīden **özge** (G. 174, Beyit
8). [özge,]

44. Kanı anı cānı cānımdır didi
Aḥmed saña / Senden **özge**
kimdür bu sırra maḥrem yā ‘Alī (G.
190, Beyit 7). [özge,]

‘özü-i leng: *İnsanın bacağında sahip
olduğu engel, topallık, topal.*

1. (G. 149, Beyit 2). [‘özü-i leng,]

2. (G. 147, Beyit 5). [‘özü-i lengi,]

P

pādişāh: *Hükümdar, sultan.*

1. Cānında her uluñ ki ‘Alī ‘aşkı olmasa / Bir mülke benzer onuñ **pādişāhı** yoğ (G. 43, Beyit 5). [*pādişāhı, -ı*]
2. Ey muvaħħid dār-ı vaħdetde ‘Alidür **pādişāh** / Tā ebed hükümeddür bu se u çār u penç şeş (G. 115, Beyit 4). [*pādişāh,*]
3. Haķikat hükümdür el-ħaķķ budur inzallah / On sekkiz miñ ‘āleme haķķdan ‘Alidür **pādişāh** (G. 169, Beyit 1). [*pādişāh,*]

pādişāh eyler: *Hükümdar kılmak.*

1. (G. 68, Beyit 7). [*pādişāh eyler, -r*]

pādişāh kılduñ: *Hükümdar tayin etmek.*

1. (Muh. 4, Beyit 22). [*pādişāh kılduñ, -du, -ñ*]

pādişāh-ı arz: *Yeryüzünün hükümdarı // Hz. Muhammed.*

1. (G. 44, Beyit 9). [*pādişāh-ı arz,*]

pādişāh-ı bī-niyāz: *Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan hükümdar Allah.*

1. (G. 169, Beyit 7). [*pādişāh-ı bī-niyāz,*]

pādişāh-ı cāvidānım: *Ebedi, sonsuz hükümdar.*

1. (G. 158, Beyit 1). [*pādişāh-ı cāvidānım, -ım*]

pādişāh-ı dehr: *Dünyanın hükümdarı.*

1. (G. 78, Beyit 11). [*pādişāh-ı dehr,*]

pādişāh-ı ehl-i kerem: *Cömertlik sahibi padişah, cömert padişah // Hz. Ali.*

1. (G. 58, Beyit 10). [*pādişāh-ı ehl-i kerem,*]

pādişāh-ı evliyāullah: *Allah'ın velilerinin hükümdarı // Hz. Ali.*

1. (Muh. 2, Beyit 3). [*pādişāh-ı evliyāullah,*]

pādişāh-ı fakr-perverdür: *Yoksulları, fakirleri besleyip büyüten padişah.*

1. (G. 68, Beyit 8). [*pādişāh-ı fakr-perverdür, -dür*]

pādişāh-ı leşker-i ervāh: *Ruhlar ordusunun hükümdarı.*

1. (G. 21, Beyit 2). [*pādişāh-ı leşker-i ervāh,*]

pādişāh-ı memleket: Ülkenin padişahı, hükümdarı.

1. (G. 72, Beyit 1). [pādişāh-ı memleket,]

pādişāh-ı mülki imān-ile: İman ülkesinin hükümdarı.

1. (G. 57, Beyit 8). [pādişāh-ı mülki imān-ile, --ile]

pādişāh-ı mülk-i vahdetdür: Birlik ülkesinin hükümdarı.

1. (G. 19, Beyit 3). [pādişāh-ı mülk-i vahdetdür, -dür]

pādişāh-ı serverim: Hükümdarlar hükümdarı Hz. Ali.

1. (G. 171, Beyit 7). [pādişāh-ı serverim, -im]

pādişāh-ı yevmi'd-din: Din gününün hükümdarı // Allah.

1. (Mur. 1, Beyit 13). [pādişāh-ı yevmi'd-din,]

pādişeh-i ādil: Adil padişah; adaletin öncüsü // Hz. Ali.

1. (G. 24, Beyit 1). [pādişeh-i ādil,]

pāk: Temiz, saf.

1. Gerekdür 'arifiñ kalbi velāyet derine maḥzen / Çıhan yüz gösterür **pāk** olmasa āyine-yi ḥātır (G. 67, Beyit 12). [pāk,]

2. Hemişe pāk-bāz u pāk-din ol / Sever-i ma'sūḳ eger **pāk** olsa 'āşık (G. 129, Beyit 9). [pāk,]

pāk itmeyince: Temizlemek, arındırmak.

1. (G. 88, Beyit 7). [pāk itmeyince, -me, -y, -ince]

pāk olasan: Temizlenmek, arınmak.

1. (G. 137, Beyit 2). [pāk olasan, -a, -sa, -n]

pāk u şāf kıl: Berrak, duru ve temiz kılmak.

1. (G. 124, Beyit 8). [pāk u şāf kıl,]

pāk-bāz: Vefalı, aziz, temiz.

1. Hemişe **pāk-bāz** u pāk-din ol / Sever-i ma'sūḳ eger pāk olsa 'āşık (G. 129, Beyit 9). [pāk-bāz,]

pāk-din: Saf dindar, dine samimi şekilde inanan kişi.

1. Hemîşe pāk-bāz u **pāk-dîn** ol /
Sever-i ma‘şuk eger pāk olsa ‘aşıq
(G. 129, Beyit 9). [pāk-dîn,]

pāk-i şāf it: *Temiz ve halis kıl.*

1. (G. 149, Beyit 9). [pāk-i şāf it,]

palās: *Aba, çul.*

1. Kılmışuz āl-i ‘abā ‘aşkına tağyir-i
libās / Terk-i atlas itmişüz besdür
cihānda bir **palās** (G. 103, Beyit 1).
[palās,]

pāmāl: *Ayak altında kalmış, çiğnenmiş,
muhakkar.*

1. Bir şāh-ı ser-efrāz tek bir server-i
şehbāz tek / ‘Aşkına turāb oldum
bu ‘arşada **pāmālem** (G. 155, Beyit
2). [pāmālem, -em]

panbuk: *Pamuk.*

1. İşid bu mantığı gör bu maqāmı /
Çıhart **panbuk** kulağından gözin
āc (G. 29, Beyit 5). [panbuk,]

pas: *Kir, pas, leke.*

1. Uşbu şüretde velāyet nūrunı
gördi ‘ayān / Şaykal-ı ma‘nī

kānıñ āynasından sildi **pās** (G.
103, Beyit 8). [pās,]

2. A‘mā bu aftāb-ı zevki görmez / Ki
almışdur onuñ āyinesiñ **pās** (G.
104, Beyit 10). [pās,]

pāsbān-ı kal‘a-yı ‘arşu’l-ħazer: *Korunan
gök kubbe kalesinin gece bekçisi.*

1. (G. 65, Beyit 4). [pāsbān-ı kal‘a-yı
‘arşu’l-ħazer,]

pāsbān-ı taht: *Tahtın bekçisi.*

1. (G. 110, Beyit 10). [pāsbān-ı taht,]

pāy: *Ayak, kadem.*

1. İtleriniñ **pāyına** sal başını ol
serveriñ / Gelmedin nā-geh
meṭā‘ için cān peyk-i ecel (G.
140, Beyit 8). [pāyına, -ı, -n, -a]

2. Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ
kaṭına muḥtāc / Başında her
veliniñ **pāyın** türābıdır tāc (Muh.
1, Beyit 19). [pāyın, -ı, -n]

pāy-best-i silsile-i ħaydara: *Ayağı hz.
Ali’ye zincirle bağı olan.*

1. (G. 177, Beyit 1). [pāy-best-i
silsile-i ħaydara, -a]

pāye: *Makam, rütbe, derece, mertebe.*

1. Atınıñ altında özge **pāyedür**
meydān-ı çarh / Şāh-ı şafdar-ı
Haydar-ı Kerrār hük-milen keser
(G. 42, Beyit 7). [pāyedür, -dür]

2. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki
kurbunda onuñ / **Pāyesidir** butı
simurğ-ile birdir sinegiñ (G. 136,
Beyit 5). [pāyesidir, -s, -i, -dir]

pāyende: *Yerinde duran, kalıcı, sürekli,
dâim, pâyidar.*

1. Muhiṭ-i Qur'ān -ı nāṭıkdur
maḳām-ı keşf-i hāl / Tā ebed
pāyende u bākī u ihyādur nefes
(G. 110, Beyit 9). [pāyende,]

2. Biz 'Alīye bendeyüz bākī u
pāyendeyüz / Kısmet idübdür
munı haḳḳ ezeli-den bize (G. 173,
Beyit 2). [pāyendeyüz, -y, -üz]

pāye-yi ednā-imiş: *Aşağılık derecesi.*

1. (G. 154, Beyit 4). [pāye-yi ednā-
imiş, -i, -miş]

pāygāh: *Derece, rütbe, mertebe.*

1. Men didim ki şem^c insān bezmine
lāyıkdurur / **Pāygāh** içinde neyler
yandurub ḥar gelle şem^c (G. 123,
Beyit 10). [pāygāh,]

pāy-ı şāh: *Şahın ayağı.*

1. (G. 42, Beyit 4). [pāy-ı şāh,]

pāy-ı turābı: *Ayağının toprağı.*

1. (G. 80, Beyit 5). [pāy-ı turābı, -ı]

pāyidār olmak: *Kalıcı olmak.*

1. (G. 7, Beyit 7). [pāyidār olmak, -
maḳ]

pāyidār-ı 'aşkına: *Sonsuza dek kalıcı olan
aşk.*

1. (G. 7, Beyit 7). [pāyidār-ı 'aşkına, -
ı, -n, -a]

payidar-ı kuṭb: *Kutbun istikrarı,
devamlılığı.*

1. (G. 7, Beyit 7). [payidar-ı kuṭb,]

peleng: *Kaplan.*

1. Kim anıñ bebr u **peleng** u şir-i ner
hük-mindedür (G. 70, Beyit 13).
[peleng,]

2. Geh bîşe-i hecâda gezen bebr u
ğazanfer / Geh küh-ı dağa tîgınıñ
üstünde **pelengem** (G. 156, Beyit
6). [*pelengem, -em*]

penâh: *Sığınacak yer, sığınak.*

1. Kimse seniñ muhabbetiñi kılmadı
siper / Tîr u belâsınnan u
haçardan **penâhı** yoĥ (G. 43, Beyit
7). [*penâhı, -ı*]
2. **Penâh** ol Himmetî bî-çâreye ey
sâye-yi rahmet / Çekende haşm-
ilen maşşer günü nâr-ı cehennem
dem (G. 152, Beyit 12). [*penâh,]*
3. ‘Alî mihridir âfetden **penâhım** /
Mu‘allâ âstânıdır bu şâhıñ (G.
158, Beyit 8). [*penâhım, -ım*]

penâh: *Sığınacak yer, sığınak; koruyan,
koruyucu, hâmi.*

1. Ey haşr günü ‘aşileriñ püşt ü
penâhı / ‘Afv eyle şehâ hâce-yi
kerem bende-yi günahkâr (G. 60,
Beyit 10). [*penâhı, -ı*]

penâh oldıñ: *Sığınak, korunak olmak.*

1. (Muh. 4, Beyit 21). [*penâh oldıñ, -
dı, -ñ*]

penâh-ı nâd-ı ‘alî: *Sığınak olan hz. Ali'nin
övgüsü.*

1. (G. 185, Beyit 12). [*penâh-ı nâd-ı
‘alî,]*

penc: *Beş, beş sayısının adı.*

1. Vaĥdetde kisret olmaz ey ‘arif-i
muvaĥĥid / Ma‘nide bir ‘adüdür
bu çâr u **penc** u hem şeş (G. 111,
Beyit 8). [*penc,]*
2. Ey muvaĥĥid dâr-ı vaĥdetde
‘Alidür pâdişâh / Tâ ebed
hükümeddür bu se u çâr u **penç**
şeş (G. 115, Beyit 4). [*penç,]*

penc erkân: *İslamın beş şartı.*

1. (G. 8, Beyit 7). [*penc erkân,]*

pence: *Pençe; el ayası ile beş parmağın
tamamı.*

1. Tökdi çendân qanını ol şîr-i ĥaĥĥ
müşrikleriñ / **Pencesinde** oldı
berg lâle tek aĥmer kılıç (G. 34,
Beyit 4). [*pencesinde, -s, -i, -n, -
de*]

2. Pencesinden Hıydarın bir emledür gūy-ı felek / Emrine haqqdan musahhar pençe u ay u güneş (G. 115, Beyit 8). [pencesinden, -s, -i, -n, -den]

3. Pencesinden Hıydarın bir emledür gūy-ı felek / Emrine haqqdan musahhar **pençe** u ay u güneş (G. 115, Beyit 8). [pençe,]

pence-yi hayber-güşā: Haybe'in kapılarını açan el // hz. Ali.

1. (G. 139, Beyit 3). [pence-yi hayber-güşā,]

pence-yi kudret: Kudret, iktidar eli.

1. (G. 181, Beyit 4). [pence-yi kudret,]

pence-yi şir-i hudādan: Allah'ın aslanının pençesi.

1. (G. 87, Beyit 6). [pence-yi şir-i hudādan, -dan]

pend: Nasihat, öğüt.

1. Var ise cānında ger idrāk yā başında ʿaql / Nāşih-i müşfikden

ey ferzend-i ādem diñle **pend** (G. 51, Beyit 7). [pend,]

per u bālın: Kol kanat germek.

1. (G. 90, Beyit 5). [per u bālın, -ıñ]
2. (G. 106, Beyit 8). [per u bālın, -ıñ]
3. (G. 123, Beyit 6). [per u bālın, -ın]

perde: Hicap, örtü.

1. Çıhdı nāgeh **perdeden** ol dilber mest / Sākiyā meydeki tapdı şāhdan destūr mest (G. 22, Beyit 1). [perdeden, -den]
2. Çıh **perdeden** ey kevkeb-i rahşān-ı velāyet / Kıl yeryüzünü talʿat-ı mihr-ile münevver (G. 24, Beyit 10). [perdeden, -den]

perde: Hicap, örtü // hak ile kul arasındaki engel.

1. Bu merhalede tā ebed erbāb-ı vefā ruḥ / Çıh **perdeden** ey mäh-ı felek keşf-i hicāb it (G. 44, Beyit 11). [perdeden, -den]
2. Zāt-ı ʿAlīdür ʿayān **perdeden** esrā şebi / Ayine tek vechine gösterir

peygambere (G. 177, Beyit 4).
[perdeden, -den]

3. Aldı haşm-ı enbiyānıñ hātemiñ
mi'rācda / **Perde-yi** ref^c eyledi
virdi haķikatden niřān (G. 162,
Beyit 6). [perde-yi, -y, -i]

perdeden çıhan: Örtünün, gizlendiği
yerin altından ortaya çıkmak.

1. (G. 186, Beyit 3). [perdeden çıhan,
-an]

perde-i 'arşdan: Gökyüzü perdesi.

1. (G. 28, Beyit 1). [perde-i 'arşdan, -
dan]
2. (G. 28, Beyit 1). [perde-i 'arşdan,]

perde-i 'izzet: Ululuk perdesi.

1. (G. 19, Beyit 6). [perde-i 'izzet,]

perde-yi 'izzetde: Yüceliğe giden yoldaki
perde, engel.

1. (G. 189, Beyit 6). [perde-i
'izzetde, -de]

perde-yi cāndur: Can, ruh perdesi.

1. (G. 72, Beyit 1). [perde-yi cāndur,
-dur]

perde-yi fānūs: Fanus perdesi; fanus gibi
bir kap.

1. (G. 163, Beyit 4). [perde-yi fānūs,]

perde-yi 'izzet: Ululuk perdesi.

1. (G. 166, Beyit 8). [perde-yi 'izzet,]

perde-yi 'izzetde: Yücelik, ululuk perdesi.

1. (G. 152, Beyit 2). [perde-yi
'izzetde, -de]

2. (G. 167, Beyit 2). [perde-yi
'izzetde, -de]

perde-yi 'izzetden: İtibar, büyüklük,
yücelik perdesi.

1. (G. 65, Beyit 6). [perde-yi
'izzetden, -den]

perde-yi pindār: Gurur, böbürlenme
perdesi.

1. (G. 56, Beyit 6). [perde-yi pindār,]

pereste-but eylese: Puta tapmak.

1. (G. 78, Beyit 8). [pereste-but
eylese, -se]

perestiş eyleme: Tapınmak, meyl etmek, gönülden bağlanmak.

1. (Müsebba 1, Beyit 33). [perestiş eyleme, -me]

perestiş eyler: Tapınmak, meyl etmek, gönülden bağlanmak.

1. (G. 140, Beyit 4). [perestiş eyler, -r]

perestiş itdügi: Tapmak, tapınmak.

1. (G. 11, Beyit 13). [perestiş itdügi, -düg, -i]

perestiş kılmaz: Tapınmak.

1. (G. 14, Beyit 9). [perestiş kılmaz, -maz]

pergâr kutb: Kutup dairesi // Dünya'nın karar ve denge noktasını oluşturduğuna inanılan bölge.

1. (G. 7, Beyit 1). [pergâr kutb,]

pergâr-ı nefis: Nefs sahası; nefsi yöneten.

1. (G. 11, Beyit 5). [pergâr-ı nefis,]

pergâr-ı vücüd: Pergel gibi dönerek daireler çizen vücut.

1. (G. 8, Beyit 2). [pergâr-ı vücüd,]

perhiz-i kem-lâfi: Kötü sözlerden kaçınma.

1. (G. 153, Beyit 12). [perhiz-i kem-lâfi, -ı]

perî: Peri gibi güzel sevgili.

1. Vaşlından ol **perîniñ** maşşûdı kâma yetmez / ‘Aşğ-ile merd-i ‘âkıll dîvâne olmayınca (G. 170, Beyit 2). [perîniñ, -niñ]

perî: Cin taifesinin gayet güzel sayılan bir türü. Genellikle mecazi anlamda insan güzelleri için kullanılır.

1. Kim gönül virse oña bir bî-haber-i dîvânedür / Gösterür cilve **perî** şeklinde ol merdüm-firîb (G. 73, Beyit 2). [perî,]
2. Eşyâ kamû musaḥḥar u su‘bân u mâr fetḥ / İnsân u cinn dîv **perî** râm vaḥş-ı ṭayr (G. 39, Beyit 8). [perî,]
3. Şöyle kim nuṭḡ-ı ‘Aliden zinde u bā-nuṭḡdur / İns u cinn u ḥür gilmân u **perî** u ṭayr-ı vuḥuş (G. 116, Beyit 7). [perî,]

per-i cebre'îli: *Cebraill'in kanadı.*

1. (Muh. 1, Beyit 6). [*per-i cebre'îli, -i*]

perîşân: *Acınacak durumda, zavallı, kederli, mustarip.*

1. Zülfünü cānā **perîşân** görcek oldu guşşadan / Sünbül u pertāb-ı reyhān-ı muṭarrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 2). [*perîşân,]*

pertāb-ı reyhān-ı muṭarrā: *Taze reyhan kokusunun yayılması.*

1. (G. 45, Beyit 2). [*pertāb-ı reyhān-ı muṭarrā,]*

pertev: *Işık, parıltı.*

1. Bir tecellî eyledi mihr ile tā didār-ı düst / Ol tecellî **pertevinden** Mū'asā mest u Ṭūr mest (G. 22, Beyit 6). [*pertevinden, -i, -n, -den*]
2. Mihr-i şāh-ı evliyā bir kīmyādur ki anuñ / **Pertevinden** şāf olur altun kimi bir ḳalb-i ṭūc (G. 30, Beyit 10). [*pertevinden, -i, -n, -den*]

3. Ṭal'atından nūr iden arz u semāya her şabāḥ / **Pertevdür** Ḥaydarıñ ḥurşid-i 'ālem-tāb-ı rüz (G. 89, Beyit 5). [*pertevüdür, -i, -dür*]

4. 'Alidür aftāb-ı 'ālem u zāt / Kim onuñ **pertevüdür** cümle zerrāt (G. 15, Beyit 1). [*pertevüdür, -i, -dür*]

5. Kıldı rüşen **perteviden** 'ālem-i leyl u nehār / Aldı ḥurşid-i ḳamer nūr-ı 'Aliden iḳtibās (G. 103, Beyit 7). [*perteviden, -i, -n, -den*]

6. Nazar ḳıl Himmeti şol āftābe / Dolupdur **perteviden** cümle eṭrāf (G. 126, Beyit 11). [*perteviden, -i, -n, -den*]

7. Pertevinden kâinātıñ zulmetiñ nūr eyleyen / Bir güneş ṭulūatlu mäh-ı āsımān oldu 'ayān (G. 166, Beyit 10). [*pertevinden, -i, -n, -den*]

pertev dutubdur: *Işık saçmak.*

1. (G. 2, Beyit 10). [*pertev dutubdur, -ub, -dur*]

pertev saldı: *Işığını yansıtmak.*

1. (G. 117, Beyit 9). [pervetev saldı, -dı]

pervetev-i āyine-yi ‘ayn-ı ‘ayānım: Gönül gözünün aynasının ışığı.

1. (G. 171, Beyit 5). [pervetev-i āyine-yi ‘ayn-ı ‘ayānım,]

pervetev-i meş‘al-i tābān: Meşalenin parlak ışığı.

1. (G. 40, Beyit 3). [pervetev-i meş‘al-i tābān,]

pervetev-i mihr-i ‘aliden: Hz. Ali'nin güneşinin parıltısı.

1. (G. 78, Beyit 2). [pervetev-i mihr-i ‘aliden, -den]

pervetev-i nūr-ı ‘aliden: Hz. Ali'nin ışığının parıltısı.

1. (G. 141, Beyit 7). [pervetev-i nūr-ı ‘aliden, -den]

pervā: Korku, çekinme.

1. Yar yüzünü görgecin dangla olur şerm-sār / Kim ki bugün kılmasa ey aḥī **pervā** nefis (G. 109, Beyit 10). [pervā,]

pervāne: Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek.

1. Mirşikārıdır ki oddan māşamış bir tabla şem‘ / Mişl-i kaḡnūs per u bālın yandurur **pervāne** tek (G. 123, Beyit 6). [pervāne,]
2. Çizginür çarḡa girüb şevḡine **pervāne** mişāl / Muttaşıl ḡūr u melek şem‘-i şebistānımıza (G. 175, Beyit 4). [pervāne,]
3. Şevḡ-len şāhā cemālūñ şem‘ine **pervānemiz** / Çarḡ urub dīvāneler tek muttaşıl yanmaḡdur (G. 99, Beyit 5). [pervānemiz, -miz]
4. Çizginür çarḡa girüb ‘aşḡ-la **pervāne** şifāt / Şu‘le-yi nūr-ı ‘Alī şem‘ine **pervāne** güneş (G. 117, Beyit 2). [pervāne,]
5. ‘Ālem-i ḡikmetde her **pervāne** bir ‘ankā-imiş / Ma‘nī-yi şüretde ol ‘ankāya kaḡ-ı ḡulle şem‘ (G. 123, Beyit 7). [pervāne,]

pervâne: *Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek. II Aşık (Sevgilinin etrafında firdönmek bağlamında).*

1. Ol yüze **pervānedir** pes melâik tamām / Şu^{le}-yi zāt oldur ‘āleme sırr-ı ‘alen (G. 163, Beyit 5).
[pervānedir, -dir]

pervâne olmayınca: *Pervane böceği gibi olmak.*

1. (G. 170, Beyit 1). [pervâne olmayınca, -ma, -y, -ınca]

pervâne şifāt: *Pervane yaratılışı; ateş böceği gibi olan.*

1. (G. 117, Beyit 2). [pervâne şifāt,]

pervānevār: *Pervane gibi.*

1. Devrine devr-i felek dönmektedir **pervānevār** / Şem^c tek bu encümen içinde tā kim var-ı kuṭb (G. 7, Beyit 2). [pervānevār,]

pervāz eylemekden: *Uçmak.*

1. (G. 139, Beyit 8). [pervāz eylemekden, -mek, -den]

pervāze gelse: *Uçmak.*

1. (G. 141, Beyit 11). [pervāze gelse, -e-se]

perverdigār: *Bütün yaratılmışları besleyen ve yetiştiren, Allah.*

1. Kāf-ı nūndan ‘ālemi imkân iden **perverdigār** / Yeddi merre baḥr dokuz keyvân iden **perverdigār** (G. 59, Beyit 1). [perverdigār,]
2. Her şuğāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme / Söyle medḥ ol şāha kim şirim didi **perverdigār** (G. 61, Beyit 8). [perverdigār,]
3. Kün didiñ bir kez açıldı kâinat oldı ma‘en / On sekkiz miñ ‘āleme ihsân iden **perverdigār** (G. 59, Beyit 2). [perverdigār,]
4. Bu muraşşa ḳubbe-i mānend-i fānus ḥayli / Hikmet-ilen rüz şeb gerdân iden **perverdigār** (G. 59, Beyit 3). [perverdigār,]
5. ‘Arş-ı eyvāniñ kevākibden munakkaş eyleyen / Āftābı meş‘al-ı tābân iden **perverdigār** (G. 59, Beyit 4). [perverdigār,]

6. Söyle şıdk̄ Himmetī haqqdur bu
kavl-i mu'teber / Oldı mülhak̄
murtazā **perverdigār**ıñ zātına (G.
65, Beyit 12). [*perverdigār*ıñ, -iñ]
7. Şeh-süvār-ı çarh̄ için bir
lāciverdī 'arsada / Mihr u māhi
göy-len çevgān iden **perverdigār**
(G. 59, Beyit 5). [*perverdigār*,]
8. Daşı la'ı u yağmuru dürdāne eyler
kanı mişk̄ / Kaṭreyi cem' eyleyüb
'ummān iden **perverdigār** (*Divan-*
ı Himmet-i)
9. Kudretinden iki ellen kırh̄ şubh̄
itdi hamir / Āb-ı hāk̄k kālīb-ı
insān iden **perverdigār** (G. 59,
Beyit 7). [*perverdigār*,]
10. Öz deminden kıldı nefh̄ rūh-ı
dem ol kālīb / Şüret-i cismi libās-
ı cān iden **perverdigār** (G. 59,
Beyit 8). [*perverdigār*,]
11. Virdi nuṭṭ-ı 'allemu'l-esmā
öğretti aña / Ādemi üstād-ı ins u
cān iden **perverdigār** (G. 59, Beyit
9). [*perverdigār*,]
12. Nūha fazlından 'ināyet kılmadı
keştī necād / Ümmetiñ
müstevcib-i ṭufān iden
perverdigār (G. 59, Beyit 10).
[*perverdigār*,]
13. Nār-ı Nemrūdu Ḥalile eyledi
reyhān u dürr / Şevk-ilen İsmā'il
kurbān iden **perverdigār** (G. 59,
Beyit 11). [*perverdigār*,]
14. Mūsāya virdi yed-i beyzā u
Tevrāt u 'aşā / Taht-ı Mışra
Yūsufi sultān iden **perverdigār** (G.
59, Beyit 12). [*perverdigār*,]
15. Muştafānı kıldı ḥatem-i enbiyā
ḥatem-i kelām / Murtazānı
server-i merdān iden **perverdigār**
(G. 59, Beyit 13). [*perverdigār*,]
16. Bī-nevādur Himmetī vir ḥān-ı
vaşlından nevā / Derdine her
'āşıkıñ dermān iden **perverdigār**
(G. 59, Beyit 14). [*perverdigār*,]
17. Kāf-ı nūndan 'ālemi imkān iden
perverdigār / Yeddi merre baḥr
dokuz keyvān iden **perverdigār**
(G. 59, Beyit 1). [*perverdigār*,]
- perver-i kennās-ı kec-reviñ:** *Yolunu
şaşırmış cimrileri besleyen.*

1. (G. 58, Beyit 4). [perver-i kennās-ı
kec-reviñ,]

perver-i şāh-ı velāyet: Veliler şahı hz.
Ali'ye sevgi beslemek.

1. (G. 35, Beyit 5). [perver-i şāh-ı
velāyet,]

pervîn: Ülker yıldızı, süreyya.

1. Harman-ı meh hūşa u **pervîn**
cevzâ' sünbüle / Hāşıl u maḥşül-ı
deşt-i āsımānı bir cova (G. 176,
Beyit 3). [pervîn,]

pes: Bu şekilde, böylece; artık.

1. Hazretinden çün başar tek
nüktesi olmaz kabül / **Pes** ne
görür kim ene'l ḥaḥḥ söyledi
hallācınız (G. 98, Beyit 11). [pes,]
2. Gösterür fāş saña “laḥmeke
laḥmi” remzin / **Pes** Kur'ān eyler
anın-çün meh-i tābāna güneş (G.
117, Beyit 10). [pes,]
3. Pes zarüretten giyer ol ḥāin-i
tarrār-ı tāc / Bir olur kim
münāfikdur dir altımdaki (G. 28,
Beyit 9). [pes,]

4. Pes muḥibb-i Ḥaydarıñ iḥsānı
kirdārı gerek / Yoḥsa munda
anıñ güftār-ı zebānı bir cova (G.
176, Beyit 8). [pes,]

5. Pes hiç vakt şol rūḥ-ı
mücerredsen bugün / Bu cihānda
kılma kātib nefis için ḥarbendelik
(G. 142, Beyit 6). [pes,]

6. Muttaşıldır zātına ḥaḥḥıñ
ḥaḥḥatde 'Alī / **Pes** velāyet bil
uluhiyyetden olmaz münfa'ıl (G.
144, Beyit 8). [pes,]

7. Kanmadı özge sudan 'āşık-ı
'aṭşān-ı ḥarīf / Eylemez fāide
baygına **pes** Nıl u Fırāt (G. 14,
Beyit 5). [pes,]

8. Pes deger iki cihāna ḥaḥḥ bilür
her cür'ası / Her kime şāh-ı
velāyet eylese iḥsān ḳadeḥ (G. 37,
Beyit 8). [pes,]

9. Şem' olan yerde şarāb-ı şāhid u
muṭrib gerek / Yaḥmasun taḳlīd-
ile **pes** baḥıl u süflā şem' (G. 123,
Beyit 11). [pes,]

10. Mü'mîn oldur kim ola şāh-ı emīr-
i murtażā / **Pes** münāfıkdur
anıñlan kılmayan terk-i cedel (G.
140, Beyit 3). [pes,]
11. Mıřr-ı vücūd içinde elviridi vařl-ı
Yūsuf / Açıldı çeřm-i ma'ne **pes**
pirehen ne hācet (G. 12, Beyit 4).
[pes,]
12. Hemān bir nūr-ı vāhiddür vücūd-
ı 'ālem u ādem / Nedür bu arada
pes iħtilāf-ı 'ālem-i űret (G. 16,
Beyit 7). [pes,]
13. 'Ayn-ı deryādur haķıkatde **pes**
anı bilme ğayr / Ne 'aceb ger
teprese devr-i űevk-ilen 'ummān-
ı mevc (G. 31, Beyit 4). [pes,]
14. **Pes** münzezirü'l-vaķt saña 'ālem
u ādem / Bismillah āya űāhib-i
devrān-ı velāyet (G. 24, Beyit 5).
[pes,]
15. Yoĥsa ferşe 'arş-ı 'ālādan endi mi
/ **Pes** kimiñdür bir ĥaber sor bile
cān-perver ĥadıř (G. 25, Beyit 3).
[pes,]
16. Yolına ser virmeyen bir
serseridür bilmiş ol / **Pes**
- zarūretten giyer ol ĥāin-i tarrār
tāc (G. 28, Beyit 9). [pes,]
17. Ĥilķat-ı ĥalka dem-i Ĥaydardan
oldı nefĥ-i rūĥ / Nuķkdur **pes**
mebde-i mi'āt-ı cism-i cānımız
(G. 96, Beyit 6). [pes,]
18. Ĥurre İbn-i Ķays çapdı yıĥdı bāb-ı
Ĥayberi / **Pes** bu aĥbār-ı űāĥiĥi
şanma ey münkir mizāĥ (G. 35,
Beyit 9). [pes,]
19. Bir kemīne bendedür **pes** ol velī-
yi vāliye / Aftāb-ı 'ālem-ārā kim
ider sulķān-ı çarĥ (G. 42, Beyit 5).
[pes,]
20. űol kelām-ı nātıķıñ medĥinde **pes**
'āřıķlarıñ / Bülbül-i ğüyā kimi bir
nuķk-ı ğüyāřı gerek (G. 141, Beyit
6). [pes,]
21. İsm-ilen islām özi kāfir cihānda
bī-řümār / 'Ālem-i ma'ne **pes**
ismiñ müsemması gerek (G. 141,
Beyit 9). [pes,]
22. Ma'rifet gencinesidür bu
vücūduñ ey faķir / **Pes** ne
ma'ne **pes** çekersin 'acız-ile

dermendelik (G. 142, Beyit 7).

[pes,]

23. Olmasa üstünde tuğrā-yı velāyet

mihr-i şāh / **Pes** elinde kavm-i
islāmīñ nişānı bir cova (G. 176,
Beyit 9). [pes,]

24. Fā'īl-i muṭlaḳ çün ḥaḳḳdır kâdir-i

bi'l-iḥtiyār / **Pes** muvaḥḥid oldır
ol ḥükm-i ḳazādan dönmeye (G.
178, Beyit 5). [pes,]

25. Kelām-ı nāṭıḳım diye bu cihetden

şāh-ı dīn Ḥaydar / Kitāb-ı āsımān
pes kelām-ı cāvidān ölmez (G. 85,
Beyit 5). [pes,]

26. Ol yüze pervānedir **pes** melāik

tamām / Şu'le-yi zāt oldur 'āleme
sırr-ı 'alen (G. 163, Beyit 5). [pes,]

27. Ḥaydar-ı Kerrār oḥurlar ismiñi yā

şīr-i Ḥaḳḳ / **Pes** gelen bu 'arşaya
tekrār sensin yā 'Alī (G. 189,
Beyit 5). [pes,]

pes: *Sonra; o halde, öyleyse // Pekiştirme anlamı katar.*

1. 'Allām-ı 'ilm-i zāhir u bātın **pes**

ey velī / Dānā-yı külli ḥālet u

ḥallāl-i müşkilāt (G. 11, Beyit 6).

[pes,]

peser: *Oğul, erkek evlat.*

1. Ḳıl tevellā ehl-i beyte ey **peser** tā

kim saña / Ola cennetde şarāb-ı
kevşer u ḥūrā naşīb (G. 9, Beyit
11). [peser,]

2. Ey **peser** iḥlāş-ilen 'abd ol veliler

şāhına / Ḥaḳḳ saña in'ām ider tā
ḥil'at-i 'abdu'-ş-şekūr (G. 69, Beyit
7). [peser,]

3. El çıḥar mehdi cesedden ey **peser**

Ḥaydar mişal / Ejdehā-yı hırşı şak
it genc-i dilden mārı kes (G. 108,
Beyit 8). [peser,]

4. Şehdini āl şunma gel eyle hūr ey

peser / Zehr-ilen memzūc itmiş
kāse-yi ḥalvā nefis (G. 109, Beyit
9). [peser,]

5. Vāḳıf ol hem-şoḥbet olma ey

peser ṭarrār-ilen / Saḥla naḳd-i
ḳalbiñi ḥarc-eyleme ovbāşa baş
(G. 119, Beyit 6). [peser,]

6. Cānı cānānı 'Alīdir ey **peser**

'āşıḳlarıñ / Şevḳ-len her dem

fedā kıl cāniñi cānāna gel (G. 150,
Beyit 9). [peser,]

peş: Art, arka.

1. Murtażā ‘aşkında qurbān ol ey
ehl-i rızā / Çün ecel senden bu
cāni ‘ākıbet alur ne **peş** (G. 115,
Beyit 10). [peş,]

peşe-yi lengem: Aksayan sivrisinek.

1. (G. 156, Beyit 12). [peşe-yi
lengem, -em]

pey: İz, işaret, nişan.

1. Haşşa anıñdur şihāvet hem
şecā‘at **pey** nuḡ / Bu cihetden
gāh ihsān eyledi gāh savāş (G.
112, Beyit 3). [pey,]
2. Yeddi gökde Ḥaydar-ı Kerrār
gördi **pey** ‘ayān / Görmedi andan
‘Aliden ğayr şol muḡtār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 2). [pey,]

peydā: Açık ve meydan olan, aşikar.

1. Pinhān degil ol kāşif-i ‘allāmu’l-
ġayūba / Bu iki cihānda ne ki
peydā u nihāndur (G. 72, Beyit 4).
[peydā,]

2. Cebre‘iliñ per u bāliñ yanduranda
Murtażā / Zāt-ı ḥaḡḡdan ġayrı
kimse yoḡdı **peydā** henüz (G. 90,
Beyit 5). [peydā,]

peydā ola: Ortaya çıkmak, meydana
çıkılmak.

1. (G. 131, Beyit 3). [peydā ola, -a]

peyġamber: Allah tarafından insanları
doğruya yöneltmek için gönderilen elçi.

1. Olsa ger Mūsā kimi **peyġamber** u
mürsel beşer / Anlamaz bu remzi
ḡaddı olmaya üstād-ı Ḥızr (G. 62,
Beyit 6). [peyġamber,]
2. Ey emīr-i evliyā devrinde her
peyġamberiñ / Eyleyen Ḥaḡḡ
mezheb-i izhār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 9). [peyġamber,]

peyġamber: Allah tarafından insanları
doğruya yöneltmek için gönderilen elçi,
haberci nebi // hz. Muhammed.

1. Zāt-ı ‘Alidür ‘ayān perdeden esrā
şebi / Ayine tek vechine gösterir
peyġambere (G. 177, Beyit 4).
[peyġambere, -e]

2. Daħli yok āl-i ‘abā cem‘ine
peygamber Cebre’ıl / Perde-i
‘izzet nişānidur ‘abā-yı ehl-i beyt
(G. 19, Beyit 6). [peygamber,]

3. Kim ki sevmez āliñi yoħdur oña
ħakħdan necāt / Çoħ didi bu
bābdan aşħāba **peygamber** ħadis
(G. 25, Beyit 11). [peygamber,]

4. Ca‘ferīdir Himmetī sem‘ine
peygamber özge ħul / Yā taşavvūf
yā tenāsūħ yā teselsül yā ħulül
(G. 147, Beyit 12). [peygamber,]

5. Otuz üç miñ otuz yıl geħmişdi ey
birāder / Mescide egleşmişdi
eşħāb-ile **peygamber** (Muh. 1,
Beyit 14). [peygamber,]

6. Yār-i ‘Alidür ‘Alī ‘aşķına
peygamberiñ / Cān-ı cihāndan
geçüb munda ħarār eyleyen (G.
164, Beyit 10). [peygamberiñ, -iñ]

peygamber-i āħir zamān: Son zaman
Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.).

1. (Muh. 2, Beyit 15). [peygamber-i
āħir zamān,]

peygamber-i mürsel: Peygamberler
peygamberi; gönderilmiş peygamber //
Hz. Muhammed.

1. (G. 21, Beyit 5). [peygamber-i
mürsel,]

peyk: Haber ve mektup taşıyan kimse,
haberci.

1. Ol māh ħıldı andan aheng-i seyr-i
mi‘rāc / Cebre’ıl o gice oldı bir
peyk gāşıye-keş (G. 111, Beyit 3).
[peyk,]

peyk-i ecel: Ecelden haber getiren //
Azrail.

1. (G. 140, Beyit 8). [peyk-i ecel,]

peyk-i ‘izzet: Yüceliğın habercisi //
Cebrail.

1. (G. 120, Beyit 10). [peyk-i ‘izzet,]

peymān: Kadeh.

1. Peymāne çeküb şıdķ-ile **peymān**
etegin dut / Ĥum-ħāneye gir
‘aşķ-ile ey ehl-i irādet (G. 20,
Beyit 10). [peymān,]

2. Peymāniñı gel sındurma ki tā
sāķi-yi kevşer / İn‘ām ide

maḥşerde saña bâde-i sermed (G. 54, Beyit 11). [peymānîñi, -iñ, -i]

3. Sākî-yi devrân eger **peymānîña** kân doldurır / Andan ikrâh eyleme ol bâdeye bir kâne çek (G. 138, Beyit 2). [peymānîña, -iñ, -a]

4. Koy bu zerķ-i zühd-gîr-i meyḥāneye **peymāne** çek / Çıḥ ene'l-ḥaķķ dārına bir na're-yi mestāne çek (G. 138, Beyit 1). [peymāne,]

5. Hūri u **peymāne** u kevşer-i bezmdür şükr-i ḥaķķ / Şāh-ilen çünki bütündür bî'at u peymānımız (G. 96, Beyit 11). [peymāne,]

peymān: *Yemin, ant.*

1. Hūri u peymāne u kevşer-i bezmdür şükr-i ḥaķķ / Şāh-ilen çünki bütündür bî'at u **peymānımız** (G. 96, Beyit 11). [peymānımız, -i, -mız]

2. Cām-ı Ḥaydar cur'asındandır bizim **peymānımız** / Kim ki bir dem içdi andan oldu ḥayy-ı lā-

yemūt (G. 99, Beyit 6). [peymānımız, -i, -mız]

3. Var-ise ger şāh-ı ebrār ile 'ahd u **peymānîñ** / Gel vücūduñ kişverinden leşker-i eşrārı kes (G. 108, Beyit 10). [peymānîñ, -iñ]

peymāne çeküb: *Kadeh sunmak, kadeh doldurmak; içki sunmak.*

1. (G. 20, Beyit 10). [peymāne çeküb, -üb]

peymāne içmedi: *Şarap içmek.*

1. (G. 131, Beyit 12). [peymāne içmedi, -me, -di]

peymāne olmayınca: *İçki kadehi olmak.*

1. (G. 170, Beyit 8). [peymāne olmayınca, -ma, -y, -ınca]

peymān-ı aşk: *Aşkın yemini.*

1. (G. 131, Beyit 12). [peymān-ı aşk,]

peyrev: *Ardı sıra giden, tâbi olan, izinden giden, uyan.*

1. Kim ki öz dersin 'erenler şāhına **peyrev** gerek / Şöyle kim āb-ı

revānıñ ric'atı 'ummānedür (G. 73, Beyit 11). [peyrev,]

2. Güzār eyler 'ubūr-ı 'ālem-i şüretde eglenmez / 'Aynıñ **peyrevi** bu fāniye az iltifāt eyler (G. 76, Beyit 5). [peyrevi, -i]

3. Olmasa her şeyh şüfi ger 'Aliniñ **peyrevi** / Azdurur deşt-i zelāletde onı mekrile gül (G. 147, Beyit 10). [peyrevi, -i]

pey-rev-i āl-i 'abā: Hz. Muhammed'in ailesinin ardından giden, onlara tabi olan.

1. (G. 116, Beyit 4). [pey-rev-i āl-i 'abā,]

peyrev-i āl-i 'abāsan: Hz. Muhammed'in ailesinin peşi sıra giden.

1. (G. 148, Beyit 7). [peyrev-i āl-i 'abāsan, -sa, -n]

peyrev-i āl-i 'alī: Hz. Ali'nin ailesinin ardında yürüyenler.

1. (G. 79, Beyit 4). [peyrev-i āl-i 'alī,]

peyrevlik kılma: Takip etmek, uymak.

1. (G. 150, Beyit 1). [peyrevlik kılma, -ma]

peyveste: Bitişik.

1. Peyveste kaşını şol kavı-i kuzah görenden / Taklīd birle kılmış ol her kemān munaķķaş (G. 118, Beyit 4). [peyveste,]

2. Peyveste gele bū-yı vefā-yı 'Alī andan / Reyhān bite ol gülden eger yāsemen-i gül (G. 146, Beyit 6). [peyveste,]

peyvest-i hakk: Allah'a ulaşma, Hakk'a kavuşma.

1. (Muh. 3, Beyit 21). [peyvest-i hakk,]

pīç u tāb: Kıvrınma, telaşa düşme.

1. (G. 130, Beyit 4). [pīç u tāb,]

pīçin-i zencīr-i zerrīn: Altın zincire dolanma.

1. (G. 40, Beyit 4). [pīçin-i zencīr-i zerrīn, --i]

pinhān: Saklı, gizli.

1. Veleken ayr görmez şüreti zāhirde **pinhāndur** / Kulağdan

işidüb gözde görendür Himmeti
fehmit (G. 74, Beyit 11).

[*pinhāndur, -dur*]

2. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge
ğayrıñ sevgisi / Hakk bilür
yoğdur benim gönlümde **pinhān**
‘alen (G. 168, Beyit 10). [*pinhān,*]

3. Pinhān degil ol kâşif-i ‘allāmu’l-
ğayūba / Bu iki cihānda ne ki
peydā u nihāndur (G. 72, Beyit 4).
[*pinhān,*]

4. Va‘dedür ehl-i cihāna mehdī-yi
şāhib-zamān / Gün teki eyle
tecellā şanma kim **pinhān** kopar
(G. 63, Beyit 6). [*pinhān,*]

pinhān eyleyen: Saklamak, gizlemek.

1. (G. 167, Beyit 2). [*pinhān eyleyen,*
-y, -en]

pīr: Mürşid, yaşlı kişi.

1. ‘Alidür ins u melek haylına
sipehsālār / Nebī hem velidür
rehnümā u mürşid u **pīr** (G. 67,
Beyit 4). [*pīr,*]

pīr u şāh-ı velāyet haydarıdır: Önder ve
veliler hükümdarı hz. Ali.

1. (G. 182, Beyit 3). [*pīr u şāh-ı*
velāyet haydarıdır, -dır]

pirehen: Gömlek // Kardeşlerinin Yusuf
peygamberin öldüğünü söyleyip kanlı
gömleğini babalarına götürmesi
hadisesine işaret etmektedir.

1. Mısr-ı vücūd içinde elvirdi vaşl-ı
Yūsuf / Açıldı çeşm-i ma‘nī pes
pirehen ne hācet (G. 12, Beyit 4).
[*pirehen,*]

pīr-i muğān: Meyhaneci II sevgili.

1. (G. 71, Beyit 9). [*pīr-i muğān,*]

pīr-i muğān: Meyhaneci.

1. (G. 118, Beyit 5). [*pīr-i muğān,*]

pīr-i üstādı: Hocaların öncüsü.

1. (G. 181, Beyit 1). [*pīr-i üstādı, -ı*]

piş u pes: Ön ve arka.

1. (G. 105, Beyit 5). [*piş u pes,*]

piste: Fıstık.

1. Her şecerde bitdi ol ğayr-ı
mükerrer meyveler / **Piste** u

bādām u nārenc u ruṭeb ‘annāb-ı
şıdık (G. 130, Beyit 3). [piste,]

pişvā: Reis, başkan, önder.

1. İmām-ı ‘ārifin Ca‘fer ki ḥaḳḳdan /
Ḳamū şādıḳlara ḥaḳḳ **pişvādur** (G.
64, Beyit 12). [pişvādur, -dur]
2. İki ‘ālemde ‘Alīdür **pişvā** ol
maḳşūd-ı rabb / Ya‘ni bu icād
mevcūddur olmuşdur sebab (G. 3,
Beyit 1). [pişvā,]
3. Pişvāsı reh-nümāsı rehber-i esnā
‘aşer / Ḳavl u fi‘l-i ḥaḳḳa lāyık
ca‘feridir Himmeti (G. 182, Beyit
7). [pişvāsı, -s, -ı]

piyāde: Yaya.

1. Ḳalbinde bıraḳdı bizi şāha
benemā ruḥ / Ḳaldı bu gönül
‘arşa-yı ḥasretde **piyāde** (G. 44,
Beyit 6). [piyāde,]

pūc: Münasebetsiz, yakışsız, faydasız.

1. Muttakī oldur kim ola muḳtedāsı
murtażā / Yoḥsa kim şavm u
şalātı cümle oldı **pūc** (G. 30, Beyit
7). [pūc,]

pūr belāyuz: Bela dolu.

1. (G. 165, Beyit 13). [pūr belāyuz, -
y, -uz]

pūr-ḥaydar: Haydar'ın oğlu // hz. Ali'nin
oğlu.

1. Ḥüccet-i burhān-ı ‘irfāna nesned
bu sened / **Pūr-Ḥaydar** kişver-i
imān-ı küfrüñ ḥākimi (G. 50,
Beyit 11). [pūr-ḥaydar,]

pūr-ı ‘imrāniñ: İmranın oğlu // hz. Musa.

1. (G. 45, Beyit 8). [pūr-ı ‘imrāniñ, -
iñ]

püşk-i faḥş geymişdür: Aşırı pisliğe
bulaşmak, pislik elbisesi giyinmek.

1. (G. 3, Beyit 6). [püşk-i faḥş
geymişdür, -miş, -dür]

puşt: Arka, yardımcı.

1. Ey ḥaşr günü ‘aşileriñ **puşt** ü
penāhı / ‘Afv eyle şehā ḥāce-yi
kerem bende-yi günahkār (G. 60,
Beyit 10). [puşt,]

R

rabb: *Bütün mahlûkâtı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden Cenâbıhak, Allah.*

1. Didi ki nefsiñ bilen ma'nide **rabbın** bilür / Kıl bu suâle cevâb medrek-i dānā nefis (G. 109, Beyit 4). [rabbın, -i, -n]

rabb-i celil: *Yüce Allah.*

1. (G. 143, Beyit 7). [rabb-i celil,]

rāci' olur: *Dönmek, geri dönmek..*

1. (G. 91, Beyit 13). [rāci' olur, -ur]
2. (G. 124, Beyit 3). [rāci' olur, -ur]

rāci'-i 'isyān medh: *İsyandan dönüp, vazgeçip methetmek.*

1. (G. 38, Beyit 3). [rāci'-i 'isyān medh,]

ra'd-ı felek: *Gök gürlemesi.*

1. (G. 39, Beyit 6). [ra'd-ı felek,]

ra'd-ı harb kıldığı: *Savaşta gök gürlercesine gürültülerin çıkması.*

1. (G. 106, Beyit 1). [ra'd-ı harb kıldığı, -dığ, -ı]

rafi': *Dilediğinin derecesini yükselten Allah.*

1. Şāfi'-i rüz-ı cezā u rāci'-i 'isyān medh / Dāfi'-yi Hışm u belādur **rafi'** u cürm u 'aṭā (G. 38, Beyit 3). [rafi',]

rāfi'-i zelālet: *Alçaklık, horluk olan derecesini yükselten Allah.*

1. (Müsebba 1, Beyit 13). [rāfi'-i zelālet,]

rağbet: *İstek, arzu, alâka, meyl, teveccüh.*

1. Kılssa aḥbābına bir remz bugün **rağbet-ilen** / Cānı teslim ederüz şevk-ile cānānımıza (G. 175, Beyit 5). [rağbet-ilen, --ile, -n]
2. Mihr-i 'Alidür maña mülk-i beḳā tāc-ı genc / **Rağbeti** yoḥ gönlümüñ sım u zer u gevhere (G. 177, Beyit 11). [rağbeti, -i]

rāh: *Yol, tarık, istikamet.*

1. Her reh-reviñ ki kūyuña ey şāh **rāhı** yoḥ / Ehl-i hidāyet olmadı

- nūr-ı Allāhı yoḡ (G. 44, Beyit 1).
[rāhı, -ı]
2. Kim ki menzil kesmek isterse götürmez ‘özü-i leng / Kāhil nefes olma **rāhında** ‘Alīniñ şātır ol (G. 149, Beyit 2). [rāhında, -ı, -n, -da]
3. Şāh-ı şāhenşāhı **rāh** u reh-nümāsı rehberi / Himmetiniñ kıblesidir dīn-i imānı ‘Alī (G. 184, Beyit 12). [rāh,]
4. Nūr-ı mihr-i murtaẓādān rūşen eyle ḳalbiñi / Āyine yüz gösterür **rāh** olsa yüzünden ġubār (G. 61, Beyit 10). [rāh,]
5. Güzer kılmaz ‘Alī **rāhında** kim ki iki ‘ālemden / Kim ol dūn deġā kim himmet-i kuteh nazardan geç (G. 32, Beyit 6). [rāhında, -ı, -n, -da]
6. Her reh-reviñ ki kūyuña ey şāh **rāhı** yoḡ / Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allāhı yoḡ (G. 43, Beyit 1). [rāhı, -ı]

rāhdān-ı merde: Yol, iz bilen insan.

1. (G. 115, Beyit 9). [rāhdān-ı merde, -e]

rāhdār-ı ‘arş: Göklerin yolunu tutan, güvenliġi saġlayan // hz.Ali.

1. (G. 120, Beyit 1). [rāhdār-ı ‘arş,]

rāh-güzār: Geçilen yol, geçit.

1. Zülferiñ **rāh-güzārında** turāb it cismiñi / Haşr meydānında ger olmaḡ dilersen serferāz (G. 83, Beyit 4). [rāh-güzārında, -ı, -n, -da]

rāh-ı ġüriz: Kaçış yolu.

1. (G. 87, Beyit 3). [rāh-ı ġüriz,]

rāh-ı maḳşūda: Hedeflenen, varılmak istenen yol.

1. (G. 101, Beyit 3). [rāh-ı maḳşūda, -a]

rāh-ı rūh: Ruhun yolu.

1. (G. 49, Beyit 12). [rāh-ı rūh,]

rāh-ı selāmet: Sâlimlik, eminlik, korku ve endîşeden uzak yol.

1. (G. 82, Beyit 6). [rāh-ı selāmet,]

rāh-ı sırāt: Sırat köprüsünün yolu.

1. (G. 69, Beyit 11). [rāh-ı şırāt,]

rāhib-i tersā: Hristiyan rahibi.

1. (G. 156, Beyit 2). [rāhib-i tersā,]

rahik-i kevser: Cennetteki kevser ırmağı.

1. (G. 185, Beyit 8). [rahik-i kevser,]

rahmān: Bütün canlılara merhamet eden Allah.

1. Mihr u cennet buğzı dāmi
tarikidir ‘ayān / Damuya gitme
tarik-ı beddür **rahmāna** gel (G.
150, Beyit 10). [rahmāna, -a]

rahmet: Esirgeme, kollama, merhamet.

1. Haydarı her kim veli-yi haqq-ı
velini‘met bilür / Dāimā haqq
rahmetinden ni‘meti olsun mezid
(G. 55, Beyit 2). [rahmetinden, -i,
-n, -den]
2. Zāhir itdi küntü kenzen
perdesinden zātını /
Rahmetinden hālının açıldı
kevnine künüz (G. 89, Beyit 4).
[rahmetinden, -i, -n, -den]

3. ‘Alidür Himmeti göynüñe **rahmet**
/ Velikin her vücūda nāzil olmaz
(G. 88, Beyit 12). [rahmet,]

4. On sekiz miñ ‘āleme **rahmetden**
oldı feth-i bāb / Bu nidānı ‘arş-ı
a‘lādan yetürdi āfitāb (Muh. 3,
Beyit 2). [rahmetden, -den]

5. Sinesinde olmasa her bendeniñ
mihr-i ‘Alī / Eylemez anıñ serā-yı
kalbine **rahmet** nüzül (G. 147,
Beyit 9). [rahmet,]

rahmet bābını: Rahmet kapısı.

1. (G. 151, Beyit 4). [rahmet bābını, -
n, -ı]

rahmete’n-li’l-ālemin: Alemlere rahmet olarak.

1. Rahmete’n-li’l-ālemindür
Muştafā-yı hayrū’l-beşer / Gel
oña imān getir dīv olma ey cehl-i
beşer (G. 62, Beyit 1). [rahmete’n-
li’l-ālemindür, -dür]

rahmet-i rahmān: Bütün varlıklara merhamet edip esirgeyen // Allah.

1. (G. 38, Beyit 7). [rahmet-i rahmān,]

2. (G. 60, Beyit 5). [rahmet-i rahmān,]

rahmet-i rahmāna gel: Allah'ın rahmetine doğru gel.

1. (G. 150, Beyit 3). [rahmet-i rahmāna gel, -a]

rahmet-i sāir: Diğer merhamet, esirgeme kaynağı.

1. (G. 66, Beyit 7). [rahmet-i sāir,]

rahmetiñ vekili: Rahmet sahibi Allah'ın vekili olan hz. Muhammed.

1. (Muh. 1, Beyit 6). [rahmetiñ vekili,]

rāh-rev: Yolcu.

1. Küll-i şey'e rehber u reh-nümādur 'Alī / Gümrāh olur ırmeyen **rāh-rev** ol rehber (G. 177, Beyit 6). [rāh-rev,]

raht: Mevcudiyet, varlık.

1. Kāşif-i 'allāımı çünkim bilmediñ ey şeyh-i cehl / Hayle u **rahtiñ**

cihānda 'uzletiñ olmaz kabül (G. 148, Beyit 11). [rahtiñ, -iñ]

raht-ı ğam: Dert, tasa serveti.

1. (G. 93, Beyit 11). [raht-ı ğam,]

rāic eyle-: Revaçta olmak, geçerli olmak.

1. (G. 130, Beyit 12). [rāic eyle,]

raķam: Yazı ve sayı karakterleri, yazı, sayı .

1. Bes bir **raķam** ki çeke kalem levha-yi sefidür / Ya'ni hesab-ı cümle-i zerrāt-ı kâināt (G. 11, Beyit 4). [raķam,]

2. Yazanda hū yazıbdur bu nişāniñ başına münşī / Velāyet-nāmeniñ 'ünvānına özge **raķam** şığmaz (G. 93, Beyit 5). [raķam,]

raķam kıldı: Yazı yazmak.

1. (G. 58, Beyit 12). [raķam kıldı, -dı]

rakib: Klasik şiirde sevgiliyi âşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile âşığın kavuşmasına engel olan kimse II düşman.

1. “Laḥmeke laḥmi”dür ol ‘ālemde
hāricdür **raķib** / Ḥaydar ilen
ma‘nide bir nūr-ı vāḥiddür Ḥabīb
(G. 5, Beyit 1). [*raķib,*]

2. Geçibdür zālimiñ devri **raķibiñ**
ķalması cevri / İrādet şehrine
şāh-ı rızā geldi rızā geldi (G. 183,
Beyit 11). [*raķibiñ, -iñ*]

rāķib-i düldül: Düldüle binen // hz. Ali.

1. (G. 24, Beyit 2). [*rāķib-i düldül,*]

rāķib-i ḥar: Aşağılık, değersiz rakip.

1. (G. 187, Beyit 8). [*rāķib-i ḥar,*]

rakşān: Dans eden, oynayan.

1. Şevķ-len mest eyleyüb zerrāti
rakşān-ilen / Cām-ı Ḥaydardur bu
şems āyine-yi kirdār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 8). [*rakşān-ilen, --ile, -
n*]

rām: İtaat eden, boyun eğen.

1. Eşyā ķamū musaḥḥar u su‘bān u
mār fetḥ / İnsān u cinn dīv perī
rām vaḥş-ı ṭayr (G. 39, Beyit 8).
[*rām,*]

rām itdi: İtaat etmek, boyun eğmek;
boyun eğdirmek.

1. (Muh. 4, Beyit 19). [*rām itdi, -di*]

rām olduĝ-çün: Boyun eğmek, itaat
etmek.

1. (G. 68, Beyit 5). [*rām olduĝ-çün, -
du, -ĝ, --çün*]

ramḥ-ı ḥayzerān oldı: Süngüyü saplamak.

1. (G. 42, Beyit 9). [*ramḥ-ı ḥayzerān
oldı, -dı*]

rāsih: Bilgisi, bilhassa dinî bilgileri çok
geniş olan.

1. Vezn ḥikmetdür seḥa ḥükümünde
ol **rāsih** degül / Kim ‘ayār u
nāşıra dinār-ı bī-mikdār ķalb (G.
4, Beyit 2). [*rāsih,*]

ravzā-yı cennetde: Cennet bahçesi.

1. (G. 22, Beyit 7). [*ravzā-yı
cennetde, -de*]

ravzā-yı dāru’l-ḥulūd: Cennet bahçesi.

1. (G. 171, Beyit 10). [*ravzā-yı
dāru’l-ḥulūd,*]

ravzā-yı ma‘nī: Mana bahçesi.

1. (G. 108, Beyit 3). [ravzā-yı maʿnī,]

ravzā-yı meşhed: Şehit düşülen cennet bahçesi.

1. (G. 54, Beyit 13). [ravzā-yı meşhed,]

ravzā-yı rıdvān: Cennet.

1. (G. 70, Beyit 11). [ravzā-yı rıdvān,]

rāʿyet bağladı: Bayrak çekmek, sancağı göndere çekmek.

1. (G. 21, Beyit 6). [rāʿyet bağladı, -di]

rāygān: Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

1. Gel ey ʿaşık-ı şeydā ol şıdk-ilen ʿaşkında maʿşūkuñ / Ki haqqdur ol şehīdīñ kân behāsı **rāygān** ölmez (G. 85, Beyit 11). [rāygān,]

rāyic olmaz: Revaç bulmak, rağbet görmek.

1. (G. 115, Beyit 5). [rāyic olmaz, -maz]

rāyic olmaz: Geçerli olmak, rağbet görmek.

1. (G. 140, Beyit 10). [rāyic olmaz, -maz]

red olmadı: Kabul etmeme, geri çevirme, geri döndürme.

1. (G. 58, Beyit 5). [red olmadı, -ma, -dı]

redd eyleme: Reddetmek, kabul etmemek, geri çevirmek.

1. (G. 99, Beyit 4). [redd eyleme, -me]

2. (G. 110, Beyit 11). [redd eyleme, -me]

refʿ eyledi: Kaldırmak, yukarı kaldırmak.

1. (G. 122, Beyit 12). [refʿ eyledi, -di]

refʿ eyledi: Kaldırmak, ortadan kaldırmak.

1. (G. 162, Beyit 6). [refʿ eyledi, -di]

refʿ eylese: İptal etme, hükümsüz kılma.

1. (G. 114, Beyit 4). [refʿ eylese,]

refʿ ider: Ortadan kaldırmak, kaldırılmak, gidermek.

1. (G. 82, Beyit 9). [refʿ ider, -er]

refʿ itmege: Ortadan kaldırmak.

1. (G. 139, Beyit 7). [ref^c itmege, -me, -g, -e]

ref^c oldı: Ortadan kalmak.

1. (G. 15, Beyit 4). [ref^c oldı, -dı]

ref^c-i seyyiāt āl-i nebī muhabbetidür:

Kötülüğü, fenalığı ortadan kaldırmak peygamber ailesine olan sevgidendir.

1. (G. 13, Beyit 12). [ref^c-i seyyiāt āl-i nebī muhabbetidür,]

refik: Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş, hempâ.

1. Olmasa tevfiğ-i nuşret hakk tarikinde refik / Vâsil olmaz ka^cbe-yi maşşūda Menşūr-ı Cüneyd (G. 47, Beyit 4). [refik,]
2. Bir kademdür bu tarikin tül-ı ‘arzı ey refik / Munda yoğdur bu^d u qurb kıl be^d u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [refik,]
3. Refik ol munda bir şahib-tarike / İşit bunu di menden ey qarındāş (G. 113, Beyit 5). [refik,]
4. Şāh meydānında kâim şādık-ı şahib-tarik / Bir refik perhiz-i

kem-lāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 11). [refik,]

5. ‘Alidür Aḥmediñ doğru refiki hakk tarikinde / ‘Alidür Aḥmediñ cismi içinde cānı el ḥāşıl (G. 145, Beyit 8). [refiki, -i]
6. Girme tarik-i ‘aşka ey Himmeti refikiñ / Bir rind ferd u merd u merdāne olmayınca (G. 170, Beyit 11). [refikiñ, -iñ]

refik oldı: Arkadaş, yoldaş olmak.

1. (G. 90, Beyit 9). [refik oldı, -dı]

refik-i aḥmed: Hz. Muhammed'in arkadaşı, yoldaşı.

1. (Muh. 1, Beyit 18). [refik-i aḥmed,]

refi‘u‘l-kadr: Şanı, değeri yüksek // Hz. Muhammed.

1. Āstān-ı zāiridir seyr-i ser-i zevvār-ı ‘arş / Ol refi‘u‘l-kadr ol ‘ālimakām serveriñ (G. 120, Beyit 9). [refi‘u‘l-kadr,]

rehber: Kılavuz, yol gösterici.

1. Kim ola bu haqq leşkerine **rehber**
u sālār / Ser-baḥş u ‘aṭā-baḥş
ḥaṭā-baḥş-ı kerem-dār (G. 60,
Beyit 1). [rehber,]
2. Sākī-yi ḥumḥāne u ḥamr-ı dağal
mā’ u leben / **Rehber** u rāh-ı şırāt
u kāsım-ı cennāt-ı ḥūr (G. 69,
Beyit 11). [rehber,]
3. Mūsā-yı Kāzım oldı **rehberimiz** /
Her ne emr itse bende-yi
fermānınız (G. 94, Beyit 8).
[rehberimiz, -i, -miz]

rehber: Kılavuz, yol gösterici // hz. Ali.

1. Kim va‘de iriştı gelür ol kām-i
devrān / Hemrāz iseñ ol **rehbere**
gel kılma ta‘allül (G. 146, Beyit 8).
[rehbere, -e]
2. Küll-i şey‘e rehber u reh-
nümādur ‘Alī / Gümrāh olur
irmeyen rāh-rev ol **rehbere** (G.
177, Beyit 6). [rehbere, -e]
3. Biz ‘ayn kaf lam üstād ‘ayn u şin
u kaf / ‘Aql u ‘aşkıñ **rehberin**
ya‘ni ‘Alīdir bī-ḥilāf (G. 125, Beyit
1). [rehberin, -i, -n]

4. Himmetī haqqdan evvel ‘Alīdür
āḥır mehdīdir / On sekkiz miñ
‘āleme üstād **rehber** haqq imām
(G. 151, Beyit 12). [rehber,]
5. Ehl-i yaḳīne **rehber** kimdir
‘Alīden özge / Haqq leşkerine
server kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 1). [rehber,]
6. Küll-i şey‘e **rehber** u reh-
nümādur ‘Alī / Gümrāh olur
irmeyen rāh-rev ol rehber (G.
177, Beyit 6). [rehber,]
7. Şāh-ı şāhenşāhı rāh u reh-nümāsı
rehberi / Himmetiniñ kıblesidir
dīn-i imānı ‘Alī (G. 184, Beyit 12).
[rehberi, -i]

rehber: Kılavuz, yol gösterici.

1. Haqq shehenshahım emirim reh-
nümā u **rehberim** / Pādişāh-ı
serverim şāhib-kıranım şāh şāh
(G. 171, Beyit 7). [rehberim, -im]

rehber itmedi: Rehber, klavuz tayin etmek.

1. (G. 43, Beyit 2). [rehber itmedi, -
me, -di]

rehber-i dīn: Dinin kılavuzu, yol göstericisi.

1. (G. 187, Beyit 2). [rehber-i dīn,]

rehber-i esnā: Yüce rehber.

1. (G. 182, Beyit 7). [rehber-i esnā,]

rehber-i hādī: Doğru yolu gösteren kılavuz.

1. (G. 181, Beyit 1). [rehber-i hādī,]

rehber-i nākış: Noksan, eksik rehber.

1. (G. 14, Beyit 12). [rehber-i nākış,]

rehber-i rāh-ı ‘ale’l-‘arş-ı istivā’dır: Göklerdeki yolun rehberi.

1. (G. 135, Beyit 3). [rehber-i rāh-ı ‘ale’l-‘arş-ı istivā’dır, -dır]

rehber-i rehrev: Yolcunun rehberi.

1. (G. 145, Beyit 12). [rehber-i rehrev,]

reh-dān-ı enbiyā: Yol bilen peygamberler.

1. (Müsebba 1, Beyit 11). [reh-dān-ı enbiyā,]

reh-i dūr-ı dırāz: Uzun uzak yol.

1. (G. 83, Beyit 3). [reh-i dūr-ı dırāz,]

rehn: Ödünç veya emanet olarak alınan şeyin yerine verilen şey, rehin.

1. Ādeme idrāk-i vücūd ma‘rifetdür **rehn** u māl / Terkini kııl derd-i serdür kııl u kāl ‘emr u zeyd (G. 47, Beyit 6). [rehn,]

reh-nümā: Yol gösteren, rehber.

1. Reh-nümā oldur cihanda ‘ādil u ma‘şüm ola / Muḳtedā-yı kavm-i islām olmaya ḳaddar-ı ḳalb (G. 4, Beyit 6). [reh-nümā,]

2. Yazan bu levḥ-vechi ya‘ni bāḳir / ‘Ale’l-‘arş istivār u **reh-nümādur** (G. 64, Beyit 11). [reh-nümādur, -dur]

3. Küll-i şey‘e rehber u **reh-nümādur** ‘Alī / Gümrāh olur irmeyen rāh-rev ol rehber (G. 177, Beyit 6). [reh-nümādur, -dur]

4. Ḥaḳḳ şehensāhım emīrim **reh-nümā** u rehberim / Pādişāh-ı

- serverim şāhib-ķıranım şāh şāh
(G. 171, Beyit 7). [reh-nümā,]
5. ‘Alidür ins u melek ĥaylına
sipehsālār / Nebī hem velidür
rehnümā u mürşid u pīr (G. 67,
Beyit 4). [rehnümā,]
6. Tarīķ-i dīn içinde **reh-
nümāmızdur** bizim şūfī / Delīl-i
evliyā şem‘i hidāyet server-i ser
baĥş (G. 114, Beyit 7). [reh-
nümāmızdur, -mız, -dur]
7. Reh-nümāsın bilmeyenler da‘vī-
yi islām ider / Ka‘be içinde
perestiş eyler ol Lāt Ĥubel (G.
140, Beyit 4). [reh-nümāsın, -s, -ı,
-n]
8. Pişvāsı **reh-nümāsı** rehber-i ešnā
‘aşer / Ķavl u fi‘l-i ĥaĥķa lāyık
ca‘feridir Himmetī (G. 182, Beyit
7). [reh-nümāsı, -s, -ı]
9. Şāh-ı şāhenşāhı rāh u **reh-nümāsı**
rehberi / Himmetīniñ ĳiblesidir
dīn-i imānı ‘Alī (G. 184, Beyit 12).
[reh-nümāsı, -s, -ı]

reh-nümā kılmaz: Rehber, kılavuz tayin
etmek.

1. (G. 101, Beyit 4). [reh-nümā
kılmaz, -maz]

reh-nümā olmasa: Rehber, yol gösterici
olmak.

1. (G. 147, Beyit 1). [reh-nümā
olmasa, -ma, -sa]

reh-nümā-yı kâfile-sālār-ı ‘aşķ: Kıyamet
günü aşķ kafilesine yol gösteren rehber.

1. (G. 105, Beyit 4). [reh-nümā-yı
kâfile-sālār-ı ‘aşķ,]

reh-nümā-yı rehber: Yol gösteren
kılavuz.

1. (Müsebba 1, Beyit 11). [reh-
nümā-yı rehber,]

reh-nümā-yı ta‘līm aldı: Yol göstericiden
ders almak.

1. (G. 190, Beyit 3). [reh-nümā-yı
ta‘līm aldı, -dı]

reh-rev: Yola giden, yolcu.

1. Her **reh-reviñ** ki kūyuña ey şāh
rāhı yoĥ / Ehl-i hidāyet olmadı

- nūr-ı Allahı yoḡ (G. 43, Beyit 1).
[reh-reviñ, -iñ]
2. Her **reh-reviñ** ki kūyuña ey şāh
rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet olmadı
nūr-ı Allahı yoḡ (G. 44, Beyit 1).
[reh-reviñ, -iñ]
3. Murtażādur reh-nümā-yı kâfile-
sālār-ı ‘aşk / **Reh-rev-iseñ** yatma
ğāfil koptı gülbāng-ı ceres (G.
105, Beyit 4). [reh-rev-iseñ, --ise,
-ñ]

remāh: Süngü, mızrak.

1. Haşm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i
beytiñ çeşmine / Çarḡ
meydānında sanca aḡteri sākıb
remāh (G. 35, Beyit 10). [remāh,]

remz: Gizli işaret, belirti, sembol.

1. Ādem-i ma‘nī gerek bu ‘ilm-i
idrāk etmege / Handa eyler bu
remzi her ḡimār-ı hoş ‘alef (G.
127, Beyit 8). [remzi, -i]
2. Sensin ‘alīm-i dānā her ‘ilmine
ḡudāniñ / Vāḡıf ezel gününden
remzine evliyāniñ (Muh. 1, Beyit
11). [remzine, -i, -n, -e]

3. Olsa ger Mūsā kimi peygamber u
mürsel beşer / Añlamaz bu **remzi**
ḡaddı olmaya üstād-ı ḡıẓr (G. 62,
Beyit 6). [remzi, -i]
4. Aḡmediñ **remz-ile** şak itdigi ayı
görmez / ‘Arş-ı raḡmāna şeyātin
ki ‘urūc eylemedi (G. 86, Beyit 7).
[remz-ile, --ile]
5. Gösterür fāş saña “laḡmeke
laḡmi” **remzin** / Pes ḡur’ān eyler
anın-çün meh-i tābāna güneş (G.
117, Beyit 10). [remzin, -i, -n]
6. Remz-ilen yeddi kitābiñ aşlını her
noktadan / ḡıldı ‘ayn u lām yā
‘āriflere fi ḡād u lām (G. 151,
Beyit 5). [remz-ilen, -ile, -n]

remz eyledi: Gizlice işaret etmek, ima etmek.

1. (G. 134, Beyit 5). [remz eyledi, -di
]

remz kılsa: Merâmı üstü kapalı bir şekilde gizli bir yolla, îmâ ve işâretle anlatmak.

1. (G. 175, Beyit 5). [remz kılsa, -sa]

remz-i füzūn: Bir çok gizli işaret, sembol.

1. (Muh. 4, Beyit 19). [remz-i füzūn,
]

remz-i hoş-hoş: Güzel sembol.

1. (G. 111, Beyit 7). [remz-i hoş-hoş,
]

renc: Ağrı, sızı, eziyet, ıstırap, dert, mihnet.

1. Rencine degmez cihānıñ genc-i
hubb şāh-imiş / Genc-i bīmār
degil bī-hāru ḥas bī-ḥumār (G. 61,
Beyit 11). [rencine, -i, -n, -e]
2. Başlayub külbe-yi aḥzānıma
mihmān getirür / Her gice renc
u belā miḥnet u derd ğam-ı ‘aşk
(G. 71, Beyit 5). [renc,]
3. Nūş-ı rāḥat mü’minin-i şādıklara
‘ayş u nişāt / Zālīm-i cāhillere
renc ü nedāmet gösterür (G. 82,
Beyit 3). [renc,]
4. Her ne gelse miḥnet raḥat aña
yeksān ola / Şādık u şābir kimi
renc u ‘anādan dönmeye (G. 178,
Beyit 4). [renc,]

renc çekme: Sıkıntı, ıstırap, eziyet çekmek.

1. (G. 33, Beyit 9). [renc çekme, -me
]

renc u ‘anā u firḳati çekdi: Sıkıntı, zahmet ve ayrılık yaşamak.

1. (Muh. 4, Beyit 6). [renc u ‘anā u
firḳati çekdi, -di]

renc u ta‘ab çek: Zahmet ve meşakkat çekmek.

1. (G. 3, Beyit 12). [renc u ta‘ab çek,
]

renc-i iflās: Bitmenin tükenmenin ağırlığı.

1. (G. 104, Beyit 3). [renc-i iflās,]

renk renk: Renk renk, rengarenk.

1. (G. 52, Beyit 11). [renk renk,]
2. (G. 164, Beyit 4). [renk renk,]
3. (G. 130, Beyit 2). [renk renk,]

re’s: Baş, kafa.

1. Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür
re’s u māl / Bir şecerdür Ādem u

bī-ma‘rifet ol bī-şemer (G. 65,
Beyit 11). [re’s,]

reşh-i cām: Kadehten sızanlar.

1. (G. 152, Beyit 8). [reşh-i cām,]

reşh-i cām-ı kevser: Kevser şarabının
kadehindeki sızıntı.

1. (Muh. 3, Beyit 12). [reşh-i cām-ı
kevser,]

rest-hîz: Yerden kaldırmak.

1. Geldi emr-i fāḤiri bu haḳḳdan
emīr-i şaf-şiken / Çaldı şeyfi
koydı bu meydān içinde **rest-hîz**
(G. 87, Beyit 2). [rest-hîz,]

resūl: Elçi, peygamber // Hz. Muhammed.

1. Resūlūñ kitfine basdı ayağıñ /
‘Alī‘ endirdi ṭāk-ı ka‘beden Lāt (G.
15, Beyit 10). [resūlūñ, -ūñ]

2. Cebre‘il endirmedi furḳān
gögden şerḫini / Ana baṭnında
resūle eyledi Ḥaydar ḥadīs (G. 25,
Beyit 7). [resūle, -e]

3. Kuşandı zūlfikārı tā **resūlūñ**
‘arşına virdi / İmām-ı evliyā ya‘ni

emīrū’l-mü’mīnīn revnaḳ (G. 133,
Beyit 2). [resūlūñ, -ūñ]

4. Olmasa her ḳavme haḳḳdan
rehnümā zevc-i Beṭül / Anlara
rüzü’l-ḳiyāmetde şefī‘ olmaz
resūl (G. 147, Beyit 1). [resūl,]

5. Girdün aşlan donına **resūlden** sen
aldın bāc / Yā menba‘-ı velāyet
yā mazhāru’l-‘acāib (Muh. 1,
Beyit 20). [resūlden, -den]

6. Her la‘īniñ ḥaddi yoḥdur Aḫmede
yārim diye / Ğār-ı vaḥdetde
resūle yār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 7). [resūle, -e]

resūl-ı ḥāşimiñ kitfine ḳadem basdı:

Haşmetli peygamberin omzuna ayak
basmak // Hz. Muḫamed’in iki omzu
arasında peygamberlik mührü olarak bir
izin belirmesi hadisesine deĝinmektedir.

1. Basdı resūl-ı ḥāşimiñ kitfine
ḳadem / Endirdi ṭāk-ı Ka‘beden ol
dest-i ğaybullāh-ı Lāt (G. 13, Beyit
3). [resūl-ı ḥāşimiñ kitfine ḳadem
basdı, -dı]

resūlullah: Allah'ın resulü // Hz. Muhammed.

2. Şol ḥabībullah **resūlullah** Muḥammed aşkına / Ġāzī iseñ dīn yolında zümre-yi küffarı kes (G. 108, Beyit 2). [resūlullah,]
3. Resūlullah ilen ol sırrullah / Benī 'emdir benī 'emdir benī 'em (G. 160, Beyit 7). [resūlullah,]
4. İhtiyār-ı 'ālem-i ādem ḳasīm-i nūr-ı nār / Hem vekil-i ḥaḳḳ **resūlullaha** nāibdir 'Alī (G. 188, Beyit 8). [resūlullaha, -a]

revā: Layık, uygun, münasip.

1. İns u cinne vaḥş-ı ṭayra 'aşḳdır fermān **revā** / Ey bu şehriñ ḥākimi ḥükmündedir fermān-ı 'aşḳ (G. 131, Beyit 5). [revā,]

revā kılmaz: Uygun görmek.

1. (G. 101, Beyit 7). [revā kılmaz, -maz]

revāc tabdı: Revaç bulmak, rağbet görmek.

1. (G. 27, Beyit 6). [revāc tabdı, -dı]

revāc-ı revnaḳ buldı: Değerlenmek, kıymetlenmek; değer bulmak.

1. (Muh. 1, Beyit 16). [revāc-ı revnaḳ buldı, -dı]

revān: Su gibi akıp giden, yürüyen.

1. Çün berḳ simā endi yere tiğ-ı du-
peyker / Yarıldı ḥacer çıḥdı **revān** oynadı düldül (G. 146, Beyit 11). [revān,]
2. Seyl-i gülgün yeryüzünden her
ṭaraf aḥdı **revān** / Oldı bir harb
idende 'arşa-yı ḡubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [revān,]

3. Bu cān u tende mihr-i 'Alīdir **revānımız** / Sulṭānımız mehdi-yi
şāḥib-zamānımız (Müsebba 1, Beyit 22). [revānımız, -ı, -mız]

revān irdi: Akmak, girmek.

1. (Muh. 2, Beyit 13). [revān irdi, -dı]

revān işlerdi: Revan işlemek, sürüp gitmesini sağlamak.

1. (G. 125, Beyit 3). [revān işlerdi, -rı, -dı]

revān oldu: *Yürüyüp gitmek, akmak.*

1. (G. 81, Beyit 14). [revān oldu, -dı]
2. (G. 132, Beyit 11). [revān oldu, -dı]

revāna çığdı: *Gönderilmek, yollanmak.*

1. (Muh. 1, Beyit 17). [revāna çığdı, -dı]

revāne oldu: *Akıp gitmek.*

1. (G. 11, Beyit 15). [revāne oldu, -dı]

revnağ: *Güzellik, çekicilik, tazelik, letafet.*

1. Neden kim **revnağı** yoğdur
yaraşmaz / Gül u reyĥān içinde
ĥār u Ĥāřāk (G. 137, Beyit 4).
[revnağı, -ı]
2. Yađıniñ bil tapdı tiğından ‘Aliniñ
mülk-i dīn **revnağ** / Ĥađıkatde
esās-ı enbiyā-yı mürselīn **revnağ**
(G. 133, Beyit 1). [revnağ,]
3. Yađıniñ bil tapdı tiğından ‘Aliniñ
mülk-i dīn **revnağ** / Ĥađıkatde
esās-ı enbiyā-yı mürselīn **revnağ**
(G. 133, Beyit 1). [revnağ,]

revnağ bulmazdı: *Güzellik, hoşluk
bulmak.*

1. (G. 133, Beyit 4). [revnağ
bulmazdı, -maz, -dı]
2. (G. 133, Beyit 5). [revnağ
bulmazdı, -maz, -dı]

revnağ bulupdur: *Güzellik, hoşluk
bulmak.*

1. (G. 133, Beyit 7). [revnağ
bulupdur, -up, -dur]

revnağ getürdi: *Güzellik, çekicilik
getirmek.*

1. (G. 133, Beyit 3). [revnağ getürdi,
-di]

revnağ saldı: *Parlaklık, güzellik, hoşluk
vermek.*

1. (G. 133, Beyit 10). [revnağ saldı, -
dı]

revnağ vere: *Güzellik, hoşluk verme.*

1. (G. 133, Beyit 8). [revnağ vere, -e]

revnağ virdi: *Güzellik, çekicilik katmak.*

1. (G. 133, Beyit 2). [revnağ virdi, -di
]

revnağ vérür: *Güzellik, çekicilik katmak.*

1. (G. 133, Beyit 6). [revnāk vérür, -ür]

revnāk-ı bāzār-ı ehl-i fazl: *Güzellik pazarındaki fazilet sahipleri, faziletli kimseler.*

1. (G. 95, Beyit 7). [revnāk-ı bāzār-ı ehl-i fazl,]

re'y: *Görüş, düşünce, mütalaa.*

1. Şöyle bil çılmazdı zulmāt-ı 'ademden tā ebed / Dönmeşe çarh üze ger **re'yince** bu şems-i münir (G. 68, Beyit 3). [re'yince, -ince]

reyhān: *Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki.*

1. Nār-ı Nemrūdu Halile eyledi **reyhān** u dürr / Şevk-ilen İsmā'il kurbān iden perverdigār (G. 59, Beyit 11). [reyhān,]
2. Ya'ni gül u benefşe **reyhān** u nergisinden / Hem gülistān müzeyyen hem bostan münakkaş (G. 118, Beyit 3). [reyhān,]

3. Peyveste gele bū-yı vefā-yı 'Alī andan / **Reyhān** bite ol gülden eger yāsemen-i gül (G. 146, Beyit 6). [reyhān,]

4. Menzūrum ol dem haqqdan bağ-ı cemāl-i Yūsuf / **Reyhān** u nergis u gül yā yāsemen ne hācet (G. 12, Beyit 7). [reyhān,]

rez: *Üzüm ağacı, asma.*

1. Tut yaprağı kīmyā olur / **Rez** dānesi sehbā olur (Mur. 1, Beyit 5). [rez,]

rezeli: *Alçak, aşâğılık, rezil.*

1. Serverimiz Būturab yulduzımız āftāb / Degmeye hiç naḥsiyet şol **rezeliden** bize (G. 173, Beyit 8). [rezeliden, -den]

rezm günü: *Savaş günü.*

1. (G. 164, Beyit 9). [rezm günü,]

rezm-i elif lām mīm: *Elif, lam ve mim harflerinden oluşan semboller; Kur'an'da yer alan Bakara suresinin ilk beş ayeti.*

1. (G. 159, Beyit 2). [rezm-i elif lām mīm,]

ricāl-i ğayb-ilen: Gayb erenleri, evliya veya ermiş insanlar, ricalullah.

1. (G. 66, Beyit 16). [ricāl-i ğayb-ilen, -ile, -n]

ricālu'l-ğayb: Gayb erenleri, evliya veya ermiş insanlar, ricalullah.

1. Ener isā çıhar mehdī-yi mev'ūd / Ricālu'l-ğayb-ilen emr-i hüdādur (G. 64, Beyit 18). [ricālu'l-ğayb-ilen, --ile, -n]

ricālullah: Manevî kudret ve kuvvet sahibi olan evliyalar.

1. Serv-i baĝ-ı lā-fetā vakt oldu kāmēt gösterür / Ol ricālullahı cem' eyler kıyāmet gösterür (G. 82, Beyit 1). [ricālullahı, -ı]

ric'at: Geriye dönme, gelinen yoldan geriye kaçma, çekilme, kaçma.

1. Kim ki öz dersin 'erenler şāhına peyrev gerek / Şöyle kim āb-ı revānıñ ric'atı 'ummānedür (G. 73, Beyit 11). [ric'atı, -ı]

2. Aşlına rāci' olur cümle şey' ü āhır-i kār / Tanı ser-riştemizi aşla çeker ric'atımız (G. 91, Beyit 13). [ric'atımız, -ı, -mız]

rind: Dünya işleriyle uğraşan, eğlenceye düşkün, kalender kimse.

1. Girme tarīk-i 'aşka ey Himmeti refiķiñ / Bir rind ferd u merd u merdāne olmayınca (G. 170, Beyit 11). [rind,]

rind-i mahrem-i 'aşk: Aşka yakın olan gönül insanı.

1. (G. 132, Beyit 9). [rind-i mahrem-i 'aşk,]

rind-i pāk-bāz: Sadık, vefalı arif.

1. (G. 83, Beyit 5). [rind-i pāk-bāz,]

rış: Sakal, tüy.

1. Olmasañ 'abdāl-ı ma'nī Haydarı ey şeyh-i tund / Fayda kılmaz saña bu zerf-i şüret rış feş (G. 115, Beyit 6). [rış,]

rışhand oldıñ: Bıyık altından gülme, alay etme.

1. (G. 51, Beyit 10). [rîşhand oldıñ, -dı, -ñ]

rîş-i barût: Yaraya sürülen barut.

1. (G. 157, Beyit 3). [rîş-i barût,]

rîşte: İp.

1. Baħr u berde ma‘den u kân isteme ey cevherî / Derc-i nuṭkımdır berü gel rîşteñe dürdâne çek (G. 138, Beyit 10). [rîşteñe, -ñ, -e]

rîşte-yi cāndır: Canı özgür olmayan, bağlı olan.

1. (G. 130, Beyit 4). [rîşte-yi cāndır, -dır]

rîşte-yi zünnārı: Papazların kuşandıkları ip, kuşak.

1. (G. 108, Beyit 6). [rîşte-yi zünnārı, -ı]

riyā: Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük, gösteriş yapma.

1. Merd iseñ zerķ u riyādan geç hevā-yı hırsı koy / İhtiyār eyle

‘Alī yolunda fakr u meskenet (G. 17, Beyit 4). [riyādan, -dan]

2. albini şaf it riyādan almasun zengār-ı alb / ‘Aşķ bāzārında olma ĥerc iün dinār alb (G. 4, Beyit 1). [riyādan, -dan]

3. Ehl-i beytiñ zerķiñ ‘ahd u peymānı riyā iķrārı hi / Himmeti rızķ u ‘alāyıķdan geübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit 12). [riyā,]

4. aķķ yolında Himmeti ‘aceb riyā tek terk ıl / Olmayınca nef‘ göstermez saña işbāt feyz (G. 121, Beyit 11). [riyā,]

riyāzet bütесinden: Dünya nimetlerinden elini eteğini çekerek ölmeyecek kadar yiyip içme amacı.

1. (G. 83, Beyit 7). [riyāzet bütесinden, -n, -den]

rızā: Allah'ın razı olması, şükür hamd.

1. Giy cevşen-i tevekkül urşan ılı rızādan / Cenk-i sipāh-ı nefse tiğ-ı mücessem ne ĥacet (G. 12, Beyit 10). [rızādan, -dan]

2. Geçübdür zālīmīñ devri raķībīñ
ķalmadı cevri / İrādet şehrine
şāh-ı **rızā** geldi **rızā** geldi (G. 183,
Beyit 11). [rızā,]

rızā vir-: Rıza göstermek, razı olmak.

1. (G. 102, Beyit 11). [rızā vir,]

rızā-yı ehl-i beyt: Ehl-i beytin rızası,
onayı.

1. (G. 19, Beyit 7). [rızā-yı ehl-i beyt,
]

rızā-yı hakk: Allah'ın rızası.

1. (G. 58, Beyit 6). [rızā-yı hakk,]

rızā-yı hakk-çün: Allah'ın rızası.

1. (G. 112, Beyit 2). [rızā-yı hakk-
çün, --çün]

rızk: Allah'ın bütün yarattıklarına
verdiği nimet.

1. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanā'at
giyimini / **Rızk** için bu fānīde ol
şāh-ı merdān surhı u zerd (G. 52,
Beyit 3). [rızk,]
2. Ehl-i beytiñ zerķiñ 'ahd u
peymānı riyā iķrārı hiç /
Himmeti **rızk** u 'alāyıkdan

geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit
12). [rızk,]

3. Rızk-ıçün endişe çekme çün
tevekkül ehlisen / Maţbaĥ-ı şāh-ı
velāyetden yazıldı gündelik (G.
142, Beyit 8). [rızk-ıçün, --ıçün]

4. Hakk velini' met 'Alīdür ķāsım-ı
hān-ı behişt / Gerçi bu halk-ı
cihāniñ **rızkına** hakkıdır kefil (G.
143, Beyit 5). [rızkına, -ı, -n, -a]

rızk-ı cedid: Yeni rızık.

1. (G. 55, Beyit 1). [rızk-ı cedid,]

rızvān: Cennetin kapıcısı olan büyük
melek.

1. Zāhidā hakk şöhetinde mest-i
cām-ı Haydara / Bāĥ-ı cennetde
ne hācetdür vire **rızvān** ķadeĥ (G.
37, Beyit 9). [rızvān,]

rū: Yüz.

1. Rāyic olmaz sīm-i rūy-endūd
ķalb-i nāşere / **Rū** siyehdür her
kimin kim olsa ol naķdinde ģaş
(G. 115, Beyit 5). [rū,]

rubā'ī u muḥammes: *Rubai ve Muh. şeklindeki şiirler.*

1. (G. 107, Beyit 12). [*rubā'ī u muḥammes,*]

rubeh: *Tilki.*

1. Her şugāl u **rūbeh** u keftār-ı segden söyleme / Söyle medḥ ol şāha kim şīrim didi perverdiğār (G. 61, Beyit 8). [*rūbeh,*]

rubeh: *Tilki // kurnazlık.*

1. Bir midür cins-i şugāl **rubeh** u segsār ḳalb / Şīr ilen şevketde yā ḳudretde yā ḳuvvetde hey (G. 4, Beyit 7). [*rubeh,*]

rū-be-rū durdı: *Yüz yüze, karşı karşıya olmak.*

1. (Müsebba 1, Beyit 17). [*rū-be-rū durdı, -dı*]

rūd-ı eres: *Aras nehri; Türkiye'den doğup Hazar Denizi'ne dökülen nehir.*

1. (G. 105, Beyit 10). [*rūd-ı eres,*]

rūḥ: *İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can.*

1. Şem'î hudādur **ruḥı** çarḥ çū fānūs oña / Perde-yi fānūs imiş 'arş bu kürsi legen (G. 163, Beyit 4). [*ruḥı, -ı*]

2. Gel velāyet neş'esinden ḥāşıl it bir vaḳt ḥal / Tā vire keyfiyyetden **rūḥuña** şalāt feyz (G. 121, Beyit 9). [*rūḥuña, -u, -ñ, -a*]

3. Ḥāke yeksān ol 'Alī yolunda ey āzāde merd / Tā ola **rūḥuñ** bu esfelde şüreyyā menzilet (G. 17, Beyit 5). [*rūḥuñ, -uñ*]

4. Ḥilḳatiñ tebdil olur insāniden tağyir ider / Kim olur damuda **rūḥuñ** ḥük ḥırsa muttaşıl (G. 144, Beyit 6). [*rūḥuñ, -uñ*]

5. Uyumaz leyl u nehār u ğāfil olmaz bir zamān / Pāsbān-ı taḥt u **rūḥ** u şehir-i 'azādur nefes (G. 110, Beyit 10). [*rūḥ,*]

6. Ḳamçı eyle munda 'aşḳ **ruḥuña** nefsi burak / Ḳalma bu ğaflet beyābānında ey ğāfil ulāş (G. 112, Beyit 8). [*ruḥuña, -u, -ñ, -a*]

7. Baş götürme hāk-i dergāhından
ol Haydariñ / Ola tā kim **rūhuña**
a'la u 'illiyiñ maqām (G. 151,
Beyit 11). [rūhuña, -uñ, -a]
8. Yaturdı cismi bir cānsız hācer tek
mā' u tñ içre / Aña nefh itdi öz
rūhundan ol dem buldı ādem dem
(G. 152, Beyit 3). [rūhundan, -u, -
n, -dan]
9. Haqqıñ vekil-i mutlak yā şah-ı dīn
velī / Rūz-ı elest didi saña
rūhumuz belī (Müsebbā 1, Beyit
1). [rūhumuz, -u, -muz]
10. Öz deminden kıldı nefh **rūh-ı** dem
ol kālīb / Şüret-i cismi libās-ı cān
iden perverdigār (G. 59, Beyit 8).
[rūh-ı, -ı]

rūh: Yanak, yüz.

1. Dil u cān zūlf u **rūh** dilbere hārc-
eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıtā
olsa ger noqşān getürür (G. 71,
Beyit 3). [rūh,]
2. Göster bize zulmünde yüz ey nūr-
ı şafā **rūh** / Ey şem'ci hüda ey
kamer evc-i şafā **rūh** (G. 44, Beyit
1). [rūh,]
3. Göster bize zulmünde yüz ey nūr-
ı şafā **rūh** / Ey şem'ci hüda ey
kamer evc-i şafā **rūh** (G. 44, Beyit
1). [rūh,]
4. Ümmid-ile bu Himmeti hayl-i
gedā **rūh** (G. 44, Beyit 13). [rūh,]
5. Yolunda koyubdur bize müştāk-ı
lekā **rūh** / Dergāhıña dutmuşdur
ayā şah-ı mükerrem (G. 44, Beyit
12). [rūh,]
6. Bu merhalede tā ebed erbāb-ı
vefā **rūh** / Çiğ perdeden ey māh-ı
felek keşf-i hicāb it (G. 44, Beyit
11). [rūh,]
7. Şıdık-ile şürer maqdemine ehl-i
semā **rūh** / Endirmez eger cevri
cefā ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[rūh,]
8. İhlāş-ile çün zāhir u bātında saña
rūh / Ey pādīşah-ı arz a'la-yı şeh-
i kevneyn (G. 44, Beyit 9). [rūh,]
9. Dönderdi nifāk-ile kamū kavm-i
riyā **rūh** / Amma ki ne ğam
dutmuşuz ey şahib-i kuvvet (G.
44, Beyit 8). [rūh,]

10. Sür üstümüze atıñı ‘arz eyle şehā

ruh / Gördi bizi bu varṭada bu
ḥavf-ı ḥaṭarda (G. 44, Beyit 7).
[ruh,]

11. Qalbinde biraḥdı bizi şāha
benemā **ruh** / Qaldı bu gönül
‘arşa-yı ḥasretde piyāde (G. 44,
Beyit 6). [ruh,]

12. Dīv aldı cihān mülküni yā şāh-ı
velāyet / ‘Arz it demidür bir daḥı
yā şir-i ḥudā **ruh** (G. 44, Beyit 4).
[ruh,]

13. Ey āyine-yi şüret-i cān maḥzar-ı
subḥān / Ḥurşid-i cihān-tāb ayā
bedr-dücā **ruh** (G. 44, Beyit 2).
[ruh,]

14. Ey dīn güneşi Āḥmed-i Maḥmūd-ı
Muḥammed / Nūr ile cihānı açub
ey şems-i zehā **ruh** (G. 44, Beyit
3). [ruh,]

15. Yār ḳurbāndur **ruhundan** şol
hilālī ḳaşa baş / Ey şanem olsun
ḥüda anı çeken naḳḳāşa baş (G.
119, Beyit 1). [ruhundan, -u, -n, -
dan]

ruh u nefis: Can ve öz benlik.

1. (G. 110, Beyit 5). [ruh u nefis,]

ruh-be-ruh: Yüz yüze.

1. Leylāc olursa ‘arşa-yı ma‘nide
māt olur / Bu şāh önünde **ruh-be-
ruh** oynatmayanlar āt (G. 13,
Beyit 13). [ruh-be-ruh,]

rūh-ı burak: Buraḡın (Miraç gecesi Hz.
Muhammedin bindiḡi binek) ruhu.

1. (G. 77, Beyit 4). [rūh-ı burak,]

rūh-i ins ü cān: İnsan ve diḡer tüm
canlıların ruhu.

1. (G. 7, Beyit 6). [rūh-i ins ü cān,]

rūh-ı isādur: Hz. İsa'nın ruhu, canı,
varlıḡı.

1. (G. 110, Beyit 1). [rūh-ı isādur, -
dur]

ruh-ı izāfi: Ruhun baḡlı olma.

1. (G. 2, Beyit 12). [ruh-ı izāfi,]

rūh-ı mücerred: Saf, halis ruh.

1. (G. 57, Beyit 3). [rūh-ı mücerred,]

2. (G. 128, Beyit 7). [rūh-ı mücerred,
]

rūh-ı mücerredsen: Soyut ruh.

1. (G. 142, Beyit 6). [rūh-ı mücerredsen, -sen]

rūh-i revān: Yürüyen ruh // ruhun zuhuru, ruhun ferahlığı, ruhun akışı.

1. (G. 56, Beyit 5). [rūh-ı revān,]
2. (Muh. 1, Beyit 9). [rūh-i revān,]
3. (G. 85, Beyit 1). [rūh-ı revān,]

rūh-ı revān kılsañ: Yürüyüp giden sevgili.

1. (G. 134, Beyit 2). [rūh-ı revān kılsañ, -sa, -ñ]

rūh-ı revāndan: Ruhun zuhuru, ruhun ferahlığı, ruhun akışı // yürüyen ruh; sevgili.

1. (G. 35, Beyit 4). [rūh-ı revāndan, -dan]
2. (G. 114, Beyit 3). [rūh-ı revāndan, -dan]

rūh-ı revāndır: Ruhun zuhuru, ruhun ferahlığı, ruhun akışı // sevgili.

1. (G. 163, Beyit 2). [rūh-ı revāndır, -dır]

rūh-ı revāndur: Yürüyen, akıp giden ruh // Sevgili.

1. (G. 72, Beyit 6). [rūh-ı revāndur, -dur]

rūh-ı revānım: Sevgili.

1. (G. 171, Beyit 3). [rūh-ı revānım, -ım]

rūh-ı revānımdır: (Dîvan edebiyâtında yürüyen latif bir rûha benzetilen) Güzel, sevgili.

1. (Muh. 3, Beyit 18). [rūh-ı revānımdır, -ım, -dır]

rūh-ı şerîfiñ: Şerefli ruh.

1. (G. 30, Beyit 2). [rūh-ı şerîfiñ, -iñ]

rūhsâr: Yanak, ruh, yüz, çehre:.

1. ‘Arşa yetür bu Himmetiniñ başını şehâ / **Rūhsârı** üste baş kademiñ yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit 13). [rūhsârı, -ı]

rūhsârıñ açıldı: Yüzünü, yanağını açmak.

1. (G. 45, Beyit 3). [rūhsârıñ açıldı, -ıldı, -dı]

rūhu'l-emîn: Dört büyük melekten biri olan Cebrail.

1. Şeh-süvār-ı ‘arş-peymā şol emīnullah kanı / Kim helāvetde anıñ **rūhu’l-emīn** idüb harīd (G. 47, Beyit 8). [rūhu’l-emīn,]
2. Mihr-ilen hūrşīd-i ‘ālem-tābdur nessācīñız / Merğ-zār-ı ‘arşda **rūhü’l-emindür** ācīñız (G. 98, Beyit 10). [rūhü’l-emindür, -dür]
3. Bu hadīsi yād kıldı şadrda **rūhu’l-emīn** / Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā zūlfikār (Muh. 2, Beyit 5). [rūhu’l-emīn,]
4. Şıdık-ile ehl-i semā u zemīn didi / Uşbu hadīsi Aḥmede **rūhu’l-emīn** dedi (Müsebba 1, Beyit 27). [rūhu’l-emīn,]

rūhullah: Hz. İsa // ölüleri dirilme özelliği neticesinde Hz. İsa’ya bu isim verilmiştir.

1. İşaretdir bize nuḫk-ı ‘Alīden Himmetī fehm it / Dem-i ‘isā u **rūhullah** āb-ı hıızr-ı cām-ı cem‘ (G. 161, Beyit 12). [rūhullah,]

rukū‘ içinde: Rūku esnasında.

1. (G. 13, Beyit 6). [rukū‘ içinde,]

rūm: Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde oturanlara verilen isim, Anadolu.

1. Haḫk bilür müstağniyim bu ḫaşmete baş egmezem / Virseler ger **rūmu** delālet eylese ḫayşer meni (G. 187, Beyit 5). [rūmu, -u]

rummān: Nar mevyesi.

1. Şaḫ ider ḫarbesini farkını şaḫkıñ dem-i ḫarb / Şāḫ üstinde olur şöyle ki **rummān** iki şaḫ (G. 134, Beyit 9). [rummān,]

rumūz: İşaretler, remizler, ince nükteler, manası gizli olan işaretler.

1. Ol yedullah el çıḫardı leyletü’l-mi‘rācda / Aḫmede gösterdi ol dem sırr-ı maḫdemden **rumūz** (G. 89, Beyit 3). [rumūz,]

rūşen: Aydın; açık, belli.

1. Zāmīr-i cümleñiñ ‘ilmine **Rūşen** / Bilür zīrāke şāf ḫalbi şarrāf (G. 126, Beyit 7). [rūşen,]
2. **Rūşen** zāmīr-i pākine külli cehīm u ḫuld / ḫaşr u ḫesāb-ı

memleket-i nūr u nār feth (G. 39,
Beyit 11). [rūşen,]

3. Bu ki ḥar-mühredür yāḳūt-ı
kānīden ḥaber bilmez / Oña kim
olmadı **rūşen** bu yüzden ma‘nī-yi
hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [rūşen,]

4. Kim ḥalefdür Ādem evlādında
kimdür nā-ḥalef / Cümle
rūşendür onuñ ‘ilmine sırr-ı ümm
u eb (G. 3, Beyit 5). [rūşendür, -
dür]

5. Pāk-i şāf it zeng-i ḡafletden zāmīr
āyinesin / Her zamān anda şafā
kesb-eyle **Rūşen** ḥāṭir ol (G. 149,
Beyit 9). [rūşen,]

6. Emīr-i evliyā şāh-ı sellūnī / Saña
rūşendür esrār-ı ḥālīḳ (G. 129,
Beyit 2). [rūşendür, -dür]

rūşen eyle: Aydınlat, parlat.

1. (G. 61, Beyit 10). [rūşen eyle,]
2. (G. 123, Beyit 1). [rūşen eyle,]
3. (G. 141, Beyit 12). [rūşen eyle,]

rūşen eyle-: Aydınlatmak.

1. (G. 27, Beyit 13). [rūşen eyle,]

rūşen eyledi: Aydınlatmak.

1. (G. 19, Beyit 4). [rūşen eyledi, -di]

rūşen kıldı: Aydınlatmak.

1. (G. 103, Beyit 7). [rūşen kıldı, -dı]

rūşen oldu: Aşikar olmak, açığa çıkmak.

1. (G. 151, Beyit 2). [rūşen oldu, -dı]

rūşen olmaz: Aşikar olmak, açığa çıkmak.

1. (G. 27, Beyit 10). [rūşen olmaz, -
ma, -z]
2. (G. 123, Beyit 1). [rūşen olmaz, -
maz]

rūşen-i vāşī‘: Aydınlığıyla, parlaklığıyla
her yeri kaplayan.

1. (G. 124, Beyit 8). [rūşen-i vāşī‘,]

ruṭab: Taze hurma.

1. Himmetī nūş eyleyen naḥl-i
velāyetden **ruṭab** / Bu cihān
bağındaki ḥār-ı ḥurmādan geçer
(G. 79, Beyit 12). [ruṭab,]
2. Her şecerde bitdi ol ḡayr-ı
mükerrer meyveler / Piste u

bādām u nārenc u **ruṭeb** ‘annāb-ı
şıdık (G. 130, Beyit 3). [ruṭeb,]

ru’yet: Görme, görülme.

1. Anıñ-çün ölmedi ‘isā aña nuṭkum
didi ḥālīk / Vücūdu **ru’yete**
gelmez bu nuṭk-ı bī-nişān ölmez
(G. 85, Beyit 4). [ru’yete, -e]

rūy-ı zemīne: Yeryüzü.

1. (G. 31, Beyit 11). [rū-yi zemīn,]
2. (G. 114, Beyit 4). [rūy-ı zemīne, -e
]

rūz: Gün, gündüz.

1. Bu muraşsa ḳubbe-i mānend-i
fānus ḥayli / Ḥikmet-ilen **rūz** şeb
gerdān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 3). [rūz,]
2. Dost itleriniñ isteye yā **rūzdan**
cāndan / Ma‘zūli u merd mekkī u
köri aḡyār (G. 60, Beyit 12).
[rūzdan, -dan]
3. Her **rūz** ‘ıyd her gece ḳadr berāt
olur / En‘ām virdi her ḳavle kim
yazdı şeh berāt (G. 11, Beyit 9).
[rūz,]

rūz-ı ‘abūs: Asık yüzlü gün.

1. (G. 106, Beyit 3). [rūz-ı ‘abūs,]

rūz-ı deḡā: Hile, hilekarlık günü.

1. (G. 164, Beyit 8). [rūz-ı deḡā,]
2. (G. 174, Beyit 8). [rūz-ı deḡā,]

rūz-ı elest: Allāh'ın, ruhlar âlemini
yarattığında, ruhlara “elestü bi-
Rabbiküm (Ben sizin Rabbiniz deḡil
miyim?)” diye sorup ruhların da “belâ
(evet)” diye cevap verdiği gün.

1. (G. 102, Beyit 6). [rūz-ı elest,]
2. (Müsebba 1, Beyit 1). [rūz-ı elest,
]

rūz-ı ezel: Ezel günü.

1. (G. 138, Beyit 3). [rūz-ı ezel,]

rūz-ı fiṭrat: Yaratılış günü.

1. (G. 189, Beyit 2). [rūz-ı fiṭrat,]

rūz-ı ḥaşr: Mahşer günü.

1. (G. 142, Beyit 9). [rūz-ı ḥaşr,]

rūz-ı hīcā: Savaş günü.

1. (G. 158, Beyit 10). [rūz-ı hīcā,]

rūz-ı kıyāmet: Kıyamet günü.

1. (G. 6, Beyit 2). [rūz-ı kıyāmet,]

rūz-ı mahşer: Mahşer günü // ikinci sūr'a üflendikten (nefha-i saniyeden) sonra insanların hepsinin diriltiilerek kabirlerinden kalkıp muhakeme edilmeleri için toplandıkları gün.

1. (G. 3, Beyit 11). [rūz-ı mahşer,]
2. (G. 7, Beyit 11). [rūz-ı mahşer,]
3. (G. 7, Beyit 16). [rūz-ı mahşer,]
4. (Muh. 1, Beyit 21). [rūz-ı mahşer,]

rūz-ı mahşerde: Mahşer günü.

1. (G. 32, Beyit 2). [rūz-ı mahşerde, -de]
2. (G. 76, Beyit 11). [rūz-ı mahşerde, -de]

rūz-ı neberd: Savaş günü.

1. (G. 52, Beyit 4). [rūz-ı neberd,]

rūzü'l-kıyāmet: Kıyamet günü, bütün ölenlerin dirilerek mahşerde toplanacakları gün.

1. Olmasa her kavme haqkdan rehnümā zevc-i Beṭül / Anlara **rūzü'l-kıyāmetde** şefi^c olmaz resül (G. 147, Beyit 1). [rūzü'l-kıyāmetde, -de]

rüstem: Ünlü İran şâiri Firdevsi'nin Şehname'sinde adı geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı; Sam'ın torunu Zal'ın oğlu. Klasik edebiyatta kahramanlık ve yiğitlik sembolü olarak çok sık kullanılmaktadır.

1. Zülfiḳārîñ şu^cle çekse bir şerārından kaçır / Şedd-ḥezār İsfendiyār u **Rüstem** u Efrāsyāb (G. 1, Beyit 11). [rüstem,]
2. Gönlüm diyārın eyledi bir demde yār fetḥ / Kılmaz-ıdı onı **Rüstem** İsfendiyār fetḥ (G. 39, Beyit 1). [rüstem,]
3. Ey Himmeti sen Ḥaydara düldül haberin vir / Bu 'arşada her ḥārese **Rüstem** demek olmaz (G. 97, Beyit 12). [rüstem,]
4. Çekdi ceden Bicen u **Rüstem** mişāl-i çarḥ-ı Zāl / Çehresinden

aldı şol mişkin niķābın nev ‘arūs
(G. 106, Beyit 9). [rüstem,]

5. Çāha şaldı nice yüz miñ **Rüstem** u
destanı ol / Zāl bir al felek kim
ma‘nīsiz efsānedür (G. 73, Beyit
5). [rüstem,]

6. Hāydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı
hāribiñ / Çākeridür Sām u Zāl u
Rüstem u İsfendiyār (G. 61, Beyit
4). [rüstem,]

rüstem-i dāstān: *Firdevsi'nin
Şehnamesinde adı geçen Zal'ın oğlu olan
Rüstem.*

1. (G. 38, Beyit 12). [rüstem-i dāstān,
]

rüstem-i destān: *Rüstem'in destanı.*

1. (G. 40, Beyit 4). [rüstem-i destān,
]

rüstem-i destānam: *Şeh-nâme'de Zāl'ın
dillere destan kahramanlıklarıyla anılan
oğlu.*

1. (G. 156, Beyit 8). [rüstem-i
destānam, -am]

rüteb: *Rütbeler, dereceler.*

1. Ger dilersen ey āhī naḥl-i
velāyetden **rüteb** / Mü'min ol
şıdkile āl-i Hāydarā imān getir
(G. 3, Beyit 10). [rüteb,]

S

sa'adet: *Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.*

1. Şol erenler serveriniñ itlerine bendeyem / Hoş **sa'adedir** iderse kelbine çaker meni (G. 187, Beyit 6). [*sa'adedir, -dir*]
2. Zihi devlet cihānda çoḡ **sa'adet** / Tökülse şāh meydānında ḡanım (G. 158, Beyit 11). [*sa'adet,*]

sā'at: *Günün hangi anı olduğunu gösteren alet; vakit, zaman.*

1. Nūr-ı zulmet ḡikmet u şām u seḡer ḡükminededür / Sāl u māh u hafta u eyyām u **sā'at** u dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [*sā'at,*]
2. Ol velī bāḡından ol **sā'at** ki geldi zāhir / Va' de-yi **sā'at** iriḡdi doḡdı ḡems-i maḡribeyn (G. 165, Beyit 10). [*sā'at,*]
3. Yārab ol **sā'at** ki ḡaḡr olur 'ayān / Fāḡ olur bu cümle esrār-ı nihān (Muh. 4, Beyit 26). [*sā'at,*]

4. Hem **sā'at** hem hafta hem māḡım hem sālem / Hem ḡārım u hem ḡurma hem 'uḡram u hem yūsra (G. 155, Beyit 6). [*sā'at,*]

5. Dem-be-dem dem urmasañ medḡ-i veliyyullahdan / 'Ömr içinde bir dem bir **sā'atiñ** olmaz ḡabül (G. 148, Beyit 10). [*sā'atiñ, -iñ*]

şabā: *Gün doğusundan esen hafif ve latif rüzgar.*

1. Tā **şabādan** ḡıḡḡa-yı zülfüñ iḡitdüm başıma / Düşdi beri ol gündən bir fikr-i sevdā-yı 'acīb (G. 10, Beyit 3). [*şabādan, -dan*]
2. Şabā esdi velāyet ḡülşeninde / Açıldı şad-hezārān ḡonça-yı nāz (G. 84, Beyit 3). [*şabā,*]
3. Ey **şabā** seyr eyle bu müjdemi Ya'ḡūba yetür / Mıḡr fetḡ oldu bugün Yūsuf-ı Ken'anımıza (G. 175, Beyit 2). [*şabā,*]

şabāh: *Güneşin doğduḡu andan öğleye kadar geçen zaman, sabah.*

1. ‘Arş-ı haqqdan her **şabāh** aftāb-ı
şubh-ı devlet / Kim tapar nuṭk-ı
‘Aliden ol futūh-ı iftitāh (G. 35,
Beyit 1). [*şabāh,*]
2. Tal‘atından nūr iden arz u
semāya her **şabāh** / Pertevidür
Ḥaydariñ ḥurşid-i ‘ālem-tāb-ı rüz
(G. 89, Beyit 5). [*şabāh,*]

sabak: Ders.

1. Hızra virdi anda ‘ilm-i
ledünniden **sabak** / Ādeme ders
olmamışdı ‘allemü’l-esmā henüz
(G. 90, Beyit 6). [*sabak,*]
2. Şāhib-i şemşir-i şaḳ şāh-ı ledünni
sabak / Kāşif-i esrār-ı haqq ḥal-i
mu‘ammā nefis (G. 109, Beyit 2).
[*sabak,*]
3. Cān viren cān alan üstād ‘Alidür
ḥalka / Bu varaḳdan **sabak** āl-i
vārise gözde bebegiñ (G. 136,
Beyit 10). [*sabak,*]

sabak almayınca: Ders almak.

1. (G. 35, Beyit 3). [*sabak almayınca,*
-ma, -y, -ınca]

2. (G. 62, Beyit 5). [*sabak almayınca,*
-ma, -y, -ınca-y, -ınca]

şabha: Sahba; şarap, kırmızı şarap.

1. ‘Ālem-i kudretde aniñ nuṭk u
ḥubbı Cebre’il / ‘Ālem-i kuvvetde
aniñ **şabhasıdur** nefh-i şūr (G. 69,
Beyit 9). [*şabhasıdur, -s, -ı, -dur*]

şabi: Küçük çocuk.

1. Munca nebī veliden munca ebī
şabiden / Şir-i ḥudā u Ḥaydar
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
3). [*şabiden, -den*]

sābık: Zaman bakımından geride kalan,
geçen, geçmiş, önceki, evvelki.

1. Şārık u gārib ‘Alī ḥükmündedir
bu nuh felek / Bir şaḥiḥ āşārdan
naḳl-eyledi **sābık** bize (G. 179,
Beyit 7). [*sābık,*]

sābıku’l-islām: Müslüman olanların ilki,
İslamın öncüsü.

1. Sābıku’l-islām sālārı ‘Alidür
āşikār / Şükr vel minne bu sırdan
virdiler salık bize (G. 179, Beyit
8). [*sābıku’l-islām,*]

şābir: *Sabreden, sabırlı (kimse).*

1. Muḥīṭ-i ‘ilm-i tūr u ḥilm-i Mūsā /
Belāya **şābir** u derde devādur (G.
64, Beyit 13). [*şābir,*]
2. Tevekkül menziline olmuşam
ihlaş-la sākin / ‘Alī yolunda her
ne gelse şākerem **şābir** (G. 66,
Beyit 19). [*şābir, -em*]
3. Her ne gelse miḥnet raḥat aña
yeksān ola / Şādık u **şābir** kimi
renc u ‘anādan dönmeğe (G. 178,
Beyit 4). [*şābir,*]
4. Şābirlerin ecrin virür / “Eş-şabru
miftāḥi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 16).
[*şābirlerin, -ler, -in*]

şābir ol: *Sabreden ol, sabırlı ol.*

1. (G. 149, Beyit 1). [*şābir ol,*]

sābit: *Seyyar (gezegen) olmayan, yerinde
durur gibi görünen yıldızlar.*

1. Nuh felek bu **sābit** u seyyār
fermānındadır / Hem bu çarḥ
berddür uşbu mäh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [*sābit,*]

sābit kadem: *Yerinde veya sözünde
durmak.*

1. (G. 7, Beyit 3). [*sābit kadem,*]

sābit u seyyārı: *Sabit ve hareketli.*

1. (G. 33, Beyit 10). [*sābit u seyyārı, -
ı*]

sabr: *Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü
durumlar karşısında ses çıkarmadan
onların geçmesini bekleme erdemi,
dayanç.*

1. Şabr-ile giydi ḥil‘ati / “Eş-şabru
miftāḥi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 10).
[*şabr-ile, -ile*]
2. Külden biter **şabrile** gül / “Eş-
şabru miftāḥi’l-ferec” (Mur. 1,
Beyit 4). [*şabrile, -ile*]
3. Ger **şabr** u ğinā gencine kıl ḥaḳḳa
tevekkül / Buğz u ḥased u hırş u
hevā ḥaddine çek sedd (G. 54,
Beyit 10). [*şabr,*]
4. Her işte gerek ‘āşıkā ihlāş-ı
tevekkül / Teslīm-i rızā şükr-i
ḥüdā **şabr** u taḥammül (G. 146,
Beyit 1). [*şabr,*]

5. Kıl taḥammül daş eger yağsa bu yolda başıña / **Şabr-ider** gör munca kim senden çeker ṭeannī çeküc (G. 30, Beyit 11). [*şabr-ider, -id, -er*]

6. Şabrımı şevkiñ ider ey şāh-ı ḥübān iki şaḡ / Tiğ-ı ‘aşkıñla olupdur bu dil-i cān iki şaḡ (G. 134, Beyit 1). [*şabrımı, -im, -i*]

7. Şabrımı şevkiñ ider ey şāh-ı ḥübān iki şaḡ / Tiğ-ı ‘aşkıñla olupdur bu dil-i cān iki şaḡ (G. 134, Beyit 1). [*şabrımı, -im, -i*]

şabr u şükr: Sabır ve Allah'a şükretme.

1. (G. 130, Beyit 11). [*şabr u şükr,*]

şabr eyle-: Sabretmek, sabır göstermek.

1. Şabreyleyen mes‘ūd olur / Cümle ziyānı sūd olur (Mur. 1, Beyit 7). [*şabr eyleyen, -y, -en*]

şabr éd-: Sabır göstermek, dayanmak, katlanmak.

1. Başı üste ger degirmen daşı dönse **şabr éde** / Dilber-ilen itdigi

‘ahd u vefādan dönmeye (G. 178, Beyit 2). [*şabr éde, -e*]

2. Şabr étđi buldı kām-ı dil / “Eş-şabru miftāhi’l-ferec” (Mur. 1, Beyit 12). [*şabr étđi, -di*]

şabr ét: Sabret.

1. **Sabr ét** bu derde Himmeti / İste ‘Aliden himmeti (Mur. 1, Beyit 21). [*sabr ét,*]

2. Her belā gelse ‘Alī yolunda **şabr ét** şābir ol / Her cefā çeksen ‘Alī ‘aşkında şükrit şākir ol (G. 149, Beyit 1). [*şabr ét,*]

şabūh: Sabahleyin içilen şarap.

1. Kıldılar kevkepleri naql-i ceres Ḥurşid-i cām / Şāh bezminden **şabūhi** kılmaḡa mestān şubḡ (G. 40, Beyit 10). [*şabūhi, -i*]

sac: Zülf.

1. Ol nā-ḡalefe seyyid-i ‘ālem dimek olmaz / **Saçın** uzadur secr-ilen her müteseyyid (G. 97, Beyit 5). [*saçın, -i, -n*]

sac: Yassı demir çelik ürünü.

1. Himmeti virmez ‘Alî ‘aşkıında her huşyâr baş / Yanmasa altında ger âteş karar mı cism **sac** (G. 27, Beyit 12). [*sac,*]

sad: *Arapçadaki sad harfi.*

1. Ol kelāmullah-ı nāṭık mazhâr-ı harf-i nuḳṭ / Hârb vâkıinde menem dir kef he elif sin ayın **şād** (G. 46, Beyit 7). [*şād,*]

sad hezâr olsa: *Binlerce, yüz binlerce olmak.*

1. (G. 178, Beyit 6). [*şad hezâr olsa, -sa*]

sad hezârân: *Yüz bin, binlerce; çok, pek çok.*

1. (G. 52, Beyit 4). [*şad hezârân,*]
2. (G. 128, Beyit 7). [*şad hezârân,*]
3. (G. 135, Beyit 5). [*şad hezârân,*]
4. (G. 63, Beyit 12). [*şad hezârân,*]

sad pâre kılsa: *Bin parçaya ayırmak.*

1. (G. 172, Beyit 4). [*şad pâre kılsa, -sa*]

saddak: *Doğrulayan, gerçeği bildiren, tasdik eden.*

1. Külli maḥlûkâta oldur ḥavl-i ḳuvvet şavt-ı nuṭḳ / Söyledi **şaddak** bu ḳavle şādık-ı aḥbâr-ı ḥaḳḳ (G. 135, Beyit 6). [*şaddak,*]

sadef: *İnci kabuğu; içinde inci bulunan deniz hayvanının kabuğu.*

1. Kerem baḥrında ‘âlem bir **şedefdir** / Kim anıñ zâtıdır çün dürr-i şeffâf (G. 126, Beyit 8). [*şedefdir, -dür*]

2. Şâh-ı iḳlîm-i velâyetdir deryâ-yı necef / Sen gühersen on sekiz miñ ‘âlemiñ cismi **şedef** (G. 127, Beyit 1). [*şedef,*]

3. Guş-vâr olmadı şeh-semîne ol dürr-i şemîn / Ḳılmadı tâ **şadef** lü’lü’-i ğaltân iki şaḳ (G. 134, Beyit 3). [*şadef,*]

4. Açdı ağzın çün **şadef** gevher-i deryâ-yı cüd / Dür-nisâr oldı şehâb-ı feyz tek eyler ḥadıṣ (G. 25, Beyit 2). [*şadef,*]

5. Bir **şadefden** şad-hezârân gevher-i ğaltân-ı mevc / Ḳaynadı ‘aşḳ

āteşinden dıŖra saldı der-zamān
(G. 31, Beyit 3). [şadefden, -den]

6. Bu vücūd bu ‘adem yeksān olur
ey Himmeti / Hālī olsa bu
şadefden bir nefes dürdānemiz
(G. 99, Beyit 12). [şadefden, -den]

7. Mihr-i şāh-ı velāyet cāndır
tenimde zīrā / Muḳadder olur
şadefde dürdāne olmayınca (G.
170, Beyit 10). [şadefde, -de]

8. Ger saña gevher gerek ‘ummāna
gir ey Himmeti / ‘Aşḳ baḫr-ı ten
şadef lu’lu’-ı lālādur nefes (G. 110,
Beyit 12). [şadef,]

9. Bir şadefdir iki ‘ālem ādem onuñ
gevheri / Muttaşıl ol gevher-i
şeffāfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 4). [şadefdir, -dir]

şadef kalbiñdeki: Sadeñ gibi içinde
mücevher bulunan olan kalp.

1. (G. 157, Beyit 12). [şadef
kalbiñdeki, -iñ, -de, -ki]

şadefe gevher zāt: Sedefin içindeki
mücevher onun(Hz. Ali'nin) varlığıdır.

1. (G. 14, Beyit 1). [şadefe gevher
zāt,]

şadef-i baḫr-ı şıfāt: Sıfat denizinin sedefi.

1. (G. 14, Beyit 1). [şadef-i baḫr-ı
şıfāt,]

şadef-i kalbinde: İnci gibi kalp.

1. (G. 133, Beyit 11). [şadef-i
kalbinde, -i, -n, -de]

sāde-levḫ-i şādık: Yüreği temiz, saf sadık
kimse.

1. (G. 47, Beyit 3). [sāde-levḫ-i
şādık,]

şad-ḫezār: Yüz bin.

1. Zülfiḳārıñ şu‘le çekse bir
şerārından kaçır / Şedd-ḫezār
İsfendiyār u Rüstem u Efrāsyāb
(G. 1, Beyit 11). [şedd-ḫezār,]

şad-ḫezārān: Yüz binlerce II pek çok; çok
büyük.

1. Sākī u bākī virür ḫamr u
ḫaḳāyıkdan ḳadeḫ / Ol ḳadeḫden
şad-ḫezārān şifte u maḫmūr mest
(G. 22, Beyit 8). [şad-ḫezārān,]

2. Bir şadefden **şad-hezārān** gevher-i gālṭān-ı mevc / aynadı aşk āteşinden dıŖra saldı der-zamān (G. 31, Beyit 3). [*şad-hezārān,*]
3. Şabā esdi velāyet gülşeninde / Açıldı **şad-hezārān** gonça-yı nāz (G. 84, Beyit 3). [*şad-hezārān,*]
4. Her azā vaṭtinde aydardur biḏarb-ı zūlfikār / **Şad-hezārān** but-perestī ehl-i imān eyleyen (G. 167, Beyit 11). [*şad-hezārān,*]
5. Deminden cān bağışlar **şad-hezārān** mürdeye derdem / ayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u cihān ölmez (G. 85, Beyit 6). [*şad-hezārān,*]

sa‘d-ı ekber: *Büyük mutluluk.*

1. (G. 56, Beyit 10). [*sa‘d-ı ekber,*]

şādık: *İçten bağılığı olan, sadakatli, samimi.*

1. aşkında eger **şādık** iseñ ey dil-i āşık / Gel şıdık-ile vir cānıñ cānān etegin dut (G. 20, Beyit 4). [*şādık,*]

2. oḡlar cihanda da‘vī-yi imān ider velī / Amma elinde **şādık** u ādil güvāhı yoḡ (G. 43, Beyit 8). [*şādık,*]
3. Şādık olmaz ger bu avle müdde‘i ḡüccet dutar / ḡacet-i ḡüccet degil besdür bu söze esnādımız (G. 92, Beyit 5). [*şādık,*]
4. Muḡammed āleminde cāna almaz / Muḡibb u **şādık** u serbāz u allāş (G. 113, Beyit 3). [*şādık,*]
5. Fedā ıldı Muḡammed aşkına ol āşık u **şādık** / aliden yetmiş iki ātile kim baş istedi sāil (G. 145, Beyit 9). [*şādık,*]
6. ūd aceb u anbūr hem dāire zelzālem / Men Himmetiyem āşık aşkında ḡaḡkıñ **şādık** (G. 155, Beyit 11). [*şādık,*]
7. Her ne gelse miḡnet raḡat aña yeksān ola / **Şādık** u şābir kimi renc u anādan dōnmeye (G. 178, Beyit 4). [*şādık,*]
8. Şıdık-len **şādıkların** cān u dili urbān saña / Bundan özge yoḡ

vişāliñ ‘ıydına şükranımız (G. 99,
Beyit 3). [şādıkların, -lar, -ın]

9. Minda Burak-ı ‘aşka meydān-ı
‘aşka sürdi / Terk itdi cān u başı
şıdık-ile şadık dost (G. 23, Beyit 3).
[şadık,]

10. Mihr-i şāh-ı evliyādur mü’minin
şādıklarına / ‘Arş-ı haqqdan feyz-i
rahmet vahy-i ilhām-ı surūş (G.
116, Beyit 10). [şādıklarına, -lar, -a]

11. ‘Ahd-ı peymān eylediñ çün şāh-
ilen rüz-ı ezel / Sadık ol qavlinde
her hükmeylese merdāne çek (G.
138, Beyit 3). [sadık,]

12. İmām-ı ‘ārifin Ca‘fer ki haqqdan /
Kamū şādıklarına haqq pişvādur (G.
64, Beyit 12). [şādıklarına, -lar, -a]

şadık ol: Sadakatli, dürüst olmak.

1. (G. 26, Beyit 2). [şadık ol,]

şadık olursa: Bağlı kalmak, sadakatli
olmak.

1. (G. 129, Beyit 5). [şadık olursa, -
ur, -sa]

şadık-ı aḥbār-ı haqq: Allah'tan gelen
haberlere sadakatle bağlanan kimse.

1. (G. 135, Beyit 6). [şadık-ı aḥbār-ı
haqq,]

şadık-ı akvāl: Sözünde sadık olan.

1. (G. 53, Beyit 5). [şadık-ı akvāl,]

şadık-ı güftār-ı haqq: Hak sözüne sadık
olan kimse.

1. (Mur. 1, Beyit 2). [şadık-ı güftār-ı
haqq,]

şadık-ı peyrevam: Sadakatle takip eden,
yolundan giden.

1. (G. 53, Beyit 5). [şadık-ı
peyrevam, -em]

şadık-ı şāhib-tarīk: Tarikat ehline
sadakatle bağlı olan kimse.

1. (G. 153, Beyit 11). [şadık-ı şāhib-
tarīk,]

şadık-ı yek reng-i ‘aliyem: Hz. Ali'ye
sadakatle bağlı.

1. (G. 156, Beyit 3). [şadık-ı yek
reng-i ‘aliyem, -y, -em]

şadiku'l-kavl: Doğru sözlü, güvenilir.

1. Ca'feriñ kavline ezel günden /
Şādıku'l-ḳavl ehl-i imānıñız (G.
94, Beyit 7). [*şādıku'l-ḳavl,*]

şadır: Çıkan, meydana gelen.

1. Bu munca kuvvet u kudret ki
luḫfitdi oña yezdān / Hılāf-ı emr
ondan bir ser-i mü olmadı **şadır**
(G. 66, Beyit 6). [*şadır,*]

şadır ol: Ortaya çıkar, meydana getir.

1. (G. 149, Beyit 5). [*şadır ol,*]

şadr: Meclisin önü ve en muteber yeri.
Reisin oturduğu yer.

1. Bu ḫadısi yād ḳıldı **şadrda** rūḫu'l-
emīn / Lā-fetā illā 'Alī lā seyfe illā
zülfiḳār (Muh. 2, Beyit 5). [*şadrda,*
-da]

şadr-ı cinān: Cennetteki makam.

1. (G. 67, Beyit 7). [*şadr-ı cinān,*]

şadr-ı sīneñi: Göğüs kafesi.

1. (G. 35, Beyit 11). [*şadr-ı sīneñi, -ñi,*
-i]

şâf: Halis, temiz.

1. Mihr-i şāh-ı evliyā bir kimyādur
ki anuñ / Pertevinden **şâf** olur

altun kimi bir ḳalb-i ṫūc (G. 30,
Beyit 10). [*şâf,*]

2. İçmedi kim ki lebinden şanemiñ
cām-ı Cemi / Olmadı **şâf** bu
merāt-ı şafāyı görmez (G. 86,
Beyit 2). [*şâf,*]

3. Gösterir her kime 'ayb u hünerin
'ārif-i ḫaḳḳ / **Şafdan** ḳalbi seçer
ḳudreti budur miḫengiñ (G. 136,
Beyit 4). [*şafdan, -dan*]

şaf bağladı: Sıralanmak, sıraya girmek;
sıra sıra dizilmek.

1. (Müsebba 1, Beyit 17). [*şaf*
bağladı, -dı]

şaf çekdi: Sıraya dizmek.

1. (G. 4, Beyit 8). [*şaf çekdi,*]

şâf eyle: Temizlemek, temiz kılmak.

1. (G. 125, Beyit 12). [*şâf eyle,*]

şâf eyler: Halis, temiz kılmak.

1. (G. 75, Beyit 1). [*şâf eyler, -r*]

şâf it-: Temiz tutmak, arındırmak.

1. (G. 4, Beyit 1). [*şâf it,*]

şâf it: Halis kıl, temizle.

1. (G. 126, Beyit 3). [*şāf it,*]

şafā: *Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.*

1. Şeytan çerisi çapdı onun şehr-i kişverin / Zirā yakīn u şıdk u şafādan sipāhı yoḡ (G. 43, Beyit 9). [*şafādan, -dan*]
2. Virildi ʿāşıkıñ ḡamıñ çeker maʿşūḡ-ile cāmı / Bi-ḡamdullah ki eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G. 183, Beyit 5). [*şafā,*]

şafā kesb-eyle: *Safa bul.*

1. (G. 149, Beyit 9). [*şafā kesb-eyle,*]

şafā-yı kalb: *Gönül huzuru, mutluluk.*

1. (G. 165, Beyit 2). [*şafā-yı kalb,*]

şafā-yı şubḡ-dem: *Sabah vaktinin mutluluḡu, neşesi.*

1. (G. 133, Beyit 5). [*şafā-yı şubḡ-dem,*]

şafā-yı şubḡ-dem: *Sabah vaktinin mutluluḡu, neşesi.*

1. (G. 133, Beyit 5). [*şafā-yı şubḡ-dem,*]

şaff-be-şaff: *Saf saf, sıra sıra.*

1. İns-i cinniñ kaʿbesidir āstāniñ yā imām / Nūr sürer kerrübiler ol āstāna şaff-be-şaff (G. 127, Beyit 4). [*şaff-be-şaff,*]

şaff-der: *Düşman saflarını yaran yiḡit // Hz. Ali'nin sıfatlarından biri.*

1. Şöyle kim hicā gününde ḡalb-i aʿdā şāḡ şāḡ / ḡaydar u şaff-der ki ḡarb-ı zülfiḡārından olur (G. 45, Beyit 7). [*şaff-der,*]

şaff-der-i ḡayber-şiken: *Hayber Savaşında safları yarararak savaşıp düşmanı kıran Hz. Ali.*

1. (G. 163, Beyit 8). [*şaff-der-i ḡayber-şiken,*]

şaff-der-i şāhib-mürüvvet: *Düşman saflarını yaran yiḡit // Hz. Ali.*

1. (G. 78, Beyit 6). [*şaff-der-i şāhib-mürüvvet,*]

şaff-der-i şīr-i cebbār: *Kuvvet ve kudret sahibi olan Allah'ın yiḡit aslanı // Hz. Ali.*

1. (G. 15, Beyit 8). [*şaff-der-i şīr-i cebbār,*]

şaff-deriñ: *Düşman saflarını yaran yiğit //*

Hz. Ali'nin sıfatlarından biri.

1. Haydar oldur kim beşikde
ejdehānı kıldı şağ / Geldi
haqqdan haqqına ol **şaff-deriñ**
Haydar lakab (G. 3, Beyit 9). [*şaff-
deriñ,*]

şaff-ı küffāra: *İman etmeyen kafirlerin
sırası.*

1. (G. 34, Beyit 3). [*şaff-ı küffāra, -a*]

şafha-yı ruhsārına: *Yanağının sayfası //*
*İnsanların kaderinin yüzlerinde yazılmış
olduğu inancı.*

1. (G. 10, Beyit 8). [*şafha-yı
ruhsārına, -ı, -n, -a*]

şāfi: *Şefaatchi. Ahirette kulların
suçlarının bağışlanması için
Cenâbıhakkın katında aracılık eden
peygamberler veya Allah'ın izin vereceği
kimseler.*

1. 'Alidir ümmete ol gün şefā'atçı u
hem **şāfi** / Neyler nefsi vā nefsi
çağrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [*şāfi,*]

şaf-ı küffāra: *İman etmeyen kafirlerin
sırası.*

1. (G. 34, Beyit 3). [*şaf-ı küffāra,*]

şafiyullah: *Temiz yürekli // Hz. Adem'in
lakabı.*

1. Bir düz eşyāya halife kamū
esmāya 'alim / **Şafiyullah** çeker
neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit
11). [*şafiyullah,*]

2. Yeryüzi mīrāsımızdur tā
Şafiyullahdan / Kaf tā Kaf
dutubdur ālımız evlādımız (G. 92,
Beyit 3). [*şafiyullahdan, -dan*]

şaf-şikāf-ı şaff-der: *Düşman saflarını
yaran.*

1. (G. 174, Beyit 2). [*şaf-şikāf-ı şaff-
der,*]

şaf-şiken: *Düşman saflarını bozan,
düşman ordusunu dağıtan.*

1. Ey server ey **şaf-şiken** u server-i
ğālib / Şirīm didi meth itdi seni
hālīk-ı cabbār (G. 60, Beyit 9).
[*şaf-şiken,*]

2. Geh çarhaçı u **şaf-şiken** gāh
karavul / Geh ehl-i temāşā geh-i
merd-i şaff-ı cengem (G. 156,
Beyit 7). [*şaf-şiken,*]

sağın: *İyi düşünmek, mülâhaza etmek.*

1. Men mest-i elestem kadeh-i kālū
belādan / Aħmak **sağınur** ya‘ni ki
deng-i mey-i bengem (G. 156,
Beyit 11). [*sağınur, -ur*]

sahā: *Cömertlik.*

1. Yetmiş iki kātîle virdi haħk
yoluna cān u baş / Bu **sahā** u cūd
u bu elťāf bu iħsāna baħ (G. 41,
Beyit 7). [*sahā,*]
2. Bir saħīdür kim **sahā** mülkü
müsellemdir aña / Haħk yolunda
kıldı terk-i cān u terk-i ‘izz u cāh
(G. 169, Beyit 5). [*sahā,*]

sahā: *Şah, pir // Allah.*

1. Himmetī bu **şaha** kıl ħuzūr-ı
secde kalb-nen / “Leyse
maħbūlu’s-şalātu’l-kalb illā bi’l-
ħuzūr” (G. 69, Beyit 13). [*şaha,*]

sahā: *Ey padişah şeklinde seslenme edatı.*

1. Kalbinde bıraħdı bizi **şaha**
benemā ruħ / Kaldı bu göñül
‘arşa-yı ħasretde piyāde (G. 44,
Beyit 6). [*şaha,*]

2. Şevk-len **şahā** cemālīñ şem‘ine
pervānemiz / Çarħ urub
dīvāneler tek muttaşıl
yanmaħdur (G. 99, Beyit 5).
[*şahā,*]

sahāvet: *Cömertlik, el açıklığı.*

1. ‘Alī şānında haħkdandır
muħarrar / Şecā‘at hem **sahāvet**
hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9).
[*sahāvet,*]
2. Ger ol şāhib-kerem-i şāh-ı kerīme
çākerem dirsens / **Sahāvetdür**
hüner bu ‘arşada ħayr-ı hünerden
geç (G. 32, Beyit 4). [*sahāvetdür, -
dür*]
3. Her **sahāvetsiz** hünersiz cāhile
olsun ħarām / Zāhir u bā‘ın
müsellemdir ħurşansa er kılıç (G.
34, Beyit 6). [*sahāvetsiz, -siz*]
4. Haşşa anıñdur **şihāvet** hem
şecā‘at pey nuħk / Bu cihetden

gāh ihsān eyledi gāh savāş (G. 112, Beyit 3). [şihāvet,]

sahī: Cömert, eli açık, sahāvetli (kimse).

1. Ol **sahī** her sâile virdi mükerrer cān-ı baş / Ahsenullah haqq tarīkinde budır imkân-ı ‘aşk (G. 131, Beyit 10). [sahī,]

sahī: Eli açık, cömert.

1. Bir **sahīdür** kim sahā mülkü müsellemdir aña / Haqq yolunda kıldı terk-i cān u terk-i ‘izz u cāh (G. 169, Beyit 5). [sahīdür, -dür]

sāhib: Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.

1. Her ne kılsa yoğdur anıñ emrine çün u çerā / Hālikiñ emriylen bu mülke **şāhibdir** ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [şāhibdir, -dir]

şāhib nazarlar çeşmine: Görüşü kuvvetli olan göz // kalp gözü açık olanların gözü.

1. (G. 189, Beyit 8). [şāhib nazarlar çeşmine, -n, e]

şāhib nazarsan: Bakmayı ve görmeyi bilen.

1. (G. 145, Beyit 13). [şāhib nazarsan, -sa, -n]

şāhib vücūd: İnsan.

1. (G. 108, Beyit 11). [şāhib vücūd,]

sahib-ħired: Akıl sahibi.

1. Bu nübüvvet bu velāyet bu ulūhiyyet ki var / Bir haqqatdür kamū derk eyle ey **şāhib-ħired** (G. 50, Beyit 6). [şāhib-ħired,]

şāhib-ħurūc: Yükselen // Mirac'a yükselen Hz. Muhammed.

1. İriş **şāhib-ħurūca** yoğsa taḥkik / Olursan defter-i ma‘niden iħrāc (G. 29, Beyit 9). [şāhib-ħurūca, -a]

şāhib-i a‘lā-merātibdir: Mertebelerin en yücesinde bulunan, en yüce makamın sahibi olan.

1. (G. 188, Beyit 11). [şāhib-i a‘lā-merātibdir, -dir]

şāhib-i başiretdür: İleri görüşlü, anlayış sahibi.

1. (G. 80, Beyit 3). [*şāhib-i başiretdür, -dür*]

şāhib-i cūd: Cömert // hz. Ali.

1. (G. 142, Beyit 3). [*şāhib-i cūd,*]

şāhib-i dem: Zamana hükmeden (kimse).

1. (G. 152, Beyit 4). [*şāhib-i dem,*]

şāhib-i devran: Devreden, dönüp duran feleklerin sahibi // hz. Ali.

1. (G. 30, Beyit 1). [*şāhib-i devran,*]

2. (G. 82, Beyit 8). [*şāhib-i devrān,*]

3. (G. 162, Beyit 8). [*şāhib-i devrān,*]

şāhib-i devrāna: Zamanın, dünyanın sahibi // Allah.

1. (G. 41, Beyit 10). [*şāhib-i devrāna, -a*]

şāhib-i devrān-ı velāyet: Veliler döneminin sahibi, önderi // Hz. Ali.

1. (G. 24, Beyit 5). [*şāhib-i devrān-ı velāyet,*]

şāhib-i eltāf-ı ihsāndur: Cömertçe lütufların sahibi // Hz. Muhammed.

1. (G. 49, Beyit 11). [*şāhib-i eltāf-ı ihsāndur, -dur*]

şāhib-i fermāna: Ferman sahibi, kendisine ferman yollanan // Hz. Muhammed.

1. (G. 42, Beyit 5). [*şāhib-i fermāna, -a*]

2. (G. 41, Beyit 4). [*şāhib-i fermāna, -a*]

şāhib-i furkāna: Kur'an-ı Kerim'in sahibi; kendisine Kur'an-ı Kerim'in indirildiği kişi.

1. (G. 18, Beyit 11). [*şāhib-i furkāna, -a*]

şāhib-i idrāk: Düşünceli, anlayışlı.

1. (G. 85, Beyit 8). [*şāhib-i idrāk,*]

şāhib-i idrāke oldı: Anlayışlı sahibi olmak.

1. (G. 128, Beyit 9). [*şāhib-i idrāke oldı, -dı*]

şāhib-i ihsān: Lütuf, bağışlama sahibi.

1. (G. 20, Beyit 7). [*şāhib-i ihsān,*]

şāhib-i ihsāna gel: Allah'a doğru yaklaş.

1. (G. 150, Beyit 7). [*şāhib-i ihsāna gel,*]

sāhib-i ihtilāf: Şair vezne uydurmak için "ihtilaf" kelimesi yerine "ihtilah" kelimesini kullanmıştır. Aralarında anlaşmazlık olan kimseler.

1. (G. 35, Beyit 3). [şāhib-i ihtilāf,]

sāhib-i inşāfi: Acıma duygusu olan, merhametli kimse.

1. (G. 153, Beyit 10). [şāhib-i inşāfi, -i]

sāhib-i irşādımız: Doğru yolu gösteren sahip // hz. Ali.

1. (G. 92, Beyit 8). [şāhib-i irşādımız, -i, -mız]

sāhib-i kuvvet: Kuvvet, kudret sahibi // Allah.

1. (G. 44, Beyit 8). [şāhib-i kuvvet,]

sāhib-i nān u nemekdir: Tuz ve ekmek sahibi.

1. (G. 136, Beyit 11). [şāhib-i nān u nemekdir, -dir]

sāhib-i şemşir-i şak: İki uçlu kılıcın sahibi // hz. Ali.

1. (G. 109, Beyit 2). [şāhib-i şemşir-i şak,]

sāhib-i tevekkül: Tevekkül sahibi, Allah'a teslim olan kimse.

1. (G. 75, Beyit 8). [şāhib-i tevekkül,]
2. (G. 174, Beyit 5). [şāhib-i tevekkül,]

sāhib-kerem-i şāh-ı kerime: Cömertler şahı olan cömert.

1. (G. 32, Beyit 4). [şāhib-kerem-i şāh-ı kerime, -e]

sāhib-ķıran: Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan, talihli, mesut, parlak.

1. Hakk şehensāhim emirim reh-nümā u rehberim / Pādişāh-ı serverim **şāhib-ķıranım** şāh şāh (G. 171, Beyit 7). [şāhib-ķıranım, -im]

sāhib-livā: Sancak sahibi.

1. Velāyet ‘askerine mīr-i serdār / Şeh-i dīn ‘askerine **şāhib-levādur** (G. 64, Beyit 17). [şāhib-levādur, -dur]

sāhib-nazar: Tecrübesi, görüşü, düşüncesi kuvvetli olan (kimse).

1. ‘Alī mihri gönülde meş‘al-i hürşid-i tábândır / Çıhan **şāhib-nazardan** meş‘al-i hürşid olur ‘ankā (G. 181, Beyit 14). [*şāhib-nazardan, -dan*]

şāhib-tarık: *Tasavvufta bir yola girmiş olan, tarikat ehli.*

1. Refik ol munda bir **şāhib-tarīke** / İşit bunu di menden ey qarındāş (G. 113, Beyit 5). [*şāhib-tarīke, -e*]

şāhib-zamān: *Zamanın sahibi. Zamanında ind-i ilâhide en makbul insan.*

1. Vaqt oldı mişl-i Haydar bu ‘arşayı serāser / Kāfir qanından eyler **şāhib-zamān** münakkaş (G. 118, Beyit 10). [*şāhib-zamān,*]

şāhib-zaman-ı mehdi: *Zamana hükmeden, zamanın sahibi olan kurtarıcı.*

1. (G. 30, Beyit 1). [*şāhib-zaman-ı mehdi,*]

şāhîh: *Yalan veya hayal ürünü olmayan, gerçek, doğru.*

1. Şārık u gārib ‘Alī hükümündedir bu nuh felek / Bir **şāhîh** āsārdan nakl-eyledi sâbık bize (G. 179, Beyit 7). [*şāhîh,*]

sāhir: *Sihir yapan, büyücü.*

1. Mūsā ilen **sāhirî** ol sāhir u mekkār kalb / Da‘vā-yı imān iderler de bilmez ma‘nisiñ (G. 4, Beyit 10). [*sāhirî, -î*]
2. Darb-ı darb u mu‘cizāt içre berāber mi olur / Mūsā ilen Sāmîrî ol **sāhir** u mekkār kalb (G. 4, Beyit 9). [*sāhir,*]

sāhir u mekkār kalb: *Büyücü ve hileci gönül.*

1. (G. 4, Beyit 9). [*sāhir u mekkār kalb,*]

sāhirî: *Musa ile mücadele içinde olan büyücü.*

1. Sihr-ile iblîs şeytāndur onuñla Himmetî / **Sāhirî** ki eylese Mūsî-yi ‘imrān-ile baḥş (G. 26, Beyit 12). [*sāhirî,*]

sāhir-i mekkārî: *Düzenbaz büyücü.*

1. (G. 108, Beyit 4). [sāhîr-i mekkârî, -î]

sahla-: Saklamak, korumak.

1. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı hâkık birle
‘Alîdür **sahlayan** / Gel bu kula
söyle “āmennā ve şaddak” yā
‘ibād (G. 46, Beyit 3). [sahlayan, -y, -an]
2. Ādemi lütf-ile şeytân āfetinden
sāhlayan / Qahr-ile ki kavm-i
nūhu ġarq-ı tūfân eyleyen (G.
167, Beyit 3). [sāhlayan, -y, -an]
3. ‘Aşık-ı hırş u hileden **sahlasun**
īmānımız / Virmesün iblis
teşvîşîñ şeh-i şarîk bize (G. 179,
Beyit 6). [sahlasun, -sun]
4. ‘Alî dîdârına kıl secde-yi şükr /
Uş at Lât u Menât **sahlama** hâc (G.
29, Beyit 10). [sahlama, -ma]

sahla: Sakla, koru.

1. Deyyâre dime sırr-ı hâkıkı **sahla**
beşerden / Düş bu cürme
kimseye mahrem demek olmaz
(G. 97, Beyit 2). [sahla,]

2. Eyâ mü’min ‘Alî mihrin siper kıl
sahla imānîñ / Çıhar tîr-i kader
kavsin kazâdan o haða kılmaz (G.
101, Beyit 11). [sahla,]
3. Göñül derya-yı şadefdir sîne
medh-i murtażâ gevher /
Kulağında bu dürri **sahla** cān-ı
dilden ey sâmi‘ (G. 124, Beyit 10).
[sahla,]
4. Vâkıf ol hem-şoḡbet olma ey
peser tarrâr-ilen / **Sahla** naḡd-i
kalbîñi harc-eyleme ovbâşa baş
(G. 119, Beyit 6). [sahla,]

şahn: Orta yer, sâha, meydan.

1. Yine kış gitdi geldi mevsim-i yaz
/ Çemen **şahnında** bülbül çekdi
āvâz (G. 84, Beyit 1). [şahnında, -ı,
-n, -da]

şahne: Oyun, konser vb. gösterilerde
seyircilerin kolayca görebilecekleri
şekilde zeminden yüksek yer.

1. Çek bugün renc u ta‘ab âl-i
Muḡammed ‘aşkına / Ey kıyâmet
şahnesinde isteyen ‘ayş u tarab

(G. 3, Beyit 12). [*şahnesinde, -si, -n, -de*]

şahne-yi matla: Doğu, başlangıç yeri.

1. (G. 122, Beyit 1). [*şahne-yi matla*,]

şahn-ı çemen: Çimenlik, bahçe.

1. (G. 118, Beyit 2). [*şahn-ı çemen*,]

şahn-ı çemende: Çimenlik, bahçe.

1. (G. 23, Beyit 11). [*şahn-ı çemende, -de*]
2. (G. 25, Beyit 4). [*şahn-ı çemende, -de*]

şahn-ı mağribden: Batı yönü.

1. (G. 40, Beyit 8). [*şahn-ı mağribden, -den*]

şahn-ı meydānı: Açıklık, meydanlık alan // savaş alanı.

1. (G. 28, Beyit 2). [*şahn-ı meydānı, -ı*]

şahrā: Çöl, kır, ova.

1. Şol ğazal-ı çine **şahrā** balıĝa deryā naşib / Hālık-ı rezzākdan

olmuşdur belı kısmet ğünü (G. 9, Beyit 3). [*şahrā*,]

2. Baĝma **şahrādan** yeri ol şeh-süvārıñ ‘aşķına / Başıñı top ķoluñu çevĝān idüp meydāna gel (G. 150, Beyit 2). [*şahrādan, -dan*]

sa’id: Kutlu, mübarek.

1. Zerre tek mahveyle mihrinde ‘Aliniñ nefsinı / Nahsinden ķurtulub tā kim ola baĝtıñ **sa’id** (G. 55, Beyit 5). [*sa’id*,]

sā’il: Dilenci, el ačan, isteyen; aşık.

1. Yetmiş iki ķātile baş virdi ol şāh-ı kerem / **Sā’ile** şol hālık-ı perverdigārıñ ‘aşķına (G. 172, Beyit 9). [*sā’ile, -e*]
2. Geldi zuhūra munca nebı şerĝ buña / Kimdür rükū‘ içinde viren **sāile** zekāt (G. 13, Beyit 6). [*sāile*,]
3. Ol saĝı her **sāile** virdi mükerrer cān-ı baş / Aĝsenullah ĝaĝķ tarıķinde budır imkān-ı ‘aşķ (G. 131, Beyit 10). [*sāile*,]

4. Hakk-ilen **sāile** virdi mükerrer
cân u baş / Şah-ı iklim-i şehâ ol
şâhib-i ihsâna gel (G. 150, Beyit
7). [sāile,]

sail: Sual eden, soran; dilenci.

1. Fedâ kıldı Muhammed ‘aşkına ol
‘aşığ u şâdık / ‘Aliden yetmiş iki
kâtile kim baş istedi **sâil** (G. 145,
Beyit 9). [sâil,]
2. Hergiz anıñ vaqt-i hâcet nuṭkına
lâ gelmedi / Şandı **sâiller**
mükerrer bu söze hakkıdır güvâh
(G. 169, Beyit 6). [sâiller, -ler]

sakf-ı ‘arşa: Gök kubbe; gökyüzü.

1. (G. 55, Beyit 11). [sakf-ı ‘arşa, -a]

sâki: Kadeh, içki sunan; su veren, su
dağıtan.

1. ‘Alî hem **sâkîdür** hem mihr-i
meclis / ‘Alîniñ medḥ u zikri
zeyn-i iclâs (G. 104, Beyit 9).
[sâkîdür, -dür]
2. Çıhdı nâgeh perdeden ol dilber
mest / **Sâkiyâ** meydeki tapdı

şâhdan destür mest (G. 22, Beyit
1). [sâkiyâ, -y, -â]

3. Sâkî u bākî virür hamr u
hakkâyıktan kadeḥ / Ol kadeḥden
şad-hezârân şifte u maḥmûr mest
(G. 22, Beyit 8). [sâkî,]
4. Ta‘allül kıлма **sâki** mey getir bir
dem ki fırsatdur / Tegâfûl urma
söyle muṭriba fırsat ganîmetdür
(G. 80, Beyit 1). [sâki,]
5. Hışm u hiddetden dem kâlû
belâdan şevk-le / **Şâkî** u bākî
elinden içdi sermestân kadeḥ (G.
37, Beyit 3). [şâkî,]
6. Kıldı kısmet **sâkî** her bir kâsibe
her kelbine / Hoş kerem hoş luṭf
hoş ihsân hoş erzân kadeḥ (G. 37,
Beyit 7). [sâkî,]
7. ‘Alîdür tâ ebed bākî kıyâmet
bezmine **sâkî** / ‘Alîdür eyleyen
mü’minlere aḳdâḥ-ı kevser baḥş
(G. 114, Beyit 9). [sâkî,]
8. Sâkî lebinden almaz bir bûse her
harîfiñ / Toprak dem içinde

peymāne olmayınca (G. 170, Beyit 8). [sākī,]

sākī bākī u serçeşme-yi kevser haydar:
Ebediliğin ve kevser şarabının sakisidir
Hz. Ali.

1. (G. 14, Beyit 2). [sākī bākī u serçeşme-yi kevser haydar,]

sākīb: *Delen, delici, bir yandan bir yana delip geçici.*

1. Haşm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i beytiñ çeşmine / Çarh meydânında sanca ahteri **sākīb** remāh (G. 35, Beyit 10). [sākīb,]

sākin: *İkamet etmek, oturmak.*

1. Tevekkül menziline olmuşam ihlaş-la **sākin** / ‘Alī yolunda her ne gelse şākerem şābir (G. 66, Beyit 19). [sākin,]

sakın: *"Dikkat et, dikkatli ol" anlamında uyarı sözü.*

1. Ey dil **sakın** yakīn ile şāh-ı velāyete / Yüz dut yeri delīl-i tarīk-i hidāyete (Müsebba 1, Beyit 29). [sakın,]

sākīyā: *Ey içki dağıtan, kadeh sunan!.*

1. Sākīyā bir cām-ı en‘ām eyle bu dil-teşneye / Sākī-yi kevser şarāb-ı bī-ḥumārīñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 10). [sākīyā,]

sākī-yi bākīden: *Ebedi, sonsuz saki.*

1. (G. 156, Beyit 1). [sākī-yi bākīden, -den]

sākī-yi bezm-i ezel: *Ezel meclisinin içki dağıtıcısı.*

1. (G. 140, Beyit 1). [sākī-yi bezm-i ezel,]

sākī-yi devrān: *Dönen, dönüp duran saki.*

1. (G. 37, Beyit 1). [sākī-yi devrān,]

sākī-yi ebrār: *Hayır işleyen, takvâ sâhibi, olgun ve fazîletli kimseler.*

1. (G. 60, Beyit 7). [sākī-yi ebrār,]

2. (G. 93, Beyit 8). [sākī-yi ebrār,]

3. (G. 180, Beyit 12). [sākī-yi ebrār,]

4. (G. 180, Beyit 12). [sākī-yi ebrār,]

sākī-yi ezel: *Geçmiş belli olmayan zamandan kalan saki.*

1. (G. 185, Beyit 7). [sākī-yi ezel,]

sākī-yi havz-ı kevser: Cennetteki kevser havuzunun sakisi.

1. (G. 95, Beyit 3). [sākī-yi havz-ı kevser,]
2. (G. 95, Beyit 3). [sākī-yi havz-ı kevser,]
3. (G. 174, Beyit 13). [sākī-yi havz-ı kevser,]

sākī-yi humhāne: Meyhanenin sakisi.

1. (G. 69, Beyit 11). [sākī-yi humhāne,]

sākī-yi kevser: Kevser şarabının aktığı ırmağın sakisi.

1. (G. 54, Beyit 11). [sākī-yi kevser,]
2. (G. 103, Beyit 11). [sākī-yi kevser,]
3. (G. 116, Beyit 12). [sākī-yi kevser,]
4. (G. 125, Beyit 12). [sākī-yi kevser,]
5. (G. 126, Beyit 2). [sākī-yi kevser,]
6. (G. 143, Beyit 2). [sākī-yi kevser,]
7. (G. 151, Beyit 1). [sākī-yi kevser,]
8. (G. 172, Beyit 10). [sākī-yi kevser,]
9. (G. 187, Beyit 11). [sākī-yi kevser,]

sākī-yi kevserdür: Cennetteki kevser şarabını ikram eden (kimse).

1. (G. 152, Beyit 8). [sākī-yi kevserdür, -dür]

sākī-yi mā: Su dağıtan saki.

1. (G. 116, Beyit 1). [sākī-yi mā,]

sākī-yi mestān: Sarhoş kendinden geçmiş saki.

1. (G. 20, Beyit 11). [sākī-yi mestān,]

sākī-yi mestān-ı ‘aşk: Aşk sarhoşlarına içki sunan (kimse).

1. (G. 131, Beyit 11). [sākī-yi mestān-ı ‘aşk,]

sākī-yi ser-çeşme-yi āb u şarāb u şehd u şîr: Süt, bal, şarap ve su pınarının sakisi.

1. (G. 68, Beyit 10). [sākī-yi ser-çeşme-yi āb u şarāb u şehd u şîr,]

sākī-yi ser-çeşme-yi hayāt: Can suyu pınarının su dağıtıcısı.

1. (G. 11, Beyit 7). [sākī-yi ser-çeşme-yi hayāt,]

şal: Yıl.

1. Hem sâ'at hem hafta hem mâhim
hem **sâlem** / Hem hârim u hem
hurma hem 'uşram u hem yüsra
(G. 155, Beyit 6). [*sâlem, -em*]
2. Nür-ı zulmet hikmet u şâm u
seher hükmindeür / **Sâl** u mâh u
hafta u eyyâm u sâ'at u dem-be-
dem (G. 70, Beyit 2). [*sâl,*]
3. Ay gün ulduzi çarha iden ta'biye
/ **Sâl** u mah u hafta u leyl u nehâr
eyleyen (G. 164, Beyit 2). [*sâl,*]

sal-: Bırakmak, salmak, serbest bırakmak.

1. Vâriş-i mülk-i nübüvvet
muttakîdür ey şakî / Bu
taşarrufdan eliñ çek **sal** buyurdu
eyle köc (G. 30, Beyit 5). [*sal,*]
2. Kıyâs-ı zerķ **sal** kim bu fenâdan /
Saña yoldaş olan bir vaşla kerbâs
(G. 104, Beyit 4). [*sal,*]
3. Kılmışım üstâd-ı 'aşķa bi'at-ı kâlû
belâ / Özü tek câhil **sâlur** ol sâlik-i
ebter meni (G. 187, Beyit 3).
[*sâlur, -ur*]
4. Bir şadefden şad-hezârân gevher-
i ğalţân-ı mevc / Kaynadı 'aşķ

âteşinden dışra **saldı** der-zamân
(G. 31, Beyit 3). [*saldı, -dı*]

5. Kayretinden leşkerin yandurdu
İskender mişâl / **Şalmadı** çün
âyine pertev-i meş'al-i tâbân
şubh (G. 40, Beyit 3). [*şalmadı, -
ma, -dı*]
6. Saldı şevk-ile özin âteş-i süzâna
güneş / Kaşd oldur meni dîvâne
kimi yâne güneş (G. 117, Beyit 1).
[*saldı, -dı*]

sal: Omuza atılmaya ve boyna sarılmaya
yarayan yünden kumaş; Keşmir keçisi
kılından veya ipekten geniş kuşak,
kumaş.

1. Bugün âl-i 'abâ 'aşķına bir **şâl**
ihtiyâr eyle / Eger kim ister olsun
ahretde halvet-i hâzır (G. 66,
Beyit 17). [*şâl,*]

sal: Bırakmak, göndermek.

1. Kesdi çendân müşriki rû-yi zemîn
oldı muhîţ / Her kenâre **saldı** yüz
min mürde-yi bî-cân-ı mevc (G.
31, Beyit 11). [*saldı, -dı*]

2. İtleriniñ pāyına **sal** başını ol serveriñ / Gelmedin nā-geh meṭā^c için cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [*sal,*]

salāh: Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dīnin yasakladığı şeylerden kaçınma.

1. Def^c-i ğayra urmada yedullahiñ yeter her barmağı / Kim oña küy-ı hicā ḥācet degil seyf u **şalāh** (G. 35, Beyit 8). [*şalāh,*]

sālār: Baş, başkan, reis, kumandan.

1. Kim ola bu ḥaqq leşkerine rehber u **sālār** / Ser-baḥş u ‘aṭā-baḥş ḥaṭā-baḥş-ı kerem-dār (G. 60, Beyit 1). [*sālār,*]
2. Sābıku’l-islām **sālārı** ‘Alidür āşikār / Şükr vel minne bu sırdan virdiler salık bize (G. 179, Beyit 8). [*sālārı, -ı*]

şalāt: Allah'ın rahmeti, namaz, duâ.

1. Ger olmasaydı şāh-ı velāyet muḥabbeti / Maḥbül-ı ḥāzret olmaz-idi ya şavm ya **şalāt** (G. 13, Beyit 7). [*şalāt,*]

2. İstikāmet buldı islām işledi ḥükm-i kelām / Oldı kāim dāimī şavm u **şalat** erkān-ı ḥāc (G. 27, Beyit 7). [*şalat,*]

3. Muttakī oldur kim ola muḥtedāsı murtażā / Yoḥsa kim şavm u **şalātı** cümle oldı pūc (G. 30, Beyit 7). [*şalātı, -ı*]

4. Bu **şalāt** şavm bu ḥāc zekātındır ḍalāl / Ey muḥallid ya‘ni farz sünnetiñ olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 2). [*şalāt,*]

5. Gel velāyet neş’esinden ḥāşıl it bir vaḳt ḥal / Tā vire keyfiyyetden rūḥuña **şalāt** feyz (G. 121, Beyit 9). [*şalāt,*]

şalāt kılduğı: Namaz kılmak.

1. (G. 11, Beyit 12). [*şalāt kılduğı, -duğı, -ı*]

şalāt-ı dāimun: Devamlı edilen dua.

1. (G. 151, Beyit 8). [*şalāt-ı dāimun,*]

şalavāt: Salatlar, dualar, namazlar // Hz. Muhammede edilen dualar.

1. Oña kim Hıydar imām olmasa
islām olmaz / Virse bir günde
eger Aħmede biñ kez **şalavāt** (G.
14, Beyit 8). [*şalavāt,*]

2. Şüret-i sikke haram oldu oña
şavm u **şalavāt** / Kim ki o kıble-yi
imāna perestiş kılmaz (G. 14,
Beyit 9). [*şalavāt,*]

şālih: Dini emirlere uygun hareket eden
kimse.

1. Mezheb içre fark olubdur yetmiş
iki fırkadan / Mü'min u **şālihleriñ**
bir kemteridir Himmeti (G. 182,
Beyit 8). [*şālihleriñ, -ler, -iñ*]

şālih olmaz: Elverişli, uygun, yararlı
olmak.

1. (G. 179, Beyit 10). [*şālih olmaz, -
maz*]

şālih-i müstahsen: Seçkin iyiler.

1. (G. 35, Beyit 5). [*şālih-i
müstahsen, --i-i*]

sālik: Bir yol takip eden; tarikatte şeyhin
yolundan giden, mürit.

1. Sāliklere mürşid u 'ābidlere kıble
/ 'Ariflere mi'rāc u bu 'aşıklara
dīdār (G. 60, Beyit 4). [*sāliklere, -
ler, -e*]

sālik alduk: Tavsiye almak, haber almak.

1. (G. 179, Beyit 9). [*sālik alduk, -
duk*]

sālik virdiler: Haber, bilgi vermek.

1. (G. 179, Beyit 8). [*sālik virdiler, -
di, -ler*]

sālik-i ebter: Faydasız, hayırsız rakip.

1. (G. 187, Beyit 3). [*sālik-i ebter,*]

sālik-i hubb-ı 'alidür: Hz. Ali sevgisinin
yolunda olan (kimse).

1. (G. 17, Beyit 6). [*sālik-i hubb-ı
'alidür, -dür*]

salsāl: Kafirlerden olan biri.

1. Kaħkaħa u **şalsāl** 'Amr u 'anter u
bedr-i ħuneyn / Şāh-ı merdān-ile
bu meydānda kimdir ħarb ide (G.
165, Beyit 7). [*şalsāl,*]

saltanat: Bolluk ve zenginlik;
hükümdarlık; hükümdarlar, saltanatlar.

1. Kār u zelil u müflis maḥrūm u vaşl-ı ḥaqq / Dāru'l-bekāda **salṭanat** u 'azz u cāhı yoḥ (G. 43, Beyit 6). [salṭanat,]

salṭanat-ı fakr: Yoksulluk, fakirlik makamı.

1. (G. 60, Beyit 13). [salṭanat-ı fakr,]

salṭanat-ı sencere: Sultan Sencer'in hükümdarlığı (İran'da hüküm süren Selçuklu Devleti'nin altıncı hükümdarı. Melikşâh bin Alparslan'ın üçüncü oğludur. Onun devrinde Selçuklu İmparatorluğu ihtişam dönemini yaşamıştır.).

1. (G. 177, Beyit 12). [salṭanat-ı sencere, -e]

salṭanat-ı şöretimiz: Şöhretli hükümdarlık.

1. (G. 91, Beyit 12). [salṭanat-ı şöretimiz, -i, -miz]

şām: Şehname'de adı anılan efsanevî kahraman. Neriman'ın oğlu, Zâl'in babası ve Rüstem'in dedesidir. Yiğitliği ve adaleti ile anılır.

1. Ḥaydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı ḥāribiñ / Çākeridür **Sām** u Zāl u Rüstem u İsfendiyār (G. 61, Beyit 4). [sām,]

2. Cefā hiç kimseye kılmaz bu devrān / Ḥān-ı Behrām u Gūr u **Sām** u Elkās (G. 104, Beyit 6). [sām,]

sāmi: Dinleyen, dinleyici.

1. Göñül derya-yı şadefdir sine medḥ-i murtażā gevher / Kulağında bu dürri saḥla cān-ı dilden ey **sāmi** (G. 124, Beyit 10). [sāmi,]

sām-ı nerimān: Şehnâme'de adı geçen kahramanlardan olup Neriman'ın torunu olan Sam..

1. (G. 156, Beyit 8). [sām-ı nerimān,]

sāmiri: Hz. Musa, Tûr-i Sina'da, Allah'la konuşmaya gittiğinde, altından bir buzağı yapıp "İşte Musa'nın aradığı Allah" diye ona taptırmaya kalkışan kişi.

1. Darb-ı darb u mu'cizāt içre berāber mi olur / Mūsā ilen

Sāmīrī ol sâhîr u mekkâr kalb (G. 4, Beyit 9). [*sāmīrī,*]

şāmit: *Susan, konuşmayan.*

1. Şāmit ol kavî-i kelām-ı nāṭıka
imān getür / Çok uzatma kışşā-yı
kütāh ile söyle az (G. 89, Beyit 7).
[*şāmit,*]

şamşām: *Keskin kılıç.*

1. Münhazim oldı deminden her
taraf Çîn u Habeş / Kesdi ḥayl-i
Zeng-bārīñ başını **şamşām** şubḥ
(G. 40, Beyit 2). [*şamşām,*]
2. Ceble-yi müşrik cebbār-idi
ğaddār-ı kavî / At donuyla onu
eyledi **şamşām** iki şak (G. 134,
Beyit 8). [*şamşām,*]
3. Lā-fetā illā ‘Alī lā seyfe illā
zülfiḳār / Murtażā ceng-i cebelde
kıldı **şamşāmı** ‘alem (Muh. 2,
Beyit 8). [*şamşāmı, -ı*]

şamşām-ı velāyet: *Veliliğin keskin kılıcı.*

1. (G. 24, Beyit 3). [*şamşām-ı
velāyet,*]

şan-: *Sanmak, düşünmek, zannetmek.*

1. Zümre-yi aḥbāb için esretti
cām-ı Ḥaydar / Şūfiyā mest-i mey
şanma liken köhne mişāl (G. 140,
Beyit 2). [*şanma, -ma*]
2. Yer u gök anıñla kâimdir bilür
ehl-i kemāl / Ḥāzır u nāzır bil onı
şanma gâibdir ‘Alī (G. 188, Beyit
10). [*şanma, -ma*]
3. **Şanma** gökden nişārīñ pāy-ı şāh
içün / Dürr töker baḥr-ı felekden
ḥüsrev-i eyvān-ı çarḥ (G. 42,
Beyit 4). [*şanma, -ma*]
4. Men yek ceḥet şādıḳ-ı yek reng-i
‘Aliyem / Sen **şānmaki** bir köhne
müselmān-ı du-rengem (G. 156,
Beyit 3). [*şānmaki, -ma, -ki*]
5. Ḥurre İbn-i Ḳays çapdı yıḥdı bāb-ı
Ḥayberi / Pes bu aḥbār-ı şaḥīḥi
şanma ey münkir mizāḥ (G. 35,
Beyit 9). [*şanma, -ma*]
6. Ol yedullahıñ dem tiğindan olmış
lālegün / **Şanasın** gökde şafaḳdur
‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 42,
Beyit 2). [*şanasın, -a, -sın*]

7. Va‘dedür ehl-i cihāna mehdī-yi
şāhib-zamān / Gün teki eyle
tecellā **şanma** kim pinhān kıpar
(G. 63, Beyit 6). [*şanma, -ma*]
8. Çün kelāmullah-ı nātıkdır
‘Aliyü’l-murtażā / **Şanma** bu
güftār ey nādān-ı cāhil sen güzāf
(G. 125, Beyit 6). [*şanma, -ma*]
9. Tığ-ı nuḡkum zülfiķār-ı
murtażādur ḡarb için / **Şanma**
ḡancer sanma seyf-i seyyāfı
gözler gözlerim (G. 153, Beyit 8).
[*şanma, -ma*]
10. Tığ-ı nuḡkum zülfiķār-ı
murtażādur ḡarb için / Sanma
ḡancer **şanma** seyf-i seyyāfı
gözler gözlerim (G. 153, Beyit 8).
[*şanma, -ma*]
11. Ḥaḡḡ ṡarīķinde tevellā u teberrāsi
dürüst / **Şanma** kim bir nāķış u
bir serseridir Himmeti (G. 182,
Beyit 6). [*şanma, -ma*]
12. Ol yedullahiñ dem tiğından olmış
lālegün / **Şanasın** gökde şafaḡdur

‘arşa-yı meydāna baḡ (G. 41,
Beyit 2). [*şanasın, -a, -s, -ı, -n*]

13. Hergiz aniñ vaḡt-i ḡacet nuḡķına
lā gelmedi / **Şandı** sāiller
mükerrer bu söze ḡaḡḡdır güvāh
(G. 169, Beyit 6). [*şandı, -dı*]

saña: "Sen" zamirinin yönelme hali almış
biçimi.

1. Kıl tevellā ehl-i beyte ey peser tā
kim **saña** / Ola cennetde şarāb-ı
kevşer u ḡürā naşib (G. 9, Beyit
11). [*saña,*]
2. Oḡı nefsiñ nüshasında müfredāt-ı
rāyını / Feth ola tā kim **saña**
ḡaḡḡdan cihān-ı ma‘rifet (G. 18,
Beyit 5). [*saña,*]
3. Şol noḡḡa-yı pergār **saña** tā ola
ma‘lüm / Bir ḡuṡb-ı felek kāmil
insān etegin dut (G. 20, Beyit 5).
[*saña,*]
4. Ḥatm oldu **saña** ‘arşa-yı meydān-ı
velāyet / Ey rakib-i düldül ne
daḡı munca ta‘allül (G. 24, Beyit
2). [*saña,*]

5. Pes münzezirü'l-vaqt **saña** 'âlem u âdem / Bismillah âya şâhib-i devrân-ı velâyet (G. 24, Beyit 5). [saña,]
6. Cân-ı dilden kıl aķa-yı ehl-i beyt-i ihtiyâr / Tâ **saña** humr-ı muhabbetden vire ğilmân ķadeh (G. 37, Beyit 10). [saña,]
7. Şıdķ-len şâdıķların cân u dili ķurbân **saña** / Bundan özge yoh vişâliñ 'ıydına şükrânımız (G. 99, Beyit 3). [saña,]
8. Kıyâs-ı zerķ sal kim bu fenâdan / **Saña** yoldaş olan bir vaşla kerbâs (G. 104, Beyit 4). [saña,]
9. Gösterür fâş **saña** "laħmeke laħmi" remzin / Pes Ķur'ân eyler anın-çün meh-i tâbâna güneş (G. 117, Beyit 10). [saña,]
10. 'Aşķ-ilen pir-i muğân soħbetine gel ki **saña** / Şâhid-i şem' u şarâb gül reyħân getirür (G. 71, Beyit 9). [saña,]
11. Ey peser ihlâş-ilen 'abd ol veliler şâhına / Ħaķķ **saña** in'âm ider tâ hil'at-i 'abdu's-şekür (G. 69, Beyit 7). [saña,]
12. 'Alî-yi 'âlî-yi a'lâya çâker ol bende / **Saña** 'ayân ola tâ sırr-ı 'âbid-i ma'bûd (G. 56, Beyit 8). [saña,]
13. Muhabbet 'âleminde olmasañ ger bende-yi Ħaydar / Ħaķıķatde **saña** ey bende-yi Ħaķķ luţf-i 'aţâ ķılmaz (G. 101, Beyit 8). [saña,]
14. Rûz-ı maħşer **saña** 'avn ide heşt u çehâr-ı ķuţb / Dur teberrâ ķıl 'adû-yı ehl-i beyt-i Ħaydara (G. 7, Beyit 11). [saña,]
15. Tâ **saña** gün tek cemâliñ eyleye izhâr-ı ķuţb / Çıħma sen dâire-i insân içinden Himmeti (G. 7, Beyit 12). [saña,]
16. Keşf ola tâ kim 'ulûm-ı zâhir u bâtın **saña** / 'Âlem-i dîn kâşif-i esrârdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 10). [saña,]
17. Söyle maña kim nedür şüret-i ma'nâ-yı nefis / Ger **saña** ma'lûm

- ise ism-i mesîhâ-yı nefis (G. 109, Beyit 1). [saña,]
18. Söyle maña kim nedür şüret-i ma'nâ nefis / Ger **saña** ma'lûm ise ism-i mesîhâ nefis (G. 109, Beyit 1). [saña,]
19. Ger **saña** gevher gerek 'ummâna gir ey Himmetî / 'Aşk bahır-ı ten şedef lu'lu'-ı lâlâdur nefes (G. 110, Beyit 12). [saña,]
20. Himmetî nûr-ı 'Aliden rûşen eyle cân gözin / Ki **saña** 'âşık cemâlullah temâşası gerek (G. 141, Beyit 12). [saña,]
21. Olmasañ 'abdâl-ı ma'nî Haydarı ey şeyh-i tund / Fayda kılmaz **saña** bu zerf-i şüret riş feş (G. 115, Beyit 6). [saña,]

saña: "Sen" zamirinin yönelme hali almış biçimi // hz. Muhammed.

1. Sensen evvel sensen âhir zâhir u bâtın **saña** / Didi bu çar-felekde hüsrev-i hâver hadîs (G. 25, Beyit 8). [saña,]

saña: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Himmeti.

1. Hakk yolunda Himmetî 'aceb riyâ tek terk kıll / Olmayınca nefc göstermez **saña** işbât feyz (G. 121, Beyit 11). [saña,]
2. Himmetî bir zerre gam çekme günâhın kıf ola / Çün **saña** şâh-ı velâyet itdürir ümmîd-i necef (G. 127, Beyit 11). [saña,]
3. Bu selâsilden **saña** ihsân ide ey Himmetî / Virmege fetḥ u necâtı Haydar-ı şaff-der gerek (G. 139, Beyit 9). [saña,]
4. Himmetî dünyâda vir âl-i Muştafâ 'aşkına nân / **Saña** dâm u odı ola mişl-i gülzâr-ı halîl (G. 143, Beyit 12). [saña,]
5. Bu yolunda gam yeme ey Himmetî münâfıktan / **Saña** yeter bu cihânda penâh-ı nâd-ı 'Alî (G. 185, Beyit 11). [saña,]

saña: Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi // hz. Ali.

1. Emîr-i evliyâ şâh-ı sellünî / **Saña** rüşendür esrâr-ı hâlîk (G. 129, Beyit 2). [saña,]

2. Lāyık-ı kelb-i ‘Alī olsañ zih-i devlet **saña** / Ey göñül hamd u senā kıl dem-be-dem fāyık bize (G. 179, Beyit 3). [saña,]

3. Qanı qanım cānı cānımdır didi Aḥmed **saña** / Senden özge kimdür bu sırra maḥrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 7). [saña,]

sanc: Saplamak, sokmak.

1. Haşm-ilen her dem ‘adū-yı ehl-i beytiñ çeşmine / Çarḥ meydānında **sanca** aḥteri sākıb remāḥ (G. 35, Beyit 10). [sanca, -a]

sancak: Bayrak, liva.

1. Yüzdi qalbin **sancaqıñ** sındurdu derdem kıldı fetḥ / Çün şaff-ı küffāra çekdi Ḥaydar-ı şafdar kılıç (G. 34, Beyit 3). [sancaqıñ, -ı, -n]

sandal: İnsan taşıyacak biçimde yapılmış, kürekle yürütülen deniz teknesi.

1. ‘Arşullahdır aña tekyegāh / Kürsi-yi raḥmāndır aniñ **şandalı** (G. 186, Beyit 10). [şandalı, -ı]

sanem: Put; put gibi güzel sevgili.

1. Yār qurbāndur ruḥundan şol hilālī qaşa baş / Ey **şanem** olsun ḥüda anı çeken naḳqāşa baş (G. 119, Beyit 1). [şanem,]

2. Ol **şanem** budır içinde nice Şeyḥ-i ‘Ābidīn / Tırralardan boynuna asdı çelipā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 5). [şanem,]

3. Kıble-yi ‘aşqa yüzün dönderüben secde kıılır / **Şanemiñ** silsile-i küfr-ile imān getirür (G. 71, Beyit 2). [şanemiñ, -iñ]

4. İçmedi kim ki lebinden **şanemiñ** cām-ı Cemi / Olmadı şāf bu merāt-ı şafāyı görmez (G. 86, Beyit 2). [şanemiñ, -iñ]

sāni-yi seccāddur: İkinci Seccad (On İki İmam'ın dördüncüsü imam Seccad'dır.).

1. (G. 66, Beyit 12). [sāni-yi seccāddur, -dur]

sanki: Tıpkı, âdeta.

1. Şol ‘azîmetden ḥezîmet buldı derdem şāh-ı şām / **Sanki** qopdı

leşker-i seyyāreye rüz-ı ‘abūs (G. 106, Beyit 3). [sanki,]

sarāy-ı kalbiñ: Gönül sarayı.

1. (G. 161, Beyit 3). [sarāy-ı kalbiñ, -iñ]

sarāy-ı şüret: Varlık, görünüş sarayı.

1. (G. 170, Beyit 4). [sarāy-ı şüret,]

şarf eyle: Harca, geçir.

1. (G. 124, Beyit 9). [şarf eyle,]

şarf idübdür: Harcama, düzeltme.

1. (G. 82, Beyit 4). [şarf idübdür, -üb, -dür]

şarf it: Harca.

1. (G. 83, Beyit 6). [şarf it,]

şarf itme: Harcamak, tüketmek.

1. (G. 80, Beyit 2). [şarf itme, -me]

şarf kıl: Harca, tüket.

1. (G. 140, Beyit 7). [şarf kıl,]

şarf-ı evkāt eyleme: Vakti harcamak, tüketmek.

1. (G. 89, Beyit 8). [şarf-ı evkāt eyleme, -me]

sarhoş-ı dīvāneye: Delirmiş, aklını yitirmiş sarhoş.

1. (G. 187, Beyit 11). [sarhoş-ı dīvāneye, -y, -e]

şarîh: Açık, apaçık, belli, besbelli.

1. Şöyle kim gördi gamū eşyayı **şarîh** / İ‘tibār it kim budur kavlı-şahîh (Muh. 4, Beyit 24). [şarîh,]

şarîk: Hırsız; çalan, hırsızlık eden.

1. Sarlak aldık bu yola doğru varan görmez haţar / Himmet-i āl-i ‘Aliden neyler ol **şarîk** bize (G. 179, Beyit 9). [şarîk,]

şarîk olmaz: Çalmak, hırsız olmak.

1. (G. 179, Beyit 10). [şarîk olmaz, -maz]

şarrāf: Altın, mâdenî ve kâğıt paraları birbiriyle deġiştirmeyi, bozmayı, tahvil alış verişi yapmayı meslek edinmiş kimse.

1. Kālbi hālîşden seçer ey Himmetî mişl-i mehekk / ‘Aşk bāzārında bir **şarrāfi** gözler gözlerim (G. 153, Beyit 12). [şarrāfi, -ı]

sat-: *Bir malı veya mülkü para karşılığı elden çıkarmak, satmak.*

1. Dönme haqqdan yüz çevirme olma ağyār-ı Hüseyn / Dīniñi dīnāra **şatma** virme āb-ı āşa baş (G. 119, Beyit 8). [*şatma, -ma*]
2. Kelb-i evlād-ı ‘Alī Himmetiyüz terk-i cihān / Bir cova mülk-i Süleymānı **satar** haşmetimiz (G. 91, Beyit 15). [*satar, -ar*]
3. Zerde-güş-ı rû-siyeh mülhid münāfiķ kavmiñ / ‘Āmiye har-mühre **şatmaz** cevheridir Himmeti (G. 182, Beyit 9). [*şatmaz, -maz*]
4. Yetmiş iki kez ser viren Allah yolunda / İğirmi sekkiz kez **şatılan** Haydar-ı Kerrār (G. 60, Beyit 8). [*şatılan, -ıl, -an*]

savaş: *Harp, mücadele, uğraşma, kavga.*

1. Haşşa anıñdur şihāvet hem şecā‘at pey nuķ / Bu cihetden gāh ihsān eyledi gāh **savāş** (G. 112, Beyit 3). [*savāş,*]

savm: *Oruç.*

1. Ger olmasaydı şāh-ı velāyet muḥabbeti / Maķbūl-ı ḥazret olmaz-idi ya **şavm** ya şalāt (G. 13, Beyit 7). [*şavm,*]
2. Şūret-i sikke ḥarām oldu oña **şavm** u şalavāt / Kim ki o kıble-yi imāna perestiş kılmaz (G. 14, Beyit 9). [*şavm,*]
3. İstikāmet buldı islām işledi ḥük-m-i kelām / Oldı kām dāimī **şavm** u şalat erkān-ı ḥac (G. 27, Beyit 7). [*şavm,*]
4. Muttakī oldur kim ola muķtedāsi murtażā / Yoḥsa kim **şavm** u şalātı cümle oldu pūc (G. 30, Beyit 7). [*şavm,*]
5. Bu şalāt **şavm** bu ḥac zekātındır ḍalāl / Ey muķallid ya‘ni farz sūnnetiñ olmaz ḳabūl (G. 148, Beyit 2). [*şavm,*]

şavm u şalāt: *Namaz ve oruç.*

1. (G. 81, Beyit 8). [*şavm u şalāt,*]

şavt: *Ses, seda.*

1. Ögreden Dāvūda munca lafz u
şavt u nağmeyi / Geh Süleymāna
bu vaḥş-ı ṭayrı fermān eyleyen
(G. 167, Beyit 5). [*şavt,*]

2. Hem **şavtam** hem nuṭkum hem
‘ahdım hem şıdḳ / Terkīb-i ‘ale’t-
tafsil hem müfred u icmālem (G.
155, Beyit 4). [*şavtam, -am*]

şavt-ı kelām: Ses ve söz.

1. (G. 174, Beyit 12). [*şavt-ı kelām,*]

şavt-ı nuṭk: Dile getirilen kelimeler.

1. (G. 135, Beyit 6). [*şavt-ı nuṭk,*]

sa’y: Çalışmak, çabalamak.

1. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i ‘aklıñ ey
beşer / **Sa’y-ilen** şāh-ı velāyet
kullarından iste yol (G. 147, Beyit
11). [*sa’y-ilen, --ile, -n*]

sa’y eyledi: Çalışmak.

1. (G. 104, Beyit 5). [*sa’y eyledi, -di*]

sa’y kıl: Çaba göster, çalış.

1. (G. 119, Beyit 5). [*sa’y kıl,*]

sayd: Avlama, avlanmak.

1. Dām-ı dilde **şaydımızdur** şāh-bāz-
ı lā-mekān / Cebre’ilden hük-
m-ile şeh-ber çeker şayyādımız (G.
92, Beyit 7). [*şaydımızdur, -ı, -
mız, -dur*]

şayd kıldı: Avlamak.

1. (G. 47, Beyit 9). [*şayd kıldı, -dı*]

sāye: Gölge.

1. Çāker-i şāh-ı velāyetdür bulan
maḥşer günü / **Sāyesinden** şol
livā-yı Muştafāniñ istirāḥ (G. 35,
Beyit 7). [*sāyesinden, -s, -ı, -n, -
den*]

sāyebān: Gölgecik, koruyan, şemsiye.

1. Ferrāş-ı çarḥ tikmiş amma seniñ-
çün ey şāh / Ne çetr-i lāciverdī ne
sāyebān münakkaş (G. 118, Beyit
8). [*sāyebān,*]

sāye-yi rahmet: Esirgeyen, bağışlayan
Allah'ın gölgesi.

1. (G. 152, Beyit 12). [*sāye-yi
rahmet,*]

sāye-yi tūba: Tuba ağacının gölgesi.

1. (G. 162, Beyit 10). [*sāye-yi tūba,*]

sāye-yi tūba: Cennet'teki Tuba ağacının gölgesi.

1. (G. 181, Beyit 13). [sāye-yi tūbā,]

saykal: Cila, parlaklık.

1. Zāhir u bātında ‘Alīdür ‘ayān / Āyine-yi zāt-ı hāḳḳıñ **şaykalı** (G. 186, Beyit 5). [şaykalı, -ı]

2. Cānıñ ḥesāb sendedir anıñ mufaşşalı / Āyine-yi zamīre demiñ oldı **şaykalī** (Müsebbā 1, Beyit 2). [şaykalī, -ī]

saykal-ı āyine-yi zāt: Varlık aynasının parlaklığı.

1. (G. 36, Beyit 5). [şaykal-ı āyine-yi zāt,]

saykal-ı ma‘nī: Mananın parlaklığı.

1. (G. 103, Beyit 8). [şaykal-ı ma‘nī,]

şaykal-ı mihr-i ‘Alī: Hz. Ali'nin ışığının parlaklığı.

1. (G. 185, Beyit 7). [şaykal-ı mihr-i ‘alī,]

saykal-ı mihr-ile: Güneşin parlaklığı.

1. (G. 144, Beyit 12). [şaykal-ı mihr-ile,]

2. (G. 144, Beyit 12). [şaykal-ı mihr-ile, --ile]

şaykal-ı mirāt-ı imān: İman, inanç aynasının parlaklığı.

1. (G. 137, Beyit 5). [şaykal-ı mirāt-ı imān,]

şaykal-ı mirāt-ı şafā: Mutluluk, huzur aynasının parlaklığı.

1. (G. 92, Beyit 4). [şaykal-ı mirāt-ı şafā,]
2. (G. 91, Beyit 4). [şaykal-ı mirāt-ı şafā,]

şayyād: Avcı.

1. Avlasa bu merğzārı dehr şol **şayyād** aña / Misl-i ‘amr u ‘anterīdür ğazanferdūr şikār (G. 61, Beyit 9). [şayyād,]

2. Dām-ı dilde şaydımızdur şāh-bāz-ı lā-mekān / Cebre’ilden ḥükm-ile şeh-ber çeker **şayyādımız** (G. 92, Beyit 7). [şayyādımız, -ı, -mız]

şayyād-ı felek: Avcı dünya.

1. (G. 47, Beyit 9). [şayyād-ı felek,]

sāzendelik ider: *Çalgıcılık yapmak, saz çalmak.*

1. (G. 142, Beyit 9). [*sāzendelik ider, -er*]

se: *Üç sayısı.*

1. Ey muvaḥḥid dār-ı vaḥdetde
‘Alīdür pādişāh / Tā ebed
ḥükümedür bu se u çār u penç
şeş (G. 115, Beyit 4). [*se,*]

sebeb: *Neden, gerekçe.*

1. Ḥayāt-ı rızqına bu mümkinātīñ /
Sebebdür kim ‘Alī ey ehl-i esbāb
(G. 2, Beyit 9). [*sebebdür, -dür*]
2. Ne **sebebdendir** anıñ sırrını şerḥ
eyle bize / Zülfiḳār-ı şeh-i dīn
server-i merdān iki şaḳ (G. 134,
Beyit 6). [*sebebdendir, -den, -dir*]

sebeb olmuşdur: *Neden olmak.*

1. (G. 3, Beyit 1). [*sebeb olmuşdur, -miş, -dur*]

sebīl: *Bolluğundan dolayı herkese su gibi bedava dağıtılan veya çok ucuza satılan şeyler için kullanılır.*

1. Kim ki kıldı āl-i Ḥaydar ‘aşqına
cānıñ **sebīl** / Oña maḥşerde
şirāṭü’l-müstakīm oldu delīl (G.
143, Beyit 1). [*sebīl,*]

sebīl eylemeyen: *Hayrat olarak dağıtmak.*

1. (G. 86, Beyit 11). [*sebīl eylemeyen, -me, -y, -en*]

sebīllullah: *Allah yolu, Allah rızası.*

1. Çıḫma yoldan doğru gel şāh-ı
velāyet rāhına / Şöyle bil sığmaz
sebīllullah kec-reftār ḳalb (G. 4,
Beyit 3). [*sebīllullah,*]
2. Bir insāniyyet eyle munda ḥāşıl /
Sebīllullah sığmaz dīv-i ḡilmāş
(G. 113, Beyit 6). [*sebīllullah, -a*]

seb‘u’l-meşānī: *Tekrarlanan yedi ayet, Fatıha suresi.*

1. Bu vechi bilmeyēñ sebu’l-
meşānīden ḥaber bilmez / Bu
vechi bilmeyēñ **seb‘u’l-meşānīden**
ḥaber bilme (G. 101, Beyit 1).
[*seb‘u’l-meşānīden, -den*]

seb‘u’l-meşānī: *Tekrarlanan yedi ayet, Fatıha suresi.*

1. Bu vechi bilmeyen **seb'u'l-meşāniden** haber bilmez / Kelām-ı hüve'l-kitāb-ı āsimāniden haber bilmez (G. 100, Beyit 1). [*seb'u'l-meşāniden, -den*]

sebz: Yeşil.

1. Ehl-i aşkın bezmi cennet gülşenidir Himmeti / Benzer ol gülşendeki bir **sebz** u hurrem naḥle şem^c (G. 123, Beyit 12). [*sebz,*]
2. Bu 'acūz-ı bī-vefānīn 'ārif-i ḥod-reng olan / **Sebz** u al u zerd u hem surḥ u siyāhından geçer (G. 78, Beyit 5). [*sebz,*]

seç-: İki veya daha fazla şey veya kimseden birinin daha üstün, daha iyi olduğuna karar vermek, tercih etmek.

1. Qalbi ḥālīşden **seçer** ey Himmeti mişl-i meḥekk / 'Aşk bāzārında bir şarrāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 12). [*seçer, -er*]
2. Gösterir her kime 'ayb u hünerin 'ārif-i ḥaqq / Şafdan qalbi **seçer**

ḳudreti budur miḥengiñ (G. 136, Beyit 4). [*seçer, -er*]

secde: Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma.

1. Secdesi sehv sözi küfr anıñ kıble-kec / Rehber-i nāqış imām-ı Hubel u Lāt u Menāt (G. 14, Beyit 11). [*secdesi, -s, -i*]
2. Aşlımız gerçi beşerdür veli-yi ḥaqq-ı emr-ilen / Oldı mescūd-ı melek **secde** için şüretimiz (G. 91, Beyit 10). [*secde,*]

secde eyler: Secde etmek, yakarmak için yere kapanmak.

1. (G. 130, Beyit 6). [*secde eyler, -r*]
2. (G. 151, Beyit 7). [*secde eyler, -r*]

secde kıll: Secde et, yalvar, yakar.

1. (G. 12, Beyit 8). [*secde kıll,*]
2. (G. 135, Beyit 4). [*secde kıll,*]

secde kılsam: Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere degecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma; tapınma.

1. (G. 154, Beyit 8). [secde kılsam, -sa, -m]

secde kıılır: Secde etmek.

1. (G. 71, Beyit 2). [secde kıılır, -ur]

secde-yi lāt menāt eyler: Lat ve Menat putlarına secde etmek.

1. (G. 76, Beyit 10). [secde-yi lāt menāt eyler, -r]

secde-yi şükr kııl: Şükür secdesi kıılmak, Allaha şükretmek için secde etmek.

1. (G. 29, Beyit 10). [secde-yi şükr kııl,]

secde-yi şükr oğımayıñ: Şükür secdesi yapmak, Allah'a şükretmek için dua etmek.

1. (G. 86, Beyit 8). [secde-yi şükr oğımayıñ, -ma, -y, -iñ]

seçil-: Ayırt edilmek, fark edilmek.

1. Kādı-yı 'ādil kabūl itmez degildir mu'teber / Zāhiren bir hüccetin üstünde yoğdur **seçil** (G. 144, Beyit 9). [seçil,]

secr: Kızgınlıkla.

1. Ol nā-ḥalefe seyyid-i 'ālem demek olmaz / Saçın uzadur **secr-ilen** her müteseyyid (G. 97, Beyit 5). [secr-ilen, --ile, -n]

sedd çek: Sınır çek, çizgi çek.

1. (G. 54, Beyit 11). [sedd çek,]

sedd çekdi: Engel koymak, perde çekmek.

1. (G. 50, Beyit 11). [sedd çekdi, -di]

sefer: Savaş.

1. Bu **seferde** hem-rehim hem-maḥfilim ol māh-ilen / Gör ki ayırmağ diler andan raqīb-i ḥar meni (G. 187, Beyit 8). [seferde, -de]

sefer: Yolculuk, seyahat.

1. Bu **seferde** cān u dilden 'aşkla tecrīd olub / Kılmadı kaç'-ı nazār

menāzil itmeyen terk-i heves (G.
105, Beyit 3). [şeferde, -de]

şefer kıldı: *Şefer yapmak, sefere çıkmak.*

1. (G. 65, Beyit 6). [şefer kıldı, -dı]

şefer kıldun: *Şefer yapmak, savaşmak.*

1. (G. 96, Beyit 12). [şefer kıldun, -
du, -n]

seg: *Köpek.*

1. Şāh-ı emirdir Bu'l-ḥasan-ı şaf-
şiken / 'Amr-ile **seg** 'Anter tek
darb-ile başın kesen (G. 163, Beyit
1). [seg,]

seg-i murdarı: *Kirli, pis köpek.*

1. (G. 108, Beyit 9). [seg-i murdarı, -
ı]

seg-perest: *Köpek seven; köpeği
taparcasına seven.*

1. Uyma deccāle mesihāyı koyub ey
şūfi / **Seg-perest** olma yeri terkini
eyle eşigiñ (G. 136, Beyit 2). [seg-
perest,]

segsār kalb: *Köpek kalpli // köpek gibi
yalaka olup insanların peşinde koşma.*

1. (G. 4, Beyit 7). [segsār kalb,]

şeḥa hükmünde: *Cömertlik nazarında.*

1. (G. 4, Beyit 2). [şeḥa hükmünde, -
n, -de]

sehāb: *Bulut.*

1. Kamer çıḥdı **sehābından** oyatdı
fitne ḥābından / Velāyet
āfitābından ziyā geldi ziyā geldi
(G. 183, Beyit 9). [sehābından, -ı, -
n, -dan]

sehāb-ı feyż: *Bolluk, bereket bulutu.*

1. (G. 25, Beyit 2). [sehāb-ı feyż,]

seh̄bā: *Şarap, kırmızı şarap.*

1. Tut yaprağı kīmyā olur / Rez
dānesi **seh̄bā** olur (Mur. 1, Beyit
5). [seh̄bā,]

seher: *Sabahın erken vakti.*

1. Nūr-ı zūlmet ḥikmet u şām u
seher ḥükmindeḍür / Sāl u māh u
hafta u eyyām u sā'at u dem-be-
dem (G. 70, Beyit 2). [seher,]

2. 'Arş-ı raḥmān üzre Aḥmed
şemsdür Ḥaydar kamer / 'Arş-ı
ferş nūr ider şems u kamer şām u
seher (G. 65, Beyit 1). [seher,]

3. Her **seher** bu lāciverd çarha tā zerd çeker / Sensen el-ḥaqq şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān kācīñız (G. 98, Beyit 9). [seher,]

sehv: Yanılma, yanlış.

1. Secdesi **sehv** sözi küfr anıñ kıble-kec / Rehber-i nāqış imām-ı Hubel u Lāt u Menāt (G. 14, Beyit 11). [sehv,]

sehv eyleme: Yanılmak, hata yapmak.

1. (G. 136, Beyit 9). [sehv eyleme, -me]

selām virdi: Selam vermek, selamlamak.

1. (G. 117, Beyit 4). [selām virdi, -di]

selāsil: Zincirler halinde, zincirleme.

1. Bu **selāsilden** saña iḥsān ide ey Himmeti / Virmege fetḥ u necāti Ḥaydar-ı şaff-der gerek (G. 139, Beyit 9). [selāsilden, -den]

selāsil burcuna: Selasil kalesi.

1. (Muh. 2, Beyit 16). [selāsil burcuna, -n, -a]

selīb: Soyulmuş, alınmış, giderilmiş; traş olunmuş // akli başından alınmış.

1. Bütperesti kesdi bütten kıldı beytullahı қа'б / Bāṭıl oldı ḥāric u zünnār u çelipā u **selīb** (G. 6, Beyit 1). [selīb,]

sellūni: Selluni tarikatı.

1. İttiḥādī u **sellūni** felsefiden devriden / Neḫteviden hem ḥurūfiden beridir Himmeti (G. 182, Beyit 5). [sellūni,]

sellūni taḫtına: Selamlama makamı, selamlama yeri.

1. (G. 181, Beyit 10). [sellūni taḫtına, -n, -a]

selmān: Selman-ı Farisî, İslamiyet'i kabul eden İran asıllı ilk sahabedir. Hendek Savaşı'nda büyük yararlılıklar göstermiştir. Ashâb-ı suffe'dendir.

1. Tā kim olasan āl-i 'abā ḥaylına dāḥil / Şol himmet elin Himmeti **Selmān** etegin dut (G. 20, Beyit 12). [selmān,]

2. Selmān lalası oldı mühürdār-ı Süleymān / Cebre'il cilavdār oña Mūsā yasavul (G. 146, Beyit 10). [selmān,]

3. Ger irādet ʿāleminde ʿanber u
selmān şıfat / Bende-yi şāh
olmayınca hidmetiñ olmaz ʿabūl
(G. 148, Beyit 6). [selmān,]

selsebil: *İçimi çok hoş ve hafif su [Bu anlam cennette bulunan aynı isimdeki bir pınardan gelmektedir].*

1. Sāye-yi tūba ʿAlī aḥbābnadur
selsebil / Kāşirāt u ḥūr-ı ğilmān
behişt-i cāvidān (G. 162, Beyit 10).
[selsebil,]

semʿ: *Kulak II ses.*

1. Caʿferīdir Himmetī **semʿine**
peygamber özge ʿul / Yā
taşavvūf yā tenāsūḥ yā teselsül yā
ḥulūl (G. 147, Beyit 12). [semʿine,
-i, -n, -e]

semʿ ol: *İşit, duy.*

1. (G. 12, Beyit 12). [semʿ ol,]
2. (G. 122, Beyit 14). [semʿ ol,]
3. (G. 146, Beyit 7). [semʿ ol,]
4. (Müsebba 1, Beyit 31). [semʿ ol,]

semʿ oldı: *Duy, işit.*

1. (G. 133, Beyit 11). [semʿ oldı, -dı]

semʿ olmaz: *Duymak, işitmek.*

1. (G. 32, Beyit 10). [semʿ olmaz, -
maz]

semā: *Gök, gökyüzü.*

1. Tā ʿurşandı dīn-i Aḥmed ʿaşkına
Ḥaydar kılıç / Oña gönderdi
semādan ḥālīk-ı ekber kılıç (G. 34,
Beyit 1). [semādan, -dan]
2. Tā **semādan** zūlfikārı Cebreʿil
indirdi tiz / Eyledi anı dem şāh-ı
velāyet tünd u tiz (G. 87, Beyit 1).
[semādan, -dan]
3. ʿAlī medhini zikretmekdedirler /
Semāda ʿayrdır deryāda balık (G.
129, Beyit 10). [semāda, -da]
4. Semādan zūlfikār indi mesih-i
mehdi atlandı / Münāfik ʿavmine
ḥaḳḳdan belā geldi belā geldi (G.
183, Beyit 2). [semādan, -dan]
5. Bu zelāletden düşer ʿarz u **semāya**
zelzele / Ḥalk içinde hāy hūy u
nāle u efgān ʿopar (G. 63, Beyit
2). [semāya, -y, -a]

6. Ȧal'atından nūr iden arz u
semāya her ŧabāh / Pertevidür
Ȧaydarıñ ħurŧid-i 'ālem-tāb-ı rüz
(G. 89, Beyit 5). [semāya, -y, -a]

semā evcinde: Göğün en yüksek noktası.

1. (G. 29, Beyit 4). [semā evcinde, -n,
-de]

semek: Balık.

1. Yeddi yüz miñ kāferi ŧol yalķuz
eyledi helāk / Zevķ idüb
çağrıŧurdu semekden tā semāk
(Muh. 2, Beyit 12). [semekden, -
den]

semend: Çevik ve güzel at.

1. Ȧurladı bir na'l ol dem 'arŧda oldu
hilāl / Ȧarħ meydānında ȧapdı
ŧeh-süvārı ol semend (G. 51, Beyit
3). [semend,]

semmāk: Balıkçı.

1. Yeddi yüz miñ kāferi ŧol yalķuz
eyledi helāk / Zevķ idüb
çağrıŧurdu semekden tā semāk
(Muh. 2, Beyit 12). [semmāk,]

sen: İkinci tekil ŧahıs zamiri // hz. Ali.

1. Bī-baŧaretdür seni nisbet ķılan
her nākese / ŧır-i ħaķķ birle
berāber mi olur hergiz kellāb (G.
1, Beyit 10). [seni, -i]

2. Ma'nī-yi mülkinde dedi ŧehr-i
'ilm ü vaħdetim / Yā velī-yi ħaķķ
bu ŧehr-i 'ilmine sensen fetħ-i
bāb (G. 1, Beyit 6). [sensen, -sen]

3. Bend eyle dīv-i nefsi ŧol eħrimen
ne ħācet / Mülk-i vücūda ȧünkim
sensen bugün Süleymān (G. 12,
Beyit 9). [sensen, -sen]

4. Himmetiniñ yā 'Alī maķŧūd-ı
dīdārıñ gören / Sensiz bin dünyā
ħarām olsun oña hem aħret (G.
17, Beyit 13). [sensiz, -siz]

5. Sensen bugün ey Himmeti ol ħızr
maķāmı / Nuħķuñdan aħar
ȧeŧme-yi ħayvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 12). [sensen, -sen]

6. Sensen evvel sensen āħir zāħir u
bāħın saña / Didi bu ȧar-felekde
ħüsrev-i ħāver ħadīs (G. 25, Beyit
8). [sensen, -sen]

7. Her seher bu lāciverd çarha tā zerd çeker / **Sensen** el-ħaqq şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān kācınız (G. 98, Beyit 9). [*sensen, -sen*]
8. Söyleyen dilde gören gözde ‘Alidür vāqıf ol / Ger **seninlen** yār-ise bu cān u dilde beş havās (G. 103, Beyit 9). [*seninlen, -in, -le, -n*]
9. Her ‘asrda ‘allāme ki geldi cihāna / Kim buldı **seniñ** ‘ilmiñe bir ħadd-ı nihāyet (G. 21, Beyit 3). [*seniñ, -iñ*]
10. Maħmūd **seniñ** ħarbiñ-ilen kuy-ı nübüvvet / Çaldı felek üstünde şehā bağladı rā’yet (G. 21, Beyit 6). [*seniñ, -iñ*]
11. Himmetiniñ ħāceti **senden** budur kıl yā ‘Alī / Bir dil u dānā oña bir dīde-i binā naşib (G. 9, Beyit 12). [*senden, -den*]
12. Kimse **seniñ** muhabbetiñi kılmadı siper / Tīr u belāsınnan u ħaṭardan penāhı yoh (G. 43, Beyit 7). [*seniñ, -iñ*]
13. Himmetiniñ **sensin** ümmid-i necātı ya ‘Alī / Bu ħaķiri Muştafā ‘aşķına kıлма nā-ümīd (G. 55, Beyit 12). [*sensin, -sin*]
14. Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı velāyet ‘aşķına / ‘Aķıbet çünkim şına **señi** ecelden bu kıfes (G. 105, Beyit 2). [*señi, -i*]
15. ‘Aşķ çevgānı önünde nuh felek bir güy-imiş / **Sendedir** vus‘at-i kıdret-i ħaķķdan ol çevgān-ı ‘aşķ (G. 131, Beyit 4). [*sendedir, -de, -dir*]
16. Rızā-yı ħaķķ çün meni kırtar bu guşşadan / **Sensin** iki cihānda aħkem yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 6). [*sensin, -sin*]
17. Çağrışur ol dem ħalāyık el-amān / Kıllara **sensin** şefi‘ ol zamān (Muh. 4, Beyit 27). [*sensin, -sin*]
18. Ey server ey şaf-şiken u server-i gālib / Şīrim didi meth itdi **seni**

- hālîk-ı cabbār (G. 60, Beyit 9).
[seni, -i]
19. Yaratmazdı cehennem şüretiñ
hakk / **Seni** hakk bilse ger cümle
halâyık (G. 129, Beyit 3). [seni, -i]
20. Tanıya ol gün halâyıklar **seni** ey
sırr-ı hakk / Onda kim peydâ ola
bu kışşâ-yı pinhân-ı aşk (G. 131,
Beyit 3). [seni, -i]
21. Ed'üke külli hem u gam **sen** celi /
Kopdı bugün zemanda yevmü'l
beter meded (Müsebba 1, Beyit
4). [sen,]
22. Yâ mazharu'l-'acâib 'avne'n-lenâ
'Alî / Ed'üke külli hem u gam **sen**
celi (Müsebba 1, Beyit 7). [sen,]
23. Ed'üke külli hem u gam **sen** celi /
Küll-i ihtiyârîñ elde iken nefsi yâr
kıl (Müsebba 1, Beyit 32). [sen,]
24. Ed'üke külli hem u gam **sen** cili /
Yandırsa cism u cânıñı ger nâr
dem-be-dem (Müsebba 1, Beyit
39). [sen,]
25. Yâ mazharu'l-'acâib 'avne'n-lenâ
'Alî / Ed'üke külli hem u gam **sen**
celi (Müsebba 1, Beyit 35). [sen,]
26. Ed'üke külli hem u gam **sen** celi /
Medhinde innemâ dem cân-
âferîñ didi (Müsebba 1, Beyit 25).
[sen,]
27. Yâ mazharu'l-'acâib 'avne'n-lenâ
'Alî / Ed'üke külli hem u gam **sen**
celi (Müsebba 1, Beyit 21). [sen,]
28. Ed'üke külli hem u gam **sen** celi /
Meydâna girdi Hâzma-ilen
hâtem-i resûl (Müsebba 1, Beyit
18). [sen,]
29. Ed'üke külli hem u gam **sen** celi /
Ey reh-nümâ-yı rehber-i reh-
dân-ı enbiyâ (Müsebba 1, Beyit
11). [sen,]
30. Yâ mazharu'l-'acâib 'avne'n-lenâ
'Alî / Ed'üke külli hem u gam **sen**
celi (Müsebba 1, Beyit 14). [sen,]
31. Yâ mazharu'l-'acâib 'avne'n-lenâ
'Alî / Ed'üke külli hem u gam **sen**
celi (Müsebba 1, Beyit 42). [sen,]

32. Yā mazharu'l-‘acāib ‘avne’n-lenā
‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam **sen**
cili (*Müsebba 1, Beyit 28*). [*sen,*]
33. Benī ādemde **senden** özge kimse /
Degildir innemā tahtına lāyık (*G.*
129, Beyit 4). [*senden, -den*]
34. Nuṭkıñı **senden** ala kahr-ile
kaḥhār-ı ğayūr / Olasın ḥayvān-ı
şāmit şermsār u münfa‘il (*G. 144,*
Beyit 5). [*senden, -den*]
35. ‘Aşkıdır sultān egerçi on sekiz miñ
‘āleme / ‘Ālem-i kuvvetde **sensen**
yā ‘Alī sultān-ı ‘aşk (*G. 131, Beyit*
2). [*sensen, -sen*]
36. Himmetī neyler bu dünyā
lezzetiñ **sensen** benim / Maḥzen-
i dīnār-ı genc-i dürr-i kânım şāh
şāh (*G. 171, Beyit 12*). [*sensen, -*
sen]
37. (*G. 171, Beyit 12*). [*sensen, -sen*]
38. Kim **sene** zūlfikār-ı gönderdi
ḥazreti ḥaḳḳ / Çıhdı revāna
düldül ḥacer oldu iki şaḳ (*Muh. 1,*
Beyit 17). [*sene, -e*]
39. Ey Himmetī şıdḳ-ilen iste ‘Alīden
himmət / Tā rüz-ı maḥşer **sene**
Aḥmed kıla şefā‘at (*Muh. 1, Beyit*
21). [*sene, -e*]
40. Girdün aşlan donına resūlden **sen**
aldın bāc / Yā menba‘-ı velāyet
yā mazhāru'l-‘acāib (*Muh. 1,*
Beyit 20). [*sen,*]
41. Nuśret-i naśrun min allah yā ‘Alī
/ Dest-i ḳudret **sen** yedullah yā
‘Alī (*Muh. 4, Beyit 2*). [*sen,*]
42. Nuśret-i neśr-i minallah yā ‘Alī /
Dest-i ḳudret **sen** yedullah yā ‘Alī
(*Muh. 4, Beyit 2*). [*sen,*]
43. Ferrāş-ı çarḫ tikmiş amma **seniñ-**
çün ey şāh / Ne çetr-i lāciverdī ne
sāyebān mūnaḳkaş (*G. 118, Beyit*
8). [*seniñ-çün, -iñ, --çün*]
44. Enbiyā-yı mürselīn başında çün
tāc-ı şeref / Şāh-ı ‘Alī menzilet
sen kim turāb-ı maḳdemiñ (*G.*
127, Beyit 3). [*sen,*]
45. Maḥlūk-ı fāniye bākī **sen** ey sırr-ı
veche hū / Kaşdı eyledi muḥıbb
şāha leşker-i ‘adū (*Müsebba 1,*
Beyit 16). [*sen,*]

46. Hakk velîsi Haydar-ı Kerrâr
sensin yâ ‘Alî / Cānişîn-i Aḥmed-i
muhtar sensin yâ ‘Alî (G. 189,
Beyit 1). [sensin, -sin]
47. Hakk velîsi Haydar-ı Kerrâr
sensin yâ ‘Alî / Cānişîn-i Aḥmed-i
muhtar **sensin** yâ ‘Alî (G. 189,
Beyit 1). [sensin, -sin]
48. Rûz-ı fıtrat dest-i kudret birle
deryâ üstine / ‘Arşîñ bünyâdın
koyan mi‘mâr **sensin** yâ ‘Alî (G.
189, Beyit 2). [sensin, -sin]
49. On iki burc bu yeddi yulduza
menzil véren / Fâ‘il bu çerḥ-i
nuh-pergâr **sensin** yâ ‘Alî (G. 189,
Beyit 3). [sensin, -sin]
50. “Ene ke’ş-şems‘ayne’n-kel-
kamer”dir Muştafâ / Kâinâta
şu‘le-yi envâr **sensin** yâ ‘Alî (G.
189, Beyit 4). [sensin, -sin]
51. Haydar-ı Kerrâr oḥurlar ismiñi yâ
şîr-i Hakk / Pes gelen bu ‘arşaya
tekrâr **sensin** yâ ‘Alî (G. 189,
Beyit 5). [sensin, -sin]
52. Perde-yi ‘izzetde ol el kim görindi
Aḥmede / Maḥrem-i Hakk vâfîk-ı
esrâr **sensin** yâ ‘Alî (G. 189, Beyit
6). [sensin, -sin]
53. Her la‘îniñ ḥaddi yoḥdur Aḥmede
yârim diye / Ğâr-ı vaḥdetde
resüle yâr **sensin** yâ ‘Alî (G. 189,
Beyit 7). [sensin, -sin]
54. Hâk-i pâyin sürmedür şâhib-
nazarlar çeşmine / Nûr-ı ‘ayn-ı
her ulû‘l-ebşâr **sensin** yâ ‘Alî (G.
189, Beyit 8). [sensin, -sin]
55. Ey emîr-i evliyâ devrinde her
peygamberiñ / Eyleyen Hakk
mezheb-i izhâr **sensin** yâ ‘Alî (G.
189, Beyit 9). [sensin, -sin]
56. Harb içinde fırça-yı islâma ḥayr-ı
nâşirîn / Nâfi‘-i şer dâfi‘-yi esrâr
sensin yâ ‘Alî (G. 189, Beyit 10).
[sensin, -sin]
57. Leşker-i ve‘l-‘âdiyât ḥükm-ilen
maḥhûr éden / Cân véren hem
cân alan qahhâr **sensin** yâ ‘Alî (G.
189, Beyit 11). [sensin, -sin]

58. Şāfi^c-yi maḥşer ḥaṭā-baḥş u kerīm-i ‘ayb-pūş / Sırrına her bendeniñ seṭṭār **sensin** yā ‘Alī (*G. 189, Beyit 12*). [*sensin, -sin*]
59. Himmetī bir derd-menddir ezel günden şāha / Ol faḳīriñ derdine tımār **sensin** yā ‘Alī (*G. 189, Beyit 13*). [*sensin, -sin*]
60. Hızra **sen** viridiñ ledünnī ‘ilmini şāh-ı sabak / Kāşif-i ‘ilm aldı ismi a‘zām yā ‘Alī (*G. 190, Beyit 4*). [*sen,*]
61. Kanı kanım cānı cānımdır didi Aḥmed saña / **Senden** özge kimdür bu sırra maḥrem yā ‘Alī (*G. 190, Beyit 7*). [*senden, -den*]
62. Şol mu‘allimsin ki **senden** tapdı ey kân-ı kerem / Ser-be-ser reh-nümā-yı ta‘līm aldı ādem yā ‘Alī (*G. 190, Beyit 3*). [*senden, -den*]
63. Ey ḳasīm-i nār u cennet kim ki Ḥaḳḳ bilmez **seni** / Menzili onuñ cehennemdür cehennem yā ‘Alī (*G. 190, Beyit 10*). [*seni, -i*]
1. Tā saña gün tek cemāliñ eyleye izhār-ı kuṭb / Çıḫma **sen** dāire-i insān içinden Himmetī (*G. 7, Beyit 12*). [*sen,*]
2. Yandursalar ey Himmetī bu yolda **seni** ḫalk / Şükreyle yeri eyleme zinhār şikāyet (*G. 21, Beyit 11*). [*seni, -i*]
3. Himmetī bir laḫza ḥāmūş olma ḳıl ahengi medḫ / ‘Arş gülzārında **sensin** bülbül-i ḫoşḫān şubḫ (*G. 40, Beyit 12*). [*sensin, -sin*]
4. Murtażā ‘aşḳında ḳurbān ol ey ehl-i rızā / Çün ecel **senden** bu cānı ‘āḳıbet alur ne peş (*G. 115, Beyit 10*). [*senden, -den*]
5. Oldur muḫālif-i ḫaḳḳ oldur münāfiḳ-ı dost / Ağyār şordı menden **sen** kimsen didim men (*G. 23, Beyit 6*). [*sen,*]
6. Şol erenler şāhını medḫ eyle dāim Himmetī / Ḳılma Firdevsī kimi **sen** Rüstem-i dāstān medḫ (*G. 38, Beyit 12*). [*sen,*]

sen: İkinci tekil kişî zamiri // *Himmeti.*

7. Ey Himmetī **sen** Haydara düldül
haberini vir / Bu ‘arşada her
hārese Rüstem demek olmaz (G.
97, Beyit 12). [sen,]
8. Secde kıl şıdık-ile **sen** ol şahiñ
cemālına / ‘Ārif-i āyātsan ey
‘āşık-ı didār-ı haqq (G. 135, Beyit
4). [sen,]
9. Fazl içinde Haydariñ meddāhıdır
ol fazl-ı hū / **Sen** dağı cisminde
cān oldıkca medhin söylegil (G.
144, Beyit 2). [sen,]
10. Midhatında şol kelām-ı nāṭıkiñ ey
Himmeti / Ṭūṭı-yi eflāk **sensin**
bülbul-i gülzār-ı ‘arş (G. 120,
Beyit 11). [sensin, -sin]
11. Hızr-ı mesih **sensen** ey Himmeti
bu demde / Oldı revān andan şol
āb-ı zemzem-i ‘aşk (G. 132, Beyit
11). [sensen, -sen]
12. Himmeti bu gāzeliñ oldı **seniñ**
subh-ı mesā / Ferşde fikr-i beşer
‘arşda zıkr-i melegiñ (G. 136,
Beyit 12). [seniñ, -iñ]
13. Ağyār şordı menden **sen** kimsen
didim men / Bir ‘āşık-ı belākeş
memlūk-ı sābık dost (G. 23, Beyit
6). [sen,]
14. Himmeti yandırır müşrikler **seni**
dönderme yüz / Vāli-yi cennet
kasım-i nūr u nāriñ ‘aşkına (G.
172, Beyit 11). [seni,]
- sen:** "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.
1. İhlāş-ile çün zāhir u bāṭında **saña**
ruḥ / Ey pādīşah-ı arz a‘lā-yı şeh-
i kevneyn (G. 44, Beyit 9). [saña, -
a]
2. Saña şerh eyleyim gel gūş u hūş
ol / ‘Aliden soñra kimdür āl u
evlād (G. 48, Beyit 8). [saña, -a]
3. Peymāniñ gel sındurma ki tā
sāki-yi kevser / İn‘ām ide
maşşerde **saña** bāde-i sermed (G.
54, Beyit 11). [saña, -a]
4. Ey hidāyet isteyen bu haqq ṭarīke
doğru gel / Mehdī-yi hādī **saña**
rāh-ı selāmet gösterür (G. 82,
Beyit 6). [saña, -a]

5. Țarıkinde ‘Aliniñ müstakım ol /
Vire tā kim **saña** teşrîf-i i‘zâz (G.
84, Beyit 9). [*saña, -a*]
6. Bir nazâr kıl andan ol âyine-yi
‘ayne’l-yaqîn / Tā **saña** ma‘lûm
ola kim evvel oldur âhir ol (G.
149, Beyit 10). [*saña, -a*]
7. Cân-ı başı vir haķır olur faķiriñ
tuħfesi / **Sen** daħı sarf it elinde
her ne olsa çoħ az (G. 83, Beyit 6).
[*sen,*]
8. Țâmet-i ruħsârıñ ey Ādem **seniñ**
nâr-ı şecer / Fi’l-meşel bu nefes
kûh-ı tûr-ı Mûsâdur (G. 110, Beyit
3). [*seniñ, -iñ*]
9. Bil bu güftârıñ beyânıñ ey benî
âdem bugün / Var-ise ger **sende**
idrâk ferâşet ‘aql u hûş (G. 116,
Beyit 8). [*sende, -de*]
10. Țudret-i haķķ nûn-ı nuţķ u kâf-ı
kilkindir **seniñ** / Hıķmet-i vâcib-i
vücûd-ı mümkinât andan çıħar
(G. 81, Beyit 9). [*seniñ, -iñ*]
11. Sen ‘Aliyi ger veliyullah-ı muţlak
bilmeşeñ / Gör söyler şânına
Allah gel furķâna baħ (G. 41, Beyit
8). [*sen,*]
12. Olma zinhâr ey dil sergeşte **sen**
ħayrân-ı çarħ (G. 42, Beyit 11).
[*sen,*]
13. Güneş tek oldı ‘ayân mihr **sende**
nûr-ı ‘Alî / Ki Ādeme bu cihetden
ferişte kıldı sücûd (G. 56, Beyit 4).
[*sende, -de*]
14. Çün kılub **sen** Ĥaydara bî‘at bî-
hükm-i “innemâ” / Dönme
dînden kıлма her bir nâ-
müselmân-ile ‘ahd (G. 57, Beyit
4). [*sen,*]
15. Ĥurûc-ı âl-i Muħammed 1353 /
Başında var-ise ger ‘aqlıñ eyle **sen**
tedbîr (G. 67, Beyit 9). [*sen,*]
16. Tamı ol şâhenşeh-i dârü’l-beķâyı
sen daħı / Ger dilersen bu fenâda
devlet-i pâyendelik (G. 142, Beyit
4). [*sen,*]
17. ‘Aliden özgeye kıлма tevellâ **sen**
teberrâ kııl / ‘Alîdür mażhar-ı zât-
ı hüviyyet ġayr-ı hû bâtııl (G. 145,
Beyit 3). [*sen,*]

18. ‘Alidir şāhib-i dem olma gāfil **sen**
bu dem haqqdan / Bu demdir şūr-
ı maşşer tapdı andan küll-i ‘ālem
dem (G. 152, Beyit 4). [sen,]
19. Men yek ceheet şādık-ı yek reng-i
‘Aliyem / **Sen** sānmaki bir köhne
müselmān-ı du-rengem (G. 156,
Beyit 3). [sen,]
20. Ey müdde‘ī **sen** Himmetiye
baħma muhaqqar / Nemrūdı
helāk eyleyen ol peşe-yi lengem
(G. 156, Beyit 12). [sen,]
21. İsbāta yetür da‘vī-yi şādıkları
sensen / Aħbāblara ħüccet u
burhān-ı velāyet (G. 24, Beyit 9).
[sensen, -sen]
22. Ĥicāzī **sen** muħālif düşme şūfi /
Hüseynī kavmine ol yār dem-sāz
(G. 84, Beyit 5). [sen,]
23. Bir güherdür ‘ālem-i vaħdetde
eşyā³ bir vücūd / Gel berü **sen** bu
arada söyle kimdür yādımız (G.
92, Beyit 4). [sen,]
24. Bir dem ki öter **sensiz** oña dem
dimek olmaz / Her cāhile hem

şoħbet u hem dem dimek olmaz
(G. 97, Beyit 1). [sensiz, -siz]

25. Çün kelāmullah-ı nātıkdir
‘Aliyü’l-murtażā / Şanma bu
güftār ey nādān-ı cāhil **sen** güzāf
(G. 125, Beyit 6). [sen,]

sen: Sen, ikinci teklik şahıs zamiri. II
Allah.

1. Cāniñ ħesāb **sendedir** anıñ
mufaşşalı / Āyine-yi zamire
demiñ oldı şaykalī (Müsebba 1,
Beyit 2). [sendedir, -de, -dir]
2. Gevher-i zāt-ı ulūhiyyet **sen** ey
deryā-yı ‘aşq / Ğarq itdi on sekiz
miñ ‘ālemi emvāciñız (G. 98,
Beyit 4). [sen,]
3. Medħiñi ins u cinne ma‘būd kıldı
vācib / **Senden** zuhūra geldi
‘ālemde her qarāib (Muh. 1, Beyit
2). [senden, -den]
4. Ĥallāk-ı kün fekāna haqqısın veli-
yi muṭlaq / Dīn-i resūl buldı
senden revāc-ı revnaq (Muh. 1,
Beyit 16). [senden, -den]

5. Hakkıñ vekil-i muṭlaḳ yā ṣāh-ı dīn
velī / Rūz-ı elest didi **saña**
rūḥumuz belī (*Müsebbā 1, Beyit*
1). [*saña, -a*]
6. Harb içinde ḥavf iderdi öz
‘aşāsından kelīm / Geldi **senden**
Mūsīye anda nidā-yı lā-teḥaf (*G.*
127, Beyit 5). [*senden, -den*]
7. Olmadı vāḳıf **seniñ** ‘ilmiñe ey
sırr-ı hū / Ney beşer ney melek u
ğayr-ı ḥudā-yı ‘alīm (*G. 159, Beyit*
3). [*seniñ, -iñ*]
8. Ey mālīk-i yevmi’d-dīn **sende**
göründi yaḳīn / Ḳudret-i
yuhıyū’l-iẓām ḥikmet-i dehr-i
remīm (*G. 159, Beyit 4*). [*sende, -*
de]
9. Himmetini ṣāh-ı merdān
kullarıylan ḥaşr kıl / Āl-i Aḥmed
‘aşḳına **sen** yā kerīm-i kār-sāz (*G.*
83, Beyit 12). [*sen,*]
10. Ḳābız ervāḥa cān virdiñ gerek **sen**
‘āḳıbet / Ḳādı-yı ḥaḳḳ meclisinde
şevketiñ olmaz ḳabūl (*G. 148,*
Beyit 9). [*sen,*]

11. Ol belādan nūḥa **sen** virdiñ nicāt
/ Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī (*Muh.*
4, Beyit 10). [*sen,*]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri // *hz.*
Muhammed.

1. Sensen evvel **sensen** āḥir zāḥir u
bāṭın saña / Didi bu çar-felekde
ḥüsrev-i ḥāver ḥadıṣ (*G. 25, Beyit*
8). [*sensen, -sen*]
2. Kıl taḥammül daş eger yaḡsa bu
yolda başıña / Şabr-ider gör
munca kim **senden** çeker teannī
çeküc (*G. 30, Beyit 11*). [*senden, -*
den]
3. Şāh-ı iḳlīm-i velāyetdir deryā-yı
necef / **Sen** gühersen on sekiz
miñ ‘ālemiñ cismi şedef (*G. 127,*
Beyit 1). [*sen,*]
4. Sensin ‘alīm-i dānā her ‘ilmine
ḥudāniñ / Vāḳıf ezel gününden
remzine evliyāniñ (*Muh. 1, Beyit*
11). [*sensin, -sin*]

sen: "Sen" ikinci teklik şahıs zamiri II *hz.*
Yusuf.

1. Mesken oldu Yūsufa ol dem ki çāh
/ Anda sırrullahā **sen** olduñ penāh
(*Muh. 4, Beyit 21*). [*sen,*]

senā: Övme, övgü, medh.

1. Bu on iki veliyullah dāim / İşim
ey Himmeti medh u **senādur** (*G. 64, Beyit 21*). [*senādur, -dur*]

senā-yı ehl-i beyt: *Ehl-i beytin övgüsü;*
Hz. Muhammed'in ailesini övme,
yüceltme.

1. (*G. 19, Beyit 1*). [*senā-yı ehl-i beyt,*]

senderūs: *Sandalos, kehlibar nevinden,*
kupal ağacından çıkan bir zamk.

1. Baħra düşdi ger şebēh bu
laciverd-i haħkdan / Cevher-i
derdem çıhardı bir dirāḡşān
senderūs (*G. 106, Beyit 10*).
[*senderūs,*]

sened: *Dayanak, dayanılacak şey.*

1. Hücet-i burhān-ı ‘irfāna nesned
bu **sened** / Pūr-Ḥaydar kişver-i
imān-ı küfrüñ ḡākimi (*G. 50,*
Beyit 11). [*sened,*]

2. Hücet-i burhān-ı ‘irfāna **nesned**
bu sened / Pūr-Ḥaydar kişver-i
imān-ı küfrüñ ḡākimi (*G. 50,*
Beyit 11). [*nesned,*]

sened: *Delil, burhan.*

1. Nuḡk-ı haħkam men kelām-ı
nāḡıkam dir ol veli / Hücet-i
burhān-ı ‘irfāna ne **sened** bu
sened (*G. 50, Beyit 10*). [*sened,*]
2. Nuḡk-ı haħkam men kelām-ı
nāḡıkam dir ol veli / Hücet-i
burhān-ı ‘irfāna ne **sened** bu
sened (*G. 50, Beyit 10*). [*sened,*]

seneyn: *Şair kafiyyeye uymak için "sen"*
ikinci tekil şahıs zamirini "seneyn"
şeklinde kullanmıştır.

1. Tīġ-ı āfāt-ı semāvidir münāfıķ
ḡālbine / Oldı mirriḡ-i ‘adū-efken
sinānında **seneyn** (*G. 165, Beyit*
8). [*seneyn,*]

seng: *Taş.*

1. Hem şānam u hem zenbūr hem
zehrem u hem bālem / Hem
şulḡam u hem ceng hem gevher u
hem **seng** (*G. 155, Beyit 7*). [*seng,*]

seng: *Katı, sert.*

1. Şek getürme şol velîniñ eyle
kahrından hazar / Oğrasa tîr-i
velâyet **seng** u âhenden geçer (G.
78, Beyit 9). [seng,]

seng-i hadengine: *Taştan ok.*

1. (G. 136, Beyit 9). [seng-i
hadengine, -i, -n, -e]

seng-i hārā: *Mermer taşı.*

1. (G. 45, Beyit 9). [seng-i hārā,]

ser: *Baş, kafa; can.*

1. Kālū belādan beri serverimizdir
‘Alī / Cānı **seri** şıdķ-ilen vérmişük
o servere (G. 177, Beyit 2). [seri, -
i]
2. ‘Alī ‘aşķına ey ehl-i saḥāvet sîm u
zerden geç / Ne sîm u zer
muḥabbet ‘āleminde cān u **serden**
geç (G. 32, Beyit 1). [serden, -den]
3. Andan **ser** u zer istediler
söylemedi lā / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [ser,]

4. Hakk yolunda geçdi ol leşker-i
ehl-i kerem / Cān u **serden** sîm u
zerden ḥuşk u terden oldı ferd (G.
52, Beyit 2). [serden, -den]

ser bağışlan: *Baş vermek; can vermek.*

1. (G. 58, Beyit 10). [ser bağışlan, -n]

ser nigün: *Baş aşağı, tepetaklak.*

1. (G. 147, Beyit 3). [ser nigün,]

ser véren: *Baş vermek; can vermek,
canını feda etmek.*

1. (G. 60, Beyit 8). [ser véren, -en]

2. (G. 174, Beyit 7). [ser véren, -en]

ser vérmeye: *Baş vermek; can feda
etmek.*

1. (G. 30, Beyit 12). [ser vérmeye, -
me, -ge]

ser vérmeye: *Canını vermek, canını feda
etmek.*

1. (G. 141, Beyit 1). [ser vérmeye, -
me, -y, -e]

ser vérmeyen: *Kendini feda etmek,
canını vermek.*

1. (G. 4, Beyit 8). [ser vérmeyen, -me, -y, -en]

2. (G. 28, Beyit 9). [ser vérmeyen, -me, -y, -en]

ser vérmeyene: Baş vermek; can vermek, canını feda etmek.

1. (G. 97, Beyit 8). [ser vérmeyene, -me, -y, -en, -e]

serā: Saray, konak, hâne.

1. Doldı bu serā cevr-ile ey server-i ‘ādil / Qur şimdi cihan ehline mizān-ı velāyet (G. 24, Beyit 7). [serā,]

serāser: Baştan başa, tamamen.

1. Şāh elinden gāziler ol gün ki giydi kırmızı / Şahn-ı meydānı serāser gülzār tāc (G. 28, Beyit 2). [serāser,]

2. Şol ‘Alī ‘ālī kim deryā-yı tiğından onuñ / Dutdı bir demde serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc (G. 31, Beyit 9). [serāser,]

3. Vaqt oldı mişl-i Haydar bu ‘arşa-yı serāser / Kāfir kanından eyler

şāhib-zamān münakkaş (G. 118, Beyit 10). [serāser,]

sera-yı ehl-i beyt: Ehl-i beytin sarayı, ehl-i beytin yaşadığı yer.

1. (G. 19, Beyit 2). [sera-yı ehl-i beyt,]

serā-yı kalbine: Gönül sarayı.

1. (G. 147, Beyit 9). [serā-yı kalbine, -, -i, -n, -e]

serā-yı kalbiñi: Gönül sarayı.

1. (G. 124, Beyit 8). [serā-yı kalbiñi, -iñ, -i]

serāyü'l-‘abūs: Asık yüzlülerin sarayı.

1. Taht-ı ‘āc üstünde tācıdur giyüb tabdı karar / Tal‘atinde oldı nūrānı serāyü'l-‘abūs (G. 106, Beyit 5). [serāyü'l-‘abūs,]

ser-baḥş: Başını verme, canını feda etme.

1. Kim ola bu ḥaḳḳ leşkerine rehber u sālār / Ser-baḥş u ‘atā-baḥş ḥaḥā-baḥş-ı kerem-dār (G. 60, Beyit 1). [ser-baḥş,]

ser-baḥş-ı ekrem: Can bağışlayan en cömert kimse.

1. (G. 160, Beyit 5). [ser-baḥş-ı ekrem,]

ser-bān-ı evliyānıñ: Velilerin çavuşu.

1. (G. 174, Beyit 2). [ser-bān-ı evliyānıñ, -nıñ]

ser-bāz: Korkusuz, cesur, yiğit, serdengeçti.

1. Lāf ider her kim ki **serbāzam** deyüb at oynadır / Dut cılāvından anıñ işbāt-içün meydāne çek (G. 138, Beyit 4). [serbāzam, -am]
2. Muḥammed ʿāleminde cāna ḳalmaz / Muḥibb u şādıḳ u **ser-bāz** u ḳallāş (G. 113, Beyit 3). [ser-bāz,]

ser-be-ser: Baştan başa, büsbütün.

1. Çekdi maşrıḳdan livā-yı Aḥmed sulṭān şubḥ / Ṭalʿatından nūra döndi **ser-be-ser** meydān şubḥ (G. 40, Beyit 1). [ser-be-ser,]
2. Çekdi maşrıḳdan livā-yı Aḥmed sulṭān-ı şubḥ / Ṭalʿatından nūra döndi **ser-be-ser** meydān-ı şubḥ (G. 41, Beyit 1). [ser-be-ser,]

3. Himmeti bir şehriyāriñ āsıtānı kelbidür / Ol şehen-şāh-ı kadīmiñ **ser-be-ser** ḥükminededür (G. 70, Beyit 12). [ser-be-ser,]

4. Musahḥar emrine insān u cinn serbeser eşyā³ / Musahḥar emrine insān u cinn **ser-be-ser** eşyā³ (G. 74, Beyit 7). [ser-be-ser,]

5. Ḥaṭardur ḥubb-ı dünyā şūriş andan ḳopar cümle / Ḳalem çek **ser-be-ser** ḥaṭṭ-ı ḥaṭādan şūr-ı şerden geç (G. 32, Beyit 8). [ser-be-ser,]

6. Çekdi maşrıḳdan livā-yı Aḥmed sulṭān-ı şubḥ / Ṭalʿatından nūra döndi **ser-be-ser** meydān-ı şubḥ (G. 41, Beyit 1). [ser-be-ser,]

7. Yüz çevirdi kaʿbeye butḥāneden her şubḥ-ı şām / Secde ol miḥrāba eyler **ser-be-ser** erbāb-ı şıdḳ (G. 130, Beyit 6). [ser-be-ser,]

8. Ser-be-ser ol gün gıyerler ḥilʿat-i şāhın ḳuṭaṭ / Müʿminin u müʿmināne el virür terfendelik (G. 142, Beyit 10). [ser-be-ser,]

9. Hāk-i siyāh üstüne gül bitüren
reng reng / Yeryüzünü **ser-be-ser**
nağş-ı niğār eyleyen (G. 164,
Beyit 4). [ser-be-ser,]
10. Cism u cānım **ser-be-ser** şāh-ı
velāyet mülkidir / Haddı yoğdur
yandura maşşer günü āzer meni
(G. 187, Beyit 10). [ser-be-ser,]
11. Hāk deminden cūşe geldi baħr-ı
zāt / **Ser-be-ser** ğark oldu ħalk-ı
kāināt (Muh. 4, Beyit 9). [ser-be-
ser,]
12. İrdi hāk izni buyurdu şol
yedullah-ı ğayūr / Kavm-i ‘Adı
serbeser tūfāna viridi tündubād
(G. 46, Beyit 4). [serbeser,]
13. Giyse ger yüz cevşen u ħuftān-ı
tağvā hārici / **Serbeser** ol dem
kıyāmet ehli tek ‘üryān kōpar (G.
63, Beyit 5). [serbeser,]
14. Meşelde kevkeb-imiş **serbeser**
siyāh veli / ‘Alī bu kevkeb içinde
mişāl-i māh-ı münir (G. 67, Beyit
5). [serbeser,]
15. Tā şifātından ħired dem viridi ey
mağşūd-ı zāt / ‘Ālem-i āfāk dutdı

ser-be-ser efsānemiz (G. 99, Beyit
8). [ser-be-ser,]

16. Hārici ħuffāşa nisbet görmez ol
a‘mā henüz / **Ser-be-ser** dutdı
velāyet āftābı ‘ālemi (G. 90, Beyit
10). [ser-be-ser,]

17. Şol mu‘allimsin ki senden tapdı
ey kân-ı kerem / **Ser-be-ser** reh-
nümā-yı ta‘līm aldı ādem yā ‘Alī (G.
190, Beyit 3). [ser-be-ser,]

ser-çeşme: Pınar, kaynak.

1. Başlayanda tūṭi-yi şirin-nefes
şekker ħadīs / Su yerine kand
aħar **ser-çeşmesinden** Nıl-i Mışır
(G. 25, Beyit 5). [ser-çeşmesinden,
-s, -i, -n, -den]

serçeşme-i hayāt: Yaşam kaynağı, hayat
pınarı.

1. (G. 13, Beyit 9). [serçeşme-i
hayāt,]

ser-çeşme-yi ħayvāna: Ölümsüzlük
suyunun pınarı.

1. (G. 77, Beyit 5). [ser-çeşme-yi
ħayvāna, -a]

ser-çeşme-yi nîl u firât: *Nil ve Fırat nehirlerinin kaynağı.*

1. (G. 81, Beyit 14). [ser-çeşme-yi nîl u firât,]

serdâr: *Komutan, kumandan.*

1. ‘Aşkına berdâr olan Manşûr tek nuşret tapar / Eyler onı halk ara bu ‘arşada **serdâr** tâc (G. 28, Beyit 8). [serdâr,]

serdar-ı lâ-ihtiyâc: *Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan başkomutan // Hz. Ali.*

1. (G. 27, Beyit 1). [serdar-ı lâ-ihtiyâc,]

serdâr-ı tâc: *Komutan, başkomutan tacı.*

1. (G. 28, Beyit 8). [serdâr-ı tâc,]

serden kiçübdür: *Başı vermek, canı feda etmek.*

1. (G. 75, Beyit 11). [serden kiçübdür, -üb, -dür]

ser-efrâz: *Başını yukarı kaldıran, yükselten, benzerinden üstün olan.*

1. ‘Alem çek ‘arşa-yı medhinde şâhıñ / Olasın serv tek tâ kim **ser-efrâz** (G. 84, Beyit 4). [ser-efrâz,]

ser-ferâz: *En yüksek.*

1. Zülferiñ râh-güzârında turâb it cismiñi / Hâşr meydânında ger olmak dilersen **serferâz** (G. 83, Beyit 4). [serferâz,]

ser-ferâz-ı server: *Makamı en yüksek olan önder Hz. Ali.*

1. (Müsebba 1, Beyit 12). [ser-ferâz-ı server,]

sergerdân: *Başı dönmüş, sersem, şaşkın; perişan.*

1. Çarh ne hayrânıñ ‘aşk-ile **sergerdân** gezer / Gerçi olmuşdur bu ‘âlem halkı sergerdân-ı çarh (G. 42, Beyit 2). [sergerdân,]

sergerdân-ı çarh: *Başı dönmüş, şaşkın felek.*

1. (G. 42, Beyit 2). [sergerdân-ı çarh,]

sergeşte: *Sersem, başı dönmüş.*

1. Olma zinhâr ey dil **sergeşte** sen hayrân-ı çarh (G. 42, Beyit 11). [sergeşte,]

2. Sergeştesidür çarh dutan çarh-ı mu'allak / Seyrân-gehidür sidre u kavseyn-i mu'kavves (G. 107, Beyit 8). [sergeştesidür, -s, -i, -dür]

ser-ğayl-ı benî fâtıma: Fatıma oğullarının düşmanların reisi.

1. (G. 60, Beyit 2). [ser-ğayl-ı benî fâtıma,]

ser-ğayl-i enbiyânî: Peygamberler topluluğunun önderi Hz. Muhammed.

1. (G. 174, Beyit 2). [ser-ğayl-i enbiyânî, -nî]

ser-ğayl-ı şâhı: Hz. Ali düşmanların reisi.

1. (G. 43, Beyit 10). [ser-ğayl-ı şâhı, -da-ı]

ser-i mü: Baştaki saç.

1. (G. 66, Beyit 6). [ser-i mü,]

ser-i sâlâr-ı nübüvvet: Nebiliğin önderi // Hz. Muhammed.

1. (G. 122, Beyit 8). [ser-i sâlâr-ı nübüvvet,]

ser-i ser-leşker-i ervâh-ı mu'kaddes: Kutsal ruhlar ordusunun başkomutanı.

1. (G. 107, Beyit 10). [ser-i ser-leşker-i ervâh-ı mu'kaddes,]

ser-i zülfine: Saçın ucu.

1. (G. 138, Beyit 9). [ser-i zülfine, -i, -n, -e]

ser-keş-i ser-dâr-ı ser-ğaylî: Asiler kabilesinin komutanı.

1. (G. 51, Beyit 2). [ser-keş-i ser-dâr-ı ser-ğaylî, --i ser-dâr-ı ser-ğaylî-i]

ser-leşker: Komutan.

1. Cümle fermânındadır halk-ı semavât-ı zemîn / Leşker-i ervâhâ **ser-leşker** sipeh-sâlâr-ı dîn (Muh. 2, Beyit 4). [ser-leşker,]

ser-leşker-i emîri: Emirler, halifeler komutanı.

1. (Muh. 1, Beyit 12). [ser-leşker-i emîri, -i]

ser-leşker-i ervâh-ı mücerred: Saf, temiz ruhların ordusunun komutanı.

1. (G. 54, Beyit 2). [ser-leşker-i ervâh-ı mücerred,]

sermâye: Servet, varlık.

1. Bir sofrasıdır yüzi yer ol şāh-ı kerīmiñ / **Sermāyedür** ol sofraya bu çetr-i mülemma^c (G. 122, Beyit 3). [sermāyedür, -dür]

ser-merdān-ı velāyet: Veliler önderi // hz. Ali.

1. (G. 24, Beyit 1). [ser-merdān-ı velāyet,]

ser-merd-i meydānım: Meydanın yiğitlerinin önderi.

1. (G. 53, Beyit 9). [ser-merd-i meydānım, -ım]

sermestān: Sarhoşlar, kendinden geçmiş olanlar.

1. Haşm u hiddetden dem kālū belādan şevk-le / Şākī u bākī elinden içdi **sermestān** kadeh (G. 37, Beyit 3). [sermestān,]

sernigūn: Baş aşağı, altı üstüne gelmiş, çevrilmiş.

1. Yeddi gök durdı mu'allak **sernigūn** / Tapdı yeddi ferş āram-ı sükūn (Muh. 4, Beyit 4). [sernigūn,]

ser-pençe-yi velāyet: Velilik pençesinin ucu.

1. (G. 174, Beyit 4). [ser-pençe-yi velāyet,]

ser-rişte: İp ucu, manevî tutamak.

1. Aşlına rāci^c olur cümle şey' ü āhır-i kār / Tanı **ser-riştemizi** aşla çeker ric'atımız (G. 91, Beyit 13). [ser-riştemizi, -miz, -i]

serseri: Ötede beride gezen, başı boş, işi gücü olmayıp boşta dolaşan.

1. Destār harām olsun aña sikke u şūret / Sarımağ gerek ol **serserīniñ** başına maḡna^c (G. 122, Beyit 11). [serserīniñ, -niñ]
2. Haḡḡ tarīķinde tevellā u teberrāsı dürüst / Şanma kim bir nāķış u bir **serseridir** Himmetī (G. 182, Beyit 6). [serseridir, -dir]
3. Yolına ser virmeyen bir **serseridür** bilmiş ol / Pes zarūretden giyer ol hāin-i tarrār tāc (G. 28, Beyit 9). [serseridür, -dür]

4. Nesl-i Ādemden ‘Alī aḥbābdur
dīndāşımız / **Serserīdür** dīn
yolunda virmeyēñ dīndāşa baş (G.
119, Beyit 7). [*serserīdür, -dür*]
5. Yār olur her yeten **serseri** aġyār-ı
şom / Rüz-ı daġa terk-idüb yāri
firār eyleyen (G. 164, Beyit 8).
[*serseri,*]
6. Biz ‘Ālī kullarıyuz terk-i ser terk-i
cihān / Haddı yoḥdur gire her
serseri meydānımıza (G. 175,
Beyit 7). [*serseri,*]

sertāc: Taç // baş tacı.

1. ‘Alīdür evliyā ḥaylına **sertāc** /
Yüzi kıble ḳapusı ka‘betü’l-ḥāc (G.
29, Beyit 1). [*sertāc,*]

ser-tāc-ı evliyā: Velilerin baştacı olan hz.
Alī.

1. (Müsebba 1, Beyit 12). [*ser-tāc-ı
evliyā,*]

serv: Selvi ağacı, boyunun uzun olması
sebebiyle uzun boylu sevgiliye
benzetilen ağaç.

1. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u

servin sındırur bād-ı ḥazān (G. 33,
Beyit 2). [*servin, -i, -n*]

2. ‘Alem çek ‘arşa-yı medḥinde
şāhıñ / Olasın **serv** tek tā kim ser-
efrāz (G. 84, Beyit 4). [*serv,*]

server: Bir topluluğun en ileri geleni,
başkan, reis // hz. Alī.

1. **Serverimiz** Büturab yulduzımız
āftāb / Degmeye hiç naḥsiyet şol
rezelīden bize (G. 173, Beyit 8).
[*serverimiz, -i, -miz*]
2. Gerulū’l-ebşār-iseñ ol **servere**
merdāne baḥ / Cān-ı gözin aç ey
birāder merd iseñ merdāne baḥ
(G. 42, Beyit 1). [*servere, -e*]
3. Ey **server** ey şaf-şiken u server-i
ġālib / Şīrīm didi meth itdi seni
ḥālīḳ-ı cabbār (G. 60, Beyit 9).
[*server,*]
4. Kim ki iḥlāsla ol **servere** merdāne
gider / Ḥaḳḳ bilür ḥaḳḳ yolına
‘aşḳ-ile merdane gider (G. 77,
Beyit 1). [*servere, -e*]
5. Yoḥ iken nām u nişān ‘ālem u
ādem henüz / Lif-i ḥurmā ile dīvi

- bağlayan **server** gerek (G. 139, Beyit 2). [*server,*]
6. Evliyā şāh-ı velāyet leşkeriniñ **serveri** / Hâce-yi Selmān u Kānber Būzer u Veysu'l-Kāran (G. 168, Beyit 5). [*serveri, -i*]
7. Terk-i ser kıl Hāydar-ı düldül-süvāriñ 'aşkına / 'Aşk meydānında **server** zūlfikāriñ 'aşkına (G. 172, Beyit 1). [*server,*]
8. Ehl-i yakīne rehber kimdir 'Alīden özge / Hākk leşkerine **server** kimdir 'Alīden özge (G. 174, Beyit 1). [*server,*]
9. Kālū belādan beri serverimizdir 'Alī / Cānı seri şıdķ-ilen virmişük o **servere** (G. 177, Beyit 2). [*servere, -e*]
10. Şeh-süvār-ı dīn 'Alīdür server-i merdāne baş / Ey gönül vir 'aşkına ol **serveriñ** merdāne baş (G. 112, Beyit 1). [*serveriñ, -iñ*]
11. İtleriniñ pāyına sal başını ol **serveriñ** / Gelmedin nā-geh meṭā' için cān peyk-i ecel (G. 140, Beyit 8). [*serveriñ, -iñ*]
12. Şıdķ-ile her kim dutar dāmeniñ ol **serveriñ** / Gelmez aniñ cānına ḥaşr-ı kıyāmetde bīm (G. 159, Beyit 8). [*serveriñ, -iñ*]
13. Kālū belādan beri **serverimizdir** 'Alī / Cānı seri şıdķ-ilen virmişük o servere (G. 177, Beyit 2). [*serverimizdir, -i, -miz, -dir*]
14. **server:** Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis // Hz. Muhammed.
1. Bir şehādet barmağı eyler cihānı tārūmār / Şol 'erenler **serverine** ger çekseler leşker kılıç (G. 34, Beyit 9). [*serverine, -i, -n, -e*]
2. Āstān-ı zāiridir seyr-i ser-i zevvār-ı 'arş / Ol refī'u'l-kādr ol 'ālīmaķām **serveriñ** (G. 120, Beyit 9). [*serveriñ, -iñ*]
3. Hār olur Yūsuf teki ol **servere** kavī düşmen / Murtażādur vālī-yi Mışr-ı velāyet ey 'Azīz (G. 87, Beyit 10). [*servere, -e*]

server-i ‘ādil: *Adalet sahiplerinin öncüsü, adalet dağıtıcıların piri.*

1. (G. 24, Beyit 7). [server-i ‘ādil,]

server-i ‘ālem-penāh: *Dünyanın koruyucusu olan önder hz. Ali.*

1. (G. 169, Beyit 8). [server-i ‘ālem-penāh,]

server-i āl-i Ahmed: *Hız Muhammed.*

1. (G. 78, Beyit 4). [server-i āl-i Ahmed,]

server-i fikr u lāf eyledi: *Düşünce ve sözün önderi kılmak.*

1. (G. 125, Beyit 5). [server-i fikr u lāf eyledi, -di]

server-i gālib: *Galip gelenlerin önderi.*

1. (G. 60, Beyit 9). [server-i gālib,]

server-i merdān: *Erenler şahı // hz. Ali.*

1. (G. 20, Beyit 6). [server-i merdān,]
2. (G. 38, Beyit 1). [server-i merdān,]
3. (G. 59, Beyit 13). [server-i merdān,]
4. (G. 73, Beyit 8). [server-i merdān,]

5. (G. 134, Beyit 6). [server-i merdān,]

server-i merdāne: *Yiğitler, mertler önderi // hz. Ali.*

1. (G. 41, Beyit 1). [server-i merdāne, -e]
2. (G. 112, Beyit 1). [server-i merdāne, -e]

server-i merdānı: *Mertler, yiğitler önderi // Hz. Ali.*

1. (G. 39, Beyit 1). [server-i merdānı, -ı]

server-i merdān-ı ‘aşk: *Aşk derdine düşen erenlerin önderi // hz. Ali.*

1. (G. 131, Beyit 1). [server-i merdān-ı ‘aşk,]

server-i merdān-ı dīn: *Din yiğitlerinin önderi // hz. Ali.*

1. (G. 46, Beyit 5). [server-i merdān-ı dīn,]

server-i meydān-ı merdāndur: *Yiğitler meydanının piri // Hz. Ali.*

1. (G. 74, Beyit 1). [server-i meydān-ı merdāndur, -dur]

server-i şāhib-keremiñ: Cömertler önderi
// Allah.

1. (G. 107, Beyit 2). [server-i şāhib-keremiñ, -iñ]

server-i şāhib-kırān: Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan hükümdar.

1. (G. 166, Beyit 11). [server-i şāhib-kırān,]

server-i şāhib-serir: Taht, makam sahibi önder.

1. (G. 68, Beyit 1). [server-i şāhib-serir,]

server-i şehbāz: Alıcı kuşların en büyüğü, başı.

1. (G. 155, Beyit 2). [server-i şehbāz,]

server-i ser: Hükümdarlar öncüsü // hz. Ali.

1. (G. 114, Beyit 7). [server-i ser,]

server-i serdār: Komutanlar öncüsü // başkomutan.

1. (G. 60, Beyit 2). [server-i serdār,]

server-i ser-defter: Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis.

1. (G. 1, Beyit 5). [server-i ser-defter,]

server-i ser-leşker u serdārımızdır: Askerlerin ve komutanların önderi hz. Hüseyin.

1. (G. 165, Beyit 13). [server-i ser-leşker u serdārımızdır, -i, -mız, -dır]

server-i sultān: Sultanlar sultanı.

1. (G. 20, Beyit 8). [server-i sultān,]
2. (G. 37, Beyit 5). [server-i sultān,]

server-i sultānımız: Padişahlar önderi // hz. Ali.

1. (G. 96, Beyit 1). [server-i sultānımız, -i, -mız]

serv-i gülzārīñ sevdā-yı sümbülünden: Gül bahçesindeki servinin sümbüle olan sevdası.

1. (G. 12, Beyit 2). [serv-i gülzārīñ sevdā-yı sümbülünden,]

serv-i hırāman: Salınarak yürüyen servi.

1. (G. 20, Beyit 2). [serv-i hırāman,]

serv-i semā: Boyu göğ'e kadar uzanan servi ağacı.

1. (G. 39, Beyit 9). [serv-i semā,]

seş: Kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün.

1. Mütemerrid durur ol dīv-i ded tek **sesi** kes / Çünkü baş almadı fermān-ı Süleymānımıza (G. 175, Beyit 10). [sesi, -i]

ses eylemesin: Ses etmek, ses çıkarmak.

1. (G. 107, Beyit 13). [ses eylemesin, -me, -s, -i, -n]

settār: Gizleyen, örten Allah.

1. Şāfi^c-yi maşşer haṭā-baḥş u kerīm-i 'ayb-pūş / Sırrına her bendeniñ **settār** sensin yā 'Alī (G. 189, Beyit 12) [settār]

sev-: Sevgi ve bağlılık duymak, gönül vermek.

1. 'Aşk-ilen anı **sevenler** oldı haqqıñ vāşılı / Bu cehetden kim 'Alīdir

ḥall-iden her müşkili (Muh. 3, Beyit 14). [sevenler, -en, -ler]

2. Kim ki **sevmez** āliñi yoḥdur oña ḥaqqdan necāt / Çoḥ didi bu bābdan aşḥāba peygamber ḥadīs (G. 25, Beyit 11). [sevmez, -mez]

3. Koy bu 'aceb u hāy u hūy tūmturaḥ fāriḡ ol / **Sevmedi** ehl-i şafā bu 'ālem-i ḡaddārı hiç (G. 33, Beyit 6). [sevmedi, -me, -di]

4. Ehl-i 'aşka anı **sevmekdir** şalāt-ı dāimun / Uşbudur mü'minlere 'ayn-ı 'ibādet vesselām (G. 151, Beyit 8). [sevmekdir, -mek, -dir]

5. Daḥli yoḥdur kimsesiniñ bu arada ey müdde'ī / Cān-ı dilden **sevmişem** men dilberi dilber meni (G. 187, Beyit 9). [sevmişem, -miş, -em]

sevāb: Allah (c.c.) tarafından mükafatlandırılacak doğruluk ve iyilik karşılığı. Allah'ın rızasını kazanmaya mahsus iyi amel ve hayırlı işler.

1. **Sebt** olur defter-i aḥbāb-ı 'Alīniñ yekser / Cürm u 'işyān **sevāb** u

seyyiāt u hasenāt (G. 14, Beyit 12). [sevāb,]

2. Kes müşrik-i münāfık-ı ğaddār-ı zālîmi / Öldür sevāb mü'mine küfr u günāhı yoĥ (G. 43, Beyit 11). [sevāb,]

sevāb itmek: İyilik yapmak, hayır işlemek.

1. (G. 112, Beyit 9). [sevāb itmek, -mek]

sevād-ı 'anberîn: Anber kokulu karanlık.

1. (G. 133, Beyit 9). [sevād-ı 'anberîn,]

sevādü'l-vech: Yüz karası.

1. Sevādü'l-veche fiddāreyndür bu faķirimiz amma / Virür o ĥüsn-i maĥbūba sevād-ı 'anberîn revnaķ (G. 133, Beyit 9). [sevādü'l-veche, -e]

sevdā: Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

1. Başına her 'aşıķıñ kim düşdi sevdā-yı ĥabîb / Ol muĥabbet 'āleminde cümle **sevdādan** geçer (G. 79, Beyit 3). [sevdādan, -dan]

sevdā-yı ĥabîb: Sevgilinin sevdası.

1. (G. 79, Beyit 3). [sevdā-yı ĥabîb,]

sevdā-yı perîşān: Perişan sevda.

1. (G. 71, Beyit 4). [sevdā-yı perîşān,]

sever-i ma'şūk: Aşıklar öncüsü.

1. (G. 129, Beyit 9). [sever-i ma'şūk,]

sevgi: İnsanı karşılık beklemeden yakın ilgi, dostluk, şefkat, bağlılık göstermeye yönelten ve fedâkârlıkları göze aldırarak kadar güçlü olabilen duygu, sevme duygusu, muhabbet.

1. Zerrece mihr-i 'Aliden özge ğayrıñ **sevgisi** / Ĥaķķ bilür yoĥdur benim göñlümde pinhān 'alen (G. 168, Beyit 10). [sevgisi, -s, -i]

seyf: Kılıç.

1. Def-i ğayra urmada yedullahıñ yeter her barmaĥı / Kim oña kūy-ı hicā ĥācet degil **seyf** u şalāĥ (G. 35, Beyit 8). [seyf,]
2. Çün ĥarām oldu tevekkül 'āleminde mekr u keyd / 'Aşıķıñ

seyf u şinānı şıdķ-ı teslīm-i rızā
(G. 47, Beyit 5). [seyf,]

3. Budur sīnān **seyf** kŭlah u hŭd-ı
cevşenim / Yā mazharu'l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 38). [seyf,]

seyf u sinān: Kılıç ve süngü.

1. (G. 118, Beyit 11). [seyf u sinān,]

seyfi çaldı: Kılıç çalmak, kılıçla vurmak.

1. (G. 87, Beyit 2). [seyfi çaldı, -dı]

seyf-i seyyāfi: Seyyaf'ın (Salsalname'de
adı geçen bir kahraman) kılıcı.

1. (G. 153, Beyit 8). [seyf-i seyyāfi, -ı]

seyf-i sinānam: Mızrak ve kılıç.

1. (G. 156, Beyit 9). [seyf-i sinānam,
-am]

seyf-i siper bağladı: Kılıç kalkan
bağlamak, kılıç kalkan kuşanmak.

1. (G. 65, Beyit 2). [seyf-i siper
bağladı, -dı]

seyl: Kesretle akan su, hususiyle
yağmurdan birikip kesretle akan su, sel.

1. Cūşe gelmez **seylden** daşmaz
bulanmaz Himmeti / Beyle
gevher ma‘den-i deryāyı gözler
gözlerim (G. 154, Beyit 10).
[seylden, -den]

seyl oldı: Sel olmak.

1. (Muh. 2, Beyit 15). [seyl oldı, -dı]

seyl-āb: Taşkın su, sel.

1. Girende Bedr birle harbe Haydar
/ ‘Adū kanında ol dem kıpdı **seyl-**
āb (G. 2, Beyit 5). [seyl-āb,]

seyl-i gülgün: Gül renkli sel.

1. (G. 87, Beyit 5). [seyl-i gülgün,]

seyr: Bakma, seyretme.

1. Baħmasa hŭsn-i takvime ne ğam
zāhid-i ekber / **Seyrine** şa‘şa‘a-yı
şems-i duħāyı görmez (G. 86,
Beyit 4). [seyrine, -i, -n, -e]
2. ‘Alidür **seyrine** yeddi kitābıñ /
‘Alim u vāķıf u ‘allām-ı keşşāf (G.
126, Beyit 6). [seyrine, -i, -n, -e]
3. Yed-i beyzā u ‘asā **seyrini** bizden
taleb it / Himmeti tā iresin Mŭsī-

yi ‘imrānımıza (G. 175, Beyit 13).

[seyrini, -i, -n, -i]

seyr eyle: Bak, izle, seyret.

1. (G. 175, Beyit 2). [seyr eyle,]

seyr eyleyüben: Bakmak, temaşa etmek.

1. (G. 50, Beyit 9). [seyr eyleyüben, -y, -üben]

seyr kılmaz: Hareket etmek.

1. (G. 7, Beyit 4). [seyr kılmaz, -maz]

seyrān: Gezip dolaşma, gezme, gezinti; bakıp seyretme, temâşâ.

1. Giydi âdem hil‘atıñ **seyrāna** geldi
‘āleme / Sırr-ı zāt-ı haqq nişān-ı
bī-nişān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit
6). [seyrāna, -a]

2. Yaz oldu yine yār ile **seyrān** etegin
dut / Bülbül kimi şevk-ile
gülüstān etegin dut (G. 20, Beyit
1). [seyrān,]

seyrān: Gezme, gezinti.

3. ‘Aql-ı Cebre’il demī yay-ı vahdet
rūh-ı burak ıleyüben / ‘Arş
gülzārına Aḥmed kimi **seyrāna**
gider (G. 77, Beyit 4). [seyrāna, -a]

4. Mülk-i şüretde velāyet şehrine
kıldun şefer / ‘Aşık-ı dīdāruz ol
‘ālemeddür **seyrānımız** (G. 96,
Beyit 12). [seyrānımız, -i, -mız]

seyrān eyleyen: Gezip dolaşmak, gezmek.

1. (G. 167, Beyit 1). [seyrān eyleyen,
-y, -en]

seyrān kıldı: Seyretmek, izlemek.

1. (G. 132, Beyit 1). [seyrān kıldı, -dı]

seyrān-geh: Gezme, eğlenme yeri.

1. Sergeştesidür çarḥ dutan çarḥ-ı
mu‘allaḥ / **Seyrān-gehidür** sidre u
ḳavseyn-i muḳavves (G. 107, Beyit
8). [seyrān-gehidür, -i, -dür]

seyr-i burūc ider: Burç yıldızlarını
seyretmek.

1. (G. 30, Beyit 1). [seyr-i burūc ider,
-er]

seyr-i çemen: Kırları, bahçeleri
seyretmek.

1. (G. 12, Beyit 1). [seyr-i çemen,]

seyr-i cennetdir: Cennette yaşamak.

1. (G. 172, Beyit 3). [seyr-i
cennetdir, -dir]

seyr-i mi'râc eyledi: *Mi'rac'ta yol kat etmek.*

1. (G. 120, Beyit 1). [seyr-i mi'râc eyledi, -di]

seyr-i şehri ma'nide: *Mana şehrinde gezinmek.*

1. (G. 108, Beyit 12). [seyr-i şehri ma'nide, -de]

seyr-i ser-i züvvâr-ı 'arş: *Gökleri ziyaret eden ziyaretçilerin başı // Hz. Muhammed.*

1. (G. 120, Beyit 9). [seyr-i ser-i züvvâr-ı 'arş,]

seyr id: *Bakmak, temaşa etmek.*

1. Mest olub cām-ı mey-i 'aşk-ı 'Aliden her gün / **Seyr-ider** gülşen-i 'arş-ı haqqı mestâne güneş (G. 117, Beyit 3). [seyr ider, -er]
2. Nesl-i Âdem halk-ı 'âlem tanıya kimdür 'Alî / Ger bugün **seyrider** izhâr-ı şifâ-yı ma'rifet (G. 18, Beyit 8). [seyr ider, -er]

3. Cemâlîñ görene dâim âhır-âb / Yanar 'aşkında âteş **seyrider** bād (G. 48, Beyit 6). [seyr ider, -er]

4. Girer baħr-i şifâta **seyrider** ğavvaş-ı ma'nî tek / Bu yüzden dem-be-dem nazâre-yi mevt hayât eyler (G. 76, Beyit 4). [seyr ider, -er]

5. (G. 76, Beyit 4). [seyr ider, -er]

6. Feth için ol şâhib-i devrân şeh-i şâhib-kırân / Kâinâtı **seyr ider** ân ikâmet gösterür (G. 82, Beyit 8). [seyr ider, -er]

seyr-i mi'râc iyledi: *Mirac'a çıkmak.*

1. (G. 98, Beyit 3). [seyr-i mi'râc iyledi, -di]

seyyâh: *Gezen, gezgin.*

1. 'Alidür ol oğullar onı Haydar / Onuñ kurbine irmez hiç **seyyâh** (G. 36, Beyit 11). [seyyâh,]

seyyâh-ı çarh: *Dünyayı gezen yolcu.*

1. (G. 157, Beyit 8). [seyyâh-ı çarh,]

seyyâr: *Gezici, gezen, dolaşan.*

1. Nuh felek bu şābit u **seyyār** fermānındadır / Hem bu çarḥ berddür uşbu māh-ı tizgerd (G. 52, Beyit 7). [*seyyār,*]

seyyiāt: Fenalıklar, kötülükler; suçlar, günahlar; kötülüğe karşı çekilen sıkıntılar.

1. Seb̄t olur defter-i aḥbāb-ı ‘Alīniñ yekser / Cürm u ‘işyān şevāb u **seyyiāt** u hasenāt (G. 14, Beyit 12). [*seyyiāt,*]

seyyid-i ‘ālem: Kainatın önderi // hz. Muhammed.

1. (G. 97, Beyit 5). [*seyyid-i ‘ālem,*]
2. (G. 161, Beyit 9). [*seyyid-i ‘ālem,*]

seyyid-i şādık: Sadıkların, sadakat sahiplerinin önderi.

1. (G. 179, Beyit 4). [*seyyid-i şādık,*]

seyyid-i server: Seyyidler önderi.

1. (G. 25, Beyit 11). [*seyyid-i server,*]

sıbgat: Din, mezhep; güç.

1. Sıbgatıdur çün hüccet-i kati‘ қоşan meydāna gel / Ger kılursan dīn yolında āl-i merdān-ile baḥş

(G. 26, Beyit 6). [*sıbgatıdur, -ı, -dur*]

sıbt-i Ahmed: İki torunun (hz. Hasan ve hz. Hüseyin) atası // hz. Muhammed.

1. (G. 48, Beyit 9). [*sıbt-i aḥmed,*]

sıdk: İçten bağlılık, doğruluk, sadakat.

1. Velī her kim ‘Alīyyu’l-murtażāya / Sıgındı **sıdk-ilen** ol görmez āfāt (G. 15, Beyit 7). [*sıdk-ilen, -ilen*]

2. Her kim onuñ kıymaz mene **sıdk-ile** olsa ayāz / Ṭālī‘i mes‘ūd işi Maḥmūd olur bil ‘ākıbet (G. 17, Beyit 10). [*sıdk-ile, -ile*]

3. Terk itdi cān u başı **sıdk-ile** şadık-ı dost / Āşināiyyet tariķiñ her kim birāḥdı elden (G. 23, Beyit 4). [*sıdk-ile, -ile*]

4. Giren meydān-ı ‘aşka **sıdk-ilen** evvel budur şartı / ‘Alī yolında bu cān-ı cihānı i‘tirāf eyler (G. 75, Beyit 4). [*sıdk-ilen, -ilen*]

5. Gel ey ‘āşık-ı şeydā ol **sıdk-ilen** ‘aşkıında ma‘şūkuñ / Ki ḥaḳḳdur ol şehidiñ kān behāsı rāygān

- ölmez (G. 85, Beyit 11). [*şiddik-ilen, -ilen*]
6. Ey Himmeti **şiddik-ilen** iste ‘Aliden himmet / Tā rüz-ı maḥşer sene Aḥmed kıla şefā‘at (Muh. 1, Beyit 21). [*şiddik-ilen, -ilen*]
7. Ger dilersen ey āḥī naḥl-i velāyetden rüteb / Mü‘min ol **şiddikile** āl-i Ḥaydara imān getir (G. 3, Beyit 10). [*şiddikile, -ile*]
8. Bugün şāh-ı velāyet dameniñ **şiddik-ile** muḥkem dut / Ki aṣlā eylemez maḥşer güninde çektiğñ hasret (G. 16, Beyit 9). [*şiddik-ile, -ile*]
9. ‘Adū-yı ehl-i beyti **şiddik-ilen** kıl dāimā lā‘net / Kim oldur ümmete yevmü’l-kiyāmetde kılan şefkat (G. 16, Beyit 11). [*şiddik-ilen, -ile, -n*]
10. ‘Aşkında eger şādık iseñ ey dil-i ‘āşık / Gel **şiddik-ile** vir cāniñ cānān etegin dut (G. 20, Beyit 4). [*şiddik-ile, -ile*]
11. Peymāne çeküb **şiddik-ile** peymān etegin dut / Ḥum-ḥāneye gir ‘aşk-ile ey ehl-i irādet (G. 20, Beyit 10). [*şiddik-ile, -ile*]
12. Şiddik-ile şürer maḥdemiñe ehl-i semā ruḥ / Endirmez eger cevri cefā ile virür baş (G. 44, Beyit 10). [*şiddik-ile, -ile*]
13. On iki ma‘şūma **şiddik-ile** tevellā kılmışım / Ey muḥallid ehl-i imānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 7). [*şiddik-ile, -ile*]
14. Şiddik-ile top itmişim meydān-ı ‘aşka göñlümi / Terk-i ser sermerd-i meydānım ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 9). [*şiddik-ile, -ile*]
15. Ey göñül gel ki ṭabīb oldı bize ‘aşk-ı ḥabīb / **şiddik-ile** varan aña derdine dermān getirür (G. 71, Beyit 7). [*şiddik-ile, -ile*]
16. Ey misāfir sa‘y kıl bu yolda bir yoldaş kazan / Kılmaya ḥüccet vire **şiddik-ile** ol yoldāşa baş (G. 119, Beyit 5). [*şiddik-ile, -ile*]
17. ‘Aşk-ilen yastan irādet āsitāniñ Himmeti / Tā yere koy ol güzerde

- şiddk-ile** bir dāşa baş (G. 119, Beyit 10). [*şiddk-ile, -ile*]
18. Secde kıl **şiddk-ile** sen ol şāhıñ cemālına / ‘Ārif-i āyātsan ey ‘āşık-ı dīdār-ı hāğğ (G. 135, Beyit 4). [*şiddk-ile, -ile*]
19. Şiddk-ile ezel günden kelb-i ‘Alī u ālem (G. 155, Beyit 12). [*şiddk-ile, -ile*]
20. Şiddk-ile her kim dutar dāmeniñ ol serveriñ / Gelmez aniñ cānına hāşr-ı kıyāmetde bīm (G. 159, Beyit 8). [*şiddk-ile, -ile*]
21. Himmetī **şiddk-ile** geymişdir velāyet cevşeniñ / Hāriciniñ hāncer-i seyf-i sinānı bir cova (G. 176, Beyit 10). [*şiddk-ile, -ile*]
22. Şiddk-ile ehl-i semā u zemīn didi / Uşbu hādīşi Aħmede rūhu’l-emīn dedi (Müsebba 1, Beyit 27). [*şiddk-ile, -ile*]
23. Endişe çekme **şiddk-ile** sem^c ol bu āyete / Yā mazharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 31). [*şiddk-ile, -ile*]
24. Şeytan çerisi çapdı onun şehr-i kişverin / Zirā yakīn u **şiddk** u şafādan sipāhı yoğ (G. 43, Beyit 9). [*şiddk,*]
25. Söyle **şiddk** Himmetī hāğğdur bu kavlı mu‘teber / Oldı mülhāk murtażā perverdigāriñ zātına (G. 65, Beyit 12). [*şiddk,*]
26. Şiddk-len şādıkların cān u dili kurbān saña / Bundan özge yoğ vişāliñ ‘ıydına şükrānımız (G. 99, Beyit 3). [*şiddk-len, --le, -n*]
27. Mindi Burak-ı ‘aşka meydān-ı ‘aşka sürdi / Terk itdi cān u başı **şiddk-ile** şadık dost (G. 23, Beyit 3). [*şiddk-ile, --ile*]
28. Kılmışuz **şiddk-ila** ol şāh-ı qādīmiñ her qadem / Ayağı toprağına cān u cihān i‘tirāf (G. 125, Beyit 9). [*şiddk-ıla, --ıla*]
29. Hem şavtam hem nuṭkum hem ‘ahdım hem **şiddk** / Terkīb-i ‘ale’t-tafsīl hem müfred u icmālem (G. 155, Beyit 4). [*şiddk,*]
30. Ol ki hāğğıñ bendesidir Muştafāniñ ümmeti / On iki

ma'şūma **şıdk-ilen** tevellāsı gerek
(G. 141, Beyit 4). [*şıdk-ilen, --ile, -n*]

31. Şıdk-ilen her kim tevellā kıldı āl-i
Haydara / Dünyā u 'uqbāda
hergiz çekmedi şermendelik (G.
142, Beyit 5). [*şıdk-ilen, --ile, -n*]

32. Qālū belādan beri serverimizdir
'Alī / Cānı seri **şıdk-ilen** virmişük
o servere (G. 177, Beyit 2). [*şıdk-ilen, --ile, -n*]

33. Haqqa mişāl-i keştī-i Nūh oldu
hubb-ı şāh / **şıdk-ile** gir bu
keştīye ey t̄alib-i necāt (G. 13,
Beyit 8). [*şıdk-ile,*]

şıdk u şafā: Neşe zevk ve sadakat.

1. (G. 146, Beyit 2). [*şıdk u şafā,*]

şıdk-ı teslīm-i rızā: Allah'ın rızasına
sadatle teslim olma.

1. (G. 47, Beyit 5). [*şıdk-ı teslīm-i rızā,*]

şıdk-ı yakīnin: Doğruluk ve gerçeklik.

1. (G. 146, Beyit 4). [*şıdk-ı yakīnin, -in*]

şifāt: Bir kimse veya şeyin sâhip olduğu
nitelik, ona âit olan özellik, hal ve vasıf.

1. Şol yed-i kudret 'Alidür ism-i zāt
andan çıhar / Zāhir u bātin zühūr
her **şifāt** andan çıhar (G. 81, Beyit
1). [*şifāt,*]

2. Ger irādet 'āleminde kanber u
selmān **şifat** / Bende-yi şāh
olmayınca hidmetiñ olmaz kabül
(G. 148, Beyit 6). [*şifat,*]

3. Bilmeyen anıñ **şifatıñ** küll-i
mevcüdāta aşl / Aşl-ı fer'ın
bilmedi ol tab'ı bed-tıynet uşul
(G. 147, Beyit 2). [*şifatıñ, -ı, -n*]

4. Sırr-ı haqkdur murtażā miñ **sıfāta**
muttaşif / Lik idrāk eylemez bu
sırrı her mehmel-i beşer (G. 62,
Beyit 3). [*sıfāta, -a*]

5. 'Alıyyi 'ālıyyi ā'lā u 'ālim u ā'lem
/ Anıñ **şifātını** söyler kelām hem
tefsir (G. 67, Beyit 2). [*şifātını, -ı, -n, -ı*]

6. Tā **şifātından** hıred dem virdi ey
maşşūd-ı zāt / 'Ālem-i āfāk dutdı

ser-be-ser efsānemiz (G. 99, Beyit 8). [şifātından, -i, -n, -dan]

7. Her **şifāt** içre ‘Alidür zātını zann eyleyen / Oldı Hıydar yeryüzünde gökyüzünde hem esed (G. 50, Beyit 8). [şifāt,]

8. Mevşūf-ı her **şifāt** aḥad ‘ayn-ı zāt hū / Şanıdadur ḥaḳıḳat-i celli celālihū (Müsebba 1, Beyit 15). [şifāt,]

9. Her **şifatdan** ‘āleme zāt-ı ‘Alidür cilve-ger / Gün teki her zerreniñ ‘aynında nūr-ı zāhir ol (G. 149, Beyit 11). [şifatdan, -dan]

10. Ki **şifātıñ** gösteren aşlan dönende Aḥmede / Gāh zātıñ perde-yi ‘izzetde pinhān eyleyen (G. 167, Beyit 2). [şifātıñ, -ıñ]

11. Laḥmeke laḥmī **şifatıñ** gösteren / Hem-nefesi yār ‘Alidür ‘Alī (G. 180, Beyit 2). [şifatıñ, -ıñ]

şifāt: İz, nişan, alamet.

1. Nokḩa-i zātıñ **şifāt** içre ne bilsün hergizin / Cāna kıymaz ol

hünersiz lāf-ı bī-kirdār ḳalb (G. 4, Beyit 11). [şifāt,]

şifāt mülkinde: Allah'ın sıfatlarının mevkii.

1. (G. 76, Beyit 2). [şifāt mülkinde, -n, -de]

şifāt u zāt: Vasıf ve varlık.

1. (G. 18, Beyit 7). [şifāt u zāt,]

şifāt-ı ‘ayn-ı mevcūdāt-ı lāyezālī: Ebedi varlıkların asıl vasıfları.

1. (G. 15, Beyit 2). [şifāt-ı ‘ayn-ı mevcūdāt-ı lāyezālī,]

şifāt-ı eḩad: Allah'ın sıfatları.

1. (G. 13, Beyit 1). [şifāt-ı eḩad,]

şifāt-ı medhiñ oḩur: Vasıflarının medhini anmak.

1. (G. 13, Beyit 10). [şifāt-ı medhiñ oḩur, -r]

şifāt-ı zerḩ-ı şeyd: Yalancılık, hile ve riya sıfatları.

1. (G. 47, Beyit 3). [şifāt-ı zerḩ-ı şeyd,]

sıfāt-ı zeyn-i dīndür: *Dini süsleyen niteliğe sahip kimse.*

1. (G. 64, Beyit 10). [*sıfāt-ı zeyn-i dīndür, -dür*]

sıg-: *Bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek, tamamen içinde bulunmak.*

1. Gümānı koy ki munda baḥs-i mevcūd-ı ‘adem **şıgmaz** / Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ bîş u kem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 1). [*şıgmaz, -maz*]
2. Gümānı koy ki munda baḥs-i mevcūd-ı ‘adem **şıgmaz** / Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ bîş u kem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 1). [*şıgmaz, -maz*]
3. Nice lāla dirsən iḥtiyār it şūfi şümme büküm / Ki ḥaḳḳıñ zāt-ı peymānına hem lā u ni‘am **şıgmaz** (G. 93, Beyit 2). [*şıgmaz, -maz*]
4. Ki zātıñ evveli āḥirdür hem āhiri evvel / Ḥadıṣ-ı ḳabl u ba‘d anda ḥādīs-i ḳıdem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 3). [*şıgmaz, -maz*]

5. Yaḳīn bil beytullahu’ş-şameddür mü’minin ḳalbi / Neden kim beyt-i yezdāna Ebū’l-Cehl-i ziyem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 4). [*şıgmaz, -maz*]
6. Yazanda hū yazıbdur bu nişānıñ başına münşī / Velāyet-nāmeniñ ‘ünvānına özge raḳam **şıgmaz** (G. 93, Beyit 5). [*şıgmaz, -maz*]
7. Bir insāniyyet eyle munda ḥāşıl / Sebīlullaha **şıgmaz** dīv-i ḡılmāş (G. 113, Beyit 6). [*şıgmaz, -maz*]
8. ‘Alidür sākī-yi ebrār ḥavz-ı kevşer üstünde / O bezme kāse-yi faḡfür-ı Çin u cām-ı Cem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 8). [*şıgmaz, -maz*]
9. Keremdür iki ‘ālemde şı‘ār-ı şāh-ı merdānıñ / Onuñ meydānına her bī-vücūd-ı bī-kerem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 9). [*şıgmaz, -maz*]
10. Vücūdım ḳaşrını ḳıldı münevver murtażā mihri / Daḡı bu cilve-gāh-ı nūr-ı ḥurşide zalem **şıgmaz** (G. 93, Beyit 10). [*şıgmaz, -maz*]
11. ‘Alī mihrinden özge cān evinde ḳoyma deyyārı / Ḥarīm-i ‘izzet-i

sultāna çün hayl-i haşem **şığmaz**

(G. 93, Beyit 7). [şığmaz, -maz]

12. Maķālī terk-idübdür bu

Himmetiniñ şî'r dîvānı / Kim ol

defterde ķil u ķāl u A'rāb u 'Acem

şığmaz (G. 93, Beyit 12). [şığmaz, -

maz]

13. Neşāt-ı şādliķdur muttaşıl

gönlüm sarayında / Bu evde 'ıyd-

ı nevrüz olsa dahı raht-ı ğam

şığmaz (G. 93, Beyit 11). [şığmaz, -

maz]

14. Muşavver naķşine bu şüretiñ şāh-

ı velāyetdür / Bu haţta ol farıza

özge haţtāt u ķalem **şığmaz** (G. 93,

Beyit 6). [şığmaz, -maz]

15. Çıhma yoldan doğrı gel şāh-ı

velāyet rāhına / Şöyle bil **şığmaz**

sebillullah kec-reftār ķalb (G. 4,

Beyit 3). [şığmaz, -maz]

16. Nuķtā-yı pergār-ı vaħdetdir 'Alī

mir'āt-ı zāt / Añla ey 'ārif ki

şığmaz bu söze şerh-i tavil (G.

143, Beyit 8). [şığmaz, -maz]

şığın: (Birinin veya bir makāmın)

Himāyesine, kolu kanadı altına girmek.

1. Velī her kim 'Alīyyu'l-murtażāya

/ **Şığındı** şıdķ-ilen ol görmez āfāt

(G. 15, Beyit 7). [şığındı, -dı]

şıhāvet: Cömertlik.

1. Muħibbi Himmeti oldur 'Alīniñ /

Şıhāvette ola bir baķş-ı zer-bāş

(G. 113, Beyit 12). [şıhāvette, -te]

şıhāvet gösterdi: Cömertlik göstermek,

cömertçe davranmak.

1. (G. 184, Beyit 5). [şıhāvet

gösterdi, -di]

şıhāvet ma'deni: Cömertlik madeni.

1. (G. 66, Beyit 7). [şıhāvet ma'deni,]

şıhat virür: Sağlık, afiyet vermek.

1. (G. 179, Beyit 5). [şıhat virür, -

ür]

şirāt: Cehennem üzerine kurulmuş ve

bütün insanların geçmek zorunda

oldukları köprü.

1. Himmeti dir haşr u mizān u **şirāt**

u sorgum hem / Himmetinden

çekmezem bir zerrece ğam yā 'Alī

(G. 190, Beyit 12). [şirāt]

sırātullāh: *Maḥşerde kulların üstünden geçeceği köprü; Allah yolu.*

1. Şırātullāha maḥşerde ‘Alidür rehber-i rehrev / Geçenler bu sırātullāhı oldu ḥaḳḳına vāşıl (G. 145, Beyit 12). [şırātullāha, -a]
2. Şırātullāha maḥşerde ‘Alidür rehber-i rehrev / Geçenler bu **şırātullāhı** oldu ḥaḳḳına vāşıl (G. 145, Beyit 12). [şırātullāhı, -ı]

sırātü'l-müstakim: *Doğru yol, Hak yolu.*

1. İstivā'nıñ tarīkidür hem **şırātü'l-müstakim** / Külli şey' ma'nide anıñ şāhrāhından geçer (G. 78, Beyit 10). [şırātü'l-müstakim,]
2. Kim ki kıldı āl-i Ḥaydar ‘aşḳına cāniñ sebīl / Oña maḥşerde **şırātü'l-müstakim** oldu delīl (G. 143, Beyit 1). [şırātü'l-müstakim,]

sırr: *Sır, gizli husus, bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.*

1. Müşrik olma gel ‘Aliniñ **sırrına** bizden iriş / Mustahāḳḳ-ı rahmete ‘aşr-ı zekāt andan çıḳar (G. 81, Beyit 6). [sırrına, -ı, -n, -a]
2. Sırr-ı ḥaḳḳdur murtażā miñ sıfāta muttaşif / Lik idrāk eylemez bu **sırrı** her mehmel-i beşer (G. 62, Beyit 3). [sırrı, -ı]
3. Senden oldu kışsa-yı berd-i yemāni āşikār / Bilmedi bu **sırrı** her nā-pāk-i nā-ḥalef (G. 127, Beyit 9). [sırrı, -ı]
4. Bilmez bu **sırrı** her bir nā-maḥrem u ded u dīv / Ey ḥaḳḳ-şinās-ı ḥaḳḳ-bīn ey rind-i maḥrem-i ‘aşḳ (G. 132, Beyit 9). [sırrı, -ı]
5. Ne sebebdendir anıñ **sırrını** şerḥ eyle bize / Zūlfikār-ı şeh-i dīn server-i merdān iki şaḳ (G. 134, Beyit 6). [sırrını, -ı, -n, -ı]
6. Sābıku'l-islām sālārı ‘Alidür āşikār / Şükr vel minne bu **sırrdan** virdiler salıḳ bize (G. 179, Beyit 8). [sırrdan, -dan]

7. Şāfi^c-yi maḥşer ḥatā-baḥş u
kerīm-i ‘ayb-pūş / **Sırrına** her
bendeniñ seṭṭār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 12). [sırrına, -ı, -n, -a]

8. Qanı qanım cānı cānımdır didi
Aḥmed saña / Senden özge
kimdür bu **sırra** maḥrem yā ‘Alī (G.
190, Beyit 7). [sırra, -a]

sırr-ı ‘ābid-i ma‘būd: Allah'a ibadet eden
kulların sırrı.

1. (G. 56, Beyit 8). [sırr-ı ‘ābid-i
ma‘būd,]

sırr-ı ‘alen: Açık, aşikar sır.

1. (G. 163, Beyit 5). [sırr-ı ‘alen,]

sırr-ı bābullah-ı ḥakk: Doğruluğun ilahi
kapısının gizemi.

1. (G. 179, Beyit 2). [sırr-ı bābullah-ı
ḥakk,]

sırr-ı bismillah: Bismelenin sırrı, gizemi.

1. (G. 128, Beyit 1). [sırr-ı bismillah,]

sırr-ı ebced: Ebced usulünün sırları..

1. (G. 132, Beyit 10). [sırr-ı ebced,]

sırr-ı er-rahman: Esirgeyen ve bağışlayan
Allah'ın ilahi makamının bilgisi...

1. (G. 128, Beyit 5). [sırr-ı er-
rahman,]

sırr-ı ḥakk: Allah'ın sırrı, ilahi sır // Hz.
Ali.

1. (G. 73, Beyit 9). [sırr-ı ḥakk,]

2. (G. 131, Beyit 3). [sırr-ı ḥakk,]

sırr-ı ḥakkdur: İlahi sır.

1. (G. 62, Beyit 3). [sırr-ı ḥakkdur, -
dur]

sırr-ı ḥakkı: İlahi sır.

1. (G. 97, Beyit 2). [sırr-ı ḥakkı, -ı]

sırr-ı ḥayāt u memāt: Yaşamın ve ölümün
gizli bilgisi.

1. (G. 159, Beyit 5). [sırr-ı ḥayāt u
memāt,]

sırr-ı hū: Allah'ın gizli halleri.

1. (G. 159, Beyit 3). [sırr-ı hū,]

sırr-ı ḥudā: İlahi sır, Allah'ın sırrı // Hz.
Ali.

1. (G. 21, Beyit 1). [sırr-ı ḥudā,]

sırr-ı kelāmullah: Allah kelamının
(Kur'an-ı Kerim'in) sırları.

1. (G. 128, Beyit 2). [sırr-ı kelāmullah,]

sırr-ı maḳāmāt: Makamların mevkilerin sırrı.

1. (G. 97, Beyit 3). [sırr-ı maḳāmāt,]

sırr-ı maḳdemden: Gelişin sırrı, gizemi // miraç hadisesinde Hz. Muhammed'in Allah'ın makamına gelişinin sırrı.

1. (G. 89, Beyit 3). [sırr-ı maḳdemden, -den]

sırr-ı nihāniden: Gizli sır.

1. (G. 100, Beyit 4). [sırr-ı nihāniden, -den]

sırr-ı sübhān-ile: Allah'ın sırrı, ilahi sır.

1. (G. 26, Beyit 1). [sırr-ı sübhān-ile, --ile]

sırr-ı ümm u eb: Anne ve babanın sırrı.

1. (G. 3, Beyit 5). [sırr-ı ümm u eb,]

sırr-ı veche hū: Allah'ın çehresinin sırrı.

1. (Müsebba 1, Beyit 16). [sırr-ı veche hū,]

sırr-ı zāt: Varlığın sırrı.

1. (G. 8, Beyit 2). [sırr-ı zāt,]

2. (G. 11, Beyit 1). [sırr-ı zāt,]

3. (G. 41, Beyit 10). [sırr-ı zāt,]

sırr-ı zāt-ı ḥakk: Allah'ın varlığının gizli bilgisi.

1. (G. 166, Beyit 6). [sırr-ı zāt-ı ḥakk,]

sırrullah: Allahın sırrı, ilahi sır.

1. Nokta-yı ba sin u mim sırr-ı bismillah keşf / Tanı ol şāhı kim olur aña **sırrullah** keşf (G. 128, Beyit 1). [sırrullah,]

2. Sırrullāha vāḳıf olmadı bu külli mümkināt / İlmine kimse irmedi cüz-i vācibu'l-vücūd (G. 13, Beyit 5). [sırrullāha, -a]

3. Resūlullah ilen ol **sırrullah** / Benī ʿemdir benī ʿemdir benī ʿem (G. 160, Beyit 7). [sırrullah,]

4. Mesken oldı Yūsufa ol dem ki çāh / Anda **sırrullaha** sen oldıñ penāh (Muh. 4, Beyit 21). [sırrullaha, -a]

sırrullāh mazharı: Allah'ın sırrının göstergesi.

1. (G. 13, Beyit 1). [sırrullāh mazharı,]

sırrullāh mazharı: Allah'ın sırrının göstergesi.

1. (G. 13, Beyit 1). [sırrullāh mazharı,]

sidre: Ağaca teşbih edilen, yedinci kat gökte bir makam ismi.

1. Sergeştesidür çarḥ dutan çarḥ-ı mu‘allaḳ / Seyrān-gehidür **sidre** u ḳavseyn-i muḳavves (G. 107, Beyit 8). [sidre,]

sidre-nişimen: Sidretü'l-müntehâda bulunan melâike-i kirâm. (Kur'an-ı Kerim'de Necm suresinin 14 ve 16. ayetlerinde iki kez geçer. "Sidre"nin insan bilgisi ve kudretinin son sınırı olduğu; orada ancak takva sahipleri ve şehitlerin bulunduğu; Miraç gecesinde Hz. Muhammed'in, Cebrail'i burada gördüğü yolundaki inançlar edebî eserlerde değişik vesilelerle yer almaktadır.

1. Şahbâz ki olmuşdı oña **sidre-nişimen** / Anıñla çıhan ‘arşa oḥur ḳarga u kerkes (G. 107, Beyit 5). [sidre-nişimen,]

sihr: Büyü, efsun; karşı durulamaz güçlü etki, çekicilik.

1. Sihr-ile iblis şeytândur onuñla Himmeti / Sâhîri ki eylese Müsi-yi ‘imrân-ile baḥş (G. 26, Beyit 12). [sihr-ile, -ile]
2. Ey şeh-suvâr-ı şâhib-i tiğ-ı du-ser meded / Dutdı cihānı **sihr-ile** deccālî ḥar meded (Müsebbâ 1, Beyit 6). [sihr-ile, -ile]

sikke: Akça üzerine basılan nakış.

1. Destâr ḥarām olsun aña **sikke** u şüret / Sarımaḳ gerek ol serseriniñ başına maḳna‘ (G. 122, Beyit 11). [sikke,]

sil-: Temizlemek, gidermek, görünmez hale getirmek.

1. Uşbu şüretde velâyet nûrunı gördi ‘ayân / Şayḳal-ı ma‘nî kânıñ âynasından **sildi** pās (G. 103, Beyit 8). [sildi, -di]

sil: *Temizle.*

1. Ger cemāl-ı Haydarı görmek
dilersen Himmetī / Şaykal-ı
mihr-ile cān āyinesinden zengi **sil**
(G. 144, Beyit 12). [*sil,*]

silk: *Üstündeki şeyleri düşürmek veya temizlemek için bir şeyi kuvvetle sallamak, sarsmak.*

1. ‘Aşk-ilen iki cihān mülkine dur
silk etegin / Ey velī hāşıl ola tā ki
‘Aliden dilegiñ (G. 136, Beyit 1).
[*silk,*]

sīm: *Gümüş.*

1. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet **sīm** u
zerden geç / Ne **sīm** u zer
muḥabbet ‘āleminde cān u
serden geç (G. 32, Beyit 1). [*sīm,*]
2. Şāh-ı vişālīñ eyler Himmetī-yi
derd-mend / Tālib-i dünyā kimi
istemez esbāb u **sīm** (G. 159, Beyit
11). [*sīm,*]
3. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet **sīm** u
zerden geç / Ne **sīm** u zer
muḥabbet ‘āleminde cān u
serden geç (G. 32, Beyit 1). [*sīm,*]

4. Hakk yolunda geçdi ol leşker-i
ehl-i kerem / Cān u serden **sīm** u
zerden huşk u terden oldı ferd (G.
52, Beyit 2). [*sīm,*]

5. Mihr-i ‘Alidür maña mülk-i beḳā
tāc-ı genc / Rağbeti yoḡ
gönlümüñ **sīm** u zer u gevhere (G.
177, Beyit 11). [*sīm,*]

sīm-i rüy-endūd: *Sime bulanmış, semle bezenmiş yüz.*

1. (G. 115, Beyit 5). [*sīm-i rüy-
endūd,*]

simurğ: *Kaf dağında yaşadığına inanılan efsanevî kuş.*

1. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki
ḳurbunda onuñ / Pāyesidir butı
simurğ-ile birdir sinegiñ (G. 136,
Beyit 5). [*simurğ-ile, --ile*]

şın-: *Kırmak, kırılmak, parçalanmak.*

1. Söyle ey cān bülbül-i şāh-ı
velāyet ‘aşkına / ‘Aḳıbet çünkim
şına señi ecelden bu ḳafes (G. 105,
Beyit 2). [*şına, -a*]

2. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u
servin **sındırur** bād-ı hāzān (G. 33,
Beyit 2). [*sındırur, -dır, -ur*]
3. Kıl celāletden hēzar tā keştīni
sındurmaya / Heybet-ilen şöyle
kim ğarķ eyledi Ken‘ān-ı mevc (G.
31, Beyit 6). [*sındurmaya, -dur, -
ma, -y, -a*]
4. Yüzdi qalbin sancaķıñ **sındurdi**
derdem kıldı feth / Çün şaff-ı
küffāra çekdi Hāydar-ı şafdar
kılıç (G. 34, Beyit 3). [*sındurdi, -
dur, -dı*]
5. Peymānıñı gel **sındurma** ki tā
sākī-yi kevşer / İn‘ām ide
maşşerde saña bāde-i sermed (G.
54, Beyit 11). [*sındurma, -dur, -
ma*]
6. Ka‘beyi but-ḥane kıлма olmaya
ger but-perest / Lātı yandur ḥaçı
sındur rişte-yi zünnārı kes (G.
108, Beyit 6). [*sındur, -dur*]
7. Bu lām u bā qapusıñ miftāḥ-ı
nuṭķ açar mı / Tā **sin** şından aña

dendānı olmayınca (G. 170, Beyit
5). [*sin,*]

8. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine
yetdi ‘alem / Lātı yaḥdı āteşe
zünnār üzüldi **sındı** hāc (G. 27,
Beyit 5). [*sındı, -dı*]

sin: Arap alfabesinin on beşinci harfi.

1. Ol kelāmullah-ı nāṭıķ mazḥār-ı
ḥarf-i nuṭķ / Hārb vaķtinde
menem dir kef he elif **sin** ayın şād
(G. 46, Beyit 7). [*sin,*]

sinān: Kargı, süngü, ok vb. savaş
aletlerinin keskin ve sivri ucu, ok
temreni, mızrak.

1. Çün ḥarām oldu tevekkül
‘āleminde mekr u keyd / ‘Aşıkıñ
seyf u **şinānı** şıdķ-ı teslīm-i rızā
(G. 47, Beyit 5). [*şinānı, -ı*]
2. Tığ-ı āfāt-ı semāvidir münāfıķ
qalbine / Oldı mirriḥ-i ‘adū-efken
sinānında seneyn (G. 165, Beyit
8). [*sinānında, -ı, -n, -da*]
3. Budur **sinān** seyf külah u ḥūd-ı
cevşenim / Yā mazḥaru’l-‘acāib

‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1,
Beyit 38). [sinān,]

sinan çekdi: Mızrak, süngü çekmek.

1. (G. 65, Beyit 2). [sinan çekdi, -di]

sinan çekse: Mızrak, süngü çekmek.

1. (G. 65, Beyit 7). [sinan çekse, -se]

sinān-ı hārdan: Mızrağın ateşi.

1. (G. 102, Beyit 3). [sinān-ı hārdan,
-dan]

sine: Göğüs, bağır II gönül, yürek.

1. Sineñi şāf eyle mihr-i Haydar-ilen
Himmeti / Ger dilersen sāķi-yi
kevşer elinden cām-ı şāf (G. 125,
Beyit 12). [sineñi, -ñ, -i]
2. Menim **sinemde** çün naķş-ı
hacerdür / ‘Alī mihr ki hergiz
zāyil olmaz (G. 88, Beyit 10).
[sinemde, -m, -de]
3. Himmetiniñ **sinesi** baħr-ı şafadır
dem-be-dem / Medħ içinde ebr-i
nīsān tek olubdur dürr-feşān (G.
162, Beyit 12). [sinesi, -s, -i]
4. Himmetiniñ şāh medħinde
olubdur gönli baħr / **Sinesi** mişl-i

şedefdir sözleri dürr-i ‘aden (G.
168, Beyit 12). [sinesi, -s, -i]

5. Ma‘nide ‘Alī menķibeti mişl-i
cevāhir / Bu Himmetiniñ **sinesini**
çün ma‘den-i kāndur (G. 72, Beyit
12). [sinesini, -s, -i, -n, -i]
6. ‘Aşķ cenginde każā-yı kavv-i
kaħr-i sehmiñ şehā / Her nazār
ehl-i vefāniñ **sinesi** amāciñiz (G.
98, Beyit 7). [sinesi, -s, -i]
7. Gönül derya-yı şadefdir **sine**
medħ-i murtażā gevher /
Kulağında bu dürr-i saħla cān-ı
dilden ey sāmī‘ (G. 124, Beyit 10).
[sine,]
8. Sinesinde olmasa her bendeniñ
mihr-i ‘Alī / Eylemez anıñ serā-yı
kaħbine raħmet nüzül (G. 147,
Beyit 9). [sinesinde, -s, -i, -n, -de]
9. Olmayınca **sineñe** mihr-i ‘Alī
zerre yaķın / Çıħmaz andan kine
u vesvās u zan gümān (G. 162,
Beyit 11). [sineñe, -ñ, -e]

sine: Göğüs, bağr.

1. Geh gürz u gehi hancer u geh
seyf-i sinānam / Geh **sinesine**

hāriciniñ tīr-i ḥadengem (G. 156, Beyit 9). [sīnesine, -s, -i, -n, -e]

sineg: Çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin ortak adı.

1. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki kurbunda onuñ / Pāyesidir butı simurğ-ile birdir **sinegiñ** (G. 136, Beyit 5). [sinegiñ, -iñ]

sīne-i pakine: Temiz kalp.

1. (G. 18, Beyit 6). [sīne-i pakine, -i, -n, -e]

sipāh: Asker, ordu.

1. Şeytan çerisi çapdı onun şehr-i kişverin / Zirā yakīn u şıdık u şafādan **sipāhı** yoğ (G. 43, Beyit 9). [sipāhı, -ı]

sipāh çek: Ordu sevk etmek.

1. (G. 149, Beyit 6). [sipāh çek,]

sipāh-ı bād-peymādan: Boş boş gezen, serseri asker.

1. (G. 79, Beyit 8). [sipāh-ı bād-peymādan, -dan]

sipāh-ı belā: Bela, felaket ordusu.

1. (Müsebba 1, Beyit 17). [sipāh-ı belā,]

sipāh-ı dīv-ilen: Dev ordusu.

1. (G. 75, Beyit 11). [sipāh-ı dīv-ilen, --ile, -n]

sipāh-ı nefsi: Nefsin ordusu.

1. (G. 118, Beyit 11). [sipāh-ı nefsi, -i]

sipehr: Gök.

1. Bu kevāhib ḥaylı tīg-ı şubḡāhından geçer / Şu'le-yi şevkim **sipehriñ** mihr u māhından geçer (G. 78, Beyit 1). [sipehriñ, -iñ]

sipeh-sālār: Başkomutan, serasker.

1. 'Alidür ins u melek ḥaylına **sipehsālār** / Nebī hem velidür rehnümā u mürşid u pīr (G. 67, Beyit 4). [sipehsālār,]

2. Vérir münkirlere ecr-i mükāfāt / **Sipeh-sālār** şaff-der-i şīr-i cebbār (G. 15, Beyit 8). [sipeh-sālār,]

sipeh-sālār-ı dīn: Dinin başkomutanı.

1. (Muh. 2, Beyit 4). [sipeh-sālār-ı dīn,]

sipend kıl: Üzerlik tohumu yapmak, tütsü yapmak.

1. (G. 51, Beyit 9). [sipend kıl,]

siper kıl-: Siper etmek, korunak yapmak.

1. (G. 101, Beyit 11). [siper kıl,]

siper kılmadı: Kalkan olarak kullanmak; ardına gizlenmek, ardına sığınmak.

1. (G. 43, Beyit 7). [siper kılmadı, -ma, -dı]

siper kılub: Ardına gizlenmek, kalkan yapmak.

1. (G. 136, Beyit 9). [siper kılub, -ub]

sİR oldı: Doymak.

1. (G. 69, Beyit 12). [sİR oldı, -dı]

sİRāb-ı şıdk: Sadakat suyuna kanma, doyma.

1. (G. 130, Beyit 1). [sİRāb-ı şıdk,]

sİRāyet ider: Tesir etmek, etki etmek.

1. (G. 21, Beyit 8). [sİRāyet ider, -er]

sitem: Zulüm, eza, cefa.

1. Baş oynada kim dönmeye meydān-ı ‘Alīden / Nār u **sitem** u ğayr-ı vücūdun ide ger gül (G. 146, Beyit 5). [sitem,]

2. Bu çarḥ-ı sufle perver-i kennās-ı kec-reviñ / İşi hemişe cevr-i **sitem** yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 4). [sitem,]

3. Kahr eger luṭf eger mihr eger cevr u **sitem** / Her ne yār eylese minnet bilürük cānımıza (G. 175, Beyit 6). [sitem,]

siyāh: Siyah, kara.

1. Bu ‘acüz-ı bī-vefāniñ ‘ārif-i ḥod-reng olan / Sebz u al u zerd u hem surḥ u **siyāhından** geçer (G. 78, Beyit 5). [siyāhından, -ı, -n, -dan]

2. Meşelde kevkeb-imiş serbeser **siyāh** velī / ‘Alī bu kevkeb içinde mişāl-i māh-ı münīr (G. 67, Beyit 5). [siyāh,]

siyāset: Politika, siyaset.

1. Ey birāder kes **siyāset** hançer-ilen başını / ‘Āşī olur eylese bir kıl dü

sultân-ile baḥş (G. 26, Beyit 5).
[siyâset,]

siyâset: Cezâ, özellikle îdam cezâsı.

1. Da^{vi}-yi imân iderseñ çek
velâyetden sipâh / Kıl **siyâset**
birle şehr-i küfr-i katl kâhîr ol (G.
149, Beyit 6). [siyâset,]

siyâset ḥanceridir: Siyaset, yönetim
hançeri.

1. (G. 182, Beyit 10). [siyâset
ḥanceridir, -dir]

siyeh: Kara; bu renkte olan II kötü,
uğursuz.

1. Râyic olmaz sîm-i rûy-endüd
ḳalb-i nâşere / Rû **siyehdür** her
kimin kim olsa ol naḳdinde ğaş
(G. 115, Beyit 5). [siyehdür, -dür]

siyr kııl: Seyret, izle.

1. (G. 110, Beyit 6). [siyr kııl,]

siz: İkinci çoğul şahıs zamiri //
müslümanlar.

1. Ger Burak-ilen Muḥammed seyr-i
mi^râc iyledi / Oldı ḥaḳḳdan

Aḫmediñ kitfi **siziñ** mirâciñız (G.
98, Beyit 3). [siziñ, -iñ]

sofra: Masa, sini vb. şeylerin, yemek
yemek üzere hazırlanmış durumu.

1. Bir sofrasıdır yüzi yer ol şâh-ı
kerîmiñ / Sermâyedür ol **sofraya**
bu çetr-i mülemma^c (G. 122, Beyit
3). [sofraya, -y, -a]

2. Bir ṭabaḳdır ol kerîmiñ **sofrasında**
nuh felek / Ol ṭabaḳ üstinde iki
ḳurş-ı covdır mihr u mâh (G. 169,
Beyit 4). [sofrasında, -s, -ı, -n, -da]

soḫbet: Görüşüp konuşma; arkadaşlık, iki
veya daha çok kimse arasında karşılıklı
olarak dostça, arkadaşça yapılan
konuşma, hasbihal, musâhabe.

1. Bir dem ki öter sensiz oña dem
dimek olmaz / Her câhile hem
soḫbet u hem dem dimek olmaz
(G. 97, Beyit 1). [soḫbet,]

2. ‘Aşk-ilen pir-i muğân **soḫbetine**
gel ki saña / Şâhid-i şem^c u şarâb
gül reyḫân getirür (G. 71, Beyit
9). [soḫbetine, -ı, -n, -e]

3. Ki bezm-i muhteremdir **şoḥbetin**
aniñ ğanīmet dut / Ḥarīm-i cism
içinde geydirir bu cāna maḥrem
dem (G. 152, Beyit 9). [*şoḥbetin, -
i, -n*]

şoḥbet-i cānāna: *Dost sohbeti.*

1. (G. 77, Beyit 3). [*şoḥbet-i cānāna,
-a*]

şoḥbet-i maḥmūd: *Sultan Mahmud'un
sohbeti, yakınlığı.*

1. (G. 56, Beyit 13). [*şoḥbet-i
maḥmūd,*]

şön-: *Sönmek (Ateşin sönmesi.).*

1. Fazl-ı ḥaḳḳdan daşdı ol deryā-yı
raḥmet çekme ğam / Luḫf-ilen
şöndürdi ḳahr-ı āteş sūzān-ı mevc
(G. 31, Beyit 7). [*şöndürdi, -dür, -
di*]

soñra: *Daha ileri bir zamanda,
müteakiben.*

1. Saña şerḫ eyleyim gel ğuş u hūş
ol / ‘Alīden **soñra** kimdür āl u
evlād (G. 48, Beyit 8). [*soñra,*]

şor-: *Sormak, sual etmek, araştırmak.*

1. Oldur muḫālif-i ḥaḳḳ oldur
münāfiḳ-ı dost / Ağyār **şordı**
menden sen kimsen didim men
(G. 23, Beyit 6). [*şordı, -dı*]

2. Yoḫsa ferşe ‘arş-ı ‘ālādan endi mi
/ Pes kimiñdür bir ḫaber **sor** bile
cān-perver ḫadīs (G. 25, Beyit 3).
[*sor,*]

3. Zülāl-ı ḫızr-ı āb-ı zindeğānīden
ḫaber bilmez / Maña dünyā-yı
dūn-perver ḫesābın **şorma** ey
mün‘im (G. 100, Beyit 11). [*şorma,
-ma*]

4. Ceng içinde dem-be-dem nuḫḳ
açıldı nāḫıḳlar kimi / Söyleşürdi
sordı Ḥaydar-ilen düldül u ḫancer
ḫadīs (G. 25, Beyit 12). [*sordı, -dı*]

5. Munda ger mevlā-yı Ḥaydar ḳılsa
yüz miñ cürm sūc / Ey berāder
ḫaşr dīvānında **sormaz** Kird-ğār
(G. 30, Beyit 9). [*sormaz, -maz*]

6. Ağyār **şordı** menden sen kimsen
didim men / Bir ‘aşıḳ-ı belākeş
mendlük-ı sābıḳ dost (G. 23, Beyit
6). [*şordı, -dı*]

7. Cem^ç içinde **sordı** menden bir
harif-i haqq-şinās / Didi ey ^çarif
neden yandurmaz ehl-i Hille şem^ç
(G. 123, Beyit 9). [*sordı, -dı*]
8. Şordı menden müdde^çī kimdir
emiriñ men didim / Hayberi
vīrān idendir ^çanterin başın
kesen (G. 168, Beyit 3). [*şordı, -dı*]
9. **Sorgu** olmaz sarhoş-ı dīvāneye ey
Himmetī / Esredübdır
cur^çasından sāķī-yi kevşer meni
(G. 187, Beyit 11). [*sorgu, -ğu*]
10. Himmetī dir haşr u mīzān u şırāt
u **sorgum** hem / Himmetinden
çekmezem bir zerrece gam yā ^çAlī
(G. 190, Beyit 12). [*sorgum, -ğu, -
m*]

söyle: Demek, söylemek.

1. Söyle ey dil Haydar-ı kerrāra
dāim menķibet / Ger dilersen dīn
u ^çuķbāda haqqdan mağfıret (G.
17, Beyit 1). [*söyle,*]
2. Fazl içinde Haydarıñ meddāhıdır
ol fazl-ı hū / Sen daķı cisminde

- cān oldıķca medħin **söylegil** (G.
144, Beyit 2). [*söylegil, -gil*]
3. Söyledi medħinde şāha seyyid-i
server ħadīs / “Ente minnī
lahmeke laħmī ve demī demūke”
(G. 25, Beyit 10). [*söyledi, -di*]
4. Külli maħlūķāta oldur ħavl-i
ķuvvet şavt-ı nuķ / **Söyledi**
şaddaķ bu ķavle şādık-ı aħbār-ı
haķķ (G. 135, Beyit 6). [*söyledi, -
di*]
5. Şeh-suvār-ı ^çarşa-yı vaħdet emīr-i
tacdār / **Söyledi** şānında şāhıñ ol
ħabīb-i kirdigār (Muh. 2, Beyit 2).
[*söyledi, -di*]
6. Sen ^çAlīyi ger veliyullah-ı muķlak
bilmeseñ / Gör **söyler** şānına
Allah gel furķāna baħ (G. 41, Beyit
8). [*söyler, -r*]
7. Dāstān-ı Haydar-ı Kerrārı **söyler**
şevk-len / Bu ķemende şad-
hezārān bülbul-i gülzār-ı haķķ (G.
135, Beyit 5). [*söyler, -r*]
8. Şol ^çAlī-yi nāţıķıñ şānında ey
islām-ı dīn / Gör ne **söyler** “hel

- etā u innemā” furkāna gel (G. 150, Beyit 6). [söyler, -r]
9. Ene'l-Haḳḳ **söyledi** dārü'l-fenāde / Ne gördi Himmeti Manşūr-ı Hallāc (G. 29, Beyit 12). [söyledi, -di]
10. Söyledi bu medḥi şānında anıñ kudret dili / Yā 'Alī yā İlyā yā Bu'l-Ḥasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit 15). [söyledi, -di]
11. Ceng içinde dem-be-dem nuḳ açıldı nāḫıklar kimi / **Söyleşürdi** sordı Ḥaydar-ilen düldül u ḥancer ḥadīs (G. 25, Beyit 12). [söyleşürdi, -ş, -ür, -di]
12. Himmeti gezdi velāyet gülşeninde her nefes / Mest olubdur 'aşḳ-ilen **söyler** mişāl-i 'andelīb (G. 6, Beyit 6). [söyler, -r]
13. 'Ayn-ı zāhir **söyleşürdi** ḥaḳḳ-ilen bī-vāsiṭa / Dem-be-dem nuḳ-ı 'Aliden şol emīn-i kūh-ı Ṭūr (G. 69, Beyit 5). [söyleşürdi, -ş, -ür, -di]
14. Nuḳ-ı Ḥaydardan kitābetdür eyā ehl-i kemāl / Müsiye “inni enellah” **söyleyen** nār u şecer (G. 65, Beyit 9). [söyleyen, -y, -en]
15. Zevḳ-len her dem ḳopar gürdlerden āferīn / **Söylesem** şāh-ı velāyet medḥinde her ḥadīs (G. 25, Beyit 6). [söylesem, -se, -m]
16. Bülbül-i şeydā hezārān şevk-le **söyler** ḥadīs / Her gül-i şad-berg şaḥn-ı çemende göstere hūş (G. 25, Beyit 4). [söyler, -r]
17. Ḥazretinden çün başar tek nüktesi olmaz ḳabül / Pes ne gördi kim ene'l ḥaḳḳ **söyledi** hallācınız (G. 98, Beyit 11). [söyledi, -di]
18. İçdi ol ḥum-ḥāneden **söyler** ene'l-ḥaḳḳ dem-be-dem / Dar ayağında hezārān 'āşık-ı dīvānemiz (G. 99, Beyit 10). [söyler, -r]
19. Söyleyen dilde gören gözde 'Alidür vāḳıf ol / Ger seninlen yār-ise bu cān u dilde beş ḥavās

- (G. 103, Beyit 9). [söyleyen, -y, -en]
20. Oldı mi‘râc-ı hâkikat dâr-ı ‘ibret ‘âşıkâ / **Söylerem** her dem ene’l-hâkğ uşbu dârîñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 7). [söylerem, -r, -em]
21. **Söyledi** ol dem bi âvâz-ı faşih / Yâ ‘Alî lillah lillah yâ ‘Alî (Muh. 4, Beyit 25). [söyledi, -di]
22. Her şugâl u rûbeh u keftâr-ı segden **söyleme** / Söyle medğ ol şâha kim şirim didi perverdigâr (G. 61, Beyit 8). [söyleme, -me]
23. Evşâf-ı ‘Alidür ne ki **söylerse** lisânım / Eş‘âr-ı kaşâi’de rubâ‘î-yi muhammes (G. 107, Beyit 12). [söylerse, -r, -se]
24. Mehd içinde **söyleden** derdem mesih-i Meryemi / Gâh hıızr-ı âşinâyı âb-ı hayvân eyleyen (G. 167, Beyit 8). [söyleden, -d, -en]
25. ‘Alıyyi ‘âlıyyi â‘lâ u ‘âlim u â‘lem / Anıñ şifâtını **söyler** kelâm hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [söyler, -r]
26. Ger mü’min-iseñ **söyleme** aħbâr-ı ‘Aliden / Deccâl ħarı isî-yi

- Meryem dimek olmaz (G. 97, Beyit 10). [söyleme, -me]
27. Andan ser u zer istediler **söylemedi** lâ / Hind u ‘Arab u Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G. 107, Beyit 4). [söylemedi, -me, -di]
28. Söylerdi mehd içinde bu nuğk-ı ibn-i Meryem / Yâ menba‘-ı velâyet yâ mazhâru’l-‘acâib (Muh. 1, Beyit 10). [söylerdi, -r, -di]
29. Her dem bu nuğk-ı ‘aşk-ile **söyler** zebanımız / Yâ mazharu’l-‘acâib ‘avne’n-lenâ ‘Alî (Müsebbâ 1, Beyit 24). [söyler, -r]

söyle: De, söyle, dile getir.

1. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı hâkğ birle ‘Alidür saħlayan / Gel bu ħula **söyle** “âmennâ ve şaddâğ” yâ ‘ibâd (G. 46, Beyit 3). [söyle,]
2. Söyle şıdğ Himmeti hâkğdur bu ħavl-i mu‘teber / Oldı mülħâğ murtażâ perverdigârîñ zâtına (G. 65, Beyit 12). [söyle,]

3. Ta'allül kıılma sâkı mey getir bir dem ki fırsatdur / Tegâfûl urma **söyle** muṭrıba fırsat ğanîmetdür (G. 80, Beyit 1). [söyle,]
4. Şâmit ol kavlı-i kelâm-ı nâṭıka îmân getir / Çok uzatma kışşâ-yı kûtâh ile **söyle** az (G. 89, Beyit 7). [söyle,]
5. Bir güherdür 'âlem-i vaḥdetde eşyâ³ bir vücûd / Gel berü sen bu arada **söyle** kimdür yâdımız (G. 92, Beyit 4). [söyle,]
6. Dâhil-i silsile-i 'aşk-iseñ ey şüfi-yi ḥâm / **Söyle** ne yüzden ṭurre-yi cân iki şak (G. 134, Beyit 4). [söyle,]
7. Her şugâl u rûbeh u keftâr-ı segden söyleme / **Söyle** medḥ ol şâha kim şirim didi perverdiğâr (G. 61, Beyit 8). [söyle,]
8. 'Alî didârını görcek ber u şems u kamerden geç / Ḥalîlu'llah kimi kâle lâ uhıbbu'l-âfillîn **söyle** (G. 32, Beyit 11). [söyle,]
9. Söyle ey cân bülbül-i şâh-ı velâyet 'aşkına / 'Ākıbet çünkim şına señi ecelden bu kafes (G. 105, Beyit 2). [söyle,]
10. Söyle maña kim nedür şüret-i ma'nâ-yı nefis / Ger saña ma'lûm ise ism-i mesîḥâ-yı nefis (G. 109, Beyit 1). [söyle,]
11. Söyle maña kim nedür şüret-i ma'nâ-yı nefis / Ger saña ma'lûm ise ism-i mesîḥâ-yı nefis (G. 109, Beyit 1). [söyle,]
12. Söyle maña kim nedür şüret-i ma'nâ nefis / Ger saña ma'lûm ise ism-i mesîḥâ nefis (G. 109, Beyit 1). [söyle,]
13. Söyle onuñ medḥini zülkelâm kıyâmet günü / Var ise meyl eger şol kadeḥ-i kevşere (G. 177, Beyit 10). [söyle,]

söz: Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi.

1. Secdesi sehv **sözi** küfr anıñ kıble-kec / Rehber-i nâkış imâm-ı

- Hubel u Lāt u Menāt (G. 14, Beyit 11). [sözi, -i]
2. Şādık olmaz ger bu kavle müdde'i hüccet dutar / Hācet-i hüccet degil besdür bu **söze** esnādımız (G. 92, Beyit 5). [söze, -e]
3. Ger şükür ger şikāyet 'arz eyle her **sözün** var / Geldi hālife-yi 'arz ya'ni ki ādem-i 'aşk (G. 132, Beyit 5). [sözün, -i, -n]
4. Bir **söz-ilen** bu iki 'ālemi var eyleyen / Yeddi semāt yeddi arz yeddi bahār eyleyen (G. 164, Beyit 1). [söz-ilen, -ile, -n]
5. Hergiz anıñ vaqt-i hācet nuṭqına lā gelmedi / Şandı sāiller mükerrer bu **söze** haḳḳdır güvāh (G. 169, Beyit 6). [söze, -e]
6. Ders olmadı her 'ālime kim 'ilm-i velāyet / Taḳḳik degüldür **söz** teşkik-i kemāndur (G. 72, Beyit 5). [söz,]
7. Ger olmasa her **sözde** 'Alī medḥ-i mükerrer / Bir turreye miñ beyt-i ğazel şī'r-i müsecca' (G. 122, Beyit 13). [sözde, -de]
8. Himmetiniñ şāh medḥinde olubdur gönli baḥr / Sinesi mişl-i şedefdir **sözleri** dürr-i 'aden (G. 168, Beyit 12). [sözleri, -ler, -i]
9. Bu **sözi** haḳḳ bilmeyen müşrik-i kāfir midir / Mü'min iseñ dembe-dem la'net oḫı kāfere (G. 177, Beyit 5). [sözi, -i]
10. Oda yandır bir bir anıñ evrāqını bāda vir / Her kitābıñ kolmasa her **sözde** burhānı 'Alī (G. 184, Beyit 4). [sözde, -de]
11. Geldi ḳapūdan ol dem bu **söz** dilinde ezber / Yā menba'ı velāyet yā mazhāru'l-'acāib (Muh. 1, Beyit 15). [söz,]
12. Cemī'-i enbiyā 'ilmine muḥtāc / **Sözi** burhān özi Ḳur'ān-ı nāṭıḳ (G. 29, Beyit 2). [sözi, -i]
13. Cāhil-i nāḳış bu ḳulı mu'teber dutmaz ne ğam / Bu benim doĝrı **sözüm** bir kāmil insānedür (G. 73, Beyit 7). [sözüm, -ü, -m]

14. Nuḳṭā-yı pergār-ı vaḥdetdir ‘Alī mir’āt-ı zāt / Añla ey ‘ārif ki şıgmaz bu **söze** şerḥ-i ṭavīl (G. 143, Beyit 8). [söze, -e]
15. ‘Ālem-i esrār-ı ğayb yoḥ bu **söze** şek-i reyb / ‘Ārif-i nūn ve’l-ḳalem rezm-i elif lām mīm (G. 159, Beyit 2). [söze, -e]
16. Şāh-ı velāyet oldığına yoḥ ğümānımız / Furḳān içinde var bu **söze** çoḥ beyānımız (Müsebbā 1, Beyit 23). [söze, -e]

su: Sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab, ma.

1. Kanmadı özge **sudan** ‘āşık-ı ‘aṭşān-ı ḥarīf / Eylemez fāide bayğına pes Nīl u Fırāt (G. 14, Beyit 5). [sudan, -dan]
2. Ana raḥminde bu ādem şüretin taşvīr idüb / Bağladı bu od u **su** tobraḳ yelden şeş cihet (G. 17, Beyit 8). [su,]
3. Ey gözyaşı aḥ **su** teki her sū bu çemende / Bir ‘ārız-ı gül serv-i

ḥırāman etegin dut (G. 20, Beyit 2). [su,]

4. Başlayanda ṭūṭı-yı şirin-nefes şekker ḥadīs / **Su** yerine ḳand aḥar ser-çeşmesinden Nīl-i Mışır (G. 25, Beyit 5). [su,]
5. Ger ḳılmaz ise fermān aşlen yeryüzünde / Yil esmez u **su** aḥmaz çekmez zebān-ı āteş (G. 111, Beyit 11). [su,]
6. Ergüvānı nesterānı bostānı bir cova / Lāle-zārı ḥūn-ı dilden **su** içer bu ḥazra‘ıñ (G. 176, Beyit 5). [su,]

su: Su; deniz, akarsu, nehir, dere.

1. Saḳf-ı ‘arşa dest-i ḳudret yazmayınca ismini / **Su** yüzünde istikāmet dutmadı ‘arş-ı mecīd (G. 55, Beyit 11). [su,]
2. Gülşen-i ma‘nīde nazmıñ **su** kimiñ oldı revān / Himmeti ser-çeşme-yi Nīl u Fırāt andan çıkar (G. 81, Beyit 14). [su,]

suāl: Soru.

1. Didi ki nefsiñ bilen ma'ñide
rabbin bilür / Kıl bu **suāle** cevāb
medrek-i dānā nefis (G. 109, Beyit
4). [suāle, -e]

su'bān: *Büyük yılan.*

1. Hāydar oldı ol velīler şāhına ol
dem yakīn / Dutdı başından iki
şak itdi **su'bānı** 'Alī (G. 184, Beyit
10). [su'bānı, -ı]
2. Eşyā kāmū musahhar u **su'bān** u
mār fetḥ / İnsān u cinn dīv perī
rām vaḥş-ı tayr (G. 39, Beyit 8).
[su'bān,]
3. Geh heybet-ilen deşt-i
siyāsındaki **su'bān** / Geh kuvvet-
ilen baḥr-ı celāletde nehengem
(G. 156, Beyit 5). [su'bān,]
4. 'Alidür lā-mekān kāfında 'ankā /
Ki kıldı cehd ara **su'bān** işrāḥ (G.
36, Beyit 10). [su'bān,]

su'bān eyleyen: *Yılana dönüştürmek.*

1. (G. 167, Beyit 6). [su'bān eyleyen,
-y, -en]

şubḥ: *Sabah vakti, sabah.*

1. Çekdi maşrıkdan livā-yı Aḥmed
sulṭān **şubḥ** / Tāl'atından nūra
döndi ser-be-ser meydān **şubḥ** (G.
40, Beyit 1). [şubḥ,]
2. Çekdi maşrıkdan livā-yı Aḥmed
sulṭān **şubḥ** / Tāl'atından nūra
döndi ser-be-ser meydān **şubḥ** (G.
40, Beyit 1). [şubḥ,]
3. Münhazim oldı deminden her
taraf Çin u Hābeş / Kesdi ḥayl-i
Zeng-bāriñ başını şamşām **şubḥ**
(G. 40, Beyit 2). [şubḥ,]
4. Kayretinden leşkerin yandurdu
İskender mişāl / Şalmadı çün
āyine pertev-i meş'al-i tābān
şubḥ (G. 40, Beyit 3). [şubḥ,]
5. Pīçin-i zencir-i zerrin ile mişl-i
ejdehā / Çāh-ı zulmetten çıḥardı
Rüstem-i destān **şubḥ** (G. 40,
Beyit 4). [şubḥ,]
6. Künbed-i devvār şol fānus gerdān
ile gör / Kıldı envār-ı münevver
şem'ı nūr efşān **şubḥ** (G. 40,
Beyit 5). [şubḥ,]

7. Asdı bir k̄andil-i zer t̄āk-ı
felekden dest-i ğayb /
Şu^çlesinden zer nigār oldu onuñ
eyvān **şubḥ** (G. 40, Beyit 6).
[şubḥ,]
8. Açdı yüzinden niķābıñ eyledi
‘arz-ı cemāl / Fırķa-yı k̄aşr-ı
felekden lu^çbet-i pinhān **şubḥ** (G.
40, Beyit 7). [şubḥ,]
9. Oldı şāh-ı muhteşem mışr-ı
nübüvvet tahtına / Çıhdı şubḥ-ı
mağribden Yūsuf-ı Ken^çān **şubḥ**
(G. 40, Beyit 8). [şubḥ,]
10. Nuṭka geldi şāh-ı meydān-ile
hengām-ı seher / Āteş-i Mu^çsā
kimiñ şol kevkeb-i raḥşān **şubḥ**
(G. 40, Beyit 9). [şubḥ,]
11. Kıldılar kevkepleri naql-i ceres
Hürşid-i cām / Şāh bezminden
şabūḥi kılmaķa mestān **şubḥ** (G.
40, Beyit 10). [şubḥ,]
12. Tapdılar andan ṭemettu^ç vaḥş u
ṭayr u ins u cīnn / Maṭbaḥ-ı ḥān-ı
velāyetden çekildi ḥān **şubḥ** (G.
40, Beyit 11). [şubḥ,]
13. Himmeti bir laḥza ḥāmūş olma
kıl ahengi medḥ / ‘Arş gülzārında
sensin bülbül-i hoşḥān **şubḥ** (G.
40, Beyit 12). [şubḥ,]
14. Kudretinden iki ellen kırḥ **şubḥ**
itdi ḥamir / Āb-ı ḥākk k̄ālīb-ı
insān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 7). [şubḥ,]
15. Virdimiz nād-ı ‘Alīyyu lā-fetādur
dāimā / **Şubḥ** u şām anıñ
mübārek ismidür evrādımız (G.
92, Beyit 9). [şubḥ,]
16. Her **şubḥ** demi şem^ç-i velāyetden
alur nūr / Şol t̄āk-ı munakkaşda
bu k̄andil-i muṭallas (G. 107, Beyit
9). [şubḥ,]
17. Bir dem ey **şubḥ** güzār eyle
gülistānımıza / İstimā^ç it nedir
ṭayr-ı hoş-elḥānımızā (G. 175,
Beyit 1). [şubḥ,]
18. Eger ref^ç eylese bir gün niḥāb ol
māh-ı tābānım / İder her **şubḥ**
dem rüy-ı zemīne mihr-ilen zer
baḥş (G. 114, Beyit 4). [şubḥ,]

19. Hem gerdiş-i eyyāmam hem
subham u hem şām (G. 155, Beyit
5). [şubham, -am]

subh dem: Sabah vakti.

1. (G. 65, Beyit 2). [şubh dem,]
2. (G. 117, Beyit 4). [şubh dem,
3. (Muh. 3, Beyit 1). [şubh dem,]
4. (Muh. 3, Beyit 10). [şubh dem,]

subh şām: Sabah ve akşam.

1. (Muh. 2, Beyit 20). [şubh şām,]

subh u şām: Sabah ve akşam.

1. (G. 151, Beyit 7). [şubh u şām,]

subhān: Her türlü kusurdan, noksandan,
beşerî nitelik ve zaaflardan uzak olan
Allah.

1. Gāh gösterdi sıhāvet gāh çekdi
zülfikār / ‘Āleme her vech-ilen
bildirdi **subhāni** ‘Alī (G. 184, Beyit
5). [subhāni, -i]

subhgāh: Sabah vakti.

1. Āfitābım māhtābım **şubhgāhim**
ahterim / Mazhar-ı nūr-ı zemīn-i

āsımānım şāh şāh (G. 171, Beyit
4). [şubhgāhim, -ım]

subh-ı devlet: Baht, talih doğuşu.

1. (G. 106, Beyit 8). [şubh-ı devlet,]

subh-ı mesā: Sabah akşam.

1. (G. 136, Beyit 12). [subh-ı mesā,]

subh-ı şām: Sabah ve akşam.

1. (G. 130, Beyit 6). [şubh-ı şām,]

subh-ı şām u her zamān: Sabah, akşam ve
her zaman.

1. (G. 162, Beyit 4). [şubh-ı şām u
her zamān,]

suç: Kabahat, hata.

1. Munda ger mevlā-yı Hāydar kılsa
yüz miñ cürm **sūc** / Ey berāder
haşr dīvānında sormaz Kird-gār
(G. 30, Beyit 9). [sūc,]

sūd olur: Fayda sağlamak, kâr etmek.

1. (Mur. 1, Beyit 7). [sūd olur, -ur]

sūd u ziyāni: Kar ve zarar.

1. (G. 176, Beyit 1). [sūd u ziyāni, -i]

sūd-ı kifāyet: Yeterli kazanç.

1. (G. 21, Beyit 10). [sūd-ı kifāyet,]

sūfi: *Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı olan sofı, zâhit.*

1. Vâkıf ol **şūfi** biz ol kavmiz ki
andan Aḥmediñ / Kıldı anıñ
kırhını bir dâne-yi engür mest (G.
22, Beyit 3). [*şūfi,*]
2. Bes nādān-ı cāhil yār-ı kâniden
haber bilmez / Şarāb-ı şevḳ-i
Ḥaydardan ḳadeḥ-nūş itmeyen
şūfi (G. 100, Beyit 10). [*şūfi,*]
3. Ṭarīḳ-i dīn içinde reh-
nümāmızdur bizim **şūfi** / Delil-i
evliyā şem^c-i hidāyet server-i ser
baḥş (G. 114, Beyit 7). [*şūfi,*]
4. Uyma deccāle mesihāyı koyub ey
şūfi / Seg-perest olma yeri terkini
eyle eşiḡiñ (G. 136, Beyit 2). [*şūfi,*]
5. Bu yolda Himmeti **şūfi** çekübdür
‘āleme yoḡı / Ṭarīḳ-i evliyāda
cān-fedā geldi cān fedā geldi (G.
183, Beyit 12). [*şūfi,*]
6. Dem-be-dem bu ‘ıyda cān ḳurbān
iderler ehl-i ‘aşḳ / Leyk **sūfi**
‘ankebüt āsar bāb eyler ḳadīd (G.
55, Beyit 4). [*sūfi,*]

7. Ḥicāzī sen muḥālif düşme **şūfi** /
Hüseyni kavmine ol yār dem-sāz
(G. 84, Beyit 5). [*şūfi,*]
8. Nice lāla dirsən ihtiyār it **şūfi**
şümme büküm / Ki ḥaḳḳıñ zāt-ı
peymānına hem lā u ni‘am
şıḡmaz (G. 93, Beyit 2). [*şūfi,*]
9. Olmasa her şeyḡ **şūfi** ger ‘Aliniñ
peyrevi / Azdurur deşt-i
zelāletde onı mekrile ḡul (G. 147,
Beyit 10). [*şūfi,*]

şūfiyā: *Ey dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı olan.*

1. Ğayr-ı ḥaḳḳdan olmuşam tebdil-i
abdālım bugün / **Şūfiyā** riş-i
berüt şāneden müstaḡniyim (G.
157, Beyit 3). [*şūfiyā,*]
2. Zümre-yi aḥbāb için esretti
cām-ı Ḥaydar / **Şūfiyā** mest-i mey
sanma liken köhne mişāl (G. 140,
Beyit 2). [*şūfiyā,*]

şūfi-yi ḥām: *Ham, olgunluḡa erişmemiş derviş.*

1. (G. 134, Beyit 4). [*şūfi-yi ḥām,*]

sūfi-yi mukallid: *Taklitçi sufi // gerçekten gönül vermeyip sufileri taklit eden kimse.*

1. (G. 12, Beyit 5). [şūfî-yi muḳallid,]

süflâ: *Alçak, âdî, bayağı, sefil.*

1. Şem^ç olan yerde şarâb-ı şâhid u muṭrib gerek / Yaḥmasun taḳlîd-ile pes baḥîl u **süflâ** şem^ç (G. 123, Beyit 11). [süflâ,]
2. Neden kim ḳonmadı ey ṭâyir-i ḳuds / Bu burc u **süflide** murdâra şehbâz (G. 84, Beyit 7). [süflide, -de]

süft-i sūzenden: *İğne deliği.*

1. (G. 144, Beyit 10). [süft-i sūzenden, -den]

suhrâb: *Şehnâme kahramanı, Rüstem'in kendi oğlu olduğunu bilmeden öldürdüğü yiğit bir karakter.*

1. Geh Rüstem-i destânam geh Sâ-ı Nerîmân / Geh Bicen u **Suhrâb** gehi gür-ı Peşengem (G. 156, Beyit 8). [suhrâb,]

suḥre-yi kûl-ı bîyâbandur: *Çölde, kırdâ maskaralık yapan bir kul.*

1. (G. 49, Beyit 5). [suḥre-yi ḳûl-ı bîyâbandur, -dur]

suḥuf-ı ders-i muşhaf: *Ders kitabının sayfaları.*

1. (G. 171, Beyit 1). [suḥuf-ı ders-i muşhaf,]

Süleymân: *Davut peygamberin oğlu, on iki yaşındayken tahta çıkıp hem padişahlık hem peygamberlik yapmıştır. Klasik edebiyatta gücün ve iktidarın sembolüdür.*

1. Engüşter-ilen ḥükm eger buldı **Süleymân** / Çün ḥaşm-i nübüvvet aña ḥâtem dimek olmaz (G. 97, Beyit 6). [süleymân,]
2. Bend eyle dîv-i nefsi şol eḥrimen ne ḥâcet / Mülk-i vücûda ḳünkim sensen bugün **Süleymân** (G. 12, Beyit 9). [süleymân,]
3. Velâyet mülkine ol şâh-ı ma'îni ḥaḳḳ **Süleymândur** / 'Alîdür hem velîdür hem vaşîdür ḥüccet-i

- hakkıdır (G. 74, Beyit 8).
[süleymāndur, -dur]
4. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur garaż / Yoḥsa bī-
hadd dīv u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8).
[süleymāndur, -dur]
5. Süleymān tek zebān-ı bī-
zebānīden haber bilmez / Göñül
virse ‘Alī mihrinden özge yāre
her ‘āşık (G. 100, Beyit 9).
[süleymān,]
6. Hakk müllkine **Süleymān** oldur ki
aña hakkdan / Fıtrat gününde
olmuş maḥşuş-ı hātem-i ‘aşk (G.
132, Beyit 4). [süleymān,]
7. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / Çün
Süleymān buldı ism-i a‘zāmı
(Muh. 4, Beyit 18). [süleymān,]
8. Süleymān ḥaşmet u Mūsā celālet
/ Mu‘azzamdur mu‘azzamdur
mu‘azzam (G. 160, Beyit 3).
[süleymān,]
9. Öğreden Dāvūda munca lafz u
şavt u nağmeyi / Geh **Süleymāna**

bu vaḥş-ı tayrı fermān eyleyen
(G. 167, Beyit 5). [süleymāna, -a]

10. Mülk-i ‘aşkıñ māliki şāhenşehi
fermān revā / Cümle eşyāniñ
ḥaḳıkatde **Süleymānı** ‘Alī (G. 184,
Beyit 2). [süleymānı, -ı]

sulh: Barış.

1. Hem şānam u hem zenbūr hem
zehrem u hem bālem / Hem
şulḥam u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7).
[şulḥam, -am]

sulh kıl: Barış.

1. (G. 165, Beyit 6). [şulh kıl,]

sultān: Hükümdar; Allah.

1. Çekdi maşrıkdan livā-yı Aḥmed
sultān şubḥ / Tal‘atından nūra
döndi ser-be-ser meydān şubḥ (G.
40, Beyit 1). [sultān,]
2. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u kışt ile
ma‘mūr ider / ‘Adil u kāmil
celilü’l-kadr **sultān** kıpar (G. 63,
Beyit 8). [sultān,]

sultān: Hükümdar, sultan //hz. Ali.

1. Sulṭānı Himmetiniñ imānı
Himmetiniñ / Cānān-ı cān dilber
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
14). [sulṭānı, -ı]
2. Hüküm-ile ‘Alidür bu iki ‘āleme
sulṭān / İhlās-ile gel server-i
sulṭān etegin dut (G. 20, Beyit 8).
[sulṭān,]
3. ‘Aşkıdır **sulṭān** egerçi on sekiz miñ
‘āleme / ‘Ālem-i kuvvetde sensen
yā ‘Alī sulṭān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit
2). [sulṭān,]
4. ‘Alidür ol ki bāb-ı fazl içinde /
Anıñ medhine **sulṭān** oldu
meddāh (G. 36, Beyit 8). [sulṭān,]
5. Şükr-i ni‘met fikr-i kudret zıkr-i
rahmet yād-ı haqq / Vācib oldu
bendeye dāim kıla **sulṭān** medh
(G. 38, Beyit 10). [sulṭān,]
6. Mūsāya viridi yed-i beyzā u
Tevrāt u ‘aşā / Taht-ı Mışra
Yūsufi **sulṭān** iden perverdigār (G.
59, Beyit 12). [sulṭān,]
7. ‘Alidür añla mülk-i ‘aşka **sulṭān** /
Beşerde böyle şāh-ı ‘ādil olmaz
(G. 88, Beyit 8). [sulṭān,]
8. Bu vücūdum şehrine haqqdan bi-
kavl-i “men ‘araf” / Himmeti
hükümüyle **sulṭānım** ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 11). [sulṭānım, -
ım]
9. Hıdmetinden bir nefes gāfil
gerekmez ey aḥī / Halk içinde
bağladı bir kul ki **sulṭān-ile** ‘ahd
(G. 57, Beyit 9). [sulṭān-ile, --ile]
10. Ey birāder kes siyāset hançer-ilen
başını / ‘Āşī olur eylese bir kul dü
sulṭān-ile baḥş (G. 26, Beyit 5).
[sulṭān-ile, --ile]
11. ‘Ālem-i ma‘nide **sulṭānuz** vücūd
iklimine / ‘Ālem-i şüretde gerçi
Himmetidür adımız (G. 92, Beyit
11). [sulṭānuz, -uz]
12. ‘Abdiyüz şāh-ı zeyn-i ‘ibādiñ / Bu
şerefden cihānda **sulṭānıñız** (G.
94, Beyit 5). [sulṭānıñız, -ı, -ñız]
13. ‘Arz-ı imān-ile ihlās-ile ol **sulṭāna**
gel / Tā ider rūḥ-ı şerifiñ ‘arş-ı
rahmāna ‘urūc (G. 30, Beyit 2).
[sulṭāna, -a]
14. Cinn u ins u cümle maḥlūkāta
sulṭāndur ‘Alī / Dīve nisbet

- düşme ‘āṣī ḥazret-i sulṭāna gel (G. 150, Beyit 8). [sulṭāndur, -dur]
15. Olmadı tā ebed āzād müselleṃ ḥaḳḳdan / Kim ki iḥlāṣ-ile düşmedi **sulṭānımız** (G. 175, Beyit 8). [sulṭānımıza, -ı, -mız, -a]
16. Bir Ḥaydar fī iki cihān cānı ‘Alī / İns u cinniñ ‘ālem-i ma‘nīde **sulṭānı** ‘Alī (G. 184, Beyit 1). [sulṭānı, -ı]
17. Enbiyānıñ evvel āḥir imām-ı kibleṣi / Evliyānıñ zāhir u bāṭında **sulṭānı** ‘Alī (G. 184, Beyit 3). [sulṭānı, -ı]
18. Bu cān u tende mihr-i ‘Alīdir revānımız / **Sulṭānımız** mehdi-yi ṣāḥib-zamānımız (Müsebba 1, Beyit 22). [sulṭānımız, -ı, -mız]
19. Ol ṣeh-i merdān vücūd iḳlimine **sulṭān-ıdı** / Gelmeden ketm ‘ademden Ādem u Ḥavvā henüz (G. 90, Beyit 3). [sulṭān-ıdı, --ıdı]
20. Gel gel imdi bu vücūduñ taḥtına **sulṭān-iken** / Ḥaydarıñ aḥbābına yār ol ‘adūsından kesil (G. 144, Beyit 7). [sulṭān-iken, -iken]

21. Sellūni taḥtına **sulṭān** imām-ı cinn ve’l-insān / Ḳasim u nār ve’l-cenne emir-i kişver-i ukbā (G. 181, Beyit 10). [sulṭān,]

sulṭān eyleyen: Padişah tayin etmek.

1. (G. 167, Beyit 8). [sulṭān eyleyen, -y, -en]

sulṭāna: Padişah, hükümdar.

1. İḥtiyārıñ tabşur iḥlāṣ-ile ol **sulṭāna** hem / Dünyā u ‘uḳbāda oldur iḥtiyār-ı kirdiğār (G. 61, Beyit 3). [sulṭāna,]

sulṭān-ı ‘aşka: Aşk ülkesinin sultanı.

1. (G. 88, Beyit 7). [sulṭān-ı ‘aşka, -a]

sulṭān-ı a‘zam-ı ‘aşk: En büyük aşkın hükümdarı.

1. (G. 132, Beyit 1). [sulṭān-ı a‘zam-ı ‘aşk,]

sulṭān-ı çarḥ: Feleğın sultanı // Allah.

1. (G. 42, Beyit 5). [sulṭān-ı çarḥ,]

sulṭān-ı dārāb: İranın Fars eyaletinde bir şehir // Darab şehrinin hükümdarı.

1. (G. 2, Beyit 8). [sulṭān-ı dārāb,]

sultān-ı dil-perver: *Gönlü besleyen sultan*
// *Allah.*

1. (G. 16, Beyit 8). [sultān-ı dil-perver,]

sultān-ı dīn: *Dinin hükümdarı.*

1. (G. 161, Beyit 6). [sultān-ı dīn,]
2. (G. 171, Beyit 8). [sultān-ı dīn,]

sultān-ı dīn-perver: *Dinin hizmetkari*
olan hükümdar.

1. (G. 85, Beyit 9). [sultān-ı dīn-perver,]

sultān-ı efser: *Tacın sultanı.*

1. (G. 114, Beyit 8). [sultān-ı efser,]

sultān-ı enbiyānī: *Peygamberler sultanı,*
önderi.

1. (Muh. 1, Beyit 12). [sultān-ı enbiyānī, -nī]

sultān-ı ervāh-ı mücerreddir: *Ruhlar*
aleminin hükümdarı.

1. (G. 161, Beyit 8). [sultān-ı ervāh-ı mücerreddir, -dir]

sultān-ı hakk: *Allah'ın hükümdarı // Hz.*
Muhammed.

1. (G. 55, Beyit 10). [sultān-ı hakk,]

sultān-ı iklime: *Hükümdarın ülkesi.*

1. (G. 167, Beyit 12). [sultān-ı iklime, -e]

sultān-ı levlāk: *Levlak* (“*Sen olmasaydın*
(Hz. Muhammed) kâinatı yaratmazdım.”) *sözünün sahibi olan sultan // Allah.*

1. (G. 137, Beyit 10). [sultān-ı levlāk,]

sultān-ı mübāriz: *Mücadeleci padişah.*

1. (G. 117, Beyit 7). [sultān-ı mübāriz,]

sultān-ı mukaddem: *İlk sultan,*
hükümdar.

1. (G. 97, Beyit 9). [sultān-ı mukaddem,]

sultān-ı mülk-i ‘izzete: *Ululuk diyarının*
hükümdarı.

1. (G. 125, Beyit 10). [sultān-ı mülk-i ‘izzete, -e]

sultān-ı mülk-i ma‘nī: *Mana ülkesinin*
sultanı.

1. (G. 111, Beyit 9). [sultān-ı mülk-i ma‘nī,]

sultān-ı senā-bād: Övülmüş, övgüye mazhar olmuş sultan // hz. Ali.

1. (G. 48, Beyit 11). [sultān-ı senā-bād,]

sultān-ı serā: Sarayın sultanı.

1. (G. 72, Beyit 1). [sultān-ı serā,]

sultān-ı serā-perde: Sultan çadırı.

1. (G. 107, Beyit 6). [sultān-ı serā-perde,]

sultān-ı şubh: Sabahın sultanı // Allah.

1. (G. 41, Beyit 1). [sultān-ı şubh,]
2. (G. 41, Beyit 1). [sultān-ı şubh,]

sultān-ı vakt: Vaktin sultanı, zamanın hükümdarı.

1. (G. 19, Beyit 3). [sultān-ı vakt,]
2. (G. 103, Beyit 3). [sultān-ı vakt,]

sultān-ı velāyet: Veliler sultanı, evliyalar piri.

1. (G. 24, Beyit 1). [sultān-ı velāyet,]
2. (G. 122, Beyit 8). [sultān-ı velāyet,]

sultān-ı zamān: Zamana hükmeden padişah.

1. (G. 162, Beyit 8). [sultān-ı zamān,]

sultān-ı aşk: Aşkın hükümdarı.

1. (G. 131, Beyit 2). [sultān-ı aşk,]

sümme: Sonra.

1. Nice lāla dirsən ihtiyār it şūfi şümme bükme / Ki haqqıñ zāt-ı peymānına hem lā u ni'am şıgmaz (G. 93, Beyit 2). [şümme,]

sun^c: Kudret, güç, eser.

1. Doldurdu gevher-i dürr eyler nişār-ı Aḥmed / Nakkaş şun^c kılmış hoş yeddi ḥān münakkaş (G. 118, Beyit 9). [şun^c,]

sun^c-i pākinden: Saf, temiz iş.

1. (G. 124, Beyit 1). [sun^c-i pākinden, -i, -n, -den]

sun-: Sunmak, ikram etmek.

1. Şehdini āl şunma gel eyle hür ey peser / Zehr-ilen memzūc itmiş kāse-yi ḥalvā nefis (G. 109, Beyit 9). [şunma, -ma]
2. Bir cām şun ki āteş-i sūzān içindeyüz / Sākī-yi ḥavz-ı kevşer

u kıassam-ı nūr u nār (G. 95, Beyit 3). [şun,]

sūr: Boynuzdan yapılmış büyük boru. Kıyamette, Hz. İsrâfil'in üfleyeceği boru.

1. Kıssâm-ı cennet u hūr şavt-ı kelâm hem **şūr** / Kâdı-yı rûz-ı maşşer kimdir 'Aliden özge (G. 174, Beyit 12). [şūr,]

sūr-ı İsrâfil: İsrâfil'in Suru // kıyamet günü İsrâfil'in üfleyeceği boru.

1. (G. 70, Beyit 10). [şūr-ı isrâfil,]
2. (G. 110, Beyit 8). [şūr-ı isrâfil,]
3. (G. 161, Beyit 10). [şūr-ı isrâfil,]

sūr-ı maşşer: Maşşer günü İsrâfil'in üfleyeceği boru.

1. (G. 152, Beyit 4). [şūr-ı maşşer,]

sūret: Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim; yüz, çehre, surat, görünüş, görüntü.

1. Tekye kıılma itibârı yoğdur uşbu **şūretiñ** / 'Akıbet zâ'il çünkim olur bu naşş-ı âb-ı gil (G. 144, Beyit 3). [şūretiñ, -in]

2. Ana rahminde bu âdem **şūretin** taşvîr idüb / Bağladı bu od u su tobrağ yelden şeş cihet (G. 17, Beyit 8). [şūretin, -i, -n]

3. Veleken ayr görmez **şūreti** zâhirde pinhândur / Kulağdan işidüb gözde görendür Himmetî fehmit (G. 74, Beyit 11). [şūreti, -i]

4. Aşlımız gerçi beşerdür velî-yi haqq-ı emr-ilen / Oldı mescüd-ı melek secde için **şūretimiz** (G. 91, Beyit 10). [şūretimiz, -i, -miz]

5. Muşavver naşşine bu **şūretiñ** şâh-ı velâyetdür / Bu haţta ol farîza özge haţtâţ u kalem şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [şūretiñ, -iñ]

6. Olmasa bu fenâ **şūret** 'âlemde muğayyed / Tâ kim olasın ma'nide bâki u muhalled (G. 54, Beyit 1). [şūret,]

7. Uşbu **şūretde** velâyet nûrunı gördi 'ayân / Şaykal-ı ma'nî kâniñ âynasından sildi päs (G. 103, Beyit 8). [şūretde, -de]

8. Şūretde ger kevâkib şems kamerden olmuş / Bu yeryüzi

- münevver bu āsımān münakkaş
(G. 118, Beyit 7). [şüretde, -de]
9. Destār ḥarām olsun aña sikke u
şüret / Sarımağ gerek ol
serseriniñ başına maḥna⁶ (G. 122,
Beyit 11). [şüret,]
10. Yaratmazdı cehennem **şüretiñ**
ḥaḫḫ / Seni ḥaḫḫ bilse ger cümle
ḥalāyık (G. 129, Beyit 3). [şüretiñ,
-i, -n]
11. Maʿrifetsiz ādemi çün şüret-i
dīvār imiş / Himmeti bir maʿnī
göster **şüretiñ** olmaz ḳabül (G.
148, Beyit 12). [şüretiñ, -iñ]
12. Kāf-ı nūndan kārgāhı gerçi
munca **şüretiñ** / Lik şol üstād-ı
şüret-bāfi gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 3). [şüretiñ, -iñ]
13. ʿAşıkam bir şüret-i zībāyı gözler
gözlerim / **Şüreti** manzūr idüb
maʿnāyı gözler gözlerim (G. 154,
Beyit 1). [şüreti, -i]
14. Men otuz iki ḥarfem hem baḥr
hemi ḫarfam / Hem **şüret** hem
maʿnī hem ḥaṭṭam u hem ḥālem
(G. 155, Beyit 3). [şüret,]
15. Enbiyādan gerçi **şüretde** muahḫar
geldüñiz / Maʿnīde līkin
muḳaddemsen muḳaddem yā ʿAlī
(G. 190, Beyit 8). [şüretde, -de]
- şüret-i āyine-yi tābāna:** *Güzelliğinin
parlak aynası.*
1. (G. 41, Beyit 3). [şüret-i āyine-yi
tābāna, -a]
- şüret-i cān:** *Canın, ruhun görünüşü.*
1. (G. 99, Beyit 1). [şüret-i cān,]
- şüret-i çarḫ-ı nuh pergār-ı ʿarş:** *Gökte bir
daire etrafında dönen dokuz feleğin
yolu.*
1. (G. 120, Beyit 6). [şüret-i çarḫ-ı
nuh pergār-ı ʿarş,]
- şüret-i cismi:** *Varlığın görünüşü.*
1. (G. 59, Beyit 8). [şüret-i cismi, -i]
- şüret-i dīvār:** *Duvar görünüşlü, duvara
benzeyen.*
1. (G. 148, Beyit 12). [şüret-i dīvār,]
- şüret-i ferş:** *Yeryüzünün şekli.*
1. (G. 51, Beyit 5). [şüret-i ferş,]

şūret-i furkân-ı ahmed: Hz. Muhammed'e indirilen Kur'an-ı Kerim'in kendisi.

1. (G. 166, Beyit 5). [şūret-i furkân-ı ahmed,]

şūret-i insāna: İnsanın varlığı.

1. (G. 154, Beyit 8). [şūret-i insāna, -a]

şūret-i ma'nā: Mananın şekli, görünüşü.

1. (G. 109, Beyit 1). [şūret-i ma'nā,]

şūret-i ma'nā-yı nefis: Can, ruh manasının görünümü.

1. (G. 109, Beyit 1). [şūret-i ma'nā-yı nefis,]

şūret-i ma'nī: Manevi görünüş.

1. (G. 181, Beyit 7). [şūret-i ma'nī,]

şūret-i ma'nī-yi hakk: Allah'ın mana dünyası.

1. (G. 163, Beyit 6). [şūret-i ma'nī-yi hakk,]

şūret-i mevt u hayāt u hayr u şer: Ölümün, hayatın iyiliğin ve kötülüğün görünüşü.

1. (G. 70, Beyit 8). [şūret-i mevt u hayāt u hayr u şer,]

şūret-i rahmāna: Allah'ın varlığı.

1. (G. 36, Beyit 5). [şūret-i rahmāna, -a]

şūret-i şavm-i şalāt: Namaz ve orucun şekli.

1. (G. 96, Beyit 7). [şūret-i şavm-i şalāt,]

şūret-i seb'î's-semavāt: Yedi kat göğün yansımaları.

1. (G. 15, Beyit 3). [şūret-i seb'î's-semavāt,]

şūret-i seb'u'l-mesānī: Tekrarlanan yedi ayet, Fatıha suresinin varlığı.

1. (G. 128, Beyit 5). [şūret-i seb'u'l-mesānī,]

şūret-i sikke: Sikkenin görünüşü, varlığı.

1. (G. 14, Beyit 10). [şūret-i sikke,]

şūret-i vāv-ı velāyet: Vilayet kelimesinin "vav" harfine işaret.

1. (G. 50, Beyit 3). [şūret-i vāv-ı velāyet,]

sūret-i zāhirde: Görünenler dünyası.

1. (G. 145, Beyit 5). [sūret-i zāhirde, -de]

sūret-i zibāyı: Güzel yüz.

1. (G. 154, Beyit 1). [sūret-i zibāyı, -y, -ı]

surḥ: Kırmızı, kızıl.

1. Bu ‘acūz-ı bī-vefānīñ ‘ārif-i ḥod-reng olan / Sebz u al u zerd u hem **surḥ** u siyāhından geçer (G. 78, Beyit 5). [surḥ,]
2. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanā‘at giyimini / Rızık için bu fānide ol şāh-ı merdān **surḥ** u zerd (G. 52, Beyit 3). [surḥ,]

surşur: Büyük kuvvetli deve.

1. Celāliyyet yüzinden ol velīyyi vāhidü'l-kaḥhār / Buyurdu **surşura** ṭūfāna virdi leşker-i ‘ādı (G. 181, Beyit 5). [surşura, -a]

suvāre oldı: Binici olmak, ata binmek.

1. (G. 111, Beyit 10). [suvāre oldı, -dı]

sūzān oldı: Yakmak, yakıcı olmak.

1. (Muh. 4, Beyit 16). [sūzān oldı, -dı]

sūzān-ı mevc: Yakıcı dalga.

1. (G. 31, Beyit 8). [sūzān-ı mevc,]

sücūd: Secde etme, yere eğilme.

1. Sücūd eyle vücūd-ı pākine gel bir taḥarrub bul / Bu emr dutmıyan ḥāsir sezā-yı ṭūḳ-ı la‘netdür (G. 80, Beyit 9). [sücūd,]

sücūd eylerdim: Secde etmek.

1. (G. 90, Beyit 4). [sücūd eylerdim, -r, -di, -m]

sücūd kıldı: Secde etmek.

1. (G. 56, Beyit 4). [sücūd kıldı, -dı]

süleymān barmağında: Süleyman peygamberin parmağındaki hükümdarlık yüzüğüne işaret etmektedir.

1. (G. 190, Beyit 5), [süleymān barmağında, -n, -da]

sünbül: *Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek.*

1. Zülfünü cānā perīşān görcek oldu
ğuşşadan / **Sünbül** u pertāb-ı
reyhān-ı muṭarrā şāḥ şāḥ (G. 45,
Beyit 2). [sünbül,]

sünbül: *Başak burcu.*

1. Ḥarman-ı meh hūşa u pervīn
cevzā **sünbüle** / Ḥāşıl u maḥşül-ı
deşt-i āsımānı bir cova (G. 176,
Beyit 3). [sünbüle, -e]

sünnet: *Hz. Muhammed'in ehl-i İslam için örnek olan veya ders alınan sözleri ve davranışları.*

1. Bu şalāt şavm bu ḥac zekātındır
dalāl / Ey muḥallid ya'ni farz
sünnetiñ olmaz ḳabül (G. 148,
Beyit 2). [sünnetiñ, -iñ]

sünni: *Sünniliği benimsemişler. Sünnet ehli olan.*

1. Sünni u gümrāh mel'un münāfiḳ
ḳavminiñ / Kesmege başıñ
siyāset ḥanceridir Himmeti (G.
182, Beyit 10). [sünni,]

sür-: *Kovmak, uzaklaştırmak.*

1. Nāmünāsibdür aña ḥatta 'Alī el-
ḥayru'l-'amel / Şerr-i vesvās
göñülden **sürmeyince** ol beşer (G.
62, Beyit 7). [sürmeyince, -me, -y,
-ince]
2. Ey Himmeti çün eyledün aheng-i
medāyih / **Sür** ḥarmegesi
ma'rekeden eylemesin ses (G.
107, Beyit 13). [sür,]
3. Bülbülü açma ḳafesden bāğ-ı
dilden zāğ **sür** / Ravzā-yı ma'nī
ṭarīḳat gülşeninde ḥārı kes (G.
108, Beyit 3). [sür,]
4. Gel vücūduñ kişverinden leşker-i
şeyṭānı **sür** / Olma 'āciz merd-
iseñ bu kelb-i nefse ḳādir ol (G.
149, Beyit 3). [sür,]

sür-: *Dokundurmak, değdirmek.*

1. Şıdḳ-ile **sürer** maḳdemiñe ehl-i
semā ruḥ / Endirmez eger cevri-
cefā ile virür baş (G. 44, Beyit 10).
[sürer, -er]
2. Ḥāk-i pāyin **sürmedür** şāḥib-
nazarlar çeşmine / Nūr-ı 'ayn-ı

her ulū'l-ebşār sensin yā 'Alī (G. 189, Beyit 8). [sürmedür, -me, dür]

sür-: At sürmek; ileri doğru gitmek, götürmek.

1. Dārın içinde yoğdur zirā 'alāyık-ı dost / Mindi Burak-ı 'aşka meydān-ı 'aşka **sürdi** (G. 23, Beyit 3). [sürdi, -di]
2. Muḥammed 'aşkına meydāna **sürdi** düldüli Ḥaydar / Getürdi maḳdeminden 'arşa-yı rūy-ı zemīn revnaḳ (G. 133, Beyit 3). [sürdi, -di]
3. Yerde gökde ḥükm anıñ tā ebed fermān anıñ / Şarka **sürdi** ğarbdan mihr-i dirahşānı 'Alī (G. 184, Beyit 8). [sürdi, -di]
4. Mindi Burak-ı 'aşka meydān-ı 'aşka **sürdi** / Terk itdi cān u başı şıdık-ile şadık dost (G. 23, Beyit 3). [sürdi, -di]
5. Sür üstümüze atıñı 'arz eyle şehā ruḥ / Gördi bizi bu varḫada bu

ḥavf-ı ḫaḫarda (G. 44, Beyit 7). [sür,]

sür: Şamata, tantana.

1. Külbe daşlar cīfe-yi murdār-ı nefsi öldürür / Çāker-i şāh-ı velāyet **şür** u ğavġādan geḫer (G. 79, Beyit 5). [şür,]

süreyyā: Ülker yıldızı.

1. Ḥāk-i rāhı olmuşam bir şeh-süvār-ı 'izzetiñ / Bir nefesde merkebi anıñ **süreyyādan** geḫer (G. 79, Beyit 9). [süreyyādan, -dan]

süreyyā menzilet: Süreyya yıldızı mertebesinde.

1. (G. 17, Beyit 5). [süreyyā menzilet,]

sürme çeker: Göze sürme sürmek.

1. (G. 86, Beyit 3). [sürme çeker, -er]

süst: Gevşek, zayıf, güçsüz.

1. Fānīdür dünyā-yı dün-perver anıñ bünyādı **sust** / Mülk-i bāḫi mihr-i Ḥaydardır binā-yı bī-ḫalel (G. 140, Beyit 9). [sust,]

süst-peymān: *Sözü, andı gevşek olan, sağlam olmayan.*

1. Merd-iseñ şol itdügiñ ikrāra muhkemdür bugün / Eylemez her kim ki erdür **süstpeymān-ile** ‘ahd (G. 57, Beyit 6).
[süstpeymān-ile,]

sütun: *Direk.*

1. Doqkuz ‘arşınıñ **sütunı** yeddi ferşiñ lengeri / Oldur veli-yi muṭlaq ḥallāq-ı ‘ālem mazhār-ı kādır (G. 66, Beyit 4). [sütunı, -ı]
2. Bu mülemma‘ ḥayme-yi eflāka çün oldur **sütün** / İstikāmet tapdı andan günbed-i devvār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 5). [sütün,]

Ş

şābāş: *Takdir ve beğenme ifāde eder; âferin, bravo.*

1. Çağruşur **şābāş** görcek kadriñi kerrübiler/Zevk-ile isār ider ‘aşk ehli ol şābāşa baş (G. 119, Beyit 2).
[şābāş,]
2. Çağruşur şābāş görcek kadriñi kerrübiler/Zevk-ile isār éder ‘aşk ehli ol **şābāşa** baş (G. 119, Beyit 2).
[şābāşa, -a]
3. ‘Alī yolunda her kim oynadur baş/Kim ol meydān eri merdāne **şābāş** (G. 113, Beyit 1). [şābāş,]

şābāş eylemek: *Tebrik etmek.*

1. (G. 145, Beyit 10). [şābāş eylemek, -mek]

şād: *Mutlu, mesut.*

2. Tecelli eyledi dīdār-ı mehdī/Ol imdi cān-ı maḥzūn ḥürrem u **şād** (G. 48, Beyit 14). [şād,]
3. Ol ḥaḳīḳat şoḥbetinden muttaşıl mü’minleriñ/Hāṭır-ı ḥurram

ferahdan gönü **şād** u vaḳti ḥoş
(G. 115, Beyit 2). [şād,]

şād olur: *Mutlu, mesut olmak.*

1. (G. 142, Beyit 11). [şād olur, -ur]

şād olmasun: *Mutlu, mesut olmak.*

1. (G. 190, Beyit 11). [şād olmasun, -ma, -sun]

şafak: *Güneş doğmadan önce ufukta görülen aydınlık.*

1. Ol yedullahıñ dem tiğından olmış lālegün/Sanasın gökde **şafaḳdur** ‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 42, Beyit 2). [şafaḳdur, -dur]
2. Ol yedullahıñ dem tiğından olmış lālegün/Sanasın gökde **şafaḳdur** ‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 41, Beyit 2). [şafaḳdur, -dur]

şafi’ kılmadı: *Şefaatçi eylemek; Ahirette kulların suçlarının bağışlanması için cenābı ḥakkın katında aracılık etmek.*

1. (G. 9, Beyit 7). [şafi’ kılmadı, -ma, -dı]

Şāfi[¢]-yi mahşer: *Mahşer gününde inananların günahlarının bağışlanması için dua eden kimse // Allah.*

1. (G. 189, Beyit 12). [*Şāfi[¢]-yi mahşer*]

Şāfi[¢]-i rüz-ı cezā: *Ceza gününde şifa veren, bağışlayan // Allah.*

1. (G. 38, Beyit 3). [*Şāfi[¢]-i rüz-ı cezā,*]

Şāh: *Hükümdar, padişah, sultan // Hz. Ali.*

1. Tanı ol **şāhi** kim anıñ baħr-ı ber hükmindedür/Maşrıkeyn mağribeyn u huşk u ter hükmindedür (G. 70, Beyit 1). [*şāhi, -ı*]
2. Ol **şāh** sulţān-ı serā perde-yi cāndur/Ol pādişāh-ı memleket u cān-ı cihāndur (G. 72, Beyit 1). [*şāh,*]
3. Leylāc olursa ¢arşay-ı ma¢nide māt olur/Bu **şāh** öñünde ruħ-be-ruħ oynatmayanlar āt (G. 13, Beyit 13). [*şāh,*]

4. Çıhdı nāgeh perdeden ol dilber mest/Sākiyā meydeki tapdı **şāhdan** destür mest (G. 22, Beyit 1). [*şāhdan, -dan*]
5. Secde kıl şıdk-ile sen ol **şāhiñ** cemālına/¢Arif-i āyātsan ey ¢aşıķ-ı didār-ı haķķ (G. 135, Beyit 4). [*şāhiñ, -iñ*]
6. ¢Alī mihridir āfetden penāhım/Mu¢allā āstānidir bu **şāhiñ** (G. 158, Beyit 8). [*şāhiñ, -iñ*]
7. Şeh-suvār-ı ¢arşay-ı vaħdet emir-i tacdār/Söyledi şānında **şāhiñ** ol ħabīb-i kirdigār (Muh. 2, Beyit 2). [*şāhiñ, -iñ*]
8. Bu **şāhi** bilmeyen ehl-i şekāvet/Eger leylāc ise āħır olur māt (G. 15, Beyit 12). [*şāhi, -ı*]
9. Şāh elinden gāziler ol gün ki giydi kırmızı/Şāh-ı meydānı serāser gülzār-ı tāc (G. 28, Beyit 2). [*şāh,*]
10. Hān-ı iħsānında anıñ mihr u māh-ilen kümāc/Ma¢den-i cūd ol kerem-kānı seħāsıyla **şāhiñ** (G. 27, Beyit 4). [*şāhiñ, -iñ*]

11. Söyledi medhinde **şāha** seyyid-i server ḥadīs/“Ente minnī laḥmeke laḥmī ve demī demūke” (G. 25, Beyit 10). [*şāha, -a*]
12. Sādīk ol ḳavline bu **şāhıñ** muṭī^c ol emrine/Dīv düşmez kim ḥekim Süleymān-ile baḥş (G. 26, Beyit 2). [*şāhıñ, -ıñ*]
13. Emrine rām olduĝ-çün şems **şāhıñ** oña/Bu cihetde merkeb oldı çarḥ meydānında şır (G. 68, Beyit 5). [*şāhıñ, -ıñ*]
14. ‘Aliden iste imdād u ḥarāb it ḥayber-i nefsi/Şehādet barmaĝı **şāhıñ** kilid-i bāb-ı nuşretdür (G. 80, Beyit 11). [*şāhıñ, -ıñ*]
15. ‘Alem çek ‘arşa-yı medhinde **şāhıñ**/Olasın serv tek tā kim ser-efrāz (G. 84, Beyit 4). [*şāhıñ, -ıñ*]
16. Bir ḥacerdür ol **şāhıñ** tamām/Yeddi baḥr u ber u doḳkuz çarḥ u doḳkuz kūh-ı ḳāf (G. 125, Beyit 4). [*şāhıñ, -ıñ*]
17. Dem-be-dem ‘aşīklarıñ göz yaşını eyler nişār/Ḥāk iḳdāmına **şāhıñ** lele-yi mercan-ı mevc (G. 31, Beyit 8). [*şāhıñ, -ıñ*]
18. Menim **şāhım** imām-ı evliyādur şāh-ı merdāndur/Emirü’l-mü’minīndür server-i meydān-ı merdāndur (G. 74, Beyit 1). [*şāhım, -ı, -m*]
19. Menim **şāhım** imām-ı evliyādur şāh-ı merdāndur/Emirü’l-mü’minīndür server-i meydān-ı merdāndur (G. 75, Beyit 1). [*şāhım, -ı, -m*]
20. Emreyledi ol **şāh** ana muşḥaf-ı nāṭıḳ/Şerḥ eyle eger ‘ārif iseñ bu ne beyāndur (G. 72, Beyit 7). [*şāh,*]
21. Şāh elinden içmedi peymāne ey Himmeti/Dolmasa her kimsede şol ‘ahd-ı ezel peymān-ı ‘aşḳ (G. 131, Beyit 12). [*şāh,*]
22. Kimdir ol **şāh** ki dört illik-iken zāhirde/Ḥarb-i destinde olubdur ten-i su‘bān iki şaḳ (G. 134, Beyit 7). [*şāh,*]

23. Şak ider Һarbesini farkını şakķıñ dem-i Һarb/**Şāh** üstinde olur şöyle ki rummān iki şak (G. 134, Beyit 9). [*Şāh,*]
24. Ya'ni bu 'arz-ı semavāta 'Alīdir Һākim/Vay eger Һaşim duta çarħın o **Şāh** nuh felegiñ (G. 136, Beyit 6). [*Şāh,*]
25. Һalk maşser meclisinde çağrışanda ol zamān/**Şāh** elinden anda cām-ı şāfi gözler gözlerim (G. 153, Beyit 6). [*Şāh,*]
26. Her reh-reviñ ki kūyuña ey **Şāh** rāhı yoħ/Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allahı yoħ (G. 43, Beyit 1). [*Şāh,*]
27. Bu meşelden bir kitābet fehmi 'ārifdür ğarez/**Şāh** bā derviş ehl-i ma'nīye andan ne kayd (G. 47, Beyit 2). [*Şāh,*]
28. Kim ol Zehrādur o sıbt-i Aħmed/Hasandur **Şāh** Һüseyn u Zeyni'l-'ibād (G. 48, Beyit 9). [*Şāh,*]
29. Himmeti kālū belā bezminde içdi rāh-ı rūħ/**Şāh** elinden mest u Һayrāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 12). [*Şāh,*]
30. Ger getirse münkir-i imān şehādet tañrıya/Şāhid olmaz olmayan 'aşķında ol **Şāhim** şehid (G. 55, Beyit 7). [*Şāhin, -in*]
31. Her şuğāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme/Söyle medħ ol **Şāha** kim şirim didi perverdigār (G. 61, Beyit 8). [*Şāha, -a*]
32. Rencine degmez cihāniñ genc-i Һubb **Şāh-imiş**/Genc-i bīmār degil bi-hāru Һas bi-ħumār (G. 61, Beyit 11). [*Şāh-imiş, --i, -miş*]
33. Menim **Şāhim** 'Aliyü'l-murtażādur/Velī-yi Һaķķ vaşī-yi Muştafādur (G. 64, Beyit 1). [*Şāhim, -im*]
34. Menim **Şāhim** kuşemşemdür kuşemşem/Kim ol zāt-ı mücessemdir mücessem (G. 160, Beyit 1). [*Şāhim, -im*]
35. 'Aliden özge iki Һaķķ şehen-şāh/Hasandur **Şāh** Һüseyn-i Kerbelādur (G. 64, Beyit 9). [*Şāh,*]

36. Hūri u peymāne u kevser-i bezmdür şükr-i haqq/**Şāh-ilen** çünkü bütündür bī'at u peymānımız (G. 96, Beyit 11). [*şāh-ilen, --ile, -n*]
37. 'Ahd-ı peymān eylediñ çün **şāh-ilen** rüz-ı ezel/Sadık ol qavlinde her hükmeylese merdāne çek (G. 138, Beyit 3). [*şāh-ilen, --ile, -n*]
38. Şāh elinden gāziler ol gün ki giydi kırmızı/Şāhn-ı meydānı serāser gülzār tāc (G. 28, Beyit 2). [*şāh,*]
39. Ferrāş-ı çarḥ tikmiş amma seniñ-çün ey **şāh**/Ne çetr-i lāciverdī ne sāyebān münakkaş (G. 118, Beyit 8). [*şāh,*]
40. Himmetiniñ **şāh** medḥinde olubdur göñli baḥr/Sīnesi mişl-i şedefdir sözleri dürr-i 'aden (G. 168, Beyit 12). [*şāh,*]
41. Nokḩa-yı ba sin u mim sırr-ı bismillah keşf/Tanı ol **şāhı** kim olur aña sırrullah keşf (G. 128, Beyit 1). [*şāhı, -ı*]
42. Velāyet kişverinde **şāh-iken** sultān-ı dīn Ḩaydar/Ne şeyṭān var-ıdı ey şeyḩ ol 'ālemde ne ādem (G. 161, Beyit 6). [*şāh-iken, -i, -ken*]
43. Şāhıdır ey Himmeti 'arşada hīcā günü/Başına müşrikleriñ dünyānı dār eyleyen (G. 164, Beyit 12). [*şāhıdır, -ı, -dır*]
44. Zāhir u bāṭın ezel günden 'Alidür tā ebed/Hel etā evcinde māh u innemā tahtında **şāh** (G. 169, Beyit 2). [*şāh,*]
45. Mancınıḩdan tā selāsel burcuna atıldı **şāh**/Gökden yere endi berḩ-i lāmi' tek ol bedr-i māh (Muh. 2, Beyit 16). [*şāh,*]
46. Gel berü ey bī-başar tanı o **şāhı** ki tā/Mesken ide göñlüni çekmeye sen tā miḩen (G. 163, Beyit 3). [*şāhı, -ı*]
47. Çok çekmişüz ey **şāh** keşret-i kılllet/Mü'minlere çek luṭf-ile gel ḩān-ı velāyet (G. 24, Beyit 11). [*şāh,*]
48. **Şāhında** innemādur medḥinde lā-fetādur/Menşür-ı emr-i dāver

kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit 10). [şāhında, -i, -n, -da]

49. Himmetī bir derd-menddir ezel günden **şāha**/Ol fakīriñ derdine tımār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 13). [şāha, -a]

şāh bezminden: Şahın eğlence meclisi.

1. (G. 40, Beyit 10). [şāh bezminden, -n, -den]

şāh māt eyler: Yenmek, mağlup etmek.

1. (G. 76, Beyit 6). [şāh māt eyler, -r]

şāh meydānında: Hz. Ali'nin huzuru, makamı.

1. (G. 141, Beyit 2). [şāh meydānında, -n, -da]

2. (G. 148, Beyit 8). [şāh meydānında, -n, -da]

3. (G. 153, Beyit 11). [şāh meydānında, -n, -da]

4. (G. 158, Beyit 11). [şāh meydānında, -n, -da]

şāh Nakī: On iki imamdan onuncusu.

1. (G. 94, Beyit 10). [şāh naķī,]

şāh şāh: Kol kol, dal dal, parça parça.

1. (G. 45, Beyit 1). [şāh şāh,]

2. (G. 45, Beyit 1). [şāh şāh,]

3. (G. 45, Beyit 2). [şāh şāh,]

4. (G. 45, Beyit 3). [şāh şāh,]

5. (G. 45, Beyit 4). [şāh şāh,]

6. (G. 45, Beyit 5). [şāh şāh,]

7. (G. 45, Beyit 6). [şāh şāh,]

8. (G. 45, Beyit 7). [şāh şāh,]

9. (G. 45, Beyit 8). [şāh şāh,]

10. (G. 45, Beyit 9). [şāh şāh,]

11. (G. 45, Beyit 10). [şāh şāh,]

12. (G. 45, Beyit 11). [şāh şāh,]

13. (G. 45, Beyit 12). [şāh şāh,]

şāh şāh: Şah şah; Ali Ali anlamındaki zikir ifadesi.

1. (G. 171, Beyit 2). [şāh şāh,]

2. (G. 171, Beyit 1). [şāh şāh,]

3. (G. 171, Beyit 1). [şāh şāh,]

4. (G. 171, Beyit 3). [şāh şāh,]

5. (G. 171, Beyit 4). [şāh şāh,]

6. (G. 171, Beyit 5). [şāh şāh,]

7. (G. 171, Beyit 6). [şāh şāh,]

8. (G. 171, Beyit 7). [şāh şāh,]

9. (G. 171, Beyit 8). [şāh şāh,]

10. (G. 171, Beyit 9). [şāh şāh,]

11. (G. 171, Beyit 10). [şāh şāh,]

12. (G. 171, Beyit 11). [şāh şāh,]

13. (G. 171, Beyit 12). [şāh şāh,]

şāh Takī: Hz. İmam Muhammed b. Ali, sekizinci imamın oğludur, en ünlü lakabı Takī'dir. Bazen de Cevad ve ibn-ür Rıza lakabıyla anılır. Hicretin 195. yılında Medine'de dünyaya geldi. Şia rivayetlerine göre hicretin 200. yılında vefat etti.

1. (G. 94, Beyit 10). [şāh Takī,]

şahbāz: İri ve beyaz bir doğan cinsi.

1. Şahbāz ki olmuşdu oña sidre-nişîmen/Anıñla çıhan 'arşa oğur karga u kerkes (G. 107, Beyit 5). [şahbāz,]

şāh-bāz-ı āşiyān-ı 'izzetim: Yücelerde yuva kuran şahin kuşu.

1. (G. 154, Beyit 3). [şāh-bāz-ı āşiyān-ı 'izzetim, -im]

şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān: Mekansızlık yurdunun şahini.

1. (G. 98, Beyit 9). [şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān,]

şāhbāz-ı āşiyān-ı ma'rifet: İrfan dünyasının şahini.

1. (G. 18, Beyit 2). [şāhbāz-ı āşiyān-ı ma'rifet,]

şāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem: Manevî zirvelerin şahini.

1. (G. 157, Beyit 8). [şāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem, -y, -em]

şāhbāz-ı evc u ednā: Zirvelerin ve aşâğıların alıcı kuşu, doğanı.

1. (G. 35, Beyit 2). [şāhbāz-ı evc u ednā,]

şāhbāz-ı 'izzete: Yüceliğin alıcı kuşu, şahini.

1. (G. 105, Beyit 8). [şāhbāz-ı 'izzete, -e]

şāh-bāz-ı lā-mekān: Mekansız, mekanı belli olmayan şahin // Allah.

1. (G. 92, Beyit 7). [şāh-bāz-ı lā-mekān,]

şāhensēh: En büyük padişah, şahlar şahı, padişahlar padişahı.

1. Mülk-i ‘aşkıñ māliki **şāhenşehi**
fermān revā/Cümle eşyāññ
hāqīkatde Süleymānı ‘Alī (G. 184,
Beyit 2). [şāhenşehi, -i]

şāhenşehi ‘ālicenab: Yüce ahlaka sahip
olan şahlar şahı // Hz. Muhammedi
niteleyen bir sıfat.

1. (G. 1, Beyit 5). [şāhenşehi
‘ālicenab,]

şāhenşeh-i dārü’l-bekāy: Sonsuzluk
aleminin şahı, önderi.

1. (G. 142, Beyit 4). [şāhenşeh-i
dārü’l-bekāy, -y, -i]

şāhenşeh-i eyvān-ı celālet: Büyüklük
sarayındaki padişahlar padişahı.

1. (G. 107, Beyit 6). [şāhenşeh-i
eyvān-ı celālet,]

şāhenşeh-i şāhib-ķırāññ: Her zaman
muvaffak olan hükümdarlar hükümdarı.

1. (G. 27, Beyit 2). [şāhenşeh-i şāhib-
ķırāññ, -ññ]

şāh-ķūseyñ: Hz. Hüseyin.

1. Bir şehid-i kerbelāyı pür belāyuz
Himmeti/Server-i serleşker-i

serdārımızdır **şāh-ķūseyñ** (G. 165,
Beyit 13). [şāh-ķūseyñ,]

şāh-ı ‘ādil: Adalet dağıtıcıların piri,
hükümdarı, adaletli hükümdar.

1. (G. 69, Beyit 10). [şāh-ı ‘ādil,]

2. (G. 88, Beyit 8). [şāh-ı ‘ādil,]

şāh-ı ‘adl-i bā-ihsān: Adalet ve iyiliklerde
bulunan hükümdar.

1. (G. 66, Beyit 7). [şāh-ı ‘adl-i bā-
ihsān,]

şāh-ı ‘ālem-i ‘aşk: Aşk dünyasının
hükümdarı.

1. (G. 132, Beyit 2). [şāh-ı ‘ālem-i
‘aşk,]

şāh-ı ‘Alī: İslamın dördüncü halifesi Hz.
Alī.

1. (G. 127, Beyit 3). [şāh-ı ‘alī,]

şāh-ı ‘arşa-yı hārib u dārib: Dövüşenlerin
ve savaşanların bulunduğu meydanın
hükümdarı.

1. (G. 165, Beyit 6). [şāh-ı ‘arşa-yı
hārib u dārib,]

şāh-ı aşhābu’l-yemīn: Sağa mensup
olanların piri, bereketli ve uğurlu

insanların önderi, kıyamet gününde amel defterleri sağ taraflarından verilecek olan mutlu kimselerin şahı.

1. (G. 46, Beyit 8). [şāh-ı aşhābu'l-yemīn,]

şāh-ı baġdād: Baġdat'ın şahı, hükümdarı.

1. (G. 48, Beyit 10). [şāh-ı baġdād,]

şāh-ı cihānım: Dünyanın hükümdarı olan hz. Ali.

1. (G. 158, Beyit 12). [şāh-ı cihānım, -ım]

şāh-ı dārü'l-mülk-i 'aşk: Aşk ülkesinin başkentinin padişahı.

1. (G. 10, Beyit 6). [şāh-ı dārü'l-mülk-i 'aşk,]

şāh-ı dergāhı: Dergahın şahı, piri.

1. (G. 141, Beyit 10). [şāh-ı dergāhı, -ı]

şāh-ı dervīşānımız: Dervişler şahı.

1. (G. 99, Beyit 4). [şāh-ı dervīşānımız, -ı, -mız]

şāh-ı dīn: Dinin lideri, önder, pir // hz. Ali.

1. (G. 1, Beyit 4). [şāh-ı dīn,]

2. (G. 85, Beyit 5). [şāh-ı dīn,]

3. (Müsebba 1, Beyit 1). [şāh-ı dīn,]

şāh-ı dīn-perver: Dine hizmet ve yardım edenlerin önderi.

1. (G. 34, Beyit 8). [şāh-ı dīn-perver,]

şāh-ı ebrār: Faziletli önder.

1. (G. 108, Beyit 10). [şāh-ı ebrār,]

şāh-ı ekrem u 'ādil: En cömert ve adaletli padişah // hz. Ali.

1. (G. 145, Beyit 1). [şāh-ı ekrem u 'ādil,]

şāh-ı ekrem-i eşca': En cömert ve cesur şah.

1. (G. 122, Beyit 8). [şāh-ı ekrem-i eşca',]

şāh-ı emirdir: Hükümdarlar önderi // hz. Ali.

1. (G. 163, Beyit 1). [şāh-ı emirdir, -dir]

şāh-ı emir-i murtażā: Hz. Ali'nin lakabı.

1. (G. 140, Beyit 3). [şāh-ı emir-i murtażā,]

şāh-ı emīr-i şehriyārīñ: Hükümdarlar önderi hz. Ali.

1. (G. 172, Beyit 3). [şāh-ı emīr-i şehriyārīñ, -iñ]

şāh-ı emr-i kün-fekānım: Allah'ın ol emrinin padişahı.

1. (G. 158, Beyit 1). [şāh-ı emr-i kün-fekānım, -ım]

şāh-ı enbiyā: Peygamberler şahı // Hz. Muhammed.

1. (G. 5, Beyit 5). [şāh-ı enbiyā,]

şāh-ı enbiyādan: Nebiler şahı // Hz. Muhammed.

1. (G. 27, Beyit 3). [şāh-ı enbiyādan, -dan]

şāh-ı encüm: Yıldızların şahı // Allah.

1. (G. 70, Beyit 6). [şāh-ı encüm,]
2. (G. 139, Beyit 7). [şāh-ı encüm,]

şāh-ı evliyā: Evliyalar önderi.

1. (G. 58, Beyit 9). [şāh-ı evliyā,]

şāh-ı evliyānıñ: Veliler şahı, önderi.

1. (G. 98, Beyit 12). [şāh-ı evliyānıñ, -nıñ]

şāh-ı ğanī: Kimseye muhtaç olmayan şah // hz. Ali.

1. (G. 91, Beyit 2). [şāh-ı ğanī,]
2. (G. 60, Beyit 5). [şāh-ı ğanī,]

şāh-ı hūbān: Güzeller, dilberler sultanı.

1. (G. 47, Beyit 9). [şāh-ı hūbān,]
2. (G. 134, Beyit 1). [şāh-ı hūbān,]

şāh-ı hūbān-ile: Güzeller şahı.

1. (G. 57, Beyit 10). [şāh-ı hūbān-ile, --ile]

şāh-ı hūbānıñ: Güzeller padişahı.

1. (G. 114, Beyit 6). [şāh-ı hūbānıñ, -iñ]

şāh-ı hūsnüñ: Güzellik padişahı // hz. Ali.

1. (G. 94, Beyit 4). [şāh-ı hūsnüñ, -üñ]

şāh-ı iklīm-i sehā: Cömertlik ülkesinin piri.

1. (G. 150, Beyit 7). [şāh-ı iklīm-i sehā,]

şāh-ı iklīm-i velāyetdir: Velilik diyarının padişahı // hz. Ali.

1. (G. 127, Beyit 1). [şāh-ı iklim-i velāyetdir, -dir]

şāh-ı kadīmi: Eski hükümdar.

1. (G. 111, Beyit 7). [şāh-ı kadīmi, -i]

şāh-ı kadīmiñ: Eski zamanlar önderi, hz. Ali.

1. (G. 49, Beyit 2). [şāh-ı kadīmiñ, -iñ]
2. (G. 125, Beyit 9). [şāh-ı kadīmiñ, -iñ]

şāh-ı kahhār-ile: Mahvedenlerin, yok edenlerin hükümdarı olan Allah.

1. (G. 165, Beyit 6). [şāh-ı kahhār-ile, -ile]

şāh-ı kerem: Cömertlik padişahı // Allah.

1. (G. 20, Beyit 7). [şāh-ı kerem,]
2. (G. 172, Beyit 9). [şāh-ı kerem,]
3. (Muh. 2, Beyit 9). [şāh-ı kerem,]

şāh-ı kerīme: Cömertler önderi // hz. Muhammed.

1. (G. 128, Beyit 6). [şāh-ı kerīme, -e]

şāh-ı kerīm-i ekrem: En cömert şah hz. Ali.

1. (G. 174, Beyit 9). [şāh-ı kerīm-i ekrem,]

şāh-ı kerīmiñ sofrasıdır: Cömertler şahı hz. Ali'nin sofrası.

1. (G. 122, Beyit 3). [şāh-ı kerīmiñ sofrasıdır, -dır]

şāh-ı lākayduz: Kayıtsızlık şahı // dünya nimetlerine kayıtsız, ilgisiz olan şah.

1. (G. 103, Beyit 2). [şāh-ı lākayduz, -uz]

şāh-ı ledünni: Gayb ilminin önderi.

1. (G. 109, Beyit 2). [şāh-ı ledünni,]

şāh-ı merdān: Erenler şahı // hz. Ali'nin lakabı.

1. (G. 10, Beyit 11). [şāh-ı merdān,]
2. (G. 27, Beyit 9). [şāh-ı merdān,]
3. (G. 42, Beyit 1). [şāh-ı merdān,]
4. (G. 52, Beyit 3). [şāh-ı merdān,]
5. (G. 83, Beyit 12). [şāh-ı merdān,]
6. (G. 96, Beyit 1). [şāh-ı merdān,]
7. (G. 103, Beyit 4). [şāh-ı merdān,]
8. (G. 115, Beyit 11). [şāh-ı merdān,]
9. (G. 157, Beyit 11). [şāh-ı merdān,]

10. (G. 94, Beyit 3). [şāh-ı merdāna, -
a]

şāh-ı merdāndur: Erenler şahı // hz.
Ali'nin lakabı.

1. (G. 74, Beyit 1). [şāh-ı merdāndur,
-dur]

şāh-ı merdān-ile: Erenler şahı // hz.
Ali'nin lakabı.

1. (G. 57, Beyit 1). [şāh-ı merdān-ile,
--ile]

2. (G. 26, Beyit 3). [şāh-ı merdān-ile,
--ile]

3. (G. 87, Beyit 8). [şāh-ı merdān-ile,
--ile]

4. (G. 165, Beyit 7). [şāh-ı merdān-
ile, --ile]

5. (Muh. 2, Beyit 7). [şāh-ı merdān-
ile, --ile]

6. (G. 40, Beyit 9). [şāh-ı meydān-ile,
--ile]

şāh-ı muhteşem: Muhteşem, muazzam
şah.

1. (G. 40, Beyit 8). [şāh-ı muhteşem,]

şāh-ı mukaddem: En önde olan şah // hz.
Muhammed.

1. (G. 152, Beyit 3). [şāh-ı
mukaddem,]

şāh-ı mükerrerem: Muhterem, saygıdeğer
padişah // Hz. Ali.

1. (G. 44, Beyit 12). [şāh-ı
mükerrerem,]

şāh-ı mürsel: Gönderilmiş, yollanmış
hükümdar // hz. Muhammed.

1. (G. 81, Beyit 7). [şāh-ı mürsel,]

şāh-ı rızā: Ali Rıza, on iki imamdan
sekizincisi.

1. (G. 183, Beyit 11). [şāh-ı rızā,]

şāh-ı sabak: Öğretmenler önderi // hz. Ali.

1. (G. 190, Beyit 4). [şāh-ı sabak]

şāh-ı sâbık: Eski, rütbece en üstteki
padişah // hz. Ali.

1. (G. 162, Beyit 1). [şāh-ı sâbık,]

şāh-1 şafdar-1 haydar-1 kerrār: Döne döne düşman saflarını yaran Allah'ın aslanı // Hz. Ali.

1. (G. 42, Beyit 7). [şāh-1 şafdar-1 haydar-1 kerrār,]

şāh-1 şaff-der: Düşman saflarını yaran sultan // Hz. Ali.

1. (G. 51, Beyit 1). [şāh-1 şaff-der,]
2. (G. 102, Beyit 7). [şāh-1 şaff-der,]

şāh-1 şāhensāhī: Padişahlar padişahı // Hz. Ali.

1. (G. 184, Beyit 12). [şāh-1 şāhensāhī, -1]

şāh-1 şāh-perver: Şahı seven hükümdar.

1. (G. 170, Beyit 9). [şāh-1 şāh-perver,]

şāh-1 sākī: Sakiler padişahı // Hz. Ali.

1. (G. 104, Beyit 7). [şāh-1 sākī,]

şāh-1 şām: Akşamın şahı // ay.

1. (G. 106, Beyit 3). [şāh-1 şām,]

şāh-1 şehīd: Şehitler önderi // Hz. Ali.

1. (Muh. 4, Beyit 11). [şāh-1 şehīd,]

şāh-1 selāsil-güşā: Zincirleri açan, kıran şah // Hz. Ali.

1. (G. 163, Beyit 8). [şāh-1 selāsil-güşā,]

şāh-1 ser-efrāz: Benzerlerinden üstün olan padişah // Hz. Muhammed.

1. (G. 155, Beyit 2). [şāh-1 ser-efrāz,]

şāh-1 sidre: Sidre (Hz. Muhammed'in mîraç gecesinde Cebrâil ile birlikte yükseldiği yedinci kat semâda bir makam) makamının padişahı Hz. Muhammed.

1. (G. 154, Beyit 5). [şāh-1 sidre,]

şāh-1 taht-1 lā-mekān: Mekansızlık tahtının şahı, hükümdarı.

1. (G. 85, Beyit 7). [şāh-1 taht-1 lā-mekān,]

şāh-1 velāyet: Veliler şahı // Hz. Ali.

1. (G. 13, Beyit 7). [şāh-1 velāyet,]
2. (G. 17, Beyit 2). [şāh-1 velāyet,]
3. (G. 20, Beyit 6). [şāh-1 velāyet,]
4. (G. 21, Beyit 1). [şāh-1 velāyet,]
5. (G. 25, Beyit 6). [şāh-1 velāyet,]
6. (G. 27, Beyit 1). [şāh-1 velāyet,]

7. (G. 31, Beyit 10). [şāh-ı velāyet,]
8. (G. 37, Beyit 8). [şāh-ı velāyet,]
9. (G. 44, Beyit 4). [şāh-ı velāyet,]
10. (G. 66, Beyit 3). [şāh-ı velāyet,]
11. (G. 68, Beyit 6). [şāh-ı velāyet,]
12. (G. 75, Beyit 11). [şāh-ı velāyet,]
13. (G. 87, Beyit 12). [şāh-ı velāyet,]
14. (G. 90, Beyit 11). [şāh-ı velāyet,]
15. (G. 95, Beyit 6). [şāh-ı velāyet,]
16. (G. 101, Beyit 12). [şāh-ı velāyet,]
17. (G. 108, Beyit 1). [şāh-ı velāyet,]
18. (G. 127, Beyit 11). [şāh-ı velāyet,]
19. (G. 139, Beyit 4). [şāh-ı velāyet,]
20. (G. 140, Beyit 5). [şāh-ı velāyet,]
21. (G. 147, Beyit 11). [şāh-ı velāyet,]
22. (G. 149, Beyit 12). [şāh-ı velāyet,]
23. (G. 162, Beyit 5). [şāh-ı velāyet,]
24. (G. 168, Beyit 5). [şāh-ı velāyet,]
25. (G. 177, Beyit 1). [şāh-ı velāyet,]
26. (G. 181, Beyit 3). [şāh-ı velāyet,]
27. (Mur. 1, Beyit 20). [şāh-ı velāyet,]
28. (Müsebba 1, Beyit 23). [şāh-ı velāyet,]

şāh-ı velāyet ‘Alī: Veliler şahı Hz. Ali.

1. (G. 186, Beyit 1). [şāh-ı velāyet ‘alī,]

şāh-ı velāyet ‘aşkına: Veliler şahı Hz. Ali'ye olan sevgi.

1. (G. 119, Beyit 3). [şāh-ı velāyet ‘aşkına, -n, -a]
2. (G. 143, Beyit 4). [şāh-ı velāyet ‘aşkına, -n, -a]

şāh-ı velāyet dameniñ: Veliler sultanının eteği.

1. (G. 16, Beyit 9). [şāh-ı velāyet dameniñ, -ñ]

şāh-ı velāyet mihridür: Veliler şahı Hz. Ali'nin güneşi, ışığı.

1. (G. 140, Beyit 5). [şāh-ı velāyet mihridür, -dür]

şāh-ı velāyet mülkidir: Veliler şahı Hz. Ali'nin malı, memleketi.

1. (G. 187, Beyit 10). [şāh-ı velāyet mülkidir, -dir]

şāh-ı velāyet rāhına: Veliler padişahının yolu.

1. (G. 4, Beyit 3). [şāh-ı velāyet rāhına, -n, -a]

şāh-ı velāyetden: Veliler şahı; veliliğin piri // Hz. Ali.

1. (G. 62, Beyit 5). [şāh-ı velāyetden, -den]

2. (G. 79, Beyit 10). [şāh-ı velāyetden, -den]

3. (G. 148, Beyit 5). [şāh-ı velāyetden, -den]

şāh-ı velāyetdür: Veliler şahı, önderi.

1. (G. 93, Beyit 6). [şāh-ı velāyetdür, -dür]

şāh-ı velāyete: Veliler şahı hz. Ali.

1. (Müsebba 1, Beyit 29). [şāh-ı velāyete, -e]

şāh-ı veliden: Veliler öncüsü hz. Ali.

1. (G. 65, Beyit 5). [şāh-ı veliden, -den]

2. (G. 173, Beyit 1). [şāh-ı veliden, -den]

şāh-ı velīni‘met: Birine yaşadığı müddetçe, tesiri devam edecek olan iyilik ve bağışlarda bulunan kimselerin hükümdarı // Hz. Ali.

1. (G. 16, Beyit 1). [şāh-ı velīni‘met,]

şāh-ı velīni‘metimiz: Nimetlendiren, nimete vesile olanların önderi // hz. Ali.

1. (G. 91, Beyit 1). [şāh-ı velīni‘metimiz, -i, -miz]

şāh-ı vişālīñ: Şaha kavuşma arzusu.

1. (G. 159, Beyit 11). [şāh-ı vişālīñ, -iñ]

şāh-ı yedullahı: Allah'ın eli olan hükümdar // hz. Ali.

1. (G. 136, Beyit 5). [şāh-ı yedullahı, -ı]

şāh-ı yezdān-ile: Allah'ın şahı // Hz. Ali.

1. (G. 57, Beyit 1). [şāh-ı yezdān-ile, --ile]

şāh-ı zamān: Devrin piri.

1. (G. 146, Beyit 14). [şāh-ı zamān,]

şāh-ı zeyn-i ‘ibādīñ: Güzel kulların öncüsü.

1. (G. 94, Beyit 5). [şāh-ı zeyn-i ‘ibādīñ, -iñ]

şāh-ı zūlfikārīñ: Zülfikarın sahibi olan hükümdar // hz. Ali'nin kılıcı.

1. (G. 35, Beyit 11). [şāh-ı zūlfikārīñ, -iñ]

2. (G. 182, Beyit 11). [*şāh-ı zūlfikārīñ, -iñ*]

şāhid: *Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse, tanık.*

1. Ger getirse münkir-i imān şehādet tañrıya/**şāhid** olmaz olmayan aşkıında ol şāhın şehīd (G. 55, Beyit 7). [*şāhid,*]
2. Dimez yakīn eyle her kim ‘Alī-yi veliyullah/Ḥaḳīḳatīñ **şāhidi** olmadı meşhūd (G. 56, Beyit 9). [*şāhidi, -i*]

şāhid-i aḳvāl-i elest u beli: *Elest (Ben sizin rabbiniz değil miyim?) ve beli (Evet.) sözlerinin şahidi.*

1. (G. 186, Beyit 2). [*şāhid-i aḳvāl-i elest u beli,*]

şāhid-i şem‘ u şarāb gül reyḫān getirür: *Mum, şarap, gül ve reyhanın şahitlik yapması; mecliste bulunan bu unsurların kişiye şahitlik yapması.*

1. (G. 71, Beyit 9). [*şāhid-i şem‘ u şarāb gül reyḫān getirür, -ür*]

şāhin: *Avcı kuş // hükümdar.*

1. Bes ‘Alī aḫbābı hergiz va‘desin itmez ḫilāf/Çāker olmaz **şāhine** hergiz iden güftār-ı ḳalb (G. 4, Beyit 4). [*şāhine, -e*]

şāhne-i dīn: *Dinin bekçisi // hz. Muhammed.*

1. (G. 60, Beyit 3). [*şāhne-i dīn,*]

şāhne-yi ḫavf-ı ‘abes: *Boş, anlamsız korkulardan korunmayı sağlayan memur.*

1. (G. 105, Beyit 7). [*şāhne-yi ḫavf-ı ‘abes,*]

şāh-rāh: *Sultan yolu, yüce yolu.*

1. Mustakim ol Himmetī Ḥaydar yolunda müstakīm/Ḥazrete doğru ṭarīḳ-i evliyādır **şāh-rāh** (G. 169, Beyit 11). [*şāh-rāh,*]
2. İstivā’ınñ ṭarīḳidür hem şırāṭü’l-müstakīm/Küllü şey’ ma‘nīde anıñ **şāh-rāhından** geçer (G. 78, Beyit 10). [*şāh-rāhından, -i, -n, -dan*]

şāhs: *Kişi, kimse.*

1. Ledünnî ‘ilmine üstâd olur hıızr-ı
peygamber tek/‘İnāyet kılsa her
şahşa ‘alim-i ism-i a‘zam dem (G.
152, Beyit 7). [*şahşa, -a*]
2. Göyde hürşid olsa yerde zerre tek
nābūd olur/Olmasa başında her
şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19,
Beyit 10). [*şahsıñ, -ıñ*]

sāki: Haydut, eşkiya.

1. Vāris-i mülk-i nübüvvet
muttakīdür ey **şakī**/Bu
taşarrufdan eliñ çek sal buyurdu
eyle köc (G. 30, Beyit 5). [*şakī,*]

şak iden: Yarmak, bölmek.

1. (G. 139, Beyit 3). [*şak iden, -en*]

şak ider: Bölmek, parçalamak.

1. (G. 134, Beyit 9). [*şak ider, -er*]

şak it: Yar, ikiye ayır.

1. (G. 108, Beyit 8). [*şak it,*]

şak itdigi: Yarmak, parçalamak.

1. (G. 86, Beyit 8). [*şak itdigi, -di, -g,
-i*]

şak kıldı: Yarmak, ikiye ayırmak.

1. (G. 3, Beyit 9). [*şak kıldı, -dı*]

şak olmayınca: Yarılma, parçalanma.

1. (G. 179, Beyit 1). [*şak olmayınca, -
ma, -y, -ınca*]

şak olundu: Yarılma, parçalanma.

1. (G. 179, Beyit 2). [*şak olundu, -un,
-dı*]

şak olur: Yarılmak, parçalanmak.

1. (G. 50, Beyit 3). [*şak olur, -ur*]

şakāyık: Gelincik çiçeği.

1. Deminden Himmeti bu
yeryüzünde/Bahār oldu u açıldı
şakāyık (G. 129, Beyit 11).
[*şakāyık,*]

şākir: Şükür ve hamd edici, eden.

1. Tevekkül menzilinde olmışam
ihlaş-la sākin/‘Alī yolunda her ne
gelse **şākerem** şābir (G. 66, Beyit
19). [*şākerem, -em*]

şākir ol: Şükür ve hamd eden ol.

1. (G. 149, Beyit 1). [*şākir ol,*]

şākird: Talebe, öğrenci.

1. Benî âdem bugün üstâd-ı ‘aşka/Ki **şākird** olmayınca kâmil olmaz (G. 88, Beyit 2). [*şākird,*]

şakk: Yarmak, yarılmak.

1. Şak ider h̄arbesini farkını **şakķıñ** dem-i h̄arb/Şāh üstinde olur şöyle ki rummān iki şak (G. 134, Beyit 9). [*şakķıñ, -iñ*]

şāl-ı kanā‘at: Kanaat şalı; kanaatkarlık elbisesi.

1. (G. 52, Beyit 3). [*şāl-ı kanā‘at,*]
2. (G. 67, Beyit 14). [*şāl-ı kanā‘at,*]

şāl-ı kühen: Eski, yıpranmış şal.

1. (G. 91, Beyit 3). [*şāl-ı kühen,*]

şāl-pūş-ı şehir-i ‘aşkuz: Şehrın şala bürünmüş aşğı.

1. (G. 103, Beyit 2). [*şāl-pūş-ı şehir-i ‘aşkuz, -uz*]

şām: Akşam.

1. Nūr-ı zulmet hikmet u **şām** u seher hükmindedür/Sāl u mäh u hafta u eyyām u sâ‘at u dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [*şām,*]

2. Virdimiz nād-ı ‘Alıyyu lā-fetādur dāimā/Şubh u **şām** anıñ mübārek ismidür evrādımız (G. 92, Beyit 9). [*şām,*]

3. Ğam **şāmınıñ** fecrin virür/Zālimlerin zecrīn virür (Mur. 1, Beyit 15). [*şāmınıñ, -i, -niñ*]

4. ‘Arş-ı rahmān üzre Aħmed şemsdür H̄aydar kamer/‘Arş-ı ferş nūr ider şems u kamer **şām** u seher (G. 65, Beyit 1). [*şām,*]

5. Hem gerdiş-i eyyāmam hem şubham u hem **şām** (G. 155, Beyit 5). [*şām,*]

şām-ı ebed: Sonsuza dek süren akşam.

1. (G. 122, Beyit 1). [*şām-ı ebed,*]

şāmil: İçine alan, kaplayan, kapsayan.

1. Kaṭreden ‘ummāna **şāmildir** güneşden zerreye/Ĥalī olmaz ya‘ni andan her mekān u zamān (G. 162, Beyit 7). [*şāmildir, -dir*]

şan: Ululuk, azamet, mertebe.

1. “Lev-keşef” haqqdan ‘Alī **şānındadır** hem “men ‘aref”/Vezn-i ‘aql-ı ‘adl u nefsi keffe-i mizān-ı ‘aşq (G. 131, Beyit 9). [*şānındadır, -ı, -n, -da, -dır*]
2. Koy bu zerki **şāna** gir ey pey-rev-i āl-i ‘abā/Olasın haqq meclisinde cür‘a-nüş dicle-nüş (G. 116, Beyit 4). [*şāna, -a*]

şan: *İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöret, îtibar.*

1. Muştafā u murtażā **şānında** haqqdan nüzül/Āyet-i “Nasru’n-min Allah ma‘nīyi fetḥ-i qarīb” (G. 5, Beyit 2). [*şānında, -ı, -n, -da*]
2. Hatm oldı ol ḥabibiñ **şānına** menşūr-ı ḥüsn/Çekdi ol menşūra dest-i ğayb-ı tuğrā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 9). [*şānına, -ı, -n, -a*]
3. Emritdi haqq “veliyyukumullah” bī-ḥilāf/Oldı nüzül **şānına** āyāt-ı beyyināt (G. 13, Beyit 2). [*şānına, -ı, -n, -a*]
4. ‘Alī **şānında** haqqdandır muḥarrar/Şecā‘at hem saḥāvet hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9). [*şānında, -ı, -n, -da*]
5. Sen ‘Alīyi ger veliyullah-ı mutlak bilmeseñ/Gör söyler **şānına** Allah gel furkāna baḥ (G. 41, Beyit 8). [*şānına, -ı, -n, -a*]
6. Muḥarrar **şānına** aḳvāl-ı haqqdan/Delil-i “hel etā vel innemā”dur (G. 64, Beyit 2). [*şānına, -ı, -n, -a*]
7. Kimiñ **şānındadır** levlāk tā haqqdan ḥitāb olur/Haber dut bu haberden yoḥsa oldun müşrif ḥāsir (G. 66, Beyit 11). [*şānındadır, -ı, -n, -da, -dur*]
8. ‘Aliden buldı fetḥu’l-bāb ya‘ni ‘ilm-i dīn şehri/‘Alī **şānında** haqqdan zūlfikār innemā bāṭıl (G. 145, Beyit 6). [*şānında, -ı, -n, -da*]
9. Mevşūf-ı her şifāt aḥad ‘ayn-ı zāt hū/**Şanındadır** ḥaḳīkat-i celli celālihū (Müsebbā 1, Beyit 15). [*şanındadır, -ı, -n, -da, -dur*]
10. Şeh-suvār-ı ‘arşa-yı vaḥdet emir-i tacdār/Söyledi **şānında** şāhiñ ol

ḥabīb-i kirdigār (*Muh. 2, Beyit 2*).
[*şānında, -ı, -n, -da*]

11. Söyledi bu medḥi **şānında** anıñ
ḳudret dili/Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-
Ḥasan yā Būturāb (*Muh. 3, Beyit*
15). [*şānında, -ı, -n, -da*]

şan: *Petek.*

1. Hem **şānam** u hem zembūr hem
zehrem u hem bālem/Hem
şulḥam u hem ceng hem gevher u
hem seng (*G. 155, Beyit 7*).
[*şānam, -am*]

şāne: *Tarak.*

1. Ğayr-ı ḥaḳḳdan olmuşam tebdil-i
abdālīm bugün/Şūfiyā riş-i berūt
şāneden müstağniyim (*G. 157,*
Beyit 3). [*şāneden, -den*]

şāne çek: *Tara.*

1. (*G. 138, Beyit 9*). [*şāne çek,*]

şāne olmayınca: *Tarak olmak.*

1. (*G. 170, Beyit 9*). [*şāne olmayınca,*
-ma, -y, -ınca]

şantiyā u ilyā u fırkıyā u şarfıyā: *Alevi*
Bektaşî geleneğinde bir dua ifadesi.

1. (*G. 162, Beyit 4*). [*şantiyā u ilyā u*
fırkıyā u şarfıyā,]

şarāb: *İçilecek şey; mey, hamr.*

1. Virür muḥibbine şol sākī-yi ezel
her dem/Raḥīḳ-i kevser u şir u
şarāb u hem ‘Alī (*G. 185, Beyit 7*).
[*şarāb,*]

şarābe’z-zuhūr: *Tecelli şarabı; ilahi*
hakikati gösteren şarap.

1. Reşḥ cām-ı kevser şir u **şarābe’z-**
zuhūr/Muttaşıl bu fikri cennetde
ḳılur ğilmān-ı ḥūr (*Muh. 3, Beyit*
12). [*şarābe’z-zuhūr,*]

şarāb-ı bī-ḥumārıñ: *Sarhoşluk vermeyen*
şarap.

1. (*G. 172, Beyit 10*). [*şarāb-ı bī-*
ḥumārıñ, -ıñ]

şarāb-ı kevser: *Kevser şarabı.*

1. (*G. 9, Beyit 11*). [*şarāb-ı kevser,*]

şarāb-ı şāhid: *Güzellik şarabı.*

1. (*G. 123, Beyit 11*). [*şarāb-ı şāhid,*]

şāriḥ-i su‘bāna: *Yeni doğmuş ejderha.*

1. (*G. 41, Beyit 11*). [*şāriḥ-i su‘bāna,*
-a]

şarık: Doğup parlayan, parlak.

1. Şarık u ğarib ‘Alī hükmündedir bu nuh felek/Bir şahih āsārdan naql-eyledi sâbık bize (G. 179, Beyit 7). [şarık,]

şark: Doğu.

1. Yerde gökde hüküm anıñ tã ebed fermân anıñ/Şarkā sürdi ğarbdan mihr-i dıraşşānı ‘Alī (G. 184, Beyit 8). [şarkā, -a]
2. Serv-i semā u ‘arz u cebel baħr cümle keşf/Bu şark u ğarb u kütüb yemîn u yesār fetħ (G. 39, Beyit 9). [şark,]

şark ğarbtı dutmuşdı: Doğuyu ve batıyı kaplamak, etrafını sarmak.

1. (Muh. 2, Beyit 6). [şark ğarbtı dutmuşdı, -mı, -dı]

şart: Koşul, anlaşma.

1. Şart oldur ki ‘aşık eyleye cānıñ fedā/Eylemişdi çün ezel bezmin cānān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 7). [şart,]

2. Giren meydān-ı ‘aşka şıdık-ilen evvel budur şartı/‘Alī yolında bu cān-ı cihānı i‘tirāf eyler (G. 75, Beyit 4). [şartı, -ı]

şart-ı islām: İslam'ın gereklilikleri.

1. (G. 96, Beyit 8). [şart-ı islām,]

şā‘şā‘a-yı şems-i duhāyı: Kuşluk vaktinin güneşinin gösterişi, parlaklığı.

1. (G. 86, Beyit 4). [şā‘şā‘a-yı şems-i duhāyı, -y, -ı]

şā‘şā‘a-yı şubh-ġāhı: Sabah vaktinin parlaklığı, gösterişi.

1. (G. 43, Beyit 2). [şā‘şā‘a-yı şubh-ġāhı, -ı]

şātır ol: Hevesli, istekli ol.

1. (G. 149, Beyit 2). [şātır ol,]

şāyeste-i lāyık: Yaraşır, layık olan.

1. (G. 38, Beyit 8). [şāyeste-i lāyık,]

şeb: Gece.

1. Bu muraşsa kubb-e-i mānend-i fānus hayli/Hikmet-ilen rüz şeb gerdān iden perverdigār (G. 59, Beyit 3). [şeb,]

şeb-âheng-i şeydâ: *Aşığın geceleyin bir işe yeltenmesi.*

1. (G. 45, Beyit 4). [*şeb-âheng-i şeydâ,*]

şebah: *Benzer, benzeyiş.*

1. Baħra düşdi ger **şebah** bu laciverd-i haħkdan/Cevher-i derdem çıhardı bir dıraħşān senderūs (G. 106, Beyit 10). [*şebah,*]
2. Muṭlakım ferdim yolında Ĥaydarıñ her **şebahden**/Bu cihettendir ki müşrikler oħur kāfer meni (G. 187, Beyit 4). [*şebahden, -den*]

şebnem: *Çiğ tanesi.*

1. Yumağā on sekiz miñ ‘ālemiñ ‘işyānını/Baħr-ı fazlından yeter bir kaṭre **şebnem** yā ‘Alī (G. 190, Beyit 9). [*şebnem*]

şecā‘at: *Yiğitlik, yüreklilik, cesaret.*

1. ‘Alī şānında haħkdandır muḳarrar/**şecā‘at** hem saħāvet hem kerāmāt (G. 15, Beyit 9). [*şecā‘at,*]

2. Ĥaşşa anıñdur şihāvet hem **şecā‘at** pey nuṭk/Bu cihetden gāh iħsān eyledi gāh savāş (G. 112, Beyit 3). [*şecā‘at,*]

şecer: *Ağaç, dıraht.*

1. Ādeme dārın içinde ma‘rifetdür re’s u māl/Bir **şecerdür** Ādem u bī-ma‘rifet ol bī-şemer (G. 65, Beyit 11). [*şecerdür, -dür*]
2. Her **şecerde** bitdi ol ġayr-ı mükerrer meyveler/Piste u bādām u nārenc u ruṭeb ‘annāb-ı şıdḳ (G. 130, Beyit 3). [*şecerde, -de*]
3. Nuṭk-ı Ĥaydardan kitābetdür eyā ehl-i kemāl/Müsüye “inni enellah” söyleyen nār u **şecer** (G. 65, Beyit 9). [*şecer,*]

şefā‘at: *Bir suçlunun bağışlanması için aracılıkta ve yardımda bulunma.*

1. Şefâ'at isteyen hayru'l-beşerden
rûz-ı maşşerde/Bir ahlâk-ı
hamîde hâşıl it fi'l-beşerden geç
(G. 32, Beyit 2). [şefâ'at,]

2. Muhibbe rûz-ı maşşerde ne
gamdur cürm-i zilletden/Şefâ'at
çün emîr-ül-mü'minîn u
mü'minât eyler (G. 76, Beyit 11).
[şefâ'at,]

3. 'Alîdir ümmete ol gün şefâ'atçı u
hem şâfi'/Neyler nefsi vâ nefsi
çağrışanda havl-i aşdan (G. 124,
Beyit 7). [şefâ'atçı, -çi]

şefâ'at kıla: Şefâatte bulunmak;
bağışlanmasını istemek.

1. (Muh. 1, Beyit 21). [şefâ'at kıla, -
a]

şefî': Şefaate eden, bir kimsenin affa
uğraması için aracılık eden kimse,
şefaateçi.

1. Ger şefî'îñ olmaya âl-i
Muhammed şöyle bil/Hakk bilür
maşşerde özge hüccetiñ olmaz
kabül (G. 148, Beyit 4). [şefî'îñ, -
iñ]

2. Çağrışur ol dem halâyık el-
amân/Қullara sensin şefî' ol
zamân (Muh. 4, Beyit 27). [şefî',]

şefî' olmaz: Şefaateçi olmak.

1. (G. 147, Beyit 1). [şefî' olmaz, -
maz]

şefkat kılan: Acımak, merhamet etmek.

1. (G. 16, Beyit 10). [şefkat kılan, -
an]

şeh: Padişah // Allah.

1. Her rûz 'ıyd her gece kadar berât
olur/En'âm virdi her kavle kim
yazdı şeh berât (G. 11, Beyit 9).
[şeh,]

şeh: Şah, padişah.

1. Mülk-i meleki dutdı şehâ zulmet-i
'işyân/Göster yüziñi ey meh-i
tâbân-ı velâyet (G. 24, Beyit 6).
[şehâ, -â]

2. Şehr-i 'ilmine 'Alîdür şehr-i 'aşka
şehriyâr/Şeh kadem basmaz
vücuduñ olmayınca şehriyâr (G.
61, Beyit 1). [şeh,]

3. Eyle āyin-i mihr-i Hāydar birle göñliñ şehrini/Eyleye tā kim teferrüc kıлмаға ol **şeh** güzār (G. 61, Beyit 2). [*şeh,*]
4. Bu dörd kitābiñ ma'nīsini ey **şeh** haqqdan/Bir nokta-imiş hem bu-idi defter-i āyāt (G. 21, Beyit 4). [*şeh,*]
5. Maħmūd seniñ ħarbiñ-ilen kuy-ı nübüvvet/Çaldı felek üstünde **şehā** bağladı rā'yet (G. 21, Beyit 6). [*şehā, -ā*]
6. Sür üstümüze atıñı 'arz eyle **şehā** ruħ/Gördi bizi bu varçada bu ħavf-ı ħaṭarda (G. 44, Beyit 7). [*şehā, -ā*]
7. 'Arşa yetür bu Himmetiñ başını **şehā**/Ruhsarı üste baş kademiniñ yā 'Alī meded (G. 58, Beyit 13). [*şehā, -ā*]
8. Ey ħaşr günü 'āşileriñ püşt ü penāhı/'Afv eyle **şehā** ħāce-yi kerem bende-yi günahkār (G. 60, Beyit 10). [*şehā, -ā*]

9. 'Aşq cenginde kaçā-yı kav-s-i kaçdr-i sehmiñ **şehā**/Her nazār ehl-i vefāniñ sīnesi amāciñız (G. 98, Beyit 7). [*şehā, -ā*]

şehā: *Bahşiş.*

1. Hān-ı ihsānında anıñ mihr u māh-ilen kümāc/Ma'cen-i cūd ol kerem-kānı **şehāsiyle** şāhiñ (G. 27, Beyit 4). [*şehāsiyle, -s, -ı, -y, -le*]

şehādet: *Tanıklık, şahitlik; bir şeyin doğruluğuna inanma; yüce bir ülkü uğrunda ölme, şehitlik; işaret, iz.*

1. Tā **şehādet** mülkine yā şāh-ı dīn başdın kaçdem/Maқdeminden Ka'be ābād oldu yā Hāyber ħarāb (G. 1, Beyit 4). [*şehādet,*]

şehādet barmağı: *Hz. Muhammed'in veda hutbesinin sonunda helallik istedikten sonra, sahabenin "helal olsun" cevabının üzerine; 3 defa üst üste "şahid ol ya rab!" diye haykırırken havaya kaldırdığı parmağın sağ işaret parmağının ismi bu yüzden "şehadet parmağı"dır.*

1. (G. 34, Beyit 9). [*şehādet barmağı,*]

2. (G. 80, Beyit 11). [şehâdet
barmağı,]

şehâdet barmağı: Baş parmak ile orta parmak arasında kalan parmak // işaret parmağı.

1. (G. 2, Beyit 4). [şehâdet barmağıñ,
-ñ]

şehâdet getirse: Şahitlik etmek, iman getirmek.

1. (G. 55, Beyit 7). [şehâdet getirse,
-se]

şehâdet mülkine: Şehitlik ülkesi.

1. (G. 27, Beyit 5). [şehâdet mülkine,
-n, -e]

şehâdet şehrine: Gözle görülen her şey, bütün varlıklar, maddî âlem, âlem-i şahâdet.

1. (G. 100, Beyit 3). [şehâdet şehrine,
-n, -e]

şehbâz: Çevik, cesur, beyaz doğan kuşu.

1. Neden kim konuşmadı ey tâyir-i
kuds/Bu burc u suflîde murdâra
şehbâz (G. 84, Beyit 7). [şehbâz,]

şehbâz-ı kuds: Kutsal kuş.

1. (G. 154, Beyit 5). [şehbâz-ı kuds,]

şehbâz-ı şâhından: Avcı kuşların şahı.

1. (G. 78, Beyit 3). [şehbâz-ı
şâhından, -ı, -n, -dan]

şeh-ber çeker: Kanat çırpılmak.

1. (G. 92, Beyit 7). [şeh-ber çeker, -
er]

şehd: Bal.

1. Şehdini âl şunma gel eyle hür ey
peser/Zehr-ilen memzûc itmiş
kâse-yi halvâ nefis (G. 109, Beyit
9). [şehdini, -in, -i]

şehd bağladı: Bal yapmak.

1. (G. 130, Beyit 2). [şehd bağladı, -
dı]

şehd-i bâb: Baldan kapı.

1. (G. 22, Beyit 10). [şehd-i bâb,]

şehd-i lebiñ: Bal dudak.

1. (G. 12, Beyit 5). [şehd-i lebiñ, -iñ]

şehd-i muşaffâ: Saf, duru bal.

1. (G. 45, Beyit 12). [şehd-i muşaffâ,]

şehensâh: Şahlar şahı, padişahlar padişahı.

1. ‘Aliden özge iki haqq
şehenşāh/Ḥasandur šāh Ḥüseyn-i
Kerbelādur (G. 64, Beyit 9).

[*şehenşāh,*]

2. Haqq **şehenşāhim** emirim reh-
nümā u rehberim/Pādişāh-ı
serverim şāhib-ķıranım šāh šāh
(G. 171, Beyit 7). [*şehenşāhim, -*

im]

3. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī/Yā
şehenşāh-ı emir-i evliyā (Muh. 4,
Beyit 13). [*şehenşāh-ı,*]

şehen-şāh-ı cihān: Dünya
hükümdarlarının hükümdarı.

1. (G. 66, Beyit 13). [*şehen-şāh-ı*
cihān,]

şehen-şāh-ı kadīmiñ: Eski hükümdar;
tüm zamanların hakimi // Allah.

1. (G. 70, Beyit 12). [*şehen-şāh-ı*
kadīmiñ, -iñ]

şeh-i ‘ādil: Adaletli padişah.

1. (G. 107, Beyit 6). [*şeh-i ‘ādil,*]

şeh-i bī-küfr: Günahsız padişah; gizlisi,
saklısı olmayan // hz. Ali.

1. (Müsebba 1, Beyit 26). [*şeh-i bī-*
küfr,]

şeh-i dīn ‘askerine: Din önderinin askeri.

1. (G. 64, Beyit 17). [*şeh-i dīn*
‘askerine, -n, -e]

şeh-i düldül-süvārīñ: Düldül’ün binicisi
olan padişah // hz. Ali.

1. (G. 112, Beyit 7). [*şeh-i düldül-*
süvārīñ, -iñ]

şeh-i merdān: Mertler, yiğitler önderi //
hz. Ali.

1. (G. 37, Beyit 3). [*şeh-i merdān,*]

2. (G. 38, Beyit 8). [*şeh-i merdān,*]

3. (G. 63, Beyit 9). [*şeh-i merdān,*]

4. (G. 90, Beyit 3). [*şeh-i merdān,*]

5. (G. 97, Beyit 7). [*şeh-i merdān,*]

şeh-i merdāna: Yiğitler şahi, yiğitler piri.

1. (G. 75, Beyit 7). [*şeh-i merdāna, -*
a]

şeh-i merdāne: Erenler şahi.

1. (G. 117, Beyit 4). [*şeh-i merdāne,*]

şeh-i merdāne gel: Yiğitler şahi hz. Ali’ye
doğru gel.

1. (G. 150, Beyit 1). [*şeh-i merdâne gel,*]

şeh-i merdānımız: Yiğitler şahı hz. Ali.

1. (G. 175, Beyit 9). [*şeh-i merdānımız, -i, -mız, -a*]

şeh-i meydānı: Meydanın, savaş alanının piri.

1. (G. 38, Beyit 1). [*şeh-i meydānı, -i*]

şeh-i şāhib-kırān: Her zaman başarı, üstünlük kazanan hükümdar.

1. (G. 82, Beyit 8). [*şeh-i şāhib-kırān,*]

şeh-i şāriḳ: Doğup parlayan, parlak olan şah hz. Ali.

1. (G. 179, Beyit 6). [*şeh-i şāriḳ,*]

şeh-i velāyet: Veliler şahı, önderi.

1. (G. 23, Beyit 8). [*şeh-i velāyet,*]

şeh-i velīdür: Veliler şahı.

1. (G. 23, Beyit 9). [*şeh-i velīdür, -dür*]

şeh-i zülfiḳār: Zülfikarın şahı hz. Ali.

1. (G. 180, Beyit 11). [*şeh-i zülfiḳār,*]

şehīd: Allah yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kimse.

1. Ger getirirse münkir-i imān şehādet tañrıya/şāhid olmaz olmayan ‘aşkıında ol şāhın **şehīd** (G. 55, Beyit 7). [*şehīd,*]

2. Bağ-ı cennetde **şehīd** ol āl-i Ḥaydar ‘aşkıına/Çeşme-yi kevser te’essüfden kıılır her laḫza cūş (G. 116, Beyit 2). [*şehīd,*]

3. Gel ey ‘āşık-ı şeydā ol şıdḳ-ilen ‘aşkıında ma‘şūḳuñ/Ki ḫaḳḳdur ol **şehīdiñ** ḳān behāsı rāygān ölmez (G. 85, Beyit 11). [*şehīdiñ, -iñ*]

şehīd düşdi: Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölmek.

1. (Müsebba 1, Beyit 19). [*şehīd düşdi, -di*]

şehīd-i ‘aşka: Aşk şehidi, aşk yolunda can veren (kimse).

1. (G. 12, Beyit 11). [*şehīd-i ‘aşka, -a*]

şehīd-i kerbelā: Kerbelā’da şehit olan kimse.

1. (G. 176, Beyit 6). [*şehīd-i kerbelā,*]

şehîd-i kerbelâyi: *Kerbela şehidi; kerbela hadisesinde şehit olmuş kimse // Hz. Hüseyin.*

1. (G. 76, Beyit 13). [*şehîd-i kerbelâyi, -y, -i*]
2. (G. 165, Beyit 13). [*şehîd-i kerbelâyi, -y, -i*]

şeh-per-i cebre'ilden: *Cebrailin kanatları.*

1. (G. 29, Beyit 4). [*şeh-per-i cebre'ilden, -den*]

şehr: *Kent, şehir.*

1. 'Alîden buldı fetħu'l-bâb ya'ni 'ilm-i dîn **şehri**/'Alî şânında haqqdan zülfikâr innemâ bâtıl (G. 145, Beyit 6). [*şehri, -i*]
2. Şeytan çerisi çapdı onun **şehr-i** kişverin/Zirâ yakîn u şıdķ u şafâdan sipâhı yoķ (G. 43, Beyit 9). [*şehr-i,*]
3. Şâh-ı merdân çâkeri çekmez 'adûdan ħavf-ı ħûn/Evliyâ **şehrine** girmez lâ-cerîm u bîm herâs (G. 103, Beyit 4). [*şehrine, -i, -n, -e, -*]

4. İns u cinne vahş-ı tayra 'aşķdır fermân revâ/Ey bu **şehriñ** ħâkimi ħükmündedir fermân-ı 'aşķ (G. 131, Beyit 5). [*şehriñ, -iñ*]

şehr: *Şehir // maddi varlık.*

1. Bu vücûdum **şehrine** haqqdan bi-ķavl-i "men 'araf"/Himmetî ħükmüyle sultânım ezelden tâ ebed (G. 53, Beyit 11). [*şehrine, -i, -n, -e*]

şehr: *Şehir II gönül.*

1. 'Alîdür şehriyâr-ı şehr-i 'aşķıñ/Münâfiklar bu **şehre** dâħil olmaz (G. 88, Beyit 11). [*şehre, -e*]

şehr-i 'aşķa: *Aşk, sevgi şehri.*

1. (G. 61, Beyit 1). [*şehr-i 'aşķa, -a*]

şehr-i dilde: *Gönül şehri.*

1. (G. 8, Beyit 1). [*şehr-i dilde, -de*]

şehr-i dîni: *Din şehri.*

1. (G. 39, Beyit 5). [*şehr-i dîni, -i*]

şehr-i 'ilm: *İlim, irfan şehri.*

1. (G. 2, Beyit 1). [*şehr-i 'ilm,*]
2. (G. 64, Beyit 7). [*şehr-i 'ilm,*]

şehir-i ‘ilm ü vahdetim: *İlim ve birlik şehri.*

1. (G. 1, Beyit 6). [*şehir-i ‘ilm ü vahdetim, -i, -m*]

şehir-i ‘ilmine: *İlim şehri.*

1. (G. 1, Beyit 6). [*şehir-i ‘ilmine,*]
2. (G. 61, Beyit 1). [*şehir-i ‘ilmine, -i, -n, -e*]

şehir-i küfri: *Allah'ın varlığını, birliğini inkar edenlerin ülkesi.*

1. (G. 149, Beyit 6). [*şehir-i küfri, -i*]

şehir-i mülk-i dîn: *Din ülkesinin şehri.*

1. (G. 46, Beyit 9). [*şehir-i mülk-i dîn,*]

şehir-i velâyetde: *Velilik şehri, ülkesi.*

1. (G. 39, Beyit 12). [*şehir-i velâyetde, -de*]

şehriyâr: *Padişah, hükümdar, sultan, şah.*

1. Tapmazdı istikâmet-i islâm ve’s-selâm/Ger şehir-i dîni kılmasa ol **şehriyâr** feth (G. 39, Beyit 5). [*şehriyâr,*]

2. Şehir-i ‘ilmine ‘Alîdür şehir-i ‘aşka **şehriyâr**/Şeh kadem basmaz vücûduñ olmayınca **şehriyâr** (G. 61, Beyit 1). [*şehriyâr,*]

3. Himmetî bir **şehriyârîñ** âsitâni kelbidür/Ol şehen-şâh-ı kadîmiñ ser-be-ser hükmindedür (G. 70, Beyit 12). [*şehriyârîñ, -iñ*]

4. Şehir-i ‘ilmine ‘Alîdür şehir-i ‘aşka **şehriyâr**/Şeh kadem basmaz vücûduñ olmayınca **şehriyâr** (G. 61, Beyit 1). [*şehriyâr,*]

5. Tanı ey dil lâ-mekân tahtında kimdir **şehriyâr**/Mâlikü’l-mülk-i velâyet hâkim-i dârü’l-karâr (Muh. 2, Beyit 1). [*şehriyâr,*]

şehriyar-ı şehir: *Hükümdar, padişah.*

1. (G. 132, Beyit 2). [*şehriyar-ı şehir,*]

şehriyar-ı şehir-i ‘aşkıñ: *Aşk şehrinin hükümdarı // hz. Aliye dayandırılan bir sıfat.*

1. (G. 6, Beyit 4). [*şehriyar-ı şehir-i ‘aşkıñ,*]

2. (G. 88, Beyit 11). [*şehriyār-ı şehir-i*
‘aşkıñ, -iñ]

şeh-semîn: Gösterişli padişah.

1. Guş-vār olmadı **şeh-semîne** ol
dürr-i semîn/Kılmadı tā şadef
lü’lü’-i gālṭān iki şaḡ (G. 134,
Beyit 3). [*şeh-semîne, -e*]

şeh-süvār: Usta binici II hz. Ali.

1. Kurladı bir na’l ol dem ‘arşda oldı
hilāl/ÇarḤ meydānında çapdı
şeh-süvārı ol semend (G. 51, Beyit
3). [*şeh-süvārı, -ı*]
2. Düldüle ol **şeh-süvār** olanda
İsrāfil-i vaḡt/Zevk-ilen her dem
çeker şol ‘arş-ı ā’lādan nefir (G.
68, Beyit 2). [*şeh-süvār,*]
3. Çarḡ meydānında ervāḡ-ı melāik
leşkeriñ/**şeh-süvār** olman gizliñ
lā-mekān tārāciñız (G. 98, Beyit
6). [*şeh-süvār,*]
4. Başıñı ṭop ḡoluñı çevgān idüb
meydāna gel/‘Āşık-ı müştāḡ iseñ
ol **şeh-süvārıñ** ‘aşkına (G. 172,
Beyit 8). [*şeh-süvārıñ, -iñ*]

şeh-süvār-ı ‘arşā-yı meydān-ı ‘aşk: Aşk
meydanındaki binicilerin şahı // hz. Ali.

1. (G. 131, Beyit 1). [*şeh-süvār-ı*
‘arşā-yı meydān-ı ‘aşk,]
2. (G. 70, Beyit 4). [*şeh-süvār-ı ‘arşā-*
yı meydān-ı ‘aşk,]

şeh-suvār-ı ‘arşā-yı vahdet: Birlik
dünyasının şehsuvarı // hz. Ali.

1. (Muh. 2, Beyit 2). [*şeh-suvār-ı*
‘arşā-yı vahdet,]

şeh-süvār-ı ‘arş-peymā: Göğü ölçen
şehsuvar // hz. Muhammed'in Miraç
gecesinde göğe yükselişine işaret
edilmektedir.

1. (G. 47, Beyit 8). [*şeh-süvār-ı ‘arş-*
peymā,]

şeh-süvār-ı çarḡ: Alemin şehsuvarı hz.
Ali.

1. (G. 59, Beyit 5). [*şeh-süvār-ı çarḡ,*]

şeh-süvār-ı dîn: Din yolunda öncü olan
kimse.

1. (G. 112, Beyit 1). [*şeh-süvār-ı dîn,*]

şeh-süvār-ı dîn u millet: Din ve milletin
öncüsü.

1. (G. 125, Beyit 5). [*şeh-süvâr-ı dîn u millet,*]

şeh-süvâr-ı ʿizzetiñ: *Yüce bir binici.*

1. (G. 79, Beyit 9). [*şeh-süvâr-ı ʿizzetiñ, -iñ*]

şeh-süvâr-ı lâ fetâ: *Hız. Ali'den başka yiğit yoktur.*

1. (G. 169, Beyit 8). [*şeh-süvâr-ı lâ fetâ,*]

şeh-süvâr-ı lâ-mekân: *Mekandan münezzeh olan şah Hz. Ali.*

1. (G. 162, Beyit 1). [*şeh-süvâr-ı lâ-mekân,*]

şeh-süvâr-ı leşker-i tayyâr: *Düşmana uçarcasına saldıran askerlerin öncüsü Hz. Ali.*

1. (G. 61, Beyit 5). [*şeh-süvâr-ı leşker-i tayyâr,*]

şeh-süvâr-ı şâhib-i tîğ-ı du-ser: *İki başlı kılıcın sahibi olan şehsuvar Hz. Ali.*

1. (Müsebbâ 1, Beyit 6). [*şeh-süvâr-ı şâhib-i tîğ-ı du-ser,*]

şeh-süvâr-ı ʿaşkına: *Hız. Ali'ye olan sevgi.*

1. (G. 150, Beyit 2). [*şeh-süvâr-ı ʿaşkına, -n, -a*]

şek getürme: *Şüphe etmek.*

1. (G. 78, Beyit 9). [*şek getürme, -me*]

şeker sözünden: *Şeker söz, tatlı dil.*

1. (G. 22, Beyit 10). [*şeker sözünden, -ü, -n, -den*]

şeker-ħande: *Tatlı gülüşlü.*

1. Bir **şeker-ħande** eğer kılsañ eyâ rûh-ı revân/Uşbu hayretten olur laʿl-i bedahşân iki şak (G. 134, Beyit 2). [*şeker-ħande,*]

şek-i reyb: *Şüphe ve zan.*

1. (G. 159, Beyit 2). [*şek-i reyb,*]

şekker: *Şeker, tatlı.*

1. Başlayanda tütî-yi şirin-nefes **şekker** ħadîs/Su yerine kand aħar ser-çeşmesinden Nîl-i Mışır (G. 25, Beyit 5). [*şekker,*]

şekker-ħandelik kılur: *Tatlı bir gülüşe sahip olmak.*

1. (G. 142, Beyit 11). [*şekker-ħandelik kılur, -ur*]

şekl: *Biçim, şekil, tarz.*

1. Bir nokṭādūr murtaẓā kim ol nokṭadan buldı **şekl**/Müfredāt-ı çār-defter mişl-i Furkân u Zebūr (G. 69, Beyit 4). [*şekl,*]
2. Kim gönül virse oña bir bî-ḥaber-i dīvānedür/Gösterür cilve perî **şeklinde** ol merdüm-firîb (G. 73, Beyit 2). [*şeklinde, -i, -n, -de*]

şekl-i insāni: *İnsanın sureti.*

1. (G. 181, Beyit 7). [*şekl-i insāni, -i*]

şekl-i mihrāb: *Sevgilinin kaşlarının şekli.*

1. (G. 2, Beyit 6). [*şekl-i mihrāb,*]

şem': *Mum, ışık, çıra, nur.*

1. Kim 'Alî yolında olsa ḥayy-ı fiddāreyn olur/Şu'lesi artar çü **şem'iñ** başını kesdükce gāz (G. 83, Beyit 8). [*şem'iñ, -iñ*]
2. Çizginür çarḥa girüb 'aşk-la pervāne şifāt/Şu'le-yi nūr-ı 'Alî **şem'ine** pervāne güneş (G. 117, Beyit 2). [*şem'ine, -i, -n, -e*]
3. Mihr-i Ḥaydardan gönül kaşırında Rüşen eyle **şem'**/Rüşen olmaz cān

gözi ger yanmasa bir beyle **şem'**

(G. 123, Beyit 1). [*şem',*]

4. Mihr-i Ḥaydardan gönül kaşırında Rüşen eyle **şem'**/Rüşen olmaz cān gözi ger yanmasa bir beyle **şem'** (G. 123, Beyit 1). [*şem',*]
5. Almadı tā āteş-i 'aşk 'Aliden bir şerer/Çekmedi ḥurşid-i 'ālem-tāb tek bir şu'le **şem'** (G. 123, Beyit 2). [*şem',*]
6. Āstān-ı Ḥaydara yüz sürmeyince geymedi/Tāc-ı zerrin başına egnine yaşıl ḥilye **şem'** (G. 123, Beyit 3). [*şem',*]
7. Tā ebed cürm-i kesāfetden çıḥub olmazdı nūr/Nār-ı 'aşka cismini göndermeseydi cümle **şem'** (G. 123, Beyit 5). [*şem',*]
8. 'Ālem-i ḥikmetde her pervāne bir 'ankā-imiş/Ma'nî-yi şüretde ol 'ankāya kaf-ı kulle **şem'** (G. 123, Beyit 7). [*şem',*]
9. Her taraftan ehl-i meclis oña döndermiş yüzün/Olmış ol

cemiyyete kâim-makâm u kıble

şem^c (G. 123, Beyit 8). [şem^c,]

10. Cem^c içinde sordı menden bir
harîf-i haqq-şinâs/Didi ey ‘ârif
neden yandurmaz ehl-i Hille **şem^c**
(G. 123, Beyit 9). [şem^c,]

11. Ehl-i ‘aşkın bezmi cennet
gülşenidir Himmetî/Benzer ol
gülşendeki bir sebz u hurrem
nahle **şem^c** (G. 123, Beyit 12).
[şem^c,]

12. Men didim ki **şem^c** insân bezmine
lâyıkdurur/Pâygâh içinde neyler
yandurub har gelle **şem^c** (G. 123,
Beyit 10). [şem^c,]

13. Şem^c olan yerde şarâb-ı şâhid u
muṭrib gerek/Yaḥmasun taḳlîd-
ile pes baḥîl u süflâ şem^c (G. 123,
Beyit 11). [şem^c,]

şem^c odına: Mumun ateşi.

1. (G. 170, Beyit 1). [şem^c odına, -n, -
a]

şem^c tek: Mum gibi.

1. (G. 7, Beyit 2). [şem^c tek,]

şem^c-i cem^c: Topluluğun, meclisin ışığı.

1. (G. 131, Beyit 11). [şem^c-i cem^c,]

şem^c-i cem^c-i hâş u ‘âm: Seçkinler ve halk
topluluğunun ışığı.

1. (G. 154, Beyit 9). [şem^c-i cem^c-i
hâş u ‘âm,]

şem^c-i encümen: Meclisi aydınlatan
mum.

1. (G. 168, Beyit 7). [şem^c-i
encümen,]

şem^c-i hidâyet: Doğruluk mumu.

1. (G. 114, Beyit 7). [şem^c-i hidâyet,]

şem^c-i hüdâ: Allah'ın nuru, ışığı.

1. (G. 44, Beyit 1). [şem^c-i hüdâ,]

şem^c-i hudâdur: Allah'ın ışığı, ilahi ışık.

1. (G. 163, Beyit 4). [şem^c-i hudâdur,
-dur]

şem^c-i kevâkibdir: Yıldızların ışığı.

1. (G. 188, Beyit 2). [şem^c-i
kevâkibdir, -dir]

şem^c-i nūr-efşân: Nur, ışık saçan mum.

1. (G. 40, Beyit 5). [şem^c-i nūr-
efşân,]

şem^c-i şebistānımıza: *Yatak odasının ışığı.*

1. (G. 175, Beyit 4). [şem^c-i şebistānımıza, -i, -mız, -a]

şem^c-i tecellî kıldı: *Mumun ışığının ortaya çıkması, görünür olması.*

1. (G. 28, Beyit 1). [şem^c-i tecellî kıldı, -dı]

şem^c-i velāyet: *Velilik ışığı.*

1. (G. 143, Beyit 11). [şem^c-i velāyet,]

şem^c-i velāyetden: *Veliliğin mumu, ışığı.*

1. (G. 107, Beyit 9). [şem^c-i velāyetden, -den]
2. (G. 142, Beyit 2). [şem^c-i velāyetden, -den]

şem^c-i ziyāyi: *Mumun ışığı.*

1. (G. 86, Beyit 5). [şem^c-i ziyāyi, -y, -ı]

şems: *Güneş.*

1. Cān hālvetine ol dem bir mehveş-ile hemdem/Şandil-i mihr u māha **şems** lakin ne hācet (G. 12, Beyit 3). [şems,]

2. ‘Alī didārını görcek ber u **şems** u kamerden geç/Şalilu’llah kimi kāle lā uhibbu’l-āfillin söyle (G. 32, Beyit 11). [şems,]

3. Hükmine ‘arş u ferş u mekân u mekân mutî’/Şems u kamer kevākib u leyl u nehār feth (G. 39, Beyit 7). [şems,]

4. ‘Arş-ı raḥmān üzre Aḥmed **şemsdür** Ḥaydar kamer/‘Arş-ı ferş nūr ider şems u kamer şām u seḥer (G. 65, Beyit 1). [şemsdür, -dür]

5. Şevk-len mest eyleyüb zerrātı raşşān-ilen/Cām-ı Ḥaydardur bu **şems** āyine-yi kirdār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 8). [şems,]

6. ‘Arş-ı raḥmān üzre Aḥmed şemsdür Ḥaydar kamer/‘Arş-ı ferş nūr ider **şems** u kamer şām u seḥer (G. 65, Beyit 1). [şems,]

7. Emrine rām olduĝ-çün **şems** şāhıñ oña/Bu cihetde merkeb oldı çarḥ meydānında şir (G. 68, Beyit 5). [şems,]

8. Şüretde ger kevāib **şems**
kamerden olmuş/Bu yeryüzi
münevver bu āsimān münakkaş
(G. 118, Beyit 7). [*şems,*]

9. Hem isī bin Meryem hem kātıl-ı
deccālem/Hem **şems** u kamer
burcam hem gevher u hem
dürcem (G. 155, Beyit 9). [*şems,*]

şemse-i keyvān: Zuhâl yıldızının motifi,
görüntüsü.

1. (G. 52, Beyit 7). [*şemse-i keyvān,*]

**şemsi mağribden maşrika dönderdi ol
kamer:** O Ay yüzlü, güneşi batıdan
doğuya döndürdü // Hz. Muhammed'in
doğumunda ortaya çıkan mucizelerden
biride gece doğu-batı dahil her yerin
aydınlanmış olmasıdır.

1. (G. 13, Beyit 4). [*şemsi mağribden
maşrika dönderdi ol kamer,*]

şems-i mağribeyn: Batının her iki
tarafının güneşi.

1. (G. 165, Beyit 10). [*şems-i
mağribeyn,*]

şems-i munir: Parlak güneş.

1. (G. 10, Beyit 1). [*şems-i munir,*]

2. (G. 49, Beyit 7). [*şems-i münir,*]

3. (G. 68, Beyit 3). [*şems-i münir,*]

şems-i muşaşadır: Parlak güneş.

1. (G. 186, Beyit 9). [*şems-i
muşaşadır, -dır*]

şems-i zuhā: Kuşluk vakti doğan güneş.

1. (G. 44, Beyit 3). [*şems-i zuhā,*]

şemsir-i bürrāndur: Keskin kılıç.

1. (G. 110, Beyit 11). [*şemsir-i
bürrāndur, -dur*]

şer: Hayır değil, hayır olmayan, hayırlı
olmayan şey, husus.

1. Ceng u cedel şeyn u **şer** fitne
düşer 'āleme/Çoysa eger halk-āra
şüriş-i ğavğa nefis (G. 109, Beyit
7). [*şer,*]

şerābe't-tuhūr: Temizlenme, arınma
şarabı.

1. 'Alī aḥbabınadır cennet u
hur/**Şerābe't-tuhūr** ni'met u nāz
(G. 84, Beyit 11). [*şerābe't-tuhūr,*]

şerār: Kıvılcım II ateş.

1. Zülfiķārīñ şu‘le çekse bir **şerārından** kaçār/şedd-hezār İsfendiyār u Rüstem u Efrāsyāb (G. 1, Beyit 11). [*şerārından, -i, -n, -dan*]

şerbet: Tatlı içecek.

1. Hük-m-i haķķdan oldı aħbāb-ı ‘Ālī u Aħmede/Hāricī ol naşibiniñ kanı **şerbetten** mübāħ (G. 35, Beyit 6). [*şerbetten, -ten*]

şerbet-i sākī: Sakinin sunduğu şerbet.

1. (G. 22, Beyit 9). [*şerbet-i sākī,*]

şeref: Manevî yükseklik, ululuk.

1. ‘Abdiyüz şāh-ı zeyn-i ‘ibādīñ/Bu **şerefdan** cihānda sultānınız (G. 94, Beyit 5). [*şerefdan, -den*]
2. Bendesidür şāh-ı merdān kullarınıñ Himmetī/Bu **şerefdan** ol çekübdür alnına dāğ-ı ħabeş (G. 115, Beyit 11). [*şerefdan, -den*]

şeref: Başkasının, birine gösterdiği saygının dayandığı kişisel değer, onur; iyi şöhret.

1. Bende yüz ħaydara munca **şeref** u ‘izzet-ilen/Bende olmaķdur oña salţanat-ı şöhretimiz (G. 91, Beyit 12). [*şeref,*]

şerer almadı: Kıvılcım almak, kıvılcımlanmak.

1. (G. 123, Beyit 2). [*şerer almadı, -ma, -dı*]

şerh: Açıklamak, etraflıca anlatmak.

1. Geldi zuhūra munca nebī **şerħ** buña/Kimdür rükū‘ içinde viren sâile zekāt (G. 13, Beyit 6). [*şerħ,*]
2. Cebre’ıl endirmedi furķān göğden **şerħini**/Ana batnında resüle eyledi ħaydar ħadīs (G. 25, Beyit 7). [*şerħini, -i, -n, -i*]
3. Şol kelām-ı nāţıķıñ **şerħi** beşer ħaddi degil/Yeddi muşħafda anıñ meddāħıdır rabb-i celīl (G. 143, Beyit 7). [*şerħi, -i*]
4. Var ise nuţķuñ kelāmullah-ı nāţıķ **şerħin** it/Bu cihetden kim anıñ evşāfidur ħayru’l-kelām (G. 151, Beyit 9). [*şerħin, -i, -n*]

şerh eyle-: Açıklamak, etraflıca anlatmak.

1. (G. 72, Beyit 7). [şerh eyle,]
2. (G. 45, Beyit 11). [şerh eyle,]

şerh eyle: Açıkla.

1. (G. 134, Beyit 6). [şerh eyle,]

şerh eyledi: Açıklamak.

1. (G. 184, Beyit 11). [şerh eyledi, -di]

şerh eyleyim: Açmak, açıklamak.

1. (G. 48, Beyit 8). [şerh eyleyim, -y, -im]

şerh itdi: Açmak, açıklamak.

1. (G. 25, Beyit 9). [şerh itdi, -di]

şerh-i kitâbım: Kitabın (Kur'an-ı Kerim) açıklaması.

1. (G. 158, Beyit 6). [şerh-i kitâbım, -im]

şerh-i tavîl: Uzun açıklama.

1. (G. 143, Beyit 8). [şerh-i tavîl,]

şer'î dîn-i enbiyadan: Dine ve dinin kurallarını ortaya koyan peygamberler.

1. (G. 125, Beyit 7). [şer'î dîn-i enbiyadan, -dan]

şerî'at bostanında: Doğruluk bahçesi.

1. (G. 183, Beyit 10). [şerî'at bostanında, -n, -da]

şermendelik çekmedi: Mahcup olmak, utangaçlık.

1. (G. 142, Beyit 6). [şermendelik çekmedi, -me, -di]

şerm-sâr: Utangaç, utanmış.

1. Yar yüzünü görgecin dangla olur şerm-sâr/Kim ki bugün kılmasa ey ahî pervâ nefis (G. 109, Beyit 10). [şerm-sâr,]
2. Nuṭkıñı senden ala ḳahr-ile ḳahhâr-ı ğayûr/Olasın ḳayvân-ı şâmit şerm-sâr u münfa'îl (G. 144, Beyit 5). [şerm-sâr,]

şerr: Kötülük, fenalık.

1. 'Alîdir mehdi-yi hâdî imâm-ı cinn ve'l-insân/'Alîdür ḳâtil-i deccâl-ı şeyṭân şerrine dâfi' (G. 124, Beyit 5). [şerrine, -i, -n, -e]

şeş: Altı; altı sayısının adı.

1. Vaḳdetde ḳişret olmaz ey 'ârif-i muvaḳḫid/Ma'nîde bir 'adûdur

bu çār u penc u hem **şeş** (G. 111, Beyit 8). [*şeş,*]

2. Ey muvaḥḥid dār-ı vaḥdetde ‘Alidür pādişāh/Tā ebed ḥükmündedir bu se u çār u penç **şeş** (G. 115, Beyit 4). [*şeş,*]

şeş cihād: *Altı cihet, altı yön, her yön, her taraf // ön, arka, sağ, sol, aşağı, yukarı.*

1. (G. 121, Beyit 2). [*şeş cihād,*]

şeş cihāt: *Altı cihet, altı yön, her yön, her taraf // ön, arka, sağ, sol, aşağı, yukarı.*

1. (G. 11, Beyit 5). [*şeş cihāt,*]
2. (G. 57, Beyit 3). [*şeş cihāt,*]

şeş cihet: *Altı cihet, altı yön, her yön, her taraf // ön, arka, sağ, sol, aşağı, yukarı.*

1. (G. 17, Beyit 8). [*şeş cihet,*]
2. (G. 177, Beyit 3). [*şeş cihet,*]

şeş cihetten: *Altı cihet, altı yön, her yön, her taraf.*

1. (G. 113, Beyit 2). [*şeş cihetten, -ten*]

şeşdere saldı: *Dünyaya göndermek.*

1. (G. 177, Beyit 8). [*şeşdere saldı, -dı*]

şevk: *Gönül meyli, arzu.*

1. Bülbül-i şeydā hezārān **şevk-le** söyler ḥadīs/Her gül-i şad-berg şaḥn-ı çemende göstere hūş (G. 25, Beyit 4). [*şevk-le, -le*]
2. Şāhbāz-ı evc u ednā ‘Alidür kim uçar/**Şevk-ilen** onuñ hevāsında hümā-yı zü’l-cenāḥ (G. 35, Beyit 2). [*şevk-ilen, -ile, -n*]
3. Ḥaşm u ḥiddetden dem kālū belādan **şevk-le**/Şākī u bākī elinden içdi sermestān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 3). [*şevk-le, -le*]
4. Ger muḥibb-i şādık-ı āl-i ‘Alī-sen **şevk-len**/Cānıñı kıl āteş-i mihrinde ol mahıñ sipend (G. 51, Beyit 9). [*şevk-len, --len*]
5. **Şevk-len** şāhā cemālīñ şem‘ine pervānemiz/Çarḥ urub dīvāneler tek muttaşıl yanmaḳdur (G. 99, Beyit 5). [*şevk-len, --len*]
6. İştıyākından muḥibbi ehl-i beytiñ dāimā/Ḥūriler Firdevs içinde

- şevk-len** eyler hürüş (G. 116, Beyit 3). [*şevk-len, --len*]
7. **Şevk-len** mest eyleyüb zerrâti raqşân-ilen/Câm-ı Haydardur bu şems âyine-yi kirdâr-ı ‘arş (G. 120, Beyit 8). [*şevk-len, --len*]
8. Dâstân-ı Haydar-ı Kerrârı söyler **şevk-len**/Bu çemende şed hezârân bülbül-i gülzâr-ı haqq (G. 135, Beyit 5). [*şevk-len, --len*]
9. Cânı cânânı ‘Alidir ey peser ‘âşıklarıñ/**Şevk-len** her dem fedâ kıl cânıñı cânâna gel (G. 150, Beyit 9). [*şevk-len, --len*]
10. Çizginür çarha girüb **şevkine** pervâne mişâl/Muttaşıl hür u melek şem‘-i şebistânımıza (G. 175, Beyit 4). [*şevkine, -i, -n, -e*]
11. Yaz oldu yine yâr ile seyrân etegin dut/Bülbül kimi **şevk-ile** gülistân etegin dut (G. 20, Beyit 1). [*şevk-ile, -ile*]
12. Saldı **şevk-ile** özin âteş-i süzâna güneş/Kaşd oldur meni dîvâne
- kimi yâne güneş (G. 117, Beyit 1). [*şevk-ile, -ile*]
13. ‘Alî mihriyle halk itdi bu cism-i cânımı hâlık/‘Alî **şevkiyle** saldı cânıma cân-âferin revnaq (G. 133, Beyit 10). [*şevkiyle, -i, -y, -le*]
14. Bu kafesden **şevk-ile** pervâze gelse murğ-ı rûh/Evc-i ‘izzetde velâyet burcı me’vâsı gerek (G. 141, Beyit 11). [*şevk-ile, -ile*]
15. Sem‘ ol ki kıılır ‘âleme her lahza münâdi/Gülzâr-ı velâyetde bu dem **şevk-ile** bülbül (G. 146, Beyit 7). [*şevk-ile, -ile*]
16. Kılrsa aḥbâbına bir remz bugün rağbet-ilen/Cânı teslim ederüz **şevk-ile** cânânımıza (G. 175, Beyit 5). [*şevk-ile, -ile*]
17. Pâdişâh-ı dehr taht u bārgâhından geçer/Şol Kerimiñ oğrasa bir zerre **şevk** u zevk-idi (G. 78, Beyit 11). [*şevk,*]
18. Nâr-ı Nemrûdu Halîle eyledi reyḥân u dürr/**Şevk-ilen** İsmâ’il

ķurbān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 11). [ŗevk-ilen, -ile, -n]

19. Şabırımı Őevķiñ ider ey Őāh-ı
ħübān iki Őaķ/Tiĝ-ı ‘aŗķıñla
olupdur bu dil-i cān iki Őaķ (G.
134, Beyit 1). [ŗevķiñ, -iñ]

20. Şabırımı Őevķiñ ider ey Őāh-ı
ħübān iki Őaķ/Tiĝ-ı ‘aŗķıñla
olupdur bu dil-i cān iki Őaķ (G.
134, Beyit 1). [ŗevķiñ, -iñ]

ŗevķ āteŗine: Şiddetli isteĝin ateŗi,
heyecanı.

1. (G. 107, Beyit 11). [ŗevķ āteŗine, -
n, -e]

ŗevket: Heybet, bŧyŧklŧk, azamet;
saltanat.

1. Őābız ervāħa cān virdiñ gerek sen
‘āķıbet/Ķādı-yı ħaķķ meclisinde
ŗevketiñ olmaz ķabŧl (G. 148,
Beyit 9). [ŗevketiñ, -iñ]

ŗevketde: Heybet, bŧyŧklŧk, azamet.

1. Bir midŧr cins-i Őuĝāl rubeh u
seĝsār ķalb/ŗir ilen Şevketde yā

ķudretde yā ķuvvetde hey (G. 4,
Beyit 7). [ŗevketde,]

ŗevķ-i zevķ: Eĝlenme, keyiflenme arzusu.

1. (G. 49, Beyit 3). [ŗevķ-i zevķ,]

ŗey’: Şey, nesne, mevcudat.

1. Aŗlına rāci‘ olur cŧmle Şey’ ŧ
āħir-i ķār/Tanı ser-riŗtemizi aŗla
ŗeker ric‘atımız (G. 91, Beyit 13).
[ŗey’,]

2. Bir Şey’i ey ‘ārif-i Őāħib-
naŗar/Nola eger iki gŧrŧr aŗveli
(G. 186, Beyit 7). [ŗey’i, -i]

ŗeyātın: Őeytanlar; "ŗeytan"ın cem'idir.

1. Aŗmediñ remz-ile Őaķ itdigi ayı
gŧrmez/‘Arŗ-ı raħmāna Őeyātın ki
‘urŧc eylemedi (G. 86, Beyit 7).
[ŗeyātın,]

ŗeydā olmaya: Divane olmak, aŗķ
derdiyle aklını yitirmek.

1. (G. 109, Beyit 8). [ŗeydā olmaya, -
ma, -y, -a]

ŗeyħ: Bir tarikata giriŗ seyr ŧ sŧlŧkŧnŧ
tamamladıktan sonra o tarikatın baŗı
durumundaki en yŧksek mertebeye

çıkan bulunan ve kendisine derviş yetiştirme (irşat) izni verilen kimse; taliplere rehberlik edip onları tarikat usullerine göre irşat etmek ehliyetine sahip kâmil insan.

1. Olmasa her **şeyh** şüfî ger ‘Alîniñ peyrevi/Azdurur deşt-i zelâletde onı mekrile ğul (G. 147, Beyit 10). [şeyh,]
2. Velâyet kişverinde şâh-iken sultân-ı dîn Haydar/Ne şeytân var-ıdı ey **şeyh** ol ‘âlemde ne âdem (G. 161, Beyit 6). [şeyh,]

şeyh-i ‘âbidîn: Şeyh-i San'an.

1. (G. 10, Beyit 5). [şeyh-i ‘âbidîn,]

şeyh-i cehl: Cahiller, bilgisizler piri.

1. (G. 148, Beyit 11). [şeyh-i cehl,]

şey²-i ‘acîb: Acayip, tuhaf şey.

1. (G. 56, Beyit 2). [şey²-i ‘acîb,]

şey²-i vâhiddir: Birlik nesnesi.

1. (G. 110, Beyit 5). [şey²-i vâhiddir,]

şeyn: Ayıp, manevî leke, noksan.

1. Ceng u cedel **şeyn** u şer fitne düşer ‘âleme/Ûoysa eger halk-âra

şûriş-i ğavğa nefis (G. 109, Beyit 7). [şeyn,]

şeytân: Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

1. Sihr-ile iblis **şeytândur** onuñla Himmetî/Sâhîrî ki eylese Mûsî-yi ‘imrân-ile baĥş (G. 26, Beyit 12). [şeytândur, -dur]
2. Oĥu iĥlâs-ile bismillahirrahmanirrahîm/Dîv-ilen **şeytânı** öldür zâlim-ı ğaddârı kes (G. 108, Beyit 5). [şeytânı, -ı]
3. Kıl secde bu cemâle ey zâhid olma **şeytân**/Gel ĥaĥķıñ emrini dut bu mâ'men ne ĥâcet (G. 12, Beyit 8). [şeytân,]
4. Halka aniñ tã‘at-i fermân-ı ĥaĥķ fermânıdur/Halıķıñ emrine baş endirmeyeñ **şeytâna** baĥ (G. 41, Beyit 9). [şeytâna, -a]
5. Hem velîdir hem vekîl-i rahmet-i ĥaĥķdır ‘Alî/‘Ârif ol **şeytâna**

uyuma rahmet-i rahmāna gel (G. 150, Beyit 3). [*şeytāna, -a*]

6. Ādemi lütf-ile **şeytān** āfetinden sâhlayan/Ķahr-ile ki Ķavm-i nūhu ĶarĶ-ı tūfān eyleyen (G. 167, Beyit 3). [*şeytān,*]

şeytān: Ādem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis II çok kurnaz, uyanık (kimse); casus.

1. Tābi' olma cāhile nādān-şifat her nāķışa/Yoħsa ey ebleh-şifat dīni **şeytānı** oldıñ rīşħand (G. 51, Beyit 10). [*şeytānı, -ı*]
2. Velāyet kişverinde şāh-iken sultān-ı dīn Ķaydar/Ne **şeytān** var-ıdı ey şeyħ ol ʿālemde ne ādem (G. 161, Beyit 6). [*şeytān,*]

şeytan çerisi: Şeytan ordusu.

1. (G. 43, Beyit 9). [*şeytan çerisi,*]

şeytān şifat: Şeytan suretli.

1. (G. 182, Beyit 4). [*şeytān şifat,*]

şeytan-perest: Şeytana tapan.

1. Olasın **şeytan-perest** ey dīv-i gümrāh-ı cühül/Ķasdider imānıña āħir melāmet gösterür (G. 82, Beyit 5). [*şeytan-perest,*]

şın: Arap alfabesindeki harfi.

1. Bu lām u bā Ķapusuñ miftāħ-ı nuĶ açar mı/Tā sin **şından** aña dendānı olmayınca (G. 170, Beyit 5). [*şından, -dan*]

şî'ār şivesiñ: İşve, cilve, edâ belirtisi.

1. (G. 75, Beyit 2). [*şî'ār şivesiñ, -ñ*]

şî'ār-ı şāh-ı merdānıñ: Yiğitler şahı hz. Ali'nin nişanı.

1. (G. 93, Beyit 9). [*şî'ār-ı şāh-ı merdānıñ, -ñ*]

şîa'ı-ı peygamber: Peygamberin yanında, tarafında olanlar.

1. (G. 169, Beyit 10). [*şîa'ı-ı peygamber,*]

şibh-i zātı: Allah'ın zatına benzeyen.

1. (G. 16, Beyit 6). [*şibh-i zātı, -ı*]

şifte: Düşkün, tutkun, meftun.

1. Sākī u bākī virür hamr u
haqāyıkdan qadeh/Ol qadehden
şad-hezārān şifte u maħmūr mest
(G. 22, Beyit 8). [şifte,]

şihne-yi bāzār-ı haqq: *Hakkın doğruluğun
pazarında güvenliği sağlayan kimse.*

1. (G. 135, Beyit 7). [şihne-yi bāzār-ı
haqq,]

şikāf eyledi: *Yarmak.*

1. (G. 125, Beyit 7). [şikāf eyledi, -di]

şikāf eyler: *Yarmak, delmek, yaralamak.*

1. (G. 75, Beyit 9). [şikāf eyler, -r]

şikār: *Av, avlama.*

1. Avlasa bu merğzārı dehr şol
şayyād aña/Misl-i ‘amr u
‘anterīdür gāzanferdūr şikār (G.
61, Beyit 9). [şikār,]

şikār eyleyen: *Avlamak.*

1. (G. 164, Beyit 11). [şikār eyleyen, -
y, -en]

şikāyet: *Bir kimseden veya bir şeyden
hoşnut olmadığını söylemek, sızlanma.*

1. Ger şükür ger şikāyet ‘arz eyle
her sözün var/Geldi ḥalīfe-yi ‘arz

ya‘ni ki ādem-i ‘aşq (G. 132, Beyit
5). [şikāyet,]

2. Her gün biter qayıdma bu farṭ-ı
nihāyete/Ger ğam tōkerse qanıñı
gitme şikāyete (Müsebba 1, Beyit
30). [şikāyete, -e]

şikāyet eyleme: *Şikayet etmek.*

1. (G. 21, Beyit 11). [şikāyet eyleme,
-me]

şikest-i leşker-i kāfir: *Kırılmış,
katledilmiş kafir askerleri.*

1. (G. 66, Beyit 15). [şikest-i leşker-i
kāfir,]

şimdi: *Artık, bundan böyle.*

1. ‘Aşq Bağdadında şimdi qopdı min
Menşūr mest/Zāhidā gel kim
ene’l-ḥaqq bādesi oldı mubāḥ (G.
22, Beyit 2). [şimdi,]

2. Doldı bu serā cevr-ile ey server-i
‘ādil/Ḳur şimdi cihan ehline
mizān-ı velāyet (G. 24, Beyit 7).
[şimdi,]

3. Ya mehdi şimdi başla hidāyet
ṭarīqına/Bu ḳulları ki zūlmet-i

‘iṣyān içindeyüz (G. 95, Beyit 8).
[şimdi,]

şimşād: Şimşir ağacı.

1. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç/‘Ar‘ar u **şimşād** u
servin sındırur bād-ı ḥazān (G. 33,
Beyit 2). [şimşād,]

şimşād-ı saye-perver: Gölgesiyle koruyan
şimşir ağacı.

1. (G. 12, Beyit 1). [şimşād-ı saye-
perver,]

şinās: Cevahirden anlayan kişi, kuyumcu.

1. Ma‘den-i ‘ilm u kemāl u ḥilm
kān-i ma‘rifet/Sīne-i pakine
Ḥaydardur ey **gevher-şinās** (G. 18,
Beyit 6). [gevher-şinās,]

şināsā: Anlayan, tanıyan, bilen.

1. Tā ebed ey Himmetī ḥaḳḳ-ile
biḡānedür/Olmasa ger ādemī
munda **şināsā** nefis (G. 109, Beyit
11). [şināsā,]

şir: Süt.

1. Reşḥ cām-ı kevşer **şir** u şarābe’z-
zuhūr/Muttaşıl bu fikri cennetde

kıllur ḡilmān-ı ḥūr (Muh. 3, Beyit
12). [şir,]

2. Virür muḥibbine şol sākī-yi ezel
her dem/Raḥīḳ-i kevşer u **şir** u
şarāb u hem ‘Alī (G. 185, Beyit 7).
[şir,]

şir: Aslan // Allah'ın aslanı hz. Ali.

1. Emrine rām olduğ-çün şems
şāhiñ oña/Bu cihetde merkeb
oldı çarḥ meydānında **şir** (G. 68,
Beyit 5). [şir,]
2. Bir midür cins-i şuḡāl rubeh u
segsār ḳalb/**Şir** ilen şevketde yā
ḳudretde yā ḳuvvetde hey (G. 4,
Beyit 7). [şir,]
3. Ey server ey şaf-şiken u server-i
ḡālib/**Şirim** didi meth itdi seni
ḥālīḳ-ı cabbār (G. 60, Beyit 9).
[şirim, -im]
4. Her şuḡāl u rübeh u keftār-ı
segden söyleme/Söyle medḥ ol
şāha kim **şirim** didi perverdigār
(G. 61, Beyit 8). [şirim, -im]

şir dīvānı: Şiir divanı, şiir defteri.

1. (G. 93, Beyit 12). [şîr dîvânî,]

şîrâz: Şiraz şehri, İranlılar'ın anavatanı olan Fars bölgesinin -ki İran halkı ve dili de adını buradan alır- merkezinde bulunması, eski eserleri ve bozulmamış kent dokusuyla ayrıca çevresindeki bağlarıyla ve ünlü şaraplarıyla İran'ın en güzel ve en çok turist çeken şehirlerinden birisidir. Yüzyıllar boyunca bir kültür ve sanat şehri olarak bilinen Şiraz, 'İran'ın kültür başkenti' 'şairler şehri' ve 'güller şehri' gibi unvanlara sahiptir.

1. Bu yolda kıl Himmetî terk-i dünyâ/Çe cây Başra u Bağdad u Şîrâz (G. 84, Beyit 12). [şîrâz,]

şîr-i cebbâr-ı tevânâ: Güç ve kuvvet sahibi olan aslan // hz. Ali.

1. (Muh. 2, Beyit 11). [şîr-i cebbâr-ı tevânâ,]

şîr-i hakk: Allahın arslanı // hz. Ali.

1. (G. 1, Beyit 10). [şîr-i hakk,]
2. (G. 34, Beyit 4). [şîr-i hakk,]
3. (G. 98, Beyit 8). [şîr-i hakk,]

4. (G. 139, Beyit 4). [şîr-i hakk,]

5. (Müsebba 1, Beyit 13). [şîr-i hakk,]

6. (G. 189, Beyit 5). [şîr-i hakk,]

şîr-i hakkıñ: Allah'ın aslanı // hz. Ali.

1. (G. 91, Beyit 6). [şîr-i hakkıñ, -iñ]

şîr-i hazret: Allah'ın aslanı // hz. Ali.

1. (G. 168, Beyit 1). [şîr-i hazret,]

şîr-i hüdâ: Allah'ın aslanı // hz. Ali.

1. (G. 20, Beyit 6). [şîr-i hüdâ,]
2. (G. 44, Beyit 4). [şîr-i hüdâ,]
3. (G. 52, Beyit 4). [şîr-i hüdâ,]
4. (G. 174, Beyit 3). [şîr-i hüdâ,]
5. (G. 186, Beyit 1). [şîr-i hüdâ,]

şîr-i hüdâvend: Allah'ın aslanı hz. Ali.

1. (G. 180, Beyit 11). [şîr-i hüdâvend,]

şîr-i jiyân-ı pence: Coşmuş, kükremiş aslanın pençesi.

1. (G. 156, Beyit 4). [şîr-i jiyân-ı pence,]

şîr-i müsecca: Kafiyele şîir.

1. (G. 122, Beyit 13). [şîr-i müsecca^ç,]

şîr-i ner: Erkek aslan.

1. (G. 70, Beyit 13). [şîr-i ner,]

şîr-i yezdân: Allahın aslanı // hz. Ali'nin lakabı.

1. (G. 10, Beyit 11). [şîr-i yezdân,]
2. (G. 73, Beyit 8). [şîr-i yezdân,]

şîr-i yezdân-ile: Allah'ın aslanı // hz. Ali.

1. (G. 26, Beyit 4). [şîr-i yezdân-ile, -ile]

şirk-i esnâ: Yüceliğin ortağı.

1. (G. 79, Beyit 11). [şirk-i esnâ,]

şol: Bu, şu, o, işaret sıfatı.

1. Şol ğazal-ı çine şahrâ balıĝa deryâ naşib/Hâlık-ı rezzâkdan olmuşdur belî kısmet ĝünü (G. 9, Beyit 3). [şol,]
2. Bir haberdür şol cevâb-ı "lenterâni"den göñül/Dem be dem "ereni"dir eyler temennâ-yi 'acib (G. 10, Beyit 4). [şol,]

3. Bend eyle dîv-i nefsi şol eħrimen ne ĥacet/Mülk-i vücûda çünkim sensen bugün Süleymân (G. 12, Beyit 9). [şol,]
4. Kıldıĝı Ĥayr u ĥatâ zıkr-i ĥebâ ĥavl-i riyâ/Hakka maĥbûl degül virdüĝi şol 'aşr u zekât (G. 14, Beyit 10). [şol,]
5. Eski tâ bād-ı muħabbet coşa ĝeldi baħr zât/Hoş ĝetürdi cünbişe şol baħr-ı bî-pâyân-ı mevc (G. 31, Beyit 2). [şol,]
6. Bir şehâdet barmaĝı eyler cihâni târumâr/Şol 'erenler serverine ĝer çekseler leşker kılıç (G. 34, Beyit 9). [şol,]
7. Çâker-i şâh-ı velâyetdür bulan maħşer ĝünü/Sâyesinden şol livâyı Muştafâniñ istirâh (G. 35, Beyit 7). [şol,]
8. Meclis-i maħşerde şol kevşer meyinden dem-be-dem/İn'âm ider ĝullara ol server-i sultân ĝadeħ (G. 37, Beyit 4). [şol,]

9. Künbed-i devvār **şol** fānus gerdān
ile gör/Ƙıldı envār-ı münevver
şem^c-i nūr efşān şubḥ (G. 40,
Beyit 5). [şol,]
10. Nuṭka geldi şāh-ı meydān-ile
hengām-ı seḥer/Āteş-i Mu^csā
kimiñ **şol** kevkeb-i raḥşān şubḥ
(G. 40, Beyit 9). [şol,]
11. Çeşmine müşrikleriñ **şol** āteş-
perrān-ı çarḥ/Dönderen bu
gerdişi dest-i velāyetdür yakīn (G.
42, Beyit 10). [şol,]
12. İrdi ḥaḳḳ izni buyurdi **şol**
yedullah-ı ğayūr/Ƙavm-i ^cĀdı
serbeser tūfāna virdi tündubād
(G. 46, Beyit 4). [şol,]
13. Şeh-süvār-ı ^carş-peymā **şol**
emīnullah ḳanı/Kim ḥelāvetde
anıñ rūḥu'l-emīn idüb ḥarīd (G.
47, Beyit 8). [şol,]
14. ^cAlī cemālını her kim gördi sa^cd-ı
ekber tek/Olur **şol** evc-i sa^cadetde
aḥter-i mes^cūd (G. 56, Beyit 10).
[şol,]
15. Merd-iseñ **şol** itdügiñ ikrāra
muḥkemdür bugün/Eylemez her
kim ki erdür süstpeymān-ile ^cahd
(G. 57, Beyit 6). [şol,]
16. Cennāt-ı cehennem evine ḳasım
u ḳassām/**şol** meclis-i maḥşerde
olan sākī-yi ebrār (G. 60, Beyit 7).
[şol,]
17. İmām-ı mezheb-i ḥaḳḳ dīn-i ḥaḳḳ
şol Ca^cfer-i Şādık/Şehen-şāh-i
cihān Mūsā-yı sāni ḳātil-i sāḥir
(G. 66, Beyit 13). [şol,]
18. Düldüle ol şeh-süvār olanda
İsrāfil-i vaḳt/Zevk-ilen her dem
çeker **şol** ^carş-ı ā^clādan nefir (G.
68, Beyit 2). [şol,]
19. Pādişāh-ı dehr taḥt u
bārgāhından geçer/**şol** Kerīmiñ
oğrasa bir zerre şevḳ u zevḳ-idi
(G. 78, Beyit 11). [şol,]
20. **şol** yed-i ḳudret ^cAlidür ism-i zāt
andan çıḥar/Zāḥir u bāṭın zuḥūr
her şifāt andan çıḥar (G. 81, Beyit
1). [şol,]

21. Kalemîn kaşlarına oğımayıñ
secde-yi şükr/Ķāb-ı kavseyne
çılıhub **şol** iki yayı görmez (G. 86,
Beyit 8). [şol,]
22. Nūr-ı şem‘-i Muştafādur ‘aşk-ı
pāk-ı murtażā/‘Āşıkıñ cānıñdaki
şol āteş-i endişe-süz (G. 89, Beyit
6). [şol,]
23. Şol veliyyi haqq ‘Alī dir men
kelām-ı nātıkam/Bile emr-itdi
bize ol şāhib-i irşādımız (G. 92,
Beyit 8). [şol,]
24. Kūy-ı kelb-i āsitānı ‘arş u nuţk
Cebre‘il/Şol cemāl-i bā-kemāl
levh-ile Ķur‘ānımız (G. 96, Beyit
2). [şol,]
25. Himmeti yolunda şāh-ı evliyānıñ
ferdi-iseñ/Şol iki zevceyn kanı
olmaya ezvācınız (G. 98, Beyit 12).
[şol,]
26. Şehādet şehrine emr-ile munca
enbiyā geldi/Biri **şol** kışşā-yı
berd-i yemāniden haber bilmez
(G. 100, Beyit 3). [şol,]
27. **Şol** ‘azimetden hezimet buldı
derdem şāh-ı şām/Sanki koptı
leşker-i seyyāreye rüz-ı ‘abūs (G.
106, Beyit 3). [şol,]
28. Çekdi ceden Bicen u Rüstem
mişāl-i çarh-ı Zāl/Çehresinden
aldı **şol** mişkin niķābın nev ‘arūs
(G. 106, Beyit 9). [şol,]
29. Şol habıbullah resūllullah
Muhammed ‘aşkına/Ķāzī iseñ dīn
yolında zümre-yi küffarı kes (G.
108, Beyit 2). [şol,]
30. Hergiz irmez **şol** şeh-i düldül-
süvāriñ gerdine/Lāşeye minmiş
felāket birle her bir sust-lāş (G.
112, Beyit 7). [şol,]
31. Tebessüm kılsa bir kez ol cevāhir
harmanı dilber/Virür **şol** haqqā
rūh-ı revāndan la‘l-i gevher başş
(G. 114, Beyit 3). [şol,]
32. Peyveste kaşını **şol** kavş-i kuzah
görenden/Taklīd birle kılmış ol
her kemān münakkaş (G. 118,
Beyit 4). [şol,]

33. Yār urbāndur ruundan **ol**
hilālī aa ba/Ey anem olsun
hüda anı eken naāa ba (G.
119, Beyit 1). [ol,]
34. Yeddi gökde Hāydar-ı Kerrār
gördi pey ayān/Görmedi andan
Aliden ayr **ol** mutār-ı ar (G.
120, Beyit 2). [ol,]
35. Midatında **ol** kelām-ı nāııñ ey
Himmetī/Tütī-yi eflāk sensin
bülbül-i güلزār-ı ar (G. 120,
Beyit 11). [ol,]
36. Zāt-ı Hāydar zāt-ı ha memsūs-
imi andan virir/On sekiz miñ
āleme **ol** aftāb-ı zāt fey (G. 121,
Beyit 4). [ol,]
37. Nazar ıl Himmetī **ol**
āftābe/Dolupdur pertevinden
cümle erāf (G. 126, Beyit 11).
[ol,]
38. ed hezārān isī tek rü-i
mücerred bendesi/ol dem-i cān-
baına enfās-ı rüullah kef (G.
128, Beyit 7). [ol,]
39. āh elinden imedi peymāne ey
Himmetī/Dolmasa her kimsede
ol ahd-ı ezel peymān-ı a (G.
131, Beyit 12). [ol,]
40. Hızr-ı mesih sensen ey Himmetī
bu demde/Oldı revān andan **ol**
āb-ı zemzem-i a (G. 132, Beyit
11). [ol,]
41. ol kelām-ı nāııñ medinde pes
āılarıñ/Bülbül-i güyā kimi bir
nu-ı güyāsı gerek (G. 141, Beyit
6). [ol,]
42. Bilmek ister her kii ilm-i
ledünniden hāber/ol veliler āhı
tek üstād-ı dānāsı gerek (G. 141,
Beyit 8). [ol,]
43. Pes hi vat **ol** rü-i
mücerredsen bugün/Bu cihānda
ılma kātib nefis iün hārbendelik
(G. 142, Beyit 6). [ol,]
44. **ol** kelām-ı nāııñ eri beer
haddi degil/Yeddi muhafda anıñ
meddāhıdır rabb-i celil (G. 143,
Beyit 7). [ol,]

45. Hüdmet kemerin bağlaya **şol**
 ‘arşa-yı ‘aşka/Merdāne gire
 kılmaya bir özge taḥayyül (G. 146,
 Beyit 3). [şol,]
46. Küfr-ile kıldı ḥıyānet ol diyānet
 ser nigün/**şol** emānet kim oña
 oldu ezel günde Ḥumül (G. 147,
 Beyit 3). [şol,]
47. **şol** ceḥālet vādisinde kıldı
 gümrāh delil/Zālīm oldu nefsine
 zulm itdi çün kavm-i cühül (G.
 147, Beyit 4). [şol,]
48. **şol** ‘Alī-yi nāṭıķıñ şānında ey
 islām-ı dīn/Gör ne söyler “hel etā
 u innemā” furkāna gel (G. 150,
 Beyit 6). [şol,]
49. Kāf-ı nūndan kārgāhı gerçi
 munca şūretiñ/Lik **şol** üstād-ı
 şūret-bāfi gözler gözlerim (G. 153,
 Beyit 3). [şol,]
50. Boynın uşadan ḥırs u ḥaser-i ḥük-
 ı Hüseyiñ/**şol** şīr-i jiyān-ı pence
 der āhen çengem (G. 156, Beyit 4).
 [şol,]
51. Bir tecerrüd rūḥ-ı ḳudsum nuṭḳ-ı
 ḥaḳḳdan doğmuşam/**şol** doḳuz
 ata bu yeddi āneden
 müstaḡnīyim (G. 157, Beyit 9).
 [şol,]
52. Ma‘den-i dürr-i me‘ānīdir vücūd-
 ı Himmeti/**şol** şadef ḳalbiñdeki
 dürdāneden müstaḡnīyim (G. 157,
 Beyit 12). [şol,]
53. Ka‘be-yi āl-i ‘Alī dergāhıdır
 mü‘minlere/**şol** iki şehzādelendir
 ehl-i ‘aşka ḳibleteyn (G. 165, Beyit
 12). [şol,]
54. **şol** velī kānıñ mübārek ismi
 olmuşdır ‘Alī/Nuṭḳ-ı pākinden
 bize munca beyān oldu ‘ayān (G.
 166, Beyit 4). [şol,]
55. ‘Uşşāka ḥāşıl olmaz hergiz
 maḳām-ı vuşlat/**şol** māh-ı
 ḥargah-ilen hem-ḥāne olmayınca
 (G. 170, Beyit 6). [şol,]
56. Yetmiş iki ḳātile baş virdi ol şāh-ı
 kerem/Sā‘ile **şol** ḥālıḳ-ı
 perverdigāriñ ‘aşḳına (G. 172,
 Beyit 9). [şol,]

57. Serverimiz Būturab yulduzımız
āftāb/Degmeye hiç naḥsiyet **şol**
rezeliden bize (G. 173, Beyit 8).
[şol,]
58. Şol şāhib-i tevekkül maḥşūş-ı tığ-
ı düldül/Ḳattāl-ı ‘amr u ‘anter
kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
5). [şol,]
59. Nuṭḡ-ı ‘Aliden içen girmedi **şol**
hızır tek/Çeşme-yi ḥayvān için
zulmet-i İskendere (G. 177, Beyit
9). [şol,]
60. Söyle onuñ medḥini zülkelām
kıyāmet günü/Var ise meyl eger
şol ḳadeḥ-i kevşere (G. 177, Beyit
10). [şol,]
61. **Şol** velī-yi ḥaḳḳ vaşī-yi Aḥmed
ihlās ile/Ḳanberiniñ ḳanberiniñ
ḳanberidir Himmetī (G. 182, Beyit
12). [şol,]
62. Ādemi ḥalḳ itmemişdi ḥālīḳ-ı
cān-āferīn/Bağladı ifriti **şol**
Allahıñ aşlanı ‘Alī (G. 184, Beyit
9). [şol,]
63. Virür muḥibbine **şol** sākī-yi ezel
her dem/Raḥīḳ-i kevşer u şır u
şarāb u hem ‘Alī (G. 185, Beyit 7).
[şol,]
64. Leyletü’l-esrāda çıhan
perdeden/**Şol** yed-i ḥaḳḳ ma‘nī-yi
Allahıñ eli (G. 186, Beyit 3). [şol,]
65. **Şol** güneşi görmedi ḥuffāş
fāş/Şöyle kim ebşār-ı ‘amā
meş‘ali (G. 186, Beyit 8). [şol,]
66. **Şol** erenler serveriniñ itlerine
bendeyem/Ḥoş sa‘ādetdir iderse
kelbine çāker meni (G. 187, Beyit
6). [şol,]
67. Deryā iken bu ‘ālem **şol** raḥmetiñ
vekīli/Yandırdı baḥr içinde hem
per-i Cebre‘īli (Muh. 1, Beyit 6).
[şol,]
68. Yeddi yüz miñ kāferi **şol** yalḳuz
eyledi helāk/Zevḳ idüb çağrışurdu
semekden tā semāk (Muh. 2,
Beyit 12). [şol,]
69. Kim ḳālīb oldu onlara **şol** zālīm-i
cuhūl/Hamza şehīd düşdi nebī

- oldı çün melül (*Müsebbâ 1, Beyit 19*). [şol,]
70. Şol noқта-yı pergār saña tā ola ma‘lūm/Bir kuṭb-ı felek kāmīl insān etegin dut (*G. 20, Beyit 5*). [şol,]
71. Tā kim olasan āl-i ‘abā ḥaylına dāḥil/Şol himmet elin Himmeti Selmān etegin dut (*G. 20, Beyit 12*). [şol,]
72. Şol ‘Alī ‘ālī kim deryā-yı tiğından onuñ/Dutdı bir demde serāser ‘arşa-yı meydān-ı mevc (*G. 31, Beyit 9*). [şol,]
73. Şol sipāh-ı bād-peymādan Süleymāndur ğaraż/Yoḥsa bī-ḥadd dīv u ded bu deşt-i şahrādan geçer (*G. 79, Beyit 8*). [şol,]
74. Her şubḥ demi şem‘-i velāyetden alur nūr/Şol tāḳ-ı munakkaşda bu ḳandil-i muṭallas (*G. 107, Beyit 9*). [şol,]
75. Geldi “‘-L-Y” Ḳur’āna ḳıldum meşveret/Şol mübārek ismiñi zıkr bu fāl-i sa‘dime (*G. 17, Beyit 9*). [şol,]
76. Şek getürme şol veliniñ eyle ḳahrından ḥazar/Oğrasa tır-i velāyet seng u āhenden geçer (*G. 78, Beyit 9*). [şol,]
77. Şol ‘alim-i ‘ālim-i ‘allām-ı a‘lem sırr-ı ḥaḳḳ/Nuṭḳu anıñ bāb-ı ḥikmet ḳuflına dendānedür (*G. 73, Beyit 9*). [şol,]
78. ‘Ayn-ı zāhir söyleşürdi ḥaḳḳ-ilen bī-vāsıta/Dem-be-dem nuṭḳ-ı ‘Aliden şol emīn-i kūh-ı Ṭūr (*G. 69, Beyit 5*). [şol,]
79. Lāl olur maḥşerde nuṭḳ ḳılmasa her kim bugün/Şol kelāmullah-ı nāṭıḳ kāşif-i Ḳur’ān medḥ (*G. 38, Beyit 4*). [şol,]
80. Şol erenler şāhını medḥ eyle dāim Himmeti/Ḳılma Firdevsī kimi sen Rüstem-i dāstān medḥ (*G. 38, Beyit 12*). [şol,]
81. Hünermend ‘adū-yı ‘ādil şol ‘amr u ‘anteri/Tenhā kim itdi Ḥaydar u bā-zülfikār feth (*G. 39, Beyit 3*). [şol,]
82. Şol velāyet-i āftābdan belī bir zerredür/Yeryüzin nūr eyleyeñ

- bu meş'al u t̄abān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 3). [şol,]
83. Men nokḥta-yı bāyım didi **şol** nokḥta-yı bādan/Din defterini bağladılar Ḥaydar-ı vāced (G. 54, Beyit 4). [şol,]
84. Şol 'Alī-yi 'ālīyu'l-ḳadriñ meh-i gerdün-ı zād/**Şol** velī-yi vālī-yi mülk-i Süleyman-ile 'ahd (G. 57, Beyit 2). [şol,]
85. Şol 'Alī-yi 'ālīyu'l-ḳadriñ meh-i gerdün-ı zād/**Şol** velī-yi vālī-yi mülk-i Süleyman-ile 'ahd (G. 57, Beyit 2). [şol,]
86. Avlasa bu merğzārı dehr **şol** şayyād aña/Misl-i 'amr u 'anterīdür ğazanferdür şikār (G. 61, Beyit 9). [şol,]
87. Şol velī-yi ḥaḳḳ ḳasīm-i nūr-ı nārīñ Himmetī/Buğz-ı āteş münkire cennet muḥibbe lālezār (G. 61, Beyit 12). [şol,]
88. Bizim-len bu cehetden mācerādur/Bugün **şol** ma'rifetsiz şūfi-yi ḥar (G. 64, Beyit 20). [şol,]
89. Ğarḳ-ı deryā-yı şehādetdür şehīd-i kerbelā/**Şol** Fırat u Dicleniñ āb-ı revānı bir cova (G. 176, Beyit 6). [şol,]
90. Muḥterem **şol** ḥarem-i kibriyā/Maḥrem-i esrār 'Alīdür 'Alī (G. 180, Beyit 4). [şol,]
91. **Şol** mu'allimsin ki senden tapdı ey kār-ı kerem/Ser-be-ser reh-nümā-yı ta'līm aldı ādem yā 'Alī (G. 190, Beyit 3). [şol,]
- şöhret:** Her yerde herkesçe tanınma, meşhurluk, ün, san, nam.
1. Peyrev-i āl-i 'abāsan iḥtiyār it bir 'abā/Terk-idende çünki zerḳ **şöhretiñ** olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 7). [şöhretiñ, -iñ]
- söyle:** Şu tarzda, şu şekilde, şunun gibi, şu yolda anlamlarında zarf.
1. Çıḫma yoldan doğrı gel şāh-ı velāyet rāhına/**Şöyle** bil sığmaz sebillullah kec-reftār ḳalb (G. 4, Beyit 3). [şöyle,]
2. Himmetī iki cihāniñ ni'etin **şöyle** bil/Fāriğ u mustağnīdür

- mihmān-ı hān-ı ma‘rifet (G. 18, Beyit 13). [şöyle,]
3. Kāim u dāim bu evtād içre bir çadıradır/Bāb-ı ‘arş-ı ‘izzet üzre **şöyle** mismār-ı kütüb (G. 7, Beyit 4). [şöyle,]
4. Tütü-yi tab‘ım ‘Alī mihrine tayrān eylese/Tiz-perdür **şöyle** kim şehbāz-ı şāhından geçer (G. 78, Beyit 3). [şöyle,]
5. Kim ki öz dersin ‘erenler şāhına peyrev gerek/**Şöyle** kim āb-ı revāniñ ric‘atı ‘ummānedür (G. 73, Beyit 11). [şöyle,]
6. Şöyle kim hicā gününde kalb-i a‘dā şāh şāh/Ḥaydar u şaff-der ki darb-ı zülfiķārından olur (G. 45, Beyit 7). [şöyle,]
7. Şak olur nūn-ı nübüvvet istivāsından çihar/Şüret-i vāv-ı velāyet **şöyle** kim cān-ı cesed (G. 50, Beyit 3). [şöyle,]
8. Müşrik olma zāhir u bātında ehl-i vaḥdet ol/**Şöyle** kim bir dem koyar bu mince a‘dād ‘aded (G. 50, Beyit 7). [şöyle,]
9. Ḥalīle **şöyle** ki dir oldı āteş-i Nemrūd/Muḥibb-i Ḥaydara nār-ı saķar gülistāndur (G. 56, Beyit 11). [şöyle,]
10. Almayınca luḥf-ile şāh-ı velāyetden sabak/**Şöyle** bil olmaz cihānda fāzıl u efzel beşer (G. 62, Beyit 5). [şöyle,]
11. Şöyle bil çılmazdı zūlmāt-ı ‘ademden tā ebed/Dönmeşe çarḥ üzre ger re‘yince bu şems-i münir (G. 68, Beyit 3). [şöyle,]
12. Cān vir iki cihānda āl-i rızāsın ḥāşıl it/**Şöyle** bil kim ḥaķķ rızāsıdur rızā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 7). [şöyle,]
13. Şöyle kim otuz iki dürdāneden olmış tamām/Cebre‘ilde nāzil oldı Aḥmede destār tāc (G. 28, Beyit 5). [şöyle,]
14. Şöyle kim nuḥk-ı ‘Aliden zinde u bā-nuḥkdur/İns u cinn u ḥür ḡilmān u peri u tayr-ı vuḥuş (G. 116, Beyit 7). [şöyle,]
15. Şak ider ḥarbesini farkını şaķķıñ dem-i ḥarb/Şāh üstinde olur

şöyle ki rummān iki şaḡ (G. 134, Beyit 9). [şöyle,]

16. Ger şefi'îñ olmaya āl-i Muḥammed **şöyle** bil/Haḡḡ bilür maḡşerde özge ḡüccetiñ olmaz ḡabül (G. 148, Beyit 4). [şöyle,]

17. Şol güneşi görmedi ḡuffāş fāş/**Şöyle** kim ebşār-ı 'amā meş'ali (G. 186, Beyit 8). [şöyle,]

18. **Şöyle** kim ṭūra tecelli eyledi nūr-ı ilah/Zikr-i tesbīḡ eyledi evrāḡ-ı eşcā²-ı giyāḡ (Muh. 2, Beyit 17). [şöyle,]

şöyle kim: "Şöyle ki, şu şekilde ki" anlamlarında kullanılan edat.

1. (G. 31, Beyit 7). [şöyle kim,]
2. (G. 69, Beyit 1). [şöyle kim,]
3. (G. 103, Beyit 5). [şöyle kim,]
4. (Muh. 4, Beyit 24). [şöyle kim,]

şubeyr u şeberdür: Hüseyin ve Hasan isimlerinin İbranicedeki karşılıklarıdır (Hz. Harun'un iki oğlunun ismidir. Hz. Ali oğullarına bu isimlere istinaden Hüseyin ve Hasan adını vermiştir.).

1. (G. 66, Beyit 12). [şubeyr u şeberdür, -dür]

şu'le-yi envār: Ateşin, ışığın aydınlıkları.

1. (G. 189, Beyit 4). [şu'le-yi envār]

şuḡāl: Çakal.

1. Her **şuḡāl** u rübeh u keftār-ı segden söyleme/Söyle medḡ ol şāha kim şirim didi perverdiḡār (G. 61, Beyit 8). [şuḡāl,]

şuḡl-i rüz u şeb: Gündüz ve gece meşgul olunan iş.

1. (G. 3, Beyit 13). [şuḡl-i rüz u şeb,]

şükür: Şükür, Tanrı'ya duyulan minnet.

1. Şükür-ider bu ni'mete çarguşden baş kaldurur/Himmeti tek şed hezārān 'aşık-ı ḡayrān ḡopar (G. 63, Beyit 12). [şükür-ider, --id, -er]

şükür u nuṡḡ: Her söz ve şükür; ağızdan çıkan her söz.

1. (G. 171, Beyit 2). [şükür u nuṡḡ, -im]

şükür vel minne: Şükür ve hamdetme.

1. (G. 179, Beyit 8). [şükr vel minne,]

şükrān: Nîmeti verene karşı teşekkür, iyilik bilme, minnettarlık.

1. Şıdķ-len şādıkķların cān u dili kurbān saña/Bundan özge yoh vişālîñ ‘ıydına **şükrānımız** (G. 99, Beyit 3). [şükrānımız, -ı, -mız]

şükr ét: Şükr et, minnet et.

1. Her belā gelse ‘Alî yolunda şabrit şābir ol/Her cefā çeksen ‘Alî ‘aşķında **şükr ét** şākir ol (G. 149, Beyit 1). [şükr ét,]

şükr eyle: Eriştiği nîmetin, gördüğü iyiliğin değerini bilip memnûniyet duymak, minnettar olmak, teşekkür etmek.

1. Yandursalar ey Himmetî bu yolda seni halk/**şükr eyle** yeri eyleme zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11). [şükr eyle,]

şükr-i hāķķ: Allah'a şükretme.

1. (G. 28, Beyit 7). [şükr-i hāķķ,]

2. (G. 96, Beyit 11). [şükr-i hāķķ,]

şükr-i hüdā: Allah'a olan şükür ve minnet.

1. (G. 146, Beyit 1). [şükr-i hüdā,]

şükr-i ni‘met: Allah'ın nimetine şükretmek.

1. (G. 38, Beyit 10). [şükr-i ni‘met,]

şüküfe: Çiçek, tomurcuk.

1. Hürrem oldu her nihāl açdı **şüküfe** renk renk/Her çiçekden bağladı zenbūr şehd u nāb-ı şıdķ (G. 130, Beyit 2). [şüküfe,]

şükür: Verdiği nîmetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme.

1. Ger **şükür** ger şikāyet ‘arz eyle her sözün var/Geldi hālife-yi ‘arz ya‘ni ki ādem-i ‘aşķ (G. 132, Beyit 5). [şükür,]

şu‘le: Alev, ateş ışığı, parıltı.

1. Asdı bir kändil-i zer tāk-ı felekden dest-i ğayb/**şu‘lesinden** zer nigār oldu onuñ eyvān şubķ (G. 40, Beyit 6). [şu‘lesinden, -s, -i, -n, -den]

2. Ol ne oddur kim didi “ennī ene’llah” Mūsīye/**Şu’lesinden** nūra döndi dār-ı hazrā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 10). [*Şu’lesinden, -s, -i, -n, -den*]
3. Almadı tā āteş-i ‘aşk ‘Aliden bir şerer/Çekmedi ḥurşid-i ‘ālem-tāb tek bir **şu’le** şem‘ (G. 123, Beyit 2). [*Şu’le,*]
4. Şu’lesi qalmaz düşer ‘ayn-ı küsūfa mihr u māḥ/Yil eser gökde bulutlar kökreşür bārān qopar (G. 63, Beyit 3). [*Şu’lesi, -s, -i*]
5. Kim ‘Alī yolında olsa ḥayy-ı fiddāreyn olur/**Şu’lesi** artar çü şem’iñ başını kesdükce gāz (G. 83, Beyit 8). [*Şu’lesi, -s, -i*]

Şu’le çekdi: Işık, ateş saçmak.

1. (G. 135, Beyit 1). [*Şu’le çekdi, -di*]

Şu’le çekse: Alevlenmek.

1. (G. 1, Beyit 11). [*Şu’le çekse,*]

Şu’le-i meşy-i ‘alidür: Hz. Ali'nin ateş gibi yürüyüşü.

1. (G. 52, Beyit 6). [*Şu’le-i meşy-i ‘alidür, -dür*]

Şu’le-yi envār: Nurların alevi, ışığı.

1. (G. 180, Beyit 7). [*Şu’le-yi envār,*]

Şu’le-yi ḥurşid-i dīn: Din güneşinin alevi.

1. (G. 28, Beyit 10). [*Şu’le-yi ḥurşid-i dīn,*]

Şu’le-yi nūr-ı ‘alī: Hz. Ali'nin ateşinin ışığı.

1. (G. 117, Beyit 2). [*Şu’le-yi nūr-ı ‘alī,*]

Şu’le-yi şem‘-i tecellā: Allah'ın görüldüğü ışık.

1. (G. 171, Beyit 5). [*Şu’le-yi şem‘-i tecellā,*]

Şu’le-yi şevkim: Arzunun alevi.

1. (G. 78, Beyit 1). [*Şu’le-yi şevkim,*]

Şu’le-yi zāt: Varlığın alevi, ışığı.

1. (G. 163, Beyit 5). [*Şu’le-yi zāt,*]

Şūr-ı şerden: Karmaşık düşünceler.

1. (G. 32, Beyit 8). [*Şūr-ı şerden, -den*]

Şūriş: Kargaşalık, karışıklık.

1. Haşardur ĥubb-ı dũnyā řũriř
andan şopar cũmle/Şalem çek
serbeser ĥařı-ı ĥařadan řũr-ı
şerden geç (G. 32, Beyit 8). [řũriř,]

řũriř-i ģavġa: *Kavġanın, karıřıklıġın
ġürũltũsũ.*

1. (G. 109, Beyit 7). [řũriř-i ģavġa,]

T

tā: Değın, dek, kadar, -e/-a kadar, ...
incaya kadar.

1. Tā vaşı kıldı velıyullahı şāh-ı
enbiyā / Oħıdı onda velāyet
ħuṭbesin oldu ħaṭib (G. 5, Beyit 5).
[tā,]
2. Peymānıñı gel sındurma ki tā
sākı-yi kevşer / İn‘ām ide
maḥşerde saña bāde-i sermed (G.
54, Beyit 11). [tā,]
3. Qabūl olmaz ‘Alı dergāhını tā
kılmasa kıble / Münāfıķ gör
cihānda ‘ucb-ilen miñ neyl-i şalāt
eyler (G. 76, Beyit 9). [tā,]
4. Tā şıfātından ħıred dem virdi ey
maķşūd-ı zāt / ‘Ālem-i āfāk dutdı
ser-be-ser efsānemiz (G. 99, Beyit
8). [tā,]
5. İrdi tā nūr-ı velāyetden aña feyz-i
ezel / Saldı pertev bu doķķuz
nilgün eyvāna güneş (G. 117,
Beyit 9). [tā,]
6. ‘Aşķ-ilen yastan irādet āsıtānıñ
Himmeti / Tā yere koy ol güzerde
şıdķ-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit
10). [tā, -tan]
7. Yüz çevirme ger ‘Alı ‘aşķına
berdār itseler / Tā ola dār-ı
ħaķıķatde maķāmıñ dār-ı ħaķķ
(G. 135, Beyit 11). [tā,]
8. ‘Aşķ-ilen iki cihān mülkine dur
silk etegin / Ey velı ħāşıl ola tā ki
‘Aliden dilegiñ (G. 136, Beyit 1).
[tā,]
9. Tā şehādet mülkine yā şāh-ı dın
başdın ħadem / Maķdeminden
Qa‘be ābād oldu yā Ħayber ħarāb
(G. 1, Beyit 4). [tā,]
10. Tā şabādan kışşay-ı zülfüñ
işıtdüm başıma / Düşdi beri ol
günden bir fikr-i sevdā-yı ‘acıb
(G. 10, Beyit 3). [tā,]
11. Yeryüzi mırāşımızdur tā
Şafiyullahdan / Qaf tā Qaf
dutubdur ālımız evlādımız (G. 92,
Beyit 3). [tā,]

12. Adem āzād olmadı **tā** kılmadı anı
şafi^c / Gör nece ferzend-imiş
kandan diler baba naşib (G. 9,
Beyit 7). [tā,]
13. Almadı **tā** āteş-i ‘aşk ‘Aliden bir
şerer / Çekmedi hırşid-i ‘ālem-
tāb tek bir şu^{le} şem^c (G. 123,
Beyit 2). [tā,]
14. Bir tecellī eyledi mihr ile **tā**
dīdār-ı düst / Ol tecellī
pertevinden Mū‘sā mest u Tūr
mest (G. 22, Beyit 6). [tā,]
15. Zāhiren dīn-i Muḥammed
istikāmet dutmadı / Çalmadı **ta**
ehl-i küfre kätil-i enter kılıç (G.
34, Beyit 2). [ta,]
16. Ḥamsetü’l-esmā yazıldı **tā**
mu‘allaḳ dörd çarḫ / Ya‘ni
‘arşullah bil nūr-ı velāyetdür
imād (G. 46, Beyit 2). [tā,]
17. Lā fetā tuḡrā-yı velāyet **tā** maña
mihr-i innemā / Tahtıñızdur
Āyete’l kürsi-yi tebārek tāciñız
(G. 98, Beyit 2). [tā,]
18. Kuşandı zūlfikārı **tā** resūlüñ
‘arşına virdi / İmām-ı evliyā ya‘ni
emīrū’l-mü’mīnīn revnaḳ (G. 133,
Beyit 2). [tā,]
19. Bu lām u bā ḳapusuñ miftāḫ-ı
nuḳ açar mı / **Tā** sin şından aña
dendānı olmayınca (G. 170, Beyit
5). [tā,]
20. Cennetiñ ne ḥaddi var aña olam
diye bu ‘arşada / **Tā** kılam
şāyeste-i lāyık şeh-i merdān
medḫ (G. 38, Beyit 8). [tā,]
21. Tā ebed zulm-ilen ḳaldı bulmadı
hergiz necāt / Tapmadı her
bende kim nūr-ı velāyetden naşib
(G. 6, Beyit 3). [tā,]
22. Oda yanmaḳdan temāmet
ḳurtulur ehl-i azāb / Virse **tā** rüz-
ı kıyāmet yüzünden bir nahīb (G.
6, Beyit 2). [tā,]
23. Ḥāke yeksān ol ‘Alī yolunda ey
āzāde merd / **Tā** ola rūḫuñ bu
esfelde süreyyā menzilet (G. 17,
Beyit 5). [tā,]

24. Ay gün āyinesin kıldı mücellā
mihr-ilen / **Tā** tecellā eyledin
nūr-ı şafā-yı ehl-i beyt (G. 19,
Beyit 8). [tā,]
25. Tā saña gün tek cemāliñ eyleye
izhār-ı kuṭb / Çıhma sen dāire-i
insān içinden Himmeti (G. 7,
Beyit 12). [tā,]
26. Tā çemende ‘arz-ı kāmēt kıldın
ey ṭübā-hırām / Oldı ḥasretten
vücūd-ı serv-i ra‘nā şāḥ şāḥ (G.
45, Beyit 5). [tā,]
27. Müfredāt içre birikdi hey huy
vāv-ı veli / **Tā** mürekkeb oldı ism-
i kul hüvallahü eḥad (G. 50, Beyit
5). [tā,]
28. Müfredden oḥı ders-i ṭarīkatde
‘Aliniñ / **Tā** ferd olasın ‘aşq-ile ey
‘āşık-ı müfred (G. 54, Beyit 6). [tā,
]
29. Tā semādan zülfiḳārı Cebre’il
indirdi tiz / Eyledi anı dem şāh-ı
velāyet tünd u tiz (G. 87, Beyit 1).
[tā,]
30. ‘Alī-yi ‘ālī-yi a‘lāya çāker ol
bende / Saña ‘ayān ola **tā** sırr-ı
‘ābid-i ma‘būd (G. 56, Beyit 8). [tā,
]
31. Girmeye dāri’l-ğama çıhma
fi’l-nārdan / Dāmeni āl-i ‘abāya
urmasa **tā** el beşer (G. 62, Beyit
10). [tā,]
32. Yed-i beyzā u ‘asā seyrini bizden
ṭaleb it / Himmeti **tā** iresin Mūsī-
yi ‘imrānımıza (G. 175, Beyit 13).
[tā,]
33. ‘Alidür anda bu ‘ahde güvāh ey
‘ārif / Bu ‘ilmi añla ki **tā** olmaya
işin ‘amelī (G. 185, Beyit 3). [tā,]
34. Yeddi yüz miñ kāferi şol yalkuz
eyledi helāk / Zevḳ idüb
çağrışurdi semekden **tā** semāk
(Muh. 2, Beyit 12). [tā,]
35. Mancınıḳdan **tā** selāsel burcuna
atıldı şāh / Gökden yere endi
berḳ-i lāmi‘ tek ol bedr-i māh
(Muh. 2, Beyit 16). [tā,]
36. Fi’l-meşel bir beyzedür destinde
onuñ felek / Çarḥ-ı gerdün
günbed-i devvār **tā** ḥeddād göz
(G. 89, Beyit 9). [tā,]

37. Gel berü ey bî-başar tanı o şāhı ki
tā / Mesken ide gönlüñi çekmeye
sen **tā** miḥen (G. 163, Beyit 3). [tā,
]
38. Gel berü ey bî-başar tanı o şāhı ki
tā / Mesken ide gönlüñi çekmeye
sen **tā** miḥen (G. 163, Beyit 3). [tā,
]
39. Dāmen-i āl-i ‘abā-yı koyma elden
ola **tā** / Dünyā u ‘uḳbāda cümle
hācetiñ olmaz ḳabūl (G. 147, Beyit
6). [tā,]
40. ‘Arz-ı imān-ile iḥlās-ile ol sulṭāna
gel / **Tā** ider rūḥ-ı şerīfiñ ‘arş-ı
raḥmāna ‘urūc (G. 30, Beyit 2).
[tā,]
41. Vir bu teşne ‘aşıḳa ey sāḳi devrān
ḳadeḥ / **Tā** ola devrinde ‘uşşāk
ehliniñ gerdān ḳadeḥ (G. 37, Beyit
1). [tā,]
42. Cān-ı dilden ḳıl aḳa-yı ehl-i beyt-i
iḥtiyār / **Tā** saña ḥumr-ı
muḥabbetden vire ḡilmān ḳadeḥ
(G. 37, Beyit 10). [tā,]
43. Her seḫer bu lāciverd çarḫa **tā**
zerd çeker / Sensen el-ḫaḳḳ
şāhbāz-ı āşiyān-ı lā-mekān
kācıñız (G. 98, Beyit 9). [tā,]
44. Ḥaydara yüz yiri **tā** dönmeye
ḫaḳḳdan yüzün / Ol velī-yi
vāḫidü’l-ḳahhārdan dönderme
yüz (G. 102, Beyit 9). [tā,]
45. Ḳāim anın-lan bu felek **tā** dem-i
āḫir / Ey dīv-i denī müşrik-i
mel‘ün-ı muşakḳa (G. 122, Beyit
9). [tā,]
46. Tā vücūdım cüyuna ‘aşḳ-ile aḫdı
āb-ı şıdḳ / Gülşen tab‘ımda açıldı
gül sīrāb-ı şıdḳ (G. 130, Beyit 1).
[tā,]
47. Ḳıldı ol hādi hidāyet leyletü’l-
mi‘rācda / Muşṭafāya **tā** ṭarīḳ-i
lā-mekān oldu ‘ayān (G. 166, Beyit
7). [tā,]
48. Gel velāyet neş’esinden ḫāşıl it
bir vaḳt ḫal / **Tā** vire
keyfiyyetden rūḫuña şalāt feyz
(G. 121, Beyit 9). [tā,]

49. Ey Himmeti şıdık-ilen iste ‘Aliden
himmət / **Tā** rüz-ı maşşer sene
Aħmed kıla şefā‘at (*Muh. 1, Beyit*
21). [tā,]

50. Gel tūr-ı ‘aşka Mūsā kimi var
dem-be-dem / **Tā** göresin tecelli-
yi dīdār dem-be-dem (*Müsebba 1,*
Beyit 40). [tā,]

51. Kıldı kerem ‘aşk-ı yār dem-be-
dem eyler güzār / Uşbu fenā
mülküne **tā** geleliden bize (*G. 173,*
Beyit 6). [tā,]

52. Cehd kııl **tā** olasın maķbūl-ı
dergāh-ı ‘Alī / Cinn u inse
murtażādır fārık u zerrād ķabūl
(*G. 147, Beyit 7*). [tā,]

53. Mūsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet birle **tā**
kıldun nazār / Buldı iķbāl-i zafer
Fir‘avna derdem yā ‘Alī (*G. 190,*
Beyit 6). [tā,]

tā: *Bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.*

1. Tā ķurşandı dīn-i Aħmed ‘aşkına
Haydar kıılıç / Oña gönderdi

semādan hālīķ-ı ekber kıılıç (*G. 34,*
Beyit 1). [tā,]

2. Kimiñ şānındadır levlāk **tā**
ħaķķdan ħitāb olur / Haber dut
bu haberden yoħsa oldun müşrif
ħāsir (*G. 66, Beyit 11*). [tā,]

3. Ey peser iħlāş-ilen ‘abd ol veliler
şāhına / Ĥaķķ saña in‘ām ider **tā**
ħil‘at-i ‘abdu‘ş-şekūr (*G. 69, Beyit*
7). [tā,]

4. Ķavl-i ħaķķdur cennete girmez
‘Alīniñ düşmeni / Geçmeyince
ince igne yulduzından **tā** ba‘ir (*G.*
68, Beyit 11). [tā,]

tā: *Böylece, bu şekilde.*

1. Kııl celāletden ħezār **tā** keştiñi
sındurmaya / Heybet-ilen şöyle
kim ġarķ eyledi Ken‘ān-ı mevc (*G.*
31, Beyit 6). [tā,]

tā: *-dan/-den beri.*

1. Eski **tā** bād-ı muħabbet çoşa geldi
baħr zāt / Ĥoş getürdi cünbişe şol
baħr-ı bī-pāyān-ı mevc (*G. 31,*
Beyit 2). [tā,]

tā: "-de, -da" bağlacı.

1. Hālvēt-i sultāna maḥremi olur
‘aşk-ile **tā** / Virmese minḳāş-ı
ferrāşına evvel kelle şem‘ (G. 123,
Beyit 4). [tā,]
2. Kılmadı cān gönülünden Hāydara **tā**
bendelik / Nūr-ı ḥaḳḳdan
tapmadı terk-i felek tābendelik
(G. 142, Beyit 1). [tā,]
3. Bir nazār kıll andan ol āyine-yi
‘ayne’l-yakīn / **Tā** saña ma‘lūm
ola kim evvel oldur āḥir ol (G.
149, Beyit 10). [tā,]
4. Kılmadı zūlmāt-ı şirk teng-i
cihānda mihr-ile / Doğdı **tā** burc-ı
velāyetden ḳamer gitti ḥamām
(G. 151, Beyit 3). [tā,]
5. Guş-vār olmadı şeh-semīne ol
dürr-i şemīn / Kılmadı **tā** şadef
lü’lü’-i ḡaltān iki şaḳ (G. 134,
Beyit 3). [tā,]
6. Çalmayınca **tā** velāyet sikkesin
zarrāb aña / Rāyic olmaz ‘aşk
bāzārında her ḳalb-i daḡal (G.
140, Beyit 10). [tā,]

7. Uşbu yolda cān-ı ser virdi rızā-yı
ḥaḳḳ-çün / Ol velī **tā** ‘ilm-i dīn-i
enbiyāyı kıldı fāş (G. 112, Beyit 2).
[tā,]

tā: "Ki" bağlacı.

1. **Tā** İbrāhime sūzān oldu od / Hoş
‘alem çekdi firūzān oldu od (Muh.
4, Beyit 16). [tā,]
2. Gel bu mufaşşalda oḡı bir varak /
Tā bilesin kimdir anıñ meḥmili
(G. 186, Beyit 11). [tā,]
3. Şol nokḡa-yı pergār saña **tā** ola
ma‘lūm / Bir ḳuṭb-ı felek kāmīl
insān etegin dut (G. 20, Beyit 5).
[tā,]

tā ebed: Ebede kadar, sonsuza kadar.

1. (G. 44, Beyit 11). [tā ebed,]
2. (G. 62, Beyit 8). [tā ebed,]
3. (G. 68, Beyit 3). [tā ebed,]
4. (G. 85, Beyit 9). [tā ebed,]
5. (G. 92, Beyit 2). [tā ebed,]
6. (G. 91, Beyit 10). [tā ebed,]
7. (G. 109, Beyit 11). [tā ebed,]
8. (G. 110, Beyit 9). [tā ebed,]

9. (G. 115, Beyit 4). [tā ebed,]
10. (G. 120, Beyit 6). [tā ebed,]
11. (G. 123, Beyit 5). [tā ebed,]
12. (G. 169, Beyit 2). [tā ebed,]
13. (G. 175, Beyit 8). [tā ebed,]
14. (G. 184, Beyit 8). [tā ebed,]
15. (Muh. 3, Beyit 21). [tā ebed,]

tā ki: *Ne zaman ki.*

1. (G. 55, Beyit 3). [tā ki,]

tā kim: *Ne zaman ki.*

1. (G. 7, Beyit 3). [tā kim,]
2. (G. 9, Beyit 11). [tā kim,]
3. (G. 18, Beyit 5). [tā kim,]
4. (G. 20, Beyit 12). [tā kim,]
5. (G. 54, Beyit 1). [tā kim,]
6. (G. 27, Beyit 5). [tā kim,]
7. (G. 27, Beyit 6). [tā kim,]
8. (G. 55, Beyit 5). [tā kim,]
9. (G. 61, Beyit 2). [tā kim,]
10. (G. 84, Beyit 4). [tā kim,]
11. (G. 84, Beyit 9). [tā kim,]
12. (G. 102, Beyit 2). [tā kim,]
13. (G. 102, Beyit 10). [tā kim,]
14. (G. 136, Beyit 3). [tā kim,]

15. (G. 143, Beyit 11). [tā kim,]
16. (G. 144, Beyit 1). [tā kim,]
17. (G. 144, Beyit 4). [tā kim,]
18. (G. 151, Beyit 11). [tā kim,]
19. (G. 165, Beyit 11). [tā kim,]

ta‘ālallāh: *Yüce Allah.*

1. Ta‘ālallāh zihi hikmet zihi kudret
zihi kuvvet / Deminden mehd
içinde nuṭka geldi İsi-yi Meryem
(G. 152, Beyit 5). [ta‘ālallāh,]

ta‘alluk: *İlgisi olma, ilişkisi olma.*

1. ‘Alī **ta‘alluḫdur** nuṭḫ-ı sūret-i
ma‘nī / Cemāl-i Yūsuf-ı Ken‘ān
nağme-i Dāvūd (G. 56, Beyit 12).
[ta‘alluḫdur, -dur]

ta‘allül: *Māzeret.*

1. Hıatm oldu saña ‘arşa-yı meydān-ı
velāyet / Ey rakīb-i düldül ne
dağı munca **ta‘allül** (G. 24, Beyit
2). [ta‘allül,]

ta‘allül kılma: *Mazeret ortaya koymak,
bahane ortaya koymak.*

1. (G. 80, Beyit 1). [ta‘allül kılma, -
ma]

2. (G. 146, Beyit 8). [ta'allül kıılma, -ma]

tā'at: Allah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet.

1. Bu **tā'at** u bu 'ilm u 'amel zühd u vara'dan / Ol server-i şāhib-keremiñ mihri baña bes (G. 107, Beyit 2). [tā'at,]
2. Hāydar-ı hāḡḡ bilmeyince **tā'atiñ** olmaz ḡabül / Dünyā u 'uḡbādan hāḡḡdan hācetiñ olmaz ḡabül (G. 148, Beyit 1). [tā'atiñ, -iñ]

tā'at kııldıḡı: Allah'ın emirlerini yerine getirmek, ibadet etmek.

1. (G. 121, Beyit 8). [tā'at kııldıḡı, -duḡı-duḡ, -ı]

tā'at-i erkānımız: İbadetin yolu, yöntemi.

1. (G. 96, Beyit 7). [tā'at-i erkānımız, -ı, -mız]

tā'at-i fermān-ı hāḡḡ: Allah'ın emirlerine itaat.

1. (G. 41, Beyit 9). [tā'at-i fermān-ı hāḡḡ,]

tā'at-i 'ilm-i ledünni: İnsanların bilmediḡi ve sadece Allah'ın seḡtiḡi kullarına bahḡettiḡi bir sır ve ḡayb bilgisine iman etme.

1. (G. 96, Beyit 13). [tā'at-i 'ilm-i ledünni,]

tā'at u takvā: İbadet ve Allah'tan sakınma.

1. (G. 181, Beyit 11). [tā'at u takvā,]

tab': Tabiat, yaratılış.

1. Tā vücūdım cūyuna 'aḡḡ-ile aḡdı āb-ı şıdḡ / Gülşen **tab'ımda** açıldı gül sırāb-ı şıdḡ (G. 130, Beyit 1). [tab'ımda, -ım, -da]

tab': Işık, Parıltı.

1. Himmeti ḡavvāş-ı ma'nī **tab'ıña** kııldı nazar / Didi kim dürr-i ma' dendür uşbu deryā-yı 'acīb (G. 10, Beyit 12). [tab'ıña, -ı, -ñ, -a]

tabak: Yiyecek koymaya yarar, az derin ve yayvan kap.

1. Bir **tabakdır** ol keremiñ sofrasında nuh felek / Ol tabak üstinde iki

ķurş-ı covdır mihr u mäh (G. 169,
Beyit 4). [*tabaķdır, -dır*]

2. Bir řabaķdır ol kerĩmiñ sofrasında
nuh felek / Ol **řabaķ** üstinde iki
ķurş-ı covdır mihr u mäh (G. 169,
Beyit 4). [*řabaķ,*]

tābān: *Parlak, ışıklı.*

1. Gice gündüz maħv-idi **tābān** geldi
ay gün / Ĥanda-idi ʿarş u ferş
esfel-i aʿlā henüz (G. 90, Beyit 2).
[*tābān,*]

tā-be-ebed: *Ebediyete, sonsuzluĝa kadar.*

1. Çışsa ger ĥāriciniñ cānı teninden
lā-şek / Ol ceĥennem odına **tā-be-
ebed** yāne gider (G. 77, Beyit 10).
[*tā-be-ebed,*]
2. Manzar-ı maʿniden ol bedr u
dücāyı görmez / Himmeti terk-i
ĥicāb eylemeyen **tā-be-ebed** (G.
86, Beyit 12). [*tā-be-ebed,*]
3. Ezeliden ʿAlidür şāh-ı
veliniʿmetimiz / Onuñ
evlādnadur **tā-be-ebed** biʿatımız
(G. 91, Beyit 1). [*tā-be-ebed,*]

4. Ezeliden ʿAlidür şāh-ı
veliniʿmetimiz / Onuñ
evlādnadur **tā-be-ebed** biʿatımız
(G. 92, Beyit 1). [*tā-be-ebed,*]

tā-be-ebed ĥayy-yi lā-memāt: *Sonsuza
dek ölümsüz olan Allah.*

1. (G. 11, Beyit 8). [*tā-be-ebed ĥayy-
yi lā-memāt,*]

tābendelik: *Parlaklık, gösterişlilik.*

1. Kılmadı cān gönülden Ĥaydara tā
bendelik / Nūr-ı ĥaķķdan
tapmadı terk-i felek **tābendelik**
(G. 142, Beyit 1). [*tābendelik,*]

tābiʿ: *Birine veya bir şeye uyan, onun
arkası sıra giden. // Baĝımlı.*

1. Tābiʿ olma cāhile nādān-şifat her
nāķışa / Yoĥsa ey ebleh-şifat dīni
şeyşanı oldıñ rişşand (G. 51, Beyit
10). [*tābiʿ,*]

řabʿ-ı bed-tıynet: *Kötü yaratılışlı
kimsenin tabiatı.*

1. (G. 147, Beyit 2). [*řabʿ-ı bed-
tıynet,*]

řabʿ-ı nuşkum: *Sözlerin parıltısı, ışığı.*

1. (G. 158, Beyit 6). [*tab^c-1 nuṭḡum, -um*]

tab^c-1 selīm-i himmetī: *Dürüst yaratılışlı Himmeti.*

1. (G. 11, Beyit 14). [*tab^c-1 selīm-i himmetī,*]

tabī^cat besāinde: *Doğa bahçesi.*

1. (G. 29, Beyit 7). [*tabī^cat besāinde, -de*]

tabīb oldı: *Doktor olmak; tedavi etmek.*

1. (G. 71, Beyit 7). [*tabīb oldı, -dı*]

tabīb-i mihribāndur: *Merhamet ve şefkat sahibi doktor.*

1. (G. 52, Beyit 10). [*tabīb-i mihribāndur, -dur*]

tābi^c-i āl-i ‘alī: *Hz. Ali'nin ailesine bağlı, tabi olanlar.*

1. (G. 182, Beyit 2). [*tābi^c-i āl-i ‘alī,*]

ta‘biye iden: *Yerli yerine koyup, hazırlamak.*

1. (G. 164, Beyit 2). [*ta‘biye iden, -en*]

tābi^c-yi deccāl-ı ḡar: *Deccal'ın ateşine tabi olan, bağlanan.*

1. (G. 63, Beyit 4). [*tābi^c-yi deccāl-ı ḡar,*]

tabl-ı ‘alem: *Dünya, yeryüzü.*

1. (G. 58, Beyit 1). [*tabl-ı ‘alem,*]

tabşur: *Teslim etmek, ulaştırmak.*

1. İhtiyārīñ **tabşur** ihlaş-ile ol sultāna hem / Dünyā u ‘uḡbāda oldur ihtiyār-ı kirdiḡār (G. 61, Beyit 3). [*tabşur,*]

tāc: *Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.*

1. Lā fetā ṡuḡrā-yı velāyet tā maña mihr-i innemā / Tahtiñızdur Äyete'l kürsi-yi tebārek **tāciñız** (G. 98, Beyit 2). [*tāciñız, -i, -ñız*]

2. Ḥaydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı lā-ihtiyāc / Bī-gümān oldur veliyullah anındur taht u **tāc** (G. 27, Beyit 1). [*tāc,*]

3. Perde-i ‘arşdan oldı gün teki izhār **tāc** / Kıldı çün şem^c-i tecellī

- gün teki envār **tāc** (G. 28, Beyit 1).
[tāc,]
4. Ol nuḡk āyesi ‘ālem-i ḡudrette
‘Alīdür / **Tāc** u ser-i ser-leşker-i
ervāh-ı muḡaddes (G. 107, Beyit
10). [tāc,]
5. Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ
ḡaḡına muḡtāc / Başında her
veliniñ pāyın türābıdır **tāc** (Muh.
1, Beyit 19). [tāc,]
6. Perde-i ‘arşdan oldı gün teki
izhār **tāc** / Kıldı çün şem‘-i tecellī
gün teki envār **tāc** (G. 28, Beyit 1).
[tāc,]
7. Şāh elinden ḡāziler ol gün ki giydi
kırmızı / Şaḡn-ı meydānı serāser
gülzār **tāc** (G. 28, Beyit 2). [tāc,]
8. Tāc giymek cān başında
giymeyenler ḡaḡḡdur / Terk-i ser
her kim ki kılmaz giymesün
zinhār **tāc** (G. 28, Beyit 3). [tāc,]
9. Şöyle kim otuz iki dürdāneden
olmuş tamām / Cebre’ilde nāzil
oldı Aḡmede destār **tāc** (G. 28,
Beyit 5). [tāc,]
10. Tāc-ı ḡayşer tāc-ı keykāvus
keyḡüsrev degül / Oldı ehl-i Allah
nūr-ı ḡālīḡ-ı cebbār **tāc** (G. 28,
Beyit 6). [tāc,]
11. Geldi mehdi Himmetī nūr-ile
doldı kāināt / Dutdı yeddi kişver
ey mü’min-i dīndār **tāc** (G. 28,
Beyit 12). [tāc,]
12. Meyl-i sürḡ-ı āteşidür şu‘le-yi
ḡurşīd-i dīn / Kör ider ḡuffāş
görgec ey ulū’-ebşār **tāc** (G. 28,
Beyit 11). [tāc,]
13. Bir olur kim münāfikdur dir
altımdaki / Kim kıılır ol günde
nāḡıḡlar kimi ḡüftār **tāc** (G. 28,
Beyit 10). [tāc,]
14. Yolına ser virmeyen bir
serseridür bilmiş ol / Pes
zarüretten giyer ol ḡāin-i tarrār
tāc (G. 28, Beyit 9). [tāc,]
15. ‘Aşḡına berdār olan Manşūr tek
nuşret tapar / Eyley onı ḡaḡḡ ara
bu ‘arşada serdār **tāc** (G. 28, Beyit
8). [tāc,]
16. Āyet-i “naşrun minallah” oldı
ber-pā şükr-i ḡaḡḡ / Ki bugün her

gören eşrârı ebrâr **tâc** (G. 28, Beyit 7). [tâc,]

17. Taht-ı 'âc üstünde **tâcîdur** giyüb tabdı karar / Tal'atinde oldı nürânî serâyü'l-'abûs (G. 106, Beyit 5). [tâcîdur, -ı, -dur]

tâc géydi: Taç giymek, taç takmak; hükümdarlık tacını takmak.

1. (G. 28, Beyit 4). [tâc géydi, -di]
2. (G. 28, Beyit 3). [tâc géymek, -mek]

tâc-bağş: Taç bağışlayan, veren.

1. Şâh-ı encüm hüsrev-i zerrîn-siper hükümdedir / Zer-fişân u **tâc-bağş** u nür-pâş (G. 70, Beyit 5). [tâc-bağş,]

tac-dâr-ı hâribiñ: Savaşan hükümdar // hz. Ali.

1. (G. 61, Beyit 4). [tac-dâr-ı hâribiñ, -iñ]

tâc-ı devletdür: Devlet, baht, talih tacı.

1. (G. 80, Beyit 5). [tâc-ı devletdür, -dür]

tâc-ı genc: Hazine ve taç.

1. (G. 177, Beyit 11). [tâc-ı genc,]

tâc-ı hüsrev: Hükümdar tacı.

1. (G. 78, Beyit 6). [tâc-ı hüsrev,]

tâc-ı kayser: Eski Roma ve Bizan imparatorlarının giydiği taç.

1. (G. 28, Beyit 6). [tâc-ı kayser,]

tâc-ı keykâvus keyhüsrev: İran hükümdarlarının tacı.

1. (G. 28, Beyit 6). [tâc-ı keykâvus keyhüsrev,]

tâc-ı saltanat: Hükümdarlık tacı.

1. (G. 17, Beyit 3). [tâc-ı saltanat,]

tâc-ı serdür: Baş tacı.

1. (G. 50, Beyit 4). [tâc-ı serdür, -dür]

tâc-ı şeref: Şeref, ululuk tacı.

1. (G. 127, Beyit 3). [tâc-ı şeref,]

tâc u taht u mülket-i dünyâ: Taç, taht ve dünya yurdu.

1. (G. 181, Beyit 15). [tâc u taht u mülket-i dünyâ,]

tâc-ı zerrîn: Altın taç.

1. (G. 123, Beyit 3). [tâc-ı zerrîn,]

tācir-i çin u hıtā: Çin ve Hıta tüccarları,
Çin ve Kuzey Çinli Tüccarlar.

1. (G. 71, Beyit 3). [tācir-i çin u hıtā,
]

tağyir ider: Bozmak; başkalaştırmak,
değiştirmek.

1. (G. 144, Beyit 6). [tağyir ider, -er]

tağyir idüben: Başkalaştırmak,
değiştirmek.

1. (G. 146, Beyit 4). [tağyir idüben, -
üben]

tağyir-i libās kılmışuz: Elbiseyi
değiştirmek // şekil değiştirmek, farklı
bir görünüme bürünmek.

1. (G. 103, Beyit 1). [tağyir-i libās
kılmışuz, -miş, -uz]

taḥ: Takmak.

1. Her vilāyetden çeküb ḍarb-ile
taḥdı ol velī / Boynuna çok ser-
keş-i ser-dār-ı ser-ḥayliñ kemend
(G. 51, Beyit 2). [taḥdı, -dı]

taḥammül: Dayanma, katlanma, sabır.

1. Her işte gerek ‘āşıka ihlās-ı
tevekkül / Teslīm-i rızā şükr-i

hüdā şabr u **taḥammül** (G. 146,
Beyit 1). [taḥammül,]

taḥammül kı: Dayan, katlan, sabret.

1. (G. 30, Beyit 11). [taḥammül kı,]
2. (G. 147, Beyit 8). [taḥammül kı,]

taḥayyül kılmaya: Hayal etmek, zihinde
canlandırmak.

1. (G. 146, Beyit 3). [taḥayyül
kılmaya, -ma, -y, -a]

tāhir: Temiz, pak, arık.

1. Beridür fuḥş-ı ‘iṣyān u ḥaṭā u her
menāḥīden / İmām-ı pāk-i
ma‘şüm u muḳaddes ṭayyib u
tāhir (G. 66, Beyit 8). [tāhir,]

tāhir ol: Temiz, pak ol.

1. (G. 149, Beyit 4). [tāhir ol,]

taḥkik: Hakikatını arayıp meydana
çıkarmak, hakikat aranılıp meydana
çıkarılmak.

1. Çünkü bu **taḥkike** irmez ehl-i
teşkik-i kemāl / Tīg-ı tevḥid-ile
derdem başını cisminden üz (G.
89, Beyit 10). [taḥkike, -e]

2. Ders olmadı her ‘ālime kim ‘ilm-i velāyet / **Tahkik** degüldür söz teşkik-i kemāndur (G. 72, Beyit 5).

[*taḥkik,*]

taḥkik: Kesin, şüphesiz, gerçekten, kesinlikle.

1. İriş şāhib-ḥurūca yoḥsa **taḥkik** /
Olursan defter-i ma‘niden iḥrāc
(G. 29, Beyit 9). [*taḥkik,*]

taḥkik ehline: Hakikat ehli, doğru kimseler.

1. (G. 151, Beyit 7). [*taḥkik ehline, -n, -e*]

taḥkike irdi: Hakikatını arayıp meydana çıkarmak, hakikat aranılıp meydana çıkarılmak.

1. (G. 43, Beyit 12). [*taḥkike irdi, -di*]

taḥmīr-i ‘alī: Hz. Ali'nin özü, mayası.

1. (G. 91, Beyit 9). [*taḥmīr-i ‘alī,*]

taḥmīr-i sirişte kıldı: Yoğurup hamur durumuna getirilmiş.

1. (G. 187, Beyit 7). [*taḥmīr-i sirişte kıldı, -dı*]

taht: Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk, hükümdarlık makamı.

1. Lā fetā tuḡrā-yı velāyet tā maña mihr-i innemā / **Tahtıñızdur**
Āyete'l kürsi-yi tebārek tāciñız
(G. 98, Beyit 2). [*tahtıñızdur, -ı, -ñız, -dur*]

2. Zāhir u bāṭın ezel günden ‘Alidür tā ebed / Hel etā evcinde māh u innemā **tahtında** şāh (G. 169, Beyit 2). [*tahtında, -ı, -n, -da*]

3. Tanı ey dil lā-mekān **tahtında** kimdir şehriyār / Mālikü'l-mülk-i velāyet ḥākim-i dārü'l-karār (Muh. 2, Beyit 1). [*tahtında, -ı, -n, -da*]

4. Gel gel imdi bu vücūduñ **tahtına** sulṭān-iken / Ḥaydariñ aḥbābına yār ol ‘adūsından kesil (G. 144, Beyit 7). [*tahtına, -ı, -n, -a*]

5. Pādişāh-ı dehr **taht** u bārgāhından geçer / Şol Kerimiñ oğrasa bir zerre şevḵ u zevḵ-idi (G. 78, Beyit 11). [*taht,*]

6. Hāydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı
lā-ihtiyāc / Bī-gümān oldur
veliyullah anındur **taht** u tāc (G.
27, Beyit 1). [taht,]

taht u tāc-ı keykubād: *İran'ın Pişdâdiyân
sülalesinden sonra gelen şah sülalesi
Keyâniyân'ın adaletiyle ünlenmiş ilk
hükümdarı olan Keykubad'ın taht ve
tacı.*

1. (G. 46, Beyit 12). [taht u tāc-ı
keykubād,]

taht-ı 'āc: *Fil dışından yapılmış taht.*

1. (G. 106, Beyit 5). [taht-ı 'āc,]

taht-ı mışra: *Mısır tahtı // Mısır ülkesinin
hükümdarlığı.*

1. (G. 59, Beyit 12). [taht-ı mışra, -a]

taht-ı serir: *Taht, oturulacak yüksekçe
yer.*

1. (G. 67, Beyit 12). [taht-ı serir,]

tahür-ı mey-furūş: *Günahlara keffaret
olan şarabı sunan.*

1. (G. 116, Beyit 1). [tahür-ı mey-
furūş,]

tāk: *Üzüm ağacı, asma.*

1. Yoḥ iken ḥumḥāne engūru **tāk** u
ḥumr u ḥām / İçdiler nuṭḳ-ı
‘Aliden zümre-i ‘irfān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 11). [tāk,]

2. İçinde Himmeti vahdet meyinden
/ O demde yoḥ-ıdı engūr hem **tāk**
(G. 137, Beyit 12). [tāk,]

tāk: *Çatı, tavan, kemerin üst kısmı.*

1. Bu **taḳdan** aşıldı fetā dillere
nisbet / Cevzā u ḳamer zühre u
ḥurşid-i muşa‘şa‘ (G. 122, Beyit 5).
[taḳdan, -dan]

takarrub: *Yaklaşma, yakın olma,
yanaşma.*

1. Bir **takarrub** ḥāşıl it gel ḥaḳḳa
ḥaḳḳ bil Hāydarı / Kim ki ol
sulṭān-ı ḥaḳḳ bilmez olur
ḥaḳḳdan lā-ümmid (G. 55, Beyit
10). [takarrub,]

2. Sücüd eyle vücūd-ı pākine gel bir
takarrub bul / Bu emr dutmıyan
ḥāsir sezā-yı ṭūḳ-ı la‘netdür (G.
80, Beyit 9). [takarrub,]

Takī: On iki imamdan dokuzuncusu.

1. **Takīdür** kim onı cevād oğurlar / **Takīdür** kim ‘Alī oldı oña ād (G. 48, Beyit 12). [takīdür, -dür]
2. **Takīdür** kim onı cevād oğurlar / **Takīdür** kim ‘Alī oldı oña ād (G. 48, Beyit 12). [takīdür, -dür]
3. Muḥammed kim **taḳīdür** oña elkāb / Cem‘i-yi muttaḳīye muḳtedādur (G. 64, Beyit 15). [takīdür, -dür]
4. ‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı ka‘bedür ku’yi / **Takī** u hem Naḳīdür devlet hem dīn hem māhir (G. 66, Beyit 14). [takī,]

tāk-ı ırāğan eyleyen: Kandillerle süslenmiş kemer.

1. (G. 154, Beyit 2). [tāk-ı ırāğan eyleyen, -y, -en]

tāk-ı felekden: Gök kubbe.

1. (G. 40, Beyit 6). [tāk-ı felekden, -den]

tāk-ı ka‘beden: Kabe'nin kapısı.

1. (G. 15, Beyit 11). [tāk-ı ka‘beden, -den]

tāk-ı ka‘beden ol dest-i ḡaybullāh lāt endirdi: Gaybı hakim olan Allah'ın eliyle Hz. Muhammed'in doğduğu ortaya çıkan mucizelerden biri olarak Kabede bulunan putlar baş aşağı yıkılması hadisesi.

1. (G. 13, Beyit 3). [tāk-ı ka‘beden ol dest-i ḡaybullāh lāt endirdi,]

tāk-ı lāciverd: Lacivert renkte kemer.

1. (G. 52, Beyit 7). [tāk-ı lāciverd,]

tāk-ı manzar: Görülen, izlenen süslü kapı.

1. (G. 33, Beyit 3). [tāk-ı manzar,]

tāk-ı munakkaşda: Süslü işlemeli kemer.

1. (G. 107, Beyit 9). [tāk-ı munakkaşda, -da]

taḳlīd: Öykünmek. benzemeye çalışmak.

1. Şem‘ olan yerde şarāb-ı şāhid u muḫrib gerek / Yaḫmasun **taḳlīd**-ile pes baḫil u süflā şem‘ (G. 123, Beyit 11). [taḳlīd-ile, -ile]
2. Peyveste aşıñı şol avs-i uzah görenden / **Taḳlīd** birle ılmış ol

her kemān münakkaş (G. 118,
Beyit 4). [taḳlīd,]

taksīr iden: Kusurda bulunma, eksiklik
yapma.

1. (G. 67, Beyit 9). [taksīr iden, -en]

takvā: Allah'tan korkma, dinin
yasaklarından sakınma.

1. Ol alur āḥır gūni bel'am teki
ūryān lūc / Geysel ger yūz ḥıra u
takvā cihānda ḥāricī (G. 30, Beyit
8). [takvā,]

tal'at: Gūzellik, parlaklık.

1. ekdi maşrıdan livā-yı Aḥmed
sulṫān şubḥ / **al'atından** nūra
dōndi ser-be-ser meydān şubḥ (G.
40, Beyit 1). [al'atından, -ı, -n, -
dan]

2. ekdi maşrıdan livā-yı Aḥmed
sulṫān-ı şubḥ / **al'atından** nūra
dōndi ser-be-ser meydān-ı şubḥ
(G. 41, Beyit 1). [al'atından, -ı, -n,
-dan]

3. al'atından nūr iden arz u
semāya her şabāḥ / Pertevidūr

Ḥaydarıñ ḥurşīd-i 'ālem-tāb-ı rūz
(G. 89, Beyit 5). [al'atından, -ı, -n,
-dan]

4. ekdi maşrıdan livā-yı Aḥmed
sulṫān-ı şubḥ / **al'atından** nūra
dōndi ser-be-ser meydān-ı şubḥ
(G. 41, Beyit 1). [al'atından, -ı, -n,
-dan]

5. al'atı nūr-ı velāyetden
mūcellādur onuñ / Gōkyūzünden
şūret-i āyine-yi tābāna baḥ (G. 42,
Beyit 3). [al'atı, -ı]

6. al'atı nūr-ı velāyetden
mūcellādur onuñ / Gōkyūzünden
şūret-i āyine-yi tābāna baḥ (G. 41,
Beyit 3). [al'atı, -ı]

7. Taḥt-ı 'āc ūstünde tācıdur giyūb
tabdı arār / **al'atinde** oldu
nūrānī serāyū'l-'abūs (G. 106,
Beyit 5). [al'atinde, -ı, -n, -de]

8. 'Ayn kim nūr-ı 'Alīden olmasa
bīnā aña / **al'at** mişbāḥ virmez
meş'al-i mişkāt feyz (G. 121, Beyit
7). [al'at,]

al'at-ı mihr-ile: Gūneşin gūzelliđi.

1. (G. 24, Beyit 10). [tal'at-ı mihr-ile, -ile]

taleb: İsteme, istek, dileme.

1. Hikmet u kudret olar hükmündedir bu cism u cān / Hakk deminden illet-i isyāna onlardur **taleb** (G. 5, Beyit 3). [taleb,]

taleb it: İste, arzula.

1. (G. 3, Beyit 4). [taleb kıl,]
2. (G. 175, Beyit 13). [taleb it,]

taleb kıl: Talep et, iste.

1. (G. 8, Beyit 1). [taleb kıl,]
2. (G. 8, Beyit 1). [taleb kıl,]
3. (G. 8, Beyit 2). [taleb kıl,]
4. (G. 8, Beyit 3). [taleb kıl,]
5. (G. 8, Beyit 4). [taleb kıl,].
6. (G. 8, Beyit 5). [taleb kıl,]
7. (G. 8, Beyit 6). [taleb kıl,]
8. (G. 8, Beyit 7). [taleb kıl,]
9. (G. 8, Beyit 8). [taleb kıl,]
10. (G. 8, Beyit 9). [taleb kıl,]
11. (G. 8, Beyit 10). [taleb kıl,]
12. (G. 8, Beyit 11). [taleb kıl,]

13. (G. 8, Beyit 12). [taleb kıl,]
14. (G. 19, Beyit 11). [taleb kıl,]
15. (G. 126, Beyit 3). [taleb kıl,]

tālib: Talep eden, bekleyen, isteyen.

1. Ya'ni ki cihān cīfesine **tālibdür** kelb / Ey 'aşık-ı şādık budur aqvāl-i Muḥammed (G. 54, Beyit 9). [tālibdür, -dür]
2. Kitābetdir kelām-ı murtaẓādan şūr-ı İsrāfīl / 'Alīdür aña ey **tālib-i** küll-i ğālība demdem (G. 161, Beyit 10). [tālib-i,]

tālibā: Ey talep eden, bekleyen, isteyen (kişi, âşık).

1. Şehr-i dilde menzil-i cānān bizden kıl talep / **Tālibā** gel derdiñe dermānı bizden kıl talep (G. 8, Beyit 1). [tālibā,]

tālib-i didār: Allah'ı görmeyi arzulayan kimse.

1. (G. 127, Beyit 10). [tālib-i didār,]

tālib-i didāra: Allah'ın yüzünü, varlığını görmek isteyen (kimse).

1. (G. 125, Beyit 11). [tālib-i didāra, -a]

tālib-i dünyā: Dünya nimetlerini isteyen, arzulayan.

1. (G. 159, Beyit 11). [tālib-i dünyā,]

tālib-i necāt: Kurtuluş isteyen.

1. (G. 13, Beyit 9). [tālib-i necāt,]

tālib-i tevḥīde: Allah'ın birliğine ulaşmayı arzulayan kimse.

1. (G. 169, Beyit 10). [tālib-i tevḥīde, -e]

tālib-i vaḥdet: Allah'ın birliğine kavuşmayı isteyen.

1. (G. 16, Beyit 6). [tālib-i vaḥdet,]

tāli'i: Kısmet, kader, baht.

1. Her kim onuñ kıymaz mene şıdık-ile olsa ayāz / **Tāli'i** mes'ūd işi Maḥmūd olur bil 'ākıbet (G. 17, Beyit 10). [tāli'i,]

ta'lim iden: Öğretmek.

1. (G. 181, Beyit 2). [ta'lim iden, -en]

ta'lim kılmaya: Eğitmek, öğretmek.

1. (G. 62, Beyit 9). [ta'lim kılmaya, -ma, -y, -a]

tama' kelbi: Aç gözlülük köpeği.

1. (G. 108, Beyit 9). [tama' kelbi,]

tamam: Tam olarak, noksansız olarak.

1. Düşmen-i aḥbāb-ı aşḥāb-ı cehennemdür **tamām** / Hānda olsa ḥāre yandırmak içündür ḥār u ḥes (G. 105, Beyit 9). [tamām,]

2. Bir ḥacerdür ol şāhiñ **tamām** / Yeddi baḥr u ber u doḡkuz çarḥ u doḡkuz kūh-ı kâf (G. 125, Beyit 4). [tamām,]

3. Ol 'Alī ol velīni'met kim oldur ḵanı luḡf / Dost hem düşmen **tamam** ondan bulur eşyā naşīb (G. 9, Beyit 5). [tamam,]

4. Şöyle kim otuz iki dürdāneden olmuş **tamām** / Cebre'ilde nāzil oldu Aḥmede destār tād (G. 28, Beyit 5). [tamām,]

tamam: Bütün, hepsi, tamamiyle.

1. Peyrev-i āl-i ‘Alī zer-beft hārādan
geçer / El çeker fānī cihānīñ zīb-i
zerķinden **tamam** (G. 79, Beyit 4).
[tamam,]

2. Çāker-i āl-i ‘Alīdir kim ki anıñdır
tamām / Kevşer-i tūbā u
maķsūdāt gülzār-ı çemen (G. 168,
Beyit 11). [tamām,]

3. Ol ķademden cām-ı cem mirāt-ı
İskender kimi / Rūşen oldı
bendeye keyfiyyet-i eşyā **tamām**
(G. 151, Beyit 2). [tamām,]

tamam: Bitmiş, tamamlanmış II bitme,
tamamlanma, sona erme.

1. ‘İlm u hilm u keşf u cūd u hārb
onundur **tamām** / Müdde‘ī
onunla eyler bes burhān-ile baħş
(G. 26, Beyit 9). [tamām,]

tamam: Tamamen, bütünüyle, baştan
başta // "Tamam oldu." ifadesini
pekiştirmek amacıyla kullanılmıştır.

1. Ol yüze pervānedir pes melāik
tamām / Şu‘le-yi zāt oldur ‘āleme
sırr-ı ‘alen (G. 163, Beyit 5).
[tamām,]

tamām oldı: Sona ermek, tamamlanmak.

1. (Muh. 2, Beyit 19). [tamām oldı, -
dı]

tamāmet: Tamamıyla, bütünüyle.

1. Bu cemī‘-i enbiyānīñ mu‘cizāt-ı
‘ilmini / Ol velī bir nuķta-yı
beyden **tamāmet** gösterür (G. 82,
Beyit 10). [tamāmet,]

2. (G. 82, Beyit 10). [tamāmet,]

ta‘n kılur: Ayıplamak, kınamak,
kötülemek, suçlamak.

1. (Müsebbā 1, Beyit 36). [ta‘n kılur,
-ur]

tanāb-ı perde-yi pindāri: Böbürlenme
perdesinin ipi.

1. (G. 108, Beyit 11). [tanāb-ı perde-
yi pindāri, -dan-ı]

tanbūr: Klâsik Türk müziğinin başlıca
çalgılarından biri olan, yay veya
mızrapla çalınan, uzun saplı, telli tahta
çalğı.

1. Oldı ney demsāz çeng ahengine
tanbūr mest / Muṭrib-ı ‘aşķ itdi

‘uṣṣāķı nevādan müstefiz (G. 22, Beyit 5). [tanbūr,]

2. ‘Ūd ‘aceb u **tanbūr** hem dāire zelzālem / Men Himmetiyem ‘āṣıķ ‘aṣķında ḥaķķıñ ṣādıķ (G. 155, Beyit 11). [tanbūr,]

ta‘ne kılur: Tanelemek, tane tane ayırmak.

1. (G. 91, Beyit 2). [ta‘ne kılur, -ur]

ta‘ne urar: Sövmek, çekiştirmek, yermek.

1. (G. 177, Beyit 12). [ta‘ne urar, -ar]

tanı-: Bilip ayırmak, seçmek, ayırt etmek.

1. Nesl-i Ādem ḥaķķ-ı ‘ālem **tanıya** kimdür ‘Alī / Ger bugün seyrider izhār-ı ṣifā-yı ma‘rifet (G. 18, Beyit 8). [tanıya, -y, -a]
2. Tanıya ol gün ḥalāyıķlar seni ey sırr-ı ḥaķķ / Onda kim peydā ola bu kıṣṣā-yı pinhān-ı ‘aṣķ (G. 131, Beyit 3). [tanıya, -y, -a]
3. Tanı ol ḳuṭbı ki onuñ zātına yoḥdur zevāl / Yoḥsa geçdi bu cihān-ı fāniden besyār-ı ḳuṭb (G. 7, Beyit 8). [tanı,]

4. Serçeṣme-i ḥayāt ayırur **tanıyın** onı / İçer fenāda cām-ı beķā görmez ol memāt (G. 13, Beyit 9). [tanıyın, -y, -ı, -n]

5. Ādemi **tanı** kim olur ṣadef-i bahr-ı ṣifāt / Ma‘nī-yi nuṭķ ‘Alī ol ṣadefe gevher zāt (G. 14, Beyit 1). [tanı,]

6. Tanımaz kimdür ‘Alī bu ‘aķl bu idrak-ilen / Bu fenāda olmayınca ādem-i ehl-i ḳubūr (G. 69, Beyit 8). [tanımaz, -maz]

7. Ṣāh Taķi Ṣāh Naķi beyānında / **Tanıduķ** ḥaķķ ṭarıķ-ı insānıñız (G. 94, Beyit 10). [tanıduķ, -duķ]

8. **Tanıduķ** ol mażhar-ı zāt-ı ḳadīmi Himmeti / Ḥāṣıl oldı ḥamdulillah dīde-yi **tanıķ** bize (G. 179, Beyit 11). [tanıduķ, -duķ]

9. **Tanıduķ** ol mażhar-ı zāt-ı ḳadīmi Himmeti / Ḥāṣıl oldı ḥamdulillah dīde-yi **tanıķ** bize (G. 179, Beyit 11). [tanı, -ķ]

tanı: Tanı, bill.

1. **Tanı** ol şāhı kim anıñ baħr-ı ber
hükminededür / Maşrıķeyn
mağribeyn u ħuşk u ter
hükminededür (G. 70, Beyit 1).
[*tanı,*]
2. Aşlına rāci‘ olur cümle şey’ ü
āħir-i kār / **Tanı** ser-riştemizi aşla
çeker ric‘atımız (G. 91, Beyit 13).
[*tanı,*]
3. Dersimiz ‘ilm-i ledünnīdür ħaber
dutmaz faķih / Hızrdur **tanı** bu
mekteb-ħānede üstādımız (G. 92,
Beyit 10). [*tanı,*]
4. Tanı ol şāh-ı yedullahı ki
ķurbunda onuñ / Pāyesidir butı
simurğ-ile birdir sinegiñ (G. 136,
Beyit 5). [*tanı,*]
5. Tanı ol şāhenşeh-i dāri‘l-beķāyı
sen daħi / Ger dilersen bu fenāda
devlet-i pāyendelik (G. 142, Beyit
4). [*tanı,*]
6. Gel berü ey bī-başar **tanı** o şāhı ki
tā / Mesken ide göñlüñi çekmeye
sen tā miħen (G. 163, Beyit 3).
[*tanı,*]

7. Tanı ey dil lā-mekān taħtında
kimdir şehriyār / Mālikü‘l-mülk-i
velāyet ħākim-i dāri‘l-ķarār
(Muh. 2, Beyit 1). [*tanı,*]
8. Eger ol meydān-ı ma‘nīde erenler
şāhını **tanı** / Velāyet ħānından
zīrā aparmaz olmayan er baħş (G.
114, Beyit 10). [*tanı,*]
9. Nokta-yı ba sin u mim sırr-ı
bismillah keş / **Tanı** ol şāhı kim
olur aña sırrullah keş (G. 128,
Beyit 1). [*tanı,*]

tanık virdiler: Şahit göstermek.

1. (G. 179, Beyit 10). [*tanık virdiler, -
di, -ler*]

tañrı: İlah, Allah.

1. Ger getirse münkir-i imān
şehādet **tañrıya** / Şāhid olmaz
olmayan ‘aşķında ol şāhın şehīd
(G. 55, Beyit 7). [*tañrıya, -y, -a*]

tap-: Bulmak.

1. Ki bugün bir köri eşrār ey ebzār-ı
tāc / ‘Aşķına berdār olan Manşür

- tek nuşret **tapar** (G. 28, Beyit 7).
[*tapar, -ar*]
2. ‘Arş-ı haqqdan her şabāh aftāb-ı
şubh-ı devlet / Kim **tapar** nuṭk-ı
‘Aliden ol futūh-ı iftitāh (G. 35,
Beyit 1). [*tapar, -ar*]
3. Çıhan kim nuṭka kand ahar
mecliste nuḳlundan / **Tapar** her
bī-nevā ‘uşşāk-ı müflis nuḳl-ı
şeker baḫş (G. 114, Beyit 2).
[*tapar, -ar*]
4. Çıhdı nāgeh perdeden ol dilber
mest / Sākiyā meydeki **tapdı**
şāhdan destūr mest (G. 22, Beyit
1). [*tapdı, -dı*]
5. ‘Alidür ol ki dīn-i enbiyāniñ /
Demi tiğında onuñ **tapdı** işlāh (G.
36, Beyit 7). [*tapdı, -dı*]
6. **Tapmazdı** istikāmet-i islām ve’s-
selām / Ger şehir-i dīni kılmasa ol
şehriyār fetḫ (G. 39, Beyit 5).
[*tapmazdı, -maz, -dı*]
7. ‘Alidür ‘ilmü’l-esmāya üstād /
‘Alidür **tapdı** Ādem ‘ilm-i irşād (G.
48, Beyit 1). [*tapdı, -dı*]
8. Naḳdine zarrāb anıñ çalmaz
velāyet sikkesiñ / Ger riyāzet
bütesinden **tapmasa** ḳalbi güdāz
(G. 83, Beyit 7). [*tapmasa, -ma, -sa*
]
9. Kılmısaydı ehl-i küfr-ilen
veliyyullah cihād / Enbiyāniñ
mezheb-i erkāni **tapmazdı** temiz
(G. 87, Beyit 9). [*tapmazdı, -maz, -*
dı]
10. Olmasaydı noḳta-yı merkez
vücūd-ı Ḥaydariñ / Tā ebed
tapmazdı şüret-i çarḫ-ı nuh
pergār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 6).
[*tapmazdı, -maz, -dı*]
11. Tapdı hürşid-i ‘Aliden cümle-yi
zerrāt feyz / Maḳdeminden āb-ı
hızra hıṭta-yı zulmāt feyz (G. 121,
Beyit 1). [*tapdı, -dı*]
12. Ger olmasaydı anıñ zülfikār-ı
feyyāzı / **Tapardı** dīn-i
Muḫammed bu dīnde ḫalelī (G.
185, Beyit 9). [*tapardı, -ar, -dı*]
13. Kılmadı cān gönülden Ḥaydara tā
bendelik / Nūr-ı haqqdan
tapmadı terk-i felek tābendelik

(G. 142, Beyit 1). [tapmadı, -ma, -dı]

14. Yakîniñ bil **tapdı** tiğından ‘Alîniñ mülk-i dîn revnaq / Hâkîkatde esâs-ı enbiyâ-yı mürselîn revnaq (G. 133, Beyit 1). [tapdı, -dı]

15. ‘Alîdir şâhib-i dem olma gâfil sen bu dem haqqdan / Bu demdir şûr-ı maşşer **tapdı** andan küll-i ‘âlem dem (G. 152, Beyit 4). [tapdı, -dı]

16. Āyine-yi dil-şafâ **tapdı** bu yüzden cilâ / Düşdi tûlû‘-yı ziyâ mihr-i celîden bize (G. 173, Beyit 5). [tapdı, -dı]

17. Şol mu‘allimsin ki senden **tapdı** ey kân-ı kerem / Ser-be-ser reh-nümâ-yı ta‘lîm aldı âdem yâ ‘Alî (G. 190, Beyit 3). [tapdı, -dı]

tapşur-: *Kavuşmak, ulaşmak; emanet etmek.*

1. Olur ‘uqbâda âzâd-ı müselleme / Aña her bende ki **tapşurdı** inşâf (G. 126, Beyit 4). [tapşurdı, -dı]

tārāc: *Yağma, talan.*

1. Çarh meydânında ervâh-ı melâik leşkeriñ / Şeh-süvâr olman gizliñ lâ-mekân **tārācıñız** (G. 98, Beyit 6). [tārācıñız, -ı, -ñız]

2. Başını kes zînet-i esbâbını **tārāca** vir / Ey muvaḥḥid mundan özge müşrike yoḥdur ‘ilâc (G. 27, Beyit 8). [tārāca, -a]

tārāc eylerdi: *Yağmalamak, talan etmek.*

1. (G. 21, Beyit 7). [tārāc eylerdi, -r, -di]

tārāc kıılır: *Yağma etmek, talan etmek.*

1. (G. 29, Beyit 8). [tārāc kıılır, -ur]

taraf: *Yan, yön, bölge, yer.*

1. Münhazim oldı deminden her **taraf** Çîn u Hâbeş / Kesdi ḥayl-i Zeng-bârîñ başını şamşâm-ı şubḥ (G. 41, Beyit 2). [taraf,]

2. Münhazim oldı deminden her **taraf** Çîn u Hâbeş / Kesdi ḥayl-i Zeng-bârîñ başını şamşâm-ı şubḥ (G. 41, Beyit 2). [taraf,]

3. Himmeti âl-i Muhammed ‘aşkına dönderme yüz / Her **tarafdan**

- başıña agyār ger yağdursa dāş (G. 112, Beyit 11). [*tarafdan, -dan*]
4. Gir haqı̇kat bostanında nazar kıl her **taraf** / Olmadın mānend-i sūsen gül teki hem cümle kūş (G. 116, Beyit 5). [*taraf,]*
5. Hāzır u nāzır gör anı ger ulū'l-ebşār isen / Gel berü ey ṫalib-i dīdār gezme her **taraf** (G. 127, Beyit 10). [*taraf,]*
6. Zūlfikārı çekdi derdem her **taraf** seyl oldı kān / Kūştegān içinde gördi Muştafā olmuş nihān (Muh. 2, Beyit 14). [*taraf,]*
7. Seyl-i gülgün yeryüzünden her **taraf** ahdı revān / Oldı bir harb idende 'arşa-yı gubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [*taraf,]*
8. Münhazim oldı deminden her **taraf** Çin u Habeş / Kesdi hayl-i Zeng-bārīñ başını şamşām şubh (G. 40, Beyit 2). [*taraf,]*
9. Her **tarafdan** ehl-i meclis oña döndermiş yüzün / Olmuş ol cemi'yyete k̇āim-maḳām u kıble başına agyār ger yağdursa dāş (G. 123, Beyit 8). [*tarafdan, -dan*]
- tarahhüm kıl:** *Merhamet et, acı.*
1. (G. 152, Beyit 10). [*tarahhüm kıl,]*
- tarh:** *Düzen, tertip, tanzim.*
1. Yeryüzünden zulm u cevriñ **tarhını** eyler harāb / Ref' ider bu inḳılābı istikāmet gösterür (G. 82, Beyit 9). [*tarhını, -i, -n, -i*]
2. (G. 82, Beyit 9). [*tarhını, -i, -n, -i*]
- tārḫ-ı bünyād:** *Temellerini inşa etme.*
1. (G. 48, Beyit 3). [*tārḫ-ı bünyād, --i*]
- tarik:** *Maddî ve manevî yol.*
1. İstivā'ınñ **tarikidür** hem şırāṭü'l-mustaḳim / Külli şey' ma'nide anıñ şāhrāhından geçer (G. 78, Beyit 10). [*tarikidür, -i, -dür*]
2. Ey hidāyet isteyen bu haḳḳ **tarıke** doğru gel / Mehdî-yi hādī saña rāh-ı selāmet gösterür (G. 82, Beyit 6). [*tarıke, -e*]
3. Bir ḳademdür bu **tarıkiñ** ṫül-ı 'arzı ey refiḳ / Munda yoḳdur bu'd u

ķurb ķıl be'd u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [ķariķiņ, -iņ]

4. Mihr u cennet buķzı dāmi
ķariķidir 'ayān / Damuya gitme
ķariķ-ı beddūr raķmāna gel (G. 150, Beyit 10). [ķariķidir, -i, -dir]

5. **ķariķinde** 'Alīniņ müstakīm ol /
Vire tā kim saņa teřrīf-i i'zāz (G. 84, Beyit 9). [ķariķinde, -inde]

ķariķat: (Ar.) Allah'a ulaşmak amacıyla tutulan yol, ilāhī yol.

1. Būlbūlü açma ķafesden bāķ-ı
dilden zāķ sūr / Ravzā-yı ma'ni
ķariķat gūlřeninde ķarı kes (G. 108, Beyit 3). [ķariķat,]

ķariķ-i 'aşka: Aşk yolu.

1. (G. 170, Beyit 11). [ķariķ-i 'aşka, -a]

ķariķ-ı beddūr: Kōtū yol.

1. (G. 150, Beyit 10). [ķariķ-ı beddūr, -dūr]

ķariķ-i dīn: Dīn yolu.

1. (G. 114, Beyit 7). [ķariķ-i dīn,]

ķariķ-i evliyāda: Velilerin yolu.

1. (G. 183, Beyit 12). [ķariķ-i evliyāda, -da]

ķariķ-i evliyādır: Velilerin yolu.

1. (G. 169, Beyit 11). [ķariķ-i evliyādır, -dır]

ķariķ-i insāniņiz: İnsanlık yolu.

1. (G. 94, Beyit 10). [ķariķ-i insāniņiz, -i, -iņiz]

ķariķi kesmişdi: Yolu kesmek, geķmesine engel olmak, durdurmak.

1. (Muh. 2, Beyit 6). [ķariķi kesmişdi, -miş, -di]

ķariķ-i lā-mekān: Mekansızlık yolu.

1. (G. 166, Beyit 7). [ķariķ-i lā-mekān,]

ķariķ-i leyletū'l-esrā: Miraķ gecesi hz. Muhammed'in gittiķi yol.

1. (G. 90, Beyit 9). [ķariķ-i leyletū'l-esrā,]

ķariķ-i ma'niye: Mana yolu.

1. (G. 150, Beyit 1). [ķariķ-i ma'niye, -y, -e]

ķariķ-i murtażādan: Hz. Ali'nin yolu.

1. (G. 178, Beyit 6). [tariḳ-i murtaḏadan, -dan]

tark: Vurmak, dövmek.

1. Nesl-i ādem gelmeden dutmuşdı şark ğarb-ı dīv / Yeryüzünde cümle kesmişdi tariḳ-i **tark** dīv (Muh. 2, Beyit 6). [tark,]

tarrār: Hilekâr.

1. Vâkıf ol hem-şoḥbet olma ey peser **tarrār-ilen** / Saḥla naḳd-i ḳalbiñi ḥarc-eyleme ovbâşa baş (G. 119, Beyit 6). [tarrār-ilen, --ile, -n]

tarrār kalb: Hilekar gönül.

1. (G. 4, Beyit 8). [tarrār kalb,]

tārumār eyler: Karmakarışık yapmak, dağıtmak; perişan etmek.

1. (G. 34, Beyit 9). [tārumār eyler, -r]
2. (G. 169, Beyit 9). [tārumār eyler, -r]
3. (G. 52, Beyit 4). [tārumār eyler, -r]

tārumār kıldı: Darmadağın etmek, perişan etmek.

1. (G. 61, Beyit 7). [tārumār kıldı, -dı]

tās: İçine sulu yiyecek konulan, çoğunlukla metalden yapılmı çukur kap; kâse.

1. Haşr bezminde Hüseyñ ‘aşḳına ister Himmeti / Sâḳi-yi kevser elinden luḫ idübdür dolı **tās** (G. 103, Beyit 11). [tās,]

2. ‘Alidür ḥayy u bâḳi şāh-ı sâḳi / Muḥibbe havz-ı kevserden virür **tās** (G. 104, Beyit 7). [tās,]

3. Bu **tasıñ** cur‘asından ḳaldılar hayy / Mesih Hızr u hem İdris u İlyās (G. 104, Beyit 8). [tasıñ, -iñ]

taşarruf: Bir şeyi dilediği gibi kullanma yetkisi, kullanım.

1. Vāriş-i mülk-i nübüvvet muttakidür ey şakı / Bu **taşarrufdan** eliñ çek sal buyurdu eyle köc (G. 30, Beyit 5). [taşarrufdan, -dan]

taşavvūf: *Sufilik, sofuluk, Allah'a yürekten bağlanma.*

1. Ca'ferīdir Himmetī sem'ine
peygamber özge kul / Yā taşavvūf
yā tenāsüh yā teselsül yā hülül
(G. 147, Beyit 12). [taşavvūf,]

taş-ı nerd: *Tavla zarı.*

1. (G. 52, Beyit 8). [taş-ı nerd,]

taşvīr iden: *Betimlemek, resmetmek.*

1. (G. 181, Beyit 7). [taşvīr iden, -en]

taşvīr idüb: *Çizmek, resmetmek.*

1. (G. 17, Beyit 8). [taşvīr idüb, -üb]

taşvīr-i hāmesinden: *Kalemle yapılan tasvīr, resim.*

1. (G. 118, Beyit 6). [taşvīr-i hāmesinden, -s, -i, -n, -den]

tavāf eyler: *Etrafını dönmek, dolaşmak.*

1. (G. 75, Beyit 1). [tavāf eyler, -r]

tavāf-ı ka'be: *Kabeyi tavaf ederek ibadet etme.*

1. (G. 81, Beyit 8). [tavāf-ı ka'be,]

tavāf-ı şad-hezārān: *Yüz binlerce tavaf.*

1. (G. 83, Beyit 3). [tavāf-ı şad-hezārān,]

tay-ı arz-ilen: *Tüm dünyayı dolaşmak.*

1. (Muh. 2, Beyit 13). [tay-ı arz-ilen, --ile, -n]

tāyir-i kuds: *Kutsal kuş.*

1. (G. 84, Beyit 7). [tāyir-i kuds,]

tāyir-i tayyār-ı 'arş: *En yüce göklerde uçan kuş // Hz. Muhammed.*

1. (G. 120, Beyit 10). [tāyir-i tayyār-ı 'arş,]

ţayr: *Kuş.*

1. Tapdılar andan temettu' vaḥş u
ţayr u ins u cīn / Maḩbaḩ-ı hān-ı
velāyetden çekildi hān şubḩ (G.
40, Beyit 11). [ţayr,]
2. Tūṯi-yi ṯab'ım 'Alī mihrine ṯayrān
eylese / Tīz-perdür şöyle kim
şehbāz-ı şāhından geçer (G. 78,
Beyit 3). [ţayrān, -ān]
3. 'Alī medhini zikretmekdedirler /
Semāda ṯayrdır deryāda balıḩ (G.
129, Beyit 10). [ţayrdır, -dır]

ţayr-ı hoş-elhānımız: *Güzel sesli kuş.*

1. (G. 175, Beyit 1). [ṭayr-ı hoş-
elḥānımıza, -ı, -mız, -a]

ṭayr-ı vuhūş: *Vahşi kuş.*

1. (G. 116, Beyit 7). [ṭayr-ı vuhūş,]

ṭayy kıldı: *Aşmak, üzerinden geçmek.*

1. (G. 111, Beyit 6). [ṭayy kıldı, -dı]

ṭayyib: *Temiz.*

1. Beridür fuḥş-ı ‘iṣyān u ḥaṭā u her
menāḥiden / İmām-ı pāk-i
ma‘şūm u muḳaddes **ṭayyib** u
ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [ṭayyib,]

tāze: *Bozulmamış, yeni, canlı.*

1. Cīfedür dünyā ṭama‘ kelbi aña
dāim ḥariş / **Tāze** daşla cīfe-yi
pāk ol seg-i murdarı kes (G. 108,
Beyit 9). [tāze,]
2. Kuru ağacdan bize meyve-yi ter
luṭf-iden / Berd-i ‘acūzu kesüb
taze bahār eyleyen (G. 164, Beyit
5). [taze,]

ṭeannī çeker: *Zahmet çekmek, yorulmak.*

1. (G. 30, Beyit 11). [ṭeannī çeker, -
er]

tebdil olur: *Değiştirmek.*

1. (G. 33, Beyit 8). [tebdil olur, -ur]

tebdil olur: *Dönüştürmek, değiştirmek.*

1. (G. 144, Beyit 6). [tebdil olur, -ur]

tebdil-i abdālım: *Abdala, dervişe
dönüşmek.*

1. (G. 157, Beyit 3). [tebdil-i abdālım,
-ım]

tebdil-i ḥaşāl-itdim: *Ahlakı, huyu
değiştirmek.*

1. (G. 155, Beyit 1). [tebdil-i ḥaşāl-
itdim, -di, -m]

teber: *Balta.*

1. ‘Aşık oldur yeddi başlı ejdehādan
dönmeye / Ḥancer u tiğ u **teber**
tīr-i belādan dönmeye (G. 178,
Beyit 1). [teber,]

teberrā: *Uzaklaşma, uzak durma;
sevmeyip yüz çevirme.*

1. Da‘vī-yi islām ider her kim
müselmānam dir / Düşmeni āl-i
‘Alīyye hem **teberrāsı** gerek (G.
141, Beyit 3). [teberrāsı, -s, -ı]
2. Ḥaḳḳ ṭarīkinde tevellā u **teberrāsı**
dürüst / Şanma kim bir nāḳış u

bir serseridir Himmeti (G. 182,
Beyit 6). [teberrāsi, -s, -i]

teberrā kıı: Uzaklaş, uzak dur, beraat et.

1. (G. 7, Beyit 11). [teberrā kıı,]
2. (G. 101, Beyit 6). [teberrā kıı,]
3. (G. 145, Beyit 3). [teberrā kıı,]

tebessüm kıısa: Gülümsemek.

1. (G. 114, Beyit 3). [tebessüm kıısa,
-sa]

tecellā-yı ‘acib kııdı: Şaşılacak şekilde
ortaya çıkma.

1. (G. 10, Beyit 1). [tecellā-yı ‘acib
kııdı, -dı]

tecellā: Tecelli, görünme, belirme.

1. Va‘dedür ehl-i cihāna mehdī-yi
şāhib-zamān / Gün teki eyle
tecellā şanma kim pinhān kıpar
(G. 63, Beyit 6). [tecellā,]

tecellā eyledin: Görünme, belirme,
ortaya çıkma.

1. (G. 19, Beyit 8). [tecellā eyledin, -
dı, -n]

tecellā kııdı: Göstermek; görünmek,
belirmek.

1. (G. 15, Beyit 3). [tecellā kııdı, -dı]

tecellī: Görünme, zahir olma; Allah’ın
kudretinin ve sırlarının kişilerde ya da
nesnelere görünmesi.

1. Bir tecellī eyledi mihr ile tā didār-
ı düst / Ol tecellī pertevinden
Mū’sā mest u Tūr mest (G. 22,
Beyit 6). [tecellī,]

2. Ne göz kim ol nigāh-ı pertev-i
mirāt zāt eyler / Tecellide
temāşā-yı vücüd mümkināt eyler
(G. 76, Beyit 1). [tecellide, -de]

tecellī eyledi: Görünmek, zuhur etmek.

1. (G. 22, Beyit 6). [tecellī eyledi, -dı
]
2. (G. 48, Beyit 14). [tecellī eyledi, -
dı]
3. (Muh. 2, Beyit 17). [tecellī eyledi,
-dı]

tecellī-yi didār: Allah’ın varlığının
görünmesi, yansması.

1. (Müsebba 1, Beyit 40). [tecelli-yi didâr,]

tecerrüd-i rûh-ı kudsum: Dünyadan elini eteğini çekmiş kutsal ruh.

1. (G. 157, Beyit 9). [tecerrüd-i rûh-ı kudsum, -um]

tecrîd: Her şeyden el etek çekip Allah'a yönelmek.

1. Tecrîd gerek 'aşk eri zîrâ ki 'Alîdür / Bu 'arşada ser-leşker-i ervâh-ı mücerred (G. 54, Beyit 2). [tecrîd,]

tecrîd olub: Soyutlanmak, arınmak.

1. (G. 105, Beyit 3). [tecrîd olub, -ub]

tedbîr eyle: Önlem al, çare bul.

1. (G. 67, Beyit 10). [tedbîr eyle,]

te'essüf: Eseflenme, kederlenme.

1. Bağ-ı cennetde şehîd ol âl-i Haydar 'aşkına / Çeşme-yi kevşer te'essüfden kılar her lahza cüş (G. 116, Beyit 2). [te'essüfden, -den]

tefekkür kıl: Düşün.

1. (G. 143, Beyit 9). [tefekkür kıl,]

teferrüc kılmağa: Bakmak, seyretmek; gezmek, dolaşmak.

1. (G. 61, Beyit 2). [teferrüc kılmağa, -ma, -ğ, -a]

tefrika düşdi: Ayrılığa düşmek.

1. (G. 43, Beyit 10). [tefrika düşdi, -di]

tefsir: Yorumlama; Kur'an-ı Kerim'in ayet veya surelerini açıklama.

1. 'Alîyyi 'âlîyyi â'lâ u 'âlim u â'lem / Anıñ şîfâtını söyler kelâm hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [tefsir,]

tefsîr-i te'vîl-i kelâmullah: Allah kelamına anlam vererek açıklama.

1. (G. 74, Beyit 6). [tefsîr-i te'vîl-i kelâmullah,]

teğâfûl urma: Anlamazlıktan gelmek, ilgisiz davranmak.

1. (G. 80, Beyit 1). [teğâfûl urma, -ma]

tek: Gibi; benzetme edatı.

1. Çarh meydânında küh-i Qâf tek sâbit kadem / Seyr kılmaz her

- yana çün kevkeb-i seyyar-ı kûṭb
(G. 7, Beyit 3). [tek,]
2. Naşr-ı ṭāyir **tek** uçar devrinde
rūh-i ins ü cān / Lenger-i kaşr-ı
vasaṭda dutmuş istimrar-ı kûṭb
(G. 7, Beyit 6). [tek,]
3. Açdı ağızın çün şadef gevher-i
deryā-yı cūd / Dür-nisār oldu
seḥāb-ı feyz **tek** eyler ḥadīs (G. 25,
Beyit 2). [tek,]
4. Perde-i ‘arşdan oldu gün **teki**
izhār tāc / Kıldı çün şem‘-i tecellī
gün **teki** envār tāc (G. 28, Beyit 1).
[teki,]
5. Perde-i ‘arşdan oldu gün **teki**
izhār tāc / Kıldı çün şem‘-i tecellī
gün **teki** envār tāc (G. 28, Beyit 1).
[teki,]
6. Ol ḳalır āḫır günü bel‘am **teki**
‘üryān lūc / Geysel ger yüz ḫırḳa u
taḳvā cihānda ḫāricī (G. 30, Beyit
8). [teki,]
7. Bu deşt-i pür ḫaṭardan ḳorḳma
kūlli biyābān **tek** / Velāyet
şehrine gir vadī-yi ḫavf u
ḫaṭardan geç (G. 32, Beyit 3). [tek,
]
8. Va‘dedür ehl-i cihāna mehdī-yi
şāḫib-zamān / Gün **teki** eyle
tecellā şanma kim pinḫān ḳopar
(G. 63, Beyit 6). [teki,]
9. Girer baḫr-i şifāta seyrider
ḡavvaş-ı ma‘nī **tek** / Bu yüzden
dem-be-dem nazāre-yi mevt
ḫayāt eyler (G. 76, Beyit 4). [tek,]
10. ‘Alem çek ‘arşa-yı medḫinde
şāḫiñ / Olasın serv **tek** tā kim ser-
efrāz (G. 84, Beyit 4). [tek,]
11. Ḥāzretinden çün başar **tek**
nüktesi olmaz ḳabūl / Pes ne
gördi kim ene’l ḫaḳḳ söyledi
hallācınız (G. 98, Beyit 11). [tek,]
12. Şevḳ-len şāḫā cemālīñ şem‘ine
pervānemiz / Çarḫ urub
dīvāneler **tek** muttaşıl
yanmaḳdur (G. 99, Beyit 5). [tek,]
13. Süleymān **tek** zebān-ı bī-
zebāniden ḫaber bilmez / Göñül
virse ‘Alī mihrinden özge yāre
her ‘āşıḳ (G. 100, Beyit 9). [tek,]

14. Bilmek ister her kişi 'ilm-i ledünniden haber / Şol veliler şāhı **tek** üstād-ı dānāsı gerek (G. 141, Beyit 8). [tek,]
15. Her şıfatdan 'aleme zāt-ı 'Alidür cilve-ger / Gün **teki** her zerreniñ 'aynında nūr-ı zāhir ol (G. 149, Beyit 11). [teki,]
16. Göyde hūrşid olsa yerde zerre **tek** nābūd olur / Olmasa başında her şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 10). [tek,]
17. Zerre **tek** mahveyle mihrinde 'Aliniñ nefsinı / Nahsinden kırtulub tā kim ola bahtıñ sa'ıd (G. 55, Beyit 5). [tek,]
18. Giyse ger yüz cevşen u huftān-ı taqvā hārici / Serbeser ol dem kıyāmet ehli **tek** 'üryān kopar (G. 63, Beyit 5). [tek,]
19. Ki bugün bir köri eşrār ey ebzār-ı tāc / 'Aşkına berdār olan Manşūr **tek** nuşret tapar (G. 28, Beyit 7). [tek,]
20. Tā saña gün **tek** cemāliñ eyleye izhār-ı kuṭb / Çıhma sen dāire-i insān içinden Himmeti (G. 7, Beyit 12). [tek,]
21. 'Aşkına berdār olan Manşūr **tek** nuşret tapar / Eyler onı halk ara bu 'arşada serdār tāc (G. 28, Beyit 8). [tek,]
22. Her çıhan kim çekdi ol şāh-ı velāyet zülfiķār / Yeryüzünde baħr **tek** urdı münāfik kān-ı mevc (G. 31, Beyit 10). [tek,]
23. Tökdi çendān kanımı ol şir-i haķk müşrikleriñ / Pencesinde oldı berg lāle **tek** aħmer kılıç (G. 34, Beyit 4). [tek,]
24. Güneş **tek** oldı 'ayān mihr sende nūr-ı 'Alı / Ki Ādeme bu cihetden ferişte kıldı sücūd (G. 56, Beyit 4). [tek,]
25. 'Alı cemālını her kim gördi sa'd-ı ekber **tek** / Olur şol evc-i sa'ādetde aħter-i mes'ūd (G. 56, Beyit 10). [tek,]

26. Çeng-i felek bu kâmetimi egdi
çeng **tek** / Bâr-ı gam-ile eyledi
ham yâ ‘Alî meded (G. 58, Beyit
8). [tek,]
27. Şükr-ider bu ni‘mete çarguşden
baş kaldurur / Himmeti **tek** şed
hezārān ‘aşık-ı hayrān kopar (G.
63, Beyit 12). [tek,]
28. ‘Alîdür her maḥall her mekānda
ḥāzır u nāzır / Nazar her ḥānde
kim kılsañ güneş **tek** anda zāhir
gör (G. 66, Beyit 2). [tek,]
29. Şirk-i eṣnā niyeti qalmaz elif **tek**
ferd olur / Vāḥidiyyet
menziline lā u illādan geçer (G.
79, Beyit 11). [tek,]
30. ‘Adū girmez elif **tek** ey muvaḥḥid
zātına ḥaḳḳıñ / Vücūd-ı ferd onıñ
gevher-i deryā-yı vaḥdetdür (G.
80, Beyit 8). [tek,]
31. Ölürse cism ölür bu fānide amma
ki cān ölmez / Mesihā **tek** hemişe
zindedür rûḥ-ı revān ölmez (G.
85, Beyit 1). [tek,]
32. Kesdi başın niçe ‘anter **tek** ‘adū-
yı ‘ādiniñ / Tökdi qanın toprağa
mānend-i berg-i bād-riz (G. 87,
Beyit 7). [tek,]
33. Hidāyet rāḥına hādī ‘Alîdür /
Güneş **tek** bu beyānı eyledim fāş
(G. 113, Beyit 7). [tek,]
34. Ḥaḳḳ yolında Himmeti ‘aceb riyā
tek terk kı / Olmayınca nef‘
göstermez saña işbāt feyz (G. 121,
Beyit 11). [tek,]
35. Almadı tā āteş-i ‘aşḳ ‘Aliden bir
şerer / Çekmedi ḥurşid-i ‘ālem-
tāb **tek** bir şu‘le şem‘ (G. 123,
Beyit 2). [tek,]
36. Mirşikārıdır ki oddan māşamış
bir ṭabla şem‘ / Mişl-i ḳaḳnūs per
u bālın yandurur pervāne **tek** (G.
123, Beyit 6). [tek,]
37. Şed hezārān ‘isī **tek** rûḥ-i
mücerred bendesi / Şol dem-i
cān-baḥşına enfās-ı rûḥullah keşf
(G. 128, Beyit 7). [tek,]
38. Kılmadı imdād oña cem‘ itdügi
dīnārı hiç / Çekme Ḳārūn **tek**

- cihānda renc genc u meyl için
(G. 33, Beyit 9). [tek,]
39. Ehl-i ma'ni iki 'alemden geçüb
kalleş olur / Cān fedādur bir anıñ
tek 'aşıq-ı kallāşa baş (G. 119,
Beyit 4). [tek,]
40. Gün **teki** imānı dīn ehline zāhir
gösterir / Nūn-ı nuṭkından
'Alīniñ muşḥaf-ı āyāt feyz (G. 121,
Beyit 5). [teki, -i]
41. Yaturdı cismi bir cānsız ḥacer **tek**
mā' u ṭin içre / Aña nefḥ itdi öz
rūḥundan ol dem buldı ādem
dem (G. 152, Beyit 3). [tek,]
42. Ledünni 'ilmine üstād olur hıızr-ı
peygamber **tek** / 'Ināyet kılsa her
şahşa 'alīm-i ism-i a'zam dem (G.
152, Beyit 7). [tek,]
43. Evvel āḥir anıñ didārına göz
tikmişem / Bul-ḥevesler **tek** ne
her eṭrāfı gözler gözlerim (G. 153,
Beyit 9). [tek,]
44. Ehl-i dil **tek** şāhib inşāfı gözler
gözlerim / 'Arif-i nefis ol müdrik-i
ma'rifetden behremend (G. 153,
Beyit 10). [tek,]
45. Eylemez çārumfelekde ibn-i
Meryem **tek** maḳām / Çün fezā-yı
'ālem-i bālāyı gözler gözlerim (G.
154, Beyit 6). [tek,]
46. Bir şāh-ı ser-efrāz **tek** bir server-i
şehbāz **tek** / 'Aşqına turāb oldum
bu 'arşada pāmālem (G. 155, Beyit
2). [tek,]
47. Bir şāh-ı ser-efrāz **tek** bir server-i
şehbāz **tek** / 'Aşqına turāb oldum
bu 'arşada pāmālem (G. 155, Beyit
2). [tek,]
48. Himmetiniñ sinesi baḥr-ı şafādır
dem-be-dem / Medḥ içinde ebr-i
nīsān **tek** olubdur dürr-feşān (G.
162, Beyit 12). [tek,]
49. Şāh-ı emirdir Bu'l-ḥasan-ı şaf-
şiken / 'Amr-ile seg 'Anter **tek**
darb-ile başın kesen (G. 163, Beyit
1). [tek,]
50. Mütemerrid durur ol dīv-i ded
tek sesi kes / Çünki baş almadı

fermān-ı Süleymānımıza (G. 175,
Beyit 10). [tek,]

51. Zāt-ı ‘Alīdür ‘ayān perdeden esrā
şebi / Ayine **tek** vechine gösterir
peygambere (G. 177, Beyit 4).
[tek,]

52. Nuṭḡ-ı ‘Alīden içen girmedi şol
hızır **tek** / Çeşme-yi hayvān için
zulmet-i İskendere (G. 177, Beyit
9). [tek,]

53. Kılmışım üstād-ı ‘aşka bi‘at-ı kālū
belā / Özü **tek** cāhil sālur ol sālīk-i
ebter meni (G. 187, Beyit 3). [tek,
]

54. Mancınıḡdan tā selāsel burcuna
atıldı şāh / Gökden yere endi
berḡ-i lāmi‘ **tek** ol bedr-i māh
(Muh. 2, Beyit 16). [tek,]

tekbīr: Allah büyüklüğünü hatırlama ve
"Allahu ekber" deme.

1. Zuhūr-ı mehdī-yi şāhib-zamān
1313 / Oḡur bu evc-i semādan
ferişteler **tekbīr** (G. 67, Beyit 10).
[tekbīr,]

teki: Gibi; benzetme edatı.

1. Ey gözyaşı aḡ su **teki** her sū bu
çemende / Bir ‘arız-ı gül serv-i
hırāman etegin dut (G. 20, Beyit
2). [teki,]

2. Gün **teki** ol şāhib-i devran ider
seyr-i burūc / Va‘de irdi Mehdi-
yi şāhib-zaman eyler ḡurūc (G.
30, Beyit 1). [teki,]

3. Gir ḡaḡīḡat bostanında nazar ḡıl
her ṡaraf / Olmadın mānend-i
sūsen gül **teki** hem cümle kūş (G.
116, Beyit 5). [teki,]

4. El götürdi yalvarur ehli **teki**
bestām çınār / Titredi ‘ar ‘ar
yarıldı naḡl-ı ḡurmā şāḡ şāḡ (G.
45, Beyit 6). [teki,]

5. ḡār olur Yūsuf **teki** ol servere
ḡavī düşmen / Murtażādur vālī-yi
Mışr-ı velāyet ey ‘Azīz (G. 87,
Beyit 10). [teki,]

6. Zātını her laḡza ḡılan ‘āleme /
Gün **teki** iḡhār ‘Alīdür ‘Alī (G. 180,
Beyit 6). [teki,]

tekrār: Bir daha, yeniden.

1. Dem-be-dem işbāt-ı hāḳḳ için gelen / ‘Āleme **tekrār** ‘Alīdür ‘Alī (G. 180, Beyit 8). [tekrār,]
2. Dutma tökerse ḳanıñı inkār dem-be-dem / Oḫı bu ismi Himmetī **tekrār** dem-be-dem (Müsebba 1, Beyit 41). [tekrār,]
3. Ḥaydar-ı Kerrār oḫurlar ismiñi yā şīr-i Ḥāḳḳ / Pes gelen bu ‘arşaya **tekrār** sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit 5). [tekrār,]

tekrār ider: Yeni baştan söylemek veya yapmak; yinelemek,.

1. (Muh. 3, Beyit 17). [tekrār ider, -er]

tekye kıılma: Dayanmak, güvenmek, itimad etmek.

1. (G. 144, Beyit 3). [tekye kıılma, -ma]

tekyegāh: Tekke, yer, mekân.

1. ‘Arşullahdır aña **tekyegāh** / Kürsi-yi rahmāndır anıñ şandalı (G. 186, Beyit 10). [tekyegāh,]

telef kııldı: Boş yere harcamak, tüketmek.

1. (G. 127, Beyit 6). [telef kııldı, -dı]

temāmet: Tamamen.

1. Oda yanmaḳdan **temāmet** ḳurtulur ehl-i azāb / Virse tā rūz-ı ḳıyāmet yüzünden bir nahīb (G. 6, Beyit 2). [temāmet,]

temāşā: Bakma, izleme, seyretme.

1. Bu gönül ḳāfında ol mesken dutar ‘anḳā kimin / Terk-i ḫayrān-ı hevā iyeler **temāşādan** geçer (G. 79, Beyit 7). [temāşādan, -dan]
2. Himmetī nūr-ı ‘Alīden rūşen eyle cān gözin / Ki saña ‘āşık cemālullah **temāşāsı** gerek (G. 141, Beyit 12). [temāşāsı, -s, -ı]

temāşā kıılmaḡa: Seyretmek.

1. (G. 117, Beyit 11). [temāşā kıılmaḡa, -ma, -ḡ, -a]

temāşā-yı ‘acıb: Şaşılması bir gösteri.

1. (G. 10, Beyit 7). [temāşā-yı ‘acıb,]

temāşā-yı vücūd: Varlığın görünüşü.

1. (G. 76, Beyit 1). [temāşā-yı vücūd,]

temennā: Dileme, isteme, yalvarma.

1. Vuşlat-ı haqqdur bu kavmiñ
hāceti haqqdan yemin / ‘Āşık-ı
dīdār olan ğayr **temennādan**
geçer (G. 79, Beyit 2).
[temennādan, -dan]

temennā-yi ‘acīb eyler: *Garip isteklerde bulunmak.*

1. (G. 10, Beyit 4). [temennā-yi ‘acīb
eyler,]

temennā-yi ‘acīb eyler: *Tuhaf isteklerde bulunmak.*

1. (G. 10, Beyit 4). [temennā-yi ‘acīb
eyler, -r]

temessük eylese: *Tutunma, sarılma, sıkıca tutma.*

1. (G. 83, Beyit 11). [temessük
eylese, -s, -e]

temettu‘ tapdılar: *Faydalanmak, fayda bulmak.*

1. (G. 40, Beyit 11). [temettu‘
tapdılar, -dı, -lar]

temiz: *Arılık, saflık, kirli olmama durumu.*

1. Kılmasaydı ehl-i küfr-ilen
velıyyullah cihād / Enbiyāniñ
mezheb-i erkānı tapmazdı **temiz**
(G. 87, Beyit 9). [temiz,]

ten: *Beden, cisim, gövde, vücut.*

1. Ten maḥall-i rūḥ menba‘-ı nuṭk
çün āb-ı revān / Her gönül deryā-
yı a‘zam mevc-i deryādur nefes
(G. 110, Beyit 4). [ten,]

2. Mihr-i şāh-ı velāyet cāndır
tenimde zīrā / Muḳadder olur
şadefde dürdāne olmayınca (G.
170, Beyit 10). [tenimde, -im, -de]

3. Bu cān u **tende** mihr-i ‘Alīdir
revānımız / Sulṭānımız mehdi-yi
şāhib-zamānımız (Müsebba 1,
Beyit 22). [tende, -de]

4. Kevs-i rıḫlet çaldı bu hengāmede
dest-i ḳazā / Leşker-i ervāh
tenden dutdılar rāh-ı güriz (G. 87,
Beyit 3). [tenden, -den]

5. Çıḫsa ger ḫāriciniñ cānı **teninden**
lā-şek / Ol ceḫennem odına tā-
be-ebed yāne gider (G. 77, Beyit
10). [teninden, -i, -n, -den]

6. Dilinde nuṭḡ-ı ‘Alidür **teninde**
rūḡ-ı revān / Anıñçün ey beşer
oldıñ melāike mescūd (G. 56,
Beyit 5). [teninde, -i, -n, -de]

ten mevsiminde: Ömür, hayat.

1. (G. 17, Beyit 12). [ten
mevsiminde, -n, -de]

tenāsüh: İslâmdan hariç olan batıl bir
fırkaya göre, ruhun bir bedenden başka
birinin bedenine intikâl eder diye olan
batıl inanışları.

1. Ca‘feridir Himmeti sem‘ine
peygamber özge kul / Yā
taşavvūf yā **tenāsüh** yā teselsül yā
hulül (G. 147, Beyit 12). [tenāsüh,
]

tenezzül kılmaya: Alçalmak, düşmek.

1. (G. 178, Beyit 6). [tenezzül
kılmaya, -ma, -y, -a]

teng-i cihānda: Dar, gelip geçici, sınırlı
olan dünya.

1. (G. 151, Beyit 3). [teng-i cihānda, -
da]

tenhā: Yalnız, ıssız, boş.

1. Gel beri bu şehriyar-ı şehri-
‘aşkıñ ey faķır / İtler-ile āşinā ol
gezme **tenhā** u ķarıb (G. 6, Beyit
4). [tenhā,]

2. Mişl-i ‘Anter Zeyğam u Hüşşām u
Şulşul u Habel / Kıldı yüz miñ
‘ādi ķaddār-ilen **tenhā** meşāf (G.
125, Beyit 8). [tenhā,]

3. Hünermend ‘adū-yı ‘ādil şol ‘amr
u ‘anteri / **Tenhā** kim itdi Hāydar
u bā-zūlfikār fetḡ (G. 39, Beyit 3).
[tenhā,]

ten-i su‘bān: Ejderha gövdesi.

1. (G. 134, Beyit 7). [ten-i su‘bān,]

tepre: Deprenmek, hareket etmek,
kııldamak.

1. ‘Ayn-ı deryādur ḡaķıķatde pes
anı bilme ġayr / Ne ‘aceb ger
tepre devr-i şevk-ilen ‘ummān-
ı mevc (G. 31, Beyit 4). [tepre, -
se]

ter: Yeni, taze.

1. Hāķķ yolunda geçdi ol leşker-i
ehl-i kerem / Cān u serden sım u

zerden huşk u **terden** oldı ferd (G. 52, Beyit 2). [terden, -den]

ter: Islak, yaş, nemli.

1. Tanı ol şāhı kim anıñ baħr-ı ber hūkmindedür / Maşrıkeyn mağribeyn u huşk u **ter** hūkmindedür (G. 70, Beyit 1). [ter,]

terfendelik: Yenilik, tazelik.

1. Ser-be-ser ol gün giyerler hil'at-i şāhın kuṭaṭ / Mü'minın u mü'mināne el virür **terfendelik** (G. 142, Beyit 10). [terfendelik,]

terk eyledim: Bırakmak.

1. (G. 155, Beyit 1). [terk eyledim, -di, -m]

terk it: Bırak.

1. (G. 137, Beyit 5). [terk it,]

terk itdi: Terk etmek, vazgeçmek, bırakmak.

1. (G. 23, Beyit 3). [terk itdi, -di]
2. (G. 124, Beyit 12). [terk itdi, -di]

terk kıl: Terk et, bırak.

1. (G. 121, Beyit 11). [terk kıl,]

terk-i 'alāyık eyledi: Dünya bağıını terk etmek, koparmak.

1. (G. 43, Beyit 12). [terk-i 'alāyık eyledi, -di]

terk-i 'alāyık kılmayan: İlişkiyi, bağı kesmek.

1. (G. 129, Beyit 7). [terk-i 'alāyık kılmayan, -ma, -y, -an]

terk-i atlas itmişüz: Atlas elbieyi bırakmak, giymekten vazgeçmek.

1. (G. 103, Beyit 1). [terk-i atlas itmişüz, -miş, -üz]

terk-i cān u terk-i 'izz u cāh kıldı: Canı, yüceliği, makam ve mevkiyi terk etme.

1. (G. 169, Beyit 5). [terk-i cān u terk-i 'izz u cāh kıldı, -dı]

terk-i cedel kılmayan: Kavgayı, savaşı bırakmak.

1. (G. 140, Beyit 3). [terk-i cedel kılmayan, -ma, -y, -an]

terk-i cihān: Dünyayı terk etme, dünya nimetlerinden vazgeçme.

1. (G. 91, Beyit 15). [terk-i cihān,]

2. (G. 175, Beyit 7). [terk-i cihān,]

terk-i dīyār-ı memleket eyledi:

Memleketi, ülkeyi terk etmek.

1. (G. 106, Beyit 6). [terk-i dīyār-ı memleket eyledi, -di]

terk-i dünyā kıl: Yaşanılan dünyadan

vazgeçmek, dünya nimetlerinden vazgeçmek.

1. (G. 84, Beyit 12). [terk-i dünyā kıl,]

terk-i harir kıldı: İpeği, ipekliyi terk etmek.

1. (G. 67, Beyit 14). [terk-i harir kıldı, -dı]

terk-i hevā: Heves ve arzuları bırakmak.

1. (G. 146, Beyit 2). [terk-i hevā,]

terk-i heves: Arzu ve istekleri bırakma.

1. (G. 105, Beyit 3). [terk-i heves,]

2. (G. 146, Beyit 2). [terk-i heves,]

terk-i hicāb eylemeyen: Perdeyi

kaldırmak, utanmayı bırakmak.

1. (G. 86, Beyit 12). [terk-i hicāb eylemeyen, -me, -y, -en]

terk-i himār kıl: Eşekçe davranışları bırak.

1. (Müsebba 1, Beyit 33). [terk-i himār kıl,]

terk-i hubb-ı māsivallah: Allah'tan başka her şeyin sevgisini terk etmek.

1. (Muh. 4, Beyit 1). [terk-i hubb-ı māsivallah,]

terk-i leccāc kılmayanıñ: İnadı terk etmek.

1. (G. 27, Beyit 9). [terk-i leccāc kılmayanıñ, -ma, -y, -a, -nıñ]

terk-i ru'yet eyleme: Görmekten vazgeçme, görmeyi bırakma.

1. (G. 102, Beyit 4). [terk-i ru'yet eyleme, -me]

terk-i ser: Başını ortaya koymak, baştan vazgeçmek; canını vermek.

1. (G. 28, Beyit 3). [terk-i ser,]

2. (G. 53, Beyit 9). [terk-i ser,]

3. (G. 175, Beyit 7). [terk-i ser,]

terk-i ser kıl: Candan geç, canını feda et, başını verme.

1. (G. 129, Beyit 8). [terk-i ser kııl,]

2. (G. 172, Beyit 1). [terk-i ser kııl,]

terk-i ser kıılmayınca: Candan geçmek, başını feda etmek.

1. (G. 96, Beyit 9). [terk-i ser kıılmayınca, -ma, -y, -ınca]

terk-i ser kıılmaz: Başını ortaya koymak, candan geçmek.

1. (G. 28, Beyit 3). [terk-i ser kıılmaz, -maz]

terk-i ta'alluk eyle: İlgiyi, alakayı kesmek.

1. (G. 13, Beyit 11). [terk-i ta'alluk eyle,]

terk-i ta'allukāt eyleye: Eş, dostu terk etmek.

1. (G. 13, Beyit 12). [terk-i ta'allukāt eyleye, -y, -e]

terk-i tayrān-ı hevā iyeler: Heves kuşlarının terk etmesi.

1. (G. 79, Beyit 7). [terk-i tayrān-ı hevā iyeler, -r]

terk-i tecemmül: Süslenmeyi bırakmak.

1. (G. 146, Beyit 2). [terk-i tecemmül,]

terk-i tevḥid u tevekkül: Allah'ın birliğine olan inancı ve Allah'a sığınmayı bırakmak.

1. (G. 130, Beyit 11). [terk-i tevḥid u tevekkül,]

terkīb-i 'ale't-tafsīl: Ayrıntılı olarak birleştirme.

1. (G. 155, Beyit 4). [terkīb-i 'ale't-tafsīl,]

terkīb-i cism-i ādem: İnsan vücudunun, varlığının birleşimi.

1. (Muh. 1, Beyit 9). [terkīb-i cism-i ādem,]

terkīb-i ebceddür: Arap alfabesi, harfleri belli bir düzene göre sekiz gruba ayrılarak sıralandığında, birinci gruptaki harflerin okunuşundan meydana gelen kelime ve bu sıranın bütünü.

1. (G. 55, Beyit 9). [terkīb-i ebceddür, -dür]

terk-éd: Terk etmek, bırakmak.

1. Maḳālī **terk-édübdür** bu
Himmetiniñ şî'r dīvānı / Kim ol
defterde ḳıl u ḳāl u A'rāb u 'Acem
sıgmaz (G. 93, Beyit 12). [terk-
édübdür, -üb, -dür]

2. Peyrev-i āl-i 'abāsan iḥtiyār it bir
'abā / **Terk-édende** çünki zerḳ
şöhretiñ olmaz ḳabül (G. 148,
Beyit 7). [terk-édende, -en, -de]

3. Yār olur her yeten serseri aḡyār-ı
şom / Rüz-ı daḡa **terk-édüb** yāri
firār eyleyen (G. 164, Beyit 8).
[terk-édüb, -üb]

terkîn kılmışdı: *Terk etme, bırakma.*

1. (G. 80, Beyit 12). [terkîn kılmışdı,
-miş, -dı]

terkini eyle: *Bırak, git.*

1. (G. 136, Beyit 2). [terkini eyle,]

terkini eyler: *Terk etmek, bırakmak.*

1. (G. 45, Beyit 1). [terkini eyler, -r]

terkini kııl: *Terk et, bırak.*

1. (G. 47, Beyit 6). [terkini kııl,]

terpen: *Teprenmek; deprenmek, hareket
etmek, kımıldamak.*

1. Dem-be-dem ey 'andelīb-i
gülsitān-ı cān u dil / Ḥaydarı
medḥ eyle tā kim **terpenür**
aḡzında dil (G. 144, Beyit 1).
[terpenür, -ür]

tersā: *Hristiyan.*

1. Gāh gebr-idim gāh **tersā** gāhi
Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir er meni (G.
187, Beyit 1). [tersā,]

tesāhub: *Sāhip çıkma, benimseyip
koruma.*

1. Cā-nişin u hem vaşī-yi nefsi-
ḥayru'l-mürselin / Cāna cān u
laḥmeke laḥmiye **teşāhibdir** 'Alī
(G. 188, Beyit 9). [teşāhibdir, -dir]

tesbīh kıldılar: *Anmak, süreklî
hatırlamak.*

1. (Muh. 4, Beyit 5). [tesbīh kıldılar,
-dı, -lar]

tesbīh-i eṭḳiyānıñ: *Takva sahiplerinin
tesbihi, dillerindeki dua.*

1. (Muh. 1, Beyit 12). [tesbīh-i
eṭḳiyānıñ, -nıñ]

tesbiḥ-i zikrimdür: *Ululuğunu, yüceliğini anma.*

1. (G. 19, Beyit 1). [tesbiḥ-i zikrimdür, -i, -m, -dür]

teselsül: *Birbiri ardına giden zincir halkaları.*

1. Ca'ferīdir Himmetī sem'ine peygamber özge kul / Yā taşavvūf yā tenāsüh yā **teselsül** yā hulül (G. 147, Beyit 12). [teselsül,]

teslīm ederüz: *Emanet etmek.*

1. (G. 175, Beyit 5). [teslīm ederüz, -er, -üz]

teslīm-i ḥakk olur: *Allah'a teslim olmak.*

1. (G. 101, Beyit 13). [teslīm-i ḥakk olur, -ur]

teslīm-i rızā: *Allah'a şükürle, hoşnutlukla teslim olma.*

1. (G. 146, Beyit 1). [teslīm-i rızā,]

teşne: *Susamış.*

1. Vir bu teşne 'aşıka ey sāki devrān kadeḥ / Tā ola devrinde 'uşşāk ehliniñ gerdān kadeḥ (G. 37, Beyit 1). [teşne,]

teşrif: *Gelmesiyle bir yeri onurlandırma, şereflendirme.*

1. Bize ey Himmetī ḥakkdan bu **teşrif** / Muḥassemdir muḥassemdir muḥassem (G. 160, Beyit 11). [teşrif,]

teşrif-i i'zāz: *Şereflendirerek ağırlamak, ikram etmek.*

1. (G. 84, Beyit 9). [teşrif-i i'zāz,]

teşvişîñ virmesün: *Karışıklık, bulanıklık vermek.*

1. (G. 179, Beyit 6). [teşvişîñ virmesün, -me, -sün]

tevehhüm: *Korkmak, vehmetmek.*

1. Muḥibb-i şādık şāhib-i tevekkül ḥakk ṭarīkinde / Çıhan endişe-yi rehden **tevehhüm** yoḥsa ḥāf-eyler (G. 75, Beyit 8). [tevehhüm,]

tevekkül: *Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra kadere râzı olup sonucu Allah'tan bekleme, işlerini Allah'a bırakma, yeis ve kederden kurtulma, Allah'a güvenme.*

1. Ger şabr u ğinā gencine kıl haĸĸa
tevekkül / Buġz u ħased u ħırş u
hevā ħaddine çek sedd (G. 54,
Beyit 10). [tevekkül,]

2. Tevekkül menziline olmuşam
ihlaş-la sākin / ‘Alī yolunda her
ne gelse şākerem şābir (G. 66,
Beyit 19). [tevekkül,]

tevekkül ‘āleminde: Allah'a güvenme,
sığınma dünyası.

1. (G. 47, Beyit 5). [tevekkül
‘āleminde, -n, -de]

tevekkül ehlişeñ: İşleri Allah'ın iradesine
terk ederek kadere razı olan, her
hâlükârda Allah'a güvenen.

1. (G. 105, Beyit 12). [tevekkül
ehlişeñ, -se, -ñ]

2. (G. 142, Beyit 8). [tevekkül
ehlisen, -se, -n]

tevekkül kıl: Güven, dayan, sığın.

1. (G. 102, Beyit 5). [tevekkül kıl,]

tevellā: Birisini dost edinme, dönme,
yönelme, i'raz etme.

1. Haĸĸ ıarıkinde **tevellā** u teberrāsi
dürüst / Şanma kim bir nāķış u
bir serseridir Himmeti (G. 182,
Beyit 6). [tevellā,]

2. Ol ki haĸĸıñ bendesidir
Muştafāniñ ümmeti / On iki
ma‘şūma şıdķ-ilen **tevellāsi** gerek
(G. 141, Beyit 4). [tevellāsi, -s, -ı]

tevellā kıl: Birine yanaşmak; birini dost
tutmak.

1. (G. 9, Beyit 11). [tevellā kıl,]

tevellā kıldı: Birine yanaşmak, dost
edinmek.

1. (G. 142, Beyit 5). [tevellā kıldı, -dı
]

tevellā kılma: Yanaşmak, dost edinmek.

1. (G. 145, Beyit 3). [tevellā kılma, -
ma]

tevellā kılmasa: Birisini dost edinmek,
dönmek, yönelmek, i'raz etmek.

1. (G. 72, Beyit 10). [tevellā kılmasa,
-ma, -sa]

tevellā kılmaya: Uzaklaşma, uzak durma,
yüz çevirme // Ehlibeyt'e kötülük ve

haksızlık edenleri sevmeme, düşman bilme.

1. (G. 3, Beyit 11). [tevellâ kılmaya, -ma, -y, -a]

tevellâ kılmışım: *Birine yanaşma; dost edinme II minnet etme.*

1. (G. 53, Beyit 7). [tevellâ kılmışım, -miş, -i, -m]
2. (G. 57, Beyit 5). [tevellâ kılmışım, -miş, -i, -m]

tevfik-i nuşret: *Allah'ın yardımı.*

1. (G. 47, Beyit 4). [tevfik-i nuşret,]

te'vîl-i kelâmullah: *Allah'ın sözlerini yorumlama.*

1. (G. 128, Beyit 9). [te'vîl-i kelâmullah,]

te'vîl-i kur'ânı: *Kur'an'ı yorumlama.*

1. (G. 184, Beyit 11). [te'vîl-i kur'ânı, -i]

tevrât: *Dört kutsal kitaptan Hz. Mûsâ'ya indirileni, Mûsevîlerin mukaddes kitabı.*

1. Mûsâya virdi yed-i beyzâ u **Tevrât** u 'aşâ / Taht-ı Mışra Yûsufi

sultân iden perverdigâr (G. 59, Beyit 12). [tevrât,]

tezelzül: *Sarsılma, deprem.*

1. Ol tîg çeküb heybetle düldüle mindi / Bu yeddi tabak yeryüzine düşdi **tezelzül** (G. 146, Beyit 12). [tezelzül,]

tezelzül kıлма: *Sarsmak, sallamak.*

1. (G. 146, Beyit 14). [tezelzül kıлма, -ma]

tezvîr: *Yalan söyleme, yalan dolan, ara bozuculuk.*

1. Şâh-bâz-ı burc-ı lâhütiyem men şeyyâh-ı çarh / Hîle u **tezvîr** u dâm-ı dânededen müstagniyim (G. 157, Beyit 8). [tezvîr,]
2. İtmek ister mekr 'aceb u hîle u **tezvîr-ilen** / Câhil u nâdânı gör 'allâm-ı Qur'an-ile bahş (G. 26, Beyit 8). [tezvîr-ilen, -ile, -n]

ticâret: *Manevi kazanç amacıyla yürütülen etkinlik.*

1. Kıldı bu **ticâretde** besi sūd-ı kifâyet / Her kim ki bugün

‘aşkıña cān eyledi qurbān (G. 21,
Beyit 10). [ticāretde, -de]

tıfl-1 ebced-hānıdır: Ebced okuyan,
mektebe yeni başlayan çocuk.

1. (G. 131, Beyit 8). [tıfl-1 ebced-
hānıdır, -ı, -dır]

tīg: Kılıç.

1. Ey muḥibbi yār-ı Ḥaydar müşrik-i
ağyārı kes / **Tīg** çek şāh-ı velāyet
‘aşkına inkārı kes (G. 108, Beyit
1). [tīg,]
2. ‘Aşık oldur yeddi başlı ejdehādan
dönme / Hancer u **tīg** u teber
tīr-i belādan dönme (G. 178,
Beyit 1). [tīg,]
3. Onuñ **tīgıdur** āfāt-ı semāvī / Yere
gögden ener zīrā belıyyāt (G. 15,
Beyit 6). [tīgıdur, -ı, -dur]
4. Yakīniñ bil tapdı **tīgından** ‘Alīniñ
mülk-i dīn revnaq / Ḥaḳıqatde
esās-ı enbiyā-yı mürselin revnaq
(G. 133, Beyit 1). [tīgından, -ı, -n, -
dan]
5. Geh bīşe-i hecāda gezen bebr u
ğazanfer / Geh kūh-ı dağa **tīgınıñ**

üstünde pelengem (G. 156, Beyit
6). [tīgınıñ, -ı, -nıñ]

6. Rūḥ-ı revāndır maña cismile
cāndır maña / Ḥāricī müşrikiñ
tīg-la bağrın delen (G. 163, Beyit
2). [tīg-la, -la]

tīg: Kılıç II güç, kudret.

1. Ol yedullahıñ dem **tīgından** olmuş
lālegün / Sanasın gökde şafağdur
‘arşa-yı meydāna baḥ (G. 42,
Beyit 2). [tīgından, -ı, -n, -dan]

tīg çekse: Kılıç çekmek, kılıcı saldırmak
için kınından çıkarmak.

1. (G. 106, Beyit 4). [tīg çekse, -se]

tīg çeküb: Kılıç çekmek, saldırmak için
kılıcı kınından çıkarmak.

1. (G. 146, Beyit 12). [tīg çeküb, -üb]

tīg-ı āfāt-ı semāvidir: İlahi musibetlerin
kılıcı.

1. (G. 165, Beyit 8). [tīg-ı āfāt-ı
semāvidir, -dir]

tīg-ı ‘aşkıñla: Aşk kılıcı.

1. (G. 134, Beyit 1). [tīg-ı ‘aşkıñla, -
ıñ, -la]

tig-1 dü-peyker: İki tarafı da keskin kılıç.

1. (G. 27, Beyit 6). [tig-1 dü-peyker,]
2. (G. 146, Beyit 11). [tig-1 du-peyker,]

tig-1 elmās: Elmaslarla süslenmiş kılıç.

1. (G. 104, Beyit 12). [tig-1 elmās,]

tig-1 helāk: Mahvolma, perişanlık kılıcı.

1. (G. 95, Beyit 6). [tig-1 helāk,]

tig-1 miḥen: Mihnet, sıkıntı kılıcı.

1. (G. 168, Beyit 2). [tig-1 miḥen,]

tig-1 mücessem: Varlık kılıcı.

1. (G. 12, Beyit 10). [tig-1 mücessem,]

tig-1 nuṭk-ilen: Söz kılıcı.

1. (G. 125, Beyit 5). [tig-1 nuṭk-ilen, -ile, -n]

tig-1 nuṭkum: Sözlerin kılıcı.

1. (G. 153, Beyit 8). [tig-1 nuṭkum, -um]

tig-1 siyāset çeküb: Siyaset kılıcını çekmek.

1. (G. 163, Beyit 9). [tig-1 siyāset çeküb, -üb]

tig-1 tevekkül: Güven kılıcı.

1. (G. 77, Beyit 2). [tig-1 tevekkül,]

tig-1 tevḥid: Birlik kılıcı.

1. (G. 35, Beyit 11). [tig-1 tevḥid,]

tig-1 tevḥid-ile: Vahdet, birlik kılıcı.

1. (G. 89, Beyit 11). [tig-1 tevḥid-ile, -ile]

tig-1 zecr-ilen: Zorluk, külfet kılıcı.

1. (G. 25, Beyit 13). [tig-1 zecr-ilen, --ile, -n]

tig-1 zerrin: Altın kılıç.

1. (G. 117, Beyit 6). [tig-1 zerrin,]

tigından geçdi: Kılıcından geçmek.

1. (G. 112, Beyit 4). [tigından geçdi, -di]

tılsimāt: Tılsımlar, sihirler, büyüler.

1. Genc-i pinhāniñ **tılsimātıñ** uşattı ḥük-m-ilen / Ğaybdan bir server-i şāhib-kırān oldı ‘ayān (G. 166, Beyit 11). [tılsimātıñ, -ıñ]

tımār: Tedavi, iyileştirme.

1. Himmeti bir derd-menddir ezel
günden şaha / Ol fakiriñ derdine
tımār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit
13). [tımār]

timsāh: Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin
akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun
kuyruklu, iri bir hayvan.

1. ‘Alidür Himmeti baħr-ı celālet /
Kim onda ne neheñ oynar ne
timsāh (G. 36, Beyit 12). [timsāh,]

tīn: Ruh, soluk, nefes.

1. Vücūd-ı haydariñ çün noqta-yı
pergār-ı vaħdetdür / Bulupdur
‘aşq-ı evvel noqıadan bu mā’ u **tīn**
revnaq (G. 133, Beyit 7). [tīn,]

tīnet: Huy, yaradılış.

1. Kīmyādur pertev-i mihr-i ‘Aliden
tīnetim / Çarħ-ı bed-mihriñ ser-
mühr-i giyāhından geçer (G. 78,
Beyit 2). [tīnetim, -i, -m]

tik-: Dikmek.

1. Ferrāş-ı çarħ **tikmiş** amma seniñ-
çün ey şāh / Ne çetr-i lāciverdi ne

sāyebān münakkaş (G. 118, Beyit
8). [tikmiş, -miş]

tīr: Ok.

1. Kimse seniñ muhabbetiñi kılmadı
siper / **Tīr** u belāsınnan u
ھاıardan penāhı yoħ (G. 43, Beyit
7). [tīr,]

tīr u teber çek: Ok ve baltayı saldırmak
için kabından çıkarmak.

1. (G. 108, Beyit 7). [tīr u teber çek,]

tīr-i belādan: Bela oku.

1. (G. 178, Beyit 1). [tīr-i belādan, -
dan]

tīr-i ħadengem: Savaşta kullanılan ok.

1. (G. 156, Beyit 9). [tīr-i ħadengem,
-em]

tīr-i kader: Kader oku.

1. (G. 101, Beyit 12). [tīr-i kader,]

tīr-i şahāb: Kayan yıldız gibi hızlı ok.

1. (G. 42, Beyit 9). [tīr-i şahāb,]

tīr-i velāyet: Velilik oku.

1. (G. 78, Beyit 9). [tīr-i velāyet,]

titredi ‘ar‘ar: *Sevgilideki boyu posu servi gibi sallandı.*

1. (G. 45, Beyit 6). [titredi ‘ar‘ar,]

tıynet: *Yaratılış, huy, mizaç.*

1. Dem-i fiṭrat ki bu külli şey’ halk eyledi ḥaḳḳ / Oldı taḥmīr-i ‘Alī mihr-ilen **tıynetimiz** (G. 91, Beyit 8). [tıynetimiz, -i, -miz]

tız: *Çabucak, derhal, hemen.*

1. Tā semādan zūlfikārı Cebre’il indirdi **tız** / Eyledi anı dem şāh-i velāyet tünd u **tız** (G. 87, Beyit 1). [tız,]

tız-per: *Hızlı uçan.*

1. Tūṭi-yi ṭab‘ım ‘Alī mihrine ṭayrān eylese / **Tız-perdür** şöyle kim şehbāz-ı şāhından geçer (G. 78, Beyit 3). [tız-perdür, -dür]

tobraḳ: *Toprak.*

1. Ana raḥminde bu ādem şüretin taṣvīr idüb / Bağladı bu od u su **tobraḳ** yelden şeş cihet (G. 17, Beyit 8). [tobraḳ,]

toḥm-ı vefā: *Sadakat, bağlılık tohumu.*

1. (G. 17, Beyit 12). [toḥm-ı vefā,]

tök-: *Dökmek, saçmak, akıtmak, boşaltmak.*

1. Sanma gökden nişārīñ pāy-ı şāh için / Dürr **töker** baḥr-ı felekden ḥüsrev-i eyvān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 4). [töker, -er]

2. ‘Aşıka cānlar bağışlar eylese dilber ḥadīs / Ḥoḳka-yı dürdür **töker** meclisde kılsa ger ḥadīs (G. 25, Beyit 1). [töker, -er]

3. Tökdi çendān ḳanını ol şīr-i ḥaḳḳ müşrikleriñ / Pencesinde oldı berg lāle tek aḥmer kılıç (G. 34, Beyit 4). [tökdi, -di]

4. Kesdi başın niçe ‘anter tek ‘adū-yı ‘ādīniñ / **Tökdi** ḳanın toprağa mānend-i berg-i bād-riz (G. 87, Beyit 7). [tökdi, -di]

5. Zihî devlet cihānda çoḥ sa‘ādet / **Tökülse** şāh meydānında ḳanım (G. 158, Beyit 11). [tökülse, -ül, -se]

top: *Çevgan oyununda kullanılan top, guy.*

1. Kerbelā deştinde **top** ol gel belā
çevgānına / Çün geçersen ‘ākıbet
mundan gerek miñ bāşa baş (G.
119, Beyit 9). [top,]

2. Himmetī ol Hāydar-ı düldül-
sevāriñ ‘aşkına / Başıñı **top**
koluñu çevgān idüb meydāne gel
(G. 140, Beyit 12). [top,]

3. Baħma şahrādan yeri ol şeh-
süvāriñ ‘aşkına / Başıñı **top**
koluñu çevgān idüp meydāna gel
(G. 150, Beyit 2). [top,]

4. Başıñı **top** koluñı çevgān idüb
meydāna gel / ‘Āşık-ı müştāk iseñ
ol şeh-süvāriñ ‘aşkına (G. 172,
Beyit 8). [top,]

5. Nice hākān nice kayşer nice
Cemşid-i Cemiñ / **Topdur** kellesi
bu ‘arşada çevgānımıza (G. 175,
Beyit 11). [topdur, -dur]

top eyledi: Top gibi oynamak.

1. (G. 96, Beyit 10). [top eyledi, -di]

top itmişim: Canını ortaya koymak.

1. (G. 53, Beyit 9). [top itmişim, -
miş, -i, -m]

toprak: Evrenin etrafını kaplayan katı
madde, hāk, türāb.

1. Kesdi başın niçe ‘anter tek ‘adū-
yı ‘ādiniñ / Tökdi kanın **toprağa**
mānend-i berg-i bād-riz (G. 87,
Beyit 7). [toprağa, -a]

2. Yolunda **toprak** olmayan ol bi-
sa‘ādetiñ / Başıñda devlet-i efser-
i tāk-ı külāhı yoħ (G. 43, Beyit 3).
[toprak,]

3. Sākī lebinden almaz bir buse her
harifiñ / **Toprak** dem içinde
peymāne olmayınca (G. 170, Beyit
8). [toprak,]

tübā-hırām: Cennetteki Tuba ağacı gibi
salınan.

1. Tā çemende ‘arz-ı kāmēt kıldın
ey **tübā-hırām** / Oldı hasretten
vücūd-ı serv-i ra‘nā şāħ şāħ (G.
45, Beyit 5). [tübā-hırām,]

tūfan: Her yeri kaplayan çok su, pek
ziyade yağan yağmur.

1. Uşbu **tūfan** celâlınden ger istersen necât / Çıh velâyet evcine ‘anķā-şıfat merdâne ūc (G. 30, Beyit 4). [*tūfan,*]
2. Emr-ile ‘isâ felekden zūlfikârı endirür / Başına âteş yaķar müşriklerin **tūfan** kopardı (G. 63, Beyit 7). [*tūfan,*]
3. ‘Adū-yı müşrike kâtil münâfıķa **tūfan** / Muhibbe nâşır u mansūr u mü’minâna naşır (G. 67, Beyit 6). [*tūfan,*]
4. Nuķ-ı kerâmet ile bize keştı-yı necât / Bâ Nūh-ı ehl-i beyt **tūfan** içindeyüz (G. 95, Beyit 2). [*tūfan,*]

tūfan: Nuh peygamber zamânında dünyâyı kaplayacak şekilde yağın çok şiddetli yağmur, çok şiddetli yağmur ve fırtına.

1. Keştı-yı feth-i necât oldu bize mihr-i ‘Alî / Ger minen Nūh ise bu keştıye **tūfâna** gider (G. 77, Beyit 6). [*tūfâna, -a*]

tūfan kopa: Çok şiddetli yağmur ve fırtına çıkması.

1. (G. 146, Beyit 4). [*tūfan kopa, -a*]

tūfan kopardı: Çok şiddetli yağmur ve fırtınanın çıkması.

1. (G. 145, Beyit 11). [*tūfan kopardı, -ar*]

tūfâna gitdi: Sele kapılmak.

1. (G. 11, Beyit 11). [*tūfâna gitdi,*]

tūfâna viridi: Nuh peygamber zamânında dünyâyı kaplayacak şekilde yağın çok şiddetli yağmur, çok şiddetli yağmur ve fırtınaya bırakmak.

1. (G. 46, Beyit 4). [*tūfâna viridi, -di*]
2. (G. 181, Beyit 5). [*tūfâna viridi, -di*]

tūfan-ı mevc: Nuh tufanının dalgaları.

1. (G. 31, Beyit 5). [*tūfan-ı mevc,*]

tūfan-ı Nūh: Hz. Nuh dönemi oluşın ve tüm dünyayı kaplayan tufan.

1. (G. 30, Beyit 3). [*tūfan-ı nūh,*]

tufeyl: Tâbi.

1. Dünyâ u ‘uķbâ ‘âlem u Âdem aña **tufeyl** / Yevmü’l-kıyâm va‘de-yi

rūz u şümār feth (G. 39, Beyit 10).

[*tufeyl*,]

tufeyl: Küçük çocuk.

1. Bir nazar kıl āyet-i levlāk idrāk eyle gör / Kim **tufeylidür** ‘Alī evlādınıñ evlād-ı nās (G. 103, Beyit 6). [*tufeylidür*, -i, -dür]

tufeyl it: Asalak et, bağla, bağımlı kıl.

1. (G. 172, Beyit 6). [*tufeyl it*,]

tufeyli: Sığıntı; asalak, parazit.

1. Ol emiriñ ki ‘Arabdur zuhūru zāhiren / Ma‘nide amma **tufeylidür** vücūd-ı Türk ‘Arab (G. 3, Beyit 2). [*tufeylidür*, -dür]
2. Vücūduñ ‘aşkına cān oldı mevcūd / **Tufeylidür** bu cümle halk-ı icād (G. 48, Beyit 7). [*tufeylidür*, -dür]

tuğrā: Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret.

1. Dīn yolunda Muştafādan gösterir her kim nişān / Murtażādan ol nişāniñ mühr u **tuğrāsı** gerek (G. 141, Beyit 5). [*tuğrāsı*, -s, -ı]

tuğrā çeker: Mühür çekmek, imza atmak.

1. (G. 67, Beyit 3). [*tuğrā çeker*, -er]

tuğrā-keş-i nişān-ı ğazā: Savaş fermanına tuğra çeken nişancı.

1. (G. 11, Beyit 3). [*tuğrā-keş-i nişān-ı ğazā*,]

tuğrā-yı nişān-ı ma‘rifet: Marifet, hüner nişanının mührü.

1. (G. 18, Beyit 4). [*tuğrā-yı nişān-ı ma‘rifet*,]

tuğrā-yı velāyet: Velilik nişanesi.

1. (G. 98, Beyit 2). [*tuğrā-yı velāyet*,]
2. (G. 176, Beyit 9). [*tuğrā-yı velāyet*,]

tuhfe: Hediye, armağan.

1. Her bende maķbūl olmaz her **tuhfe** lāyık-ı dost / Hāydar şeh-i velāyet ol mażhar-ı hidāyet (G. 23, Beyit 8). [*tuhfe*,]
2. Hāzretinde hānsı **tuhfe** yāre ya lāyık düşer / Gönlümüz ya başımız ya cānımız cānānemiz (G. 99, Beyit 2). [*tuhfe*,]

3. Cān-ı başı vir haķır olur faķiriñ

tuhfesi / Sen daķı sarf it elinde

her ne olsa çoķ az (G. 83, Beyit 6).

[*tuhfesi, -s, -i*]

4. Kañber gerek ‘Aliniñ cān vire

ħidmetinde / Her bende maķbūl

olmaz her **tuhfe** laıyık dost (G. 23,

Beyit 7). [*tuhfe,]*

tuhfe-yi cānān: *Sevgilinin hediyesi.*

1. (G. 71, Beyit 1). [*tuhfe-yi cānān,]*

tüken-: *Bitmek, sona ermek, kalmamak.*

1. Oldı kesād revnāķ-ı bāzār-ı ehl-i

fażl / ‘Arif **tükendi** firķa-yı nādān

içindeyüz (G. 95, Beyit 7).

[*tükendi, -di*]

2. Tükendi müddet-i hicrān irişdi

vuşlat-ı cānān / Bugün

mü’minlere luţf-ı ‘aţā geldi ‘aţā

geldi (G. 183, Beyit 4). [*tükendi, -*

di]

tül-ı ‘arzı: *Yeryüzünün uzunluğu.*

1. (G. 105, Beyit 5). [*tül-ı ‘arzı, -ı*]

tulū‘ eyler: *Doęmak.*

1. (G. 104, Beyit 11). [*tulū‘ eyler, -r*]

tulū‘ itdi: *Doęmak.*

1. (G. 183, Beyit 1). [*tulū‘ itdi, -di*]

tulu‘ itmezdi: *Doğmak.*

1. (G. 133, Beyit 5). [*tulu‘ itmezdi, -mez, -di*]

tulūat: *Doęuşlar, doęmalar.*

1. Pertevinden kāinātiñ zulmetiñ

nūr eyleyen / Bir güneş **tulūatlu**

māh-ı āsımān oldı ‘ayān (G. 166,

Beyit 10). [*tulūatlu, -lu*]

tulū‘-yı ziyā: *Aydınlığın doğuşu.*

1. (G. 173, Beyit 5). [*tulū‘-yı ziyā,]*

tumturāk: *Gösteriş, ihtişam.*

1. Koy bu ‘aceb u hāy u hūy

tumturāk fārię ol / Sevmedi ehl-i

şafā bu ‘ālem-i ğaddarı hiç (G. 33,

Beyit 6). [*tumturāk,]*

tünd-bād: *Sert rüzgar.*

1. Érdi haķķ izni buyurdı şol

yedullah-ı ğayūr / Kañm-i ‘Ādı

serbeser tūfāna virdi **tündubād**

(G. 46, Beyit 4). [*tündubād,]*

tund-ı ħunük ebreş: *Sert mizaçlı ve aheste yürüyüşlü at.*

1. (G. 111, Beyit 9). [tund-ı hunük ebreş,]

tūr: Musa Peygamber'e vahiy indirilen dağ.

1. Bir tecellî eyledi mihr ile tā didār-ı düst / Ol tecellî pertevinden Mū'sā mest u **Ṭūr** mest (G. 22, Beyit 6). [ṭūr,]

2. Şöyle kim **ṭūra** tecelli eyledi nūr-ı ilah / Zikr-i tesbîh eyledi evrāk-ı eṣcā'-ı giyāh (Muh. 2, Beyit 17). [ṭūra, -a]

turāb: Toprak, hâk.

1. Yā 'Alī yā İlyā yā Ebu'l-Hüseyn yā Būturāb / 'İzzetiñ kurbinde kimdür bu **turāb** (G. 1, Beyit 1). [turāb,]

2. Zülferiñ rāh-güzārında **turāb** it cismiñi / Haşr meydānında ger olmak dilersen serferāz (G. 83, Beyit 4). [turāb,]

3. Āb-ı zemzemden **turābı** maḳdemi yegdür maña / Āsītānı Mescidü'l-Akşā irür kūy-ı hiçāz (G. 83, Beyit 2). [turābı, -ı]

4. Cümle nebī-yi Mürsel 'ilmiñ kaṭına muhtāc / Başında her veliniñ pāyın **türābıdır** tāt (Muh. 1, Beyit 19). [türābıdır, -ı, -dır]

turāb oldum: Toz, toprak olmak.

1. (G. 155, Beyit 2). [turāb oldum, -du, -m]

turāb-ı maḳdemiñ: Hz. Muhammed'in ayağının toprağı.

1. (G. 127, Beyit 3). [turāb-ı maḳdemiñ, -iñ]

turāb-ı reh-güzār-ı haydaram:

Haydar'ın(hz. Ali'nin) geçtiğı yolun toprağı.

1. (G. 46, Beyit 12). [turāb-ı reh-güzār-ı haydaram, -am]

turāb-ı reh-güzārın: Geçilen yolun

toprağı.

1. (G. 113, Beyit 4). [turāb-ı reh-güzārın,]

turfā: Garip, tuhaf.

1. Şubḥ dem aldı cemālından güneş **turfā** niḳāb / Nūra döndi yeryüzi

açıldı zulmât-ı hicâb (Muh. 3,
Beyit 1). [turfa,]

tür-ı aşka: Aşkın Tur dağı.

1. (Müsebba 1, Beyit 40). [tür-ı
aşka, -a]

tür-ı hakikat: Gerçekliğin Tur dağı // Hz.
Musa'nın Allahla görüştüğü Tur dağı
hakikatin tecelli ettiği yerdir.

1. (G. 15, Beyit 11). [tür-ı hakikat,]

Türk: Ana yurdu Orta Asya olan, buradan
çeşitli yönlere yayılarak büyük devletler
kuran, Türkçe'nin değişik lehçeleriyle
konuşan millet ve bu millettten olan
kimse.

1. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u 'Arab u

Türk u 'Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [türk,]

Türk-tâzi: Çapul ve yağma için yapılan
ansızın hücum, baskın.

1. Meydân içinde eyler cevlân u
Türk-tâzi / Yetmez 'inânına el
mind-i semend ser-keş (G. 111,
Beyit 2). [türk-tâzi,]

türk-tig-ı tirkeş: Türk gibi ok atan.

1. (G. 111, Beyit 1). [türk-tig-ı tirkeş,
]

turra: Alın saçı; kıvırcık saç lülesi.

1. Ol şanem budır içinde nice Şeyh-i
'Âbidin / **Ṭurralardan** boynuna
asdı çelipâ-yı 'acib (G. 10, Beyit
5). [ṭurralardan, -lar, -dan]
2. Ger olmasa her sözde 'Alî medh-i
mükerrer / Bir **turraya** miñ beyt-i
ğazel şî'r-i müsecca' (G. 122, Beyit
13). [turraya, -y, -a]

tüş olsun: Müptelâ olmak, tutulmak;
rastlamak.

1. (G. 116, Beyit 11). [tüş olsun, -sun
]

tut: Dut ağacı.

1. Tut yaprağı kîmyâ olur / Rez
dânesi sehbâ olur (Mur. 1, Beyit
5). [tut,]

tüti: Dudu kuşu // Papağan.

1. 'Alî medhi oğurlar bağ-ı dilde /
Hezârân **tüti** kumri durrâc (G. 29,
Beyit 11). [tüti,]

tūti sıfat: Tuti yaratılışlı, papağan gibi.

1. (G. 142, Beyit 11). [tūti sıfat,]

tūti u kumri: Papağan ve kumru kuşu.

1. (G. 116, Beyit 6). [tūti u kumri,]

tūtiyā: Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu // Güzelin ayak tozu.

1. Leşker-i ye'cüce karşı zülfiķār çekdi sedd / Hāk-i pā-yı Bu-Turābīñ **tūtiyādur** 'aynıma (G. 50, Beyit 12). [tūtiyādur, -dur]

tūtiyā: Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu.

1. Çün ulū'l-ebşār-iseñ gerdi āstān-ı Hāydarīñ / **Tūtiyādur** Himmeti bu dide-yi giryāne çek (G. 138, Beyit 11). [tūtiyādur, -dur]

tūtiyā kıl: Göze sürme sürmek.

1. (G. 113, Beyit 4). [tūtiyā kıl,]

tūtiyā kılmaz: Göze sürme çekmek.

1. (G. 101, Beyit 5). [tūtiyā kılmaz, -maz]

tūtiyā-yı rūşen-i kühl-i cevāhirdür:

Gözün ışığı için göze çekilen sürme cevher karasıdır.

1. (G. 19, Beyit 2). [tūtiyā-yı rūşen-i kühl-i cevāhirdür, -dür]

tūti-yi eflāk: Göklerin papağanı.

1. (G. 120, Beyit 11). [tūti-yi eflāk,]

tūti-yi guyā: Konuşan tuti kuşu // papağan.

1. (G. 51, Beyit 11). [tūti-yi guyā,]

tūti-yi gūyāya: Konuşan papağan.

1. (G. 14, Beyit 14). [tūti-yi gūyāya, -ya]

tūti-yi nātık: Konuşan papağan.

1. (G. 23, Beyit 12). [tūti-yi nātık,]

tūti-yi nātık-ı dost: Dostça konuşan papağan.

1. (G. 23, Beyit 12). [tūti-yi nātık-ı dost,]

tūti-yi şirin-nefes: Tatlı nefesli papağan // Tatlı sözler söyleyen papağan.

1. (G. 25, Beyit 6). [tūti-yi şirin-nefes,]

U

u: “Ve” bağlacı.

1. ‘Arş u kürsî mihr u mâh çarḥ hem
levḥ u kalem / Cümle
fermânındadır bād âteş ḥāk u āb
(G. 1, Beyit 2). [u,]
2. ‘Arş u kürsî mihr u mâh çarḥ hem
levḥ u kalem / Cümle
fermânındadır bād âteş ḥāk u āb
(G. 1, Beyit 2). [u,]
3. Zülfikârîñ şu‘le çekse bir
şerârından kaçır / Şedd-hezâr
İsfendiyâr u Rüstem u Efrâsyâb
(G. 1, Beyit 11). [u,]
4. Zülfikârîñ şu‘le çekse bir
şerârından kaçır / Şedd-hezâr
İsfendiyâr u Rüstem u Efrâsyâb
(G. 1, Beyit 11). [u,]
5. ‘Alîdür mü‘minîn u hem
mü‘minâta / Hidâyet eyleyen
miftah-ı ebvâb (G. 2, Beyit 7). [u,]
6. Vardur aşlında püşk-i faḥş
geymişdür ḥatâ / Onda kim
yoḥdur cihād u ‘ilm u imân u
edeb (G. 3, Beyit 6). [u,]
7. Vardur aşlında püşk-i faḥş
geymişdür ḥatâ / Onda kim
yoḥdur cihād u ‘ilm u imân u
edeb (G. 3, Beyit 6). [u,]
8. Vardur aşlında püşk-i faḥş
geymişdür ḥatâ / Onda kim
yoḥdur cihād u ‘ilm u imân u
edeb (G. 3, Beyit 6). [u,]
9. Düşmen-i ḥakḥdur bu yolda
Ḥaydarı ḥakḥ bilmeyen / Çün
Ebu-Cehl u Ebu-Süfyân u mişl-i
Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [u,]
10. Düşmen-i ḥakḥdur bu yolda
Ḥaydarı ḥakḥ bilmeyen / Çün
Ebu-Cehl u Ebu-Süfyân u mişl-i
Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [u,]
11. Vezn ḥikmetdür seḥa ḥükmünde
ol râsiḥ degül / Kim ‘ayâr u
nâşıra dinâr-ı bî-mikdâr ḳalb (G.
4, Beyit 2). [u,]
12. Reh-nümâ oldur cihanda ‘âdil u
ma‘şüm ola / Muḳtedâ-yı ḳavm-i
islâm olmaya ḳaddar-ı ḳalb (G. 4,
Beyit 6). [u,]

13. Bir midür cins-i şuğāl rubeh u
segsār qalb / Şir ilen şevketde yā
kudretde yā kuvvetde hey (G. 4,
Beyit 7). [u,]
14. Darb-ı darb u mu‘cizāt içre
berāber mi olur / Mūsā ilen
Sāmīrī ol sāhir u mekkār qalb (G.
4, Beyit 9). [u,]
15. Darb-ı darb u mu‘cizāt içre
berāber mi olur / Mūsā ilen
Sāmīrī ol sāhir u mekkār qalb (G.
4, Beyit 9). [u,]
16. Muştafā u murtażā şānında
haqqdan nüzül / Āyet-i “Nasru’n-
min Allah ma‘nīyi feth-i qarīb”
(G. 5, Beyit 2). [u,]
17. Hikmet u kudret olar
hükümedür bu cism u cān /
Haqq deminden illet-i isyāna
onlardur taleb (G. 5, Beyit 3). [u,]
18. Oldılar meydān içinde hem ‘inān
u hem rakīb / Aḥmede endi
Buraq u geldi düldül Ḥaydara (G.
5, Beyit 4). [u,]
19. Bütperesti kesdi bütten kıldı
beytullahı qa‘b / Bāṭıl oldı ḥāric u
zünnār u çelipā u selīb (G. 6, Beyit
1). [u,]
20. Bütperesti kesdi bütten kıldı
beytullahı qa‘b / Bāṭıl oldı ḥāric u
zünnār u çelipā u selīb (G. 6, Beyit
1). [u,]
21. Bütperesti kesdi bütten kıldı
beytullahı qa‘b / Bāṭıl oldı ḥāric u
zünnār u çelipā u selīb (G. 6, Beyit
1). [u,]
22. Gel beri bu şehriyar-ı şehri-
‘aşkıñ ey faqīr / İtler-ile āşinā ol
gezme tenhā u qarīb (G. 6, Beyit
4). [u,]
23. Dembedem enfās-ı nuṭq-ı
‘anberīndür göñlüme / Medḥinde
Ḥaydarıñ būy-ı ‘abir u müşk-i ṭīb
(G. 6, Beyit 5). [u,]
24. Enbiyā u evliyā on sekiz miñ
‘āleme / Oldı haqqdan zāt-ı pāk
Ḥaydar-ı Kerrār-ı kuṭb (G. 7, Beyit
10). [u,]

25. Mu‘cizāt-ı Mūsî-yi ‘İmrân bizden
kıl taleb / Kesr-i elvâh yed-i
beyzâ u esrâr u hıyâm (G. 8, Beyit
10). [u,]
26. Mu‘cizāt-ı Mūsî-yi ‘İmrân bizden
kıl taleb / Kesr-i elvâh yed-i
beyzâ u esrâr u hıyâm (G. 8, Beyit
10). [u,]
27. Genc-i ma‘nî devlet-i bâkî u
mülk-i bî-zevâl / Mısr-ı şâh
evliyâ-yı devrân bizden kıl taleb
(G. 8, Beyit 11). [u,]
28. Kıl tevellâ ehl-i beyte ey peser tâ
kim saña / Ola cennetde şarâb-ı
kevser u hürâ naşib (G. 9, Beyit
11). [u,]
29. Himmetiniñ hâceti senden budur
kıl yâ ‘Alî / Bir dil u dâna oña bir
dîde-i binâ naşib (G. 9, Beyit 12).
[u,]
30. Menzûrum ol dem haqqdan baĝ-ı
cemâl-i Yûsuf / Reyhân u nergis
u gül yâ yâsemen ne hâcet (G. 12,
Beyit 7). [u,]
31. Menzûrum ol dem haqqdan baĝ-ı
cemâl-i Yûsuf / Reyhân u nergis
u gül yâ yâsemen ne hâcet (G. 12,
Beyit 7). [u,]
32. Kanmadı özge sudan ‘âşık-ı
‘atşân-ı harîf / Eylemez fâide
bayĝına pes Nîl u Fırât (G. 14,
Beyit 5). [u,]
33. Haydarın tâbi‘ine oldu muqadder
haqqdan / Hür u ĝilmân u mey-i
‘aşk behişt-i derecât (G. 14, Beyit
7). [u,]
34. Haydarın tâbi‘ine oldu muqadder
haqqdan / Hür u ĝilmân u mey-i
‘aşk behişt-i derecât (G. 14, Beyit
7). [u,]
35. Şûret-i sikke harâm oldu oña
şavm u şalavât / Kim ki o kıble-yi
îmâna perestiş kılmaz (G. 14,
Beyit 9). [u,]
36. Kıldıķı hayr u haţâ zikr-i hebâ
kavl-i riyâ / Haqqâ maqbûl degül
virdüĝi şol ‘aşr u zekât (G. 14,
Beyit 10). [u,]

37. Sebt olur defter-i aḥbāb-ı ‘Alīniñ
yekser / Cürm u ‘iṣyān sevāb u
seyyiāt u hasenāt (G. 14, *Beyit*
12). [u,]
38. Sebt olur defter-i aḥbāb-ı ‘Alīniñ
yekser / Cürm u ‘iṣyān sevāb u
seyyiāt u hasenāt (G. 14, *Beyit*
12). [u,]
39. Sebt olur defter-i aḥbāb-ı ‘Alīniñ
yekser / Cürm u ‘iṣyān sevāb u
seyyiāt u hasenāt (G. 14, *Beyit*
12). [u,]
40. ‘Alīdür ḥākim u hem nāzır u
dīvān-ı ḥaṣr u neṣr / Dilersen
aḥretde Muṣṭafā ḥoṣnud ola
senden (G. 16, *Beyit 10*). [u,]
41. ‘Alīdür ḥākim u hem nāzır u
dīvān-ı ḥaṣr u neṣr / Dilersen
aḥretde Muṣṭafā ḥoṣnud ola
senden (G. 16, *Beyit 10*). [u,]
42. Merd iseñ zerḳ u riyādan geç
hevā-yı hırsı koy / İhtiyār eyle
‘Alī yolunda faḳr u meskenet (G.
17, *Beyit 4*). [u,]
43. Ana raḥminde bu ādem şūretin
taṣvīr idüb / Bağladı bu od u su
tobraḳ yelden şeṣ cihet (G. 17,
Beyit 8). [u,]
44. Eyledi rüşen ezel şubḥunda mişl-i
aftāb / ‘Arş u ferş u maṭla‘-ı şem‘-
i ziyā-yı ehl-i beyt (G. 19, *Beyit 4*).
[u,]
45. Bir tecellī eyledi mihr ile tā
dīdār-ı düst / Ol tecellī
pertevinden Mū‘sā mest u Ṭūr
mest (G. 22, *Beyit 6*). [u,]
46. Sākī u bākī virür ḥamr u
ḥaḳāyıḳdan ḳadeḥ / Ol ḳadeḥden
şad-hezārān şifte u maḥmūr mest
(G. 22, *Beyit 8*). [u,]
47. Sākī u bākī virür ḥamr u
ḥaḳāyıḳdan ḳadeḥ / Ol ḳadeḥden
şad-hezārān şifte u maḥmūr mest
(G. 22, *Beyit 8*). [u,]
48. Sākī u bākī virür ḥamr u
ḥaḳāyıḳdan ḳadeḥ / Ol ḳadeḥden
şad-hezārān şifte u maḥmūr mest
(G. 22, *Beyit 8*). [u,]

49. İki cihāna almaz bu yolda aşı
dost / Kim cān u dilden ister anıñ
ki aşı dost (G. 23, Beyit 1). [u,]
50. Bend-i alāyık kes ferd ol fenāya
mulak / Kim cān u dilden ister
anıñ ki aşı-ı dost (G. 23, Beyit 2).
[u,]
51. Mindi Burak-ı aşıa meydān-ı
aşıa sürdi / Terk itdi cān u başı
şıd-ile şadık dost (G. 23, Beyit 3).
[u,]
52. Terk itdi cān u başı şıd-ile şadık-
ı dost / Aşınāyiyet tariiñ her
kim birāhdı elden (G. 23, Beyit 4).
[u,]
53. ün u erāde aldı an-ile ehl-i
pindār / Oldur muālif-i ha
oldur münāfık dost (G. 23, Beyit
5). [u,]
54. Hāydar haıñ elidür Hāydar
şeh-i velidür / Hāllāl-ı müşkilāt u
hāl-i daāyık dost (G. 23, Beyit
9). [u,]
55. Hāllāl-ı müşkilāt u hāl-i daāyık-
ı dost / Hoş itdi baħr-ı vaħdet
dudı cihānı keşret (G. 23, Beyit
10). [u,]
56. Pes münzezirü'l-vat saña ālem
u ādem / Bismillah āya şāhib-i
devrān-ı velāyet (G. 24, Beyit 5).
[u,]
57. Hükümüñ yeridür zulm-ile her
zālim u cāhil / Bir ğavra yet ey
hākim-i divān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 8). [u,]
58. İşbāta yetür davı-yi şadıkları
sensen / Aħbāblara hücet u
burhān-ı velāyet (G. 24, Beyit 9).
[u,]
59. Ceng içinde dem-be-dem nu
açıldı nātıqlar kimi / Söyleşürdi
sordı Hāydar-ilen düldül u
hancer hadıs (G. 25, Beyit 12). [u,
]
60. Sensen evvel sensen āhir zāhir u
bāın saña / Didi bu ar-felekde
hüsrev-i hāver hadıs (G. 25, Beyit
8). [u,]
61. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-
ile baħs / Hadd yoħdur ey filān

- her himār u hūk u hırs (G. 26,
Beyit 4). [u,]
62. Eyle meydān içinde şir-i yezdān-
ile baḥs / Hadd yoḥdur ey filān
her himār u hūk u hırs (G. 26,
Beyit 4). [u,]
63. İtmek ister mekr ‘aceb u hîle u
tezvîr-ilen / Cāhil u nādānı gör
‘allām-ı Qur’ān-ile baḥs (G. 26,
Beyit 8). [u,]
64. İtmek ister mekr ‘aceb u hîle u
tezvîr-ilen / Cāhil u nādānı gör
‘allām-ı Qur’ān-ile baḥs (G. 26,
Beyit 8). [u,]
65. İtmek ister mekr ‘aceb u hîle u
tezvîr-ilen / Cāhil u nādānı gör
‘allām-ı Qur’ān-ile baḥs (G. 26,
Beyit 8). [u,]
66. ‘İlm u hilm u keşf u cūd u harb
onundur tamām / Müdde‘î
onunla eyler bes burhān-ile baḥs
(G. 26, Beyit 9). [u,]
67. ‘İlm u hilm u keşf u cūd u harb
onundur tamām / Müdde‘î
- onunla eyler bes burhān-ile baḥs
(G. 26, Beyit 9). [u,]
68. ‘İlm u hilm u keşf u cūd u harb
onundur tamām / Müdde‘î
onunla eyler bes burhān-ile baḥs
(G. 26, Beyit 9). [u,]
69. ‘İlm u hilm u keşf u cūd u harb
onundur tamām / Müdde‘î
onunla eyler bes burhān-ile baḥs
(G. 26, Beyit 9). [u,]
70. Ḥaydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı
lā-iḥtiyāc / Bî-gümān oldur
veliyullah anındur taht u tāt (G.
27, Beyit 1). [u,]
71. Ḥān-ı iḥsānında anıñ mihr u
māh-ilen kümāc / Ma‘den-i cūd
ol kerem-kānı seḫāsiyle şāhıñ (G.
27, Beyit 4). [u,]
72. İstikāmet buldı islām işledi
hük-m-i kelām / Oldı kâim dâimî
şavm u şalat erkān-ı ḥāc (G. 27,
Beyit 7). [u,]
73. ‘Alî dîdārına kıl secde-yi şükr /
Uş at Lāt u Menāt saḫlama ḥāc (G.
29, Beyit 10). [u,]

74. Muttakī oldur kim ola muḳtedāsi
murtaẓā / Yoḥsa kim şavm **u**
şalātı cümle oldı pūc (G. 30, Beyit
7). [u,]
75. Ol alur āḥır gūni bel‘am teki
‘ūryān lūc / Geysel ger yüz ḥıra **u**
taḳvā cihānda ḥāricī (G. 30, Beyit
8). [u,]
76. ‘Alī ‘aşına ey ehl-i saḥāvet sīm **u**
zerden ge / Ne sīm **u** zer
muḥabbet ‘āleminde cān **u**
serden ge (G. 32, Beyit 1). [u,]
77. ‘Alī ‘aşına ey ehl-i saḥāvet sīm **u**
zerden ge / Ne sīm **u** zer
muḥabbet ‘āleminde cān **u**
serden ge (G. 32, Beyit 1). [u,]
78. ‘Alī ‘aşına ey ehl-i saḥāvet sīm **u**
zerden ge / Ne sīm **u** zer
muḥabbet ‘āleminde cān **u**
serden ge (G. 32, Beyit 1). [u,]
79. Bu deşt-i pūr ḥaḫardan orma
kūlli biyābān tek / Velāyet
şehrine gir vadī-yi ḥavf **u**
ḥaḫardan ge (G. 32, Beyit 3). [u,]
80. Cihān-ı mā‘rifetde gāv **u** ḥardur
bu cihān ḥalkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv **u** ḥardan
ge (G. 32, Beyit 9). [u,]
81. Cihān-ı mā‘rifetde gāv **u** ḥardur
bu cihān ḥalkı / Eger insān-iseñ
hem-sohbet olma gāv **u** ḥardan
ge (G. 32, Beyit 9). [u,]
82. Velāyet nūrı görmez ‘Alī
medḥinde sem‘ olmaz / Meşelde
kör **u** kerdür ehl-i ğaflet kör **u**
kerden ge (G. 32, Beyit 10). [u,]
83. Velāyet nūrı görmez ‘Alī
medḥinde sem‘ olmaz / Meşelde
kör **u** kerdür ehl-i ğaflet kör **u**
kerden ge (G. 32, Beyit 10). [u,]
84. ‘Alī didārını görcek ber **u** şems **u**
amerden ge / Ḥalīlu’llah kimi
kāle lā uḥıbbu’l-āfillīn söyle (G.
32, Beyit 11). [u,]
85. ‘Alī didārını görcek ber **u** şems **u**
amerden ge / Ḥalīlu’llah kimi
kāle lā uḥıbbu’l-āfillīn söyle (G.
32, Beyit 11). [u,]

86. Bu cihānda bī-vefāniñ cümle kār
u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ
u berg u bārı hiç (*G. 33, Beyit 1*).
[u,]
87. Bu cihānda bī-vefāniñ cümle kār
u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ
u berg u bārı hiç (*G. 33, Beyit 1*).
[u,]
88. Bu cihānda bī-vefāniñ cümle kār
u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ
u berg u bārı hiç (*G. 33, Beyit 1*).
[u,]
89. Bu cihānda bī-vefāniñ cümle kār
u bārı hiç / Bostān u gülistān bāğ
u berg u bārı hiç (*G. 33, Beyit 1*).
[u,]
90. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u
servin sındırur bād-ı hazān (*G. 33,*
Beyit 2). [u,]
91. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u
servin sındırur bād-ı hazān (*G. 33,*
Beyit 2). [u,]
92. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u
servin sındırur bād-ı hazān (*G. 33,*
Beyit 2). [u,]
93. Erguvān u yāsemen gülşen u
gülzārı hiç / ‘Ar‘ar u şimşād u
servin sındırur bād-ı hazān (*G. 33,*
Beyit 2). [u,]
94. Tāk-ı manzar qaşr-ı eyvān u der u
dīvārı hiç / Hānumānı ‘āķibet
vīrān olub baykuş öter (*G. 33,*
Beyit 3). [u,]
95. Tāk-ı manzar qaşr-ı eyvān u der u
dīvārı hiç / Hānumānı ‘āķibet
vīrān olub baykuş öter (*G. 33,*
Beyit 3). [u,]
96. Hānadur Dārā u İskender hān u
fağfūr u cem / Yeryüzünden
anlarıñ bīdād külli āşārı hiç (*G.*
33, Beyit 5). [u,]
97. Hānadur Dārā u İskender hān u
fağfūr u cem / Yeryüzünden
anlarıñ bīdād külli āşārı hiç (*G.*
33, Beyit 5). [u,]

98. H̄andadur Dārā u İskender h̄ān u
fağfūr u cem / Yeryüzünden
anlarıñ bīdād külli āsārı hiç (G.
33, Beyit 5). [u,]
99. Koy bu ‘aceb u hāy u hūy
tūmṭuraḡ fāriḡ ol / Sevmedi ehl-i
şafā bu ‘ālem-i ḡaddārı hiç (G. 33,
Beyit 6). [u,]
100. Bir kefendür çün oña
yoldaş olan bu fānide / Cāhiliñ
bād-ı burūt u cübbe u destārı hiç
(G. 33, Beyit 7). [u,]
101. Bir kefendür çün oña
yoldaş olan bu fānide / Cāhiliñ
bād-ı burūt u cübbe u destārı hiç
(G. 33, Beyit 7). [u,]
102. Ğayr-ı arzā bu cibāl u arz
çün tebdil olur / Çarḡ-ı eflākıñ
beḡāsız noḡṡā-yı perḡārı hiç (G.
33, Beyit 8). [u,]
103. Kılmadı imdād oña cem‘
itdüḡi dīnārı hiç / Çekme Kārūn
tek cihānda renc genc u meyl
içün (G. 33, Beyit 9). [u,]
104. Mihr-idi mihr u mehi nā-
mihribān-ı kine-ḡāh / Gerdiş leyl
u nehār şābit u seyyārı hiç (G. 33,
Beyit 10). [u,]
105. Muşṡafā u murtażādur lā-
yemūt-i zū'l-ḡayāt / Enbiyā u
evliyādan özge eşyā dārı hiç (G.
33, Beyit 11). [u,]
106. Muşṡafā u murtażādur lā-
yemūt-i zū'l-ḡayāt / Enbiyā u
evliyādan özge eşyā dārı hiç (G.
33, Beyit 11). [u,]
107. Ehl-i beytiñ zerḡiñ ‘ahd u
peymānı riyā iḡrārı hiç /
Himmeti rızḡ u ‘alāyıḡdan
geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit
12). [u,]
108. Her saḡāvetsiz hūnersiz
cāhile olsun ḡarām / Zāhir u
bāṡın müsellemdür ḡurşansa er
ḡılıç (G. 34, Beyit 6). [u,]
109. Mülk-i ma‘nīde ḡişār u
enbiyādur evliyā / Bu cihetten
baḡladı ol şāh-ı dīn-perver ḡılıç
(G. 34, Beyit 8). [u,]

110. Def^c-i ğayra urmada
yedullahıñ yeter her barmağı /
Kim oña kŭy-ı hicā ħācet degil
seyf **u** şalāḥ (G. 35, Beyit 8). [u,]
111. Ḥaşm **u** ḥiddetden dem
ḳālŭ belādan ŧevk-le / Şākī **u** bākī
elinden içdi sermestān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 3). [u,]
112. Ḥaşm **u** ḥiddetden dem
ḳālŭ belādan ŧevk-le / Şākī **u** bākī
elinden içdi sermestān ḳadeḥ (G.
37, Beyit 3). [u,]
113. Yoḥ iken ḥumḥāne
engŭru tāk **u** ḥumr **u** ḥām /
İçdiler nuḫḳ-ı ‘Aliden zŭmre-i
‘irfān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 11). [u,]
114. Yoḥ iken ḥumḥāne
engŭru tāk **u** ḥumr **u** ḥām /
İçdiler nuḫḳ-ı ‘Aliden zŭmre-i
‘irfān ḳadeḥ (G. 37, Beyit 11). [u,]
115. Şāfi^c-i rŭz-ı cezā **u** rāci^c-i
‘isyān medḥ / Dāfi^c-yi ḥıŧm **u**
belādur rafi^c **u** cŭrm **u** ‘atā (G. 38,
Beyit 3). [u,]
116. Şāfi^c-i rŭz-ı cezā **u** rāci^c-i
‘isyān medḥ / Dāfi^c-yi ḥıŧm **u**
belādur rafi^c **u** cŭrm **u** ‘atā (G. 38,
Beyit 3). [u,]
117. Şāfi^c-i rŭz-ı cezā **u** rāci^c-i
‘isyān medḥ / Dāfi^c-yi ḥıŧm **u**
belādur rafi^c **u** cŭrm **u** ‘atā (G. 38,
Beyit 3). [u,]
118. Cinn **u** ins **u** ḥur **u** ğilmān
u melāik vaḥŧ-ı ḫayr / Kim ideller
muttaşıl o raḥmet-i raḥmān
medḥ (G. 38, Beyit 7). [u,]
119. Cinn **u** ins **u** ḥur **u** ğilmān
u melāik vaḥŧ-ı ḫayr / Kim ideller
muttaşıl o raḥmet-i raḥmān
medḥ (G. 38, Beyit 7). [u,]
120. Cinn **u** ins **u** ḥur **u** ğilmān
u melāik vaḥŧ-ı ḫayr / Kim ideller
muttaşıl o raḥmet-i raḥmān
medḥ (G. 38, Beyit 7). [u,]
121. Cinn **u** ins **u** ḥur **u** ğilmān
u melāik vaḥŧ-ı ḫayr / Kim ideller
muttaşıl o raḥmet-i raḥmān
medḥ (G. 38, Beyit 7). [u,]

122. Haḫḫ yolunda ey berāder
mü'min u dindār iseñ / Eyleme
dünyā için her cāhil u nādān
medḥ (G. 38, Beyit 11). [u,]

123. Haḫḫ yolunda ey berāder
mü'min u dindār iseñ / Eyleme
dünyā için her cāhil u nādān
medḥ (G. 38, Beyit 11). [u,]

124. Aşḫāb gerçi eylediler besi
cedd u cehd / Kim kıldı ḥayber-i
şeh-i düldül-süvār feth (G. 39,
Beyit 2). [u,]

125. Hünermend 'adū-yı 'ādil
şol 'amr u 'anterī / Tenhā kim
itdi Ḥaydar u bā-zūlfikār feth (G.
39, Beyit 3). [u,]

126. Hünermend 'adū-yı 'ādil
şol 'amr u 'anterī / Tenhā kim
itdi Ḥaydar u bā-zūlfikār feth (G.
39, Beyit 3). [u,]

127. Hükmine 'arş u ferş u
mekīn u mekān mutī^c / Şems u
ḫamer kevākib u leyl u nehār feth
(G. 39, Beyit 7). [u,]

128. Hükmine 'arş u ferş u
mekīn u mekān mutī^c / Şems u
ḫamer kevākib u leyl u nehār feth
(G. 39, Beyit 7). [u,]

129. Hükmine 'arş u ferş u
mekīn u mekān mutī^c / Şems u
ḫamer kevākib u leyl u nehār feth
(G. 39, Beyit 7). [u,]

130. Hükmine 'arş u ferş u
mekīn u mekān mutī^c / Şems u
ḫamer kevākib u leyl u nehār feth
(G. 39, Beyit 7). [u,]

131. Hükmine 'arş u ferş u
mekīn u mekān mutī^c / Şems u
ḫamer kevākib u leyl u nehār feth
(G. 39, Beyit 7). [u,]

132. Hükmine 'arş u ferş u
mekīn u mekān mutī^c / Şems u
ḫamer kevākib u leyl u nehār feth
(G. 39, Beyit 7). [u,]

133. Eşyā ḫamū musahḫar u
şu'bān u mār feth / İnsān u cinn
dīv perī rām vaḫş-ı ṭayr (G. 39,
Beyit 8). [u,]

134. Eşyā kamū musahhār u
su^ʿbān u mār feth / İnsān u cinn
dīv perī rām vaḥş-ı tayr (G. 39,
Beyit 8). [u,]
135. Eşyā kamū musahhār u
su^ʿbān u mār feth / İnsān u cinn
dīv perī rām vaḥş-ı tayr (G. 39,
Beyit 8). [u,]
136. Serv-i semā u ʿarz u cebel
baḥr cümle keşf / Bu şark u ğarb
u kuṭb yemīn u yesār feth (G. 39,
Beyit 9). [u,]
137. Serv-i semā u ʿarz u cebel
baḥr cümle keşf / Bu şark u ğarb
u kuṭb yemīn u yesār feth (G. 39,
Beyit 9). [u,]
138. Serv-i semā u ʿarz u cebel
baḥr cümle keşf / Bu şark u ğarb
u kuṭb yemīn u yesār feth (G. 39,
Beyit 9). [u,]
139. Serv-i semā u ʿarz u cebel
baḥr cümle keşf / Bu şark u ğarb
u kuṭb yemīn u yesār feth (G. 39,
Beyit 9). [u,]
140. Serv-i semā u ʿarz u cebel
baḥr cümle keşf / Bu şark u ğarb
u kuṭb yemīn u yesār feth (G. 39,
Beyit 9). [u,]
141. Dünyā u ʿuqbā ʿālem u
Ādem aña ṭufeyl / Yevmü'l-
kıyām vaʿde-yi rüz u şümār feth
(G. 39, Beyit 10). [u,]
142. Dünyā u ʿuqbā ʿālem u
Ādem aña ṭufeyl / Yevmü'l-
kıyām vaʿde-yi rüz u şümār feth
(G. 39, Beyit 10). [u,]
143. Rüşen zamīr-i pākine külli
cehīm u ḥuld / Haşr u ḥesāb-ı
memleket-i nūr u nār feth (G. 39,
Beyit 11). [u,]
144. Münhazim oldı deminden
her taraf Çin u Habeş / Kesdi
ḥayl-i Zeng-bārīñ başını şamşām
şubḥ (G. 40, Beyit 2). [u,]
145. Tapdılar andan temettu^ʿ
vaḥş u tayr u ins u cinn /
Maṭbah-ı ḥān-ı velāyetden çekildi
ḥān şubḥ (G. 40, Beyit 11). [u,]
146. Tapdılar andan temettu^ʿ
vaḥş u tayr u ins u cinn /

- Maṭbah-ı ḥān-ı velāyetden çekildi
ḥān şubḥ (G. 40, Beyit 11). [u,]
147. Tapdılar andan ṭemettu‘
vaḥş u ṭayr u ins u cīnn /
Maṭbah-ı ḥān-ı velāyetden çekildi
ḥān şubḥ (G. 40, Beyit 11). [u,]
148. Münhazim oldu deminden
her ṭaraf Çīn u Ḥabeş / Kesdi
ḥayl-i Zeng-bārīñ başını şamşām-
ı şubḥ (G. 41, Beyit 2). [u,]
149. Münhazim oldu deminden
her ṭaraf Çīn u Ḥabeş / Kesdi
ḥayl-i Zeng-bārīñ başını şamşām-
ı şubḥ (G. 41, Beyit 2). [u,]
150. Bir de ḥükmeylersin
gökde āftāb dönderür / Ol emīn
‘arş u ferş ol şāḥib-i fermāna baḥ
(G. 42, Beyit 4). [u,]
151. Ḥükm-ile esrār işinde
Muştafāniñ ḥātemiñ / Ḥüccet u
burhān için ḍarb eyleyiñ aşlana
baḥ (G. 42, Beyit 5). [u,]
152. Bir de ḥükmeylersin
gökde āftāb dönderür / Ol emīn
‘arş u ferş ol şāḥib-i fermāna baḥ
(G. 41, Beyit 4). [u,]
153. Ḥükm-ile esrār işinde
Muştafāniñ ḥātemiñ / Ḥüccet u
burhān için ḍarb eyleyiñ aşlana
baḥ (G. 41, Beyit 5). [u,]
154. Yetmiş iki kâtile virdi
ḥaḳḳ yoluna cān u baş / Bu saḥā u
cūd u bu elṭāf bu iḥsāna baḥ (G.
41, Beyit 7). [u,]
155. Yetmiş iki kâtile virdi
ḥaḳḳ yoluna cān u baş / Bu saḥā u
cūd u bu elṭāf bu iḥsāna baḥ (G.
41, Beyit 7). [u,]
156. Kār u zelil u müflis
maḥrūm u vaşl-ı ḥaḳḳ / Dāru’l-
bekāda salṭanat u ‘azz u cāhı yoḥ
(G. 43, Beyit 6). [u,]
157. Kār u zelil u müflis
maḥrūm u vaşl-ı ḥaḳḳ / Dāru’l-
bekāda salṭanat u ‘azz u cāhı yoḥ
(G. 43, Beyit 6). [u,]
158. Kār u zelil u müflis
maḥrūm u vaşl-ı ḥaḳḳ / Dāru’l-
bekāda salṭanat u ‘azz u cāhı yoḥ
(G. 43, Beyit 6). [u,]
159. Kār u zelil u müflis
maḥrūm u vaşl-ı ḥaḳḳ / Dāru’l-

- bekāda salṭanat u ‘azz u cāhı yoḥ
(G. 43, Beyit 6). [u,]
160. Kār u zelil u müflis
maḥrūm u vaşl-ı ḥaḳḳ / Dāru’l-
bekāda salṭanat u ‘azz u cāhı yoḥ
(G. 43, Beyit 6). [u,]
161. Kimse seniñ muhabbetiñi
kılmadı siper / Tır u belāsınnan u
ḥaṭardan penāhı yoḥ (G. 43, Beyit
7). [u,]
162. Kimse seniñ muhabbetiñi
kılmadı siper / Tır u belāsınnan u
ḥaṭardan penāhı yoḥ (G. 43, Beyit
7). [u,]
163. Çoḥlar cihanda da‘vı-yi
imān ider veli / Amma elinde
şādık u ‘ādil güvāhı yoḥ (G. 43,
Beyit 8). [u,]
164. Şeyṭan çerisi çapdı onun
şehr-i kişverin / Zirā yakīn u şıdık
u şafādan sipāhı yoḥ (G. 43, Beyit
9). [u,]
165. Şeyṭan çerisi çapdı onun
şehr-i kişverin / Zirā yakīn u şıdık
u şafādan sipāhı yoḥ (G. 43, Beyit
9). [u,]
166. Kes müşrik-i münāfık-ı
gaddār-ı zālimi / Öldür şevāb
mü’mine küfr u günāhı yoḥ (G.
43, Beyit 11). [u,]
167. İhlāş-ile çün zāhir u
bāṭında saña ruḥ / Ey pādişah-ı
arz a‘lā-yı şeh-i kevneyn (G. 44,
Beyit 9). [u,]
168. Zülfüñü cānā perişān
görcek oldı guşşadan / Sünbül u
pertāb-ı reyḥān-ı muṭarrā şāḥ
şāḥ (G. 45, Beyit 2). [u,]
169. Çün lekāniñ açdı ruḥsāriñ
açıldı ey ḥabīb / Yasemin u
erguvan virdi hemrā şāḥ şāḥ (G.
45, Beyit 3). [u,]
170. Mevsim-i güldür dem-i
‘işret kılur gülzār seyr / ‘Andelib
mest u şeb-āheng-i şeydā şāḥ şāḥ
(G. 45, Beyit 4). [u,]
171. Şöyle kim hicā gününde
kalb-i a‘dā şāḥ şāḥ / Ḥaydar u
şaff-der ki darb-ı zülfiḳārından
olur (G. 45, Beyit 7). [u,]
172. Mır-i ḥayl u mü’min u
şāh-ı aşḥābu’l-yemīn / Def‘-i

- aşhab-ı şimāl dāfī^ʿ-yi kavm-i inād
(G. 46, Beyit 8). [u,]
173. Darb-ı şamşāmından ābād
oldı şehir-i mülk-i dīn / Kāim-i
mezheb ü millet kuruldı ʿadl u
dād (G. 46, Beyit 9). [u,]
174. Çün harām oldı tevekkül
ʿāleminde mekr u keyd / ʿAşıkıñ
seyf u şinānı şıdk-ı teslim-i rızā
(G. 47, Beyit 5). [u,]
175. Çün harām oldı tevekkül
ʿāleminde mekr u keyd / ʿAşıkıñ
seyf u şinānı şıdk-ı teslim-i rızā
(G. 47, Beyit 5). [u,]
176. Ādeme idrāk-i vücūd
maʿrifetdür rehn u māl / Terkini
kıl derd-i serdür kıl u kāl ʿemr u
zeyd (G. 47, Beyit 6). [u,]
177. ʿAlīdür evvel u āhır
fenāsız / Bu iki ʿāleme mebde-i
meyʿād (G. 48, Beyit 2). [u,]
178. Tecelli eyledi dīdār-ı
mehdī / Ol imdi cān-ı maḥzūn
hürrem u şād (G. 48, Beyit 14). [u,
]
179. Daḥi Muʿsā u Kāzım şāh-ı
Bağdād / Muḥammed Bākır u
Caʿfer-i Şādık (G. 48, Beyit 10). [u,
]
180. Kim ol Zehrādur o sıbt-i
Aḥmed / Ḥasandur şāh Ḥüseyn u
Zeyni'l-ʿibād (G. 48, Beyit 9). [u,]
181. Daḥi Muʿsā u Kāzım şāh-ı
Bağdād / Muḥammed Bākır u
Caʿfer-i Şādık (G. 48, Beyit 10). [u,
]
182. Saña şerḥ eyleyim gel gūş
u hūş ol / ʿAlīden soñra kimdür āl
u evlād (G. 48, Beyit 8). [u,]
183. Nuṭq-ı Ḥaydar cismime
cāndur ezelden tā ebed / Ehl-i
ʿaşka cān u cānāndur ezelden tā
ebed (G. 49, Beyit 1). [u,]
184. Dāim u kaimdür ānıñ
zātına yoḥdur zevāl / Aftāb-ı
ʿarş-ı raḥmāndur ezelden tā ebed
(G. 49, Beyit 8). [u,]
185. Himmeti kālū belā
bezminde içdi rāḥ-ı rūḥ / Şāh
elinden mest u ḥayrāndur

- ezelden tā ebed (*G. 49, Beyit 12*).
[u,]
186. Ey gönül her dem ‘Aliden
iste imdād u meded / Kim ‘Alī
hükmündedir insān cinn dīv u
ded (*G. 50, Beyit 1*). [u,]
187. Ey gönül her dem ‘Aliden
iste imdād u meded / Kim ‘Alī
hükmündedir insān cinn dīv u
ded (*G. 50, Beyit 1*). [u,]
188. Müşrik olma zāhir u
bāṭında ehl-i vaḥdet ol / Şöyle
kim bir dem koyar bu mince
a‘dād ‘aded (*G. 50, Beyit 7*). [u,]
189. Zāhir u bāṭın
musahḥardur velāyet ‘ilmine /
Şüret-i ferş musaṭṭah ma‘nī-yi
‘arş bülend (*G. 51, Beyit 5*). [u,]
190. Bende-i şāh olmak
istersen ayā āzāde merd / Vir ‘Alī
‘aşkına nān-ı germ u āb-ı serd (*G.
52, Beyit 1*). [u,]
191. Hakk yolunda geçdi ol
leşker-i ehl-i kerem / Cān u
serden sīm u zerden huşk u
- terden oldı ferd (*G. 52, Beyit 2*).
[u,]
192. Hakk yolunda geçdi ol
leşker-i ehl-i kerem / Cān u
serden sīm u zerden huşk u
terden oldı ferd (*G. 52, Beyit 2*).
[u,]
193. Hakk yolunda geçdi ol
leşker-i ehl-i kerem / Cān u
serden sīm u zerden huşk u
terden oldı ferd (*G. 52, Beyit 2*).
[u,]
194. Halk içinde giydi bir şāl-ı
kanā‘at giyimini / Rızık için bu
fānide ol şāh-ı merdān surḥ u
zerd (*G. 52, Beyit 3*). [u,]
195. Nuh felek bu s̄abit u
seyyār fermānındadır / Hem bu
çarḥ berddür uşbu māh-ı tizgerd
(*G. 52, Beyit 7*). [u,]
196. Od su toprak yelden
bağlayan bu ḥilkati / İtidāl çār-
faşl u ḥikmet-i mihr derd-i berd
(*G. 52, Beyit 9*). [u,]
197. Gitse ger başım yolunda
olmazam bir dem melül / Hürrem

- u dil-şād-ı handānam ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 2). [u,]
198. Kānberine bendeyem cān
u gönülden Haydarıñ / Çāker-i
yek-reng-i Selmānam ezelden tā
ebed (G. 53, Beyit 4). [u,]
199. Olmasa bu fenā şüret
‘ālemdede muğayyed / Tā kim
olasın ma‘nide bāki u muḥalled
(G. 54, Beyit 1). [u,]
200. Ger şabr u ğinā gencine kıl
ḥaḳḳa tevekkül / Buğz u ḥased u
hırş u hevā ḥaddine çek sedd (G.
54, Beyit 10). [u,]
201. Ger şabr u ğinā gencine kıl
ḥaḳḳa tevekkül / Buğz u ḥased u
hırş u hevā ḥaddine çek sedd (G.
54, Beyit 10). [u,]
202. Ger şabr u ğinā gencine kıl
ḥaḳḳa tevekkül / Buğz u ḥased u
hırş u hevā ḥaddine çek sedd (G.
54, Beyit 10). [u,]
203. Ger şabr u ğinā gencine kıl
ḥaḳḳa tevekkül / Buğz u ḥased u
hırş u hevā ḥaddine çek sedd (G.
54, Beyit 10). [u,]
204. Bu cism u cānı yaratdı
egerçe ḥayy-ı vedūd / İki cihānda
‘Alidür veli aña maḳşūd (G. 56,
Beyit 1). [u,]
205. Görindi zāt-ı ‘Aliden
kemāl-i şifāt / Ki munca şey’-i
‘acib u ḳarīb buldı vücūd (G. 56,
Beyit 2). [u,]
206. Dünyā u ‘uḳbāda ondan
özgeye ḳılmaz naḳar / Himmeti
ḳılmışdurar bir şāh-ı ḥübān-ile
‘ahd (G. 57, Beyit 10). [u,]
207. Çekdi firāk ḥayl-i ḥaşem
yā ‘Alī meded / ḳıldı esir cān u
dili ḫulm u cevr-le (G. 58, Beyit 2).
[u,]
208. Çekdi firāk ḥayl-i ḥaşem
yā ‘Alī meded / ḳıldı esir cān u
dili ḫulm u cevr-le (G. 58, Beyit 2).
[u,]
209. Gerdün-ı dūn-nevāz
elinden bu bendeye / Her dem
gelür cefā u elem yā ‘Alī meded
(G. 58, Beyit 3). [u,]
210. Şeh-süvār-ı çarḥ için bir
lāciverdi ‘arşada / Mihr u māhi

- göy-len çevgān iden perverdigār
(*G. 59, Beyit 5*). [*u,]*
211. Daşı la¹ u yağmuru
dürdāne eyler kanı mişk / Kaṭreyi
cem⁶ eyleyüb ‘ummān iden
perverdigār (*G. 59, Beyit 6*). [*u,]*
212. Mūsāya viridi yed-i beyzā u
Tevrāt u ‘aşā / Taht-ı Mışra
Yūsufi sulṭān iden perverdigār
(*G. 59, Beyit 12*). [*u,]*
213. Mūsāya viridi yed-i beyzā u
Tevrāt u ‘aşā / Taht-ı Mışra
Yūsufi sulṭān iden perverdigār
(*G. 59, Beyit 12*). [*u,]*
214. Nār-ı Nemrūdu Ḥalīle
eyledi reyḥān u dürr / Şevk-ilen
İsmā’il kurbān iden perverdigār
(*G. 59, Beyit 11*). [*u,]*
215. Kim ola bu ḥaḳḳ leşkerine
rehber u sālār / Ser-baḥş u ‘aṭā-
baḥş ḥaṭā-baḥş-ı kerem-dār (*G.*
60, Beyit 1). [*u,]*
216. Kim ola bu ḥaḳḳ leşkerine
rehber u sālār / Ser-baḥş u ‘aṭā-
baḥş ḥaṭā-baḥş-ı kerem-dār (*G.*
60, Beyit 1). [*u,]*
217. Allaha velī Aḥmede
ḡamhār u berāder / Ser-ḥayl-ı
benī Fāṭıma ol server-i serdār (*G.*
60, Beyit 2). [*u,]*
218. Sāliklere mürşid u
‘ābidlere kıble / ‘Āriflere mi‘rāc u
bu ‘aşıqlara didār (*G. 60, Beyit 4*).
[*u,]*
219. Sāliklere mürşid u
‘ābidlere kıble / ‘Āriflere mi‘rāc u
bu ‘aşıqlara didār (*G. 60, Beyit 4*).
[*u,]*
220. Cennāt-ı cehennem evine
kāsım u kassām / Şol meclis-i
maḥşerde olan sākī-yi ebrār (*G.*
60, Beyit 7). [*u,]*
221. Ey server ey şaf-şiken u
server-i ḡālib / Şirīm didi meth
itdi seni ḥālīk-ı cabbār (*G. 60,*
Beyit 9). [*u,]*
222. Ey ḥaşr günü ‘āşileriñ püşt
u penāhı / ‘Afv eyle şehā ḥāce-yi
kerem bende-yi günahkār (*G. 60,*
Beyit 10). [*u,]*
223. İhtiyārıñ tabşur ihlaş-ile
ol sulṭāna hem / Dünyā u ‘uḳbāda

- oldur ihtiyār-ı kirdigār (G. 61, Beyit 3). [u,]
224. Hāydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı hāribiñ / Çākeridür Sām u Zāl u Rüstem u İsfendiyār (G. 61, Beyit 4). [u,]
225. Hāydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı hāribiñ / Çākeridür Sām u Zāl u Rüstem u İsfendiyār (G. 61, Beyit 4). [u,]
226. Hāydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı hāribiñ / Çākeridür Sām u Zāl u Rüstem u İsfendiyār (G. 61, Beyit 4). [u,]
227. Her şugāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme / Söyle medḥ ol şāha kim şirim didi perverdigār (G. 61, Beyit 8). [u,]
228. Her şugāl u rübeh u keftār-ı segden söyleme / Söyle medḥ ol şāha kim şirim didi perverdigār (G. 61, Beyit 8). [u,]
229. Aḥmed u Hāydar ki bir nūr-ı eḥaddur bir vücūd / Bir vücūdu nola ger iki görir eḥvel-i beşer (G. 62, Beyit 2). [u,]
230. Almayınca luḥf-ile şāh-ı velāyetden sabak / Şöyle bil olmaz cihānda fāzıl u efzel beşer (G. 62, Beyit 5). [u,]
231. Olsa ger Mūsā kimi peygamber u mürsel beşer / Añlamaz bu remzi ḥaddı olmaya üstād-ı Hızır (G. 62, Beyit 6). [u,]
232. Bu zelāletden düşer ‘arz u semāya zelzele / Halk içinde hāy hūy u nāle u efgān kıpar (G. 63, Beyit 2). [u,]
233. Bu zelāletden düşer ‘arz u semāya zelzele / Halk içinde hāy hūy u nāle u efgān kıpar (G. 63, Beyit 2). [u,]
234. Bu zelāletden düşer ‘arz u semāya zelzele / Halk içinde hāy hūy u nāle u efgān kıpar (G. 63, Beyit 2). [u,]
235. Şu‘lesi kıalmaz düşer ‘ayn-ı kūsūfa mihr u māh / Yil eser gökde bulutlar kökreşür bārān kıpar (G. 63, Beyit 3). [u,]
236. Giyse ger yüz cevşen u ḥuftān-ı taḳvā hāricī / Serbeser

- ol dem kıyāmet ehli tek ‘üryān
 ıpar (G. 63, *Beyit 5*). [u,]
237. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u kıst
 ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmīl
 celilü’l-ıadr sultān ıpar (G. 63,
Beyit 8). [u,]
238. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u kıst
 ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmīl
 celilü’l-ıadr sultān ıpar (G. 63,
Beyit 8). [u,]
239. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u kıst
 ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmīl
 celilü’l-ıadr sultān ıpar (G. 63,
Beyit 8). [u,]
240. Vücūd-ı mazhar u külli
 ‘acāib / Zuhūr u enbiyā u
 evliyādur (G. 64, *Beyit 6*). [u,]
241. Vücūd-ı mazhar u külli
 ‘acāib / Zuhūr u enbiyā u
 evliyādur (G. 64, *Beyit 6*). [u,]
242. Vücūd-ı mazhar u külli
 ‘acāib / Zuhūr u enbiyā u
 evliyādur (G. 64, *Beyit 6*). [u,]
243. Kelām-ı nāṭık-ı ḥaḳḳ
 noḳṭa-i bā / Muḥammed şehri-
 ‘ilm ol bāb u hādur (G. 64, *Beyit*
7). [u,]
244. Yazan bu levḥ-vechi ya‘ni
 bāḳir / ‘Ale’l-‘arş istivār u reh-
 nümādur (G. 64, *Beyit 11*). [u,]
245. Muḥiṭ-i ‘ilm-i ṭūr u ḥilm-i
 Mūsā / Belāya şābir u derde
 devādur (G. 64, *Beyit 13*). [u,]
246. Muḥiṭ-i ‘ilm-i ṭūr u ḥilm-i
 Mūsā / Belāya şābir u derde
 devādur (G. 64, *Beyit 13*). [u,]
247. Naḳī kim ḥaḳḳ yolunda
 ḥaḳḳa dāim / İşi iḥsān u elṭāf u
 ‘aṭādur (G. 64, *Beyit 16*). [u,]
248. Naḳī kim ḥaḳḳ yolunda
 ḥaḳḳa dāim / İşi iḥsān u elṭāf u
 ‘aṭādur (G. 64, *Beyit 16*). [u,]
249. Bu on iki veliyullah dāim /
 İşim ey Himmeti medh u şenādur
 (G. 64, *Beyit 21*). [u,]
250. ‘Arş-ı raḥmān üzre Aḥmed
 şemsdür Ḥaydar kamer / ‘Arş-ı
 ferş nūr ider şems u kamer şām u
 seḥer (G. 65, *Beyit 1*). [u,]
251. ‘Arş-ı raḥmān üzre Aḥmed
 şemsdür Ḥaydar kamer / ‘Arş-ı

- ferş nūr ider şems **u** kamer şām **u**
seher (G. 65, Beyit 1). [u,]
252. Ger olubdur düşmen āl-i
Muḥammed kaşdına / Şubḥ dem
çekdi sinan **u** bağladı seyf-i siper
(G. 65, Beyit 2). [u,]
253. Lüṭfi cennet-i mü‘minin **u**
mü‘mināne bestiem / Qahr-ı
dūzaḥ müşrikin **u** müşrikāne
mustakar (G. 65, Beyit 8). [u,]
254. Ādeme dārın içinde
ma‘rifetdür re’s **u** māl / Bir
şecerdür Ādem **u** bī-ma‘rifet ol
bī-şemer (G. 65, Beyit 11). [u,]
255. Ādeme dārın içinde
ma‘rifetdür re’s **u** māl / Bir
şecerdür Ādem **u** bī-ma‘rifet ol
bī-şemer (G. 65, Beyit 11). [u,]
256. Nuṭḡ-ı Ḥaydardan
kitābetdür eyā ehl-i kemāl /
Mūsīye “inni enellah” söyleyen
nār **u** şecer (G. 65, Beyit 9). [u,]
257. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı
raḥmet bāṭın **u** zāhir / ‘Alidür
- mebde’ **u** mī‘ād-ı eşyā’ evvel **u**
āḥir (G. 66, Beyit 1). [u,]
258. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı
raḥmet bāṭın **u** zāhir / ‘Alidür
mebde’ **u** mī‘ād-ı eşyā’ evvel **u**
āḥir (G. 66, Beyit 1). [u,]
259. ‘Alidür menba‘-ı deryā-yı
raḥmet bāṭın **u** zāhir / ‘Alidür
mebde’ **u** mī‘ād-ı eşyā’ evvel **u**
āḥir (G. 66, Beyit 1). [u,]
260. ‘Alidür her maḥall her
mekānda ḥāzır **u** nāzır / Nazar
her ḥānde kim kılsañ güneş tek
anda zāhir gör (G. 66, Beyit 2). [u,
]
261. Qarār itmez zemīn **u**
āsımān ay gün doğmaz / Yakīn
bil olmasa şāh-ı velāyet bir nefes
ḥāzır (G. 66, Beyit 3). [u,]
262. Bu munca kuvvet **u** kudret
ki luṭfitdi oña yezdān / Ḥilāf-ı
emr ondan bir ser-i mū olmadı
şādır (G. 66, Beyit 6). [u,]
263. Beridür fuḥş-ı ‘işyān **u**
ḥaṭā **u** her menāḥiden / İmām-ı

- pāk-i ma‘şūm u muḳaddes ṭayyib
u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [u,]
264. Beridür fuḥş-ı ‘iṣyān u
ḥaṭā u her menāḥīden / Īmām-ı
pāk-i ma‘şūm u muḳaddes ṭayyib
u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [u,]
265. Beridür fuḥş-ı ‘iṣyān u
ḥaṭā u her menāḥīden / Īmām-ı
pāk-i ma‘şūm u muḳaddes ṭayyib
u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [u,]
266. Beridür fuḥş-ı ‘iṣyān u
ḥaṭā u her menāḥīden / Īmām-ı
pāk-i ma‘şūm u muḳaddes ṭayyib
u ṭāhir (G. 66, Beyit 8). [u,]
267. (G. 66, Beyit 9). [u,]
268. Harīm-i ḥürmetinden
enbiyā u murselin ḥādīm /
Mu‘allā āstānında anıñ kerrübiler
zāir (G. 66, Beyit 9). [u,]
269. ‘Alī Mūsā Rızā ehl-i rızā-yı
ka‘bedür ku‘yi / Taḳī u hem
Naḳīdür devlet hem dīn hem
māhir (G. 66, Beyit 14). [u,]
270. Ḥasan kim ‘Askerīdür
evliyā u etḳiyā anıñ / Fütūḥ-ı
kişver-i ĩmān şikest-i leşker-i
kāfir (G. 66, Beyit 15). [u,]
271. Günāhıñ ‘afv kıl bu
Himmetiniñ yā veliyullah / Bī-
ḥaḳḳ-ı ḥürmet-i Selmān u Būzer
Ḳamber u Cābir (G. 66, Beyit 20).
[u,]
272. Günāhıñ ‘afv kıl bu
Himmetiniñ yā veliyullah / Bī-
ḥaḳḳ-ı ḥürmet-i Selmān u Būzer
Ḳamber u Cābir (G. 66, Beyit 20).
[u,]
273. ‘Alīyyi ‘ālīyyi ā‘lā u ‘ālim u
ā‘lem / Anıñ şifātını söyler kelām
hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [u,]
274. ‘Alīyyi ‘ālīyyi ā‘lā u ‘ālim u
ā‘lem / Anıñ şifātını söyler kelām
hem tefsir (G. 67, Beyit 2). [u,]
275. ‘Alīdür ins u melek
ḥaylına sipehsālār / Nebī hem
velīdür rehnümā u mürşid u pīr
(G. 67, Beyit 4). [u,]
276. ‘Alīdür ins u melek
ḥaylına sipehsālār / Nebī hem
velīdür rehnümā u mürşid u pīr
(G. 67, Beyit 4). [u,]

277. ‘Adū-yı müşrike kâtil
münāfiqa tūfān / Muhibbe nāşır
u manşūr u mü’mināna naşır (G.
67, Beyit 6). [u,]
278. ‘Adū-yı müşrike kâtil
münāfiqa tūfān / Muhibbe nāşır
u manşūr u mü’mināna naşır (G.
67, Beyit 6). [u,]
279. İki cihānda velā müşrik ve
münāfiğdur / ‘Alī yolında bugün
cān u baş iden takşır (G. 67, Beyit
8). [u,]
280. Andan oldu her ulū’l-ebşār
bīnā u başır / Gerd-i aqdām ziyā-
yı mihr u māh cism u cān (G. 68,
Beyit 4). [u,]
281. Kāsım-ı kaşır-ı behişt u
hūrvār enhār-ı havz / Sākī-yi ser-
çeşme-i āb-ı şarāb-ı şehd-i şir (G.
68, Beyit 9). [u,]
282. Haydarun hükmindedür
bu leşker-i ‘arz u semā / İns cinn
dīv u ded bu vaşş-ı tayr u mār u
mūr (G. 69, Beyit 6). [u,]
283. Haydarun hükmindedür
bu leşker-i ‘arz u semā / İns cinn
dīv u ded bu vaşş-ı tayr u mār u
mūr (G. 69, Beyit 6). [u,]
284. Haydarun hükmindedür
bu leşker-i ‘arz u semā / İns cinn
dīv u ded bu vaşş-ı tayr u mār u
mūr (G. 69, Beyit 6). [u,]
285. ‘Ālem-i kudretde anıñ
nuṭṭ u hubbı Cebre’il / ‘Ālem-i
kuvvetde anıñ şabhasıdur nefh-i
şūr (G. 69, Beyit 9). [u,]
286. Şāh-ı ‘ādil nāzır-ı mizān u
‘adl-i hayr u şer / Mīr-i dīvān-ı
kıyāmet hākim-i haşr u neşūr (G.
69, Beyit 10). [u,]
287. Sākī-yi humḥāne u hamr-ı
dağal mā’ u leben / Rehber u rāh-
ı şırāt u kāsım-ı cennāt-ı hūr (G.
69, Beyit 11). [u,]
288. Sākī-yi humḥāne u hamr-ı
dağal mā’ u leben / Rehber u rāh-
ı şırāt u kāsım-ı cennāt-ı hūr (G.
69, Beyit 11). [u,]
289. Sākī-yi humḥāne u hamr-ı
dağal mā’ u leben / Rehber u rāh-

- ı şırāt u kāsım-ı cennāt-ı hūr (G. 69, Beyit 11). [u,]
290. Tanı ol şāhı kim anıñ
baħr-ı ber hükmindedür /
Maşrıķeyn mağribeyn u huşk u
ter hükmindedür (G. 70, Beyit 1).
[u,]
291. Tanı ol şāhı kim anıñ
baħr-ı ber hükmindedür /
Maşrıķeyn mağribeyn u huşk u
ter hükmindedür (G. 70, Beyit 1).
[u,]
292. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
293. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
294. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
295. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
296. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
297. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
298. Nūr-ı zulmet hikmet u
şām u seħer hükmindedür / Sāl u
māh u hafta u eyyām u sâ‘at u
dem-be-dem (G. 70, Beyit 2). [u,]
299. On iki burc doğkuz eyvān
yeddi pāsbān / İki meş‘al ya‘ni ki
ħurşid u kamer hükmindedür (G.
70, Beyit 3). [u,]
300. Murtażādur şeh-süvār-ı
‘arşā-yı meydān-ı ‘aşķ / Đarb-ı
çevgān u kaza gū-yı kader
hükmindedür (G. 70, Beyit 4). [u,]

301. Şāh-ı encüm hüsrev-i
zerrîn-siper hükmindedür / Zer-
fişân u tâc-bahş u nûr-pâş (G. 70,
Beyit 5). [u,]
302. Şāh-ı encüm hüsrev-i
zerrîn-siper hükmindedür / Zer-
fişân u tâc-bahş u nûr-pâş (G. 70,
Beyit 5). [u,]
303. Leşker-i naḥl-i ejdehâ-yı
heft-ser hükmindedür / Oldur
leşker-keş u ervâḥ-ı ḥayl-i enbiyâ
(G. 70, Beyit 9). [u,]
304. Hür ğilmân u melek cinn u
beşer hükmindedür / Şûr-ı İsrâfîl
u ḥaşr u neşr u mîzân-ı şîrâṭ (G.
70, Beyit 10). [u,]
305. Hür ğilmân u melek cinn u
beşer hükmindedür / Şûr-ı İsrâfîl
u ḥaşr u neşr u mîzân-ı şîrâṭ (G.
70, Beyit 10). [u,]
306. Hür ğilmân u melek cinn u
beşer hükmindedür / Şûr-ı İsrâfîl
u ḥaşr u neşr u mîzân-ı şîrâṭ (G.
70, Beyit 10). [u,]
307. Hür ğilmân u melek cinn u
beşer hükmindedür / Şûr-ı İsrâfîl
u ḥaşr u neşr u mîzân-ı şîrâṭ (G.
70, Beyit 10). [u,]
308. Ravzâ-yı rıdḩvân u nîrân-ı
saḩar hükmindedür / Her ne kim
ḩalk itdi ḩallâḩ-ı vücûd-ı kâinât
(G. 70, Beyit 11). [u,]
309. Kim anıñ bebr u peleng u
şîr-i ner hükmindedür (G. 70,
Beyit 13). [u,]
310. Kim anıñ bebr u peleng u
şîr-i ner hükmindedür (G. 70,
Beyit 13). [u,]
311. Dil u cân zülf u ruḩ dilbere
ḩarc-eylemeyen / Tâcir-i Çin u
ḩıṭâ olsa ger noḩşân getürür (G.
71, Beyit 3). [u,]
312. Dil u cân zülf u ruḩ dilbere
ḩarc-eylemeyen / Tâcir-i Çin u
ḩıṭâ olsa ger noḩşân getürür (G.
71, Beyit 3). [u,]
313. Başlayub külbe-yi
aḩzânıma miḩmân getürür / Her

- gice renc **u** belā miḥnet **u** derd
ğam-ı ‘aşk (G. 71, Beyit 5). [u,]
314. Başlayub külbe-yi
aḥzānıma mihmān getirür / Her
gice renc **u** belā miḥnet **u** derd
ğam-ı ‘aşk (G. 71, Beyit 5). [u,]
315. Ol şāh sulṭān-ı serā perde-
yi cāndur / Ol pādişāh-ı
memleket **u** cān-ı cihāndur (G. 72,
Beyit 1). [u,]
316. Kuṭb-ı felek dāire-i dāir-i
aḫṭāb / Hem melek ḥaḫka mālīk **u**
hem şāh-nişāndur (G. 72, Beyit 2).
[u,]
317. Pinhān degil ol kāşif-i
‘allāmu’l-ğayūba / Bu iki cihānda
ne ki peydā **u** nihāndur (G. 72,
Beyit 4). [u,]
318. Me’vā-yi ḥaḫikatde ḥaḫkīn
zātına mahsūs / Fıṭratda yine
vāsiṭa-yi kevn **u** mekāndur (G. 72,
Beyit 8). [u,]
319. Bī-vefā **u** bī-ḥayā bir
kaḫbe-yi bāzārdur / İşi kan
- içmekdür aniñ muttaşıl
mestānedür (G. 73, Beyit 4). [u,]
320. Çāḥa şaldı nice yüz miñ
Rüstem **u** destanı ol / Zāl bir al
felek kim ma’nīsiz efsānedür (G.
73, Beyit 5). [u,]
321. Oña ḥaḫqdan ‘aṭādur
zūlfikār **u** düldül ü zehrā /
Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı
şir-i yezdāndur (G. 74, Beyit 2).
[u,]
322. Oña ḥaḫqdan ‘aṭādur
zūlfikār **u** düldül **u** zehrā /
Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı
şir-i yezdāndur (G. 74, Beyit 2).
[u,]
323. Ḥaḫıkatte zemīn **u**
āsımāniñ aşl-ı bünyādı / Qarār-ı
kürsī-yi a’zām ‘imād-ı ‘arş-ı
raḥmāndur (G. 74, Beyit 3). [u,]
324. Aniñ evşāfidur tefsir-i
te’vīl-i kelāmullah / Nihān **u**
aşıḫār ol kāşif-i esrār-ı furḫāndur
(G. 74, Beyit 6). [u,]

325. Musahhar emrine insān u
cinn serbeser eşyā³ / Musahhar
emrine insān u cinn ser-be-ser
eşyā³ (G. 74, Beyit 7). [u,]
326. Musahhar emrine insān u
cinn serbeser eşyā³ / Musahhar
emrine insān u cinn ser-be-ser
eşyā³ (G. 74, Beyit 7). [u,]
327. Velāyet leşkeriniñ
şehsuvār-ı şîr-i yezdāndur / Oña
haqqdan ‘aṭādur zūlfikār u düldül
ü zehrā (G. 75, Beyit 2). [u,]
328. Velāyet leşkeriniñ
şehsuvār-ı şîr-i yezdāndur / Oña
haqqdan ‘aṭādur zūlfikār u düldül
u zehrā (G. 75, Beyit 2). [u,]
329. Girer keyfiyyet-i eşvāt u
nokṭa-yı cān olur cismi / Görür ol
zāt kim bir ḥarf-i künden kâinat
eyler (G. 76, Beyit 3). [u,]
330. Doḳkuz eflākı bir
menşübde ol şāh māt eyler / ‘Alī
bu mihr u māh u kevkebe
emritmese doğmaz (G. 76, Beyit
6). [u,]
331. Doḳkuz eflākı bir
menşübde ol şāh māt eyler / ‘Alī
bu mihr u māh u kevkebe
emritmese doğmaz (G. 76, Beyit
6). [u,]
332. Bu dem kādrini kim ki
bildi ol insān-ı kāmildür / Aña
ḳassam-ı cennet ḥür u ğilmān
berāt eyler (G. 76, Beyit 7). [u,]
333. Gül-āb u ḳand neyler
Himmeti ey ḥāce-yi mün‘im (G.
76, Beyit 12). [u,]
334. Bu kevākib ḥaylı tîĝ-ı
şubḡāhından geṇer / Şu‘le-yi
şevḳim sipehriñ mihr u
māhından geṇer (G. 78, Beyit 1).
[u,]
335. ‘Āşîḳ-ı serheng server-i āl-
i Aḥmed ‘aşḳına / Ḥānumān u
cism u cān u ‘izz-i cāhından geṇer
(G. 78, Beyit 4). [u,]
336. ‘Āşîḳ-ı serheng server-i āl-
i Aḥmed ‘aşḳına / Ḥānumān u
cism u cān u ‘izz-i cāhından geṇer
(G. 78, Beyit 4). [u,]

337. ʿĀşık-ı serheng server-i āl-
i Aḥmed ʿaşkına / Ḥānumān u
cism u cān u ʿizz-i cāhından geçer
(G. 78, Beyit 4). [u,]
338. Bu ʿacūz-ı bī-vefāniñ ʿārif-
i ḥod-reng olan / Sebz u al u zerd
u hem surḥ u siyāhından geçer
(G. 78, Beyit 5). [u,]
339. Bu ʿacūz-ı bī-vefāniñ ʿārif-
i ḥod-reng olan / Sebz u al u zerd
u hem surḥ u siyāhından geçer
(G. 78, Beyit 5). [u,]
340. Bu ʿacūz-ı bī-vefāniñ ʿārif-
i ḥod-reng olan / Sebz u al u zerd
u hem surḥ u siyāhından geçer
(G. 78, Beyit 5). [u,]
341. Bu ʿacūz-ı bī-vefāniñ ʿārif-
i ḥod-reng olan / Sebz u al u zerd
u hem surḥ u siyāhından geçer
(G. 78, Beyit 5). [u,]
342. Kılssa bir aḥbāb-ı ehle'l-
beyt ger yüz miñ ḥaṭā / Ḥaḥḥ
ḡanīdür onlaruñ cürm u
ḡünāhından geçer (G. 78, Beyit 7).
[u,]
343. Şek getürme şol veliniñ
eyle ḡahrından ḡazar / Oḡrasa
tīr-i velāyet seng u āhenden
geçer (G. 78, Beyit 9). [u,]
344. Pādişāh-ı dehr taḡt u
bārgāhından geçer / Şol Kerīmiñ
oḡrasa bir zerre şevḡ u zevḡ-idi
(G. 78, Beyit 11). [u,]
345. Pādişāh-ı dehr taḡt u
bārgāhından geçer / Şol Kerīmiñ
oḡrasa bir zerre şevḡ u zevḡ-idi
(G. 78, Beyit 11). [u,]
346. Himmetiniñ himmeti
ḡurbinde birdür kūh u kāh / Ehl-i
himmət bu cihāniñ kūh u
kāhından geçer (G. 78, Beyit 12).
[u,]
347. Himmetiniñ himmeti
ḡurbinde birdür kūh u kāh / Ehl-i
himmət bu cihāniñ kūh u
kāhından geçer (G. 78, Beyit 12).
[u,]
348. Kim ki ehl-i āḡiretdür dār-
ı dünyādan geçer / Belki ehli'llah

- olan dünyā u ‘uḳbādan geçer (G. 79, Beyit 1). [u,]
349. Külbe daşlar cīfe-yi
murdār-ı nefsi öldürür / Çāker-i
şāh-ı velāyet şūr u ğavġādan
geçer (G. 79, Beyit 5). [u,]
350. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur ġaraż / Yoḡsa bī-
ḡadd dīv u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [u,]
351. Şirk-i ešnā niyeti ḳalmaz
elif tek ferd olur / Vāḡidiyyet
menziline lā u illādan geçer (G.
79, Beyit 11). [u,]
352. Beli dīdār-ı ma‘nī devlet-i
dīdāra oġraşdı / Neden kim zāhir
u bāḡında ol şāḡib-i başiretdür (G.
80, Beyit 3). [u,]
353. ‘Alīden iste imdād u ḡarāb
it ḡayber-i nefsi / Şehādet
barmaġı şāḡıñ kilid-i bāb-ı
nuşretdür (G. 80, Beyit 11). [u,]
354. ‘Alī yolında ḳılmışdı
yekün cān u cihān terkīn /
Gedādur Himmetī amma gedā-yı
‘āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12).
[u,]
355. Şol yed-i ḳudret ‘Alīdür
ism-i zāt andan çıḡar / Zāhir u
bāḡın zuḡūr her şifāt andan çıḡar
(G. 81, Beyit 1). [u,]
356. Ḳuvvet-i eşvād u ḡükm-i
nuḡḡ emr-i kāf u nūn / Küntü
kenzen lekad ya‘ni kāināt andan
çıḡar (G. 81, Beyit 3). [u,]
357. Ḳudret-i ḡaḡḡ nūn-ı nuḡḡ
u kāf-ı kilkindir seniñ / Ḳımet-i
vācib-i vücūd-ı mümkināt andan
çıḡar (G. 81, Beyit 9). [u,]
358. Ḳāriciniñ ḡoynıdur but-
ḡāne-yi ehl-i fereng / Ḳāç u
zūnnār u çelīpā biliñ Lāt andan
çıḡar (G. 81, Beyit 13). [u,]
359. Ḳāriciniñ ḡoynıdur but-
ḡāne-yi ehl-i fereng / Ḳāç u
zūnnār u çelīpā biliñ Lāt andan
çıḡar (G. 81, Beyit 13). [u,]
360. Bu’l-beşerdür Bū-turāb u
Bū-turābıñ atası / Külli eşyā’
mü’minīn u mü’mināt andan
çıḡar (G. 81, Beyit 11). [u,]

361. Bu'l-beşerdür Bū-turāb u
Bū-turābıñ atası / Külli eşyā'
mü'minîn u mü'mināt andan
çılhar (G. 81, Beyit 11). [u,]
362. Nūş-ı rāhat mü'minîn-i
şādıqlara 'ayş u nişāt / Zālîm-i
cāhillere renc ü nedāmet
gösterür (G. 82, Beyit 3). [u,]
363. Nūş-ı rāhat mü'minîn-i
şādıqlara 'ayş u nişāt / Zālîm-i
cāhillere renc u nedāmet
gösterür (G. 82, Beyit 3). [u,]
364. Yeryüzünden zulm u
cevriñ tarhını eyler h̄arāb / Ref'
ider bu inqilābı istiķāmet
gösterür (G. 82, Beyit 9). [u,]
365. Neden kim k̄onmadı ey
t̄ayir-i k̄uds / Bu burc u suflide
murdāra şehbāz (G. 84, Beyit 7).
[u,]
366. 'Alî aḥbabınadur cennet u
hur / Şerābe't-tuhūr ni'met u nāz
(G. 84, Beyit 11). [u,]
367. 'Alî aḥbabınadur cennet u
hur / Şerābe't-tuhūr ni'met u nāz
(G. 84, Beyit 11). [u,]
368. Bu yolda kıl Himmeti terk-
i dünyā / Çe cāy Başra u Bağdad u
Şirāz (G. 84, Beyit 12). [u,]
369. Bu yolda kıl Himmeti terk-
i dünyā / Çe cāy Başra u Bağdad u
Şirāz (G. 84, Beyit 12). [u,]
370. Deminden cān bağışlar
şad-hezārān mürdeye derdem /
Ḥayāt-ı küll-i mevcūdāt ol cān u
cihān ölmez (G. 85, Beyit 6). [u,]
371. Zūlmünüñ adını Ḥalvet
oḥur ol şūfi-yi şeh̄r / Meş'al-i
mihr u meh u şem'ci ziyāyı
görmez (G. 86, Beyit 5). [u,]
372. Manzar-ı ma'niden ol bedr
u ducāyı görmez / Himmeti terk-i
hicāb eylemeyen tā-be-ebed (G.
86, Beyit 12). [u,]
373. Ḥākîm-i a'rāf u yezdān
Kāsım-ı kaşr-ı cinān / Çākerine
oldı ğilmān ḥādim-i ḥūra keniz
(G. 87, Beyit 11). [u,]
374. Tal'atından nūr iden arz u
semāya her şabāḥ / Pertevidür
Ḥaydarıñ ḥurşid-i 'ālem-tāb-ı rüz
(G. 89, Beyit 5). [u,]

375. Var-iken ol zāt-ı muṭlaḳ
yoḥdı eṣyā henüz / Emr-i kün
mevḳūfdı bu dünyā u ʿuḳbā
henüz (G. 90, Beyit 1). [u,]
376. Gice gündüz maḥv-idi
tābān geldi ay gün / Ḥanda-idi
ʿarş u ferş esfel-i aʿlā henüz (G.
90, Beyit 2). [u,]
377. Ol şeh-i merdān vücūd
iḳlimine sultān-ıdı / Gelmeden
ketm ʿademden Ādem u Ḥavvā
henüz (G. 90, Beyit 3). [u,]
378. Himmetī şāh-ı velāyet
medḥini eyler müdām / Cinn u
insān u melek yeg olmadı güyā
henüz (G. 90, Beyit 11). [u,]
379. Himmetī şāh-ı velāyet
medḥini eyler müdām / Cinn u
insān u melek yeg olmadı güyā
henüz (G. 90, Beyit 11). [u,]
380. Virdimiz nād-ı ʿAlīyyu lā-
fetādur dāimā / Şubḥ u şām anıñ
mübārek ismidür evrādımız (G.
92, Beyit 9). [u,]
381. İrdi lāḥūta bugün
kevkebe-i rifʿatımız / Kem-terin
merḥalemizdür melekūt u
ceberūt (G. 91, Beyit 7). [u,]
382. Bir düz eṣyāya ḥalife ḳamū
esmāya ʿalīm / Şafiyullah çeker
neşeb u nisbetimiz (G. 91, Beyit
11). [u,]
383. Bendeyüz Ḥaydara munca
şeref u ʿizzet-ilen / Bende
olmaḳdur oña salṭanat-ı
şöhretimiz (G. 91, Beyit 12). [u,]
384. Aşlına rāciʿ olur cümle
şeyʿ ü āḥir-i kār / Tanı ser-
riştemizi aşla çeker ricʿatımız (G.
91, Beyit 13). [ü,]
385. Gümānı ḳoy ki munda
baḥş-i mevcūd-ı ʿadem şıḡmaz /
Dehān-ı tengine bir mevḥibeniñ
biş u kem şıḡmaz (G. 93, Beyit 1).
[u,]
386. Nice lāla dirsen iḥtiyār it
şūfi şümme büküm / Ki ḥaḳḳıñ zāt-
ı peymānına hem lā u niʿam
şıḡmaz (G. 93, Beyit 2). [u,]
387. Muşavver naḳşine bu
şūretiñ şāh-ı velāyetdür / Bu

- haṭṭa ol farīza özge haṭṭāt u
kalem şıgmaz (G. 93, Beyit 6). [u,]
388. ‘Alidür sāki-yi ebrār ḥavz-
ı kevşer üstünde / O bezme kāse-
yi fağfūr-ı Çin u cām-ı Cem
şıgmaz (G. 93, Beyit 8). [u,]
389. Maḳālı terk-idübdür bu
Himmetiniñ şîr dīvānı / Kim ol
defterde kıl u ḳāl u A‘rāb u ‘Acem
sıgmaz (G. 93, Beyit 12). [u,]
390. Maḳālı terk-idübdür bu
Himmetiniñ şîr dīvānı / Kim ol
defterde kıl u ḳāl u A‘rāb u ‘Acem
sıgmaz (G. 93, Beyit 12). [u,]
391. Bir cām şun ki āteş-i sūzān
içindeyüz / Sāki-yi ḥavz-ı kevşer
u ḳassam-ı nūr u nār (G. 95, Beyit
3). [u,]
392. Ümmid-vār o zāir-i
Mekke-yi didāra bir ḥacı / Ey
Himmeti ki miḥnet u hıcrān
içindeyüz (G. 95, Beyit 9). [u,]
393. Kūy-ı kelb-i āsitānı ‘arş u
nuṭṭ Cebre’ıl / Şol cemāl-i bā-
kemāl levḥ-ile Ḳur’ānımız (G. 96,
Beyit 2). [u,]
394. Zāhir u bāṭın delil u
ḥüccet u burhānımız / “Lā-fetā u
innemā u hel-etā”dur ḥaḳḳ bilür
(G. 96, Beyit 4). [u,]
395. Zāhir u bāṭın delil u
ḥüccet u burhānımız / “Lā-fetā u
innemā u hel-etā”dur ḥaḳḳ bilür
(G. 96, Beyit 4). [u,]
396. Zāhir u bāṭın delil u
ḥüccet u burhānımız / “Lā-fetā u
innemā u hel-etā”dur ḥaḳḳ bilür
(G. 96, Beyit 4). [u,]
397. Şüret-i şavm-i şalāt u
ma‘nî-yi ḥac u zekāt / Ḥubb-i āl-i
Muştafādur ṭā‘at-i erkānımız (G.
96, Beyit 7). [u,]
398. Cān içinde ol veliniñ
mihridür ey bî-ḥaber / Şarṭ-ı
islām u diyānet dīn hem
īmānımız (G. 96, Beyit 8). [u,]
399. Hūri u peymāne u kevşer-i
bezmdür şükr-i ḥaḳḳ / Şāh-ilen
çünki bütündür bî‘at u
peymānımız (G. 96, Beyit 11). [u,]

400. Hūri u peymāne u kevser-i
bezmdür şükr-i haqq / Şāh-ilen
çünkü bütündür bī'at u
peymānımız (G. 96, Beyit 11). [u,]
401. Hūri u peymāne u kevser-i
bezmdür şükr-i haqq / Şāh-ilen
çünkü bütündür bī'at u
peymānımız (G. 96, Beyit 11). [u,]
402. Bir dem ki öter sensiz oña
dem demek olmaz / Her cāhile
hem şöbet u hem dem demek
olmaz (G. 97, Beyit 1). [u,]
403. Enbiyā u evliyā u etkīyā
muhtācīnız / Ey kefil-i rızq-ı külli
kāināt ey baħr-i cūd (G. 98, Beyit
5). [u,]
404. Enbiyā u evliyā u etkīyā
muhtācīnız / Ey kefil-i rızq-ı külli
kāināt ey baħr-i cūd (G. 98, Beyit
5). [u,]
405. Şıdķ-len şādıķların cān u
dili ķurbān saña / Bundan özge
yoķ vişālīñ 'ıydına şükrānımız (G.
99, Beyit 3). [u,]
406. Hāliyā tā kim ola fetħ-i
tılsım u keşf-i genc / Ejdehādan
dönme zaħm-ı mārđan dönderme
yüz (G. 102, Beyit 2). [u,]
407. Şāh-ı merdān çākeri
çekmez 'adūdan ħavf-ı ħūn /
Evliyā şehrine girmez lā-cerim u
bim ħerās (G. 103, Beyit 4). [u,]
408. Zūlfikār-ı Ħaydar-ı şaff-
der keser müşrikleri / Şöyle kim
zāhir biçer bu keş-zār u dehr-i
dās (G. 103, Beyit 5). [u,]
409. Söyleyen dilde gören
gözde 'Alidür vāķif ol / Ger
seninlen yār-ise bu cān u dilde
beş ħavās (G. 103, Beyit 9). [u,]
410. Vücūdunda muħibb-i
murtażānīñ / Gerekmez aru buħl
u ħırs u vesvās (G. 104, Beyit 2).
[u,]
411. Vücūdunda muħibb-i
murtażānīñ / Gerekmez aru buħl
u ħırs u vesvās (G. 104, Beyit 2).
[u,]
412. Bi-ķavl-i Muştafā ey merd-
i müflis / Kanāatdür řabīb u renc-
i iflās (G. 104, Beyit 3). [u,]

413. Bu derde bulmadı çok
eyledi sa'y / Devā-yı Loḡmān u
Eflāṭun u Cāmās (G. 104, Beyit 5).
[u,]
414. Bu derde bulmadı çok
eyledi sa'y / Devā-yı Loḡmān u
Eflāṭun u Cāmās (G. 104, Beyit 5).
[u,]
415. Cefā hīç kimseye kılmaz
bu devrān / Hān-ı Behrām u Gūr
u Sām u Elḡās (G. 104, Beyit 6). [u,
]
416. Cefā hīç kimseye kılmaz
bu devrān / Hān-ı Behrām u Gūr
u Sām u Elḡās (G. 104, Beyit 6). [u,
]
417. Cefā hīç kimseye kılmaz
bu devrān / Hān-ı Behrām u Gūr
u Sām u Elḡās (G. 104, Beyit 6). [u,
]
418. 'Alidür ḡayy u bākī ṣāh-ı
sākī / Muḡibbe havz-ı kevserden
virür ṭās (G. 104, Beyit 7). [u,]
419. Bu ṭasīñ cur'asından
ḡaldılar ḡayy / Mesīh Ḥızr u hem
İdrīs u İlyās (G. 104, Beyit 8). [u,]
420. Bu ṭasīñ cur'asından
ḡaldılar ḡayy / Mesīh Ḥızr u hem
İdrīs u İlyās (G. 104, Beyit 8). [u,]
421. 'Alī hem sākīdür hem
mihri-meclis / 'Alīniñ medḡ u
zıkrı zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9).
[u,]
422. Güneş burc-ı velāyetden
nazar kıll / Ṭulū' eyler demādem
bīkem u kās (G. 104, Beyit 11). [u,
]
423. Olma ḡālī ey ḡöñül yād-ı
'Aliden bir nefes / Mūnis-i cān
dünyā u 'uḡbada anıñ mihri bes
(G. 105, Beyit 1). [u,]
424. Bu şeferde cān u dilden
'aşḡla tecrīd olub / Kılmadı ḡaṭ'-ı
nazar menāzil itmeyen terk-i
heves (G. 105, Beyit 3). [u,]
425. Bir ḡademdür bu ṭarīḡiñ
ṭul-ı 'arzı ey refīḡ / Munda
yoḡdur bu'd u ḡurb kıll be'd u piş-
i pes (G. 105, Beyit 5). [u,]

426. Bir kademdür bu tarîkiñ
tül-ı ‘arzı ey refîk / Munda
yoğdur bu‘d u kurb kıl be‘d u piş-
i pes (G. 105, Beyit 5). [u,]
427. Gir velâyet şehrine cümle
hâşardan fâriğ ol / Yoğdur anda
girdâr u şahne-yi havf-ı ‘abes (G.
105, Beyit 7). [u,]
428. Düşmen-i aḥbâb-ı aḥşâb-ı
cehennemdür tamâm / Hânda
olsa hâre yandırmaq içündür hâr
u ḥes (G. 105, Beyit 9). [u,]
429. Çekdi ceden Bicen u
Rüstem mişâl-i çarḥ-ı zâl /
Çehresinden aldı şol mişkin
niḳâbın nev ‘arūs (G. 106, Beyit
9). [u,]
430. Özge zikri koy bu
ḥikmetler velâyet ‘ilmidür /
Munda ḥayrândur hezârân Bu‘alî
u Câlinūs (G. 106, Beyit 11). [u,]
431. Bu tã‘at u bu ‘ilm u ‘amel
zühd u vara‘dan / Ol server-i
şâḥib-keremiñ mihri baña bes (G.
107, Beyit 2). [u,]
432. Bu tã‘at u bu ‘ilm u ‘amel
zühd u vara‘dan / Ol server-i
şâḥib-keremiñ mihri baña bes (G.
107, Beyit 2). [u,]
433. Bu tã‘at u bu ‘ilm u ‘amel
zühd u vara‘dan / Ol server-i
şâḥib-keremiñ mihri baña bes (G.
107, Beyit 2). [u,]
434. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [u,]
435. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [u,]
436. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [u,]
437. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u ‘Arab u
Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G.
107, Beyit 4). [u,]
438. Andan ser u zer istediler
söylemedi lâ / Hind u ‘Arab u

- Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G. 107, Beyit 4). [u,]
439. Şahbâz ki olmuşdı oña
sidre-nişîmen / Anıñla çıhan
‘arşa oğur karga u kerkes (G. 107,
Beyit 5). [u,]
440. Sergeştesidür çarh dutan
çarh-ı mu‘allak / Seyrân-gehidür
sidre u kavseyn-i muqavves (G.
107, Beyit 8). [u,]
441. Ol nuṭṭā āyesi ‘ālem-i
kudrette ‘Alîdür / Tâc u ser-i ser-
leşker-i ervâh-ı muqaddes (G.
107, Beyit 10). [u,]
442. Var-ise ger şâh-ı ebrâr ile
‘ahd u peymânîñ / Gel vücûduñ
kişverinden leşker-i eşrârı kes (G.
108, Beyit 10). [u,]
443. Ceng u cedel şeyn u şer
fitne düşer ‘āleme / Qoysa eger
halk-āra şūriş-i ğavğa nefes (G.
109, Beyit 7). [u,]
444. Ceng u cedel şeyn u şer
fitne düşer ‘āleme / Qoysa eger
- halk-āra şūriş-i ğavğa nefes (G.
109, Beyit 7). [u,]
445. Şūr-ı İsrâfil demdem ‘illet-
i mevt-i ḥayât / Vahy-i münzel
Cebre’îl u ‘arş-peymâdur nefes
(G. 110, Beyit 8). [u,]
446. Muḥîṭ-i Qur’ân -ı nâṭıkdur
maḳâm-ı keşf-i ḥâl / Tâ ebed
pâyende u bâkî u iḥyâdur nefes
(G. 110, Beyit 9). [u,]
447. Muḥîṭ-i Qur’ân -ı nâṭıkdur
maḳâm-ı keşf-i ḥâl / Tâ ebed
pâyende u bâkî u iḥyâdur nefes
(G. 110, Beyit 9). [u,]
448. Uyumaz leyl u nehâr u
ġâfil olmaz bir zamân / Pâsbân-ı
taht u rûḥ u şehir-i ‘azâdur nefes
(G. 110, Beyit 10). [u,]
449. Uyumaz leyl u nehâr u
ġâfil olmaz bir zamân / Pâsbân-ı
taht u rûḥ u şehir-i ‘azâdur nefes
(G. 110, Beyit 10). [u,]
450. Uyumaz leyl u nehâr u
ġâfil olmaz bir zamân / Pâsbân-ı

- taht u rûh u şehri-‘azâdur nefes
(G. 110, Beyit 10). [u,]
451. Meydân içinde eyler
cevlân u Türk-tâzî / Yetmez
‘inânına el mind-i semend ser-
keş (G. 111, Beyit 2). [u,]
452. Her târ-ı tûresinden
aşıldı miñ melâik / Maḥzûn-ı dil-
perîşân âşüfte u müşevveş (G.
111, Beyit 4). [u,]
453. Vaḥdetde kişret olmaz ey
‘ârif-i muvaḥḥid / Ma‘nide bir
‘adûdur bu çâr u penc u hem şeş
(G. 111, Beyit 8). [u,]
454. Vaḥdetde kişret olmaz ey
‘ârif-i muvaḥḥid / Ma‘nide bir
‘adûdur bu çâr u penc u hem şeş
(G. 111, Beyit 8). [u,]
455. Ger kılmaz ise fermân
aşlen yeryüzünde / Yil esmez u
su aḥmaz çekmez zebân-ı âteş (G.
111, Beyit 11). [u,]
456. Kûl ḥaḳḳı ḥalka işbât
itmek-çün dünyâda / Geçdi
- tığından hezârân but-perest u
but-tırâş (G. 112, Beyit 4). [u,]
457. Muḥammed ‘âleminde
câna ḳalmaz / Muḥibb u şâdiḳ u
serbâz u ḳallâş (G. 113, Beyit 3).
[u,]
458. Muḥammed ‘âleminde
câna ḳalmaz / Muḥibb u şâdiḳ u
serbâz u ḳallâş (G. 113, Beyit 3).
[u,]
459. Muḥammed ‘âleminde
câna ḳalmaz / Muḥibb u şâdiḳ u
serbâz u ḳallâş (G. 113, Beyit 3).
[u,]
460. Ehl-i ḥaḳḳ Ḥaydar elinden
bâde-nûş-ı cür‘a-keş / Çağrışur
ehl-i kıyâmet el-aman u el-‘ateş
(G. 115, Beyit 1). [u,]
461. Ol ḥaḳîkat şoḫbetinden
muttaşıl mü‘minleriñ / Ḥâḫır-ı
ḥurram feraḥdan göñlü şâd u
vaḳti ḥoş (G. 115, Beyit 2). [u,]
462. Mihr-i âl-i murtaẓâdur
mülket-i emn u emân / Yoḫdur o

- ‘ālemde ḥavf-ı kirdār u keşmekeş
(G. 115, Beyit 3). [u,]
463. Ey muvaḥḥid dār-ı
vaḥdetde ‘Alīdür pādişāh / Tā
ebed ḥükmündedir bu se u çār u
penç şeş (G. 115, Beyit 4). [u,]
464. Ey muvaḥḥid dār-ı
vaḥdetde ‘Alīdür pādişāh / Tā
ebed ḥükmündedir bu se u çār u
penç şeş (G. 115, Beyit 4). [u,]
465. Pencesinden Ḥaydarın bir
emledür gūy-ı felek / Emrine
ḥaḳḳdan musaḥḥar pençe u ay u
güneş (G. 115, Beyit 8). [u,]
466. Pencesinden Ḥaydarın bir
emledür gūy-ı felek / Emrine
ḥaḳḳdan musaḥḥar pençe u ay u
güneş (G. 115, Beyit 8). [u,]
467. Mest olub cām-ı
velāyetden oḥullar medh-i şāh /
Ṭūṭi-yi ḳumri hezārān bülbül u
her nev^c ḳuş (G. 116, Beyit 6). [u,]
468. Şöyle kim nuṭḳ-ı ‘Alīden
zinde u bā-nuṭḳdur / İns u cinn u
ḥūr ḡilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş
(G. 116, Beyit 7). [u,]
469. Şöyle kim nuṭḳ-ı ‘Alīden
zinde u bā-nuṭḳdur / İns u cinn u
ḥūr ḡilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş
(G. 116, Beyit 7). [u,]
470. Şöyle kim nuṭḳ-ı ‘Alīden
zinde u bā-nuṭḳdur / İns u cinn u
ḥūr ḡilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş
(G. 116, Beyit 7). [u,]
471. Şöyle kim nuṭḳ-ı ‘Alīden
zinde u bā-nuṭḳdur / İns u cinn u
ḥūr ḡilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş
(G. 116, Beyit 7). [u,]
472. Şöyle kim nuṭḳ-ı ‘Alīden
zinde u bā-nuṭḳdur / İns u cinn u
ḥūr ḡilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş
(G. 116, Beyit 7). [u,]
473. Bil bu güftārıñ beyāniñ ey
beni ādem bugün / Var-ise ger
sende idrāk ferāşet ‘aḳl u hūş (G.
116, Beyit 8). [u,]
474. Ḥaṭṭ-ı ‘izār u zülf u
‘aynından ey nigārā / Şaḥn-ı

- çemen mülemma^ç bâğ-ı cihân
münakkaş (G. 118, Beyit 2). [u,]
475. Haṭṭ-ı ‘izâr u zülf u
‘aynından ey nigārâ / Şahn-ı
çemen mülemma^ç bâğ-ı cihân
münakkaş (G. 118, Beyit 2). [u,]
476. Ya‘ni gül u benefşe reyḥân
u nergisinden / Hem gülistân
müzeyyen hem bostan münakkaş
(G. 118, Beyit 3). [u,]
477. Ya‘ni gül u benefşe reyḥân
u nergisinden / Hem gülistân
müzeyyen hem bostan münakkaş
(G. 118, Beyit 3). [u,]
478. Buldı kâ‘binden cemâl
ka‘be-yi zezem şafâ / Şeş cihād
u çâr rükn kıble-yi ḥacât feyz (G.
121, Beyit 2). [u,]
479. Ol mazhar-ı ḥaḳḳ maḳşad-
ı icād-ı ḥalâyık / Cân gevherine
kân u kerem baḥrına menba^ç (G.
122, Beyit 2). [u,]
480. Bu ṭaḳdan aşıldı fetâ
dillere nisbet / Cevzâ u kamer
- zühre u ḥurşid-i muşa‘şa^ç (G. 122,
Beyit 5). [u,]
481. Bu ṭaḳdan aşıldı fetâ
dillere nisbet / Cevzâ u kamer
zühre u ḥurşid-i muşa‘şa^ç (G. 122,
Beyit 5). [u,]
482. Maḥlûka velîni‘met u
ḥallâḳ-ı velidir / Ḥânından anıñ
iki cihân ḥalkı mütemma^ç (G. 122,
Beyit 7). [u,]
483. Destâr ḥarâm olsun aña
sikke u şüret / Sarımaḳ gerek ol
serserîniñ başına maḳna^ç (G. 122,
Beyit 11). [u,]
484. Her ṭarafdan ehl-i meclis
oña döndermiş yüzün / Olmış ol
cemi‘yyete ḳâim-maḳâm u kıble
şem^ç (G. 123, Beyit 8). [u,]
485. Şem^ç olan yerde şarâb-ı
şâhid u muṭrib gerek / Yaḥmasun
taḳlîd-ile pes baḥîl u süflâ şem^ç
(G. 123, Beyit 11). [u,]
486. Şem^ç olan yerde şarâb-ı
şâhid u muṭrib gerek / Yaḥmasun

- taḳlīd-ile pes baḥīl u süflā ṣem^ç
(G. 123, Beyit 11). [u,]
487. Ehl-i ‘aşḳın bezmi cennet
gülşenidir Himmetī / Benzer ol
gülşendeki bir sebz u ḥurrem
naḥle ṣem^ç (G. 123, Beyit 12). [u,]
488. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş
u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyiz u nāfi^ç
(G. 124, Beyit 6). [u,]
489. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş
u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyiz u nāfi^ç
(G. 124, Beyit 6). [u,]
490. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş
u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyiz u nāfi^ç
(G. 124, Beyit 6). [u,]
491. ‘Alīdür kāşif-i ‘alām u
‘ilm-i zāhir u bāṭın / Kitāb-ı
şāmit-i nāṭıḳ ‘Alīdür ḥüccet-i
kāṭi^ç (G. 124, Beyit 4). [u,]
492. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş
- u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyiz u nāfi^ç
(G. 124, Beyit 6). [u,]
493. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş
u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyiz u nāfi^ç
(G. 124, Beyit 6). [u,]
494. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u
zer-baḥş u velīni‘met / Ḥaṭā-baḥş
u ‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyiz u nāfi^ç
(G. 124, Beyit 6). [u,]
495. ‘Alīdir ümmete ol gün
şefā‘atçı u hem şāfi^ç / Neyler
nefsi vā nefsi çağrışanda havl-i
aşdan (G. 124, Beyit 7). [u,]
496. Ḳaba-yı atlası āl-i ‘abā
‘aşḳına terk etdi / Olubdur
Himmetī bir ḥırḳa u bir loḳmaya
ḳāni^ç (G. 124, Beyit 12). [u,]
497. Bir ḥacerdür ol şāhiñ
tamām / Yeddi baḥr u ber u
doḳkuz çarḥ u doḳkuz kūh-ı ḳāf
(G. 125, Beyit 4). [u,]
498. Bir ḥacerdür ol şāhiñ
tamām / Yeddi baḥr u ber u

- doğkuz çarh **u** doğkuz küh-ı kâf
(*G. 125, Beyit 4*). [*u,]*
499. Kılmışuz şıdk-ıla ol şâh-ı
kadîmiñ her kadem / Ayağı
toprağına cân **u** cihân i'tirâf (*G.*
125, Beyit 9). [*u,]*
500. 'Alîdür seyrine yeddi
kitâbıñ / 'Alîm **u** vâkıf **u** 'allâm-ı
keşşâf (*G. 126, Beyit 6*). [*u,]*
501. 'Alîdür seyrine yeddi
kitâbıñ / 'Alîm **u** vâkıf **u** 'allâm-ı
keşşâf (*G. 126, Beyit 6*). [*u,]*
502. Hâlikiñ hem hilkatîñ
esrârı 'ayândır zâtına / Levh-i
mahfûz **u** nuzûl-ı vahy-i 'arşullah
keşf (*G. 128, Beyit 4*). [*u,]*
503. Nola emre düşmezse
müsellem / Hasûd **u** dîv-i mel'un-
ı münâfık (*G. 129, Beyit 6*). [*u,]*
504. Hemîşe pāk-bāz **u** pāk-dîn
ol / Sever-i ma'sûk eger pāk olsa
'âşık (*G. 129, Beyit 9*). [*u,]*
505. Deminden Himmetî bu
yeryüzünde / Bahâr oldu **u** açıldı
şakâyık (*G. 129, Beyit 11*). [*u,]*
506. Hürrem oldu her nihâl açdı
şükûfe renk renk / Her çiçekden
bağladı zenbûr şehd **u** nâb-ı şıdk
(*G. 130, Beyit 2*). [*u,]*
507. Her şecerde bitdi ol ğayr-ı
mükerrer meyveler / Piste **u**
bādâm **u** nârenc **u** ruşeb 'annâb-ı
şıdk (*G. 130, Beyit 3*). [*u,]*
508. Her şecerde bitdi ol ğayr-ı
mükerrer meyveler / Piste **u**
bādâm **u** nârenc **u** ruşeb 'annâb-ı
şıdk (*G. 130, Beyit 3*). [*u,]*
509. Her şecerde bitdi ol ğayr-ı
mükerrer meyveler / Piste **u**
bādâm **u** nârenc **u** ruşeb 'annâb-ı
şıdk (*G. 130, Beyit 3*). [*u,]*
510. Kıtıb-ı devrân-ı
ulûhiyyetdir ol zât-ı kadîm /
Enbiyâ **u** evliyâdur fi'l-meşel
aqtâb-ı şıdk (*G. 130, Beyit 10*). [*u,]*
511. Terk-i tevhid **u** tevekkül
şabr **u** şükr **u** fikr **u** bîkr / Vâr-ise
her kimde oldur şâhib-i esbâb-ı
şıdk (*G. 130, Beyit 11*). [*u,]*

512. “Lev-keşef” haqqdan ‘Alī
şānındadır hem “men ‘aref” /
Vezn-i ‘aql-ı ‘adl u nefsi-keffe-i
mizān-ı ‘aşq (G. 131, Beyit 9). [u,]
513. Zāl-ı rahmet nūr-ı ‘izzet
kāsım-ı hān-ı behişt / Şem‘-i
cem‘ u mīr-i meclis sākī-yi
mestān-ı ‘aşq (G. 131, Beyit 11).
[u,]
514. Mısr-ı vücūd-ı Yūsuf cān
kişverine cānān / Ol şehriyar-ı
şehr u ol şāh-ı ‘ālem-i ‘aşq (G.
132, Beyit 2). [u,]
515. Bilmez bu sırrı her bir nā-
maḥrem u ded u dīv / Ey haqq-
şinās-ı haqq-bīn ey rind-i
maḥrem-i ‘aşq (G. 132, Beyit 9).
[u,]
516. Oldı huṭūṭ-ı vechī insān u
sırr-ı ebced / Yazıldı yeddi yerde
āyāt-ı muḥkem-i ‘aşq (G. 132,
Beyit 10). [u,]
517. Vücūd-ı ḥaydarıñ çün
nokta-yı pergār-ı vaḥdetdür /
Bulupdur ‘aşq-ı evvel nokṭadan
- bu mā’ u tīn revnaḵ (G. 133, Beyit
7). [u,]
518. Faḫīr u müflis u bī-
revnaḵam līken yaḳīnim bu /
Vere ümmīdvārım bu daḫı nūr-ı
yaḳīn revnaḵ (G. 133, Beyit 8). [u,
]
519. Faḫīr u müflis u bī-
revnaḵam līken yaḳīnim bu /
Vere ümmīdvārım bu daḫı nūr-ı
yaḳīn revnaḵ (G. 133, Beyit 8). [u,
]
520. ‘Alīden enbiyā u evliyāya
/ İrişdi nuṭḳ-ı ‘ilm u ḥilm u idrāk
(G. 137, Beyit 7). [u,]
521. ‘Alīden enbiyā u evliyāya
/ İrişdi nuṭḳ-ı ‘ilm u ḥilm u idrāk
(G. 137, Beyit 7). [u,]
522. Yoḫ iken nām u nişān
‘ālem u ādem henüz / Lif-i ḥurmā
ile dīvi bağlayan server gerek (G.
139, Beyit 2). [u,]
523. Haqq ta‘ālādan anıñ-çün
düldül ü ḥancer gelen / Şīr-i haqq

- şāh-ı velāyet k̄ātil-i ‘anter gerek
(G. 139, Beyit 4). [ü,]
524. Kim ki Ḥaydar çākeridir ol
çekübdür ḥaṭṭ-ı ‘afv / Nāme-yi
ā‘mālına anıñ kerīm u lem-yezel
(G. 140, Beyit 6). [u,]
525. Dīn yolunda Muştafādan
gösterir her kim nişān /
Murtażādan ol nişānıñ mühr u
tuğrāsı gerek (G. 141, Beyit 5). [u,
]
526. Ol kerīm-i kār-sāz u dil-
nevāziñ rüz-ı ḥaşr / Zevk-le
bezminde İsrāfīl ider sāzendelik
(G. 142, Beyit 9). [u,]
527. Ser-be-ser ol gün giyerler
ḥil‘at-i şāhın kuṭaṭ / Mü‘minin u
mü‘mināne el virür terfendelik
(G. 142, Beyit 10). [u,]
528. Zıkr u fikrim lā-fetā nād-ı
‘Alidür medḥ-i şāh / Qışşā-yı
ḥüsnü budur aḥbāb ara zıkr-i
cemil (G. 143, Beyit 6). [u,]
529. Himmeti dünyāda vir āl-i
Muştafā ‘aşkına nān / Saña dām u
odı ola mişl-i gülzār-ı ḥalil (G.
143, Beyit 12). [u,]
530. Nuṭkıñı senden ala ḳahr-
ile ḳahhār-ı ğayūr / Olasın
ḥayvān-ı şāmit şermsār u
münfa‘il (G. 144, Beyit 5). [u,]
531. ‘Alidür ‘ālim u kāşifullahıñ
zātına ‘ārif / Ne ḥaddi var aña
mānend ola her nāḳış u cāhil (G.
145, Beyit 2). [u,]
532. ‘Alidür ‘ālim u kāşifullahıñ
zātına ‘ārif / Ne ḥaddi var aña
mānend ola her nāḳış u cāhil (G.
145, Beyit 2). [u,]
533. ‘Alidür fırḳa-yı ebrāra
ḥaḳḳdan nāşir u nuşret / ‘Alidür
zümre-yi eşrāra ḥaḳḳdan hālik-i
k̄ātil (G. 145, Beyit 7). [u,]
534. Fedā kıldı Muḥammed
‘aşkına ol ‘aşıḳ u şādıḳ / ‘Aliden
yetmiş iki k̄ātile kim baş istedi
sāil (G. 145, Beyit 9). [u,]
535. ‘Alī ḥaḳḳdur el ḥaḳḳ bile
eylemek şābāş / Güzer kıldı cihān

- u cānı bir cov olmadı māil (G. 145, Beyit 10). [u,]
536. ‘Alidür Himmeti bil yerde
gökde hāzır u nāzır / Eger şāhib
nazarsan olma andan her nazār
ğāfil (G. 145, Beyit 13). [u,]
537. Hāḫḫ emriyle oldı bu devr
leşker-i dīn cem‘ / Leşker başı
‘isā u nebī-yi Hızr qaravul (G. 146,
Beyit 9). [u,]
538. Her işte gerek ‘āşıka ihlāş-
ı tevekkül / Teslīm-i rızā şükr-i
hüdā şabr u taḥammül (G. 146,
Beyit 1). [u,]
539. Hem ‘ahd-i vefā şıdk-ı şafā
mihr u muḥabbet / Terk-i heves
u terk-i hevā terk-i tecemmül (G.
146, Beyit 2). [u,]
540. Hem ‘ahd-i vefā şıdk-ı şafā
mihr u muḥabbet / Terk-i heves
u terk-i hevā terk-i tecemmül (G.
146, Beyit 2). [u,]
541. Baş oynada kim dönmeye
meydān-ı ‘Aliden / Nār u sitem u
- ğayr-ı vücūdun ide ger gül (G.
146, Beyit 5). [u,]
542. Baş oynada kim dönmeye
meydān-ı ‘Aliden / Nār u sitem u
ğayr-ı vücūdun ide ger gül (G.
146, Beyit 5). [u,]
543. Cehd kıl tā olasın maḫbül-ı
dergāh-ı ‘Alī / Cinn u inse
murtażadır fāriḫ u zerrād ḫabül
(G. 147, Beyit 7). [u,]
544. Ger irādet ‘āleminde
ḫanber u selmān şıfat / Bende-yi
şāh olmayınca hidmetiñ olmaz
ḫabül (G. 148, Beyit 6). [u,]
545. Şāh meydānında ger bu
cān serden geçmeyeñ / İtdügiñ
iḫrār-ı ‘ahd u bi‘atıñ olmaz ḫabül
(G. 148, Beyit 8). [u,]
546. Kāşif-i ‘allāmı çüncim
bilmediñ ey şeyḫ-i cehl / Ḥayle u
raḫtıñ cihānda ‘uzletiñ olmaz
ḫabül (G. 148, Beyit 11). [u,]
547. Ḳavl-i ḫāḫḫdır kāfir u
müşrik necisdir mişl-i ḫük / Bu

- necāsetden muḥibb-i Ḥaydar-
iseñ ṭāhir ol (G. 149, Beyit 4). [u,]
548. Cinn u ins u cümle
maḥlūkāta sulṭāndur ‘Alī / Dīve
nisbet düşme ‘āṣī ḥazret-i sulṭāna
gel (G. 150, Beyit 8). [u,]
549. Cinn u ins u cümle
maḥlūkāta sulṭāndur ‘Alī / Dīve
nisbet düşme ‘āṣī ḥazret-i sulṭāna
gel (G. 150, Beyit 8). [u,]
550. Mihr u cennet buğzı dāmi
ṭarīkidir ‘ayān / Damuya gitme
ṭarīk-ı beddür raḥmāna gel (G.
150, Beyit 10). [u,]
551. Cennet u ğilmān u hūr
bāde-yi kevser ḥalāl / Oldı
aḥbābına onıñ āteş-i dūzaḥ
ḥarām (G. 151, Beyit 6). [u,]
552. Āstān eyle kūy-ı ka‘be-yi
taḥkīk ehline / Secde eyler aña
insān u melāik şubḥ u şām (G.
151, Beyit 7). [u,]
553. Vücūda gelmemişdi
mümkināt u ya‘ni mevcūdāt /
Virende on sekkiz miñ ‘āleme
şāh-ı muḥaddem dem (G. 152,
Beyit 2). [u,]
554. Yaḳin bil reşḥ-i cām sākī-
yi kevserdür ey mü‘min /
Bağışlar çeşme-yi āb-ı ḥayāt u
çāh-ı zezem dem (G. 152, Beyit
8). [u,]
555. Dūzaḥ u cennet ivinden
kılmışam kaṭ‘-i nazar / Mülk-i
Ḥaydar ḥıṭṭa-yı a‘rāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 7). [u,]
556. ‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı
āşiyān-ı ‘izzetim / Kaf-ı kurb u
mesken u anḳāyı gözler gözlerim
(G. 154, Beyit 3). [u,]
557. ‘Arş-ı dilde şāh-bāz-ı
āşiyān-ı ‘izzetim / Kaf-ı kurb u
mesken u anḳāyı gözler gözlerim
(G. 154, Beyit 3). [u,]
558. Men otuz iki ḥarfem hem
baḥr hemi zarfam / Hem şüret
hem ma‘nī hem ḥaṭṭam u hem
ḥālem (G. 155, Beyit 3). [u,]
559. Hem şavtam hem nuṭkum
hem ‘ahdım hem şıdḳ / Terkīb-i

- ‘ale’t-tafsīl hem müfred u
icmālem (G. 155, Beyit 4). [u,]
560. Hem gerdiş-i eyyāmam
hem şubham u hem şām (G. 155,
Beyit 5). [u,]
561. Hem sâ‘at hem hafta hem
māhım hem sâlem / Hem hārım u
hem hurma hem ‘uşram u hem
yüsra (G. 155, Beyit 6). [u,]
562. Hem sâ‘at hem hafta hem
māhım hem sâlem / Hem hārım u
hem hurma hem ‘uşram u hem
yüsra (G. 155, Beyit 6). [u,]
563. Hem şānam u hem zenbūr
hem zehrem u hem bālem / Hem
şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [u,]
564. Hem şānam u hem zenbūr
hem zehrem u hem bālem / Hem
şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [u,]
565. Hem şānam u hem zenbūr
hem zehrem u hem bālem / Hem
şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [u,]
566. Hem şānam u hem zenbūr
hem zehrem u hem bālem / Hem
şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7). [u,]
567. Hem ‘āşık-ı maqtül hem
kādı-yı kıtālem / Hem Hızram u
hem Mūsā hem Yūnus u hem
Yaḥyā (G. 155, Beyit 8). [u,]
568. Hem ‘āşık-ı maqtül hem
kādı-yı kıtālem / Hem Hızram u
hem Mūsā hem Yūnus u hem
Yaḥyā (G. 155, Beyit 8). [u,]
569. Hem isī bin Meryem hem
kātıl-ı deccālem / Hem şems u
kamer burcam hem gevher u
hem dürcem (G. 155, Beyit 9). [u,]
570. Hem isī bin Meryem hem
kātıl-ı deccālem / Hem şems u
kamer burcam hem gevher u
hem dürcem (G. 155, Beyit 9). [u,]
571. ‘Ūd ‘aceb u şanbūr hem
dāire zelzālem / Men
Himmetiyem ‘āşık ‘aşkında
haqqıñ şādık (G. 155, Beyit 11). [u,
]

572. Men sākī-yi bākīden içen
mest **u** melengem / Men hemdem
hem fi-nefs **u** muṭrıb-ı çengem
(*G. 156, Beyit 1*). [*u,]*
573. Men sākī-yi bākīden içen
mest **u** melengem / Men hemdem
hem fi-nefs **u** muṭrıb-ı çengem
(*G. 156, Beyit 1*). [*u,]*
574. Ger Aḥmediyem şeyḥ-i
‘arab ‘ābid-i şāmi / Ver isiyem
rāhib-i tersā **u** fereñem (*G. 156,*
Beyit 2). [*u,]*
575. Geh bişe-i hecāda gezen
bebr **u** ğazanfer / Geh kūh-ı daĝa
tiĝınıñ üstünde pelengem (*G. 156,*
Beyit 6). [*u,]*
576. Geh çarḥaçı **u** şaf-şiken
gāh qaravul / Geh ehl-i temāşā
geh-i merd-i şaff-ı cengem (*G.*
156, Beyit 7). [*u,]*
577. Geh Rüstem-i destānam
geh Sām-ı Nerīmān / Geh Bicen **u**
Suhrāb gehi gūr-ı Peşengem (*G.*
156, Beyit 8). [*u,]*
578. Geh gürz **u** gehi ḥancer **u**
geh seyf-i sīnānam / Geh sīnesine
ḥāriciniñ tır-i ḥadengem (*G. 156,*
Beyit 9). [*u,]*
579. Geh gürz **u** gehi ḥancer **u**
geh seyf-i sīnānam / Geh sīnesine
ḥāriciniñ tır-i ḥadengem (*G. 156,*
Beyit 9). [*u,]*
580. Virmişim mehr **u** ṭalākın
bu cihān-ı қаһbeniñ / Nāz-ı ğunc
u ‘işve **u** cānāneden müstaĝniyim
(*G. 157, Beyit 4*). [*u,]*
581. Virmişim mehr **u** ṭalākın
bu cihān-ı қаһbeniñ / Nāz-ı ğunc
u ‘işve **u** cānāneden müstaĝniyim
(*G. 157, Beyit 4*). [*u,]*
582. Şāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem
men şeyyāḥ-ı çarḥ / Ḥile **u** tezvır
u dām-ı dāneden müstaĝniyim
(*G. 157, Beyit 8*). [*u,]*
583. Şāh-bāz-ı burc-ı lāhūtiyem
men şeyyāḥ-ı çarḥ / Ḥile **u** tezvır
u dām-ı dāneden müstaĝniyim
(*G. 157, Beyit 8*). [*u,]*

584. ‘Ārif-i esrār-ı zātım ğarķ-ı
deryā-yı şifāt / ‘ilm u cehl-i ‘āqıl-
ı dīvāneden müstağniyim (G. 157,
Beyit 10). [u,]
585. Zıkr-i fikrim şāh-ı merdān
medhidür leyl u nehār / Her
hadīs u kışsa-yı efsāneden
müstağniyim (G. 157, Beyit 11).
[u,]
586. Yā ‘Alī u yā ‘Alī “ente
kerīm u raḥīm” / Lem yezel u lā
yezāl maḫhar-ı zāt-ı ḳadīm (G.
159, Beyit 1). [u,]
587. Yā ‘Alī u yā ‘Alī “ente
kerīm u raḥīm” / Lem yezel u lā
yezāl maḫhar-ı zāt-ı ḳadīm (G.
159, Beyit 1). [u,]
588. Olmadı vāḳıf seniñ ‘ilmiñe
ey sırr-ı hū / Ney beşer ney
melek u ğayr-ı ḫudā-yı ‘alīm (G.
159, Beyit 3). [u,]
589. Vālī-yi fermān-ğüzār
Ḫaydar u bā-zülfikār / Mü’mine
‘avn-ı mu‘in ḳātil-i dīv-i recīm (G.
159, Beyit 6). [u,]
590. Bu’l-Ḫasan u bū-turāb
nūr-ı meh-i āftāb / Ḳuvvet u ḫavl
u velā ya‘ni ‘Alıyyü’l-‘azīm (G.
159, Beyit 10). [u,]
591. Bu’l-Ḫasan u bū-turāb
nūr-ı meh-i āftāb / Ḳuvvet u ḫavl
u velā ya‘ni ‘Alıyyü’l-‘azīm (G.
159, Beyit 10). [u,]
592. Bu’l-Ḫasan u bū-turāb
nūr-ı meh-i āftāb / Ḳuvvet u ḫavl
u velā ya‘ni ‘Alıyyü’l-‘azīm (G.
159, Beyit 10). [u,]
593. Şāh-ı vişāliñ eyler
Himmeti-yi derd-mend / Ṭālib-i
dünyā kimi istemez esbāb u sım
(G. 159, Beyit 11). [u,]
594. Süleymān ḫaşmet u Mūsā
celālet / Mu‘azzamdur
mu‘azzamdur mu‘azzam (G. 160,
Beyit 3). [u,]
595. ‘Alīm u eşçe‘ ser-baḫş-ı
ekrem / Mükerremdür
mükerremdür mükerrrem (G. 160,
Beyit 5). [u,]

596. Hārīm u hürmetinde zāt-ı
hakıñ / Muharremdir
muharremdir muharrem (G. 160,
Beyit 9). [u,]

597. İşāretdir bize nuḡ-ı
‘Aliden Himmeti fehm it / Dem-i
‘isā u rühullah āb-ı hıẓr-ı cām-ı
cem‘ (G. 161, Beyit 12). [u,]

598. Kaṡreden ‘ummāna
şāmildir güneşden zerreye / Hālī
olmaz ya‘ni andan her mekān u
zamān (G. 162, Beyit 7). [u,]

599. Şāhib-i devrān sultān-ı
zamān u ḡabl-i ba‘d / ‘Ālim-i
esrār-ı ḡalḡ u ḡālīḡ-i şāhib beyān
(G. 162, Beyit 8). [u,]

600. Şāhib-i devrān sultān-ı
zamān u ḡabl-i ba‘d / ‘Ālim-i
esrār-ı ḡalḡ u ḡālīḡ-i şāhib beyān
(G. 162, Beyit 8). [u,]

601. Sāye-yi ṡūba ‘Alī
aḡbābınadur selsebil / Kāşirāt u
hūr-ı ḡilmān behişt-i cāvidān (G.
162, Beyit 10). [u,]

602. Olmayınca sineñe mihr-i
‘Alī zerre yakın / Çıḡmaz andan
kine u vesvās u zan ḡümān (G.
162, Beyit 11). [u,]

603. Olmayınca sineñe mihr-i
‘Alī zerre yakın / Çıḡmaz andan
kine u vesvās u zan ḡümān (G.
162, Beyit 11). [u,]

604. Aḡmed u ḡaydar erür
şūret-i ma‘nī-yi ḡalḡ / ‘Āşīḡ-ı
ma‘şūḡ-ı ‘aşḡ ḡikmet-i rüh-ı
beden (G. 163, Beyit 6). [u,]

605. Ay ḡün ulduzı çarḡa iden
ta‘biye / Sāl u mah u hafta u leyl
u nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2).
[u,]

606. Ay ḡün ulduzı çarḡa iden
ta‘biye / Sāl u mah u hafta u leyl
u nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2).
[u,]

607. Ay ḡün ulduzı çarḡa iden
ta‘biye / Sāl u mah u hafta u leyl
u nehār eyleyen (G. 164, Beyit 2).
[u,]

608. Ay ḡün ulduzı çarḡa iden
ta‘biye / Sāl u mah u hafta u leyl

- u nehār eyleyen (*G. 164, Beyit 2*).
[u,]
609. Murtaẓādur menba^c-i
ervāḥ-ı baḥr u zāt-ı ‘ayn / Bu
cihetden defter-i esmāda oldu
ism-i ‘ayn (*G. 165, Beyit 1*). [u,]
610. ahaha u alāl ‘Amr u
‘anter u bedr-i ḥuneyn / āh-ı
merdān-ile bu meydānda kimdir
ḥarb ide (*G. 165, Beyit 7*). [u,]
611. ahaha u alāl ‘Amr u
‘anter u bedr-i ḥuneyn / āh-ı
merdān-ile bu meydānda kimdir
ḥarb ide (*G. 165, Beyit 7*). [u,]
612. ahaha u alāl ‘Amr u
‘anter u bedr-i ḥuneyn / āh-ı
merdān-ile bu meydānda kimdir
ḥarb ide (*G. 165, Beyit 7*). [u,]
613. Kūn didi ḥallā eyā kūn-
fekān oldu ‘ayān / Cinn u ins bu
cihan u ol cihān oldu ‘ayān (*G.
166, Beyit 1*). [u,]
614. Kūn didi ḥallā eyā kūn-
fekān oldu ‘ayān / Cinn u ins bu
cihan u ol cihān oldu ‘ayān (*G.
166, Beyit 1*). [u,]
615. Bu cemādāt u nebātāt bu
ḥayvānī ki var / Mūmkināt-ı
cümle bu ‘ayn-ı ‘ayān oldu ‘ayān
(*G. 166, Beyit 3*). [u,]
616. ūret-i Furān-ı Aḥmed
ma‘nī-yi esmā-yı küll / ‘Ārif-i
‘ilm-i zemīn u āsīmān oldu ‘ayān
(*G. 166, Beyit 5*). [u,]
617. Öğreden Dāvūda munca
lafz u avt u nağmeyi / Geh
Süleymāna bu vaḥ-ı ayrı
fermān eyleyen (*G. 167, Beyit 5*).
[u,]
618. Öğreden Dāvūda munca
lafz u avt u nağmeyi / Geh
Süleymāna bu vaḥ-ı ayrı
fermān eyleyen (*G. 167, Beyit 5*).
[u,]
619. Evliyā āh-ı velāyet
lekeriniñ serveri / Ḥāce-yi
Selmān u anber Būzer u
Veysu’l-aran (*G. 168, Beyit 5*).
[u,]

620. Evliyā şāh-ı velāyet
leşkeriniñ serveri / Hâce-yi
Selmān u Kānber Būzer u
Veysu'l-Kāran (G. 168, Beyit 5).
[u,]
621. Bir güneşdir Murtażā kim
ondan almışdır ziyā / Māh-ı
encem meş'al-i hūrşid u şem'ci
encümen (G. 168, Beyit 7). [u,]
622. Ka'be-yi kū-yı murtażadır
andan özge 'arife / Oldı mescüd
her but-hāne u deyr-i kühen (G.
168, Beyit 9). [u,]
623. Çāker-i āl-i 'Alidir kim ki
anıñdır tamām / Kevser-i tūbā u
maḫsūdāt gülzār-ı çemen (G. 168,
Beyit 11). [u,]
624. Zāhir u bāṭın ezel günden
'Alidür tā ebed / Hel etā evcinde
māh u innemā tahtında şāh (G.
169, Beyit 2). [u,]
625. Bir ṭabaḫdır ol kerīmiñ
sofrasında nuh felek / Ol ṭabaḫ
üstinde iki ḫurş-ı covdır mihr u
māh (G. 169, Beyit 4). [u,]
626. Girme ṭarīḫ-i 'aşka ey
Himmeti refiḫiñ / Bir rind ferd u
merd u merdāne olmayınca (G.
170, Beyit 11). [u,]
627. Girme ṭarīḫ-i 'aşka ey
Himmeti refiḫiñ / Bir rind ferd u
merd u merdāne olmayınca (G.
170, Beyit 11). [u,]
628. Ol āhir nihān āşikāra bī-
gümān / Zāhir u bāṭın nişān-ı bī-
nişānım şāh şāh (G. 171, Beyit 6).
[u,]
629. Hāḫḫ şehenshāhim emirim
reh-nümā u rehberim / Pādişāh-ı
serverim şāhib-ḫıranım şāh şāh
(G. 171, Beyit 7). [u,]
630. Biz 'Alīye bendeyüz bāḫi u
pāyendeyüz / Kısım idübdür
munı ḫāḫḫ ezeliden bize (G. 173,
Beyit 2). [u,]
631. Hemdem-i cān gerek
gevher u kānı gerek / Yoḫsa ne
ḫāşıl dilā bu 'ameliden bize (G.
173, Beyit 7). [u,]

632. Munca nebī velīden
munca ebī şabīden / Şīr-i ħudā u
Ĥaydar kimdir ‘Alīden özge (G.
174, Beyit 3). [u,]

633. Cisminde Aĥmediñ cān
yār u ĥabīb-i raĥmān / Ĥaĥĥ
yoluna viren ser kimdir ‘Alīden
özge (G. 174, Beyit 7). [u,]

634. Ĥahr eger luĥf eger mihr
eger cevr u sitem / Her ne yār
eylese minnet bilürük cānımıza
(G. 175, Beyit 6). [u,]

635. Ĥaĥĥaha u ‘anter u ĥüşām
u ġazanfer cebele / Ger cebeldir
dözemez zerbet-i samsanımıza
(G. 175, Beyit 12). [u,]

636. Ĥarman-ı meh ĥüşa u
pervīn cevzā’ sünbüle / Ĥāşıl u
maĥşül-ı deşt-i āsımānı bir cova
(G. 176, Beyit 3). [u,]

637. Ĥarman-ı meh ĥüşa u
pervīn cevzā’ sünbüle / Ĥāşıl u
maĥşül-ı deşt-i āsımānı bir cova
(G. 176, Beyit 3). [u,]

638. Bād u yer oraĥ bergiñ oda
yandır ĥarmaniñ / Uşbu dehriñ
çār-baġ u ġülistānı bir cova (G.
176, Beyit 4). [u,]

639. Bād u yer oraĥ bergiñ oda
yandır ĥarmaniñ / Uşbu dehriñ
çār-baġ u ġülistānı bir cova (G.
176, Beyit 4). [u,]

640. Ĥarĥ-ı deryā-yı
şehādetdür şehīd-i kerbelā / Şol
Fırat u Dicleniñ āb-ı revānı bir
cova (G. 176, Beyit 6). [u,]

641. Şeş ceĥet u nuĥ felek oldu
musahĥar aña / Ĥük-m-i revāndır
beli āy u ġün u aĥtere (G. 177,
Beyit 3). [u,]

642. Şeş ceĥet u nuĥ felek oldu
musahĥar aña / Ĥük-m-i revāndır
beli āy u ġün u aĥtere (G. 177,
Beyit 3). [u,]

643. Şeş ceĥet u nuĥ felek oldu
musahĥar aña / Ĥük-m-i revāndır
beli āy u ġün u aĥtere (G. 177,
Beyit 3). [u,]

644. Küll-i şey'e rehber **u** reh-
nümādur 'Alī / Gümrāh olur
irmeyen rāh-rev ol rehbera (G.
177, Beyit 6). [u,]
645. Viridi aña hük-m-ilen
minber **u** mihrāb-ı hāḳḳ / Hāḳḳ
değil çihmasun hırs **u** eşşek
minbere (G. 177, Beyit 7). [u,]
646. Mihr-i 'Alīdür maña mülk-
i beḳā tāc-ı genc / Rağbeti yoḥ
göñlümüñ sīm **u** zer **u** gevhere (G.
177, Beyit 11). [u,]
647. Mihr-i 'Alīdür maña mülk-
i beḳā tāc-ı genc / Rağbeti yoḥ
göñlümüñ sīm **u** zer **u** gevhere (G.
177, Beyit 11). [u,]
648. 'Āşık oldur yeddi başlı
ejdehādan dönmeye / Hancer **u**
tiğ **u** teber tīr-i belādan dönmeye
(G. 178, Beyit 1). [u,]
649. 'Āşık oldur yeddi başlı
ejdehādan dönmeye / Hancer **u**
tiğ **u** teber tīr-i belādan dönmeye
(G. 178, Beyit 1). [u,]
650. Başı üste ger degirmen
daşı dönse şabr-ide / Dilber-ilen
itdigi 'ahd **u** vefādan dönmeye (G.
178, Beyit 2). [u,]
651. Ol cefā **u** cevr gördükce
vefālar göstere / Luṭf **u** ḳahrın bir
göre yarıñ cefādan dönmeye (G.
178, Beyit 3). [u,]
652. Ol cefā **u** cevr gördükce
vefālar göstere / Luṭf **u** ḳahrın bir
göre yarıñ cefādan dönmeye (G.
178, Beyit 3). [u,]
653. Her ne gelse miḥnet raḫat
aña yeksān ola / Şādık **u** şābir
kimi renc **u** 'anādan dönmeye (G.
178, Beyit 4). [u,]
654. Her ne gelse miḥnet raḫat
aña yeksān ola / Şādık **u** şābir
kimi renc **u** 'anādan dönmeye (G.
178, Beyit 4). [u,]
655. Seyyid-i şādık 'Alī
evlādıdır hāḳḳ bilmişem / 'illet **u**
'iṣyāna añlar hādi-yi hādık bize
(G. 179, Beyit 4). [u,]

656. Şārik u ġārib ‘Alī
hükümindedir bu nuh felek / Bir
şahih āşārdan nakl-eyledi sâbık
bize (G. 179, Beyit 7). [u,]
657. ‘Alīdür mü’minin u
mü’mināna rehber-i hādī /
Cemī‘-i enbiyā u evliyānıñ pīr-i
üstādı (G. 181, Beyit 1). [u,]
658. Helāk itdi yedullahı ġayūr
ol pence-yi kudret / Nice Bū-Cehl
u Fir‘avn nice Nemrūd-ı Şeddādı
(G. 181, Beyit 4). [u,]
659. Qarārimızdı yazılmış
hamsetü’l-esmā / Dokkuz ‘arş u
yeddi ferşin ‘Alīdir aşl-ı bünyādı
(G. 181, Beyit 6). [u,]
660. ‘Alīdür taşvīr iden er cām
içinde şekl-i insānı / ‘Alīdür ol
muşavver naşş u bend u şüret-i
ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [u,]
661. ‘Alīdür taşvīr iden er cām
içinde şekl-i insānı / ‘Alīdür ol
muşavver naşş u bend u şüret-i
ma‘nī (G. 181, Beyit 7). [u,]
662. ‘Alīdür vālī-yi aḥkām u
iqlīm-i ulūhiyyet / Bi-hük-m-i
innemā ḥācet gelibdür ḥüccet-i
da‘vī (G. 181, Beyit 8). [u,]
663. Aña kim mūnis-i cān
olmadı mehdī ḥarām oldı / Vişāl-
i ḥūr-ı ġılmān u kuşūr-ı cennet-i
a‘lā (G. 181, Beyit 12). [u,]
664. ‘Aşq-ilen bu ‘arşada
meydān eridir Himmetī / Müşrik
u mü’minleriñ bağrın eridir
Himmetī (G. 182, Beyit 1). [u,]
665. Hāricī u Himmetī mervānī
u müşrik degil / Tābi‘-i āl-i ‘Alī
ḥaqq leşkeridir Himmetī (G. 182,
Beyit 2). [u,]
666. Hāricī u Himmetī mervānī
u müşrik degil / Tābi‘-i āl-i ‘Alī
ḥaqq leşkeridir Himmetī (G. 182,
Beyit 2). [u,]
667. İttihādī u şellūnī
felsefiden devr-iden / Neftēviden
hem ḥurūfiden beridir Himmetī
(G. 182, Beyit 5). [u,]

668. Hakk ʔarıkinde tevellā u
teberrāsı dūrüst / Őanma kim bir
nāķıŝ u bir serseridir Himmetī (G.
182, Beyit 6). [u,]
669. Hakk ʔarıkinde tevellā u
teberrāsı dūrüst / Őanma kim bir
nāķıŝ u bir serseridir Himmetī (G.
182, Beyit 6). [u,]
670. Piŝvāsı reh-nümāsı
rehber-i eŝnā ʕaŝer / Kavl u fiʕl-i
hakkā lāyık caʕferidir Himmetī (G.
182, Beyit 7). [u,]
671. Mezheb iĉre fark olubdur
yetmiş iki fırkadan / Mũʔmin u
ŝālihleriň bir kemteridir Himmetī
(G. 182, Beyit 8). [u,]
672. Sünnī u gümrāh melʕun
münāfiķ kavminiň / Kesmege
baŝıň siyāset hanceridir Himmetī
(G. 182, Beyit 10). [u,]
673. Buyurđı nāzır u hālık
tükendi fāsık u sārık / Oĝundi
muŝhāf-ı nāţık nidā geldi nidā
geldi (G. 183, Beyit 3). [u,]
674. Menbaʕ-ı deryā-yı ʕilm u
hılm u kaf-ı şabr-ı ŝıkr / Maʕden-
i elţāf-ı iĝsān keremkānı ʕAlī (G.
184, Beyit 6). [u,]
675. Őāh-ı ŝāhenŝāhı rāh u reh-
nümāsı rehberi / Himmetiniň
ķiblesidir dīn-i imānı ʕAlī (G. 184,
Beyit 12). [u,]
676. Virür muĝibbine şol sākī-
yi ezel her dem / Raĝıķ-i kevşer u
şır u ŝarāb u hem ʕAlī (G. 185,
Beyit 7). [u,]
677. Virür muĝibbine şol sākī-
yi ezel her dem / Raĝıķ-i kevşer u
şır u ŝarāb u hem ʕAlī (G. 185,
Beyit 7). [u,]
678. Virür muĝibbine şol sākī-
yi ezel her dem / Raĝıķ-i kevşer u
şır u ŝarāb u hem ʕAlī (G. 185,
Beyit 7). [u,]
679. Gāh gebr-idim gāh tersā
gāhi Ermeni / Kend u fazlından
müselmān eyledi bir er meni (G.
187, Beyit 1). [u,]

680. Cism u cānım ser-be-ser
şāh-ı velāyet mülkidir / Haddı
yoğdur yandura maḥşer günü
āzer meni (G. 187, Beyit 10). [u,]

681. Cā-nişin u hem vaşī-yi
nefs-i ḥayru'l-mürselin / Cāna
cān u laḥmeke laḥmiye teşāhibdir
‘Alī (G. 188, Beyit 9). [u,]

682. Cā-nişin u hem vaşī-yi
nefs-i ḥayru'l-mürselin / Cāna
cān u laḥmeke laḥmiye teşāhibdir
‘Alī (G. 188, Beyit 9). [u,]

683. Yer u gök anıñla kāmıdır
bilür ehl-i kemāl / Hāzır u nāzır
bil onı şanma gāibdir ‘Alī (G. 188,
Beyit 10). [u,]

684. Yer u gök anıñla kāmıdır
bilür ehl-i kemāl / Hāzır u nāzır
bil onı şanma gāibdir ‘Alī (G. 188,
Beyit 10). [u,]

685. Şāfi‘-yi maḥşer ḥaṭā-baḥş
u kerīm-i ‘ayb-pūş / Sırrına her
bendeniñ seṭṭār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 12). [u,]

686. Dünyā u ‘uḳbada bir dem
ḥāṭır şād olmasun / Her kim
olmaz dem-be-dem mihriñle
ḥürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11).
[u,]

687. Himmetī dir ḥaşr u mizān
u şırāt u sorgum hem /
Himmetinden çekmezem bir
zerrece ğam yā ‘Alī (G. 190, Beyit
12). [u,]

688. Himmetī dir ḥaşr u mizān
u şırāt u sorgum hem /
Himmetinden çekmezem bir
zerrece ğam yā ‘Alī (G. 190, Beyit
12). [u,]

689. Himmetī dir ḥaşr u mizān
u şırāt u sorgum hem /
Himmetinden çekmezem bir
zerrece ğam yā ‘Alī (G. 190, Beyit
12). [u,]

690. Medḥiñi ins u cinne
ma‘būd kıldı vācib / Senden
zuhūra geldi ‘ālemde her qarāib
(Muh. 1, Beyit 2). [u,]

691. Vaḥş-ı ṭayr u cinn u insān
bünyād-ı melek / Bu cehetdendir

- ki Ādem oldı üstād-ı melek (*Muh. 3, Beyit 4*). [u,]
692. Vaḥş-ı ṭayr u cinn u insān bünyād-ı melek / Bu cehtdendir ki Ādem oldı üstād-ı melek (*Muh. 3, Beyit 4*). [u,]
693. Reşḥ cām-ı kevser şîr u şarābe'z-zuhūr / Muttaşıl bu fikri cennetde kıılır ğilmān-ı hūr (*Muh. 3, Beyit 12*). [u,]
694. Mai-yi îmān 'aşḫ u 'aql u cānımdır benim / Dāniş-i idrāk 'ilm-i cāvidānımdır benim (*Muh. 3, Beyit 19*). [u,]
695. Mai-yi îmān 'aşḫ u 'aql u cānımdır benim / Dāniş-i idrāk 'ilm-i cāvidānımdır benim (*Muh. 3, Beyit 19*). [u,]
696. Nuṭḫ-ı pākîñ ma'ñide ḫaḫḫ nuṭḫ-ı destîñ dest-i ḫaḫḫ / Bî-gümān u bî-ḫaṭā lā reybe lā şek mest-i ḫaḫḫ (*Muh. 3, Beyit 22*). [u,]
697. Bende-yi bendeñ eksük etmeñ Himmetî / Bi-nihāyetdir
- ḫaṭā u zilleti (*Muh. 4, Beyit 29*). [u,]
698. Ey rāfi'-i zelālet u ey dāfi'-i belā / Ey şîr-i ḫaḫḫ çıḫard bizi ez-çeng-i ejdehā (*Müsebba 1, Beyit 13*). [u,]
699. Bu cān u tende mihr-i 'Alidir revānımız / Sulṭānımız mehdi-yi şāḫib-zamānımız (*Müsebba 1, Beyit 22*). [u,]
700. Besdir fenā meclisi me'vā u meskenim / Gülşen-i sarāya ṭ'an kıılır genc-i gülḫanım (*Müsebba 1, Beyit 36*). [u,]
701. Budur sīnān seyf külah u ḫūd-ı cevşenim / Yā mazḫaru'l-'acāib 'avne'n-lenā 'Alî (*Müsebba 1, Beyit 38*). [u,]
- 'ubūr:** *Bir taraftan öbür tarafa geçme, karşı yakaya geçme, geçiş.*
1. Eyledi vāv-ı velî nūn-ı nübüvvetden zuhūr / Şöyle kim vāv-ı velāyetden elif eyler 'ubūr (*G. 69, Beyit 1*). ['ubūr,]

‘ubūr-ı ‘ālem-i şūretde: *Dünya üzerinde bir taraftan diğer tarafa geçip gitmek.*

1. (G. 76, Beyit 5). [‘ubūr-ı ‘ālem-i şūretde, -de]

uç-: *Havaya kalkıp gitmek, tayeran etmek.*

1. Naşr-ı t̄ayir tek **uçar** devrinde rūh-i ins ü cān / Lenger-i kaşr-ı vasaṭda dutmuş istimrar-ı kuṭb (G. 7, Beyit 6). [uçar, -ar]

2. Uşbu ṭufan celālinden ger istersen necāt / Çıḥ velāyet evcine ‘anḳā-şifat merdāne **ūc** (G. 30, Beyit 4). [ūc,]

3. Şāhbāz-ı evc u ednā ‘Alidür kim **uçar** / Şevḳ-ilen onuñ hevāsında hümā-yı zü'l-cenāḥ (G. 35, Beyit 2). [uçar, -ar]

4. Uçmasa onuñ hevesiyle yanar bāl u peri / Peyk-i ‘izzet Cebre’il ol t̄ayir-i ṭayyār-ı ‘arş (G. 120, Beyit 10). [uçmasa, -ma, -sa]

5. Uçma küstaḥ eger Cebre’il-iseñ ḥazer it / Yanmıya baḥr-ı velāyet

güzerinde yelegiñ (G. 136, Beyit 7). [uçma, -ma]

6. Yandırır bir demde heybet āteşi bāl u perin / Bī-icāzet **uçsa** ol deryā yüzünden Cebre’il (G. 143, Beyit 10). [uçsa, -sa]

7. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / Ferşden ‘arş üstine **uçdı** mesîḥ (Muh. 4, Beyit 23). [uçdı, -dı]

uç: *Bir şeyin baş veya son noktası.*

1. Himmetiniñ baḥr-ı ṭab’ı cūşa geldi ‘aşḳ-ilen / Çıḥdı **uca** dutdı fevḳ günbed-i gerdan-ı mevc (G. 31, Beyit 12). [uca, -a]

‘ucb: *Kendini beğenmişlik, kibir.*

1. Ḳabül olmaz ‘Alī dergāhını tā ḳılmasa ḳible / Münāfiḳ gör cihānda **‘ucb-ilen** miñ neyl-i şalāt eyler (G. 76, Beyit 9). [‘ucb-ilen, -- ile, -n]

‘ūd: *Perdesiz bir musiki aleti.*

1. ‘Ūd ‘aceb u ṭanbūr hem dāire zelzālem / Men Himmetiyem

‘āşık ‘aşkında haqqıñ şādık (G. 155, Beyit 11). [‘ūd,]

uhud ceñāhına: *Uhud kanadı, cephesi.*

1. (Muh. 2, Beyit 13). [uḥud ceñāhına, -n, -a]

‘ukba: *Ahiret.*

1. Mü’min u hem mü’mināt amma ki olur bī-gümān / Dünyā ve ‘ukbāda dīdār-ı ‘Alīden yā naşīb (G. 9, Beyit 4). [‘ukbāda, -da]

2. Dünyā u ‘ukbā ‘ālem u Ādem aña ṭufeyl / Yevmü’l-ḳiyām va‘de-yi rüz u şümār feth (G. 39, Beyit 10). [‘ukbā,]

3. Dünyā u ‘ukbāda ondan özgeye ḳılmaz naẓar / Himmeti ḳılmışdurar bir şāh-ı ḥübān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 10). [‘ukbāda, -da]

4. İhtiyārıñ tabşur ihlaş-ile ol sultāna hem / Dünyā u ‘ukbāda oldur ihtiyār-ı kirdigār (G. 61, Beyit 3). [‘ukbāda, -da]

5. Dünyāda aña ḳılmasa her kim ki tevellā / ‘Ukbāda işi ḥasret feryād

fiğāndur (G. 72, Beyit 10). [‘ukbāda, -da]

6. Kim ki ehl-i āḥiretdür dār-ı dünyādan gezer / Belki ehli’llah olan dünyā u ‘ukbādan gezer (G. 79, Beyit 1). [‘ukbādan, -dan]

7. Var-iken ol zāt-ı muṭlaḳ yoḥdı eşyā henüz / Emr-i kün mevḳūfdı bu dünyā u ‘ukbā henüz (G. 90, Beyit 1). [‘ukbā,]

8. Olma ḥālī ey göñül yād-ı ‘Alīden bir nefes / Mūnis-i cān dünyā u ‘ukbāda anıñ mihri bes (G. 105, Beyit 1). [‘ukbāda, -da]

9. Olur ‘ukbāda āzād-ı müselleme / Aña her bende ki tapşurdı inşāf (G. 126, Beyit 4). [‘ukbāda, -da]

10. Dünyā u ‘ukbāda bir dem ḥāṭır şād olmasun / Her kim olmaz dem-be-dem mihriñle ḥürrem yā ‘Alī (G. 190, Beyit 11). [‘ukbāda, -da]

11. Dünyāda her kim bende-yi ol ḥāceye ikrār ider / ‘Ukbāda ol

‘āşık-ı mahrem-i hâkık esrâr ider
(Muh. 3, Beyit 16). [‘uḳbada, -da]

‘uḳde-güşâ-yı ins u melek: Zorlukları
yenen, düğümleri çözen insan ve melek.

1. (G. 58, Beyit 9). [‘uḳde-güşâ-yı ins
u melek,]

ulâş: Yetiş, eriş.

1. Kamçı eyle munda ‘aşḳ ruḥuña
nefs-i burak / Kalma bu ḡaflet
beyâbânında ey ḡâfil **ulâş** (G. 112,
Beyit 8). [ulâş,]

ulduz: Yıldız.

1. Ay gün **ulduzı** çarḥa iden ta‘biye
/ Sâl u mah u hafta u leyl u nehâr
eyleyen (G. 164, Beyit 2). [ulduzı,
-ı]

ulûhiyyet: Allahlık, Mabudluk, Tanrılık.

1. Bu nübüvvet bu velâyet bu
ulûhiyyet ki var / Bir ḥaḳîḳatdür
kamû derk eyle ey şâhib-ḥired (G.
50, Beyit 6). [ulûhiyyet,]
2. Muttaşıldır zâtına ḥaḳḳıñ
ḥaḳîḳatde ‘Alî / Pes velâyet bil
uluhıyyetden olmaz münfa‘il (G.

144, Beyit 8). [uluhiyyetden, -den
]

ulû'l-ebşâr: Basiret sahipleri; anlayışı
keskin olup ibret nazarıyla bakan kişiler.

1. Meyl-i sürḥ-ı âteşidür şu‘le-yi
ḥurşid-i dîn / Kör ider ḥuffaş
görgec ey **ulû'l-ebşâr** tâc (G. 28,
Beyit 11). [ulû'l-ebşâr,]
2. Ger **ulû'l-ebşâr-iseñ** ol server-i
merdâne baḥ / Cân u gözin aç ey
birâder merd iseñ merdâne baḥ
(G. 41, Beyit 1). [ulû'l-ebşâr-i, -se,
-ñ,]
3. Cân u gözin aç ey birâder merd
iseñ merdâne baḥ / Ger **ulû'l-
ebşâr-iseñ** ol server-i merdâne
baḥ (G. 42, Beyit 1). [ulû'l-ebşâr-
iseñ, --i, -se, -ñ]
4. Andan oldı her **ulû'l-ebşâr** bînâ u
başîr / Gerd-i aḳdâm ziyâ-yı mihr
u mâh cism u cân (G. 68, Beyit 4).
[ulû'l-ebşâr,]
5. Hâzır u nâzır gör anı ger **ulû'l-
ebşâr** isen / Gel berü ey ṭâlib-i

dīdār gezme her ʔaraf (G. 127, Beyit 10). [ulū'l-ebşār,]

6. Çün ulū'l-ebşār-iseñ gerdi āstān-ı Hāydarıñ / Tütüyādur Himmeti bu dīde-yi giryāne çek (G. 138, Beyit 11). [ulū'l-ebşār-iseñ, --i, -se, -ñ]

7. İ'tibār-ilen nazār ʔıl ger ulū'l-ebşārsen / Cünbiş-i 'ibret-nümā-yı her ġarāibdir 'Alī (G. 188, Beyit 4). [ulū'l-ebşārsen, -se, -n]

8. Hāk-i pāyin sürmedür şāhib-nazarlar çeşmine / Nūr-ı 'ayn-ı her ulū'l-ebşār sensin yā 'Alī (G. 189, Beyit 8). [ulū'l-ebşār,]

ulu'l-ebşār-ı ʔuṭb: Kutbun basiret sahibi olması // Tarikat pirlерinin en basiretlisi.

1. (G. 7, Beyit 9). [ulu'l-ebşār-ı ʔuṭb,]

ʕulūm-ı zāhir u bātın: Gizli ve görünür bilimler.

1. (G. 102, Beyit 10). [ʕulūm-ı zāhir u bātın,]

ʕulūm-ı zāhir u bātında: İç ve dış, görünen ve görünmeyen ilimler.

1. (G. 161, Beyit 5). [ʕulūm-ı zāhir u bātında, -da]

ʕummān: Büyük, engin deniz, okyanus.

1. Düşme her bir daş için ʕummāna ey ġavvāş-ı hırş / Maʕden-i dürdāne u mercān bizden ʔıl ʔaleb (G. 8, Beyit 5). [ʕummāna, -a]

2. Himmeti dünyā meyi 'aşıqları mest eylemez / Ne felek hūm-ı şarāb olsa oña ʕummān ʔadeh (G. 37, Beyit 12). [ʕummān,]

3. Daşı la'l u yağmuru dürdāne eyler ʔanı mişk / ʔaṭreyi cem' eyleyüb ʕummān iden perverdigār (G. 59, Beyit 6). [ʕummān,]

4. Kim ki öz dersin 'erenler şāhına peyrev gerek / Şöyle kim āb-ı revāniñ ric'atı ʕummānedür (G. 73, Beyit 11). [ʕummānedür, -e, -dür]

5. Ger saña gevher gerek ʕummāna gir ey Himmeti / 'Aşk baḥr-ı ten şedef lu'lu'-ı lālādur nefes (G. 110, Beyit 12). [ʕummāna, -a]

6. Kaçreden **‘ummāna** şāmildir
güneşden zerreye / Hālî olmaz
ya‘ni andan her mekân u zamân
(G. 162, Beyit 7). [*‘ummāna, -a*]

‘ummān-ı mevc: Okyanusun dalgası.

1. (G. 31, Beyit 4). [*‘ummān-ı mevc,*]

umūr-ı mülk-i fāniden: Fani dünyanın işleri.

1. (G. 100, Beyit 11). [*umūr-ı mülk-i fāniden, -den*]

ur-: Vurmak, yaralamak.

1. Her çıhan kim çekdi ol şāh-ı
velāyet zūlfikār / Yeryüzünde
baħr tek **urđı** münāfık kân-ı mevc
(G. 31, Beyit 10). [*urđı, -dı*]

ur-: Değmek, dokunmak, vurmak.

1. Ol kerîmiñ **urđı** nāgeh kılzüm
ihsān-ı mevc / Bağladı yüz
hikmet-ilen kālîb insān-ı mevc
(G. 31, Beyit 1). [*urđı, -dı*]

2. Def‘-i ğayra **urmada** yedullahiñ
yeter her barmağı / Kim oña küy-
ı hicā hācet degil seyf u şalāh (G.
35, Beyit 8). [*urmada, -ma, -da*]

3. Girmeye dārü’l-ğama çıħmasa
fi’l-nārdan / Dāmeni āl-i ‘abāya
urmasa tā el beşer (G. 62, Beyit
10). [*urmasa, -ma, -sa*]

ur: Vur.

1. **Ur** şādiyāna ra‘d-ı felek oldı
Hāydara / Çokdan bu yeddi kal‘a-
yı Nîl-i ħişār feth (G. 39, Beyit 6).
[*ur, -a*]

ur-: Belirmek, meydana gelmek.

1. Hāydardan eger gün teki dem
urmasa herkes / Çek tiğ-ı düdem
başını ol bî-ħaberiñ kes (G. 107,
Beyit 1). [*urmasa, -ma, -sa*]

‘urüc eylemedi: Yükselmek, çıkmak.

1. (G. 86, Beyit 7). [*‘urüc eylemedi, -me, -dı*]

‘urüc ider: Yükselmek, yukarı çıkmak.

1. (G. 30, Beyit 2). [*‘urüc ider, -er*]

‘urüc itmez: Yükselmek, yukarı çıkmak.

1. (G. 66, Beyit 18). [*‘urüc itmez, -mez*]

‘urüc yetdi: Yükselmek, yukarı çıkmak.

1. (G. 143, Beyit 11). [*‘urūc yetdi, -di*
]

uṣ: *Bu, işte bu.*

1. ‘Alī dīdārına kıl secde-yi şükr /
Uṣ at Lāt u Menāt sahlama hāc (G.
29, Beyit 10). [*uṣ,]*

uṣad-: *Parçalamak, kırmak.*

1. Uṣadur ‘ahd-ı peymāniñ degildür
yaķini muḥkem / Ḥaķikat
menziline va‘desiñ dāim hilāf
eyler (G. 75, Beyit 6). [*uṣadur, -ur*
]
2. Boynın uṣadan hırs u ḥaser-i hūk-
ı Hüseyiniñ / Şol şir-i jiyān-ı
pence der āhen çengem (G. 156,
Beyit 4). [*uṣadan, -an]*

uṣat: *Kırmak, parçalamak.*

1. Genc-i pinhāniñ tılsımātiniñ uṣattı
hük-ilen / Ğaybdan bir server-i
şāhib-kırān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 11). [*uṣattı, -tı]*

uṣbu: *"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.*

1. Bir nazardur görmeğe dīdārını bu
Himmeti / Uṣbudur maķşūdumuz

vallahu ā‘lem bi’ş-şevāb (G. 1,
Beyit 12). [*uṣbudur, -dur]*

2. Himmeti ğavvāş-ı ma‘niñ ṭab‘iña
kıldı nazār / Didi kim dürr-i
ma‘dendür uṣbu deryā-yı ‘acīb (G.
10, Beyit 12). [*uṣbu,]*
3. Uṣbu tūfan celālinden ger
istersen necāt / Çıh velāyet
evcine ‘anķā-şifat merdāne üc (G.
30, Beyit 4). [*uṣbu,]*
4. Medḥ kıldıķca emir-i naḥl uṣbu
Himmeti / Cān nuṭķundan aḥar
şehd-i muṣaffā şāh şāh (G. 45,
Beyit 12). [*uṣbu,]*
5. Nuh felek bu sābit u seyyār
fermānındadır / Hem bu çarḥ
berddür uṣbu māh-ı tizgerd (G.
52, Beyit 7). [*uṣbu,]*
6. Gence baḥmaz ihtiyār eyler
ķanā‘at küncünü / Vāye virmez
nefsi uṣbu ḥān-ı yağmadan geçer
(G. 79, Beyit 6). [*uṣbu,]*
7. Bu niyāziñ luṭf kıl ‘āşıklarıñ redd
eyleme / Uṣbudur elde bizim yā
şāh-ı dervişānımız (G. 99, Beyit
4). [*uṣbudur, -dur]*

8. Uşbu şüretde velāyet nūrunı
gördi ‘ayān / Şaykal-ı ma‘nī
kānıñ āynasından sildi pās (G.
103, Beyit 8). [uşbu,]
9. Uşbu yolda cān-ı ser virdi rızā-yı
haqq-çün / Ol velī tā ‘ilm-i dīn-i
enbiyāyı kıldı fāş (G. 112, Beyit 2).
[uşbu,]
10. Bir şeker-ħande eger kılsañ eyā
rūh-ı revān / **Uşbu** hayretten
olur la‘l-i bedahşān iki şak (G.
134, Beyit 2). [uşbu,]
11. Tekye kıлма i‘tibārı yoħdur **uşbu**
şüretiñ / ‘Ākıbet zā‘il çünkim
olur bu naqş-ı āb-ı gil (G. 144,
Beyit 3). [uşbu,]
12. Kavlı-ı haqqdır cennete girmez
‘Aliniñ düşmeni / **Uşbu** yolda
geçmeyinde süft-i süzenden ibil
(G. 144, Beyit 10). [uşbu,]
13. Ehl-i ‘aşka anı sevmekdir şalāt-ı
dāimun / **Uşbudur** mü’mintlere
‘ayn-ı ‘ibādet vesselām (G. 151,
Beyit 8). [uşbudur, -dur]
14. Her zamān bir naqş-ı şüret
gösterür nerrād-ı çarħ / Gāh
vīrān eyler **uşbu** ħākdānı gāh
zeyn (G. 165, Beyit 5). [uşbu,]
15. Mesken dutar mı onda genc-i
revān-ı ma‘nī / **Uşbu** sarāy-ı
şüret vīrāne olmayınca (G. 170,
Beyit 4). [uşbu,]
16. Oldı mi‘rāc-ı ħaķıķat dār-ı ‘ibret
‘āşıķa / Söylerem her dem ene’l-
ħaqq **uşbu** dāriñ ‘aşķına (G. 172,
Beyit 7). [uşbu,]
17. Kıldı kerem ‘aşķ-ı yār dem-be-
dem eyler güzār / **Uşbu** fenā
mülküne tā geleliden bize (G. 173,
Beyit 6). [uşbu,]
18. Bād u yer oraķ bergiñ oda yandır
ħarmanıñ / **Uşbu** deħriñ çār-bağ
u gülistānı bir cova (G. 176, Beyit
4). [uşbu,]
19. Uşbu esmādır felek üstünde
evrād-ı melek / Yā ‘Alī yā İlyā yā
Bu’l-Ĥasan yā Büturāb (Muh. 3,
Beyit 5). [uşbu,]
20. Şıdķ-ile ehl-i semā u zemīn didi /
Uşbu ħadışi Aħmede rūħu’l-emīn
dedi (Müsebba 1, Beyit 27). [uşbu,
]

‘usr: *Güçlük, zorluk.*

1. Hem sā‘at hem hafta hem māhim
hem sālem / Hem hārim u hem
hurma hem **‘uṣram** u hem yūsra
(G. 155, Beyit 6). [*‘uṣram, -am*]

‘uṣṣāk: *Aşıklar.*

1. **‘Uṣṣāka** özge ondan dād-resin ne
hācet / Aşıldı dil-rübāniñ dildār-ı
kāmētinden (G. 12, Beyit 6).
[*‘uṣṣāka, -a*]
2. Oldı ney demsāz çeng ahengine
ṭanbūr mest / Muṭrib-ı ‘aşk itdi
‘uṣṣākı nevādan müstefiz (G. 22,
Beyit 5). [*‘uṣṣākı, -ı*]
3. Ka‘be-yi hācet ‘Alidür kıble-yi
ehl-i niyāz / Na‘l-i sümm-i düldül
‘uṣṣāka mihrāb-ı namāz (G. 83,
Beyit 1). [*‘uṣṣāka, -a*]
4. ‘Uṣṣāka hāşıl olmaz hergiz
maḳām-ı vuşlat / Şol māh-ı
hargah-ilen hem-hāne olmayınca
(G. 170, Beyit 6). [*‘uṣṣāka, -a*]
5. Aḥbāba yār-i mūnis **‘uṣṣāka** mīr-i
meclis / Sāki-yi havz-ı kevşer

kimdir ‘Aliden özge (G. 174, Beyit
13). [*‘uṣṣāka, -a*]

6. Murādıñ virdi **‘uṣṣākıñ** dükkāniñ
yıldı zerķin / Yine derdine
müştākıñ devā geldi devā geldi
(G. 183, Beyit 8). [*‘uṣṣākıñ, -ıñ*]

‘uṣṣāk ehliniñ: *Aşıklar.*

1. (G. 37, Beyit 1). [*‘uṣṣāk ehliniñ, -
niñ*]

‘uṣṣāk-ı müflis: *İflas eden aşıklar.*

1. (G. 114, Beyit 2). [*‘uṣṣāk-ı müflis,]*

uṣūl: *Bir amaca erişmek için tutulan yol,
yöntem; takip edilen metot.*

1. Bilmeyen anıñ şifatiñ küll-i
mevcüdāta aşl / Aşl-ı fer‘in
bilmedi ol ṭab‘-ı bed-ṭıynet **uṣūl**
(G. 147, Beyit 2). [*uṣūl,]*

uy-: *Birine veya bir şeye tabi olmak,
bağlanmak.*

1. **Uyma** deccāle mesihāyı koyub ey
şüfi / Seg-perest olma yeri
terkini eyle eşigiñ (G. 136, Beyit
2). [*uyma, -ma*]

2. Hem velīdir hem vekīl-i rahmet-i
hakkıdır ‘Alī / ‘Ārif ol şeytāna
uyma rahmet-i rahmāna gel (G.
150, Beyit 3). [uyma, -ma]

uyhu: Uyku.

1. Oyanur hāb-ı ğafletten açar göz /
Olar kim bu cihānda **uyhuludur**
(G. 64, Beyit 19). [uyhuludur, -la, -
dur]

uyu: Uyku durumunda olmak.

1. Uyumaz leyl u nehār u ğāfil
olmaz bir zamān / Pāsbān-ı taht
u rūh u şehir-i ‘azādur nefes (G.
110, Beyit 10). [uyumaz, -maz]
2. Uyuma bu ğafletten oyan
Himmetī / Devlet-i bīdār ‘Alīdür
‘Alī (G. 180, Beyit 13). [uyuma, -
ma]

uza: Uzatmak.

1. Ol nā-ḥalefe seyyid-i ‘ālem dimek
olmaz / Saçın **uzadur** secr-ilen
her müteseyyid (G. 97, Beyit 5).
[uzadur, -d,-ur]

uza: Konuşmayı, tartışmayı sürdürmek.

1. Şāmit ol kavlı-i kelām-ı nāṭıka
īmān getür / Çok **uzatma** kışşā-yı
kütāh ile söyle az (G. 89, Beyit 7).
[uzatma, -t, -ma]

‘uzlet: İnziva, yalnızlık.

1. Kāşif-i ‘allāmı çünkim bilmediñ
ey şeyh-i cehl / Ḥayle u rahtıñ
cihānda **‘uzletiñ** olmaz kabül (G.
148, Beyit 11). [‘uzletiñ, -iñ]

Ü

üç rûh: *Hristiyanlıkta olan teslis inancı (baba, oğul, kutsal ruh).*

1. (G. 11, Beyit 5). [üç rûh,]

üftâdelik: *Perişanlık.*

1. Himmetî bu devlete girmek dilersen ‘aşkilen / İhtiyâr eyle bugün **üftâdelik** efkendelik (G. 142, Beyit 12). [üftâdelik,]

ümmet: *Bir peygamberin kendi dinine davet etmekle görevli olduğu topluluk, kendilerine peygamber gönderilen topluluk.*

1. ‘Adū-yı ehl-i beyti şıdık-ilen kıl dāimā lā‘net / Kim oldur **ümmete** yevmü’l-kıyāmetde kılan şefkat (G. 16, Beyit 11). [ümmete, -e]
2. Farz-ı ‘ayn oldı Muḥammed **ümmetine** eylemek / Velî-yi din velî-yi ḥālîk-ı subḥān medḥ (G. 38, Beyit 6). [ümmetine, -i, -n, -e]
3. Nūḥa fazlından ‘ināyet kılmadı keştî necād / **Ümmetiñ** müstevcib-i ṭufān iden

perverdigār (G. 59, Beyit 10).

[ümmetiñ, -iñ]

4. Dīn yolunda Muḥammede cāndan / **Ümmetüz** mü’minüz müselmāniñiz (G. 94, Beyit 2).

[ümmetüz, -üz]

5. ‘Aşk-ilen ger ḥaqqā bende **ümmet-iseñ** Aḥmede / Şāh-ı şaff-der Ḥaydar-ı Kerrārdan dönderme yüz (G. 102, Beyit 7).

[ümmet-iseñ, --ise, -ñ]

6. ‘Alidir **ümmete** ol gün şefā‘atçı u hem şāfi‘ / Neyler nefsi vā nefsi çağrışanda havl-i aşdan (G. 124, Beyit 7). [ümmete, -e]

7. Muḥibbi ehl-i beyte Aḥmede ḥaqqdan ki **ümmetdir** / Kenār-ı ḥavz-ı kevşerdir gülistān sāye-yi ṭübā (G. 181, Beyit 13).

[ümmetdir, -dir]

ümmid: *Umma, umuş, emel.*

1. Ümmid-ile bu Himmetî ḥayl-i gedā ruh (G. 44, Beyit 13).

[ümmid-ile, --ile]

ümmid-i necāt: *Kurtuluş ümidi.*

1. (G. 76, Beyit 9). [ümmîd-i necât,]

ümmîd-i necâti: Kurtulma ümidi.

1. (G. 55, Beyit 12). [ümmîd-i necâti, -i]

ümmîd-i necef itdürir: Necef'i görmeyi ummak, hayal etmek.

1. (G. 127, Beyit 11). [ümmîd-i necef itdürir,]

ümmîd-vār: Umutlu olma, umudunu yitirmeme.

1. **Ümmîd-vār** o zâir-i Mekke-yi dîdâra bir hâcî / Ey Himmetî ki miñnet u hîcrân içindeyüz (G. 95, Beyit 9). [ümmîd-vār,]
2. Faķîr u müflis u bî-revnaķam liken yaķînim bu / Vere **ümmîd-vārım** bu daķı nūr-ı yaķîn revnaķ (G. 133, Beyit 8). [ümmîd-vārım, -ım]

ünvân: İsim, vasıf, şan, şöhrat.

1. Yazanda hū yazıbdur bu nişāniñ başına münşî / Velāyet-nāmeniñ **ünvânına** özge raķam şıgmaz (G. 93, Beyit 5). [ünvânına, -ı, -n, -a]

üryân: Çıplak, her şeyden azade.

1. Ol ķalur āķır günü bel'am teki **üryân** lüc / Geysel ger yüz hırķa u taķvâ cihānda hâricî (G. 30, Beyit 8). [üryân,]
2. Giysel ger yüz cevşen u huftân-ı taķvâ hâricî / Serbeser ol dem kıyâmet ehli tek **üryân** ķopar (G. 63, Beyit 5). [üryân,]

üst: Yukarı, bir şeyin yukarı kısmı, üzeri; alt karşıtı.

1. Maħmūd seniñ ģarbiñ-ilen kuy-ı nübüvvet / Çaldı felek **üstünde** şehâ baģladı rā'yet (G. 21, Beyit 6). [üstünde, -ü, -n, -de]
2. Kim onuñ na'leyn-i pâyı tâc-ı serdür Ādeme / Ey berâder bu cehetdendir elif **üstünde** med (G. 50, Beyit 4). [üstünde, -ü, -n, -de]
3. Bir noķtadan ol yeddi kitâb oldu mürekkeb / Yazıldı beyâz **üstine** munca ģaţţ-ı esved (G. 54, Beyit 5). [üstine, -ı, -n, -e]
4. 'Arşâ yetür bu Himmetiñ başını şehâ / Ruģsârı **üste** baş ķademiñ

- yā ‘Alī meded (G. 58, Beyit 13).
[üste, -e]
5. Zülfiḳārı çekse ‘arş **üstünde** oğur
Cebre’îl / “Lā fetā illā ‘Alī lā seyf
illā zülfiḳār” (G. 61, Beyit 6).
[üstünde, -ü, -n, -de]
6. ‘Alidür sâḳi-yi ebrār ḥavz-ı
kevser **üstünde** / O bezme kâse-yi
fağfūr-ı Çin u cām-ı Cem şıgmaz
(G. 93, Beyit 8). [üstünde, -ü, -n, -
de]
7. Tîğ-ı helāk başımız **üstünde** aşılı
/ Şāh-ı velāyet ‘aşḳına meydān
içindeyüz (G. 95, Beyit 6).
[üstünde, -ü, -n, -de]
8. Taht-ı ‘āc **üstünde** tācıdur giyüb
tabdı qarār / Tal‘atinde oldı
nūrānī serāyü’l-‘abūs (G. 106,
Beyit 5). [üstünde, -ü, -n, -de]
9. Şaḳ ider ḥarbesini farkını şaḳḳıñ
dem-i ḥarb / Şāḥ **üstünde** olur
şöyle ki rummān iki şaḳ (G. 134,
Beyit 9). [üstünde, -i, -n, -de]
10. Üstümüzden ma‘şiyet zūlmātını
ref‘ itmege / Nūr-baḥş şāh-ı
encüm Hüsrev-i ḥāver gerek (G.
139, Beyit 7). [üstümüzden, -ü, -
müz, -den]
11. Ḳādı-yı ‘ādil ḳabūl itmez degildir
mu‘teber / Zāhiren bir hüccetin
üstünde yoğdur seçil (G. 144,
Beyit 9). [üstünde, -ü, -n, -de]
12. Geh bîşe-i hecāda gezen bebr u
ğazanfer / Geh kūh-ı dağa tîğiniñ
üstünde pelengem (G. 156, Beyit
6). [üstünde, -ü, -n, -de]
13. Hāk-i siyāh **üstüne** gül bitüren
reng reng / Yeryüzünü ser-be-ser
naḳş-ı niğār eyleyen (G. 164,
Beyit 4). [üstüne, -ü, -n, -e]
14. Bu yeddi aḥter ‘Alīniñ ‘aşḳına leyl
u nehār / Çizginür dāim felek
üstünde mişl-i ka‘beteyn (G. 165,
Beyit 4). [üstünde, -ü, -n, -de]
15. Bir ṭabaḳdır ol kerīmiñ sofrasında
nuh felek / Ol ṭabaḳ **üstünde** iki
ḳurş-ı covdır mihr u māh (G. 169,
Beyit 4). [üstünde, -i, -n, -de]
16. Gelse ger luṭf **üstüne** ol pādīşāh-ı
bī-niyāz / Kim kıılır nice gedāyı

hüsrev-i şāhib-külāh (G. 169,
Beyit 7). [üstüne, -ü, -n, -e]

17. Olmasa **üstünde** tuğrā-yı velāyet
mihr-i şāh / Pes elinde kavm-i
islāmīñ nişānı bir cova (G. 176,
Beyit 9). [üstünde, -ü, -n, -de]

18. Rūz-ı fıtrat dest-i kudret birle
deryā **üstine** / ‘Arşīñ bünyādın
koyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 2). [üstine, -i, -n, -e]

19. Uşbu esmādır felek **üstünde**
evrād-ı melek / Yā ‘Alī yā İlyā yā
Bu’l-Hasan yā Büturāb (Muh. 3,
Beyit 5). [üstünde, -ü, -n, -de]

20. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī /
Ferşden ‘arş **üstine** uçdı mesīh
(Muh. 4, Beyit 23). [üstine, -i, -n, -
e]

üst: Üzeri, olaylara maruz kalan varlığın
kendisi, vücut, beden.

1. Sür **üstümüze** atıñı ‘arz eyle şehā
ruh / Gördi bizi bu varçada bu
havf-ı haçarda (G. 44, Beyit 7).
[üstümüze, -ü, -m, -üz, -e]

üstād: Herhangi bir ilimde veya sanat
alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün
bir yeri, tam vukūfu bulunan kimse,
öğretici, mahir, hoca.

1. ‘Alidür ‘ilmü’l-esmāya **üstād** /
‘Alidür tapdı Ādem ‘ilm-i irşād (G.
48, Beyit 1). [üstād,]

2. Kılmasa Allah için imdād ol **üstād**
eger / Menzil almaz cehd-ile
munca Cüneyd yā Perid (G. 55,
Beyit 8). [üstād,]

3. Ne ders-i ledünni zi-nażar ‘ilmine
üstād / Keşşāf-ı kulūbdur beşere
‘ālim-i esrār (G. 60, Beyit 6).
[üstād,]

4. Dersimiz ‘ilm-i ledünnidür haber
dutmaz faķih / Hızrdur tanı bu
mekteb-hānede **üstādımız** (G. 92,
Beyit 10). [üstādımız, -i, -mız]

5. Her emr eylese **üstaddur** nefis
redd eyleme / El-ħazar andan ki
bir şemşir-i burrāndur nefes (G.
110, Beyit 11). [üstaddur, -dur]

6. Cān viren cān alan **üstād** ‘Alidür
halka / Bu varaçdan sabaķ āl-i

vārise gözde bebegiñ (G. 136, Beyit 10). [üstād,]

7. Himmeti haqqdan evvel ‘Alidür aḥır mehdidir / On sekkiz miñ ‘āleme **üstād** rehber haqq imām (G. 151, Beyit 12). [üstād,]

üstād: Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukūfu bulunan kimse, öğretici, mahir, hoca // hz. Ali.

1. Biz ‘ayn kaf lam **üstād** ‘ayn u şin u kaf / ‘Aql u ‘aşkıñ rehberin ya‘ni ‘Alidir bî-hilāf (G. 125, Beyit 1). [üstād,]

üstād olur: Usta olmak.

1. (G. 152, Beyit 7). [üstād olur, -ur]

üstād-1 āb-1 āteş: Ateşin ve suyun hakimi olan Allah.

1. (Muh. 1, Beyit 4). [üstād-1 āb-1 āteş,]

üstād-1 ‘aşka: Aşk konusunda usta olan kişi.

1. (G. 88, Beyit 2). [üstād-1 ‘aşka, -a]

üstād-1 ‘aşka: Aşkın ustası olan kimse.

1. (G. 187, Beyit 3). [üstād-1 ‘aşka, -a]

üstād-1 dānāsı: Alimlerin hocası.

1. (G. 141, Beyit 8). [üstād-1 dānāsı, -s, -ı]

üstād-1 ezel: Başlangıcı belli olmayan zamanın piri.

1. (G. 21, Beyit 2). [üstād-1 ezel,]

üstād-1 ins u cān iden: İnsan ve ruha üstat yapmak.

1. (G. 59, Beyit 9). [üstād-1 ins u cān iden, -en]

üstād-1 melek: Meleklerin ustası.

1. (Muh. 3, Beyit 4). [üstād-1 melek,]

üstād-1 nakkās: Nakışçıların ustası // hz. Ali.

1. (G. 113, Beyit 9). [üstād-1 nakkās,]

üstād-1 neşl-i ādem: İnsanoğlunun hocası // hz. Muhammed.

1. (Muh. 1, Beyit 1). [üstād-1 neşl-i ādem,]

üstād-1 pîr: Üstadlar üstadı, önderi.

1. (G. 68, Beyit 6). [üstād-1 pîr,]

üstād-ı şūret-bāfi: *İnsanın cismini, niteliklerini işleyen usta // Allah.*

1. (G. 153, Beyit 3). [üstād-ı şūret-bāfi, -ı]

üstüne çekdi: *Kendi üzerine almak, muhatap olmak.*

1. (Müsebbā 1, Beyit 5). [üstüne çekdi, -di]

üz: *Bir şeyi çekmek, gerip çekiştirmek, koparmak.*

1. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine yetdi ‘alem / Lāti yahdı āteşe zünnār **üzüldi** sındı hāc (G. 27, Beyit 5). [üzüldi, -ül, -di]

üz: *Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri.*

1. Kāīm u dāīm bu evtād içre bir çadıradır / Bāb-ı ‘arş-ı ‘izzet **üzre** şöyle mismār-ı kuṭb (G. 7, Beyit 4). [üzre, -re]
2. ‘Arş-ı raḥmān **üzre** Aḥmed şemsdür Ḥaydar kamer / ‘Arş-ı ferş nūr ider şems u kamer şām u seḥer (G. 65, Beyit 1). [üzre, -re]

3. Şöyle bil çılmazdı zulmāt-ı ‘ademden tā ebed / Dönmese çarḥ **üzre** ger re’yince bu şems-i münir (G. 68, Beyit 3). [üzre, -re]

üz: *Kesmek; kes.*

1. Çünkü bu taḥkīke irmez ehl-i teşkik-i kemāl / Tīg-ı tevḥid-ile derdem başını cisminden **üz** (G. 89, Beyit 10). [üz,]

V

vā: *Vay, vah, yazık.*

1. ‘Alidir ümmete ol gün şefā‘atçı u hem şāfi‘ / Neyler nefsi **vā** nefsi çağrışanda havl-i aşdan (G.124, Beyit 7). [*vā,]*

vācib kıldı: *Yapılmasını zaruri kılmak.*

1. (Muh. 1, Beyit 2). [*vācib kıldı, -dı]*

vācib oldı: *Yapılması gerekli olmak, zorunlu olmak.*

1. (G.38, Beyit 10). [*vācib oldı, -dı]*

va‘de: *Bir iş için önceden belirtilen zaman; vaat.*

1. Bes ‘Alī aḥbābı hergiz **va‘desin** itmez ḥilāf / Çāker olmaz şāhine hergiz iden güftār-ı kalb (G.4, Beyit 4). [*va‘desin, -sı, -n]*
2. Gün teki ol şāḥib-i devran ider seyr-i burūc / **Va‘de** irdi Mehdi-yi şāḥib-zaman eyler ḥurūc (G.30, Beyit 1). [*va‘de,]*
3. Kim **va‘de** iriştı gelür ol kām-i devrān / Hemrāz iseñ ol rehber

gel kıлма ta‘allül (G.146, Beyit 8).

[*va‘de,]*

va‘de: *Söz, vaat.*

1. **Va‘dedür** ehl-i cihāna mehdī-yi şāḥib-zamān / Gün teki eyle tecellā şanma kim pinhān kıpar (G.63, Beyit 6). [*va‘dedür, -dür]*

2. Uşadur ‘ahd-ı peymāniñ degildür yakīni muḥkem / Ḥaḳīkat menziline **va‘desiñ** dāim ḥilāf eyler (G.75, Beyit 6). [*va‘desiñ, -s, -i, -ñ]*

va‘de irdi: *Sürenin dolması.*

1. (G.30, Beyit 1). [*va‘de irdi,]*

va‘de-yi rüz u şümār: *Ecel ve hesap günü.*

1. (G.39, Beyit 10). [*va‘de-yi rüz u şümār,]*

va‘de-yi sā‘at: *Vaat edilen zaman.*

1. (G.165, Beyit 10). [*va‘de-yi sā‘at,]*

vā‘de-yi yevmü’l-kıyāmet: *Vaat edilmiş olan kıyamet günü.*

1. (G.82, Beyit 12). [*vā‘de-yi yevmü’l-kıyāmet,]*

vadī-yi ḥavf: *Korku vadisi.*

1. (G.32, Beyit 3). [vādī-yi ḥavf,]

vādī-yi ḥavf-ı ḥatardan: *Korku ve tehlike ülkesi.*

1. (G.17, Beyit 6). [vādī-yi ḥavf-ı ḥatardan, -dan]

vāfiḳ-ı esrār: *Münasip, yerin olan sırlar.*

1. (G.189, Beyit 6). [vāfiḳ-ı esrār]

vāfi's-şābirin: *Yeterince, fazlasıyla sabreden.*

1. Yād itdi vāfi's-şābirin / “Eş-şabru miftāḥi'l-ferec” (Mur. 1, Beyit 14). [vāfi's-şābirin,]

vaḥdāniyyet evinde: *Birlik evi; Allah'ın birliğinin evi.*

1. (G.23, Beyit 4). [vaḥdāniyyet evinde, -n, -de]

vaḥdet: *Birlik, bütünlük; Allah'ın varlıktaki birliği.*

1. **Vaḥdetde** kişret olmaz ey ‘arīf-i muvaḥḥid / Ma‘nide bir ‘adūdur bu çār u penc u hem şeş (G.111, Beyit 8). [vaḥdetde, -de]

2. Bu nuḳtdan ṭālib-i tevḥide **vaḥdetdür** ğaraż / Şıa^c-yı

peygamber ‘ālem-i vaḥdetde olmaz iştibāh (G.169, Beyit 10). [vaḥdetdür, -dür]

vaḥdet meyinden: *Birlik şarabı.*

1. (G.137, Beyit 12). [vaḥdet meyinden, -n, -den]

vāḥidiyyet menziline: *Birliğin varış yeri.*

1. (G.79, Beyit 11). [vāḥidiyyet menziline, -n, -de]

vaḥş: *İnsandan kaçan, ehli olmayan, yabani hayvan.*

1. Tapdılar andan ṭemettu^c **vaḥş** u ṭayr u ins u cinn / Maṭbah-ı ḥān-ı velāyetden çekildi ḥān şubḥ (G.40, Beyit 11). [vaḥş,]

vaḥş-ı ṭayr: *Vaḥşi, yırtıcı kuş.*

1. (G.38, Beyit 7). [vaḥş-ı ṭayr,]
2. (G.39, Beyit 8). [vaḥş-ı ṭayr,]
3. (G.69, Beyit 6). [vaḥş-ı ṭayr,]
4. (G.162, Beyit 3). [vaḥş-ı ṭayr,]
5. (Muh. 3, Beyit 4). [vaḥş-ı ṭayr,]

vaḥş-ı ṭayra: *Vaḥşi, yırtıcı kuş.*

1. (G.131, Beyit 5). [vaḥş-ı ṭayra, -a]

vahş-i tayrı: Yırtıcı, vahşi kuş.

1. (G.167, Beyit 5). [*vahş-i tayrı, -ı*]

vahy-i ilhām-ı surūş: Vahye ilham olan, vesile olan melek; Cebrail.

1. (G.116, Beyit 10). [*vahy-i ilhām-ı surūş,]*

vahy-i münzel-i cebreʿil: Gökten indirilmiş vahyi getiren Cebrail.

1. (G.110, Beyit 8). [*vahy-i münzel-i cebreʿil,]*

vākıf: Bilici, bilen, haberdar olan.

1. Vākıf ey ʿarīf hākkıñ esrārına hākkdur yine / Hadd yoħdur eyleye bu hıkmete medħal-i beşer (G.62, Beyit 4). [*vākıf,]*
2. Söyleyen dilde gören gözde ʿAlidür **vākıf** ol / Ger seninlen yār-ise bu cān u dilde beş ħavās (G.103, Beyit 9). [*vākıf,]*
3. Tır-i illādan eger **vākıfsan** ey şāhib vücūd / Hancer-i lā çek tanāb-ı perde-yi pindārı kes (G.108, Beyit 11). [*vākıfsan, -sa, -n]*

4. ʿAlidür seyrine yeddi kitābıñ / ʿAlim u **vākıf** u ʿallām-ı keşşāf (G.126, Beyit 6). [*vākıf,]*

5. Sensin ʿalim-i dānā her ʿilmine ħudānıñ / **Vākıf** ezel gününden remzine evliyānıñ (Muh. 1, Beyit 11). [*vākıf,]*

vākıf ol: İdrak etmek, kavramak.

1. (G.17, Beyit 2). [*vākıf ol,]*
2. (G.22, Beyit 3). [*vākıf ol,]*

vākıf ol: Bill, Anla.

1. (G.46, Beyit 1). [*vākıf ol,]*
2. (G.119, Beyit 6). [*vākıf ol,]*

vākıf olmadı: İdrak etmek, kavramak.

1. (G.13, Beyit 5). [*vākıf olmadı, -ma, -dı]*
2. (G.159, Beyit 3). [*vākıf olmadı, -ma, -dı]*

vākıf-ı esrār ider: Sırları (ilahi sırları) öğrenmek, bilmek.

1. (Muh. 3, Beyit 17). [*vākıf-ı esrār ider, -er]*

vakt: Çağ, zaman, devir.

1. Def' itmek için müşrik-i deccāl-ı la'ini / **Vakt** olmadı mı kim çıha şamşām-ı velāyet (G.24, Beyit 3). [vakt,]
2. Ol kelāmullah-ı nāṭık mazhār-ı ḥarf-i nuḳṭ / H̄arb **vaktinde** menem dir kef he elif sin ayın şād (G.46, Beyit 7). [vaktinde, -i, -n, -de]
3. Vakt'dur kim zuhūr-ide Mehdī / Dem-be-dem intizār-ı meydānınız (G.94, Beyit 12). [vakt'dur, -dur]
4. Ol ḥaḳīkat şoḥbetinden muttaşıl mü'minleriñ / H̄atır-ı ḥurram feraḥdan gönlü şād u **vakti** hoş (G.115, Beyit 2). [vakti, -i]
5. Vakt oldı misl-i Ḥaydar bu 'arşayı serāser / Kāfir ḳanından eyler şāhib-zamān münakḳaş (G.118, Beyit 10). [vakt,]
6. Gel velāyet neş'esinden ḥāşıl it bir **vakt** ḥal / Tā vire keyfiyyetden rūḥuña şalāt feyz (G.121, Beyit 9). [vakt,]

7. Leyletü'l-isrāda yoldaşı 'Alīdir Aḥmediñ / Līma'allah **vakt'dir** hiç kimseye olmaz maḥal (G.140, Beyit 11). [vakt'dir, -dir]
8. Pes hiç **vakt** şol rūḥ-ı mücerredsen bugün / Bu cihānda ḳılma kātib nefis için ḥarbendelik (G.142, Beyit 6). [vakt,]
9. Her ḳazā **vaktinde** Ḥaydardur biḍarb-ı zülfiḳār / Şad-hezārān but-perestī ehl-i imān eyleyen (G.167, Beyit 11). [vaktinde, -i, -n, -de]

vakt-i ḥācet: İhtiyaç, gereklilik zamanı.

1. (G.49, Beyit 10). [vakt-i ḥācet,]
2. (G.169, Beyit 6). [vakt-i ḥācet,]

vakt-i su'āl: Soru zamanı // mahşerde insanların sorguya çekilmesi hadisesi.

1. (G.144, Beyit 4). [vakt-i su'āl,]

vālī-yi aḥkām: Emrin, hükmün sahibi.

1. (G.181, Beyit 8). [vālī-yi aḥkām,]

vālī-yi cennet: Cennet'in sahibi, efendisi hz. Muhammed.

1. (G.172, Beyit 11). [vālī-yi cennet,]

vālī-yi fermān-güzār: *Buyuran, emreden Allah.*

1. (G.159, Beyit 6). [*vālī-yi fermān-güzār,*]

vālī-yi her memleket: *Her ülkenin valisi.*

1. (G.17, Beyit 12). [*vālī-yi her memleket,*]

vālī-yi kevn u mekân: *Kainatın ve yeryüzünün valisi // hz. Ali.*

1. (G.96, Beyit 3). [*vālī-yi kevn u mekân,*]

vālī-yi mısr-ı velāyet: *Veliliğin Mısır ülkesinde vali // hz. Ali.*

1. (G.87, Beyit 10). [*vālī-yi mısr-ı velāyet,*]

vallahu ā'lemu bi's-şavāb: *Doğruyu en iyi bilen Allah'tır.*

1. G.1, Beyit 12). [*vallahu ā'lemu bi's-şavāb,*]

var: *Kâinatta veya düşüncede bulunan, mevcut olan (şey); yok karşıtı.*

1. Mühr alıñ her kimiñ cânında **vardur** zerrece / Kūh-i kaç olsa

günahı haqq bilür görmez 'azāb (G.1, Beyit 9). [*vardur, -dur*]

2. Vardur aşlında püşk-i faşş geymişdür haṭā / Onda kim yoḥdur cihād u 'ilm u imān u edeb (G.3, Beyit 6). [*vardur, -dur*]

3. Nuṭka gel cisminde cāniñ **varsa** ey ādemī / Dem-be-dem kııl cān-ı dilden ḥazret-i cānān medḥ (G.38, Beyit 5). [*varsa, -sa*]

4. Cennetiñ ne ḥaddi **var** aña olam diye bu 'arşada / Tā kılam şāyeste-i lāyık şeh-i merdān medḥ (G.38, Beyit 8). [*var,*]

5. Bu nübüvvet bu velāyet bu ulūhiyyet ki **var** / Bir ḥaḳīkatdür ḳamū derk eyle ey şāhib-ḥired (G.50, Beyit 6). [*var,*]

6. Var ise cānında ger idrāk yā başında 'aql / Nāşih-i müşfikden ey ferzend-i ādem diñle pend (G.51, Beyit 7). [*var,*]

7. Her cānda ki **var** 'aşḳ-ı 'Alī mihr-i Muḥammed / Ger yüz miñ ola

- zilleti yandurmaz ānı zār (G.60, Beyit 11). [var,]
8. Hüruc-ı āl-i Muhammed 1353 / Başında **var-ise** ger ‘aqlıñ eyle sen tedbîr (G.67, Beyit 9). [var-ise, --i, -se]
9. Kimiñ ki **varsa** bir şemme ‘aqlı / Bu ‘aşkıñ hizmetinden gāfil olmaz (G.88, Beyit 4). [varsa, -sa]
10. Himmetî Haydar muqaddemdür vücūd-ı ‘āleme / **Var-iken** ol zāt-ı muṭlaḳ yoḥdı eşyā henüz (G.89, Beyit 12). [var-iken, --iken]
11. Var-iken ol zāt-ı muṭlaḳ yoḥdı eşyā henüz / Emr-i kün mevḳūfdı bu dünyā u ‘uḳbā henüz (G.90, Beyit 1). [var-iken, --iken]
12. Var-ise ger şāh-ı ebrār ile ‘ahd u peymāniñ / Gel vücūduñ kişverinden leşker-i eşrārı kes (G.108, Beyit 10). [var-ise, --i, -se]
13. Bil bu güftārıñ beyāniñ ey benî ādem bugün / **Var-ise** ger sende idrāk ferāşet ‘aql u hūş (G.116, Beyit 8). [var-ise, --i, -se]
14. Terk-i tevḥîd u tevekkül şabr u şükr u fikr u bîkr / **Vār-ise** her kimde oldur şāhib-i esbāb-ı şıdk (G.130, Beyit 11). [vār-ise, --ise]
15. ‘Alî mihrenden özge her ne kim **var** / Çıḫart ḳalbinden eyle cismiñi ḫāk (G.137, Beyit 3). [var,]
16. Bed ‘ameldir her kimiñ cānında **vardur** buḡz-ı āl / Bendeye şāh-ı velāyet mihridür ḫayru’l-‘amel (G.140, Beyit 5). [vardur, -dur]
17. ‘Alîdür ‘ālim u kāşifullahıñ zātına ‘ārif / Ne ḫaddi **var** aña mānend ola her nāḳış u cāhil (G.145, Beyit 2). [var,]
18. Var ise nuṭḳuñ kelāmullah-ı nāṭıḳ şerhin it / Bu cihetden kim anıñ evşāfidur ḫayru’l-kelām (G.151, Beyit 9). [var,]
19. Ne fikrim **var** münāfiḳ leşkerinden / Yeter imdādıma şāh-ı cihānım (G.158, Beyit 12). [var,]

20. Velāyet kişverinde şāh-iken
sultān-ı dīn Ḥaydar / Ne şeytān
var-ıdı ey şeyḫ ol ‘ālemde ne
ādem (G.161, Beyit 6). [*var-ıdı, -ı,*
-dı]

21. Bu cemādāt u nebātāt bu ḥayvānī
ki **var** / Mümkināt-ı cümle bu
‘ayn-ı ‘ayān oldı ‘ayān (G.166,
Beyit 3). [*var,]*

22. Söyle onuñ medḥini zülkelām
kıyāmet günü / **Var** ise meyl eger
şol kadeḥ-i kevşere (G.177, Beyit
10). [*var,]*

23. Şāh-ı velāyet oldığına yoḫ
gümānımız / Furqān içinde **var**
bu söze çoḫ beyānımız (Müsebba
1, Beyit 23). [*var,]*

var-: Erişilmek istenen yere ayak
basmak, ulaşmak.

1. Ey gönül gel ki ṭabīb oldı bize
‘aşq-ı ḥabīb / Şıdḫ-ile **varan** aña
derdine dermān getirür (G.71,
Beyit 7). [*varan, -an*]

2. Zāhidiñ meclisine **varma** eger
‘āşık-isen / Zeng alur āyine-yi

ḥāṭıra nisyān getirür (G.71, Beyit
8). [*varma, -ma*]

3. Ger şükür ger şikāyet ‘arz eyle
her sözün **var** / Geldi ḥalīfe-yi ‘arz
ya‘ni ki ādem-i ‘aşq (G.132, Beyit
5). [*var,]*

4. ‘Alī āvāzın işitdi ‘Alī dīdārını
görđi / ‘Azizā onda kim **vardı**
mi‘rāca seyyid-i ‘ālem (G.161,
Beyit 9). [*vardı, -dı*]

5. Sarlak alduḫ bu yola doḫrı **varan**
görmez ḥaṭar / Himmet-i āl-i
‘Aliden neyler ol sārık bize
(G.179, Beyit 9). [*varan, -an*]

6. Gel ṭūr-ı ‘aşqa Mūsā kimi **var**
dem-be-dem / Tā göresin tecelli-
yi dīdār dem-be-dem (Müsebba 1,
Beyit 40). [*var,]*

var eyleyen: Var etmek, var kılmak.

1. (G.164, Beyit 1). [*var eyleyen, -y, -*
en]

varak: Tek yaprak, kâğıt.

1. Cān viren cān alan üstād ‘Alīdür
ḥalka / Bu **varakdan** sabak āl-i

vārise gözde bebegiñ (G.136, Beyit 10). [varakdan, -dan]

2. Gel bu mufaşşalda oñı bir **varak** / Tā bilesin kimdir anıñ mehmili (G.186, Beyit 11). [varak,]

var-ı kutb: Kutbun her neyi varsa.

1. (G.7, Beyit 2). [var-ı kutb,]

vāris-i mülk-i nübüvvet: Peygamberlik ülkesinin varisi.

1. (G.30, Beyit 5). [vāriş-i mülk-i nübüvvet,]

varṭa: Korkulu, tehlikeli durum.

1. Sür üstümüze atıñı ‘arz eyle şehā ruḥ / Gördi bizi bu **varṭada** bu ḥavf-ı ḥaṭarda (G.44, Beyit 7). [varṭada, -da]

vaşī kıldı: Veli tayin etmek.

1. (G.5, Beyit 5). [vaşī kıldı, -dı]

vāşıl: Vusul bulan, yetmiş, ulaşan.

1. ‘Aşq-ilen anı sevenler oldı ḥaqqıñ **vāşılı** / Bu cehtden kim ‘Alidir ḥall-iden her müşkili (Muh. 3, Beyit 14). [vāşılı, -ı]

vāşıl oldı: Erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

1. (G.145, Beyit 12). [vāşıl oldı, -dı]

vāşıl olmaz: Erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

1. (G.47, Beyit 4). [vāşıl olmaz, -maz]

2. (G.88, Beyit 1). [vāşıl olmaz, -maz]

vāşıta: Vesile, araç.

1. Ḥilkat kūyına ḥaqqdan **vāşıta** ‘aşk oldı nuṭḥ / Bu cihetden emr-i nūn kāfi gözler gözlerim (G.153, Beyit 2). [vāşıta,]

2. Kaf nun emrine Ḥaqqdan olmasaydın **vāşıta** / Kim ‘ademden ḥilḳate gelmezdi ‘ālem yā ‘Alī (G.190, Beyit 2). [vāşıta,]

3. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī / **Vāşıta** oldıñ bi-emr-i kaf-ı nun (Muh. 4, Beyit 3). [vāşıta,]

vāşıta-yı kevn: Varlık vesilesi.

1. (G.72, Beyit 8). [vāşıta-yı kevn,]

vaşī-yi Ahmed: Hz. Muhammed’in vasisi // hz. Ali.

1. (G.182, Beyit 12). [vaşī-yi aḥmed,]

vaşî-yi Mustafâ: Hz. Ali.

1. (G.129, Beyit 1). [vaşî-yi muştafâ,
]

vaşî-yi Mustafâdur: Hz. Muhammed'in vasiyetini yerine getirmeye me'mur edilen kimse // Hz. Ali.

1. (G.64, Beyit 1). [vaşî-yi muştafâdur, -dur]

vaşî-yi nefsi hayru'l-mürselin: Hayırların sahibi olan Allah'ın vekili olan Hz. Ali.

1. (G.188, Beyit 9). [vaşî-yi nefsi hayru'l-mürselin,]

vaşiyi rûz-ı kâdir: Kadir gününün sahibi olan yeri, mekanı geniş olan Allah.

1. (G.67, Beyit 1). [vaşiyi rûz-ı kâdir,]

vaşl: Kavuşma, ulaşma, birleşme.

1. Bî-nevâdur Himmetî vir hân-ı vaşlından nevâ / Derdine her 'âşıkîñ dermân iden perverdigâr (G.59, Beyit 14). [vaşlından, -ı, -n, -dan]

2. Vaşlından ol perîniñ maşşûdı kâma yetmez / 'Aşq-ile merd-i 'âkıl dîvâne olmayınca (G.170, Beyit 2). [vaşlından, -ı, -n, -dan]

vaşl-ı hakk: Allah'a kavuşma.

1. (G.43, Beyit 6). [vaşl-ı hakk,]

vaşl-ı mahbûb isteyen: Sevgiliye kavuşmayı isteme.

1. (G.147, Beyit 8). [vaşl-ı mahbûb isteyen, -y, -en]

vaşl-ı Yūsuf: Yusuf kavuşma // Mısırdaki Yusuf peygamberin ailesi ile buluşması.

1. (G.12, Beyit 4). [vaşl-ı yūsuf,]

vaşan dut: Yurt edin, yerleş.

1. (G.32, Beyit 12). [vaşan dut,]
2. (G.168, Beyit 8). [vaşan dut,]

vāv-ı velâyetden: Velayet kelimesinin vav harfi // veliliğin başlangıcı olan Hz. Ali.

1. (G.69, Beyit 1). [vāv-ı velâyetden, -den]

vāv-ı velî: Velayet kelimesinin vav harfi // veliliğin başlangıcı olan Hz. Ali.

1. (G.50, Beyit 5). [vāv-ı velī,]

2. (G.69, Beyit 1). [vāv-ı velī,]

vāy: Acı ve üzüntü duygusunu ifade eden bir ünlemdir.

1. Ya'ni bu 'arz-ı semavāta 'Alīdir hākīm / **Vay** eger hāşım duta çarhın o şāh nuh felegiñ (G.136, Beyit 6). [vay,]

vāye virmez: Nasīb, kısmet vermek.

1. (G.79, Beyit 6). [vāye virmez, -mez]

ve: "Ve" bağlacı.

1. Mü'min u hem mü'mināt amma ki olur bī-gümān / Dünyā **ve** 'uḵbāda dīdār-ı 'Alīden yā naşīb (G.9, Beyit 4). [ve,]

2. Kimi hār eylese eyler **ve** ger kılsa kılur 'izzet / Vekīl-i muṭlaḵ maḵşūd-ı rabbü'l-'ālemin oldur (G.16, Beyit 2). [ve,]

3. İki cihānda velā müşrik **ve** münāfıḵdur / 'Alī yolında bugün cān u baş iden taḵsīr (G.67, Beyit 8). [ve,]

vech: Çehre, yüz.

1. Āyet-i fetḥ u zafer yazılır **vechimize** / 'Arş-ı a'lādan ötübdür 'alem-i nuşretimiz (G.91, Beyit 5). [vechimize, -i, -miz, -e]

2. Zāt-ı 'Alīdür 'ayān perdeden esrā şebi / Ayine tek **vechine** gösterir peygambere (G.177, Beyit 4). [vechine, -i, -n, -i]

vech: Açı, yön, durum.

1. Bu **vechi** bilmeyeñ seb'u'l-meşānīden hāber bilmez / Kelām-ı hüve'l-kitāb-ı āsımānīden hāber bilmez (G.100, Beyit 1). [vechi, -i]

vech: Tarz, biçim, yol.

1. Gāh gösterdi sıḥāvet gāh çekdi zülfiḵār / 'Āleme her **vech-ilen** bildirdi subḥānı 'Alī (G.184, Beyit 5). [vech-ilen, --ile, -n]

vech-i Aḥmedden: Hz. Muhammed'in yüzü, çehresi.

1. (G.133, Beyit 6). [vech-i aḥmedden, -den]

vech-i likā: *Kavuşma yüzü; sevgilinin yüzü.*

1. (G.141, Beyit 7). [veç-i likā,]

vech-i likāy: *Allah'ın yüzüne kavuşma, erişme.*

1. (G.86, Beyit 6). [vech-i likāy, -y, -i]

vechullah: *Ulu, yüce, büyük yaratıcı, Allah.*

1. Sırr-ı errahman 'ale'l-'arş-ı istivā'
ma'lūm aña / Şüret-i şebu'l-
meşānī ya'ni **vechullah** keşf
(G.128, Beyit 5). [vechullah,]

vedd: *Dostluk.*

1. Bī-gümān ol maẓhar-ı külli
'acāibdür yakīn / Aḥmedin
cisminde cānı ḥālīkīñ zatında
vedd (G.50, Beyit 2). [vedd,]

vefā: *Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.*

1. Aḥretde yoḥdur ol maḥrūma
Ḥaydardan **vefā** / Olmasa her
cānda kim mihr u vefā-yı ehl-i
beyt (G.19, Beyit 9). [vefā,]

2. Ey **vefā** ehl-i cefā-yı yārdan
dönderme yüz / Çek bu cevri
ta'ne-yi aḡyārdan dönderme yüz
(G.102, Beyit 1). [vefā,]

3. Başı üste ger degirmen daşı
dönse şabr-ide / Dilber-ilen itdigi
'ahd u **vefādan** dönmeye (G.178,
Beyit 2). [vefādan, -dan]

4. Görün ol 'ariz-i mihri münevver
kıldı bu dehri / Zamān-ı
nübüvvet mehdi **vefā** geldi vefā
geldi (G.183, Beyit 6). [vefā,]

5. Görün ol 'ariz-i mihri münevver
kıldı bu dehri / Zamān-ı
nübüvvet mehdi vefā geldi **vefā**
geldi (G.183, Beyit 6). [vefā,]

vefālar göstere: *Sadakat göstermek, bağlılık sunmak.*

1. (G.178, Beyit 3). [vefālar göstere, -
e-lar]

vekil-i ḥakk: *Allah'ın vekili.*

1. (G.188, Beyit 8). [vekil-i ḥakk,]

vekil-i mü'minān: *Müminlerin, inananların vekili.*

1. (G.85, Beyit 2). [vekîl-i mü'minân,
]

vekîl-i mutlak: Tüm yetkileri kendinde bulunduran vekil // Hz. Muhammed.

1. (G.16, Beyit 2). [vekîl-i mutlak,]

vekîl-i mutlak: Kesin, kati vekil.

1. (Müsebba 1, Beyit 1). [vekîl-i
mutlak,]

vekîl-i rahmet-i hakkdir: Allah'ın rahmetinin, bereketinin aktarıcısı.

1. (G.150, Beyit 3). [vekîl-i rahmet-i
hakkdir, -dır]

velâ: Veya, ya da, ile.

1. İki cihānda **velā** müşrik ve münāfiğdur / 'Alî yolında bugün cān u baş iden taḫsîr (G.67, Beyit 8). [velā,]
2. Bu'l-Ḥasan u bû-turāb nûr-ı meh-i āftāb / Kuvvet u ḥavl u **velā** ya'ni 'Alîyyü'l-'azîm (G.159, Beyit 10). [velā,]

ve-lā-ḥavle ve-lā-kuvvet: "Güç ve kuvvet, sadece Yüce ve Büyük olan Allah'ın

yardımıyla elde edilir" manasına gelen dua.

1. (G.16, Beyit 4). [ve-lā-ḥavle ve-lā-
kuvvet,]

velāyet: Kulun Hakk'a yakınlığı ve Hakk'ın kulu, kulun Hakk'ı dost edinmesi durumu, velî olma, velîlik, ermişlik.

1. Bu nübüvvet bu **velāyet** bu ulūhiyyet ki var / Bir ḥaḳīqatdür ḳamū derk eyle ey şāhib-ḥıred (G.50, Beyit 6). [velāyet,]
2. Velāyet 'ilm-i cennetdür olagör dāḫil-i cennet / Bu ḳavl mu'teberdür dāḫil-i dārü'l-cenān ölmez (G.85, Beyit 10). [velāyet,]
3. Kesdi evvel başını ṭop eyledi merdānımız / Girdi bu meydāna ḳevgān **velāyet** 'aşḳına (G.96, Beyit 10). [velāyet,]
4. Özge zikri ḳoy bu ḥikmetler **velāyet** 'ilmidür / Munda ḥayrāndur hezārān Bu'alî u Cālinūs (G.106, Beyit 11). [velāyet,]

5. Muttaşıldır zātına ḥaḳḳıñ
ḥaḳıḳatde ‘Alī / Pes **velāyet** bil
uluhiyyetden olmaz münfa‘il
(G.144, Beyit 8). [velāyet,]

6. Da‘vī-yi imān iderseñ çek
velāyetden sipāh / Qıl siyāset
birle şehir-i küfr-i ḳatlı ḳāḥir ol
(G.149, Beyit 6). [velāyetden, -den
]

7. Bu **velāyetden** ‘Alīdür dīv-i ded
inkārı ḳoy / Çün velīdir müşkilāt-
ı ḥalka āsān eyleyen (G.167, Beyit
10). [velāyetden, -den]

8. Bağlar **velāyet** nāmını mükerrer
‘aşḳ-ilen / Yā ‘Alī yā İlyā yā Bu’l-
Ḥasan yā Būturāb (Muh. 3, Beyit
25). [velāyet,]

velāyet: Velilik, ermişlik.

1. Gel **velāyet** neş’esinden ḥāşıl it
bir vaḳt ḥal / Tā vire
keyfiyyetden rūḥuña şalāt feyz
(G.121, Beyit 9). [velāyet,]

velāyet āfitābından: Velilik güneşi.

1. (G.183, Beyit 9). [velāyet
āfitābından, -n, -dan]

velāyet āftābı: Velilik güneşi.

1. (G.90, Beyit 10). [velāyet āftābı,]

velāyet ‘arşasında: Velilik makamı.

1. (G.15, Beyit 14). [velāyet
‘arşasında, -n, -da]

velāyet āsımānında: Veliliğin göğü.

1. (G.168, Beyit 4). [velāyet
āsımānında, -n, -da]

velāyet ‘askerine: Velilik askeri, ordusu.

1. (G.64, Beyit 17). [velāyet
‘askerine, -n, -e]

velāyet bahrı: Velilik denizi.

1. (G.29, Beyit 6). [velāyet bahrı,]

velāyet burcı: Veliliğin kalesi.

1. (G.141, Beyit 11). [velāyet burcı,]

velāyet cevşeniñ: Velilik zırhı.

1. (G.176, Beyit 10). [velāyet
cevşeniñ, -ñ]

velāyet defterinden: Velilik defteri.

1. (G.113, Beyit 10). [velāyet
defterinden, -n, -den]

velāyet derīne: Velilik kapısı.

1. (G.67, Beyit 12). [velāyet derīne, -n, -e]

velāyet evcine: Veliliğin zirvesi.

1. (G.30, Beyit 4). [velāyet evcine, -n, -e]
2. (G.66, Beyit 18). [velāyet evcine, -n, -e]

velāyet gülşeninde: Velilerin gül bahçesi

// Hz. Ali'nin sohbet meclisi.

1. (G.6, Beyit 6). [velāyet gülşeninde, -n, -de]
2. (G.52, Beyit 11). [velāyet gülşeninde, -n, -de]
3. (G.84, Beyit 3). [velāyet gülşeninde, -n, -de]

velāyet hānından: Velilik sofrası.

1. (G.114, Beyit 10). [velāyet hānından, -n, -dan]

velāyet hutbesin: Velilik hutbesi // Hz. Ali'nin veliliğine işaret eden delil.

1. (G.5, Beyit 5). [velāyet hutbesin, -n]

velāyet ʿilmine: Velilik ilmi.

1. (G.51, Beyit 5). [velāyet ʿilmine, -n, -e]

velāyet ʿilmini: Velilik ilmi.

1. (G.112, Beyit 6). [velāyet ʿilmini, -n, -i]

velāyet ʿilminiñ: Velilik ilmi.

1. (G.85, Beyit 9). [velāyet ʿilminiñ, -niñ]

velāyet kâfına: Veliliğin Kaf dağı.

1. (G.84, Beyit 6). [velāyet kâfına, -n, -a]

velāyet kişverinde: Velilik ülkesi.

1. (G.161, Beyit 6). [velāyet kişverinde, -n, -de]

velāyet leşkeri: Veliler ordusunun askeri.

1. (G.4, Beyit 8). [velāyet leşkeri,]

velāyet leşkerini: Velilik ordusu.

1. (G.125, Beyit 5). [velāyet leşkerini, -n, -i]

velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şir-i

yezdāndur: Velilik ordusunda en önde at binen Allah'ın aslanı // Hz. Ali.

1. (G.74, Beyit 2). [velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şîr-i yezdāndur, -dur]

velāyet mülkidür: Velilik ülkesi.

1. (G.100, Beyit 4). [velāyet mülkidür, -dür]

velāyet mülkine: Velilik mülkü, velilik ülkesi.

1. (G.74, Beyit 8). [velāyet mülkine, -n, -e]

velāyet nūri: Velilik nuru, velilik ışığı.

1. (G.32, Beyit 10). [velāyet nūri,]

velāyet nūrını: Velilik ışığı.

1. (G.103, Beyit 8). [velāyet nūrını, -n, -ı]

velāyet pençesiyle: Velilik pençesi // Allah'ın aslanı hz. Ali'nin pençesi.

1. (Muh. 2, Beyit 11). [velāyet pençesiyle, -y, -le]

velāyet şehrine: Velilik şehri, velilik alemi, velilik dünyası.

1. (G.32, Beyit 3). [velāyet şehrine, -n, -e]

2. (G.96, Beyit 12). [velāyet şehrine, -n, -e]

3. (G.105, Beyit 7). [velāyet şehrine, -n, -e]

velāyet sikkesin: Velilik damgası.

1. (G.140, Beyit 10). [velāyet sikkesin, -s, -i, -n]

velāyet-i āftābdan: Veliliğin güneşi // Hz. Ali.

1. (G.42, Beyit 3). [velāyet-i āftābdan, -dan]

velāyet-i şāhenşeh: Veliler hükümdarı.

1. (G.74, Beyit 4). [velāyet-i şāhenşeh,]

velāyet-nāme: Velilik belgesi, velilik nişanı.

1. Yazanda hū yazıbdur bu nişāniñ başına münşī / **Velāyet-nāmeniñ** ‘ünvānına özge raqam şıgmaz (G.93, Beyit 5). [velāyet-nāmeniñ, -niñ]

velī: Allah'a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu ve sevgili kulu.

1. ‘Allām-ı ‘ilm-i zāhir u bātın pes ey **velī** / Dānā-yı külli hālet u hallāl-i müşkilāt (G.11, Beyit 6). [velī,]
2. **Velī** her kim ‘Alīyyu’l-murtażāya / Sıgındı şıdık-ilen ol görmez āfāt (G.15, Beyit 7). [velī,]
3. Pādişāhıdur hāқиқat kişveriniñ ol **velī** / Kelb-i dergāhıdur anıñ vālī-yi her memleket (G.17, Beyit 11). [velī,]
4. Ol hāққа **velī** ya‘nī ‘Alī şāh-ı velāyet / Ol şır-i hüdā server-i merdān etegin dut (G.20, Beyit 6). [velī,]
5. Almayınca ey **velī** ‘ilm-i velāyetden sabaқ / Olmadı hiç kimseye bu mektebde şāhib-i iḥtilāh (G.35, Beyit 3). [velī,]
6. Çoḡlar cihanda da‘vī-yi imān ider **velī** / Amma elinde şādık u ‘ādil güvāhı yoḡ (G.43, Beyit 8). [velī,]
7. Her vilāyetden çeküb darb-ile taḡdı ol **velī** / Boynuna çok ser-keş-i ser-dār-ı ser-ḡaylıñ kemend (G.51, Beyit 2). [velī,]
8. Nuḡk-ı hāқkam men kelām-ı nāḡıkam dir ol **velī** / Hıccet-i burhān-ı ‘irfāna ne sened bu sened (G.50, Beyit 10). [velī,]
9. Bu cism u cānı yaratdı egerçe ḡayy-ı vedūd / İki cihānda ‘Alīdür **velī** aña maқşūd (G.56, Beyit 1). [velī,]
10. Allaha **velī** Aḡmede ḡamhār u berāder / Ser-ḡayl-ı benī Fāḡıma ol server-i serdār (G.60, Beyit 2). [velī,]
11. ‘Alīdür ins u melek ḡaylına sipehsālār / Nebī hem **velīdür** rehnümā u mürşid u pīr (G.67, Beyit 4). [velīdür, -dür]
12. Meşelde kevkeb-imiş serbeser siyāh **velī** / ‘Alī bu kevkeb içinde mişāl-i māh-ı münir (G.67, Beyit 5). [velī,]
13. Velāyet mülkine ol şāh-ı ma‘nī hāқk Süleymāndur / ‘Alīdür hem **velīdür** hem vaşidür hıccet-i

- hakkıdır (G.74, Beyit 8). [velîdür, -dür]
14. Şek getürme şol **velîniñ** eyle kahrından hazar / Oğrasa tîr-i velâyet seng u âhenden geçer (G.78, Beyit 9). [velîniñ, -niñ]
15. Bu cemî^c-i enbiyâniñ mu^ccizât-ı ʿilmini / Ol **velî** bir nuqta-yı beyden tamâmet gösterür (G.82, Beyit 10). [velî,]
16. Cân içinde ol **velîniñ** mihrdür ey bî-haber / Şarḫ-ı islâm u diyânet dîn hem imânımız (G.96, Beyit 8). [velîniñ, -niñ]
17. Neden kim hakk te^caliden velâyet mülkidür bâḫın / **Veliden** özge bu sırr-ı nihânidən Ḥaber bilmez (G.100, Beyit 4). [veliden, -den]
18. Bu cihetden ol **velîni** hakk “sellûni” söyledi / Ya^cni Ḥaydardur ʿalim-i ʿâlem-i esrâr-ı ʿarş (G.120, Beyit 3). [velîni, -ni]
19. Her kim ʿAlîni hakka **velî** bilmeser muḫlaḫ / Mânend-i ḫalem ol şecere fahtini aḫḫa^c (G.122, Beyit 10). [velî,]
20. ʿAşḫ-ilen iki cihân mülkine dur silk etegin / Ey **velî** hâşıl ola tâ ki ʿAliden dilegiñ (G.136, Beyit 1). [velî,]
21. ʿAlîdür göñlünde buḫzı zehr-i ḫâtil / **Velî** cânda muḫib-i ḫubb-ı tiryâk (G.137, Beyit 6). [velî,]
22. Hem **velîdir** hem vekil-i raḫmet-i hakkıdır ʿAlî / ʿÂrif ol şeyḫâna uyma raḫmet-i raḫmâna gel (G.150, Beyit 3). [velîdir, -dir]
23. Ol **velî** bâḫından ol sâ^cat ki geldi zâhir / Va^cde-yi sâ^cat irişdi doğdı şems-i maḫribeyn (G.165, Beyit 10). [velî,]
24. Şol **velî** kânıñ mübârek ismi olmuşdır ʿAlî / Nuḫḫ-ı pâkinden bize munca beyân oldı ʿayân (G.166, Beyit 4). [velî,]
25. Bu velâyetden ʿAlîdür dîv-i ded inkârı ḫoy / Çün **velîdir** müşkilât-ı ḫalka âsân eyleyen (G.167, Beyit 10). [velîdir, -dir]

26. Munca nebī **velīden** munca ebī
şabīden / Şīr-i ħudā u Ħaydar
kimdir ‘Alīden özge (G.174, Beyit
3). [velīden, -den]

27. Ħaĥĥ **velīsi** Ħaydar-ı Kerrār
sensin yā ‘Alī / Cānişīn-i Aĥmed-i
muĥtar sensin yā ‘Alī (G.189,
Beyit 1). [velīsi, -si]

28. Cümle nebī-yi Mürsel ‘ilmiñ
ĥaĥına muĥtāc / Başında her
velīniñ pāyın türābıdır tāc (Muh.
1, Beyit 19). [velīniñ, -niñ]

29. Ħaĥĥiñ vekīl-i muĥlaĥ yā şāh-ı dīn
velī / Rūz-ı elest didi saña
rūĥumuz belī (Müsebbā 1, Beyit
1). [velī,]

velī: Allah'a yakınlık mertebesini
kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu
ve sevgili kulu // hz. Ali.

1. Uşbu yolda cān-ı ser virdi rızā-yı
ĥaĥĥ-çün / Ol **velī** tā ‘ilm-i dīn-i
enbiyāyı kıldı fāş (G.112, Beyit 2).
[velī,]

2. Kıldı Ħasana ol **velī** izĥār-ı
ĥaĥĥat / Hengām-ı vedā^c anda ki

ref^c eyledi burĥa^c (G.122, Beyit
12). [velī,]

velī bilmeyen: Veli, ermiş kabul etmek.

1. (G.185, Beyit 1). [velī bilmeyen, -
me, -y, -en]

velīkin: Fakat, ancak.

1. ‘Alīdür Himmeti göynüñe rahmet
/ **Velīkin** her vücūda nāzil olmaz
(G.88, Beyit 12). [velīkin,]

2. Ħaĥĥatde vücūduñ genc-i
ĥikmetdir **velīkin** ĥaĥĥ / Bu
genciñ ĥikmeti her bī-başardan
eylemiş mübhem (G.161, Beyit 2).
[velīkin,]

velīler şāhı: Veliler önderi // hz. Ali.

1. (G.141, Beyit 8). [velīler şāhı,]

velīler şāhına: Veliler önderi // hz. Ali.

1. (G.69, Beyit 7). [velīler şāhına, -
ler-n, -a]

2. (G.184, Beyit 10). [velīler şāhına, -
n, -a]

velīni‘met: Nimet sahibi, birine yaşadığı
müddetçe, tesiri devam edecek olan
iyilik ve bağışlarda bulunan kimse.

1. Ol ‘Alī ol **velīni‘met** kim oldur
kanı luṭf / Dost hem düşmen
tamam ondan bulur eşyā naşīb
(G.9, Beyit 5). [velīni‘met,]

2. ‘Alīdür kâinātīñ ḥalkına şāh-ı
velīni‘met / Viren bu külli
maḥlūka ‘Alīdür ey **velīni‘met**
(G.16, Beyit 1). [velīni‘met,]

3. Maḥlūka **velīni‘met** u ḥallāk-ı
velīdir / Ḥānından anıñ iki cihān
ḥalkı mütemma‘ (G.122, Beyit 7).
[velīni‘met,]

4. ‘Alīdür ekrem-i ser-baḥş u zer-
baḥş u **velīni‘met** / Ḥaṭā-baḥş u
‘aṭā-baḥş u kerīm u fāyīz u nāfi‘
(G.124, Beyit 6). [velīni‘met,]

5. Ḥaḥḥ **velīni‘met** ‘Alīdür ḳāsım-ı
ḥān-ı behişt / Gerçi bu ḥalk-ı
cihānīñ rızqına ḥaḥḥdır kefil
(G.143, Beyit 5). [velīni‘met,]

velī-yi dīn: Dinin velisi, islamın öncüsü.

1. (G.38, Beyit 6). [velī-yi dīn,]

velī-yi ḥakk: Allah'ın velisi, Allah'a yakın
kimse // hz. Ali.

1. (G.61, Beyit 12). [velī-yi ḥaḥḥ,]

2. (G.64, Beyit 1). [velī-yi ḥaḥḥ,]

3. (G.66, Beyit 7). [velī-yi ḥaḥḥ,]

4. (G.129, Beyit 1). [velī-yi ḥaḥḥ,]

5. (G.168, Beyit 4). [velī-yi ḥaḥḥ,]

6. (G.182, Beyit 12). [velī-yi ḥaḥḥ,]

velī-yi ḥakk-ı emr-ilen: Allah'ın sevdiği
kullarının emri.

1. (G.91, Beyit 10). [velī-yi ḥaḥḥ-ı
emr-ilen, --ile, -n]

velī-yi ḥakk-ı velīni‘met: Nimet veren,
rızıklandırın Allah'ın velisi.

1. (G.55, Beyit 2). [velī-yi ḥaḥḥ-ı
velīni‘met,]

velī-yi ḥakk-ile: Allah'ın velisi, sevdiği
kulu.

1. (G.185, Beyit 6). [velī-yi ḥaḥḥ-ile, -
ile]

velī-yi ḥalīk-ı subḥān: Her türlü eksiklik
ve kusurdan münezzeḥ olan yaratıcının
velisi.

1. (G.38, Beyit 6). [velī-yi ḥalīk-ı
subḥān,]

velī-yi ḥālīk-ı subḥānımız: Her türlü kusurdan uzak olan yaratıcının velisi // hz. Ali.

1. (G.96, Beyit 3). [velī-yi ḥālīk-ı subḥānımız, -ı, -mız]

velī-yi kirdigārīñ: Allah'ın velisi.

1. (G.172, Beyit 2). [velī-yi kirdigārīñ, -iñ]

velī-yi muṭlak: Her zaman hakim olan veli // hz. Ali.

1. (G.66, Beyit 4). [velī-yi muṭlak,]
2. (Muh. 1, Beyit 16). [velī-yi muṭlak,]

velī-yi şāh-ı ins u cān: İnsan ve ruhların hükümdarı.

1. (G.13, Beyit 14). [velī-yi şāh-ı ins u cān,]

velī-yi vāhidü'l-ḳahhārdan: Hahredici olan Allah'ın velisi // hz. Ali.

1. (G.102, Beyit 9). [velī-yi vāhidü'l-ḳahhārdan, -dan]

velī-yi vālī: Her şeyin sahibi olan veli // hz. Ali.

1. (G.57, Beyit 2). [velī-yi vālī,]

velī-yi vāliye: Veliler velisi, veliler önderi, sahibi // Allah.

1. (G.42, Beyit 5). [velī-yi vāliye, -y, -e]

veliyullah: Ermiş kimse; Allah'ın sevgili kulu // hz. Ali.

1. Tā vaşī ḳıldı **veliyullahı** şāh-ı enbiyā / Oḫıdı onda velāyet ḫuṭbesin oldı ḫaṭib (G.5, Beyit 5). [veliyullahı, -ı]

2. Eylerdi Benī Ādemi tārāc 'Azrā'ıl / Ger ḳılmasayüz yā **veliyullah** ḫimāyet (G.21, Beyit 7). [veliyullah,]

3. Ḥaydar ol şāh-ı velāyet serdar-ı lā-iḫtiyāc / Bī-gümān oldur **veliyullah** anındur taḫt u tāc (G.27, Beyit 1). [veliyullah,]

4. Ol **veliyullahınıñ** ḫükmünden oldı ḫaḳḳ bilür / Pūr-ı 'imrānıñ öñünden āb-ı deryā şāḫ şāḫ (G.45, Beyit 8). [veliyullahınıñ, -ı, -nıñ]

5. Günāhıñ 'afv ḳıl bu Himmetiniñ yā **veliyullah** / Bī-ḫaḳḳ-ı ḫürmet-i

Selmān u Būzer Ƙamber u Cābir
(G.66, Beyit 20). [veliyullah,]

6. Didi kim isme‘u ey ƙavm-i ‘uṣṣāk
/ **Veliyullah** medħin ƙıldı āġāz
(G.84, Beyit 2). [veliyullah,]

7. Veliyullaha ger bu dūnyāda ‘arz
itmeyeñ imān / Viṣāl-ı ħūr-ı
cennet isteme ey ebleh-i ṭāmi‘
(G.124, Beyit 11). [veliyullaha, -a]

8. Geldi ‘ilminden zūhūra mu‘cizāt-ı
enbiyā / Ol **veliyullah** ‘icāz-ı
beniyullah keṣf (G.128, Beyit 8).
[veliyullah,]

9. Kim ‘Alī ya‘nī **veliyullahı** inkār
eylese / Müṣrik-i dīv-ı
münāfikdur ider inkār-ı ħaċċ
(G.135, Beyit 10). [veliyullahı, -ı]

10. Veliyullaha nisbet ƙılma her
mechül nādānı / Berāber mi ƙılır
ħar mühreye dürdāneni ‘āċıl
(G.145, Beyit 4). [veliyullaha, -a]

veliyullah-ı mutlak: Allah'ın mutlak,
kesin velisi.

1. (G.41, Beyit 8). [veliyullah-ı
mutlak,]

2. (G.167, Beyit 9). [veliyullah-ı
mutlak, -ı]

veliyullah-ı saħiniñ: Cömert veli // hz. Ali.

1. (G.122, Beyit 6). [veliyullah-ı
saħiniñ, -niñ]

veliyullah-ı veli: Allah'ın velilerinin velisi
// hz. Ali.

1. (G.136, Beyit 11). [veliyullah-ı
veli,]

veliyi ‘Alī: Allah'ın sevdiği ermiş olan
kulu // hz. Ali.

1. (G.185, Beyit 1). [veliyi ‘alī,]

veliy-i ħaċċ: Allah'ın velisi // hz. Ali.

1. (G.1, Beyit 6). [veliy-i ħaċċ,]

2. (G.92, Beyit 8). [veliyi ħaċċ,]

veliyi ħudādır: Allah'ın velisi, sevdiği
kulu.

1. (G.185, Beyit 1). [veliyi ħudādır,
-dır]

veliyi vāhidü'l-ƙaħhār: Yegane
kahredici olan Allah'ın velisi.

1. (G.181, Beyit 5). [veliyi vāhidü'l-
ƙaħhār,]

veliyyi vālī-yi ekrem: Cömertler önderi olan veli // hz. Ali.

1. (G.114, Beyit 8). [veliyyi vālī-yi ekrem,]

veliyyü hālīk-ı ekber: En büyük yaratıcını velisi, sevdiği kulu.

1. (G.67, Beyit 1). [veliyyü hālīk-ı ekber,]

“veliyyukumullah”: Sizin veliniz Allaktır.

1. Emritdi haqq “veliyyukumullah” bî-hilâf / Oldı nüzül şânına âyât-ı beyyinât (G.13, Beyit 2). [“veliyyukumullah”,]

veliyyullah: Ermiş kimse; Allah'ın sevgili kulu // hz. Ali.

1. Kılmasaydı ehl-i küfr-ilen veliyyullah cihād / Enbiyānıñ mezheb-i erkānı tapmazdı temiz (G.87, Beyit 9). [veliyyullah,]

ve'l-minne: Minnetle, şükranla.

1. Himmeti hâmdulillah ve'l-minne / Kelb-i dergâh-ı şâh-ı merdānıñız (G.94, Beyit 13). [ve'l-minne,]

ver: Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştir, ilet.

1. Şâh ‘arşa-yı hârib u dârib ver andan hâzir ol / Şulh kıl ol şâh-ı kâhâr-ile zinhâr itme seyn (G.165, Beyit 6). [ver,]

verd: Gül.

1. Himmeti nuṭk-ı ‘Aliden nuṭka gel bülbül kimi / Kim velâyet gülşeninde reng reng açıldı verd (G.52, Beyit 11). [verd,]

ve’s-selâm: “İşte o kadar, son söz bu” anlamında sözü kısa kesmek için kullanılır.

1. Tapmazdı istikâmet-i islâm ve’s-selâm / Ger şehr-i dîni kılmasa ol şehriyâr fetḥ (G.39, Beyit 5). [ve’s-selâm,]
2. Ehl-i ‘aşka anı sevmekdir şalât-ı dâimun / Uşbudur mü’minlere ‘ayn-ı ‘ibâdet vesselâm (G.151, Beyit 8). [vesselâm,]
3. Munda ne kavlı-i resül işlerdi ne hüküm-i kemâl / Añla ey ‘ârif

tamām oldı kelāmım **vesselām**
(*Muh. 2, Beyit 19*). [*vesselām,*]

vesvās: *Vesvese, kuruntu.*

1. Vücūdunda muhibb-i murtażāniñ
/ Gerekmez aru buhl u hırs u
vesvās (*G.104, Beyit 2*). [*vesvās,*]

2. Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alī
zerre yaqın / Çılmaz andan kine
u **vesvās** u zan gümān (*G.162,*
Beyit 11). [*vesvās,*]

vesvese-i iştibāhı: *Şüpheli kuruntu.*

1. (*G.43, Beyit 12*). [*vesvese-i*
iştibāhı, -ı]

vesvese-yi şeytānı: *Şeytanca, kötü*
kuruntular.

1. (*G.136, Beyit 3*). [*vesvese-yi*
şeytānı,]

veysu’l-ķaran: *Veysel Karani.*

1. Evliyā şāh-ı velāyet leşkeriniñ
serveri / Hâce-yi Selmān u
Ķanber Būzer u **Veysu’l-Ķaran**
(*G.168, Beyit 5*). [*veysu’l-ķaran,*]

vezn: *Vezin, ölçü.*

1. Vezn hikmetdür seħa hükümünde
ol rāsih degül / Kim ‘ayār u
nāşıra dinār-ı bī-mikdār Ķalb (*G.4,*
Beyit 2). [*vezn,*]

vezn-i ‘aql-ı ‘adl: *Aklın adaletinin*
terazisi.

1. (*G.131, Beyit 9*). [*vezn-i ‘aql-ı ‘adl,*
]

vilāyet: *İl, diyar, ülke, memleket.*

1. Her **vilāyetden** çeküb ğarb-ile
taħdı ol velī / Boynuna çok ser-
keş-i ser-dār-ı ser-ħayliñ kemend
(*G.51, Beyit 2*). [*vilāyetden, -den*]

velāyet ‘ilmine: *Velilik bilgisi.*

1. (*G.143, Beyit 9*). [*vilāyet ‘ilmine, -*
n, -e]

vér: *Vermek, sunmak.*

1. Oda yanmağdan temāmet
ķurtulur ehl-i azāb / **Vérse** tā rüz-
ı kıyāmet yüzünden bir nahīb
(*G.6, Beyit 2*). [*vérese, -se*]

2. Baħr-ı zülālī Hızra **véren** cām-ı
sermedī / Deryā-yı cūd sākı-yi

- ser-çeşme-yi hayāt (G.11, Beyit 7). [véren, -en]
3. Oña kim Haydar imām olmasa islām olmaz / **Vérse** bir günde eger Ahmede biñ kez şalavāt (G.14, Beyit 8). [vérese, -se]
4. Kıldıķı Hayr u haṭā zıkr-i hebā kavlı-riyā / Haḫka maḫbūl degül **vérdügi** şol ‘aşr u zekāt (G.14, Beyit 10). [vérdügi, -düg, -i]
5. **Vérir** münkirlere ecr-i mükāfāt / Sipehsālār şaff-der-i şır-i cebbār (G.15, Beyit 8). [vérir, -ir]
6. ‘Alidür kâinātıñ ḫalkına şāh-ı velini‘met / **Véren** bu külli maḫlūka ‘Alidür ey velini‘met (G.16, Beyit 1). [véren, -en]
7. **Vérmedi** bu mantıķa Dāvūd īsī Mūsā hem / Ya‘nī evsaf-ı ‘Alidür dāstān-ı ma‘rifet (G.18, Beyit 11). [vérmedi, -me, -di]
8. Sākī u bākī **vérür** ḫamr u ḫaḫāyıķdan ḫadeḫ / Ol ḫadeḫden şad-hezārān şifte u maḫmūr mest (G.22, Beyit 8). [vérür, -ür]
9. ‘Alidür ol ki der yevmü’l-ḫiyāmet / **Vérir** mü’minlere kevşerden iḫdāḫ (G.36, Beyit 9). [vérir, -ir]
10. Çün **vérir** bezm-i ḫiyāmette şeh-i merdān ḫadeḫ / Çağrışurlar ḫür ḫılmān melāik nūş-ı cān (G.37, Beyit 2). [vérir, -ir]
11. Zāhir oldı ma‘nī-yi ervāḫına eşbāhına / Cān olur cisme **vérirse** her kime cānān ḫadeḫ (G.37, Beyit 6). [vérirse, -ir, -se]
12. Zāhidā ḫaḫḫ şoḫbetinde mest-i cām-ı Haydara / Bāğ-ı cennetde ne ḫācetdür **vére** rızvān ḫadeḫ (G.37, Beyit 9). [vére, -e]
13. Cān-ı dilden ḫıl aḫa-yı ehl-i beyt-i iḫtiyār / Tā saña ḫumr-ı muḫabbetden **vére** ḫılmān ḫadeḫ (G.37, Beyit 10). [vére, -e]
14. Çün lekāniñ açdı ruḫsāriñ açıldı ey ḫabīb / Yasemin u erguvan **vérđi** hemrā şāḫ şāḫ (G.45, Beyit 3). [vérđi, -di]
15. **Vérđi** nuṭḫ-ı ‘allemu’l-esmā öğretdi aña / Ādemi üstād-ı ins u

- cān iden perverdigār (G.59, Beyit 9). [vérdi, -di]
16. Mūsāya **vérdi** yed-i beyzā u Tevrāt u ‘aşā / Taht-ı Mışra Yūsufi sultān iden perverdigār (G.59, Beyit 12). [vérdi, -di]
17. ‘Alidür hayy u bākī şāh-ı sākī / Muhibbe havz-ı kevşerden **véür** tās (G.104, Beyit 7). [véür, -ür]
18. Ehl-i hıred öldürir ‘aql-ı cellādın bugün / Hırs eline **vérmeye** olmaya şeydā nefis (G.109, Beyit 8). [vérmeye, -me, -y, -e]
19. Tebessüm kılsa bir kez ol cevāhir harmanı dilber / **Véür** şol haqqa rūh-ı revāndan la‘l-i gevher başş (G.114, Beyit 3). [véür, -ür]
20. Himmetiyem ehl-i ‘aşq ‘aşkı ider zıkr-i meşq / **Vérdi** bu mihri ‘Alī kālū belādan bize (G.173, Beyit 9). [vérdi, -di]
21. Virdi aña hük-m-ilen minber u mihrāb-ı haqq / Haqq degil çılmasun hırs u eşşek minbere (G.177, Beyit 7). [vérdi, -di]
22. Murādın **vérdi** ‘uşşākın dükkānın yıldı zerkin / Yine derdine müştākın devā geldi devā geldi (G.183, Beyit 8). [vérdi, -di]
23. İki cihānı eger **vérseler** ayā ‘aşık / Yakın bil olmasa bir zerre mihriniñ bedeli (G.185, Beyit 8). [vérseler, -se, -ler]
24. Haqq bilür müstağniyim bu haşmete baş egmezem / **Vérseler** ger rümu delālet eylese kayşer meni (G.187, Beyit 5). [vérseler, -se, -ler]
25. **Véildi** ‘aşığın kāmın çeker maşūq-ile cāmı / Bi-hamdullah ki eyyām-ı şafā geldi şafā geldi (G.183, Beyit 5). [véildi, -il, -di]
26. **Véür** muhibbine şol sākī-yi ezel her dem / Raḥik-i kevşer u şir u şarāb u hem ‘Alī (G.185, Beyit 7). [véür, -ür]
27. Mūsī-yi ‘imrāna **vérdin** bir ‘aşā / Oldı fir‘avna ‘aşā-yı ejdehā (Muh. 4, Beyit 14). [vérdin, -di, -ñ]

28. Eyyūba **vér**di ʿizzeti / Çekdi belā
u miḥneti (Mur. 1, Beyit 9).
[*vér*di, -di]

29. Ğam şāmınıñ fecrin **vérür** /
Zālimler zecrīn **vérür** (Mur. 1,
Beyit 15). [*vérür*, -ür]

30. Ğam şāmınıñ fecrin **vérür** /
Zālimler zecrīn **vérür** (Mur. 1,
Beyit 15). [*vérür*, -ür]

vér: Ver, uzat II sun, ikram et.

1. Başını kes zīnet-i esbābını tārāca
vér / Ey muvaḥḥid mundan özge
müşrike yoḥdur ʿilāc (G.27, Beyit
8). [*vér*,]

2. **Vér** bu teşne ʿāşıka ey sākī devrān
ḳadeḥ / Tā ola devrinde ʿuşşāk
ehliniñ gerdān ḳadeḥ (G.37, Beyit
1). [*vér*,]

3. Bende-i şāh olmaḳ istersen ayā
āzāde merd / **Vér** ʿAlī ʿaşḳına
nān-ı germ u āb-ı serd (G.52,
Beyit 1). [*vér*,]

4. Bī-nevādur Himmetī **vér** ḥān-ı
vaşlından nevā / Derdine her

ʿāşıḳıñ dermān iden perverdigār
(G.59, Beyit 14). [*vér*,]

5. Bir ḥaber **vér** ol ne yeddi ḥarfdür
kim ey faḳīḥ / Otuz iki mihr u
dīv-i mümkināt andan çıḥar
(G.81, Beyit 5). [*vér*,]

vér: Feda et, bağışla, ver.

1. Cān-ı başı **vér** ḥaḳīr olur faḳīriñ
tuḥfesi / Sen daḥı sarf it elinde
her ne olsa çoḥ az (G.83, Beyit 6).
[*vér*,]

2. Ḳālū belādan beri serverimizdir
ʿAlī / Cānı seri şıdḳ-ilen **vérmişük**
o servere (G.177, Beyit 2).
[*vérmişük*, -miş, -ük]

vér-: İhsan etmek, bahşetmek, nasip
etmek.

1. Tarīḳinde ʿAlīniñ müstaḳīm ol /
Vére tā kim saña teşrif-i iʿzāz
(G.84, Beyit 9). [*vére*, -e]

2. Hızra **vér**di anda ʿilm-i
ledünniden sabaḳ / Ādeme ders
olmamışdı ʿallemü'l-esmā henüz
(G.90, Beyit 6). [*vér*di, -di]

3. Bende saldı dīvi ol dest-i velāyet
ḥarb-ilen / **Vérmedi** Mūsāya ḥaḳḳ
feth-i yed-i beyzā henüz (G.90,
Beyit 7). [vémedi, -me, -di]
4. Olanda ‘ahd-i bī‘at leşker-i ervāḥ-
ı mücerreden / **Véribdür**
Himmetiye bu demi ol demde
Ḥaydar baḥş (G.114, Beyit 11).
[véribdür, -ib, -dür]
5. On iki burc bu yeddi yulduza
menzil **véren** / Fā‘il bu çerḥ-i
nuh-pergār sensin yā ‘Alī (G.189,
Beyit 3). [véren, -en]
6. Hızra sen **vérđiñ** ledünnī ‘ilmini
şāḥ-ı sabāḳ / Kāşif-i ‘ilm aldı ism-
i a‘zām yā ‘Alī (G.190, Beyit 4).
[vérdiñ, -diñ]

vīrān: *Yıkık, dökük harap.*

1. Zāhirim ger ‘ālem-i şüretde
vīrāndur ne ğam / Eylemez zirā
vücūd mülküni ma‘mūr mest
(G.22, Beyit 11). [vīrāndur, -dur]

vīrān eyledi: *Yıkma, bozma.*

1. (G.46, Beyit 10). [vīrān eyledi, -di
]

vīrān eyler: *Yıkma, bozma, harap
etmek.*

1. (G.165, Beyit 5). [vīrān eyler, -r]

vīrān idendir: *Yıkma, harabeğe
dönüştürmek.*

1. (G.168, Beyit 3). [vīrān idendir, -
en, -dir]

vīrān olub: *Harap olmak, yıkılmak,
dökülmek.*

1. (G.33, Beyit 3). [vīrān olub, -ub]

vīrāne: *Harap, harap olmuş yer.*

1. Şevḳ-i zevḳ bu göñül
vīrānesinden fi'l-mesel / Bir
fenāsız genc-i pinhāndur ezelden
tā ebed (G.49, Beyit 3).
[vīrānesinden, -s, -i, -n, -den]
2. Himmetiniñ bāḫını ma‘nide bir
ma‘müredür / Şüret-i zāhirde bir
vīrānedür çün şehr-i ḫūs (G.106,
Beyit 12). [vīrānedür, -dür]
3. Ḳalb-i şāfımdır maḥall-i genc-i
ma‘nī-yi ‘aşḳ-ı dost / Bulmuşam
ol genci her **vīrāneden**

müstağnīyim (G.157, Beyit 7).
[vīrāneden, -den]

vīrāne olmayınca: Yıkılmak, harap
olmak.

1. (G.170, Beyit 4). [vīrāne
olmayınca, -ma, -y, -ınca]

vird: Kur'ân-ı Kerîm'den sık sık okunan
parça veya hemen her gün okunan dua.

1. Virdimiz nād-ı 'Alīyyu lā-fetādur
dāimā / Şubḥ u şām anıñ
mübārek ismidür evrādımız
(G.92, Beyit 9). [virdimiz, -i, -miz]
2. 'Ayn u lām u yā şifāt-ı noḡta-yı bā
virdimiz / Zıkr-i tesbīḥ-i kitāb u
defter-i divānımız (G.96, Beyit 5).
[virdimiz, -i, -miz]
3. Leyl u nehār oḡurdı bu vird-i ehl-
i idrāk / Yā menba'-ı velāyet yā
maẓhāru'l-'acāib (Muh. 1, Beyit
5). [vird-i, -i]

vird-i evrād: Dualar duası.

1. (G.48, Beyit 16). [vird-i evrād,]

vird-i evrādi: Devamlı okunan dualar,
zikirler.

1. (Muh. 2, Beyit 20). [vird-i evrādi, -
ı]

vird-i zebānım: Tekrar tekrar söylenen,
dilden düşmeyen.

1. (G.158, Beyit 7). [vird-i zebānım, -
ım]

vird-i zebānım: Devamlı dile dolanan
dua.

1. (G.171, Beyit 1). [vird-i zebānım, -
ım]

vird-i zebānımdur: Tekrar tekrar
söylemek, diline dolamak.

1. (G.19, Beyit 1). [vird-i
zebānımdur, -i, -m, -dur]

vişāl-i gül: Güle kavuşma.

1. (G.102, Beyit 3). [vişāl-i gül,]

vişāl-ı hūr-ı cennet: Cennetteki hurilere
kavuşmayı isteme.

1. (G.124, Beyit 11). [vişāl-ı hūr-ı
cennet,]

vişāl-i hūr-ı ğilmān: Huri ve ğilmāna
kavuşmak.

1. (G.181, Beyit 12). [vişāl-i hūr-ı
ğilmān,]

vişāl-i maḥbūba irişmez: *Sevgiliye kavuşmak.*

1. (G.101, Beyit 5). [*vişāl-i maḥbūba irişmez, -mez*]

vişālîñ ‘ıydına: *Kavuşma bayramı.*

1. (G.99, Beyit 3). [*vişālîñ ‘ıydına, -iñ-n, -a*]

vücūd: *Beden, cisim, varlık.*

1. Bu **vücūdum** şehrine ḥaḳḳdan bi-ḳavl-i “men ‘araf” / Himmeti ḥükmüyle sulṭānım ezelden tā ebed (G.53, Beyit 11). [*vücūdum, -um*]
2. Şehr-i ‘ilmine ‘Alidür şehr-i ‘aşḳa şehriyār / Şeh ḳadem basmaz **vücūduñ** olmayınca şehriyār (G.61, Beyit 1). [*vücūduñ, -uñ*]
3. Aḥmed u Ḥaydar ki bir nūr-ı eḥaddur bir **vücūd** / Bir vücūdu nola ger iki görir eḥvel-i beşer (G.62, Beyit 2). [*vücūd,]*
4. Aḥmed u Ḥaydar ki bir nūr-ı eḥaddur bir vücūd / Bir **vücūdu**

nola ger iki görir eḥvel-i beşer (G.62, Beyit 2). [*vücūdu, -u*]

5. Anıñ-çün ölmedi ‘isā aña nuṭḳum didi ḥālîḳ / **Vücūdu** ru’yete gelmez bu nuṭḳ-ı bī-nişān ölmez (G.85, Beyit 4). [*vücūdu, -u*]
6. ‘Alidür Himmeti göynüñe rahmet / Velikin her **vücūda** nāzil olmaz (G.88, Beyit 12). [*vücūda, -a*]
7. Bir güherdür ‘ālem-i vaḥdetde eşyā’ bir **vücūd** / Gel berü sen bu arada söyle kimdür yādımız (G.92, Beyit 4). [*vücūd,]*
8. Bu **vücūd** bu ‘adem yeksān olur ey Himmeti / Ḥālî olsa bu şadefden bir nefes dürdānemiz (G.99, Beyit 12). [*vücūd,]*
9. Vücūdunda muḥibb-i murtażānıñ / Gerekmez aru buḥl u ḥırs u vesvās (G.104, Beyit 2). [*vücūdunda, -u, -n, -da*]
10. Ceble tıgına dözmez ḳāf ḳoyar / Ne **vücūd** ola pes şurşur öñünce müçegiñ (G.136, Beyit 8). [*vücūd,]*

11. Ma'rifet gencinesidür bu
vücūduñ ey fakīr / Pes ne
ma'nīde çekersin 'acz-ile
dermendelik (G.142, Beyit 7).
[vücūduñ, -uñ]

12. Gel gel imdi bu **vücūduñ** tahtına
sultān-iken / Haydarıñ aḥbābına
yār ol 'adūsından kesil (G.144,
Beyit 7). [vücūduñ, -uñ]

13. Haḳīkatde **vücūduñ** genc-i
ḥikmetdir velīkin ḥaḳḳ / Bu
genciñ ḥikmeti her bī-başardan
eylemiş mübhem (G.161, Beyit 2).
[vücūduñ, -uñ]

vücūd buldı: Var olmak.

1. (G.56, Beyit 2). [vücūd buldı, -dı]

vücūd iklimine: Beden, varlık dünyası.

1. (G.90, Beyit 3). [vücūd iklimine, -
n, -e]

2. (G.92, Beyit 11). [vücūd iklimine, -
n, -e]

vücūd mülkini: Vücut ülkesi, varlık ülkesi
// dünya.

1. (G.22, Beyit 11). [vücūd mülkini, -
n, -i]

2. (G.75, Beyit 2). [vücūd mülkini, -
n, -i]

vücūd tapdı: Vücut bulmak, oluşmak.

1. (G.3, Beyit 3). [vücūd tapdı, -dı]

vücūda geldi: Ortaya çıkmak, oluşmak,
meydana gelmek, olmak, vücut bulmak,
hayat bulmak.

1. (G.3, Beyit 3). [vücūda geldi, -dı]

2. (Muh. 1, Beyit 8). [vücūda geldi, -
dı]

vücūda gelmeden: Vücut bulmak,
meydana gelmek.

1. (G.90, Beyit 8). [vücūda
gelmeden, -meden]

vücūda gelmemişdi: Yaratılmak.

1. (G.152, Beyit 2). [vücūda
gelmemişdi, -me, -miş, -dı]

vücūd-ı 'ālem u ādem: Dünyanın ve
insanoğlunun varlığı.

1. (G.16, Beyit 7). [vücūd-ı 'ālem u
ādem,]

2. (G.124, Beyit 2). [vücūd-ı ʿālem u ādem,]

vücūd-ı ʿāleme: Varlık dünyası.

1. (G.89, Beyit 12). [vücūd-ı ʿāleme, -e]

vücūd-ı bü'l-ʿaceb: Acayip, şaşırtıcı varlık.

1. (G.3, Beyit 3). [vücūd-ı bü'l-ʿaceb,]

vücūd-ı cism u cānı: Ruh ve canın varlığı.

1. (G.176, Beyit 7). [vücūd-ı cism u cānı, -ı]

vücūd-ı ferd: Kendi vücudu; mevcudiyet, varlık.

1. (G.80, Beyit 8). [vücūd-ı ferd,]

vücūd-ı haydariñ: Hz. Ali'nin vücudu, varlığı.

1. (G.120, Beyit 6). [vücūd-ı haydariñ, -iñ]

2. (G.133, Beyit 7). [vücūd-ı haydariñ, -iñ]

vücūd-ı himmeti: Himmeti'nin vücudu, varlığı.

1. (G.157, Beyit 12). [vücūd-ı himmeti,]

vücūd-ı kâfi: Kaf dağı.

1. (G.153, Beyit 1). [vücūd-ı kâfi, -ı]

vücūd-ı kâinât: Evrenin varlığı, mevcudiyeti.

1. (G.126, Beyit 9). [vücūd-ı kâinât,]

2. (G.131, Beyit 6). [vücūd-ı kâinât,]

vücūd-ı kemter: Değersiz, hakir varlık.

1. (G.46, Beyit 12). [vücūd-ı kemter,]

vücūd-ı mülkiniñ: Varlık, yaşam.

1. (G.101, Beyit 2). [vücūd-ı mülkiniñ,]

2. (G.101, Beyit 2). [vücūd-ı mülkiniñ, -niñ]

vücūd-ı murtażā: Hz. Ali'nin varlığı, mevcudiyeti.

1. (G.81, Beyit 2). [vücūd-ı murtażā,]

vücūd-ı murtażānı: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G.100, Beyit 6). [vücūd-ı murtażānı, -nı, -ı]

vücūd-ı noḡkadur: Varlığı nokta hükmünde olan; nokta gibi küçük olan.

1. (G.56, Beyit 3). [vücūd-ı noḡkadur, -dur]

vücūd-ı pākīm: Saf, temiz varlık.

1. (G.160, Beyit 2). [vücūd-ı pākīm, -im]

vücūd-ı pākīne: Temiz vücut // saf, temiz varlık.

1. (G.80, Beyit 9). [vücūd-ı pākīne, -i, -n, -e]

vücūd-ı serv-i ra'nā: Selvi gibi güzel, hoş beden.

1. (G.45, Beyit 5). [vücūd-ı serv-i ra'nā,]

vücūd-ı türk 'arab: Türk ya da Arap ırkına mensup olmak // Etnik olarak Türk ya da Arap olmak sonradan eklenen bir sıfattır ve asalaklık olarak görülmektedir.

1. (G.3, Beyit 2). [vücūd-ı türk 'arab,]

vücūd-ı zü-l-ḡayāt u zü-l-memāt: Ölümlü ve ölümsüz bedenler.

1. (G.7, Beyit 9). [vücūd-ı zü-l-ḡayāt u zü-l-memāt,]

vücūdım kaşrını: Vücut mülkü, varlık sarayı.

1. (G.93, Beyit 10). [vücūdım kaşrını, -n, -i]

vücūduñ 'aşkına: Varlığın, mevcudiyetin aşkı.

1. (G.48, Beyit 7). [vücūduñ 'aşkına, -n, -a]

vücūduñ kaşrını: Vücut köşkü, varlık sarayı.

1. (G.88, Beyit 7). [vücūduñ kaşrını, -n, -i]

vücūduñ kişverinden: Vücut, varlık ülkesi.

1. (G.108, Beyit 10). [vücūduñ kişverinden, -n, -den]

2. (G.149, Beyit 3). [vücūduñ kişverinden, -n, -den]

vücūduñ şehrine: Varlık şehri.

1. (G.51, Beyit 8). [vücūduñ şehrine, -n, -e]

vücūduñ zulmetiñ: *Varlığın, bedenin içsel karanlığı.*

1. (G.149, Beyit 8). [vücūduñ zulmetiñ, -ñ]

vus'at-i kudret-i hakkdan: *İlahi kudretin bolluğu, sınırsızlığı.*

1. (G.131, Beyit 4). [vus'at-i kudret-i hakkdan, -dan]

vuşlat-ı cānān: *Sevgiliye kavuşma.*

1. (G.183, Beyit 4). [vuşlat-ı cānān,]

vuşlat-ı hakkdur: *Allah'a kavuşma.*

1. (G.79, Beyit 2). [vuşlat-ı hakkdur, -dur]

vuşlatı tapdı: *Kavuşmak, buluşmak.*

1. (Muh. 4, Beyit 7). [vuşlatı tapdı, -dı]

Y

yā: “Yahut, veya, ya da” anlamlarında bağlaç

1. Tā şehādet mülkine **yā** şāh-ı dīn başdın kadem / Maḳdeminden Ka‘be ābād oldı yā Ḥayber ḥarāb (G. 1, Beyit 4). [yā,]
2. Tā şehādet mülkine yā şāh-ı dīn başdın kadem / Maḳdeminden Ka‘be ābād oldı **yā** Ḥayber ḥarāb (G. 1, Beyit 4). [yā,]
3. Ḥaydarı ḳassām-ı cennet bilmedi eşhāb-ı nār / Ehl-i Mekke olsun ehl-i Şām **yā** ehl-i Ḥaleb (G. 3, Beyit 8). [yā,]
4. Bir midür cins-i şuḡāl rubeh u segsār ḳalb / Şīr ilen şevketde **yā** ḳudretde yā ḳuvvetde hey (G. 4, Beyit 7). [yā,]
5. Bir midür cins-i şuḡāl rubeh u segsār ḳalb / Şīr ilen şevketde yā ḳudretde **yā** ḳuvvetde hey (G. 4, Beyit 7). [yā,]
6. Gülşen-nişīn-i ‘aşka seyr-i çemen ne ḥācet / Şimşād-ı saye-perver **yā** nārven ne ḥācet (G. 12, Beyit 1). [yā,]
7. Menzūrum ol dem ḥaḳḳdan baḡ-ı cemāl-i Yūsuf / Reyhān u nergis u gül **yā** yāsemen ne ḥācet (G. 12, Beyit 7). [yā,]
8. Ḳanber olmaz her habeş **ya** düldül olmaz her feres / Bu cihānda zūlfıkar olmaz-idi kim her kılıç (G. 34, Beyit 7). [ya,]
9. Ḥazretinde ḥansı tuḥfe yāre **ya** lāyık düşer / Gönlümüz ya başımız ya cānımız cānānemiz (G. 99, Beyit 2). [ya,]
10. Ḥazretinde ḥansı tuḥfe yāre ya lāyık düşer / Gönlümüz **ya** başımız ya cānımız cānānemiz (G. 99, Beyit 2). [ya,]
11. Ḥazretinde ḥansı tuḥfe yāre ya lāyık düşer / Gönlümüz ya başımız **ya** cānımız cānānemiz (G. 99, Beyit 2). [ya,]
12. Velī ḥaḳḳ-ile her kim ki eyledi cedelī / Dutubdır ‘anesiñ ḡayr eli **ya** aḡından (G. 185, Beyit 5). [ya,]

yā: *Ey, hey anlamlarında bir seslenme sözü.*

1. Tā şehādet mülkine **yā** şāh-ı dīn başdın kadem / Maḳdeminden Ka‘be ābād oldu **yā** Ḥayber ḥarāb (G. 1, Beyit 4). [*yā,*]
2. Ma‘nī-yi mülkinde dedi şehir-i ‘ilm ü vaḥdetim / **Yā** velī-yi ḥaḳḳ bu şehir-i ‘ilmine sensen fetḥ-i bāb (G. 1, Beyit 6). [*yā,*]
3. Himmetiniñ ḥāceti senden budur kıl **yā** ‘Alī / Bir dil u dānā oña bir dīde-i binā naşib (G. 9, Beyit 12). [*yā,*]
4. Bu Himmetiden eyleme kem luḥf iltifāt / **Yā** murtażā-yı ‘Alī velī-yi şāh-ı ins u cān (G. 13, Beyit 14). [*yā,*]
5. Himmetiniñ **yā** ‘Alī maḳşūd-ı dīdāriniñ gören / Sensiz bin dünyā ḥarām olsun oña hem aḥret (G. 17, Beyit 13). [*yā,*]
6. **Yā** maḫhar-ı ḥaḳḳ sırr-ı ḥudā şāh-ı velāyet / Yā menba‘-ı ihsān-ı kerem ‘ayn-ı ‘ināyet (G. 21, Beyit 1). [*yā,*]
7. Yā maḫhar-ı ḥaḳḳ sırr-ı ḥudā şāh-ı velāyet / **Yā** menba‘-ı ihsān-ı kerem ‘ayn-ı ‘ināyet (G. 21, Beyit 1). [*yā,*]
8. Eylerdi Benī Ādemi tārāc ‘Azrā‘il / Ger ḳılmasayüz **yā** veliyullah ḥimāyet (G. 21, Beyit 7). [*yā,*]
9. Yā mehdī-yi hādī sermerdān-ı velāyet / Ey pādīşeh-i ‘ādil sultān-ı velāyet (G. 24, Beyit 1). [*yā,*]
10. Dīv aldı cihān mülkünü **yā** şāh-ı velāyet / ‘Arz it demidür bir daḫı yā şīr-i ḥudā ruḫ (G. 44, Beyit 4). [*yā,*]
11. Dīv aldı cihān mülkünü yā şāh-ı velāyet / ‘Arz it demidür bir daḫı **yā** şīr-i ḥudā ruḫ (G. 44, Beyit 4). [*yā,*]
12. ‘Arş-ı ferş-i ‘avn-ı ḥaḳḳ birle ‘Alīdür saḫlayan / Gel bu ḳula söyle “āmennā ve şaddaḳ” **yā** ‘ibād (G. 46, Beyit 3). [*yā,*]

13. ‘Arz eyle bu ‘acizlere **yā** Hāydar-ı şaff-der (G. 44, Beyit 5). [yā,]
14. Var ise cānında ger idrāk **yā** başında ‘aql / Nāşih-i müşfikden ey ferzend-i ādem diñle pend (G. 51, Beyit 7). [yā,]
15. Himmetiniñ sensin ümmid-i necātı **ya** ‘Alī / Bu haķiri Muştafā ‘aşkına kılma nā-ümīd (G. 55, Beyit 12). [ya,]
16. Cān mülkü oldı leşker-i ğam **yā** ‘Alī meded / Āhım götürdi tabl-ı ‘alem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 1). [yā,]
17. Cān mülkü oldı leşker-i ğam **yā** ‘Alī meded / Āhım götürdi tabl-ı ‘alem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 1). [yā,]
18. Çekdi firāk hayl-i haşem **yā** ‘Alī meded / Kıldı esir cān u dili zulm u cevr-le (G. 58, Beyit 2). [yā,]
19. Gerdün-ı dūn-nevāz elinden bu bendeye / Her dem gelür cefā u elem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 3). [yā,]
20. Bu çarh-ı sufle perver-i kennās-ı kec-reviñ / İşi hemişe cevr-i sitem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 4). [yā,]
21. Başımdan ey gözüm bu kıddar zālimiñ / Bir dem belāsı olmadı red **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 5). [yā,]
22. Rızā-yı haķķ çün meni kırtar bu ğuşşadan / Sensin iki cihānda aħkem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 6). [yā,]
23. Ey dest-i ğayb-ı nūr kıamı bir kenāra çek / Kim başdan aşdı cümbiş hem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 7). [yā,]
24. Çeng-i felek bu kıametimi egdi çeng tek / Bār-ı ğam-ile eyledi ğam **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 8). [yā,]
25. ‘Uķde-ğüşā-yı ins u melek şāh-ı evliyā / Hallet bu müşkilātı bu dem **yā** ‘Alī meded (G. 58, Beyit 9). [yā,]

26. İhsān içinde düşmenine ser
bağışlan / Ey pādişāh-ı ehl-i
kerem **yā** ‘Alī meded (G. 58, *Beyit*
10). [*yā*,]
27. Ol dem ki hāḷḷ eyledi ḥāḷḷ ‘arş-ı
ā‘zamı / Çekdi bu ḥarf levḥā
kalem **yā** ‘Alī meded (G. 58, *Beyit*
11). [*yā*,]
28. Cān safḥasında āl-i Muḥammed
muḥabbeti / Kilk-i ḳazā ki ḳıldı
raḳam **yā** ‘Alī meded (G. 58, *Beyit*
12). [*yā*,]
29. ‘Arşa yetür bu Himmetiniñ başını
şehā / Ruḥsārı üste baş ḳademiñ
yā ‘Alī meded (G. 58, *Beyit* 13).
[*yā*,]
30. Dost itleriniñ isteye **yā** rūzdan
cāndan / Ma‘zūli u merd mekkī u
kōri aḡyār (G. 60, *Beyit* 12). [*yā*,]
31. Günāhiñ ‘afv ḳıl bu Himmetiniñ
yā veliyullah / Bī-ḥāḷḷ-ı ḥürmet-i
Selmān u Būzer Ḳamber u Cābir
(G. 66, *Beyit* 20). [*yā*,]
32. Himmeti sīr oldı ‘iṣyān-ile ister
maḡfiret / Āl-i Ḥaydar ‘aşḳına
‘afv-it günāhı **yā** ḡafūr (G. 69,
Beyit 12). [*yā*,]
33. Himmetini şāh-ı merdān
ḳullarıylan ḥaşr ḳıl / Āl-i Aḥmed
‘aşḳına sen **yā** kerīm-i kār-sāz (G.
83, *Beyit* 12). [*yā*,]
34. Ya mehdi şimdi başla hidāyet
ṭarīḳına / Bu ḳulları ki zūlmet-i
‘iṣyān içindeyüz (G. 95, *Beyit* 8).
[*ya*,]
35. Ka‘bedür kūyiñ ḡürūh-ı enbiyā
ḥüccāciñız / İstivā-yı ‘arş-ı
ḥāḷḷdur **yā** ‘Alī minhāciñız (G. 98,
Beyit 1). [*yā*,]
36. ‘Ālem-i şüretde Ādem yoḡken **yā**
şīr-i ḥāḷḷ / Degdi dīviñ boynuna
ol dem ḍarb kāciñız (G. 98, *Beyit*
8). [*yā*,]
37. Bu niyāziñ luṭṭ ḳıl ‘āşıḳlarıñ redd
eyleme / Uşbudur elde bizim **yā**
şāh-ı dervişānımız (G. 99, *Beyit*
4). [*yā*,]
38. Şubḥ dem nuṭḳa ḡelüb ‘izzet-len
vérdi selām / Didi **yā** evvel u āḥir

- şeh-i merdâne güneş (G. 117,
Beyit 4). [yā,]
39. İns-i cinniñ ka‘besidir āstāniñ **yā**
imām / Nūr sürer kerrübiler ol
āstāna şaff-be-şaff (G. 127, Beyit
4). [yā,]
40. **Yā** ‘Alī yā şeh-süvār-ı ‘arşa-yı
meydān-ı ‘aşk / Mazhar-ı ma‘şük-
ı ‘āşık server-i merdān-ı ‘aşk (G.
131, Beyit 1). [yā,]
41. Yā ‘Alī **yā** şeh-süvār-ı ‘arşa-yı
meydān-ı ‘aşk / Mazhar-ı ma‘şük-
ı ‘āşık server-i merdān-ı ‘aşk (G.
131, Beyit 1). [yā,]
42. ‘Aşkıdır sultān egerçi on sekiz miñ
‘āleme / ‘Ālem-i kuvvetde sensen
yā ‘Alī sultān-ı ‘aşk (G. 131, Beyit
2). [yā,]
43. Hürşid şıfat şāh-ı zamān oldu
cihāngir / Her zerreye gel
Himmeti **yā** kılma tezelzül (G.
146, Beyit 14). [yā,]
44. Ca‘feridir Himmeti sem‘ine
peygamber özge kul / **Yā**
- taşavvūf yā tenāsüh yā teselsül yā
hulül (G. 147, Beyit 12). [yā,]
45. Ca‘feridir Himmeti sem‘ine
peygamber özge kul / Yā
taşavvūf **yā** tenāsüh yā teselsül yā
hulül (G. 147, Beyit 12). [yā,]
46. Ca‘feridir Himmeti sem‘ine
peygamber özge kul / Yā
taşavvūf yā tenāsüh **yā** teselsül yā
hulül (G. 147, Beyit 12). [yā,]
47. Ca‘feridir Himmeti sem‘ine
peygamber özge kul / Yā
taşavvūf yā tenāsüh yā teselsül **yā**
hulül (G. 147, Beyit 12). [yā,]
48. Himmeti bu ‘arşada nefis-ile harb
itmekdedür / Bendeñe bu işde **yā**
şāh-ı velāyet nāşir ol (G. 149,
Beyit 12). [yā,]
49. **Yā** ‘Alī u yā ‘Alī “ente kerim u
raḥim” / Lem yezel u lā yezāl
mazhar-ı zāt-ı kadim (G. 159,
Beyit 1). [yā,]
50. Yā ‘Alī u **yā** ‘Alī “ente kerim u
raḥim” / Lem yezel u lā yezāl

- maẓhar-ı zāt-ı kādīm (G. 159,
Beyit 1). [yā,]
51. Hakk velīsi Haydar-ı Kerrār
sensin yā ‘Alī / Cānişin-i Aḥmed-i
muhtar sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 1). [yā,]
52. Hakk velīsi Haydar-ı Kerrār
sensin yā ‘Alī / Cānişin-i Aḥmed-i
muhtar sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 1). [yā,]
53. Rüz-ı fıtrat dest-i kudret birle
deryā üstine / ‘Arşin bünyādın
koyan mi‘mār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 2). [yā,]
54. On iki burc bu yeddi yulduza
menzil véren / Fā‘il bu çerḥ-i
nuh-pergār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 3). [yā,]
55. “Ene ke’ş-şems‘ayne’n-kel-
kamer”dir Muştafā / Kāināta
şu‘le-yi envār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 4). [yā,]
56. Haydar-ı Kerrār oḥurlar ismiñi yā
şir-i Hakk / Pes gelen bu ‘arşaya
- tekrār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 5). [yā,]
57. Haydar-ı Kerrār oḥurlar ismiñi yā
şir-i Hakk / Pes gelen bu ‘arşaya
tekrār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 5). [yā,]
58. Perde-yi ‘izzetde ol el kim görindi
Aḥmede / Maḥrem-i Hakk vāfiḳ-ı
esrār sensin yā ‘Alī (G. 189, Beyit
6). [yā,]
59. Her la‘iniñ ḥaddi yoḥdur Aḥmede
yārim diye / Ğār-ı vaḥdetde
resüle yār sensin yā ‘Alī (G. 189,
Beyit 7). [yā,]
60. Hāk-i pāyin sürmedür şāhib-
nazarlar çeşmine / Nūr-ı ‘ayn-ı
her ulū’l-ebşār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 8). [yā,]
61. Ey emīr-i evliyā devrinde her
peygamberiñ / Eyleyen Hakk
mezheb-i izhār sensin yā ‘Alī (G.
189, Beyit 9). [yā,]
62. Harb içinde fırka-yı islāma ḥayr-ı
nāşirīn / Nāfi‘-i şer dāfi‘-yi esrār

- sensin **yā** ‘Alī (*G. 189, Beyit 10*).
[*yā,*]
63. Leşker-i ve’l-‘ādiyāt hük-m-ilen
mağhūr éden / Cān véren hem
cān alan қаһhār sensin **yā** ‘Alī (*G.
189, Beyit 11*). [*yā,*]
64. Şāfi‘-yi maşşer haṭā-baḥş u
kerīm-i ‘ayb-pūş / Sırrına her
bendeniñ seṭṭār sensin **yā** ‘Alī (*G.
189, Beyit 12*). [*yā,*]
65. Himmetī bir derd-menddir ezel
günden şāha / Ol faķiriñ derdine
tımār sensin **yā** ‘Alī
(*G. 189, Beyit 13*). [*yā,*]
66. Ey kelāmullah-ı nāṭık nuṭk-ı
hemdem **yā** ‘Alī / Ey Haḳķıñ
esrārına hem-rāz-ı hem-dem **yā**
‘Alī (*G. 190, Beyit 1*). [*yā,*]
67. Ey kelāmullah-ı nāṭık nuṭk-ı
hemdem **yā** ‘Alī / Ey Haḳķıñ
esrārına hem-rāz-ı hem-dem **yā**
‘Alī (*G. 190, Beyit 1*). [*yā,*]
68. Kaf nun emrine Haḳķdan
olmasaydın vāsıṭa / Kim
- ‘ademden hilḳate gelmezdi ‘ālem
yā ‘Alī (*G. 190, Beyit 2*). [*yā,*]
69. Şol mu‘allimsin ki senden tapdı
ey kān-ı kerem / Ser-be-ser reh-
nümā-yı ta‘līm aldı ādem **yā** ‘Alī (*G.
190, Beyit 3*). [*yā,*]
70. Hızra sen vérdiñ ledünnī ‘ilmini
şāh-ı sabāḳ / Kāşif-i ‘ilm aldı ism-
i a‘zām **yā** ‘Alī (*G. 190, Beyit 2*).
[*yā,*]
71. Oldı Dāvudiñ elinde mum-ı
fazlından / Hem Süleymān
barmağında hük-m-i hātem **yā** ‘Alī
(*G. 190, Beyit 5*). [*yā,*]
72. Mūsī-yi ‘ayn-ı ‘ināyet birle tā
kıldun naṣar / Buldı ikbāl-i zafer
Fir‘avna derdem **yā** ‘Alī (*G. 190,
Beyit 6*). [*yā,*]
73. Qanı qanım cānı cānımdır didi
Aḥmed saña / Senden özge
kimdür bu sırra maḥrem **yā** ‘Alī (*G.
190, Beyit 7*). [*yā,*]
74. Enbiyādan gerçi şüretde
muahḥar geldüñiz / Ma‘nīde līkin

- muḳaddemsen muḳaddem **yā** ‘Alī
(*G. 190, Beyit 8*). [*yā,]*
75. Yumaḡa on sekiz miñ ‘ālemiñ
‘iṣyānını / Baḡr-ı fazlından yeter
bir ḳaṭre ṣebnem **yā** ‘Alī (*G. 190,*
Beyit 9). [*yā,]*
76. Ey ḳasīm-i nār u cennet kim ki
Ḥaḳḳ bilmez seni / Menzili onuñ
cehennemdür cehennem **yā** ‘Alī (*G. 190,*
Beyit 10). [*yā,]*
77. Dünyā u ‘uḳbada bir dem ḡaṭır
ṣād olmasun / Her kim olmaz
dem-be-dem mihrinle ḡürrem **yā**
‘Alī (*G. 190, Beyit 11*). [*yā,]*
78. Himmetī dir ḡaṣr u mīzān u ṣırāṭ
u sorgum hem / Himmetinden
ḳekmezem bir zerrece ḡam **yā** ‘Alī
(*G. 190, Beyit 12*). [*yā,]*
79. **Yā** menba^c-ı velāyet yā
mazḡāru’l-‘acāib / Maḳṣūd-ı
āferiniṣ dānā-yı sırr-ı levlāk
(*Muh. 1, Beyit 3*). [*yā,]*
80. **Yā** menba^c-ı velāyet **yā**
mazḡāru’l-‘acāib / Maḳṣūd-ı
- āferiniṣ dānā-yı sırr-ı levlāk
(*Muh. 1, Beyit 3*). [*yā,]*
81. Leyl u nehār oḡurdı bu vérd-i
ehl-i idrāk / **Yā** menba^c-ı velāyet
yā mazḡāru’l-‘acāib (*Muh. 1,*
Beyit 5). [*yā,]*
82. Leyl u nehār oḡurdı bu vérd-i
ehl-i idrāk / **Yā** menba^c-ı velāyet
yā mazḡāru’l-‘acāib (*Muh. 1,*
Beyit 5). [*yā,]*
83. **Yā** menba^c-ı velāyet yā
mazḡāru’l-‘acāib / Ḳün emr-i kaf-
ı nundan vücūda geldi ‘ālem
(*Muh. 1, Beyit 8*). [*yā,]*
84. **Yā** menba^c-ı velāyet **yā**
mazḡāru’l-‘acāib / Ḳün emr-i kaf-
ı nundan vücūda geldi ‘ālem
(*Muh. 1, Beyit 8*). [*yā,]*
85. Söylerdi mehd içinde bu nuṭḳ-ı
ibn-i Meryem / **Yā** menba^c-ı
velāyet yā mazḡāru’l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 10*). [*yā,]*
86. Söylerdi mehd içinde bu nuṭḳ-ı
ibn-i Meryem / **Yā** menba^c-ı

- velāyet **yā** mazhāru'l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 10*). [*yā,]*
87. **Yā** menba^{c-1} velāyet yā
mazhāru'l-‘acāib / Ol günki
bende saldı dīv-i sefidi Ḥaydar
(*Muh. 1, Beyit 13*). [*yā,]*
88. Yā menba^{c-1} velāyet **yā**
mazhāru'l-‘acāib / Ol günki
bende saldı dīv-i sefidi Ḥaydar
(*Muh. 1, Beyit 13*). [*yā,]*
89. Geldi қапудан ол дем бу сөз
dilinde ezber / **Yā** menba^{c-1}
velāyet yā mazhāru'l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 15*). [*yā,]*
90. Geldi қапудан ол дем бу сөз
dilinde ezber / Yā menba^{c-1}
velāyet **yā** mazhāru'l-‘acāib
(*Muh. 1, Beyit 15*). [*yā,]*
91. **Yā** menba^{c-1} velāyet yā
mazhāru'l-‘acāib / Oldın refiḳ-i
Aḥmed ya‘ni delili mi‘rāc (*Muh.*
1, Beyit 18). [*yā,]*
92. Yā menba^{c-1} velāyet **yā**
mazhāru'l-‘acāib / Oldın refiḳ-i
- Aḥmed ya‘ni delili mi‘rāc (*Muh.*
1, Beyit 18). [*yā,]*
93. Girdün aşlan donına resūlden sen
aldın bāc / **Yā** menba^{c-1} velāyet
yā mazhāru'l-‘acāib (*Muh. 1,*
Beyit 20). [*yā,]*
94. Girdün aşlan donına resūlden sen
aldın bāc / Yā menba^{c-1} velāyet
yā mazhāru'l-‘acāib (*Muh. 1,*
Beyit 20). [*yā,]*
95. **Yā** menba^{c-1} velāyet yā
mazhāru'l-‘acāib (*Muh. 1, Beyit*
23). [*yā,]*
96. Yā menba^{c-1} velāyet **yā**
mazhāru'l-‘acāib (*Muh. 1, Beyit*
23). [*yā,]*
97. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah **yā** ‘Alī /
Terk-i ḥubb-ı māsivallah yā ‘Alī
(*Muh. 4, Beyit 1*). [*yā,]*
98. Ey zuhūr-ı ḳulhüvallah yā ‘Alī /
Terk-i ḥubb-ı māsivallah **yā** ‘Alī
(*Muh. 4, Beyit 1*). [*yā,]*
99. Nuśret-i naśrun min allah **yā** ‘Alī
/ Dest-i ḳudret sen yedullah yā
‘Alī (*Muh. 4, Beyit 2*). [*yā,]*

100. Nuşret-i naşrun min allah
yā ‘Alī / Dest-i kudret sen
yedullah yā ‘Alī (*Muh. 4, Beyit 2*).
[yā,]
101. Yā ‘Alī lillah lillah yā ‘Alī /
Yā şehenşāh-ı emīr-i evliyā (*Muh.
4, Beyit 13*). [yā,]
102. Hāḫḫiñ vekīl-i muṭlaḫ yā
şāh-ı dīn velī / Rūz-ı elest didi
saña rūḫumuz belī (*Müsebba 1,
Beyit 1*). [yā,]
103. Mü’minlere meded gerek
ey kudretiñ eli / Yā maḫharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba
1, Beyit 3*). [yā,]
104. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli
hem u ğam sen celi (*Müsebba 1,
Beyit 7*). [yā,]
105. Ḳurtar bizi hidāyet eyle
luṭf ḫıl nicāt / Yā maḫharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba
1, Beyit 10*). [yā,]
106. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli
- hem u ğam sen celi (*Müsebba 1,
Beyit 14*). [yā,]
107. Şaf baĝladı sipāh-ı belā
durdı rū-be-rū / Yā maḫharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba
1, Beyit 17*). [yā,]
108. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli
hem u ğam sen celi (*Müsebba 1,
Beyit 21*). [yā,]
109. Her dem bu nuṭḫ-ı aşḫ-ile
söyler zebanımız / Yā maḫharu’l-
‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba
1, Beyit 24*). [yā,]
110. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli
hem u ğam sen celi (*Müsebba 1,
Beyit 28*). [yā,]
111. Endişe çekme şıdḫ-ile sem‘
ol bu āyete / Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī (*Müsebba 1,
Beyit 31*). [yā,]
112. Yā maḫharu’l-‘acāib
‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli

hem u ğam sen cili (Müsebba 1, Beyit 35). [yā,]

113. Budur snān seyf külah u ħūd-ı cevşenim / Yā mazharu'l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 38). [yā,]

114. Yā mazharu'l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī / Ed‘ūke külli hem u ğam sen cili (Müsebba 1, Beyit 42). [yā,]

yā: Ya ... ya (da, veya, yâhut).

1. Ger olmasaydı şāh-ı velāyet muḥabbeti / Maḳbūl-ı ḥazret olmaz-idi **ya** şavm ya şalāt (G. 13, Beyit 7). [ya,]

2. Ger olmasaydı şāh-ı velāyet muḥabbeti / Maḳbūl-ı ḥazret olmaz-idi **ya** şavm **ya** şalāt (G. 13, Beyit 7). [ya,]

yā ‘Alī lillah: Ey Ali Allah için.

1. (Muh. 4, Beyit 3). [yā ‘alī lillah,]
2. (Muh. 4, Beyit 5). [yā ‘alī lillah,]
3. (Muh. 4, Beyit 8). [yā ‘alī lillah,]
4. (Muh. 4, Beyit 10). [yā ‘alī lillah,]

5. (Muh. 4, Beyit 13). [yā ‘alī lillah,]

6. (Muh. 4, Beyit 15). [yā ‘alī lillah,]

7. (Muh. 4, Beyit 18). [yā ‘alī lillah,]

8. (Muh. 4, Beyit 20). [yā ‘alī lillah,]

9. (Muh. 4, Beyit 23). [yā ‘alī lillah,]

10. (Muh. 4, Beyit 25). [yā ‘alī lillah,]

11. (Muh. 4, Beyit 28). [yā ‘alī lillah,]

12. (Muh. 4, Beyit 30). [yā ‘alī lillah,]

yā ‘alī yā ilyā yā bu’l-ḥasan yā büturāb:

Hz. Ali'ye yönelik bir dua ifadesi.

1. (G. 1, Beyit 1). [yā ‘alī yā ilyā yā ebu’l-ḥüseyn yā büturāb,]

2. (Muh. 3, Beyit 3). [yā ‘alī yā ilyā yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

3. (Muh. 3, Beyit 5). [yā ‘alī yā ilyā yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

4. (Muh. 3, Beyit 8). [yā ‘alī yā ilyā yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

5. (Muh. 3, Beyit 10). [yā ‘alī yā ilyā yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

6. (Muh. 3, Beyit 13). [yā ‘alī yā ilyā yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

7. (Muh. 3, Beyit 15). [yā ‘alī yā ilyā
yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

8. (Muh. 3, Beyit 18). [yā ‘alī yā ilyā
yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

9. (Muh. 3, Beyit 20). [yā ‘alī yā ilyā
yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

10. (Muh. 3, Beyit 23). [yā ‘alī yā ilyā
yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

11. (Muh. 3, Beyit 25). [yā ‘alī yā ilyā
yā bu’l-ḥasan yā büturāb,]

yā naşīb: Neyin ne olacağını bilmeden konuşmamayı, başa neler geleceğini, zamanın neler göstereceğini beklemeyi öğütleyen kaderci yaklaşım yapısına sahip söz.

1. (G. 9, Beyit 1). [yā naşīb,]

2. (G. 9, Beyit 4). [yā naşīb,]

yād: Yabancı, hasım kimse.

1. Bir güherdür ‘ālem-i vaḥdetde eşyā³ bir vücūd / Gel berü sen bu arada söyle kimdür **yādımız** (G. 92, Beyit 4). [yādımız, -i, -mız]

yād itdi: Anmak, hatırlamak.

1. (Mur. 1, Beyit 14). [yād itdi, -di]

yād kıldı: Anmak, hatırlamak.

1. (Muh. 2, Beyit 5). [yād kıldı, -dı]

yād-ı ‘aliden: Hz. Ali’yi hatırlama, anma.

1. (G. 105, Beyit 1). [yād-ı ‘aliden, -den]

yād-ı hakk: Allah’ı anmak, hatırlamak.

1. (G. 38, Beyit 10). [yād-ı hakk,]

yağ-: (Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

1. Kıl taḥammül daş eger **yağsa** bu yolda başına / Şabr-ider gör munca kim senden çeker teannî çeküc (G. 30, Beyit 11). [yağsa, -sa]

2. Yüzin döndermez ol küy-i vefādan / **Yağarsa** şeş cihetten başına dāş (G. 113, Beyit 2). [yağarsa, -ar, -sa]

yağma: Talan, çapul.

1. Dest-i kaçā yıḥmadan cism-i şehrin bendini / Girmeden ey bî-ḥaber şehrine **yağma** nefis (G. 109, Beyit 5). [yağma,]

yağmur: Atmosferdeki su buharının yoğunlaşması sonucu yeryüzüne damlalar halinde düşen su.

1. Daşı la'f u yağmuru dürdâne eyler
kanı mişk / Kaṭreyi cem' eyleyüb
‘ummān iden perverdigār (G. 59,
Beyit 6). [yağmuru, -u]

yah: Yakmak, tutuşturmak, ateşe vermek.

1. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine
yetdi ‘alem / Lāti yahdı āteşe
zünnār üzüldi sındı hāc (G. 27,
Beyit 5). [yahdı, -dı]
2. Ger müdrük iseñ gör ki bu Qur’ān-
ı ‘azīme / Zāhirde ‘Alī müfred-
ilen yakıldı ebced (G. 54, Beyit 7).
[yakıldı, -dı]
3. Emr-ile ‘isā felekden zülfiķārı
endirür / Başına āteş yakar
müşriklerin tūfān kıpar (G. 63,
Beyit 7). [yakar, -ar]
4. Yahsa ger nār-ı tecellā cisini
Mu’sā kimi / Terk-i ru’yet eyleme
didārdan dönderme yüz (G. 102,
Beyit 4). [yahsa, -sa]

5. Şem’ olan yerde şarāb-ı şāhid u
muṭrib gerek / Yahmasun taklīd-
ile pes baḥīl u süflā şem’ (G. 123,
Beyit 11). [yahmasun, -ma, -sun]

yahasıñ kırtarur: Yaka kurtarmak,
kurtulmak, ferahlığa erişmek.

1. (G. 73, Beyit 6). [yahasıñ kırtarur,
-s, -i, -ñ-ur]

yahşı: Güzel, hoş.

1. Hārici kāfirden eksükdür münāfik
kelbden / Bu hadīse yahşı fikr-
eyle özünden şādir ol (G. 149,
Beyit 5). [yahşı,]

yahyā: Yahya peygamber. Hz. İsa'nın
çağdaşı ve Hz.Zekeriya'nın oğlu olan
Yahudi vaiz ve peygamber.

1. Hem ‘āşık-ı maḳṭül hem kādı-yı
kıtālem / Hem Hızram u hem
Mūsā hem Yūnus u hem Yahyā
(G. 155, Beyit 8). [yahyā,]

yakīn: Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve
doğru şekilde bilme.

1. Şeytan çerisi çapdı onun şehri-
kişverin / Zirā **yakīn** u şıdķ u
şafādan sipāhı yoķ (G. 43, Beyit
9). [*yakīn,*]
2. Bī-gümān ol mazhar-ı külli
‘acāibdür **yakīn** / Aķmedin
cisminde cānı hālīķiñ zatında
vedd (G. 50, Beyit 2). [*yakīn,*]
3. Karār itmez zemīn u āsīmān ay
gün doğmaz / **Yakīn** bil olmasa
şāh-ı velāyet bir nefes hāzır (G.
66, Beyit 3). [*yakīn,*]
4. Neden kim hayy-ı fi’d-dāreyn
olardur fırķa-yı tāc / **Yakīn** bil
hayy-ı fi’d-dāreyn olanlar bī-
gümān ölmez (G. 85, Beyit 3).
[*yakīn,*]
5. Yakīn bil beytullahu’ş-şameddür
mü’minin ķalbi / Neden kim
beyt-i yezdāna Ebū’l-Cehl-i ziyem
şığmaz (G. 93, Beyit 4). [*yakīn,*]
6. ‘Alī nuķkundan olmişdur vücūd-ı
‘ālem-i Ādem / **Yakīn** kim bil
hakīķatde ‘Alidür mazhar-ı cāmi’
(G. 124, Beyit 2). [*yakīn,*]
7. Hākķ tarīķinden yüzün
döndermeyenlerdir **yakīn** / ‘Āşık-
ı şādık muķibb-i murtażā aķbāb-ı
şıdķ (G. 130, Beyit 8). [*yakīn,*]
8. Faķır u müflis u bī-revnaķam
liken **yakīnim** bu / Vere
ümmīdvārım bu daķı nūr-ı yakīn
revnaķ (G. 133, Beyit 8). [*yakīnim,*
-im]
9. Ey mālīk-i yevmi’d-dīn sende
göründi **yakīn** / Kūdet-i
yuķyū’l-iżām hikmet-i dehr-i
remīm (G. 159, Beyit 4). [*yakīn,*]
10. İki cihānı eger vērsele ayā ‘āşık /
Yakīn bil olmasa bir zerre
mihriñ bedelī (G. 185, Beyit 8).
[*yakīn,*]
11. ‘Ālem-i vahdetde **yakīn** oldur ol /
Nūr-ı hākķiñ āķiri hem evveli (G.
186, Beyit 6). [*yakīn,*]
12. Ey dil saķın **yakīn** ile şāh-ı
velāyete / Yüz dut yeri delīl-i
tarīķ-i hidāyete (Müsebbā 1, Beyit
29). [*yakīn,*]

yakîn: Herhangi bir delile bağlı olmaksızın sadece iman kuvvetiyle âşikâr olarak görme, müşahede ederek bilme.

1. Uşadur ‘ahd-ı peymânîñ degildir
yakîni muhkem / Hâkikat
menziline va‘desiñ dâim hilâf
eyler (G. 75, Beyit 6). [yakîni, -i]

yakîn: Çok az bir ara ile ayrılmış olan II yakın.

1. Leyletü’l-esrâda habibiñ **yakîn** /
Gördüğü dîdâr ‘Alîdür ‘Alî (G. 180,
Beyit 3). [yakîn,]

yakîn: Erişmesi, olması zaman bakımından yaklaşmış olan.

1. Bir tavâf-ı şad-hezârân hac-ı
ekberdür bugün / Hâciyân gel
kim **yakîn** oldu reh-i dūr-ı dırâz
(G. 83, Beyit 3). [yakîn,]

yakîn bil: Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme.

1. (G. 101, Beyit 10). [yakîn bil,]
2. (G. 129, Beyit 7). [yakîn bil,]
3. (G. 152, Beyit 8). [yakîn bil,]

yakîn eyle: Yakınlaşmak.

1. (G. 56, Beyit 9). [yakîn eyle,]

yakîn oldu: Şek ve şüpheden uzak olmak.

1. (G. 184, Beyit 10). [yakîn oldu, -dı]

yakîn olma: Yaklaşmak.

1. (G. 42, Beyit 11). [yakîn olma, -ma]

yakîn olmayınca: Yaklaşmak.

1. (G. 162, Beyit 11). [yakîn
olmayınca, -ma, -y, -ınca]

ya‘kûb: Hz. Yakup Peygamber.

1. Mülki hüsne Yüsufi Ken‘ânda
sulţân eyleyen / Geydiren Eyyübe
hülle endiren **Ya‘kûba** nür (G.
167, Beyit 7). [ya‘kûba, -a]
2. Ey şabâ seyr eyle bu müjdemi
Ya‘kûba yetür / Mısr fethü oldu
bugün Yüsuf-ı Ken‘ânımıza (G.
175, Beyit 2). [ya‘kûba, -a]

yākūt-ı kâniden: Yakut madeni.

1. (G. 100, Beyit 7). [yākūt-ı kâniden,
-den]

yalkuz: Yalnız, tek.

1. Yeddi yüz miñ kâferi şol **yalkuz**
eyledi helāk / Zevk idüb
çağrışurdu semekden tā semāk
(Muh. 2, Beyit 12). [yalkuz,]

yalvar: Birinden ısrarlı bir biçimde,
kendine acındırarak sözlerle, saygılı bir
biçimde bir şey istemek.

1. El götürdi **yalvarur** ehli teki
bestām çınār / Titredi ‘ar ‘ar
yarıldı naħl-ı ħurmā şāħ şāħ (G.
45, Beyit 6). [yalvarur, -ur]

yan: Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül
hâline gelmek.

1. **Yandursalar** ey Himmeti bu yolda
seni ħalk / Şükreyle yeri eyleme
zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11).
[yandursalar, -dur, -sa, -lar]
2. Bu gönül mirātınıñ mihr-i ‘Alidür
şaykalı / Rüşen olmaz **yanmasa**
bir cürde ey dil serāc (G. 27, Beyit
10). [yanmasa, -ma, -sa]
3. Himmeti vérmez ‘Alī ‘aşkında her
huşyār baş / **Yanmasa** altında ger
āteş karar mı cism sac (G. 27,
Beyit 12). [yanmasa, -ma, -sa]

4. Kayretinden leşkerin **yandurdu**
İskender mişāl / Şalmadı çün
āyine pertev-i meş‘al-i tābān
şubħ (G. 40, Beyit 3). [yandurdu, -
dı]

5. Cemālîñ görene dāim āħır-āb /
Yanar ‘aşkında āteş seyrider bād
(G. 48, Beyit 6). [yanar, -ar]

6. Her cānda ki var ‘aşk-ı ‘Alī mihr-i
Muħammed / Ger yüz miñ ola
zilleti **yandurmaz** ānı zār (G. 60,
Beyit 11). [yandurmaz, -maz]

7. Çıħsa ger ħāriciniñ cānı teninden
lā-şek / Ol ceħennem odına tā-
be-ebed **yāne** gider (G. 77, Beyit
10). [yāne, -e]

8. Cebre‘iliñ per u bālîñ **yanduranda**
Murtażā / Zāt-ı ħaħħdan ğayrı
kimse yoħdı peydā henüz (G. 90,
Beyit 5). [yanduranda, -anda]

9. Şevk-len şāhā cemālîñ şem‘ine
pervānemiz / Çarħ urub
dīvāneler tek muttaşıl
yanmağdur (G. 99, Beyit 5).
[yanmağdur, -mak, -dur]

10. Per u bâliñ nârı **yandurđı** ğarâb-ı
şâm-ı hicr / Şubh-ı devlet irdi
banglar ‘arş-ı ‘izzetden ceres (G.
106, Beyit 8). [*yandurđı, -dur, -dı*]
11. Ka‘beyi but-ĥane kıılma olmaya
ger but-perest / Lâtı **yandur** ĥacı
sındur rişte-yi zünnârı kes (G.
108, Beyit 6). [*yandur, -dur*]
12. Saldı şevk-ile özin âteş-i süzâna
güneş / Kaşd oldur meni dîvâne
kimi **yâne** güneş (G. 117, Beyit 1).
[*yâne,*]
13. Uçmasa onuñ hevesiyle **yanar** bâl
u peri / Peyk-i ‘izzet Cebre’il ol
tâyir-i tayyâr-ı ‘arş (G. 120, Beyit
10). [*yanar, -ar*]
14. Mihr-i ĥaydardan göñül kaşrında
Rüşen eyle şem‘ / Rüşen olmaz
cân gözi ger **yanmasa** bir beyle
şem‘ (G. 123, Beyit 1). [*yanmasa, -
ma, -sa*]
15. Mirşikâridir ki oddan mâşamış
bir tıbla şem‘ / Mişl-i kañnüs per
u bâlın **yandurur** pervâne tek (G.
123, Beyit 6). [*yandurur, -dur, -ur*
]
16. Cem‘ içinde sordı menden bir
ĥarîf-i ĥakķ-şinâs / Didi ey ‘ârif
neden **yandurmaz** ehl-i ĥille şem‘
(G. 123, Beyit 9). [*yandurmaz, -
maz*]
17. Men didim ki şem‘ insân bezmine
lâyıķdurur / Pâygâh içinde neyler
yandurub ĥar gelle şem‘ (G. 123,
Beyit 10). [*yandurub, -ub*]
18. Uçma küstaĥ eger Cebre’il-iseñ
ĥazer it / **Yanmıya** baĥr-ı velâyet
güzerinde yelegiñ (G. 136, Beyit
7). [*yanmıya, -ma, -y, -a*]
19. **Yandırır** bir demde heybet âteşi
bâl u perin / Bî-icâzet uça ol
deryâ yüzünden Cebre’il (G. 143,
Beyit 10). [*yandırır, -ır*]
20. Cân-ı şem‘ evine **yanmaz** pervâne
olmayınca / Bu iş ĥuşüle yetmez
‘irfâna dalmayınca (G. 170, Beyit
1). [*yanmaz, -maz*]
21. Himmeti **yandırır** müşrikler seni
dönderme yüz / Vâlî-yi cennet

kasım-i nūr u nārīñ ‘aşkına (G. 172, Beyit 11). [yandırsa, -sa]

22. Cism u cānım ser-be-ser şāh-i velāyet mülkidir / Haddı yoğdur **yandura** maḥşer günü āzer meni (G. 187, Beyit 10). [yandura, -dur, -a]

23. Deryā iken bu ‘ālem şol raḥmetiñ vekili / **Yandırdı** baḥr içinde hem per-i Cebre’ili (Muh. 1, Beyit 6). [yandırdı, -dı]

24. Ey dil-i şeydā gönül / **Yandur** bu cismi eyle kül (Mur. 1, Beyit 3). [yandur, -dur]

25. Ed‘ūke külli hem u ğam sen cili / **Yandırsa** cism u cānıñı ger nār dem-be-dem (Müsebbā 1, Beyit 39). [yandırsa, -sa]

yan: Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü // yan.

1. ‘Alī ‘arş-ı ḥaḳıkatde kamerdür / Kevākibdür **yanında** ḥayl-i aşḥāb (G. 2, Beyit 2). [yanında, -ı, -n, -da]

yan: Huzur, makam, nezd, ön.

1. Ğanīdür Himmeti ‘aşk-ı ‘Aliden faḳr kuyunda / Muḥaḳḳardır **yanında** tāc-ı taḥt u mülket-i dünyā (G. 181, Beyit 15). [yanında, -ı, -n, -da]

ya‘nī: Bağlaç; anlatılmak, açıklanmak istenen bir hükümden önce “Şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki, sözün kısası, kısaca, şöyle ki” anlamında kullanılır.

1. İki ‘ālemde ‘Alīdür pişvā ol maḳşūd-ı rabb / **Ya‘ni** bu icād mevcüddur olmışdur sebab (G. 3, Beyit 1). [ya‘ni,]

2. Bes bir raḳam ki çeke ḳalem levha-yi sefidür / **Ya‘ni** hesab-ı cümle-i zerrāt-ı kâināt (G. 11, Beyit 4). [ya‘ni,]

3. Meydān içinde cān vér ḥünābe ğarḳ olub bāt / **Ya‘ni** şehīd-i ‘aşḳa ğūr u kefen ne ḥācet (G. 12, Beyit 11). [ya‘ni,]

4. Virmedi bu mantıḳa Dāvūd isī Mūsā hem / **Ya‘nī** evsaf-ı ‘Alīdür

- dāstān-ı maʿrifet (G. 18, Beyit 11).
[yaʿnī,]
5. Ol ḥaḳḳa velī **yaʿnī** ʿAlī şāh-ı
velāyet / Ol şīr-i ḥüdā server-i
merdān etegin dut (G. 20, Beyit
6). [yaʿnī,]
6. Din yolunda perver-i şāh-ı
velāyet olmayan / şālih-i
müstaḥsin olmaz **yaʿni** kim ehl-i
salāḥ (G. 35, Beyit 5). [yaʿni,]
7. Ḥamsetü'l-esmā yazıldı tā
muʿallaḳ dörd çarḥ / **Yaʿni**
ʿarşullah bil nūr-ı velāyetdür
imād (G. 46, Beyit 2). [yaʿni,]
8. ʿAlī **yaʿni** imām-ı cinn ve'l-ins /
Ḥorasan ḳuṭbı sultān-ı senā-bād
(G. 48, Beyit 11). [yaʿni,]
9. Yaʿni ki cihān cīfesine ṭālibdür
kelb / Ey ʿāşık-ı şādık budur
aḳvāl-i Muḥammed (G. 54, Beyit
9). [yaʿni,]
10. Yazan bu levḥ-vechi **yaʿni** bāḳir /
ʿAle'l-ʿarş istivār u reh-nümādur
(G. 64, Beyit 11). [yaʿni,]
11. Muḥammedür ʿAlīdür Fāṭimā
Şubbeyr u Şebberdür ʿAlī / Şāni-
yi Seccāddur Muḥammed **yaʿni** ki
Bāḳır (G. 66, Beyit 12). [yaʿni,]
12. On iki burc doḳkuz eyvān yeddi
pāsbān / İki meşʿal **yaʿni** ki ḥurşid
u ḳamer ḥükminededür (G. 70,
Beyit 3). [yaʿni,]
13. Yaʿni ki dāmen-i Maḥmūdı
elinden ḳoyma / Ḥaḳḳdan ol
ʿāşilere müjde-yi ḡufrān getürür
(G. 71, Beyit 10). [yaʿni,]
14. Ḳuvvet-i eşvād u ḥükmi nuṭḳ
emr-i kāf u nūn / Küntü kenzen
lekad **yaʿni** kāināt andan çıḳar (G.
81, Beyit 3). [yaʿni,]
15. Sultān-ı mülk-i maʿnī ḥaḳḳıñ
velisi **yaʿni** / Çıḳdı aña ḥacerden
bir tund-ı ḥunük ebreş (G. 111,
Beyit 9). [yaʿni,]
16. Yaʿni gül u benefşe reyḥān u
nergisinden / Hem gülistān
müzeyyen hem bostan münāḳḳaş
(G. 118, Beyit 3). [yaʿni,]

17. Bu cihetden ol velîni hâkık
“sellûni” söyledi / **Ya’ni**
Haydardur ‘alîm-i ‘âlem-i esrâr-ı
‘arş (G. 120, Beyit 3). [ya’ni,]
18. Biz ‘ayn kaf lam üstâd ‘ayn u şin
u kaf / ‘Aql u ‘aşkıñ rehberin
ya’ni ‘Alîdir bî-hilâf (G. 125, Beyit
1). [ya’ni,]
19. Olmadı **ya’ni** ‘Aliden gayrı bil hiç
kimseye / Müfredât-ı muşhâf
sırr-ı kelâmullah keşf (G. 128,
Beyit 2). [ya’ni,]
20. Sırr-ı errahman ‘ale’l-‘arş-ı istivâ’
ma’lûm aña / Şüret-i sebu’l-
meşânî **ya’ni** vechullah keşf (G.
128, Beyit 5). [ya’ni,]
21. Eylemez ol kavm meydân-ı
hâkikatden firâr / **Ya’ni** kim
olmaz hirāsân kimseden aşhâb-ı
şıdık (G. 130, Beyit 7). [ya’ni,]
22. Mektebinde ‘aql-ı küll bir tıfl-ı
ebced-hânıdır / Murtażâdır **ya’ni**
üstâd-ı pîristân-ı ‘aşk (G. 131,
Beyit 8). [ya’ni,]
23. Ger şükür ger şikâyet ‘arz eyle
her sözün var / Geldi hâlîfe-yi ‘arz
ya’ni ki âdem-i ‘aşk (G. 132, Beyit
5). [ya’ni,]
24. Kuşandı zülfiķârı tâ resûlüñ
‘arşına vέρdi / İmâm-ı evliyâ
ya’ni emîrû’l-mü’minîn revnaķ
(G. 133, Beyit 2). [ya’ni,]
25. Kim ‘Alî **ya’nî** velîyullahı inkâr
eylese / Müşrik-i dîv-i
münâfıķdur ider inkâr-ı hâkık (G.
135, Beyit 10). [ya’nî,]
26. Ya’ni bu ‘arz-ı semavâta ‘Alîdir
hâkim / Vay eger haşim duta
çarhın o şâh nuh felegiñ (G. 136,
Beyit 6). [ya’ni,]
27. Pence-yi hayber-güşâ **ya’ni**
yedullah-ı ğafûr / Mehd içinde
ejdehâyı şak iden Haydar gerek
(G. 139, Beyit 3). [ya’ni,]
28. Ehl-i beyte ‘arz-ı imân eyle ger
cennet gerek / **Ya’ni** mü’minler
mekânıdır behişt-i mu’tedil (G.
144, Beyit 11). [ya’ni,]

29. ‘Aliden buldı fetħu’l-bāb **ya’ni**
‘ilm-i dīn ŧehri / ‘Alī ŧānında
ħaħħdan zūlfikār innemā bāṭıl (G.
145, Beyit 6). [ya’ni,]

30. Bu ŧalāt ŧavm bu ħac zekātındır
ḍalāl / Ey muħallid **ya’ni** farz
sünnetiñ olmaz ħabūl (G. 148,
Beyit 2). [ya’ni,]

31. Vücūda gelmemiŧdi mümkināt u
ya’ni mevcūdāt / vérende on
sekkiz miñ ‘āleme ŧāh-ı
muħaddem dem (G. 152, Beyit 2).
[ya’ni,]

32. Men mest-i elestem ħadeħ-i ħālū
belādan / Aħmaħ ŧağınur **ya’ni** ki
deng-i mey-i bengem (G. 156,
Beyit 11). [ya’ni,]

33. Bu’l-Ĥasan u bū-turāb nūr-ı meh-
i āftāb / Ķuvvet u ħavl u velā
ya’ni ‘Alīyyü’l-‘azīm (G. 159, Beyit
10). [ya’ni,]

34. Ķaṭreden ‘ummāna ŧāmildir
güneŧden zerreye / Ĥalī olmaz
ya’ni andan her mekān u zamān
(G. 162, Beyit 7). [ya’ni,]

35. Bil bu güftāriñ beyānıñ ‘ārif-i
esrār iseñ / Küntü kenzen **ya’ni**
bir genc-i nihān oldı ‘ayān (G.
166, Beyit 2). [ya’ni,]

36. Ĥaħħ-ilen āŧinālıħ **ya’ni** müyesser
olmaz / Bu ħalk-ı bī-vefādan
biğāne olmayınca (G. 170, Beyit
3). [ya’ni,]

37. Yā menba^c-ı velāyet yā
mazħāru’l-‘acāib / Oldın refik-i
Aħmed **ya’ni** delili mi‘rāc (Muh.
1, Beyit 18). [ya’ni,]

yaprağ: Yaprak.

1. Tut **yaprağ**ı kīmyā olur / Rez
dānesi seħbā olur (Mur. 1, Beyit
5). [yaprağ, -ı]

yār: Arkadaş, dost; sevgili.

1. Yaz oldı yine **yār** ile seyrān etegin
dut / Bülbül kimi ŧevħ-ile
gülistān etegin dut (G. 20, Beyit
1). [yār,]

2. Göñlüm diyārın eyledi bir demde
yār fetħ / Ķılmaz-ıdı onı Rüstem
İsfendiyār fetħ (G. 39, Beyit 1).
[yār,]

3. Hicāzī sen muḥālif düşme şūfi /
Hüseynī kavmine ol **yār** dem-sāz
(*G. 84, Beyit 5*). [*yār,]*
4. Hāzretinde ḥansı tuḥfe **yāre** ya
lāyık düşer / Göñlümüz ya
başımız ya cānımız cānānemiz (*G.*
99, Beyit 2). [*yāre, -e]*
5. Süleymān tek zebān-ı bī-
zebānīden ḥaber bilmez / Göñül
véirse ‘Alī mihrinden özge **yāre**
her ‘aşık (*G. 100, Beyit 9*). [*yāre, -*
e]
6. Söyleyen dilde gören gözde
‘Alidür vākıf ol / Ger seninlen
yār-ise bu cān u dilde beş ḥavās
(*G. 103, Beyit 9*). [*yār-ise, --ise]*
7. Yar yüzini görgecin dangla olur
şerm-sār / Kim ki bugün kılmasa
ey aḥī pervā nefis (*G. 109, Beyit*
10). [*yar,]*
8. Yār ḳurbāndur ruḥundan şol
hilālī ḳaşa baş / Ey şanem olsun
ḥüda anı çeken nakḳāşa baş (*G.*
119, Beyit 1). [*yār,]*
9. Da‘viye ma‘nī bugün ma‘nāya
göstersün nişān / **Yārı** ḳoy dārü’l-
ḳazāya ḥākim-i dīvāne çek (*G.*
138, Beyit 5). [*yārı, -ı]*
10. Gel gel imdi bu vücūduñ taḥtına
sulṭān-iken / Ḥaydarıñ aḥbābına
yār ol ‘adūsından kesil (*G. 144,*
Beyit 7). [*yār,]*
11. Yār olur her yeten serseri aḡyār-ı
şom / Rūz-ı daḡa terk-idüb **yārı**
firār eyleyen (*G. 164, Beyit 8*).
[*yārı, -ı]*
12. Rezm günü ‘arşada er kimi
durmak gerek / Bezm günü **yār-**
ilen ḳavl u ḳarār eyleyen (*G. 164,*
Beyit 9). [*yār-ilen, -ile, -n]*
13. Zülfine el yetürmez **yārıñ** nihāi
şimşād / Ol şāḥ-ı şāḥ-perver çün
şāne olmayınca (*G. 170, Beyit 9*).
[*yārıñ, -ıñ]*
14. Murtażadır Muştafāya cān-ı
dilden doḡrı **yār** / Cān ṭufeyl it ey
muḥıbb ol doḡrı yārıñ ‘aşḳına (*G.*
172, Beyit 6). [*yār,]*

15. Murtaẓādır Muştafāya cān-ı
dilden doğrı yār / Cān ıufeyl it ey
muħıbb ol doğrı **yārın** ‘aşkına (G.
172, Beyit 6). [yārın, -in]

16. Cisminde Aħmediñ cān **yār** u
ħabīb-i raħmān / Hakk yoluna
véren ser kimdir ‘Aliden özge (G.
174, Beyit 7). [yār,]

17. Ol cefā u cevr gördükce vefālar
göstere / Luş u ħahrın bir göre
yarın cefādan dönmeye (G. 178,
Beyit 3). [yarın, -in]

18. Laħmeke laħmī şıfatın gösteren /
Hem-nefesi **yār** ‘Alidür ‘Alī (G.
180, Beyit 2). [yār,]

yār eyle: Eş, dost edin.

1. (G. 109, Beyit 6). [yār eyle,]

yār eylese: Sevmek.

1. (G. 175, Beyit 6). [yār eylese, -se]

yār eyleyen: Dost arkadaş kılmak.

1. (G. 164, Beyit 7). [yār eyleyen, -y,
-en]

yār kıl: Sevgili eyle.

1. (Müsebbā 1, Beyit 32). [yār kıl,]

yār oldı: Sevgili, dost olmak.

1. (G. 135, Beyit 9). [yār oldı, -dı]

yār olmasa: Sevgili, dost olmak.

1. (G. 135, Beyit 8). [yār olmasa, -ma,
-sa]

yār olmayan: Sevgili, dost olmak.

1. (G. 135, Beyit 8). [yār olmayan, -
ma, -y, -an]

yār olur: Sevgili, dost olmak.

1. (G. 164, Beyit 8). [yār olur, -ur]

yara-: Uygun olmak.

1. Neden kim revnaķı yoħdur
yaraşmaz / Gül u reyħān içinde
ħār u ħāşāk (G. 137, Beyit 4).
[yaraşmaz, -şmaz]

Yā rab: Ey Rabbim!.

1. Kıldı hevā-yı seyrān sultān-ı
a‘zam-ı ‘aşķ / **Yā Rab** mübārek
olsun bu mülke maķdem-i ‘aşķ (G.
132, Beyit 1). [yā rab,]

2. **Yā Rab** ol sā‘at ki ħaşr olur ‘ayān
/ Fāş olur bu cümle esrār-ı nihān
(Muh. 4, Beyit 26). [yārab,]

yarat-: Meydana getirmek, yoktan var etmek.

1. Bu cism u cānı **yaratdı** egerçe hayy-ı vedūd / İki cihānda ‘Alidür velī aña maqşūd (G. 56, Beyit 1). [yaratdı, -dı]
2. Egerçi sun^c-i pākinden **yaratdı** Ādem-i şāni^c / Cemālinden anıñ amma ki nūr-ı şāh-idi lāmī^c (G. 124, Beyit 1). [yaratdı, -dı]
3. **Yaratmazdı** cehennem şūretiñ haqq / Seni haqq bilse ger cümle halāyık (G. 129, Beyit 3). [yaratmazdı, -maz, -dı]

yār-i Ahmed: Hz. Muhammed'in sevdiği kimse // Hz. Ali.

1. (G. 139, Beyit 5). [yār-i aḥmed,]

yār-i ‘Alidür: Hz. Ali'yi seven kimse.

1. (G. 164, Beyit 10). [yār-i ‘alidür, -dür]

yār-ı bāh: Temiz, pak sevgili.

1. (G. 35, Beyit 4). [yār-ı bāh,]

yār-ı haqq olur: Allah'ın sevgilisi, sevdiği kul olmak.

1. (G. 135, Beyit 9). [yār-ı haqq olur, -ur]

yār-ı haydar: Hz. Ali'nin sevdiği (kimse).

1. (G. 108, Beyit 1). [yār-ı haydar,]

yār-i mūnis: Cana yakın sevgili.

1. (G. 174, Beyit 13). [yār-i mūnis,]

yarıl-: Ortadan ayrılmak; üzerinde yarık veya yara açılmak, parçalanmak.

1. El götürdi yalvarur ehli teki beştām çınār / Titredi ‘ar ‘ar **yarıldı** naḥl-ı ḥurmā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 6). [yarıldı, -dı]
2. Çün berķ simā endi yere tiğ-ı dupeyker / **Yarıldı** ḥacer çıḥdı revān oynadı düldül (G. 146, Beyit 11). [yarıldı, -dı]

yaş: Hayatta geçirilen süre.

1. Otuz miñ üç yüz yıl Ādemden öñden bağıyan dīvi / ‘Alidür bu yeddi **yaşdan** açan bu ‘ayn-ı ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7). [yaşdan, -dan]

yasavul: Koruyucu, muhafız.

1. Selmān lalası oldı mühürdār-ı Süleymān / Cebre'ıl cilavdār oña Mūsā **yasavul** (G. 146, Beyit 10). [*yasavul,*]

yāsemen: Beyaz ve küçük çiçekler açan, sarmaşık cinsinden, çok uzayan bir ağaç; bu ağacın beyaz renkli çiçeği II sevgilinin yanağına atfen kullanılmıştır.

1. Menzūrum ol dem haqqdan bağ-ı cemāl-i Yūsuf / Reyhān u nergis u gül yā **yāsemen** ne hācet (G. 12, Beyit 7). [*yāsemen,*]

yāsemen: Beyaz ve küçük çiçekler açan, sarmaşık cinsinden, çok uzayan bir ağaç; bu ağacın beyaz renkli çiçeği.

1. Erguvān u **yāsemen** gülşen u gülzārı hiç / 'Ar'ar u şimşād u servin sındırur bād-ı hazān (G. 33, Beyit 2). [*yāsemen,*]

Yāsemen u gül: Yasemin ve gül çiçeği.

1. (G. 146, Beyit 6). [*yāsemen u gül,*]

yasemen-i serv-i kad: Selvi boylu yasemen.

1. (G. 164, Beyit 6). [*yasemen-i serv-i kad,*]

yāsemīn: Bu isim ile maruf hoş kokulu çiçek.

1. Çün lekānīñ açdı ruhsārīñ açıldı ey habīb / **Yasemin** u erguvan vérđi hemrā şāh şāh (G. 45, Beyit 3). [*yasemin,*]

yaşıl: Yeşil.

1. Āstān-ı Haydara yüz sürmeyince geymedi / Tāc-ı zerrīn başına egnine **yaşıl** hilye şem' (G. 123, Beyit 3). [*yaşıl,*]

yastan: Yaslan, dayan.

1. 'Aşk-ilen **yastan** irādet āsītānīñ Himmetī / Tā yere koy ol güzerde şıdık-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit 10). [*yastan,*]

yat-: Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak; uyumak.

1. Baḥma ol mecrūh mār-ı ğaflete ey Himmetī / Mehd-i Meryemde **yatarken** şārīh-i sū'bāna baḥ (G.

41, Beyit 11). [*yatarken, -ar, -ken*
]

2. Murtażādur reh-nümā-yı kâfile-sālār-ı ‘aşq / Reh-rev-iseñ **yatma** ğâfil kopardı gülbāng-ı ceres (G. 105, Beyit 4). [*yatma, -ma*]
3. Yaturdı cismi bir cānsız hācer tek mā’ u tın içre / Aña nefh itdi öz rūhundan ol dem buldı ādem dem (G. 152, Beyit 3). [*yaturdı, -ur, -dı*]

yay-ı vahdet: *Birlik yayı.*

1. (G. 77, Beyit 4). [*yay-ı vahdet,*]

yaz-: *Kaleme almak, yazma işi.*

1. Gör ki **yazmış** kill-i kudret birle haṭṭāṭ-ı ezel / Şafha-yı ruhsārına imlā inşā-yı ‘acīb (G. 10, Beyit 8). [*yazmış, -mış, -*]
2. Her rüz ‘ıyd her gice kadr berāt olur / En‘ām vērđi her kavle kim **yazdı** şeh berāt (G. 11, Beyit 9). [*yazdı, -dı*]
3. Hamsetü’l-esmā **yazıldı** tā mu‘allaq dörd çarḥ / Ya‘ni

‘arşullah bil nūr-ı velāyetdür imād (G. 46, Beyit 2). [*yazıldı, -ıl, -dı*]

4. Bir nokṭadan ol yeddi kitāb oldı mürekkeb / **Yazıldı** beyāz üstine munca haṭṭ-ı esved (G. 54, Beyit 5). [*yazıldı, -ıl, -dı*]
5. Saḫf-ı ‘arşa dest-i kudret **yazmayınca** ismini / Su yüzünde istikāmet dutmadı ‘arş-ı mecīd (G. 55, Beyit 11). [*yazmayınca, -ma, -y, -ı, -n, -ca*]
6. Yazan bu levḥ-vechi ya‘ni bākir / ‘Ale’l-‘arş istivār u reh-nümādur (G. 64, Beyit 11). [*yazan, -an*]
7. Āyet-i fetḥ u zafer **yazılır** vechimize / ‘Arş-ı a‘lādan ötübdür ‘alem-i nuşretimiz (G. 91, Beyit 5). [*yazılır, -ıl, -ur*]
8. İsm-i tuğrā **yazılır** nāme-yi a‘mālımıza / Mihr-i Ḥaydardur anıñ haşr günü hüccetimiz (G. 91, Beyit 14). [*yazılır, -ıl, -ır*]
9. Yazanda hū **yazıbdur** bu nişāniñ başına münşī / Velāyet-nāmeniñ

‘üvânına özge raqam şıgmaz (G. 93, Beyit 5). [yazıbdur, -ib, -dur]

10. **Yazanda** hū yazıbdur bu nişānıñ başına münşī / Velāyet-nāmeniñ ‘üvânına özge raqam şıgmaz (G. 93, Beyit 5). [yazanda, -anda]

11. Oldı huṭūṭ-ı vechī insān u sırr-ı ebced / **Yazıldı** yeddi yerde āyāt-ı muḥkem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 10). [yazıldı, -ıl, -dı]

12. Rızq-ıçün endişe çekme çün tevekkül ehlisen / Maṭbah-ı şāh-ı velāyetden **yazıldı** gündelik (G. 142, Beyit 8). [yazıldı, -ıl, -dı]

13. Karārımızdı **yazılmış** ḥamsetü’l-esmā / Doḡkuz ‘arş u yeddi ferşin ‘Alidir aşl-ı bünyādı (G. 181, Beyit 6). [yazılmış, -ıl, -mış]

yaz oldı: Yaz mevsiminin gelmesi.

1. (G. 20, Beyit 1). [yaz oldı,]

yeddi: Altıdan sonra gelen sayının ismi.

1. Geldi mehdi Himmetī nūr-ile doldı kâināt / Dutdı **yeddi** kişver

ey mü’min-i dīndār tāk (G. 28, Beyit 12). [yeddi,]

2. Kaza dönder yiri ḳat‘-ı naṣar ḳıl **yeddi** kişverden / Vaṭan dut burda Himmetī özge maḳarda geṣ (G. 32, Beyit 12). [yeddi,]

3. Ur şādiyāna ra‘d-ı felek oldı Ḥaydara / Çoḡdan bu **yeddi** ḳal‘a-yı Nīl-i ḥiṣār feth (G. 39, Beyit 6). [yeddi,]

4. Kāf-ı nūndan ‘ālemi imkān iden perverdigār / **Yeddi** merre baḥr dokuz keyvān iden perverdigār (G. 59, Beyit 1). [yeddi,]

5. Doḡkuz ‘arşınıñ sūtunı **yeddi** ferşin lengeri / Oldur velī-yi muṭlaḳ ḥallāḳ-ı ‘ālem maḫḫār-ı ḳādir (G. 66, Beyit 4). [yeddi,]

6. Otuz miñ üç yüz yıl Ādemden öñden baḡlıyan dīvi / ‘Alidür bu **yeddi** yaşdan açan bu ‘ayn-ı ḥikmetdür (G. 80, Beyit 7). [yeddi,]

7. Noḡta-yı bādur vücūd-ı murtaḫā aşl-ı kelām / **Yeddi** Muşḫaf yeddi

- āyet külliyyāt andan çıḡar (G. 81, Beyit 2). [yeddi,]
8. Nokḡa-yı bādur vücūd-ı murtażā aṡl-ı kelām / Yeddi Muṡḡaf **yeddi** āyet külliyyāt andan çıḡar (G. 81, Beyit 2). [yeddi,]
9. Bir ḡaber vér ol ne **yeddi** ḡarfdür kim ey faḡih / Otuz iki mihr u dīv-i mümkināt andan çıḡar (G. 81, Beyit 5). [yeddi,]
10. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik rāhdān-ı merde / Bir ḡadem yoldur aniñ ḡurbinde belke bir arṡ (G. 115, Beyit 9). [yeddi,]
11. Doldurdu gevher-i dürr eyler niṡār-ı Aḡmed / Naḡkaṡ ṡunḡ kılmıṡ ḡoṡ **yeddi** ḡān münakḡaṡ (G. 118, Beyit 9). [yeddi,]
12. ‘Alīdür seyrine **yeddi** kitābıñ / ‘Alīm u vāḡıf u ‘allām-ı keṡṡāf (G. 126, Beyit 6). [yeddi,]
13. Oldı ḡuḡūḡ-ı vechī insān u sırr-ı ebced / Yazıldı **yeddi** yerde āyāt-ı muḡkem-i ‘aṡḡ (G. 132, Beyit 10). [yeddi,]

14. Bir tecerrüd rūḡ-ı ḡudsum nuḡḡ-ı ḡaḡḡdan doḡmıṡam / ṡol doḡuz ata bu **yeddi** āneden müstaḡnīyim (G. 157, Beyit 9). [yeddi,]
15. Yūsuf peyḡamber **yeddi** yıl / Zindān içinde muttaṡıl (Mur. 1, Beyit 11). [yeddi,]

yeddi aḡter: *Yedi yıldız: edebiyatında Süreyyâ için kullanılmıştır (Şükûn, I, 468). İlm-i nücûma göre Süreyyâ, içinde yer alan yıldızlar öküz (boḡa) şeklini meydana getirdiḡinden Sevr adıyla anılan burcun sırt / hörgüç kısmında iki sıra halinde dizilmiş altı veya yedi yıldızdan meydana gelen açık bir kümedir. Yedi Kız Kardeṡ, Peren veya Pervin olarak da anılır.*

1. (G. 165, Beyit 4). [yeddi aḡter,]

yeddi arz: *Yedi yer, yedi kıta.*

1. (G. 164, Beyit 1). [yeddi arz,]

yeddi bahār: *Yedi mevsim.*

1. (G. 164, Beyit 1). [yeddi bahār,]

yeddi baḡr u ber: *Yedi deniz ve yedi kıta.*

1. (G. 125, Beyit 4). [yeddi baħr u ber,]

yeddi başlı ejdehādan: Yedi başlı yılan.

1. (G. 178, Beyit 1). [yeddi başlı ejdehādan, - dan]

yeddi başlı ejdehāni: Yedi başlı ejderha, mitolojik varlık.

1. (G. 87, Beyit 6). [yeddi başlı ejdehāni, -nı]

yeddi deryā: Yedi deniz.

1. (G. 127, Beyit 7). [yeddi deryā,]

yeddi eflāk: Yedi kat gök.

1. (G. 137, Beyit 9). [yeddi eflāk,]

yeddi ferş: Yedi zemin, yedi ülke, yedi diyar.

1. (Muh. 4, Beyit 4). [yeddi ferş,]

yeddi ferşiñ: Yedi yer, yedi kıta.

1. (G. 181, Beyit 6). [yeddi ferşiñ, -iñ]

yeddi gök: Yedi kat gök.

1. (Muh. 4, Beyit 4). [yeddi gök,]

yeddi gökde: Göğün yedi katı.

1. (G. 120, Beyit 2). [yeddi gökde, -de]

yeddi kitāb: Yedi din kitabı.

1. (G. 54, Beyit 5). [yeddi kitāb,]

yeddi kitābıñ: Yedi kitap.

1. (G. 151, Beyit 5). [yeddi kitābıñ, -iñ]

yeddi muşafda: Yedi kitap.

1. (G. 143, Beyit 7). [yeddi muşafda, -da]

yeddi pāsbān: Yedi gözçü.

1. (G. 70, Beyit 3). [yeddi pāsbān,]

yeddi semāt: Yedi semavat: yedi kat gök.

1. (G. 164, Beyit 1). [yeddi semāt,]

yeddi ṭabak: Yedi kat, katman; göğün yedi katı.

1. (G. 146, Beyit 12). [yeddi ṭabak,]

yeddi yer: Yedi kıta.

1. (G. 126, Beyit 10). [yeddi yer,]

yeddi yüz miñ: Yedi yüz nim; sayı sıfatı.

1. (Muh. 2, Beyit 12). [yeddi yüz miñ,]

yed-i beyzâ: Musa Aleyhisselâm'ın mu'cize olarak gösterdiği beyaz ve parlak eli. Bu tabir mecaz olarak keramet ve hârikulâde haller ve meziyetler hakkında kullanılır.

1. (G. 8, Beyit 10). [yed-i beyzâ,]
2. (G. 36, Beyit 7). [yed-i beyzâ,]
3. (G. 59, Beyit 12). [yed-i beyzâ,]

yed-i beyzâ u 'asâ: Hz. Musa'nın gösterdiği yed-i beyza (beyaz el) ve asasının yılanı dönüşme mucizesi.

1. (G. 175, Beyit 13). [yed-i beyzâ u 'asâ,]

yed-i hakk: Allah'ın eli.

1. (G. 186, Beyit 3). [yed-i hakk,]

yed-i kudret: Güç, kudret, iktidar eli.

1. (G. 81, Beyit 1). [yed-i kudret,]

yedin esrârına: Elin esrarı // Hz. Musa'nın gösterdiği "yed-i beyza (Beyaz el)" mucizesindeki gizem.

1. (G. 45, Beyit 11). [yedin esrârına, -in-n, -a]

yedullah: Allah'ın eli; kuvvet ve kudreti, otoritesi.

1. Def-i ğayra urmada **yedullahıñ** yeter her barmağı / Kim oña kūy-ı hicā hâcet degil seyf u şalāh (G. 35, Beyit 8). [yedullahıñ, -ıñ]

2. Ol **yedullahıñ** dem tiğından olmuş lālegün / Sanasın gökde şafağdur 'arşa-yı meydāna bağ (G. 41, Beyit 2). [yedullahıñ, -ıñ]

3. Ol **yedullahıñ** dem tiğından olmuş lālegün / Sanasın gökde şafağdur 'arşa-yı meydāna bağ (G. 42, Beyit 2). [yedullahıñ, -ıñ]

4. Ol **yedullah** el çıhardı leyletü'l-mi'râcda / Aḥmede gösterdi ol dem sırr-ı mağdemden rumüz (G. 89, Beyit 3). [yedullah,]

5. Nuşret-i naşrun min allah yā 'Alī / Dest-i kudret sen **yedullah** yā 'Alī (Muh. 4, Beyit 2). [yedullah,]

yedullahi fevka eydihim: Fetih suresi 10. ayet. Allah'ın eli onların elinin üzerindedir.

1. (G. 185, Beyit 4). [yedullahi fevka eydihim,]

yedullah-ı ğafūr: Günahları bağışlayan
Allah'ın eli // Hz. Ali.

1. (G. 139, Beyit 3). [yedullah-ı ğafūr,]

yedullah-ı ğayūr: Koruyan, himaye eden
Allah'ın eli.

1. (G. 46, Beyit 4). [yedullah-ı ğayūr,]

yedullah-ı ğayūr: Koruyan, himaye eden
Allah'ın eli.

1. (G. 181, Beyit 4). [yedullah-ı ğayūr,]

yeg: Daha iyi, daha üstün, daha makbul.

1. Āb-ı zemzemen turābı maḳdemi
yegdūr maña / Āsıtānı Mescidü'l-
Akşā irür küy-ı hiçāz (G. 83, Beyit
2). [yegdūr, -dür]
2. Himmeti şāh-ı velāyet medḫini
eyler müdām / Cinn u insān u
melek **yeg** olmadı güyā henüz (G.
90, Beyit 11). [yeg,]

yek: Bir, tek.

1. Men **yek** cehet şādık-ı **yek** reng-i
‘Aliyem / Sen sānmaki bir köhne

müselmān-ı du-rengem (G. 156,
Beyit 3). [yek,]

yeksān ider: Bir, beraber kılmak.

1. (G. 63, Beyit 10). [yeksān ider, -er
]

yeksān ola: Aynı seviyede, düz olmak.

1. (G. 178, Beyit 4). [yeksān ola, -a]

yeksān olur: Bir olmak.

1. (G. 99, Beyit 12). [yeksān olur, -ur
]

yeksān olur: Bir olmak, beraber olmak.

1. (G. 110, Beyit 2). [yeksān olur, -ur
]

yekser: Baştan başa, tamamen.

1. Dıtdı **yekser** ‘ālemi cümle
cihāngir ‘Alī / Doğdı mağribden
güneş ā‘mā degülseñ göziñ ac (G.
27, Beyit 11). [yekser,]
2. Cihān bir beyzedür destinde
yekser / Yeddi yer nuh felek nuh
külle-yi kâf (G. 126, Beyit 10).
[yekser,]

yekser sebt olur: Baştan başa
kaydedilmek, yazılmak.

1. (G. 14, Beyit 12). [yekser *şebt* olur, -ur]

yek-sere: *Bir baştan bir başa, tamamen; ansızın.*

1. Cür^a-yı cām-ı velāyetden içen mest-i elest / Fānīde **yek-sere** haqq bezmine mestāne gider (G. 77, Beyit 8). [yek-sere,]

yekün: *Bütün, hep, toplam.*

1. ‘Alī yolında kılmışdı **yekün** cān u cihān terkīn / Gedādur Himmetī amma gedā-yı ‘āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12). [yekün,]

yel: *Havanın yer değiştirmesi sonucunda meydana gelen esinti, rüzgār.*

1. Ana raħminde bu ādem şüretin tařvīr idüb / Bağladı bu od u su tobrağ **yelden** şeş cihet (G. 17, Beyit 8). [yelden, -den]

yeleg: *Kuş kanadındaki kalemlı tüy; okun tüyleri; bir ok atımı uzaklık.*

1. Uçma küstaħ eger Cebre[’]il-iseñ hazer it / Yanmıya baħr-ı velāyet

güzerinde **yelegiñ** (G. 136, Beyit 7). [yelegiñ, -iñ]

yemīn: *Yemin etmek, and içmek.*

1. Vuşlat-ı haqqdur bu kavmiñ hāceti haqqdan **yemin** / ‘Āşık-ı dīdār olan ğayr temennādan geçer (G. 79, Beyit 2). [yemin,]

yemīn: *Sağ taraf.*

1. Serv-i semā u ‘arz u cebel baħr cümle keş / Bu şarę u ğarb u kuţb **yemīn** u yesār fetħ (G. 39, Beyit 9). [yemīn,]

yer: *Bölge, mahal, mevki, mekan.*

1. Kopsa ger bād-ı kıyāmet titrese ‘arz u cibāl / Bir kadem kılmaz **yerinden** cünbüş u reftār-ı kuţb (G. 7, Beyit 5). [yerinden, -i, -n, -den]
2. Şem^c olan **yerde** şarāb-ı şāhid u muţrib gerek / Yaħmasun taķlīd-ile pes baħīl u süflā şem^c (G. 123, Beyit 11). [yerde, -de]
3. Oldı huţuţ-ı vechī insān u sırr-ı ebced / Yazıldı yeddi **yerde** āyāt-ı

muḥkem-i ‘aşk (G. 132, Beyit 10).

[yerde, -de]

yer: Yeryüzü, dünya.

1. Göyde hürşid olsa **yerde** zerre tek
nābūd olur / Olmasa başında her
şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19,
Beyit 10). [yerde, -de]

yer: Dünya, yeryüzü.

1. Himmeti ger çalsaydı hāce-i
қанber қılıç / Fi'l-meşel bir berқ-i
lāmi'dür ener gökden **yerde** (G. 34,
Beyit 10). [yere, -e]
2. Yer olmuşda yoḥ mānend-i mişli
/ “Tevetteyküm şāh-ı mülk-i lā
fetādur” (G. 64, Beyit 3). [yer,]
3. Feth için ol fātih-i ḥayber
çekende zülfiқār / ‘Arz ider imān
aña gökden melek **yerden** beşer
(G. 65, Beyit 3). [yerden, -den]
4. Yerde gökde çün kuvvetdür nuṭқ-
ı kelām / Bu ḥaberdür ey
muvaḥḥid ma‘nī-yi Allah-ı nūr
(G. 69, Beyit 3). [yerde, -de]

5. ‘Alidür Himmeti bil **yerde** gökde
ḥāzır u nāzır / Eger şāhib
naḫarsan olma andan her naḫar
gāfil (G. 145, Beyit 13). [yerde, -de
]

6. Yerde gökde ḥükm anıñ tā ebed
fermān anıñ / Şarқа sürdi
ğarbdan mihr-i dirahşānı ‘Alī (G.
184, Beyit 8). [yerde, -de]

yer: Toprak, zemin.

1. Onuñ tiğidur āfāt-ı semāvi / **Yere**
gögden ener zīrā beliyyāt (G. 15,
Beyit 6). [yere,]
2. ‘Aşq-ilen yastan irādet āsītānıñ
Himmeti / Tā **yerde** koy ol güzerde
şidқ-ile bir dāşa baş (G. 119, Beyit
10). [yere, -e]
3. Bād u **yer** oraқ bergiñ oda yandır
ḥarmanıñ / Uşbu dehrin çār-bağ
u gülistānı bir cova (G. 176, Beyit
4). [yer,]
4. Yer u gök anıñla қāimdir bilür
ehl-i kemāl / Ḥāzır u nāzır bil onı
şanma gāibdir ‘Alī (G. 188, Beyit
10). [yer,]

yer altındaki: *Yer altı, toprağın alt kısmı.*

1. (G. 63, Beyit 11). [*yer altındaki, -n, -da, -ki*]

yeryüzi: *Yeryüzü; dünya.*

1. (G. 122, Beyit 3). [*yer yüzi,*]

yere endi: *Bakışların yere inmesi.*

1. (G. 146, Beyit 11). [*yere endi, -di*]

yere endi: *Yer inmek; gökten yeryüzüne inmek, düşmek.*

1. (Muh. 2, Beyit 17). [*yere endi, -di*]

yeri: *Uygun, münasip.*

1. Hükmüñ **yeridür** zulm-ile her zālīm u cāhil / Bir ğavra yet ey hākīm-i dīvān-ı velāyet (G. 24, Beyit 8). [*yeridür, -dür*]

yeri: *Yürü.*

1. Çekme **yeri** bu fānide endiše-i eflāk / Ol şāh-ı kerem şāhib-i ihsān etegin dut (G. 20, Beyit 7). [*yeri, -i*]
2. Devr anıñ devrān anıñdur hūkm anıñ ferman anıñ / Hūt-perest

olma **yeri** ey hūt-nümā-yı hūt-pesend (G. 51, Beyit 6). [*yeri, -i*]

3. Uyma deccāle mesīhāyı koyub ey şūfi / Seg-perest olma **yeri** terkini eyle eşiğñ (G. 136, Beyit 2). [*yeri,*]

4. Baħma şahrādan **yeri** ol şeh-süvārīñ ‘aşkına / Başıñı top koluñu çevgān idüp meydāna gel (G. 150, Beyit 2). [*yeri,*]

5. Ey dil saķın yaķın ile şāh-ı velāyete / Yüz dut **yeri** delil-i tarīķ-i hidāyete (Müsebbā 1, Beyit 29). [*yeri,*]

yeri: *Yürü // yaşa.*

1. Yandursalar ey Himmeti bu yolda seni hālķ / Şükreyle **yeri** eyleme zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11). [*yeri,*]

yerine: *Bir şey veya kimsenin yerini almak üzere.*

1. Başlayanda tūti-yi şirin-nefes şekker hadīs / Su **yerine** kand aħar ser-çeşmesinden Nıl-i Mış (G. 25, Beyit 5). [*yerine,*]

yeryüzü: *Yeryüzü, dünya.*

1. Çıh perdeden ey kevkeb-i raḥṣān-ı velāyet / Kıl **yeryüzünü** ṭal‘at-ı mihr-ile münevver (G. 24, Beyit 10). [*yeryüzünü, -n, -i*]
2. Her çıhan kim çekdi ol şāh-ı velāyet zülfiḳār / **Yeryüzünde** baḥr tek urdı münāfiḳ ḳān-ı mevc (G. 31, Beyit 10). [*yeryüzünde, -n, -de*]
3. Ḥandadur Dārā u İskender ḥān u faḡfūr u cem / **Yeryüzünden** anlarıñ bīdād külli āsārı hiç (G. 33, Beyit 5). [*yeryüzünden, -n, -den*]
4. Şol velāyet-i āftābdan belī bir zerredür / **Yeryüzin** nūr eyleyeñ bu meş‘al u tābān-ı çarḥ (G. 42, Beyit 3). [*yeryüzin, -n*]
5. Başını leşkerlerün cellād-ı ḥün-efşān-ı çarḥ / **Yeryüzünden** ança kesdi zülfiḳārı müşriki (G. 42, Beyit 8). [*yeryüzünden, -n, -den*]
6. Ger ḥimāyet ḳılmasaydı ol server-i merdān-ı dīn / Küfr-ile dutmuşdı cümle **yeryüzin** ehl-i fesād (G. 46, Beyit 5). [*yeryüzin, -n*]
7. Her şifāt içre ‘Alīdür zātını zānn eyleyen / Oldı Ḥaydar **yeryüzünde** gökyüzünde hem esed (G. 50, Beyit 8). [*yeryüzünde, -n, -de*]
8. Yeryüziñ inşāf u ‘adl u ḳışt ile ma‘mūr ider / ‘Ādil u kāmīl celilü’l-ḳadr sulṭān ḳopar (G. 63, Beyit 8). [*yeryüziñ, -ñ*]
9. Yeryüzünden zūlm u cevriñ ṭarḥını eyler ḥarāb / Ref‘ ider bu inḳılābı istiḳāmet gösterür (G. 82, Beyit 9). [*yeryüzünden, -n, -den*]
10. Seyl-i gülgün **yeryüzünden** her ṭaraf aḥdı revān / Oldı bir harb idende ‘arşa-yı ḡubrā deñiz (G. 87, Beyit 5). [*yeryüzünden, -n, -den*]
11. Yeryüzi mīrāşımızdur tā Şafiyullahdan / Ḳaf tā Ḳaf dutubdur ālımız evlādımız (G. 92, Beyit 3). [*yeryüzi,*]

12. Ger kılmaz ise fermān aşlen
yeryüzünde / Yıl esmez u su
ağmaz çekmez zebān-ı āteş (G.
111, Beyit 11). [*yeryüzünde, -n, -
de*]

13. Şüretde ger kevākib şems
kamerden olmuş / Bu **yeryüzi**
münevver bu āsımān münakkaş
(G. 118, Beyit 7). [*yeryüzi,]*

14. Deminden Himmeti bu
yeryüzünde / Bahār oldu u açıldı
şakāyık (G. 129, Beyit 11).
[*yeryüzünde, -n, -de*]

15. Ol tığ çeküb heybetle düldüle
mindî / Bu yeddi tabak **yeryüzine**
düşdi tezelzül (G. 146, Beyit 12).
[*yeryüzine, -n, -e*]

16. Hāk-i siyāh üstüne gül bitüren
reng reng / **Yeryüzünü** ser-be-ser
nağş-ı niğār eyleyen (G. 164,
Beyit 4). [*yeryüzünü, -n, -ü*]

17. Nesl-i ādem gelmeden dutmuşdı
şark ğarb-ı dīv / **Yeryüzünde**
cümle kesmişdi țarık-i țark dīv

(Muh. 2, Beyit 6). [*yeryüzünde, -
n, -de*]

18. Şubh dem aldı cemālından güneş
țurfa niķāb / Nūra döndi **yeryüzi**
açıldı zılmāt-ı hiçāb (Muh. 3,
Beyit 1). [*yeryüzi,]*

yesār: Sol taraf.

1. Serv-i semā u ‘arz u cebel baħr
cümle keşf / Bu şark u ğarb u
ķuțb yemīn u **yesār** fetħ (G. 39,
Beyit 9). [*yesār,]*

yet: Bir gereksinimi karşılayacak,
giderecek nicelikte olmak.

1. Meydān içinde eyler cevlān u
Türk-tāzī / **Yetmez** ‘inānına el
mind-i semend ser-keş (G. 111,
Beyit 2). [*yetmez, -mez*]

2. Bu yolunda ğam yeme ey
Himmeti münāfıkdan / Saña
yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı
‘Alī (G. 185, Beyit 11). [*yeter, -er*]

yet: Ulaş, eriş, vâsıl ol.

1. Hükümüñ yeridür zılm-ile her
zālīm u cāhil / Bir ğavra **yet** ey

hâkim-i divân-ı velâyet (G. 24,
Beyit 8). [yet,]

yet: Ulaşmak, erişmek, yetişmek.

1. Ğaybdan tâ kim şehâdet mülkine
yetdi ‘alem / Lâtı yahdı âteşe
zünnâr üzüldi sındı hâc (G. 27,
Beyit 5). [yetdi, -di]

2. Ne fikrim var münâfık
leşkerinden / **Yeter** imdâdına
şâh-ı cihânım (G. 158, Beyit 12).
[yeter, -er]

yetdi vâdi: Yedi iklim.

1. (G. 23, Beyit 11). [yetdi vâdi,]

yeter: "Yeterli, kâfi" anlamında ünlem.

1. Def^c-i Ğayra urmada yedullahıñ
yeter her barmağı / Kim oña kûy-
ı hicâ hâcet degil seyf u şalâh (G.
35, Beyit 8). [yeter,]

yetmiş iki: Yetmiş iki sayı ismi.

1. (G. 70, Beyit 7). [yetmiş iki,]
2. (G. 42, Beyit 7). [yetmiş iki,]
3. (G. 41, Beyit 7). [yetmiş iki,]
4. (G. 174, Beyit 6). [yetmiş iki,]

5. (G. 184, Beyit 7). [yetmiş iki,]

6. (G. 60, Beyit 8). [yetmiş iki,]

yetmiş iki: Sayı sıfatı; çok, pek çok
anlamlarında mübalağa ifade eder.

1. (G. 54, Beyit 12). [yetmiş iki,]

yetmiş iki fırkadan: Yetmiş iki ayrı
topluluk, cemaat.

1. (G. 182, Beyit 8). [yetmiş iki
fırkadan, -dan]

yetmiş iki kâtile: Hz. Ali'nin canını
almaya gelen yetmiş katil.

1. (G. 172, Beyit 9). [yetmiş iki
kâtile, -e]

yetmiş iki millete: Yetmiş iki millet //
Tüm insanlar.

1. (G. 30, Beyit 3). [yetmiş iki
millete, -e]

yetmiş iki milletiñ: Dünya üzerinde
yaşadığı düşünülen millet sayısı.

1. (G. 63, Beyit 10). [yetmiş iki
milletiñ, -iñ]

yetmiş ikki mezheb u millet: Yetmiş iki
kol ve ulus.

1. (G. 162, Beyit 2). [*yetmiş ikki mezheb u millet,*]

yetmiş miñ: *Yetmiş bin, sayı sıfatı.*

1. (G. 115, Beyit 9). [*yetmiş miñ,*]

yetür: *Ulaştırmak.*

1. On sekiz miñ ‘āleme rahmetden oldı feth-i bāb / Bu nidānı ‘arş-ı a‘lādan **yetürdi** āfitāb (*Muh. 3, Beyit 2*). [*yetürdi, -di*]

yetür: *Eriştir, ulaştır.*

1. Ey şabā seyr eyle bu müjdemi Ya‘kūba **yetür** / Mıŝır feth oldı bugün Yūsuf-ı Ken‘ānımıza (*G. 175, Beyit 2*). [*yetür,*]

yevme’n-cedid: *Yeni gün.*

1. ‘Aşika her gün ‘Alī didāridur **yevme’n-cedid** / Muttaşıl hān-ı velāyetden gelür rızq-ı cedid (*G. 55, Beyit 1*). [*yevme’n-cedid,*]

yevmü’l beter: *Felaket günü.*

1. (Müsebba 1, Beyit 4). [*yevmü’l beter,*]

yevmu’l-hisāb: *Hesap günü.*

1. Cem‘ bu ‘arşada haqq buyurduğilen küllişey’ / Anda kim maşşer kıpar zāhir olur **yevmu’l-hisāb** (*G. 1, Beyit 8*). [*yevmu’l-hisāb,*]

yevmü’l-kıyām: *Kıyamet günü.*

1. Dünyā u ‘uqbā ‘ālem u Ādem aña tufeyl / **Yevmü’l-kıyām** va‘de-yi rüz u şümār feth (*G. 39, Beyit 10*). [*yevmü’l-kıyām,*]

yevmü’l-kıyāmet: *Kıyamet günü.*

1. ‘Alidür ol ki der **yevmü’l-kıyāmet** / vérir mü’mintlere kevşerden ikdāh (*G. 36, Beyit 9*). [*yevmü’l-kıyāmet,*]

yevmü’l-kıyāmet: *Kıyamet günü.*

1. ‘Adū-yı ehl-i beyti şıdk-ilen kıl dāimā lā‘net / Kim oldur ümmete **yevmü’l-kıyāmetde** kılan şefkat (*G. 16, Beyit 11*). [*yevmü’l-kıyāmetde, -de*]

yezdān: *Tanrı, Allah, Hüdā.*

1. Bu munca kuvvet u kudret ki luftitdi oña **yezdān** / Hılāf-ı emr

ondan bir ser-i mū olmadı şadır

(G. 66, Beyit 6). [yezdān,]

2. Hākim-i a'rāf u **yezdān** Kāsım-ı
kaşr-ı cinān / Çākerine oldı
ğilmān hādım-i hūra keniz (G. 87,
Beyit 11). [yezdān,]

yél: *Yel, rüzgar.*

1. Şu'lesi qalmaz düşer 'ayn-ı kūsūfa
mihr u māh / **Yél** eser gökde
bulutlar kökreşür bārān kopar (G.
63, Beyit 3). [yél,]
2. Ger kılmaz ise fermān aşlen
yeryüzünde / **Yél** esmez u su
ağmaz çekmez zebān-ı āteş (G.
111, Beyit 11). [yél,]

yér: *Yer, mekan.*

1. Kopardı Hayberin babın **yérinden**
/ Şehādet barmağın işāret itdi
kullāb (G. 2, Beyit 4). [yérinden, -
i, -n, -den]
2. Kaža dönder **yéri** kat^c-ı nazar kı
yeddi kişverden / Vaţan dut
burda Himmeti özge maqarda geç
(G. 32, Beyit 12). [yéri, -i]

yér: *Yeryüzü.*

1. Hayy-ı bākīdür vücūd-ı zū-l-
hayāt u zū-l-memāt / Ki **yérde**
gökde murtażādur ulu'l-ebşār-ı
kuţb (G. 7, Beyit 9). [yérde, -de]

yét-: *Erişmek, ulaşmak.*

1. Faşl-ı bahār **yétđi** berdü'l-'acūze
getdi / Şahn-ı çemende yetdi vādi
haqāyık dost (G. 23, Beyit 11).
[yétđi, -di]

yıh-: *Yıkmak, harap etmek,
mahvolmasına sebep olmak.*

1. **Yıhđı** bāb-ı Hayberi ol bāb-ı şeh
'ālemin / Arza düşdi zelzele
çörkündü çarh-ı mu'atţar bī-tab
(G. 5, Beyit 6). [yıhđı, -dı]
2. Hurre İbn-i Kays çapdı **yıhđı** bāb-ı
Hayberi / Pes bu aĥbār-ı şahīhi
şanma ey münkir mizāh (G. 35,
Beyit 9). [yıhđı, -dı]
3. Hayberi **yıhđı** benā-yı küfri vīrān
eyledi / Müşrik-i dīv-i ĥasedün
oldı bāzārı kesād (G. 46, Beyit 10).
[yıhđı, -dı]

4. Dest-i kaẓā **yıhmadan** cism-i şehrin bendini / Girmeden ey bî- haber şehrine yağma nefis (G. 109, Beyit 5). [*yıhmadan, -ma, -dan*]
5. Murādîñ vérdi ‘uşşāķıñ dükkānıñ **yıhdı** zerķin / Yine derdine müştāķıñ devā geldi devā geldi (G. 183, Beyit 8). [*yıhdı, -dı*]

yıl: *Sene, yıl.*

1. Yūsuf peyğamber yeddi **yıl** / Zindān içinde muttaşıl (Mur. 1, Beyit 11). [*yıl,]*

yırt-: *Yırtmak, parçalamak.*

1. Cān fedā kıl ihtiyārıñ elde iken Hāydarā / Çün bilürsen **yırtilur** āhır libās-ı ‘āriyet (G. 17, Beyit 7). [*yırtilur, -ı, -ı, -ur*]

yine: *Bir daha, tekrar, gene.*

1. Yaz oldı **yine** yār ile seyrān etegin dut / Bülbül kimi şevķ-ile gülistān etegin dut (G. 20, Beyit 1). [*yine,]*
2. Vāķıf ey ‘ārif haķķıñ esrārına haķķdur **yine** / Hadd yoħdur

eyleye bu hikmete medħal-i beşer (G. 62, Beyit 4). [*yine,]*

3. Me’vā-yı haķķatde haķķıñ zātına mahsūs / Fıtratda **yine** vāsıta-yı kevn u mekāndur (G. 72, Beyit 8). [*yine,]*

4. Yine kış gitdi geldi mevsim-i yaz / Çemen şahnında bülbül çekdi āvāz (G. 84, Beyit 1). [*yine,]*

5. Murādîñ vérdi ‘uşşāķıñ dükkānıñ yıhdı zerķin / **Yine** derdine müştāķıñ devā geldi devā geldi (G. 183, Beyit 8). [*yine,]*

yoh: *Bulunmayan, mevcut olmayan (nesne, kimse vb.), var karşıtı.*

1. Vardur aşlında püşk-i faħş geymişdür haṭā / Onda kim **yoħdur** cihād u ‘ilm u imān u edeb (G. 3, Beyit 6). [*yoħdur, -dur*]
2. Tanı ol kuṭbı ki onuñ zātına **yoħdur** zevāl / Yoħsa geçdi bu cihān-ı fāniden besyār-ı kuṭb (G. 7, Beyit 8). [*yoħdur, -dur*]

3. Oḡı nād-ı ‘Alī ḡayl-i ‘adūdan fāriḡ ol ey dil / ‘Alīden özgesi **yoḡdur** ve-lā-ḡavle ve-lā-ḡuvvet (G. 16, Beyit 4). [*yoḡdur, -dur*]
4. Aḡretde **yoḡdur** ol maḡrūma ḡaydardan vefā / Olmasa her cānda kim mihr u vefā-yı ehl-i beyt (G. 19, Beyit 9). [*yoḡdur, -dur*]
5. Bend-i ‘alāyık kes ferd ol fenāya muḡlaḡ / Dārın içinde **yoḡdur** zirā ‘alāyık dost (G. 23, Beyit 2). [*yoḡdur, -dur*]
6. Dārın içinde **yoḡdur** zirā ‘alāyık-ı dost / Mīndi Burak-ı ‘aḡḡa meydān-ı ‘aḡḡa sürdi (G. 23, Beyit 3). [*yoḡdur, -dur*]
7. Kim ki sevmez āliñi **yoḡdur** oña ḡaḡḡdan necāt / Çoḡ didi bu bābdan aḡḡāba peyḡamber ḡadīs (G. 25, Beyit 11). [*yoḡdur, -dur*]
8. Eyle meydān içinde ḡir-i yezdān-ile baḡḡ / ḡadd **yoḡdur** ey filān her himār u ḡūk u ḡırs (G. 26, Beyit 4). [*yoḡdur, -dur*]
9. Baḡını kes zīnet-i esbābını tārāca vér / Ey muvaḡḡid mundan özge müḡrike **yoḡdur** ‘ilāc (G. 27, Beyit 8). [*yoḡdur, -dur*]
10. **Yoḡ** iken ḡumḡāne engūru tāk u ḡumr u ḡām / İçdiler nuḡḡ-ı ‘Alīden zūmre-i ‘irfān ḡadeḡ (G. 37, Beyit 11). [*yoḡ,*]
11. ḡāh-ı merdān ‘Alī destindedür fermān-ı çarḡ / ḡadd **yoḡdur** kim dōne öz baḡına devrān-ı çarḡ (G. 42, Beyit 1). [*yoḡdur, -dur*]
12. Her reh-reviñ ki kūyuña ey ḡāh rāhı **yoḡ** / Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allahı yoḡ (G. 43, Beyit 1). [*yoḡ,*]
13. Her reh-reviñ ki kūyuña ey ḡāh rāhı yoḡ / Ehl-i hidāyet olmadı nūr-ı Allahı **yoḡ** (G. 43, Beyit 1). [*yoḡ,*]
14. Nūr-ı velāyeti özine rehber itmedi / Yoldaḡında ḡaḡḡa-yı ḡubḡ-ḡāhı **yoḡ** (G. 43, Beyit 2). [*yoḡ,*]

15. Yolunda toprak olmayan ol bî-
sa‘âdetiñ / Başında devlet-i efser-
i tâc-ı külâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit 3).
[yoḥ,]
16. Mihr-i ‘Alî oña ki bugün olmadı
delîl / Zûlmetde kaldı meş‘ale-i
mihr u mâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit 4).
[yoḥ,]
17. Cânında her kuluñ ki ‘Alî ‘aşkı
olmasa / Bir mülke benzer onuñ
pâdişâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit 5). [yoḥ,
]
18. Kâr u zelîl u müflîs maḥrûm u
vaşl-ı ḥaḥḥ / Dâru’l-bekâda
salṭanat u ‘azz u câhı **yoḥ** (G. 43,
Beyit 6). [yoḥ,]
19. Kimse seniñ muhabbetiñi kılmadı
siper / Tîr u belâsınnan u
ḥaṭardan penâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit
7). [yoḥ,]
20. Çoḥlar cihanda da‘vî-yi imân ider
velî / Amma elinde şâdıḳ u ‘âdil
güvâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit 8). [yoḥ,]
21. Şeyṭan çerisi çapdı onun şehr-i
kişverin / Zirâ yakîn u şıdḳ u
şafâdan sipâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit
9). [yoḥ,]
22. Tefriḳa düşdi leşker-i bed-‘ahd-ı
ḥâricî / Ḥaydar kimi bu arsada
ser-ḥayl-ı şâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit
10). [yoḥ,]
23. Kes müşrik-i münâfıḳ-ı ğaddâr-ı
zâlimi / Öldür şevâb mü’mine
küfr u günâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit
11). [yoḥ,]
24. Terk-i ‘alâyıḳ eyledi ferd oldı
Himmetî / Tahḳîḳe irdi vesvese-i
iştibâhı **yoḥ** (G. 43, Beyit 12).
[yoḥ,]
25. Her reh-reviñ ki kūyuña ey şâh
râhı **yoḥ** / Ehl-i hidâyet olmadı
nûr-ı Allâhı yoḥ (G. 44, Beyit 1).
[yoḥ,]
26. Her reh-reviñ ki kūyuña ey şâh
râhı yoḥ / Ehl-i hidâyet olmadı
nûr-ı Allâhı **yoḥ** (G. 44, Beyit 1).
[yoḥ,]
27. Nûr-ı velâyet-i özine rehber
itmedi Yoldaşında şa‘şa‘a-yı
şubḥ-ğâhı **yoḥ** / Nûr-ı velâyeti

- özine rehber itmedi (G. 44, Beyit 2). [yoğ,]
28. Her kimiñ cānında **yoğdur** zevk bu keyfiyetiñ / Suğre-yi kıl-i biyābāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 5). [yoğdur, -dur]
29. Dāim u kâimdür āniñ zātına **yoğdur** zevāl / Aftāb-ı ‘arş-ı rahmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 8). [yoğdur, -dur]
30. Yoğdur kevnin içinde mişl-i mānend-i āniñ / Lā-mekān tahtında sultāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 9). [yoğdur, -dur]
31. Kim ki bu haqq kavle āmennā dimez hüccet dutar / Dini **yoğ** bir nā-müselmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 11). [yoğ,]
32. **Yoğ-iken** zāhirde erkān-ı tabāyi‘ şeş cihāt / Kıldı bu rûh-ı mücerred zāt-ı sübhān-ile ‘ahd (G. 57, Beyit 3). [yoğ-iken, --i, -ken]
33. Vākıf ey ‘ārif haqqıñ esrārına haqqdur yine / Hadd **yoğdur** eyleye bu hikmete medḥal-i beşer (G. 62, Beyit 4). [yoğdur, -dur]
34. Ger icāzet tapmasa şāh-ı veliden Cebre’îl / **Yoğdur** hadd kim kıla deryā-yı ‘izzetden güzer (G. 65, Beyit 5). [yoğdur, -dur]
35. Eger başıñ kaçursa ‘arşa-yı şāh-ı velāyetden / Anıñ güftārına kirdarı **yoğdur** herze lāf eyler (G. 75, Beyit 5). [yoğdur, -dur]
36. Onıñ kim **yoğdur** başında devlet / Kemāl-i ‘aşka billah kâbil olmaz (G. 88, Beyit 5). [yoğdur, -dur]
37. Himmeti Hāydar muḥaddemdür vücūd-ı ‘āleme / Var-iken ol zāt-ı muṭlak **yoğdı** eşyā henüz (G. 89, Beyit 12). [yoğdı, -dı]
38. Var-iken ol zāt-ı muṭlak **yoğdı** eşyā henüz / Emr-i kün mevḥūfdı bu dünyā u ‘uqbā henüz (G. 90, Beyit 1). [yoğdı, -dı]
39. Cebre’iliñ per u bāliñ yanduranda Murtażā / Zāt-ı haqqdan gayrı

- kimse **yoḥdı** peydā henüz (G. 90, Beyit 5). [*yoḥdı, -dı*]
40. ‘Ālem-i süretde Ādem **yoḥken** yā şīr-i ḥaḫḫ / Degdi dīviñ boynuna ol dem ḍarb kāciñız (G. 98, Beyit 8). [*yoḥken, -ken*]
41. Şıdḳ-len şādıḳların cān u dili ḳurbān saña / Bundan özge **yoḥ** vişāliñ ‘ıydına şükrānımız (G. 99, Beyit 3). [*yoḥ,]*
42. Anıñ kim **yoḥdur** cānında ‘aşḳ-ı ‘aḳl u dīn derdi / Hekim-i lemyezel derdine ol dīviñ devā ḳılmaz (G. 101, Beyit 7). [*yoḥdur, -dur*]
43. Bir ḳademdür bu ṯarīkiñ ṯül-i ‘arzı ey refīḳ / Munda **yoḥdur** bu‘d u ḳurb ḳıl be‘d u piş-i pes (G. 105, Beyit 5). [*yoḥdur, -dur*]
44. Gir velāyet şehrine cümle ḥaṯardan fāriḡ ol / **Yoḥdur** anda ḡirdār u şaḥne-yi ḥavf-ı ‘abes (G. 105, Beyit 7). [*yoḥdur, -dur*]
45. Kimse **yoḥdur** ḡayr-ı Aḥmed Ḥaydara mānend-i mişḳ / Nisbet olmaz şāhbāz-ı ‘izzete her ḥarmeges (G. 105, Beyit 8). [*yoḥdur, -dur*]
46. Mihr-i āl-i murtażādur mülket-i emn u emān / **Yoḥdur** o ‘ālemde ḥavf-ı kirdār u keşmekeş (G. 115, Beyit 3). [*yoḥdur, -dur*]
47. Her kimiñ cānında **yoḥdur** derd-i ‘aşḳı şāh-ı dīn / Olsun ol nāmerd-i nākes derd-i bī-dermāna ṯuş (G. 116, Beyit 11). [*yoḥdur, -dur*]
48. Nefs-i rūḥuñ mażharından zāt-ı Ḥaydardır ḡaraż / ‘Ārif-ı dānā bilir **yoḥdur** bu ḳavle iḥtilāf (G. 125, Beyit 2). [*yoḥdur, -dur*]
49. Neden kim revnaḳı **yoḥdur** yaraşmaz / Gül u reyḥān içinde ḥār u ḥāşāk (G. 137, Beyit 4). [*yoḥdur, -dur*]
50. İçinde Himmeti vaḥdet meyinden / O demde **yoḥ-ıdı** engür hem tāk (G. 137, Beyit 12). [*yoḥ-ıdı, --ı, -dı*]
51. İki ‘ālem mülkiniñ miḳdārı **yoḥ** bir zerrece / ‘Ārif ol ey müşteri

- miqdārıñı mīzāna çek (G. 138, Beyit 6). [yoḥ,]
52. Yoḥ iken nām u nişān ‘ālem u ādem henüz / Lif-i ḥurmā ile dīvi bağlayan server gerek (G. 139, Beyit 2). [yoḥ,]
53. Tekye kıılma i’tibārı **yoḥdur** uşbu şūretiñ / ‘Ākıbet zā’il çünkim olur bu naḫş-ı āb-ı gil (G. 144, Beyit 3). [yoḥdur, -dur]
54. Kādı-yı ‘ādil qabūl itmez degildir mu‘teber / Zāhiren bir hüccetin üstünde **yoḥdur** seçil (G. 144, Beyit 9). [yoḥdur, -dur]
55. **Yoḥ-idi** ki ‘ālemde bugün zümreyi zālīm / Daḥı çekmez mazlūmlara dest-i taṭāvul (G. 146, Beyit 13). [yoḥ-idi, --i, -di]
56. ‘Ālem-i esrār-ı ğayb **yoḥ** bu söze şek-i reyb / ‘Ārif-i nūn ve’l-ḳalem rezm-i elif lām mīm (G. 159, Beyit 2). [yoḥ,]
57. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge ğayrıñ sevgisi / Hāḳḳ bilür **yoḥdur** benim ğöñlümde pinhān ‘ālen (G. 168, Beyit 10). [yoḥdur, -dur]
58. **Yoḥ-idi** ‘ālem henüz ḥilḳat-i ādem henüz / Geldi bu feyż-i ezel lem-yezeliden bize (G. 173, Beyit 3). [yoḥ-idi, --i, -di]
59. Biz ‘Ālī ḳullarıyuz terk-i ser terk-i cihān / Haddı **yoḥdur** gire her serseri meydānımıza (G. 175, Beyit 7). [yoḥdur, -dur]
60. Mihr-i ‘Alidür maña mülk-i beḳā tāc-ı genc / Rağbeti **yoḥ** ğöñlümün sīm u zer u gevhere (G. 177, Beyit 11). [yoḥ,]
61. Daḥli **yoḥdur** kimsesiniñ bu arada ey müdde‘ī / Cān-ı dilden sevmişem men dilberi dilber meni (G. 187, Beyit 9). [yoḥdur, -dur]
62. Cism u cānım ser-be-ser şāh-ı velāyet mülkidir / Haddı **yoḥdur** yandura maḫşer ğünü āzer meni (G. 187, Beyit 10). [yoḥdur, -dur]
63. Her ne kılsa **yoḥdur** aniñ emrine çün u çerā / Hāliḳiñ emriylen bu

mülke şāhibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 7). [yoḥdur, -dur]

64. Şāh-ı velāyet olduğına yoḥ gümānımız / Furqān içinde var bu söze çoḥ beyānımız (Müsebba 1, Beyit 23). [yoḥ,]

yoḥ çekübdür: Yok çekmek, yok olduğunu söylemek.

1. (G. 183, Beyit 12). [yoḥ çekübdür, -übdür]

yoḥ olmuşda: Yok olmak, yitmek, tükenmek.

2. (G. 64, Beyit 3). [yoḥ olmuşda, -muş, -da]

yoḥsa: "Aksi takdirde" anlamında kullanılan bir söz, yoksa.

1. Tanı ol kuṭbı ki onuñ zātına yoḥdur zevāl / Yoḥsa geçdi bu cihān-ı fāniden besyār-ı kuṭb (G. 7, Beyit 8). [yoḥsa,]
2. Yoḥsa ferşe ‘arş-ı ‘ālādan endi mi / Pes kimiñdür bir haber sor bile

cān-perver ḥadīs (G. 25, Beyit 3). [yoḥsa,]

3. İriş şāhib-ḥurūca yoḥsa taḥkik / Olursan defter-i ma‘niden iḥrāc (G. 29, Beyit 9). [yoḥsa,]
4. Muttakī oldur kim ola muḳtedāsı murtażā / Yoḥsa kim şavm u şalātı cümle oldı pūc (G. 30, Beyit 7). [yoḥsa,]
5. Terkini bād-ı şabā eyler nigārā şāḥ şāḥ / Yoḥsa āhımdan mıdur zülf-i semensā şāḥ şāḥ (G. 45, Beyit 1). [yoḥsa,]
6. Tābi‘ olma cāhile nādān-şıfat her nāḳışa / Yoḥsa ey ebleh-şıfat dīni şeyṭanı oldıñ rişḥand (G. 51, Beyit 10). [yoḥsa,]
7. Kimiñ şānındadır levlāk tā ḥaḳḳdan ḥitāb olur / Ḥaber dut bu ḥaberdan yoḥsa oldun müşrif ḥāsir (G. 66, Beyit 11). [yoḥsa,]
8. Muḥıbb-i şādık şāhib-i tevekkül ḥaḳḳ tarīkinde / Çıḥan endişe-yi rehden tevehhüm yoḥsa ḥāf-eyler (G. 75, Beyit 8). [yoḥsa,]

9. Şol sipāh-ı bād-peymādan
Süleymāndur ğaraż / **Yoḥsa** bī-
ḥadd dīv u ded bu deşt-i şahrādan
geçer (G. 79, Beyit 8). [yoḥsa,]

10. Fāris-i ma‘nī gerekdür kim gire
bu ‘arşaya / ‘Aşk meydānında
yoḥsa bir cova yüz min feres (G.
105, Beyit 6). [yoḥsa,]

11. Öziñe yār eyle gel elde iken
iḥtiyār / **Yoḥsa** keser başıñı
ḥancer-i burrā nefis (G. 109, Beyit
6). [yoḥsa,]

12. Hemdem-i cān gerek gevher u
kānı gerek / **Yoḥsa** ne ḥāşıl dilā
bu ‘ameliden bize (G. 173, Beyit
7). [yoḥsa,]

13. Pes muḥibb-i Ḥaydariñ iḥsānı
kirdārı gerek / **Yoḥsa** munda anıñ
güftār-ı zebānı bir cova (G. 176,
Beyit 8). [yoḥsa,]

yok: *Bulunmayan, mevcut olmayan
(nesne, kimse vb.), var karşıtı.*

1. Daḥli **yok** āl-i ‘abā cem‘ine
peygamber Cebre’ıl / Perde-i

‘izzet nişānıdır ‘abā-yı ehl-i beyt
(G. 19, Beyit 6). [yok,]

yol: *Uğruna, uğruna // amaç, maksat.*

1. Düşmen-i ḥaḳḳdur bu **yolda**
Ḥaydarı ḥaḳḳ bilmeyen / Çün
Ebu-Cehl u Ebu-Süfyān u mişl-i
Bu-Leheb (G. 3, Beyit 7). [yolda, -
da]

2. Merd iseñ zerḳ u riyādan geç
hevā-yı ḥırsı koy / İḥtiyār eyle
‘Alī **yolunda** faḳr u meskenet (G.
17, Beyit 4). [yolunda, -u, -n, -da]

3. Ḥāke yeksān ol ‘Alī **yolunda** ey
āzāde merd / Tā ola rūḥuñ bu
esfelde süreyyā menzilet (G. 17,
Beyit 5). [yolunda, -u, -n, -da]

4. Yandursalar ey Himmeti bu **yolda**
seni ḥalk / Şükreyle yeri eyleme
zinhār şikāyet (G. 21, Beyit 11).
[yolda, -da]

5. İki cihāna ḳalmaz bu **yolda** ‘āşık
dost / Kim cān u dilden ister anıñ
ki ‘āşık dost (G. 23, Beyit 1).
[yolda, -da]

6. İki cihāna almaz bu yolda aşı-ı dost / İki cihāna almaz bu **yolda** aşı dost (G. 23, Beyit 1). [yolda, -da]
7. oy leccācı olma ebleh āh-ı merdān uldur / Āfete uğrar bu **yolda** ılmayanıñ terk-i leccāc (G. 27, Beyit 9). [yolda, -da]
8. Yolına ser vėrmeyen bir serseridőr bilmiş ol / Pes arūretten giyer ol hāin-i tarrār tāc (G. 28, Beyit 9). [yolına, -ı, -n, -a]
9. ıl taammöl daş eger yağsa bu **yolda** başıña / Şabr-ider gör munca kim senden eker eanni ekūc (G. 30, Beyit 11). [yolda, -da]
10. **Yolunda** toprak olmayan ol bī-saādetiñ / Başında devlet-i efser-i tāc-ı külāhı yoğ (G. 43, Beyit 3). [yolunda, -u, -n, -da]
11. Yolunda oyubdur bize mūştā-ı leā ruę / Dergāhıña dutmişdur ayā āh-ı mūkerrem (G. 44, Beyit 12). [yolunda, -u, -n, -da]
12. alurdı enbiyā ayl-ı muatal / Bu **yolda** ılmasaydı avn-ı imdād (G. 48, Beyit 5). [yolda, -da]
13. Gitse ger başıım **yolunda** olmazam bir dem melöl / Hūrrem u dil-şād-ı andānam ezelden tā ebed (G. 53, Beyit 2). [yolunda, -u, -n, -da]
14. Yetmiş iki kez ser vėren Allah **yolunda** / İğirmi sekkiz kez şatılan Hāydar-ı Kerrār (G. 60, Beyit 8). [yolunda, -u, -n, -da]
15. Tevekköl menzilinde olmişam ihlaş-la sākin / Alī **yolunda** her ne gelse şākerem şābir (G. 66, Beyit 19). [yolunda, -u, -n, -da]
16. İki cihānda velā mūşrik ve mūnāfidur / Alī **yolında** bugün cān u baş iden tasİR (G. 67, Beyit 8). [yolında, -ı, -n, -da]
17. Giren meydān-ı aşıa şıd-ilen evvel budur şartı / Alī **yolında** bu

- cān-ı cihānı i'tirāf eyler (G. 75, Beyit 4). [yolında, -ı, -n, -da]
18. Kim ki ihlāsla ol servere merdāne gider / Hakk bilür hakk **yolına** 'aşk-ile merdane gider (G. 77, Beyit 1). [yolına, -ı, -n, -a]
19. Gitse **yolında** eger başı zehī fahr-i şeref / 'Ādet-i resmdür çoç kızu kurbāna gider (G. 77, Beyit 7). [yolında, -ı, -n, -da]
20. 'Alī **yolında** kılmışdı yekün cān u cihān terkīn / Gedādur Himmeti amma gedā-yı 'āl-i himmetdür (G. 80, Beyit 12). [yolında, -ı, -n, -da]
21. Kim 'Alī **yolında** olsa hayy-ı fiddāreyn olur / Şu'lesi artar çü şem'iñ başını kesdükce gāz (G. 83, Beyit 8). [yolında, -ı, -n, -da]
22. Bu **yolda** kıl Himmeti terk-i dünyā / Çe cāy Başra u Bağdad u Şīrāz (G. 84, Beyit 12). [yolda, -da]
23. Bu **yolda** kim ki 'aşka vāşıl olmaz / Niyāz-ı hakkdan anıñ hāşıl olmaz (G. 88, Beyit 1). [yolda, -da]
24. Cān-fedāyuz hūsn-i tarīkide / Şāh-ı hūsnüñ **yolında** kurbaniñiz (G. 94, Beyit 4). [yolında, -ı, -n, -da]
25. Haydar kimi ihlāş-la merdāne bu **yolda** / Ser vérmeyene a'lem-i ekrem demek olmaz (G. 97, Beyit 8). [yolda, -da]
26. Himmeti **yolunda** şāh-ı evliyanıñ ferdi-iseñ / Şol iki zevceyn kanı olmaya ezvāciñiz (G. 98, Beyit 12). [yolunda, -u, -n, -da]
27. Gedā hergiz umūr-ı mülk-i fāniden haber bilmez / Kılubdur Himmeti bu **yolda** çün destār-ı terkīn (G. 100, Beyit 12). [yolda, -da]
28. Şol habibullah resūlullah Muhammed 'aşkına / Gāzi iseñ dīn **yolında** zümre-yi küffarı kes (G. 108, Beyit 2). [yolında, -ı, -n, -da]

29. Uşbu **yolda** cān-ı ser vérdi rızā-yı
 haqq-çün / Ol velī tā ‘ilm-i dīn-i
 enbiyāyı kıldı fāş (G. 112, Beyit 2).
 [yolda, -da]
30. Düşmen-i āl-i ‘Alī birlen bu **yolda**
 harbe gir / Harbe u tiğ u teber
 çek cāniñ olduqca bulāş (G. 112,
 Beyit 10). [yolda, -da]
31. ‘Alī **yolunda** her kim oynadur baş
 / Kim ol meydān eri merdāne
 şābāş (G. 113, Beyit 1). [yolunda, -
 u, -n, -da]
32. Ey Himmeti bu **yolda** kırduk
 sipāh-ı nefsi / Hūn-ı ‘adūdan oldı
 seyf-i sinān münakkaş (G. 118,
 Beyit 11). [yolda, -da]
33. Ey misāfir sa’y kıl bu **yolda** bir
 yoldaş kazan / Kılmaya hüccet
 vére şıdk-ile ol yoldāşa baş (G.
 119, Beyit 5). [yolda, -da]
34. Nesl-i Ādemden ‘Alī aḥbābdur
 dīndāşımız / Serseridür dīn
yolunda vérmeyēñ dīndāşa baş
 (G. 119, Beyit 7). [yolunda, -u, -n,
 -da]
35. Gel ey ‘aşk-ı muḥabbetden uran
 lāf / Bu **yolda** naqd-i cānı eyle
 şarrāf (G. 126, Beyit 1). [yolda, -da
]
36. Degil dā‘ī yaqın bil müdde‘idir /
 Bu **yolda** kılmayan terk-i ‘alāyık
 (G. 129, Beyit 7). [yolda, -da]
37. Yoldaş-idi ezelden bu **yolda** ‘aşk
 ile cān / ‘Aşk-idi hemdem-i cān
 cān-idi hemdem-i ‘aşk (G. 132,
 Beyit 8). [yolda, -da]
38. Aḥmede yār olmasa her zālīm-i
 nefsi cühül / Dīn **yolunda**
 Ḥaydara yār olmayan ağıyār-ı
 haqq (G. 135, Beyit 8). [yolunda, -
 u, -n, -da]
39. Elā ey merd-i ‘āşık rind-i çālāk /
 ‘Alī **yolunda** eyle cismiñi ḥāk (G.
 137, Beyit 1). [yolunda, -u, -n, -da
]
40. ‘Āşıkıñ ser-virmeye bu **yolda**
 da‘vāsı gerek / Her kim ol
 merdüm dir da‘vāya ma‘nāsı
 gerek (G. 141, Beyit 1). [yolda, -da
]

41. Kavlı-i haqqdır cennete girmez
‘Aliniñ düşmeni / Uşbu **yolda**
geçmeyinde süft-i süzenden ibil
(G. 144, Beyit 10). [yolda, -da]
42. Murtażādur ol veliyullahı muṭlaḳ
murtażā / Haqq **yolunda** munca
hem luṭf-ile iḥsān eyleyen (G.
167, Beyit 9). [yolunda, -u, -n, -da
]
43. Himmeti sulṭān-ı iḳlime
ḳanā‘atdır bugün / Dīn **yolunda**
leşker-i nefsi müselmān eyleyen
(G. 167, Beyit 12). [yolunda, -u, -n,
-da]
44. Mustakim ol Himmeti Ḥaydar
yolunda müstaḳim / Ḥazrete
doḡru ṭarīḳ-i evliyādır şāh-rāh (G.
169, Beyit 11). [yolunda, -u, -n, -
da]
45. Bu **yolda** Himmeti şūfi çekübdür
‘āleme yoḫı / Ṭarīḳ-i evliyāda
cān-fedā geldi cān fedā geldi (G.
183, Beyit 12). [yolda, -da]
46. Sarlaḳ alduḳ bu **yola** doḡrı varan
görmez ḫaṭar / Himmet-i āl-i

- ‘Aliden neyler ol sārīḳ bize (G.
179, Beyit 9). [yola, -a]
47. Bu **yolunda** ḡam yeme ey
Himmeti münāfiḳdan / Saña
yeter bu cihānda penāh-ı nād-ı
‘Alī (G. 185, Beyit 11). [yolunda, -
u, -n, -da]
48. Muṭlaḳım ferdim **yolında**
Ḥaydarıñ her şebelden / Bu
cihettendir ki müşrikler oḫur
kāfer meni (G. 187, Beyit 4).
[yolında, -ı, -n, -da]
49. Olsa her kim bile meddāḫ-ı
suḫanver ‘aşḳ-ilen / Mindi
himmət atını bu **yolda** ḳaṭar ‘aşḳ-
ilen (Muh. 3, Beyit 24). [yolda, -da
]

yol: Bir yerden bir yere gitmek amacıyla
içinden veya üzerinden geçilen yer,
tarik, rah.

1. Her niçe doḡru **yola** dīvi delālet
iderem / Ğul-ı bed-ṭinet-i
gümrāh biyābāna gider (G. 77,
Beyit 11). [yola, -a]

2. Ger cevāzı olmasa giçmez bu
yoldan gāfile / Giçmege bil şırātı
ḥabb-ı Ḥaydardur cevāz (G. 83,
Beyit 9). [yoldan, -dan]

3. Yeddi kevkeb yetmiş miñ illik
rāhdān-ı merde / Bir kadem
yoldur anıñ qurbinde belke bir
arş (G. 115, Beyit 9). [yoldur, -dur
]

yol: Müsaade, izin.

1. Emreyle bu ‘ilm-i idrāk-i ‘aqlıñ ey
beşer / Sa‘y-ilen şāh-ı velāyet
kullarından iste **yol** (G. 147, Beyit
11). [yol,]

yol bulmasun: Vesile bulmak, yolunu
bulmak.

1. (G. 136, Beyit 3). [yol bulmasun, -
ma, -sun]

yoldan çıhma: Yoldan çıkmak, doğru
yoldan ayrılmak.

1. (G. 4, Beyit 3). [yoldan çıhma, -ma
]

yoldaş: Yol arkadaşı, aynı yolda
yürüyenler; kader birliğı yapanlar.

1. Bir kefendür çün oña **yoldaş** olan
bu fānide / Cāhiliñ bād-ı burūt u
cübbe u destāri hiç (G. 33, Beyit
7). [yoldaş,]

2. Nūr-ı velāyeti özine rehber
itmedi / **Yoldaşında** şa‘şa‘a-yı
şubḥ-gāhı yoḥ (G. 43, Beyit 2).
[yoldaşında, -ı, -n, -da]

3. Mekk idüb oğratmazam yoldaşımı
yoldaşına / Ḥāk-i rāh-ı şāh-ı
merdānım ezelden tā ebed (G. 53,
Beyit 8). [yoldaşına, -ı, -n, -a]

4. Mekk idüb oğratmazam **yoldaşımı**
yoldaşına / Ḥāk-i rāh-ı şāh-ı
merdānım ezelden tā ebed (G. 53,
Beyit 8). [yoldaşımı, -ım, -ı]

5. Fāniden eylese aḥbāb-ı ‘Alī ‘azm-i
sefer / ‘Aşka **yoldaş** oluban
cennet-i rıdvāna gider (G. 77,
Beyit 9). [yoldaş,]

6. Kıyās-ı zerķ sal kim bu fenādan /
Saña **yoldaş** olan bir vaşla kerbās
(G. 104, Beyit 4). [yoldaş,]

7. Turāb-ı reh-güzārın tūtiyā kıl /
Tapasan dehr içinde bele **yoldāş**
(G. 113, Beyit 4). [yoldāş,]

8. Ey misāfir sa'y kıl bu yolda bir
yoldaş kazan / Kılmaya hūccet
vére şıdk-ile ol yoldāşa baş (G.
119, Beyit 5). [yoldaş,]

9. Ey misāfir sa'y kıl bu yolda bir
yoldaş kazan / Kılmaya hūccet
vére şıdk-ile ol **yoldāşa** baş (G.
119, Beyit 5). [yoldāşa, -a]

10. Yoldaş-idi ezelden bu yolda 'aşk
ile cān / 'Aşk-idi hemdem-i cān
cān-idi hemdem-i 'aşk (G. 132,
Beyit 8). [yoldaş-idi, --i, -di]

11. Leyletü'l-isrāda **yoldaşı** 'Alīdir
Aḥmediñ / Līma'allah vaḳtdir hiç
kimseye olmaz maḥal (G. 140,
Beyit 11). [yoldaşı, -i]

yolına ser vérmeyen: Uğruna başını feda
etmek.

1. (G. 28, Beyit 8). [yolına ser
vérmeyen, -me, -y, -en]

yu: Yıka, temizle.

1. Gel ey ferzend-i Ādem **yu**
yüzinden gerd-i 'işıyānı / 'Alīniñ
āb-ı nuṭk-ilen **yu** ol deryā-yı
raḥmetdür (G. 80, Beyit 10). [yu,]

2. Gel ey ferzend-i Ādem **yu**
yüzinden gerd-i 'işıyānı / 'Alīniñ
āb-ı nuṭk-ilen **yu** ol deryā-yı
raḥmetdür (G. 80, Beyit 10). [yu,]

yud: Yutmak; ağızda bulunan bir şeyi
yutağa geçirmek.

1. Yūnusu baḥr-ı celāletde nehenge
yudduran / Geh 'aşā-yı Mūsī-yı
'imrāna şu'bān eyleyen (G. 167,
Beyit 6). [yudduran, -dur, -an]

yulduz: Yıldız, yıldızların genel adı.

1. Kaşr ne ṭāk-ı çırāğan eyleyen
yulduzlara / Baḥmazam hūrşid-i
'arş-efzāyı gözler gözlerim (G.
154, Beyit 2). [yulduzlara, -lar, -a]

2. Serverimiz Būturab **yulduzımız**
āftāb / Degmeye hiç naḥsiyet şol
rezeliden bize (G. 173, Beyit 8).
[yulduzımız, -i, -mız]

Yünus: Hz. Yunus Aleyhisselam, Musul yakınlarındaki Nineve (Ninova) ahalisine gönderilen peygamber. Babası Metâ adında bir zât olup sâlih kimselerdendi. Yunus aleyhisselam kendisini balık yuttuğu için Zinnûn ve Sâhib-i Hût adlarıyla da anılmıştır.

1. Hem ‘aşık-ı maqtûl hem kâdı-yı kıtâlem / Hem Hızram u hem Mūsâ hem **Yünus** u hem Yahyâ (G. 155, Beyit 8). [yünus,]
2. Yünusu baħr-ı celâletde nehenge yudduran / Geh ‘aşâ-yı Mūsî-yi ‘imrâna su‘bân eyleyen (G. 167, Beyit 6). [yünusu, -u]

yüreg: Kalp, gönül, yürek.

1. Yüregim kanımı mı bağrımı biryân idüben / Ol saħî-ṭab‘ bu mihmânlar için hân getirür (G. 71, Beyit 6). [yüregim, -i, -m]
2. Bulmasun kalbiñe yol vesvese-yi şeytânî / Mesken-i dîv-i la‘în olmaya tâ kim **yüregiñ** (G. 136, Beyit 3). [yüregiñ, -iñ]

yüsr: Kolaylık.

1. Hem sâ‘at hem hafta hem mâhim hem sâlem / Hem hârim u hem hurma hem ‘uşram u hem **yüsra** (G. 155, Beyit 6). [yüsra, -a]

Yūsuf: Hz. Yusuf peygamber.

1. Mūsāya vérdi yed-i beyzâ u Tevrât u ‘aşâ / Taht-ı Mışra **Yūsufi** sultân iden perverdigâr (G. 59, Beyit 12). [yūsufi, -ı]
2. Hâr olur **Yūsuf** teki ol servere kavî düşmen / Murtażadur vâlî-yi Mışr-ı velâyet ey ‘Azîz (G. 87, Beyit 10). [yūsuf,]
3. Ey ‘azîzim **Yūsufi** çâh-ı zelâletden çıħar / Genc-i Züleyhâ-yı ṭama‘dan sâħir-i mekkârı kes (G. 108, Beyit 4). [yūsufi, -ı]
4. Mülki hüsne **Yūsufi** Ken‘anda sultân eyleyen / Geydiren Eyyübe hulle endiren Ya‘kûba nür (G. 167, Beyit 7). [yūsufi, -ı]
5. Mesken oldı **Yūsufa** ol dem ki çâh / Anda sırrullahı sen oldıñ penâh (Muh. 4, Beyit 21). [yūsufa, -a]

Yūsuf peygamber: Hz. Yusuf Peygamber.

1. (Mur. 1, Beyit 11). [yūsuf peygamber,]

Yūsuf-1 gül-pîrehen: Gül kokulu gömleğin sahibi olan Yusuf peygamber.

1. (G. 168, Beyit 6). [yūsuf-1 gül-pîrehen,]

Yūsuf-1 ken‘ân: Kenanlı Yusuf // hz. Yusuf‘u işaret eden bir sıfat.

1. (G. 8, Beyit 9). [yūsuf-1 ken‘ân,]
2. (G. 10, Beyit 7). [yūsuf-1 ken‘ân,]
3. (G. 40, Beyit 8). [yūsuf-1 ken‘ân,]

Yūsuf-1 ken‘ânımıza: Kenanlı Yusuf peygamber.

1. (G. 175, Beyit 2). [yūsuf-1 ken‘ânımıza, -ı, -mız, -a]

yüz: Suret, çehre.

1. Mülk-i meleki dutdı şehā zulmet-i ‘ișyān / Göster **yüziñi** ey meh-i tábān-ı velāyet (G. 24, Beyit 6). [yüziñi, -iñ, -i]
2. ‘Alidür evliyā haylına sertāc / **Yüzi** kıble kapusu ka‘betü’l-hāc (G. 29, Beyit 1). [yüzi, -i]

3. Ol kerimiñ urdı nāgeh kulzüm ihsān-ı mevc / Bağladı **yüz** hikmet-ilen kâlib insān-ı mevc (G. 31, Beyit 1). [yüz,]

4. Açdı **yüzünden** niķābıñ eyledi ‘arz-ı cemāl / Fırķa-yı kaşr-ı felekden lu‘bet-i pinhān şubḥ (G. 40, Beyit 7). [yüzünden, -i, -n, -den]

5. Göster bize zulmünde **yüz** ey nūr-ı şafā ruḥ / Ey şem‘-i hüdā ey kamer evc-i şafā ruḥ (G. 44, Beyit 1). [yüz,]

6. Tā ki doğdı ‘ālem-i subḥ-ı velāyetden güneş / Oldı aḥbābıñ **yüzünden** her günü ‘ıyd-ı sa‘id (G. 55, Beyit 3). [yüzünden, -ü, -n, -den]

7. Nūr-ı mihr-i murtażādan rüşen eyle kalbiñi / Āyine yüz gösterür rāḥ olsa **yüzünden** gubār (G. 61, Beyit 10). [yüzünden, -ü, -n, -den]

8. Nūr-ı mihr-i murtażādan rüşen eyle kalbiñi / Āyine **yüz** gösterür

- rāḥ olsa yüzünden ğubār (G. 61, Beyit 10). [yüz,]
9. Gerekdür ‘arifiñ kalbi velāyet derīne maḥzen / Çıḥan **yüz** gösterür pāk olmasa āyine-yi ḥātır (G. 67, Beyit 12). [yüz,]
10. Gel ey ferzend-i Ādem yu **yüzinden** gerd-i ‘iṣyānı / ‘Alīniñ āb-ı nuḥk-ilen yu ol deryā-yi raḥmetdür (G. 80, Beyit 10). [yüzinden, -in, -den]
11. Yar **yüzini** görgecin dangla olur şerm-sār / Kim ki bugün kılmasa ey aḥī pervā nefis (G. 109, Beyit 10). [yüzini, -i, -n, -i]
12. Her tarafından ehl-i meclis oña döndermiş **yüzün** / Olmuş ol cemi‘yyete kâim-makâm u kıble şem‘ (G. 123, Beyit 8). [yüzün, -i, -n]
13. Kim ki bildi bāb-ı şehir-i ‘ilm-i dīn-i Aḥmedī / Buldı nuşret **yüzine** fetḥ oldu anıñ bāb-ı şıdk (G. 130, Beyit 9). [yüzine, -i, -n, -e]

14. Ol **yüze** pervānedir pes melāik tamām / Şu‘le-yi zāt oldur ‘āleme sırr-ı ‘alen (G. 163, Beyit 5). [yüze, -e]

yüz: Sebep, nedeniyle, sebebiyle.

1. Girer baḥr-i şıfāta seyrider ğavvaş-ı ma‘nī tek / Bu **yüzden** dem-be-dem nazāre-yi mevt ḥayāt eyler (G. 76, Beyit 4). [yüzden, -den]
2. Dāḥil-i silsile-i ‘aşk-iseñ ey şūfi-yi ḥām / Söyle ne **yüzden** turre-yi cān iki şaḥ (G. 134, Beyit 4). [yüzden, -den]
3. Muştafāniñ ne-idi maḥşadı kim eyledi remz / Oldı eflāk **yüzinde** meh-i tābān iki şaḥ (G. 134, Beyit 5). [yüzinde, -i, -n, -de]
4. Celāliyyet **yüzünden** ol velīyyi vāḥidü’l-ḳahhār / Buyurdı şurşura tūfāna vērđi leşker-i ‘ādı (G. 181, Beyit 5). [yüzünden, -i, -n, -den]

yüz: yüz sayı ismi.

1. Ol alur āhır gūni bel‘am teki
‘ūryān lūc / Geysel ger **yūz** hıra u
tavā cihānda hāricī (G. 30, Beyit
8). [yūz,]

2. Giysel ger **yūz** ceven u huftān-ı
tavā hāricī / Serbeser ol dem
iyāmet ehli tek ‘ūryān opar (G.
63, Beyit 5). [yūz,]

yūz: Derisini ıkarmak, derisini soymak.

1. Yūzdi albin sancaıñ sındurdu
derdem ıldı feth / ūn aff-ı
kūffāra ekdi Hāydar-ı afdar
ılı (G. 34, Beyit 3). [yūzdi, -di]

yūz: Yūzey.

1. Saf-ı ‘ara dest-i udret
yazmayınca ismini / Su **yūzünde**
istikāmet dutmadı ‘ar-ı mecīd
(G. 55, Beyit 11). [yūzünde, -ū, -n,
-de]

2. Yandırır bir demde heybet ātei
bāl u perin / Bī-icāzet usa ol
deryā **yūzünden** Cebre‘il (G. 143,
Beyit 10). [yūzünden, -ū, -n, -den
]

yūz çevirdi: Sırt çevirmek, arka dōnmek.

1. (G. 130, Beyit 6). [yūz çevirdi, -di]

yūz çevirme: Sırt çevirmek, arka
dōnmek.

1. (G. 119, Beyit 8). [yūz çevirme, -
me]

2. (G. 135, Beyit 11). [yūz çevirme, -
me]

yūz dōnderme: Yūz çevirmek,
vazgemek.

1. (G. 102, Beyit 1). [yūz dōnderme, -
me]

2. (G. 102, Beyit 1). [yūz dōnderme, -
me]

3. (G. 102, Beyit 2). [yūz dōnderme, -
me]

4. (G. 102, Beyit 3). [yūz dōnderme, -
me]

5. (G. 102, Beyit 4). [yūz dōnderme, -
me]

6. (G. 102, Beyit 5). [yūz dōnderme, -
me]

7. (G. 102, Beyit 6). [yūz dōnderme, -
me]

8. (G. 102, Beyit 7). [yüz dönderme, -me]
9. (G. 102, Beyit 8). [yüz dönderme, -me]
10. (G. 102, Beyit 9). [yüz dönderme, -me]
11. (G. 102, Beyit 10). [yüz dönderme, -me]
12. (G. 102, Beyit 11). [yüz dönderme, -me]
13. (G. 112, Beyit 11). [yüz dönderme, -me]
14. (G. 172, Beyit 11). [yüz dönderme, -me]

yüz dut: Yüzünü dön, yönel.

1. (Müsebbâ 1, Beyit 29). [yüz dut,]

yüz dutup: Yönelmek.

1. (G. 1, Beyit 3). [yüz dutup, -up]

yüz min: Yüz bin sayı ismi // çokluk ifadesi.

1. (G. 21, Beyit 9). [yüz min,]
2. (G. 30, Beyit 6). [yüz min,]
3. (G. 30, Beyit 6). [yüz miñ,]

4. (G. 30, Beyit 9). [yüz miñ,]
5. (G. 31, Beyit 12). [yüz min,]
6. (G. 60, Beyit 11). [yüz miñ,]
7. (G. 78, Beyit 7). [yüz miñ,]
8. (G. 73, Beyit 5). [yüz miñ,]
9. (G. 75, Beyit 10). [yüz miñ,]
10. (G. 82, Beyit 7). [yüz miñ,]
11. (G. 105, Beyit 6). [yüz min,]
12. (G. 106, Beyit 4). [yüz min,]
13. (G. 125, Beyit 8). [yüz miñ,]

yüz miñ kelim münâcât kıılır: Yüz bin kelimeyle yalvarmak yakarmak.

1. (G. 15, Beyit 12). [yüz miñ kelim münâcât kıılır, -ur]

yüz sürmeyince: Aşırı sevgiyi göstermek için yere eğilmek.

1. (G. 123, Beyit 3). [yüz sürmeyince, -me, -y, -ince]

yüz yiri: Yeryüzü.

1. (G. 102, Beyit 9). [yüz yiri,]

yüz-be-yüz: Yüz yüze.

1. ‘Āleme bir nūr-ı vāḥiddür bir menzili bildirmege / Oldı ḥurşid kamer işbāt ivinde **yüz-be-yüz** (G. 89, Beyit 2). [yüz-be-yüz,]

yüzden: *Sebepten, ...den dolayı.*

1. Bu ki ḥar-mühredür yāḳūt-ı kâniden ḥaber bilmez / Oña kim olmadı rüşen bu **yüzden** ma‘nî-yi hüdhüd (G. 100, Beyit 8). [yüzden,]

yüzin döndermeyenlerdir: *Sırt çevirmek, arka dönmek.*

1. (G. 130, Beyit 8). [yüzin döndermeyenlerdir, -me, -y, -en, -ler, -dir]

yüzin döndermez: *Arka dönmek, desteği çekmek.*

1. (G. 113, Beyit 2). [yüzin döndermez, -mez]

yüzin dönderüben: *Yüzünü dönmek, yönünü dönmek.*

1. (G. 71, Beyit 2). [yüzin dönderüben, -i, -n-üben]

yüzin dönmeye: *Yüz çevirmek, sırt çevirmek.*

1. (G. 102, Beyit 9). [yüzin dönmeye, -me, -y, -e]

yüzünden: *-den ötürü.*

1. Oda yanmaḳdan temāmet ḳurtulur ehl-i azāb / vērse tā rüz-ı ḳıyāmet **yüzünden** bir nahīb (G. 6, Beyit 2). [yüzünden,]

Z

zāg: Karga.

1. Bülbulü açma kafesden bāg-ı dilden **zāg** sür / Ravzā-yı ma‘nī tarikat gülşeninde hārı kes (G. 108, Beyit 3). [*zāg,*]

zāhid: Çok, aşırı sofı; kaba sofı. // Çok dindar olup irfanı olmayan kimse.

1. Kıl secde bu cemāle ey **zāhid** olma şeytān / Gel hākkıñ emrini dut bu mā`men ne hācet (G. 12, Beyit 8). [*zāhid,*]
2. ‘Aşk Bağdadında şimdi kopdı min Menşūr mest / **Zāhidā** gel kim ene’l-hākk bādesi oldı mubāh (G. 22, Beyit 2). [*zāhidā, -ā*]
3. Şüret-i insāna **zāhid** secde kılsam kılma ‘ayb / Anda zīrā a‘lemü’l-esmāyı gözler gözlerim (G. 154, Beyit 8). [*zāhid,*]

zāhidā: Ey zahid, ey sofı.

1. Zāhidā hākk şöhetinde mest-i cām-ı Haydara / Bāg-ı cennetde

ne hācetdür vire rızvān kadeh (G. 37, Beyit 9). [*zāhidā,*]

zāhid-i dīvānedür: Aşkla kendinden geçmiş sofı.

1. (G. 157, Beyit 6). [*zāhid-i dīvānedür, -dür*]

zāhid-i ekber: En büyük sofı.

1. (G. 86, Beyit 4). [*zāhid-i ekber,*]

zāhidiñ meclisine: Ham sofuların meclisi.

1. (G. 71, Beyit 8). [*zāhidiñ meclisine, -iñ-n, -e*]

zāhir: Açık, aşına, görünür, meydanda olan (şey).

1. Ol emiriñ ki ‘Arabdur zūhuru **zāhiren** / Ma‘nide amma tufeylidür vücūd-ı Türk ‘Arab (G. 3, Beyit 2). [*zāhiren, -en*]
2. **Zāhirim** ger ‘ālem-i şüretde vīrāndur ne gam / Eylemez zīrā vücūd mülküni ma‘mūr mest (G. 22, Beyit 11). [*zāhirim, -i, -m*]
3. Sensen evvel sensen āhir **zāhir** u bātın saña / Didi bu çar-felekde

- hüsrev-i hāver hādīs (G. 25, Beyit 8). [*zāhir*,]
4. **Zāhiren** dīn-i Muḥammed istikāmet dutmadı / Çalmadı ta ehl-i küfre kātīl-i enter kılıç (G. 34, Beyit 2). [*zāhiren*, -en]
5. Her saḥāvetsiz hünersiz cāhile olsun ḥarām / **zāhir** u bāṭın müsellemdür ḳurşansa er kılıç (G. 34, Beyit 6). [*zāhir*,]
6. İhlāş-ile çün **zāhir** u bāṭında saña ruḥ / Ey pādīşah-ı arz a'lā-yı şeh-i kevneyn (G. 44, Beyit 9). [*zāhir*,]
7. Müşrik olma **zāhir** u bāṭında ehl-i vaḥdet ol / Şöyle kim bir dem koyar bu mince a'dād 'aded (G. 50, Beyit 7). [*zāhir*,]
8. **Zāhir** u bāṭın musaḥḥardur velāyet 'ilmine / Şüret-i ferş musaṭṭaḥ ma'nī-yi 'arş bülend (G. 51, Beyit 5). [*zāhir*,]
9. Şu'le-i meşy-i 'Alidür **zāhiren** bir lem'adur / Şemse-i keyvān bu ḳandīl ṭāḳ-ı lāciverd (G. 52, Beyit 6). [*zāhiren*, -en]
10. Ger müdrīk iseñ gör ki bu Ḳur'an-ı 'azīme / **Zāhirde** 'Alī müfred-ilen yaḳıldı ebced (G. 54, Beyit 7). [*zāhirde*, -de]
11. Yoḥ-iken **zāhirde** erkān-ı ṭabāyı' şeş cihāt / Ḳıldı bu rūḥ-ı mücerred zāt-ı sübhān-ile 'ahd (G. 57, Beyit 3). [*zāhirde*, -de]
12. 'Alidür menba'-ı deryā-yı raḥmet bāṭın u **zāhir** / 'Alidür mebde' u mī'ād-ı eşyā' evvel u āḥir (G. 66, Beyit 1). [*zāhir*,]
13. 'Alidür her maḥall her mekānda ḥāzır u nāzır / Naẓar her ḥānde kim ḳılsañ güneş tek anda **zāhir** gör (G. 66, Beyit 2). [*zāhir*,]
14. Veleynen ayr görmez şüreti **zāhirde** pinhāndur / Ḳulaḥdan işidüb gözde görendür Himmetī fehmit (G. 74, Beyit 11). [*zāhirde*, -de]
15. Beli dīdār-ı ma'nī devlet-i dīdāra oḡraşdı / Neden kim **zāhir** u bāṭında ol şāḥib-i başiretdür (G. 80, Beyit 3). [*zāhir*,]

16. Şol yed-i kudret ‘Alidür ism-i zāt
andan çıhar / **Zāhir** u bāṭın zuhūr
her şifāt andan çıhar (G. 81, Beyit
1). [zāhir,]

17. **Zāhir** u bāṭın delil u hüccet u
burhānımız / “Lā-fetā u innemā u
hel-etā”dur haqq bilür (G. 96,
Beyit 4). [zāhir,]

18. Zülfiḳār-ı Haydar-ı şaff-der keser
müşrikleri / Şöyle kim **zāhir** biçer
bu keşt-zār u dehr-i dās (G. 103,
Beyit 5). [zāhir,]

19. Gün teki imānı dīn ehline **zāhir**
gösterir / Nūn-ı nuṭṭından
‘Aliniñ muşḫaf-ı āyāt feyz (G. 121,
Beyit 5). [zāhir,]

20. Kimdir ol şāh ki dört illiḳ-iken
zāhirde / Harb-i destinde olubdur
ten-i şu‘bān iki şaḳ (G. 134, Beyit
7). [zāhirde, -de]

21. Ḳādı-yı ‘ādil ḳabūl itmez degildir
mu‘teber / **Zāhiren** bir hüccetin
üstünde yoḥdur seçil (G. 144,
Beyit 9). [zāhiren, -en]

22. Ol āḫir nihān āşikāra bī-gümān /
Zāhir u bāṭın nişān-ı bī-nişānım
şāh şāh (G. 171, Beyit 6). [zāhir,]

23. Ger ‘Alī ibn-i Ebu-Ṭālib oḫurlar
zāhiren / Liken maṭlūb-ı murād-ı
küll-i ṭālibdir ‘Alī (G. 188, Beyit 6).
[zāhiren, -en]

zāhir geldi: Meydana çıkmak, görünmek.

1. (G. 165, Beyit 10). [zāhir geldi, -di
]

zāhir itdi: Açmak, görünür kılmak.

1. (G. 89, Beyit 4). [zāhir itdi, -di]

zāhir olan: Açıḡa çıkmak, meydana
çıkma, görünür olmak.

1. (G. 66, Beyit 16). [zāhir olan, -an]

zāhir oldu: Açıḡa çıkmak, meydana
çıkma, görünür olmak.

1. (G. 2, Beyit 6). [zāhir oldu, -dı]

2. (G. 37, Beyit 6). [zāhir oldu, -dı]

zāhir olmadan: Açıḡa çıkmak, meydana
çıkma, görünür olmak.

1. (G. 90, Beyit 9). [zāhir olmadan, -
madan]

zāhir olur: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

1. (G. 1, Beyit 8). [zāhir olur, -ur]

zāhir u bātın: Görünen ve görünmeyen alem.

1. (G. 169, Beyit 2). [zāhir u bātın,]

zāhir u bātında: Görünen ve görünmeyen ilmi.

1. (G. 129, Beyit 5). [zāhir u bātında, -da]
2. (G. 175, Beyit 9). [zāhir u bātında, -da]
3. (G. 184, Beyit 3). [zāhir u bātında, -da]
4. (G. 186, Beyit 5). [zāhir u bātında, -da]

zaḥm-ı mārđan: Yaralı yılan.

1. (G. 102, Beyit 2). [zaḥm-ı mārđan, -dan]

zāik oldu: Tat almak.

1. (G. 23, Beyit 10). [zāik oldu, -dı]

zā'il: Devamlı ve kalıcı olmayan, sona eren, yok olan, ortadan kalkan.

1. Tekye kıлма i'tibārı yoğdur uşbu şüretiñ / 'Āķibet zā'il çünkim olur bu naķş-ı āb-ı gil (G. 144, Beyit 3). [zā'il,]

zāil olmaya: Yok olmak, ortadan kalkmak.

1. (G. 145, Beyit 11). [zāil olmaya, -ma, -y, -a]

zāir: Ziyaret edici, eden.

1. Harīm-i ħürmetinden enbiyā u murselīn ħādīm / Mu'allā āstānında anıñ kerrübiler zāir (G. 66, Beyit 9). [zāir,]

zāir-i mekke-yi dīdāra: Kabeyi ziyaret eden hacı.

1. (G. 95, Beyit 9). [zāir-i mekke-yi dīdāra,]

zāl: Şeh-name'de adı geçen İrani tarihi-efsanevi Fars kahramanlarından. Rüstem'in babası, Sam'ın oğlu ve Neriman'ın torunudur.

1. Ḥaydar-ı düldül-süvār-ı tacdār-ı ħāribiñ / Çākeridür Sām u zāl u

Rüstem u İsfendiyâr (G. 61, Beyit 4). [zâl,]

2. Çāha şaldı nice yüz miñ Rüstem u destanı ol / **zāl** bir al felek kim ma'nīsiz efsānedür (G. 73, Beyit 5). [zāl,]

zalem: *Karanlık.*

1. Vücüdım kaşrını kıldı münevver murtażā mihri / Dağı bu cilve-gāh-ı nūr-ı hürşide **zalem** şıgmaz (G. 93, Beyit 10). [zalem,]

zālim: *Zulm eden, eziyet eden.*

1. Hükümün yeridür zulm-ile her **zālim** u cāhil / Bir ğavra yet ey hākim-i dīvān-ı velāyet (G. 24, Beyit 8). [zālim,]
2. Başımdan ey gözim bu kıddar **zālimiñ** / Bir dem belāsı olmadı red yā 'Alī meded (G. 58, Beyit 5). [zālimiñ, -iñ]
3. Ber-ţaraf eyler cihānda cevr-i zulmün **zālimiñ** / Şāh Hāsan oğlu Muḥammed çün şeh-i merdān kıpar (G. 63, Beyit 9). [zālimiñ, -iñ]

4. Geçibdür **zālimiñ** devri raķibiñ kılmadı cevri / İrādet şehrine şāh-ı rızā geldi rızā geldi (G. 183, Beyit 11). [zālimiñ, -iñ]
5. Ğam şāmınıñ fecrin virür / **Zālimlerin** zecrin virür (Mur. 1, Beyit 15). [zālimlerin, -ler, -in]

zālim oldı: *Zulmetmek, acımasız olmak.*

1. (G. 147, Beyit 4). [zālim oldı, -dı]

zālim-i cuhūl: *Merhametsiz cahil.*

1. (Müsebba 1, Beyit 19). [zālim-i cuhūl,]

zālim-i ğaddārı: *Merhametsiz zalim.*

1. (G. 108, Beyit 5). [zālim-i ğaddārı, -ı]

zālim-i nefsi cuhūl: *Cahillerin zalim benliğı.*

1. (G. 135, Beyit 8). [zālim-i nefsi cuhūl,]

zamān: *Devir, zaman, vakit, an.*

1. Ne işāretdür ki Mu'sānıñ deminden ol **zaman** / On iki çeşme ahdı seng-i hārā şāh şāh (G. 45, Beyit 9). [zaman,]

2. Uyumaz leyl u nehār u ğāfil
olmaz bir **zamān** / Pāsbān-ı taht u
rūh u şehri-i ‘azādur nefes (G. 110,
Beyit 10). [zamān,]
3. Pāk-i şāf it zeng-i ğafletden zāmīr
āyinesin / Her **zamān** anda şafā
kesb-eyle Rūşen hātir ol (G. 149,
Beyit 9). [zamān,]
4. Halk maḥşer meclisinde
çağrışanda ol **zamān** / Şāh
elinden anda cām-ı şāfi gözler
gözlerim (G. 153, Beyit 6).
[zamān,]
5. Kaḫreden ‘ummāna şāmildir
güneşden zerreye / Hālī olmaz
ya‘ni andan her mekān u **zamān**
(G. 162, Beyit 7). [zamān,]
6. Her **zamān** bir naḫş-ı şüret
gösterür nerrād-ı çarḫ / Gāh
vīrān eyler uşbu hākdānı gāh
zeyn (G. 165, Beyit 5). [zamān,]
7. Ol **zamānda** şāh-ı merdān-ile kıldı
harb dīv / Gördi Ḥaydardan onda
bu dest-i ḫarb dīv (Muh. 2, Beyit
7). [zamānda, -da]

8. Çağrışur ol dem ḫalāyık el-amān
/ Ḳullara sensin şefi^c ol **zamān**
(Muh. 4, Beyit 27). [zamān,]

zamān-ı ma‘rifet: Doğruyu yanlıştan
ayırt etme çağı..

1. (G. 18, Beyit 11). [zamān-ı
ma‘rifet,]

zamān-ı nübüvvet: Zamanın peygamberi.

1. (G. 183, Beyit 7). [zamān-ı
nübüvvet,]

zāmin: Kefil, kefil olan kimse.

1. Her emānet kim ḫabūl itdiñ
ḫıyānet ḫılma kim / **zāmini**
berdār ider ol şıḫne-yi bāzār-ı
ḫaḫḫ (G. 135, Beyit 7). [zāmini, -i]

zāmīr āyinesin: Gönül aynası.

1. (G. 149, Beyit 9). [zāmīr āyinesin,
-n]

zāmīr-i cümleñiñ: Her şeyin özü, derunu.

1. (G. 126, Beyit 7). [zāmīr-i
cümleñiñ, -niñ]

zāmīr-i pākine: Temiz, saf gönül.

1. (G. 39, Beyit 11). [zāmīr-i pākine, -
i, -n, -e]

2. (G. 128, Beyit 3). [*zamîr-i pâkine, -i, -n, -e*]

zan: Şüphe, kuruntu.

1. Çün u çerâde kaldı **zan-ile** ehl-i pindâr / Oldur muhâlif-i haqq oldur münâfik dost (G. 23, Beyit 5). [*zan-ile, --ile*]
2. Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alî zerre yakîn / Çıkmaz andan kine u vesvâs u **zan** gümân (G. 162, Beyit 11). [*zan,*]

zann eyleyen: Sanma, sezme, zannetme.

1. (G. 50, Beyit 8). [*zann eyleyen, -y, -en*]

zâr: Ağlama, inleme.

1. Her cânda ki var ‘aşk-ı ‘Alî mihr-i Muhammed / Ger yüz miñ ola zilleti yandurmaz ânı **zâr** (G. 60, Beyit 11). [*zâr,*]

zarbet-i samsanımıza: Keskin kılıcın vuruşu.

1. (G. 175, Beyit 12). [*zarbet-i samsanımıza, -i, -mız, -a*]

zarf: Kap, kılıf, mahfaza.

1. Men otuz iki harfem hem baħr hemi **zarfam** / Hem şüret hem ma‘nî hem haţtam u hem hâlem (G. 155, Beyit 3). [*zarfam, -am*]

zarrâb: Altın, mâdenî ve kâğıt paraları birbiriyle deĝiştirmeyi, bozmayı, tahvil alış verişi yapmayı meslek edinmiş kimse.

1. Nağdine **zarrâb** anıñ çalmaz velâyet sikkesiñ / Ger riyâzet büttesinden tapmasa kalbi güdâz (G. 83, Beyit 7). [*zarrâb,*]
2. Çalmayınca tâ velâyet sikkesin **zarrâb** aña / Râyic olmaz ‘aşk bazarında her kalb-i dağal (G. 140, Beyit 10). [*zarrâb,*]

zarûret: Mecbûriyet, zorunluluk.

1. Pes **zarûretden** giyer ol hâin-i tarrâr-ı tâc / Bir olur kim münâfikdur dir altımdaki (G. 28, Beyit 9). [*zarûretden, -den*]

zât: Bir şeyin ta kendisi, maddî varlığı, maddî varlığının özü, öz varlık, öz.

1. ‘İlm-i vahdetde haqqıñ **zâtına** melmûs imiş / Ey muvaħhid gel

- hākīkat ‘ilmiñ ondan kıl taleb (G. 3, Beyit 4). [zātına, -i, -n, -a]
2. Tanı ol kuṭbı ki onuñ **zātına** yoḥdur zevāl / Yoḥsa geṇdi bu cihān-ı fāniden besyār-ı kuṭb (G. 7, Beyit 8). [zātına, -i, -n, -a]
3. Dāim u kāmıdır āniñ **zātına** yoḥdur zevāl / Aftāb-ı ‘arş-ı raḥmāndur ezelden tā ebed (G. 49, Beyit 8). [zātına, -i, -n, -a]
4. Girer keyfiyyet-i eşvāt u nokṭa-yı cān olur cismi / Görür ol **zāt** kim bir ḥarf-i künden kāinat eyler (G. 76, Beyit 3). [zāt,]
5. Mertebe bābında **zātıñ** ḥaḳḳ bilür ol hāceniñ / Bendesiniñ bendesidür niṇe Maḥmūd-ı Ayāz (G. 83, Beyit 10). [zātıñ, -ıñ]
6. Kerem baḥrında ‘ālem bir şedefdir / Kim anıñ **zātıdır** çün dürr-i şeffāf (G. 126, Beyit 8). [zātıdır, -i, -dır]
7. Hālikiñ hem ḥilḳatiñ esrārı ‘ayāndır **zātına** / Levḥ-i maḥfūz u nuzūl-ı vaḥy-i ‘arşullah keşf (G. 128, Beyit 4). [zātına, -i, -n, -a]
8. Muttaşıldır **zātına** ḥaḳḳiñ ḥaḳīkatde ‘Alī / Pes velāyet bil uluhiyyetden olmaz münfa‘il (G. 144, Beyit 8). [zātına, -i, -n, -a]
9. ‘Alidür ‘ālim u kāşifullahıñ **zātına** ‘ārif / Ne ḥaddi var aña mānend ola her nāḳış u cāhil (G. 145, Beyit 2). [zātına, -i, -n, -a]
10. Olmasa ger **zātına** şāh-ı velāyetden naḫar / Ḳurb-ı ḥaḳḳdan urma dem da‘vetiñ olmaz ḳabül (G. 148, Beyit 5). [zātına, -ıñ, -a]
11. Muştafā devrinde amma ‘āleme işbāt için / Gün tek ol şāh-ı velāyet **zātını** ḳıldı ‘ayān (G. 162, Beyit 5). [zātını, -i, -n, -ı]
12. Zātını her laḫza ḳılan ‘āleme / Gün teki izḫār ‘Alidür ‘Alī (G. 180, Beyit 6). [zātını, -i, -n, -ı]
- zāt:** Allah'ın varlığı.
1. Bī-gümān ol maḫzar-ı külli ‘acāibdür yaḳiñ / Aḥmedin

- cisminde cānı hālīkīñ **zātında** vedd (G. 50, Beyit 2). [*zātında, -i, -n, -da*]
2. Her şifāt içre ‘Alīdür **zātını** zann eyleyen / Oldı Hāydar yeryüzünde gökyüzünde hem esed (G. 50, Beyit 8). [*zātını, -i, -n, -ı*]
3. Söyle şıdk Himmetī haqqdur bu kavlı-i mu‘teber / Oldı mülhak murtażā perverdigārīñ **zātına** (G. 65, Beyit 12). [*zātına, -i, -n, -a*]
4. ‘Adū girmez elif tek ey muvaḥḥid **zātına** haqqıñ / Vücūd-ı ferd onıñ gevher-i deryā-yı vaḥdetdür (G. 80, Beyit 8). [*zātına, -i, -n, -a*]
5. Zāhir itdi küntü kenzen perdesinden **zātını** / Raḥmetinden hālīkīñ açıldı kevnine künüz (G. 89, Beyit 4). [*zātını, -i, -n, -ı*]
6. Ki **zātıñ** evveli āḥirdür hem āḥiri evvel / Hādīs-i ḳabl u ba‘d anda ḥādīs-i ḳıdem şıgmaz (G. 93, Beyit 3). [*zātıñ, -ıñ*]

7. Ki şifātıñ gösteren aşlan dönende Aḥmede / Gāh **zātıñ** perde-yi ‘izzetde pinhān eyleyen (G. 167, Beyit 2). [*zātıñ, -ıñ*]

zāt: Kişi // hz. Ali.

1. Göñlüne ‘Alīdür beli sulṭān-ı muḳaddem / Hiç kimseyi ol **zāta** muḳaddem demek olmaz (G. 97, Beyit 9). [*zāta, -a*]

zāt eyler: Varlığını ortaya koymak.

1. (G. 76, Beyit 1). [*zāt eyler, -r*]

zāt-ı ‘alī: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 161, Beyit 7). [*zāt-ı ‘alī,*]

zāt-ı ‘alīden: Hz. Ali'nin varlığı, mevcudiyeti.

1. (G. 56, Beyit 2). [*zāt-ı ‘alīden, -den*]

zāt-ı ‘alīdür: Hz. Ali'nin varlığı, kendisi.

1. (G. 46, Beyit 1). [*zāt-ı ‘alīdür, -dür*]

zāt-ı ‘alīdür: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 149, Beyit 11). [*zāt-ı ‘alīdür, -dür*]

zāt-1 ‘alīdūr: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 177, Beyit 4). [zāt-1 ‘alīdūr, -dür]

zāt-1 ‘ayn: Varlığın özü, kaynağı.

1. (G. 165, Beyit 1). [zāt-1 ‘ayn,]

zāt-1 bidāyet: Başlangıcın sahibi.

1. (G. 21, Beyit 2). [zāt-1 bidāyet,]

zat-1 hāḳḳ: Allah'ın varlığı, mevcudiyeti.

1. (G. 121, Beyit 4). [zat-1 hāḳḳ,]

zāt-1 hāḳḳa: Allah'ın varlığı.

1. (G. 102, Beyit 6). [zāt-1 hāḳḳa, -a]

zāt-1 hāḳḳdan: Allah'ın varlığı.

1. (G. 90, Beyit 5). [zāt-1 hāḳḳdan, -dan]

zāt-1 hāḳḳıñ: Allah'ın varlığı.

1. (G. 160, Beyit 9). [zāt-1 hāḳḳıñ, -ıñ]

zāt-1 ḥaydar: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 9, Beyit 8). [zāt-1 ḥaydar,]

zāt-1 ḥaydar: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 121, Beyit 4). [zāt-1 ḥaydar,]

zāt-1 ḥaydardan: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 135, Beyit 1). [zāt-1 ḥaydardan, -dan]

zāt-1 ḥaydardır: Hz. Ali'nin varlığı.

1. (G. 125, Beyit 2). [zāt-1 ḥaydardır, -dur]

zāt-1 ḳadīm: Hz. Muhammed.

1. (G. 130, Beyit 10). [zāt-1 ḳadīm,]

2. (G. 184, Beyit 11). [zāt-1 ḳadīm,]

zāt-1 ḳadīm-i mazhar: Bir şeyin görünür duruma geldiği, görüldüğü, açığa çıktığı, zâhir olduğu yer veya kimse, tecellî yeri.

1. Şāh-ı kerīm-i ekrem küll-i şey'e muḳaddem / **Zāt-ı ḳadīm-i mazhar** kimdir ‘Alīden özge (G. 174, Beyit 9). [Zāt-ı ḳadīm-i mazhar,]

zāt-1 ḳadīme: Allah; kadim olan, ezeli olan; Allah'ın sıfatlarından.

1. (G. 174, Beyit 9). [zāt-1 ḳadīme, -e]

zāt-1 mücessemdir: Varlığı görünür olan.

1. (G. 160, Beyit 1). [zāt-1 mücessemdir, -dir]

zāt-1 mutlak: Mutlak varlık // Hz. Ali.

1. (G. 89, Beyit 13). [*zāt-ı mutlak,*]

zāt-ı mutlak: Mutlak varlık, varlığı daim olan // hz. Muhammed.

1. (G. 90, Beyit 1). [*zāt-ı mutlak,*]

zāt-ı pāk: Temiz, pak varlığı.

1. (G. 7, Beyit 10). [*zāt-ı pāk,*]

zāt-ı pākindir: Temiz, saf yaratılış.

1. (G. 188, Beyit 5). [*zāt-ı pākindir,* -
in, -dir]

zāt-ı peymānına: Kendi sözü, ahdi.

1. (G. 93, Beyit 2). [*zāt-ı peymānına,* -
-ı, -n, -a]

zāt-ı sübhān-ile: Allah'ın varlığı.

1. (G. 57, Beyit 3). [*zāt-ı sübhān-ile,* -
-ile]

zāyi°: Zarar, ziyan, kayıp.

1. Bu dürr-i nuṭṭı ey ‘ārif ‘Alī medhinde şarf eyle / Ḥayātın nakdini itme muğber-i efsāneye

zāyi° (G. 124, Beyit 9). [*zāyi°,*]

zāyil olmaz: Bitmek, sona ermek, geçmek, yok olmak.

1. (G. 88, Beyit 10). [*zāyil olmaz,* -
maz]

zeban: Dil.

1. Her dem bu nuṭṭı-ı ‘aşk-ile söyler **zebanımız** / Yā maẓharu’l-‘acāib ‘avne’n-lenā ‘Alī (Müsebba 1, Beyit 24). [*zebanımız,* -ı, -mız]

zacrīn virür: Zahmet vermek, zorluk çektirmek.

1. (Mur. 1, Beyit 15). [*zacrīn virür,* -
ür]

zehī: Ne hoş!, Ne güzel!; Ne garip!, Ne acīb!.

1. Gitse yolında eger başı **zehī** faḥr-i şeref / ‘Ādet-i resmdür çoç kızı kırbāna gider (G. 77, Beyit 7). [*zehī,*]

zehr: Girdiği organizmada fizyolojik görevleri bozan veya yok ederek ölüme sebep olan madde, ağu, sem.

1. Şehdini āl şunma gel eyle hür ey peser / **Zehr-ilen** memzūc itmiş kāse-yi ḥalvā nefis (G. 109, Beyit 9). [*zehr-ilen,* --ile, -n]

2. Hem şānam u hem zenbūr hem **zehrem** u hem bālem / Hem şulham u hem ceng hem gevher u hem seng (G. 155, Beyit 7). [zehrem, -em]

zehrā: Yüzü pek beyaz ve parlak olan kimse; hz. Ali'nin eşi hz. Fatma'nın lakabı olarak kullanılır.

1. Endi **zehrā** gökyüzünden yüz dutup bu dergāhına / Döndi mağribden celālet birle baḥduñ aftāb (G. 1, Beyit 3). [zehrā,]
2. Kim ol **Zehrādur** o şibt-i Aḥmed / Ḥasandur şāh Ḥüseyn u Zeyni'l-ʿibād (G. 48, Beyit 9). [zehrādur, -dur]
3. Oña ḥaḳḳdan ʿaṭādur zülfiḳār u düldül ü **zehrā** / Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şir-i yezdāndur (G. 74, Beyit 2). [zehrā,]
4. Velāyet leşkeriniñ şehsuvār-ı şir-i yezdāndur / Oña ḥaḳḳdan

ʿaṭādur zülfiḳār u düldül ü **zehrā** (G. 75, Beyit 2). [zehrā,]

zekāt: Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin, her yıl sadaka olarak dağıtılmasını öngören İslâmın beş şartından biri.

1. Kıldıḳı ḥayr u ḥaṭā zikr-i ḥebā ḳavl-i riyā / Ḥaḳḳa maḳbūl degül virdügi şol ʿaşr u **zekāt** (G. 14, Beyit 10). [zekāt,]
2. Bu şalāt şavm bu ḥac **zekātındır** ḍalāl / Ey muḳallid yaʿni farz sünnetiñ olmaz ḳabūl (G. 148, Beyit 2). [zekātındır, -iñ, -dır]

zekāt viren: Zekat vermek.

1. (G. 13, Beyit 6). [zekāt viren, -en]

zelālet: Alçaklık, hakirlik, horluk; zillet.

1. Bu **zelāletden** düşer ʿarz u semāya zelzele / Ḥaḳḳ içinde hāy hūy u nāle u efgān ḳopar (G. 63, Beyit 2). [zelāletden, -den]
2. Ḳalmışuḳ ḡam vādisinde hādi-yi rehber gerek / Bu **zelāletden** bizi

kurtarmağa bir er gerek (G. 139,
Beyit 1). [zelâletden, -den]

zelil: Alçak, hor, hakir.

1. Kâr u **zelil** u müflis mahrûm u
vaşl-ı haqq / Dâru'l-bekâda
saltanat u 'azz u câhı yoğ (G. 43,
Beyit 6). [zelil,]

zelzele: Deprem, yer sarsıntısı // Hayber
Kalesinin fethinin ortaya koyduğu güçlü
etkiyi tasvir eder.

1. Arza düşdi **zelzele** çizgindi çarh-ı
muztarib (G. 5, Beyit 7). [zelzele,]

zelzele: Deprem, sarsılma, sarsıntı.

1. Bu zelâletden düşer 'arz u
semâya **zelzele** / Halk içinde hây
hüy u nâle u efğân kıpar (G. 63,
Beyit 2). [zelzele,]

zemân: Zaman, içinde yaşanan devir.

1. Ed'ûke külli hem u gâm sen celi /
Kopdı bugün **zemandâ** yevmü'l
beter meded (Müsebbâ 1, Beyit
4). [zemandâ, -da]

zemîn: Dünya, alem, yeryüzü.

1. Karâr itmez **zemîn** u âsımân ay
gün doğmaz / Yakîn bil olmasa
şâh-ı velâyet bir nefes hâzır (G.
66, Beyit 3). [zemîn,]

2. Hâkîkatte **zemîn** u âsımânıñ aşl-ı
bünyâdı / Karâr-ı kürsî-yi a'zâm
'imâd-ı 'arş-ı rahmândur (G. 74,
Beyit 3). [zemîn,]

3. Kün digeç oldı **zemîn** âsımân
vahş-ı tayr / Muttaşıl fermân-
berîdir 'arş u ferş her âsımân (G.
162, Beyit 3). [zemîn,]

zenbūr: Arı, bal arısı.

1. Hürrem oldı her nihâl açdı şükûfe
renk renk / Her çiçekden bağladı
zenbūr şehd u nâb-ı şıdık (G. 130,
Beyit 2). [zenbūr,]

2. Hem şânam u hem **zenbūr** hem
zehrem u hem bâlem / Hem
şulham u hem ceng hem gevher u
hem seng (G. 155, Beyit 7).
[zenbūr,]

zeng: Pas, kir.

1. Ger cemâl-ı Haydarı görmek
dilersen Himmeti / Şaykal-ı

mihr-ile cān āyinesinden **zengi** sil

(G. 144, Beyit 12). [zengi, -i]

zengār-ı kalb: Paslanmış gönül.

1. (G. 4, Beyit 1). [zengār-ı kalb,]

zeng-i dālālet: Sapkınlığın kiri, pası.

1. (G. 88, Beyit 6). [zeng-i dālālet,]

zeng-i ğafletden: Cahilliğin, habersizliğin

kiri.

1. (G. 149, Beyit 9). [zeng-i ğafletden, -den]

zer: Altın.

1. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet sīm u **zerden** geç / Ne sīm u zer muḥabbet ‘āleminde cān u serden geç (G. 32, Beyit 1). [zerden, -den]

2. ‘Alī ‘aşkına ey ehl-i saḥāvet sīm u zerden geç / Ne sīm u **zer** muḥabbet ‘āleminde cān u serden geç (G. 32, Beyit 1). [zer,]

3. Ḥaḳḳ yolunda geçdi ol leşker-i ehl-i kerem / Cān u serden sīm u **zerden** huşḳ u terden oldı ferd (G. 52, Beyit 2). [zerden, -den]

4. Andan ser u **zer** istediler söylemedi lā / Hind u ‘Arab u Türk u ‘Acem Gürcü u Çerkes (G. 107, Beyit 4). [zer,]

5. Eger ref^c eylese bir gün niḥāb ol māh-ı tābānım / İder her şubḥ dem rüy-ı zemīne mihr-ilen **zer** baḥş (G. 114, Beyit 4). [zer,]

6. Mihr-i ‘Alidür maña mülk-i beḳā tāc-ı genc / Rağbeti yoḫ gönlümüñ sīm u **zer** u gevhere (G. 177, Beyit 11). [zer,]

zerāb: Altın suyu.

1. ‘Alidür ḥātem-i ḥatm-i nübüvvet / ‘Alidür evliyā naḳdine **zerrāb** (G. 2, Beyit 11). [zerrāb,]

zer-baḥş: Altın bağışlayan, dağıtan.

1. ‘Alidür ekrem-i ser-baḥş u **zer-baḥş** u velīni‘met / Ḥaḫā-baḥş u ‘aḫā-baḥş u kerīm u fāyız u nāfi‘ (G. 124, Beyit 6). [zer-baḥş,]

zer-beft: Sırma ile dokunmuş kumaş.

1. Peyrev-i āl-i ‘Alī **zer-beft** ḥārādan geçer / El çeker fānī cihānıñ zīb-i

zerkından tamam (G. 79, Beyit 4).

[zer-beft,]

zerd: *Sarı.*

1. Halk içinde giydi bir şāl-ı kanā‘at
giyimini / Rızık için bu fānide ol
şāh-ı merdān surh u **zerd** (G. 52,
Beyit 3). [zerd,]

2. Bu ‘acüz-ı bī-vefāniñ ‘ārif-i hōd-
reng olan / Sebz u al u **zerd** u
hem surh u siyāhından geçer (G.
78, Beyit 5). [zerd,]

zerd çeker: *Sarı renkle kaplamak, sarı
renge boyamak.*

1. (G. 98, Beyit 9). [zerd çeker, -er]

zerde-güş-ı rû-siyeh: *Yüzü kara iki yüzlü
(kimseler).*

1. (G. 182, Beyit 9). [zerde-güş-ı rû-
siyeh,]

zer-feşān: *Altın saçan.*

1. Şāh-ı encüm hüsrev-i zerrin-
siper hükmindedir / **Zer-feşān** u
tāc-baḥş u nūr-pāş (G. 70, Beyit
5). [zer-feşān,]

2. Cān-feşān ol murtażā ‘aşkına
dāim **zer-feşān** / Qavl-i şāh-ı
enbiyādır cennete girmez baḥl
(G. 143, Beyit 3). [zer-feşān,]

zurf-i şüret: *Görünüşün kılıfı.*

1. (G. 115, Beyit 6). [zurf-i şüret,]

zerk: *Riya, ikiyüzlülük.*

1. Merd iseñ **zerk** u riyādan geç
hevā-yı hırsı koy / İhtiyār eyle
‘Alī yolunda fakr u meskenet (G.
17, Beyit 4). [zerk,]

2. Ehl-i beytiñ **zerkiñ** ‘ahd u
peymānı riyā ikrārı hiç /
Himmeti rızık u ‘alāyıkdan
geçübdür ehl-i beyt (G. 33, Beyit
12). [zerkiñ, -iñ]

3. Koy bu **zerki** şāna gir ey pey-rev-i
āl-i ‘abā / Olasın ḥaḥḥ meclisinde
cür‘a-nüş dicle-nüş (G. 116, Beyit
4). [zerki, -i]

4. Koy bu **zerk-i** züh-d-gir-i
meyhāneye peymāne çek / Çıḥ
ene’l-ḥaḥḥ dārına bir na‘re-yi
mestāne çek (G. 138, Beyit 1).
[zerk-i, -i]

5. Peyrev-i āl-i ‘abāsan ihtiyār it bir
‘abā / Terk-idende çünki **zerk**
şöhretiñ olmaz kabül (G. 148,
Beyit 7). [zerk,]

6. Murādıñ virdi ‘uşşākıñ dükkānıñ
yılddı **zerkin** / Yine derdine
müştākıñ devā geldi devā geldi
(G. 183, Beyit 8). [zerkin, -in]

zer-nigār: Altın işlemeli.

1. (G. 40, Beyit 6). [zer-nigār,]

zerrād: Zerrat: zerreler, pek ufak
parçalar.

1. Cehd kıl tā olasin maqbül-ı
dergāh-ı ‘Alī / Cinn u inse
murtażadır fāriķ u **zerrād** kabül
(G. 147, Beyit 7). [zerrād,]

zerrāt: Zerreler.

1. ‘Alidür aftāb-ı ‘ālem u zāt / Kim
onuñ pertevdür cümle **zerrāt** (G.
15, Beyit 1). [zerrāt,]

2. Şevk-len mest eyleyüb **zerrāti**
raķşān-ilen / Cām-ı Haydardur
bu şems āyine-yi kirdār-ı ‘arş (G.
120, Beyit 8). [zerrāti, -ı]

zerre: Çok az, az bir miktar; bir arpanın
yüzde bir cüz’ü, pek ufak parça; çok
küçük.

1. Mühr alıj her kimiñ cānında
vardur **zerrece** / Kūh-i kaf olsa
günahı haķķ bilür görmez ‘azāb
(G. 1, Beyit 9). [zerrece, -ce]

2. Göyde hūrşid olsa yerde **zerre** tek
nābūd olur / Olmasa başında her
şahsıñ hevā-yı ehl-i beyt (G. 19,
Beyit 10). [zerre,]

3. Ma‘rifet evcinde hūrşid-i
haķıķatdür ‘Alī / Mümkün olmaz
zerreye hūrşid-i tābān-ile baħş
(G. 26, Beyit 10). [zerreye, -ye]

4. Şol velāyet-i āftābdan belı bir
zerredür / Yeryüzin nūr eyleyeñ
bu meş‘al u tābān-ı çarħ (G. 42,
Beyit 3). [zerredür, -dür]

5. Zerre tek mahveyle mihrinde
‘Aliniñ nefsinı / Nahsinden
ķurtulub tā kim ola baħtıñ sa‘id
(G. 55, Beyit 5). [zerre,]

6. Pādişāh-ı dehr taħt u
bārgāhından geçer / Şol Kerimiñ

- oğrasa bir **zerre** şevk u zevk-idi
(G. 78, Beyit 11). [zerre,]
7. Himmeti bir **zerre** gam çekme
günâhîñ kâf ola / Çün saña şâh-ı
velâyet itdürir ümmîd-i necef (G.
127, Beyit 11). [zerre,]
8. Zât-ı Haydardan görindi ‘âleme
âşâr-ı haqq / Şu‘le çekdi gün-teki
her **zerreden** envâr-ı haqq (G.
135, Beyit 1). [zerreden, -den]
9. İki ‘âlem mülkiniñ miqdârı yoğ
bir **zerrece** / ‘Ârif ol ey müşteri
miqdârınıñ mizâna çek (G. 138,
Beyit 6). [zerrece, -ce]
10. Hurşid şıfat şâh-ı zamân oldı
cihângir / Her **zerreye** gel
Himmeti yâ kılma tezelzül (G.
146, Beyit 14). [zerreye, -y, -e]
11. Her şıfatdan ‘âleme zât-ı ‘Alidür
cilve-ger / Gün teki her **zerreniñ**
‘aynında nür-ı zâhir ol (G. 149,
Beyit 11). [zerreniñ, -niñ]
12. Kaçreden ‘ummâna şâmildir
güneşden **zerreye** / Hali olmaz
ya‘ni andan her mekân u zamân
(G. 162, Beyit 7). [zerreye, -y, -e]
13. Olmayınca sineñe mihr-i ‘Alî
zerre yakîn / Çıhmaz andan kine
u vesvâs u zan gümân (G. 162,
Beyit 11). [zerre,]
14. Zerrece mihr-i ‘Aliden özge
ğayrıñ sevgisi / Haqq bilür
yoğdur benim gönlümde pinhân
‘alen (G. 168, Beyit 10). [zerrece, -
ce]
15. İki cihâni eger virseler ayâ ‘âşık /
Yakîn bil olmasa bir **zerre**
mihriñ bedeli (G. 185, Beyit 8).
[zerre,]
16. Himmeti dir haşr u mizân u şirâf
u sorgum hem / Himmetinden
çekmezem bir **zerrece** gam yâ ‘Alî
(G. 190, Beyit 12). [zerrece, -ce]
- zerre miqdâr:** Çok az miktar.
1. (G. 68, Beyit 13). [zerre miqdâr,]
- zerre-i nür-ı ‘aliyle:** Hz. Alinin nurunun
parçaları.

1. (G. 2, Beyit 10). [zerre-i nūr-ı
‘aliyle, -y, -le]

zerre-i pür-nūr baḥş: Işık dolu zerreler
bağışlamak.

1. (G. 9, Beyit 8). [zerre-i pür-nūr
baḥş,]

zerre-yi ḥurşid-şıfat: Güneş misali zerre.

1. (G. 72, Beyit 3). [zerre-yi ḥurşid-
şıfat,]

zerre-yi nūr-ı ‘alidür: Hz. Ali'nin
nurunun en küçük parçaları.

1. (Muh. 3, Beyit 3). [zerre-yi nūr-ı
‘alidür, -dür]

zevāl: Yok olma, yok edilme, ortadan
kalkma.

1. Tanı ol kuṭbı ki onuñ zātına
yoḥdur **zevāl** / Yoḥsa geçdi bu
cihān-ı fāniden besyār-ı kuṭb (G.
7, Beyit 8). [zevāl,]
2. Dāim u kāmıdır āniñ zātına
yoḥdur **zevāl** / Aftāb-ı ‘arş-ı
rahmāndur ezelden tā ebed (G.
49, Beyit 8). [zevāl,]

zevc-i beṭül: İffetli kadın // Meryem
ananın lakabı.

1. (G. 147, Beyit 1). [zevc-i beṭül,]

zevc-i zehrā: Zehra'nın eşi // Hz. Ali.

1. (G. 139, Beyit 5). [zevc-i zehrā,]
2. (G. 168, Beyit 4). [zevc-i zehrā,]

zevk: Eğlence, eğlenti, cünbüş, beğeni.

1. Zevk-len her dem kıpar
gürdlerden āferin / Söylesem
şāh-ı velāyet medḥinde her ḥadıṣ
(G. 25, Beyit 6). [zevk-len, -len]
2. Her kimiñ cānında yoḥdur **zevk**
bu keyfiyetiñ / Suḥre-yi kıl-ı
biyābandur ezelden tā ebed (G.
49, Beyit 5). [zevk,]
3. Düldüle ol şeh-süvār olanda
İsrāfil-i vaḳt / **Zevk-ilen** her dem
çeker şol ‘arş-ı ā‘lādan nefir (G.
68, Beyit 2). [zevk-ilen, --ile, -n]
4. Pādişāh-ı dehr taḥt u
bārgāhından geçer / Şol Kerimiñ
oğrasa bir zerre şevk u **zevk-idi**
(G. 78, Beyit 11). [zevk-idi, --idi]

5. Çağruşur şābāş görcek kadriñi
kerrübiler / **Zevk-ile** isār ider ‘aşk
ehli ol şābāşa baş (G. 119, Beyit 2).
[zevk-ile, -ile]

6. Ol kerīm-i kār-sāz u dil-nevāzīñ
rūz-ı haşr / **Zevk-le** bezminde
İsrāfīl ider sāzendelik (G. 142,
Beyit 9). [zevk-le, --le]

zevk idüb: Eğlenmek, coşmak.

1. (Muh. 2, Beyit 12). [zevk idüb, -üb
]

zevrak: Sandal, kayak.

1. Tūfāna gitdi bulmadı ol **zevrak**
necāt / Her hāricī ki Hāydarā
göñlünde dutdı buğz (G. 11, Beyit
10). [zevrak,]

2. Girmeyen ğark olur ol **zevraka** ey
ehl-i necāt / Mihr-i evlād-ı ‘Alī
zevrakimiş zevrağa gir (G. 14,
Beyit 6). [zevraka, -a]

3. Girmeyen ğark olur ol zevrağa ey
ehl-i necāt / Mihr-i evlād-ı ‘Alī
zevrakimiş **zevraka** gir (G. 14,
Beyit 6). [zevraka, -a]

4. Girmeyen ğark olur ol zevrağa ey
ehl-i necāt / Mihr-i evlād-ı ‘Alī
zevrakimiş zevrağa gir (G. 14,
Beyit 6). [zevrakimiş, -i, -miş]

5. Baħr-ı ‘ilm **zevrāk** hükümünüñ
olmaz lengeri / Kāf-ı Elburzu
Demāvend hem küh-ı Şeħend (G.
51, Beyit 4). [zevrāk,]

zevrak-ı nūhīñ: Hz. Nuh'un gemisi.

1. (G. 76, Beyit 8). [zevrak-ı nūhīñ, -
iñ]

zevrak-ı tūfān: Tufandaki gemi // hz. Nuh
peygamberin tufandan kurtulmak için
yaptığı gemi.

1. (G. 8, Beyit 4). [zevrak-ı tūfān,]

zeyn: Ziyinet; süs.

1. Her zamān bir naqş-ı şüret
gösterür nerrād-ı çarħ / Gāh
vīrān eyler uşbu hākdānı gāh
zeyn (G. 165, Beyit 5). [zeyn,]

zeyn-i iclās: Zinetlerle, süslerle
donatmak.

1. (G. 104, Beyit 9). [zeyn-i iclās,]

zeyn-i imān: İmanın zineti, süsü.

1. (G. 64, Beyit 10). [zeyn-i imān,]

zeyni'l-‘ibād: Hz. Ali'nin torunlarından, on iki imamdan biri.

1. Kim ol Zehrādur o şibt-i Aḥmed /
Ḥasandur şāh Ḥüseyn u **Zeyni'l-
‘ibād** (G. 48, Beyit 9). [zeyni'l-
‘ibād,]

zeynü'l-‘abā: Şiilerin on iki imamından dördüncüsünün lakabı, Hz. Hüseyin'in Kerbelā'da kurtulan ortanca oğlu Ali.

1. Şifāt-ı zeyn-i dīndür zeyn-i imān
/ ‘Alī-yi şāni kim **zeynü'l-‘abādur**
(G. 64, Beyit 10). [zeynü'l-‘abādur,
-dur]

zīb-i gülşen: Gül bahçesinin süs, güzelliği.

1. (G. 157, Beyit 2). [zīb-i gülşen,]

zīb-i zerkinden: Riyakarlık süsü.

1. (G. 79, Beyit 4). [zīb-i zerkinden, -
i, -n, -den]

zihi: Bu, şu işaret sıfatı.

1. Ta‘ālallah **zihi** ḥikmet **zihi** ḳudret
zihi ḳuvvet / Deminden mehd
içinde nuṭṭa geldi īsī-yi Meryem
(G. 152, Beyit 5). [zihi,]

zihi devlet: Ne güzel, ne hoş baht.

1. (G. 179, Beyit 3). [zihi devlet,]

zıkr: Anma, yâd etme, hatırlama.

1. Geldi “‘L-Y” Ḳur‘āna ḳıldum
meşveret / Şol mübārek ismiñi
zıkr bu fāl-i sa‘dime (G. 17, Beyit
9). [zıkr,]

2. ‘Alī hem sākīdür hem mihr-i
meclis / ‘Alīniñ medḥ u **zıkr**
zeyn-i iclās (G. 104, Beyit 9).
[zıkrı, -i]

3. Özge **zıkr** ḳoy bu ḥikmetler
velāyet ‘ilmidür / Munda
ḥayrāndur hezārān Bu‘alī u
Cālinūs (G. 106, Beyit 11). [zıkrı, -i
]

4. **Zıkr** u fikrim lā-fetā nād-ı ‘Alīdür
medḥ-i şāh / Ḳışşā-yı ḥüsnü
budur aḥbāb ara **zıkr**-i cemil (G.
143, Beyit 6). [zıkr,]

5. **Zıkr**iñ bu nuṭṭı ey ḳavm yetmiş
iki kez el-yevm / ‘İlmiñ ḥişārına
der kimdir ‘Alīden özge (G. 174,
Beyit 6). [zıkrıñ, -iñ]

zıkr: Allah'ın isimlerini (esmâ-yı hüsnâyı) söylemek sûretiyle yapılan ibâdet.

1. Düşmenlerine her dem eyle hizâr la'net / Oğu bu **zıkr-i** kâmil âyât-ı fetğ-i Nuşret (Muh. 1, Beyit 22).
[zıkr-i, -i]
2. Kıldılar bu **zıkr-i** tesbîh ay gün / Yâ 'Alî lillah lillah yâ 'Alî (Muh. 4, Beyit 5). [zıkr-i, -i]
3. Bu idi nuşkında **zıkr-i** dâimâ / Yâ 'Alî lillah lillah yâ 'Alî (Muh. 4, Beyit 15). [zıkr-i, -i]

zıkr étmek: Anmak, yad etmek.

1. 'Alî medhini **zıkr étmekdedirler** / Semâda çayrdır deryâda balık (G. 129, Beyit 10). [zıkr étmekdedirler, -de, -dir, -ler]

zıkr u fikrim: Dile getirme ve düşünme.

1. (G. 157, Beyit 11). [zıkr u fikrim, -im]
2. (G. 171, Beyit 2). [zıkr u fikrim, -im]

zıkr u fikriñ: Dilde sürekli anma ve düşünme.

1. (G. 116, Beyit 9). [zıkr u fikriñ, -iñ]

zıkr u tesbîh eyledi: Allah'ın zıkrini ve tesbihini etmek, Allah'a ibadet etmek.

1. (Muh. 2, Beyit 17). [zıkr u tesbîh eyledi, -di-i]

zıkr-i ehl-i beyt-i haydardur: Hz. Ali'nin ev halkını zikretmek.

1. (G. 3, Beyit 13). [zıkr-i ehl-i beyt-i haydardur, -dur]

zıkr-i haydardan: Hz. Ali'yi anmak.

1. (G. 138, Beyit 9). [zıkr-i haydardan, -dan]

zıkr-i hebâ: Nafile, beyhude olan zikir.

1. (G. 14, Beyit 10). [zıkr-i hebâ,]

zıkr-i melegiñ: Meleklerin düşüncesi, dilinde pelesenk olan söz.

1. (G. 136, Beyit 13). [zıkr-i melegiñ, -iñ]

zıkr-i meşğ ider: Sürekli anmak, dilden düşürmemek.

1. (G. 173, Beyit 9). [zıkr-i meşğ ider, -er]

zıkr-i rahmet: Allah'ın rahmet ve esirgemesinin zikri.

1. (G. 38, Beyit 10). [zıkr-i rahmet,]

zıkr-i tesbîh-i kitâb u defter-i divânımız: Divandaki ve kitaptakileri sürekli anmak, dilden düşürmeme.

1. (G. 96, Beyit 5). [zıkr-i tesbîh-i kitâb u defter-i divânımız, -ı, -mız]

zillet: Hor görülme, aşağılanma, zelillik.

1. Her cānda ki var ʿaşk-ı ʿAlī mihr-i Muḥammed / Ger yüz miñ ola **zilleti** yandurmaz ānı zār (G. 60, Beyit 11). [zilleti, -i]
2. Bende-yi bendeñ eksük etmeñ Himmeti / Bi-nihāyetdir ḥaṭā u **zilleti** (Muh. 4, Beyit 29). [zilleti, -i]

zîn: Eyer.

1. Gördi çün eblağ-süvār-ı çarḫ bu hengāmeye / Germ olub zîn-i

kevkebinden çekdi bir **zîn** debūs (G. 106, Beyit 2). [zîn,]

zi-nazar ʿilmine: İleri görüş, basiret ilmi.

1. (G. 60, Beyit 6). [zi-nazar ʿilmine, -n, -e]

zindān: İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.

1. Yūsuf peygamber yeddi yıl / **Zindān** içinde muttaşıl (Mur. 1, Beyit 11). [zindān,]
2. Kayd-ı cünün ḳalʿa-yı şeddad içindeyüz / Müʾminler özge dінде **zindān** içindeyüz (G. 95, Beyit 1). [zindān,]

zinde: Canlı, diri.

1. Ölürse cism ölür bu fānide amma ki cān ölmez / Mesihā tek hemişe **zindedür** rūḥ-ı revān ölmez (G. 85, Beyit 1). [zindedür, -dür]
2. Şöyle kim nuṭḳ-ı ʿAliden **zinde** u bā-nuṭḳdur / İns u cinn u ḥūr ḡilmān u peri u ṭayr-ı vuḥūş (G. 116, Beyit 7). [zinde,]

zindelik buldı: *Dinçlilik, canlılık, sağlamlık bulmak.*

1. (G. 142, Beyit 4). [*zindelik buldı, -dı*]

zînet-i esbâbını: *Elbiselerin süsü.*

1. (G. 27, Beyit 8). [*zînet-i esbâbını, -in, -i*]

zînet-i kâşânedi: *Köşkün, sarayın süsü.*

1. (G. 157, Beyit 2). [*zînet-i kâşânedi, -den*]

zinhâr: *Aman hal, kesinlikle, asla.*

1. Yandursalar ey Himmetî bu yolda seni halk / Şükreyle yeri eyleme **zinhâr** şikâyet (G. 21, Beyit 11). [*zinhâr,*]
2. Tâc giymek cân başında giymeyenler haqqdur / Terk-i ser her kim ki kılmaz giymesün **zinhâr** tâc (G. 28, Beyit 3). [*zinhâr,*]
3. Hazer kıl haqqa iki bahma **zinhâr** / Kılur imâniñi iblis târâc (G. 29, Beyit 8). [*zinhâr,*]

4. Olma **zinhâr** ey dil sergeşte sen ĥayrân-ı çarĥ (G. 42, Beyit 11). [*zinhâr,*]

5. Zinhâr olma gâfil bir laĥza haqq deminden / Bil bu demi ġanîmet hoş demidir dem-i ‘aşĥ (G. 132, Beyit 7). [*zinhâr,*]

6. Şâh ‘arşa-yı ĥârib u dârib ver andan ĥâzir ol / Şulĥ kıl ol şâh-ı ĥahhâr-ile **zinhâr** itme seyn (G. 165, Beyit 6). [*zinhâr,*]

zîn-i kevkebinden: *Yeni ay.*

1. (G. 106, Beyit 2). [*zîn-i kevkebinden, -i, -n, -den*]

zîrâ: *Çünkü, şundan dolayı ki.*

1. Onuñ tîġıdur âfât-ı semâvî / Yere gögden ener **zîrâ** beliyyât (G. 15, Beyit 6). [*zîrâ,*]
2. Tecdîd gerek ‘aşĥ eri **zîrâ** ki ‘Alîdür / Bu ‘arşada ser-leşker-i ervâĥ-ı mücerred (G. 54, Beyit 2). [*zîrâ,*]

3. Şehîd-i Kerbelâyı **zîrâ** çemen
meyli Fırât eyler (G. 76, Beyit 13).
[zîrâ,]
4. Eger ol meydân-ı ma'ñide erenler
şâhını tanı / Velâyet hânından
zîrâ aparmaz olmayan er baḥş (G.
114, Beyit 10). [zîrâ,]
5. Şüret-i insâna zâhid secde kılsam
kılma 'ayb / Anda **zîrâ** a'lemü'l-
esmâyı gözler gözlerim (G. 154,
Beyit 8). [zîrâ,]

zîrâ: Çünkü, onun için ki.

1. Men 'aref 'ilmiñ 'Aliden oḥı ger
'irfân-iseñ / Oldı **zîrâ** ism-i tuğrâ-
yı nişân-ı ma'rifet (G. 18, Beyit 4).
[zîrâ,]
2. Bend-i 'alâyık kes ferd ol fenâya
muḥlak / Dârın içinde yoḥdur **zîrâ**
'alâyık dost (G. 23, Beyit 2). [zîrâ,]
3. Mihr-i şâh-ı velâyet cândır
tenimde **zîrâ** / Muḥadder olur
şadefde dürdâne olmayınca (G.
170, Beyit 10). [zîrâ,]

zîrâ: Aslında, gerçekte.

1. Zâhirim ger 'âlem-i şüretde
vîrândur ne ğam / Eylemez **zîrâ**
vücüd mülküni ma'cür mest (G.
22, Beyit 11). [zîrâ,]
2. Şeytan çerisi çapdı onun şehri
kişverin / **Zîrâ** yakîn u şıdk u
şafâdan sipâhı yoḥ (G. 43, Beyit
9). [zîrâ,]
3. **Zîrâ** âstân-ı Şâh Rızâ / Hâcî-yı
ka'be-yi Ḥorasânîniñiz (G. 94, Beyit
9). [zîrâ,]

zîver bağla: Süslemek, zinetle donatmak.

1. (G. 138, Beyit 9). [zîver bağla,]

ziyâ: Parlaklık, aydınlık.

1. Bir güneşdir Murtażâ kim ondan
almışdır **ziyâ** / Mâh-ı encem
meş'al-i hürşid u şem'-i encümen
(G. 168, Beyit 7). [ziyâ,]
2. Kamer çıḥdı şehâbından oyatdı
fitne hâbından / Velâyet
âfitâbından **ziyâ** geldi ziyâ geldi
(G. 183, Beyit 9). [ziyâ,]
3. Kamer çıḥdı şehâbından oyatdı
fitne hâbından / Velâyet

āfitābından ziyā geldi **ziyā** geldi
(G. 183, Beyit 9). [ziyā,]

ziyā almasa: Işık almak.

1. (G. 142, Beyit 2). [ziyā almasa, -
ma, -sa]

ziyā geldi: Parladi, aydınlandı.

1. (G. 183, Beyit 7). [ziyā geldi, -di]

ziyān: Zarar, zıyan.

1. Şabreyleyen mes‘ūd olur / Cümle
ziyānı sūd olur (Mur. 1, Beyit 7).
[ziyānı, -ı]

ziyā-yı mihr u māh: Ayın ve güneşin ışığı.

1. (G. 68, Beyit 4). [ziyā-yı mihr u
māh,]

zühd: Dünyaya rağbet etmeme, kendini
ibadete verme.

1. Bu t̄ā‘at u bu ‘ilm u ‘amel **zühd** u
vara‘dan / Ol server-i şāhib-
keremiñ mihr-i baña bes (G. 107,
Beyit 2). [zühd,]

zühre: Çobanyıldızı, Çulpan,
Kervankıran, Venüs.

1. Bu tağdan aşıldı fetā dillere
nisbet / Cevzā u kamer **zühre** u

hürşid-i muşa‘şa‘ (G. 122, Beyit 5).
[zühre,]

zuhūr: Görünme, meydana çıkma, baş
gösterme, türeme.

1. Ol emiriñ ki ‘Arabdur **zuhūru**
zāhiren / Ma‘nide amma
tufeylīdür vücūd-ı Türk ‘Arab (G.
3, Beyit 2). [zuhūru, -u]

2. Vücūd-ı maẓhar u külli ‘acāib /
Zuhūr u enbiyā u evliyādur (G. 64,
Beyit 6). [zuhūr,]

3. Eyledi vāv-ı velī nūn-ı
nübüvvetden **zuhūr** / Şöyle kim
vāv-ı velāyetden elif eyler ‘ubūr
(G. 69, Beyit 1). [zuhūr,]

4. Eyledi vāv-ı velī nūn-ı
nübüvvetden **zuhūr** / Şöyle kim
vāv-ı velāyetden elif eyler ‘ubūr
(G. 70, Beyit 1). [zuhūr,]

5. Şol yed-i kudret ‘Alīdür ism-i zāt
andan çıhar / Zāhir u bāṭın **zuhūr**
her şifāt andan çıhar (G. 81, Beyit
1). [zuhūr,]

zuhūr kıldı: Ortaya çıkmak.

1. (G. 10, Beyit 7). [zuhūr kıldı,]

zuhūra geldi: Meydana gelmek, ortaya çıkmak, oluşmak.

1. (G. 13, Beyit 6). [zuhūra geldi, -di]

2. (G. 128, Beyit 8). [zuhūra geldi, -di]

3. (Muh. 1, Beyit 2). [zuhūra geldi, -di]

zuhūra gelmeseydi: Görünmek, meydana çıkmak.

1. (G. 133, Beyit 4). [zuhūra gelmeseydi, -me, -se, -y, -di]

zuhūr-ı kulhüvallah: Kulhüvallah (De ki O Allah. (İhlas suresi)) ayetinin ortaya çıkması.

1. (Muh. 4, Beyit 1). [zuhūr-ı kulhüvallah,]

zuhūr-ı mehdî-yi şâhib-zamân: Zamanın sahibi olan, zamana hükmeden Mehdinin ortaya çıkması, görünmesi.

1. (G. 67, Beyit 10). [zuhūr-ı mehdî-yi şâhib-zamân,]

zuhūr-ı mehdî-yi şâhib-zamân: Zamanın sahibi olan, zamana hükmeden Mehdinin ortaya çıkması, görünmesi.

1. (G. 158, Beyit 13). [zuhūr-ı mehdî-yi şâhib-zamânım, -ım]

zuhūr-id: Görünmek, ortaya çıkmak.

1. Vağtdur kim **zuhūr-ide** Mehdî / Dem-be-dem intizâr-ı meydânîñiz (G. 94, Beyit 12). [zuhūr-ide, -e]

zülâl: Safi, hafif, soğuk, güzel su.

1. Damdı bir kaçre **zülâl** cām-ı la‘linden aña / Bu cihetden cüşe geldi kaynadı hum-ğânemiz (G. 99, Beyit 9). [zülâl,]

zülâl-ı hıızr-ı âb-ı zindegâniden: Hızra canlılık veren tatlı, güzel su.

1. (G. 100, Beyit 10). [zülâl-ı hıızr-ı âb-ı zindegâniden, -den]

zulemât: Karanlıklar.

1. Cihân-ı şüle-i şemşir-i Haydar / Münevver eyledi ref‘ oldı **zulemât** (G. 15, Beyit 4). [zulemât,]

zül: *Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç bükümü.*

1. Zülfünü cānā perīşān görcek oldu
ğuşşadan / Sünbül u pertāb-ı
reyhān-ı muṭarrā şāḥ şāḥ (G. 45,
Beyit 2). [zülfünü, -üñ, -ü]
2. Dil u cān **zül** u ruḥ dilbere ḥarc-
eylemeyen / Tācir-i Çin u Hıṭā
olsa ger noḳşān getirür (G. 71,
Beyit 3). [zül,]
3. Züfleriñ rāh-güzārında turāb it
cismiñi / Ḥaşr meydānında ger
olmak dilersen serferāz (G. 83,
Beyit 4). [züfleriñ, -ler, -iñ]
4. Zülfine el yetürmez yāriñ nihāi
şimşād / Ol şāḥ-ı şāḥ-perver çün
şāne olmayınca (G. 170, Beyit 9).
[zülfine, -i, -n, -e]
5. Ḥaṭṭ-ı ‘izār u **zül** u ‘aynından ey
nigārā / Şaḥn-ı çemen mülemma‘
bāğ-ı cihān münakkaş (G. 118,
Beyit 2). [zül,]

zül-i ḥāl: *Saçlarının hali.*

1. (G. 73, Beyit 12). [zül-i ḥāl, -ı]

zül-i ḥālına: *Saçlarının hali.*

1. (G. 73, Beyit 12). [zül-i ḥālına, -ı,
-n, -a]

zül-i peyāmın: *Saçının haberi.*

1. (G. 71, Beyit 4). [zül-i peyāmın, -
ın]

zül-i semensā: *Yasemin gibi beyaz ve
hoş kokulu olan saç.*

1. (G. 45, Beyit 1). [zül-i semensā,]

zülfiḳār: *Hz. Ali'nin meşhur kılıcı.*

1. Zülfiḳāriñ şu‘le çekse bir
şerārından kaçar / Şedd-ḥezār
İsfendiyār u Rüstem u Efrāsyāb
(G. 1, Beyit 11). [zülfiḳāriñ, -ı, -ñ]
2. Neden kim ḥalka dīn-i Muştafāni
/ ‘Aliniñ **zülfiḳārı** kıldı işbāt (G.
15, Beyit 5). [zülfiḳārı, -ı]
3. Kanber olmaz her habeş ya
düldül olmaz her feres / Bu
cihānda **zülfiḳār** olmaz-idi kim
her kılıç (G. 34, Beyit 7). [zülfiḳār,
]
4. Başını leşkerlerün cellād-ı ḥün-
eşşān-ı çarḥ / Yeryüzünden ança

- kesdi **zülfiķārı** müşriki (G. 42, Beyit 8). [*zülfiķārı, -ı*]
5. Kāim oldı **zülfiķārından** esās-ı enbiyā / Her nebī devrinde min ğaddār-ilen kıldı cihād (G. 46, Beyit 6). [*zülfiķārından, -ı, -n, -dan*]
6. Leşker-i ye'cüce karşı **zülfiķār** çekdi sedd / Hāk-i pā-yı Bu-Turābıñ tütüyādur 'aynıma (G. 50, Beyit 12). [*zülfiķār,*]
7. Zülfiķārı çekse 'arş üstünde oğur Cebre'ıl / "Lā fetā illā 'Alı lā seyf illā zülfiķār" (G. 61, Beyit 6). [*zülfiķārı, -ı*]
8. Emr-ile 'isā felekden **zülfiķārı** endirür / Başına āteş yaķar müşriklerin tūfān kıpar (G. 63, Beyit 7). [*zülfiķārı, -ı*]
9. Oña haķķdan 'aķādur **zülfiķār** u düldül ü zehrā / Velāyet leşkeriniñ şeh-süvār-ı şır-i yezdāndur (G. 74, Beyit 2). [*zülfiķār,*]
10. Velāyet leşkeriniñ şehsüvār-ı şır-i yezdāndur / Oña haķķdan 'aķādur **zülfiķār** u düldül ü zehrā (G. 75, Beyit 2). [*zülfiķār,*]
11. Tā semādan **zülfiķārı** Cebre'ıl indirdi tız / Eyledi anı dem şāh-ı velāyet tünd u tız (G. 87, Beyit 1). [*zülfiķārı, -ı*]
12. Kūşandı **zülfiķārı** tā resülün 'arşına virdi / İmām-ı evliyā ya'ni emirü'l-mü'minın revnaķ (G. 133, Beyit 2). [*zülfiķārı, -ı*]
13. 'Aliden buldı fetħu'l-bāb ya'ni 'ilm-i dın şehri / 'Alı şānında haķķdan **zülfiķār** innemā bātil (G. 145, Beyit 6). [*zülfiķār,*]
14. 'Aliniñ **zülfiķārından** esās-ı enbiyā kām / 'Aliniñ ħarb-ı đarbindan ħişār-ı şehri dın muħkem (G. 161, Beyit 11). [*zülfiķārından, -ı, -n, -dan*]
15. Terk-i ser kıl Ħaydar-ı düldül-süvārıñ 'aşķına / 'Aşķ meydānında server **zülfiķārıñ**

‘aşkına (G. 172, Beyit 1).
[zülfiķārīñ, -ı, -ñ]

16. Semādan **zülfiķār** indi mesih-i mehdi atlandı / Münāfıķ kavmine haķķdan belā geldi belā geldi (G. 183, Beyit 2). [zülfiķār,]

17. Kim sene **zülfiķār-ı** gönderdi hażreti haķķ / Çıhdı revāna düldül hacer oldu iki şaķ (Muh. 1, Beyit 17). [zülfiķārı, -ı]

zülfiķār çekdi: Kılıç çekmek // hz. Ali'nin kılıç çekmesi.

1. (G. 31, Beyit 10). [zülfiķār çekdi, -di]
2. (G. 125, Beyit 7). [zülfiķār çekdi, -di]
3. (G. 184, Beyit 5). [zülfiķār çekdi, -di]

zülfiķār çekende: Kılıç çekmek // hz. Ali'nin kılıç çekmesi.

1. (G. 65, Beyit 3). [zülfiķār çekende, -ende]

zülfiķārı çekdi: Kılıç çekmek // hz. Ali'nin kılıç çekmesi.

1. (Muh. 2, Beyit 15). [zülfiķārı çekdi, -di]

zülfiķār-ı feyyāzi: Feyz ve bereket veren Zülfıķar.

1. (G. 185, Beyit 9). [zülfiķār-ı feyyāzi, -ı]

zülfiķār-ı haydarı: Hz. Ali'nin kılıcı.

1. (G. 106, Beyit 4). [zülfiķār-ı haydarı, -ı]

zülfiķār-ı haydar-ı şaff-der: Safları yarararak savaşıyan hz. Ali'nin kılıcı.

1. (G. 103, Beyit 5). [zülfiķār-ı haydar-ı şaff-der,]

zülfiķārı haydarıñ: Hz. Ali'nin meşhur kılıcı.

1. (G. 121, Beyit 3). [zülfiķārı haydarıñ, -ıñ]

zülfiķār-ı haydarıñ: Hz. Ali'nin kılıcı Zülfıķar.

1. (Muh. 2, Beyit 19). [zülfiķār-ı haydarıñ, -ıñ]

zülfiķār-ı murtażādur: Hz. Ali'nin kılıcı olan Zülfıķar.

1. (G. 153, Beyit 8). [zülfiķār-ı murtaẓādur, -dur]

zülfiķār-ı nām-ver: Meşhur, ünlü zülfiķar
// Hz. Ali'nin meşhur "Zülfiķar" adlı çift
başlı kılıcı.

1. (G. 70, Beyit 7). [zülfiķār-ı nām-ver,]

zülfiķār-ı şeh-i dīn: Din önderinin
Zülfiķarı // Hz. Ali'nin kılıcı olan Zülfiķar.

1. (G. 134, Beyit 6). [zülfiķār-ı şeh-i dīn,]

zülkelām: Kelamnın, sözün sahibi.

1. Söyle onuñ medhini **zülkelām**
kıyāmet günü / Var ise meyl eger
şol kadeh-i kevsere (G. 177, Beyit
10). [zülkelām,]

zulm: Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık.

1. Tā ebed **zulm-ilen** ıaldı bulmadı
hergiz necāt / Tapmadı her
bende kim nūr-ı velāyetden naşib
(G. 6, Beyit 3). [zulm-ilen, -ile, -n]

2. Hükümüñ yeridür **zulm-ile** her
zālīm u cāhil / Bir ğavra yet ey

hākim-i dīvān-ı velāyet (G. 24,
Beyit 8). [zulm-ile, -ile]

3. Göster bize **zulmünde** yüz ey nūr-
ı şafā ruḥ / Ey şem^c-i hüdā ey
ķamer evc-i şafā ruḥ (G. 44, Beyit
1). [zulmünde, -ü, -n, -de]

4. Çekdi firāk ḥayl-i haşem yā ‘Alī
meded / Kıldı esir cān u dili **zulm**
u cevri-le (G. 58, Beyit 2). [zulm,]

5. Yeryüzünden **zulm** u cevriñ
tarḥını eyler ḥarāb / Ref^c ider bu
inķilābı istiķāmet gösterür (G. 82,
Beyit 9). [zulm,]

6. Zulmünüñ adını ḥalvet oḥur ol
şūfi-yi şehir / Meş^cal-i mihr u meh
u şem^c-i ziyāyı görmez (G. 86,
Beyit 5). [zulmünüñ, -ü, -nüñ]

zulm itdi: Eziyet etmek, fenalık yapmak.

1. (G. 147, Beyit 4). [zulm itdi, -di]

zulmāt-ı ‘ademden: Hiçliğin, yokluğun
karanlığı.

1. (G. 68, Beyit 3). [zulmāt-ı
‘ademden, -den]

zulmāt-ı buĝzi: Kinin, nefretin karanlığı.

1. (G. 124, Beyit 8). [zulmāt-ı buğzi, -
ı]

zulmāt-ı ğaflet: Gafilliğin, dalgınlığın
karanlığı.

1. (G. 37, Beyit 5). [zulmāt-ı ğaflet, -
]

zulmāt-ı hicāb: Karanlığın perdesi.

1. (Muh. 3, Beyit 1). [zulmāt-ı hicāb,
]

zulmāt-ı şirk: Allah'a ortak koşmanın
karanlığı.

1. (G. 151, Beyit 3). [zulmāt-ı şirk,]

zulmet: Karanlık.

1. Mihr-i ‘Alī oña ki bugün olmadı
delil / **Zulmetde** kaldı meş‘ale-i
mihr u mähı yoğ (G. 43, Beyit 4).
[zulmetde, -de]

2. Pertevinden kâinātın **zulmetiñ**
nür eyleyen / Bir güneş ʔulūatlu
mäh-ı āsımān oldı ‘ayān (G. 166,
Beyit 10). [zulmetiñ, -iñ]

zulmet-i iskendere girmedi: İskender'in
karanlığı içine girmek.

1. (G. 177, Beyit 9). [zulmet-i
iskendere girmedi, -me, -di]

zulmet-i ‘ișyān: Başkaldırı, isyan
karanlığı.

1. (G. 24, Beyit 6). [zulmet-i ‘ișyān,]

zulmet-i ‘ișyān: Sıkıntı, zorluklar
karşısında isyan.

1. (G. 95, Beyit 8). [zulmet-i ‘ișyān,]

zulmet-i şāmı: Akşamın karanlığı.

1. (G. 180, Beyit 7). [zulmet-i şāmı, -
]

zümre-i ‘irfān: Arifler topluluğu.

1. (G. 37, Beyit 11). [zümre-i ‘irfān,]

zümre-yi aḥbāb: Eş, dost grubu.

1. (G. 140, Beyit 2). [zümre-yi aḥbāb,
]

zümre-yi ervāḥ: Ruhlar topluluğu.

1. (G. 185, Beyit 3). [zümre-yi ervāḥ,
]

zümre-yi eșrāra: Şirretler, kötüler
topluluğu.

1. (G. 145, Beyit 7). [zümre-yi eșrāra,
-a]

zümre-yi küffarı: *Kafirler topluluğu.*

1. (G. 108, Beyit 2). [zümre-yi küffarı, -1]

zümre-yi zālim: *Acımasızlar topluluğu.*

1. (G. 146, Beyit 13). [zümre-yi zālim,]

zünnār: *Hıristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak.*

1. Bütperesti kesdi bütten kıldı beytullahı ka‘b / Bātil oldı hāric u zünnār u çelipā u selib (G. 6, Beyit 1). [zünnār,]

2. Ğaybdan tā kim şehādet mülkine yetdi ‘alem / Lātı yaḥdı āteşe zünnār üzüldi sındı ḥāc (G. 27, Beyit 5). [zünnār,]

3. Hāriciniñ ḳoynıdur but-hāne-yi ehl-i fereng / Hāç u zünnār u çelipā biliñ Lāt andan çıḥar (G. 81, Beyit 13). [zünnār,]

4. Ey münāfiḳ Lātı ḳoynından çıḥar zünnārı kes / Aḥiretde müşrike çünkim yetürmez Lāt feyz (G. 121, Beyit 10). [zünnārı, -1]

7. SONUÇ

Azerbaycan Edebiyatı, Orta Asya'dan bölgeye gelen göçlerle buralarda yerleşen Oğuz boylarının, Oğuzca'ya Doğu ve Kuzey Türkçelerinin de tesiriyle oluşturduğu bir edebiyat olmuştur. Bu nedenle çalışmamızda Azerbaycan dinî-tasavvufî edebiyatının bir temsilcisi olan Mevlânâ Himmetî Engurânî Divânını inceledik. Himmetî'nin yaklaşık olarak XVI.-XVII. yüzyılda yaşadığı tespit edilmiştir. Himmetî, yaşadığı dönem itibariyle Azerbaycan Edebiyatının ve Şîî inancıyla ortaya koyulan edebiyatın yetkin bir temsilcisi olarak görülebilir. Onun yazdığı şiirlerin neredeyse tamamında Hz. Muhammed, Hz. Ali ve on iki imam sevgisinin ana temayı oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Himmetî İran'da yapılan bazı çalışmalarda Alevî-Bektaşî edebiyatında yedi ulu ozan olarak adlandırılan şairler topluluğunda yer alan Kul Himmetle ve yine Alevî-Bektaşî anlayışıyla şiirler yazan Kul Himmet Üstadım ile karıştırılsa da şiirlerinin tamamında kullandığı "Himmetî" mahlasıyla ve yaşadığı coğrafya itibariyle Anadolu'da yaşamış olan Kul Himmet ve Kul Himmet Üstadım'dan ayrılmaktadır.

Mevlânâ Himmetî Engurânî Divânı ve Bağlamsal Dizin adlı bu çalışmamızda, hem Himmetî'nin şiir anlayışını ortaya koymaya hem de yaşadığı dönemi, coğrafyası ve dili hakkında bilgi vermeye çalıştık. Himmetî'nin şiirlerini ses ve şekil bilgisi yönünden inceleyerek döneme ilişkin özellikleri tespit ettik. Himmetî Divanını transkripsiyon alfabesiyle yeniden yazarak çalışmamızın temelini oluşturduk. Himmetî'nin şiirleri incelendiğinde onun tasavvuf ehli bir şair olduğu; divanında ayet, hadis ve din ulularına sıkça yer verdiği görülmektedir.

Divanda Arapça ve Farsça kelimeler ve terkipler yoğun olarak kullanılmıştır. Bunların yanı sıra Himmetî'nin kullandığı "-dIr, -dUrUr" bildirme eki (sofrasıdır G.122/3, hücredür G.122/4, lâyıkdurur G.123/10) ve "nI" belirtme hâli eki (Muştafânı G.59/13) gerek geçiş dönemi gerekse Azerbaycan Türkçesinin doğu ve batı Türkçesinin etkisinde olduğunu göstermektedir. Yer yer şairin dilinin Eski Anadolu Türkçesine yaklaştığı şu örneklerde görülmektedir; "-UbAn" zarf-fiil eki (oluban G.21/8, dönderüben G.71/2,).

Çalışmamızda TEBDİZ programıyla divanın söz varlığı ortaya çıkarılmıştır. Divanda, toplam olarak 30619 söz varlığı bulunmaktadır. Bunun içinde 7175 kalıp ifade (tamlama vb.), 35 dua ifadesi, 12 ayet, 12 deyim, 7 hadis yer almaktadır.

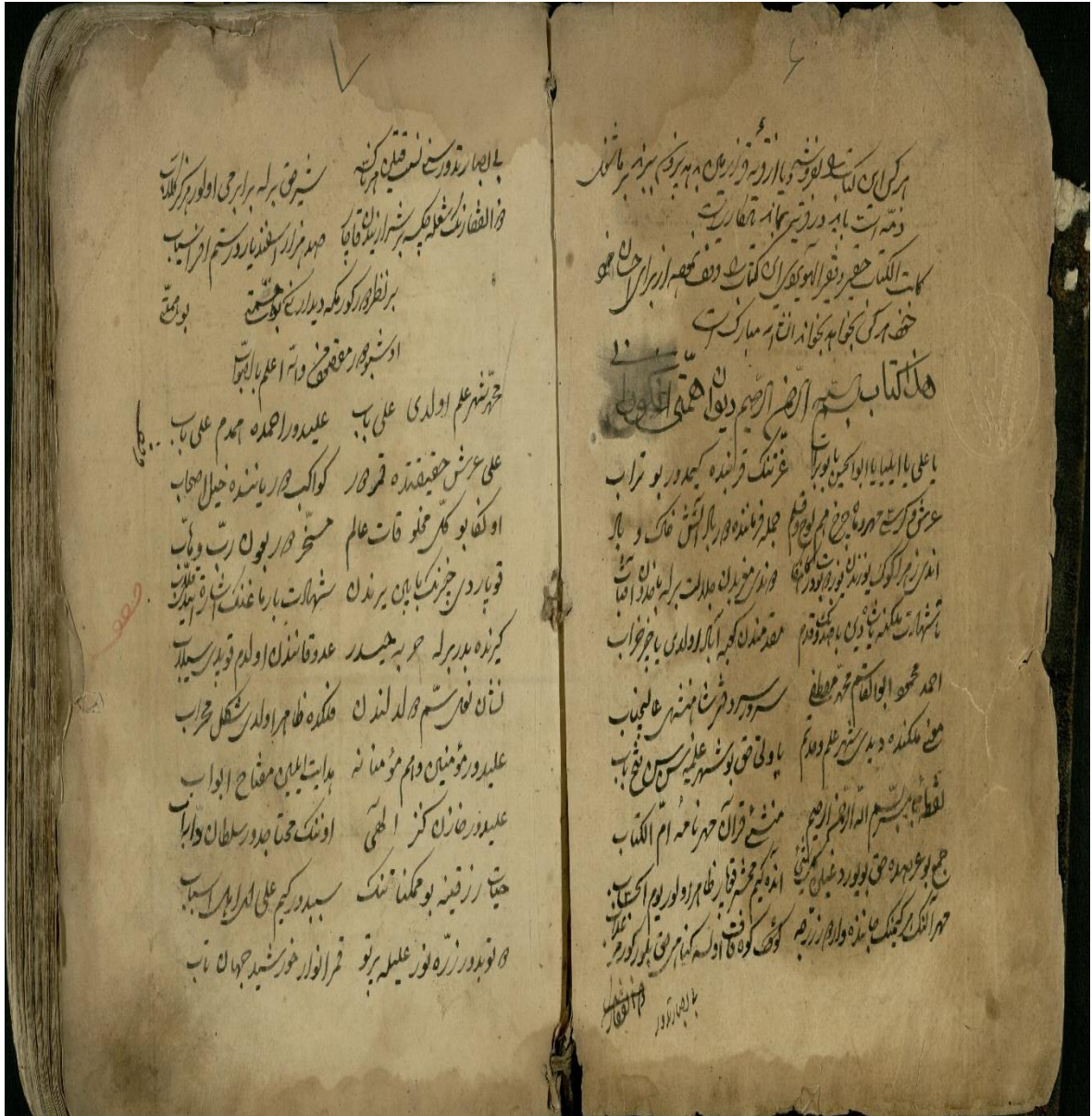

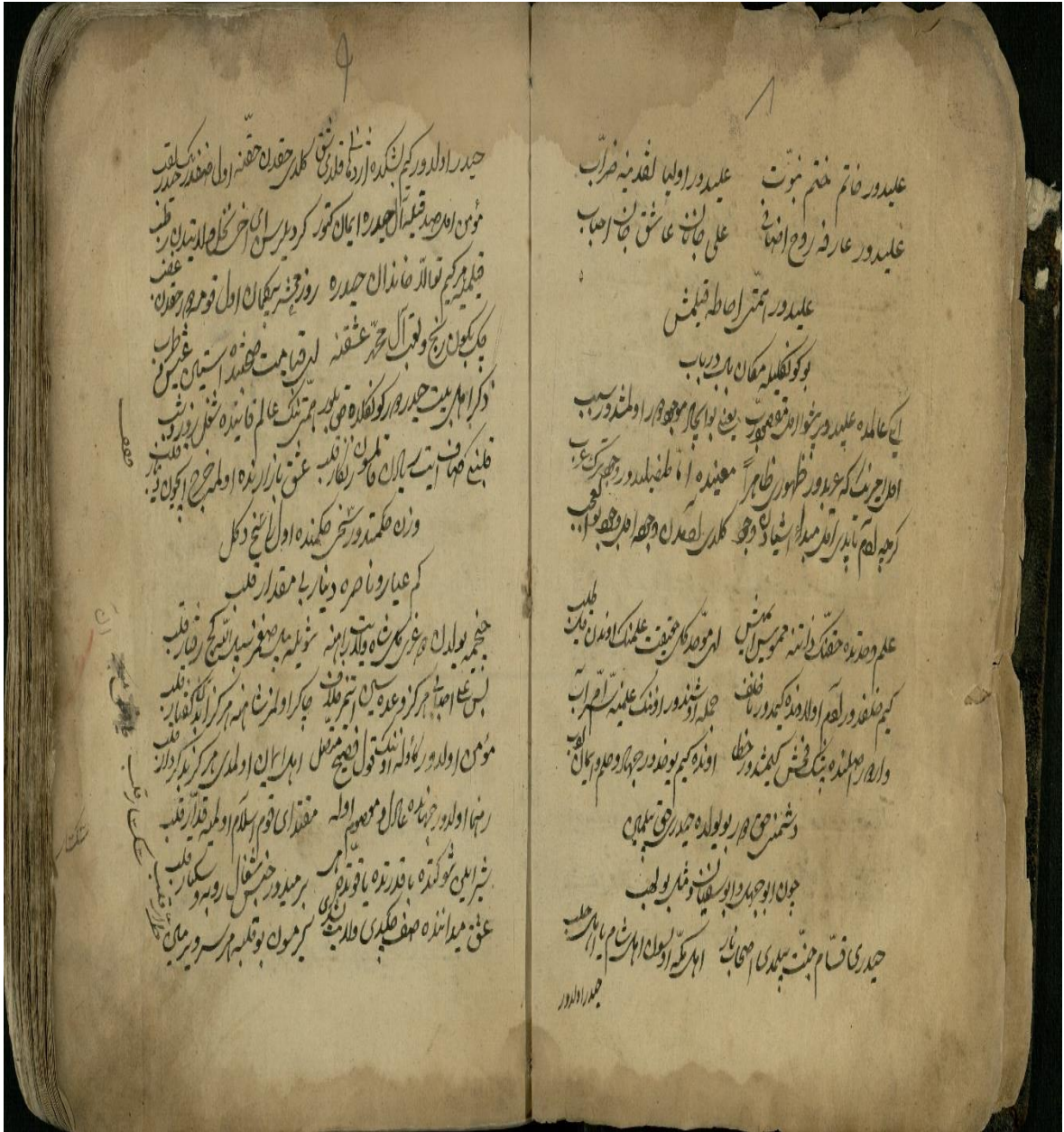
KAYNAKLAR

- AKALIN, Ş. H. (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları.
- AKSOY, Ö. A. (2015). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü (2 Cilt)*. İstanbul: İnkılap Yayınları.
- ALBAYRAK, R. (2013). *Türklerin İrani Yakın Gelecek (Cilt 1)*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- ARGUNŞAH, M., YÜKSEKKAYA, G. S., & TABAKLAR, Ö. (2010). *Karahanlıca Harezme Kıpçakça Dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- BANARLI, N. S. (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- BLAGA, R. (1997). *İran Halkları El Kitabı*. İstanbul: Yeni Zamanlar Dağıtım.
- CAFEROĞLU, A., & YÜCEL, T. (1976). *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- DEMİR, N. Y. (2016). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- DEVELLİOĞLU, F. (2009). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle)*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- DOERFER, G. (1969). İrandaiki Türk Dilleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, s. 1-11.
- ERCİLASUN, A. B. (2011). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- ERGİN, M. (1981). *Azeri Türkçesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- ERGİN, M. (2007). *Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri İçin Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
- ERGİN, M. (2012). *Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- EYÜPOĞLU, İ. Z. (2004). *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*. İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- GÜLENSOY, T. (2015). *Türkçe El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GÜLSEVİN, G.; BOZ, E. (2010). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- HEYET, C. (2008). *Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihi Seyri*. (M. ÖZTÜRK, Çev.) Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları.
- KAFKASYALI, A. (2002). *İran Türk Edebiyatı Antolojisi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- KANAR, M. (2011). *Kanar Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.
- KARAHAN, L. (1994). *Erzurumlu Darir, Kısası-i Yusuf (Yusuf u Züleyha) İnceleme - Metin - Dizin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KERİMÎ, M. R. (2012). *Divan-ı Eşâr-ı Türkî Mevlânâ Himmeti Engurânî*. Tahran: Tekdiraht.
- KORKMAZ, Z. (2007). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- PARLATIR, İ. (2014). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Yargı Yayınevi.

- RAHİMİ, F. (2010). *İran Türklerinin Eski Tarihi*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- SÜMER, F. (1992). *Oğuzlar (Türkmenler) : Tarihleri, Boy Teşkilatı, Destanları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- TİMURTAŞ, F. K. (2005). *Eski Türkiye Türkçesi XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- TULU, S. (2008). İran'daki Türk Dilleri. *Dil Araştırmaları Dergisi*(3), 99-110.
- UĞURLU, N.; VARDAR, O. E. (2011). *Türklerin Şeceresi*. İstanbul: Örgün Yayınevi.
- YAZICI, T. (1979). *Safevîler* (Cilt 9). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- ZAMAN, S. (2009). *Alevi Bektaşî Edebiyatında Yedi Ulu Ozan*. İstanbul: Can Yayınları.
- ZEHTABİ, M. T. (2003). *İran Türklerinin Eski Tarihi I-II*. Tebriz: Ahter Yayınevi.

علیدور خاتم ختم نبوت
علیدور عارف روح انبیا
علیدور اولیا لقمه ضرب
علی جاننا عاشق جان احباب

علیدور آینه احاطه قلبش
بو کوکلیه مکان بار برباب

ای عالمه علیدور در شوره صفت
ایضاً بویا امجد در او مشد در سب
اگر حرف که خرد و ظهور ظاهر
معینده اما طیف بند و در جبهه
رعبه هم تا پند مبداء شاد و جود
کدر لصدن و جود و جود

علم و صوره حقه دلانه هموین
له موصد کاشف علمت اوندان
که بنفد و راهم اولاد کیدور
عقله او شند و اوندت علمیه
و اندر مکنده پیش کشف و خطا
اوند که بود و در جهاد و صوم

دشمن صحرای بود و جود حق ستمان
چون او چه بود و او شاد و مند و لطف

جدری فام جنت سیدی محبت
ابدر که اوندان امشب
جود اولاد

حیدر اولاد و کیم بکده ارده فارسی
کدر حقدن حقه اولی صند حیدر
مومن اندر صید قیلان حیدر ایمان
کود و در این سخن کلام لیدن
قیلمه کیم تو الله خاندان حیدر
روز غمزه بیکان اولی نومر حیدر
چک بکون رخ و تو کمال حیدر
عشقده لقمه صفت استیسان
درا اهرین حیدر و کوه کوه
قیلمه کیم تو الله خاندان حیدر
عشق بازلر نده اولی صند حیدر
وزن حکمده و سر حکمده اولی صند حیدر

کم عیار و ناصره و نیار با مقدر قلب

چشمی بولدان هم غمزه کشته
قیدار اینه سوزیده بر صند
بس عجب هر که عودین آینه
چرا اولدش همه هر که اولدش
مومن اولد و کوه اولد
اولد کیم کیدور اولد

رهنما اولد و زنده عالم
مومنه اولد مقصدای قوم
سلام اولد و مقصدای قلب
شیر امین شوکتده با قدر
زده با قدر بر مبدور
خوشحال رویه و سکندر
عشق میداننده صف طکری
فلاجه کیم بر مومن
بوقلمه هر سر و در میان

Handwritten marginalia on the left side of the left page.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : EMRE, Ahmet
Uyruğu : TÜRKİYE
Doğum tarihi ve yeri : 18.08.1987/Seydişehir
Medeni hali : Bekar
Telefon : 05511449894
Faks : -
e-mail : ahmettemree@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Devam Ediyor
Lisans	İstanbul Üniversitesi	2013
Lise	Enis Şanlıoğlu Lisesi	2004

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2015	Ardahan	Kütüphaneci

Yabancı Dil

İngilizce

Yayımlar

-

Hobiler

Film izlemek, Kitap okumak

hacibayram.edu.tr/le